Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

Free gift from the Committee of the

British and Foreign Bible Society

&

The Armenian Christian Association

at Westbourne Park Institute

51, Porchester Road W.

through

Professor G. Hagopian in

appreciation of his literary

services. May 8th 1906

ST. JAMES ARMENIAN CHURCH
LONDON

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՉԸ

ԳԻՐՔ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ԵԲՐԱՑԱԿԱՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳԻՐՆԵՐԷՆ
ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

K.D.(518

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك ۱۷ ذی الحجه ۳۱۳ و ۱۸ مایس ۳۱۲
تاریخلی و ۱۲۰ نومرولی رخصتنامه‌سیله نشر اولنمشدر

مصارفی آمریقان بیبل شرکتی طرفندن تسویه اولنه‌رق طبع اولنمشدر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1902

ՅԱՆԿ

ԱՅՆ ԵՒ ՆՈՒՐ ԱՏԵՂԱԲՐՈՒԹԻՒՆՔԻ

ԳԻՐՔ	Գլուխ	Երես
Ծննդոց	50	1
Ելից	40	61
Ղեւտացւոց	27	111
Թուոց	36	148
Երկրորդ Օրինաց	34	198
Յեսուայ	24	242
Դատաւորաց	21	272
Հռութայ	4	302
Ա. Թագաւորաց	31	306
Բ. Թագաւորաց	24	346
Գ. Թագաւորաց	22	380
Դ. Թագաւորաց	25	419
Ա. Մնացորդաց	29	456
Բ. Մնացորդաց	36	492
Եզրասայ	10	535
Նեեմեայ	13	547
Եսթերայ	10	564
Յոբայ	42	574
Սաղմոսաց	150	609
Առակաց	31	695
Ժողովողի	12	725
Երգ Երգոց	8	735

ՄԵՐՈՒԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եսայեայ	66	740
Երեմիայ	52	801
Ողբք Երեմիայ	5	871
Եզեկիելի	48	877
Դանիելի	12	939
Ովսեայ	14	959
Յովելի	3	968
Ամովսայ	9	972
Աբդիու	1	979
Յունանու	4	980
Միքիայ	7	982
Նաւումայ	3	988
Ամբակումայ	3	990
Սոփոնիայ	3	993
Ագէի	2	995
Զաքարիայ	14	997
Մաղաքիայ	4	1008

ԵՒԹԱԿԱՆ	Գլուխ	Երես
Ըստ Մատթէոսի	28	5
Ըստ Մարկոսի	16	44
Ըստ Ղուկասու	24	69
Ըստ Յովհաննու	21	111
Գործք Առաքելոց	28	143

ԹՈՒՂԹ ՊՕՂՈՍԻ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑՒՆ

Ա. Հռովմայեցիս	16	184
Ա. Կորնթացիս Ա	16	201
Ա. Կորնթացիս Բ	13	217
Ա. Գաղատացիս	6	228
Ա. Եփեսացիս	6	234
Ա. Փիլիպպեցիս	4	239
Ա. Կողոսացիս	4	243
Ա. Թեսաղոնիկեցիս Ա	5	247
Ա. Թեսաղոնիկեցիս Բ	3	251
Ա. Տիմոթէոս Ա	6	253
Ա. Տիմոթէոս Բ	4	257
Ա. Տիտոս	3	261
Ա. Փիլիմոն	1	263
Ա. Եբրայեցիս	13	264

ԹՈՒՂԹ

Յակոբու Ընդհանրական	5	276
Պետրոսի Ա. Ընդհանրական	5	280
Պետրոսի Բ. Ընդհանրական	3	285
Յովհաննու Ա. Ընդհանրական	5	288
Յովհաննու Բ	1	292
Յովհաննու Գ	1	293
Յուդայի Ընդհանրական	1	293
Յայտնութիւն Յովհաննու	22	295

ARMEN. 4th Ed.

ԳՐՔՐ ԾՆՆԴՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Սկիզբն Աստուած երկինքն ու
2 երկիրը ստեղծեց: Ու երկիր
ը անձև ու պարապ էր. և ան
դունդին վրայ խաւար կար. և
Աստուծոյ Հոգին ջուրերուն վրայ
3 կը շարժէր: Եւ Աստուած ըսաւ,
4 Լոյս ըլլայ. ու լոյս եղաւ: Եւ
Աստուած տեսաւ լոյսը որ բարի
է. ու Աստուած լոյսը խաւարէն
5 զատեց: Եւ Աստուած լոյսին ա
նունը Յորնակ, ու խաւարին ա
նունը Գիշեր դրաւ. և իրիկուն ու
առաւու ըլլալով՝ առաջին օրը եղաւ:
6 Եւ Աստուած ըսաւ, Ջուրե
րուն մէջտեղը հաստատութիւն ըլ
լայ, որ ջուրերը ջուրերէն զատէ:
7 Եւ Աստուած հաստատութիւնը
ըրաւ, ու հաստատութեանը տակ
եղած ջուրերը՝ հաստատութեանը
վրայ եղած ջուրերէն զատեց. ու
8 այնպէս եղաւ: Եւ Աստուած հաս
տատութիւնը Երկինք կոչեց. և
իրիկուն ու առաւու ըլլալով՝ երկրորդ
օրը եղաւ:
9 Եւ Աստուած ըսաւ, Երկինքին
տակը եղած ջուրերը մէկտեղ ժո
ղովուին, ու ցամաքը երեւնայ. և
10 այնպէս եղաւ: Եւ Աստուած ցա
մաքին անունը Երկիր դրաւ, ու
ջուրերուն ժողովքը Ծովեր կոչեց.
և Աստուած տեսաւ որ բարի են:
11 Ու ըսաւ Աստուած, Երկիրը կա
նանչ խոտ բուսցընէ, սերմ տուող
խոտ, և իր տեսակին պէս պտուղ
տուող պտղաբեր ծառ, որ իր մէջը
իր սերմը ունենայ երկրի վրայ. ու
12 այնպէս եղաւ: Ու երկիրը կանանչ
խոտ, իր տեսակին պէս սերմ
տուող խոտ, և իր տեսակին պէս
սերմ ունեցող պտղաբեր ծառ հա
նեց. ու Աստուած տեսաւ որ բարի
13 են: Եւ իրիկուն ու առաւու ըլլալով
երրորդ օրը եղաւ:
14 Եւ ըսաւ Աստուած, Երկինքի հաս
տատութեանը մէջ լուսաւորներ ըլ
լան, որ ցորեկը գիշերէն զատեն. և
նշաններու ու առիններու և օրե
րու ու տարիներու համար ըլլան.
15 Ու երկինքի հաստատութեանը մէջ
լուսաւորներու համար ըլլան, որ
երկրի վրայ լոյս տան. ու այնպէս
16 եղաւ: Եւ Աստուած երկու մեծ
լուսաւորները ըրաւ. մեծ լուսաւորը
ցորեկին իշխելու համար, ու պզտիկ
լուսաւորը գիշերին իշխելու համար.
17 աստղերն ալ ըրաւ: Եւ Աստուած
երկինքի հաստատութեանը մէջ դրաւ
18 զանոնք, որ երկրի վրայ լոյս տան,
Եւ ցորեկին ու գիշերին իշխեն, և
լոյսը խաւարէն զատեն. ու Աս
տուած տեսաւ որ բարի են: Եւ
19 իրիկուն ու առաւու ըլլալով՝ չոր
րորդ օրը եղաւ:
20 Եւ ըսաւ Աստուած, Ջուրերը
կենդանութեան շունչ ունեցող շատ
սողուններ հանեն. և թռչուններ
երկրի վրայ՝ երկինքի հաստատու
թեանը երեսը թռչին: Եւ Աս
21 տուած ստեղծեց մեծամեծ կէտերը,
և ամէն սողացող շնչաւոր կենդանին
որ ջուրերը առատ հանեցին անոնց
տեսակին պէս, ու ամէն թեւաւոր
թռչունը իր տեսակին պէս. և Աս
տուած տեսաւ որ բարի են: Ու
22 Աստուած օրհնեց զանոնք՝ ըսելով,
Պտղեցէք ու շատցէք, և ծովերուն
մէջ եղած ջուրերը լեցուցէք. թռչուն
ներն ալ երկրի վրայ շատնան:
23 Եւ իրիկուն ու առաւու ըլլալով՝
հինգերորդ օրը եղաւ:

24 Եւ ըսաւ Աստուած, Երկիրը
թող հանէ ընչաւոր կենդանի իր
տեսակին պէս, անասուններ, սո-
ղուններ ու երկրի գազաններ՝ իրենց
տեսակին պէս. և այնպէս եղաւ:
25 Ու Աստուած՝ երկրի գազանները իրենց տեսակին պէս, և ընտանի անասունները իրենց տեսակին պէս, ու գետնի ամէն սողուները իրենց տեսակին պէս ըրաւ. և Աստուած տեսաւ որ բարի են:
26 Եւ ըսաւ Աստուած, Մեր պատկերին ու մեր նմանութեանը պէս մարդ ընենք, և ծովու ձուկերուն, ու երկինքի թռչուններուն, և անասուններուն, ու բոլոր երկրին, ու երկրի վրայ սողացող բոլոր սո-
27 ղուններուն թող իշխէ: Եւ Աստուած իր պատկերովը ստեղծեց մարդը, Աստուծոյ պատկերովը ստեղծեց զանիկայ, արու և էգ ստեղծեց
28 զանոնք: Ու Աստուած օրհնեց զանոնք, և Աստուած անոնց ըսաւ, Աճեցէք ու շատցէք, ու երկիրը լեցուցէք, և անոր տիրեցէք. ու ծովու ձուկերուն, ու երկինքի թռչուններուն, և երկրի վրայ սողացող ամէն կենդանիներուն իշխեցէք:
29 Եւ ըսաւ Աստուած, Ահա ձեզի տուի բոլոր երկրի վրայ եղած ամէն սերմ ունեցող խոտը, ու ամէն ծառ՝ որուն մէջ սերմ տուող ծառի պտուղ կայ. ձեզի կերակուր պիտի
30 ըլլայ. Ու երկրի բոլոր գազաններուն, ու երկինքի բոլոր թռչուններուն, և երկրի վրայ կենդանութեան շունչ ունեցող բոլոր սողուններուն ամէն կանանչ խոտը կերակուրի համար տուի. ու այնպէս եղաւ:
31 Եւ Աստուած իր ամէն ըրածը տեսաւ, և ահա շատ բարի էր: Եւ իրիկուն ու առաւօտ եղաւ վեցերորդ օրը եղաւ:

ԳԼ. Ը

1 Ու կատարուեցաւ երկինքն ու երկիրը և անոնց ամէն զարդերը:
2 Եւ Աստուած իր ըրած գործքերը եօթներորդ օրը լմընցուց, ու եօթներորդ օրը հանգստացաւ իր բոլոր գործքերէն:
3 Եւ օրհնեց Աստուած եօթներորդ օրը, ու սրբեց զանիկայ. ինչու որ անոր մէջ հանգստացաւ իր ամէն գործքերէն՝ որ Աստուած ստեղծեց ու ըրաւ:
4 Ասոնք են երկինքի ու երկրի ծնունդները՝ անոնց ստեղծուած ատենը, այն օրը որ Տէր Աստուած երկիրն ու երկինքը ըրաւ,
5 Ու դաշտին բոլոր բոյսերը՝ դեռ երկրի վրայ չեղած, և դաշտին բոլոր խոտը՝ դեռ չբուսած. ինչու որ Տէր Աստուած երկրի վրայ տակաւին անձրեւ բերած չէր, ու գետինը գործելու մարդ չկար.
6 Հապա երկրէն շոգի կ'ելլէր, ու գետնի բոլոր երեսը կը
7 ջրէր: Եւ Տէր Աստուած գետնի հողէն շինեց մարդը, և անոր ռընգացը կենդանութեան շունչ փչեց, ու մարդը կենդանի հոգի եղաւ:
8 Եւ Տէր Աստուած արեւելքին կողմը Եդեմի մէջ պարտէզ տնկեց, ու իր շինած մարդը հոն դրաւ:
9 Եւ Տէր Աստուած գետնէն տնչնելու հաճելի և ուտելու աղէկ ամէն ծառը, ու պարտէզին մէջտեղը կեանքի ծառը, և բարին ու չարը գիտնալուն ծառն ալ բուսուց:
10 Եւ պարտէզը ջրելու համար Եդեմէն գետ մը կ'ելլէր, ու անկէ չորս գլուխ կը բաժնուէր:
11 Անոնց անունը Փիսոն է. ասիկայ Եւիլայի բոլոր երկիրը կը պտըտի, ուր որ ոսկի կայ.
12 Եւ այն երկրին ոսկին ազնիւ է. տուտակ ու եղինդնա-
քար կայ հոն:
13 Ու երկրորդ գետին անունը Գեհոն է. ասիկայ Քուշի բոլոր երկիրը կը պտըտի:
14 Ու երրորդ գետին անունը Տիգրիս է. ասիկայ Ասորեստանի արեւելեան կողմը կ'երթայ: Եւ չորրորդ գետը Եփրատ է:
15 Եւ Տէր Աստուած առաւ մարդը, ու Եդեմի պարտէզին մէջը դրաւ, որ գործէ ու պահէ:
16 Եւ Տէր Աստուած պատուիրեց մարդուն՝ ըսելով, Պարտէզին ամէն ծառէն
17 համարձակ կեր. Բայց բարիի ու

ջարի գիտութեան ծառէն մի ուտեր . քանզի անկէ կերած օրդ անշուշտ պիտի մեռնիս :
18 Եւ Տէր Աստուած ըսաւ , Մարդկ չէ որ Ադամ մինակ ըլլայ . անոր օգնական մը ընեմ իրեն յարմար :
19 Եւ Տէր Աստուած դաշտին բոլոր գազաններըը ու երկինքին բոլոր թռչուններըը հողէն շինեց , և Ադամին առջևը բերաւ , որ տեսնէ թէ անոնց ինչ անուն կը դնէ . և Ադամ ինչ անուն որ դրաւ շնչաւոր կենդանիի , ան եղաւ անոր անունը :
20 Եւ Ադամ բոլոր անասուններուն , ու երկինքի թռչուններուն , և դաշտի բոլոր գազաններուն անուններ դրաւ . բայց Ադամին իրեն յարմար օգնական մը չգտնուեցաւ :
21 Եւ Տէր Աստուած խորունկ քուն մը բերաւ Ադամին վրայ . ու անիկայ քնացաւ . և անոր կողին ոսկորներէն մէկը առաւ , ու անոր
22 տեղը միս լեցուց . Եւ Տէր Աստուած Ադամէն առած կողին ոսկորը կնիկ շինեց , ու զանիկայ Ադամին բերաւ :
23 Եւ Ադամ ըսաւ , Հիմա ասիկայ ոսկորէս ոսկոր , ու մարմինէս մարմին է . ասիկայ Կնիկ կոչուի . քանզի էր էրիկէն առնուեցաւ :
24 Ասոր համար էրիկը պիտի ձգէ իր հայրը ու իր մայրը , և իր կնկանը պիտի յարի . ու մէկ մարմին պիտի ըլլան :
25 Եւ Ադամ ու իր կնիկը երկուքն ալ մերկ էին , ու չէին ամչնար :

ԳԼ . Գ

1 Եւ Տէր Աստուծոյ ըրած դաշտի բոլոր գազաններէն աւելի խորամանկ էր օձը . ու կնկանը ըսաւ , Արաւ Աստուած ըսաւ թէ Պարտէզին ամէն ծառէն պիտի չուտէք :
2 Եւ կնիկը օձին ըսաւ , Պարտէզին ծառերուն պտուղէն կ'ուտենք .
3 Բայց պարտէզին մէջտեղը եղած ծառին պտուղէն Աստուած ըսաւ , Չնկէ միւ ուտէք , և անոր միւ
4 դպչիք , որ չմեռնիք : Եւ օձը կնկանը ըսաւ , Ձէ թէ անշուշտ
5 պիտի մեռնիք . Քանզի Աստուած գիտէ թէ այն օրը որ անկէ ուտէք ,

աչքերնիդ պիտի բացուի , և աստուածներու պէս պիտի ըլլաք՝ բարին ու չարը գիտնալով :
6 Եւ կնիկը տեսնելով որ ծառը աղէկ էր կերակուրի համար , և հաճելի աչքերուն , ու փափաքելի իմաստուն ընելու համար , առաւ անոր պտուղէն ու կերաւ , և իրեն հետ էր էրկանն ալ տուաւ , և անիկայ կերաւ :
7 Եւ անոնց երկուքին աչքերը բացուեցան , ու մերկ ըլլալնին գիտցան . և թզենիի տերևներ կարեցին ու իրենց ծածկոցներ ըրին :
8 Եւ օրուան զով ատենը պարտէզին մէջ պտըտող Տէր Աստուծոյ ձայնը լսեցին . և Ադամ ու իր կնիկը Տէր Աստուծոյ երեսէն պարտէզին ծառերուն մէջը պահուեցան :
9 Եւ Տէր Աստուած Ադամը կանչեց ու ըսաւ անոր , Ո՞ւր ես :
10 Եւ անիկայ ըսաւ , Պարտէզին մէջ քու ձայնդ լսեցի , ու վախցայ , ինչու որ մերկ էի , ու պահուեցայ :
11 Եւ Աստուած ըսաւ , Ո՞վ պատմեց քեզի քու մերկ ըլլալդ . արդեօք կերածը ան ծառէն որուն համար քեզի պատուիրեցի որ անկէ չուտես :
12 Եւ Ադամ ըսաւ , Ան կնիկը որ ինծի հետ ընծայեցիր , ան ինծի տուաւ ծառէն , ու ես կերայ :
13 Եւ Տէր Աստուած ըսաւ կնկանը , Ինչ է ասիկա որ ըրած դ . և կնիկը ըսաւ , Օձը իս խաբեց , ու ես կերայ :
14 Եւ Տէր Աստուած օձին ըսաւ , Ընչ ընելուդ համար՝ ամէն անասուններէն և դաշտին ամէն գազաններէն անիծեալ ըլլաս . փորիդ վրայ քալես , ու կենացդ բոլոր օրերը հող ուտես :
15 Եւ քու կնկանդ ու կընկանդ միջտեղը , և քու սերունդիդ ու անոր սերունդին միջտեղը թշնամութիւն պիտի դնեմ . ան քու գլուխդ պիտի ջախջախէ , և դուն անոր գարշապարը պիտի խայթես :
16 Եւ կնկանը ըսաւ , Քու յղութեանդ ցաւերը խիստ պիտի շատցընեմ . ցաւով զաւակ ծնանիս , ու էրկանդ ձգտելով ըլլաս , ու անիկայ քու վրադ իշխէ :
17 Եւ Ադամին ըսաւ , Որովհետև դուն քու կնկանդ խօսքը մտիկ ըրիր , և

ան ծառէն կերար , որուն համար պատուիրեցի քեզի ըսելով , Ասոնց անկէ , երկիրը քու պատճառովդ անիծեալ ըլլայ . կենացդ բոլոր օրերուն մէջ նեղութիւնով ուտես 18 անկէ . նաև փուշ ու տատասկ բուսցընէ քեզի , և դաշտին խոտը ուտես : Երեսիդ քրտինքովը ուտես 19 հաց , մինչև գետինը դառնալդ , որ անկէ առնուեցար . քանզի հող էիր դուն , ու հողին պիտի դառնաս :

20 Եւ Ադամ իր կնկանը անունը Եւայ դրաւ . ինչու որամէն կենդանութիւն ունեցողներուն մայրը 21 անիկայ էր : Եւ Տէր Աստուած Ադամին ու անոր կնկանը կաշիէ հանդերձներ շինեց , ու անոնց հագ- 22 ցուց : Եւ Տէր Աստուած ըսաւ , Ահա Ադամ մեզմէ մէկուն պէս եղաւ՝ բարին ու չարը գիտնալու . և հիմա չըլլայ որ իր ձեռքը երկընցընէ , ու կենաց ծառէն ալ առնէ , և ուտէ 23 ու յաւիտեան ապրի . Աստի Տէր Աստուած Եդեմի պարտէզէն դուրս ըրաւ զանիկայ , որ երկիրը դործէ , 24 ուսկից որ առնուեցաւ : Այսպէս վռնտեց Ադամը . ու Եդեմի պարտէզին արեւելեան կողմէն քերովբէները , ու ամէն կողմ դարձող բոցեղէն սուրը դրաւ , կենաց ծառին ճամբան պահելու համար :

ԳԼ. Դ

1 Եւ Ադամ գիտցաւ իր Եւայ կնիկը , ու ան յղացաւ , ու Կայէնը ծնաւ , և ըսաւ , Արդ ստացայ 2 Տէրոջմէն : Եւ դարձեալ անոր Հաբէլ եղբայրը ծնաւ . և Հաբէլ ոչխարներու հովիւ եղաւ , բայց 3 Կայէն երկիրը կը դործէր : Ու եղաւ որ ժամանակ մը եւթը՝ Կայէն երկրի պտուղէն Տէրոջը ընծայ 4 բերաւ : Եւ Հաբէլ ինքն ալ իր ոչխարներուն առջինեկներէն , ու անոնց պարարտներէն բերաւ . և Տէրը Հաբէլին ու անոր ընծային 5 նայեցաւ . Բայց Կայէնին ու անոր ընծային ընդհակառակն նայեցաւ . ուստի Կայէն խիստ բարկացաւ , ու երեսը կախեց : 6 Եւ Տէրը Կայէնին ըսաւ , Ինչու բարկացար , ու ինչու երեսդ կախեցիր . Եթէ որ աղէկ ընես , 7 ընդունելի չըլլար . և թէ որ աղէկ չընես մեղքը դրանը քով պառկած է . և անիկայ քեզի պիտի փափաքի , ու դուն անոր պիտի իշխես :

Եւ Կայէն իր Հաբէլ եղբօրը 8 հետ խօսեցաւ . ու եղաւ որ երբ անոնք դաշտն էին , Կայէն իր Հաբէլ եղբօրը վրայ եկաւ , ու սպան- նեց զանիկայ : Եւ Տէրը Կայէնին 9 ըսաւ , Որ է քու եղբայրդ Հաբէլ : Եւ անիկայ ըսաւ , Չեմ գիտեր . միթէ ես իմ եղբօրս պահապանն եմ : Եւ Տէրը ըսաւ , 10 Ինչ ըրիր . քու եղբօրդ արիւնին ձայնը գետնէն ինծի կը բողոքէ : Եւ հիմա դուն անիծեալ ես երկ- 11 րէն , որ իր բերանը բացաւ եղբօրդ արիւնը քու ձեռքէդ ընդունելու : Երբ որ երկիրը գործես , այսու- 12 հետև իր արդիւնքը չտայ քեզի . երկրի մէջ աստանդական ու թափառական ըլլաս : Եւ Կայէն ըսաւ 13 Տէրոջը , Իմ մեղքս թողութիւն գտնելու չափէն աւելի մեծ է : Ահա 14 դիս այսօր երկրէս երեսէն վռնտեցիր , ու ես քու երեսէդ պիտի պահուիմ , ու երկրի մէջ աստանդական ու թափառական պիտի ըլլամ . և պիտի ըլլայ որ՝ ով որ զիս գտնէ , զիս պիտի սպանէ : Եւ Տէրը ըսաւ անոր , Ուրեմն ով 15 որ Կայէնը սպաննէ , անկէ եօթնապատիկ վրէժ առնուի : Եւ Տէրը նշան մը դրաւ Կայէնին , որ զանիկայ գտնող մէկը չսպանէ զանիկայ :

Եւ Կայէն Տէրոջը առջեւէն ելաւ , 16 ու Եդեմի արեւելեան կողմը՝ Նայիդ երկիրը բնակեցաւ : Եւ Կայէն իր 17 կնիկը գիտցաւ , ու անիկայ յղացաւ , ու Հնոքը ծնաւ . և քաղաք մը կը շինէր ան տղուն , ու քաղաքին անունը իր որդւոյն անուանը պէս Հնոք դրաւ : Ու Հնոք ծնաւ 18 Գայիրադը , և Գայիրադ ծնաւ Մայիէլը , ու Մայիէլ ծնաւ Մաթուսայէլը , և Մաթուսայէլ ծնաւ Լամէքը : Եւ Լամէք իրեն եր- 19

կու կնիկ առաւ. մէկուն անունը Ադդա, ու միւսին անունը Սիլլա
20 էր: Եւ Ադդա ծնաւ Յաբէլը, որ վրանաբնակներուն ու հովիւնե-
21 րուն հայրն էր: Ու անոր եղբօրը անունը Յոբաղ էր, որ բոլոր քնա-
րահարներուն ու սրինգահարներուն
22 հայրն էր: Եւ Սիլլա ալ ծնաւ Թովբէղկայէնը, որ պղնձէ ու եր-
կաթէ ամէն գործիք կը շինէր. և Թովբէղկայենին քոյրը Նաամա էր:
23 Եւ Լամէք իր կնիկներուն Ադ-
դային ու Սիլլային ըսաւ, Ձայնս լսեցէք՝ ով Լամէքի կնիկներ, ականջ դրէք իմ խօսքիս. ինչու որ ես մարդ մը սպաննեցի ինծի վէրք, ու երիտասարդ մը՝ ինծի հա-
24 րուածք ըլլալով: Թէ որ Կայէնին համար եօթնապատիկ վրէժ առնուի, Լամէքին համար ալ եօթանասունեւեօթը անգամ:

25 Եւ Ադամ դարձեալ իր կնիկը գիտցաւ, ու անիկայ որդի մը ծնաւ, և անոր անունը Սէթ դրաւ. քանզի ըսաւ, Աստուած ինծի Կայինին մեռցուցած Հաբէլին տեղը
26 ուրիշ սերունդ մը տուաւ: Եւ Սէթ ալ որդի մը ծնաւ, ու անոր անունը՝ Ենոսվս դրաւ. ան ատենը սկսուեցաւ Տէրոջը անունը կանչել:

ԳԼ. Ե

1 Ա՛ս է Ադամին ազգաբանութեան գիրքը: Ան օրը որ Աստուած մարդը ստեղծեց, Աստուծոյ պատ-
2 կերովը ըրաւ զանիկայ. Արու և էգ ստեղծեց զանոնք, և օրհնեց զանոնք, ու անոնց ստեղծուած օրը անոնց անունը Ադամ դրաւ:

3 Եւ Ադամ հարիւր երսուն տարի ապրեցաւ, և իր նմանութեամբը՝ իր պատկերին պէս որդի ծնաւ, և
4 անոր անունը Սէթ դրաւ: Եւ Ադամին օրերը՝ Սէթը ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր տարի եղաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ:
5 Եւ Ադամին կեանցը բոլոր օրերը ինը հարիւր երսուն տարի եղաւ. ու մեռաւ:

6 Եւ Սէթ հարիւր հինգ տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Ենոսվսը: Եւ
7 Սէթ՝ Ենոսվսը ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր եօթը տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ
8 ծնաւ: Եւ Սէթին բոլոր օրերը ինը հարիւր տասներկու տարի եղաւ. ու մեռաւ:

9 Ու Ենոսվս իննսուն տարի ապրեցաւ, և Կայնանը ծնաւ: Ու
10 Ենոսվս՝ Կայնանը ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր տասնուհինգ տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ
11 ծնաւ: Ու Ենոսվսին բոլոր օրերը ինը հարիւր հինգ տարի եղաւ. ու մեռաւ:

12 Եւ Կայնան եօթանասուն տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Մաղաղիէլը:
13 Եւ Կայնան՝ Մաղաղիէլը ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր քառասուն տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ: Եւ Կայնանին բոլոր
14 օրերը ինը հարիւր տասը տարի եղաւ. ու մեռաւ:

15 Եւ Մաղաղիէլ վաթսունհինգ տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Յարեդը:
16 Եւ Մաղաղիէլ՝ Յարեդը ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր երսուն տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ: Եւ Մա-
17 ղաղիէլին բոլոր օրերը ութը հարիւր իննսունհինգ տարի եղաւ. ու մեռաւ:

18 Եւ Յարեդ հարիւր վաթսունուերկու տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ
19 Ենոսքը: Եւ Յարեդ՝ Ենոսքը ծնանելէն ետքը՝ ութը հարիւր տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ: Եւ Յարեդին բո-
20 լոր օրերը ինը հարիւր վաթսունուերկու տարի եղաւ. ու մեռաւ:

21 Ու Ենոսք վաթսունհինգ տա-
22 րի ապրեցաւ, և ծնաւ Մաթուսաղան: Ու Ենոսք՝ Մաթուսաղան ծնանելէն ետքը՝ երկու հարիւր տարի Աստուծոյ հետ քալեց, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ: Ու Ե-
23 նոսքին բոլոր օրերը երկու հարիւր վաթսունհինգ տարի եղաւ: Ու
24 Ենոսք Աստուծոյ հետ քալեց, և չէր գտնուեր, ինչու որ Աստուած առաւ զանիկայ:

25 Եւ Մաթուսաղայ հարիւր ութ-
սունուեօթը տարի ապրեցաւ, ու
26 ծնաւ Լամեքը։ Եւ Մաթուսա-
ղայ Լամեքը ծնանելէն ետքը եօ-
թը հարիւր ութսունուերկու տարի
ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկ-
27 ներ ծնաւ։ Եւ Մաթուսաղային
բոլոր օրերը ինը հարիւր վաթ-
սունուինը տարի եղաւ. ու մե-
ռաւ։

28 Եւ Լամեք հարիւր ութսուն-
ուերկու տարի ապրեցաւ, ու որդի
29 մը ծնաւ. Եւ անոր անունը Նոյ
դրաւ՝ ըսելով, Ասիկայ մեզ պիտի
հանգստացընէ մեր գործքերէն ու
մեր ձեռքերուն աշխատութենէն՝ որ
Տէրոջը անիծած երկրին պատճա-
30 ռաը կը կրէ։ Եւ Լամեք Նոյը
ծնանելէն ետքը հինգ հարիւր իննը-
սունուհինգ տարի ապրեցաւ, և
31 տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ։ Եւ
Լամեքին բոլոր օրերը եօթը հա-
րիւր եօթանասունուեօթը տարի
եղաւ. ու մեռաւ։

32 Եւ Նոյ հինգ հարիւր տարեկան
եղաւ. և Նոյ ծնաւ Սէմը, Քամը
ու Յաբեթը։

ԳԼ. Զ.

1 Եւ եղաւ որ երբ մարդիկ երկրի
վրայ շատնալ սկսեցին, ու իրենց
2 աղջիկներ ծնան, Աստուծոյ որդիքը
մարդոց աղջիկներուն գեղեցիկ ըլ-
լալը տեսնելով ամէն իրենց ընտ-
րածներէն իրենց կիներ կ'առնէ-
3 ին։ Եւ Տէրը ըսաւ, Իմ հոգիս
միշտ մարդու վրայ պիտի չմնայ.
վասն զի անիկայ մարմին է. բայց
անոր օրերը հարիւր քսան տարի
4 ըլլայ։ Ան օրերը երկրի մէջ հսկա-
ներ կային. և անկէ ետքն ալ երբոր
Աստուծոյ որդիքը մարդոց աղջիկնե-
րուն կը մտնէին, որոնք անոնց
ղաւակներ կը ծնանէին, ասոնք ի
վաղուց հետէ զօրաւոր ու անուանի
5 մարդիկ էին։ Եւ Տէրը երբոր
տեսաւ որ մարդոց չարութիւնը
երկրի վրայ կը շատնար, և անոնց
սրտին խորհուրդներուն բոլոր դա-
ղափարները միայն չար էին ամէն
6 օր, Տէրը երկրի վրայ մարդը
ստեղծելուն գղջայ, ու իր սրտին
մէջ տրտմեցաւ. Եւ Տէրը ըսաւ, 7
Երկրին վրայէն ջնջեմ մարդը՝ որ
ստեղծեցի, մարդէն մինչև անա-
սունները, և սողուններն, ու եր-
կինքին թռչուններն. ինչու որ
զանոնք ստեղծելուս կը գղջամ։
Բայց Նոյ Տէրոջը առջևը շնորհք 8
գտաւ։

Ա՛ս է Նոյի պատմութիւնը. Նոյ 9
իր դարուն Աստուծոյ մէջ արդար ու
կատարեալ մարդ մըն էր. Նոյ Աս-
տուծոյ հետ քալեց։ Եւ Նոյ ծնաւ 10
երեք որդի, Սէմը, Քամը ու Յա-
բեթը։ Ու երկիրը Աստուծոյ 11
առջևը ապականեցաւ, ու երկիրը
անիրաւութեամբ լեցուեցաւ։ Եւ 12
Աստուած երկրի վրայ նայեցաւ, և
ահա ապականած էր. ինչու որ
երկրի վրայ ամէն մարմին իր ճամ-
բան ապականեր էր։ Եւ Աս- 13
տուած ըսաւ Նոյին, Բոլոր մար-
մինին վերջը հասած է իմ առջև.
ինչու որ երկիրը անոնց միջոցով
անիրաւութեամբ լեցուեցաւ. և
ահա ես զանոնք երկրին հետ պիտի
աւերեմ։ Երթ դուն քեզի խիժա- 14
բեր փայտէ տապան մը շինէ. տա-
պանին մէջ խորշեր շինէ, և զանի-
կայ ներսէն ու դուրսէն ձիւթով
ծեփէ։ Եւ սա ձեւով շինես անի- 15
կայ. տապանին երկայնութիւնը
երեք հարիւր կանգուն, լայնու-
թիւնը յիսուն կանգուն, և բարձ-
րութիւնը երեսուն կանգուն ըլլայ։
Տապանին լուսամուտ շինես, ու 16
զանիկայ մէկ կանգունէ չափով
վերէն կատարես, և տապանին
դուռը դէպ կողմէն դնես. ներքնա-
տունով, միջնատունով ու վերնա-
տունով շինես անիկայ։ Եւ ես 17
ահա երկրի վրայ ջրհեղեղ պիտի
բերեմ, երկինքին տակը կենդանու-
թեան շունչ ունեցող բոլոր մար-
մինը կորսընկընելու համար. եր-
կրի վրայ ինչ որ կայ պիտի սատկի։
Բայց քեզի հետ իմ ուխտս պիտի 18
հաստատեմ, ու տապանը պիտի
մտնես, դուն ու քու որդիքդ, և
կնիկդ ու որդւոյդ կիներն քու
հետդ։ Եւ ամէն անասուններէն՝ 19

ամէն մարմինէն՝ ամենէն երկերկու հատ տապանը բերես , որ քեզի հետ ողջ մնան . արու և էգ ըլլան անոնք : Ծովուններէն իրենց տեսակին պէս , և ընտանի անասուններէն իրենց տեսակին պէս , երկրի բոլոր սողուններէն իրենց տեսակին պէս , ամենէն երկերկու հատ քեզի պիտի գան՝ ողջ մնալու համար : Դուն առ քեզի ամէն ուտելիքներէն՝ որ կ'ուտուին , ու քովդ ժողվէ , որ քեզի ու անոնց ուտելիք ըլլայ : Նոյ ըրաւ Աստուծոյ իրեն բոլոր պատուիրածին պէս , այնպէս ըրաւ :

ԳԼ. Ը

1 Ու Տէրը ըսաւ Նոյին , Դուն քու բոլոր տունովդ տապանը մտիր . ինչու որ աս դարուս մարդոցը մէջ քեզ իմ առջեւս արդար տեսայ :
2 Ամէն մաքուր անասուններէն քեզի եօթնական հատ առնես՝ արու և էգ . իսկ անմաքուր անասուններէն
3 երկերկու հատ՝ արու և էգ : Նաև կինքի թռչուններէն ալ եօթնական հատ առնէ՝ արու և էգ , բոլոր երկրի վրայ անոնց սերունդը ողջ պահելու
4 համար : Ինչու որ եօթը օրէն հետը երկրի վրայ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր անձրեւ պիտի բերեմ , և ամէն էակը որ ըրի , երկրին վրայէն պիտի ջնջեմ :
5 Ու Նոյ՝ Տէրոջը բոլոր իրեն պատուիրածին
6 պէս ըրաւ : Ու ջրհեղեղը երկրի վրայ եղած ատենը Նոյ վեց հարիւր
7 տարեկան էր : Ու Նոյ ու իր որդիքը , և իր կնիկը ու իր որդոցը կնիկները իր հետը՝ ջրհեղեղին ջուրերուն պատճառաւ տապանը
8 մտան : Մաքուր անասուններէն , ու անմաքուր անասուններէն , և թռչուններէն , ու երկրի վրայ
9 ամէն սողացողներէն՝ Աստղ զոյգ արու և էգ տապանին մէջ Նոյին գացին , ինչպէս որ Աստուած Նոյին
10 պատուիրած էր : Ու եղաւ որ եօթը օրէն ետքը ջրհեղեղին ջու-
11 րերը երկրի վրայ եկան : Նոյին կեանքը վեց հարիւրերորդ տարին՝ երկրորդ ամիսը՝ ամսուն տասնեւեօթներորդ օրը՝ նոյն օրը մեծ անդունդին բոլոր աղբիւրները ճեղքուեցան , ու երկինէ պատուհանները բացուեցան . Ու երկրի վրայ 12
քառասուն օր ու քառասուն գիշեր անձրեւ եկաւ : Ճիշդ նոյն օրը՝ 13
Նոյ , և Նոյին որդիները՝ Սէմ ու Քհամ և Յաբեթ , և Նոյին կնիկը , ու անոր որդոցը երեք կնիկները անոնց հետ տապանը մտան . Ու- 14
նոնք , ու բոլոր գազանները իրենց տեսակին պէս , և բոլոր անասունները իրենց տեսակին պէս , ու երկրի վրայ սողացող բոլոր սողունները իրենց տեսակին պէս , և բոլոր թռչունները իրենց տեսակին պէս , ամէն տեսակ թեւաւոր թռչուն , Կենդանութեան շունչ ունե- 15
ցող ամէն մարմինէն երկերկու հատ Նոյին քով տապանը մտան : Ու 16
ներսէն մտնողները արու և էգ մտան ամէն մարմինէն , ինչպէս որ Աստուած անոր պատուիրեր էր . և Տէրը անոր ետեւէն դուռը գոցեց :
Ու երկրի վրայ քառասուն օր ջրհեղեղ 17
եղաւ . և ջուրերը շատցան , ու տապանը վերցուցին , և անիկայ երկրէն բարձրացաւ : Ու ջուրերը 18
զօրացան , ու խիստ շատցան երկրի վրայ . ու տապանը ջուրերուն երեսին վրայ կը պտրտէր : Ու ջու- 19
րերը երկրի վրայ խիստ շատ զօրացան , ու բոլոր երկինքին տակը եղող ամէն բարձր լեռները ծածկուեցան : Ջուրերը տասնուհինգ կանգուն 20
վեր բարձրացան , և լեռները ծածկուեցան : Ու երկրի վրայ շարժող 21
ամէն մարմին՝ թէ թռչուն , թէ անասուն , թէ գազան , և թէ երկրի վրայ սողացող ամէն սողուն , և ամէն մարդ մեռաւ : Չամաքի վը- 22
րայ եղող ամէնը՝ որ ռնգացը մէջ կենդանութեան շունչ ունէր , ամէնն ալ մեռաւ : Ու երկրի երե- 23
սին վրայ եղող ամէն էակը ջնջուեցաւ , մարդէն մինչև անասունը , սողուներէն մինչև երկինքի թռչունը . անոնք երկրէն ջնջուեցան . ու միայն Նոյ մնաց՝ և իրեն հետ տապանին մէջ եղողները : Ու ջուրերը երկ- 24
րի վրայ հարիւր հիսուն օր բարձրացած մնացին :

ԳԼ. Է

1 Եւ Աստուած յիշեց Նոյը ու անոր
հետ տապանին մէջ եղած բոլոր գազաններըը ու բոլոր անասուններըը . և Աստուած երկրի վրայ հով մը բերաւ , ու ջուրերը նուազեցան : 2 Նաև անդունդին աղբիւրներըը ու երկինքին պատուհաններըը գոցուեցան , և երկինքէն անձրեւը 3 կտրեցաւ : Ու երթալով ջուրերը երկրին վրայէն կը քաշուէին , ու հարիւր հիսուն օրէն ետքը 4 ջուրերը քիչցան : Եւ եօթներորդ ամիսը՝ ամսուն տասնուեօթներորդ օրը՝ տապանը Արարատ լեռներուն 5 վրայ նստաւ : Եւ ջուրերը երթալով կը քիչնային մինչև տասներորդ ամիսը . և տասներորդ ամսուն առաջին օրը լեռներուն գլուխները երեւցան :

6 Ու եղաւ որ քառասուն օրէն ետքը , Նոյ իր շինած տապանին 7 պատուհանը բացաւ . Եւ ագռաւը արձակեց , որ ելաւ ու անդին ասդին կը պտըտէր՝ մինչև երկրին վրայէն 8 ջուրերուն չամքիլը : Աղաւնին ալ քովէն արձակեց, որ տեսնէ թէ արդեօք երկրին վրայէն ջուրերը քիչցած են : 9 Բայց աղաւնին իր ոտքին թաթը դնելու տեղ չգտաւ , ու դէպ ՚ի անոր՝ տապանը դարձաւ . ինչու որ բոլոր երկրին երեսը ջուրեր կային . ան առնելը իր ձեռքը երկրընդուց ու առաւ զանիկայ , և իր քովը տապանին մէջ 10 բերաւ : Ու եօթը օր ալ սպասեց , և նորէն աղաւնին տապանէն արձակեց 11 կեց : Ու իրիկուան դէմ աղաւնին անոր եկաւ , և ահա իր բերանը ձիթենիի նոր փրցուած տերեւ մը կար . ուստի Նոյ գիտցաւ որ ջուրերը 12 երկրին վրայէն քիչցած են : Եւ եօթը օր ալ սպասեց , ու նորէն աղաւնին արձակեց , որ ալ անոր չդարձաւ :

13 Եւ եղաւ որ Նոյին վեցհարիւր ու մէկ տարին՝ առաջին ամսուն առաջին օրը՝ ջուրերը երկրին վրայէն չամքեցան . և Նոյ տապանին ծածկոցը վերցուց ու նայեցաւ , և ահա երկրին երեսը չամքեր էր : 14 Ու երկրորդ ամիսը՝ ամսուն քսանուեօթներորդ օրը երկիրը չորցաւ :

15 Եւ Աստուած խօսեցաւ Նոյին , 16 ու ըսաւ , Տապանէն դուրս ելիր , դուն՝ ու քու կնիկդ և քու որդիքդ և քու որդւոյդ կիներըը քեզի հետ : 17 Քու հետդ եղող ամէն կենդանին ամէն մարմինէն թէ թռչուններըը , թէ անասուններըը , և թէ երկրի վրայ սողացող բոլոր սողուններըը քու հետդ հանէ , որ երկրի վրայ բազմանան ու երկրի վրայ աճին ու շատնան : 18 Նոյ ու իր որդիքը և իր կնիկը ու իր որդւոյը կիներըը իր հետը ելան . 19 Ամէն անասուն , ամէն սողուն ու ամէն թռչուն՝ երկրի վրայ ամէն շարժողները իրենց տեսակին պէս տապանէն ելան :

20 Եւ Նոյ սեղան մը շինեց Տէրոջը , ու ամէն մաքուր անասուններէն և ամէն մաքուր թռչուններէն առաւ , ու սեղանին վրայ ողջակէզներ մատուց : 21 Եւ Տէրը անուշ հոտը հոտուըտաց , և Տէրը իր սրտին մէջ ըսաւ , Ալ ասկէ ետև մարդուն համար նորէն երկիրը պիտի չանիծեմ , քանզի մարդուն սրտին խորհուրդը իր մանկութենէն չար է , ոչ ալ նորէն պիտի ջարդեմ ամէն կենդանի էութիւնը , ինչպէս որ ըրի : 22 Քանի որ երկիրը կը մնայ , սերմ ու հունձք , ցուրտ ու տաքութիւն , ամառ ու ձմեռ , և ցորեկ ու գիշեր պիտի չդադարին :

ԳԼ. Ը

1 Եւ Աստուած օրհնեց Նոյը՝ ու անոր որդիները , և ըսաւ անոնց , Աճեցէք ու շատցէք , ու երկիրը լեցուցէք . 2 Ու ձեր վախը ու երկիւղը երկրի բոլոր գազաններուն վրայ , ու երկինքի բոլոր թռչուններուն վրայ պիտի ըլլայ . անոնք երկրի վրայ բոլոր շարժողներուն հետ , ու ծովու բոլոր ձուկերուն հետ ձեր ձեռքը տրուած են : 3 Ամէն շարժուն կենդանին ձեզի կերակուր ըլլայ . ամէնը ձեզի բան-

4 ջարի պէս տուի : Նայդ միսը
ողջութիւնովը՝ ոչինչ անոր արիւ-
5 նովը չուտէք : Եւ անշուշտ ձեր
կենացը համար՝ արիւննիդ պիտի
խնդրեմ . ամէն գազանին ձեռքէն՝
ու մարդուն ձեռքէն պիտի խնդրեմ
ան . մարդուն կեանքը եղբօրը
6 ձեռքէն պիտի խնդրեմ : Ո՛վ որ
մարդու արիւն թափէ , իր արիւնն
ալ մարդէ պիտի թափուի . ինչու
որ Աստուած իր պատկերին պէս
7 ստեղծեց մարդը : Եւ դուք աճե-
ցէք ու շատցէք , երկրի վրայ բազ-
մացէք ու անոր մէջ շատցէք :
8 Եւ Աստուած խօսեցաւ Նոյին
ու անոր որդւոցը անոր հետ՝ ըսե-
9 լով , Եւ ես ահա ձեզի հետ՝ ու
ձեզմէ ետքը ձեր սերունդին հետ իմ
10 ուխտս պիտի հաստատեմ : Եւ
ձեզի հետ եղող ամէն շնչաւոր
կենդանիին հետ , թէ թռչունին ,
թէ անասունին , և թէ ձեզի հետ
եղող երկրի ամէն գազանին հետ ,
տապանէն ելածներուն ամենուն
հետ , ու երկրի բոլոր անասուննե-
11 րուն հետ : Եւ ձեզի հետ իմ
ուխտս պիտի հաստատեմ , որ
մէկն ալ ամէն մարմին ջրհեղեղին
ջուրերէն չկորսուի . ո՛չ ալ նորէն
ջրհեղեղ ըլլայ երկիրը աւերելու
12 համար : Եւ ըսաւ Աստուած ,
Իմ ու ձեր մէջը , և ձեզի հետ եղող
ամէն շնչաւոր կենդանիին մէջը՝
յաւիտենական դարերու համար
13 ըրած ուխտիս նշանը աս է . Իմ
աղեղս ամպին մէջ պիտի դնեմ ,
և ան պիտի ըլլայ իմ ու երկրի
մէջտեղը եղած ուխտին նշանը :
14 Եւ պիտի ըլլայ որ՝ երբոր երկրի
վրայ ամպ բերեմ , աղեղը ամպին
15 մէջ պիտի տեսնուի . Եւ իմ ու
ձեր մէջտեղը , ու ամէն մարմի-
նէն ամէն շնչաւոր կենդանիին մէջ-
տեղը եղած իմ ուխտս պիտի յի-
շեմ . և ջրհեղեղ ալ ամէն մարմինը
կորսընցընելու համար ջուրերը
16 հեղեղ պիտի չըլլան : Եւ աղեղը
ամպին մէջ պիտի ըլլայ , ու անոր
պիտի նայիմ , որ Աստուծոյ՝ ու
երկրի վրայ եղող ամէն մարմինէն
բոլոր կենդանի անասուններուն մէջ-
տեղը եղած յաւիտենական ուխտը
յիշեմ : Եւ Աստուած Նոյին 17
ըսաւ , Ա՛յ է ան ուխտին նշանը՝
որն որ ես հաստատեցի իմ ու երկրի
վրայ եղող ամէն մարմինին մէջ-
տեղը :

Եւ Նոյին որդիքը՝ որոնք տա- 18
պանէն ելան , Սէմ , Քամ ու
Յաբեթ էին . և Քամ Քանանու
հայրն էր . Ա՛յս երեքը Նոյի որդիքն 19
էին , և ասոնցմէ բոլոր երկիրը
տարածուեցաւ :

Եւ Նոյ սկսաւ երկիրը գործել , 20
ու այգի տնկեց . Եւ գինիէն խմեց , 21
ու գինովցաւ , և իր վրանին մէջը
մերկացաւ : Ու Քանանու հայրը 22
Քամ իր հօրը մերկութիւնը տե-
սաւ , ու դուրս ելաւ իր երկու
եղբայրներուն պատմեց : Եւ Սէմ 23
ու Յաբեթ հանդերձ առին , և
իրենց երկուքին ուսերուն վրայ դը-
րին , ու ետ ետ երթալով իրենց
հօրը մերկութիւնը ծածկեցին . և
իրենց երեսը ետևնուն դարձած ըլ-
լալով՝ իրենց հօրը մերկութիւնը
չտեսան : Եւ Նոյ իր գինիէն ար- 24
թընալով՝ իր պզտիկ որդւոյն իրեն
ըրածը իմացաւ . Ու ըսաւ , Նզո- 25
ծեալ ըլլայ Քանան . ծառաներու
ծառայ ըլլայ իր եղբայրներուն :
Նաև ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ Սեմին 26
Տէր Աստուածը , և Քանան անոր
ծառան ըլլայ : Աստուած թո՛ղ 27
ընդարձակէ Յաբեթը , ու Սեմին
վրաններուն բնակի , և Քանան անոր
ծառան ըլլայ :

Ու Նոյ ջրհեղեղէն ետքը՝ երկու 28
հարիւր յիսուն տարի ապրեցաւ . Եւ 29
Նոյին բոլոր օրերը՝ ինը հարիւր յի-
սուն տարի եղաւ . ու մեռաւ :

ԳԼՈՒԽ Ժ

Եւ Նոյի որդւոցը՝ Սեմին , Քամին 1
ու Յաբեթին ծնունդները ասոնք
են . ու ջրհեղեղէն ետքը անոնց որ-
դիներ ծնան :

Յաբեթին որդիքը՝ Գոմեր , Մա- 2
գոգ , Մադայ , Յաւան , Թոբէլ ,
Մոսոք ու Թիրաս էին : Եւ Գոմե- 3
րին որդիքը՝ Ասքանաս , Րիփաթ ու
Թոգրգոմա էին : Եւ Յաւանին 4

որդիքը՝ Եղիսայ, Թարսիս, Կիտացիք ու Ռոդացիք էին։ Ազգաց կղզիները իրենց երկիրներովը՝ ամէն մէկը իր լեզուին պէս՝ ազգերուն մէջ իրենց տոհմերովըասոնցմէ բաժնուեցան։

Ու Քամին որդիքը՝ Քուշ, Մեսրեմ, Փուտ ու Քանան էին։ Ու Քուշին որդիքը՝ Սաբա, Նեւիլա, Սաբաթա, Ռեգմա ու Սեբեթաքա էին։ Ու Ռեգմային որդիքը՝ Սաբա ու Ռեդան էին։ Ու Քուշ ծնաւ Նեբրովթը. ասիկա սկսաւ երկրի վրայ զօրաւոր ըլլալ։ Ասիկա Տէրոջը առջեւը զօրաւոր որսորդ մըն էր. անոր համար կ'ըսուի, Տէրոջը առջեւը Նեբրովթին պէս զօրաւոր որսորդ։ Ու իր թագաւորութեանը սկիզբը Բաբէլն ու Երէք ու Աքադ ու Քալանէ էր Սենաար երկրին մէջ։ Այն երկրէն Ասորեստան գնաց, ու Նինուէն, ու Ռոռովթ քաղաքը ու Քալան Ռեսէնն ալ քովը. ասիկայ մեծ քաղաք մըն էր։ Ու Մեսրեմ ծնաւ Լուդացիները, Ընամացիները, Լաբացիները, Նեփթուքացիները, Պաթրուսացիները, ու Քասլուքացիները, (ուրկից որ Փղշտացիք ելան,) ու Կափթորացիներն ալ։ Ու Քանան ծնաւ իր անդրանիկը Սիդոնը, նաեւ Քեթը, Եբուսացին, Ամորհացին, Գերգեսացին, Խեւացին, Արուկեցին, Սինեացին, Արուադացին, Սամարացին և Ամաթացին. ու ետքը Քանանացւոց ցեղերը տարածուեցան։ Ու Քանանացւոց սահմանը՝ Սիդոնէն Գերարա անցնելով մինչեւ Գազա, Ոդոմ ու Գոմոր, և Ադմա ու Սեբոյիմ, մինչեւ Լասա է։ Քամին որդիքը՝ իրենց տոհմերովը, իրենց լեզուներովը, իրենց երկիրներուն ու ազգերուն մէջասոնք են։

Ու Եբերին ալ՝ որ Յաբեթին մեծ եղբօրը Սեմին ալ որդւոյը հայրն էր, որդիներ ծնան։ Սեմին որդիքը՝ Եղամ, Ասուր, Արփաքսատ, Լուդ ու Արամ էին։ Արամին որդիքը՝ Ուսա, Ասուլ, Գաթեր ու Մաշ էին։ Ու Արփաքսատ ծնաւ Սաղան, և Սաղայ ծնաւ Եբերը։ Ու Եբերին երկու որդի ծնաւ. մէկուն անունը Փաղէկ էր. քանզի երկիրը անոր օրերը բաժնուեցաւ. և անոր եղբօրը անունը Յոկտան էր։ Ու Յոկտան ծնաւ Եղմոդադը, Սաղաֆը, Ասարմաթը, Յարաքը, Ադորամը, Ուզալը, Դեկղան, Ոբեդաղը, Աբիմաելը, Սաբան, Ոփիրը, Եւիղան ու Յոբաբը. ամէն ասոնք Յոկտանին որդիքն էին։ Ու անոնց բնակութիւնը եղաւ Մեսայէն մինչեւ Սուխիր՝ արեւելեան լեռը։ Սեմին որդիքը՝ իրենց տոհմերովը, իրենց լեզուներովը, իրենց երկիրներուն մէջ իրենց ազգերովը ասոնք են։ Նոյն որդւոյը տոհմերը՝ իրենց ծնունդներուն ու ազգերուն համեմատ ասոնք են. և ջրհեղեղէն ետքը ազգերը ասոնցմէ տարածուեցան երկրի վրայ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Ու բոլոր երկրին լեզուն մէկ ու խօսուածքը մէկ էր։ Ու եղաւ որ երբ արեւելքէն կը շուէին, Սենաար երկրին մէջ դաշտ մը գտան, ու հոն բնակեցան։ Ու իրարու ըսին, Դէկէք աղիւսներ շինենք, ու զանոնք կրակով եփենք։ Ու աղիւսները անոնց քարի տեղ եղան, ու ձիւթը անոնց ցեխի տեղ եղաւ։ Ու ըսին, Դէկէք մեզի քաղաք մը ու աշտարակ մը շինենք, որ անոր գլուխը մինչեւ երկինքը հասնի, և մեզի անուն ստանանք, որ չըլլայ թէ բոլոր երկրի վրայ ցրուինք։ Ու Տէրը մարդոց որդիներուն շինած քաղաքն ու աշտարակը տեսնելու իջաւ։ Ու Տէրը ըսաւ, Ահա ասոնք մէկ ժողովուրդ մըն են, ու ամենուն լեզուն մէկ է. և ասիկայ շինելու սկսեցին. ու հիմա ինչ որ շինել կը խորհին, անոնցմէ պիտի չարգիլուի։ Դէկէք իջնենք, և անոնց լեզուն հոն խառնակենք, որ ամէն մէկը իր ընկերին լեզուն չհասկընայ։ Ու Տէրը անկէ

բոլոր երկրին երեսը ցրուեց զանոնք. ու քաղաքը շինելէն դադրեցան: 9 Անոր համար անոր անունը Բաբէլոն կոչուեցաւ, ինչու որ Տէրը հոն բոլոր երկրին լեզուն խառնակեց. և Տէրը անկէ բոլոր երկրին երեսը ցրուեց զանոնք:

10 Սեմին ծնունդները սոսկ են. Սէմ հարիւր տարեկան էր երբոր ծնաւ Արփաքսադը ջրհեղեղէն երկու 11 տարի ետքը: Ու Սէմ Արփաքսադը ծնանելէն ետքը հինգ հարիւր տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ: 12 Ու Արփաքսադ երսունհինգ տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Սաղան: 13 Ու Արփաքսադ՝ Սաղան ծնանելէն ետքը՝ չորս հարիւր երեք տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ:

14 Ու Սաղայ երսուն տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Եբերը: 15 Ու Սաղայ՝ Եբերը ծնանելէն ետքը՝ չորս հարիւր երեք տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ:

16 Ու Եբեր երսունչորս տարի ապրեցաւ, և ծնաւ Փաղէկը: 17 Ու Եբեր՝ Փաղէկը ծնանելէն ետքը՝ չորս հարիւր երսուն տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ:

18 Ու Փաղէկ երսուն տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Ռագաւը: 19 Ու Փաղէկ՝ Ռագաւը ծնանելէն ետքը՝ երկու հարիւր ինը տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ:

20 Ու Ռագաւ երսուներկու տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Սերուգը: 21 Ու Ռագաւ՝ Սերուգը ծնանելէն ետքը՝ երկու հարիւր եօթը տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ:

22 Ու Սերուգ երսուն տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Նաքորը: 23 Ու Սերուգ՝ Նաքորը ծնանելէն ետքը՝ երկու հարիւր տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ:

24 Ու Նաքոր քսաներինը տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Թարան: 25 Ու Նաքոր՝ Թարան ծնանելէն ետքը՝ հարիւր տասնուինը տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ:

26 Ու Թարայ եօթանասուն տարի ապրեցաւ, ու ծնաւ Աբրամը՝ Նաքորը և Առանը:

27 Ու Թարային ծնունդները սոսկ են. Թարայ ծնաւ Աբրամը, Նաքորը ու Առանը. և Առան ծնաւ Ղովտը: 28 Ու Առան մեռաւ իր հօրը Թարային առջևը՝ իր ծննդեան երկրին՝ Քաղդէացւոց Ուր քաղաքին մէջ: 29 Ու Աբրամ ու Նաքորը իրենց կիներ առին. Աբրամին կնոջը անունը Սարայ էր, և Նաքորին կնոջը անունը Մեղքա՝ Առանին աղջիկը, որ Յոսքայի ու Իսքային հայրն էր: 30 Ու Սարայ ամուլ էր, ոչ ունէր ծնանելը: 31 Ու Թարայ իր որդին Աբրամը՝ ու իր թոռը Առանին որդին Ղովտը՝ և իր որդւոյն Աբրամին կնիկը իր հարսը Սարան առաւ, ու անոնց հետ Քաղդէացւոց Ուր քաղաքէն ելաւ դէպ ի Քանանու երկիրը երթալու համար. ու հկան մինչև Խառան, և հոն բնակեցան: 32 Ու Թարային օրերը երկու հարիւր հինգ տարի եղան. և Թարայ Խառանի մէջ մեռաւ:

ԳԼ. ԺԲ

1 Ու Տէրը ըսաւ Աբրամին, Ելի՛ր երկրէդ, և քու ազգականներէդ, ու քու հօրդ տունէն գնա՛ այն երկիրը՝ որ ես քեզի պիտի ցուցընեմ. 2 Ու քեզ մեծ ազգ պիտի ընեմ, ու քեզ պիտի օրհնեմ, և քու անունդ պիտի մեծցընեմ. ու դուն օրհնեալ պիտի ըլլաս: 3 Ու քեզ օրհնողները պիտի օրհնեմ, ու քեզ անիծողները պիտի անիծեմ. ու երկրի բոլոր ազգերը քեզմով պիտի օրհնուին: 4 Ու Աբրամ գնաց՝ ինչպէս որ Տէրը անոր ըսեր էր. Ղովտ ալ անոր հետը գնաց. ու Աբրամ հարիւրհինգ տարեկան էր երբոր Խառանէն ելաւ: 5 Ու Աբրամ իր կնիկը Սարան, ու իր եղբօրորդին Ղովտը, և իրենց բոլոր ստացուածքը, և Խառանի մէջ իրենց ստացած հոգիները առնելով, ելան որ Քանանու երկիրը երթան. և Քանանու երկիրը հկան: 6 Ու Աբրամ ան երկրէն մինչև Սիքեմի

տեղը՝ մինչև Մօրէի կաղնին անցաւ. և ան առեն Քանանացիները կային ան երկրին մէջ: 7 Եւ Տէրը երեւցաւ Աբրամին ու ըսաւ, Քու սերունդիդ պիտի տամ աս երկիրը: Եւ հոն սեղան շինեց Տէրոջը որ իրեն երեւցաւ: 8 Եւ անկէ դէպ՚ի Բեթելին արեւելեան կողմը եղող լեռը ջուաց, ու իր վրանը բացաւ, Բեթէլը արեւմտեան կողմը՝ ու Հային արեւելեան կողմը. հոն ալ Տէրոջը սեղան շինեց, ու Տէրոջը անունը կանչեց: 9 Եւ Աբրամ միշտ դէպ՚ի հարաւ կը ջուէր:

10 Ու ան երկրին մէջ սով եղաւ. և Աբրամ Եգիպտոս իջաւ հոն պանդխտանալու համար. ինչու որ ան 11 երկրին մէջ սովը սաստիկ էր: Ու եղաւ որ երբ Եգիպտոս մտնելու մօտեցաւ, իր կնոջը Սարային ըսաւ, Հա՛ գիտեմ որ դուն գեղեցիկ տեսքով կնիկ մըն ես. 12 պիտի ըլլայ որ երբ Եգիպտացիք քեզ տեսնեն, պիտի ըսեն, Անիկայ անոր կնիկն է, ու զիս պիտի մեռցընեն, բայց քեզ ողջ թողուն. 13 Հընդրկէք ըսէ թէ դուն իմ քոյրս ես. որպէս զի քու պատճառովդ ինծի աղէկ ըլլայ, ու քու 14 պատճառովդ իմ անձս ապրի: Եւ եղաւ որ երբ Աբրամ Եգիպտոս մտաւ, Եգիպտացիք տեսան կինը, որ շատ գեղեցիկ էր: 15 Փարաւոնին իշխաններն ալ տեսան, ու գովեցին զանիկայ Փարաւոնին առջեւը. և կինիկը Փարաւոնին տունը առնուեցաւ: 16 Եւ անոր համար Աբրամին բարիք ըրաւ. ու անիկայ ոչխարներ, ու արջառներ, և էշեր, ու ծառաներ, և աղախիններ, ու էգ էշեր և ուղտեր ունեցաւ: 17 Եւ Տէրը մեծ հարուածներով զարկաւ Փարաւոնը ու անոր տունը՝ Աբրամին կնոջը Սարային համար: 18 Փարաւոն կանչեց Աբրամը, ու ըսաւ, Ա՛ս ի՞նչ է որ ինծի ըրիր. ինչո՞ւ ինծի չյայտնեցիր թէ ասիկայ քու կնիկդ է. 19 Ինչո՞ւ համար՝ Անիկայ քոյրս է ըսիր. և էն ես որ անիկայ ինծի կնիկ պիտի առնէի. բայց հիմա ահա կնիկդ՝ առ ու գնա: 20 Եւ Փարաւոն իր մարդոցը պատուիրեց անոր համար. ու զանիկայ իր կնիկովը ու իր բոլոր ստացուածքովը խրկեցին:

ԺԳ. ԺՈ

Եւ Աբրամ իր կնիկովը ու իր բոլոր ունեցածներովը Եգիպտոսէն 1 դէպ՚ի Հարաւակողմը ելաւ, ու Ղովտն ալ իր հետը: 2 Եւ Աբրամ շատ հարուստ էր անասուններով, արծաթով ու ոսկիով: 3 Եւ իր ուղէ իջեւաններովը գնաց հարաւային կողմէն մինչև Բեթէլ, ան տեղը ուր էր առաջ իր վրանը, Բեթելին ու Հայիին մէջտեղը. 4 սեղանին տեղը՝ որ հոն առաջ շիներ էր. և Աբրամ հոն Տէրոջը անունը կանչեց:

5 Եւ Աբրամին հետ գացող Ղովտն ալ ոչխարներ, ու արջառներ, ու վրաններ ունէր: 6 Եւ ան երկիրը բաւական չէր անոնց որ միասեղ բնակին. ինչու որ անոնց ստացուածքը շատ ըլլալով՝ չէին կրնար միասեղ բնակիլ: 7 Եւ Աբրամին անասուններուն հովիւներուն ու Ղովտին անասուններուն հովիւներուն միջտեղը վէճ կար. և ան ատեն Քանանացիները ու Փերիզացիները կը բնակէին ան երկրին մէջ: 8 Եւ Աբրամ ըսաւ Ղովտին, Ա՛ղաչեմ քեզի, իմ ու քու միջտեղ և իմ հովիւներուս ու քու հովիւներուդ միջտեղը վէճ չըլլայ. ինչու որ մենք եղբայր ենք. 9 Բոլոր երկիրը քու առջեւդ չէ՞. Ա՛ղաչեմ զատուէ ինծմէ. թէ որ դուն ձախ կողմը երթաս, ես աջ կողմը կ՚երթամ, և թէ որ աջ կողմը երթաս, ես ձախ կողմը կ՚երթամ: 10 Եւ Ղովտ իր աչքերը վեր վերցուց, ու Յորդանանու ամէն կողմը նայեցաւ՝ որ ամէն տեղ ջրուած էր, Տէրը Սոդոմը ու Գոմորը կորնչցընելէն առաջ մինչև Սեղովը Տէրոջը դրախտին պէս՝ Եգիպտոսի երկրին պէս էր: 11 Եւ Ղովտ Յորդանանու բոլոր կողմը ընտրեց իրեն,

ու Ասիայինները, ու Հայի մէջ Քուզեցինները, և Հաւէ Արիսաթեմի մէջ
Նմիմներըը, և Քուզիներըը ի- 6
րենց Աէիր լեռանը վրայ՝ մինչև
անապատին քովը եղող Եփրատեան
գարկին: Եւ դարձան, ու եկան 7
Ենոսասեփաթ՝ այսինքն Կադէս. և
Ամաղեկացւոց բոլոր նահանգը, ու
Ասասանթամարի մէջ բնակող Ամո-
հացիներն ալ գարկին: Եւ Սոդո- 8
մին թագաւորը, ու Գոմորին թա-
գաւորը, և Ադմային թագաւորը,
ու Սեբոյիմին թագաւորը, և Բա-
ղային (այսինքն Սեգովրին) թագա-
ւորը ելլելով, Սիդդիմ ձորին մէջ
անոնց հետ պատերազմելու շարուե-
ցան, Ելամին Քողողոգո- 9
մոր թագաւորին հետ, և Գոյիմի
Թադգաղ թագաւորին հետ, ու
Սենաարի Ամրափաղ թագաւորին
հետ, և Եղլասարի Արիովք թա-
գաւորին հետ, չորս թագա- 10
ւորը հինգին հետ: Եւ Սիդ-
դիմ ձորը նաւթի հորերով լեցուն
էր. և Սոդոմին ու Գոմորին թա-
գաւորները փախան, և հոն ինկան.
ու մնացածները լեռը փախան:
Եւ անոնք Սոդոմին ու Գոմորին 11
ամէն բարիքը, ու անոնց բոլոր
պաշարները առին ու գացին: Եւ 12
Սոդոմի մէջ բնակող Աբրամին եղ-
բօրորդին Ղովտը՝ ու անոր բոլոր
բարիքը առին ու գացին:

Եւ փախստական մը եկաւ, ու 13
— բանէրը Եբրայեցի Աբրամին
պատմեց. և անիկայ Եդրոնին ու
Ըներին եղբօրը Ամորհացի Մամբրէ-
ին կաղնիներուն մէջ կը բնակէր.
ինչու որ ասոնք Աբրամին հետ դաշ-
նակից էին: Եւ Աբրամ երբոր իր եղ- 14
բօրը գերի առնուիլը լսեց, իր տանը
մէջ ծնած՝ իրիք հարիւր տասնուու-
թը կրթուած ծառաները հանեց,
ու անոնց ետևէն ինկաւ մինչև Դան:
Եւ ինքը ու իր ծառաները գիշերով 15
դուռ դուռ անոնց վրայ յարձակե-
ցան, ու գարկին անոնք. և քշեցին
անոնք մինչև Քոբա, որ Դա-
մասկոսի հիւսիսային կողմն է:
Եւ բոլոր բարիքը ետ բերաւ. 16

ու Ղովտ դէպ՝ի արևելք չուեց.
12 և իրարմէ զատուեցան. Աբրամ
Քանանու երկրին մէջ բնակեցաւ.
Ղովտն ալ դաշտի քաղաքներուն
մէջ բնակեցաւ, ու իր վրանը Սո-
13 դոմի քով բացաւ: Եւ Սոդոմի
մարդիկը խիստ չար ու մեղաւոր
էին Տէրոջը առջեւ:
14 Եւ Տէրը Աբրամին ըսաւ՝
Ղովտ անկէ զատուելէն ետքը.
Հիմա աչքերդ վեր վերցուր, ու
քու եղած տեղէդ դէպ՝ի հիւսիս
ու հարաւ, և դէպ՝ի արևելք ու
15 արևմուտք նայէ. Ինչու որ ամ-
բողջ երկիրը՝ որ կը տեսնես, քեզի
ու քու սերունդիդ պիտի տամ
16 յաւիտեան: Եւ քու սերունդդ
երկրի փոշին պէս անթիւ պիտի
ընեմ. անանկ որ՝ եթէ մէկը երկրի
փոշին կրնայ համրել, քու սե-
17 րունդդ ալ համրուի: Ելիր,
ամբողջ երկիրը պտըտէ անոր երկայ-
նութեանը ու լայնութեանը հա-
մեմատ. քանզի անիկայ քեզի պի-
18 տի տամ: Եւ Աբրամ վերցուց
իր վրանը, ու եկաւ և բնակեցաւ
Մամբրէի կաղնիներուն մէջ, որ
Քեբրոնին մէջն է, և հոն սեղան
շինեց Տէրոջը:

ԺԴ

1 Եւ եղաւ որ՝ Սենաարի Ամրափաղ
թագաւորին, Եղլասարի Ա-
րիովք թագաւորին, Եղամի Քո-
դողագոմոր թագաւորին, և Գոյի-
մի Թադգաղ թագաւորին ժամա-
2 նակները, Ասոնք Սոդոմի Բարա
թագաւորին հետ, և Գոմորի Բար-
սա թագաւորին հետ, Ադմայի Ա-
նար թագաւորին հետ, և Սեբոյի-
մի Սեմեբոր թագաւորին հետ, ու
Բաղայի (այսինքն Սեգովրի) թա-
3 գաւորին հետ պատերազմեցան: Ա-
ոնց ամէնը ժողվուեցան Սիդդիմ
4 ձորին մէջ, որ է Ադի ծովը: Տաս-
ուերկու տարի Քոդողագոմորին
ծառայութիւն ըրին, ու երեքտա-
սաներորդ տարին ապստամբ եղան:
5 Եւ չորեքտասաներորդ տարին Քո-
դողագոմոր ու իր հետը եղող թա-
գաւորները եկան, ու Աստարովթ-

և իր եղբայրը Լոտն ալ , ու
ֆանոր բարիքը , և կնիկները , ու
ժողովուրդն ալ ետ բերաւ :
17 Ու ինքը Կոդողագոմորը ու
նոր վտ եղող թագաւորները
զարնելէն ու դառնալէն ետքը , Սո-
դոմի թագաւորը զանիկայ դիմաւո-
րելու ելաւ դէպ ի Շաւէ ձորը՝
18 (այսինքն թագաւորի ձորը) : Ու
Մաղէմի թագաւորը Մելքիսեդեկ
հաց ու գինի հանեց . ու անիկայ
Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան էր :
19 Ու օրհնեց զանիկայ , ու ըսաւ .
Օրհնեալ ըլլայ Աբրամ երկնից ու
երկրի տէրը եղող Բարձրեալ
20 Աստուածմէն : Ու օրհնեալ ըլլայ
Բարձրեալ Աստուածը՝ որ քու
թշնամիներդ քու ձեռքդ մատնեց :
Ու անիկայ ամենէն տասանորդ
տուաւ անոր :
21 Ու Սոդոմի թագաւորը ըսաւ
Աբրամին , Արդիւկը ինծի տուր ,
22 ու բարիքը դուն քեզի առ : Ու
Աբրամ ըսաւ Սոդոմի թագաւորին ,
Երկնից ու երկրի տէրը եղող
Բարձրեալ Տէր Աստուծոյ վերցուցի
23 իմ ձեռքս , Որ դերձանէն մինչև
կօշիկին կապը բան մը չառնեմ՝
ինչ որ քուկդ է , որ չըլլայ թէ
Աբրամը ես հարստացուցի ըսես .
24 Բայց ի տղաքներուն կերածէն ,
ու ինծի հետ եկող մարդոցը՝ այ-
սինքն Եներին , ու Եսքողին , ու
Մամբրէին բաժիններէն . թող
անոնք իրենց բաժինը առնեն :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Այս բաներէն ետքը տեսիլքի մէջ
Տէրոջը խօսքը Աբրամին եղաւ ,
ըսելով , Մի վախնար՝ ով Աբրամ ,
ես քեզի վահան եմ , ու քու
վարձքդ խիստ շատ պիտի ըլլայ :
2 Ու Աբրամ ըսաւ , Ով Տէր Եհո-
վայ՝ ինծի ի՞նչ պիտի տաս ,
քանի որ առանց զաւակի կը մը-
նամ , և իմ տանս տիրողը ա-
3 ղամասկացի Եղիազարն է : Նաև
ըսաւ Աբրամ , Որովհետև ինծի
սերունդ չտուիր , ահա իմ տանս
ծառան ինծի ժառանգ կ՚ըլլայ :
4 Ու ահա Տէրոջը խօսքը անոր ե-

ղաւ՝ ըսելով . Անիկայ քեզի ժա-
ռանգ պիտի չըլլայ . բայց ան պի-
տի ըլլայ քու ժառանգդ՝ որ քու
մէջքէդ պիտի ելլէ : Ու դուրս 5
հանեց զանիկայ , ու ըսաւ , Հի-
մա դէպ ի երկինքը նայէ , ու
աստղերը համրէ , թէ որ զանոնք
համրելու կարող ես . և ըսաւ անոր ,
Քու սերունդդ ասանկ պիտի ըլ-
լայ : Ու անիկայ Տէրոջը հաւատաց 6
րոջը , որ անոր արդարութիւն ըն-
ծռ սեպեց :
Ու ըսաւ անոր , Ես եմ Տէրը 7
որ քեզ Քաղդէացւոց Ուր քա-
ղէն հանեցի աս երկիրը քեզի
ժառանգութիւն տալու համար :
Ու անիկայ ըսաւ , Ով Տէր Ե- 8
հովայ՝ ի՞նչպէս գիտնամ թէ ես
անիկայ պիտի ժառանգեմ : Ու 9
ըսաւ անոր , Ինծի իրիք տարեկան
երինջ մը , ու իրիք տարեկան այծ
մը , և իրիք տարեկան խոյ մը , ու
տատրակ մը , և աղաւնիի ձագ մը
առ : Ու անիկայ բոլոր առնք ա- 10
ռաւ անոր , ու առնց մէջտեղէն
կտրեց , և ամէն մէկ կտորը իր
մասին հետ դիմացէ դիմաց դրաւ .
բայց թռչուններըը չկտրեց : Ու 11
երբոր դիւրուն վրայ գիշատիչ
թռչուններըը իջան , Աբրամ վռնտ-
ուց զանոնք : Ու երբոր արևը 12
մարը կը մտնէր , Աբրամին վրայ
խորունկ քուն մը իջաւ , և ահա
անոր վրայ մեծ մթութեան սոս-
կում մը իսկաւ : Ու Տէրը ըսաւ 13
Աբրամին , Գիտցիր որ քու
սերունդդ իրենցը չեղած երկրի մէջ
պանդուխտ պիտի ըլլան , և ծա-
ռայութիւն պիտի ընեն . ու հա-
րիւր տարի պիտի չարչա-
րեն զանոնք : Բայց ան ազգը 14
որուն պիտի ծառայեն , ես պիտի
դատեմ . և անկէ ետքը շատ ստա-
ցուածքով պիտի ելլեն : Ու դուն 15
խաղաղութեամբ քու հայրերուդ
պիտի երթաս . աղէկ մը ծերացած
պիտի թաղուիս : Ու անոնք չոր- 16
րորդ դարուն մէջ հոս պիտի դառ-
նան . ինչու որ Ամորհայեցւոց անօ-
րէնութիւնը դեռ լեցուած չէ :
Ու եղաւ որ երբ արևը մարը մտաւ , 17

ու խաւար եղաւ , ահա մխաձ վառ
մը ու վառած ջահ մը ան կտոր-
18 ներուն միջեւեղէն անցաւ : Ա-
նոյն օրը Տէրը Աբրամին հետ
ուխտ մը ըրաւ՝ ըսելով , Քու
սերունդիդ տուի այս երկիրը՝ Ե-
գիպտոսի գետէն մինչև մեծ գետը՝
19 այսինքն Եփրատ գետը . Կենեցի-
ները , և Կենեզացիները , ու Կեդ-
20 մոնացիները , Եւ Քետացիները ,
ու Փերեզացիները , և Ռափային-
21 ները , Եւ Ամորհացիները , ու
Քանանացիները , և Գերգեսացի-
ները ու Յեբուսացիները :

ԳԼ. ԺԶ.

1 Եւ Աբրամին կնիկը Սարայ չէր
ծնաներ անոր . ու մէկ Եգիպ-
տացի աղախին մը ունէր , որուն
2 անունը Հագար էր : Եւ Սարայ
ըսաւ Աբրամին , Ահա հիմա Տէրը
արգիլեց զիս ծնանելէն . ուրեմն
աղախինիս մտիր , գուցէ անկէ զա-
ւակ առնեմ : Եւ Աբրամ Սա-
3 րային խօսքը մտիկ ըրաւ : Եւ
Աբրամին կնիկը Սարայ իր Եգիպ-
տացի աղախինը Հագարը առաւ ,
Աբրամ Քանանու երկրին մէջ տա-
սը տարի բնակելէն ետքը , և զա-
նիկայ իր էրկանը Աբրամին տուաւ՝
4 անոր կնիկ ըլլալու : Ան ալ մտաւ
Հագարին , որ յղացաւ . և երբ իր
յղի ըլլալը իմացաւ , իր տիկինը իր
5 աչքին առջևը անարգուեցաւ : Եւ
Սարայ ըսաւ Աբրամին , Ինծի եղած
անիրաւութիւնը քու վրադ ըլլայ .
ես իմ աղախինս գիրկդ տուի , ու
անիկայ երբոր իմացաւ իր յղի ը-
լալը , ես անոր աչքին առջևը ա-
նարգուեցայ . Տէրը իմ ու քու մէջ-
6 տեղդ դատաստան ընէ : Եւ Աբ-
րամ ըսաւ Սարային , Ահա աղա-
խինդ քու ձեռքդ է , քու աչքերուդ
հաճոյ երևցածին պէս ըրէ անոր .
ու երբոր Սարայ նեղեց զանիկայ ,
անոր երեսէն փախաւ Հագար :
7 Եւ Տէրոջը հրեշտակը գտաւ զա-
նիկայ անապատին մէջ ջուրի աղ-
բիւրի մը քով՝ Սուրի ճանապարհին
8 մէջ եղած աղբիւրին քովը . Եւ
ըսաւ , Ով Սարային աղախինը
Հագար , ո՞վէ կու գաս , և
ո՞ւր կ'երթաս : Եւ անիկայ ըսաւ ,
Իմ Սարայ տիկինիս երեսէն կը
փախչիմ : Եւ Տէրոջը հրեշտակը 9
ըսաւ անոր , Դարձիր քու տիկի-
նիդ , ու անոր ձեռքին տակը ճնա-
զանդ եղիր : Եւ Տէրոջը հրեշ- 10
տակը ըսաւ անոր , Քու սերունդդ
խիստ պիտի շատցընեմ , անանկ որ
շատութենէն չհամրուի : Եւ Տէ- 11
րոջը հրեշտակը ըսաւ անոր , Ահա
դուն յղի ես , ու որդի պիտի ծնա-
նիս , և անոր անունը Յամայէլ դնես .
ինչու որ Տէրը քու տառապանքդ
լսեց . Եւ անիկայ վայրենի մարդ 12
մը պիտի ըլլայ . անոր ձեռքը ա-
մենուն վրայ , ու ամենուն ձեռքն
ալ անոր վրայ պիտի ըլլայ . և
անիկայ իր բոլոր եղբայրներուն առ-
ջևը պիտի բնակի : Եւ անիկայ 13
իր հետը խօսող Տէրոջը անունը
կանչեց , ըսելով , Դուն իմ տեսիլքիս
հետ Էլ-Տես Աստուածն ես . քանզի
ըսաւ , Արդեօք ո՞ղջ եմ հոս՝ իմ
տեսիլքէս ետքը : Անոր համար ան 14
ջրհորին անունը Լահայրոյի ջրհոր
դրաւ . ահա անիկայ Կադեսին ու
Բարադին միջտեղն է : Եւ Հա- 15
գար որդի մը ծնաւ Աբրամին .
և Աբրամ Հագարին իրեն ծնած
որդւոյն անունը Յամայէլ դրաւ :
Եւ Աբրամ ութսունվեց տարե- 16
կան էր , երբոր Հագար Յամայէլը
ծնաւ Աբրամին :

ԳԼ. ԺԷ.

Եւ երբ Աբրամ իննսունինը 1
տարեկան էր , Տէրը Աբրամին
երևցաւ , ու ըսաւ անոր , Ես եմ
Ամենակարող Աստուածը . իմ առ-
ջևս քալէ , ու կատարեալ եղիր :
Եւ իմ ու քու միջտեղդ իմ ուխտս 2
պիտի դնեմ , ու խիստ պիտի
շատցընեմ քեզ : Եւ Աբրամ իր 3
երեսին վրայ ինկաւ , ու Աստուած
անոր հետ խօսեցաւ ըսելով , Ահա 4
իմ ուխտս քեզի հետ է , և ազգե-
րու բազմութեան հայր պիտի ըլ-
լաս . Եւ այսուհետև քու անունդ 5
Աբրամ չըսուի , հապա քու անունդ
Աբրահամ ըլլայ . ինչու որ քեզ

ազգերու բազմութեան հայր ըլլի ։
6 Եւ քեզ խիստ պիտի աճեցընեմ, ու քեզ ազգեր պիտի ընեմ. ու քեզմէ թագաւորներ պիտի ելլեն ։
7 Եւ իմ ու քու միջտեղդ՝ ու քեզմէ ետքը քու սերունդիդ միջտեղը իրենց ազգերուն մէջ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ՝ յաւիտենական ուխտ մը, որ քեզի ու քեզմէ ետքը քու սերունդիդ Աստուած ըլլամ ։
8 Եւ պիտի տամ քեզի ու քեզմէ ետքը քու սերունդիդ յաւիտենական ժառանգութեան համար ան երկիրը ուր որ պանդուխտ եղար, բոլոր Քանանու երկիրը. ու անոնց Աստուած պիտի ըլլամ ։
9 Եւ Աստուած ըսաւ Աբրահամին, Ասոր դուն ու քեզմէ ետքը քու սերունդդ իրենց ազգերուն մէջ
10 պահէք իմ ուխտս ։ Ա՛ս է իմ ու ձեր միջտեղը, և քեզմէ ետքը քու սերունդիդ միջտեղը եղած իմ ուխտս որ պիտի պահէք. ձեզմէ
11 ամէն արուն թլփատուի. Ձեր անթլփատութեան մարմինը թլփատէք, ու ասիկայ իմ ու ձեր միջտեղը եղած ուխտին նշանը ըլլայ ։
12 Եւ ձեր ազգերուն մէջ ամէն ութօրուան արու պատկինիդ՝ կամ տունը ծնածը, կամ քու սերունդէդ չեղող բոլոր օտարականներէն ստակով ծախու առնուածը՝ թլփատուի ։
13 Տունդ ծնածը, և ստակովդ ծախու առնուածը անշուշտ պիտի թլփատուի. և իմ ուխտս ձեր մարմինին մէջ յաւիտենական ուխտ մը ըլլայ ։
14 Եւ անթլփատ արուն՝ որուն անթլփատութեան մարմինը թլփատուած չէ, ան անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի. անիկայ իմ ուխտս անարգած է ։
15 Եւ Աստուած ըսաւ Աբրահամին, Սարային կնոջդ Սարայ մի կանչեր, հապա անոր անունը
16 Սարրա ըլլայ ։ Ու զանիկայ պիտի օրհնեմ, նաև անկէ որդի մը պիտի տամ քեզի. ու պիտի օրհնեմ զանիկայ, ու ազգերու մայր պիտի ըլլայ. ժողովուրդներու թագաւորներ պիտի ելլեն անկէ ։
17 Եւ Աբրահամ

համ երեսի վրայ ինկաւ, ու խնդաց, և իր սրտին մէջ ըսաւ, Հարիւր տարեկան մարդուն զաւակ պիտի ըլլա՞յ արդեօք. և Սարրա՝ որ իննսուն տարեկան է, պիտի ծնանի՞ ։
18 Ու Աբրահամ ըսաւ Աստուծոյ, Ծո՛ղ Իսմայէլը ապրի քու առջեւդ ։
19 Եւ Աստուած ըսաւ, Այո՝ քու կնիկդ Սարրա որդի պիտի ծնանի քեզի, ու անոր անունը Իսահակ պիտի դնես. և անոր հետ ու անկէ ետքը անոր սերունդին հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ յաւիտենական ուխտ մը ։
20 Եւ Իսմայէլին համար ալ լսեցի քեզի. ահա օրհնեցի զանիկայ, ու պիտի աճեցընեմ զանիկայ, ու խիստ պիտի շատցընեմ. անիկայ տասներկու իշխան պիտի ծնանի, և մեծ ազգ մը պիտի ընեմ անիկայ ։
21 Բայց գալ տարի ասս ատենս՝ Սարրային քեզի ծըննանելու Իսահակին հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ ։
22 Եւ անոր հետ խօսելը լմընցուց, ու Աստուած Աբրահամին քովէն վեր ելաւ ։
23 Եւ առաւ Աբրահամ իր որդին Իսմայէլը, ու բոլոր իր տունը ծնածները, և բոլոր ստակովը ծախու առնուածները՝ Աբրահամին ընտանեացը մէջ գտնուած ամէն արուն, ու նոյն օրը անոնց անթլփատութեան մարմինը թլփատուց, ինչպէս որ Աստուած անոր ըսեր էր ։
24 Եւ Աբրահամ իննսունըինը տարեկան էր՝ երբ որ իր անթլփատութեան մարմինը թլփատուեցաւ ։
25 Եւ իր որդին Իսմայէլ տասներեք տարեկան էր՝ երբոր իր անթլփատութեան մարմինը թլփատուեցաւ ։
26 Նոյն օրը թլփատուեցաւ Աբրահամ ու իր որդին Իսմայէլը ։
27 Եւ իր տանը բոլոր մարդիկը՝ թէ իր տունը ծնած և թէ օտարականներէն ստակով ծախու առնուածները՝ իրեն հետ թլփատուեցան ։

ԿԱ. ԺԸ.

1 Եւ Տէրը երեցաւ անոր Մամբրէի կաղնիներուն մէջը ։ Ու

անիկայ ծրատան տակ առնել վը-
2 բանին դուռը նառեր էր , ու իր
աչքերը վերցուց ու նայեցաւ , և
ահա իրիք մարդիկ կայներ էին
իրեն մօտ . ու երբոր տեսաւ զա-
նոնք՝ վրանին դունէն վազից պանոնք
դիմաւորելու , ու միանգամ գետինը
ծռելով խոնարհութիւն ըրաւ ,
3 ու ըսաւ , Տէր իմ հիմա թէ որ
շնորհք գտայ քու առջեւդ , կ'աղա-
չեմ քեզի քու ծառայիդ չանա-
4 կարանէն մի անցնիր . Ա'ղաչեմ
ձեզի քիչ մը ջուր բերուի , ու ոտ-
քերնիդ լուացէք , ու ծառին տակը
5 հանգստացէք . ու պատառ մը
հաց բերեմ , ու սրտերնիդ զօ-
րացուցէք , ետքը անցէք . քանզի
ասոր համար ձեր ծառային քովը
եկաք : Ու անոնք ըսին , Ինչպէս
6 որ ըսիր , անանկ ըրէ : Ու Աբրա-
համ արագութեամբ դէպ 'ի վրանը՝
Սարրային գնաց , ու ըսաւ , Շու-
տով իրիք դրի-բարակ ալիւր շաղէ ,
7 ու ջոթելը չինէ : Ու Աբրահամ
վազից արջառներուն , ու մատղաշ
և աղէկ որթ մը առաւ , ու պա-
տանիի մը տուաւ . ան ալ շու-
8 տով պատրաստեց պանիկայ : Ու
կովի ու կաթ՝ ու իր պատրաս-
տած որթը առաւ , և անոնց
առջեւը դրաւ . ու ինքը ծառին
տակը անոնց քովը կայնեցաւ , ու
9 անոնք կերան : Ու ըսին իրեն ,
Ո՞ւր է քու Սարրա կնիկդ . ու
ինքը ըսաւ , Ահա վրանին մէջն
10 է : Ու Տէրը ըսաւ , Գալ տա-
րի անշուշտ քեզի պիտի դառնամ ,
և ահա քու կնիկդ Սարրա որդի
մը պիտի ունենայ . և Սարրա
մտիկ կ'ընէր վրանին դրանը մէջ՝
11 որ անոր ետեւն էր : Ու Աբրահամ
ու Սարրա ծերացած էին ու օրեր-
նին անցուցած . և Սարրային
պակսած էր կանանց օրէնքին մէջ
12 ըլլալը : Ու Սարրա իր մտքին
մէջ խնդաց՝ ըսելով , Ես պառա-
ւէս եղբը զուարճութիւն պիտի
ունենամ , տէրս ալ ծերացած ըլ-
13 լալով : Ու Տէրը ըսաւ Աբրա-
համին , Սարրա ինչու խնդաց ,
ըսելով՝ Միթէ ես իրաւցընէ

պիտի ծնանիմ , որ պառաւեր եմ .
14 Տէրոջը առջեւը դժուարին բան
կայ արդեօք . ամսանուած ժամա-
նակին՝ գալ տարի քեզի պիտի
դառնամ , ու Սարրա որդի մը
15 պիտի ունենայ : Ու Սարրա
ուրացաւ ու ըսաւ , Չխնդացի .
ինչու որ վախցաւ : Ու Աբիկայ
ըսաւ , Չէ , խնդացիր :

16 Ու մարդիկը հոնտեղ անկէ , ու
երեսները դէպ 'ի Սոդոմ շուռկեցին .
և Աբրահամ զանոնք յուղարկելու
17 համար հետերնին գնաց : Ու Տէ-
րը ըսաւ , Միթէ Աբրահամէն
պահո՞մ ինչ որ ընելու եմ . Որով-
18 հետև Աբրահամ անշուշտ մեծ ու
զօրաւոր ազգ մը պիտի ըլլայ , ու
երկրի բոլոր ազգերը անով պիտի
19 օրհնուին : Վասնզի գիտեմ զանի-
կայ , որ իր որդւոցը՝ ու իրմէ ետ-
քը իր տունը պիտի պատուիրէ , և
անոնք արդարութիւն ու իրաւունք
ընելու համար՝ Տէրոջը ճամբան
պիտի պահեն . որպէս զի Տէրը
Աբրահամին վրայ բերէ ինչ որ
20 խոսկացաւ : Ու Տէրը ըսաւ , Ո-
րովհետև Սոդոմին ու Գոմորին ա-
զաղակը շատցաւ , և անոնց մեղքը
խիստ ծանրացաւ , Հիմա պիտի
21 իջնեմ տեսնելու՝ թէ բոլորովին
ինծի եկած աղաղակի՞ն պէս ըրին .
և թէ որ չէ , գիտնամ : Ու ան
22 մարդիկը անկէ երան , ու դէպ 'ի
Սոդոմ գացին . և Աբրահամ տա-
կաւին Տէրոջը առջեւը կայներ էր :

23 Ու Աբրահամ մօտեցաւ ու ը-
սաւ , Արդեօք ամբարշտին հետ
արդարն ալ պիտի կորընչացնես .
24 Գուցէ ան քաղաքին մէջը հիսուն
արդար ըլլան . արդեօք անոր մէջը
եղած հիսուն արդարին համար
չենայելով պիտի կորընչացնե՞ս ան
25 տեղը . Հան քեզի քեզ ասանկ բան
ընելը՝ որ արդարը ամբարշտին հետ
մեռցընես , ու արդարը ամբարշտի
պէս ըլլայ . քու քեզի քեզ . միթէ
բոլոր երկրին Դատաւորը արդա-
26 րութիւն պիտի չընէ՞ : Ու Տէրը
ըսաւ , Թէ որ Սոդոմին մէջ հի-
սուն արդար գտնեմ՝ քաղաքին մէ-
ջը , անոնց համար բոլոր տեղը պի-

27 ոչ խնայեմ : Եւ Աբրահամ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ահա
հիմա՝ ես որ հող ու մոխիր եմ ,
28 Տէրոջը հետ խօսելու սկսայի . Գու-
ցէ հիսուն արդարէն հինգ պակաս
ըլլայ , ան հինգին համար բոլոր
քաղաքը պիտի կորսընցընե՞ս : Եւ
Ան ինծի ըսաւ , Եթէ որ հոն քառասու-
նուհինգ գտնեմ , չեմ կորսընցը-
29 ներ : Եւ դարձեալ խօսեցաւ անոր
ու ըսաւ , Գուցէ հոն քառասուն
գտնուի : Եւ Ան ըսաւ , Քառա-
30 սունին համար ալ չեմ ըներ : Եւ
ինք ըսաւ , Ա՛հ , Տէրը չբարկա-
նայ , ու խօսիմ . Գուցէ հոն երե-
սուն գտնուի : Եւ Տէրը ըսաւ ,
Եթէ որ հոն երսուն գտնեմ , չեմ
31 ըներ : Եւ ինք ըսաւ , Ահա հի-
մա Տէրոջը հետ խօսելու սկսայ .
Գուցէ հոն քսան գտնուի : Եւ
Ան ըսաւ , Քսանին համար ալ
32 չեմ կորսընցըներ : Եւ ինք ըսաւ ,
Ա՛հ , Տէրը չբարկանայ , ու միայն
այս անգամ խօսիմ . Գուցէ հոն
տասը գտնուի : Եւ Ան ըսաւ , Ես
տասը համար ալ չեմ կոր-
33 սընցըներ : Եւ Տէրը Աբրահա-
մին հետ խօսիլը լմընցուցած ին պէս
գնաց . Աբրահամ ալ իր տեղը
դարձաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Եւ այն երկու հրեշտակները իրի-
կուան դէմ Սոդոմ եկան . ու
Լովտ Սոդոմին դուռը նստեր էր .
և Լովտ տեսնելով՝ զանոնք դիմա-
ւորելու ելաւ , ու իր երեսը մինչև
գետինը ծռելով խոնարհութիւն ը-
2 րաւ . Ու ըսաւ , Ահդ իմ տէրերս
կ՚աղաչեմ , ձեր ծառային տունը
դարձէք , և գիշերը հո՛ն կեցէք ,
ու ոտքերնիդ լուացէք . ու առ-
տուանց կանուխ ելլէք ու ձեր ճամ-
բան դայէք : Եւ անոնք ըսին ,
Ոչ , գիշերը փողոցը կը կենանք :
3 Եւ շատ բռնադատեց զանոնք , ու
անոր դարձան , և անոր տունը
մտան . ու անոնց խնճոյք ըրաւ ,
և բաղարջ եփեց , ու կերան :
4 Բայց անոնց պառկելէն առաջ՝
քաղաքին մարդիկը՝ ոչխնդ Սոդո-
մացիք՝ երիտասարդներէն մինչև ծե-
րերը՝ ամէն կողմէն բոլոր ժողո-
վուրդը տունը պատեցին . Եւ 5
Լովտը կանչեցին՝ ու անոր ըսին ,
Ո՞ւր են այն մարդիկը՝ որ այս գիշեր
քեզի եկան . անոնք դուրս հանէ
մեզի , ու գիտնանք անոնք : Եւ 6
Լովտ դռնէն դուրս ելաւ անոնց
քովը , ու իր ետևէն դուռը գոցեց ,
Եւ ըսաւ , Ա՛ղբայրներս՝ կ՚աղաչեմ 7
ձեզի չարութիւն մի ընէք : Ահա 8
հիմա երկու աղջիկ ունիմ , որ էրիկ
մարդ չեն դիտեր , անոնք հիմա
ձեզի դուրս հանեմ , ու ձեր աչքին
առջևը աղէկ եղածը ըրէք անոնց .
բայց միայն այս մարդոցը բան մը
մի ընէք . քանզի անոր համար իմ
յարկիս շուքին տակը մտան : Եւ 9
անոնք ըսին , Մէկդի կեցիր . ու
ըսին ալ , Այրիկայ պանդխտութեան
եկաւ , ու դատաստան ընել կ՚ու-
զէ . հիմա քեզի անոնցմէ գէշ կ՚ը-
նենք : Եւ սաստիկ բռնադատե-
ցին մարդը՝ այսինքն Լովտը , ու
դուռը կոտրելու մօտեցան : Բայց 10
ան մարդիկը ձեռքերնին երկըն-
ցուցին , ու Լովտը տանը մէջ
բովէրնին առին , ու դուռը գո-
ցին . Եւ տանը դուռը կայնած 11
մարդիկը կուրութեամբ զարկին
պզտիկէն մինչև մեծը . անոնք որ
դուռը գտնելէն թոյլցան :

Եւ մարդիկը ըսին Լովտին , 12
Ասա ուրիշ ո՞վ ունիս . փեսաներդ
ու որդիներդ և աղջիկներդ , ու
քաղաքին մէջ ինչ որ ունիս սա
տեղէն հանէ . Վասն որ մենք 13
սա տեղը պիտի կորսընցընենք .
քանզի անոնց աղաղակը Տէրոջը
առջևը մեծ եղաւ . ու Տէրը մեզ
խրկեց անիկայ կորսընցընելու : Եւ 14
Լովտ ելաւ , ու իր աղջիկները
առնող փեսաներուն խօսեցաւ , ու
ըսաւ , Ելէք ու սա տեղէն դա-
ցէք , ինչու որ Տէրը պիտի կոր-
սընցընէ սա քաղաքը . բայց իր
փեսաներուն ծաղր ընող մը ե-
ցաւ :

Եւ առաւօտ եղածին պէս՝ հրեշ- 15
տակները արտորցուցին Լովտը՝
ըսելով , Ելէ՛ , ինչիդ ու հո-

Ընդ այսպէս եղաւ՝ որ երբոր Ընտուած 29
ան դաշտին քաղաքները կը կոր-
ընչըլնէր , Ընտուած Աբրահամը
միտքը բերաւ , ու երբոր Ղոտին
բնակած քաղաքները կը կործան-
ըլնէր , ան կործանումին մէջտեղէն
Ղոտը հանեց :

Եւ Ղոտ Սեգոլէն ելաւ ու 30
լեռը բնակեցաւ , և իր երկու աղ-
ջիկները իր հետը . ինչու որ Սե-
գոլին մէջ բնակելու կը վախնար .
ու մէկ այրի մը մէջ բնակեցաւ՝
ինքը ու իր երկու աղջիկները :
Եւ մեծ աղջիկը պզտիկին ըսաւ , 31
Ահա հայրը ծեր է , ու երկրին մէջ
մէկը չկայ՝ որ ամէն երկրին սով-
րութեանը պէս մեզի մտնէ : Եկո՛ւր 32
մեր հօրը գինի խմցընենք , ու իր
հետը պառկինք , ու մեր հօրմէն
սերունդ պահենք : Եւ ան գիշերը 33
իրենց հօրը գինի խմցուցին , ու
մեծ աղջիկը մտաւ , ու իր հօրը հետ
պառկեցաւ . և Ղո՛ւտ չիմացաւ
անոր պառկիլը ու ելլելը : Ու 34
եղաւ որ հետեւեալ օրը մեծ աղջիկը
պզտիկին ըսաւ , Ահա երէկ գիշեր
հօրս հետ պառկեցայ . ասս գիշեր ալ
անոր գինի խմցընենք , և մտիր ու
իր հետը պառկէ , ու մեր հօրմէն
սերունդ պահենք : Եւ ան գիշերն 35
ալ իրենց հօրը գինի խմցուցին ,
և պզտիկ աղջիկը ելաւ , ու անոր
հետ պառկեցաւ . և Ղո՛ւտ չիմա-
ցաւ անոր պառկիլն ու ելլելը : Այս- 36
պէս Ղոտին երկու աղջիկները
իրենց հօրմէն յղի մնացին : Եւ 37
մեծը որդի մը ծնաւ , ու անոր
անունը Մովաբ դրաւ . ասիկայ Մո-
վաբացւոց հայրն է մինչև այսօր :
Եւ պզտիկն ալ որդի մը ծնաւ , ու 38
անոր անունը Բենամմի դրաւ .
ասիկայ Ամմոնացւոց հայրն է մին-
չև այսօր :

ԳԼ. Ի

Եւ Աբրահամ անկէ դէպ՝ ի հա- 1
րաւային երկիրը ճամբայ . և Կա-
դեսին ու Սուրին մէջտեղը բնակե-
ցաւ , ու Գերարայի մէջ պանդ-
ուխտ եղաւ : Եւ Աբրահամ իր 2
կնոջը Սարրայի համար՝ Քսիկայ

գտնուած երկու աղջիկդ ահա , որ
քաղաքին անօրէնութեանը մէջ
16 չկորսուիս : Եւ երբոր անիկայ
կը տատնար , ան մարդիկը բռա-
նեցին անոր ձեռքէն՝ ու անոր կնո-
կանը ձեռքէն՝ և անոր աղջիկնե-
րուն ձեռքերէն՝ Տէրոջը անոր ո-
ղորմելովը , ու հանեցին անիկայ ,
և քաղաքին դուրսը դրին :
17 Ու եղաւ որ երբ զանոնք դուրս
հանեցին , Ձեր լսաւ , Ձեզ ա-
պրելու համար փախիր . նայիլ
մի նայիր , և բոլոր դաշտին մէջ
մի կայնիր . լեռը փախիր , չըլլայ
18 որ կորսուիս : Եւ Ղո՛ւտ ըսաւ
անոնց , Ձէ Տէր իմ՝ չնա՛րհք ըրէ .
19 Ահա հիմա ծառադ քու առջեղ
շնորհք գտաւ , ու իմ կեանքս ա-
պահելով ինծի մեծ ողորմութիւն ըրիր .
և ես չեմ կրնար լեռը փախչիլ ,
չըլլայ որ չարիք հասնի ինծի՝ ու
20 մեռնիմ : Ահա այս քաղաքը՝ որ
հոն փախչելու մօտ է , ու ան պըզ-
տիկ է . շնորհք ըրէ՝ հոն փախչիմ ,
(չէ՞ որ անիկայ պզտիկ է ,) և
21 իմ անձս ողջ մնայ : Ու ըսաւ
անոր , Ահա այս բանին մէջն ալ
քու աղաչանքդ ընդունեցի , որ այս
քաղաքը չկործանցընեմ՝ որուն հա-
22 մար խօսեցար : Շո՛ւտ ըրէ հոն
փախիր . քանզի դուն մինչև որ
հոն չհասնիս , ես բան մը չեմ կըր-
նար ընել . անոր համար ան քաղա-
23 քին անունը Սեգոլ դրաւ : Ա-
րեւը երկրի վրայ կը ծագէր , երբ-
24 որ Ղո՛ւտ Սեգոլը մտաւ : Ին
առենը Տէրը Սոդոմին ու Գոմո-
րին վրայ ծծումբ ու կրակ տեղայ
25 Տէրոջը կողմանէ երկինքէն , Ա-
ն քաղաքները , ու բոլոր դաշտը ,
և ան քաղաքներուն բոլոր բնակիչ-
ները ու երկրի վրայ բուսածը կոր-
26 սընցուց : Ու եւսէն անոր կնիկը
ետին նայեցաւ , ու աղի արձան եղաւ :
27 Եւ Աբրահամ առաւօտեան կա-
նուխ ելլելով՝ Տէրոջը առջեւը կայ-
28 նած տեղը եկաւ . Եւ Սոդոմին ու
Գոմորին ու բոլոր դաշտի երկրին
վրայ նայելով՝ տեսաւ որ ահա ան
երկրէն ծոցի ծուխի պէս մուխ
կ՚ելլէր :

իմ քոյր է ըսաւ . և Աբիմելէք Թագաւորը Աբրահամ կոչեց , ու առաւ Սարրան :
3 Բայց Աստուած եկաւ Աբիմելէքին գիշերը երազի մէջ ու ըսաւ անոր , Ահա առ կինիկը համար՝ որ դուն առիր , պիտի մեռնիս . ինչու
4 որ անիկայ էրիկ ունի : Բայց Աբիմելէք անոր մօտեցած չէր . և ըսաւ , Ով Տէր՝ արդար ազգ ալ պիտի
5 մեռցընե՞ս : Ինքը ինծի՝ Ընիկայ իմ քոյր է՝ չըսա՞ւ . և աս ալ՝ Ընիկայ իմ եղբայր է՝ ըսաւ . ես աս բանը ուղիղ սրտով ու մաքուր ձեռքերով
6 ըրի : Եւ Աստուած անոր ըսաւ երազի մէջ , Ես ալ գիտցայ որ աս բանը ուղիղ սրտով ըրիր , նաև քեզ ինծի դէմ մեղք գործելէն ետ պահեցի . անոր համար քեզ չթողուցի որ անոր մօտենաս :
7 Բայց հիմա կնիկը իր էրկանը դարձուր . քանզի անիկայ մարգարէ է , և քեզի համար աղօթք թող ընէ՝ որ ապրիս . և թէ որ դուն անիկայ ետ չտաս , գիտցիր որ անշուշտ պիտի մեռնիս , դուն և ամէն քովիններդ :
8 Ուստի առաւօտուն կանուխ ելաւ Աբիմելէք , ու կանչեց իր բոլոր ծառաները , և բոլոր աս բանները անոնց պատմեց . ու մարդիկը շատ
9 վախցան : Եւ Աբիմելէք կանչեց Աբրահամը , ու ըսաւ անոր , Ինչի՞ կ'ընէր մեզի . ու ես քեզի ի՞նչ յանցանք ըրի , որ իմ վրաս ու Թագաւորութեանս վրայ մեծ մեղք մը բերիր . չգործուելու գործեր
10 գործեցիր ինծի : Եւ Աբիմելէք ըսաւ Աբրահամին . Ի՞նչ տեսար որ աս բանը ըրիր :
11 Եւ Աբրահամ ըսաւ . Ես կարծեցի որ իրաւցընէ աս տեղ Աստուծոյ վախը չկայ , ու կնիկանս համար զիս կը մեռցընեն :
12 Ես տակաւին իրաւցընէ իմ քոյրս է , հօրս աղջիկն է , բայց մօրս աղջիկը չըլլալով՝ իմ կնիկս եղաւ :
13 Եւ երբոր Աստուած զիս իմ հօրս տունէն օտարութեան հանեց , ըսի անոր , Ինծի ընելու շնորհքդ աս ըլլայ . ուր որ երթալու ըլլանք , հոն ինծի համար ըսէ թէ Իմ եղբայրս է : Եւ Աբիմելէք ոչխարներ ու 14
արջառներ , և ծառաներ ու աղախիններ առաւ , և Աբրահամին տուաւ . անոր կնիկը Սարրան ալ անոր ետ տուաւ : Եւ Աբիմելէք 15
ըսաւ , Ահա իմ երկիրս քու առջեդ է . ուր որ կ'ուզես՝ բնակէ : Եւ 16
Սարրային ըսաւ , Ահա եղբօրդ հազար կտոր արծաթ տուի . ահա ան քեզի աչքերու ծածկոց ըլլայ , բոլոր քեզի հետ եղողներուն առջեւը և ամենուն : Այսպէս ան- 17
նիկայ յանդիմանուեցաւ : Եւ Աբրահամ աղօթք ըրաւ Աստուծոյ . և Աստուած բժշկեց Աբիմելէքը , ու անոր կնիկը և անոր աղախիններն ալ , ու կը ծնանէին . Վասնզի 18
Տէրը Աբրահամին կնոջը Սարրային համար՝ Աբիմելէքին ընտանեացը բոլոր արգանդները գլխովին փակեր էր :

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

Եւ Տէրը իր ըսածին պէս Սար- 1
րային այցելութիւն ըրաւ . և իր ըրածացին պէս ըրաւ Տէրը Սարրային . Եւ Սարրա յղացաւ , ու ծեր 2
դի մը ծնաւ Աբրահամին իր ծերութեան առնը , ան նոյն ժամանակին՝ որ Աստուած ըսեր էր անոր : Եւ Աբրահամ իրեն ծնած՝ այսինքն 3
Սարրային իրեն ծնած իր որդւոյն անունը Իսահակ դրաւ : Եւ Աբ- 4
րահամ թլփատեց իր որդին Իսահակը երբոր ութ օրուան եղաւ , ինչպէս որ Աստուած իրեն պատուիրեր էր : Եւ Աբրահամ հարիւր 5
տարեկան էր , երբոր իր որդին Իսահակ ծնաւ իրեն : Եւ Սարրա 6
ըսաւ , Աստուած ինծի խնդութիւն տուաւ . ամէն լսողը ինծի հետ պիտի խընդայ : Նաեւ ըսաւ , Աբրահամին 7
ո՞վ կ'ըսէր , որ Սարրան տղաքներ պիտի սնուցանէ . քանզի իր ծերութեան առնը իրեն որդի ծնայ : Եւ տղան մեծցաւ , ու կաթէն 8
կտրուեցաւ . և Աբրահամ մեծ խնջոյք ըրաւ Իսահակին կաթէն կտրուած օրը :

Եւ Սարրա տեսնելով որ Եգիպ- 9
տացի Հագարին որդին՝ որն որ

Հոգով Աբրահամին ծնաւ, ծաղը
10 կ'ընէ, Ըսաւ Աբրահամին, Վը-
ռնտէ աս աղախինը ու անոր
որդին. ինչու որ աս աղախինին
որդին իմ որդւոյս Իսահակին հետ
11 ժառանգ պիտի չըլլայ: Ու աս
բանը Աբրահամին շատ դժուար
երեցաւ՝ իր որդւոյն պատճառաւը:
12 Ու Աստուած ըսաւ Աբրահամին,
Տղուն համար, ու աղախինիդ
համար՝ որ բանը թող քեզի
դժուար չերեւնայ. Սարրային քեզի
ըսած բոլոր խօսքը մտի՛կ ըրէ.
քանզի Իսահակով քեզի սերունդ
13 պիտի կոչուի: Ու աղախինին որ-
դին ալ ազգ մը պիտի ընեմ.
ինչու որ անիկայ քու սերունդդ է:
14 Ու Աբրահամ առաւօտեան կանուխ
երաւ, և հաց ու մուկ մը ջուր
առաւ, ու Հագարին տուաւ՝
անոր ուսին վրայ դնելով, և տղան
ալ տուաւ, ու խրկեց անիկայ.
և գնաց անիկայ ու Բերսաբէէի
անապատին մէջ անդին աստին կը
15 պտըտէր: Ու մուկին ջուրը հա-
տաւ, ու մացառներուն մէկուն
տակը ձգեց տղան: Ու նստընկէցի
մը ջաղ հեռու գնաց, ու դիմացը
նստաւ. ինչու որ ըսաւ Տղուն
մեռնիլը չտեսնեմ. և դիմացը նըս-
տելով իր ձայնը վերցուց ու լացաւ:
17 Ու Աստուած տղուն ձայնը լսեց.
ու Աստուծոյ հրեշտակը երկինքէն
կանչեց Հագարը, ու անոր ըսաւ,
Հագար, քեզի ի՞նչ եղաւ. մի՛
վախնար, ինչու որ Աստուած լսեց
տղուն ձայնը՝ անոր եղած տեղէն:
18 Երէ՛ր, տղան վերցո՛ւր, ու ձեռ-
քովդ օգնէ անոր. ինչու որ մեծ
19 ազգ մը պիտի ընեմ անիկայ: Ու
Աստուած Հագարին աչքերը բա-
ցաւ, ու ջրհոր մը տեսաւ. և գնաց
ու մուկը ջրով լեցուց, ու տղուն
20 խմցուց: Ու Աստուած տղուն հետ
էր, որ մեծցաւ, ու անապատը
բնակեցաւ, և աղեղնաւոր եղաւ:
21 Ու Փառանի անապատին մէջ բնա-
կեցաւ. և մայրը անոր կնիկ մը
առաւ Եդիպտոսի երկրէն:
22 Ու եղաւ որ ան ատենը Աբիմե-
լէք և իր սպարապետը Փիքոլ
խօսեցան Աբրահամին ըսելով,
Աստուած քեզի հետ է ամէն բանի
23 մէջ ինչ որ գործես. Ու հիմա
հոս ինծի երդո՛ւմ ըրէ Աստուծով,
որ ինծի, ու իմ զաւակիս, և իմ
սերունդիս հետ նենգութեամբ պի-
տի չվարուիս. հապա իմ քեզի
ըրած բարութիւնիս պէս պիտի ընես
ինծի, ու աս երկրին՝ որուն մէջ
24 բնակեր ես: Ու Աբրահամ ըսաւ,
25 Ես երդում կ'ընեմ: Ու Աբրա-
համ յանդիմանեց Աբիմելէքը ջրհո-
րի մը համար՝ որն որ Աբիմե-
լէքին ծառաները բռնութեամբ
26 առած էին: Ու Աբիմելէք ըսաւ,
Ո՛ր բանը ո՛վ ընելը չէմ գիտեր.
և դուն ալ չիմացուցիր ինծի, ու
ես ալ լսած չէի, բայց միայն
27 այսօր: Ու Աբրահամ ոչխարներ
ու արջառներ առաւ, ու Աբիմե-
լէքին տուաւ, ու երկուքնին ալ
28 ուխտ ըրին: Ու Աբրահամ ոչխար-
ներէն եօթը էգ գառներ զատ
29 դրաւ: Ու Աբիմելէք ըսաւ Աբ-
րահամին, Ինչ պէտք ըլլան ատ
եօթը էգ գառինքը՝ որ դուն զատ
30 դրիր: Ու անիկայ ըսաւ, Որ
եօթը էգ գառինքը իմ ձեռքէս
առնես, որ անոնք ինծի վկայու-
թիւն ըլլան՝ թէ աս հորը ես փորեր
31 եմ: Անոր համար ան տեղին
անունը Բերսաբէէ կոչեց. ինչու
որ երկուքնին ալ հոն երդում ը-
32 րին: Ու Բերսաբէէի մէջ ուխտ
ըրին. ան ատենը եղաւ Աբիմելէք
ու անոր սպարապետը Փիքոլ, և
Փղշտացւոց երկիրը դարձան:
33 Ու Աբրահամ ծառեր անկէց
Բերսաբէէի մէջ. ու հոն յաւիտե-
նական Աստուծոյ Եհովային անունը
34 կանչեց: Ու Աբրահամ շատ օրեր
պանդխտութիւն ըրաւ Փղշտացւոց
երկրին մէջ:

ԳԼ. ԻԸ

1 Ու եղաւ որ ատ բաներէն ետքը
Աստուած փորձեց Աբրահամը,
ու ըսաւ անոր, Ա՛վ Աբրահամ.
և անիկայ ըսաւ, Ահա ես հոս եմ:
2 Ու անիկայ ըսաւ, Հիմա քու սի-
րած միակհատիկ որդիդ Իսահակը

ան, ու Աբրահամ երկիրը գնաց, և հոն զանիկայ ողջակէզ ըրէ լեռներուն մէկուն վրայ՝ որն որ ես քեզի պիտի ըսեմ: 3 Ու Աբրահամ առաւոտեան կանուխ ելաւ, ու իր էշուն համեսը դրաւ, և իր հետը երկու ծառայ, ու իր Իսահակ որդին առաւ. և ողջակէզի համար փայտ ձեղքեց, ու ելաւ գնաց ան տեղը՝ որ Աստուած իրեն ըսաւ: 4 Ու երրորդ օրը Աբրահամ իր աչքերը վեր վերցուց, ու հեռուէն տեսաւ ան տեղը: 5 Ու Աբրահամ ըսաւ իր ծառաներուն. Դուք էշուն հետ հո՛ս մնացէք, և ես ու տղան մինչև հոն երթանք, ու երկրպագութիւն ընենք, և նորէն ձեզի դառնանք: 6 Ու Աբրահամ ողջակէզին փայտերը առաւ, ու իր որդւոյն Իսահակին վրայ դրաւ, և ինքը իր ձեռքը առաւ կրակը ու դանակը, ու երկուքնին միասին գացին: 7 Ու Իսահակ իր հօրը Աբրահամին խօսեցաւ ու ըսաւ, Հայր իմ. և անիկայ ըսաւ, Ահա հոս եմ ա՛ր դիս: Ու անիկայ ըսաւ, Ահա կրակը ու փայտը, բայց ողջակէզ ըլլալու գառը ո՞ւր է: 8 Ու Աբրահամ ըսաւ, Աստուած իրեն ողջակէզ ըլլալու գառը պիտի պատրաստէ, ա՛րդեակ իմ: Ու գացին երկուքը միասին: 9 Ու եկան ան տեղը՝ որ Աստուած անոր ըսեր էր. և Աբրահամ հոն սեղան շինեց, ու փայտերը շարեց, և իր որդին Իսահակը կապեց, ու զանիկայ սեղանը՝ փայտերուն վրայ դրաւ: 10 Ու Աբրահամ իր ձեռքը երկնցուց, ու դանակը առաւ որ իր որդին մորթէ: 11 Ու Տէրոջը հրեշտակը երկինքէն անոր կանչեց, ու ըսաւ, Աբրահա՛մ Աբրահամ. և անիկայ ըսաւ, Ահա հոս եմ: 12 Ու ըսաւ, Տղուն ձեռք մի՛ դպցըներ, և անոր բան մը մի՛ ըներ. քանզի հիմա գիտցայ որ Աստուծմէ կը վախնաս. որովհետև քու միակ որդիդ ինծմէ չխնայեցիր: 13 Ու Աբրահամ իր աչքերը վեր վերցուց ու նայեցաւ, և ահա էտ հոսը խոտ մացառներուն մէջը եղջիւրնե-

ըէն բռնուած խոյ մը կար. ու Աբրահամ գնաց, ու խոյը առաւ, և զանիկայ իր որդւոյն տեղը ողջակէզ մատուց: 14 Ու Աբրահամ ան տեղին անունը Եհովայիրէ կոչեց, որ մինչև այսօր կ'ըսուի, Տէրը լեռանը մէջ պիտի երևնայ: 15 Ու Տէրոջը հրեշտակը երկրորդ անգամ երկինքէն Աբրահամը կանչեց, 16 Ու ըսաւ, Իմ անձիս վրայ երդում ըրի՝ կ'ըսէ Տէրը, որովհետև այս բանը ըրիր, ու ինծի համար քու միակ որդիդ չխնայեցիր, 17 Թէ օրհնելով պիտի օրհնեմ, ու քու սերունդդ երկինքի աստղերուն, ու ծովեզերքը եղող աւազին պէս խիստ պիտի շատցընեմ. և քու սերունդդ իր թշնամիներուն քաղաքները պիտի ժառանգէ. 18 Ու երկրի բոլոր ազգերը քու սերունդովդ պիտի օրհնուին. որովհետև իմ ձայնիս անկանջ դրիր: 19 Այսպէս Աբրահամ իր ծառաներուն դարձաւ, ու գնան ու միասին Բերսաբէէ գացին. և Աբրահամ Բերսաբէէի մէջ կը բնակէր:

20 Ու եղաւ որ այս բաներէն ետքը Աբրահամին պատմուեցաւ՝ ըսելով, Ահա Մեղքան՝ ինքն ալ որդիներ ծնաւ քու եղբօրդ Նաքովրին. 21 Ուսինևկ որդին Հուսը, և անոր եղբայրը Բուզը, ու Արամին հայրը Կամուէլը, 22 Ու Քեսդը, ու Յազադը, ու Փաղդասը, ու Յեղլափը, և Բաթուէլը: 23 Ու Բաթուէլ ծնաւ Ռեբեկան. այս ութը որդիները Մեղքան ծնաւ Աբրահամին եղբօրը Նաքովրին: 24 Ու անոր հարճը՝ որուն անունը Ռէումա էր, անիկայ ալ ծնաւ Տեբահը, և Գահամը, ու Թահաշը, և Մաաքան:

ԿԱ. ԻԹ

1 Ու Սարրա հարիւր քսանեւհինգ տարի ապրեցաւ. Սարրային կեանցը տարիները: 2 Ու Սարրա մեռաւ Կարիաթարբայի մէջ, որ է Քեբրոն՝ Քանանու երկրին մէջ. ու Աբրահամ Սարրային համար սուգ ընելու ու ողբալու եկաւ: 3 Ու Աբրահամ իր մեռելին

քովէն եւաւ , ու Վհետին որդինե-
4 րուն հետ խօսեցաւ , ըսելով , Ես
ձեր մէջը օտարական ու պանդուխտ
եմ . ձեր մէջը ինձի գերեզմանի
տացուածք տուէք , որ իմ երեսիս
5 առջեէն մեռելս թաղեմ : Ու Վհե-
տին որդիները պատասխան տուին
6 Աբրահամին , ու անոր ըսին , Ծէր
իմ՝ մեր մէջը իշխան Աստուծոյ ես . մեր
մէջը ամենէն ընտիր գերեզմանին մէջը
թաղէ քու մեռելդ . քու մեռելդ
թաղելու համար՝ մեզմէ մէկը չխնա-
յեր իր գերեզմանը քեզի տալու :
7 Ու Աբրահամ ելաւ , ու խոնարհու-
թիւն ըրաւ ան երկրին ժողովուր-
8 դին՝ Վհետին որդիներուն . Ու ա-
նոնց զրուցեց՝ ըսելով , Թէ որ կը
հաճիք՝ որ ես իմ երեսիս առջեէն
մեռելս թաղեմ , լսեցէք ինծի , ու
եւ ինծի համար Սահառին որդւոյն
9 Եփրոնին հետ խօսեցէք , Որ իր
արտին ծայրը եղած Մաքփելայի
այրը ինծի տայ . անիկայ ձեր մէջը
ինծի գերեզմանի տացուածք ըլլա-
10 լու համար լման գնով տայ : Ու
Եփրոն՝ Վհետին որդւոցը մէջ կը
նստէր : Ու Վհետացի Եփրոնը
պատասխան տուաւ Աբրահամին՝
երբոր իր քաղաքին դուռը մտնող
բոլոր Վհետին որդիները կը լսէին ,
11 ու ըսաւ , Ոչ , տէր իմ , ինծի
մտիկ ըրէ . արտը քեզի կու տամ ,
եւ հոն եղած այրն ալ քեզի կու
տամ . իմ ժողովուրդիս որդւոցը
առջեւը ան քեզի տուի . թաղէ քու
12 մեռելդ : Ու Աբրահամ ան երկ-
րին ժողովուրդին առջեւը խոնար-
13 հութիւն ըրաւ , Ու Եփրոնին խօ-
սեցաւ , երբոր ան երկրին ժողո-
վուրդը կը լսէին , ու ըսաւ , Հայդե
թէ որ ան ինձի պէտք պտա , կ'աղա-
չեմ քեզի՝ ինծի մտիկ ըրէ . ես ար-
տին ստակը տամ . առ ինծմէ , ու
14 ես իմ մեռելս հոն թաղեմ : Ու
Եփրոն պատասխան տուաւ Աբրա-
15 համին ու անոր ըսաւ , Տէր իմ՝ լսէ
ինծի . հեռինը չորս հարիւր սիկղ
արծաթ կ'արժէ , իմ ու քու մէջ-
տեղ ան ի՞նչ է . ուրեմն թաղէ
16 քու մեռելդ : Ու Աբրահամ Եփ-

րոնին մտիկ ըրաւ . ու Աբրահամ
կշռեց արծաթը , ու Եփրոնին , ինչպէս որ անիկայ Վհետին որդւոցը առջեւը խօսեր էր , ոչինչ չորս հարիւր սիկղ արծաթ՝ վաճառականներուն մէջ անցած գնով : 17
Ու Եփրոնին արտը՝ որ Մաքփելային մէջ Մամբրէին դիմացն է , արտը՝ ու հոն եղած այրը՝ ու անոր բոլորտիքի սահմաններուն մէջ եղած արտին մէջի բոլոր ծառերը՝ Աբրահամին համին ստացուածք ըլլալու համար հաստատուեցաւ , անոր քաղաքին դռնէն մտնող բոլոր Վհետին որդւոցը առջեւը : 18
Ու անկէետքը Աբրահամ իր կնիկը Սարրան թաղեց Մամբրէին դիմացը եղող Մաքփելայի արտին այրին մէջը՝ որ է Վհեբրոն Վանանու երկրին մէջ : 19
Ու արտը ու հոն եղած այրը Վհետին որդիներէն Աբրահամին գերեզմանի ստացուածք ըլլալու համար հաստատուեցաւ : 20

ԳԼ. ԻԴ

Ու Աբրահամ օրերը անցուցած ա- 1
ծերացած էր . ու Տէրը ամէն բանի մէջ օրհնեց Աբրահամը : Ու 2
Աբրահամ ըսաւ իր տանը երէց ծառային՝ որ իր բոլոր ունեցածին վերակացուն էր , Դ'աղաչեմ քեզի ձեռքդ իմ երանքիս տակը դիր . Ու 3
քեզ կ'երդմնցընեմ Տէրոջմով , որ երկինքին Աստուածը ու երկրին Աստուածն է , որ իմ որդւոյս կնիկ չառնես Վհանանացւոց աղջիկներէն , որոնց մէջը որ ես կը բնակիմ . Հա- 4
պա իմ երկիրս ու իմ ազգականներուս երթաս , ու իմ որդւոյս Իսահակին անկէ կնիկ առնես : Ու 5
ծառան ըսաւ անոր , Գուցէ կինիկը իմ հետևէս աս երկիրը գալ չուզէ . կ'ըլլա՞յ որ քու որդիդ ան երկիրը դարձընեմ՝ ուսկից որ դուն եկար : Ու Աբրահամ ըսաւ անոր , Զգու- 6
շացիր որ իմ որդիս հոն չդարձընես : Երկինքից Տէր Աստուածը՝ որ զիս իմ 7
հօրս տունէն , ու իմ ծնած երկրէս հանեց , և որ խօսեցաւ ինծի , ու երդում ըրաւ ինծի , ըսելով , Ես երկիրը քու սերունդիդ պիտի տամ ,

անիկայ իր հրեշտակը քու առջեդ պիտի խրկէ , ու դուն անկէ իմ որդւոյս կնիկ պիտի առնես : 8 Եւ թէ որ կնիկը քու ետեւէդ գալ չուզէ , ասոր համար անպարտ կ'ըլլաս . միայն թէ իմ որդիս հոն 9 չդարձընես : Եւ ծառան իր տիրոջը Աբրահամին երանացը տակը դրաւ իր ձեռքը , ու ասոր բանին համար երդում ըրաւ անոր :

10 Եւ ծառան իր տիրոջը ուղտերէն տասը ուղտ առաւ ու գնաց . քանզի իր տիրոջը բոլոր բարիքները իր ձեռքն էր . և ելաւ ու դէպ 'ի Միջագետ Նաքորին քաղաքը գնաց : 11 Եւ քաղաքին դուրսի դին ուղտերը նստեցուց ջրհորի մը քով իրիկուան դէմ՝ կնիկներուն ջո՛ր քաշելու ելած 12 առեներ . Եւ ըսաւ . Ով Տէր՝ իմ տիրոջս Աբրահամին Աստուածը , կ'աղաչեմ քեզի յաջողէ ինծի այսօր , և իմ տիրոջս Աբրահամին բարերա- 13 րութիւն ըրէ . Ահա ես ջուրի աղբիւրին քովը կը կայնիմ . և աս քաղաքին բնակչացը աղջիկները ջուր 14 հանելու կ'ելլեն : Եւ ըլլայ թէ երբոր աղջկանն ըսեմ , Հնդրկէք ըրէ սափորդ իջեցո՛ւր որ խմեմ . ու անիկայ ըսէ թէ Խմէ , ու քու ուղտերուդ ալ խմցընեմ , անիկայ ըլլայ քու Հասակ ծառայիդ համար սահմանածդ . և ասով դիտնամ որ իմ տիրոջս բարերարութիւն ըրիր :

15 Ու եղաւ որ տակաւին իր խօսքը չմընացած , ահա Աբրահամին եղբօրը Նաքորին կնոջը Միղքային որդւոյն Բաթուելին ծնած Ռեբեկան եկաւ , իր ուսին վրայ սափորը 16 ը ունենալով : Եւ աղջիկը խիստ գեղեցիկ տեսքով կոյս մըն էր , ու էրիկ մարդ մը զանիկայ գիտցած չէր . և անիկայ իջաւ աղբիւրը , ու իր սափորը լեցուց ու կը դառնար : 17 Եւ ծառան զանիկայ դիմաւորելու վազեց , ու ըսաւ , Հնդրկէք ըրէ՝ քու սափորէդ ինծի քիչ մը ջո՛ւր խմցուր : 18 Եւ անիկայ ըսաւ , Խմէ՝ տէր իմ . ու չուտով սափորը իր ձեռքին վրայ իջեցուց , և խմցուց անոր : 19 Ու երբոր անոր խմցուց լմընցուց , ըսաւ , Ուղտերուդ ալ ջո՛ր քաշեմ , մինչև որ ամէնքը խմեն : Եւ չուտով սա- 20 փորը աւազանին մէջը պարպեց , ու նորէն հորը վազեց ջո՛ր քաշելու , և անոր բոլոր ուղտերուն համար ջո՛ր քաշեց : Եւ մարդը զարմանալով 21 անոր վրայ՝ լուռ կը մնար , մտածելով թէ արդեօք Տէրը անոր ճամբան յաջողեց , թէ չէ : Ու երբոր 22 ուղտերը խմելը լմընցուցին , մարդը կէս սիկղ ոսկիէ օղակ մը , և անոր ձեռքերուն համար տասը սիկղ ոսկիէ երկու ապարանջան հանեց , ու անոր ըսաւ , Դուն որո՞ւն 23 աղջիկն ես , կ'աղաչեմ ըսէ ինծի . քու հօրդ տունը մեզի համար գիշերը կեցնալու տեղ կա՞յ : Եւ անիկայ 24 ըսաւ անոր , Ես Միղքային որդւոյն Նաթուելին աղջիկն եմ , որն որ Միղքա Նաքորին ծնաւ : Նաեւ 25 ըսաւ անոր , Մենք շատ յարդ ու ճարակ ունինք , և գիշերը կեցնալու տեղ ալ : Ու մարդը խոնարհեցաւ , 26 ու Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ . Եւ ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ իմ տի- 27 րոջս Աբրահամին Տէր Աստուածը , որ իմ ճամբան իր ողորմութենէն ու իր ճշմարտութենէն չզլկեց . քանի որ ես ճամբուն մէջն էի , Տէրը զիս իմ տիրոջս եղբայրներուն տունը առաջնորդեց : Եւ աղջիկը վազեց , ու 28 ասոր բաները իր մօրը տունը պատմեց :

Եւ Ռեբեկան եղբայր մը ուներ 29 Լաբան անունով . ու Լաբան դուրս վազեց դէպ 'ի աղբիւրը մարդուն քովը . Ինչու որ տեսնելով ծղակը , 30 և իր քրոջը ձեռքերուն վրայի ապարանջանները , ու լսելով իր քրոջը Ռեբեկային խօսքերը , որ կ'ըսէր Թէ՝ Ան մարդը ասանկ խօսեցաւ ինծի , մարդուն եկաւ . և ահա անիկայ ուղտերուն քովը աղբիւրին մօտ կայներ էր . Ու ըսաւ անոր , 31 Եկո՛ւր՝ ո՛վ Տէրոջը օրհնեալը , ինչո՞ւ դուրսը կայներ ես . քանզի տունը պատրաստեցի , և ուղտերուն համար տեղ մը : Ու մարդը տունը եկաւ . 32 ու ուղտերը քակեց , և ուղտերուն յարդ ու ճարակ՝ և անոր ոտքերը ու անոր հետ եղող մարդոցը ոտքերը լուալու ջուր տուաւ : Եւ անոր առ- 33

ջևը կերակուր դրուեցաւ. բայց անիկայ ըսաւ, Մինչև որ իմ խօսքերս չզրուցեմ, չեմ ուտեր. և
34 Լաբան ըսաւ, Խօսէ։ Ու անիկայ ըսաւ, Ես Աբրահամին
35 ծառան եմ. Ու Տէրը մեծապէս օրհնեց իմ տէրս, ու մեծ մարդ մը եղաւ. և անոր հօտեր, ու արջառներ, և արծաթ, ու ոսկի, և ծառաներ, ու աղախիններ, և ուղտեր ու էշեր տուաւ։ Ու իմ տի-
36 րոջս կնիկը Սարրան իր պառուա-
թեան առեներ որդի մը ծնաւ իմ տիրոջս, որ բոլոր իր ունեցածը
37 անոր տուաւ։ Ու իմ տէրս ինծի երդում ընել տուաւ՝ ըսելով, Ըլլայ որ իմ որդւոյս կնիկ առնես Քանանայեցւոց աղջիկներէն, որոնց
38 երկիրը որ ես կը բնակիմ. Հապա իմ հօրս տունը ու իմ ազգատոհմիս երթաս, ու իմ որդւոյս կնիկ առնես։
39 Ու ես իմ տիրոջս ըսի, Գուցէ
40 կնիկը իմ ետևէս չգայ։ Ու անիկայ ինծի ըսաւ, Տէրը՝ որուն առջևը ես կը քալեմ, իր հրեշտակը քեզի հետ պիտի խրկէ, ու քու ճամբադ պիտի յաջողէ, և իմ որդւոյս՝ իմ ազգատոհմէս ու իմ հօրս տունէն կնիկ
41 պիտի առնես։ Ասիկա քու անէն իմ երդումէս անպարտ պիտի ըլլաս, երբոր իմ ազգատոհմիս երթալով, քեզի չտան, ան ատենը իմ եր-
42 դումէս անպարտ պիտի ըլլաս։ Ու աղբիւրը եկայ այսօր, ու ըսի, Ով Տէր՝ իմ տիրոջս Աբրահամին Աստուածը, թէ որ հիմա աս իմ երթալու ճամբաս դուն կը յաջողես,
43 Ահա ես ջուրի աղբիւրին քովը կը կայնիմ. և ըլլայ որ աղջիկը ջուր քաշելու գայ, և ես անոր ըսեմ Թէ՝ Շնորհք ըրէ, ինծի քու սափորէդ
44 քիչ մը ջուր խմցուր, Ու անիկայ ինծի՝ Դուն ալ խըմէ, և ուղտերուդ համար ալ ջուր քաշեմ ըսէ, Թող անիկայ ըլլայ Տէրոջը սահմանած կընիկը իմ տիրոջս որդւոյն համար։
45 Ու իմ սրտիս մէջը տակաւին խօսքը չսկընցուցած, ահա Ռեբեկան կ'ելլէր սափորը իր ուսին վրայ ու-
նենալով. և աղբիւրը իջաւ, ու ջուր քաշեց. և ըսի անոր, Շնորհք ըրէ ինծի քիչ մը ջուր խմցուր։
46 Ու անիկայ շուտով սափորը իր ուսէն վար առաւ, ու ըսաւ. Խմէ, և ուղտերուդ ալ խմցընեմ. ուստի ես խմեցի, ու ուղտերուն ալ խմցուց։
47 Ու հարցուցի անոր ու ըսի, Դուն որո՞ւն աղջիկն ես. և անիկայ ըսաւ, Ներքայի Նաքորին ծնած որդւոյն Նահթուելին աղջիկն եմ. ան ատենը օղակը անոր քիթը, ու ապարանջանները անոր ձեռքերուն վրայ դրի։
48 Ու խոնարհեցայ, ու Տէրոջը երկրպագութիւն ըրի, և իմ տիրոջս Աբրահամին Տէր Աստուածը օրհնեցի, որ իմ տիրոջս եղբօրը աղջիկը իր որդիին առնելու համար՝ ճամբան առաջնորդեց։
49 Ու հիմա թէ որ իմ տիրոջս ընորհք ու ճշմարտութիւն պիտի ընէք, ինծի պատմեցէք. և թէ չէ՝ նորէն ինծի ըսէք, որ ես աջ կողմը կամ ձախ կողմը դառնամ։
50 Ուստի Լաբան ու Նահթուել պատասխան տուին ու ըսին, Ասիկա Տէրոջմէն է. մենք քեզի գէշ կամ աղէկ չենք կրնար ըսել։
51 Ահա Ռեբեկան քու առջեդ է, առ ու գնա. և Տէրոջը ըսածին պէս թող քու տիրոջդ որդւոյն կնիկ ըլլայ։
52 Ու եղաւ որ երբոր Աբրահամին ծառան անոնց խօսքերը լսեց, մինչև գետինը խոնարհելով երկրպագութիւն ըրաւ
53 Տէրոջը։ Ու ծառան արծաթեղէն զարդեր ու ոսկեղէն զարդեր և հանդերձներ հանեց, ու Ռեբեկային տուաւ. և անոր եղբօրը ու մօրը պատուական ընծաներ տուաւ։
54 Ուկերան ու խմեցին՝ ինքը ու իր հետը եղող մարդիկը, ու գիշերը հոն մնացին. և առտուանց ելան, ու ինքը ըսաւ, Ինծի իմ տիրոջս խըր-
55 կեցէք։ Ու աղջկանը եղբայրը ու մայրը ըսին, Թող աղջիկը քանի մը օր՝ գոնէ տասը օր մեր քովը կենայ, ետքը երթայ։
56 Ու ինքը ըսաւ անոնց, Ինծի մի՛ արգիլէք, ինչու որ Տէրը իմ ճամբաս յաջողեց. թող տուէք զիս որ տիրոջս երթամ։
57 Ու անոնք ըսին, Աղջիկը կանչենք ու անոր բերանը հարցունենք։
58 Ու կանչեցին Ռեբեկան,

ու ըսին անոր , Ա՛ս մարդուն հետ
կ՛երթաս . և անիկայ Ա՛երթամ
59 ըսաւ : Ու իրենց քոյրը Ռեբեկան
ու անոր դայեակը , և Աբրահամին
ծառան ու անոր մարդիկը խրկեցին :
60 Եւ օրհնեցին Ռեբեկան , ու ըսին
անոր , Դուն մեր քոյրն ես . հա-
զարաւոր բիւրերու մայր ըլլաս , և
քու սերունդդ իր թշնամիներուն
61 քաղաքները ժառանգէ : Եւ Ռե-
բեկա ու իր աղախինները ելան և
ուղտերը հեծան , ու ան մարդուն
ետևէն գացին : Եւ ծառան առաւ
Ռեբեկան ու գնաց :
62 Եւ Դաահակ Լահայրոյի ջրհորէն
դարձած կու գար . ինչու որ անիկայ
63 հարաւային երկիրը կը բնակէր : Եւ
Դաահակ իրիկուան դէմ դաշտը ելեր
էր մտածութիւն ընելու . ու իր աչ-
քերը վերցուց ու նայեցաւ , և ահա
64 ուղտեր կու գային : Եւ Ռեբեկա
իր աչքերը վերցուց , ու երբոր Դա-
ահակը տեսաւ , ուղտէն վար ի-
65 ջաւ . Եւ ըսաւ ծառային , Դաշ-
տին մէջ դէպ ի մեզի եկող մարդը
ո՞վ է . և ծառան ըսաւ , Իմ տէրս
է . ու ինքը քօղը առաւ ու ծած-
66 կուեցաւ : Եւ ծառան իր բոլոր
ըրած բաները պատմեց Դաահակին :
67 Եւ Դաահակ զանիկայ իր մօրը Սա-
րային վրանը տարաւ , ու առաւ
Ռեբեկան , որ իր կնիկը եղաւ . և
ինքը սիրեց զանիկայ : Ու Դաա-
հակ մխիթարուեցաւ իր մօրը վը-
րայով :

ԿԵ. ԻԸ

1 Եւ Աբրահամ նորէն կնիկ մը ա-
ռաւ , ու անոր անունը Քեթուրա
2 էր : Եւ անիկայ Զեմրանը , ու
Յեկսանը , և Մադանը , ու Մա-
դիանը , և Յեսբոկը ու Սուէն
3 ծնաւ անոր : Եւ Յեկսան ծնաւ
Սաբան ու Դեդանը . և Դեդանին
որդիքը Ասուրիմ , ու Լատուսիմ և
4 Լէոմմիմ էին : Եւ Մադիանին
որդիքը՝ Գեփա , ու Եփեր , և Ե-
նոմք , ու Աբիդա և Եղդաղա էին .
ասոնք ամէնը Քեթուրային որդի-
ներն էին :
5 Եւ Աբրահամ իր բոլոր ունեցա-

ծը Դսահակին տուաւ . Բայց Աբ- 6
րահամին հարճերուն որդւոցը Աբ-
րահամ պարգևներ տուաւ , և իր
կենդանութեանը առնէն՝ զանոնք իր
որդւոյն Դսահակին քովէն դէպ ՚ի
արևելք՝ արևելեան երկիրը խըր-
կեց :
Եւ Աբրահամին կեանցը տարի- 7
ներուն օրերը՝ որ ինքը ապրեցաւ ,
հարիւր յիսնեւհինգ տարի
էր : Եւ Աբրահամ աղէկ ծերու- 8
թեամբ ծերացած ու իր օրերը լը-
ցուած՝ աւանդեց իր հոգին , ու մե-
ռաւ , և իր ժողովուրդին խառնուե-
ցաւ : Եւ իր որդիքը՝ Դսահակ ու 9
Դսմայէլ թաղեցին զանիկայ Մաք-
փելայի այրին մէջը , որ Եփռոնին
Սահառին որդւոյն Եփրոնին ար-
տին մէջ Մամբրէին դիմացն է .
Որ ան արտը Աբրահամ՝ Քետին 10
որդիներէն ծախու առած էր . հոն
թաղուեցաւ Աբրահամ , և իր կը-
նիկը Սարրան :
Ու եղաւ որ Աբրահամի մեռնե- 11
լէն ետքը Աստուած օրհնեց անոր
որդին Դսահակը . և Դսահակ Լա-
հայրոյի ջրհորին քովը բնակեցաւ :
Եւ ասոնք են Աբրահամի որ- 12
դւոյն Դսմայէլին ծնունդները , որ
զանիկայ Սարրային Եգիպտացի ա-
ղախինը Հագար ծնաւ Աբրահա-
մին : Եւ Դսմայէլին որդւոցը ա- 13
նուններըը ասոնք են՝ իրենց անուն-
ներովը ու իրենց ծնունդներովը .
Դսմայէլին անդրանիկը՝ Նաբէոթ ,
ետքը Կեդար , Ադբեէլ , Մբա-
սամ , Մասմա , Դումա , Մասէ , 14
Հոդադ , Թեմա , Եթուր , Նա- 15
փիս ու Կեդմա : Ասոնք են Դսմա- 16
յէլին որդիքը . և իրենց վրաննե-
րովը ու իրենց գեղերովը իրենց ա-
նուններըը ասոնք են . իրենց ազգե-
րուն հաւիճատ տասներկու իշխան-
ներ էին : Եւ Դսմայէլին կեանցը 17
օրերը հարիւր երեսունեւեօթը տարի
եղան . և իր հոգին աւանդելով մե-
ռաւ , ու իր ժողովուրդին խառ-
նուեցաւ : Եւ Դսմայէլացիք բը- 18
նակեցան Եւիլայէն մինչև Սուր ,
որ Եգիպտոսի դիմացը Ասորես-
տան երթալու ճամբուն վրայ է .

բոլոր իր եղբայրներուն առջեւը բնակեցաւ։
19 Եւ Աբրահամին որդւոյն Իսահակին ծնունդները սոսկ են. Աբրա-
20 համ ծնաւ Իսահակ։ Եւ Իսահակ քառասուն տարեկան էր, երբոր Ռիբկաեմէն Բաթուէլին աղջիկը՝ Բաթուէլ Լաբանին քոյրը Ռեբեկան իրեն կնիկ առաւ։ Եւ Ի-
21 սահակ աղաչեց Տէրոջը իր կնկանը համար՝ ամուլ ըլլալուն պատճառաւ. և Տէրը անոր աղաչանքը ընդունեց, ու անոր կնիկը Ռեբե-
22 կան յղացաւ։ Եւ տղաքները անոր արգանդին մէջը կը կռուէին, ու ըսաւ, Թէ որ այսպէս է, ինչո՞ւ եղաւ ինծի ասիկայ. և Տէրոջը
23 հարցնելու գնաց։ Ու Տէրը ըսաւ անոր, Երկու ազգ կան արգանդիդ մէջը, և քու որովայնէդ երկու ժողովուրդ պիտի զատուի. ու ժողովուրդին մէկը մէկալէն զօրաւոր պիտի ըլլայ, և մեծը պիտի
24 ծառայէ պզտիկին։ Ու երբոր անոր ծնանելու օրերը լեցուեցան, ահա երկուորեակ էին անոր արգան-
25 դին մէջը։ Եւ առջինը ելաւ կարմրադէն, բոլոր մարմինը մազոտ վերարկուի պէս էր. ու անոր անունը Եսաւ դրին։
26 Եւ անկէ ետքը անոր եղբայրը ելաւ, ու անոր ձեռքը Եսաւին գարշապարէն բռներ էր, և անոր անունը Յակոբ դրին. ու անոնց ծնած ատենը Իսահակ վաթսուն տարեկան էր։
27 Եւ մանկունքը մեծցան. ու Եսաւ դաշտի մարդ՝ վարպետ որսորդ եղաւ. իսկ Յակոբ հանդարտ բարքով մարդ էր ու վրաններու մէջ կը
28 բնակէր։ Եւ Իսահակ կը սիրէր Եսաւը, ինչու որ անոր որսէն կ'ուտէր. բայց Ռեբեկան Յակոբը կը սիրէր։
29 Օր մը երբոր Յակոբ ապուր կ'եփէր, Եսաւ դաշտէն եկաւ և ան-
30 ընդունակ կը մնար. Ու Եսաւ Յակոբին ըսաւ, Շնորհք ըրէ ատ շիկամորթէն ատկէ որ ուտեմ, քանզի կը մարիմ. անոր համար անոր անունը Եդոմ կոչուեցաւ։
31 Եւ Յակոբ ըսաւ, Օրհնէ ինծի

այսօր քու անդրանկութիւնդ ի-
րաւունքը։ Ու Եսաւ ըսաւ, 32
Ահա մեռնելու կը մօտենամ, և անդրանկութենէն ինծի ի՞նչ օգուտ
կայ։ Եւ Յակոբ ըսաւ, Այսօր 33
ինծի երդում ըրէ. և անիկայ երդում ըրաւ անոր, ու իր անդրանկութեան իրաւունքը Յակոբին ծախեց։ Ան ատենը Յակոբ հաց ու 34
ոսպէ ապուր տուաւ Եսաւին. և անիկայ կերաւ ու խմեց, ու ելաւ գնաց. այսպէս Եսաւ էր անդրանկութիւնը անարգեց։

ԳԼ. ԻԶ

Ու երկրին մէջ սով եղաւ, առջի 1
սովէն զատ՝ որ Աբրահամին օրերը եղեր էր. և Իսահակ Գերարա գնաց՝ Փղշտացւոց Աբիմելէք թագաւորին։ Եւ Տէրը երեւցաւ ա- 2
նոր ու ըսաւ, Եգիպտոս մի իջներ, բնակէ ան երկրին մէջ որն որ քեզի պիտի ըսեմ. Պանդխտեա եղիր ատ 3
երկրին մէջ, ու ես քեզի հետ պիտի ըլլամ, և քեզ պիտի օրհնեմ. Քանզի քու և քու սերունդիդ պիտի տամ, ու քու հօրդ Աբրահամին երդում ըրած երդումն պիտի հաստատեմ. Եւ 4
քու սերունդդ երկինքի աստղերուն չափ պիտի շատցընեմ, և բոլոր ատ երկիրները քու սերունդիդ պիտի տամ. ու երկրի բոլոր ազգերը քու սերունդովդ պիտի օրհնուին. Քանզի 5
որ Աբրահամ իմ ձայնիս ականջ դրաւ, և իմ հրամաններս ու պատուիրանքներս, իմ կանոններս ու օրէնքներս պահեց։

Եւ Իսահակ բնակեցաւ Գերա- 6
րայի մէջ։ Ու ան տեղին մարդիկը հարցուցին անոր իր կնկանը համար. և անիկայ ըսաւ, Իմ 7
քոյրս է. քանզի Իմ կնիկս է ըսելու վախցաւ. չըլայ որ ըսեն, ատ տեղի մարդիկը զիս մեռցընեն Ռեբեկային համար. քանզի գեղեցիկ էր։ Ու եղաւ որ երբ հոն շատ աւուրներ կեցան, Փղշտացւոց թագաւորը Աբիմելէք պատուհանէն նայեցաւ ու տեսաւ, և ահա Իսահակ իր կնո-

կանը Ռեբեկային հետ կը խաղար։
9 Եւ Աբիմելէք կանչեց Իսահակը ու
ըսաւ ։ Ահա իրաւցընէ անիկայ քու
կնիկդ է . և ինչպէս Անիկայ իմ
քոյրս է ըսիր . ու Իսահակ ըսաւ
անոր ։ Վասնզի ըսի թէ Ըլլայ
որ անոր պատճառովը մեռնիմ ։
10 Եւ Աբիմելէք ըսաւ , Ինչ է սա
քու մեզի ըրածդ . քիչ մնաց որ
ժողովուրդէն մէկը քու կնկանդ
հետ պառկէր , ու մեր վրայ յանցանք
11 պիտի բերէիր ։ Եւ Աբիմելէք էր
բոլոր ժողովուրդին պատուիրեց՝ ը-
սելով , Ո՛վ որ սա մարդուն կամ
անոր կնկանը դպչի՝ անշուշտ պիտի սպանուի ։
12 Եւ Իսահակ ան երկրին մէջ ցա-
նեց , ու ան տարին հարիւրապատիկ
արդիւնք քաղեց . և Տէրը օրհնեց զա-
13 նիկայ ։ Ու մարդը բարձրացաւ , ու
երթալով մեծցաւ . անանկ որ խիստ
14 մեծ եղաւ ։ Եւ ունեցաւ ոչխար-
ներ , ու արջառներ , և շատ ծա-
ռաներ . ու Փղշտացիք նախանձեցան
15 անոր ։ Եւ իր հօրը Աբրահամին
օրերը իր հօրը ծառաներուն փորած
բոլոր ջրհորները Փղշտացիք գոցե-
ցին , ու հողով լեցուցին զանոնք ։
16 Եւ Աբիմելէք ըսաւ Իսահակին ,
Գնա մեզմէ . Ինչու որ մեզմէ շատ
17 աւելի զօրաւոր եղար ։ Եւ Իսահակ
գնաց անկից ու իր վրաններըը Գե-
րարայի ձորին մէջ բացաւ , ու հոն
բնակեցաւ ։
18 Եւ Իսահակ նորէն փորեց ան ջըր-
հորները , որոնք իր հօրը Աբրահամին
օրերը փորեր էին , ու Աբրահամին
մեռնելէն ետքը Փղշտացիք գոցեր
էին , և իր հօրը դրած անուններուն
19 պէս անոնց անուններ դրաւ ։ Ու
Իսահակին ծառաները ան ձորին
մէջը փորեցին , ու հոն վտակուն ջուրի
20 հոր գտան ։ Եւ Գերարայի հո-
վիւները Իսահակին հովիւներուն
հետ կը կռուէին՝ ըսելով , Ջուրը
մերն է . անոր համար ան հորին
անունը Էսէք դրաւ . ինչու որ անոր
21 հետ կռուեցան ։ Եւ ուրիշ հոր մը
փորեցին . ու անոր համար ալ կը-
ռուեցան . և անոր անունը Սիտնա
22 դրաւ ։ Ու անկից ելաւ , և ուրիշ
հոր մը փորեց . և անոր համար չը-
կռուեցան . և անոր անունը Ռո-
բովթ դրաւ՝ ըսելով , Վասնզի հիմա
Տէրը մեզ ընդարձակեց , ու երկրի
մէջ պտղաբեր պիտի ըլլանք ։
23 Եւ անկից Ներսաբէէ ելաւ ։
24 Ու ան գիշերը Տէրը երեւցաւ անոր
ու ըսաւ , Ես քու հօրդ Աբրահամին
Աստուածն եմ . մի վախնար , ինչու-
որ ես քու հետդ եմ , և իմ ծառայիս
Աբրահամին համար քեզ պիտի օրհ-
նեմ , ու քու սերունդդ պիտի շատ-
ցընեմ ։
25 Եւ հոն սեղան մը շինեց , ու
Տէրոջը անունը կանչեց , և հոն
իր վրանը բացաւ . ու Իսահակին
ծառաները հոր մը փորեցին ան տեղ ։
26 Եւ Աբիմելէք , ու իր բարեկամը
Ախոզաթ , ու իր սպարապետը Փի-
քոլ Գերարայէն անոր գացին ։
27 Եւ Իսահակ ըսաւ անոնց , Ինչ պատ-
ճառաւ ինծի եկաք . որովհետև քիս
ատեցիք , ու ձեզմէ վռնտեցիք ։
28 Եւ անոնք ըսին , Մտածեցինք
որ Տէրը քեզի հետ է , ու ըսինք ,
Հիմա մեր մէջը՝ մեր ու քու
միջտեղ երդում մը ըլլայ , և
քեզի հետ ուխտ ընենք , Որ մեզի
29 գէշութիւն չընաս , ինչպէս որ մենք
քեզի բան մը չըրինք , միայն թէ
քեզի աղէկութիւն ըրինք , ու քեզ
խաղաղութեամբ յուղարկեցինք ։
Դուն հիմա Տէրոջը օրհնեալն ես ։
30 Եւ ինքը անոնց խնջոյք ըրաւ . ու
31 անոնք կերան ու խմեցին ։ Եւ ա-
ւտուանց կանուխ եղան , ու իրարու
երդում ըրին . և Իսահակ յուղար-
կեց զանոնք , ու անոնք խաղաղու-
թեամբ իրմէն գացին ։ Ու եղաւ որ
32 նոյն օրը Իսահակին ծառաները ե-
կան , և անոր պատմեցին իրենց փո-
րած հորին համար , ու անոր ըսին ,
Ջուր գտանք ։ Եւ ինքը անոր
33 անունը Սաբէէ դրաւ . անոր համար
մինչև այսօր ան քաղաքին անունը
Ներսաբէէ է ։
34 Ու Եսաւ քառասուն տարեկան էր՝
երբոր իրեն կնիկ առաւ Քեթացի
Ուէերիին աղջիկը Յուդիթը , ու
Քեթացի Եղբնին աղջիկը Բասեմա-
35 թը ։ Եւ սոնք Իսահակին ու Ռե-
բեկային սրտի ցաւ եղան ։

ԾՆՈՒԱԾՔ ԻԸ:

1 Ու եղաւ որ երբ Նահակ ծերացաւ, ու իր աչքերը տեսնելու զօրութենէն տկարացան, իր մեծ որդին Եսաւը կանչեց, ու ըսաւ անոր, Որդեակ իմ. և անիկայ
2 ըսաւ, Ընդ հոս եմ: Նա Նահակ ըսաւ, Ընդ ես ծերացեր եմ, ո՛չ
3 մեռնելուս օրը չեմ գիտեր. Նա հիմա զէնքերդ՝ կապարճդ ու աղեղդ առ, և դաշտը ելլեր ու ինծի որս
4 մը որսա. Ու իմ սիրածիս պէս ինծի խորտիկներ ըրէ, ու ինծի բեր որ ուտեմ, որպէս զի մեռնելէս
5 առաջ իմ հոգիս քեզ օրհնէ: Ու Ռեբեկա լսեց՝ երբոր Նահակ իր որդւոյն Եսաւին կը ըսուցէր. ու Եսաւ դաշտը գնաց որս մը որսալու և բերելու:
6 Ու Ռեբեկա իր որդւոյն Յակոբին ըսուցից՝ ըսելով, Ընդ ես լսեցի երբոր քու հայրդ քու եղբօրդ Եսաւին
7 խօսեցաւ ու ըսաւ, Ինծի որս բեր, ու ինծի համար խորտիկներ ըրէ, որ ուտեմ, ու մեռնելէս առաջ քեզ
8 Տէրոջը առջեւը օրհնեմ: Ու հիմա որդեակ իմ՝ ինչ որ ես քեզի պատուիրեմ, իմ խօսքս մտի՛կ ըրէ.
9 Հիմա դէպ 'ի հօտը գնա, ու անկից ինծի երկու աղէկ ու՛ղիք բեր այծերէն, և զանոնք քու հօրդ համար խոր-
10 տիկներ ընեմ իր սիրածին պէս. Ու հօրդ տար որ ուտէ, որպէս զի իր
11 մեռնելէն առաջ քեզ օրհնէ: Ու Յակոբ ըսաւ իր մօրը Ռեբեկային, Ընդ իմ եղբայրս Եսաւ մազոտ մարդ մըն է, ու ես լերկ մարդ մըն եմ.
12 Գուցէ հայրս զիս շօշափէ, ու ես իր աչքին խաբողի մը պէս երեւնամ, և իմ վրաս անէծք բերեմ,
13 ու չէ թէ օրհնութիւն: Ու իր մայրը ըսաւ անոր, Որդեակ իմ՝ քեզի գոյնա- անէծքը իմ վրաս ըլլայ. միայն թէ դուն իմ խօսքս մտի՛կ
14 ըրէ, ու գնա ինծի՛ բեր պատուէր: Ու անիկայ գնաց, ու առաւ և իր մօրը բերաւ. ու մայրը անոր հօրը սիրա-
15 ծին պէս խորտիկներ ըրաւ: Ու Ռեբեկա իր մեծ որդւոյն Եսաւին ազնիւ հանդերձները առաւ՝ որոնք տանը
մէջ իր քովն էին, ու իր պզտիկ որդւոյն Յակոբին հագցուց: Ու ա- 16
ծի ուլերուն մորթերը անոր ձեռքերուն ու անոր լերկ պարանոցին վրայ
դրաւ. Ու իր ըրած խորտիկներըն 17
ու հացը իր որդւոյն Յակոբին ձեռքը տուաւ: Ու անիկայ իր հօրը 18
եկաւ, ու ըսաւ, Ո՛վ հայր իմ. և անիկայ ըսաւ, Ընդ հոս եմ. ո՞վ
ես դուն՝ որդեակ իմ: Ու Յակոբ 19
իր հօրը ըսաւ, Ես քու անդրանիկ որդիդ Եսաւն եմ. ինծի ըսածիդ
պէս ըրի. ընդրկէք ըրէ՝ ելլես, նստէ, և իմ որսէս կեր՝ որ քու հոգիդ զիս
օրհնէ: Ու Նահակ ըսաւ իր որ- 20
դւոյն, Ո՞նչպէս այդչափ շուտով գտար՝ որդեակ իմ. ու անիկայ
ըսաւ, Վասնզի Տէրը քու Աստուածդ
իմ առջիս բերաւ: Ու Նահակ ը- 21
սաւ Յակոբին, Մօտ եկուր որ քեզ շօշափեմ, որդեակ իմ, թէ արդեօք դուն իմ որդիս Եսաւն ես,
թէ չէ: Ու Յակոբ իր հօրը Նահակին մօտեցաւ, որ շօշա-
փեց զանիկայ, ու ըսաւ, Ձայնը Յակոբին ձայնն է, բայց ձեռքերը
Եսաւին ձեռքերն է: Ու չճանչ- 23
ցաւ զանիկայ, ինչու որ անոր ձեռքերը իր եղբօրը Եսաւին ձեռքերուն
պէս մազոտ էին. և օրհնեց զանիկայ.
Ու ըսաւ, Մո՞ւն ես իմ որդիս Ե- 24
սաւը. և անիկայ ըսաւ, Ես եմ:
Ու ինքը ըսաւ, Մօտ բեր ինծի, 25
ու իմ որդւոյս որսէն ուտեմ, որ իմ հոգիս քեզ օրհնէ. և մօտեցուց ա-
նոր, ու կերաւ. և գինի բերաւ ա-
նոր, ու խմեց: Ու անոր հայրը Ի- 26
սահակ ըսաւ անոր, Մօտեցի՛ր, ու զիս համբուրէ, որդեակ իմ:
Ու անիկայ մօտեցաւ ու համբու- 27
րեց զանիկայ. և անոր հանդերձին հոտը հոտուրտաց, ու օրհնեց զա-
նիկայ ու ըսաւ, Ընդ իմ որդւոյս հոտը Տէրոջը օրհնած արտին հոտին
պէս է: Աստի Աստուած տայ քեզի 28
երկինքի ցօղէն, ու երկրի պարար-
տութենէն, և ցորենի ու գինիի ա-
տատութիւն. Ազգ ժողովուրդներ 29
քեզի ծառայեն, և ազգեր քեզի խոնարհութիւն ընեն. քու եղբայր-
ներուդ տէրը եղիր, և քու մօրդ

որդիքը քեզի խոնարհութիւն ընեն. քեզ անիծողը անիծեալ ըլլայ, ու քեզ օրհնողը՝ օրհնեալ:

80 Ու եղաւ որ երբ Իսահակ դադարեցաւ Յակոբը օրհնելէն, ու հազիւ թէ Յակոբ իր հօրը Իսահակին առջևէն ելեր էր, անոր եղբայրը
31 Եսաւ որսէն եկաւ: Ու անիկայ ալ խորտիկներ ըրաւ, ու իր հօրը բերաւ, և իր հօրը ըսաւ. Թող իմ հայրս ելլէ, ու իր որդւոյն որսէն ուտէ, որ քու հոգիդ իս օրհնէ:
32 Ու անոր հայրը Իսահակ ըսաւ անոր, Դուն ո՞վ ես. և անիկայ ըսաւ, Ես քու որդիդ քու անդրանիկդ
33 Եսաւն եմ: Ու Իսահակ խիստ շատ սարսափեցաւ ու ըսաւ, Ուր որսը բռնող ու ինծի բերողը ո՞վ էր, որ ես քու գալէդ առաջ ամենէն կերայ, և օրհնեցի զանիկայ. ալ անշուշտ
34 անիկայ օրհնեալ պիտի ըլլայ: Երբոր Եսաւ իր հօրը խօսքերը լսեց, խիստ մեծ ու դառն աղաղակով լացաւ, և իր հօրը ըսաւ, Ա՛ի ես ալ օրհնէ՛ ո՛վ հայր իմ: Ու անիկայ
35 ըսաւ, Քու եղբայրդ նենգութեամբ ու քու օրհնութիւնդ առաւ:
36 Ու ինքը ըսաւ, Ունոր անունը Յակոբ կոչուելուն համար է որ աս երկու անգամ իս խաբեց. իմ անդրանկութեանս իրաւունքը առաւ, և ահա հիմա օրհնութիւնս ալ առաւ: Դարձ ըսաւ, Ինձի համար օրհնու-
37 թիւն մը չթողուցիր: Ու Իսահակ պատասխան տուաւ ու ըսաւ Եսաւին, Ահա զանիկայ քեզի տէր ըրի, և անոր բոլոր եղբայրները իրեն ծառաներ ըլլալու տուի, ու զանիկայ ցորենով ու գինիով հաստատեցի. ա՛լ հիմա քեզի ի՞նչ ընեմ՝
38 որդեակ իմ: Ու Եսաւ իր հօրը ըսաւ, Ո՛վ հայր իմ՝ քու օրհնութիւնդ միայն մի՞ն է. իմ ի՛նս ալ օրհնէ՛ ո՛վ հայր իմ. ու Եսաւ
39 իր ձայնը վերցուց ու լացաւ: Ու իր հայրը Իսահակ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ահա քու բնակութիւնդ երկրի պարարտութենէն, ու վերէն՝ երկինքի ցողէն
40 ըլլայ. Ու քու սրովդ պիտի ապրիս, ու եղբօրդ ծառայութիւն ընես. և ըլլայ որ ատեն մոլեգնած առնուդ անոր լուծը քու պարանոցէդ կոտրես:

41 Ու Եսաւ առիթ Յակոբը ան օրհնութեանը համար՝ որով իր հայրը օրհնեց զանիկայ. ու Եսաւ իր սրտին մէջ ըսաւ, Իմ հօրս սուգին օրերը մօտ են, ան առնեմ իմ եղբայրս Յակոբը կը մեռցնեմ: Ու Ռեբեկային
42 պատմեցաւ իր մեծ որդւոյն Եսաւին խօսքերը. ու իր պզտիկ որդին Յակոբը կանչել տուաւ, ու ըսաւ անոր, Ահա քու եղբայրդ Եսաւ քեզ մեռցնել խորհելով քու վրայովդ ինքզինքը կը մխիթարէ:
43 Ու հիմա, որդեակ իմ՝ իմ խօսքս մտի՛ր ըրէ, ու ելի՛ր դէպ՝ ի Խառան իմ Լաբան եղբօրս մօտը.
44 Ու անոր քովը առն մի՛ կիցի՛ր, մինչև եղբօրդ բարկութեանը անցնիլը. Մինչև որ եղբօրդ բարկու-
45 թիւնը քեզմէ անցնի, ու քու անոր ըրածդ մոռնայ. Յետը քեզ անկից բերել կու տամ. ինչո՞ւ ձեր երկուքէն ալ մէկ օրուան մէջ զրկուիմ:

46 Ու Ռեբեկա ըսաւ Իսահակին, Կեանքէն ազգիլիներուն պատճառաւ հոգիէս զզուեր եմ. թէ որ Յակոբ աս երկրին ազգիլիներէն՝ սոնոյ պէս Կնոջմէն ազգիլիներէն կնիկ առնէ, ալ աս կեանքս ինչ պէտք է ինծի:

ԿԱ. ԻԸ

1 Ու Իսահակ կանչեց Յակոբը, ու օրհնեց անոր, և անոր պատուիրեց ու ըսաւ, Կանանց ազգիլիներէն կնիկ չառնես:
2 Ելի՛ր դէպ՝ ի Միջագետք՝ մօրդ հօրը Բաթուէլին տունը գնա, և անկից քու մօրդ եղբօրը Լաբանին աղջիկներէն քեզի կնի՛կ առ.
3 Ու Ամենակարող Աստուածը քեզ օրհնէ, ու քեզ աճեցընէ, և քեզ շատցընէ. ու շատ ժողովուրդներու հայր ըլլաս.
4 Ու քեզի Աբրահամին օրհնութիւնը տայ, քեզի ու քեզի հետ քու սերունդիդ. որպէս զի ժառանգես քու պանդխտացած երկիրդ՝ որն որ Աստուած Աբրահամին տուաւ:
5 Ու Իսահակ խրկեց Յակոբը, և անիկայ

դնաց դէպ՚ի Միջագետ՝ Լաբանի Բաթուէլի որդւոյն Ասորւոյն, որ Յակոբին ու Եսաւին մօրը Ռեբեկային եղբայրն էր։

6 Եւ Եսաւ տեսանելով որ Իսահակ օրհնեց Յակոբը, ու իրկնոյ դարձնելոյ դէպ՚ի Միջագետ՝ անկից իրեն կնիկ առնելու համար, և որ պատիկայ օրհնած առնելը պատուիրեց անոր՝ ըսելով, Կանանու աղջիկներէն քեզի կնիկ չառնես, 7 Եւ որ Յակոբ հնազանդեցաւ իր հօրը ու իր մօրը, ու Միջագետ գնաց. 8 Տակաւ Եսաւ տեսանելով որ Կանանու աղջիկները իր հօրը Իսահակին 9 հաճելի չեն, Ան առնը Եսաւ Իսմայէլին գնաց, և իր առջի կնիկներէն զատ՝ Աբրահամին որդւոյն Իսմայէլին աղջիկը Նաբեօթին քոյրը Մահէլէթը իրեն կնիկ առաւ։

10 Եւ Յակոբ Ներսաբէէն ելաւ 11 ու դէպ՚ի Խառան գնաց. Եւ տեղ մը հասաւ, ու գիշերը հոն մնաց, Քանզի որ արևը մտրը մտած էր. և ան տեղի քարերէն առաւ, ու իր գլխուն տակը դրաւ, և ան տեղը 12 պառկեցաւ։ Ու երազ մը տեսաւ, և ահա սանդուխ մը երկրի վրայ դրուած էր, որուն գլուխը երկինքը կը հասնէր, և ահա Ասուծոյ հրեշտակները անկից կ՚ելլէին ու կ՚իջնէին։ 13 Եւ ահա Տէրը կայնեցաւ անոր վրայ, ու ըսաւ, Ես եմ Եհովան՝ քու հօրդ Աբրահամին Ասուածը, ու Իսահակին Ասուածը. ան երկիրը՝ որուն վրայ դուն կը պառկիս, քեզի ու քու 14 սերունդիդ պիտի տամ. Եւ քու սերունդդ երկրի աւազին չափ լաւ պիտի ըլլայ, ու դէպ՚ի արևմուտք ու արևելք, և դէպ՚ի հիւսիս ու հարաւ պիտի տարածուի. ու երկրի բոլոր ազգերը քեզմով ու քու սերունդովդ պիտի օրհնուին։ 15 Եւ ահա ես քեզի հետ եմ, ու ամէն ուր որ երթաս՝ քեզ պիտի պահեմ, ու քեզ ան երկիրը պիտի դարձընեմ. քանզի մինչև որ իմ քեզի ըսածս չընեմ, քեզ պիտի չթողում։ 16 Եւ Յակոբ արթընցաւ իր քունէն ու ըսաւ, Իրաւցնէ Տէրը ա՛ս տեղ է եղեր, ու ես չգիտցայ։ 17 Եւ վախցաւ ու ըսաւ, Ո՛նչ ահաւոր է ա՛ս տեղը. ա՛ս ուրիշ բան չէ՝ բայց միայն Ասուծոյ տունը, ու ա՛ս է երկինքին դուռը։ 18 Եւ Յակոբ առաւօտուան կանուխ ելաւ, ու իր գլխուն տակը դրած քարը առաւ, և զանիկայ արձան կանգնեցուց, ու անոր գլուխը ձէթէն եղ թափեց. 19 Եւ ան տեղին անունը Բեթէլ դրաւ. բայց առաջ ան քաղաքին անունը Ղուզ էր։ 20 Եւ Յակոբ ուխտ ըրաւ ու ըսաւ, Եթէ որ Ասուած ինձի հետ ըլլայ, ու ա՛ս երթալու ճամբուս մէջը զիս պահէ, և ինձի ուտելու հաց ու հագնելու հանդերձ տայ, 21 Եւ իմ հօրս տունը խաղաղութեամբ դառնամ, Տէրը ինձի Ասուած ըլլայ. 22 Եւ ա՛ս քարը՝ որն որ ես արձան կանգնեցի, Ասուծոյ տունը ըլլայ. և ան ամէնէն՝ որ ինձի տաս, քեզի տասանորդ տամ։

ԳԼ. ԼԹ.

1 Եւ Յակոբ ճամբայ ելաւ, ու արևելեան ժողովրդոց երկիրը եկաւ։ 2 Եւ նայեցաւ, ու ահա դաշտին մէջ հոր մը կար, և ահա հոն անոր քովը ոչխարներու իրիք հօտ պառկեր էր. քանզի որ ան հորէն կը խմցընէին հօտերը. ու հորին բերանը մեծ քար մը կար. 3 Եւ բոլոր հօտերը հոն կը ժողվուէին. ու հովիւները հորին բերնէն քարը մէկդի կը դլորցընէին, ու հօտերը կը խմցընէին, և քարը նորէն իր տեղը հորին բերանը կը դնէին։ 4 Եւ Յակոբ ըսաւ անոնց, Ա՛վ եղբայրնե՛ր՝ ո՞ւսկից էք դուք. և անոնք ըսին, Ներսաբէէն ենք։ 5 Եւ ըսաւ անոնց, Նաբովղին որդին Լաբանը կը ճանչնա՞ք. և անոնք ըսին, Կը ճանչնանք։ 6 Եւ ըսաւ անոնց, Ողջ առո՞ղջ է. և անոնք ըսին, Ողջ է, և ա՛հա անոր Ռաքէլ աղջիկը ոչխարներուն հետ կուգայ։ 7 Եւ անիկայ ըսաւ, Ընդ ա՛ս տակաւին իրիկուն ըլլալու շատ ատեն կայ, և հօտերուն ժողվուելու աւուրը չէ. ոչխարները խմցուցէ՛ք,

8 ու գացէք արածեցէ՛ք։ Եւ անոնք
ըսին , Մենք չենք կրնար , մինչև որ
բոլոր հօտերը մէկտեղ ժողովին .
ու էրբոր հորին բերնի քարը մէկդի
գլորցընեն , ան ատենը ոչխարները
9 կը խմցընենք ։ Եւ երբոր տակա-
ւին անոնց հետ կը խօսէր , Ռաքէլ
իր հօրը ոչխարներուն հետ եկաւ .
ինչու որ անիկայ էր անոնց հովիւը ։
10 Ու եղաւ որ երբ Յակոբ իր մօրեղ-
բօրը Լաբանին Ռաքէլ աղջիկը ,
ու իր մօրեղբօրը Լաբանին ոչխար-
ները տեսաւ , ան ատենը Յակոբ մո-
տեցաւ , և քարը հորին բերնէն
գլորեց , ու իր մօրեղբօրը Լաբա-
11 նին ոչխարները խմցուց ։ Եւ Յա-
կոբ համբուրեց Ռաքէլը , ու ձայնը
12 վերցընելով լացաւ ։ Եւ Յակոբ
պատմեց Ռաքելին թէ ինքը անոր
հօրը ազգականն՝ ու Ռեբեկային որ-
դին է . ան ալ վազեց ու իր հօրը
13 պատմեց ։ Ու երբոր Լաբան իր
քրոջը որդւոյն Յակոբին վրայով
լսեց , գանիկայ դիմաւորելու վազեց ,
և գրկեց ու համբուրեց զանիկայ ,
ու իր տունը տարաւ . և անիկայ
պատմեց Լաբանին՝ բոլոր այս բանե-
14 րը ։ Եւ Լաբան ըսաւ անոր ,
Իրաւցընէ դուն իմ ոսկորս ու մար-
մինս ես . և անոր հետ լման ամիս
մը կեցաւ ։
15 Եւ Լաբան ըսաւ Յակոբին ,
Դուն իմ եղբայրս ըլլալուդ համար
ինծի ձրի պիտի ծառայես . ըսէ՛
16 ինծի ի՞նչ վարձքդ ։ Եւ
Լաբան երկու աղջիկ ունէր . մեծին
անունը Լիա՝ ու պզտիկին անունը
17 Ռաքէլ էր ։ Եւ Լիային աչքերը
տկար էին բայց Ռաքէլ դէմքով ու
18 տեսքով դեղեցիկ էր ։ Եւ Յակոբ
սիրեց Ռաքէլը , ու ըսաւ , Քու
պզտիկ աղջկանդ Ռաքելին համար
եօթը տարի քեզի կը ծառայեմ ։
19 Եւ Լաբան ըսաւ , Անիկայ քեզի
տալը ուրիշ մարդու մը տալէն ա-
20 ղէկ է . բնակէ՛ ինծի հետ ։ Եւ
Յակոբ Ռաքելին համար եօթը տա-
րի ծառայեց . ու զանիկայ սիրե-
լուն պատճառաւ իրեն քանի մը
օրի չափ երեցաւ ։
21 Եւ Յակոբ ըսաւ Լաբանին , Իմ
կնիկս տուր . ինչու որ օրերս լե-
ցուած են , որ ես անոր մտնեմ ։ Եւ 22
Լաբան ան տեղին բոլոր մարդիկը
ժողվեց , ու խնջոյք ըրաւ ։ Ու 23
եղաւ որ իրիկունը իր Լիա աղջիկը
առաւ , և անոր բերաւ . ու անիկայ
անոր մտաւ ։ Եւ Լաբան իր ա- 24
ղախինը Զելփան իր աղջկանը Լի-
այի աղախին տուաւ ։ Ու երբոր 25
առաւոտ եղաւ , ահա անիկայ Լիան
էր . ու Յակոբ Լաբանին ըսաւ ,
Ինչ է ասդրու ինծի ըրածդ . ես քե-
զի Ռաքելին համար չծառայեցի .
ուստի ինչո՞ւ զիս խաբեցիր ։ Եւ 26
Լաբան ըսաւ , Մեր երկրին մէջ ա-
սանկ բան չըլլար , պզտիկը մեծէն ա-
ռաջ տալ ։ Լմընցո՛ւրասոր հաւանե- 27
ալ շաբաթը , և ինծի եօթը տարի
ալ ծառայելուդ համար՝ ան ալ քե-
զի տամ ։ Եւ Յակոբ անանկ ըրաւ , 28
ու Լիային շաբաթը լմընցուց . և
Լաբան իր Ռաքէլ աղջիկը անոր
կնիկ ընծա- տուաւ ։ Ու Լաբան 29
իր Բաղդա աղախինը՝ իր աղջկանը
Ռաքելին աղախին տուաւ ։ Եւ 30
Յակոբ Ռաքելին ալ մտաւ , ու
Ռաքէլը Լիայէն աւելի սիրեց . և
Լաբանին եօթը տարի ալ ծառայեց ։
Եւ Տէրը երբոր Լիային ատելի 31
ըլլալը տեսաւ , անոր արդանդը բա-
ցաւ . բայց Ռաքէլ ամուլ էր ։ Եւ 32
Լիա յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ ,
և անոր անունը Ռուբէն դրաւ .
քանզի ըսաւ , Տէրը իմ տառապան-
քս նայելուն համար , ասկէ ետև
էրիկս զիս պիտի սիրէ ։ Եւ նորէն 33
յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ , ու ը-
սաւ , Որովհետև Տէրը իմ ատելի
ըլլալս լսեց , անոր համար ինծի ա-
սոնք ալ տուաւ . ու անոր անունը
Շմաւոն դրաւ ։ Եւ դարձեալ 34
յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ , ու
ըսաւ , Հիմա այս անգամին էրիկս
ինծի հետ պիտի միաւորի . քանզի
իրեք որդի ծնայ իրեն . անոր համար
անոր անունը Ղևի դրաւ ։ Եւ 35
մէյմըն ալ յղացաւ , ու որդի մը
ծնաւ , և ըսաւ , Այս անգամ պիտի
դոհանամ Տէրոջմէն . անոր համար
անոր անունը Յուդա դրաւ . ու
դադրեցաւ ծնանելէն ։

ԳԼՈՒԽ Լ.

1 Եւ երբ Ռաքէլ տեսաւ որ ինքը
Յակոբին ծնունդ չընծաւ, Ռաքէլ իր քրոջը նախանձեցաւ, ու
Յակոբին ըսաւ, Տուր ինծի զաւակներ
2 տուր, եթէ ոչ կը մեռնիմ: Եւ
Յակոբին բարկութիւնը բորբոքեցաւ Ռաքելին դէմ, ու ըսաւ, Մի-
թէ ես Աստուծոյ տեղն եմ, որ արգանդի պտուղը քեզմէ արգիլեց:
3 Եւ անիկայ ըսաւ, Ահա իմ աղա-
խինս Բաղդա անոր մուտը. ու ա-
նիկայ իմ ծունկերուս վրայ ծնանի,
և ես ալ անկէ որդիներ ստանամ:
4 Ու իր Բաղդա աղախինը անոր կնիկ
ըլլալու տուաւ, և Յակոբ անոր
5 մուտ: Ու Բաղդա յղացաւ, ու
6 Յակոբին որդի մը ծնաւ: Եւ Ռա-
քէլ ըսաւ, Աստուած ինծի դատաստան ըրաւ, ու իմ ձայնս ալ
լսեց, և ինծի որդի մը տուաւ. ա-
նոր համար անոր անունը Դան
7 դրաւ: Եւ Ռաքելին աղախինը
Բաղդա դարձեալ յղացաւ, ու Յա-
կոբին երկրորդ որդի մը ծնաւ:
8 Եւ Ռաքէլ ըսաւ, Իմ քրոջս հետ
մեծ ըմբշամարտութիւնով մարտնչեցայ, և յաղթեցի. ու անոր ա-
նունը Նեփթաղիմ դրաւ:
9 Երբոր Լիա տեսաւ որ ինքը ծնա-
նելէն դադարեցաւ, իր աղախինը Զիղփան առաւ, ու Յակոբին կնիկ
10 ըլլալու տուաւ զանիկայ: Եւ Լիա-
յին աղախինը Զիղփա Յակոբին
11 որդի մը ծնաւ: Եւ Լիա ըսաւ,
Բաղդա յաջողեցաւ. ու անոր ա-
12 նունը Գադ դրաւ: Եւ Լիային
աղախինը Զիղփա երկրորդ որդի
13 մը ծնաւ Յակոբին: Եւ Լիան ը-
սաւ, Երանելի եմ ես. ինչու որ
աղջիկները ինծի երանի պիտի ըսեն.
ու անոր անունը Ասեր դրաւ:
14 Եւ Ռուբէն գնաց ցորենի Հնձոց
օրերը, ու արտին մէջ մանրագորներ գտաւ, ու իր մօրը Լիայինն բերաւ.
ու Ռաքէլ ըսաւ Լիայինն, Ա՛ա-
ղաչեմ տուր ինծի որդւոյդ ման-
15 րագորներէն: Եւ անիկայ ըսաւ
անոր, Իմ էրիկս առնելդ քի՞չ
եկաւ որ իմ որդւոյս մանրագոր-
ներն ալ պիտի առնես. և Ռա-
քէլ ըսաւ, Ուստի քու որդւոյդ մանրագորներուն համար առ գիշեր
քեզի հետ պառկի: Եւ իրիկունը 16
երբոր Յակոբ դաշտէն կու գար,
Լիա զանիկայ դիմաւորելու ելաւ,
ու ըսաւ, Ինծի պիտի մտնես.
քանզի իրաւցընէ վարձքով առի
քեզ իմ որդւոյս մանրագորներովը.
և անն գիշերը անոր հետ պառկեցաւ:
Եւ Աստուած լսեց Լիայինն, ու յղա- 17
ցաւ, ու Յակոբին հինգերորդ որդի
ծնաւ: Եւ Լիա ըսաւ, Աստուած 18
ինծի վարձք տուաւ, որովհետև ա-
ղախինս իմ էրկանս տուի. և անոր
անունը Իսաքար դրաւ: Եւ Լիա 19
նորէն յղացաւ, ու Յակոբին վեց-
երորդ որդի ծնաւ: Եւ Լիա ը- 20
սաւ, Աստուած ինծի բարի պարգև
մը պարգևեց. ա՛ա անգամին էրիկս
ինծի հետ պիտի բնակի, ինչու որ
իրեն վեց որդի ծնայ. ու անոր ա-
նունը Զաբուղոն դրաւ: Եւ անկէ 21
ետև աղջիկ մը ծնաւ, ու անոր ա-
նունը Դինա դրաւ:
Եւ Աստուած յիշեց Ռաքէլը, ու 22
Աստուած լսեց անոր, և անոր ար-
գանդը բացաւ. Ու յղացաւ, ու 23
որդի մը ծնաւ. և ըսաւ, Աստուած
իմ նախատինքս վերցուց. Եւ անոր 24
անունը Յովսէփ դրաւ, ու ըսաւ,
Տէրը ինծի ուրիշ որդի մըն ալ
պիտի աւելցընէ:
Ու եղաւ որ երբ Ռաքէլ Յովսէ- 25
փը ծնաւ, Յակոբ ըսաւ Լաբանին, Ղրկէ տուր զիս որ իմ տեղս
ու իմ երկիրս երթամ. Իմ կնիկ- 26
ներս ու տղաքներս՝ որոնց համար
քեզի ծառայեցի, տուր ինծի որ
երթամ. ինչու որ քեզի ըրած ծա-
ռայութիւնս դուն գիտես: Եւ Լա- 27
բան ըսաւ անոր, Թէ որ քու աո-
ջևդ շնորհք գտայ՝ կ'աղաչեմ քեզի,
կեցի՛ր. Հանդէս փորձով գիտցայ որ
Տէրը քեզի համար իս օրհնեց: Եւ 28
ըսաւ, Քու վարձքդ ինծի իմաց-
ուր, ու պիտի վճարեմ: Եւ ա- 29
նիկայ ըսաւ անոր, Դուն գիտես որ
ես ինչպէս ծառայեցի քեզի, ու քու
անասուններդ ինչպէս էին իմ քովս.
Ինչու որ իմ գալէս առաջ քիչ էր 30

քու ունեցածդ , և խնամ շատցաւ , ու Տէրը քեզ օրհնեց իմ գալովս . և հիմա ես ալ իմ տանս համար
31 ե՞րբ պիտի աշխատիմ : Ու անիկայ ըսաւ , Քեզի ի՞նչ տամ : Յա Յակոբ ըսաւ , Ինծի բան մը մի՛ տար . թէ որ ասանկ բանը ինծի ընես , նորէն քու հօտերդ կ՚արածեմ , ու կը պա-
32 հեմ . Այսօր քու բոլոր հօտերուդ մէջէն անցնիմ , անկից ամէն պիսակ ու խայտախարիս ոչխարը , և ամէն սև ոչխարը , ու խայտախարիս և պիսակ այծերը զատեմ , ու իմ
33 վարձքս անոնք ըլլան : Յա ապէ հետևիմ իմ արդարութիւնս քու առջեդ պիտի յայտնուի , երբոր իմ վարձքիս հոգ տանիս . իմ քովս գտնուած ամէն պիսակ ու խայտախարիս չեղած այծ , ու սև չեղած ոչխար գողցուած սե-
34 պուի : Յա Լաբան ըսաւ , Ցօդ-
35 քու բանիդ պէս ըլլայ : Ու ան օրը զատեց բոլորախայտ ու խայտախարիս նոխազները , և բոլոր պիսակ ու խայտախարիս էգ այծերը , Ե ամէն ճերմակ ունեցողը , ու բոլոր սև ոչխարները , և իր որդիներուն ձեռ-
36 քը տուաւ . Յա իր ու Յակոբին մէջտեղը իրիք օրուան ճամբայի միջոց դրաւ . և Յակոբ Լաբանին մնացած հօտերը կ՚արածէր :
37 Ու Յակոբ իրեն գալար կաղամախի և նուշի ու սօսիի գաւազաններ առաւ , և անոնց կեղևները տեղ տեղ հանեց , անանկ որ գաւազաններուն մէջը եղած ճերմակը կ՚երևնար :
38 Յա իր կեղևած գաւազանները ջուր խմցընելու աւազաններուն մէջը դրաւ , որ երբ հօտերը ջուր խմելու գան , ան գոլալանդրը ոչխարներուն առջևը ըլլան , և անոնք խմե-
39 լու եկած աւեններին տպնան : Ու ոչխարները գաւազաններուն առջևը տպնալով բոլորախայտ , պիսակ և խայտախարիս գոլալնդ կը ծնանէին :
40 Յա Յակոբ կը զատէր գառները , ու հօտերուն երեսը Լաբանին հօտերուն մէջ եղած բոլորախայտ ու ամէն սև ոչխարներուն կը դարձնէր . և իր հօտերը զատ դրաւ , ու զանոնք Լաբանին հօտերուն քովը
41 չդրաւ : Յա երբոր զօրաւոր ոչ-

խարները կը տպնային , Յակոբ ան գաւազանները ոչխարներուն աչքին առջևը՝ աւազաններուն մէջը կը դնէր , որ գաւազաններուն առջևը տպնան : Նայց տկար ոչխարնե- 42
րուն չէր դներ . այսպէս տկարները Լաբանինը՝ ու զօրաւորները Յակոբինը կ՚ըլլային : Յա մարդը խիստ 43
հարստացաւ , ու շատ հօտեր , և աղախիններ , ու ծառաներ , և ուղտեր ու էշեր ունեցաւ :

ԿԱ· ԼԸ

Յա լսեց Լաբանին որդւոցը զրու- 1
ցածները , որ կ՚ըսէին , Յակոբ ամէն հօրը բոլոր ունեցածը առաւ , ու բոլոր ան փառքը մեր հօրը առաջնէն առաւ : Յա Յակոբ 2
Լաբանին երեսը տեսաւ , և ահա իրմէն երէկուան ու միւս օրուան պէս չէր : Յա Տէրը ըսաւ Յակո- 3
բին , Դառ հայրերուդ երկիրը , ու քու ազգականներուդ գարձիր , ու ես քեզի հետ պիտի ըլլամ :

Յա Յակոբ դէպ Լիան և Լիան դաշտը իր հօտերուն 4
քովը կանչել տուաւ . Ու ըսաւ ա- 5
նոնց , Դա ձեր հօրը երեսը կը տես-
նեմ , որ ինծի երէկուան ու միւս օրուան պէս չէ . բայց իմ հօրս Աստուածը ինծի հետ եղաւ . Յա 6
դուք գիտէք որ ես իմ բոլոր զօրու-
թեամս ձեր հօրը ծառայեցի . Դակ 7
ձեր հայրը իս խաբեց , ու իմ վարձքս տասը անգամ փոխեց . բայց Աս-
տուած չթողուց զանիկայ որ ինծի վնաս մը ընէ : Ան պէ թէ որ ա- 8
նիկայ այսպէս ըսէր , Դու վարձքդ պիսակները ըլլան , ան ատենը բոլոր ոչխարները պիսակ կը ծնանէին . և թէ որ այսպէս ըսէր , Դու վարձքդ բոլորախայտները ըլլան , ան ատենը բոլոր ոչխարները բոլորախայտ կը ծնանէին : Այսպէս Աստուած ձեր 9
հօրը հօտերը առաւ , ու ինծի տուաւ : Յա եղաւ որ հօտերուն ջերմա- 10
ցած ատենը , աչքերս վերցուցի , ու երազի մէջ տեսայ , և ահա հօտե-
րուն հետ զուգաւորող նոխազները ու խոյերը՝ ամէնն ալ խայտախա-
րիս , պիսակ ու գորշախայտ էին :

11 Եւ Յաւուծոյ հրեշտակը ըսաւ ինծի երազի մէջ , Ով Յակոբ . ու ես
12 ըսի , Ահա հոս եմ : Եւ ըսաւ , Խնա աչքերդ վեր վերցուր , ու հօտերուն հետ զուգաւորող նոխազներուն նայէ . ամէնքը խայտախառըիս , պիտակ ու գորշախայտ են . ինչու որ Լաբանին բոլոր քեզի ը-
13 րածները տեսայ : Ես եմ Աստուածը Բեթէլին Յաւուածը , որ հոն արձան օծեցիր , և հոն ինծի ուխտ ըրիր . հիմա ելլէր գնա աս երկրէն , ու դարձիր ծննդեանդ երկիրը :
14 Եւ Ռաքէլ ու Լիա պատասխան տուին ու ըսին անոր , Տակաւին մեր հօրը տունը մեզի համար բաժին ու ժառանգութիւն կա՞յ :
15 Միթէ օտարականներ չհեգուեցա՞նք անոր . քանզի մեզ ծախեց , ու մեր առակն ալ բոլորովին կերաւ . Ին-
16 չու որ բոլոր հարստութիւնը՝ որ Յաւուած մեր հօրմէն վերցուց , մերն է ու մեր զաւակներունը . և հիմա ինչ որ Յաւուած քեզի ըսաւ , ըրէ :
17 Ուստի Յակոբ ելաւ , ու իր որդիները ու կիներները ուղտերուն վրայ
18 հեծցուց . Եւ իր բոլոր անասուններըը , ու իր բոլոր առացուածքը՝ որ ինքը առացաւ , իր առացած անասուններըը որոնք Միջագետին մէջ առացաւ , Յամբայ հանեց Կանանու երկիրը դէպ՚ի իր Հայհակ հօ-
19 րը երթալու : Եւ Լաբան իր խաչինքը ասրակաուր ընելու գացեր էր . ու Ռաքէլ իր հօրը կուռքերը գող-
20 ցաւ : Եւ Յակոբ Յասրի Լաբանէն գաղտուկ փախաւ . ինչու որ իր
21 փախչելը չգիտցուց անոր : Նոյնպէս անիկայ իր բոլոր ունեցուածովը փախաւ , ու ելաւ ու Գետէն անցաւ , և իր երեսը դէպ՚ի Գաղաատ լեռը չեռակեց :
22 Ու երրորդ օրը Յակոբին փախչելը Լաբանին պատմուեցաւ :
23 Եւ անիկայ իր եղբայրներըը հետը առնելով , անոր եօթը օրուան ճամբայ գնաց , ու անոր հասաւ
24 Գաղաատ լեռը . Եւ Յաւուած գիշերուան երազի մէջ Յասրի Լաբանին եկաւ , ու ըսաւ անոր , Զգոյշ կեցիր որ Յակոբին աղէկ կամ գէշ չդրուցես : Ուստի Լաբան հասաւ Յա- 25
կոբին . և Յակոբ իր վրանը լեռը կանգներ էր . ու Լաբան իր եղբայրներուն հետ Գաղաատ լեռը խնջաւ :
Եւ Լաբան ըսաւ Յակոբին , 26
Ո՞նչ է ասդ քու ըրածդ որ ինծի գաղտուկ փախար , և իմ աղջիկներս սրով առնուած գերիներու պէս վարեցիր : Ընչի՞ փախչելդ գաղտուկ 27
պահեցիր , և ինծի փախար , ու ինծի չիմացուցիր , որ ես քեզ ուրախութեամբ ու երգերով , թմբուկներով ու քնարներով խրկէի :
Եւ չթողուցիր զիս որ իմ որդիներս 28
ու աղջիկներս համբուրէի . հիմա աս բանը անմտութեամբ ըրիր :
Ձեզի չարիք ընելու զօրութիւն ու- 29
նիմ ձեռքիս մէջը . բայց ձեր հօրը Յաւուածը երէկ գիշեր ինծի խօսեցաւ՝ ըսելով , Զգոյշ կեցիր որ Յակոբին աղէկ կամ գէշ չդրուցես : Եւ հիմա՝ թէպէտև քու 30
հօրդ տանը շատ փափաքելուդ համար գացիր , բայց ինչու իմ աստուածներս գողցար :
Եւ Յակոբ 31
պատասխան տուաւ ու ըսաւ Լաբանին , Վասդի էրկեղ որ ասդ չառնես քու աղջիկներդ քովդ բռնութեամբ ինծմէ առնես . Բայց քու 32
աստուածներդ որուն քովը որ գըտնես , թող անիկայ չապրի . մեր եղբայրներուն առջևը քննէ ո-
նայէ , թէ որ իմ քովս քու մէկ բանդ գտնես՝ առ . Քանզի Յակոբ չէր գիտեր որ Ռաքէլ գողցեր էր զանոնք : Եւ Լաբան Յակոբին 33
վրանը ու Լիային վրանը և երկու աղախիններուն վրանը մտաւ , բայց չգտաւ . ետքը Լիային վրանէն ելաւ , ու Ռաքելին վրանը մտաւ :
Եւ Ռաքէլ առաւ կուռքերը , ու 34
զանոնք ուղտի պատատին մէջը դրաւ , ու վրան նստաւ . և Լաբան բոլոր վրանը փնտռեց , բայց չգտաւ : Եւ անիկայ իր հօրը ըսաւ , 35
Իմ տիրոջս աչքերուն ծանր չերևնայ , որ քու առջևդ չեմ կրնար ոտք ելլել . ինչու որ կանանց ա-

վորութեանը մէջն եմ : Ես պէս վնտռեց , բայց կուռքերը չըգտաւ :

36 Եւ Յակոբ բարկացաւ ու Լաբանին հետ կը վիճէր . և Յակոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ Լաբանին , Ինչ է իմ յանցանքս , ինչ է իմ մեղքս , որ տաքութիւնով եռևէս ինկար : 37 Որովհետև իմ բոլոր կարասիքս խառնեցիր , քու տանդ ամէն կարասիքէն ինչ որ գտար , հոս իմ եղբայրներուս ու քու եղբայրներուդ առջևը դիր , որ երկուքնուս մէջտեղը դատաստան կտրեն : 38 Սման քսան տարի է որ քեզի հետ եմ . ոչխարներդ ու այծերդ ձագ չձգեցին . և 39 քու հօտիդ խոյերը չկերայ . պատառուածը չբերի քեզի . ինձմէ կը քաշէի . ցորեկը գողցուածը ու գիշերը գողցուածը 40 իմ ձեռքէս կը պահանջէիր : Ես պէս էի . ցորեկը տաքը՝ ու գիշերը ցուրտը կը մաշէր զիս , և աչքերէս 41 քունս կը փախչէր : Ես քսան տարի քու տանդ մէջ . քու երկու աղջիկներուդ համար տասնուչորս տարի ծառայեցի քեզի , և հօտերուդ համար վեց տարի ծառայեցի , և իմ վարձքս տասը անգամ 42 փոխեցիր : Թէ որ իմ հօրս Աստուածը , Աբրահամին Աստուածը և Իսահակին Երկիւղը ինծի հետ չըլլար , իրաւցընէ զիս հիմա դատարկ կը կրկէիր . Աստուած իմ տառապանքս ու իմ ձեռքիս աշխատութիւնը տեսաւ , ու երէկ գիշեր Թ յանդիմանեց :

43 Եւ Լաբան պատասխան տուաւ , ու ըսաւ Յակոբին , Ես աղջիկները իմ աղջիկներս են , և աս որդիները իմ որդիներս են , և աս հօտերը իմ հօտերս են , և ամէնը որ կը տեսնես , իմն են . և ինչ ընեմ այսօր աս իմ աղջիկներուս կամ իրենց 44 ծնած զաւակներուն : Ուստի հիմա եկո՛ւր , ես ու դուն ուխտ ընենք , որ իմ ու քու մէջտեղ վկայութեան համար ըլլայ : 45 Եւ Յակոբ քար մը առաւ , ու արձան կանգնեց 46 զանիկայ : Եւ Յակոբ իր եղբայրներուն ըսաւ , Քարեր ժողվեցէք . և անոնք քարեր առին՝ ու դէզ մը ըրին , և հոն դէզին վրայ հաց կերան : 47 Եւ Լաբան անոր անունը Եգեկար սահատութա դրաւ , բայց Յակոբ անոր անունը Գաղատդ դրաւ : 48 Եւ Լաբան ըսաւ , Այս դէզը իմ ու քու մէջտեղ վկայ մըն է այսօր . անոր համար անոր անունը Գաղատդ ըսուեցաւ . 49 Եւ Մասփա ալ ըսուեցաւ . քանզի ըսաւ , Մենք իրարմէ զատուած աւելնինք , իմ ու քու մէջտեղ Տէրը դիտէ : 50 Թէ որ իմ աղջիկներս վշտացընես , և կամ թէ որ իմ աղջիկներուս վրայ ուրիշ կիներ առնես , հեռուներնիս մէկը չկայ . ահա իմ ու քու մէջտեղ վկայ Աստուած է : 51 Եւ Լաբան ըսաւ Յակոբին , Ահա այս դէզը , և ահա իմ ու քու մէջտեղ իմ կանգնած արձանս . 52 Այս դէզը վկայ՝ ու այս արձանը վկայ է , որ այս դէզէն չանցնիմ քեզի գալու , և դուն այս դէզէն ու այս արձանէն չանցնիս ինծի գալու , չարիք ընելու համար : 53 Աբրահամին Աստուածը , և Նաքորին աստուածը , անոնց հայրերուն աստուածը մեր մէջը դատաւոր ըլլան : Եւ Յակոբ իր հօրը Իսահակին Երկիւղովը երդում ըրաւ :

54 Եւ Յակոբ զոհեր մատուց լեռանը վրայ , ու իր եղբայրները հաց ուտելու հրաւիրեց . և հաց կերան , ու գիշերը լեռը մնացին : 55 Եւ Լաբան առաւոտեան կանուխ ելաւ , ու իր որդիները ու իր աղջիկները համբուրեց ու օրհնեց զանոնք . և Լաբան գնաց , ու իր տեղը դարձաւ :

ԳԼՒԽ ԼԱ

1 Եւ Յակոբ իր ճամբան գնաց , ու Աստուծոյ հրեշտակները անոր պատահեցան : 2 Եւ Յակոբ երբոր տեսաւ զանոնք , ըսաւ , Ս Աստուծոյ բանակն է . և ան տեղին անունը Մանայիմ դրաւ :

3 Եւ Յակոբ իր առջևէն պատգամաւորներ խրկեց իր եղբօրը Եսաւին դէպ՝ի Սէիր երկիրը՝ Եդոմի գա-

4 տառը . Եւ պատուիրեց անոնց՝ ը-
սելով , Իմ տիրոջս Եսաւին ասանկ
ըսէք , Ձոռ ծառադ Յակոբը ա-
սանկ կ՚ըսէ , Լաբանին քովը պան-
դխատութիւն ըրի , ու մինչև հիմա
5 ուշացայ . Եւ ունիմ արջառներ ու
էշեր , հօտեր ու ծառաներ և աղա-
խիններ . և խրկեցի իմ տիրոջս
իմացընելու , որ քու առջեդ շնորհք
6 գտնեմ : Եւ պատգամաւորները
դարձան Յակոբին ու ըսին , Քու
եղբօրդ Եսաւին գացինք , ու անի-
կայ ալ ընդ հարիւր մարդով քեզ
դիմաւորելու կու գայ :
7 Եւ Յակոբ խիստ վախցաւ ու
խռովեցաւ . և իր հետը եղած ժողո-
վուրդը ու հօտերը և արջառնե-
րը և ուղտերը երկու խումբի
8 բաժնեց , Ու ըսաւ , Թէ որ Եսաւ
մէկ խումբին հասնի , ու ան զար-
նելու ըլլայ , մէկալ խումբը կ՚ա-
9 զատի : Եւ Յակոբ ըսաւ , Ով
իմ հօրս Աբրահամին Աստուածը ,
ու իմ հօրս Իսահակին Աստուածը ,
Ով Տէր՝ որ ըսիր ինծի , Ձոռ եր-
կիրդ ու քու հայրենիքդ դարձիր ,
10 ու քեզի բարիք ընեմ . Չժանի
չեմ ան ամէն ողորմութիւններուն և
ամէն հաւատարմութեանը , որ դուն
քու ծառայիդ ցուցուցիր . ինչու որ
իմ գաւազանովս անցայ աս Յորդա-
նանէն , և հիմա երկու խումբի վրէ
11 եղայ : Ա՚զատէ՛մ քեզի , ազատէ
գիս իմ եղբօրս Եսաւին ձեռքէն .
ինչու որ ես անկէ կը վախնամ , որ
չըլլայ թէ գայ ու զարնէ գիս , ու
12 մայրը տղաքներովը : Եւ դուն ըսիր
Թէ Ընշուշտ քեզի բարիք պիտի
ընեմ , ու քու սերունդդ ծովի ա-
ւազին չափ պիտի ընեմ , որ շա-
տութենէն չհամրուիր :
13 Եւ ան գիշերը հոն կեցաւ . ու իր
ձեռքը գոնուածէն իր եղբօրը Ե-
սաւին համար ընծաներ պատրաս-
14 տեց , Երկու հարիւր այծ և քսան
նոխազ , երկու հարիւր էգ ոչխար և
15 քսան խոյ , Երսուն ծիծ տուող
ուղտ իրենց ձագերովը , քառասուն
կով ու տասը ցուլ , քսան էգ էշ
16 և տասը աւանակ : Եւ ամէն մէկ
հօտը զատ զատ իր ծառաներուն

ձեռքը յանձնեց , ու ըսաւ իր ծա-
ռաներուն , Ինձմէ անցէք , ու հօ-
տերը իրարմէ քիչ մը հեռու թողու-
ցէք : Եւ առջևէն գացողին պա- 17
տուիրեց ըսելով , Երբոր իմ եղ-
բայրս Եսաւ քեզի պատահի , ու
քեզի հարցընէ , ըսելով Թէ Ո՞ւն
որդւն ես , և ո՞ւր կ՚երթաս , և ա՞ս
առջեդ եղածները որո՞ւն են . Ան 18
ատենը ըսէ որ Ձոռ ծառայիդ Յա-
կոբինն է . իմ տիրոջս Եսաւին
խրկած ընծան է . և ահա ինքն ալ
հոնկից է : Եւ այսպէս երկրոր- 19
դին , ու երրորդին , և հօտերուն
հետէն բոլոր գացողներուն պատուի-
րեց ըսելով , Ա՛ս խօսքին պէս զրու-
ցեցէք Եսաւին՝ երբոր գինքը գտնէք .
Եւ ահա քու ծառադ Յակոբն ալ 20
հոնկից է՛ ըսէք . Քանզի ըսաւ ,
Անջնէս գացող ընծաներով անոր
երեսը կը հակուցընեմ , և անկէ
ետքը անոր երեսը կը տեսնեմ .
գուցէ գիս ընդունի : Ա՛յսպէս ըն- 21
ծաները անոր առջևէն գացին . և
ինքը ան գիշերը հո՛ն մնաց բանակին
մէջ : Եւ ան գիշերը ելաւ , ու իր 22
երկու կիներուն , և իր երկու ա-
ղախիններուն , և իր տասնումէկ որ-
դիները առաւ , և Յաբոկին անց-
քէն անցաւ : Եւ առաւ զանոնք , 23
ու վտակէն անցուց , և իր ըլլու
ունեցածը անցուց :
Եւ Յակոբ մինակ մնաց , ու 24
մարդ մը կը գօտեմարտէր անոր հետ
մինչև արշալոյս . Եւ երբ տեսաւ 25
որ իր ուժը անոր չհասաւ , անոր
զսպին ամոլաջիլին դպաւ , և անոր
հետ գօտեմարտած ատենը՝ Յակոբին
զսպին ամոլաջիլը խախտեցաւ : Եւ 26
անիկայ ըսաւ , Ձո՛ղ տուր ինծի ,
ինչու որ արշալոյսը ելաւ . և
Յակոբ ըսաւ , Ձեմ թողուր քեզ՝
մինչև որ ինծի չօրհնես : Եւ անիկայ 27
ըսաւ անոր , Ո՞նչ է անունդ . ան
ալ ըսաւ , Յակոբ է : Եւ անիկայ 28
ըսաւ , Ալ մէկմէն ալ քու անունդ
Յակոբ չըսուի , հապա Իսրայէլ
ըսուի . ինչու որ Աստուծոյ հետ ու
մարդոց հետ մարտնչեցար , և յաղ-
թեցիր : Եւ Յակոբ հարցուց ու 29
ըսաւ , Հնձրհք ըրէ՝ անունդ ըսէ

քեզի թէ որ հիմա քու առջեդ շնորհք գտայ, իմ ձեռքէս ընծաս ընդունի. ինչու որ քու երեսդ Աստուծոյ երեսը տեսնելու պէս տեսայ, և ինծի հաճեցար: Շնորհք ըրէ, քեզի բերուած ընծաս առ. քանզի Աստուած ողորմեցաւ ինծի, և քանզի ես ամէն բան ունիմ. և ստիպեց անոր, ու ան ալ ընդունեց: Եւ անիկայ ըսաւ, 12
Երթանք երթանք. ու ես քու առջեդ կ'երթամ: Եւ Յակոբ ըսաւ անոր, 13
Իմ տէրս գիտէ որ զաւակները մատղաշ են, ու հետս եղած հօտերը ու արջառները ձագերով են. և թէ որ մէկ օր մը բռնութեամբ վարեն զանոնք, բոլոր հօտերը պիտի մեռնին: Երեսին թող իմ տէրս իր 14
ծառային առջևը անցնի. ու ես կամաց կամաց առջևս եղած անասուններուն ոտքովը ու տղաքներուն ոտքովը կ'երթամ, մինչև որ իմ տիրոջս Սէիր հասնիմ: Եւ 15
Եսաւ ըսաւ, Արդ իմ հետս եղող ժողովուրդէն քու քովդ ձգեմ. և անիկայ ըսաւ, Ինչ պէտք է. թող իմ տիրոջս առջևը շնորհք գտնեմ: Այսպէս Եսաւ այն օրը իր 16
ճամբան դարձաւ դէպ ի Սէիր:

Եւ Յակոբ Սոկքովթ ջուաց, ու 17
իրեն տուն մը շինեց, և իր հօտերուն փարախներ շինեց. անոր համար այն տեղին անունը Սոկքովթ ըսուեցաւ:

Եւ Յակոբ Միջագետէն դարձած 18
ատենը՝ Սիւքեմացւոց Սաղէմ քաղաքը եկաւ, որ Քանանու երկրին մէջն է, և քաղաքին առջին բանակեցաւ: Եւ իր վրանը կանգնած 19
արտին կալուածքը Սիւքեմին հօրը Եմմորին որդիներէն ծախու առաւ հարիւր կտոր ոսկիի: Եւ հոն 20
սեղան մը շինեց, ու անունը Էլ Էլօհէ Իսրայէլ դրաւ:

ԳԼՒ. ԼԵ

Եւ Լիային Յակոբին ծնած աղջիկը 1
Դինա՝ այն երկրին աղջիկները տեսնելու ելաւ: Ու այն երկրին 2
իշխանը Խեւացի Եմմորին որդին Սիւքէմ տեսաւ զանիկայ, և առաւ ու պառկեցաւ անոր հետ, ու պղծեց

քենէ: Եւ անիկայ ըսաւ, Ինչո՞ւ իմ անունս կը հարցընես. և հոն 30
օրհնեց զանիկայ: Եւ Յակոբ այն տեղին անունը Փանուէլ դրաւ. քանզի ըսաւ, Դէմ առ դէմ տեսայ զԱստուած, ու իմ անձս ողջ մնաց: Եւ Փանուէլէն անցածին պէս՝ 31
արևը անոր վրայ ծագեցաւ. ու իր ազդին վրայ կը կաղար: Ընոր համար 32
Իսրայէլի որդիքը զսրին վրայի թըմբուած ջիղը չեն ուտեր մինչև այսօր. ինչու որ Յակոբին զսրին թմրած ջիղին դպաւ:

ԳԼՒ. ԼԶ

Եւ Յակոբ իր աչքերը վեր վերցուց ու նայեցաւ, և ահա Եսաւ կու գար՝ ու անոր հետը չորս հարիւր մարդ. և Լիային ու Ռաքելին ու երկու աղախիններուն բաժնեց: Եւ աղախինները իրենց զաւակներովը առջևը դրաւ, և Լիան իր զաւակներովը ետևը, և Ռաքէլը ու Յովսէփը 3
ամենուն ետևը: Եւ ինքը անոնց առջևը անցաւ, ու մինչև իր եղբօրը մօտենալուն, գետնին հասար եօթը անգամ խոնարհութիւն ըրաւ: Եւ Եսաւ զանիկայ 4
դիմաւորելու վազեց, ու գրկեց զանիկայ, և անոր պարանոցին վրայ ինկաւ ու համբուրեց զանիկայ. և լացին: Եւ Եսաւ 5
իր աչքերը վեր վերցուց, ու տեսաւ կիներուն ու զաւակները, և ըսաւ, Այոնք քուկին ի՞նչ են. և անիկայ ըսաւ, Աստուծոյ քու ծառային պարգևած զաւակներն են: Եւ 6
աղախիններն ալ ու անոնց զաւակները մօտեցան, ու խոնարհութիւն ըրին: Եւ Լիան ալ ու 7
իր զաւակները մօտեցան, ու խոնարհութիւն ըրին. և ետքը Յովսէփ ու Ռաքէլ մօտեցան, ու խոնարհութիւն ըրին: Եւ Եսաւ 8
ըսաւ, Այդ բոլոր խումբդ ի՞նչ պիտի ըլլայ, որուն ես պատահեցայ. և Յակոբ ըսաւ, Տէր իմ տիրոջս առջևը շնորհք գտնելու համար է: Եւ Եսաւ 9
ըսաւ, Ես շատ ունիմ՝ եղբայր իմ, քուկինդ քեզի ըլլայ: Եւ 10
Յակոբ ըսաւ, Ձէ, կ'աղաչեմ

3 զանիկայ: Եւ անոր հոգին Յակոբին Դինա աղջկանը յարեցաւ. ու սիրեց աղջիկը, և աղջկան քաղցրութեամբ խօսեցաւ: 4 Ու Սիւքէմ իր հօրը Եմովրին զրուցեց ըսելով, 5 Այս աղջիկը ինծի կնիկ առ: Եւ Յակոբ լսեց որ անիկայ իր Դինա աղջիկը պղծեց. բայց իր որդիները իր հօտերուն հետ դաշտն էին. ու մինչև անոնց գալը Յակոբ լուռ կեցաւ:

6 Եւ Սիւքեմին հայրը Եմովր գնաց Յակոբին, որ անոր հետ խօսի: 7 Եւ Յակոբին որդիները լսածնուն պէս դաշտէն եկան. և մարդիկը դժուարեցան, ու խիստ բարկացան. ինչու որ Յակոբին աղջկանը հետ պառկելով Իսրայէլի մէջ անզգամութիւն ըրաւ, որ առանկ ըլլալու չէր: 8 Ու Եմովր խօսեցաւ անոնց հետ ըսելով, Իմ Սիւքէմ որդւոյս հոգին ձեր աղջկանը սիրահարեցաւ. կ'աղաչեմ ձեզի, զանիկայ անոր 9 կնութեան տուէք. Եւ մեզի հետ խնամութիւն ըրէք. ձեր աղջիկները մեզի տուէք, ու մեր աղջիկները ձեզի առէք. 10 Եւ մեզի հետ բնակեցէք, ու աս երկիրը ձեր առջևը պիտի ըլլայ. անոր մէջ բնակեցէք ու առուտուր ըրէք, և անոր մէջ կալուածքներ ստացէք. 11 Ու Սիւքէմ ըսաւ աղջկանը հօրը ու անոր եղբայրներուն, Թող ձեր առջևը շնորհք գտնեմ, և ինչ որ ինծի ըսէք, կու տամ: 12 Խնդրեցէք ինծմէ խիստ շատ օժիտ ու ընծայ, ու ինծի ըսածնուդ պէս պիտի տամ. միայն թէ աղջիկը ինծի տուէք՝ կնիկ ըլլալու համար: 13 Եւ Յակոբին որդիքը խարէութեամբ պատասխան տուին Սիւքեմին ու անոր հօրը Եմովրին, ու ըսին, (քանզի անիկայ իրենց Դինա քոյրը պղծեց,) 14 Եւ ըսին անոնց, Մենք այս բանը չենք կրնար ընել, որ մեր քոյրը անթլփատ մարդու մը տանք. ինչու որ այս մեզի 15 ամօթ բան մըն է. Հայց միայն այսով կը հաճինք ձեզի, թէ որ ձեզմէ ամէն արուն թլփատուելով՝ մեզի պէս ըլլաք, Ըն առնենք մեր աղջիկները մեզի կ'առնենք, ու ձեզի հետ կը բնակինք, ու ձեզի հետ մէկ ժողովուրդ կ'ըլլանք: 17 Հայց թէ որ մեզի մտիկ չընելով՝ չթլփատուիք, ան ատենը մենք մեր աղջիկը կ'առնենք ու կ'երթանք: 18 Եւ անոնց խօսքը հաճելի եղաւ Եմովրին, ու Եմովրի որդւոյն Սիւքեմին: 19 Եւ ան պատանին աս բանը ընելու չուշցաւ. քանզի Յակոբին աղջկանը զմայլած էր. և իր հօրը տանը մէջ եղողներուն ամենէն պատուականն էր անիկայ:

20 Ու Եմովր և անոր որդին Սիւքէմ իրենց քաղաքին դուռը եկան, ու իրենց քաղաքին մարդոցը հետ խօսեցան ըսելով, 21 Այս մարդիկը խաղաղութեամբ կը վարուին մեզի հետ. ուստի թող երկրին մէջ բնակին, ու անոր մէջ առուտուր ընեն. ինչու որ ահա երկիրը ընդարձակ է անոնց առջևը. Հայց՝ անոնց աղջիկները մեզի կնիկներ առնենք, և մեր աղջիկները անոնց տանք: 22 Հայց ան մարդիկը մեզի հետ բնակելու, մէկ ժողովուրդ ըլլալու համար միայն այս բանով կը հաճին մեզի, որ անոնց թլփատուելուն պէս մեր ամէն արուն թլփատուի: 23 Անոնց հօտերը, ու անոնց ստացուածքը, և ամէն անասունները մերը չէ՞ն ըլլար. միայն թէ մենք անոնց հաճինք, որ մեզի հետ բնակին: 24 Ու Եմովրին և անոր որդւոյն Սիւքեմին մտիկ ըրին ան ամէնը՝ որ անոր քաղաքին դռնէն դուրս կ'ելլէին. և ամէն արու որ քաղաքին դռնէն դուրս կ'ելլէր, թլփատուեցաւ:

25 Ու եղաւ որ երրորդ օրը երբոր անոնք ցաւին մէջն էին, Յակոբին երկու որդիքը Շմաւոն ու Ղեւի Դինայի եղբայրները՝ ամէն մէկը իր սուրը առաւ, և համարձակ քաղաքը մտան, ու սպաննեցին ամէն արուն. 26 Ու Եմովրը և անոր որդին Սիւքեմը սուրի բերնէ անցուցին. և Սիւքեմին տունէն առին Դինան, ու դուրս ելան: 27 Եւ Յակոբին որդիքը սպանուածներուն վրայ եկան, ու քաղաքը կողոպտեցին, իրենց քոյրը պղծելնուն համար. Անոնց հօտերը, 28

ու անոնց արջառները, ու էշերը, և քաղաքին մէջ եղածը, ու դաշտին մէջ եղածը առին. 29 Ու անոնց բոլոր ստացուածքը ու անոնց բոլոր տղաքները ու կիներն գերի առին, և տուներուն մէջ բոլոր գտնուածը կողոպտեցին: 30 Ու Յակոբ ըսաւ Շմաւոնին ու Ղեւիին, Ինծի աս երկրին բնակչացը՝ Քանանացւոց ու Փերեզացւոց մէջը առելի ընելով՝ զիս փորձանքի մէջ ձգեցիք. և ինծի հետ քիչ մարդիկ ըլլալով՝ անոնք իմ վրաս պիտի հաւաքուին, ու զիս պիտի զարնեն, և ես ու իմ տունս պիտի կորսուինք: 31 Ու անոնք ըսին, Ա՞պա մեր քոյրը բոզի պէս գործածել պէ՞տք էր անոր:

ԿԱ. Ա

1 Ու Աստուած ըսաւ Յակոբին, Ելլէ՛ վեր դէպ ՚ի Բեթէլ գնա, ու հո՛ն բնակէ, և հո՛ն սեղան մը շինէ Աստուծոյ՝ որ քեզի երեւցաւ, քու եղբօրդ Եսաւին երեսէն փախած ատենդ: 2 Ու Յակոբ իր ընտանիքին ու բոլոր իրեն հետ եղողներուն ըսաւ. Ձեր մէջը եղող օտար աստուածները վերցուցէ՛ք, ու մաքրուեցէ՛ք, և հանդերձներդ փոխեցէ՛ք. 3 Ու ելլելով դէպ ՚ի Բեթէլ վեր երթանք. ու հո՛ն սեղան մը շինեմ Աստուծոյ, որ իմ նեղութեանս օրը ինծի լսեց, ու իմ գացած ճամբուս 4 մէջ ինծի հետ էր: Ու իրենց ձեռքը եղած բոլոր օտար աստուածները, ու իրենցականջները եղած օղերը Յակոբին տուին. և Յակոբ թաղեց զանոնք Սիւքեմի մօտ եղած բեւեհնիին տակը: 5 Ու ճամբայ ելան. և իրենց բոլորտիքը եղած քաղաքներուն վրայ Աստուծոյ վախը ինկաւ, ու Յակոբին որդւոցը ետեւէն չհնկան: 6 Ու Յակոբ Քանանու երկրին մէջ եղող Ղուզ այսինքն Բեթէլ եկաւ, ինքը ու իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդը. 7 Ու հոն սեղան մը շինեց, ու ան տեղին անունը Ել Բեթէլ դրաւ. քանզի իր եղբօրը երեսէն փախած ատենը՝ Աստուած հոն իրեն երեւցեր էր:

8 Ու Դեբեկային դայեակը Դեբո-

բան մեռաւ, ու Բեթէլին վարի կողմը կաղնիին տակը թաղուեցաւ. ու անոր անունը Լեղնպախուխ դրուեցաւ:

9 Ու Աստուած նորէն երեւցաւ Յակոբին՝ երբոր անիկայ Միջագետէն դարձեր էր, ու օրհնեց զանիկայ: 10 Ու Աստուած ըսաւ անոր, Քու անունդ Յակոբ է. ալ հիմնին ալ քու անունդ Յակոբ չըսուի, հապա Իսրայէլ ըլլայ քու անունդ. ու անոր անունը Իսրայէլ դրաւ: 11 Ու Աստուած ըսաւ անոր, Ես Ամենակարող Աստուած եմ. աճէ՛ ու շատնա. քեզմէ ազգ ու ազգերու բազմութիւն ըլլայ, և քու ետքէդ թագաւորներ ելլեն: 12 Ու այն երկիրը որ Աբրահամին և Իսահակին տուի, քեզի պիտի տամ. ու քեզմէ ետքը քու սերունդիդ պիտի տամ այն երկիրը: 13 Ու Աստուած անոր տեղը՝ ուր որ անոր հետ խօսեցաւ, անոր քովէն վեր ելաւ: 14 Ու Յակոբ քարէ արձան մը կանգնեց այն տեղը ուր որ Աստուած իր հետը խօսեցաւ. և անոր վրան թափելու նուէր մատուց, ու անոր վրան իւղ թափեց: 15 Ու Յակոբ այն տեղին անունը՝ ուր որ Աստուած իր հետը խօսեցաւ, Բեթէլ դրաւ:

16 Ու Բեթելէն ճամբայ ելան, ու դեռ Եփրաթա չհկած քիչ մը ճամբայ մնալով՝ Ռաքէլ ծնաւ, և ծննդաբերութիւնը շատ դժուարութիւն քաշեց: 17 Ու եղաւ որ երբ իր ծննդաբերութիւնը շատ դժուարութիւն կը քաշէր, ծնուցիչը ըսաւ անոր, Մի վախնար, ինչու որ ասիկա ալ քեզի որդի է: 18 Ու եղաւ որ երբ անոր հոգին կ՚ելլէր, (քանզի մեռաւ,) անոր անունը Բենոնի դրաւ. բայց անոր հայրը՝ Բենիամին կոչեց զանիկայ: 19 Ու Ռաքէլ մեռաւ, ու թաղուեցաւ Եփրաթայի ճամբան՝ որ Բեթղեհէմ է: 20 Ու Յակոբ անոր գերեզմանին վրայ արձան մը կանգնեց, որ մինչև այսօր Ռաքէլին գերեզմանին արձանն է:

21 Ու Իսրայէլ ճամբայ ելաւ, և իր վրանը Միկտալ — եդէրի անդիի կողմը կանգնեց: 22 Ու եղաւ որ

երբոր Իսրայէլ ան երկիրը կը բնակէր , Ռուբէն գնաց ու իր հօրը Բաղղա հարճին հետ պառկեցաւ . և Իսրայէլ լսեց ասիկա :

Որդի Յակոբին որդիքը տասներկու էին : Լիայի որդիքը՝ Յակոբին անդրանիկը Ռուբէն , Շմաւոն , Ղեւի , Յուդա , Իսաքար ու Զաբուղոն . Բաղելին որդիքը՝ Դան ու Նեփթաղիմ : Եւ Լիային Զեղփա աղախինին որդիքը՝ Գադ ու Ասեր : Ասոնք են Յակոբին որդիքը , որոնք Միջագետի մէջ ծնան անոր :

Եւ Յակոբ եկաւ իր հօրը Իսահակին դէպ ի Մամբրէ՝ Արբայի քաղաքը՝ այսինքն Հեբրոն , ուր որ Աբրահամ ու Իսահակ պանդխտութեամբ բնակեցան : Եւ Իսահակին օրերը հարիւր ութսուն տարի եղան : Եւ Իսահակ ծերացած ու օրերը լեցուած՝ աւանդեց հոգին ու մեռաւ , և իր ժողովուրդին խառնուեցաւ . ու անոր որդիքը Եսաւ ու Յակոբ թաղեցին զանիկայ :

ԾՆ. Լ.Ջ

Եւ ասոնք են Եսաւին ծնունդները՝ որ է Եդոմ : Եսաւ իրեն կիներուն առաւ Քանանու աղջիկներէն , Հետացի Եղոնին աղջիկը Ադան , ու Խեւացի Սեբեգոնին աղջկանը Ոհոլիբաման աղջիկը Բասեմաթ , Եւ Իսմայէլին աղջիկը՝ Նաբեոթին քոյրը Նասեմաթը : Եւ Ադա ծնաւ Եսաւին՝ Եղիփազը , ու Նասեմաթ ծնաւ Ռագուէլը , Եւ Ոհոլիբամա ծնաւ Յեուսը ու Յեգղոմը և Կորխը . ասոնք են Եսաւին որդիքը՝ որ ծնան իրեն Քանանու երկրին մէջ :

Ու Եսաւ առաւ իր կիներուն ու տղաքներուն և աղջիկներուն ու իր տանը բոլոր մարդիկը՝ և իր հօտերը ու իր բոլոր անասուններուն՝ և իր բոլոր ստացուածքը՝ որ Քանանու երկրին մէջ ստացաւ , և իր եղբօրը Յակոբին երեսէն ուրիշ երկիր մը գնաց . Վասն զի որ իրենց ստացուածքը շատ ըլլալուն համար՝ չէին կրնար միասեղ բնակիլ . և իրենց հօտերուն պատճառովը՝ իրենց պանդխտութեամբ բնակած երկիրը բաւական չէր իրենց : Ու Եսաւ Սէիր լեռը բնակեցաւ . Եսաւը Եդոմն է :

Եւ Սէիր լեռը եղող Եդոմացիներուն հօրը Եսաւին ծնունդները ասոնք են : Եսաւի որդւոցը անունները ասոնք են . Եսաւին կնկանը Ադայէն որդին Եղիփազ , ու Եսաւին կնկանը Նասեմաթէն որդին Ռագուէլ : Եւ Եղիփազին որդիքը՝ Թեման , Օմար , Սեփով , և Գոթամ ու Կենէզ էին : Եւ Թամնա՝ Եսաւին որդւոյն Եղիփազին հարճն էր , որ Եղիփազին՝ Ամաղէկը ծնաւ . Եսաւին կնկանը Ադայէն որդիքը ասոնք էին : Եւ Եղիփազին որդիքը ասոնք են . Թեմանի իշխան , Օմար իշխան , Սեփո իշխան , Կենէզ իշխան , Կորխ իշխան , Գոթամ իշխան , Ամաղէկ իշխան . Եդոմի երկրին մէջ Եղիփազէն եղող իշխաններուն ասոնք են . ասոնք Ադայի որդիքն էին : Ու Եսաւին որդւոյն Ռագուէլին որդիքը ասոնք են . Նահաթ իշխան , Զարա իշխան , Սամմա իշխան , Մէզա իշխան , Եդոմի երկրին մէջ Ռագուէլէն եղող իշխաններուն ասոնք են . Եսաւին կնկանը Նասեմաթին որդիքը ասոնք էին : Ու Եսաւին կնկանը Ոհոլիբամայէն որդիքը ասոնք են . Յեուս իշխան , Յեգղոմ իշխան , Կորխ իշխան . Եսաւին կնոջմէն՝ Ոհոլիբամայէն եղող Աղիբամայէն ծնած իշխաններուն ասոնք էին : Ասոնք են Եսաւին՝ այսինքն Եդոմին

որդիները, և սոքա են անոնց իշխանները:

20 Եւ ան երկրին մէջ բնակող Քոռեցի Եէիրին որդիքը սոքա են. Լոտան, և Որբաղ, ու Սեբեովն, և Ենա, Եւ Անան, ու Դիսոն, ու Եսեր և Դիսան. սոքա էին Քոռեցւոց իշխանները Եէիրի որդիքը Եդոմի երկրին մէջ: Եւ Լոտանին 22 որդիքը՝ Քոռի ու Հեմամ էին, ու 23 Լոտանին քոյրը Թամնա: Եւ Որբաղին որդիքը սոքա են. Գաղուամ, ու Մանահաթ, և Եբեալ, Սեփո ու Օնամ: Եւ Սեբեովնին 24 որդիքը սոքա են. Այիա ու Ենա. սա ան Ենան է, որ իր հօրը Սեբեովնին էշերը արածած ատենը՝ անապատին մէջ ջերմուկները գտաւ: 25 Եւ Ենային որդիքը սոքա են. Դիսոն, ու Ենային աղջիկը Ողիբամա: 26 Եւ Դիսոնին որդիքը սոքա են. Եմադան, ու Եսբան, և 27 Եթրան ու Քառան: Եսերին որդիքը սոքա են. Բաղղան, ու Զաւան և Եկան: Դիսանին 28 որդիքը սոքա են. Հուս ու Ա- 29 ռան: Քոռեցւոց իշխանները սոքա են. Լոտան իշխան, Որբաղ 30 իշխան, Սեբեգոն իշխան, Ենա իշխան, Դիսոն իշխան, Եսեր իշխան, Դիսան իշխան. սոքա են Քոռեցւոց իշխանները Եէիրի երկրին մէջ՝ իրենց իշխանութեանը գլուխներուն համեմատ:

31 Եւ սոքա են այն թագաւորները՝ որ Եդոմի երկրին մէջ թագաւորեցին, Իսրայէլի որդւոցը վրայ թագաւոր մը թագաւորելէն առաջ: 32 Եւ Բէովրի որդին Բաղա թագաւորեց Եդոմի մէջ. ու անոր քաղաքին անունը Դինհաբա էր: 33 Եւ Բաղա մեռաւ, ու անոր տեղը Բոսրացի Զարային որդին Յոբաբ թագաւորեց: 34 Եւ Յոբաբ մեռաւ, ու անոր տեղը Թեմանացւոց երկրէն Հուսամ թագաւորեց: 35 Եւ Հուսամ մեռաւ, ու անոր տեղը Բադադին որդին Եդադ թագաւորեց, որ Մովաբի դաշտին մէջ Մադիանացիները կոտորեց. և անոր քաղաքին անունը Աւիթ էր: Եւ Եդադ մեռաւ, 36 ու անոր տեղը Մասրեկացի Սամղաան թագաւորեց: Եւ Սամղա 37 մեռաւ, ու անոր տեղը Գետին քովը Ռոբովթէն եղող Սաւուղը թագաւորեց: Եւ Սաւուղ մե- 38 ռաւ, ու անոր տեղը Աքոբորի որդին Բաաղանան թագաւորեց: Եւ Աքոբորի որդին Բաաղանան 39 մեռաւ, ու անոր տեղը Եդադ թագաւորեց. և անոր քաղաքին անունը Փաղով էր. ու անոր կնկանը անունը Մեետաբեէլ էր, որ Մեզահաբին աղջիկն էր:

Եւ իրենց տոհմերուն՝ ու իրենց 40 տեղերուն համեմատ իրենց անուններով՝ Եսաւէն եղած իշխաններուն անունները սոքա են. Թամնա իշխան, Գաղուա իշխան, Եթեթաթ իշխան, Ողիբամա իշխան, Ելա իշ- 41 խան, Փինոն իշխան, Կենէզ իշ- 42 խան, Թեման իշխան, Մարդալ իշխան, Մագեդիէլ իշխան, Իրամ 43 իշխան: Սոքա են Եդոմի իշխանները իրենց բնակութեանը համեմատ՝ իրենց ստացուածքին երկրին մէջ. սա է Եսաւ Եդոմայեցւոց հայրը:

ԳԼՈՒԽ Լ

Եւ Յակոբ իր հօրը պանդխտացած 1 երկրին՝ Քանանու երկրին մէջ բնակեցաւ: Սոքա են Յակոբին 2 ծնունդները. Յովսէփ տասնուեօթը տարեկան էր, երբոր իր եղբայրներուն հետ հօտերը կ'արածէր, և պատանի ըլլալով իր հօրը կնիկներուն Բաղդային որդիներուն հետ ու Զելփային որդիներուն հետ էր. և Յովսէփ անոնց չար լուրը անոնց հօրը կը բերէր: Եւ Իսրայէլ իր 3 բոլոր որդիներէն աւելի կը սիրէր Յովսէփը, ինչու որ իր ծերութեանը որդին էր անիկայ. և բազմագոյն պատմուճան մը շինեց անոր: Եւ 4 անոր եղբայրները տեսնելով որ իրենց հայրը կը սիրէ զանիկայ իր բոլոր եղբայրներէն աւելի, ատեցին զանիկայ, ու խաղաղութեամբ չէին կրնար խօսիլ անոր հետ:

5 Եւ Յովսէփ երազ մը տեսաւ, ու
իր եղբայրներուն պատմեց. և ա-
6 նոնք աւելիատեցին զանիկայ։ Եւ
ըսաւ անոնց, Ա՛ադաչեմ ձեզի,
մտիկ ըրէք աս իմ տեսած երազս.
7 Ահա մենք դաշտին մէջ որաներ կը
կապէինք, և ահա իմ որաս ելաւ,
ու շիտակ կանգնեցաւ. և ահա ձեր
որաները անոր բոլորտիքը կայնե-
ցան, ու իմ որայիս երկրպագու-
8 թիւն ըրին։ Եւ անոր եղբայրնե-
րը ըսին անոր, Իրաւցընէ մեր
վրայ պիտի թագաւորե՞ս, կամ ի-
րաւցընէ մեր վրայ պիտի տիրե՞ս.
և անոր երազներուն ու խօսքերուն
համար աւելի ատեցին զանիկայ։
9 Եւ ուրիշ երազ մըն ալ տեսաւ, ու
զանիկայ իր եղբայրներուն պատմեց,
ու ըսաւ, Ահա երազ մըն ալ տե-
սայ, և ահա արևը ու լուսինը՝ ու
տասնումէկ աստղեր ինծի երկրպա-
10 գութիւն ըրին։ Եւ իր հօրը ու
իր եղբայրներուն պատմեց. և իր
հայրը յանդիմանեց զանիկայ, ու ը-
սաւ անոր, Ինչ է աս քու տեսած
երազդ. միթէ ես ու քու մայրդ և
քու եղբայրներդ իրաւցընէ՞ պիտի
գանք՝ մինչև գետինը քեզի խոնար-
11 հութիւն ընելու։ Եւ եղբայրները
նախանձեցան անոր. բայց հայրը էր
դիտէը պահեց աս խօսքը։
12 Եւ անոր եղբայրները գացին որ
իրենց հօրը հօտերը Սիւքեմի մէջ
13 արածեն։ Եւ Իսրայէլ ըսաւ Յով-
սեփին, Ինչու եղբայրներդ Սիւքեմի
մէջ չե՞ն արածեր ուխտրնէրը. եկո՛ւր
ես քեզ անոնց խրկեմ. ու անիկայ
14 ըսաւ, Ահա ես հոս եմ։ Եւ ըսաւ
անոր, Գնա՛ նայէ թէ քու եղբայր-
ներդ ողջ առողջ են, և հօտերը ո՛ղջ
են, ու ինծի լուր մը բեր. այսպէս
խրկեց զանիկայ Հեբրոնի հովիտէն.
15 և ան ալ Սիւքեմ եկաւ։ Ու մարդ
մը գտաւ զանիկայ, որ դաշտին մէ-
ջը ապրին անդին կը պտըտէր. և
ան մարդը հարցուց անոր ըսելով,
16 Ինչ կը փնտռես։ Եւ անիկայ
ըսաւ, Իմ եղբայրներս կը փընտ-
ռեմ. Ա՛ազաչեմ՝ ըսէ ինծի, անոնք
17 ուր կ՛արածեն։ Եւ ան մարդը ը-
սաւ, Անկէ եղան. քանզի լսեցի որ
Դոթայիմ երթանք՝ կ՛ըսէին։ Եւ
Յովսէփ իր եղբայրներուն ետևէն
գնաց, ու զանոնք Դոթայիմի մէջ
գտաւ։ Եւ երբ զանիկայ հեռուէն 18
տեսան, դեռ ինքը անոնց չմօտեցած,
զանիկայ մեռցընելու դաւաճանու-
թիւն ըրին. Ու իրարու ըսին, Ահա 19
ան երազ տեսնողը կու գայ. Ա՛ստի 20
հիմա եկէք մեռցընենք զանիկայ, ու
գուբի մը մէջ նետենք, ու ըսենք
թէ Չար գազան մը կերաւ զանի-
կայ. և տեսնենք թէ անոր երազնե-
րը ինչ պիտի ըլլան։ Ու Ռուբէն 21
բէն լսածին պէս՝ անոնց ձեռքէն ա-
զատեց զանիկայ, ըսելով, Չմեռ-
ցընենք զանիկայ։ Եւ Ռուբէն ը- 22
սաւ անոնց, Արիւն մի՛ թափէք,
քօչց զանիկայ աս գուբը նետեցէք՝
որ անապատին մէջն է, և անոր
ձեռք մի՛ զարնէք. սա ի՛մ էր՝ որ
կարենայ ազատել զանիկայ անոնց
ձեռքէն՝ իր հօրը դարձընելու հա-
մար։

Ու եղաւ որ Յովսէփ իր եղբայր- 23
ներուն քովը եկաւ ծին պէս՝ մերկա-
ցուցին Յովսէփը իր պատմուճա-
նէն, պատմուճանէն իր վրայի բազմագոյն
պատմուճանէն. Եւ առին զանիկայ, 24
ու գուբը նետեցին. և գուբը դա-
տարկ էր, ջուր չկար։ Եւ 25
նստան հաց ուտելու. ու իրենց աչ-
քերը վերցուցին ու տեսան, և ահա
Իսմայէլացւոց մէկ կարաւանը կու
գար Գաղաադէն, որ իրենց ուղտե-
րը համեմներով, և բալասանով,
ու զմուռսով բեռնաւորած՝ Եգիպ-
տոս տանելու կ՛երթային։ Եւ 26
Յուդա ըսաւ իր եղբայրներուն,
Ինչ օգուտ կ՛ըլլայ՝ թէ որ մեր եղ-
բայրը մեռցընենք, ու անոր արիւ-
նը ծածկենք. Եկէք Իսմայէլացի- 27
ներուն ծախենք անիկայ, և մեր
ձեռքը անոր չդպչի. ինչու որ ան-
կայ մեր եղբայրը ու մեր մարմինն է.
և անոր եղբայրները հաճեցան։ Ու 28
երբոր Մադիանացի վաճառական-
ներ կ՛անցնէին, Յովսէփը գուբէն
քաշեցին ու գուբս հանեցին էր ե-
ղբայրները, և Իսմայէլացիներուն ծա-
խեցին Յովսէփը քսան ղրուշ արծա-
թի. անոնք ալ Յովսէփը Եգիպ-

29 տուս տարին : Եւ Նուբէն դէպ 'ի
գուբը դարձաւ , և ահա Յովսէփ
գուբին մէջը էր . ու իր հանդերձ-
30 ները պատռեց : Եւ դարձաւ իր
եղբայրներուն ու ըսաւ . Տղան չկայ .
ու ես ո՞ւր երթամ :
31 Եւ առին Յովսեփին պատմուճա-
նը , ու այծերէն նոխազ մը մոր-
թեցին , և պատմուճանը արիւնը
32 թաթխեցին : Ու խրկեցին բազմա-
գոյն պատմուճանը , ու իրենց հօ-
քը տարին , ու ըսին , Ա՛ս գտանք
մենք . գիտցի՛ր հիմա թէ աս քու որ-
33 դւոյդ պատմուճանն է թէ չէ : Եւ
անիկայ ճանչցաւ ան , ու ըսաւ ,
Իմ որդւոյս պատմուճանն է , չար
գազան մը կերած է զանիկայ . Յով-
34 սէփը անշուշտ գիշատուեցաւ : Եւ
Յակոբ պատռեց իր հանդերձները ,
ու քուրձ հագաւ իր մէջքին վրայ . և
իր որդւոյն համար շատ օրեր սուգ
35 ըրաւ : Ու իր բոլոր որդիները ու
իր բոլոր աղջիկները գինքը մխի-
թարելու եկան . բայց ինքը մխի-
թարուիլ չէր ուզեր . ու ըսաւ ,
Ա՛ս սուգով պիտի իջնեմ գերեզմա-
նը՝ իմ որդւոյս քովը : Այսպէս
անոր հայրը լացաւ անոր համար :
36 Եւ Մադիանացիները ծախեցին զա-
նիկայ Եգիպտոսի մէջ Փարաւոնի
ներքինիին՝ պետափրէս դահճապե-
տին :

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

1 Ու եղաւ որ ան ատենը Յուդա իր
եղբայրներուն քովէն իջաւ , ու
Ադողոմացի մէկու մը քով գնաց ,
2 որուն անունը Իրաս էր : Եւ Յու-
դա Շուա անունով Քանանացիի
մը աղջիկը տեսաւ , ու առաւ զանի-
3 կայ , և մտաւ անոր : Ու անիկայ
յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ . և
4 անոր անունը Էր դրաւ : Ու նո-
րէն յղացաւ , ու որդի մը ծնաւ . և
5 անոր անունը Ովնան դրաւ : Եւ
դարձեալ որդի մըն ալ ծնաւ , ու
անոր անունը Սելոմ դրաւ . և եր-
բոր զանիկայ ծնաւ՝ Յու-դա Քե-
զիբի մէջ էր :
6 Եւ Յուդա իր առջինեկ տղուն
Էրին կնիկ մը առաւ , որուն ա-
նունն էր Թամար : Եւ Յուդային 7
առջինեկը Էր չար էր Տէրոջը աու-
ջևը . ու Տէրը մեռցուց զանիկայ :
Եւ Յուդա ըսաւ Ովնանին . Մտի՛ր 8
քու եղբօրդ կնկանը , ու տագրու-
թեան իրաւունքը կատարէ՛ անոր , և
քու եղբօրդ սերմունդ հանէ : Եւ 9
Ովնան գիտցաւ որ սերունդը իրենը
պիտի չըլլար . անոր համար երբոր
իր եղբօրը կնկանը կը մտնէր , ե՛րբ
գետինը կը թափէր՝ որ իր եղբօրը
սերունդ չտայ : Եւ աս ըրած բա- 10
նը Տէրոջը աուջին գէշ երեւցաւ , ու
զանիկայ ալ մեռցուց : Եւ Յուդա 11
իր Թամար հարսին ըսաւ , Այրևա-
րի նստէ՛ քու հօրդ տունը՝ մինչև որ
իմ Սելոմ որդիս մեծնայ . քանզի
ըսաւ , Ըլլայ որ ան ալ իր եղ-
բայրներուն պէս մեռնի . և Թամար
գնաց ու իր հօրը տունը նստաւ :
Եւ շատ օրերէնետքը մեռաւ 12
Շուային աղջիկը՝ Յուդային կնի-
կը . և Յուդա մխիթարուեցաւ ,
ու Թամնա գնաց իր հօտերը աս-
պակտուր ընողներուն՝ ինքը ու
իր բարեկամը Ադողոմայի Իրա-
ս : Եւ զըուցուեցաւ Թամա- 13
րին՝ ըսելով , Ահա՛ քու սկեսրայրդ
դէպ 'ի Թամնա կ'ելլէ՝ իր ոչխար-
ները ասպակտուր ընելու : Ան ալ 14
իր որբևարութեան հանդերձները
հանեց իր վրայէն , ու քողով մը
ծածկուեցաւ ու փաթթուեցաւ , և
Թամնայի ճամբուն մէջը եղող
Ենայիմի մուտքը նստաւ . քանզի
տեսաւ որ Սելոմ մեծցաւ , ու ինքը
անոր կնիկ ըլլալու չտրուեցաւ :
Երբոր Յուդա տեսաւ զանիկայ , 15
բոզ կարծեց , ինչու որ իր երեսը
ծածկեր էր : Եւ ճամբան անոր 16
դարձաւ ու ըսաւ , Ընդրկէք ըրէ ,
քեզի մտնեմ . քանզի չէր գիտեր
թէ անիկայ իր հարսն է : Եւ ա-
նիկայ ըսաւ , Ինծի մտնելու համար
ի՞նչ կու տաս ինծի : Ան ալ ըսաւ , 17
Ես ձեզի այծի ուլ մը կը խրկեմ
հօտերէն . և անիկայ ըսաւ , Գրաւ
մը կու տաս մինչև խրկելդ : Եւ 18
Յուդա ըսաւ , Ի՞նչ գրաւ տամ
քեզի . ու անիկայ ըսաւ , Ո՛ւր
կնիքդ ու ժապաւէնդ և ձեռքիդ

ԾՆ. ԼԶ

1 Ու Յովսէփը Եգիպտոս իջեցուցին. և Փարաւոնի ներքինին՝ Եգիպտացի Պետափրէս դահճապետը ծախու առաւ զանիկայ Ismայէլացիներուն ձեռքէն, որոնք զանիկայ հոն իջեցուցին: 2 Եւ Տէրը Յովսէփին հետն էր, ու անիկայ յաջողակ մարդ մըն էր. ու իր Եգիպտացի տիրոջը տունն էր անիկայ: 3 Եւ անոր տէրը տեսաւ որ Տէրը անոր հետն է. քանզի ինչ որ ընէր, Տէրը կը յաջողէր անոր ձեռքովը: 4 Եւ Յովսէփ շնորհք գտաւ անոր առջևը, ու կը ծառայէր անոր, որ իր տանը վրայ վերակացու ըրաւ զանիկայ, և իր բոլոր ունեցածը անոր ձեռքը յանձնեց: 5 Ու եղաւ որ զանիկայ իր տանը ու իր բոլոր ունեցածին վրայ վերակացու ըրած ժամանակէն՝ Տէրը Եգիպտացիին տունը օրհնեց Յովսէփին համար. և Տէրոջը օրհնութիւնը եղաւ ամէն մարդ մըն էր. ու իր տիրոջը տունն էր անիկայ: 3 Եւ անոր տէրը տեսաւ որ Տէրը անոր հետն է. քանզի ինչ որ ընէր, Տէրը կը յաջողէր անոր ձեռքովը: 4 Եւ Յովսէփ շնորհք գտաւ անոր առջևը, ու կը ծառայէր անոր, որ իր տանը վրայ վերակացու ըրաւ զանիկայ, և իր բոլոր ունեցածը անոր ձեռքը յանձնեց: 5 Ու եղաւ որ զանիկայ իր տանը ու իր բոլոր ունեցածին վրայ վերակացու ըրած ժամանակէն՝ Տէրը Եգիպտացիին տունը օրհնեց Յովսէփին համար. և Տէրոջը օրհնութիւնը եղաւ ամէն մարդ մը որ տանը մէջ և թէ դաշտին մէջ անոր բոլոր ունեցածին վրայ: 6 Եւ իր բոլոր ունեցածը Յովսէփին ձեռքը թողուց. ու ինչ որ կար անոր քովը՝ չէր գիտեր, իր կերած հացէն զատ: Եւ Յովսէփ գեղեցիկ էր դէմքով ու գեղեցիկ տեսքով:

7 Եւ եղաւ որ ասանկէն ետքը՝ անոր տիրոջը կնիկը աչք տնկեց Յովսէփին վրայ, ու ըսաւ. Պառկէ ինծի հետ: 8 Բայց անիկայ չհաճեցաւ, ու իր տիրոջը կնիկը ըսաւ. Ահա իմ տէրս տանը մէջ իմ քովս ինչ որ կայ՝ չգիտեր. և իր բոլոր ունեցածը իմ ձեռքս յանձնեց. 9 Այս տանը մէջ ինծմէ մեծ չկայ. ու բան մը ինծմէ չարգիլեց բեզմէ՝ ի զատ, ինչու որ դուն անոր կնիկն ես. ուրեմն ես ի՞նչպէս այս մեծ չարութիւնը ընեմ, ու Աստուծոյ դէմ մեղանչեմ: 10 Եւ քանի որ անիկայ օրէ օր Յովսէփին կը գրուցէր, անիկայ մտիկ չէր ընէր անոր՝ որ հետը պառկի ու հետը ըլլայ: 11 Ու եղաւ որ օր մը իր գործին համար տուն եկաւ. և հոն տանը մէջ տանը մարդիկներէն

ԾՆ. ԼԶ

19 դաւազանը պաշ. ան ալ տուաւ անոր, ու մտաւ անոր, և ծոմաց անկէ յղի մնաց: 20 Եւ եղաւ ու գնաց, ու իր վրայէն քօղը հանեց, ու իր որբևարութեան հանդերձները հագաւ: 21 Եւ Յուդա իր բարեկամին Ադողոմայիին ձեռքովը այծին ուլը խրկեց, որ կնկանը ձեռքէն գրաւը առնէ. բայց չգտաւ զանիկայ: 22 Եւ հարցուց այն տեղի մարդոցը՝ ըսելով, Ո՛ւր է պոռնիկը՝ Ենայիմի մէջ եղած բոզը՝ որ ճամբուն վրայ նստէր. և անոնք ըսին, Ասոնց բոզ չկար: 23 Եւ դարձաւ Յուդային, ու ըսաւ, Զգուշացայ զանիկայ, և ան տեղի մարդիկն ալ ըսին թէ Ասոնց բոզ չկար: 24 Եւ Յուդա ըսաւ, Ինքն թող ըլլայ, որ խայտառակ չըլլանք. ահա ես աս ուլը խրկեցի, ու դուն չգտար զանիկայ: 25 Ու եղաւ որ իրմէ աւելի չափ եղաք Յուդային պատմուեցաւ՝ ըսելով, Քու հարսդ պոռնկեցաւ, նաև ահա պոռնկութենէն յղի մնաց. և Յուդա ըսաւ, Հանեցէք զանիկայ, ու այրուի: 26 Երբոր զանիկայ դուրս կը հանէին, գրաւները իր սկեսրայրին խրկեց՝ ըսելով, Աս աս բաներուն տիրոջմէն յղի եմ. նաև ըսաւ, Հանրագէտ ըսէ՝ գիտցի՛ր թէ աս կնիկն ու ժապաւէնը և գաւազանը որո՞ւնն են: 27 Եւ ճանչցաւ ու ըսաւ, Անիկայ ինծմէ արդար է. ինչու որ զանիկայ իմ որդւոյս Սելոմին չտուի. և մէյմըն ալ նորէն չգիտցաւ զանիկայ:

27 Ու եղաւ որ անոր ծնանիլ ատենը՝ ահա անոր արգանդին մէջ երկուորեակ էին: 28 Եւ եղաւ որ երբ կը ծնանէր, ձեռը ձեռքը երկընցուց. և մանկաբարձը առաւ՝ ու անոր ձեռքին վրայ կարմիր դերձան կապեց՝ ըսելով, Ասոնք ասա եկաւ: 29 Եւ անիկայ իր ձեռքը ետ քաշածին պէս՝ ահա անոր եղբայրը եկաւ. և մանաքոջը ըսաւ, Ինչո՞ւ ցանգը պատռեցիր. ա՛ս պատառումը քու վրադ ըլլայ. անոր համար անոր անունը Փարէս դրուեցաւ: 30 Ու ետքը ձեռքին վրայ կարմիր դերձան ունեցող եղբայրը եկաւ, և անոր անունը Զարա դրուեցաւ:

12 մէկը չկար : Ու փիլիքը բռնեց անոր
հանդերձէն՝ ըսելով , Պառկէ ինծի
հետ . և անիկայ իր հանդերձը ա-
նոր ձեռքը թողուց , ու փախաւ
13 դուրս եկաւ : Ու երբոր տեսաւ որ
անիկայ իր հանդերձը թողուց , ու
14 դուրս փախաւ , Իր տանը մար-
դիկը կանչեց , և ըսաւցնց անոնց
ըսելով , Նայեցէք , մեզի Եբրա-
յեցի մը բերաւ՝ մեզ խայտառակ
ընելու համար . անիկայ ինծի հետ
պառկելու համար , ու ես
15 բարձր ձայնով պոռացի . Ու երբոր
լսեց իմ բարձր ձայնով պոռալը ,
իր հանդերձը քովս թողուց , և
16 փախաւ դուրս եկաւ : Ու մինչև
որ անոր տէրը տուն եկաւ , անոր
17 հանդերձը իր քովը պահեց : Ու
խօսեցաւ անոր ա՛ս խօսքերուն պէս՝
ըսելով , Ա՛ն Եբրայեցի ծառան՝ որ
դուն մեզի բերիր , իս խայտառակ
18 ընելու համար եկաւ ինծի : Ու
երբոր իմ ձայնս վերցուցի ու պո-
ռացի , իր հանդերձը քովս թողուց ,
ու դուրս փախաւ :
19 Ու եղաւ որ երբ անոր տէրը
լսեց իր կնկանը խօսքերը՝ որ պըս-
ցնց իրեն՝ ըսելով , Ա՛ռ ծառադ ինծի
այսպէս ըրաւ , իր բարկութիւնը
20 բորբոքեցաւ : Ու Յովսեփին տէրը
առաւ զանիկայ ու բանտը դրաւ ,
ան տեղը՝ ուր որ թագաւորին բան-
տարկեալները կապուած էին . և
21 հոն բանտին մէջ մնաց : Բայց
Տէրը Յովսեփին հետն էր ու ողոր-
մութիւն ցուցուց անոր . և բան-
տապետին աչքը շնորհք դտնել
22 տուաւ անոր : Ու բանտապետը
Յովսեփին ձեռքը յանձնեց բանտին
մէջ եղած բոլոր բանտարկեալները .
և հոն ամէն գործը տեսնողը անիկայ
23 էր : Բանտապետը անոր ձեռքը
եղած մէկ բանին չէր նայեր . ինչու-
որ Տէրը անոր հետն էր , և անոր
ամէն ըրածները Տէրը կը յաջողէր :

ԳԼ. Ի

1 Ու եղաւ որ ա՛ս բաներէն ետքը՝ Ե-
գիպտոսի թագաւորին մատռա-
ակը ու հացագործը իրենց տիրոջը
Եգիպտոսի թագաւորին դէմ յան-

ցանք գործեցին : Ու Փարաւոն բար- 2
կացաւ իր երկու ներքինիներուն՝ ա-
պիփ մատռուաւակապետին ու հա-
ցագործապետին . Ու զանոնք դահ- 3
ճապետին տանը բանտին մէջ բան-
տարկեց՝ ուր որ Յովսէփ բանտար-
կուած էր : Ու դահճապետը Յով- 4
սեփին ապսպրեց անոնց համար , ու
անիկայ կը ծառայէր անոնց . և ա-
նոնք աւանն մը բանտը մնացին :
Ու Եգիպտոսի թագաւորին մա- 5
տռուակը ու հացագործը՝ որոնք
բանտին մէջ կապուած էին , եր-
կուքն ալ մէկ գիշեր՝ մէյմէկ երազ
տեսան , ամէն մէկուն երազին ներ-
նակութիւնը պէս : Ու Յովսէփ 6
առտուընչ անոնց եկաւ , ու տեսաւ
զանոնք որ խռովեր էին : Ու իր տի- 7
րոջը տունը իր հետը բանտարկուած
Փարաւոնին ներքինիներուն հարցուց
ըսելով , Ինչո՞ւ համար ձեր երեսները
տրտում են այսօր : Ու անոնք ըսին 8
անոր , Երազ տեսանք , ու զանի-
կայ մեկնող չկայ . և Յովսէփ ըսաւ
անոնց , Չէ՞ որ Աստուծոյ կը վե-
րաբերին մեկնութիւնները . աղէ
պատմեցէք ինծի :
Ու մատռուակապետը իր երազը 9
պատմեց Յովսեփին , ու ըսաւ ա-
նոր . Երազիս մէջ տեսայ որ առ-
ջեւս որթի մը կար . Ու որթին վրայ 10
իրիք ուռ կային . և ան բողբոջելուն
պէս՝ ծաղիկ բացաւ , ու անոր ող-
կոյզները խաղող հասցուցին . Ու 11
Փարաւոնին գաւաթը ձեռքս էր .
ու խաղողները առի , և Փարաւոնին
գաւաթին մէջ ճմլեցի , ու գաւաթը
Փարաւոնին ձեռքը տուի : Ու 12
Յովսէփ անոր ըսաւ , Անոր մեկ-
նութիւնը ա՛ս է . իրիք ուռը՝ իրիք
օր է . Երիք օրէն ետքը Փարաւոն 13
քու գլուխդ պիտի բարձրացընէ ու
քեզ նորէն քու պաշտօնիդ պիտի
դարձընէ . և Փարաւոնին գաւաթը
անոր ձեռքը պիտի տաս՝ անոր մա-
տռուակը եղածիդ առջի սովորու-
թեանը պէս : Բայց քեզի բարիք 14
եղած ատենը իս միտդ բեր , և
կ՚աղաչեմ քեզ՝ ինծի բարերարու-
թիւն ըրէ , և զիս Փարաւոնին ա-
ջեը յիշեցուր՝ զիս ա՛ս տունէն դո՛ւրս

15 հանէ . Վասնզի իրաւցընէ գողցուեցայ Եբրայեցւոց երկրէն . և հոս ալ բան մը չըրի որ խա ա պուրը նետեն :

16 Երբոր հացագործապետը տեսաւ որ ազէկ մեկնութիւն տուաւ , ըսաւ Յովսեփին . Ես ալ երազիս մէջ տեսայ՝ որ գլխուս վրայ իրիք ձերմակ 17 սակաւ ունէի . Ու ամենուն վրայի սակաւին մէջ հացագործի չինած փարաւոնին ամէն կերակուրներէն էր . ու թռչուններըլ կ'ուտէին զա- 18 նոնք գլխուս վրայի սակաւէն : Ու Յովսէփ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Մեռոր մեկնութիւնը սա է . 19 իրիք սակաւը իրիք օր է . Իրիք օրէն ետքը փարաւոն վրայէդ պիտի վերցընէ քու գլուխդ , ու քեզ ծառէ մը պիտի կախէ . և թռչուն- ները վրայէդ քու մարմինդ պիտի ուտեն :

20 Ու եղաւ որ երրորդ օրը՝ փարա- ւոնին ծննդեանը օրն էր , և իր բոլոր ծառաներուն խնջոյք ըրաւ . և իր ծառաներուն մէջը մատուռա- կապետին ու հացագործապետին 21 գլուխները վերցուց . Ու դարձուց մատուռակապետը իր պաշտօնին , և անիկայ գաւաթը փարաւոնին ձեռքը 22 տուաւ . Բայց հացագործապետը կախել տուաւ , ինչպէս որ Յովսէփ 23 մեկներ էր անոնց : Ու մատուռ- ակապետը մտրը չբերաւ Յովսէ- փը , հապա մոռցաւ զանիկայ :

ԳԼ . ԽԸ

1 Ու եղաւ որ լման երկու տարիէն ետքը՝ փարաւոն երազին մէջ տես- աւ որ գետին եզերքը կայներ էր : 2 Ու ահա գետէն գեղեցիկ տեսքով ու պարարտ մարմնով եօթը երինջներ ելան , ու մարգագետինին վրայ կ'ա- 3 րածուէին : Ու ահա անոնց ետևէն գետէն ուրիշ եօթը երինջներ ելան զզիր տեսքով ու նիհար մարմնով , ու գետը երինջներուն քովը գետին 4 եզերքը կայնեցան . Ու զզիր տես- քով ու նիհար մարմնով երինջները կերան եօթը գեղեցիկ տեսքով ու պարարտ երինջները : Ետքը փարա- 5 ւոն արթընցաւ : Ու քնացաւ , ու երկրորդ անգամ երազին մէջը տես- աւ՝ որ մէկ ծղօտի վրայ եօթը պա- րարտ ու ազէկ հասկեր կ'ելլէին : 6 Ու ահա անոնց ետևէն եօթը նիհար ու խորշակահար հասկեր կը բուս- նէին . Ու ան նիհար հաս- 7 կերը կլլեցին եօթը պարարտ ու լեցուն հասկերը : Ու փարաւոն արթընցաւ , և ահա երազ էր : Ու 8 ելաւ որ առաւոտանց անոր հոգին նե- ղաւ , ու կանչել տուաւ Եդիպ- տոսի բոլոր մոգերը , և ան տեղի բոլոր իմաստուններըլ . ու փարա- ւոն պատմեց անոնց իր երազները , բայց մեկը չկար որ փարաւոնին մեկնէ :

Ու առնը մատուռակապետը 9 պրուցեց փարաւոնին՝ ըսելով , Կ'յս- օր ես իմ յանցանքներս կը յիշեմ : 10 Փարաւոն բարկացաւ իր ծառա- ներուն , ու զիս պահապետին տու- նը բանտը դրաւ , զիս ու հացա- գործապետը . Ու ես ու անիկայ մէկ 11 գիշեր երազ տեսանք . ամէն մէ- կիս երազին նշանակութեանը պէս երազ տեսանք : Ու հոն մեզի 12 հետ պահապետին ծառան՝ Եբրա- յեցի պատանի մը կար , ու անոր պատմեցինք , և անիկայ մեզի մեր երազները . ամէն մէկիս իր երազին պէս մեկնեց : Ու ինչպէս 13 որ անիկայ մեզի մեկնեց , անանկ ե- ղաւ . զիս իմ պաշտօնիս դարձուց , ու զանիկայ կախեց :

Ուղարկեց փարաւոն Յոսէփ խրիկից 14 ու կանչեց Յովսէփը , և շուտով բանտէն հանեցին զանիկայ . և ածի- լուեցաւ , ու իր հանդերձները փո- խեց , ու փարաւոնին եկաւ : Ու 15 փարաւոն ըսաւ Յովսէփին , Երազ տեսայ , ու զանիկայ մեկնող մը չկայ . և քեզի համար լսեցի որ կ'ը- սեն , թէ լսած երազդ կը մեկնես : Ու Յովսէփ պատասխան տուաւ 16 փարաւոնին ու ըսաւ , Ձէ թէ ես . Աստուած պիտի տայ խաղաղութեան պատասխան փարաւոնին :

Ու փարաւոն ըսաւ Յովսեփին , 17 Երազիս մէջ տեսայ որ գետին եզեր- քը կայներ էի . Ու ահա գետէն եօ- 18 թը երինջներ ելան՝ պարարտ մարմ-

նով ու դեղեցիկ տեսքով, և մար-
19 գագեսինին վրայ կ'արածուէին։ Ե-
ահա անոնց եռևէն ուրիշ եօթը ե-
րինջներ ելան նիհար ու խիստ զա-
զիր տեսքով և վատ մարմնով, որ
անոնց պէս զազիր բնաւ չտեսայ Ե-
20 գիպտոսի բոլոր երկրին մէջ։ Ե-
նիհար ու զազիր երինջները կերան
ան առջի եօթը պարարտ երինջնե-
21 րը. Ու անոնց փորը մտնելէն ետքը
չէր դիտցուեր թէ անոնք անոնց փո-
րը մտան. հապա անոնց տեսքը առ-
ջինին պէս զազիր էր։ Ետքը ար-
22 թնցայ։ Ե. տեսիլքով երազիս մէջ
տեսայ՝ որ ահա մէկ ծղօտի վրայ եօ-
թը լեցուն ու աղէկ հասկեր կ'ել-
23 լէին. Ե. ահա անոնց եռևէն եօ-
թը չոր, նիհար ու խորշակահար
24 հասկեր կը բուսանէին. Ե. նիհար
հասկերը կլլեցին ան եօթը աղէկ
հասկերը։ Ու պատմեցի մոգե-
րուն, բայց մէկը չկայ որ ինծի մեկ-
նէ։

25 Ե. Յովսէփ ըսաւ Փարաւոնին.
Մէկ է Փարաւոնին երազը. Ա-
ստուած իր ընելիքը յայտնեց Փա-
26 րաւոնին։ Եօթը աղէկ երինջնե-
րը եօթը տարի են, և եօթը աղէկ
հասկերը եօթը տարի են. երազը
27 մէկ է։ Ե. անոնց եռևէն ելած
եօթը նիհար ու պատիր երինջները
եօթը տարի է, և եօթը պարապ
ու խորշակահար հասկերը եօթը
28 տարուան սով է։ Փարաւոնին
պըուցած խօսքս ասն է. Ա-
ստուած իր ընելիքը Փարաւոնին ցուցուցեր է։
29 Ահա բոլոր Եգիպտոսի երկրին մէջ
եօթը տարի մեծ առատութիւն պի-
30 տի գայ. Ե. անոնց եռևէն եօթը
տարի սով պիտի գայ, ու Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ բոլոր առատու-
թիւնը պիտի մոռցուի. և սովը պի-
31 տի սպառէ երկիրը. Ու երկրին մէջ
առատութիւնը պիտի չգիտցուի
անկէ ետքը գալու սովին պատճա-
ռաւ, ինչու որ խիստ սաստիկ պի-
32 տի ըլլայ։ Ե. երազը երկու ան-
գամ Փարաւոնին կրկնուելուն պատ-
ճառը ասն է որ ասն բանը Ա-
ստուծմէ հաստատուելոյս, և Ա-
33 ստուած շու-
տով պիտի ընէ ան։ Ասոր հիմա
թող Փարաւոն հանճարիկ ու ի-
մաստուն մարդ մը գտնէ, ու զայն-
կայ Եգիպտոսի երկրին վրայ կեցը-
նէ։ Թող Փարաւոն տասնդ ընէ, 34
ու երկրին վրայ գործակալներ դնէ,
ու Եգիպտոսի երկրին արմտիքներէն
առատութեան եօթը տարիներուն
մէջ հինգէն մէկը առնէ։ Ե. ան 35
գալու ապէկ տարիներուն բոլոր պա-
շարը ժողվեն, ու Փարաւոնին ձեռ-
քին տակը ցորեն դիզեն, և քաղաք-
ներուն մէջ պաշար պահեն։ Ա- 36
նիկա Եգիպտոսի երկրին մէջ ըլլալու եօ-
թը տարուան սովին դէմ ան պաշա-
րը երկրին համար պահուի, որ եր-
կիրը սովէն չկորսուի։

Ե. ան բանը Փարաւոնին աչքին 37
ու անոր բոլոր ծառաներուն աչքին
ապէկ երևցաւ։ Ե. Փարաւոն ը- 38
սաւ իր ծառաներուն, Արնա՞նք
գտնել ասոր պէս մէկը՝ որ իր ներ-
սիրին Աստուծոյ Հոգին ունի։ Ե. 39
Փարաւոն ըսաւ Յովսեփին, Որով-
հետև Աստուած ան ամէնը քեզի
ցուցուց, քեզի պէս հանճարիկ ու
իմաստուն չկայ։ Դուն իմ տանս 40
վրայ կեցիր, և իմ բոլոր ժողովուր-
դս քու բերանդ նային. ևս միայն ա-
թոռով քեզմէ մեծ ըլլամ։ Ե. 41
Փարաւոն ըսաւ Յովսեփին, Ահա
քեզ Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ
կեցուցի։ Ե. Փարաւոն իր ձեռ- 42
քէն մատնին հանեց, ու Յովսեփին
ձեռքը դրաւ, և անոր բեհեզէ հան-
դերձներ հագուց, ու անոր պարա-
նոցը ոսկի մանեակ անցուց։ Ե. 43
զանիկայ իր երկրորդ կառքը հեծ-
ցուց. ու կը պոռային անոր առ-
ջևէն, Ծնդրադրութիւն ըրէք. և
Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ կե-
ցուց զանիկայ։ Ե. Փարաւոն ը- 44
սաւ Յովսեփին, Ես Փարաւոն եմ,
և առանց քեզի բնաւ մէկը իր ձեռ-
քը կամ իր ոտքը չվերցընէ Եգիպ-
տոսի բոլոր երկրին մէջ։ Ու Փա- 45
րաւոն Յովսեփին անունը Փսոմփ-
թոմփանէք դրաւ, և Ասենթ քաղաքին
Պետափրայ քուրմին աղջիկը Ա-
նէթը անոր կնիկ ըլլալու տուաւ.
ու Յովսէփ Եգիպտոսի երկիրը
պտըտելու ելաւ։

ԳԼ. ԽԸ

1 Եւ Յակոբ լսեր իմացաւ Եգիպտոսի
մէջ պաշար ըլլալը, Յակոբ ը-
սաւ իր որդիներուն, Ինչո՞ւ իրա-
րու կը նայիք: 2 Եւ ըսաւ, Ահա
լսեցի որ Եգիպտոսի մէջ պաշար
կայ. հոն իջէք՝ ու անկէ մեզի հա-
մար ծախու առէք, որ ողջ մնանք
ու չմեռնինք: 3 Եւ Յովսէփին տասը
եղբայրները իջան Եգիպտոսէն ցո-
րին ծախու առնելու: 4 Բայց Յա-
կոբ Յովսէփին եղբայրը Բենիամինը
անոր եղբայրներուն հետ չղրկեց.
քանզի ըսաւ, Գուցէ որ փորձանք
մը պատահի անոր:

5 Եւ Իսրայէլին որդիները հոն գա-
ցողներուն հետ պաշար ծախու առ-
նելու եկան. քանզի Քանանու երկ-
րին մէջ սով կար: 6 Ու Յովսէփ
ան երկրին իշխանն էր, և ինքը
երկրին բոլոր ժողովուրդին պաշար
կը ծախէր. ու Յովսէփին եղբայր-
ները եկան, ու իրենց երեսները
մինչև գետինը խոնարհութիւն ըրին
անոր: 7 Եւ Յովսէփ իր եղբայրները
տեսածին պէս ճանչցաւ զանոնք,
բայց ինքզինքը անոնց չճանչցուց,
ու անոնց հետ խստութեամբ խօ-
սեցաւ, և անոնց ըսաւ, Ուրկէ՞ց
եկաք. և անոնք ըսին, Քանանու
երկրէն կեբակուր ծախու առնելու
եկանք: 8 Եւ Յովսէփ իր եղբայրները
ճանչցաւ, բայց անոնք զինքը չճանչ-
ցան: 9 Եւ Յովսէփ անոնց վրայով
իր տեսած երազները միտքը բերաւ,
ու ըսաւ անոնց, Լրտես էք. երկրին
տկարութիւնը տեսնելու եկած էք: 10 Եւ ըսին անոր,
Ո՛չ, տէր իմ, հապա քու ծառա-
ներդ կեբակուր ծախու առնելու ե-
կանք: 11 Մենք ամէնքս մէկ մարդու
մը որդիներ ենք, մենք շիտակ մար-
դիկ ենք. ծառաներդ լրտես չեն:
12 Եւ անոնց ըսաւ, Ո՛չ, հա-
պա երկրին տկարութիւնը տեսնելու
եկած էք: 13 Եւ անոնք ըսին, Մենք
քու ծառաներդ Քանանու երկրին
մէջ մէկ մարդու մը որդիքը ըլլալով
տասնըերկու եղբայրներ ենք. և ահա
ամենէն պզտիկը այսօր մեր հօրը քովն

46 Եւ Յովսէփ Եգիպտոսի փարա-
ւոն թագաւորին առջեւը եկած տաճ-
նը երսուն տարեկան էր: Եւ
Յովսէփ փարաւոնին առջեւէն ելաւ,
ու Եգիպտոսի բոլոր երկիրը պտը-
47 տեցաւ: Եւ առատութեան տօթը
տարիներուն մէջ երկիրը խիտ
48 շատ արդիւնք տուաւ: Ու Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ եղած տօթը տա-
րիներուն բոլոր պաշարը ժողվեց,
ու քաղաքներուն մէջ դրաւ պաշա-
րը. ամեն քաղաքին բոլորտիքը ե-
ղած արտերուն պաշարը նոյն քաղ-
49 քին մէջը դրաւ: Եւ Յովսէփ ծովի
աւազին չափ խիտ շատ ցորեն դի-
պեց. անանկ որ հաշիւի չդալուն
համար չափելը ձգեց:

50 Եւ տակին տարիները գալէն առաջ
Յովսէփին երկու որդի ծնաւ, որ
Ասենաթ քաղաքին Պետափրայ քու-
մին աղջիկը Ասանէթ ծնաւ անոր:
51 Եւ Յովսէփ առջինեկին անունը
Մանասէ դրաւ. քանզի ըսաւ,
Աստուած ինծի մոռցուց իմ բոլոր
վիշտերս ու իմ հօրս բոլոր տունը:
52 Եւ երկրորդին անունը Եփրիմ
դրաւ. քանզի ըսաւ, Աստուած
իմ տառապանացս երկրին մէջ աճե-
ցուց զիս:

53 Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ եղած
տօթը տարին անց-
54 յաւ: Եւ Յովսէփին ըսածին պէս
տակին հօթը տարին գալ սկսաւ. և
բոլոր երկիրներուն մէջ սով եղաւ,
բայց Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ
55 հաց կար: Ու երբոր Եգիպտոսի
բոլոր երկիրը անօթեցաւ, ժողո-
վուրդը հացի համար փարաւոնին
աղաղակեց. և փարաւոն ըսաւ բո-
լոր Եգիպտացիներուն, Յովսէփին
գացէք. ինչ որ ձեզի ըսէ, ա՛ն
ըրէք:

56 Ու երկրին բոլոր երեսին վրայ
սով եղաւ. և Յովսէփ բացաւ բո-
լոր շտեմարանները, ու Եգիպտա-
ցիներուն պաշար ծախեց. և սո-
վը սաստկացաւ Եգիպտոսի երկրին
57 մէջ: Ու բոլոր աշխարհ Եգիպ-
տոս կու գային Յովսէփէն պաշար
ծախու առնելու. ինչու որ ամեն
երկրի մէջ սովը սաստկացաւ:

14 է , ու Ռէքաղը չկայ : Ու Յովսէփ
ըսաւ անոնց , Ան է որ ձեզի պղուկ-
ը ընելով , թէ դուք լրտեսներ էք .
15 Անով պիտի փորձուիք . Փարաւո-
նին կենացը համար՝ դուք ասկէ պի-
տի չելլէք , թէ որ ձեր պզտիկ եղ-
16 բայրը հոս չգայ : Ղրկեցէ՛ք ձեր
եղբայրը բերելու խրկեցէ՛ք , ու դուք
բանտը դրուիք , որ ձեր խօսքերը
փորձուին , թէ արդեօք ձեր մէջը
ճշմարտութիւն կայ . և թէ չէ ,
փարաւոնին կենացը համա՛ր դուք
17 լրտեսներ էք : Ու իրեք օր բանտը
դրաւ զանոնք :
18 Ու երրորդ օրը Յովսէփ ըսաւ
անոնց , Ասանկ ըրէք որ ողջ մնաք .
Քանզի որ ես Աստուծմէ կը վախնամ :
19 Եթէ որ դուք շիտակ մարդիկ էք ,
ձեր եղբայրներէն մէկը ձեր բան-
տարկուած տանը մէջ արգիլուի .
և դուք գացէք , ձեր տանը անօ-
թութեանը համար պաշար տարէք .
20 Ու ձեր պզտիկ եղբայրը ինծի բե-
րէք , որ ձեր խօսքերը շիտակ ելլեն ,
ու չմեռնիք : Ու անանկ ըրին :
21 Ու իրարու ըսին , Իրաւցնէ
մեր եղբօրը վրայով յանցաւոր ենք .
ինչու որ մենք տեսանք անոր հոգի-
ին նեղութիւնը՝ երբոր մեզի
աղաչեց , ու մենք չլսինք . անոր
համար ա՛ս նեղութիւնը վրանիս
22 եկաւ : Ու Ռուբէն պատասխան
տուաւ անոնց՝ ըսելով , Ես ձեզի
չպատկի՞ , ըսելով թէ , Տղուն
դէմ մեղք մի՛ գործէք . ու դուք
մենք չլսեցիք . և ահա հիմա անոր
արիւնը Դէզէ կը պահանջուի :
23 Ու անոնք չէին գիտեր որ Յովսէփ
կը հասկընար . ինչու որ թարգման-
24 նով կը խօսէր իրենց հետ : Ու
անոնցմէ դարձաւ ու լացաւ . և
նորէն անոնց դարձաւ , ու խօսեցաւ
անոնց հետ . և անոնցմէ Շմաւոնը
առաւ , ու անոնց աչքին առջևը կա-
պեց զանիկայ :
25 Յետոյ Յովսէփ հրամայեց որ
անոնց անձնեները ցորենով լեցընեն ,
ու ամէն մէկուն առակը իր քուրձին
մէջը դնեն , և անոնց ճամբու պա-
շար տան : Ու ասանկ ըրաւ ա-
26 նոնց : Ու անոնք իրենց էշերուն

վրայ բեռցուցին ցորենին , ու անկէ
դացին : Ու անոնցմէ մէկը՝ իջևա- 27
նին մէջ իր իշուն կերը տալու հա-
մար իր քուրձը բացաւ պէս՝ իր
առակը տեսաւ , որ ահա իր քուր-
ձին բերանն էր : Ու իր եղբայր- 28
ներուն ըսաւ , Դարձա՛ւ առակս ետ տըր-
ուեցաւ , և ահա հոս իմ քուրձիս
մէջն է . ու անոնց սիրտը խառնե-
ցաւ , ու վախնալով իրարու ըսին ,
Ի՞նչ է ա՛ս որ Աստուած մեզի
ըրաւ :
Ու եկան Քանանու երկիրը Յա- 29
կոբին հօրը , և բոլոր ի-
րենց դիպուածները պատմեցին
անոր ըսելով , Ան երկրին տէրը ե- 30
ղող մարդը մեզի խստութեամբ
խօսեցաւ , ու մեզ երկիրը լրտեղ-
ներու տեղ դրաւ : Ու ըսինք ա- 31
նոր , Անպ շիտակ մարդիկ ենք .
լրտեսներ չենք . Մենք մեր հօրը 32
որդիքն՝ տասներկու եղբայրներ
ենք . մէկը չկայ , և ամենէն պզտիկը
Քանանու երկրին մէջ մեր հօրը
քովն է այսօր : Ու ան երկրին 33
տէրը եղող մարդը ըսաւ մեզի ,
Ձեր շիտակ մարդիկ ըլլալը ասկէ
պիտնամ . ձեր եղբայրներուն մէկը
իմ քովս ձգեցէ՛ք , և ձեր ընտանեա-
ցը անօթութեանը համար պոլո՛ր
առէ՛ք , ու գացէ՛ք . Ու ձեր պզտիկ 34
եղբայրը ինծի բերէ՛ք , որ գիտնամ
թէ դուք լրտեսներ չէ՛ք , հապա
շիտակ մարդիկ էք . այնպէս ձեր
եղբայրը ձեզի կու տամ , ու ա՛ս եր-
կրին մէջ առուտուր ըրէ՛ք : Ու 35
եղաւ որ իրենց քուրձերը պարպած
առնելնին , ահա ամէն մէկուն տոպ-
կին ծրարը իր քուրձին մէջն էր . և
իրենք ու իրենց հայրն ալ տոպկին
ծրարները տեսածնուն պէս՝ վախ-
ցան : Ու անոնց հայրը Յակոբ 36
ըսաւ անոնց , Ինծի անորդի թողու-
ցիք . Յովսէփը չկայ , Շմաւոնը
չկայ , Բենիամինն ալ պիտի առնէք .
ասոնց ամէնը իմ գլխուս եկաւ :
Ու Ռուբէն խօսեցաւ իր հօրը ու 37
ըսաւ , Եթէ որ ես զանիկայ քեզի
չբերեմ , իմ երկու որդիներս մեռ-
ցնէ՛ր . զանիկայ իմ ձեռքս յանձնէ ,
ու ես քեզի ետ կը բերեմ անիկայ :

38 Նայց Յովսէփ ըսաւ , Եմ որպիս
ձեզի հետ չերթայ . ինչու որ անոր
եղբայրը մեռած է , ու անիկայ մի-
նակ մնայ . և թէ որ ձեր երթա-
լու ճամբուն մէջ անոր փորձանք մը
պատահելու ըլլայ , իմ ճերմակ մա-
զերս սրտմտութեամբ գերեզմանը
պիտի իջեցնէք :

ԳԼ. ԽԴ

1 Ու սովը սաստկացաւ երկրին մէջ :
2 Ու եղաւ որ երբ Եգիպտոսէն
բերած պաշարնին կերան հատցու-
ցին , հայրերնին ըսաւ անոնց , Դա-
ցէք նորէն մեզի քիչ մը ուտելիք
3 ծախու առէք : Ու Յուդա պա-
տասխանց անոր ըսելով , Անդ մարդը
մեզի հաստատ վկայութեամբ խօ-
սելով՝ ըսաւ , Թէ որ ձեր եղբայրը
հետերնիդ չըլլայ , իմ երեսս պիտի
4 չտեսնէք : Թէ որ ձեր եղբայրը
մեզի հետ խրկես , կ՚իջնենք ու քեզի
5 ուտելիք ծախու կ՚առնենք . Բայց
Թէ որ չխրկես , չենք իջներ . ինչու
որ անդ մարդը ըսաւ մեզի , Թէ որ
ձեր եղբայրը հետերնիդ չըլլայ , իմ
6 երեսս պիտի չտեսնէք : Ու Իսրա-
յէլ ըսաւ , Ինչու համար չարու-
թիւն ըրիք ինծի՝ անդ մարդուն իմա-
ցընելով Թէ ուրիշ եղբայր ունիք :
7 Ու անոնք ըսին , Անդ մարդը մեզի
համար ու մեր ազգականներուն հա-
մար ճշդիւ հարցուց՝ ըսելով , Ձեր
հայրը տակաւին ջդ է , ուրէք եղ-
բայր ունիք . և մենք ասոնց խօսք-
րուն համեմատ պատասխան տուինք
անոր . արդեօք մենք կրնայինք
դիտնալ , որ անիկայ պիտի ըսէ Թէ
8 Ձեր եղբայրը իջեցուցէք : Ու
Յուդա իր հօրը Իսրայէլին ըսաւ ,
Տղան ինծի հետ խրկէ , ու ելլենք
երթանք , որ ողջ մնանք ու չմե-
նինք , մենք ալ՝ դուն ալ՝ մեր ըն-
տանիքներն ալ : Ես երաշխաւոր
9 կ՚ըլլամ անոր համար . պանիկայ իմ
ձեռքէս պահանջէ . Թէ որ անիկայ
քեզի չբերեմ , ու քու առջեդ չը-
կայնեցընեմ , յաւիտեան քեզի
10 յանցաւոր ըլլամ : Վասնզի Թէ որ
չյապաղէինք , մինչև հիմա երկրորդ
11 անգամ դարձած կ՚ըլլայինք : Ու

անոնց հայրը Իսրայէլ ըսաւ անոնց ,
Եթէ այդպէս է , հիմա ասա ըրէք .
Ձեր ամանները մէջը երկրին ամե-
նէն ազնիւ պտուղներէն առէք , ու
մարդուն ընծայ տարէք , քիչ մը
բալասան , և քիչ մը մեղր , հա-
մեմներ ու զմուռս , փստուղ ու
նուշ . Ու ձեռքերնիդ կրկնապա- 12
տիկ առէք , ու ձեր դարձուած
րուն բերանը եղած առակը՝ որ ես
բերուէյաւ , ձեռքերնիդ տարէք եւ
տարէք . գուցէ սխալմունք եղած էր .
Եղբայրնիդ ալ առէք , ու ելէք 13
նորէն անդ մարդուն դայէք . Ու Ե- 14
լոհիմ ամենակարող Աստուածը ձեզի շնորհք
դանել տայ անդ մարդուն առջեը ,
որ ձեր միւս եղբայրը ու Բենիա-
մինը թող տայ ձեզի . և ես թէ որ
անզաւակ մնալու եմ , թող ան-
զաւակ մնամ :

Ու մարդիկը առին սա ընծա- 15
յները , ու ձեռքերնին կրկնապատիկ
առակ առին , նաև Բենիամինը , ու
ելան Եգիպտոս իջան , և Յով-
սեփին առջեը կայնեցան : Ու երբ 16
Յովսէփ Բենիամինը անոնց հետ
տեսաւ , իր տանը վերակացուին
ըսաւ , Տունը տար սա մարդիկը ,
ու պարարտ կենդանիներ մորթէ ,
և պատրաստէ . ինչու որ սա մար-
դիկը կէսօրին ինծի հետ պիտի ճա-
շեն : Ու անդ մարդը Յովսէփին ը- 17
սածին պէս ըրաւ . ու անդ մարդը
Յովսէփին տունը տարաւ մարդիկը :
Ու մարդիկը վախցան Յովսէփին 18
տունը տարուելնուն համար , ու
ըսին , Մեզի անոգամին մեր քու-
ձերուն մէջը դարձած առակին հա-
մար կը տարուինք , որ վրանիս
յարձակի , ու մեր վրայ իյնայ , մեզ
ծառաներ առնէ՝ ու մեր էշերը :
Ու Յովսէփին տանը վերակացուն 19
եղող մարդուն մօտեցան , ու տանը
դրանը մէջ խօսեցան անոր , Ու- 20
ըսին , Ո՛հ տէր , առաջ
կերթակուր ծախու առնելու իջանք :
Ու եղաւ որ երբ իջևանը եկանք , 21
ու մեր քուրձերը բացինք , ահա
ամէն մէկուընուն առակը իր քու-
ձին բերանն էր , մեր առակը
լման կշռովը . և դարձեալ մեր

22 ձեռքովը ետ բերինք. Ու ձեռքերնուս մէջ ուրիշ սուակ բերինք՝ կերակուր ծախու առնելու համար. չենք գիտեր թէ ո՛վ դրաւ մեր
23 սուակը մեր քուրձերուն մէջ: Ետ անիկայ ըսաւ, Խաղաղութիւն ձեզի, մի՛ վախնաք. ձեր Աստուածը և ձեր հօրը Աստուածը ձեզի գանձ տուաւ ձեր քուրձերուն մէջ. ես առի ձեր սուակը: Ետ Շմաւոնը դուրս հանեց անոնց:
24 Ու այն մարդը Յովսեփին տունը տարաւ մարդիկը, և ջուր տուաւ անոնց, ու իրենց ոտքերը լուացին, ու անոնց էշերուն կերը տուաւ:
25 Ետ անոնք ընծաները պատրաստեցին՝ մինչև Յովսեփին կէսօրուան գալը. քանզի լսեցան որ հոն հաց պիտի ուտեն:
26 Հն հաց պիտի ուտեն: Ետ երբ Յովսէփ տունը եկաւ, իրենց ձեռքը եղած ընծաները անոր մատուցին տանը մէջ, ու մինչև պատունը Յոսէփով անոր խոնարհութիւն
27 ըրին: Ետ անոնց ողջոյնները հարցուց՝ ըսելով, Ձեր ծեր հայրը՝ որուն վրայով խօսեցաք ինձի, աղէկ է. տակաւին ո՞ղջ է:
28 Ըսին, Քու ծառադ մեր հայրը աղէկ է, տակաւին ողջ է. և ծռեցան ու խոնարհութիւն ըրին:
29 Ետ իր աչքերը վերցուց, ու իր մօրը որդին՝ իր եղբայրը Բենիամինը տեսաւ, և ըսաւ, Ձո՞ւ է ձեր պզտիկ եղբայրը, որուն վրայով խօսեցաք ինծի. ու ըսաւ Աստուած ողորմի քեզի, որդեակ իմ:
30 Ետ Յովսէփ շտապով եղաւ. քանզի իր աղիքը գալարեցան իր եղբօրը վրայ, և լալու տեղ կը փնտռէր. ու ներքին սենեակը
31 մտաւ ու հոն լացաւ: Ետ լուացի իր երեսը, ու դուրս եղաւ. և պահեց ինքզինքը, ու ըսաւ, Սեղան բերէք:
32 Ետ իրեն զատ, ու անոնց զատ, և իրեն հետ ուտող Եգիպտացիներուն զատ դրին. քանզի Եգիպտացիները Եբրայեցիներուն հետ հաց չէին կրնար ուտել, ինչու որ Եգիպտացիներուն գզուելի էր:
33 Ետ նստան անոր առջևը, անդրանիկը իր անդրանկութեանը պէս, և պզտիկը իր պզտիկութեանը պէս. և մարդիկը իրարու նայելով կը զարմանային:
34 Ետ անիկայ իր առջևէն բաժիններ իրկեց անոնց. բայց Բենիամինին բաժինը մէկալներուն բաժինէն հինգ անգամ աւելի էր. և խմեցին, ու անոր հետ մեկտեղ զուարթացան:

ԿԴ. ԽՕՍՔ

1 Ետ իր տանը վերակացուին հրամայեց ըսելով, Այս մարդոց քուրձերը տանել կըրցածնուն չափ ուտելիք լեցուր, ու ամէն մէկուն սուակը իր քուրձին բերանը դիր:
2 Ետ ինձի պզտիկին քուրձին բերանը իմ գաւաթս՝ արծաթ գաւաթը ու իր պաշարին սուակը դիր: Ու անիկայ Յովսեփին ըսած խօսքին պէս ըրաւ:
3 Ետ առաւօտուն լուսցածին պէս մարդիկը խրկուեցան, իրենք ու իրենց էշերը:
4 Ընոնք քաղաքէն ելլելով դեռ չհեռացած, Յովսէփ իր տանը վերակացուին ըսաւ, Ետ ելի՛ր՝ ան մարդոցը հասնիս վազէ, ու անոնց հասնիս, և ըսէ անոնց, Ինչո՞ւ բարիին փոխարէն չար հատուցիք.
5 Այս ան չէ՞ որուն մէջէն իմ տէրս կը խմէ, ու անով կը հմայէ, առանկ ընելով՝ դէշութիւն ըրիք:
6 Ետ անիկայ հասաւ անոնց, և ըսաւ
7 անոնց սա նոյն խօսքերը: Ետ ըսին անոր, Ինչո՞ւ իմ տէրս առանկ խօսքեր կը պատչէ. բան լեցի որ քու ծառաներդ առանկ բան մը ընեն:
8 Ետհա մեր քուրձերուն բերանը գտած սուակնիս Քանանուերկրէն քեզի հետ բերինք. ուրեմն ի՞նչպէս քու տիրոջդ տունէն արծաթ կամ ոսկի պիտի գողնանք:
9 Քու ծառաներուդ որուն քովը որ գտնուի, թո՛ղ անիկայ մեռնի, ու մենք ալ իմ տիրոջս ծառաները ըլլանք:
10 Ետ անիկայ ըսաւ, Հիմա ձիշդ ձեր ըսածին պէս թող ըլլայ. որուն քովը որ գտնուի, ան ինծի ծառայ ըլլայ, ու դուք անպարտ ըլլաք:
11 Ասոր ամէն մէկը արտորնօք իր քուրձը գետինը իջեցուց,

ու ամէն մէկը իր քուրձը բացաւ։
12 Եւ անիկայ մեծէն սկսեց փնտռել, ու մինչև պզտիկը նայեցաւ. և գաւաթը Բենիամինին քուրձին մէջ գտնուեցաւ։
13 Ան ատենը իրենց հանդերձները պատռեցին. և ամէն մէկը իր էշը բեռցուց, ու քաղաքը դարձան։
14 Եւ Յուդա ու անոր եղբայրները Յովսեփին տունը եկան, և անիկայ տակաւին հոն էր, ու անոր առջևը
15 գետինը ինկան։ Եւ Յովսէփ ըսաւ անոնց, Ա՛ս ի՞նչ բան է որ ըրիք. չէ՞ք գիտեր որ ինծի պէս
16 մարդ մը անշուշտ կը հմայէ։ Եւ Յուդա ըսաւ, Ի՞նչ ըսենք, ի՞նչ խօսինք, կամ ի՞նչպէս արդարացընենք ինքզինքնիս. Աստուած քու ծառաներուդ յանցանքը բռնեց. ահա մենք մեր տիրոջը ծառաներ ենք, մենք ալ՝ անիկա ալ՝ որուն քովը գաւաթը գտնուեցաւ։
17 Եւ անիկայ ըսաւ, Հեռու լինի որ ես այդպէս ընեմ. հապա ան մարդը՝ որուն քովը գաւաթը գտնուեցաւ, անիկայ ինծի ծառայ ըլլայ, ու դուք խաղաղութեամբ ձեր հօրը ելէք։
18 Ան ատենը Յուդա մօտեցաւ անոր ու ըսաւ, Ո՛վ տէր իմ, շնո՛րհք ըրէ թո՛ղ քու ծառադ խօսք մը խօսի իմ տիրոջս ականջներուն, ու ծառայիդ վրայ քու բարկութիւնդ չբորբոքի. ինչու որ դուն Փարաւոնին պէս ես։
19 Իմ տէրս իր ծառաներուն հարցուց՝ ըսելով, Հայր
20 կամ եղբայր ունի՞ք։ Եւ մենք ըսինք մեր տիրոջը, Թէ ծեր հայր մը ունինք, և ըէ անդրանիկ իր ծերութեան ատենը ծնած պզտիկ որդի մը ունի, ու անոր եղբայրը մեռած է, և միայն անիկայ իր մօրմէն մնաց, ու անոր հայրը կը սիրէ զա-
21 նիկայ։ Եւ քու ծառաներուդ ըսիր. Անոնք իջեցուցէք անիկայ, որ
22 տեսնեմ։ Եւ իմ տիրոջս ըսինք, Տղան իր հայրը չկրնար ձգել. քանի թէ որ իր հայրը ձգելու ըլլայ,
23 անիկայ պիտի մեռնի։ Եւ քու ծառաներուդ ըսիր, Թէ որ ձեր պզտիկ եղբայրը ձեզի հետ չիջնէ, իմ երեսս ալ պիտի չտես-
24 նէք։ Ու երբոր քու ծառայիդ իմ հօրս ելանք, իմ տիրոջս խօսքերը պատմեցինք անոր։
25 Եւ մեր հայրը ըսաւ, Դարձէ՛ք նորէն, ո՛ր մեզի քիչ մը կերակուր ծախե՛ս առէք։
26 Եւ մենք ըսինք, Ելնե՛նք կրնար իջնել. թէ որ մեր պզտիկ եղբայրը մեր հետը ըլլայ, ան ատենը կ՚իջնենք. ինչու որ պիտի չկրնանք տեսնել ան մարդուն երեսը, թէ որ մեր պզտիկ եղբայրը մեր հետը չըլլայ։
27 Եւ քու ծառադ իմ հայրս ըսաւ մեզի, Դուք գիտէք որ իմ կնիկս երկու որդի ծնաւ ինծի.
28 Եւ մէկը քովէս ելաւ, ու ես ըսի, Անշուշտ գոչանէ մը գիշատուած է, ու մինչև հիմա զինքը չտեսայ։
29 Եւ թէ որ ասիկայ ալ քովէս առնէք, ու անոր փորձանք մը պատահի, իմ ծերմակ մազերս տրտմութեամբ գերեզմանը պիտի իջեցընէք։
30 Ասոր հիմա՝ երբոր քու ծառայիդ իմ հօրս երթամ, ու տղան մեր հետը չըլլայ, անոր հոգին տղուն հոգիին
31 հետ կապուած ըլլալով, երբոր տեսնէ թէ տղան դեռ հետը չէ, պիտի մեռնի. և ծառաներդ քու ծառայիդ մեր հօրը ծերմակ մազերը տրտմութեամբ գերեզմանը պիտի
32 իջեցընեն։ Ինչու որ ծառադ տղուն համար իմ հօրս երաշխաւոր եղայ՝ ըսելով, Եթէ որ ես անիկայ քեզի չբերեմ, իմ հօրս յաւիտեան յանցաւոր ըլլամ։
33 Ասոր հիմա կ՚աղաչեմ քեզի, տղուն տեղը ծառադ իմ տիրոջս ծառայ ձնայ, և տղան իր եղբայրներուն հետ ելլէ.
34 Վասնզի թէ որ տղան իմ հետս չըլլայ, ի՞նչպէս ելլեմ իմ հօրս. չըլլայ որ իմ հօրս գալու փորձանքը տեսնեմ։

ԳԼ. ԽԵ

1 Եւ Յովսէփ չկրցաւ զսպել ինքզինքը բոլոր իր քովը կայնողներուն առջևը, ու պոռաց, Հանեցէ՛ք բոլոր մարդիկը. և երբ Յովսէփ ինքզինքը իր եղբայրներուն ճանչցուց,
2 քովը մարդ մը չկեցաւ։ Եւ ձայնը վերցընելով լացաւ. ու Եգիպտացիք լսեցին, ու

3 Փարաւոնին տունն ալ լսեց։ Եւ Յովսէփ ըսաւ իր եղբայրներուն, Ես Յովսէփն եմ. իմ հայրս տա-
կաւին ջղջ է. ու եղբայրները չէին կրնար պատասխան տալ անոր. ին-
4 ջու որ անոր առջևը ապշած մնա-
ցին։ Եւ Յովսէփ ըսաւ իր եղ-
բայրներուն, Մօտ եկէք. ա-
նոնք ալ մօտ եկան. և ըսաւ, Ես ձեր եղբայրը Յովսէփն եմ, որ Ե-
գիպտոս փոխադրեցիք։
5 Ուստի հիմա զիս հոս ծախելնուդ համար մի՛ վշտանաք, ու ձեզի ծանր չերևնայ. ինչու որ Աստուած կենդանի զիս ձեր առջևէն կեանք պահելու
6 համար։ Վասնզի երկրիս վրայ սո-
վին երկրորդ տարին է ասկա. և տա-
կաւին հինգ տարի կայ՝ որ ո՛չ վար-
ուցան, ո՛չ ալ հունձք պիտի ըլ-
7 լայ։ Եւ Աստուած զիս ձեր առ-
ջևէն կենդանի՝ որ երկրի վրայ ձեզի մնդուն պահէ, և մեծ ազատու-
8 թիւնով ձեզ ապրեցընէ։ Եւ հի-
մա զիս հոս կենդանի դուք չէք, հապա Աստուած է. ու զիս Փարաւոնին հայր՝ և իր բոլոր տանը տէր՝ ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին իշխան
9 դրաւ։ Շուտով իմ հօրս եկէք, ու ըսէք անոր, Քեզի կ՚ըսէ քու Յովսէփի որդիդ. Աստուած բոլոր Եգիպտոսին տէր ըրաւ զիս. ջու-
10 շտանաս՝ ինծի իջնես. Եւ Գեսեմի երկրին մէջ պիտի բնակիս, որ ինծի մօտ ըլլաս, դուն ու քու որ-
դիքդ՝ և քու որդւոցդ որդիքը՝ և հօտերդ ու արջառներդ՝ և քու բո-
11 լոր ունեցածդ. Եւ հոն քեզ պիտի սնուցանեմ. ինչու որ տակաւին հինգ տարի սով կայ. չըլլայ որ դուն ու քու տունդ և քու բոլոր ունեցածդ չքաւորութիւն քաշէք։
12 Եւ ահա ձեր աչքերը ու իմ եղբօրս Բենիամինին աչքերը կը տեսանեն՝ որ
13 ձեզի խօսողը իմ բերանս է։ Ու Եգիպտոսի մէջ իմ ունեցած բոլոր փառքս, ու ձեր բոլոր տեսածը պատմեցէք իմ հօրս. և շուտով իմ
14 հայրս հոս իջեցուցէք։ Եւ իր եղ-
բօրը Բենիամինին պարանոցին վրայ ինկաւ ու լացաւ. Բենիամինն ալ
15 անոր պարանոցին վրայ լացաւ։ Եւ իր բոլոր եղբայրները համբուրեց, ու անոնց վրայ լացաւ. և անկէ ետ-
քը իր եղբայրները իրեն խօսեցան։
16 Եւ այս լուրը Փարաւոնին տանը մէջ լսուեցաւ թէ Յովսեփին եղ-
բայրները եկեր են. և Փարաւոնին ու անոր ծառաներուն հաճելի եղաւ։
17 Եւ Փարաւոն ըսաւ Յովսեփին, Քու եղբայրներուդ ըսէ, Այս ըրէք. ձեր անասունները բեռցուցէք, ու
18 Քանանու երկիրը գացէք. Եւ ձեր հայրը ու ձեր ընտանիքները առէք, ու ինծի եկէք. և Եգիպտոսի երկ-
րին աղէկ բերը ձեզի տամ, ու երկ-
րին պարարտութենէն ուտէք։ Եւ 19
քեզի հրաման եղաւ. այս ըրէք. ձեր տղաքներուն համար ու ձեր կնիկ-
ներուն համար Եգիպտոսի երկրէն կառքեր առէք ձեզի, և ձեր հայրը բերէք՝ ու եկէք։ Եւ ձեր կարա- 20
սիքին մի՛ նայիք. ինչու որ բոլոր Եգիպտոսի երկրին բարիքը ձերն է։

Եւ Իսրայէլին որդիները անանկ 21
ըրին. և Յովսէփ անոնց կառքեր տուաւ Փարաւոնին խօսքին պէս, ու ճամբու համար պաշար տուաւ ա-
նոնց։ Անոնց ամէն մէկուն զոյգ զոյգ 22
փոխելու հանդերձներ տուաւ, բայց Բենիամինին երեք հարիւր կտոր ար-
ծաթ՝ ու հինգ ձեռք փոխելու հան-
դերձ տուաւ։ Եւ իր հօրը ասոր 23
պէս բաներ խրկեց. տասը էշ Եգիպտոսի բարիքներով բեռցած՝ և տասը էգ էշ ցորենով ու հացով և ուտելիքներով բեռցած՝ իր հօրը ճամբորդութեանը համար։ Այս- 24
պէս իր եղբայրները խրկեց, ու գա-
յին. և ըսաւ անոնց, Ճամբուն մէջ չխռովիք։

Եւ անոնք Եգիպտոսէն ելան, ու 25
դէպ ի՛ Քանանու երկիրը իրենց հօ-
րը Յակոբին գացին. Եւ անոր պատ- 26
մեցին ըսելով, Յովսէփ տա-
կաւին ողջ է, ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին իշխանը անիկա է։ Եւ Յա-
կոբին սիրտը մարեցաւ. քանզի անոնց չհաւատաց։ Եւ անոր պատմեցին 27
Յովսեփին բոլոր խօսքերը որ իրենց ըսեր էր, ու երբոր տեսաւ Յովսե-
փին իրկած կառքերը զինքը տա-
նելու համար, անոնց հօրը Յակո-

28 բին հոգին ողջընցաւ : Եւ Իսրա-
յէլ ըսաւ , Հաւանական է . իմ որ-
դիս Յովսէփ տակաւին ողջ է .
երթամ ու մեռնելէս առաջ տես-
նեմ անիկայ :

ԾՆ. ԽԸ.

1 Եւ Իսրայէլ իր բոլոր ունեցածովը
ճամբայ ելաւ , ու Ներսաբէէ հա-
կաւ . և իր հօրը Իսահակին Աս-
2 տուծոյն զոհերը մատուց : Ու Աս-
տուած գիշերուան տեսիլքի մէջ խօ-
սեցաւ Իսրայէլին ու ըսաւ , Յա-
կո՛բ՝ Յակոբ . և անիկայ ըսաւ ,
3 Ահա ես հոս եմ : Եւ ըսաւ անոր ,
Ես եմ Աստուած՝ քու հօրդ Աստուա-
ծը . Եգիպտոս իջնելու մի վախ-
նար , ինչու որ հոն մեծ ազգ մը պի-
4 տի ընեմ քեզ . Ես քեզի հետ Ե-
գիպտոս պիտի իջնեմ , նաև քեզ
անշուշտ պիտի հանեմ , ու Յով-
սէփ պիտի դնէ իր ձեռքը քու աչ-
5 քերուդ վրայ : Եւ Յակոբ ելաւ
Ներսաբէէէն . ու Իսրայէլին որդի-
ները տարին իրենց հայրը Յակոբը՝
ու իրենց տղաքները և իրենց կնիկ-
ները ան կառքերով , որոնք որ Փա-
րաւոն իրկեց զանիկայ տանելու հա-
6 մար : Եւ առին իրենց անասուն-
ները ու իրենց ստացուածքը՝ որ
Քանանու երկրին մէջ ստացեր էին ,
ու Եգիպտոս եկան՝ Յակոբ ու
անոր բոլոր սերունդը իրեն հետ .
7 Իր որդիները ու իր որդւոցը որդի-
ները իր հետը՝ իր աղջիկները ու իր
որդւոյը աղջիկները և իր բոլոր սե-
րունդը իր հետը Եգիպտոս բերաւ :
8 Եւ սոնք են Իսրայէլի որդւոյը
անուններըը որ Եգիպտոս եկան .
Յակոբ ու անոր որդիքը . Յակո-
9 բին անդրանիկը Ռուբէն . Եւ
Ռուբենին որդիքը՝ Հնոք , ու
Փաղուս , և Եսրոն ու Քարմի :
10 Եւ Շմաւոնին որդիքը՝ Յամուէլ ,
ու Յամին , և Ոհադ , ու Յաքին ,
և Սահաւ , ու Քանանացի կնկանը
11 որդին Սաւուղ : Եւ Լևիին որ-
դիքը՝ Գերսոն , Կահաթ ու Մե-
12 րարի : Եւ Յուդային որդիքը՝ Էր ,
ու Օնան , և Սելա՛ , ու Փարէս
և Զարա . բայց Էր ու Օնան
Քանանու երկրին մէջ մեռան . և
Փարեսին որդիքը՝ Եսրոն ու Համ-
մուլ : Եւ Իսաքարին որդիքը՝ Թօլ- 13
ղա , ու Փուա , և Յոբ ու Սամ-
րոն : Եւ Զաբուղոնին որդիքը՝ 14
Սարեդ , ու Եղոն և Յաղէլ : Ա- 15
սոնք են Լիային որդիքը , որոնք
Միջագետին մէջ ծնաւ Յակոբին ,
ու անոր Դինա աղջիկը . անոր բո-
լոր որդիներըը ու աղջիկներըը երսուն-
ուերիք հոգի էին : Եւ Գադին 16
որդիքը՝ Սափոն , ու Ագի , Սունի ,
և Եսբոն , Էրի , ու Արոդի և Ա-
րելի : Եւ Ասերին որդիքը՝ Յեմ- 17
նա , ու Յեսուա , և Յեսուի , ու
Բարիա , և անոնց քոյրը Սարա .
և Բարիային որդիքը՝ Հաբեր ու
Մելքիէլ : Սոնք են Զելփային 18
որդիքը՝ որն որ Լաբան իր Լիա
աղջկանը տուաւ . և անիկայ ծնաւ
սոնք Յակոբին՝ տասնուվեց հոգի :
Յակոբին կնկանը Ռաքելին որդի- 19
քը՝ Յովսէփ ու Բենիամին : Եւ 20
Յովսէփին՝ Եգիպտոսի երկրին մէջ
Մանասէ ու Եփրիմ ծնան , որոնք
Ովեզ քահանային քուրը եղող Պո-
տափրային աղջիկը Ասանէթը ծը-
նաւ անոր : Եւ Բենիամինին որ- 21
դիքը՝ Բաղա , ու Բոքոր , և Ա-
շբէլ , Գերա , ու Նաման , Եհի ,
ու Ռոսը , Մուպիմ , և Հուպիմ ու
Արդ : Սոսնք են Ռաքելին որդի- 22
քը՝ որոնք ծնան Յակոբին , ամէնը
տասնուչորս հոգի : Եւ Դանին որ- 23
դիքը՝ Հուսիմ : Եւ Նեփթալիին 24
որդիքը՝ Յասիէլ , ու Գունի ,
և Յասեր ու Սիլլեմ : Սոսնք են 25
Բաղային որդիքը՝ որն որ Լաբան
իր Ռաքէլ աղջկանը տուաւ . ու
անիկայ Յակոբին ասոնք ծնաւ , որ
ամէնը եօթը հոգի էին : Յակոբին 26
հետ Եգիպտոս եկող բոլոր հոգինե-
րը , որ անոր երանքէն ելած էին ,
Յակոբին որդւոյը կնիկներէն զատ՝
ամէնը վաթսունուվեց հոգի էին :
Եւ Յովսեփին որդիքը՝ որ Եգիպ- 27
տոսի մէջ անոր ծնան , երկու հոգի
էին . Եգիպտոս գացող Յակոբին
տանը բոլոր հոգինները եօթանա-
սուն էին :

Եւ անիկայ Յուդան իր առջևէն 28

խրկեց Յովսեփին, որ Վռեսեմը ցուցընէ իրեն. և անոնք Վռեսեմի երկիրը եկան: 29 Եւ Յովսէփ իր կառքը պատրաստեց, ու իր հայրը Իսրայէլը դիմաւորելու համար Վռեսեմ ելաւ. և երբ անոր դէմը ելաւ, անոր պարանոցին վրայ ինկաւ, ու շատ մը ատեն անոր պարանոցին վրայ լացաւ: 30 Եւ Իսրայէլ ըսաւ Յովսեփին, Ախմա քու երեսդ տեսնելէս ետքը թո՛ղ մեռնիմ. ինչու որ տակաւին ողջ ես: 31 Եւ Յովսէփ իր եղբայրներուն ու իր հօրը տունը ըսաւ, Ելլեմ, և փարաւոնին պատմեմ, ու ըսեմ անոր, Իմ եղբայրներս ու իմ հօրս ընտանիքը՝ որ Քանանու երկրին մէջն էին, ինծի եկան. 32 և ան մարդիկը հովիւներ են, ինչու որ խաշնայ տէր են, և իրենց հօտերը ու իրենց արջառները և իրենց բոլոր ունեցածը բերին: 33 Երբ ձեզ կանչէ, ու ըսէ թէ Ո՞նչ է արհեստնիդ. 34 Ըսէք, Ու ծառաներդ մեր մանկութենէն մինչև հիմա՝ մենք ալ, մեր հայրերն ալ խաշնայ տէր ենք. որ Վռեսեմի երկրին մէջ բնակիք. ինչու որ ամէն հովիւ Եգիպտացւոց առջևը գարշելի է:

ԳԼՈՒԽ Խ

1 Եւ Յովսէփ եկաւ ու պատմեց Փարաւոնին ու ըսաւ, Իմ հայրս ու եղբայրներս, և անոնց հօտերը ու արջառները, և անոնց բոլոր ունեցածը եկան Քանանու երկրէն, և 2 ահա Վռեսեմի երկրին են: Եւ իր եղբայրներուն մէջէն հինգ մարդ առաւ, ու զանոնք Փարաւոնին առջևը ներկայացուց: 3 Եւ Փարաւոն ըսաւ անոր եղբայրներուն, Ո՞նչ է ձեր արհեստը. և անոնք Փարաւոնին ըսին, Ու ծառաներդ հովիւներ ենք, մենք ալ մեր հայրերն ալ: 4 Նաև ըսին Փարաւոնին, Ման երկրին մէջ պանդխտանալու եկանք. վասն զի Քանանու երկրին մէջ սովը սաստկանալուն համար, քու ծառաներուդ հօտերուն արածելիք չկայ. ուստի հիմա չնո՛րհք ըրէ՝ ծառաներդ 5 Վռեսեմի երկրին մէջ բնակինք: Եւ

Փարաւոն խօսեցաւ Յովսեփին՝ ըսելով, Քու հայրդ ու եղբայրներդ քեզի եկան. Եգիպտոսի երկիրը առջևդ է. քու հայրդ ու եղբայրներդ երկրին ամէնէն աղէկ տեղը բնակեցո՛ւր. Վռեսեմի երկրին մէջ թող բնակին. և թէ որ անոնց մէջը ճարպիկ մարդիկ ըլլալը գիտես, զանոնք իմ հօտերուս վրայ վերակացո՛ւ ընէ: 7 Եւ Յովսէփ իր հայրը Յակոբը բերաւ, ու Փարաւոնին առջևը հանեց. և Յակոբ օրհնեց Փարաւոնը: 8 Եւ Փարաւոն ըսաւ Յակոբին, Քու կենացդ տարիներուն օրերը որչափ են: 9 Եւ Յակոբ ըսաւ Փարաւոնին, Իմ պանդխտութեան տարիներուս օրերը հարիւր երեսուն տարի են. իմ կենացս տարիներուն օրերը քիչ ու չարաչար եղան, ու իմ հայրերուս պանդխտութեան օրերուն մէջ եղած իրենց կենացը տարիներուն օրերուն չհասան: 10 Եւ Յակոբ օրհնեց Փարաւոնը, ու դուրս ելաւ Փարաւոնին առջևէն:

11 Եւ Յովսէփ Եգիպտոսի երկրին ամենէն աղէկ կողմը՝ Ռամեսէի երկրին մէջ բնակեցուց իր հայրը ու եղբայրները, և անոնց կալուածք տուաւ, ինչպէս որ Փարաւոն հրամայեր էր: 12 Եւ Յովսէփ իր հայրն ու եղբայրները և իր հօրը բոլոր տունը անոնց ընտանիքներուն համեմատ հացով կը սնուցանէր:

13 Երբոր երկրին մէջ հաց չկար, ինչու որ սովը խիստ սաստկացաւ. ու Եգիպտոսի երկիրը և Քանանու երկիրը սովին պատճառով նուաղեցաւ: 14 Եւ Յովսէփ պաշար ժախսառնողներէն՝ Եգիպտոսի երկրին մէջ ու Քանանու երկրին մէջ գտնուած բոլոր սուակը ժողվեց. և Յովսէփ Փարաւոնին տունը տարաւ սուակը: 15 Ու երբոր Եգիպտոսի երկրին ու Քանանու երկրին մէջ սուակը հատաւ, բոլոր Եգիպտացիները եկան Յովսեփին ու ըսին, Մեզի հաց տուր. քանզի սուակ չըլլալուն համար ինչո՞ւ մեռնինք քու առջևդ:

16 Եւ Յովսէփ ըսաւ, Ձեր անասուն-
ները բերէք, և թէ որ ասակ չկայ,
ձեր անասուններուն փոխարէն տամ
17 ձեզի: Եւ անոնք իրենց անասուն-
ները Յովսէփին բերին, և Յով-
սէփ հաց տուաւ անոնց՝ ձիերուն
փոխարէն, ու ոչխարներուն փո-
խարէն, և արջառներուն փոխարէն,
ու էշերուն փոխարէն. և ան տա-
րին զանոնք հացով կերակրեց իրենց
բոլոր անասուններուն փոխարէն:
18 Ու երբոր լմընցաւ ան տարին,
հետևեալ տարին եկան անոր ու
ըսին, Մեր տիրոջմէն չենք պա-
հեր որ ասակը հատաւ, և մեր
անասուններն ալ մեր տիրոջն եղան.
ալ բան մը չմնաց մեր տիրոջը
առջևը, բայց մեր անձերը ու
19 երկիրը. Ինչո՞ւ համար քու աչքիդ
առջևը մեռնինք մենք ու մեր
երկիրը. մեզ ու մեր երկիրը հա-
ցով ծախէ առ, և մենք մեր երկի-
րովը Փարաւոնին ծառաներ ըլլանք.
և սերմ տուր դեղ որ ապրինք ու
չմեռնինք, և երկիրը անապատ չըլլայ:
20 Եւ Յովսէփ բոլոր Եգիպտոսի եր-
կիրը Փարաւոնին համար ծախու
առաւ. քանզի Եգիպտացւոց վրայ
սովը սաստիկ ըլլալուն համար ա-
նոնց ամէն մէկը իր արտը ծախեց,
21 ու երկիրը Փարաւոնին եղաւ: Եւ
Եգիպտոսի սահմանին մէկ ծայրէն
մինչև մէկալ ծայրը՝ ժողովուրդը
22 քաղաքէ քաղաք փոխադրեց: Միայն
քուրմերուն երկիրը ծախու չառաւ.
ինչու որ քուրմերը Փարաւոնէն հա-
պաճ բաժին ունէին, ու կ'ուտէին
իրենց բաժինը, որ Փարաւոն կու-
տար անոնց. անոր համար իրենց
23 երկիրը չծախեցին: Եւ Յովսէփ
ըսաւ ժողովուրդին, Ընդ այսօր
ծախու առի ձեզ ու ձեր երկիրը
Փարաւոնին համար. արդ ձեզի
սերմ հա՛ պահ, ու սերմանեցէք
24 երկիրը. Եւ եղէղ արդիւնքին հին-
գէն մէկը Փարաւոնին պիտի տաք,
ու չորս մասը ձերը պիտի ըլլայ, որ
արտին սերմ՝ ու ձեզի և ձեր տանը
մէջ եղողներուն ու ձեր տղաքնե-
25 րուն ուտելիք ըլլայ: Եւ ըսին,
Մեզ ապրեցուցիր. թո՛ղ մեր տի-
րոջը առջևը շնորհք գտնենք, ու
Փարաւոնին ծառաներ ըլլանք: 26 Եւ
Յովսէփ ասօրէնքը հաստատեց Ե-
գիպտոսի երկրին մէջ մինչև այսօր՝
որ հինգէն մէկը Փարաւոնին ըլլայ.
բայց ի քուրմերուն երկրէն՝ որ Փա-
րաւոնինը չեղաւ:

Եւ Իսրայէլ կը բնակէր Եգիպ- 27
տոսի երկրին մէջ՝ Գեսեմի երկիրը.
ու հոն կալուածք ստացան, և աճե-
ցան ու խիստ շատցան:

Եւ Յակոբ Եգիպտոսի երկրին 28
մէջ տասնեւհինգ տարի ապրեցաւ.
ու Յակոբին կենացը տարիներուն
օրերը հարիւր քառասնեւհինգ տա-
րի եղաւ: Ու երբոր Իսրայէլին 29
մեռնելու օրերը մօտեցան, կանչեց
իր Յովսէփ որդին, ու ըսաւ անոր,
Թէ որ հիմա քու առջիդ շնորհք
գտայ, կ'աղաչեմ քեզի՝ ձեռքդ իմ
երանքիս տակը դիր, և ինծի մար-
դասիրութիւն ու ճշմարտութիւն
ըրէ. կ'աղաչեմ քեզի՝ թա Եգիպ-
տոսի մէջ մի թաղեր. Հապա իմ 30
հայրերուս հետ պառնջեմ, ու դուն իս
Եգիպտոսէն հանես, և իս անոնց
գերեզմանը թաղես: Եւ անիկայ
ըսաւ, Ես քու բանիդ պէս պիտի
ընեմ: Եւ ինքը ըսաւ, Ինծի եր- 31
դում ըրէ. և անիկայ երդում ը-
րաւ անոր: Եւ Իսրայէլ անկողի-
նին գլուխն վրայ երկրպագութիւն
ըրաւ:

ԾՆ. ԽԸ.

Եւ եղաւ որ ասոր բաներէն ետքը 1
Յովսէփին ըսուեցաւ, Ահա
քու հայրդ հիւանդ է. և անիկայ
իր երկու որդիքը Մանասէն ու Ե-
փրեմը իր հետը առաւ: Եւ Յա- 2
կոբին պատմուեցաւ ու ըսուեցաւ,
Ահա քու որդիդ Յովսէփը քեզի
կու գայ. և Իսրայէլ ուժովցաւ
ու անկողինին վրայ նստաւ. Եւ 3
Յակոբ ըսաւ Յովսէփին, Ամենա-
կարող Աստուածը Քանանու եր-
կիրը՝ Լուզի մէջ երեւցաւ ինծի,
ու օրհնեց զիս. Եւ ըսաւ ինծի, Ա- 4
հա քեզ պիտի աճեցընեմ ու շատ-
ցընեմ, և քեզ շատ ժողովուրդներու
հաշիւ պիտի ընեմ. և ասիկիրը

քեզմէ եղբը քու սերունդիդ յաւիտենական կալուածք ըլլալու պիտի
5 տամ : Եւ հիմա քու երկու որդիքդ՝ որ ծնան քեզի Եգիպտոսի երկրին մէջ՝ քեզի Եգիպտոս գալէս առաջ , իմն են . Եփրեմը ու Մանասէն Ռուբէնին ու Շմաւոնին
6 պէս իմն պիտի ըլլան : Եւ անոնցմէ եղբը քու ծնած որդիքդ քովիդ ըլլան . ա՛ր իրենց ժառանգութեանը մէջ իրենց եղբայրներուն անուններովը կանչուին : Եւ ես երբոր Ինջաղեսէն կու գայի , Ռաքէլ մեռաւ իմ քովս .
7 ու զանիկայ հոն Եփրաթայինէ այսինքն Բեթղէհեմին ճամբուն մէջ թաղեցի :

8 Եւ Իսրայէլ տեսաւ Յովսեփին որդիները ու ըսաւ , Ո՞վ են ա-
9 սոնք : Եւ Յովսէփ ըսաւ իր հօրը , Իմ որդիներս են՝ որ Աստուած հոս ինծի տուաւ . և անիկայ ըսաւ , Հնձրկ ըրէ՛ ինծի բիր զանոնք ,
10 որ օրհնեմ : Ու Իսրայէլին աչքերը ծերութենէն ծանրացած էին , ա-նոնք ոչ չէր կրնար տեսնել . և զանոնք մօտեցուց անոր , ու անիկայ
11 համբուրեց զանոնք և գրկեց : Ու Իսրայէլ ըսաւ Յովսեփին , Ես չէի յուսար որ քու երեսդ տեսնեմ , և ահա Աստուած ինծի քու սե-
12 րունդդ ալ ցուցուց : Եւ Յովսէփ անոր ծունկերէն , և իր երեսը մինչև գետինը խո-
13 նարհութիւն ըրաւ : Եւ Յովսէփ առաւ անոնց երկուքն ալ՝ Եփրեմը իր աջ ձեռքովը Իսրայէլին ձախ կողմը՝ և Մանասէն իր ձախ ձեռքովը Իսրայէլին աջ կողմը , ու մօտեցուց
14 անոր : Եւ Իսրայէլ իր աջ ձեռքը երկլնցուց , ու Եփրեմին գլխուն վրայ դրաւ , որ պզտիկն էր , ու իր ձախ ձեռքը Մանասէին գլխուն վրայ . անիկայ խորհրդով իր ձեռքերը փոխեց . ինչու որ Մանասէն
15 անդրանիկն էր : Եւ օրհնեց զՅովսէփ ու ըսաւ , Ան Աստուածը՝ որուն առջեւը իմ հայրերս Աբրահամը ու Իսահակը քալեցին , ան

Աստուածը՝ որ ծնած աւուներէս մինչեւ այսօր իս կերակրեց , Ան Հրեշ- 16
տակը՝ որ իս ամէն չարիքներէն ազատեց , օրհնէ աս տղաքները , և իմ անունս ու իմ հայրերուս Աբրահամին և Իսահակին անունը ասոնց վրայ կանչուի , ու երկրին մէջտեղը խիստ շատնան : Եւ Յովսէփ երբ 17
տեսաւ որ հայրը իր աջ ձեռքը Եփրեմին գլխուն վրայ դրաւ , իրեն հաճելի չեղաւ . և իր հօրը ձեռքը բռնեց՝ որ զանիկայ Եփրեմին գլխուն վրայէն Մանասէին գլխուն վրայ փոխադրէ : Եւ Յովսէփ 18
ըսաւ իր հօրը , Ո՛չ այդպէս՝ հայրիկ իմ . ինչու որ անդրանիկը աս է . քու աջ ձեռքդ անոր գլխուն վրայ դիր : Եւ իր հայրը չարգիլ ու 19
ըսաւ , Գիտեմ՝ որդեակ իմ , գիտեմ . ասիկայ ալ ժողովուրդ պիտի ըլլայ , և ասիկայ ալ մեծ պիտի ըլլայ . բայց անոր պզտիկ եղբայրը անկէ աւելի մեծ պիտի ըլլայ , ու անոր սերունդը խիստ մեծ ազգ պիտի ըլլայ : Եւ ան օրը օրհնեց զա- 20
նոնք ու ըսաւ , Իսրայէլ քեզմով պիտի օրհնէ , ''Աստուած քեզ Եփրեմին պէս և Մանասէին պէս ընէ'' ըսելով . ու Եփրեմը Մանասէէն առաջ դրաւ :

Եւ Իսրայէլ ըսաւ Յովսեփին , 21
Ահա ես կը մեռնիմ , և Աստուած ձեզի հետ պիտի ըլլայ , ու ձեզ ձեր հայրերուն երկիրը պիտի դարձընէ : Եւ ես քու եղբայրներէդ մէկ բա- 22
ժին աւելի տուի քեզի , որն որ Ամորհացիներուն ձեռքէն իմ սրովս ու աղեղովս առի :

ԳԼՈՒԽ ԽԹ.

Եւ Յակոբ կանչեց իր որդիները 1
ու ըսաւ , Ժողվուեցէք , որ վերջին օրերը ձեր գլուխն գալիքը պատմեմ ձեզի : Ժողվուեցէք՝ ու 2
ականջ տուէք , ո՛վ Յակոբին որդիները , ու ձեր հօրը Իսրայէլին մտի՛կ ըրէք :

Ո՛վ Ռուբէն , իմ անդրանիկս՝ 3
իմ ոյժս ու իմ զօրութեանս սկիզբը , յարգութեան կատարելութիւնը ու զօրութեան կատարելութիւնը

4 դուն էս ։ Ջուրի պէս եռացիր , առաջին պիտի չըլլաս . ինչու որ քու հօրդ անկողինը եւար . ան առնը պղծեցիր անիկայ ։ (Ամ անկողի՛նս եւաւ ։)
5 Եղմաւն ու Ղևի եղբայրնը էն . սուրերնին անիրաւութեան
6 գործիքներ են ։ Ամ հոգիս անոնց խորհուրդներուն չմտնէ , իմ պատիւս անոնց ժողովքին հետ չմիաւնայ . ինչու որ իրենց բարկութեամբը մարդ սպաննեցին , և իրենց կամապաշտութեամբը ցուլի ջիղ կըտրեցին ։
7 Անիծեա՛լ ըլլայ անոնց բարկութիւնը , ինչու որ խիստ էր , ու անոնց սրտմտութիւնը , ինչու որ սաստիկ էր . զանոնք Յակոբին մէջ պիտի բաժնեմ , ու զանոնք Իսրայէլին մէջ պիտի ցրուեմ ։
8 Ո՛վ Յուդա՝ քու եղբայրներդ քեզ պիտի գովեն . քու ձեռքդ քու թշնամիներուդ պարանոյին վրայ ըլլայ . քու հօրդ որդիքը քեզի երկրպագութիւն ընեն ։
9 Յուդան առիւծի ձագ է . ո՛րսկաւ իմ՝ կողոպուտէն ելար ։ Առիւծի պէս ծռնկկրկնեց , մատակ առիւծի պէս պառկեցաւ . զանիկայ ո՞վ պիտի արթընցընէ ։
10 Իշխողութիւնը Յուդայէն պիտի չպակսի , ո՛չ ալ անոր ոտքերուն մէջտեղէն օրէնսդիրը , մինչև որ Սիլովը գայ . ու ժողովուրդները անոր պիտի հնազանդին ։
11 Իր յաւանակը որթին պիտի կապէ , ու իր էգ իշուն ձագը ամենէն ազնիւ որթին . իր պատմուճանը գինիով պիտի լուայ , ու իր հանդերձը խաղողի արիւնով ։
12 Իր աչքերը գինիէն կարմիր՝ ու իր ակռաները կաթէն ճերմակ պիտի ըլլան ։
13 Զաբուղոն ծովին եզերքը պիտի բնակի , ու անիկայ նաւերուն հանգիստը պիտի ըլլայ , և անոր սահմանը մինչև Սիդոն պիտի հասնի ։
14 Իսաքար ուժեղ էշ մըն է , որ
15 գոմերուն մէջտեղը կը պառկի . Հանգստութիւնը որ հանգստութիւնը աղէկ էր , ու երկիրը՝ որ գեղեցիկ էր , իր ուսը բեռցնելու խոնարհեցուց , ու հարկատու ծառայ եղաւ ։
16 Դան իր ժողովուրդը պիտի դատէ , Իսրայէլի ցեղերէն մէկուն պէս ։
17 Դան ճամբու վրայ օձ մը պիտի ըլլայ , ու ճամբու վրայ իժ մը , որ ձիուն գարշապարը կը խածնէ , անոնակ որ հեծեալըետևը կ՚իյնայ ։
18 Ո՛վ Տէր՝ քու փրկութեանդ սպասեցի ։
19 Գադին՝ գունդ մը վրան պիտի յարձակի . բայց վերջապէս ինքը պիտի յարձակի ։
20 Ասերին հացը պարարտ պիտի ըլլայ . ու ինքը թագաւորի համադամ կերակուրներ պիտի տայ ։
21 Նեփթաղիմ գեղեցիկ խօսքեր տուող ազատ թողուած եղջերու մըն է ։
22 Յովսէփ պտղաւոր ոստ մըն է , աղբիւրի քով պտղաբեր ոստ մը՝ որուն բողբոջները պատի վրայ կ՚ելլեն . Աղեղնաւորները վշտացուցին զանիկայ , ու նետահարեցին զանիկայ .
23 Բայց անոր աղեղը զօրաւոր մնաց , և իր ձեռացը բազուկները ուժովցան , Յակոբին հզօր Նախրապետին ձեռքերովը ։ Իսրայէլին վէմը հովիւը անկէ է ։
24 Նաւուժմէն է որ քեզի պիտի օգնէ , և Նմենակարողէն՝ որ քեզ պիտի օրհնէ , վերէն երկինքին օրհնութիւններովը , ու վարը պառկող խորութեան օրհնութիւններովը , ծիծերուն ու արգանդին օրհնութիւններովը ։
25 Քու հօրդ օրհնութիւնները՝ իմ նախնեացս օրհնութիւններէն մինչև յաւիտենական բլուրներուն գագաթը զօրացան . Յովսէփին գլխուն վրայ պիտի ըլլան , և անոր գագաթին վրայ՝ որ իր եղբայրներէն գերազանց է ։
26 Բենիամին պատառող գայլ պիտի ըլլայ . առաւօտուան որսը պիտի ուտէ , և գիշերը կողոպուտը պիտի բաժնէ ։
27 Ամէն աւոնք Իսրայէլի տասներկու ցեղերն են . և սա է՝ որ անոնց հայրը խօսեցաւ անոնց , ու օրհնեց զանոնք . ամէն մէկուն օրհնութեանը պէս օրհնեց զանոնք ։
28 Եւ պատուիրեց անոնց ու ըսաւ , Ես իմ ժողովուրդիս պիտի խառնուիմ . իմ
29

հայրերուս հետ ան այրին մէջ թա-
ղեցէք զիս , որ Քետացի Եփրոնին
30 արտին մէջն է , Ան այրին մէջ՝ որ
Քանանու երկիրը՝ Մամբրէին դի-
մացը եղող Մաքփելայի արտին մէջն
է , որն որ Աբրահամ արտին հետ
մէկտեղ գերեզմանի կալուածքի հա-
մար՝ Քետացի Եփրոնէն ժախու ա-
31 ռաւ : Աբրահամը ու անոր կնիկը
Սարրան հոն թաղեցին . Հսահակը
ու անոր կնիկը Ռեբեկան հոն թա-
ղեցին . ես ալ Լիան հոն թաղեցի :
32 Ան արտը ու հոն եղած այրը Քեթին
33 որդիներէն ժախու առնուեցաւ : Եւ
Յակոբ երբ լմընցուց իր որդւոյը
պատուէր տալը , իր ոտքերը անկո-
ղինին մէջ ժողվեց , ու հոգին ա-
ւանդեց , և իր ժողովուրդին խառ-
նուեցաւ :

ԿԱ . Ծ

1 Եւ Յովսէփ իր հօրը երեսին վրայ
ինկաւ , ու լացաւ անոր վրայ , և
2 համբուրեց զանիկայ : Եւ Յովսէփ
իր բժիշկ ծառաներուն հրամայեց որ
իր հայրը զմռանեն . և բժիշկները
3 զմռնեցին Իսրայէլը : Եւ անոր քառ-
սուն օրը լմընցաւ . ինչու որ զմռու-
ածներուն օրերը ասանկ կը լմըն-
նար . և Եգիպտացիք անոր համար
4 եօթանասուն օր սուգ ըրին : Եւ
երբ անոր սուգին օրերը անցան ,
Յովսէփ պրուկեց Փարաւոնի տանը՝
ըսելով , Եթէ որ հիմա ձեր առջևը
շնորհք գտայ , կ'աղաչեմ ձեզի Փա-
րաւոնին ականջին պրուցեցէք ու ը-
5 սէք , Իմ հայրս ինծի երդում՝ ընել
տուաւ՝ ըսելով , Ահա ես կը մեռ-
նիմ . իմ գերեզմանիս մէջը՝ որ ես
ինծի համար Քանանու երկրին մէջ
փորեցի , իս հոն թաղես . և հիմա
շնորհք ըրէ՝ իմ հայրս թաղելու ել-
6 լեմ , ու նորէն գամ : Եւ Փարաւ-
ոն ըսաւ , Ելլէր ու թաղէ քու
հայրդ՝ ինչպէս որ անիկայ քեզի եր-
դում ընել տուաւ :
7 Եւ Յովսէփ իր հայրը թաղելու
ելաւ . և Փարաւոնին բոլոր ծառա-
նները՝ անոր տանը ծերերը ու Ե-
գիպտոսի երկրին բոլոր ծերերը ա-
8 նոր հետ ելան . Նաև Յովսէփին
բոլոր տունը ու անոր եղբայրները
և անոր հօրը տունը . միայն իրենց
ընտանիքները ու իրենց հօտերը և
իրենց արջառները Գեսեմի երկրին
մէջ թողուցին : Ե՛ւ անոր հետ 9
կառքեր ու ձիաւորներ ելան , ու շատ
մեծ բանակ մը եղաւ : Ե՛ւ եկան 10
Հատադին կալը՝ որ Յորդանանու մէ-
կալ կողմն է . հոն մեծ ու խիստ
սաստիկ լացով մը ողբացին , և իր
հօրը համար եօթը օր սուգ ըրաւ :
Ե՛ւ ան երկրին մէջ բնակող Քա- 11
նանացիները երբոր տեսան Հատադին
կալին մէջի սուգին հանդէսը , ըսին ,
Ա՛յս մեծ սուգ մը ըլլալու է Եգիպ-
տացիներուն . անոր համար անոր
անունը Աբէլմիսրայիմ դրին , որ
Յորդանանու մէկալ կողմն է : Ե՛ւ 12
անոր որդիքը ըրին անոր՝ ինչպէս որ
պատուիրեր էր : Ե՛ւ անոր որդիքը 13
Քանանու երկիրը տարին զանի-
կայ , ու թաղեցին զանիկայ Մամբ-
րէին դիմացը եղող Մաքփելայի
արտին այրին մէջը , որն որ Աբրա-
համ գերեզմանի կալուածքի հա-
մար ժախու առաւ արտին հետ մէկ-
տեղ Քետացի Եփրոնէն : Ե՛ւ Յով- 14
սէփ իր հայրը թաղելէն ետև՝ Ե-
գիպտոս դարձաւ , ինքն ու իր եղ-
բայրները և ան ամէնը որ իրեն հետ
իր հայրը թաղելու ելան :
Ե՛ւ Յովսէփին եղբայրները տես- 15
նելով որ իրենց հայրը մեռաւ , ըսին
Գուցէ Յովսէփ ոխ պահե-
լով՝ պիտի հատուցանէ մեզի ան
ամէն չարիքը՝ որն որ ըրինք իրեն :
Ե՛ւ Յովսէփին պատգամաւոր խրկե- 16
ցին՝ ըսելով , Քու հայրդ մեռնելէն
առաջ պատուիրեց Գէշ ու ըսաւ ,
Յովսէփին ասանկ ըսէք , Խիստ շը- 17
նորհք ըրէ՝ քու եղբայրներուդ յան-
ցանքը ու անոնց մեղքը նկրէ , ինչու
որ քեզի չարութիւն ըրին . և հիմա
կ'աղաչենք քեզի՝ քու հօրդ Աստու-
ծոյն ծառաներուն յանցանքը նկրէ :
Ե՛ւ Յովսէփ լացաւ՝ երբոր անոնք
խօսեցան իրեն : Ա՛ւ անոր եղբայր- 18
ներն ալ գացին , և անոր առջևը
ինկան , ու ըսին , Ահա մենք քու
ծառաներդ ենք : Ե՛ւ Յովսէփ ըսաւ 19
անոնց , Մի վախնաք . միթէ ես

20 Աստուծոյ տէրն եմ : Եւ թէպէտ
դուք ինծի դէմ չարութիւն խորհե-
ցաք , բայց Աստուած ան աղէկի
դարձնել խորհեցաւ . անանկ որ
ես օրուան եղածին պէս՝ շատ ժողո-
21 վուրդ ապրեցընէ : Եւ հիմա մի՛
վախնաք . ես ձեզ ու ձեր ընտա-
նիքները պիտի կերակրեմ : Այսպէս
մխիթարեց զանոնք քաղցրութեամբ
խօսելով :

22 Եւ Յովսէփ Եգիպտոս բնակե-
ցաւ՝ ինքը և իր հօրը տունը . և
Յովսէփ հարիւր տասը տարի ապ-
23 րեցաւ : Եւ Յովսէփ Եփրեմին
որդիները մինչև երրորդ սերունդը
տեսաւ , և Մաննասէին որդւոյն Մա-
քիրին որդիներն ալ Յովսէփին
ծունկերուն վրայ ծնան :

24 Եւ Յովսէփ իր եղբայրներուն
ըսաւ , Ահա ես կը մեռնիմ , ու
Աստուած անշուշտ ձեզի այցելու-
թիւն պիտի ընէ , ու ձեզ աս երկ-
րէն պիտի հանէ դէպ՝ ի այն երկիրը
որուն համար ինքը երդում ըրաւ
Աբրահամին՝ Իսահակին ու Յակո-
25 բին : Եւ Յովսէփ Իսրայէլի որ-
դւոցը երդում ընել տուաւ՝ ըսե-
լով , Աստուած անշուշտ ձեզի այ-
ցելութիւն պիտի ընէ , ու իմ ոս-
կորներս ասկից հանէք :
26 Եւ Յով- Եւ Յովսէփ հարիւր տասը տարեկան ըլ-
սէփ մեռաւ . ու զմեռանցին զանիկայ ,
և տապանի մը մէջ դրին Եգիպտոսի
մէջ :

ԳԻՐՔ ԵԼՔԻՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ Եգիպտոս գացող Իսրայէլի
որդւոցը անուններըը ասոնք են .
ամէն մէկը իր տունովը Յակոբին
2 հետ գնաց . Ռուբէն , Շմաւոն ,
3 Ղեւի ու Յուդա , Իսաքար , Զա-
4 բուղոն և Բենիամին , Դան ու
Նեփթաղիմ , Գադ ու Ասեր :
5 Եւ Յակոբին երանքէն ելած բոլոր
հոգիները եօթանասուն հոգի էին .
6 Յովսէփ ալ Եգիպտոս էր : Եւ
Յովսէփ ու անոր բոլոր եղբայրներըը
7 և բոլոր ան ազգը մեռան : Եւ
Իսրայէլի որդիքը աճեցան ու բազ-
մացան և շատցան ու խիստ զօրա-
ցան . և ան երկիրը անոնցմով լե-
ցուն էր :

8 Ետքը Եգիպտոսի վրայ մէկ նոր
թագաւոր մը ելաւ , որ Յովսէփը
9 չէը ճանչնար : Եւ անիկա ըսաւ
իր ժողովուրդին , Ահա Իսրայէլի
որդւոցը ժողովուրդը մեզմէ շատ ու
10 զօրաւոր են . Եկէք խմաստու-
թիւն բանեցընենք անոնց դէմ , որ
չըլլայ թէ շատնան , ու երբոր պա-
տերազմ պատահելու ըլլայ , անոնք
ալ մեր թշնամիներուն հետ միա-
նան , ու մեզի դէմ պատերազմին ,
և աս երկրէս ելլեն : Անոր համար 11
զօրավարներ դրին անոնց վրայ , որ
չարչարեն զանոնք իրենց ծանր գործ-
քերովը . և Փարաւոնին շինարար-
նի քաղաքներ՝ Փիթոմը ու Ռամ-
սէսը շինեցին : Եւ ինչպէս կը 12
չարչարէին զանոնք , այնչափ ալ
աւելի կը շատնային ու կ՚աճէին .
և անոնք Իսրայէլի որդւոցմէն ձանձ-
րացան : Եւ Եգիպտացիք բռնու- 13
թեամբ կը ծառայեցընէին Իսրայէլի
որդիներըը : Եւ անոնց կեանքը 14
ծանր գործով՝ կաւով ու աղիւս-
ներով և դաշտին ամէն գործովը կը
դառնացընէին . ինչ ծառայութիւն
որ անոնց ընել տային՝ բռնութեամբ
էր :

Եւ Եգիպտոսի թագաւորը խօ- 15
սեցաւ Եբրայեցւոց մանկաբարձնե-
րուն , որոնց մէկուն անունը Սեփ-
րա՝ ու մէկալին անունը Փուա
էր , Ու ըսաւ , Եբրայեցի կը- 16
նիկներուն տղաքը առած աոեննիք՝
նստարաններուն վրայ նայիք , թէ որ
տղայ է մեռցընէք անիկայ , և թէ
որ աղջիկ է թող ողջ մնայ : Բայց 17
մանկաբարձնեըը Աստուծմէ վախ-

քեզի համար : Եւ փարաւոնին աղջիկը ըսաւ անոր , Գնա . և աղջիկը գնաց , ու տղուն մայրը կանչեց : Եւ փարաւոնին աղջիկը ըսաւ անոր , Ես ասոր տղան՝ որ սնուցանես ինծի համար , ու ես քու վարձդ կու տամ . և կնիկը առաւ տղան ու սնուց անիկայ : Երբոր տղան մեծցաւ , փարաւոնին աղջկանը բերաւ զանիկայ , ու անոր որդին եղաւ . և անոր անունը Մովսէս դրաւ , ու ըսաւ , Վասն զի ջուրէն հանեցի զանիկայ :

Եւ ան օրերը երբոր Մովսէս մեծցաւ , իր եղբայրներուն ելաւ , ու անոնց ծանր գործքերուն նայեցաւ . և տեսաւ Եգիպտացի մը՝ որ իր Եբրայեցի եղբայրներէն մէկը կը ծեծէր : Եւ երբ անդին ասդին նայելով՝ տեսաւ որ մէկը չկայ , սպաննեց Եգիպտացին , ու աւազին մէջը թաղեց զանիկայ : Եւ հետևեալ օրը ելաւ , և ահա երկու Եբրայեցի մարդիկ կը կռուէին իրարու հետ . և ըսաւ անոր՝ որ իրաւունք չունէր , Ինչո՞ւ քու ընկերդ կը զարնես : Եւ անիկայ ըսաւ , Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ . ի՞նչ միտք ունիս , ինչպէս որ Եգիպտացին սպաննեցիր : Եւ Մովսէս վախցաւ ու ըսաւ , Անշուշտ այս բանը իմացուած է : Եւ երբ փարաւոն լսեց այս բանը , Մովսէսը սպաննել կ'ուզէր . բայց Մովսէս փարաւոնին երեսէն փախաւ , ու Մադիամու երկիրը բնակեցաւ . և հորի մը քով նստաւ : Եւ Մադիամու քուրմը եօթը աղջիկ ունէր . ու անոնք եկան՝ և ջրհորը քաշեցին , ու իրենց հօրը հօտը խմցնելու համար առատանները լեցուցին : Եւ հովիւները եկան ու վռնտեցին զանոնք . և Մովսէս ելաւ ու ազատեց անոնք , և անոնց հօտին ջուր խմցուց : Եւ երբ անոնք իրենց հօրը Ռագուէլին եկան , անիկայ ըսաւ , Այսօր ի՞նչ պատճառով շուտ եկաք : Եւ ըսին , Մէկ Եգիպտացի մը մեզ հովիւներուն ձեռքէն ազատեց , և մեզի ալ

գան , ու Եգիպտոսի թագաւորին իրենց ըսածին պէս ըրին . հապա 18
արուներըը ողջ կը թողուին : Եւ Եգիպտոսի թագաւորը կանչեց մանկաբարձներըը , ու ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ այս բանը ըրիք , ու արու- 19
ները ողջ թողուցիք : Եւ մանկաբարձները ըսին փարաւոնին , Որովհետև Եբրայեցի կիներուն Եգիպտացի կիներուն պէս չեն . ինչո՞ւ որ առոյգ են . մանկաբարձը անոնց հասնած կը ծնանին : Ինչո՞ւ համար 20
Աստուած մանկաբարձներուն բարիք ըրաւ . և ժողովուրդը շատցաւ , ու խիստ զօրացաւ : Եւ 21
եղաւ որ մանկաբարձներըը Աստուծմէ վախնալնուն համար , անոնց տուներ շինեց : Եւ փարաւոն իր 22
բոլոր ժողովուրդին հրամայեց՝ ըսելով , Ամէն ծնած տղան գետը նետեցէք , և ամէն աղջիկը ողջ թողուցէք :

ԳԼՈՒԽ Ա

Եւ Ղևիին տունէն մէկը գնաց , 1
ու Ղևիին դուստրէն աղջիկը կնիկ առաւ : Եւ կնիկը յղացաւ , ու որ- 2
դի մը ծնաւ . և անոր գեղեցիկ ըլլալը տեսնելով՝ իրեք ամիս պահեց զանիկայ : Եւ երբ ալ չէր կրնար 3
պահել անիկայ , պրոտուեղէն տապանակ մը առաւ անոր համար , և կպրոտ ու ձիւթով ծեփեց ան , և տղան մէջը դրաւ , ու գետին եղերքը եղած շամբին մէջ դրեց : Եւ անոր քոյրը հետուն կայնեցաւ , 4
որ տեսնէ թէ ինչ պիտի պատահի անոր : Եւ փարաւոնին աղջիկը 5
գետը իջաւ լուացուելու , և անոր աղախիններըը գետին եղերքը կը պըտտէին . և երբ անիկայ շամբին մէջտեղը տապանակը տեսաւ , իր աղախինը խրկեց , որ բերաւ անիկայ . և երբոր բացաւ , տղան տե- 6
սաւ , և ահա տղան կու լար . և խղճայ անոր վրայ , ու ըսաւ , Սոսկայ Եբրայեցւոց տղաքներէն է : Եւ 7
անոր քոյրը ըսաւ փարաւոնին աղջկանը , Երթամ ու քեզի Եբրայեցիներէն ծիծ տուող կնիկ մը կանչե՞մ , որ տղան անուցանէ

ջաւո ջո՛ւք քաշէց , ու հօտին խըմ-
20 ցուց : Ան ալ ըսաւ իր աղջիկնե-
րուն , Ո՞ւր է անիկայ . ինչո՞ւ ան
մարդը այդպէս թող տուիք . կան-
չեցէք անիկայ՝ որ հաց ուտէ : Եւ
21 Մովսէս հաճեցաւ ան մարդուն հետ
բնակիլ , ու անիկայ իր Սեպփօրա
22 աղջիկը Մովսէսին տուաւ : Եւ
Ինկիը որդի մը ծնաւ , և անիկայ
անոր անունը Կերսամ դրաւ .
քանզի ըսաւ , Պանդուխտ եղայ
օտար երկրի մէջ :

23 Եւ եղաւ որ շատ օրերէն ետքը
Եգիպտոսի թագաւորը մեռաւ , և
Իսրայէլի որդիքը ծառայութեան
պատճառաւ հառաչեցին ու աղա-
ղակեցին . և ծառայութեան համար
անոնց աղաղակը Աստուծոյ ելաւ :
24 Եւ Աստուած անոնց հեծութիւնը
լսեց . ու Աստուած յիշեց իր ուխտը՝
որ Աբրահամին , Իսահակին ու
25 Յակոբին հետ ըրեր էր : Եւ Ա-
ստուած նայեցաւ Իսրայէլի որդւոցը
վրայ , ու Աստուած գիտցաւ անոնց
վիճակը :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ Մովսէս Մադիամու քուրմին իր
Յոթրոր անուրին հօտը կ'արած-
ձէր . ու հօտը անապատին ետին
քշելով Աստուծոյ լեռը Կորիբ հա-
2 կաւ : Եւ Տէրոջը հրեշտակը կրա-
կի բոցով մորենիին միջէն երեցաւ
անոր . և անիկայ տեսաւ որ ահա
մորենին կրակով կը վառէր , բայց
3 մորենին չէր սպառեր : Եւ Մովսէս
ըսաւ , Իմա դառնամ ու այս մեծ
տեսարանը տեսնեմ՝ թէ ինչո՞ւ հա-
4 մար մորենին չայրիր : Եւ երբ Տէրը
տեսաւ որ անիկայ տեսնելու դար-
ձաւ , Աստուած մորենիին միջէն
կանչեց անոր ու ըսաւ , Մովսէ՛ս
Մովսէս . և անիկայ ըսաւ , Ես-
5 հոս եմ : Եւ Ասիկա ըսաւ , Մի՛
մօտենար . կօշիկներդ հա-
նէ քու ոտքերէդ . ինչու որ ան տե-
ղը՝ որուն վրայ դուն կայներ ես ,
6 սուրբ երկիր է : Նաև ըսաւ անոր ,
Ես եմ քու հօրդ Աստուածը՝ Ա-
բրահամին Աստուածը՝ Իսահակին
Աստուածը ու Յակոբին Աստուա-

ծը . և Մովսէս իր երեսը պահեց .
ինչու որ Աստուծոյ նայելու վախ-
ցաւ :

7 Եւ Տէրը ըսաւ , Եգիպտոսի մէջ
եղող ժողովուրդիս չարչարանքը յի-
րաւի տեսայ . և գործակալներուն
պատճառաւը անոնց վիշտո՛ւքը ա-
ղաղակը լսեցի . ինչու որ անոնց նե-
8 ղութիւնները գիտեմ . Եւ զանոնք
Եգիպտացւոց ձեռքէն ազատելու ,
ու զանոնք ան երկրէն մէկ աղէկ ու
լայնարձակ երկիր մը՝ կաթ ու մեղր
բղխող երկիր մը՝ Քանանացւոց ու
Քետացւոց և Ամորհացւոց ու Փե-
րեզացւոց և Խևացւոց ու Յեբուսա-
ցւոց տեղը հանելու իջայ : Եւ 9
ահա հիմա Իսրայէլի որդւոցը աղա-
ղակը ինծի հասած է . ու Եգիպ-
տացիներուն անոնց բռնած հարստա-
հարութիւնն ալ տեսայ : Ուստի 10
եկո՛ւր հիմա՝ քեզ Փարաւոնին խըր-
կեմ , և իմ ժողովուրդս Իսրայէլի
որդիքը Եգիպտոսէն հանես : Եւ 11
Մովսէս ըսաւ Աստուծոյ , Ես ո՞վ
եմ որ Փարաւոնին երթամ , ու
Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսէն հա-
նեմ : Եւ ըսաւ , Ընշուշտ ես քե- 12
զի հետ պիտի ըլլամ . և սա ըլլայ
քեզի նշան՝ որ ես քեզ խրկեր եմ .
երբոր ժողովուրդը Եգիպտոսէն հա-
նես , սա լեռանը վրայ պիտի պաշ-
տէք զԱստուած :

Եւ Մովսէս ըսաւ Աստուծոյ , Ո- 13
հա ես կ'երթամ Իսրայէլի որդւո-
ցը ու կ'ըսեմ անոնց , Ձեր հայրե-
րուն Աստուածը իս ձեզի խրկեց .
և երբոր ըսեն ինծի թէ Ո՞նչ է ա-
նոր անունը , ի՞նչ ըսեմ անոնց :
Եւ Աստուած ըսաւ Մովսէսին , Ես 14
եմ ՈՐ ԸՆԿ : Եւ ըսաւ , Այսպէս
պիտի ըսես Իսրայէլի որդւոցը , Ես
ՈՐ ԸՆԿ խրկեց ձեզի : Եւ դար- 15
ձեալ Աստուած ըսաւ Մովսէսին ,
Այսպէս պիտի ըսես Իսրայէլի որդւո-
ցը . Ձեր հայրերուն Աբրահամին
Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը
և Յակոբին Աստուածը իս ձեզի խրկեց . իմ ա-
նունս յաւիտեան այս է , և ազգէ
ազգ իմ յիշատակս այս է : Գնա 16
և Իսրայէլի ծերերը մէկտեղ ժողվէ ,

ու ըսէ անոնց , Ձեր հայրերուն Եհովայ Աստուածը՝ Աբրահամին Ասահակին ու Յակոբին Աստուածը երևցաւ ինծի՝ ըսելով , Արդարև այցելութիւն ըրի ձեզի , ու Եգիպտոսի մէջ ձեր քաշածը տեսայ . Եւ ըսի որ ձեզ Եգիպտոսի չարչարանքէն՝ դէպ 'ի Քանանացւոց ու Քեւտացւոց և Ամորհացւոց ու Փերեզացւոց և Եւեացւոց ու Յեբուսացւոց երկիրը՝ կաթ ու մեղր բղխող երկիրը հանեմ : Եւ անոնք քու ձայնիդ պիտի ընեն . և դուն ու Իսրայէլի ծերերը Եգիպտոսի թագաւորին պիտի մտնէք , ու ըսէք անոր , Եբրայեցւոց Աստուածը Եհովան մեզի հանդիպեցաւ . և հիմա կ'աղաչենք՝ երեք օրուան ճամբայ երթանք դէպ 'ի անապատը , որ մեր Եհովայ Աստուծոյն զոհ մատուցանենք : Եւ ես գիտեմ որ Եգիպտոսի թագաւորը պիտի չթողու ձեզ որ երթաք , ոչ ալ զօրաւոր ձեռքով : Եւ ես ձեռքս պիտի երկլընեմ , ու պիտի զարնեմ Եգիպտոսը իմ ամէն հրաշքներովս՝ որ անոր մէջը պիտի ընեմ . և անկէ ետքը ձեզ պիտի թողու որ երթաք : Եւ աս ժողովուրդին շնորհք պիտի տամ Եգիպտացւոց աչքերը . ու երբոր երթէք , դատարկ պիտի չերթէք . ապա ամէն կնիկ իր դրացիէն ու իր տանը մէջ բնակող կնիկէն արծաթեղէն զարդեր ու ոսկեղէն զարդեր ու հանդերձներ պիտի խնդրէ , և անոնք ձեր որդիներուն ու աղջիկներուն վրայ պիտի դնէք . ու Եգիպտոսը պիտի կողոպտէք :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ Մովսէս պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Բայց ահա անոնք ինծի պիտի չհաւատան , ոչ ալ իմ ձայնիս մտիկ պիտի ընեն . քանզի պիտի ըսեն թէ Տէրը քեզի չերևցաւ :
2 Եւ Տէրը ըսաւ անոր , Ա՛ր քու ձեռքիդդ ի՞նչ է . և անիկայ ըսաւ ,
3 Գաւազան : Եւ ըսաւ անոր , Գո՛ւր զայն ի վար . և անիկայ գետինը ձգեց , ու օձ եղաւ , և Մովսէս ա-
4 նոր առջևէն փախաւ : Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ձեռքդ երկլընցո՛ւր ու պոչէն բռնէ . և անիկայ իր ձեռքը երկլընցուց ու զանիկայ բռնեց , և գաւազան եղաւ իր ձեռքին մէջ . Ու հաւատան՝ թէ իրենց 5
հայրերուն Տէր Աստուածը՝ Աբրահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը ու Յակոբին Աստուածը երևցաւ քեզի :

Եւ Տէրը դարձեալ ըսաւ անոր , 6
Իմա՛ր քու ձեռքդ ծոցդ դիր . ու անիկայ իր ձեռքը ծոցը դրաւ . և երբոր դուրս հանեց , ահա իր ձեռքը ձիւնի պէս ճերմակ բորոտ եղաւ :
Եւ Տէրը ըսաւ , Ձեռքդ նորէն 7
ծոցդ դիր . և անիկայ նորէն իր ձեռքը ծոցը դրաւ , և երբոր ծոցէն հանեց , ահա նորէն իր բնական մարմինին պէս եղաւ : Եւ ըլլայ որ՝ 8
եթէ քեզի չհաւատան ու առջի նշանին ձայնին մտիկ չընեն , հետքի նշանին ձայնին պիտի հաւատան :
Ասկ թէ որ ասոնց երկու նշաններուն 9
ալ չհաւատան , ու քու ձայնիդ ալ մտիկ չընեն , գետին ջուրէն առ , ու ցամաք գետինը թափէ . և ան ջուրը՝ որ գետէն առիր , ցամաքին վրայ արիւն պիտի ըլլայ :

Եւ Մովսէս ըսաւ Տէրոջը , Ո՛հ , 10
Տէր իմ , ես ճարտարախօս չեմ , ոչ երէկուընէ ու մէկալ օրուընէ , ոչ ալ ծառայիդ հետ խօսելէդ ետև . հապա ես ծանրախօս ու ծանրալեզու եմ : Եւ Տէրը ըսաւ ա- 11
նոր , Ո՞վ տուաւ մարդուն բերան . կամ ո՞վ լուսա՝ համրը կամ խուլը՝ կամ աչք ունեցողը կամ կոյրը . չէ՞ որ ես Տէրս : Ուստի գնա հիմա , 12
ու ես քու բերնիդ հետ պիտի ըլլամ , և քեզի պիտի սորվեցընեմ ինչ որ պիտի խօսիս : Եւ անիկայ 13
ըսաւ , Ո՛հ , Տէր իմ , կ'աղաչեմ սա պատգամը որու ձեռքով խրկել կ'ուզես՝ խրկէ : Եւ Տէրոջը բար- 14
կութիւնը բորբոքեցաւ Մովսէսին դէմ , ու ըսաւ , Ա՝հարոնը քու եղբայրդ չէ՞ . ես գիտեմ որ անիկայ ճարտարախօս է . նաև ահա անիկայ քեզ դիմաւորելու պիտի ելլէ , և քեզ տեսածին պէս իր սրտին մէջ պիտի ուրախանայ : Եւ 15

անապատը Մովսէսը դիմաւորելու.
և անոնց գնաց, ու Ասուծոյ լեռը հասնելուն վրայ պատահեցաւ անոր, և
համբուրեց զանիկայ: Եւ Մովսէս 28
պատմեց Ահարոնին Տէրոջը բոլոր խօսքերը որ խրկեց զինքը, և բոլոր նշաններուն որ իրեն պատուիրեց:
Եւ Մովսէս ու Ահարոն գացին, 29
ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ծերերը ժողվեցին: Եւ Ահարոն Տէրոջը 30
Մովսէսին ըսած բոլոր խօսքերը պատմեց անոնց. ու ժողովուրդին առջեւը նշաններուն ըրաւ: Եւ ժողո- 31
վուրդը հաւատաց. և երբոր լսեցին թէ Տէրը այցելութիւն ըրած է Իսրայէլի որդւոցը, և թէ անոնց տառապանքներուն նայած է, խոնարհեցան ու երկրպագութիւն ըրին:

ԳԼ. Ե

Եւ ետքը Մովսէս ու Ահարոն գա- 1
րաւնին մտան ու ըսին, Իսրայէլին Հովսէյ Ասուածը այսպէս կ'ըսէ. Իմ ժողովուրդս թող տուր՝ որ անապատին մէջ ինծի տօնախմբութիւն ընեն: Եւ գա- 2
րաւն ըսաւ, Հովսան ո՞վ է, որ անոր խօսքը մտիկ ընելով՝ Իսրայէլը թող տամ. Հովսան չեմ ճանչնար, և Իսրայէլն ալ չեմ թողուր: Եւ անոնք ըսին, Եբրայեցւոց Ասուածը մեզի հանդիպեցաւ. հրամմեն տուր որ երկու օրուան ճամբայ անապատը երթանք, ու մեր Հովսէյ Ասուծոյն զոհ մատուցանենք, որ չըլլայ թէ ժանտախտով կամ սրով մեզի դէմ ելլէ: Եւ Եգիպտոսի թագաւորը 4
ըսաւ անոնց, Ա՛վ Մովսէս ու Ահարոն՝ ինչո՞ւ ժողովուրդը իրենց գործքերէն կու թողուք. գացէք աշխատեցէք: Եւ գարաւոն ը- 5
սաւ, Ահա հիմա երկրին ժողովուրդը շատ է, ու դուք կը հանդստացնէք զանոնք իրենց գործքերէն:
Եւ գարաւոն այն օրը ժողովուր- 6
դին գործակալներուն ու անոնց վերակացուներուն հրամայեց՝ ըսելով, 7
Երէկուան ու միւսօր օրուան պէս՝

դուն խոտ անոր, ու անոր բերանը խոտքեր դիր. և ես քու բերնիդ ու անոր բերնին հետ պիտի ըլլամ, ու ձեզի պիտի սորվեցնեմ ինչ որ պիտի ընէք: Եւ քու տեղդ անիկայ Թո՛ղ 16
խոսի ժողովուրդին. և անիկայ քեզի բերնի տեղ ըլլայ, ու դուն անոր Ասուծոյ տեղ ըլլաս: Եւ այս գա- 17
ւազանը ձեռդդ առ, որ անով նշանները ընես:
Եւ Մովսէս գնաց, ու իր Յոթոր 18
աներին դարձաւ, ու ըսաւ անոր, Ելիմ երթամ, ու Եգիպտոսի մէջ եղող եղբայրներուս դառնամ, և նայիմ թէ տակաւին ո՞ղջ են անոնք. ու Յոթոր ըսաւ Մովսէսին, Գնա խաղաղութեամբ: Եւ Տէրը Մա- 19
դիամին մէջ ըսաւ Մովսէսին, Գնա՝ Եգիպտոս դարձիր. ինչու որ քու կեանքդ փնտռող բոլոր մարդիկը մեռան: Եւ Մովսէս իր կնիկը ու 20
իր որդիները առաւ, և իշու վրայ հնծցուց զանոնք, ու Եգիպտոսի երկիրը դարձաւ. և Մովսէս Ասուծոյ գաւազանը իր ձեռքը առաւ:
Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Երբոր 21
դառնաս՝ Եգիպտոս երթաս, նայէ որ փարաւոնին առջեւը բոլոր հրաշքները ընես, որոնք քու ձեռքդ դրի. և ես անոր սիրտը պիտի պինդցընեմ, ու ժողովուրդը պիտի չթողու:
Եւ ըսես փարաւոնին, Տէրը այս- 22
պէս կ'ըսէ. Իսրայէլը իմ որդիս՝ իմ անդրանիկս է: Եւ քեզի կ'ը- 23
սեմ, Իմ որդիս թո՛ղ տուր՝ որ ինծի պաշտէ. բայց թէ որ անիկայ թողտալ չուզես, ահա ես քու որդիդ՝ քու անդրանիկդ կ'սպանեմ:
Եւ եղաւ որ ճամբան իջած տեղը 24
Տէրը անոր պատահեցաւ, և ուզեց սպաննել զանիկայ: Ասոր Սեպ- 25
փորա սուր քար մը առաւ, ու իր որդւոյն անթլփատութիւնը թլփատեց, և անոր ոտքերուն ձգեց, ու ըսաւ, Արեացընէ դուն ինծի արիւնոտ էրիկ մըն ես: Այսպէս Տէ- 26
րը թող տուաւ զանիկայ. անոնը թլփատութեանը համար Սեպփորա ըսաւ, Արիւնոտ էրիկ մըն ես:
Եւ Տէրը ըսաւ Ահարոնին, Գնա 27

ալ մէյմէն ալ ժողովուրդին յարդ
մի՛ ուաք աղիւս շինելու համար .
Թո՛ղ իրենք երթան ու իրենց յարդ
8 ժողվեն : Ու աղիւսներուն սակը
ինչպէս որ առաջ կը շինէին , անոնց
վրայ դրէք , անկէ մի՛ պակսեցը-
նէք . ինչու որ ծոյլ են , ա՛ն համար կ'ըսեն պոռան ըսելով , Երթանք՝ մեր Աստուծոյն զոհ մատու-
9 յանինք : Թո՛ղ գործը աս մար-
դոյը վրայ ծանրանայ , որ անով աշխատին , ու փուճ խօսքերու մը-
10 տիկ չընեն : Ու ժողովուրդին գործավարները ու վերակացուները
եկան , և ժողովուրդին խօսեցան՝ ըսելով , Փարաւոն ասանկ կ'ըսէ .
11 Ես ձեզի յարդ չեմ տար . Դուք գացէք՝ ձեզի յարդ առէք՝ ուր տեղ որ կրնաք գտնել . բայց ձեր գործէն
12 բան մը պիտի չպակսի : Ուրեմն ժողովուրդը Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ ցրուեցան՝ յարդի տեղ
13 խոզան ժողվելու համար : Ու գործավարները կը ստիպէին զանոնք՝ ըսելով , Ձեր ամէն օրուան գործը լմընցուցէք , ինչպէս երբ որ յարդ
14 ունէիք : Ու Փարաւոնին գործավարները Իսրայէլի որդւոցը վրայ իրենց դրած վերակացուները ծեծ-
ցին , ու ըսին , Ձեր վրայ դրուած աղիւսներուն սակը երէկ ու այս-
օր ինչու չլմընցուցիք առջինին պէս :

15 Ու Իսրայէլի որդւոցը վերակա-
ցուները եկան ու Փարաւոնին բո-
ղոքեցին՝ ըսելով , Ինչու քու ծա-
16 ռաներուդ ասանկ կ'ընես : Քու ծառաներուդ յարդ չեն տար , ու մեզի կ'ըսեն թէ Աղիւսներ շինե-
ցէք . և ահա քու ծառաներդ ծեծ կերան , ու յանցանքը քու ժողո-
17 վուրդիդն է : Ու անիկայ ըսաւ , Ծոյլ էք դուք՝ ծոյլ . անոր հա-
մար կ'ըսէք թէ Երթանք՝ Տէրոջը
18 զոհ մատուցանինք : Ուստի գա-
ցէք հիմա բանեցէք , ու ձեզի յարդ պիտի չտրուի , բայց աղիւսներուն
19 սակը պիտի տաք : Ու Իսրայէլի որդւոցը վերակացուները ինքզինք-
նին փորձանքի մէջ տեսան , երբոր ըսուեցաւ թէ Ամէն օրուան ձեր
վրայ դրուած աղիւսներուն թիւէն
20 չպակսեցընէք : Ու Փարաւոնէն դուրս ելած ատեննին՝ հանդիպեցան Մովսէսին ու Ահարոնին , որ կեր-
21 դիմաւորելու կը սպասէին . Ու ը-
սին անոնց , Տէրը ձեզի նայի ու դատէ . ինչու որ գարշելի ըրիք մեր հոտը Փարաւոնին առջևը , ու ա-
նոր ծառաներուն առջևը , մեզ սպաննելու համար անոնց ձեռքը սուր տալով :

22 Ու Մովսէս Տէրոջը դարձաւ ու ըսաւ , Ով Տէր , ինչո՞ւ աս ժո-
ղովուրդը փորձանքի մէջ ձգեցիր , և իս ինչո՞ւ խրկեցիր . 23 Վասն զի քանի որ քու անունովդ Փարաւո-
նին գըուցելու եկեր եմ , անկէ-
այ աս ժողովուրդը փորձանքի մէջ ձը-
գեց . ու դուն բնաւ չփրկեցիր քու ժողովուրդդ :

ԳԼ. Զ.

1 Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Փա-
րաւոնին ինչ ընելիքս հիմա պիտի տեսնես . որ հզօր ձեռքով պիտի թողու զանոնք , ու հզօր ձեռ-
քով պիտի վռնտէ զանոնք իր երկ-
րէն : 2 Ու Աստուած խօսեցաւ Մով-
սէսին ու ըսաւ անոր , Ես եմ Եհո-
վան . 3 Ու Աբրահամին՝ Իսահակին ու Յակոբին՝ Ամենակարող Աս-
տուծոյ անունով երևցայ . բայց իմ Եհովայ անունովս անոնց չյայտնուե-
ցայ : 4 Նաև անոնց հետ իմ ուխտս հաստատեցի , որ անոնց տամ Քա-
նանու երկիրը , անոնց օտարու-
թեան երկիրը՝ ուր որ պանդխտա-
ցան : 5 Ու լսեցի ալ Իսրայէլի որդւոցը հառաչանքը , որ Եգիպ-
տացիները ծառայեցուցին . ու իմ ուխտս յիշեցի : 6 Ուստի համար Իսրայէլի որդւոցը ըսէ , Ես եմ Եհովան . և ես ձեզ Եգիպտացւոց ծանր գործքերուն տակէն պիտի հա-
նեմ , ու ձեզ անոնց ծառայու-
թենէն պիտի ազատեմ , և ձեզ երկընցած բազուկով ու մեծ դա-
տաստաններով պիտի փրկեմ . 7 Ու ձեզ ինծի ժողովուրդ պիտի առնեմ , ու ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ . և պիտի գիտնաք որ ձեզ Եգիպտա-

յՀող ծանր գործքերուն տակէն հա-
նող Տէրը՝ ձեր Աստուածը ես եմ :
8 Եւ ձեզ ան երկիրը պիտի տանիմ ,
որն որ Աբրահամին՝ Իսահակին ու
Յակոբին տալու երդում ըրի , ու
ան ձեզի ժառանգութիւն ըլլալու
9 պիտի տամ . ես եմ Տէրը : Եւ
Մովսես Իսրայէլի որդւոցը սաստիկ
գրուցեց . բայց անոնք հոգիի նե-
ղութենէն ու գործին ծանրութե-
նէն մտիկ չըրին Մովսէսին :
10 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
11 սելով , Մտիր՝ խօսէ Եգիպտոսի
Փարաւոն թագաւորին՝ որ Իսրայէլի
12 որդիքը իր երկրէն արձակէ : Եւ
Մովսէս խօսեցաւ Տէրոջը առջևը՝ ը-
սելով , Ահա Իսրայէլի որդիքը
ինծի մտիկ չըրին , հապա Փարա-
ւոն ինծի ի՞նչպէս մտիկ պիտի ը-
13 նէ , որ ես ծանրաբեզու եմ : Եւ
Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ա-
հարոնին , ու հրաման ըրաւ անոնց՝
որ Իսրայէլի որդւոցը ու Եգիպտոսի
Փարաւոն թագաւորին էրլուն , Ի-
սրայէլի որդիքը Եգիպտոսի երկրէն
հանելու համար :
14 Անոնց հայրերուն տուներուն գլուխ-
ները ասոնք են . Իսրայէլին անդ-
րանկանը Ռուբենին որդիքը՝ Ե-
նովք , Փաղղուս , Եսրոն և Քար-
մի . ասոնք են Ռուբենին տոհմերը :
15 Եւ Շմաւոնին որդիքը՝ Յամուէլ ,
Յամին , Ոհադ , Յաքին , Սահաւ ,
և Քանանացի կնկանը որդին Սա-
ւուղ . ասոնք են Շմաւոնին տոհ-
16 մերը : Եւ Ղևիին որդւոցը ա-
նուններըը իրենց ծնունդներուն հա-
մեմատ ասոնք են . Գերսոն , Կա-
հաթ և Մերարի : Եւ Ղևիին
կենացը տարիները հարիւր երսուն-
17 ութօթը տարի եղան : Գերսոնին
որդիքը իրենց տոհմերուն համեմատ՝
18 Ղոբնի ու Եմէի էին : Եւ Կա-
հաթին որդիքը՝ Ամրամ , Յասհառ ,
Քեբրոն ու Ոզիէլ : Եւ Կահա-
թին կենացը տարիները հարիւր եր-
19 սունուերիք տարի եղան : Եւ Մե-
րարիին որդիքը՝ Մոողի ու Մուսի .
Ղևիին տոհմերը իրենց ծնունդնե-
20 րուն համեմատ ասոնք են : Եւ Ամ-
րամ իր հօրաքոյրը Յովաբեդը իրեն
կնիկ առաւ , որ ծնաւ իրեն Ահարո-
նը ու Մովսէսը : Եւ Ամրամին կե-
նացը տարիները հարիւր երսունու-
եօթը տարի եղան : Եւ Իսահա- 21
ռին որդիքը՝ Կորհ , Նափեկ և
Զիքրի : Եւ Ոզիելին որդիքը՝ 22
Միսայէլ , Եղիսափան և Սեթրի :
Եւ Ահարոն իրեն կնիկ առաւ Ամի- 23
նադաբին աղջիկը՝ Նաասոնին քոյրը
Եղիսաբեթը , և ծնաւ իրեն Նա-
դաբը ու Աբիուդը , Եղիազարը ու
Իթամարը : Եւ Կորհին որդիքը՝ 24
Ասիրը , Եղկանա և Աբիասափ . ասոնք
են Կորհեցւոց տոհմերը : Եւ Ահա- 25
րոնին որդին Եղիազար Փուտիե-
լին աղջիկներէն իրեն կնիկ առաւ .
և ծնաւ իրեն Փենեհէսը . ասոնք են
Ղևտացւոց հայրերուն գլուխները
իրենց տոհմերուն համեմատ :
Ասոնք են ան Ահարոնը ու Մովսէս- 26
ը՝ որոնց ըսաւ Տէրը , Իսրայէլի
որդիքը իրենց զօրքերուն Եգիպտոսի
երկրէն հանեցէք : Իսրայէլի որդի- 27
քը Եգիպտոսէն հանելու համար՝ Ե-
գիպտոսի Փարաւոն թագաւորին
խօսողները ասոնք են . ասոնք Մովսէսը
ու Ահարոնը :
Եւ ան օրը որ Տէրը խօսեցաւ 28
Մովսէսին՝ Եգիպտոսի երկրին մէջ ,
Ան ատենը Տէրը Մովսէսին գրուցեց 29
ըսելով , Ես եմ Եհովան . ամէն
ինչ որ քեզի կ՚ըսեմ , Եգիպտոսի
Փարաւոն թագաւորին խօսէ : Եւ 30
Մովսես Տէրոջը առջևը ըսաւ , Ահա
ես ծանրաբեզու եմ , ու Փարաւոն
ինչպէս մտիկ պիտի ընէ ինծի :

ԳԼՈՒԽ Է

Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Նայէ , 1
քեզ Փարաւոնին աստուած ըրի ,
ու քու եղբայրդ Ահարոնը քու մար-
գարէդ ըլլայ . Դուն խօսիս ան ա- 2
մէնը՝ որ քեզի կը հրամայեմ , և քու
եղբայրդ Ահարոն թող խօսի Փա-
րաւոնին՝ որ Իսրայէլի որդիքը իր
երկրէն արձակէ : Եւ ես Փարաւո- 3
նին սիրտը պիտի խստացընեմ , ու
իմ նշաններս և հրաշքներս Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ պիտի շատցընեմ :
Եւ Փարաւոն ձեզի մտիկ պիտի չը- 4
նէ . ու ես իմ ձեռքս Եգիպտոսի

վրայ պիտի ձգեմ, և իմ զօրքերս՝ իմ ժողովուրդս Իսրայէլի որդիքը մեծ դատաստաններով պիտի հանեմ Եգիպտոսի երկրէն։ Եւ երբոր իմ ձեռքս Եգիպտոսի վրայ երկընցընեմ՝ ու Իսրայէլի որդիքը անոնց մէջէն հանեմ, պիտի գիտնան Եգիպտացիք թէ ես եմ Տէրը։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն Տէրոջը իրենց պատուիրածին պէս ըրին. անանկ ըրին։ Եւ Մովսէս ութսուն տարեկան էր, ու Ահարոն ութսունուերիք տարեկան էր, երբոր փարաւոնին հետ խօսեցան։

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝ ըսելով, երբոր փարաւոն ձեզի խօսի ու ըսէ, Ձեզի համար հրաշք ցուցուցէք. ան ատենը Ահարոնին ըսես թէ Գաւազանդ առ, ու փարաւոնին առջևը նետէ. և անիկայ վիշապ պիտի ըլլայ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն մտան փարաւոնին՝ ու Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրին. և Ահարոն իր գաւազանը նետեց փարաւոնին առջևը՝ ու անոր ծառաներուն առջևը, և վիշապ եղաւ։ Եւ փարաւոն ալ իմաստունները ու կախարդները կանչեց. և Եգիպտոսի մոգերը՝ անոնք ալ իրենց կախարդութիւններովը անանկ ըրին. Եւ ամէն մէկը իր գաւազանը նետեց, ու անոնք վիշապներ եղան. բայց Ահարոնին գաւազանը անոնց գաւազանները կլլեց։ Եւ փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ, ու անոնց մտիկ չըրաւ, ինչպէս որ Տէրը ըսեր էր։

Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, փարաւոնին սիրտը խստացաւ. ժողովուրդը արձակել չուզեր։ Առտուանոյ փարաւոնին գնա. ահա անիկայ դէպ՚ի ջուրը կ՚ելլէ. ու դուն գետին եզերքը անոր դիմացը կայնէ, և այն օձ դարձած գաւազանը ձեռքդ առ, Ու ըսէ անոր, Եբրայեցւոց Աստուածը իս քեզի խրկեց՝ ըսելով, Արձակէ իմ ժողովուրդս՝ որ ինծի պաշտեն անապատին մէջ. և ահա մինչև հիմա մտիկ չըրիր։ Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը, Ասով գիտնաս թէ ես եմ Տէրը. ահա ես իմ ձեռքս եղած գաւազանով գետին մէջի ջուրերուն պիտի զարնեմ, ու արիւն պիտի դառնան. Եւ գետին մէջ եղած ձուկերը պիտի մեռնին, ու գետը պիտի հոտի. և Եգիպտացիք պիտի զզուին գետէն ջուր խմելու։

Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ասէ Ահարոնին, Գաւազանդ առ, ու ձեռքդ երկընցուր Եգիպտացւոց ջուրերուն վրայ, անոնց գետերուն վրայ, ու անոնց լճերուն վրայ, և անոնց բոլոր ջրակուտակներուն վրայ՝ որ արիւն ըլլան. ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ՝ փայտէ ու քարէ ամաններուն մէջի ջուրերը արիւն ըլլան։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրին. և գաւազանը վերցուց, ու փարաւոնին առջևը և անոր ծառաներուն առջևը գետին մէջի ջուրերուն զարկաւ, և գետին մէջի բոլոր ջուրերը արիւն դարձան։ Եւ գետին մէջ եղած ձուկերը մեռան, ու գետը հոտեցաւ, և Եգիպտացիք չէին կրնար գետէն ջուր խմել. ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ արիւն կար։ Եւ Եգիպտոսի մոգերն ալ իրենց կախարդութիւններովը անանկ ըրին. և փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ, ու Տէրոջը ըսածին պէս՝ անոնց մտիկ չըրաւ։ Եւ փարաւոն դարձաւ՝ ու իր տունը եկաւ, ու աս ալ անոր սրտին չդպաւ։ Եւ բոլոր Եգիպտացիք գետին բոլորտիքը փորեցին խմելու ջուրի համար. քանզի որ գետին ջուրէն չէին կրնար խմել։ Եւ Տէրը գետը զարնելէն հետը՝ եօթը օրը լմընցաւ։

ԳԼ. Ը.

Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Փարաւոնին մտիր, ու ըսէ անոր, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ, Արձակէ իմ ժողովուրդս որ պաշտեն զիս։ Եւ թէ որ դուն արձակել չուզես, ահա ես քու բոլոր սահմաններդ դորտերով պիտի զարնեմ։ Եւ գետը շատ դորտեր պիտի հանէ, ու անոնք պիտի ելլեն, ու քու տանդ՝ և անկողինդ սենեակիդ՝ ու անկողնիդ՝ և

քու ծառաներուդ տուներուն՝ և քու ժողովուրդիդ՝ ու քու թոնիրներուդ՝
և խմորի տաշտերուդ մէջ պիտի
4 մտնեն։ Ու գորտերը քու վրադ
և ժողովուրդիդ վրայ ու բոլոր ծա-
ռաներուդ վրայ պիտի ելլեն։
5 Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ա-
հարոնին ըսէ. Ձեռուներուն
վրայ՝ գետերուն վրայ ու լիճերուն
վրայ ձեռքդ երկընցուր քու գաւա-
զանովդ, ու Եգիպտոսի երկրին վրայ
6 գորտեր հանէ։ Ու Ահարոն եր-
կընցուց իր ձեռքը Եգիպտոսի ջու-
րերուն վրայ. և գորտերը ելան՝ ու
7 Եգիպտոսի երկիրը ծածկեցին։ Ու
մոգերն ալ իրենց կախարդութիւն-
ներովը անանկ ըրին, ու Եգիպտոսի
երկրին վրայ գորտեր հանեցին։
8 Ու փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու
Ահարոնը և ըսաւ, Աղաչեցէք Տէրո-
ջը՝ որ ինծմէ ու իմ ժողովուրդէս վեր-
ցընէ գորտերը, ու ժողովուրդը պի-
տի արձակեմ որ Տէրոջը զոհ մատու-
9 ցանեն։ Ու Մովսէս ըսաւ փարաւո-
նին, Ժամանակ մը որոշէ ինծի, թէ
երբ քեզի համար ու ծառաներուդ
համար և ժողովուրդիդ համար աղա-
չեմ, որ քեզմէ ու քու տուներէդ
գորտերը կորսուին, ու միայն գետին
10 մէջը մնան։ Ու անիկայ ըսաւ,
Ա՛ղաղ։ Ու ինքը ըսաւ, Ինչպէս քու խօս-
քիդ պէս ըլլայ, որ գիտնաս թէ մեր
Եհովայ Աստուծոյն պէս չկայ.
11 Ու քեզմէ ու քու տուներէդ՝ և քու
ծառաներէդ ու քու ժողովուրդէդ
գորտերը պիտի վերնան. միայն գե-
12 տին մէջը պիտի մնան։ Ու Մով-
սէս ու Ահարոն փարաւոնին քովէն
ելան. ու Մովսէս Տէրոջը աղաղա-
կեց ան գորտերուն համար՝ որ փա-
13 րաւոնին վրայ բերեր էր։ Ու Տէ-
րը Մովսէսին ըսածին պէս ըրաւ.
ու տուներէն, բակերէն և արտերէն
14 գորտերը մեռան։ Ու դէզ դէզ
ժողվեցին զանոնք, ու երկիրը հոտե-
15 ցաւ։ Բայց երբոր փարաւոն հան-
գստութիւն ըլլալը տեսաւ, իր
սիրտը խստացուց, ու անոնց մտիկ
չըրաւ՝ Տէրոջը ըսածին պէս։
16 Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ըսէ
Ահարոնին, Քու գաւազանդ եր-
կընցնէ, ու երկրի հողին զարկ,
որ Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ
մուն ըլլայ։ Ու անանկ ըրին. 17
քանզի Ահարոն իր գաւազանովը իր
ձեռքը երկընցուց, ու երկրի հողին
զարկաւ, և մարդոց վրայ ու ան-
ասուններուն վրայ մուն եղաւ. Ու-
գիպտոսի բոլոր երկրին վրայ երկրին
բոլոր հողը մուն եղաւ։ Ու մո- 18
գերն ալ իրենց կախարդութիւն-
ներովը այնպէս ըրին՝ որ մուներ հա-
նեն, բայց չկրցան. այսպէս մարդոց
ու անասուններուն վրայ մուն եղաւ։
Ու մոգերը ըսին փարաւոնին, Ա- 19
Աստուծոյ մատն է. և փարաւոնին
սիրտը կարծրացաւ, ու անոնց մտիկ
չըրաւ Տէրոջը ըսածին պէս։
Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ա- 20
ուստանց կանուխ ելլէ, ու փարա-
ւոնին առջևը կայնէ. (ահա անիկայ
դէպ 'ի ջուրը կ'ելլէ.) և ըսէ ա-
նոր, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Արձակէ
իմ ժողովուրդս որ զիս պաշտեն.
Ապա թէ որ իմ ժողովուրդս չար- 21
ձակես, ահա ես քու վրադ՝ ու քու
ծառաներուդ վրայ՝ և քու ժողովուր-
դիդ վրայ՝ ու քու տուներուդ վրայ
շանաձանձ պիտի խրկեմ, և Եգիպ-
տացւոց տուները շանաձանձով պի-
տի լեցուին, նաև ան գետինը՝ ո-
րուն վրայ անոնք կ'ապրին։ Ու 22
ան օրը իմ ժողովուրդիս բնակած
Գեսեմի երկիրը պիտի որոշեմ, ու
հոն շանաձանձ պիտի չըլլայ. որ
գիտնաս թէ երկրին մէջտեղը ես եմ
Տէրը։ Ու իմ ժողովուրդիս ու 23
քու ժողովուրդիդ մէջ խորութիւն
պիտի դնեմ. վաղը ասոր նշանը պիտի
ըլլայ։ Ու Տէրը այնպէս ըրաւ. 24
ու փարաւոնին տանը և անոր ծա-
ռաներուն տուներուն ու Եգիպտոսի
բոլոր երկրին վրայ շատ շանաձանձ
եկաւ. ու շանաձանձին պատճա-
ռովը երկիրը աւրուեցաւ։
Ու փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու 25
Ահարոնը և ըսաւ, Գացէք ձեր Ա-
ստուծոյն զոհ մատուցէք աս երկրին
մէջ։ Ու Մովսէս ըսաւ, Չըժան 26
չէ ասանկ ընել. ինչու որ Եգիպ-
տացւոց գարշելի սեպհականները Տէ-
րոջը մեր Աստուծոյն զոհ պիտի մա-

տուցանենք . Թէ որ Եգիպտացւոց գարշելի սէգոՀՆէրը իրենց աչքին առջեւը զոհ մատուցանելու ըլլանք , 27 պիտի չքարկոծեն մեզ : Մենք իրեք օրուան ճամբայ պիտի երթանք անապատին մէջ , ու զոհ պիտի մատուցանենք մեր Տէր Աստուծոյն , ինչպէս որ ինքը մեզի պատուիրէ : 28 Եւ Փարաւոն ըսաւ , Ես ձեզ թող կու տամ որ երթաք անապատին մէջ ձեր Աստուծոյն զոհ մատուցանէք , միայն թէ շատ հեռու չերթաք . ինծի համար աղաչեցէք : 29 Եւ Մովսէս ըսաւ , Ահա ես քու քովէդ կ'ելնեմ ու Տէրոջը կ'աղաչեմ որ վաղը Փարաւոնէն՝ անոր ծառաներէն ու անոր ժողովուրդէն չանասնանգը երթայ . բայց Փարաւոն մէյմին ալ դէղլսաբէ՝ ժողովուրդը թող չտալով Տէրոջը զոհ մատուցանելու : 30 Եւ Մովսէս Փարաւոնին քովէն ե- 31 լաւ , ու Տէրոջը աղաչեց : Եւ Տէրը Մովսէսին խօսքին պէս ըրաւ , ու Փարաւոնէն՝ անոր ծառաներէն և անոր ժողովուրդէն չանասնանգը վերցուց . մէկ հատ մըն ալ չմնաց : 32 Փարաւոն ան անգամին ալ իր սիրտը խստացուց , ու ժողովուրդը չարձակեց :

ԳԼ. Ը

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Փարաւոնին մօտը , ու խօսէ անոր , Եբրայեցւոց Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Արձակէ իմ ժողովուրդս՝ որ 2 ինծի պաշտեն : Վասնզի Թէ որ զանոնք արձակել չուզես , ու տակաւին 3 պինդ բռնես զանոնք , Ահա Տէրոջը ձեռքը դաշտին մէջ եղած քու հօտերուդ վրայ ըլլալով , ձիերուն էշերուն ուղտերուն արջառներուն ու ոչխարներուն վրայ խիստ սաստիկ հո- 4 տորած պիտի ըլլայ : Եւ Տէրը Իսրայէլի հօտերուն ու Եգիպտոսի հօտերուն միջեւը պիտի զատէ . և Իսրայէլի որդւոցը մէկ անասունը 5 պիտի չմեռնի : Եւ Տէրը ժամանակ որոշեց՝ ըսելով , Վաղը Տէրը այս բանը պիտի ընէ երկրին վրայ : 6 Եւ հետեւեալ օրը Տէրը այս բանը ըրաւ , ու Եգիպտացւոց բոլոր հո- տերը մեռան . բայց Իսրայէլի որդւոցը հօտերէն մէկը չմեռաւ : 7 Եւ Փարաւոն յոտդ խրկեց , ու ահա Իսրայէլի հօտերէն մէկն ալ մեռած չէր . և Փարաւոնին սիրտը խստացաւ , ու ժողովուրդը չարձակեց :

8 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին ու Ահարոնին , Առէք ձեզի ձեռքերնիդ լեցուն հնոցի մոխիր , և Մովսէս դէպ 'ի երկինքը ցանէ ան՝ Փարաւոնին 9 առջեւը : Ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ փոշի պիտի ըլլայ , ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ մարդոց ու անասուններուն վրայ խաղաղարտներ հանող ուռեցքներ պիտի ըլլայ : 10 Եւ հնոցի մոխիրը առին , ու Փարաւոնին առջեւը կայնեցան . և Մովսէս դէպ 'ի երկինքը ցանեց ան , ու մարդոց և անասուններուն վրայ խաղաղարտներ հանող ուռեցքներ 11 եղաւ : Եւ մոգերը ուռեցքներուն պատճառովը չկրցան կայնիլ Մովսէսին առջեւը . ինչու որ ուռեցքները մոգերուն վրայ ալ՝ ու բոլոր Եգիպտացւոց վրայ ալ եղաւ : 12 Եւ Տէրը կարծրացուց Փարաւոնին սիրտը . ու անոնց մօրիկ չըրաւ , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ըսեր էր :

13 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ուռաստուան կանուխ ելլէ , ու Փարաւոնին առջեւը կայնէ , ու անոր ըսէ , Եբրայեցւոց Տէր Աստուածը ասանկ կ'ըսէ . Արձակէ իմ ժողովուրդս որ 14 ինծի պաշտեն . Վասնզի այս անգամ իմ բոլոր հարուածներս պիտի խրկեմ քու վրադ՝ և քու ծառաներուդ՝ ու քու ժողովուրդիդ վրայ . որ գիտնաս Թէ բոլոր երկրի մէջ 15 ինծի պէս ՉԵՒ չկայ : Վասնզի հիմա իմ ձեռքս պիտի երկլնցնեմ՝ որ քեզ ու քու ժողովուրդդ ժանտախտով զարնեմ , ու երկրէն պիտի կորստես : 16 Եւ սակայն համար քեզ վերցուցի՝ որ իմ զօրութիւնս քեզ ցոյց տամ , ու բոլոր երկրի մէջ իմ անունս պատմուի : 17 Դուն տակաւին իմ ժողովուրդիս դէմ կը- նայես՝ պիտի չարձակե՞ս զանոնք : 18 Ահա ես վաղը այս ատեն խիստ սաստիկ կարկուտ պիտի տեղամ , որ անոր պէս Եգիպտոսի մէջ եղած չէ

անոր հաստատուած օրէն մինչև հի-
19 մա : Եւ հիմա Տ՛ԷՐ խրկէ , ո-
ժողվէ քու հօտերդ՝ ու ի՛նչ որ ու-
նես դաշտին մէջ . ձոնդէ ամէն մարդ
ու անասուն որ դաշտին մէջ գըտ-
նուի՝ ու տուներըը ժողվուած չըլլայ ,
անոնց վրայ կարկուտ պիտի իջնէ ,
20 ու պիտի մեռնին : Փարաւոնին
ծառաներէն ո՛վ որ ՏԷՐՈՋը խօսքէն
կը վախնար՝ իր ծառաները ու հօտե-
21 րը տուներու մէջ ժողվեց . Եւ ո՛վ
որ ՏԷՐՈՋը խօսքին ուշադրութիւն
չըրաւ , իր ծառաները ու իր հօտերը
դաշտին մէջ թողուց :
22 Եւ ՏԷՐը ըսաւ Մովսէսին , Քու
ձեռքդ դէպ՚ի երկինքը երկընցուր ,
ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ
մարդոց ու անասուններուն վրայ՝ և
Եգիպտոսի երկրին մէջ եղած ար-
տերուն բոլոր խոտին վրայ կարկուտ
23 պիտի գայ : Եւ Մովսէս իր գա-
ւազանը դէպ՚ի երկինքը երկընց-
ուց . ու ՏԷՐը որոտում և կար-
կուտ խրկեց , ու երկրին վրայ կրակ
կը վազէր . ու ՏԷՐը Եգիպտոսի
24 երկրին վրայ կարկուտ տեղացոյց : Եւ
կարկուտ՝ ու կարկուտին մէջտեղը
խառնուած կրակ եկաւ . անանկ
սաստիկ էր որ Եգիպտոսի բոլոր
երկրին մէջ ազգ ըլլալէն հետէ անոր
25 պէս եղած չէր : Եւ կարկուտը Ե-
գիպտոսի բոլոր երկրին մէջ՝ դաշտը
եղածին ամէնը՝ մարդէն մինչև անա-
սուն զարկաւ . և կարկուտը դաշ-
տին բոլոր խոտը զարկաւ , ու դաշ-
26 տին բոլոր ծառերը կոտրեց : Մի-
այն Գեսեմի երկրին մէջ՝ ուր որ
Իսրայէլի որդիքը էին՝ կար-
կուտ չեղաւ :
27 Եւ Փարաւոն խոտ խրկեց , ու
կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը և ը-
սաւ անոնց , Այս անգամ մեղանչե-
ցի . ՏԷՐը արդար է , և ես ու
28 իմ ժողովուրդս յանցաւոր ենք : Ա-
ղաչեցէք ՏԷՐՈՋը՝ որ Աստուծոյ որո-
տումները ու կարկուտը դադրին .
ու ձեզ պիտի արձակեմ , և ալ պի-
29 տի չկենաք : Եւ Մովսէս ըսաւ ա-
նոր , Քաղաքէն դուրս ելածիս պէս՝
իմ ձեռքերս ՏԷՐՈՋը պիտի երկընց-
ընեմ , ո՛ր որոտումները պիտի դա-
դարին , և ալ կարկուտ պիտի չըլ-
լայ . որ գիտնաս թէ երկիրը ՏԷ-
րոջն է : Բայց ես գիտեմ որ դուն 30
ու քու ծառաներդ տակաւին ՏԷր
Աստուծմէն չէք վախնար :
Եւ քթանը ու գարին պարնուե- 31
ցան . ինչու որ գարին հասած էր ,
ու քթանը սերմի գացած : Բայց 32
ցորենը ու հաճարը չպարնուեցան .
ինչու որ ուշ կը բուսանին :
Եւ Մովսէս Փարաւոնին քովէն 33
քաղաքէն դուրս ելաւ , ու իր ձեռ-
քերը ՏԷՐՈՋը երկընցուց . և որո-
տումները ու կարկուտը դադրեց-
ան , ու երկրին վրայ անձրև չկա-
թեցաւ : Եւ Փարաւոն երբոր 34
անձրևին ու կարկուտին և որո-
տումին դադրիլը տեսաւ , նորէն
մեղանչեց , ու սիրտը խստացուց՝
ինքը ու իր ծառաները : Այսպէս 35
Փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ ,
ու Իսրայէլի որդիքը չարձակեց ,
ինչպէս որ ՏԷՐը Մովսէսին ձեռ-
քովը ըսեր էր :

ԳԼ. Ժ

Եւ ՏԷՐը ըսաւ Մովսէսին , Մտիր 1
Փարաւոնին . ինչու որ ես ա-
նոր սիրտը ու անոր ծառաներուն
սիրտը խստացուցի , որ այս իմ նը-
շաններս ցուցընեմ անոնց մէջը .
Եւ որ պատմես քու որդիիդ ու 2
քու որդւոյդ որդիին ականջներուն
ինչ որ ըրի Եգիպտացւոց մէջ , և
իմ նշաններս որ անոնց մէջ ցու-
ցի , որ գիտնաք թէ ես եմ
ՏԷՐը :
Եւ Մովսէս ու Ահարոն մտան 3
Փարաւոնին , ու ըսին անոր , Ե-
բրայեցւոց Աստուածը այս-
պէս կ՚ըսէ . Մինչև ե՞րբ պիտի չը-
կամիս խոնարհիլ իմ առջեւս . ար-
ձակէ իմ ժողովուրդս որ ինծի պաշ-
տեն : Վասն զի թէ որ իմ ժողո- 4
վուրդս արձակել չուզես , ահա
վաղը քու սահմաններուդ վրայ մի-
ջամներ պիտի խրկեմ . Ու երկրին 5
երեսը պիտի ծածկեն , և գետը պի-
տի չկրնայ տեսնել երկիրը . ու
կարկուտէն ազատուած ձեզի մնա-
ցածը պիտի ուտեն , և արտին մէջ

բուսած ձեր բոլոր ծառերը պիտի
6 ուտեն : Եւ քու տուներդ՝ ու քու բոլոր ծառաներուդ տուները՝ և ամէն Եգիպտացւոց տուները պիտի լեցուին . որ ոչ քու հայրերդ՝ ոչ ալ քու հայրերուդ հայրերը տեսած են՝ իրենց երկրի վրայ եղած օրէն մինչև այսօր : Եւ դարձաւ ու Փարաւոնին քովէն դուրս ելաւ :
7 Եւ Փարաւոնին ծառաները ըսին անոր , Մինչև ե՞րբ աս Յոզդը մեզի որոգայթ պիտի ըլլայ . արձակէ մարդիկը որ իրենց Եհովայ Աստուածը պաշտեն . տակաւին չգի՞ս պիտեր որ Եգիպտոսը աւերուեցաւ :
8 Եւ Մովսէսը ու Ահարոնը Փարաւոնին դարձուցին . և անոնց ըսաւ , Գացէք պաշտեցէք ձեր Եհովայ Աստուածը . քոյց որո՞նք
9 են գացողները : Եւ Մովսէս ըսաւ , Մեր մանկուներովը ու մեր ծերերովը պիտի երթանք , մեր որդիներովը ու մեր աղջիկներովը , մեր հօտերովը ու մեր արջառներովը պիտի երթանք . քանզի ոչն պիտի
10 պահենք Տէրոջը : Եւ ըսաւ անոնց , Տէրը անանկ ձեր հետը ըլլայ , ինչպէս որ ես ձեզ ու ձեր տղաքները կ'արձակեմ . զգուշացէք ,
11 քանզի չարիք կան ձեր առջևը : Ո՛չ այդպէս . հիմա դուք երիկ մարդիկներդ գացէք՝ ու Տէրը պաշտեցէք . ինչու որ դուք ասիկայ կ'ուզէիք : Եւ Փարաւոնին առջևէն վռընտուեցան :
12 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Երկընդ՞ուր քու ձեռքդ Եգիպտոսի երկրին վրայ մարախներուն համար , որ Եգիպտոսի երկրին վրայ ելլեն , և երկրին բոլոր խոտը՝ կարկուտէն
13 բոլոր մնացածը ուտեն : Եւ Մովսէս երկընդուց իր գաւազանը Եգիպտոսի երկրին վրայ . ու Տէրը բոլոր այն օրը ու բոլոր գիշերը երկրին վրայ արևելեան հով փչել տուաւ . և երբ առաւոտ եղաւ՝ արևելեան հովը մարախները բերաւ : Եւ մարախները Եգիպտոսի բոլոր երկրին վրայ
14 ելան , ու Եգիպտոսի բոլոր սահմաններուն վրայ իջան . խիստ սաստիկ էին . անոնցմէ առաջ անանկ մարախ չեղաւ , անոնցմէ ետքն ալ անանկ պիտի չըլլայ : Եւ բոլոր
15 երկրին երեսը ծածկեցին , ու երկիրը մթընցաւ , ու երկրին բոլոր խոտը՝ և կարկուտէն մնացած ծառերուն ամէն պտուղները կերան . ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ եղած ծառերուն վրայ և արտին խոտերուն վրայ բնաւ կանանչեղէն չմնաց :
16 Ետոյ Փարաւոն շուտով կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը , և ըսաւ , Ձեր Տէր Աստուծոյն ու ձեզի դէմ մեղանչեցի . և հիմա չնորհք ըրէք՝ միայն աս անգամ ներեցէք իմ
17 յանցանքս , ու ձեր Տէր Աստուծոյն աղաչեցէք՝ որ իմ վրայէս միայն աս մահը վերցընէ : Եւ անիկայ Փա-
18 րաւոնին քովէն դուրս ելաւ , ու Տէրոջը աղաչեց : Եւ Տէրը
19 սաստիկ արևմտեան հով մը խրկեց , որ մարախները վերցուց , ու Կարմիր ծովը քշեց զանոնք . Եգիպտոսի բոլոր սահմաններուն մէջ մէկ մարախ մը չմնաց : Բայց Տէրը
20 կարծրացուց Փարաւոնին սիրտը , ու անիկայ Իսրայէլի որդիքը չարձակեց :
21 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ձեռքդ դէպ՝ ի երկինքը երկընցուր , որ Եգիպտոսի երկրին վրայ խաւար ըլլայ , զգալիելի խաւար մը ըլլայ : Եւ
22 Մովսէս իր ձեռքը դէպ՝ ի երկինքը երկընցուց , ու Եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ թանձր խաւար եղաւ երեք օր . Մէկզմէկ չէին տեսներ , և
23 երեք օր մէկը իր տեղէն չելաւ . բայց Իսրայէլի բոլոր որդիքը իրենց բնակութեանցը մէջ լոյս ունէին :
Եւ Փարաւոն կանչեց Մովսէսը
24 ու ըսաւ , Գացէք՝ պաշտեցէք Եհովան . միայն ձեր հօտերը ու ձեր արջառները մնան . ձեր ընտանիքներն ալ ձեզի հետ թող երթան :
25 Եւ Մովսէս ըսաւ , Պէտք է որ դուն մեր ձեռքը զոհեր ու ողջակէզներ ալ տաս , որ մեր Տէր Աստուծոյն մատուցանենք :
26 Եւ մեր հօտերն ալ մեր հետը պիտի երթան՝ անոնցմէ մէկ կճղակ մը չմնալով . քանզի որ

հետևող ժողովուրդը ելէք . ու անկէ ետքը պիտի ելլեմ : Եւ Մովսէս 9
սաստիկ բարկութեամբ փարաւոնին
քովէն դուրս ելաւ :

Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , փա- 9
րաւոն ձեզի մոխիկ պիտի ջընէ , որ
իմ հրաշքներս շատցընեմ Եգիպտո-
սի երկրին մէջ : Եւ Մովսէս ու 10
Ահարոն սա ամէն հրաշքները փա-
րաւոնին առջևը ըրին . և Տէրը
կարծրացուց փարաւոնին սիրտը , ու
Իսրայէլի որդիքը իր երկրէն շար-
ձակեց :

ԳԼ . ԺԱ

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու 1
Ահարոնին Եգիպտոսի երկրին մէջ
ըսելով , Ես ամիսը ձեզի ամիսնե- 2
րուն սկիզբը ըլլայ . ձեզի տարւոյն
ամիսներուն առաջինը ըլլայ : Խո- 3
սեցէք Իսրայէլի բոլոր ժողովքին զրուցելով՝
ըսելով , Ես ամսուն տասնին ամէն
մէկը իրեն գառնուկ մը առնէ՝ էրէնց
հայրերուն տանը համեմատ , ոչ-
խան տան գլուխ մէկ մէկ գառնուկ :
Եւ թէ որ մէկ տունը մէկ գառնու- 4
կին քիչ կու գայ , ան հարեւը իր տա-
նը քովը եղած դրացին հետ՝ հո-
գիներուն համրանքին համեմատ առ-
նէ . գառնուկին վրայով՝ ամէն մէ-
կուն իր կերածին չափ հաշիւ ընէք :
Ձեր գառնուկը անարատ՝ արու՝ մէկ 5
տարեկան ըլլայ . ոչխարներէն կամ
այծերէն առնէք ան : Եւ մինչև տա 8
սամսուն չորեքտասաներորդ օրը պա-
հէք ան . ու Իսրայէլի ժողովքին
բոլոր բազմութիւնը մորթեն անի-
կայ իրիկուան դէմ : Եւ արիւ- 7
նէն առնեն՝ ու տուներուն երկու
կողմի դրանդեաքը ու վերի սեմին
վրայ քսեն , ուր որ զանիկայ պիտի
ուտեն : Եւ միսը ան գիշերը ու- 8
տեն . զանիկայ կրակի վրայ խորո-
ված՝ բաղարջով ու լեղի խոտերով
պիտի ուտեն . Ինկէ հում կամ 9
ջուրի մէջ եփած չուտէք , բայց
կրակի վրայ խորոված , անոր գլու-
խը ոտքերովը ու փորոտիքովը մէկ-
տեղ ուտէք : Եւ անկէ բան մը 10
չթողուք մինչև առաւօտ . ու անկէ
ինչ որ առաւօտան կը մնայ , կրա-

մեր Տէր Աստուածը պաշտելու հա-
մար անոնցմէ պարտինք առնել . ու
մենք մինչև որ հոն չերթանք , չենք
գիտեր թէ ինչով պիտի պաշտենք
27 Տէրը : Եւ Տէրը կարծրացուց փա-
րաւոնին սիրտը , որ չուզեց արձա-
28 կել զանոնք : Եւ փարաւոն ըսաւ
անոր , Կորչէ գնա . զգուշութիւն
ըրէ քու անձիդ , մէլմլեն իմ երեսս
չտեսնես . քանզի այն օրը որ իմ ե-
29 րեսս տեսնես , պիտի մեռնիս : Եւ
Մովսէս ըսաւ , Ըղէկ ըսիր . մէլմլեն
ալ քու երեսդ պիտի չտեսնեմ :

ԳԼ . ԺԱ

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , փարա-
ւոնին վրայ ու Եգիպտոսի վրայ
հարուած մըն ալ պիտի բերեմ ,
անկէետև ձեզ ասկէ պիտի արձա-
կէ . և երբոր չէզ արձակէ , ձեզ
ասկէ բոլորովին դուրս պիտի ընէ :
2 Խիմա խօսէ ժողովուրդին ականջ-
ներուն , ու ամէն մարդ իր դրացի-
էն՝ և ամէն կնիկ իր դրացիէն արծա-
թեղէն զարդեր ու ոսկեղէն զարդեր
3 խնդրեն : Եւ Տէրը շնորհք տուաւ
ժողովուրդին Եգիպտացւոց առջևը .
Մովսէս ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ
փարաւոնին ծառաներուն առջևը ու
ժողովուրդին առջևը խիստ մեծ մարդ
մըն էր :
4 Եւ Մովսէս ըսաւ , Տէրը այսպէս
կ'ըսէ , Ես կէս գիշերին Եգիպտոսի
5 մէջտեղը պիտի ելլեմ . Ու Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ ամէն առջինեկը
պիտի մեռնի , իր աթոռին վրայ
նստող փարաւոնին առջինեկէն մին-
չև աղացքին ետևը եղող աղախի-
նին առջինեկը՝ և բոլոր անասուննե-
6 րուն առջինեկը : Ու Եգիպտոսի բո-
լոր երկրին մէջ մեծ աղաղակ պիտի
ըլլայ , անանկ որ անոր պէս ոչ եղած
7 է , ոչ ալ ետքէն պիտի ըլլայ : Եւ Իս-
րայէլի որդւոցը մէկուն դէմ մարդէն
մինչև անասուն՝ շուն մըն ալ պիտի
չշարժէ իր լեզուն . որ գիտնաք թէ
Տէրը Եգիպտացւոց ու Իսրայէլի մէջ-
8 տեղը տարբերութիւն կ'ընէ : Եւ
ան բոլոր քու ծառաներդ ինծի պիտի
իջնեն , ու ինծի խոնարհութիւն
ընեն՝ ըսելով , Ելէ դուն ու բոլոր քեզի

11 կով այրէք : Եւ այսպէս պիտի ուտէք ան . ձեր գօտիները մէջքերնիդ՝ ու ձեր կօշիկները ոտքերնիդ՝ և ձեր ցուպերը ձեռքերնիդ ըլլալով . զանիկայ արտորնօք ուտէք . Տէրոջը
12 զատիկն է ան : Եւ ան գիշերը Եգիպտոսի երկրէն պիտի անցնիմ , ու Եգիպտոսի երկրին մէջ ամէն առջինեկը՝ մարդէն մինչև անասուն պիտի զարնեմ . և Եգիպտոսի բոլոր աստուածներուն վրայ դատաստան պիտի կատարեմ . ես եմ Տէրը :
13 Եւ արիւնը ձեր եղած տուներուն վրայ նշանի համար ըլլայ , ու երբոր արիւնը տեսնեմ՝ ձեր վրայէն պիտի անցնիմ . և հարուածը ձեր վրայ պիտի չգայ Յէղ կորնցընելու , երբ որ Եգիպտոսի երկիրը զարնեմ :
14 Եւ ան օրը ձեզի յիշատակի համար ըլլայ , և զանիկայ Տէրոջը տօն պահէք . ձեր սերունդին մէջ յաւիտենական կանոնով մը տօն պահէք ան :
15 Եօթը օր բաղարջ ուտէք . նոյն իսկ առաջին օրը ձեր տուներէն դուրս ձգէք խմորը . ինչու որ առջի օրէն մինչև եօթներորդ օրը ո՛վ որ խմոր կերած ուտէ , ան անձը Իսրայէլէն պիտի կորսուի :
16 Եւ առաջին օրը սուրբ ժողով մը ըլլայ , եօթներորդ օրն ալ ձեզի սուրբ ժողով մը ըլլայ . ան օրերը բնաւ գործ մը չգործուի , բայց ամէն մէկուն ուտելիքը , ան միայն պատրաստէք :
17 Եւ բաղարջներուն տօնը պահէք . քանզի ան նոյն օրուանը մէջ ձեր զօրքերը Եգիպտոսի երկրէն հանեցի . ուստի ձեր սերունդին մէջ յաւիտենական կանոնով մը ան օրը պահէք :
18 Առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրուան իրիկունէն մինչև ամսուն քսանումէկերորդ օրուան իրիկունը բաղարջ պիտի ուտէք :
19 Եօթը օր տուներնիդ խմոր չգտնուի . քանզի ո՛վ որ խմորեալ հաց ուտէ , ան անձը Իսրայէլի ժողովքէն պիտի կորսուի , թէ օտարական ըլլայ և թէ երկրին բնակը :
20 Խմորեալ բան մը պիտի չուտէք . ձեր բոլոր բնակութեանցը մէջ բաղարջ ուտէք :
21 Եւ Մովսէս կանչեց Իսրայէլի բոլոր ծերերը ու ըսաւ անոնց , Ձեր ընտանեացը համեմատ ընտրեցէք , ու առէք ձեզի ձէյդէ դառն , ու զատկին համար մորթեցէք :
22 Եւ զոպայի փունջ մը առէք , ու կոնքին մէջ եղած արիւնին թաթխեցէք , և դրանը վրայի սեմին ու երկու քովի դրանդեացը վրայ կոնքին մէջ եղած արիւնէն քսեցէք , և մինչև առտու ձեզմէ մէկը իր տանը դռնէն դուրս չելլէ :
23 Վասնզի Տէրը անցնի Եգիպտացիները զարնելու պիտի անցնի , և երբ դրանը վրայի սեմին ու երկու կողմի դրանդեացը վրայ արիւնը տեսնէ , Տէրը ան դրանը վրայէն պիտի անցնի , և պիտի չթողու սատակիչը՝ որ ձեր տուները մտնէ
24 զարնելու համար : Եւ ասանկ քանը քեզի ու քու որդւոյդ կանոն ըլլալու համար պահէք յաւիտեան :
25 Եւ ըլլայ թէ երբոր ան երկիրը գաք՝ որն որ Տէրը ձեզի պիտի տայ իր ըսածին պէս , ասանկ պաշտօնը պահէք :
26 Եւ ըլլայ թէ երբոր ձեր որդիքը ձեզի ըսեն թէ Ձեզի պաշտօնով ի՞նչ ընել կ՚ուզէք .
27 Ըսէք որ Զատիկ է Տէրոջը զատկին զոհն է , որ անիկայ Եգիպտոսի մէջ Իսրայէլի որդւոցը տուները ապառնեց : Եւ ժողովուրդը խոնարհեցաւ ու երկրպագութիւն ըրաւ :
28 Եւ Իսրայէլի որդիքը գացին , ու Տէրոջը Մովսէսին ու Ահարոնին պատուիրածին պէս ըրին . անանկ ըրին :
29 Եւ եղաւ որ կէս գիշերին Տէրը Եգիպտոսի երկրին մէջ ամէն առջինեկը զարկաւ , իր աթոռը նստող Փարաւոնին առջինեկէն մինչև բանտի մէջ եղած գերիին առջինեկը՝ և ամէն անասուններն առջինեկը :
30 Եւ Փարաւոն գիշերը եղաւ ան գիշերը ու անոր բոլոր ծառաները և բոլոր Եգիպտացիք , ու Եգիպտոսի մէջ մեծ աղաղակ մը եղաւ . քանզի տուն մը չկար որ անոր մէջ մեռեալ չըլլար :
31 Եւ գիշերով կանչեց Մովսէսը ու Ահարոնը և ըսաւ , Ելէք , ու ելէք իմ ժողովուրդիս մէջէն դուք ալ և Իսրայէլի որդիքն ալ , ու գացէք

պաշտեցէք Տ֊ուծոյն՝ ինչպէս որ ը֊
32 սիք • Նաև ձեր հօտերը ու ձեր ար֊
ջառները առէք՝ ինչպէս որ ըսիք,
ու գացէք • և իս ալ օրհնեցէք :
33 Եւ Եգիպտացիք բռնադատեցին
ժողովուրդը՝ որ շուտով ան երկրէն
դուրս խրկեն զանոնք • քանզի ըսին,
34 Ամէնքս ալ կը մեռնինք : Եւ ժո֊
ղովուրդը իրենց զանգուածը դեռ
չխմորած՝ իրենց խմորի տաշտերը ի֊
րենց լաթերովը փաթթած ուսերը֊
35 նուն վրայ վերցուցին : Եւ Իսրա֊
յէլի որդիքը Մովսէսին խօսքին պէս
ըրին ; ու Եգիպտացիներէն արծա֊
թեղէն զարդեր և ոսկեղէն զարդեր
36 ու հանդերձներ խնդրեցին : Եւ
Տէրը ժողովուրդին շնորհք տուաւ
Եգիպտացւոց առջեւը, անոնք որ
Եգիպտոսէ֊ անոնց խնդրածը տուին •
ու անոնք կողոպտեցին Եգիպտացի֊
ները :
37 Եւ Իսրայէլի որդիքը Ռամեսէն
դէպ՝ի Սոկքովթ ճամբեցին • ընտա֊
նիքներէն զատ՝ վեց հարիւր հազարի
չափ հետեւակ էրիկ մարդիկ էին :
38 Եւ անոնց հետ խառնիճաղանճ բազ֊
մութիւն ալ ելաւ • և ոչխարները
ու արջառները խիստ մեծ հօտ էին :
39 Եւ Եգիպտոսէն իրենց հանած
զանգուածէն անխմոր շրթեր ե֊
փնցին, ինչու որ խմորեալ չէր •
քանզի Եգիպտոսէն վռնտուեցան,
ու չէին կրնար ուշանալ • ու իրենց
պաշար ալ չէին պատրաստեր :
40 Եւ Եգիպտոսի մէջ Իսրայէլի
որդւոցը բնակած ժամանակը չորս
41 հարիւր երսուն տարի էր : Եւ եղաւ
որ չորս հարիւր երսուն տարիներուն
վերջը՝ ան նոյն օրը Տէրոջը բոլոր
զօրքերը Եգիպտոսի երկրէն ելան :
42 Ասիկայ Տէրոջը համար պահելու
գիշեր մըն է, ինչու որ զանոնք Ե֊
գիպտոսի երկրէն հանեց • ասիկա ան
գիշերն է Տէրոջը համար Իսրայէլի
բոլոր որդիներէն իրենց ազգերուն
մէջ պահուելու :
43 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին ու Ա֊
հարոնին, Ասիկա է զատկին կանոնը •
բնաւ մէկ օտարական մը անկէ պիտի
44 չուտէ • Հայց ամէն մարդուն առա֊
կով ծախու առած ծառան՝ երբոր
զանիկայ թլփատես, ան առնէը թող
ուտէ անկէ : Օտարական ու վարձա֊ 45
կան ծառան անկէ պիտի չուտէ :
Մէկ տան մէջ պիտի ուտուի ան • 46
տունէն դուրս չհանես ան միսէն •
ու անոր մէկ ոսկորը պիտի չկոտրէք :
Իսրայէլի բոլոր ժողովքը ընէ ան : 47
Եւ երբ օտարական մը քու քովդ 48
պանդխտանալու ըլլայ, ու Տէրոջը
զատիկ ընելու ըլլայ, անոր ամէն
արուն թրջդ թլփատուի, և ան ա֊
տենը ան ընելու մօտենայ, ու ինքը
երկրին բնակին պէս ըլլայ • քանզի
անթլփատ մէկը բնաւ անկէ պիտի
չուտէ : Երկրացիին ու ձեր մէջը 49
բնակող օտարականին մէկ օրէնք
ըլլայ : Եւ Իսրայէլի բոլոր որդի֊ 50
քը Տէրոջը Մովսէսին ու Ահարոնին
պատուիրածին պէս ըրին • անանկ
ըրին : Եւ եղաւ որ՝ ան նոյն օրը 51
Տէրը Եգիպտոսի երկրէն հանեց Իս֊
րայէլի որդիքը իրենց զօրքերովը :

ԳԼ • ԺԶ

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը֊ 1
սելով, Սրբէ ինձի ամէն անդ֊ 2
րանիկը՝ ամէն արգանդ բացողը Իս֊
րայէլի որդւոցը մէջ, մարդէն ալ՝
անասունէն ալ • ան իմս է : Եւ 3
Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին, Յի֊
շեցէք աս օրը որ Եգիպտոսէն ծա֊
ռայութեան տունէն ելաք • ինչու որ
Տէրը ձեզ ասկից զօրաւոր ձեռքով
հանեց • և խմորեալ հաց պիտի չու֊
տուի : Դուք այսօր ելաք, Ամիս 4
ամուն մէջ : Եւ ըլլայ որ երբ Տէ֊ 5
րը տանելու ըլլայ քեզ Քանանա֊
ցւոց ու Քետացւոց և Ամորհացւոց
ու Խուացւոց և Յեբուսացւոց եր֊
կիրը՝ որն որ քեզի տալու համար
քու հայրերուդ երդում ըրաւ, ան
երկիրը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ,
աս ամուն մէջ պիտի կատարես աս
պաշտօնը : Վեց օր բաղարջ պի֊ 6
տի ուտես, և եօթներորդ օրը տօն
ըլլայ Տէրոջը : Ան եօթը օրերուն 7
մէջ բաղարջ պիտի ուտուի • ու
քովդ խմորեալ հաց պիտի չտես֊
նուի • ոչ ալ քու քովդ խմոր պիտի
տեսնուի քու բոլոր սահմաններուդ
մէջ : Եւ ան օրը քու որդւոյդ 8

պիտի պատմես՝ ըսելով. Ա՛ս անոր համար է որ Տէրը ըրաւ ինծի, երբ-
9 որ ես Եգիպտոսէն ելայ: Եւ ա-
սիկայ քեզի նշանի համար պիտի
ըլլայ ձեռքիդ վրայ, ու քու աչքե-
րուդ մէջտեղը յիշատակի համար,
որ Տէրոջը օրէնքը քու բերնիդ մէջ
ըլլայ. ինչու որ Տէրը քեզ զօրա-
ւոր ձեռքով հանեց Եգիպտոսէն:
10 Ասոր դուն աս կանոնը տարիէ
տարի իր ատենին պիտի պահես:
11 Եւ ըլլայ որ՝ երբ Տէրը քեզ Քա-
նանացւոց երկիրը տանի՝ ինչպէս որ
քեզի ու քու հայրերուդ երդում
12 ըրաւ, ու զանիկայ քեզի տայ, Ին
ամէնը՝ որ արգանդ կը բանայ, Տե-
րոջը համար պիտի պատես. և քու
ունեցած անասուներդ ամէն առջի-
նեկ արուները Տէրոջը պիտի ըլլայ:
13 Եւ իշուն ամէն առջինեկը ոչխարով
մը փրկես. և թէ որ չփրկես, անոր
վիզը պիտի կտրես. ու քու որ-
դւոյդ մէջ մարդոց ամէն անդրանիկը
14 պիտի փրկես: Եւ ըլլայ որ երբ
քու որդիդ օր մը քեզի հարցընէ
ըսելով, Ո՞նչ է աս. անոր պիտի
ըսես թէ Տէրը մեզ Եգիպտոսէն՝
ծառայութեան տունէն զօրաւոր ձեռ-
15 քով հանեց. Եւ եղաւ որ երբ Փա-
րաւոն խստացաւ ու մեզ արձակել
չուզեց, Տէրը Եգիպտոսի երկրին
մէջ ամէն առջինեկը՝ մարդու առջի-
նեկէն մինչև անասունի առջինեկը
մեռցուց. անոր համար ես ամէն
արգանդ բացող արուն Տէրոջը զոհ
կ՚ընեմ, ու իմ որդւոցս ամէն առ-
16 ջինեկը կը փրկեմ: Եւ ասիկայ քու
ձեռքիդ վրայ նշանի համար՝ ու
աչքերուդ մէջտեղը ճակատնոցի հա-
մար ըլլայ. ինչու որ Տէրը մեզ Ե-
գիպտոսէն զօրաւոր ձեռքով հանեց:
17 Եւ եղաւ որ երբ Փարաւոն ժո-
ղովուրդը արձակեց, Աստուած զա-
նոնք Փղշտացւոց երկրին ճամբայէն
չտարաւ, թէ և ան ճամբան մօտ
էր. քանզի Աստուած ըսաւ,
Ըլլայ որ ժողովուրդը զղջայ՝ երբոր
պատերազմը տեսնէ, ու Եգիպտոս
18 դառնայ. Հապա Աստուած ժողո-
վուրդը Կարմիր ծովուն անապատին
ճամբայէն պտըտցուց. ու Իսրայէ-
լի որդիքը զուսդ զուսդ Եգիպտո-
սի երկրէն ելան: Եւ Մովսէս 19
Յովսէփին ոսկորները իր հետը ա-
ռաւ. ինչու որ անիկայ Իսրայէլի
որդւոցը հաստատ երդում ընել
տուաւ՝ ըսելով. Ինչուշտ Աստուած
ձեզի այցելութիւն պիտի ընէ, ու
իմ ոսկորներս ասկէ հետերնիդ հա-
նեցէք:
Եւ Սոկքովթէն չուեցին, ու 20
Ութոմին մէջ անապատին ծայրը
իջևան ըրին: Եւ Տէրը անոնց առ- 21
ջևէն կ՚երթար ցորեկը ամպի սիւնով՝
անոնց ճամբայ ցուցընելու համար,
ու գիշերը կրակի սիւնով՝ անոնց լոյս
տալու համար, որ ցորեկ ու գիշեր
երթան: Ցորեկը ամպի սիւնը 22
ու գիշերը կրակի սիւնը՝ ժողո-
վուրդին առջևէն չպակսեցուց:

ԺԴ. ԺՈՂ

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե- 1
լով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը՝ 2
որ դառնան ու Փիհահիրոթին առջևը՝
Մագդողին ու ծովուն մէջտեղը բա-
նակ դնեն. Ենէղսափոնին առջին՝
անոր դիմացը ծովուն քովը բանակ
դրէք: Եւ Փարաւոն Իսրայէլի 3
որդւոցը համար պիտի ըսէ թէ
Երկրին մէջ մոլորած են, անա-
պատը անոնց բոլորտիքը պատեց:
Եւ Փարաւոնին սիրտը պիտի 4
կարծրացընեմ, ու անոնց ետևէն
պիտի իյնայ. ու ես Փարաւոնին
վրայ և անոր բոլոր զօրքերուն վրայ
պիտի փառաւորուիմ, ու Եգիպտա-
ցիք պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէ-
րը: Եւ անոնք անանկ ըրին:
Եւ պատմուեցաւ Եգիպտոսի 5
թագաւորին թէ ժողովուրդը փա-
խաւ, և Փարաւոնին ու անոր ծա-
ռաներուն սիրտը ժողովուրդին դէմ
դարձաւ՝ ու ըսին, Մենք ինչո՞ւ
ըրինք աս բանը, որ Իսրայէլը մե-
զի ծառայութիւն ընելէն թող
տուինք: Եւ իր կառքը պատրաս- 6
տեց, ու իր ժողովուրդը իր հետը ա-
ռաւ: Եւ վեց հարիւր ընտիր կառ- 7
քեր՝ ու Եգիպտոսի բոլոր կառքերը՝ և
անոնց ամէն մէկուն վրայ ոստիկան-
ներ առաւ: Եւ Տէրը Եգիպտոսի 8

Փարաւոն թագաւորին սիրտը կարծրացուց , ու անիկայ Իսրայէլը որդւոցը ետևէն ինկաւ . և Իսրայէլի որդիքը բարձր ձեռքով ելան :
9 Հայց Եգիպտացիք անոնց ետևէն ինկան , Փարաւոնին ամէն ձիերը ու կառքերը՝ և անոր ձիաւորներն ու զօրքերը , և հասան անոնց՝ որ բանակած էին ծովին մօտ Փիհահիրոթին քովը՝ Բէելզեփոնին առջեւ :
10 Եւ երբ Փարաւոն մօտեցաւ , Իսրայէլի որդիքը իրենց աչքերը վերցուցին , և ահա Եգիպտացիք իրենց ետևէն կու գային , ու խիստ վախցան . և Իսրայէլի որդիքը աղաղակեցին Տէրոջը :
11 Եւ ըսին Մովսէսին , Եգիպտոսի մէջ գերեզմաններ չըլլալուն համար մեզ անապատին մէջ մեռնելու բերիր . ինչ է սա մեզի ըրածդ որ մեզ Եգիպտոսէն հանեցիր :
12 Ա՛ս չէ՞ր ան խօսքը՝ որ քեզի ըսուցինք Եգիպտոսին մէջ՝ ըսելով , Թո՛ղ տուր մեզ՝ որ Եգիպտացւոց ծառայութիւն ընենք . քանզի աւելի աղէկ է մեզի Եգիպտացւոց ծառայութիւն ընել , քան թէ անապատին մէջ մեռնիլ :
13 Եւ Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին , Մի վախնաք , կայնեցէ՛ք , ու տեսէ՛ք Տէրոջը փրկութիւնը՝ որ այսօր պիտի ընէ ձեզի , ինչու որ ասօրուան ձեր տեսած Եգիպտացիները միմիայն պիտի չտեսնէք յաւիտեան :
14 Տէրը ձեզի համար պիտի պատերազմի , ու դուք լո՛ւռ կեցէ՛ք :
15 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ինչո՞ւ ինծի կ՚աղաղակես . ըսէ՛ Իսրայէլի որդւոցը որ երթան .
16 Եւ դուն գաւազանդ վերցո՛ւր , ու ձեռքդ ծովուն վրայ երկլեցո՛ւր , ու զանի՛կ զանիկ անոնք ծովուն մէջէն չորութեամբ երթան :
17 Եւ ես ահա Եգիպտացւոց սիրտը պիտի կարծրացնեմ , ու անոնց ետևէն պիտի երթան . և ես Փարաւոնին ու անոր բոլոր զօրքերուն վրայ՝ անոր կառքերուն ու անոր ձիաւորներուն վրայ փառաւորուելիս , Եգիպտացիք պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :
19 Եւ Աստուծոյ հրեշտակը՝ որ Իսրայէլի բանակին առջեւէն կ՚երթար , ելաւ , ու անոնց ետեւը դնաց . և ամպի սիւնը ելաւ անոնց առջեւէն՝ ու անոնց ետին կայնեցաւ .
20 Եւ Եգիպտացւոց բանակին ու Իսրայէլի բանակին մէջտեղը եկաւ՝ ու Եգիպտացւոց ամպ ու խաւար եղաւ , բայց Իսրայէլացւոց գիշերը լոյս կու տար . և բոլոր գիշերը իրարու չմօտեցան :
21 Եւ Մովսէս իր ձեռքը ծովուն վրայ երկլեցուց , ու Տէրը սաստիկ արեւելեան հովով ետ դարձուց ծովը բոլոր գիշերը , և ծովը ցամաք ըրաւ , ու ջուրերը ձեղքուեցան :
22 Եւ Իսրայէլի որդիքը ծովուն մէջէն ցամաքով քալեցին . ու ջուրերը անոնց աջ կողմէն ու ձախ կողմէն պարիսպ եղան :
23 Եւ Եգիպտացիք անոնց ետևէն ինկան , ու Փարաւոնին բոլոր ձիերը՝ կառքերը ու ձիաւորները անոնց ետևէն ծովուն մէջտեղը գացին :
24 Եւ եղաւ որ առաւօտեան պահուն Տէրը Եգիպտացւոց բանակին նայեցաւ կրակի ու ամպի սիւնէն , ու Եգիպտացւոց բանակը խառնակեցաւ մէջ ձգեց .
25 Եւ անոնց կառքերուն անիւները հանեց , ու դժուարութեամբ վարել տուաւ . անոնք որ Եգիպտացիք ըսին , Փախչինք Իսրայէլին երեսէն , ինչու որ ա՛ս Եհովան անոնց համար Եգիպտացւոց հետ կը պատերազմի :
26 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ձեռքդ ծովուն վրայ երկլեցո՛ւր , որ ջուրերը Եգիպտացւոց վրայ՝ անոնց կառքերուն ու անոնց ձիաւորներուն վրայ դառնայ :
27 Եւ Մովսէս իր ձեռքը ծովուն վրայ երկլեցուց , և առաւուան դէմ ծովը իր տեղը դարձաւ , ու Եգիպտացիք անոր դիմացէն փախան . և Տէրը թօթափեց Եգիպտացիները ծովուն մէջ :
28 Եւ ջուրերը դարձան ու ծածկեցին փարաւոնին կառքերը ու ձիաւորները և բոլոր զօրքերը՝ որոնք անոնց ետևէն ծովուն մէջ մտան . ու անոնցմէ մէկն ալ չմնաց :
29 Հայց Իսրայէլի

որդիքը ծովուն մէջէն չամաքով կ'երթային, և ջուրերը անոնց աջ կողմէն ու ձախ կողմէն անոնց պա-
30 րիսպ էին: Նո Տէրը այն օրը Նոգիպտացւոց ձեռքէն ապատեց Իսրայէլը. ու Իսրայէլ մեռած տեսաւ Նգիպտացիները ծովուն եզերքը:
31 Նո Իսրայէլ տեսաւ այն մեծ գործը՝ որն որ Տէրը ըրաւ Նգիպտացւոց վրայ. ու ժողովուրդը վախցաւ Տէրոջմէն, ու հաւատացի Տէրոջը և անոր ծառային Մովսէսին:

ԺԵ. ԺԱ

1 Այն ատենը Մովսէս ու Իսրայէլի որդիքը սա երգը երգեցին Տէրոջը, և խօսեցան ըսելով, Պիտի երգեմ Տէրոջը, ինչու որ փառքով փառաւորեալ է. ձին ու անոր հեծեալը
2 ծովը նետեց: Տէրն է իմ զօրութիւնս ու իմ գովեստիս, և իմ փրկութիւնս եղաւ. Ասիկայ է իմ Աստուածս, ու պիտի փառաւորեմ զանիկայ. իմ հօրս Աստուածն է, ու պիտի բարձրացընեմ զանի-
3 կայ: Տէրը հզօր պատերազմող է. անոր անունը ՆԱՄԱՅՑ է:
4 Փարաւոնին կառքերը ու անոր զօրքերը ծովը նետեց. և անոր ընտիր սատիկաններն ալ Կարմիր ծովուն
5 մէջ ընկղմեցան: Նդունդները ծածկեցին զանոնք. քարի պէս խո-
6 րունկը իջան: Ձու աջ ձեռքդ՝ ով Տէր, փառաւորեալ է զօրութեամբ. քու աջ ձեռքդ՝ ով Տէր,
7 խորտակեց թշնամին: Նւ քու փառացդ մեծութեամբդ քեզի դէմ կանգնողները կործանեցիր. քու բարկութիւնդ խրկեցիր, որ զանոնք յարդի
8 պէս կերաւ: Նւ քու շունչիդ փչելովդ ջուրերը ժողվուեցան. հեղեղները դէզի պէս կայնեցան. ծովուն մէջտեղը անդունդները պաղեցան:
9 Թշնամին ըսաւ, Պիտի հալածեմ, պիտի հասնիմ, աւարը պիտի բաժնեմ. իմ անձս անոնցմէ պիտի կըշտանայ. իմ սուրս պիտի քաշեմ,
10 իմ ձեռքս զանոնք պիտի աւրէ: Ձու հովդ փչեցիր, ծովը զանոնք ծածկեց. զօրաւոր ջուրերուն մէջ կա-
11 պարի պէս ընկղմեցան: Ով Տէր,

աստուածներուն մէջ քեզի պէս ով կայ. սրբութեան մէջ փառաւորեալ, օրհնութեան մէջ պատշելի, հրաշքներ ընող ով կայ քեզի նման:
12 Ձու աջ ձեռքդ երկրընդուցիր, եր-
13 կիրը զանոնք կլլեց: Ձու ողորմութեամբդ առաջնորդեցիր այս ժողովուրդին՝ որ ազատեցիր. քու զօրութեամբդ տարիր զանոնք քու սուրբ բնակութիւնդ:
14 Ժողովուրդները պիտի լսեն ու սարսափին. Փղշտացւոց երկրին բնակիչները ցաւ պիտի բռնէ:
15 Այն ատենը Նդոմի իշխանները պիտի տագնապին. Մովաբին զօրաւորները պիտի դողան. Կանանաւ բոլոր բնակիչները պիտի հալին:
16 Անոնց վրայ վախ ու դող պիտի իյնայ. քու բազուկիդ մեծութենէն քար պիտի կտրին, մինչև որ անցնի քու ժողովուրդդ՝ ով Տէր, մինչև որ անցնի այս ժողովուրդը՝ որ դուն ստացար:
17 Պիտի բերես զանոնք, ու քու ժառանգութեանդ լեռը պիտի տնկես զանոնք, ով Տէր, այն տեղը՝ որն որ քու բնակութեանդ համար շինեցիր. ով Տէր, այն սրբարանին մէջ՝ որն որ քու ձեռքերդ շինեցին:
18 Տէրը պիտի թագաւորէ յաւիտեան յաւիտենից:
19 Վասնզի Փարաւոնին ձիերը իր կառքերովը ու ձիաւորներովը ծովը մտան, և Տէրը ծովուն ջուրերը անոնց վրայ դարձուց. բայց Իսրայէլի որդիքը ծովուն մէջէն չամաքով գացին:
20 Նւ Ահարոնին քոյրը Մարիամ մարգարէուհին թմբուկը իր ձեռքը առաւ. ու բոլոր կիներն ալ թմբուկներով ու պարերով անոր ետևէն
21 ելան: Նւ Մարիամ պատասխան տուաւ անոնց, Երգեցէք Տէրոջը՝ ինչու որ փառքով փառաւորեալ է. ձին ու անոր հեծեալը ծովը նետեց:
22 Նւ Մովսէս Կարմիր ծովէն ճամբայ հանեց Իսրայէլը, ու Սուրի անապատը ելան. և երեք օրուան ճամբայ գացին անապատին մէջ, ու ջուր չգտան:
23 Ու երբոր Մեռայ եկան, չկրնար խմել Մեռայի ջուրերէն, ինչու որ դառն էին. ա-
որ համար անոր անունը Մեռայ

24 կոչուեցաւ : Եւ ժողովուրդը
տրտնջեց Մովսէսին դէմ՝ ըսելով ,
25 Ո՞նչ խմենք : Եւ անիկայ Տէրո-
ջը աղաղակեց , ու Տէրը անոր փայտ
մը ցուցուց , որն որ ջուրերուն մէջ
դրածին պէս՝ ջուրերը անուշցան :
Հոն անոնց կանոն ու դատաստան
26 դրաւ , և հոն փորձեց զանոնք , Եւ
ըսաւ , Թէ որ Տէրոջը քու Աստու-
ծոյդ ձայնին ուշադրութեամբ մտիկ
ընես , ու ինչ որ անոր առջին շի-
տակ է՝ ընես , և անոր պատուիրանք-
ներուն ականջ դնես , ու անոր բո-
լոր կանոնները պահես , ան ախտե-
րուն մէկը քու վրադ պիտի չբերեմ ,
որոնք Եգիպտացւոց վրայ բերի .
ինչու որ ես եմ Տէրը՝ որ քեզ կը
բժշկեմ :
27 Եւ եկան Եղիմ , ու հոն տաս-
ներկու ջուրի աղբիւրներ ու եօթա-
նասուն արմաւենիներ կային . և հոն
ջուրերուն քովը բանակ դրին :

ԳԼ. Ժ.Ջ.

1 Եւ ջուեցին Եղիմէն , ու Իսրայէլի
որդւոցը բոլոր ժողովքը եկան
Սին անապատը՝ որ Եղիմին ու Սի-
նայի միջտեղն է , անոնց Եգիպտո-
սի երկրէն ելլելուն երկրորդ ամսուն
2 տասնուհինգերորդ օրը : Եւ Իս-
րայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը անա-
պատին մէջ Մովսէսին ու Ահարոնին
3 դէմ տրտունջ ըրին . Եւ Իսրայէ-
լի որդիքը ըսին անոնց , Երանի թէ
Տէրոջը ձեռքովը մեռած ըլլայինք
Եգիպտոսի երկրին մէջ , երբոր մի-
սի կաթսաներուն քովը նստած էինք ,
ու կուշտ հաց կ՚ուտէինք . քանզի
մեզ ասանապատը հանեցիք , որ
բոլոր աս ժողովքը անօթութենէն
մեռցընէք :
4 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ահա
ես ձեզի երկինքէն հաց պիտի տե-
ղամ , և ժողովուրդը պիտի ելլէ
ու օրէ օր ժողվէ ամէն մէկ օրուան
պէտք եղածը , որ փորձեմ զանոնք՝
թէ իմ օրէնքիս համեմատ պիտի
5 քալեն՝ թէ չէ : Եւ ըլլայ որ վե-
ցերորդ օրը բերածնին պատրաստեն ,
և անիկայ ամէն օրուան ժողվածնե-
նուն կրկինը ըլլայ :

Եւ Մովսէս ու Ահարոն ըսին Իս- 6
րայէլի բոլոր որդւոցը , Ո՛ իրիկուն
պիտի գիտնաք որ ձեզ Եգիպտոսի
երկրէն հանողը Եհովան է : Եւ առա- 7
ւօտուն պիտի տեսնէք Տէրոջը փառ-
քը , ինչու որ Տէրոջը դէմ ձեր ըրած
տրտունջը ինքը լսեց . և մենք ո՞վ ենք՝
որ մեզի դէմ կը տրտնջէք : Եւ Մով- 8
սէս ըսաւ , Երբոր Տէրը ձեզի իրիկու-
նը ուտելու միս , ու առաւօտուն կըշ-
տանալու չափ հաց տայ , պէտի գիտնաք
որ Տէրը լսած է ձեր ընդդէմ ըրած տըր-
տունջնիդ . և մենք ո՞վ ենք . ձեր
տրտունջը մեզի դէմ չէ , հապա Տէ-
րոջը դէմ : Եւ Մովսէս ըսաւ Ահա- 9
րոնին , Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո-
ղովքին ըսէ , Տէրոջը առջևը մօտե-
ցէք . ինչու որ ձեր տրտունջը լսեց :
Եւ եղաւ որ երբ Ահարոն Իսրա- 10
յէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին կը
խօսէր , անոնք դէպ՚ի անապատը
նայեցան , և ահա Տէրոջը փառքը
ամպին մէջ երեցաւ : Եւ Տէրը 11
խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , Իս- 12
րայէլի որդւոցը տրտունջը լսեցի ,
խօսէ անոնց՝ ըսելով , Իրիկուան
դէմ միս պիտի ուտէք , ու առտը-
ւանց հացով պիտի կշտանաք . և
պիտի գիտնաք թէ ես եմ Եհովայ
ձեր Աստուածը :
Եւ եղաւ որ իրիկունը լորամար- 13
գիներ ելան , ու բանակը ծածկե-
ցին . և առտուանց բանակին բո-
լորտիքը ցօղ իջաւ : Ու երբոր 14
իջած ցօղը վերցաւ , ահա անապա-
տին երեսին վրայ մանր թեփաձև բան
մը կար՝ եղեամի պէս մանր գետնին
վրայ : Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը 15
տեսան , իրարու ըսին , Ի՞նչ է աս .
քանզի ինչ ըլլալը չէին գիտեր . ու
Մովսէս ըսաւ անոնց , Ա՛յս է ան հա-
ցը՝ որ Տէրը ձեզի ուտելու տուաւ :
Տէրոջը պատուիրած բանը աս է . 16
ժողվեցէք անկէ ամէն մէկներնիդ իր
կերածին չափ . ամէն մէկներնիդ իր
վրանին մէջ եղողներուն համար՝
ձեր հոգիներուն համրանքին նայելով՝
մարդ գլուխ մէյմէկ օմէր առնէք :
Եւ Իսրայէլի որդիքը այնպէս ըրին . 17
և որը շատ՝ ու որը քիչ ժողվեց :
Եւ երբ օմէրով կը չափէին , շատ 18

ունեցողինը չաւելցաւ, ու քիչ ունեցողինը չպակսեցաւ. ամէն մէկը
19 իր կերածին չափ ժողվեց: Ու Մովսէս ըսաւ անոնց, Մէկը անկէ
20 մինչև առաւօտ չպահէ: Բայց մարիկ չըրին Մովսէսին, հապա ոմանք թողուցին անկէ մինչև առաւօտ, և որդեներ ելան ու հոտեցաւ. և Մովսէս
21 բարկացաւ անոնց: Ու ամէն առաւօտ կը ժողվէին անկէ ամէն մէկը իր կերածին չափ. ու արևը տաքցածին պէս կը հալէը:
22 Ու եղաւ որ վեցերորդ օրը կրկնապատիկ ուտելիք՝ երկու ամէն մէկուն համար հրկու օմէր ժողվեցին. և ժողովքին բոլոր իշխանները եկան ու պատմեցին Մովսէսին:
23 Ու անիկայ ըսաւ անոնց, Ա՛յս է Տէրոջը ըսածը. Ա՛ղը հանգստութեան սուրբ շաբաթն է Տէրոջը. ինչ որ պիտի եփէք՝ եփեցէք, և ինչ որ պիտի եռացընէք՝ եռացուցէք, ու ինչ որ կ'աւելնայ՝ ձեզի համար առաւօտեան պահուելու թողուցէք:
24 Ու անիկայ առաւօտեան թողուցին Մովսէսին հրամայածին պէս. և ո՛չ հոտեցաւ, ո՛չ ալ անոր մէջը որդ
25 եղաւ: Ու Մովսէս ըսաւ, Այսօր կերէք ան, ինչու որ այսօր շաբաթ է Տէրոջը. այսօր դաշտին մէջ անկէ
26 պիտի չգտնէք: Վեց օր պիտի ժողվէք անիկայ. բայց եօթներորդ օրը՝ որ շաբաթ է, պիտի չգտնուի:
27 Ու եղաւ որ եօթներորդ օրը ժողովուրդէն ոմանք ժողվելու ելան, ու
28 չգտան: Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Մինչև ի՛նչ չէք ուզեր պահել իմ պատուիրանքներս ու օրէնքներս:
29 Նայեցէք որ Տէրը տուաւ ձեզի շաբաթը, անոր համար վեցերորդ օրը ինքը ձեզի երկու օրուան հաց կու
տայ. ամէն մէկերնիդ իր տեղը թող նստի. մէկը իր տեղէն չելլէ եօթ
30 ներորդ օրը: Ու ժողովուրդը
31 հանգստացաւ եօթներորդ օրը: Ու Իսրայէլի որդիքը անոր՝ անունը Ման դրին. ու ան գինձի սերմի պէս ճերմակ՝ ու անոր համը մեղրով չիաւած դաթայի պէս էր:
32 Ու Մովսէս ըսաւ, Տէրոջը հրամայած բանը սա է. Ընկէ օմէր մը
լեցուցէք՝ որ ձեր սերունդին մէջ պահուի. որ անոնք տեսնեն ան հացը՝ որն որ ձեզի կերցուցի անապատին մէջ՝ երբոր ձեզ Եգիպտոսէ երկրէն հանեցի: Ու Մովսէս ըսաւ 33
Ահարոնին, Սափոր մը առ, ու անոր մէջը օմէր մը լեցուն մանանայ դիր. և անիկայ ձեր սերունդին մէջ պահուելու համար Տէրոջը առջև դիր: Ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին 34
պատուիրեց, անանկ ալ Ահարոն վկայութեան առջև դրաւ զանիկայ որ պահուի: Ու Իսրայէլի որդիները 35
քառասուն տարի կերան մանանան, մինչև որ չէն երկիրը եկան. մանանան կերան՝ մինչև որ Քանանու երկրին սահմանը հկան: Ու 36
օմէրը տասներորդ մասն է:

ԳԼ. ԺԷ.

Ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո- 1
ղովքը Տէրոջը բերանին պէս իրենց դնացքին համեմատ Սին անապատէն ելլելով, և Ռափիդիմի մէջ բանակ դրին. ու ժողովուրդին համար
ջուրը չկար: Ու ժողո- 2
վուրդը Մովսէսին հետ վիճեցաւ ու ըսաւ, Մեզի ջուր տուր որ խմենք. և Մովսէս ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ հետս կը վիճիք. ինչո՞ւ Տէրը կը փորձէք: Ու ժողովուրդը հոն ջուրի համար ծարաւեցաւ. ու ժողովուրդը Մովսէսին դէմ տրտունջ ըրաւ ու ըսաւ, Ինչո՞ւ համար մեզ Եգիպտոսէն հանեցիր, որ մեզ ու մեր որդիները և մեր հօտերը ծարաւութեամբ մեռցընես:

Ու Մովսէս Տէրոջը աղաղակեց 4
ըսելով, Ի՞նչ ընեմ սա ժողովուրդին. գրեթէ պատրաստ են ինծի քարկոծելու: Ու Տէրը ըսաւ Մով- 5
սէսին, Ժողովուրդին առջևը անցիր, ու Իսրայէլի ծերերէն քու հետդ առ, և քու գաւազանդ՝ որով գետը զարկիր, ձեռքդ առ ու գնա: Ահա Քորէբին մէջ ժայռին վրայ 6
հոն քու առջևդ կը կայնիմ, և ժայռին զարկ, ու անկէ ջուր պիտի ելլէ, և ժողովուրդը պիտի խմէ: Ու Մովսէս անանկ ըրաւ Իսրայէլի ծերերուն առջևը: Ու ան տեղին 7

անունը Պաաս ու Մելիպա դրաւ. ինչու որ Իսրայէլի որդիքը հոն վիճեցան, և Տէրը փորձեցին՝ ըսելով, Արդեօք Տէրը մեր մէ՞ջն է թէ չէ:
8 Ան ատենը Ամաղէկը եկաւ, ու Ռափիդիմի մէջ Իսրայէլին հետ պատերազմեցաւ: 9 Եւ Մովսէս ըսաւ Յեսուին, Մեզի մարդիկ ընտրէ, ու Ամաղէկին հետ պատերազմելու ելլէր. վաղը ես բլուրին գլուխը պիտի կայնիմ՝ Աստուծոյ գաւազանը ձեռքս բռնած: 10 Յեսու Մովսէսին ըսածին պէս ըրաւ, ու Ամաղէկին հետ պատերազմեցաւ, և Մովսէս, Ահարոն ու Ովր բլուրին գլուխը ելան: 11 Եւ կ'ըլլար որ երբոր Մովսէս իր ձեռքերը վեր կը վերցնէր, Իսրայէլը կը յաղթէր, ու երբոր իր ձեռքերը վար կ'իջեցնէր, Ամաղէկը կը յաղթէր: 12 Եւ Մովսէսին ձեռքերը ծանրանալուն՝ քար մը առին ու անոր տակը դրին, և ինքը անոր վրան նստաւ. ու Ահարոն և Ովր մէկը մէկ կողմէն ու մէկալը միւս կողմէն՝ անոր ձեռքերը վեր բռնեցին, ու մինչև արեգակին մարը մտնելը անոր ձեռքերը 13 հաստատուն մնացին: Եւ Յեսու սուրի բերնէ անցուց Ամաղէկը ու 14 անոր ժողովուրդը: Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Այիկայ յիշատակի համար գիրքի մէջ գրէ, ու Յեսուին իմացո՛ր՝ որ Ամաղէկին յիշատակը երկինքին տակէն բոլորովին պիտի 15 ջնջեմ: Եւ Մովսէս սեղան մը շինեց, ու անոր անունը Եհովանիսի 16 դրաւ, Ու ըսաւ, Քանի Տէրը երդում ըրաւ ըսելով Ընչ Տէրը ազգ ազգ պիտի պատերազմի Ամաղէկին դէմ:

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ Մովսէսին աները՝ Մադիամու քուրմը Յոթոր լսեց ան ամէնը որ Աստուած ըրաւ Մովսէսին ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին, Ե թէ Տէրը 2 Եգիպտոսէն հանեց Իսրայէլը. Եւ Մովսէսին աները Յոթոր առաւ Մովսէսին կնիկը Սեպփորան, անկայ եւս խրկելէն ետքը. Եւ անոր 3 երկու որդիքը՝ որոնց մէկուն անու-

նը Գերսամ էր. ինչու որ ինքը ըսաւ Պանդուխտ եմ. Եւ մէկալին անունը Եղիաղար էր. ինչու որ ըսաւ, Իմ հօրս Աստուածը իմ օգնականս էր, ու ինծի Փարաւոնին սուրէն ազատեց: 5 Եւ Մովսէսին աները Յոթոր անոր որդիներովը ու անոր կնիկովը եկաւ Մովսէսին դէպ'ի անապատը՝ ուր որ անիկայ բանակ դրեր էր Աստուծոյ լեռանը քովը. 6 Եւ ինծի Մովսէսին ըսելով, Ես քու աներդ Յոթոր քեզի կու գամ, նաև քու կնիկդ իր երկու որդիքը իր հետը ունենալով: 7 Եւ Մովսէս իր աները դիմաւորելու ելաւ, և անոր խոնարհութիւն ըրաւ ու համբուրեց զանիկայ. և իրարու ողջոյնը հարցուցին ու վրանը մտան: 8 Եւ Մովսէս իր աներոջը պատմեց ան ամէնը՝ որ Տէրը ըրաւ Փարաւոնին ու Եգիպտացիներուն՝ Իսրայէլին համար, և ճամբուն մէջ բոլոր իրենց քաշած աշխատութիւնը, ու Տէրոջը զանոնք ազատելը: 9 Եւ Յոթոր ուրախացաւ բոլոր բարութիւններուն համար՝ որ Տէրը ըրաւ Իսրայէլին, փրկելով զանոնք Եգիպտացւոց ձեռքէն: 10 Եւ Յոթոր ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ Տէրը՝ որ ազատեց ձեզ Եգիպտացւոց ձեռքէն՝ ու Փարաւոնին ձեռքէն. ինչու որ ազատեց ժողովուրդը Եգիպտացւոց ձեռքէն տակէն: 11 Հիմա գիտեմ որ Եհովան բոլոր աստուածներէն մեծ է. քանզի ինչ բանի մէջ որ կը հպարտանային, անոնցմէ վեր էր: 12 Եւ Մովսէսին աները Յոթոր ողջակէզ ու զոհ բերաւ Աստուծոյ. և Ահարոն ու Իսրայէլի բոլոր ծերերը Մովսէսին աներոջը հետ Աստուծոյ առջեւը հաց ուտելու եկան:

13 Եւ եղաւ որ հետեւեալ օրը Մովսէս ժողովուրդը դատելու նստաւ, ու ժողովուրդը առաւօտէն մինչեւ իրիկուն Մովսէսին քովը կայնեցաւ: 14 Եւ Մովսէսին աները երբոր տեսաւ ինչ որ կ'ընէր Մովսէս ժողովուրդին, ըսաւ, Ո՞նչ է այս բանը՝ որ դուն կ'ընես ժողովուրդին. ինչո՞ւ

ասեն անոնք կը դատէին ժողովուրդը · դժուարին բանը Մովսէսին կը ներկայացընէին , ու ամէն պզտիկ բանը իրենք կը դատէին : 27 Եւ Մովսէս իր աները ձամբայ հանեց , ու անիկայ իր երկիրը գնաց :

ԺԸ · ԺԹ

Երբորդ ամսուն մէջ՝ Իսրայէլի որդւոցը Եգիպտոսի երկրէն ելլելնէն ետքը , նոյն օրը Սինայի անապատը եկան : Վանզի Ռափիդիմէն ելան ու Սինայի անապատին մէջ բանակ դրին . և Իսրայէլը հոն լեռանը դիմացը բանակ դրաւ : Եւ Մովսէս Աստուծոյ ելաւ , ու Տէրը լեռնէն կանչեց զանիկայ՝ ըսելով . Յակոբին տանը ասանկ ըսես , և Իսրայէլի որդւոցը իմացընես . Դուք տեսաք ինչ որ ըրի Եգիպտացւոց : և Ինձմէ ձեզ արծիւի թեւերուն վրայ վերցուցի՝ ու քովս բերի : Եւ հիմա թէ որ իրաւցընէ իմ ձայնիս ջանդանդիք ու իմ ուխտս պահէք , դուք ինձի սեփհական ժողովուրդին պիտի ըլլաք ամէն ազգերէն . ինչու որ բոլոր երկիրը իմն է : Եւ դուք ինձի քահանաներու թագաւորութիւն ու սուրբ ազգ մը պիտի ըլլաք · Իսրայէլի որդւոցը պրուցելու խօսքերդ ասոնք են :

Եւ Մովսէս եկաւ ու ժողովուրդին ծերերը կանչեց , և Տէրոջը իրեն պատուիրած այս բոլոր խօսքերը անոնց առջևը դրաւ : Եւ բոլոր ժողովուրդը միաբերան պատասխանեցին ու ըսին , Տէրոջը բոլոր ըսածներդը պիտի ընենք : Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը դարձուց :

Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ահա ես քեզի կու գամ թանձր ամպի մը մէջ , որ ժողովուրդը լսէ երբոր ես քեզի հետ խօսիմ , ու նաև յաւիտեան քեզի հաւատայ : Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսքերը Տէրոջը պատմեց : Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Գնա ժողովուրդին , և զանոնք սրբէ այսօր ու վաղը , և թող

դուն մինակ կը նստիս , ու բոլոր ժողովուրդը առաւօտէն մինչև իրիկուն քու քովդ կը կայնի : Եւ Մովսէս ըսաւ իր աներոջը , Վանզի ժողովուրդը կու գայ ինծի Աստուծմէ դատաստան հարցընելու : Երբոր անոնք բան մը ունենան՝ ինծի կու գան , և ես անոնց մէջտեղը դատաստան կ՚ընեմ , ու Աստուծոյ կանոնները ու օրէնքները անոնց կը գիտցընեմ : Եւ Մովսէսին աները ըսաւ անոր , Քու ըրածդ աղէկ բան չէ : Երաւցընէ դուն պիտի մաշիս , դուն ալ ասոր հետ եղած աս ժողովուրդն ալ . ինչու որ աս բանը քեզի շատ ծանր է . դուն մինակ չես կրնար ընել աս : Լիմա մտիկ ըրէ իմ խօսքս , ես քեզի խրատ տամ , ու Աստուած քեզի հետ պիտի ըլլայ : Ժողովուրդին համար Աստուծոյ առջևը դուն դըներ , որ դատերը դուն ներկայացընես Աստուծոյ . Եւ անոնց սորվեցնէ կանոնները ու օրէնքները , և դիտցնէ անոնց իրենց քալելու ճամբան ու իրենց ընելու գործը : Աւաւ դուն բոլոր ժողովուրդէն կարող մարդիկ՝ Աստուածմէ վախցող՝ ճշմարտասէր ու ագահութիւնը ատող մարդիկ ընտրէ , ու զանոնք հազարապետներ՝ հարիւրապետներ՝ հնսնապետներ ու տասնապետներ դիր անոնց վրայ . Ու անոնք թող անոնք դատեն ժողովուրդը . և ամէն մեծ բանը քեզի ներկայացընեն , ու ամէն պզտիկ բանը անոնք դատեն . այսպէս քեզի օգնելով՝ քու վրայէդ բեռը կը թեթևցընեն : Թէ որ աս բանը ընես , ու Աստուած ալ քեզի հրաման պատուիրէ , ան ատենը կարող կ՚ըլլաս դիմանալու , և բոլոր աս ժողովուրդն ալ խաղաղութեամբ իրենց տեղը կ՚երթան :

Եւ Մովսէս իր աներոջը խօսքը մտիկ ըրաւ , ու անոր ամէն ըսածը ըրաւ : Եւ Մովսէս բոլոր Իսրայէլէն կարող մարդիկ ընտրեց , ու զանոնք ժողովուրդին վրայ գլուխներ՝ հազարապետներ՝ հարիւրապետներ՝ հնսնապետներ ու տասնապետներ կարգեց : Եւ ամէն

11 իրենց լաթերը լուան , ու երրորդ
օրուան համար պատրաստ ըլլան .
քանզի երրորդ օրը Տէրը բոլոր ժո-
ղովուրդին աչքին առջևը Սինայ
12 լեռանը վրայ պիտի իջնէ : Ու դուն
ժողովուրդին բոլորտիքը սահման
դնես՝ ըսելով , Ինքզինքնիդ լեռը
ելլէ՛ք կամ անոր ծայրին դպչէ-
լէն զգուշացուցէք . ով որ լեռա-
նը դպչի , անշուշտ պիտի մեռ-
13 ցուի : Ոնոր ձեռք չդպչի . քանզի
գոլորշ անպատճառ պիտի քար-
կոծուի , կամ նետով զարնուի .
թէ անասուն ըլլայ և թէ մարդ՝
պիտի չապրի . երբոր փողին ձայնը
երկար ձգուի , անոնք լեռը պիտի
ելլեն :

14 Ու Մովսէս լեռնէն դէպ՚ի ժո-
ղովուրդը իջաւ , ու սրբեց ժողո-
վուրդը . և անոնք իրենց լաթերը
15 լուացին : Ու անիկայ ըսաւ ժո-
ղովուրդին , Երրորդ օրուան համար
պատրաստ եղէք . Ձէր կնիկներուն
մի՛ մերձենաք :

16 Ու եղաւ որ երրորդ օրը առ-
աւանց որոտումներ ու կայծակներ
կ՚ըլլային , և թանձր ամպ մը կար
լեռանը վրայ , ու խիստ սաստիկ
փողի ձայն մը , և բանակին մէջ
եղած բոլոր ժողովուրդը զարհուռ-
17 բեցաւ : Ու Մովսէս բանակէն
Աստուծոյ առջևը հանեց ժողովուր-
դը . ու անոնք լեռանը տակը կայ-
18 նեցան : Ու Սինայ լեռը բոլորո-
վին կը մխար , ինչու որ Տէրը անոր
վրայ կրակով իջաւ . ու անոր
մուխը ՚ծոցի մուխի պէս կ՚ելլէր , և
19 բոլոր լեռը սաստիկ կը դողար : Ու
քանի որ փողին ձայնը կը սաստկա-
նար , Մովսէս խօսեցաւ , ու Աս-
տուած ձայնով մը անոր պատաս-
20 խան տուաւ : Ու Տէրը Սինայ
լեռանը վրայ՝ լեռանը գլուխը ի-
ջաւ . ու Տէրը կանչեց Մովսէսը
լեռանը գլուխը , և Մովսէս ելաւ :
21 Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Իջի՛ր՝
ժողովուրդին պատուիրէ , որ չըլ-
լայ թէ Տէրը տեսնելու համար
սահմանէն անցնին , ու անոնցմէ
22 շատերը կորսուին : Ու Տէրոջը
մօտեցող քահանաներն ալ սրբը-
էին , որ չըլլայ թէ Տէրը անոնց վրայ
յարձակի : Ու Մովսէս ըսաւ Տէ- 23
րոջը , ժողովուրդը չկրնար ելլել
Սինայ լեռը . ինչու որ դուն մեզի
խօսեցար՝ ըսելով , Սահման դիր
լեռանը , ու անիկայ սրբէ : Ու 24
Տէրը ըսաւ անոր , Գնա՝ վար իջիր ,
ու Ահարոնին հետ մէկտեղ ելլիր .
բայց քահանաները ու ժողովուրդը
Տէրոջը ելլելու համար՝ սահմանէն
չանցնին , որ չըլլայ թէ անոնց վրայ
յարձակի : Ու Մովսէս ժողովուր- 25
դին իջաւ , և ոչնչէս խօսեցաւ ա-
նոնց :

ԳԼ. Ը

Ու Աստուած ասս բոլոր խօսքերը 1
զրուցեց՝ ըսելով ,
Ես եմ Ձէհովայ քու Աստուածդ՝ 2
որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն՝ ծառա-
յութեան տունէն հանեցի :
Ինծմէ զատ ուրիշ աստուածներ 3
չունենաս :
Դուն քեզի կուռք չընես , ոչ ալ 4
վերը երկինքի մէջ կամ վարը երկրի
վրայ՝ կամ երկրին տակի ջուրերուն
մէջ եղած բանէրուն մէկ նմանութի-
նը . Անոնց երկրպագութիւն չընես , 5
ու զանոնք չպաշտես . ինչու որ ես
քու Տէր Աստուածդ նախանձոտ Ա-
ստուած եմ որ կը հատուցանեմ հայ-
րերուն անօրէնութիւնը որդւոցը
վրայ՝ մինչև անոնց երրորդ ու չոր-
րորդ ազգը՝ որ կ՚ատեն զիս . Ու 6
կ՚ողորմիմ անոնց մինչև հազար ազ-
գը՝ որ կը սիրեն զիս ու իմ պա-
տուիրանքներս կը պահեն :
Տէրոջը քու Աստուածդ անունը 7
պարապ տեղը բերանդ չառնես . ին-
չու որ Տէրը իր անունը պարապ
տեղը բերան առնողը անմեղ պիտի
չսեպէ :
Շաբաթուան օրը միտքդ 8
բեր՝ անիկայ սուրբ պահելու հա-
մար : Վեց օր պիտի աշխատիս , 9
ու բոլոր գործդ ընես . Բայց եօթ- 10
ներորդ օրը Տէրոջը քու Աստուածդ
հանգստութեան օրն է . ան օրը գործ
մը պիտի չգործես , ոչ դուն՝ ոչ քու
որդիդ՝ ոչ քու աղջիկդ՝ ոչ քու ծա-
ռադ ու աղախինդ՝ ոչ քու անա-

քեզ պիտի օրհնեմ : Ու թէ որ 25
ինծի քարէ սեղան շինելու ըլլաս ,
տաշած քարէ չշինես . քանզի թէ որ
անոր վրայ երկաթ գործիք վերցը-
նես , կը պղծես անիկայ : Ու աստի- 26
ճաններով չելլես իմ սեղանս , որ քու
մերկութիւնդ չբացուի անոր վրայ :

ԳԼ. ԻԸ

Ու անոնց առջևը դնելու դատաս- 1
տաններդ ասոնք են . Ճոխ որ 2
Եբրայեցի ծառայ մը ծախու առ-
նելու ըլլաս , անիկայ վեց տարի
պիտի ծառայէ , և եօթներորդ
տարին ձրի ազատ պիտի ելլէ : Ճոխ 3
որ մինակ մտաւ , մինակ պիտի ել-
լէ . թէ որ կնիկ ունէր , կինին ալ
իր հետը պիտի ելլէ : Ճոխ որ իր 4
տէրը իրեն կնիկ տուաւ , ու անիկայ
իրեն որդիներ կամ աղջիկներ ծնաճ
է , կինիկը ու անոր տղաքը տիրոջը
պիտի ըլլան , ու ինքը մինակ պիտի
ելլէ : Ասպա թէ որ ծառան 5
յայտնի ըսելու ըլլայ թէ Ես կը
սիրեմ իմ տէրս՝ իմ կնիկս ու իմ
տղաքներս , չեմ ուզեր որ ելլեմ ա-
զատ ըլլամ . Ան ատենը անոր տէ- 6
րը դատաւորներուն պիտի տանի
զանիկայ , և դրանը կամ դրան-
դեակը մօտեցընէ . ու անոր տէրը
անոր ականջը հերիւնով պիտի ծա-
կէ , և անիկայ յաւիտեան ծառայ
պիտի ըլլայ անոր :

Ու թէ որ մէկը իր աղջիկը ա- 7
ղախին ըլլալու համար ծախէ , ա-
նիկայ ծառաներուն ելլելուն պէս
պիտի չելլէ : Ճոխ որ անիկայ հա- 8
ճելի չերեւնայ իր տիրոջը աչքին՝ որ
զանիկայ իրեն նշաներ էր , թող
փրկել տայ զանիկայ . քայց զանիկայ
օտար ազգի ծախելու կարող չըլլայ ,
ինչու որ խաբէութիւն ըրաւ անոր :
Ու թէ որ զանիկայ իր որդւոյն նը- 9
շանած է , աղջկանց օրէնքին հա-
մեմատ պիտի ընէ անոր : Ճոխ որ 10
իրեն ուրիշ կնիկ առնէ , անոր ու-
տելիքը՝ հանդերձը ու մերձաւորու-
թիւնը պիտի չկտրէ : Ու թէ որ 11
անոր սա իրեք բանը չընէ , ան ատենը
անիկայ առանց ստակի ձրի պիտի
երթայ :

11 ստանդ՝ ձէ ալ տանդ մէջ եղած օտարականդ . Կանգի Տէրը վեց օրուան մէջ երկինքը ու երկիրը՝ ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածները , և եօթներորդ օրը հանգաւոյաւ . անոր համար Տէրը օրհնեց հանգստութեան օրը ու սրբեց զանիկայ :

12 Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ , որ քու օրերդ երկար ըլլան ան երկրին վրայ՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ կու տայ քեզի :

13 Սպանութիւն մի՛ ըներ :
14 Շնութիւն մի՛ ըներ :
15 Գողութիւն մի՛ ըներ :
16 Քու դրացիիդ դէմ սուտ վկայութիւն մի՛ ըներ :
17 Քու դրացիիդ տանը մի՛ ցանկար . քու դրացիիդ կնկանը՝ կամ անոր ծառային՝ կամ անոր աղախինին՝ կամ անոր եզին՝ կամ անոր էշին՝ և քու դրացիիդ ամենևին մէկ բանին մի՛ ցանկար :

18 Ու բոլոր ժողովուրդը կը տեսնէին որոտումները ու կայծակները և փողին ձայնը ու լեռանը մխալը : Ու երբ ժողովուրդը տեսաւ , հետ քաշուեցաւ ու հեռու կայնեցաւ .
19 Ու ըսին Մովսէսին , Դուն խօսէ մեզի հետ , ու մենք կ՚ընենք . բայց Աստուած թող չխօսի մեզի հետ՝ որ
20 չմեռնինք : Ու Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին , Մի վախնաք . ինչու որ Աստուած ձեզ փորձելու եկաւ , անանկ որ անոր վախը ձեր առջևը
21 ըլլայ , որ չմեղանչէք : Ու ժողովուրդը հեռու կայնեցաւ . ու Մովսէս մօտեցաւ ան թանձր խաւարին՝ ուր որ Աստուած էր :

22 Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ասանկ պիտի ըսես Իսրայէլի որդւոյը . Դուք տեսաք որ ձեզի հետ երկինքէն խօսեցայ . Ինծի հետ աստուածներ չընէք , ոչ ալ ոսկի աստուածներ շինէք ձեզի :
23 Ինծի հող սեղան մը շինես , ու անոր վրայ քու ոչխարներդ ու արջառներդ մատուցանես . Ամէն տեղ՝ ուր որ իմ անունս յիշել կու տամ , քեզի պիտի գամ , ու
24

12 Մարդ զարնող մեռցընողը ան-
13 շուշտ պիտի մեռցուի : Իսկ թէ
թէ որ դարանամուտ չեղաւ , հապա
պանիկայ Աստուած մատնեց անոր
ձեռքը , քեզի տեղ մը պիտի սահ-
մանեմ , որ անիկայ հոն փախչի :
14 Նայց թէ որ մէկը իր դրացին ոխ
ունենայ , և զանիկայ նենգութեամբ
մեռցընէ , իմ սեղանէս ալ պիտի
15 առնես զանիկայ՝ որ մեռնի : Նաև
իր հօրը կամ մօրը զարնողը ան-
շուշտ պիտի մեռցուի :
16 Նաև մարդ գողցողը՝ թէ զանիկայ
ծախած ըլլայ , և թէ իր ձեռքը
գտնուի , անշուշտ պիտի մեռ-
ցուի :
17 Նաև իր հայրը կամ մայրը անի-
ծողը անշուշտ պիտի մեռցուի :
18 Նաև թէ որ մարդիկ իրարու հետ
վէճ ընեն , ու մէկը մէկալին քա-
րով կամ բռունցքով զարնէ , ու
անիկայ չմեռնի , հապա անկողինը
19 պառկի , Եթէ որ նորէն ելլէ , ու
ցուպով պտըտի , զարնողը անպարտ
ըլլայ , միայն անոր կորսընցուցած
ժամանակին ապաքէնը հատուցանէ ,
ու բոլորովին առողջացընէ զանի-
կայ :
20 Նաև թէ որ մէկը գաւազանով իր
ծառան կամ իր աղախինը զարնէ ,
ու անիկայ իր ձեռքին տակը մեռ-
նի , անշուշտ անկէ վրէժ պիտի
21 առնուի . Նայց թէ որ օր մը կամ
երկու օր ապրի , անկէ վրէժ չառ-
նուի . ինչու որ անիկայ իր ստակն
է :
22 Նաև թէ որ մարդիկ կռուին , ու
յղի կնկան մը զարնելով՝ անոր տը-
ղան անցընել տան , և ասկէ վնաս
մը չըլլայ , անիկայ անշուշտ ան
կնոջն էրկանը իր վրայ դրած
տոյժը պիտի քաշէ , դատաւորնե-
րուն դատաստանին պէս հատուցա-
23 նելով : Նայց թէ որ վնաս մը
ըլլայ , անձի տեղ անձ պիտի տաս ,
24 Աչքի տեղ՝ աչք , ակռայի տեղ՝
ակռայ , ձեռքի տեղ՝ ձեռք , ոտքի
25 տեղ՝ ոտք , Խարանի տեղ՝ խարան ,
վէրքի տեղ՝ վէրք , հարուածի
տեղ՝ հարուած :
26 Նաև թէ որ մէկը իր ծառային
աչքը կամ իր աղախինին աչքը
զարնէ ու կուրցընէ , զանիկայ իր
աչքին փոխարէն ազատ պիտի ար-
ձակէ : Նաև թէ որ իր ծառային ակ- 27
ռան կամ իր աղախինին ակռան
թափէ , զանիկայ իր ակռային
փոխարէն ազատ պիտի արձակէ : .
Նաև թէ որ եզ մը իր եղջիւրովը 28
մարդ մը կամ կնիկ մը զարնէ մեռ-
ցընէ , եզը անշուշտ պիտի քար-
կոծուի , ու անոր միսը պիտի չու-
տուի . բայց եզին տէրը անպարտ ըլ-
լայ : Ասպա թէ որ եզը երէկուընէ 29
կամ մէկալ օրուընէ զարնող է , և
անոր տիրոջն ալ գրուցուած է , ու
զանիկայ պահած չէ , թէ որ մարդ մը
կամ կնիկ մը մեռցունելու ըլլայ , եզը
պիտի քարկոծուի , ու անոր տէրն ալ
պիտի մեռցուի : Եթէ որ փրկանք 30
մը ձգուի անոր վրայ , անիկայ իր
անձին ազատութեանը համար՝ ինչ
որ իր վրան ձգուի պիտի վճարէ :
Եթէ աղայ մը և թէ աղջիկ մը 31
զարնելու ըլլայ եզը , սա դատաստա-
նին պէս ըլլայ անոր : Եթէ որ եզը 32
ծառայ մը կամ աղախին մը զար-
նէ , անոնց տիրոջը երսուն սիկղ
արծաթ պիտի տայ , ու եզը պիտի
քարկոծուի :
Նաև թէ որ մէկը փոս մը բանայ , 33
կամ մէկը փոս մը փորէ ու չծածկէ ,
և հոն եզ մը կամ էշ մը իյնալու
ըլլայ , Անոր փոսին տէրը պիտի 34
քաշէ , ու անոնց տիրոջը ստակ պի-
տի տայ , և մեռածը իրը պիտի
ըլլայ :
Նաև թէ որ մէկու մը եզը իր դրա- 35
ցիին եզը զարնէ մեռցընէ , ողջ եզը
պիտի ծախեն , ու անոր ստակը
բաժնեն , և մեռածն ալ բաժնեն :
Ասպա թէ որ եզին երէկուընէ կամ 36
մէկալ օրուընէ զարնող ըլլալը գիտ-
ցուած ըլլալով , անոր տէրը զանի-
կայ պահած չէ , անշուշտ եզին տեղը
եզ պիտի հատուցանէ , ու մեռածը
իրը պիտի ըլլայ :

ԳԼ . ԻՒ

Եթէ որ մէկը արջառ մը կամ ոչխար 1
մը գողնայ՝ ու մորթէ կամ ծա-
խէ զանիկայ , մէկ արջառին տեղը

հինգ արջառ՝ ու մէկ ոչխարին տեղը
ըրաս ոչխար պիտի հատուցանէ :
2 Եթէ որ գողՁ մը պռա՛ն ծակելու վրայ
գտնուի , ու զարնուի մեռնի , անոր
3 համար արիւն չթափուի : Եթէ որ
անոր վրայ արևը ծագեր էր , անոր
համար արիւն պիտի թափուի . ա-
նիկայ լման կրնար հատուցանել .
Թէ որ բան մըն ալ չունենար , ան
ատենը իր գողցած բանին համար
4 կրնար ծախուիլ : Եթէ որ գող-
ցածը իր ձեռքը ողջ գտնուի , Թէ
եզ ըլլայ՝ Թէ էշ և Թէ ոչխար ,
կրկինը պիտի հատուցանէ :
5 Եթէ որ մէկը արտի մը կամ այգիի
մը վնաս տայ , ԹողՁ տալով իր ա-
նասունը ուրիշի մը արտին մէջ ա-
րածելու , իր արտին ամենէն աղէկ
ոՂԳԻ-ԱԵԼԷՆ՝ ու իր այգիին ամենէն
աղէկ ԲԷԳԵԼԷՆ պիտի հատուցանէ :
6 Եթէ որ կրակ ցաթկէ ու ցանկէն փու-
շերուն վիակէի , և դիզուած որանե-
րը կամ չՁնձուած ցորենը կամ ար-
տը այրի , կրակը վառողը այրածին
ՈՂՃԷԵԼԸ լման պիտի հատուցանէ :
7 Եթէ որ մէկը իր դրացիին ստակ
կամ ամաններ տայ պահելու հա-
մար , և ան մարդուն տունէն գող-
ցուի , Թէ որ գողը գտնուի , անի-
կայ կրկինը պիտի հատուցանէ .
8 Եթէ որ գողը չգտնուի , տանուտէրը
դատաւորներուն պիտի տարուի , իր
ձեռքը իր դրացիին ստացուածքին
9 չդպցընելը ԱՊՈՒՓԼԸ համար : Ամէն
կերպ անիրաւութեան համար , Թէ
եզի՝ Թէ էշու՝ Թէ ոչխարի և Թէ
հանդերձի համար , կամ ամէն կերպ
կորսուած բանի համար՝ որն որ Ըէսը
կը հաստատէ Թէ իրն է , երկու կող-
մին դատը դատաւորներուն առջին
տարուի , ու դատաւորները որու
վրայ վճռելու ըլլան , անիկայ իր
դրացիին կրկինը պիտի հատուց-
ցանէ :
10 Եթէ որ մէկը իր դրացիին էշ մը՝
կամ եզ մը՝ կամ ոչխար մը՝ կամ
ինչ և իցէ անասուն մը պահելու
համար տայ , ու անիկայ մեռնի՝ կամ
վնասի՝ կամ Թշնամին առնէ տանի
11 ու տեսնող մը չըլլայ , Ան ատենը եր-
կուքին մէջտեղը ՏԷՐՈՋը երդումը
ըլլայ՝ իր դրացիին ստացուածքին
ձեռք չդպցընելուն համար . ու ա-
նոր տէրը պիտի ընդունի երդո՛ւմը ,
և ինքը պիտի չհատուցանէ : Եւ 12
Թէ որ իրաւցընէ իր քովէն գողցուեր
է , ինքը անոր տիրոջը պիտի հա-
տուցանէ : Եթէ որ գոչնչէ պատա- 13
ռուած է , Թող բերէ անիկայ՝
վկայութիւն ընելու համար . ու
պատառուածին գինը պիտի չհատու-
ցանէ :
Եւ Թէ որ մէկը իր դրացիէն ան- 14
ասո՛ւն փոխ առնէ , ու անիկայ ջնա-
տուելու կամ մեռնելու ըլլայ՝ անոր
տէրը հետը չըլլալով , ինքը անշուշտ
պիտի հատուցանէ . Նայց Թէ որ 15
նոր տէրը հետն էր , պիտի չհատու-
ցանէ . Թէ որ վարձքով առնուած
էր , վարձքին տեղը սեպուի :
Եւ Թէ որ մէկը չնշանուած աղ- 16
ջիկ մը խաբէ , ու անոր հետ պառ-
կի , անշուշտ անոր օժիտը ինքը
տալով՝ պանիկայ իրեն կնիկ պիտի
ընէ : Եթէ որ անոր հայրը ամե- 17
նևին չուզէ անոր տալ , անիկայ կոյ-
սերուն օժիտին չափ ստակ պիտի
տայ :
Կախարդ կնիկը չապրեցը- 18
նես :
Ո՛վ որ անասունի հետ պառկի , 19
անշուշտ պիտի մեռցուի :
Միայն ՏԷՐՈՋՄԷՆ՝ի զատ՝ ո՛ւրիշ 20
աստուածներու զոհ ընողը բոլորովին
պիտի կորսուի :
Եւ օտարականը մի՛ չարչարեր , 21
ու զանիկայ մի՛ նեղեր . ինչու որ
դուք ալ ԵԳԻՊՏՈՍի երկրին մէջ
օտարական էիք : Որբևարին ու որ- 22
բը բնաւ մի՛ չարչարէք : Եթէ որ զա- 23
նոնք չարչարէք ինչ և իցէ կերպով
մը , ու անոնք ինծի բողոքելու ըլ-
լան , անշուշտ պիտի լսեմ անոնց ա-
ղաղակը . Եւ իմ բարկութիւնս 24
պիտի բորբոքի , ու ձեզ սրով պի-
տի մեռցընեմ . և ձեր կնիկները որ-
բևարի՝ ու ձեր տղաքները որբ պի-
տի ըլլան :
Եթէ որ իմ ժողովուրդէս քու 25
քովդ եղած աղքատ մէկու մը փոխ
ստակ տաս , վաշխ առնողի մը պէս
մի՛ ըլլար անոր , ու անոր վրան

26 վաշխ մի՛ դներ : Ոչ որ քու դրա-
ցիկդ հանդերձը գրաւ առնես , ա-
րևը մարը չմտած՝ իրեն եւ դարձը-
27 նես . Ինչու որ ան է միայն անոր
ծածկոցը , իր մարմինին հանդերձն
է ան . ինչ՞ով պիտի պառկի . և
պիտի ըլլայ որ երբոր ինձի աղաղա-
կէ , պիտի լսեմ , քանզի ես ողոր-
մած եմ :
28 Պատաւորները մի՛ հայհոյեր , և
քու ժողովուրդիդ իշխանը մի՛ ա-
նիծեր :
29 Որու արմտիքներուդ ու հեղա-
նիւթներուդ երախայրիները մի՛ ու-
շացըներ . քու որդւոյդ անդրանիկ-
30 ները ինձի պիտի տաս : Որու եզիդ
ու ոչխարիդ ալ ասանկ պիտի ընես .
եօթը օր մօրը հետ պիտի ըլլայ . ու-
թերորդ օրը ան ինձի պիտի տաս :
31 Եւ դուք ինձի սուրբ մարդիկ
պիտի ըլլաք . և դաշտին մէջ գա-
զանէրէն դիշատուածին միսը պի-
տի չուտէք . շուներուն պիտի նե-
տէք ան :

ԳԼ . ԻԳ

1 Սուտ լուր չտանիս . անօրէնի
հետ ձեռքդ չդնես անիրաւ
2 վկայ ըլլալով : Չարութիւն ը-
նելու համար՝ բազմութեանը չհե-
տևիս . ու դատաստանի մէջ էրա-
նութը ծռելու համար շատերուն
կողմը խոտորելով՝ խօսք չխօսիս :
3 Եւ աղքատին աչառութիւն չընես
իր դատին մէջ :
4 Եթէ որ քու թշնամւոյդ մոլո-
րած եզին կամ իշուն հանդիպե-
լու ըլլաս , անշուշտ իրեն դար-
5 ձընես անիկայ : Եթէ որ քեզ ա-
տողին էշը բեռի տակ ինկած տես-
նես , ու զանիկայ ազատելէն հրա-
ժարելու ալ ըլլաս , անշուշտ ա-
նոր հետ էշը ազատես :
6 Որու աղքատիդ դատին մէջ
7 անոր իրաւունքը չծռես : Սուտ
խօսքէն հեռու կեցիր . և անմեղը
ու արդարը մի՛ մեռցըներ . ինչու
որ ես չարը պիտի չարդարացընեմ :
8 Եւ կաշառ պիտի չառնես . ինչու
որ կաշառը աչքը բաց մարդիկը կը
կուրացընէ , և արդարներուն խօս-
քերը կը խանգարէ :
9 Եւ օտարականը մի՛ նեղեր . ինչու
որ դուք օտարականին սիրտը գի-
տէք . որովհետև դուք ալ Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ օտարական էիք :
10 Եւ քու երկիրդ վեց տարի
սերմանես , ու անոր արդիւնքը ժո-
11 ղովես . Բայց եօթներորդ պառկին ան-
գործ ձդես ու թողուս ան , որ քու
ժողովուրդիդ աղքատները ուտեն ,
և անոնցմէ մնացածը դաշտին անա-
սուններըը ուտեն . քու այգիդ ո-
ձիթաստանիդ ալ ասանկ ընես :
12 Վեց օր քու գործդ գործէ , ու
եօթներորդ օրը հանգստացիր , որ
քու եզդ ու էշդ հանգստանայ , և
քու աղախնիդ որդին ու օտա-
րականը շունչ առնէ : Եւ բոլոր 13
ձեզի ըսուցածներուս մէջ զգուշա-
ւոր ըլլաք , և ուրիշ աստուած-
ներուն անունը չյիշէք . քու բեր-
նէդ անգամ չլսուի :
Տարին երեք անգամ ինձի տօն 14
պահէ : Բաղարջակերաց տօնը պա- 15
հէ . քեզի պատուիրածիս պէս եօ-
թը օր անխմոր հաց պիտի ուտես
Աբիբ ամսուն մէջ սահմանուած ժա-
մանակին . ինչու որ ան ամուսն մէջ
Եգիպտոսէն ելար . և բնաւ մէկը
երես դատարկ չերևնայ իմ առջեւս .
Եւ արտին մէջ ցանելու աշխատու- 16
թեանդ երախայրի պտուղը ջնձելու
տօնը՝ ու տարւոյն վերջը ժողվելու
տօնը պահէ , երբոր արտէն քու
աշխատութիւնդ կը ժողվես : Տա- 17
րին երեք անգամ քու ամէն ա-
րուներդ Տէր Եհովային առջեւը
պիտի երևնան :
Իմ զոհիս արիւնը խմորեալ 18
հացով չմատուցանես , ու իմ տօ-
նիս ճարպը մինչև առտու պիտի
չմնայ : Որու երկրիդ առջի եր- 19
խայրինները քու Տէր Աստուծոյդ
տունը տանիս :
Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չե-
փես :
Ահա քու առջեւդէդ հրեշտակ մը 20
կը խրկեմ , որ քեզ ճամբուն մէջ
պահպանէ , ու իմ պատրաստած
տեղս տանի քեզ : Զգուշա- 21

ցիր , ու անոր խօսքը մտիկ ըրէ , անոր անհնազանդ մի ըլլար . ինչու որ անիկայ ձեր յանցանքը պիտի չներէ , քանզի իմ անունս անոր վրայ է : 22 Բայց թէ որ ուշադրութեամբ անոր խօսքը մտիկ ընես , ու իմ բոլոր ըսածս ընես , ան ատենը քու թշնամիներուդ թշնամի պիտի ըլլամ , և քու հակառակորդներուդ՝ հակառակորդ : 23 Վասնզի իմ հրեշտակս քու առջևէդ պիտի երթայ , և քեզ Ամօրհացւոց ու Քեւտացւոց և Փերեզացւոց ու Քանանացւոց , Խևացւոց ու Հեբուսացւոց պիտի տանի , և ես պիտի ջարդեմ զանոնք : 24 Անոնց աստուածներուն երկրպագութիւն կամ ծառայութիւն չընես , ու անոնց ըրածին պէս չընես . հապա բոլորովին կործանես զանոնք , ու անոնց կուռքերը բոլորովին կոտրտես : 25 Նաև ձեր Տէր Աստուածը պաշտէք , ու ինքը քու հացդ ու ջուրդ պիտի օրհնէ . և ձեր մէջէն հիւանդութիւնը պիտի վերցընեմ : 26 Քու երկրիդ մէջ վիժող ու ամուլ պիտի չըլլայ . քու օրերուդ թիւը պիտի լեցընեմ : 27 Իմ երկիւղս քու առջևէդ պիտի խրկեմ , և պիտի կորսընցընեմ ան բոլոր ժողովուրդը՝ որուն որ դուն կ'երթաս , ու քու բոլոր թշնամիներուդ կռնակը քեզի պիտի դարձընեմ : 28 Նաև քու առջևէդ իշամեղուն պիտի խրկեմ , որ Խևացիները՝ Քանանացիները ու Քետացիները քու առջևէդ վռընտէ : 29 Անոնք քու առջևէդ մէկ տարուան մէջ պիտի չվռընտեմ , որ չըլլայ թէ երկիրը ամայի ըլլայ ու քու վրադ դաշտին գազանները շատնան : 30 Անոնք քու առջևէդ կամաց կամաց պիտի վռընտեմ , մինչև որ դուն բազմանաս ու երկիրը ժառանգես : 31 Նաև քու սահմաններդ Կարմիր ծովէն մինչև Փղշտացւոց ծովը՝ ու անապատէն մինչև Եփրատ գետը պիտի դնեմ . ինչու որ ան երկրին բնակիչները քու ձեռքդ պիտի տամ . ու զանոնք քու առջևէդ 32 վռընտես : Անոնց հետ ու անոնց աստուածներուն հետ ուխտ չընես : 33 Քու երկրիդ մէջ չբնակին , որ քեզի մեղք գործել չտան ինծի դէմ . ինչու որ եթէ անոնց աստուածները պաշտես , անշուշտ ան քեզի որոգայթ պիտի ըլլայ :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Եւ ըսաւ Մովսէսին , Տէրոջը ելլէր դուն ու Ահարոն , Նադաբ ու Աբիուդ՝ և Իսրայէլի ծերերէն եօթանասուն հոգի , ու հեռուէն երկրպագութիւն ընէք : 2 Եւ միայն Մովսէս մօտենայ Տէրոջը , ու անոնք չմօտենան , ոչ ալ ժողովուրդը անոր հետ ելլէ :

3 Եւ Մովսէս եկաւ , ու Տէրոջը բոլոր խօսքերը և բոլոր դատաստանները պատմեց ժողովուրդին . և բոլոր ժողովուրդը միաձայն պատասխան տուին ու ըսին , Տէրոջը զրուցած բոլոր խօսքերը պիտի ընենք : 4 Եւ Մովսէս Տէրոջը բոլոր խօսքերը գրեց , ու առաւօտուան կանուխ ելաւ , ու լեռանը տակը սեղան մը շինեց . ու Իսրայէլին տասներկու ցեղերուն համեմատ տասներկու արձան կոնդակեց : 5 Եւ Իսրայէլ որդւոցմէ պատանիներ խրկեց , ու ողջակէզներ մատուցին և խաղաղութեան զոհերու համար զուարակներ զոհեցին Տէրոջը : 6 Եւ Մովսէս արիւնին կէսը առաւ , ու կոնքերու մէջ դրաւ . և արիւնին կէսը սեղանին վրայ սրսկեց : 7 Եւ առաւ ուխտին դիրքը ու ժողովուրդին ականջներուն կարդաց . և անոնք ըսին , Տէրոջը բոլոր ըսածը պիտի ընենք , ու անոր պիտի հնազանդինք : 8 Եւ Մովսէս առաւ արիւնը , ու ժողովուրդին վրայ սրսկեց , ու ըսաւ , Ահա բոլոր այս խօսքերուն համեմատ՝ Տէրոջը ձեզի հետ ըրած ուխտին արիւնը :

9 Ան ատենը Մովսէս ու Ահարոն՝ Նադաբ ու Աբիուդ՝ և Իսրայէլի ծերերէն եօթանասուն հոգի ելան . 10 Եւ Իսրայէլի Աստուածը տեսան . ու անոր ոտքերուն տակը աղիւսով յատակածի պէս շափիւղայ՝ և պայ-

ծառութեամբ բուն երկինքին պէս
11 էր : Եւ Իսրայէլի որդւոցը ընտ-
րեաներուն վրայ իր ձեռքը չերկընց-
ուց . և զԱատուած տեսան , ու
կերան և խմեցին :
12 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ե-
ռը ելիր ինծի ու հոն կայնէ , և
պիտի տամ քեզի բարեղէն տախ-
տակները ու իմ գրած օրէնքս և պա-
տուիրանքներս՝ որ անոնց սորվեցը-
13 նես : Եւ Մովսէս ու անոր պաշտօ-
նեան Յեսու ելան , և Մովսէս Ա-
14 տուծոյ լեռը ելաւ . Եւ ըսաւ ծե-
րերուն , Դուք հոս մեզի սպասե-
ցէք , մինչև որ ձեզի դառնանք . և
ահա Ակհարոն ու Ովր ձեր հետն
են . թէ որ մէկը դատ մը ունենայ՝
թող անոնց երթայ :
15 Եւ Մովսէս լեռը ելաւ , ու ամպը
16 պատեց լեռը : Եւ Տէրոջը փառքը
Սինայ լեռանը վրայ հանգչեցաւ ,
ու ամպը պատեց զանիկայ վեց օր .
և եօթներորդ օրը Տէրը ամպին մէ-
17 ջէն կանչեց Մովսէսը : Եւ Տէրոջը
փառաց տեսիլքը լեռանը գագաթին
վրայ մաշող կրակի պէս էր Իսրայէ-
18 լի որդւոցը առջևը : Եւ Մովսէս
ամպին մէջ մտաւ ու լեռը ելաւ ,
և Մովսէս քառասուն օր ու քառասուն
գիշեր լեռը կեցաւ :

ԳԼ . ԻԹ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Օրուցէ Իսրայէլի որ-
դւոցը՝ որ ինծի ընծայ բերին . ամէն
յօժար կամք պտրտող մարդէն պիտի
3 առնէք իմ ընծաս : Եւ ձեր ա-
նոնցմէ առնելու ընծան աս է . ոս-
կի՝ և արծաթ՝ ու պղինձ , Եւ կա-
պուտակ՝ ու ծիրանեգոյն՝ և կրկնակի
կարմիր՝ ու բարակ քթան՝ և այծի
5 մազ , Եւ կարմիր ներկուած խոյի
մորթեր՝ ու թէհաշի մորթեր՝ և
6 Աստիմի փայտեր , Լոյսի համար եղ՝
օծման եղի համար ու անուշահոտ
7 խունկի համար համեմներ , Սղնգնա-
քարեր՝ ու եփուտին ու լանջապա-
նակին վրայ դամուելու քարեր :
8 Եւ ինծի սրբարան մը շինեն՝ որ
9 իրենց մէջը բնակիմ : Խորանին օ-
րինակը և անոր բոլոր կարասիքին
օրինակը՝ բոլոր քեզի ցուցուցածիս
պէս՝ ճիշդ անանկ պիտի շինէք :
10 Եւ Աստիմի փայտէ տապանակ
մը շինեն . անոր երկայնութիւնը
երկու կանգուն ու կէս՝ և անոր լայ-
նութիւնը մէկ կանգուն ու կէս՝ և
անոր բարձրութիւնը մէկ կանգուն
11 ու կէս ըլլայ : Եւ անիկայ զուտ
ոսկիով պիտի պատես , ներսէն ու
դուրսէն պիտի պատես ան . և անոր
վրան բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը
12 շինես : Եւ անոր համար չորս
ոսկի օղակ ձուլես , ու անոր չորս
անկիւնները դնես զանոնք , որ ա-
նոր մէկ կողմը երկու օղակ՝ ու
մէկալ կողմը երկու օղակ ըլլայ :
13 Եւ Աստիմի փայտէ ձողեր շի-
նես , ու զանոնք ոսկիով պա-
տես : Եւ ձողերը տապանակին
14 կողերը եղած օղակներուն անցը-
նես , որ տապանակը անոնցմով
վերցուի : Ձողերը տապանակին օ-
15 ղակներուն մէջը մնան . անկէ չհա-
նուին : Եւ տապանակին մէջ դնես
16 վկայութիւնը՝ որն որ քեզի պիտի
տամ :
17 Եւ զուտ ոսկիէ քաւութիւն մը
շինես , անոր երկայնութիւնը եր-
կու կանգուն ու կէս՝ և անոր լայ-
նութիւնը մէկ կանգուն ու կէս
ըլլայ : Եւ ոսկիէ երկու քերով-
18 բէներ շինես քաւութիւնին երկու
ծայրին վրայ . կռածոյ շինես զա-
նոնք . Եւ մէկ քերովբէն մէկ
19 ծայրէն՝ ու միւս քերովբէն մէ-
կալ ծայրէն շինես . քերովբէները
քաւութիւնէն՝ անոր երկու ծայ-
րերուն վրայ շինես : Եւ քերովբէ-
20 ները թևերնին վերէն տարածե-
լով՝ իրենց թևերով քաւութիւ-
նը պիտի ծածկեն . և անոնց ե-
րեսները իրարու պէտք նային . քե-
րովբէներուն երեսները դէպ 'ի քա-
21 ւութիւնը պիտի ըլլան : Եւ քա-
ւութիւնը տապանակին վրայ պիտի
դնես . և քեզի տալու վկայութիւ-
22 նը տապանակին մէջ դնես : Եւ
հոն ես քեզի պիտի հանդիպիմ . ու
քաւութեանը վրայէն՝ վկայութեան
տապանակին վրան եղած երկու քե-
րովբէներուն մէջտեղէն՝ Իսրայէլը

որդւոցը համար բոլոր քեզի պատուիրելու բանէդուռս վրայով պիտի խօսիմ քեզի հետ :

23 Եւ Մատիմի փայտէ սեղան մը շինես . անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն՝ և անոր լայնութիւնը մէկ կանգուն՝ ու անոր բարձրութիւնը մէկ կանգուն ու
24 կէս պէտի ըլլայ : Եւ անիկայ զուտ ոսկիով պատես . ու անոր բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը շի-
25 նես : Եւ անոր չորս մատնաչափ սպառուած մը շինես . ու սպառուածին բոլորտիքը ոսկի շրջանակ
26 մը շինես : Եւ անոր չորս ոսկի օղակ շինես . ու անոր չորս անկիւնը՝ չորս ոտքին քովը դը-
27 նես օղակները : Օղակները սպառուածին քովը պիտի ըլլան , որ սեղանը վերցնելու համար՝ ձո-
28 ղերուն տեղը ըլլան : Եւ ձողերը Մատիմի փայտէ շինես , ու զանոնք ոսկիով պատես . և սեղանը անոնցմով պիտի վերցուի :
29 Եւ անոր սկուտեղները ու անոր խնկամաններն ու բաժակները և բաժակները ու գաւաթները շինես , որ անոնցմով թափելու նուէրը մատուցուի . զանոնք զուտ ոսկիէ շի-
30 նես : Եւ սեղանին վրան առաջաւորութեան հացը դնես միշտ իմ առջեւս :

31 Եւ զուտ ոսկիէ աշտանակ մը շինես . կռածոյ պիտի շինուի աշտանակը , ու անոր բունը՝ ճիւղերը՝ սկահակները՝ գնդակները ու ծաղիկները իրմէն պիտի ըլլան :
32 Եւ անոր քովերէն վեց ճիւղեր ելլեն . աշտանակին մէկ քովէն երեք ճիւղ՝ և աշտանակին մէկալ քովէն երեք ճիւղ ելլեն . Մէկ ճիւղին վրայ նշաձև երեք սկահակ ըլլայ՝ գնդակով ու ծաղիկով , և մէկալ ճիւղին վրայ նշաձև երեք սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով . աշտանակէն ելած վեց ճիւղերը ա-
34 ռանկ պիտի ըլլան : Եւ աշտանակին վրայ չորս նշաձև սկահակ պիտի ըլլայ իրենց գնդակներովը ու ծա-
35 ղիկներովը : Եւ աշտանակէն ելած վեց ճիւղերուն՝ երկու ճիւղին տակը իրմէն մէկ գնդակ՝ ու երկու ճիւղին տակը իրմէն մէկ գնդակ՝ և երկու ճիւղին տակը իրմէն մէկ գնդակ պիտի ըլլայ : Անոնց գնդակները ու 36
ճիւղերը իրմէն պիտի ըլլան . ամէնը մէկ կտորէ՝ զուտ ոսկիէ կռածոյ պիտի ըլլայ : Եւ անոր եօթը ճրագ- 37
ները շինես . ու անոր ճրագները վառուած առեներ լոյսը առջեւէն տան : Եւ անոր ունելիները 38
ու անոր բաղմակալները զուտ ոսկիէ պիտի ըլլան : Անիկայ բոլոր առ 39
գործիքներով տաղանդ մը զուտ ոսկիէ պիտի շինուի : Եւ նայէ որ 40
լեռը քեզի ցուցուած օրինակին պէս շինես գանոնք :

ԳԼՈՒԽ Լ.Ո

Եւ խորանը շինես տասը վա- 1
րագուրներով՝ մանուած բարակ քթանէ ու կապուտակէ և ծիրանեգոյնէ ու կրկնակի կարմիրէ . վարպետի գործ շինես զանոնք քերովբէներով : Մէկ վարագուրին երկայ- 2
նութիւնը քսանուութը կանգուն՝ և մէկ վարագուրին լայնութիւնը չորս կանգուն պիտի ըլլայ . բոլոր վարագուրներուն չափը մէկ ըլլայ : Հինգ 3
վարագուրները իրարու պիտի կըցուին , և հինգ վարագուրները իրարու պիտի կցուին : Եւ 4
կշտուածքին ծայրի մէկ վարագուրին եզերքին վրայ կապուտակեայ օղակներ շինես . մէկալ կշտուածքին ծայրի վարագուրին եզերքն ալ անանկ ընես : Մէկ վարա- 5
գուրին վրան հիսուն օղակ շինես , և մէկալ կշտուածքին վրան եղած վարագուրին ծայրն ալ հիսուն օղակ շինես . օղակները դիմացե դիմաց պիտի ըլլան : Եւ հիսուն 6
կարթաձև ոսկի ճարմանդներ շինես . ու վարագուրները ճարմանդներով կոճկես , և մէկ խորան պիտի ըլլայ :

Եւ խորանին վրան ծածկոց ըլ- 7
լալու համար այծի մազէ վարագուրներ շինես . տասնումէկ վարագոյր ընես անոնք : Մէկ վարագու- 8
րին երկայնութիւնը երեսուն կանգուն՝ և մէկ վարագուրին լայնու-

թիւնը չորս կանգուն ըլլայ. տասնուհինգ վարագուրներուն չափը մէկ ըլլայ: 9 Եւ հինգ վարագուրները զատ՝ ու վեց վարագուրները զատ կցես. և վեցերորդ վարագուրը խորանին առջևի կողմէն երկպատիկ ընես: 10 Եւ կցուածքին ծայրը եղած մէկ վարագուրին եզերքին վրայ հիսուն օղակ՝ ու մէկալ կցուածքին ծայրը եղած վարագուրին եզերքին վրայ հիսուն օղակ չինես: 11 Եւ պղնձէ հիսուն կարթաձև ճարմանդներ շինես, ու ճարմանդները օղակներուն անցընես, և վրանը կոճկես, ու մէկ ըլլայ: 12 Եւ վրանին վարագուրներէն աւելորդ մնացածը՝ այսինքն վարագուրին աւելցած կէսը՝ խորանին ետևէն կախուած պիտի մնայ: 13 Եւ վրանին վարագուրներուն երկայնութենէն մէկ կանգուն մէկ կողմէն՝ ու մէկ կանգուն մէկալ կողմէն աւելցածը՝ խորանին քովերը կախուած մնայ՝ զանիկա մէկ կողմէն ու մէկալ կողմէն ծածկելու համար: 14 Եւ վրանին համար կարմիր ներկուած խոյի մորթերէն ծածկոց մը, ու անոր վրայէն թէհաչի մորթերէն ծածկոց մը շինես:

15 Եւ խորանին տախտակները Աստիմի փայտէ շինես որ կանգնած մնան: 16 Մէկ տախտակին երկայնութիւնը տասը կանգուն՝ և մէկ տախտակին լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն պիտի ըլլայ: 17 Մէն մէկ տախտակը երկերկու ագուցիկ ծայրեր պիտի ունենայ իրարու համեմատ. խորանին բոլոր տախտակներուն ասանկ ընես: 18 Եւ խորանին տախտակները շինես. դէպ 'ի հարաւ՝ հարաւային կողմը քսան տախտակ ըլլայ: 19 Եւ քսան տախտակներուն տակը քառասուն արծաթի խարիսխ շինես. մէկ տախտակին տակը իր երկու ագուցիկ ծայրը անցընելու համար երկու խարիսխ՝ և մէկալ տախտակին տակը իր երկու ծայրը անցընելու համար երկու խարիսխ պիտի ըլլայ: 20 Եւ խորանին մէկալ կողմին համար հիւսիսային կողմը՝ քսան տախտակ, 21 Եւ անոնց քառասուն արծաթի խարիսխները, մէկ տախտակին տակը երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտակին տակը երկու խարիսխ ընես: 22 Եւ խորանին ետևի կողմին համար արևմտեան կողմը վեց տախտակ շինես: 23 Եւ խորանին անկիւններուն համար՝ ետևի կողմը երկու տախտակ շինես: 24 Եւ վարը պիտի կցուին, ու վերէն մէկ օղակով կցուած մէկ պիտի ըլլան. երկուքն ալ ասանկ պիտի ըլլան. անոնք երկու անկիւններուն համար պիտի ըլլան. 25 Եւ ութը տախտակ պիտի ըլլան. ու անոնց արծաթի խարիսխները տասնուվեց խարիսխ պիտի ըլլան. մէկ տախտակին տակը երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտակին տակը երկու խարիսխ ընես: 26 Եւ Աստիմի փայտէ նիգեր շինես. խորանին մէկ քովի տախտակներուն համար հինգ նիգ՝ 27 Եւ խորանին մէկալ քովի տախտակներուն համար հինգ նիգ, ու դէպ 'ի արևմուտք խորանին ետևի կողմի տախտակներուն համար հինգ նիգ պիտի ըլլայ. 28 Եւ մէջտեղի նիգը, այսինքն տախտակներուն մէջտեղը եղածը՝ մէկ ծայրէն մէկալ ծայրը պիտի անցնի: 29 Եւ տախտակները ոսկիով պատես, ու անոնց օղակները՝ այսինքն նիգերուն տեղերը ոսկիէ շինես. և նիգերը ոսկիով պատես:

30 Եւ խորանը կանգնես իր ձևին համեմատ, ինչպէս որ լեռանը վրայ քեզի ցուցուեցաւ:

31 Եւ կապուտակէ՝ ու ծիրանեգոյնէ՝ և կրկնակի կարմիրէ՝ ու մանուածք բարակ քթանէ վարագոյր մը շինես. անիկայ վարպետի գործ քերովբէներով պիտի շինուի: 32 Եւ անիկայ Աստիմի ֆոյտէ չորս ոսկիապատ սիւներու վրայ դնես. անոնց ճանկերը ոսկի պիտի ըլլան. չորս արծաթի խարիսխներու վրայ պիտի ըլլան: 33 Եւ վարագուրը ճարմանդներէն վար կախես, ու հոն վարագուրին ներսի կողմը վկայութեան տապանակը բե-

ջես. և վարագուրը ձեզի պիտի բաժ-
նէ սրբութիւնին՝ ու սրբութեանց
34 սրբութիւնին մէջտեղը: Ու քա-
հանութիւնը վկայութեան տապանա-
կին վրայ՝ սրբութեանց սրբութիւ-
35 նին մէջ դնես: Ու վարագու-
րին դուրսի դին սեղանը, ու
սեղանին դիմացը խորանին հա-
րաւային կողմը՝ աշտանակը դը-
նես. ու սեղանը հիւսիսային կող-
մը դնես:
36 Ու վրանին դրանը համար կա-
պուտակէ՝ ու ծիրանեգոյնէ՝ և
կրկնակի կարմիրէ՝ ու մանուած
բարակ քթանէ՝ նկարագործ դրան
37 վարագոյր մը շինես: Ու դրան
վարագուրի համար Սատիմի ֆոյ-
տէ հինգ սիւն շինես, ու զա-
նոնք ոսկիով պատես. և անոնց
ճանկերը ոսկիէ ըլլան. ու ա-
նոնց համար պղնձէ հինգ խարիսխ
ձուլես:

ԿԱ. ԻԸ

1 Ու զոհի սեղանը Սատիմի փայ-
տէ շինես, երկայնութիւնը հինգ
կանգուն՝ ու լայնութիւնը հինգ
կանգուն. սեղանը քառակուսի ըլ-
լայ. և անոր բարձրութիւնը ի-
2 րեք կանգուն ըլլայ: Ու անոր
եղջիւրները անոր ջորս անկիւննե-
րուն վրայ շինես. անոր եղջիւր-
ները իրմէն ըլլան. ու պղնձով
3 պղնձով պատես: Ու անոր մո-
խիրը ժողվելու համար անոր թա-
ղարները՝ ու անոր թիակները՝ և
անոր կոնքերը՝ ու անոր մսա-
հաններն՝ ու անոր կրակի ման-
ները շինես. անոր բոլոր գոր-
4 ծիքները պղնձէ շինես: Ու ա-
նոր ցանցակերպ կասկարայ մը շի-
նես պղնձէ. ու ցանցին վրայ
չորս պղնձէ օղակ շինես՝ անոր
5 անկիւններուն վրայ: Ու անիկայ
սեղանին չրջանակին տակը դը-
նես ներքևէն, որ ցանցը դրեթէ
6 սեղանին մէջտեղը ըլլայ: Ու
սեղանին համար ձողեր շինես.
ձողերը Սատիմի փայտէ ըլ-
լան. ու պղնձով պղնձով պա-
7 տես: Ու անոր ձողերը օղակնե-

րուն պիտի անցուին. ու ձողերը սե-
ղանին երկու քովերը պիտի ըլլան՝
անիկայ վերցընելու համար: Զնի- 8
կայ տախտակներէ՝ մէջը դատարկ պի-
տի շինես. ինչը քեզի ցուցուածին
պէս՝ անանկ պիտի շինեն անիկայ:
Ու խորանին սրահը շինես. 9
հարաւային կողմին համար՝ սրահին
վարագուրները մանուած բարակ քը-
թանէ ըլլալով՝ մէկ քովի երկայ-
նութիւնը հարիւր կանգուն պիտի
ըլլայ: Ու անոր քսան սիւները ու 10
անոնց քսան խարիսխները պղնձէ,
և սիւներուն ճանկերը և անոնց կա-
պերը արծաթէ պիտի ըլլան: Ու 11
նոյնպէս հիւսիսային կողմին համար
որոհին երկայնութեանը նայելով՝
վարագուրները հարիւր կանգուն եր-
կայն պիտի ըլլան. ու անոր քսան
սիւնները և անոնց քսան խարիսխնե-
րը պղնձէ, սիւներուն ճանկերը ու
անոնց կապերը արծաթէ պիտի ըլ-
լան: Ու արևմտեան կողմին հա- 12
մար սրահին լայնութեանը նայելով՝
վարագուրները հիսուն կանգուն պի-
տի ըլլան. անոնց սիւները տասը՝ ու
անոնց խարիսխները տասը պիտի ըլ-
լան: Ու սրահին արևելեան կող- 13
մին համար՝ անոր լայնութիւնը արև-
ելեան կողմէն հիսուն կանգուն պի-
տի ըլլայ: Ու դրան մէկ քովին 14
վարագուրները տասնուհինգ կան-
գուն պիտի ըլլան. անոնց սիւները
իրեք՝ ու անոնց խարիսխները իրեք:
Ու մէկալ քովին վարագուրները 15
տասնուհինգ կանգուն պիտի ըլլան.
անոնց սիւները իրեք՝ ու անոնց խա-
րիսխները իրեք: Ու սրահին դրա- 16
նը համար՝ կապուտակէ՝ ու ծիրանե-
գոյնէ՝ և կրկնակի կարմիրէ՝ ու մա-
նուած բարակ քթանէ՝ քսան կան-
գունի նկարագործ վարագոյր մը պէ-
տք ըլլայ. անոնց սիւները չորս՝ ու
անոնց խարիսխները չորս պիտի ըլ-
լան: Սրահին բոլորտիքը եղած 17
բոլոր սիւները արծաթ կապերով՝
ու անոնց ճանկերը արծաթէ՝ և ա-
նոնց խարիսխները պղնձէ պիտի ըլ-
լան: Սրահին երկայնութիւնը հա- 18
րիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը ա-
մէն տեղ հիսուն՝ և բարձրութիւնը

հինգ կանգուն . վաթսունհնդը մա-
նուած բարակ քթանէ պիտի ըլլան ,
ու անոնց խարիսխները պղնձէ պիտի
19 ըլլան : Խորանին բոլոր գործիք-
ները իր ամէն պաշտօնին համար՝ և
անոր բոլոր ցիցերը՝ ու սրահին բո-
լոր ցիցերը պղնձէ պիտի ըլլան :
20 Եւ դուն պատուիրես Իսրայէ-
լի որդւոցը՝ որ քեզի ծեծուած մա-
քուր ձէթ բերեն լոյսի համար ,
որ կանթեղները միշտ վառին :
21 Ահարոն ու անոր որդիները ժո-
ղովքի խորանին մէջ՝ վկայութեանը
առջեւ վարագուրին դուրսի դին՝
իրիկուընէ մինչեւ առաւօտ Տէրոջը
առջեւը անվրէպ կարգադրեն .
ասիկայ անոնց յաւիտենական կանոն
ըլլայ իրենց ազգերուն մէջ Իսրայէ-
լի որդւոցը կողմանէ :

ԳԼ. Ի.Ը

1 Եւ դուն քեզի մօտեցուր քու
եղբայրդ Ահարոնը ու անոր որ-
դիները իր հետը՝ Իսրայէլի որդւոցը
մէջէն , որ ինծի քահանայութիւն
ընեն . Ահարոնը և Ահարոնին որ-
դիները՝ Նադաբը ու Աբիհուդը՝ Ե-
2 ղիազարը ու Իթամարը : Եւ քու
եղբօրդ Ահարոնին սուրբ զգեստներ
պիտի շինես պատուոյ ու փառաց
3 համար : Եւ դուն ըսէ բոլոր ի-
մաստուն միտք ունեցողներուն՝ ո-
րոնք որ ես իմաստութեան հոգիով
լեցուցի , որ Ահարոնին զգեստները
շինեն՝ անոր սրբելու համար՝ որ
4 ինծի քահանայութիւն ընէ : Եւ
անոնց շինելու զգեստները ասոնք
են . լանջապանակ ու եփուտ և
պատմուճան ու նկարագործ շապիկ
խոյր և գօտի . և սուրբ զգեստները
շինեն քու եղբօրդ Ահարոնին ու
անոր որդիներուն , որ ինծի քահա-
նայութիւն ընեն :
5 Եւ անոնք պիտի առնեն ոսկին ու
կապուտակը և ծիրանեգոյնը ու
կրկնակի կարմիրը և բարակ քթա-
6 նը . Եւ ոսկի ՌՆՔ կապուտակէ ու
ծիրանեգոյնէ , կրկնակի կարմիրէ և
մանուած բարակ քթանէ վարպետի
7 գործ պիտի շինեն եփուտը : Անոր եր-
կու ծայրերը երկու կցուած վականներ
պիտի ունենան , որ Եփոդը միա-
ցած ըլլայ : Եւ եփուտին վրայ 8
եղած ժապաւէնը անոր շինուածքին
պէս նոյն բանէն պիտի ըլլայ . ոսկիէ՝
կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կըրկ-
նակի կարմիրէ ու մանուած բարակ
քթանէ պիտի ըլլայ : Եւ երկու ե- 9
ղընգնաքարեր առնես , ու անոնց
վրան Իսրայէլի որդւոցը անուննե-
րը փորագրես : Անոնց անուննե- 10
րուն վեցը մէկ քարին վրայ՝ և
մնացած վեց անունները մէկալ
քարին վրայ անոնց ծնունդներուն
համեմատ ՓՈՐՓՐՈՒԷ . Ըն երկու 11
քարերուն վրայ Իսրայէլի որդւո-
ցը անունները ակունք բանողի
գործով՝ ոյնպէս կնիք փորագրած-
նուն պէս փորագրես . ոսկի խոր-
ձերու մէջ գամես անոնք : Եւ եր- 12
կու քարերը եփուտին ուսերուն
վրայ պիտի դնես , որ Իսրայէլի
որդւոցը յիշատակի քարեր ըլլան .
ու Ահարոն անոնց անունները յի-
շատակի համար իր երկու ուսե-
րուն վրայ պիտի կրէ Տէրոջը առ-
ջեւը : Եւ ոսկիէ խորշեր պիտի 13
շինես . Եւ զուտ ոսկիէ ոլորուած 14
հիւսուած երկու շղթաներ պիտի
շինես , ու հիւսուած շղթաները
խորշերուն անցընես :
Եւ դատաստանի լանջապանակը 15
վարպետի գործ շինես . անիկայ
եփուտին շինուածքին պէս շինես .
ոսկիէ կապուտակէ ու ծիրա-
նեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ ու
մանուած բարակ քթանէ շինես :
Քառակուսի պիտի ըլլայ երկու- 16
քի ծալլուելով . անոր երկայնու-
թիւնը մէկ թիզ՝ ու անոր լայ-
նութիւնը մէկ թիզ պէտք ըլլայ :
Եւ անոր մէջ ակունքներու դամուած- 17
քին համեմատ՝ չորս կարգ քարեր
պիտի դամես . առ կարգը՝ սարդի-
ոն , տոպազիոն ու զմրուխտ՝ առաջին
կարգը պիտի ըլլայ : Եւ երկրորդ 18
կարգը պիտի ըլլայ կարկեհան , շա-
փիւղայ ու անդամանդ . Եւ երրորդ 19
կարգը պիտի ըլլայ գոճազմ , ակատ
ու մեղեսիկ . Եւ չորրորդ կարգը 20
պիտի ըլլայ ոսկեքար՝ եղընգնաքար ու
յասպիս . ասոնք ոսկի խորշերու մէջ

21 գամուած պիտի ըլլան : Եւ քա-
բերը Իսրայէլի որդւոցը անուննե-
րուն պէս տասներկու պիտի ըլլան ,
անոնց անուններուն համեմատ՝ ամէն
մէկը իր անունովը տասներկու ցե-
ղին համեմատ՝ կնիք փորագրողի
գործով փորագրուած պիտի ըլլան :
22 Եւ լանջապանակին վրան գուտ ոսկիէ
ոլորուած հիւսուած շղթաներ պի-
23 տի շինես : Եւ լանջապանակին
վրան երկու ոսկի օղակներ շինես ,
ու ան երկու օղակները լանջա-
պանակին երկու ծայրերուն վրայ
24 դնես : Եւ ան երկու հիւսուած
ոսկի շղթաները լանջապանակին
ծայրը եղած երկու օղակներուն
25 անցընես . Եւ երկու հիւսուած
շղթաներուն ձէյլ երկու ծայրե-
րը ան երկու խորշերուն ան-
ցընես . ու զանոնք եփուտին առ-
ջևի կողմէն ուսերուն վրայ դը-
26 նես : Եւ երկու ոսկի օղակներ
ալ շինես . ու զանոնք լանջապա-
նակին ներսի կողմէն՝ եփուտին
կցուած եզերքին երկու ծայրերը
27 դնես : Եւ ուրիշ երկու ոսկի օ-
ղակներ շինես , ու զանոնք ե-
փուտին երկու ուսերուն վարէն՝
անոր առջևի կողմի կցուածքին
մօտ՝ եփուտին ժապաւէնին վրա-
28 յէն անցընես : Եւ լանջապանա-
կը իր օղակներէն՝ կապուտակէ ֆե-
նուած լարով եփուտին օղակներուն
կապեն , որ եփուտին ժապաւէնին
վրայ ըլլայ , ու լանջապանակը ե-
29 փուտին վրայէն չպատուի : Եւ Ա-
հարոն երբոր սրբարանը մտնէ ,
Իսրայէլի որդւոցը անուննները Տէ-
րոջը առջևը յիշատակի համար՝
միշտ իր սրտին վրայ եղած դատաս-
տանի լանջապանակին վրայ պիտի
30 կրէ : Եւ դատաստանի լանջապա-
նակին մէջ Ուրիմը ու Թումի-
մը դնես . և Ահարոնին սրտին
վրայ պիտի ըլլան , երբոր անիկայ
Տէրոջը առջևը երթայ . ու Ահարոն
Տէրոջը առջևը միշտ իր սրտին վրայ
պիտի կրէ Իսրայէլի որդւոցը դա-
տաստանը :
31 Եւ եփուտին պատմուճանը բո-
լորովին կապուտակէ պիտի շինես :
Եւ անոր մէջտեղը գլուխ անցընելու 32
ճեղքուածք մը պիտի ըլլայ . ճեղ-
քուածքին բոլորտիքը գրահի ճեղ-
քուածքին պէս հիւսուած եզերք
ունենայ՝ որ չպատռի : Եւ անոր 33
քղանցքներուն վրայ կապուտակէ
ու ծիրանեգունէ և կրկնակի կար-
միր նուռեր պիտի շինես քղանցք-
ներուն բոլորտիքը , ու անոնց մէջ-
տեղը շուրջանակի ոսկի զանգակներ :
պատմուճանին քղանցքին վրայ շուր- 34
ջանակի ոսկի զանգակ մը ու նուռ
մը՝ ոսկի զանգակ մը ու նուռ մը
պիտի ըլլայ : Եւ պաշտօնի համար 35
անիկայ Ահարոնին վրան պիտի ըլ-
լայ . ու Տէրոջը առջև սրբարանը
մտած ու ելած ատենը՝ անոր ձայնը
պիտի լսուի որ չմեռնի :
Եւ գուտ ոսկիէ թիթեղ մը պի- 36
տի շինես , ու անոր վրան կնիք փո-
րագրածնուն պէս ՍՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԵՐՈՒՆ փորագրես : Եւ կա- 37
պուտակ ժապաւէն մը անցընես ա-
նոր՝ որ խոյրին վրայ դրուի . և
խոյրին վրան անոր առջևի կողմը
ըլլայ : Եւ անիկայ Ահարոնին ճա- 38
կատին վրայ պիտի ըլլայ , որ Իս-
րայէլի որդւոցը նուիրած բոլոր
սուրբ ընծաներուն անօրէնութիւնը
Ահարոն կրէ . ու միշտ իր ճակա-
տին վրայ պիտի ըլլայ , որ անոնք
ընդունելի ըլլան Տէրոջը առջևը :
Եւ շապիկը բարակ քթանէ նկա- 39
րէն հիւսես , ու խոյրը բարակ քթա-
նէ պիտի շինես , և գօտին նկարա-
գործ պիտի շինես :
Եւ Ահարոնին որդւոցը շապիկներ 40
պիտի շինես , ու անոնց գօտիներ
պիտի շինես . և պատուոյ ու փա-
ռաց համար անոնց ապարօշներ պի-
տի շինես : Եւ զանոնք քու եղ- 41
բօրդ Ահարոնին ու իր հետը իր
որդւոցը պիտի հագցընես . ու ա-
նոնք պիտի օծես , և պիտի օրհնես ,
ու սրբես անոնք՝ որ ինծի քահանա-
յութիւն ընեն : Եւ անոնց կտաւէ 42
անդրավարտիքներ պիտի շինես է-
րեսնոց մարմինին մերկութիւնը ծած-
կելու համար . անոնց մէջքերէն մին-
չև ծունկերնին պիտի հասնին : Եւ 43
անոնք Ահարոնին ու անոր որդւոցը

վրայ պիտի ըլլան՝ երբոր ժողովքի խորանը մտնեն, կամ երբոր սեղանին մօտենան սրբարանին մէջ պաշտելու համար, որ չըլլայ թէ անօրէնութիւն կրեն ու մեռնին. սա՛կայ յաւիտենական կանոն մը ըլլայ իրեն՝ ու իրմէ ետքը իր սերունդին:

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ ասէ որ անոնց պիտի ընեն՝ զանոնք սրբելու համար, որ ինծի քահանայ ըլլան. առէ՛ք մէկ զուարակ մը ու երկու անարատ 2 բատ խոյ առնես, Եւ անխմոր հաց՝ ու եղով շաղուած անխմոր շօթեր՝ և եղով օծուած անխմոր լաւաշներ առնէ՛ս. ասոնք ցորեն 3 նի բարակ ալիւրէն շինես. Եւ սակառի մը մէջ դնես. ու անոնք սակառին մէջ, և զուարակը ու 4 երկու խոյերը մօտեցընես: Եւ Ա֊հարոն ու անոր որդիները ժողովքի խորանին դրանը մօտեցընես, 5 ու անոնք ջրով լուաս: Եւ զգեստները պիտի առնես, ու շապիկը և եփուտին պատմուճանը ու եփուտը և լանջապանակը Ա֊հարոնին պիտի հագցընես. ու եփուտին ժապաւէնովը գօտևորես 6 զանիկայ: Եւ խոյրը անոր գլխուն դնես, ու խոյրին վրայ սուրբ 7 պսակը դնես: Եւ օծման եղը առնես, ու անոր գլխուն վրայ 8 թափելով՝ օծես զանիկայ: Եւ անոր որդիները մօտեցընես, ու 9 անոնց շապիկներ հագցընես. Եւ գօտիներով գօտևորես զանոնք՝ այսինքն Ա֊հարոնը ու անոր որդիները, ու անոնց գլուխը ապարօշներ փաթթես. ու քահանայութիւնը անոնց ըլլայ յաւիտենական կանոնով: Այսպէս պիտի օրհնես Ա֊հարոնը ու անոր որդիները:

10 Եւ զուարակը ժողովքի խորանին առջևը մօտեցընես, ու Ա֊հարոն և անոր որդիները իրենց ձեռքը զուարակին գլխուն վրայ 11 դնեն: Եւ ժողովքի խորանին դրանը քով՝ Տէրոջը առջևը մորթես զուարակը: Եւ զուարակին 12 արիւնէն առնես, ու մատովդ սեղանին եղջիւրներուն վրան դնես. և ճաշած բոլոր արիւնը սեղանին տակովը թափես: Եւ փորո֊ 13 տիքը ծածկող ամէն ճարպը՝ ու լեարդին վրան եղած թաղանթը և երկու երիկամունքը ու անոնց վրան եղած ճարպը առնես, և սեղանին վրայ այրես: Բայց զուա֊ 14 րակին միսը ու անոր մորթը և անոր աղբը բանակին դուրսի դին կրակով այրես. սա մեղքի պատարագ է:

Եւ խոյերուն մէկը առնես, և 15 Ա֊հարոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ դընեն: Եւ ան խոյը մորթես, ու 16 անոր արիւնը առնես, և սեղանին վրայ շուրջանակի սրսկես: Եւ խոյը կտոր կտոր ընես, ու 17 անոր փորոտիքը և անոր ոտքերը լուաս, ու գլուխ անոր կտորներուն և գլխուն վրայ դնես: Եւ 18 բոլոր խոյը այրես սեղանին վրայ. սա ողջակէզ է Տէրոջը. անուշահոտ պատարագ մըն է Տէրոջը:

Եւ մէկալ խոյը առնես. ու Ա֊ 19 հարոն և անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն վրայ դնեն: Եւ խոյը մորթես, ու անոր ա֊ 20 րիւնէն առնես, և Ա֊հարոնին ականջին բլթակին վրայ՝ ու անոր որդւոցը ականջներուն բլթակին վրայ՝ և անոնց աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ ու անոնց աջ ոտքին մեծ մատին վրայ դնես. և ճաշած արիւնը սեղանին վրայ շուրջանակի սրսկես: Եւ 21 սեղանին վրայ եղած արիւնէն ու օծման եղէն առնես, և Ա֊հարոնին վրայ ու անոր զգեստներուն վրայ և անոր հետ իր որդւոցը վրայ ու իր որդւոցը զգեստներուն վրայ սրսկես. և անիկայ ու անոր զգեստները և անոր հետ իր որդիները ու իր որդւոցը զգեստները սուրբ պիտի ըլլան: Եւ խոյէն առ֊ 22 նես ճարպը՝ ու դմակը և փորոտիքը ծածկող ճարպը և լեարդին վրայ

թաղանթը՝ ու երկու երիկամունքը
և անոնց վրայ եղած ճարպը ու աջ
պիտը. ինչու որ աս Տէրոջը
23 նուիրեան խոյն է: Եւ Տէրոջը
առջևը եղած անխմոր հացէ սակա-
ռէն մէկ պան հացի՝ ու մէկ եղով
հացի շօթ՝ և մէկ լաւաշ ա-
24 նէ, Եւ ամէնը Ահարոնին ձեռքը
ու անոր որդւոցը ձեռքը դնես,
և զանոնք Տէրոջը առջևը երերցընե-
25 լու ընծայ մատուցանես: Եւ ա-
նոնց ձեռքէն առնես զանոնք, ու սե-
ղանին վրայի ողջակէզին վրայ այրես
Տէրոջը առջևը անոյշ հոտի համար.
ասիկայ պատարագ մըն է Տէրոջը:
26 Եւ Ահարոնին խոյէն ե-
ղած օրինուելուն
համար պատրաստուած խոյէն եր-
բուծը առնես, ու զանիկայ Տէ-
րոջը առջևը երերցընելու ընծայ
մատուցանես. և ան քու բաժի-
27 նըդ ըլլայ: Եւ Ահարոնին հա-
մար ու անոր որդւոցը համար ե-
ղած խոյէն օրինուելուն խո-
յէն երերցընելու երբուծը ու
բարձրացընելու զիստը սրբես:
28 Եւ ասիկայ յաւիտենական կանո-
նով Ահարոնին ու անոր որդւոցը
պիտի ըլլայ՝ Իսրայէլի որդւոցը
կողմանէ. ինչու որ աս բարձրա-
ցընելու ընծայ է, և պիտի ըլ-
լայ բարձրացընելու ընծայ՝ Իս-
րայէլի որդւոցմէն իրենց խաղաղու-
թեան զոհերէն քան իրենց բարձրա-
ցընելու ընծան Տէրոջը:
29 Եւ Ահարոնին սուրբ զգեստները
իրմէն ետքը իր որդւոցը պիտի ըլ-
լան, որ անոնցմով օծուին, ու ա-
30 նոնցմով օրինուին: Եւ անիկայ որ
իր որդւոցմէ իր տեղը քահանայ ը-
լալով՝ սրբարանի մէջ պաշտօն կա-
տարելու համար ժողովքի խորանը
պիտի մտնէ, զանոնք եօթը օր
31 հագնի: Եւ օրինուելուն
թեան խոյը առնես՝ ու անոր միսը
32 սուրբ տեղ մը եփես. Եւ Ահարոն
ու անոր որդիքը ժողովքի խորանին
դրանը քով պիտի ուտեն խոյին միսը՝
33 ու սակառին մէջի հացը: Եւ ա-
նոնք պիտի ուտեն այն բաները՝ որ
իրենց օրինուելուն ու սրբուելուն
համար անոնցմով քաւութիւն եղաւ,
և օտարական մը անոնցմէ պիտի չու-
տէ. ինչու որ անոնք սուրբ են: Եւ 34
թէ որ օրինութեան միսէն ու հացէն
մինչև առտու մնայ, աս աւելցածը
կրակով այրես. անիկայ պիտի չու-
տուի, ինչու որ սուրբ է:
Եւ Ահարոնին ու անոր որդւո- 35
ցը ասանկ ընես, բոլոր քեզի ա-
պրսպրածիս պէս. եօթը օրուան
մէջ կատարես անոնց օրինութիւ-
նը: Եւ օրը մէկ զուարակ մեղ- 36
քի պատարագ ընես քաւութեան
համար. ու սեղանին համար քա-
ւութիւն ընելու ատենդ մաքրես
զանիկայ, և սուրբ ընելու հա-
մար օծես զանիկայ: Սեղանին 37
համար եօթը օր քաւութիւն ը-
նես, ու սուրբ ընես ան. և սե-
ղանը ամենասուրբ պիտի ըլլայ.
ինչ որ սեղանին դպչի սուրբ պիտի
ըլլայ:
Եւ սեղանին վրայ ընելու պիտի աս 38
է. միշտ ամէն օր մէկ տարեկան
երկու գառինք. Մէկ գառը ա- 39
ռտուանց մատուցանես, ու մէ-
կալ գառը իրիկուան դէմ մատու-
ցանես: Եւ մէկ գառին հետ մէկ 40
հիմինի քառորդ ծեծուած ձէթով
շաղուած մէկ տասանորդ բարակ ա-
լիւր, և թափելու նուէրին համար
մէկ հիմինի քառորդ մը գինի խո-
պոյանէս: Եւ մէկալ գառը ի- 41
րիկուան դէմ զոհես. ու ա-
ռտուան հացի ընծային պէս՝ և ա-
նոր թափելու նուէրին պէս ընես
անոր. աս՝ անուշահոտ պատարագ
մըն է Տէրոջը: Ամէն ձեր ազգե- 42
րուն մէջ մշտնջենաւոր ողջակէզ
պիտի ըլլայ Տէրոջը առջևը ժողովքի
խորանին դրանը քով, ուր որ ձեզի
պիտի հանդիպիմ՝ քեզի հետ խօ-
սելու: Եւ հոն Իսրայէլի որդւոցը 43
պիտի հանդիպիմ, ու խորանը իմ
փառքովս սուրբ պիտի ըլլայ: Եւ 44
ժողովքի խորանը ու սեղանը պիտի
սրբեմ. Ահարոնը ու անոր որդի-
ներն ալ պիտի սրբեմ, որ ինծի
քահանայութիւն ընեն: Եւ Իս- 45
րայէլի որդւոցը մէջ պիտի բնակիմ,
ու անոնց Աստուած պիտի ըլլամ.
Եւ պիտի գիտնան թէ անոնց Տէր 46

Աստուածը ես եմ, որ անոնց մէջը բնակելու համար Եգիպտոսի երկրէն հանեցի զանոնք. ես եմ անոնց Տէր Աստուածը:

ԳԼ. 6.

1 Ետ խունկ ծխելու սեղան մը շինես. Ատիմի փայտէ շինես
2 անիկայ. Անոր երկայնութիւնը կանգուն մը՝ ու անոր լայնութիւնը կանգուն մը՝ քառակուսի պիտի ըլլայ, և անոր բարձրութիւնը երկու կանգուն. անոր եղջիւր-
3 ները իրմէն պիտի ըլլան: Ետ ա-նոր վրան՝ ու անոր քովերը շուրջանակի՝ և անոր եղջիւրները զուտ ոսկիով պատես. ու շուրջանակի
4 ոսկի պսակ մը շինես անոր: Ետ երկու ոսկի օղակներ շինես՝ անոր. պսակին տակէն՝ անոր երկու քովերը երկու կողմերէն շինես, որ անոնցմով վերցուելու համար ձողերուն համար տեղերը ըլ-
5 լան: Ետ ձողերը Ատիմի փայտէ շինես, ու անոնք ոսկիով
6 պատես. Ետ անիկայ դնես վկայութեանը վրայի քաւութիւնին առջևը՝ վկայութեան տապանակին քովը. հոն ես քեզի պիտի հանդի-
7 պիմ: Ետ Ահարոն անոր վրայ անուշահոտ խունկ պիտի ծխէ. ամէն առաւօտ ճրագները շիտակած
8 առնելը խունկ պիտի ծխէ: Ետ Ահարոն իրիկուան դէմ ճրագները վառած առնելը խունկ պիտի ծխէ, որ Տէրոջը առջևը մշտընջենաւոր խունկ ըլլայ ձեր ազգե-
9 րուն մէջ: Անոր վրան օտար խունկ, կամ ողջակէզ, կամ հացի ընծայ չմատուցանէք. ոչ ալ անոր
10 վրան նուէր թափէք: Ետ Ահարոն տարին անգամ մը անոր եղջիւրներուն վրայ քաւութիւն պիտի ընէ. անիկայ քաւութիւններուն մեղքի պատարագին արիւնովը անոր վրայ քաւութիւն պիտի ընէ տարին անգամ մը ձեր ազգերուն մէջ. անիկայ ամենասուրբ է Տէրոջը:
11 Ետ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
12 ըսելով, Երբոր Իսրայէլի որդւոյը

գումարը առնելու ըլլաս՝ իրենց թուոյն նայելով, ան առնելը անոնց անձն մէկը իր հոգւոյն փրկանքը պիտի տայ Տէրոջը՝ զանոնք համրած առնելդ, որ անոնց մէջը հարուած չըլլայ՝ երբոր զանոնք համրես: Ան- 13
նոնք աս պիտի տան. ամէն մէկը որ կ'անցնի՝ կը համրուի, արբաս-նին սիկղին համեմատ՝ կէս սիկղ ո-ճոի պիտի ըլլայ: Ամէն քսան տարե- 14
կանէն վեր եղողը՝ որ կ'անցնի կը հաշուի, ան ընծան Տէրոջը պիտի տայ: Երբոր ձեր հոգիներուն քա- 15
ւութիւն ընելու համար Տէրոջը ընծայ տան, կէս սիկղէն ոչ հարուստը աւելի՝ ու ոչ աղքատը պակաս պիտի տայ: Ետ Իսրայէլի որդւոյմ- 16
է քաւութեան արծաթը առնես, ու ժողովքի խորանին պաշտօնին տաս, որ Տէրոջը առջևը յիշատակ ըլլայ Իսրայէլի որդւոյը՝ ձեր հոգիներուն քաւութիւն ընելու համար:

Ետ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ 17
ըսելով, Նաև պղնձէ աւազան մը 18
չինես լուացման համար, ու անոր խարիսխն ալ պղնձէ ըլլայ. և ժո-ղովքի խորանին ու սեղանին մէջ-տեղը դնես ան, ու անոր մէջը ջուր լեցընես: Ետ Ահարոն ու ա- 19
նոր որդիքը իրենց ձեռքերը ու ոտ-քերը պիտի լուան անկից: Երբոր 20
անոնք ժողովքի խորանը մտնելու ըլլան, կամ երբոր սեղանին մօ-տենալու ըլլան՝ պաշտօն կատարե-լու և կրակով Տէրոջը ղոհ մատու-ցանելու համար, ջրով լուացուին որ չմեռնին. Այսպէս իրենց ձեռքի- 21
ը ու ոտքերը լուան որ չմեռնին. և ասիկա իրենց յաւիտենական կա-նոն պիտի ըլլայ, թէ իրեն և թէ իր սերունդին իրենց ազգերուն մէջ:

Ետ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 22
սելով, Ուրքեզի պատուական հա- 23
մեմունք, զուտ զմուռս հինգ հարիւր սիկղ, և անոր կէսին չափ՝ ոչխարե-նով կինամոն՝ երկու հարիւր յիսուն սիկղ անուշահոտ կինամոն, ու երկու հարիւր յի-սուն սիկղ անուշահոտ խունկեղէգն,

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Ասա Իսրայէլի ցեղին Ամմի
որդւոյն Աբրին որդին Նահաղիէլը
3 անունովը կանչեցի . Եւ Աստուծոյ
Հոգիովը՝ իմաստութիւնով ու հա-
ճարով և գիտութիւնով ու ամէն
4 էրկ ճարտարութիւնով լեցուցի ա-
նիկայ , Որ վարպետի գործեր շի-
5 նելով՝ ոսկիով ու արծաթով և պը-
ղինձով գործէ . Եւ գամելու հա-
մար քարեր տանելով՝ ու փայտեր
քանդակելով՝ ամէն կերպ արհեստ
6 բանի : Եւ ահա Դանի ցեղէն Ա-
քիսամային որդին Ողհաբը տուի
անոր հետ . ու ամէն իմաստունին
սրտին մէջ իմաստութիւն դրի , որ
բոլոր քեզի պատուիրածս ընեն .
7 Ժողովքի խորանը՝ և վկայութեան
տապանակը ու անոր վրայ եղած
քաւութիւնը և խորանին բոլոր
կարասիները , Եւ սեղանը ու անոր
8 անօթները՝ և մաքուր աշտանակը իր
բոլոր գործիքներովը՝ և խունկին
սեղանը , Եւ ողջակէզին սեղանը իր
9 բոլոր գործիքներովը՝ և աւազանը
ու անոր խարիսխը , Եւ պաշտօնին
10 զգեստները՝ ու Ահարոն քահանային
սուրբ զգեստները՝ և անոր որդւոցը
զգեստները՝ քահանայութիւն ընելու
11 համար , Եւ օծման եղը՝ ու սրբարա-
նին համար անուշահոտ խունկը՝ բո-
լոր քեզի պատուիրածս պէս պիտի
ընեն :

12 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու-
13 ըսաւ , Դուրսէ նաև Իսրայէլի
որդւոցը՝ ըսելով , Անշուշտ իմ
շաբաթներս պահէք . ինչու որ
սա նշան մըն է իմ ու ձեր մէջ-
տեղը ձեր ազգերուն մէջ , որ գիտ-
նաք թէ ձեզ սուրբ ընող Տէրը
14 ես եմ : Ուստի շաբաթը պահէք . ինչու որ ան ձեզի սուրբ է . ամէն որ զանիկայ պղծէ՝ անշուշտ պիտի մեռնի . քանզի ով որ ան օրը գործ մը գործէ , ան անձը իր ժողովուրդին
15 մէջէն պիտի կորսուի : Վեց օր գործ պիտի գործուի , բայց եօթներորդ օրը հանգստութեան շաբաթը սուրբ պիտի ըլլայ Տէրոջը .

24 Եւ հինգ հարիւր մէկ կասիայ սրբարանին սիկղին համեմատ , ու
25 մէկ հիմէն ձէթ . Եւ սուրբ օծման եղ շինես ան՝ իւղագործի արհեստով բաղադրուած . անիկայ
26 սուրբ օծման եղ պիտի ըլլայ : Եւ անով օծես ժողովքի խորանը , ու
27 վկայութեան տապանակը , Եւ սեղանը ու անոր ամէն անօթները , և աշտանակը ու անոր գործիքները , և խունկին սեղանը ,
28 Եւ ողջակէզին սեղանը իր ամէն գործիքներուն հետ մէկտեղ , և աւազանը ու անոր խարիսխը :
29 Եւ սրբես անոնք , որ ամենասուրբ ըլլան . ինչ որ անոնց դպչի՝ սուրբ
30 պիտի ըլլայ : Եւ Ահարոնը ու անոր որդիքը օծես , ու սուրբ ընես անոնք , որ ինծի քահանայու-
31 թիւն ընեն : Եւ Իսրայէլի որդւոցը զրուցես՝ ըսելով , Ասիկայ ինծի սուրբ օծման եղ պիտի ըլլայ ձեր
32 ազգերուն մէջ : Մարդու մարմինի վրայ պիտի չթափուի ան , և անոր բաղադրութեանը պէս անոր նմանը
չընէք . սա սուրբ է , ու ձեզի
33 սուրբ պիտի ըլլայ : Ով որ անոր նմանը շինէ , կամ ով որ անկէ օտարականի վրայ դնէ , իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի :
34 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Առ քեզի անուշահոտ համեմներ , ցոխնի ստակին ու եղունդն և քաղբան , ու անուշահոտ համեմները մաքուր լիբանովով . ամէնը հա-
35 ւասար կշռով պիտի ըլլան . Եւ զանոնք իւղագործի արհեստով իրար խառնուած բաղադրութիւնմը՝ խունկ շինես մաքուր ու սուրբ :
36 Եւ անկէ փոշիը ծեծես շատ բրակ , ու ժողովքի խորանին մէջ վկայութեանը առջևը դնես , ուր որ ես քեզի պիտի հանդիպիմ . անիկայ ձեզի ամենասուրբը պիտի
37 ըլլայ : Եւ ան քու շինելու խունկիդ բաղադրութեանը համեմատ դուք ձեզի համար չընէք . ան քեզի սուրբ պիտի ըլլայ Տէրոջը համար :
38 Ով որ հոտուտելու համար անոր նմանը շինելու ըլլայ , իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի :

ձվ որ շաբաթ օրը գործ մը գործէ ,
16 անշուշտ պիտի մեռցուի : Ուստի
հաստատ Իսրայէլի որդիքը պիտի
պահեն շաբաթը , որ շաբաթը ի-
րենց ազգերուն մէջ յաւիտենական
17 ուխտ մը ընեն : Ինկայ յաւի-
տենական նշան մըն է իմ ու Իսրա-
յէլի որդւոցը միջտեղը . քանզի
Տէրը վեց օրուան մէջ ստեղծեց
երկինքը ու երկիրը , և եօթներորդ
օրը դադրեցաւ ու հանգստացաւ :
18 Եւ երբոր Մովսէս լեռանը վրայ
Սինայ հետ խօսիլը լմընցուց ,
վկայութեան երկու տախտակները
տուաւ անոր , Աստուծոյ մատովը
գրուած՝ քարէ տախտակներ :

ԳԼՈՒԽ Լ՚Ը

1 Եւ ժողովուրդը տեսնելով որ
Մովսէս ուշացաւ լեռնէն իջնե-
լու , ժողովուրդը Ահարոնին քովը
ժողվուեցան ու ըսին անոր , Ելիր ,
մեզի աստուածներ շինէ որ մեր առ-
ջևէն երթան . քանզի ան Մովսէսը՝
մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանող
մարդը , չենք գիտեր թէ ինչ եղաւ
2 անոր : Եւ Ահարոն ըսաւ անոնց ,
Ձեր կնիկներուն , ձեր տղաքնե-
րուն և ձեր աղջիկներուն ականջ-
ները եղած ոսկի օղերը հանեցէք ,
3 ու ինծի բերէք : Եւ բոլոր ժողո-
վուրդը իրենց ականջները եղած
ոսկի օղերը հանեցին ու Ահարոնին
4 բերին : Եւ անիկա առաւ անոնց
ձեռքէն , ու տիպով մը շինեց , և
ձուլածոյ որթ մը ըրաւ : Եւ ը-
սին , Ա՛վ Իսրայէլ ,ասոնք են քու
աստուածներդ՝ որ քեզ Եգիպտոսի
5 երկրէն հանեցին : Եւ երբ Ահա-
րոն տեսաւ ասիկա , անոր առջևը
սեղան մը շինեց . և Ահարոն հրա-
տարակել տուաւ ըսելով , Ա՛ղը
6 ուն է Տէրոջը : Եւ հետևեալ
առաւօտուն կանուխ ելան , ու ող-
ջակէզներ մատուցին , և խաղաղու-
թեան զոհեր բերին . և ժողովուր-
դը ուտելու ու խմելու նստան , ու
խաղալու ելան :
7 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Գնա
իջիր . ինչու որ ապականեցաւ քու
ժողովուրդդ՝ որ Եգիպտոսի երկրէն
8 հանեցիր . Ուստի հիմա թող տուր իմ՝ որ
յան ան ճամբայէն՝ որն որ իրենց
պատուիրեցի . իրենց ձուլածոյ
որթ շինեցին , և անոր երկրպա-
գութիւն ըրին , ու անոր զոհեր
մատուցին , ու ըսին , Ա՛վ Իսրա-
յէլ , ասոնք են քու աստուածներդ՝
որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն հանե-
ցին : Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , 9
Ես տեսայ այս ժողովուրդը , և ահա
այս խստասիրտ ժողովուրդ մըն
է : Ուստի հիմա թող տուր իմ՝ որ 10
իմ բարկութիւնս անոնց վրայ բոր-
բոքի , ու փճացընեմ զանոնք . և
քեզ մեծ ազգ մը ընեմ : Եւ Մով- 11
սէս իր Տէր Աստուծոյն առջևը ա-
ղաչեց , ու ըսաւ , Ա՛վ Տէր , ին-
չու՞ քու բարկութիւնդ բորբոքի
քու ժողովուրդիդ վրայ , որ Եգիպ-
տոսի երկրէն հանեցիր մեծ զօրու-
թիւնով ու զօրաւոր ձեռքով .
Ինչու համար Եգիպտացիք խօսին 12
ու ըսեն թէ Չարութեան համար
հանեց զանոնք՝ որ լեռներուն մէջը
մեռցընէ , ու գանոնք երկրի երեսէն
փճացընէ . դարձիր քու սաստիկ
բարկութենէդ , ու դադրէ աս
չարիքը քու ժողովուրդիդ վրայ
բերելէ : Յիշէ քու ծառաներդ 13
Աբրահամը Իսահակը ու Իսրայէ-
լը , որոնց դուն քու անձովդ եր-
դում ըրիր , ու ըսիր անոնց , Ձեր
սերունդը երկինքին աստղերուն պէս
պիտի շատցընեմ , և բոլոր աս եր-
կիրը՝ որուն վրայով խօսեցայ , ձեր
սերունդին պիտի տամ , ու ան
պիտի ժառանգեն յաւիտեան : Եւ 14
Տէրը զղջաց ան չարիքին համար՝ որ
ըսեր էր թէ իր ժողովուրդին պիտի
ընէ :
Եւ Մովսէս դարձաւ ու լեռնէն 15
իջաւ , ու վկայութեան երկու տախ-
տակները իր ձեռքն էին . տախտակ-
ները իրենց երկու քովերէն գրուած
էին . անոնք մէկ կողմէն ու մէկալ
կողմէն գրուած էին : Եւ տախ- 16
տակները Աստուծոյ գործքն էին , ու
տախտակներուն վրայ փորագրուած
գիրը Աստուծոյ գրածն էր : Ու 17
երբոր Յեսու պոռացող ժողովուր-
դին ձայնը լսեց , ըսաւ Մովսէսին ,

Բանակին մէջ պատերազմի ձայն
18 կայ ։ Եւ անիկայ ըսաւ , Ես յաղ-
թողներու աղաղակի ձայն չէ , ոչ
ալ յաղթուածներու աղաղակի ձայն
է . հապա խաղի ձայն կը լսեմ ես ։
19 Եւ եղաւ որ բանակին մօտենալով՝
որթը ու պար բռնողները տեսաւ Մով-
սէսին բարկութիւնը բորբոքեցաւ . ու տախտակները իր ձեռ-
քէն նետեց , ու լեռանը վարի դին
20 կոտրտեց զանոնք ։ Եւ անոնց չի-
նած որթը առաւ , ու կրակով այ-
րեց , ու մանրեց փոշի ըրաւ , և ջու-
րին վրայ ցանեց , ու Իսրայէլի որ-
դւոցը խմցուց ։
21 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին , Ես
ժողովուրդը ի՞նչ ըրաւ քեզի , որ
անոնց վրայ մեծ մեղք մը
22 բերիր ։ Եւ Ահարոն ըսաւ , Ցօդ
իմ տիրոջս բարկութիւնը չբորբոքի .
դուն գիտես աս ժողովուրդը՝ որ չա-
23 րին հակամիտեալ են . Եւ ինծի
ըսին թէ Մեզի աստուածներ շինէ՛
որ մեր առջևէն երթան , ինչու որ
ան Մովսէսը՝ մեզ Եգիպտոսի երկ-
րէն հանող մարդը՝ չենք գիտեր թէ
24 անոր ի՛նչ եղաւ ։ Եւ ես ըսի անոնց ,
Ով որ ոսկի ունի , թո՛ղ հանէ .
ու բերին ինծի . և կրակը ձգեցի
ան , ու աս որթը ելաւ ։
25 Եւ երբոր Մովսէս ժողովուրդին
անառակութիւնը տեսաւ , (քանզի
Ահարոն թող տուեր էր զանոնք ա-
նառակութիւն ընելու իրենց թշնա-
միներուն մէջը խայտառակ ըլլալու
26 չափ ,) Ին առներն Մովսէս բանակին
դուռը կայնեցաւ , ու ըսաւ , Ով
որ Տէրոջը կողմէն է , թո՛ղ ինծի
գայ . և Ղեւիին բոլոր որդիքը անոր
27 քովը ժողովուեցան ։ Եւ ըսաւ ա-
նոնց , Իսրայէլին Տէր Աստուածը
ասանկ կ՚ըսէ . Ամէն մարդ իր սուրը
թո՛ղ իր մէջքը դնէ , ու բանակին
մէջ դառնէ դուռ անցնին դառնան ,
և ամէն մարդ իր եղբայրը՝ ու ամէն
մարդ իր ընկերը՝ և ամէն մարդ իր
28 դրացին մեռցընէ ։ Եւ Ղեւիին որ-
դիքը Մովսէսին խօսքին պէս ըրին .
ու ան օրը ժողովուրդէն իրեք հա-
29 զար մարդու չափ ինկան ։ Վասնզի
Մովսէս ըսեր էր թէ Այսօր ձեզմէ
ամէն մէկը իր որդւոյն վրայ ու իր
եղբօրը վրայ ինքզինքը Տէրոջը նուի-
րէ , որ ձեր վրայ օրհնութիւն տայ
այսօր ։
Եւ եղաւ որ հետևեալ օրը Մովսէս 30
ըսաւ ժողովուրդին , Դուք մեծ մեղք
գործեցիք . ու հիմա Տէրոջը պիտի
ելլեմ , գուցէ քաւութիւն մը ընեմ
ձեր մեղքին համար ։ Եւ Մովսէս 31
դարձաւ Տէրոջը՝ ու ըսաւ , Ո՛հ , աս
ժողովուրդը մեծ մեղք գործեց , իրեն
ոսկիէ աստուածներ շինելով ։ Հայդ 32
հիմա թէ որ անոնց մեղքերը կը նե-
րես՝ Նէրէ՛ , եթէ ոչ՝ կ՚աղաչեմ ա-
րէ զիս քու գրած գիրքէդ ։ Եւ Տէ- 33
րը ըսաւ Մովսէսին , Ո՛վ որ ինծի
դէմ մեղանչեց , անիկա իմ գիրքէս
պիտի աւրեմ ։ Ուստի հիմա գնա , 34
ժողովուրդը ան տեղը տար , որն որ
քեզի ըսի . ահա իմ հրեշտակս քու
առջևէդ պիտի երթայ . բայց այցե-
լութիւն ընելու օրս՝ անոնց մեղքը
իրենց վրայ պիտի բերեմ ։ Եւ 35
Տէրը գարկաւ ժողովուրդը , Ահա-
րոնին շինած որթը չշինելնուն հա-
մար ։

ԳԼ. ԼԴ

Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ելլի՛ր 1
ասկէ դուն՝ ու ժողովուրդն ալ՝
որ Եգիպտոսի երկրէն հանեցիր , ե-
գնա ան երկիրը՝ որուն համար եր-
դում ըրի Աբրահամին Իսահակին
ու Յակոբին՝ ըսելով , Քու սե
բունդիդ պիտի տամ ան ։ Եւ քու 2
առջևէդ հրեշտակ մը պիտի խրկեմ ,
ու Քանանացին Ամորհացին Հե-
տացին Փերեզացին Եւեացին ու
Յեբուսացին պիտի վռնտեմ ։
Կաթ ու մեղր բղխող երկիրը պիտի 3
ելլես . քանզի դուն խստապարանոց
ժողովուրդ մըն ես . չըլլայ որ քեզ
ճամբուն մէջ բնաջինջ ընեմ ։
Եւ երբոր ժողովուրդը աս չար 4
խօսքը լսեց , սուգ ըրաւ . և մէկը իր
զարդը իր վրան չդրաւ . Վասնզի 5
Տէրը ըսած էր Մովսէսին , Ըսէ՛
Իսրայէլի որդւոցը , Դուք խստա-
պարանոց ժողովուրդ մըն էք . մէկ
րոպէ մը ձեր մէջը ելլելու ըլլամ ,

ձեզ ընաջինջ պիտի ընեմ . ուստի հիմա ձեր վրայէն զարդերնիդ վերցուցէք , որ ձեզի ընելիքս գիտնամ :
6 Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց զարդերը հանեցին Խորիբ լեռանը քովը :
7 Եւ Մովսէս առաւ խորանը , ու բանակին դուրսի դին՝ բանակէն հեռու կանգնեց ան , և անոր անունը ժողովքի խորան դրաւ . և ով որ Տէրը կը խնդրէր , բանակին դուրսի դին եղած ժողովքի խորանը կ՚ելլէր :
8 Ու երբոր Մովսէս խորանը կ՚երթար , բոլոր ժողովուրդը կ՚ելլէր , ու ամէն մէկը իր վրանին դուռը կը կայնէր , ու Մովսէսին ետևէն կը նայէր , մինչև որ անիկայ խորանը մտնէր :
9 Եւ Մովսէս խորանը մտնէր ի ամպի սիւնը կ՚իջնէր , ու խորանին դուռը կը կայնէր , և Տէրը Մովսէսին հետ
10 կը խօսէր : Եւ բոլոր ժողովուրդը կը տեսնէր որ ամպի սիւնը խորանին դուռը կը կայնի . ու բոլոր ժողովուրդը կ՚ելլէր՝ և ամէն մէկը իր վրանին դուռը երկրպագութիւն կ՚ընէր :
11 Եւ Տէրը կը խօսէր Մովսէսին հետ դէմ առ դէմ , ինչպէս որ մարդ մը իր բարեկամին հետ կը խօսի . ու Մովսէս նորէն բանակը կը դառնար . բայց անոր ծառան Նաւէի որդին Յեսու պատանին խորանին մէջէն չէր հեռանար :
12 Եւ Մովսէս ըսաւ Տէրոջը , Նայէ դուն կ՚ըսես ինծի , Հանէ աս ժողովուրդը . ու դուն ինծի չգիացուցիր թէ ո՛վ ինծի հետ պիտի խրկես . ու ըսիր , Քեզ անունովդ կը ճանչնամ , ու նաև իմ աչքիս
13 շնորհք գտար : Ուստի հիմա կ՚աղաչեմ , թէ որ քու աչքիդ շնորհք գտայ , ինծի ցուցուր ուրեմն քու ճամբադ՝ որ ճանչնամ քեզ , անանկ որ քու աչքիդ շնորհք գտնեմ . ու մի՛ տար բնաւ որ աս ազգը քու ժողովուրդդ է :
14 Եւ անիկայ ըսաւ , Իմ ներկայութիւնս քեզի հետ պիտի երթայ , ու քեզ պիտի հան-
15 գստացընեմ : Եւ Մովսէս ըսաւ անոր , Եթէ որ քու ներկայութիւնդ հետ չերթայ , մեզ աս
16 տեղէն մի հաներ : Վասնզի ինչ-

չէ՞ պիտի գիտցուի թէ ես ու քու ժողովուրդդ քու աչքիդ շնորհք գտանք . չէ՞ որ քու մեզի հետ երթալովդ . այսպէս ես ու քու ժողովուրդդ երկրի երեսին վրայ եղած բոլոր ժողովուրդներէն պիտի զատուինք :
17 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ես բանն ալ պիտի ընեմ՝ որ դուն ըսիր , քանզի որ իմ աչքիս շնորհք գտար , ու ես քեզ անունովդ կը ճանչնամ :
18 Եւ անիկայ ըսաւ , Ա՛ղաչեմ՝ քու փառքդ ցուցնէր ինծի :
19 Եւ Տէրը ըսաւ , Իմ բոլոր բարութիւնս քու առջեւդ պիտի անցընեմ , ու Տէրոջը անունը քու առջեւդ պիտի կանչեմ , և որուն որ պիտի ողորմիմ՝ կ՚ողորմիմ՝ ու որուն վրայ որ պիտի գթամ՝ կը գթամ :
20 Ու ըսաւ , Դուն իմ երեսս չես կրնար տեսնել . քանզի որ մարդ չկրնար իս տեսնել ու ապրիլ :
21 Եւ Տէրը ըսաւ , Ահա քովս տեղ մը կայ , ու ժայռին վրայ կայնէ . Եւ երբ որ
22 իմ փառքս անցնելու ըլլայ , քեզ ժայռին խոռոչին մէջը դնեմ , ու քեզ իմ ձեռքովս ծածկեմ , մինչև որ ես անցնիմ . Ետքը իմ ձեռքս
23 պիտի վերցընեմ , ու իմ ետիս պիտի տեսնես , բայց իմ երեսս պիտի չտեսնուի :

ԳԼ . Ա՚Ն

Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Քեզի 1
երկու քարէ տախտակներ կոփէ առջիններուն պէս . ու ան տախտակներուն վրայ պիտի գրեմ առջի տախտակներուն վրայի խօսքերը՝ որ անոնք դուն կոտրտեցիր : Եւ առ- 2
տուան համար պատրաստ եղիր , ու առտուանց Սինայ լեռը ելլէր , և հոն լեռանը գլուխը առջեւս կայնէ : Ու մէկը պիտի չելլէ քեզի հետ , և 3
մէկը պիտի չտեսնուի բոլոր լեռանը վրայ , ոչ ալ ան լեռանը առջեւը ոչխար կամ արջառ պիտի արածուի :
Եւ առջիններուն պէս երկու քա- 4
րէ տախտակներ կոփեց . ու Մովսէս առտուանց կանուխ ելաւ , ու Տէրոջը իրեն պատուիրածին պէս Սի-

նայ լեռը գնաց, և երկու քարէ տախտակները իր ձեռքը առաւ։
5 Եւ Տէրը ամպով իջաւ, ու հոն ա-
նոր քովը կեցաւ. ու Տէրոջը անու-
6 նը կանչեց։ Եւ Տէրը անոր առ-
ջևէն անցաւ, ու կանչեց, Տէր՝ Տէր Աստուած՝ ողորմած ու բարերար՝ երկայնամիտ և առատ ողորմու-
թիւնով ու ճշմարտութիւնով,
7 հազարներուն ողորմութիւն ը-
նող, անօրէնութիւնը՝ յանցանքը ու մեղքը ներող, բայց չանցա-
ողը ամենևին անպատիժ չթողուը. հայ-
րերուն անօրէնութիւնը որդինե-
րուն վրայ ու որդւոցը որդիներուն վրայ մինչև երրորդ ու չորրորդ ազ-
8 գը հասուցանելով։ Եւ Մովսէս աճապարելով մինչև գետինը խո-
նարհեցաւ ու երկրպագութիւն ը-
9 րաւ, Ու ըսաւ, Ով Տէր՝ թէ որ հիմա քու առջևդ շնորհք գտայ, Ա՛ղաչեմ՝ թող իմ Տէրս մեր հե-
տը երթայ. ինչու որ ասիկայ խըս-
տապարանոց ազգ մըն է. և ներէ մեր անօրէնութիւնը ու մեր մեղքե-
րը, և մեզ քու ժառանգութիւնդ
ըրէ։
10 Եւ Տէրը ըսաւ, Ահա ես ուխտ մը կ՚ընեմ. քու բոլոր ժողովուր-
դիդ առջևը անանկ սքանչելիքներ պիտի ընեմ, որ բոլոր երկրի վրայ ու բոլոր ազգայ մէջ չեղան. և բո-
լոր ժողովուրդը՝ որուն մէջն ես դուն, պիտի տեսնէ Տէրոջը գոր-
ծը. քանզի հիանալի է այն բանը
11 որ քեզի պիտի ընեմ։ Ա՛յսօր պահէ ինչ որ ես քեզի կը պատուի-
րեմ այսօր. ահա պիտի վռնտեմ քու առջևէդ Ամորհային՝ ու Քա-
նանացին՝ և Քետացին՝ ու Փերեզա-
ցին՝ և Եւեայեն ու Յեբուսացին։
12 Զգուշացիր քու անձիդ, չըլլայ որ քու երթալու երկրիդ բնակչացը հետ ուխտ ընես, չըլլայ որ անիկայ
13 քու մէջտեղդ որոգայթ ըլլայ. Ա՛յ-
սպա անոնց բագիններըը կործա-
նէք, ու անոնց կուռքերը փըշ-
րէք, և անոնց Աստարովթներըը
14 կոտրտէք։ Ինչու որ ուրիշ աս-
տուծոյ երկրպագութիւն պիտի չը-
նես. քանզի Տէրոջմէ՝ Նախանձոտ

կը կոչուի, Նախանձոտ Աստուած է։ Ըլլայ որ ան երկրին բնակ- 15
չայը հետ ուխտ ընես, և անոնք իրենց աստուածներուն ետևէն ե-
թալով՝ պոռնկութիւն ըրած ա-
տեններին ու իրենց աստուածներուն պոռնկութիւն ըրած ա-
տեններին՝ քեզ կանչեն, ու դուն անոնց զոհէն ուտես։ Եւ 16
ըլլայ որ անոնց աղջիկներէն քու որ-
դիներուդ համար առնես, ու անոնց աղջիկները իրենց աստուածնե-
ետևէն երթալով՝ պոռնկութիւն ընել տան՝ իրենց աստուածներուն ետևէն պոռնկութիւն ը-
ընել։ Ձուլածոյ աստուածներ 17
չընես։

Խաղաղջակերաց տօնը պիտի պա- 18
հես. Ա՛պիպ ամսուն որոշ ժամա-
նակին մէջ քեզի պատուիրած ես՝ եօթը օր բաղարջ պիտի ու-
տես. ինչու որ Ա՛պիպ ամսուն մէջ Եգիպտոսէն ելար։

Ամէն մօրը արդանդը բացողը իմ 19
է. և քու անասուններուդ մէջ
ամէն արու առջինեկը՝ նէ արջառ
ըլլայ և թէ ոչխար, իմս է։ Նոյն 20
իշուն առջինեկը գառնուկով փըր-
կես. և թէ որ չես փրկեր, ան
առնը անոր վիզը կտրես։ Քու
որդւոցդ ամէն առջինեկը փրկես.
ու ձկկը իմ առջևս ձեռնունայն
չերևնայ։

Վեց օր պիտի գործես, ու 21
եօթներորդ օրը հանգստանաս.
թէ վարուցան ընելու և թէ
հնձելու առնը հանգստանաս։

Եւ շաբաթներուն՝ այսինքն ցո- 22
րենի հունձքին երախայրիներուն
տօնը, ու տարուայ վերջը ժո-
ղովելու տօնը բըե-
նես։

Քեզ ամէն արու զաւակը 23
տարին երեք անգամ Իսրայէլի
Աստուծոյն Եհովայ Տէրոջը առ-
ջևը երևնայ։ Ինչու որ քու 24
առջևէդ ազգերը պիտի վռնտ-
ուեմ, և քու սահմանները պա-
տի ընդարձակեմ. ու տարին
երեք անգամ քու Տէր Աստու-
ծոյդ առջևը երևնալու ելած

ԳԼ. Լ՚Ե

Եւ Մովսէս ժողովից Իսրայէլի որ- 1
դւոցը բոլոր ժողովքը, ու բսաւ
անոնց, Ասոնք են այն բանները որ
Տէրը պատուիրեց որ անոնք ընէք։
Վեց օր գործ գործուի, բայց 2
եօթներորդ օրը սուրբ պիտի ըլլայ
ձեզի՝ օրինօք հանգստութեան շա-
բաթ Տէրոջը. այն օրը գործ գործո-
ղը պիտի մեռցուի. Շաբաթ օրը 3
ձեր բոլոր բնակարաններուն մէջ
կրակ պիտի չվառէք։
Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի 4
որդւոցը բոլոր ժողովքին՝ ըսե-
լով, Տէրոջը պատուիրած բանը
ասկէ է. Ձեր մէջէն ընծայ առէք 5
Տէրոջը. ով որ սրտով կը յօժարի՝
թող անիկայ Տէրոջը ընծան բերէ,
ոսկի ու արծաթ և պղինձ, Ու կա- 6
պուտակ և ծիրանեգոյն ու կրկնակի
կարմիր և բարակ քէթան ու այծի
մազ, Ու կարմիր ներկուած խոյի 7
մորթեր ու թէհաշի մորթեր և
Սատիմի փայտեր, Ու լոյսի համար 8
ձէթ և օծման ձէթի համար ու անու-
շահոտ խունկի համար համեմներ,
Ու եղինդնաքարեր ու լիսեռին հա- 9
մար և ծանջապանակին համար գա-
մուելու քարեր։ Ու ձեր մէջը ա- 10
մէն սրտով իմաստուն եղողները
թող գան, ու Տէրոջը բոլոր պա-
տուիրած բանները չինեն. Խորանը՝ 11
անոր վրանը ու անոր ծածկոյը՝ ա-
նոր ճարմանդները ու անոր տախ-
տակները՝ անոր նիգերը՝ անոր սիւնե-
րը և անոր խարիսխները, Տապա- 12
նակը ու անոր ձողերը՝ քաւութիւնը
ու ծածկող վարագոյրը, Սեղանը 13
ու անոր ձողերը ու անոր բոլոր ա-
նօթները՝ և առաջաւորութեան հա-
ցը, Ու լոյսի աշտանակը ու անոր 14
գործիքները և անոր ճրագները ու
լոյսի ձէթը, Ու խունկին սեղանը ու 15
անոր ձողերը՝ ու օծման ձէթը՝ և անու-
շահոտ խունկը՝ ու խորանին դրան
վարագոյրը, Ողջակէզին սեղանը ու 16
անոր պղինձէ ցանցաձեւ կաճառը՝
անոր ձողերը ու անոր բոլոր գոր-
ծիքները՝ աւազանը ու անոր խա-
րիսխը, Սրահին վարագոյրները՝ ա- 17

առնող՝ մէկը քու երկրիդ պիտի
չգանակայ։
Եւ զՏէրս խմորեալ հացով չը- 25
նուխես, ու զատկի ոճնին զոհը
մինչև առաւօտ չձնայ։ Քու երկ- 26
րիդ երախայրիներուն առջինները
բուր երախայրիներուն առջինները
քու Տէր Աստուծոյդ տունը բե-
րես։
Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չե-
փես։
Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Դուք 27
ասոնց խօսքերը. ինչու որ ասոնց խօսքե-
րուն համեմատ քեզի հետ ու Ի-
սրայէլին հետ ուխտ եմ։ Եւ ա- 28
նկէց հոն կեցաւ Տէրոջը հետ քա-
ռասն օր ու քառասն գիշեր. ոչ
հաց կերաւ՝ ոչ ալ ջուր խմեց. և
ուխտակներուն վրայ ուխտին խօս-
քերը գրեց՝ տասը պատուիրանքները։
Եւ եղաւ որ երբ Մովսէս Սինայ 29
լեռնէն իջաւ, վկայութեան երկու
տախտակները Մովսէսին ձեռքն էր
լեռնէն իջած ատենը, ու Մովսէս իր
երեսին մորթը լուսափայլ ըլլալը
չէր գիտեր՝ երբոր Տէրը իր հետը
խօսեցաւ։ Եւ Ահարոն ու Իսրա- 30
յէլի բոլոր որդիքը տեսան Մովսէ-
սը, և ահա անոր երեսին մորթը
լուսափայլ էր, ու անոր մօտենալու
վախցան։ Եւ Մովսէս կանչեց ա- 31
նոնք, ու Ահարոն և ժողովքին բո-
լոր իշխանները դարձան անոր, ու
Մովսէս խօսեցաւ անոնց հետ։ Եւ 32
անկէ ետքը Իսրայէլի բոլոր որդիքը
մօտեցան. ու պատուիրեց անոնց ա-
մէն ինչ որ Տէրը խօսեր էր իրեն
հետ Սինայ լեռը։ Եւ Մովսէս 33
դադրեցաւ անոնց հետ խօսելը՝ մին-
չև իր երեսը քօղով ծածկեց։ Բայց Մովսէս 34
Տէրոջը առջևը՝ անոր հետ խօսելու
մտած ատենը՝ մինչև դուրս ելլելը
քօղը կը վերցնէր. ետքը դուրս
կ՚ելլէր ու իրեն պատուիրուածը Ի-
սրայէլի որդւոցը կը խօսէր։ Եւ Ի- 35
սրայէլի որդիքը Մովսէսին երեսը կը
տեսնէին, որ Մովսէսին երեսին մոր-
թը լուսափայլ էր. ու Մովսէս իր
երեսը քօղով կը ծածկէր՝ մինչև Ա-
նոր հետ խօսելու մտնելը։

նոր սիւները ու խարիսխները , և
18 սրահին դրան վարագոյրը , Խորա-
նին ցիցերը ու սրահին ցիցերը ու ա-
19 նոնց լուանները , պաշտօնին զգես-
տները՝ սրբարանին մէջ պաշտելու
համար , և Ահարոն քահանային սուրբ
զգեստները ու անոր որդւոցը զգես-
տները , որ քահանայութիւն ընեն :
20 Եւ Իսրայէլի որդւոյը բոլոր ժո-
ղովուրդը Մովսէսին առջևէն գացին :
21 Եւ ամէն յօժարասիրտ եղողը ու
ամէն՝ բոլոր հոգիով կամեցողը ե-
կան , ու ժողովքի խորանին գործին
համար՝ և անոր բոլոր պաշտօնին
համար՝ ու սուրբ զգեստներուն հա-
22 մար՝ Տէրոջը ընծան բերին : Եւ
եկան էրիկ մարդիկ ու կիներ՝ ըր-
ջափ որ սրտով կամեցող կային , ո-
ձարմանդներ և օղեր ու մատնի-
ներ և մանեակներ՝ ամէն տեսակ
ոսկի զարդեր բերին . ամէն ըն-
ծայ բերողը ոսկի ընծայ Տէրոջը :
23 Եւ ան ամէնը՝ որուն
քովը կը գտնուէր կապուտակ ու
ծիրանեգոյն և կրկնակի կարմիր ու
բարակ քէթան և այծի մազ ու
կարմիր ներկուած խոյի մորթեր և
24 թէհաշի մորթեր , բերին : Ամէն
արծաթի ու պղինձ ընծայ տուողը
Տէրոջը ընծան բերաւ , և որու քով
որ պաշտօնին ամէն գործին պիտոյ
Սատիմի փայտեր կը գտնուէր՝ բե-
25 րաւ : Եւ ամէն սրտով իմաստուն
եղող կիներէն իրենց ձեռքերովը
մանեցին , ու իրենց մանած կապու-
տակը՝ ծիրանեգոյնը՝ կրկնակի կար-
միրը ու բարակ քէթանը բերին :
26 Եւ բոլոր սրտով փափաքող և յա-
ջողակութիւն ունեցող կիներէն
27 այծի մազ մանեցին : Եւ իշխան-
ները եղինգնաքարերը , ու եփուդին և
ընդլապանակին համար զամուելու
28 քարերը բերին , Նաև լոյսի համար՝
ու օծման եղի համար՝ և անուշահոտ
խունկի համար՝ համեմներ ու եղ :
29 Իսրայէլի որդիքը յօժարակամ ըն-
ծայ բերին Տէրոջը , ամէն մարդ ու
կին՝ որոնք յօժարութիւն ունէին
բերելու ամէն գործի համար՝ որ
Տէրը Մովսէսին ձեռքովը պա-
տուիրեց որ շինուի :

30 Եւ Մովսէս ըսաւ Իսրայէլի որ-
դւոցը , Տեսէք Տէրը Յուդայի ցե-
ղէն Հուրի որդւոյն Ուրիին որդին
31 Բեսաղիէլը անունովը կանչեց . Ու
Աստուծոյ Հոգիովը՝ իմաստութիւ-
նով՝ հանճարով՝ և գիտութիւնով՝
ու ամէն կերպ ճարտարութիւնով
32 ելցուց զանիկայ , Որ վարպետի
գործեր հնարելով՝ ոսկիի ու արծա-
թի և պղնձի վրայ բանի . Եւ գա-
33 մելու համար քարեր բանելով ,
ու փայտեր քանդակելով՝ ամէն
34 կերպ վարպետի գործ ընէ : Եւ
անոր սրտին մէջ սորվեցընելու ի-
նչ-ը-ի-նչ-ը դրաւ , անոր՝ ու
Դանի ցեղէն Ախիսամային որդւոյն
35 Ողիաբին ալ : Սրտի իմաստու-
թիւնով ելցուց զանոնք , որ ամէն
փորձ գործ գործող և հնարքներ
հնարող քանդակագործի ու արուես-
տաւորի ամէն գործը , նաև կա-
պուտակի ու ծիրանեգոյնի և կրկ-
նակի կարմիրի և բարակ քէթանի
վրայ նկարագործողի և ոստայնանկի
գործը ընեն :

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

1 Ուստի Բեսաղիէլ ու Ողիաբ և
ամէն սրտով իմաստուն եղողը՝
որոնց որ Տէրը իմաստութիւն ու
հանճար տուաւ սրբարանին պաշ-
տօնին ամէն կերպ գործքերը ընել
գիտնալու համար , Տէրոջը բոլոր
պատուիրածին պէս գործեցին : Եւ
2 Մովսէս կանչեց Բեսաղիէլը ու Ողի-
աբը և ամէն սրտով իմաստուն ե-
ղողը՝ որուն սրտին մէջ Տէրը իմաս-
տութիւն դրաւ , ամէնքը՝ որուն սիրտը կը փափաքէր բանելու
համար գործի մօտենալու : Եւ ա-
3 ռնէք առին Մովսէսէն բոլոր ընծա-
ները՝ որ Իսրայէլի որդիքը բերին
սրբարանին պաշտօնին գործը ա-
ռնոյմով ընելու համար : Ու անոնք
տակաւին ամէն առտու կամաւոր
ընծաներ կը բերէին անոր :

4 Եւ սրբարանին ամէն գործը բա-
նող բոլոր իմաստուն մարդիկը՝
ամէն մէկը իր ըրած գործէն եկան .
5 Եւ խօսեցան Մովսէսին՝ ըսելով ,
Ժողովուրդը աւելի կը բերէ՝ քան

որչափ պէտք էր Տէրոջը չինելու
պատուիրած բաներուն գործին հա-
6 մար : Եւ Մովսէս պատուիրից քա-
րոզ կարդալ բանակին մէջ՝ ըսելով,
Ով ոչ մարդ՝ ոչ ալ կնիկ գործ
մը գործեն արբարանին ընծային հա-
մար : Այսպէս ժողովուրդը ընծայ
7 բերելէն դադարեցան : Եւ ան
նիւթերը բոլոր գործը չինելու հա-
մար բաւական էր իրենց , ու աւելի
ալ :
8 Եւ խորանին գործը բանողներէն
բոլոր արտով խմաստուն եղողները՝
մանուած բարակ քթանէն ու կա-
պուտակէն և ծիրանեգոյնէն ու
կրկնակի կարմիրէն տասը վարագոյր
չինեցին . պանոնք վարպետի գործ
9 բերովքէներով չինեցին . Մէկ վա-
րագուրին երկայնութիւնը քսան-
ութը կանգուն՝ ու մէկ վարագու-
րին լայնութիւնը չորս կանգուն էր .
ամէն վարագուրներուն չափը մէկ էր :
10 Եւ հինգ վարագոյրը իրարու կցեց ,
ու հինգ վարագոյրն ալ իրա-
11 րու կցեց : Եւ կապուածքին ծայրի
մէկ վարագուրին եզերքին վրայ կա-
պուտակէ օղակներ չինեց . մէկալ
կապուածքին ծայրի վարագուրին ե-
12 զերքն ալ անանկ ըրաւ : Մէկ
վարագուրին վրան յիսուն օղակ
չինեց , և մէկալ կապուածքին վրան
եղած վարագուրին ծայրն ալ յիսուն
օղակ չինեց . օղակները դիմացէ
13 դիմաց էին : Եւ յիսուն հատ
կարմիր ոսկի ճարմանդներ չինեց .
ու վարագուրները ճարմանդներով
իրարու հետ կոճկեց , անանկ որ
խորանը մէկ եղաւ :
14 Եւ խորանին վրայի վրանին հա-
մար այծի մազէ վարագուրներ չի-
նեց . զանոնք տասնումէկ վարա-
15 գոյր չինեց : Մէկ վարագուրին
երկայնութիւնը երեսուն կանգուն՝ ու
մէկ վարագուրին լայնութիւնը չորս
կանգուն ըլլալով՝ տասնումէկ վա-
16 րագուրին չափը մէկ էր : Եւ հինգ
վարագուրները զատ՝ ու վեց վարա-
17 գուրները զատ կցեց : Եւ կապուած-
քին ծայրի վարագուրին եզերքին վե-
րայ յիսուն օղակ՝ ու մէկալ կապուած-
քին ծայրի վարագուրին եզերքին
վրայ յիսուն օղակ չինեց : Եւ յի- 18
սուն հատ կարմիր պղինձ ճար-
մանդներ չինեց , որ վրանը կոճկէ ,
ու մէկ ըլլայ : Եւ վրանին համար 19
կարմիր ներկուած խոյի մորթերէ
ծածկոց մը՝ ու անոր վրայէն թէհաշի
մորթերէ ծածկոց մը չինեց :
Եւ խորանին համար Սատիմի 20
փայտէ կանգնած տախտակները չի-
նեց : Մէկ տախտակին երկայնու- 21
թիւնը տասը կանգուն՝ և մէկ տախ-
տակին լայնութիւնը մէկ ու կէս
կանգուն էր : Մէկ տախտակ 22
իրարու համեմատ երկերկու ագուցիկ
ծայր ունէր . խորանին բոլոր տախ-
տակներուն ասանկ ըրաւ : Եւ խո- 23
րանին տախտակները սասնկ չինեց .
դէպ 'ի հարաւ՝ անոր հարաւային
կողմին համար քսան տախտակ չի-
նեց : Եւ քսան տախտակներուն 24
տակը՝ քառասուն արծաթի խարիսխ ,
այսինքն մէկ տախտակին տակը իր
երկու ծայրը անցընելու համար եր-
կու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտակին
տակը իր երկու ծայրը անցընելու
համար երկու խարիսխ չինեց :
Եւ խորանին մէկալ կողմին համար 25
դէպ 'ի հիւսիս քսան տախտակ չի-
նեց . Ու անոնց քառասուն արծաթի 26
խարիսխ , մէկ տախտակին տակը
երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտա-
կին տակը երկու խարիսխ չինեց :
Եւ խորանին հետևի կողմին համար 27
դէպ 'ի արեւմուտք՝ վեց տախտակ
չինեց . Եւ խորանին հետևի կողմի 28
անկիւններուն համար՝ երկու տախ-
տակ չինեց . Եւ անոնք վարէն կը 29
միանային , ու վերէն ալ մէկ օղակով
մէկտեղ կը միանային . երկուքին
ալ երկու անկիւններուն սասնկ ը-
րաւ : Այսպէս ութը տախտակ էին . 30
ու անոնց արծաթի խարիսխները
տասնուվեց խարիսխ էին , այսինքն մէկ
տախտակին տակը երկերկու խա-
րիսխ ըլլալով : Եւ Սատիմի փայ- 31
տէ նիգեր չինեց . խորանին մէկ
կողմի տախտակներուն համար հինգ՝
Ու խորանին մէկալ կողմի տախ- 32
տակներուն համար հինգ նիգ՝ և խո-
րանին դէպ 'ի արեւմուտք հետևի կո-
ղմի տախտակներուն համար

33 հինգ նիգ : Եւ մէջտեղի նիգը
անոնկ չինեց , որ տախտակներուն
մէջտեղէն մէկ ծայրէն մինչև մէկալ
34 ծայրը անցնի : Եւ տախտակները
ոսկիով պատեց . ու անոնց օղակ-
ները ոսկիե չինեց նիգերուն տեղեր
ըլլա- համար . նիգերն ալ ոսկիով
պատեց :
35 Եւ կապուտակէ ու ծիրանեզոյ-
նէ և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
բարակ քթանէ չինեց վարագոյ-
ը , վարպետի գործ՝ քերովբէնե-
36 րով չինեց անիկայ : Եւ Ասատ-
մի ֆոյտէ չորս սիւն չինեց անոր .
ու ոսկիով պատեց զանոնք . անոնց
ճանկերը ոսկի էին . և անոնց չորս
37 արծաթի խարիսխ ձուլեց : Եւ խո-
րանին դրանը համար կապուտակէ
ու ծիրանեզոյնէ և կրկնակի կարմի-
րէ ու մանուած բարակ քթանէ
նկարագործ դրան վարագոյր մը չի-
38 նեց . Եւ անոր հինգ սիւնները ու
անոնց ճանկերը ընէց . և անոնց խո-
յակները ու անոնց կապերը ոսկիով
պատեց . և անոնց հինգ խարիսխ-
ները պղնձէ էին :

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

1 Եւ Բեսաղէէլ Ասատմի փայտէ չինեց
տապանակը . անոր երկայնութիւ-
նը երկուք ու կէս կանգուն՝ ու անոր
լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն՝ և
անոր բարձրութիւնը մէկ ու կէս կան-
2 գուն էր : Եւ ներսէն ու դուրսէն զուտ
ոսկիով պատեց անիկայ . և անոր բո-
3 լորտիքը ոսկի շրջանակ մը չինեց : Եւ
անոր չորս անկիւններուն համար չորս
ոսկի օղակներ ձուլեց , այսինքն անոր
մէկ կողմէն երկու օղակ՝ ու մէկալ կող-
4 մէն երկու օղակ : Եւ Ասատմի փայտէ
ձողեր չինեց, ու զանոնք ոսկիով պա-
5 տեց : Եւ ձողերը տապանակին քո-
վերը եղած օղակներուն անցուց , որ
անոնցմով տապանակը վերցուի :
6 Եւ քաւութիւնը զուտ ոսկիե չի-
նեց . անոր երկայնութիւնը երկուք
ու կէս կանգուն՝ ու անոր լայնու-
թիւնը մէկ ու կէս կանգուն էր :
7 Եւ երկու ոսկիե քերովբէներ չինեց .
զանոնք կռածոյ չինեց քաւութիւնին
8 երկու ծայրերէն . Մէկ քերովբէն

մէկ քովի ծայրէն՝ ու մէկալ քերով-
բէն մէկալ քովի ծայրէն ընտրվ ,
քերովբէները քաւութիւնէն , երկու
ծայրերէն չինեց : Եւ քերովբէները 9
իրենց թևերը վերէն տարածելով՝ ի-
րենց թևերովը քաւութիւնը կը
ծածկէին , ու անոնց երեսները ի-
րարու կը նայէին . քերովբէներուն
երեսները քաւութիւնին վրայ էին :
Եւ սեղանը Ասատմի փայտէ չի- 10
նեց . անոր երկայնութիւնը երկու
կանգուն , ու լայնութիւնը մէկ
կանգուն , և բարձրութիւնը մէկ ու
կէս կանգուն էր : Եւ զուտ ոսկի- 11
ով պատեց ան . ու անոր բոլորտի-
քը ոսկի շրջանակ մը չինեց : Եւ 12
անոր բոլորտիքին ալ չորս մատնա-
չափ սպառուած մը՝ ու սպառուա-
ծին բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը
չինեց : Եւ չորս ոսկի օղակ ձուլեց 13
անոր համար , ու օղակները անոր
չորս ոտքերուն քովը չորս անկիւն-
ները դրաւ : Օղակները սպառուա- 14
ծին քովը ըլլալով՝ սեղանը վերցը-
նելու համար ձողերուն տեղութիւնքն
էին : Եւ սեղանը վերցնելու հա- 15
մար ձողերը Ասատմի փայտէ չի-
նեց , ու զանոնք ոսկիով պատեց :
Եւ սեղանին վրայ եղած աւօթները , 16
անոր սկուտեղները ու խնկամաններ-
ը և նուէր մատուցանելու պա-
տարագները ու բաժակները զուտ ոս-
կիե չինեց :
Եւ աշտանակը զուտ ոսկիե չի- 17
նեց . կռածոյ չինեց աշտանակը .
անոր ծունկը ու ճիւղերը՝ անոր սկա-
հակները՝ գնդակները ու ծաղիկնե-
րը իրմէն էին : Եւ անոր վեցին 18
վեց ճիւղեր կ'ելլէին . աշտանակին
մէկ կողէն երեք ճիւղ՝ ու աշտա-
նակին մէկալ կողէն երեք ճիւղ .
Մէկ ճիւղին վրայ նշտաձև երեք սկա- 19
հակ՝ գնդակով ու ծաղիկով , և մէ-
կալ ճիւղին վրայ նշտաձև երեք սկա-
հակ՝ գնդակով ու ծաղիկով . աշ-
տանակէն ելած վեց ճիւղերը սոսկ
էին : Եւ աշտանակին վրայ պըն- 20
դակներով ու ծաղիկներով չորս
նշտաձև սկահակ կային : Եւ անոր 21
ելած վեց ճիւղերուն նայելով՝ երկու
ճիւղին տակը իրմէն գնդակ մը՝ ու

երկու ճիւղին տակը իրմէն գնդակ
մը՝ և երկու ճիւղին տակը իրմէն
22 գնդակ մը կային : Ընոնց գնդակ-
ները ու ճիւղերը իրմէն էին . ամէ-
նը մէկ՝ զուտ ոսկիէ կռածոյ էին :
23 Եւ անոր ևօթը ճրագները և ուն-
լինելը ու անոր բազմակալները
24 զուտ ոսկիէ չինեց : Ո՚անիկայ իր
բոլոր գործիքներովը մէկ տաղանդ
զուտ ոսկիէ չինեց :
25 Խունկի սեղանը Սատիմի փայտէ
չինեց . անոր երկայնութիւնը կան-
գուն մը՝ ու անոր լայնութիւնը
կանգուն մը՝ քառակուսի ըլլալով,
և անոր բարձրութիւնը երկու կան-
գուն էր . անոր եղջիւրները իրմէն
26 էին : Եւ անոր վրան ու շուրջա-
նակի քովերը և անոր եղջիւրները
զուտ ոսկիով պատեց . և բոլոր-
տիքը ոսկի շրջանակ մը չինեց անոր :
27 Եւ անոր համար՝ անոր շրջանակին
տակէն՝ անոր երկու քովերը երկու
կողմէն երկու ոսկի օղակներ չինեց ,
որ անոնք ձողերուն տեղութիւնքը ըլ-
28 լալով՝ անոնցմով վերցուի : Եւ
ձողերը Սատիմէ փայտէ չինեց , ու
29 զանոնք ոսկիով պատեց : Եւ
սուրբ օծման եղը ու մաքուր անու-
շահոտ խունկը չինեց իւղագործի
արհեստով :

ԿԻՒ Լ՚.

1 Եւ ողջակէզի սեղանը Սատիմի
փայտէ չինեց . անոր երկայնու-
թիւնը հինգ կանգուն՝ ու անոր լայ-
նութիւնը հինգ կանգուն՝ քառա-
կուսի էր , և անոր բարձրութիւնը
2 երեք կանգուն : Եւ անոր եղ-
ջիւրները չորս անկիւններուն վրայ
չինեց . անոր եղջիւրները իրմէն
3 էին . ու պղնձով պատեց զան : Եւ
սեղանին բոլոր գործիքները՝ այսինքն
թաղարները և թիակները ու կոն-
քերը և մսահաններն ու կրակի ա-
մաններն չինեց . անոր բոլոր գոր-
4 ծիքները պղնձէ չինեց : Եւ սեղա-
նին համար անոր շրջանակին տակէն
դրնթէ մէջտեղը պղնձէ ցանցակերպ
5 կասկարայ մը չինեց : Եւ պղնձէ
կասկարային չորս անկիւններուն չորս
օղակներ ձուլեց ձողերուն տեղերը ը-

6 լլալո համար : Եւ ձողերը Սատիմէ
փայտէ չինեց , ու զանոնք պղնձով
7 պատեց : Եւ ձողերը սեղանին քո-
վերը եղած օղակներուն անցուց , որ
անիկայ անոնցմով վերցուի . զանի-
կայ տախտակներով չինեց՝ ո՚չ մէջը
դատարկ :
8 Եւ պղնձէ աւազանը ու անոր
պղնձէ խարխափը՝ ժողովքի խորանին
դուռը խումբերով ժողվուող կնիկ-
ներուն հայելիներէն չինեց :
9 Եւ սրահը չինեց . հարաւային
կողմին համար՝ սրահին վարագուր-
ները մանուած բարակ քթանէ ըլ-
10 լալով՝ հարիւր կանգուն էին . Ո՚-
նոնց սիւները քսան՝ ու անոնց պղնձէ
խարխափները քսան էին . սիւներուն
ճանկերը ու անոնց կապերը արծաթ
11 էին : Եւ հիւսիսային կողմին հա-
մար՝ վարագոյրները հարիւր կան-
գուն , անոնց քսան սիւները ու ա-
նոնց քսան խարխափները պղնձէ էին ,
սիւներուն ճանկերը ու անոնց կա-
12 պերը արծաթ էին : Եւ արեմը-
տեան կողմին համար՝ վարագոյրնե-
րը հիսուն կանգուն էին . անոնց
սիւները տասը՝ ու անոնց խարխա-
խները տասը էին . սիւներուն ճան-
կերը ու անոնց կապերը արծաթ
13 էին : Եւ արեւելեան կողմին հա-
մար՝ վարագոյրները հիսուն կանգուն
էին : Որոնը մէկ կողմին վարա-
գոյրները տասնուհինգ կանգուն՝ ա-
նոնց սիւները երեք՝ ու անոնց խա-
րխափները երեք էին . Եւ մէկալ
կողմին համար ալ՝ այսինքն սրահին
դրանը մէկ կողմէն ու մէկալ կող-
մէն վարագոյրները տասնուհինգ
կանգուն , անոնց սիւները երեք՝ ու
անոնց խարխափները երեք էին :
16 Սրահին բոլոր վարագոյրները շուր-
ջանակի մանուած բարակ քթանէ
17 էին : Եւ սիւներուն խարխափները
պղնձէ՝ սիւներուն ճանկերը ու ա-
նոնց կապերը արծաթէ՝ և անոնց
խոյակները արծաթապատ՝ ու սրա-
հին բոլոր սիւներն ալ արծաթ կա-
պերով էին :
18 Եւ սրահին դրանը
վարագոյրը նկարագործ էր , կա-
պուտակէ ու ծիրանեգոյնէ և կըրկ-
նակի կարմիրէ՝ ու մանուած բարակ

քթանէ . երկայնութիւնը քսան
կանգուն՝ և լայնութեանը մէջի
բարձրութիւնը սրահին վարագու-
ներուն համեմատ՝ հինգ կանգուն
19 էր : Եւ անոնց սիւները չորս՝ ու
անոնց պղնձէ խարիսխները չորս էին,
անոնց ճանկերը արծաթէ՝ և անոնց
խոյակները արծաթապատ՝ ու կա-
20 պերը արծաթէ էին : Եւ խորա-
նին ու շուրջանակի սրահին բոլոր
ցիցերը պղնձէ էին :
21 Սինկայ է խորանին՝ այսինքն վկա-
յութեան խորանին հաշիւը , որ
Մովսէսին պատուիրածին պէս՝ Ղե-
ւտացւոց պաշտօնին համար Իթամարին
քահանային որդւոյն Եթամարին
22 ձեռքովը հաշուեցաւ : Եւ Յու-
դայի ցեղէն Ուրի որդւոյն Ուրիին
որդին Բսաղէլ բոլոր այն ամէնը՝
որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց :
23 Եւ վարպետ քանդակագործը՝ և կա-
պուտակով ու ծիրանեգոյնով և
կրկնակի կարմիրով ու բարակ քը-
թանով նկարագործողը՝ Դանի ցե-
ղէն Ախիսամայի որդին Ողիաբ ա-
նոր հետն էր :
24 Այս ընծաներուն համար դործա-
ծուած բոլոր ոսկին՝ այսինքն սրբա-
րանին բոլոր ընծաներուն նուի-
րուած ոսկին՝ սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ քսանուհինգ տաղանդ ու
25 եօթը հարիւր երսուն սիկղ էր : Եւ
ժողովքին համրուողներուն արծա-
թը՝ սրբարանին սիկղին համեմատ՝
հարիւր տաղանդ ու հազար եօթը
հարիւր եօթանասունուհինգ սիկղ
26 էր : Գլուխ տարեկանէն վեր համ-
րուելու անցնողներէն ամէն մէկը
պէդա մը՝ այսինքն սրբարանին սիկ-
ղէն համեմատ՝ կէս սիկղ քաշ , ո-
վեց հարիւր երեք հազար հինգ հա-
րիւր յիսուն մարդէ ըլլալով : Եւ
27 սրբարանին խարիսխները ու վա-
րագուրին խարիսխները ձուլելու
համար՝ հարիւր տաղանդ արծաթ
գնաց . մէկ խարիսխը մէկ տաղանդ
ըլլալով՝ հարիւր տաղանդէն հարիւր
28 խարիսխ եղաւ : Եւ հազար եօթը
հարիւր եօթանասունուհինգ սկի-
պզեօվով սիւներուն ճանկերը շինեց ,
ու անոնց խոյակները պատեց , և
29 զանոնք կապեց : Եւ նուիրուած
պղինձը եօթանասուն տաղանդ ու
երկու հազար չորս հարիւր սիկղ
30 էր : Եւ անով ժողովքի խորանին
դրանը խարիսխները ու պղնձէ սե-
ղանը և անոր պղնձէ կասկարան ու
31 սեղանին բոլոր գործիքները , Եւ
շուրջանակի սրահին խարիսխները
ու սրահին դրանը խարիսխները և
խորանին բոլոր ցիցերը ու շուրջա-
նակի սրահին բոլոր ցիցերը շինեց :

ԳԼ. ԼԹ.

1 Եւ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ
և կրկնակի կարմիրէ շինեցին
պաշտօնի հանդերձները՝ սրբարանին
մէջ պաշտօն կատարելու համար .
և Ահարոնին համար սուրբ զգեստ-
ները շինեցին , Տէրոջը Մովսէսին
պատուիրածին պէս :
2 Ու եփուդը շինեց ոսկիէ՝ կապու-
տակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի
կարմիրէ ու մանուած բարակ քթա-
3 նէ : Եւ ոսկին բարակ թիթե-
ղունք ըլլալու ծեծեցին , և թելերը
կտրեցին , որ կապուտակին՝ ծիրա-
նեգոյնին և կրկնակի կարմիրին ու
բարակ քթանին հետ վարպետու-
4 թեամբ գործեն : Կոճկուող վա-
րագոյրներ շինեցին անոր՝ այսինքն եփո-
դին , որ երկու ծայրէն կը կոճկու-
5 էր : Եւ եփուդին վրայ եղած ժա-
պաւէնը նոյն նիւթէն էր՝ անոր
գործքին համեմատ , ոսկիէ՝ կապու-
տակէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի
կարմիրէ ու մանուած բարակ քը-
թանէ էր , Տէրոջը Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս :
6 Եւ ոսկի խորշերու մէջ եղնգնա-
քարերը դասեցին , ու անոնց վրայ
Իսրայէլի որդւոյը անուններուն հետ
փորագրելու պէս փորագրեցին : Եւ
7 զանոնք եփուդին ուսերուն վրայ
դրաւ , որ յիշատակի քարեր ըլլան
Իսրայէլի որդւոյը , Տէրոջը Մով-
սէսին պատուիրածին պէս :
8 Եւ լանջապանակը ձարտարու-
թեամբ եփուդին գործին պէս ու-
կիէ՝ կապուտակէ ու ծիրանեգոյնէ
և կրկնակի կարմիրէ ու մանուած
9 բարակ քթանէ շինեց . Քառա-

կուսի ու երկուքի ծալլուող չինե-
ցին լանջապանակը . մէկ թիկ եր-
կայնութեամբ ու մէկ թիկ լայնու-
թեամբ՝ երկուքի ծալլուող էր .
10 և անոր վրան չորս կարգ քարեր
դասեցին . առ կարգը՝ սարդիոն ,
տոպազիոն ու զմրուխտ՝ առաջին
11 կարգն էր . և երկրորդ կարգը
կարկհան , շափիւղայ ու անդա-
12 մանդ էր . և երրորդ կարգն էր
13 դռճաղմ , ակատ ու մեղեսիկ . և
չորրորդ կարգն էր ոսկեքար , եղընգ-
նատքար ու յասպիս . ասոնք ոսկի խոր-
14 շերու մէջ դամուած էին : և քա-
րերը Իսրայէլի որդւոցը անուննե-
րուն համեմատ՝ անոնց անուններուն
պէս տասներկու էին . ամէն մէկուն
անունը տասներկու ցեղերուն հա-
մեմատ՝ կնիք փորագրուելի դործով
15 փորագրուած էր : և լանջապա-
նակին վրայ գուտ ոսկիէ ոլորուած
16 հիւսուած շղթաներ չինեցին : և
երկու ոսկի խորշ ու երկու ոսկի օղակ
չինեցին , և երկու օղակները լան-
ջապանակին երկու ծայրերը դրին :
17 և լանջապանակին ծայրերը եղած
երկու օղակներուն անցուցին եր-
կու ոսկիէ հիւսուած շղթաները :
18 և երկու հիւսուած շղթաներուն
ծո՛ւռ երկու ծայրերը երկու խորշե-
րուն անցուցին , ու ասոնք եփոդին
ուսերուն վրայ՝ անոր առջևի կողմը
19 դրին : և ո՛րէն երկու ոսկի օղակ-
ներ ալ չինեցին , և. զանոնք լանջա-
պանակին ներսի կողմէն՝ եփոդին
կցուած եզերքին երկու ծայրերը
20 դրին : և ո՛րէն երկու ոսկի օղակ-
ներ չինեցին , ու զանոնք եփոդին
երկու ուսերուն վարէն՝ անոր առջևի
կողմի կցուածքին մօտ՝ եփոդին ժա-
21 պաւէնին վրայէն անցուցին : և լան-
ջապանակը իր օղակներէն՝ կապու-
տակէ ընտած լարով եփոդին օղակ-
ներուն կապկցին , որ եփոդին ժա-
պաւէնին վրայ ըլլայ , ու լանջապա-
նակը եփոդին վրայէն չզատուի ,
Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին
պէս :
22 և եփոդին պատմուճանը ոս-
տայնանկի դործով բոլորովին կա-
23 պուտակէ չինեց : և պատմուճա-

նին մէջտեղը զլուխի ձեղքուածքին
պէս ձեղքուածք մը կար . ու ձեղ-
քուածքին բոլորտիքը հիւսուած ե-
զերք ունէր՝ որ չչլատուի : և պատ- 24
մուճանին քղանցքներուն վրայ՝ կա-
պուտակէ ու ծիրանեզոյնէ և կրկ-
նակի կարմիրէ ու մանուած քսրտէ
փընաձ նուռեր չինեցին : և զուտ 25
ոսկիէ զանգակներ չինեցին , ու
զանգակները նուռերուն մէջտեղ՝
պատմուճանին քղանցքներուն վրայ
շուրջանակի նուռերուն մէջ դրին : 26
Պատմուճանին քղանցքներուն վրայ
շուրջանակի զանգակ մը ու նուռ մը՝
զանգակ մը ու նուռ մը ֆոր , պաշ-
տօնին համար , Տէրոջը Մովսէսին
պատուիրածին պէս :
և Ահարոնին ու անոր որդւոցը 27
համար՝ բարակ քթանէ ոստայնանկի
դործ շապիկներ չինեցին : և 28
խոյրը բարակ քթանէ՝ ու հանդէսի
ապարօշները բարակ քթանէ՝ ու
կտաւեղէն անդրաւարտիքները մա-
նուած բարակ քթանէ , և գօտին 29
մանուած բարակ քթանէ՝ կապու-
տակէ՝ ծիրանեզոյնէ և կրկնակի
կարմիրէ՝ նկարագործ չինեցին , Տէ-
րոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս :
և սուրբ պսակին թիթեղը զուտ 30
ոսկիէ չինեցին , ու անոր վրան կնիք
փորագրելու պէս՝ ՍՐՏՈՒԹԻՒՆ
ՏԷՐՈՒՆ դրին . և անոր կա- 31
պուտակ ժապաւէն մը անցուցին ,
որ վերէն խոյրին վրայ դրուի , Տէ-
րոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս :
Ասոր խորանին՝ ոյնպէս ժողով- 32
քի վրանին բոլոր գործը լմընցաւ .
և Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը Մով-
սէսին բոլոր պատուիրածին պէս
ըրին . անանկ ըրին : և խորանը 33
Մովսէսին բերին , վրանը ու անոր
բոլոր գործիքները՝ անոր ճարմանդ-
ները՝ անոր տախտակները՝ անոր
նիգերը՝ և անոր սիւները ու խա-
րիսխները , և կարմիր ներկուած 34
խոյի մորթերէն ծածկոցը՝ ու թէ-
հաշի մորթերէն եղած ծածկոցը՝ և
ծածկող վարագոյրը , և կայու- 35
թեան տապանակը ու անոր ձողերը՝
և քաւութիւնը , և սեղանը ու անոր 36
բոլոր անօթները՝ և առաջաւորու-

87 Թեան հացը ։ Ուստ ոսկէէ աշտա-
նակը իր ճրագներովը՝ այսինքն կար-
գա- դրուած ճրագներովը ու իր
բոլոր գործիքներովը՝ և լոյսին եղը ,
38 Եւ ոսկի սեղանը ու օծման եղը և
անուշահոտ խունկը ու խորանին
39 դրանը վարագոյրը , Պղնձէ սեղա-
նը ու անոր պղնձէ կաճկարան , ա-
նոր ձողերը և անոր բոլոր գործիք-
ները , աւազանը ու անոր խարիսխը ։
40 Սրահին վարագուրները , անոր սիւ-
ները ու խարիսխները և սրահին
դրանը վարագոյրը , անոր չուաններըլ
ու ցիցերը և խորանին՝ այսինքն ժո-
ղովքի վրանին պաշտօնին համալ
41 Եղած բոլոր կարասիքը , Սրբարա-
նին մէջ պաշտելու համար՝ պաշտօ-
նին հանդերձները ու Ահարոն քա-
հանային սուրբ զգեստները , որ քա-
42 հանայութիւն ընեն ։ Ըն ամենուն
պէս՝ որ Տէրը Մովսէսին պատուի-
րեց , անանկ ըրին Իսրայէլի որդիքը
ամէն գործը ։
43 Եւ Մովսէս բոլոր շինուածքին
նայեցաւ , և ահա Տէրոջը պատուի-
րածին պէս ըրին ա՛ն . անանկ ըրին ։
Եւ Մովսէս օրհնեց զանոնք ։

ԳԼ . Ի

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Առաջին ամսուն առաջին
օրը կանգնես խորանը՝ այսինքն
3 ժողովքի վրանը ։ Եւ անոր մէջը
դնես վկայութեան տապանակը ,
ու վարագուրովը ծածկես տա-
4 պանակը ։ Եւ սեղանը ներս բե-
րես . ու անոր վրայ շարուելու-
հացերը շարես . և աշտանակը
ներս բերես , ու անոր՝ ճրագնե-
5 րը վառես ։ Եւ վկայութեան
տապանակին առջեւը դնես խունկ-
ին ոսկի սեղանը . ու խորանին
6 դրանը վարագոյրը դնես ։ Եւ
խորանին՝ այսինքն ժողովքի վրա-
նին դրանը առջեւը՝ ողջակէզի սե-
7 ղանը դնես ։ Եւ ժողովքի վրա-
նին ու սեղանին մէջտեղը դնես
աւազանը , ու անոր մէջը ջուր դը-
8 նես ։ Եւ շուրջանակի սրահը կանգ-
նես , ու սրահին դրանը վարագոյ-
9 րը դնես ։ Եւ օծման եղը առ-
նես , ու խորանը և անոր մէջը
եղած ամէն բաները օծես . և ա-
նիկայ ու անոր ամէն անօթները
սրբես , որ սուրբ ըլլայ ։ Եւ ող- 10
ջակէզի սեղանը ու անոր բոլոր
գործիքները օծես , ու սեղանը սըր-
բես . և սեղանը ամենասուրբ պի-
տի ըլլայ ։ Եւ աւազանը ու ա- 11
նոր խարիսխը օծես , ու սրբես
անիկայ ։ Եւ Ահարոնը ու անոր 12
որդիքը ժողովքի խորանին դրա-
նը մօտեցընես , ու զանոնք ջրով
լուաս ։ Եւ Ահարոնին հագցընես 13
սուրբ զգեստները , ու օծես ա-
նիկայ , և սրբես անիկայ , որ
ինծի քահանայութիւն ընէ ։ Եւ 14
անոր որդիքն ալ մօտեցընես , ու
անոնց շապիկներ հագցընես ։ Եւ 15
անոնց հայրը օծածիդ պէս օ-
ծես զանոնք , որ ինծի քահանա-
յութիւն ընեն . և անոնց օծումը
իրենց ազգերուն մէջ յաւիտենա-
կան քահանայութեան համար պիտի
ըլլայ ։
Եւ Մովսէս Տէրոջը իրեն բոլոր 16
պատուիրածին պէս ըրաւ . անանկ
ըրաւ ։ Եւ եղաւ որ երկրորդ տա- 17
րին՝ առաջին ամսուն առաջին օրը
խորանը կանգնուեցաւ ։ Եւ Մով- 18
սէս կանգնեց խորանը ու անոր
խարիսխները դրաւ , և անոր տախ-
տակները կանգնեց ու անոր նի-
գերը անցուց , ու սիւները կանգ-
նեց ։ Եւ խորանին վրայ տարա- 19
ծեց վրանը , ու վերէն վրանին ծած-
կոցը անոր վրայ դրաւ՝ ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր ։
Եւ վկայութիւնը առաւ ու տա- 20
պանակին մէջը դրաւ . և ձողերը
տապանակին վրայ անցուց , ու վե-
րին տապանակին վրայ քաւութիւ-
նը դրաւ ։ Եւ տապանակը խո- 21
րանին մէջը բերաւ , ու ծածկող
վարագոյրը դրաւ , և վկայութեան
տապանակը ծածկեց , ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր ։
Եւ ժողովքի վրանին մէջ խորա- 22
նին հիւսիսային կողմը՝ վարագու-
րին դուրսի դին դրաւ սեղանը .
Եւ անոր վրայ շարուելու հացերը 23

չարից Տէրոջը առջևը, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։
24 Եւ ժողովքի վրանին մէջ սեղանին դիմացը խորանին հարաւային կողմը
25 դրաւ աշտանակը։ Եւ Տէրոջը առջևը ճրագները վառեց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։
26 Եւ ժողովքի վրանին մէջ՝ վարագուրին առջևը դրաւ ոսկի սեղանը.
27 Եւ անոր վրայ անուշահոտ խունկ ծխեց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
28 պատուիրեր էր։ Եւ խորանին
29 դրանը վարագոյրը դրաւ։ Եւ խորանին՝ այսինքն ժողովքի վրանին դրանը ըրով ողջակէզին սեղանը դրաւ. ու անոր վրայ ողջակէզը ու հացի ընծան մատուց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։
30 Եւ ժողովքի վրանին ու սեղանին մէջտեղը դրաւ աւազանը, և անոր մէջը՝ լուացուելու համար ջուր դրաւ։
31 Եւ Մովսէս ու Ահարոն և անոր որդիքը իրենց ձեռքերը ու
32 ոտքերը անկէ կը լուային.
ղովքի վրանը մտած ատեննին, և սեղանին մօտենալու ատենին կը լուայուէին, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։ 33
Եւ խորանին ու սեղանին բոլորտիքը սրահը կանգնեց, և սրահին դրանը վարագոյրը դրաւ։ Այսպէս Մովսէս գործը լմընցուց։
Եւ ամպ մը ծածկեց ժողովքի 34
վրանը, և Տէրոջը փառքը լեցուց խորանը։ Եւ Մովսէս չէր կրնար 35
մտնել ժողովքի վրանը. ինչու որ ամպը անոր վրայ կը կենար, ու Տէրոջը փառքը լեցուցեր էր խորանը։
Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց բոլոր 36
ճամբորդութեանցը մէջ՝ երբոր ամպը խորանին վրայէն վերնար, ան ա-
փնը կը ջնդէին. Եւ թէ որ ամպը 37
չվերնար, մինչև անոր վերնալու օրը չէին ջնդեր։ Վասնզի ցորեկը Տէ- 38
րոջը ամպը խորանին վրայ էր, և գիշերը անոր վրայ կրակ կար, Իսրայէլի բոլոր ժողովուրդին առջևը՝ իրենց ամէն ճամբորդութեանցը մէջ։

ԳԻՐՔ ՊՆԻՏԱԿԱՑԻՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ Տէրը կանչեց Մովսէսը, ու
ժողովքի խորանէն խօսեցաւ ա-
2 նոր՝ ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որ-
դւոցը, ու ըսէ անոնց, Թէ որ ձեզմէ մէկը անասուններէն ընծայ մատուցանելու ըլլայ Տէրոջը, ձեր ընծան արջառներէն կամ հօտերէն պիտի մատուցանէք։
3 Թէ որ անոր ընծան արջառներէն ողջակէզ է, արու անարատ պիտի մատուցանէ. ու ժողովքի խորանին դրանը քով պիտի մատուցանէ ան՝ Տէրոջը առջևը ընդունելի ըլլալու
4 համար։ Եւ իր ձեռքը ողջակէզին գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու ան իրեն քաւութիւն ըլլալու համար ընդունելի պիտի ըլլայ։
5 Եւ զուարակը պիտի մորթէ Տէրոջը առջևը.
ու Ահարոնին որդիքը քահանաները՝ արիւնը պիտի մօտեցընեն, և ժողովքի խորանին դրանը քով եղած սեղանին վրայ շուրջանակի պիտի սրսկեն արիւնը։ Եւ ողջակէ- 6
զին մորթը պիտի հանէ. ու կտոր կտոր պիտի ընէ ողջակէզը։ Եւ Ա- 7
հարոն քահանային որդիքը սեղանին վրայ կրակ պիտի դնեն, ու կրակին վրայ փայտեր շարեն. Եւ Ա- 8
հարոնին որդիքը քահանաները՝ սեղանը եղած կրակին վրայի փայտերուն վրայ պիտի շարեն կտորները՝ գլուխը ու ճարպը. Հայց անոր փորոտիքը ու 9
ոտքերը ջրով պիտի լուայ, և քահանան պիտի այրէ ամէնը սեղանին վրայ՝ ողջակէզ ու Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ընծայելու համար։
Եւ թէ որ անոր ողջակէզի ընծան 10
հօտերէն՝ այսինքն ոչխարներէն կամ

այծերէն է, արու անարատ պիտի
11 մատուցանէ: Եւ պիտի մօրթէ ա-
նիկայ Տէրոջը առջեւը սեղանին հիւ-
սիսային կողմը. ու Ահարոնին որ-
դիքը քահանաները՝ սեղանին վրայ
շուրջանակի պիտի սրսկեն անոր ա-
12 րիւնը: Եւ կտոր կտոր պիտի ընէ
ան՝ գլխովը ու ճարպովը. և քա-
հանան սեղանը եղած կրակին վրայի
փայտերուն վրայ պիտի շարէ անոնք:
13 Եւ փորոտիքը ու ոտքերը ջրով պի-
տի լուայ. ու քահանան ամենը
պիտի բերէ ու սեղանին վրայ այրէ.
ասիկայ ողջակէզ ա- անուշահոտ
պատարագ մըն է Տէրոջը:
14 Եւ թէ որ ողջակէզի համար Տէ-
րոջը հաւուց ընծան թռչուն-
ներէն է, ան առնը անիկայ իր ըն-
ծան տատրակներէն կամ աղաւնիի
15 ձագերէն պիտի մատուցանէ: Եւ
քահանան սեղանին մօտ բերէ ան՝
ու անոր գլուխը փրցընէ, և սեղա-
նին վրայ պիտի այրէ, ու անոր
արիւնը սեղանին դէմ քովը քամուի:
16 Եւ անոր կոնատը ու աղբը պիտի
զատէ, և սեղանին արեւելեան կողմը
17 եղած մոխրանոցը նետէ: Եւ պա-
նիկայ թեւերէն պիտի պատռէ ա-
ռանց զատելու. ու քահանան պի-
տի այրէ զանիկայ սեղանին վրայ՝
կրակին վրայի փայտերուն վրայ.
ատ՝ ողջակէզ ա- անուշահոտ պա-
տարագ մըն է Տէրոջը:

ԳԼ. Ե

1 Եւ երբոր մէկը հաւոյ ընծայ մա-
տուցանելու ըլլայ Տէրոջը, անոր
ընծան բարակ ալիւրէ պիտի ըլլայ.
ու անոր վրան եղ պիտի թափէ, և
2 կնդրուկ դնէ վրան. Եւ Ահարոնին
որդւոցը քահանաներուն պիտի բե-
րէ ան. ու քահանան անկէ իր
ձեռքը լեցուն անոր բարակ ալիւրէն
ու եղէն պիտի առնէ բոլոր կընդ-
րուկին հետ միկտեղ, և քահանան
յիշատակի համար սեղանին վրայ
այրէ՝ Տէրոջը անուշահոտ պատարագ
3 ըլլալու համար. Եւ հացի ընծայէն
մնացածը Ահարոնին ու անոր որ-
դւոցը պիտի ըլլայ. ասիկայ ամե-
նասուրբ պատարագ մըն է Տէրոջը:

Եւ թէ որ թոնիրի մէջ եփած 4
հացի ընծայ մատուցանելու ըլլաս,
բարակ ալիւրէ եղով շաղուած ան-
խմոր չօթեր՝ կամ եղով օծուած
անխմոր լաւաշներ պիտի ըլլայ:
Եւ թէ որ քու ընծադ տապակի 5
վրայ եփուած հացի ընծայ է, բա-
րակ ալիւրէ եղով շաղուած ան-
խմոր պիտի ըլլայ: Կտոր կտոր պի- 6
տի կտրտես ան, ու վրան եղ
թափես. ասիկայ հացի ընծայ է:
Եւ թէ որ քու ընծադ սաջի վրայ 7
եփուած հացի ընծայ է, բարակ ա-
լիւրէ եղով պիտի շինուի: Եւ ա- 8
ռնոյմէ շինուած հացի ընծան Տէ-
րոջը պիտի բերես, ու քահանային
ներկայացընես, և ինքը սեղանին
մօտեցընէ ան. Եւ քահանան ըն- 9
ծայէն անոր յիշատակը պիտի առ-
նէ, ու սեղանին վրայ այրէ՝ Տէրո-
ջը անուշահոտ պատարագ ըլլալու:
Եւ ընծայէն մնացածը Ահարոնին 10
ու անոր որդւոյը պիտի ըլլայ. ա-
ւելոյամենասուրբ պատարագ մըն է
Տէրոջը:

Հացի ընծան՝ որ դուք Տէրոջը 11
պիտի մատուցանէք՝ բնաւ խմո-
րեալ պիտի չըլլայ. քանզի որ
պատարագի համար ամենևին խմոր
կամ մեղր պիտի չայրէք Տէրոջը:
Նոյնք իբրև երախայրի պատրաստ ըն- 12
ծայ մատուցանէք Տէրոջը. բայց
սեղանին վրայ պիտի չայրուին անու-
շահոտութեան համար: Եւ քու 13
ամէն հացի ընծայիդ աղ պիտի
դնես, ու քու հացի ընծայէդ քու
Աստուծոյդ ուխտին աղը պակաս չը-
նես. քու ամէն ընծայովդ աղ պի-
տի մատուցանես:

Եւ թէ որ առջի պտուղներուն 14
ընծան մատուցանելու ըլլաս Տէրո-
ջը, առջի պտուղներուն ընծային
համար՝ կրակով բոհրած թարմ
հասկերէն ծեծուած ցորեն մատու-
ցանես. Եւ անոր վրան եղ պիտի 15
թափես, ու կնդրուկ դնես վրան.
ասիկայ հացի ընծայ է: Եւ քա- 16
հանան անոր ծեծուած ցորենէն ու
անոր եղէն՝ անոր բոլոր կնդրուկովը՝
անոր յիշատակը պիտի այրէ՝ Տէ-
րոջը պատարագ ըլլալու համար:

ԳԼ. Գ

1 Եւ թէ որ անոր ընծան խաղաղութեան զոհ է, երբոր արջառներէն կը մատուցանէ, թէ արու ըլլայ և թէ էգ, Տէրոջը առջևը անարատ
2 պիտի մատուցանէ ան: Եւ իր ձեռքը իր ընծայած անասունին գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու ժողովքի խորանին դուռը մորթէ ան. և Ահարոնին որդիքը քահանաները սեղանին վրայ շուրջանակի պիտի
3 սրսկեն արիւնը: Եւ խաղաղութեան զոհէն պատարագ պիտի մատուցանէ Տէրոջը, այսինքն փորոտիքը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին վրայ եղած բոլոր ճարպը,
4 երկու երիկամունքը ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը և լեարդին թաղանթը երիկամունքներով մէկտեղ պիտի
5 փրցընէ. Եւ Ահարոնին որդիքը սեղանը եղած կրակին վրայի փայտերուն վրայ ողջակէզին հետ պիտի այրեն ասոնք, Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ըլլալու համար:

6 Եւ թէ որ խաղաղութեան զոհի համար Տէրոջը ոչխարէն ընծան հօտերէն է, թէ արու ըլլայ և թէ էգ՝ անարատ պիտի մատուցանէ
7 ան: Եթէ որ անիկայ իր ընծային համար գառն մատուցանէ, Տէրոջը
8 առջևը պիտի բերէ ան, Եւ ձեռքը իր ընծային գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու ժողովքի խորանին առջևը մորթէ ան. և Ահարոնին որդիքը սեղանին վրայ շուրջանակի պիտի
9 սրսկեն անոր արիւնը: Եւ խաղաղութեան զոհէն պատարագ պիտի մատուցանէ Տէրոջը, այսինքն անոր ճարպը ու բոլոր դմակը տակէն փրցընելով, և փորոտիքը ծածկող ճարպը ու փորոտիքին վրայ եղած
10 բոլոր ճարպը, Եւ երկու երիկամունքը՝ ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը՝ և լեարդին թաղանթը երիկամունքներով մէկտեղ
11 պիտի փրցընէ: Եւ քահանան սեղանին վրայ պիտի այրէ ասոնք՝ Տէրոջը պատարագ ըլլալու համար:
12 Եւ թէ որ անոր ընծան այծ է,
13 Տէրոջը առջևը պիտի բերէ ան. Եւ իր ձեռքը անոր գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու ժողովքի խորանին առջևը մորթէ ան. և Ահարոնին որդիքը սեղանին վրայ շուրջանակի պիտի սրսկեն անոր արիւնը:
14 Եւ անիկայ իր ընծայէն պատարագ պիտի մատուցանէ Տէրոջը, այսինքն փորոտիքը ծածկող ճարպը՝ ու փորոտիքին
15 վրայ եղած բոլոր ճարպը, Եւ երկու երիկամունքը՝ ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը՝ և լեարդին թաղանթը երիկամունքներով մէկտեղ պիտի փրցընէ. Եւ քահանան սեղանին վրայ պիտի այրէ անոնք, անուշահոտ պատարագ ըլլալու համար. ամէն ճարպը Տէրոջն է:
17 Ձեր ազգերուն մէջ ձեր բոլոր բնակարաններուն մէջ յաւիտենական կանոն ըլլայ, որ ո՛չ ճարպ ուտէք՝ ո՛չ ալ արիւն:

ԳԼ. Դ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
2 ու ըսէ, Ճիշդ որ անձ մը սխալմամբ
մեղանչէ, ու Տէրոջը բոլոր արգիլած բաներուն մէկը ընէ, ճիշդ որ օ-
3 ծուած քահանան ժողովուրդը յանցաւոր ընելու մեղք մը գործելու ըլլայ, իր գործած մեղքին համար արջառներէն անարատ զուարակ մը մեղքի պատարագ մատուցանէ Տէրոջը. Եւ ժողովքի խորանին դու-
4 ռը՝ Տէրոջը առջևը պիտի բերէ զուարակը, ու իր ձեռքը զուարակին գլխուն վրայ դնէ, և Տէրոջը առջևը
մորթէ զուարակը: Եւ օծուած
5 քահանան զուարակին արիւնէն պիտի առնէ ու ժողովքի խորանը բե-
6 րէ: Եւ քահանան իր մատը արիւնը պիտի թաթխէ, ու Տէրոջը առջևը՝ սրբարանին վարագուրին առջևը եօթը անգամ սրսկէ արիւ-
7 նէն: Եւ քահանան արիւնէն քիչ մը պիտի դնէ Տէրոջը առջևը անուշահոտ խունկի սեղանին եղջիւրներուն վրայ, որ ժողովքի խորանին մէջն է. ու զուարակին հատած բոլոր արիւնը՝ ժողովքի խորանին դրանը քով եղած ողջակէզի սեղա-

8 նին յատակը թափէ : Ու մեղքի
պատարագ եղած զուարակին բոլոր
ճարպը՝ ոչխին փորոտիքը ծածկող
ճարպը՝ ու փորոտիքին վրայ եղած
բոլոր ճարպը անկէ պիտի վերցընէ .
9 Ու երկու երիկամունքը՝ ու կուշտին
վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը՝ և
լէարդին վրայի թաղանթը երիկա-
մունքներուվը միկտեղ պիտի փրցը-
10 նէ , Խաղաղութեան պտհին արջա-
ռէն փրցուելուն պէս . և քահանան
ողջակէզի սեղանին վրայ պիտի այրէ
11 անոնք : Ու զուարակին մորթը՝ ու
անոր բոլոր միսը՝ գլխովը ու ոտք-
րովը՝ և անոր փորոտիքը ու աղբը ,
12 Ամբողջ բոլոր զուարակը բանակին
դուրսի դին մաքուր տեղ մը՝ մոխիր
թափուած տեղը պիտի հանէ , և
փայտերու վրայ կրակով այրէ ան .
մոխիր թափուած տեղը այրուի :
13 Ու թէ որ Իսրայէլին բոլոր ժո-
ղովքը անգիտութեամբ սխալին ,
ու Տէրոջը բոլոր արգիլած բաներէն
մէկը ընելով՝ յանցաւոր ըլլան ,
14 Երբոր իմացուի ան րուած մեղքը-
նին , ժողովքը մեղքի պատարագի
համար արջառներէն զուարակ մը
պիտի մատուցանէ . ու ժողովքի
խորանին առջեւը բերէ անիկայ :
15 Ու ժողովքին ծերերը իրենց ձեռ-
քերը զուարակին գլխուն վրայ պի-
տի դնեն Տէրոջը առջեւը . ու զուա-
րակը Տէրոջը առջեւը պիտի մոր-
16 թուի : Ու օծուած քահանան
զուարակին արիւնէն ժողովքի խո-
17 րանը պիտի բերէ : Ու քահանան
իր մատը արիւնը պիտի թաթխէ ,
ու Տէրոջը առջեւը՝ վարագուրին առ-
18 ջեւ եօթը անգամ սրսկէ : Ու ա-
րիւնէն քիչ մը ժողովքի խորանին
մէջ Տէրոջը առջեւը եղած սեղանին
եղջիւրներուն վրայ պիտի դնէ . ու
Ճոպոթ բոլոր արիւնը՝ ժողովքի խո-
րանին դրանը քով եղած ողջակէզի
19 սեղանին յատակը թափէ : Ու ա-
նոր բոլոր ճարպը պիտի վերցընէ
20 անկէ , ու սեղանին վրայ այրէ : Ու-
մեղքի պատարագ եղած զուարակին
ինչպէս որ րրաւ , ասոր զուարակին
ալ անանկ պիտի ընէ . ու քահա-
նան անոնց համար քաւութիւն ընէ ,
ու անոնց թողութիւն ըլլայ : Ու 21
բանակէն դուրս պիտի հանէ զուա-
րակը , ու ինչպէս որ առջի զուա-
րակը այրեց , ասոր ալ անանկ պիտի
այրէ . ժողովքին համար մեղքի
պատարագ մըն է ասիկա :

Երբոր իշխան մը մեղք գործե- 22
լու ըլլայ , ու իր Տէր Աստուծոյն
արգիլած բաներէն մէկը սխալմամբ
ընելով՝ յանցաւոր ըլլայ , Ան- 23
իր րրած մեղքը իրեն ծանուցուի ,
իրեն համար այծերէն արու անա-
րատ նոխազ մը ընծայ պիտի բերէ .
Ու իր ձեռքը նոխազին գլխուն վրայ 24
պիտի դնէ , ու զանիկայ Տէրոջը
առջեւը ողջակէզին մորթուելու տե-
ղը մորթէ . մեղքի պատարագ մըն
է ասիկա : Ու քահանան մեղքի պա- 25
տարագին արիւնէն իր մատովը պի-
տի առնէ , ու ողջակէզի սեղանին
եղջիւրներուն վրայ պիտի դնէ , և
անոր Ճոպոթ արիւնը ողջակէզի սե-
ղանին յատակը թափէ : Ու ա- 26
նոր բոլոր ճարպը՝ խաղաղութեան
զոհին ճարպին պէս՝ սեղանին վրայ
պիտի այրէ . ու քահանան անոր
մեղքին համար քաւութիւն ընէ ,
և թողութիւն ըլլայ անոր :

Ու թէ որ երկրին ժողովուրդէն 27
մէկը սխալմամբ մեղանչէ՝ ու Տէ-
րոջը արգիլած բաներէն մէկը ընե-
լով՝ յանցաւոր ըլլայ , Ան- 28
իր րրած մեղքը իրեն ծանուցուի , իր
րրած մեղքին համար իր ընծան այ-
ծերէն անարատ էգ այծ մը պիտի
բերէ : Ու իր ձեռքը մեղքի պա- 29
տարագին գլխուն վրայ պիտի դնէ ,
ու մեղքի պատարագ եղած տեղը
ողջակէզներուն մորթուելու տեղը
մորթէ : Ու քահանան իր մա- 30
տովը անոր արիւնէն պիտի առնէ ,
ու ողջակէզի սեղանին եղջիւրնե-
րուն վրան դնէ , և Ճոպոթ բոլոր
արիւնը սեղանին յատակը թափէ :
Ու անոր բոլոր ճարպը՝ խաղաղու- 31
թեան զոհին ճարպը վերցուելուն
պէս պիտի վերցընէ . ու քահանան
պիտի այրէ անիկայ սեղանին վրայ
անոյշ հոտի համար Տէրոջը առ-
ջեւը . և քահանան անոր համար քա-
ւութիւն ընէ , ու անոր թողու-

32 թիւն պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ մեղքի պատարագի համար գառն մատուցանելու ըլլայ , անարատ էգ
33 մը պիտի բերէ . Եւ իր ձեռքը մեղքի պատարագին գլխուն վրայ պիտի դնէ , ու ողջակէզներուն մորթուելու տեղը մեղքի պատարագի
34 համար մորթէ ան : Եւ քահանան իր մատովը մեղքի պատարագին արիւնէն պիտի առնէ , ու ողջակէզի սեղանին եղջիւրներուն վրան դնէ . և ՀԱՑՈՑ բոլոր արիւնը սեղանին յատակը թափէ : Եւ խա-
35 ղաղութեան զոհէն գառին ճարպը փրցուելուն պէս՝ ասոր բոլոր ճարպը պիտի փրցնէ . ու քահանան սեղանին վրայ պիտի այրէ ան՝ ՏԷՐՈՋը պատարագներուն հետ . և քահանան անոր ըրած մեղքին համար քաւութիւն ընէ , ու թողութիւն ըլլայ անոր :

ԿՂ . Ե

1 Եւ թէ որ անձ մը մեղանչէ , ու երդումի ձայնը լսելով՝ վկայ ըլլայ , կամ բանը տեսած ըլլայ կամ գիտցած , թէ որ չիմացընէ , իր
2 յանցանքը պիտի կրէ : Կամ անձ մը անմաքուր բանի մը՝ կամ անմաքուր դազանի մը դիին՝ կամ անմաքուր անասունի մը դիին՝ կամ անմաքուր սողունի մը դիին դպչելու ըլլայ , թէպէտև չգիտնալով , անիկայ անմաքուր ու յանցաւոր պէ-
3 պէ ըլլայ : Կամ մարդու անմաքրութեան՝ ան և իցէ պիղծ բնող անմաքրութեան դպչելու ըլլայ չգիտնալով , ինքը ան գիտցած
4 ատենը յանցաւոր պիտի ըլլայ : Կամ անձ մը՝ չարիք կամ բարիք ընելու համար բերնովը անխորհուրդ գրուցելով՝ երդում ընելու ըլլայ , (ինչպէս որ մարդիկ երդումով անխորհուրդ կը գրուցեն ,) թէ որ չգիտնալով ըլլայ , ինքը ան գիտցած ատենը ասոնց մէ-
5 կուն մէջ յանցաւոր պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ ասոնցմէ մէկուն մէջ յանցաւոր ըլլայ , անոր համար իր մեղք
6 դործելը խոստովանի . Եւ իր ըրած մեղքին համար իր յանցանքին պատարագը՝ հօտերէն էգ մը , ոչխար էգ պառնուկ մը՝ կամ այծերէն էգ ուլ մը մեղքի պատարագի համար պիտի բերէ ՏԷՐՈՋը . ու քահանան քաւութիւն ընէ անոր իր մեղքին համար :

7 Եւ թէ որ ոչխար կամ այծ բերելու կարող չըլլայ , իր ըրած յանցանքին համար երկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագեր պիտի բերէ ՏԷՐՈՋը . մէկը մեղքի պատարագ , և մէկալը ողջակէզ ընծայ համար : Եւ քահանային պիտի բերէ
8 զանոնք , ու առիկայ նախ պիտի մատուցանէ մէկը՝ որ մեղքի պատարագ է , և անոր դլուխը իր վիզէն չպատելով փրցընէ . Եւ մեղքի պա-
9 տարագին արիւնէն սեղանին դէմ քովը պիտի սրսկէ , ու մնացած արիւնը սեղանին յատակը պիտի քամուի . առիկայ մեղքի պատարագ է . Եւ
10 մէկալը ըստ օրինի ողջակէզ պիտի ընէ . ու քահանան անոր քաւութիւն ընէ իր ըրած մեղքին համար , և անոր թողութիւն ըլլայ :

11 Եւ թէ որ երկու տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագեր բերելու կարող չըլլայ , ան առնը իր ըրած մեղքին ընծային համար արդուի մը տասներորդ մասը բարակ ալիւր պիտի բերէ մեղքի պատարագի համար . ան անոր վրայ եղ պիտի դնէ՝ ան ալ վրան կնդրուկ դնէ . ինչու որ մեղքի պատարագ է ան :
12 Եւ քահանային պիտի բերէ ան , ու քահանան անկէ իր ձեռքը լեցուն անոր յիշատակին համար առնէ , ու սեղանին վրայ այրէ ՏԷՐՈՋը պատարագներուն հետ . մեղքի պատարագ է ան :
13 Եւ քահանան քաւութիւն պիտի ընէ անոր՝ ասոնցմէ որևէ բաներուն մէջ ըրած մեղքին համար , ու անոր թողութիւն ըլլայ . և ՀԱՑՈՑ ը հացի ընծայի պէս՝ քահանային պիտի ըլլայ :

14 Եւ ՏԷՐը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
15 սելով , Թէ որ անձ մը յանցանք մը ընէ՝ ու սխալմամբ ՏԷՐՈՋը սուրբ բաներուն մէջ մեղք գործէ , իր յանցանքի պատարագին համար սըրբարանին սիկղին համեմատ՝ քուարժեցուցած խոյ սիկղի արծա-

Թող հօտերէն անարատ խոյ մը
16 պիտի բերէ Տէրոջը : Եւ սուրբ
բաներուն մէջ իր երած ձեռքը
պիտի հաստուցանէ , ու անոր վե-
րան հինգերորդ մաս մըն ալ ա-
ւելցընէ , և քահանային տայ ան .
ու քահանան յանցանքի պատա-
րագին խոյովը քաւութիւն ընէ
անոր , և թողութիւն ըլլայ անոր :
17 Եւ թէ որ անձ մը մեղանչէ , ու
Տէրոջը բոլոր արգիլած բաներէն
մէկը ընէ , թէ և անգիտութեամբ ,
անիկայ յանցաւոր է , ու իր անօրէ-
18 նութիւնը պիտի կրէ : Եւ քու
արժէքուցածիդ պէս՝ յանցանքի պա-
տարագին համար հօտերէն անարատ
խոյ մը պիտի բերէ քահանային . ու
քահանան անոր համար քաւութիւն
պիտի ընէ՝ անոր անգիտութեամբ
սխալելուն համար . և անոր թողու-
19 թիւն պիտի ըլլայ : Ան՝ յանցանքի
պատարագ է . անիկայ անշուշտ յան-
ցաւոր եղած է Տէրոջը առջևը :

ԳԼ. Ե.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Թէ որ անձ մը մեղանչէ ,
ու Տէրոջը դէմ յանցանք մը ընէ ,
և իր դրացիին ստութիւն խօսի ա-
ւանդի մը համար՝ կամ իր ձեռքը
յանձնուած բանի մը համար՝ և կամ
յափշտակուած բանի մը համար , ,
կամ իր դրացիին խարդախութիւն
3 ընելու ըլլայ , Կամ կորսուած բան
մը գտնէ , և ուրանալով սուտ ա-
ղը երդում ընէ , բոլոր այս բանե-
րուն մէկուն մէջ՝ որ մարդ կրնայ
4 ընել , մեղանչելու ըլլայ , Ին ա-
նը մեղք գործելուն ու յանցաւոր ը-
լալուն համար՝ բռնութեամբ յափշտ-
ակած բանը՝ կամ՝ խարդախու-
թեամբ առած բանը՝ կամ իրեն
յանձնուած աւանդը՝ կամ գտած
5 կորուստը եւ պիտի տայ . Կամ ա-
մէն բան՝ որուն համար սուտ երդում ըրած է , անիկայ լման պի-
տի հաստուցանէ , ու անոր վրայ հին-
գերորդ մաս մը աւելցընէ , և իր
յանցանքի պատարագին օրը՝ որ
որ կը վերաբերէ՝ անոր պիտի տայ :
6 Եւ իր յանցանքի պատարագը Տէ-

րոջը պիտի բերէ , այսինքն հօտերէն
անարատ խոյ մը՝ քու արժէքուցածիդ
համեմատ , քահանային պիտի բերէ
յանցանքի պատարագի համար : Եւ 7
քահանան անոր համար քաւութիւն
պիտի ընէ Տէրոջը առջևը . և ինչ
բանի համար որ յանցանք ըրած է ,
թողութիւն պիտի ըլլայ անոր :
Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 8
սելով , Պատուիրէ Ահարոնին ու 9
անոր որդւոցը և ըսէ , Ողջակէզին
օրէնքը սա է . ողջակէզը բոլոր գի-
շերը մինչև առտու սեղանը եղած
կրակին վրայ պիտի ըլլայ , ու սեղա-
նին կրակը վրան անոր մէջ վառած
պիտի մնայ : Եւ քահանան իր 10
քթանէ պատմուճանը պիտի հագ-
նի , ու էդ քթանէ վարտիքը մար-
մինին վրայէն հագնի , և կրակով
այրուած ողջակէզին մոխիրը սեղա-
նին վրայէն պիտի վերցընէ , ու սե-
ղանին քովը դնէ : Եւ իր զգեստ- 11
ները պիտի հանէ , և ուրիշ զգեստ-
ներ հագնի . ու մոխիրը բանակէն
դուրս մաքուր տեղ մը պիտի հանէ :
Եւ սեղանին վրայի կրակը անոր մէջ 12
վառած պիտի ըլլայ ու պիտի
չմարի . և քահանան ամէն առտու
անոր վրայ փայտեր այրէ , ու անոր
վրան ողջակէզը շարէ , և անոր վրան
խաղաղութեան զոհերուն ճարպը
պիտի այրէ : Կրակը սեղանին 13
վրայ միշտ վառած պիտի ըլլայ ու
պիտի չմարի :
Եւ հացի ընծային օրէնքը սա է . 14
Ահարոնին որդիքը պիտի մատուցա-
նեն անիկայ Տէրոջը առջևը՝ սեղա-
նին առջին : Եւ իր ձեռքը լեցուն 15
առնէ՝ այսինքն հացի ընծային թարակ
ալիւրէն ու անոր եղէնն՝ և հացի ըն-
ծային վրայ եղած բոլոր խնդրուկը
պիտի վերցընէ , և անոր յիշատակը
սեղանին վրայ անոյշ հոտի համար
այրէ Տէրոջը : Եւ անկէ մնացածը 16
Ահարոն ու անոր որդիքը պիտի
ուտեն . անխմոր հացերը կնոթելով
սուրբ տեղը պիտի ուտուի ան . ժո-
ղովքի խորանին սրահին մէջ ուտեն
ան : Խմորով պիտի չթխուի . իմ 17
պատարագներէս ինծի տուի՝ ան ի-
րենց բաժին ըլլալու . ասիկայ մեղքի

ու յանցանքի պատարագներու պէս
18 ամենասուրբ է : Ահարոնի որդւոց
ը բոլոր արուները պիտի ուտեն
ան . Տէրոջը պատարագներէն՝ ձեր
ազգերուն մէջ յաւիտենական կա-
նոն ըլլայ աս . ամէն անոնց դպչողը
սուրբ ըլլայ :
19 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
20 սելով , Ահարոնին ու անոր որդւոյը
օծուելու օրը՝ Տէրոջը մատուցանելու
զոհերնին աս է . արդուին տասանե-
րորդ մասը բարակ ալիւր ամէն օր
հացի ընծայի համար պէտք մատու-
ցուի , կէսը առաւօտուն՝ ու կէսը
21 իրիկունը : Տապակի մէջ եփեր-
հաճով՝ եղով պիտի շինուի . բաղա-
դրեալ պիտի բերես ան , և հացի ըն-
ծային եփած կտորուանքները անոյշ
հոտի համար Տէրոջը պիտի մատու-
22 ցանես : Եւ իր որդիներէն իր տե-
ղը օծուելու քահանան պիտի մա-
տուցանէ ան . ասիկայ Տէրոջը յա-
ւիտենական կանոն ըլլալով՝ բոլորո-
23 վին պիտի այրուի : Եւ քահանա-
յին ամէն հացի ընծան բոլորովին
պիտի այրուի , պիտի չուտուի :
24 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
25 սելով , Խօսէ Ահարոնին ու անոր
որդւոյը և ըսէ , Մեղքի պատա-
րագին օրէնքը աս է . ողջակէզին
մորթուած տեղը պիտի մորթուի
մեղքի պատարագը Տէրոջը առջեւը .
26 աս ամենասուրբ է : Մեղքի պա-
տարագը մատուցանող քահանան
պիտի ուտէ ան . սուրբ տեղը՝ ժո-
ղովքի խորանին սրահը պիտի ու-
27 տուի . Ինչ որ անոր միսին դպչի՝
սուրբ պիտի ըլլայ . և թէ որ անոր
արիւնէն հանդերձի մը վրայ ցաթկէ,
սուրբ տեղը պիտի լուաս ան՝ որուն
28 վրայ ցաթկեր էր : Եւ հողէ ամա-
նը՝ որուն մէջ եռացուցուած է ան
ը , պիտի կոտրուի . ու թէ որ
պղնձէ ամանի մէջ եռացուցուած
ըլլայ , պիտի շիուի ու ջրով լուա-
29 ցուի : Ահարոնայից բոլոր արու-
ները պիտի ուտեն անիկայ . աս ա-
30 մենասուրբ է : Եւ ամէն մեղքի
պատարագը՝ որուն արիւնէն ժողով-
քի խորանը կը բերուի սուրբ տեղին
մէջ քաւութիւն ընելու համար ,
պիտի չուտուի , կրակով պիտի այ-
րուի :

ԿՂ. Ը

1 Եւ յանցանքի պատարագին օրէնքը
աս է . աս ամենասուրբ է .
2 Ողջակէզը մորթած տեղերնին յան-
ցանքի պատարագը պիտի մորթեն ,
և անոր արիւնը սեղանին վրայ շուր-
3 ջանակի պիտի սրսկէ . Եւ անկէ
բոլոր ճարպը՝ պոչին դմակը ու
փորոտիքը ծածկող ճարպը պիտի
4 մատուցանէ . Եւ երկու երիկա-
մունքը ու կուշտին վրայ եղած ա-
նոնց վրայի ճարպը և լեարդին վրայի
թաղանթը երիկամունքներով մէկ-
5 տեղ պիտի վերցնէ . Եւ քահա-
նան սեղանին վրայ պիտի այրէ ա-
ռնք՝ Տէրոջը պատարագ ըլլալու .
ասիկայ յանցանքի պատարագ է :
6 Ահարոնայից ամէն արուն պիտի ու-
է ան . սուրբ տեղը պիտի ուտուի ,
7 շանգէ ամենասուրբ է : Մեղքի պա-
տարագը ինչպէս որ յ՚ընչայ , յան-
ցանքի պատարագն ալ անանկ ը-
ն՚ . անոնց օրէնքը մէկ է . անոր
քաւութիւն ընող քահանային պի-
տի ըլլայ ան : Եւ քահանայ մը
8 որ մէկուն ողջակէզը կը մատուցա-
նէ , ան քահանան իր մատուցած
ողջակէզին մորթը իրեն պիտի առ-
9 նէ : Եւ բոլոր թոնիրի մէջ և-
փուած՝ ու բոլոր սանի մէջ և տա-
պակի վրայ շինուած հացի ընծան՝
զանիկայ մատուցանող քահանային
10 պիտի ըլլայ : Եւ ամէն եղով շա-
ղուած՝ կամ առանց եղի հացի ըն-
ծան Ահարոնին բոլոր որդւոցը պի-
տի ըլլայ . ամէն մէկուն քոյինը
հաւասար պէտք ըլլայ :
11 Եւ Տէրոջը մատուցանելու խա-
ղաղութեան զոհին օրէնքը աս է .
12 Եթէ որ շնորհակալութեան համար
մատուցանէ ան , ան առնելը շնոր-
հակալութեան զոհին հետ եղով
շաղուած անխմոր ջոթեր ու եղով
օծուած անխմոր լաւաշներ և բարակ
ալիւրէ եղով շաղուած՝ բաղադրեալ
13 ջոթեր պիտի մատուցանէ : Շնոր-
հակալութեան համար եղած իր խա-
ղաղութեան զոհին ջոթերէն զատ՝

խմորեալ հացէ ընծայ մը պիտի մատուցանէ : 14 Եւ անկէ ամէն ընծաներէն մէկ հատ բարձրացընելու ընծայ պիտի մատուցանէ Տէրոջը . և ասիկայ խաղաղութեան զոհին արիւնը սրսկող քահանային պիտի ըլլայ : 15 Եւ ընդհակառակը թեան համար՝ իր խաղաղութեան զոհին միսը մատուցուած օրը պիտի ուտուի . անկէ մինչև առտու չթողուիր : 16 Եւ թէ որ իր ընծան ուխտի համար է կամ կամաւոր զոհ է , զոհը մատուցած օրը պիտի ուտուի , ու մնացածը հետևեալ օրը 17 պիտի ուտուի . Եւ զոհին միսէն երրորդ օրուան մնացածը կրակով 18 պիտի այրուի : Եւ թէ որ երրորդ օրը իր խաղաղութեան զոհին միսէն ուտուելու ըլլայ , ընդունելի պիտի չըլլայ , ո՛չ ալ անիկայ մատուցանողին պիտի սեպուի . պղծութիւն պիտի ըլլայ , ու անկէ ուտող անձը իր անօրէնութիւնը պիտի 19 կրէ : Եւ ամէն պէսով անմաքուր բանէ դպած միսը պիտի չուտուի , կրակով պիտի այրուի . սակայն ամէն մաքուր եղողը պիտի ուտէ նոյն 20 պէսով զոհէն միսէն : Բայց այն անձը՝ որ իր անմաքրութիւնը իր վրան ունենալով , Տէրոջը խաղաղութեան զոհէն միս ուտէ , այն անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի : 21 Եւ ամէն պէսով անմաքուր բանէ մը՝ թէ մարդու անմաքրութեան՝ թէ անմաքուր անասունի՝ և թէ ամէն կերպ անմաքուր պիղծ բանի մը դպչող անձը թէ որ Տէրոջը խաղաղութեան զոհէն միսէն ուտելու ըլլայ , այն անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի :

22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ 23 ըսելով , Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ , Եզան արջառի կամ ոչխարի կամ այծի ճարպ չուտէք : 24 Եւ մեռած անասունին ճարպը ու գիշատուածին ճարպը ամէն գործի մէջ պիտի գործածուի , բայց անկէ բնաւ պիտի չուտէք : 25 Եանպէ՛ որ Տէրոջը պատարագ մատուցուելու անասունին ճարպէն ուտելու ըլլայ , այն ուտող անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի : 26 Եւ ձեր ամէն բնակարանները մէջ բնաւ արիւն պիտի չուտէք , թէ թռչունի ըլլայ և թէ անասունի : 27 Ամէն անձ որ ինչ և իցէ արիւն ուտէ , այն անձը իր ժողովուրդէն պիտի կորսուի :

28 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , 29 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ , Իր խաղաղութեան զոհը Տէրոջը մատուցանողը՝ իր խաղաղութեան զոհէն ընծայ մը պիտի բերէ Տէրոջը : 30 Տէրոջը պատարագները իր ձեռքովը պիտի բերէ . երբուծով ճարպը պիտի բերէ , որ երբուծը երերցընելու ընծայի համար երերցուի Տէրոջը առջևը : 31 Եւ քահանան ճարպը պիտի այրէ սեղանին վրայ . բայց երբուծը Ահարոնին ու անոր որդւոյը պիտի ըլլայ : 32 Եւ ձեր խաղաղութեան զոհերէն աջ կիսատը քահանային պիտի տաք՝ բարձրացընելու ընծայի համար : 33 Ահարոնի որդւոյմէն՝ խաղաղութեան զոհին արիւնը ու ճարպը ան որ մատուցանէ , աջ կիսատը անոր բաժինը պիտի ըլլայ : 34 Վասնզի անոնց խաղաղութեան զոհերէն երերցընելու երբուծը և բարձրացընելու կիսատը Իսրայէլի որդւոցմէն առի , և անոնք յաւիտենական կանոնով Իսրայէլի որդւոցմէն Ահարոն քահանային ու անոր որդւոյը տուի : 35 Սիկայ Տէրոջը պատարագներէն Ահարոնին և անոր որդւոյը օծման իրաւունքի համար պըտեցաւ , զանոնք Տէրոջը քահանայութիւն ընելու մատուցած օրը , 36 Ու պատուիրեց օծած օրը Տէրը հրամայեց որ Իսրայէլի որդւոցմէն իրենց ցեղերուն մէջ յաւիտենական կանոնով անոնց տրուի :

37 Ողջակէզին՝ հացի ընծային՝ և մեղքի պատարագին՝ և յանցանքի պատարագին՝ ու օրհնութիւններուն և խաղաղութեան զոհին օրէնքը ասէ , 38 Ու Տէրը պատուիրեց Մովսէսին Սինայ լերը , այն օրը՝ որ Իսրայէլի որդւոցը պատուիրեց իրենց ընծաները Տէրոջը մատուցանելու , Սինայի անապատին մէջ :

ԹՎ. Ը.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով, Սո՛ւրբ ինծի Ահարոնը ու անոր
որդիքը իր հետը, և զգեստները
ու օծման եղը և մեղքի պատարա-
գին զուարակը ու երկու խոյերը և
3 անխմոր հացին սակառը. Նա ժող-
վէ բոլոր ժողովքը մէկտեղ ժողով-
4 քի խորանին դուռը: Նա Մովսէս
Տէրոջը իրեն պատուիրածին պէս
ըրաւ. ու ժողովքը մէկտեղ ժող-
վուեցաւ ժողովքի խորանին դուռը:
5 Նա Մովսէս ըսաւ ժողովքին, Ա-
է բանը որ Տէրը պատուիրեց
6 ընելու: Նա Մովսէս մօտեցուց
Ահարոնը ու անոր որդիքը, և զա-
7 նոնք ջրով լուաց. Եւ անոր հագ-
ցուց շապիկը, ու անոր մէջքը կա-
պեց գօտին, և պատմուճանը հագ-
ցուց անոր, ու եփուդը անոր վրայ
դրաւ, ու եփուդին ժապաւէնովն
փաթթեց, ու անով գօտևորեց զա-
8 նիկայ: Նա լանջապանակը անոյ
վրայ դրաւ, ու լանջապանակին մէջ
9 Ուրիմը ու Թումիմը դրաւ. Նա
խոյրը անոր գլուխը դրաւ, ու խոյ-
րին վրայ՝ անոր առջևի կողմէն ոսկի
թիթեղը՝ ծոպիճն սուրբ պսակը
դրաւ, Տէրոջը Մովսէսին պատուի-
րածին պէս:
10 Եւ Մովսէս օծման եղը առաւ,
ու խորանը և բոլոր անոր մէջի ի-
րաժնները օծեց, ու սրբեց անոնք.
11 Եւ անկէ սեղանին վրայ սրսկեց եօթը
անգամ. և սեղանը ու անոր բոլոր
գործիքները և աւազանը ու անոր
խարխափը օծեց, զանոնք սրբելու
12 համար: Եւ օծման եղէն Ահարո-
նին գլխուն վրայ թափելով՝ անիկայ
13 սրբելու համար օծեց: Եւ Մովսէս
մօտեցուց Ահարոնին որդիները ու
անոնց շապիկներ հագցուց, և մէջ-
քերնին գօտի կապեց, ու անոնց
գլուխը ապարօշնիկ փաթթեց,
Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին
պէս:
14 Եւ մեղքի պատարագին զուարա-
կը մօտեցուց. և Ահարոն ու ա-
նոր որդիքը իրենց ձեռքերը մեղ-
քի պատարագ ըլլալու զուարակին
15 գլխուն վրայ դրին: Նա մորթեց
պանիկայ. և Մովսէս արիւնը առաւ,
ու իր մատովը սեղանին եղջիւրնե-
րուն վրայ դնելով շուրջանակի,
մաքրեց սեղանը. ու արիւնը սեղա-
նին յատակը թափեց, և անոր վրայ
քաւութիւն ընելու համար սրբեց
16 ան: Նա փորոտիքին վրան եղած
բոլոր ճարպը և լեարդին թաղան-
թը ու երկու երիկամունքը և անոնց
ճարպը առաւ, ու Մովսէս սեղա-
նին վրայ այրեց ծուխ: Նայց
17 զուարակը՝ այսինքն անոր մորթը և
միսը ու անոր աղբը՝ բանակին
դուրսի դին կրակով այրեց, Տէ-
րոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս:
18 Նա ողջակէզին խոյը մօտեցուց. և
Ահարոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը
խոյին գլխուն վրայ դրին. Եւ մոր-
19 թեց պանիկայ. ու Մովսէս անոր
արիւնէն առաւ, և Ահարոնին աջ
ականջին ելեւակին վրայ՝ ու անոր
աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ և ա-
նոր աջ ոտքին մեծ մատին վրայ դը-
20 րաւ: Նա Ահարոնին որդիքը մօ-
տեցուց, ու Մովսէս անոր արիւնէն
անոնց աջ ականջներուն ելեւակնե-
րուն վրայ՝ և անոնց աջ ձեռքերուն
մեծ մատերուն վրայ՝ և անոնց աջ
ոտքերուն մեծ մատերուն վրայ դրաւ.
և Մովսէս սեղանին վրայ շուրջանա-
21 կի սրսկեց արիւնը: Նա փորո-
տիքը ու ոտքերը ջրով լուաց. և
Մովսէս բոլոր խոյը սեղանին վրայ
այրեց. ասիկայ ողջակէզ ու անու-
շահոտ պատարագ մըն էր Տէրոջը,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա-
տուիրեց:
22 Նա մօտեցուց մէկալ խոյը, 22
ծոպիճն օրհնութեան խոյը. և Ահա-
րոն ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը
23 խոյին գլխուն վրայ դրին. Եւ մոր- 23
թեց պանիկայ. ու Մովսէս անոր
արիւնէն առաւ, և Ահարոնին աջ
ականջին ելեւակին վրայ՝ ու անոր
աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ և ա-
նոր աջ ոտքին մեծ մատին վրայ դը-
24 րաւ: Նա Ահարոնին որդիքը մօ- 24
տեցուց, ու Մովսէս ան արիւնէն
անոնց աջ ականջներուն ելեւակնե-
րուն վրայ՝ և անոնց աջ ձեռքերուն
մեծ մատերուն վրայ՝ և անոնց աջ
ոտքերուն մեծ մատերուն վրայ դրաւ.
և Մովսէս սեղանին վրայ շուրջանա-
25 կի սրսկեց հաւծ արիւնը: Նա 25
ճարպը, դմակը ու փորոտիքին վը-
րան եղած բոլոր ճարպը և լեարդին
թաղանթը ու երկու երիկամունքը
և անոնց ճարպը ու աջ զիստը ա-

ԳԼ. Ը

1 Եւ եղաւ որ ութերորդ օրը Մովսէս
կանչեց Ահարոնը ու անոր որդիքը
2 և Իսրայէլի ծերերը. Եւ ըսաւ Ահա-
րոնին, Ա՛ռ քեզի մեղքի պատարագի
համար արջառներէն զուարակ մը,
ու ողջակէզի համար խոյ մը. անոնք
անարատ ըլլան. և Տէրոջը առջեւը
3 մատուցանէ՛ր։ Եւ Իսրայէլի որդւոյը
պիտի խօսիս՝ ըսելով, Ա՛ռէք մեղքի պա-
տարագի համար այծերէն նոխազ մը՝
և ողջակէզի համար զուարակ մը ու
գառնուկ մը առէք. մէկ տարեկան՝
անարատ ըլլան։ 4 Նաև խաղաղու-
թեան զոհերուն համար Տէրոջը առ-
ջեւը զոհելու արջառ մը ու խոյ մը
ու եղով շաղուած հացի ընծայ պէ-
տք է առնէք. քանզի այսօր Տէրը
5 ձեզի պիտի երեւնայ։ Եւ Մովսէ-
սին պատուիրածը ժողովքի խորա-
նին առջեւը բերին. ու բոլոր ժո-
ղովքը մօտեցան ու Տէրոջը առջեւը
կայնեցան։ 6 Եւ Մովսէս ըսաւ,
Ա՛ս է Տէրոջը պատուիրած բանը.
առ ըրէք, ու Տէրոջը փառքը ձեզի
7 պիտի երեւնայ։ Եւ Մովսէս ըսաւ
Ահարոնին, Մեղանին մօտեցի՛ր, ու
քու մեղքի պատարագդ և ողջակէզդ
ըրէ, և քեզի համար ու ժողովուր-
դին համար քաւութիւն ըրէ. և
ժողովուրդին ընծան մատուցանե-
լով՝ անոնց համար քաւութիւն ըրէ,
Տէրոջը պատուիրածին պէս։

8 Ուստի Ահարոն մեղանին մօտե-
ցաւ, և իրեն համար եղած մեղքի
պատարագին զուարակը մորթեց։
9 Եւ Ահարոնին որդիքը արիւնը մօ-
տեցուցին անոր. ու անիկայ իր մա-
տը արիւնը թաթխեց. ու մեղա-
նին եղջիւրներուն վրայ դրաւ. և
ետքը արիւնը մեղանին յատակը
թափեց. 10 Բայց մեղքի պատարա-
գին՝ ճարպը ու երիկամունքները և
լեարդին թաղանթը մեղանին վրայ
այրեց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
11 պատուիրեր էր։ Եւ միսը ու մոր-
թը բանակին դուրսի դին կրակով
այրեց։ 12 Եւ ողջակէզը մորթեց.
ու Ահարոնին որդիքը արիւնը անոր
բերին, և մեղանին վրայ շուրջա-

26 ռաւ. Եւ Տէրոջը առջեւը եղած ան-
խմոր հացի սակառէն անխմոր չօթ
մը՝ եղով հացի չօթ մը ու լաւաշ
մը առաւ, և ճարպերուն վրայ
27 ու աջ զաւին վրայ դրաւ։ Եւ ա-
մէնը Ահարոնին ու անոր որդւո-
ցը ձեռքը դնելով՝ զանոնք Տէրոջը
առջեւը երերցընելու ընծայ մատուց։
(28 Եւ Մովսէս անոնց ձեռքէն առաւ
զանոնք, ու սեղանը եղած ողջա-
կէզին վրայ այրեց. ասոնք օրինու-
թեան համար անուշահոտ պատա-
29 րագ էին Տէրոջը։ Եւ Մովսէս
երբուժը առաւ, ու Տէրոջը առջեւը
երերցընելու ընծայ մատուց. ասի-
կայ օրինութեան խոյէն Մովսէսին
բաժինը եղաւ, Տէրոջը Մովսէսին
30 պատուիրածին պէս։ Եւ Մովսէս
օծման եղէն ու սեղանին վրան եղած
արիւնէն առնելով՝ Ահարոնին վրայ
— անոր հանդերձներուն վրայ՝ և
անոր հետ անոր որդւոցը վրայ ու
անոր որդւոցը հանդերձներուն վրայ
սրսկեց. և Ահարոնը — անոր հան-
դերձները՝ և անոր հետ անոր որդի-
քը ու անոր որդւոցը հանդերձնե-
րը սրսկեց։

31 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին ու
անոր որդւոցը, Միսը ժողովքի
խորանին դրանը քով եռացուցէք,
և հոն օրինութեան սակառին մէջի
հացերովը կերէք զանիկայ, ինչպէս
որ ինծի պատուիրուեցաւ ըսելով
թէ Ահարոն ու անոր որդիքը պիտի
32 ուտեն զանոնք։ Եւ միսէն ու հա-
ցէն աւելցածը կրակով այրեցէք։
33 Եւ եօթը օր ժողովքի խորանին
դռնէն դուրս մի՛ ելլէք, մինչեւ ձեր
օրինութեան օրերուն վերջին օրը.
քանզի ձեր օրինութիւնը եօթը օր
34 կ՚ըլլայ։ Ինչ օրուան եղածին պէս՝
ձեզի համար քաւութիւն ընելու՝
Տէրը հրաման ըրաւ ասոնք ընել։
35 Ուստի ցորեկը ու գիշերը եօթը օր
ժողովքի խորանին դրանը քով պի-
տի նստիք, ու Տէրոջը պահպանու-
թիւնը պիտի ընէք՝ որ չմեռնիք.
քանզի ասանկ պատուիրուած է ինծի
36 Տէրոջմէն։ Եւ Ահարոն ու անոր
որդիքը Տէրոջը Մովսէսին ձեռքովը
պատուիրած ամէն բաները ըրին։

13 նակի սրսկեց ան : Եւ ողջակէզը
կտորներովը ու գլխովը անոր բե-
14 րին , և սեղանին վրայ այրեց : Եւ
փորոտիքը ու ոտքերը լուայ , ու
սեղանին վրայի ողջակէզին վրայ
այրեց :
15 Եւ ժողովուրդին ընծան մօտե-
ցուց , ու ժողովուրդին համար մեղ-
քի պատարագ ընելու նոխազը ա-
ռաւ , և մորթեց անիկայ , ու մեղքի
պատարագ ըրաւ առջինին պէս :
16 Եւ ողջակէզը մօտեցուց , ու ըստ
17 օրինի մատուց : Եւ հացի ընծան
մօտեցուց , ու անկէ ձեռքը լեցուց
և սեղանին վրայ այրեց , առաւօան
18 ողջակէզէն ՚ի զատ : Եւ ժողովուր-
դին խաղաղութեան զոհ ընելու
արջառը ու խոյը մորթեց . և Ա-
հարոնին որդիքը արիւնը անոր բե-
րին , ու սեղանին վրայ շուրջանակի
19 սրսկեց ան : Եւ արջառէն՝ ճար-
պերը , ու խոյին՝ դմակը և փորոթէ-
փը ծածկող ճարպը , ու երիկամունք-
ները ու լնարդին թաղանթը քերին .
20 Եւ ճարպերը երբուծներուն վրայ
դրին , ու ճարպերը սեղանին վրայ
21 այրեց : Եւ Ահարոն երբուծները
ու աջ կիսատը Տէրոջը առջեւը երե-
ցընելու ընծայ մատուց , Մովսէսին
պատուիրածին պէս :
22 Եւ Ահարոն իր ձեռքերը ժողո-
վուրդին վրայ վերցուց , ու օրհնեց
զանոնք . և մեղքի պատարագը ու
ողջակէզը և խաղաղութեան զոհերը
23 մատուցանելէն հոգը լմնաւ : Եւ
Մովսէս ու Ահարոն ժողովքի խո-
րանը մտան , և անկէ ելլելով ժողո-
վուրդը օրհնեցին . և Տէրոջը փառքը
24 բոլոր ժողովուրդին երեւցաւ : Եւ
Տէրոջը առջեւէն կրակ ելաւ , ու սե-
ղանին վրայ եղած ողջակէզը և ճար-
պերը այրեց . և բոլոր ժողովուրդը
տեսնելով՝ աղաղակեցին , ու երես-
նուն վրայ իննան :

ԿԼՈՒԽ Ժ.

1 Եւ Ահարոնին որդիքը Նադաբ ու
Աբիուդ՝ ամէն մէկը իր բուր-
վառը առաւ , ու անոնց մէջը կրակ
դրին , և վրան խունկ դրին , ու
Տէրոջը առջեւը օտար կրակ մատու-
ցին , որ Ինք պատուիրած չէր ա-
2 նոնց : Եւ Տէրոջը առջեւէն կրակ
ելաւ , ու սպառեց զանոնք , և Տէ-
րոջը առջեւը մեռան : Ուստի ան 3
Մովսէս ըսաւ Ահարոնին , Այս է որ
Տէրը խօսեցաւ՝ ըսելով , Ինծի մե-
տեցողներուս մէջ սուրբ պիտի սե-
պուիմ , ու բոլոր ժողովուրդին առ-
ջեւը պիտի փառաւորուիմ . և Ա-
հարոն լուռ կեցաւ : Եւ Մովսէս 4
կանչեց Ահարոնին հօրեղբօրը Ոզիե-
լին որդիքը Միսայէլը ու Եղիսա-
փանը , և ըսաւ անոնց , Մօտեցէք ,
ձեր եղբայրները սրբարանին առջեւէն
բանակին դուրսի դին վերցուցէք :
Եւ անոնք մօտեցան , ու Մովսէսին 5
բսած պէս՝ զանոնք իրենց շա-
պիկներովը բանակէն դուրս վեր-
ցուցին :
Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին ու 6
անոր որդւոցը Եղիազարին և Ի-
թամարին , Գլուխնիդ մի բանաք , ու
հանդերձնիդ մի պատռէք , որ
չմեռնիք , և բոլոր ժողովուրդին
վրայ բարկութիւն չգայ . բայց ձեր
եղբայրները Իսրայէլի բոլոր տունը՝
Տէրոջը բռած այրումին վրայ թող
լան : Եւ դուք ժողովքի խորանին 7
դռնէն դուրս մի ելլէք , որ չմեռ-
նիք . ինչու որ Տէրոջը օծման ևղը
վրանիդ է . և անոնք Մովսէսին ը-
սածին պէս ըրին :
Եւ Տէրը խօսեցաւ Ահարոնին՝ 8
ըսելով , Երբոր ժողովքի խորանը 9
մտնէք՝ թէ դուն և թէ քու որ-
դիքդ քեզի հետ , գինի կամ օղի
չխմէք , որ չմեռնիք . ասիկա ձեր
ազգերուն մէջ յաւիտենական կա-
նոն ըլլայ , Որ սուրբին ու անսուր- 10
բին մէջտեղը , և անմաքուրին ու
մաքուրին մէջտեղը տարբերութիւն
ընէք . Եւ որ Իսրայէլի որդւոցը 11
սորվեցընէք բոլոր կանոնները , որ
Տէրը Մովսէսին ձեռքովը ըսուցած է
անոնց :
Եւ Մովսէս խօսեցաւ Ահարոնին 12
ու անոր մնացած որդւոցը Եղիազա-
րին ու Իթամարին , Տէրոջը պա-
տարագներէն ասէլցած հացի ընծան
առէք , ու սեղանին քովը բաղարջ
կերէք . ինչու որ անիկայ ամենա-

13 սուրբ է : Սուրբ տեղը կերէք ա-
նիկայ , ինչու որ Տէրոջը պատարագ-
ներէն քու իրաւունքդ ու քու որ-
դւոցդ իրաւունքն է . քանզի ինծի
14 ասանկ պատուիրուած է : Նաև ե-
րեցընելու երբուածը ու բարձրա-
ցընելու զիստը՝ դուն ու քու որդիքդ
և քու աղջիկներդ քու հետդ մաքուր
տեղ մը պիտի ուտէք . ինչու որ
Իսրայէլի որդւոցը խաղաղութեան
զոհերէն քու իրաւունքիդ ու քու
որդւոցդ իրաւունքին համար տրուած
15 են : Նարձրացընելու զիստը ու ե-
րեցընելու երբուածը ճարպին պա-
տարագներովը Տէրոջը առջևը երե-
ցընելու համար պիտի բերեն . և
Տէրոջը պատուիրածին պէս քովդ
ու քեզի հետ քու որդւոցդ պիտի
ըլլայ յաւիտենական կանոնով :
16 Նաև Մովսէս մեղքի պատարագին
նոխազը զգուշութեամբ փնտռեց ,
և ահա այրուած էր . ուստի Ն'Հա-
րոնին ճնացած որդիներուն՝ Նդղիա-
զարին ու Ի'թամարին բարկացաւ՝
17 ըսելով , Ինչու մեղքի պատարագը
սուրբ տեղը չկերաք . քանզի սա ա-
մենասուրբը է , ու Տէրը տուաւ ձե-
զի որ ժողովքին անօրէնութիւնը
վերցընէք՝ ո՛ր Տէրոջը առջևը անոնց
18 համար քաւութիւն ընէք : Ն'Հա
անոր արիւնը սրբարանին մէջը չբե-
րուեցաւ . դուք իմ պատուիրածիս պէս անպատճառ սուրբ տեղը
19 ուտելու էիք ան : Նաև Ն'Հարոն ը-
սաւ Մովսէսին , Ն'Հա այսօր իրենց
մեղքի պատարագը ու ողջակէզը Տէ-
րոջը առջևը մատուցին , ու դէպուս
ասանկ բաներ եկան . և ըն ո՛ր այսօր
մեղքի պատարագը ուտելու ըլլայի ,
Տէրոջը առջևը հաճոյ պիտի ըլլար
20 արդեօք : Նաև երբ Մովսէս սա լսեց ,
հաւնեցաւ :

ԿԱ . ԺՒ

1 Նաև Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ա-
2 Հարոնին՝ ըսելով անոնց , Խօսեցէք
Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէք , Երկրի
վրայ եղած բոլոր անասուններէն ձեր
ուտելու անասունները ասոնք են .
3 Ամէն ճեղքուած կճղակ ունեցող կըճ-
ղակաբաշխ ու՝ որոճացող անասունը
պիտի ուտէք : Բայց որոճացողէն 4
կամ կճղակաբաշխ եղածէն՝ ասոնք
պիտի չուտէք . ուղտը , ինչու որ
անիկայ թէ և կ'որոճայ , բայց կճղա-
կաբաշխ չէ , անիկայ ձեզի անմաքուր
ըլլայ : Նաև ճապարը , ինչու որ ա- 5
նիկայ կ'որոճայ , բայց կճղակաբաշխ
չէ , անիկայ ձեզի անմաքուր ըլլայ :
Նաև նապաստակը , որ թէ և կ'որո- 6
ճայ , բայց կճղակաբաշխ չէ , անի-
կայ ձեզի անմաքուր ըլլայ : Նաև խո- 7
զը , որ թէ և կճղակաբաշխ է և ճեղ-
քուած կճղակ ունի , բայց չորոճար ,
անիկայ ձեզի անմաքուր ըլլայ : Անոնց 8
միսէն պիտի չուտէք , ու դիերնուն
չդպչիք . ձեզի անմաքուր են :
Ջուրերուն մէջ բոլոր եղածնե- 9
րէն ասոնք պիտի ուտէք . ջուրերու
մէջ՝ ծովերու մէջ և գետե-
րու մէջ ամէն թև ու թեփ ունեցո-
ղը պիտի ուտէք : Նաև ծովերու մէջ 10
ու գետերու մէջ եղած բոլոր անթև
ու անթեփ եղածները՝ ջուրերուն
բոլոր գեռուններէն և ջուրերուն մէջ
եղած շունչ ունեցող բոլոր կենդա-
նիներէն՝ պիղծ ըլլան ձեզի : Անոնք 11
ձեզի պիղծ պիտի ըլլան . անոնց մի-
սէն պիտի չուտէք , և անոնց դիերէն
պիտի զզուիք : Ջուրերուն մէջ 12
եղած բոլոր անթև ու անթեփ եղած-
ները ձեզի պիղծ ըլլան :
Նաև թռչուններուն մէջ ասոնք 13
պիղծ պիտի սեպէք . պիտի չու-
տուին , պիղծ են . արծիւը՝ և պաս-
կուճը՝ ու գետարծիւը , Նաև յինը՝ ու 14
անդղը իր տեսակին պէս , Նաև ամէն 15
ագռաւը իր տեսակին պէս , Նաև ջայ- 16
լամը՝ ու բուն՝ և կկուն՝ ու բազէն
իր տեսակին պէս , Նաև հաւպաստիրը՝ 17
ու հողամաղը՝ և քաջահաւը , Ա- 18
կարապը՝ և հաւալուսը՝ ու սև անդ-
ղը , Նաև արադիլը՝ ո՛ր քարադրը իր 19
տեսակին պէս , և յոտոտը՝ ու չղջ-
ջը :
Ամէն չորս ոտքի վրայ քալող 20
թռչող զեռուն ձեզի պիղծ ըլլայ :
Սակայն ասոնք պիտի ուտէք . բո- 21
լոր չորս ոտքի վրայ քալող թռչող
զեռուններէն՝ երկրի վրայ ցաթկելու-
համար ոտքերնուն վրայ ազդր ունե-
ցողները : Անոնցմէ ասոնք պիտի 22

ուտէք . մարախը՝ իր տեսակին պէս ,
ու գրուիճը՝ իր տեսակին պէս , և
խարագուլը՝ իր տեսակին պէս , ու
23 ջրեակը՝ իր տեսակին պէս : Հայց
ճոպոճ բոլոր չորս ոտքով թռչող
24 զեռուններդը ձեզի պիղծ ըլլան . Եւ
ասոնցմով դուք անմաքուր պիտի ըլ-
լաք . ամէն անոնց դիերուն դպչողը
մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլ-
25 լայ : Եւ ամէն անոնց դիերը վեր-
ցընողը իր հանդերձները պիտի
լուայ , ու մինչև իրիկուն անմաքուր
26 պիտի ըլլայ : Ոոլոր անասուններդը՝ ո-
րոնք կճղակաբաշխ են, բայց կճղակնին
ճեղքուած չէ և չեն որոճար , անմա-
քուր են ձեզի . ով որ անոնց դիե-
րուն դպչի՝ անմաքուր պիտի ըլլայ :
27 Եւ բոլոր չորս ոտքի վրայ քալող
անասուններէն՝ թաթերնուն վրայ
քալողներուն ամէնը անմաքուր ըլլայ
ձեզի . ամէն անոնց դիերուն դպչո-
ղը մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի
28 ըլլայ : Եւ անոնց դիերը վերցընո-
ղը իր լաթերը պիտի լուայ , ու
մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլ-
լայ . անոնք անմաքուր են ձեզի :
29 Եւ երկրի վրայ սողացող սողուն-
ներուն մէջ ասոնք անմաքուր ըլլան
ձեզի . աքիսը՝ ու մուկը՝ և տիտեռը
30 իր տեսակին պէս , Եւ կովադիան՝
* ու մողէսը՝ և քարաթոշը՝ ու խո-
31 մէթը և գետնատուիծը : Ոոլոր սո-
ղացողներուն մէջ ձեզի անմաքուր
եղածները ասոնք են . ամէն անոնց
մեռածին դպչողը մինչև իրիկուն
անմաքուր պիտի ըլլայ :
32 Եւ անոնց մէկ մեռածը ինչ բանի
վրայ որ իյնայ , թէ փայտէ աման
, ըլլայ՝ կամ հանդերձ՝ կամ մորթ՝
կամ քուրձ՝ ինչ տեսակ գործա-
ծական աման որ ըլլայ , անմաքուր
պիտի ըլլայ . ջուրը պիտի ձգուի
ան , ու մինչև իրիկուն անմաքուր
ըլլայ , և ետքը մաքուր սեպուի :
33 Եւ ասոնց մէկը ուր հողէ ամանին
մէջ իյնալու ըլլայ , ամէն անոր մէ-
ջի եղածը անմաքուր պիտի ըլլայ ,
34 ու ան ամանը պիտի կոտրէք : Ո-
մէն ուտուելու կերակուրը՝ որուն
վրայ ջուր կայ , ու ասանց գինը գինը
էնայ , անմաքուր պիտի ըլլայ . նոյն-
պէս ամէն ամանի մէջ եղած բոլորը
խմուելու խմելիքը անմաքուր պիտի
ըլլայ : Եւ ամէն բան՝ որուն վրայ 35
ասոնց դին կ'իյնայ , անմաքուր պի-
տի ըլլայ . ըէ թոնիր ըլլայ և թէ
վառարան՝ պիտի աւրուի . ասոնք
անմաքուր են , ու անմաքուր պիտի
սեպուին ձեզի : Հայց աղբիւրը կամ 36
հորը՝ ուր որ ժողվուած ջուր կայ ,
մաքուր պիտի ըլլայ . սակայն անոնց
դիերուն դպչողը անմաքուր ըլլայ :
Եւ թէ որ անոնց դին՝ ցանուելու 37
սերմի մը վրայ իյնայ , մաքուր պիտի
ըլլայ ան : Հայց թէ որ սերմին 38
վրայ ջուր դրուած ըլլայ՝ ու անոր
վրան անոնց դին իյնայ , ան ձեզի
անմաքուր պիտի ըլլայ :
Եւ թէ որ ձեր ուտելու կենդա- 39
նիներէն մէկը մեռնի , անոր դիին
դպչողը մինչև իրիկուն անմաքուր
պիտի ըլլայ : Եւ անոր դիէն ու- 40
տողը իր հանդերձները պիտի լուայ ,
ու մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի
ըլլայ . և անոր դին վերցընողը իր
հանդերձները պիտի լուայ , ու մին-
չև իրիկուն անմաքուր ըլլայ :
Եւ երկրի վրայ սողացող ամէն 41
սողունը պիղծ է . պիտի չուտուի
ան : Երկրի վրայ բոլոր սողացող 42
սողուններէն ամէն իր փորին վրայ
քալողը՝ կամ ամէն չորս ոտքի վրայ
պտըտողը՝ և կամ ամէն բազմոտանի
եղածները պիտի չուտէք . ինչու որ
պիղծ են : Ինաև սողացող սողու- 43
նով մի անձերնիդ մի՛ պղծէք . ո՛չ
ալ անոնցմով պղծուելով անձեր-
նիդ անմաքուր ընէք . Ինչու որ ես 44
եմ ձեր Տէր Աստուածը . ուստի
սրբեցէք անձերնիդ ու սո՛ւրբ եղիք ,
ինչու որ ես սուրբ եմ . ու բնաւ
երկրի վրայ մէկ սողացող սողունով
մի անձերնիդ մի՛ պղծէք : Վասնզի 45
ես եմ Տէրոջմէն՝ որ ձեզ Աստուած
ըլլամ . ուստի սո՛ւրբ եղիք , ինչու
որ ես սուրբ եմ :
Այս է օրէնքը անասուններուն՝ և թռչուն- 46
ներուն՝ ու ջուրերուն մէջ շարժող
բոլոր շնչաւոր կենդանիներուն՝ և
երկրի վրայ սողացող ամէն կենդա-
նիներուն օրէնքը առ է . Որ անմա- 47

ՀԱՏ. ՅԱԿ.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին հետեւեալ խրատները տուէք Իսրայէլի որդիներուն հետ իրենց սերունդներուն մէջ։
3 Երբ մէկը իր տունը օրհնութիւն
4 բերելու համար կամ ուխտ մը կատարելու համար կամ կամաւոր
5 ընծայ մը տալու համար, կամ ձեր տօներուն, ձեր անասուններուն կամ ձեր հօտերուն մէջէն
6 Տէրոջ ողջակէզ մատուցանելու համար, ան որ իր ընծան կը մատուցանէ, պէտք է իր ընծան
7 մատուցանէ Տէրոջ՝ հացի ընծայ մը, որ իւղով խառնուած
8 բրդեայ հունտերէ պատրաստուած տասներորդական տասնորդական
9 երկու տասնորդական է։ Հունտերը պէտք է մաղել, որպէսզի
10 անոնց մէջէն ամէն տեսակ կեղտ հանուի։ Հացի ընծան պէտք է
11 ըլլայ իւղով պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական
12 մը։ Հացի ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած
13 հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
14 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
15 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
16 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
17 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
18 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
19 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
20 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
21 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
22 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
23 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
24 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
25 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
26 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
27 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
28 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
29 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
30 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
31 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
32 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
33 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
34 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
35 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
36 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
37 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
38 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
39 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
40 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
41 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
42 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
43 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
44 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
45 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
46 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
47 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
48 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
49 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
50 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
51 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
52 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
53 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
54 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
55 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
56 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
57 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
58 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
59 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
60 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
61 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
62 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
63 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
64 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
65 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
66 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
67 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
68 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
69 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
70 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
71 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
72 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
73 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
74 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
75 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
76 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
77 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
78 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
79 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
80 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
81 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
82 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
83 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
84 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
85 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
86 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
87 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
88 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
89 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
90 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
91 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
92 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
93 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
94 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
95 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
96 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
97 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
98 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
99 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
100 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ

ՂԵՒ. ԺԸ.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին հետեւեալ խրատները տուէք Իսրայէլի որդիներուն հետ իրենց սերունդներուն մէջ։
3 Երբ մէկը իր տունը օրհնութիւն
4 բերելու համար կամ ուխտ մը կատարելու համար կամ կամաւոր
5 ընծայ մը տալու համար, կամ ձեր տօներուն, ձեր անասուններուն կամ ձեր հօտերուն մէջէն
6 Տէրոջ ողջակէզ մատուցանելու համար, ան որ իր ընծան կը մատուցանէ, պէտք է իր ընծան
7 մատուցանէ Տէրոջ՝ հացի ընծայ մը, որ իւղով խառնուած
8 բրդեայ հունտերէ պատրաստուած տասներորդական տասնորդական
9 երկու տասնորդական է։ Հունտերը պէտք է մաղել, որպէսզի
10 անոնց մէջէն ամէն տեսակ կեղտ հանուի։ Հացի ընծան պէտք է
11 ըլլայ իւղով պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական
12 մը։ Հացի ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած
13 հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
14 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
15 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
16 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
17 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
18 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
19 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
20 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
21 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
22 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
23 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
24 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
25 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
26 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
27 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
28 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
29 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
30 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
31 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
32 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
33 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
34 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
35 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
36 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
37 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
38 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
39 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
40 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
41 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
42 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
43 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
44 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
45 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
46 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
47 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
48 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
49 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
50 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
51 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
52 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
53 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
54 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
55 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
56 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
57 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
58 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
59 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
60 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
61 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
62 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
63 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
64 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
65 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
66 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
67 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
68 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
69 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
70 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
71 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
72 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
73 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
74 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
75 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
76 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
77 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
78 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
79 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
80 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
81 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
82 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
83 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
84 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
85 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
86 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
87 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
88 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
89 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
90 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
91 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
92 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
93 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
94 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
95 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
96 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
97 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ
98 Տէրոջ կ՚ողջակիզուի։ Հացի ընծան պէտք է ըլլայ իւղով
99 պատրաստուած բրդեայ հունտերէ տասնորդական մը։ Հացի
100 ընծան պէտք է մատուցանէ իւղ ու մաղուած հունտերէ տասնորդական մը, որ իր յիշատակը ըլլայ, ան որ

ասելոյ ինձ ։ Ես եմ լոյս աշխարհի ։ Որ 12
հետևի ինձ՝ չի գնայ խաւարի մէջ ,
հապա պիտի ունենայ լոյս կենաց ։
Փարիսեցիքն ուրեմն ասացին անոր ։ 13
Դուն քու վրադ վկայութիւն կուտաս ,
քու վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ ։ Յի- 14
սուս պատասխանեց ու ըսաւ անոնց ։
Թէև ես ինձ վրայ վկայութիւն կուտամ ,
վկայութիւնս ճշմարիտ է , վասն զի
գիտեմ թէ որտեղէն եկայ , և կ՚երթամ ,
բայց դուք չէք գիտեր թէ որտեղէն
եկայ , կամ կ՚երթամ ։ Դուք մարմնա- 15
պէս կը դատէք , ես ոչ ոքի կը դատեմ ։
Եւ եթէ ալ դատեմ , դատաստանս ճիշդ 16
է , վասն զի ես միայնակ չեմ , հապա
ես և հայրը որ զիս ղրկեց ։ Ձեր օրէն- 17
քին մէջ ալ գրուած է թէ երկու մար-
դոց վկայութիւնը ճշմարիտ է ։ Ես ինձ 18
վրայ վկայութիւն կուտամ , և հայրը
որ զիս ղրկեց ինձ վրայ վկայութիւն
կուտայ ։ Ուստի ըսին անոր ։ Ո՞ւր է 19
քու հայրդ ։ Յիսուս պատասխանեց ։
Ո՛չ ինձ գիտէք եւ ո՛չ հայրս ։ Եթէ
զիս գիտնայիք , հայրս ալ պիտի գի-
տնայիք ։ Այս խօսքերը գանձանակին 20
քով խօսեցաւ , երբ տաճարին մէջ կը
սորվեցնէր ։ Եւ ոչ ոք ձեռք արկաւ
անոր վրայ , վասն զի դեռ անոր ժամը
չէր եկած ։ Ուրեմն ըսաւ անոնց դար- 21
ձեալ ։ Ես կ՚երթամ , և դուք պիտի
փնտռէք զիս , և ձեր մեղքին մէջ պի-
տի մեռնիք ։ Ուր որ կ՚երթամ ես , դուք 22
չէք կրնար գալ ։ Ուստի հրեայքը ըսին
իրարու ։ Մի՞թէ ինքզինքը պիտի սպա-
նանէ , որ կ՚ըսէ թէ ուր որ կ՚երթամ
ես , դուք չէք կրնար գալ ։ Եւ ըսաւ 23
անոնց ։ Դուք վարէն էք , ես վերէն
եմ ։ Դուք աշխարհէս էք , ես աշխար-
հէս չեմ ։ Ուստի ըսի ձեզի թէ պի- 24
տի մեռնիք ձեր մեղքերուն մէջ ։ Վասն
զի եթէ չհաւատաք թէ ես եմ , պիտի
մեռնիք ձեր մեղքերուն մէջ ։ Ուստի 25
ըսին անոր ։ Դուն ո՞վ ես ։ Յիսուս
ըսաւ անոնց ։ Ինչ որ սկիզբէն ալ ձեզի
խօսած եմ ։ Շատ բաներ ունիմ ձեզի
վրայ խօսելիք եւ դատելիք , բայց ան
որ զիս ղրկեց ճշմարիտ է , և ես որ
որ աշխարհին ըսի զայն ։ Բայց չհաս- 27
կցան թէ հօրմէ կը խօսէր անոնց ։
Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց ։ Երբ որ 28
Մարդու Որդին վերցնէք , այն ատեն
պիտի գիտնաք թէ ես եմ , և ինքնին-
ձմէ բան մը չեմ ըներ , հապա ինչպէս
հայրս սորվեցուց ինծի , այնպէս կը
խօսիմ ։ Եւ զիս ղրկողը ինծի հետ է , 29
չթողուց զիս միայնակ , վասն զի ես
միշտ զինքը հաճոյացող բաները կ՚ը-
նեմ ։ Երբ որ այս խօսքերը ըսաւ , շա- 30
տեր հաւատացին անոր ։ Ուստի Յի- 31
սուս ըսաւ հրեայ հաւատացեալներուն
անոր ։ Եթէ դուք կեցէք իմ խօսքիս
մէջ , ճշմարիտ աշակերտներս պիտի
ըլլաք , 32
և պիտի ճանչնաք ճշմարտութիւնը ,
և ճշմարտութիւնը պիտի ազատէ ձեզ ։
Պատասխանեցին անոր ։ Աբրահամի 33
սերունդն ենք , և ոչ մէկուն ծառայած
ենք երբեք ։ Ինչպէ՞ս կ՚ըսես դուն ,
թէ ազատ պիտի ըլլանք ։

գոնջուքիւնը պիտի ջածիլէ . և քահանան եօթը օր ալ դոյուած պիտի պահէ գոնջուքիւն ունեցողը :
34 Եւ եօթներորդ օրը քահանան գոնջուքիւն ունեցողին պիտի նայի . և թէ որ գոնջուքիւնը մորթին մէջ տարածուած չէ , ու մորթէն խորունկ չերևնար , ան առնը քահանան անոր մաքուր ըլլալը ծանուցանէ . և անիկայ իր լաթերը պիտի
35 լուայ , ու մաքուր ըլլայ : Նայց թէ որ իր մաքրուելէն ետքը գոնջուքիւնը մորթին մէջ տարածուի ,
36 Ան առնը քահանան պիտի նայի անոր . և թէ որ գոնջուքիւնը մորթին մէջ տարածուած է , ան առնը քահանան՝ ոչ դեղին մազ պիտի չփնտռէ . անիկայ անմաքուր
37 է : Նայց թէ որ գոնջուքիւնը եղածին պէս կը կենայ , և անոր մէջ սև մազ բուսեր է , գոնջուքիւնը բժշկուած է . անիկայ մաքուր է , ու քահանան անոր մաքուր ըլլալը ծանուցանէ :
38 Եւ թէ որ մարդ մը կամ կնիկ մը իր մարմնին մորթին մէջ պաղպաջուններ՝ ոչնիչ ճերմակ պղպջաջուններ ունենայ ,
39 Ան առնը քահանան պիտի նայի , և թէ որ անոնց մարմնոյն մորթին մէջին պաղպաջուները շատցած ճերմակ ըլլան , անիկայ մորթին մէջ դոյացած պիսակ է . անիկայ մաքուր է :
40 Եւ թէ որ մարդու մը գլխուն մազը թափելու ըլլայ , անիկայ կլնատակ է՝ բայց մաքուր է :
41 Եւ թէ որ անոր երեսին կողմէն գլխուն մազերը ինկած ըլլայ , անիկայ ճղղ է՝ բայց
42 մաքուր է : Ասպա թէ որ ինտուրթեան կամ ճղղութեան մէջ ոչնիչ մը կարմրցած ճերմակ վէրք մը ըլլայ , ան՝ անոր ինտուրթեանը կամ ճղղուրթեանը մէջ դոյացած բորոտութիւն
43 է : Ան առնը քահանան պիտի նայի անոր . և թէ որ անոր ինտուրթեանը կամ ճղղուրթեանը մէջ վէրքին ուռկեքը ոչնիչ մը կարմրցած ճերմակ ըլլայ՝ մարմնին մորթին մէջ եղած
44 բորոտութեան երևոյթին պէս , Ան մարդը բորոտ է , անմաքուր է . քահանան անպատճառ անոր անմաքուր ըլլալը պիտի ծանուցանէ . անոր ախտը իր գլխուն է :
45 Եւ ախտ ունեցող բորոտին հանդերձը պատռած պիտի ըլլայ , և անոր գլուխը մերկ , ու անոր շրթունքները ծածկուած պիտի ըլլայ , և ձայն պիտի տայ թէ Անմաքուր եմ՝ անմաքուր :
46 Ախտը իր վրան եղած բոլոր օրերը անմաքուր պիտի ըլլայ . անիկայ անմաքուր է , մինակ պիտի նստի . անոր բնակութիւնը բանակէն դուրս պիտի ըլլայ :
47 Եւ ան հանդերձը՝ որուն մէջը բորոտութեան ախտ կայ , թէ բուրդէ հանդերձ ըլլայ՝ և թէ
48 բեանէ հանդերձ , Թեանեղէնի կամ բրդեղէնի աուէջի կամ թեզանի մէջ՝ կամ մորթի մէջ և կամ մորթէ շինուած ամէն բանի մէջ ,
49 Եւ թէ որ հանդերձի կամ մորթի մէջ՝ կամ աուէջի կամ թեզանի մէջ՝ կամ մորթէ շինուած ամէն իւրաքանչիւր բանի մէջ կանաչ կամ կարմրցած ախտի նշան ըլլայ , բորոտութեան ախտ է , ու քահանային պիտի ցուցուի :
50 Եւ քահանան պիտի նայի ախտին՝ ու եօթը օր գոցուած պիտի պահէ ախտացեալ բանը :
51 Եւ եօթներորդ օրը ախտացեալ բանին պիտի նայի . թէ որ ախտին նշանը տարածուած է հանդերձի մը մէջ՝ կամ աուէջի կամ թեզանի մէջ՝ կամ մորթի մէջ և կամ գործածուելու համար մորթէ շինուած ամէն բանի մէջ , ախտը բորբոքած բորոտութիւն է , անմաքուր է :
52 Ուստի անիկայ պիտի այրէ բրդեղէն կամ քթանեղէն հանդերձը՝ կամ աուէջը կամ թեզանը , կամ ամէն մորթէ շինուած բանը՝ որուն մէջ ան ախտը կայ . ինչու որ բորբոքած բորոտութիւն է ան , կրակի մէջ պիտի այրուի :
53 Եւ թէ որ քահանան տեսնէ որ ախտին նշանը հանդերձին մէջ՝ կամ աուէջին կամ թեզանին մէջ՝ կամ ամէն իւրաքանչիւր մորթէ շինուած բանին մէջ տարածուած չէ ,
54 Ան առնը քահանան պիտի հրամայէ որ ան ախտացեալ բանը լուան . ու

նորէն եօթը օր գոցուած պիտի
55 պահէ ան : Եւ ախտացեալ բա-
նը լուացուելէն ետքը՝ թէ որ
քահանան տեսնէ որ ախտի նշանը
իր գոյնը չէ փոխեր , ու ախտը տա-
րածուած ալ չէ , անիկայ անմաքուր
է . կրակի մէջ պիտի այրես ան .
անոր տակը կամ վրան փտութիւն
56 կայ : Եւ թէ որ քահանան տեսնէ
որ անոր լուացուելէն ետքը ախտին
նշանը շլացած է , ան առնէն ան
աֆթացել մասը հանդերձէն կամ
մորթէն՝ կամ առէջէն և կամ թե-
57 զանէն պիտի պատռէ : Եւ թէ որ
ան հանդերձին մէջ՝ կամ առէջին
կամ թելազանին մէջ՝ կամ ամէն իւրա-
մորթէ շինուած բանին մէջ նորէն
երեւնալու ըլլայ , անիկայ տարա-
ծուած բորոտութիւնն է . վրան
ախտ ունեցող բանը կրակի մէջ
58 պիտի այրես : Եւ ան հանդերձը , կամ
առէջը կամ թելազանը , կամ ա-
մէն իւրա մորթէ շինուած բա-
նը՝ որ լուացուելէն ետքը ախտը
անկէ դացած է , նորէն պիտի լուա-
59 ցուի , ու մաքուր ըլլայ : Այս է
կամ քթանէ հանդերձի մէջ՝ կամ
առէջի կամ թելազանի մէջ՝ կամ
մորթէ շինուած ամէն իւրա բանի
մէջ էրևցած բորոտութեան ախտին
օրէնքը սա է , անոր մաքուր կամ
անմաքուր ըլլալը ծանուցանելու հա-
մար :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Իսրայէլի օրէնքը սա է իր
մաքրուելու օրը . անիկայ քահա-
3 նին պիտի տարուի . Եւ քահա-
նը բանակէն դուրս պիտի ելլէ ,
ու քահանան պիտի նայի , ու թէ
որ բորոտին բորոտութեան ախտը
4 բժշկուած է , Ան առնէր քահանան
պիտի հրամայէ որ մաքրուելու հո-
տոյն համար երկու ողջ և մաքուր
թռչուն՝ ու եղևնափայտ ու կրկնա-
5 կի կարմիր և զոպայ առնուի : Եւ
քահանան պիտի հրամայէ որ թռչու-
նին մէկը հողէ ամանի մը մէջ
կենդանի ջուրի վրայ մորթուի :
6 Եւ ողջ թռչունը ու եղևնափայտը
և կրկնակի կարմիրը ու զոպան պի-
տի առնէ , և ասոնք ողջ թռչունին
հետ կենդանի ջուրին վրայ մոր-
թուած թռչունին արիւնը մէջ պի-
տի թաթխէ . Եւ բորոտութենէն 7
մաքրուելու հոտոյն վրայ եօթը ան-
գամ սրսկէ , ու մաքրէ անիկայ . և
ողջ թռչունը դէպ՚ի դաշտը ար-
ձակէ : Եւ մաքրուելու հոտը 8
իր հանդերձները պիտի լուայ , ու
իր բոլոր մազերը ածիլէ , և ջուով
պիտի լուացուի , ու մաքրուի . և
անկէ ետև բանակը պիտի մտնէ , ու
եօթը օր իր վրանին դուրսի դին
պիտի կենայ : Եւ եօթներորդ օրը 9
իր բոլոր մազերը ածիլէ , իր գլու-
խը ու մօրուքը և յօնքերը՝ այսինքն
իր բոլոր մազերը ածիլէ . և իր լա-
թերը պիտի լուայ , ու իր մարմինը
ջուով լուայ , ու մաքուր ըլլայ :

Եւ ութներորդ օրը երկու առնա- 10
րատ արու գառն՝ ու մէկ տարեկան
մէկ անարատ էգ գառն՝ և հացի ընծ-
ծայի համար եղով շաղուած իրեք
տասանորդ բարակ ալիւր՝ ու մէկ
ճաշակ եղ պիտի առնէ : Եւ մաք- 11
րող քահանան մաքրուելու մարդը
ասոնցմով Տէրոջը առջևը ժողովքի
խորանին դուռը պիտի կայնեցընէ :
Եւ քահանան արու գառին մէկը 12
պիտի առնէ ու մեռցընէ յան-
ցանքի պատարագի համար . ու եղին
ճաշակը պիտի առնէ , և զանոնք
Տէրոջը առջևը երերցընելու ընծայ
պիտի ընէ : Եւ գառը պիտի մոր- 13
թէ մեղքի պատարագին ու ողջակէ-
զին մորթուած տեղը , սուրբ տեղը
պիտի մորթէ . ինչու որ յանցանքի
պատարագը մեղքի պատարագին
պէս քահանայինն է . ասիկայ ամե-
նասուրբ է : Եւ քահանան յան- 14
ցանքի պատարագին արիւնէն պիտի
առնէ , ու քահանան մաքրուելու
մարդուն աջ ականջին լլիճակին
վրայ՝ և անոր աջ ձեռքին մեծ մատին
վրայ՝ ու անոր աջ ոտքին մեծ մատին
վրայ պիտի դնէ ան : Եւ քահա- 15
նան եղին ճաշակէն էն մը եղ պիտի
առնէ , ու իր ձախ ձեռքին մէջը թա-
փէ : Եւ քահանան աջ մատը իր 16
ձախ ձեռքին մէջը եղած եղին պիտի

թաթխէ , ու իր մատովը Տէրոջը առջեւը եօթը անգամ սրսկէ ան ե-
17 ղէն : Ու քահանան իր ձեռքին մէջը մնացած եղէն մաքրուելու մար-
դուն ականջին բլթակին վրայ՝ ու անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր աջ ոտքին մեծ մատին
վրայ՝ յանցանքի պատարագի արիւ-
18 նին վրան պիտի դնէ : Ու քահա-
նան իր ձեռքին մէջ մնացած եղը մաքրուելու մարդուն գլխուն վրայ պիտի դնէ , ու անոր համար քաւութիւն պիտի ընէ Տէրոջը
19 առջեւը : Ետքը քահանան մեղքի պատարագը պիտի մատուցանէ , և իր անմաքրութենէն մաքրուելու մար-
դուն համար քաւութիւն ընէ , ու
20 անկէ ետև ողջակէզը մորթէ : Ու քահանան ողջակէզը ու հացի ընծան սեղանին վրայ պիտի մատուցանէ , ու անոր համար քաւութիւն ընէ , և անիկայ պիտի մաքրուի :

21 Ու թէ որ անիկայ աղքատ ըլլայ ու այսչափին իր կարողութիւնը չը-
հասնի , ան առնէ անոր քաւու-
թիւն ընելու համար երերցընելու յանցանքի պատարագի գառնուկ մը՝ և հացի ընծայի համար եղով շա-
ղուած տասանորդ մը բարակ ալիւր
22 ու ճաշակ մը եղ պիտի առնէ . Ու երկու տատրակ՝ կամ աղաւնիի ե-
րկու ձագ՝ ո՛րը որ գտնէ , և մէկը մեղքի պատարագ՝ ու մէկալը ողջա-
23 կէզ ըլլայ : Ու ութերորդ օրը իր մաքրուելուն համար զանոնք քա-
հանային պիտի բերէ ժողովքի խո-
24 րանին դուռը Տէրոջը առջեւը : Ու քահանան պիտի առնէ յանցանքի պատարագին գառնուկը ու եղին ճաշակը , և զանոնք Տէրոջը առջեւը երերցընելու ընծայ մատուցանէ :
25 Ու յանցանքի պատարագին գառ-
նուկը պիտի մորթէ , ու քահանան յանցանքի պատարագին արիւնէն պիտի առնէ , ու մաքրուելու մարդուն աջ ականջին բլթակին վրայ՝ և անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ ու ա-
նոր աջ ոտքին մեծ մատին վրայ դնէ
26 ան : Ու քահանան եղէն իր ձախ
27 ձեռքին մէջը պիտի թափէ : Ու քահանան իր աջ մատովը իր ձախ ձեռքին մէջ եղած եղէն Տէրոջը առ-
ջեւը եօթը անգամ պիտի սրսկէ :
Ու քահանան իր ձեռքին մէջ եղած 28
եղէն մաքրուելու մարդուն աջ ա-
կանջին բլթակին վրայ՝ ու անոր աջ ձեռքին մեծ մատին վրայ՝ և անոր աջ ոտքին մեծ մատին վրայ՝ յան-
ցանքի պատարագին արիւնը եղած տեղին վրայ պիտի դնէ : Ու քա- 29
հանան իր ձեռքին մէջ մնացած եղը մաքրուելու մարդուն գլխուն վրայ պիտի դնէ՝ Տէրոջը առջեւը անոր հա-
մար քաւութիւն ընելով : Ու 30
տատրակներէն կամ աղաւնիի ձա-
գերէն մէկը՝ ո՛րը որ գտնէ , Ո՛ր- 31
ինքն որուն որ իր ձեռքը հասնի , մէկը մեղքի պատարագի համար և մէկալը ողջակէզի համար՝ հա-
ցի ընծային հետ մէկտեղ պիտի մատուցանէ . և քահանան մաք-
րուելու մարդուն համար քաւու-
թիւն ընէ Տէրոջը առջեւը : Ո- 32
րուածութեան ախտ ունեցողին ու իր մաքրուելուն համար կարո-
ղութիւն չունեցողին օրէնքը աս է :

Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու 33
Ահարոնին՝ ըսելով , Երբոր մինչ- 34
Քանանու երկիրը՝ որ ձեզի տուա-
ծութիւնը ըլլալու պիտի տամ . և ձեր տունին մէջ բորոտութեան հարուածը տալու ըլլամ , Ան տանը տէրը պի- 35
տի գայ , ու իմացընէ քահանային՝ ըսելով , Ինծի կ՚երեւնայ որ տանը մէջը ախտ կայ : Ու քահանան պի- 36
տի հրամայէ որ տունը պարպեն , դեռ ինքը տեսնելու ներս չմը-
տած , որպէսզի տանը մէջ ե-
ղած բաներէն մէկը անմաքուր չըլ-
լայ . ու անկէ ետև քահանան տունը տեսնելու պիտի մտնէ .
Ու ախտին նշանները- 37
յի , ու թէ որ ախտը տանը պա-
տերուն վրայ քիչ մը կանանչած կամ կարմրցած փոս տեղութիւնք երեր է , ու անոնք պատին ներ- 38
սէն խորունկ կ՚երեւնան , Ան տունը քահանան տունէն պիտի ելլէ տանը դուռը . և եօթը օր տունը պիտի դոյէ : Ու եօթներորդ օրը քահա- 39
նան նորէն պիտի դայ ու նայի . և

Եւ ողջ թուչունը քաղաքին դուրսի 53
դին դէպ՚ի դաշտը պիտի արձակէ ,
ու տանը համար քաւութիւն ընէ ,
և պիտի մաքրուի ան :

Ասոնք բորոտութեան ախտին ու 54
գոնջութեան , Եւ հանդերձի կամ 55
տան մը բորոտութեան , Եւ ու- 56
ռնգի ու քոսի և պազպազի օրէնքը
աս է : Որ ե՞ր բան մը ր՚ը տանն ան- 57
մաքուր ըլլալը ու ր՚ը տանն անո՛ր
մաքուր ըլլալը որոշելու համար՝ բո-
րոտութեան օրէնքը աս է :

ԺԴ ։

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ա- 1
հարոնին՝ ըսելով , Խօսեցէք Իսրա- 2
յէլի որդւոցը ու ըսէք անոնց , Երբ-
որ մարդու մը մարմինէն ծորում ըլ-
լայ , անոր ծորումը անմաքուր է : Եւ 3
իր ծորումին ժամանակը իր անմաք-
րութիւնը աս պիտի ըլլայ . Ըէ որ իր
մարմինէն իր ծորումը վազէ , կամ
իր մարմինը իր ծորմանէն գոցուի ,
աս է իր անմաքրութիւնը : Ամէն 4
անկողին՝ որուն վրայ ծորում ուն-
ցողը կը պառկի , անմաքուր է . և
ամէն բան՝ որուն վրայ անիկայ
նստի , անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ 5
անոր անկողինին դպչող մարդը իր
հանդերձները պիտի լուայ , ու ինքը
ջրով լուացուի , ու մինչև իրիկուն
անմաքուր ըլլայ : Եւ ծորում ու- 6
նեցողին նստած բանին վրայ նստողը
իր հանդերձները պիտի լուայ , ու
ինքը ջրով լուացուի , և մինչև իրի-
կուն անմաքուր ըլլայ : Եւ ծորում 7
ունեցողին մարմինին դպչողը իր հան-
դերձները պիտի լուայ , ու ինքը ջրով
լուացուի , և մինչև իրիկուն անմա-
քուր ըլլայ : Եւ ծորում ունեցողը 8
մաքուր մարդու մը վրայ թքնելու ըլ-
լայ , անիկայ իր հանդերձները պի-
տի լուայ , ու ինքը ջրով լուացուի ,
և մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ :
Եւ ամէն թամբ՝ որուն վրայ ծորում 9
ունեցողը կը հեծնէ , անմաքուր պի-
տի ըլլայ : Եւ ամէն անոր տակը 10
եղած բանին դպչողը մինչև իրիկուն
անմաքուր պիտի ըլլայ . ու զանոնք
վերցնողը իր հանդերձները պիտի
լուայ , և ինքը ջրով լուացուի , ու

թէ որ ախտը տանը պատերուն վրայ
40 տարածուած է , Ան տունը քահա-
նան պիտի հրամայէ որ ախտացեալ
քարերը հանեն , և քաղաքէն դուրս
անմաքուր տեղ մը նետեն զանոնք :
41 Եւ տունը ներսէն շուրջանակի քե-
րել պիտի տայ , ու անոնց քերած
հողը քաղաքէն դուրսի դին անմա-
42 քուր տեղ մը պիտի թափեն : Եւ
ուրիշ քարեր պիտի առնեն ու ան
քարերուն տեղը պիտի դնեն , և ու-
րիշ հող պիտի առնեն , ու տունը
43 ծեփեն : Եւ թէ որ քարերը հանե-
լէն ետքը ու տունը քերելէն և ծե-
փելէն ետքը՝ ախտը նորէն գայ ու
44 տանը մէջ երևան ելլէ , Ան տունը
քահանան պիտի գայ ու նայի . և
թէ որ ախտը տանը մէջ տարա-
ծուած է , տանը մէջ բորբոքած բորո-
տութիւն կայ . անմաքուր է ան :
45 Եւ տունը՝ անոր քարերը ու-
փայտերը՝ ու տանը բոլոր ծեփո-
հողը փլցնեն , և քաղաքէն դուրսի
46 դին անմաքուր տեղ մը հանէ : Եւ
ով որ ան տունը մտնէ անոր բոլոր
գոցուած օրերը , մինչև իրիկուն
47 անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ ան
տունը պառկողը իր հանդերձները
պիտի լուայ . ու ան տանը մէջ ճաշ
ուտողը իր հանդերձները պիտի
48 լուայ : Եւ թէ որ քահանան գայ
ու նայի որ տունը ծեփուելէն ետքը
ախտը տանը մէջ տարածուած չէ ,
ան ատենը քահանան ան տանը մա-
քուր ըլլալը ծանուցանէ . քանզի որ
49 ախտը բժշկուած է : Եւ տա-
նը մաքրութեանը համար երկու
թռչուն ու եղևնափայտ և կրկնակի
50 կարմիր ու զոպայ պիտի առնէ : Եւ
պիտի մորթէ թռչունին մէկը հողէ
ամանի մը մէջ կենդանի ջուրի վրայ :
51 Եւ եղևնափայտը ու զոպան և
կրկնակի կարմիրը ու ողջ թռչունը
պիտի առնէ , ու զանոնք մորթուած
թռչունին արիւնը և ան կենդանի
ջուրին մէջ պիտի թաթխէ , ու եօ-
52 թը անգամ տանը վրայ սրսկէ . Եւ
թռչունին արիւնովը ու ան կենդանի
ջրով և ան ողջ թռչունով ու եղև-
նափայտով և զոպայով ու կրկնակի
կարմիրով պիտի մաքրէ տունը .

մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ :
11 Եւ ծորում ունեցողը՝ իր ձեռքը
ջուրը չխոթած՝ որու որ դպչելու
ըլլայ, անիկայ իր հանդերձները պի-
տի լուայ, ու ինքը ջրով լուացուի,
և մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ :
12 Եւ ծորում ունեցողին դպած հողէ
ամանը պիտի կոտրուի, ու ամէն
փայտէ աման ջուրը պիտի խոթուի :
13 Եւ երբ ծորում ունեցողը իր ծո-
րումէն մաքրուի, իր մաքրուելուն
համար եօթը օր պիտի համրէ իրեն,
և իր հանդերձները լուայ, ու իր
մարմինը կենդանի ջուրի մէջ լուայ,
14 և մաքուր պիտի ըլլայ. Եւ ութե-
րորդ օրը՝ երկու տատրակ կամ ա-
ղաւնիի երկու ձագ պիտի առնէ ի-
րեն, ու Տէրոջը առջևը ժողովքի
խորանին դուռը գայ, և անոնք քա-
15 հանային տայ : Եւ քահանան ա-
նոնց մէկը մեղքի պատարագ՝ ու մէ-
կալը ողջակէզ պիտի ընէ, և քա-
հանան Տէրոջը առջևը քաւութիւն
ընէ անոր՝ իր ծորումին համար :
16 Եւ թէ որ մարդու մը զուգաւոր-
ութեան սերմը իրմէն ելլելու ըլ-
լայ, իր բոլոր մարմինը ջրով պիտի
լուայ, ու մինչև իրիկուն անմաքուր
17 ըլլայ : Եւ ամէն հանդերձ ու ա-
մէն մորթ՝ որուն վրայ զուգաւորու-
թեան սերմ կայ, ջրով պիտի լուա-
ցուի, ու մինչև իրիկուն անմաքուր
18 ըլլայ : Եւ երբոր մարդ մը կնկա-
նը հետ զուգաւորելու համար պառ-
կի, անոնք էրկո՛ւքն ալ ջրով պի-
տի լուացուին, ու մինչև իրիկուն
անմաքուր ըլլան :
19 Եւ թէ որ կնիկ մը ծորում ունե-
նայ՝ ա՛ն անոր մարմնոյն ծորումը արիւն
է, եօթը օր զատուած պիտի կենայ.
և ամէն անոր դպչողը մինչև իրիկուն
20 անմաքուր ըլլայ : Եւ անոր զա-
տուած առնելը ի՛նչ բանի վրայ որ
պառկի, ան բանը անմաքուր պիտի
ըլլայ, և ի՛նչ բանի վրայ որ նստի,
ան բանը անմաքուր պիտի ըլլայ :
21 Եւ ամէն անոր անկողինին դպչողը
իր հանդերձները պիտի լուայ, ու
ինքը ջրով լուացուի, և մինչև իրի-
22 կուն անմաքուր ըլլայ : Եւ ո՛վ որ
դպչի բանի մը՝ որուն վրայ անիկայ
նստաւ, իր հանդերձները պիտի
լուայ, ու ինքը ջրով լուացուի, և
մինչև իրիկուն անմաքուր ըլլայ : Եւ 23
անոր անկողինին դպչողը՝ կամ մէկ
բանի մը՝ որուն վրայ անիկայ կը
նստի, մինչև իրիկուն անմաքուր
պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ մարդ մը 24
անոր հետ պառկի, անանկ որ անոր
պղծութիւնը իրեն դպչի, ան մարդը
եօթը օր անմաքուր պիտի ըլլայ, և
ամէն անկողին՝ որուն վրայ անիկայ
պառկի՝ անմաքուր ըլլայ :
Եւ կնիկ մը՝ թէ որ դաշտանին 25
աւուրը չկայծ, իր արիւնին ծորու-
մը շատ օրեր վազէ, կամ իր դաշ-
տանէն աւելի վազելու ըլլայ, իր
անմաքրութեանը ծորումին բոլոր
օրերը իր դաշտանին օրերուն պէս
պիտի ըլլայ. անիկայ անմաքուր է :
Ինոր ծորումին բոլոր օրերը՝ ամէն 26
անկողին՝ որուն վրայ անիկայ կը
պառկի, իր դաշտանին անկողինին
պէս պիտի ըլլայ իրեն, և ինչ բա-
նի վրայ որ կը նստի, իր դաշտանին
անմաքրութեանը պէս անմաքուր
պիտի ըլլայ : Եւ ամէն անոնց 27
դպչողը անմաքուր պիտի ըլլայ, ու
իր հանդերձները պիտի լուայ, և
ինքը ջրով լուացուի, ու մինչև իրի-
կուն անմաքուր ըլլայ : Եւ թէ որ 28
իր ծորումէն մաքրուի, ան աւուրը
եօթը օր պիտի համրէ իրեն, ու ան-
կէետև մաքուր ըլլայ. Եւ ութե- 29
րորդ օրը՝ երկու տատրակ կամ ա-
ղաւնիի երկու ձագ պիտի առնէ ի-
րեն, ու ժողովքի խորանին դուռը
քահանային պիտի բերէ անոնք :
Եւ քահանան մէկը մեղքի պատա- 30
րագ ու մէկալը ողջակէզ պիտի ընէ.
և քահանան Տէրոջը առջևը քաւու-
թիւն պիտի ընէ անոր՝ իր անմաքրու-
թեանը ծորումին համար :
Այսպէս Իսրայէլի որդիքը իրենց 31
անմաքրութիւնէն պիտի զգուշաց-
նէք, որ իրենց մէջը եղած իմ խորանս
պղծելով՝ իրենց անմաքրութեանը
պատճառով չմեռնին : Ծորում 32
ունեցողին՝ և իրմէ զուգաւորութեան
սերմը ելլելով անմաքուր եղողին,
Ու իր դաշտանովը հիւանդ եղող 33
կնկանը՝ և ծորում ունեցող մար-

գուն կամ հինկանը՝ ու անմաքուր հինկան հետ պառկող մարդուն օրէնքը սա է։

ԳԼ. ԺԵ.

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին, Ահարոնին երկու որդւոցը մեռնելէն ետքը, որոնք Տէրոջը 2 առջեւը մօտեցան ու մեռան. Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Խօսէ քու եղբօրդ Ահարոնին որ ամէն ատեն սուրբ տեղը՝ վարագուրին ներսի դին՝ տապանակին վրայ եղած քաւութիւնին առջեւը չմտնէ, որ չմեռնի. ինչու որ ամպի մէջ պիտի երեւնամ քաւութիւնին վրայ։ 3 Ահարոն ասանկ պիտի մտնէ սրբարանը. մեղքի պատարագի համար զուարակով մը, և ողջակէզի համար խոյով մը։ 4 Սուրբ շապիկ պիտի հագնի, և իր մարմնոյն վրայէն կտաւէ վարտիք ունենայ, ու իր մէջքը կտաւէ գօտի կապէ, և իր գլուխը կտաւէ խոյր դնէ. ասոնք սուրբ պգեստներ են. ուստի իր մարմինը ջրով պիտի լուայ, ու 5 զանոնք հագնի։ Ու Իսրայէլի որդւոցը ժողովքէն մեղքի պատարագի համար այծերէն երկու նոխազ՝ ու ողջակէզի համար մէկ խոյ մը պիտի 6 առնէ։ Ու Ահարոն իր մեղքի պատարագին զուարակը պիտի մատուցանէ, և իրեն համար ու իր տանը համար քաւութիւն պիտի 7 ընէ։ Ու երկու նոխազը պիտի առնէ, ու Տէրոջը առջեւը ժողովքի 8 խորանին դուռը կեցընէ։ Ու Ահարոն ան երկու նոխազներուն վրայ վիճակներ պիտի ձգէ. մէկ վիճակը Տէրոջը համար՝ ու մէկալ վիճակը ազատ արձակուելու նոխազին հա- 9 մար։ Ու Ահարոն պիտի մօտեցընէ ան նոխազը որուն վրայ Տէրոջը վիճակը ելաւ, ու մեղքի պա- 10 ճառագ ընէ զանիկայ։ Ու ան նոխազը որուն վրայ ազատ արձակուելու վիճակը ելաւ, Տէրոջը առջեւը ողջ պիտի կայնեցընէ՝ որ անով քաւութիւն ընէ, ու ազատ արձակելու համար զայն 'ի անապատը ղրկէ։

11 Ու Ահարոն իր մեղքի պատարագին զուարակը պիտի մատուցանէ, և իրեն համար ու իր տանը քաւութիւն պիտի ընէ, և իր մեղքի պատարագին զուարակը մորթէ։ 12 Ու Տէրոջը առջեւը եղած սեղանին վրայէն բուրվառը լեցուն կրակի կայծեր պիտի առնէ, ու բառակ ծեծուած անուշահոտ խունկէն իր ձեռքերը լեցընէ, ու վարագուրին ներսի դին բերէ։ 13 Ու խունկը կրակին վրայ պիտի դնէ Տէրոջը առջեւը, ու խունկին մուխը վկայութիւնին վրայի քաւութիւնը պիտի ծածկէ, որ չմեռնի։ 14 Ու զուարակին արիւնէն պիտի առնէ, ու իր մատովը քաւութիւնին վրայ արեւելեան կողմը սրսկէ, և իր մատովը արիւնէն քաւութիւնին առջեւը եօթը անգամ սրսկէ։

15 Ու ժողովուրդին համար մեղքի պատարագ ըլլալու նոխազը պիտի մորթէ, ու անոր արիւնը վարագուրին ներսի դին պիտի բերէ. և զուարակին արիւնովը ըրածին պէս ընէ անոր արիւնովը, այսինքն քաւութիւնին վրայ ու քաւութիւնին առջեւը սրսկէ ան։ 16 Ու սրբարանին համար քաւութիւն պիտի ընէ՝ Իսրայէլի որդւոցը անմաքրութիւններուն ու անոնց բոլոր մեղքերուն յանցանքներէն. ասանկ պիտի ընէ ժողովքի խորանին համար ալ, որ անոնց հետ ու անոնց անմաքրութիւններուն մէջ կը կենայ։ 17 Ու սրբարանը քաւութիւն ընելու մտած ատենը՝ մինչեւ որ իրեն համար ու իր տանը համար և Իսրայէլի բոլոր ժողովքին համար քաւութիւն ընէ ու դուրս ելլէ, ժողովքի խորանին մէջ մարդ մը պիտի չըլլայ։ 18 Անոր Տէրոջը առջեւը եղած սեղանը պիտի ելլէ, ու անոր համար քաւութիւն ընէ. և զուարակին արիւնէն ու նոխազին արիւնէն առնէ, և սեղանին եղջիւրներուն վրայ չուրջանակի դնէ։ 19 Ու արիւնէն իր մատովը եօթը անգամ անոր վրայ պիտի սրսկէ. ու Իսրայէլի որդւոցը անմաքրութիւններէն մաքրէ, ու սուրբ ընէ ան։

20 Եւ սրբարանին ու ժողովքի խո-
րանին և սեղանին համար քաւու-
թիւն ընելը լմընցընելէն ետքը,
21 ողջ նոխազը պիտի մօտեցընէ. Եւ
Ահարոն իր երկու ձեռքերը ողջ նո-
խազին գլխուն վրայ պիտի դնէ,
ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր անօրէ-
նութիւնները և անոնց բոլոր յան-
ցանքները և բոլոր մեղքերը պիտի
խոստովանի անոր վրայ. և զանոնք
նոխազին գլխուն վրայ դնելով՝ յար-
մար մարդու մը ձեռքով անապատը
22 խրկէ: Եւ նոխազը անոնց բոլոր
անօրէնութիւնները իր վրան տանի՝
անբնակ երկիր մը պիտի տանի.
և խոտը անապատին մէջ թող տայ
նոխազը:

23 Եւ Ահարոն ժողովքի խորանը
պիտի մտնէ, ու սրբարանը մտնելու
ժամանակին հագած կտաւէ հան-
դերձները հանէ, և զանոնք հոն
24 դնէ: Եւ սուրբ տեղը իր մարմինը
ջրով պիտի լուայ, ու իր հանդերձ-
ները հագնի. և ելլէ իր ողջակէզը
ու ժողովուրդին ողջակէզը մատու-
ցանէ, ու իրեն համար և ժողովուր-
25 դին համար քաւութիւն ընէ: Եւ
մեղքի պատարագին ճարպը սեղա-
նին վրայ պիտի այրէ:

26 Եւ նոխազը ազատ արձակելու
տանողը իր հանդերձները պիտի
լուայ, ու իր մարմինը ջրով լուայ,
և ետքը բանակը մտնէ:

27 Եւ ան մեղքի պատարագին զուա-
րակը ու մեղքի պատարագին նոխա-
զը՝ որոնց արիւնը քաւութիւն ընե-
լու համար սուրբ տեղը բերուեցաւ,
բանակէն դուրս պիտի հանեն, և
անոնց մորթերը ու անոնց միսերը և
28 անոնց աղբը կրակով այրեն: Եւ
զանոնք այրողը իր հանդերձները
պիտի լուայ, ու մարմինը ջրով
լուայ, ու ետքը բանակը մտնէ:

29 Եւ ասիկա ձեզի յաւիտենական կա-
նոն ըլլայ, որ եօթներորդ ամսուն
մէջ՝ ամսուն տասներորդ օրը ձեր
անձերը պիտի խոնարհեցընէք, ու
բնաւ գործ մը չգործէք, թէ երկ-
րացին և թէ ձեր մէջը գտնուող
30 օտարականը: Վասնզի ան օրը ձե-
ռնադ ձեզի քաւութիւն պիտի ընէ
ձեզ մաքրելու համար, որ ձեր բո-
լոր մեղքերէն մաքրուիք Տէրոջը առ-
ջեւը: Ան ձեզի հանգստութեան 31
շաբաթ պիտի ըլլայ, և յաւիտե-
նական կանոնով մը պիտի խոնար-
հեցընէք ձեր անձերը: Եւ իր հօրը 32
տեղը քահանայութիւն ընելու հա-
մար օծուած ու օրհնուած քահանան
քաւութիւնը պիտի ընէ, և հագնի
կտաւէ հանդերձները՝ սրբոյն սուրբ
հանդերձները. Եւ ամէնասուրբ 33
տեղին համար քաւութիւն պիտի
ընէ, և ժողովքի խորանին համար
ու սեղանին համար քաւութիւն ը-
նէ, և քահանաներուն ու ժողովքին
բոլոր ժողովուրդին համար քաւու-
թիւն ընէ: Եւ ասիկայ ձեզի հա- 34
ւիտենական կանոն ըլլայ՝ Իսրայէլի
որդւոցը համար իրենց բոլոր մեղ-
քերուն քաւութիւն ընելու տարին
անգամ մը: Եւ անիկայ Տէրոջը
Մովսէսին պատուիրածին պէս ը-
րաւ:

ԺԷ.

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե- 1
լով, Խօսէ Ահարոնին ու ա- 2
նոր որդւոցը և Իսրայէլի բոլոր որ-
դւոցը, ու ըսէ անոնց, Ա՛յս է որ
Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով, Իսրա- 3
յէլի տունէն ո՛վ որ արջառ մը կամ
ոչխար մը և կամ այծ մը բանակին
մէջ մորթէ, կամ բանակէն դուրս
մորթէ, Եւ Տէրոջը խորանին առ- 4
ջեւը Տէրոջը զոհ մատուցանելու հա-
մար ժողովքի խորանին դուռը չբե-
րէ, արիւն պիտի սեպուի ան մար-
դուն. անիկայ արիւն թափած է,
ու ան մարդը իր ժողովուրդին մէ-
ջէն պիտի կորսուի. Որպէս զի Իս- 5
րայէլի որդիքը ան զոհերը որ հէ-
ռու դաշտի մէջ կը մորթեն, Տէ-
րոջը բերեն, այսինքն ժողովքի խո-
րանին դուռը քահանային բերեն,
և խաղաղութեան զոհերու համար
զանոնք Տէրոջը զոհեն: Եւ քա- 6
հանան պիտի սրսկէ արիւնը ժո-
ղովքի խորանին դուռը՝ Տէրոջը
սեղանին վրայ, ու ճարպը անոյշ
հոտի համար այրէ Տէրոջը առ-
ջեւը: Եւ իրենց զոհերը ալ զոհեն 7

ԺԲ.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ անոնց, Ես եմ Եհովայ
3 ձեր Աստուածը։ Ինչ ձեր բնակած
Եգիպտոսի երկրին ըրածին պէս
պիտի չընէք. և Քանանու երկրին
ըրածին պէս՝ ուր որ ձեզ պիտի
տանիմ, պիտի չընէք, ու անոնց
կանոններուն համեմատ պիտի չքա-
4 լէք։ Իմ դատաստաններս պիտի
ընէք, և իմ կանոններս պահէք,
որ անոնցմով քալէք. ես եմ Տէրը
5 ձեր Աստուածը։ Ուստի իմ կա-
նոններս ու իմ դատաստաններս պի-
տի պահէք, որ զանոնք կատարող
մարդը անոնցմով պիտի ապրի. ես
եմ Տէրը։

6 Ոեւէ մէկը իր մօտ ազգականին
պիտի չմօտենայ՝ անոր մերկութիւնը
բանալու համար. ես եմ Տէրը։
7 Քու հօրդ մերկութիւնը կամ քու
մօրդ մերկութիւնը չբանաս. ա-
նիկայ քու մայրդ է. անոր մեր-
8 կութիւնը չբանաս։ Քու հօրդ
կնկանը մերկութիւնը չբանաս.
ան քու հօրդ մերկութիւնն է։
9 Քու հօրդ աղջկանը կամ քու մօրդ
աղջկանը քու քրոջդ մերկութիւ-
նը, թէ տանը մէջ ծնած ըլ-
լայ թէ դուրսը ծնած, անոնց
10 մերկութիւնը չբանաս։ Քու որ-
դւոյդ աղջկանը կամ քու աղջի-
կիդ աղջկանը մերկութիւնը՝ ա-
նոնց մերկութիւնը չբանաս, ին-
քզինքդ անոնց մերկութիւնը քովդ
11 է։ Քու հօրդ կնոջը աղջկանը
մերկութիւնը՝ քու հօրմէդ ծնած
քու քոյրդ ըլլալով՝ անոր մերկու-
թիւնը չբանաս։ Քու հօրդ քրոջը
12 մերկութիւնը չբանաս. անիկայ
քու հօրդ ազգականն է։ Քու
13 մօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանաս,
ինչու որ անիկայ քու մօրդ ազ-
գականն է։ Քու հօրդ եղբօրը
14 մերկութիւնը չբանաս, անոր կնո-
կանը չմօտենաս. անիկայ քու հօ-
րաքոյրդ կը հռչակուի։ Քու հար-
15 սիդ մերկութիւնը չբանաս. ան-
կայ քու որդւոյդ կինին է, անոր
16 մերկութիւնը չբանաս։ Ուրիշին
կնոջը մերկութիւնը չբանաս։
17 Քու կնկանդ և անոր աղջկանը
մերկութիւնը չբանաս, անոր որ
որդւոյդ աղջկանը կամ անոր որ
դստերդ աղջկանը մերկութիւնը
չբանաս. անոնք անոր մերձաւոր
ազգականներն են. անիկայ պղծու-
18 թիւն է։ Կնկան մը կնկան քոյր
մը մի՛ առներ՝ անոր մերկութիւնը
բանալու համար, անոր կենդանու-
թեանը մէջ։
19 Ոեւէ մէկը իր մօտ ազգականին
պիտի չմօտենայ՝ անոր մերկութիւնը
բանալու համար. ես եմ Տէրը։
20 Քու ընկերոջդ կնկանը հետ
քնելով՝ անոր սերմովը պիղծ մի՛
21 ըներ։ Քու զաւակներէդ մէկը
Մոլոքին պիտի չտաս՝ անոր կրա-
կին մէջէն անցընելու համար, և
քու Աստուածիդ անունը պիղծ մի՛
22 ընէր. ես եմ Տէրը։ Արու մը
կնկան պէս պառկելով՝ անոր հետ
23 քնանալ պիտի չըլլայ. անիկայ
պղծութիւն է։ Ոեւէ անասունի հետ
քնելով՝ անոր սերմովը պիղծ մի՛
ըներ, և ոեւէ կին անասունի մը
առջեւ պիտի չկենայ՝ անոր հետ
քնանալու համար. անիկայ խառն-
24 ութիւն է։ Ասոնցմով մի՛ պղծուիք
ասոնցմով պղծուեցան ամէն ազ-
գերը որոնց եմ ես ձեր առջեւէն
25 վռնտելու։ Երկիրն ալ պղծուեցաւ,
ուստի անոր անօրէնութիւնը վրան
կը հատուցանեմ, և երկիրն ալ իր
26 բնակիչները կը փսխէ։ Դուք ձեր
ամէն օրէնքներս ու ամէն դատաս-
տաններս պահեցէք, և ձեր մէջ
բնակող օտարականն ալ և ձեր մէջ
27 եղող օտարականները ամէն այդ
խայտառակութիւններէն մէկ մա-
սին մի՛ ընէք. (որովհետև այդ
ամէն խայտառակութիւնները ըրին
այն մարդիկը որ ձեր առջեւէն
28 եղան, և երկիրն ալ պղծուեցաւ)
որ երկիրը ձեզ ալ չփսխէ՝ երբ
պղծէք զայն, ինչպէս փսխեց ազ-
գը որ ձեր առջեւէն եղաւ։
29 Վասն զի ամէն ոեւէ մէկը որ
այդ խայտառակութիւններէն մէկ
մասին ընէ, ան մարդերը իրենց
ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուին։
30 Ուրեմն իմ պատուիրանքս պահեցէք,
որ ձեր առջեւէն եղած այդ խայ-
տառակ սովորութիւններէն մէկուն
մէջ չմտնէք, որ անոնցմով պղծուիք.
ես եմ Տէրը Աստուածը ձեր։

ԺԳ.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ անոնց, Սուրբ եղէք, վասն
զի ես սուրբ եմ Տէրը Աստուածը
3 ձեր։ Ձեր ամէն մարդ իր մօրն ու
հօրը վախնայ, և իմ շաբաթներս
4 պահեցէք. ես եմ Տէրը Աստուածը
ձեր։ Կուռքերու մի՛ դառնաք, և
ձեզի ձուլածոյ աստուածներ մի՛
շինէք. ես եմ Տէրը Աստուածը ձեր։
5 Եւ երբ Տէրոջը շնորհակալութեան
պատարագ մատուցանէք, զայն
ձեր կամքովը մատուցէք։ Այն օրը
որ զայն մատուցանէք, և հետևեալ
օրը պիտի ուտուի, և երրորդ օրը
մինչև առտու մնացածը կրակով
6 պիտի այրուի։ Եթէ երրորդ օրը
ուտուի, պղծութիւն պիտի ըլլայ,
7 չի հաճոյանար։ Ուստի ամէն ոեւէ
մէկը որ զայն ուտէ, անիրաւու-
թիւնը պիտի կրէ, վասն զի Տէրոջը
սուրբ բանը պղծեց, և այդ անձը
8 իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի։
Եւ երբ հունձքի ատեն արտիդ
հունձքը հնձես, արտիդ ծայրերը
մինչև որ հնձես մի՛ վերցներ, և
քու հունձքիդ մնացորդները մի՛
9 հաւաքեր։ Քու խաղողիդ պտղին
մնացորդները մի՛ հաւաքեր, և քու
խաղողիդ թափուածները մի՛ հա-
10 ւաքեր. աղքատին և օտարականին
պիտի թողուս զանոնք. ես եմ Տէրը
Աստուածը ձեր։
11 Մի՛ գողնայք, մի՛ սուտ երդնուիք,
և մի՛ խաբէութիւն ընէք ոեւէ մէկը
12 իր ընկերոջը հետ։ Եւ իմ անունովս
սուտ երդումով մի՛ երդնուիք, որ
քու Աստուածիդ անունը պղծես.
13 ես եմ Տէրը։ Ընկերդ մի՛ նեղեր,
և մի՛ յափշտակեր. վարձկանին
վարձը քովդ մինչև առտու մի՛
14 մնար։ Խուլին մի՛ նախատեր, և
կուրին առջեւ մի՛ գայթակղութիւն
դներ, հապա քու Աստուածիդմէ
պիտի վախնաս. ես եմ Տէրը։
15 Անիրաւութիւն մի՛ ընէք դատաս-
տանի մէջ. աղքատին երեսը մի՛
նայիր, և հզօրին երեսը մի՛ պատ-
ուեր, հապա ընկերդ արդարու-
թեամբ դատէ։
16 Ժողովուրդիդ մէջ զրպարտիչ
մի՛ երթար, և ընկերոջդ արիւնին
դէմ մի՛ կենար. ես եմ Տէրը։
17 Սրտիդ մէջ եղբօրդ մի՛ ատեր,
հապա ընկերդ խրատելով՝ անոր
մեղքին համար մեղաւոր մի՛ մնար։
18 Վրէժխնդրութիւն մի՛ ընէր, և
ժողովուրդիդ որդիներուն դէմ
ոխակալութիւն մի՛ պահեր, հապա
ընկերդ քու անձիդ պէս սիրէ. ես
եմ Տէրը։
19 Իմ կանոններս պահեցէք. քու
անասուններդ ուրիշ տեսակի հետ
մի՛ զուգաւորեր, քու արտիդ մէջ
երկու տեսակ սերմ մի՛ ցաներ, և
երկու տեսակ բրդեղէն հագուստ
մի՛ հագնիր։
20 Ոեւէ մէկը որ կնկան հետ քնանայ
սերմնահեղութեամբ, և ան կինը
ծառայ աղջիկ մը ըլլայ, որ ուրիշի
մը նշանուած ըլլայ, և անոր ան-
գամ մը չտրուած ըլլայ, կամ ան-
գամ մը չազատուած ըլլայ, պիտի
ըլլայ անոնց պատիժը. պիտի չմեռ-
21 նին, վասն զի ազատուած չէ։ Եւ
իր յանցանքին համար Տէրոջը
պիտի բերէ ժողովրդեան վկայու-
թեան վրանին դրան առջեւ, յան-
22 ցանքի խոյ մը։ Եւ քահանան
յանցանքի խոյովը պիտի քաւէ
անոր համար Տէրոջը առջեւ՝ ան
մարդուն մեղքին համար որ գոր-
ծեց, և անոր մեղքը որ գործեց,
23 պիտի ներուի անոր։ Եւ երբ
երկրին մտնէք, և ամէն տեսակ
պտղատու ծառ մը տնկէք, անոր
պտուղները անթլփատ պիտի հա-
շուէք. երեք տարի անթլփատ պի-
24 տի ըլլան ձեզի համար, չուտուին։
Չորրորդ տարին անոր բոլոր պտուղ-
ները սուրբ պիտի ըլլան, գոհու-
25 թեան համար Տէրոջը։ Հինգերորդ
տարին պտուղները պիտի ուտէք,
որ ձեզի համար աւելի առատ բեր-
դաւորութիւն ընէ. ես եմ Տէրը
26 Աստուածը ձեր։ Արեան հետ մի՛
ուտեր. մի՛ գուշակեր, և մի՛ ճա-
27 խատեր։ Ձեր գլխուն մազերը մի՛
կլորցնէք, և մօրուքիդ ծայրերը մի՛
28 կտրեր։ Մեռելի համար մարմնիդ
վրայ մի՛ կտրտեր, և վրադ դրոշմ
մի՛ դներ. ես եմ Տէրը։
29 Քու դստերդ պղծելով՝ զայն պոռ-
նկութեան մի՛ մատներ, որ երկիրը
պոռնկութեան չերթայ, և երկիրը
30 անօրէնութեամբ չլեցուի։ Իմ շա-
բաթներս պահեցէք, և իմ սուրբ-
31 ութեանս վայր երկիւղածութիւն
ունեցէք. ես եմ Տէրը։ Կանչող
հոգիներու և գուշակներու մի՛
դիմեր, և զանոնք մի՛ փնտռեր, որ
անոնցմով պղծուիք. ես եմ Տէրը
32 Աստուածը ձեր։ Ալեհեր մարդուն
առջեւ ոտքի կեցիր, և ծերուկին
երեսը պատուեր, և քու Աստուա-
ծիդմէ պիտի վախնաս. ես եմ Տէրը։
33 Երբ օտարական մը քու երկրիդ
մէջ քովդ բնակի, զայն մի՛ նեղեր։
34 Քովդ բնակող օտարականը ձեզի
համար տեղացի մը պիտի ըլլայ,
և զայն քու անձիդ պէս սիրէ, վասն
զի դուք ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ
օտարական էիք. ես եմ Տէրը Աս-
35 տուածը ձեր։ Դատաստանի մէջ,
չափի մէջ, կշռի մէջ, և ծանրու-
36 թեան մէջ անիրաւութիւն մի՛ ընէք։
Արդար կշիռներ, արդար քարեր,
արդար եփա, և արդար հին ունե-
նաք. ես եմ Տէրը Աստուածը ձեր,
որ հանեցի զձեզ Եգիպտոսի երկրէն։
37 Ուրեմն իմ բոլոր կանոններս և
իմ բոլոր դատաստանները պահեցէք,
և կատարեցէք. ես եմ Տէրը։

ԺԴ.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ անոնց, Երբ ես ձեր Աստու-
ածը տամ ձեզի բնակած երկիրը,
3 և երկիրը իր հանգիստը պահէ
Տէրոջը համար, եօթը տարի պի-
տի ցանէք ձեր արտը, և եօթը տա-
րի պիտի էրկնէք ձեր այգին, և
4 անոր պտուղները պիտի հաւաքէք,
5 բայց եօթներորդ տարին երկրին
համար հանգստեան շաբաթ մը
պիտի ըլլայ, Տէրոջը համար հան-
գստեան շաբաթ մը. արտդ մի՛
ցաներ, և քու այգիդ մի՛ էրկներ.
6 քու հունձքիդ ինքնաբոյս բուսած-
ները մի՛ հնձեր, և քու խաղողիդ
անխնամ մնացած ողկոյզները մի՛
հաւաքեր, երկրին համար հանգս-
7 տեան տարի մը պիտի ըլլայ։ Եւ
երկրին հանգստեան շաբաթը ձեզի
համար պիտի ըլլայ կերակուր, քեզ
համար, քու ծառայիդ, քու աղա-
խինիդ, քու վարձկանիդ, և քու
քովդ բնակող օտարականիդ հա-
8 մար, 9 և քու անասուններուդ, և
քու երկրիդ վրայ եղող գազանին
համար ամէն բերքը կերակուր պի-
տի ըլլայ։ Եւ եօթ հանգստեան
շաբաթներ պիտի համրես քեզի
համար, եօթ անգամ եօթը տարի,
և եօթ հանգստեան շաբաթներուն
տարիները քսանըինը տարի պիտի
10 ըլլան քեզի համար։ Եւ հինգերորդ
տասներորդ օրը եօթներորդ ամսուն
պիտի հնչեցնես փող, քաւութեան
օրը փող պիտի հնչեցնէք ձեր
11 բոլոր երկրին մէջ։ Եւ հիսներորդ
տարին սուրբ պիտի ըլլաք, և ձեր
երկրին մէջ ազատութիւն պիտի
հռչակէք բոլոր բնակիչներուն հա-
մար. յոբելեան տարի մը պիտի
ըլլայ ձեզի համար, և ամէն մարդ
իր կալուածին պիտի դառնայ, և
12 ամէն մարդ իր ազգատոհմին պիտի
դառնայ։ Յոբելեան տարի մը պի-
տի ըլլայ ձեզի համար հիսներորդ
տարին, արտ մի՛ ցանէք, և ինք-
նաբոյս բուսածները մի՛ հնձէք,
և անխնամ մնացած ողկոյզները
13 մի՛ հաւաքէք։ Յոբելեան տարի
մը պիտի ըլլայ, ամէն մարդ իր
14 կալուածին պիտի դառնայ։ Եւ
երբ ընկերոջդ ինչ մը ծախես, կամ
ընկերոջդ ձեռքէն ինչ մը գնես,
15 մէկը միւսին մի՛ նեղեր։ Յոբելե-
անէն ետքի տարիներուն համե-
մատ ընկերոջդմէ գնես, և ան քեզ
ծախուած ըլլայ, քանի տարի ետք
յոբելեանը եղած է, ան քեզ ծախ-
16 ողը պիտի հաշուէ, և քանի տա-
րի ետք մնացած է, ան քեզ ծա-
խողը պիտի հաշուէ, որ ըստ տա-
րիներուն քանակին գինը աւելցնես
17 կամ պակսեցնես։ Ուստի մէկը
միւսին մի՛ նեղեր, հապա քու Աս-
տուածիդմէ պիտի վախնաս. ես եմ
18 Տէրը Աստուածը ձեր։ Ուրեմն իմ
կանոններս պահեցէք, և իմ դատա-
ստաններս պահեցէք, և կատարե-
ցէք, և երկրին մէջ ապահով պի-
19 տի բնակիք։ Եւ երկիրը իր պտուղը
պիտի տայ, և կերակուր պիտի
ուտէք յագութեամբ, և հոն ապա-
հով պիտի բնակիք։
20 Եւ եթէ ըսէք, Եօթներորդ տարին
ի՞նչ պիտի ուտենք, ահա չենք ցա-
ներ և մեր բերքը չենք հաւաքեր,
21 ես իմ օրհնութիւնս պիտի հրա-
մայեմ ձեզի վրայ վեցերորդ տարին,
և երեք տարուան բերքը պիտի տայ
22 ան։ Եւ ութերորդ տարին պիտի
ցանէք, և հին բերքէն պիտի ուտէք
մինչև իններորդ տարին, մինչև
որ անոր բերքը գայ, հինէն պիտի
ուտէք։
23 Եւ երկիրը ծախուելու չի պիտի
ըլլայ, վասն զի երկիրը իմն է, վասն
զի դուք ինծի համար օտարական-
ներ և պանդուխտներ էք։
24 Եւ ձեր բոլոր կալուածին մէջ
երկրին փրկութիւն պիտի տաք։
25 Եթէ եղբայրդ աղքատանայ, և
իր կալուածէն ինչ մը ծախէ, և
անոր մերձաւոր ազգականը գայ,
որ անոր ծախածը փրկէ, ան ատեն
26 ծախածը պիտի փրկէ։ Եւ եթէ
մարդուն մը չըլլայ որ զայն փրկէ,
և ինքն ալ ձեռքը հասնի, և փրկու-
27 թեան միջոցներ գտնէ, ապա ծա-
խուելէն ետքի տարիներուն հա-
մեմատ գինը հաշուէ, և ծախած
ըլլայ այն մարդուն որուն ծախած
28 է, որ իր կալուածին դառնայ։
Եւ եթէ ձեռքը չհասնի որ անոր
գինը դարձնէ, ապա ծախածը ան
մարդուն ձեռքը պիտի մնայ որ
գնեց զայն, մինչև յոբելեանի տա-
րին, և յոբելեանին պիտի ելլայ,
և իր կալուածին պիտի դառնայ։
29 Եւ եթէ մարդ մը բնակարան մը
ծախէ պարսպապատ քաղաքի մէջ,
ապա ծախուելէն ետքը մինչև որ
տարի մը լրանայ, ծախածը պիտի
30 կրնայ փրկել։ Եթէ մինչև տարին
չլրանայ, որ անոր փրկութիւնը
կրնայ ըլլալ, ապա պարսպապատ
քաղաքին մէջ եղող տունը ան մար-
դուն որ գնեց զայն, և անոր ազ-
գատոհմին համար, պիտի մնայ,
և յոբելեանին չի պիտի ելլայ։
31 Բայց գիւղերուն տուները որոնց
պարիսպ չկայ շուրջանակի, երկրի
դաշտերուն պէս պիտի համարուին,
փրկութիւն պիտի ունենան, և յո-
32 բելեանին պիտի ելլան։ Բայց Ղե-
ւտացիներուն քաղաքները, Ղեւտա-
ցիներուն տուները իրենց ունեցած
քաղաքներուն մէջ, միշտ փրկու-
33 թիւն պիտի ունենան։ Եւ եթէ
Ղեւտացիներէն մէկը չփրկէ, ապա
ծախուած տունը և անոր քաղաքը
որ ունեցած է, յոբելեանին պիտի
ելլայ, վասն զի Ղեւտացիներուն
քաղաքները անոնց ժառանգութիւնն
34 են Իսրայէլի որդւոցը մէջ։ Բայց
անոնց քաղաքներուն արտերը մի՛
ծախուին, վասն զի անոնց յաւի-
տենական կալուածն է։
35 Եւ եթէ եղբայրդ աղքատանայ,
և ձեռքը հասնի քովդ, ապա զայն
քու քովդ բնակող օտարականի մը
պէս կամ պանդուխտի մը պէս կեն-
36 դանի պահէ, որ քովդ ապրի։ Եւ
անկէ տոկոս մի՛ առներ, և շա-
հու համար մի՛ տար, հապա քու
Աստուածիդմէ պիտի վախնաս, որ
37 քովդ ապրի եղբայրդ։ Անկէ տո-
կոսով դրամ մի՛ տար, և շահու
համար մի՛ տար իրեն կերակուր։
38 Ես եմ Տէրը Աստուածը ձեր, որ
հանեցի զձեզ Եգիպտոսի երկրէն,
որ տամ ձեզի Քանանու երկիրը,
որ ձեզի Աստուած ըլլամ։
39 Եւ եթէ եղբայրդ աղքատանայ
քովդ, և ինքզինքը ծախէ քեզի,
ծառայի պէս զայն մի՛ ծառայեց-
40 նել քեզի, հապա վարձկանի մը
պէս, պանդուխտի մը պէս թող
քովդ ըլլայ, մինչև յոբելեանի տա-
41 րին թող ծառայէ քեզի։ Ապա
թող ելլայ քովէդ, ինքն ու իր
որդիները անոր հետ, և իր ազ-
գատոհմին թող դառնայ, և իր
42 հայրերուն կալուածին թող դառ-
նայ։ Վասն զի իմ ծառաներս են
որոնց հանեցի Եգիպտոսի երկրէն,
ծախուելու չեն պիտի ծախուին։
43 Անոր վրայ ամենայն խստութեամբ
մի՛ տիրապետեր, հապա քու Աս-
44 տուածիդմէ պիտի վախնաս։ Քու
ծառայ և աղախին որ ունենաս,
ազգերէն որոնք որ քովերնիդ են,
անոնցմէ ծառայ և աղախին կրնաք
45 գնել։ Նաև քովերնիդ բնակող
օտարականներուն զաւակներէն,
և անոնց հետ եղող ձեր ազգատոհ-
մէն որոնք որ երկրին մէջ ձեզի
մօտ ծնան, անոնցմէ կրնաք գնել,
46 և անոնք ձեր կալուածը ըլլան։
Ձեր զաւակներուն ալ ձեր ետևէն
կրնաք ժառանգ թողուլ զանոնք
իբրև կալուածի տիրանալու, ան-
կից ծառայեցնել կրնաք, բայց ձեր
եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որդւոցը
վրայ ամենայն խստութեամբ տի-
րապետել մի՛ ընէք։
47 Եւ եթէ օտարականին կամ քովդ
բնակողին ձեռքը հասնի, և եղբայրդ
աղքատանայ քովդ, և ինքզինքը
ծախէ քովդ բնակող օտարականի
մը կամ օտարականի մը ազգատոհ-
48 մին, ապա ծախուելէն ետքը թող
կրնայ փրկել։ Եղբայրներէն մէկը
թող փրկէ զայն, 49 կամ հօրեղբայրը
կամ հօրեղբօրորդին թող փրկէ զայն,
կամ իր ազգատոհմէն մերձաւոր
ազգականը թող փրկէ զայն, կամ
ձեռքը հասնի, և ինքն թող փրկէ
50 զինքը։ Եւ անոր հետ հաշուի մտնէ
ծախուելու տարուընէ մինչև յոբե-
լեանի տարին, և ծախուելու տա-
րիներուն համեմատ անոր գինը
պիտի ըլլայ, ըստ տարիներուն
քանակին, ըստ օրերուն թիւին
51 վարձկանին համեմատ թող ըլլայ
անոր հետ։ Եթէ տակաւին շատ
տարիներ մնացած են, ըստ այդ
տարիներուն համեմատ իր գնին
մէկ մասը թող դարձնէ իր փրկու-
52 թեան համար։ Եթէ քիչ մը տա-
րիներ մնացած են մինչև յոբելե-
անի տարին, ապա հաշուի մտնէ
անոր հետ, և ըստ իր տարիներուն
53 համեմատ իր գնին մէկ մասը թող
դարձնէ իր փրկութեան համար։
Ամէն տարի վարձկանի պէս թող
ըլլայ անոր հետ, և անոր տիրա-
պետ մի՛ ըլլար ամենայն խստու-
54 թեամբ քու աչքիդ առջեւ։ Եթէ
այս կերպերով չփրկուի, ապա յո-
բելեանի տարին թող ելլայ, ինքն
ու իր որդիները անոր հետ։
55 Վասն զի Իսրայէլի որդիները ծա-
ռաներս են, ծառաներս են որոնց
հանեցի Եգիպտոսի երկրէն. ես եմ
Տէրը Աստուածը ձեր։

ԺԵ.

1 Ձեզի կուռքեր մի՛ շինէք, և քան-
դակեալ պատկեր կամ սեաւ քար
մի՛ կանգնէք ձեր երկրին մէջ, որ
անոր առջեւ խոնարհիք, վասն զի
ես եմ Տէրը Աստուածը ձեր։
2 Իմ շաբաթներս պահեցէք, և իմ
սրբութեանս վայր երկիւղածու-
3 թիւն ունեցէք. ես եմ Տէրը։ Եթէ
իմ կանոններուս մէջ գնաք, և իմ
4 պատուիրանքներս պահէք, և կա-
տարէք զանոնք, 5 ապա ձեզի ան-
ձրեւներ պիտի տամ իրենց ժամա-
նակին, և երկիրը իր բերքը պիտի
տայ, և դաշտին ծառերը իրենց
6 պտուղները պիտի տան։ Եւ ձեզի
համար կալերնիդ մինչև խաղող-
ներուն ժամանակը պիտի հասնի,
և խաղողները մինչև սերմանելու
ժամանակը պիտի հասնի, և յագու-
թեամբ հաց պիտի ուտէք, և ապա-
հով պիտի բնակիք ձեր երկրին մէջ։
7 Եւ երկիրը պիտի խաղաղեցնեմ,
և պառկելով ոչ ոք պիտի վախցնէ
ձեզ, և երկրէն գազանները պիտի
վերցնեմ, և սուր ձեր երկրին մէջ
8 պիտի չանցնի։ Եւ ձեր թշնամինե-
րը պիտի հալածէք, և անոնք ձեր
առջեւ սրի պիտի իյնան։ 9 Եւ ձեզմէ
հարիւր հոգի հազարը պիտի հալա-
ծեն, և ձեզմէ հազարը բիւրը պի-
տի հալածեն, և ձեր թշնամինե-
րը ձեր առջեւ սրի պիտի իյնան։
10 Եւ ձեզի պիտի դարձնեմ իմ ու-
խտութիւնս, և պտղաբեր պիտի
ընեմ ձեզ, և պիտի բազմացնեմ
ձեզ, և ձեզի հետ իմ ուխտս պի-
11 տի հաստատեմ։ Եւ ձեր մէջ իմ
խորանս պիտի շինեմ, և ձեզ պի-
տի չարհամարհեմ։ 12 Եւ ձեր մէջ
պիտի շրջիմ, և ձեզի Աստուած
պիտի ըլլամ, և դուք ինծի ժո-
ղովուրդ պիտի ըլլաք։ 13 Ես եմ
Տէրը Աստուածը ձեր, որ հանե-
ցի զձեզ Եգիպտոսի երկրէն, որ
ձեզի ծառայ չըլլաք, և ձեր լուծի
փայտերը կոտրեցի, և ձեզ ուղիղ
կեցուցի։
14 Բայց եթէ ինծի չլսէք, և այս
ամէն պատուիրանքներս չկատա-
15 րէք, և իմ կանոններս արհամար-
հէք, և ձեր հոգին իմ դատաստան-
ներուս չհաճի, որ իմ բոլոր պատ-
ուիրանքներս չկատարէք, հապա
16 իմ ուխտս խզէք, ապա ես ալ ձեզի
այսպէս պիտի ընեմ. ձեզի վրայ
պիտի կարգեմ սարսափ, տկարու-
թիւն և տենդ, որ աչքերը հալեցնէ,
և հոգին տրտմեցնէ, և սերմերնիդ
ի զուր ցանուին, վասն զի թշնա-
17 միներնիդ պիտի ուտեն զանոնք։
Եւ երեսս ձեզի դարձնեմ, և թշնա-
միներնիդ առջեւ պիտի ջարդուիք,
և ձեզ ատողները ձեզի վրայ պի-
տի տիրապետեն, և փախչող չու-
նենալով պիտի հալածուիք։
18 Եւ եթէ այս բաներուն համար
ինծի չլսէք, ապա ես ալ ձեր մե-
ղաց համար եօթնապատիկ պատիժ
19 պիտի տամ ձեզի։ Եւ ձեր զօրու-
թեան հպարտութիւնը պիտի կոտ-
րեմ, և ձեր երկինքը երկաթի պէս
և ձեր երկիրը պղինձի պէս պի-
20 տի ընեմ։ Եւ ձեր զօրութիւնը ի
զուր պիտի սպառի, վասն զի ձեր
երկիրը իր բերքը պիտի չտայ, և
երկրին ծառերը իրենց պտուղնե-
21 րը պիտի չտան։ Եւ եթէ ինծի
հակառակ գնաք, և ինծի չլսէք,
ապա ձեզի եօթնապատիկ հարուած
պիտի բերեմ ձեր մեղաց համեմա-
22 տ։ Եւ ձեր մէջ դաշտի գազան-
ներ պիտի ղրկեմ, որ ձեզ զրկեն
ձեր զաւակներէն, և ձեր անաս-
ունները կոտորեն, և ձեզ քիչ մը
թուով ընեն, և ձեր ճամբաները
23 աւերակ մնան։ Եւ եթէ այս բա-
ներով ինծի չուղղուիք, հապա
ինծի հակառակ գնաք, 24 ապա ես
ալ ձեզի հակառակ պիտի գնամ,
և ձեր մեղաց համար ձեզ եօթնա-
25 պատիկ պիտի հարուածեմ։ Եւ ձեր
վրայ սուր պիտի բերեմ, որ ուխ-
տիս վրէժը լուծէ, և եթէ քաղաք-
ներուդ մէջ հաւաքուիք, ձեր մէջ
ժանտախտ պիտի ղրկեմ, և թըշ-
26 նամիին ձեռքը պիտի մատնուիք։
Երբ ձեր հացին գաւազանը կոտ-
րեմ, տասը կին մէկ հնոցի մէջ
պիտի թխեն ձեր հացը, և կշռով
պիտի տան ձեր հացը, և կերէք,
և չյագենաք։
27 Եւ եթէ այս բաներուն համար
ինծի չլսէք, հապա ինծի հակա-
28 ռակ գնաք, 29 ապա ես ալ ձեզի
հակառակ պիտի գնամ բարկու-
թեամբ, և ձեր մեղաց համար ձեզ
եօթնապատիկ պիտի պատժեմ։ Եւ
ձեր որդիներուն միսը պիտի ուտէք,
և ձեր դուստրերուն միսը պիտի
30 ուտէք։ Եւ ձեր բարձր տեղերը
պիտի կործանեմ, և ձեր արեգա-
կին սիւները պիտի կտրեմ, և ձեր
կուռքերուն դիակները պիտի ձգեմ
ձեր կուռքերուն դիակներուն վրայ,
և հոգիս ձեզմէ պիտի զզուի։
31 Եւ ձեր քաղաքները աւերակ պի-
տի ընեմ, և ձեր սրբարանները
պիտի ամայացնեմ, և ձեր քաղցր
32 հոտերը պիտի չառնեմ։ Եւ երկի-
րը պիտի ամայացնեմ, և ձեր թըշ-
նամիները որ անոր մէջ բնակին,
պիտի զարհուրին անոր վրայ։
33 Եւ ձեզ ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ,
և ձեր ետևէն սուր պիտի քաշեմ,
և ձեր երկիրը պիտի ամայանայ,
և ձեր քաղաքները աւերակ պիտի
34 մնան։ Այն ատեն երկիրը իր հան-
գստեան շաբաթները պիտի վայե-
լէ, որչափ ատեն որ ամայի մնայ,
և դուք թշնամիներուդ երկրին մէջ
կը գտնուիք, այն ատեն երկիրը
պիտի հանգչի, և իր հանգստեան
35 շաբաթները պիտի վայելէ։ Որչափ
ատեն որ ամայի մնայ, հանգիստ
պիտի ունենայ, այն հանգիստը
որ չունեցաւ ձեր հանգստեան շա-
բաթներուն, երբ որ անոր մէջ կը
բնակէիք։
36 Եւ ձեր մնացորդներուն սիրտը
պիտի տկարացնեմ թշնամիներուն
երկրին մէջ, և տերեւի ձայնէն
պիտի փախչին, և սրի պէս պիտի
փախչին, և ոչ ոք հալածած ատեն
37 պիտի իյնայ։ Եւ ոչ ոք հալածած
ատեն պիտի իյնայ, և ոչ ոք պիտի
կենայ թշնամիներուն առջեւ։
38 Եւ ազգերուն մէջ պիտի կորսուիք,
և ձեր թշնամիներուն երկիրը պի-
39 տի կլլէ ձեզ։ Եւ ձեր մնացորդ-
ները իրենց անօրէնութեան հա-
մար պիտի հատուցանեն իրենց
հարց անօրէնութեանց համար,
40 որոնք թշնամիներուն երկրին մէջ
պիտի հալին։ Եւ եթէ իրենց և
իրենց հարց անօրէնութիւնը խոս-
տովանին, և իրենց ինծի հակառակ
գալը, և ինծի հակառակ գնալնին
41 խոստովանին, 42 ապա ես ալ ան-
ոնց հակառակ պիտի գնամ, և զա-
նոնք թշնամիներուն երկիրը պիտի
տանիմ, և անոնց անթլփատ սիր-
տերը պիտի խոնարհին, և անոնք
իրենց անօրէնութեան համար պի-
տի հատուցանեն, 43 որովհետև իմ
դատաստաններս արհամարհեցին,
և հոգիս անոնց կանոններուն չհա-
ճեցաւ։ Բայց տակաւին անոնք
թշնամիներուն երկրին մէջ ատեն
մը պիտի մնան, և ես զանոնք
պիտի չարհամարհեմ, և հոգիս
զանոնք պիտի չզզուի, որ զանոնք
44 ամբողջապէս կորսնցնեմ, և իմ ու-
խտս անոնց հետ խզեմ, վասն զի
ես եմ Տէրը Աստուածը անոնց։
45 Եւ անոնց համար պիտի յիշեմ
հարց ուխտը, որոնք որ հանեցի
զանոնք Եգիպտոսի երկրէն ազգե-
րուն աչքին առջեւ, որ անոնց Աս-
տուած ըլլամ. ես եմ Տէրը։
46 Այս են կանոնները և դատաս-
տանները և օրէնքները, որ Տէրը
իր և Իսրայէլի որդւոցը մէջ հաս-
տատեց Սինա լերան վրայ, Մով-
սէսի ձեռքովը։

ԺԶ.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ անոնց, Երբ որ արու կամ
էգ մարդ մը նզովքի համար ուխ-
3 տադրութիւն ընէ Տէրոջը, 4 ապա
քու գնահատութիւնդ արուին հա-
մար քսան տարեկանէն մինչև վա-
թսուն տարեկան, գնահատութիւնդ
հիսուն սիկղի արծաթ պիտի ըլլայ,
սրբավայրին սիկղին համեմատ։
5 Եթէ էգ ըլլայ, գնահատութիւնդ
երեսուն սիկղ պիտի ըլլայ։ Եւ
հինգ տարեկանէն մինչև քսան
տարեկան, արուին գնահատութիւնդ
քսան սիկղ պիտի ըլլայ, և էգին
տասը սիկղ։ 6 Եւ մէկ ամսուան
տղայէն մինչև հինգ տարեկան,
արուին գնահատութիւնդ հինգ սիկղ
արծաթ պիտի ըլլայ, և էգին գնա-
հատութիւնդ երեք սիկղ արծաթ
7 պիտի ըլլայ։ Եւ վաթսուն տարե-
կանէն վեր, եթէ արու ըլլայ, գնա-
հատութիւնդ տասնհինգ սիկղ պի-
տի ըլլայ, և էգին տասը սիկղ։
8 Եթէ աղքատ ըլլայ, որ քու գնա-
հատութիւնդ չկրնայ տալ, ապա
զայն կանգնէ քահանային առջեւ,
և քահանան զայն գնահատէ, ան-
ձին ձեռքը հասնելուն համեմատ
գնահատէ զայն քահանան։
9 Եւ եթէ անասուն ըլլայ, որմէ
որ Տէրոջը նուէր մատուցանեն,
Տէրոջը տրուած ամէն անասուն
10 սուրբ ըլլայ։ Չի պիտի փոխէ զայն
և չի պիտի ուրիշացնէ զայն, լաւ
անասունը վատին կամ վատը լաւին
փոխարէն, և եթէ անասունը ան-
11 մի անասունով ուրիշացնէ, ապա
թէ անասունը և թէ անոր ուրիշա-
ցածը սուրբ ըլլայ։ 12 Եւ եթէ
մաքուր անասուններէն ըլլայ, որ
Տէրոջը նուէր մատուցանեն, ամէն
ոեւէ մէկը որ Տէրոջը տայ, սուրբ
13 ըլլայ։ Եւ եթէ զայն ուրիշացնէ,
ապա քու գնահատութիւնդ անոր
հինգերորդ մասը պիտի աւելցնէ

16 մերկութիւնը չբանաս : Որու եղ-
բօրդ կնկանը մերկութիւնը չբա-
նաս . ան քու եղբօրդ մերկու-
17 թիւնն է : Կնկան մը ու անոր
աղջկանը մերկութիւնը չբանաս .
և անոր որդւոյն աղջիկը կամ ա-
նոր աղջկանը աղջիկը չառնես՝
անոնց մերկութիւնը բանալու հա-
մար . անոնք անոր ազգականներն
18 են . անօրէնութիւն է ան : Ու
կնիկ մը իր քրոջը հետ չառնես ը-
նէսյ իր կենդանութեան առնը
վշտացընելու համար՝ մէկալին մեր-
կութիւնը բանալով :
19 Ու իր անմաքրութեանը առ-
նը զաւուած կնկան մը չմօտենաս՝
20 անոր մերկութիւնը բանալու : Ու
զուգաւորութեան համար՝ քու դրա-
ցիդ կնկանը հետ չպառկիս , ա-
21 նոր հետ պղծուելով : Որու սե-
րունդէդ Մողքին համար իւրէդ
անցընելու չթողուս , և քու Ա-
ստուածդ անունը չպղծես . ես եմ
22 Տէրը : Ու արուի հետ՝ կնկան
հետ պառկելու պէս չը պառկիս .
23 պղծութիւն է ան . Ու բնաւ ա-
նասունի մը հետ չզուգաւորիս , ա-
նոր հետ պղծուելով . ու բնաւ
կնիկ մը անասունի մը առջև չկայ-
նի՝ անոր հետ զուգաւորելու . պար-
ղութիւն է ան :
24 Ասոնց մէկովը ալ բնաւ չպըղ-
ծուիք , ինչու որ բոլոր ասոնցմով
պղծուեցան ան ազգերը՝ որ ձեր
25 առջևէն պիտի վռընտեմ : Ու ան
երկիրը պղծուելով՝ անոր անօրէ-
նութիւնը անոր վրայ պիտի հաստա-
ցանեմ , ու ան երկիրը իր բնակիչ-
26 ները պիտի փսխէ : Ասոր դուք
իմ կանոններս ու դատաստաններս
պահէք , ու աս պղծութիւններէն
մէկն ալ չընէք , ո՛չ երկրացին , ո՛չ
ալ ձեր մէջը պանդխտացող օտա-
27 րականը . Վասնզի ձեզմէ առաջ ե-
ղած ան երկրին մարդիկը աս բոլոր
պղծութիւնները ըրին , ու ան եր-
28 կիրը պղծուեցաւ : Որ ան ալ ձեզ
ետև՝ որ չըլլայ թէ ան երկիրը ձեզ
ալ դուրս փսխէ՝ ան պղծած առնե-
նէդ , ինչպէս որ ձեզմէ առաջ եղած
29 ազգերը փսխեց : Վասնզի ո՛վ որ
ասոնց մէկովը պղծութիւններէն մէկը
ընելու ըլլայ , ան ընող անձինքը
իրենց ժողովուրդին մէջէն պիտի
կորսուին : Ասոր իմ հրամաններս 30
պահէք , որ ձեզմէ առաջ գործուած
պիղծ սովորութիւններէն մէկը չը-
նէք , ու անոնցմով չպղծուիք . ես
եմ Տէրը ձեր Աստուածը :

ԳԼ. ԺՈ

Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե- 1
լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը 2
բոլոր ժողովքին ու ըսէ անոնց ,
Դուք սուրբ եղիք , ինչու որ ես ձեր
Աստուածը սուրբ եմ :
Ձեր ամէն մէկը իր մօրմէն ու իր 3
հօրմէն պիտի վախնայ . և իմ շա-
բաթներս պիտի պահէք . ես եմ
Տէրը ձեր Աստուածը :
Կուռքերուն մի դառնաք , և ձե- 4
զի ձուլածոյ աստուածներ մի՛ շի-
նէք . ես եմ Տէրը ձեր Աստուա-
ծը :
Ու թէ որ խաղաղութեան պըտ 5
մաստուցանէք Տէրոջը , անանկ մա-
տուցէք որ ընդունելի ըլլայ : Օ- 6
րը մատուցած օրերնիդ և հետևեալ
օրն ալ պիտի ուտուի . ու երրորդ
օրուան մնացածը կրակով պիտի
այրուի : Ու թէ որ անկէ երրորդ 7
օրը ուտուելու ըլլայ , ան պիղծ է ,
պիտի չընդունուի : Ու ըլանիկայ 8
ուտողը իր անօրէնութիւնը պիտի
կրէ , ինչու որ Տէրոջը սուրբ բանը
պղծեց , ու ան անձը իր ժողովուր-
դէն պիտի կորսուի :
Ու ձեր երկրին հունձքը ձնձ- 9
ելու առնիդ՝ քու արտիդ եզերք-
քը լման չձնձես , ու քու հունձ-
քէդ ինկած հասկերը չժողվես :
Ու քու այգիդ ճռաքաղ չընես , 10
այսինքն այգիդ մէջ մնացած ող-
կոյզները չքաղես . զանոնք աղ-
քատին և օտարականին համար
թողուս . ես եմ Տէրը ձեր Ա-
ստուածը :
Գողութիւն մի ընէք . սուտ մի՛ 11
ըսուիք , և մէկզմէկ մի՛ խաբէք :
Ու իմ անունովս սուտ ուղը եր- 12
դում մի՛ ընէք , ու ձեր Աստուծոյն
անունը մի՛ պղծէք . ես եմ Տէրը :

13 Ինձ դրայիդ պրկանք մի ըներ , և յափշտակութիւն մի ըներ . քեզի վարձքով բանողին օրօխան վարձքը մէկ գիշեր մինչև առաւօտ քու քովը չմնայ :

14 Խուլին մի հայհոյեր , ու կոյրին առջեւը գայթակղութիւն մի դներ , հապա քու Աստուածմէդ վախցիր . ես եմ Տէրը :

15 Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն մի ընէք . աղքատին աչառութիւն մի ըներ , և մեծը մի յողդորթիր . քու դրացիդ արդարութեամբ դատէ :

16 Ինչ ժողովուրդիդ մէջը չարախօսութիւն ընելու չպտըտիս . քու ընկերիդ արիւնը չմոնես . ես եմ Տէրը : 17 Աղբայրդ քու սրտիդ մէջը չատես . քու դրացիդ անպատճառ յանդիմանես , որ անոր համար մեղք չկրես : 18 Վրէժ չառնես , և քու ժողովուրդիդ որդւոցը ոխ չպահես , հապա քու ընկերդ քու անձիդ պէս սիրես . ես եմ Տէրը :

19 Իմ կանոններս պահէք . ՝ քու անասունիդ մէկ տեսակը ուրիշ տեսակին հետ զուգաւորել չտաս . քու արտիդ մէջ զանազան սերմ չցանես . և երկու նիւթէ գործուած այլախառն հանդերձ չհագնիս :

20 Ու թէ որ մէկը կնկան մը հետ պառկելով՝ գուգաւորութիւն ընէ , ու անիկայ մէկու մը նշանուած աղախինն է ու փրկուած չէ , ոչ ալ անոր ազատութիւն տրուած , անոնք պիտի պատժուին . անոնք պիտի չմեռնին , ինչու որ ինքը ազատ չէր :

21 Ու Տէրը իր յանցանքին պատարագը Տէրոջը պիտի բերէ ժողովքի խորանին դուռը , խոյ մը յանցանքի պատարագի համար : 22 Ու քահանան յանցանքի պատարագին խոյովը Տէրոջը առջեւը քաւութիւն պիտի ընէ անոր իր ըրած մեղքին համար . և անոր ըրած մեղքը պիտի ներուի իրեն :

23 Ու երբոր ան երկիրը մտնէք , ու ամէն տեսակ ծառեր տնկէք՝ պտու-

ղտուելու համար , ան առտնը անոր պտուղը չթլփատուածի պէս մնաքուր պիտի սեպէք . ան ձեզի երեք տարի չթլփատուածի պէս սեպուելով՝ պիտի չուտուի : 24 Ու չորրորդ տարին՝ անոր բոլոր պտուղը Տէրը փառաւորելու համար սուրբ պիտի ըլլայ : 25 Ու հինգերորդ տարին՝ անոր պտուղը պիտի ուտէք , որ իր արդիւնքը ձեզի համար աւելցընէ . ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը : 26 Արիւնովը չուտէք . չհմայէք , և գուշակութիւն չընէք : 27 Ձեր գլուխներուն եզերքի մազերը չկտրէք , ու քու մօրուքիդ եզերքը չաւրես : 28 Ու մէկու մը ետքին համար ձեր մարմնոյն վրայ կտրածներ չընէք , ու ձեր վրան գիրի նշան չընէք . ես եմ Տէրը :

29 Աղջիկդ պոռնիկ ընելով մի պղծեր , որ երկիրը պոռնկութեան մէջ չիյնայ , ու երկիրը չարութիւնով չլեցուի :

30 Իմ շաբաթներս պահէք , ու իմ սրբարանս յարգէք . ես եմ Տէրը : 31 Կռուկներուն մի նայիք , և հմայողներուն քով մի հարցընէք , որ անոնցմով չպղծուիք . ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը :

32 Մազը ձերմակած առջեւը ոտք կելլէր , և ծերը պատուէ , ու քու Աստուածմէդ վախցիր . ես եմ Տէրը :

33 Ու թէ որ օտարական մը ձեր երկրին մէջ ձեր քովը պանդխտանալու ըլլայ , չնեղէք զանիկայ : 34 Ձեր քովը պանդխտացող օտարականը ձեր երկրին բնակին պէս ըլլայ ձեզի , և քու անձիդ պէս սիրես անիկայ . ինչու որ դուք ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ օտարական էիք . ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը :

35 Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն չընէք , կանգունի մէջ կշռոքի մէջ ու չափի մէջ ալ : 36 Ձեր կշռոքները լման՝ ձեր կշռոքները լման՝ քարերը լման՝ ձեր արդուն լման ու հիմինը լման պիտի ըլլայ . ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանող Տէրը ձեր

1 Ի՝ Տէրէ խօսեցաւ Մովսէսի՝ ասելով
2 ցանկալի, Նայեցէք Յուդա Բեսաղէլի որդի
Ուրիի որդի Հորայ ցեղէն։ Եւ Աստուծոյ
Հոգիով զինք լեցուցի իմաստութեամբ,
հանճարով, գիտութեամբ եւ ամէն տեսակ
գործերու մէջ, 4 որպէսզի խորհրդածու-
թիւններ հնարէ, որ ոսկիի, արծաթի եւ
պղինձի մէջ գործէ, 5 քարեր կտրելու եւ
դնելու, փայտ քանդակելու եւ ամէն տե-
սակ գործերու մէջ գործելու։ 6 Ահա ես
անոր կու տամ Դանայ ցեղէն Ախիսամա-
քի որդի Ողողիաբը իրեն հետ։ Ամէն
իմաստուն սրտի տէր մարդոց սիրտը
իմաստութեամբ լեցուցի, որպէսզի ինչ
որ քեզի հրամայեցի՝ անոնք ալ անի-
կա՝ 7 հանդիպման վրանը, դատաստա-
նին վրայ եղող պատուհանաւոր տապա-
նը, վրանին բոլոր կահերը, 8 սեղանը եւ
անոր սպասները, մաքուր մոմակալը եւ
անոր բոլոր սպասները, խունկի սեղանը,
9 ողջակէզի սեղանը եւ անոր բոլոր սպաս-
ները, լուացարանը եւ անոր տակդիրը։
10 Սրբազգեստները, քահանայ Ահարոնի
սուրբ հանդերձները եւ անոր որդիներուն
հանդերձները, որպէսզի քահանայական
պաշտօնը կատարեն։ 11 Օծման իւղը եւ
սուրբ վայրին համար անուշահոտ խունկը։
Ամէն ինչ որ քեզի հրամայեցի՝ անոնք
ալ անոնց պէս պիտի ընեն։

12 Տէրը նորէն Մովսէսի խօսեցաւ ու
ըսաւ, 13 «Դուն Իսրայէլի որդիներուն
խօսէ եւ ըսէ անոնց՝ Իմ շաբաթներս
պահեցէք, որովհետեւ ան նշան է ինծի
եւ ձեզի մէջ ձեր սերունդներուն մէջ,
որպէսզի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը, որ
ձեզ կը սրբացնեմ։ 14 Շաբաթը պահեցէք,
որովհետեւ ան սուրբ է ձեզի համար։
Ան որ զայն կ՚անարգէ, անպայման պի-
տի մեռցուի։ Ամէն ոք որ անոր մէջ գոր-
ծէ գործ մը, անպայման պիտի կորսուի
իր ժողովուրդին միջէն։ 15 Վեց օր գոր-
ծելու է գործ, բայց եօթներորդ օրը շա-
բաթ է, հանգստեան սուրբ օր Տէրոջ հա-
մար։ Ամէն ոք որ շաբաթ օրը գործ մը
կատարէ, անպայման պիտի մեռցուի։
16 Իսրայէլի որդիները շաբաթը պահեն
եւ շաբաթը իրենց սերունդներուն հա-
մար յաւիտենական ուխտ ընեն։ 17 Ան
ինծի եւ Իսրայէլի որդիներուն միջեւ յա-
ւիտենական նշան է, որովհետեւ վեց օրուան
մէջ Տէրը ստեղծեց երկինքն ու երկիրը,
իսկ եօթներորդ օրը դադրեցաւ եւ հան-
գստացաւ»։

18 Երբ Տէրը Մովսէսի հետ խօսելը
վերջացուց Սինայ լերան վրայ, տուաւ
անոր երկու վկայութեան տախտակները,
որոնք քարէ էին եւ Աստուծոյ մատով
գրուած էին։

32 1 Երբ ժողովուրդը տեսաւ, որ Մով-
սէս լերնէն իջնելու ուշացաւ, ժողո-
վուրդը Ահարոնի շուրջ հաւաքուեցաւ եւ
ըսին անոր, «Ելիր մեզի համար աստուած-
ներ շինէ, որոնք մեր առջեւէն երթան,
որովհետեւ չենք գիտեր, թէ ինչ եղաւ
Մովսէս, այն մարդը, որ մեզ Եգիպտոսի
երկրէն հանեց»։ 2 Ահարոն ալ անոնց
ըսաւ, «Ձեր կիներուն, ձեր որդիներուն
եւ ձեր դուստրերուն ականջները կտրեցէք
եւ ինծի բերէք»։ 3 Ամբողջ ժողովուրդը
իրենց ականջները կտրեցին եւ Ահարոնի
բերին։ 4 Ան ալ անոնց ձեռքէն առաւ
եւ ձուլուած հորթ մը շինեց, որ փորա-
գրիչով մը կերպարանք տուաւ։ Անոնք
ալ ըսին, «Իսրայէլ, ահա քու աստուածդ
է, որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց»։
5 Ահարոն երբ որ զայն տեսաւ, անոր
առջեւ զոհասեղան մը շինեց եւ ըսաւ,
«Վաղը Տէրոջ տօնախմբութիւն պիտի
ըլլայ»։ 6 Ուստի վաղ կանուխ ելան,
ողջակէզներ մատուցեցին եւ խաղաղու-
թեան զոհեր մատուցեցին։ Ժողովուրդը
նստաւ ուտելու եւ խմելու, եւ ելան պա-
րելու։ 7 Տէրը Մովսէսի ըսաւ, «Վա-
րէ՛ իջիր, որովհետեւ քու ժողովուրդդ,
որ Եգիպտոսի երկրէն հանեցիր, ապա-
կանեցաւ։ 8 Շուտով շեղեցան այն ճամ-
բէն, զոր անոնց պատուիրեցի։ Իրենց
համար ձուլուած հորթ մը շինեցին եւ
անոր առջեւ երկրպագեցին ու անոր զո-
հեր մատուցեցին եւ ըսին, "Իսրայէլ, ա-
հա քու աստուածդ է, որ քեզ Եգիպտոսի
երկրէն հանեց"»։ 9 Տէրը նաեւ Մովսէսի
ըսաւ, «Տեսայ այս ժողովուրդը, եւ ահա
ան ամուր պարանոցով ժողովուրդ մըն է։
10 Հիմա ինծի թող տուր, որ իմ բարկու-
թիւնս բորբոքի անոնց դէմ եւ զանոնք
կլանէ։ Բայց քեզմէ մեծ ազգ մը պիտի
շինեմ»։ 11 Մովսէս ալ իր Աստուծոյ
Տէրոջ երեսը աղաչեց եւ ըսաւ, «Տէ՛ր,
ինչո՞ւ համար քու բարկութիւնդ բորբո-
քի քու ժողովուրդիդ դէմ, որ զօրութեամբ
մեծ եւ հզօր ձեռքով Եգիպտոսի երկրէն
հանեցիր։ 12 Ինչո՞ւ համար Եգիպտացի-
ները ըսեն, "Չար նպատակով հանեց
զանոնք, որ սպաննէ լերանց մէջ եւ ջնջէ
երկրի երեսէն"։ Դարձի եկո՛ւր քու բար-
կութենէդ եւ զղջա՛ քու ժողովուրդիդ
դէմ եղած չարիքին համար։ 13 Յիշէ՛ քու
ծառաներդ՝ Աբրահամը, Իսահակը եւ Յա-
կոբը, որոնց քեզի համար երդում ըրիր
եւ ըսիր անոնց, "Երկինքի աստղերուն
պէս պիտի շատցնեմ ձեր սերունդը եւ
ամբողջ այս երկիրը, որ խոստացայ, պի-
տի տամ ձեր սերունդին, որպէսզի ան
յաւիտեան ժառանգէ զայն"»։ 14 Տէրը
զղջաց այն չարիքին համար, որ ըսած էր
թէ պիտի գործէ իր ժողովուրդին դէմ։
15 Մովսէս դարձաւ եւ վար իջաւ լերնէն,
երկու վկայութեան տախտակները իր ձեռ-
քին մէջ, տախտակներ, որոնք երկու կող-
մերէն գրուած էին, առջեւէն ու ետեւէն
գրուած էին։ 16 Տախտակները Աստուծոյ
գործն էին, եւ գրութիւնը Աստուծոյ գրու-
թիւնն էր, որ տախտակներուն վրայ էր
փորագրուած։ 17 Երբ Յեսու ժողովուրդի
աղաղակը լսեց, Մովսէսի ըսաւ, «Պատե-
րազմի ձայն կը լսուի ճամբարին մէջ»։
18 Մովսէս ըսաւ, «Ոչ յաղթուածներու
աղաղակ է, ոչ ալ յաղթողներու աղաղակ,
այլ երգեցողութեան ձայն կը լսեմ ես»։
19 Երբ ճամբարին մօտեցան, հասան մին-
չեւ հրէշտակը եւ պարերը տեսան։ Մով-
սէսի բարկութիւնը բորբոքեցաւ, տախ-
տակները ձեռքէն նետեց եւ լեռան ստո-
րոտին կոտրտեց։ 20 Առաւ ձուլուած հոր-
թը, զոր շինած էին, եւ կրակի մէջ նետեց
եւ մանրացուց, մինչեւ որ փոշի դարձաւ։
Ջուրին վրայ ցանեց եւ Իսրայէլի որդի-
ներուն խմցուց։ 21 Մովսէս Ահարոնի ըսաւ,
«Այս ժողովուրդը քեզի ի՞նչ ըրաւ, որ
անոնց վրայ այսքան մեծ մեղք մը գոր-
ծեցուցիր»։ 22 Ահարոն պատասխանեց,
«Տէ՛ր իմ, բարկանալ մի՛ ըներ։ Դուն
գիտես, որ այս ժողովուրդը չարութեան
մէջ է։ 23 Ինծի ըսին, "Մեզի համար աս-
տուածներ շինէ, որոնք մեր առջեւէն եր-
թան, որովհետեւ չենք գիտեր, թէ ինչ
եղաւ Մովսէս, այն մարդը, որ մեզ Եգիպ-
տոսի երկրէն հանեց"։ 24 Ես ալ ըսի
անոնց, "Ոսկի ունեցողները թող պոկեն
զայն"։ Ինծի տուին ոսկին, ես ալ կրակի
մէջ նետեցի, եւ այս հորթը դուրս ելաւ»։
25 Մովսէս տեսաւ, որ ժողովուրդը ան-
կաշկանդ էր, որովհետեւ Ահարոն զանոնք
անկաշկանդ թողուցած էր, որպէսզի իրենց
թշնամիներուն ծաղրանքի առարկայ ըլլան։
26 Մովսէս ճամբարին դրան առջեւ կեցաւ
եւ ըսաւ, «Ո՞վ որ Տէրոջ կողմն է, թող
գայ ինծի մօտ»։ Ղեւտացիները բոլորը
անոր մօտ հաւաքուեցան։ 27 Ան ալ ըսաւ
անոնց, «Իսրայէլի Աստուած Տէրը կ՚ը-
սէ, "Ամէն մարդ իր սուրը թող կապէ
իր կողքին։ Դարձեալ դարպասէ դարպաս
անցէք եւ ճամբարին միջէն դարձեալ
դարպասէ դարպաս դարձէք եւ ամէն մար-
դ իր եղբայրը, ընկերը եւ հարեւանը թող
սպաննէ"»։ 28 Ղեւտացիները Մովսէսի
խօսքին համաձայն վարուեցան։ Այդ օրը
ժողովուրդէն մօտ երեք հազար հոգի ինկաւ։
29 Մովսէս ըսաւ, «Այսօր Տէրոջ ձեռնադ-
րութիւնը կատարեցէք ձեզի, որովհետեւ
ամէն մարդ իր որդիին եւ իր եղբօր դէմ
գնաց, եւ ձեզի օրհնութիւն տրուի այ-
սօր»։

քը պիտի կրեն . անզաւակ պիտի
21 մեռնին : Ու թէ որ մարդ մը իր
եղբօրը կնիկը առնէ , պղծութիւն
է ան . անիկայ իր եղբօրը մերկու-
թիւնը կը բանայ . անզաւակ պիտի
ըլլան :
22 Ասոր իմ բոլոր կանոններս և
իմ բոլոր դատաստաններս պա-
հէք , ու ընէք անոնք , որ ան
երկիրը՝ ուր որ ձեզ պիտի տանիմ
հոն բնակելու , դուրս չփսխէ ձեզ :
23 Ու պիտի չքալէք ան ազգերուն սո-
վորութիւններովը՝ որոնք ձեր առ-
ջևէն պիտի վռընտեմ . քանզի ա-
մէն բաները ըրին անոնք , ու ես
24 զզուեցայ անոնցմէ . Ու ըսի ձեզի ,
Անոնց երկիրը դուք պիտի ժառան-
գէք , ու ես անիկայ ձեզի պիտի
տամ ստացուածք ըլլալու , երկիր
մը՝ որ կաթ ու մեղր կը բղխէ . ես
եմ Տէրը ձեր Աստուածը՝ որ ձեզ
25 ազգերէն զատեցի ձեզ : Ասոր մա-
քուր ու անմաքուր անասուններուն
միջտեղը՝ և անմաքուր ու մաքուր
թռչուններուն միջտեղը տարբերու-
թիւն պիտի ընէք . և ձեր անձերը
չպղծէք անասուններով կամ թռչ-
չուններով կամ գետնի վրայի բոլոր
սողուններով՝ որոնք ես զատեցի
26 ձեզի իբրև անմաքուր : Ու դուք
սուրբ պիտի ըլլաք ինծի . քանզի
ես Տէրս սուրբ եմ , ու ձեզ ու-
րիշ ազգերէն զատեցի՝ որ իմս ըլլաք :
27 Այրուկ կամ հմայող եղողը՝ թէ
էրիկ մարդ ըլլայ և թէ կնիկ՝ ան-
շուշտ պիտի մեռցուի . քարերով
քարկոծեն զանոնք . անոնց արիւնը
իրենց վրայ ըլլայ :

ԳԼ . ԻԸ

1 Ու Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Խօսէ
Ահարոնին որդւոցը քահանա-
ներուն , ու ըսէ անոնց , Քահանայ
մը մեկուն հոգւոցը համար անմա-
քուր չըլլայ իր ժողովուրդին մէ-
2 ջը . Հայր միայն իր մօտ ազգակա-
նին համար , այսինքն իր մօրը ու
իր հօրը և իր որդւոյն ու իր աղջկա-
3 նը և իր եղբօրը համար , Ու իր կոյս
քրոջը համար որ մօտ է իրեն՝ ու էր-
կան տրուած չէ , կրնայ անմաքուր

ըլլալ . Անիկայ իր ժողովուրդին 4
միջը պէսպէս մարդ ըլլալով՝ անմա-
քուր պիտի չըլլայ՝ ինքզինքը պղծե-
լով : Անոնք գլուխնին փիսեալով 5
կնատակ պիտի չընեն , և իրենց մո-
րուքին եզերքը չածիլեն , ու ի-
րենց մարմինին վրայ կտրածներ
չընեն . Սուրբ պիտի ըլլան իրենց 6
Աստուծոյն . և իրենց Աստուծոյն
անունը չպղծեն , ինչու որ Տէրո-
ջը պատարագները՝ իրենց Աս-
տուծոյն հացը անոնք կը մատու-
ցանեն . ուստի սուրբ պիտի ը-
լլան : Պոռնիկ կամ պղծուած կնիկ 7
չառնեն , և իր էրիկէն արձակուած
կնիկ մը չառնեն . ինչու որ փա-
ռաւոր սուրբ է իր Աստուծոյն : Ասոր 8
պիտի սրբես անիկայ , ինչու որ քու
Աստուծոյդ հացը անիկայ կը մա-
տուցանէ . անիկայ սուրբ պիտի ը-
լլայ քեզի , քանզի ես Տէրս որ ձեզ
կը սրբեմ , սուրբ եմ : Ու թէ 9
որ քահանայի մը աղջիկը պոռնկու-
թիւն ընելով պղծուելու ըլլայ , իր
հայրը կը պղծէ . անիկայ կրակով
պիտի այրուի :
Ու իր եղբայրներէն մեծ եղող 10
քահանան՝ որուն գլխուն վրայ օծման
ձէթը թափուած է , ու պգեստները
հագնելու օրինուած , իր գլուխը պի-
տի չբանայ , և իր լաթերը չը-
պատռէ , Ու մեռած մարդու մը 11
քով չերթայ . ոչ ալ իր հօրը
կամ իր մօրը համար անմաքուր
ըլլայ . Ու սրբարանէն դուրս 12
չելլէ , ու իր Աստուծոյն սրբա-
րանը չպղծէ . ինչու որ իր Աս-
տուծոյն օծման ձէթին պսակը իր
վրան է . ես եմ Տէրը : Ու ա- 13
նիկայ կոյս մը իրեն կնիկ պիտի
առնէ . Այրեւարի կամ արձա- 14
կուած կամ պղծուած կամ բոզ
չառնէ . հապա կնիկ ընտրե- հա-
մար իր ժողովուրդէն կոյս մը առ-
նէ , Որ իր սերմը չպղծէ իր ժո- 15
ղովուրդին մէջը , ինչու որ ես Ե՛մ
Տէրը՝ որ կը սրբեմ զանիկայ :
Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ 16
ըսելով , Խօսէ Ահարոնին ու ըսէ , 17
Քու սերունդէդ իրենց ազգերուն
մէջ ով որ իր վրան արատ մը ունի ,

թո՛ղ չմօտենայ իր Յաոուածոյն հացը
18 մատուցանելու . Ինչու որ բնաւ
արատ ունեցող մարդ մը պիտի չը-
մօտենայ . կոյր մարդը՝ կաղը՝ կամ
կարճունչը՝ կամ իր անդամներուն մէջ
19 աւելորդ բան մը ունեցողը , կամ
ոտքը կոտրած՝ կամ ձեռքը կոտրած
20 մարդը , կամ սապատողը՝ կամ
թզուկը՝ կամ իր աչքին մէջ բիծ
ունեցողը՝ կամ քոսոտը՝ կամ որ-
քիւնատը՝ կամ փոշտանկը . Ընդ-
21 րոն քահանային սերունդէն արատ
մը ունեցող մարդը Տէրոջը պա-
տարագները մատուցանելու պիտի
չմօտենայ , հապա արատաւոր ըլլա-
լով՝ իր Յաոուածոյն հացը մատուց-
22 նելու պիտի չմօտենայ : Ընդկայ
իր Յաոուածոյն հացը պիտի ուտէ ,
թէ ամենասուրբ բաներէն և թէ
23 սուրբ բաներէն . Միայն վարա-
գուրին քովը պիտի չմտնէ , և սեղա-
նին չմօտենայ , ինչու որ արատ ու-
նի , ու իմ սուրբ բաներս չպղծէ ,
քանզի անոնք սրբող Տէրը ես եմ :
24 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և
Իսրայէլի բոլոր որդիներուն :

ԳԼ . ԻՒ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Ասա Ահարոնին ու անոր
որդւոցը՝ որ Իսրայէլի որդւոցը մա-
տուցած սուրբ բաներէն զգոյշ կե-
նան , և իմ սուրբ անունս չպղծեն
ան բաներով որ ինծի կը սրբեն . ես
3 եմ Տէրը : Ըսէ անոնց , Ձեր
բոլոր սերունդէն ձեր ազգերուն
մէջ՝ թէ որ իր անմաքրութիւնը իր
վրան ունենալով մօտենայ ան սուրբ
բաներուն որ Իսրայէլի որդիքը կը
սրբեն Տէրոջը , ան անձը իմ առջևէս
պիտի կորսուի . ես եմ Տէրը :
4 Թէ որ Ահարոնին ցեղէն բորոտ ըլ-
լայ , կամ ծորում ունենայ , սուրբ
բաներէն պիտի չուտէ՝ մինչև իր
մաքրուիլը . և թէ որ մեռելէ պըղ-
ծուած բանի մը դպչի , կամ մարդ
մը՝ որուն զուգաւորութեան սերմը
5 իրմէն ելած է , կամ թէ որ դպչի
թէ և իջէ սողունի մը՝ որով կրնայ
անմաքուր ըլլալ , կամ մարդու մը՝

որմէն կրնայ անմաքուր ըլլալ , թէ և
իջէ անմաքրութիւնն որ անիկայ ու-
նենայ , Ասոնց դպչող մարդը մինչև 6
իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ ,
և սուրբ բաներէն չուտէ , հա-
պա իր մարմինը ջրով լուայ .
Եւ երբ արեգակը մարը մտնէ , մա- 7
քուր պիտի ըլլայ , ու ետքը սուրբ
բաներէն ուտէ , ինչու որ ան իր
հացն է : Ընդկայ մեռած կամ պա- 8
զանաբեկ պիտի չուտէ , որ անով
չպղծուի . ես եմ Տէրը : Եւ իմ 9
կարգադրութիւնս պիտի պահեն ,
որ անոր համար մեղք չկրեն , ու ան
պղծելնուն համար չմեռնին . ես եմ
Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ :

Ոնաւ օտարական մը սուրբ բանէ 10
պիտի չուտէ . քահանային հիւրը
կամ վարձկանը սուրբ բանէ պիտի
չուտէ : Ոայց քահանային իր ըս- 11
տակովը ծախու առած անձը ու իր
տունը ծնածը անկէ պիտի ուտէ .
անոնք անոր կերակուրէն պիտի ու-
տեն : Ծէ որ քահանային աղջիկը 12
օտարականի մը հետ ամուսնանայ ,
անիկայ նուիրուած սուրբ բաներէն
պիտի չուտէ : Ոայց թէ որ քա- 13
հանային աղջիկը որբևայրի կամ
արձակուած ըլլայ՝ ու զաւակ չունե-
նայ , և իր հօրը տունը դառնայ ,
ան ատենը իր աղջկութեանը ժամա-
նակին պէս՝ իր հօրը հացէն պիտի
ուտէ . սակայն բնաւ օտարական մը
անկէ չուտէ :

Եւ թէ որ մարդ մը անգիտու- 14
թեամբ սուրբ բանէ մը ուտէ , ա-
նոր վրայ հինգերորդ մաս մը պիտի
աւելցնէ , ու սուրբ բանովը մէկ-
տեղ քահանային տայ : Եւ Իս- 15
րայէլի որդւոցը Տէրոջը մատու-
ցած սուրբ բաները չպղծեն . Ու 16
իրենց սուրբ բաները ուտելով՝
յանցանաց անօրէնութիւնը իրենց
վրայ չբերեն , ինչու որ ես եմ Տէ-
րը՝ որ զանոնք կը սրբեմ :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 17
սելով , Ասա Ահարոնին ու անոր 18
որդւոցը և Իսրայէլի բոլոր որդւո-
ցը , ու ըսէ անոնց, Իսրայէլի տունէն
կամ Իսրայէլի մէջ բնակող օտարա-
կանները՝ անոնց ողջակէզի համար

Տէրոջը մատուցածը՝ իրենց բոլոր ուխտերուն և բոլոր կամաւոր ընծաներուն համար, իր գոհը մատուցանող ամէն մարդը, Ընդհանրներէն՝ ոչխարներէն կամ այծերէն՝ անարատ արու պիտի մատուցանէ, որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ: Ունաւ արատ մը ունեցողը պիտի չմատուցանէք, ինչու որ ձեզի համար ընդունելի չըլլար: Եւ ուխտ կատարելու համար կամ կամաւոր ընծայի համար՝ ան որ արջառներէն կամ ոչխարներէն Տէրոջը խաղաղութեան գոհ մատուցանելու ըլլայ, անարատ պիտի ըլլայ ան, որ ընդունուի. բնաւ արատ պիտի չըլլայ անոր վրայ: Այրի՝ կամ ձեւ կոչէը կոտրած՝ կամ կտրուած՝ կամ խազաւարտ ունեցող՝ կամ քոսոտ՝ կամ որքիւնոտ եղածներէն Տէրոջը պիտի չմատուցանէք, ո՛չ ալ ասոնցմէ Տէրոջը պատարագի համար սեղանին վրայ պիտի դնէք: Նայց անդամներուն վրայ աւելորդութիւն կամ պակասութիւն ունեցող գուարակը կամ ոչխարը կամաւոր ընծայի համար մատուցանես. սակայն ուխտի համար պիտի չընդունուի ան: Ընդհանրները ձմլուածը՝ կամ ճզմուածը՝ կամ փրցուածը՝ կամ կտրուածը չմատուցանէք Տէրոջը, և ձեր երկրին մէջ չընէք սա բանը: Եւ օտարականի մը ձեռքէն ալ՝ ամէն ասոնցմէ ձեր Աստուծոյն պատարագ չմատուցանէք, ինչու որ անոնց մէջ խեղութիւն ու արատ կայ. անոնք ձեզի համար ընդունելի պիտի չըլլան:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Երբոր գուարակ կամ ոչխար կամ այծ ծնանի, եօթը օր իր մօրը քով պիտի մնայ. և ութերորդ օրը՝ ու անկէ յետը Տէրոջը ընդունելի պիտի ըլլայ պատարագի ընծայի համար: Եւ կովը կամ ոչխարը իր ձագովը մէկտեղ մէկ օրուան մէջ չմորթէք:

Եւ երբոր գոհութեան գոհ մատուցանէք Տէրոջը, անոնք պիտի մատուցանէք որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ. Նոյն օրը պիտի ուտուի անկէ մինչև առաւօտ չձգէք. ես եմ Տէրը:

Ուստի իմ պատուիրանքներս պահէք, և ընէք անոնք. ես եմ Տէրը: Եւ իմ սուրբ անունս չպղծէք, որ ես սրբուիմ Իսրայէլի որդւոցը մէջ. ես եմ Տէրը որ ձեզ կը սրբեմ. Որ ձեզի Եգիպտոսէն երկրէն հանեցի. ես եմ Տէրը:

ԳԼ. ԻԹ

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը՝ ու ըսէ անոնց, Տէրոջը տօները՝ որ դուք սուրբ ժողով պիտի կոչէք, իմ տօներսասոնք են. Վեց օր գործ գործուի, բայց եօթներորդ օրը հանգստութեան շաբաթը ըլլայ սուրբ ժողով է. բնաւ գործ պիտի չգործէք. Տէրոջը շաբաթ ըլլայ ձեր բոլոր բնակութեանցը մէջ:

Տէրոջը տօները՝ որ իրենց ատենին համեմատ սուրբ ժողովներ պիտի քարոզէք, ասոնք են: Առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը իրիկուան դէմ՝ Տէրոջը զատիկն է. Եւ նոյն ամսուն Ընդեղտասաներորդ օրը բաղարջակերաց տօն է Տէրոջը. եօթը օր բաղարջ պիտի ուտէք: Առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի ունենաք. բնաւ ծառայութեան գործ պիտի չգործէք: Եւ եօթը օր պատարագ պիտի մատուցանէք Տէրոջը. եօթներորդ օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ. բնաւ ծառայութեան գործ պիտի չգործէք:

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, Երբոր մտնէք ան երկիրը որ ձեզի կու տամ, ու անոր հունձքը ձգէք, ձեր հունձքէն երախայրի որայ մը քահանային բերէք. Ան ալ Տէրոջը առջևը երերցընելով՝ պիտի մատուցանէ որպէս, որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ. քահանան շաբաթին հետևեալ օրը պիտի մատուցանէ ան: Եւ որպէս մատուցած օրերնիդ՝ ողջակէզի համար մէկ տարեկան անարատ գառ

13 մը մատուցանէք Տէրոջը. Եւ ա-
նոր հացի ընծան եղով շաղուած
երկու տասանորդ բարակ ալիւր պի-
տի ըլլայ. ասիկա անուշահոտ պա-
տարագի համար է Տէրոջը. և անոր
14 թափելու նուէրը հինգերորդ
մասը գինի պիտի ըլլայ: Եւ մինչև
այն օրը՝ որ ձեր Աստուծոյն ընծան
կը մատուցանէք, հայ՝ կամ լուծրած
ցորեն՝ կամ թարմ հասկեր
չուտէք. ձեր ազգերուն մէջ ձեր
բոլոր բնակարաններուն մէջ յա-
ւիտենական կանոն պիտի ըլ-
լայ:

15 Եւ շաբաթին հետևեալ օրէն՝ որ
դուք նուիրման որան բերիք, լման
եօթը շաբաթ պիտի համրէք ձև-
16 զի. Մինչև եօթներորդ շաբաթին
հետևեալ օրը յիսուն օր պիտի
համրէք, և նոր հացի ընծայ մա-
17 տուցանէք Տէրոջը: Ձեր բնակա-
րաններէն երկրացընելու ընծայի հա-
մար՝ երկու հաց պիտի բերէք, որ
անոնք երկու տասանորդ բարակ ա-
լիւրէ ըլլալով՝ խմորեալ եփած պի-
տի ըլլան. սա երախայրի է Տէրո-
18 ջը: Եւ հացին հետ՝ մէկ տարե-
կան եօթը հատ անարատ գառինք,
և արջառներէն մէկ զուարակ մը, ու
երկու խոյ պիտի մատուցանէք. Տէ-
րոջը, որոնք հացի ընծաներուն ու
թափելու նուէրներուն հետ ողջակէզ
ո՛ անուշահոտ պատարագ պիտի
19 ըլլան Տէրոջը: Եւ մեղքի պատա-
րագի համար այծերէն մէկ նոխազ՝
և խաղաղութեան զոհի համար մէկ
տարեկան երկու գառինք պիտի մա-
20 տուցանէք: Եւ քահանան երա-
խայրի հացին հետ երերցընելու ըն-
ծայի համար՝ երկու գառները պիտի
մատուցանէ Տէրոջը առջև. անոնք
սուրբ պիտի ըլլան Տէրոջը, և քա-
21 հանային ըլլան: Եւ ան նոյն օրը
պիտի քարոզէք որ ձեզի սուրբ ժո-
ղով ըլլայ. բնաւ ծառայութեան
գործ չգործէք. սա ձեզի յաւի-
տենական կանոն ըլլայ ձեր բոլոր
բնակարաններուն մէջը ձեր ազ-
գերուն մէջ:

22 Եւ երբոր ձեր երկրին հունձքը
ընէք, ընձած ատենդ արտին եզերը
քը լման չընձես, ու հունձքիդ
ճնացած հասկերը չժողվես. պա-
նոնք աղքատին ու օտարականին
թողուս. ես եմ Տէրը ձեր Աս-
տուածը:

23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը-
24 սելով, Իսրայէլի որդւոցը
ըսէ, Եօթներորդ ամսուն մէջ՝
ամսուն առաջին օրը ձեզի հանգըս-
տութեան օր՝ փող ընդունելուն
յիշատակը՝ սուրբ ժողով պիտի ը-
25 լայ: Ոևէ ծառայութեան գործ
պիտի չգործէք, հապա պատարագ
մատուցանէք Տէրոջը:

26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը-
27 սելով, Եւս այս եօթներորդ ամ-
սուն տասներորդ օրը քաւութեան
օրը ըլլալով՝ սուրբ ժողով ըլլայ
ձեզի. և պիտի խոնարհեցընէք ձեր
հոգիները, ու պատարագ մատու-
28 ցանէք Տէրոջը: Եւ ան օրը բնաւ
գործ չգործէք, ինչու որ Տէրոջը
ձեր Աստուծոյն առջևը ձեզի հա-
մար քաւութիւն ընելու՝ օր քա-
29 ւութեան է: Զանգի ով որ նոյն
օրը չխոնարհի իր ժողովուրդին մէ-
ջէն պիտի կորսուի. Եւ ով որ նոյն
30 օրը գործ մը գործէ, ան անձը իր
ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսըն-
31 ընեմ: Ոևէ գործ մը պիտի չը-
գործէք. ասիկա ձեր ազգերուն մէջ
ձեր բոլոր բնակարաններուն մէջ յա-
32 ւիտենական կանոն ըլլայ: Սա ձեզի
հանգստութեան շաբաթ պիտի ը-
լայ, և ձեր հոգիները պիտի խո-
նարհեցընէք. ամսուն իններորդ
օրուան իրիկունը ձեր շաբաթը պի-
տի պահէք իրիկունէ մինչև իրի-
կուն:

33 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
34 սելով, Իսրայէլի որդւոցը ու
ըսէ, Սա եօթներորդ ամսուն ՀԷգ-
տասներորդ օրը՝ եօթը օր տաղա-
վարահարոյ տօն է Տէրոջը: Սրա-
35 ջին օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ,
բնաւ ծառայութեան գործ պիտի
չգործէք. Եօթը օր պատարագ
36 մատուցանէք Տէրոջը. և ու-
թերորդ օրը սուրբ ժողով պիտի
ըլլայ ձեզի, և պատարագ մատու-
ցանէք Տէրոջը. ժողովոյթեան

օր է ան ։ բնաւ ծառայութեան գործ
37 չգործէք ։ Տէրոջը պատարագ , այս-
ինքն ողջակէզ ու հացի ընծայ՝ զոհ
և թմաւելու նուէրներ՝ ամէն օր-
ուան պէտք եղածը մատուցանելու
համար ձեր սուրբ ժողովներ կոչելու
38 Տէրոջը ծոնելոը աստնք են , Տէրոջը
շաբաթներէն զատ՝ և ձեր ընծաներ-
էն զատ՝ ու ձեր բոլոր ուխտերէն
զատ՝ և ձեր բոլոր Տէրոջը տալու
39 կամաւոր ընծաներէն զատ ։ Նաև
հօթներորդ ամսուն ՚Ցգեստասանե՝
րորդ օրը՝ երկրի արդիւնքը ժողված
առնելով՝ հօթը օր ծոն պիտի պա-
հէք Տէրոջը . առաջին օրը շաբաթ
և ութերորդ օրը շաբաթ պէտի ե-
40 պէ ։ Ու առաջին օրը ձեզի գեղե-
ցիկ ծառերու պտուղ , արմաւենիի
ոստեր՝ ու տերևախիտ ծառերու ոս-
տեր՝ և ձորի ուռիներու ոստեր պի-
տի առնէք , ու Տէրոջը ձեր Ա՛աս-
ծոյն առջևը հօթը օր ուրախանաք ։
41 Ու սա ծոնը տարին հօթը օր պիտի
պահէք Տէրոջը . ձեր ազգերուն մէջ
յաւիտենական կանոն ըլլայ ան ,
հօթներորդ ամսուն մէջ պիտի ընէք
42 ան ։ Հօթը օր տաղաւարներու
մէջ պիտի բնակիք . Իսրայէլի բո-
լոր բնակիները տաղաւարներու մէջ
43 բնակին . Որպէս զի ձեր սերունդ-
ները գիտնան թէ Իսրայէլի որդի-
քը Եգիպտոսի երկրէն հանած ա-
տենս՝ տաղաւարներու մէջ բնակե-
ցուցի զանոնք . ես եմ Տէրը ձեր
44 Ա՛աստուածը ։ Ու Մովսէս Իսրա-
յէլի որդւոցը պատմեց Տէրոջը ծո-
նները ։

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Պատուիրէ Իսրայէլի որ-
դւոցը՝ որ ծեծուած մաքուր ձէթ
բերեն քեզի լոյսի համար , որ միշտ
3 ճրագ վառի ։ Ժողովքի խորանին
մէջ՝ վկայութեան վարագուրին
դուրսի դին Ահարոն միշտ պիտի
պատրաստէ զայն իրիկուընէ մինչև
առաւօտ Տէրոջը առջևը վաղեմի հա-
տուց . ասիկայ ձեր ազգերուն մէջ յա-
4 ւիտենական կանոն ըլլայ ։ Ճրագ-
նները զուտ ոսկի աշտանակին վը-

րայ Տէրոջը առջևը միշտ պիտի
պատրաստէ ։
5 Ու բարակ ալիւր պիտի առնես , ու անով տասներկու չօթ եփես . ամէն մէկ չօթը երկու տասանորդէ պիտի ըլլայ ։
6 Ու զանոնք Տէրոջը առջևը մաքուր սեղանին վրայ երկու կարգով պիտի դնես . ամէն մէկ կարգը վէց վէց հատ ըլլայ ։
7 Ու ամէն կարգին վրայ զուտ կնդրուկ պիտի դնես , որ հացին վրայ պատարագի յիշատակ ըլլայ Տէրոջը ։
8 Իսրայէլի որդւոցը կողմանէ յաւիտենական ուխտով ամէն շաբաթ օր միշտ Տէրոջը առջևը զանիկայ պիտի կարգադրէ ։
9 Ու անիկայ Ա՛հարոնին ու անոր որդւոցը պիտի ըլլայ , ու սուրբ տեղը ուտեն զանիկայ . ինչու որ ան՝ Տէրոջը պատարագներէն յաւիտենական կանոնով ամենասուրբը է անոր ։
10 Ու Իսրայէլի որդւոցը մէջ Իսրայէլացի կնկան մը որդին եղաւ , որուն հայրը Եգիպտացի էր . ու ան Իսրայէլացի կնկանը որդին Իսրայէլացի մարդու մը հետ բանակին մէջ կռուեցաւ . Ու ան Իսրայէլացի կնկան որդին հայհոյեց
11 անունը՝ ու անիծեց . և Մովսէսին բերին անիկայ . ու անոր մօրը անունը Սաղոմիթ էր , Դանի ցեղէն Դաբրիին աղջիկը ։
12 Ու բանտարկեցին զանիկայ , մինչև որ Տէրոջը հրամանը յայտնուի իրենց ։
13 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ։
14 Ան հայհոյող մարդը բանակէն դուրս հանէ , և բոլոր լսողները ձեռքերնին անոր գլխուն վրայ դնեն , ու բոլոր ժողովքը քարկոծեն զանիկայ ։
15 Ու պիտի խօսիս Իսրայէլի որդւոցը՝ ըսելով , Ով որ իր Ա՛աստուածը կ՚անիծէ , իր մեղքը պիտի կրէ ։
16 Տէրոջը անունը հայհոյողը անշուշտ պիտի մեռցուի . բոլոր ժողովքը անշուշտ պիտի քարկոծեն զանիկայ , թէ օտարական ըլլայ և թէ երկրացի , Տէրոջը անունը հայհոյողը պիտի մեռցուի ։
17 Ու ով որ մարդ մը կը սպաննէ , 18 անշուշտ պիտի մեռցուի ։ Ու ան որ անասուն մը կը մեռցընէ , անա-

աուն տէր անասուն պիտի հասուցանէ . 19 բայց թէ որ մարդ մը իր դրացին խեղուի եւ պատճառ ըլլայ , իր ըրածին պէս պիտի ընեն 20 իրեն . վնասուն տէր՝ վնասի աչքի տէր՝ աչք , ակռայի տէր՝ ակռայ , ինչպէս որ անիկայ մարդու մը խեղուի պատճառեր է , անանկ 21 ալ պիտի ըլլայ իրեն : եւ անասուն մեռցնողը պիտի հատուցանէ . բայց մարդ մեռցնողը պիտի 22 մեռցուի : թէ օտարականին համար և թէ երկրացիին համար ձեր օրէնքը մէկ պիտի ըլլայ . ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը :

23 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը որ ան անիծող մարդը բանակէն դուրս հանեն , և քարով քարկոծեն զանիկայ . ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս ըրին :

ԳԼ . ԻՆ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին Սի-
2 նայ լերան վրայ , ըսելով , Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց , Երբոր ան երկիրը մտնէք որն որ ես ձեզի պիտի տամ , թող ան երկիրը հանգստութեան շաբաթ մը պահէ
3 Տէրոջը : Վեց տարի քու արտդ պիտի ցանես , և քու այգիդ վեց տարի կտրես , ու անոր արդիւնքը ժողվես .
4 Բայց եօթներորդ տարին երկրին համար հանգստութեան շաբաթ , այսինքն Տէրոջը համար շաբաթ ըլլայ . քու արտդ պիտի չցանես , և քու այգիդ չկտրես .
5 Քու արտիդ ինքիրմէ բուսածը պիտի չհնձես , և քու չկտուած այգիիդ խաղողները չժողվես . հանգստութեան տարի ըլլայ ան երկրին :
6 Եւ երկրին շաբաթը ձեզի կերակուր պիտի ըլլայ , քեզի և քու ծառայիդ և քու աղախնիդ ու քու վարձկանիդ և քու քովդ պանդխտացած օտարականիդ .
7 Եւ քու անասուններուդ ու քու երկրիդ մէջ եղած կենդանիներուն կերակուր ըլլայ անոր բոլոր արդիւնքը :
8 Եւ դուն քեզի տարիներու եօթը շաբաթ համրես , այսինքն եօթը

թը անգամ եօթը տարի . ու տարիներուն եօթը շաբաթներուն ժամանակը քառասունհինգ տարի պիտի ըլլայ քեզի :
9 Եւ եօթներորդ ամսուն տասներորդ օրը ազդարարութեան փողը պիտի հնչեցընես , քաւութեան օրը ձեր բոլոր երկրին մէջ պիտի հնչեցընէք փողը :
10 Եւ հիսներորդ տարին պիտի սրբէք , ու երկրի վրայ անոր բոլոր բնակիչներուն համար ազատութիւն քարոզ կարդալ տաք . ասիկայ ձեզի Յոբելեան տարի ըլլայ . և ձեզմէ ամէն մէկը իր տոհմակիցին պիտի դառնայ , ու ձեզմէ ամէն մէկը իր ազգականին դառնայ :
11 Այս հիսներորդ տարին Յոբելեան տարի ըլլայ ձեզի . չպիտի ցանէք , չպիտի հնձէք անոր ինքիրմէ բուսածը պիտի չհնձէք , և ձեր չկտուած այգիէն պիտի չժողվէք .
12 Ինչու որ Յոբելեան տարի է , ան ձեզի սուրբ պիտի ըլլայ . արտէն անոր արդիւնքը պիտի ուտէք :
13 Այս Յոբելեան տարին՝ ձեզմէ ամէն մէկը իր տոհմակիցին պիտի դառնայ :
14 Եւ թէ որ քու դրացիդ բան մը ծախելու ըլլաս , կամ քու դրացիդ ձեռքէն ծախու առնելու ըլլաս , ձեզմէ մէկը իր ընկերին անիրաւութիւն պիտի չընէ .
15 Յոբելեան տարիէն ետքը հաշիւով քու դրացիդէն ծախու պիտի առնես քու դրացիդ , անիկայ ալ արդիւնքին տարիներուն հաշիւովը պիտի ծախէ քեզի :
16 Տարիներուն շատութեանը նայելով՝ պիտի աւելցընես անոր գինը , և տարիներուն քիչութեանը նայելով՝ պիտի պակսեցընես անոր գինը . ինչու որ անիկայ արդիւնքին հաշիւովը կը ծախէ քեզի :
17 Եւ ձեզմէ մէկը իր ընկերին անիրաւութիւն չընէ , ու քու Աստուածէդ պիտի վախնաս . ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը :
18 Եւ իմ կանոններս պիտի ընէք , ու իմ դատաստաններս պահէք և ընէք անոնք . ու ան երկրին մէջ ապահովութեամբ պիտի բնակիք :
19 Եւ երկիրը իր արդիւնքը պիտի տայ , ու մինչև կշտանալնիդ պիտի

ուտէք . և անոր մէջ ապահովու-
20 թեամբ պիտի բնակիք : Եւ թէ
որ ըսէք թէ Ինչ՞ պիտի
ուտենք այն տարին
որ չենք ցաներ ու մեր արդիւնքները պի-
21 տի չժողվենք . Ուրեմն վեցերորդ
տարին ձեր վրայ պիտի խրկեմ իմ
օրհնութիւնս , և իրիք տարուան
22 արդիւնք պիտի տայ : Եւ ութե-
րորդ տարին պիտի ցանէք , ու հին
արդիւնքէն պիտի ուտէք մինչև ին-
ներորդ տարին . մինչև անոր ար-
դիւնքին հասնիլը՝ հինէն պիտի
ուտէք :

23 Եւ երկիրը պիտի չծախուի մըշ-
տնջենապէս . ինչու որ երկիրը իմն
է , ու դուք իմ քովս պանդուխտ-
24 ներ ու հիւրեր էք : Եւ ձեր կա-
լուածքին բոլոր երկրին մէջ փրկանք
25 պիտի տաք երկրին համար : Ինչ-
որ քու եղբայրդ աղքատանայ՝ և իր
ստացուածքին ձէն մաս ծախէ , ու
թէ որ անոր մօտ ազգականը անոր
գայ , անիկայ իր եղբօրը ծախածը
26 պիտի փրկէ : Եւ թէ որ մարդը
փրկող մը չունի , ու ինքիմն կա-
27 րողանայ ան փրկելու , Ան տունը
իր ծախելէն հաշիւ ընէ տարիները ,
և աւելցածըետ տայ ան մարդուն՝
որուն ծախած էր , ու իր ստա-
28 ցուածքին դառնայ : Հայց թէ որ
անոր ետ տալու կարող չէ , ան ա-
տենը իր ծախած բանը ծախու առ-
նողին ձեռքը պիտի մնայ մինչև Յո-
բելեան տարին , և Յոբելեան պա-
րէն պիտի ելլէ , ու ծախողը իր
ստացուածքին պիտի դառնայ :

29 Եւ թէ որ մէկը պարսպաւոր քա-
ղաքի մէջ բնակելու տուն մը ծա-
խէ , չանիկայ ծախելէն մինչև լման
տարի մը կրնայ փրկել ան . անոր
փրկանքը մէկ տարուան մէջ պիտի
30 ըլլայ : Եւ թէ որ բոլոր տարուան
լմընալուն անիկայ չփրկուի , ան
տունը պարսպաւոր քաղաքին մէջ
եղած տունը միշտ ծախու առնողին
պիտի մնայ իր ազգերուն մէջ . Յո-
բելեան պարէն ան պարտը պիտի
31 չդառնայ : Հայց բոլորտիքը պարսպ-
պաւոր չեղած գիւղաքաղաքներուն
տունները երկրին արտերուն պէս
պիտի սեպուին . անոնք կրնան փրը-
կուիլ , ու Յոբելեան պարէն պիտի
դառնան : Սակ Ղեւտացւոց քաղաք- 32
ներուն մէջ իրենց կալուածքի քա-
ղաքներուն տուները , Ղեւտացիները
միշտ կրնան փրկել : Եւ թէ որ մէկը 33
Ղեւտացիներէն ծախու առնելու ըլ-
լայ , ան տունը իր կալուածքը ե-
ղած քաղաքին մէջի ծախուած տու-
նը Յոբելեան պարէն պիտի դառ-
նայ . ինչու որ Իսրայէլի որդւոցը մէջ
Ղեւտացւոց քաղաքներուն տուները
իրենց կալուածքն են : Հայց իրենց 34
քաղաքաց արուարձաններուն արտե-
րը պիտի չծախուին , ինչու որ անոնց
յաւիտենական կալուածքն է ան :

Եւ թէ որ քու եղբայրդ քու 35
քովդ աղքատանայ՝ ու անոր ձեռքը
տկարանայ , անոր պիտի օգնես օ-
տարականի ու պանդուխտի պէս ,
որ քու քովդ ապրի : Չնկէ վաշխ 36
ու տոկոսիք պիտի չառնես , հապա
քու Աստուածդմէդ վախնաս , որ ե-
ղբայրդ քու քովդ ապրի : Ոչ 37
տոկոսիք վաշխով պիտի չտաս անոր ,
և քու կերակուրդ տոկոսիքով չտաս :
Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը , որ 38
ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի՝
Քանանու երկիրը ձեզի տալու հա-
մար , և ձեզի Աստուած ըլլալու
համար :

Եւ թէ որ եղբայրդ քու քովդ աղ- 39
քատանայ , ու ինքզինքը քեզի ծա-
խէ , անիկայ ծառայի մը պէս պիտի
չգործածես . Անիկայ քու քովդ վարձ- 40
կանի կամ պանդուխտի պէս պիտի
ըլլայ , ու ծառայէ քեզի մինչև Յո-
բելեան տարին . Եւ ան ատենը քու 41
քովէդ պիտի ելլէ , ինքն ալ ու իր
որդիքն ալ իր հետը , և իր ազ-
գատոհմին դառնայ , ու իր հայրե-
րուն կալուածքին դառնայ : Քան- 42
զի անոնք իմ ծառաներս են՝ որ Եգ-
իպտոսի երկրէն հանեցի . անոնք
ծառայի ծախուելուն պէս պիտի
չծախուին : Խստութեամբ պիտի 43
չիշխես անոր վրայ , հապա քու Աս-
տուածմէդ վախնաս : Քու ուներ- 44
նալու ծառադ ու աղախինդ ձեր բո-
լորտիքը եղած ազգերէն ըլլան . ծա-
ռայ ու աղախին անոնցմէ կրնաք ձա-

ԳԼ. ԻԹ.

Դուք ձեզի չաստուածներ ու կուռ- 1
քեր պիտի չ՚ինէք, և ձեզի ար-
ձաններ պիտի չկանգնէք, և ձեր
երկրին մէջ պատկերաւոր կոթող
պիտի չդնէք՝ անոր երկրպագութիւն
ընելու համար. ինչու որ ես եմ Տէ-
րը ձեր Աստուածը:

Իմ շաբաթներս պիտի պահէք, 2
ու իմ սրբարանս յարգէք. ես եմ
Տէրը:

Եթէ որ իմ կանոններուս քալէք, 3
և իմ պատուիրանքներս պահէք ու
զանոնք՝ ի գործ դնէք, Ես ալ ձեզի 4
անձրևը տուեն պիտի տամ, և եր-
կիրը իր արդիւնքը պիտի տայ, ու
դաշտին ծառերը իրենց պտուղը պի-
տի տան. Ես ձեր կալը մինչև այդ- 5
կուեթը պիտի հասնի, ու այդկուեթը
մինչև ցանելու ժամանակը հասնի. և
ձեր հացը կուշտ պիտի ուտէք, ու ձեր
երկրին մէջ ապահովութեամբ բնա-
կիք: Ես խաղաղութիւն պիտի 6
տամ երկրին, ու հանգիստ պիտի
պառկիք, և վախցընող մը պիտի
չըլլայ. ու երկրէն չար գազանները
պիտի հատցընեմ, և ձեր երկրէն
սուր պիտի չանցնի: Ես ձեր թշնա- 7
միները պիտի հալածէք, ու անոնք
սրով պիտի իյնան ձեր առջևը: Ես 8
ձեզմէ հինգ հոգին հարիւրաւորը պի-
տի հալածէ, և ձեզմէ հարիւր հոգին
բիւրաւորը պիտի հալածէ, ու ձեր
թշնամիները սրով պիտի իյնան ձեր
առջևը: Ես ձեզի պիտի նայիմ, ու 9
ձեզ աճեցընեմ և շատցընեմ, ու ձե-
ղի հետ իմ ուխտս հաստատեմ: Ես 10
հին պաշարը պիտի ուտէք, ու նո-
րին տեղ ընելու համար հինը դուրս
պիտի հանէք: Ես իմ խորանս 11
ձեր մէջը պիտի դնեմ, ու իմ հո-
գիս ձեզմէ պիտի չգզուի. Ես ձեր 12
մէջը պիտի քալեմ, ու ձեզի Աս-
տուած ըլլամ, և դուք ինծի ժողո-
վուրդ պիտի ըլլաք: Ես եմ Տէրը 13
ձեր Աստուածը, որ ձեզ Եգիպտա-
ցւոց երկրէն հանեցի, որ անոնց ծա-
ռայ չըլլաք, ու ձեր լուծին կապերը
խորտակեցի, և ձեզ բարձրագլուխ
քալեցուցի:

45 խու առնել: Եւ ձեր քովը բնա-
կող օտարականներուն զաւակներէն,
կամ անոնցմէ և կամ ձեր քովը եղող
անոնց ընտանիքներէն՝ որ ձեր երկի-
րը ծնած են, կրնաք ծախու առնել,
46 որ ձեր սեպհականը ըլլան. Ես
ձեզմէ ետքը ձեր որդւոցը ժառան-
գութեան սեպհական ընելու հա-
մար թողուք զանոնք, որ միշտ ձեր
ծառաները ըլլան. բայց ձեր եղբայր-
ներուն Իսրայէլի որդւոցը համար՝
իրարու վրայ խստութեամբ պիտի
չիշխէք:

47 Ես թէ որ քու քովդ եղած օտա-
րականը կամ պանդուխտը հարըս-
տանայ, ու անոր քովը քնացող քու
եղբայրդ աղքատանայ, և քու քովդ
պանդխտացած օտարականին, կամ
ան օտարականին ընտանեացը մէկ
ազգականին ինքզինքը ծախելու ըլ-
48 լայ, Ինքզինքը ծախելէն ետքը ա-
նիկայ կրնայ փրկուիլ. իր եղբայր-
ներէն մէկը կրնայ փրկել զանիկայ.
49 Անոր հօրեղբայրը կամ հօրեղբօրոր-
դին փրկէ զանիկայ, կամ իր ազ-
գատոհմին մէջ իր մօտ ազգականնե-
րէն մէկը փրկէ զանիկայ. կամ թէ
որ կարողանայ, ինքզինքը թող փըր-
50 կէ: Ես անիկայ ծախու առնողին
հետ՝ ինքզինքը անոր ծախած տարիէն
մինչև Յոբելեան տարին հաշիւ պի-
տի ընէ, և իր փրկուելուն սոակը
տարիներուն հաշիւովը ըլլայ. անոր
ժամանակը վարձկանի ժամանակին
51 պէս հաշուուի. Եթէ որ տակաւին
շատ տարի կայ, անոնց նայելով՝ իր
ծախուած գինէն իր փրկանքը պիտի
52 տայ. Ես թէ որ Յոբելեան տարիին
քիչ տարի մնացեր է, անոր հետ հա-
շիւ պիտի ընէ, ու իր տարիներուն
53 համեմատ իր փրկանքը տայ: Ինքը
անոր քովը տարեկան վարձկանի պէս
պիտի սեպուի. ու ան ալ խստու-
թեամբ չիշխէ անոր վրայ քու աս-
54 ջիդ: Ես թէ որ ան կերպերով
չփրկուի, Յոբելեան տարին ինքն
ալ ու իր որդիքն ալ իր հետը պի-
55 տի ելլեն. Ինչու որ Իսրայէլի որդի-
քը իմ ծառաներս են. Եգիպտոսի
երկրէն իմ հանած ծառաներս են ա-
նոնք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը:

14 Բայց թէ որ ինծի մոխիկ չընէք ,
ու աս բոլոր պատուիրանքներս չկա-
15 տարէք , ու իմ կանոններս անար-
գէք , ու ձեր հոգին իմ դատաս-
տաններէս զզուի , անանկ որ իմ
բոլոր պատուիրանքներս չընէք , և
16 իմ ուխտս աւրէք , Ես ալ ձեզի
աս պիտի ընեմ , այսինքն ձեր վը-
րայ աչք փճացընող և սիրտ մարու-
ցընող վախը՝ ծխրատան ախտը ու
հրատագնապ տենդը պիտի խրկեմ ,
և ձեր սերմը պարապ տեղը պիտի
սերմանէք . ինչու որ ձեր թշնամի-
17 ները պիտի ուտեն ան . Ես իմ
երեսս ձեր վրայ պիտի տնկեմ , ու
ձեր թշնամիներուն առջևը պիտի
ապաննուիք . ձեզ ատողները պիտի
իշխեն ձեր վրայ , ու ձեզ հալածող
մը չեղած ատեն պիտի փախչիք :
18 Ես թէ որ ասոնցմով ալ ինծի
մոխիկ չընէք , ան ատենը ձեր մեղ-
քերուն համար ձեզ եօթնապատիկ
19 ալ պիտի պատժեմ : Ես ձեր զօ-
րութեանը հպարտութիւնը պիտի
խորտակեմ , ու ձեր երկինքը եր-
կաթի պէս՝ և ձեր երկիրը պղնձի
20 պէս պիտի ընեմ : Ես ձեր ոյժը
պարապ տեղը պիտի հատնի , ու ձեր
երկիրը իր արդիւնքը պիտի չտայ ,
և երկրին ծառերը իրենց պտուղը
չտան :
21 Ես թէ որ դուք ինծի հետ հա-
կառակ երթաք՝ ու չուզէք ինծի
մոխիկ ընել , ան ատենը ձեր մեղ-
քերուն համեմատ եօթնապատիկ հա-
րուածք պիտի աւելընեմ ձեր վրայ :
22 Ես ձեր վրայ դաշտի գազանները
պիտի խրկեմ , ու ձեզ անզաւակ
պիտի ընեն , ու ձեր անասուններդը
ջարդեն , և ձեզ պիտի քիչցընեն .
ու ձեր ճամբաները անապատ պիտի
23 դառնան : Ես թէ որ ասոնցմով
ալ չիսրատուիք ինծմէ , ու ինծի
24 հետ հակառակ երթաք , Ես ատենը
ես ալ ձեզի հետ հակառակ պիտի
երթամ , և ես ալ ձեր մեղքերուն
համար եօթնապատիկ պիտի պատ-
25 ժեմ ձեզ : Ես ձեր վրայ ուխտիս
վրէժը առնող սուրը պիտի խրկեմ ,
ու ձեր քաղաքներուն մէջ պիտի
ժողվուիք , և ձեր մէջը ժանտախտ
պիտի խրկեմ , ու թշնամիին ձեռ-
քը պիտի մատնուիք : Ձեր հացին 26
ցուպը կոտրած ատենս , տասը կնիկ
մէկ թոնիրի մէջ պիտի եփեն ձեր
հացը , և ձեր հացը կշռով պիտի
տրուի ձեզի . ու պիտի ուտէք և
չկշտանաք :
Ես թէ որ ասոնցմով ալ ինծի 27
մոխիկ չընէք , հապա հակառակ ե-
րթաք ինծի հետ , Ես ատենը ես ալ 28
ձեզի հետ հակառակ պիտի երթամ
բարկութեամբ , և ձեր մեղքերուն
համար եօթնապատիկ պիտի պատ-
ժեմ ձեզ . Ես ձեր տղաքներուն 29
միսը պիտի ուտէք , ու ձեր աղ-
ջիկներուն միսը ուտէք : Ես ձեր 30
բարձր տեղութեանքը պիտի աւրեմ ,
ու ձեր արեգական կուռքերը կոտրը-
տեմ , և ձեր դիւերը ձեր կուռքե-
րուն դիւերուն վրայ պիտի դնեմ ,
ու իմ հոգիս ձեզմէ պիտի զզուի :
Ես ձեր քաղաքները աւերակ՝ ու ձեր 31
սուրբ տեղերը ամայի պիտի ընեմ ,
և ձեր անոյշ հոտը պիտի չհոտուր-
տամ : Ես ան երկիրը ամայի պի- 32
տի ընեմ , որ հոն բնակող ձեր
թշնամիները զարմանան անոր վրայ :
Ես ձեզ ազգերուն մէջ պիտի ցը- 33
րուեմ , ու ձեր ետևէն սուր պիտի
քաշեմ , և ձեր երկիրը ամայի պիտի
ըլլայ , ու ձեր քաղաքները աւերակ :
Ան ատենը երկիրը իր ամայութեանը 34
բոլոր օրերը՝ իր շաբաթները պիտի
վայելէ , երբոր դուք ձեր թշնամի-
ներուն երկիրը ըլլաք . երկիրը ան
ատենը հանգիստ ըլլալով՝ իր շա- 35
բաթները պիտի վայելէ . Իր ա-
մայութեանը բոլոր օրերը պիտի
հանգստանայ . քանզի ձեր շաբաթ-
ներուն մէջ չէր հանգստանար , երբ-
որ անոր վրայ կը բնակէիք : Ես 36
ձեզմէ ողջ մնացածներուն սրտին՝
դողում պիտի բերեմ իրենց թշնա-
մեացը երկիրներուն մէջ , ու հովէն
քշուած տերևին ձայնը պիտի հա-
լածէ զանոնք , և սուրի ընթնէ փախ-
չելու պէս՝ պիտի փախչին անոնք ,
ու հալածող մը չեղած ատենը պի-
տի իյնան : Ես հալածող մը չե- 37
ղած ատենը՝ սուրի երեսէ փախչելու
պէս իրարու վրայ պիտի իյնան , և

պիտի վկրնաք ձեր Թշնամիներուն
38 առջևը կայնիլ : Ու ազգերուն
մէջ պիտի կորսուիք , ու ձեր Թըշ-
նամիներուն երկիրը ձեզ պիտի ու-
39 տէ : Ու ձեզմէ մնացածներըը ի-
րենց անօրէնութիւնովը պիտի հա-
լին ձեր Թշնամեացը երկիրներուն
մէջ . նաև իրենց հարցը անօրէնու-
թիւններովը մէկտեղ պիտի հալին :
40 Ու Թէ որ խոստովանին իրենց
անօրէնութիւնը ու հայրերնուն ա-
նօրէնութիւնը՝ ինձի դէմ գործած
իրենց յանցանքներովը , և Թէ ի-
րենց ինձի հետ հակառակ երթալը ,
41 Ու նաև իմ անոնց հետ հակառակ
երթալս , ու զանոնք իրենց Թշնա-
միներուն երկիրը բերելս . Թէ որ
ան ատենը անոնց անթլփատ սիրտը
խոնարհի , և իրենց անօրէնութեա-
նը պատիժը յօժարութեամբ ըն-
42 դունին , Յն ատենը պիտի յիշեմ
Յակոբին հետ ըրած ուխտս , նաև
Ղսահակին հետ ըրած ուխտս , և
Աբրահամին հետ ըրած ուխտս ալ
պիտի յիշեմ , ու ան երկիրն ալ
պիտի յիշեմ :
43 Ու չէրթ ան երկիրը պիտի
ձգուի անոնցմէ , ու իր շաբաթները
պիտի վայելէ , քանի որ անոնցմէ
ամայի մնայ . և անոնք իրենց ա-
նօրէնութեանը պատիժը յօժարու-
թեամբ պիտի ընդունին . քանզի
իմ դատաստաններս անարգեցին ,
ու անոնց հոգիները իմ կանոններէս
44 զզուեցան : Ե, յսու ամենայնիւ երբ-
որ իրենց Թշնամիներուն երկիրը ըլ-
լան , անոնք պիտի չմերժեմ , և
զանոնք բոլորովին կորընչացնելու՝ ու
անոնց հետ ըրած ուխտս չնջելու
չափ պիտի չզզուիմ անոնցմէ . ին-
չու որ ես եմ Տէրը անոնց Ղստուա-
45 ծը . Հայց անոնց համար պիտի
յիշեմ էրենց նախնեացը ուխտը ,
որոնք Եգիպտոսի երկրէն հանեցի՝
ազգաց աչքը անոնց Ղստուած
ըլլալու համար . ես եմ Տէրը :
46 Ղսոնք են ան կանոնները և դա-
տաստանները ու օրէնքները՝ որ Տէ-
րը տուաւ իր ու Իսրայէլի որ-
դւոյը մէջ Սինայ լեռը Մովսէսին
ձեռքովը :

ԳԼ. ԻԵ

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
2 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոց
ը ու ըսէ անոնց , Երբոր մէկը
ուխտ ընելու ըլլայ , անձանց գին՝
քու արժեցուցածիդ պէս՝ Տէրոջը
3 պիտի ըլլայ : Ու քու կարելու
գինդ տասնի պիտի ըլլայ . Ղսա-
տարեկանէն մինչև վաթսուն տարե-
կան եղող արուին կարելու գինդ
սրբարանին սիկղին համեմատ՝ յի-
սուն սիկղ արծաթ պիտի ըլլայ .
4 Ու Թէ որ էգ է , քու կարելու
գինդ երսուն սիկղ պիտի ըլլայ :
5 Ու Թէ որ հինգ տարեկանէն մինչև
քսան տարեկան է , ան ատենը
արուին համար քու կարելու գինդ
քսան սիկղ՝ ու էգին համար տա-
սը սիկղ պիտի ըլլայ : Ու Թէ որ
6 մէկ ամսականէն մինչև հինգ տա-
րեկան ըլլայ , ան ատենը արուին
համար կարելու գինդ՝ հինգ սիկղ
արծաթ , ու էգին համար կարելու
գինդ՝ իրեք սիկղ արծաթ պիտի
ըլլայ : Ու Թէ որ վաթսուն տարե-
7 կանէն վեր ըլլայ , արուին համար
քու կարելու գինդ տասնուհինգ
սիկղ՝ ու էգին համար տասը սիկղ
պիտի ըլլայ : Ու Թէ որ քու
8 կարելու գնոյդ անոր կարողութիւնը
չհասնի , անիկայ քահանային առջևը
պիտի կենայ , ու անոր գինը քահա-
նան կորէ . քահանան ուխտ ընո-
ղին կարողութեանը նայելով՝ անոր
գին պիտի կորէ :
9 Ու Թէ որ էր ո–էրը Տէրոջը զոհ
մատուցանելու անասուններէն է ,
անոնցմէ բնչ որ Տէրոջը տայ , սուրբ
10 պիտի ըլլայ : Ինքը պիտի չփոխէ ան ,
և աղէկը գէշին հետ կամ գէշը աղէ-
կին հետ չփոխէ . և Թէ որ անասու-
նը անասունի հետ երբէք փոխելու
ըլլայ , ան ատենը ան ընծայուածը
ու անոր փոխանակը սուրբ պիտի
11 ըլլայ : Ու Թէ որ էր ո–էրը Տէ-
րոջը զոհ չմատուցանելու անմաքուր
անասուններէն ըլլայ , ան ատենը
քահանային առջևը պիտի հանէ ան
12 անասունը . Ու քահանան անոր ա-
ղէկութեանը կամ գէշութեանը նա-

յիւղ՝ գին պիտի կտրէ. քահանան
ինչ գին որ կտրէ, անանկ թող
13 ըլլայ։ Եւ թէ որ զանիկայ երբէք
փրկելու ըլլայ, ան առնելը քու
կտրած գնոյդ վրայ հինգերորդ մաս
մը պիտի աւելցնէ։
14 Եւ երբոր մարդ մը իր տունը
Տէրոջը սուրբ ըլլալու համար ընծայէ, ան առնելը քահանան անոր
աղէկութեանը կամ գէշութեանը
նայելով՝ գին պիտի կտրէ. քահանան անոր ինչ գին որ կտրէ, ա-
15 նանկ պիտի կենայ։ Եւ թէ որ
ընծայողը իր տունը փրկելու ըլլայ,
քու կտրած գնոյդ ատակին վրայ
հինգերորդ մաս մը պիտի աւելցընէ, ու տունը անորը պիտի ըլլայ։
16 Եւ եթէ որ մարդ մը իր կալուածքին արտէն ընծայելու ըլլայ Տէրոջը, ան առնելը քու կտրած գինդ
անոր սերմին համեմատ պիտի ըլլայ. մէկ քոռ գարիի սերմի համար՝ յիսուն սիկղ արծաթ ըլլայ։
17 Թէ որ իր արտը Յոբելեան տարիէն
ընծայէ, քու կտրած գնոյդ պէս
18 պիտի կենայ։ Եւ թէ որ իր արտը Յոբելեան տարիէն ետքը ընծայէ, քահանան անոր հետ ատակը
մինչև Յոբելեան տարին ծնացած
տարիներուն նայելով՝ հաշիւ պիտի
ընէ, ու քու կտրած գինէդ վար պիտի
19 իջեցընէ. Եւ թէ որ արտը ընծայողը երբէք փրկելու ըլլայ զանիկայ,
ան առնելը քու կտրած գնոյդ ատակին վրայ հինգերորդ մաս մը աւելցընէ, ու ան արտը պիտի հաստա-
20 տուի անոր։ Եւ թէ որ արտը
չփրկէ, կամ արտը մէկ ուրիշի մը
ծախած ըլլայ, ալ նորէն պիտի չը-
21 փրկուի ան. Հապա արտը՝ երբ
որ Յոբելեան տարին դառնայ,
նուիրուած արտի պէս սուրբ պիտի
ըլլայ Տէրոջը. անոր կալուածքը
քահանայինը պիտի ըլլայ։
22 Եւ թէ որ մէկը Տէրոջը ընծայէ
իր ծախու առած արտը, որ իր կա-
23 լուածքին արտէն չէ, Ան առնելը
քահանան անոր հետ քու կտրած
գնոյդ հաշիւը ընէ մինչև Յոբելեան
տարին, և ան օրը քու կտրած գինդ
սուրբ բանի պէս պիտի տայ Տէ-
րոջը։ Յոբելեան տարին՝ արտը 24
ծախողին՝ այն որուն որ կը վե-
րաբերի գետնի կալուածքը, անոր
պիտի դառնայ։ Եւ քու բոլոր 25
կտրած գիներդ սրբարանին սիկղին
համեմատ պիտի ըլլան. սիկղը քսան
կերատ ըլլայ։

Միայն թէ անասուններուն առ- 26
ջինեակը՝ առջի ծնած ըլլալուն համար
Տէրոջը ըլլալովը, մէկը պիտի չընծայէ ան. թէ արջառ ըլլայ՝ և թէ
ոչխար, Տէրոջն է։ Եւ թէ որ 27
անմաքուր անասուններէն է, քու
կտրած գնոյդ համեմատ պիտի փըր-
կէ ան, ու անոր վրայ հինգերորդ
մաս մը աւելցընէ. և թէ որ չփըր-
կուի, քու կտրած գնովդ թող ծա-
խուի։

Ոեւէ մարդու մը իր բոլոր ունե- 28
ցած մարդոցմէն և անասուններէն ու
իր կալուածքին արտէն Տէրոջը նուի-
րածը պիտի չծախուի ու չփրկուի.
ամէն նուէր ամենասուրբ է Տէրոջը։
Մարդոցմէ նուիրուած նուէր մը 29
չնաւ պիտի չփրկուի, հապա ան-
շուշտ պիտի մեռցուի։

Եւ երկրին բոլոր տասանորդը՝ 30
ըէ՛ երկրին հունտերէն և ըէ ծառե-
րուն պտուղէն՝ Տէրոջն է. անիկայ
սուրբ է Տէրոջը։ Եւ թէ որ մարդ 31
մը իր տասանորդներէն երբէք փրկե-
ուզէ, անոր վրայ հինգերորդ մաս մը
պիտի աւելցընէ։ Եւ արջառներուն 32
ու ոչխարներուն ամէն տասանորդը՝
գաւազանին տակէն ամէն անցնողին
տասներորդը՝ սուրբ պիտի ըլլայ
Տէրոջը։ Ընտիրին ու գէշին մէջտեղը 33
տարբերութիւն պիտի չընէ, ու
չփոխէ ան. և թէ որ երբէք փո-
խելու ըլլայ, ան առնելը ան ալ ա-
նոր փոխանակին ալ սուրբ պիտի ը-
լայ, պիտի չփրկուի։

Տէրոջը՝ Իսրայէլի որդւոցը համար 34
Սինայ լեռը Մովսէսին պատուիրած
պատուիրանքները ասոնք են։

ԳԻՐՔ ԹՈՒՄԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ Տէրը Մովսէսին խօսեցաւ Սինայի անապատը ժողովքի խորանին մէջ՝ անոնց Եգիպտոսի երկրէն ելլելուն երկրորդ տարին երկրորդ ամսուն առաջին օրը՝ ըսելով,
2 Ընէք Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին գումարը, իրենց ազգաւտոհերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ ամէն մէկ արուն իրենց անուններուն թուումը համրելով։
3 Դուն ու Ահարոն Իսրայէլի մէջ բոլոր պատերազմելու կարող եղողները քսան տարեկանէն վեր անոնց գունդերուն համեմատ պիտի համրէք։
4 Եւ ձեր հետը ամէն ցեղէն մէյմէկ մարդ պիտի ըլլայ. անոնց ամէն մէկը իր հօրը տանը իշխանը ըլլայ։
5 Եւ ձեզի հետ կենալու մարդոցը անունները ասոնք են. Ռուբենէն՝
6 Սեդիւրի որդին Եղիսուր, Շմաւոնէն՝ Սուրիսադայի որդին Սաղամիէլ,
7 Յուդայէն՝ Ամինադաբի
8 որդին Նաասոն, Իսաքարէն՝ Սուաղի
9 որդին Նաթանայէլ, Զաբուղոնէն՝ Խելոնի որդին Եղիաբ,
10 Յովսեփի որդւոցմէ Եփրեմէն՝ Ամիուդի որդին Եղիսամա, Մանասէէն՝ Փադասուրի որդին Գամաղիէլ,
11 Բենիամինէն՝ Գեդէոնիի
12 որդին Աբիդան, Դանէն՝ Ամիսադայի
13 որդին Աքիեզեր, Ասերէն՝
14 Եքրանի որդին Փագիէլ, Գադէն՝ Դագուելի որդին Եղիասափ,
15 Նեփթաղիմէն՝ Ենանի որդին Աքիրա։
16 Ասոնք էին ժողովքին կոչեցեալները՝ իրենց հարցը ցեղերուն իշխանները՝ Իսրայէլի հազարապետները։
17 Եւ Մովսէս ու Ահարոն այս էրէնց անուններովը յիշուած մարդիկը առին.
18 եւ երկրորդ ամսուն առաջին օրը բոլոր ժողովքը ժողովեցին, որոնք իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր անոնց անունները մէկ մէկ համրուելով էրէնց
19 Տէրը Մովսէսին ինչպէս որ պատուիրեց, անիկայ Սինայի անապատին մէջ անոնք համրեց։
20 Եւ Իսրայէլի անդրանիկ որդւոյն Ռուբենին որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ ամէն մէկ արուն էրէնց անուններուն թուումը,
21 Ռուբենի ցեղէն համրուածները քառասունուվեց հազար հինգ հարիւր հոգի էին։
22 Շմաւոնի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ ամէն մէկ արուն էրէնց անուններուն թուումը,
23 Շմաւոնի ցեղէն համրուածները յիսունուինը հազար իրեք հարիւր հոգի էին։
24 Գադի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց անուններուն թուումը,
25 Գադի ցեղէն համրուածները քառասունուվեց հազար վեց հարիւր հոգի էին։
26 Յուդայի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց անուններուն թուումը,
27 Յուդայի ցեղէն համրուածները յոթանասունուչորս հազար վեց հարիւր հոգի էին։
28 Իսաքարի որդիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց

29 անուններուն թուովը , Ասաքարի
ցեղէն համրուածները չիսունուչորս
հազար չորս հարիւր հոգի էին :
30 Օվաբադեայի որդիքը իրենց սե-
րունդովը՝ իրենց առհմերուն ու ի-
րենց հարցը տուներուն համեմատ՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պա-
տերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց
31 անուններուն թուովը , Օվաբա-
դեայի ցեղէն համրուածները չի-
սունուեօթը հազար չորս հարիւր
հոգի էին :
32 Յովսեփի որդւոցմէ Եփրեմի որ-
դիքը իրենց սերունդովը՝ իրենց
առհմերուն ու իրենց հարցը տուներ-
ուն համեմատ՝ քսան տարեկանէն
վեր բոլոր պատերազմելու կարող
եղողները՝ էրէնց անուններուն թուով-
33 վը , Եփրեմի ցեղէն համրուածները
քառասուն հազար հինգ հարիւր հոգի
էին :
34 Մանասէի որդիքը իրենց սե-
րունդովը՝ իրենց առհմերուն ու ի-
րենց հարցը տուներուն համեմատ՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պա-
տերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց
35 անուններուն թուովը , Մանասէի
ցեղէն համրուածները երեսունուեր-
կու հազար երկու հարիւր հոգի է-
ին :
36 Բենիամինի որդիքը իրենց սե-
րունդովը՝ իրենց առհմերուն ու ի-
րենց հարցը տուներուն համեմատ՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատե-
րազմելու կարող եղողները՝ էրէնց ա-
37 նուններուն թուովը , Բենիամինի
ցեղէն համրուածները երեսունուհինգ
հազար չորս հարիւր հոգի էին :
38 Դանի որդիքը իրենց սերունդովը՝
իրենց առհմերուն ու իրենց հարցը
տուներուն համեմատ՝ քսան տարե-
կանէն վեր բոլոր պատերազմելու
կարող եղողները՝ էրէնց անուններուն
39 թուովը , Դանի ցեղէն համրուած-
ները վաթսունուհինգ հազար եօթը
հարիւր հոգի էին :
40 Ասերի որդիքը իրենց սերունդովը՝
իրենց առհմերուն ու իրենց հարցը
տուներուն համեմատ՝ քսան տարե-
կանէն վեր բոլոր պատերազմելու
կարող եղողները՝ էրէնց անուններուն
թուովը , Ասերի ցեղէն համրուած- 41
ները քառասունմէկ հազար հինգ
հարիւր հոգի էին :
42 Նեփթաղիմի որդիքը իրենց սե-
րունդովը՝ իրենց առհմերուն ու ի-
րենց հարցը տուներուն համեմատ՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պա-
տերազմելու կարող եղողները՝ էրէնց
43 անուններուն թուովը , Նեփթա-
ղիմի ցեղէն համրուածները չի-
սունուեօթը հազար չորս հարիւր
հոգի էին :
44 Ասոնք են անոնք համրուած հոգի-
ները , որ Մովսէս , Ահարոն ու
Իսրայէլի իշխանները համրեցին . ան-
իշխանները տասներկու մարդիկ էին ,
ամէն մէկը իր հայրերուն տանը
կողմէն :
45 Այսպէս Իսրայէլի որ-
դւոցը ամէնը իրենց հարցը տուներ-
ուն համեմատ՝ Իսրայէլի մէջ քսան
տարեկանէն վեր բոլոր պատերազ-
մելու կարող եղողները համրուե-
46 ցան . Եւ բոլոր համրուածները վեց
հարիւր իրեք հազար հինգ հարիւր
չիսուն հոգի էին :
47 Բայց Ղեւտացիները իրենց հայ-
րերուն ցեղովը ասոնց հետ չհամ-
48 րուեցան . Որովհետեւ Տէրը խօսեր էր
49 Մովսէսին՝ ըսելով , Միայն Ղե-
ւտացւոց ցեղը պիտի չհամրես , և
Իսրայէլի որդւոցը հետ անոնց գու-
մարը պիտի չառնես . Բայց դուն 50
Ղեւտացիները վկայութեան խորա-
նին ու անոր բոլոր կարասիներուն
և անոր վերաբերեալ բոլոր բանե-
րուն վերակացու պիտի դնես . ա-
նոնք պիտի վերցընեն խորանը ու
անոր բոլոր կարասիները , և անոր
սպասաւորութիւնը անոնք պիտի ը-
նեն . ու խորանին բոլորտիքը ա-
նոնք պիտի բանակին : Եւ խորա- 51
նին չուելու առենը՝ Ղեւտացիները
վար պիտի առնեն ան , ու խորանին
իջեւան ընելու առենը՝ Ղեւտացիները
պիտի կանգնեն ան . և անոր մօտե-
ցող օտարականը պիտի մեռցուի :
Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց դու- 52
դերովը ամէն մէկը իր բանակին
քովը ու ամէն մէկը իր դրօշակին
քովը իջեւան պիտի ընեն : Բայց 53
Ղեւտացիները վկայութեան խորա-

նին բոլորտիքը պիտի բանակին, որ Իսրայէլի որդւոցը ժողովքին վրայ բարկութիւն չգայ. ու Ղեւտացիները վկայութեան խորանին 54 պահպանութիւնը պիտի ընեն: Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը Մովսէսին ամէն պատուիրածին պէս ըրին, անանկ ըրին:

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով, Իսրայէլի որդւոցը ամէն մէկը իր դրօշակին քովը իրենց հայրերուն տանը նշանովը իջևան պիտի ընեն. ժողովքի խորանին դիմացը շուրջանակի իջևան ընեն:
3 Եւ առջևի կողմը՝ դէպ ի արևելք իջևան ընողները Յուդայի բանակին զօրքերը ըլլան իրենց գունդերուն կարգովը. և Ամինադաբի որդին Նաասոն Յուդայի որդւոցը
4 իշխան պիտի ըլլայ: (Եւ անոր համրուած զօրքը եօթանասունչորս հազար վեց հարիւր հոգի էին:)
5 Եւ անոր քովը իջևան ընողները Իսաքարի ցեղը պիտի ըլլայ. և Սուգարի որդին Նաթանայէլ Իսաքարի որդւոցը իշխան պիտի ըլլայ:
6 (Եւ անոր համրուած զօրքը հինգուչորս հազար չորս հարիւր հոգի էին:)
7 Յետը Զաբուղոնի ցեղը. և Հելոնի որդին Եղիաբ Զաբուղոնի
8 որդւոցը իշխան պիտի ըլլայ: (Եւ անոր համրուած զօրքը հիսունեօթը հազար չորս հարիւր հոգի
9 էին:) Յուդայի բանակին մէջ համրուածներուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր ութսունվեց հազար չորս հարիւր հոգի էին:) Առնք առջևէն պիտի ըլլան:
10 Հարաւային կողմը՝ Ռուբենի բանակին դրօշակը պիտի ըլլայ՝ իրենց գունդերուն կարգովը. և Ռուբենի որդւոցը իշխան՝ Սեդիւրի
11 որդին Եղիսուր պիտի ըլլայ: (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասունվեց հազար հինգ հարիւր հոգի էին:)
12 Եւ անոր քովը իջևան ընողները Շմաւոնի ցեղը պիտի ըլլայ. ու Շմաւոնի որդւոցը իշխան՝ Սուրիսադայի որդին Սաղամիէլ պիտի
13 ըլլայ: (Եւ անոր համրուած զօրքը հիսունինը հազար երկու հարիւր հոգի էին:)
14 Ու Գադի ցեղը. և Գադի որդւոցը իշխան՝ Հագուհէլի որդին Եղիասափ պիտի
15 ըլլայ: (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասունհինգ հազար վեց հարիւր հոգի էին:)
16 Ռուբենի բանակին մէջ համրուածներուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր հիսունմէկ հազար չորս հարիւր հոգի էին:) Եւ երկրորդ աստնք պիտի ըլլան:
17 Յետքը Ղեւտացւոց բանակին հետ՝ բանակներուն մէջտեղը ժողովքի խորանը պիտի ըլլայ. ամէն մարդ իր տեղը իրենց դրօշակներուն քովը իջևան ըրած նուն պէս պիտի ըլլան:
18 Արևմտեան կողմը՝ Եփրեմի բանակին դրօշակը պիտի ըլլայ իրենց գունդերուն կարգովը. ու Եփրեմի որդւոցը իշխան՝ Ամիուդի որդին
19 Եղիսամա պիտի ըլլայ: (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասուն հազար հինգ հարիւր հոգի էին:)
20 Անոր քովը Մանասէի ցեղը. ու Մանասէի որդւոցը իշխան՝ Փադասուրի որդին Գամալիէլ պիտի ըլլայ:
21 (Եւ անոր համրուած զօրքը երեսունևերկու հազար երկու հարիւր հոգի
22 էին:) Ու երրորդ Բենիամինի ցեղը. և Բենիամինի որդւոցը իշխան՝ Գեդէոնիի որդին Աբիդան պիտի
23 ըլլայ: (Եւ անոր համրուած զօրքը երեսունհինգ հազար չորս հարիւր հոգի էին:) Եփրեմի բանակին
24 մէջ համրուածներուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր ութը հազար հարիւր հոգի էին:) Եւ երրորդ աստնք պիտի ըլլան:
25 Հիւսիսային կողմը՝ Դանի բանակին դրօշակը պիտի ըլլայ իրենց գունդերուն կարգովը. և Դանի որդւոցը իշխան՝ Ամիսադայի որդին Աքիեզը պիտի ըլլայ:
26 (Եւ անոր համրուած զօրքը վաթսունևերկու հազար եօթը հարիւր հոգի էին:)
27 (Եւ անոր քովը իջևան ընողները Աշերի ցեղը պիտի ըլլայ. ու Աշերի որդւոցը իշխան՝ Ոքրանի որդին

28 Փաղիէլ պէտէ ըլաւ : (Եւ անոր
համրուած զօրքը քառասունուհինգ
հազար հինգ հարիւր հոգի էին :)
29 Ու Էֆրէմի ցեղը՝ Ամիհուդի յեղը. ու
Ամիհուդի որդւոցը իշլաման՝ Ենա-
նի որդին Ազիրէ պէտէ ըլաւ :
30 (Եւ անոր համրուած զօրքը յի-
սունուերկք հազար չորս հարիւր հո-
31 գի էին : Ասանկ բանակին մէջ համ-
րուածներուն ամէնը՝ հարիւր յի-
սունուեօթը հազար վեց հարիւր հո-
գի էին :) Ասոնք իրենց զօրավարնե-
րուվը ամէնուն առաջին ետևէն պիտի չըւեն :
32 Իսրայէլի որդւոցմէ իրենց հայրե-
րուն տուներուվը համրուածները ա-
սոնք են. բանակներուն մէջ համ-
րուածներուն ամէնը իրենց գունդե-
րուն կարգովը՝ վեց հարիւր իրիք
հազար հինգ հարիւր յիսուն հոգի
33 էին : Ասոնց Ղեւտացիները չհամ-
րուեցան Իսրայէլի որդւոցը հետ,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա-
34 տուիրեր էր : Եւ Իսրայէլի որդի-
քը Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պա-
տուիրածին պէս ըրին. այսպէս ի-
րենց դրօշակներուվը իջևան կ'ընէին,
ու այսպէս անոնք ամէն մէկերնին ի-
րենց տոհմերուն կարգովը և իրենց
հայրերուն տուներուվը կը չուէին :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ Ահարոնին ու Մովսէսին ազգա-
բանութիւնը սա է, Տէրոջը Մով-
սէսին հետ Սինայ լեռանը վրայ խօ-
2 սած օրը : Եւ Ահարոնի որդւոցը
անուններըը սոնք են. անդրանիկը
Նադաբ և Աբիհուդ, Եղիազար ու
3 Իթամար : Սոնք էին Ահարոնի
որդւոցը՝ քահանաներուն անուններըը՝
որ օծուած օրհնուած էին քահանա-
4 յութիւն ընելու : Եւ Նադաբ
ու Աբիհուդ Սինայի անապատին մէջ
Տէրոջը առջևը օտար կրակ մատու-
ցած ատեննին մեռան Տէրոջը առ-
ջևը, ու անոնք որդի չունէին. և
Եղիազար ու Իթամար իրենց հօրը
Ահարոնին առջևը քահանայութիւն
ըրին :
5 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը-
6 սելով, Ղեւիին ցեղը մօտեցուր, ու
զանոնք Ահարոն քահանային առջևը
կայնեցուր՝ որ անոր սպասաւորու-
7 թիւն ընեն : Եւ անոր պահպա-
նութիւնը՝ ու բոլոր ժողովքին
պահպանութիւնը ժողովքի խորա-
նին առջևը պիտի պահեն խորանին
8 պաշտօնը ընելով : Եւ ժողովքի
խորանին բոլոր կարասիներըը ու
Իսրայէլի որդւոցը պահպանութիւնը
պիտի պահեն՝ խորանին պաշտօնը
9 ընելով : Եւ Ահարոնին ու անոր
որդւոցը պիտի տաս Ղեւտացիները.
սոսնք Իսրայէլի որդւոցմէն բոլորո-
10 վին անոր տրուած են : Եւ Ա-
հարոնը ու անոր որդիները իրենց քա-
հանայական պաշտօնը կատարելու
պիտի կարգես. և մօտեցող օտա-
րականը պիտի մեռցուի :
11 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
12 սելով, Եւ ես ահա Իսրայէլի որ-
դւոցը մէջէն Ղեւտացիները առի,
Իսրայէլի որդւոցը մէջ ամէն մօրը
արգանդը բացող առջինեկին տեղը,
ուստի Ղեւտացիները իմս պիտի ըլ-
13 լան : Զանգի ամէն առջինեկը իմս
է. երբոր Եգիպտոսի երկրին մէջ
բոլոր առջինեկները զարկի, Իսրա-
յէլի մէջ բոլոր առջինեկները մարդէն
մինչև անասուն սրբեցի ինծի. ա-
նոնք իմս պիտի ըլլան. ես եմ Տէ-
րը :
14 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին
Սինայի անապատին մէջ՝ ըսելով,
15 Ղեւիի որդիքը իրենց հայ-
րերուն տուներուն և իրենց ազգատոհ-
մերուն նայելով. մէկ ամսականէն
վեր եղող ամէն արուն պիտի համ-
րես : Եւ Մովսէս Տէրոջը խօսքին
16 համեմատ համրեց զանոնք՝ ինչպէս
որ իրեն պատուիրուեցաւ : Եւ
17 Ղեւիի որդիքը իրենց անուններովը
սոսնք էին. Գերսոն և Կահաթ ու
Մերարի : Եւ Գերսոնի որդւոցը
18 անուններըը իրենց տոհմերովը սոսնք
են. Լիբնի ու Սեմէի : Եւ Կա-
հաթի որդիքը իրենց տոհմերովը՝
Ամրամ և Յսհար, Քեբրոն ու
Ոզիէլ էին : Եւ Մերարիի որ-
դիքը իրենց տոհմերովը՝ Մոողի ու
Մուսի էին. Ղեւտացւոց տոհմերըը
իրենց հարցը տուներուն համեմատ
սոսնք են :

21 Վերսոնէն՝ Լըբնեանց տոհմը և Ամռեանց տոհմը եղաւ. Վերսո-
22 նեանց տոհմերը ասոնք են: Ն՚ոնոյմ համրուածները՝ մէկ ամսա-
կանէն վեր եղող բոլոր արուներուն թուոյն համեմատ համրուածները՝
եօթը հազար հինգ հարիւր հոգի
23 էին: Վերսոնեանց տոհմերը խո-
րանին հետևի կողմը դէպ՚ի արև-
24 մուտք իջևան պիտի ընեն: Ն՚ե-
Վերսոնեանց հօրը տանը իշխանը՝
Լաելի որդին Եղիասափ պիտի ը-
25 լայ: Ն՚ե ժողովքի խորանին մէջ
Վերսոնին որդւոյը պահպանու-
թեանը յանձնած բաները ասոնք էին.
խորանը ու վրանը՝ անոր ծածկոյը
և ժողովքի խորանին դրանը վարա-
26 գոյրը, խորանին և սեղանին բո-
լորտիքը եղած սրահին վարագուր-
ները, և սրահին դրանը վարա-
գոյրը, և անոր ամէն գործին հա-
մար եղած չուաններըը:
27 Ն՚ե Կահաթէն Ամրամեանց տոհ-
մը՝ ու Յսահառեանց տոհմը՝ և Վնե-
բրոնեանց տոհմը՝ ու Ոզիելեանց տոհ-
մը եղաւ. Կահաթեանց տոհմերը
28 ասոնք են. Մէկ ամսականէն վեր ե-
ղող բոլոր արուները էրէնց թուոյն
համեմատ՝ ութը հազար վեց հարիւր
հոգի էին, որ սրբարանին պահպա-
29 նութիւնը կ՚ընէին: Կահաթին
որդւոյը տոհմերը խորանին հարա-
ւային կողմը իջևան պիտի ընեն:
30 Ն՚ե Կահաթեանց տոհմերուն հօրը
տանը իշխանը՝ Ոզիելի որդին Եղի-
31 սափան ըլլայ: Ն՚ե անոնց պահպա-
նութիւնը յանձնած բաները ասոնք
էին. տապանակը՝ ու սեղանները՝
ընդառ հոգին սեղանը՝ և աշտանակը՝
ու սեղանները՝ և սրբարանին գոր-
ծիքները՝ որոնցմով պաշտօն կ՚ընեն,
և վարագոյրը ու անոր վերաբերեալ
32 ամէն բաները: Ն՚ե Ոլեազարայ
իշխանութեան իշխանը՝ Ն՚հարոն քա-
հանային որդին Եղիազար պիտի
ըլլայ, որ սրբարանին պահպանու-
թիւնը ընողներուն վրայ վերակա-
ցու պիտի ըլլայ:
33 Մերարիէն՝ Մոողեանց տոհմը և
Մուսեանց տոհմը եղաւ. ասոնք են
34 Մերարիին տոհմերը: Ն՚ե անոնց
համրուածները մէկ ամսականէն վեր
եղող բոլոր արուները էրէնց թուոյն
համեմատ՝ վեց հազար երկու հարիւր
հոգի էին: Ն՚ե Մերարեանց տոհ- 35
մերուն հօրը տանը իշխանը՝ Ն՚ուրիէլ քեհէլի որդին Սուրիէլ ըլլայ. սոոնք
խորանին հիւսիսային կողմը իջևան
պիտի ընեն: Ն՚ե Մերարիի որ- 36
դւոցը պահպանութեանը յանձնուած
բաները սոոնք էին. խորանին տախ-
տակները՝ ու անոր նիգերը՝ և սիւ-
ները՝ ու խարխհներըը՝ և անոր բո-
լոր գործիքները՝ ու անոր վերաբե-
րեալ ամէն բաները, Ն՚ե շուրջա- 37
նակի սրահին սիւներըը՝ անոնց խա-
րիսխներըը՝ և ցցերը՝ ու անոնց
չուաններըը:
Ն՚ե խորանին առջևի կողմը՝ այ- 38
սինքն ժողովքի խորանին առջևը դէպ
՚ի արևելք իջևան ընողները՝ Մով-
սէս ու Ն՚հարոն և անոր որդիքը
պիտի ըլլան, որ սրբարանին պահ-
պանութիւնը Իսրայէլի որդւոյը
պահպանութեանը համար պահպա-
նեն. ու մօտեցող օտարականը պէ-
տի մեռցուի: ՚Ի՚սրայէլի բոլոր 39
համրուածները՝ որոնք իրենց տոհ-
մերով Տէրոջը խօսքին համեմատ՝
Մովսէս ու Ն՚հարոն համրեցին, մէկ
ամսականէն վեր եղող բոլոր արու-
ները քսաներկու հազար էին:
Ն՚ե Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Իս- 40
րայէլի որդւոյը մէկ ամսականէն վեր
բոլոր առջինեակ արուներըը համրէ,
ու անոնց անուններուն թիւը ձօ:
Ն՚ե Իսրայէլի որդւոյը բոլոր առջի- 41
նեկներուն փոխարէն՝ ՚Ի՚սրայէլները
պիտի առնես ինծի համար. ես եմ
Տէրը. ու ՚Ի՚սրայէլի անասունները՝
Իսրայէլի որդւոյը անասուններուն
բոլոր առջինեկներուն տեղը: Ն՚ե 42
Մովսէս համրեց Իսրայէլի որդւոյը
բոլոր առջինեկները՝ ինչպէս որ Տէ-
րը իրեն պատուիրեց: Ն՚ե բոլոր 43
առջինեկ արուները էրէնց անուննե-
րուն թուոյն համեմատ՝ մէկ ամսա-
կանէն վեր համրուողները քսաներ-
կու հազար երկու հարիւր եօթանա-
սունեւիրեք հոգի էին:
Ն՚ե Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ 44
ըսելով, Իսրայէլի որդւոյը մէջ ա- 45

մէն առջինիներուն տեղը՝ Ղևտացիները, և անոնց անասուններուն տեղը՝ Ղևտացւոց անասունները առ, որ Ղևտացիները իմ ըլլան. ես եմ
46 Տէրը։ Եւ Ղևտացւոց ընթեն առնելնաց՝ Իսրայէլի որդւոցը երկու հարիւր հօթանասունուվրնք առջիներուն վրկանք ընդունելու համար,
47 Պարտ գլուխ հինգ սիկղ պիտի առնես. սրբարանին սիկղին համեմատ պիտի առնես. մէկ սիկղը քսան կերա
48 տատ է։ Եւ անոնց մէջ աւելցածներուն վրկանքին ստակը Ահարոնին
49 ու անոր որդւոցը տաս։ Եւ Մովսէս Ղևտացիներով վրկուածներուն աւելցածներէն վրկանքին ստակը
50 առաւ։ Իսրայէլի որդւոցը առջինեներէն սրբարանին սիկղին համեմատ՝ հազար երկը հարիւր վեթասուն
51 ուհինգ սիկղ արծաթ առաւ։ Եւ Մովսէս Տէրոջը խօսքին պէս վրկուածներուն ստակը Ահարոնին ու անոր որդւոցը տուաւ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։

ԳԼ. Դ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով, Ղևիի որդւոցը մէջէն Կահաթի որդւոցը գումարը առ՝ իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն համեմատ.
3 երեսուն տարեկանէն վեր մինչև հիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու համար գունդին մէջ ամէն մտնողը համրէս։
4 Ժողովքի խորանին մէջ Կահաթի որդւոցը պաշտօնը ամենասուրբ բա
5 ները պիտի ըլլան։ Եւ երբոր բանակը ջուխելու ըլլայ, Ահարոն ու անոր որդիքը պիտի գան, ու ծածկոցին վարագոյրը իջեցընեն, և անով վկայութեան տապանակը ծած
6 կեն։ Եւ թէհաշի մորթերէ ծածկոցը անոր վրայ պիտի դնեն, ու անոր վրայ բոլորովին կապուտակ լաթ մը տարածեն, և անոր ձողերը պիտի
7 անցընեն։ Եւ առաջաւորութեան սեղանին վրայ կապուտակ լաթ մը տարածեն, ու անոր վրայ սկուտեղները և խնկամաններն ու գաւաթները և թափելու նուէր մատուցանելու բաժակները պիտի դնեն, ու հանապազօրեայ հացերը անոր վրայ պիտի ըլլան. Եւ անոնց 8
վրայ կրկնակի կարմիրէ լաթ մը տարածեն, ու թէհաշի մորթերէ ծածկոցով ծածկեն ան. և անոր ձողերը անցընեն։ Եւ կա- 9
պուտակ լաթ մը առնեն, ու ծածկեն լոյսի աշտանակը՝ և անոր ճրագները՝ ու անոր ուներլինելը՝ և բազմակալները՝ ու անոր բոլոր եղեամներըը՝ որոնցմով կը ծառայեն անոր. Եւ զանիկայ իր ամէն գոր- 10
ծիքներովը թէհաշի մորթերէ ծածկոցի մը մէջ դնեն, ու լծակի մը վրայ դնեն ան։ Եւ ոսկի սե- 11
ղանին վրայ կապուտակ լաթ մը տարածեն, ու թէհաշի մորթերէ ծածկոցով մը ծածկեն ան. և անոր ձողերը անցընեն։ Եւ 12
սրբարանին պաշտօնին գործածուած բոլոր գործիքները պիտի առնեն, ու կապուտակ լաթի մը մէջ փաթթեն, և թէհաշի մորթերէ ծածկոցով ծածկեն զանիկայ, ու լծակի մը վրայ դնեն։ Եւ 13
ոջխէղէն սեղանէն մոխիրները հանելով՝ անոր վրայ ծիրանեգոյն լաթ տարածեն, Եւ անոր վրայ պաշտո- 14
նին համար գործածուած անոր բոլոր գործիքները՝ այսինքն կրակի ամաններըը՝ մսահաններըը՝ ու թիակներըը՝ և կոնքերըը (սեղանին բոլոր գործիքներըը) ան ըրնէն վրայ դնեն, ու անոր վրայ թէհաշի մորթերէ ծածկոց մը տարածեն. և անոր ձողերը անցընեն։ Եւ Ահարոն 15
ու անոր որդիքը բանակին ջուած աւեներըը՝ սրբարանը ու սրբարանին բոլոր կարասիներըը ծածկելը լմընցընեն. ու ետքը Կահաթին որդիքը պանոն վերցընելու գան. բայց սուրբ բաներուն չդպչին՝ որ չմեռնին. Կահաթի որդւոցը բնեռներըը աւոնք պիտի ըլլան ժողովքի խորանին մէջ։
Եւ Ահարոն քահանային որդին 16
Եղիազար լոյսի եղին՝ ու անուշահոտ խունկին՝ և հանապազօրեայ հացի ընծային՝ ու օծման եղին վրայ վերակացու պիտի ըլլայ. և բոլոր խորանին ու անոր մէջի ամէն

բանՔրուն , սրբարանին ու անոր կարասիներուն վրայ վերակացու ըլլայ :

17 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
18 Ահարոնին՝ ըսելով , Իսրայէլ
ջէն Ղահաթեանց տոհմերուն ցեղը
19 մի՛ կորնցընէք . Հայց անոնց ա-
սանկ ըրէք՝ որ ամենասուրբ բան-
րուն մօտեցած ատեննին ողջ մնան
ու չմեռնին . Ահարոն ու իր որդի-
քը գան , ու անոնց ամէն մէ-
կուն իր պաշտօնը ու իր բեռը որո-
20 շեն : Ու երբոր սուրբ բանները կը
ծածկեն , անոնք տեսնելու համար
ներս չմտնեն՝ որ չմեռնին :
21 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
22 սելով , Նաև Կերսոնի որդւոցը
գումարը ա՛ռ՝ իրենց հարցը տուն-
րուն ու իրենց տոհմերուն համե-
23 մատ . Երսուն տարեկանէն վեր
մինչև հիսուն տարեկանը՝ ժողովքի
խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու
համար՝ գունդին մէջ ամէն մտնողը
24 ները պիտի համրես : Կերսոնեանց
տոհմերուն ծառայելու ու բեռ վեր-
25 ցընելու պաշտօնը սա է . Անոնք պի-
տի վերցընեն խորանին վարագուր-
ները՝ ու ժողովքի խորանը՝ անոր
ծածկոյը՝ ու անոր վրայի թէհաշի
ծածկոյը՝ և ժողովքի խորանին դռ-
26 րանը վարագոյրը . Ու խորանին ու
սեղանին բոլորտիքը եղած սրահին
վարագուրները՝ ու սրահը մտնելու
դրան վարագոյրը՝ ու անոնց չու-
անները՝ ու անոնց պաշտօնին բոլոր
գործիքները պէտք վերցընեն . ու ա-
ռնց հարկաւոր եղած բոլոր սպա-
սաւորութիւնները պիտի ընեն :
27 Կերսոնեանց որդւոցը բոլոր պաշ-
տօնը՝ իրենց ամէն բեռներուն ու ի-
րենց ամէն պաշտօններուն համար՝
Ահարոնին ու անոր որդւոցը հրա-
մանով պիտի ըլլայ . և անոնց բոլոր
բեռները անոնց պահպանութեանը
28 յանձնէք : Կերսոնեանց որդւոցը
տոհմերուն պաշտօնը սա պիտի ըլլայ
ժողովքի խորանին մէջ . և անոնց
պահպանութիւնը Ահարոն քահա-
նային որդւոյն Իթամարին ձեռքին
տակը պիտի ըլլայ :
29 Մերարիի որդիքն ալ համ-
րես , իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուներուն համեմատ . Եր- 30
սուն տարեկանէն վեր մինչև հիսուն
տարեկանը՝ ժողովքի խորանին ծա-
ռայութիւնը ընելու համար գուն-
դին մէջ ամէն մտնողները համրես :
Ու ժողովքի խորանին մէջ անոնց 31
ամէն պաշտօններուն համեմատ՝ ա-
նոնց յանձնուած բեռները սա՛նք
են . խորանին տախտակները , ու
անոր նիգերը , և անոր սիւները ու
խարիսխները , Ու շուրջանակի սրա- 32
հին սիւները ու անոնց խարիսխները
և ցիցերը ու չուաններըը՝ անոնց ամէն
գործիքներովը և անոնց ամէն պաշ-
տօնովը . անոնց պահպանութեան-
նը բեռները եղած գործիքները ա-
նուններովը պիտի յանձնէք անոնց :
Սա է Մերարիի որդւոցը տոհմերուն 33
պաշտօնը ժողովքի խորանին մէջ՝
իրենց բոլոր պաշտօններուն համե-
մատ՝ Ահարոն քահանային որդւոյն
Իթամարին ձեռքին տակը :
Ու Մովսէս ու Ահարոն և ժողով- 34
քին իշխանները համրեցին Ղահա-
թեանց որդիները անոնց տոհմերուն
ու անոնց հարցը տուներուն համե-
մատ , Երսուն տարեկանէն վեր 35
մինչև հիսուն տարեկանը՝ ժողովքի
խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու
համար գունդին մէջ ամէն մտնող-
ները . Ու անոնց համրուածները ի- 36
րենց տոհմերովը երկու հազար եօթը
հարիւր հիսուն հոգի էին : Անոնք 37
են ժողովքի խորանին բոլոր ծառա-
յութիւնը ընող Ղահաթեանց տոհ-
մերուն համրուածները , որ Մովսէս
ու Ահարոն համրեցին , ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին ձեռքովը պատուի-
րեր էր :
Ու Կերսոնի որդւոցը համրուած- 38
ները իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուներուն համեմատ , Եր- 39
սուն տարեկանէն վեր մինչև հի-
սուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին
մէջ ծառայութիւն ընելու համար
գունդին մէջ ամէն մտնողները
համրուեցան . Ու անոնց համրուած- 40
ները իրենց տոհմերուն ու իրենց
հարցը տուներուն համեմատ՝ երկու
հազար վեց հարիւր հիսուն հոգի

41 էին : Ասոնք են ժողովքի խորանին մէջ բոլոր ծառայութիւն ընող Գերսոնի որդւոցը տոհմերէն համրուածները , որ Մովսէս ու Ահարոն համրեցին՝ Տէրոջը պատուիրածին պէս :

42 Ու Մերարիի որդւոցը տոհմերուն համրուածները իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն
43 համեմատ , Երսուն տարեկանէն վեր մինչև հիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին մէջ ծառայութիւն ընելու
44 համար գունդին մէջ ամէն մտնողները համրուեցան , Ու անոնց համրուածները իրենց տոհմերովը՝ իրեք հազար երկու հարիւր հոգի էին :
45 Ասոնք են Մերարիի որդւոցը տոհմերուն համրուածները , որ Մովսէս ու Ահարոն համրեցին , ինչպէս որ Տէրը պատուիրեր էր Մովսէսին ձեռքովը :

46 Ամբողջ բոլոր համրուածները՝ որ Մովսէս ու Ահարոն և Իսրայէլի իշխաններուն համրեցին իրենց տոհմերուն ու իրենց հարցը տուներուն
47 համեմատ , Երսուն տարեկանէն վեր մինչև հիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորանին մէջ պաշտօնը ու բեռ կրելու ծառայութիւնը ընելու ամէն
48 մտնողները , Այսինքն անոնց համրուածները ութը հազար հինգ հարիւր ութսուն հոգի էին :
49 Անոնք Տէրոջը պատուիրածին պէս համրուեցան Մովսէսին ձեռքովը , ամէն մէկը իր պաշտօնին ու իր բեռին նայելով . այսպէս համրուեցան անոնք , ինչպէս որ Տէրը պատուիրեց Մովսէսին :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Հրամայէ որ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ բանակէն դուրս ձգեն ամէն բորոտը և ամէն ծորումի ունեցողը՝ ու մեռելէ մը ամէն անմաքուր եղողը .
3 Արուն ալ էգն ալ դուրս ձգեցէք . բանակէն դուրս պիտի ձգէք անոնք , որ չպղծեն իրենց բնակութիւնները՝ որոնց մէջտեղը ես կը բնակիմ :
4 Ու Իսրայէլի որդիքը այնպէս ըրին , ու բանակէն դուրս ձգեցին զանոնք . ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին խօսեցաւ , անանկ ըրին Իսրայէլի որդիքը :

5 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
6 ըսելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ՝ Երբոր մարդ մը կամ կնիկ մը մարդոց ամէն մեղքերէն մէկը գործելով՝ Տէրոջը դէմ մեղանչէ , ու ատ
7 անձը յանցաւոր ըլլայ , Ան ատենը իր ըրած մեղքը պիտի խոստովանի , և անիկայ իր ըրած վնասը լման պիտի հատուցանէ , ու անոր վրայ հինգերորդ մաս մը աւելցնէ , ու զանիկայ վնասը քաշողին պիտի տայ :
8 Ու թէ որ ան ըրած վնասուն մէկ ազգականն ալ չըլլայ , որուն ան վնասը հատուցուի , ան ատենը՝ եղած վնասը Տէրոջը հատուցուելով՝ քահանային պիտի ըլլայ , բայց ի՛ քաւութեան խոյէն , որով ան յանցաւոր մարդուն համար քաւութիւն
9 պիտի ըլլայ : Իսրայէլի որդւոցը բոլոր սուրբ բաներուն ամէն ընծան որ կը բերեն քահանային , անոր պիտի ըլ-
10 լայ : Ու ամէն մէկուն սուրբ բաները անոր պիտի ըլլան . ամէն մարդ՝ ինչ որ տայ քահանային , անոր ըլլայ :

11 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը-
12 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց , Եթէ որ մարդու մը կնիկը խոտորի ու անոր անհաւատարմութիւն ընէ ,
13 Ու մէկը անոր հետ պառկելով գուզաւորի , ու անոր էրիկը տեսած չըլլալով՝ քօնը գաղտուկ ձնայ , և անոր պղծուած ատենը՝ տեանող մը չըլլայ , ու կնիկը չբռնուի ,
14 Ու էրկանը վրայ նախանձաւորութեան ոգի գալով՝ իր կնկանը պղծուելուն համար նախանձի . կամ կնիկը պղծուած չըլլալով՝ էրկանը վրայ նախանձաւորութեան
15 ոգի գայ՝ ու նախանձի , Ան ատենը ան մարդը իր կնիկը քահանային պիտի բերէ , և անոր ընծային համար՝ գարիի ալիւրէն արդուին տասներորդ բաժինը պիտի բերէ . եղ պիտի չթափէ անոր վրան՝ ո՛չ ալ կնդրուկ դնէ վրան , ինչու որ նախանձաւորութեան ընծայ մըն է ան ,

յիշատակի ընծայ՝ որ մեղքը կը յի-
16 շատակէ : Եւ քահանան ինիկը պիտի մօտեցընէ , ու Տէրոջը առջեւը
17 կայնեցընէ : Եւ քահանան հողէ ամանով սուրբ ջուր պիտի առնէ . ու քահանան խորանին յատակը եղած հողէն պիտի առնէ , և ջուրին
18 մէջը դնէ : Եւ քահանան Տէրոջը առջեւը պիտի կայնեցընէ ինիկը , ու ինկանը գլուխը բանայ , և յիշատակի ընծան՝ այսինքն նախանձաւորութեան ընծան անոր ձեռքը պիտի տայ . ու անէծքին լեղի ջուրը քահանան իր ձեռքը պիտի ունենայ .
19 Եւ քահանան անոր երդում ընել պիտի տայ , ու ըսէ ինկանը , Թէ որ մարդ մը քեզի հետ չպառկեցաւ , և թէ որ քու էրկանդ անհաւատարմութիւն ընելով չպղծուեցար , անէծքին աս լեղի ջուրը քեզի վնաս
20 մը չընէ . Բայց թէ որ քու էրկանդ անհաւատարմութիւն ընելով՝ պղծուեցար , և քու էրիկէդ զատ ուրիշ մարդ մը քեզի հետ պառկեցաւ ,
21 (Ան ատենը քահանան ինկանը անէծքի երդում ընել պիտի տայ , և քահանան ինկանը պիտի ըսէ , Տէրը քեզ քու ժողովուրդիդ մէջտեղը՝ անէծքի ու երդումի համար պիտի դնէ , երբոր Տէրը քու զիստդ փտեցընէ՝ ու քու փորդ
22 ուռեցընէ . Եւ աս անէծքին ջուրը քու աղիքներուդ մէջ պիտի երթայ , որ քու փորդ ուռեցընէ , ու քու զիստդ փտեցընէ . և ինիկը պիտի ըսէ , Ամէն՝ ամէն :
23 Եւ քահանան աս անէծքները գիրքի մը մէջ պիտի գրէ , ու ան լեղի ջրովը
24 պիտի սրբէ : Եւ անէծքին լեղի ջուրը ան ինկանը պիտի խմցընէ . ու անէծքին ջուրը անոր ներսի դին պիտի երթայ՝ լեղի ըլլալ համար :
25 Եւ քահանան ինկանը ձեռքէն նախանձաւորութեան ընծան պիտի առնէ , ու Տէրոջը առջեւը երերցընէ ընծան , և սեղանին
26 մօտեցընէ ան : Եւ քահանան ընծային իր ձեռքը լեցուն պիտի առնէ յիշատակի համար , ու սեղանին վրայ պիտի այրէ ան . ու ետքը ան ջուրը ինկանը պիտի խմցընէ :
27 Եւ ջուրը անոր խմցընելէն ետև՝ թէ որ անբիծ պղծուած է , ու իր էրկանը անհաւատարմութիւն ըրած է , անէծքին ջուրը լեղի ըլլալով՝ երբոր մտնէ անոր ներսի դին , անոր փորը պիտի ուռեցնայ , ու անոր զիստը փտի , և ինիկը իր ժողովուրդին մէջը անիծեալ պիտի ըլլայ :
28 Եւ թէ որ ինիկը պղծուած չըլլալով մաքուր է , ձեռաս պիտի չկրէ , ու զաւակ պիտի ծնանի :
29 Նախանձաւորութեան օրէնքը աս է , երբոր ինիկ մը իր էրկանը անհաւատարմութիւն ընելով՝ պղծուի ,
30 Կամ երբոր մարդու մը վրայ նախանձաւորութեան ոգի գայ՝ ու իր ինկանը վրայ նախանձի , Տէրոջը առջեւը պիտի կայնեցընէ ինիկը , և քահանան կատարէ աս բոլոր օրէնքը անոր վրայ . Եւ ան մարդը ա-
31 զատ պիտի ըլլայ յանցանքէն , և ինիկը իր յանցանքը պիտի կրէ :

ԳԼ . Ց

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց , Թէ որ մարդ մը կամ ինիկ մը ինքզինքը Տէրոջը նուիրելու համար ուխտաւորի մեծ ուխտ
3 ընելու ըլլայ , Ինինէն և օղիէն պիտի զգուշանայ . գինիի քացախ կամ օղիի քացախ չխմէ , և բնաւ խաղողի օշարակ չխմէ , ու խաղող
4 կամ չամիչ չուտէ : Ինքզինքը նուիրելուն բոլոր օրերը՝ որթէն եղած բան մը չուտէ , կուտերէն մինչև կեղևը :
5 Ինքզինքը նուիրելու ուխտին բոլոր օրերը՝ իր գլխուն ածելի չպպցընէ . մինչև ինքզինքը Տէրոջը նուիրած օրերուն լմննալը՝ ինքը սուրբ ըլլայ . և իր գլխու մազերուն վարսքը թող տայ որ աճի :
6 Ինքզինքը Տէրոջը նուիրած բոլոր օրերը՝ մեռած մարմինի մը չմօտենայ .
7 Իր հօրը համար կամ մօրը համար՝ իր եղբօրը կամ իր քրոջը համար ինքզինքը պիտի չպղծէ , երբոր անոնք մեռնին . ինչու որ իր Աստուծոյն ուխտը իր գլխուն վրան է :
8

գինքը նուիրելուն բոլոր օրերը ինքը
9 սուրբ է Տէրոջը : Եւ թէ որ իր
քովը յանկարծ մարդ մը մեռնի , ու
իր նուիրած գլուխը պղծուի , իր
մաքրուելու օրը իր գլուխը ածի-
լէ . եօթներորդ օրը ածիլէ ան .
10 Եւ ութերորդ օրը ժողովքի խո-
րանին դուռը երկու տատրակ
կամ աղաւնիի երկու ձագ բերէ
11 քահանային : Եւ քահանան մէկը
մեղքի պատարագ՝ ու մէկալը ող-
ջակէզ պիտի մատուցանէ , և մե-
ռելին պատճառովը եղած մեղքին
համար քաւութիւն պիտի ընէ ա-
նոր . ու նոյն օրը պիտի սրբէ ա-
12 նոր գլուխը : Եւ իր ուխտին օրերը
Տէրոջը նուիրէ , ու յանցանքի պա-
տարագի համար մէկ տարեկան գառ-
նուկ մը բերէ . և առջի օրերը պիտի
չհամրուին , ինչու որ իր ուխտը
պղծուեցաւ :
13 Եւ ուխտաւորին օրէնքը աս է :
Երբոր ինքզինքը նուիրելուն օրերը
լմընցնայ , անիկայ ժողովքի խորանին
14 դուռը պիտի բերուի . Եւ իր զոհը
Տէրոջը պիտի մատուցանէ , մէկ տա-
րեկան անարատ արու գառնուկ
մը ողջակէզի համար , ու մէկ տա-
րեկան անարատ էգ գառնուկ մը
մեղքի պատարագի համար , և մէկ
անարատ խոյ մը խաղաղութեան զո-
15 հի համար . Եւ սակառ մը բարակ
ալիւրէ եղով շաղուած անխմոր շո-
ղերը , ու եղով օծուած անխմոր
լաւաշները , և անոնց հացի ընծան ու
16 թափելու նուէրը մատուցանէ : Եւ
քահանան անոր մեղքի պատա-
րագը ու անոր ողջակէզը Տէրոջը
առջևը մատուցանելով պիտի մա-
17 տուցանէ : Եւ խոյը խաղաղու-
թեան զոհ պիտի մատուցանէ Տէ-
րոջը՝ անխմոր հացին սակառովը .
ու քահանան անոր հացի ընծան
ու թափելու նուէրը մատուցա-
18 նէ՝ Եւ ուխտաւորը իր նուիրած
գլուխը պիտի ածիլէ ժողովքի
խորանին դուռը . ու իր նուիրած
գլխուն մազը առնէ՝ և խաղաղու-
թեան զոհին տակը եղած կրա-
19 կին մէջը դնէ : Եւ քահանան խո-
յէն՝ եփած թևը , և սակառէն մէկ
անխմոր շօթ ու մէկ անխմոր լա-
ւաշ առնէ և ուխտաւորին ձեռ-
քերուն վրայ դնէ՝ մազերը ածիլուե-
լէն ետքը . Եւ քահանան երերցը- 20
նելու ընծայ մատուցանէ զանոնք
Տէրոջը առջևը . սոոնք երերցընելու
երբուծով ու բարձրացընելու պես-
տով քահանային համար սուրբ են .
և անկէ ետև ուխտաւորը գինի թող
լամէ : Ուխտաւորի մը որ 21
նուիրելուն համար Տէրոջը խոստա-
ցած իր ընծային օրէնքը աս է , իր
ձեռքը հասածէն ի զատ . անիկայ
իր ըրած խոստմունքը իր նուիրուե-
լուն օրէնքովը պիտի կատարէ :
Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 22
սելով , Խօսէ Ահարոնին ու անոր 23
որդւոցը և ըսէ , Այսպէս պիտի
օրհնէք Իսրայէլի որդիքը՝ ըսելով
անոնց , Տէրը օրհնէ քեզ , և պահէ 24
քեզ . Տէրը պայծառացընէ իր ե- 25
րեսը քու վրադ , ու ողորմի քեզի .
Տէրը իր երեսը քու վրադ վերցընէ , 26
և խաղաղութիւն տայ քեզի : Եւ 27
իմ անունս Իսրայէլի որդւոցը վրայ
պիտի դնեն , ու ես պիտի օրհնեմ
զանոնք :

ԳԼՈՒԽ Ի՝

Եւ եղաւ որ՝ ան օրը որ Մովսէս 1
լմընցուց խորանը կանգնելը , և
զանիկայ ու անոր բոլոր անօթները
օծեց ու սրբեց , և սեղանը ու անոր
բոլոր գործիքները օծեց , ու զանոնք
սրբեց , Ին առեն Իսրայէլի իշ- 2
խանները՝ իրենց հայրերուն տանը
գլուխները՝ ժողովուրդին համրուե-
լուն վրայ վերակացու եղող ցեղե-
րուն իշխանները ընծաներ տուին :
Եւ բերին իրենց ընծաները Տէրոջը 3
առջևը , վեց ծածկուած սայլեր և
տասուերկու եզներ . ամէն երկու
իշխանները մէկ սայլ , և ամէն մէկը
մէյմէկ եզ . և մատեցուցին զանոնք
խորանին առջևը : Եւ Տէրը խօ- 4
սեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , Ընդունէ 5
ա՛ռ ու Ա՛նոցմէ առէր՝ սոոնք՝
ամէն մէկուն իր պաշտօնին նայելով ,
որ ժողովքի խորանին պաշտօնին
մէջ գործածուին : Եւ Մովսէս ա- 6
ռաւ սայլերը ու եզները , ու զանոնք

7 Վևտայուց տուաւ : Երկու սայլը
ու չորս եզը Վևրսոնի որդուցը
տուաւ՝ անոնց պաշտօնին նայելով :
8 Եւ չորս սայլը և ութը եզը Մերա-
րիի որդուցը տուաւ , Ահարոն քա-
հանային որդուոյն Ութամարին վերա-
կացութեամբը եղած անոնց պաշ-
9 տօնին նայելով : Բայց Նահաթի
որդուցը չտուաւ . ինչու որ սրբարա-
նին պաշտօնը անոնց վրայ ըլլալով ,
իրենց ուսերովը պիտի վերցընէին :
10 Եւ ազգանին օծուած օրը՝ անոր
նուիրման հանդէսին համար իշխան-
ները ընծաներ տուին . և իշխաննե-
րը իրենց ընծաները սեղանին առ-
11 ջևը մատուցին : Եւ Տէրը բսաւ
Մովսէսին , Սեղանին նուիրման
հանդէսին համար՝ ամէն մէկ իշխան
մէյմէկ օր իրենց ընծաները մատու-
ցանեն :
12 Եւ առաջին օրը իր ընծան մա-
տուցանողը Յուդայի ցեղին Ամինադաբի
որդին Նաասոն էր :
13 Եւ սա էր անոր ընծան . սրբարանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթի սկուտեղ , հօ-
թանասուն սիկղէ մէկ արծաթի կոնք ,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ա-
14 լիւրով , Տասը ոսկիէ մէկ
15 խնկամանի խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ , մէկ խոյ և մէկ տարեկան
16 մէկ գառն ողջակէզի համար , Այծե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի
17 համար , Եւ խաղաղութեան զոհի
համար երկու արջառ , հինգ խոյ ,
հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ
տարեկան գառինք . Ամինադաբի
որդուոյն Նաասոնին ընծան աս էր :
18 Երկրորդ օրը մատուցանողը Ի-
սաքարի իշխանը Սողգարի որդին
19 Նաթանայէլ էր : Անոր մատու-
ցած ընծան սա էր . սրբարանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթի սկուտեղ , հօ-
թանասուն սիկղէ մէկ արծաթի կոնք ,
երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ա-
20 լիւրով , Տասը ոսկիէ մէկ
21 խնկամանի խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ , մէկ խոյ և մէկ տարեկան
22 մէկ գառն ողջակէզի համար , Այծե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի
23 համար , Եւ խաղաղութեան զոհի
համար երկու արջառ , հինգ խոյ ,
հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ
տարեկան գառինք . Սողգարի որ-
դուոյն Նաթանայէլին ընծան աս էր :
24 Երրորդ օրը մատուցանողը Զա-
բուղոնի որդուց իշխանը Վևղոնի
որդին Եղիաբ էր : Անոր ընծան
25 սա էր . սրբարանին սիկղին համե-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ ար-
ծաթի սկուտեղ , հօթանասուն սիկ-
ղէ մէկ արծաթի կոնք , երկուքն ալ
լեցուն էին հացի ընծայի համար ե-
ղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
26 Տասը ոսկիէ մէկ խնկամանի
27 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ՝
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
28 ողջակէզի համար , Այծերէն մէկ
նոխազ մեղքի պատարագի համար ,
29 Եւ խաղաղութեան զոհի համար եր-
կու արջառ , հինգ խոյ , հինգ նոխազ
և հինգ հատ մէկ տարեկան գա-
ռինք . Վևղոնի որդուոյն Եղիաբին
ընծան աս էր :
30 Չորրորդ օրը մատուցանողը Ռու-
բենի որդուց իշխանը Սեդիւրի
31 որդին Եղիսուր էր : Անոր ընծան
սա էր . սրբարանին սիկղին համե-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ ար-
ծաթի սկուտեղ , հօթանասուն սիկ-
ղէ մէկ արծաթի կոնք , երկուքն ալ
լեցուն էին հացի ընծայի համար ե-
ղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
32 Տասը ոսկիէ մէկ խնկամանի
33 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ՝
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
34 ողջակէզի համար , Այծերէն մէկ
նոխազ մեղքի պատարագի համար ,
35 Եւ խաղաղութեան զոհի համար եր-
կու արջառ հինգ խոյ , հինգ նոխազ ,
և հինգ հատ մէկ տարեկան գա-
ռինք . Սեդիւրի որդուոյն Եղի-
սուրին ընծան աս էր :
36 Հինգերորդ օրը մատուցանողը
Շիմաւոնի որդուց իշխանը Սուրի-
սադայի որդին Սաղամիէլ էր :
37 Անոր ընծան սա էր . սրբարանին
սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն
սիկղէ մէկ արծաթի սկուտեղ , հօ-

Թանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ
38 ալիւրով, Տասը ոսկիէ մէկ
39 խնկաման խունկով լեցուն, Մէկ
զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան
40 մէկ գառն ողջակէզի համար, Նշխարէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի
41 համար, Եւ խաղաղութեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Ասուրիսադդայի որդւոյն Ասաղամիելին ընծան ասս էր:

42 Աչգերորդ օրը Ֆագիէլ Դատդուելի որդի իշխանը Դադուելի որդին Նղհասաւի էր: Անոր ընծան
43 մս էր. արբարանին սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ, եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով,
44 Տասը ոսկիէ մէկ խնկաման
45 խունկով լեցուն, Մէկ զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
46 ողջակէզի համար, Նշխարէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի համար,
47 Եւ խաղաղութեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Դադուելի որդւոյն Նղհասաւիին ընծան ասս էր:

48 Եօթներորդ օրը Ֆագիէլ Նփրեմի որդւոյ իշխանը Ասիուդի
49 որդին Նղհսամա էր: Անոր ընծան սս էր. արբարանին սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ, եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ
50 ալիւրով, Տասը ոսկիէ մէկ խնկա-
51 ման խունկով լեցուն, Մէկ զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ
52 գառն ողջակէզի համար, Նշխարէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի հա-
53 մար, Եւ խաղաղութեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Ասուրիսամայիի ընծան ասս էր:

54 Ութերորդ օրը Ֆագիէլ Անանասէի որդւոց իշխանը Դատաասուրի որդին Դամաղիէլ էր:
55 Անոր ընծան սս էր. արբարանին սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ, եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ
56 ալիւրով, Տասը ոսկիէ մէկ
57 խնկաման խունկով լեցուն, Մէկ
58 զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն ողջակէզի համար, Նշխարէն
59 մէկ նոխազ մեղքի պատարագի համար, Եւ խաղաղութեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Դամաղիէլին ընծան ասս էր:

60 Իններորդ օրը Ֆագիէլ Ենանի որդւոյ իշխանը Դեդէօնի
61 նիի որդին Նբիդան էր: Անոր ընծան սս էր. արբարանին սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ, եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով,
62 Տասը ոսկիէ մէկ խնկաման
63 խունկով լեցուն, Մէկ զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
64 ողջակէզի համար, Նշխարէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի համար,
65 Եւ խաղաղութեան զոհի համար երկու արջառ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ և հինգ հատ մէկ տարեկան գառինք. Դեդէօնիի որդւոյն Նբիդանին ընծան ասս էր:

66 Տասներորդ օրը Ֆագիէլ Դանի որդւոց իշխանը Նմիսադդայի
67 որդին Նբիեզեր էր: Անոր ընծան սս էր. արբարանին սիկղին համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ արծաթ սկուտեղ, եօթանասուն սիկղէ մէկ արծաթ կոնք, երկուքն ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով,
68 Տասը ոսկիէ մէկ խնկաման
69 խունկով լեցուն, Մէկ զուարակ, մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
70 ողջակէզի համար, Նշխարէն մէկ նո-

խազ մեղքի պատարագի համար ,
71 Եւ խաղաղութեան զոհի համար եր-
կու արջառ , հինգ խոյ , հինգ նոխազ
և հինգ հատ մէկ տարեկան գա-
ռինք . Ամիսադայի որդւոյն Ելիե-
զերին ընծան աս էր :
72 Ութսաներորդ օրը Հոփոյանե-
ց Ենթրանի որդւոց իշխանը Նաքրանի
73 որդին մատուցել էր : Անոր ընծան
սա էր . արբարանին սիկղին համե-
մատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ ար-
ծաթի սկուտեղ , ևօթանասուն սիկ-
ղէ մէկ արծաթի կոնք , երկուքն ալ
լեցուն էին հացի ընծայի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
74 Տասը մէկ ոսկիէ մէկ խնկաման
75 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ ,
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
76 ողջակէզի համար , Հինգ մէկ նո-
խազ մեղքի պատարագի համար ,
77 Եւ խաղաղութեան զոհի համար եր-
կու արջառ , հինգ խոյ , հինգ նոխազ
և հինգ հատ մէկ տարեկան գա-
ռինք . Նաքրանի որդւոյն Փագիե-
լին ընծան սա էր :
78 Երկրորդաներորդ օրը Հոփոյա-
նեց Նեթաղիմի որդւոց իշխանը
79 Ինանի որդին Ահիրէ էր : Անոր
ընծան սա էր . արբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր երսուն սիկղէ մէկ
արծաթի սկուտեղ , ևօթանասուն
սիկղէ մէկ արծաթի կոնք , երկուքն
ալ լեցուն էին հացի ընծայի համար
եղով շաղուած բարակ ալիւրով ,
80 Տասը մէկ ոսկիէ մէկ խնկաման
81 խունկով լեցուն , Մէկ զուարակ ,
մէկ խոյ և մէկ տարեկան մէկ գառն
82 ողջակէզի համար , Հինգ մէկ նո-
խազ մեղքի պատարագի համար ,
83 Եւ խաղաղութեան զոհի համար եր-
կու արջառ , հինգ խոյ , հինգ նոխազ
և հինգ հատ մէկ տարեկան գա-
ռինք . Ինանի որդին Ահիրէն
ընծան սա էր :
84 Սեղանին օծուած օրը՝ անոր նուի-
րման հանդէսին համար Իսրայէլի իշ-
խաններէն ներքուստ ընծաներէն ա-
սոնք էին . տասուերկու արծաթի սկ-
ուտեղ , տասուերկու արծաթի կոնք ,
85 ու տասուերկու ոսկի խնկաման , Ա-
մէն մէկ արծաթի սկուտեղը հարիւր
երսուն սիկղէ և ամէն մէկ կոնքը ևօ-
թանասուն սիկղէ էր . Ամաններ-
ուն բոլոր արծաթը երկու հազար
չորս հարիւր սիկղի համեմատ . Տասուերկու ոսկի 86
խնկաման խունկով լեցուն , ամէն
մէկ խնկամանը արբարանին սիկղին
համեմատ՝ տաճարական սիկղ ըլլալով ,
խնկամաններուն բոլոր ոսկին հարիւր
քսան սիկղ էր . Ողջակէզի համար 87
բոլոր արջառները տասուերկու զու-
արակ , խոյերը տասուերկու , մէկ
տարեկան գառինքը տասուերկու
էին՝ իրենց հացի ընծայովը . և մեղ-
քի պատարագի համար այծերէն նո-
խազները տասուերկու . Եւ խաղա- 88
ղութեան զոհի համար բոլոր ար-
ջառները քսանուչորս զուարակ էին ,
խոյերը վաթսուն , նոխազները վաթ-
սուն , և մէկ տարեկան գառինքը
վաթսուն էին : Սա էր սեղանին
նուիրման հանդէսը՝ անոր օծուելէն
ետքը :
Եւ երբոր Մովսէս ժողովքի խո- 89
րանը կը մտնէր Անոր հետ խօսելու ,
ան առնը իրեն խօսողին ձայնը վը-
կայութեան տապանակին վրայ եղած
քաւութիւնին վրայէն՝ երկու քե-
րովբէներուն մէջտեղէն կը լսէր , ու
ինքը Անոր հետ կը խօսէր :

ԳԼՈՒԽ Ը

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե- 1
լով , Խօսէ Ահարոնին ու ըսէ 2
անոր՝ Երբոր ճրագները վառես ,
եօթը ճրագները աշտանակին առ-
ջևի կողմէն լոյս պիտի տան : Եւ 3
Ահարոն անանկ ըրաւ . անոր ճրագ-
ները աշտանակին առջևի կողմը վա-
ռեց , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
պատուիրեց : Եւ աշտանակին շին- 4
քը ասանկ էր , կռածոյ ոսկիէ էր .
անոր բունէն մինչև անոր ծաղիկնե-
րը կռածոյ էր . Տէրոջը Մովսէսին
ցուցուցած գաղափարին պէս՝ անանկ
շինեց աշտանակը :
Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 5
սելով , Իսրայէլի որդւոցը մէջէն 6
Ղեւտացիները առ , ու մաքրէ ա-
նոնք : Եւ անոնք մաքրելու համար 7
ասանկ պիտի ընես անոնց . մաքրու-

Թեման ջուր սրսկես անոնց վրայ , ու
անոնք իրենց բոլոր մարմինները թող
ածխեն , և իրենց հանդերձները
8 լուան ու մաքրուին : Ետքը զուա-
րակ մը թող առնեն ու անոր հացի
ընծային համար եղով շաղուած բա-
րակ ալիւր . դուն ալ ուրիշ զուա-
րակ մը պիտի առնես մեղքի պատա-
9 րագի համար : Ու Ահարոնեները
ժողովքի խորանին առջևը պիտի մօ-
տեցընես . և Իսրայէլի որդւոցը բո-
10 լոր ժողովքը ժողվես : Ու Ահա-
ռոնները Տէրոջը առջևը մօտեցը-
նես , ու Իսրայէլի որդիքը իրենց
ձեռքերը Ահարոնի վրայ դնեն :
11 Եւ Ահարոն Իսրայէլի որդւոցը կող-
մէն՝ Ահարոնները Տէրոջը առջևը
ընծայ պիտի մատուցանէ , և անոնք
Տէրոջը պաշտօնը կատարելու հա-
12 մար ըլլան : Ու Ահարոնիք իրենց
ձեռքերը զուարակներուն գլխուն
վրայ պիտի դնեն . ու Ահարոնիք
քաւութիւն ընելու համար՝ մէկ
ղո-ոխը մեղքի պատարագ՝ ու
միւսը ողջակէզ մատուցանես Տէ-
13 րոջը : Եւ Ահարոնները Ահարոնին
ու անոր որդւոցը առջևը կայնե-
ցընես , ու զանոնք ընծայ մատու-
14 ցանես Տէրոջը : Ինչպէս պիտի
զատես Ահարոնները Իսրայէլի որ-
դւոցը մէջէն , ու Ահարոնները իմ
15 պիտի ըլլան : Եւ անկէ ետև Ահա-
րոնները ժողովքի խորանին դուռ-
ը ընելու մտնեն : Ինչպէս պիտի
մաքրես անոնք , և ընծայ մատու-
16 ցանես անոնք . Ահանձի անոնք բո-
լորովին ինծի տրուած են Իսրայէլի
որդւոցը մէջէն . Իսրայէլի որդւոցը
մէջ մօրը արգանդը բացող բոլոր
անդրանիկներուն տեղը ինծի առի
17 զանոնք : Ինչու որ Իսրայէլի որդւոցը
բոլոր անդրանիկները՝ թէ մարդու
և թէ անասունի , իմն էն . Եգիպտո-
սի երկրին մէջ բոլոր անդրանիկները
զարկած օրէս՝ զանոնք սրբեցի ինծի
18 համար : Եւ Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր անդրանիկներուն տեղը Ահա-
19 ցիները առի : Եւ Իսրայէլի որ-
դւոցը մէջէն Ահացիները բոլո-
րովին Ահարոնին ու անոր որդւոցը
տուի , որ ժողովքի խորանին մէջը
Իսրայէլի որդւոցը պաշտօնը ընեն ,
և Իսրայէլի որդւոցը համար քաւու-
թիւն ընեն , որ Իսրայէլի որդւոցը
վրայ հարուած չըլայ՝ երբոր Իսրայէ-
լի որդիքը սրբարանին մօտենան :
20 Եւ Մովսէս ու Ահարոն և Իսրա-
յէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը՝ Ահա-
ցւոց վրայով Տէրոջը Մովսէսին
բոլոր պատուիրածին պէս ըրին Ահա-
ցիներուն . Իսրայէլի որդիքը
21 անանկ ըրին անոնց . Ու Ահացի-
ները մաքրուեցան , և իրենց հան-
դերձները լուացին , և Ահարոն ըն-
ծայ մատուց զանոնք Տէրոջը առջևը .
ու Ահարոն անոնց համար քաւու-
թիւն ըրաւ՝ որ զանոնք մաքրէ :
22 Եւ անկէ ետև Ահացիները ժո-
ղովքի խորանին մէջ մտան Ահարո-
նին ու անոր որդւոցը առջևը իրենց
պաշտօնը ընելու համար . Ահա-
ցւոց վրայով Տէրոջը Մովսէսին
պատուիրածին պէս , անանկ ըրին
անոնց :
23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
24 սելով , Ահացւոց համար այս ը-
լայ . Քսանհինգ տարեկանէն վեր
եղողները ժողովքի խորանին պաշ-
տօնը ընելու գունդին մէջ պիտի
մտնեն . Եւ հինգ տարեկան ըլլա-
25 լէն ետքը՝ պաշտօնին գունդէն պի-
տի դադրին , ու ալ ծառայելու
չեն . Սակայն ժողովքի խորանին
26 մէջ պահպանութիւնը պահելու պի-
տի օգնեն իրենց եղբայրներուն ,
և ծառայութիւն պիտի չընեն . ա-
նանկ պիտի ընես Ահացիներուն՝
իրենց պահպանութիւններուն հա-
մար :

ԳԼ . Թ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին Սի-
նայի անապատին մէջ՝ անոնց Ե-
գիպտոսի երկրէն ելլելուն երկրորդ
տարին առջի ամսուն մէջ՝ ըսելով ,
2 Իսրայէլի որդիքը իր որոշուած ժա-
3 մանակին թող ընեն զատիկը : Ի
ամսուն չորեքտասաներորդ օրը իրի-
կուան դէմ՝ պիտի ընէք զան՝ իր որո-
շուած ժամանակին . անոր բոլոր կա-
նոններուն ու անոր բոլոր կարգա-
դրութիւններուն համեմատ պիտի ը-

4 նէք ան : Եւ Մովսէս խօսեցաւ
Իսրայէլի որդւոցը՝ որ պատիկը ընեն :
5 Եւ անոնք առաջին ամսուն չորք-
տասաներորդ օրը իրիկուան դէմ
պատիկը ըրին Սինայի անապատին
մէջ . Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պա-
տուիրածին պէս՝ Իսրայէլի որդիքը
անանկ ըրին :
6 Եւ կային ոմանք՝ որ մարդու մե-
ռելէ պղծուած էլլալով , ան օրը
չկրցան պատիկը ընել . և ան օրը
Մովսէսին ու Ահարոնին առջևը հ-
7 կան . Եւ ան մարդիկը ըսին անոր ,
Անձ մարդու մեռած մարմինէ պըղ-
ծուած ենք . ինչու համար Իսրա-
էլի որդւոցը մէջ Տէրոջը պատա-
րագը իր որոշուած ժամանակին մա-
8 տուցանելէն արգիլուինք : Եւ Մով-
սէս բաւ անոնց , Կեցէք նայիմ
Տէրը ինչ կը պատուիրէ ձեր վը-
բայով :
9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը-
10 սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէ , Ձեզմէ կամ ձեր
սերունդէն մէկը մեռած մարմինէ մը
պղծուի , կամ հեռաւոր ճամբոր-
դութեան մէջ ըլլայ , անիկայ ալ
պատիկը պիտի ընէ Տէրոջը .
11 Երկրորդ ամսուն չորեքտասան-
երորդ օրը իրիկուան դէմ ընեն
ան . բաղարջով ու լեղի խոտե-
12 րով ուտեն ան . Մնակ մինչև առ-
աւօտ բան մը չթողուն , և ան-
կէ ոսկոր մը չխորտրեն . պատկին
բոլոր կանոններուն համեմատ ընեն
13 ան : Բայց թէ որ մաքուր եղող՝
ու ճամբորդութեան մէջ չեղող
մարդը պատիկը ընելը պանդ ընէ , ան
անձը իր ժողովուրդին մէջէն պիտի
կորսուի , ինչու որ Տէրոջը պատա-
րագը իր որոշուած ժամանակին չը-
մատուց . ան մարդը իր մեղքը պի-
14 տի կրէ : Եւ թէ որ օտարական
մը ձեր մէջը պանդխտանայ , ու պա-
տիկը ընելու ըլլայ Տէրոջը , պատկին
կանոնին և անոր կարգադրութեա-
նը համեմատ պիտի ընէ . թէ օ-
տարականին և թէ երկրին բնա-
կիչին համար մէկ կանոն պիտի ու-
նենաք :
15 Եւ ան օրը՝ որ խորանը կանգ-
նուեցաւ , վկայութեան վրանին
վրայովը ամպը պատեց խորանը .
ու իրիկուընէ մինչև առաւօտ խորա-
նին վրայ կրակի երեւոյթով կը կե-
նար : Միշտ ասանկ էր . ցորեկը 16
ամպը կը ծածկէր ան , և գիշերը
կրակին երեւոյթը : Ու երբոր ամ- 17
պը խորանէն կը վերնար , անկէ ետև
Իսրայէլի որդիքը կը ճամբորդէին . և
ան որ ամպը կը կենար , հոն Իս-
րայէլի որդիքը իջևան կ'ընէին :
Տէրոջը հրամանովը Իսրայէլի որդի- 18
քը կը ճամբորդէին , և Տէրոջը հրամա-
նովը իջևան կ'ընէին . ամպը խո-
րանին վրայ օրշափ աւուն որ կը կե-
նար , անոնք իրենց վրաններուն մէջ
կը մնային : Եւ երբոր ամպը շատ 19
օրեր խորանին վրայ մնար , Իսրա-
էլի որդիքը Տէրոջը պահպանու-
թիւնը կը պահէին , ու չէին ճամբոր :
Ոմանք ալ երբոր ամպը խորանին 20
վրայ քիչ օր կենար . Տէրոջը հրա-
մանին համեմատ իջևան կ'ընէին , ու
Տէրոջը հրամանին համեմատ կը ճամ-
բորդէին : Ոմանք ալ երբոր ամպը 21
իրիկուընէ մինչև առաւօտ մնար , առ-
աւօտուան ամպին վեր ելած ատենը կը
ճամբորդէին . թէ ցորեկ ըլլար և թէ
գիշեր՝ ամպին ելած ատենը կը ճամ-
բորդէին : Կամ երկու օր՝ կամ մէկ ա- 22
միս՝ և կամ մէկ տարի՝ որ ամպը
խորանին վրայ կենալով մնար , Իս-
րայէլի որդիքը իջևան կ'ընէին , ու
չէին ճամբորդեր . բայց երբոր վերնար ,
կը ճամբորդէին : Տէրոջը հրամանին հա- 23
մեմատ իջևան կ'ընէին , և Տէրոջը
հրամանին համեմատ կը ճամբորդէին .
Մովսէսին ձեռքովը տրուած Տէրոջը
հրամանին համեմատ՝ Տէրոջը պահ-
պանութիւնը կը պահէին :

ԺԱ . Ժ

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե- 1
լով , Ասիկա երկու հատ ար- 2
ծաթէ փող շինէ . կռածով պիտի
շինես անոնք , որ ժողովքը կանչելու
համար՝ ու բանակներուն ճամբորդելու
համար գործածես : Եւ երբոր զա- 3
նոնք ջնջեցընեն , բոլոր ժողովքը
քովդ պիտի ժողվուի ժողովքի խո-
րանին դուռը : Եւ թէ որ փողին 4

ՀԿԿԸ Ընծեցընեն , իշխաններըը՝ Խարա-
յէլի հալարապետներըը քովը պիտի
5 ժողվուին : Եւ երբոր ազգարա-
բութեան համար Ընծեցընէք , արև-
ելքը իջևան ընող բանակներըը պի-
6 տի ջուեն : Ու երբոր երկրորդ ան-
գամ ազգարարութեան փողը Ընէ-
ցընէք , հարաւային կողմը իջևան
ընող բանակներըը պիտի ջուեն . ա-
նոնց ջուելուն համար ազգարարու-
7 թեան փողը պիտի Ընծեցընեն : Եւ
երբ ժողովուրդը ժողվելու ըլլաք՝
փող պիտի Ընծեցընէք , բայց ազգա-
8 բարութիւն պիտի չընէք : Եւ փո-
ղերըը Ընծեցընողներըը Ահարոնին որ-
դիքըը քահանաներըը պիտի ըլլան . և
ասիկայ ձեր ազգերուն մէջ յաւիտե-
9 նական կանոն ըլլայ ձեզի : Եւ թէ
որ պատերազմելու երթաք՝ ձեր երկ-
րին մէջ ձեզի նեղութիւն տուող
թշնամիին դէմ , փողերով ազգա-
բարութիւն պիտի ընէք . ու պի-
տի յիշուիք Տէրոջը ձեր Աստուծոյն
առջևը , և ձեր թշնամիներէն ազա-
10 տուիք : Եւ ձեր ուրախութեան
օրերուն ու ձեր տօներուն և ձեր
ամսագլուխներուն մէջ՝ փողերըը պի-
տի Ընծեցընէք ձեր ողջակէզներուն
վրայ , ու ձեր խաղաղութեան զոհե-
րուն վրայ , որ ձեզի յիշատակի հա-
մար ըլլան ձեր Աստուծոյն առջևը .
ես եմ Տէրըը ձեր Աստուածը :

11 Եւ եղաւ որ երկրորդ տարին երկ-
րորդ ամսուն քսաներորդ օրը՝ վկա-
յութեան խորանին վրայէն ամպը
12 վեր ելաւ : Եւ Իսրայէլի որդիքըը
իրենց գնացքին համեմատ ջուեցին
Սինայի անապատէն . ու ամպը Փա-
13 ռանի անապատին մէջ կեցաւ : Եւ
առաջ՝ Մովսէսին ձեռքովը պատ-
Տէրոջը հրամանին պէս ջուեցին :
14 Եւ առաջ՝ Յուդայի որդւոցը բա-
նակին դրօշակը ջուեց՝ իրենց գունա-
դերուն կարգովը . ու անոր գունա-
դին վրայ Ամինադաբի որդին Նա-
15 ասոն էր : Եւ Իսաքարի որդւոցը
ցեղին գունդին վրայ Սուգաարի որ-
16 դին Նաթանայէլ էր : Եւ Զա-
բուղոնի որդւոցը ցեղին գունդին
վրայ Քեղոնի որդին Եղիաբ էր :
17 Եւ խորանը վար իջեցուցին . ու

խորանը վերցնող Գերսոնի որդի-
քըը և Մերարիի որդիքըը ջուեցին :
Եւ Ռուբենի բանակին դրօշակը 18
ջուեց իրենց գունդերուն կարգովը .
ու անոր գունդին վրայ Սեդիւրի
որդին Եղիսուր էր : Եւ Շմէ- 19
մաւնի որդւոցը ցեղին գունդին
վրայ Սուրիսադայի որդին Սաղա-
միէլ էր : Եւ Գադի որդւոցը ցե- 20
ղին գունդին վրայ Դագուէլի որ-
դին Եղիասափ էր : Եւ սրբա- 21
նը վերցնող Մահաթացիները
ջուեցին . ու խորանը կը կանգ-
նուէր մինչև անոնց գալը : Եւ 22
Եփրեմի որդւոցը բանակին դրօշակը
ջուեց իրենց գունդերուն կարգովը .
ու անոր գունդին վրայ Ամիհուդի
որդին Եղիսամա էր : Եւ Մա- 23
նասէի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ
Գամալիէլ էր : Եւ Բենիամինի որդւոցը ցե- 24
ղին գունդին վրայ Գեդէոնիի որ-
դին Աբիդան էր : Եւ Դանի որ- 25
դւոցը բանակին դրօշակը իրենց
գունդերուն կարգովը բոլոր բանակ-
ներուն ետևէն ջուեց . ու անոր
գունդին վրայ Ամիսադայի որդին
Աքիեզեր էր : Եւ Ասերի որդւոց- 26
ցը ցեղին գունդին վրայ Եքրանի
որդին Գագիէլ էր : Եւ Նեփ- 27
թաղիմի որդւոցը ցեղին գունդին
վրայ Էնանի որդին Աքիրէ էր :
Ասոնք էր Իսրայէլի որդւոցը ջուելուն 28
կարգը իրենց գունդերուն համեմատ՝
երբոր կը ջուէին :

Եւ Մովսէս իր աներոջը՝ Հոբաբին 29
Մադիանացի Ռագուէլի որդւոյն
Հոբաբին ըսաւ , Մենք կը ջուենք
այն տեղը՝ որուն համար Տէրը ըսաւ
որ Ձեզի պիտի տամ . մեզի հետ
եկէ՛ր , ու բարիք պիտի ընենք քե-
զի . ինչու որ Տէրը Իսրայէլին բա-
րիք խոստացաւ : Եւ անիկայ ը- 30
սաւ անոր , Ես եր թաթ , այլ իմ
երկիրս ու իմ ազգականներուս պի-
տի երթամ : Եւ ինքը ըսաւ , 31
Հնդրկ ըրէ մեզ մի թողուր .
քանզի անապատին մէջ մեր իջևան
ընելու տեղերը գիտես , ու մեզի
աուաջնորդ կ՛ըլլաս : Եւ թէ որ 32
մեզի հետ երթալու ըլլաս , ինչ

թագուհին որ Տէրը մեզի ընէ , մենք ալ քեզի նոյն բարութիւնը կ'ընենք :

33 Եւ անոնք Տէրոջը լեռնէն իրիք օրուան ճամբայ չուեցին . ու Տէրոջը ուխտին տապանակը իրիք օրուան ճամբայով անոնց առջևէն կ'երթար՝ անոնց հանգստանալու տեղ դտնե-
34 լու համար : Եւ երբ բանակէն կը չուէին , Տէրոջը ամպը գորեկը անոնց վրան էր :

35 Եւ տապանակին չուելու առնը Մովսէս կ'ըսէր , Ելիր դ՛ի Տէր , ու քու թշնամիներդ թաղ ցրուին , ու քեզ առողները առջևէդ փախ-
36 չին : Եւ անոր կեներլու առնը ինքը կ'ըսէր , Ա՛վ Տէր , Իսրայէլի հազարաց բիւրաւորներուն դարձիր :

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ ժողովուրդը չարաչար տրտունջ կ'ընէր Տէրոջը առջևը . ու Տէրը լսեց , և իր բարկութիւնը բորբո-քեցաւ , ու անոնց մէջ Տէրոջը կրակը վառեցաւ , և բանակին ծայ-
2 րերը էրծնէրը կորնչեցուց : Եւ ժողովուրդը աղաղակեց Մովսէսին . ու Մովսէս աղօթեց Տէրոջը , և կրակը դադրեցաւ :
3 Եւ անն տեղին անունը Տաբերա դրաւ , Տէրոջը կրակը անոնց մէջ այրելուն համար :
4 Եւ անոնց մէջի խառնիճաղանճ բազմութիւնը շատ ցանկացան . ու Իսրայէլ որդիքն ալ դարձեալ լացին , և ըսին , Ո՞վ մեզի ուտելու միս պիտի տայ .
5 Եգիպտոսի մէջ մեր ձրի կերած ձուկերը՝ վարունգները ու սեխերը և պրասները ու սոխերը և
6 խաւտրնները միտքերնիս կու գան . Եւ հիմա մեր անձը չորցաւ . մանա-նայէն զատ ուրիշ բան մը չկայ աչ-
7 քերնուս առջևը : Եւ մանանան դինձի սերմի պէս՝ ու անոր դոյնը
8 սուտակի դոյնի պէս էր : Ժողո-վուրդը կը պտըտէր ու կը ժողվէր ան , և աղացքի մէջ կ'աղայէին , կամ անկանի մէջ կը ծեծէին . և պը-տուկներու մէջ կ'եփէին , ու անկէ շօթեր կը շինէին . և անոր համը եղած գաթաներու համին պէս էր :

9 Եւ գիշերը երբոր բանակին վրայ ցօղ կ'իջնէր , մանանան ալ անոր վրայ կ'իջնէր :

10 Ան առնը Մովսէս լսեց որ ժո-ղովուրդը իրենց տոհմերովը ամէն մէկը իր վրանին դուռը կու լար . և Տէրոջը բարկութիւնը խիստ բոր-բոքեցաւ , ու Մովսէսին ալ դէշ երևցաւ աս բանը : Եւ Մովսէս ը-
11 սաւ Տէրոջը , Ինչո՞ւ քու ծառադ չարչարեցիր , ու ինչո՞ւ քու առջևդ շնորհք չգտայ , որ աս բոլոր ժողո-վուրդին բեռը իմ վրաս կը դնես :
12 Մէթէ ե՞ս եմ յղացեր աս բոլոր ժողովուրդը , կամ ե՞ս եմ ծներ ա-նոնք , որ ինծի կ'ըսես , Գրկիկ մը կաթնկեր տղան գիրկդ առնելուն պէս անոնք դի՛ր կէտ աս , ու՝ քու մինչև անոնց հայրերուն տալու երկիրը՝ որն որ անոնց հայրերուն քով-
13 նէ : Ես ուսկի՞ց միս պիտի ունենամ , որ աս բոլոր ժողովուրդին տամ . քանզի իմ քովերնիս կու լան ու կ'ըսեն , Միս տուր մեզի որ ուտենք :
14 Ես մինակ չեմ կրնար կրել աս բո-լոր ժողովուրդը . ինչու որ աս ինծի
15 շատ ծանր է : Եւ թէ որ ինծի ա-նանկ պիտի ընես , կ'աղաչեմ մէկէն մեռցնէ իս , թէ որ շնորհք գտայ քու առջևդ , որ իմ չարիքս չտեսնեմ :
16 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ինծի Իս-րայէլին ծերերէն եօթանասուն հոգի ժողվէ , որոնք որ դուն գիտես թէ ժողովուրդին ծերերը ու պետուր-ներն են . և զանոնք ժողովքի խո-րանը բէր , և հոն քեզի հետ կայ-
17 նեն . Եւ ես հոն պիտի իջնեմ ու խօսիմ քեզի հետ . և քու վրադ եղած Հոգիէն պիտի առնեմ , ու անոնց վրայ պիտի դնեմ , որ ժողո-վուրդին բեռը վերցընեն քեզի հետ , ու դուն մինակ չվերցընես :
18 Եւ ըսէ ժողովուրդին , Վաղուան համար սրբուեցէք , ու միս պիտի ուտէք . ինչու որ Տէրոջը ականջներուն լա-ցիք՝ ըսելով , Ո՞վ մեզի միս պիտի կերցընէ , քանզի Եգիպտոսի մէջ աղէկ կ'ապրէինք . ուստի Տէրը ձեզի միս պիտի տայ , ու դուք պիտի ու-
19 տէք : Մէկ օր թէ մինակ մէկ օր պիտի ուտէք , և ոչ երկու օր՝ ոչ

հինգ օր՝ ութ տասը օր՝ ութ ալ քսան
20 օր. Լման մէկ ամիս մինչև քթերը-
նէդ դուրս գալը պիտի ուտես, ա-
նանկ որ զզուիք. որովհետև ձեր
մէջտեղը եղող Տէրը ճարհամարհեցիք,
և անոր առջևը լայնք՝ ըսելով,
Ինչո՞ւ մենք Եգիպտոսէն ելանք:
21 Եւ Մովսէս ըսաւ, Ես ժողո-
վուրդը՝ որոնց մէջ կը գտնուիմ,
վեց հարիւր հազար հետևակ հոգի
են, ու դուն ըսիր, Ես անոնց միս
պիտի տամ՝ որ լման մէկ ամիս ու-
22 տեն. Անոնց բաւական ըլլալու հա-
մար՝ միթէ բոլոր ոչխարները ու ար-
ջառները մորթուի՞ն. կամ անոնց
բաւական ըլլալու համար՝ ծովուն
բոլոր ձուկերը մէկտեղ հաւա-
23 քուի՞ն: Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէ-
սին, Միթէ ուժը կ՚ելլէ Տէրոջը ձեռ-
քը. հիմա կը տեսնես թէ քեզի
ըսածիս պէս պիտի ըլլայ՝ թէ ոչ:
24 Եւ Մովսէս ելաւ, ու Տէրոջը խօս-
քերը ժողովուրդին զրուցեց. և
ժողովուրդին ծերերէն եօթանասուն
հոգի ժողվեց, ու զանոնք խորանին
25 բոլորտիքը կայնեցուց: Եւ Տէրը
ամպի մը մէջ իջաւ, ու անոր հետ
խօսեցաւ, և անոր վրայ եղած Հո-
գիէն առաւ, ու ան եօթանասուն
ծերերուն վրայ դրաւ. և եղաւ որ
Հոգին անոնց վրայ հանգչելուն՝
մարգարէութիւն ըրին, բայց անկէ
26 ետև չըրին: Եւ երկու հոգի բա-
նակին մէջ մնացին, մէկուն անունը
Եղդատ էր ու միւսին անունը Մով-
դատ. և Հոգին հանգչեցաւ անոնց
վրայ. ու անոնք ան գրուածներէն
էին, բայց խորանը ելած չէին. և
բանակին մէջ մարգարէութիւն կ՚ը-
27 նէին: Եւ պատանի մը վազեց ու
պատմեց Մովսէսին՝ և ըսաւ, Եղ-
դատ ու Մովդատ մարգարէու-
28 թիւն կ՚ընեն բանակին մէջ: Եւ
Նաւէի որդին Յեսու՝ Մովսէ-
սին ընտրեալ ծառան պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ, Տէր իմ Մովսէս՝
29 արգիլէ զանոնք: Եւ Մովսէս ըսաւ
անոր, Ինծի՞ համար կը նախանձի-
ձիս. երանի թէ Տէրոջը բոլոր ժո-
ղովուրդը մարգարէներ ըլլային, և
Տէրը իր Հոգին անոնց վրայ դնէր:
Եւ Մովսէս բանակը քաշուեցաւ, 30
ինքը ու Իսրայէլի ծերերը:
Եւ Տէրոջմէն հով մը ելաւ, ու 31
ծովուն կողմէն լորամարգիներ բե-
րաւ, ու բանակին վրայ մէկ օրուան
ճամբայ մէկ կողմէն՝ և մէկ օրուան
ճամբայ միւս կողմէն՝ բանակին բո-
լորտիքը տարածեց, երկրի երեսին
վրայէն երկու կանգունի չափ բարձր:
Եւ ժողովուրդը ան բոլոր օրը՝ ու 32
բոլոր գիշերը՝ և հետևեալ բոլոր օրը
ելլելով՝ լորամարգիները ժողվեցին.
քիչ ժողվողը տասը քոռ ժողվեց.
և իրենց համար բանակին բոլորտի-
քը ընծուածներ տարածեցին: Եւ 33
երբոր դեռ միսը իրենց ակռաներուն
վրան էր, տակաւին չծամուած՝ Տէ-
րոջը բարկութիւնը ժողովուրդին
վրայ բորբոքեցաւ. ու Տէրը խիստ
մեծ հարուածով պարկաւ ժողո-
վուրդը: Եւ ան տեղին անունը 34
Կիբրոթ Հաթթաւա դրուեցաւ, ին-
չու որ հոն թաղեցին ցանկացող ժո-
ղովուրդը: Եւ Կիբրոթ Հաթթա- 35
վայէն Հասերոթի ելաւ ժողովուրդը,
ու Հասերոթի մէջ մնացին:

ԳԼ. ԺԱ

Եւ Մարիամ ու Ահարոն Մովսէ- 1
սին դէմ խօսեցան՝ անոր առած
Եթովպացի կնկանը համար, քան-
զի անիկայ Եթովպացի կնիկ առեր
էր, Ու ըսին, Միթէ Տէրը միայն 2
Մովսէսին ձեռքո՞վը խօսեցաւ. չէ՞
որ մեր ձեռքովն ալ խօսեցաւ. և
Տէրը լսեց: Եւ Մովսէս շատ հեզ 3
մարդ մըն էր՝ երկրի վրայ եղած բո-
լոր մարդոցմէ աւելի: Եւ իսկոյն 4
Տէրը ըսաւ Մովսէսին և Ահարոնին
ու Մարիամին, Դուք երեքդ ալ
ժողովքի խորանը ելէք. և երեքնին
ալ ելան: Եւ Տէրը ամպին սիւ- 5
նովը իջաւ, ու խորանին դուռը
կայնեցաւ. և Ահարոնը ու Մա-
րիամը կանչեց, ու անոնք երկուքն
ալ ելան: Եւ ըսաւ անոնց, Լսե- 6
ցէք իմ խօսքս մոռի՛կ ըրէք. Թէ որ
ձեզմէ մէկը մարգարէ ըլլայ, ես
Տէրս ինքզինքս տեսիլքի մէջ կը
ճանչցնեմ անոր, կամ երազի մէջ
կը խօսիմ անոր հետ: Իմ ծառաս 7

Մովսէս անանկ չէ, որ իմ բոլոր
8 տանս մէջ հաւատարիմ է, Ընդդէմ
հետ բերան ի բերան յայտնապէս
կը խօսիմ, և ձէ թէ առակով.
ու անիկայ Տէրոջը կերպարանքը կը
տեսնէ. ուստի իմ ծառայիս Մով-
սէսին դէմ խօսելու ինչո՞ւ չվախ-
9 ցաք: Եւ Տէրոջը բարկութիւնը
անոնց վրայ բորբոքեցաւ, ու Ինքը
10 գնաց: Եւ ամպը վերացաւ խորա-
նէն, ու ահա Մարիամ ձիւնի պէս
բորոտ եղաւ. և Ահարոն Մարիա-
մին նայեցաւ, և ահա անիկայ բո-
11 րոտ էր: Եւ Ահարոն ըսաւ Մով-
սէսին, Ո՛հ, տէր իմ, կ՚աղաչեմ,
վրանիս մեղք մի դներ. քանզի յի-
մարութիւն ըրինք, ու մեղք գոր-
12 ծեցինք. Ծո՛ղ չնմանի ան մեռած
փղո՛ն որ իր մօրը արգանդէն ելած
առենը անոր մարմնոյն կէսը սպա-
13 ռուած է: Եւ Մովսէս աղաղակեց
Տէրոջը՝ ըսելով, Ով Աստուած, բժշկէ անիկայ:
14 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ծէ
որ անոր հայրը միայն անոր երեսը
թքնելու ըլլար, եօթը օր պիտի
ամչնար. Թո՛ղ անիկայ եօթը օր
բանակէն դուրս գոցուած պահուի,
15 ու անկէ ետև ընդունուի: Եւ
Մարիամ բանակէն դուրս եօթը օր
գոցուած մնաց. ու ժողովուրդը
չշարժեց մինչև Մարիամին ընդու-
նուիլը:

ԺԲ. ԺՊ

1 Եւ ետքը ժողովուրդը Ասերովթէն
չուեցին, ու Փառանի անապատը
2 իջևան ըրին: Եւ Տէրը խօսեցաւ
3 Մովսէսին՝ ըսելով, Արդեօք խըր-
կէ որ լրտեսեն Քանանու երկիրը,
որն որ Իսրայէլի որդւոցը պիտի
տամ. անոնց ամէն մէկը իշխան ը-
լալով՝ մէյմէկ մարդ իր հայրերուն
4 ցեղին կողմէն խրկէք: Եւ Մովսէս
Տէրոջը հրամանին համեմատ խրկեց
զանոնք Փառանի անապատէն. բո-
լոր ան մարդիկը Իսրայէլի որդւոցը
5 գլխաւորներն էին, Որոնց անուն-
ները ասոնք են. Հռուբէնի ցեղէն՝
Զաքուրի որդին Սամուա, Շմ-
6 մաւոնի ցեղէն՝ Քհոռիի որդին Սա-
փաս, Յուդայի ցեղէն՝ Յեփո-
7 նէի որդին Քաղէբ, Իսաքարի
8 ցեղէն՝ Յովսեփի որդին Իգաղ,
Եփրեմի ցեղէն՝ Նաւէի որդին Օ-
9 սէա, Բենիամինի ցեղէն՝ Ռա-
10 փուի որդին Փաղտի, Զաբու-
11 ղոնի ցեղէն՝ Սուդիի որդին Գեդ-
դիէլ, Յովսեփի ցեղէն՝ այսինքն
12 Մանասէի ցեղէն՝ Սուսիի որդին
Գադդի, Դանի ցեղէն՝ Գամալիէլի
13 որդին Ամմիէլ, Ասերի ցեղէն՝ Մի-
14 քայելի որդին Սաթուր, Նեփ-
15 թաղիմի ցեղէն՝ Նաբսիի որդին
Նաբի, Գադի ցեղէն՝ Մաքքիի
16 որդին Գուէլ:

Սոքանք են ան մարդոցը անուննե- 17
րը՝ որ Մովսէս խրկեց երկիրը լրտե-
սելու. և Մովսէս Նաւէի որդւոյն
Օսեսին անունը Յեսու դրաւ: Եւ 18
Մովսէս խրկեց զանոնք Քանանու
երկիրը լրտեսելու, ու ըսաւ անոնց,
Ձա հարաւային կողմէն դէպ՚ի վեր
երթալով՝ լե՛ռը ելէք. Եւ ան եր- 19
կրին ինչպէս ըլլալը՝ ու հոն բնակող
ժողովուրդին զօրաւոր կամ տկար,
քիչըւոր կամ շատուոր ըլլալը տեսէք.
Եւ ան երկիրը՝ ուր որ անոնք կը 20
բնակին՝ ինչպէս է, աղէ՞կ է՝ թէ
գէշ. և ինչպէս են ան քաղաքները՝
ուր որ անոնք կը բնակին. վրան-
նե՞րն բաղկացած են՝ թէ պարսպ-
պատը ունի. Եւ երկիրը ինչպէս է, 21
պարարտ է՝ թէ անբեր. մէջը ծա-
ռեր կա՞ն՝ թէ ոչ: Եւ ժրի՛ր եղէք,
ու ան երկրին պտուղէն առէք: Եւ-
ան օրերը խաղողին նոր ելած օրերն
էին: Եւ ելան ու ան երկիրը լրտե- 22
սելին Սին անապատէն մինչև դէպ
՚ի Համաթ երթալու Բոռը: Եւ 23
հարաւային կողմէն ելան, ու դէպ՚ի
Քեբրոն եկան. ու հոն էր բնակիչ
Ահիման Սեսի
և Թոլմի. ու Քեբրոն Եգիպտոսի
Տանիս քաղաքէն եօթը տարի ա- 24
ռաջ շինուած էր: Եւ մինչև Հա-
մոդի ձորը եկան, ու անկէ խաղողի
ողկոյզ մը կտրեցին ուռոյը մէկ-
սեղ, և երկու հոգի ձողակով վեր-
ցուցին անիկայ. և նռնէներէն ու
թուզերէն ալ փորձ: Իսրայէլի 25
որդւոցը անկէ կտրած ողկուզին հա-

մար՝ ան տեղին անունը Դպքողի ձոր
26 դրուեցաւ : Եւ քառասուն օրէն հտ-
քը ան երկիրը լրտեսելէն դարձան .
27 Եւ գալով հասան Մովսէսին ու Ա-
հարոնին և Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր ժողովքին՝ Փառանի անապատը
Կադես և անոնց ու բոլոր ժո-
ղովքին լուր բերին . և երկրին պը-
28 տուղը ցուցուցին անոնց : Եւ
պատմեցին անոր ու ըսին , Մեզ
խրկած երկիրդ գացինք . իրաւցընէ
կաթ ու մեղը կը բղխէ ան , և անոր
29 պտուղը ասա է : Բայց ան երկրին
մէջ բնակող ժողովուրդը զօրաւոր
է , և քաղաքները պարսպաւոր ու-
խիստ մեծ են . նաև հոն Ենակին որ-
30 դիքը տեսանք : Ամաղեկացիք ան
երկրին հարաւային կողմը կը բնա-
կին . ու Քետացիք և Յեբուսացիք
ու Ամորհայիք լեռները կը բնակին ,
և Քանանացիք ծովուն քովը ու
Յորդանանու եզերքը կը բնակին :
31 Եւ Քաղէբ՝ ժողովուրդը Մովսէսին
առջեւ լռեցուց , ու ըսաւ , Ել-
լենք , ու ժառանգենք ան . քան-
կի մենք անշուշտ կարող ենք անոր
32 տիրելու : Բայց անոր հետ եկող
մարդիկը ըսին , Մենք ան ժողո-
վուրդին վրայ ելլելու կարող չենք ,
ինչու որ անոնք մեզմէ զօրաւոր են :
33 Եւ իրենց լրտեսած երկրին համար
գէշ լուր բերին Իսրայէլի որդւոցը՝
ըսելով , Ան երկիրը՝ որուն մէջ-
տեղէն անցանք՝ զանիկայ լրտեսելու
համար , իր բնակիչները ուտող
երկիր մըն է . և անոր մէջի բոլոր
ժողովուրդը որ մենք տեսանք , յաղ-
34 թահասակ մարդիկ են : Եւ հոն
տեսանք հսկաները , Ենակին որ-
դիքը որ հսկաներէն են . անոնց որ
մենք մեր աչքին մարախի պէս երե-
ցանք , և անանկ ալ անոնց աչքին
երեցանք :

ԳԼ . ԺԴ

1 Եւ բոլոր ժողովքը ձայնը վերցընե-
ցուն աղաղակեց . և ժողովուրդը
2 լացաւ ան գիշերը : Եւ Իսրայէլի
բոլոր որդիքը տրտնջեցին Մովսէսին
ու Ահարոնին դէմ . ու բոլոր ժո-
ղովքը ըսաւ անոնց , Երանի թէ

Եգիպտոսի երկրին մէջ մեռած ըլ-
լայինք . երանի թէ ասս անապատիս
մէջ մեռած ըլլայինք : Եւ ինչու 3
համար Տէրը մեզ ասս երկիրը բերաւ ,
որ սրով իյնանք , և մեր կիներուն
ու մեր որդիքը յափշտակուին .
աղէկ չըլլար մեզի որ Եգիպտոս
դառնանք : Եւ իրարու ըսին , 4
Անդէ մէկ զօրագլուխ մը ընտրենք ,
ու Եգիպտոս դառնանք : Եւ Մով- 5
սէս ու Ահարոն իրենց երեսին վրայ
ինկան Իսրայէլի որդւոցը բոլոր
ժողովուած ժողովքին առջեւը : Եւ 6
երկիրը լրտեսողներէն՝ Նաւէի որ-
դին Յեսու ու Յեփոնէի որդին
Քաղէբ իրենց հանդերձները պատ-
ռեցին . Եւ Իսրայէլի որդւոցը բո- 7
լոր ժողովքին խօսեցան՝ ըսելով ,
Ան երկիրը՝ որուն մէջտեղէն անցանք՝
զանիկայ լրտեսելու համար , խիստ
բարի երկիր մըն է : Եթէ որ Տէրը մե- 8
զի հաճի , մեզ ան երկիրը պիտի տա-
նի , և զանիկայ մեզի պիտի տայ , որ
կաթ ու մեղը բղխող երկիր մըն է :
Միայն թէ Տէրոջը դէմ ապստամբ 9
մի ըլլաք . և ան երկրին ժողովուր-
դէն մի վախնաք . քանզի անոնք մեր
կերակուրն են . անոնց պաշտպանու-
թիւնը գացած է իրենց վրայէն , ու
Տէրը մեզի հետ է . անոնցմէ մի
վախնաք : Եւ բոլոր ժողովքը ըսին 10
թէ քարերով քարկոծեն զանոնք .
բայց Տէրոջը փառքը ժողովքի խո-
րանին մէջ բոլոր Իսրայէլի որդւոցը
երեւցաւ : Եւ Տէրը ըսաւ Մով- 11
սէսին , Ո՞ւս ժողովուրդը մինչեւ ո՞րը
պիտի արհամարհէ , և իրենց
մէջը ըրած բոլոր հրաշքներուս ալ
մինչեւ ո՞րը պիտի չհաւատան ինծի :
Ես անոնք ժանտախտով պիտի պար- 12
նեմ , ու կորսընցընեմ անոնք . և քեզ
անոնցմէ մեծ ու զօրաւոր ազգ մը
պիտի ընեմ : Եւ Մովսէս ըսաւ 13
Տէրոջը , Որ աւետը Եգիպտացիք
պիտի լսեն . քանզի դուն քու կարո-
ղութեամբդ ասս ժողովուրդը անոնց
մէջէն հանեցիր . Եւ անոնք պիտի 14
պատմեն ասս երկրին բնակիչներուն .
Թանզի անոնք լսած են որ դուն՝ Ով
Տէր , ասս ժողովուրդին մէջտեղն ես ,
որ դուն՝ Ով Տէր , դէմ առ դէմ կը

տեանուխս , և որ քու ամպդ անոնց վրայ կը կայնի , և որ ցորևկը ամպի սիւնով՝ ու գիշերը կրակի սիւնով
15 կը քալես անոնց առջևէն : Հիմա թէ որ աս ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս մեռցընելու ըլլաս , քու համբաւդ լսող ազգերը պիտի խօսին՝ ըսելով ,
16 Տէրը աս ժողովուրդը՝ անոնց երդումով խոստացած երկիրը տանելու կարող չըլլալուն համար , անապատին մէջ մեռցուց
17 պանդխտ : Ու հիմա թող իմ Տէրոջս կարողութիւնը մեծ ըլլայ ,
18 ինչպէս որ խօսեցար՝ ըսելով , Տէրը երկայնամիտ է , և առատ ողորմութեամբ , անօրէնութիւնը ու յանցանքը ներող . բայց չանցաւորը ամենևին անպարտ չթողուր , հայրերուն անօրէնութիւնը որդիներուն վրայ մինչև երրորդ ու չորրորդ ազգը հատուցանելով .
19 Ա՛ղաչեմ՝ քու մեծ ողորմութեանդ համեմատ ներէ աս ժողովուրդին անօրէնութիւնը , ինչպէս որ ներեցիր աս ժողովուրդին
20 Եգիպտոսէն մինչև հոս : Ու Տէրը ըսաւ , Քու խօսքիդ պէս ներեցի .
21 Բայց կենդանի եմ ես , որ բոլոր երկիրը Տէրոջը փառքովը պիտի լեցուի ,
22 Եւ անշուշտ բոլոր այն մարդիկը որ Եգիպտոսին մէջ ու անապատի մէջ իմ փառքս ու իմ նշած հրաշքներս տեսան , և մինչև հիմա իմ տասը անգամ փորձեցին , ու իմ խօսքս մտիկ չըրին ,
23 Պիտի չտեսնեն այն երկիրը՝ որն որ իրենց հայրերուն երդում ըրի . ինծի արհամարհողներուն մէկն ալ պիտի չտեսնէ
24 այն . Բայց որովհետև իմ ծառաս Քաղէբ ուրիշ միտք ունեցաւ , ու ինծի բոլոր սրտով հետևեցաւ , ես ալ անոր երկիրը՝ որ գացած էր , պիտի տանիմ , և անոր սերունդը պիտի ժառանգէ այն :
25 Ու Ամաղեկացիք ու Քանանացիք ձորերուն մէջ կը նստին . վաղը դարձէք , և անապատը Կարմիր ծովուն ճամբան երթալէք :

26 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
27 Ահարոնին՝ ըսելով , Մինչև ի՞նչ աս չար ժողովքին ինծի դէմ տրտնջելուն համբերեմ . ես լսեցի Իսրայէլի որդւոցը տրտունջը՝ որ ինծի դէմ կը տրտնջեն : Անոնց ,
28 Ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէրը , որ ինչպէս դուք իմ ականջներուս խօսեցաք , անանկ ալ պիտի ընեմ ձեզի .
29 Ձեր դիերը աս անապատին մէջ պիտի իյնան . և ձեր բոլոր հաշիւին համեմատ՝ ձեզմէ ամէն համրուածները քսան տարեկանէն վեր եղողները՝ դուք ինծի որ
30 դէմ տրտնջեցիք , Ընդունայն պիտի չմտնէք ան երկիրը՝ որուն մէջ ձեզ բնակեցընելու երդում ըրի , բաց՝ Յեփոնէի որդին Քաղէբէն՝ ու Նաւէի որդին Յեսուէն :
31 Բայց ձեր որդիքը՝ որոնց համար . դուք ըսիք թէ պիտի յափշտակուին , անոնք պիտի տանիմ , և ձեր չհաւանած երկիրը անոնք պիտի տեսնեն :
32 Բայց ձեր դիերը աս անապատին մէջ
33 պիտի իյնան : Ու ձեր որդիքը ա-նապատին մէջ քառասուն տարի պիտի մնլորին , ու ձեր պոռնկութիւնները կրեն , մինչև որ ձեր դիերը անապատին մէջ սպառին :
34 Ինչպէս որ երկիրը քառասուն օրուան մէջ լրտեսեցիք , անանկ ալ ան օրերուն թիւին համեմատ՝ ամէն մէկ օրուան տեղը մէյմէկ տարի տեղով՝ քառասուն տարի պիտի կրէք ձեր անօրէնութիւնները , ու իմ չեղբ հետաքննելը :
35 Ես Տէրս ըսի , Ինծի դէմ ժողվուած բոլոր աս չար ժողովքին անշուշտ պիտի ընեմ աս բանը . անոնք աս անապատին մէջ պիտի սպառին , ու հոն մեռնին :
36 Ու ան մարդիկը՝ որ Մովսէս երկիր
37 ան երկիրը լրտեսելու , որոնք դարձան ու երկրին վրայով գէշ լուր հանելով՝ բոլոր ժողովքը անոր դէմ տրտնջելու գրգռեցին , Ան մարդիկը որ երկրին վրայով գէշ լուր հանեցին՝ հարուածով մեռան Տէրոջը առջևը :
38 Բայց Նաւէի որդին Յեսու և Յեփոնէի որդին Քաղէբ որ երկիրը լրտեսելու գացողներէն էին , ողջ մնացին :
39 Ու Մովսէս աս խօսքերը Իսրայէլի բոլոր որդւոցը զրուցեց , ու ժողովուրդը մեծ սուգ ըրաւ :
40 Ու առտուանց կանուխ լեռանը գլուխը ե-

լան՝ ըսելով , Ահա մենք պատրաստ
էինք , և Տէրոջը ըսած տեղը պիտի
երթանք . ինչու որ մեղք գործեցինք :
41 Ու Մովսէս ըսաւ , Ընչո՞ւ հիմա
Տէրոջը հրամանէն դուրս կ՚ելլէք .
42 աս բանը պիտի չյաջողի : Մի
ելլէք , (քանզի Տէրը ձեր մէջը չէ ,)
չըլլայ որ ձեր թշնամիներուն առջեւը
43 յարդուիք . Ինչու որ Ամաղեկացիք
ու Քանանացիք հոն առջեւնիդ են ,
և սրով պիտի իյնաք . դուք Տէրոջմէն ետ դառնալնուդ համար՝ Տէրը
44 ձեզի հետ պիտի չըլլայ : Հապց ա-
նոնք յամառութիւն ընելով՝ լեռա-
նը գլուխը ելան . սակայն Տէրոջը
ուխտին տապանակը ու Մովսէս
45 բանակին մէջէն չշարժուեցան : Ան
առեներ ան լեռանը վրայ բնակող
Ամաղեկացիք ու Քանանացիք իջան,
և զարկին անոնք , ու հալածեցին
մինչև Հորմա :

ԳԼ . ԺԶ

1 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ,
ու ըսէ անոնց ; Երբոր մտնէք ձեր
բնակութեան երկիրը՝ որն որ ձեզի
3 պիտի տամ , Ու Տէրոջը անուշ
հոտ նուիրելու համար՝ արջառներէն
կամ հօտերէն պատարագ պիտի
մատուցանէք Տէրոջը , ողջակէզ՝
կամ ուխտ կատարելու գոհ՝ թէ
կամաւոր ընծայի համար , և թէ
4 ձեր ժողովներուն մէջ , Ան առնէր
իր գոհը Տէրոջը մատուցանողը՝
հացի ընծայի համար հիմինի մը չոր-
րորդ մասը եղով շաղուած մէկ տա-
սանորդ բարակ ալիւր պիտի մա-
5 տուցանէ : Ու ողջակէզին կամ
գոհին հետ՝ մէկ գառի համար՝ հի-
մինի մը չորրորդ մասը գինի թա-
6 փելու նուէր պիտի ընես . Կամ
խոյի մը համար՝ հիմինի մը երրորդ
մասը եղով շաղուած երկու տասա-
նորդ բարակ ալիւր հացի ընծայ
7 պիտի ընես . Ու թափելու նուէրի
համար հիմինի մը երրորդ մասը
գինի՝ անոյշ հոտի համար Տէրոջը
8 պիտի մատուցանես : Ու երբոր
ողջակէզի համար՝ կամ ուխտ կա-
տարելու գոհի համար՝ կամ խաղա-
ղութեան գոհի համար զուարակ մը
մատուցանես Տէրոջը , Ան առնէր 9
զուարակին հետ կէս հիմին եղով
շաղուած իրեք տասանորդ բարակ
ալիւրէ հացի ընծայ մատուցանես .
Ու թափելու նուէրի համար կէս 10
հիմին գինի մատուցանես . Ասիկա
Տէրոջը անուշահոտ պատարագ մըն
է : Ան մէկ զուարակի կամ խոյի 11
համար՝ կամ ոչխարի կամ այծի
համար առանկ պիտի ըլլայ : Ձեր 12
պատրաստելու թուոյն նայելով՝ ա-
նոնց թուոյն համեմատ՝ ամէն մէ-
կուն անանկ պիտի ընէք : Երկրին 13
ամէն բնակը աս բաները անանկ
պիտի ընէ , Տէրոջը անուշահոտ
պատարագ մատուցանելու համար :
Ու թէ որ ձեր քովը պանդխտացած 14
օտարականը՝ կամ ձեր ազգերուն
մէջ ձեր մէջը բնակողը Տէրոջը ա-
նուշահոտ պատարագ ընելու ըլլայ ,
ձեր ըրածին պէս անիկայ ալ անանկ
պիտի ընէ : Ամ ժողովք՝ ձեզի 15
համար և ձեր ետեւէն պանդխտացած
օտարականին համար մէկ կանոն
պիտի ըլլայ . ձեր ազգերուն մէջ
յաւիտենական կանոնով՝ Տէրոջը
առջեւը ինչպէս էք դուք , անանկ
պիտի ըլլայ օտարականն ալ : Ձե- 16
զի համար և ձեր քովը պանդխտա-
ցած օտարականին համար՝ մէկ օ-
րէնք ու մէկ կարգադրութիւն պի-
տի ըլլայ :

Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 17
սելով , Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը 18
ու ըսէ անոնց , Երբոր ան երկիրը
մտնէք՝ ուր որ ձեզ պիտի տանիմ ,
Ու ըլլայ որ երբ ան երկրին հա- 19
ցէն ուտէք , բարձրացընելու ըն-
ծայ մատուցանէք Տէրոջը . Ձեր 20
առջի խմորէն շօթի մը բարձրացնե-
լու ընծայ պիտի մատուցանէք . կա-
լի բարձրացընելու ընծան ինչպէս
որ կ՚ընէք , ասանկ ալ անանկ պիտի
բարձրացընէք : Ձեր առջի խմո- 21
րէն բարձրացընելու ընծայ պիտի մա-
տուցանէք Տէրոջը՝ ձեր ազգերուն
մէջ :

Հապա թէ որ սխալէք ու չընէք ասանկ 22
բոլոր պատուիրանքներէն՝ որ Տէրը
խօսեցաւ Մովսէսին , Հոս ան ամէնը՝ 23

որ Տէրը ձեզի պատուիրեց Մովսէսին ձեռքովը ան օրէն՝ի վեր՝ որ Տէրը պատուիրեց ձեր ազգերուն
24 մէջ յաւիտեան. Ու ըլլայ որ՝ եթէ ժողովքը սխալմամբ յանցանք մը ընէ, ան ատենը բոլոր ժողովքը՝ Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի համար՝ մէկ զուարակ մը պիտի մատուցանէ ըստ օրինի հայի ընծայով ու թափելու նուէրով, և մեղքի պատա-
* րագի համար այծերէն մէկ նոխազ:
25 Ու քահանան քաւութիւն պիտի ընէ Իսրայէլի որդւոյը բոլոր ժողովքին համար, ու թողութիւն պիտի ըլլայ անոնց, ինչու որ սխալմունք էր, և անոնք իրենց սխալելուն համար իրենց ընծան Տէրոջը պատարագ բերին, ու նաև իրենց մեղքի
26 պատարագը Տէրոջը առջևը. Ամէն Իսրայէլի որդւոյը բոլոր ժողովքին ու անոնց մէջը պանդխտացած օտարականներուն թողութիւն պիտի ըլլայ. քանզի բոլոր ժողովուրդը սխալման մէջ էր:
27 Ու թէ որ անձ մը սխալմամբ մեղք գործէ, ան ատենը մեղքի պատարագի համար մէկ տարեկան էգ
28 այծ մը պիտի բերէ. Ու քահանան քաւութիւն պիտի ընէ սխալմամբ մեղք գործող անձին համար. երբոր Տէրոջը առջևը սխալմամբ մեղք գործէ, անոր համար քաւութիւն պիտի ընէ, ու անոր թողութիւն ըլլայ:
29 Սխալմամբ մեղք գործողին համար՝ թէ Իսրայէլի որդւոյ մէջի բնակիին համար՝ և թէ անոնց մէջը պանդխտացած օտարականին համար, մէկ օրէնք պիտի ունենաք:
30 Բայց ան անձը որ յանդգնութեամբ բան մը կ'ընէ, թէ երկրին բնակը ըլլայ՝ և թէ օտարական, անիկայ Տէրը կը նախատէ. ան անձը իր ժողովուրդին մէջէն պիտի
31 կորսուի: Տէրոջը խօսքը արհամարհելուն ու անոր պատուիրանքը զանց ընելուն համար՝ ան անձը անշուշտ պիտի կորսուի. անոր անօրէնութիւնը իր վրան պիտի ըլլայ:
32 Ու երբ Իսրայէլի որդիքը անապատին էին, մարդ մը գտան՝ որ շաբաթ օրը փայտ կը ժողվէր:
33 Ու

անոնք որ փայտ ժողվելու վրայ գըտան զանիկայ, Մովսէսին ու Ահարոնին և բոլոր ժողովքին առջևը
բերին: Ու բանտարկեցին զանիկայ, ինչու որ անոր ինչ ընելին 34
նին ծանուցուած չէր: Ու Տէրը ը- 35
սաւ Մովսէսին, Ան մարդը անպատճառ պիտի մեռցուի. բոլոր ժողովքը բանակէն դուրս քարերով պիտի քարկոծեն զանիկայ: Ու բոլոր 36
ժողովքը Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս՝ բանակէն դուրս հանեցին զանիկայ, և քարերով քարկոծեցին, ու մեռաւ:
Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ 37
ըսելով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոյը 38
ու ըսէ անոնց, որ իրենց ծոպերը չինեն իրենց հանդերձներուն քըղանցքներուն վրայ՝ իրենց ազգերուն մէջ. ու քղանցքի ծոպերուն վրայ կապոյտ ժապաւէն մը դնեն. Ու 39
ան ձեզի ծոպ պիտի ըլլայ, որ դուք տեսնէք ան՝ ու Տէրոջը բոլոր պատուիրանքները միտքերնիդ բերէք, և ընէք անոնք. ու ձեր սրտերուն և ձեր աչքերուն ցանկութեանցը չհետևիք՝ որոնց ետևէն դուք կը մոլորիք. Անոնք որ միտքերնիդ բերէք՝ 40
ու ընէք իմ բոլոր պատուիրանքներս, ու սուրբ ըլլաք ձեր Աստուծոյն առջևը: Ես եմ ձեր Տէր Աս- 41
տուածը, որ ձեզի Աստուած ըլլալու համար Եգիպտոսի երկրէն հանեցի. ես եմ Եհովայ՝ ձեր Աստուածը:

ԳԼ. ԺՏ.

Ու Կէհի որդւոյն Կահաթի որ- 1
դւոյն Ամահաւին որդին Կորհ՝ և Ռուբենի որդւոյմէ Եղիաբի որդիքը Նաթան ու Աբիրոն և Վաղեթի որդին Օն ելան, Ու 2
Իսրայէլի որդւոյմէ երկու հարիւր հիսուն հոգի ժողովքի խորհրդականներ՝ ու անուանի մարդիկներ ձեռնբռնին առնելով Մովսէսին առջևը կեցան, Ու Մովսէսին ու Ա- 3
հարոնին վրայ ժողովուեցան, ու ըսին անոնց, Ձեզ հերիք է ըրածնիդ. ինչու որ բոլոր ժողովքը ամէնքն ալ սուրբ են, և Տէրը անոնց մէջն է. և ինչ-

Տէրոջը ժողովուրդին վրայ դուք ձեզ
4 կը բարձրացընէք : Ու երբ Մովսէս ասիս ասս լսեց , իր երեսին վրայ ին-
5 կաւ . Ու խօսեցաւ Կորխին և անոր բոլոր ժողովքին՝ ըսելով , Պաղը Տէրը պիտի ցուցընէ թէ ո՛րն է իրը , և ո՛րն է սուրբը , ու պանիկայ իրեն պիտի մօտեցընէ . և ո՛րն որ ինքը կ՚ընտրէ , իրեն պիտի մօտեցընէ :
6 Ա՛ս ըրէք . առէք ձեզի բուրվառներ , դուն ո՛վ Կորխ՝ և քու բոլոր
7 ժողովդ . Ու վաղը անոնց մէջը կրակ դրէք , ու Տէրոջը առջևը անոնց վրայ խունկ դրէք . և սուրբը անիկայ ըլլայ , որն որ Տէրը կ՚ընտրէ . ալ հերիք է ըս-ձեզ՝ ո՛վ Ղևիի
8 որդիքը : Ու Մովսէս ըսաւ Կորխին , Լսեցէք՝ ո՛վ Ղևիի որդիքը .
9 Պզտիկ բան կ՚երևնայ ձեզի՝ որ Իսրայէլին Աստուածը ձեզ իրեն մօտեցընելու համար՝ Իսրայէլի ժողովքէն զատեց ձեզ , որ Տէրոջը խորանին պաշտօնը ընէք , և ժողովքին առջևը կայնիք՝ անոնց սպասաւորութիւնը ընելու .
10 Ու քեզ ու քեզի հետ քու բոլոր եղբայրները Ղևիի որդիքը իրեն մօտեցուց , ու դուք քահանայութի՞ւն ալ կը
11 փնտռէք : Ուրեմն դուն ու քու բոլոր ժողովդ Տէրոջը դէմ ժողովուեցեալ . և Ահարոն ո՞վ է որ անոր դէմ դուք տրտունջ կ՚ընէք :
12 Ու Մովսէս Եղիաբին որդիքը Դաթանը ու Աբիրոնը կանչելու համար խրկեց . և անոնք ըսին ,
13 Չենք գար . Մեզ անապատին մէջ մեռցընելու համար՝ կաթ ու մեղր բղխող երկրէ մը մեզ հանելդ քի՞չ բան է , որ նաև մեր վրայ տիրապետել կ՚ուզես :
14 Նաև մեզ կաթ ու մեղր բղխող երկիր մը չտարիր , ո՛չ ալ մեզի արտ ու այգիներ ժառանգութիւն տուիր . միթէ աս մարդոցը աչքե՞րը պիտի հանես . մենք չենք գար :
15 Ու Մովսէս խիստ բարկացաւ , ու ըսաւ Տէրոջը , Մի նայիր անոնց ընծաներուն . անոնցմէ էշ մըն ալ չառի , և անոնց մէկուն չարիք
16 մը չըրի : Ու Մովսէս ըսաւ Կորխին , Պաղը դուն ու քու բոլոր ժողովդ Տէրոջը առջևը ներկայանաք , դուն և անոնք ու Ահարոն .
17 Ու առէք ամէն մէկերնիդ ձեր բուրվառները , ու անոնց մէջը խունկ դրէք , և ամէն մէկը իր բուրվառը առնելով՝ երկու հարիւր հիսուն բուրվառները , և դուն ալ ու Ահարոն ամէն մէկերնիդ ձեր բուրվառները Տէրոջը առջևը մօտեցուցէք :
18 Ու ամէն մէկը իր բուրվառը առնելով՝ անոնց մէջը կրակ դրին , ու անոնց վրայ խունկ դրին , և ժողովքի խորանին դուռը կայնեցան Մովսէսին ու Ահարոնին հետ :
19 Ու Կորխ անոնց դէմ ժողովքի խորանին դուռը ժողվեց բոլոր ժողովքը . ու Տէրոջը փառքը բոլոր ժողովքին երևցաւ :
20 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
21 Ահարոնին՝ ըսելով , Ա՛ս ժողովքին մէջէն զատուեցէք , որ շուտով կոսպընցընեմ զանոնք :
22 Անոնք երեսնուն վրայ ինկան՝ ու ըսին , Ո՛վ Աստուած՝ բոլոր մարդոց հոգիներուն Աստուածը , մէկ մարդուն մեղանչելովը՝ բոլոր ժողովքի՞ն վրայ պիտի զայ քու բարկութիւնդ :
23 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
24 սելով , Խօսէ ժողովքին ու ըսէ , Կորխին՝ Դաթանին ու Աբիրոնին բնակութեանը բոլորտիքէն հեռացէք :
25 Ու Մովսէս ելաւ ու Դաթանին ու Աբիրոնին գնաց , և Իսրայէլի ծերերը անոր ետևէն գացին :
26 Ու խօսեցաւ ժողովքին՝ ըսելով , Այս չար մարդոցը վրաններուն քովէն հեռացէք , ու անոնց մէկ բանին մի դպչիք , որ անոնց բոլոր մեղքերովը չկորսուիք :
27 Այսպէս անոնք Կորխին՝ Դաթանին ու Աբիրոնին բնակութեանը բոլորտիքէն հեռացան . և Դաթան ու Աբիրոն և անոնց կիներն ու անոնց որդիքը և ընտանիքը իրենց վրաններուն դուռը ելան կայնեցան :
28 Ու Մովսէս ըսաւ , Այսով պիտի գիտնաք թէ Տէրն է իս խրկողը բոլոր այս գործերը ընելու , և ոչ թէ ես ինձ-
29 մէ բան մը ըրի . Այսինքն՝ թէ որ ա-նոնք ամէն մարդու մեռնելուն պէս մեռնին , և թէ որ ամէն մարդու

պատահածը ասոնց ալ պատահի,
30 Տէրը իս իրկած չէ: Հապա թէ որ
Տէրը հրաշք մը ընէ, և երկիրը իր
բերանը բանայ, ու զանոնք և ա-
նոնց բոլոր ունեցածը կլլէ, ու ա-
նոնք ողջ ողջ դժոխքը իջնեն, ան
ասոնը պիտի գիտնաք որ աս մար-
31 դիկը Տէրը անարգեցին: Եւ եղաւ
որ աս բոլոր խօսքերը խօսիլը լմնը-
ցուցածին պէս, անոնց տակի գե-
32 տինը պատռեցաւ. Եւ երկիրը իր
բերանը բացաւ, ու զանոնք և ա-
նոնց տուներն ու Կորխին ունեցած
բոլոր մարդիկը և բոլոր անոնց ինչ-
33 քը կլլեց: Եւ անոնք ու բոլոր
անոնցները ողջ ողջ դժոխքը ի-
ջան. և երկիրը ծածկեց զանոնք,
ու ժողովքին մէջէն կորսուեցան:
34 Եւ անոնց բոլորտիքը եղած բոլոր
Իսրայէլը անոնց ձայնէն փախան.
քանզի ըսին, Ըլլայ որ երկիրը
35 մեզ ալ կլլէ: Եւ Տէրոջմէն կրակ
եկաւ, ու խունկ մատուցանող եր-
կու հարիւր հոգին սպա-
ռեց:
36 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
37 սելով, Խօսէ Էհարոն քահանային
որդւոյն Եղիազարին՝ որ բուրվառ-
ները ան այրուձին միջէն վերցնէ.
և դուն անոնց հեռը եղած կրակը ան-
պին ցրուէ. քանզի անոնք սուրբ
38 եղան: Այո իրենց հոգիներուն դէմ
մեղք գործողներուն բուրվառները
թիթեղներ շինեն՝ սեղանը պատելու
համար. ինչու որ անոնք Տէրոջը
առջեւը մատուցեցեր՝ սուրբ եղած
են. և Իսրայէլի որդւոյը նշան պի-
39 տի ըլլան: Ու Եղիազար քահա-
նան ան այրուած մարդոյը մատու-
ցած պղնձէ բուրվառները առաւ.
և զանոնք սեղանը պատելու համար
40 թիթեղներ շինեցին. (Իսրայէլի
որդւոյը յիշատակ ըլլալո- համար,
որ Էհարոնի սերունդէն չեղող օտար
մէկը Տէրոջը առջեւը խունկ մատու-
ցանելու չմօտենայ, և Կորխին պէս
ու անոր ժողովքին պէս չըլլայ.)
ինչպէս որ Տէրը ըսաւ անոր՝ Մով-
սէսին ձեռքովը:
41 Եւ հետեւեալ օրը Իսրայէլի որ-
դւոյը բոլոր ժողովքը Մովսէսին
դէմ ու Էհարոնին դէմ տրտունջ ը-
րին՝ ըսելով, Դուք Տէրոջը ժողո-
վուրդը մեռուցիք: Եւ եղաւ որ 42
երբ ժողովքը Մովսէսին ու Էհարո-
նին դէմ ժողվուած էին, դէպ՚ի
ժողովքի խորանը նայեցան, և ահա
ամպը ծածկեց ան, ու Տէրոջը փառ-
քը երեւցաւ: Եւ Մովսէս ու Է- 43
հարոն ժողովքի խորանին առջեւը
եկան: Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէ- 44
սին՝ ըսելով, Ետ ժողովքին միջէն 45
հեռացէք, որ շուտով սպառեմ զա-
նոնք. և ասոնք երեսնուն վրայ ին-
կան:
Եւ Մովսէս ըսաւ Էհարոնին, 46
Խունկը առ, ու մէջը սեղա-
նին վրայէն կրակ դիր, և վրան
խունկ դիր, ու շուտով ժողովքը
գնա, ու անոնց համար քաւութիւն
ըրէ, ինչու որ Տէրոջմէն բարկու-
թիւն եղաւ. ժանտախտը սկսաւ:
Եւ Էհարոն Մովսէսին ըսածին պէս՝ 47
խունկը առաւ, ու ժողովքին
մէջը վազեց, և ահա ժանտախտը
սկսած էր ժողովուրդին մէջը, և
վրան խունկ դրաւ, ու ժողովուրդին
համար քաւութիւն ըրաւ. Եւ 48
մեռելներուն ու ողջերուն մէջտեղը
կայնեցաւ, ու ժանտախտը դադա-
րեցաւ: Եւ ժանտախտէն մեռած- 49
ները տասնուչորս հազար հօթը հա-
րիւր հոգի էին, Կորխի բանին հա-
մար մեռածներէն զատ: Եւ Էհա- 50
րոն դարձաւ Մովսէսին՝ ժողովքի
խորանին դուռը, ու ժանտախտը
դադարեցաւ:

ԺԷ. ԺԱ.

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե- 1
լով, Խօսէ Իսրայէլի որդւոյը, 2
ու անոնցմէ էրէնց հարցը տուներուն
համեմատ մէկական գաւազան՝ ոչխին
իրենց հարցը տուներուն բոլոր իշ-
խաններէն տասներկու գաւազան
առ. ամէն մարդուն անունը իր
գաւազանին վրայ գրէ: Եւ Էհա- 3
րոնին անունը Ղեւիին գաւազանին
վրայ պիտի գրես. ինչու որ անոնց
հայրերուն տանը իշխանին համար
մէկ գաւազան պիտի ըլլայ. Եւ 4
զանոնք ժողովքի խորանը՝ վկայու-

թիւնին առջևը դնես , ուր որ ձեզի
5 պիտի հանդիպիմ : Եւ պիտի ըս-
ղայ որ իմ ընտրած մարդուս գա-
ւազանը պիտի ծաղկի . ու պիտի
դադրեցընեմ ինծմէ Իսրայէլի որ-
դւոցը տրտունջը որոնք կը տրտըն-
6 ջեն ձեր վրայով : Եւ Մովսէս խօ-
սեցաւ Իսրայէլի որդւոցը . ու ա-
նոնց բոլոր իշխաններէն իրենց հարցը
տուներուն համեմատ տասուերկու
գաւազան տուին անոր , ամէն մէկ
իշխանին համար մէյմէկ գաւազան ,
և Ահարոնին գաւազանը անոնց գա-
7 ւազաններուն մէջն էր : Եւ Մով-
սէս գաւազանները Տէրոջը առջևը
դրաւ վկայութեան խորանին մէջ :
8 Եւ եղաւ որ հետևեալ օրը Մովսէս
վկայութեան խորանը մտաւ . և
ահա Ղևիի տանը կողմէն փուշ
Ահարոնին գաւազանը ծաղկեցաւ ,
ու ծլեցաւ , և ծաղիկ բացաւ , ու
9 նուշեր հասցուց : Եւ Մովսէս բո-
լոր գաւազանները Տէրոջը առջևէն
դուրս հանեց Իսրայէլի բոլոր որ-
դւոցը առջևը . ու անոնք տեսան ,
և ամէն մէկը իր գաւազանը առաւ :
10 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ահա-
րոնին գաւազանը վկայութեանն
առջևը ետ դարձուր , որ ապստամբ-
ներուն նշան ըլլալու համար պա-
հուի . ու անոնց տրտունջը ինծմէ
11 վերցընես , որ չմեռնին : Եւ Մով-
սէս Տէրոջը իրեն պատուիրածին պէս
12 ըրաւ , անանկ ըրաւ : Եւ Իսրա-
յէլի որդիքը խօսեցան Մովսէսին՝
ըսելով , Ահա կը մեռնինք , կը
կորսուինք . մենք ամէնքս կը կոր-
13 սուինք . Ամէն ով որ Տէրոջը խո-
րանին մօտենայ՝ կը մեռնի . ամէնքս
ալ պիտի մեռնի՞նք :

ԺԸ . ԺՄ

1 Եւ Տէրը ըսաւ Ահարոնին , Դուն
ու քեզի հետ քու որդիքդ և
քու հօրդ տունը սրբարանին ա-
նօրէնութիւնը պիտի կրէք . և դուն
ու քեզի հետ քու որդիքդ՝ ձեր քա-
հանայութեանը անօրէնութիւնը
2 պիտի կրէք : Եւ քու հօրդ ցե-
ղէն՝ այսինքն Ղևիին ցեղէն եղող քու
եղբայրներդ մօտեցընես , որ քեզի
հետ միանան , ու քեզի սպասաւո-
րութիւն ընեն . և դուն ու քեզի
հետ քու որդիքդ վկայութեան խո-
րանին առջևը պիտի ըլլաք : Եւ 3
քու պահպանութիւնդ ու բոլոր խո-
րանին պահպանութիւնը պիտի պա-
հեն . միայն թէ սրբարանին անօթ-
ներուն ու սեղանին չմօտենան , որ
չըլլան ո՛չ անոնք մեռնին ո՛չ ալ դուք :
Եւ անոնք ձեզի հետ պիտի միանան , 4
ու ժողովքի խորանին պահպանու-
թիւնը պիտի պահեն՝ խորանին ա-
մէն պաշտօնին նայելով . և օտար
մէկը պիտի չմօտենայ ձեզի : Եւ 5
սրբարանին պահպանութիւնը ու
սեղանին պահպանութիւնը պիտի
պահէք , որ ալ Իսրայէլի որդւոցը
վրայ բարկութիւն չըլլայ : Եւ ա- 6
հա ես Իսրայէլի որդւոցը մէջէն ձեր
եղբայրները Ղևտացիները առի .
անոնք ձեզի Տէրոջը համար պարգև
տրուած են , որ ժողովքի խորանին
պաշտօնը ընեն : Եւ դուն ու քե- 7
զի հետ քու որդիքդ սեղանին բո-
լոր բաներուն համար և վարագու-
րին ներսը եղած բաներուն համար
ձեր քահանայութիւնը պիտի պա-
հէք , ու պաշտօնը կատարէք . ձեր
քահանայութիւնը ՅԵՀՈՎԱՅԻ
պարգևի պաշտօն տուի , և մօտեցող օտարա-
կանը պիտի մեռցուի :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Ահարոնին , 8
Եւ ես ահա Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր սուրբ բաներէն իմ ընծաներուս
պահպանութիւնը քեզի տուի . Ե-
անոնք օծման իրաւունքի համար քե-
զի և քու որդւոցդ տուի յաւիտե-
նական կանոնով : Ասոնք քուկդ 9
պիտի ըլլան ամենասուրբ բաներէն՝
որ չեն այրուիր . անոնց ամէն հայի
ընծաներուն՝ անոնց ամէն մեղքի
պատարագներուն՝ և անոնց ամէն
յանցանքի պատարագներուն բոլոր
ընծաները՝ որ ինծի պիտի հատու-
ցանեն , ամենասուրբը են քեզի ու
քու որդւոցդ համար : Ամենա- 10
սուրբ տեղին մէջ պիտի ուտես զա-
ամէն արու պիտի ուտէ զա . զան-
կայ սուրբ պիտի ըլլայ քեզի : Ա- 11
ալ քուկդ պիտի ըլլայ . անոնց
պարգևներուն բարձրացընելու ըն-

ման , և Իսրայէլի որդւոյը բոլոր երթեցընելու ընծաները . քեզի և քեզի հետ քու որդւոյդ ու քու աղջիկներուդ տուի անոնք յաւիտենական կանոնով . քու տանդ մէջ ամէն մաքուր եղողը անկէ պիտի ուտէ : Ամէնէն աղէկ եղին և ամէնէն աղէկ գինիին ու ցորենին բոլոր երախայրիները՝ որ Տէրոջը պիտի մատուցանեն , քեզի տուի : Անոնց երկրին մէջ եղած ամէն Բէ-բ-էրօն երախայրինները՝ որ Տէրոջը պիտի բերին , քուկդ պիտի ըլլան . քու տանդ մէջ ամէն մաքուր եղողը անկէ պիտի ուտէ : Իսրայէլի մէջ ամէն նուիրուած բանը քուկդ պիտի ըլլայ : Ամէն մարմինի ամէն արդանդ բացողը որ Տէրոջը կ'ընծայեն , ըլ՛ մարդ ըլլայ և թէ անասուն՝ քուկդ պիտի ըլլայ . միայն թէ մարդուն առջինեկը անշուշտ պիտի փրկես . և անմաքուր անասունին առջինեկն ալ պիտի փրկես : Ու երբոր փրկուելու պղտը մէկ ամսուան ըլլայ , արբասրանին սիկղին համեմատ՝ հինգ սիկղ արծաթի դնով պիտի փրկես . Բէնէ քսան կերատ է : Բայց կովին առջինեկը և ոչխարին առջինեկը կամ այծին առջինեկը պիտի չփրկես , անոնք սուրբ են . անոնց արիւնը սեղանին վրայ պիտի սրսկես , ու անոնց ճարպը պիտի այրես անուշահոտ պատարագ ընծայելու Տէրոջը . Ու անոնց միսը քուկդ պիտի ըլլայ , երբոր նեղու երբուծը ու աջ պետը քուկդ ըլլալուն պէս : Սուրբ բաներէն ամէն բարձրացընելու ընծաները՝ որ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը կը մատուցանեն , քեզի և քեզի հետ քու որդիներուդ ու աղջիկներուդ տուի յաւիտենական կանոնով . անիկայ Տէրոջը առջևը քեզի և քեզի հետ քու սերունդիդ՝ աղի ուխտ մըն է յաւիտեան : Ու Տէրը ըսաւ Ահարոնին , Անոնց երկրին մէջ դուն ժառանգութիւն պիտի չունենաս , ու անոնց մէջտեղը բաժին չունենաս . Իսրայէլի որդւոյը մէջ քու բաժինդ ու ժառանգութիւնդ ես եմ :

Ու ահա Իսրայէլի բոլոր տասանորդը Ղեւիի որդւոյը տուի ժառանգութեան համար՝ իրենց պաշտօնին փոխարէն , ժողովքի խորանին պաշտօնը ընելնուն համար : Ու Իսրայէլի որդիքը ալ ժողովքի խորանին պիտի չմօտենան , որ մեղք չկրեն ու չմեռնին : Ու Ղեւիի պաշտօնը Ղեւտացիք պիտի ընեն , ու իրենց անօրէնութիւնը իրենք պիտի կրեն . տեւական յաւիտենական կանոն պիտի ըլլայ , որ անոնք Իսրայէլի որդւոյը մէջ ժառանգութիւն չունենան : Հանդէ Իսրայէլի որդւոյը տասանորդը՝ որոնք Տէրոջը կ'ընծայեն , Ղեւտացւոց ժառանգութիւն տուի . ասոր պատճառով անոնց համար ըսի որ Իսրայէլի որդւոյը մէջ ժառանգութիւն չունենան :

Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , Դուն ալ Ղեւտացւոց ու ըսէ անոնց , Երբոր Իսրայէլի որդւոյմէն տասանորդը առնէք՝ որ որ անոնց կողմանէ ձեզի ժառանգութեան համար տուի , ան առնելէ անկէ տասանորդին տասներորդ մասը բարձրացընելու ընծայ պիտի մատուցանէք Տէրոջը : Ու ասձեր բարձրացընելու ընծան՝ կարի ցորենի պէս և ճնձանի բերքի պէս պիտի սեպուի ձեզի : Դուք ալ՝ Իսրայէլի որդւոյմէ ձեր առած բոլոր տասանորդներէն պուք ալ բարձրացընելու ընծայ պիտի մատուցանէք Տէրոջը . և անոնցմէ՝ Տէրոջը բարձրացընելու ընծան Ահարոն քահանային պիտի տաք : Բոլոր ձեզի եղած ընծաներէն՝ Տէրոջը ամէն բարձրացընելու ընծան բոլորովին անոր ամենալաւ մասերէն՝ անոր սուրբ մասէն պիտի մատուցանէք : Ասոնք պիտի ըսես անոնց , Երբոր անոր ամենալաւէն մատուցանէք , ան առնելը հացոցիը կարի արդիւնքի պէս՝ ու ճնձանի արդիւնքի պէս սեպուի Ղեւտացիներուն : Ու ամէն տեղ պիտի ուտէք դուք ու ձեր ընտանիքները . վասն զի ժողովքի խորանին մէջ ձեր ընելու պաշտօնին փոխարէն ձեր վարձքն է ան : Ու անկէ

ամենալաւը մատուցանելէն եաքը
անոր համար մեղք պիտի չկրէք , ու
Իսրայէլի որդւոցը սուրբ բաները
չպղծէք որ չմեռնիք :

ԳԼ · ԺՕԹ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
2 Ահարոնին՝ ըսելով , Ա է օրէնքին կանոնը որ Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով , Իսկ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ քեզի կարմիր երինջ մը բերեն անարատ ու անբիծ՝ որուն վրայ լուծ
3 դրուած չըլլայ : Եւ Եղիազար քահանային պիտի տայ անիկայ , որ բանակէն դուրս հանէ , ու իր առ-
4 ջեւը մորթեն անիկայ : Եւ Եղիազար քահանայ իր մատովը անոր արիւնէն պիտի առնէ , ու դէպ՝ի ժողովքի խորանին առջեւի կողմը եօթը անգամ պիտի սրսկէ անոր արիւ-
5 նէն : Ետքը իր աչքին առջեւը պիտի այրեն երինջը . անոր մորթը ու միսը և անոր արիւնը աղբովը
6 միասին պիտի այրեն : Եւ քահանան պիտի առնէ եղեւնին փայտ՝ զոպայ ու կրկնակի կարմիրը , և երինջին այրուած կրակին մէջը պիտի
7 նետէ : Եւ քահանան իր հանդերձները ու իր մարմինը ջրով պիտի լուայ , ու ետքը բանակը մտնէ . և քահանան մինչեւ իրիկուն
8 անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ զանիկայ այրողը իր հանդերձները ու իր մարմինը ջրով պիտի լուայ , և մինչեւ իրիկուն անմաքուր ըլլայ :
9 Եւ մաքուր մարդ մը երինջին մոխրը պիտի ժողվէ՝ , ու բանակին դուրսի դին մաքուր տեղ մը դնէ . և Իսրայէլի որդւոցը ժողովքին համար պիտի պահուի , մեղայ համար
10 մաքրութեան ջուր ըլլալու : Եւ երինջին մոխրը ժողվողը իր հանդերձները պիտի լուայ , ու մինչեւ իրիկուն անմաքուր ըլլայ . և ասիկայ Իսրայէլի որդւոցը ու անոնց մէջ պանդխտացող օտարականին համար յաւիտենական կանոն պիտի ըլլայ :
11 Ա՛վ որ մեռած մարդու մը մարմինին դպչի , եօթը օր անմաքուր
12 պիտի ըլլայ : Անիկա անով զինքը

մաքրել պիտի տայ երրորդ օրը , և եօթներորդ օրը մաքուր պիտի ըլլայ . բայց թէ որ չմաքրուի երրորդ օրը , եօթներորդ օրը մաքուր պիտի չըլլայ : Ա՛վ որ մեռած 13
մարդու մը մարմինին դպչի՝ ու ինքզինքը չմաքրէ , Տէրոջը խորանը կը պղծէ . և ան անձը Իսրայէլէն պիտի կորսուի . անոր վրայ մաքրութեան ջուրը չսրսկուելուն համար անիկայ անմաքուր է . իր անմաքրութիւնը տակաւին իր վրան է :
Վրանի մէջ մեռնող մարդուն հա- 14
մար օրէնքը սա է . ան վրանին մէջ ամէն մտնողը և ան վրանին մէջ ամէն եղողը եօթը օր անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ ամէն բաց ամանը որ 15
իր վրան կապուած խուփ չունի , անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ ո՛վ որ 16
դպչի դաշտի վրայ սրով սպաննուածի մը՝ կամ իր մահովը մեռածի մը՝ կամ մարդու ոսկորի մը՝ և կամ գերեզմանի մը , եօթը օր անմաքուր պիտի ըլլայ : Եւ մաքուր մարդը պիտի 17
առնէ քիչ մը մոխիր այրուած երինջին մեղայ համար՝ ան մեղայ համար այրուած երինջին մոխիրէն առնելով՝ ամանի մը մէջ վրան կենդանի ջուր դնեն . Եւ մաքուր մարդ 18
մը զոպայ պիտի առնէ , ու ան ջուրը թոթէ , և վրանին վրայ ու բոլոր ամաններուն վրայ և հոն եղած մարդոց վրայ՝ ու ոսկորի մը կամ սպանուածի մը կամ մեռածի մը և կամ գերեզմանի մը դպչողին վրայ պիտի սրսկէ : Եւ մաքուր մարդը պիտի 19
սրսկէ անմաքուրին վրայ երրորդ օրը ու եօթներորդ օրը . և եօթներորդ օրը զանիկայ պիտի մաքրէ , ան ալ իր հանդերձները պիտի լուայ ու ջրով լուացուի , և իրիկունը մաքուր ըլլայ : Բայց ան մարդը՝ որ 20
անմաքուր ըլլալով չմաքրուիր , ան անձը ժողովքին մէջէն պիտի կորսուի , քանի որ Տէրոջը սրբարանը պղծեց . անոր վրայ մաքրութեան ջուրը չսրսկուեցաւ , անիկայ անմաքուր է : Եւ յաւիտենական կա- 21
նոն մը ըլլայ անոնց , որ մաքրութեան ջուրը սրսկողը իր լաթերը պիտի լուայ . ու մաքրութեան ջուրին դպչողը մինչեւ իրիկուն անմա-

22 քու պիտի ըլլայ : Եւ անմաքուր
անձը ինչ բանի որ դպչի՝ ան ալ
անմաքուր պիտի ըլլայ . ու անոր
դպչող մարդը մինչև իրիկուն ան-
մաքուր պիտի ըլլայ :

ԳԼ. Ա

1 Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո-
ղովքը Սին անապատը եկան
առջի ամսուն , ու ժողովուրդը
Կադեսի մէջ իջևան ըրաւ . և Մա-
րիամ հոն վախճանեցաւ , ու հոն
թաղուեցաւ :
2 Եւ ժողովքին ջուր չկար .
ու Մովսէսին և Ահարոնին վրայ
3 հաւաքուեցան : Եւ ժողովուրդը
Մովսէսին հետ վիճելով՝ խօսեցան
ու ըսին , Երանի թէ մենք ալ
մեռնէինք՝ երբոր մեր եղբայրները
4 մեռան Տէրոջը առջևը . Եւ ինչո՞ւ
Տէրոջը ժողովուրդը աս անապատը
բերիք , որ մենք ու մեր անասուն-
5 ները հոս մեռնինք : Եւ ինչո՞ւ
մեզ Եգիպտոսէն հանեցիք՝ մեզ աս
գէշ տեղը բերելու համար . Հոս ո՛չ
սերմ ցանելու տեղ է , ո՛չ ալ
թզենիներու ու այգիներու և նռո-
ւենիներու . խմելու ջուր անգամ
6 չկայ : Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժո-
ղովքին առջևէն էկէլով ժողովքի
խորանին դուռը գացին , ու իրենց
երեսին վրայ ինկան . և Տէրոջը
փառքը անոնց երևցաւ :
7 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
8 ըսելով , Գաւազանը առ , ու ժո-
ղովքը ժողվէ , դուն ու քու եղ-
բայրդ Ահարոն , և անոնց աչ-
քերուն առջևը խօսեցէք ապառա-
ժին , ու իր ջուրը պիտի տայ . և
դուն ապառաժէն ջուր պիտի հանես
անոնց , ու ժողովքին և անոնց ա-
9 նասուններուն խմցընես : Եւ Մով-
սէս առաւ գաւազանը Տէրոջը առ-
ջևէն , ինչպէս որ իրեն պատուիրեց :
10 Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողովքը
ապառաժին առջևը ժողվեցին . և
ըսաւ անոնց , Լսեցէք հիմա՝ ո՛վ
ապստամբներ , ձեզի աս ապառա-
11 ժէ՞ն ջուր հանենք : Եւ Մովսէս իր
ձեռքը վերցուց , ու գաւազանը եր-
կու անգամ ապառաժին զարկաւ .
և առատօրէն ջուր ելաւ , և ժո-
ղովքը ու անոնց անասունները խը-
մեցին :
12 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու
Ահարոնին , Որովհետև ինծի չհա-
ւատացիք Իսրայէլի որդւոցը աչքե-
րուն առջևը իս փառաւորելու , ա-
նոր համար աս ժողովուրդը դուք
պիտի չտանիք այն երկիրը՝ որն որ
13 անոնց տուի : Մերիպայի ջուրը աս
է . վասն զի Իսրայէլի որդիքը Տէ-
րոջը դէմ վիճեցան . և ինքը փառա-
ւորուեցաւ անոնց մէջ :
14 Եւ Մովսէս Կադեսէն դեսպան-
ներ խրկեց Եդոմի թագաւորին՝ ո-
ը-ո , Ըսյսպէս կ'ըսէ քու եղբայրդ
Իսրայէլ , Մեզի պատահած բոլոր
15 նեղութիւնը դիտես . Ինչպէս մեր
հայրերը Եգիպտոս իջան , և բնա-
կեցանք Եգիպտոսի մէջ շատ տարի .
և Եգիպտացիք չարչարեցին մեզ ու
16 մեր հայրերը : Եւ երբ մենք Տէ-
րոջը աղաղակեցինք , լսեց մեր ձայ-
նը . և հրեշտակ մը խրկեց , ու մեզ
Եգիպտոսէն հանեց . և ահա մենք
քու սահմանիդ ծայրի Կադէս քա-
ղաքին մէջն ենք . Հնարկ ըրէ՝
17 անցնինք քու երկրէդ . արտերէն ու
այգիներէն պիտի չանցնինք , և
հորերէն ջուր պիտի չխմենք . ար-
քունական ճամբայէն պիտի եր-
թանք , աջ կամ ձախ կողմը պիտի
չխոտորինք՝ մինչև որ քու սահմանէդ
18 անցնինք : Եւ Եդոմ ըսաւ անոր ,
Իմ երկրէս պիտի չանցնիս , ապա
թէ ոչ՝ սրով քու դէմդ կ'ելլեմ :
19 Եւ Իսրայէլի որդիքը ըսին անոր ,
Մենք մեծ ճամբայէն կ'անցնինք , և
թէ որ ես ու իմ անասուններս քու
ջուրէդ խմենք , անոր գինը կը հա-
տուցանեմ . առանց ուրիշ բան մը
ընելու իմ ոտքերուս կ'անցնիմ :
20 Եւ անիկայ ըսաւ , Պիտի չանցնիս . Եւ
և Եդոմ մեծ բազմութիւնով ու
հզօր ձեռքով անոնց դէմը ելաւ :
21 Ըսյսպէս Եդոմ իր սահմանէն Իս-
րայէլին ճամբայ տալ չուզեց . ուս-
տի Իսրայէլ դարձաւ անկէ :
22 Եւ Կադեսէն ճուեցին , ու Իս-
րայէլ որդւոցը բոլոր ժողովքը
Հովը լեռը եկան : Եւ Տէրը խօ- 23

սեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին
Հօրը լեռը՝ Հոդովմի երկրին սահ-
24 մանին քովը՝ ըսելով , Ահարոն իր
ժողովուրդին պիտի խառնուի . քան-
զի Մերիպայի ջուրին քովը իմ հրա-
մանիս դէմ ապստամբութիւն ընե-
նուդ համար՝ պիտի չմտնէ ան երկի-
րը՝ որն որ Իսրայէլի որդւոցը տուի :
25 Ահարոնը ու անոր որդին Եղիազա-
րը առ , ու Հօրը լեռը հանէ զա-
26 նոնք . Ահարոնը իր պգեստներէն
մերկացնէ , ու անոր որդւոյն Ե-
ղիազարին հագցնէ զանոնք . ինչու-
որ Ահարոն իր ժողովուրդին պիտի
27 խառնուի , ու հոն մեռնի : Ու
Մովսէս Տէրոջը պատուիրածին պէս
ըրաւ . ու բոլոր ժողովքին աչքին
28 առջեւը Հօրը լեռը ելան : Ու
Մովսէս մերկացուց Ահարոնը իր
պգեստներէն , ու անոր որդւոյն Ե-
ղիազարին հագցուց զանոնք . և Ա-
հարոն հոն լեռանը գլուխը մեռաւ .
ու Մովսէս և Եղիազար լեռնէն ի-
29 ջան : Ու երբ բոլոր ժողովքը տե-
սան որ Ահարոն մեռաւ , Իսրայէ-
լի բոլոր տունը Ահարոնին համար
երեսուն օր լացին :

ԳԼ . Ի՛Ե

1 Ու Քանանացի թագաւորը
բնակող Արադ՝ որ Իսրայէլ Աթարիմի ճամ-
բայէն կու գայ , Իսրայէլին հետ պա-
տերազմեցաւ , և անոնցմէ գերիներ
2 առաւ : Ու Իսրայէլ ուխտ ըրաւ
Տէրոջը ու ըսաւ , Թէ որ այս ժո-
ղովուրդը իմ ձեռքս մատնես , անոնց
քաղաքները բոլորովին պիտի կոր-
3 սընցնեմ : Ու Տէրը Իսրայէլին
ձայնը լսեց , ու Քանանացիները
անոր յետքը մատնեց . և Իսրայէլ
բոլորովին կորընչացուց զանոնք ու
անոնց քաղաքները , և ան տեղին
անունը Հորմա դրաւ :

4 Ու Հոդովմի երկրին բոլորտիքէն
անցնելով՝ Հօրը լեռնէն Կարմիր
ծովուն ճամբան ելանք . ու ճամ-
բուն մէջ ժողովուրդին սիրտը նե-
5 ղացաւ : Ու ժողովուրդը Աստու-
ծոյ դէմ ու Մովսէսին դէմ խօսե-
ցան՝ ըսելով , Ինչո՞ւ մեզ Եգիպ-

առէք հանեցէք՝ որ անապատին մէջ
մեռնինք . քանզի հաց չկայ , ջուր
չկայ . և աս հնչին հացէն մեր սիրտը
զզուեր է : Ու Տէրը ժողովուրդին 6
վրայ կիզող օձեր խրկեց , ու խածին
ժողովուրդը , անոնք որ Իսրայէլէն
շատ ժողովուրդ մեռաւ : Ու ժո- 7
ղովուրդը Մովսէսին եկան ու ըսին ,
Տէրոջը դէմ ու քեզի դէմ խօսելով
նիս մեղանչեցինք . աղօթք ըրէ
Տէրոջը՝ որ մեր վրայէն օձերը վերցը-
նէ . և Մովսէս ժողովուրդին համար
աղաչեց : Ու Տէրը ըսաւ Մովսէ- 8
սին , Կիզող կիզող օձ մը շինէ , ու
զանիկայ ձողի մը վրայ դիր . և ըլլայ
թէ ո՛վ որ խածնուի , անոր նայի ու
ապրի : Ու Մովսէս պղնձէ օձ մը 9
շինեց , ու զանիկայ ձողի մը վրայ
դրաւ . և եղաւ որ օձ մը երբոր
մարդ մը խածնէր , անիկայ պղնձէ
օձին նայածին պէս կ'առողջանար :

Ու Իսրայէլի որդիքը ճամբայ 10
ելան՝ ու Ովոթի մէջ իջևան ըրին : Ու 11
Ովոթէն ճամբայ ելան՝ ու Աբարիմի
մէջ դէպ 'ի արևելեան կողմը՝ Մո-
վաբին դիմացի անապատին մէջ
իջևան ըրին : Անկէ ալ ճամբայ ելան՝ և 12
Զարեդ ձորին մէջ իջևան ըրին :

Անկէ ճամբայ ելան՝ ու իջևան ըրին 13
Առնոնին մէկալ կողմը՝ անապա-
տին մէջ որ Ամորհացւոց սահմանէն
կ'ելլէ . ինչու որ Առնոն Մովաբա-
ցւոց սահմանն է , Մովաբացւոց ու
Ամորհացւոց միջտեղը : Անոր հա- 14
մար Տէրոջը պատերազմներուն գրքին
մէջ կ'ըսուի , Ասուֆային մէջ Վա-
հեբը ու Առնոնին գետերը , Ա- 15
րին կեցած տեղը վազող ու Մով-
բին սահմանը կայացող գետերուն
յորձանքը :

Ու անկէ Բերը էին . աս ան 16
ջրհորն է՝ որուն համար Տէրը ըսեր
էր Մովսէսին , ժողովուրդը ժողվէ ,
ու ես անոնց ջուր պիտի տամ : Ա- 17
ատենը Իսրայէլ աս երգը երգեց .
Ա՛վ հոր՝ բղխէ . երգեցէք անոր .
Հորը իշխանները փորեցին , ժող- 18
ովուրդին ազնուականները Օրէնս-
դրին հրամանովը , իրենց գաւազան-
ներովը փորեցին ան :

Ու անապատէն դէպ 'ի Մաթանա ,

19 Եւ Ամթանայէն դէպ՚ի Նաալիէլ,
20 ու Նաալիելէն դէպ՚ի Բամոթ, Եւ
Բամոթէն Մովաբի դաշտին մէջ
դէպ՚ի Գաիմոն նայող Փասգային
գագաթը եղած հովիտը ըլլէին:
21 Եւ Իսրայէլ դեսպաններ խրկեց
Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորին՝ ը-
22 սելով, Ինծ երկրէդ անցնինք. ար-
տի կամ այգիի մէջ չենք մտներ, հորի
ջուրէ չենք խմեր. մինչև քու սահմա-
նէդ անցնելնիս՝ արքունական ճամ-
23 բայէն կ՚երթանք: Եւ Սեհոն իր
սահմանէն ճամբայ չտուաւ Իսրայէ-
լին. հապա Սեհոն իր բոլոր ժողո-
վուրդը ժողվեց, և դէպ՚ի անապատը
Իսրայէլին դէմ ելաւ, ու Հասսա
եկաւ, և Իսրայէլին հետ պատե-
24 րազմեցաւ: Եւ Իսրայէլ սուրի
բերնէ անցուց զանիկայ, ու տիրեց
անոր երկրին, Առնոնէն մինչև Հաբ-
րոկ մինչև Ամմոնի որդւոց Էդ-
դէրը. քանզի որ Ամմոնի որդւոց
25 սահմանը ժուռարին էր: Եւ Իս-
րայէլ առ բոլոր քաղաքները առաւ.
ու Իսրայէլ Ամորհացւոց բոլոր քա-
ղաքներուն մէջ բնակեցաւ, Հեսբո-
նի մէջ ու անոր բոլոր գեղերուն
26 մէջ. Քանզի Հեսբոն Ամորհացւոց
Սեհոն թագաւորին քաղաքն էր.
քանզի անիկայ Մովաբի առջի
թագաւորին հետ պատերազմելով,
անոր ձեռքէն անոր բոլոր երկիրը
27 մինչև Առնոն առած էր: Ասոր
համար առակ խօսողները կ՚ըսեն,
Հեսբոն եկէք. թող Սեհոնին քա-
ղաքը շինուի ու պատրաստուի.
28 Վասն զի Հեսբոնէն կրակ ելաւ, ու
Սեհոնի քաղաքէն բոց. Մովաբին
Ար բլուր այրեց, ու Առնոնին բարձր
29 տեղերուն տէրերը: Ա՜յ քեզ Մո-
վաբ, ո՛վ Քամոսի ժողովուրդը՝
կորուսեալ. իր փախած որդի-
քը ու աղջիկները Ամորհացւոց Սե-
հոն թագաւորին գերութեան տու-
30 աւ. Մենք նետերով զարկինք.
Հեսբոն կորսուեցաւ մինչև Դի-
բոն. և կորընծայութիւնք զանոնք մինչև
Մեդաբային բուն եղած Նոփա:
31 Ընդհակառակն Իսրայէլ Ամորհացւոց
32 երկիրը բնակեցաւ: Եւ Մովսէս
Յազէր խրկից Հաղերը լրտեսելու,
ու անոր գեղերը առին, և հոն ե-
ղած Ամորհացիները վռնտեցին:
33 Եւ դարձան ու Բասանի ճամբան
ելան. և Բասանի Ովգ թագաւո-
րը՝ ինքն ու իր բոլոր ժողովուրդը
անոնց դէմ Եդրայիի մէջ պատե-
րազմի ելան: 34 Եւ Տէրը ըսաւ
Մովսէսին, Անկէ մի վախնար.
քանզի քու ձեռքդ մատնեցի զանի-
կայ ու անոր բոլոր ժողովուրդը,
և անոր երկիրը. և դուն Հեսբոնի
մէջ բնակող Ամորհացւոց Սեհոն
թագաւորին ըրածիդ պէս պիտի ը-
նես անոր: 35 Այսպէս զարկին անի-
կայ և անոր որդիքը ու անոր բո-
լոր ժողովուրդը, անանկ որ մէկն ալ
չմնաց. և անոր երկրին տիրեցին:

ԻԱ.

1 Եւ Իսրայէլի որդիքը ճամբայ ելան, ու
Մովաբի դաշտերուն մէջ Յոր-
դանանու անդիի կողմը Երիքովի
դիմացը իջևան բռին:
2 Եւ Սեպփորի որդին Բաղակ
տեսաւ ան ամէնը որ Իսրայէլ ըրաւ
Ամորհացւոց: 3 Եւ Մովաբ խիստ
վախցաւ ժողովուրդէն, ինչու որ
շատ էին. ու Մովաբ Իսրա-
յէլի որդւոցը երեսէն տագնապի
մէջ էր: 4 Եւ Մովաբ Մադիամու
ծերերուն ըսաւ, Հիմա ան ժողո-
վուրդը պիտի լզեն մեր բոլորտիքը
եղած ամէնը, ինչպէս որ արջառը
դաշտին խոտը կը լզէ: Եւ Սեպ-
փորի որդին Բաղակ Մովաբի
թագաւորն էր ան առենը: 5 Եւ
Բէորի որդւոյն Բաղաամին դես-
պաններ խրկեց Փաթուր որ կայ
(որ անոր ժողովուրդին որդւոցը
երկրին Աստին եղերքն էր,) զա-
նիկայ կանչելու և ըսելու, Ահա
Եգիպտոսէն ժողովուրդ մը ելաւ.
ահա երկրին երեսը ծածկեց, և իմ
դիմացս կը նստի. Ասոր հիմա 6
կ՚ածաչեմ եկուր, ինծի համար ա-
նիծէ ան ժողովուրդը. քանզի ա-
նիկայ ինծմէ զօրաւոր է. գուցէ կա-
րող ըլլամ անիկայ զարնել, ու
երկրէս վռնտեմ զանիկայ. վասն
զի գիտեմ որ քու օրհնածդ օրհնեալ
է, և քու անիծածդ անիծեալ է:

7 Եւ Յովաբին ծերերը ու Յադիւամու ծերերը իրենց ձեռքերուն մէջ
հմայութեան վարձքերով գացին. և Եաղաամին եկան ու Եաղակին
8 խօսքերը ըսին անոր: Եւ անիկայ ըսաւ անոնց, Ա՛ս գիշեր հո՛ս մնա-
ցէք. և Տէրը ինչ որ ինծի խօսե-
լու ըլլայ, անոր համեմատ պատաս-
խան պիտի տամ ձեզի. ու Մով-
բի իշխանները Եաղաամին քով
9 մնացին: Եւ Աստուած Եաղա-
ամին եկաւ ու ըսաւ, Ո՞վ են ա-
10 րու քովդ եղած մարդիկը: Եւ
Եաղաամ ըսաւ Աստուծոյ, Մով-
բի թագաւորը Սեպփորեան Ե-
ղակ ասոնք ինծի խրկեց՝ ըսելով,
11 Ահա ելիպատոսէն ժողովուրդ մը ե-
լաւ, ու երկրին երեսը ծածկեց.
հիմա եկո՛ւր՝ անիծէ զանիկայ ինծի
համար, որ գուցէ կարող ըլլամ
անոր յաղթել ու զանիկայ վռնտ-
12 ել: Եւ Աստուած ըսաւ Եա-
ղաամին, Անոնց հետ չերթա՛ս,
ժողովուրդը չանիծե՛ս. վասն զի ա-
13 նիկայ օրհնեալ է: Եւ Եաղաամ
առաւօտեան եղաւ, ու ըսաւ Եաղա-
կին իշխաններուն, Դո՛ւք ձեր եր-
կիրը գացէ՛ք. ինչու որ Տէրը ին-
14 ձի չթողուր ձեզի հետ երթալու: Եւ
Մովաբի իշխանները եղան, ու Ե-
ղակին եկան և ըսին, Եաղաամ
մեզի հետ դալ չուզեց:
15 Եւ Եաղակ դարձեալ անոնց-
մէ աւելի շատ և աւելի պա-
16 տուական իշխաններ խրկեց: Եւ ա-
նոնք Եաղաամին եկան ու ըսին ա-
նոր, Մեսփորի որդին Եաղակ
ասանկ կ՚ըսէ, Ա՛ղաչեմ՝ ինծի
17 գալէն մի՛ հրաժարիր. Վասնզի ե-
զի շատ պատիւ պիտի ընեմ, և
ինծի ինչ որ ըսես՝ պիտի ընեմ.
ուստի կ՚աղաչեմ՝ եկո՛ւր՝ անիծէ ա-
18 ժողովուրդը ինծի համար: Եւ
Եաղաամ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ Եաղակին ծառաներուն, Թէ
որ Եաղակ իր տունովը լեցուն ար-
ծաթ ու ոսկի տայ ինծի, իմ Տէր
Աստուծոյս խօսքէն չեմ կրնար անց-
նիլ, պզտիկ կամ մեծ բան մը
19 ընելու: Եւ հիմա կ՚աղաչեմ՝ ա՛ս
գիշեր դուք ալ հո՛ս կեցէ՛ք, որ գիտ-
նամ թէ Տէրը ուրիշ ինչ պիտի
ըսէ ինծի: Եւ Աստուած գիշերը 20
Եաղաամին եկաւ ու ըսաւ անոր,
Թէ որ մարդիկը քեզ կանչելու
գան, ելի՛ր անոնց հետ գնա՛. բայց
ինչ որ քեզի խօսիմ, ա՛ն պիտի
ընես:
Եւ Եաղաամ առաւօտեան ելաւ, ու 21
իր իշուն հասեցը դրաւ, և Մով-
բի իշխաններուն հետ գնաց: Եւ եր- 22
թալուն համար Աստուծոյ բար-
կութիւնը բորբոքեցաւ, ու Տէրոջ
հրեշտակը ճամբուն վրայ կայնեցաւ
իրեւ անոր թշնամի մը. և անիկայ
իր իշուն վրայ հեծած էր, ու անոր
երկու ծառաները իր հետն էին:
Եւ էշը տեսաւ Տէրոջ հրեշտակը, 23
որ ճամբուն վրայ կայնած էր, ու իր
ձեռքը մերկ սուր մը ունէր, ու
էշը ճամբայէն դարձաւ և արտը մը-
տաւ. ու Եաղաամ էշը ծեծեց՝ որ
իր ճամբան դարձընէ զանիկայ:
Եւ Տէրոջը հրեշտակը այգիներուն 24
նեղ ճամբուն մէջ կայնեցաւ, ո՛ր
որ մէկ կողմէն պատ՝ ու միւս կող-
մէն պատ կար: Եւ երբոր էշը Տէ- 25
րոջը հրեշտակը տեսաւ, պատին
քովը խոթուեցաւ, և Եաղաամին
ոտքը պատին քովը ճնշեց. ան ալ
նորէն ծեծեց զանիկայ: Եւ Տէրո- 26
ջը հրեշտակը առաջ գնաց, ու նեղ
տեղ մը կայնեցաւ, ուր աջ կամ
ձախ կողմը խոտորելու ճամբայ չը-
կար: Եւ երբոր էշը Տէրոջը հրեշ- 27
տակը տեսաւ, Եաղաամին տակը
նստաւ. ու Եաղաամին բարկու-
թիւնը բորբոքեցաւ, և գաւազանով
ծեծեց էշը: Եւ Տէրը իշուն բե- 28
րանը բացաւ, ու անիկայ Եաղաա-
մին ըսաւ, Ի՞նչ ըրի քեզի որ
այսպէս իրեք անգամ իս ծեծեցիր:
Եւ Եաղաամ ըսաւ իշուն, Ես ծաղր 29
ընելուդ համար. երանի թէ ձեռքս
սուր մը ըլլար, որ հիմա քեզ մեռ-
ցընէի: Եւ էշը ըսաւ Եաղաամին, 30
Ես ան քու էշդ չե՞մ, որուն վրայ
կը հեծնէիր քու մանկութենէդ մին-
չև այսօր. քեզի ասանկ ընել իմ
սովորութի՞ւնս էր. ու անիկայ ը-
սաւ, Ըէ: Ա՛յն ատենը Տէրը 31
բացաւ Եաղաամին աչքերը. ու

ԿԱ. ՆԿ

1 Եւ Հաղաամ ըսաւ Հաղակին , Ո՞ւս ինձի հօթը սեղան շինէ , ու Հոս ինձի հօթը զուարակ և հօթը խոյ պատրաստէ : 2 Եւ Հաղակ Հաղաամին ըսածին պէս ըրաւ . և Հաղակ ու Հաղաամ ամէն սեղանին վրայ մէյմէկ զուարակ ու մէյմէկ խոյ մատուցին : 3 Եւ Հաղաամ ըսաւ Հաղակին , Դուն քու ողջակէզիդ քովը կայնէ , ու ես երթամ , գուցէ Տէրը իմ դիմացս ելլէ . և ինչ որ ինձի ցուցնէ , քեզի պիտի ըսեմ . ու բարձր տեղ մը ելաւ : 4 Եւ Նաամած Հաղաամին հանդիպեցաւ . ու Հաղաամ ըսաւ անոր , Հօթը սեղան պատրաստեցի , ու ամէն մէկ սեղանին վրայ մէյմէկ զուարակ ու մէյմէկ խոյ մատուցի : 5 Եւ Տէրը Հաղաամին բերանը խօսք դրաւ ու ըսաւ , Դարձիր Հաղակին և ասանկ խօսէ : 6 Եւ դարձաւ անոր . և ահա անիկայ իր ողջակէզին քովը կայներ էր , ինքը ու Մովաբի բոլոր իշխանները : 7 Եւ իր առակը սկսաւ ու ըսաւ ,

Մովաբի թագաւորը Հաղակ զիս Ասորւոց արևելքեան լեռներէն բերաւ , ըսելով , Եկուր՝ Յակոբը անիծէ ինձի , եկուր Իսրայէլը նզովէ : 8 Աստուծոյ չանիծածը ի՞նչպէս անիծեմ , կամ Տէրոջը չնզովածը ինչպէս նզովեմ . 9 Վասն զի լեռներուն գլխէն տեսայ անիկայ , և բլուրներէն կը նայիմ անոր . ահա առ ժողովուրդը պառկի պիտի բնակի , ու ազգերուն հետ պիտի չհաշուի : 10 Յակոբին փոշին ո՞վ կրնայ համրել , և Իսրայէլին քառորդը ո՞վ կրնայ հաշուել . թո՛ղ իմ անձս արդարներուն մահովը մեռնի , ու իմ վախճանս անոնց վախճանին պէս ըլլայ :

11 Եւ Հաղակ ըսաւ Հաղաամին , Ա՛ռ ինչ ըրիր ինձի . ես քեզ բերի իմ թշնամիներս անիծելու , և ահա դուն բոլորովին օրհնեցիր : 12 Եւ ա-նիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ինչ որ Տէրը իմ բերանս դնէ , ան

երբ տեսաւ որ Տէրոջը հրեշտակը ձամբուն վրայ կայնած էր , և իր ձեռքը մերկ սուր մը ունէր , իր երեսին վրայ ինկաւ ու երկրպագութիւն ըրաւ : 32 Եւ Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ անոր , Ինչո՞ւասանկ իրիկ անգամ քու էշդ ծեծեցիր . ահա ես քեզի թշնամութիւն ընելու ելայ . վասն զի ինծի ձամբադուղիղ չէ իմ առջեւս . 33 Եւ էշը իս տեսաւ , ու ասկից իրիկ անգամ է որ իմ առջեւէս մերկդի քաշուեցաւ . թէ որ անիկայ իմ առջեւէս մերկդի չքաշուէր , հիմա ես քեզ անշուշտ մեռցուցեր , ու զանիկայ ողջ թողուցեր էի : 34 Եւ Հաղաամ ըսաւ Տէրոջը հրեշտակին , Մեղք գործեցի՛ չգիտնալով որ ձամբուն վրայ ինծի դէմ կայներ էիր . ուստի թէ որ քեզի անհաճոյ կ՚երևնայ՝ ես էրթամ ետ : 35 Եւ Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ Հաղաամին , Գնա՛ առ մարդոցը հետ , բայց անխօսքը որ քեզի պիտի պատուիրեմ , ան միայն խօսիս . և Հաղաամ գնաց Հաղակին իշխաններուն հետ :

36 Եւ Հաղակ երբոր լսեց որ Հաղաամ կու գայ , զանիկայ դիմաւորելու ելաւ էր սահմանը եղած Առնոն գետին քովի Մովաբացւոց մէկ քաղաքը՝ որ սահմանին ծայրն է : 37 Եւ Հաղակ ըսաւ Հաղաամին , Վնե՞զ կանչելու յատկապէս չէկե՞ր . ինչո՞ւ չեկար ինծի . արդեօք քեզի պատիւ ընելու կարողութիւն չունի՞մ : 38 Եւ Հաղաամ ըսաւ Հաղակին , Ահա ես քեզի եկայ . բայց ես բնաւ զօրութիւն ունի՞մ բան մը ըսելու . Աստուած իմ բերանս ինչ խօսք որ դնէ , ան պիտի խօսիմ : 39 Եւ Հաղաամ Հաղակին հետ գնաց , ու Կարիաթ Հուսոթին 40 հասան : Եւ Հաղակ արջառներ ու ոչխարներ մորթեց , ու Հաղաամին և անոր հետ եղող իշխաններուն խրկեց :

41 Եւ երբոր առաւոտ եղաւ , Հաղակ առաւ Հաղաամը , և Բահաղին բարձր տեղութիւնը հանեց զանիկայ . ու անկէ Ժողովուրդին ծայրը տեսաւ :

խօսելու հոգ տանելու չափ :
13 Եւ Նաղակ Յոբէն ըսաւ անոր , Ա՛ղաչեմ՝ ինծի հետ ուրիշ տեղ մը եկո՛ւր , որ անունք տեսնես անկէ . անոնց միայն մէկ ծայրը տեսնես , և անոնց ամէնը պիտի չտեսնես . ու անկէ անիծէ անոնք ինծի համար :
14 Եւ տարաւ զանիկայ Սոփիմին արտը՝ Փասգային գլուխը , ու եօթը սեղան շինեց , և ամէն մէկ սեղանին վրայ մէյմէկ գուարակ ու մէյմէկ
15 խոյ մատուց : Եւ ըսաւ Նաղակին , Կրնա հոս քու ողջակէզիդ քովը կայնէ , ու ես հոն Տէրը դիմաւորեմ :
16 Եւ Տէրը Նաղաամին դիմացը եկաւ , և անոր բերանը խօսք դրաւ ու ըսաւ , Նաղակին դարձիր ու ասանկ
17 ըսէ : Եւ երբոր եկաւ անոր , ահա անիկայ իր ողջակէզին քովը կայներ էր . Մովաբին իշխաններն ալ անոր հետն էին . և Նաղակ ըսաւ անոր ,
18 Տէրը ի՞նչ խօսեցաւ : Եւ անիկայ իր առակը սկսաւ ու ըսաւ ,

Ելիր ա՛վ Նաղակ , ու լսէ . ա՛վ Սեպփորի որդին՝ ինծի մտիկ ըրէ :
19 Կառուած մարդ չէ՝ որ սուտ խօսի , ա՛չ ալ մարդու որդի՝ որ զղջայ . ինքը ըսաւ , ու պիտի չընէ՞ , կամ ինքը խօսեցաւ , ու տեղը պիտի
20 չբերէ՞ : Ահա հրաման առի օրհնելու . և ինքը օրհնեց , ու ես չեմ
21 կրնար հետ դարձընել : Յակոբին վրայ անօրէնութիւն մը չդիմեց , ա՛չ ալ Իսրայէլին վրայ անզգամութիւն տեսաւ . անոր Տէր Կառուածը իր հետն է , և անոր մէջը Թագաւորի
22 յիծուխեան ձայն կայ : Կ՚անոնք Եգիպտոսէն հանողը Կառուած է . անիկայ միեղջերուի պէս ոյժ ունի :
23 Վհանգ Յակոբին դէմ կախարդութիւն չըլլար . ու Իսրայէլին դէմ դիւթութիւն չբանիր . ու Յակոբին ու Իսրայէլին վրայով՝ ժամանակին պիտի ըսուի թէ Կա-
24 ստուած ինչ՛ը ըրաւ : Ահա ան ժողովուրդը մատակ առիւծի պէս պիտի ելլէ , ու առիւծի պէս պիտի բարձրանայ . ա՛ն պիտի չպառկի մինչև որ որսը չուտէ , ու սպաննուածներուն արիւնը չխմէ :
25 Եւ Նաղակ ըսաւ Նաղաամին ,
Ա՛չ անէծք տուր անոնց՝ ա՛չ ալ օրհնութիւն : Ու Նաղաամ պա- 26
տասխան տալով՝ Նաղակին ըսաւ , Միթէ ես քեզի չխօսեցայ՝ ըսելով , Ինչ որ Տէրը խօսի՝ ան պիտի ընեմ :
Եւ Նաղակ ըսաւ Նաղաամին , 27
Արի՛ւր՝ մէկ ուրիշ տեղ մը տանիմ քեզ . գուցէ Կառուած հաճի , որ անկէ անիծես զանոնք ինծի համար :
Ուստի Նաղակ տարաւ Նաղաամը 28
Փողովրին գագաթը , որ դէպ՝ ի Յեսիմոն կը նայի :
Ու Նաղաամ ըսաւ Նաղակին , Հոս ինծի եօթը սեղան շինէ , ու հոս ինծի եօթը զուարակ ու եօթը խոյ պատրաստէ :
Եւ Նաղակ Նաղաամին ըսածին պէս 30
ըրաւ , ու ամէն մէկ սեղանին վրայ մէյմէկ զուարակ ու մէյմէկ խոյ մատուց :

ԿԱՆ . ԻԴ

Երբոր Նաղաամ տեսաւ որ Տէ- 1
րը կը հաճի Իսրայէլը օրհնել , միւս անգամներուն պէս հմայքներ փնտռելու չգնաց , այլ իր երեսը դէպ՝ ի անապատը դարձուց :
Ու Նաղաամ իր աչքերը վերցնելով 2
տեսաւ որ Իսրայէլ իր ցեղերուն կարգովը վրանին մէջ բանակած է . ու Կառուծոյ Հոգին անոր վրայ եկաւ .
Ու իր առակը սկսելով ըսաւ , 3
Բէովրի որդւոյն Նաղաամին խօսքը՝ ու աչքը բաց մարդուն խօսքը ,
Կառուծոյ խօսքերը լսող , ու 4
Վհեննակարողին տեսիլքը տեսնող , փռնաւոր՝ պէս գետինը ինկող՝ ու աչքերը բաց եղողին խօսքը ասէ :
Ա՛վ Յակոբ՝ քու վրաններդ , ու ա՛վ 5
Իսրայէլ՝ քու խորաններդ ի՜նչ գեղեցիկ են .
Ձորերու պէս տարած 6
ուեցան . գետերու քով եղող պարտէզներու պէս , Տէրոջը տնկած հալուէի ծառերուն՝ ու ջուրին եզերքը եղող եղևիններուն պէս են :
Ինոր դոյլերէն ջուր պիտի վազէ , ու անոր սերմը առատ ջուրերու մէջ պիտի ըլլայ , անոր Թագաւորը Գագէն աւելի պիտի բարձրանայ , ու թագաւորութիւնը աճի :
Կ՚անիկայ Եգիպտոսէն հանողը Կառուած է .

միեղջերուի պէս ոյժ ունի. իրեն թշնամի եղող ազգերը պիտի ուտէ, անոնց ոսկորները պիտի կոտրտէ, ու զանոնք իր նետերովը պիտի զար-
9 նէ. Առիւծի պէս նստաւ պառկեցաւ, ու մատակ առիւծի պէս. զանիկայ ո՞վ պիտի արթընցընէ: Անէզ օրհնողները օրհնեալ ըլլան, ու քեզ անիծողները՝ անիծեալ:
10 Ան առները Բաղակ շատ սրդողեցաւ Բաղաամին, ու ձեռքերը իրարու զարկաւ. և Բաղակ ըսաւ Բաղաամին, Ես քեզ կանչեցի որ իմ թշնամիներուս անէծք տաս, և ահա ա՛ս իրիք անգամ է որ անոնց օրհնու-
11 թիւն տուիր: Ուստի դուն հիմա քու տեղդ փախիր. քեզի շատ պատիւ ընեմ՝ ըսի, բայց ահա Տէրը
12 քեզ պատիւէ զրկեց: Ու Բաղաամ ըսաւ Բաղակին, Ես քու խրկած դեսպաններուդ ալ չխօսեցայ՝
13 ցո՛յն ըսելով, Բաղակ թէ որ ինծի իր տունովը լեցուն արծաթ ու ոսկի տայ, ես Տէրոջը խօսքին չեմ կրնար անցնիլ, որ ինչիրմէս աղէկ կամ գէշ բան մը ընեմ. Տէրը ինչ որ
14 ըսէ, ան պիտի խօսիմ: Ու ահա ես հիմա իմ հայրենիքս կ՚երթամ. եկո՛ւր, քեզի հասկըցընեմ թէ ա՛ս ժողովուրդը ետքի օրերը ինչ պիտի
15 ընէ քու ժողովուրդիդ: Ան առնը իր առակը սկսելով ըսաւ,

Ո՛վ որդի Բէովրի Բաղաամին խօսքը՝ ու աչքը բաց մարդուն խօսքը,
16 Ան որ Աստուծոյ խօսքերը լսող՝ և Բարձրելոյն գիտութիւնը գիտցող, ու Ամենակարողին տեսիլքը տեսնող, և ինկած ու բացուած աչքերով մարդ՝ ըսաւ.
17 Զանիկայ պիտի տեսնեմ, բայց հիմա չէ. զանիկայ պիտի գիտեմ, բայց մօտերս չէ. Յակոբէն ոկ Աստղ մը պիտի ծագի, ու Իսրայէլէն գաւազան մը պիտի ելլէ, և Մովաբի իշխաններուն պիտի գարնէ, ու Սէթի բոլոր որ-
18 դիները բնաջինջ պիտի ընէ: Ա՛ս ալ Եդոմ պիտի նուաճի. Սէիր ալ իր թշնամիներէն պիտի նուաճի. բայց Իսրայէլ քաջութիւն պիտի
19 ընէ: Ու Յակոբէն եղող պիտի իշխէ, ու քաղաքին մէջ մնացորդը պիտի կորսընցընէ:

Ետքը Ամաղեկին նայեցաւ, ու իր 20
առակը սկսելով ըսաւ, Ամաղէկ ազգերուն գլուխն է, բայց վերջը բոլորովին պիտի կորսուի:

Ու Կինեցիին նայեցաւ, և իր ա- 21
ռակը սկսելով ըսաւ, Ընդ՞որ քու նստած տեղդ անառիկ է, ու քու բոյնդ ապառաժի վրայ դրած ես. Բայց Կինեցին պիտի աւրուի, մին- 22
չև որ Ասուր քեզ գերի տանի:

Ետքը իր առակը սկսելով ըսաւ, 23
Վա՛հ, երբոր Աստուած ա՛ս բանը ընէ, ո՛վ ողջ պիտի մնայ:
Ու նաև Կիտացւոց եղերքներէն նա- 24
ւեր պիտի գան, և Ասուրը պիտի չարչարեն, ու Եբերը չարչարեն. բայց անոնք ալ բոլորովին պիտի կորսուին:

Ետքը Բաղաամ ելաւ գնաց, ու 25
իր տեղը դարձաւ. և Բաղակ ալ իր ճամբան գնաց:

ԿԱ. ԻԸ

Ու Իսրայէլ Սատիմի մէջ բնակե- 1
ցաւ, ու ժողովուրդը Մովաբի աղջիկներուն հետ սկսաւ պոռնկութիւն ընել: Ու անոնք ժողովուր- 2
դը հրաւիրեցին իրենց աստուածներուն զոհերուն. ու ժողովուրդը ղոհերէն ուտելով անոնց աստուածներուն երկրպագութիւն ըրին: Ու 3
Իսրայէլ Բէլփեգովրին յարեցաւ. ուստի Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ: Ու Տէ- 4
րը Մովսէսին ըսաւ, Ժողովուրդին բոլոր իշխանները ա՛ռ, ու զանոնք Տէրոջը առջևը արևին դէմ կախէ, որ Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը Իսրայէլէն դառնայ: Ու Մովսէս 5
Իսրայէլի դատաւորներուն ըսաւ, Մեռցուցէք ամէն մէկերնիդ ձեր մարդիկը որ Բէլփեգովրին յարեցան: Ու ահա Իսրայէլի որդւոցմէ 6
մէկը եկաւ, ու իր եղբայրներուն մէկ Մադիանացի կնիկ մը բերաւ՝ Մովսէսին աչքին առջևը, ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին առջևը, երբոր անոնք ժողովքի խորանին դրանը քովը կու լային: Ու 7

Ընտրեն քահանայի որդւոյն Եղիազարին որդին Փենէհէս առանելով՝ ժողովքին մէջէն ելաւ,
8 ու ձեռքը զեղարդ մը առաւ, Իսրայէլացի մարդուն հետևէն սենեակը մտաւ, ու երկուքն ալ՝ այնպէս Իսրայէլացի մարդը և կնիկը փորէն խոցեց. ու հարուածը Իսրայէլի որդւոյմէ դադրեցաւ:
9 Հարուածէն մեռածները քսանուչորս հազար հոգի էին:
10 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
11 Ընտրեն քահանայի որդւոյն Եղիազարին որդին Փենէհէս իմ բարկութիւնս Իսրայէլի որդւոյմէ դարձուց, որովհետև անիկայ ինծի համար նախանձ ունեցաւ անոնց մէջը. այսպէս ես իմ նախանձովս Իսրայէլի որդիքը բնաջինջ չըրի:
12 Ասոր համար ըսէ որ Ահա ես անոր կու տամ իմ խաղաղութեան ուխտս.
13 և անոր ու անոր հետքը անոր սերունդին յաւիտենական քահանայութեան ուխտ մը ըլլայ. որովհետև իր Աստուծոյն նախանձը ունեցաւ, ու Իսրայէլի որդւոյն համար քաւութիւն ըրաւ:
14 Եւ Մադիանացի կնկանը հետ զարնուող Իսրայէլացի մարդուն անունը Զամբրի էր, որ Սալուի որդին՝ Շմաւունեանց մէկ տոհմին իշխան էր:
15 Ու զարնուող Մադիանացի կնկանը անունը Քազբի էր, որ Մադիամու մէջ ազգաւոհմի իշխան եղող Սուրին աղջիկն էր:
16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝
17 ըսելով, Մադիանացւոց թշնամութիւն ըրէք, ու անոնք զարկէք.
18 Քանզի անոնք իրենց ըրած նենգութիւններովը ձեզի թշնամութիւն ըրին Փոգովրի գործին մէջ՝ ու իրենց քրոջը գործին մէջ՝ այսինքն Մադիանայի իշխանին աղջկանը Քազբիին, որ հարուածին օրը զարնուեցաւ Փոգովրին համար:

ԳԼՈՒԽ Ի.Զ

1 Ու հարուածէն ետքը Տէրը Մովսէսին և Ընտրեն Եղիազար քահանային խօսեցաւ ըսելով,
2 Իսրայէլի որդւոյը բոլոր ժողովքին

դումարը առէք, անոնց հարցը տուներուն համեմատ, քսան տարեկանէն վեր եղողները՝ այսինքն Իսրայէլի մէջ բոլոր պատերազմելու կարող եղողները համրելով: 3
Ու Մովսէս ու Եղիազար քահանան Մովաբի դաշտերուն մէջ Երիքովի դիմացը Յորդանանու մօտ անոնց հետ խօսեցան՝ ըսելով, 4
Քսան տարեկանէն վեր եղողները համրեցէք, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ու Իսրայէլի գիպտոսի երկրէն ելած Իսրայէլի որդւոյը հրամայեց:
Ռուբէն՝ Իսրայէլին անդրանիկը, և Ռուբենի որդիքը. Ենովքէն՝ Ենովքեանց տոհմը, Փալղուսէն՝ Փալղուսեանց տոհմը, Հեսրոնէն՝ Հեսրոնեանց տոհմը, Քարմիէն՝ Քարմեանց տոհմը: 5 6
Ռուբենեանց տոհմերը սոնք են. ու անոնց համրուածները քառասունուերեք հազար եօթը հարիւր հոգի էին: 7
Եւ Փալղուսին որդին Եղիաբ էր: 8
Եղիաբին որդիքը՝ Նամուէլ, Դաթան ու Աբիրոն էին. սա Դաթան ու Աբիրոն ժողովքին մէջ կոչեցեալներ էին, որ Տէրոջը դէմ կեցող Կորխին ժողովքին մէջ՝ Մովսէսին ու Ահարոնին դէմ կեցան: 9
Եւ երկիրը իր բերանը բանալով՝ կլլեց զանոնք ու Կորխը ալ, այն ժողովքին մեռած ատենը՝ երբոր կրակը այն երկու հարիւր հիսուն մարդիկը կերաւ. ու անոնք օրինակ եղան: 10
Բայց Կորխին որդիքը չմեռան: 11
Հեմուէլէն՝ Հեմուէլեանց տոհմը. Եամինէն՝ Եամինեանց տոհմը, Յաքինէն՝ Յաքինեանց տոհմը, Զարայէն՝ Զարայեանց տոհմը, Սաւուղէն Սաւուղեանց տոհմը, Սաւուղէն Սաւուղեանց տոհմը յոլով էին: 12 13 14
Հեմուէլեանց տոհմերը ասոնք են, քսաներկու հազար երկու հարիւր հոգի:
Գադի որդիքը իրենց տոհմերովը. Սափոնէն՝ Սափոնեանց տոհմը, Ագգիէն՝ Ագգիեանց տոհմը, Սունեմէն՝ Սունեանց տոհմը, Ազենիէն՝ Ազենեանց տոհմը, Էրիէն՝ Էրեանց 15 16

17 առհմը , Ըրօդիէն՝ Ըրօդեանց առհ-
մը , Ըրեվիէն՝ Ըրեվեանց առհմը յա-
18 —ով էին : Գատի որդւոցը
առհմերը ասոնք են . ու անոնց համ-
բուաձները քառասուն հազար հինգ
հարիւր հոգի էին :
19 Յուդայի որդիքը Էր ու Օնան
էին . բայց Էր ու Օնան Քա-
20 նանու երկրին մէջ մեռան : Ու
Յուդայի որդիքը իրենց առհմերով
—առ էին . Սելոմէն՝ Սելոմեանց
առհմը , Փարեսէն՝ Փարեսեանց
առհմը , Զարայէն՝ Զարայեանց
21 առհմը յա—ով էին : Ու Փարե-
սի որդիքը —առ էին . Հեսրոնէն՝
Հեսրոնեանց առհմը , Համուլէն՝
Համուլեանց առհմը յա—ով էին :
22 Յուդայի առհմերը ասոնք են . ա-
նոնց համրուաձները հօթանասուն-
ուվից հազար հինգ հարիւր հոգի
էին :
23 Իսաքարի որդիքը իրենց առհ-
մերով . Թուղայէն՝ Թուղայեանց
առհմը , Փուայէն՝ Փուայեանց առհ-
24 մը , Յասուբէն՝ Յասուբեանց առհ-
մը , Սամրոնէն՝ Սամրոնեանց առհմը
25 յա—ով էին : Իսաքարի առհմերը
ասոնք են . անոնց համրուաձները
վաթսունչորս հազար իրիք հա-
րիւր հոգի էին :
26 Զաբուղոնի որդիքը՝ իրենց առհ-
մերով . Սարէդէն՝ Սարէդեանց
առհմը , Էղոնէն՝ Էղոնեանց առհմը ,
Յաղէլէն՝ Յաղէլեանց առհմը յա-
27 —ով էին : Զաբուղոնի առհմե-
րը ասոնք են . անոնց համրուաձ-
ները վաթսուն հազար հինգ հա-
րիւր հոգի էին :
28 Յովսեփի որդիքը իրենց առհմե-
րով՝ Մանասէն ու Եփրեմի էին :
29 Մանասէի որդիքը . Մաքիրէն Մա-
քիրեանց առհմը յա—ով էին . ու
Մաքիր ծնաւ Գաղաադը , ու Գա-
ղաադէն Գաղաադեանց առհմը յա-
30 —ով էին : Գաղաադին որդիքը
ասոնք են . Իէզերէն՝ Իէզերեանց
առհմը , Գէղեկէն՝ Գէղեկեանց առհ-
31 մը , ու Ասրիէլէն՝ Ասրիէլեանց առհ-
մը , ու Սիքեմէն՝ Սիքեմեանց առհ-
32 մը , ու Եմէդայէն՝ Եմէդայեանց
առհմը , ու Փերէն Փերեանց
առհմը յա—ով էին : Ու Փերի 33
որդին Մալպաադ բնաւ տղաքներ
չունեցաւ , միայն աղջիկներ ա—
յա— . ու Մալպաադին աղջիկնե-
րուն անուններն Մաալա , Նոուա ,
Իգղա , Մէղքա ու Թէրսա էին :
Մանասէի առհմերը ասոնք են . ու 34
անոնց համրուաձները յիսունուե-
կու հազար եօթը հարիւր հոգի
էին :
Եփրեմի որդիքը իրենց առհմե- 35
րովը ասոնք են . Սուտաղայէն Սու-
տաղայեանց առհմը , Բեքերէն Բե-
քերեանց առհմը , Թահանէն Թա-
անեանց առհմը յա—ով էին : Ու 36
Սուտաղային որդիքը ասոնք են .
Էրանէն Էրանեանց առհմը յա—ով
էին : Եփրեմի որդւոցը առհմերը 37
ասոնք են . անոնց համրուաձները
երսունուերկու հազար հինգ հարիւր
հոգի էին : Յոսեփի որդիքը իրենց
առհմերովը ասոնք են :
Մենհասիէի որդիքը իրենց առհ- 38
մերովը . Յազայէն Յազայեանց
առհմը , Ասրիէլէն Ասրիէլեանց
առհմը , Սուսամէն՝ Սուսամեանց
առհմը , Սիսէէն Սիսէեանց առհ- 39
մը , Սիխէմէն Սիխէմեանց առհ-
մը յա—ով էին : Ու Յազային 40
որդիքը Աբիէզ ու Էղէեան էին .
Աբիէզէն՝ Աբիէզեանց առհմը , Էղէ-
եանէն Էղէեանեանց առհմը յա—ով
էին : Մենհասիէի որդիքը իրենց 41
առհմերովը ասոնք են . ու անոնց
համրուաձները քառասուհինգ հա-
զար վեց հարիւր հոգի էին :
Եփրեմի որդիքը իրենց առհմերովը 42
ասոնք են . Սուհամէն Սուհա-
մեանց առհմը յա—ով էին . Բեդէի
առհմերը իրենց առհմերովը ասոնք
են : Սուհամեանց բոլոր առհմե- 43
րուն համրուաձները վաթսունու-
չորս հազար չորս հարիւր հոգի էին :
Աշերի որդիքը իրենց առհմերո- 44
վը . Իէմնայէն Իէմնայեանց առհ-
մը , Իէսուիէն՝ Իէսուիեանց առհ-
մը , Բարիայէն՝ Բարիայեանց առհ-
մը : Բարիայի որդւոցմէ . Հաբե- 45
բէն՝ Հաբերեանց առհմը , Մեղքիե-
լէն Մեղքիելեանց առհմը յա—ով
էին : Ու Աշերին աղջիկը Սա- 46

47 նունը Սարա էր։ Աբրի որդւոյը
տոհմերը սոնք են. անոնց համ-
բուածնները քիսունուրիք հազար
չորս հարիւր հոգի էին։
48 Նեփթաղիմի որդիքը իրենց տոհ-
մերով. Յասիելէն՝ Յասիելեանց
տոհմը, Կունիէն՝ Կունեանց տոհ-
49 մը, Յասերէն՝ Յասերեանց տոհ-
մը, Սիլլեմէն Սիլլեմեանց տոհմը
50 յաւաջ էին։ Նեփթաղիմի տոհ-
մերը իրենց տոհմերովը սոնք են.
ու անոնց համրուածնները քառասուն-
ուհինգ հազար չորս հարիւր հոգի
էին։
51 Ան է Իսրայէլի որդւոյը գումա-
րը. վեց հարիւր ու մէկ հազար
եօթը հարիւր երսուն։
52 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
53 սելով, Ան երկիրը ժառանգու-
թեան համար սոնց բաժնուի՝ ի-
րենց անուններուն թիւոյն համե-
54 մատ։ Հաւուր եղողին՝ ժառան-
գութիւնը շատ տաս, ու քիչուր
եղողին՝ ժառանգութիւնը քիչ
տաս. ամէն մէկուն իր համրանքին
համեմատ ժառանգութիւն տրուի։
55 Հայց երկիրը վիճակով բաժնուի,
ու իրենց նահապետաց ցեղերուն ա-
նուններուն համեմատ ժառանգեն։
56 Հաւուրի ու քիչուրի մէջ ժա-
ռանգութիւնը վիճակով բաժնուի։
57 Ու Ղեւտացւոց համրուածները ի-
րենց տոհմերովը սոնք են. Գերսո-
նէն՝ Գերսոնեանց տոհմը, Կահաթէն՝
Կահաթեանց տոհմը, Մերարիէն
Մերարեանց տոհմը յաւաջ էին։
58 Ղեւտացւոց տոհմերը սոնք են.
Լիբենեանց տոհմը, Քեբրոնեանց
տոհմը, Մոողեանց տոհմը, Մու-
սեանց տոհմը ու Կորխեանց տոհ-
59 մը։ Ու Կահաթ ծնաւ Ամրամը։
Ու Ամրամին կնկանը անունը Յո-
քաբեդ էր, Ղեւիին աղջիկը, որուն
հայրը գանիկայ Եգիպտոսի մէջ ծնաւ
Ղեւին. ու անիկայ Ամրամին ծնաւ
Ահարոնը ու Մովսէսը և անոնց
60 քոյրը Մարիամը։ Ու Ահարոնին՝
Նադաբ և Աբիուդ, Եղիազար
61 ու Իթամար ծնան։ Հայց Նա-
դաբ ու Աբիուդ Տէրոջը առջեւը օ-
տար կրակ մատուցած աւեներնին մե-
62 ռան։ Անոնց համրուածները՝ ոչինչ մէկ ամսականէն վեր եղող բոլոր արուները քսանուրիք հազար հոգի էին. քանզի անոնք Իսրայէլի որդւոյը հետ չհամրուեցան, Իսրայէլի որդւոյը մէջ անոնց ժառանգութիւն չտրուելուն համար։
63 Մովսէսի դաշտերուն մէջ՝ Երիքովի դէմացը Յորդանանու մօտ՝ Իսրայէլի որդիքը հաշիւի անցընող Մովսէսին ու Եղիազար քահանային համրածները սոնք էին։ Ու ա-
64 նոնց մէջը բնաւ մէկ մարդ մը չկար Իսրայէլի որդւոյը առջեւ համրուածներէն՝ որոնք որ Մովսէս ու Ահարոն քահանան Սինայի անապատին մէջ համրեցին։ Վանզի Տէրը անոնց
65 համար ըսեր էր որ Ընշուշտ անապատին մէջ պիտի մեռնին. ուստի անոնցմէ մարդ մը չմնաց, բաց ի Յեփոնեան Ղաղեբէն ու Նաւեան Յեսուէն։

ԳԼ. Ա։

1 Ու Յովսեփի որդւոյն Մանասէին
տոհմերէն Մանասէի որդւոյն Մա-
քիրի որդւոյն Գաղաադի որդւոյն Ա-
փերի որդւոյն Սալպաադին աղջիկ-
ները մօտեցան. ու աղջիկներուն ա-
նուններն են. Մաալա, Նոա,
2 Եգղա, Միղքա ու Թերսա. Կանգ
Մովսէսին և Եղիազար քահանային
ու իշխաններուն և բոլոր ժողովքին
առջեւը կայնեցան ժողովքի խորանին
3 դուռը, ու ըսին, Մեր հայրը ա-
նապատին մէջ մեռաւ. ու անիկայ
Տէրոջը դէմ ժողվուած Կորխի ժո-
ղովքին մէջը չէր. հայց անիկայ իր
մեղքովը մեռաւ, ու տղաքներ չու-
4 նէր։ Ինչո՞ւ համար մեր հօրը ա-
նունը իր տոհմին մէջէն վերնայ
տղայ չունենալուն համար. մեզի
կալուածք տուէք մեր հօրը եղբայ-
5 րը մէջ։ Ու Մովսէս անոնց դատը
6 Տէրոջը առջեւը դրաւ։ Ու Տէրը
7 խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Ա-
պառին աղջիկները շիտակ խօսե-
ցան. անպատճառ անոնց ժառան-
գութեան կալուածք տաս իրենց հօ-
րը եղբարցը մէջ, ու անոնց հօրը

ժառանգութիւնը իրենց վրայ դար-
8 ձընես . Եւ Իսրայէլի որդւոյը խօ-
սիս ու ըսես , Եթէ որ մարդ մը
մեռնի , ու տղայ չունենայ , անոր
ժառանգութիւնը իր աղջկանը վրայ
9 դարձընէք . Եւ թէ որ անիկայ աղ-
ջիկ ալ չունենայ , ան առնը անոր
ժառանգութիւնը իր եղբայրներուն
10 տաք . Եւ թէ որ եղբայրներ ալ
չունենայ , ան առնը անոր ժա-
ռանգութիւնը իր հօրեղբայրներուն
11 տաք . Եւ թէ որ հօրեղբայրներ ալ
չունենայ , անոր ժառանգութիւնը
իր տոհմին մէջ իր ամենէն մօտ ազ-
գականին տաք , ու ան ըլլայ անոր
ժառանգը . և ասիկայ Իսրայէլի որ-
դւոյը դատաստանի կանոն ըլլայ ,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա-
տուիրեց :

12 Ետքը Տէրը Մովսէսին ըսաւ ,
Ելա Աբարիմի լեռը ելլէր ու տես
ան երկիրը , որն որ Իսրայէլի որ-
13 դւոյը պիտի տամ . Եւ ան տես-
նելէդ ետքը , դուն ալ քու ժողո-
վուրդիդ պիտի խառնուիս , ինչպէս
որ քու եղբայրդ Ահարոն խառ-
14 նուեցաւ . Որովհետև դուք իմ հրա-
մանիս դէմ ապստամբութիւն ըրիք
Սին անապատին մէջ՝ ժողովքին
հակառակութիւն ըրած ատենը , ու
անոնց աչքը պիս չփառաւորեցիք
ան ջուրին քովը : (Ան է Կադեսի
Մերիպայի ջուրը՝ Սին անապատին
մէջ :)

15 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Տէրոջը ու
16 ըսաւ , Տէրը բոլոր մարդոց հոգի-
ներուն Աստուածը ան ժողովուրդիս
17 վրայ մարդ մը կեցընէ , Որ անիկայ
անոնց առջևէն ելլէ ու մտնէ , ու
զանոնք հանէ ու մտցընէ , որպէս
զի Տէրոջը ժողովքը անհովիւ ոչ-
խարներու պէս չըլլայ :

18 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Ա-
ռիդ Նաւէին որդին Յեսուն՝ ո-
րուն վրայ Հոգի կայ , ու անոր
19 վրայ ձեռդ դիր . Եւ զանիկայ Ե-
ղիազար քահանային ու բոլոր ժո-
ղովքին առջևը կացնեցուր . և ա-
նոնց աչքին առջևը անոր պատուէր
20 տուր . Եւ քու փառքէդ անոր վրայ
դիր , որպէս զի Իսրայէլի որդւոյը

բոլոր ժողովքը անոր ճնազանդու-
թիւն ընեն : Եւ անիկայ Եղիազար 21
քահանային առջևը պիտի կայնի ,
ու Տէրոջը առջևը Ուրիմին կանոնո-
վը անոր պիտի հարցընէ . անոր խօս-
քովը պիտի ելլեն , ու անոր խօսքո-
վը մտնեն , ինքը և իրեն հետ բոլոր
Իսրայէլի որդիքը ու բոլոր ժողով-
քը : Եւ Մովսէս անանկ ըրաւ , 22
ինչպէս որ Տէրը անոր հրամայեր
էր . առաւ Յեսուն , ու զանիկայ
Եղիազար քահանային ու բոլոր ժո-
ղովքին առջևը կացնեցուց : Եւ իր 23
ձեռքերը անոր վրայ դնելով՝ անոր
պատուէր տուաւ , ինչպէս որ Տէրը
Մովսէսին ձեռքովը խօսեր էր :

ԳԼ. ԻԷ.

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ը- 1
սելով , Պատուիրէ Իսրայէլի 2
որդւոյը ու անոնց ըսէ , Իմ ա-
նուշահոտ պատարագներուս ընծա-
յուած հացը՝ որոշուած աւուրին
ինծի մատուցանելու պուշըթիւն
ընէք : Ու անոնց ըսես , Սա՛ տը 3
ան պատարագները որ Տէրոջը պի-
տի մատուցանէք . Օրը երկու հատ
մէկ տարեկան անարատ գառներ
մշտնջենաւոր ողջակէզի համար .
Մէկ գառը առաւոտուն մատուցա- 4
նես , ու միւս գառը իրիկուան
դէմ մատուցանես : Եւ մէկ ա- 5
պուն տասներորդ մասը բարակ
ալիւրով՝ հացի ընծայ ընէս , ո՛ր
շաղուած պէտէ ընտիր հիմնի մը քա-
ռորդ ձեծուած եղով : Սիկայ 6
Սինայ լեռանը վրայ սահմանուած
մշտնջենաւոր ողջակէզ է , Տէրոջը
անուշահոտ պատարագ ըլլալու հա-
մար : Ու անոր թափելու նուէրը 7
մէկ գառին համար՝ հիմնի մը
չորրորդ մասն ըլլայ . օղին սուրբ
տեղին մէջ թափելու նուէրը ընես
Տէրոջը . Եւ միւս գառը իրիկուան 8
դէմ մատուցանես . ո՛ր առաւոտուան
հացի ընծային ու անոր թափելու
նուէրին պէս ընես , Տէրոջը անու-
շահոտ պատարագ ընելո՛ւ :

Նոյն շաբաթ օրը՝ մէկ տարեկան 9
երկու անարատ գառներ՝ ու եղով
շաղուած երկու տասներորդ բարակ

աչիւը հայի ընծայի համար , ու
անոր թաւիլը նուէրը պիտի մա-
10 տուցանէ : Ընդհակառակն մշանջենաւոր
ողջակէզին ու անոր թաւիլը նուէ-
րին ՝ի զատ , ամէն շաբաթ օրուան
ողջակէզը պիտի ըլլայ :
11 Նաև ձեր ամսագլուխներուն մէջ
Տէրոջը ողջակէզ մատուցանէք , եր-
կու զուարակ՝ մէկ խոյ ու եօթը
հատ մէկ տարեկան անարատ գառ-
12 ներ . Նաև մէկ զուարակին հա-
մար եղով շաղուած երեք տասա-
նորդ բարակ աչիւր հայի ընծայ , և
մէկ խոյին համար եղով շաղուած
երկու տասանորդ բարակ աչիւր հա-
13 յի ընծայ , Ու մէկ գառին
համար եղով շաղուած մէյմէկ տա-
սանորդ բարակ աչիւր հայի ընծայ
հատուցանէք , Տէրոջը ողջակէզ ու-
րուշահոտ պատարագ ընծա-
14 յ : Նաև անոնց թաւիլը նուէրներըն ու
մէկ զուարակին համար կէս հի-
նէն , ու մէկ խոյին համար հինգերորդ
մասը ՝ և մէկ գառին
համար հինգերորդ մասը գի-
նի պիտի ըլլայ . ասիկայ տարուան
ամիսներուն համար՝ ամէն ամիս հա-
15 տուցո՛ւը ողջակէզն է : Նաև մշանջենաւոր ողջակէզէն ՝ի զատ՝ մեղքի պատարագի համար այծերէն նո-
խագ մը իր թաւիլը նուէրովը
մէկտեղ մատուցուի Տէրոջը :
16 Նաև առաջին ամսուն չորեքտասա-
17 ներորդ օրը զատիկ է Տէրոջը . Ու-
ան ամսուն հնգետասաներորդ օրը
տօն է . եօթը օր բաղարջ ուտուի :
18 Առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի
ըլլայ . բնաւ ծառայական գործ մը
19 չընէք . Նաև Տէրոջը պատարագ ող-
ջակէզ մատուցանէք , երկու զու-
արակ՝ մէկ խոյ ու եօթը գառ մէկ
տարեկան գառներ . անոնք անարատ
20 ըլլան ձեզի . Նաև անոնց հացի ընծան եղով շաղուած բարակ աչիւր
ըլլայ . մէկ զուարակին համար
իրեք տասանորդ , ու մէկ խոյին հա-
մար երկու տասանորդ մատուցա-
21 նէք . Եօթը գառներէն՝ մէկ
գառին համար մէյմէկ տասանորդ
22 մատուցանէք . Նաև ձեզի քաւութիւն
ընելու համար այծերէն մէկ նոխազ
մեղքի պատարագ հատուցանէք :
Բացի մշանջենաւոր ողջակէզէ եղող 23
առտուան ողջակէզներէն ՝ի զատ
պիտի մատուցանէք : Ըն եօթը 24
օրերուն մէկ մէկ օրը առնոյ պէս
Տէրոջը անուշահոտ պատարագ ը-
նէք . մշանջենաւոր ողջակէզէն ՝ի
զատ ասիկայ ու ասոր թաւիլը-
նուէրը պիտի մատուցուի : Նաև 25
եօթներորդ օրը սուրբ ժողով պիտի
ըլլայ ձեզի . բնաւ ծառայական
գործ մը պիտի չընէք :
Նաև երախայրիներուն օրը՝ երբոր 26
ձեր շաբաթներուն փառքն մէջ Տէրո-
ջը նոր հացի ընծայ կը մատուցա-
նէք , սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի .
բնաւ ծառայական գործ մը չընէք .
Ու Տէրոջը անուշահոտ ողջակէզի 27
համար երկու զուարակ , մէկ խոյ
՝ մէկ տարեկան եօթը գառ
ներ մատուցանէք . Նաև անոնց հացի 28
ընծան՝ մէկ զուարակին համար
իրեք տասանորդ , ու մէկ խոյին
համար երկու տասանորդ , Նաև եօթը 29
գառներէն՝ մէկ գառին համար
մէյմէկ տասանորդ եղով շաղուած
բարակ աչիւր հատուցանէք . Նաև 30
ձեզի քաւութիւն ընելու համար
այծերէն մէկ նոխազ հատուցանէք :
Մշանջենաւոր ողջակէզէն ու անոր 31
հացի ընծայէն ՝ի զատ , տասնի ա-
իրենց թաւիլը նուէրներովը մա-
տուցանէք . անարատ ըլլան ձե-
զի :

ԳԼ. ԺԹ.

Նաև եօթներորդ ամսուն մէջ՝ ա- 1
մսուն առաջին օրը սուրբ ժողով
ըլլայ ձեզի . բնաւ ծառայական գործ
մը չընէք . փող հնչեցընելու օր
ըլլայ ձեզի : Նաև Տէրոջը անուշա- 2
հոտ ողջակէզի համար մէկ զուա-
րակ , մէկ խոյ ՝ եօթը գառ մէկ
տարեկան անարատ գառներ մատու-
ցանէք . Նաև անոնց հացի ընծան 3
մէկ զուարակին համար իրեք տա-
սանորդ , ՝ մէկ խոյին համար
երկու տասանորդ , Նաև եօթը գա- 4
ռներէն՝ մէկ գառին համար մէյ-
մէկ տասանորդ եղով շաղուած բա-
րակ աչիւր ըլլայ . Նաև ձեզի քաւու- 5

թիւն ընելու համար այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մատուցա-
6 նէ : Նաեւ Տէրոջը անուշահոտ պատարագ մատուցանէ , ամնա-
մուտի ողջակէզը ու անոր հացի ընծան , և մշանջենաւոր ողջակէզը ու
անոր հացի ընծան , և ասոնց թա-
փելու նուէրները իրենց կանոնովը
մատուցանելու ի պատ :
7 Նաեւ ան եօթներորդ ամսուն տաս-
ներորդ օրը սուրբ ժողով ըլլայ
ձեզի . ու ձեր անձերը պիտի խո-
նարհեցնէք , ո՛ եւ ոեւէ գործ մի
8 ընէք : Նաեւ Տէրոջը անուշահոտ
ողջակէզի համար մէկ զուարակ ,
մէկ խոյ ո՛ եօթը հատ մէկ տա-
րեկան գառներ մատուցանէք . ա-
9 նոնք ձեզի անարատ ըլլան . Նաեւ ա-
նոնց հացի ընծան՝ եռեւ մէկ զուա-
րակին համար իրեք տասանորդ ,
ու մէկ խոյին համար երկու տասա-
10 նորդ , Նօթը գառներէն եռեւ մէկ
գառին համար մէյմէկ տասանորդ
եղով շաղուած բարակ ալիւր ըլլայ .
11 Ու՝ այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պա-
տարագ մատուցանէ . բայց՝ ի
քաւութեան օրը մատուցուած մեղ-
քի պատարագէն ու մշանջե-
նաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ըն-
ծայէն , ու անոնց թափելու նուէր-
ներէն :
12 Նաեւ եօթներորդ ամսուն քսանեւհինգերորդ օրը սուրբ ժողով ըլլայ
ձեզի . բնաւ ծառայական գործ մի
ընէք . ու եօթը օր Տէրոջը տօն
13 պահէք : Նաեւ Տէրոջը ողջակէզ ո՛
անուշահոտ պատարագի համար՝
տասուերկք զուարակ , երկու խոյ
ո՛ մէկ տարեկան տասնուչորս գառ-
ներ մատուցանէք . անոնք անարատ
14 պիտի ըլլան . Նաեւ անոնց հացի ըն-
ծան՝ տասուերկք զուարակներէն ե-
ռեւ մէկ զուարակին համար իրեք
տասանորդ , ո՛ երկու խոյերէն եռեւ
մէկ խոյին համար երկու տասա-
15 նորդ , Նաեւ տասնուչորս գառներէն
եռեւ մէկ գառին համար մէյմէկ տա-
սանորդ եղով շաղուած բարակ ա-
16 լիւր ըլլայ . Ու՝ այծերէն մէկ նոխազ
մեղքի պատարագ մատուցանէ ,
բայց՝ ի մշանջենաւոր ողջակէզէն ու
անոր հացի ընծայէն և. թափելու
նուէրէն :
17 Նաեւ երկրորդ օրը տասներկու
զուարակ , երկու խոյ ո՛ մէկ տա-
րեկան տասնուչորս անարատ գառ-
18 ներ մատուցանէ . Նաեւ անոնց հա-
ցի ընծան ու թափելու նուէրները՝
զուարակներուն , խոյերուն ու գառ-
ներուն համար , իրենց թուոյն հա-
19 մեմատ՝ ըստ օրինի պէտք ըլլան . Ու՝
այծերէն մէկ նոխազ մեղքի պատա-
րագ մատուցանէ , բայց՝ ի մշանջե-
նաւոր ողջակէզէն և անոր հացի ըն-
ծայէն ու թափելու նուէրներէն :
20 Նաեւ երրորդ օրը տասնումէկ
զուարակ , երկու խոյ ո՛ մէկ տա-
րեկան տասնուչորս անարատ գառ-
21 ներ մատուցանէ . Նաեւ անոնց հացի
ընծան ու թափելու նուէրները՝
զուարակներուն , խոյերուն ու գառ-
ներուն համար , իրենց թուոյն հա-
մեմատ՝ ըստ օրինի պէտք ըլլան .
22 Ու՝ մէկ նոխազ մեղքի պատարագ
մատուցանէ , բայց՝ ի մշանջենաւոր
ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն
ու թափելու նուէրէն :
23 Նաեւ չորրորդ օրը տասը զուա-
րակ , երկու խոյ ու մէկ տարեկան
տասնուչորս անարատ գառներ մա-
տուցանէ . Անոնց հացի ընծան 24
ու թափելու նուէրները՝ զուարակ-
ներուն , խոյերուն ու գառներուն
համար , իրենց թուոյն համեմատ՝
ըստ օրինի պէտք ըլլան . Ու՝ այծերէն 25
մէկ նոխազ մեղքի պատարագ մա-
տուցանէ , բայց՝ ի մշանջենաւոր
ողջակէզէն և անոր հացի ընծայէն
ու թափելու նուէրէն :
26 Նաեւ հինգերորդ օրը ինը զուա-
րակ , երկու խոյ ո՛ մէկ տարեկան
տասնուչորս անարատ գառներ մա-
տուցանէ . Նաեւ անոնց հացի ընծան 27
ու թափելու նուէրները՝ զուարակ-
ներուն , խոյերուն ու գառներուն
համար , իրենց թուոյն համեմատ՝
ըստ օրինի պէտք ըլլան . Ու՝ մէկ նո- 28
խազ մեղքի պատարագ մատուցա-
նէ , բայց՝ ի մշանջենաւոր ողջակէ-
զէն և անոր հացի ընծայէն ու
թափելու նուէրէն :
29 Նաեւ վեցերորդ օրը ութը զուա-

րակ , երկու խոյ ա– մէկ տարե–
կան տաւնուչքրս անարատ գառներ
30 Տոփո–յանէք . Եւ անոնց հացի ըն–
ծան ու թափելու նուէրները՝ զուա–
րակներուն , խոյերուն ու գառնե–
րուն համար , իրենց թուոյն համ–
31 մատ՝ ըստ օրինի պէտք ըլլան . Ու
մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Տո–
փո–յանէք , բաց ՚ի մշտնջենաւոր
ողջակէզէն և անոր հացի ընծա–
յէն ու թափելու նուէրներէն :
32 Եւ եօթներորդ օրը եօթը զուա–
րակ , երկու խոյ ա– մէկ տարե–
կան տաւնուչքրս անարատ գառներ
33 Տոփո–յանէք . Եւ անոնց հացի ըն–
ծան ու թափելու նուէրները՝ զուա–
րակներուն , խոյերուն ու գառնե–
րուն համար , իրենց թուոյն համ–
34 մատ՝ ըստ օրինի պէտք ըլլան . Ու
մէկ նոխազ մեղքի պատարագ Տո–
փո–յանէք , բաց ՚ի մշտնջենաւոր
ողջակէզէն , և անոր հացի ընծայէն
ու թափելու նուէրէն :
35 Ութերորդ օրը ձեզի տօնախըմ–
բութիւն ըլլայ . բնաւ ծառայական
36 գործ մը չընէք : Եւ Տէրոջը ող–
ջակէզ ա– անուշահոտ պատարագի
համար՝ մէկ զուարակ , մէկ խոյ ա–
մէկ տարեկան եօթը անարատ գառ–
37 ներ մատուցանէք . Եւ անոնց հա–
ցի ընծան ու թափելու նուէրները՝
զուարակին , խոյին ու գառներուն
համար , իրենց թուոյն համեմատ՝
38 ըստ օրինի պէտք ըլլան . Ու մէկ նո–
խազ մեղքի պատարագ Տոփո–յա–
նէք , բաց ՚ի մշտնջենաւոր ողջա–
կէզէն և անոր հացի ընծայէն ու
թափելու նուէրէն :
39 Ձեր տօներուն մէջ ասոնք պիտի
մատուցանէք Տէրոջը , ձեր ուխտե–
րուն ու ձեր կամաւոր ընծաներուն
ողջակէզներէն , հացի ընծաներէն ,
թափելու նուէրներէն ու խաղաղու–
թեան զոհերէն ՚ի զատ :
40 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը
պատմեց ան ամէնը որ Տէրը Մով–
սէսին պատուիրեր էր :

ԳԼ. Լ

1 Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը ցե–
ղերու իշխաններուն խօսեցաւ

ըսելով , Տէրոջը պատուիրած բա–
նը ասե է . 2 Թէ որ մէկ մարդ մը
Տէրոջը ուխտ ընէ , կամ երդում
ընելով իր անձը կապելու ըլլայ , իր
խօսքը պարապ չհանէ . բոլոր իր
բերնէն ելածին պէս ընէ :
3 Եւ թէ որ մէկ կնիկ մը Տէրոջը
ուխտ ընէ , ու իր մանկութեան ա–
տենը իր հօրը տանը մէջ ինքզ կա–
պելու ըլլայ , 4 Եւ անոր հայրը անոր
ուխտը ու անձին վրայ կապած կա–
պը լսէ , և անոր հայրը բան մը չըսէ
անոր , ան ատենը անոր բոլոր ուխ–
տերը պիտի հաստատուին , ու ան–
ձին վրայ կապած բոլոր կապերն ալ
պիտի հաստատուին : 5 Բայց թէ որ
անոր հայրը իր լսած օրը զանիկայ
արգիլէ , ան ատենը անոր բոլոր
ուխտերը ու անձին վրայ կապած
կապերը անվաւեր պիտի ըլլան . և
Տէրը անոր թողութիւն պիտի տայ .
քանզի անոր հայրը զանիկայ արգի–
լեց :
6 Եւ թէ որ ուխտ ըրած , կամ իր
շրթունքներէն իր անձը կապող ան–
խորհուրդ խօսք մը ելած ըլլալով ա–
մուսնանայ , 7 Ու անոր էրիկը լսէ , և
լսած օրը անոր բան մը չըսէ , ան ա–
տենը անոր ուխտերը պիտի հաստա–
տուին , ու իր անձին վրայ կապած կա–
պերն ալ պիտի հաստատուին : 8 Բայց
թէ որ անոր էրիկը իր լսած օրը զանի–
կայ արգիլէ , ան ատենը անոր վրայ ե–
ղած ուխտը ու շրթունքներէն ելած
անխորհուրդ խօսքը որով իր անձը
կապեր էր՝ անվաւեր կ՚ընէ . և Տէրը
անոր թողութիւն պիտի տայ :
9 Բայց որբևարիի կամ արձակուա–
ծի մը ուխտը ա– իր անձին վրայ
կապած ինչ և իցէ կապը իր վրայ
հաստատ պիտի մնայ : 10 Եւ թէ որ
անիկայ իր էրկանը տանը մէջ ուխտ
ըրած էր , կամ երդումով իր անձին
վրայ կապ կապեր էր , 11 Ու անոր է–
րիկը լսելով բան մը ըսած չէր ա–
նոր , և զանիկայ արգիլած չէր , ան
ատենը անոր բոլոր ուխտերը պիտի
հաստատուին , ու իր անձին վրայ
կապած կապերը հաստատ պիտի
մնան : 12 Բայց թէ որ անոր էրիկը
իր լսած օրը զանոնք խափանեց , ան

ապէնը ուխտ ընելու ու իր անձը կապելու համար անոր բերնէն ելած բոլոր խօսքերը անվաւեր պիտի ըլլան. հապա անոր էրիկը խափանեց զանոնք. և Տէրը անոր թողութիւն
13 պիտի տայ: Ինչ մը ամէն ուխտը ու անձը խոնարհեցընելու համար ըրած կապող երդումը անոր էրիկը կրնայ հաստատել, ու անոր
14 էրիկը կրնայ խափանել: Եւ թէ որ անոր էրիկը օրէ օր անոր բան մը չըսէ, ան ատենը անոր ամէն ուխտերը ու վրան եղած կապերը կը հաստատէ. իր լսած օրը անոր բան մը չըսելուն համար զանոնք հաստա-
15 տած կ'ըլլայ: Բայց թէ որ լսած օրէն ետքը մէկ կերպով մը խափանէ զանոնք, ան ատենը ինքը պիտի կրէ անոր անօրէնութիւնը:

16 Երկան մը ու անոր կնկանը մէջ, և հօր մը ու մանկութեան ատենը իր հօրը տունը բնակող աղջկանը մէջ պահուելու կանոնները ասոնք են, որոնք Տէրը Մովսէսին պատուիրեց:

ԳԼ. Լ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին' ըսե-
2 լով, Մադիանացիներէն Իսրայէլի որդւոց վրէժը առնես. ու ետքը քու ժողովուրդիդ խառնուիս:
3 Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ, Ձեզմէ մարդիկ պատրաստուին պատերազմի համար, ու Մադիամու վրայ երթան, որ Մադիամէն Տէրոջը վրէժը առնեն:
4 Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն ամէն մէկէն հազարական մարդ պատերազմի
5 կրկէք: Եւ Իսրայէլի հազարաւորներէն ամէն մէկ ցեղէն հազարական մարդ տրուեցաւ. յոխինգ տասնեակու հազար հոգի պատերազմի համար
6 պատրաստուած: Եւ Մովսէս պատերազմի կրկից զանոնք, ամէն մէկ ցեղէն հազարական մարդ. ու անոնց հետ Եղիազար քահանային որդին Փենէհէսը պատերազմի էրթար, որուն ձեռքն էին սուրբ անօթները ու
7 ազդարարութեան փողերը: Եւ Մադիանացւոց դէմ պատերազմեցան, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին հրամայեր էր. ու անոնց բոլոր էրիկ մարդիկը մեռցուցին. Եւ անոնց 8
սպաննուածներուն հետ Մադիամու թագաւորներն ալ եւին, Եւկոմը, Նուրը, Ուրը և Հօրէն Մադիամու հինգ թագաւորները սպաննեցին, ու Բէովրի որդին Բաղաամը սրով մեռցուցին: Եւ Իսրայէլի որդիքը 9
Մադիանացւոց կիներն ու տղաքները գերի առին, ու անոնց բոլոր անասուններն և հօտերը ու ստացուածքը աւար առին: Եւ անոնց 10
բնակած բոլոր քաղաքները ու բոլոր գեղերը կրակով այրեցին: Եւ բոլոր աւարը ու բոլոր կողոպուտը առին մարդէ մինչև անասուն: 11
Եւ գերիները ու կողոպուտը և աւարը Մովսէսին' Եղիազար քահանային ու Իսրայէլի որդւոցը ժողովքին' բանակը բերին, ու Երիքովի դիմաց Յորդանանու մօտ Մովաբի դաշտերուն մէջն էր:

Եւ Մովսէս ու Եղիազար քահա- 13
նան' և ժողովքին բոլոր իշխանները բանակէն դուրս ելան զանոնք դիմաւորելու: Եւ Մովսէս պատե- 14
րազմէն դարձող զօրաց իշխաններուն, հազարապետներուն ու հարիւրապետներուն սրդողեցաւ. Եւ 15
Մովսէս անոնց ըսաւ, Երդեօք բոլոր կիները ձդչ թողուցիք: Ահա 16
Բաղաամին խրատովը ատոնք պատճառ եղան, որ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը դէմ մեղանչեցին Փոգովրի դործին մէջ, և Տէրոջը ժողովքին վրայ ան հարուածը եկաւ: Ուստի 17
հիմա տղաքներէն ամէն արուն մեռցուցէք, ու բոլոր կիները որ էրիկ մարդ գիտցած են արուի հետ պառկելով' մեռցուցէք: Եւ կիներէն 18
բոլոր մանկահասակ աղջիկները որ էրկի հետ պառկելով' ձեզի ձդչ թողուցէք: Եւ դուք եօթը օր բա- 19
նակին դուրսը մնացէք. ձվ որ մարդ մեռցուցեր է, ու ձվ որ մեռածի դպեր է, երրորդ օրը ու եօթներորդ օրը թող մաքրուի' թէ դուք և թէ ձեր գերիները: Եւ 20
ամէն հանդերձ, ու ամէն մորթէ ընտրած աման, և այծի մազէ շի-

նուաճ ամէն բան , ու ամէն փայտե-
ղէն աման մաքրեցէք :
21 Եւ Եղիազար քահանան պատե-
րազմի գացող զօրքերուն ըսաւ ,
Ելէք ասիկայ է ան օրէնքին կանոնը ,
որ Տէրը Մովսէսին հրամայեց :
22 Միայն ոսկին , արծաթը , պղինձը ,
երկաթը , անագը ու կապարը ,
23 Ամէն կրակը մննելու բանը կրակէ
անցընէք , ու մաքուր պիտի ըլլայ ,
բայց մաքրութեան ջրով մաքրուի .
սակայն կրակը չմնող ամէն բան
24 ջուրէ անցընէք : Ու եօթներորդ օրը
ձեր հանդերձները լուաք և մաքուր
ըլլաք , ու ետքը բանակին մէջ մըտ-
նէք :
25 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը-
26 սելով , Դուն Եղիազար քահանային
ու ժողովքին նահապետութեանց իշ-
խաններուն հետ՝ առնուած կողո-
պուտին գումարը ձո , մարդէ մին-
27 չեւ անասուն . Ու ան կողոպուտը
պատերազմի գացող պատերազմող-
ներուն ու բոլոր ժողովքին հաւասա-
28 րապէս բաժնես : Ու պատերազմի
գացող պատերազմողներէն Տէրոջը
հասը առնես , հինգ հարիւրէն մէ-
կը՝ թէ մարդոցմէն , թէ արջառ-
ներէն , թէ էշերէն և թէ ոչխարնե-
29 րէն : Ու հասը անոնց կէս բաժի-
նէն պիտի առնես , ու Եղիազար
քահանային տաս իբրև Տէրոջը ըն-
30 ծայ : Ու Իսրայէլի որդւոցը կէս
բաժինէն յիսունէն մէկը առնես ,
թէ մարդոցմէն , թէ արջառնե-
րէն , թէ էշերէն , թէ ոչխարներէն ,
և ըէ ամէն անասուններէն . ու ա-
նոնք Տէրոջը խորանին պահպանու-
թիւնը ընող Ղեւտացիներուն տաս :
31 Եւ Մովսէս ու Եղիազար քահանան
Տէրոջը Մովսէսին հրամայածին պէս
32 ըրին : Ու կողոպուտը՝ մնացեալ
պատերազմող զօրքին առած աւա-
րին գումարը սա էր . վեց հարիւր
եօթանասուն հազար ոչխար ,
33 Եօթանասուն հազար արջա-
34 ռ , Ու վաթսունմէկ հազար
35 էշ . Ու մարդոցմէն երիկ մար-
դու անկողին չգիտցող կնիկներուն
ամէնը երսունուերկու հազար հոգի
էին :

Ու պատերազմի գացողներուն բա- 36
ժին կէս բաժինը սա էր . ոչխար-
ներուն թիւը իրեք հարիւր երսու-
նուեօթը հազար հինգ հարիւր էր .
Ու ոչխարներէն Տէրոջը հասը վեց 37
հարիւր եօթանասունհինգ եղաւ .
Ու արջառները երսունուվեց հազար 38
ըլլալով՝ անոնցմէ Տէրոջը հասը՝ եօ-
թանասունուերկու արջառ եղաւ .
Ու էշերը երսուն հազար հինգ հա- 39
րիւր ըլլալով՝ անոնցմէ Տէրոջը հասը
վաթսունմէկ էշ եղաւ . Ու մար- 40
դիկը տասնուվեց հազար հոգի
ըլլալով , անոնցմէ Տէրոջը հասը եր-
սունուերկու հոգի եղաւ :
Ու Մովսէս Տէրոջը նուիրուած 41
հասը Եղիազար քահանային տու-
աւ , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
հրամայեր էր :
Ու Իսրայէլի որդւոցը կէս բա- 42
ժինէն ալ՝ որն որ Մովսէս պատե-
րազմողներէն զատեր էր՝ Տէրոջը հա-
րը եղաւ : Ու ժողովքին կէս բա- 43
ժինը՝ իրեք հարիւր երսունուեօթը
հազար հինգ հարիւր ոչխար , Ու- 44
տնուվեց հազար արջառ , Երսուն 45
հազար հինգ հարիւր էշ , Ու տաս- 46
նուվեց հազար հոգի էր : Ու Մով- 47
սէս՝ Իսրայէլի որդւոցը կէս բաժի-
նէն՝ թէ մարդէն , թէ անասունէն՝
յիսուներէն մէկը առնելով , Տէրոջը
խորանին պահպանութիւնը ընող
Ղեւտացիներուն տուաւ , ինչպէս որ
Տէրը Մովսէսին հրամայեր էր :
Ու զօրքին հազարապետներուն 48
վերակացուները՝ որ հազարա-
պետները ու հարիւրապետները
Մովսէսին մօտեցան . Ու Մովսէսին 49
ըսին , Քու ծառաներդ՝ մեր ձեռ-
քին տակը եղող պատերազմողնե-
րուն գումարը առինք , ու մեզմէ
մարդ մը պակաս չէ : Ուստի ա- 50
մէն մէկերնիս ինչ որ գտանք՝ ոս-
կիէ զարդեր , շղթաներ , ապարանջաններ ,
մատնիներ , օղեր ու մանեակներ ,
որ Տէրոջը առջեւը մեր հոգինե-
րուն քաւութիւն ընենք : Ու 51
Մովսէս ու Եղիազար քահանան ա-
նոնցմէ ոսկին առին . ամէն ալ
բանուած բաներ էին : Ու հազա- 52

բոքեցաւ , ու երդում ընելով ը-
սաւ , Եգիպտոսէն ելած մարդի- 11
կը՝ քսան տարեկանէն վեր եղող-
ները բոլոր արտով ինձի չկնա-
դիլնուն համար , բնաւ պիտի չտես-
նեն ան երկիրը , որուն համար Ա-
բրահամին , Իսահակին ու Յակոբին
երդում ըրի պօղո- . Հայց ի կե- 12
նդանի Յեհոնէի որդին Քաղէբէն
ու Նաւէի որդին Յեսուէն , որոնք
կատարելապէս Տէրոջը կնապանդ ե-
ղան : Եւ Տէրոջը բարկութիւնը 13
Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու
զանոնք քառասուն տարի անապատին
մէջ պտըտցուց , մինչև որ Տէրոջը
առջևը չարութիւն ընող ազգը
բոլորովին ապառնչաւ : Եւ ահա 14
դուք ձեր հայրերուն տեղը ելած
մեղաւոր մարդոց զաւակներու պէս ,
որ Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը
Իսրայէլի վրայ նորէն աւելցնէք :
Վասն զի թէ որ դուք անկէ խոտո- 15
րիք , ան ալ նորէն աս ժողովուրդը
անապատին մէջ պիտի ձգէ . ու
դուք աս բոլոր ժողովուրդին կոտ-
տանը պատճառ պիտի ըլլաք :

Եւ անոնք մօտեցան անոր ու ը- 16
սին , Մենք աս տեղս մեր անասուն-
ներուն համար փարախներ , ու մեր
ընտանեացը համար քաղաքներ չի-
նենք . Հայց մենք զինքերնիս պա- 17
նենք , ու շուտով Իսրայէլի որդւոց
առջևէն երթանք , մինչև որ
զանոնք իրենց տեղերը տանինք . և
մեր ընտանիքը պարսպաւոր քա-
ղաքներու մէջ բնակին երկրին
բնակիչներուն պատճառաւ . Ա- մինչև 18
որ Իսրայէլի որդւոց ամէն մէկը իր
ժառանգութիւնը չժառանգէ , մենք
մեր տուներուն չդառնանք : Նակ 19
մենք Յորդանանու անդիի կողմը
անոնց հետ ժառանգութիւն պիտի
չառնենք . ինչու որ մեր ժառանգու-
թիւնը Յորդանանու արեւելեան
դէպ ի արեւելք բնկած է :

Եւ Մովսէս ըսաւ անոնց , Եթէ 20
որ սա բանը ընէք , ու Տէրոջը առ-
ջևը պատերազմի համար վրանիդ
զէնք առնէք , Եւ Տէրոջը առջևը 21
դուք ամէնքդ ալ զէնքերով Յոր-
դանանէն անցնիք , մինչև որ ան-

բոլոր պատերազմի երթան , ու Տէրոջը մատուցուած ընծային բոլոր ոսկին տասնուվեց հազար եօթը հարիւր հասար էր : Պա- 53
տերազմողներուն ամէն մէկը իրեն համար կողոպուտ առեր էր : Եւ 54
Մովսէս ու Եղիազար քահանան հազարապետներէն ու հարիւրապետներէն ոսկին առին , և ժողովքի խորանը բերին , որ Տէրոջը առջևը Իսրայէլի որդւոց յիշատակը ըլլայ :

ԳԼ. Լ

Եւ Ռուբենի որդիքը ու Գադի 1
որդիքը խիստ շատ անասուններ ունէին . ուստի Յազերի երկիրը ու Գաղաադի երկիրը տեսնելով՝ որ ահա ան տեղը անասուն պահելու- 2
յոմբոթ տեղ մըն է , Գադի որդիքը և Ռուբենի որդիքը գային , ու Մովսէսին , Եղիազար քահանային և ժողովքի իշխաններուն հետ խո- 3
սելով՝ ըսին , Ատարովթ , Դիբոնը , Յազեր , Նեմրա , Եսեբոն , Եղեալէ , Սեբամա , Նաբաու ու Բէան , Այն երկիրը Տէրոջը 4
Իսրայէլի ժողովքին առջևը զարկած երկիրը՝ անասուն պահելու յոմբոթ երկիր մըն է , ու քու ծառաներդ անասուններ ունին . Եւ ըսին , Ող- 5
որ մենք քու առջևդ շնորհք գտանք , աս երկիրը քու ծառաներուդ կալուածքի համար տրուի . մեզ Յորդանանէն մի՛ անցըներ :

Եւ Մովսէս Գադի որդւոց և 6
Ռուբենի որդւոց ըսաւ , Ձեր եղբայրները պատերազմի երթան , ու դուք աս տեղս նստիք : Եւ ինչու 7
համար Իսրայէլի որդւոց սիրտը կը թուլցընէք , որ չանցնին ան երկիրը որ Տէրը անոնց տուած է : Ձեր հայրերն ալ ասանկ ը- 8
րին , երբոր զանոնք Կադէս բառնեայէն խրկեցի երկիրը լրտեսելու համար : Վրանդի անոնք մինչև Եշ- 9
քողի ձորը ելան , ու երկիրը տեսան , և Իսրայէլի որդւոց սիրտը թուլցուցին , որ չմտնեն ան երկիրը որ Տէրը անոնց տուեր էր : Եւ 10
Նոյն օրը Տէրոջը բարկութիւնը բոր-

կայ իր թշնամիները իր առջևէն
22 վռընտէ , Նէ ան երկիրը Տէրոջը
առջևը նուաճի , անկէ ետև երբոր
ետ դառնաք , Տէրոջը առջևը ու
Իսրայէլին առջևը անվէզ պիտի ըլ-
լաք . և աս երկիրը Տէրոջը առջևը
23 ձեզի կալուածք պիտի ըլլայ : Նայց
թէ որ այսպէս չընէք , ահա Տէրոջը
դէմ մեղք գործեցիք . ու գիտցէք
որ ձեր մեղքը ձեզ պիտի գտնէ :
24 Ձեր ընտանեացը համար քաղաք-
ներ , ու ձեր հօտերուն համար փա-
րախներ շինեցէք , ու ձեր բերնէն
ելածը ըրէք :
25 Նէ Գադի որդիքը և Ռուբենի
որդիքը խօսեցան Մովսէսին՝ ըսե-
լով , Ծառաներդ մեր տիրոջը
պատուիրածին պէս պիտի ընենք :
26 Մեր զաւակները , մեր կիներները ,
մեր հօտերը ու մեր բոլոր անասուն-
ները հոս Գաղաադի քաղաքներուն
27 մէջ մնան . Նայց ծառաներդ մեր
տիրոջը ըսածին պէս , ամէնքս ալ
գունդ գունդ պատրաստուինք , ու
Տէրոջը առջևէն անցնինք պատե-
րազմի համար :
28 Ան առներ Մովսէս Նդհազար
քահանային , ու Նաւէի որդւոյն
Յեսուին , և Իսրայէլի որդւոց ցե-
ղերուն նահապետութեանց իշխան-
ներուն ասպատէրը տուաւ անոնց
29 վրայով . Նէ Մովսէս ըսաւ անոնց ,
Թէ որ Գադի որդիքը և Ռուբե-
նի որդիքը Տէրոջը առջևը ամէնքն
ալ պատերազմի համար պատրաս-
տուած՝ ձեզի հետ Յորդանանէն
անցնին , ու ան երկիրը ձեր առջևը
նուաճի , ան ատեներ Գաղաադի
երկիրը անոնց կալուածք տաք .
30 Նայց թէ որ պատրաստուած ձեզի
հետ չանցնին , անոնց կալուածքը
ձեզի հետ Քանանու երկրին մէջ
31 ըլլայ : Նսկ Գադի որդիքը և Ռու-
բենի որդիքը պատասխան տուին
ու ըսին , Տէրը քու ծառաներուդ
ինչպէս որ պատուիրեց , անանկ պի-
32 տի ընենք : Մենք պէնպէրնիս ա-
ռած՝ Տէրոջը առջևէն Քանանու եր-
կիրը պիտի անցնինք . բայց մեր
ժառանգութեան կալուածքը Յոր-
33 դանանու ատիի կողմը ըլլայ : Ռես-

ան Մովսէս անոնց՝ այսինքն Գադի
որդւոցը , և Ռուբենի որդւոցը
և Յովսեփեան Մանասէին կէս ցե-
ղին տուաւ Նմորհացւոց Սեհոն թա-
գաւորին թագաւորութիւնը , ու
Նասանի Ովգ թագաւորին թագա-
ւորութիւնը , երկիրը իր քաղաք-
ներովը ու երկրին քաղաքներուն
բոլորտիքը եղած սահմաններովը :
Նէ Գադի որդիքը պարսպաւոր 34
քաղաքներ շինեցին , այսինքն Դի-
բոնը , Նատարովթը ու Նրոէրը ,
Նէ Նատրոթ սովփանը , Յազերը 35
ու Յոգբեհան , Նէ Նեթնամրան 36
ու Նեթհարանը , և հօտերու փա-
րախներ ալ շինեցին :
Ռուբենի որդիքն ալ Նեսեբոնը , 37
Նղէաղէն ու Նարիաթեմը շինեցին .
Ու Նեսբաւը և Նէլէմնը , (որ ա- 38
նոնց անուններըը փոխեցին ,) ու Ա-
բաման . ու իրենց շինած քաղաք-
ներուն իրենց անուններըը դրին :
Նէ Մանասեան Մաքիրին որդի- 39
քը Գաղաադ գացին , ու առին
զանիկայ , և անոր մէջը բնակող
Նմորհացիները վռընտեցին : Նէ 40
Մովսէս Գաղաադը տուաւ Մանա-
սեան Մաքիրին , որ հոն բնակե-
ցաւ : Ու Մանասեան Յայիր 41
գնաց անոնց գիւղաքաղաքները ա-
ռաւ , ու զանոնք Հաւօթ Յայիր
անուանեց : Նէ Նովբահ գնաց , 42
ու Կանաթը ու անոր գիղերը ա-
ռաւ , և զանոնք իր անունովը Նո-
բահ կոչեց :

ԳԼ. ԼԳ

Մովսէսին ու Նհարոնին ձեռքովը 1
Նդիպտոսի երկրէն իրենց զօր-
քերովը ելլող Իսրայէլի որդւոցը
իշխանները ասոնք են : Նէ Մով- 2
սէս Տէրոջը հրամանովը անոնց իշխ-
աններուն համեմատ անոնց գնացք-
ները գրեց . ու անոնց գնացքնե-
րուն համեմատ անոնց իշխանները
ասոնք են : Ընտաջին ամսուն մէջ՝ 3
այսինքն առաջին ամսուն Ջդխտաստա-
ներորդ օրը՝ Մամբսէն ելան
պատկին հետևեալ օրը Իսրայէլի
որդիքը բարձր ձեռքով ելան բոլոր
Նդիպտացւոց աչքերուն առջևը ,

4 Ու Եգիպտացիք էրենց ճե-
ԼԸԷՐԸ
կը թաղէին, քանզի Տէրը անոնց
բոլոր անդրանիկները ջարդեց. և
Տէրը անոնց աստուածներուն վրայ
դատաստան բրաւ։
5 Եւ Իսրայէլի որդիքը՝ Սամանեան
ջուրերով՝ Մոկբոլթի իջևան ըրին։
6 Ու Մոկբոլթէն ջուրերով՝ անապա-
տին ծայրը եղած Աթոմը իջևան ըրին։
7 Եւ Աթոմէն ջուրերով՝ դէպ՝ ի
Փիահիրոթ դարձան, որ Հէնզհե-
փոնին դիմացն է, ու Մագդոլին
առջևը իջևան ըրին։
8 Եւ Փիահիրոթին առջևէն ջուր-
երով, ու ծովուն միջէն անցնելով՝
անապատը էլան, և Աթոմի անա-
պատին մէջ իրեք օրուան ճամբայ
քալելով՝ Մեռայ իջևան ըրին։
9 Եւ Մեռայէն ջուրերով՝ Եղիմ
եկան. ու Եղիմի մէջ տասներկու
ջուրի աղբիւր ու հօթանասուն արմ-
աւենի կային. ու հոն իջևան ըրին։
10 Եւ Եղիմէն ջուրերով՝ Կարմիր ծո-
վուն քովը իջևան ըրին։
11 Եւ Կարմիր ծովէն ջուրերով՝ Սին
անապատը իջևան ըրին։
12 Եւ Սին անապատէն ջուրերով՝
Դոփկա իջևան ըրին։
13 Եւ Դոփկայէն ջուրերով՝ Եղուս
իջևան ըրին։
14 Ու Եղուսէն ջուրերով՝ Ռափիդիմ
իջևան ըրին. ու հոն ժողովուր-
դին համար խմելու ջուր չկար։
15 Եւ Ռափիդիմէն ջուրերով՝ Սինայի
անապատը իջևան ըրին։
16 Ու Սինայի անապատէն ջուրերով՝
Կիբրոթ Հաթթաաւա իջևան ըրին։
17 Եւ Կիբրոթ Հաթթաաւայէն ջուր-
երով՝ Հազերոթի իջևան ըրին։
18 Ու Հազերոթէն ջուրերով՝ Ռա-
թամա իջևան ըրին։
19 Եւ Ռաթամայէն ջուրերով՝ Ռի-
մոն փարեց իջևան ըրին։
20 Ու Ռեմոն փարեցէն ջուրերով՝
Լեբնա իջևան ըրին։
21 Եւ Լեբնայէն ջուրերով՝ Ռեսա
իջևան ըրին։
22 Ու Ռեսայէն ջուրերով՝ Կեհե-
լաթա իջևան ըրին։
23 Եւ Կեհելաթայէն ջուրերով՝ Սափար
լեռը իջևան ըրին։
24 Ու Սափար լեռնէն ջուրերով՝ Ռա-
բաթա իջևան ըրին։
25 Եւ Ռարաթայէն ջուրերով՝ Մակե-
ղոթ իջևան ըրին։
26 Ու Մակեղոթէն ջուրերով՝ Թա-
թը իջևան ըրին։
27 Եւ Թահաթէն ջուրերով՝ Թարա
իջևան ըրին։
28 Ու Թարայէն ջուրերով՝ Մաակա
իջևան ըրին։
29 Եւ Մաակայէն ջուրերով՝ Հա-
մենա իջևան ըրին։
30 Ու Համենայէն ջուրերով՝ Մոսե-
րոթ իջևան ըրին։
31 Եւ Մոսերոթէն ջուրերով՝ Բանե
յական իջևան ըրին։
32 Ու Բանե յականէն ջուրերով՝
Հորդադգադ իջևան ըրին։
33 Եւ Հորդադգադէն ջուրերով՝ Ե-
տերաթա իջևան ըրին։
34 Ու Ետերաթայէն ջուրերով՝ Ե-
բրոնա իջևան ըրին։
35 Եւ Եբրոնայէն ջուրերով՝ Գասիոն
գաբեր իջևան ըրին։
36 Եւ Գասիոն գաբերէն ջուրերով՝
Սին անապատը՝ այսինքն Կադէս
իջևան ըրին։
37 Եւ Կադեսէն ջուրերով՝ Հոր լե-
ռը իջևան ըրին, որ Եդոմի երկ-
րին ծայրն է։ 38 Ու Ահարոն քա-
հանան Տէրոջը հրամանովը Հոր
լեռը ելաւ, և հոն մեռաւ, Իսրա-
յէլի որդւոցը Եգիպտոսի երկրէն
ելլելուն քառասներորդ տարին՝ հին-
գերորդ ամսուն առաջին օրը։ 39 Եւ
Ահարոն Հոր լեռանը վրայ մեռած
աւենը հարիւր քսաներեք տարե-
կան էր։
40 Եւ Քանանու երկրին հարաւային
կողմը բնակող Արադի Քանանիա
ցիներուն Իսրայէլի որդւոցը գա-
լուն լսից։
41 Եւ Հոր լեռնէն ջուրերով՝ Սել-
մոնա իջևան ըրին։
42 Ու Սելմոնայէն ջուրերով՝ Փոնոն
իջևան ըրին։
43 Ու Փոնոնէն ջուրերով՝ Աբոթի
իջևան ըրին։
44 Եւ Աբոթէն ջուրերով՝ Մովաբի
սահմանին մէջ եղող Յիյ աբարիմ
իջևան ըրին։

45 Եւ նչէ աքաբին ջուխլով Մովսէս
դաշտ իջևան ընդին :
46 Եւ Մովսէս գաղէն ջուխլով Մով-
սեան դէբլաթէմ իջևան ընդին :
47 Եւ Մովսեան դէբլաթեմէն ջուխլով
Նաբաւին առջևը Աբաբիմի լեռնե-
ը իջևան ընդին :
48 Եւ Աբաբիմի լեռներէն ջուխլով
Երիքովի դէմ՚ով՝ Յորդանանու մօտ՝
Մովաբի դաշտերուն մէջ իջևան ը-
49 ընդին : Ուսոի անոնք Յորդանա-
նու մօտ Մովաբի դաշտերուն մէջ
իջևան ընդին , Նեթեսիմոթէն մին-
չև Աբէլսատիմ :
50 Եւ Տէրը Մովաբի դաշտերուն
մէջ Երիքովի դէմ՚ով Յորդանանու
մօտ՝ խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
51 Իսրայէլի որդւոց խօսէ ու անոնց
ըսէ , Երբոր Յորդանանէն Քա-
52 նանացւոց երկիրը անցնիք , Ան
երկրին բոլոր բնակիչները ձեր ա-
ջևէն վռընտէք , ու անոնց բոլոր
պատկերաւոր խոհուները՝ և բոլոր
թափծու կուռքերը կործանէք , ու
անոնց բոլոր բարձր տեղերը վլըը-
53 նէք : Եւ ան երկիրը ձեր իշխա-
նութեանը տակը անցընելով՝ անոր
մէջը բնակիք . քանզի ան երկիրը
54 ձեզի տուի որ ժառանգէք : Եւ ան
երկիրը վիճակով ժառանգէք ձեր
տոհմերուն համեմատ . շատուր եղը-
ղին ժառանգութիւնը շատ պիտի
տաք , ու քիչուր եղողին ժառան-
գութիւնը քիչ պիտի տաք . մէկ
տեղի մը վիճակը որու՛ր որ ելլէ , անոր
ըլլայ ի՛ւրը . ձեր հարցը ցեղե-
55 րուն համեմատ ժառանգէք : Նայց
թէ որ ան երկրին բնակիչները ձեր
առջևէն չվռնտէք , ան ատոնք ա-
նոնցմէ ողջ թողուցածնիդ ձեր աչքե-
րուն փուշը , ու ձեր կողերուն տա-
տասիներ պիտի ըլլան , ու ձեր բնա-
կած երկրին մէջ ձեզի թշնամութիւն
56 պիտի ընեն : Եւ պիտի ըլլայ որ
ինչ որ անոնց ընելու մտածեր էի ,
ձեզի պիտի ընեմ ձեզի :

ԳԼՈՒԽ Լ՚Ա

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսե-
2 լով , Իսրայէլի որդւոց պատ-
ուիրեա ու անոնց ըսես , Երբոր
դուք Քանանու երկիրը մտնէք ,
ձեզի ժառանգութիւն իյնալու եր-
կիրը ա՛ս պիտի ըլլայ , Քանանու
երկիրը իր սահմաններով . Եւ ձեր 3
հարաւային սահմանը Ին անապա-
տէն մինչև Եդոմի ըլլայ , և ձեր
հարաւային սահմանը արևելքէն՝ Ղի
ծովուն ծայրէն սկսի . Ու ձեր հա- 4
րաւային սահմանը Ակրաբիմի գա-
՚ի վերը պտըտելով մինչև Ին հաս-
նի , ու անկէ ելլելով՝ Կադէս բառ-
նեայինէ հարաւային կողմը երթայ ,
ու Հասար ադդարէն ելլելով Ազ-
մոն հասնի . Եւ Ազմոնէն մինչև 5
Եգիպտոսաւոց ձորը պտըտելով ծո-
վուն մէջ լմընայ սահմանը :
Իսկ ձեր արևմտեան սահմանը մեծ 6
ծովն ըլլայ . ձեզի արևմտեան սահ-
ման ան ըլլայ :
Եւ ձեր հիւսիսային կողմի սահ- 7
մանը ա՛ս ըլլայ . մեծ ծովէն մինչև
Հոռը լեռը նշանակէք . Հոռը լեռ- 8
նէն մինչև Եմաթ նշանակէք , ու
անկէ սահմանը մինչև Սեդադ հաս-
նի . Եւ ան սահմանը մինչև Զեփ- 9
րոն ելլէ , ու Հասար Ենանի մէջ
լմընայ . ձեր հիւսիսային սահմանը
ա՛ս ըլլայ :
Եւ ձեր արևելեան սահմանին հա- 10
մար Հասար Ենանէն մինչև Սեփամ
նշանակէք . Ու ա՛ս սահմանը Ռիբ- 11
նի արևելեան կողմէն՝ Սեփամէն
Այնզա իջնէ . ու ա՛ս սահմանը
արևելեան կողմէն իջնելով՝ մինչև Կե-
ներեթի ծովուն ելլերքը հասնի . Եւ 12
ա՛ս սահմանը Յորդանան իջնէ , ու
Ղի ծովուն մէջ վերջանայ : Եր-
կիրը իր չորեակ սահմաններով
ձեզի ա՛ս ըլլայ :
Եւ Մովսես Իսրայէլի որդւոց 13
պատուիրեց ու ըսաւ , Նախկայ է
ան երկիրը որ վիճակով պիտի
ժառանգէք , ինչպէս որ Տէրը հրա-
մայեց ինն ու կէս ցեղի տալու անի-
կայ . Քանզի Ռուբենի որդւոց 14
ցեղը իրենց հարցը տուներուն հա-
մեմատ , ու Գադի որդւոց ցեղը
իրենց հարցը տուներուն համեմատ ,
և Մանասէին կէս ցեղը իրենց ժա-
ռանգութիւնը առին : Այս երկուք 15
ու կէս ցեղը իրենց ժառանգութիւ-

ՆԸ առին Եղիեզրին Քնմոյը Յորդանանու ասպին կողմը դէպ ի արևելք :

16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , Ասոնք են այն մարդոցը
17 անունները՝ որոնք երկիրը ժառանգութեան համար ձեզի պիտի բաժնեն . Եղիազար քահանան ու Նաւէի որդին Յեսու . Եւ ամէն
18 ցեղէն ալ մէյմէկ իշխան առնէք , այն երկիրը ժառանգութեան բաժնելու : Եւ այն մարդոցը անունները
19 ասոնք են . Յուդայի ցեղէն Յեփոնէի որդին Քաղէբ , Շմաւոնի
20 որդոց ցեղէն Ամիուդի որդին
21 Սամուէլ , Բենիամինի ցեղէն Քասլոնի որդին Եղիդատ ,
22 Դանի որդոց ցեղէն իշխան՝ Եղղեի որդին
23 Բոկկի , Յովսեփի որդոցմէ՝ Մանասէի որդոց ցեղէն իշխան՝ Ե-
24 փոտի որդին Գնիէլ , Եւ Եփրեմի
25 որդոց ցեղէն իշխան՝ Սափաթիա-
26 նի որդին Սամուէլ , Եւ Զաբուղնի որդոց ցեղէն իշխան՝ Փաքաթի որդոց ցեղէն Նաքիէլի
27 նի որդին Փաղտիէլ , Եւ Գադի
28 որդոց ցեղէն իշխան՝ Ելիսափեի որդին Գքիուդ , Եւ Նեփթաղիմի
29 որդոց ցեղէն իշխան՝ Ամիուդի որդին Փադայէլ : Գոնք են այն հրամայեց որ Քանանու երկրին մէջ Իսրայէլի որդոցը ժառանգութիւն բաժնեն :

ԿԱ. Լ

1 Եւ Տէրը Մովսէսի դաշտերուն մէջ Երիքովի դիմաց Յորդանանու մօտ՝ խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
2 Պատուիրէ Իսրայէլի որդոցը , որ իրենց ժառանգութեան կալուածքէն Ղեւտացւոց բնակելու քաղաքներ տան . նաև քաղաքներուն բոլորտիքը եղած արուարձանները Ղեւտացւոց տայուց տաք : Եւ քաղաքները
3 բնակութեան համար ըլլան անոնց , ու արուարձանները անոնց արջառներուն , հօտերուն ու բոլոր անասուններուն համար ըլլան : Եւ Ղեւտացւոց տալու քաղաքներնուդ ա-
4 րուարձանները քաղաքին պարիսպէն դուրս շուրջանակի հազարական կանգուն ընդարձակութիւն ունենան : Ասոնք քաղաքին դուրսը արևելեան 5
կողմէն երկու հազար կանգուն , հարաւային կողմէն երկու հազար կանգուն , արևմտեան կողմէն երկու հազար կանգուն , ու հիւսիսային կողմէն երկու հազար կանգուն չափէք . և քաղաքը մէջտեղը պիտի ըլլայ . անոնց քաղաքներուն արուարձանները ասանկ ըլլան : Եւ ձեր Ղեւ- 6
տացւոց տալու քաղաքներէն վեցը ապաստանի քաղաք ըլլալու որոշէք , որ սպաննողը հոն փախչի . ու ասոնցմէ զատ քառասուներկու քաղաք տաք : Ղեւտացւոց տալու քա- 7
ղաքներնուդ ամէնը քառասուներեք քաղաք ըլլայ . զանոնք իրենց արուարձաններովը տաք : Եւ ան 8
քաղաքները որ Իսրայէլի որդոցը կալուածքէն պիտի տաք , շատուր եղողէն շատ՝ ու քիչուր եղողէն քիչ առնէք . ամէն մէկը իր առած ժառանգութեանը չափովը իր քաղաքներէն Ղեւտացւոց պիտի տայ :

Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ը- 9
սելով , Իսրայէլի որդոցը խօսիս 10
ու անոնց ըսես , Երբոր Յորդանանէն Քանանու երկիրը անցնիք ,
Ձեզի քաղաքներ որոշէք , որոնք ա- 11
պաստանի քաղաքներ ըլլան ձեզի , որ սխալմամբ մարդ զարնող սպանողը հոն փախչի : Եւ ան քաղա- 12
քները ձեզի ապաստանարան ըլլան վրէժխնդիրէն , ու սպաննողը դատաստանի համար ժողովին առջեւը չկենայ :
Եւ ձեր տալու քաղաքներէն վեցը 13
ձեզի ապաստանի քաղաք ըլլայ :
Քաղաքներուն երկուքը Յորդանանու 14
մասին կողմը տաք , ու քաղաքներուն երկուքը Քանանու երկրին մէջ
տաք . և անոնք ապաստանի քաղաքներ ըլլան : Այս վեց քաղաքները 15
Իսրայէլի որդոցը ու օտարականին և ձեր մէջը բնակող պանդուխտին ապաստանարան ըլլան . և ամէն որ սխալմամբ մարդ մեռցնէ , հոն փախչի :

Իսկ թէ որ մարդ մը երկաթէ դոր- 16
ձիքով մէկը զարնէ մեռցնէ , անիր-

կայ մարդասպան է . մարդասպանը
17 անպատճառ պիտի մեռցուի : Կամ
թէ որ մահաւիթ բռնաբարով մը
մէկուն պարնէ , որ մեռնի , անի-
կայ մարդասպան է . մարդասպանը
18 անպատճառ պիտի մեռցուի : Կամ
թէ որ ձեռքով գործածուելու փայ-
տեղէն մահաւիթ գործիքով մը
պարնէ , որ մեռնի , անիկայ մար-
դասպան է . մարդասպանը անպատ-
19 ճառ պիտի մեռցուի . Երեան վրէժ-
խնդիրը պիտի մեռցնէ մարդասպա-
նը . երբոր անոր հանդիպի՝ թո՛ղ
20 մեռցնէ զանիկայ : Կամ թէ որ
թշնամութեամբ հրէ մէկը , ու նեն-
դութեամբ վրան բան մը նետելով՝
21 զանիկայ մեռցնելու ըլլայ , Կամ
թէ թշնամութեան պատճառաւ
ձեռքովը զարնէ անոր՝ որ մեռնի ,
զարնողը անպատճառ մեռցուի . ա-
նիկայ մարդասպան է . արեան
վրէժխնդիրը երբոր մարդասպանին
հանդիպի , զանիկայ մեռցնէ :

22 Բայց թէ որ յանկարծ ու առանց
թշնամութեան հրէ , կամ թէ ա-
ռանց նենգութեան անոր վրայ մէկ
23 զործիք մը նետէ , Կամ թէ առանց
տեսնելու , անոր վրայ քար և իմչ
մահաւիթ քար մը ձգէ , որ մեռնի ,
և անիկայ անոր թշնամին չէր , ու
24 անոր չարիքը չէր ուզեր , Ան ատե-
նը ժողովքը ապաննողին ու արեան
վրէժխնդրին միջտեղը աս օրէնքնե-
րուս համեմատ դատաստան ընէ .
25 Եւ ժողովքը պիտի ազատէ ապան-
նողը արեան վրէժխնդրին ձեռքէն ,
ու ժողովքը զանիկայ նորէն իր ա-
պաւինած ապաստանի քաղաքը դար-
ձընէ . ու անիկայ հոն պիտի բնա-
կի , մինչև որ սուրբ եղով օծուած
26 քահանայապետը մեռնի : Բայց թէ
որ ապաննողը իր ապաւինած ապաս-
տանի քաղաքին սահմանէն դուրս
27 ելլէ , Ու արեան վրէժխնդիրը գա-
նիկայ իր ապաստանի քաղաքին սահ-
մանէն դուրս գտնէ , և արեան
վրէժխնդիրը ապաննողը մեռցնելու
28 ըլլայ , մահապարտ չըսեպուի . Վասն-
զի անիկայ իր ապաստանի քաղաքը
նստելու էր , մինչև որ քահանայա-
պետը մեռնէր . բայց քահանայա-
պետը մեռնէլէն ետքը ապաննողը
իր կալուածքին երկիրը դառնայ :
29 Այսոնք ձեզի դատաստանի կանոններ
ըլլան ձեր ազգերուն մէջ ո՛ր ձեր բո-
լոր բնակութեանցը մէջ :

30 Ով որ մարդ կը մեռցնէ , ըս-
պաննողը վկաներուն բերնովը մեռ-
ցուի . բայց մարդ մը մեռցնելու
համար , մէկ վկային վկայու-
31 թիւնը բաւական չըլլայ : Նաև մա-
հապարտ ապաննողին կինացը համար
փրկանք չառնէք . քանզի անիկայ
32 անպատճառ մեռցուելու է : Ու
ապաստանի քաղաքը փախչողին հա-
մար փրկանք չառնէք , որպէս զի ա-
նիկայ իր քաղաքը դառնայ նստի
քահանայապետին մահէն առաջ :
33 Ասոնք ձեր բնակած երկիրը չպղծէք . քանզի արիւնը կը պղծէ եր-
կիրը . ու անոր միջը թափուած ա-
րիւնին համար երկրին ո՛րեէ բանով
չը քաւութիւն չըլլար , բայց եթէ
34 անիկայ թափողին արիւնովը : Ու-
րիմն ձեր բնակած երկիրը չպղծէք ,
որուն միջտեղը ես պիտի բնակիմ .
քանզի ես Տէրս կը բնակիմ Իսրա-
էլի որդւոց միջը :

ԳԼ. Լ.Ջ.

1 Եւ Յովսեփի որդւոյը տոհմերէն
Մանասէի որդւոյն Մաքիրի որ-
դւոյն Գաղաադին որդւոյ տոհմին
իշխանները մօտեցան , ու Մովսէսին
առջևը և Իսրայէլի որդւոյը նահա-
պետաց հարց իշխաններուն առջևը
2 խօսեցան , Ու ըսին , Տէրը մեր
տիրոջը հրամայեց , որ երկիրը Իս-
րայէլի որդւոյը վիճակով ժառան-
գութիւն տայ . ու Տէրը մեր տի-
րոջը հրամայեց , որ մեր եղբօրը
Սալպաադին ժառանգութիւնը ա-
նոր աղջիկներուն տայ . Ընդ թէ
3 որ անոնք Իսրայէլի որդւոց ցեղէ մը
որդւոյը կնիկ ըլլան , անոնց ժա-
ռանգութիւնը մեր հայրերուն ժա-
ռանգութենէն պիտի վերնայ . ու ո՛ր
ցեղէ մարդոց որ կին ըլլան , ան ցե-
ղին ժառանգութեանը պիտի խառ-
նուի , ու մեր ժառանգութեանը
վիճակէն պիտի վերնայ : Եւ Հո- 4
բելի որդւոյը Յովբելեան տարին ,

անոնց ժառանգութիւնը իրենց էրիներուն ցեղին ժառանգութեանը պիտի խառնուի . ու ամ ՚ի բոլով ա-
նոնց ժառանգութիւնը՝ մեր հայրերուն ցեղին ժառանգութենէն պիտի վերնայ :

5 Եւ Մովսէս Տէրոջը հրամանաւը Իսրայէլի որդւոցը պատուիրեց ու ըսաւ , Յովսեփի որդւոց ցեղը ճիշտ կը խօսի : 6 Սալպատին աղջիկներուն վրայով Տէրոջը հրամայած ու ըսած խօսքը աս է . Որոնց որ կը հաճին անոնք , թող անոնց կնիկ ըլլան , միայն թէ իրենց հօրը ցեղէն եղողներուն կնիկ ըլլան . 7 Որպէս զի Իսրայէլի որդւոցը ժառանգութիւնը մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի . քանզի Իսրայէլի որդւոց ամէնքն ալ իրենց հայրերուն ցեղին ժառանգութեանը պիտի յարին : 8 Եւ ամէն աղջիկ՝ որ Իսրայէլի որդւոց ցեղերուն մէջ մէկ կալուածքի մը ժառանգ կ՚ըլլայ , իր հօրը ցեղէն եղող մէկու մը կնիկ ըլլայ , որ Իսրայէլի որդւոց : ամէն մէկը իր հայրերուն ժառանգութիւնը ժառանգէ . 9 Եւ ժառանգութիւնը մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի . բայց Իսրայէլի որդւոց ցեղերուն ամէն մէկը իր ժառանգութեանը յարի :

10 Եւ Տէրը Մովսէսին ինչպէս որ հրամայեց , Սալպատին աղջիկները անանկ ըրին : 11 Վասնզի Սալպատին աղջիկները՝ Մաալա , Թրզա , Եգղա , Մեղքա ու Նուա իրենց հօրեղբօրորդւոցը հետ ամուսնացան : 12 Յովսեփեան Մանասէի որդւոց տոհմերէն եղողներու կնիկ եղան , ու անոնց ժառանգութիւնը իրենց հօրը ցեղին և ազգատոհմին մէջ մնաց :

13 Պատուիրանքները ու դատաստանները , որ Տէրը Մովսէսի ձեռքովը Իսրայէլի որդւոցը պատուիրեց Մովաբի դաշտերուն մէջ Երիքովի դէմ Յորդանանու մօտ՝

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԸՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պատուիրանքները որ Մովսէս բոլոր Իսրայէլին դրուցից Յորդանանու ափին կողմը անապատին մէջ՝ որ Սուփին դիմացի դաշտը՝ Փառանի , Տոփելի , Լաբանի , Ասերոթի ու Տիզահապի միջտեղն է : 2 (Քորեբէն մինչև Կադէս բառնեայ տասնումէկ օր է Սէիր լեռանը ճամբայով :) 3 Բայց քառասներորդ տարին մեհտասներորդ ամսուն առաջին օրը՝ Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը դրուցից ինչ որ Տէրը անոր պատուիրեր էր անոնց համար , 4 Եսեբոնի մէջ բնակող Ամորհայոց Սիհոն թագաւորը և Աստարովթի ու Եդրէյիի մէջ բնակող Բասանի Ովգ թագաւորը 5 գարնեցին էտքը . Յորդանանու ափի կողմը Մովաբի երկրին մէջ Մովսէս սկսաւ աս օրէնքը յայտնել , ըսելով ,

6 Մեր Տէր Աստուածը Քորեբի վրայ մեզի խօսեցաւ ու ըսաւ , Ա լեռը կեցաւալիդ հերիք է . 7 Դարձէք ճամբայ ու գացէք Ամորհայոց լեռը , և անոր ամէն շրջակայ տեղերը , դաշտերը , լեռները , ու հովիտները , և հարաւային կողմը , ու ծովեզերքը , Քանանացւոց երկիրը ու Լիբանան , մինչև մեծ գետը՝ Եփրատ գետը : 8 Ահա ան երկիրը ձեր առջեւը դրի . գացէք ու ժառանգեցէք ան երկիրը , որ Տէրը ձեր հայրերուն՝ Աբրահամին , Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ որ տայ անոնց ու անոնցմէ ետքը անոնց զաւակներուն :

9 Եւ ան առեն ես ձեզի խօսեցայ ու ըսի , Ես միեսակ չեմ կրնար ձեզ տանիլ . 10 Ձեր Տէր Աստուածը ձեզ Մովսէս սկսաւ աս օրէնքը յայտնել , ըսելով ,

Մեր Տէր Աստուածը Քորեբի վրայ մեզի խօսեցաւ ու ըսաւ , Ա լեռը կեցաւալիդ հերիք է . 7 Դարձէք ճամբայ ու գացէք Ամորհայոց լեռը , և անոր ամէն շրջակայ տեղերը , դաշտերը , լեռները , ու հովիտները , և հարաւային կողմը , ու ծովեզերքը , Քանանացւոց երկիրը ու Լիբանան , մինչև մեծ գետը՝ Եփրատ գետը : 8 Ահա ան երկիրը ձեր առջեւը դրի . գացէք ու ժառանգեցէք ան երկիրը , որ Տէրը ձեր հայրերուն՝ Աբրահամին , Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ որ տայ անոնց ու անոնցմէ ետքը անոնց զաւակներուն :

9 Եւ ան առեն ես ձեզի խօսեցայ ու ըսի , Ես միեսակ չեմ կրնար ձեզ տանիլ . 10 Ձեր Տէր Աստուածը ձեզ

ջատցուց , և ահա դուք այսօր
երկնից աստղերուն չափ շատ էք :
11 Ձեր հայրերուն Տէր Աստուածը
ձեր հազարապատիկ աւելցընէ ձեզ , ու ձեզի ըսածին պէս
12 ձեզ օրհնէ : Ես միայնակ ինչպէս
կրնամ ձեր նեղութիւնը՝ ձեր բեռը
13 ու հակառակութիւնը կրել : Դուք
ձեր ցեղերէն իմաստուն ու հանճարեղ և անուանի մարդիկ տուէք ,
ու ես անոնք ձեր վրայ իշխաններ կը-
14 ցընեմ : Նակ դուք ինծի պատասխան տուիք ու ըսիք , Աղա ը-
15 սած խօսքդ ընելը աղէկ է : Ուստի
ես ձեր ցեղերուն երեւելիները՝ իմաստուն ու անուանի մարդիկը ա-
ռի , և զանոնք ձեր վրայ իշխաններ
կարգեցի , այսինքն ձեր ցեղերուն
մէջ հազարապետներ , հարիւրապետներ , յիսնապետներ , տասնապետներ ու ոստիկաններ :
16 Եւ ան առեղը ձեր դատաւորները պատուիրեցի ըսելով , Ձեր
եղբայրներուն դատերը մտիկ ըրէք ,
ու ամէն մարդուն դատը՝ թէ իր
եղբօրը հետ ըլլայ և թէ օտարականի հետ , արդարութեամբ դատէք . Դատաստանի մէջ աչառու-
17 թիւն չընէք , պզտիկին մեծի պէս
մտիկ ընէք , բնաւ մարդու մը երես չքաշուիք . քանզի դատաստանը Աստուծոյ է . ու ձեզի դժուար
երեցած դատը ինծի խրկեցէք , որ
18 անիկայ մտիկ ընեմ : Եւ ան առեղը ձեր ամէն ընելու բաները ձեզի պատուիրեցի :
19 Նորը Քորեբէն ճանկինք , ու
ինչպէս որ մեր Տէր Աստուածը մեզի պատուիրեր էր , Ամորհացւոց
լեռանը ճամբով ան ձեր տեսած
երկրը մեծ ու ահագին անապատէն
անցանք , ու մինչև Կադէս բառ-
20 նեայ հասանք : Եւ ձեզի ըսի , Դուք
Ամորհացւոց լեռը հասաք , որն որ
մեր Տէր Աստուածը մեզի կու տայ :
21 Նայէ , քու Տէր Աստուածդ երկիրը
քու առջեդ դրաւ . ա՛րի ելլէ՝ ժառանգէ անիկայ , ինչպէս որ քու
հայրերուդ Տէր Աստուածը քեզի
ըսաւ . մի՛ վախնար ու մի՛ պարհուրիր :

Եւ դուք ամէնքդ իմ քովս եկաք , 22
ու ինծի ըսիք , Մեզմէ առաջ մարդիկներ խրկենք , որ երկիրը լրտեսեն մեզի համար , ու մեզի գան
պատմեն թէ ինչ ճամբով հոն պիտի երթանք , ու ինչ քաղաքներու
մէջ պիտի մտնենք : Եւ աս խօսքը 23
ինծի հաճոյ թուեցաւ , ձեզմէ տասներկու մարդ առի , ամէն մէկ
ցեղէն մէյմէկ մարդ : Եւ անոնք 24
գացին՝ լեռը ելան , ու մինչև Եշքոլի ձորը հասան , ու ան երկիրը
լրտեսեցին : Եւ ան երկիրն պտու- 25
ղէն ձեռքերնին առնելով մեզի բերին , ու մեզի զրուցելին ըսելով ,
Աղէկ է ան երկիրը որ մեր Տէր Աստուածը մեզի կու տայ : Բայց 26
դուք չուզեցիք ելլել , ու ձեր Տէր Աստուծոյն հրամանին դէմ դրիք .
Եւ ձեր վրաններուն մէջ տրտնջե- 27
լով ըսիք , Տէրը մեզ ատելուն համար Եգիպտոսի երկրէն մեզ
դուրս հանեց , որ մեզ Ամորհացւոց
ձեռքը մատնէ , ու մեզ կորսընցընէ : Ո՞ւր պիտի ելլենք . մեր ե- 28
բայրները մեր սիրտերը թուլցուցին , որովհետև ըսին , Ան ազգը
մեզմէ մեծ ու բարձրահասակ է ,
քաղաքները մեծ , ու մինչև երկինքը պարսպատուր են , ու հոն նաև
Ենակին որդիքը տեսանք : Եւ ես- 29
ի ըսի , Մի զարհուրիք ու անոնցմէ մի՛ վախնաք . Ձեր Տէր 30
Աստուածը որ ձեր առջևէն կ'երթայ , անիկայ ձեզի համար պիտի
պատերազմի , ինչպէս որ Եգիպտոսի մէջ ձեր աչքերուն առջեը ձեզի ըրաւ : Ու անապատին մէջն 31
ալ տեսար որ , ինչպէս մարդ մը իր զաւակը կը տանի , քու Տէր Աստուածդ ալ քու բոլոր քալած
ճամբաներուդ մէջը մինչև ասդ տեղ
գալդ քեզ անանկ տարաւ : Եւ 32
ասով ալ ձեր Տէր Աստուծոյն չհաւատացիք , Որ անիկայ ճամբուն 33
մէջ ձեր առջևէն կ'երթար ձեզի իջեւանելու տեղ փնտռելու համար ,
գիշերը կրակի մէջ՝ երթալու ճամբանիդ ձեզի ցուցընելով , ու ցո-
լնէն ալ ամպի մէջ : Եւ Տէրը 34
ձեր խօսքերուն ձայնը լսելով բար-

ԳԼ. Ի

Ն Ա ասենը էս դարձանք ու Կար- 1
միր ծովուն ճամբային դէպ՝ի ա-
նապատը գուեցինք , ինչպէս որ Տէ-
ր ը ինծի ըսեր էր , ու շատ օրեր
Սէիր լեռանը բոլորտիքը պտըտե-
ցանք : Ու Տէրը ինծի խոսեցաւ 2
ու ըսաւ , Ձէ հիրիք է ատ լեռանը 3
բոլորտիքը պտըտիլնիդ . հիւսիսա-
յին կողմը դարձէք : Ու ժողո- 4
վուրդին պատուիրէ ու ըսէ , Դուք
հիմա Սէիր բնակող ձեր եղբարցը
Եսաւի որդւոցը սահմանէն պիտի
անցնիք . անոնք ձեզմէ պիտի վախ-
նան , բայց դուք մեծապէս զգուշա-
ցէք . Անոնց հետ մի՛ ճեծկուիք . 5
քանզի ես ձեզի անոնց երկրէն մէկ
ոտնապայլ տեղ մըն ալ տալու չեմ ,
որովհետեւ Սէիր լեռը Եսաւին ժա-
ռանգութիւն տուեր եմ : Կերա- 6
կուրը ստակով ծախու առնէք ա-
նոնցմէ և ուտէք , և ջուրն ալ
ստակով ծախու առնէք անոնցմէ
ու խմէք . Վասնզի քու Տէր Ա- 7
ստուածդ քու ձեռքիդ ամէն գործքե-
րուն մէջ օրհնեց քեզ . անիկայ գի-
տէ որ դուն ասա մեծ անապատին մէջ
կը պտըտիս . քու Տէր Աստուածդ
ասա քառասուն տարին քեզի հետ
էր , ու բանի մը պակսութիւն չքա-
շեցիր :

Ասոնի մենք մեր եղբայրներուն 8
Եսաւի որդւոցը գոլէն որոնք Սէիր
կը բնակէին , դաշտի ճամբային
Ելաթէն ու Եսիոն դաբէրէն ան-
ցանք . ու ան դառնալով Մոաբ-
ցի անապատին ճամբային անցանք :
Ու Տէրը ինծի ըսաւ , Մոաբա- 9
ցւոց թշնամութիւն մի՛ ընէր , ու
անոնց հետ պատերազմ մի՛ ընէր .
քանզի անոնց երկրէն քեզի ժառան-
գութիւն տալու չեմ , որովհետեւ
Ար ը Լոթի որդւոցը ժառանգու-
թիւն տուի : (Էմ տեղը առաջուց 10
Էմիմները կը բնակէին , որոնք մեծ
ու շատուր ու Ենակիմներուն պէս
երկայնահասակ ազգ մըն էին . Ե- 11
նոնք ալ Ենակիմներուն պէս հսկա-
ներ կը սեպուէին . ու Մոաբացիք
զանոնք Էմիմ կը կոչէին : Ու 12

կացաւ , ու երդում ընկալ բաւ ,
35 Ն՚ա մարդոցմէն՝ ասա անօրէն ազգէն
բնաւ մարդ մը պիտի չտեսնէ ան
բարի երկիրը՝ որն որ ձեր հայրերուն
36 տալու երդում ըրի . Հայց միայն
Յեփոնէի որդին Քաղէբ պիտի
տեսնէ ան , ու անոր կոխած երկի-
րը իրեն ու իր որդւոցը պիտի
տամ . որովհետեւ անիկայ կատա-
37 րեալ Տէրոջը հետեւեցաւ : Ձե-
զի համար Տէրը ինծի ալ բարկա-
ցաւ՝ ու ըսաւ , Դուն ալ հոն պի-
38 տի չմտնես . Այլ քու սպասաւորդ
Նաւէի որդին Յեսու՝ անիկայ հոն
պիտի մտնէ . զօրացո՛ւր անիկայ ,
վասն զի ան Իսրայէլին պիտի
39 ժառանգեցընէ Իսրայէլին : Ու ան
ձեր պզտիկ տղաքը՝ որոնց համար
կ՚ըսէիք թէ աւար պիտի ըլլան , ու
ան ձեր որդիները որ այսօր աղէկը
ու գէշը չեն ճանչնար , անոնք պիտի
մտնեն հոն . անոնց պիտի տամ ան
Իսրայէլը , ու անոնք պիտի ժառանգեն
40 ան : Հայց դուք եւս դարձէք , ու
Կարմիր ծովուն ճամբային դէպ՝ի
անապատը գուեցէք :

41 Ետքը դուք պատասխան տուիք
ու ինծի ըսիք , Մենք Տէրոջը ա-
ջեը մեղք գործեցինք . մենք պիտի
ելլենք պատերազմինք , ինչպէս որ
մեր Տէր Աստուածը մեզի պատուի-
րեց . ու ամէն մէկնիդիդ իր պատե-
րազմական զէնքը առնելով , թեթեւ
համառութեամբ ուզեցիք լեռը ելլել :
42 Ու Տէրը ինծի ըսաւ , Անոնց ըսէ ,
Մի ելլէք ու մի՛ պատերազմիք ,
քանզի ես ձեր մէջը չեմ . չըլլայ որ
ձեր թշնամիներուն առջեը ջար-
43 դուիք : Ես ալ ձեզի խոսեցայ ,
բայց դուք մտիկ չըրիք , հապա Տէ-
րոջը հրամանին դէմ դրիք , և յա-
մառութիւն ընելով լեռը ելաք :
44 Ու ան լեռանը վրայ բնակող Ա-
մօրհացիները մեղուներու պէս ձեր
դէմը ելլելով ձեզ հալածեցին , ու
Սէիրի մէջ ձեզ պարկին մինչեւ
45 Հօրմա : Ու դառնալով Տէրոջը
առջեը լացիք , սակայն Տէրը ձեր
ձայնը չլսեց , ու ձեզի ականջ չդրաւ :
46 Ու Կադեսի մէջ շատ օրեր կեցաք ,
ի՛րչափ օրեր որ հոն կեցաք :

Աբելը՝ առաջուց Կռոնցիք կը բնա-
կէին , բայց Նաամի որդիքը գա-
նոնք վռընտելով ու իրենց առջևէն
գանոնք ջարդելով՝ անոնց տեղը բնա-
կեցան . ինչպէս որ Իսրայէլացիք
ըրին իրենց ժառանգութեանը երկ-
րին , որն որ Տէրը անոնց տուաւ :)
13 Հիմա եկէք , Օ՛արևդ ձորէն անցէք .
ու մենք Օ՛արևդ ձորէն անցնանք :
14 Մեր պատուած օրերը՝ Կապէս
բառնեցաւէն Եսբէն մինչև Օ՛արևդ
ձորէն անցնելնիս՝ երեսունուութը
տարի էղաւ . մինչև որ բանակին
մէջէն պատերազմող մարդոց ան բո-
լոր ազգը հատաւ , ինչպէս որ Տէրը
15 անոնց երդում ըրեր էր : Ու պա-
նոնք բանակին մէջէն բնաջինջ ընե-
լու համար՝ Տէրոջը ձեռքը անոնց
վրայ էր , մինչև որ անոնք հատան :
16 Ու երբոր բոլոր պատերազմող մար-
դիկը ժողովուրդին մէջէն մեռան
17 ու հատան , Տէրը խոսեցաւ
18 ընելով , Դուն այսօր Մովաբին
սահմանը եղած Երէն պիտի անց-
19 նես , Ու Ամմոնի որդւոցը սահմա-
նին պիտի մօտենաս . անոնց թշնա-
մութիւն մի՛ ըներ , և անոնց հետ
մի՛ ճեծկուիր . քանզի Ամմոնի որ-
դւոցը երկրէն քեզի ժառանգութիւն
տալու չեմ , որովհետև անիկայ
Lոթի որդւոցը ժառանգութիւն
20 տուի : (Ան ալ հսկաներու երկիր
կը սեպուէր . առաջուց ան տեղը
հսկաներ կը բնակէին , ու Ամմո-
նացիք զանոնք Զամզումիմ կը կո-
21 չէին . Որոնք Ենակիմներուն պէս
մեծ ու շատուր և երկայնահասակ
ազգ մըն էին . բայց Տէրը զանոնք
բնաջինջ ըրաւ անոնց առջևէն , որ
վռընտեցին զանոնք , և անոնց տեղը
22 բնակեցան . Ինչպէս որ Սէիր բնա-
կող Նաաւի որդւոցը համար ալ
ըրաւ , երբոր Հռեչիները բնա-
ջինջ ըրաւ անոնց առջևէն . և պա-
նոնք վռընտեցին , ու անոնց տեղը
23 բնակեցան մինչև աս օրս : Ու Ա-
ւացիները՝ որ մինչև Կազա պի-
ղատաղաքներու մէջ կը բնակէին ,
զանոնք ալ Կափթորէն ելլող Կափ-
թորացիք ջարդեցին , ու անոնց տե-
24 ղը բնակեցան :) Եղէք , ճանցէք ,
ու Արնոն ձորէն անցէք . ահա Հե-
սբոնի թագաւորը՝ Ամորհացի Սե-
հոնը ու անոր երկիրը քու ձեռքդ
տուի . սկսէ անիկա ժառանգելու ,
ու անոր հետ պատերազմ ըրէ :
25 Այսօր քու անուանդ վախը ու սա-
հումդ բոլոր երկինքին տակը եղող
ազգերուն վրայ պիտի սկսիմ դնել ,
անանկ որ քու համբաւդ լսողնե-
րը քու երեսէդ դողան ու տագնա-
պին :
26 Ես Կադեմոթի անապատէն Հես-
բոնի Սեհոն թագաւորին խաղաղու-
թեան խօսքերով դեսպաններ խըր-
կեցի՝ ըսելով , Անցնիմ քու եր-
27 կրէդ . մեծ ճամբայէն պիտի եր-
թամ , ո՛չ աջ կամ ձախ կողմը
28 չեմ խոտորիր : Ուրակուրը ինծի
ուտելիք ծախէ որ ուտեմ , ու ջուրն
ալ ինծի ուտելիք տուր որ խմեմ .
միայն թէ ոտքովս անցնիմ . Ինչ-
29 պէս որ Սէիր բնակող Հսաւի որ-
դիքը ու Ար բնակող Մովաբա-
ցիք ինծի ըրին . մինչև որ Յոր-
դանանէն անցնիմ դէպ՛ի այն եր-
կիրը , որն որ մեր Տէր Աստուածը
մեզի պիտի տայ : Բայց Հեսբոնի 30
Սեհոն թագաւորը չուզեց որ մենք
անկէ անցնինք . ինչու որ քու Տէր
Աստուածդ անոր հոգին խստացու-
ցեր էր , ու սիրտը կարծրացուցեր
էր , որ զանիկայ քու ձեռքդ տայ ,
ինչպէս որ այսօր կը տեսնես : Ու 31
Տէրը ինծի ըսաւ , Հիմա Սեհոնը
ու անոր երկիրը սկսայ քու ձեռքդ
տալու . սկսէ անոր տիրելու , որ ա-
նոր երկիրը ժառանգես :
Ասոր Սեհոն՝ ինքը իր բոլոր 32
ժողովուրդովը Յասսայի մէջ մեր
դէմ ելաւ , որ մեզի հետ պատե-
րազմի : Ու մեր Տէր Աստուածը 33
զանիկայ մեր ձեռքը մատնեց , ու
մենք անիկայ և անոր որդիքը ու
անոր բոլոր ժողովուրդը ջարդկինք :
Ու նոյն առեն անոր բոլոր քա- 34
ղաքները առինք , ու անոր բոլոր
քաղաքներուն մէջ եղած էրիկ մար-
դիկը , կիներն ու տղաքները
կոտորեցուցինք , անոնցմէ մէկ մըն
ալ ողջ չթողուցինք . Միայն անա- 35
սուններն ու առած քաղաքներուն

36 աւարները մեզի առնել : Ոմանք
ձորին եզերքը եղած Երեքէն՝ ու
ձորին մէջը եղած քաղաքէն մինչև
Գազաթափ բնաւ մեզի դէմ դնող
քաղաք մը չեղաւ . մեր Տէր Ա-
ստուածը ամէնն ալ մեր ձեռքը մատ-
37 նեց : Միայն թէ Ամմոնի որդւոցը
երկիրն , ու բոլոր Յաբոկ ձորին
կողմերուն , և լեռնային քաղաքնե-
րուն , ու մեր Տէր Աստուծոյն բո-
լոր մեզի արգիլած տեղերուն չմօտե-
ցար :

ԳԼ. Գ

1 Ընդէ դարձանք՝ Գաղաադի ճամբան
ելանք , ու Գաղաադի Ովգ թագա-
ւորը ինքը իր բոլոր ժողովուրդովը
Եդրայիի մէջ մեր դէմը ելաւ պա-
2 տերազմելու համար : Եւ Տէրը
ինծի ըսաւ , Ընդէ մի վախնար ,
վասն զի անոր բոլոր ժո-
ղովուրդը ու երկիրը քու ձեռքդ կու-
տամ . ու անոր ալ Եսեբոնի մէջ
բնակող Ամորհացւոց Սիհոն թա-
3 գաւորին ըրածիդ պէս ըրէ : Ե-
ւ մեր Տէր Աստուածը Գաղաադի Ովգ
թագաւորն ալ ու անոր բոլոր ժո-
ղովուրդը մեր ձեռքը տուաւ . և
մենք անոնք ջարդեցինք զանոնք ,
որ անոնցմէ մէկ մըն ալ ողջ չմնաց :
4 Եւ նոյն առենը անոր բոլոր քա-
ղաքները առինք . ո՛ր քաղաք մըն
ալ չմնաց , որ անոնցմէ առած չըլ-
լանք . վաթսուն քաղաք՝ այսինքն
բոլոր Արգովբի գաւառը՝ Գաղաադի
մէջ Ովգին թագաւորութիւնը :
5 Ասոնց ամէնն ալ բարձր պարիսպնե-
րով , դռներով ու դնդախումներով
ամրացած քաղաքներէն էին . անպարիսպ
բաղաքներէն՝ ի զատ՝ որոնք խիստ
6 շատ էին : Եւ զանոնք բնաջինջ
ըրինք , ինչպէս որ Եսեբոնի Սիհոն
թագաւորը ըրինք , ամէն քաղաք-
ներու մէջ մարդիկը , կիներնիրը
ու տղաքները կոտորելնելով .
7 Սակայն բոլոր անասուններն ու
քաղաքներուն աւարները մեզի ա-
8 ռինք : Եւ ան նոյն ժամանակին՝
Յորդանանու անդիի կողմը եղող
Ամորհացւոց երկու թագաւորներուն
ձեռքէն առինք երկիրը Արնոն ձորէն
մինչև Հերմոն լեռը : Սիդոնացիք 9
Հերմոնին՝ Սարիոն կ'ըսէին . բայց
Ամորհացիք զանիկայ Սանիր կը կո-
չէին : Հոլոր դաշտի քաղաքները՝ 10
բոլոր Գաղաադը՝ ու բոլոր Բասա-
նը՝ մինչև Սելքա ու Եդրայի՝ Բա-
սանի մէջ եղած Ովգին թագաւո-
րութեանը քաղաքները : Վասնզի հսկաներուն միայն մնացորդէն՝ 11
միայն Բասանի Ովգ թագաւորը
մնացեր էր . ահա անոր մահիճը՝ որ
երկաթէ մահիճ մըն է , Ամմոնի
որդւոցը Աարբային մէջը կ'ըլլայ .
երկայնութիւնը ինը կանգուն է ,
ու լայնութիւնը չորս կանգուն է ,
մարդու կանգունով :

Եւ նոյն ժամանակին մէջ՝ աս մեր 12
առած երկիրը Արնոն ձորին վրայ
եղող Երոելէն մինչև Գաղաադ լե-
ռանը կէսը՝ իր քաղաքներովը Ռու-
բինեանց ու Գադեանց տուի . Ու- 13
Գաղաադին մնացածը ու բոլոր
Բասանը՝ այսինքն Ովգին թագա-
ւորութիւնը՝ բոլոր Արգովբի դաշտը՝ բոլոր Բասանը հոս , որ
հսկայից երկիր կ'ըսուէր , Մանասէի
կէս ցեղին տուի : Եւ Մանասեան 14
Յայիրը բոլոր Արգովբի դաշտը
առաւ՝ մինչև Գեսուրացւոց ու Մա-
քաթացւոց սահմանը , ու անոնք իր
անունովը մինչև այսօր Բասան հա-
մայ Յայիրի կոչեց : Ես Մաքիրին տուի : Եւ Գա- 15
դադը Ռաբինին տուի : Եւ Գա- 16
դադէն մինչև Արնոն ձորը (այս-
ինքն ձորին մէջտեղը որ սահմանն
է ,) ու մինչև Ամմոնի որդւոցը
սահմանը եղած Յաբոկ ձորը Ռու-
բինեանց ու Գադեանց տուի , Նաև 17
դաշտը Յորդանանու սահմանովը
Քինեռեթէն մինչև դաշտային ծովը՝
Աղի ծովը , արևելեան
կողմը եղած Ասեդովթի փռտպղէն
տակը :

Եւ ան առենը ձեզի պատուիրե- 18
ցի ու ըսի , Ձեր Տէր Աստուածը
ան երկիրը ձեզի ժառանգութիւն
տուաւ . ո՛սոխ զօր ամէնդ որ
կտրիճներ էք , զէնքերնիդ առէք ,
ու Իսրայէլի որդւոցը՝ ձեր եղբայր-
ներուն առջևը անցէք . Սայց ձեր 19
կիներնիդը՝ ձեր որդիներդ ու ձեր ա-

ԿՐԿ. Դ

1 Եւ հիմա, ով Իսրայէլ, իմ քեզի
սորվեցուցած կանոններս ու դա-
տաստաններս մոխկ ըրէ, որ պահող
ընելով ողջ ծնաք, ու մտնէք ժա-
ռանգէք ան երկիրը՝ որն որ ձեր
հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի կու-
տայ: 2 Ձեզի պատուիրած խօսքիս
վրայ բան մը չաւելցընէք, ու անկէ
բան մը չպակսեցընէք, այլ ձեր
Տէր Աստուծոյն պատուիրանքները
պահէք, որոնք ես ձեզի կը պա-
տուիրեմ: 3 Ձեր աչքերը տեսան
ինչ որ Տէրը Բեղփեգորին ըրաւ.
վասն զի քու Տէր Աստուածդ Բել-
փեգորին հետևէն գացող բոլոր
մարդիկները ձեր միջէն կորսընցուց:
4 Բայց դուք որ ձեր Տէր Աստուծոյն
յարեցաք, ամէնքդ այսօր ողջ էք:
5 Ահա ձեզի կանոններ ու դատաս-
տաններ սորվեցուցի, ինչպէս որ իմ
Տէր Աստուածս ինծի պատուիրեց,
որ զանոնք ի գործ դնէք ան երկրին
մէջ, ուր որ պիտի մտնէք ժառան-
գելու համար: 6 Ասոնք դուք անոնք
պահեցէք ու ըրէք. վասն զի ձեր
իմաստութիւնը ու հանճարը ա՛ս
պիտի ըլլայ ազգաց առջեւը, որոնք
ա՛ս բոլոր կանոնները լսելով պիտի
ըսեն, Արդարեւ ա՛ս մեծ ազգը
իմաստուն ու հանճարեղ ժողովուրդ
մըն է: 7 Վասնզի ո՞ր ազգը այնքա՛ն
մեծ է, որ իր աստուածները իրեն
մօտ ըլլան, ինչպէս որ մեր Տէր
Աստուածը ձեզի մօտ է ամէն բանի
մէջ՝ որ անկէ կը խնդրենք: 8 Ու
ո՞ր ազգը այնչա՛փ մեծ է որ իմ
այսօր ձեր առջեւը դրած ա՛ս բոլոր
օրէնքին նման արդար կանոններ ու
դատաստաններ ունենայ: 9 Միայն
քեզ աղէկ նայէ, ու քու հոգւոյդ
շատ զգուշութիւն ըրէ, որ լսելոյ
թէ աչքերուդ տեսած բաները մո-
նաս, և լսելոյ թէ կենդանի բոլոր
օրերուն մէջ քու սրտէդ ելլեն. այլ
անոնք քու որդիներուդ ու որ-
դւոցդ որդիներուն սորվեցընես:
10 Այն օրը որ դուն Խորեբ քու Տէր
Աստուծոյդ առջեւը կեցեր էիր, Տէ-
րը ինծի ըսաւ, Ժողովուրդը ինծի

Նաստունները, (որովհետեւ ձեր անա-
ստուններուն շատ լլլալը պիտեմ,) 20
թող մնան ձեր քաղաքներուն մէջ՝
որոնք ես ձեզի տուի, Մինչեւ որ
Տէրը ձեր եղբայրներն ալ ձեզի պէս
հանգստացընէ, ու մինչեւ որ անոնք
ալ ժառանգեն ան երկիրը՝ որն որ
ձեր Տէր Աստուածը Յորդանանու
անդիի կողմը անոնց պիտի տայ. ու
ետքը ձեզմէ ամէն մէկը դառնայ իր
ժառանգութեանը՝ որն որ ես ձեզի
տուի:

21 Ան առնը Յեսուին պատուիրե-
ցի ըսելով, Քու աչքերդ տեսան
ինչ որ ձեր Տէր Աստուածը ա՛ս եր-
կու թագաւորներուն ըրաւ. ա-
նանկ ալ պիտի ընէ Տէրը ան ա-
մէն թագաւորութիւններուն, որոնց
22 վրայ դուն պիտի երթաս. Անոնցմէ
չվախնաք. վասն զի ձեր Տէր Ա-
ստուածը ինքը կը պատերազմի ձեզի
23 համար: Ու ան առնը Տէրոջը
24 աղաչեցի ու ըսի, Ո՛վ Տէր Եհո-
վայ, դուն սկսեցիր քու մեծու-
թիւնդ ու քու զօրաւոր ձեռքդ քու
ծառայիդ ցուցընելու. վասն զի
երկնից մէջ կամ երկրիս վրայ ո՞վ
է ան աստուածը, որ քու գործքե-
րուդ ու քու զօրութեանդ պէս գործ
25 մը ընելու կարող ըլլայ: Թո՛ղ
ըրէ որ անցնիմ, ու Յորդանանու
անդիի կողմի բարի երկիրը, ան
բարի լեռը ու Լիբանանը տեսնեմ:
26 Բայց Տէրը ձեր պատճառովը ինծի
սրդողելով՝ իմ խնդիրքս չընդու-
նեց. և Տէրը ինծի ըսաւ, Ա՛լ
հերիք է քեզի. ա՛լ մէյմըն ալ ատ
27 բանը ինծի չզրուցես. Փսգայի
գագաթը ելլէ՛ր, ու դէպ՝ ի արև-
մուտք, հիւսիս, հարաւ ու արևելք
աչքերդ վերցո՛ւր, ու քու աչքերովդ
դիտէ. քանզի դուն ա՛ս Յորդա-
28 նանէն պիտի չանցնիս: Ու Յե-
սուին պատուէր տալով անոր զօ-
րացո՛ւր, ու անոր սիրտ տուր.
քանզի անիկայ պիտի անցնի ա՛ս ժո-
ղովուրդին առջեւը, և քու դիտելու
երկիրդ անիկայ պիտի ժառանգեցը-
29 նէ անոնց: Ուստի մենք հովիտին
մէջը, Բեթփեգորի դիմացը նըս-
տանք:

ժողվէ , ու իմ խօսքերս լսել պիտի
տամ անոնց , որպէս զի սորվին
ինծմէ վախնալը ծրջաւ օրեր որ
երկրի վրայ պիտի ապրին , ու իրենց
11 որդիներուն ալ սորվեցընեն : Ու
դուք մօտենալով՝ լեռանը տակը
կայնեցաք . ու լեռը խաւարով ,
ամպով ու մառախուղով ծած-
կուած , մինչև երկինքը կրակով կը
12 բորբոքէր : Ու Տէրը կրակին մէ-
ջէն ձեզի խօսեցաւ . դուք անոր խօս-
քերուն ձայնը լսեցիք . ու նմանու-
թիւն մը չտեսաք , բայց միայն ձայն
13 լսեցիք : Ու իր ուխտը՝ տասը պա-
տուիրանքները ձեզի իմացուց , ու
պատուիրեց որ անոնք ընէք . և պա-
նուանք երկու հատ քարէ տախտակ-
14 ներու վրայ գրեց : Ու ան առենը
Տէրը ինծի պատուիրեց , որ ձեզի
կանոններ ու դատաստաններ սորվե-
ցընեմ , որ դանոնք ՚ի գործ դնէք
ան երկրին մէջ , ուր որ պիտի մըտ-
նէք ժառանգելու համար :

15 Ուրեմն ձեր հոգիներուն ազէկ
պատրաստութիւն ըրէք . որովհետև ան
օրը որ Տէրը Խորէբ լեռը կրակին
մէջէն ձեզի խօսեցաւ , բնաւ նմա-
16 նութիւն մը չտեսաք : Ընդդէմ որ
անօրինէք՝ ու ձեզի կուռք մը կամ ո՛ր
և իցէ բանի պատկերը՝ թէ արուի
17 և թէ էգի նմանութիւնը , կամ
երկրի վրայ եղող անասունի մը նը-
մանութիւնը , կամ օդին մէջ թըռ-
չող թեւաւոր թռչունի մը նմանու-
18 թիւնը , կամ երկրի վրայ սողացող
սողունի մը նմանութիւնը , կամ
երկրին տակը ջուրերու մէջ եղող
ձուկի մը նմանութիւնը չընէք :
19 Նաև չըլլայ որ աչքերդ երկինքը
վերցնելով , ու արևը կամ լուսի-
նը կամ աստղերը ո՛ր երկնից բո-
լոր զարդը տեսնելով՝ խաբուիս ,
ու անոնց երկրպագութիւն ընես ,
և անոնք պաշտես . որովհետև քու
Տէր Աստուածդ զանոնք բոլոր
երկնից տակը եղող ազգերուն հա-
20 մար կարգաւորեց : Բայց Տէրը
ձեզ առաւ , ու ձեզ երկաթի հը-
նոցէն՝ Եգիպտոսէն հանեց , որ իրեն
սեպհական ժողովուրդ ըլլաք , ինչ-
պէս որ այսօր եղած է :

Ու Տէրը ձեր պատճառաւ ինծի 21
սրդողելով երդում ըրաւ , որ Յոր-
դանէն չանցնիմ , ու չմտնեմ ան
բարի երկիրը՝ որն որ քու Տէր Աս-
տուածդ քեզի կու տայ ժառանգե-
լու համար : Արդ ես ա երկրիս 22
մէջ պիտի մեռնիմ , ու Յորդանանէն
պիտի չանցնիմ . բայց դուք պիտի
անցնիք , ու ան բարի երկիրը պի-
տի ժառանգէք : Ջգո՛յշ կեցէք , 23
չըլլայ որ ձեր Տէր Աստուծոյն ձեզի
հետ ըրած ուխտը մոռնաք , ու ձեզի
կուռք մը կամ ո՛ր և իցէ բանի մը
նմանութիւնը շինէք , որն որ քու
Տէր Աստուածդ քեզի արգիլեց :
Վասնզի քու Տէր Աստուածդ մաշող 24
կրակ է . անիկայ նախանձոտ Աս-
տուած է :

Երբոր դուք որդիներ ու որդւոց 25
որդիներ ծնանելու ըլլաք , և ան
երկրին մէջ շատ ատեն նստելու ըլ-
լաք , ան առենը թէ որ ապօրի-
նէք , և կուռք մը կամ ո՛ր և իցէ բա-
նի նմանութիւնը շինէք , ու ձեր
Տէր Աստուծոյն առջեւը չարութիւն
ընէք ու զանիկայ բարկացընէք ,
Կ՚յաղթ երկինքը ու երկիրը ձեզի 26
վկայ կը բռնեմ , որ դուք անպատ-
ճառ շուտով պիտի կորսուիք ան
երկրէն , որն որ Յորդանանէն անց-
նելով պիտի ժառանգէք . ան
տեղը կեանքերնիդ երկար պիտի չըլ-
լայ . այլ բոլորովին բնաջինջ պիտի
ըլլաք : Ու Տէրը ձեզ ազգերուն 27
մէջ պիտի ցրուէ . ու նուա՛ս ասկա-
նաթիւ պիտի մնաք ան ազգերուն
մէջ , ուր որ Տէրը ձեզ պիտի քշէ :
Ու հոն մարդու ձեռքով շինուած 28
քարէ ու փայտէ աստուածներ պիտի
պաշտէք , որոնք ո՛չ կը տեսնեն ո՛չ
կը լսեն՝ ո՛չ կ՚ուտեն ու ո՛չ կը հո-
տուրտան : Ու հոն քու Տէր Աս- 29
տուածդ պիտի փնտռես . ու թէ
որ զանիկայ բոլոր սրտովդ և բոլոր
հոգիովդ փնտռելու ըլլաս , պիտի
գտնես : Երբոր քու վրադ նեղու- 30
թիւն գայ , ու ան բոլոր բաները
վերջին օրերը քեզի պատահին , թէ
որ քու Տէր Աստուծոյդ դառնաս ,
ու անոր խօսքը մտիկ ընես , Վասն 31
Տէր Աստուածդ՝ ողորմած Աստուած

ըլլալն համար , քեզ պիտի չըթողու , ու քեզ չկորնչցընէ . ու նաև քու հայրերուդ երդում ըրած ուխտը պիտի չմոռնայ :

32 Վրդ քեզմէ առաջ եղած առջի օրերուն համար , ա֊յո֊ն֊ֆ֊ն Աստուած մարդը երկրի վրայ ստեղծած օրէն ի վեր՝ երկինքին մէկ ծայրէն մինչև մէկ ալ ծայրը հարցմ֊ւր , թէ արդեօք ասոր պէս մեծ բան մը եղա՞ծ է , ու
33 ասոր պէս բան մը լսուա՞ծ է : Արդեօք մէկ ազգ մը կրակին միջէն խօսող Աստուծոյն ձայնը քու լսածիդ
34 պէս լսեր ու ողջ մնացո՞ր է . Կամ թէ Աստուած ինչ ազգը փորձ ընէ գայ մը միջէն իրեն առնելու համար փորձերով , հրաշքներով , պատերազմով , զօրաւոր ձեռքով , ու բարձր բազկով , և մեծ ահարկութիւններով քու դալ ուզո՞ղը է , ինչպէս որ ձեր Տէր Աստուածը Եգիպտոսի մէջ ձեզի համար ա֊ս բոլոր բաները ըրաւ
35 ձեր աչքերուն առջևը : Ա֊յ֊ս֊ֆ֊ն քեզի ցուցուեցաւ , որ գիտնաս թէ Եհովան ինքը հո֊ն Աստուած է . անկէ ուրիշ Աստո֊ւա֊ծ չկայ :
36 Ինչ֊ք֊ն֊ֆ֊ն խրատելու համար իր ձայնը երկինքէն լսել տուաւ քեզի , ու երկրի վրայ իր մեծ կրակը քեզի ցուցուց , ու անոր խօսքերը կրակին միջէն
37 լսեցիր : Ու քու հայրերդ սիրելուն համար անոնցմէ ետքը անոնց սերունդը ընտրեց , ու իր ներկայութեամբը մեծ զօրութիւնով քեզ
38 Եգիպտոսէն հանեց . Որպէս զի քեզմէ մեծ ու զօրաւոր ազգերը քու առջևէդ վռնտած , ու քեզ տանի անոնց երկիրը քեզի ժառանգութիւն տալու , ինչպէս որ այսօր
39 կը ֊ա֊ս֊ա֊ց֊ի֊ : Ու այսօր գիտցիր , ու սրտիդ միջը դիր , որ վերը երկինքին մէջ ու վարը երկրիս վրայ Եհովան ինքը հո֊ն Աս-
40 տուած է , ուրիշ մը չկայ : Ասոր անոր կանոնները ու պատուիրանքները պահես , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , որ քեզի ու քեզմէ ետքը քու որդւոցդ աղէկ ըլլայ , ու նաև քու օրերդ երկար ըլլան ան երկրին վրայ՝ որն որ քու
Տէր Աստուածդ քեզի կու տայ մըշտնջենապէս :

41 Յն ատենը Մովսէս Յորդանանու ա֊յ֊ս֊ֆ֊ն ատիի կողմը դէպ ի արևելք երեք քաղաք պատեց . 42 Որպէս զի երթ֊ա֊ կուբնէ ու մէկալ օրուբնէ առելութիւն չունեցող , ու անդիտութեամբ իր դրացին մեռցընող մարդասպանը հոն փախչի , ու ա֊ս֊ ք֊ա֊ղաքներուն մէկուն մէջ փախչելով ողջ մնայ : 43 Ռուբենեանց համար դաշտային երկրի վրայ անապատին մէջ Բոսորը , և Գադեանց համար Գաղաադին մէջ Ռամովթը , ու Մանասեանց համար Բասանին մէջ Գովղանը ըսուեց :

44 Ա֊յ֊ս֊ֆ֊ն է ան օրէնքը որ Մովսէս 45 Իսրայէլի որդւոց առջև դրաւ : Ա֊յ֊ս֊ ա֊ս֊ն֊ք֊ ե֊ն֊ ա֊ն֊ վկայութիւնները , կանոնները և դատաստաններըմ , որոնք Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը խօսեցաւ՝ անոնց Եգիպտոսէն ելած 46 ատենը , Յորդանանու ա֊ա֊տ֊ի֊ կողմը Բեթփեգորի դիմացի հովիտին մէջ՝ Եսեբոնի մէջ բնակող Ա֊մ֊որհայոց Սեհոն թագաւորին երկրին մէջը՝ որ Մովսէս ու Իսրայէլի որդիքը զարկին իրենց Եգիպտոսէն 47 ելած ատենը , Ու անոր երկիրը ու Բասանի Ովգ թագաւորին երկիրը՝ ա֊յ֊ս֊ֆ֊ն Յորդանանու ա֊ա֊տ֊ի֊ արևելեան կողմը բնակող Ա֊մ֊որհայոց երկու թագաւորներուն երկիրը , 48 Առնոն ձորին եզերքը եղող Արոերէն մինչև Սիւն լեռը որ Հերմոն կ՚ըսուի , 49 Ու Յորդանանու ա֊ա֊տ֊ի֊ արևելեան կողմը եղած բոլոր դաշտը մինչև Աբեդոլիթ փսագային տակը դաշտի ծովուն քովը ժառանգեցին :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ու Մովսէս բոլոր Իսրայէլը կանչեց ու անոնց ըսաւ , Լսէ՛ , ո֊վ Իսրայէլ , ա֊յ֊ս֊ կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք ես այսօր ձեր ականջներուն կը խօսիմ . սորվեցէք անոնք և զգուշութեամբ ի գործ դրէք : 2 Մեր Տէր Աստուածը Հո-
րեբի վրայ մեզի հետ ուխտ ըրաւ : 3 Տէրը ա֊յ֊ս֊ ուխտը մեր հայրերուն

հետ չըլաս , հապա մեզի հետ , որ մենք ամէնքս այսօր հոս ողջ ենք :
4 Տէրը լեռանը վրայ կրակին մէջէն ձեզի հետ դէմ առ դէմ խօսեցաւ .
5 (Ու- ես ան առնըը Տէրոջը ու ձեր մէջը կայնեցայ , որ Տէրոջը խօսքերը ձեզի պատմեմ . վասն զի դուք կրակէն վախնալով լեռը չելաք .) և ըսաւ ,
6 Ես եմ Էհովայ քու Աստուածդ՝ որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն՝ ծառայութեան տունէն հանեցի :
7 Ինծմէ զատ ուրիշ աստուածներ չունենաս :
8 Ոտն քեզի կուռք չշինես , ոչ ալ վերը երկնից մէջ՝ կամ վարը երկրի վրայ՝ կամ երկրին տակի ջուրերուն մէջ եղած բանէրուն մէկ նմանութիւնը .
9 Անոնց երկրպագութիւն չընես , ու զանոնք չպաշտես . քանզի որ ես քու Տէր Աստուածդ՝ նախանձոտ Աստուած եմ , որ կը հատուցանեմ հայրերուն անօրէնութիւնը որդւոցը վրայ՝ մինչև անոնց երրորդ ու չորրորդ ազգը՝ որ կ' ատեն զիս .
10 ու կ'ողորմիմ անոնց մինչև հազար ազգը՝ որ կը սիրեն զիս ու իմ պատուիրանքներս կը պահեն :
11 Տէրոջը քու Աստուծոյդ անունը պարապ տեղը բերան չառնես . քանզի որ Տէրը իր անունը պարապ տեղը բերան առնողը անմեղ պիտի չսեպէ :
12 Հանգստութեան օրը զգուշութիւն ըրէ սուրբ պահելու , ինչպէս որ քու Տէր Աստուածդ քեզի պատուիրեց : Վեց օր պիտի աշխատես ու բոլոր գործդ ընես .
14 Բայց եօթներորդ օրը՝ Տէրոջը քու Աստուծոյդ հանգստութեան օրն է . ան օրը գործ մը չգործես , ոչ դուն , ոչ քու որդիդ , ոչ քու աղջիկդ , ոչ քու ծառադ ու աղախինդ , ոչ քու եզդ ու էշդ , ոչ քու ամէն անասունդ , ոչ ալ քու տանդ մէջ եղած օտարականդ , որ քու ծառադ ու աղախինդ ալ քեզի պէս հանգստանայ .
15 Ու մի մտքդ բերես որ դուն Եգիպտոսի երկրին մէջ ծառայ էիր , ու քու Տէր Աստուածդ զօրաւոր ձեռքով ու բարձր բազուկով քեզ անկէ հանեց . անոր համար քու Տէր Աստուածդ քեզի պատուիրեց որ հանգստութեան օրը պահես :
16 Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ , ինչպէս որ քու Տէր Աստուածդ քեզի պատուիրեց , որ քու օրերդ երկար ըլլան , ու քեզի աղէկ ըլլայ այն երկրին վրայ , որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի կու տայ :
17 Սպանութիւն մի ըներ :
18 Ու շնութիւն մի ըներ :
19 Ու գողութիւն մի ըներ :
20 Ու քու դրացիդ դէմ սուտ վկայութիւն մի ըներ :
21 Ու քու դրացիդ կնկանը մի ցանկար . ու քու դրացիդ տանը՝ կամ անոր արտին՝ կամ անոր ծառային՝ կամ անոր աղախինին՝ կամ անոր եզին՝ կամ անոր իշուն՝ և քու դրացիդ ամենևին մէկ բանին մի ցանկար :
22 Տէրը այս խօսքերը լեռանը վրայ , կրակին՝ ամպին ու մառախուղին մէջէն բարձր ձայնով ձեր բոլոր ժողովին ըսաւ , և ուրիշ բան չաւելցուց . ու երկու հատ քարէ տախտակի վրայ գրեց զանոնք , ու ինծի տուաւ :
23 Լսկ լեռանը վառած աւունը՝ երբոր խաւարին մէջէն ան ձայնը լսեցիք , իմ գլուխ եկած պատերը , ձեր ցեղերուն բոլոր գլխաւորները և ձեր ծերերը , ու ըսիք ,
24 Ահա մեր Տէր Աստուածը իր փառքը ու մեծութիւնը մեզի ցուցուց , ու անոր ձայնը կրակին մէջէն լսեցինք . այսօր տեսանք որ Աստուած մարդու հետ խօսեցաւ , ու մարդը ողջ մնաց :
25 Ու հիմա մենք ինչո՞ւ մեռնինք . (քանզի այս մեծ կրակը մեզ պիտի սպառէ .) թէ որ մենք մեր Տէր Աստուծոյն ձայնը մէյմըն ալ լսելու ըլլանք , պիտի մեռնինք :
26 Այսան մի բոլոր մարմինէն ո՞վ է որ կրակի մէջէն խօսող կենդանի Աստուծոյն ձայնը մեզի պէս լսեց ու ողջ մնաց :
27 Ոտն մօտեցիր և մեր Տէր Աստուծոյն բոլոր ըսելու խօսքերը լսէ , ու մեր Տէր Աստուածը քեզի հետ ինչ որ խօսի , դուն մեզի ըսէ . մենք մտիկ կ'ընենք ու կը

Տէր Աստուածը մի միայն Տէր է։
Եւ քու Տէր Աստուածդ բոլոր 5
սրտովդ, բոլոր հոգիովդ ու բոլոր
զօրութիւնովդ սիրես։ Եւ ա՛ս 6
խօսքերը որ ես այսօր քեզի պա-
ատուիրեցի, քու սրտիդ մէջը լլլան.
Եւ անոնք քու որդւոցդ կրկին և 7
կրկին անգամ սորվեցընես. և թէ
տանդ մէջ նստած ատենդ, թէ
ճամբայ քալած ատենդ, և թէ
պառկելու ու ելլելու ատենդ անոնց
վրայով խօսիս. Եւ զանոնք նշանի 8
համար ձեռքիդ վրայ կապես, ու ճա-
կատոցի համար աչքերուդ մէջ-
տեղը լլլան. Նաև անոնք քու 9
տանդ դրանդեացը վրայ և դրա-
ներուդ վրայ գրես։

Եւ երբոր քու Տէր Աստուածդ 10
քեզ տանի ան երկիրը՝ որուն հա-
մար քու հայրերուդ՝ Աբրահամին,
Իսահակին ու Յակոբին երդում ե-
րաւ, որ քեզի մեծ ու գեղեցիկ
քաղաքներ տայ, որոնք դուն չինած
չես, Եւ ամէն բարիքներով լցուած 11
տուներ, որոնք դուն լեցուցած
չես, ու փորուած ջրհորներ, որոնք
դուն փորած չես, այգիներ ու ձի-
թենիներ, որոնք դուն տնկած չես.
ու երբոր ուտես ու կշտանաս,
Զգոյշ կեցիր, որ չըլլայ թէ քեզ 12
Եգիպտոսի երկրէն՝ ծառայութեան
տունէն հանող Տէրը մոռնաս։
Քու Տէր Աստուծմէդ վախնաս, 13
ու զանիկայ պաշտես, և անոր ա-
նունովը երդում ընես։ Օտար 14
աստուածներուն՝ ձեր բոլորտիքը ե-
ղող ժողովուրդոց աստուածներուն
հետևէն չերթաք. (Վասն զի քու 15
Տէր Աստուածդ որ քու մէջտեղդ
է, նախանձոտ Աստուած է.)
չըլլայ որ քու Տէր Աստուածդ բար-
կութիւնը քու վրադ բորբոքի,
ու քեզ երկրի երեսէն բնաջինջ
ընէ։

Ձեր Տէր Աստուածը չփորձէք, 16
ինչպէս որ Մասսայի մէջ փորձեցիք։
Ձեր Տէր Աստուծոյն պատուիրանք- 17
ները, ու ձեզի պատուիրած վկա-
յութիւնները ու կանոնները զգու-
շութեամբ պահէք։ Եւ Տէրոջը 18
առջևը ինչ որ ուղիղ ու հաճելի

28 կատարենք։ Եւ Տէրը ձեր խօս-
քերուն ձայնը լսեց, երբոր դուք
ինձի կը խօսէիք, ու Տէրը ինձի
ըսաւ, Ես ժողովուրդին քեզի ըսած
խօսքերուն ձայնը լսեցի. անոնց ա-
29 մէն ըսածը շիտակ է։ Ո՛րանի թէ
անոնց սիրտն ալ անանկ ըլլար, որ
ինձմէ վախնալով իմ բոլոր պա-
ատուիրանքներս միշտ պահէին, որ ի-
րենց աղէկ ըլլար ու իրենց որդւոցն
30 ալ յաւիտեան։ Գնա անոնց ըսէ,
31 Դուք ձեր վրաններըը դարձէք։ Եայց
դուն հոս իմ հետս կեցիր, ու բոլոր
անոնց սորվեցընելու պատուիրանք-
ները, կանոնները ու դատաստան-
ները քեզի ըսեմ, որ զանոնք կատա-
րեն այն երկրին մէջը որն որ ես ա-
նոնց կու տամ ժառանգութեան
համար։

32 Ուրեմն պահէք ձեր Տէր Ա-
ստուծոյն ձեզի պատուիրածին պէս
ընելու, ու աջ դին կամ ձախ դին
33 չխոտորիք։ Ձեր Տէր Աստուծոյն
ձեզի պատուիրած բոլոր ճամբանե-
րուն մէջը քալէք, որ ապրիք ու
ձեզի աղէկ ըլլայ, և ձեր ժառանգե-
լու երկրին մէջ երկայնակեաց ըլ-
լաք։

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Եւ ասոնք են այն պատուիրանքնե-
րը, կանոնները ու դատաստան-
ները, որ ձեր Տէր Աստուածը ինձ
պատուիրեց ձեզի սորվեցընելու հա-
մար, որ ձեր մտնելու ու ժառանգե-
լու երկրին մէջ՝ ի գործ դնէք զա-
2 նոնք. Արդէն դուք Տէր Աստուծ-
մէդ վախնաս, ու անոր ամէն կա-
նոնները ու պատուիրանքները՝ որ ես
քեզի կը պատուիրեմ, քու կենացդ
բոլոր օրերուն մէջ պահես, թէ
դուն, թէ քու որդիդ և թէ քու որ-
դւոյդ որդին, որ քու օրերդ երկար
3 ըլլան։ Արդ՝ ո՛վ Իսրայէլ, մտիկ
ըրէ, ու զգուշութիւն ըրէ զանոնք
կատարելու, որ քեզի աղէկ ըլլայ,
և կաթ ու մեղր բղխող երկրին վրայ
խիստ շատնաս, ինչպէս որ քու հայ-
րերուդ Տէր Աստուածը քեզի խոս-
տացաւ։

4 Ո՛վ Իսրայէլ, մտիկ ըրէ. Մեր

է , ան ընես , որ քեզի աղէկ ըլլայ ,
ու մնանես ժառանգես ան բարի եր-
կիրը որն որ Տէրը քու հայրերուդ
19 երդում ըրաւ տեղէ փոլո , ես քու
ամէն թշնամիներդ քու առջևէդ
հալածես , ինչպէս որ Տէրը ըսաւ :
20 Երբոր վաղը քու որդիդ քեզի
հարցընէ ու ըսէ թէ Ո՞նչ պիտի
ըլլան ան վկայութիւնները՝ կանոն-
ները ու դատաստանները , որոնք որ
մեր Տէր Աստուածը ձեզի պատուի-
21 րեց . Ան առենը քու որդուդ պի-
տի ըսես , Մենք Եգիպտոսի մէջ
փարաւոնին ծառայ էինք , և Տէրը
զօրաւոր ձեռքով մեզ Եգիպտոսէն
22 հանեց . Նաև Տէրը մեր աչքերուն
առջևը Եգիպտոսի վրայ , փարա-
ւոնին վրայ ու անոր բոլոր տանը
վրայ մեծ ու սոսկալի նշաններ
23 ու հրաշքներ ըրաւ . Ու մեզ
անկէ հանեց , որ մեզ տանի ու
մեր հայրերուն երդումով խոստա-
24 ցած երկիրը տայ մեզի : Աստի
Տէրը մեզի պատուիրեց , որ աս բո-
լոր կանոններուն կատարող դնենք , ու
մեր Տէր Աստուծմէն վախնանք , որ
մեզի աղէկ ըլլայ միշտ , ու ողջ պա-
25 հէ մեզ , ինչպէս որ է այսօր : Ու
թէ որ մեր Տէր Աստուծոյն առջևը
աս բոլոր պատուիրանքներուն զգու-
շութեամբ կատարենք , ինչպէս որ
ինքը մեզի պատուիրեց , ան մեզի
արդարութիւն պիտի սեպուի :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Երբոր քու Տէր Աստուածդ տանի
քեզ ան երկիրը , ուր որ պիտի
մնանես ժառանգելու համար , ու քու
առջևէդ շատ ազգեր հալածէ , Հի-
թէացիները , Գերգեսացի-
ները , Ամորհացիները , Քա-
նանացիները , Փերեզացիները , Հևա-
ցիները ու Յեբուսացիները , ա-
նոնք ազգերը որոնք քեզմէ մեծ ու
2 զօրաւոր են , Ու երբոր քու Տէր
Աստուածդ զանոնք քու ձեռքդ
տայ , զանոնք զարնես ու բոլորովին
կորնչցընես . անոնց հետ ուխտ
3 չընես , ու անոնց չողորմիս . Ո՛չ
ալ անոնց հետ խնամութիւն ընես ,
քու աղջիկդ անոր տղուն չառնաս , ու

անոր աղջիկը քու տղուդ չառնես ,
Այսպէս պէտ քու տղաքներդ իմ ծա- 4
ռայութենէս պիտի դարձընեն օտար
աստուածներ պաշտելու . ու Տէրոջը
բարկութիւնը ձեր վրայ բորբոքե-
լով ձեզ չուտով պիտի կորնչցը-
նէ : Սակայն անոնց ասանկ ըրէք . 5
Անոնց սեղանները կործանեցէք ,
անոնց արձանները խորտակեցէք ,
անոնց Աստարովթները կտրեցէք ,
ու անոնց քանդակուած կուռքերը
կրակով այրեցէք : Վասնզի դուն 6
քու Տէր Աստուծոյդ սուրբ ժողո-
վուրդն ես . Ե՛ քու Տէր Աստուած
երկրի երեսին վրայ եղող բոլոր ազ-
գերուն մէջէն քեզ ընտրեց , որ
դուն անոր սեպհական ժողովուրդը
ըլլաս : Տէրը որ ձեզ սիրեց ու 7
ընտրեց , ամէն ազգերէն շատ ու
ըլլալնուդ համար չէ , քանզի դուք
ամէն ազգերէն քիչ էիք . Այլ 8
Տէրը ձեզ սիրելուն համար , ու
ձեր հայրերուն ըրած երդումը պա-
հելու համար , Տէրը ձեզ զօրաւոր
ձեռքով ծառայութեան տունէն հա-
նեց , և Եգիպտացւոց փարաւոն
թագաւորին ձեռքէն ազատեց : Ուրե- 9
պիտի գիտցիր որ քու Տէր Աստուածդ
ինքն է Աստուածը , հաւատարիմ
Աստուածը , որ ինքը սիրողներուն
ու իր պատուիրանքները պահողնե-
րուն մինչև հազար սերունդ ուխտ ու
ողորմութիւն կը պահէ . Ու ինքը 10
ատողներուն ալ իրենց երեսին դէմ
պատիժը կու տայ , ու զանոնք կը
կորնչցընէ . ինքը ատողին պարտք
չուշացընէր , անոր երեսը կու տայ :
Ուրեմն պահէ դուն ան պատուի- 11
րանքները , կանոնները ու դատաս-
տանները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը
պատուիրեմ որ ընես :

Ասոր թէ որ ան դատաստան- 12
ները լսելով անոնք պահես ու ի-
նծ դնես , քու Տէր Աստուածդ
ալ քեզի համար՝ քու հայրերուդ
երդում ըրած ուխտը ու ողորմու-
թիւնը պիտի պահէ . Նաև քեզ 13
պիտի սիրէ և քեզ օրհնէ ու քեզ
պիտի շատցընէ . և քու որովայնիդ
պտուղը , քու երկրիդ պտուղը , քու
ցորենդ , քու գինիդ , քու եղդ ,

ջինջ ըլլան : Եւ անոնց թաղա- 24
ւորները քու ձեռքդ պիտի տայ , և
անոնց անուններըը երկնից տակէն
ոչնչացընես . ու քնաւ մէկը պիտի
կրնայ քեզի դէմ կենալ , մինչև որ
զանոնք կորսընցընես : Անոնց աս- 25
տուածներուն քանդակուած կուռ-
քերը կրակով այրես . ու անոնց
վրայ հզած ոսկին ու արծաթին
աչք անկելով՝ անոնք քեզի չառնես ,
որ անոնցմով որոգայթի չբռնուիս .
վասն զի անոնք քու Տէր Աստուծոյդ
առջևը գարշելի են . Ըրդ գարշելի 26
բան մի՛ տունդ մի՛ տանիր , որ դուն
ալ անոր պէս նզոված չըլլաս . ան-
կէ բոլորովին զզուիս , ու զանի-
կայ խիստ գարշելի սեպես , վասն
զի նզոված է ան :

ԳԼՈՒԽ Ը

Ամէն պատուիրանքներըը որ ես այս- 1
որ կը պատուիրեմ ձեզի գործէ
եղիք որ ընէք , որպէս զի ապրիք ,
ու շատնաք , ու մտնէք ժառանգէք
ան երկիրը որուն որ Տէրը ձեր հայ-
րերուն երդումով խոստացաւ : Ու- 2
մի՛ տքդ պահէ ան բոլոր ճամբան ,
որ քու Տէր Աստուածդ այս քառա-
սուն տարին քեզ անապատին մէջ
պտըտցուց , քեզ խոնարհեցընելով
փորձելու ու սրտիդ մէջինը իմանա-
լու համար , թէ արդեօք դուն անոր
պատուիրանքներըը պիտի պահես ,
թէ չէ : Եւ Տէրը քեզ խոնար- 3
հեցուց , անօթեցուց , և մանանա-
յով կերակրեց , որուն որ ո՛չ դուն
կը ճանչնայիր , և ո՛չ քու հայրերդ ,
քեզի իմացընելու համար՝ թէ ո՛չ
միայն հացով կ՚ապրի մարդ , հապա
մարդը Տէրոջը բերնէն ելած ամէն
խօսքով կ՚ապրի : Այս քառասուն 4
տարին քու վրայէդ լաթերդ չհին-
ցան , ու ոտքերդ չուռեցան :

Եւ սրտիդ մէջը դիտնաս որ ին- 5
պէս մարդ մը կը խրատէ իր որդին ,
քու Տէր Աստուածդ ալ քեզ անոնք
կը խրատէ : Ուրեմն քու Տէր Աս- 6
տուածդ պատուիրանքներըը պահես ,
որ անոր ճամբաներուն մէջը քալես ,
ու անկէ վախնաս : Վասնզի քու 7
Տէր Աստուածդ մէկ աղէկ երկիր մը

կոխերուդ ծնունդը , ու ոչխարնե- 14
րուդ հօտերը պիտի օրհնէ ան եր-
կրին վրայ որն որ Տէրը քու հայրե-
րուդ երդում ըրաւ քեզի տալու :
Աստն ամէն ազգերէն աւելի օրհնեալ 15
պիտի ըլլաս . ու ձեր մէջը և ձեր
անասուններուն մէջը՝ թէ արուն-
բէն և թէ էգ երբէն ամուլ պիտի
չգտնուի : Եւ Տէրը ամէն հի- 16
ւանդութիւններըը քեզմէ պիտի
վերցընէ . ու ան Եգիպտացւոց գէշ
չարերը՝ որոնք դուն գիտես , բնաւ
քու վրադ պիտի չբերէ . այլ ա-
նոնք քու բոլոր թշնամիներուդ
վրայ պիտի խրկէ : Եւ դուն պի- 17
տի ուտես ան բոլոր ազգերը , ո-
րոնք որ քու Տէր Աստուածդ քու
ձեռքդ պիտի տայ . ու քու աչքդ
անոնց չխնայէ , ու անոնց աստուած-
ները չպաշտես , վասն զի անիկա
որոգայթ պիտի ըլլայ : Թերևս որ 18
սրտիդ մէջը ըսես թէ Այն ազգերը
ինծմէ շատ ալ են , ես ի՞նչպէս
կրնամ անոնք հալածել . Անոնցմէ
մի՛ վախնար , այլ միշտ յիշէ ինչ
որ քու Տէր Աստուածդ ըրաւ փա-
րաւոնին ու բոլոր Եգիպտացինե- 19
րուն , Այն մեծամեծ փորձերը որոնց
դուն ականատես եղար , ան նշան-
ները ու հրաշքները , ան զօրաւոր
ձեռքը ու բարձր բազուկը , ո-
րովքով քու Տէր Աստուածդ քեզ
հանեց . քու Տէր Աստուածդ ա-
նանկ պիտի ընէ ան բոլոր ազգե-
րուն , որոնցմէ դուն կը վախնաս :
Ու նաև քու Տէր Աստուածդ անոնց 20
վրայ իշամեղու պիտի խրկէ , որ
մնացածներն ու քու երեսէդ պա-
հուըռտողները կորսուին : Ա-ըն- 21
անոնց երեսէն մի՛ վախնար . քանզի
քու Տէր Աստուածդ՝ ան զօրաւոր
ու ահարկու Աստուածը ձեր մէջն
է : Եւ քու Տէր Աստուածդ ան 22
ազգերը քու առջևէդ կամաց կա-
մաց բնաջինջ պիտի ընէ . զանոնք
չես կրնար մէկէն հաւոցընել , որ
չըլլայ թէ դաշտին գազանները վրադ
շատնան : Եւ քու Տէր Աստուածդ 23
զանոնք քու ձեռքդ պիտի մատնէ ,
ու զանոնք մեծ կործանումով պիտի
կործանէ , մինչև որ ամէնքը բնա-

եւեւէ երթաս, զանոնք պահես ; ու անոնց երկրպագութիւն ընես, ես այսօր ձեզի կը վկայեմ որ դուք բոլորովին պիտի կորսուիք՝ Ին ազգերուն պէս՝ որ Տէրը ձեր առջեւէն պիտի կորսընցընէ, անանկ պիտի կորսուիք ; քանզի ձեր Տէր Աստուծոյն խօսքը մտիկ չըրիք :

Գ.Լ. Թ.

Ո՛վ Իսրայէլ՝ մտիկ ըրէ. Դուն այսօր Յորդանանէն կ՚անցնիս, որ երթաս քեզմէ մեծ ու զօրաւոր ազգեր, ու մինչեւ երկինքը պարսպաւոր մեծ քաղաքներ ժառանգես, Ին մեծ ու երկայնահասակ ազգը Ենակիմներուն որդիքը՝ որոնք դուն կը ճանչնաս, ու նաեւ լսեր ես թէ Ենակին որդւոցը ո՞վ կրնայ դէմ դնել :

Գիտցիր դուն այսօր պիտակը, որ քու Տէր Աստուածդ ինքը քու առջեւդ կ՚անցնի իբրեւ մաշող կրակ մը, ու զանոնք պիտի կորսընցընէ, և քու առջեւէդ զանոնք պիտի Ներուածէ, և դուն անոնք պիտի հալածես, ու շուտով կորսընցընես, ինչպէս որ Տէրը քեզի ըսաւ : Երբոր քու Տէր Աստուածդ զանոնք քու առջեւէդ հալածէ, սրտիդ մէջը չըսես թէ Տէրը իմ արդարութեանս համար զիս առ երկիրը բերաւ որ ժառանգեմ . քանզի Տէրը առ ազգերը իրենց անօրէնութեանը համար քու առջեւէդ կը վռնտէ : Ոչ թէ քու արդարութեանդ ու սրտիդ ուղղութեանը համար կը մտնես անոնց երկիրը ժառանգելու, այլ քու Տէր Աստուածդ առ ազգերուն անօրէնութեանը համար զանոնք քու առջեւէդ կը վռնտէ, որ հաստատէ առ խօսքը՝ որուն համար քու հայրերուդ՝ Աբրահամին, Ղսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ : Ուստի գիտցիր որ քու արդարութեանդ համար չէ որ քու Տէր Աստուածդ առ բարի երկիրը քեզի ժառանգել կուտայ . քանզի դուն խստասիրտ ժողովուրդ մըն ես :

Մի՛տդ պահէ ու մի մոռնար որ դուն քու Տէր Աստուածդ անա-

կը տանի քեզ, անոնք երկիր մըն որ դաշտերէ ու լեռներէ բղխող գետերով՝ աղբիւրներով ու խորունկ ջուրերով ելեւէջ է . Ինոնք երկիր մըն որ ցորենով, գարիով, այգիներով, թզենիներով և նռնենիներով ելեւէջ է . իւղ տուող ձիթենիներով ու մեղրի երկիր . Ինոնք երկիր մըն որ հոն կուշտ հաց պիտի ուտես, ու անոր մէջ բնաւ բան մը պիտի չպակսի քեզի . երկիր մը որուն քարերը երկաթ են, ու անոր լեռներէն պղինձ պիտի հանես :

Ուստի երբոր ուտես ու կշտանաս, քու Տէր Աստուածդ օրհնես ան աղէկ երկիրը քեզի տալուն համար : Վրու անձիդ զգուշութիւն ընէ, չըլլայ որ քու Տէր Աստուածդ մոռնաս, ու չպահես անոր պատուիրանքները, դատաստանները ու կանոնները, որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ : Ու երբոր ուտես ու կշտանաս, և գեղեցիկ տուներ շինես, ու բնակիս անոնց մէջը, Ու երբոր արջառներդ և հօտերդ շատնան, ու ներ արծաթդ ու ոսկիդ շատնայ, և քու ամէն ունեցածդ շատնայ, Ըլլայ որ սիրտդ հպարտանայ, և քու Տէր Աստուածդ մոռնաս, ան որ Եգիպտացւոց երկրէն՝ ծառայութեան տունէն քեզ հանեց, Ին ան մեծ ու ահագին, Ե կիզող օձերով ու կարիճներով ելեւէջ, ջր ու անջուր անապատին մէջ քեզ պարզողը, ու քեզի ապառաժ քարէն ջուր հանեց . Ին անապատին մէջ քու հայրերուդ չըճանչցած մանանայովը քեզ կերակրեցը, որ քեզ խոնարհեցընէ ու փորձէ, և վերջը քեզի բարիք ընէ . Ին սրտիդ մէջը չըսես թէ Իմ հարստութիւնը իմ կարողութեամբս ու իմ ձեռքիս ուժովը վաստկեցայ . Հապա քու Տէր Աստուածդ յիշես, քանզի հարստութիւն ստանալու համար քեզի ոյժ տուողը ան է, որ քու հայրերուդ իր երդումը մոլ ըրած ուխտը հաստատէ, ինչպէս որ այսօր կը պէսպէս :

Ին թէ որ քու Տէր Աստուածդ մոռնալով ուրիշ աստուածներու

պատին մէջ բարկացուցիր. Եգիպտոսի երկրէն ելած օրէդ մինչև հոս եկած օրդ Տէրոջը անձնազանդ եղաք։ Վհորեբի մէջ ալ Տէրը բարկացուցիք. և Տէրը ձեզ կորսընցընելու համար ձեզի բարկացաւ։ Երբոր ես լեռը ելայ, որ քարեղէն տախտակները առնեմ, պայմանն Տէրոջը ձեզի հետ ըրած ուխտին տախտակները, քառասուն օր ու քառասուն գիշեր լեռը կեցայ. ու հաց կերայ և ուռ ջուր խմեցի. Ես առնելը Տէրը տուաւ ինծի Ես ասոնց վրայով գրուած երկու քարեղէն տախտակները. ու անոնց վրայ գրուածէին բոլոր այն խօսքերը, որոնք Տէրը օրը լեռանը վրայ կրակին մէջէն Տէրը ձեզի պրուցեց։ Երբ քառասուն օրէն ու քառասուն գիշերվերջացաւ Տէրը երկու քարեղէն տախտակները՝ պայմանի տախտակները ինծի տուաւ։ Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Ելլա՛ ջուտով ասկէ վար իջի՛ր, քանզի ապականեցաւ քու ժողովուրդդ՝ որ Եգիպտոսէն հանեցիր. իմ պատուիրած ճամբայէս շուտով խոտորեցան. իրենց ձուլածոյ կուռք շինեցին։ Ու նաև Տէրը ինծի հետ խօսելով ըսաւ, Ես աս ժողովուրդին նայեցայ, և ահա խստապարանոց ժողովուրդ մըն է ան. Ձո՛ղ սուր զիս որ զանոնք կորսընցընեմ, ու անոնց անունը երկինքէց տակէն բնաջինջ ընեմ; և քեզ անոնցմէ զօրաւոր ու բազմաթիւ ազգ մը պիտի ընեմ։

Ես առնելը ես դարձայ, լեռնէն վար իջայ. ու լեռը կրակով կ'այրէր, և ուխտին երկու տախտակները երկու ձեռքերուս վրան էին։ Եւ քը նայեցայ տեսայ որ ձեր Տէր Աստուծոյն դէմ մեղք գործելով՝ ձեզի ձուլածոյ ոտք շիներ էիք, Տէրոջը ձեզի պատուիրած ճամբայէն շուտով խոտորեր էիք. Ես առնելը ան երկու տախտակները բռնեցի, ու իմ երկու ձեռքերուս վրայէն վար նետեցի, և ձեր աչքերուն առջևը զանոնք կոտրտեցի։ Ետքը առջինին պէս Աստուծոյ առջևը աղաչեցի քառասուն օր ու քառասուն գիշեր. ո՛չ հաց կերայ ո՛չ ալ ջուր խմեցի, ձեր գործած բոլոր մեղքին համար. վասն զի Տէրոջը առջևը չարութիւն ընելով զանիկայ բարկացուցեր էիք. Վասնզի վախցայ ան սոսկալի բարկութենէն՝ որով Տէրը ձեր վրայ բարկացաւ ձեզ կորսընցընելու համար. սակայն Տէրը ան անգամին ալ ինծի լսեց։ Եւ Տէրը Ահարոնին խիստ բարկացաւ, անոնք որ զանիկայ պիտի կորսընցընէր. ու նոյն առեն Ահարոնին համար ալ աղօթք ըրի։ Եւ ձեր ըրած մեղքը՝ պայտն որ էր, ու զանիկայ կրակով այրեցի. ետքը զանիկայ ծեծելով՝ լաւ մը փշրեցի, մինչև որ մանր փոշի եղաւ. և ան փոշին լեռնէն իջնող առուին մէջը նետեցի։

Նաև Տաբէրայի, Մասսայի ու Կիբրոթ Հաթթաւայի մէջ Տէրը բարկացուցիք։ Ու երբոր Տէրը ձեզ Կադէս բառնեայնէն խրկեց, և ըսաւ, Ելէք, ու իմ ձեզի տուած երկիրս ժառանգեցէք, ան առեն ձեր Տէր Աստուծոյն հրամանին անհնազանդութիւն ըրիք, ու անոր չհաւատալով՝ անոր խօսքը մտիկ չըրիք։ Ձեզ ճանչցած օրէս ի վեր Տէրոջը անհնազանդ էք։

Ուստի ես քառասուն օր ու քառասուն գիշեր որ պաղչեցի, Տէրոջը առջևը պաղչեցի, որովհետև Տէրը ըսաւ որ ձեզ կորսընցընէ։ Եւ ես Տէրոջը պաղչելով ըսի, Ով Տէր Եհովայ, մի՛ կորսընցըներ քու ժողովուրդդ ու ժառանգութիւնդ՝ որն որ քու մեծութեամբդ ազատեցիր, ու զօրաւոր ձեռքով Եգիպտոսէն հանեցիր։ Քու ծառաներդ՝ Աբրահամը, Իսահակը ու Յակոբը յիշէ, և աս ժողովուրդին խստութեանը, անօրէնութեանը ու մեղքին մի նայիր. Ազլայ որ ան երկրին, ուսկից որ մեզ հանեցիր, չըլլալով զանոնք տանելու ան երկիրը որ անոնց խոստացեր էր, կամ զանոնք ատելով, հանեց զանոնք որ անապատին մէջ մեռցընէ։ Որովհետև անոնք քու ժողովուրդդ ու ժառանգութիւնդ են, որոնք

դուն քու մէծ զօրութեամբդ ու բարձր բազուկովդ Եգիպտոսէն հանեցիր։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ան առնը Տէրը ինծի ըսաւ, Քան- 1
զի առջիներուն պէս երկու հատ քարէ տախտակներ կոփէ, ու լեռը ինծի ելլէ, ու նաև փայտէ տապանակ մը շինէ։ 2
2 Եւ տախտակներուն վրայ՝ որ առաջի տախտակներուն վրայէն խորհուրդներ պիտի գրեմ, ու զանոնք տապանակին մէջը դնես։ 3
3 Ես տապանակ մը շինեցի ակացիայի փայտէ, ու առջիներուն պէս երկու հատ քարէ տախտակներ կոփեցի, ու ան երկու տախտակները ձեռքս առնելով լեռը ելայ։ 4
4 Ու տախտակներուն վրայ՝ առջի գրուածքին պէս ան տասը խօսքերը գրեց, որոնք Տէրը ձեզի լեռանը վրայ կրակին մէջէն խօսած օրը՝ ժողովքին օրը. և Տէրը զանոնք ինծի տուաւ։ 5
5 Ես ալ ետ դարձայ ու լեռնէն վար իջայ, ու տախտակները շինած տապանակիս մէջը դրի, որ ան անոր կիներան, ինչպէս որ Տէրը ինծի պատուիրեց։
6 Եւ Իսրայէլի որդիքը Բերոթ բանէ յառնեցան Մոսերա հասան։ Հոն մեռաւ Ահարոն, ու հոն թաղուեցաւ, և անոր որդին Եղիազար անոր տեղը քահանայ եղաւ։ 7
7 Անկէ Գադգադ, ու Գադգադէն Յոթբաթա աւանները երկիրը Առատհոսքեան ըրին։
8 Ան առնը Տէրը Ղեւին ցեղը դասեց, որ Տէրոջը ուխտին տապանակը կրէ, Տէրոջը առջեւը կենայ որ անոր ծառայութիւն ընէ, ու անոր անունովը օրհնէ մինչեւ ան օր։ 9
9 Ուստի Ղեւի իր եղբայրքը հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունի. անոր ժառանգութիւնը Տէրն է, ինչպէս որ քու Տէր Աստուածդ անոր ըսաւ։
10 Ես ալ առջի օրերուն համեմատ քառասուն օր ու քառասուն գիշեր լեռանը վրայ կեցայ, ու Տէրը ան անգամին ալ ինծի մտիկ ընելով չուզեց քեզ կորսընցընել։ 11
11 Տէրը ինծի ըսաւ, Ելլէ՛ ու ժողովուրդին առջեւէն չուէ, որ մտնեն ու ժառանգեն ան երկիրը՝ որուն որ անոնց հայրերուն երդում ըրի անոնց տալու համար։
12 Ու հիմա՛ Իսրայէլ, հիմա քու Տէր Աստուածդ քեզմէ ի՞նչ կը պահանջէ, միայն թէ քու Տէր Աստուածդէ վախնաս, անոր ամէն ճամբաներուն մէջը քալես և անոր կայ սիրես, ու նաև քու բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ քու Տէր Աստուածդ պաշտես, 13
13 ու Տէրոջը պատուիրաններուն ու կանոններուն պահես, որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, որ քեզի աղէկ ըլլայ։ 14
14 Ահա երկինքը ու երկնից երկինքը, երկիրը, նաև երկիրը ու բոլոր անոր մէջը եղածը՝ քու Տէր Աստուածդինն է։ 15
15 Միայն թէ Տէրը քու հայրերուդ հաւնեցաւ ու զանոնք սիրեց, և անոնցմէ ետքը անոնց զաւակները՝ ձեզի պէս որ այսօր կը տեսնէ։ 16
16 Ուստի սրտերուդ անթլփատութիւնը թլփատեցէք, ու ձեր պարանոցները այլ ևս խոժոռեցնէք։ 17
17 Վասնզի ձեր Տէր Աստուածը աստուածներուն Աստուածը ու տէրերուն Տէրն է, մեծ, հզօր ու ահեղ Աստուածն է, որ աչառութիւն չընէր ու կաշառք չառնէր. 18
18 Այլեւայլ որբին ու այրիացեալին իրաւունք կ՚ընէ, պանդուխտը կը սիրէ, ու անոր հաց ու հանդերձ կու տայ։ 19
19 Ուստի պանդուխտ սիրեցէք, քանզի դուք ալ Եգիպտացւոց երկրին մէջ պանդուխտ էիք։ 20
20 Քու Տէր Աստուածդմէ վախնալ, անոր ծառայել, անոր կպչիլ և անոր յարիս, ու անոր անունովը երդում ընել։ 21
21 Քու պարծանքդ անիկայ է, և քու Աստուածդ անիկայ է, որ քեզի համար այս մեծ ու պատշաճելի բաները ըրաւ, որոնք դուն քու աչքերովդ տեսար։ 22
22 Քու հայրերդ եօթանասուն հոգի էին երբոր Եգիպտոս իջան. ու հիմա քու Տէր Աստուածդ քեզ երկինքի աստղերուն պէս շատցուց։

ԿՐԿ · ԺԸ

1 Ա՛րեւին դուն որ Տէր Աստուածդ
սիրես, ու միշտ անոր պատուի-
րած բաները, կանոնները, դա-
տաստանները ու պատուիրանքները
2 պահես։ Ու այսօր գիտցէք, որ
ձեր որդւոցը չէ որ խօսիմ, որոնք
ան անգէտ չեն գիտեր, ու չտեսան
ձեր Տէր Աստուծոյն խրատը, անոր
մեծութիւնը, զօրաւոր ձեռքը ու
3 բարձր բազուկը, Եգիպտոսի մէջ՝
Եգիպտացւոց Փարաւոն թագաւո-
րին ու անոր բոլոր երկրին վրայ ը-
4 րած նշանները ու գործքերը. Ու
ինչ որ րրաւ Եգիպտացւոց զօրքե-
րուն, ձիերուն ու կառքերուն. ու
երբոր անոնք ձեր հետևէն հնկան,
ինչպէս Տէրը Ասիմիր ծովուն ջու-
րերը անոնց վրայ գարձուց ու զա-
5 նոնք կորընչցուց մինչև այս օրս. Ու
ինչ որ րրաւ ձեզի անապատին մէջ
6 մինչև ձեր հաս գալը. Ու ինչ որ
Ռուբենեան Եղիաբին որդւոցը
Դաթանին ու Աբիրոնին րրաւ,
ինչպէս երկիրը իր բերանը բա-
ցաւ, ու զանոնք իրենց ընտանիք-
ներովը՝ իրենց վրաններովը ու իրենց
ամէն առարկաներովը բոլոր Իսրա-
7 յէլին մէջէն կլլեց։ Սակայն Տէրո-
ջը րրած բոլոր մեծ գործքերը ան-
8 նոր ձեր աչքերն են։ Ուրեմն
պահեցէք այն ամէն պատուիրանք-
ները որ ես այսօր ձեզի կը պա-
տուիրեմ, որպէս զի զօրանաք ու
մտնէք ժառանգէք այն երկիրը, ուր
որ կ'երթաք զանիկայ ժառանգելու.
9 Ու ձեր օրերը երկար ըլլան այն եր-
կրին վրայ, որն որ Տէրը ձեր հայր-
րուն երդում րրաւ՝ անոնց և անոնց
սերունդին տալու, անանկ երկիր
մը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ։
10 Վասնզի այն երկիրը՝ ուր որ դուք
պիտի մտնէք անոր ժառանգելու
համար, Եգիպտոսի երկրին պէս չէ
ուակիկ որ եղաք. որ հոն երբոր
սերմ կը ցանէիր, բանջարի պար-
տէզի պէս ոտքովդ ածած ջուր կու-
11 տայիր. Բայց ձեր մտնելու ու ժա-
ռանգելու երկիրը լեռներու ու հո-
վիտներու երկիր մըն է. երկինքի
անձրևին ջրովը կը ջրուի. Վասնզ 12
երկիրը մըն է, որն որ Տէր Աս-
տուածդ կը դարմանէ. Տէր Տէր
Աստուածդոյ աչքը տարւոյն սկիզբէն
մինչև վերջը միշտ անոր վրայ է։
13 Ասոնի համար որ ուշադրութեամբ մը-
ուիկ ընէք իմ բոլոր պատուիրանք-
ներս, որ այսօր ձեզի կը պատուի-
րեմ, որ սիրէք ձեր Տէր Աստուածը ու
աստուածներով պաշտէք, ու անոնց
երկրպագութիւն ընէք. Ու Տէրը 17
ձեզի դէմ սաստիկ բարկանալով՝
երկինքը գոցէ, որ անձրև չըլլայ,
ու երկիրը իր պտուղը չտայ, և
Տէրոջը ձեզի տուած բարի երկրէն
շուտով կորսուիք։
18 Ուստի իմ խօսքերս ձեր սրտին ու
հոգիին մէջ դրէք, ու զանոնք նշա-
նի համար ձեր ձեռքերուն վրայ կա-
պեցէք, ու ճակատնոցի համար ձեր
աչքերուն մէջտեղը ըլլան. Ու զա- 19
նոնք ձեր տղոցը սորվեցընէք, ու
տունը նստած ատենդ, ճամբան
քալած ատենդ և պառկելու ու
ելլելու ատենդ անոնք խօսիս. Ու 20
զանոնք քու տանդ դրանդակոցը վրայ
ու դռներուդ վրայ գրես. Որպէս 21
զի ան երկրին վրայ՝ որ Տէրը ձեր
հայրերուն երդում րրաւ տալու անոնց
ձեզի, ձեր օրերը ու ձեր որդւոցը օ-
րերը շատնան իբրև երկինքի օրերը
երկրի վրայ։
22 Վասնզի թէ որ ան իմ ձեզի պա-
տուիրած բոլոր պատուիրանքներս
ջանասիրութեամբ պահէք ու կատա-
րէք, և ձեր Տէր Աստուածը սի-
րէք, ու անոր բոլոր ճամբաներուն
մէջը քալէք և անոր յարիք, Տէրն 23
ալ ան ամէն ազգերը ձեր առջևէն

պիտի վերնատ, և դուք ձեզմէ մեծ
ու զօրաւոր ազգերու վրայ պիտի
24 տիրէք: Ձեր ոտքին տակն կոխած
տեղը ձերը պիտի ըլլայ. ձեր սահ-
մանը անապատէն ու Լիբանանէն,
գետէն՝ այսինքն Եփրատ գետէն մին-
չև արեւմտեան ծովը պիտի ըլլայ:
25 Ոնաւ մէկը պիտի չկարենայ ձեզի
դէմ դնել. ձեր Տէր Աստուածը
ձեր տակն կոխած երկրին վրայ ձեզ-
մէ վախ մը ու սոսկում մը պիտի
բերէ, ինչպէս որ ձեզի ըսաւ:
26 Ահա ես այսօր ձեր առջեւը օրհնու-
27 թիւն ու անէծք կը դնեմ. Օրհնու-
թիւնը՝ թէ որ հնազանդուիք ձեր
Տէր Աստուծոյն պատուի-
րանքներուն, որոնք ես այսօր ձեզի
28 կը պատուիրեմ. Ու անէծքը՝ թէ
որ ձեր Տէր Աստուծոյն պատուի-
րանքներուն չհնազանդիք, ու խո-
տորիք ան ճամբայէն որ ես այսօր
ձեզի կը պատուիրեմ, ու ձեր չը-
ճանչցած օտար աստուածներուն ե-
29 տեւէն երթաք: Ասոր համար քու
Տէր Աստուածդ քեզ տանի ան
երկիրը, ուր որ պիտի մտնես ու
ժառանգես, օրհնութիւնը Գարի-
զին լեռանը վրայ, ու անէծքը Գե-
րազ լեռանը վրայ տաս. Ահա ա-
30 նոնք Յորդանանէ անդին կողմը
արեւմտեան ճամբուն վրայ՝ Մօրէի
կաղնիներուն մօտ՝ Գաղգաղայեան դի-
մացի հովիտին մէջ բնակող Քա-
31 նանացւոց երկրին մէջն են: Որով-
հետեւ դուք Յորդանանէն պիտի
անցնիք, որ մտնէք ու ժառանգէք
ան երկիրը՝ որն որ ձեր Տէր Ա-
ստուածը ձեզի պիտի տայ, ու գր-
նիկայ պիտի ժառանգէք և անոր
32 մէջ պիտի բնակիք: Ուրեմն ըլ-
դուշութեամբ՝ կ'ընէք ան ա-
մէն կանոնները ու դատաստաններն՝
որոնք ես այսօր ձեր առջեւը կը դը-
նեմ:

ԳԼ. ԺՈՂ

1 Ասոնք են ան կանոնները ու դա-
տաստանները՝ որոնք դուք պա-
հելու ու ընելու էք ան երկրին վը-
րայ, որն որ ձեր հայրերուն Տէր
Աստուածը ձեզի պիտի տայ ժառան-

պելու համար, ձեր երկրի վրայ ապրիք: Ան բոլոր 2
տեղերը՝ ուր որ ձեր յաղթելու ազգերը՝ բարձր լեռներու վրայ, բլուրներու վրայ ու ամէն տերեւալից ծառերու տակ՝ իրենց աստուածները պաշտած են, բոլորովին կործանէք. Նաև անոնց սեղաններըը փըլ- 3
ցընէք, և անոնց արձաններըը կոտրտէք, անոնց Աստարովթներըը կրակով այրէք, ու անոնց աստուածներուն կուռքերըը կտոր կտոր ընէք, և անոնց անուններըը ան տեղէն ոչնչացընէք:

Ոչ ձեր Տէր Աստուծոյն այսպէս 4
պիտի ընէք. Հապա դուք պիտի 5
փնտռէք ան տեղը՝ որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր ամէն ցեղերուն մէջէն պիտի ընտրէ իր անունը բնակութեան համար, ու հոն պիտի երթաք. Ու ձեր ողջակէզներըը, 6
ձեր պատարագներըը, ձեր տասանորդներըը, ձեր բարձրացընելու ընծաներըը, ձեր ուխտերըը, ձեր կամաւոր ընծաներըը ու ձեր արջառներուն ու ոչխարներուն առաջնեկներըը հոն տանիք. Ու հոն ձեր Տէր Աստուծոյ առջեւը ուտէք, և ձեր Տէր Աստուածը ձեզ օրհնելուն համար՝ ձեր ամէն ձեռք գարկած բաներուն մէջ ուրախանաք՝ թէ դուք և թէ ձեր ընտանիքը:

Մի ընէք ան ամէնուն համեմատ, 8
որ մենք այսօր աս տեղը կ'ընենք, այսինքն ամէն մարդ իր աչքերուն հաճոյ եղածին պէս. Վասնզի մին- 9
չև հիմա չհասաք ան հանգստութեանը ու ժառանգութեանը՝ որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի պիտի տայ: Բայց դուք Յորդանանէն 10
պիտի անցնիք, ու պիտի բնակիք ան երկրին մէջ՝ որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի ժառանգութիւն պիտի տայ, ու ձեր բոլոր չորս կողմի թշնամիներէն ձեզ պիտի հանգստացընէ, ու ապահովութեամբ պիտի բնակիք. Ու ան տեղը որ ձեր 11
Տէր Աստուածը պիտի ընտրէ իր անունը բնակութեան համար, բոլոր ձեզի պատուիրածներս հոն տանիք, ձեր ողջակէզները՝ ձեր

պահելը՝ ձեր տասանորդները՝ ձեր բարձրացընելու ընծաները ու ձեր բոլոր ուխտերուն ընտիր ընծաները , 12 որ Տէրոջը պիտի ուխտէք . Ու ձեր Տէր Աստուծոյն առջեւը ուրախութիւն ընէք , դուք՝ թէ որդիք՝ թէ ձեր աղջիկները ու աղիքինները , ձեր ծառաները ու աղախիններն ալ , և թէ ձեր դռներուն եղող Ղեւտացին , վասն զի անոր բաժին ու ժառանգութիւն չունի : 13 Զգոյշ կեցիր , չըլլայ որ ամէն տեսած տեղը քու ողջակէզներդ մատուցանես . 14 Հապա քու ցեղերուդ մէկուն մէջ պիտի ընտրէ , ու հոն իմ բոլոր պատուիրած բաներս կատարես : 15 Սակայն քու ամէն քաղաքներուդ մէջ սրտիդ ուզածին պէս անասունը մորթես , ու միս ուտես , ծրշալի որ քու Տէր Աստուածդ քեզի օրհնութիւն տուեր է . ու պանիկայ մաքուր ու անմաքուր տղան այծեամի ու եղջերուի պէս ուտեն : 16 Բայց արիւնը չուտէք . զանիկայ ջուրի պէս գետինը թափէք :

17 Յոլենիդ , գինիիդ ու եղիդ տասանորդները , արջառներուդ ու հօտերուդ առջինեկները , բոլոր ուխտած ուխտերդ , և կամաւոր ու բարձրացընելու ընծաներդ քու դռներուդ մէջ պիտի չկրնաս ուտել . 18 Հապա անոնք քու Տէր Աստուծոյդ առջեւը Տէր Աստուծոյդ ընտրած տեղը ուտես , թէ դուն՝ թէ քու տղադ ու աղջիկդ , թէ ծառադ ու աղախինդ , և թէ քու դռներդ եղող Ղեւտացին . և քու Տէր Աստուծոյդ առջեւը քու բոլոր ձեռք պարկած բաներուդ վրայ ուրախանաս : 19 Զգոյշ կեցիր , չըլլայ որ Ղեւտացին անտես ընես , քանի որ ողջ ես քու երկրիդ վրայ :

20 Ու երբոր քու Տէր Աստուածդ քեզի ըսածին պէս քու սահմանդ ձգձգընէ , ու սիրտդ միս ուտել ուզելով՝ Միս ուտեմ ըսես , սրտիդ բոլոր յանկութեանը պէս միս ուտես : 21 Թէ որ քեզմէ հեռու ըլլայ այն տեղը՝ որ քու Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր անունը հոն պնդելու համար , քեզի պատուիրածիս պէս քու արջառներէդ ու ոչխարներէդ մորթես , որոնք Տէրը քեզի պիտի տայ , ու քու սրտիդ բոլոր յանկութեանը պէս քու քաղաքներուդ մէջ ուտես : 22 Ու այծեամը ու եղջերուն ինչպէս որ կ'ուտուի , անոնք ալ անանկ ուտես . մաքուր ու անմաքուր տունը անխտրաբար ուտեն : 23 Բայց աղէկ զգուշացիր որ արիւնը չուտես , վասն զի արիւնը հոգին է . ու հոգին միսին հետ չուտես . 24 Անիկայ չուտես , այլ ջուրի պէս գետինը թափես : 25 Անիկայ մի ուտեր , որ քեզի ու քեզմէ ետքը քու որդւոցդ աղէկ ըլլայ , Տէրոջը առջեւը ուղիղ սեպուածը ընելով : 26 Բայց քու նուիրելու բաներդ և ուխտերդ առնես , ու Տէրոջը ընտրած տեղը երթաս : 27 Ու քու ողջակէզներդ՝ միսը ու արիւնը քու Տէր Աստուծոյդ սեղանին վրայ մատուցանես . բայց քու պահերուդ արիւնը քու Տէր Աստուծոյդ սեղանին վրայ թափուի , ու միսը ուտես :

28 Զգոյշ եղիր ընազանդելու այս բոլոր խօսքերուն՝ որոնք քեզի պատուիրեցի , որպէս զի քու Տէր Աստուածդ առջեւը աղէկ ու հաճոյ եղածը ընելով՝ քեզի ու քեզմէ ետքը քու որդւոցդ յաւիտեան աղէկ ըլլայ :

29 Երբոր քու Տէր Աստուածդ քու առջեւէդ կարդէ այն ազգերը , որոնց երկիրը դուն ժառանգելու պիտի երթաս , ու երբոր անոնք ժառանգես ու անոնց երկրին մէջ բնակիս , 30 Զգոյշ կեցիր , չըլլայ որ անոնց քու առջեւէդ բնաջինջ ըլլալէն ետքը՝ անոնց հետեւելով որոգայթի մէջ իյնաս , և չըլլայ որ անոնց աստուածներուն վրայով հարցուփորձ ընես , ըսելով , Ա՛յս ազգերը ի՞նչպէս իրենց աստուածները կը պաշտէին . ես ալ այնպէս ընեմ : 31 Դուն քու Տէր Աստուածդ անանկ չընես , քանզի անոնք Տէրոջը ատելի եղած բոլոր գարշելի բաները իրենց աստուածներուն կ'ընէին . որովհետեւ

անոնք իրենց աստուածներուն պա-
տիւ ընելու համար մինչև անգամ
իրենց տղաքները ու աղջիկները
32 կրակով կ՚այրէին : Ես քեզի ինչ
որ կը պատուիրեմ , զգուշացիր ան
ընելու . անոր վրայ բան մը չաւել-
ցընես , ու անկէ բան մը չպակաս-
ցընես :

ԿԱ . ԺՈ

1 Թէ որ ձեր մէջէն մէկ մարգարէ մը
կամ երազատես մը ելլէ , ու
ձեզի նշան մը կամ հրաշք մը ցոյց ,
2 ու ձեզի ըսած նշանը կամ հրաշքը
կատարուի , ու ձեզի ըսէ թէ Ես-
թանք օտար աստուածները պաշ-
տունք , որոնք դուք չէք ճանչցած .
3 Ան մարգարէին կամ երազատեսին
խօսքը մտիկ մի՛ ընէք . քանզի ձեր
Տէր Աստուածը ձեզ կը փորձէ , որ
հասկընայ թէ արդեօք դուք ձեր
Տէր Աստուածը ձեր բոլոր սրտովը
4 ու բոլոր հոգիովը կը սիրէք : Ձեր
Տէր Աստուծոյն հետևող ելլաք ու
անկէ վախնաք , անոր պատուիրանք-
ները պահէք ու անոր խօսքին ճա-
նաչութիւն ընէք , զանիկայ պաշ-
5 տէք ու անոր յարիք : Ան
մարգարէն կամ երազատեսը պիտի
մեռցուի , վասն զի ձեզ Եգիպտոսի
երկրէն հանող ու ձեզ ծառայու-
թեան տունէն ազատող ձեր Տէր
Աստուծոյն դէմ ապստամբութիւն
խօսեցաւ , որ ձեզ խոտորեցընէ ան
ճամբայէն որ ձեր Տէր Աստուածը
ձեզի պատուիրեց որ անոր մէջ քա-
լէք . այսպէս չարութիւնը ձեր մէ-
ջէն վերցընէք :

6 Թէ որ քու մօրդ տղան քու եղ-
բայրդ , կամ քու տղադ , կամ աղ-
ջիկդ , կամ ծոցիդ կնիկը , և կամ
քու բարեկամդ որ քու անձիդ պէս
կը սիրես , քեզ մոլորցընել ուզե-
լով ծածկաբար ըսէ , Երթանք և
օտար աստուածները պաշտենք , ո-
րոնք ո՛չ դուն ճանչցար ո՛չ ալ քու
7 հայրերդ . Ձեր բոլորտիքը եղող
ազգաց աստուածներէն թէ ձեզի
մօտ ըլլան և թէ ձեզմէ հեռու ,
երկրիս ծէ ծայրէն մինչև ծէ ծայ-
8 րը , Ոչնոր հաւանութիւն ըռնա ,
ո՛չ ալ անոր մտիկ ընես . քու
աչքդ անոր չխնայէ , ո՛չ ալ անոր
վրայ գութ ունենալով պահես ա-
նիկայ . Այլ անշուշտ մեռցընես . 9
ու պանիկայ մեռցընելու համար
նախ քու ձեռքդ անոր վրայ ըլլայ ,
ու ետքը բոլոր ժողովուրդին ձեռ-
քը . Քարկոծես անիկայ , 10
որ մեռնի . քանզի ուզեց քեզ ապս-
տամբեցընել քու Տէր Աստուածդմէդ ,
որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն՝ ծառա-
յութեան տունէն հանեց : Ու բո- 11
լոր Իսրայէլը լսելով վախնայ , ու
ո՛չ մէկ անգամ ալ ձեր մէջը ասոր պէս չա-
րութիւն մը չընեն :

Թէ որ քու Տէր Աստուածդ 12
բնակութեան համար քեզի տուած
քաղաքներուն մէկուն վրայով լսես ,
որ կ՚ըսեն թէ Ձեր մէջէն քանի մը 13
չար մարդիկներ ելան , ու իրենց
քաղաքին բնակիչները ապստամբե-
ցուցին , ըսելով , Երթանք ձեր չը-
ճանչցած օտար աստուածները պաշ-
տունք , Ան ատենը ապրի մը քննես 14
ու հարցուփորձ ընես , ու երբոր
տեսնես որ ըսուածը ճշմարիտ
ու սոյդ է , Ե՛ն գարշելի բանը
ձեր մէջը եղած է , Ան քաղաքին 15
բնակիչները անպատճառ սուրի բեր-
նէ անցընես , Թէ՛ ան և Թէ՛ անոր
մէջը եղած բոլոր բաները նզովելով .
անասուններն ալ սուրի բերնէ ան-
ցընես , Ու անոր բոլոր աւարը ա- 16
նոր հրապարակին մէջը ժողվես , ու
ան քաղաքը և անոր բոլոր աւարը
քու Տէր Աստուածդդ համար բոլո-
վին կրակով այրես . ու անիկայ
յաւիտեան աւերակ ըլլայ , ե՛րբեք
ալ չշինուի : Ու ան նզովածէն 17
ձեռքիդ մէջը բան մը չմնայ , որ-
պէս զի Տէրը իր սաստիկ բարկու-
թենէն դառնայ , քեզի ողորմու-
թիւն ու գթութիւն ընէ , և քեզ
շատցընէ , ինչպէս որ քու հայրե-
րուդ երդում ըրաւ , Թէ որ դուն 18
քու Տէր Աստուածդդ ձայնին ճա-
պանդութիւն ընելով անոր բոլոր
պատուիրանքներուն պահես , որոնք ես
այսօր քեզի կը պատուիրեմ , ու
Տէր Աստուածդդ աչքը ուղիղ ե-
ղածը ընես :

ԿԼ · ԺԴ

1 Որովհետև դուք ձեր Տէր Աստուծոյն որդիքն էք, մեռելի հա-
մար ձեր մարմնոյն վրայ կտրածներ
չընէք, ու ձեր աչքերուն միջտեղ
2 մազերը չփետէք. Վասնզի դուն
քու Տէր Աստուծոյդ սուրբ ժողո-
վուրդն ես. և Տէրը երկրի վրայ ե-
ղած բոլոր ժողովուրդներուն մէջէն
քեզ ընտրեց՝ որ իրեն սեպհական
3 ժողովուրդ ըլլաս: Ոնաւ պիղծ
բան մի չուտես:
4 Սոնք են ձեր ուտելու անասուն-
ները. արջառը, ոչխարը ու այծը,
5 Եղջերուն, այծեամը, վիթը, խար-
բուկը, այծքաղը, յամոյրը ու ա-
6 նալութը: Ու ջրբոտանիներուն
մէջ ամէն կճղակաբաշխ ու որոճա-
7 յող անասուններըը ուտէք. Սայց
որոճացողներէն կամ կճղակաբաշխ
եղողներէն ասոնք չուտէք. ուղտը,
նապաստակը ու ճագարը. քանզի
անոնք թէպէտ և կ'որոճան, բայց
կճղակաբաշխ չեն. անոնք ձեզի ան-
8 մաքուր ըլլան: Ու խոզը՝ որ թէ և
անիկայ կճղակաբաշխ է, բայց չը-
րոճար, անիկայ ձեզի անմաքուր ըլ-
լայ: Սոնց միսը չուտէք, ու ա-
սոնց դիերուն չդպչիք:
9 Ջուրերուն մէջ բոլոր եղած-
ներէն ասոնք ուտէք. ամէն թև
10 ու թեփ ունեցողը ուտէք, Սայց
ամէն թև ու թեփ չունեցողը չու-
տէք. անիկայ ձեզի անմաքուր ըլ-
լայ:
11 Ամէն մաքուր թռչունը ուտէք:
12 Ու ձեր չուտելու թռչուններըը ա-
սոնք են. Արծիւը և պատկուճը ու
13 գետարծիւը, Ու ցինը ու անգղը
14 և ուրուրը՝ իր տեսակին պէս, Ու
15 ամէն ագռաւը իր տեսակին պէս,
16 Ու ջայլամը ու բուն և կկուն ու
բազէն իր տեսակին պէս, Ու հաւ-
17 պատիրը ու քաջահաւը և կարա-
18 պը, Ու հաւալուսը ու սև անգղը
և հոզամաղը, Ու արագիլը ու քա-
19 րադրը իր տեսակին պէս, և յոպո-
պը ու չիղջը: Ու ամէն թռչուղ
20 զեռուններըը ձեզի անմաքուր ըլլան.
անոնք պիտի չուտուին: Ամէն մա-
քուր թռչուններըը ուտէք:
21 Ինքիրմէ մեռածը բնաւ չուտէք. պան-
դուխտին տաս որ ուտէ, կամ օ-
տարազգիի մը ծախես. քանզի դուն
քու Տէր Աստուծոյդ սուրբ ժողո-
վուրդն ես:
Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չե-
փես:
22 Տարիէ տարի՝ քու ցանած սերմիդ
պտղէն՝ արտէն ելած ամէն ար-
մտիքներէն անպատճառ տասանորդ
23 տաս: Ու քու յորինիդ, գինիիդ
ու ձիթիդ տասանորդը, ու արջառ-
ներուդ և ոչխարներուդ առջինեկնե-
րըը քու Տէր Աստուծոյդ առջեը ու-
տես, այն տեղը որ ինքը իր անուա-
նը բնակութեանը համար պիտի
ընտրէ. որպէս զի միշտ քու Տէր
Աստուծմէդ վախնալ սորվիս: Ու
24 թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ քեզ
օրհնելուն համար ճամբան քեզմէ հե-
ռու իյնայ, և այն տեղը որ քու
Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր ա-
նունը հոն դնելու համար, քեզմէ
հեռու ըլլալով՝ կարող ըլլաս զա-
25 նոնք հոն տանելու, Այն ատենը զա-
նոնք ստակ ընես, ու ստակը ձրա-
րկելով ձեռքդ առնես, և քու Տէր
Աստուծոյդ ընտրելու տեղը երթաս.
26 Ու ան ստակը սրտիդ բոլոր ցան-
կացած բաներուն, արջառներու կամ
ոչխարներու, գինիի կամ օղիի, ու
սրտիդ ամէն ուզած բանին տաս. և
հոն քու Տէր Աստուծոյդ առջեը
ուտես ու ուրախանաս դուն և քու
27 ընտանիքդ. Ու քու դռներդ եղող
Ղեւտացին ալ զանց չընես, քանզի
անիկայ քեզի հետ բաժին ու ժա-
ռանգութիւն չունի:
28 Երեք իրիք տարուան վերջը ան նոյն
տարուան արմտիքներուն բոլոր տա-
սանորդը հանես, և քու դարպասներուդ մէջը պահես. Ու
29 Ղեւտացին՝ որ քեզի հետ բաժին ու
ժառանգութիւն չունի, և դռներդ
եղող օտարականը, որբը ու որբևայ-
րին դան և ուտեն կշտանան. որ-
պէս զի քու Տէր Աստուածդ քեզ
օրհնէ քու ձեռքիդ ըրած ամէն գոր-
ծերուն մէջ:

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ամէն հօթնեըրորդ տարին թողու-
2 թիւն ընես : Ու թողութեան կանոնը սա է . Ամէն պարտատէր որ իր դրացիին բան մը փոխ տուած է , անիկայ պիտի թողու . իր դրացիէն կամ եղբօրմէն պիտի չպահանջէ սա , վասն զի թողութիւն
3 քարոզուած է Տէրոջը : Օտարազգիէն պիտի պահանջես , բայց քու եղբօրմէդ առնելիքդ պիտի թողուս .
4 Մինչև որ քու մէջդ աղքատ չըգտնուի . վասն զի Տէրը անշուշտ քեզ պիտի օրհնէ այն երկրին մէջ , որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն պիտի տայ որ ա-
5 նոր տիրես : Միայն թէ որ քու Տէր Աստուածդոյդ խօսքին ամէն կերպով ջանդիս , ու սա բոլոր պատուիրանքներըս որ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , գործադրութեամբ ի
6 գործ դնես , Որու Տէր Աստուածդ ալ քեզի ըսածին պէս քեզ պիտի օրհնէ , և դուն շատ ազգերու փոխ պիտի տաս , բայց դուն փոխ պիտի չառնես , դուն շատ ազգերու վրայ պիտի տիրես , բայց անոնք քեզի վրադ պիտի չտիրեն :
7 Որու Տէր Աստուածդոյդ քեզի տուած երկրին մէջ՝ քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ՝ թէ որ եղբայրներուդ մէկը աղքատ ըլլայ , խստասրտութիւն չընես , ու աղքատ եղբօրդ
8 ձեռքդ չգոցես . Հապա անպատճառ ձեռքդ պիտի բանաս անոր , ու անոր կարօտութեանը բաւական ըլլալու չափ անոր փոխ տաս :
9 Զգուշ կեցիր չըլլայ որ սրտիդ մէջն չար խորհուրդ մը անցընես , ու Հօթնեըրորդ տարին՝ թողութեան տարին մօտ է՝ ըսելով , աղքատ եղբօրդ վրայ անգութ աչքով նայիս , ու անոր ոչ բան չտաս . և ան ալ քեզի դէմ Տէրոջը աղաղակէ ,
10 ու դուն մեղքի տէր ըլլաս : Պատճառ անոր պիտի տաս , ու անոր տալու ատենդ բնաւ սիրտդ չնեղի . վասն զի քու Տէր Աստուածդ ասոր պատճառաւ քու ամէն գործերուդ ու ամէն ձեռք զարկած բաներուդ մէջ քեզ պիտի օրհնէ :
11 Ուրովհետև երկրին մէջէն աղքատ պակաս պիտի չըլլայ , անոր համար քեզի կը պատուիրեմ ու կ՚ըսեմ , Որու երկրիդ մէջ եղած աղքատ ու չքաւոր եղբօրդ ձեռքդ բանց ըլլայ :
12 Եթէ որ քու եղբայրներդէդ Եբրայեցի մարդ մը կամ Եբրայեցի մարդու մը քեզի ծախուի , անիկայ վեց տարի քեզի ծառայութիւն պիտի ընէ , ու եօթներորդ տարին զանիկայ քու
13 քովէդ ազատ պիտի արձակես : Ու քու քովէդ ազատ արձակելու առենդ զանիկայ պարապ չարձակես .
14 Որու ոչխարներէդ , քու կալէդ և քու հնձանէդ առատաձեռն պարգևատաս անոր . քու Տէր Աստուածդ ինչպէս որ քեզ օրհնեց , անոնէ պիտի տաս անոր :
15 Ու միտքդ բերես որ դուն ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ ծառայ էիր , ու քու Տէր Աստուածդ քեզ անկէ ազատեց . ասոր պատճառով այսօր քեզի կը պատուիրեմ ասա բանը :
16 Բայց թէ որ քեզ և քու տունդ սիրելուն համար , ու անիկայ քու քովդ հանդիստ ըլլալուն համար , Քովէդ չեմ ելլեր՝ ըսէ ,
17 Ան առնելը հերիւն մը առնես , ու անոր ականջը դրանը վրայ ծակես , և անիկայ քեզի յաւիտեան ծառայ ըլլայ . աղախնիդ ալ այսպէս ընես : Անիկայ քու քովէդ ազատ
18 արձակելը դժուար չերևնայ քեզի . վասն զի քեզի վեց տարի ծառայութիւն ըրաւ , որ վարձկանի մը վարձքին կրկնապատիկ արժէքը ունի . ու քու Տէր Աստուածդ ամէն գործերուդ մէջ քեզ պիտի օրհնէ :
19 Ու արջառներէդ ու հօտերէդ ծնած ամէն արու առջինեկները քու Տէր Աստուածդոյդ պիտի նուիրես . արջառներուդ առջինեկներովը չգործես , ու առջինեկ ոչխարներուդ բուրդը չկտրես :
20 Տարի տարի քու Տէր Աստուածդոյդ առջև՝ Տէրոջը ընտրած տեղը պիտի ուտես զանոնք դուն և քու ընտանիքդ :
21 Բայց թէ որ անոնք արատաւոր ըլլան , կաղ կամ կոյր ըլլան , համ բնչ և իցէ

ուրիշ դէշ արատ մը ունենան , զա-
նոնք քու Տէր Աստուծոյդ չզոհես .
22 Անանկը քու քաղաքներուդ մէջ
պիտի ուտես . մաքուր ու անմաքուր
եղջերները անխտրաբար ուրչն այ-
23 ծեամի ու եղջերուի պէս : Միայն
անոր արիւնը չուտես , ջուրի պէս
գետինը թափես ան :

ԳԼ. Ժ.

1 Ապիպ ամսուն զգուշութիւնով նա-
յէ , որ պասիկը ընես քու Տէր
Աստուծոյդ . վասն զի քու Տէր Աս-
տուածդ Ապիպ ամսուն մէջ գիշե-
րով հանեց քեզ Եգիպտոսէն :
2 Զատկին համար քու Տէր Աստու-
ծոյդ ոչխարներ ու արջառներ մոր-
թես ան տեղը՝ որ Տէրը պիտի
ընտրէ իր անունը բնակութեան
3 համար . Ընոր հետ խմորեալ հաց
չուտես , եօթը օր նեղութեան
անխմոր հաց պիտի ուտես անոր
հետ . վասն զի Եգիպտոսի երկրէն
տագնապով ելար . որ քու կենացդ
բոլոր օրերուն մէջ Եգիպտոսի երկ-
4 րէն ելած օրդ միտդ բերես : Եւ
քու բոլոր սահմաններուդ մէջ եօթը
օր բնաւ խմոր չերեւնայ քովդ . ու
առջի օրուան իրիկունը մորթած մի-
5 սեդ մինչև առաւօտ չմնայ : Քու Տէր
Աստուծոյդ քեզի տուած քու քա-
ղաքներուդ մէկուն մէջ բնաւ կարող
6 չըլլաս զատիկը մորթել . Հապա
միայն ան տեղը՝ որ քու Տէր Աս-
տուածդ պիտի ընտրէ իր անունը
բնակութեան համար , հոն պիտի
մորթես զատիկը իրիկուան դէմ՝
արեւը մտած ատենը , Եգիպտոսէն
7 ելած ժամանակդ : Եւ քու Տէր
Աստուծոյդ ընտրած տեղը անիկայ
եփես և ուտես . և առաւօտեան
8 դառնաս՝ տուն երթաս : Վեց օր
բաղարջ ուտես . ու եօթներորդ
օրը քու Տէր Աստուծոյդ համար
ժողովի օր ըլլայ , և գործ
մը չընես :

9 Քուն քեզի եօթը շաբաթ համ-
րես . ու առ եօթը շաբաթը հունձ-
քերուն մէջը մանգաղ դրած առե-
10 նէդ պիտի սկսիս համրել : Եւ տօնը
քու Տէր Աստուծոյդ շաբաթներուն
տօնը ընելով քու Տէր Աստուծոյդ
քեզի տուած օրհնութեանը համե-
մատ՝ ձեռքէդ եկած կամաւոր ընծան
պիտի տաս . Եւ ան տեղը որ քու 11
Տէր Աստուածդ պիտի ընտրէ իր
անունը բնակութեան համար ,
հոն քու Տէր Աստուծոյդ առջեւը
ուրախութիւն ընես , դուն ու քու
տղադ և աղջիկդ , քու ծառադ ու
աղախինդ , ու քու քաղաքներդ ե-
ղող Ղեւտացին , և ձեր մէջը գտնու-
ած օտարականը , որբը ու որբևայ-
րին : Ու Եգիպտոսի մէջ ծառայ 12
ըլլալդ միտքդ բերելով՝ այս կանոն-
ները զգուշութեամբ ի գործ դը-
նես :

Քու կալէդ ու հնձանիդ բերքէդ 13
ժողվելէն եօթը օր տաղաւա-
րահարաց տօնը պահես : Եւ տօ- 14
նիդ մէջը ուրախութիւն ընես՝ դուն
ու քու տղադ և աղջիկդ , քու ծա-
ռադ ու աղախինդ , և քաղաքներդ
եղող Ղեւտացին , օտարականը , որ-
բը ու որբևայրին : Քու Տէր Աս- 15
տուածդ քու բոլոր բերքերդ ու
ձեռքիդ բոլոր գործքերը օրհնելուն
համար , Տէրոջը ընտրած տեղը քու
Տէր Աստուածդ եօթը օր տօն պա-
հելով ուրախութիւն ընես :

Տարին երեք անգամ՝ այսինքն բա- 16
ղարջակերաց տօնին , շաբաթներու
տօնին ու տաղաւարահարաց տօնին՝
քու ամէն արուներդ քու Տէր Աս-
տուածդ առջեւը պիտի երեւնան ան
տեղը որն որ ինքը պիտի ընտրէ .
ու Դէպը Տէրոջը առջեւը ձեռքով պա-
րապ չերեւնայ : Ամէն մէկը քու 17
Տէր Աստուածդ քեզի տուած օրհնու-
թեանը համեմատ , ձեռքէն եկածին
չափ պէտք բերէ :

Քու Տէր Աստուածդ քեզի տու- 18
ած ամէն քաղաքներուդ մէջ , քու
ցեղերուդ համեմատ քեզի դատա-
ւորներ ու ատենակալներ կարգես ,
ու անոնք արդար դատաստանով
ժողովուրդը դատեն : Նրաւունքը 19
չդարձընես , աչառութիւն չընես ու
կաշառք չառնես . վասն զի կաշառ-
քը իմաստուններուն աչքը կը կու-
րացընէ , ու արդարներուն խօսքը
սուտ կը հանէ : Ընդարձութեան 20

արդարութեանն ձեզի հետևողը լը-
լաս, որ ողջ մնաս և քու Տէր Ա-
ստուծոյդ քեզի տալու երկիրը ժա-
ռանգես:

21 Ոտ Տէր Աստուծոյդ համար շի-
նելու սեզանիդ քովը ինչ և իցէ
22 ծառէ անտառ չտնկես քեզի. Ըր-
ձան ալ չկանգնես քեզի, ուսկից որ
քու Տէր Աստուածդ կը գզուի:

ԺԶ. ԺԱ.

1 Ցորտ մը կամ ինչ և իցէ պակա-
սութիւն մը ունեցող արջառը
կամ ոչխարը քու Տէր Աստուծոյդ
զոհ չմատուցանես. վասն զի ա-
նը քանը քու Տէր Աստուծոյդ առջևը
պիղծ է:

2 Եթէ որ քու Տէր Աստուծոյդ քե-
զի տուած քաղաքներուն մէկուն մէջ
ձեզմէ անուն մարդ մը կամ կնիկ մը
գտնուի, որ քու Տէր Աստուծոյդ ա-
ջևը չարութիւն ընելով ու անոր
3 ուխտը չպահելով, Ի՛մ հրամանիս
դէմ երթայ ուրիշ աստուածներու,
արեգակին կամ լուսնին և կամ
երկնից որ և իցէ զարդերուն ծա-
ռայութիւն ու երկրպագութիւն ը-
4 նէ. Ե՛ւ ան բանը քեզի պատմուի,
ու դուն լսելէդ նաքը ազէկ մը քըն-
նութիւն ընես, և ահա բանը ճըշ-
մարիտ ու սոյտ է, որ Իսրայէլի
մէջ անանկ պղծութիւն մը եղած
5 է. Ան առնը ան չարութիւնը ը-
նող մարդը կամ կնիկը դուռներդ
հանես, և ան մարդը կամ կնիկը
քարերով քարկոծես, ու մեռնի:
6 Ե՛ւ ան մահապարտը երկու կամ
երեք վկայի բերնովը մեռնի. մէկ
7 վկայի բերնովը չմեռնի: Ո՛նտե-
կայ մեռցընելու համար, առաջ վ-
կաներուն ձեռքը անոր վրայ պիտի
ելլայ, ու անկէ ետքը բոլոր ժողո-
վուրդին ձեռքը. ա՛ս կերպով չա-
րութիւնը ձեր մէջէն վերցընես:

8 Երբոր դանագան տեսակ արիւն-
հեղութիւններու, դատերու կամ
վէրքերու վրայով քու քաղաքներուդ
մէջ եղած վէճերուն վճռահատու-
թիւնը խիստ դժուար երևնայ քե-
զի, ան առնը ելլես և քու Տէր
Աստուծոյդ ընտրած տեղը երթաս,
9 ու Ղևտացի քահանաներուն և ան
ժամանակի դատաւորին մօտենալով
խորհուրդ հարցընես. ու անոնք դա-
տաստանին վճիռը քեզի պիտի ը-
սեն. Ե՛ւ պիտի ընես ան վճռոյն
10 համեմատ որ Տէրոջը ընտրած տեղը
քեզի կ՚ըսեն, ու ինչ որ քեզի
սորվեցընեն, զգուշութեամբ՝ ի գործ
11 դնես. Անոնց քեզի սորվեցուցած օ-
րէնքը ու քեզի գըուցած դատաս-
տանը պիտի կատարես. անոնց քե-
զի յայտնած խօսքէն չխոտորիս ա՛ջ
12 կամ ձախ դին: Ա՛յլ թէ որ մէկ մարդ մը հպարտութիւն
ընելով՝ քու Տէր Աստուածդ պաշ-
տելու կեցող քահանային՝ կամ դա-
տաւորին խօսքը մսխիկ չընէ, ան
մարդը պիտի մեռնի, ու չարու-
թիւնը Իսրայէլէն վերցընես: Ա՛յ-
13 բոլոր ժողովուրդը լսելով վախ-
նայ, ու մէյմըն ալ յանդգնու-
թիւն չընէ:

14 Երբոր քու Տէր Աստուածդ քե-
զի տուած երկիրը մտնես, ու անոր
տիրելով՝ հոն բնակիս, ու ըսես,
Ի՛մ բոլորտիքս եղող ամէն ազգե-
րուն պէս ես ալ իմ վրաս թագա-
ւոր մը դնեմ. Անպատճառ քու Տէր
15 Աստուածդ ընտրած մարդը վրադ
թագաւոր դնես. քու եղբայրներէդ
մէկը վրադ թագաւոր դնես. քու
եղբայրդ չեղող օտարականը դնելու-
16 կարող չըլլաս: Սակայն չըլլայ որ
անոր ձիեր շատցընէ. ա՛ջ ալ շատ ձիեր ժողվելու համար՝
ժողովուրդը Եգիպտոս դարձընէ. ո-
րովհետև Տէրը ձեզի ըսաւ որ Ե՛ր-
թայնալ ալ ան ճամբան չդառնաք: Ա-
17 նաև անոր իրեն կիներ չշատ-
ցընէ, որ սիրտը չխոտորի. ու ի-
րեն համար խիստ շատ արծաթ ու
ոսկի չժողվէ: Ա՛ր իր թագաւո-
18 րութեանը աթոռին վրայ նստա-
ծին պէս, ան օրինաց գրքին օրինակը
Ղևտացի քահանաներուն քովը ե-
ղած օրինակէն՝ իրեն համար մէկ
պիրակի մը մէջ գրէ: Ա՛ր անոր
19 իր քովը ինայ, ու իր կենացը բո-
լոր օրերուն մէջ կարդայ. որպէս
զի իր Տէր Աստուածմէն վախնալ
սորվի, և ան օրէնքին բոլոր խօս-

քերը ու աս կանոններըը զգուշա-
20 թեամբ՝ ի գործ դնէ. Որ իր սիր-
ած իրեամբ՝ ի գործ դնէ. Որ իր սիր-
ած եղբայրներուն վրայ չհպարտ-
անայ, ու աս պատուիրանքներէն
աջ դին կամ ձախ դին չխոտորի.
որ իր թագաւորութեանը վրայ
երկար կեանք մը վայելէ Իսրայէլի
մէջ թէ ինքը և թէ իր որդի-
ները։

ԳԼ. Ժ.

1 Ղեւտացի քահանաները՝ Ղեւիին
ամբողջ ցեղը Իսրայէլին հետ
բաժին ու ժառանգութիւն չունե-
նան. Տէրոջը պատարագները ու ա-
նոր ժառանգութիւնը ուտեն։
2 Ասոնք որոյ անունք իրենց եղբայրնե-
րուն մէջ ժառանգութիւն չունե-
նան. անոնց ժառանգութիւնը
Տէրը ինքն է, ինչպէս որ անոնց
ըսաւ։
3 Ու աս պիտի ըլլայ քահանայից
իրաւունքը ժողովուրդին կողմէն
երբոր զոհ կը մատուցանեն, թէ
արջառ ըլլայ ան և թէ ոչխար.
թևը, ծնօտները ու քաղիրթը
4 քահանային պիտի տան։ Ու ցո-
րենիդ, գինիիդ ու եղիդ երախայ-
րիները, ու նաև ոչխարներուդ առջի
5 բուրդը անոր պիտի տաս. Ասոնք
զի քու Տէր Աստուածդ քու բոլոր
ցեղերուդ մէջէն զանիկայ ընտրեց,
որ Տէրոջը անունովը ծառայութիւն
ընելու միշտ կենայ ինքն ու իր
որդիքը։
6 Ու երբոր Ղեւտացի մը քու
քաղաքներուդ մէկէն՝ ամբողջ բո-
լոր Իսրայէլի մէջ իր պանդխտացած
տեղէն ելլէ՝ ու իր սրտին բոլոր
փափաքովը Տէրոջը ընտրած տեղը
7 գայ, Ան աստենը հոն Տէրոջը
առջևը կեցող բոլոր իր Ղեւտա-
յի եղբայրներուն պէս իր Տէր Ա-
ստուծոյն անունովը ծառայութիւն
8 ընէ. Ու միւսներուն հետ հա-
ւասար բաժին պիտի ուտէ, իր
հայրենական ծառայութիւնը գի-
նելէն զատ։
9 Երբոր քու Տէր Աստուծոյդ քե-
զի տուած երկիրը մտնես, ան ազ-
գերուն գարշելի գործքերուն պէս
ընել չսորվիս։ Ձեր մէջը չգտնուի
10 անանկ մարդ մը, որ իր տղան կամ
աղջիկը կրակէ անցընէ, կամ բաղդ
նայի, կամ դուշակութիւն, կամ
հմայութիւն և կամ գիւթութիւն
11 ընէ, Նաև կախարդ, կամ վհուկ,
կամ նշանագէտ, կամ մեռելահմայ
12 կռնոտէ. Ասոնք զի ամէն որ աս բա-
ները կ'ընէ Տէրոջը առջևը գարշելի
է. ու աս գարշելի բաներուն համար
քու Տէր Աստուածդ քու առջևէդ
13 կը հալածէ զանոնք։ Կատ Տէր
Աստուածդ առջևը կատարեալ ըլ-
14 լաս. Ասոնք զի ազգերը որոնց
դուն պիտի տիրես, գուշակներուն
ու բաղդ նայողներուն մասին կ'ընեն.
բայց քու Տէր Աստուածդ քեզի
այսպէս ընելը հրաման չտուաւ։
15 Կատ Տէր Աստուածդ քու եղ-
բայրներուդ մէջէն ինձի պէս մար-
գարէ մը պիտի հանէ քեզի. անոր
16 մտիկ ըրէք. Ինչպէս որ Կորէբ
լերան ժողովքին օրը քու Տէր Ա-
ստուածդէն խնդրեցիր, ըսելով, Եմ
Տէր Աստուածոյս ձայնը ևս էլ
չլսեմ, ու աս մեծ կրակը ևս էլ
17 աչքս չտեսնեմ, որ չմեռնիմ. Ու
Տէրը ինձի ըսաւ, Ասած խօսքը-
18 նին շիտակ է. Անոնց պէս մարգարէ
մը պիտի հանեմ անոնց իրենց եղ-
բայրներուն մէջէն, և իմ խօսքերս
անոր բերանը պիտի դնեմ. ու ինչ
որ անոր պատուիրեմ, անոնց պիտի
19 պրսգէ։ Ու ան մարդ որ մտիկ չընէ իմ
խօսքերս, որ անիկայ իմ անունովս
պիտի խօսի, ան մարդէն ես վրէժ
պիտի խնդրեմ։
20 Սակայն թէ որ մարգարէ մը յանդգ-
նի իմ չպատուիրած խօսք իմ ա-
նունովս պրսգելու, կամ օտար աս-
տուածներու անունով բան մը պր-
սգելու, ան մարգարէն պիտի
մեռնի։ Ու թէ որ դուն քու սրտիդ
21 մէջ ըսես թէ Տէրոջը չխօսած
բանը ինչպէս գիտնանք. Եթէ որ
22 մէկ մարգարէ մը Տէրոջը անունովը
բան մը ըսէ, ու ան բանը իրօք չը-
կատարուի, Տէրոջը չըսած խօսքը
ան է. ան մարգարէն յանդգնու-
թեամբ պրսգեր է ան. անկէ չը-
վախնաս։

ԳԼ. Ժ.

1 Երբոր քու Տէր Աստուածդ բնա-
ջինջ ընէ ան ազգերը՝ որոնց եր-
կիրը քու Տէր Աստուածդ քեզի
պիտի տայ, և դուն անոնք վըն-
ռեելով՝ անոնց քաղաքներուն ու
2 տուներուն մէջ բնակիս, Քեզի ի-
րենք քաղաք զատես քու երկրիդ
մէջ որն որ քու Տէր Աստուածդ
3 քեզի կու տայ ժառանգելու. Քեզի
ճամբայ պատրաստես, և քու Տէր
Աստուածդ քեզի ժառանգութեան
համար տուած քու երկրիդ սահմա-
նը իրենք բաժնես. որպէս զի ամէն
մարդասպան հոն փախչի:

4 Ասիկա հոն փախչելու ու ողջ մնալու
մարդասպանին կանոնը աս է. Ան
որ որդը որ երէկուընէ ու միւսայ
օրուընէ թշնամութիւն չունենալով՝
անգիտութեամբ իր դրացին մեռցը-
5 նէ. (Օրինակի՝ թէ որ մէկը իր
դրացիին հետ անտառը երթայ փայտ
կտրելու համար, ու իր ձեռքովը
տապարը փայտ կտրելու վերցուցած
առնը երկաթը կոթէն դուրս
ցաթկելով դրացին հանդիպի, և
զանիկայ մեռցընէ. անիկայ աս
քաղաքներէն մէկուն մէջ փախչի,
6 որ ապրի, Ըրլայ որ արիւն վրէժ-
խնդիրը սիրտը այրելուն համար
մարդասպանին ետևէն իյնայ, և
ճամբան հետու ըլլալով անոր հաս-
նի ու զանիկայ մեռցընէ, թէպէտ
և մեռնելու արժանի չէր, որովհետև
երէկուընէ ու միւսայ օրուընէ անոր
7 դէմ թշնամութիւն չունէր: Ասոր
համար ես քեզի կը պատուիրեմ
ու կ'ըսեմ, որ քեզի իրենք քաղաք
զատես:

8 Եւ թէ որ քու Տէր Աստուածդ
քու հայրերուդ երդում ըրածին
պէս՝ քու սահմաններդ ընդարձակէ,
ու քու հայրերուդ խոստացած բո-
9 լոր երկիրները քեզի տայ, (Եթէ որ
պահես ու կատարես աս բոլոր պա-
տուիրանքները՝ որ ես այսօր քեզի
կը պատուիրեմ, և քու Տէր Ա-
ստուածդ սիրես ու միշտ անոր
ճամբաներուն մէջը քալես, ան ա-
տենը աս իրենք քաղաքին վրայ ուրիշ
իրենք քաղաք ալ աւելցընես. Որ- 10
պէս չի քու երկրիդ մէջը՝ որն որ
քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառան-
գութիւն պիտի տայ, անմեղ ա-
րիւն չթափուի. ու դուն արիւն
պարտական չըլլաս:

Բայց թէ որ մէկ մարդ մը իր 11
դրացիին ոխ ունենալով անոր դա-
րանամուտ ըլլայ, ու անոր դէմ ել-
լելով անիկայ զարնէ մեռցընէ, ու
նա քաղաքներուն մէկուն մէջ
փախչելու ըլլայ, Ան ատենը իր 12
քաղաքին ծերերը խրկեն, ու
զանիկայ անկէ առնեն, և արիւն
վրէժխնդրին ձեռքը տան, որ մեռ-
նի: Աչքդ անոր չխնայէ. 13
ու Իսրայէլի մէջէն անմեղ արիւնը
վերցընես, որ քեզի աղէկ ըլլայ:

Հոն կալուածքիդ մէջը՝ որն որ 14
քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառան-
գութիւն տուած երկրին մէջ պիտի
ժառանգես, չըլլայ որ փոխես քու
դրացիիդ սահմանը՝ որ նախա-
հայրերդ հաստատեցին:

Մէկ մարդու մը ոչ և իչէ անօ- 15
րէնութիւնը ու մեղքին համար՝ ո-
րով կրնայ յանցաւոր ըլլալ, մէկ
վկայ մը բաւական չհետուի. երկու
կամ իրեք վկաներու բերնով հաս-
տատուի ամէն բան:

Եթէ որ մէկ մարդու մը դէմ սուտ 16
վկայ մը ելլէ, ու անոր վրայով ա-
նօրէնութեան մը համար վկայէ, Ան 17
ատենը ան երկու մարդիկը՝ որոնց
մէջ որ հակառակութիւնը կայ,
Տէրոջը առջևը՝ ան ժամանակի
քահանաներուն ու դատաւորներուն
առջևը կայնին. Եւ դատաւորները 18
աղէկ մը քննեն. և թէ որ ան վկան
սուտ վկայ ըլլալով իր եղբօրը դէմ
սուտ վկայութիւն բերած է, Ան ա- 19
տենը՝ ինչպէս որ անիկայ իր եղբօրը
ընել խորհեցաւ, նոյնը բրէք ա-
նոր, ու չարութիւնը ձեր մէջէն վեր-
ցուցէք. Եւ ուրիշներն ալ լսելով 20
վախնան, ու մէյմէնն ալ ձեր մէջը
անանկ դէշ բան մը չընեն: Աչքդ 21
աչքիդ չխնայէ. անձի տեղ անձ,
աչքի տեղ աչք, ակռայի տեղ
ակռայ, ձեռքի տեղ ձեռք, ու ոտ-
քի տեղ ոտք պիտի տրուի:

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Երբոր քու թշնամիներուդ դէմ
պատերազմելու ելլես ; ու ձիեր
և կառքեր ու քեզմէ շատուոր ժողո-
վուրդ տեսնես , անոնցմէ չվախնաս .
վասն զի քեզ Տէր Աստուածդ քու
2 հետդ է : Ու երբոր պատերազմի
մօտենաս , քահանան մօտենալով՝
3 ժողովուրդին պիտի խօսի , Ու ա-
նոնց ըսէ , Ով Իսրայէլ՝ մօրկ ը-
րէ . այսօր դուք ձեր թշնամիներուն
դէմ պատերազմելու կը մօտենաք .
սրտերնիդ չթուլնայ , մի վախնաք ,
մի պարհուրիք , ու անոնց երեսէն
4 մի դողաք . Վասն զի ձեր Տէր Ա-
ստուածը ձեզի հետ կ'երթայ , ձեզի
համար ձեր թշնամիներուն դէմ
պատերազմելու և ձեզ ազատե-
լու :
5 Ան առենը ոստիկանները ժողո-
վուրդին խօսելով պիտի ըսեն , Ո՞վ
որ նոր տուն շիներ է , ու անոր նա-
խակաոիքը չէ ըներ , երթայ իր
տունը դառնայ . չըլլայ որ պատե-
րազմին մէջը մեռնի , և ուրիշ մէկը
6 նախակաոիքը ընէ . Ու ո՞վ որ այ-
դի տնկեր է , ու անոր պտուղէն դեռ
չէ կերած , երթայ իր տունը դառ-
նայ . չըլլայ որ պատերազմին մէջը
մեռնի , ու անոր առջի պտուղը ու-
7 րիշ մարդ մը ուտէ : Ու ո՞վ որ
կնկան մը նշանուած է , ու զանիկայ
չէ առած , երթայ իր տունը դառ-
նայ . չըլլայ որ պատերազմին մէջը
մեռնի , ու զանիկայ մէկ ուրիշ
8 մարդ մը առնէ : Ու ոստիկաննե-
րը իրենց խօսքը շարունակելով
պիտի ըսեն ժողովուրդին , Ո՞վ
որ վախկոտ ու թուլասիրտ է , թող
երթայ իր տունը դառնայ . չըլլայ
որ իր եղբայրներուն սիրտն ալ իր
9 սրտին պէս թուլցընէ : Ու երբոր
ոստիկանները ժողովուրդին առջևը
իրենց խօսքը լմընցընեն , ժողո-
վուրդին վրայ զօրապետներ կար-
գեն :
10 Երբոր մէկ քաղաքի մը կը մօտե-
նաս՝ անոր հետ պատերազմելու հա-
մար , զանիկայ խաղաղութեան հը-
րաւիրէ : 11 Ան որ քեզի խաղաղու-
թեան պատասխան տալու ըլլայ , ու
դռները քեզի բանայ , ժէջը գըտ-
նուած բոլոր ժողովուրդը քեզի
հարկատու ըլլան , ու քեզի ծա-
ռայութիւն ընեն : 12 Բայց թէ որ
քեզի հետ խաղաղութիւն ընել չու-
զե ու պատերազմ ընէ , ան ա-
տենը անիկայ պաշարես . 13 Ու երբոր
քու Տէր Աստուածդ քու ձեռքդ
մատնէ զանիկայ , անոր բոլոր ա-
րուներըը սուրի բերնէ անցընես .
14 Բայց կիներըը , տղաքներըը ու ա-
նասուններըը և ինչ որ կայ ան քա-
ղաքին մէջը , անոր բոլոր աւարը
քեզի համար առնես . և քու Տէր
Աստուածդ քեզի մատնած քու թըշ-
նամիներուդ աւարը ուտես : 15 Այս-
պէս պիտի ընես քեզմէ խիստ
հեռու եղող ամէն քաղաքներուն ,
որ ասոնց ազգերուն քաղաքներէն չեն :
16 Սակայն քու Տէր Աստուածդ քեզի
ժառանգութիւն տուած ասոնց ազգե-
րուն քաղաքներուն մէջ՝ բնաւ շունչ
ունեցող մը ողջ չթողուս . 17 Այլ
զի Ամորհացիները , Քանանացիները ,
Փերեզացիները , Եւացիները ու Յեբուսացիները
բոլորովին պիտի կոտորընցընես , ինչ-
պէս որ քու Տէր Աստուածդ քեզի
պատուիրեց . 18 Որպէս զի ձեզի չսոր-
վեցընեն իրենց բոլոր գարշութիւն-
ներուն համեմատ ընել , ինչպէս որ
անոնք իրենց աստուածներուն կ'ը-
նեն . ու դուք Տէրոջը ձեր Աստու-
ծոյն առջևը մեղք չգործէք :
19 Երբոր մէկ քաղաքի մը դէմ պա-
տերազմիս , ու զանիկայ առնելու
համար երկար ժամանակ պաշարելու
ըլլաս , անոր ծառերուն տապար
չգարնես ու զանոնք չաւրես , ինչու
որ անոնցմէ պիտի ուտես . ուրեմն
անոնք չկտրես . քանզի դաշտին ծա-
ռը մարդ է որ քու երեսէդ պաշար-
ման մէջ մտնէ : 20 Բայց ան ծառերը
որոնք կը ճանչնաս թէ ուտուելու
պտուղ չեն բերեր , անոնք աւրես
ու կտրես , և քեզի հետ պատերազ-
մող քաղաքին դիմացը անոնցմով
պատնէշներ շինես , մինչև որ անկ-
ցայ նուաճի :

ԳԼ. ԻԸ

1 Թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ քեզի ժառանգութիւն տուած երկրին
մէջ գաշտի վրայ ինկած ո՛ մեռեալ գտնուի, ու անի-
2 կայ զարնողը չգիտցուի. Ան ատեն քու ծերերդ ու դատաւորներդ ել-
լեն, և մեռեալէն մօտ եղող քաղաքները մինչև չորս կողմ քաղաքները
3 չափեն. Ու մեռեալէն մօտ եղող քաղաքին ծերերը արջառներէն չորս-
ծածուած ո՛ լուծի տակ չմտած
4 երինջ մը առնեն. Ու ան քաղաքին ծերերը երինջը մէկ չհերկուած ու
չսանուած ապառաժ ձոր մը իջեցնեն, ու ան ձորին մէջ երինջին վիզը
5 կտրեն: Ու Ղևիին որդիքը քա-
հանաները մօտենան. վասն զի քու Տէր Աստուածդ զանոնք ընտրեց
իրեն ծառայութիւն ընելու, ու Տէրոջը անունովը օրհնելու համար.
և ամէն վէճ ու ամէն վէրք անոնց
6 խօսքովը պիտի դատուի: Ու ան մեռեալէն մօտ եղող քաղաքին
բոլոր ծերերը ձորին մէջ վիզը կըտ-
րած երինջին վրայ ձեռքերնին լուան,
7 Ու պատասխան տալով ըսեն, Մեր ձեռքերը չթափեցին աս արիւնը,
8 ու մեր աչքերը չտեսան. Ո՛վ Տէր, քաւէ քու Իսրայէլ ժողովուրդդ,
որն որ դուն փրկեցիր, ու անմեղ արիւնը քու Իսրայէլ ժողովուրդիդ
մի սեպեր. այսպէս ան արիւնը
9 համար քաւութիւն պիտի ըլլայ ա-
նոնց. Ասկ դուն Տէրոջը առջեւը ուղիղ եղածը ընելով՝ անմեղ ա-
րիւնը քեզմէ վերցընես:
10 Երբոր քու թշնամիներուդ դէմ պատերազմի ելլես, և քու Տէր Աս-
տուածդ զանոնք քու ձեռքդ տայ, ու
11 անոնցմէ գերիներ առնես, Ու գե-
րիներուն մէջէն գեղեցիկ տեսքով կնիկ մը տեսնես, ու զանիկայ սիրե-
լով քեզի կնիկ առնելու ըլլաս,
12 Զանիկայ քու տունդ տանիս, և անիկայ իր գլուխը ածիլէ ու իր
13 ըղունդները կտրէ. Ու իր վրայէն գերութեան լաթերը հանէ, ու քու
տունդ նստի, և ամբողջ ամիս մը իր

հօրը ու մօրը համար լայ. ու անկէ
ետև անոր մօտենաս, և դուն անոր
էրիկը ըլլաս, ան ալ քու կնիկդ
ըլլայ: Թէ որ անկէ գոհ չըլլաս, 14
անիկայ ազատ պիտի արձակես.
բայց ասոկով բնաւ չծախես, ա՛չ
ալ ծառայեցընես, որովհետև լկե-
ցիր զանիկայ:

Թէ որ մէկ մարդ մը երկու կնիկ 15
ունենայ, ու մէկը սիրելի և միւսը
ատելի ըլլայ. ու սիրելին ալ և ա-
տելին ալ անոր զաւակներ ծնանին,
և թէ որ անդրանիկ զաւակը ատելի
կնիկէն ծնած է, Ար ատացուածքը 16
որպէսզի բաժնելու օրը կարող չըլ-
լայ սիրելիին զաւակը անդրանկացը-
նելու, ու ատելիէն ծնած անդրա-
նիկը երեսէ ձգելու. Հապա ատե- 17
լիին զաւակը անդրանիկ ճանչնալով՝
բոլոր իր ձեռքը գտնուածէն երկու
բաժին տայ անոր. վասն զի իր զո-
րութեանը սկիզբը անիկայ է. անդ-
րանկութեան իրաւունքը անոր կը
վերաբերի:

Թէ որ մէկ մարդ մը ատամբակ ու 18
անհնազանդ տղայ մը ունենայ, որ իր
հօրը ու իր մօրը խօսքը չընաւ մտիկ
չընէր, ու երբոր զանիկայ խրատեն,
անոնց չհնազանդիր. Ան ատեն ա- 19
նոր հայրը ու մայրը զանիկայ բռնե-
լով, քաղաքին ծերերուն ու անոր
բնակած տեղին դուռը հանեն. Ու 20
քաղաքին ծերերուն ըսեն, Այս մեր
տղան ատամբակ ու անհնազանդ է,
մեր խօսքը մտիկ չընէր, որկրա-
մոլ ու պիներմոլ է. Ան ատեն ա- 21
նոր քաղաքին բոլոր մարդիկը քա-
րկոծեն զանիկայ որ մեռա-
նի. ու չարութիւնը ձեր միջէն
վերցընես. և բոլոր Իսրայէլը լսե-
լով վախնան:

Ու երբոր մարդ մը մահուան ար- 22
ժանի մեղք մը գործէ, և զանիկայ
մեռցընելու համար ծառէ մը կա-
խես, Անոր մարմինը ծառին վրայ 23
գիշերը չմնայ, հապա նոյն օրը ան-
պատճառ թաղես անիկայ. վասն
զի կախուածը Աստուծոյ անիծածն
է. ու չպղծես ան երկիրը որն որ
քու Տէր Աստուածդ քեզի կու տայ
ժառանգելու համար:

ԳԼ. ԻԸ

1 Երբոր տեսնես որ եղբօրդ եզը կամ
ոչխարը իր ճամբայէն խոտորեր
է, անոնք անտես չընես. անպատ-
ճառ զանոնք քու եղբօրդ պիտի դար-
2 ձընես: Բայց թէ որ քու եղբայրդ
քեզի մօտ չէ, կամ զանիկայ չես
ճանչնար, ան առնէս քու տունդ
առնես ան, ու մինչև քու եղբօրդ
զանիկայ փնտռելը քու քովդ թո՛ղ
կենայ. եւ զանիկայ անոր դար-
3 ձընես: Անոր իշուն ալ ասանկ
ընես, զգեստին ալ ասանկ ընես.
նաև եղբօրդ ամէն կորսուած բանը
որ դուն կը գտնես, ասանկ ընես.
չըլլայ որ ձանձո՛ր անտես ընես:
4 Երբոր տեսնես որ եղբօրդ էշը
կամ եզը ճամբուն վրայ ինկեր է,
անոնք անտես չընելով անպատճառ
անոր հետը վերցընես:
5 Կնկան մը վրայ էրիկ մարդու հա-
գուստ չըլլայ, ու էրիկ մարդը կըն-
կան հագուստ չհագնի. քանզի ա՛յ
որ ասոնք կ'ընէ, քու Տէր Աստու-
ծոյդ առջեւը պիղծ է:
6 Եթէ որ ճամբան ծառի մը վրայ
կամ գետնի վրայ ձագերով կամ
հաւկիթներով թռչունի մը բոյն
հանդիպի քու առջեւդ, ու մայրը
ձագերուն կամ հաւկիթներուն վրայ
նստած ըլլայ, մայրը իր ձագերովը
7 մի՛առնէր չառնես. Անպատճառ մայ-
րը արձակես, ու ձագերը քեզի առ-
նես. որպէս զի աղէկ ըլլայ քեզի,
ու կեանքդ երկայն ըլլայ:
8 Նոր տուն շինած առնէդ տանի-
քիդ շուրջ կողմը շրջանակ մը շինես,
որ չըլլայ թէ մէկը անկէ վար ի-
նայ, ու քու տունդ արեան պար-
տական ընես:
9 Ագռիկդ մէջ այլ եւ այլ սերմեր
չցանես, որ ցանած սերմիդ ար-
դիւնքը ու այգիդ բերքը չպղըղ-
10 ծուի: Եզ մը ու էշ մը մէկտեղ
երթէր հերկելու չծործաձնես:
11 Խուրդով ու քթանով գործուած
այլայլախառն հանդերձ չհագնիս:
12 Ձագած հանդերձիդ չորս ծայրը
ծոպերը չինես:
13 Եթէ որ մէկ մարդ մը կնիկ առ-
նէ, ու անոր մօտենալէն ետքը զա-
նիկայ ատէ, ու անոր վրայ զրպար-
տութեան խօսքեր դնելով անոր ա-
նունը գէշ հանէ, ու ըսէ, Ես այս
կնիկը առի, բայց երբոր անոր մօ-
տեցայ, անոր վրայ կուսութիւն
չգտայ. Ան ատենը աղջկանը հայ-
րը ու մայրը աղջկան կուսութեան
նշանը առնեն, և դուռը հանեն քա-
ղաքին ծերերուն առջեւը. Ու աղ-
ջկան հայրը ծերերուն պիտի ըսէ,
Իմ աղջիկս այս մարդուն կնիկ տուի,
ու ատելով զանիկայ, Ահա անոր
վրայ զրպարտութեան խօսքեր կը
դնէ, ըսելով թէ Ես քու աղջի-
կանդ վրայ կուսութիւն չգտայ.
բայց ահա իմ աղջկան կուսու-
թեան նշանը. և լաթը քաղաքին
ծերերուն առջեւը պիտի փռեն:
18 Ետքը ան քաղաքին ծերերը ան
մարդը առնեն ու զանիկայ պատ-
19 ժեն, Ու Իսրայէլացի կոյս աղջկան
անունը աւրելուն համար անկէ հա-
րիւր սիկղ արծաթ տոյժ առնեն, ու
աղջկանը հօրը տան. և անիկայ
անոր կնիկը ըլլայ. ու իր բոլոր
կեանքը մէջ կարող չըլլայ զանիկայ
20 արձակելու: Բայց թէ որ այս բա-
նը ստոյգ է, ու աղջկանը վրայ կու-
21 սութիւն չէ գտնուեր, Ան աղեղը
աղջիկը իր հօրը տանը դուռը հա-
նեն, ու անոր քաղաքին մարդիկ-
ները քարերով քարկոծեն զանիկայ,
որ մեռնի. որովհետեւ Իսրայէլի մէջ
անզգամութիւն ընելով իր հօրը
տունը պոռնկութիւն ըրեր է. այս
կերպով չարութիւնը ձեր մէջէն
վերցընես:
22 Եթէ որ մէկը՝ էրիկ ունեցող կըն-
կան մը հետ պառկած գտնուի,
ան աղեղը երկուքն ալ մեռնին, թէ
ան կնկանը հետ պառկող մարդը և
թէ ան կնիկը. ու Իսրայէլէն չա-
րութիւնը վերցընես:
23 Եթէ որ մէկ կոյս աղջիկ մը մար-
դու մը նշանած ըլլայ, ու մէկ մարդ
մը քաղաքի մէջ գտնելով զանիկայ
24 անոր հետը պառկի, Երկուքն ալ ան
քաղաքին դուռը հանէք, ու զա-
նոնք քարերով քարկոծէք որ
մեռնին. աղջիկը՝ քանզի քաղաքին

մէջ գտնուելով չկանչուրտեց . և մարդը՝ քանզի իր դրացին կնիկը լկեց . ու չարութիւնը ձեր մէջէն վերցընես :

25 Բայց թէ որ մէկ մարդ մը նշանած աղջիկ մը դաշտի մէջ գտնէ , ու զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պառկի , ան առնը անոր հետ
26 պառկող մարդը միայն մեռնի : Եւ աղջկանը բան մը չընես . աղջիկը մահու արժանի յանցանք մը չունի . վասն զի ինչպես որ մէկը իր դրացին վրայ կը յարձակի ու զանիկայ կը մեռցընէ , աս դիպուածն ալ
27 այնպես է : Վասնզի դաշտի մէջ գտաւ զանիկայ . ու թէ և նշանած աղջիկը կանչուրտեց , բայց ձենքը ազատող մը չկար :

28 Ծէ որ մէկ մարդ մը չնշանուած կոյս աղջիկ մը գտնէ , և զանիկայ բռնադատելով անոր հետ պառկի ,
29 ու բանը իմացուի . Ան առնը անոր հետ պառկող մարդը աղջկանը հօրը հինգ հարիւր արծաթի պիտի տայ , ու անիկայ իր կնիկը ըլլայ . որովհետև լկեց զանիկայ , իր բոլոր կենացը մէջ զանիկայ արձակելու կարող չըլլայ :

30 Ըլլայ որ մէկ մարդ մը իր հօրը կնիկը առնէ , ու իր հօրը քղանցքը բանայ :

ԳԼ . ԼԳ

1 Ումրձիքը ճղմուած կամ կտրուած յարդը Տէրոջը ժողովքը չմտնէ :
2 Պոռնկորդին Տէրոջը ժողովքը չմտնէ , ու անոր ազգը՝ մինչև տասներորդ ազգը Տէրոջը ժողովքը չմտնէ :
3 Ամմոնացին ու Մովաբացին Տէրոջը ժողովքը չմտնէ , ու մինչև անոնց տասներորդ ազգը անոնց ըլ-
4 լուէ Տէրոջը ժողովքը չմտնէ յաւիտեան . Վասնզի երբոր դուք Եգիպտոսէն ելլաք , ճամբուն մէջ հացով ու ջրով ձեզ չդիմաւորեցին . ու Ա իջագետքի Փաթորայէն Բէորի որդին Բաղաամը վարձքով քերել տուին , որ քեզ անիծէ .
5 Բայց քու Տէր Աստուածդ չուզեց Բաղաամին մուխ ընել , հապա քու

Տէր Աստուածդ անէծքը քեզի օրհնութեան դարձուց , որովհետև քու Տէր Աստուածդ քեզ սիրեց : Քու 6
բոլոր կենացդ մէջ անոնց խաղաղութիւնը ու աղէկութիւնը չփնտռես յաւիտեան :

Ըլլայ որ Եդովմայեցին աստես , 7
քանզի անիկայ քու եղբայրդ է : Եգիպտացին ալ չատես , քանզի անոր երկրին մէջը պանդուխտ էիր : Անոնց ծնած զաւակներուն երրորդ 8
ազգը Տէրոջը ժողովքը թող մտնեն :

Երբոր թշնամիներուդ դէմ բա- 9
նակով կ'ելլաս , ամէն չար բանէն պզուշանաս : Ծէ որ ձեր մէջը մէկ 10
մարդ մը երազափորձութեան պատճառաւը մաքուր չէ , թող բանակէն դուրս ելլէ , ու բանակին մէջը չմտնէ . Երեկոյեան դէմ ջրով 11
լուացուի , ու արեւը մտած ին պէս բանակին մէջը մտնէ : Դաշտ բա- 12
նակէն դուրս մէկ տեղ մը ունենաս , որ հոն դուրս ելլես . Ու ձենքերուդ 13
մէջը գէց մը ունենաս , որ երբոր դուրսը նստելու ելլաս՝ անով փորես , ու դառնաս քու յաւելուածդ ծածկես : Վասնզի քու Տէր Աս- 14
տուածդ քեզ ազատելու համար , ու քու թշնամիներդ քու ձեռքդ մատնելու համար՝ քու բանակիդ մէջը կը քալէ . ուստի քու բանակդ մաքուր ըլլայ , որ անիկայ քու վրադ աղտեղութիւն մը տեսնելով քեզմէ հետ չդառնայ :

Ծառայ մը որ տիրոջմէն փախչե- 15
լով քու քովդ ապաստանելու է , իր տիրոջը ձեռքը չմատնես . Ծո- 16
ղիդ քեզի հետ բնակի իր հաւնած տեղը քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ ուր որ ինքը կ'ուզէ , և զանիկայ չնեղես :

Իսրայէլի աղջիկներէն բող չըլ- 17
լայ , ու Իսրայէլի տղոցմէն խոցիկ չըլլայ : Որ և իցէ ուխտի հա- 18
մար բոզի վարձքը կամ շունի դինը քու Տէր Աստուծոյդ տունը չտանես . քանզի քու Տէր Աստուծոյդ առջևը երկուքն ալ պիղծ են :

Առակը կամ ուտելիքը և կամ 19
որ և իցէ բանը՝ որ շահով կրնայ

տրուիլ , քու հղբօրդ շահով չը-
20 տաս . Օտարականէն շահ առնիս ,
բայց քու հղբօրմէդ շահ չառնիս ,
որ քու Տէր Աստուածդ քու ա-
մէն ձեռք գարկած գործքերուդ մէջ
քեզ օրհնէ ան երկրին վրայ , ուր որ
պիտի մտնես անիկայ ժառանգելու-
համար :

21 Երբոր քու Տէր Աստուածդ ուխտ
մը ընես , առանց ուշացընելու կա-
տարես . քանզի քու Տէր Աս-
տուածդ անպատճառ անիկայ քեզ-
մէ պիտի պահանջէ , ու մեղքի տէր
22 պիտի ըլլաս . Բայց թէ որ ուխտ
ընել չուզես , ան քեզի մեղք չըլ-
23 լար : Ինչ որ բերնուդ կը խոս-
տանաս , ու քու կամքդ քու Տէր
Աստուածդ կ'ուխտես , քու չըր-
թունքներէդ ելածը զգուշութեամբ
կատարես :

24 Երբոր քու դրացիդ այգին կը
մտնես , ուզածիդ չափ խաղող ու-
տես ու կշտանաս , բայց ամանիդ
25 մէջը չդնես : Երբոր քու դրացիդ
հունձքին մէջը կը մտնես , ձեռքովդ
հասկերը փրցընես , բայց դրացիդ
հունձքին մանգաղ չգարնես :

ԳԼ . ԻՀ

1 Թէ որ մէկը կնիկ մը առնէ ու ա-
նոր էրիկը ըլլայ , և անոր վրայ
անարգութեան բան մը գտնելուն
համար անիկայ իր աչքին հաճոյ
չըլլայ , ան առնէը անոր արձակման
թուղթ մը գրէ , ու անոր ձեռքը
2 տայ , և իր տունէն ճամբէ : Ու
երբոր անիկայ անոր տունէն ելլե-
լով , երթայ ուրիշ էրկան մը կնիկ
3 ըլլայ , Թէ որ ետքի էրիկն ալ գա-
նիկայ ատելով , արձակման թուղթ
մը գրէ , ու անոր ձեռքը տալով՝ իր
տունէն ճամբէ , կամ թէ որ անոր
հետ կարգուած ետքի էրիկը մեռնի ,
4 Առջի էրիկը՝ որ զանիկայ ճամբեր էր ,
կարող չըլլայ զանիկայ դարձեալ ի-
րեն կնիկ առնել , անոր պղծուե-
լէն ետքը . քանզի Տէրոջը առջևը
պղծութիւն է ան բանը . և այսպէս
դուն մեղքով չբերցընես ան երկիրը ,
որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի
ժառանգութիւն կու տայ :

5 Նոր ամուսնացած մարդը պատե-
րազմի չերթայ , ու անոր բնաւ պաշ-
տօն մը չտրուի . տարի մը իր տա-
նը մէջ ազատ թող նստի , ու իր
առած կնիկը ուրախացընէ :

6 Ըլլայ որ հօդ ջ աղօրիքը կամ
անոր վէրի քարը գրաւ առնէ . քան-
զի իր ընկերին կեանքը գրաւ առած
կ'ըլլայ :

7 Թէ որ մարդ մը գտնուի , որ իր
հղբայրներուն , այսինքն Իսրայէլի
որդւոցը մէկը գողնալով՝ զանիկայ
ծառայեցուցեր է կամ ծախեր է , ան
գողը թող մեռնի . ու ձեր մէջէն
չարութիւնը վերցընես :

8 Բորոտութեան ախտին համար
զգուշութիւն ըրէք , Ձեւտացի քա-
հանաներուն բոլոր ձեզի սորվեցու-
ցած բաները ձշդիւ պահելու և ընե-
լու . ինչ որ անոնց պատուիրեր
եմ , զգուշութեամբ՝ ի գործ դնէք :

9 Միտքդ բեր ինչ որ քու Տէր Ա-
ստուածդ Մարիամին ըրաւ ճամբուն
մէջ , Եգիպտոսէն ելած աատեներդ :

10 Երբոր քու դրացիդ մէկ բան մը
փոխ տաս , գրաւը առնելու համար
անոր տունը չմտնես . Դուրսը կայ-
11 նես , ու փոխ առնող մարդը գրա-
12 ւը քեզի դուրս բերէ : Ան թէ որ
ան մարդը աղքատ է , անոր գրա-
13 ւոլը չպառկիս . Արեւը մտածին
պէս անպատճառ անոր գրաւը ետ
տաս , որ անիկայ իր հանդերձովը
պառկի ու քեզ օրհնէ . և քու Տէր
Աստուածդ առջևը սա բանը քեզի
արդարութիւն սեպուի :

14 Աղքատ ու կարօտ վարձկանին
զրկանք չընես , Ըլ՛ քու եղբայրնե-
րէդ , և թէ քու երկրիդ մէջ քու
քաղաքներդ գտնուող օտարական-
15 ներէն ըլլայ : Նոյն օրը արևը
չմտած անոր վարձքը հատուցանես .
քանզի անիկայ աղքատ է , ու անոր
խնդքը միտքը անոր վրայ է . չըլլայ
որ քեզի համար Տէրոջը բողոքէ , ու
մեղքի տէր ըլլաս :

16 Տղայ յանցանքին համար հայրերը
չմեռցուին , ու հայրերուն յանցանքին
համար տղաքը չմեռցուին . ամէն
մարդ իր յանցանքին համար պիտի
մեռցուի :

17 Օտարականին ես՝ որբին իրա-
ւունքը չծռես , ու որբևարիին
18 հանգերձը գրաւ չառնես : Եւ
միտք բեր որ դուն Եգիպտոսի
մէջ ծառայ էիր , ու քու Տէր Ա-
ստուածդ քեզ անկէ ազատեց . անոր
համար ես քեզի կը պատուիրեմ որ
ասա բանը ընես :
19 Երբոր քու արտիդ մէջ հունձքդ
ընես , ու արտին մէջը մէկ որայ մը
մոռցած ըլլաս , դանիկայ առնելու
համար ետ չդառնաս . անիկայ օտա-
րականին , որբին ու որբևարիին
թող ըլլայ . որպէս զի քու Տէր
Ա ստուածդ քու ձեռքերուդ ամէն
գործքին մէջ քեզ օրհնէ : Ձիթե-
20 նիդ թօթուելէդ ետքը վրան ճաց-
նէրը ասանկ ասանկ չքննուիս . անիկայ
օտարականին , որբին ու որբևարիին
21 թող ըլլայ : Եւ այգիդ խաղող-
ները ժողվելէդ ետքը ձռաքաղ չը-
նես . անիկայ օտարականին , որբին
22 ու որբևարիին թող ըլլայ : Եւ
միտք բեր որ Եգիպտոսի երկրին
մէջ ծառայ էիր . անոր համար ես
քեզի կը պատուիրեմ որ ասա բանը
ընես :

ԳԼ. ԻՆ

1 Երբոր մարդոց մէջ վէճ մը ըլլայ
և դատաստանի երթան , դա-
տաւորները անոնց դատը մտիկ ընե-
լով իրաւունք ունեցողը արդարա-
2 ցընեն , ու յանցաւորը դատապար-
տեն : Ու յանցաւոր եղողը թէ
որ ծեծի արժանի է , դատաւորը
զանիկայ պառկեցընէ , ու անոր յան-
ցանքին համեմատ իր առջևը ծեծել
3 տայ զանիկայ թուով . Քառասու-
նէն աւելի զարնել չտայ . ըլլայ որ
ասկէ աւելի զարնելով , եղբայրդ
քու աչքիդ առջևը անարգուի :
4 Կալի մէջ աշխատող եզնին դունչը
չկապես :
5 Երբոր եղբարք միասին բնա-
կին , ու անոնց մէկը առանց զաւկի
մեռնի , մեռնողին կնիկը օտար մար-
դու հետ չկարդուի . տադրը անոր
մօտենայ , և զանիկայ իրեն կնիկ
առնէ , ու տադրութեան պարտա-
ւորութիւնը անոր հատուցանէ .
6 Ու անոր ծնած առաջնեկ տղան
մեռնողը եղբօրը անունովը կանչուի ,
որ ջնջուի թէ անոր անունը Իսրա-
7 յէլէն ջնջուի : Ու թէ որ ան
մարդը իր հարսը առնել չուզէ ,
ան առնը հարսը դուռը ելլէ ծե-
րութեան ու ըսէ , Իմ տադրս Ի-
սրայէլի մէջ իր եղբօրը անունը հա-
տատելէն կը հրաժարի . տադրու-
թեան պարտաւորութիւնը ինծի հա-
8 տուցանել չուզեր : Ան առնը ա-
նոր քաղաքին ծերերը զանիկայ պիտի
կանչեն , ու անոր խօսին . և թէ
որ անիկայ հաստատ կենալով ըսէ
թէ Անիկայ չեմ ուզեր առնել ,
9 Ան առնը հարսը անոր պիտի մո-
տենայ ծերերուն առջևը՝ և անոր
ոտքէն կօշիկը հանէ , ու անոր երե-
սը թքնէ , և խօսելով պիտի ըսէ ,
Ուր եղբօրը տունը չինել չուզող
մարդուն ասանկ կ՚ըլլայ : Ու ա-
10 նոր անունը Իսրայէլի մէջ՝ Կօշիկը
հանուած մարդուն տունը ըսուի :
11 Երբոր էրկու մարդիկ իրարու
հետ կռիւ ծեծկուին , և մէկուն կնիկը
զարնողին ձեռքէն իր էրիկը ազա-
տելու համար մօտենայ , ու ձեռքը
երկընցընելով անոր ամօթոյքը բռը-
12 նէ , Ան առնը անոր ձեռքը կըտ-
րես , և քու աչքդ բնաւ-
չնայի :
13 Պահարդիդ մէջ տեսակ տեսակ
մեծ ու պզտիկ կշռոյ քարեր չըլլայ :
14 Տանդ մէջ տեսակ տեսակ մեծ ու
15 պզտիկ ալրդուներ չըլլայ : Քու
կշռոյիդ քարը լման ու արդար ըլ-
լայ , քու ալրդուդ լման ու արդար
ըլլայ , որ քու օրերդ երկար ըլլան
այն երկրին վրայ , որն որ քու Տէր
16 Ա ստուածդ քեզի կու տայ : Վասն-
զի ամէն այս բաները ընողը , ամէն
անիրաւութիւն ընողը քու Տէր Ա-
ստուածդ գարշելի է :
17 Ամաղէկին ելած առնդ ձամբ
բան Ա ստուածդ քեզի ըրածը մի՛ որդ-
18 պահէ . Ա՛մբոխն մէջ ինչպէս քեզ
դիմաւորեց , և քու եանէդ էկող բո-
լոր տկարները կոտրեց , երբոր դուն
աշխատած ու յոգնած էիր , ու Ա-
ստուծմէ չվախցար : Ասոր երբոր 19
քու Տէր Ա ստուածդ քու բոլոր

ջըջակայ թշնամիներէդ քեզ հանգստացընէ ան երկրին մէջ , որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն կու տայ որ անոր տիրես , ան առենը Ամաղեկին յիշատակը երկինքին տակէն բոլորովին վերցընես . չըլլայ որ մոռնաս :

ԳԼ. Ի.Ջ

1 Երբոր մտնես ան երկիրը որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն կու տայ , և զանիկայ
2 ժառանգես , ու հոն բնակիս , Ան առենը երկրին ամէն պտուղներուն երախայրիներէն պիտի առնես , ո՛րոնք քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած երկրէն ժողվես կը , ու մէկ կողովի մը մէջ դնելով երթաս ան տեղը՝ որ քու Տէր Աստուածդ պիտի
3 ընտրէ իր անունը հոն դնելու համար . Ու ան օրերը եղող քահանային երթաս ըսես , Ես այսօր քու Տէր Աստուածդ առջեը կը խոստովանիմ՝ որ ես մտայ ան երկիրը , որուն համար Տէրը մեր հայրերուն երդում ըրեր էր մեզի տալու :
4 Ետքը քահանան կողովը քու ձեռքէդ առնելով զանիկայ քու Տէր Աստուածդ սեղանին առջեը պիտի
5 դնէ . Ու դուն պատասխան տալով քու Տէր Աստուածդ առջեը ըսես , Իմ հայրս Թափառական Ասորի մը ըլլալով , Եգիպտոս իջաւ , ու հոն քիչ հոգիներով պանդխտութիւն ընելով՝ մէկ մեծ , զօրաւոր ու շատ
6 ւոր ազգ մը եղաւ . Ու Եգիպտացիք մեզ չարչարեցին , մեզ նեղեցին և մեր վրայ ծանր ծառայու-
7 թիւններ դրին . Ու մենք մեր հայրերուն Տէր Աստուծոյն աղաղակեցինք . և Տէրը մեր ձայնը լսելով՝ մեր նեղութիւնը , աշխատութիւնը
8 ու մեզի եղած զրկանքը տեսաւ . Ու Տէրը զօրաւոր ձեռքով ու բարձր բազուկով , մեծ ահարկութիւններով , նշաններով ու հրաշքներով
9 մեզ Եգիպտոսէն հանեց . Ու մեզ ասս տեղս բերաւ , ու մեզի ասս երկիրը՝ կաթ ու մեղր բղխող երկիրը
10 տուաւ : Ու արդ՝ ահա Տէր , ինծի տուած երկրիդ պտուղներուն երա-

խայրիները կը բերի : Ու անոնք քու Տէր Աստուածդ առջեը դնելով՝ Տէր Աստուածդ առջեը երկրպագութիւն ընես . Ու քու Տէր 11
Աստուածդ քեզի ու քու տանդ տուած բոլոր բարիքներուն ուրախութիւն ընես , դուն ալ՝ Ղեւտացին ալ՝ և ձեր մէջը եղող օտարականն ալ :

Երբորդ տարին տասանորդի տա- 12
րի ըլլալով , երբոր դուն քու արդիւնքներուդ բոլոր տասանորդները գաոես լմընցընես , և անոնք Ղեւտացիին , օտարականին , որբին ու րեւարիին տաս , որ անոնք ալ քու քաղաքներուդ մէջը ուտեն կշտանան : Ան առենը քու Տէր Աս- 13
տուածդ առջեը ըսես , Սուրբ եղած բանը բոլորովին տունէս հանեցի , և քու բոլոր հրամայած պատուիրանքներուդ համեմատ՝ զանիկայ Ղեւտացիին , օտարականին , որբին ու րեւարիին տուի . քու պատուիրանքներդ զանց չըրի , ու զանոնք չմոռցայ . Սուգիս օրէրուան մէջ 14
անկէ չկերայ , ու անմաքուր բանի մը չդործածեցի , և անկէ մեռելի համար չտուի . իմ Տէր Աստուածս իսոքը մտիկ ըրի . ինծի ինչ որ պատուիրեցիր , անոր համեմատ ըրի . Նայէ երկինքէն քու սուրբ 15
բնակարանէդ , և օրհնէ քու Իսրայէլ ժողովուրդդ , ու ան երկիրը որ տուիր մեզի , ինչպէս որ մեր հայրերուն երդում ըրած էիր պատրկ , երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ :

Այսօր քու Տէր Աստուածդ քեզի 16
կը պատուիրէ որ սա կանոնները ու դատաստանները դ՚ի գործ դնես . ուստի բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ պահես ու կատարես զանոնք : Դուն այսօր Տէրոջը խոսք կու տաս , 17
որ անիկայ քեզի Աստուած ըլլայ , ու դուն անոր ճամբաներուն մէջը քալես , և անոր կանոնները , պատուիրանքները ու դատաստանները պահես , ու իսոքը մտիկ ընես . Տէրն ալ այսօր քեզի խոսք կու 18
տայ , որ դուն իրեն սեպհական ժողովուրդ ըլլաս , ինչպէս որ քեզի

ըսաւ , որ անոր բոլըր պատուի-
19 րանքները պահես . Եւ բոլըր իր
ստեղծած ազգերէն գերազանց ընէ
քեզ , գովութիւնով՝ համբաւով ու
փառքով , որ սուրբ ժողովուրդ մը
ըլլաս քու Տէր Աստուծոյդ՝ իր ըսա-
ծին պէս :

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ Մովսէս Իսրայէլի ծերերուն
հետ ժողովուրդին պատուիրե-
լով ըսաւ , Պահեցէք ան բոլըր
պատուիրանքները որոնք ես այսօր
2 ձեզի կը պատուիրեմ : Եւ Յոր-
դանանէն քու Տէր Աստուծոյդ քե-
զի տուած երկիրը անցած օրդ՝ քեզի
մեծ քարեր կանգնես , ու զանոնք
3 կիրովՀ ծեփես . Եւ ան օրէնքիս բո-
լոր խօսքերը անոնց վրայ գրես ,
երբոր անցնիս ու մտնես ան երկիրը՝
որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի
կու տայ , երկիր մը որ կաթ ու
մեղր կը բղխէ , ինչպէս որ քու հայ-
րերուդ Տէր Աստուածը քեզի ը-
4 սաւ : Ուստի երբոր Յորդանանէն
անցնիս , ան օրուան քեզի պատուի-
րածիս պէս՝ ան քարերը Գերզիմ
լեռան վրայ կանգնես , ու զանոնք
5 կիրովՀ ծեփես : Եւ հոն քու Տէր
Աստուածդ մէկ սեղան մը շինես ,
քարերէ քիւրատաշ սեղան մը . անոնց
6 վրայ երկաթ չպպցընես . Ամբողջ
քու Տէր Աստուածդ սեղանը ամ-
բողջ քարերէ շինես , ու անոր վրայ
քու Տէր Աստուածդ ողջակէզներ
7 մատուցանես . Եւ խաղաղութեան
զոհեր մատուցանելով՝ հոն ուտես ,
ու քու Տէր Աստուածդ առջեւը ու-
8 րախանաս . Եւ ան օրէնքիս բոլոր
խօսքերը քարերուն վրայ խիստ
պարզ կերպով մը գրես :

9 Եւ Մովսէս Ղեւտացի քահանա-
ներուն հետ՝ բոլոր Իսրայէլին խօսե-
լով ըսաւ , Ա՛վ Իսրայէլ , լռէ-
կեցիր ու մտի՛ր ըսէ . դուն այսօր
քու Տէր Աստուածդ ժողովուրդը
10 եղար . Ուստի քու Տէր Աստուածդ
խօսքը մտիկ ընելով՝ ի դործ դնես
անոր պատուիրանքներուն ու կանոն-
ներուն , որոնք ես այսօր քեզի կը պա-
տուիրեմ :

Եւ նոյն օրը Մովսէս ժողովուրդին 11
պատուիրելով ըսաւ , Երբոր Յոր- 12
դանանէն անցնիք , ժողովուրդը
օրհնելու համար Գարիզին լեռան
վրայասոնք թող կայնին . Հա-
ւեան , Ղեւի , Յուդա , Իսաքար ,
Յովսէփ ու Բենիամին . Եւ անէծ- 13
քի համար Գերզիմ լեռան վրայ ա-
սոնք թող կայնին . Ռուբէն ,
Գադ , Ասեր , Զաբուղոն , Դան
ու Նեփթաղիմ :

Ու Ղեւտացիք Իսրայէլի բոլոր 14
մարդոցը հետ խօսելով՝ բարձր ձայ-
նով պիտի ըսեն ,

Անիծեալ ըլլայ ան մարդը՝ որ ա- 15
րուեստաւորի ձեռագործ՝ ու Տէրոջը
առջեւը պիղծ նկուածք փորուած
կամ ձուլածոյ կուռք կը շինէ , ու
գաղտուկ տեղ մը կը դնէ . Եւ բո-
լոր ժողովուրդը պատասխան տա-
լով՝ Ամէն պիտի ըսէ :

Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ իր հօրը 16
կամ մօրը դէմ հայհոյութիւն կ'ը-
նէ . Եւ բոլոր ժողովուրդը Ամէն
պիտի ըսէ :

Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ իր դրա- 17
ցիին սահմանը կը փոխէ . Եւ բոլոր
ժողովուրդը Ամէն պիտի ըսէ :

Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ կոյրը իր 18
ճամբայէն կը խոտորեցընէ . Եւ բոլոր
ժողովուրդը Ամէն պիտի ըսէ :

Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ պանդուխ- 19
տին , որբին ու որբեւայրին իրա-
ւունքը կը ծռէ . Եւ բոլոր ժողո-
վուրդը Ամէն պիտի ըսէ :

Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ իր հօրը 20
կնկանը հետ կը պառկի . քանզի
իր հօրը քղանցքը կը բանայ . Եւ
բոլոր ժողովուրդը Ամէն պիտի ը-
սէ :

Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ ձի և էշ 21
անասունի հետ կը պառկի . Եւ բոլոր
ժողովուրդը Ամէն պիտի ըսէ :

Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ իր հօրը 22
աղջիկը կամ իր մօրը աղջիկը հղող
իր քրոջը հետ կը պառկի . Եւ բոլոր
ժողովուրդը Ամէն պիտի ըսէ :

Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ իր պըսակ- 23
չին հետ կը պառկի . Եւ բոլոր ժողո-
վուրդը Ամէն պիտի ըսէ :

Անիծեալ ըլլայ ան՝ որ իր դրա- 24

ցին գաղտուկ կը մեռցընէ . և բոլոր ժողովուրդը Ա՛մէն պիտի ըսէ :

25 Ընիծեալ ըլլայ ան՝ որ անմեղ մարդը մեռցընելու համար կաշառք կ'առնէ . և բոլոր ժողովուրդը Ա՛մէն պիտի ըսէ :

26 Ընիծեալ ըլլայ ան՝ որ առ օրէնքիս ամէն խօսքերուն մէջը չկենար՝ որ զանոնք կատարէ . և բոլոր ժողովուրդը Ա՛մէն պիտի ըսէ :

ԳԼ. ԻԸ

1 Ու թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ խօսքը ուշադրութեամբ մտիկ ընելով՝ զգուշութեամբ՝ ի գործ դնես անոր բոլոր պատուիրանքները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , քու Տէր Աստուածդ երկրիս բոլոր ազգերէն գերազանց պիտի ընէ
2 քեզ : Ու թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ խօսքին ընազանդիս , առ բոլոր օրհնութիւնները քու վրադ գալով քեզի պիտի հասնին :
3 Քաղաքի մէջ օրհնեալ , ու դաշտի մէջ օրհնեալ պիտի ըլլաս .
4 Ու որովայնիդ պտուղը , քու երկրիդ պտուղը , քու անասուններուդ պտուղը , կովերուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը օրհնեալ պիտի
5 ըլլան . Ու կողովդ ու տաշտդ
6 օրհնեալ պիտի ըլլան . Մտած առնդ օրհնեալ , ու ելած առնդ
7 օրհնեալ պիտի ըլլաս . Տէրը քու առջեւդ ջարդել պիտի տայ քու վրադ ելլող թշնամիներդ . անոնք քեզի դէմ մէկ ճամբով պիտի ելլեն , և քու առջեւդ եօթը ճամբով պիտի փախչին :
8 Տէրը քու շտեմարաններուդ ու ամէն ձեռք զարնելու բաներուդ օրհնութիւն պիտի խրկէ քեզի . և քու Տէր Աստուծոյդ քեզի տուած երկրին մէջ
9 քեզ պիտի օրհնէ : Թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ հրամանները պահելով՝ անոր ճամբաներուն մէջը քալես , Տէրը քեզի երդում ըրածին պէս՝ քեզ իրեն սուրբ ժողովուրդ պիտի
10 հաստատէ . Ու երկրիս ամէն ժողովուրդները պիտի տեսնեն որ Տէրոջը անունը քու վրադ կը կոչուի ,
11 ու քեզմէ պիտի վախնան : Եւ

Տէրը բարիքներով քեզ պիտի լեցընէ , քու որովայնիդ պտուղը , քու անասուններուդ պտուղը ու քու երկրիդ պտուղը լոկ ընելով այն երկրին վրայ , որն որ Տէրը քու հայրերուդ երդում ըրաւ քեզի տալու :
12 Տէրը իր բարութեան գանձը՝ այսինքն երկինքը քեզի պիտի բանայ , որ քու երկրիդ անձրեւը առնելը տայ , ու քու ձեռքիդ առնդ օրհնէ . և դուն շատ ազգերու փոխ պիտի տաս , բայց դուն փոխ պիտի չառնես :
13 Տէրը քեզ գլուխ պիտի ընէ քեզ , և չէ թէ պոչ . դուն միշտ վրայ պիտի ելլես , ու բնաւ վար պիտի չիյնաս , թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ պատուիրանքները՝ որ մտիկ ընելով պահես ու կատարես ,
14 որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , Ու օտար աստուածներուն եւեւէն երթալու համար , ո՛ր անոնց ծառայութիւն ընելու համար , աջ կողմը կամ ձախ կողմը չխոտորիս ան բոլոր խօսքերէն , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ :
15 Բայց թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ խօսքին չընազանդիս , և չպահես ու չընես անոր բոլոր պատուիրանքները ու կանոնները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , ան առնելը առ ամէն անէծքները քու վրադ գալով քեզի պիտի հասնին :
16 Քաղաքի մէջ անիծեալ , ու դաշտի մէջ անիծեալ պիտի ըլլաս .
17 Ու կողովդ ու տաշտդ անիծեալ պիտի ըլլայ .
18 Ու որովայնիդ պտուղը , երկրիդ պտուղը , կովերուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը անիծեալ պիտի ըլլան .
19 Ու մտած առնդ անիծեալ՝ ու քու ելած առնդ անիծեալ պիտի ըլլաս :
20 Ո՛ր Տէրը քու ամէն ձեռք զարկած գործիդ մէջը անէծք , տառապանք ու յանդիմանութիւն պիտի խրկէ քեզի՝ քու չար գործերուդ ու պիս ձգելուդ համար , մինչեւ որ շուտով բնաջինջ ըլլաս ու կորսուիս :
21 Տէրը քեզի ժանտախտը պիտի փակցընէ , մինչեւ որ քեզ հաւցընէ այն երկրին վրայ՝ ուր որ դուն կը մտնես անի-

22 կայ ժառանգելու : Եւ Տէրը քեզ
պիտի զարնէ ծիւրական ախտով ,
հրատապնապ տենդով , ջերմով ու
այրող տաքութիւնով , երաշտու-
թեամբ , խորշակահարութեամբ ու
սրճաբոյ դալուկով . և սոսկ պիտի
հալածեն քեզ մինչև որ կորսուիս :
23 Եւ գլխուդ վրայի երկինքը պղնձէ , ու
տակդ եղած երկիրը երկաթէ պիտի
24 ըլլայ : Տէրը անձրևի տեղ հող ու
փոշի պիտի տայ քու երկրիդ . ո-
երկինքէն քու վրադ պիտի իջնեն ,
մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս :
25 Տէրը քու թշնամիներուդ առջեւը
քեզ ջարդել պիտի տայ . անոնց
դէմ մէկ ճամբով պիտի ելլես , և
անոնց առջեւէն եօթը ճամբով պի-
տի փախչիս . ու երկրիս բոլոր թա-
գաւորութեանց մէջը թափառական
26 պիտի ըլլաս . Եւ քու մարմինդ
երկինքին բոլոր թռչուններուն ու
երկրիս գազաններուն կերակուր պի-
տի ըլլայ . և պահոն վռնտող մը
27 պիտի չըլլայ : Տէրը Եգիպտոսի
պալարներով , թանչուր , քոսուռու-
թեամբ ու եռքով պիտի պարնէ
քեզ , որ անոնցմէ չկարենաս բժըշ-
28 կուիլ : Տէրը ապշութիւնով ,
կուրութիւնով ու սրտադողով պի-
29 տի պարնէ քեզ . Եւ ինչպէս որ
կոյրը խաւարի մէջ ձեռքովը կը
խարխափէ , դուն ալ կէս օրուան
առեներ անանկ պիտի խարխափես ,
ու գործերուդ մէջ բարեբաղդու-
թիւն պիտի չունենաս . և միշտ
զրկանք ու յափշտակութիւն պիտի
կրես , ու փէղ ազատող պիտի
30 չըլլայ : Դուն կնկան մը պիտի
նշանուիս , ու անոր հետ ուրիշը
պիտի պառկի . տուն պիտի շինես ,
ու անոր մէջը դուն պիտի չբնակիս .
այգի պիտի տնկես , ու անոր խա-
31 ղողը պիտի չժողվես . Եզը քու
աչքիդ առջեւը պիտի մորթուի ,
բայց դուն անկէ պիտի չուտես .
քու էշը քու առջեւդ պիտի յափըշ-
տակուի , ու քեզի նոր պիտի չը-
տրուի . Հօտերդ քու թշնամիներուդ
պիտի մատնուին , ու զոհող քեզի
32 ազատող պիտի չելլայ : Քու տը-
ղաքներդ ու աղջիկներդ մէկ ուրիշ
ժողովուրդի մը պիտի տրուին , և
աչքերդ պիտի տեսնեն ու բոլոր
օրը անոնց համար ուխտած կորո-
պոռընդոք պիտի նուաղին . և
ձեռքդ պիտի չհասնի օգնելու : Քու 33
երկրիդ արդիւնքը ու քու բոլոր
աշխատութիւնդ քեզի անծանօթ ե-
ղած ժողովուրդ մը պիտի ուտէ .
և դուն ամէն օր միայն զրկանք ու
ճնշում պիտի կրես . Եւ աչքե- 34
րուդ տեսած բաներէն պիտի խեն-
դիանաս : Տէրը քու ծունկերդ ու 35
սրունքներդ , ու ոտքիդ թաթէն
մինչև գլխուդ գագաթը պէշ պա-
լարներով պիտի զարնէ , ու պիտի
չկրնաս բժշկութիւն գտնել : Տէ- 36
րը պիտի տանի քեզ՝ և քու վրադ
դրած թագաւորդ անանկ ազգի մը՝
որ ո՛չ դուն ճանչցած ես , ո՛չ ալ
քու հայրերդ . և հոն օտար աս-
տուածներու՝ փայտի ու քարի ծա-
ռայութիւն պիտի ընես : Եւ դուն 37
պարմանքի ու առակի և հատակի
ենթակայ պիտի ըլլաս ան բոլոր
ժողովուրդներուն մէջը , ուր որ
Տէրը քեզ պիտի տանի : Երթիդ 38
մէջը շատ սերմ պիտի հանես , ու
քիչ ժողվես . քանի
զի մարախները պիտի ուտեն զանի-
կայ : Այգիներ պիտի տնկես ու 39
դարմանես , բայց գինին պիտի չխը-
մես , ու խաղողը պիտի չժողվես .
քանզի անիկայ որդերը պիտի ու-
տեն : Քու ամէն սահմաններուդ 40
մէջ ձիթենիներ պիտի ունենաս ,
բայց ևղով պիտի չծծուխս . քանզի
քու ձիթենիներդ իրենց պտուղը
պիտի թափեն : Տղաքներ ու աղ- 41
ջիկներ պիտի ծնանիս , բայց քու
պիտի չըլլան . քանզի անոնք գե-
րութեան պիտի երթան : Քոլոր 42
ծառերդ ու երկրիդ պտուղները
խառնիճաղը պիտի ուտէ : Ձեր մէջը 43
եղող օտարականը քեզմէ դէրա-
զանց պիտի ըլլայ , և շատ պիտի
բարձրանայ , ու դուն շատ վար պի-
տի իջնես . Անիկայ քեզի փոխ պիտի 44
տայ , բայց դուն անոր փոխ պիտի չը-
տաս . անիկայ գլուխ պիտի ըլլայ ,
բայց դուն պոչ պիտի ըլլաս : Եւ 45
այս բոլոր անէծքները քու վրադ պիտի

գան , քեզ պիտի հալածեն , ու քեզի պիտի հասնին , մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս . որովհետև քու Տէր Աստուծոյդ խօսքին չես հնազանդութիւն ըներ , և քեզի հրամայած պատուիրանքներն ու կանոնները չպահեցիր . 46 Ու անոնք քու վրադ ու քու սերունդիդ վրայ նշան ու հրաշք պիտի ըլլան յաւիտեան : 47 Որովհետև դուն ամէն բաներուն առատութեանը համար՝ ուրախութեամբ և ցօժար սրտով քու Տէր Աստուծոյդ ծառայութիւն չըրիր , 48 Ընոր համար դուն անօթութեան , ծարաւով , մերկութիւնով , ու ամէն բանի կարօտութիւնով ծառայութիւն պիտի ընես քու թշնամիներուդ , որոնք Տէրը քու վրադ պիտի խրկէ . և քու պարանոցիդ վրայ երկաթէ լուծ պիտի դնէ , 49 մինչև որ բնաջինջ ընէ քեզ : Տէրը քու վրադ հեռուէն՝ երկրին ծայրէն արծիւի թռչելուն պէս մէկ ազգ մը պիտի բերէ , անանկ ազգ մը որուն լեզուն դուն չես հասկընար , 50 պինտերես ազգ մը , որ ծերոց պատիւ պիտի չընէ , ու տղայոց վրայ գութ պիտի չունենայ . 51 Ու անիկայ քու անասուններուդ պտուղը ու երկրիդ պտուղը պիտի ուտէ մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս . որովհետև քեզի ցորեն , գինի , ձէթ , կովերուդ ծնունդները ու ոչխարներուդ հօտերը պիտի չթողու , մինչև որ քեզ բնաջինջ ընէ . 52 Ու անիկայ քու բոլոր քաղաքներուդ մէջ քեզ պիտի պաշարէ , մինչև որ կործանին քու բարձր ու ամուր պարիսպները , որոնց դուն ապաւիներ էիր ամբողջ երկրիդ մէջ . և քեզ պիտի պաշարէ քու ամէն քաղաքներուդ մէջ՝ քու բոլոր երկրիդ մէջ , որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի կու տայ . 53 Ու պաշարման ատեն և քու թշնամիդ քեզ նեղը ձգած ատեն՝ քու որովայնիդ պտուղը՝ քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած քու տղաքներուդ և աղջիկներուդ միսը պիտի ուտես : 54 Ձեր մէջը քնքուշ ու խիստ փափուկ մարդը իր եղբօրը ու իր ծոցի կնկանը և իր ողջ թողուցած որդւոյը ծուռ աչքով պիտի նայի . Որպէս զի իր ուտելու որդւոյը միսէն անոնց մէկուն չտայ . քանզի պաշարման ատեն՝ ու քու թշնամիդ ամէն քաղաքներուդ մէջ քեզ նեղը ձգած ատեն՝ ուրիշ բան մը պիտի չունայ անոր : 55 Ձեր մէջը խիստ քնքուշ ու փափուկ եղող կնիկը՝ որ իր փափկութենէն ու քնքուշ ըլլալէն՝ ոտքը գետնի վրայ կոխելու սրտմած չէր , իր ծոցի էրկանը , իր տղուն , իր աղջկանը , 56 Ու իր ոտքերուն մէջէն ելլող տղուն ընկերին , ու իր ծնած զաւակներուն ծուռ աչքով պիտի նայի . քանզի պաշարման ատեն՝ ու քու թշնամիդ քու քաղաքներուդ մէջ քեզ նեղը ձգած ատեն՝ ամէն բաներուն պակսելուն համար՝ գաղտնի ծածկաբար պիտի ուտէ :

57 Թէ որ դուն աս գրքին մէջ գրուած աս օրէնքին ամէն խօսքերը զգուշութեամբ չկատարես , և որ ասիկա՝ ՅՕՒ ՆՇԱՆԱԿԱՒՈՐ ԸՆՏՈՒ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ու ահաւոր անունէն չվախնաս , Տէրն ալ անսովոր հարուածներով , մեծ ու երկարատև հարուածներով , դէշ ու երկայն հիւանդութիւններով պիտի զարնէ քեզ և քու սերունդդ . 60 Ու Եգիպտոսի բոլոր հիւանդութիւններէն՝ որոնցմէ դուն կը վախնաս , քու վրադ պիտի դարձնէ . ու անոնք քեզի պիտի փակչին : 61 Նաև աս օրինաց գրքին մէջը չգրուած ամէն հիւանդութիւնը ու ամէն հարուածը Տէրը քու վրադ պիտի բերէ , մինչև որ դուն բնաջինջ ըլլաս : 62 Ու քու Տէր Աստուածդ խօսքին չհնազանդութիւն ընելուդ համար , դուք որ շատութեան կողմանէ երկինքի աստղերուն պէս էիք , խիստ սակաւաթիւ պիտի մնաք . 63 Ու ինչպէս որ Տէրը ձեզի աղէկութիւն ընելով ու ձեզ շատցընելով՝ ձեր վրայ ուրախացաւ , անանկ ալ ձեզ կորսընցընելով ու բնաջինջ ընելով՝ ձեր վրայ պիտի ուրախանայ , և պիտի ջնջուիք այն երկրին վրայէն , ուր որ

հիմա կ'ելլեմ զանիկայ ժառանգե-
64 լու : Եւ Տէրը երկրիս մէկ ծայրէն
մինչև միւս ծայրը՝ բոլոր ժողո-
վուրդներուն մէջ պիտի ցրուէ քեզ ,
ու հոն ծառայութիւն պիտի ընես
օտար աստուածներու՝ փայտի ու
քարի , որոնք ո՛չ դուն ճանչցիր
65 էիր՝ ո՛չ ալ քու հայրերդ . Եւ ան
ազգերուն մէջը հանգստութիւն պի-
տի չգտնես , ու ոտքիդ թաթին
հանգչելու տեղ պիտի չըլլայ . և
հոն Տէրը քեզի դողացող սիրտ ,
աչքի նուաղում , ու հոգիի տըրտ-
66 մութիւն պիտի տայ . Եւ քու
կեանքդ քու առջևդ կախման մէջ
պիտի ըլլայ , ու գիշեր ցորեկ պիտի
վախնաս , և քու կեանքիդ վրայ ա-
67 պահով պիտի չըլլաս . Ու սրտիդ
ահուդողէն , և աչքերուդ տեսած
բաներէն , առաւօտուն պիտի ըսես՝
Երանի թէ իրիկուն ըլլար , ու իրի-
կունն ալ պիտի ըսես՝ Երանի թէ
68 առաւօտ ըլլար : Եւ Տէրը նաւե-
րով Եգիպտոս պիտի դարձընէ քեզ
ան ճամբայով , որուն համար քեզի
ըսի թէ անիկայ մէլմըն ալ պիտի
տեսնես . և հոն ծառաներ ու ա-
ղախիններ ըլլալու պիտի ծախուիք
ձեր թշնամիներուն . և ծախող առ-
նող պիտի չըլլայ »

ԿԱ . ԼԵ .

1 Ասոնք են ան ուխտին խօսքերը , որ
Տէրը Մովսէսին հրամայեց Իս-
րայէլի որդւոցը հետ ընելու Մովաբի
երկրին մէջ , անոնց հետ Խորեբի
վրայ ըրած ուխտէն զատ »

2 Ուստի Մովսէս բոլոր Իսրայէլը
կանչելով՝ անոնց ըսաւ , Դուք տե-
սաք ան ամէնը որ Տէրը ձեր աչքե-
րուն առջևը Եգիպտոսի երկրին մէջ
ըրաւ փարաւոնին , և անոր բոլոր
ծառաներուն , ու անոր բոլոր եր-
3 կրին . Այո՛ն ան մեծ փորձու-
թիւնները , նշանները ու մեծ հր-
րաշքները , որոնք դուն քու աչքե-
4 րովդ տեսար . Եւ Տէրը մինչև այսօր
քեզի տուաւ ձեզի անծանիչ սիրտ մը որ ի-
մանաք , և ո՛չ աչքեր որ տեսնէք ,
5 ո՛չ ալ ականջներ որ լսէք : Ու-
եմ քառասուն տարի անապատին մէջ
ձեզ պտըտցուցի . ձեր վրայի լա-
թերը չհինցան , ու ոտքերուդ կօ-
շիկները չմաշեցան . Հայ չիերաք 6
ու գինի կամ օղի չխմեցիք , որ
գիտնաք թէ ես Տէր Ձ'աստուածն
եմ : Ու երբոր աս տեղ եկաք՝ Հես- 7
բոնի Սիհոն թագաւորը և Բասանի
Ովգ թագաւորը մեր առջևը ելան՝
մեզի հետ պատերազմելու , ու մենք
զարկինք անոնք . Եւ անոնց երկիրը 8
առինք , ու զանիկայ Ռուբենեանց ,
Գադեանց ու Մանասէի կէս ցեղին
ժառանգութիւն տուինք : Ասոնց 9
ամ ուխտին խօսքերը պահէք ու կա-
տարէք , որ ձեր ամէն գործքին մէջ
յաջողութիւն գտնէք :

Այսօր դուք ամէնդ ձեր Տէր Ա- 10
ստուծոյն առջևը կը կայնիք . ձեր
ցեղերուն իշխանները , ձեր ծերերը ,
ձեր ոստիկանները՝ բոլոր Իսրա-
յէլի մարդիկը , Ձեր տղաքնե- 11
րը , ձեր կնիկները , և քու բանա-
կիդ մէջը եղող օտարականդ , քու
փայտ կտրողէդ մինչև քու ջրկիրդ .
Որ քու Տէր Ձ'աստուածդով ուխտին ու 12
անոր երդումին մէջ մտնես , որն որ
այսօր քու Տէր Ձ'աստուածդ քեզի
հետ կ'ընէ , Որպէս զի քեզ այսօր 13
իրեն ժողովուրդ հաստատէ , և ին-
քը քեզի Ձ'աստուած ըլլայ , ինչպէս
որ քեզի ըսաւ , ու ինչպէս որ քու
հայրերուդ՝ Աբրահամին , Իսահա-
կին ու Յակոբին երդում ըրաւ :
Ու ես աս ուխտը և աս երդումը 14
միայնակ ձեզի հետ չեմ ըներ , Հապա 15
այսօր մեզի հետ մեր Տէր Ձ'աստուծոյն
առջևը հոս կայնողներուն հետը , և
այսօր մեզի հետ հոս չեղողներուն
հետն ալ . Վասնզի դուք գիտէք 16
թէ ինչպէս բնակեցանք Եգիպտոսի
երկրին մէջ , և ինչպէս անցանք ան
ազգերուն մէջէն որ դուք անցաք .
Ու անոնց քովը եղած անոնց գար- 17
շելի բաները , և անոնց փայտէ քա-
րէ արծաթէ ու ոսկիէ կուռքերը
տեսաք : Ըլլայ որ ձեր մէջը էրիկ 18
մարդ կամ կնիկ մարդ կամ աղ-
գահամ կամ ցեղ մը գտնուի ,
որ իր սիրտը այսօր մեր Տէր Ձ-
ստուծմէն խոտորեցընելով , երթայ
ան ազգաց աստուածներուն ծառա-

բարկութիւնը ան երկրին դէմ բորբոքեայ, որ աս գրքիս մէջը գրուած
ամէն անէծքները անոր վրայ բերէ։
Ու Տէրը բարկութեամբ՝ սրտմտու- 28
թեամբ ու մեծ զայրայյամբ զանոնք
իրենց երկրէն արմատաքի խլելով
ուրիշ երկիր մը նետեց, ինչ-
պէս որ այսօր կ՚ըլլայ։ Ծածուկ 29
բաները մեր Տէր Աստուծոյն
կ՚ընտրէ, բայց յայտնուած
բաները մեզի ու մեր որդւոյը միշ-
տ՚ենաց կ՚են յաւիտեան, որ աս օրէնք-
քիս ամէն խօսքերը կատարենք։

ԳԼ. Ի.

Ու երբոր աս քեզի ցուցուցած բա- 1
ներս՝ թէ անէծքը և թէ օրհնու-
թիւնը քու վրադ գան, ու դուն
անոնք քու սրտիդ մէջը նորէն յիշես
ան բոլոր ազգերուն մէջը, ուր որ
քու Տէր Աստուածդ քեզ պիտի
վռընտէ, Ու դուն քու Տէր Աս- 2
տուածդ դառնաս, և բոլոր սրտովդ
ու բոլոր հոգիովդ անոր խօսքին չնա-
զանդիս, թէ դուն և թէ քու որ-
դիքդ, ինչպէս որ ես այսօր քեզի
պատուիրեցի, Ու Տէր Աստուածդ 3
ալ քեզ գերութենէն դարձընելով
պիտի ողորմի քեզի, ու նորէն պի-
տի ժողվէ քեզ ան ամէն ազգերէն,
որոնց մէջը քու Տէր Աստուածդ
քեզ ցրուեր էր։ Թէ որ մինչև 4
երկինքին ծայրը վռընտուած ալ ըլ-
լաս, քու Տէր Աստուածդ քեզ
անկէ պիտի ժողվէ, ու անկէ
պիտի առնէ քեզ. Ու քու Տէր 5
Աստուածդ քու հայրերուդ ժառան-
գած երկիրը պիտի դարձընէ քեզ,
ու զանիկայ պիտի ժառանգես, և
քեզի աղէկութիւն ընելով քու
հայրերէդ աւելի պիտի շատցընէ
քեզ. Ու քու Տէր Աստուածդ 6
քու սիրտդ և քու որդւոյդ սիրտը
պիտի թլփատէ, որպէս զի քու
Տէր Աստուածդ բոլոր սրտովդ ու
բոլոր հոգիովդ սիրես, որ ապրիս։
Ու քու Տէր Աստուածդ աս բոլոր 7
անէծքները քու թշնամիներուդ վը-
րայ, քեզ ատողներուն ու հալա-
ծողներուն վրայ պիտի դարձընէ։
Ու դուն պիտի դառնաս, ու Տէրո- 8

յութիւն ընէ. Քանի որ ձեր մէջը
թոյն ու դառնութիւն բերող ար-
մատ մը գտնուի. Ու քանի որ մէ- 19
կը աս անէծքին խօսքերը լսելով՝
սրտին մէջը իրեն օրհնութիւն տա-
լով ըսէ, Թէև իմ սրտիս յամա-
ռութեանը մէջ քալեմ, ինծի խա-
ղաղութիւն կ՚ըլլայ, և այսպէս ա-
նիկայ իր ծարաւութեանը վրայ գինո-
վութիւն աւելցընէ. Տէրը պիտի 20
չհաճի անոր ներեալու, հապա ան
ատենը Տէրոջը բարկութիւնը ու
նախանձը ան մարդուն վրայ պիտի
բորբոքի, և աս գրքիս մէջը գրուած
ամէն անէծքը անոր վրայ պիտի իջ-
նէ, ու Տէրը անոր անունը երկին-
քին տակէն բնաջինջ պիտի ընէ.
Ու Տէրը աս օրինաց գրքիս մէջը 21
գրուած ուխտին ամէն անէծքներուն
համեմատ անոր վրայ չարիք հասցը-
նելու համար՝ զանիկայ Իսրայէլին
բոլոր ցեղերէն պիտի զատէ, Ու 22
պիտի ըսէ յետագայ ազգը՝ այսինքն
ձեզմէ ետքը ելլող զաւակներնիդ ու
հեռու երկրէ եկող օտարականը,
երբոր տեսնեն ան երկրին հարուած-
ները ու անոր հիւանդութիւննե-
րը, որոնցմով Տէրը զանիկայ պի-
տի նեղէ. Ու երբոր փետնէն ըլ- 23
լան բոլոր երկիրը ծծումբ, աղ ու այ-
րած ըլլալով, հոն բան մը չցանուիր,
ու պտուղ մը չբերէր և խոտ մը
չբուսանիր, Սոդոմին, Գոմորին,
Ադմային ու Սեբոյիմին աւերմանը
պէս, որոնք Տէրը իր բարկու-
թեամբը ու սրտմտութեամբը բը-
նաջինջ ըրաւ. Եւ ամէն ազգերը 24
պիտի ըսեն, Ինչուան համար Տէրը
աս երկրին այսպէս ըրաւ. աս մեծ
սրտմտութեան ու բարկութեան
պատճառը ի՞նչ է։ Ու անոնց 25
պիտի ըսեն, Պատճառը աս է որ
անոնք մոռցեցին իրենց հարցը Տէր
Աստուծոյն ուխտը, որն որ անոնց
հետ ըրեր էր՝ զանոնք Եգիպտոսէն
հանած առենը, Ու գացին ուրիշ 26
աստուածներու ծառայեցին, ու ա-
նոնց երկրպագութիւն ըրին, ա-
նանկ աստուածներու՝ որ իրենք բը-
նաւ չէին ճանչցած, և որ Տէրը ո-
չյաճ չէր անոնց. Ուստի Տէրոջը 27

ջը խօսքին Ջազանդիա , ու կատարեա
քեա անոր բոլոր պատուիրանքները՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուի-
9 բեմ : Եւ քու Տէր Աստուածդ քու ձեռացդ բոլոր գործքերը՝ որովհետեւ պտուղը՝ անասուններուդ պտուղը ու երկրիդ պտուղը շատ ցընելով քեզի յաջողութիւն պիտի տայ . քանզի Տէրը աղէկութիւն ընելով նորէն պիտի ուրախանայ քու վրադ , ինչպէս որ քու հայրերուդ վրայ ուրախացաւ , Երբոր
10 դուն քու Տէր Աստուածդի խօսքին Ջազանդիս , ու աս օրինաց գրքին մէջը գրուած անոր պատուիրանքները ու կանոնները պահես , և բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգիովդ քու Տէր Աստուածդի դառնաս :
11 Վասնզի աս պատուիրանքը որ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ , քեզի անիմանալի չէ , ու քեզմէ հեռու ալ
12 չէ : Անիկայ երկինքը չէ , որ ըսես թէ Մեզի համար ճիվ պիտի ելլէ երկինքը , և անիկայ մեզի պիտի
13 բերէ , որ լսենք ու ընենք . Ու ա-նիկայ ծովուն անդին կողմն ալ չէ , որ ըսես թէ Մեզի համար ծովուն անդին կողմը ճիվ պիտի անցնի , ու զանիկայ մեզի պիտի բերէ , որ լսենք
14 ու ընենք . Վասնզի աս խօսքը քեզի շատ մօտ է , քու բերնիդ ու սրտիդ մէջն է , որ դուն անիկայ կատարես :
15 Նայէ , ես այսօր կեանքը ու բարին , մահը ու չարը քու առջեդ դրի .
16 Որովհետեւ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ որ քու Տէր Աստուածդ սիրես , անոր ճամբաներուն մէջը քալես , ու անոր պատուիրանքները , կանոնները ու դատաստանները պահես , որ ապրիս ու շատնաս , և քու Տէր Աստուածդ քեզ օրհնէ ան երկրին մէջը , ուր որ կ'երթաս ժառանգելու համար :
17 Բայց թէ որ քու սիրտդ դառնայ , ու չլսես դուխիւն ընես , հապա մոլորելով ուրիշ աստուածներու երկրպագութիւն ընես ու զանոնք պաշտես ,
18 Ձեզի այսօր կը ծանուցանեմ որ անշուշտ պիտի կորսուիք , ու երկար կեանք պիտի չունենաք ան երկրին վրայ , ուր որ մտնելու ու անիկայ ժառանգելու համար Յորդանանէն կ'անցնիք : Ձեր երկինքը ու
19 երկիրը վկայ կը բռնեմ ձեզի , որ կեանքը ու մահը , օրհնութիւնը ու անէծքը ձեր առջեւ դրի . ուրեմն կեանքը ընտրէ որ ապրիս դուն և քու սերունդդ .
20 Որ Տէր Աստուածդ սիրելով , անոր խօսքին չլսազանդութիւն ընես , ու անոր յարիս , (վասնզի քու կեանքդ ու օրերուդ երկայնութիւնը ան է ,) որ դուն բնակիս ան երկրին վրայ , որն որ Տէրը քու հայրերուդ՝ Աբրահամին , Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ անոնց տալու :

ԳԼ . Լ

1 Եւ Մովսէս գնաց բոլոր Իսրայէլին
2 ըսաւ անոնց . Ես այսօր հարիւր քսան տարեկան եմ . ալ ելլելու ու մտնելու կարողութիւն չունիմ . և Տէրը ինծի ըսաւ , Դուն այս Յորդանանէն պիտի չանցնիս .
3 Քու Տէր Աստուածդ ինքը քու առջեդ պիտի անցնի , ու աս ազգերը քու առջեէդ ինքը պիտի կորսընցընէ , և դուն անոնց ժառանգութեանը պիտի տիրես . ո՛ Տէրոջը յաւժին պէս Յեսու պիտի անցնի քու առջեդ : Եւ Տէրը
4 անոնց այնպէս պիտի ընէ , ինչպէս որ Ամորհացւոց Սեհոն ու Ովգ թագաւորներուն և անոնց երկրին ըրաւ ,
5 զանոնք բնաջինջ ընելով . Ու Տէրը անոնք ձեր ձեռքը պիտի տայ , ու իմ ձեզի բոլոր պատուիրածիս պէս պիտի ընէք անոնց :
6 Ուժովնէք ու քաջ եղէք , մի վախնաք ու անոնց երեսէն մի պարհուրիք . քանզի քու Տէր Աստուածդ ինքը քու հետդ կ'երթայ . անիկայ քեզ չձգեր ու քեզ երեսէ չձգեր :
7 Եւ Մովսէս Յեսուն կանչեց , ու բոլոր Իսրայէլին առջեը անոր ըսաւ , Ուժովնէ ու քաջ եղիր . քանզի աս ժողովուրդը դուն պիտի տանիս ան երկիրը , որն որ Տէրը անոնց հայրերուն երդում ըրաւ անոնց տալու . ու զանիկայ դուն պիտի ժառանգեցընես անոնց :
8 Եւ քու առ-

ջև էպ գացողը նոյն ինքն Տէրն է , ա-
նիկայ քու հետդ պիտի ըլլայ , անի-
կայ քեզ պիտի չթողու ու քեզ
երեսէ պիտի չձգէ . մի վախնար
ու մի զարհուրիր :
9 Ընդ Մովսէս աս օրէնքը գրեց ,
և քանիկայ Տէրոջը ուխտին տապա-
նակը վերցնող Ղևտացի քահանա-
ներուն , ու Իսրայէլի բոլոր ծերե-
10 րուն տուաւ . Եւ Մովսէս անոնց
պատուիրելով ըսաւ , Եմէն եօթ-
նեցրորդ տարին՝ թողութեան տա-
րւոյն առեն՝ տաղաւարահարաց տօ-
11 նին , Երբոր բոլոր Իսրայէլ կու-
գայ քու Տէր Աստուծդ առջևը ե-
րևնալու՝ անոր ընտրած տեղը , ան
առենը բոլոր Իսրայէլին առջևը աս
օրէնքը պիտի կարդաք , որ լսեն :
12 Ժողվեցէք ժողովուրդը , էրիկները՝
կիներուն՝ ու քաղաքներդ
եղող օտարականդ , որ լսեն , և սո-
վորին՝ ձեր Տէր Աստուծմէն վախ-
նան , ու աս օրէնքիս բոլոր խօսքերը
13 պահեն ու կատարեն . Եւ անոնց
չգիտցող ազգաքներդ լսելով , ձեր
Տէր Աստուծմէն վախնալ սորվին ,
բոլոր ան օրերուն մէջը , որչափ որ
պիտի ապրիք ան երկրին վրայ , որն
որ Յորդանանէն կ'անցնիք :
14 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ , Ես-
մահուանդ օրերդ մօտեցան . Յեսուն
կանչէ , ու ժողովքի խորանին մէջը
ներկայացէք , որ անոր պատուէր
տամ : Ասոնք Մովսէս ու Յեսու
գացին ժողովքի խորանին մէջը ներ-
15 կայացան : Եւ Տէրը ամպի սիւնով
խորանին մէջը երևցաւ , ու ամպի
սիւնը խորանին դրանը վրայ կայնե-
16 ցաւ : Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ ,
Ահա դուն քու հայրերուդ հետ պի-
տի ննջես , ու աս ժողովուրդը պի-
տի ելլէ , ու իր գացած երկրին օտար
աստուածներուն հետևէն երթալով՝
անոր մէջ շնութիւն պիտի ընէ , և
զիս պիտի թողու , ու իրեն հետ ը-
17 րած ուխտս պիտի խափանէ : Եւ
ան օրը իմ բարկութիւնս անոնց
վրայ բորբոքելով՝ զանոնք պիտի
մերժեմ , ու երեսս անոնցմէ պիտի
ծածկեմ , ու բնաջինջ պիտի ըլլան .
և շատ չարիքներու ու նեղութիւն-
ներու հանդիպելով՝ ան օրը պիտի
ըսեն , Ա՞ր Աստուածը մեր մէջը
չըլլալուն համար չէ որ մենք աս չա-
րիքները կը կրենք : Եւ ան օրը 18
ես իմ երեսս բոլորովին պիտի ծած-
կեմ՝ անոնց ըրած բոլոր չարութեա-
նը համար , որովհետև ուրիշ աս-
տուածներու դարձան : Ասոր հի- 19
մա աս երգը գրեցէք , ու Իսրայէլի
որդւոցը սորվեցուցէք , զանիկայ ա-
նոնց բերանը դնելով , որպէս զի աս
երգը Իսրայէլի որդւոցը մէջ ինծի
վկայութեան համար ըլլայ : Վասն- 20
զի անոնք պիտի տանիմ ան կաթ ու
մեղր բղխող երկիրը , որուն համար
ես անոնց հայրերուն երդում ըրի .
և անոնք պիտի ուտեն ու կշտանան
և գիրնան . ու Ե՛ւ ուրիշ աս-
տուածներու դառնալով և անոնց
ծառայութիւն ընելով , զիս պիտի
արհամարհեն , ու իմ ուխտս պիտի
խափանեն : Նաև երբոր անոնք շատ 21
չարիքներու ու նեղութիւններու
հանդիպին , աս երգը անոնց առջևը
վկայութիւն պիտի տայ . որովհետև
անոնց զաւակներուն բերնէն պիտի
չմոռցուի . վասն զի գիտեմ անոնց
խորհուրդը՝ որ այսօր կ'ընեն , քանի
որ դեռ իմ երդումովս խոստացած
երկիրս տարած չեմ զանոնք : Ասա- 22
տի Մովսէս նոյն օրը աս երգը գրեց ,
ու Իսրայէլի որդւոցը սորվեցուց ա-
նիկայ :
Եւ Տէրը Նաւէի որդւոյն Յե- 23
սուին պատուիրելով ըսաւ , Ո՛ւ-
ժգացիր ու քաջ եղիր . քանզի Իս-
րայէլի որդիքը դուն պիտի տանիս
ան երկիրը , որուն համար անոնց
երդում ըրի . ու ես քու հետդ պի-
տի ըլլամ :
Ու երբոր Մովսէս աս օրէնքիս բո- 24
լոր խօսքերը մէկ գրքի մը մէջ գրեց
լմընցուց , Տէրոջը ուխտին տապա- 25
նակը վերցնող Ղևտացիներուն
պատուիրեց Մովսէս ու ըսաւ , Ա- 26
օրէնքիս գիրքը առէք , ու զանիկայ
ձեր Տէր Աստուծոյն ուխտի տապա-
նակին քովը դրէք , որ հոն քեզի
դէմ վկայութեան համար ըլլայ .
Վասնզի ես քու ապստամբութիւնդ 27

ու քու պարանոյիդ խաւուխիւնը գիտեմ . ահա այսօր որ տակաւին ես ձեզի հետ ողջ եմ՝ դուք Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն կ՚ընէք . ալ ո՛րչափ աւելի իմ մեռնելէս ետքը :
28 Ձեր ցեղերուն բոլոր Ծերերը ու ձեր ատիկաններըը իմ առջեւս ժողվեցէք , որ անոնց աս խօսքերը պատմեմ , որ լսեն . և երկինքը ու երկիրը վկայ
29 բռնեմ անոնց . Գիտեմ որ իմ մեռնելէս ետքը դուք անշուշտ անօրէնութիւն պիտի ընէք , ու իմ ձեզի պատուիրած ճամբայէս պիտի խոտորիք . ու ետքի օրերը չարիքներու պիտի հանդիպիք . որովհետեւ Տէրոջը առջեւը չարութիւն պիտի ընէք , ու ձեր ձեռքերուն գործքերովը զանիկայ պիտի սրդոդցընէք :
30 Ուստի Մովսէս աս երդին խօսքերը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին ականջներուն ամբողջ պատմեց :

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

1 Ով երկինք՝ ականջ դրէք , որ խօսիմ . ու երկիրը իմ բերնիս
2 խօսքերը թող մտիկ ընէ : Իմ խրատս անձրեւի պէս պիտի կաթի . իմ խօսքս ցօղի պէս պիտի իջնէ . անձրեւի պէս կանանչեղէնի վրայ , ու առատ անձրեւներու պէս խոտի վրայ .
3 Գանզի Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ . մեր Աստուծոյն պատիւ
4 տուէք : Աստուծոյ գործը կատարեալ է . քանզի անոր ամէն ճամբաները իրաւունք են . Աստուած հաւատարիմ է , ու անիրաւութիւն չունի .
5 անիկա արդար և ուղիղ է : Անոնք ապականեցան . իրենց արատը անոր որդւոցը չէ . ասիկա մէկ խոտորած
6 ու ծուռ ազգ մըն է : Տէրոջը լուած հատուցումնիդ ասիկա՞յ է , ո՛վ յիմար ու անմիտ ժողովուրդ . անիկա քու Հայրդ չէ՞ , որ քեզ առաջաւ , քեզ առեղծեց ու քեզ հաստատեց :
7 Յին օրերը մի տրդ բեր , անցած դարերուն տարիները մտածէ . քու հօրդ հարցո՛ւր , ու թո՛ղ քեզի պատմէ . քու ծերերուդ հարցո՛ւր ,
8 ու թո՛ղ քեզի ըսեն . Երբոր Բարձրեալը ազգերուն ժառանգութիւնը բաժնեց , ու Ադամի որդիքը տա-

բաժնեց , ազգերուն սահմանները Իսրայէլի որդւոց թուովը դրաւ .
9 Գանզի Տէրոջը բաժինը իր ժողովուրդն է , ո՛ր իր ժառանգութեան վիճակը Յակոբն է :
10 Զանիկայ ամայի երկրի մէջ , անկոխ ո՛ր ահագին անապատի մէջ գտաւ . զանիկայ պաշտպանեց , խրատեց , ո՛ր իր աչքին բիբին պէս պահեց :
11 Ինչպէս որ արծիւը իր բոյնը կը գրգռէ , կը շարժի իր ձագերուն վրայ , իր թեւերը կը տարածէ , զանոնք վրան կառնէ ո՛ր թեւերուն կը վերցնէ ,
12 Նոյնպէս Տէրը միայն զանիկայ պտըտցուց , ու անոր հետը օտար աստուած չկար :
13 Զանիկայ երկրին բարձր տեղերուն վրայ հանեց , որ արտերուն պտուղը ուտէ . ու անոր՝ վէմէն մեղր , ու ապառաժ վէմէն եղ ծծել տուաւ .
14 Կովերու իւղ ու ոչխարներու կաթ էրցուց , գառներու ու Նաստանի խոյերու և նոխազներու ճարպով ու ցորենի ընտիր ալիւրով . և խաղողին արիւնը՝ գինի խմեցիք :
15 Ու Իսրայէլ գիրնալով պայեց . (գիրցար , հաստըցար , եղ կտպեցիր .) ու իր Արարիչ Աստուածը թողուց , և իր փրկութեան վէմը արհամարհեց :
16 Օտար աստուածներով անոր նախանձը գրգռեցին , ու գարշելի բաներով զանիկայ սրդոդցուցին :
17 Դեւերուն զոհ մատուցին , և ո՛չ Աստուծոյ , իրենց չգիտցած աստուածներուն , նոր ո՛ր մօտերս եղողներուն , ո՛ր ձեր հայրերը անոնցմէ չվախցան :
18 Դուն քեզ ծնանող վէմը մոռցար , ու քեզ առեղծող Աստուածը մոռցար հանեցիր :
19 Եւ Տէրը տեսնելով զզուեցաւ , որովհետեւ իր տղաքները ու աղջիկները զինք սրդոդցուցին .
20 Ու ըսաւ , Անոնցմէ երեսս ծածկեմ , ո՛ր տեսնեմ թէ անոնց վերջը ինչ պիտի ըլլայ . վասն զի անոնք ծուռ ազգ մըն են , անհաւատ որդիներ են .
21 Անոնք չաստուածներով իմ նախանձս գրգռեցին , ո՛ր իրենց անօտ բաներովը զիս սրդոդցուցին . ես ալ անպիտան ժողովրդով մը անոնց

նախանձը պիտի գրգռեմ , ու՝ անմիտ ազգով մը զանոնք պիտի սրտդողդողեմ . Կանգի իմ բարկութենես կրակ վառեցաւ , ու դժոխքին մինչև ներքին տեղուանքը պիտի այրէ . երկիրը և անոր արմտիքը պիտի ուտէ , ու լեռներուն հիմերը պիտի բռնկցընէ : Ինոնց վրայ չարիքներ պիտի դիզեմ , իմ նետերս անոնց վրայ Նետելով պիտի հատցընեմ : Ինօթութեամբ պատի մօտ ինչին , ու հրատագնապ տնդով և դառն ժանտախտով պիտի հատնին , ու անոնց վրայ գազաններուն ակռաները , ու գետնի վրայ սողացողներուն թոյնը պիտի խըրկեմ : Դուրսէն սուրը ու ներսէն վախը՝ երիտասարդները ու կոյս աղջիկները , կաթնկեր տղաքները ու ալեւոր ծերերը պիտի ջարդեն : Ըսի որ զանոնք Էրէյ՚ամէն կողմը ցրուեմ , անոնց յիշատակը մարդոց մէջէն վերցընեմ , Միայն թէ թշնամիին բարկութենէն վախցայ . չըլլայ որ անոնց հակառակորդները սխալին . չըլլայ որ ըսեն թէ Ես բոլոր բանը ընդը մեր բարձր ձեռքն է , և ո՛չ թէ Տէրը : Վանզի անոնք խորհրդակորոյս ազգ մըն են , ու անոնց մէջ իմաստութիւն չկայ :

Երանի թէ իմաստուն ըլլային , ա՛ս բանը հասկընային , Ե՛ւ իրենց վախճանը մտածէին : Ինչպէս կը հալածէր մը հազարը , ու երկու մարդ տասը հազարը ի՞նչպէս կրնար փախցընել , թէ որ անոնց Ինքը զանոնք չծախէր , ու Տէրը զանոնք չմատնէր : Վանզի անոնց վէմը մեր Ինչին պէս չէ , ու մեր թշնամիները ա՛ս բանիս դատաւոր ըլլան : Ինչու որ անոնց որթը Սոդոմի որթէն է , ու Գոմորի արտէն է . անոնց խաղողները թունաւոր խաղողներ են , ա՛ս անոնց ողկոյզները դառն են . Ինոնց գինին վիշապներուն բարկութիւնը՝ ու իժերուն մահաւոր թոյնն է : Ինոր Ինչպէս իմ քովս պահուած , ա՛ս իմ շտեմարաններուս մէջ կնքուած չէ՞ արդեօք : Ինձ է վրէժխնդրութիւնը ու հատուցումը . անոնց ոտքը սահմանուած ժամանակին պիտի գլորի . ինչու որ անոնց կորստեան օրը մօտ է , ու անոնց գլխուն գալիքները կ՚արտորան :

Վանզի Տէրը իր ժողովուրդը պիտի դատէ , ու իր ծառաներուն վրայ պիտի դթայ , որովհետև պիտի տեսնէ անոնց տկարութիւնը , երբոր զոցուած ու ձգուած չկայ . Ու պիտի ըսէ , Ո՞ւր են անոնց աստուածները , ան վէմը , որուն վրայ իրենց յոյսը դրեր էին , Ինոնց զոհերուն ճարպը ուտողները , ու թափելու նուէրներուն գինին խմողները . Թող ելլեն ու ձեզի օգնեն և ձեզի պաշտպան ըլլան : Հիմա նայեցէք , որ միայն Ես Ես՝ , ու ինծմէ ուրիշ Աստուած չկայ . ես կը մեռցընեմ ու ես կ՚ապրեցընեմ . ես կը զարնեմ ու ես կը բժշկեմ , ու իմ ձեռքէս ազատող մը չկայ : Վանզի ձեռքս երկինքը վերցընելով կ՚ըսեմ , Ես յաւիտեան կենդանի եմ . Թէ որ փայլակի պէս սուրս սրեմ , ու ձեռքս դատաստանի կըռնցընեմ , իմ թշնամիներուս վրէժխնդրութիւն պիտի ընեմ , և զիսատողներուն հատուցում ընեմ : Պատառուածներուն ու գերիներուն արիւնէն՝ թշնամեաց իշխաններուն գլխէն իմ նետերս արիւնով պիտի արբեցընեմ , ու իմ սուրս միս պիտի ուտէ :

Ա՛վ ազգեր՝ անոր ժողովուրդին ուրախակից եղէք , քանզի իր ծառաներուն արեան վրէժը պիտի խնդրէ . իր թշնամիներէն վրէժ պիտի առնէ , և իր երկրին ա՛ս ժողովուրդին քաւութիւն պիտի ընէ :

Ասոր Ինովսէս Նաւեան Յեսուսին հետը եկաւ , ու ա՛ս երգին բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջներուն զրուցեց : Ու երբոր Ինովսէս ա՛ս ամէն խօսքերը բոլոր Իսրայէլին զրուցեց լմընցուց , Ինոնց ըսաւ , Ձեր սրտին մէջը դրէք ա՛ն ամէն խօսքերը՝ որոնք այսօր ձեզի վկայութիւն բերի , որ անոնք ձեր տղոցը պատուիրէք , որ ա՛ս օրէնքիս ամէն խօսքերը պահեն ու կատա-

նախանձը պիտի գրգռեմ , ու՝ ան-
միտ ազգով մը զանոնք պիտի սրտ-
22 դողդողեմ . Վանզի իմ բարկութե-
նէս կրակ վառեցաւ , ու դժոխքին
մինչև ներքին տեղուանքը պիտի այ-
րէ . երկիրը և անոր արմտիքը
պիտի ուտէ , ու լեռներուն հիմերը
23 պիտի բռնկցընէ : Ինոնց վրայ
չարիքներ պիտի դիզեմ , իմ նե-
տերս անոնց վրայ Նետելով պիտի
24 հատցընեմ : Ինօթութեամբ պի-
տի մաշին , ու հրատագնապ տնն-
դով և դառն ժանտախտով պիտի
հատնին , ու անոնց վրայ գազաննե-
րուն ակռաները , ու գետնի վրայ
սողացողներուն թոյնը պիտի խրը-
25 կեմ : Դուրսէն սուրը ու ներսէն
վախը՝ երիտասարդները ու կոյս
աղջիկները , կաթնկեր տղաքները
ու ալեւոր ծերերը պիտի ջարդեն :
26 Ըսի որ զանոնք Էրէյ՚ամէն կող-
մը ցրուեմ , անոնց յիշատակը մարդ-
27 ոց մէջէն վերցընեմ , Միայն թէ
թշնամիին բարկութենէն վախցայ .
չըլլայ որ անոնց հակառակորդները
ուրանան . չըլլայ որ ըսեն թէ
Ես բոլոր բանը ընդը մեր բարձր
28 ձեռքն է , և ո՛չ թէ Տէրը : Վան-
զի անոնք խորհրդակորոյս ազգ մըն
են , ու անոնց մէջ իմաստութիւն
չկայ :

29 Երանի թէ իմաստուն ըլլային ,
ա՛ս բանը հասկընային , Ե՛ւ իրենց
30 վախճանը մտածէին : Ինչպէս մարդ
մը հազարը ի՞նչպէս կը հալածէր ,
ու երկու մարդ տասը հազարը
ի՞նչպէս կրնար փախցընել , թէ
որ անոնց Ինքը զանոնք չծախէր ,
31 ու Տէրը զանոնք չմատնէր : Վան-
զի անոնց վէմը մեր Ինչին պէս չէ ,
ու մեր թշնամիները ա՛ս բանիս դա-
32 տաւոր ըլլան : Ինչու որ անոնց
որթը Սոդոմի որթէն է , ու Գո-
մորի արտէն է . անոնց խաղողները
թունաւոր խաղողներ են , ա՛ս անոնց
33 ողկոյզները դառն են . Ինոնց գի-
նին վիշապներուն բարկութիւնը՝
ու իժերուն մահաւոր թոյնն է :
34 Ինչիկայ իմ քովս պահուած , ա՛ս իմ
շտեմարաններուս մէջ կնքուած չէ՞
35 արդեօք : Ինձ է վրէժխնդրութիւնը
ու հատուցումը . անոնց ոտքը սահ
մանուած ժամանակին պիտի գլորի .
ինչու որ անոնց կորստեան օրը մօտ
է , ու անոնց գլխուն գալիքները
կ՚արտորան :

Վանզի Տէրը իր ժողովուրդը 36
պիտի դատէ , ու իր ծառաներուն
վրայ պիտի դթայ , որովհետև պիտի
տեսնէ անոնց տկարութիւնը , երբոր
զոցուած ու ձգուած չկայ . Ու պի- 37
տի ըսէ , Ո՞ւր են անոնց աս-
տուածները , ան վէմը , որուն վրայ
իրենց յոյսը դրեր էին , Ինոնց զո- 38
հերուն ճարպը ուտողները , ու թա-
փելու նուէրներուն գինին խմողները .
Թող ելլեն ու ձեզի օգնեն և ձեզի
պաշտպան ըլլան : Հիմա նայե- 39
ցէք , որ միայն Ես Ես՝ , ու ինծմէ
ուրիշ Աստուած չկայ . ես կը մեռ-
ցընեմ ու ես կ՚ապրեցընեմ . ես
կը զարնեմ ու ես կը բժշկեմ ,
ու իմ ձեռքէս ազատող մը չկայ :
Վանզի ձեռքս երկինքը վերցընելով 40
կ՚ըսեմ , Ես յաւիտեան կենդանի
եմ . Թէ որ փայլակի պէս սուրս 41
սրեմ , ու ձեռքս դատաստանի ներ-
կըռնցընեմ , իմ թշնամիներուս վրէ-
ժխնդրութիւն պիտի ընեմ , և
զիս ատողներուն հատուցում ընեմ :
Պատառուածներուն ու գերիներուն 42
արիւնէն՝ թշնամեաց իշխաններուն
գլխէն իմ նետերս արիւնով պիտի
արբեցընեմ , ու իմ սուրս միս պի-
տի ուտէ :

Ա՛վ ազգեր՝ անոր ժողովուրդին 43
ուրախակից եղէք , քանզի իր ծառա-
ներուն արեան վրէժը պիտի խնդրէ .
իր թշնամիներէն վրէժ պիտի առ-
նէ , և իր երկրին ա՛ս ժողովուրդին
քաւութիւն պիտի ընէ :

Ասոր Ինովսէս Նաւեան Յե- 44
սուսին հետը եկաւ , ու ա՛ս երգին
բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ա-
կանջներուն զրուցեց : Ու երբոր 45
Ինովսէս ա՛ս ամէն խօսքերը բոլոր
Իսրայէլին զրուցեց լմընցուց , Ի- 46
նոնց ըսաւ , Ձեր սրտին մէջը դրէք
ա՛ն ամէն խօսքերը՝ որոնք այսօր ձեզի
վկայութիւն բերի , որ անոնք ձեր
տղոցը պատուիրէք , որ ա՛ս օրէնքիս
ամէն խօսքերը պահեն ու կատա-

47 բեն ։ Վասնզի ասիկայ ձեզի պա-
բապ բան մը չէ . որովհետեւ ձեր
կեանքն է , ու ասոր բանով երկայ-
նակեաց պիտի ըլլաք ան երկրին
վրայ , որուն համար Յորդանանէն
կ'անցնիք անիկայ ժառանգելու ։
48 Եւ Տէրը նոյն օրը խօսեցաւ Մով-
49 սէսին՝ ըսելով , Ելո Աբարիմ լեռը
բլուրը՝ Մովաբի երկրին մէջը եղող
Երիքովին դիմացի Նաբաւ լեռը ,
ու տես Քանանու երկիրը , որն որ
Իսրայէլի որդւոցը կալուածք պիտի
50 տամ . Եւ դուն ան քու ելած լե-
ռանդ վրայ մեռնիս , ու քու ժողո-
վուրդիդ խառնուիս , ինչպէս որ
քու եղբայրդ Ահարոն Հոր լեռա-
նը վրայ մեռաւ , ու իր ժողովուրդին
51 խառնուեցաւ . Որովհետեւ Իսրայէ-
լի որդւոցը մէջ՝ Սին անապատը՝
Կադեսի հակառակութեան ջուրե-
րուն վրայ ինծի անշնորհանդ եղաք .
քանզի Իսրայէլի որդւոցը մէջ ինծ
52 չփառաւորեցիք ։ Ուստի ան եր-
կիրը հեռուէն պիտի տեսնես , բայց
դուն հոն պիտի չմտնես , ան երկի-
րը որ ես Իսրայէլի որդւոցը կու
տամ ։

ԳԼ . Լ Ը

1 Եւ ասա է ան օրէնութիւնը՝ որով
Մատուծոյ մարդը Մովսէս իր
մեռնելէն առաջ Իսրայէլի որդինե-
2 րը օրհնեց . Ու ըսաւ ,
Տէրը Սինայէն եկաւ , ու Սէիրէն
անոնց երեցաւ , Ե Փառան լեռնէն
փայլեցաւ , ու բիւրաւոր սուրբերով
եկաւ . անոր աջ ձեռքէն օրինաց
3 կրակը էր նոցա անոնց ։ Այո , անի-
կայ ժողովուրդները կը սիրէ . բո-
լոր սուրբերը քու ձեռքդ են . ու
անոնք քու խօսքերդ ընդունելու
համար քու ոտքերուդ քովը կը
4 նստին ։ Մովսէս մեզի տուաւ օրէն-
քը , Յակոբի ժողովքին ժառան-
5 գութիւնը ։ Ու երբոր ժողովուր-
դին գլխաւորները Իսրայէլի ցեղե-
րուն հետ միկտեղ ժողվուեցան ,
ինքը Իսրայէլի մէջ իշխան եղաւ ։
6 Ռուբէն թո՛ղ ապրի ու չմեռ-
նի , և անոր ժողովուրդը շատուր
ըլլան ։

7 Եւ Յուդային համար ասա բանը
ըսաւ , Ո՛վ Տէր՝ Յուդային ձայնը
լսէ , ու զանիկայ իր ժողովուրդին
տար . անոր ձեռքերը իրեն բաւա-
կան ըլլան , և անոր թշնամեացը
դէմ օգնական եղիր ։
8 Ու Ղեւիին համար ըսաւ , Քու
Թումմիմդ և Ուրիմդ քու սուրբ
մարդուդ ըլլայ , որ զանիկայ Մաս-
սայի մէջ փորձեցիր , ու Մերիբա-
պայի ջուրին վրայ անոր հետ վիճե-
9 ցար ։ Ան որ իր հօրը ու մօրը հա-
մար , Չանիկայ չտեսայ՝ ըսաւ , և իր
եղբայրները չճանչցաւ , ու իր որ-
դիքը չգիտցաւ . քանզի անոնք քու
խօսքիդ պզտւըթիւն ըրին ու քու
ուխտդ պահեցին ։ 10
Քու դատաս-
տաններդ Յակոբին , ու քու օրէնքդ
Իսրայէլին անունք պիտի սորվեցը-
նեն . քու առջեւդ խունկ պիտի մա-
տուցանեն , ու քու սեղանիդ վրայ
ողջակէզ ։ Ո՛վ Տէր՝ անոր զօրու- 11
թիւնը օրհնէ , ու անոր ձեռքին
գործքը ընդունէ . անոր վրայ հե-
ղողներուն ու անոր թշնամիներուն
մէջքը կոտրէ , որ մէյմըն ալ չեր-
ծին ։

Բենիամինին համար ըսաւ , Տէ- 12
րոջը սիրելին անոր քովը ապահովու-
թեամբ բնակի . Ամբողջ միշտ
զանիկայ պաշտպանէ , ու անոր ու-
սերուն մէջը բնակի ։

Ու Յովսեփին համար ըսաւ , Ա- 13
նոր երկիրը Տէրոջմէն օրհնեալ ըլ-
լայ , երկինքին ընտիր պարգեւներո-
վը , ցօղովը , ու վարը պառկող ան-
դունդներովը , Ու արեգակին յա- 14
ռաջ եկած ընտիր բերքերովը , ու
ամիսներուն ընտիր արդիւնքներովը ,
Ու հին լեռներուն ընտիր պտուղնե- 15
րովը , ու միշտնջենաւոր բլուրներուն
ընտիր պարգեւներովը , Ու երկրին 16
ու անոր առատութեանը ընտիր
պարգեւներովը , ու մորենիին միջը
բնակողին բարեհաճութեամբը . Ա-
ռաջ Յովսեփին գլխուն վրայ , իր
եղբարցը միջ երեւելի եղողին գա-
գաթին վրայ թո՛ղ գան ։ Անիկայ 17
իր ցուլին առջինեկին պէս գեղեց-
կութիւն ունի , ու իր եղջիւրները
միեղջերուի եղջիւրներու կը նմանին .

անունցմով պիտի զարնէ ժողովուրդները մինչև երկրիս ծայրերը . ահա՛ անոնք են Եփրեմին բիւրաւորները , ու Մանասէին հազարաւորները :

18 Եւ Օ՚աբուղոնին համար ըսաւ , Ուրախացի՛ր դո՛ւ Օ՚աբուղո՛ն՝ քու վրանիդ մէջ : 19 Ժողովուրդները լեռը հրաւիրելով՝ հոն արդարութեան զոհեր պիտի մատուցանեն . քանզի անոնք ծովերուն առատութիւնը ու աւազին ծածուկ գանձերը պիտի ծծեն :

20 Ու Գադին համար ըսաւ , Գադը ընդարձակողը օրհնեա՛լ ըլլայ . մատակ առիւծի պէս կը նստի , ու թեւեր և գլուխներ կը գիշատէ . 21 Եւ անիկա՝ երէցին առաջին մասը իրեն յարմար տեսաւ . քանզի հոն օրէնսդրին փո՛ւռծ բաժինին մէջը պահուեցաւ , և ժողովուրդին գլխաւորներուն գալով՝ Տէրոջը արդարութիւնը ու անոր դատաստանները Իսրայէլի հետ՝ ի գործ դրաւ :

22 Եւ Դանին համար ըսաւ , Դան առիւծի ձագ է . անիկա Բասանէն պիտի ցաթկէ :

23 Ու Նեփթաղիմին համար ըսաւ , Նեփթաղիմ Աստուծոյ շնորհքովը կշտացած , և Տէրոջը օրհնութիւնովը լեցուած , արեւմուտքը ու հարաւը պիտի ժառանգէ :

24 Ու Ասերին համար ըսաւ , Ասեր որդւոցմէ օրհնուի՛ . իր եղբայրներուն հաճոյ ըլլայ , ու ոտքը եղի մէջ թաթխէ : 25 Ուր կօչիկներդ երկաթէ ու պղնձէ ըլլան , և քու օրերուդ չափ ըլլայ :

26 Իսրայէլի Աստուծոյն պէս չկայ . անիկա քեզի օգնութիւն ընելու համար , իր մեծվայելչութեամբը երկինքներու ու ամպերու վրայ կը 27 նստի : Յաւիտենական Աստուածը †եզ ապաւէն է , ու անոր յաւիտենական բազուկները †եզ պաշտպան են . քանզի թշնամիներդ քու առջեւդ պիտի վռնտէ , ու Ո՚նոնդ 28 կոտրէ , պիտի ըսէ : Եւ Իսրայէլը ապահովութեամբ առանձին պիտի բնակի . Յակոբին աղբիւրը ցորեն ու գինիի երկրին մէջ պիտի ըլլայ , ու անոր երկինքէն ցօղ պիտի կաթի : Երանի՛ քեզ՝ ո՛վ Իսրա- 23
յէ՛լ . ո՞ր ժողովուրդը քեզի պէս Տէրոջը ձեռքովը փրկուած է . վահան է քու օգնութեանդ սապարը ու յաղթութեանդ սուրը անիկա՛յ է . քու թշնամիներդ քեզի պիտի խոնարհին , ու անոնց բարձր տեղեանքը պիտի կոխես :

ԳԼ . Լ՚

1 Եւ Մովսէս Մովաբի դաշտերէն՝ Նաբաւ լեռանը վրայ Երիքովի դիմացի Փասգային գագաթը ելաւ . և Տէրը անոր ցուցուց բոլոր Գաղաադ երկիրը մինչև Դան , 2 Նաև բոլոր Նեփթաղիմը , ու Եփրեմի և Մանասէի երկիրը , ու Հուդայի բոլոր երկիրը մինչև արեւմտեան ծովը , 3 Ու հարաւային կողմը , ու Երիքովի հովիտին դաշտը , Ըրմաւենեաց քաղաքը մինչև Սեգովը : 4 Եւ Տէրը անոր ըսաւ , Ա՛յս էան երկիրը՝ որուն համար Աբրահամին , Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրի՝ ըսելով , Քու սերունդիդ պիտի տամ անիկա՛յ . ահա՛ քու աչքերուդ ցուցուցի , բայց դուն հոն պիտի չանցնիս :

5 Ասոր Տէրոջը ծառան Մովսէս հոն Մովաբի երկրին մէջ Տէրոջը ըսածին պէս մեռաւ . 6 Եւ զանիկա Նեփթփեգովրին դիմացը՝ Մովաբի երկիրը ձորի մը մէջ թաղեց . ու մինչև այս օրս անոր գերեզմանը մարդ մը չգիտցաւ : 7 Եւ Մովսէս իր մեռած ատենը հարիւր քսան տարեկան էր . անոր աչքերը չտկարացան , ու անոր ոյժը չպնաց : 8 Եւ Իսրայէլի որդիքը Մովաբի դաշտերուն մէջ՝ Մովսէսին համար երեսուն օր լացին . ու Մովսէսին համար սուգի լացին օրերը լմընցան :

9 Եւ Նաւէի որդին Յեսու իմաստութեան հոգիով լցուեցաւ , որովհետեւ Մովսէս իր ձեռքերը անոր վրայ դրեր էր . ու Իսրայէլի որդիքը անոր ճնազանդութիւն ըրին , և Տէրը ինչ որ Մովսէսին պատուիրեր էր , անանկ ըրին :

10 Եւ անկէ ետեւ Տէրոջը երես առ

երես Հանչցած Մովսէսին պէս՝ Իս-
11 րայէլի մէջ մարգարէ մը չեղաւ, Ին
բոլոր նշաններով ու հրաշքներով,
որ Տէրը խրկեց զանիկայ Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ ընելու փա-

բառոնին ու անոր ամէն ծառաներուն և անոր բոլոր երկրին, Ու 12
ան բոլոր զօրաւոր ձեռքով և բոլոր մեծ սոսկումով՝ որ Մովսէս ըրաւ բոլոր Իսրայէլին աչքին առջեւը։

ԳԻՐՔ ՅԵՍՈՒԱՆՑ

ԿԼՈՒԽ Ը

1 Տէրոջը ծառային Մովսէսին մեռնե-
լէն ետքը՝ Տէրը Մովսէսին սպա-
սաւորին Նաւէի որդւոյն Յեսուին
2 հետ խօսեցաւ ըսելով, Իմ ծառաս
Մովսէս մեռաւ. հիմա ելլ ու անցիր
սա Յորդանանէն դուն և ասոնք բոլոր
ժողովուրդը՝ ան երկիրը, որն որ
ես Իսրայէլի որդւոցը կու տամ։
3 Ձեր ոտքին բոլոր կոխած տեղերը
ձեզի պիտի տամ, ինչպէս որ Մով-
4 սէսին ըսի. Անապատէն ու սա Լի-
բանանէն մինչև մեծ գետը՝ Եփրատ
գետը, Քեթացւոց բո-
լոր երկիրը մինչև մեծ ծովը արև-
մտեան կողմը ձեր սահմանը ըլլայ։
5 Քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ
մարդ մը չկարենայ քեզի դէմ դը-
նել. ինչպէս որ Մովսէսին հետ
էի, քեզի հետ ալ անոնց պիտի ըլ-
լամ. քեզ պիտի չթողում ու
6 քեզ անտես պիտի չընեմ։ Զօ-
րացիր ու քաջասիրտ եղիր. քան-
զի ասոնց ժողովուրդին դուն պիտի ժա-
ռանգեցընես ան երկիրը, որուն
համար ասոնց հայրերուն երդում
7 ըրի ասոնց տալու։ Միայն թէ
զօրացիր ու խիստ քաջ եղիր, որ
իմ ծառայիս Մովսէսին բոլոր քեզի
պատուիրած օրէնքը պահես ու ը-
նես. անկէ աջ կամ ձախ կողմը
չխոտորիս, որ քու ամէն երթալու
տեղդ յաջողութիւն գտնես։ Ա-
8 օրինաց գիրքը քու բերնէդ չզա-
տուի, հապա գիշեր ցորեկ անոր վրայ
մտածես, որ բոլոր անոր մէջի գը-
րուածները պահես ու կատարես.
քանզի ան ատենը քու դործքերդ
առաջ կը տանիս, և ան ատենը

յաջողութիւն կը գտնես։ Ահա 9
քեզի կը պատուիրեմ, զօրացիր ու
քաջասիրտ եղիր, մի վախնար ու
մի զարհուրիր. քանզի քու ամէն
երթալու տեղերդ քու Տէր Ա-
ստուածդ քու հետդ է։

Անկէ ետքը Յեսու ժողովուրդին 10
ոստիկաններուն պատուիրելով՝ ը-
սաւ, Ճանակին մէջէն անցէք, ու 11
ժողովուրդին ապսպրելով ըսէք,
Ձեզի պաշար պատրաստեցէք.
քանզի իրեք օրէն ետև դուք սա
Յորդանանէն պիտի անցնիք, որ
երթաք ժառանգէք ան երկիրը, որն
որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի ժա-
ռանգութիւն կու տայ։

Ու Ռուբինեանց ու Գադեանց և 12
Մանասէի կէս ցեղին Յեսու խո-
սեցաւ ու ըսաւ, Միտքերնիդ բե- 13
րէք ան խօսքը, որ Տէրոջը ծառան
Մովսէս ձեզի պատուիրեց ըսելով,
Ձեր Տէր Աստուածը ձեզ հանգս-
տացուց, ու սա երկիրը ձեզի տուաւ։
Ձեր կիներնիերը, ձեր տղաքներնիը և 14
ձեր անասուններնիը թող բնակին ան
երկրին մէջը, որ Մովսէս ձեզի տուաւ
Յորդանանու ասդիի կողմը. բայց
դուք ամէնդդ որ ուժով կօրիճներ
էք՝ ապատապինեալ ձեր եղբայրնե-
րուն առջեւը անցնելով՝ անոնց օգ-
նութիւն ընէք, Մինչև որ Տէրը 15
ձեր եղբայրներուն ալ ձեզի պէս հանգս-
տացընէ, և անոնք ալ ժառանգեն
ան երկիրը, որն որ ձեր Տէր Ա-
ստուածը անոնց կու տայ. ու Է՛ետը
ձեր ժառանգութեան երկիրը դար-
նաք, և ժառանգէք զանիկայ, որն
որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի
տուաւ Յորդանանու ասդիի կողմը
դէպ ի արեւելք։

16 Եւ անոնք Յեսուին պատասխան տուին ու ըսին, Ինչ ամէն պատուիրածներդ պիտի ընենք, և ուր որ մեզ խրկես պիտի երթանք։
17 Ինչպէս որ Մովսէսին ջնազանդուեցանք կ'ընէինք, անանկ ալ քեզի ջնազանդութիւն պիտի ընենք. միայն թէ քու Տէր Աստուածդ քու հետդ ըլլայ, ինչպէս որ Մովսէսին հետն
18 էր։ Ամէն մարդ որ քու հրամանիդ դէմ դնէ, և ամէն ինչ որ անոր պատուիրես, քու խօսքերդ մոխիկ չընէ, պիտի մեռցուի. միայն թէ զօրացի՛ր ու քաջասի՛րտ եղիր։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ Նաւէի որդին Յեսու Աստիմէն երկու մարդ խրկեց՝ ծածկաբար երկիրը լրտեսելու համար, ու անոնց ըսաւ, Գացէ՛ք՝ ան երկիրը ու Երիքովը տեսէ՛ք. և անոնք գացին ու Րահաբ անունով պոռնիկ կնկան մը տունը մտան, և հոն ճնա-
2 ցին։ Ան ատենը Երիքովի թագաւորին լուր տրուեցաւ՝ ըսելով, Ահա այս գիշեր երկիրը լրտեսելու համար Իսրայէլի որդւոցմէ մարդիկներ եկեր
3 են հոս։ Ու Երիքովի թագաւորը Րահաբին հետ խրկեց ըսելով, Ինձի եկող ու տունդ մտնող մարդիկը դուրս հանէ. քանզի անոնք այս բոլոր երկիրը լրտեսելու
4 եկեր են։ Եւ կնիկը ան երկու մարդը առաւ պահեց, ու ըսաւ, Իրաւ ան մարդիկը ինծի եկան,
5 բայց ուսկից ըլլալնին չգիտցայ. Ու դռներուն գոցուելու ատենը մութ ան մարդիկը դուրս ելան. և ան մարդիկներուն ուր երթալը չեմ գիտեր. շուտով անոնց ետևէն
6 կնկէք, որ անոնց հասնիք։ Իսկ ինքը տանիքը հանելով զանոնք պահեր էր քթանի եղէգներուն մէջը՝ որ տանիքին վրայ դիզուած ունէր։
7 Ասոնք մարդիկը Յորդանանու ճամբով մինչև անցքերը անոնց ետևէն կնկան, և անոնց ետևէն կողները դուրս ելլելէն ետքը դռները գոցեցին։
8 Ու երբոր անոնք դեռ չէին քնացած կնիկը տանիքին վրայ անոնց
9 քովը ելաւ, Ու մարդոցը ըսաւ, Ես գիտեմ որ Տէրը ձեզի երկիրը ձեզի տուաւ, ու ձեր վախը մեր վրայ կնկաւ, և ձեր պատճառաւը աս երկրին բոլոր բնակիչները
10 հալեցան. Քանզի մենք լսեցինք թէ ինչպէս Տէրը ձեր Եգիպտոսէն ելած ատենը Կարմիր ծովուն ջուրերը ձեր առջևէն ցամքեցուց. նաև ինչ որ դուք երկու Յորդանանու անդիի կողմը բնակող Ամորհացւոց երկու
11 թագաւորներուն Սեհոնին ու Ովգին՝ որոնք բնաջինջ ըրիք։ Ասոր աս բաները լսածնուս պէս սիրտերնիս հալեցաւ, ու ձեր երեսէն վախնալնուս համար մէկու մը վրայ համարձակութիւն չմնաց. քանզի ձեր Աստուածը վերը երկինքին մէջ ու վարը երկրի վրայ Աստուած
12 անիկայ է։ Հիմա կ'աղաչեմ, Տէրոջմով երդուեցէ՛ք ըրէք ինծի, որ ես ձեզի ողորմութիւն ընելուս համար, դուք ալ իմ հօրս տանը ողորմութիւն ընէք. և ինծի ճշմարիտ
13 նշան մը տուէք, Որ իմ հայրս, մայրս, եղբայրներս, քոյրերս ու բոլոր անոնց վերաբերեալները ողջ պիտի թողուք, և մեր անձը մահուանէ
14 պիտի ազատէք։ Ու ան մարդիկը անոր ըսին, Մեր որ աս մեր բանը չյայտնէք, ձեր տեղը մեր անձինքը մեռնին. ու երբոր Տէրը աս երկիրը մեզի տայ, քեզի ողորմութիւն ու հաւատարմութիւն պիտի ընենք։
15 Ուստի զանոնք մէկ չուանով մը պատուհանէն վար իջեցուց. (քանզի իր տունը բերդին պարսպին վրայ էր, ու ինքը պարսպին վրայ կը
16 բնակէր.) Եւ անոնց ըսաւ, Լեռը գացէ՛ք, չըլլայ որ հալածողները ձեզի հանդիպին, ու հոն իրեք օր պահուեցէ՛ք, մինչև որ հալածողները
17 ետ դառնան, անկէ ետև ձեր ճամբան գացէ՛ք։ Եւ ան մարդիկը անոր ըսին, Ինչ՝ մենք աս մեզի ընել տուած երդումէդ աս կերպով
18 անպարտ կ'ըլլանք. Երբոր մենք աս երկիրը մտնենք, աս կարմիր դերձանէ չուանը ան պատուհանին վրայ կապես, ուսկից որ մեզ իջեցուցիր. և քու հայրդ, մայրդ, եղբայրներդ,

ու քու հօրդ բոլոր տունը քու քովդ
19 աս տանը մէջ ժողվես . Ու ահռելի
է՛վ որ քու տանդ դռնէն դուրս ել-
լէ , անոր արիւնը իր գլխուն վրայ
ըլլայ . մենք անպարտ ենք . բայց
քու քովդ աս տանը մէջ բոլոր եղող-
ներուն թէ որ ձեռք մը դպչի , ա-
նոնց արիւնը մեր գլխուն վրայ ըլ-
20 լայ : Ու թէ որ աս մեր բանը
ձեւո- մը յայտնես , ան ատենը քու
մեզի ընելիք տուած երդումդ ան-
21 պարտ կ՛ըլլանք : Ու ինք ըսաւ ,
Ձեր խօսքերուն պէս՝ անանկ թող
ըլլայ . և թողուց զանոնք , ու անոնք
գացին . և ան կարմիր չուանը պա-
տուհանին վրայ կապեց :
22 Ու անոնք անկէ լեռնակողմը գա-
ցին , ու հոն իրեք օր նստան , մինչև
որ հալածողները ետ դարձան . ու
հալածողները զանոնք ամէն ճամբու
23 մէջ փնտռեցին , բայց չգտան : Ան
ատենը ան երկու մարդիկը ետ
դառնալով՝ լեռնէն վար իջան , և
անցնելով՝ Նաւէի որդւոյն Յեսուին
գացին , ու իրենց պատահած բոլոր
24 բաները անոր պատմեցին . Ու Յե-
սուին ըսին , Տէրը ան
բոլոր երկիրը մեր ձեռքը տուաւ .
ու ան երկրին բոլոր բնակիչները
մեր երեսէն հալեցան :

Գ Լ . Գ

1 Ու Յեսու առաւօտուն կանուխ ե-
լաւ . և ինքը ու բոլոր Իսրայէլ
որդիքը Սատիմէն չուեցին , ու
մինչև Յորդանան եկան . և անց-
2 նելէն առաջ հոն իջևան ըրին : Ու
իրեք օրէն եղաը ատենները բա-
3 նակին մէջէն անցան . Ու ժողո-
վուրդին պատուիրելով ըսին , Երբ-
որ ձեր Տէր Աստուծոյն ուխտին
տապանակը տեսնէք , ու Ղեւտացի
քահանաները՝ որ զանիկայ կը տա-
նին , դուք ալ ձեր տեղերէն ելէք ,
4 ու անոր ետևէն գացէք . Բայց ձեր
ու անոր միջտեղը երկու հազար
կանգունի չափ միջոց պիտի ըլլայ .
անոր չմօտենաք , որ երթալու ճամ-
բանիը գիտնաք . քանզի ասկէ ա-
ռաջ աս ճամբայէն անցած չէք :
5 Ու Յեսու ժողովուրդին ըսաւ ,
Սրբեցէք ձեր անձերը . քանզի Տէրը
վաղը ձեր մէջը հրաշքներ պիտի ը-
նէ : Ընկէ ետև Յեսու քահանա- 6
ներուն խօսեցաւ ըսելով , Ուխտին
տապանակը վերցուցէք , ու ժողո-
վուրդին առջևը անցէք : Ուստի
անոնք ուխտին տապանակը վերցու-
ցին , ու ժողովուրդին առջևէն գա-
ցին :
Ու Տէրը ըսաւ Յեսուին , Ա- 7
օր պիտի սկսիմ բոլոր Իսրայէլին
աչքին առջևը քեզ մեծցընելու , որ
գիտնան թէ ինչպէս որ Մովսէսին
հետ էի , քեզի հետ ալ այնպէս պի-
տի ըլլամ : Հիմա դուն ուխտին 8
տապանակը վերցընող քահանանե-
րուն պատուիրելով ըսես , Երբոր
Յորդանանու ջուրին եղերքը հաս-
նիք , Յորդանանու մէջը կայնե-
ցէք :
Ու Յեսու Իսրայէլի որդւոցը ը- 9
սաւ , Ձեր Տէր
Աստուծոյն խօսքերը մօտիկ ըրէք :
Ու Յեսու ըսաւ , Ասով պիտի գիտ- 10
նաք , որ կենդանի Աստուածը ձեր
մէջն է , ու ձեր առջևէն Քանանա-
ցիները , Քետացիները , Խեւայ-
ները , Փերեզացիները , Գերգե-
սացիները , Եբուսացիները ու Ա-
մորհացիները բոլորովին պիտի վը-
ռնտէ . Ահա բոլոր երկրին Տէրոջը 11
ուխտին տապանակը ձեր առջևը
պիտի անցնի Յորդանանու մէջ .
Ու հիմա դուք Իսրայէլի ցեղերէն 12
տասներկու մարդ առէք՝ ամէն ցե-
ղէն մէյմէկ մարդ . Ու երբոր բո- 13
լոր երկրին Տէրոջը տապա-
նակը վերցընող քահանայից ոտքերը
Յորդանանու ջուրին մէջը մտնեն ,
Յորդանանու ջուրը պիտի կտրի ,
ու վերէն իջնող ջուրը կարկառա-
կոյտի մը պէս պիտի կայնի :
Ու երբոր ժողովուրդը Յորդա- 14
նանէն անցնելու համար իրենց վը-
րաններէն չուեցին , ուխտին տապա-
նակը վերցընող քահանաները ժո-
ղովուրդին առջևէն իյնըլացին . Ու 15
տապանակը վերցընողները մինչև
Յորդանան հասնելով՝ տապանակը
վերցընող քահանաներուն ոտքերը
ջուրին եղերքը մտուածին պէս՝

(Ինչու որ հունձքի բոլոր ժամանակը Յորդանանու ջուրը առատանալով իր բոլոր եզերքները կը կու-
16 խէ,) Ան առնը վերէն իջնող ջուրը կայնեցաւ, ու Սարթանին քովը եղող Ադամ քաղաքէն շատ հեռու կարկառակոյտի մը պէս բարձրացաւ. ու դաշտի ծովը՝ այսինքն Ղրի ծովը իջնողը լմընցաւ կտրեցաւ. և ժողովուրդը Երիքովի դիմացը անցաւ:
17 Ու Տէրոջը ուխտին տապանակը վերցնող քահանաները Յորդանանու մէջը ցամաքի վրայ հաստատ կայնեցան. ու բոլոր Իսրայէլը ցամաքով անցաւ, մինչև որ բոլոր ժողովուրդին Յորդանանէն անցնիլը լմընցաւ:

ԿԱ. Ա

1 Ու երբոր բոլոր ժողովուրդին Յորդանէն անցնիլը լմընցաւ, Տէրը խօսեցաւ Յեսուին ու ըսաւ,
2 ժողովուրդէն տասուերկու մարդ առէք, ամէն ցեղէն մէյմէկ մարդ,
3 Ու անոնց պատուիրելով ըսէք, Ասկէ Յորդանանու մէջէն՝ քահանայից ոտքերուն ամուր կեցած տեղէն՝ ձեզի տասուերկու քար վերցուցէք, և զանոնք ձեր հետը տարէք, ու դրէք անոնք այն տեղը՝ ուր որ առ գիշեր իջևան պիտի ընէք:
4 Ու Յեսու Իսրայէլի որդւոցմէ իր որոշած տասուերկու մարդիկը կանչեց, ամէն
5 ցեղէն մէյմէկ մարդ. Ու Յեսու անոնց ըսաւ, Յորդանանու մէջը ձեր Տէր Աստուծոյն տապանակին առջևը անցէք, ու Իսրայէլի որդւոց ցեղերուն թիւովը՝ ամէն մէկերնիդ ձեր ուսերուն վրայ մէյմէկ
6 քար վերցուցէք տանիք. Որ ասիկայ ձեր մէջը նշան ըլլայ. ապագային երբոր ձեր որդիքը ձեզի հարցնելու ըլլան ու ըսեն թէ Ձեզ քարերը ինչ
7 պէտք ըլան ձեզի. Անոնց ըսէք, Վասնզի Տէրոջը ուխտի տապանակին առջևէն Յորդանանու ջուրերը կտրուեցան. երբոր անիկայ Յորդանանէն կ'անցնէր Յորդանանու ջուրը կտրեցաւ. ու ասոնք քարերը Իսրայէլի որդւոց մէջը յիշատակի համար
8 պիտի ըլլան յաւիտեան: Ու Իսրայէլի որդիքը Յեսուին պատուիրածին պէս ըրին. ու Յորդանանու մէջէն տասուերկու քար առին՝ Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն թիւովը, ինչպէս որ Տէրը Յեսուին հրամայեր էր, և զանոնք իրենց հետը իջևանի տեղը տարին, ու հոն դրին:
9 Ու Յեսու ուրիշ տասուերկու քար ալ կանգնեց Յորդանանու մէջը, ուխտին տապանակը վերցնող քահանայից ոտքերուն կեցած տեղը, ու մինչև այս օրս հոն են:
10 Ու տապանակը վերցնող քահանաները Յորդանանու մէջը կայնեցան, մինչև որ լմընցաւ ան բոլոր խօսքը, որն որ Տէրը Յեսուին պատուիրեց ժողովուրդին ըսելու, ինչպէս որ Մովսէս Յեսուին պատուիրեր էր. և ժողովուրդը արտորալով անցաւ:
11 Ու երբոր բոլոր ժողովուրդին անցնիլը լմընցաւ, ան առնը Տէրոջը տապանակը ու քահանաները ժողովուրդին առջևը անցան:
12 Ու Ռուբէնի որդիքը ու Գադի որդիքը և Մանասէի կէս ցեղը զինուած պատերազմելու՝ Իսրայէլի որդւոցը առջևը անցան, ինչպէս որ Մովսէս անոնց ըսեր էր. Զրահաւոր հա-
13 զարի չափ պատրաստուած զօրք Տէրոջը առջևը պատերազմի համար Երիքովի դաշտը անցան:
14 Այն օրը Տէրը բոլոր Իսրայէլին աչքերուն առջևը Յեսուն մեծցուց, ու անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ՝ Մովսէսէն վախցածնուն պէս անկէ կը վախնային:
15 Ու Տէրը
16 խօսեցաւ Յեսուին՝ ըսելով, Ա կա-
յուխեան տապանակը վերցնող քահանաներուն հրամայ որ Յորդանանէն ելլեն:
17 Ուստի Յեսու քահանաներուն հրամայեց ու ըսաւ, Յորդանանէն ելէք:
18 Ու երբոր Տէրոջը ուխտին տապանակը վերցնող քահանաները Յորդանանու մէջէն ելան, և քահանայից ոտքերուն թաթերը ցամաքի վրայ կոխեցին, Յորդանանու ջուրը իր տեղը դարձաւ, ու առջիններն պէս իր բոլոր եզերքներուն վրայ քալեց:
19 Ու առաջին ամսուն տասներորդ

ԹԷ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՅՈՐԴԱՆԱՆԷՆ
դուրս ելլելով , Գաղգաղայի մէջ
Երիքովի արեւելեան կողմը իջևան
20 ըրին : Եւ ան տասներկու քարը՝
որ Յորդանանէն առեր էին , Յեսու
21 Գաղգաղայի մէջ կանգնեց . Եւ Իս-
րայէլի որդւոցը խօսեցաւ ըսելով ,
Ա՛ղը թէ որ ձեր որդիքը իրենց
հայրերուն հարցընելու ըլլան ու ը-
սան թէ Ա՛ս քարերը ի՞նչ են .
22 Ձեր տղոցը իմացընէք ըսելով ,
Իսրայէլ աս Յորդանանէն ցամա-
23 քով անցաւ . Որովհետև ձեր Տէր
Ա՛ստուածը ձեր առջևէն Յորդանա-
նու ջուրերը ցամքեցուց մինչև որ
դուք անցաք , ինչպէս որ ձեր Տէր
Ա՛ստուածը Կարմիր ծովուն մէջն
ալ ըրաւ , որն որ ցամքեցուց մեր
առջևէն մինչև որ մենք անցանք .
24 Որպէս զի երկրիս ամէն ազգերը
գիտնան որ Տէրոջը ձեռքը զօրաւոր
է , և դուք ձեր Տէր Ա՛ստուածմէն
միշտ վախնաք :

ԳԼ . Ե

1 Ու երբոր լսեցին Ամօրհացւոց բո-
լոր Թագաւորները , որոնք Յոր-
դանանու ասդին արևմտեան կողմը
կը բնակէին , ու Քանանացւոց բոլոր
Թագաւորները , որոնք ծովեզերքին
քովը կը բնակէին , թէ Տէրը Իս-
րայէլի որդւոցը առջևէն մինչև ա-
նոնց անցնիլը Յորդանանու ջուրերը
ցամքեցուցեր է , անոնց սիրտը հա-
լեցաւ , ու Իսրայէլի որդւոցը երես-
էն անոնց վրայ համարձակութիւն
չմնաց :
2 Ն՚ն առենը Տէրը Յեսուին ըսաւ ,
Վեզի գայլաքարէ դանակներ շինէ ,
ու դարձեր Իսրայէլի որդիքը նորէն
3 թլփատէ : Եւ Յեսու իրեն գայլա-
քարէ դանակներ շինեց , ու Նլուր
անթլփատութեանց բլուրին քով
4 Իսրայէլի որդիքը թլփատեց : Եւ աս է
պատճառը , որուն համար Յեսու
պաճուճ թլփատեց . Եգիպտոսէն ե-
լած բոլոր ժողովուրդին արուները՝
ամէն պատերազմող մարդիկը Ե-
գիպտոսէն ելլելէն ետքը անապա-
5 տին մէջ ճամբան մեռան . Ու բո-
լոր ելած ժողովուրդը թլփատուած
էր . բայց Եգիպտոսէն ելլելէն ետ-
քը անապատին մէջ ճամբան ծնած
բոլոր ժողովուրդը չթլփատեցին :
6 Քանզի Իսրայէլի որդիքը քառասուն
տարի անապատին մէջը պտըտե-
ցան , մինչև որ Տէրոջը խօսքին չհա-
պանդուխտին ջնող բոլոր ազգը՝
այսինքն պատերազմական մարդիկը
սպառեցան . որովհետև Տէրը ա-
նոնց երդում ըրաւ որ բնաւ անոնց
չցուցընէ ան երկիրը՝ ան կաթ ու
մեղր բղխող երկիրը , որն որ Տէրը
անոնց հայրերուն երդում ըրեր էր
մեզի տալու : Ուստի անոնց տեղը 7
անոնց զաւակները հանեց , ու զա-
նոնք Թլփատեց Յեսու . քանզի ա-
Թլփատ էին , որովհետև ճամբուն
մէջ Թլփատած չէին զանոնք : Ու 8
երբոր բոլոր ժողովուրդին Թլփա-
տուիլը լմընցաւ , բանակին մէջ ի-
րենց տեղը նստան , մինչև որ ո-
ջացան : Ն՚ն առենը Տէրը Յե- 9
սուին ըսաւ , Ա՛յսօր Եգիպտոսի
նախատինքը ձեր վրայէն վերցուցի .
ուստի ան տեղին անունը մինչև աս
օրս Գաղգաղա ըսուեցաւ : Եւ 10
Իսրայէլի որդիքը Գաղգաղայի մէջ
բանակեցան . ու ամսուն չորեքտա-
սաներորդ օրը իրիկուան դէմ Ե-
րիքովի դաշտերուն մէջ զատիկը
ըրին : Եւ զատկին հետևեալ օրը 11
ան երկրին պտուղէն բաղարջ կե-
րան , ու նոյն օրը բոհրած ցորեն ալ
կերան :
Եւ հետևեալ օրը երբոր ան եր- 12
կրին պտուղէն կերան , մանանան դա-
դարեցաւ . ու անկէ ետքը Իսրայէլի
որդւոցը համար՝ ալ մանանայ չեր
գտնուեր . և ան տարին Քանանու
երկրին պտուղէն կերան :
Ու երբոր Յեսու Երիքովի մօտ 13
էր , աչքերը վերցընելով տեսաւ որ
ահա իր դիմացը մէկ մարդ մը կայ-
ներ էր , և անոր ձեռքը մերկ սուր
մը կար . ու Յեսու անոր մօտենալով
անոր ըսաւ , Ո՞եզի՞ ես , թէ մեր
թշնամիներէն ես . Եւ անիկայ ը- 14
սաւ , Ո՛չ , այլ ես Տէրոջը զօրա-
վարն եմ , ա՛ հիմա եկայ : Ե-
Յեսու երեսի վրայ գետինը խնկա-
ու երկրպագութիւն ըսաւ , և անոր

ըսաւ , Եմ տէրս իր ծառային ինչ
15 կը հրամայէ : Եւ Տէրոջը զօրա-
վարը Յեսուին ըսաւ , Ոտքերդ կո-
շիկներդ հանէ , քանզի կայնած տեղ-
սուրբ է . և Յեսու այնպէս ըրաւ :

ԴԱՆ. Զ.

1 Եւ Երիքով Իսրայէլի որդւոցը
պատճառաւ ամուր կերպով մը
փակուած էր . եկող ու մտնող
2 չկար : Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ ,
Նայէ , Երիքովը ու անոր թագա-
ւորը և զօրաւոր կտրիճները քու
3 ձեռքդ տուի : Եւսի ամէն պա-
տերազմական մարդիկը քաղաքին
բոլորտիքը դառնալով , մէկ ան-
գամ քաղաքին բոլորտիքը պտը-
4 տիք . վեց օր ասանկ ընես : Եւ
տապանակին առջևը եօթը քահա-
նայ եօթը Յոբելեան փողերը առ-
նեն . ու եօթներորդ օրը քաղաքին
բոլորտիքը եօթը անգամ պտը-
տիք , և քահանաները փողերը ֆչե-
5 ցընեն . Եւ երբոր Յոբելեան եղ-
ջիւրները երկար ֆչեցընեն , և դուք
փողերուն ձայնը լսէք , բոլոր ժողո-
վուրդը մեծ աղաղակ մը հանէ . և
քաղաքին պարիսպները վար պիտի
իյնան , ու ժողովուրդին ամէն մէկը
չիտակ առաջ Էրնալով ներս պիտի
մտնէ :

6 Եւ Նաւէի որդին Յեսու քա-
հանաները կանչեց ու անոնց ը-
սաւ , Ուխտին տապանակը վերցու-
ցէք , ու Տէրոջը տապանակին առ-
ջևէն եօթը քահանայ եօթը Յոբե-
7 լեան փողեր առնեն : Նաեւ ժողո-
վուրդին ըսաւ , Ընցէք ու քա-
ղաքին բոլորտիքը պտըտեցէք , և
պինուորները Տէրոջը տապանակին
8 առջևը անցնին : Եւ երբոր Յեսու
ժողովուրդին պատուիրեց , եօթը
քահանաները , որ եօթը Յոբելեան
փողերը ունէին , Տէրոջը առջևը
անցնելով փողերը ֆչեցուցին , ու
Տէրոջը ուխտին տապանակը անոնց
ետևէն կ'երթար :

9 Եւ պինուորները փողերը ֆչեց-
նող քահանաներուն առջևէն կ'եր-
թային , բայց վերջապահները՝ տա-
պանակին ետևէն . ու փողերը
ֆչեցընելով կ'երթային :
10 Եւ Յեսու ժողովուրդին պատուի-
րելով ըսաւ , Ինծի աղաղակ մի՛
հանէք , և ձայներնիդ լսուի , ու
ձեր բերնէն խօսք մը չելլէ , մինչև
ան օրը որ ես ձեզի ըսեմ թէ Ը-
ղաղակ հանեցէք . ան ատենը աղա-
11 ղակեցէք : Եւսի Տէրոջը տապա-
նակը քաղաքին բոլորտիքը մէկ ան-
գամ պտըտելէն ետև բանակը դար-
ձան , ու գիշերը բանակին մէջը
մնացին :

12 Եւ Յեսու առաւօտեան կանուխ
ելաւ , ու քահանաները Տէրոջը
13 տապանակը վերցուցին : Եւ եօթը
Յոբելեան փողերը կրող եօթը քա-
հանաները Տէրոջը տապանակին առ-
ջևէն կ'երթային՝ փողերը ֆչեցընե-
լով , ու պինուորները անոնց առ-
ջևէն կ'երթային , ու վերջապահները
Տէրոջը տապանակին ետևէն . Ե փո-
ղերը փողերը ֆչեցընելով կ'եր-
14 թային : Երկրորդ օրն ալ քաղա-
քին բոլորտիքը մէկ անգամ պտը-
տելով՝ բանակը դարձան . վեց օր
այսպէս ըրին :
15 Եւ եօթներորդ օրը կանուխ ելլեն՝ արշալոյսին ծագած
ատենը , ու քաղաքին բոլորտիքը
եօթը անգամ պտըտեցան նոյն կեր-
պով . միայն թէ ան օրը քաղաքին
բոլորտիքը եօթը անգամ պտըտե-
ցան :
16 Եւ եօթներորդ անգամին
երբոր քահանաները փողերը ֆչե-
ցուցին , Յեսու ժողովուրդին ը-
սաւ , Աղաղակեցէք , քանզի Տէրը
քաղաքը ձեր ձեռքը տուաւ :
17 Եւ քաղաքը ու բոլոր անոր մէջը
եղածը Տէրոջմէ նզոված ըլլան .
միայն Ռահաբ պոռնիկը մեր խըր-
կած լրտեսները պահելուն համար
ողջ մնայ , թէ ինքը և թէ իրին
հետ տանը մէջ բոլոր եղողները :
18 Բայց դուք ամէն կերպով պզուշա-
նաք նզովածէն . չըլլայ որ նզովածէն
առնելով դուք՝ ու նզոված ըլլաք ,
ու Իսրայէլի բանակը նզովքի մէջ
ձգելով , զանիկայ նեղութեան հան-
դըպցընէք : Եւ բոլոր արծաթը 19
ու ոսկին և պղինձէ ու երկաթէ ա-
մաններըը Տէրոջը համար սուրբ ը-
լլան : Տէրոջը գանձը մտնեն :

20 Ուստի ժողովուրդը աղաղակեց, որովհետև փողերը հնչեցան. ու երբոր ժողովուրդը փողերուն ձայնը լսեց, ու ժողովուրդը բարձրաձայն աղաղակեց, պարիսպները վար ինկան. և ժողովուրդին ամէն մէկը չիտակ առաջ քաղաքը մտնելով՝
21 քաղաքը առին. Ու բոլոր քաղաքին մէջը եղողը՝ այր և կին, երիտասարդ և ծեր, արջառ, ոչխար ու էշ, սուրի բերնէ անցընելով կոր-
22 սընցուցին: Ու Յեսու այն երկիրը լրտեսող երկու մարդոցն ըսաւ, Ձեր պոռնիկ կնկանը տունը գացէք, ու ինչպէս որ անոր երդում ըրիք, կնիկը ու անոր ամէն ունեցածը ան-
23 կէ դուրս հանեցէք: Ուստի այն լրտես երիտասարդները գացին, ու Ռահաբը և անոր հայրը ու մայրը ու եղբայրները և անոր ամէն ունեցածը դուրս հանեցին, ու անոր բոլոր ազգատոհմն ալ դուրս հանեցին, և զանոնք Իսրայէլի բանակին դուրսը
24 կեցուցին: Ու քաղաքը և բոլոր անոր մէջը եղածը կրակով այրեցին. միայն արծաթը ու ոսկին և պղնձէ ու երկաթէ ամաններըը Տէրոջ տանը գանձին մէջը դրին:
25 Այսպէս Յեսու ողջ պահեց Ռահաբ պոռնիկը ու անոր հօրը տունը և անոր ամէն ունեցածը. ու անիկայ Իսրայէլի մէջ բնակեցաւ մինչև այսօր. քանզի անիկայ պահեց այն լրտեսները՝ որոնք Յեսու Երիքով լրտեսելու համար:

26 Ու այն ատենը Յեսու երդում ընելով ըսաւ, Տէրոջը առջևը անիծեալ ըլլայ այն մարդը՝ որ ելլէ ու այս Երիքով քաղաքը շինէ. իր անդրանիկովը անոր հիմերը դնէ, ու անոր դռներն ալ իր պզտիկ տղովը կանգնէ:

27 Ու Տէրը Յեսուին հետ էր, ու անոր համբաւը բոլոր երկրին մէջ տարածուեցաւ:

ԳԼ. Ը:

1 Բայց Իսրայէլ որդիքը նզովքի վրայով յանցանք գործեցին. քանզի Յուդայի ցեղէն Զաբդիի որդւոյն Քարմիին որդին Աքար նզովածէն առաւ, ու Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի որդւոցը վրայ բորբոքեցաւ:

2 Ու Յեսու Երիքովէն մարդիկ խրկեց դէպ՝ի Հայի, որ Բեթաւանին մօտ է, Բեթելէն արևելեան կողմը, և խօսեցաւ անոնց ըսելով, Ելէք ու այն երկիրը լրտեսեցէք. և այն մարդիկը ելան ու Հային լրտեսեցին: 3 Ու Յեսուին դարձան ու անոր ըսին, Ամբողջ ժողովուրդը չելլէ, հոգ երկու կամ իրէք հազար մարդու չափ ելլեն, ու Հային զարնեն. բոլոր ժողովուրդը հոն տանելով մի՛ յոգնեցըներ. քանզի անոնք քիչ են:
4 Ուստի ժողովուրդէն իրէք հազարի չափ մարդ հոն ելան, բայց Հայի մարդոցը առջևէն փախան. 5 Հայի մարդիկը անոնցմէ երեսունուվեց մարդու չափ զարկին, քանզի զանոնք դրանը առջևէն մինչև Սեբարիմ հալածեցին, ու զառ՝ի վայրին վրայ զանոնք զարկին. ուստի ժողովուրդին սիրտը հալեցաւ ու ջուրի պէս եղաւ:

6 Ու Յեսու իր հանդերձները պատռելով Տէրոջը տապանակին առջևը երեսին վրայ գետինը ինկաւ մինչև իրիկուն, թէ ինքը և թէ Իսրայէլի ծերերը, ու իրենց գլուխն վրայ հող ցանեցին: 7 Ու Յեսու ըսաւ, Ա՜հ, Տէր Հեովայ, ինչո՞ւ համար այս ժողովուրդը Յորդանանու այդի կողմը անցուցիր, որ մեզ Ամորհայոց ձեռքը մատնես, ու մեզ կորսընցընես. երանի թէ Յորդանանու այդի կողմը գոհ ըլլալով ժամայինք: 8 Ա՜հ Տէր, Իսրայէլ իր թշնամիներուն առջևը կոնակ դարձընելէն ետև՝ ալ ես ինչ ըսեմ. 9 Որովհետև Քանանացիները ու երկրին բոլոր բնակիչները լսելով՝ մեզ պիտի պաշարեն, ու մեր անունը երկրիս վրայէն բոլորովին պիտի վերցընեն. այն ատենը քու մեծ անունդ ինչ պիտի ընես:

10 Ու Տէրը Յեսուին ըսաւ, Ոտքի վրայ ելիր. ինչու՞ համար այսպէս

11 երեսիդ վրայ ինկեր ես. Իսրայէլ մեղք գործեց, և իմ անունց հրամայած ուխտս զանց ըրին. քանզի նզովածէն առին, ու գողութիւն ըրին, և սուտ զրուցեցին, ու նաև իրենց
12 կարասիքներուն մէջը դրին. Ուստի Իսրայէլի որդիքը պիտի չկրնան իրենց թշնամիներուն առջևը կենալ. իրենց թշնամիներուն առջևը կռնակ պիտի դարձընեն, քանզի նզոված եղան. և ալ ձեր հետը պիտի չըլլամ, թէ որ դուք նզովածը ձեր
13 մէջէն բնաջինջ չընէք: Ելէր ժողովուրդը սրբէ, ու ըսէ, Պատրաստեցէք ձեզի սրբուհեցէք, քանզի Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ով Իսրայէլ ձեր մէջը նզոված կայ. մինչև որ նզովածը ձեր մէջէն չվերցընէք, քու թշնամիներուդ առջևը պիտի չկրնաս կենալ:
14 Ուստի առտուանց ձեր ցեղերովը մօտենաք, ու Տէրը ո՛ր ցեղը վիճակով բռնելու ըլլայ, անիկայ իր ազգատոհմերովը մօտենայ. և Տէրը ո՛ր ազգատոհմը բռնելու ըլլայ, անիկայ իր տուներովը մօտենայ. ու Տէրը ո՛ր տունը բռնելու ըլլայ, անիկայ
15 իր մարդիկներովը մօտենայ. Եւ ո՛վ որ նզովածով բռնուի, կրակով պիտի այրուի, թէ ինքը և թէ իր ամէն ունեցածը. քանզի Տէրոջը ուխտը զանց ըրաւ, ու Իսրայէլի մէջ անպատուութիւն ըրաւ:
16 Ուստի Յեսու առտուանց կանուխ եկաւ, ու Իսրայէլը իր ցեղերովը մօտեցուց, և Յուդայի ցեղը բռնուեցաւ.
17 Նաև Յուդայի ազգատոհմը մօտեցընելուն, Զարայեանց տոհմը բռնուեցաւ. ու Զաբայեանց տոհմը մարդիկներովը մօտեցընելուն, Զաբդին բռնուեցաւ.
18 Նաև անոր տունը մարդիկներովը մօտեցընելուն, Յուդայի ցեղէն Զարայի որդւոյն Զաբդիի որդւոյն Քարմիին որդին Աքարը բռնուեցաւ:
19 Ան առենը Յեսու Աքարին ըսաւ, Որդիս, հիմա Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն փառք տուր, ու դէպ անոր խոստովանէ, և քու ըրածդ հիմա ինծի յայտնէ, ինծմէ
20 մի պահեր: Ու Աքար պատաս-

խան տուաւ Յեսուին և ըսաւ, Ես Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն դէմ մեղք գործեցի, ու ասանկ ասանկ բան մը ըրի. Որ տեսայ զանոնք աւարին մէջը մէկ աղեղր բանուած Շնաբէլոնի վերարկու մը, ու երկու հարիւր սիկղ արծաթ, և յիսուն սիկղի ծանրութեամբ մէկ ոսկի լեզու մը տեսայ, ու անոնց ցանկալով առի. և ահա անոնք իմ վրանիս մէջ հողին տակը պահուած են, ու արծաթը անոր տակն է: Ուստի Յեսու լրաւերներ խրկեց. ու անոնք վրանը վազեցին. և ահա վրանին մէջը պահուած էր ան, ու արծաթը անոր տակն էր. Եւ զանոնք վրանին մէջէն առնելով Յեսուին ու բոլոր Իսրայէլի որդւոցը բերին, և զանոնք Տէրոջը առջևը դրին:

Ան առենը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Զարայեան Աքարը ու ան արծաթը և վերարկուն ու ոսկի լեզուն և անոր տղաքը, աղջիկները, արջառները, էշերը, ոչխարները, վրանը ու անոր ամէն բանը առին, և զանոնք Աքորի ձորը հանեցին: Ու Յեսու ըսաւ, Ինչո՞ւ համար դուն մեզ նեղեցիր. Տէրը այսօր քեզ պիտի նեղէ. ուստի բոլոր Իսրայէլ զանիկայ քարերով քարկոծեցին, ու զանոնք քարերով քարկոծելէն ետև կրակով այրեցին: Նոքը անոր վրայ մէկ մեծ քարակոյտ մը դիզեցին, որ է՝ ենայ մինչև այս օրս: Ու Տէրը իր սաստիկ բարկութենէն դադրեցաւ. ան պատճառաւ ան տեղին անունը Աքորի ձոր ըսուեցաւ մինչև այս օրս:

ԳԼ Ը.

Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ, Մի վախնար, ու մի զարհուրիր. բոլոր պատերազմող մարդիկները քեզի հետ առ, ու ելլիր դէպ՝ի Գայի դնա. ահա Գայիի թագաւորը ու անոր ժողովուրդը և անոր քաղաքը ու անոր երկիրը քու ձեռքդ տուի.
2 Եւ Երիքովին ու անոր թագաւորին ըրածիդ պէս, Գայիին ու անոր թագաւորին ալ ընես, միայն թէ

անոր աւարը ու անասուններըը ձեզի առնէք : Քաղաքին եւեւի կողմէն դարաններ պատրաստես : Ուստի Յեսու ու բոլոր պատերազմող մարդիկը ոտք ելան, որ Դայիի վրայ երթան . և Յեսու երեսուն հազար զօրաւոր մարդ ընտրեց, ու զանոնք գիշերով խրկեց . 4 նոնք գիշերով խրկեց . Եւ անոնց պատուիրելով ըսաւ, Նայեցէք, դուք քաղաքին եւեւէն ան քաղաքին համար դարանի մէջ պիտի նստիք . քաղաքէն շատ մի՛ հեռանաք, և ամէնքնիդ ալ պատրաստ 5 ըլլաք . Ու ես իմ հետս եղող բոլոր ժողովուրդով քաղաքին պիտի մօտենամ . ու երբ որ անոնք առջի անգամին պէս մեզի դէմ ելլեն, անոնց առջեէն պիտի փախչինք . 6 Ու անոնք մեր եւեւէն պիտի ելլեն, մինչև որ զանոնք քաղաքէն զատենք . որովհետև անոնք պիտի ըսեն թէ Մեր առջեէն փախան առջի անգամին պէս . ու մենք անոնց առջեէն պիտի փախչինք : 7 Ան ատեն դուք դարանէն ելլէք, ու քաղաքը առնէք . քանզի ձեր Տէր Աստուածը զանիկայ ձեր ձեռքը պիտի տայ : 8 Ու երբոր քաղաքը առնէք, քաղաքը կրակով այրէք . Տէրոջը ըսածին պէս ընէք . ահա 9 ձեզի պատուիրեցի : Եւ Յեսու զանոնք խրկեց, ու անոնք գացին դարանը նստան Բեթելի ու Դայիի մէջտեղը, Դայիի արեւմտեան կողմէն . և Յեսու ան գիշերը ժողովուրդին մէջը մնաց :

10 Ու Յեսու առաւանցն կանուխ ելաւ ու ժողովուրդը աչքէ անցուց, և ինքը Իսրայէլի ծերերուն հետ ժողովուրդին առջեէն դէպ՚ի 11 Դայի գնաց . Եւ իր հետը եղող բոլոր պատերազմական մարդիկները ալ ելան, ու մօտենալով քաղաքին առջեը գացին, ու Դայիի հիւսիսային կողմը բանակեցան . և անոնց ու Դայիի մէջտեղը մէկ ձոր 12 մը կար : Եւ հինգ հազարի չափ մարդ առաւ, ու զանոնք դարանի մէջ նստեցուց Բեթելի ու Դայիի մէջտեղը քաղաքին արեւմտեան կողմը : 13 Ու ժողովուրդը քաղաքին հիւսիսային կողմը դրաւ բոլոր բանակը, ու քաղաքին արեւմտեան կողմը դարանը . և Յեսու ան գիշերը ձորին մէջը գնաց :

14 Ու երբոր Դայիի թագաւորը զննէց տեսաւ, քաղաքին մարդոցմովը շուտով ու կանուխ դուրս ելաւ, որ ինքը ու իր բոլոր ժողովուրդը որոշ ժամանակով մը դաշտի վրայ Իսրայէլի դէմ պատերազմին, ու չէր գիտեր որ քաղաքին եւեւը իրեն համար դարան պատրաստուած էր : 15 Եւ Յեսու ու բոլոր Իսրայէլ անոնց առջեը զիրենք պարտուածի պէս ցուցընելով՝ անապատին ճամբան փախան : 16 Ու քաղաքին մէջը եղող բոլոր ժողովուրդը ժողվուելու որ զանոնք հալածեն, ու Յեսուին եւեէն իյնալով քաղաքէն զատուեցան : 17 Եւ Դայիի ու Բեթելի մէջ մարդ չմնաց՝ որ Իսրայէլին եւեէն չելլէ . ուստի քաղաքը բաց թողուցին, ու Իսրայէլին եւեէն իյնան :

18 Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ, Ձեռքդ եղած նիզակը դէպ՚ի Դայի երկընդուր . քանզի զանիկայ քու ձեռքդ պիտի տամ . և Յեսու ձեռքը եղած նիզակը դէպ՚ի քաղաքը երկընդուց . 19 Ու դարանակալները շուտով իրենց տեղէն ելան, և անիկայ իր ձեռքը երկընդուցած պէս, վազեցին քաղաքը մտան ու առին անիկայ, և շուտով մը քաղաքը կրակով բռընկցուցին : 20 Ու Դայիի բնակիչները եւեէնին դարձան տեսան որ ահա քաղաքին ծուխը մինչև երկինքը կ՚ելլէր . և անոնք հոս կամ հոն փախչելու կարողութիւն չունէին . ու անապատը փախչող ժողովուրդն ալ իր եւեէն ինկողնելուն վրայ դարձաւ : 21 Եւ Յեսու ու բոլոր Իսրայէլ երբոր տեսան որ դարանակալները քաղաքը առին, ու քաղաքին ծուխը վեր կ՚ելլէր, իրենք ալ նո դարձան, ու Դայիի մարդիկը զարկին : 22 Միւանները ալ քաղաքէն անոնց դէմը ելան . ուստի մէկ կողմանէ ասոնք ու միւս կողմանէ ալ անոնք ըլլալով, Դայէի Յոբդէնը Իսրայէլացւոց

մէջտեղը մնային . ու զանոնք զարկին մինչև որ անոնցմէ մարդ մը
23 ողջ չմնաց ու չազատեցաւ : Ու Յայիի թագաւորը ողջ բռնեցին , ու
զանիկայ Յեսուին բերին :
24 Ու երբոր Իսրայէլացիք Յայիի
բոլոր բնակիչները՝ գերեզման հալածողները դաշտին ու անապատին
մէջ ջարդեցին , ու անոնց ամէնքն
ալ սուրի բերնէ իյնալով հատան ,
բոլոր Իսրայէլացիք Յայի դարձան ,
ու զանիկայ սուրի բերնէ անցուցին :
25 Ու ան օրը ինկածներուն ամէնը՝
թէ էրիկ մարդ և թէ կնիկ մարդ ,
տասներկու հազար էր , այսինքն
26 Յայիի բոլոր մարդիկը : Ու
Յեսու նիզակով երկընցուցած ձեռքը եւս չքաշեց մինչև որ Յայիի
բոլոր բնակիչները բնաջինջ ըրաւ :
27 Միայն Իսրայէլացիք անասուները
ու քաղաքին աւարը իրենց առին ,
Տէրոջը Յեսուին հրամայած խօսքին
28 համեմատ : Ու Յեսու Յային այրեց , ու զանիկայ մշտնջենաւոր աւերակներու դէզ ըրաւ մինչև այսօր .
29 օր . Ու Յայիի թագաւորը ծառէ
մը կախեց մինչև իրիկուն . ու արեւը մտնելուն՝ Յեսու հրամայեց որ
անոր մեռած մարմինը ծառէն վար
իջեցընեն . և զանիկայ քաղաքին
դրանը առջևը նետեցին , ու անոր
վրայ մէկ մեծ քարակոյտ մը դիզեցին , որ կը կենայ մինչև այսօր :
30 Յն ատենը Յեսու Իսրայէլի Տէր
Աստուծոյն սեղան մը շինեց Եբեբաղ
31 լեռան վրայ , ինչպէս որ Տէրոջը
ծառան Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը
պատուիրեր էր . ու Մովսէսին օրինաց գրքին մէջի գրուածին պէս՝
Յեսու սեղանըամբողջ քարերէ
կընէց , որոնց վրայ երկաթ չէր դըպած . և անոր վրայ Տէրոջը ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր
32 մատուցին : Ու հոն ան քարերուն
վրայ գրեց Մովսէսին օրինաց կրկին
օրինակը , որն որ Իսրայէլի որդւոցը
33 առջևը գրեց : Ու բոլոր Իսրայէլ
և անոնց ծերերը ու ոստիկանները
և դատաւորները տապանակին մէկ
կողմէն ու միւս կողմէն՝ Տէրոջը
ուխտին տապանակը վերցընող Ղևտացի քահանաներուն առջևէն կ'երթային , թէ օտարականները և թէ
բնակիները . անոնց կէսը Գարիզին
լեռանը կողմը՝ ու կէսն ալ Եբեբաղ
լեռանը կողմը կայնեցան , ինչպէս որ
Տէրոջը ծառան Մովսէս պատուիրեր էր առաջ որ Իսրայէլի ժողովուրդը
օրհնեն : Ու անկէ ետև օրէնքին բոլոր 34
խօսքերը կարդաց , թէ օրհնութիւն-
ները և թէ անէծքները , ինչ որ
գրուած էր օրինաց գրքին մէջը :
Մովսէսին բոլոր պատուիրածներէն 35
բնաւ խօսք մը չմնաց , որ զանիկայ
Յեսու Իսրայէլի բոլոր ժողովքին
և անոնց կիներուն ու տղաքներուն
և անոնց մէջը պտըտող օտարականին առջևը չկարդայ :

ԳԼ· Ը·

Ու երբոր Յորդանանու այդիի 1
կողմը եղող բոլոր թագաւորները՝ որոնք լեռան վրայ , դաշտի վրայ
ու մեծ ծովուն բոլոր եզերքը մինչև
Լիբանանին դիմացը կը բնակէին ,
այսինքն Քետացիք , Ամորհացիք ,
Քանանացիք , Փերեզացիք , Եւացիք ու Յերուսացիք այս բաները
լսեցին , Միաբանութեամբ ժողո- 2
վուեցան՝ որ Յեսուին ու Իսրայէլին
դէմ պատերազմին :
Յայց Գաբաւոնի բնակիչները 3
երբոր լսեցին ինչ որ Յեսու Երիքովին ու Յայիին ըրեր էր , Իրենք 4
ալ վարպետութիւն մը բանեցուցին . գացին պաշարներ պատրաստեցին , ու իրենց էշերուն վրայ հին
քուրձեր , ու հին՝ պատռած ու
կարկըտած գինիի տիկեր դրին , Ու 5
իրենց ոտքերուն կօշիկները հինցած
ու կարկըտած էին , ու վրանին ալ
հին լաթեր կային . և բոլոր իրենց
պաշար այծի հացը չորցած ու
մկլած էր . Ու բանակը գացին Յե- 6
սուին Յաղգաղայի մէջ , և անոր
ու Իսրայէլի մարդոցն ըսին ,
Մենք հեռու երկրէ կու գանք .
ուստի հիմա մեզի հետ դաշնակցութիւն ըրէք : Ն ատենը Իս- 7
րայէլի մարդիկը ան Եւացիներուն
ըսին , Գուցէ դուք մեր մէջը կը

բնակիք , ու ձեզի հետ Քնչպէս
8 դաշնակցութիւն ընենք : Ասոր ա-
նոնք Յեսուին ըսին , Մենք քու
ծառաներդ ենք . և Յեսու անոնց
ըսաւ , Ուրկէ՞ ձվ էք , և ձեզմէց
9 կու գաք . Ան անոր ըսին , Քու
ծառաներդ խիստ հեռու երկրէ ե-
կած են քու Աստուծոյդ ա-
նունը համար , քանզի անոր համ-
բաւը ու Եգիպտոսի մէջ բոլոր ը-
10 րածներէը լսեցինք . Ու նաև Յոր-
դանանու անդիի կողմը բնակող Ա-
մորհացւոց երկու թագաւորներուն՝
Եսբոնի Սեհոն թագաւորին ու
Աստարովթ բնակող Հասանի Ովգ
թագաւորին դէմ բոլոր ըրած բա-
11 ները լսեցինք . Եւ մեր ծերերը ու
մեր երկրին բոլոր բնակիչները մեզի
խօսեցան ու ըսին , Ճամբու
համար պաշար առէք , և
գանոնք դիմաւորելու գացէք , ու ա-
նոնց ըսէք , Մենք ձեր ծառաներն
ենք , հիմա մեզի հետ դաշնակցու-
12 թիւն ըրէք : Այն օրը որ մենք
ելանք ձեզի գալու համար , աս պա-
շարի հացերնիս մեր տուներէն տաք
առինք , և ահա հիմա չորցած ու
13 մղլած են . Եւ աս գինիի տիկերը
նոր էին , երբոր լեցուցինք , բայց
ահա պատռած են . ու աս մեր հան-
դերձները և կօշիկները ճամբուն
խիստ երկայնութենէն հասար հին-
14 ցան : Ու անոնց պաշարին նայե-
լով՝ ան մարդիկը ընդունեցին ,
15 ու Տէրոջը չհարցուցին : Եւ Յե-
սու անոնց հետ խաղաղութիւն ը-
րաւ , ու անոնց ուխտեց որ զանոնք
ապրեցընէ . և ժողովքին իշխաններն
ալ անոնց երդում ըրին :

16 Ու անոնց հետ դաշնակցութիւն
ընէլէն երեք օր ետքը լսեցին որ ա-
նոնք իրենց դրացիներն են , ու իրենց
17 մէջը կը բնակին : Եւ Իսրայէլի
որդիքը չուելով՝ երրորդ օրը անոնց
քաղաքները մտան . ու անոնց քա-
ղաքները Գաբաւոն , Քեփիրա , Բե-
18 րոթ և Կարիաթարիմ էին : Ու
Իսրայէլի որդիքը զանոնք չզարկին .
քանզի ժողովքին իշխանները Իս-
րայէլի Տէր Աստուծոյն անունովը ա-
նոնց երդում ըրեր էին . բայց բոլոր
ժողովքը իշխաններուն դէմ տրտըն-
ջեցին :

19 Եւ ամէն իշխանները բոլոր ժո-
ղովքին ըսին , Մենք Իսրայէլի Տէր
Աստուծոյն անունովը անոնց երդում
ըրինք , ու հիմա չենք կրնար անոնց
դպչիլ : 20 Անոնց այսպէս ընենք . Ա-
ռնունք ողջ թողունք , որ մեր վրայ
բարկութիւն չգայ անոնց երդում
ընընելուս համար : 21 Ուստի իշխան-
ները անոնց ըսին , Թող ողջ մնան ,
բայց բոլոր ժողովքին փայտակուտոր-
ներ ու ջրկիրներ ըլլան . Եւ փայտա-
կոտրիրնէր ու ջրկիրնէր եղան , ինչպէս
որ իշխանները անոնց ըսին :

22 Յոտքը Յեսու զանոնք կանչեց , ու
անոնց խօսեցաւ ըսելով , Ինչո՞ւ
համար մեզ խաբեցիք ու ըսիք թէ
Ձեզմէ շատ հեռու ենք , ու դուք մեր
մէջը կը բնակիք . 23 Ուրեմն դուք հի-
մա անիծեալ էք , ու իմ Աստուծոյս
տանը համար ձեզմէ ծառայ , փայ-
տակոտոր ու ջրկիր չպակսի : 24 Եւ
անոնք Յեսուին պատասխան տուին
ու ըսին , Վասնզի քու ծառաներդ
ստուգիւ իմացան , որ քու Տէր Ա-
ստուածդ իր ծառային Մովսէսին
հրամայեր է աս բոլոր երկիրը ձեզի
տալու , ու աս երկրիս բոլոր բնակիչ-
ները ձեր առջևէն բնաջինջ ընելու .
ուստի մենք ձեր պատճառաւը մեր
անձերուն համար շատ վախցանք , ու
25 աս բանը ըրինք : Եւ ահա հիմա
քու ձեռքդ ենք . քեզի ինչ որ հա-
ճոյ ու արդար կ՚երևնայ , ան ըրէ
մեզի : 26 Ուստի անոնց այնպէս ըրաւ ,
և զանոնք Իսրայէլի որդւոցը ձեռքէն
ազատեց , ու զանոնք չմեռցուցին :
27 Եւ Յեսու նոյն օրը փայտակոտոր
ու ջրկիր ըրաւ զանոնք ժողովքին ու
Տէրոջը սեղանին համար , որ Տէրոջը
ընտրելու տեղը ծառոյին մինչև աս
օրս :

ԳԼ . Ժ

1 Ու երբոր Երուսաղէմի Ադոնիսե-
դեկ թագաւորը լսեց թէ Յե-
սու Այիին առաւ ու զանիկայ բո-
լորովին կործանեց , և ըէ ինչ որ
Երիքովին ու անոր թագաւորին ը-
րաւ , Այիին ու անոր թագաւորին

ալ այնպէս ըրաւ. և թէ Դաբաւոնի բնակիչները Իսրայէլացւոց հետ հաշտութիւն ըրին, ու անոնց մէջը
2 ՅԱ մնացին, Հասատ վախցան ինքը ու իր ժողովուրդը. քանզի Դաբաւոնը թագաւորանիստ քաղաքի մը պէս մեծ քաղաք մըն էր, ու անիկայ Այիէն մեծ էր, և անոր բոլոր մարդիկը
3 զինուոր էին: Ասոր համար Երուսաղէմի Ադոնիսեդեկ թագաւորը՝ Հեբրոնի Հոհամ թագաւորին, Յերիմութի Փիրամ թագաւորին, ու Լաքիսի Յափիէ թագաւորին, ու Եգղոնի Դաբիր թագաւորին մօտ խրկեց՝ ըսելով,
4 Ինծի ելէք ու ինծի օգնութիւն ըրէք որ Գաբաւոնը զարնենք. քանզի Յեսուին հետ ու Իսրայէլի որդւոցը հետ հաշտութիւն ըրաւ:
5 Ասոր Ամորհացւոց հինգ թագաւորները՝ Երուսաղէմի թագաւորը, Հեբրոնի թագաւորը, Յերիմութի թագաւորը, Լաքիսի թագաւորը ու Եգղոնի թագաւորը ժողվուեցան, և իրենք ու իրենց բոլոր բանակները ելան, և Գաբաւոնին քովը բանակ դրին, ու անոր դէմ պատերազմ ըրին:
6 Ու Գաբաւոնի բնակիչները Գաղգաղայի մէջ բանակը Յեսուին մօտ խրկեցին՝ ըսելով, Ձու ծառաներուդ ձեռքդ մի՛ քաշեր, շուտով մեզի ել, մեզ ազատէ ու մեզի օգնութիւն ըրէ. քանզի լեռնաբնակ Ամորհացւոց բոլոր թագաւորները մեր վրայ ժողվուեցան:
7 Ու Յեսու՝ ինքը ու իրեն հետ բոլոր պատերազմական մարդիկը և զօրքին բոլոր զօրաւորները Գաղգաղայէն
8 ելան: Ու Տէրը Յեսուին ըսաւ, Անոնցմէ մի՛ վախնար, քանզի զանոնք քու ձեռքդ տուի. բնաւ ա-
9 նոնցմէ մէկը պիտի չկարենայ քու առջեւդ կայնիլ: Ու Յեսու Գաղգաղայէն բոլոր գիշերը քալելով՝ յանկարծակի անոնց վրայ հասաւ:
10 Ու Տէրը խռովեցուց զանոնք Իսրայէլին առջեւը, և զանոնք Գաբաւոնի մօտ մեծ կոտորածով մը կոտրեց, ու զանոնք Եթրոնի ելլելու ճամբուն վրայ հալածեց, և զանոնք մինչև Ազեկա ու Մակեդա զարկաւ:
11 Ու երբոր անոնք Իսրայէլին առջեւէն կը փախչէին, ու Եթրոնէն վար կ'իջնէին, Տէրը անոնց վրայ երկինքէն խոշոր քարեր նետեց մինչև Ազեկա, ու մեռան. կարկուտին քարերէն մեռնողները Իսրայէլի որդւոցը սրով մեռցուցածներէն շատ էին:
12 Այն առնը Յեսու Տէրոջը հետ խօսեցաւ, այն օրը որ Տէրը Ամորհացիները Իսրայէլի որդւոց ձեռքը մատնեց, ու Իսրայէլին առջեւը ըսաւ, Արեւ, դուն Գաբաւոնին դիմացը կայնէ. լուսին, դուն ալ Այղղոնի ձորին դիմացը կայնէ:
13 Ու արեւը կայնեցաւ, և լուսինը իր տեղը մնաց, մինչև որ ժողովուրդը իր թշնամիներէն վրէժ առաւ: Արդեօք ասիկայ Ուղղին գրքին մէջը գրուած չէ՞. ուստի արեւը երկինքին մէջտեղը կայնեցաւ, ու լման մէկ օրի մը չափ մնանելու չափուորայ: Անոր պէս օր մը չեղաւ, ո՛չ առաջ ու ո՛չ ետքը, որ Տէրը մարդու ձայնը լսեց. քանզի Տէրը Իսրայէլի համար պատերազմեցաւ:
15 Ետքը Յեսու ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ Գաղգաղա բանակը դարձան:
16 Ու հինգ թագաւորները փախան, ու Մակեդա՝ այրին մէջ պահուեցան:
17 Ու Յեսուին պատմուեցաւ ըսելով, Ան հինգ թագաւորները Մակեդա՝ այրին մէջ պահուած գտնուեցան:
18 Ու Յեսու ըսաւ, Այրին բերանը մեծ քարեր գլորեցէք, ու անոր վրայ մարդիկներ դրէք՝ որ պահպանեն թիւն ընեն. Հայց դուք մի՛ կայնէք, ձեր թշնամիները հալածեցէք, ու անոնց ետևիննելը զարկէք, և անոնց թող մի՛ տաք որ իրենց քաղաքները մտնեն. քանզի ձեր Տէր Աստուածը զանոնք ձեր ձեռքը մատնեց:
20 Ու երբոր Յեսու Իսրայէլի որդւոցը հետ զանոնք խիստ մեծ կոտորածով մը կոտրեց, ու զանոնք հաստուց լմընցուց, և անոնց փախստականները պարսպաւոր քաղաքներու մէջ մտան,
21 Հոլոր

ժողովուրդը խաղաղութեամբ Մակեդա՝ բանակը Յեսուին գարձաւ.
ա— Իսրայէլի որդւոցը դէմ բնաւ մէկը իր լեզուն չշարժեց։

22 Ըն ատենը Յեսու ըսաւ, Ուրիին բերանը բացէք, ու այրէն ան հինգ թագաւորները հանեցէք ինծի բե-
23 րէ։ Ու այնպէս ըրին, ու այրէն ան հինգ թագաւորները՝ Յերուսաղեմի թագաւորը, Վեբրոնի թագաւորը, Յերիմութի թագաւորը, Լաքիսի թագաւորը ա— Եգղոնի թագաւորը հանեցին անոր
24 քովն։ Ու երբոր ան թագաւորները Յեսուին ածելը հանեցին, Յեսու Իսրայէլի բոլոր մարդիկները կանչեց, ու իրեն հետ գացող պատերազմողաց գլխաւորներուն ըսաւ, Մօտեցէք ու ձեր ոտքերը ան թագաւորներուն պարանոյներուն վրայ դրէք. և անոնք մօտեցան ու իրենց ոտքերը անոնց պարանոյներուն
25 վրայ դրին։ Ու Յեսու անոնց ըսաւ, Մի վախնաք ու մի՛ զարհուրիք, ուժովեցէք և քաջասիրտ եղիք. քանզի Տէրը ասանկ պիտի ընէ ձեր ամէն թշնամիներուն, ո—
26 րոնց հետ որ դուք պիտի պատերազմիք։ Ու անկէետև Յեսու զանոնք զարկաւ մեռցուց, ու զանոնք հինգ ծառէ կախեց, և ծառերուն վրայ մինչև իրիկուն կախուած
27 մնացին։ Ու արևը մտնելուն Յեսու հրամայեց, ու զանոնք ծառերուն վրայէն իջեցուցին, և իրենց պահուած այրին մէջը նետեցին զանոնք, ու այրին բերանը մեծ քարեր դրին, որ կը կենան մինչև այսօր։

28 Ու Յեսու նոյն օրը Մակեդան ալ առաւ. ու զանիկայ սուրի բերնէ անցուց, և անոր թագաւորը ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները կոտորեց, և մէկը ողջ չթողուց. ու Մակեդայի թագաւորին ալ անանկ ըրաւ, ինչպէս որ Երիքովի թագաւորին ըրած էր։

29 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Մակեդայէն Լբնա անցան, ու Լբնային դէմ պատերազ-
30 մեցան. Ու Տէրը զանիկայ ալ անոր թագաւորովը Իսրայէլին ձեռքը մատնեց, և զանիկայ ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները սուրի բերնէ անցուցին, ա— մէկը ողջ չթողուցին. և անոր թագաւորին անանկ ըրին, ինչպէս որ Երիքովի թագաւորին ըրած էին։

31 Ետքը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Լբնայէն Լաքիս անցան, և անոր դէմ բանակելով պատերազմեցան. Ու 32 Տէրը Լաքիսը Իսրայէլին ձեռքը մատնեց, և զանիկայ երկրորդ օրը առնելով, զանիկայ ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները սուրի բերնէ անցուցին, ինչպէս որ Լբնային ըրած էին։

33 Ան ատենը Գազերի Հօրամ թագաւորը Լաքիսին օգնութիւն ընելու եկաւ. և Յեսու զանիկայ ու անոր ժողովուրդը կոտորեց, ա— նանկ որ անոնցմէ մէկը ողջ չմնաց։

34 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Լաքիսէն Եգղոն անցան, և անոր դէմ բանակելով, անոր դէմ պատերազմ ըրին. Ու զանի- 35 կայ նոյն օրը առնելով սուրի բերնէ անցուցին. ու Յեսու նոյն օրը անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները կոտորեցուց, ինչպէս որ Լաքիսին ըրած էր։

36 Ետքը Յեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Եգղոնէն Վեբրոն եկան, ու անոր դէմ պատերազմ ըրին. 37 Ու զանիկայ առնելէն ետքը՝ սուրի բերնէ անցուցին զանիկայ ու անոր թագաւորը, և անոր բոլոր քաղաքները ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները, և մէկը ողջ չթողուցին, ինչպէս որ Եգղոնին ըրին. այսպէս զանիկայ ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները կոտորեցուց։

38 Ետքը Յեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Դաբիր դարձաւ, ու անոր հետ պատերազմեցաւ. Ու զա- 39 նիկայ ու անոր թագաւորը և անոր բոլոր քաղաքները առին, ու զանոնք սուրի բերնէ անցուցին. և անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները կոտորեցուցին, ա— մէկը ողջ չթողուցին. ինչպէս որ Վեբրոնին ը-

բաւ , և ինչպէս որ Ղեբնային ու ա-
նոր թագաւորին ըրաւ , անանկ ալ
Դաբիրին ու անոր թագաւորին ը-
րաւ :
40 Եւ Յեսու բոլոր լեռնային , հա-
րաւային , դաշտային ու լեռնե-
րուն տակը եղած երկիրները և ա-
նոնց բոլոր թագաւորները զարկաւ ,
ա- մէկը ողջ չթողուց , հապա ամէն
շնչաւորը մեռցուց , ինչպէս որ Ի-
սրայէլի Տէր Աստուածը պատուիրեր
41 էր : Եւ Յեսու Կադէս բառնեա-
յէն մինչև Գազա , ու բոլոր Գոսո-
մի երկիրը մինչև Գաբաւոն զանոնք
42 զարկաւ : Եւ ասոնց բոլոր թագա-
ւորները ու անոնց երկիրը Յեսու
մէկէն առաւ . քանզի Իսրայէլին
համար Իսրայէլի Տէր Աստուածը
43 պատերազմ կ'ընէր : Եւ Յեսու
ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ Գազ-
գաղա շանակը դարձան :

ԳԼ . ԺԵ

1 Եւ Հասորի Յաբին թագաւորը
երբոր ասոնք լսեց , Մա-
դոնի Յոբաբ թագաւորին , և Սամ-
բոնի թագաւորին ու Աքսափի թա-
2 գաւորին , Եւ հիւսիսային լեռնե-
րը , ու Քինէրեթի հարաւային
դաշտը ու հովիտը և արևմտեան
կողմը՝ Դորի գաւառներուն մէջը
3 եղող թագաւորներուն՝ Արևելեան
ու արևմտեան կողմը եղող Քանա-
նացիներուն , Ամորհացիներուն ,
Քետացիներուն , Փերեզացիներուն
ու լեռնաբնակ Յեբուսացիներուն ,
և Հերմոնին տակը Մասփայի երկի-
րը եղող Եւեացիներուն մարդ խրը-
4 կից : Ասոնք իրենց բոլոր
բանակներովը ու շատ ժողովուրդով
ելան , որ ծովուն եզերքը եղող ա-
ւազին չափ բազմաթիւ էին , և հե-
տևէնին խիստ շատ ձիեր ու կառքեր
5 ունէին : Եւ ասոնք բոլոր թագաւոր-
ները միաբանելով՝ մէկտեղ գացին
Մաւծնի ջուրին քովը բանակեցան ,
որ Իսրայէլին հետ պատերազմին :
6 Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ , Ասոնց
երեսէն մի վախնար , քանզի վաղը
ասոնք ամէնը Իսրա-
յէլին առջևը կոտրուելու պիտի
մատնեմ . անոնց ձիերուն ջլերը
պիտի կտրես , ու անոնց կառքերն
ալ կրակով այրես : Ասոր Յե- 7
սու և իրեն հետ բոլոր պատերազ-
մական ժողովուրդը յանկարծակի
Մաւծնի ջուրին քովը անոնց դէմ
երթալով վրանին յարձակեցան :
Եւ Տէրը զանոնք Իսրայէլին ձեռքը 8
տուաւ , ու զանոնք զարկին , և մին-
չև մեծ Սիդոն ու Մասրեփոթ մա-
յիմ , և մինչև Մասփայի հովիտը
դէպ'ի արևելք հալածեցին , ու զա-
նոնք զարկին՝ մինչև որ անոնցմէ մէ-
կը չազատեցաւ : Եւ Յեսու անոնց 9
այնպէս ըրաւ , ինչպէս որ Տէրը ի-
րեն ըսեր էր . անոնց ձիերուն ջիղե-
րը կտրեց , ու անոնց կառքերը
կրակով այրեց :
Եւ նոյն ատենը Յեսու դարձաւ՝ 10
Հասորը առաւ , ու անոր թագա-
ւորը սրով մեռցուց . քանզի Հա-
սոր առաջուց ասոնք բոլոր թագաւո-
րութիւններուն գլուխն էր . Եւ ա- 11
նոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները
սուրի բերնէ անցուցին , ու բնա-
ջինջ ըրին . բնաւ մէկ շնչաւոր մը
չմնաց . ու Հասորը կրակով այ-
րեց : Ասոր Յեսու ասոնք թագա- 12
ւորներուն բոլոր քաղաքները ու ա-
նոնց բոլոր թագաւորները առաւ ,
և զանոնք սուրի բերնէ անցընելով
բնաջինջ ըրաւ , ինչպէս որ Տէրոջը
ծառան Մովսէս պատուիրեր էր :
Իսյց Իսրայէլ չայրեց այն քաղաք- 13
ները որոնք իրենց հողաբլուրներուն
կը կենային , բայց միայն Հասորը՝
որն որ Յեսու այրեց : Եւ ասոնք ա- 14
ղաքներուն բոլոր աւարը ու անա-
սունները Իսրայէլի որդիքը իրենց
առին , բայց բոլոր մարդիկները
սուրի բերնէ անցուցին , մինչև որ
զանոնք բնաջինջ ըրին , ոչ բնաւ մէկ
շնչաւոր մը չթողուցին : Ինչպէս 15
որ Տէրը իր Մովսէս ծառային պա-
տուիրեր էր , անանկ ալ Մովսէս
Յեսուին պատուիրեց , ու Յեսու
ալ այնպէս ըրաւ . Ե՛ բնչ որ Տէրը
Մովսէսին պատուիրեր էր , բնաւ
անոնց մէկը զանց չըրաւ :
Ասոր Յեսու ան բոլոր երկիրը 16
առաւ , լեռնակողմը ու բոլոր

հարաւային կողմը և բոլոր Դոսոմի երկիրը, Հովհիտը ու դաշտը, և Նարայէլի լեռը ու անոր Հովհիտը,
17 Աէիր երթալ Բաղակ լեռնէն մինչև Հերմոն լեռանը տակը Լիբանանու Հովտին մէջը եղող Բաաղգադ, և անոնց բոլոր թագաւորները բռնեց, ու զանոնք զարկաւ մեռցուց։
18 Յեսու ատ բոլոր թագաւորներուն հետ շատ օրեր պատերազմ ըրաւ։
19 Գաբաւոնի մէջ բնակող Խևացիներէն զատ՝ Նարայէլի որդւոցը հետ հաշտութիւն ընող քաղաք մը չեղաւ. ամէնն ալ պատերազմով առին.
20 Քանզի անոնց սրտին կարծրանալը, ու պատերազմով Նարայէլին դէմ դնելնին Տէրոջմէն եղաւ, որ անոնց ողորմութիւն չընելով զանոնք կորսընցընէ ու բնաջինջ ընէ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր։
21 Եւ ատ ատենը Յեսու գնաց՝ ու լեռներէն՝ Հեբրոնէն, Դաբիրէն, Ընաբէն ու Յուդայի բոլոր լեռներէն, և Նարայէլի բոլոր լեռներէն Ինակիմները կոտրեց. Յեսու զանոնք իրենց քաղաքներովը մեկտեղ
22 կորսընցուց։ Եւ Նարայէլի որդւոցը երկրին մէջ Ինակիմներէն մնաց չմնաց, բայց միայն Գազայի, Գեթի ու Ընդոդի մէջ մնացին։
23 Ու Յեսու բոլոր երկիրը առաւ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր, և Յեսու զանիկայ Նարայէլին ժառանգութիւն տուաւ, անոնց ցեղերուն բաժիններուն համեմատ. ու երկիրը պատերազմէն հանգստացաւ։

ԳԼ. ԺՐ

1 Ասոնք են ան երկրին թագաւորները՝ զորոնք Նարայէլի որդիքը զարկին, ու անոնց երկիրները առին, Յորդանանու անդիի կողմը դէպ՚ի արևելք, Առնոն ձորէն մինչև Հերմոն լեռը՝ արևելեան կողմին
2 բոլոր դաշտովը, Արաբոնի մէջ բնակող Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորը, որ անիկայ՝ Առնոն ձորին եզերքը եղող Արոերէն, և ձորին մէջէն

տեղէն, ու Գաղաադին կէսէն մինչև Ամմոնի որդւոցը սահմանը եղած Յաբոկ ձորը, Նաև դաշտին, ա- 3
բևելեան կողմէն մինչև Քեներեթի ծովը, ու արևելեան կողմէն Բեթեսիմոթի ճամբան, ու հարաւային կողմէն Ասեդոթի փսագային տակը մինչև դաշտի ծովը՝ այսինքն մինչև Աղի ծովը կը տիրէր. Ու հսկանե- 4
րուն մնացորդէն Բասանի Ովգ թագաւորին սահմանը, որ անիկայ Աստարովթի ու Եդրայիի մէջ կը բնակէր, Ու կը տիրէր Հերմոն լե- 5
ռանը, ու Սելքայի և բոլոր Բասանի մինչև Գեսուրացւոց ու Մաքաթացւոց սահմանը, ու մինչև Գաղաադին կէսը, որ Եսեբոնի Սեհոն թագաւորին սահմանն էր։
Մովսէս Տէրոջը ծառան Մովսէս Նա- 6
րայէլի որդւոցը հետ զարկաւ, ու անոնց երկիրը Տէրոջը ծառան Մովսէս Ռուբենեանց, Գադեանց ու Մանասէի կէս ցեղին ժառանգութիւն տուաւ։

Եւ ասոնք են երկրին թագաւորը- 7
ները, որ Յեսու ու Նարայէլի որդիքը զարկին Յորդանանու ասդիի կողմը դէպ՚ի արևմուտք, Լիբանանու հովտին մէջը եղող Բաաղգադէն մինչև Հալակ լեռը, որ Սէիր կ՚ելլէ. և Յեսու անոնց երկիրը Նարայէլի ցեղերուն ժառանգութիւն տուաւ իրենց վիճակներուն համեմատ. Լեռներուն ու հովիտ- 8
ներուն և դաշտերուն մէջը, ու լեռներուն ստորոտները և անապատը, ու հարաւային կողմը քանդող Քետացիները, Ամորհացիները, Քանանացիները, Փերեզացիները, Խևացիները ու Յեբուսացիները։ Երիքովի թագաւորը մէկ, 9
Բեթելի քովը եղող Գայիի թագաւորը մէկ, Երուսաղէմի թա- 10
գաւորը մէկ, Հեբրոնի թագաւորը մէկ, Յերիմութի թագաւորը մէկ, 11
Լաքիսի թագաւորը մէկ, Եգղոնի 12
թագաւորը մէկ, Գազերի թագաւորը մէկ, Դաբիրի թագաւորը 13
մէկ, Գադերի թագաւորը մէկ, Հորմայի թագաւորը մէկ, Արադի 14
թագաւորը մէկ, Լիբնայի թա- 15

գաւորը մէկ , Ադողոմի թագաւո-
16 րը մէկ , Ակեզայի թագաւորը
մէկ , Ղեթերի թագաւորը մէկ ,
17 Ցամխուայի թագաւորը մէկ , Ա-
18 փեկի թագաւորը մէկ , Լփեկի թա-
գաւորը մէկ , Լասարոնի թագա-
19 ւորը մէկ , Մադոնի թագաւորը
մէկ , Ասորի թագաւորը մէկ ,
20 Սամրոն մառոնի թագաւորը մէկ ,
21 Աքսափի թագաւորը մէկ , Յո-
նաքի թագաւորը մէկ , Մակեդո-
22 վի թագաւորը մէկ , Կազեսի թա-
գաւորը մէկ , Կարմեղոս եղած Հեկ-
23 նամի թագաւորը մէկ , Դոռի դա-
ւառին մէջը՝ Դոռի թագաւորը
մէկ , Գազգաղային Գոյիմի թա-
24 գաւորը մէկ , Թերսայի թագաւո-
րը մէկ . սա թագաւորներուն ամէ-
նը երսունումէկ էին :

ԺԲ . ԺԳ

1 Ա- երբոր Յեսու ծերացաւ ու տա-
րիքը առաւ , Տէրը անոր ըսաւ ,
Դուն ծերացար ու տարիքդ առիր .
և փոխանին խիստ շատ երկիր մնայ
2 ժառանգելու : Ասոնցմէ երկիրը
ասիկայ է . Փղշտացւոց ամէն սահ-
մանները , ու բոլոր Գեսուրը ,
3 Եգիպտոսին դիմացը եղող Սիհորէն
մինչև Եկրոնի սահմանին հիւսիսային
կողմը , Փղշտացւոց հինգ նախա-
պարութիւնները , այսինքն Գազա-
ցւոց , Ազովտացւոց , Ասկաղոնա-
ցւոց , Գեթացւոց , ու Եկկարոնա-
4 ցւոց , նաև Եւացւոց երկիրը . Հա-
րաւային կողմէն՝ Քանանացւոց բո-
լոր երկիրը՝ ու Սիդոնացւոց Մէա-
րան , մինչև Աբէկ ու մինչև
5 Ամորհացւոց սահմանը . Ու Գա-
բեղացւոց երկիրը՝ ու արևելեան
կողմէն բոլոր Լիբանան , Հերմոն
լեռան տակը եղող Բաալգադէն
6 մինչև Եմաթի մուտքը , Բոլոր լեռ-
նաբնակները՝ Լիբանանէն մինչև
Մասրեփոթ մայիմ , բոլոր Սիդո-
նացիները . զանոնք Իսրայէլի որ-
դւոցը առջևէն ես պիտի վռնտեմ .
միայն թէ դուն Իսրայէլին ժառան-
գութիւն բաժնէ ան երկիրը , ինչ-
պէս որ քեզի պատուիրեցի :

Ու հիմա սա երկիրը ժառան- 7
գութիւն բաժնէ ինը ցեղին , ու
Մանասէի կէս ցեղին . Հառնէ Սու- 8
բենանք ու Գադեանք անոր դի-
մէն հետ առին իրենց ժառան-
գութիւնը , որն որ Մովսէս Յոր-
դանանու անդիի կողմը դէպ՝ ի ա-
րևելք անոնց տուաւ , Տէրոջը ծա-
ռայն Մովսէսին տուածին պէս .
Հառնն ձորին եզերքէն վրայ եղող 9
Արոերէն , ու ձորին մէջը եղող
քաղաքէն՝ Մեդաբային բոլոր դաշ-
տավը՝ մինչև Գիբոն . Ու Հեսբո- 10
նի մէջ թագաւորող՝ Ամորհացւոց
Սիհոն թագաւորին բոլոր քաղաք-
ները՝ մինչև Ամմոնի որդւոցը սահ-
մանը . Ու Գաղաադը ու Գեսու- 11
բացւոց ու Մաքաթացւոց սահմանը՝
և բոլոր Հերմոն լեռը ու բոլոր
Բասանը մինչև Սելքա . Բասանի 12
մէջ Ովգին բոլոր թագաւորութիւ-
նը՝ որ Աստարովթի ու Եդրայիի
մէջ կը թագաւորէր . Ե հսկանե-
րուն մնացորդէն անիկայ մնացեր էր .
բայց Մովսէս զանոնք զարկաւ ու
վռնտեց . Ու Իսրայէլի որդիքը 13
Գեսուրացիները ու Մաքաթացի-
ները չվռնտեցին . և Գեսուրացի-
ները ու Մաքաթացիները մինչև
այսօր Իսրայէլի մէջ բնակեցան :
Միայն Ղևիի ցեղին ժառանգու- 14
թիւն չտուաւ . անոր ժառանգու-
թիւնը Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն
հրդեհաշէջ պատարագներն են ,
ինչպէս որ անոր ըսեր էր :

Ու Մովսէս Ռուբենի որդւոցը 15
ցեղին՝ անոնց ազգատոհմներուն հա-
մեմատ ժառանգութիւն տուաւ .
Ու անոնց սահմանը սկիզբ եղաւ . 16
Հառնն ձորին եզերքէն վրայ եղող
Արոերէն ու ձորին մէջը եղող քա-
ղաքէն , Մեդաբայի բոլոր եղած 17
բոլոր դաշտը , Գեսբոն ու անոր
բոլոր դաշտային քաղաքները , Գե-
բոն , Բամոթ բահաղ ու Գեթ-
բէելմոն , Ու Հասսա , ու Սա- 18
դեմոթ , ու Մեփայաթ , Ու 19
Կարիաթեմ , ու Սեբամա , և
Սարեթ սահառ Ձմակ լեռան վը-
րայ , Ու Գեթփեղոռը , և Բաեղոռ 20
փասգա , ու Գեթեսիմոթ , Ու 21

դաշտին ամէն քաղաքները , ու
Յաբրոնի մէջ թագաւորող Ընբրհա-
յոց Ահման թագաւորին բոլոր
թագաւորութիւնը , որ պանիկայ
ու Աշդոդու իշխաններըն էին ,
Կոկոմը , Սուրը , Ուրը : ու Ո-
բէն , ան երկրին մէջը բնակող Ա-
հոնին նախարարները Մովսէս զար-
22 կաւ : Եւ Իսրայէլի որդիքը Ո-
ովսեան Խաղաղ հարցուին ալ
սրով մեռցուցին զ— սպանուած-
23 ներուն հետ : Ու Ուրիենի որ-
դւոյը սահմանը Յորդանան և
անոր սահմանը եղաւ . Ուրիենի
որդւոյը ապգաւոհմներուն ժառան-
գութիւնը ասիկայ է , ըստ քաղաք-
ները ու անոնց գեղերը :
24 Եւ Մովսէս Գադի ցեղին՝ Գադի
որդւոյը՝ իրենց ապգաւոհմներուն
համեմատ ք—ա—ն—գ—ո—ր—ի—ն տուաւ :
25 Ու անոնց սահմանը ասիկայ եղաւ .
Յազեր ու բոլոր Գաղաադի ք-
ղաքները , և Ամմոնի որդւոցը երկ-
րին կէսը՝ մինչև Արոէր , որ Ռաբ-
26 բայի դիմացն է : Ու Եսերոնէն
մինչև Ռամաթի Ասամղեթը ու Ե-
ոանիմ , և Մանայիմէն մինչև Դա-
27 բիրի սահմանը : Ու հովիտի մէջ՝
Բեթարամ ու Բեթնամրա , Սոկ-
քոթի ու Սափոն՝ Եսերոնի Սհոն
թագաւորին թագաւորութեանը
մնացորդը , Յորդանան ու անոր
սահմանը , մինչև Քինեղեթի ծովուն
ծագերը՝ Յորդանանու անդիի կողմը
28 դէպ ի արևելք : Գադի որդւոցը
ժառանգութիւնը իրենց ապգաւոհմ-
ներուն համեմատ ասիկայ է , ը—ս
քաղաքները ու անոնց գեղերը :
29 Եւ Մովսէս Մանասէի կէս ցեղին
ալ ք—ա—ն—գ—ո—ր—ի—ն տուաւ , որ Մա-
նասէի որդւոցը կէս ցեղին եղաւ՝
իրենց ապգաւոհմներուն համեմատ :
30 Ու անոնց սահմանը ասիկայ եղաւ .
Մանայիմէն՝ Բասանի Ամբ թագա-
ւորին բոլոր թագաւորութիւնը՝
բոլոր Բասան , ու Բասանի մէջ
եղող Յայիրի բոլոր գիւղաքաղաք-
31 ները՝ վաթսուն քաղաք . Ու Գա-
ղաադին կէսը և Աստարովթ ու
Եդրայի , Բասանի մէջ Ամբին
թագաւորութեանը քաղաքները

Մանասեան Մաքիրին որդւոցը ե-
ղաւ , ոյնպէս Մաքիրի որդւոցը
կէսին՝ իրենց ապգաւոհմներուն հա-
մեմատ :

Այսոնք են ան փոխանէրը , որ 32
Մովսէս Մաաբի դաշտերուն մէջ՝
Երիքովի դիմացը Յորդանանու ան-
դիի կողմը դէպ ի արևելք ժառան-
գութիւն տուաւ : Բայց Մովսէս 33
Ղևիի ցեղին ժառանգութիւն չտուաւ . անոնց ժառանգութիւնը Ի-
սրայէլին Տէր Աստուածն է , ինչպէս
որ անոնց ըսաւ :

Գ Լ . Ժ Գ

Ու Մանասէի երկրին մէջ Իսրայէ- 1
լի որդւոցը ժառանգած փեղքը
ասոնք են , որ Եղիազար քահանան
և Նաւեի Յեսու ու Իսրայէլի
որդւոցը ցեղերուն նահապետու-
թեան իշխանները ժառանգեցուցին
անոնց : Նեն ու կէս ցեղերուն վի- 2
ճակով բ—ա—ն—գ—ո—ր—ի—ն անոնց ժառան-
գութիւնը , ինչպէս որ Տէրը Մով-
սէսին ձեռքովը հրամայեր էր : Մա- 3
կիր Մովսէս երկուք ու կէս ցեղերուն
Յորդանանու անդիի կողմը ժառան-
գութիւն տուեր էր . բայց անոնց
մէջը՝ Ղևտացիներուն ժառանգու-
թիւն տուած չէր . Որովհետև Յով- 4
սեփի որդիքը երկու ցեղ էին , Մա-
նասէ ու Եփրեմ . ու երկրին մէջը
Ղևտացւոց բաժին չտուին , բայց
միայն քաղաքներ՝ բնակելու համար ,
ու արուարձաններն ալ՝ անոնց խա-
շանգը և ստացուածոցը համար :
Ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա- 5
տուիրեր էր , Իսրայէլի որդիքը
այնպէս ըրին , ու երկիրը բաժնե-
ցին :

Եւ Յուդայի որդիքը Գաղգա- 6
ղայի մէջ Յեսուին մօտեցան , ու
Կենեզեան Յեփոնէին որդին Ա-
ղէբ անոր ըսաւ , Դուն գիտես ան
խօսքը՝ որն որ Տէրը Մարդէս բա-
նեայի մէջ Աստուծոյ մարդուն Մով-
սէսին հետ խօսեցաւ ինծի ու քեզի
համար : Երբոր Տէրոջը ծառան 7
Մովսէս զիս Կադէս բառնեայէն
խրկեց երկիրը լրտեսելու համար ,
ես քառասուն տարեկան էի . ու

սրտիս մէջը եղածին պէս անոր լուր
8 բերի . Սակայն իմ հետս ելլող եղ-
բայրներս ժողովուրդին սիրտը թու-
ցուցին . բայց ես իմ բոլոր սրտով
իմ Տէր Աստուծոյս ՚ետազանդեցայ :
9 Ու նոյն օրը Մովսէս երդում ըրաւ՝
ըսելով , Ան քու ոտքիդ կոխած
երկիրը անպատճառ քեզի ու քու
որդւոցդ յաւիտեան ժառանգու-
թիւն պիտի ըլլայ . որովհետեւ իմ
Տէր Աստուծոյս քու բոլոր սրտով
10 ՚ետազանդութիւն ըրիր : Արդ ահա
Տէրը իր ըսածին պէս աս քառա-
սունհինգ տարին իմ կեանքս պա-
հեց , ան ժամանակէն ՚ի վեր՝ որ Տէ-
րը աս խօսքը Մովսէսին ըսաւ , քա-
նի որ Իսրայէլ անապատին մէջ կը
պտըտէր . և ահա ես այսօր ութ-
11 սունհինգ տարեկան եմ . Ու
այսօր տակաւին ուժով եմ , ինչ-
պէս որ էի Մովսէսին գիս խրկած
օրը . ան առնի զօրութիւնս ինծոր
էր , հիմակուան զօրութիւնս ալ
անանկ է , պատերազմելու , և ել-
12 լելու ու մտնելու կողմանէ : Ասոր
համար ինծի տուր ան լեռը , որուն
համար Տէրը ան օրը խօսեցաւ .
քանզի դուն ան օրը լսեցիր որ Ա-
նակիմներըը հոն կը բնակէին , ու մեծ
պարսպաւոր քաղաքներ ունէին . գու-
ցէ Տէրը իմ հետս ըլլայ , ու ես զա-
նոնք վռնտեմ , ինչպէս որ Տէրը
13 ըսաւ : Ու Յեսու զանիկայ օրհնեց ,
ու Յեփոնեան Քաղեբին Հեբրոնը
14 ժառանգութիւն տուաւ : Անոր
համար Հեբրոն Կենեզեան Յե-
փոնէի որդւոյն Քաղեբին ժառան-
գութիւնը եղաւ մինչեւ այսօր , որով-
հետեւ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն բո-
15 լոր սրտով ՚ետազանդութիւն ըրաւ :
Ու Հեբրոնին անունը առաջուց
Կարիաթ արբա էր . ո՛ւ ան Անգեա
Նռնակիմներուն մէջ մեծ մարդ մըն
էր :

Ու երկիրը պատերազմէն հանգս-
տացաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Ու Յուդայի որդւոցը ցեղին վիճա-
կը իրենց տոհմերուն համեմատ՝
մինչեւ Եդոմայեցւոց սահմանը կը

հասնէր . հարաւային կողմէն Սին
անապատը մինչեւ հարաւային ծայրն
էր :
2 Ու անոնց հարաւային սահմանը
աղի եղաւ . Աղի ծովուն ծայրէն՝ այս-
կողմի հարաւակողմը նայող ծոցէն
3 սկսելով , Ու հարաւային կողմէն
Ակրաբիմի զառ ՚ի վեր՝ ելլելով՝
Սին կ՚անցնի , ու հարաւային
կողմէն Կադէս բառնեայ ելլելով՝
Եսրոն կ՚անցնի . ետքը դէպ ՚ի
Ադդար ելլելով՝ Կարկային կողմը
4 կը պտըտի . Ետքը Ազմոնէն
անցնելով՝ Եգիպտոսի հեղեղատը
կ՚ելլէ , ու այս սահմանը ծովուն մէջ
կը վերջանայ . Ձեր հարաւային սահ-
մանը աս է :
5 Ու արեւելեան սահմանը Աղի
ծովն է , մինչեւ Յորդանանու ծայ-
րը :
Ու հիւսիսային կողմի սահմանը
Յորդանանու ծայրը եղող ծոցէն
6 կը սկսի . Ու այս սահմանը մինչեւ
Բեթագղա կ՚ելլէ , ու Բեթա-
րաբային հիւսիսային կողմէն կը
պտըտի . և այս սահմանը մինչեւ
Ռուբենեան Բոհանին վէմը կ՚ելլէ .
7 Ետքը այս սահմանը Աքորի ձո-
րէն Դաբիր կ՚ելլէ , ու հիւսիսային
կողմէն Գաղգաղա կը դառնայ ,
որ ան ձորին հարաւակողմը եղող
Ադոմմինի զառ ՚ի վերին դիմացն
է . և այս սահմանը Ենսամիսի
ջուրէն կ՚անցնի , ու Ռոգէլի աղ-
8 բիւրը կը վերջանայ . Ու այս սահ-
մանը Ենոմի որդւոյն ձորը՝ հա-
րաւային կողմէն Յեբուսին՝ այսինքն
Երուսաղէմին քովը կ՚ելլէ . ետքը
այս սահմանը մինչեւ ան լեռանը գը-
լուխը կ՚ելլէ , որ արեւմտեան կող-
մէն Ենոմի ձորին դիմացն է , ու
հիւսիսային կողմէն Ռափայնոյ ձո-
րին ծայրն է . Ու այս սահմանը
9 լեռանը գլխէն մինչեւ Նափթոյայի
ջուրին աղբիւրը կը հասնի , ու Եփ-
րոն լեռանը քաղաքները կ՚ելլէ .
ետքը այս սահմանը մինչեւ Բաալա՝
այսինքն Կարիաթարիմ կը հասնի .
10 Ու այս սահմանը Բաալայէն դէպ ՚ի
արեւմուտք Սէիր լեռը կը պտըտի ,
ու հիւսիսային կողմէն Յարիմ լե-

ռանը քովէն կ'անցնի , որ անիկայ Ռեասաղն է . անկէ Ներթսամիւս
11 կ'իջնէ , ու Թամնա կ'անցնի . Եւ սահմանը Եկկարոնի քովը կ'ելլէ դէպ 'ի հիւսիս , ու սահմանը Սաքարօն հասնելով՝ Բաալա լեռնէն կ'անցնի , ու Յաբնէլ կ'ելլէ . և սահմանը ծովուն մէջ կը վերջանայ :

12 Ու արեւմտեան սահմանը մեծ ծովուն եզերքն է : Յուդայի որդւոյը սահմանը շուրջանակի իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է :

13 Եւ Յեփոնեան Քաղեբին՝ Յուդայի որդւոյը մէջ Հնաակի հօրը Արբային քաղաքը՝ այսինքն Հեբրոնը բաժին տուաւ , ինչպէս որ Տէրը
14 Յեսուին հրամայեր էր : Եւ Քաղէբ անկէ Հնաակին իրեք որդիները՝ Աեսին ու Եքիմանը և Թոլմին
15 Հնաակին որդիքը վռնտեց . Եւ անկէ Դաբիրի բնակչացը վրայ դընաց . (ու Դաբիրին անունը առաջուց Կարիաթ սեփիր էր .)
16 Եւ Քաղէբ ըսաւ , Ո՛վ որ Կարիաթ սեփիրը զարնէ ու առնէ , իմ Աքսա աղջիկս անոր կնութեան պի-
17 տի տամ : Եւ Քաղէբին եղբօրը Կենազին որդին Յոթոնիէլ առաւ , զանիկայ . ու Քաղէբ իր Աքսա աղջիկը անոր կնութեան տուաւ :
18 Ու երբոր անոր կ'երթար , զանիկայ յորդորեց որ իր հօրմէն մէկ ագարակ մը ուզէ . և իջուն վրայէն վար իջաւ . ու Քաղէբ անոր ըսաւ ,
19 Ինչ եղաւ քեզի . Եւ աղջիկը ըսաւ , Ինծի օրհնութիւն տուր . ու որովհետեւ ինծի Հարաւայրին երկիր մը տուիր , ինծի ջուրի աղբիւրներ ալ տուր . ուստի անոր՝ վերի աղբիւրները ու վարի աղբիւրները տուաւ :

20 Յուդայի որդւոյը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է :

21 Ու Եդոմի սահմանին քովը հարաւային կողմը Յուդայի որդւոյը ցեղին վերջին քաղաքները ասոնք են . Կաբսեէլ , Եդեր , Յագուր ,
22 Կինա , Դիմոնա , Եդադա ,
23 Կադես , Ասսար , Յեթնան ,
24 Զիփ , Տելեմ , Բեաղոթ ,
25 Ասոր ադաթա , Կարիոթ , Եսրոն որ է Ասոր ,
26 Ամամ , Շեմա , Մոլադա ,
27 Ասար գադդա , Եսմոն ,
28 Ներթփաղէդ , Սեր սուալ , Ներսաբէէ , Հազիոթիա , Բաալա ,
29 Այիմ , Եսէմ , Էլթուղադ ,
30 Քեսիլ , Հորմա , Սիկեղակ ,
31 Մադմաննա , Սանսաննա , Լեբաոթ ,
32 Լեքեմ , Կեին , ու Ռեմմոն . ամէնը քսանուհինը քաղաք է , ու անոնց գեղերը :

Դաշտավայրի մէջ՝ Եսթաուղ ,
33 Սարաա , Եշնա , Զանով ,
34 Ենգանիմ , Թափուա , Հնայիմ ,
35 Եդերիմոթ , Ադողամ , Սոքով ,
36 Ազեկա , Սարայիմ , Ադիթայիմ և Գադերա , (ու Գադերոթայիմ .) տասնուչորս քաղաք ու անոնց գեղերը : Զենան , Ադասա ,
37 Մադգադգադ , Դղաման , Մափա ,
38 Եկեմոզէլ , Լաքիս , Բոզկաթ ,
39 Եգղոն , Քաբբոն , Լահմաս ,
40 Քիթլիս , Գադերոթ , Ռեթգամոն , Նեամա , ու Մակեղդա . տասնուվեց քաղաք և անոնց գեղերը :
(42) Լբնա , Եթեր , Սան ,
43 Թափուա , Եփեկ , Նեսիբ ,
44 Կեիլա , Աքզիբ , և Մարեսա . ինը քաղաք ու անոնց գեղերը :
45 Եկկարոն իր գիւղաքաղաքներովը ու գեղերովը . Եկկարոնէն մինչեւ ծովը , 46
Եսեդովթին քովի բոլոր տողտերը իրենց գեղերովը . Եսեդովթ 47
իր գիւղաքաղաքներովը ու գեղերովը . Գազա իր գիւղաքաղաքներովը ու գեղերովը մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղատը ու մինչեւ մեծ ծովը իր սահմաններովը :

Եւ լեռնավայրի վրայ՝ Սամիր , 48
Յաթիր , Սոքով , Դաննա , Կա- 49
րիաթ սաննա՝ այսինքն Դաբիր , 50
Ենաբ , Եսթեմով , Ենիմ , Գո- 51
սեմ , Հողեն ու Գեղեն . տասնուվեց քաղաք ու անոնց գեղերը :
(52) Արբե , Դումա , Եշան , Յա- 53
նում , Ներթթափուա , Ափեկա ,
Համմաուս , Կարիաթ արբա՝ այս- 54
ինքն Հեբրոն , ու Սիովը . ինը քաղաք և անոնց գեղերը : Մաոն , 55
Կարմեղոս , Զիփ , Յեմուս , Յեզ- 56

բայէլ , Հեկդաամ , Չօանուվ ,
57 Կային , Կաբաա , ու Թամինա .
տասը քաղաք ու անոնց գեղերը :
58 Ղուղ , Ռեթաուբ , Կեդոմը ,
59 Մասաթի , Ռեթանովէթ ու Նէ-
թելկոն . վեց քաղաք ու անոնց գե-
60 ղերը : Կարիաթ բաաղ այսինքն
Կարիաթարիմ ու Կաբբա . երկու
քաղաք ու անոնց գեղերը :
61 Ընտապատին մէջ Ռեթարաբա ,
62 Մադմին , Մեքաբա , Նեբսան ,
Ընդ քաղաքը ու Ընդգադի . վեց
քաղաք ու անոնց գեղերը :
63 Նայց Յուդայի որդիքը կարող
չեղան Երուսաղէմի մէջ բնակող
Եբուսացիները վռնտելու . ուս-
տի Եբուսացիները Յուդայի որ-
դւոյը հետ Երուսաղէմի մէջ կը
բնակին մինչև այսօր :

ԿԼ . ԺԶ

1 Ու Յոսեփի որդւոյը վիճակը
ասոնք եղաւ . անոնց սահմանը
Երիքովին դիմացը Յորդանանէն
Երիքովի ջուրին արևելեան կողմէն
ան անապատը կ'ելլայ , որ Երի-
քովէն լեռնակողմը Ռեթէլ կ'ելլէ ,
2 Ու Ռեթելէն Լուզ կ'ելլէ , և Ար-
քի սահմանէն կ'անցնի ,
3 Ու արևմտեան կողմէն Եփալէթի
սահմանը կ'իջնէ , մինչև վարի Նե-
թորոնին սահմանը ու մինչև Գա-
զեր , և ծովուն մէջ կը վերջանայ :
4 Ու Յոսեփին որդիքը՝ Մանասէ
ու Եփրեմ ժառանգութիւն ա-
ուին :
5 Ու Եփրեմի որդւոյը սահմանը
իրենց տոհմերուն համեմատ ասա է-
գաւ . այսինքն անոնց ժառանգու-
թեան սահմանը արևելեան կողմէն
Ընտարոթ ադար եղաւ մինչև վե-
6 րի Ռեթորոն . Ու ասոնց սահմանը
հիւսիսային կողմէն դէպ'ի Մաքմե-
թաթ ծովը կ'ելլէ , ու ասոնց սահ-
մանը արևելեան կողմէն մինչև
Թէանեթսիլով կը պտըտի , ու հա-
քը արևելեան կողմէն Յանոխէ կը
7 մտնէ , Ու Յանոխէն Ընտարոթի
ու Նաարա կ'իջնէ , ու Երիքովին
քովէն անցնելով Յորդանան կ'ել-
8 լէ . Ու ասոնց սահմանը Թափուայէն

Կանա հեղեղատը կ'ելլայ արև-
մտեան կողմէն , ու ծովուն մէջ կը
վերջանայ : Եփրեմի որդւոյը ցե-
ղին ժառանգութիւնը իրենց տոհ-
մերուն համեմատ ասիկայ է . Նաև 9
Եփրեմի որդւոյը համար զատուած
քաղաքները Մանասէի որդւոյը
ժառանգութեանը մէջ է , բոլոր
քաղաքները իրենց գեղերովը :
Ու անոնք Գազերի մէջ բնակող 10
Քանանացիները չվռնտեցին . ու
Քանանացիները մինչև այսօր Եփ-
րեմի մէջ բնակելով՝ հարկատու
ծառաներ եղան :

ԿԼ . Ժ

1 Ու ասիկա եղաւ Մանասէի ցեղին
վիճակը , քանզի անիկայ Յովսե-
փին անդրանիկն էր . Մանասէին
անդրանիկը Մաքիր՝ Գաղաադին
հայրը պատերազմող մարդ մը ըլ-
լալուն համար , Գաղաադ ու Բա-
սան անոր եղաւ . Ու Մանա- 2
սէին միւս որդիքն ալ՝ Աբիեզերին
որդիքը , Ռեղեքին որդիքը , Ա-
սրիելին որդիքը , Սիքեմին որդի-
քը , Ափերին որդիքը , ու Սեմի-
դային որդիքը իրենց տոհմերուն
համեմատ ժառանգութիւն ունեցան .
Յովսեփեան Մանասէին արու զա-
ւակները իրենց տոհմերուն հա- 3
մեմատ ասոնք էին : Ու Մանասէի
որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադի
որդւոյն Ափերին որդին Սալպաատ
աղաքներ չունէր , բայց միայն աղ-
ջիկներ , ու անոր աղջիկներուն ա-
նուններն ասոնք են . Մաալա ,
Նոա , Ոգղա , Մեղքա ու Թիր- 4
սա : Ընոնք Եղիազար քահանային
առջեւը , Նաւեան Յեսուին առ-
ջեւը , ու իշխաններուն առջեւը ներ-
կայանալով ըսին , Տէրը Մովսէսին
հրամայեց որ մեր եղբարցը մէջ մեզի
ժառանգութիւն տրուի : Ու Յե- 5
սու Տէրոջը հրամանաւը անոնց հօ-
րը եղբարցը մէջ անոնց ժառան-
գութիւն տուաւ : Ու Մանասէին 5
Յորդանանու անդիի կողմը եղող
Գաղաադի ու Բասանի երկրէն դուրս տասը բաժին ինկաւ . Վասն- 6
զի Մանասէին աղջիկները անոր տղոցը

մէջ ժառանգութիւն առին, ու
Գաղաադու երկիրը Մանասէին
միւս որդւոցը եղաւ։
7 Եւ Մանասէին սահմանը սկիզբ
եղաւ. Ասերէն մինչև Մաքմեթա-
թը, որ Սիւքեմի դիմացն է, ու
ա սահմանը աջ կողմը դառնալով՝
մինչև Յասիւայի աղբիւրին հովիտ
8 բնակողներուն կը հասնի։ Յա-
փուայի երկիրը Մանասէին եղաւ
ու Մանասէի սահմանին մէջը էղող
Յափուա քաղաքը Եփրեմի որդւո-
9 ցը եղաւ։ Եւ ա սահմանը կա-
նայ հեղեղատը կ՚իջնէ, հեղեղատին
հարաւային կողմէն։ Մանասէի
քաղաքներուն մէջը սոսկ Եփրեմին
քաղաքներն են. և Մանասէին սահ-
մանը հեղեղատին հիւսիսային կողմն
է, ու ծովուն մէջ կը վերջանայ։
10 Հարաւային կողմը Եփրեմին, ու
հիւսիսային կողմը Մանասէին ըլլա-
լով, անոնց սահմանը ծովը եղաւ.
2 և հիւսիսային կողմէն Ասերին, ու
արեւելեան կողմէն Յասաքարին հետ
11 կը միանան։ Եւ Յասաքարին ու
Ասերին սահմաններուն մէջը Բեթ-
սան ու անոր գիւղաքաղաքները,
և Իբղաամ ու անոր գիւղաքա-
ղաքները, և Դովրի բնակիչները
ու անոր գիւղաքաղաքները, ու Էն-
դովրի բնակիչները ու անոր գիւ-
3 ղաքաղաքները, և Թանաքի բնա-
կիչները ու անոր գիւղաքաղաքնե-
րը, Մակեդդովի բնակիչները ու
անոր գիւղաքաղաքները, սա երեք
12 գաւառը Մանասէին եղաւ։ Եւ
Մանասէի որդիքը չկրցան սա քա-
ղաքներուն բնակիչները դուրս վռըն-
տել. ու Քանանացիները կամակո-
րութեամբ ան երկրին մէջ բնակե-
13 ցան։ Ու Իսրայէլի որդիքը երբ
որ ուժովցան, հարկատու ըրին
Քանանացիները, բայց զանոնք չը-
վռընտեցին իսպառ։
14 Եւ Յովսեփի որդիքը Յեսուին
հետ խօսեցան ու ըսին, Ինչո՞ւ
համար ինծի դոյն մէկ վիճակ մը ու
մէկ բաժին մը ժառանգութիւն
տուիր, ու ես բազմաթիւ ժողո-
վուրդ մըն եմ. քանի Տէրը Ցաւուած
15 մինչև հիմա ալս օրհնեց։ Եւ Յե-

սու անոնց ըսաւ, Եթէ որ դուն
բազմաթիւ ժողովուրդ ես, անտա-
ռը ելլէր ու զանիկայ կտրէ, և
Փերեզացւոց ու Ռափայնոց երկրին
մէջը քեզի բեղի ըլէ, որովհետև
Եփրեմի լեռը քեզի նեղ կու գայ։
16 Եւ Յովսեփի որդիքը ըսին, Լեռը
մեզի համար չէ. ու Հովիտի
երկրին մէջը՝ Բեթսանի մէջ ու
անոր գիւղաքաղաքներուն մէջ, և
Յեզրայելի հովիտին մէջ բնակող
բոլոր Քանանացիները երկաթէ
կառքեր ունին։ 17 Ու Յեսու Յով-
սեփին տանը՝ Եփրեմին ու
Մանասէին հետ խօսելով ըսաւ,
Դուն բազմաթիւ ժողովուրդ ես, ու
շատ ոյժ ունիս. քեզի դոյն մէկ
18 վիճակ մը չբլլայ, Լերը քու կը-
լայ. և որովհետև անիկայ անտառ
է, զանիկայ կտրէ, ու մինչև ծայ-
րը քուկդ ըլլայ. քանզի դուն Քա-
նանացիները անկէ պիտի վռընտես,
թէև անոնք երկաթէ կառքեր ու-
նենան ու զօրաւոր ըլլան։

ԻՆ. ԺՈՂ.

Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո- 1
ղովքը Սիլովի մէջ ժողովուեցան,
և հոն ժողովքի խորանը կանգնեցին,
ու երկիրը անոնց առջևը նուաճե-
ցաւ։
Եւ Իսրայէլի որդւոցը մէջ եօ- 2
թը ցեղ մնացեր էր, որոնք իրենց
ժառանգութիւնը առած չէին։ Եւ 3
Յեսու Իսրայէլի որդւոցը ըսաւ,
Մինչև ե՞րբ անհոգութիւն պիտի
ընէք, ու պիտի չերթաք ժառան-
գելու ան երկիրը, որն որ Տէր Ա-
ստուածը ձեզի տը-
ւաւ։ Ձեզի երեք ցեղէն իրեք մարդ 4
ընտրեցէք, ու զանոնք խրկեմ, որ
երթան ան երկրին մէջը պտըտին,
ու զանիկայ իրենց ժառանգութեա-
նը համեմատ գրեն, ու էրթը ինծի
դառնան։ Եւ զանիկայ եօթը մա- 5
սերու բաժնեն. Յուդա իր սահ-
մանին մէջը հարաւային կողմը կե-
նայ, ու Յովսեփին տունը իրենց
սահմաններուն մէջը հիւսիսային
կողմը կենան։ Եւ դուք երկիրը 6
եօթը բաժին գրեցէք, ու հո-

ինձի լսերէք , և մեր Տէրը Յսուա-
ծոյն առջևը հոս ձեզի համար վիճակ
7 ձգեմ . Կանգնի Ա֊ևտացինները ձեր
մէջը բաժին չունին , որովհետև
անոնց ժառանգութիւնը Տէրոջը
քահանայութիւնն է . և Գադ
ու Ռուբէն և Մանասէին կէս
ցեղը Յորդանանու անդիի կողմը
գեպ 'ի արևելք՝ իրենց ժառանգու֊
թիւնները առին , որոնք Տէրոջը
ծառան Մովսէս անոնց տուաւ :
8 Եւ անոնք մարդիկը եկան գացին .
ու Յեսու ան երկիրը գրելու գա֊
յողներուն պատուիրեց՝ ըսելով ,
Գացէք , և ան երկրին մէջը պտը֊
տելով պանիկայ գրեցէք . ետքը
ինձի դարձէք , որ հոս Սեղովի մէջ
Տէրոջը առջևը ձեզի համար վիճակ
9 ձգեմ : Եւ ան մարդիկը գա֊
ցին , ու ան երկրին մէջը պտըտե֊
ցան , և պանիկայ էր քաղաքներովը
եօթը բաժին ընելով գիրքի մը վրայ
գրեցին , ու Սեղով բանակը եկան
10 Յեսուին : Եւ Յեսու Սեղովի մէջ
Տէրոջը առջևը անոնց համար վիճակ
ձգեց . ու Յեսու հոն երկիրը բաժ֊
նեց Իսրայէլի որդւոցը՝ իրենց բա֊
ժիններուն համեմատ :
11 Եւ Յովսէի Ենեհամինի որդւոցը ցե֊
ղին վիճակը ելաւ իրենց տոհմերուն
համեմատ . ու իրենց վիճակին սահ֊
մանը Յուդայի որդւոցը ու Յով֊
սեփի որդւոցը մէջտեղը ելաւ : Եւ
12 անոնց հիւսիսային կողմի սահմանը
Յորդանանէն եղաւ . ու ան սահ֊
մանը հիւսիսային կողմէն Երիքովին
քովը կ'ելլէ , և դէպ 'ի արևմուտք
լեռը վեր կ'ելլէ , ու Ենթաւանի
13 անապատին մէջ կը վերջանայ . Եւ
սահմանը անկէ Եղեւով Լուզէն
կ'անցնի , Լուզին՝ այսինքն Ենթե֊
լին հարաւային կողմէն . ետքը ան
սահմանը Ատարոթ ադար կ'իջնէ ,
որ վարի Ենթորոնին հարաւային
14 կողմը եղող լեռանը քովէն է : Եւ
ան սահմանը արևմտեան ծայրը
հաներլով՝ դէպ 'ի հարաւ կը դառ֊
նայ հարաւային կողմէն Ենթորո֊
նեին դիմացի լեռնէն , ու կը վերջա֊
նայ Կարիաթբաալի մէջ՝ որ է Կա֊
րիաթարիմ , Յուդայի որդւոց քա֊
ղաքը : Արևմտեան ծայրը ասիկայ
է : Եւ հարաւային կողմը Կա֊ 15
րիաթարիմի ծայրէն սկսելով , ան֊
անը դէպ 'ի արևմուտք կ'երթայ ,
ու Նափթովախի ջուրին աղբիւրը
կ'ելլէ : Եւ ան սահմանը Հա֊ 16
փայնոց հովիտին մէջը՝ հիւսիսային
կողմը եղող Յեբուսի որդւոյն ձորին
դիմացի լեռանը եզերքը կ'իջնէ ,
ու Հինոմայ քովէն դէպ 'ի հարաւ՝
Յեբուսին քովէն դէպ 'ի հարաւ
Յնոմի ձորէն իջնելով Ռոփելէ
աղբիւրը կ'իջնէ . Եւ հիւսիսային 17
կողմէն նշան կտրելով Յնսամիս
կ'ելլէ , ու անկէ Յդոմմինի գա֊'ի
վերին դիմացը եղող Գալիլովէ '
կ'ելլէ , և Ռուբենեան Բոհանին
վէմը կ'իջնէ . Յետքը Արաբային դի֊ 18
մացի կողմէն դէպ 'ի հիւսիս անցնե֊
լով Արաբա կ'իջնէ . Յետքը ան 19
սահմանը դէպ 'ի հիւսիս Ներթագ֊
ղային քովէն կ'անցնի , ու ան սահ֊
մանը Աղի ծովուն հիւսիսային ծոցը
ո֊ Յորդանանու հարաւային ծայրը
կը վերջանայ : Հարաւային սահ֊
մանը ասիկայ է : Եւ արևելեան կող֊ 20
մի սահմանը Յորդանան է : Ա֊
նիամինի որդւոցը ժառանգութիւնը
շուրջանակի իր սահմաններովը անոնց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է :

Եւ ասոնք են Ենեհամինի որդւո֊, 21
ցը ցեղին քաղաքները իրենց տոհ֊
մերուն համեմատ . Երիքով , Բե֊
թագղա , Եմեկկասիս , Ենթարա֊ 22
բա , Սեմարիմ , Ենթէլ , Եփրիմ , 23
Գարա , Եփրա , Կեփարամմոնա , 24
Հոփնի ու Գարաա . տասուերկու֊
քաղաք և անոնց գեղերը : Գա֊ 25
բաւոն , Ռամա , Ենրոովթ , Մա֊ 26
փա , Եփելրա , Մոսա , Ռեկեմ , 27
Յերփայէլ , Թարալա , Սելա , 28
Եղեփ , Յեբուս՝ այսինքն Երուսա֊
ղէմ , Գաբաաթ ո֊ Կարիաթ .
տասնուչորս քաղաք և անոնց գեղե֊
րը : Ենեհամինի որդւոցը ժառան֊
գութիւնը իրենց տոհմերուն համե֊
մատ ասիկայ է :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Ա֊ երկրորդ վիճակը Շմաւոնին 1
ելաւ , Շմաւոնի որդւոցը ցե֊
ղին իրենց տոհմերուն համեմատ .

ու անոնց ժառանգութիւնը՝ Յուդայի որդւոցը ժառանգութեան մէջ էր։
2 Ը. Եւ իրենց ժառանգութեանը մէջ սա տեղերը ունեցան. Ներսաբէէ, (Սաբէէ,) Մօլադա, Ասար սուալ, Բաղա,
4 Եսեմ, Էլթուզադ, Բաթուէլ,
5 Հորմա, Սիկելակ, Բեթմարքաբովթ և Սարուհէն. տասուերկու քաղաք ու անոնց գեղերը։
7 Ը. Ային, Ռեմմոն, Եթեր և Յասան. չորս քաղաք ու անոնց գեղերը, Եւ սա
8 քաղաքներուն բոլորտիքը եղած բոլոր գեղերը՝ մինչև Բաալեթ բէեր որ հարաւային Ռաման։ Ը. Մաւնի որդւոցը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ
9 ասիկայ է։ Ը. Մաւնի որդւոցը ժառանգութիւնը Յուդայի որդւոցը բաժինէն եղաւ, քանզի Յուդայի որդւոցը բաժինը շատ էր իրենց. անոր համար Ը. Մաւնի որդիքը անոնց ժառանգութեանը մէջ ժառանգութիւն առին։
10 Ժ. Երրորդ վիճակը Զաբուղոնի որդւոցը եղաւ իրենց տոհմերուն համեմատ. և անոնց ժառանգութեանը սահմանը մինչև Սարիդ
11 եղաւ. Ու անոնց սահմանը դէպ՚ի ծովը ու Մարալա կ՚ելլէ, և Դաբասեթ կը հասնի, ու Յեկնեամի
12 դիմացը եղող ձորը կը հասնի, Ու Սարիդէն դէպ՚ի արեւելեան կողմը՝ Քասղովթ Թաբօրին սահմանը կը դառնայ, ու Յաբարաթէն ելլելով՝
13 վեր Յափիէ կ՚ելլէ, Ու անկէ դէպ՚ի արեւելք անցնելով՝ Գեթքոփեր Ե Ետթազասին կ՚անցնի, ու Ռեմմոն մեթօար Ե Նէսա կ՚ելլէ.
14 Ու Նտոքը սա սահմանը հիւսիսային կողմէն Ենաթօն կը պարտի, ու Եփթայէլի ձորին
15 մէջ կը վերջանայ. Ու Կատտաթ, ու Նահալոլ, և Սամրօն, ու Յադելա և Բեթլէհէմ. տասուերկու քաղաք ու անոնց գեղերը։
16 Զաբուղոնի որդւոցը ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է, սա քաղաքներն ու անոնց գեղերը։

Յորրորդ վիճակը Ետաքարին ելաւ, Ետաքարի որդւոցը իրենց տոհմերուն համեմատ. Ու անոնց սահմանը
18 Յեզրայէլ, Քասեղովթ, և Սունամ, Ու
19 Ափեքէմ, և Ափան, ու Ռնարէթ,
20 Ու Ետաբբիթ, ու Կեսիօն, ու Աբեզ,
21 Ու Ռամաթ ու Ենգանիմ, և Ենդադդա, ու Բեթփասես. Ու
22 սա սահմանը Թաբօր, Սասիմա ու Բեթսամիս կը հասնի, ու անոնց սահմանը Յորդանանու մէջ կը վերջանայ. տասնուվեց քաղաք ու անոնց գեղերը։
23 Ետաքարի որդւոցը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է, սա քաղաքներն ու անոնց գեղերը։
24 Ու հինգերորդ վիճակը Ասերի որդւոցը ցեղին ելաւ իրենց տոհմերուն համեմատ։
25 Ու անոնց սահմանը Ելքաթ, ու Հալի, և Բետէն, ու Աքսափ,
26 Ու Ալամելէք, ու Ամադ, և Մասաղ. ու արեւմտեան կողմէն մինչև Կարմեղոս և Սիհոր Լիմնաթ կը հասնի,
27 Ու արեւելեան կողմէն դէպ՚ի Բեթդագոն կը դառնայ, ու հիւսիսային կողմէն Զաբուղոն, Եփթայէլի ձորը, Բեթամէկ ու Նէիէլ կը հասնի, և ձախ կողմէն Քաբօղ
28 կ՚ելլէ, Ու Եբրոն, և Ռոբ, ու Համմոն, և Կանա, մինչև մեծ
29 Սիդոն. Ռամը սա սահմանը Ռամա կը դառնայ, մինչև Տիւրոս՝ ամուր քաղաքը, և սա սահմանը Ուսա դառնալով՝ ծովուն մէջ՝ Քեզիբի վիճակին մէջ կը վերջանայ. Ու Ումմա, և Ափեկ, ու Ռոոբ.
30 քսանուերկու քաղաքներ ու անոնց գեղերը։
31 Ասերի որդւոցը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն համեմատ ասիկայ է, սա քաղաքներն ու անոնց գեղերը։
32 Ու վեցերորդ վիճակը Նեփթաղիմի որդւոցը եղաւ, այսինքն Նեփթաղիմի որդւոցը իրենց տոհմերուն համեմատ։ Ու անոնց սահմանը
33 Ելեբէն ու Զանէն մինչև Ադամի Նաղեբ, և Յաբնէէլ մինչև Լա-

կում , ու սահմանը Յորդանանու
34 մէջ կը վերջանայ : Եւ սա սահ-
մանը արեւմտեան կողմէն Ղազաւթ
թաբոր կը դառնայ , ու անկէ
Հուկոկ կ'ելլէ . և հարաւային
կողմէն մինչև Ք Ենաբուղոն կը հաս-
նի , ու արեւմտեան կողմէն մինչև
Եներ , և արեւելեան կողմէն մինչև
Յուդա ու Յորդանան կը հասնի .
35 Եւ պարսպաւոր բաղաքները՝ Ենե-
րիմ , Եկը , Ենաթ , Ռեկկաթ ,
36 Քիններեթ , Ենդամա , Ռամա ,
37 Հասոր , Կադէս , Եդրայի , Են-
38 հասոր , Յարօն , Մակդաղիէլ ,
Հարէմ , Ենթանաթ ու Ենթսա-
միւս . տասնուինը քաղաք և անոնց
39 գեղերն են : Նեփթաղիմի որդու-
ոյը ցեղին ժառանգութիւնը իրենց
տոհմերուն համեմատ ասիկայ է , սա
քաղաքները ու անոնց գեղերը :
40 Եօթներորդ վիճակը Դանի որ-
դւոյը ցեղին ելաւ իրենց տոհմե-
41 րուն համեմատ : Եւ անոնց ժա-
ռանգութեան սահմանը սոխոյ և-
ղաւ . Սարաա , ու Եսթաւուղ , և
42 Իրսամէս , Ու Սաղաբին , և Այ-
43 ղոն , ու Յեթլա , Եւ Ելոն , ու
44 Թամնաթա , և Եկկարոն , Ու Ել-
թեկէ , և Գաբաթոն , ու Բաալօթ ,
45 Ու Եհուդ , և Բանէ բարակ , ու
46 Գեթրէմոն , Եւ Մէարկօն ու Ռակ-
կոն , Յոպպէին դիմացը եղած սահ-
47 մանովը մէկտեղ : Եւ Դանի որ-
դւոյը սահմանը՝ իրենց պէտքէ ելաւ .
ուստի Դանի որդիքը ոտք ելան , ու
Ղեսեմի հետ պատերազմեցան և զա-
նիկայ առնելէն ետքը սուրի բերնէ
անցուցին , ու անիկայ ժառանգելով
անոր մէջը բնակեցան , և Ղեսեմը
իրենց հօրը Դանին անունովը Դան
48 կոչեցին : Դանի որդւոյը ցեղին
ժառանգութիւնը իրենց տոհմերուն
համեմատ ասիկայ է , սա քաղաք-
ները ու անոնց գեղերը :
49 Ու երկիրը իր սահմաններովը
բաժնելը լմընցընելէն ետքը , Իս-
րայէլի որդիքը Նաւեան Յեսուին
իրենց մէջը ժառանգութիւն տուին .
50 Տէրոջը հրամանաւ անոր ուզած
քաղաքը Թամնաթ սարան իրեն
տուին՝ Եփրեմի լեռանը վրայ . ու
անիկայ քաղաքը շինեց , և անոր մէջ
բնակեցաւ :
51 Սոնք են այն ժառանգութիւննե-
րը՝ որ Եղիազար քահանան և
Նաւեան Յեսու , ու Իսրայէլի
որդւոյը ցեղերուն նահապետները
Սեղովի մէջ Տէրոջը առջևը՝ ժողով-
քի խորանին դրանը քովը վիճակով
բաժնեցին . ու երկիրը բաժնելը
լմընցուցին :

ԳԼ . Ի

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Յեսուին՝ ըսե-
2 լով , Իսկ Իսրայէլի որդւոյը
ու ըսէ , Յորդանէն ձեռքովը ան իմ
ձեզի բսած ապաստանի քաղաքներս
3 ձեզի համար որոշեցէք . Որպէս զի
սխալմամբ ու անգիտութեամբ մարդ
զարնող սպաննողը հոն փախչի . ու
անոնք ձեզի ապաստանարան ըլլան
4 արեան վրէժխնդիրէն եղողէն . Եւ
անդիտակամբ սպաննողը ան քա-
ղաքներուն մէկուն մէջը թող փախ-
չի , ու քաղաքին դուռը կայնի ,
և ան քաղաքին ծերերուն իր իրա-
ւունքը խօսի , որ լսեն . ու անոնք
զանիկայ քաղաքին մէջը իրենց քո-
վը առնելով՝ անոր մէկ տեղ մը
5 տան , որ իրենց հետ բնակի : Ու
երբոր արեան վրէժխնդիրը անոր
ետևէն իյնայ , սպաննողը անոր
ձեռքը չտան . քանզի անիկայ իր
դրացին անգիտութեամբ մեռցու-
ցեր է , և առաջուց անոր դէմ թշ-
նամութիւն մը չունէր : Եւ անի-
6 կայ ան քաղաքին մէջը պիտի բնա-
կի , մինչև որ դատաստանի համար
ժողովքին առջևը կայնի , ու մինչև
որ ան օրերը եղող քահանայապետը
մեռնի . ետքը սպաննողը թող
դառնայ , իր քաղաքը ու իր տունը
երթայ , այսինքն ան քաղաքը ուս-
կից որ փախեր էր :
7 Ուստի Գալիլեայի մէջ Կադէսը
զատեցին Նեփթաղիմի լեռնակող-
մը , Սիւքէմը Եփրեմի լեռնակող-
մը , և Կարիաթ արբան՝ այսինքն
Քեբրոնը Յուդայի լեռնակողմը :
8 Ու Երիքովի կիմացը Յորդանանու-
անդիի կողմը դէպ ի արևելք՝ Ռու-
բենի ցեղէն՝ անապատին դաշտին

մէջ Խոսորը, և Դաւիթ ցեղէն՝ Դաղաադու մէջ Յամուէլը, ու Յանանէէլի ցեղէն՝ Խասանի մէջ
9 Գողզանը տուին: Խոլոր Խորայէլի որդւոցը համար՝ ու անոնց մէջը բնակող օտարականին համար որոշուած քաղաքները ասոնք են. որպէս զի ամէն ոք որ սխալմամբ մարդ մեռցընէ, հոն փախչի, ու արեան վրէժխնդրին ձեռքովը չմեռնի, մինչև որ դատաստանի համար ժողովքին առջևը չկայնի:

ԳԼ. ՒՆ

1 Ու Ղևտացւոց նահապետները Եղիազար քահանային, Ցեսուին և Խորայէլի որդւոցը ցեղերուն նահապետներուն մօտեցան,
2 Ու Քանանու երկիրը Սեղովի մէջ խօսեցան անոնց՝ ըսելով, Տէրը Մովսէսին ձեռքովը հրամայեց որ մեզի բնակելու համար քաղաքներ, ու մեր անասուններուն համար ա-
3 նոնց արուարձանները տրուին: Ու Խորայէլի որդիքը Տէրոջը հրամանով իրենց ժառանգութիւններէն այս քաղաքները ու անոնց արուարձանները Ղևտացւոց տուին:
4 Ու առաջին վիճակը Կահաթեանց ազգատոհմներուն ելաւ. ու Ղևտացիներէն Ահարոն քահանային որդւոցը՝ վիճակով տասուերկու քաղաք ելաւ, Յուդայի ցեղէն, Շմաւոնի
5 ցեղէն ու Բենիամինի ցեղէն: Ու Կահաթին միւս որդւոցը՝ Եփրեմի ցեղին ազգատոհմներէն ու Դանի ցեղէն և Մանասէի կէս ցեղէն վիճակով տասը քաղաք:
6 Ու Գերսոնի որդւոցը՝ Յասքարի ցեղին ազգատոհմներէն և Ասերի ցեղէն ու Նեփթաղիմի ցեղէն և Խասանի մէջ եղող Մանասէի կէս ցեղէն վիճակով տասուերկու քաղաք
7 պրո-եցօ: Մերարիի որդւոցը իրենց տոհմերուն համեմատ՝ Րուբենի ցեղէն, Գադի ցեղէն, ու Զաբուղոնի ցեղէն տասուերկու
8 քաղաք պրո-եցօ: Ու Խորայէլի որդիքը այս քաղաքները ու անոնց արուարձանները վիճակով Ղևտացւոց տուին, ինչպէս որ Տէրը պատուիրեր էր Մովսէսին ձեռքովը:

9 Ու Յուդայի որդւոցը ցեղէն ու Շմաւոնի որդւոցը ցեղէն ասանկ քաղաքներուն անուններովը յիշուած քաղաքները տուին, 10 Ու Ղևիի որդւոցը եղան, որոնք Ղևիի որդւոցմէ եղող Կահաթեանց ազգատոհմներէն էին. քանզի առաջին վիճակը անոնցն էր: 11 Ու անոնց՝ Յուդայի լեռանը վրայ Արբայէն Ընբայի քաղաքը՝ այսինքն Հեբրոնը տուին, անոր շրջակայ արուարձաններովը. 12 Ու քաղաքին ագարակները ու գեղերը Յեփոնեան Քաղեբին կալուածք տուին: 13 Ուստի Ահարոն քահանային որդւոցը՝ սպանողի համար ապաստանի քաղաք ըլլալու Հեբրոնը տուին իր արուարձաններովը, նաև Լբնան իր արուարձաններովը, 14 Ու Յաթիրը իր արուարձաններովը, ու Եսթեմովը իր արուարձաններովը, 15 Ու Հողոնը իր արուարձաններովը, ու Դաբիրը իր արուարձաններովը, 16 Ու Այինը իր արուարձաններովը, ու Յետան իր արուարձաններովը, և Բեթսամիսը իր արուարձաններովը. աս երկու ցեղէն ինը քաղաք
17 պո-ին: Ու Բենիամինի ցեղէն՝ Գաբաւոնը իր արուարձաններովը, Գաբան իր արուարձաններովը, 18 Նաթովթը իր արուարձաններովը, ու Գաղմոնը իր արուարձաններովը՝ չորս քաղաք պո-ին: 19 Ահարոնի որդւոը քահանաներուն բոլոր քաղաքները տասուերկու քաղաք էին՝ ու անոնց արուարձանները:

20 Ու Կահաթի որդւոցմէ մնացած Ղևտացի Կահաթեանց ազգատոհմներն ալ Եփրեմի ցեղէն վիճակով քաղաքներ առին. 21 Ու անոնց՝ Եփրեմի լեռնականութեան ապաստանի քաղաք ըլլալու պո-ղո-ով Սիւքեմը տուին իր արուարձաններովը, նաև Գազերը իր արուարձաններովը, 22 Ու Կաբսամը իր արուարձաններովը, ու Բեթորոնը իր արուարձաններովը, չորս քաղաք պո-ին: 23 Ու Դանի ցեղէն՝ Եղեթեկէն իր արուարձաններովը, Գաբաթոն 24

բաթ-ծնը իր արուարձաններովը, Ք-
քեղմնը իր արուարձաններովը, ու
Գաբթրեմմնը իր արուարձաններովը,
25 չորս քաղաք Թ՚ա՛ն: Եւ Մանա-
սէի կէս ցեղէն՝ Յաանաքը իր ա-
րուարձաններովը, ու Գաբթրեմմնը
իր արուարձաններովը, երկու քա-
26 ղաք Թ՚ա՛ն: Կահաթի որդւոցը
մնացած աղգատոհմներուն բոլոր քա-
ղաքները տասն էին, և անոնց ա-
րուարձանները:
27 Ու Կ՚ևատացւոց ազգատոհմներէն
եղող Գերսոնի որդւոցը՝ Մանա-
սէի կէս ցեղէն սպաննողի համար
ապաստանի քաղաք ըլլալու Բասանի մէջ Գովղանը իր արուար-
ձաններովը, նաև Աեեստարան իր
արուարձաններովը, երկու քաղաք
28 Թ՚ա՛ն: Եւ Իսաքարի ցեղէն՝ Կե-
սիոնը իր արուարձաններովը, Գա-
բարաթը իր արուարձաններովը,
29 Յերիմութը իր արուարձաններովը,
Ենգանիմը իր արուարձաններովը,
30 չորս քաղաք Թ՚ա՛ն: Եւ Ասերի
ցեղէն՝ Մասաղը իր արուարձանն-
երովը, Աբդօնը իր արուարձանն-
31 երովը, Գելկաթը իր արուարձան-
ներովը, և Գոորը իր արուարձան-
32 ներովը, չորս քաղաք Թ՚ա՛ն: Ու
Նեփթաղիմի ցեղէն՝ սպաննողի հա-
մար ապաստանի քաղաք ըլլալու Թ՚
բոլո՛ւ Գալիլեայի մէջ Կադէսը
իր արուարձաններովը, նաև Գամաթ-
դովրը իր արուարձաններովը, ու
Կարթանը իր արուարձաններովը,
33 երեք քաղաք Թ՚ա՛ն: Գերսո-
նեանց բոլոր քաղաքները անոնց
ազգատոհմներուն համեմատ տա-
սուերեք քաղաք էին՝ ու անոնց ա-
րուարձանները:
34 Եւ մնացած Կ՚ևատացիներուն՝
այսինքն Մերարիի որդւոցը ազգա-
տոհմներուն՝ Զաբուղոնի ցեղէն
Եկենամը իր արուարձաններովը,
Կարթան իր արուարձաններովը,
35 Գեմնան իր արուարձաններովը,
ու Նաաղօլը իր արուարձաններովը,
36 չորս քաղաք Թ՚ա՛ն: Եւ Ռուբենի
ցեղէն՝ Բոսորը իր արուարձանն-
երովը, ու Յասսան իր արուարձան-
37 ներովը, Կադեմմթը իր արուար-
ձաններովը, ու Մեփայաթը իր
արուարձաններովը, չորս քաղաք
38 Թ՚ա՛ն: Եւ Գադի ցեղէն ապան-
նողի համար ապաստանի քաղաք
ըլլալու Գաղաադի մէջ
Ռամովթը իր արուարձաններովը,
Նաև Մանայիմը իր արուարձանն-
39 երովը, Եսեբոնը իր արուարձանն-
երովը, ու Յազերը իր արուարձան-
ներովը, ամէնը չորս քաղաք Թ՚ա՛ն:
40 Կ՚ևատացւոց ազգատոհմներէն
մնացած Մերարիի որդւոցը բոլոր
քաղաքները իրենց տոհմերուն հա-
մեմատ իրենց վիճակովը տասներ-
կու քաղաք եղաւ:
41 Իսրայէլի որ-
դւոյը կալուածքներուն մէջ Կ՚ևա-
տացւոց բոլոր քաղաքները քառա-
սունուութը քաղաք էին, ու անոնց
արուարձանները:
42 Այս քաղաքներ-
ուն ամէն մէկը իր բոլորտիքը
արուարձաններ ունէր. ասանկ քաղաք-
ներուն ամէնն ալ այնպէս էր:
43 Եւ Տէրը Իսրայէլին տուաւ ան
բոլոր երկիրը, որուն որ անոնց հայ-
րերուն տալու երդում ըրեր էր. և
անոնք ժառանգեցին ու անոր
մէջ բնակեցան:
44 Եւ Տէրը զանոնք
ամէն կողմէն հանգստացուց, ինչպէս
որ անոնց հայրերուն երդում ըրեր
էր. ու անոնց բոլոր թշնամիներէն
բնաւ մէկը չկրցաւ անոնց դէմ դը-
նել. Տէրը անոնց ամէն թշնա-
միները անոնց ձեռքը տուաւ:
45 Եւ Տէրը Իսրայէլի տանը համար
ըրած բարի խօսքէր որ զրուցեր էր;
անոնցմէ բան մը չպակսեցաւ. ա-
մէնն ալ կատարուեցաւ:

ԳԼՈՒԽ Իէ

Ա՚ն ատենը Յեսու էրեն կանչեց
Ռուբենեանները, Գադեաննե-
րը ու Մանասէի կէս ցեղը, Ե-
2 անոնց ըսաւ, Տէրոջը ծառան Մովսէս
ինչ որ ձեզի հրամայեր էր, դուք
անոնց ամէնն ալ պահեցիք. ու իմ
խօսքս մտիկ ըրիք ամէն բանի մէջ
3 որ ձեզի պատուիրեցի: Այսչափ
շատ օրեր մինչև այս օրս ձեր եղբայր-
ները չթողուցիք, և ձեր Տէր Ա-
ստուծոյն պատուիրանքները ամբողջ
4 պահեցիք: Ու հիմա ձեր Տէր Ա-

տուածը ձեր եղբայրները հանգըստացուց , ինչպէս որ անոնց ըսաւ . ուստի հիմա դարձէք , ձեր վրաններըը ու ձեր կալուածոց երկիրը դացէք , որն որ Տէրոջը ծառան Մովսէս Յորդանանու անդիի կողմը ձեզի տուաւ : Միայն թէ աղէկ զգուշութիւն ընէք ի գործ դնելու ան պատուիրանքը ու օրէնքը , որն որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի պատուիրեց , որ ձեր Տէր Աստուածը սիրէք և անոր ամէն ճամբաներուն մէջը քալէք , ու անոր պատուիրանքները պահէք , և անոր յարիք , ու ձեր բոլոր սրտովը և բոլոր հոգիովը զանիկայ պաշտէք : Ու Յեսու օրհնեց զանոնք և արձակեց . ու անոնք իրենց վրաններըը գացին : (Ու Մանասէի կէս ցեղին Մովսէս Բաշանի մէջ տուեր էր Հասանի մէջ , ու դուս կէսին՝ Յեսու անոնց եղբայրներուն հետ՝ Յորդանանու սա դիի կողմը տուաւ դէպ ի արևմուտք :) Ու երբոր Յեսու զանոնք իրենց վրաններըը խրկեց , զանոնք օրհնեց . Ու անոնց խօսեցաւ ըսելով , Հասա հարստութիւնով ու խիստ շատ անասուններով , արծաթով , ոսկիով , պղինձով , երկաթով ու խիստ շատ հանդերձներով ձեր վրաններըը դարձէք , ու ձեր թշնամեաց աւարը ձեր եղբայրներուն հետ բաժնեցէք :

Ուստի Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը ու Մանասէին կէս ցեղը Քանանու երկիրը Սիլոմի մէջ Իսրայէլի որդւոցմէ զատուելոյն գացին , որ իրենց ժառանգութեան երկիրը՝ այսինքն Գաղաադու երկիրը երթան , որն որ Մովսէսին ձեռքովը տրուած Տէրոջը հրամանաւ աւեր էին :

Ու երբոր Յորդանանու մօտ տեղուանքը եկան , ան կողմը որ Քանանու երկրին մէջն է , Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը ու Մանասէին կէս ցեղը հոն Յորդանանու քովը մեկ սեղան մը շինեցին , երևոյթով մեծ սեղան մը : Ու Իսրայէլի որդիքը լսեցին որ ահա Ռուբենի որդիքը՝ Գադի որդիքը և Մանասէին կէս ցեղը Քանանու երկրին կողմը Յորդանանու մօտ՝ ուր որ Իսրայէլի որդիքը անցեր էին , սեղան մը շիներ են . Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը լսեցին , Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը Սիլոմի մէջ ժողվուեցան , որ անոնց վրայ երթան պատերազմելու համար : Ու Իսրայէլի որդիքը Ռուբենի կէս ցեղին՝ Գաղաադու երկիրը խրկեցին Եղիազարին որդին Փինէհէս քահանան , Ու անոր հետ տասը իշխան , այսինքն Իսրայէլի ամէն ցեղերուն նահապետներէն մէկական իշխան , որոնց ամէն մէկը Իսրայէլի հազարաւորներուն նահապետութեանց իշխաններն էին . Ու անոնք Գաղաադու երկիրը գացին Ռուբենի որդւոցը՝ Գադի որդւոցը ու Մանասէի կէս ցեղին , և անոնց հետ խօսեցան՝ ըսելով , Տէրոջը բոլոր ժողովքը այսպէս կ'ըսէ , Ա՛ռ ի՞նչ մեղք է , որ դուք Իսրայէլի Աստուծոյն դէմ դործեցիք՝ այսօր Տէրոջմէ խոտորելով , և այսօր Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն ընելու համար ձեզի սեղան շինելնիդ : Միթէ Փոգովրի անօրէնութիւնը պզտիկ բան մըն է մեզի , որ անկէ մինչև այս օրս չմաքրուեցանք , ու Տէրոջը ժողովքին վրայ ան հարուածը եկաւ . Ու դուք այսօր Տէրոջմէ խոտորելով . ուստի թէ որ դուք այսօր Տէրոջմէ ապստամբիք , ան ալ վաղը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին վրայ պիտի բարկանայ : Սակայն թէ որ ձեր կալուածոց երկիրը անմաքուր է համարիք , Տէրոջը կալուածոց երկիրը անցէք , ուր որ Տէրոջը խորանը կանգնած է , ու մեր մէջը ժառանգութիւն առէք . և մեր Տէր Աստուծոյն սեղանէն զատ ձեզի սեղան չշինելով Տէրոջը ապստամբ մի ըլլաք , ու մեզմէ ալ մի ապստամբիք : Երբոր Զարայեան Զաբդի նղովածէն սոնեալով մեղք գործեց , միթէ Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին վրայ չեկաւ , ու ան մարդը իր անօրէնութեանը

մէջ միևնակ չմեռաւ ։
21 Եւ Ռուբենի որդիքը Գադի որդիքը ու Մանասէի կէս ցեղը պատասխան տուին , ու Իսրայէլի հազարապետներուն ըսին , Աստուածը
22 զաւրապետներուն ըսին , Աստուածները Տէրոջ Աստուածը , աստուածներուն Տէրոջ Աստուածը ինքը գիտէ . ու Իսրայէլն ալ թող գիտնայ , թէ որ սա բանը ապստամբութեան համար՝ կամ Տէրոջը դէմ յանցանք գործելու համար ը-
23 ընե , մեզ այսօր ջապրեցընէ . Ծէ որ մեզի սեղան չինեցինք Տէրոջմէ ետ դառնալու համար , կամ անոր վրայ ողջակէզ ու հացի ընծայ մատուցանելու համար , և կամ անոր վրայ խաղաղութեան զոհեր ընելու համար , Տէրը ինքը քննութիւն
24 ընէ ։ Այլ մենք ասիկայ մեր վախուն չինեցինք , մտածելով որ գուցէ վաղը ձեր որդիքը մեր որդւոցը խօսին՝ ու ըսեն թէ Ինչ բան Տէր Աստուծոյն հետ ի՞նչ ունիք .
25 Ո՛վ Ռուբենեանք ու Գադեանք , Տէրը մեր ու ձեր մէջը Յորդանանը սահման դրաւ , դուք Տէրոջմէ բնաբաժին չունիք . և սա կերպով ձեր որդիքը մեր որդւոցմէ Տէրոջը երկիւղը վերցընեն . Ուստի ըսինք ,
26 Եկէք մեզի մէկ սեղան մը չինենք , քայց չէ թէ ողջակէզի համար ,
27 ոչ ալ զոհի համար , Այլ որպէս զի անիկայ մեր ու ձեր մէջը՝ և մեզմէ ետքը մեր սերունդներուն մէջը վկայութիւն ըլլայ , որ մեր ողջակէզներովը , մեր պատարագներովը ու մեր խաղաղութեան զոհերովը Տէրոջը ծառայութիւնը Անոր առջեւ ընենք , ու վաղը ձեր որդիքը մեր որդւոցը չըսեն թէ Ինչ Տէ-
28 րոջմէ բաժին չունիք ։ Ու ըսինք , թէ որ մեզի կամ մեր սերունդին վաղը սա բանը ըսելու ըլլան , պիտի ըսենք թէ Տեսէք Տէրոջը սեղանին օրինակը՝ որն որ մեր հայրերը չինեցին , չէ թէ ողջակէզի համար կամ զոհի համար , հապա մեր ու ձեր մէջը վկայութիւն մը ըլլալու հա-
29 մար ։ Հաւ լեցի որ մենք Տէրոջմէ ապստամբինք , ու այսօր Տէրոջմէ ետ դառնալով , խորանին առջեւը եղող մեր Տէր Աստուածը սեղանէն զատ՝ ողջակէզի համար , հացի ընծայի համար և զոհի համար սեղան շինենք ։
Ու երբոր Փենէհէս քահանան և 30
անոր հետ եղող ժողովքին իշխանները , ու Իսրայէլին հազարապետները Ռուբենի որդւոցը , Գադի որդւոցը ու Մանասէի որդւոցը ըսած խօսքերը լսեցին , իրենց հաճոյ 31
եղեցաւ . Ու Եղիազարի որդի Փենէհէս քահանան Ռուբենի որդւոցը , Գադի որդւոցը ու Մանասէի որդւոցը ըսաւ , Այսօր գիտցանք որ Տէրը մեր մէջն է , որովհետև դուք Տէրոջը դէմ սա յանցանքը չգործեցիք , և Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ձեռքէն ազատեցիք ։
Այսպէս Եղիազարի որդի Փի- 32
նէհէս քահանան և իշխանները Ռուբենի որդւոցը ու Գադի որդւոցը քովէն՝ Գաղաադու երկրէն Քանանու երկիրը Իսրայէլի որդւոցը դարձան , և անոնց լուր բերին ։
Ու սա բանը Իսրայէլի որդւոցը 33
հաճոյ եղեցաւ , և Իսրայէլի որդիքը Աստուած օրհնեցին , ու Ռուբենի որդւոցը և Գադի որդւոցը բնակած երկիրը կործանելու համար անոնց վրայ երթանք պատերազմինք չըսին ։ Եւ Ռուբենի որ- 34
դիքը ու Գադի որդիքը սա սեղանին անունը Ա՛յտ-Ը՛ւտ դրին , որովհետև ըսին , Անիկայ մեր մէջը վկայ է , որ Տէր Աստուածը Քրիստոսը է ։

ԳԼ. ԻԳ

Ու շատ օրերէն ետքը՝ որ Տէրը 1
հանգստացուցեր էր Իսրայէլը անոր բոլորտիքը եղած ամէն թշնամիներէն , Յեսու ծերացած ու տարիքը առած էր ։ Եւ Յեսու կան- 2
չեց բոլոր Իսրայէլը՝ անոր ծերերը , իշխաններըը , դատաւորներըը ու պաշտօնեաները , և անոնց ըսաւ , Ես ծերացայ ու տարիքս առի . Եւ 3
դուք տեսաք ան ամէնը , որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր առջեւը բոլոր սա բոլոր ազգերուն . քանզի ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար

4 պատերազմ ըրաւ : Նայեցէք , ես
ձեզի աս ճնացած բոլոր ազգերը
սիւնակով ժառանգութիւն բաժնեցի
ձեր ցեղերուն համեմատ , Յորդանա-
նէն՝ իմ կոտրած բոլոր ազգերովս
մէկտեղ մինչև մեծ ծովը դէպ 'ի
5 արեւմուտք : Ու ձեր Տէր Ա-
ստուածը ինքը ձեր առջևէն պիտի
հալածէ զանոնք ու պիտի վռըն-
ռէ , և անոնց երկիրը դուք պիտի
ժառանգէք , ինչպէս որ ձեր Տէր
6 Աստուածը ձեզի ըսաւ : Ուստի
խիստ ժիր եղէք , որ Մովսէսին օրի-
նաց գրքին մէջը գրուած բոլոր բա-
ները զգուշութեամբ 'ի գործ դնէք ,
ու անկէ աջ կողմը կամ ձախ կողմը
7 չխոտորիք . Որպէս զի ձեր քովը
ճնացած աս ազգերուն հետ չխառ-
նուիք , ու անոնց աստուածներուն
անուններըը չյիշէք , և անոնցմով եր-
դում չընէք , ու անոնց չծառայէք և
անոնց երկրպագութիւն չընէք .
8 Հապա ձեր Տէր Աստուծոյն յարիք ,
9 ինչպէս որ մինչև աս օրս ըրիք : Ու
Տէրը ձեր առջևէն մեծ ու զօրաւոր
ազգեր վռընռեց , ու մինչև աս օրս
քնաւ մէկը չկրցաւ ձեզի դէմ դնել :
10 Ձեզմէ մէկը անոնց հալածը պիտի
հալածէ , քանզի ձեր Տէր Աստուա-
ծը ինքը ձեզի համար կը պատե-
րազմի , ինչպէս որ ձեզի ըսաւ :
11 Ուստի ձեր անձերուն աղէկ զգու-
շութիւն ընէք , որ ձեր Տէր Աս-
12 տուածը սիրէք : Հապա թէ որ ան-
կէ դառնալու ըլլաք , ու ձեր քովը
ճնացած աս ազգերուն մնացորդին
յարիք , և անոնց հետ խնամութիւն
ընէք , ու դուք անոնց հետ խառ-
նուիք , և անոնք ալ ձեզի հետ ,
13 Ասիյդ գիտցէք որ ձեր Տէր Աս-
տուածը մէյմըն ալ աս ազգերը ձեր
առջևէն պիտի չվռընռէ . հապա ա-
նոնք ձեզի որոգայթ ու դայթակղու-
թիւն պիտի ըլլան , և ձեր կողերուն
խիթաններ , ու ձեր աչքերուն փուշ-
եր , մինչև որ բնաջինջ ըլլաք աս
բարի երկրին վրայէն , որն որ ձեր
14 Տէր Աստուածը ձեզի տուաւ : Ու
ահա ես այսօր ամէն երկրին ճամբան
կ'երթամ , ու դուք ձեր բոլոր սըր-
տովը ու բոլոր հոգիովը գիտէք , որ
ձեր Տէր Աստուածը ձեզի համար
որչափ բարի խօսքեր որ ըսաւ , ա-
նոնցմէ բան մը չպակսեցաւ . ամէնն
ալ ձեր վրայ կատարուեցաւ .
անոնցմէ բնաւ մէկ խօսք մը գետի-
նը չինկաւ : Ու ինչպէս որ ձեր 15
Տէր Աստուածն ձեզի համար ըրած
ամէն բարի խօսքերը ձեր վրայ կա-
տարուեցաւ , նոյնպէս ալ Տէրը ա-
մէն չար խօսքերը ձեր վրայ պիտի
բերէ , մինչև որ բնաջինջ ընէ ձեզ
աս բարի երկրին վրայէն , որն որ
ձեր Տէր Աստուածը ձեզի տուաւ :
Եթէ որ ձեր Տէր Աստուծոյն ձեզի 16
պատուիրած ուխտը զանց ընէք , ու
երթաք օտար աստուածներ պաշ-
տէք , և անոնց երկրպագութիւն
ընէք , Տէրոջը բարկութիւնը ձեր
վրայ պիտի բորբոքի , ու ան ձեզի
տուած բարի երկրին վրայէն շուտով
պիտի կորսուիք :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Ու Յեսու Իսրայէլի ամէն ցեղերը 1
Սիւքեմի մէջ ժողվեց , ու Իս-
րայէլի ծերերը , իշխաններըը , դա-
տաւորներըը և ոստիկաններըը կան-
չեց . ու անոնք Աստուծոյ առջևը
կայնեցան : Ու Յեսու բոլոր ժո- 2
ղովուրդին ըսաւ , Իսրայէլի Տէր
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Հա-
ռաջ ձեր հայրերը՝ Աբրահամին հայրը ու
Նաքորին հայրը Թարա Պետին
անդիի կողմը բնակեցան , և օտար
աստուածներ պաշտեցին : Ու ես 3
ձեր հայրը Աբրահամը Պետին ան-
դիի կողմէն առի , ու զանիկայ Քա-
նանու բոլոր երկրին մէջը պտըտցու-
ցի , և անոր սերունդը շատցուցի ,
ու Իսահակը անոր տուի . Ու Իսա- 4
հակին Յակոբը ու Եսաւը տուի .
ու Եսաւին Սէիր լեռը ժառանգու-
թիւն տուի . և Յակոբ ու անոր
որդիքը Եգիպտոս իջան : Ու 5
Մովսէսը ու Ահարոնը խրկելով՝
Եգիպտոսը զարկի , (ինչպէս որ
անոր մէջը ըրի ,) ետքը ձեզ հա-
նեցի : Ուստի ես ձեր հայրերը Ե- 6
գիպտոսէն հանեցի , և դուք ծովը
եկաք . ու Եգիպտացիները կառքե-
րով ու ձիաւորներով մինչև Կար-

ձեզի հաճոյ չերևնար, ձեզի ընտրեցէք այսօր թէ ո՛վ պիտի պաշտէք, Գետին անդիի կողմը ձեր հայրերուն պաշտած աստուածնե՞րը, թէ Ամորհացւոց աստուածները որ դուք անոնց երկրին մէջը կը բնակիք. բայց ես ու իմ տունս Եհովան պիտի պաշտենք:

16 Ե՛ւ ժողովուրդը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Վա՛ւ լիցի, որ մենք Եհովան թողունք և ուրիշ աստուածներ պաշտենք. 17 Վասնզի Եհովան ինքն է մեր Աստուածը, որ մեզ ու մեր հայրերը Եգիպտոսի երկրէն՝ ծառայութեան տունէն հանեց, և ինքը մեր աչքերուն առջեւը ան մեծ նշաններն ըրաւ, ու մեզ պահեց մեր ամէն գացած ճամբուն մէջ և ամէն ազգերուն մէջ, որոնց մէջէն որ անցանք: 18 Ու Եհովան բոլոր ազգերը ու մանաւանդ երկրին մէջ բնակող Ամորհացիները մեր առջեւէն վռնտեց. մենք ալ Եհովան պիտի պաշտենք, որովհետեւ մեր Աստուածը ինքն է:

19 Ե՛ւ Յեսու ժողովուրդին ըսաւ, Դուք չէք կրնար Եհովան պաշտել, քանզի անիկայ սուրբ Աստուած է. ու անիկայ նախանձոտ Աստուած է՝ ձեր յանցանքները ու մեղքերը չներեր: 20 Վասնզի երբոր Եհովան թողուք ու օտար աստուածներ պաշտէք, ան ատենը պիտի դառնայ, ու ձեզի բարիք ընելուն տեղը ձեզ չարչարելով բնաջինջ պիտի ընէ:

21 Ե՛ւ ժողովուրդը Յեսուին ըսաւ, Ո՛չ. հապա մենք Եհովան պիտի պաշտենք:

22 Ու Յեսու ժողովուրդին ըսաւ, Դուք ձեր անձանց վկայ էք, որ դուք ձեզի Եհովան ընտրեցէք՝ պաշտիկայ պաշտելու համար. (ու անոնք ըսին, Վկայ ենք.) 23 Ուրեմն հիմա ձեր մէջը եղած օտար աստուածները վերցուցէք, և ձեր սիրտը Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն դարձուցէք: 24 Ու ժողովուրդը Յեսուին ըսաւ, Մենք մեր Տէր Աստուածը պիտի պաշտենք, ու անոր խօսքը մտիկ ընենք:

մեր ծովը ձեր հայրերուն ետեւէն մինչեւ Եգիպտոս, և անոնք աղաղակեցին, և անիկայ ձեր ու Եգիպտացւոց մէջտեղը խաւար ձգեց, ու ծովը անոնց վրայ բերելով զանոնք ծածկեց. և ձեր աչքերը Եգիպտոսի մէջ ըրած բաներս տեսան. ու շատ ժամանակ անապատին մէջը բնակեցաք: 8 Ետքը ձեզ բերի Յորդանանու անդիի կողմը բնակող Ամորհացւոց երկիրը, ու ձեզի հետ պատերազմ ըրին. և զանոնք ձեր ձեռքը տուի, ու անոնց երկիրը ժառանգեցիք. և զանոնք 9 ձեր առջեւէն բնաջինջ ըրի: Ետքը Մովաբի թագաւորը Սեպփորեան Բաղակ ելաւ, ու Իսրայէլին դէմ պատերազմ ըրաւ, և խրկեց Բէովրեան Բաղաամը կանչելու, որ 10 ձեզ նզովէ. Բայց չուզեցի Բաղաամին մտիկ ընել. ու անիկայ ձեզ բոլորովին օրհնեց, և անոր 11 ձեռքէն ձեզ ազատեցի: Ետքը Յորդանանէն անցնելով Երիքով եկաք, ու Երիքովի բնակիչները, Ամորհացիները, Փերեզացիները, Քանանացիները, Քետացիները, Գերգեսացիները, Եւեացիները ու Յեբուսացիները ձեզի դէմ պատերազմ ըրին, ու զանոնք ձեր ձեռքը 12 տուի. Ե՛ւ ձեր առջեւէն իշամեղուները խրկեցի, որ զանոնք՝ այսինքն Ամորհացւոց երկու թագաւորները ձեր առջեւէն վռնտեցին. ո՛չ քու սրովդ և ո՛չ քու աղեղովդ վրէժ- 13 պոխեցաք. Ու ձեզի մէկ երկիր մը տուի, որ դուք անոր մէջը չաշխատեցաք, և քաղաքներ՝ որ դուք չշինեցիք, ու անոնց մէջը կը բնակիք. և կ'ուտէք ան այգիներէն ու ձիթենիներէն, որ դուք չտնկեցիք:

14 Ասոր հիմա դուք Տէրոջմէն վախցէք, և անոր հաւատարմութեամբ ու ճշմարտութեամբ ծառայութիւն ըրէք, և ան աստուածները՝ որոնց ձեր հայրերը Գետին անդիի կողմը ու Եգիպտոսի մէջ ծառայութիւն ըրին, մէկդի ձգեցէք, և Տէրը պաշտեցէք: 15 Բայց թէ որ Տէրոջը ծառայութիւն ընելը

25 Եւ նոյն օրը Յեսու ժողովուրդին
հետ ուխտ ըրաւ, ու Սիւքեմի մէջ
անոր կանոն ու դատաստան դրաւ:
26 Եւ Յեսու ասոնք խօսքերը Աստուծոյ
օրինաց գրքին մէջը գրեց, ու մեկ
մեծ քար մը առաւ, և զանիկայ Տէրոջը սրբարանին քովը եղած
27 բևեհնիին տակը կանգնեց: Ու Յեսու բոլոր ժողովուրդին ըսաւ, Ահա ասոնք քարը մեզի վկայ ըլլայ, քանզի
ասիկայ Տէրոջը մեզի հետ խօսած
բոլոր խօսքերը լսեց. ուստի ասիկայ
ձեզի վկայ ըլլայ, որ չըլլայ թէ ձեր
28 Աստուածը ուրանաք: Ետքը Յեսու ժողովուրդը արձակեց, ո՛ր ամէն
մարդ իր ժառանգութեանը գնայ:
29 Եւ ասոնցմէ ետքը Տէրոջը ծառան Նաւեան Յեսու մեռաւ, հարիւր տասը տարեկան ըլլալով.
30 Ու զանիկայ իր ժառանգութեանը սահմանին մէջ Թամնաթ Սարայի
մէջ, որ Եփրեմի լեռը Գաամշ նաթ սարայի հիւսիսային կողմը է, թաղեցին:
31 Եւ Յեսուին բոլոր օրերուն մէջը ու Յեսուէն ետքը ողջ մնացողը, և Իսրայէլի համար Տէրոջը ըրած ամէն գործքերը գիտցող ծերերուն բոլոր օրերուն մէջը, Իսրայէլ Տէրոջը ծառայութիւն ըրաւ:
32 Եւ Յովսեփին ոսկորները, որ Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսէն հաներ էին, Սիւքեմի մէջ թաղեցին այգագարակին այն մասին մէջ, որն որ Յակոբ Սիւքեմի հօրը Եմովրին որդիներէն հարիւր կտոր արծաթի ծախու առեր էր. ու անիկայ Յովսեփի որդւոցը ժառանգութիւն եղաւ:
33 Ահարոնի որդին Եղիազար ալ մեռաւ, ու զանիկայ Եփրեմի լեռը՝ անոր որդւոյն Փենէհեսին տրուած բլուրին վրայ թաղեցին:

ԳԻՐՔ ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ Յեսուին մեռնելէն ետքը Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը հարցուցին ու ըսին, Մեզի համար Քանանացւոց վրայ առաջ ո՞վ ելլէ ա-
2 նոնց հետ պատերազմելու: Եւ Տէրը ըսաւ, Յուդա թող ելլէ. ահա երկիրը անոր ձեռքը տուի:
3 Եւ Յուդա իր եղբօրը Շմաւոնին ըսաւ, Ինծի հետ իմ վիճակս ելլէր, ու Քանանացւոց հետ պատերազմինք, և ես ալ քեզի հետ քու վիճակդ երթամ. ու Շմաւոն ա-
4 նոր հետ գնաց: Եւ Յուդա ելաւ, ու Տէրը Քանանացիները ու Փերեզացիները անոնց ձեռքը տուաւ. ու անոնցմէ Բեզեկի մէջ
5 տասը հազար մարդ կոտորեցին: Եւ Բեզեկի մէջ Ադոնիբեզեկը գտնելով անոր հետ պատերազմեցան, ու Քանանացիները և Փերեզացիները
6 զարկին: Եւ Ադոնիբեզեկ փախաւ. բայց անոնք անոր ետևէն իյնալով զանիկայ բռնեցին, ու անոր ձեռքերուն ու ոտքերուն մեծ մատները կտրեցին:
7 Եւ Ադոնիբեզեկ ըսաւ, Յիսունհինգ ու ոտքերնուն մեծ մատները կտրած եօթանասուն թագաւորներ իմ սեղանիս տակը ինկած փշրանքները կը ժողվէին. ես ինչպէս որ ըրի, Աստուած ալ ինծի այնպէս հատուցում ըրաւ: Եւ զանիկայ Երուսաղէմ տարին, ու հոն մեռաւ:
8 Եւ Յուդայի որդիքը Երուսաղէմի հետ պատերազմ ընելով զանիկայ առին, ու սուրի բերնէ անցընելով քաղաքը կրակով այրեցին:
9 Ետկէ ետև Յուդայի որդիքը վար իջան, որ լեռնակողմը ու հարաւային կողմը ու դաշտի մէջ բնակող Քանանացւոց դէմ պատերազմին:
10 Եւ Յուդա Քեբրոնի մէջ բնակող Քանանացիներուն վրայ գնաց. (ու Քեբրոնին անունը առաջուց Կարբիաթ արբա էր.) և անոնք Աէ-

սին , Ենքիմանը ու Զոլմին զար-
11 կին : Եւ անկէ Դաբիրի բնակ-
չացը վրայ գնաց . (ու Դաբիրին
անունը առաջուց Կարիաթ սեփեր
12 էր .) Եւ Քաղէբ ըսաւ , Ո՛վ որ
Կարիաթ սեփերը զարնէ ու առնէ ,
իմ աղջիկս Ենքսան անոր կնութեան
13 պիտի տամ : Ասոր Քաղէբին
պզտիկ եղբօրը Կենազի որդին Գո-
թոնիէլ զբօս- առաւ զանիկայ .
և Քաղէբ իր աղջիկը Ենքսան անոր
14 կնութեան տուաւ : Ու երբոր աղ-
ջիկը անոր կ'երթար , զանիկայ յոր-
դորից որ իր հօրմէն ագարակ մը
ուզէ , և էշէն վար իջաւ . ու Քա-
ղէբ ըսաւ անոր , Ինչի՞ կ'ուզես ե-
15 ղաւ : Եւ աղջիկը անոր ըսաւ ,
Նպաստ օրհնութիւն տուր . որովհետև
ինծի հարաւային երկիր մը տուիր ,
ինծի ջուրի աղբիւրներ ալ տուր : Ասաւ Քաղէբ վերի աղբիւրները ու վարի աղբիւրները տուաւ անոր :

16 Եւ Մովսէսին աներոջը Կենեցիին որդիքը Յուդայի որդւոցը հետ Ըրմաւենայ քաղաքէն Երադի հարաւային կողմը երթալ Յուդայի անապատը երան , ու գացին ժողովուրդին հետ բնակեցան :

17 Եւ Յուդա իր եղբօրը Շմաւոնին հետ գնաց . ու Սեփաթի մէջ բնակող Քանանացիները զարկին , և զանիկայ նզովեցին , ու ան քաղաքին անունը Հորմա կոչեցին :

18 Նոքը Յուդայեանք Գազան ու անոր սահմանը , և Ասկաղոնը ու անոր սահմանը , և Եկրոնը ու անոր սահմանը առին : Եւ Տէրը
19 Յուդային հետն էր , ու անիկայ լեռանը տիրեց , բայց հովիտներուն բնակիչները չկրցաւ վռնտել , քանզի անոնք երկաթէ կառքեր ունէին :

20 Ու Քեբրոնը Քաղէբին տուին , ինչպէս որ Մովսէս ըսեր էր . ու անկէ Ենակին երեք որդիները վռնտեց :

21 Եւ Բենիամինի որդիքը Երուսաղէմի մէջ բնակող Յեբուսացիները չվռնտեցին . ու Յեբուսացիք Բենիամինի որդւոյը հետ Երուսաղէմի մէջ բնակեցան մինչև այս օրս :

22 Եւ Յովսեփին տունն ալ Բե-

թէլի վրայ ելան , ու Տէրը անոնց
հետն էր : Եւ Յովսեփին տունը 23
Բեթէլը լրտեսեցին . (ու ան քա-
ղաքին անունը առաջուց Լուզ էր .)
Եւ պահապանները մարդ մը տեսան 24
որ ան քաղաքէն կ'ելլէր , ու անոր
ըսին , Ցոյց տուր , քաղաքը
մտնելու կողմը մեզի ցուցուր , ու
բարի ողորմութիւն կ'ընենք : Եւ 25
անիկայ քաղաքը մտնելու կողմը
ցուցուց անոնց . ու քաղաքը սուրի
բերնէ անցուցին , բայց ան մարդը
և անոր բոլոր ազգատոհմը թող
տուին . Ու ան մարդը Հետացաւ 26
երկիրը գնաց , և հոն մէկ քաղաք
մը շինեց , ու անոր անունը Լուզ
կոչեց , Ե մինչև այս օրս անոր ա-
նունը սա է :

Ու Մանասէ Բեթսանը և անոր 27
գիւղաքաղաքները , Թանաքը ու ա-
նոր գիւղաքաղաքները , Դորի բնա-
կիչները և անոր գիւղաքաղաքները ,
Յեբղաամի բնակիչները ու անոր
գիւղաքաղաքները , Մակեդոյի բը-
նակիչները ու անոր գիւղաքաղաքնե-
րը չզարկաւ . և Քանանացիք կա-
մակորութեամբ աս երկրին մէջ բը-
նակեցան : Ու երբոր Իսրայէլ ու- 28
ժովցաւ , Քանանացիները հարկա-
տու ըրաւ , բայց զանոնք բոլորովին
չվռնտեց :

Նմանապէս Եփրեմ ալ Գազերի մէջ բնա- 29
կող Քանանացիները չվռնտեց . ու
Քանանացիք անոր հետ Գազերի
մէջ բնակեցան :

Զաբուղոն Կեթրոնի բնակիչ- 30
ները և Նահաղոլի բնակիչները չը-
վռնտեց . ու Քանանացիք անոնց
մէջը բնակելով հարկատու եղան :

Ասեր Ակքոյի բնակիչները , ու 31
Սիդոնի , Աքղաբի , Աքզիբի ,
Հելբայի , Աֆիկի ու Հոռիի բնա-
կիչները չվռնտեց . Հապա Ասե- 32
րեանք ան երկիրը բնակող Քանա-
նացւոց մէջ բնակեցան , որովհետև
զանոնք չվռնտեցին :

Նափթաղիմ Կեթսամիսի բը- 33
նակիչները ու Կեթանաթի բնա-
կիչները չվռնտեց , Հապա ան եր-
կիրը բնակող Քանանացւոց մէջը
բնակեցաւ . և Կեթսամիսի ու

Ռեթանաթի բնակիչները անոր հարկատու եղան :

34 Եւ Ամօրհացիք Ղանի որդիները լեռան վրայ նեղը ձգեցին . քանզի անոնց թող չտուին որ հովիտները
35 իջնեն : Ու Ամօրհացիք կամակոր բութեամբ Հարէս լեռը , Այեղծի ու Սաղաբինի մէջ բնակեցան . բայց երբոր Յովսեփին տանը ձեռքը ուժգնացաւ , անոնք հարկատու եղան :
36 Եւ Ամօրհացւոց սահմանը Ակրաբիմի պառ՝ի վերէն Ակմէն՝ի վեր էր :

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Գաղգաղայէն Բոքիմ եկաւ , ու ըսաւ , Ձեզ Եգիպտոսէն հանեցի , և ձեզ ան երկիրը բերի , որուն համար ձեր հայրերուն երդում ըրեր էի . ու ըսի որ Ձեզի հետ ըրած ուխտս յա-
2 ւիտեան պիտի չարեմ . Եւ ատ երկրին բնակչացը հետ դաշնակցութիւն մի՛ ընէք , անոնց սեղաններըը կրծուցէք . բայց դուք իմ խօսքիս ջնազանդութիւն չըրիք . ինչո՞ւ հա-
3 մար ատ բանը ըրիք : Ես ալ ըսի , Ձանոնք ձեր առջևէն պիտի չվռնտեմ , հապա անոնք ձեզի թշնամի , ու անոնց աստուածներն ալ ձեզի
4 որոգայթ պիտի ըլլան : Ու երբոր Տէրոջը հրեշտակը բոլոր Իսրայէլի որդւոցը ատ խօսքերը բաւ , ժողովուրդը ձայնը վերցընելով լացաւ :
5 Եւ ատ տեղին անունը Բոքիմ կոչեցին , ու հոն Տէրոջը զոհ մատուցին :
6 Ու երբոր Յեսու ժողովուրդը արձակեց , Իսրայէլի որդիքը ամէն մէկը իր կալուածքը գնաց , երկիրը
7 ժառանգելու համար : Եւ ժողովուրդը Յեսուին բոլոր օրերուն մէջ , ու Յեսուէն ետքը ողջ մնացող և Իսրայէլի համար Տէրոջը ըրած ամէն մեծ գործքերը տեսնող ծերերուն բոլոր օրերուն մէջ՝ Տէրո-
8 ջը ծառայութիւն ըրին : Եւ Տէրոջը ծառան Յեսու Նաւեան հա-
9 րիւր տասը տարեկան մեռաւ . Ու զանիկայ իր ժառանգութեանը սահմանին մէջ Գաաս լեռանը հիւսիսային կողմը՝ Տիմնաթ Լեռը Եփրեմ նահ հարևանին մէջը թաղեցին :

Եւ ան գարուն բոլոր մարդիկները 10
իրենց հայրերուն խառնուեցան . ու անոնցմէ ետքը մէկ ուրիշ ազգ մը եկաւ , որ Տէրը ու Իսրայէլի համար արած ըրած գործքերը չճանչցան :

Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը 11
առջևը չարութիւն ըրին ու Նահաղիմը պաշտեցին . Եւ թողուցին 12
իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը , որ զերկինք Եգիպտոսի երկրէն հաներ էր , ու օտար աստուածներու ետևէ գացին , այնիսկ իրենց բոլորտիքը եղող ազգաց հոգիներուն աստուածներուն , ու անոնց երկրպագութիւն ըրին , և Տէրը սրդոզուցին : Ուստի Տէրը թողուցին 13
և Նահաղը ու Աստարովթը պաշտեցին : Եւ Տէրոջը բարկութիւնը 14
Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու զանոնք կողոպտիչներու ձեռքը մատնեց , ու զանոնք կողոպտեցին . և զանոնք շրջակայ թշնամիներուն ձեռքը ծախեց , ու ալ չէրին կրնար իրենց թշնամիացը առջևը կայնիլ : Ո՛ւր 15
որ երթային , Տէրոջը ձեռքը անոնց վրայ էր չարիք ընելու համար , ինչպէս որ Տէրը ըսեր էր , և ինչպէս որ անոնց երդում ըրեր էր . ու խիստ մեծ նեղութեան մէջ էին :

Եւ Տէրը դատաւորներ հանեց , 16
որոնք կողոպտիչներուն ձեռքէն ազատեցին զանոնք : Սակայն իրենց 17
դատաւորներուն ալ մտիկ չըրին , ու օտար աստուածներու ետևէ էրքնալով պոռնկութիւն ըրին , ու անոնց երկրպագութիւն ըրին . շուտով խոտորեցան ան ճամբայէն որուն մէջը իրենց հայրերը կը քալէին Տէրոջը հրամաններուն ջնազանդելով , բայց ասոնք այնպէս չըրին : Ու 18
երբոր Տէրը անոնց դատաւորներ կը հանէր , Տէրը դատաւորին հետը ըլլալով՝ դատաւորին բոլոր օրերը զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքէն կ՚ազատէր . քանզի անոնց նեղութիւն տուողներուն ու չարչարողներուն երեսէն անոնց հեծութիւններուն համար Տէրը կը զղջար : Ու երբոր ան դատաւորը մեռնէր , 19
կը դառնային նորէն օտար աս-

տուածներու եւեւէ կ'երթային , զա-
նոնք կը պաշտէին եւ անոնց երկըր-
պագութիւն կ'ընէին , ու իրենց
հայրերէն աւելի անօրէնութիւն կ'ը-
նէին . իրենց չոր գործքերէն ու
իրենց ծուռ ճամբայէն չէին դառ-
20 նար : Ասաի Տէրոջը բարկութիւ-
նը Իսրայէլի վրայ բորբոքելով՝ ը-
ա՛ւ , Որովհետեւ ասոնք ազգը իրենց
հայրերուն պատուիրած ուխտս զանց
ընելով՝ իմ ձայնիս չհնազանդութիւն
21 ըրին , Ես ալ այսուհետեւ անոնց
առջեւէն բնաւ մէկը պիտի չվռնտեմ
22 ան ազգերէն , որոնք Յեսու իր
մեռած ատեննը թողուց , Որպէս զի
անոնցմով Իսրայէլը փորձեմ , թէ
արդեօք իրենց հայրերուն պէս զգու-
շութիւն պիտի ընեն Տէրոջը ճամ-
23 բան քալելու , թէ ոչ : Ասաի Տէրը
ան ազգերը թող տուաւ , և շուտով
չվռնտեց , ու զանոնք Յեսուին
ձեռքը չմատնեց :

ԳԼ . Գ

1 Ե՛ս ատոնք են ան ազգերը որոնք
Տէրը թող տուաւ , որ անոնցմով Իսրայէլը՝ այսինքն Քանանա-
ցւոց բոլոր պատերազմները ամէն
2 ցիտացողները փորձէ . (Միայն ասոր
համար՝ որ Իսրայէլի որդւոց սերունդը՝ մանաւանդ առաջուց չգիտցողները պատերազմ սորվին ու պիտա-
3 նան .) Փղշտացւոց հինգ նախա-
րարութիւնները , և բոլոր Քանանացիները ու Սիդոնացիները , Լիբանան լեռը բնակող Եւեացիները ,
Բաալհերմոն լեռնէն մինչև Եմաթի
4 մուտքը : Անոնցմով պիտի փորձէր
Իսրայէլը որ գիտնայ թէ արդեօք պիտի հնազանդին Տէրոջը պատուիրանքներուն , որոնք Մովսէսին ձեռքովը անոնց հայրերուն հրամայեր
էր :

5 Ե՛ս Իսրայէլի որդիքը Քանանացւոց , Քետացւոց , Ամորհացւոց ,
Փերեզացւոց , Եւեացւոց ու Յե-
6 բուսացւոց մէջը բնակեցան . Ե՛ս
անոնց աղջիկները իրենց կնիկ առին , ու իրենց աղջիկներն ալ անոնց տղոյը տուին , և անոնց աստուածներուն պաշտեցին : Ու Իս-
7 րայէլի որդիքը Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրին , և իրենց Տէր Յահուածը մոռնալով Բահաղիմը ու
Աստարովթը պաշտեցին : Ե՛ս Տէ- 8
րոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու զանոնք Միջագետի Քուսարսաթեմ թագաւորին ձեռքը մատնեց . և Իսրայէլի որդիքը ութը տարի ծառայութիւն ըրին Քուսարսաթեմին :

Ետքը Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը 9
աղաղակեցին . ու Տէրը Իսրայէլի որդւոյը փրկիչ մը հանեց , Քաղէբին պզտիկ եղբօրը Կենազին որդին Աթնիէլը , որ զանոնք ազատեց :
Ե՛ս Տէրոջը Հոգին անոր վրայ եղաւ 10
ալ Իսրայէլի մէջ դատաւորութիւն
կ'ընէր . ու երբոր պատերազմի ե-
լաւ , Տէրը Միջագետի Քուսարսաթեմ թագաւորը անոր ձեռքը
տուաւ , և անոր ձեռքը Քուսարսաթեմին դէմ զօրացաւ : Ա- 11
րեկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ . և Կենազեան Աթնիէլ մեռաւ :

Ու Իսրայէլի որդիքը նորէն Տէ- 12
րոջը առջեւը չարութիւն ըրին . և
Տէրոջը առջեւը չարութիւն ընելնուն համար Տէրը Մովաբի Եգղոն թագաւորը Իսրայէլին դէմ ուժովցուց .
Ե՛ս անիկա Ամմոնի ու Ամաղեկի 13
որդիքը իր քովը ժողվեց , և գնաց
Իսրայէլը զարկաւ ու Քրմաւենեայց քաղաքին տիրեց : Ե՛ս Իսրայէլի 14
որդիքը Մովաբի Եգղոն թագաւորին տասնուութը տարի ծառայութիւն ըրին :

Ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ա- 15
ղաղակեցին , և Տէրը անոնց մէկ
փրկիչ մը հանեց , Բենիամինեան
Գերայի որդին Եհուդը՝ որ ահեկա-
դործ էր . ու Իսրայէլի որդիքը ա-
նոր ձեռքովը Մովաբի Եգղոն թագաւորին ընծայ խրկեցին : Ե՛ս 16
Եհուդ մէկ կանգնաչափ երկայնութեամբ երկսայրի սուր մը շինեց
իրեն , ու զանիկայ լաթերուն տակէն իր աջ ազդրին վրայ կապեց :
Ե՛ս ընծան Մովաբի Եգղոն թագա- 17
ւորին տարաւ . (ու Եգղոն խիստ
գէր մարդ մըն էր .) Ու երբոր ըն- 18

ծան տուաւ լմընցուց , ընծան կրող
19 մարդիկները եւս խրկեց . ու ինքը
Պաղտալայի մօտ եղած քարահան-
քէն եւս դարձաւ ու ըսաւ , Ո՛վ
Թագաւոր՝ քեզի մէկ ծածուկ խօսք
մը ունիմ . և անիկայ ըսաւ , Լո՛ւռ
կեցիր . ու բոլոր անոր քովը եղող-
20 ները դուրս ելան : Ու Էհուդ ա-
նոր քովը մօտեցաւ , ու անիկայ
նստեր էր իրեն յատկացեալ ա-
մառնային վերնատանը մէջ . և
Էհուդ անոր ըսաւ , Քեզի Աստու-
ծոյ կողմանէ մէկ խօսք մը ունիմ . ու
21 անիկայ աթոռին վրայէն եղաւ : Ու
Էհուդ իր ձախ ձեռքը երկընցնե-
լով սուրը իր աջ ազդրին վրայէն
քաշեց , ու անոր փորը խոթեց ,
22 Ընչպէս որ երկաթին եւսէն կոթն
ալ ներս մտաւ . ու դիրուցը երկա-
թը բռնեց , անանկ որ սուրը անոր
փորէն չկրցաւ հանել , ու աղբը
23 դուրս եղաւ : Ու Էհուդ սրահն
եղաւ , ու վերնատանը դռնները
անոր վրայէն գոցեց ու կղպեց .
24 Ու ինքը եղաւ գնաց : Ու անոր
ծառաները գացին նայեցան որ ահա
վերնատանը դռնները կղպուած էին .
ու ըսին , Անիկայ անտարակոյս իր
ամառնային սենեակին մէջը հար-
25 կաւորութեան գացած է : Ու
անոնք սպասեցին , մինչև որ ամօ-
ցան , բայց ահա վերնատանը դռնե-
րը չէր բանար . ու բանալին առին
բացին . և ահա իրենց տէրը գետնի
26 վրայ մեռած մեռած էր : Ու քանի
որ անոնք կը տատամսային , Էհուդ
փախաւ , և քարահանքէն անցնելով
ողջ առողջ Սէիրա հասաւ :
27 Ու երբոր հասաւ , Եփրեմի լե-
ռանը վրայ փող ՚ի՛ւսկցուց , և Իսրա-
էլի որդիքը անոր հետ ան լեռնէն
վար իջան , ու ինքը անոնց առջևէն
28 կ՚երթար : Ու անոնց ըսաւ , Իմ
հետևէս եկէք , քանզի Տէրը ձեր
թշնամիները՝ Մովաբացիքը ձեր
ձեռքը տուաւ . ուստի անոր հետևէն
իջան , և Մովաբին առջևէն Յոր-
դանանու անցքերը բռնեցին , ու
թող ջուրին որ մարդ մը անցնի :
29 Ու ան ժամանակը Մովաբէն տասը
հազարի չափ մարդ կոտրեցին ,
որոնց ամէնն ալ յաղթանդամ ու
զօրաւոր մարդիկներ էին . և մէկը
չկրցաւ փախչիլ : Ու ան օրը Մո- 30
վաբ Իսրայէլին ձեռքին տակը նուա-
ճեցաւ . ու երկիրը ութսուն տարի
հանգստացաւ :

Ու անկէ ետև Ընաթի որդին 31
Սամեգար եղաւ , ու եզներու խո-
թանով մը Փղշտացիներէն վեց
հարիւր մարդ կոտրեց . և անիկայ
ալ Իսրայէլը ազատեց :

ԳԼ . Գ

Ու Էհուդին մեռնելէն ետքը Իս- 1
րայէլի որդիքը Տէրոջը առջևը
նորէն չարութիւն ըրին . Ու Տէ- 2
րը մատնեց զանոնք Քանանացւոց
Հաբին թագաւորին ձեռքը , որ
Հասորի մէջ կը թագաւորէր . և
անոր զօրապետը Սիսարա էր , ու
ազգաց Երիսոթի մէջ կը բնա-
կէր : Ու Իսրայէլի որդիքը Տէ- 3
րոջը աղաղակեցին . քանզի անիկայ
ինը հարիւր երկաթէ կառքեր ու-
նէր , ու անիկայ քսան տարի Իս-
րայէլի որդիքը սաստիկ նեղեց :

Ու ան ատենը Դեբորա մարգա- 4
բեւհին՝ Ղաբիդովթի կնիկը Իս-
րայէլի մէջ դատաւորութիւն կ՚ը-
նէր : Ու անիկայ Եփրեմի լեռնա- 5
նը վրայ՝ Ռամայի ու Բեթելի մէջ-
տեղը Դեբորայի արմաւենիին տա-
կը կը բնակէր , և Իսրայէլի որ-
դիքը դատաստանի համար անոր
կ՚ելլէին : Ու Դեբորա խրր- 6
կեց , և Նեփթաղիմի Աբինոամի
բինոամի որդին Բարակը կանչեց ,
ու անոր ըսաւ , Իսրայէլին Տէր
Աստուածը չէ՞ պատուիրեց՝ ըս-
ւած , Գնա՛ Թաբոր լեռը երթը , ու
Նեփթաղիմի որդւոցմէ և Զաբու-
ղոնի որդւոցմէ քու հետդ տասը
հազար մարդ առ . Ու ես Հաբինին 7
զօրապետը Սիսարան , և անոր
կառքերը ու զօրաց բազմութիւնը
քու դիմացդ պիտի հանեմ Կիսոն
հեղեղատին քովը , ու զանիկայ քու
ձեռքդ պիտի մատնեմ : Ու Բա- 8
րակ անոր ըսաւ , Եթէ որ դուն ալ
իմ հետս երթաս , կ՚երթամ , բայց
թէ որ իմ հետս չերթաս , չեմ եր-

9 թաղ : Եւ անիկայ ըսաւ, Ընշուշտ ես քու հետդ պիտի երթամ, բայց քու երթալու ճամբուդ մէջ դուն փառք մը չես ստանար, քանզի Տէրը Սիսարան մէկ կնկան մը ձեռքը պիտի մատնէ : Ու Դեբովրա եղաւ Բարակին հետը Կադէս գընաց : 10 Եւ Բարակ Զաբուղոնը ու Նեփթաղիմը Կադեսի մէջ ժողվեց, և տասը հազար մարդով ելաւ. Դեբովրա ալ անոր հետը ելաւ :

11 (Ու Մովսէսին աներոջը Յոբաբին որդիներէն Կենեցի Հաբերը Կենեցիներէն զատուեր էր, ու իր վրանը Կադեսի մօտ Սանանիմի կաղնիին քովը կանգներ էր :)

12 Ուր առնը Սիսարային իմացուցին, որ Աբինոամի որդին Բարակ 13 Թաբոր լերը ելեր է : Եւ Սիսարա իր բոլոր կառքերը՝ ինը հարիւր երկաթէ կառքերը, ու իր հետը եղող բոլոր ջրքը ազգայ Երիսոթէն Հառոն հեղեղատը ժողվեց :

14 Եւ Դեբովրա ըսաւ Բարակին, Ոտք ելիր, քանզի Տէրը այսօր Սիսարան քու ձեռքդ մատնեց. միթէ Տէրը քու առջեւդէդ չելաւ : Ու Բարակ Թաբոր լեռնէն իջաւ, և իր հետը տասը հազար մարդ կար : 15 Ու Տէրը Սիսարան և բոլոր կառքերը ու բոլոր բանակը Բարակին առջեւը սուրի բերնով խորտակեց. և Սիսարա կառքէն վար իջաւ ու 16 ոտքով փախաւ : Եւ Բարակ կառքերը ու բանակը մինչև ազգայ Երիսոթը հալածեց, ու Սիսարային բոլոր բանակը սուրի բերնով ինկաւ, ու մարդ մը չմնաց :

17 Եւ Սիսարա ոտքով Կենեցի Հաբերին կնկանը Յայելին վրանը փախաւ. քանզի Յաբին Թագաւորին ու Կենեցի Հաբերին տանը մէջտեղը խաղաղութիւն կար : 18 Ուստի Յայէլ Սիսարան դիմաւորելու ելաւ, ու անոր ըսաւ, Տէր իմ՝ դարձիր, ինծի դարձիր, մի վախնար : Ուստի անիկայ դէպ՚ի վրանը անոր դարձաւ, և կնիկը զանիկայ վերմակով մը ծածկեց : 19 Ու անիկայ կնկանը ըսաւ, Ընծրհք ըմպէ ինծի քիչ մը ջուր տուր որ խմեմ, քանզի ծարաւած եմ : Ընա՚ւ կաթին տիկը բացաւ, ու անոր խմցուց. ետքը զանիկայ ծածկեց : 20 Եւ անիկայ կնկանը ըսաւ, Դուռը կեցիր, ու թէ որ մարդ մը գայ, քեզի հարցընէ ու ըսէ թէ Այս տեղս մարդ կա՞յ, Ըսէ ըսես : 21 Ու Հաբերին կնիկը Յայէլ վրանին մէկ ցիցը առաւ, և ուռն ալ ձեռքը բռնելով կամացուկ մը անոր քովը գնաց, ու ցիցը անոր ծամելիքին մէջը մեց, և անիկայ յոգնած ըլլալուն համար խորունկ քնոյ մէջ էր. այսպէս մեռաւ : 22 Եւ ահա Բարակ Սիսարայէն հետևէն կը վազէր, և Յայէլ զանիկայ դիմաւորելու ելաւ ու անոր ըսաւ, Եկո՛ւր, քու փնտռած մարդդ քեզի ցուցընեմ. ու անիկայ կնկանը հետ ներս մտաւ, և ահա Սիսարան մեռած պառկեր էր, ու ցիցը անոր ծամելիքին մէջն էր :

23 Եւ Աստուած ան օրը Քանանացւոց Յաբին Թագաւորը Իսրայէլի որդւոց առջեւը կորագլուխ ըրաւ : 24 Ու Քանանացւոց Յաբին Թագաւորին դէմ Իսրայէլի որդւոց ձեռքը օրէ օր կը զօրանար, մինչև որ Քանանացւոց Յաբին Թագաւորը բնաջինջ ըրին :

ԳԼ. Ե

1 Եւ ան օրը Դեբովրա ու Աբինոամին որդին Բարակ երգեցին ու ըսին,

2 Իսրայէլի զօրավարացը առաջնորդելուն, ու ժողովուրդին յօժարակամ անձնանուէր ըլլալուն համար՝ Տէրը օրհնեցէք :

3 Ո՛վ Թագաւորներ՝ մտիկ ըրէք, ով Նախարարներ՝ ականջ դրէք. ես Տէրոջը պիտի երգեմ, Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն սաղմոս պիտի ըսեմ :

4 Ո՛վ Տէր՝ երբոր դուն Սէիրէն ելար, ու Եդոմի դաշտէն ջուխտիր, երկիրը շարժեցաւ, երկինքը ծնչեց տեղայ, ամպերն ալ ջուր կաթեցուցին : 5 Տէրոջը երեսէն

լեռները հալեցան, Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն երեսէն Սինայ ալ հալեցաւ։

6 Ընաթի որդւոյն Սամեգարին օրերը՝ Յայելին օրերը մեծ ճամբաները անկոխ էին, ու ճանապարհորդները խոտորնակ ճամբաներէ
7 կ'երթային։ Իսրայէլի մէջ գօրավարներ չմնացին, չմնացին, մինչև որ ես Դեբովրա եղայ, մինչև որ եղայ Իսրայէլի մէջ մայր ըլլալու։
8 Նոր աստուածներ ընտրեցին. ան ատենը էրէնց դռներուն մէջ պատերազմ եղաւ. արդեօք Իսրայէլի քառասուն հազար զօրքին մէջը վահան կամ նիզակ երեւցաւ։ Իմ
9 սիրտս Իսրայէլի իշխաններուն վրայ է. ո՛վ ժողովուրդին անձնանուէր եղողները, Տէրը օրհնեցէք։ Ո՛ներմակ էշերու վրայ հեծնողներ, դատաստանի աթոռներ նստողներ, ու ճամբու վրայ պտըտողներ՝ գրուցեցէք։
11 Նետաձիգներուն ձայնէն ջուրհաւաքի՝ ջուր հանելու տեղերուն մէջ, հոն Տէրոջը արդարութիւնները, անոր Իսրայէլի մէջ անոր գօրավարացը արդարութիւնները պատմեն. ան ատենը Տէրոջը ժողովուրդը դռները իջան։
12 Ելթնոցի՛ր, արթնցի՛ր, ո՛վ Դեբովրա, արթնցի՛ր, արթնցի՛ր, ու երգ ըսէ. ո՛վ Բարակ՝ եղբը. ո՛վ Աբինոամին որդի՝ քու գերութիւնդ
13 գերի ըրէ։ Ան ատենը փախստականները ժողովուրդին գօրաւորներուն յարձակեցան. Տէրը ինծի հետ գօրաւորներուն դէմ իջաւ։
14 Եփրեմի արմատէն եղողները Ամաղեկին վրայ եկան. Բենիամին քու եաեէդ քու ժողովուրդիդ մէջ էին. Մաքիրէն իշխաններ, ու Զաբուղոնէն դպրի գրիչ բռնողներ իջան։
15 Եւ Իսաքարի գօրավարները Դեբովրային հետ, ու Իսաքար ալ Բարակին պէս իր ոտքերովը հովիտը խրկուեցաւ. Ռուբենի տոհմերուն մէջը մեծ յուզմունք
16 կար. Ինչո՞ւ համար փարախներուն մէջը նստար, որ հօտերուն մայրը լսես։ Ռուբենի տոհմերուն մէջը
17 մեծ տարակուսանք կար։ Գաղաադ Յորդանանու անդիի կողմը կը բնակէր, ու Դան ինչո՞ւ համար նաւերու մէջ պանդուխտ մնաց։ Ասեր ծովեզրը կը նստէր, ու իր նաւահանգիստներուն քովը կը բնակէր։ Զաբուղոն ու Նեփթաղիմ այնպէս ժողովուրդ մըն է, որ դաշտին բարձր տեղուանքը զինքը մահուան վտանգի մէջ կը դնէ։
19 Թագաւորները եկան, պատերազմ ըրին. ան ատենը Քանանացոց թագաւորները Մակեդովէ ջուրին քովը Թանաքի մէջ պատերազմ ըրին. ոսկի չշահեցան։
20 Երկինքէն պատերազմ ըրին. աստղերը իրենց շրջաններէն՝ Սիսարային դէմ պատերազմ ըրին։
21 Կիսոն հեղեղատը՝ ան հին հեղեղատը՝ Կիսոն հեղեղատը զանոնք քշեց տարաւ։ Ո՛վ իմ անձս՝ անոնց զօրութիւնը կոխեցիր։
22 Ձիերուն ամբակները աստիկ վազելնուն համար կտոր կտոր եղան, զօրաւորներուն վազքնելովը։
23 Տէրոջը հրեշտակը ըսաւ, Մարովզը նզովեցէք, անոր բնակիչները աստիկ նզովեցէք, քանզի Տէրոջը օգնութեանը՝ զօրաւոր Ընդհարձակութեան դէմ Տէրոջը օգնութեանը չեկան։
24 Նեկի Հաբերին կնիկը Հայէլ կնիկներուն մէջը օրհնեալ ըլլայ. վրաններու մէջ բնակող կնիկներէն աւելի օրհնեալ ըլլայ։
25 Անոթ ջուր ուզեց. կաթ տուաւ, իշխանաց ամանով կոգի մատուց։
26 Ընիկայ իր ձեռքը ցիցին, ու իր աջ ձեռքը հիւսան ուռին երկլեցուց, և Սիսարային պարնելով գլուխը ճեղքեց. ու ցիցը անոր ծամելիքը մխելով խոցեց։
27 Կայ ծռեցաւ, Հոն ինկաւ, ոտքերուն մէջը ինկաւ փռուեցաւ, ոտքերուն մէջը ծռեցաւ ինկաւ. ուր որ ծռեցաւ, հոն մեռած ինկաւ։

28 Սիսարային մայրը պատուհանէն նայեցաւ, ու վանդակին ետեւէն աղաղակեց. Ինչո՞ւ համար անոր կառքը կ'ուշանայ գալու, ինչո՞ւ անոր կառքերուն քայլերը ետ կը
29 մնան։ Անոր իմաստուն տիկիններէն

անոր պատասխան տուին , ինքն ալ
իր խօսքերուն պատասխանը իրեն
30 կու տար : Ընշուշտ անոնք աւար
գտան , զանխով բաժնելու վրայ են .
ամէն կտրիճի համար մէկ կամ եր-
կու աղջիկ , իսկ Իսրայէլին համար
գոյնզգոյն աւար մը , գոյնզգոյն նկա-
րազարդ աւար մը , երկու կողմը
բանուած ու գոյնզգոյն վզնոցներ ա-
ւար առած պէտք ըլլան :

31 Ո՛վ Տէր՝ քու բոլոր թշնամի-
ներդ այսպէս կորսուին . իսկ զՆ-
նիկայ սիրողները իր զօրութեամբը
ելլող արեւուն պէս ըլլան :

Ու երկիրը քառասուն տարի հան-
գըստացաւ :

ԳԼ. Ը.

1 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը առ-
ջեւը չարութիւն ըրին , ու Տէ-
րը զանոնք եօթը տարի Մադիանա-
2 ցւոց ձեռքը մատնեց : Եւ Մա-
դիանացւոց ձեռքը Իսրայէլի վրայ
ուժովցաւ . ու Իսրայէլի որդիքը
Մադիանացւոց պատճառաւ իրենց
համար լեռներու մէջ խոռոչներ ,
քարայրներ և պատնէշներ շինեցին :
3 Ու երբոր Իսրայէլացիք սերմ կը
ցանէին , Մադիանացիք անոնց վրայ
կ'ելլէին . և Ամաղեկացիք ու ա-
րեւելքի բնակիչներն ալ կ'ելլէին .
4 Եւ անոնց դէմ բանակ կազմելով
կ'ոչնչացնէին երկրին մինչեւ
Գազա , ու Իսրայէլին ապրուստ մը
չէին թողուր , ոչ ոչխար , ոչ ար-
5 ջառ և ոչ էշ . Վրանի անոնք ի-
րենց հօտերովը ու վրաններովը կ'ել-
լէին , և մարախի պէս բազմու-
թեամբ կու գային . թէ անոնք և
թէ անոնց ուղտերը չէին համրուեր .
ու Իսրայէլի երկիրը կու գային զա-
6 նիկայ աւերելու համար : Եւ Իս-
րայէլ Մադիանացւոց պատճառաւ
շատ աղքատացաւ , ու Իսրայէլի
որդիքը Տէրոջը աղաղակեցին :

7 Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը Տէ-
րոջը աղաղակեցին Մադիանացւոց
8 պատճառաւ , Տէրը Իսրայէլի որ-
դւոյը մէկ մարգարէ մը խրկեց . ու
անոնք ըսաւ անոնց , Իսրայէլին
Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ , Ես
ձեզ Եգիպտոսէն հանեցի , ու ձեզ
ծառայութեան տունէն դուրս բե-
րի , Ու ձեզ Եգիպտացւոց ձեռ- 9
քէն , ու բոլոր ձեզի նեղութիւն
տուողներուն ձեռքէն ազատեցի , և
զանոնք ձեր առջեւէն վռընտելով ա-
նոնց երկիրը ձեզի տուի . Ու ձեզի 10
ըսի , Ես եմ ձեր Եհովայ Աս-
տուածը . մի վախնաք Ամորհացւոց
աստուածներէն , որոնց երկրին մէջ
կը բնակիք . բայց դուք իմ խօսքս
մինչեւ հիմա չլսեցիք :

Ու Տէրոջը հրեշտակը եկաւ , ու 11
Աբիեզերեան Յովասին բեւեհիին
տակը նստաւ , որ Ոփրայի մէջ
էր . ու անոր որդին Գեդէօն ձեռ-
նին մէջ ցորեն կը ծեծէր՝ Մադիա-
նացւոց երեսէն փախցընելու հա-
մար : Ու Տէրոջը հրեշտակը անոր 12
երեւցաւ , ու ըսաւ , Ո՛վ զօրաւոր
կտրիճ , Տէրը քու հետդ է : Եւ 13
Գեդէօն անոր ըսաւ , Ո՛հ Տէր
իմ , թէ որ Տէրը մեր հետն է ,
ինչու համար ասոնք բոլոր բաները մեր
գլուխը եկաւ . և ո՞ւր են անոր ա-
մէն հրաշքները , որոնք մեր հայրերը
մեզի կը պատմեն՝ ըսելով թէ Տէ-
րը մեզ Եգիպտոսէն հանեց . բայց
հիմա Տէրը մեզ երեսէ ձգեց , ու
մեզ Մադիանացւոց ձեռքը մատ-
նեց : Ու Տէրը անոր նայեցաւ , 14
ու ըսաւ , Ասիկա քու զօրութիւնովդ
դնա , որ Իսրայէլը Մադիանացւոց
ձեռքէն ազատես . չէ՞ որ ես քեզ
խրկեցի : Ու անոր ըսաւ , 15
Ո՛հ Տէր իմ , Իսրայէլը ինչո՞վ ա-
զատեմ . ահա իմ ազգատոհմս
Մանասէի ցեղին մէջ միւս աղքատն է ,
ու ես իմ հօրս տանը մէջ պզտիկն
եմ : Ու Տէրը անոր ըսաւ , Ես 16
անշուշտ քու հետդ պիտի ըլլամ ,
ու Մադիամը մէկ մարդու մը պէս
պիտի զարնես : Ու անոր անոր 17
ըսաւ , Ա՛ղաչեմ . թէ որ ես քու
աչքիդ առջեւը շնորհք գտայ , ինծի
նշան մը ցուցուր , որ քովդեմ ըլ-
ինծի հետ խօսողը դուն ես : Ա՛ա- 18
ղաչեմ որ ասկէ չերթաս , մինչեւ որ
ես քեզի գամ , իմ ընծաս բերեմ
ու քու առջեւդ դնեմ : Ու անիկայ
ըսաւ , Ես կը սպասեմ , մինչեւ որ

19 դուն դառնաս : Ու Դաւիթ ներս
մտաւ , այծերէն ուղ մը և մէկ ար-
դու ալիւրէ բաղարջ հօթեր պատ-
րաստեց . միսը սակառի մը մէջ
դրաւ , ու արգանակն ալ պտուկի
մը մէջ դրաւ , և անոր առջևը հա-
նեց բևեհնիին տակը ու անոր մա-
20 տուց : Ու Յաստուծոյ հրեշտակը
անոր ըսաւ , Միսը ու բաղարջ
հօթերը առ , ասոնց վրայ դիր ,
21 ու արգանակը թափէ : Ու անի-
կայ անանկ ըրաւ : Ետքը Տէրոջը
հրեշտակը իր ձեռքի դաւազանին
ծայրը երկնցուց , ու միսին և բա-
ղարջ հօթերուն դպաւ . ու վէմէն
կրակ ելլելով միսը և բաղարջ հօ-
թերը այրեց . ու Տէրոջը հրեշտակը
22 անոր աչքերուն առջևէն գնաց : Ու
Դաւիթ տեսաւ որ անիկայ Տէրոջը
հրեշտակն է . ու Դաւիթ ըսաւ ,
Ա՛հ Տէր Եհովայ , որ Տէրոջը հրեշ-
23 տակը երես առ երես տեսայ : Բայց
Տէրը անոր ըսաւ , Խաղաղութիւն
ըլլայ քեզի . մի վախնար , պիտի
չմեռնիս :
24 Ու Դաւիթ հոն Տէրոջը սեղան
մը շինեց , ու անոր անունը Եհով-
շալոմ կոչեց , որ մինչև աս օրս Ա-
բիեզերեանց Եբրայեին մէջ կեցած
է :
25 Ու ան գիշերը Տէրը անոր ըսաւ ,
Հոս հօրդ զուարակը , եօթը տա-
րիեան երկրորդ զուարակը առ , և
քու հօրդ ունեցած Բահաղի սե-
զանը փլցուր , ու քովի Աստարով-
26 թը կտրէ . Ու աս ապառաժ քա-
րին գլուխը օրինաւոր կերպով քու
Տէր Յաստուծոյդ սեղան մը շինէ ,
ու երկրորդ զուարակը առ , և քու
կտրած Աստարովթիդ փայտերովը
27 ողջակէզ ըրէ : Ու Դաւիթ իր ծա-
ռաներէն տասը մարդ առաւ , և
Տէրոջը իրեն ըսածին պէս ըրաւ ,
ու իր հօրը տունէն , և քաղաքին
մարդիկներէն վախնալով աս բանը
ցօքեկը ընելու՝ գիշերը ըրաւ :
28 Ու երբոր քաղաքին մարդիկները
առաւօտուն կանուխ ելան , տեսան որ
Բահաղին սեղանը փլած , և անոր քո-
վի Աստարովթը կտրած , ու երկրորդ
զուարակը շինուած սեղանին վրայ
ողջակէզ եղած էր : Ուստի իրա- 29
րու ըսին , Ա՛ս բանը ո՞վ ըրաւ .
և փնտռեցին ու քննեցին , ու ըսուե-
ցաւ թէ Ա՛ս բանը Յովասին որ-
դին Դաւիթ ըրաւ : Ու քաղա- 30
քին մարդիկները Յովասին ըսին ,
Արդիւ դո՛ւրս հանէ որ մեռնի ,
քանզի Բահաղին սեղանը փլցու-
ցեր , ու անոր քովի Աստարովթը
կտրեր է : Ու Յովաս իր վրան 31
եկող բոլոր մարդիկներուն ըսաւ ,
Պիտի Բահաղին իրաւունքը դո՞ւք
պիտի պաշտպանէք , կամ թէ գո-
նիկայ դո՞ւք պիտի ազատէք . ո՞վ
որ անոր իրաւունքը պաշտպանէ ,
թո՛ղ մեռցուի մինչև առտու . թէ
որ անիկայ աստուած է , թո՛ղ ինքը
իր իրաւունքը պաշտպանէ անոր դէմ ,
իր սեղանը փլցնելուն համար : Ու 32
նոյն օրը զանիկայ Երոբահաղ ա-
նուանեց . քանզի ըսաւ , Թո՛ղ Բա-
հաղ իր իրաւունքը պաշտպանէ ա-
նոր դէմ , իր սեղանը փլցնելուն
համար :
Ու բոլոր Մադիանացիները , 33
Ամաղեկացիները ու արևելքի բնա-
կիչները միասին ժողվուեցան , ու
Յորդանանէն անցնելով՝ Յեզրայէլի
հովիտին մէջ բանակեցան : Ու Տէ- 34
րոջը Հոգին Գեդէոնին վրայ հանդ-
չեցաւ , ու անիկայ փող ՚ի՚ւչեցուց ,
և Աբիեզերեանք անոր հետևէն ժող-
վուեցան : Ու բոլոր Մանասէին 35
պատգամաւորներ խրկեց , ան ալ ա-
նոր հետևէն ժողվուեցաւ . և Ասերին ,
Զաբուղոնին ու Նեփթաղիմին ալ
պատգամաւորներ խրկեց , ու անոնք
գային զանոնք դիմաւորելու :
Ու Գեդէոն Յաստուծոյ ըսաւ , 36
Եթէ որ ըսածիդ պէս Իսրայէլը իմ
ձեռքովս ազատելու ես , Ինչո՞ւ ես 37
կալին մէջը բուրդի գզաթ մը կը
դնեմ . թէ որ միայն գզաթին վրայ
ցօղ՝ ու բոլոր գետնին վրայ չորու-
թիւն ըլլայ , ան ատենը պիտի
գիտնամ որ ըսածիդ պէս Իսրայէլը
իմ ձեռքովս պիտի ազատես : Ու 38
այնպէս եղաւ . վասն զի առաւօտուն
կանուխ ելաւ , ու գզաթը քամեց ,
և գզաթէն ցօղը հանեց , որ կոնք մը
լիցուն ջուր էղաւ : Ըն ատենը 39

Գեդէօն Նստուծոյ ըսաւ , քու բարկութիւնդ իմ վրաս չբորբոքի , ու մինակ աս անգամ ալ խօսիմ . միայն աս անգամ գըլաթովը փորձեմ . հիմա մինակ գըլաթին վրայ չորութիւն , ու բոլոր գետնին վրայ ցօղ ըլլայ : Ու ան գիշերը Նստուած այնպէս ըրաւ . մինակ գըլաթին վրայ չորութիւն՝ ու բոլոր գետնին վրայ ցօղ եղաւ :

ԴԼ. Ը։

1 Ու Յերոբաաղ՝ այսինքն Գեդէօն ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը կանուխ ելան , Հարօդի աղբիւրին քովը բանակեցան . ու Մադիամու բանակը անոր հիւսիսային կողմը՝ դէպ 'ի Մօրէի բլուրը՝ 2 հովիտին մէջն էր : Ու Տէրը ըսաւ Գեդէօնին , Քու հետդ եղող ժողովուրդը շատ է . ըմ ես Մադիամը անոնց ձեռքը տալ , չըլլայ որ Իսրայէլ ինծի դէմ պարծենայ ու ըսէ թէ Իմ ձեռքս զիս ազատեց : 3 Ուստի հիմա քարոզ կարդալ տաս՝ որ ժողովուրդը լսէ , ու ըսես , Ո՛վ որ վատասիրտ ու երկչոտ է՝ թող հետ դառնայ , և շուտով Գաղաատ լեռնէն երթայ . ու ժողովուրդէն քսաներկու հազար հոգի հետ դարձան , ու տասը հազար ձգացին : 4 Ու Տէրը ըսաւ Գեդէօնին , Ժողովուրդը տակաւին շատ է . ջուրին քովը իջեցուր զանոնք , ու հոն քեզի համար զանոնք փորձեմ . և որուն համար քեզի ըսեմ թէ Ասիկայ քու հետդ երթայ , անիկայ քու հետդ թող երթայ , ու որուն համար քեզի ըսեմ թէ Ասիկայ քու հետդ չերթայ , անիկայ թող չերթայ : 5 Ուստի ժողովուրդը ջուրին քովը իջեցուց . և Տէրը Գեդէօնին ըսաւ , Ո՛վ որ շունի լափելուն պէս ջուրը լեզուովը լափէ , անիկայ զատ կացնեցընես , ու ով որ խմելու համար իր ծունկերուն վրայ ծռի , անիկայ ալ զատ կացնեցընես : 6 Ու ձեռքը բերանը փոխելով լափողներուն թիւը երեք հարիւր մարդ էր , և բոլոր ճնացած ժողովուրդը իրենց ծունկերուն վրայ ծռեցան ջուր խմելու համար : 7 Ու Տէրը Գեդէօնին ըսաւ , Ձեր երեք հարիւր մարդիկներով՝ որոնք ջուրը լափեցին , ձեզ պիտի աղատեմ , և Մադիամը քու ձեռքդ պիտի մատնեմ . ու բոլոր ժողովուրդը՝ ամէն մարդ իր տեղը երթայ : 8 Ուստի ժողովուրդը իրենց ձեռքը պաշար առին և իրենց փողերն ալ : Ու Գեդէօն Իսրայէլի բոլոր մարդիկները՝ ամէն մէկը իր վրանը խրկեց , բայց ան երեք հարիւր մարդը իր քովը պահեց . ու Մադիամու բանակը անոր տակը հովիտին մէջ էր :

9 Ու նոյն գիշերը Տէրը անոր ըսաւ , Ոտք ելլէր , ե՛ւ իջիր բանակը իջիր , քանզի զանիկայ քու ձեռքդ մատնեցի : 10 Ու թէ որ դուն իջնելու կը վախնաս , նախ դուն քու ծառայիդ Փուրային հետ բանակը իջիր . 11 Ու պիտի լսես թէ անոնք ինչ կը խօսին . անկէետև քու ձեռքերդ պիտի ուժովնան , որ բանակը իջնես : Ուստի ինքը և իր ծառան Փուրա բանակին մէջի զուներուն դերուն ծայրը իջան : 12 Ու Մադիամը և Ամաղէկ ու բոլոր արևելեան ցիները մարախներու պէս բազմութեամբ հովիտին մէջ պառկեր էին , և անոնց ուղտերը անթիւ էին , ծովեզրի ցամաքին վրայ եղող աւազին չափ շատ էին : 13 Ու Գեդէօն հոն երթալով՝ ըէկ որ մէկ մարդ մը իր ընկերին երազ կը պատմէր ու կ'ըսէր , Ես երազ մը տեսայ , և ահա մէկ գարեղէն հաց մը դէպ 'ի Մադիամու բանակը կը գլորուէր և վրանին հասնելով՝ զանիկայ զարկաւ , որ ինկաւ , ու գլխիվար դարձուց , և վրանը ինկաւ : 14 Ու անոր ընկերը պատասխան տուաւ և ըսաւ , Ասիկայ ուրիշ բան չէ , բայց միայն Իսրայէլացի Յովասի որդւոյն Գեդէօնին սուրը . Աստուած Մադիամը ու բոլոր բանակը անոր ձեռքը մատներ է :

15 Ու երբոր Գեդէօն երազին պատմութիւնը ու անոր մեկնութիւնը լսեց , Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ , և Իսրայէլին բանակը դարձաւ ու ըսաւ , Ոտք ելէք , քանի

կու իշխանները Օրէը ու Զէը բռնեցին . Օրէը Օրէի վէմին քովը մեռուցին , ու Զէը Զէբի հնձանին քովը մեռուցին . և Մադիանացիները հալածեցին , ու Օրէի և Զէբի գլուխները Գեդէոնին բերին Յորդանանու անդիի կողմէն :

Գ Լ . Ը

Ու Եփրեմեանք անոր ըսին , Ա- 1
ինչ մեզի ըրած բանդ ի՞նչ պիտի ըլլայ , որ Մադիամու դէմ պատերազմելու գացիր , և մեզ չկանչեցիր . ու անոր հետ սաստիկ վէճ ըրին : Ան ալ անոր ըսաւ , 2
Ես հիմա ձեզի պէս ի՞նչ բան ըրի . Եփրեմին ճառաքաղութիւնը Աբիեզերի այգեկութէն լաւագոյն չէ արդեօք : Աստուած Մադիամու իշ- 3
խանները՝ Օրէը ու Զէբը ձեր ձեռքը տուաւ . ես ձեզի պէս ի՞նչ բան կրցայ ընել : Ա՛ խօսքը լսածին պէս՝ անոր վրայով անոնց սիրտը հանդարտեցաւ :

Եւ Գեդէոն Յորդանան եկաւ , 4
ու ինքը և իր հետը եղող իրեք հարիւր մարդիկը անցան . թէպէտ և նուաղած էին , բայց ընդոմին կը հալածէին : Ու Սոկքոթի մարդիկ- 5
ներուն ըսաւ , Հնորհք ըրէք , հանեցէք ժողովուրդին հացի նկանակներ տուէք , քանզի նուաղած են . ու ես Մադիամու թագաւորներուն՝ Զէբէէին ու Սալմունային հետևէն ինկէր կը հալածեմ : Եւ Սոկքոթի իշխանները ըսին , 6
Միթէ Զէբէէին ու Սալմունային ձեռքը արդէն քու ձեռքիդ մէջն է , որ մենք քու զօրքիդ հաց տանք : Ու Գեդէոն ըսաւ , Երբոր 7
Տէրը Զէբէէն ու Սալմունան իմ ձեռքս տայ , ձեր մարմինները անապատին փուշերովը ու տատասկներովը պիտի ծեծեմ : Եւ անկէ 8
Փանուէլ երթաւ , ու անոնց ալ այնպէս ըսաւ . բայց Փանուէլի մարդիկները Սոկքոթի մարդիկներուն տուած պատասխանին պէս պատասխան տուին : Ու Փանուէլի մար- 9
դիկներուն ալ խօսեցաւ , ըսելով ,

ղէ Տէրը Մադիամու բանակը ձեր 16
ձեռքը տուեր է : Եւ ան իրեք հարիւր մարդը իրեք գունդի բաժնելով՝ ամէնուն ձեռքը փողեր ու պարապ սափորներ տուաւ , և սափորներուն մէջն 17
ալ ջահեր դրաւ . Ու անոնց ըսաւ , Նայեցէք և անանկ ըրէք . ու երբոր բանակին եզերքը հասնիմ , ես ինչպէս որ ընեմ , դուք ալ այնպէս ըրէք : Ու երբոր ես ու բո- 18
լոր իմ հետս եղողները փողը ֆչեցնենք , ան ատենը դուք ալ բոլոր բանակին չորս կողմը փողերը ֆչեցուցէք , և ըսէք , Տէրոջը ու Գեդէոնին սուրը : Եւ Գեդէոն ու ա- 19
նոր հետ եղող հարիւր մարդը կէս գիշերուան պահուն սկիզբը՝ երբոր պահապանները նոր դրած էին , բանակին եզերքը հասան , և փողերը ֆչեցընելով ձեռքերնուն մէջը եղած սափորները կոտրտեցին : Ձին ատե- 20
նը իրեք գունդն ալ փողերը ֆչեցուցին ու սափորները կոտրտեցին , ու ձախ ձեռքով ջահերը , և աջ ձեռքով փողերը բռնելով ֆչեցընելու համար , կը պոռային ու ըսէին , Տէրոջը սուրը և Գեդէոնին սու- 21
րը : Եւ ամէն մարդ բանակին բոլորտիքը իր տեղը կայներ էր . ու բոլոր բանակը վազելով և աղաղակելով կը փախչէին : Ու երբոր ան 22
իրեք հարիւր մարդը էրեցոյ փողերը ֆչեցուցին , Տէրը բոլոր բանակին մէջ ամէն մարդուն սուրը իր ընկերին վրայ դարձուց . և զօրքը մինչև Ներթասեռա դէպ ի Սարերա , ու մինչև Աբէլմասուլային սահմանը և Տաբէթ փախաւ :

Ու Իսրայէլացիք Նեփթաղիմէն , Ասերէն և բոլոր Մանասէէն 23
ժողվուեցան , ու Մադիանացւոց հետևէն ինկան : Եւ Գեդէոն Եփրեմի բոլոր լեռնակողմը պատգամաւորներ խրկեց , ըսելով , Մադիանացիները դիմաւորելու իջէք , և անոնց առջևէն ջուրերը բռնեցէք մինչև Ներթարա , նաև Յորդանանը : Ասոր Եփրեմի բոլոր մար- 24
դիկները ժողվուեցան , ու ջուրերը բռնեցին մինչև Ներթարա , նաև Յորդանանը : Եւ Մադիամու ե- 25

Երբոր խաղաղութեամբ դառնամ, աս աշտարակը պիտի փլըլնիմ։

10 Եւ Ովբդէ ու Մաղմանա և անոնց հետ անոնց բանակը, ո՛ արևելքի բնակիչներուն բոլոր բանակէն մնացած ջրթը՝ ամէնը տասնուհինգ հազարի չափ հոգի Կարկարի մէջ էին. ու ինկած մեռածներըը հարիւր քսան հազար սուսերամերկ մարդիկ-
11 ներ էին։ Եւ Գեդէօն Նոբահի ու Յոգբեհայի արևելեան կողմէն վրանաբնակներուն ճամբովը ելաւ, ու բանակը զարկաւ, քանզի բա-
12 նակը անհոգ կը կենար։ Եւ Ովբդէ ու Մաղմանա փախան. ու Գեդէօն անոնց եանէն իյնալով՝ Մադիամու երկու թագաւորները՝ Ովբդէն ու Մաղմանան բռնեց, ու բոլոր բանակը ահինուվրայ ըրաւ։

13 Եւ Յովասին որդին Գեդէօն արևը ելած պատերազմէն ետ դար-
14 ձաւ. Ու Սոկքովթի մարդիկներէն երիտասարդ մը բռնեց, և անոր հարցուց. ու անիկայ Սոկքովթի իշխաններըը ու ծերերը՝ եօթանասունեւհինգ մարդ գրեց՝ ինչ-
15 նոր։ Եւ Գեդէօն Սոկքովթի բնակիչներուն եկաւ, ու ըսաւ, Ահա Ովբդէն ու Մաղմանան՝ որոնց համար զիս նախատեցիք՝ ըսելով, Մի-թէ Ովբդէնին ու Մաղմանայինն ձեռքը արդէն քու ձեռքիդ մէջն է, որ մենք քու նուաղած մարդիկներուդ հաց տանք։ Եւ քաղաքին ծերերը առաւ, և անապատէն փուշերը ու տատասկներ բերաւ, և անոնցմով Սոկքովթի մարդիկները
17 պատժեց։ Ու Գանուելի աշտարակը փլըուց, և քաղաքին մարդիկները կոտրեց։

18 Եւ Ովբդէնին և Մաղմանայինը ըսաւ, Ո՞ր տեղը մեռցուցած մարդիկներնիդ ինչպէս էրեր էին։ Ու անոնք ըսին, Ինչպէս դուն, անոնք ալ այնպէս էին. ամէն մէկը
19 թագաւորի տղու կը նմանէր։ Եւ անիկայ ըսաւ, Անոնք իմ եղբայրներս՝ մօրս տղաքներն էին. կենդանի է Տէրը, թէ որ դուք զանոնք ողջ թողուիք, ես ձեզ չէի մեռցներ։

Եւ իր անդրանիկ տղուն Յեթերին 20
ըսաւ, Ելլէ, առնք մեռցուր։ Բայց պատանին իր սուրը չքաշեց. քանզի մանկահասակ էլլալով վախցաւ։ Ասոր Ովբդէ ու Մաղ- 21
մանա ըսին, Դուն ելլէր որ մեզ զարնես, քանզի մարդուս ոյժը իր հասակին համեմատ կ'ելլայ. և Գեդէօն ոտք ելաւ, ու Ովբդէնն և Մաղմանան մեռցուց. ու անոնց ուղտերուն պարանոցին վրայ եղած մանիակները առաւ։

Եւ Իսրայէլի մարդիկները Գե- 22
դէօնին ըսին, Մեր վրայ թագաւորէ, դուն ու քու որդիդ և քու որդւոյդ որդին, որովհետև մեզ Մադիամու ձեռքէն ազատեցիր։ Ու 23
Գեդէօն անոնց ըսաւ, Ես ձեր վրայ չեմ թագաւորիր, ոչ ալ իմ որդիս ձեր վրայ պիտի թագաւորէ. Տէրը թագաւորը ձեր վրայ պիտի ըլլայ։

Նորեն Գեդէօն անոնց ըսաւ, 24
Ձեզմէ բան մը պիտի խնդրեմ. ամէն մարդ իր աւարին օղերը ինծի տայ. (քանզի անոնք Իսմայէլացի էլլալով ոսկիէ օղեր ունէին։) Ու 25
անոնք ըսին, Ուրախութեամբ կու տանք. ու հագի մը փռեցին, ու ամէն մարդ իր աւարին օղերը հոն ձգեց։ Եւ ան իր ուզած ոսկի օղե- 26
րուն կշիռքը հազար եօթը հարիւր սիկղ ոսկի եղաւ, մանիկներէն, դինաւերէն ու Մադիամու թագաւորներուն ձանեներէն, և անոնց ուղտերուն պարանոցին վրայ եղած մանեակներէն։ Ու Գեդէօն անոնց- 27
մով եփուդ մը շինեց, և իր Ոփրա քաղաքին մէջը դրաւ. ու բոլոր Իսրայէլ հոն անոր եանէն էրկրպագութիւն ըրաւ. և Գեդէօնին ու անոր տանը որոգայթ եղաւ։

Այսպէս Մադիամ Իսրայէլի որ- 28
դւոց առջևը նուաճեցաւ, և այնուհետև չկրցաւ գլուխ վերցընել. ու Գեդէօնին օրերը երկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ։

Եւ Յովասի որդին Երոբաաղ 29
գնաց, ու իր տանը մէջ նստաւ։ Եւ Գեդէօն եօթանասուն տղայ ու- 30
նէր իր երանքէն ելած, քանզի շատ

31 կնիկներ ունէր : Ու Սիքեմի մէջ
ունեցած հարճն ալ անոր տղայ մը
ծնաւ , և անոր անունը Աբիմելէք
32 դրաւ : Ու Յովաբի որդին Գե-
դէոն բարի ծերութեամբ մեռաւ ,
և Աբիեզերեանց Ոփրային մէջը իր
հօրը Յովասին գերեզմանը թաղուե-
ցաւ :
33 Ու Գեդէոն մեռածին պէս Ի-
սրայէլի որդիքը դարձան ու Բահա-
ղիմին ետևէն էրթալով պոռնկեցան ,
ու Բահաղ բերիթը իրենց աս-
34 տուած ըրին : Ու Իսրայէլի որ-
դիքը չյիշեցին իրենց Տէր Ա-
ստուածը , որ զիրենք ազատեր էր
իրենց բոլորտիքը եղած ամէն թըշ-
35 նամիներուն ձեռքէն : Ու Երո-
բաաղին (այսինքն Գեդէոնին) տա-
նը՝ անոր Իսրայէլին ըրած բոլոր
բարութեանը համեմատ , դթու-
թիւն չըրին :

Գ Լ . Թ

1 Ու Երոբաաղին որդին Աբիմելէ-
քը Սիքեմ իր մօրը եղբայրնե-
րուն գնաց . և անոնց հետ ու իր
մօրը հօրը բոլոր ազգատոհմին հետ
2 խօսեցաւ , ըսելով , Հնդրկ ը-
րէք՝ Սիքեմի բոլոր բնակիչները ա-
կանջներուն զըուցեցէք թէ Ձեզի
ճրը աղէկ է . Երոբաաղին բոլոր
որդւոցը՝ եօթանասուն մարդոց ձեր
վրայ թագաւորի՞լը , թէ մէկ մար-
դուն ձեր վրայ թագաւորելը . և
միտքերնիդ բերէք , որ ես ձեր ոս-
3 կորն ու ձեր մարմինն եմ : Ու ա-
տի իր մօրը եղբայրները անոր վրա-
յով ամէն աս խօսքերը Սիքեմի
բոլոր բնակիչները ականջներուն զըու-
ցեցին . ու անոնց սիրտը Աբիմե-
լէքին դարձաւ . քանզի ըսին թէ
4 Անիկայ մեր եղբայրն է : Ու Բա-
հաղ բերիթին տունէն եօթանասուն
կտոր արծաթ տուին անոր , ու Ա-
բիմելէք անոնցմով դատարկակեաց
ու սրիկայ մարդիկներ վարձքով
բռնեց , և անոր ետևէն գացին :
5 Ու Ոփրայի մէջ իր հօրը տունը մը-
տաւ , և իր եղբայրները Երոբաա-
ղին որդիքը՝ եօթանասուն հոգին
մէկ քարի մը վրայ սպաննեց . բայց
Յերոբաաղին պզտիկ տղան Յովա-
թամ պահուելով ողջ մնաց : Ետքը 6
բոլոր Սիքեմի բնակիչները , և Մե-
լօնին բոլոր տունը մէկտեղ ժողո-
վուեցան , ու գացին Սիքեմի մէջ
պահապանաց կաղնիին քովը Աբի-
մելէքը թագաւոր ըրին :
Ու երբոր սա բանը Յովաթամին 7
իմացուցին , անիկայ գնաց Գարիզին
լեռանը գլուխը կայնեցաւ , և ձայնը
վերցընելով պոռաց ու անոնց ըսաւ ,
Ով Սիքեմի բնակիչներ՝ ինծի
մտիկ ըրէք , և Աստուած ձեզի մտիկ
ընէ : Ծառերը գացին որ իրենց 8
համար թագաւոր մը օծեն , ու ձի-
թենիին ըսին , Ո՛ր վրայ թագա-
ւոր եղիր : Բայց ձիթենին անոնց 9
ըսաւ , Իմ պարարտութիւնս թո-
ղում , որ ինծմով Աստուած ու
մարդիկները կը պատուեն , ու եր-
թամ ծառերուն վրայ իշխանն ըլ-
լամ : Ու ծառերը թզենիին ըսին , 10
Դուն եկուր մեր վրայ թագաւոր
եղիր : Ու թզենին անոնց ըսաւ , 11
Իմ քաղցրութիւնս ու աղէկ պը-
տուղս թողում , ու երթամ ծա-
ռերուն վրայ իշխանն ըլլամ : Ա- 12
ռնելը ծառերը որթին ըսին , Դուն
եկուր մեր վրայ թագաւոր եղիր :
Որթն ալ անոնց ըսաւ , Աստուած 13
ու մարդիկները ուրախացընող գի-
նիս թողում , ու երթամ ծառերուն
վրայ իշխանն ըլլամ : Ա- 14
ռնելը ամէն ծառերը դմնիկին ըսին , Դուն
եկուր մեր վրայ թագաւոր եղիր :
Ու դմնիկը ծառերուն ըսաւ , Ով 15
որ դուք իրաւցընէ զիս ձեր վրայ
թագաւոր կ՚օծէք , եկէք իմ հովա-
նիիս տակը նստէք , եթէ ոչ՝ դմնի-
կէն կրակ թող ելլէ , ու Լիբանա-
նու եղևիններըը այրէ : Ու հիմա 16
թէ որ դուք Աբիմելէքը թագաւոր
ընելով՝ ճշմարտութեամբ ու արդա-
րութեամբ վարուեցաք , և թէ որ
Յերոբաաղին ու անոր տանը բարու-
թիւն ըրիք , և թէ որ անոր գործ-
ըերուն համեմատ անոր հատուցում
ըրիք . (Հանգէ իմ հայրս ձեզի 17
համար պատերազմ ըրաւ , ու իր
անձը վտանգի մէջ դրաւ , և ձեզ
Մադիամու ձեռքէն ազատեց . Դուք 18

քեմ ճիվ է որ մենք անոր ծառայ
ըլլանք. անիկայ Յերոբաաղին տղան
է՞, ու Օվեդէդ անոր փոխանորդը
չէ՞: Ախքեմի հօրը՝ Եմոլքին
մարդիկներուն ծառայութիւն ը-
րէք. ու մենք ինչո՞ւ համար անոր
պիտի ծառայենք: Երանի թէ աս 29
ժողովուրդը իմ ձեռքիս տակը անց-
նէր, ու ես Աբիմելէքը վերցընէի.
և Աբիմելէքին ըսաւ, Զօրքերդ
շատցուր ու ելլէր:

Ու քաղաքին իշխանը Օվեդէդ 30
երբոր Աբեդեան Գաաղին խօսքերը
լսեց, խիստ բարկացաւ. Ու ծա- 31
ծուկ կերպով մը Աբիմելէքին պատ-
գամաւորներ խրկեց, ըսելով, Ետ-
Աբեդեան Գաաղ ու իր եղբայր-
ները Սիքեմ կուգան, և ահա անոնք
քեզի դէմ քաղաքը ոտք կը հանեն:
Ասոր հիմա դուն գիշերով ելլէք, 32
ու դաշտը դարանի մէջ նստէք քու
հետդ եղող ժողովուրդով. Ու ա- 33
ռաւօտուն արևը ծագածին պէս
կանուխկուկ ելլէք, ու նկուռ քաղա-
քին վրայ յարձակէք. և ահա անի-
կայ ու անոր հետ եղող ժողո-
վուրդը քեզի դէմ պիտի ելլեն.
ան առիթը ձեռքէդ եկածը ընես ա-
նոր:

Ասոր Աբիմելէք և անոր հետը 34
եղող բոլոր ժողովուրդը գիշերով
ելան, ու չորս գունդի բաժնուելով
Սիքեմի դէմ դարանի մէջ նստան:
Ու Աբեդեան Գաաղ ելաւ, ու 35
քաղաքին դրանը առջին կայնեցաւ.
և Աբիմելէք իր հետը եղող ժողո-
վուրդով դարաններէն դուրս ելաւ:
Ու Գաաղ ան ժողովուրդը տեսնե- 36
լով Զեբուղին ըսաւ, Ահա լեռ-
ներուն գլուխէն ժողովուրդ կ'իջնէ:
Ու Զեբուղ անոր ըսաւ, Լեռնե-
րուն ստուերը քեզի մարդոց պէս կ'երև-
նայ: Ու Գաաղ դարձեալ խօ- 37
սեցաւ ու ըսաւ, Ահա երկրին
բարձր տեղութիւններէն ժողովուրդ
կ'իջնէ, և մէկ գունդ մըն ալ
Մէօնենիմի կաղնիին ճամբուկը կու
գայ: Ու Զեբուղ անոր ըսաւ, 38
Ո՞ւր է ան քու բերանդ, որով
կ'ըսէիր թէ Աբիմելէք ովէ՞ որ
մենք անոր ծառայութիւն ընենք.

դուք այսօր իմ հօրս տունը դէմ ոտք
ելլաք, ու անոր որդիքը՝ հօթանա-
սուն մարդ մէկ քարի մը վրայ ըս-
պաննեցիք, ու անոր աղախինին
տղան Աբիմելէքը՝ ձեր եղբայրը ըլ-
լալուն համար՝ Սիքեմի բնակիչը
19 վրայ թագաւոր ըրիք. Ասոր թէ
որ այսօր Յերոբաաղին ու անոր տա-
նը վրայով ճշմարտութեամբ ու ար-
դարութեամբ վարուեցաք, Աբիմե-
լէքին վրայ ուրախացէք, ան ալ
20 ձեր վրայ թող ուրախանայ. Այս-
թէ ոչ՝ թող Աբիմելէքէն կրակ ել-
լէ, և Սիքեմի բնակիչները ու
Մելօնի տունը այրէ. և Սիքեմի
բնակիչներէն ու Մելօնի տունէն
կրակ ելլէ, և Աբիմելէքը այրէ:
21 Յոթը Յովաթամ փախաւ ազա-
տեցաւ, ու Էվեր գնաց, և իր Ա-
բիմելէք եղբօրմէն վախնալուն համար
հոն բնակեցաւ:

22 Ու Աբիմելէք Իսրայէլի վրայ ի-
23 րենք տարի թագաւորեց: Ու Աս-
տուած Աբիմելէքին և Սիքեմի
բնակիչներուն մէջ չար ոգի մը խրե-
կեց, ու Սիքեմի բնակիչները Ա-
բիմելէքին հետ նենգութեամբ վա-
24 րուեցան. Որպէս զի Յերոբաաղին
եօթանասուն որդւոցը եղած անի-
րաւութիւնը գայ՝ և անոնց նա-
խոյս արիւնը անոնց եղբօրը Ա-
բիմելէքին վրայ հասնի, որ զանոնք
սպաններ էր, ու Սիքեմի բնակ-
չացը վրայ՝ որոնք անոր ձեռքերը ու-
ժովցուցեր էին իր եղբայրները ըս-
25 պաննելու: Ասոր Սիքեմի բնա-
կիչները լեռներուն գլուխները անոր
դարաններ պատրաստեցին, և ձամ-
բան իրենց քովէն ամէն անցնողները
կը թալանէին. ու սա բանը Աբիմե-
26 լէքին խնդացուցին: Ու Աբեդի որ-
դին Գաաղ ու անոր եղբայրները
եկան՝ Սիքեմի մէջ մտան. և Սի-
քեմի բնակիչները անոր ապաւինե-
27 ցան. Ու դաշտը ելլելով իրենց
այգիներուն խաղողները քաղեցին,
և կոխելով ուրախութիւն ըրին, ու
իրենց աստուծոյն տունը մտնելով՝
կերան ու խմեցին, և Աբիմելէքը
28 անիծեցին: Ու Աբեդեան Գաաղ
ըսաւ, Աբիմելէք ովէ՞ է, և Սի-

քու վար զարկած ժողովուրդդ ա-
տիկայ չէ՞. հիմա եկէք ու անոր հետ
39 պատերազմ ըրէ: Ուստի Դաթաղ
Աիւքեմի բնակիչները առջևէն հան-
ուով Աբիմելէքի հետ պատերազմ
40 ըրաւ: Ու Աբիմելէք զանիկայ հա-
լածեց, ու անիկայ անոր առջևէն
փախաւ, ու մինչև դրանը առջին
41 շատերը մեռած ինկան: Ու Աբի-
մելէք Արումայի մէջ նստաւ, ու
Զէբուղ Դաթաղը և անոր եղբայր-
ները վռնտեց, որ ան Աիւքե-
42 մի մէջ չբնակին: Ու հետևեալ
օրը ժողովուրդը դաշտը ելաւ. ու
43 երբոր Աբիմելէք իմացաւ, Որ ժո-
ղովուրդը առաւ՝ իրեք գունդի բաժ-
նեց, և դաշտին մէջը դարանամուտ
եղաւ. ու երբ տեսաւ որ ժողովուր-
դը քաղաքէն դուրս կ՚ելլէ, անոնց
վրայ յարձակելով զանոնք զարկաւ:
44 Ու Աբիմելէք ու անոր հետ եղող
գունդը յարձակելով՝ քաղաքին դր-
բանը առջին կայնեցան. ու երկու
գունդերը բոլոր դաշտի մէջ եղող-
ներուն վրայ յարձակելով՝ զանոնք
45 զարկին: Ու Աբիմելէք ան բոլոր
օրը քաղաքին հետ պատերազմե-
ցաւ ու քաղաքը առաւ, և մէջը
եղող մարդիկները կոտրեց, ու քա-
ղաքը փլցուց, և հոն աղ ցանեց:
46 Ու Աիւքեմի աշտարակին բոլոր
բնակիչները երբոր ասիկա լսե-
ցին, Ելբիթ աստուծոյն տանը
47 բերդը մտան: Ու Աբիմելէքին ի-
մացուցին թէ Աիւքեմի աշտարակին
բոլոր բնակիչները ժողվուեր են:
48 Ուստի Աբիմելէք իր հետը ե-
ղող բոլոր ժողովուրդով Սելմոն
լեռը ելաւ. ու Աբիմելէք տապա-
րը ձեռքը առնելով ծառի ոստ մը
կտրեց, ու զանիկայ վերցուց իր ու-
սին վրայ դրաւ, և իր հետը եղող
ժողովուրդին ըսաւ, Ինչ տեսաք
ինձ որ ես ըրի, շուտով դուք ալ
49 ինծի պէս ըրէք: Ուստի ժողո-
վուրդին ամէնն ալ մէյմէկ ոստ
կտրեցին, ու Աբիմելէքին հետևէն
գացին, և ոստերը բերդին քովը
դրին, ու անոնցմով բերդը կրա-
կով այրեցին. այսպէս Աիւքեմի
աշտարակին բոլոր մարդիկներն ալ՝
ոչնչ հազարի չափ էրիկ ու կնիկ
մարդիկ էին, մեռան:

50 Ու Աբիմելէք Թեբես գնաց, ու
Թեբեսը պաշարեց, ու զանիկայ
առաւ: 51 Ու քաղաքին մէջտեղը
մէկ ամուր աշտարակ մը կար. ու
քաղաքին բոլոր բնակիչները՝ թէ
էրիկ և թէ կնիկ մարդիկները հոն
փախան, դուռը նէրսէն գոցեցին,
ու աշտարակին տանիքը ելան: 52 Ու
Աբիմելէք մինչև աշտարակը գնաց,
ու անոր հետ պատերազմ ըրաւ, և
աշտարակին դրանը մօտեցաւ՝ որ զա-
նիկայ կրակով այրէ: 53 Ու կնիկ մը
Աբիմելէքին գլխուն վրայ երկանա-
քարի կտոր մը նետեց, և անոր
գագաթը կոտրեց: 54 Ու անիկայ
շուտով իր պէնքերը կրող երիտա-
սարդը կանչեց՝ և անոր ըսաւ,
Սուրդ քաշէ, ու զիս մեռցո՛ւր.
չըլլայ որ ինծի համար ըսեն թէ
Անիկայ մէկ կնիկ մը մեռցուց:
Ու երիտասարդը զանիկայ սրով
խոցեց, ու մեռաւ: 55 Ու Իսրայէլի
մարդիկները Աբիմելէքին մեռնիլը
տեսնելով, ամէն մարդ իր տեղը
գնաց:

56 Այսպէս Աստուած Աբիմելէքին
վե՛ր դարձուց այն չարութիւնը,
որն որ անիկայ իր հօրը ըրեր էր, իր
եօթանասուն եղբայրները սպաննե-
լով: 57 Ու Սիւքեմի մարդոցը բոլոր
չարութիւնը Աստուած անոնց գլու-
խը դարձուց. ու Յերոբաաղի որ-
դւոյն Յովաթամին անէծքը անոնց
վրայ եկաւ:

Գ Լ. Ժ

1 Ու Աբիմելէքէն ետքը Թովղա
Փուայի որդւոյն Դոդայի որ-
դին Թովղա ելաւ՝ Իսրայէլը ազա-
տելու համար. ու անիկայ Եփրեմի
լեռը՝ Սամիրի մէջ կը բնակէր:
2 Ու Իսրայէլի մէջ քսաներիք տա-
րի դատաւորութիւն ըրաւ. ու մե-
ռաւ, և Սամիրի մէջ թաղուե-
ցաւ:

3 Ու անկէ ետև Գաղաադացի Յա-
յիր ելաւ, և Իսրայէլի մէջ քսան-
ուերկու տարի դատաւորութիւն
4 ըրաւ: Ու անիկայ երեսուն որդի

ունէը , որոնք երեսուն աւանակի վրայ
կը հեծնէին . և անոնք Վաղաադու
երկրին մէջ երեսուն քաղաք ունէին ,
որոնք մինչև աս օրս Յայիրի դի-
5 ղաքաղաքները կ'ըսուին : Ու Յա-
յիր մեռաւ , ու Կամոնի մէջ թա-
ղուեցաւ :
6 Ու Իսրայէլի որդիքը նորէն Տէ-
րոջը առջևը չարութիւն ըրին , ու
Նահաղիմը և Աստարովթը , ու
Ասորւոց աստուածները , և Սիդոնի
աստուածները , ու Մովաբի աս-
տուածները , և Ամմոնի որդւոց
աստուածները , ու Փղշտացւոց
աստուածները պաշտեցին . և Տէրը
թողուցին ու անոր ծառայութիւն
7 չըրին : Ու Տէրոջը բարկութիւնը
Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու զա-
նոնք Փղշտացւոց ձեռքը ու Ամմոնի
8 որդւոց ձեռքը մատնեց : Ու ա-
նոնք այն տարին մինչև տասնուու-
թը տարի Իսրայէլի որդիքը նեղե-
ցին ու հարստահարեցին , այսինքն
բոլոր Իսրայէլի որդիքը , որոնք
Յորդանանու անդին կողմը Վա-
ղաադու մէջ՝ Ամորհայւոց երկրին
9 մէջը էը բնակէին : Նաև Ամմոնի
որդիքը Յորդանանէն անցան , որ
Յուդայի հետ , Բենիամինի հետ
ու Եփրեմի տանը հետ ալ պատե-
րազմ ընեն . ու Իսրայէլ խիստ
մեծ նեղութեան մէջ էր :
10 Ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ա-
ղաղակեցին ու ըսին , Քեզի դէմ
մեղք գործեցինք . քանզի մեր Ա-
ստուածը թողուցինք ու Նահաղիմը
11 պաշտեցինք : Ու Տէրը Իսրայէլի
որդւոցը ըսաւ , Չէ՞ որ Յէզ ոչ-
խէյէ Եգիպտացիներէն , Ամորհա-
յիներէն , Ամմոնի որդւոցմէն ու
12 Փղշտացիներէն . Նաև երբոր Սի-
դոնացիները , Ամաղեկացիները ու
Մաոնացիները ձեզ նեղեցին , ու
դուք ինծի աղաղակեցիք , ես ձեզ
13 անոնց ձեռքէն ազատեցի : Բայց
դուք զիս թողուցիք , և ուրիշ աս-
տուածներու ծառայութիւն ըրիք .
անոր համար ես ալ էլ մը ձեզ
14 պիտի չազատեմ : Գացէք ձեր
ընտրած աստուածներուն աղաղա-
կեցէք . ձեր նեղութեան ատենը
թո՛ղ անոնք ձեզ ազատեն : Ու 15
Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ըսին ,
Մեղք գործեցինք . քու աչքիդ ա-
ռջևը ինչ որ հաճելի է , ան ըրէ մե-
զի . բայց միայն կ'ազատէնք , ազա-
ւէ մեզ այսօր : Ուստի իրենց մէ- 16
ջէն օտար աստուածները վերցու-
ցին , ու Տէրոջը ծառայութիւն ը-
րին . և Անոր սիրտը իջաւ Իսրա-
յէլի նեղութեանը համար :
Ու Ամմոնի որդիքը ժողվուեցան , 17
ու Գաղաադու մէջ բանակեցան .
Իսրայէլի որդիքն ալ ժողվուեցան ,
ու Մասփայի մէջ բանակեցան : Ու 18
ժողովուրդը ու Գաղաադու իշխան-
ները իրարու ըսին , Ո՛վ որ Ամ-
մոնի որդւոցը հետ պատերազմ ը-
նելու սկսի , անիկայ Գաղաադու
բոլոր բնակչաց գլուխ ըլլայ :

ԳԼ . ԺԱ

Ու Գաղաադացի Եփթայէն զո- 1
րաւոր ու կտրիճ մարդ մըն էր ,
ու անիկայ պոռնիկ կնկան մը զաւակ
էր . ու Եփթայէին հայրը Գա-
ղաադ էր : Ու Գաղաադին կնիկը 2
անոր զաւակներ ծնաւ . ու երբոր
կնկանը զաւակները մեծցան , Եփ-
թայէն վռնտեցին , ու անոր ըսին ,
Դուն մեր հօրը տանը մէջ ժառան-
գութիւն պիտի չունենաս , քանզի
դուն օտար կնկան մը զաւակ ես :
Ու Եփթայէ իր եղբարցը երեսէն 3
փախչելով՝ Տովբի երկրին մէջ բնա-
կեցաւ . և Եփթայէին քովը սրիկայ
մարդիկներ ժողվուեցան , ու անոր
հետ կը պտըտէին :
Ու եղաւ որ աւանէ մը ետքը 4
Ամմոնի որդիքը Իսրայէլի հետ պա-
տերազմ ըրին : Ու երբոր Ամմոնի 5
որդիքը Իսրայէլի հետ պատերազմ
կ'ընէին , Գաղաադու ծերերը գա-
ցին որ Եփթայէն Տովբի երկրէն
առնեն : Ու Եփթայէին ըսին , 6
Եկո՛ւր՝ մեզի զօրապետ եղիր , որ
Ամմոնի որդւոցը հետ պատերազմ
ընենք : Ու Եփթայէ Գաղաա- 7
դու ծերերուն ըսաւ , Չհա՞ դուք
զիս ատեցիք , և իմ հօրս տունէն
զիս վռնտեցիք , ու հիմա որ նե-
ղութեան մէջ էք , ինչո՞ւ համար

8 ինձի եկաք : Եւ Դաղաադու ձե-
ռերը Յեփթայէին ըսին , Նոր հա-
մար քեզի դիմեցինք , որ մեզի հետ
երթաս ու Ամմոնի որդւոցը դէմ
պատերազմ ընես , և մեզի Դա-
ղաադու բոլոր բնակչացը գլուխ ըլ-
9 լաս : Եւ Յեփթայէ Դաղաադու
ծերերուն ըսաւ , Թէ որ դուք զիս
դարձընէք Ամմոնի որդւոցը դէմ
պատերազմ ընելու համար , ու Տէ-
րը զանոնք իմ ձեռքս մատնէ , ես
10 ձեզի գլուխ ըլլամ : Եւ Դաղաա-
դու ծերերը Յեփթայէին ըսին ,
Տէրը մեր մէջը վկայ ըլլայ , որ ը-
11 սածիդ պէս պիտի ընենք : Եւ
Յեփթայէ Դաղաադու ծերերուն
հետ գնաց . և ժողովուրդը զանի-
կայ իրենց վրայ գլուխ ու զօրապետ
դրին . ու Յեփթայէ Մասփայի մէջ
Տէրոջը առջեւը իր բոլոր խօսքերը
զրուցեց :

12 Եւ Յեփթայէ Ամմոնի որդւոցը
թագաւորին պատգամաւորներ խրկեց
կեց , ըսելով , Ինչ բան ունիս , որ ինձի հետ
ինչ բան ունիս , որ իմ երկիրս մէջը պատերազմ ընելու
13 համար : Եւ Ամմոնի որդւոց թա-
գաւորը Յեփթայէին պատգամա-
ւորներուն ըսաւ , Որովհետեւ Ի-
սրայէլ Եգիպտոսէն ելած ատենը
Արնոնէն մինչեւ Յաբոկ ու մինչեւ
Յորդանան իմ երկիրս առաւ .
հիմա զանիկայ խաղաղութեամբ ետ
14 դարձուր : Եւ Յեփթայէ Ամմոնի
որդւոցը թագաւորին նորէն պատ-
15 գամաւորներ խրկեց , Եւ անոր ը-
սաւ , Յեփթայէ այսպէս կ'ըսէ .
Իսրայէլ Մովաբի երկիրը ու Ամ-
16 մոնի որդւոց երկիրը չառաւ . Հան-
կի Եգիպտոսէն ելած ատենը՝ Ի-
սրայէլ մինչեւ Կարմիր ծովը անա-
պատէն գնաց , ու Կադէս եկաւ .
17 Եւ Իսրայէլ Եդովմի թագաւորին
դեսպաններ խրկեց ըսելով , Հ-
նդրկ ըրէ , քու երկրէդ անցնիմ .
բայց Եդովմի թագաւորը մտիկ չը-
րաւ . անանկ ալ Մովաբի թա-
գաւորին խրկեց . ան ալ թող չը-
տուաւ . ու Իսրայէլ Կադեսի մէջ
18 մնաց : Եւ անապատին մէջէն գը-
նաց , ու Եդովմի երկրին ու Մով-

բի երկրին բոլորտիքը պտըտեցաւ ,
և Մովաբի երկրին արեւելեան կող-
մէն երթալով՝ Արնոնի անդին
կողմը բանակեցաւ . բայց Մովաբի
սահմանին մէջը չմտաւ , քանզի Մո-
վաբի սահմանը Արնոն էր : Եւ 19
Իսրայէլ դեսպաններ խրկեց Ամո-
հացւոց Սիհոն թագաւորին (որ
Եսեբոնի թագաւորն էր ,) և Ի-
սրայէլ անոր ըսաւ , Հնդրկ ըրէ ,
քու երկրէդ անցնիմ , որ իմ տեղս
երթամ : Բայց Սիհոն Իսրայէ- 20
լին հրաման չտուաւ որ իր սահմա-
նէն անցնի . ու Սիհոն իր բոլոր
ժողովուրդը ժողվեց , և Յասայի
մէջ բանակեցան . ու անիկայ Ի-
սրայէլի դէմ պատերազմ ըրաւ : Եւ 21
Իսրայէլի Տէր Աստուածը Սիհոնը
ու անոր բոլոր ժողովուրդը Իսրա-
յէլին ձեռքը մատնեց , ու զանոնք
զարկին . և Իսրայէլ ան երկրին
մէջը բնակող Ամորհացւոց բոլոր
երկիրը առաւ : Եւ Իսրայէլ Ա- 22
մորհացւոց բոլոր սահմանը՝ Արնո-
նէն մինչեւ Յաբոկ , ու անապա-
տէն մինչեւ Յորդանան ժառան-
գեց : Եւ հիմա որ Իսրայէլի 23
Տէր Աստուածը Ամորհացիները իր
Իսրայէլ ժողովուրդին առջեւէն վը-
ռնտեր է , դուն պիտի ժառանգես
ան երկիրը : Չու աստուածդ Քա- 24
մոսին քեզի ժառանգութիւն տուա-
ծը դուն չե՞ս ժառանգեր . մենք ալ
մեր Տէր Աստուածն մեր առջեւէն
վռնտած ազգերուն երկիրը կը ժա-
ռանգենք : Եւ հիմա դուն Մո- 25
վաբի թագաւորէն՝ Սեպփորեան
Բաղակէն աւելի զօրաւո՞ր ես . մի-
թէ անիկայ բնաւ Իսրայէլի հետ
ծեծկուեցա՞ւ , կամ անոնց հետ պա-
տերազմ ըրա՞ւ : Իսրայէլ Հես- 26
բոնի ու անոր գեղերուն մէջը , Ա-
րոերի ու անոր գեղերուն մէջը , և
Արնոնի եղերքին վրայ եղող բոլոր
քաղաքներուն մէջը երեք հարիւր
տարի է որ կը բնակի . և ինչո՞ւ
համար զանոնք այնքան ատենի մէջ
չազատեցիք : Եւ ես քեզի դէմ 27
յանցանք մը չեմ րրած , և դուն
ինձի հետ պատերազմ ընելով ինձի
չարութիւն կ'ընես . այսօր Իսրա-

յէլի որդւոց ու Ըմմոնի որդւոց մէջը Դաւուսւոր եղող Տէրը թող
28 դաստատուն ընէ : Նայց Ըմմոնի որդւոց թագաւորը Յեփթայէին խրկած խօսքերը մոխիկ չըրաւ :
29 Ու աստնը Յեփթայէին վրայ Տէրոջը Հոգին եկաւ . ու անիկայ Գաղաատէն ու Մանասէն անցաւ , և Գաղաատու Մասփայէն ալ անցաւ , ու Գաղաատու Մասփայէն
30 Ըմմոնի որդւոցը վրայ գնաց : Ու Յեփթայէ Տէրոջը ուխտ ըրաւ ու ըսաւ , Թէ որ Ըմմոնի որդիքը
31 բոլորովին իմ ձեռքս մատնես , Ու Ըմմոնի որդւոցմէ խաղաղութեամբ ետ դառնամ , ան աստնը իմ տանս դռնէն զիս դիմաւորելու ելլողը Տէրոջը թող ըլլայ , ու զանիկայ ողջակէզ մատուցանեմ : Ու Յեփ-
32 թայէ Ըմմոնի որդւոցը վրայ գնաց , որ անոնց հետ պատերազմ ընէ . ու Տէրը անոր ձեռքը մատնեց զանոնք :
33 Ու Երոերէն մինչև Մինիթ՝ քսան քաղաք , ու մինչև Աբէլքերամիմ սաստիկ կոտորածով ջարդեց զանոնք . ու Ըմմոնի որդիքը Իսրայէլի որդւոց առջևը նուաճեցան :
34 Ու Յեփթայէ Մասփա իր տունը եկաւ . ու ահա անոր աղջիկը թմբուկներով և պարբառնելով զանիկայ դիմաւորելու կ'ելլէր . և անիկայ անոր մէկ հատիկ զաւակն էր , ու անկէ զատ տղայ կամ աղջիկ
35 չունէր : Ու եղաւ երբոր զանիկայ տեսաւ , իր լաթերը պատռեց , ու ըսաւ , Ա՛հ՝ աղջիկս , դուն զիս բոլորովին նկուն ըրիր , և դուն ինծի իմ նեղիչներուս մէկը եղար . քանզի ես բերանս բացի Տէրոջը , ու
36 չեմ կրնար ետ դարձընել : Ու աղջիկը անոր ըսաւ , Ա՛վ հայրիմ , Ըն որ Տէրոջը բերանդ բացիր , բերնէդ եղածը ըրէ ինծի . քանզի Տէրը քու թշնամիներէդ Ըմմոնի որդւոցմէն քեզի համար
37 վրէժխնդրութիւն ըրաւ : Ու իր հօրը ըսաւ , Միայն այս բանը ըրէ ինծի . զիս երկու ամիս թող տուր , որ լեռներուն վրայ երթամ ու իջնեմ . ու ես իմ ընկերներուովս
38 իմ կուսութեանս վրայ լամ : Ու

անիկայ ըսաւ , Գնա . ու զանիկայ երկու ամիս թողլ տուաւ . և անիկայ իր ընկերներովը գնաց , ու լեռներուն վրայ իր կուսութիւնը լացաւ : Ու երկու ամիսը լմընալէն 39
ետքը իր հօրը դարձաւ . ու անիկայ իր ըրած ուխտը անով կատարեց . և անիկայ էրիկ մարդ չճանցաւ : Ու Իսրայէլի մէջ սովորութիւն եղաւ , Որ աստն աստն Իս- 40
րայէլի աղջիկները երթան , ու Գաղաատացի Յեփթայէին աղջկանը համար տարին չորս օր լան :

ԳԼ . ԺԲ

Ու Եփրեմի մարդիկները ժողվուե- 1
ցան , և դէպ՝ի հիւսիսային կողմը անցան , ու Յեփթայէին ըսին , Ինչո՞ւ համար Ըմմոնի որդւոցը հետ պատերազմելու գացած ատենդ մեզ չկանչեցիր , որ քու հետդ երթայինք . հիմա մենք ալ քու տունդ քու վրադ կրակով պիտի այրենք : Ու Յեփթայէ անոնց ը- 2
սաւ , Ես ու իմ ժողովուրդս Ըմմոնի որդւոցը հետ մեծ կռիւներ ունեցանք , և ձեզ կանչեցի , բայց դուք զիս անոնց ձեռքէն չազատեցիք : Ես ալ երբոր տեսայ որ 3
դուք զիս չէք ազատեր , հոգիս ձեռքիս մէջը դնելով՝ Ըմմոնի որդւոցը վրայ գացի , ու Տէրը զանոնք իմ ձեռքս մատնեց . և ինչո՞ւ համար դուք այսօր ինծի դէմ պատերազմ ընելու եկաք : Ու Յեփթայէ Գա- 4
ղաադու բոլոր մարդիկները ժողվելով՝ Եփրեմի հետ պատերազմ ըրաւ . և Գաղաադու մարդիկը Եփրեմացիները զարկին . քանզի ըսին էին թէ՝ Դուք Գաղաադացիք Եփրեմի մէջ ու Մանասէի մէջ Եփրեմի փախստականներն էք : Ու 5
Գաղաադացիք Եփրեմին առջևէն Յորդանանու անցքերը բռնեցին . ու երբոր Եփրեմի փախստական մը ետ դառնալ ուզէր անցնիմ՝ ըսէր , Գաղաադու մարդիկները անոր կ'ըսէին , Եփրեմացի՞ ես . ու անիկայ Ոչ կ'ըսէր . Ու անոնք անոր կ'ըսէին , Ուրեմն Շիպպոլէթ ըսէ . ու անիկայ Սիպպոլէթ կ'ըսէր ,

(քանզի չէր կրնար չիտակ արտաբերել.) ուստի զանիկայ կը բերեն, և Յորդանանու անցքերուն մէջը կը սպաննէին. ու ան ատենը Եփրեմէն քառասնուերկու հազար մարդ ինկաւ:

7 Եւ Յեփթայէ Իսրայէլի մէջ վեց տարի դատաւորութիւն ըրաւ. ու Գաղաատացի Յեփթայէ մեռաւ, և Գաղաադու քաղաքներուն մէջ թաղուեցաւ:

8 Ու անկէ ետև Իսրայէլի մէջ Բեթղեհէմացի Աբեսան դատա-
9 ւորութիւն ըրաւ: Եւ անիկայ երեսուն տղայ ունէր, ու երեսուն աղջիկ որոնք դուրս տուաւ, ու դուրսէն ալ իր տղոցը երեսուն աղջիկ ներս առաւ. ու ինքը Իսրայէլի մէջ
10 եօթը տարի դատաւորութիւն ըրաւ: Եւ Աբեսան մեռաւ, ու Բեթղեհէմի մէջ թաղուեցաւ:

11 Եւ անկէ ետև Զաբուղոնացի Եղօն Իսրայէլի դատաւոր եղաւ. ու Իսրայէլի մէջ տասը տարի դա-
12 տաւորութիւն ըրաւ: Եւ Զաբուղոնացի Եղօն մեռաւ, ու Զաբուղոնի երկիրը՝ Այղոնի մէջ թաղուեցաւ:

13 Եւ անկէ ետև Փարաթոնացի Հղլէլի որդին Աբդօն Իսրայէլի
14 դատաւոր եղաւ: Ու անիկայ քառասուն տղայ ու երեսուն թոռ ունէր, որոնք եօթանասուն աւանակներու վրայ կը հեծնէին. և ինքը Իսրայէլի մէջ ութը տարի դատաւորու-
15 թիւն ըրաւ: Ու Փարաթոնացի Հղլէլի որդին Աբդօն մեռաւ, և Ամաղեկացւոց լեռանը վրայ՝ Եփրեմի երկիրը՝ Փարաթոնի մէջ թաղուեցաւ:

ԳԼ. Ժ. Գ

1 Եւ Իսրայէլի որդիքը նորէն Տէրոջը աչքը չարութիւն ըրին. ու Տէրը զանոնք քառասուն տարի Փղշտացւոց ձեռքը մատնեց:

2 Եւ Դանի ցեղէն Մանուէ անուն Սարաայի մարդ մը կար, ու անոր կնիկը ամուլ էր և պատակ
3 չէր ծնաներ: Ու Տէրոջը հրեշտակը ան կնիկը երևցաւ, և անոր ըսաւ, Ահա դուն հիմա ամուլ ես, ու չես ծնանիր. բայց պիտի յղանաս, ու որդի մը ծնանիս: Ուս-
4 տի հիմա զգո՛յշ կեցիր, չըլլայ որ գինի կամ օղի խմես, ո՛չ ալ անմաքուր բան մը ուտես. Վասնզի
5 ահա դուն պիտի յղանաս, և որդի մը ծնանիս, ու անոր գլխուն վրայ աճելի պիտի չելլէ. քանզի ան տղան իր մօրը արգանդէն Նազովեցի ուխտաւորը պիտի ըլլայ. և անիկայ Իսրայէլը Փղշտացւոց ձեռքէն
6 ազատելու պիտի սկսի: Ու կնիկը կը գնաց, և իր էրկանը պատմեց ըսելով, Նազովեցի մարդ մը ինծի եկաւ, ու անոր դէմքը Նազովեցի հրեշտակի դէմքին պէս խիստ ահարկու էր. և անոր ուսկից ըլլալը չհարցուցի, ո՛չ ալ անիկայ իր անունը ինծի պատմեց.
7 Ու ինծի ըսաւ, Ահա դուն պիտի յղանաս, ու որդի մը ծնանիս. և հիմա գինի ու օղի չխմես, ու անմաքուր բան մը չուտես. քանզի ան տղան իր մօրը արգանդէն մինչև իր մահուանը օրը Նազովեցի ուխտաւորը պիտի ըլլայ:

8 Եւ Մանուէ Տէրոջը աղաչելով ըսաւ, Ա՛աղաչեմ՝ ով Տէր, ան Նազովեցի մարդը՝ որ դուն խրկեցիր, նորէն մեզի գայ, ու մեզի սորվեցնէ թէ ան ծնանելու տղուն ինչ
9 ընենք: Եւ Նազովեցի Մանուէին ձայնը լսեց. ու Նազովեցի հրեշտակը նորէն կնիկանը եկաւ, երբոր արտին մէջը նստեր էր. ու անոր էրիկը Մանուէ անոր հետը
10 չէր: Եւ կնիկը շուտով վազեց, ու իր էրկանը պատմեց, և անոր ըսաւ, Ահա այն օրը ինծի եկող
11 մարդը նորէն ինծի երևցաւ: Ու Մանուէ ելաւ՝ իր կնկանը ետևէն գնաց, և այն մարդուն գալը մօտեցաւ, ու անոր ըսաւ, Կնկանը հետ խօսող մարդը դուն ես. ու անիկայ ըսաւ, Ես եմ: Եւ Մանուէ
12 ըսաւ, Երբոր քու ըսածդ ըլլայ, տղուն պէտք եղածը ի՞նչ է, ու ի՞նչ ընելու է: Եւ Տէրոջը հրեշ-
13 տակը Մանուէին ըսաւ, Կնիկը ամէն ըսածէս թող զգուշանայ. Ու-
14

ՊՆԱՈՒԹ Ա՛Ն

1 Եւ Սամիսոն Թամնաթա իջաւ, ու Թամնաթայի մէջ Փղշտացւոց աղջիկներէն կնիկ մը տեսաւ։
2 Եւ նորէն իր պոռնը ելաւ, ու իր հօրը և մօրը պատմեց ու ըսաւ, Թամնաթայի մէջ Փղշտացւոց աղջիկներէն կնիկ մը տեսայ. ու հիմա զանիկայ ինծի կնիկ առէք։
3 Եւ անոր հայրը ու մայրը անոր ըսին, Միթէ քոյրերուդ աղջիկներուն մէջը, ու իմ բոլոր ժողովուրդիս մէջը կնիկ չկա՞յ որ դուն անթլփատ Փղշտացիներէն կնիկ առնելու պիտի երթաս. բայց Սամիսոն իր հօրը ըսաւ, Զանիկայ ինծի առ, քանզի իմ աչքերուս անիկայ հաճելի է։
4 Եւ անոր հայրը ու մայրը չէին գիտեր որ այս բանը Տէրոջմէն է, քանզի անիկայ Փղշտացիներէն մէկ առիթ մը կը փնտռէր. ու այն առեն Փղշտացիները Իսրայէլի վրայ կ'իշխէին։
5 Եւ Սամիսոն իր հօրը ու մօրը հետ Թամնաթա իջաւ, ու մինչև Թամնաթայի այգիները եկան. և ահա առիւծի կորիւն մը մռնչելով անոր դէմը ելաւ։
6 Ու Տէրոջը Հոգին անոր վրայ գալով՝ ուլ մը ձեղքելու պէս զանիկայ ձեղքեց, ու ձեռքին մէջ բան մը չկար. և ըրած բանը իր հօրը ու մօրը չպատմեց։
7 Եւ իջաւ ու կնիկը հետ խօսեցաւ. և կնիկը Սամիսոնին աչքերուն հաճելի երեցաւ։
8 Ու ժամանակէ մը ետքը երբոր դարձաւ կնիկը առնելու, առիւծին դին տեսնելու համար իր ճամբայէն խոտորեցաւ. և ահա առիւծին դիին մէջ մեղուներու գունդ ու մեղր կար.
9 Ու զանիկայ ձեռքը առաւ, և ուտելով կ'երթար. ու իր հօրը ու մօրը գնաց, և անոնց ալ տուաւ, ու կերան. բայց անոնց չըսաւ թէ մեղրը առիւծին դիէն հանեց։
10 Եւ անոր հայրը ան կնիկանը քովը իջաւ. ու Սամիսոն հոն խնջոյք մը ըրաւ, քանզի երիտասարդները այսպէս կ'ընէին։
11 Ու երբոր զանիկայ

թէն եւած բան մը բնաւ չուտէ, և գինի ու օղի չխմէ, և անմաքուր բան մը բնաւ չուտէ, ու իմ ամէն պատուիրածս պահէ։
15 Եւ Անոնք Տէրոջը հրեշտակին ըսաւ, Ա՛աղաչեմ, քիչ մը մեր քովը նստէ, ու այծերէն ուլ մը պատրաստենք ու քու առջեդ դնենք։
16 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Մանոհէին ըսաւ, Նա քու քովդ նստիմ ալ, քու հացէդ պիտի չուտեմ. բայց թէ որ ողջակէզ պիտի ընես, զանիկայ Տէրոջը ընծայէ. քանզի Մանոհ չգիտցաւ թէ անիկայ Տէրոջը հրեշտակն է։
17 Եւ Մանոհ Տէրոջը հրեշտակին ըսաւ, Ինչո՞ւ իմ անունդ կը հարցնես, որովհետև անիկայ սքանչելի է։
18 Ու Տէրոջը հրեշտակը անոր ըսաւ, Իմ անունս ինչո՞ւ սաանկ կը հարցնես, որովհետև անիկայ սքանչելի է։
19 Եւ Մանոհ ուլը ու հացի ընծան առաւ, և ապառաժին վրայ Տէրոջը ընծայեց. ու հրաշքը Մանոհին և անոր կնկանը աչքերուն առջևը հրաշք մը ըրաւ.
20 երբոր բոցը սեղանէն դէպ՚ի երկինքը վեր կ'ելլէր, Տէրոջը հրեշտակն ալ սեղանին բոցովը վեր ելաւ. և Մանոհ ու իր կնիկը կը նայէին, ու երեսի վրայ գետինը իյնան։
21 Եւ Տէրոջը հրեշտակը մէլմէն ալ Մանոհին ու անոր կնկանը չերեւցաւ. ան առեն Մանոհ հասկըցաւ որ
22 անիկայ Տէրոջը հրեշտակն է։ Ու Մանոհ իր կնկանը ըսաւ, Ընչուշտ պիտի մեռնինք, քանզի գԱստուած տեսանք։
23 Եւ կնիկը անոր ըսաւ, Եթէ որ Տէրը մեզ մեռցընել ուզէր, մեր ձեռքէն ողջակէզը ու հացի ընծան չէր ընդուներ, ու ասոնց բոլոր բաները մեզի չէր ցուցըներ, և ասանկ միջոցիս մէջը ասանկ խօսքեր մեզի լսել չէր տար։
24 Ու կնիկը որդի մը ծնաւ, և անոր անունը Սամիսոն կոչեց. ու տղան մեծցաւ, և Տէրը զանիկայ
25 օրհնեց։ Ու Տէրոջը Հոգին Մահանէ-Դանի բանակին մէջը՝ Սորայի ու Եսթաւուղի մէջ՝ Դանի բանակին մէջը՝ սկսաւ անոր վրայ գալ։

Սամփսոնին կնիկը անոր բարեկամը եղող ընկերին տրուեցաւ :

ԿԱ. ԺԵ

1 Ու եղաւ որ ժամանակէ մը ետքը ցորենի Ջնձոց օրերը՝ Սամփսոն այծերէն ուղ մը առաւ , ու իր կնկանը այցելութեան գնաց ու ըսաւ , Ներքին սենեակին մէջ կնկանս քովը մտնեմ . բայց կնկանը հայրը զանիկայ չթողուց որ մտնէ . Ու ա- 2 նոր հայրը ըսաւ , Ըրաւջընէ կարծեցի որ դուն զանիկայ բոլորովին ատեցիր , ու զանիկայ քու ընկերիդ տուի . ահա անոր պզտիկ քոյրը անկէ գեղեցիկ է , հիմա անոր տեղը անիկայ քեզի ըլլայ : Ու Սամփսոն 3 անոնց համար ըսաւ , Այս անգամ Փղշտացւոցմէ անպարտ պիտի ըլլամ , թէ որ անոնց չարութիւն մը ընեմ : Ու Սամփսոն գնաց իրեք 4 հարիւր աղուէս բռնեց , և ջահեր առաւ ու պոչ-էն-պոչի դարձուց , ու երկու պոչերուն մէջ- տեղը ջահ մը դրաւ խոպէց . Ու ջա- 5 հերը կրակով բռնկցընելէն ետքը զանոնք Փղշտացւոց հունձքերուն մէջը ձգեց , ու դիզուած և չկտրուած հունձքերը ու մինչև անգամ այգի- ներն ու ձիթենիները այրեց : Ու 6 Փղշտացիք ըսին , Այս բանը ո՞վ ըրաւ : Ու ըսին , Թմանիացիին փեսան Սամփսոն , քանզի անոր կնիկը առաւ , և անոր ընկերին տուաւ : Ու Փղշտացիք եկան , և կնիկը ու անոր հայրը կրակով այ- րեցին : Նակ Սամփսոն անոնց ը- 7 սաւ , Թէ և դուք այսպէս ըրիք , բայց ես վրէժ պիտի առնեմ ձեզմէ , ու ետքը պիտի դադարիմ : Ու 8 զանոնք սրունքէն մինչև երանքը մեծ հարուածով մը զարկաւ . ու իջաւ Էտամ ապառաժին խոռոջը բնա- կեցաւ :

Ու Փղշտացիք եկան , ու Յու- 9 դայի մէջ բանակեցան , ու Լեքիի մէջ տարածուեցան : Ու Յուդայեանք 10 ըսին , Մեզի համար մեր վրայ ե- կաք : Անոնք ալ ըսին , Սամփսոնը կապելու եկանք , որ մեզի ըրածին պէս մենք ալ անոր ընենք : Ու 11

տեսան , երսուն ընկեր բերին , որ անոր հետը ըլլան :

12 Ու Սամփսոն անոնց ըսաւ , Ա- մէն ձեզի մէկ հանելուկ մը պիտի ը- սեմ . Թէ որ զանիկայ աս խնջոյքիս եօթը օրուանը մէջ ինծի բացատ- րէք ու գտնէք , ես ալ ձեզի եր- սուն շապիկ ու երսուն ձեռք փոխե- 13 լու հանդերձ կու տամ . Բայց Թէ որ չկարենաք զանիկայ ինծի բացատ- րել , ան ատենը դուք ինծի եր- սուն սաւան ու երսուն ձեռք փոխե- լու հանդերձ տաք . Ե անոր ըսին , Որու հանելուկդ մեզի ըսէ որ լսենք : 14 Ու անոնց ըսաւ , Ներողէն կերա- կուր ելաւ , ու հզօրէն անոյշ ելաւ : Ու անոնք եռ հանելուկը իրեք օ- 15 րուան մէջ չկրցան բացատրել : Ու եօթներորդ օրը Սամփսոնին կնի- կանը ըսին , Ընդիկդ խաբէ որ հա- նելուկը մեզի բացատրէ , որ չըլլայ Թէ քեզ ու քու հօրդ տունը կրա- կով այրենք . մեզ Թալանելո՞ւ հա- 16 մար կանչեցիք . անանկ չէ՞ : Ու Սամփսոնին կնիկը անոր քովը լա- լով՝ ըսաւ , Ընշուշտ դուն ինծի ա- տեցիր ու ինծի չսիրեցիր . իմ ժողո- վուրդիս որդւոյը մէկ հանելուկ մը ըսիր , ու ինծի չբացատրեցիր : Ու անիկայ ըսաւ անոր , Ահա իմ հօրս ու մօրս չբացատրեցի , ու քեզի՞ պիտի 17 բացատրեմ : Ու իրենց խնջոյքին եօ- թը օրուանը մէջ անոր քովը լա- ցաւ . ու եօթներորդ օրը անոր բացատրեց , քանզի իրեն նե- ղութիւն կու տար . անիկայ ալ իր ժողովուրդին որդւոյը բացատրեց 18 հանելուկը : Ու քաղաքին մար- դիկները եօթներորդ օրը արեւը մտնելէն առաջ անոր ըսին , Ինչ- բէն անոյշ՝ ու առիւծէն զօրաւոր ի՞նչ կայ : Ու անիկայ ըսաւ ա- նոնց , Թէ որ դուք իմ երինջովս չհերկէիք , իմ հանելուկս չէիք կըր- 19 նար գտնել : Ու Տէրոջը Հոգին անոր վրայ եկաւ , և անիկայ Ասկա- ղոն իջաւ , ու անոնցմէ երսուն մարդ մեռցուց , և անոնց հանդերձները առաւ , ու հանելուկը բացատրող- ներուն տուաւ , և սաստիկ բարկա- 20 նալով իր հօրը տունը ելաւ : Ու

ԴԱ. ԺԵ.

Եւ Սամփսոն գնաց Գազա , ու հոն պոռնիկ կնիկ մը տեսաւ , և անոր մուտ : 1
Ու Գազացւոց ըսուեցաւ թէ Սամփսոն հոս եկեր է : Եւ պաշարեցին՝ ու բոլոր գիշերը անոր դարանակալ եղան քաղաքին դրանը քովը , ու բոլոր գիշերը լուռ կեցան և ըսին , Առաւօտուն կանուխ զանիկայ կը մեռցընենք : Ու Սամփսոն մինչև կէս գիշեր քնացաւ , և կէս գիշերուն ելաւ , ու քաղաքին դրանը փեղկերը երկու սեմերովը բռնեց , և զանոնք նիգովը մեկտեղ փրցուց , ու կռնակը առնելով՝ զանոնք Հեբրոնին դիմացի լեռանը գլուխը հանեց : 2 3

Եւ անկէ ետքը Սորեկ հեղեղատին էղբօրը բնակող մէկ կնիկ մը սիրեց , ու անոր անունը Դալիլա էր : Եւ Գազացւոց նախարարները 4 5 անոր ելան , ու անոր ըսին , Զանիկայ խաբէ , ու տես հասկըցիր , թէ անոր մեծ զօրութիւնը ինչէն է , և թէ ինչպէս կրնանք անոր յաղթել , որ զանիկայ կապենք ու չնազանդեցընենք . և մենք քեզի ամէն մէկերնիս հազար հարիւր արծաթ կու տանք : Ու Դալիլա Սամփսոնին ըսաւ , 6 Պատմէ՛ , յայտնէ ինծի , թէ քու մեծ զօրութիւնդ ինչէն է , և քեզ չնազանդեցընելու համար ինչ բանով կապել պէտք է : Ու Սամփսոն անոր ըսաւ , Եթէ որ զիս եօթը 7 հատ չորցած թարմ ջիլերով կապեն , կը տկարանամ , և ուրիշ մարդոց մէկուն պէս կ'ըլլամ : Ու 8 Գազացւոց նախարարները անոր եօթը հատ չորցած թարմ ջիլեր բերին . ու զանիկայ անոնցմով կապեց : Եւ անոր ներքին սենեակին 9 մէջը դարանակալներ նստեր էին : Ու ինք անոր ըսաւ , Ո՛վ Սամփսոն՝ Գազացիք քու վրադ գան . ան առնը անիկայ ջիլերը կրակի հոտէն բրդած խճուճէ լարի մը պէս փրցուց , ու անոր ոյժը չհասկըցուեցաւ : Եւ Դալիլա ըսաւ 10 Սամփսոնին , Ընդա զիս խաբեցիր ,

Յուդայէն իրեք հազար մարդ Եթամ ապառաժին խոռոչը իջան , և Սամփսոնին ըսին , Չե՞ս գիտեր որ Փղշտացիք մեր վրայ կ'իշխեն . ինչ՞ համար ասանկ բան մեզի ըրիր : Ու անիկայ անոնց ըսաւ , Ինծի ինծի ինչպէս որ ըրին , նոյն ալ անոնց 12 այնպէս ըրի : Եւ անոր ըսին , Կ'երթանք քեզ կապենք , ու Փղշտացւոց ձեռքը տանք : Եւ Սամփսոն անոնց ըսաւ , Ինծի երդում ըրէք , որ դուք զիս պիտի չմեռցընէք : 13 Եւ անոնք անոր հետ խօսեցան ու ըսին , Չէ . բայց հիմա քեզ պիտի կապենք , ու անոնց ձեռքը տանք , և քեզ պիտի չմեռցընենք . ու զանիկայ երկու նոր չուանով կապեցին , և ապառաժէն դուրս հանեցին :

Երբոր անիկայ մինչև Լեքի եկաւ , Փղշտացիք աղաղակելով՝ զանիկայ դիմաւորեցին . և Տէրոջը Հոգին անոր վրայ գալով՝ անոր թևերուն վրայ եղող չուաններըը կրակով այրած քթանի պէս եղան , ու կապերը ձեռքերէն քակուեցան : Եւ մէկ իշու ծնօտ մը գտաւ՝ որ դեռ չորցած էր , ու ձեռքը երկընցուց զանիկայ առաւ , և անով հազար մարդ մեռցուց : Ու Սամփսոն ըսաւ , Իշու ծնօտով դէպ դէպ չէ՛յ զանոնք . իշու ծնօտով հազար մարդ մեռցուցի : Եւ երբոր իր խօսքը լմընցուց , ծնօտը ձեռքէն նետեց , և ան տեղին անունը Ռամաթ Լեքի կոչեց :

Եւ խիստ շատ ծարաւելով Տէրոջը աղաղակեց ու ըսաւ , Դուն քու ծառայիդ ձեռքովը սա մեծ փրկութիւնը յաջողեցիր . և հիմա ծարաւովը մեռնիմ , ու անթլփատներուն ձեռքը իյնամ : Եւ Ան տուած Լեքիին մէջ եղած փոսը բացաւ , ու անկէ ջուր ելաւ . և Սամփսոն խմեց , ու ոգին իրեն դարձաւ , և ապրեցաւ . անոր համար անոր անունը Ենգոդէ ըսուեցաւ , որ Լեքիի մէջ է մինչև սա օրս :

Ու անիկայ Փղշտացւոց օրերը Իսրայէլի մէջ քսան տարի դատաստանութիւն ըրաւ :

ու ինձի սուտ պըուցեցիր . հիմա
կ'աղաչեմ՝ յայտնէ ինձի , թէ ին-
11 չո՞վ կը կապուիս : Եւ անոր ը-
սաւ , ինչ որ գիս նոր ու չգործա-
ծուած չուաններով աղէկ մը կա-
պեն , անատենը կը տկարանամ ,
և ուրիշ մարդոց մէկուն պէս կ'ըլ-
12 լամ : Ու Դալիլա նոր չուաններ
առաւ , և անոնցմով զանիկայ կա-
պեց , ու անոր ըսաւ , Ո՛վ Սամի-
սան՝ Փղշտացիք քու վրադ կո՛ գան .
(և դարանակալները ներքին սե-
նեակին մէջը նստեր էին .) ան ա-
տենը զանոնք իր թևերէն մէկ դեր-
13 ձանի մը պէս փրցուց : Ու Դա-
լիլա ըսաւ Սամիսոնին , Մինչև
հիմա զիս խաբեցիր , և ինձի սուտ
պըուցեցիր . ըսէ ինձի թէ ինչո՞վ
կը կապուիս : Ու անիկայ անոր
ըսաւ , Եթէ որ գլխուս հօթը ր-
14 ժին մազերը ազդով հիւսես : Ու
անիկայ այնպէս ըրաւ , ու գործա-
ռանին ցիցովը ամուրցուց , ու անոր
ըսաւ , Ո՛վ Սամիսոն՝ Փղշտացիք
քու վրադ կո՛ գան : Ու անիկայ
քունէն արթընցաւ , ու ոտայնին
ցիցը ազդովը մէկտեղ քաշեց պո-
15 ռռաւ : Ան ատենը Դալիլա անոր
ըսաւ , Ինչո՞ւ սիրտդ իմ հետս չէ ,
ու ի՞նչպէս կ'ըսես թէ Ինձ կը
սիրեմ . հիմա սա իրեք անգամ է
որ զիս խաբեցիր , ու ինձի չզըուցե-
ցիր թէ քու մեծ զօրութիւնդ ին-
16 չէն է : Ու որով հետև ամէն օր իր
խօսքերովը անոր նեղութիւն կու
տար , ու զանիկայ կը բռնադա-
տէր , անանկ որ անոր սիրտը մինչև
17 մահուան տոչխան նեղացաւ , Ին-
ըր իր սրտին մէջ եղածը անոր
պըուցեց , ու ըսաւ անոր , Մա գը-
խուս վրայ ածելի չէ եղած . քան-
զի իմ մօրս արգանդէն ես Նազովց
ուխտաւոր եմ . թէ որ ածիլուիմ ,
իմ ոյժս ինձմէ կ'երթայ ու կը
տկարանամ , և ամէն մարդոց պէս
18 կ'ըլլամ : Ու երբոր Դալիլա տե-
սաւ որ անիկայ բոլոր իր սրտին մէ-
ջը եղածը իրեն պըուցեց , Փղշտա-
ցւոց նախարարները կանչել տուաւ ,
ու ըսաւ , Ա՛ս անգամ ելէք . քան-
զի բոլոր իր սրտին մէջ եղածը ին-
ձի պըուցեց : Ան ատենը Փղշտա- 19
ցւոց նախարարները անոր գրովը ե-
լան , ու արծաթին ալ հետերնին
բերին : Ու Դալիլա զանիկայ իր 19
ծունկերուն վրայ քնացուց , ու մար-
մը կանչեց , և անոր գլխուն եօթը
բաժին մազերը ածիլել տուաւ , ու
սկսաւ զանիկայ նեղել . և անոր ո-
ժը իրմէն գնաց : Ու ինկը ըսաւ , 20
Ո՛վ Սամիսոն՝ Փղշտացիք քու վը-
րադ կո՛ գան . և անիկայ քունէն
արթընալով՝ ըսաւ , Ելլեմ , ու
առջի անգամներուն պէս թօթ-
վեմ . և անիկայ չէր գիտեր որ
Տէրը իրմէ գացեր է : Ու Փղշտա- 21
ցիք զանիկայ բռնեցին , և անոր
աչքերը փորեցին , ու զանիկայ Գա-
զա իջեցուցին , և ոտնակապերով
կապեցին . ու բանտին մէջը աղօ-
րիքի քար կը դարձընէր :
Եւ անոր գլխուն մազը ածիլուե- 22
լէն ետքը՝ բուսնիլ սկսաւ : Ու 23
Փղշտացւոց նախարարները ժո-
ղովուեցան , որ իրենց աստուածոյն Գա-
գոնին մեծ զոհ մատուցանեն և ու-
րախութիւն ընեն . ու ըսին , Ե՛ր
աստուածը մեր ձեռքը մատնեց մեր
թշնամին Սամիսոնը : Ու ժողո- 24
վուրդը զանիկայ տեսնելով՝ իրենց
աստուածը գովեցին . քանզի ըսին ,
Ե՛ր աստուածը մեր ձեռքը մատնեց
մեր թշնամին , մեր երկիրը աւերողը
և մեր մեռելները շատցնողը :
Ու երբոր անոնց սիրտը ուրախ էր , 25
ըսին , Սամիսոնը կանչեցէք որ
մեր առջևը խաղայ : Ասոր Սամի-
սոնը բանտէն կանչեցին , ու անոնց
առջևը խաղայ . և զանիկայ սիւնե-
րուն մէջտեղը կայնեցուցին : Ու 26
Սամիսոն իր ձեռքէն բռնող պա-
տանիին ըսաւ , Ինծի տուր իս ,
որ ան տունը վերցընող սիւնները
բռնեմ , ու անոնց վրայ կռթընիմ :
Եւ տունը էրիկ ու կնիկ մարդիկնե- 27
րով լեցուն էր . ու Փղշտացւոց բո-
լոր նախարարները հոն էին . և
տանիքին վրայ իրեք հազարի չափ
մարդիկներ ու կնիկներ կային , ո-
րոնք Սամիսոնին խաղալը կը դի-
տէին : Եւ Սամիսոն Տէրոջը ա- 28
ղաղակելով ըսաւ , Ո՛վ Տէր Ե-

հովայ , կ'աղաչեմ՝ զիս յիշէ . ու
Նասուած , միայն աս անգամ ալ
զիս ուժովցո՛ւր , որ Փղշտացիներէն
իմ երկու աչքերուս վրէժը առնեմ : 29 Ու Սամփսոն ան տունը
վերցնող երկու միջին սիւներըմ՝
մէկը աջ ձեռքովը ու միւսը ձախ
ձեռքովը բռնելով՝ անոնց վրայ կըռ-
թընեցաւ . 30 Ու Սամփսոն ըսաւ , Իմ
անձս Փղշտացիներուն հետը մեռնի .
ու բոլոր ուժովը ծռնցաւ . և տունը
նախարարներուն ու մէջը եղող բո-
լոր ժողովուրդին վրայ ինկաւ . և իր
մեռած առնները մեռցուցածներէն իր
կենդանութեան առնները մեռցու-
ցածներէն աւելի էին : 31 Ու անոր
եղբայրները և բոլոր հօրը տունը
իջան , ու զանիկայ վերցուցին . և
հանեցին իր հօրը Մանուէին գե-
րեզմանը թաղեցին զանիկայ Սա-
րայի ու Եսթաւուղի մէջտեղը :
Ու անիկայ Իսրայէլի մէջ քսան
տարի դատաւորութիւն ըրաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Ու Եփրեմի լեռնէն Միքա անու-
2 նով մարդ մը կար : Ու անի-
կայ իր մօրը ըսաւ , Հազիւ առնուած
ան հազար հարիւր արծաթը՝
որուն համար անէծք տուիր ու իմ
առջեւս ըսուցիր , ահա ան արծա-
թը իմ քովս է , զանիկայ ես առի .
ու մայրը անոր ըսաւ , Որդեակ
3 իմ , Տէրը քեզ օրհնէ : Ու ա-
նիկայ հազար հարիւր արծա-
թը իր մօրը դարձուց . բայց անոր
մայրը ըսաւ , Ես ան արծաթը իմ
ձեռքէս բոլորովին Տէրոջը նուիրեցի
իմ տղուս համար , անով քանդա-
կած ու թափծու կուռք չինելու
համար . ուստի հիմա զանիկայ
4 քեզի ետ կուտամ : Իսկ Ա՛ր-
ան արծաթը իր մօրը դարձուց .
և մայրը երկու հարիւր արծա-
թ առաւ , ու անոնք ոսկերի-
չին տուաւ . ան ալ անոնցմով
քանդակած ու թափծու կուռք չի-
նեց . և անոնք Միքայէլ տունը
5 դրուեցան : Ու այս մարդը Միքա
աստուածներու տուն մը ունեցաւ .
ու եփուդ և թերափիմ չինեց , ու
իր տղոցը մէկը օրհնեց , որ իրեն
քահանայ եղաւ : Ան օրերը Ի- 6
սրայէլի մէջ թագաւոր չկար . ամէն
մարդ իր աչքին հաճելի եղածը
կ'ընէր :

Ու Յուդայի ազգատոհմէն մա- 7
Յուդայի Ղեթլէհեմէն մէկ պատա-
նի մը կար . և անիկայ Ղևտացի
էր , ու հոն կը բնակէր պանդուխտի
պէս : Ու այս մարդը Յուդայի 8
Ղեթլէհէմ քաղաքէն ելաւ , որ
պտըտած տեղը պանդխտու-
թիւն ընէ , ու ճամբորդութիւն
ընելով՝ մինչեւ Եփրեմի լեռը ա-
մինչեւ Միքայէլ տունը եկաւ : Ու 9
Միքա անոր ըսաւ , Որտեղէ կու
գաս : Ու անիկայ անոր ըսաւ ,
Ես Ղևտացի եմ , ա Յուդայի
Ղեթլէհեմէն կ՚երթամ , և պտըտած
տեղս պանդխտանալու կ՚եր-
թամ : Ու Միքա անոր ըսաւ , 10
Եմ քովս բնակէ , և ինծի հայր ու
քահանայ եղիր . և ես քեզի տա-
րուէ տարի տասը կտոր արծաթ ,
ձեռք մը ճոխերը հանդերձ , ու քու
ուտելիքդ կու տամ : Ու Ղևտա-
ցին հոն գնաց : Ու Ղևտացին ան 11
մարդուն հետը բնակելու հաւանու-
թիւն տուաւ . և ա պատանին ա-
նոր որդւոցը մէկուն պէս եղաւ ա-
նոր : Ու Միքա Ղևտացին օրհ- 12
նեց , և պատանին անոր քահանան
եղաւ , ու Միքայէլ տունը կը բը-
նակէր : Ու Միքա ըսաւ , Հիմա 13
ալ գիտեմ որ Տէրը ինծի բարիք
պիտի ընէ , քանզի ա Ղևտացին
իմ քահանաս եղաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

Ան օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր 1
չկար . ու ան օրերը Դանի ցեղը
իրեն ժառանգութիւն մը կը փնտռ-
ռէր բնակելու համար . քանզի մինչեւ
ան օրը Իսրայէլի ցեղերուն մէջը
անոր բաժին ժառանգութիւն ին-
կած չէր : Ու Դանի որդիքը իրենց 2
ազգատոհմներէն ա՝ իրենց սահման-
ներէն՝ Սարայէն ու Եսթաւուղէն
հինգ զօրաւոր մարդ խրկեցին , որ
երկիրը լրտեսեն ու քննեն . և ա-
նոնց ըսին , Գացէք երկիրը քննե-

ցէք . ու անոնք Հրէից Լեռը մինչև Միքայէին տունը եկան , և գիշեր 3 ը հոն մնացին : Ու երբոր անոնք Միքայէին տանը քովէն էին , Լևտացի պատանիին ձայնը ճանչցան , և հոն դարձան ու ըսին , Ո՞վ քեզ հոս բերաւ , և դուն հոս ի՞նչ կ'ընես , ու 4 ինչո՞ւ համար հոս կեցեր ես : Ան ալ նոցա ըսաւ անոնց , Միքա ինծի ասանկ ասանկ ըրաւ , ու զիս վարձքով բռնեց , որ անոր քահանայ ըլլամ : 5 Ան ալ ըսին , Հիմա Աստուծոյ հարցո՛ւր , որ գիտնանք թէ արդեօք մեր գացած ճամբան մեզի պիտի 6 յաջողի՞ : Ու քահանան անոնց ըսաւ , Խաղաղութեամբ գացէք . ձեր երթալու ճամբան Տէրոջը առջևը հաճելի է :

7 Ան ատենը ան հինգ մարդիկը գացին՝ Լայիս մնան , և անոր մէջը բնակող ժողովուրդը տեսան՝ որ Սիդոնացւոց պէս անհոգութեամբ հանդիստ ու ապահով կը բնակէին , և ան երկրին մէջ ինսա տուող մը չկար՝ որ իշխէր անոնց վրայ . ու Սիդոնացիներէն հեռու ըլլալով՝ բնաւ մէկ մարդու մը հետ գործ չունէին : 8 Ան ալ հինգ հոդերը Սարաա ու Եսթաւուղ դարձան իրենց եղբայրներուն . և անոնց եղբայրները անոնց 9 ըսին , Ո՞ւր ի՞նչ ըրիք : Ու անոնք ըսին , Ելէ՛ք , անոնց վրայ երթանք . քանզի մենք երկիրը տեսանք , և ահա շատ աղէկ է . ու դուք թողլ կը կենաք . երթալու ա՛ երկիրը ժառանգելու համար հոն մտնելու 10 անհոգութիւն մի՛ ընէք : Երբոր հոն մտնէք , մէկ անհոգ ժողովուրդի մը ու շատ ընդարձակ երկրի մը մէջ պիտի մտնէք , որ Աստուած զանիկայ ձեր ձեռքը տուեր է . ու անանկ տեղ մըն է՝ որ հոն երկրի վրայ եղող բաներուն մէկը պակաս չէ :

11 Ու Դանի ազգաառոհմէն , անկէ այսինքն Սարաայէն ու Եսթաւուղէն վեց հարիւր սպառազինեալ մարդիկ 12 գացին : Ու ելան Յուդայի Կարիաթարիմը բանակեցան . անոր համար ան տեղը մինչև աս օրս Դանհանէդան կ'ըսուի . ահա անիկայ 13 Կարիաթարիմին ետևն է : Ու ան-

կէ Հրէից Լեռը անցան , ու մինչև Միքայէին տունը եկան : Ու Լա- 14 իսի երկիրը լրտեսելու գացող ան հինգ մարդը պատասխան տալով՝ իրենց եղբարցը ըսին , Գիտէ՞ք որ աս տուներուն մէջը եփուդ , թերափիմ և քանդակած ու թափծուկուռք կայ . ու հիմա ձեր ընելը բանը գիտցէք : Ան ատենը անոնք 15 դէպ՝ ի հոն դառնալով՝ ան Լևտացի պատանիին տունը՝ Միքայէին տունը մտան , ու անոր ողջուխնը հարցուցին : Ու Դանի որդւոց- 16 մէ եղող ան վեց հարիւր սպառազինեալ մարդիկները դրանը բերանը կայնեցան : Ու երկիրը լրտեսելու 17 գացող ան հինգ մարդիկները հոն մտան , և քանդակած կուռքը , եփուդը , թերափիմը ու թափծուկուռքը առին . և քահանան ան վեց հարիւր սպառազինեալ մարդիկներուն հետ դրանը բերանը կայներ էր : Ու երբոր անոնք Միքայէին 18 տունը մտան , և քանդակած կուռքը , եփուդը , թերափիմը ու թափծուկուռքը առին , քահանան անոնց ըսաւ , Ո՞ւր ի՞նչ կ'ընէք : Ու անոնք ըսին անոր , Լռէ՛ւր կեցիր , 19 ձեռքդ բերնիդ վրայ դիր , ու մեր հետը եկուր , և մեզի հայր ու քահանայ եղիր . քեզի մէկ մարդու մը տանը քահանայ ըլլա՞լը աղէկ է , թէ Իսրայէլի մէկ ցեղին ու մէկ ազգատոհմին քահանայ ըլլալը : Ան 20 քահանան սրտին մէջը ուրախանալով՝ եփուդը , թերափիմը և քանդակած կուռքը առաւ , ու ժողովուրդին մէջը մտաւ : Ան անոնք 21 դարձան գացին , ու ընտանիքները և անասուները ու թանկագին բաները իրենց առջևը դրին :

Երբոր անոնք Միքայէին տունէն 22 հեռացան , Միքայէին տանը մօտ եղող տուներուն մարդիկը ժողվուեցան , ու Դանի որդւոյը էջևէն հասան . Ան Դանի որդւոյը էջևէն 23 կանչեցուցին , որոնք երեսնին դարձուցին ու Միքայէն ըսին , Ինչի՞ համար եղար՝ որ ասանկ բազմութիւնով կու գաս : Ան անիկայ 24 ըսաւ , Իմ չինած աստուածներս

ու քահանան առիք գայլիք, և ասկէ
հետև ինծի ի՞նչ կը մնայ. ու ինծի
ինչո՞ւ համար կ'ըսէք թէ Վնեզի
25 ի՞նչ եղաւ: Ան Տանի որդիքը
անոր ըսին. Ակը մէջը քու ձայնդ
լսուի. լըլլայ որ բարկասիրտ մար-
դիկները ձեր վրայ յարձակին, ու
քու կեանքդ և քու ընտանեացդ
26 կեանքը կորսընցընես: Ու Տանի
որդիքը իրենց ձամբան գացին. և
Միքա տեսնելով որ անոնք իրմէն
զօրաւոր են, դարձաւ իր տունը
գնաց:

27 Ու անոնք Միքայինը շինածները՝
և անոր քահանան առին, ու Լայի-
սի վրայ՝ հանգիստ և անհոգ կեցող
ժողովուրդի մը վրայ գացին, ու զա-
նոնք սուրի բերնէ անցընելով՝ քա-
28 ղաքը կրակով այրեցին: Ան անոնք
Սիդոնէն հեռու ըլլալնուն, ու մար-
դու մը հետ գործ չունենալնուն հա-
մար, ղանոնք ազատող մը չկար. և
ան քաղաքը Ռեհոբոորի հովիտին
մէջն էր. ու քաղաքը շինեցին, և
29 անոր մէջը բնակեցան: Ու քաղա-
քին անունը իրենց հօրը Իսրայէ-
լեան Դանին անունովը՝ Դան կոչե-
ցին. բայց քաղաքին անունը ա-
30 ռաջուց Լայիս էր: Ան Դանի որ-
դիքը քանդակած կուռքը կանգ-
նեցին իրենց. ու Մանասէի որդւոյն
Գերսոնին որդին Յոնաթան,
ինքը ու իր որդիքը մինչև երկրին
գերութեան օրը Դանի ցեղին քա-
31 հանաներն էին: Ուստի անոնք
Միքային շինած կուռքը իրենց պա-
հեցին, որչափ ժամանակ որ Ա-
տուծոյ տունը Սեղովի մէջ էր:

ԿՈՂ. ԺԸ

1 Ան եղաւ որ՝ (ան օրերը որ Իսրա-
յէլի մէջ թագաւոր չկար,) Ափ-
րեմի լեռանը կողմերը բնակող
մէկ պանդուխտ Ղևտացի մը կար.
ու անիկա Յուդայի Բեթղեհեմէն
2 մէկ հարճ մը առաւ իրեն: Ան
անոր հարճը չնութիւն ընելով՝ ան-
կէ իր հօրը տունը՝ Յուդայի Բեթ-
ղեհեմը գնաց, ու չորս ամիսի չափ
3 հոն կեցաւ: Ան էրիկը եկաւ անոր
ետևէն գնաց, որ բաղցրութեամբ

խօսի անոր հետ՝ ու զանիկայ ետ
բերէ. և իր հետը երկու էշ իր
ծառան ու երկու էշ. ու ինկաւ
զանիկայ իր հօրը տունը տարաւ.
և աղջկան հայրը երբոր զանիկայ
տեսաւ, ուրախութեամբ զանիկայ
դիմաւորեց: Ու աղջկան հայրը ա- 4
նոր անները զանիկայ ներս առաւ. և
երեք օր անոր հետը նստաւ. կե-
րան խմեցին ու գիշերները հոն մը-
նացին:

Ան չորրորդ օրը երբոր առաւօ- 5
տուն կանուխ եկան, անիկայ ոտք ե-
լաւ որ երթայ. բայց աղջկան հայրը
իր փեսային ըսաւ, Կաւոր մը հնց
կեր, որ սիրտդ ուժոյնայ, ու ետքը
կ'երթաք: Ան նստան ու երկուքը 6
միասին կերան և խմեցին. ու աղ-
ջկան հայրը ան մարդուն ըսաւ,
Ա՛աղաչեմ, աս գիշեր ալ հոս կե-
ցիր, ու սիրտդ զուարճանայ: Ան 7
ան մարդը եկաւ որ երթայ. բայց
անոր անները զանիկայ բռնադատե-
լուն համար, դարձաւ գիշերը հոն
մնաց: Ան հինգերորդ օրը առա- 8
ւօտուն կանուխ եկաւ որ երթայ. և
աղջկան հայրը ըսաւ, Ա՛աղաչեմ,
սիրտդ ուժովցուր. և ուշացան մինչև
կէս օրը անցնիլը, ու երկուքը ճեխեղ
կերան: Ու ան մարդը եկաւ, ին- 9
քը՝ իր հարճը ու իր ծառան՝ ձամբայ
երթալու համար. բայց անոր անե-
րը՝ աղջկան հայրը ըսաւ անոր, Ե-
հա օրը իրիկուն ըլլալու վրայ է.
կ'աղաչեմ, գիշերը հո՛ս մնայէք.
ահա օրը կ'իջնէ, գիշերը հոս կե-
ցիր, ու սիրտդ զուարճանայ. և
վաղը կանուխ ձամբայ ելլէք ու ձեր
վրանը գացէք: Ան ան մարդը գի- 10
շերը մնալ չուզեց, ու եկաւ գնաց,
ու մինչև Յերուսաղէմին՝ այսինքն Երու-
սաղէմին դիմացը եկաւ, և իր հետը
երկու համեռած էշ ունէր, ու իր
հարճն ալ իր հետն էր:

Ու երբոր Յերուսաղէմն մօտեցան, 11
օրը շատ անցած ըլլալուն համար,
ծառան իր տիրոջը ըսաւ, Ելիր
ասկէ Յերուսաղէմացւոց քաղաքը խոտո-
րինք, ու գիշերը հոն մնանք: Ան- 12
տէրը անոր ըսաւ, Իսրայէլի որ-
դւոյմէ չեղող օտարազգիներուն

քաղաքը չկուտորինք. հապա մին-
13 չև Վաբաա անցնինք: Եւ իր ծա-
ռային ըսաւ, Եկէ՛ք ան տեղերուն
մէկուն մօտենանք, ու գիշերը Վա-
բաայի կամ Ռամայի մէջ մնանք:
14 Եւ անցան գային. ու երբոր Ռե-
նիամինի Վաբաային մօտեցան, ա-
15 րեը մնաւ: Եւ հոն գարձան, որ
Վաբաա մտնեն ու գիշերը հոն մը-
նան. և գնայ քաղաքին հրապա-
րակին մէջը նստաւ. ու մարդ մը
չկար որ գայնոք իր տունը առնէ
գիշերը անցընելու համար:
16 Եւ ահա իրիկունը արտէն մէկ
ծեր մարդ մը կու գար՝ իր գործէն
գոռնալով. ու անիկայ Եփրեմի
լեռնէն էր, և Վաբաայի մէջ պան-
դըխտացեր էր. ու անոնք տեղին բնա-
17 կիչները Ռենիամինեանք էին: Ու
երբոր անիկայ աչքերը վերցուց, և
ճամբորդ մարդը քաղաքին հրապա-
րակին մէջը տեսաւ, ծեր մարդը ը-
սաւ, Ո՞ւր կ՛երթաս, և ո՞տկից
18 կու գաս: Ու անիկայ ըսաւ, Մենք
Յուդայի Բեթլեհէմէն մինչև Եփ-
րեմի լեռանը կողմերը կ՛անցնինք.
ես ան տեղացի եմ, ու մինչև Յու-
դայի Բեթլեհէմը գացի, և հիմա
Տէրոջը տունը կ՛երթամ. ու գիս
իր տունը ընդունող մարդ մը չկայ.
19 Նայց մեր էշերուն համար յարդ ու
ճարակ կայ. և ինծի համար, քու
աղախինիդ համար, ու քու ծա-
ռայիդ հետ եղող մանչուն համար
հաց ու գինի ունիմ. բնաւ մէկ
20 բան մը պակաս չէ: Եւ ան ծեր
մարդը ըսաւ, Խաղաղութիւն քե-
զի. քու ամէն պակսութիւնդ հոգը
իմ վրաս ըլլայ. նայց գիշերը հրա-
21 պարակին մէջ մի՛ մնար: Ու գա-
նիկայ իր տունը տարաւ, և էշերուն
կերը տուաւ. ու անոնք ոտքերնին
լուալէն ետքը կերան և խմեցին:
22 Ու երբոր անոնց սիրտը կը
զուարճանար, ահա քաղաքին բնա-
կիչներէն չար մարդիկներ տանը
շուրս կողմը պաշարեցին, ու դուռը
ձեռք առին. և տանը տիրոջը՝ ան
ծեր մարդուն հետ խօսեցան ու ը-
սին. Տուն եկող մարդը հանէ,
23 որ գանիկայ գիտնանք: Եւ ան տա-
նուտէր մարդը անոնց ելաւ, ու ա-
նոնց ըսաւ, Ո՛չ, եղբայրներս.
կ՛աղաչեմ, գէշութիւն մի՛ ընէք.
ասանկ մարդը իմ տունս մտնելէն ետ-
քը, ասանկ անզգամութիւնը մի՛ ը-
նէք: Ահա իմ կոյս աղջիկս, ու 24
ան հօրպօն հարճը հիմա ձեզի հա-
նեմ, և զանոնք լկկեցէք, ու ձեր
ուզածը ըրէք անոնց, և ասանկ մարդուն ասանկ անզգամութեան գործը մի՛ ընէք: Նայց ան մարդիկները 25
չուզեցին անոր խօսքը մտիկ ընել. ու ան մարդը իր հարճը բռնեց դուրս հանեց անոնց. և անոնք զանիկայ գիտցան, ու բոլոր գիշերը զանիկայ լկկեցին մինչև առաւօտ. ու երբոր արշալոյսը ծագեցաւ, զանիկայ թող տուին որ երթայ: Եւ ան կնիկը առաւօտեան դէմ գնայ, 26
ու ինկաւ ան մարդուն տանը դրանը առջևը, ուր որ իր տէրը կը
կենար մինչև որ լուսցաւ, հոն մնայ: Եւ անոր տէրը առաւ- 27
օտուն ելաւ, տանը դռնները բացաւ, որ ելլէ իր ճամբան երթայ. և ահա կնիկը՝ իր հարճը տանը դրանը առջևն ինկեր էր, և ձեռքերը սեմին վրայ էր: Ու անոր 28
ըսաւ, Ելէ՛ր երթանք. բայց պատասխան տուող չկար: Ան առնը զանիկայ իր էշուն վրայ դրաւ, ու մարդը ելաւ իր տեղը գնայ: Եւ երբոր իր տունը հասաւ, դա- 29
նակ մը առաւ, ու իր հարճը բռնեց և զանիկայ ոսկորներուրվը տասներկու կտորի բաժնեց, ու Իսրայէլին ամէն սահմաններուրը խրկեց: Եւ ամէն տեսնողները կ՛ըսէին թէ 30
Իսրայէլի որդւոցը Եգիպտոսի երկրէն ելած օրէն մինչև այս օրս ասանկ բան մը չէ եղեր և չէ տեսնուեր, ասոր վրայ մտածեցէք, խորհուրդ ըրէք ու խօսեցէք:

ԺԱ. Ա

Ան առնը բոլոր Իսրայէլի որդի- 1
քը ելան, ու ժողովքը մէկ մարդու մը պէս Դանէն մինչև Բեերսաբէէ և Գաղաադ երկիրը Մասփայի մէջ Տէրոջը առջևը ժողովեցան: Եւ բոլոր ժողովուրդին՝ Իսրայէլի 2

բոլոր ցեղերուն գլխաւոր մարդիկ-
ները ջրոս հարիւր հազար սուր քա-
շող հեռուակ զօրք ընտրվ Նաոու-
ծոյ ժողովուրդին ժողովքին մէջ
3 ներկայացան : Եւ Ենեհամինի որ-
դիքը լսեցին որ Իսրայէլի որդիքը
Մասփա եկեր են : Ու Իսրայէլի
որդիքը ըսին , Մեզի պատմեցէք ,
թէ սա չարութիւնը ի՞նչպէս ե-
4 ղաւ : Եւ ան Գաբաայի մարդը՝
ժեռցուած կնկանը էրիկը պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ , Ես ու իմ
հարճս Ենեհամինի Գաբաան ե-
5 կանք , որ գիշերը հոն մնանք . Եւ
Գաբաայի բնակիչները ինծի դէմ
ոտք ելան , ու գիշերով իմ եղած
տունս պաշարեցին , և զիս մեռցը-
նել կ՚ուզէին , ու իմ հարճս լկկե-
6 ցին , և մեռաւ . Ես ալ իմ հարճս
առի , ու զանիկայ կտոր կտոր ըրի ,
և Իսրայէլի ժառանգութեանը բո-
լոր երկիրը խրկեցի . քանզի անոնք
Իսրայէլի մէջ մեծ յանցանք ու անըզ-
7 գամութիւն ըրին : Ահա դուք ա-
մէնքդ ալ Իսրայէլի որդիք էք , հոս
ձեր մէջը խօսեցէք ու խորհուրդ ը-
8 րէք : Եւ բոլոր ժողովուրդը մէկ
մարդու մը պէս ոտք ելաւ , ու ը-
սաւ , Մեզմէ բնաւ մէկը իր վրանը
պիտի չերթայ , ու բնաւ մէկը իր
9 տունը չդառնայ : Եւ հիմա Գա-
բաային ընելու բաներնիս ասիկայ
է . անոր վրայ վիճակով երթանք .
10 Ու Իսրայէլին ամէն ցեղերէն՝ հա-
րիւրէն տասը , և հազարէն հա-
րիւր , ու տասը հազարէն հազար
մարդ առնենք , որ ժողովուրդին
պաշար տանին . անոնք ալ Ենեհա-
մինի Գաբաան մտնելով , անոր ը-
նութեցը Իսրայէլի մէջ ըրած բոլոր
անպատմութեանը վրեժխնդիր հա-
11 տուցանեն : Եւ ան քաղաքին վրայ
էրթալու համար՝ Իսրայէլի բոլոր
մարդիկները մէկ մարդու մը պէս
միաբանութեամբ ժողվուեցան :
12 Ու Իսրայէլի ցեղերը Ենեհամի-
նին բոլոր ցեղին մարդիկներ խրկե-
ցին , ու ըսին , Ա՛ս ի՞նչ չարու-
13 թիւն է որ ձեր մէջը եղաւ : Եւ
հիմա Գաբաայի մէջ եղող ան չար
մարդիկները առէք , որ զանոնք
մեռցնենք , ու չարութիւնը Իս-
րայէլէն վերցընենք : Բայց Ենեհա-
մինեանք իրենց եղբարցը՝ Իսրայէլի
որդւոց խօսքը մտիկ ընել չուզե-
ցին . Ու Ենեհամինի որդիքը Իս- 14
րայէլի որդւոցը դէմ պատերազմ
ընելու համար՝ իրենց քաղաքներէն
Գաբաայի մէջ ժողվուեցան : Եւ 15
ան օրը իրենց քաղաքներէն ելող
Ենեհամինի որդիքը համրուեցան .
ու քսանուվեց հազար սուր քաշող
մարդ գտնուեցաւ , բայց ի՛ Գա-
բաայի բնակիչներէն՝ որոնք եօթը
հարիւր ընտիր մարդիկ համրուե-
ցան : Ա՛ս բոլոր ժողովուրդին մէ- 16
ջը եօթը հարիւր ընտրուած ահե-
կագործ մարդիկներ կային , որոնց
ամէնն ալ պարսատիկով մազի վրայ
քար կը նետէին առանց վրիպելու :
Եւ Իսրայէլի մարդիկներն ալ համ- 17
րուեցան . ու Ենեհամինէն ի զատ
չորս հարիւր հազար սուր քաշող
մարդ գտնուեցաւ . ասոնք ամէնն
ալ պատերազմող մարդիկներ էին :
Ու գացին՝ Ներթէլ ելան . և 18
Իսրայէլի որդիքը Աստուծոյ հար-
ցուցին ու ըսին , Ենեհամինի հետ
պատերազմելու համար ո՞վ մեզի
առաջնորդ ըլլայ . և Տէրը ըսաւ ,
Յուդան առաջնորդ ըլլայ : Ու 19
Իսրայէլի որդիքը առաւօտուն ե-
լան , և Գաբաայի դիմացը բանա-
կեցան : Ու Իսրայէլացիք Ենեհա- 20
մինի հետ պատերազմ ընելու ելան .
և Իսրայէլացիք Գաբաային քովը
անոնց դէմ շարուեցան պատերազմի
համար : Ու Ենեհամինի որդիքը 21
Գաբաայէն ելան , և ան օրը Իսրա-
յէլէն քսանուերկու հազար մարդ
գետինը փռեցին : Ու ժողովուրդը՝ 22
այսինքն Իսրայէլացիք նորէն ուժով-
ցան , և գացին պատերազմելու հա-
մար շարուեցան նոյն տեղը , ուր որ
առջի օրը շարուեր էին : (Ու Իս- 23
րայէլ որդիքը ելան , և Տէրոջը
առջևը մինչև իրիկուն լացին , ու
Տէրոջը հարցընելով՝ ըսին , Մեր
եղբօրը Ենեհամինին հետ պատե-
րազմելու համար նորէն ելլե՞նք .
և Տէրը ըսաւ , Անոր դէմ ելէք :)
Ու երկրորդ օրը Իսրայէլ որդիքը 24

Ռեհաամինի որդւոցը մօտեցան ։
25 Ու երկրորդ օրը Ռեհաամինեանք Դարթայէն անոնց դէմ ելան պատերազմելու համար . և Իսրայէլի որդւոցմէ նորէն տասնուհինգ հազար մարդ գետինը փռեցին . ասոնց ամէնն ալ սուր քաշող մարդիկներ էին ։
26 Ան առենը բոլոր Իսրայէլի որդիքը՝ այսինքն բոլոր ժողովուրդը ելան Ներթէլ գացին , ու հոն Տէրոջը առջևը նստան լացին , և անօրը մինչև իրիկուն ծոմ պահեցին , ու Տէրոջը առջևը ողջակէզներ և խաղաղութեան պոհեր մատուցին ։
27 Ու Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը հարցուցին . (ու ան օրերը Աստուծոյ
28 ուխտին տապանակը հոն էր . Ու ան օրերը անոր առջևը Ահարոնեան Եղիազարին որդին Փենէհէս կը կայնէր .) ու ըսին , Մենք եղբօրը Ռեհաամինին որդւոցը հետ պատերազմելու համար նորէն մէյմընի՞ ելլինք , թէ ետ քաշուինք ։ Ու Տէրը ըսաւ , Ելէք , քանի վաղը զանոնք ձեր ձեռքը պիտի մատնեմ ։
29 Ու Իսրայէլացիք Դարթայէն բո-
30 լորտիքը դարանակալներ դրին ։ Ու Իսրայէլի որդիքը երրորդ օրը Ռեհաամինի որդւոցը վրայ գացին , ու մէկալ անգամներուն պէս Դարթայի դիմացը շարուեցան ։
31 Ան առենը Ռեհաամինի որդիքը ժողովուրդին դէմը ելան , և քաղաքէն զատուեցան , ու առջի անգամներուն պէս սկսան ժողովուրդը զարնել , ու երասնէի ճամբաներուն մէջը՝ որոնց մէկը Ներթէլ կ'ելլէր , ու միւսը
32 դաշտի Դարթան ։ Ու Ռեհաամինի որդիքը ըսին , Անոնք մեր առջևը առջի անգամներուն պէս կը կոտրուին ։ Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին , Փախչինք ու զանոնք քաղաքէն դուրս ճամբաները հանենք ։
33 Ու Իսրայէլի բոլոր մարդիկները իրենց տեղէն ելան , ու Բահալթամարին առջևը շարուեցան ։ Ու Իսրայէլի դարանակալները յանկարծ իրենց տեղէն՝ Դարթայի դաշտէն դուրս ելան ։
34 Ու Դարթային

առջևը բոլոր Իսրայէլէն տասը հազար ընտրուած մարդ եկան . և պատերազմը սաստկացաւ . ու անոնք չէին գիտեր որ իրենց վրայ չարիք հասեր է ։ Ու Տէրը Իսրայէլին 35
առջևը Ռեհաամինը զարկաւ . ու ան օրը Իսրայէլի որդիքը Ռեհաամինէն քսանուհինգ հազար հարիւր մարդ կոտրեցին . անոնց ամէնն ալ սուր քաշող մարդիկներ էին ։ Ու 36
Ռեհաամինի որդիքը իրենց յաղթուիլը տեսան . քանզի Իսրայէլացիք Դարթային բոլորտիքը դրած դարանակալներուն ապաւինելով՝ Ռեհաամինեանց տեղ տուին ։
Ու դարանակալները շուտով Դա- 37
բաայէն վրայ յարձակեցան , ու դարանակալները ըղձ խողճը տարածուեցան , և բոլոր քաղաքը սուրի բերնէ անցուցին ։ Ու Իսրայէլացիք 38
դարանակալներուն հետ ժամանակ մը որոշեր էին , որ քաղաքէն մեծ կրակով ծուխ հանեն ։ Ան առենը 39
Իսրայէլի մարդիկը պատերազմին մէջ վախուստ յուղուցին . ու Ռեհաամինեանք սկսան Իսրայէլացիները զարնել , ու երեսուն չափ Իսրայէլացի մեռցուցին . քանզի ըսին թէ Անտարակոյս անոնք մեր առջևը սուրի պատերազմին պէս կը կոտրուին ։
Բայց երբոր քաղաքէն կրակին ծու- 40
խը սիւնի պէս բարձրանալ սկսաւ , Ռեհաամինեանք ետևնին դառնալով՝ նայեցան որ քաղաքին հրդեհը երկինքը կ'ելլէր ։ Ու երբոր Իսրա- 41
յէլացիները նորէն ետ դարձան , Ռեհաամինեանք ապշեցան մնացին , քանզի տեսան որ չարիքը իրենց վրայ հասեր էր ։ Ուստի անոնք 42
Իսրայէլացւոց առջևէն դէպ'ի անապատին ճամբան դարձան . բայց պատերազմը անոնց հասաւ . ու քաղաքներէն ելլողները զանոնք իրենց մէջը մեռցուցին ։ Ու զոքեա- 43
նները պաշարեցին , զանոնք հալածեցին , ու զանոնք դիւրութեամբ մինչև Դարթային դիմացը արևելեան կողմէն զարկին ։ Ու Ռեհաամինէն տասնու- 44
ութը հազար մարդ ինկաւ . անոնց ամէնն ալ զօրաւոր մարդիկներ էին ։

45 Ու հաստատեսցէ զաբեան զէմս ի ա-
նապատ Ովմանի վէմ փառաց .
անտի՛ց ճամբաներուն մէջը հիւղ
հազար մարդ ճոպաքաղ ըրին . և
զանոնք միւնչև Վնդոմ հալածելով՝
անտի՛ց երկու հազար մարդ զար-
46 կին : Ու Ովմանիներն այն օրը
բոլոր ինկածները քսանուհինգ հա-
զար սուր քաշող մարդ էր . անոնց
ամէնն ալ զօրաւոր մարդիկներ էին :
47 Եւ վէց հարիւր մարդ զաբեան , ու
անապատը Ովմանի վէմը փախան ,
ու Ովմանի վէմը չորս ամիս կեցան :
48 Եւ Իսրայէլացիք Ովմանիի որ-
դւոցը դառնալով , զանոնք սուրի
բերնէ անցուցին , քաղաքներուն մէ-
ջի մարդիկներէն միւնչև անասուննե-
րը , ու ինչ որ գտնուեցաւ . ու
բոլոր գտնուած քաղաքներն ալ կր-
բակով այրեցին :

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ Իսրայէլի մարդիկները Մաս-
փայի մէջ երդում ըրեր էին ,
ու ըսեր էին թէ Ովմի բնաւ մէկ
մարդ մը իր աղջիկը Ովմանիին
2 կնիկ ըլլալու չտայ : Եւ ժողո-
վուրդը Ովթէլ երթալով՝ հոն Ա-
ստուծոյ առջևը միւնչև իրիկուն նըս-
տան , ու ձայներնին վերցընելով՝
3 մեծ լացով մը լացին , Եւ ըսին ,
Ով Իսրայէլի Տէր Աստուածը ,
ինչու համար աս բանը Իսրայէլի
մէջ պատահեցաւ , որ այսօր Իս-
4 րայէլէն ցեղ մը պակսի : Ու հե-
տևեալ օրը ժողովուրդը կանուխ ե-
լաւ , և հոն սեղան մը շինեցին ,
ու ողջակէզներ և խաղաղութեան
զոհեր մատուցին :
5 Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին , Ի-
սրայէլի ամէն ցեղերէն ժողովուր-
դին հետ Տէրոջը առջևը չելլողը ո՞վ
է . քանզի Տէրոջը առջևը Մասփա
չելլող մարդուն համար մեծ երդում
ըրեր էին , ըսելով թէ Անպայման
6 պատճառ պիտի մեռնի : Ան առ-
նը Իսրայէլի որդիքը իրենց եղբօրը
Ովմանիին համար ցաւելով ը-
սին , Այսօր Իսրայէլէն մէկ ցեղ մը
7 բնաջինջ եղաւ : Ա՛ն ինչպես-
րուն ի՞նչ ընենք , որ անոնց կնիկ-

ներ մնային . քանզի մենք Տէրոջը
անունովը երդում ըրինք որ մեր աղ-
ջիկներէն անոնց կնիկ չտանք : Ու 8
ըսին , Իսրայէլի ցեղերէն ո՛վ է որ
Տէրոջը առջևը Մասփա չելաւ . և
ահա Յաբէսէ Գաղաադու Յաբիսէն բնա-
մարդ մը եկած չէր բանակը ո՛ր ժո-
ղովքը : Ու ժողովուրդը աչքէ 9
անցուցին , և ահա անոնց մէջը
Գաղաադու Յաբիսի բնակիչներէն
մարդ մը չգտնուեցաւ : Ան առ- 10
նը ժողովքը խիստ զօրաւորներէն
հոն տասներկու հազար մարդ խրբ-
կեցին , ու անոնց պատուիրելով ը-
սին , Գացէք , և Գաղաադու Յա-
բիսին բնակիչները սուրի բերնէ
անցուցէք , կիներն ալ ու տղաք-
ներն ալ : Եւ ձեր ընելու բանը 11
աս է . ամէն էրիկ մարդը ու էրիկ
մարդու անկողինը գիտցող ամէն
կնիկը կոտրընցուցէք : Եւ Գա- 12
ղաադու Յաբիսի բնակիչներուն մէ-
ջը չորս հարիւր կոյս աղջիկներ գը-
տան , որ անոնք արուի հետ պատ-
կած չէին , ու էրիկ մարդ չէին գի-
տեր , և զանոնք Քանանու երկրին
մէջ Սիլոմի բանակը բերին : Ու 13
բոլոր ժողովքը խրկեցին խրկելով ,
Ովմնի վէմը եղող Ովմանիի որ-
դւոցը խօսեցան , և զանոնք խաղա-
ղութեան հրաւիրեցին : Ու ան 14
առնը Ովմանիներնուն դարձան . և
անոնց ան կիներնը տուին , որ
Գաղաադու Յաբիսի կիներէն
ողջ թողուցեր էին . բայց անոնց
բաւական չեղան : Եւ ժողովուրդը 15
Ովմանիի համար ցաւեցաւ . քան-
զի Տէրը Իսրայէլի ցեղերուն մէջ
խրամատութիւն ըրաւ :

Ու ժողովքին ծերերը ըսին , Ը- 16
նացածներուն ի՞նչ ընենք կիներ
պատ- համար . որովհետև Ովմա-
մինի ցեղէն կիներըը կոտրուեցան :
Եւ ըսին , Ազգ մնացող Ովմանի- 17
նեանց ժառանգութիւն պէտք է ,
որ Իսրայէլէն ցեղ մը բնաջինջ չըլ-
լայ : Ու մենք անոնց մեր աղջիկ- 18
ներէն կնիկ չենք կրնար տալ . քան-
զի Իսրայէլի որդիքը երդում ընե-
լով ըսին թէ Ովմանիի կնիկ
տուողը անիծեալ ըլլայ : Եւ ը- 19

սին , Ընդ առաջ տարի Տէրոջ առնախմբութիւն կ'ըլլայ Անլովի մէջ , առ քեզը որ Ներթելի հիւսիսային կողմը , ու Ներթելէն Արքեմ եկող ճամբուն արեւելեան կողմը , և Լերծնային հարաւային կողմը կ'իյնայ : Ու Ներնիամինի որդւոյը պատուիրելով ըսին , Դաշնէք՝ այգիներուն մէջը պահուեցէք . Ու երբոր տեսնէք որ Անլովի աղջիկները պար բռնելով խաղալու ելլեր են , ան ատենը այգիներէն ելէք , և ամէն մէկերնիդ Անլովի աղջիկներէն ձեզի մէկ կնիկ յափշտակեցէք , ու Ներնիամինի երկիրը գացէք : Ու թէ որ անոնց հայրերը կամ եղբայրները մեզի գալով՝ գանգատ ընեն , անոնց կ'ըսենք թէ

Ահր սիրոյն համար շնորհք ըրէք անոնց , քանզի մենք պատերազմին մէջը՝ անոնց ամենուն մէկմէկ կնիկ չպահեցինք , ու հիմա դուք չտուիք անոնց , որ յանցաւոր ըլլար : Ու Ներնիամինի որդիքը անանկ ըրին , ու իրենց թիւովն չափ՝ պար բռնողներէն կնիկներ յափշտակելով՝ առին ու գացին իրենց ժառանգութիւնը դարձան , ու քաղաքները շինեցին , և անոնց մէջը բնակեցան : Ու ան ատենը Իսրայէլի որդիքը՝ անկէ ամէն մարդ իր ցեղին ու իր աղգատոհմին գնաց . և ամէն մարդ անկէ իր ժառանգութեանը ելաւ : Ին օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար . ամէն մարդ իր աչքին հաճելի եղածը կ'ընէր :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Պատահեցաւ կառավարութեան օրերը երկրին վրայ սով եղաւ . և Յուդայի Ներթլէհեմէն մէկ մարդ մը իր կնիկովը ու երկու որդիներովը Մովաբի երկիրը պանդխտանալու գնաց . 2 Ու այն մարդուն անունը Նելիմելէք , ու կնկանը անունը Նոեմի , ու երկու որդւոցը անունները Մաալոն ու Քեղիոն էին . Նեփրաթացի էին Յուդայի Ներթլէհեմէն , և Մովաբի երկիրը 3 գացին ու հոն բնակեցան : Ու Նոեմիին էրիկը Նելիմելէք մեռաւ . ու անիկայ իր երկու որդիներովը 4 մնաց , Որոնք իրենց Մովաբացի կնիկներ առին . մէկուն անունը Ուրփա , ու միւսին անունը Ռութ էր . և անոնք հոն տասը տարիի չափ 5 նստան : Ու Մաալոն և Քեղիոն երկուքն ալ մեռան . և կնիկը իր երկու որդւոցմէն ու էրիկէն զրկ մնաց :

6 Ու անիկայ իր երկու հարսներովը ելաւ , որ Մովաբի երկրէն դառնայ . քանզի Մովաբի երկրին մէջ լսեր էր

որ Տէրը իր ժողովուրդին այցելութիւն ըներ է անոնց հաց տալով : 7 Ու անիկայ իր եղած տեղէն իր երկու հարսներուն հետը ելաւ . և Յուդայի երկիրը դառնալու համար ճամբորդութիւն կ'ընէին : 8 Ու Նոեմի իր երկու հարսներուն ըսաւ , Դարձէք , և ամէն մէկերնիդ ձեր մօրը տունը դառնայ . ու Տէրը ձեզի ողորմութիւն ընէ , ինչպէս որ դուք մեռածներուն ու ինծի ըրիք . 9 Տէրը ձեզի տայ որ ամէն մէկերնիդ իր էրկանը տունը հանգստութիւն գտնէք . ու զանոնք համբուրեց , և անոնք ձայներնին վերցնելով լացին . 10 Ու անոր ըսին , Մենք անպատճառ քու հետդ քու ժողովուրդիդ կը դառնանք : 11 Նայայ Նոեմի ըսաւ , Ո՛վ իմ աղջիկներս՝ ետ դարձէք . ինչո՞ւ համար իմ հետս պիտի երթաք . միթէ իմ արգանդիս մէջը ուրիշ տղաքներ կա՞ն , որ ձեզի էրիկ ըլլան : 12 Ետ դարձէք իմ աղջիկներս , ու դացէք . քանզի ես պառաւեր եմ , ու նորէն պիտի չկարգուիմ . թէ որ յոյս ունիմ ըսելով՝ ա՛ս գիշեր կարգուելու ըլ-

լայի , ու տղաքներ ալ ծնանէի ,
13 Դուք մինչև անոնց մեծնալը պիտի
սպասէի՞ք , Ե դուք ասոր համար պի-
տի չկարգուէիք ու առանձ պիտի ձնա-
յիք . չէ՛ աղջիկներս , քանդի ձեզի
համար շատ կը ցաւիմ . որովհետև
Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս ծանրացաւ :
14 Ու անոնք նորէն ձայներնին վերցը-
նելով լացին : Եւ Որփա իր կե-
սուրը համբուրեց . բայց Հռութ
15 անկէ չզատուեցաւ : Ասկայն Նո-
ռմի ըսաւ , Նայ քու նեղդ իր ժո-
ղովուրդին ու իր աստուածներուն
դարձաւ . դուն ալ ներոջդ ետևէն
16 եա դարձիր : Եւ Հռութ ըսաւ ,
Մի վրաս մի խնդար որ քեզ թո-
ղում , ու քեզմէ դառնամ . քան-
զի ուր որ երթաս , հոն պիտի եր-
թամ , և ուր որ մնաս , հոն պիտի
մնամ . քու ժողովուրդդ իմ ժողո-
վուրդս ըլլայ , ու քու Աստուածդ
17 իմ Աստուածս ըլլայ . Ուր որ մեռ-
նիս , եա ալ հոն պիտի մեռնիմ , ու
հոն թաղուիմ . Տէրը ինծի այսպէս
ու ասկէ աւելի ընէ , թէ որ զիս
քեզմէ մահուանէ ուրիշ բան մը զա-
18 տէ : Երբոր Նոեմի տեսաւ որ անի-
կայ միտքը ղրկը է իր հետը գալու ,
ալ չխօսեցաւ անոր :
19 Ու երկուքը ճամբէ դացին , մին-
չև որ Բեթղեհէմ հասան . ու երբ-
որ Բեթղեհէմ մտան , ամբոյ պատ-
ճառովը բոլոր քաղաքը շարժեցաւ ,
ու կ՚ըսէին , Արդեօք Նոեմին ասի-
20 կայ է : Եւ անոնց ըսաւ ,
Ինձ Նոեմի մի՛ կանչէք , զիս Մա-
րա կանչեցէք . քանզի Ամենակա-
րողը դառնութեամբ լեցուց զիս .
21 Ես լեցուն դացի , ու Տէրը զիս պա-
րապ դարձուց . ինչո՞ւ զիս Նոեմի
կը կանչէք . քանզի Տէրը ինծի
դէմ վկայութիւն տուաւ , ու Ամե-
22 նակարողը զիս վշտացուց : Այսպէս
Նոեմի իր հարսին Մովաբացի Հռու-
թին հետ Մովաբի երկրէն ետ
դարձաւ . ու գարիի հնձոյ սկիզբը
Բեթղեհէմ հասան :

ԳԼ . Ե

1 Եւ Նոեմի իր էրկանը կողմանէ
մէկ ազգական մը ունէր . անի-

կայ Էլիմելէքի ազգատոհմէն էր ,
ու շատ հարուստ մարդ մըն էր , և
անոր անունը Բոոս էր : Ու Մո- 2
վաբացի Հռութ Նոեմին ըսաւ ,
Արտերը երթամ , և որուն աչքին
առջևը ողորմութիւն գտնեմ ըս-
ըսաւ , անոր ետևէն երթամ ու հաս-
կեր ժողվեմ : Եւ անիկայ ըսաւ 3
անոր , Գնա աղջիկս : Ու անի-
կայ գնաց . և արտի մը մէջ հնձող-
ներուն ետևէն հասկ կը ժողվէր . ու
այնպէս պատահեցաւ որ անիկայ Է-
լիմելէքին ազգատոհմէն եղող Բոո-
սին արտին մէջը գտնուեցաւ :
Եւ ահա Բոոս Բեթղեհեմէն և- 4
կաւ , ու հնձողներուն ըսաւ , Տէրը
ձեր հետը ըլլայ : Եւ անոնք ըսին ,
Տէրը քեզ օրհնէ : Ու Բոոս հըն- 5
ձողներուն վրայ կեցող իր մանչուն
ըսաւ , Այս աղջիկը որո՞ւնն է : Եւ 6
հնձողներուն վերակացու մանչը պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Նո-
եմիին հետ Մովաբի երկրէն դարձող
Մովաբացի աղջիկն է . Եւ ինք ը- 7
սաւ , Ա՛ղաչեմ , որաներուն մէջը
հնձողներուն ետևէն հասկ քաղեմ ու
ժողվեմ . ու անիկայ առաւոտեանց
կանուխ եկաւ , ու մինչև հիմա կե-
ցաւ , դոյն ընէ ընդմէջ քիչ մը տունը
նստաւ :
Եւ Բոոս ըսաւ Հռութին , Ը- 8
րիկ լսէ՛ աղջիկս . Հասկ ժողվելու
համար ուրիշին արտը չերթաս , ու
աս տեղէն ալ չգաղուիս , հապա
հոս իմ աղջիկներուս քովը կենաս .
Որու աչքերդ անոնց հնձած արտին 9
վրայ ըլլան , ու անոնց ետևէն գնա .
ահա մանչերուն ապսպրեր եմ որ
քեզի չդպչին . ու երբոր ծարաւիս ,
ամաններուն քովը գնա , ու մանչե-
րուն քաշած ջուրէն խմէ՛ : Եւ ող- 10
ջունը երեսի վրայ իյնալով , ու գետնէն
երկրպագութիւն ընելով անոր ը-
սաւ , Ինչո՞ւ է որ ես քու աչքե-
րուդ առջևը շնորհք կը գտնեմ , ու
դուն ինծի հետ ծանօթութիւն կ՚ը-
նես . որովհետև ես մէկ օտար կնիկ
մըն եմ : Եւ Բոոս պատասխան 11
տուաւ ու անոր ըսաւ , Քու ե-
կանդ մեռնելէն ետքը՝ դուն քու կե-
սուրիդ ինչ որ ըրիր , բոլորն ալ

պատմեցին ինձի, և թէ ինչպէս քու հայրդ ու մայրդ և ծնած երկիրդ թողուցիր, ու եկար ան ժողովուրդին՝ որն որ առաջուց չէիր 12 ճանչնար: Ուր գործքիդ փոխարէն Տէրը հատուցում ընէ, և քու վարձքդ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն կողմանէ առատապէս տրուի. քանի դուն եկար որ անոր թեւերուն տակը ապաստանարան մը գտնես: 13 Ու անիկայ ըսաւ, Ո՛վ տէր իմ, քու աչքերուդ առջեւը շնորհք գըտնեմ. քանզի դուն զիս մխիթարեցիր, ու քու աղախնիդ քաղցրութեամբ խօսեցար, թէպէտ և ես քու աղախիններուդ մէկուն պէս ալ 14 չեմ: Ու Նոոս կերակուրի առեն անոր ըսաւ, Ա՛ռա եկուր, ու հացէն կեր, և պատառդ քացախին մէջը թաթխէ: Աստի անիկայ հնձողներուն քովը նստաւ. ու անոր բոհրած ցորեն տուաւ. ան ալ կերաւ կշտացաւ և աւելցածը պահեց: 15 Ու երբոր հասկ ժողվելու ելաւ, Նոոս իր մանչերուն պատուիրելով ըսաւ, Թող որաներուն մէջէն ալ ժողվէ, ու զանիկայ մի 16 ամչցընէք. Ու խուրձերէն ալ անոր համար գետինը ձգեցէք, ու թող տուէք որ ժողվէ, և զանիկայ մի 17 յանդիմանէք: Ու անիկայ մինչեւ իրիկուն ան արտին մէջը հաւլով՝ հասկերը ժողվեց. ու երբոր ժողվածը ծեծեց, մէկ արդուի չափ 18 գարի եղաւ: Ու զանիկայ առաւ, ու քաղաքը մտաւ. և կեսուրը անոր ժողվածը տեսաւ. ու Նոոս հանեց ան իր կշտացածէն աւելցածը անոր տուաւ:

19 Ու կեսուրը անոր ըսաւ, Այսօր ո՞ւսկից հասկ ժողվեցիր, և ո՞ւր բանեցար. քեզի ճանչցողութիւն ընողը օրհնեալ ըլլայ: Ուստի անիկայ իր կեսուրին իմացուց թէ ո՞ւր բաներ է, ու ըսաւ, Ան մարդը՝ որուն քովը ես այսօր բանեցայ, Նոոս կը կոչուի: 20 Ու Նոոմի իր հարսին ըսաւ, Անիկայ Տէրոջմէն օրհնեալ ըլլայ, որ կենդանիներէն ու մեռածներէն իր ողորմութիւնը չկտրեց. և Նոոմի անոր ըսաւ, Ան մարդը մեր ազգատոհմէն է. անիկայ մօտ ազգական է մեզի: 21 Ու Մովաբացի Հռութ ըսաւ, Անիկայ նաև ինծի ըսաւ թէ Իմ մանչերուս քովէն չզատուիս, մինչեւ որ անոնք իմ բոլոր հունձքս լմընցընեն: 22 Ու Նոոմի իր հարսին՝ Հռութին ըսաւ, Աղէկ է աղջիկս, որ դուն անոր աղջիկներուն հետը ելլես, ու քեզ ուրիշ արտի մէջ չտեսնեն: 23 Ու անիկայ Նոոսին աղջիկներէն չզատուեցաւ. ու մինչեւ գարիին ընձոցը և ցորենին ընձոցը լմընալը հասկ ժողվեց, ու իր կեսուրին քովը կը բնակէր:

ԳԼ. Գ

1 Ու անոր կեսուրը Նոոմի անոր ըսաւ, Ա՛ղջիկս, քեզի հանգստութիւն չփնտռե՞մ, որ քեզի աղէկ ըլլայ: 2 Իմա Նոոս մեր ազգականը չէ՞, որ դուն անոր աղջիկներուն քովը կեցար. ահա անիկայ սա գիշեր կալին մէջը գարին կը հոսէ: 3 Ու դուն լուացուէ, ու եղով օծուէ, և լաթերդ հագիր, ու կալը իջիր. և մինչեւ որ ուտելը ու խմելը չլմընցընէ, ան մարդուն մի՛ յայտնուիր: 4 Ու երբոր քնանայ, անոր պառկած տեղը իմացիր, և գնա անոր ոտքերուն կողմէն ծածկոցը բացար և պառկեցար: Ու ինք քեզի պիտի իմացընէ թէ ի՞նչ ընելու ես: 5 Ու Հռութ անոր ըսաւ, Ամէն ինծի ասպասրածներդ պիտի ընեմ:

6 Ու կալը իջաւ, ու կեսուրին ամէն ասպասրածին պէս ըրաւ: 7 Ու Նոոս ուտելէն, խմելէն ու սիրտը զուարճանալէն ետքը՝ դիզուած գոներուն եզերքը պառկելու գնաց. և Հռութ ալ կամացուկ մը գնաց, ու անոր ոտքերուն կողմէն ծածկոցը բացաւ և պառկեցաւ: 8 Ու կէս գիշերուն մարդը վախցաւ, ու ծռելով տեսաւ որ ահա իր ոտքերուն քովը կնիկ մը պառկեր էր: 9 Ու ըսաւ, Դուն ո՞վ ես: Ու անիկայ ըսաւ, Ես քու աղախնոյդ Հռութն եմ. և քու քղանցքդ քու աղախնոյդ վրայ տարածէ. քանզի

10 դուն մեծ ազգական ես : Ան ալ ը-
սաւ , Դուն Տէրոջմէն օրհնեալ ըլլաս՝
աղջիկս . քու ետքի աղէկութիւնդ
առջինէն մեծ է . որովհետեւ աղ-
քատ կամ հարուստ երիտասարդ-
11 ներուն չես եղած : Ու հիմա
ա՛լ աղջիկ՝ մի՛ վախնար , դուն
ինծի ինչ որ ըսես , քեզի պիտի
ընեմ . քանզի իմ քաղաքիս բոլոր
ժողովուրդը գիտէ որ դուն առաքի-
12 նի կնիկ մըն ես : Ու հիմա իրաւ-
ցընէ ես ես+ ազգականդ եմ , բայց
ինծմէ մեծ ուրիշ ազգական ալ կայ :
13 Ան գիշեր հա՛ւ կեցիր , ու թէ որ ա-
նիկայ առաւօտուն իր ազգականու-
թեան պարտաւորութիւնը քեզի
հատուցանել ուզէ , աղէկ , թո՛ղ
հատուցանէ . բայց թէ որ անիկայ
ազգականութեան պարտաւորու-
թիւնը քեզի հատուցանել չուզէ ,
ան առենը ես կը հատուցանեմ ,
կենդանի է Տէր . մինչեւ առաւօտ
հա՛ւ պառկէ :
14 Ուստի մինչեւ առաւօտ անոր ոտ-
քերուն քովը պառկեցաւ . ու մար-
դը ոեա՛ն , երբոր մարդիկ դեռ չէին
կրնար մէկզմէկ ճանչնալ , եղաւ . և
Բոոս ըսաւ ։ Մարդ չգիտնայ որ
15 կալին մէջը կնիկ մտեր է : Դարձ-
ըսաւ , Ա՛յդպէս ծածկոցդ բե՛ր , ու
զանիկայ բռնէ : Ու ա՛ռա՛ւ զա-
նիկայ բռնեց . ու անոր վեց չափ
գարի չափեց , ու անոր վրայ բեռ-
նաւորեց . և անիկայ քաղաքը գը-
16 նաց : Ու ա՛ռա՛ւ իր կեսուրին
դարձաւ , որ անոր ըսաւ , Ա՛վ աղ-
ջիկս՝ ի՞նչպէս ես . ու անիկայ անոր
պատմեց ինչ որ ան մարդը ըրաւ
17 իրեն . Ու ըսաւ , Ինծի այս վեց
չափ գարին տուաւ , ըսելով , Կու
18 կեսուրիդ պարապ չերթաս : Ու
Նոեմի ըսաւ , Ա՛ղջիկս՝ նստէ , մին-
չեւ որ գիտնաս թէ այս գործը ինչ-
պէս պիտի ըլլայ . քանզի ան
մարդը մինչեւ որ այս գործը այսօր
չլմընցընէ , չհանգստանար :

ԳԼ . Գ

1 Ու Բոոս դուռը եղաւ , ու հոն
նստաւ . և ահա ան Բոոսին ը-
սած ազգականը կ՚անցնէր . ու

Բոոս անունովը կանչեց զանիկայ ,
ու ըսաւ , Նկա՛ւր՝ հո՛ս նստէ . և
անիկայ դարձաւ ու նստաւ : Ան 2
առենը անիկայ քաղաքին ծերերէն
տասը մարդ առաւ , ու ա՛նոնց ըսաւ ,
Այս տեղը նստեցէ՛ք . և անոնք նըս-
տան : Ետքը ան ազգականին ը- 3
սաւ , Մովաբի երկրէն դարձող
Նոեմին մեր եղբօրը Ելիմելեքին
արտին բաժինը ծախելու վրայ է .
Ու ես մտածեցի որ քեզի իմացընեմ , 4
ու ըսեմ , Անիկայ աս նստողնե-
րուն առջեւը ու իմ ժողովուրդիս
ծերերուն առջեւը ծախէ՛ առ . Թէ
որ ազգականութեան իրաւունքով
զանիկայ ծախու առնել կ՚ուզես ,
ծախու ա՛ռ . բայց թէ որ ծախու
առնել չես ուզեր , ինծի իմացո՛ւր
որ գիտնամ . քանզի քեզմէ՝ ի զատ
ազգականութեան իրաւունքը կա-
տարելու մէկը չկայ , ու քեզմէ ետ-
քը ես եմ : Ու անիկայ ըսաւ ,
Ես ազգականութեան իրաւունքը
կը կատարեմ : Ու Բոոս ըսաւ , 5
Ո՛րուն Նոեմիին ձեռքէն արտը ծա-
խու առած օրդ՝ մեռնողին կնիկէն՝
Մովաբացի Հռութէն ալ ծախու-
առնելու ես , որ մեռնողին անունը
պահես իր ժառանգութեանը մէջ :
Ու ազգականը ըսաւ , Ես իմ 6
ազգականութեանս իրաւունքը չեմ
կրնար կատարել , չըլլայ որ իմ
ժառանգութիւնս աւրեմ . իմ ու-
նեցած ազգականութեանս իրաւուն-
քը դո՛ւն կատարէ . քանզի ես չեմ
կրնար կատարել : (Ու Իսրայէլի 7
մէջ առաջուց այս ոեվդրո-ի՛ւնը կար
փրկելու ու ծախու առնելու գործ-
քերուն մէջ՝ ամէն բան հաստատե-
լու համար . մարդը իր կօշիկը կը
հանէր , ու իր ընկերին կու տար .
և ասիկայ Իսրայէլի մէջ վկայու-
թիւն կ՚ըլլար :) Ուստի ազգա- 8
կանը Բոոսին ըսաւ , Դո՛ւն ծախու-
առ . ու իր կօշիկը հանեց :
Ու Բոոս ծերերուն ու բոլոր ժո- 9
ղովուրդին ըսաւ , Դուք այսօր վկա-
կայ էք , որ ես Ելիմելեքին բոլոր
ստացուածքը , ու Քեղղոնին և Մա-
ալոնին բոլոր ստացուածքը Նոե-
միին ձեռքէն ծախու առի . Ու Մա- 10

աշխին կնիկը՝ Մովաբացի Հռութն
ալ ինձի կնիկ առի, որ Մեռնողին
անունը պահեմ իր ժառանգութեան-
նը մէջ, ու Մեռնողին անունը իր
եղբայրներէն ու իր բնակարանին
դռնէն չվերնայ. դուք ա՛ս Քանի-
11 համոզ այսօր վկայ էք: Ան առանը
դուռը եղող բոլոր ժողովուրդը ու
ծերերը ըսին, Վկայ ենք. Տէրը
քու առնդ մտնող կնիկը Ռաքելին
ու Լէային պէս ընէ, որ անոնց եր-
կուքը Իսրայէլին տունը շինեցին.
և դուն Եփրաթայի մէջ ուժովքիր,
ու Բեթղեհեմի մէջ անուն վաստը-
12 կէ: Ու քու տունդ Փարեսին
տանը պէս ըլլայ, որն որ Թամար
ծնաւ Յուդային, ան սերունդով՝
որ Տէրը պիտի տայ քեզի ասա նորա-
հասակ կնիկէն:

13 Ու Հռութը առաւ, որ
իրեն կնիկ եղաւ, ու անոր մտաւ.
և Տէրոջը ողորմութեամբը յղացաւ,
14 ու որդի մը ծնաւ: Ու կնիկները
Նոեմիին ըսին, Օրհնեալ ըլլայ
Տէրը, որ այսօր քեզ առանց մօտ
ազգականի չթողուց, որ անոր ա-
նունը Իսրայէլի մէջ յիշուի. Ու 15
ասիկայ քու հոգիդդ միխիթարու-
թիւնը՝ և ծերութեանդ դաւազանը
ըլլայ. քանզի դանիկայ քեզ սիրող
հարսդ ծնաւ, որ քեզի եօթը որդիէ
աղէկ է: Ու Նոեմի տղան ա- 16
ռաւ, իր գիրկը դրաւ, և անոր դա-
յեակը եղաւ: Ու դրացի կնիկնե- 17
րը անոր անուն դրին, ըսելով,
Նոեմիին որդի մը ծնաւ. և անոր
անունը Ովբէդ կոչեցին. ասիկայ
Դաւիթին հօրը Յեսսէին հայրն
էր:

Ու Փարեսին ծնունդները ասոնք 18
են. Փարես ծնաւ Եսրոնը, Ու 19
Եսրոն ծնաւ Ռամը, և Ռամ ծնաւ
Ամինադաբը, Ու Ամինադաբ ծնաւ 20
Նաասոնը, և Նաասոն ծնաւ Սաղ-
մոնը, Ու Սաղմոն ծնաւ Բոոսը, 21
և Բոոս ծնաւ Ովբէդը, Ու Ովբէդ 22
ծնաւ Յեսսէն, և Յեսսէ ծնաւ Դա-
ւիթը:

ԵՈՒԶԻՆ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԵՈՒԶԻՆ ԳԻՐՔ ՍԱՄՈՒԷԼ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ու Եփրեմի լեռնէն Ռամաթեմ
սոփիմէն Եղկանա անունով Եփ-
րաթացի մարդ մը կար, որ Սուխիի
որդւոյն Թոհուայի որդւոյն Եղիուաի
2 որդւոյն Յերոամին որդին էր: Ու
անիկայ երկու կնիկ ունէր. մէկուն
անունը Ռաննա, ու միւսին անունը
Փեննանա էր. ու Փեննանա զաւակ-
ներ ունէր. բայց Ռաննա զաւակ
3 չունէր: Ու ան մարդը տարուէ
տարի իր քաղաքէն կ'ելլէր, որ Ա-
ղովի մէջ զօրութեանց Տէրոջը եր-
կրպագութիւն ու զոհ մատուցանէ.
և հոն Ելիին երկու որդիքը՝ Ոփ-
նի ու Փենէհէս Տէրոջը քահանա-
4 ներն էին: Ու Եղկանա իր զոհ
մատուցած օրը իր կնկանը Փեննա-
նային և անոր տղաքներուն ու աղ-
ջիկներուն մէկմէկ բաժին տուաւ.
5 Հակառակ Ռաննային կրկին բաժին տուաւ,
քանզի անիկայ Ռաննան կը սիրէր.
բայց Տէրը անոր արգանդը դոցեր
էր: Ու անոր նախանձորդը Փէ- 6
ննան զանիկայ կսկծըցնելու համար
խիստ վշտացուց. որովհետև Տէրը
անոր արգանդը դոցեր էր: Ու Ռան- 7
նան տարուէ տարի Տէրոջը տունը երբ
ատենը՝ Եղկանա այնպէս կ'ընէր՝.
Փեննան ալ նոյնպէս Ռաննան կը
վշտացընէր. ու անիկայ կու լար
և չէր ուտեր: Ու Եղկանա 8
նա անոր ըսաւ, Ռաննա՝ ինչու կու-
լաս, և ինչու չես ուտեր, ու ին-
չու համար սիրտդ այդպէս տըր-

տուամ է . միթէ ես քեզի տասը որ-
գիէ լաւ չըմ :
9 Եւ Յննա Աելոմի մէջ ուսանէին
ու խմէին եօթը օրը ոտք ելաւ . (Ու
Էղլի քահանան Տէրոջը տաճարին
սեմնոյը քովը աթոռի մը վրայ նըս-
10 տեր էր .) Եւ սրտմտելէն հոգւով
Տէրոջը առջեւը աղօթք ըրաւ ու
11 խիստ շատ լացաւ : Եւ ուխտ ը-
նելով՝ ըսաւ , Ա՛վ Տէր զօրու-
թեանց , թէ որ քու աղախնոյդ
նեղութեանը նայիս ու զիս յիշես ,
և քու աղախինդ չմոռնալով՝ քու
աղախնոյդ արու զաւակ մը տաս ,
զանիկայ Տէրոջը պիտի նուիրեմ իր
կենացը բոլոր օրերուն մէջը , ու ա-
նոր գլխուն վրայ ածելի պիտի չելլէ :
12 Ու երբոր անիկայ Տէրոջը առջեւը
իր աղօթքը շատցուց , Էղլի անոր
13 բերնին կը նայէր : Եւ Յննա իր
սրտին մէջէն կը խօսէր . միայն անոր
շրթունքները կը շարժէին , բայց
ձայնը չէր լսուեր . անոր համար
Էղլի զանիկայ գինով կարծեց :
14 Եւ Էղլի անոր ըսաւ , Մինչեւ ե՞րբ
գինովութիւն պիտի ընես . քու
15 գինիդ հրաժարէ : Եւ Յննա
պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ո՛վ
տէր իմ , ոչպէս չէ . ես վշտացած
սրտով կնիկ մըն եմ , և գինի կամ
օղի չեմ խմած . սակայն Տէրոջը
16 առջեւը իմ սիրտս բացի : Քու ա-
ղախինդ շար կնիկ մը մի կարծեր ,
քանզի իմ վշտացս ու նեղութեանս
շատութեանը համար մինչեւ հիմա
17 խօսեցայ : Ան ատենը Էղլի պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Գնա՛
խաղաղութեամբ , և Իսրայէլին Ա-
ստուածը քու խնդրուածքդ տայ՝
18 ինչ որ անկէ խնդրեցիր : Ու ա-
նիկայ ըսաւ , Քու աղախինդ թո՛ղ
քու առջեւդ շնորհք գտնէ . և կնիկը
իր ճամբան գնաց , ու կերաւ , ու
երեսը ուրիշ ալ չտրտմեցաւ :
19 Եւ անոնք առաւօտուն կանուխ
ելան , ու Տէրոջը առջեւը երկրպագու-
թիւն ըրին , և Ռամա դարձան ու
իրենց տունը գացին : Ու Ելղկանա
իր Յննա կնկանը մօտեցաւ . և Տէրը
20 զանիկայ յիշեց . Ու Յննա յղա-
ցաւ , և ժամանակը հասնելուն՝
տղայ մը ծնաւ , ու անոր անունը
Սամուէլ կոչեց՝ ըսելով , Քանզի
զանիկայ Տէրոջմէն խնդրեցի : Եւ 21
անոր էրիկը Ելղկանա իր բոլոր ըն-
տանիքովը Աէլով ելաւ , որ Տէրոջը
առջեւը տարեկան զոհը մատուցանէ ,
ու իր ուխտը կատարէ : Բայց Յն- 22
նա չգնաց , քանզի իր էրկանը ը-
սաւ , Մինչեւ տղուն կաթէ կըտ-
րուիլը կը նայիմ . ետքը զանիկայ կը
տանիմ , որ Տէրոջը առջեւը երեւնայ ,
ու միշտ հոն կենայ : Եւ էրիկը 23
Ելղկանա անոր ըսաւ , Ինչքերուդ
հաճելի եղածը ըրէ , մինչեւ որ զա-
նիկայ կաթէն կտրես , նստէ . մի-
այն թէ Տէրը իր խօսքը հաստատէ .
ուստի կնիկը նստաւ , ու մինչեւ իր
տղան կաթէն կտրելը՝ զանիկայ կը
սնուցանէր :
Եւ զանիկայ կաթէն կտրած ին 24
պէս՝ իր հետը առաւ , ու իրեք զուա-
րակով , մէկ արդու ալիւրով ու
մէկ տիկ գինիով զանիկայ Տէրոջը
տունը տարաւ , որ Աելոմի մէջ էր .
ու տղան փոքրիկ էր : Եւ մէկ 25
զուարակը մորթեցին , ու տղան
Էղլիին տարին : Եւ Յննա ըսաւ , 26
Ո՛հ տէր իմ , քու անձդ կենդանի
է . ես ան կնիկն եմ , որ հոս քու
քովդ կայնեցայ Տէրոջը աղօթք ընե-
լու համար . Ես աս տղուն համար 27
աղօթք ըրի , ու Տէրը իմ խընդ-
րուածքս ինծի տուաւ , ինչ որ
անկէ խնդրեցի : Ինծի ես ալ 28
զանիկայ Տէրոջը փոխ կու տամ , ա-
նիկայ իր բոլոր կենացը մէջ Տէրոջը
փոխ տրուած ըլլայ . ու անիկայ հոն
Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ :

ԳԼ . Բ

1 Եւ Յննա աղօթք ըրաւ ու ըսաւ ,
Իմ սիրտս Տէրոջմով ուրախա-
ցաւ , իմ եղջիւրս Տէրոջմով բարձ-
րացաւ . բերանս իմ թշնամիներուս
վրայ բացուեցաւ , քանզի քու
փրկութիւնովդ ուրախացայ : Տէ- 2
րոջը պէս սուրբ չկայ , քանզի քեզ-
մէ ուրիշը չկայ , ու մեր Աստուծոյն
պէս վէմ չկայ : Մի՛ ասէք եւս 3
հպարտութիւնով մի՛ պարծենաք ,
ու ձեր բերնէն ամբարտաւանութիւն

ելլէ. քանզի Տէրը գիտութեանց Աստուածն է, ու անիկայ ամբնա-
4 գործքը կը կշռէ: Օրօրաւորնե-
րուն աղեղները կոտրեցան, ու տը-
5 կարներըը ոյժ հագան: Ուշա ե-
ղողներըը հացի համար վարձկան ե-
ղան, և անօթի եղողներըը կշտացան
— Թողուցին. մինչև որ ամուլը
եօթը ըլլա՛ Ծնաւ, ու շատ զաւակ
6 ունեցողը տկարացաւ: Մեռցընողը
ու ողջացընողը, գերեզմանը իջե-
ցընողը ու վեր հանողը Տէրն է:
7 Աղքատցընողը ու հարստացընողը,
ցածցընողը ու բարձրացընողը Տէրն
8 է: Անիկայ աղքատը փոշիէն կը
վերցընէ, ու կարօտը աղբիւրէն կը
հանէ, որ իշխաններուն հետը նըս-
տեցընէ, ու փառաց աթոռը անոնց
ժառանգեցընէ. քանզի երկրիս հի-
մերըը Տէրոջն են, ու աշխարհս ա-
9 նոնց վրայ հաստատեց: Անիկայ իր
սուրբերուն ոտքերը կը պահէ, ու
չարագործներըը մութին մէջը պիտի
կորսուին. քանզի մարդը իր ուժովը
10 յաղթող չըլլար: Տէրոջը դէմ հա-
կառակողներըը պիտի կոտրուին, եր-
կինքէն անոնց վրայ պիտի որոտայ.
Տէրը երկրիս ծայրերըը պիտի դատէ,
և իր թագաւորին ոյժ պիտի տայ,
ու իր օծեալին եղջիւրըը պիտի բարձ-
բացընէ:

11 Ու Եղկանա Ռամա իր տունը
գնաց. և Սամուէլ մանուկը Էլե-
ղի քահանային առջևը Տէրոջը ծա-
12 ռայութիւն կ'ընէր: Ու Էլեղին
որդիքը չար մարդիկներ ըլլալով՝
13 Տէրըը չէին ճանչնար: Ու քահա-
նայից սովորութիւնը աս էր, որ
երբոր ժողովուրդէն մէկը պըտ մա-
տուցանէր, միսին եփած ատեներ՝
քահանային սպասաւորը ձեռքը ե-
րեք ժանի մսահան մը առած կու-
14 գար. ու զանիկայ կաթսային, կամ
սանին, կամ եփարանին, կամ պըղ-
տուկին մէջը կը խոթէր, ու մսա-
հանը ինչ որ հանելու ըլլար, քա-
հանան զանիկայ իրին կ'առնէր: Ա-
նոնք Սելովի մէջ՝ բոլոր հոն եկող
Իսրայէլացիներուն այսպէս կ'ընէին:
15 Նաև ճարպը այրելէն առաջ՝ քահա-
նային սպասաւորը կու գար, ու պըտ

ընող մարդուն կ'ըսէր, Քահանա-
յին համար խորովելու միս տուր.
քանզի անիկայ քեզմէ եփած միս
չառներ, այլ հում ինչ ունիս: 16
Եւ ան մարդը երբոր ըսէր թէ
Նախ ճարպը հիմայ ձարպը այրեն, ու ե-
րը սրտով ուզածին չափ առ. ան
առներ կ'ըսէր, Ընդ հիմա տուր,
եթէ ոչ՝ բռնի կ'առնեմ: Ա յսպէս 17
ան Երիտասարդներուն մեղքը Տե-
րոջը առջևը շատ մեծ էր, քանզի
մարդիկներըը Տէրոջը զոհը կ'արհա-
մարհէին:

Եւ Սամուէլ մանուկը կըթանէ 18
եփուած հագած՝ Տէրոջը առջևը ծա-
ռայութիւն կ'ընէր: Ու անոր մայ- 19
րը ջեղէ պզտիկ պատմուճան կը
շինէր անոր, ու տարուէ տարի երբ-
որ իր երկանը հետ տարեկան զոհը
ընելու կ'ելլէր, անոր կը տանէր:
Եւ Էլեղի Եղկանան ու անոր կնիկը 20
օրհնելով ըսաւ, Տէրը քեզի սա
կնիկէն զաւակներ տայ, Տէրոջը տը-
րուած փոխին տեղը. ու անոնք իրենց
տեղը դացին: Եւ Տէրը այցելու- 21
թիւն ըրաւ Աննայիին, որ յղացաւ,
ու իրեք տղայ ու երկու աղջիկ ծը-
նաւ. Սամուէլ մանուկն ալ Տէ-
րոջը առջևը մեծցաւ:

Եւ Էլեղի խիստ ծերացեր էր. 22
ու անոր որդիքը ի՛նչ որ կ'ընէին
բոլոր Իսրայէլին, և ի՛նչպէս անոնք
ժողովքի խորանին առջևը խումբե-
րով ժողվուած կնիկներուն հետ կը
պառկէին, ամէնն ալ կը լսէր:
Եւ անոնց ըսաւ, Ինչու համար ա- 23
սանկ բաներ կ'ընէք. քանզի ես սա
բոլոր ժողովուրդին բերնէն ձեզի
համար գէշ խօսքեր կը լսեմ. Ո՛չ 24
ընէ՛, տղաքս, քանզի աղէկ չեն ան
լուրերը որ ես կը լսեմ. դուք Տէ-
րոջը ժողովուրդը կը մոլորցընէք:
Եթէ որ մարդ մը մարդու դէմ մեղք 25
գործէ, անոր դատաստանը Աս-
տուած կը կտրէ. բայց թէ որ մարդ
մը Տէրոջը դէմ մեղք գործէ, անոր
համար ո՞վ աղաչանք պիտի ընէ:
Սակայն անոնք իրենց հօրը խօսքը
մտիկ չէին ըներ, քանզի Տէրը զա-
նոնք մեռցընել կ'ուզէր: Ու Սա- 26
մուէլ մանուկը օրէ օր կը մեծնար.

և Տէրոջը ու մարդոց հաճոյ էր :
27 Եւ Յաոուծոյ մէկ մարդը մօտենալ եկաւ , ու անոր ըսաւ ։ Տէրը այսպէս կ'ըսէ , Ինչու հօրդ տանը յայտնապէս երեցայ , երբոր անոնք Եգիպտոսի մէջ Փարաւոնին տանը ծառայ
28 էին . Ու Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն զանիկայ ինծի քահանայ ընտրեցի , որ իմ սեղաններուս վրայ ըմպ մատուցանէ , խունկ ծխէ , ու իմ առջեւս եփուած հագնի . և Իսրայէլի որդւոց բոլոր պատարագները քու
29 հօրդ տանը տուի . Ու՞ մ տանս համար պատուիրած զոհերս ու ընծաներս ինչո՞ւ կ'անարգէք , և քու տղոյներդ ինծմէ աւելի կը փառաւորես , որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին ընտիր զոհերովը ձեզ գիրցը-
30 նէք : Ասոր համար Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Իրաւցընէ ըսեր էի որ քու տունդ ու քու հօրդ տունը յաւիտեան իմ առջեւս պտըտին . բայց հիմա Տէրը կ'ըսէ , Հա՛ւ լեցի . քանզի ես զիս փառաւորողները պիտի փառաւորեմ , ու զիս արհամարհողները պիտի անար-
31 գուին : Ահա օրերը պիտի գան , որ քու թեւդ ու քու հօրդ տանը թեւը պիտի կտրեմ , որ քու տանդ
32 մէջ ծեր չգտնուի : Ու Իսրայէլ ամէն տեսակ բարութիւն վայելած ատենը , դուն իմ տանս մէջ դժբաղդութիւն պիտի տեսնես , ու քու տանդ մէջ բնաւ ծեր պիտի չգըտ-
33 նուի : Ու քու սէրուբէդ ծառայած մարդը որ իմ սեղանէս չեմ կտրեր , քու աչքերդ նուաղեցընելու ու քու սիրտդ վշտացընելու համար պէտք ծառայ . և քու տանդ բոլոր զաւակները երիտասարդութեան մէջ պի-
34 տի մեռնին : Ու քու երկու որդիդ Ափնիին ու Փենէհեսին դէմ եղած պատիժը քեզի նշան ըլլայ , որ Ափնի Փենէհես երկուքին ալ մէկ օրուան մէջ
35 մեռնիլը : Ու ինծի մէկ հաւատարիմ քահանայ մը պիտի հանեմ , որ բոլոր իմ սրտիս ու հոգւոյս մէջի եղածը կատարէ , և անոր մէկ հաւատարիմ տուն մը պիտի շինեմ . ու միշտ իմ օծեալիս առջեւը պիտի
36 պտըտի : Ու քու տունէդ ամէն որ

մնայ , կուգայ մը արծաթի համար ու նկանակ մը հացի համար պիտի գայ անոր երկրպագութիւն ընէ , ու ըսէ ։ Աղաչեմ , զիս մէկ քահանայական պաշտօնի մը վրայ դիր , որ պատառ մը հաց ուտեմ :

ԳԼ . Գ

1 Ու Սամուէլ մանուկը Տէրոջը առջեւը Տէրոջը ծառայութիւն կ'ընէր . և այն օրերը Տէրոջը խօսքը հազուագիւտ էր , ու յայտնի տեսիլք չկար : 2 Ու օր մը Հէլի իր տեղը պառկեր էր . (և անոր աչքերը սկսեր էին ծանրանալ , ու չէր կրնար տեսնել .) 3 Ու Աստուծոյ կանթեղը տակաւին մարած չէր , ու Սամուէլ Տէրոջը տաճարին մէջը կը քնանար , ուր որ Աստուծոյ տապանակը կար : 4 Ու Տէրը կանչեց Սամուէլը . ու անիկայ՝ Ահա եմ , ըսաւ . 5 Ու Հէլիին վազելով՝ ըսաւ , Ահա հոս եմ . ինչու որ զիս կանչեցիր : Ու անիկայ ըսաւ , Ես չեմ կանչեցի . դարձիր պառկէ : Ուստի դարձաւ պառկեցաւ : 6 Տէրը ժէմըն ալ Սամուէլ , կանչեց . ու Սամուէլ ելաւ Հէլիին գնաց , ու ըսաւ , Ահա հոս եմ . ինչու որ զիս կանչեցիր : Ու անիկայ ըսաւ , Որդեակ իմ՝ ես չկանչեցի . դարձիր պառկէ : 7 Ու Սամուէլ տակաւին Տէրոջը չէր ճանչնար . ու Տէրոջը խօսքը դեռ անոր յայտնուած չէր : 8 Ու նորէն երրորդ անգամ Տէրը կանչեց , Սամուէլ . ու Սամուէլ ելաւ Հէլիին գնաց , ու ըսաւ , Ահա հոս եմ . ինչու որ զիս կանչեցիր : Ու Հէլի իմացաւ որ մանուկը կանչողը Տէրն է . 9 Ու Հէլի Սամուէլին ըսաւ , Գնա պառկէ , ու թէ որ ժէմըն ալ քեզ կանչէ , ըսես , Խօսէ Տէր՝ ծառադ մտիկ կ'ընէ : Ուստի Սամուէլ գնաց իր տեղը պառկեցաւ : 10 Ու Տէրը նկաւ կայնեցաւ . ու առջի անգամներուն պէս Սամուէլ, Սամուէլ՝ կանչեց . ու Սամուէլ ըսաւ , Խօսէ Տէր , քանզի քու ծառադ մտիկ կ'ընէ : 11 Ուստի Տէրը

Սամուէլին ըսաւ , Ընդ՚ա ես Իսրա-
յէլի մէջ անուն բան մը պիտի ը-
նեմ , որ զանիկայ ամէն լսողին եր-
12 կու ականջները պիտի խօսին : Ընդ
օրը Հեղիին վրայ պիտի կատարեմ
ամէն բնչ որ անոր տանը վրայով
խօսեր եմ . պիտի սկսիմ ու պի-
13 տի լմընցընեմ : Եւ իրեն իմացու-
ցեր եմ որ անոր տունը պիտի դա-
տեմ մինչև յաւիտեան , իր գիտցած
անօրէնութեանը համար . քանզի ա-
նոր որդիքը իրենց վրայ անէծք կը
բերեն , ու անիկայ չյանդիմանեց
14 զանոնք : Ընդ պատճառաւ Հեղիին
տանը համար երդում ըրի , որ Հե-
ղիին տանը անօրէնութիանը՝ զոհե-
րով ու ընծաներով յաւիտեան քա-
ւութիւն չըլլայ :
15 Եւ Սամուէլ մինչև առաւօտ պառ-
կեցաւ , ու բտքը Տէրոջը տանը
դռները բացաւ . և Սամուէլ վախ-
ցաւ ան տեսիլքը Հեղիին պատմե-
16 լու : Բայց Հեղի Սամուէլը կան-
չեց ու ըսաւ , Որդեակ իմ Սա-
մուէլ . ու անիկայ ըսաւ , Ընդ՚ա հոս
17 եմ : Եւ անիկայ ըսաւ , Ընչի
ըսած խօսքը ի՞նչ է . ինծմէ մի՛
պահեր . Ընդ՚ա՛ծ քեզի այսպէս
ու ասկէ աւելի ընէ , թէ որ քեզի
ըրուցած բոլոր խօսքերէն մէկ խօսք
18 մը ինծմէ պահես : Եւ Սամուէլ
բոլոր խօսքերը անոր պատմեց , ան-
կէ չպահեց : Ու Հեղի ըսաւ , Ընդ՚ա՛
նիկայ Տէրն է . իր աչքերուն հա-
ճոյ երեւցածը թո՛ղ ընէ :
19 Եւ Սամուէլ մեծցաւ , ու Տէրը
անոր հետն էր , և իր ըսած խօսքե-
20 րէն մէկը գետինը չձգեց : Ու Դա-
նէն մինչև Բերսաբէէ բոլոր Իսրա-
յէլ իմացաւ , որ Սամուէլ հաս-
տատուած է Տէրոջը մարգարէ ըլ-
21 լալու : Եւ Տէրը Սիլովի մէջ
նորէն երեւցաւ . քանզի Տէրը Սի-
լովի մէջ Սամուէլին կը յայտնուէր
Տէրոջը խօսքովը : Ու բոլոր Իսրա-
յէլի մէջ Սամուէլին խօսքը կը տա-
րածուէր :

Գ Լ . Գ

1 Եւ Իսրայէլ պատերազմով գը-
նացինները դիմաւորելու ելաւ ,

ու Էբենեզերի մէջ բանակեցաւ , ու
Փղշտացիք ալ Ափեկի մէջ բանա-
կեցան : Եւ Փղշտացիք Իսրայէլին 2
դիմացը շարուեցան . ու պատե-
րազմը տարածուեցաւ . և Իսրայէլ
յաղթուեցաւ Փղշտացւոց առջևը ,
որոնք պատերազմի ասպարէզին մէջը
չորս հազար մարդու չափ կոտրեցին :
Ու ժողովուրդը բանակը դարձաւ . 3
և Իսրայէլի ծերերը ըսին , Ինչո՞ւ
համար Տէրը Փղշտացւոց առջևը
կոտրեց մեզ այսօր . Տէրոջը ուխ-
տին տապանակը Սիլովէն մեր քովը
առնենք , ու մեր մէջը գտնուի , ու
մեզ ազատէ մեր թշնամիներուն
ձեռքէն : Ասոր ժողովուրդը հա- 4
րեւելքին խրկեց դէպ՚ի Սիլով , և
քերովբէներուն վրայ նստող զօրա-
թեանց Տէրոջը ուխտին տապանակը
անկէ վերցուցին . ու Հեղիին եր-
կու որդիքը Ափնի ու Փենէհէս հոն
Աստուծոյ ուխտի տապանակին հետն
էին : Ու երբոր Տէրոջը ուխտին 5
տապանակը բանակին մէջը մտաւ ,
բոլոր Իսրայէլ մեծ ձայնով մը ա-
ղաղակեց , ու գետինը ձայն տուաւ :
Եւ Փղշտացիք ան աղաղակի ձայնը 6
լսելով՝ ըսին , Ասոր բանակին մէջ
եկած մեծ ձայնովը մը աղաղակը
ի՞նչ պիտի ըլլայ . ու իմացան որ
Տէրոջը տապանակը բանակը եկեր
է : Եւ Փղշտացիք վախցան , քանի 7
մը ըսին , Աստուած բանակին մէջը
եկաւ . ու նաև ըսին , Ա՛յ մեզի .
քանզի մինչև հիմա ասանկ բան ե-
ղած չէ . Ա՛յ մեզի , աս զօրաւոր 8
Աստուածներուն ձեռքէն ո՛վ մեզ
պիտի ազատէ . ասոնք ան Աս-
տուածներն են , որ Եգիպտոսը ա-
մէն հարուածներով զարկին անա-
պատին մէջ : Ա՛ժողքէք ու կորնճ 9
եղէք՝ ո՛վ Փղշտացիք , չըլլայ որ
Եբրայեցւոց ծառայ ըլլաք , ինչպէս
որ անոնք ձեզի ծառայ եղան . ուստի
կորնճ եղէք՝ և ածոնց հետ պատե-
րազմեցէ՛ք : Ու երբոր Փղշտացիք 10
պատերազմեցան , Իսրայէլ յաղ-
թուեցաւ , և ամէն մարդ իր վրա-
նը փախաւ , ու շատ մեծ կոտորած
եղաւ , և Իսրայէլէն երեսուն հազար
հետեւակ զօրք ինկաւ . Նաև Աս- 11

թիւն չըրաւ : Եւ տղուն անունը Նքաբեթ կոչեց , ըսելով , Ես-
րկելէն փառքը վերցաւ . (քանզի Աստուծոյ տապանակը առնուեցաւ ,
և անոր կնոջը ու էրիկը ջոկ :)
Անոր համար ըսաւ , Աստուծոյ տա- 22
պանակը առնուելուն համար Իս-
րայէլէն փառքը վերցաւ :

ԴԱՏ · Ե

Եւ փղշտացիք Աստուծոյ տապա- 1
նակը առին , ու զանիկայ Էբե-
նեզերէն Ազովտոս տարին : Եւ 2
փղշտացիք Աստուծոյ տապանակը
առին , ու զանիկայ Դագոնի տունը
տարին , և Դագոնին քովը դրին :
Ու հետևեալ օրը Ազովտացիք ա- 3
ռաւօտուն կանուխ ելլելով , տեսան
որ Դագոն Տէրոջը տապանակին
առջևը երեսի վրայ գետինը ինկեր
էր . ու անոնք Դագոնը վերցուցին
իր տեղը դրին : Եւ հետևեալ օրը 4
պղշտիլ առաւօտուն կանուխ ելան ,
ու տեսան որ Դագոն Տէրոջը տա-
պանակին առջևը երեսի վրայ գետի-
նը ինկեր էր , և Դագոնին գլուխը
ու ձեռքերուն երկու թաթերը կոտ-
րած՝ ա՛ս սեմին վրայ էին , և մի-
այն Դագոնին մարմինը մնացեր էր :
(Ա՛ս պատճառաւ Դագոնի քու- 5
մերը ու Դագոնի տունը բոլոր
մտնողները մինչև ա՛ս օրս Ազովտոս
եղող Դագոնի սեմին վրայ չեն կո-
խեր :) Ընկե՛ւ հոս Տէրոջը ձեռքը 6
Ազովտացւոց վրայ ծանրացաւ , ու
զանոնք կոտորեցուց , և զանոնք Ա-
զովտոսի ու անոր սահմաններուն մէ-
ջը թանչքի ուռեցքներով զարկաւ :
Եւ Ազովտոսի բնակիչները ա- 7
նանկ ըլլալը տեսնելով , ըսին , Ի-
սրայէլի Աստուծոյն տապանակը մեր
քովը չկենայ . քանզի անոր ձեռքը
մեր վրայ ու մեր աստուծոյն Դա-
գոնին վրայ ծանրացաւ : Եւ մարդ 8
խրկեցին , ու Փղշտացւոց բոլոր նա-
խարարները իրենց քովը ժողվեցին ,
ու ըսին , Իսրայէլի Աստուծոյն տա-
պանակը ի՞նչ ընենք . ու ըսին ,
Իսրայէլի Աստուծոյն տապանակը
Գէթ փոխադրուի : Ու Իսրա-
յէլի Աստուծոյն տապանակը Գէթ

տուծոյ տապանակը առնուեցաւ . և
Էղեկին երկու որդիքը՝ Ափնի ու
Փինէհէս մեռան :
12 Եւ Բենիամինեան մարդ մը բա-
նակէն վազելով՝ նոյն օրը Սելով
հասաւ , ու իր լաթերը պատռեր
էր , և իր գլխուն վրայ հող ըլլեր
13 էր : Ու երբոր հոն հասաւ , ահա
Էղեկ աթոռով մը ճամբուն քովը
նստած՝ կը սպասէր . քանզի Ա-
տուծոյ տապանակին համար սիրտը
կը դողար : Ու երբոր ան մարդը
քաղաքը մտնելով՝ սա բանը պատ-
մեց , բոլոր քաղաքը աղաղակեց :
14 Եւ Էղեկ ան աղաղակին ձայնը լսե-
լով՝ ըսաւ , Այս աղմուկին ձայնը
ի՞նչ պիտի ըլլայ : Ու ան մարդը
շուտով վազեց եկաւ , ու Եղեկ բո-
15 նէրը Էղեկին պատմեց : Եւ Էղեկ
հինգտասնուութը տարեկան էր , ու
աչքերը այնպէս տկարացած էին , որ
16 չէր կրնար տեսնել : Եւ ան մարդը
Էղեկին ըսաւ , Ես զօրքին մէջէն
եկողը ես եմ , և պատերազմէն այս-
օր փախայ . ու անիկայ ըսաւ , Ո՛ր-
17 դեակ՝ ի՞նչ եղաւ : Եւ լուր բե-
րողը պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ , Իսրայէլը Փղշտացւոց առջևէն
փախաւ , ու ժողովուրդին մէջը
մեծ կոտորած եղաւ , և քու երկու
որդիքդ՝ Ափնի ու Փինէհէս մե-
ռան , ու Աստուծոյ տապանակը
18 առնուեցաւ : Ու երբոր անիկայ
Աստուծոյ տապանակը յիշեց , Էղէ
աթոռէն կռնակի վրայ ինկաւ դրա-
նը քովը , և վիզին ոսկորը կոտրե-
ցաւ , ու մեռաւ . քանզի ծեր ու
ծանրացած մարդ մըն էր . և անի-
կայ Իսրայէլի մէջ քառասուն տարի
դատաւորութիւն ըրած էր :
19 Ու անոր հարսը՝ Փինէհէսին կնի-
կը յղի ու ծնանելու մօտ ըլլալով ,
երբոր Աստուծոյ տապանակին առ-
նուելուն և իր կեսրայրին ու էրկանը
մեռնելուն լուրը լսեց , ծունկ ծռե-
լով ծնաւ . քանզի ցաւերը անոր
20 վրայ կոխեցին : Ու երբոր կը մեռ-
նէր , քովը կայնող կիներուն անոր
ըսին , Մի վախնար , ինչու որ
քու ծնածդ տղայ է . բայց անիկայ
պատասխան չտուաւ և ուշադրու-

9 փոխադրեցին : Եւ զանիկայ Հռի
փոխադրելէն ետքը , Տէրոջը ձեռքը
ան քաղաքին վրայ ըլլալով՝ մեծ
խռովութիւն եղաւ . ու քաղաքին
մարդիկը պզտիկէն մինչև մեծը
զարկաւ . և անոնց վրայ թանչքի
ուռեցքներ երևցան :
10 Եւ Աստուծոյ տապանակը Եկ-
կարոն խրկեցին . ու երբոր Աստու-
ծոյ տապանակը Եկկարոն մտաւ ,
Եկկարոնացիք կանչուըռտելով ը-
սին , Իսրայէլի Աստուծոյն տապա-
նակը մեզի բերին՝ որ մեզ ու մեր
11 ժողովուրդը մեռցընեն : Եւ ղրր
խրկելով՝ Փղշտացւոց բոլոր նախա-
րարները ժողվեցին , ու ըսին , Ի-
սրայէլի Աստուծոյն տապանակը թո՛ղ
տուէք երթայ , և իր տեղը դաո-
նայ , որ մեզ ու մեր ժողովուրդը
չմեռցընէ . քանզի բոլոր քաղաքին
մէջը մահաւէտ սոսկում մը կար ,
ա՛ հոն Աստուծոյ ձեռքը խիստ ծան-
12 րացեր էր : Եւ չմեռած մարդիկ-
ները թանչքի ուռեցքներով զար-
նուեցան , ու քաղաքին աղաղակը
երկինքը ելաւ :

ԳԼ. Զ.

1 Եւ Տէրոջը տապանակը Փղշտա-
ցւոց երկրին մէջը եօթը ամիս
2 մնաց : Ու Փղշտացիք էրէնց քու-
մերը ու բաղդ նայողները կանչեցին
ու ըսին ; Յեհովային տապանակին
ի՞նչ ընենք . մեզի իմացուցէք թէ
զանիկայ ինչի՞վ իր տեղը խրկենք :
3 Ընոնք ալ ըսին , Եթէ որ Իսրայէլի
Աստուծոյն տապանակը խրկէք ,
զանիկայ պարապ չխրկէք . հապա
անպատճառ յանցանքի պատարագ
տուէք անոր . ան ատենը կը բժըշ-
կուիք , ու ձեզի յայտնի կ՚ըլլայ թէ
ինչու համար անոր ձեռքը ձեր վրա-
4 յէն չերթար : Եւ անոնք ըսին ,
Ընոր ի՞նչ տեսակ պատարագ մա-
տուցանենք : Ու անոնք ըսին ,
Փղշտացւոց նախարարներուն թուո-
վը հինգ ոսկեղէն թանչքի ուռեցք-
ներ ու հինգ ոսկի մուկ ընծայ
պիտի ըլլայ . քանզի ձեր ամենուն վրայ
և ձեր նախարարներուն վրայ մի և
5 նոյն հարուածը եղաւ : Եւ հիմա
ձեր թանչքի ուռեցքներուն պատ-
կերները , ու ձեր երկիրը աւերող
մուկերուն պատկերները շինեցէք , ու
Իսրայէլի Աստուծոյն փառք տուէք .
կարելի է որ իր ձեռքը ձեր վրայէն ,
ձեր աստուածներուն վրայէն ու ձեր
երկրին վրայէն վերցընէ : Եւ ին- 6
չո՞ւ համար ձեր սիրտերը կը խստա-
ցընէք , ինչպես որ Եգիպտացիք
ու փարաւոն իրենց սիրտերը խստա-
ցուցին . չէ՞ որ Աստուած անոնց
մէջը հրաշալի գործքեր ընելէն ետքը՝
զանոնք թող տուին որ երթան :
Հիմա մէկ նոր սայլ մը շինեցէք , 7
ու երկու հատ կաթնատու երինջ ա-
ռէք , որ անոնց վրայ բնաւ լուծ
դրուած չըլլայ . ու երինջները սայ-
լին լծեցէք , և անոնց ձագերը ա-
նոնց ետևէն տունն դարձուցէք . Ու 8
Եհովային տապանակը առէք , և
զանիկայ սայլին վրայ դրէք , ու ան
ոսկեղէն պատկերները՝ որ դուք յան-
ցանքի համար անոր ընծայ պիտի
տաք , պզտիկ արկղով մը անոր մէկ
կողմը դրէք , ու զանիկայ ետ խրկե-
ցէք որ երթայ . Եւ նայեցէք , թէ 9
որ իր սահմանին ճամբովը Բեթսա-
միւս ելլէ , սա մեծ չարիքը մեզի
ընողը անիկայ է . ապա թէ ոչ՝
գիտնանք որ անոր ձեռքը բնաւ մեզի
դպած չէ , հապա սա բանը դի-
պուածով պատահեր է մեզի :
Եւ ան մարդիկները այսպէս ը- 10
րին . երկու հատ կաթնատու երինջ
առին , ու զանոնք սայլին լծեցին ,
և անոնց ձագերը տան մէջ պոցի-
ցին : Ու Տէրոջը տապանակը , և 11
ոսկի մուկերուն ու իրենց թանչքի
ուռեցքներու պատկերներուն պզտիկ
արկղը սայլին վրայ դրին : Ու 12
երինջները շիտակ Բեթսամիսի
ճամբան բռնեցին , ու մեծ ճամբա-
յէն բառաչելով կ՚երթային , և աջ
կամ ձախ կողմը չխոտորեցան . ու
Փղշտացւոց նախարարները մինչև
Բեթսամիսի սահմանը անոնց
ետևէն գացին : Եւ Բեթսամիսա- 13
ցիք հովիտին մէջ ցորենի հունձք
կը ընէին , ու իրենց աչքերը վե-
րցընելով տապանակը տեսան , ու
ուրախացան տեսնելնուն համար :

14 Եւ սայլը Ներթսամիւսացի Յեհուին
արտը մտաւ ու հոն կայնեցաւ ։ Որով-
հետեւ մեծ քար մը կար ։ ու սայ-
լին փայտերը ձեղքեցին , և ան և-
րինջները Տէրոջը ողջակէզ մատու-
15 ցին ։ Ու Ղևատացիք Տէրոջը տա-
պանակը , և անոր հետ եղող ոսկի
պատկերներուն պղտիկ արկղը վար
իջեցուցին , ու ան մեծ քարին վրայ
դրին ։ և ան օրը Ներթսամիւսի
մարդիկը Տէրոջը ողջակէզներ ու
16 զոհեր մատուցին ։ Ու փղշտացւոց
հինգ նախարարները տես բոլորը
տեսանելէն ետքը՝ նոյն օրը Ակկարոն
17 դարձան ։ Եւ ան ոսկեղէն թանչ-
քի ուռեցքները՝ որ փղշտացիք
յանցանքի համար Տէրոջը ընծայ
տուին , ասոնք էին ։ Ա՛էկ հատ մը՝
Ազոտոսի համար , մէկ հատ մը՝
Գազայի համար , մէկ հատ մը՝ Ա-
սկաղոնի համար , մէկ հատ մը՝ Գա-
թի համար , ու մէկ հատ մը՝ Ակ-
18 կարոնի համար ։ Եւ ոսկի մուկերը
փղշտացւոց հինգ նախարարութիւն-
ներուն բոլոր քաղաքներուն թուովն
էին , պարսպաւոր քաղաքէն մինչև
անպարիսպ գեղը , ու մինչև ան մեծ
քարը՝ որուն վրայ Տէրոջը տա-
պանակը դրուեցաւ ։ ու մինչև աս
օրս ան դաշտը Ներթսամիւսացի Յե-
հուին արտին մէջը կը կենայ ։
19 Եւ Տէրը Ներթսամիւսի մարդիկ-
ները զարկաւ ։ քանզի անոնք Տէրոջը
տապանակին մէջը նայեցան ։ ու ժո-
ղովուրդէն հիսուն հազար եօթա-
նասուն մարդ զարկաւ ։ և Տէրը
ժողովուրդին մէջը մեծ կոտորած ը-
նելուն համար ժողովուրդը սուգ
20 բռնեց ։ Ու Ներթսամիւսի մար-
դիկը ըսին , Ո՞ս սուրբ Տէր Ա-
ստուծոյն առջևը ով կրնայ կայնիլ ։
21 ու մեր քովէն որո՞ն երթալ է ։ Եւ Կա-
րիաթարիմի բնակիչներուն պատ-
գամաւորներ խրկեցին՝ ըսելով ,
Փղշտացիք Տէրոջը տապանակը հո
բերին ։ իջէք , ու զանիկայ ձեր
քովը հանեցէք ։

ԳԼՈՒԽ Ի։

1 Եւ Կարիաթարիմի մարդիկը գա-
ցին , ու Տէրոջը տապանակը
առնէ հանեցին , և զանիկայ տարին
Աբինադաբին տունը՝ որ բլուրին
վրայ էր ։ ու անոր որդին Եղիազա-
րը որոշեցին որ Տէրոջը տապանակին
պահապանութիւնը ընէ ։ Եւ տա- 2
պանակը Կարիաթարիմի մէջ դը-
րուած օրէն ետքը շատ օրեր անցաւ ,
ու քսան տարի եղաւ , և Իսրայէլի
բոլոր տունը Տէրոջը ետևէն հառա-
չեցին ։
Ու Սամուէլ Իսրայէլի 3
բոլոր տանը խօսեցաւ՝ ըսելով , Թէ
որ դուք ձեր բոլոր սրտովը Տէրոջը
դարձեր էք , ձեր մէջէն օտար աս-
տուածները ու Աստարովթը վեր-
ցուցէք , և ձեր սիրտերը Տէրոջը
պատրաստեցէք , ու միայն զանիկայ
պաշտեցէք ։ ու անիկայ փղշտացւոց
ձեռքէն ձեզ պիտի ազատէ ։ Եւ 4
Իսրայէլի որդիքը Բահաղիմը ու
Աստարովթը վերցուցին , ու միայն
Տէրոջը ծառայութիւն ըրին ։ Եւ 5
Սամուէլ ըսաւ , Բոլոր Իսրայէլը
Մասփայի մէջ ժողվեցէք , ու ձեզի
համար Տէրոջը աղօթք ընեմ ։ Եւ 6
Մասփայի մէջ ժողվուեցան ։ ու
ջուր քաշեցին և Տէրոջը առջևը
թափեցին ։ ու ան օրը ծոմ բռնե-
ցին , և հոն ըսին , Տէրոջը դէմ
մեղք գործեցինք ։ Եւ Սամուէլ
Մասփայի մէջ Իսրայէլի որդւոցը
դատաւորութիւն ըրաւ ։
Ու երբոր փղշտացիք լսեցին որ 7
Իսրայէլի որդիքը Մասփայի մէջ
ժողվուեր են , փղշտացւոց նախա-
րարները Իսրայէլին դէմ ելան ։ ու
Իսրայէլի որդիքը որ լսելով , փղշ-
տացւոց երեսէն վախցան ։ Եւ Ի- 8
սրայէլի որդիքը Սամուէլին ըսին ,
Ընդհատակ մեր Տէր Աստուծոյն ա-
ղաղակէ մեզի համար , որ մեզ
փղշտացւոց ձեռքէն ազատէ ։ Ու 9
Սամուէլ մէկ կաթնկիր գառնուկ
մը առաւ , ու զանիկայ բոլորովին
ողջակէզ ըրաւ Տէրոջը ։ և Սամուէլ
Իսրայէլի համար Տէրոջը աղաղակե-
լով աղաչեց ։ ու Տէրը անոր
պատասխան տուաւ ։
Ու երբոր Սամուէլ ողջակէզը կը 10
մատուցանէր , փղշտացիք մօտեցան
որ Իսրայէլի դէմ պատերազմ ը-

նեն . և Տէրը նոյն օրը փղշտացւոց
վրայ մեծ ձայնով մը որոտաց , ու
զանոնք խռովեցուց . ու Իսրայէլին
11 առջեւը զարնուեցան : Ու Իսրա-
յէլի մարդիկը Մասփային ելլելով
փղշտացիները հալածեցին , ու մին-
չեւ Բեթքարի տակը զանոնք կոտո-
12 րեցին : Ուր առնը Սամուէլ մէկ
քար մը առաւ , և Մասփային ու
Սենին մէջտեղը կանգնեց , ու անոր
անունը Աբենեզեր կոչեց , ըսելով ,
Տէրը մինչեւ ասկէ տեղս մեզի օգնեց :
13 Ու փղշտացիք կորագլուխ եղան ,
ու մէյմըն ալ Իսրայէլի սահմանին
մէջ չմտան . և Սամուէլին բոլոր
օրերը Տէրոջը ձեռքը փղշտացւոց
14 վրայ էր : Ու փղշտացիք Իսրայէ-
լէն ծրջափ քաղաքները որ առեր էին ,
Եկկարոնէն մինչեւ Գէթ , բոլորն
ալ Իսրայէլին ետ տրուեցան . ու
Իսրայէլ անոնց սահմաններըը փղշ-
տացւոց ձեռքէն ազատեց . և Իս-
րայէլի ու Ամորհացւոց մէջտեղը խա-
ղաղութիւն կար :
15 Ու Սամուէլ իր կենացը բոլոր
օրերուն մէջ Իսրայէլը դատեց :
16 Ու տարուէ տարի Բեթէլ , Գաղ-
գաղա ու Մասփա կ'երթար կը
պտըտէր , և բոլոր ան տեղուանքը
17 Իսրայէլը կը դատէր : Ու անկէ
Ռամա կը դառնար , քանզի իր
տունը հոն էր . և հոն կը դատէր
Իսրայէլը . ու հոն Տէրոջը սեղան
շինեց :

ԳԼ . Ը

1 Ու երբոր Սամուէլ ծերացաւ , իր
որդիները Իսրայէլի վրայ դա-
2 տաւոր դրաւ : Ու իր անդրանիկ
որդւոյն անունը Յովէլ , ու երկ-
րորդին անունը Աբիա էր , ու Բեր-
սաբէէի մէջ դատաւորութիւն կ'ը-
3 նէին : Ու անոր որդիքը անոր
ճամբաներուն մէջը չքալեցին , հա-
պա ագահութեան ետեւէ իյնալով
կաշառք կ'առնէին , և իրաւունքը
4 կը ծռէին : Ու Իսրայէլի ամէն
ծերերը ժողովուեցան , ու Ռամա
5 Սամուէլին գացին , Ու անոր ըսին ,
Ահա դուն ծերացեր ես , ու քու
որդիքդ քու ճամբաներուդ մէջ չեն
քալեր . ուստի հիմա մեր վրայ
թագաւոր մը դիր , որ ամէն ազ-
գերուն պէս մեզ կառավարէ : Ու 6
ան բանը Սամուէլին աչքը գէշ
երեցաւ , որ ըսին թէ Տուր մեզ
թագաւոր մը տուր , որ մեզ կա-
ռավարէ . ու Սամուէլ Տէրոջը ա-
ղօթք ըրաւ : Ու Տէրը Սամուէլին 7
ըսաւ , Ժողովուրդին խօսքը ու ա-
նոնց քեզի ամէն ըսածը մարի ըրէ .
քանզի անոնք քեզ չեն մերժեր , այլ
ես կը մերժեն , որ անոնց վրայ չը-
թագաւորեմ : Ըստ անոնք ինչ- 8
ոսկէն հանած օրէս մինչեւ ասօր
բնչ որ ըրին՝ ես թող տալով և
ուրիշ աստուածներու ծառայու-
թիւն ընելով , նոյնը քեզի ալ
կ'ընեն : Ու հիմա դուն անոնց 9
խօսքը մարի ըրէ . բայց անոնց
յայտնի վկայութիւն ընես , ու ա-
նոնց վրայ իշխելու թագաւորին վար-
մունքը անոնց իմացընես :
Ու Սամուէլ Տէրոջը բոլոր խօս- 10
քերը իրեն թագաւոր ուզող ժո-
ղովուրդին ըսաւ . Ու ըսաւ , 11
Ձեր վրայ իշխելու թագաւորին
վարմունքը ասիկայ պիտի ըլլայ .
Ձեր տղաքը պիտի առնէ , ու ըղ-
նան իրեն համար իր կառքերուն ու
ձիերուն վրայ պիտի դնէ . և իր
կառքերուն առջեւէն պիտի վազեն .
Ու իրեն հազարապետներ ու հա- 12
նապետներ պիտի ընէ , և իր ար-
տերը պիտի հերկեն , ու հունձքերը
ձգեն , և իր պատերազմական զէն-
քերը ու կառքերուն գործիքները
չինեն : Ու Ձեր աղջիկները պիտի 13
առնէ , որ իւղագործ , խոհարար ու
հացեփեաց ըլլան : Ու Ձեր ընտիր 14
արտերը , այգիները ու ձիթենիները
ը առնելով՝ իր ծառաներուն պիտի
տայ : Ու Ձեր հունտերուն ու Ձեր 15
այգիներուն տասանորդը պիտի առ-
նէ , ու զանիկայ իր ներքինիներուն
ու ծառաներուն պիտի տայ : Ու 16
Ձեր ծառաները ու աղախիններըը ,
ու Ձեր պիտոյ ազնիւ կարիճներըը , և
Ձեր էշերը պիտի առնէ ու իր ծա-
ռայութեանը գործածէ : Ձեր հօ- 17
տերուն տասանորդը պիտի առնէ ,
ու դուք անոր ծառաներ պիտի ըլ-

18 լաք : Ան օրը դուք ձեր ընտրած թագաւորին պատճառաւը պիտի աղաղակէք , բայց Տէրը ան օրը ձեզի պատասխան պիտի չտայ :
19 Սակայն ժողովուրդը Սամուելին խօսքը մտիկ ընել չուզելով ըսին , Ո՛չ , անպատճառ մեր վրայ թա-
20 գաւոր մը ըլլայ · Ու մենք ալ բո-լոր ազգերուն պէս ըլլանք , և մեր թագաւորը մեզ կառավարէ · ա-նիկայ մեր առջևէն ելլէ , ու մեր պատերազմներուն մէջ առաջնոր-
21 դութիւն ընէ : Եւ Սամուէլ ժո-ղովուրդին բոլոր խօսքերը լսեց , ու զանոնք Տէրոջը ականջներուն զըս-
22 ցեց : Եւ Տէրը Սամուելին ըսաւ , Անոնց խօսքը մտիկ ըրէ , ու անոնց վրայ թագաւոր մը դիր : Ան ա-տենը Սամուէլ Իսրայէլի մարդիկ-ներուն ըսաւ , Ձեր ամէն մարդ իր քաղաքը երթայ :

ԴԱՏ· Բ·

1 Ու Կիսիային որդւոյմէ Ախ ա-նունով զօրաւոր մարդ մը կար · ու անիկայ Կեհաամինեան Ափիայի որդւոյն Կեքորաթի որդւոյն Ակրո-
2 բի որդւոյն Էբիելին որդին էր : Եւ անիկայ որդի մը ունէր , որուն ա-նունը Սաւուղ էր · անիկայ կտրիճ ու գեղեցիկ էր , ու Իսրայէլի որ-դւոց մէջ անկէ գեղեցիկ մարդ չըլ-կար · բոլոր ժողովուրդէն՝ ուսէն վեր երկայն էր :
3 Եւ Սաւուղին հօրը Ախին էշերը կորսուեցան , ու Ախ իր որդւոյն Սաւուղին ըսաւ , Ծառաներուն մէկը հետդ առ , ու ելլելը գնա էշերը
4 փնտռէ : Ան ալ Եփրեմի լեռնէն անցաւ , և Սալիսա երկրէն ալ անցնելով , գտան չգտան . ետքը Սաղիմի երկրէն անցան , ու հոն ալ չէին . անկէ Բենիամինեանց երկիրը անցնելով , հոն ալ գտան չգտան :
5 Ու երբոր անոնք Սուֆի երկիրը հա-սան , Սաւուղ իր հետը եղող մար-չուն ըսաւ , Ելիր եկո դառնանք , չըլլայ որ իմ հայրս էշերուն հոգը թողու , ու մեզի համար հոգայ :
6 Բայց անիկայ անոր ըսաւ , Ահա աս քաղաքիս մէջ Աստուծոյ մարդը կայ , ու անիկայ պատուաւոր մարդ մըն է , անոր ամէն ըսածը անշուշտ կը կատարուի · հիմա հոն երթանք , գուցէ մեր երթալու ճամբան մեզի իմացընէ : Եւ Սաւուղ իր մար- 7
չուն ըսաւ , Բայց թէ որ երթալու ըլլանք , ան մարդուն ինչ տանինք · քանզի մեր ամաններէն հացը պակ-սեցաւ , ու Աստուծոյ մարդուն տա-նելու ընծայ մը չունինք · քովերնիս ինչ ունինք : Եւ մարչուն նորէն 8
Սաւուղին պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ահա իմ քովս մէկ սիկղին չորրորդ մասը արծաթ կայ · զանի-կայ Աստուծոյ մարդուն կու տամ , որ մեր ճամբան մեզի իմացընէ : (Ա- 9
ռաջուց Իսրայէլի մէջ մէկ մարդ մը երբոր Աստուծոյ հարցընելու կ'եր-թար , այսպէս կ'ըսէր · Ակռաւ տե-սանողին երթանք · քանզի այսօր մար-գարէ ըսուածը առաջուց տեսանող կ'ըսուէր :) Եւ Սաւուղ իր մար- 10
չուն ըսաւ , Ըղէկ ըսիր , եկուր եր-թանք : Ու Աստուծոյ մարդուն բը-նակած քաղաքը գացին : Ու երբ- 11
որ անոնք զառ ի վերէն դէպ ի քա-ղաքը կ'ելլէին , քանի մը աղջիկներ գտան , որ ջուր հանելու ելլեր էին , ու անոնց ըսին , Տեսանողը հո՞ս է · Եւ աղջիկները անոնց պատասխան 12
տուին ու ըսին , Հոս է , ահա քու առջեդ է · հիմա շուտ ըրէ , քանզի ժողովուրդը այսօր բարձր տեղւոյն վրայ զոհ ընելուն համար , անիկայ այսօր քաղաքը եկաւ · Քաղաքը մտնելնուդ պէս զանիկայ 13
հոն կը գտնէք , քանի որ անիկայ բարձր տեղը ելած չէ կերակուր ու-տելու համար · քանզի մինչև անոր գալը ժողովուրդը կերակուր չու-տեր , որովհետև անիկայ կ'օրհնէ զոհը , ետքը անկէ երբոր հրաւիրուածնե-րը կ'ուտեն · հիմա ելէք , քանզի հիմա կը գտնէք զանիկայ : Եւ 14
անոնք քաղաքը ելան , ու երբոր անոնք քաղաքին մէջը կը մտնէին , ահա Սամուէլ բարձր տեղը երթալով՝ անոնց դէմը ելաւ :
Եւ Սաւուղին գալէն օր մը առաջ 15
Տէրը Սամուելին յայտներ էր , ու ըսեր էր թէ Վաղը աս առենս 16

Ռեհաբամին երկրէն քեզի մէկ մարդ
մը պիտի խրկեմ , և զանիկայ
իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ
իշխան օծես , որ անիկայ իմ ժողո-
վուրդս Փղշտացւոց ձեռքէն ազա-
տէ . քանզի ժողովուրդիս Նէղու-
ընէնը նայեցայ , որովհետև անոր
17 աղաղակը ինծի հասաւ : Ու երբոր
Սամուէլ Սաւուղը տեսաւ , Տէրը
անոր ըսաւ , Ահա այս է քեզի ըսած
մարդս . ասիկայ իմ ժողովուրդիս
18 վրայ պիտի իշխէ : Ու Սաւուղ
դրանը մէջտեղը Սամուէլին մօտե-
ցաւ , ու ըսաւ , Տեսանողին տունը
ճար է , կ'աղաչեմ ինծի ցուցնես :
19 Ու Սամուէլ պատասխան տուաւ
Սաւուղին ու ըսաւ , Տեսանողը ես
եմ , իմ առջեւէս բարձր տեղը երթ ,
քանզի այսօր ինծի հետ կերակուր
պիտի ուտէք . և վաղը քեզ կը
խրկեմ , ու բոլոր սրտիդ մէջի ե-
20 ղածը քեզի կը պատմեմ : Ու
քուկին իրեք օրուընէ՝ ի վեր կոր-
ուած էշերուդ համար մի հոգար ,
քանզի անոնք գտնուած են . ու Իս-
րայէլի բոլոր փափաքը որո՞ւն է .
քեզի ու քու հօրդ բոլոր տանը չէ՞ :
21 Ու Սաւուղ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ , Ես Իսրայէլի ցեղերուն
պինտ պզտիկէն Բենիամինեան
չէ՞մ , ու իմ ազգատոհմս Բենիա-
մինի ցեղին բոլոր ազգատոհմերուն
պզտիկը չէ՞ . ուստի ինձի համար
ինծի աստանկ խօսք պրուցիր :
22 Ու Սամուէլ առաւ Սաւուղը ու
անոր մանչը , ու զանոնք ՚Ի-ե-ո-ի-ն
սրահը տարաւ , և զանոնք կոչնա-
կաններուն գլուխը նստեցուց , որոնք
23 երեսուն մարդու չափ էին : Ու
Սամուէլ խոհարարին ըսաւ , Ին-
ձի բաժինը , որն որ քեզի տուի ,
ու քեզի պատուիրեցի որ զանիկայ
24 քովդ պահես : Ու խոհարարը
ազդրը վրայի մասը վերցնելով ,
զանիկայ Սաւուղին առջեւը դրաւ :
Ու Սամուէլ ըսաւ , Ահաւասիկ
մնացածը , զանիկայ առջեւդ դիր
ու կեր . քանզի երբոր ըսի որ ժո-
ղովուրդը հրաւիրեր եմ , ան վայր-
կեանէն ՚ի վեր անիկայ քեզի համար
պահուած է . ու ան օրը Սաւուղ
Սամուէլին հետ կերաւ : Ու բարձր 25
տեղէն քաղաքը իջան , ու Սա-
մուէլ էր փոռը տանիքին վրայ Սա-
ւուղին հետ խօսեցաւ : Ու ա- 26
ռաւօտուն կանուխ եղան , ու լուա-
ցածին պէս Սամուէլ Սաւուղը
տանիքը կանչեց ու ըսաւ , Ելլէր
ու քեզ պիտի խրկեմ : Ու Սա-
ւուղ եղաւ , ու ինքը և Սամուէլ
մէկտեղ դուրս եղան : Երբոր ա- 27
նոնք քաղաքին ծայրը կ'իջնէին ,
Սամուէլ ըսաւ Սաւուղին , Ան-
ցուն ըսէ որ մեր առջեւը անցնի .
(և անիկայ անցաւ .) ու հիմա դուն
հա- կեցիր որ Աստուծոյ պատգամը
քեզի իմացընեմ :

ԳԼ . Ժ .

Ու Սամուէլ եղին շիշը առաւ , ու 1
անոր գլխուն վրայ թափեց , և
զանիկայ համբուրեց , ու ըսաւ ,
Ահ՚ որ Տէրը քեզ իր ժառանգու-
թեանը վրայ իշխան օծեց : Այսօր 2
ինծմէ գացած առնդ Բենիամինի
սահմանը՝ Սելսահի մէջ՝ Սադեղին
գերեզմանին քովը երկու մարդ պիտի
գտնես , ու քեզի պիտի ըսեն ,
Գտանուեցան ան էշերը՝ որոնք փնտը-
ռելու գացած էիր . և ահա քու
հայրդ էշերուն հոգը թողուց , ու
ձեզի համար կը հոգայ , ու կ'ըսէ ,
Տղուս համար ի՞նչ ընեմ : Ու 3
երբոր անկէ անդին երթաս , և
Թաբօրի կաղնին հասնիս , հոն իրեք
մարդ քեզի պիտի հանդիպին , որոնց
մէկը իրեք ուլ , մէկը իրեք հացի
նկանակ ու մէկն ալ տիկ մը գինի
տանելով՝ Աստուծոյ կ'ելլեն դէպ ՚ի
Բեթէլ : Ու քու ողջուիդ տալով 4
հարցընելով , քեզի երկու հաց պի-
տի տան . դուն ալ անոնց ձեռքէն
պիտի առնես : Ետքէ եղբը Աս- 5
տուծոյ բլուրը պիտի երթաս , ուր
որ Փղշտացւոց բերդապահ զօրքը կ՚
ըլլայ . ու երբոր հոն քաղաքը մըտ-
նես , բարձր տեղէն իջնող մարգա-
բէից դուռդի մը պիտի հանդիպիս ,
որոնք իրենց առջեւէն տաւիղ , թմբ-
կուկ , սրինգ ու քնար նուիրուելով՝
մարգարէութիւն պիտի ընեն : Ու 6
քու վրադ Տէրոջ Հոգին պիտի

պայ , ու անոնց հետ մարգարէու-
թիւն պիտի ընես . և դուն պիտի
փոխուիս , ուրիշ մարդ մը պիտի
7 ըլլաս : Ու երբոր աս նշանները քու վրադ գան , ձեռքդ եկածը ը-
նես . քանզի Աստուած քու հետդ
8 է : Ու ինծմէ առաջ Գաղգալա իջնես . և ահա ես քեզի պիտի իջ-
նեմ , ողջակէզներ ու խաղաղութեան պզհեր մատուցանելու համար . և դուն եօթը օր սպասես , մինչև որ ես քեզի գամ , ու քու ընելու գործդ քեզի իմացընեմ :
9 Ու երբոր անիկայ իր կռնակը դարձուց՝ Սամուէլին քովէն երթա-
լու համար , Աստուած անոր մէկ ուրիշ սիրտ մը տուաւ . և նոյն օրը
10 աս բոլոր նշանները կատարուեցան : Ու երբոր հոն բլուրը եկան , ահա մարգարէից դուներ մը անոր առջևը ելաւ . և անոր վրայ Աստուծոյ Հո-
11 գին եկաւ , ու անոնց մէջ մարգա-
րէութիւն ըրաւ : Ու ամէն անոնք որ զանիկայ առաջուց կը ճանչնային , երբոր տեսան որ անիկայ մարգարէ-
ներուն հետը մարգարէութիւն կ'ը-
նէ , ժողովուրդը իրարու ըսին , Ա-
ի՞նչ բան է որ Կիսին որդւոյն հան-
դիպեր է . միթէ Սաւուղն ալ մար-
12 գարէներուն մէջն է : Ու անդին մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Հապա անոնց հայրը ո՞վ է : Անոր համար ասի-
կայ մէկ առակ մը եղաւ . Միթէ Սաւուղն ալ մարգարէներուն մէջն
13 է : Ու երբոր մարգարէութիւն ը-
նելը լմընցուց , բարձր տեղը ե-
կաւ :
14 Ու Սաւուղին հօրեղբայրը անոր ու անոր մանչուն ըսաւ , Ո՛ւր գա-
ցիք : Ու անիկայ ըսաւ , Էշերը փնտռելու . բայց երբոր տեսանք որ
15 չկան , Սամուէլին գացինք : Ու Սաւուղին հօրեղբայրը ըսաւ , Սա-
մուէլ ձեզի ի՞նչ ըրաւ , պատմէ-
16 ինծի : Ու Սաւուղ իր հօրեղբօրը ըսաւ , Էշերուն գտնուիլը մեզի յայտնապէս իմացուց : Բայց թա-
գաւորութեան վրայով Սամուէլին ըսած խօսքը անոր չյայտնեց :
17 Ու Սամուէլ ժողովուրդը Մաս-
փայի մէջ Տէրոջը առջևը ժողվեց :
18 Ու Իսրայէլի որդւոյը ըսաւ , Ի-
սրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս
կ'ըսէ . Ես Իսրայէլը Եգիպտոսէն հանեցի , ու ձեզ Եգիպտացւոց ձեռքէն և ձեզի նեղութիւն տուող բոլոր թագաւորներուն ձեռքէն ա-
զատեցի : Ու դուք այսօր ձեր Աս-
19 տուածը մերժեցիք , որ ձեր ամէն չարիքներէն ու նեղութիւններէն ձեզ ազատեց , ու անոր ըսիք , Ո-
պատճառ մեր վրայ մէկ թագաւոր մը դիր : Ուրեմն հիմա ձեր ցե-
ղերովը ու հազարաւորներովը Տէ-
րոջը առջևը կայնեցէք : Ու երբոր 20
Սամուէլ Իսրայէլին ամէն ցեղերը մօտեցուց , վիճակը Բենիամինի ցե-
ղին ելաւ : Եւ երբոր Բենիամինի ցե- 21
ղը ազգատոհմներովը մօտեցուց , ու վիճակը Մատրիին ազգատոհմին ե-
լաւ . եւ երբոր Կիսի որդւոյն Սաու-
ղին ելաւ . բայց երբոր զանիկայ փնտռեցին , անիկայ չգտնուեցաւ :
Եւ նորէն Տէրոջը հարցուցին , Թէ 22
Այրդեօք ան մարդը հոս կու գայ .
ու Տէրը ըսաւ , Ահա անիկայ կա-
րասիներուն մէջտեղը պահուած է :
Ու վազելով՝ զանիկայ անկէ առին , 23
ու ժողովուրդին մէջտեղը կայնե-
ցաւ . և բոլոր ժողովուրդէն՝ ուսէն վեր երկայն էր : Ու Սամուէլ բո- 24
լոր ժողովուրդին ըսաւ , Տէրոջը ընտրած մարդը տեսաք , որ բոլոր ժողովուրդին մէջը անոր պէս չկայ .
և բոլոր ժողովուրդը աղաղակեց ու
ըսաւ , Կեցցէ արքայ : Ու Սա- 25
մուէլ թագաւորութեան կանոննե-
րը ժողովուրդին գրուցեց , ու գր-
նոխ գիրքի մը մէջ գրեց , ու Տէ-
րոջը առջևը դրաւ . և Սամուէլ բոլոր ժողովուրդը արձակեց , որ ա-
մէն մարդ իր տունը երթայ : Սա- 26
ուղ ալ Գաբաա իր տունը դնաց .
ու խումբ մը մարդիկ անոր հե-
տը գացին , որոնց սիրտը Աս-
տուած դրդեց : Բայց չար մար- 27
դիկները ըսին , Այսիկայ մեզ ի՞նչ-
պէս պիտի ազատէ . ուստի զանիկայ
քամահրեցին , ու անոր ընծայ մը
չտարին . բայց անիկայ լուռ կե-
ցաւ :

ԳԼ. Ժ.

1 Եւ Ամմոնացի Նաասայ ելաւ, ու
պաղատադու Յաբէսի դէմ բա-
նակեցաւ. և Յաբէսի բոլոր բնա-
կիչները Նաասին ըսին, Մեզի հետ
2 դաշնակցութիւն ըրէ, ու քեզի ծա-
ռայինք: Նայց Ամմոնացի Նաաս
անոնց ըսաւ, Ձեզի հետ աս պայ-
մանով դաշնակցութիւն կ'ընեմ,
որ ձեր ամենուն աջ կողմի աչքը
փորեմ, ու աս բանը բոլոր Իսրա-
3 յէլին վրայ նախատինք դնեմ: Եւ
Յաբէսի ծերերը անոր ըսին, Ա-
զի եօթը օր ժամանակ տուր, որ
Իսրայէլին բոլոր սահմաններուն պատ-
գամաւորներ խրկենք, ու թէ որ
մեզ ազատող չըլլայ, ան ատենը
քեզի անձնատուր կ'ըլլանք:
4 Ուստի պատգամաւորները Սա-
ուղին Գաբաան գացին, և ժողո-
վուրդին ականջներուն աս խօսքերը
5 զրուցեցին. ու բոլոր ժողովուրդը
ձայներնին վերցընելով լացին: Եւ
ահա Սաուղ արտէն կու գար էր
եզներուն ետևէն. ու Սաուղ ը-
սաւ, ժողովուրդին ինչ եղաւ որ
կու լան. ու Յաբէսի բնակչացը
6 խօսքերը անոր պատմեցին: Եւ ա-
խօսքերը որ լսեց, Նաասայ Ա-
գին Սաուղին վրայ եկաւ, ու անոր
բարկութիւնը խիստ բորբոքեցաւ:
7 Եւ զոյգ մը եզ առաւ, ու զանոնք
կտոր կտոր ըրաւ, ու պատգամա-
ւորներուն ձեռքովը Իսրայէլին բոլոր
սահմաններուը խրկեց՝ ըսելով, Ո՛վ
որ Սաուղին ետևէն ու Սամուէլին
ետևէն չգայ, անոր եզներուն այս-
պէս պիտի ընեն: Եւ ժողովուր-
դին վրայ Տէրոջը վախը ինկաւ, ու
ամէնը մէկ մարդու մը պէս ելան:
8 Եւ Սեզեկի մէջ համրեց
զանոնք, ու Իսրայէլի որդիքը երկը
հարիւր հազար, և Յուդայի մար-
9 դիկը երեսուն հազար էին: Ու
եկող պատգամաւորներուն ըսին,
Գաղաադու Յաբէսի բնակիչներուն
այսպէս ըսէք. Վաղը երբոր արևը
տաքնայ՝ ձեզի ազատութիւն պիտի
ըլլայ: Ուստի երբոր պատգամա-
ւորները գացին, և Յաբէսի բնա-
կիչներուն ատ բանը իմացուցին, ա-
նոնք ուրախացան: Ու Յաբէսի 10
բնակիչները ըսին Ամմոնացիներուն,
Վաղը ձեզի անձնատուր կ'ըլլանք,
ու ձեր աչքերուն ինչ որ հաճելի
ըլլայ, ան ըրէք մեզի: Եւ հետև- 11
եալ օրը Սաուղ ժողովուրդը ի-
րեք գունդի բաժնեց, ու առաւօ-
տեան պահուն բանակին մէջ մը-
տան. ու մինչև որ օրը տաքցաւ,
Ամմոնացիները զարկին. և մնա-
ցածները այնպէս ցրուեցան՝ որ ա-
նոնցմէ երկու հոգի միասին չմնաց:
Ըն ատենը ժողովուրդը Սամուէ- 12
լին ըսաւ, Սաո՞ւղ մեր վրայ թա-
գաւոր պիտի ըլլայ՝ ըսողը ո՞վ է.
ան մարդիկները տուէք որ մեռցը-
նենք: Ու Սաուղ ըսաւ, Այսօր 13
մարդ մը չմեռցուի. քանզի այսօր
Տէրը Իսրայէլին համար փրկութիւն
ըրաւ:
Եւ Սամուէլ ժողովուրդին ը- 14
սաւ, Եկէք Գաղգաղա երթանք,
ու հոն թագաւորութիւնը նորէն
հաստատենք: Ուստի բոլոր ժողո- 15
վուրդը Գաղգաղա գացին, ու հոն
Գաղգաղայի մէջ Տէրոջը առջևը
Սաուղը թագաւոր ըրին, և հոն
Տէրոջը առջևը խաղաղութեան զո-
հեր մատուցին. ու Սաուղ և բո-
լոր Իսրայէլի մարդիկը հոն մեծ ու-
րախութիւն ըրին:

ԳԼ. ԺԲ

Եւ Սամուէլ բոլոր Իսրայէլին ը- 1
սաւ, Ահա դուք ինծի ինչ որ
ըզրուցեցիք, ես ձեր խօսքը մտիկ ը-
րի, ու ձեր վրայ թագաւոր դրի:
Եւ ահա հիմա ձեր առջևէն թագա- 2
ւորը կ'երթայ. բայց ես ծերացայ
ու մազերս ճերմկցան, և ահա իմ
որդիքս ձեզի հետ են. ու ես իմ
մանկութենէս մինչև աս օրս ձեր
առջևը քալեցի: Ահա ես հոս 3
իմացէք եմ. Տէրոջը առջևը ու անոր
օծեալին առջևը ինծի համար յայտ-
նապէս զրուցեցէք, թէ ես որո՞ւն
եզը առի, ու որո՞ւն էշը առի, ո-
րո՞ւն զրկանք կամ անիրաւութիւն
ըրի, ու որո՞ւն ձեռքէն կաշառք
առի, և անով իմ աչքերս զոցեցի.

4 ու ես ձեզի հետ դարձընեմ : Ու ը-
սին , Մեզի ըլկանք կամ անիրա-
ւութիւն ըրած չես , ու բնաւ մար-
5 դու ձեռքէ բան մը առած չես : Ու
անիկայ ըսաւ անոնց , Հայոց Տէրը
ու անոր օձեալը ձեզի վկայ ըլլան ,
որ դուք իմ ձեռքիս մէջը բան մը
6 չգտաք : Ու անոնք ըսին , Ա՛կայ
ըլլան : Ան առնը Սամուէլ ժո-
ղովուրդին ըսաւ , Մովսէսը ու Ա-
հարոնը ընտրողը , և ձեր հայրերը
Եգիպտոսի երկրէն հանողը Տէրն է :
7 Ու հիմա առա՛ջ եկէք , և ձեզի հետ
Տէրոջը առջեւը քննեմ ան բոլոր
արդարութիւնները՝ որ Տէրը ձեզի
8 ու ձեր հայրերուն ըրաւ : Երբոր
Յակոբ Եգիպտոս գնաց , Հո՛ ձեր
հայրերը Տէրոջը աղաղակեցին . և
Տէրը Մովսէսը ու Ահարոնը խըր-
կեց , որոնք ձեր հայրերը Եգիպտո-
ւէն դուրս հանեցին , ու զանոնք աս
9 տեղս բնակեցուցին : Բայց անոնք
իրենց Տէր Աստուածը մոռցան . ա-
նիկայ ալ զանոնք Հասորի զօրա-
գլուխը Սիսարային ձեռքը
ու Փղշտացւոց ձեռքը և Մովաբի
թագաւորին ձեռքը մատնեց , ու
10 անոնց հետ պատերազմ ըրին : Ու
Տէրոջը աղաղակելով ըսին , Մենք
մեղք գործեցինք , քանզի Տէրը
թողուցինք , և Բահաղիմին ու Աս-
տարովթին ծառայութիւն ըրինք .
և հիմա մեզ մեր թշնամիներուն
ձեռքէն ազատէ , ու քեզի ծառա-
11 յութիւն պիտի ընենք : Ուստի Տէ-
րը Յերոբաաղը , Բեդանը , Յեփ-
թայէն ու Սամուէլը խրկեց , և ձեր
չորկակի թշնամիներուն ձեռքէն ձեզ
ազատեց . ու ապահովութեամբ բը-
12 նակեցաք : Ու երբոր տեսաք որ
Ամմոնացւոց թագաւորը Նաաս ձեր
վրայ կու գայ , ինձի ըսիք , Ո՛չ ,
անպատճառ մեր վրայ թագաւոր մը
ըլլայ . թէպէտ և ձեր թագաւորը
13 ձեր Տէր Աստուածն էր : Ու հիմա
ահա ան թագաւորը , որն որ ըն-
դրիք և ուզեցիք . ահա Տէրը
14 ձեր վրայ թագաւոր մը դրաւ : Ով
որ Տէրոջմէ վախնաք , ու անոր ծա-
ռայութիւն ընէք , և անոր խօսքին
ականջ ըլլաք , ու Տէրոջը պա-
տուիրանքին դէմ չկենաք , ան ա-
տենը թէ դուք և թէ ձեր թագա-
ւորը՝ որ ձեր վրայ կը թագաւորէ ,
ձեր Տէր Աստուծոյն ետևէն պիտի
երթաք : Բայց թէ որ Տէրոջը 15
խօսքին ականջ չընէք , ու
Տէրոջը հրամանին դէմ կենաք , ան
ատենը Տէրոջը ձեռքը ձեր վրայ ու
ձեր հայրերուն վրայ պիտի ըլլայ :
Ու հիմա կայնեցէք ու տեսէք ան 16
մեծ բանը որ Տէրը ձեր աչքերուն
առջեւը պիտի ընէ : Այսօր ցորենի 17
հունձքի ժամանակ չէ՞ . ես Տէրոջը
պիտի աղաղակեմ , և անիկայ որո-
տում ու անձրեւ պիտի խրկէ , որ
հասկընաք ու տեսնէք թէ դուք Տէ-
րոջը առջեւը մեծ չարութիւն ըրիք՝
ձեզի թագաւոր մը ուզելով :
Ան առնը Սամուէլ Տէրոջը ա- 18
ղաղակեց , ու Տէրը նոյն օրը որո-
տում ու անձրեւ տուաւ . և բոլոր
ժողովուրդը Տէրոջմէն ու Սամուէ-
լէն խիստ վախցաւ : Ու բոլոր ժո- 19
ղովուրդը Սամուէլին ըսաւ , Ծա-
Տէր Աստուածդդ աղօթք ըրէ քու
ծառաներուդ համար որ չմեռնինք .
քանզի մեր ամէն մեղքերուն վրայ
ա՛ս չարութիւնն ալ աւելցուցինք՝
որ մեզի թագաւոր ուզեցինք : Ու 20
Սամուէլ ժողովուրդին ըսաւ , Մի՛
վախնաք . դուք ըրէ՛ք ա՛ս բոլոր չա-
րութիւնը ըրիք , սակայն Տէրոջմէ
մի՛ խոտորիք , ու բոլոր սրտովնիդ
Տէրոջը ծառայութիւն ըրէք . Ու 21
ա՛նէծ մի՛ խոտորիք . քանզի ոչինչ
բաներու ետևէ գացած կ՚ըլլաք , որ
անոնք չեղէ օգուտ մը ընելու ու չեղ
ազատելու կարող չեն . ինչու որ
անոնք ոչինչ են : Քանզի Տէրը իր 22
մեծ անունին համար իր ժողովուր-
դը չթողուր . որովհետև Տէրը ու-
զեց ձեզ իրեն ժողովուրդ ընել :
Բայց ես , քա՛ւ լէցի որ Տէրոջը դէմ 23
մեղք գործեմ , ձեզի համար աղօթք
ընելէն ետ կենալով . հապա ես ձե-
զի աղէկ ու շիտակ ճամբան պիտի
սորվեցընեմ : Միայն թէ Տէրոջ- 24
մէն վախցէք , և ճշմարտութեամբ
բոլոր սրտովնիդ անոր ծառայու-
թիւն ըրէք . քանզի տեսաք որ ա-
նիկայ ձեզի համար ինչ մեծ բաներ

25 ըրաւ : Եակ թէ որ չարութիւն ը-
նելը շարունակէք , թէ դուք և թէ
ձեր թագաւորը պիտի կորսուիք :

ԳԼ. ԺԲ

1 Երբոր ասոնք բոնելը եղա- , Սաւուղ
մէկ տարուան թագաւոր էր . ու երբոր Իսրայէլի վրայ երկու տա-
2 րի թագաւորութիւն ըրաւ , Սա-
ւուղ Իսրայէլէն իրեք հազար մարդ
ընտրեց իրեն համար . երկու հազա-
րը Սաւուղին հետ Մաքմաս ու Ե-
թելի լեռն էին , և հազարն ալ Յով-
նաթանին հետ Բենիամինի Գա-
բաան էր . ու մնացած ժողովուրդը՝
ամէն մարդ իր վրանը խրկեց :
3 Ու Յովնաթան Գաբայի մէջ ե-
ղող փղշտացւոց պահապան զօրքե-
րը զարկաւ , ու փղշտացիք լսեցին :
Ես ասոնք Սաւուղ բոլոր երկրին
մէջը փող ինչցընել տուաւ , ըսե-
լով , Եբրայեցիները թո՛ղ լսեն :
4 Ու բոլոր Իսրայէլ լսեց որ Սա-
ւուղ փղշտացւոց պահապան զօր-
քերը զարկաւ , և Իսրայէլ փղշտա-
ցւոց առջևը ատելի եղաւ . ու ժո-
ղովուրդը Գաղգաղայի մէջ Սաւու-
5 ղին քովը ժողվուեցան : Ու փղշ-
տացիք ալ ժողվուեցան , որ Իսրա-
յէլի դէմ պատերազմ ընեն . և ա-
նոնք երեսուն հազար կառք ու վեց
հազար ձիաւոր ունէին , և ժողովուր-
դը ծովուն եզերքը եղող աւազին
չափ շատ էր . ու եկան և Բեթաւա-
նին արևելեան կողմը Մաքմասի մէջ
6 բանակեցան : Ու Իսրայէլի մարդ-
իկները զրկունք նեղութեան մէջ
տեսան . և ժողովուրդը տագնա-
պելալ ըլլալով՝ այրերու , թուխե-
րու , ժայռերու , աշտարակներու
7 ու փոսերու մէջ պահուեցան : Ու
Եբրայեցիք Յորդանանէն Գադի ու
Գաղաադի երկիրը անցան . բայց
Սաւուղ դեռ Գաղգաղայի մէջ էր .
ու բոլոր ժողովուրդը դողալով անոր
ետևէն կ'երթային :
8 Ու անիկայ Սամուէլին որոշած
ժամանակին չափ եօթը օր սպասեց .
բայց Սամուէլ Գաղգաղա չե-
կաւ , ու ժողովուրդը անոր քովէն
9 ցրուեցաւ : Ու Սաւուղ ըսաւ ,
Ողջակէզը և խաղաղութեան զոհը
ինծի մօտ բերէք . ու ինքը ողջա-
կէզը մատուց : Ու երբոր անիկայ 10
ողջակէզը մատուցանելը լմընցուց ,
ան ատեն Սամուէլ եկաւ . և Սա-
ւուղ ելաւ զանիկայ դիմաւորելու
ու բարևելու : Ու Սամուէլ ըսաւ , 11
Ո՞նչ ըրիր : Ու Սաւուղ ըսաւ ,
Տեսայ որ ժողովուրդը իմ քովէս կը
ցրուի , ու դուն ալ որոշած օրե-
րուդ մէջ չեկար , ու Փղշտացիք
Մաքմասի մէջ ժողվուած են , Ու 12
ըսի , Փղշտացիք հիմա իմ վրաս
Գաղգաղա պիտի իջնեն , ու ես Տէ-
րոջը առջևը աղօթք ըրած չեմ .
ուստի համարձակութիւն ընելով
ողջակէզը մատուցի : Ու Սամուէլ 13
ըսաւ Սաւուղին , Հիմարութիւն
ըրիր , որ քու Տէր Աստուծոյդ քե-
զի պատուիրած պատուիրանքները
չպահեցիր . քանզի հիմա Տէրը քու
թագաւորութիւնդ Իսրայէլի վրայ
մինչև յաւիտեան պիտի հաստա-
տէր . Բայց հիմա քու թագաւորու- 14
թիւնդ հաստատ պիտի չըլլայ . Տէ-
րը իրեն համար իր սրտին համեմատ
մարդ մը կը փնտռէ , որն որ Տէրը
իշխան պիտի կարգէ իր ժողովուր-
դին վրայ . քանզի դուն Տէրոջը քե-
զի պատուիրած հրամանը չպահե-
ցիր :

Ետքը Սամուէլ ելաւ , ու Գաղ- 15
գաղայէն Բենիամինի Գաբաան
դնաց : Ու Սաւուղ իր քովը գըտ-
նուող ժողովուրդը համրեց , ու վեց
հարիւրի չափ մարդ էին : Ու Սա- 16
ւուղ և անոր որդին Յովնաթան
ու անոնց հետ գտնուող մարդիկնե-
րը Բենիամինի Գաբաան կը նըս-
տէին . ու Փղշտացւոց բանակը
Մաքմասի մէջ էր :

Ու Փղշտացւոց բանակէն իրեք 17
դունդ աւարառու ելաւ . գունդին
մէկը դէպ 'ի Եփրայի ճամբան
Սուաղի երկիրը դարձաւ . Ու դուն- 18
դին մէկը դէպ 'ի Բեթորոնի ճամ-
բան դարձաւ . ու գունդին մէկն ալ
դէպ 'ի անապատը դարձաւ , որ
Սեբոյիմի հովիտը նայող սահմանին
ճամբան բռնեց :

Ու Իսրայէլի բոլոր երկրին մէջ 19

մէկ դարբին մը չէր գտնուեր . քանզի Փղշտացիք ըսեր էին Թէ Ա՛յլևս որ Եբրայեցիք սուր կամ նիզակ չինեն : Ու բոլոր Իսրայէ- 20
լացիք՝ ամէն մէկը իր բրիչը , խո- փը , տապարը ու բահը չհատկելու համար Փղշտացւոց Էրկիրը կ՚իջնէին : 21
Ատոր բրիչներուն , խոփերուն , և- ռաժանի գործիքներուն ու տապար- ներուն համար , և խթաններուն սր- բելու համար խարտոցներ ունէին : 22
Ա՛տեն անանկ եղաւ որ պատերազ- մին օրը՝ Սաւուղին ու Յովնաթա- նին հետ եղող բոլոր ժողովուրդին ձեռքը սուր կամ նիզակ չէր գըտ- նուեր . միայն Սաւուղին ու անոր որդւոյն Յովնաթանին քովը կը գտնուէր :
Ու Փղշտացւոց պահապան զօրքը 23
Մաքմասի կիրճը ելան :

ԺԴ . ԺԱ

Ու եղաւ որ մէկ օր մը Սաւուղին 1
որդին Յովնաթան իր զէնքերը կրող պատանիին ըսաւ , Ա՛կ՛ը , անդիի կողմը Փղշտացւոց պահա- պան զօրքին անցնինք . բայց իր 2
հօրը չիմացուց : Ու Սաւուղ Գաբաային ծայրը՝ Մագրոնի մէջ եղող նռնենիին տակը կը նստեր . և անոր հետ եղող ժողովուրդը վեց 3
հարիւր մարդու չափ էր : Ու Ա՛- ղիի որդւոյն Փենէհեսի որդւոյն Ի- քաբովդին եղբօրը Ա՛քիտովբին որդին Ա՛քիա Սիլովի մէջ Տէրոջը քա- հանան էր , որ եփուտ կը հագնէր . ու ժողովուրդը Յովնաթանին եր- թալը չէր գիտեր : Ու ան կիր- 4
ճերուն մէջը , ուսկից որ Յովնաթան Փղշտացւոց պահապան զօրքին անց- նիլ կ՚ուզէր , մէկ կողմանէ մէկ քարաժայռ մը՝ ու միւս կողմանէ մէկ քարաժայռ մը կար , որոնց մէ- կուն անունը Բազէս՝ ու միւսին 5
անունը Սենա էր : Ա՛ս քարա- ժայռերուն մէկը հիւսիսային կողմը՝ Մաքմասին դիմացը ցցուած էր , ու միւսը հարաւային կողմը՝ Գաբաա- 6
յին դիմացը : Ու Յովնաթան իր զէնքերը կրող պատանիին ըսաւ , Ա՛կ՛ը ասանկ թլփատնե՛րուն պահա- պան զօրքին անցնինք , կարելի է որ Տէրը մեր ձեռքովը բան մը ընէ . քանզի շատ մարդով կամ քիչ մար- դով ազատելու կողմէ արգելք մը չկայ Տէրոջը առջևը : Ու իր զէն- 7
քերը կրողը անոր ըսաւ , Ո՛րտեղ որ սրտիդ մէջը եղածը ըրէ . առաջ դնա . ևս քեզի հետ ո՛- գամ քու ուզածիդ պէս : Ու Յովնաթան 8
ըսաւ , Ա՛յսմ մենք անոնց մարդիկնե- րուն անցնինք , ու անոնց երևնանք . Ո՛ր որ մեզի այսպէս ըսեն , Կա- 9
նեցէ՛ք՝ մինչև որ մենք ձեզի գանք , ան ատենը մեր տեղը կայնինք , ու անոնց չելլենք : Ո՛յլ թէ որ այս- 10
պէս ըսեն , Ա՛ելէ՛ք , ան ատենը ելլենք . քանզի Տէրը զանոնք մեր ձեռքը տուած է . ու ասիկայ մեզի նշան ըլլայ : Ու երբոր երկուքնին 11
Փղշտացւոց պահապան զօրքին երևցան , Փղշտացիք ըսին , Ա՛յն Եբրայեցիք իրենց պահուըտած ծակերէն դուրս կ՚ելլեն : Ու պա- 12
հապան զօրքերը Յովնաթանին ու անոր զէնքերը կրողին պատասխան տուին ու ըսին , Ա՛ելէ՛ք , ու ձեզի մէկ բան մը իմացընենք . և Յովնաթան իր զէնքերը կրողին ը- սաւ , Ի՛մ ետևէս ելէք . քանզի Տէրը զանոնք Իսրայէլին ձեռքը կու- տայ : Ու Յովնաթան ձեռքերովը ու 13
ոտքերովը վեր ելաւ , և անոր զէնք- երը կրողն ալ անոր ետևէն . ու Յով- նաթանին առջևը ինկան . անոր զէնքերը կրողն ալ անոր ետևէն կը մեռցընէր : Ու Յովնաթան ու 14
անոր զէնքերը կրողը աս առաջին կոտորածին մէջ՝ քսան մարդու չափ մեռցուցին կէս լծասարի չափ գետնի վրայ : Ու բանակին մէջ՝ դաշտին 15
մէջ ու բոլոր ժողովուրդին մէջ խռովութիւն եղաւ . պահապան զօրքերը ու աւարառուներն ալ գարհուրեցան , ու երկիրը դողաց , անանկ որ անոնց վրայ Աստուծոյ խոր- հանէ վախ մը ինկաւ :

Ու Բենիամինի Գաբաայէն Սա- 16
ւուղին դէտերը տեսան որ ահա ան բազմութիւնը մեծ ջախջախութեան մէջ է , ու երթալով կը ցրուի :
Ու Սաւուղ իր հետը եղող ժողո- 17

վուրդին ըսաւ , Ելէք անցուցէք , ու նայեցէք որ մեզմէ ձվ գացեր է . ուստի անոնք ալ անցուցին , և ահա Յոնաթանայ ու անոր զէնքերը կրողը չկար : Ան առեն 18 Սաւուղ Աքիայէն ըսաւ , Մատուծոյ տապանակը մօտեցուր . քանզի ան առեն Մատուծոյ տապանակը Իսրայէլի որդւոցը հետն էր : Ու 19 երբոր Սաւուղ քահանային հետ կը խօսէր , Փղշտացւոց բանակին մէջի աղմուկը երթալով կը շատնար . և Սաւուղ ըսաւ քահանային , Ձեռքդ 20 քաշէ : Ու Սաւուղ և իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդը միասին ժողվուեցան , ու մինչև պատերազմին գալին . և ահա ամէն մարդ իր սուրը իր ընկերին վրայ դարձուցեր էր , ու շատ մեծ խառ- 21 վուրթիւն մը ըլլ : Ան Եբրայեցիները որ առաջուց Փղշտացւոց հետ էին , ու չորսակայ էրկիրներէն անոնց հետ բանակը եկեր էին , անոնք ալ Սաւուղին ու Յոնաթանային հետ եղող Իսրայէլին հետ 22 միացան : Ու Եփրեմի լեռանը վրայ պահուըտած Իսրայէլ բոլոր մարդիկները Փղշտացւոց փախչիլը լսելով , անոնք ալ անոնց ետևէն 23 պատերազմին մէջը մտան : Ան օրը Տէրը ազատեց Իսրայէլը . ու պատերազմը Բեթաւան անցաւ :

24 Ան օրը Իսրայէլի մարդիկները տագնապեցան . քանզի Սաւուղ ժողովուրդին երդում ընել տուեր էր՝ ըսելով , Ո՛վ որ մինչև իրիկուն հաց ուտէ՝ անիծեալ ըլլայ . որպէս զի իմ թշնամիներէս վրէժ առնեմ . ու բոլոր ժողովուրդը բերանը հաց 25 չդրաւ : Ու բոլոր ժողովուրդը մեկ անտառ մը մտաւ , ու գետնի 26 երեսին վրայ մեղր կար : Ու երբոր ժողովուրդը անտառը մտաւ , տեսաւ որ մեղր կը վազէր . բայց ձեռքը բերնին մօտեցնող չկար . քանզի ժողովուրդը երդումէն վախցաւ : 27 Ու Յոնաթան չլսեց , երբոր իր հայրը ժողովուրդին երդում ընել տուաւ . ուստի իր ձեռքի գաւազանին ծայրը երկնցուց , ու զանիկայ մեղրին խորիսխին մէջը խոթեց . ու իր ձեռքը բերանը տանելով , աչքերը բացուեցան : Ան առեն ժո- 28 ղովուրդէն մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Քու հայրդ ժողովուրդին մեծ երդում ընել տուաւ՝ ըսելով , Անոր հաց ուտող մարդը անիծեալ ըլլայ : Ու ժողովուրդը նուաղած էր : Ու Յոնաթան ըսաւ , Իմ 29 հայրս ժողովուրդը նեղութեան մէջ ձգեց . նայեցէք , աս մեղրէն քիչ մը ուտելուս պէս՝ աչքերս բացուեցան . Ալ որչափ աւելի թէ որ ժողովուր- 30 դը այսօր իր թշնամիներէն գտած աւարը կերտանալով ուտէր . քանզի հիմա Փղշտացւոց մէջ աւելի մեծ կոտորած կ'ըլլար :

Ու ան օրը անոնք Փղշտացիները 31 Մաքմասէն մինչև Այղոն զարկին . ու ժողովուրդը խիստ նուաղեցաւ : Ու ժողովուրդը աւարին վրայ 32 բնկաւ . ու ոչխարները , արջառները , և որթերը առին , ու դետնի վրայ մորթեցին . ու ժողովուրդը արիւնովը կերաւ : Ու Սաւուղին իմա- 33 ցուցին ու ըսին , Ահա ժողովուրդը Տէրոջը դէմ կը մեղանչէ , քանզի արիւնով կ'ուտէ : Ու անիկայ ըսաւ , Անօրէնութիւն ըրիք . հիմա ինծի մէկ մեծ քար մը դլորեցէք : Ու Սաւուղ ըսաւ , Ժողովուրդին 34 մէջը ցրուեցէք , և անոնց ըսէք , Ամէն մարդ իր արջառը ու իր ոչխարը ինծի մօտեցնէ , ու հոս մորթէ և ուտէ , ու արիւնով ուտելով՝ Տէրոջը դէմ մեղք չգործէ : Ասաի բոլոր ժողովուրդը՝ ամէն մարդ իր ձեռքովը ան գիշերը իր արջառը մօտեցուց , ու հոն մորթեց : Ու Սաւուղ Տէրոջը սեղան 35 շինեց . աս էր Տէրոջը համար Սաղին շինած առջի սեղանը :

Ու Սաւուղ ըսաւ , Գիշերով 36 Փղշտացւոց ետևէն իջնենք , ու մինչև որ առաւօտը ծագի՝ զանոնք թալլենք , ու անոնցմէ մարդ մը չթողունք . և անոնք ըսին , Ինչ որ աչքերուդ ինչ որ հաճոյ է ան ըրէ : Ու քահանան ըսաւ , Հոս Աստուծոյ քովը մօտենանք : Ու Սաւուղ 37 Աստուծոյ հարցուց՝ ըսելով , Փղշտացւոց ետևէն իջնե՞մ . զանոնք Իս-

բայէլին ձեռքը պիտի տա՞ս : Նայէ
ան օրը պատասխան չտուաւ անոր :
38 Ուն աատնը Սաուղ ըսաւ , Հ՛ոս
մօտեցէք՝ ժողովուրդին բոլոր իշ-
խանները , և հասկըցէք ու տեսէք
թէ այսօր աս մեղքը որմ՚ունն է :
39 Վանզի Նսրայէլը ազատող Տէրը
կենդանի է որ՝ թէ և իմ որդւոյս
Հովնաթանին ալ ըլլայ , անպատ-
ճառ պիտի մեռնի . ու բոլոր ժո-
ղովուրդին մէջը անոր պատասխան
40 տուող մը չկար : Ուն աատնը ա-
նիկայ բոլոր Նսրայէլին ըսաւ , Դուք
մէկ կողմը կայնեցէք , ու ես և իմ
որդիս Հովնաթան միւս կողմը
կայնինք . ու ժողովուրդը Սաուղ
ին ըսաւ , Ընչերուդ հաճոյ երևցա-
41 ծը ըրէ : Ու Սաուղ Նսրայէլի
Տէր Ուաուծոյն ըսաւ , Ճշմարտու-
թիւնը յայտնէ . և Հովնաթան
ու Սաուղ վիճակով բռնուեցան ,
42 ու ժողովուրդը ազատ մնաց : Ու
Սաուղ ըսաւ , Իմ վրաս ու իմ
որդւոյս Հովնաթանին վրայ վիճակ
ձգեցէք . ու Հովնաթան բըռ-
43 նուեցաւ : Ու Սաուղ Հովնա-
թանին ըսաւ , Ինծի իմացուր թէ
ի՞նչ ըրիր . ու Հովնաթան անոր
իմացուց ու ըսաւ , Ձեռիս ծա-
ւազանին ծայրովը քիչ մը մեղր կե-
րեր եմ . ահա ես պիտի մեռ-
44 նիմ : Ու Սաուղ ըսաւ , Ու-
տուած ինձի այսպէս ու ասկէ աւելի
ընէ՝ որ անշուշտ պիտի մեռնիս ,
45 Հովնաթան : Նայց ժողովուրդը
Սաուղին ըսաւ , Հովնաթանը
պիտի մեռնի , ան որ այսօր Նսրա-
յէլի մէջ աս մեծ փրկութիւնը ը-
րաւ . քա՞ւ լլայի , կենդանի է Տէրը
որ անոր գլխուն մէկ մազը գետինը
պիտի չիյնայ . քանզի այսօր Ու-
տուծով յաղթուած ըրաւ : Նյս-
պէս ժողովուրդը Հովնաթանը ա-
46 զատեց , ու անիկայ չմեռաւ : Ու
Սաուղ փղշտացիներէն ետ դար-
ձաւ , ու փղշտացիք իրենց տեղը
գացին :
47 Ուսաի Սաուղ սկսաւ Նսրայէլի
վրայ թագաւորել . ու բոլոր չըր-
ջակայ թշնամիներուն հետ՝ Մովաբին
հետ և Ամմոնի որդւոց
յը հետ , Ներդոմի հետ , Սուբայի
թագաւորներուն հետ ու փղշտա-
ցւոց հետ պատերազմ ըրաւ . և ո՛ր
կողմը որ դարձաւ , յաղթութիւն
ըրաւ : Ու քաջութիւն ընելով Ամա- 48
ղէկը գարկաւ , և ազատեց Նսրա-
յէլը իր կողոպտիչներուն ձեռքէն :
Ու Սաուղին որդիքը Հովնա- 49
թան , Հեսուի ու Մեղքիսաւէ
էին . և անոր երկու աղջիկներուն
անուններըը՝ առջինին անունը Մե-
րովը , ու պզտիկին անունը Մեղ-
քող էր : Ու Սաուղին կնկանը 50
անունը Ներինոամ էր՝ Նքիմաասին
աղջիկը , ու անոր զօրավարին ա-
նունը Նբներ էր՝ Սաուղին հօր-
եղբօրը Ներին որդին : Ու Կիս՝ 51
Սաուղին հայրը , ու Նբներին
հայրը Ներ Նբիելի որդիքն էին :
Ու Սաուղին բոլոր օրերը Փղ- 52
շտացւոց դէմ սաստիկ պատերազմ
կար . ու Սաուղ ամէն տեսած
զօրաւոր մարդը և ամէն ուժի տէր
եղողը իր քովը կը ժողվէր :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Ու Սամուէլ ըսաւ Սաուղին , 1
Տէրը զիս՝ իր Նսրայէլ ժողո-
վուրդին վրայ քեզ թագաւոր օծե-
լու խրկեց . ու հիմա Տէրոջը խօս-
քերուն ձայնը մտի՛կ ըրէ : Զօրաց 2
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ , Ամալէկ
ինչ որ Նսրայէլին ,
անոր Նգիպտոսէն ելած աատնը
ճամբուն մէջ անոր դէմ դնելով :
Հիմա գնա՛ ու Նմաղէկը զարկ , և 3
անոր բոլոր ունեցածը նզովածի պէս
բնաջինջ ըրէ՛ ու անոր չխնայես .
և էրիկ մարդէն մինչև կնիկ մարդը
ու տղայէն մինչև կաթնկերը , ար-
ջառէն մինչև ոչխարը և ուղտէն
մինչև էշը մեռցընես :
Ուսաի Սաուղ ժողովուրդը 4
կանչեց , ու Տելաիմի մէջ զանոնք
համրեց , որ երկու հարիւր հազար
հետևակ զօրք էին , ու Յուդայեանք
ալ տասը հազար : Ու Սաուղ 5
մինչև Նմաղեկացւոց մէկ քաղաքը
գնաց , ու հեղեղատին մէջ դարա-
նակալ եղաւ : Ու Սաուղ Կե- 6
նեցիներուն ըսաւ , Գացէ՛ք , զա-

տուէք ու Ամաղեկացւոց մէջէն
իջէք , ըլլայ որ ձեզ անոնց հետ
մեկտեղ զարնեմ . քանզի դուք բո-
լոր Իսրայէլի որդւոցը ողորմութիւն
ըրիք , անոնց Եգիպտոսէն ելած ա-
տենը : Ասոր Կենեցիները Ամա-
7 ղեկացւոց մէջէն զատուեցան : Ե-
Սաւուղ Եւիլայէն մինչև Եգիպ-
տոսին դիմացի Սուրը Ամաղէկը
8 զարկաւ . Ու Ամաղեկին թագա-
ւորը Ագագը ողջ բռնեց , ու բոլոր
ժողովուրդը սուրի բերնով ջար-
9 դեց : Բայց Սաւուղ ժողովուրդին
հետ՝ Ագագը և ոչխարներուն ու
արջառներուն աղէնները ու գեր-
րը և գառները ու ամէն պա-
տուական բաները խնայեցին , և
չուզեցին զանոնք ջարդել , հապա
բոլոր անարգ ու անպիտան ան-
ասուններըը ջարդեցին :
10 Ե Տէրոջը խօսքը Սամուելին ե-
11 ղաւ , ըսելով , Սաւուղը թագա-
ւոր ընելուս զղջացի . քանզի ինծմէ
ետ դարձաւ ու իմ խօսքերս չկա-
տարեց : Ե Սամուէլ տրտմե-
ցաւ , ու բոլոր գիշերը Տէրոջը ա-
12 ղաղակեց : Ու Սամուէլ առաւօ-
տուն կանուխ ելաւ , որ երթայ Սա-
ւուղը դիմաւորէ . և Սամուելին ի-
մացուցին ու ըսին , Սաւուղ Կար-
միղոս եկաւ , և ահա իրեն համար
յաղթութեան նշան կանգնեց , ու
անկէ դառնալով անցաւ ու Գող-
գաղա իջաւ :
13 Ե Սամուէլ Սաւուղին քովը
գնաց . ու Սաւուղ անոր ըսաւ ,
Օրհնեալ ըլլաս դուն Տէրոջմէն . ես
14 Տէրոջը խօսքը կատարեցի : Ե
Սամուէլ ըսաւ , Ապա ասոր ոչ-
խարներուն ձայնը ի՞նչ պիտի ըլլայ
որ իմ ականջիս կու գայ , ու ար-
ջառներուն ձայնը որ ես կը լսեմ :
15 Ե Սաւուղ ըսաւ , Զանոնք Ա-
մաղեկացիներէն բերին . քանզի ժո-
ղովուրդը պիտի աղէկ ոչխարներըը
ու արջառներըը ողջ թողուցին , որ
պանդք քու Տէր Աստուծոդ զոհ
մատուցանեն . սակայն միւսներըը
16 ջարդեցինք : Ըն առնըը Սամուէլ
ըսաւ Սաւուղին , Ակռիր որ քեզի
պատմեմ ինչ որ Տէրը ասկէ գիշեր
ինծի խօսեցաւ : Ըն ալ անոր ը-
սաւ , Խօսէ : Ե Սամուէլ ըսաւ 17
Սաուղին , Չհա դուն որ քու աչ-
քերուդ պզտիկ կ'երեւնայիր , Իսրա-
էլի ցեղերուն գլուխ ե-
ղար , ու Տէրը քեզ Իսրայէլի վրայ
թագաւոր օծեց . Ե Տէրը քեզ 18
մէկ ճամբայ մը խրկեց՝ ըսելով ,
Գնա , ու անէծքեալ Ամաղեկա-
ցիներըը նզովածի պէս ջարդէ , և
անոնց դէմ պատերազմ ըրէ , մինչև
որ զանոնք բնաջինջ ընես . Ինչ 19
դուն ինչո՞ւ համար Տէրոջը ձայնին
չհնազանդուեցար , ու աւարին
վրայ իյնալով՝ Տէրոջը աչքերը չա-
րութիւն ըրիր : Ե Սաւուղ ըսաւ 20
Սամուէլին , Ահա ես Տէրոջը ձայ-
նին հնազանդութիւն ըրի , ու Տէրը
զիս ղրկեց Ամաղեկի որ խրկեց , ան Ամա-
ղեկի թագաւորը
Ագագը բերի , ու Ամաղեկը նզո-
վածի պէս բնաջինջ ըրի : Սակայն 21
ժողովուրդը ան աւարէն ոչխարներ
ու արջառներ առաւ , նզովածներէն
պիտի աղէկներըը՝ որ պանդք Գող-
գաղայի մէջ քու Տէր Աստուծոդ
զոհ ընեն : Ե Սամուէլ ըսաւ , 22
Միթէ Տէրոջը առջեւը ողջակէզներըը
ու զոհերը Տէրոջը ձայնին հնազան-
դութիւն ընելու չափ հաճոյ է .
ահա հնազանդութիւնը՝ զոհէն , ո-
ւշադիր ընելը խոյերուն ճարպէն
աղէկ է . Ապստամբութիւ- 23
նը կախարդութեան մեղքին պէս ,
ու կամակորութիւնը կռապաշտու-
թեան պէս է . որովհետև դուն
Տէրոջը խօսքը մերժեցիր , անիկայ
ալ քեզ մերժեց՝ որ թագաւոր չըլ-
լաս :
Ե Սաւուղ ըսաւ Սամուէլին , 24
Մեղք գործեցի , որ Տէրոջը հր-
պանդքը ու քու խօսքերդ պանդ ը-
րի . քանզի ժողովուրդէն վախնա-
լուս համար անոնց խօսքը մտիկ
ըրի : Ու հիմա կաղաչեմ , իմ 25
յանցանքս ներէ , և իմ հետս դար-
ձիր , որ Տէրոջը երկրպագութիւն
ընեմ : Ե Սամուէլ ըսաւ Սա- 26
ւուղին , Չես քու հետդ չեմ դառ-
նար . քանզի դուն Տէրոջը խօսքը
մերժեցիր , Տէրն ալ քեզ մերժեց՝

որ Իսրայէլի վրայ թագաւոր չըլլաս։
27 Ու Սամուէլ դարձաւ որ Սաւուղ երթայ. բայց անիկայ ա-
նոր վերարկուին ծայրէն բռնեց, որ
28 պատռեցաւ։ Ան առենը Սամուէլ անոր ըսաւ, Տէրը այսօր քու վրայէդ Իսրայէլին թագաւորութիւնը պատռեց, ու զանիկայ քեզմէ աղէկ եղող ընկերիդ տուաւ։
29 Նաև Իսրայէլին Հպարտնը սուտ չըլլար ու չզղջար. քանզի անիկայ մարդ չէ՝ որ զղջայ։
30 Նա ըսաւ, Մեղք գործեցի. կ'աղաչեմ, հիմա իմ ժողովուրդիս ծերերուն առջեւը ու Իսրայէլին առջեւը զիս պատուէ, և իմ Հեռս դարձիր, որ քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն ընեմ։
31 Սամուէլ Սաւուղին հետէն դարձաւ, և Սաւուղ Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ։
32 Ետքը Սամուէլ ըսաւ, Ամաղեկին թագաւորը Ագագը ինծի բերէք. ու Ագագ քնքշութեամբ անոր մօտեցաւ. և Ագագ ըսաւ, Ընչուշտ մահուան դառնութիւնը անցած է։
33 Նայց Սամուէլ ըսաւ, Ինչպէս որ քու սուրդ կիներնեը անզաւակ թողուց, նոյնպէս ալ քու մայրդ կիներուն մէջը անզաւակ ըլլայ։ Ու Սամուէլ Գաղգալի մէջ Տէրոջը առջեը կտոր կտոր ըրաւ Ագագը։
34 Նա Սամուէլ Ռամա գնաց, ու Սաւուղ իր տունը՝ Սաւուղին Գաբաան ելաւ։
35 Նա Սամուէլ մինչեւ իր մահուան օրը մէյմըն ալ Սաւուղը չտեսաւ. բայց Սամուէլ Սաւուղին համար սուգ կ'ընէր. և Տէրը Սաւուղը Իսրայէլի վրայ թագաւոր ընելուն պղջայ։

ԳԼ. ԺԶ.

1 Նա Տէրը Սամուէլին ըսաւ, Մինչեւ ե՞րբ Սաւուղին համար սուգ կ'ընես. որովհետեւ ես զանիկայ մերժեցի, որ Իսրայէլի վրայ չթագաւորէ. եղջիւրդ եղով լեցուր, ու եկուր քեզ Յեթլէհեմացի Յեսսէին խրկեմ. քանզի անոր որդւոցը մէկը ինծի թագաւոր ընտրեցի։
2 Ու Սամուէլ ըսաւ, Ինչպէս երթամ. թէ որ Սաւուղ լսէ, զիս կը մեռցընէ. և Տէրը ըսաւ, Հետդ մէկ երինջ մը առ, ու ըսէ թէ Տէրոջը զոհ ընելու եկայ.
3 և Յեսսէն զոհին հրաւիրէ. ու քու ընելու բանդ ես քեզի կը հասկըցընեմ. և ինծի նշոխոր օծես ան մարդը՝ որ քեզի պիտի ըսեմ։
4 Ու Սամուէլ Տէրոջը ըսածը ըրաւ, ու Բեթլեհեմ գնաց։ Նա քաղաքին ծերերը դողալով զանիկայ դիմաւորելին, ու ըսին, Երդեօք խաղաղութեամբ եկար։
5 Նա անիկայ ըսաւ, Խաղաղութեամբ. Տէրոջը զոհ ընելու եկայ. սրբուեցէք ու իմ հետս զոհի եկէք. և Յեսսէն ու անոր որդիները սրբել տուաւ, և անոնք զոհի հրաւիրեց։
6 Ու երբոր անոնք եկան, Եղիաբը տեսնելով՝ ըսաւ, Արդարեւ որ Տէրոջը օծեալը իր առջեւն է։
7 Նայց Տէրը Սամուէլին ըսաւ, Անոր երեսին ու հասակին երկայնութեանը մի նայիր, քանզի ես զանիկայ անարգեցի. որովհետեւ մարդուն նայելը չըլլար. քանզի մարդը երեսցածին կը նայի, բայց Տէրը սրտին կը նայի։
8 Նա Յեսսէ Աբինադաբը կանչեց, ու զանիկայ Սամուէլին առջեէն անցուց. և Սամուէլ ըսաւ, Տէրը ասիկայ ալ չընտրեց։
9 Ու Յեսսէ Սամման անցուց. և Սամուէլ ըսաւ, Տէրը ասիկայ ալ չընտրեց։
10 Ու երբոր Յեսսէ Սամուէլին առջեէն իր եօթը որդիները անցուց, Սամուէլ Յեսսէին ըսաւ, Տէրը ասոնցմէ ոեւէ չընտրեց։
11 Նա Սամուէլ Յեսսէին ըսաւ, Տղաքներդ ամբողջ են։ Ու անիկայ ըսաւ, Տակաւին պզտիկը մնաց, և ահա անիկայ ոչխարները կ'արածէ։ Ու Սամուէլ Յեսսէին ըսաւ, Մարդ խրկէ ու զանիկայ բերել տուր. քանզի մինչեւ որ անիկայ հոս չգայ, մենք սեղանի պիտի չնստինք։
12 Աստի մարդ խրկեց, ու զանիկայ բերել տուաւ. և անիկայ կարմիր էր, ու աղուոր աչքեր ունէր, ու դէմքն ալ գեղեցիկ էր։ Ան առենը Տէրը ըսաւ, Նա-

լեր , ասիկայ օձէ , քանզի ասիկայ
13 է : Եւ Սամուէլ եղէն եղջիւրը
առաւ , ու զանիկայ իր եղբարցը մէջ
օծեց . ու ան օրէն ետքը Տէրոջը
Հոգին Դաւիթին վրայ եկաւ . ու
Սամուէլ ելաւ Ռամա գնաց :
14 Եւ Տէրոջը Հոգին Սաւուղէն
հեռացաւ . ու Տէրոջը կողմանէ չար
ոգի մը անոր նեղութիւն կու տար :
15 Եւ Սաւուղին ծառաները անոր ը-
սին , Ահա Աստուծոյ կողմանէ չար
ոգի մը քեզի նեղութիւն կու տայ .
16 Մեր տէրը իր առջևը եղող ծառա-
ներուն ըսուցէ որ աղէկ քնարահար
մը փնտռեն , ու երբոր Աստուծոյ
կողմանէ ան չար ոգին քու վրադ
գայ , անիկայ իր ձեռքովը փնտը
զարնէ , ու դուն հանգստանաս :
17 Եւ Սաւուղ իր ծառաներուն ըսաւ ,
Հիմա ինծի մէկ աղէկ քնարահար
մը գտէք , ու զանիկայ ինծի բե-
18 րէք : Եւ ծառաներուն մէկը պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ահա
Նեթղեհեմացի Յեսսէին մէկ տղան
տեսայ , որ քնար զարնելը դիտէ ,
ու անիկայ զօրաւոր , պատերազմող ,
ճարտասան , ու գեղեցիկ տեսքով
կարիճ մըն է , և Տէրը անոր հետն
19 է : Ու Սաւուղ Յեսսէին պատ-
գամաւորներ խրկեց ու ըսաւ , Ու-
խարներուն քովը գտնուող տղադ
20 Դաւիթը ինծի խրկէ : Եւ Յեսսէ
էշեր մը հայց , տիկ մը գինի , ու այ-
ծերէն ուլ մը առնելով՝ իշու վրայ
բեռնաւորեց , ու զանոնք իր տղուն
Դաւիթին ձեռքովը Սաւուղին խըր-
21 կեց : Եւ Դաւիթ Սաւուղին ե-
կաւ , ու անոր առջևը կայնեցաւ :
Եւ Սաւուղ զանիկայ շատ սիրեց ,
ու Դաւիթ անոր կապարճակիրը ե-
ղաւ :
22 Եւ Սաւուղ Յեսսէին մարդ խըր-
կեց ըսելով , Դաւիթը թող իմ
առջևս կայնի . քանզի անիկայ իմ
23 աչքիս շնորհք գտաւ : Ու երբոր
Աստուծմէ չար ոգին Սաւուղին վրայ
կու գար , Դաւիթ քնարը կ'առ-
նէր , ու իր ձեռքովը կը զարնէր .
և Սաւուղ կը հանգստանար ու կը
պուարճանար , և չար ոգին անոր
վրայէն կ'երթար :

ԳԼ . ԺԱ :

Եւ փղշտացիք իրենց զօրքերը ժողո- 1
վելին պատերազմելու համար ,
ու Յուդայի Սոքովին մէջ ժողվուե-
ցան . և Սոքովի ու Ազեկայի մէջ-
տեղը Եփեսդոմմին բանակեցան :
Եւ Սաւուղ ու Իսրայէլի մարդիկը 2
ժողվուեցան , ու Էլայի հովիտին
մէջ բանակեցան . և փղշտացւոց
դէմ պատերազմ ընելու համար
կարգաւ շարուեցան : Ու փղշտա- 3
ցիք մէկ կողմանէ մէկ լեռան մը
վրայ կայներ էին , ու Իսրայէլացիք
միւս կողմանէ մէկ լեռան մը վրայ
կայներ էին . ու հովիտը անոնց մէջն
էր : Եւ փղշտացւոց բանակէն 4
Գողիաթ անունով՝ վէց կանգուն ու
մէկ թիզ բարձրութեամբ Գեթացի
ախոյեան մը ելաւ . Անոր գլուխը 5
պղնձէ սաղաւարտ կար , ու հիւ-
սուած զրահ մը հագեր էր . ու ա-
նոր պղնձէ զրահին ծանրութիւնը
հինգ հազար սիկղ էր : Եւ ոտ- 6
քերուն վրայէն պղնձէ առնապաններ ,
և ուսոցը մէջ պղնձէ գեղարդ մը
ունէր : Անոր նիզակին բունը ո- 7
ստայնանկաց գլանին պէս էր , ու նի-
զակին տէգը վէց հարիւր սիկղ ե-
կաթէ էր . և անոր վահանը կրողը
անոր առջևէն կ'երթար : Անիկայ 8
եկաւ կայնեցաւ , ու Իսրայէլի դուն-
դերուն կանչելով՝ անոնց ըսաւ ,
Ինչո՞ւ համար դուք դէմ պատերազմ
ընելու ելեր էք , ու դունդերով շա-
րուեր էք . միթէ ես փղշտացի
չէ՞մ , ու դուք Սաւուղին ծառա-
ներըը չէ՞ք . ձեր մէջէն մարդ մը
ընտրեցէք , որ իջնէ ինծի հետ դէ-
նամարտի . եթէ որ կարող ըլլայ ինծի 9
հետ ձեծկռտելու , ու զիս մեռցնէ ,
ան ատեն մենք ձեզի ծառայ ըլլանք .
բայց եթէ որ ես յաղթեմ ու զա-
նիկայ մեռցընեմ , ան ատեն դուք
մեզի ծառայ ըլլաք ու մեզի ծառա-
յութիւն ընէք : Եւ ան փղշտա- 10
ցին ըսաւ , Ես այսօր Իսրայէլի
դունդերը նախատեցի . ինծի մէկ
մարդ մը տուէք , որ իրարու հետ
ձեծկռտինք : Ու երբոր Սաւուղ ու 11
բոլոր Իսրայէլ փղշտացիին այս խօս-

O.K. Sellers: David the Singer of Israel
Byrants & Rau (D.L. Robinson) Professorship
242-259

քերը լսեցին, զարհուրեցան ու
խիստ վախցան։
12 Եւ Դաւիթ Ախիմելեքի այսպէս
անունով մարդու մը որդի էր.
անիկայ ութը որդի ունէր, ու ա-
նիկայ Սաւուղին օրերը մարդոց մէջ
13 ծեր մարդ կը սեպուէր։ Եւ Հես-
սէին իրենք մեծ որդիները էր գո-
ված ելլելով՝ Սաւուղին հետևէն պատե-
րազմի գացեր էին. և պատերազմի
գացող իրենք որդւոցը անուններըը՝
անդրանիկը Եղիաբ, երկրորդինը
Աբինադաբ, և երրորդինը Սամմա
14 էր։ Ու Դաւիթ անոր պիտի պըզ-
տիկն էր. և իրենք մեծերը Սաւու-
15 ղին հետևէն գացին. Նայց Դաւիթ
Սաւուղին քովէն ելլելով՝ Ախիթե-
հէմ դարձեր էր, որ իր հօրը ոչ-
16 խարները արածէ։ Եւ ան Փղշտա-
ցին քառասուն օր առաու ու իրիկուն
կը մօտենար, ու գոնոնց ինքնամօ-
տութեամբ հրապարակ էր կայներ։
17 Եւ Հեսսէ իր որդւոյն Դաւիթին
ըսաւ, Քու եղբարցդ համար սա
մէկ արդու բոհրած ցորենը ու սա
տասը հացը առ, բանակը վազէ
18 եղբարցդ տուր։ Եւ սա տասը
պանիրը անոնց հազարապե-
տին տար, ու նայէ որ եղբայրներդ
19 ողջ առողջ են, ու անոնցմէ նշան
առ։ Եւ Սաւուղ ու անոնք ու
բոլոր Իսրայէլի մարդիկները Էլայի
հովիտին մէջը Փղշտացւոց հետ պա-
տերազմ կ'ընէին։
20 Եւ Դաւիթ առաւօտուն կանուխ
ելաւ, ոչխարները պահապան հով-
ին թողուց, ու սա բանէրը առաւ
գնաց, ինչպէս որ Հեսսէ իրեն
ապսպրեր էր. ու երբոր կառքերուն
տեղը հասաւ, զօրքերը կարգաւ կը
ջարուէին, ու պատերազմի հա-
մար բարձր ձայնով կ'աղաղակէին.
21 Իսրայէլ ու Փղշտացիք
զօրք զօրքի դէմ դունդեր ջարեր
22 էին։ Եւ Դաւիթ իր վրայէն ա-
մանները վար առնելով ամաններու
պահապանին ձեռքը յանձնեց, և
դէպ ի դունդը վազեց, ու գնաց
իր եղբայրներուն ողջուիթիւնը հար-
23 ցուց։ Ու երբոր անիկայ անոնց
հետ կը խօսէր, ահա ան Փղշտա-
ցի ախոյեանը Գողիաթ անունով՝
որ Գէթ քաղաքէն էր, Փղշտացւոց
դունդերէն ելաւ, և ան նոյն խօս-
քերուն պէս զրուցեց. ու Դաւիթ
լսեց։ 24 Եւ Իսրայէլի բոլոր մար-
դիկները երբոր ան մարդը տեսան,
անոր երեսէն փախան ու զարհու-
րեցան։ 25 Եւ Իսրայէլի մարդիկնե-
րը ըսին, Ա՛ս ելլող մարդը տեսա՞ք,
որ Իսրայէլը նախատելու կ'ելլէ.
ով որ զանիկայ մեռցընէ, թագա-
ւորը մեծ հարստութիւնով պիտի
հարստացընէ զանիկայ, ու իր աղ-
ջիկը անոր պիտի տայ, և անոր հօրը
տունը Իսրայէլի մէջ ազատ պիտի
ընէ։ 26 Ու Դաւիթ իր քովը եղող
մարդիկներուն հետ խօսեցաւ ու ը-
սաւ, Ա՛ս Փղշտացին մեռցընող և
Իսրայէլէն նախատինքը վերցընող
մարդուն ի՞նչ պիտի ըլլայ. քանզի
ա՛ս անթլփատ Փղշտացին ո՞վ է որ
կենդանի Աստուծոյն զօրքերը նա-
խատէ։ 27 Ու ժողովուրդը նոյն խօս-
քերը զրուցեց անոր ու ըսաւ, Ո՛ր-
նիկայ մեռցընող մարդուն այնպէս
պիտի ըլլայ։ 28 Եւ անոր մեծ եղ-
բայրը Եղիաբ երբոր լսեց անոր խօ-
սիլը ան մարդիկներուն հետ, սաս-
տիկ բարկութեամբ Դաւիթին սըր-
դողեցաւ Եղիաբ, ու ըսաւ, Ինչո՞ւ
ինչո՞ւ հոս եկար, և ան քիչ ոչ-
խարները անապատին մէջը որո՞ւն
ձգեցիր. ես քու հպարտութիւնդ
ու սրտիդ չարութիւնը գիտեմ.
անտարակոյս դուն պատերազմը տես-
նելու իջեր ես։ 29 Եւ Դաւիթ ը-
սաւ, Հիմա ի՞նչ ըրի. ա՛ս խօսք
չէ՞։ 30 Ու անոր քովէն մէկ ուրիշ
մարդու մը դարձաւ, և նոյն խօս-
քերը զրուցեց, ու ժողովուրդն ալ
առջի խօսքերուն պէս պատասխան
տուին անոր։
31 Եւ Դաւիթին ըսած խօսքերը լը-
սուեցան. ու երբոր Սաւուղին առ-
ջևը պատմեցին, Սաւուղ իր հով
բերել տուաւ զանիկայ։ 32 Եւ Դա-
ւիթ Սաւուղին ըսաւ, Ոեւոր պատ-
ճառաւը բնաւ մէկ մարդու մը սիր-
տը չհօտրի. քու ծառադ պիտի եր-
թայ, ու ան Փղշտացիին հետ ծի-

33 կուի : Եւ Սաւուղ Դաւիթին ը-
սաւ , Դուն չես կրնար ան Փղշտա-
ցիին վրայ երթալ , ու անոր հետ
ձեծկուիլ , քանզի դուն մանուկ ես ,
ու անիկայ իր մանկութենէն ի վեր
34 պատերազմող մարդ մըն է : Եւ
Դաւիթ ըսաւ Սաւուղին , Քու
ծառադ երբոր իր հօրը ոչխարները
կ'արածէր , ու առիւծ կամ արջ կու
գար , և հօտերէն ոչխար կը տա-
35 նէր , Ես անոր ետևէն երթալով՝
զանիկայ կը զարնէի , ու անոր բեր-
նէն կ'ազատէի . ու երբոր անիկայ
իմ վրաս յարձակէր , զանիկայ մօ-
րուքէն կը բռնէի , կը զարնէի ու
36 կը մեռցնէի : Քու ծառադ ա-
ռիւծ ալ մեռցուցած է՝ արջ ալ .
ու սա անթլփատ Փղշտացին ալ
անոնց մէկուն պէս պիտի ըլլայ .
քանզի կենդանի Յաուծոյն զօրքե-
37 րը նախատեց : Եւ Դաւիթ ը-
սաւ , Յառիւծին ու արջին ձեռքէն
զիս ազատող Տէրը սա Փղշտացիին
ձեռքէն ալ պիտի ազատէ : Եւ
Սաւուղ Դաւիթին ըսաւ , Գնա ,
38 ու Տէրը քու հետդ ըլլայ : Եւ
Սաւուղ իր հանդերձները Դաւի-
թին հագցուց , ու անոր դլուխը մէկ
պղնձէ սաղաւարտ մը դրաւ , ու անոր
39 զրահ ալ հագցուց : Եւ Դաւիթ
հանդերձներուն վրայէն Սաւուղին
սուրը մէջքը կապեց , ու սկսաւ քա-
լել , քանզի սորված չէր . ու Դա-
ւիթ Սաւուղին ըսաւ , Յոնցմով
չեմ կրնար քալել , քանզի սորված
չեմ . ուստի Դաւիթ զանոնք իր
վրայէն հանեց :
40 Եւ իր ցուպը ձեռքը առաւ , ու
հեղեղատէն իրեն համար հինգ հատ
դայլախառ քար ընտրեց , ու զա-
նոնք իր հովուական ամանին՝ այս-
ինքն մախաղին մէջը դրաւ , ու
պարսը ձեռքը բռնելով՝ Փղշտացիին
41 մօտեցաւ : Եւ Փղշտացին ալ ե-
կաւ ու Դաւիթին մօտեցաւ . և
անոր վահանը վերցնող մարդը ա-
42 նոր առջևն էր : Ու երբոր Փ-
ղշտացին նայեցաւ ու Դաւիթը
տեսաւ , զանիկայ արհամարհեց .
քանզի անիկայ կարմիր դունով ու
գեղեցիկ դէմքով պատանի մըն էր :
43 Եւ Փղշտացին ըսաւ Դաւիթին ,
Միթէ ես շո՞ւն եմ՝ որ իմ վրաս
ցուպով կու գաս . ու Փղշտացին
իր աստուածներովը Դաւիթը նզո-
վեց : Եւ Փղշտացին ըսաւ Դաւի-
44 թին , Ինծի եկուր , ու քու մար-
մինդ երկինքի թռչուններուն ու
դաշտի գազաններուն տամ : Եւ
45 Դաւիթ ըսաւ Փղշտացիին , Դուն
ինծի սրով , նիզակով ու գեղար-
դով կու գաս . բայց ես զօրու-
թեանց Տէրոջը՝ քու նախատած
Իսրայէլի զօրքերուն Յաուծոյն ա-
նունովը քեզի կու գամ : Այսօր
46 Տէրը քեզ իմ ձեռքս պիտի մատ-
նէ . ու ես քեզ պիտի մեռցնեմ ,
ու վրադ դլուխդ պիտի առնեմ .
և Փղշտացւոց բանակին դիակունքը
այսօր երկինքի թռչուններուն ու
երկրի գազաններուն պիտի տամ .
որպէս զի բոլոր երկիրը դիտնայ որ
Իսրայէլի մէջ Յաուած կայ . Եւ
47 ասոր բոլոր ժողովքը դիտնան որ Տէ-
րը սրով ու նիզակով չազատեր .
քանզի պատերազմը Տէրոջն է . ու
անիկայ ձեզ մեր ձեռքը պիտի մատ-
նէ : Ու երբոր Փղշտացին ելաւ ,
48 ու եկաւ Դաւիթին մօտեցաւ , Դա-
ւիթ ալ շուտով պատերազմի ա-
պարէզը վազեց Փղշտացին դիմա-
ւորելու : Եւ Դաւիթ իր ձեռքը
49 իր մախաղին մէջը խոթեց , ու անկէ
քար մը առաւ , և զանիկայ պարսով
նետեց , ու Փղշտացիին ճակատը
զարկաւ . և քարը անոր ճակատին
մէջը մտաւ . ու անիկայ երեսի վրայ
50 գետինը ինկաւ : Այսպէս Դաւիթ
պարսով ու քարով Փղշտացիին
յաղթեց . և զարկաւ Փղշտացին ,
ու մեռցուց զանիկայ . բայց Դա-
ւիթին ձեռքը սուր չկար : Եւ
51 Դաւիթ վազելով Փղշտացիին վրան
կայնեցաւ . ու անոր սուրը առաւ ,
պատեանէն հանեց , ու զանիկայ
մեռցնելէն ետքը գլուխը անով
կտրեց : Եւ Փղշտացիք իրենց զօ-
րաւոր մարդուն մեռնիլը տեսնելով՝
փախան : Ուն ատենը Իսրայէլի ու
52 Յուդայի մարդիկները ելան , և ա-
ղաղակներով մինչև հովիտը ու մին-
չև Ակկարոնի դռները Փղշտացինե-

Ու երբոր Դաւիթ փղշտացին 6
մեռցընելէն կը դառնար, ու ջրթե-
րը կու գային, Իսրայէլի բոլոր քա-
ղաքներէն կիներները երգելով ու
պար բռնելով, թմբուկներով,
ուրախութեամբ ու ծնծղաներով
Սաւուղ թագաւորը դիմաւորելու
ելան։ Ու պար բռնող կիներները 7
պատասխան տալով կ'երգէին ու
կ'ըսէին, Սաւուղ իր հազարաւոր-
ները զարկաւ, ու Դաւիթ իր բիւ-
րաւորները։ Ու Սաւուղ խիստ 8
բարկացաւ, ու այս խօսքին համար
դժուարացաւ, ու ըսաւ, Ինծի
ւորները տուին, ու հա-
զարաւորները ինծի տուին. ու հի-
մա թագաւորութենէ ուրիշ ի՞նչ
պակաս ունայ անոր։ Ու ան օրէն 9
'ի վեր Սաւուղ ծուռ աչքով կը
նայէր Դաւիթին։

Ու հետեւեալ օրը Սաւուղին վրայ 10
Աստուծմէ չար ոգի եկաւ, ու տա-
նը մէջ մարգարէութիւն ըրաւ. և
Դաւիթ ուրիշ անգամներու պէս իր
ձեռքովը փող կը զարնէր. ու Սա-
ւուղին ձեռքը նիզակ կար։ Ու 11
Սաւուղ նիզակը նետեց՝ ըսելով,
Դաւիթը պատին վրայ պիտի գա-
մեմ. բայց Դաւիթ անոր երեսէն
երկու անգամ մէկդի քաշուեցաւ։
Ուստի Սաւուղ Դաւիթին երեսէն 12
կը վախնար. քանզի Տէրը անոր
հետն էր, բայց Սաւուղէն հեռացեր
էր։ Ու Սաւուղ զանիկայ իր քո- 13
վէն հեռացուց, ու զանիկայ հազա-
րապետ ըրաւ. ու անիկայ ժողո-
վուրդին առջեւը կ'ելլէր կը մտնէր։
Ու Դաւիթ իր ամէն ճամբաներուն 14
մէջ իմաստութեամբ կը վարուէր.
ու Տէրը անոր հետն էր։ Ու Սա- 15
ւուղ անոր այնքան իմաստութեամբ
վարուիլը տեսնելով, անոր երեսէն
կը վախնար։ Ու բոլոր Իսրայէլ 16
և Յուդա Դաւիթը կը սիրէին,
քանզի անոնց առջեւը անիկայ կ'ել-
լէր կը մտնէր։

Ու Սաւուղ Դաւիթին ըսաւ, 17
Ահա իմ մեծ աղջիկս Մերովբը քե-
զի կնիկ պիտի տամ. միայն թէ
դուն ինծի զօրաւոր մէկ մը եղիր,
ու Տէրոջը պատերազմները պատե-

րը հալածեցին. և փղշտացւոց մեռցուածները Ասպարիմի ճամբուն վրայ, ու մինչև Գէթ ու Եկրոն բուն ինկան։ Ու Իսրայէլի որդիքը փղշտացիները հալածելէն ետ դարձան, ու անոնց բանակը կո- 54 ղոպտեցին։ Ու Դաւիթ փղշտացիին գլուխը առաւ, ու զանիկայ Երուսաղէմ տարաւ. բայց անոր զէնքերը իր վրանին մէջը դրաւ։

Ու երբոր Սաւուղ Դաւիթը 55 տեսաւ, որ փղշտացիին դէմ ելլելէ, էր զօրավարին Աբեններին ըսաւ, Ա՛վ Աբեններ, այս պատանին որո՞ւն տղան է։ Ու Աբեններ ը- սաւ, Ենդանի է քու անձդ, ո՛վ 56 թագաւոր, որ չեմ գիտեր։ Ու թագաւորը ըսաւ, Հարցո՛ւր թէ 57 այս պատանին որո՞ւն տղան է։ Ու երբոր Դաւիթ փղշտացին մեռցընելէն ետ դարձաւ, Աբեններ առաւ զանիկայ, ու Սաւուղին առջեւը տարաւ. ու փղշտացիին գլուխը անոր ձեռքն էր։ Ու Սաւուղ 58 ըսաւ անոր, Որո՞ւն տղան ես դուն՝ պատանի։ Ու Դաւիթ ըսաւ, քու ծառայիդ Յեսսէի Բեթղեհեմացի Հայրէին տղան եմ։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

Ու երբոր Սաւուղին հետ խօսելը 1
լմընցուց, Յովնաթանին սիրտը Դաւիթին սրտին հետ կապուեցաւ. ու Յովնաթան իր անձին պէս սի- 2
բեց զանիկայ։ Ու նոյն օրը Սա- ւուղ զանիկայ առաւ, ու թող չը- տուաւ որ իր հօրը տունը դառնայ։ Ու Յովնաթան Դաւիթին հետ 3
ուխտ ըրաւ. քանզի իր անձին պէս կը սիրէր զանիկայ։ Ու Յովնա- 4
թան իր վրայի վերարկուն հանեց, և զանիկայ ու իր հանդերձները, մին- չև իր սուրը, իր աղեղը ու իր գօտին Դաւիթին տուաւ։ Ու Դաւիթ 5
ամէն տեղ կ'երթար, ուր որ Սա- ւուղ զանիկայ կը խրկէր. ու ի- մաստութեամբ կը վարուէր. և Սաւուղ զանիկայ պատերազմական մարդիկներուն վրայ կեցուց, ու բո- լոր ժողովուրդին ու Սաւուղին ծա- ռաներուն ալ հաճոյ եղաւ։

բազմէ . քանզի Սաւուղ ըսաւ , Ընդ վրայ իմ ձեռքս չըլլայ , այլ փղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ ըլլայ : 18 Եւ Դաւիթ Սաւուղին ըսաւ , Ես գիտեմ եմ , ու իմ կեանքս կամ իմ հօրս ազգատոհմը Իսրայէլի մէջ ի՞նչ է 19 որ թագաւորին փեսայ ըլլամ : Եւ Սաւուղին աղջիկը Մերովբ Դաւիթին տրուելու ատենը՝ Մաւղացի Ադրիէլին տրուեցաւ :

20 Ու Սաւուղին Մեղքող աղջիկը կը սիրէր Դաւիթը . ու երբոր Սաւուղին իմացուցին , ան բանը անոր 21 աչքերուն հաճոյ երեւցաւ : Եւ Սաւուղ ըսաւ , Ես զանիկայ անոր տամ՝ որ անոր որոգայթ ըլլայ , ու փղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ ըլլայ : Ուստի Սաւուղ Դաւիթին ըսաւ , Անծի այսօր երկրորդ փեսայ եղիր :

22 Եւ Սաւուղ իր ծառաներուն հրամայեց , որ Դաւիթին հետ ծածկաբար խօսին , ու ըսեն , Ահա թագաւորը քեզի հաւնելը է , ու անոր բոլոր ծառաները քեզ կը սիրեն . ուստի հիմա թագաւորին փեսայ եղիր : 23 Եւ Սաւուղին ծառաները ան խօսքերը Դաւիթին ականջներուն պըուցին . ու Դաւիթ ըսաւ , Թագաւորի փեսայ ըլլալը ձեր աչքին պզտի՞կ բան կ'երեւնայ . քանզի ես աղքատ ու անշքեան մարդ մըն եմ : 24 Եւ Սաւուղին ծառաները անոր իմացուցին ու ըսին , Դաւիթ այսպէս խօսեցաւ : 25 Եւ Սաւուղ ըսաւ , Դաւիթին այսպէս ըսէք . Թագաւորը ուրիշ օժիտ չուզեր , բայց միայն փղշտացւոց հարիւր անթլփատութիւնը , որպէս զի թագաւորին թշնամիներէն վրէժ առնուի . (ու Սաւուղ կը խորհէր Դաւիթը փղշտացւոց ձեռքը մատնել :) 26 Ու երբոր անոր ծառաները ան խօսքերը Դաւիթին իմացուցին , ան բանը Դաւիթին աչքերուն ազէկ երեւցաւ որ թագաւորին փեսայ ըլլայ : Ուստի օրերը լմննալէն առաջ՝ Դաւիթ եղաւ , ու իր մարդիկներովը գնաց , և փղշտացիներէն երկու հարիւր մարդ մեռցուց . ու Դաւիթ անոնց անթլփատութիւնները բերաւ , ու զանոնք լման թագաւորին տուին , որ թագաւորին փեսայ ըլլայ : Ու Սաւուղ իր Մեղքող աղջիկը կնիկ տուաւ անոր : 28 Եւ Սաւուղ երբոր տեսաւ ու հասկըցաւ որ Տէրը Դաւիթին հետն է , ու Սաւուղին Մեղքող աղջիկը զանիկայ կը սիրէ , 29 Սաւուղ՝ ալ աւելի վախցաւ Դաւիթէն . և Սաւուղ չարունակ Դաւիթին թշնամութիւն կ'ընէր : 30 Ու փղշտացւոց իշխանները ելան , և անոնց ելլելէն ետքը՝ Դաւիթ Սաւուղին ամէն ծառաներէն աւելի իմաստութեամբ կը վարուէր . ու անոնց անունը շատ հռչակաւոր եղաւ :

ԿԱ . ԺՈ

1 Եւ Սաւուղ իր որդւոյն Յովնաթանին ու իր ամէն ծառաներուն ըսաւ որ Դաւիթը մեռցընեն : Բայց Սաւուղին որդին Յովնաթանը Դաւիթը շատ կը սիրէր . ու 2 Յովնաթան Դաւիթին իմացուց ու ըսաւ , Իմ հայրս Սաւուղ քեզ մեռցընել կ'ուզէ . ուրեմն հիմա մինչեւ առաւօտ պըղտիկ կենաս , ու մէկ ծածուկ տեղ մը նստէ ու պահուըէ . 3 Ու ես ելլեմ , և քու նստած արտիդ մէջը հօրս քովը կայնիմ , ու քեզի համար իմ հօրս հետ խօսիմ , և ինչ որ իմանամ , քեզի պատմեմ : 4 Ու Յովնաթան Դաւիթին վրայով աղէկ խօսեցաւ իր հօրը Սաւուղին , և անոր ըսաւ , Ա՛վ թագաւոր՝ քու ծառայիդ Դաւիթին դէմ մեղք մի գործեր . քանզի անիկայ քեզի դէմ մեղք մը չըրաւ , ու անոր գործքերը քեզի շատ աղէկ են : 5 Ինչու որ իր հոգին ձեռքին մէջը դրաւ , ու փղշտացին գարկաւ . և Տէրը բոլոր Իսրայէլին մէկ մեծ փրկութիւն մը ընորհեց . դուն տեսար և ուրախացար . և ինչո՞ւ համար Դաւիթը առանց պատճառի մեռցընելով՝ անմեղ արիւնի մեղք պիտի մնանես : 6 Եւ Սաւուղ Յովնաթանին խօսքը մտիկ րրաւ . ու Սաւուղ երդում ըրաւ՝ ըսելով , Տէրը կենդանի է որ անիկայ պիտի չմեռցուի : 7 Եւ Յովնաթան Դաւիթը կանչեց . ու Յովնաթան ան

բոլոր խօսքերը անոր պատմեց. և Յոաղնաթան Դաւիթը Աստուծին տարաւ, ու անիկայ առջինին պէս անոր առջևը կը կայներ։

8 Եւ նորէն պատերազմ եղաւ. ու Դաւիթ ելաւ Փղշտացւոց հետ պատերազմ ըրաւ, ու անոնց մէջը մեկ մեծ կոտորած մը ըրաւ. և անոնք
9 անոր առջևէն փախան։ Ու Աստուծին վրայ Տէրոջմէ լաւ ոգի եկաւ. և անիկայ իր տունը կը նստեր, ու նիզակը իր ձեռքն էր. Դաւիթն ալ իր ձեռքովը նուագարանը կը զարնէր։
10 Ու Աստուծ ուզեց որ Դաւիթը նիզակով զարնէ, ու պատին վրայ գոհէ. բայց անիկայ Աստուծին երեսէն մեկդի քաշուեցաւ, և Աստուծ նիզակը պատին զարկաւ. ու Դաւիթ փախաւ, և ան դիշերը ազատեցաւ։
11 Նայց Աստուծ Դաւիթին տունը մարդիկներ խրկեց, որ զանիկայ պաշարեն, ու առաւօտուն մեռցընեն։ Սակայն Դաւիթին կնիկը Մեղքող անոր իմացուց ու ըսաւ, Եթէ որ այս դիշեր քու անձդ չապրեցընես, վաղը քեզ պիտի մեռցընեն։
12 Աստի Մեղքող Դաւիթը պատուհանէն վար իջեցուց. և անիկայ գնաց՝ փախաւ ու ազատեցաւ։
13 Ու Մեղքող մեկ արձան մը առաւ, և զանիկայ անկողինին մէջը դրաւ, ու անոր գլխուն տակը այծի մազէ բարձ մը դրաւ, և զանիկայ ծածկոցով մը ծածկեց։
14 Ու երբոր Աստուծ մարդիկներ խրկեց Դաւիթը բռնելու համար, անիկայ ըսաւ, Հիւանդ է։
15 Նէ Աստուծ նորէն մարդիկներ խրկեց Դաւիթը տեսնելու համար, ու ըսաւ, Անկողինովը բերէք, որ մեռցընեմ։
16 Աստի ան մարդիկները եկան. և ահա անկողինին մէջը մեկ արձան մը կար, ու գլխուն տակը այծի մազէ բարձ մը։
17 Նէ Աստուծ Մեղքողին ըսաւ, Ինչո՞ւ համար այսպէս խաբեցիր, ու իմ թշնամիս թող տուիր, ու ազատեցաւ։ Ու Մեղքող Աստուծին ըսաւ, Անիկայ ինծի ըսաւ, Թող տուր գլս որ երթամ. ինչո՞ւ համար քեզ սպաննեմ։

Այսպէս փախաւ Դաւիթ ու ազատեցաւ, և Ռամա գնաց Սամուէլին քովը, ու անոր պատմեց ան ամէնը որ Աստուծ ըրեր էր իրեն։ Նէտքը անիկայ Սամուէլին հետ գնաց, ու Նայաթի մէջ բնակեցան։ Նէ Աստուծին իմացուցին ու ըսին, Ահա Դաւիթ Ռամայի Նայաթին մէջ է։ Անոնց վրայ Աստուծ մարդիկներ խրկեց որ Դաւիթը բռնեն, ու անոնք մարգարէութիւն ընող մարգարէներուն ժողովքը՝ և անոնց վրայ կեցող Սամուէլը երբոր տեսան, Աստուծոյ Հոգին Աստուծին խրկած մարդիկներուն վրայ եկաւ, ու անոնք ալ մարգարէութիւն ըրին։ Ու երբոր Աստուծին իմացուցին, ուրիշ մարդիկներ խրկեց, և անոնք ալ մարգարէութիւն ըրին։ Ու Աստուծ նորէն երրորդ անգամ մարդիկներ խրկեց, և անոնք ալ մարգարէութիւն ըրին։ Ան տունը ինքն ալ Ռամա գնաց, ու մինչև Սոկքովը մեծ ջրհորը գալով, հարցուց ու ըսաւ. Սամուէլ ու Դաւիթ ո՞ւր են։ Նէ մարդոն մէկը ըսաւ, Ահա անոնք Ռամայի Նայաթն են։ Աստի Ռամայի Նայաթը գնաց. և անոր վրայ ալ Աստուծոյ Հոգին եկաւ, ու մինչև Ռամայի Նայաթը հասնիլը ճամբան երթալով մարգարէութիւն կ'ընէր։ Նէ անիկայ ալ իր լաթերը հանեց, ու Սամուէլին առջևը անիկայ ալ մարգարէութիւն կ'ընէր. և ան բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը մերկ մնաց։ Անոր համար կ'ըսեն թէ Սաուղն ալ մարգարէներուն մէջն է։

ԿԱ. Ի

1 Նէ Դաւիթ Ռամայի Նայաթէն փախաւ, ու գնաց Յոնաթանին առջևը ըսաւ, Ես ի՞նչ ըրիր եմ, յանցանքս ի՞նչ է, ու ի՞նչ մեղք գործեր եմ քու հօրդ առջևը, որ անիկայ կեանքս կ'ուզէ։
2 Նէ Յոնաթան ըսաւ անոր, Չեմ լինիր, դուն պիտի չմեռնիս. ահա իմ հայրս մեծ կամ պզտիկ բան մը

չքներ առանց ինձ խոյանելու. ու
իմ հայրս ինչու համար աս բանը
ինծմէ պիտի պահէ. առանց բան
3 մը չկայ։ Ու Դաւիթ երդում ալ
ըրաւ ու ըսաւ։ Քու հայրդ աղէկ
գիտէ որ ես քու առջեդ շնորհք գը-
տեր եմ. անոր համար կ'ըսէ թէ
Յովնաթան աս բանը չգիտնայ,
չըլլայ որ վշտանայ. բայց կենդանի
է Տէր, ու կենդանի է քու անձդ,
որ իմ ու մահուան միջտեղը միայն
4 մէկ քայլ մը միացիր է։ Ու Յով-
նաթան ըսաւ Դաւիթին, Ըրտիդ
ուզած բանը ինձ ըսէ, ու ես քեզի
5 ընեմ։ Ու Դաւիթ ըսաւ Յով-
նաթանին, Ինծի վաղը ամսագլուխ
է, ու պէտք է որ ես թագաւորին
հետ կերակուր ուտելու համար ե-
ղեն նստիմ. սակայն զիս թող
տուր, որ մինչև երրորդ օրուան ի-
րիկունը դաշտին մէջը պահուիմ.
6 Եթէ որ քու հայրդ զիս փնտռելու
ըլլայ, ըսես որ Դաւիթ ինծի շատ
աղաչեց որ արտորնօք իր քաղաքը
Բեթղեհէմ երթայ. քանզի հոն իր
բոլոր ազգատոհմին տարեկան զոհը
7 կ'ըլլայ։ Եթէ որ այսպէս ըսէ Ին-
ձի, քու ծառայիդ խաղաղութիւն
է. բայց թէ որ խիստ բարկանայ,
գիտցիր որ անիկայ որոշեր է ինձ
8 չարութիւն ընելու։ Ու ծառայիդ
ողորմութիւն ըրէ. քանզի դուն
քու ծառայիդ հետ Տէրոջը ուխտով
ուխտ ըրիր. ու թէ որ իմ վրաս
մէկ յանցանք մը կայ, դուն մեռ-
ցուր զիս. ինչու համար զիս քու
9 հօրդ տանիս։ Ու Յովնաթան
ըսաւ, Չլինի, որ ես սորդ
գիտնալով թէ իմ հօրս կողմանէ
քեզի համար չարիք որոշուած է,
10 քեզի չիմացընեմ։ Ու Դաւիթ ը-
սաւ Յովնաթանին, Ասա թէ որ
քու հայրդ քեզի խիստ բարկանայ
տասխան տայ, ինծի ձվ պիտի ի-
11 մացընէ։ Ու Յովնաթան ըսաւ
Դաւիթին, Արի՛ դաշտը ելլենք.
ու երկուքնին դաշտը ելան։
12 Ու Յովնաթան ըսաւ Դաւիթին,
Ա՛յ է Իսրայէլին Տէր Ա-
ստուածը. թէ որ վաղը աս ատենս
կամ միւսօր որ իմ հայրս քննելով
տեսնեմ թէ Դաւիթին համար ա-
ղեկութիւն մը կայ, և նոյն ատենը
մարդ չղրկեմ ու քեզի չյայտնեմ,
Տէրը Յովնաթանին այսպէս ու 13
ասկէ աւելի ընէ. բայց թէ որ իմ
հայրս քեզի չարութիւն մը ընել
ուզէ, ընդհակառակն քեզի պիտի յայտ-
նեմ, ու քեզ պիտի արձակեմ, որ
խաղաղութեամբ երթաս, ու Տէրը
քու հետդ ըլլայ, ինչպէս որ իմ
հօրս հետն էր։ Ու ոչ միայն իմ 14
կենդանութեանս ատենը դուն ինծի
Տէրոջը ողորմութիւնը ընես՝ որ ես
չմեռնիմ, Այլ նաեւ քու ողորմու- 15
թիւնդ իմ տունէս յաւիտեան չը-
կտրես, ոչ ալ այն ատենը՝ երբոր
Տէրը Դաւիթին բոլոր թշնամինե-
րը երկրիս վրայէն վերցընէ։ Ու 16
Յովնաթան Դաւիթին տանը հետ
դաշնակցութիւն ըրաւ, ու ըսաւ,
Տէրը Դաւիթին թշնամիներէն վը-
րէժ առնէ։ Ու Յովնաթան Դա- 17
ւիթին նորէն երդում ընել տուաւ
զանիկայ սիրելուն համար. քանզի
զանիկայ իր անձին պէս կը սիրէր։
Ու Յովնաթան անոր ըսաւ, Վաղը 18
ամսագլուխ է, ու դուն պիտի փնտռ-
ուիս, քանզի քու տեղդ պարապ
պիտի մնայ։ Ու երրորդ օրը շու- 19
տով իջնես, և գաս այն տեղը՝ ուր
որ գործին օրը պահուեցար, ու
Եզէլի քարին քովը նստիս։ Ու 20
ես անոր քովէն՝ նշանի մը նետելու
պէս՝ երեք նետ պիտի նետեմ։ Ու 21
ահա մանչը պիտի խրկեմ՝ ըսելով։
Գնա նետերը գտիր. ու թէ որ
մանչուն ըսեմ, Ահա նետերը քեզ-
մէ ասդին են, պառնակ ա՛ռ. այն ա-
տենը դուս. քանզի քեզի խաղա-
ղութիւն է, և Տէրը կենդանի է որ
բան մը չկայ. Բայց թէ որ ման- 22
չուն այսպէս ըսեմ, Ահա նետերը
քեզմէ անդին է. այն ատենը եր-
թաս, քանզի Տէրը քեզ կը խրկէ։
Ու աս խօսքիս համար որ ես ու 23
դուն խօսեցանք ահա Տէրը իմ ու
քու մէջ յաւիտեան վկայ ըլայ։
Ուստի Դաւիթ դաշտին մէջը 24
պահուեցաւ. և ամսագլուխը հաս-
նելով՝ թագաւորը կերակուր ուտե-
լու համար սեղան նստաւ։ Ու թա- 25

դաւորը իր սովորութեանը պէս իր
ախոռը՝ պատին կոթընած ախոռը
նստաւ. ու Յովնաթան ոտք ելաւ,
և Սաւուղին քովը Աբենները նըս-
տաւ, ու Դաւիթին տեղը պարապ
26 մնաց: Եւ Սաւուղ ան օրը բան
մը չխօսեցաւ, քանզի ըսաւ, Ինոր
բան մը պատահեր է. անիկայ մա-
քուր չէ, անշուշտ մաքուր պի-
27 տի չըլլայ: Ու հետեւեալ օրը՝ ամ-
սուն երկրորդ օրն ալ Դաւիթին
տեղը պարապ էր. ուստի Սաւուղ
իր որդւոյն Յովնաթանին ըսաւ,
Իեսսէին որդին ինչու համար երէկ
28 ու այսօր սեղանը չեկաւ: Եւ Յով-
նաթան Սաւուղին պատասխան
տուաւ, Դաւիթ ինծի շատ աղա-
29 չեց որ Բեթղէհէմ երթայ, Ու ը-
սաւ, Ձիս թող ինծի, քանզի ան քաղաքին մէջ մեր ազ-
գատոհմը զոհ կ'ընէ. ու իմ եղ-
բայրս ինծի պատուիրած է. և թէ
որ քու աչքերուդ առջեւը շնորհք
գտեր եմ, կ'ազատիմ՝ պիտի թող
տուր որ երթամ, ու եղբայրներս
տեսնեմ. ասոր պատճառաւ թագա-
30 ւորին սեղանը չեկաւ: Եւ Սա-
ւուղին բարկութիւնը բորբոքեցաւ
Յովնաթանին դէմ, ու անոր ը-
սաւ, Ո՛վ ապստամբ ու չար զա-
ւակ. ես չիմ գիտեր որ դուն
Իեսսէին որդին ընտրեցիր քեզ ու
մայրդ խայտառակելու համար.
31 Քանզի քանի որ Իեսսէին որդին
երկրիս վրայ ողջ է, դուն պիտի
չհաստատուիս, ոչ ալ քու թա-
գաւորութիւնդ. ուստի հիմա մա՛րդ
խրկէ, ու զանիկայ ինծի բեր,
քանզի անիկայ մահու արժանի է:
32 Եւ Յովնաթան իր հօրը Սաւուղին
պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ին-
չու համար պիտի մեռցուի, անիկայ
33 ի՞նչ ըրաւ: Եւ Սաւուղ նիզակը
նետեց անոր, որ զանիկայ զարնէ.
ան ատենը Յովնաթան իմացաւ որ
իր հայրը որոշեր է Դաւիթը մեռ-
34 ցընել: Ու Յովնաթան սաստիկ
բարկութեամբ սեղանէն ելաւ, ու
ամսուն երկրորդ օրը կերակուր չկե-
րաւ. քանզի Դաւիթին համար
սիրտը կոտրեցաւ, որովհետեւ իր
հայրը զանիկայ անարգեց:

Եւ Յովնաթան առաւօտուն դաշ- 35
տը ելաւ, ինչպէս որ Դաւիթին
հետ ժամնաակ որոշեր էր, ու իր
հետը պզտիկ մանչ մը կար: Եւ 36
իր մանչուն ըսաւ, Վազէ, ու ես
իմ նետելու նետերս գտիր. ու
մանչուն վազած ատենը՝ անիկայ նե-
տը անկէ անդին նետեց: Ու երբ- 37
որ մանչը Յովնաթանին նետած նե-
տին տեղը գնաց, Յովնաթան մանչ-
ուն ետեւէն կանչելով ըսաւ, Ո՞հա
նետը քեզմէ անդին է: Եւ Յով- 38
նաթան մանչուն ետեւէն կանչեց,
Շո՛ւտ ըրէ, արագցիր մի՛ կենար:
Ու Յովնաթանին մանչը նետերը
ժողվեց, իր տիրոջը եկաւ: Բայց 39
մանչը բան մը չէր գիտեր. ան բա-
նը միայն Յովնաթանը ու Դաւի-
թը գիտէին: Եւ Յովնաթան իր 40
զործիքները իր մանչուն տուաւ, ու
անոր ըսաւ, Գնա՛ քաղքը տար:
Եւ մանչը գացածին պէս՝ Դաւիթ 41
հարաւային կողմէն ելաւ, ու երես
վրայ գետինը ինկաւ, ու իրեք ան-
գամ երկրպագութիւն ըրաւ. և
մէկմէկ համբուրեցին, ու իրարու
վրայ լացին, մինչեւ որ Դաւիթ
շատ ալ ուրիշ լացաւ: Եւ Յովնա- 42
թան Դաւիթին ըսաւ, Գնա՛ խա-
ղաղութեամբ, ինչպէս որ երկուքս
ալ Տէրոջը անունովը երդում
ըրինք ու ըսինք, Տէրը իմ ու քու
մէջ և իմ սերունդիս ու քու սե-
րունդիդ մէջը միշտ յաւիտեան: Եւ Դաւիթ ելաւ գնաց. 43
Յովնաթան ալ քաղաքը մտաւ:

ԻԱ.

Ու Դաւիթ Նոբ գնաց Աքիմելէք 1
քահանային. և Աքիմելէք զար-
հուրելով Դաւիթը դիմաւորեց, ու
անոր ըսաւ, Ինչո՞ւ համար մինակ
ես, ու հետդ մարդ չկայ: Եւ 2
Դաւիթ Աքիմելէք քահանային ը-
սաւ, Թագաւորը ինծի բան մը
հրամայեց, ու ինծի ըսաւ, Մարդ
մը չգիտնայ ան բանը՝ որուն համար
որ քեզ կը խրկեմ, ու ինչ որ քե-
զի հրամայեցի. ու ես մանչերուն
տեղ տեղ որոշեր եմ: Հիմա 3

ինչ կայ ձեռքիդ տակը՝ ինծի հինգ հատ տուր , կամ ինչ որ կը գըտ-
4 նուի : Եւ քահանան Դաւիթին պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ձեռքիս տակը հասարակ հաց չկայ , միայն սուրբ հաց կայ . թէ որ մանչերը գոնէ կնիկներէ զգուշացած են՝
5 ըն՛դ ո՛րչ : Եւ Դաւիթ քահանային պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ , Արդարեւ կնիկները մեզմէ հեռու են իմ ձամբայ ելած օրէս , այսինքն երէկուընէ ու միւսօր օրուընէ . և մանչերուն ամանները մաքուր են . և աս ալ հասարակ հաց կրնայ սեպուիլ , մանաւանդ որ այսօր ամաններուն մէջը ուրիշ հաց կը սըրբագործուի :
6 Ասոր քահանան սուրբ հացը տուաւ անոր . քանզի հոն ուրիշ հաց չկար , բայց միայն առաջաւորութեան հացը , որ Տէրոջը առջևէն կը վերցուէր , ու վերցուած օրը տաք հաց կը դրուէր :
7 Եւ ան օրը Սաուղին ծառաներէն մէկը հոն Տէրոջը առջևը արգիլուած էր , ու անոր անունը Դոէմայեցի Դուվնկ էր . անիկայ Սաուղին հովիւներուն գլուխն էր :
8 Եւ Դաւիթ Աքիմելեքին ըսաւ , Այս տեղս քու ձեռքիդ տակը նիզակ մը կամ սուր մը չկայ . քանզի թագաւորին գործը սոսկալի շտապով ելաւ , ես իմ սուրս ու զէնքերս հետս չառի :
9 Եւ քահանան ըսաւ , Հոն Փղշտացի Գողիաթին սուրը՝ որ զանիկայ Եղեայի հովիտին մէջը մեռուցիր , անիկայ եփուդին ետևը լաթի մը մէջ փաթթուած կը կենայ . թէ որ կ՛ուզես զանիկայ առնել , առ . քանզի հոս անկէ ուրիշ չկայ . ու Դաւիթ ըսաւ , Անոր նմանը չկայ . զանիկայ ինծի տուր :
10 Եւ ան օրը Դաւիթ ելաւ , ու Սաուղին երեսէն փախաւ , և Գո-
11 թի Ախուս թագաւորին գնաց : Եւ Ախուսին ծառաները անոր ըսին , Երկրին թագաւորը Դաւիթ ասիկայ չէ՞ . սորա համար չէ՞ր որ պար բռնողները պատասխան տալով կ՛երգէին ու կ՛ըսէին , Սաուղ իր հազարաւորները զարկաւ , ու Դա-
12 ւիթ իր բիւրաւորները : Եւ Դա-
ւիթ ասս խօսքերը իր սրտին մէջը դրաւ , ու Գէթի թագաւորին Ախուսին երեսէն շատ վախցաւ : Եւ 13
անոնց առջևը իր դէմքը փոխելով՝ անոնց ձեռքին տակը գինքը խենդ ձևացուց . դուներու փեղկերուն վրայ նշաններ կը գծէր , ու լորձունքները մօրուքին վրայ կը վազընէր : Եւ 14
Ախուս իր ծառաներուն ըսաւ , Ահա ասս մարդուն խենդ ըլլալը տեսաք . զանիկայ ինչո՞ւ համար ինծի բերիք : Միթէ ես խենդերու կա- 15
րօտ եմ , որ ասիկայ իմ առջևս բերիք խենդութիւն ընելու համար . ասիկայ իմ տո՞ւնս մտնէ :

ԳԼ. ԻԶ

Եւ Դաւիթ անկէ դնաց , ու ողջ 1
ազատեցաւ Ադողմի քարայրը հասաւ . ու իր եղբայրները և իր հօրը բոլոր տունը լսեցին , ու հոն անոր իջան : Եւ բոլոր նեղութեան մէջ 2
եղող՝ պարտք ունեցող ու սիրտը վիրաւորուած մարդիկները անոր քովը ժողվուեցան , և անիկայ անոնց վրայ գլորապետ եղաւ . ու անոր քովը չորս հարիւրի չափ մարդ եղան :

Եւ Դաւիթ անկէ Մոաբի Մասփան դնաց , ու Մոաբի թագաւորին ըսաւ , Կ՛աղաչեմ , իմ հայրս ու մայրս ձեր քովը կենան , մինչև որ գիտնամ թէ Աստուած ինծի ինչ պիտի ընէ : Ու զանոնք Մո- 4
աբի թագաւորին առջևը բերել տուաւ . և անոնք անոր քովը բնակեցան , որչափ ժամանակ որ Դաւիթ բերդին մէջը կեցաւ :

Եւ Գադ մարգարէն Դաւիթին 5
ըսաւ , Բերդին մէջը մի՛ նստիր . երթ եւ Հրէաստանի երկիրը գնա : Ու Դաւիթ գնաց Հարեթի անտառը մտաւ :

Եւ Սաուղ լսեց որ Դաւիթ ու 6
անոր հետ եղող մարդիկները գըտնուեր են . ու Սաուղ Գարաայի վրայ Ռամայի ծառին տակը նստեր էր , ու նիզակը իր ձեռքն էր , և իր ամէն ծառաները ալ իր բոլորտիքը կայներ էին : Ու Սաուղ իր քովը 7
կայնող ծառաներուն ըսաւ , Ա՛վ

պիտը : Ու թագաւորը բսաւ , Ով 16
Ներիմելէք՝ անպատճառ պիտի
մեռնիս , թէ դուն և թէ քու հօրդ
բոլոր տունը : Ու թագաւորը իր 17
քովը կայնող սուրհանդակներուն ը-
սաւ , Կարձէք՝ Տէրոջը քահանա-
ները մեռցուցէք . քանզի անոնց
ձեռքն ալ Դաւիթին հետ է , և ո-
րովհետև անոր փախչիլը դիտնալով՝
ինծի չըսցանեցին . բայց թագաւո-
րին ծառաները չուզեցին իրենց ձեռ-
քը երկընցընել՝ Տէրոջը քահանա-
ները զարնելու : Ու թագաւորը 18
Դոէկին բսաւ , Դուն դարձիր ,
ու քահանաները զնէ : Ու Դո-
էդոմացի Դոէկ դարձաւ , և քա-
հանաները զարկաւ , ու ան օրը ա-
նիկայ ութսունուհինգ մարդ մեռ-
ցուց , որ քթանէ եփուած կը հագ-
նէին : Ու քահանաներուն Նոբ 19
քաղաքը սուրի բերնէ անցուց . էրիկ
մարդէն մինչև կնիկ , մարդը , տղա-
յէն մինչև կաթնակեր մանուկը , ու
մինչև արջառը , էշը ու ոչխարը
սուրի բերնէ անցուց :

Ու Ներիմելէքեան Եբիաթար 20
մէկ որդին՝ որուն անունը Եբիա-
թար էր , ազատեցաւ , ու փախաւ
Դաւիթին ետևէն գնաց : Ու Ե- 21
բիաթար Դաւիթին պատմեց թէ
Սաւուղ Տէրոջը քահանաները մեռ-
ցուց : Ու Դաւիթ Եբիաթարին 22
բսաւ , Ես ան օրը գիտէի որ Ե-
դոմացի Դոէկ հոն գտնուելով՝
անշուշտ Սաւուղին պիտի պատմէ .
քու հօրդ տանը բոլոր մարդիկնե-
րուն մահուանը ես պատճառ եղայ :
Իմ քովս նստէ , մի վախնար . 23
քանզի իմ հոգիս փնտռողը քու հո-
գիդ ալ կը փնտռէ . բայց դուն իմ
քովս ապահով ես :

ԳԼ . ՆԳ

Ու Դաւիթին իմացուցին , բսե- 1
լով , Նայ Փղշտացիք Կէիլայի
հետ պատերազմ կ'ընեն , ու կալ-
ըը կը կողոպտեն : Ու Դաւիթ 2
Տէրոջը հարցուց ու բսաւ , Երթամ
թամ աս Փղշտացիները զարնիմ :
Ու Տէրը Դաւիթին բսաւ , Գնա
Փղշտացիները զարկ , ու Կէիլան

որդիք Ներիամինի՝ մօրիկ ըրէք .
Անէթ Հնաէի որդին ամէնքնուդ
ալ արտօր ու այգիներ պիտի տայ ,
ամէնքնիդ ալ հազարապետներ ու
8 հարիւրապետներ պիտի ընէ , Ու
ամէնդ ինծի դէմ միաբաններ էք .
ու Հնաէի որդւոյն իմ որդւոյս հետ
եղած դաշնակցութիւնը իմ ականջս
ոչ ոք բսող մը չկայ . և ձեր մէջը
ճարդ մը չկայ որ ինծի համար ցա-
ւի , ու ինծի յայտնէ թէ իմ
որդիս իմ ծառաս ինծի դէմ ոտք
հանեց , որ դարանամուտ ըլլայ ,
ինչպէս որ քո-ի այսօր կը պետնէ :
9 Ու Սաւուղին ծառաներուն վե-
րակացու Դոէկ Եդոմացին Դաւիթ պա-
տասխան տուաւ ու բսաւ , Հնա-
էի որդին տեսայ , որ Նոբ Ախի-
թոբէի որդւոյն Եբիմելէքին .
10 Ու անիկայ անոր համար Տէրոջը
հարցուց , ու անոր պաշար տուաւ ,
և անոր Փղշտացի Գողիաթին սուրը
տուաւ :
11 Ուր տունը թագաւորը դարձ խըր-
կեց , ու Ախիթոբէի որդին Եբիմե-
լէք քահանան , ու անոր հօրը բոլոր
տունը՝ Նոբի մէջ եղող քահանա-
ները կանչեց . ու ամէնքն ալ թա-
12 գաւորին եկան : Ու Սաւուղ ը-
սաւ , Ով որդի Ախիթոբեան՝ մօրիկ
ըրէ . ու անիկայ բսաւ , Ահա հոս
13 եմ՝ տէր իմ : Ու Սաւուղ անոր
բսաւ , Ինչու համար դուն ու Հնա-
էի որդին ինծի դէմ միաբանեցաք ,
ու դուն անոր հաց ու սուր տուիր ,
և անոր համար Աստուծոյ հարցու-
ցիր , որ անիկայ ելլէ ինծի դարա-
նամուտ ըլլայ , ինչպէս որ այսօր
14 կ'երևնայ : Ու Եբիմելէք պատաս-
խան տուաւ թագաւորին ու բսաւ ,
Ո՞ւ բոլոր ծառաներուդ մէջը ի՞նչ
հաւատարիմ է Դաւիթին պէս , որ
թագաւորի փեսայ , քու առեանիդ
վերակացու , ու քու տանդ մէջ
15 պատուաւոր է : Միթէ այսօր սկը-
սայ անոր համար Աստուծոյ հար-
ցընելու . քեզ չլինի . թագաւորը
իր ծառային վրայ , ա՛ւ իմ հօրս բո-
լոր տանը վրայ ասոնց բան մը չդնէ .
քանզի քու ծառադ ասոնց բոլոր բա-
ներէն պզտիկ կամ մեծ բան մը չէր

3 ազատէ : Եւ Դաւիթին մարդիկ-
ները ան որ ըսին , Ես՝ մենք հոս
Յուդայի մէջ կը վախնանք . ալ
ո՛րչափ աւելի՝ թէ ու Կէիլա եր-
թանք Փղշտացւոց դունդերուն դէմ :
4 Ու Դաւիթ նորէն մէկմըն ալ Տէ-
րոջը հարցուց . և Տէրը ան որ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Եկի՛ր
Կէիլա իջի՛ր . քանզի ես Փղշտացի-
5 ները քու ձեռքդ կու տամ : Եւ
Դաւիթ իր մարդիկներովը Կէիլա
գնաց , ու Փղշտացւոց հետ պատե-
բազմ ըրաւ . ու անոնց անասուն-
ները առաւ , և զանոնք մեծ հա-
րուածով մը զարկաւ . ու Դաւիթ
Կէիլային բնակիչները ազատեց :
6 Եւ Աբիմելեքին որդին Աբիաթար
Դաւիթին քովը Կէիլա փախած ա-
տենը՝ եփուդը ձեռքը բռնած ի-
ջաւ :
7 Ու երբոր Սաուղին իմացուցին ,
թէ Դաւիթ Կէիլա մտեր է , Սա-
ուղ ըսաւ , Աստուած իմ ձեռքս
մատներ է զանիկայ . քանզի դռներ
ու նիգեր ունեցող քաղաքի մը մէջ
8 մտեր գոցուեր է : Եւ Սաուղ բո-
լոր ժողովուրդը պատերազմի կան-
չեց , որ Կէիլա իջնէ , ու Դաւիթը
9 և անոր մարդիկները պաշարէ : Դակ
Դաւիթ իմացաւ որ Սաուղ իրեն
համար գաղտուկ չարութիւն մը կը
չարէ , ու Աբիաթար քահանային
10 ըսաւ , Եփուդը մօտեցո՛ւր : Եւ
Դաւիթ ըսաւ , Ո՛վ Տէր Աստուած
Իսրայէլի՝ քու ծառադ ստոյգ լսեց
որ Սաուղ Կէիլային վրայ գալ
կ՚ուզէ , որ քաղաքը իմ պատճա-
11 ռովս աւրէ . Աբդնոք Կէիլայի բնա-
կիչները ինձ անոր ձեռքը պիտի
մատնե՞ն , ու՞ ծառադիդ լսածին
պէս՝ Սաուղ հոս պիտի իջնէ . ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի , կ՚ա-
ղաչեմ՝ ծառադիդ յայտնէ : Եւ
12 Տէրը ըսաւ , Պիտի իջնէ : Ու
Դաւիթ ըսաւ , Կէիլայի բնակիչ-
ները ինձ ու իմ մարդիկներս Սա-
ուղին ձեռքը պիտի մատնե՞ն : Եւ
13 Տէրը ըսաւ , Պիտի մատնեն : Ա-
յն Դաւիթ ու անոր մարդիկները
վեց հարիւր մարդու չափ ելան՝ Կէի-
լային դացին , և ո՛ւր որ կրնային
երթալ՝ կ՚երթային . ու երբոր Դա-
ւիթին Կէիլայէն ելլելը Սաուղին
իմացուցին , հոն երթալէն ետ կե-
ցաւ :
14 Եւ Դաւիթ անապատին մէջ ա-
մուր տեղեր կը նստէր . ու Զի-
փի անապատին մէջ լեռան մը վրայ
նստաւ : Եւ Սաուղ ամէն օր զա-
նիկայ կը փնտռէր . բայց Աստուած
անոր ձեռքը չմատնեց զանիկայ :
15 Ու Դաւիթ տեսաւ որ Սաուղ իր
անձը փնտռելու ելեր է . և Դա-
ւիթ Զիփի անապատը անտառի
մը մէջ էր :
16 Ու Սաուղին որդին Յովնաթա-
նը ելաւ՝ անտառը գնաց Դաւի-
թին , ու անոր ձեռքը Աստուծով
զօրացուց . Եւ անոր ըսաւ , Մի՛
17 վախնար , քանզի իմ հօրս Սաու-
ղին ձեռքը քեզ պիտի չգտնէ , ու
դուն Իսրայէլի վրայ թագաւոր պի-
տի ըլլաս , ու ես քու երկրորդդ
պիտի ըլլամ . և ատ բանը իմ
հայրս Սաուղն ալ գիտէ : Ու
18 երկուքնին Տէրոջը առջևը ուխտ ը-
րին . և Դաւիթ անտառին մէջը
ձգաց , բայց Յովնաթան իր տունը
դարձաւ :
19 Ու Զիփացիք Գաբաա ելան
Սաուղին , ու ըսին , Ես՝ Դա-
ւիթ մեր քովը ամուր տեղերը
անտառին մէջ՝ Հքիղա բլուրին վրայ՝
Եսիմոնի հարաւային կողմը պա-
հուած է : Հիմա՝ ո՛վ թագաւոր ,
20 ինչպէս որ քու անձդ իջնելու կը
փափաքի , իջի՛ր , ու զանիկայ թա-
գաւորին ձեռքը մատնելը մեզի մը-
նայ : Ու Սաուղ ըսաւ , Դուք
21 Տէրոջմէն օրհնեա՛լ ըլլաք , որ ին-
ծի ցաւակից եղաք : Ուրեմն դացէ՛ք ,
22 ու առելի աղէկ դիտեցէ՛ք , և անոր
տեղին կոխած տեղը դիտցէ՛ք ու տե-
սէ՛ք , Ո՞վ զանիկայ հոն տեսեր
է . քանզի ինծի ըսած են թէ ան-
կայ շատ խորամանկ է : Ուստի
23 նայեցէ՛ք , ու անոր բոլոր պահուռ-
ները տեղերնուն իմացէ՛ք , և ստոյգ
ստուգելով ինծի դարձէ՛ք , և ձեզի
հետ երթամ . ու թէ որ անիկայ ան
երկրին մէջն է , զանիկայ Յուդայի
բոլոր հազարաւորներուն մէջը աղէկ

24 մը պիտի վիճառեմ : Ու անոնք ե-
լան , և Սաւուղին առջևէն Օվիմ
գացին . ու Դաւիթ իր մարդիկնե-
րովը Մաոնի անապատը գաշտին
մէջ՝ Յեսիմոնի հարաւային կողմը
25 նստեր էր : Ու Սաւուղ իր մար-
դիկներովը ընդհոյ վիճառելու գը-
նաց . ու երբոր Դաւիթին լսա-
ցուցին , վէմը իջաւ , և Մաոնի ա-
նապատին մէջ նստաւ . ու Սաւուղ
լսեց , ու Դաւիթին ետևէն Մաոնի
26 անապատը վազեց : Ու Սաւուղ
լեռանը աս կողմէն կ'երթար , Դա-
ւիթ ալ իր մարդիկներովը լեռա-
նը անդիի կողմէն կ'երթար . ու
Դաւիթ կը փութար որ Սաւուղին
երեսէն փախչի . բայց Սաւուղ ու
իր մարդիկները Դաւիթին ու անոր
մարդիկներուն չորս կողմը պատե-
27 ցին , որ գանոնք բռնեն : Ու լսա-
րեր մը եկաւ Սաւուղին ու ըսաւ ,
Շուտով եկուր , քանզի Փղշ-
28 տացիք երկիրը կոխեցին : Սա-
ուղ Դաւիթը հալածելէն
դարձաւ գնաց , որ Փղշտացւոց դէմ
դնէ . անոր համար ան տեղին ա-
նունը Սէլա մահլէգօթ ըսուեցաւ :

ԳԼ. ԻԴ

1 Ու Դաւիթ անկէ ելաւ , ու Էն-
գադդիի ամուր տեղուանքը նըս-
2 տաւ : Ու երբոր Սաւուղ Փղշտա-
ցիներէն ետ դարձաւ , անոր իմացու-
ցին ու ըսին , Ահա Դաւիթ Էն-
3 գադդիի անապատին մէջն է : Ու
Սաւուղ բոլոր Իսրայէլէն իրեք հա-
զար ընտրուած մարդիկներ առաւ ,
ու գնաց որ Դաւիթը ու անոր մար-
դիկները վիճառէ այծեմանց ժայռե-
4 րուն վրայ : Ու ճամբուն վրայ եղող
ոչխարներուն փարախները եկաւ ,
ու հոն մէկ քարայր մը կար . ու
Սաւուղ հարկաւորութեան համար
ներս մտաւ . և Դաւիթ իր մարդ-
դիկներովը քարայրին ներսի դին
5 նստեր էր : Ու Դաւիթին մարդ-
դիկները անոր ըսին , Ահա Տէրոջը
քեզի ըսած օրը ասիկայ է , թէ Ահա
Թշնամիդ քու ձեռքդ պիտի մատ-
նեմ , և քու աչքերուդ հաճոյ երևե-
ցածը լսէ անոր : Ու Դաւիթ ե-

լաւ , և Սաւուղին վերարկուին ծայ-
րը դաղտուկ կտրեց : Ետոյ անկէ 6
ետքը Դաւիթին սիրտը խղճաց ,
Սաւուղին վերնոյնէն ծայրը կտրե-
լուն վրայ : Ու իր մարդիկներուն 7
ըսաւ , Չտուաճ չընէ որ Տէրոջը
օծեալին՝ իմ տիրոջս ասդ բանը ընեմ ,
ձեռքս անոր վրայ երկընցընելով .
քանզի անիկայ Տէրոջը օծեալն է : 8
Ու Դաւիթ խօսքերով իր մար-
դիկները զսպեց , ու զանոնք չթո-
ղուց որ Սաւուղին վրայ յարձա-
կին : Ու Սաւուղ քարայրէն դուրս
ելաւ , ու իր ճամբան գնաց :

Ետև Դաւիթ ալ քարայ- 9
րէն դուրս ելաւ , ու Սաւուղին ե-
տևէն կանչելով ըսաւ , Ո՛վ տէր
իմ թագաւոր : Ու երբոր Սա-
ուղ ետին նայեցաւ , Դաւիթ ե-
րեսը գետինը ծռելով երկրպագու-
թիւն ըրաւ : Ու Դաւիթ ըսաւ 10
Սաւուղին , Ինչո՞ւ համար մարդոց
խօսքը մտիկ կ'ընես , որ թէ կ'ըսեն
թէ Ահա Դաւիթ քեզի չարութիւն
ընելու կը ջանայ : Ահա այսօր քու 11
աչքերդ կը տեսնեն , որ Տէրը այսօր
քարայրին մէջը քեզ իմ ձեռքս մատ-
նեց . ու ըսին որ քեզ մեռցընեմ ,
բայց ես քեզի խնայեցի , ու ըսի ,
Ես իմ ձեռքս իմ տիրոջս չեմ ե-
րկընցըներ , քանզի անիկայ Տէրոջը
օծեալն է : Ու տես հայրը իմ՝ տես , 12
քու վերարկուիդ ծայրը իմ ձեռքիս
մէջն է . ու ես քու վերարկուիդ
ծայրը կտրելով՝ քեզ չմեռցուցի .
ասկէ հասկըցիր ու տես , որ իմ
ձեռքիս մէջը չարութիւն ու անօրէ-
նութիւն չկայ , ու քեզի յանցանք
մը չեմ ըրած , բայց դուն զիս մեռ-
ցընելու կ'աչխատիս : Տէրը դա- 13
տաստան ընէ իմ ու քու մէջ , ու
Տէրը իմ վրէժս քեզմէ առնէ . բայց
իմ ձեռքս քու վրադ չըլլայ : Ինչ- 14
պէս որ հին առակը կ'ըսէ , Ընօրէն-
ներէն անօրէնութիւն կ'ելլէ . բայց
իմ ձեռքս քու վրադ չըլլայ : Ի- 15
սրայէլի թագաւորը որո՞ւն ետևէն
ելեր է , և դուն որո՞ւն ետևէն կը-
ձիդ կը հալածես . մեռած շան մը
ետևէ , լուի մը ետևէ ելեր : Սա- 16
տի Տէրը դատաւոր ըլլայ , և իմ ու

քու մէջդ դատաստան ընէ . և տես-
նէ ու պաշտպանէ զիս , և քու ձեռ-
քէդ ազատէ :
17 Ու Եղտար Դաւիթ աս խօսքերը
Սաւուղին խօսիլը լմընցուց , Սա-
ւուղ ըսաւ , Արդեօք իմ Դաւիթ ,
աս իկայ քու ձա՞յնդ է . և Սաւուղ
18 իր ձայնը վերցուց ու լացաւ . Ու
Դաւիթին ըսաւ , Դուն ինծմէ
արդար ես . քանզի դուն ինծի բա-
րիք հատուցիր , բայց ես քեզի չա-
19 րիք հատուցի : Ու դուն այսօր քու
ինծի ըրած աղէկութիւնդ յայտնե-
ցիր , որովհետև Տէրը զիս քու
ձեռքդ մատնեց , ու դուն զիս չմեռ-
20 ցուցիր : Վա՞ն թէ մէկ մարդ մը իր
թշնամին գտնելու ըլլայ , զանիկայ
թող կու տա՞յ որ խաղաղութեամբ
երթայ . ուստի այսօր քու ինծի ը-
րածիդ փոխարէն Տէրը քեզի բա-
21 րիք հատուցանէ : Ու հիմա ահա
գիտեմ որ դուն անշուշտ թագաւոր
պիտի ըլլաս . ու Իսրայելին թա-
գաւորութիւնը քու ձեռքիդ մէջը
22 պիտի հաստատուի : Ու հիմա Տէ-
րոջմով ինծի երդո՛ւմ ըրէ՝ թէ ինծ-
մէ ետքը իմ սերունդս պիտի չսպա-
նես , ու իմ հօրս տունէն իմ ա-
23 նունս բնաջինջ պիտի չընես : Ու
Դաւիթ Սաւուղին երդում ըրաւ :
Ետքը Սաւուղ իր տունը գնաց ,
ու Դաւիթ իր մարդիկներովը ամուր
տեղը ելաւ :

ԻԵ . ԻԸ

1 Ու Սամուէլ մեռաւ , ու բոլոր
Իսրայէլը ժողովուեցան ու անոր
համար սուգ ըրին . ու զանիկայ
Ռամայի մէջ իր տունը թաղեցին :
Ու Դաւիթ ելաւ Փառանի անա-
պատը իջաւ :
2 Ու Մաոնի մէջ մարդ մը կար ,
ու անոր գործը Կարմէղոսի մէջ էր .
և անիկայ խիստ մեծ մարդ էր , ու
իրիք հազար ոչխար և հազար այծ
ունէր . ու իր ոչխարները ատրակը-
տուր ընելու համար Կարմէղոսի մէջ
3 կը գտնուէր : Ու անն մարդուն ա-
նունը Նաբաղ էր , ու անոր կընա-
կանը անունը Աբիգեա . և կնիկը
խոհեմամիտ ու գեղեցկադէմ էր ,
բայց էրիկը խստաբարոյ ու չարա-
գործ էր , ու անիկայ Քաղէբեան
էր :
4 Ու Դաւիթ անապատին մէջ լը-
սեց որ Նաբաղ իր ոչխարները ա-
5 րակուր կ՚ընէ : Ու Դաւիթ
տասը մանչ խրկեց , և Դաւիթ
մանչերուն ըսաւ , Ասպնդիս ելէք ,
ու Նաբաղին գացէք , և իմ անու-
նով անոր ողջութիւնը հարցուցէք .
6 Ու անոր այսպէս ըսէք , Ո՛ղջ կե-
ցիր . քեզի և քու տանդ ու քու
ամենը որ քուկդինն է խաղաղութիւն
7 ըլլայ : Ու հիմա լսեցի որ ոչխար-
ներդ ատրակուր կ՚ընես . քու հո-
վիւներդ մեր հետն էին , անոնց վը-
նաս մը չտուինք , ու անոնք Կար-
մէղոսի մէջ որչափ ատեն որ կեցան ,
անոնց մէկ բանը չկորսուեցաւ :
8 Քու մանչերուդ հարցուր , ու քեզի
թող ըսեն . ուստի մեր մանչերը
քու աչքերուդ առջեւը շնորհք թող
գտնեն , քանզի բարի օր եկանք .
շնորհք ըրէ քու ծառաներուդ ու
քու որդւոյդ Դաւիթին ձեռքէդ ե-
9 կածը տո՛ւր : Ու Դաւիթին ման-
չերը գացին , ու աս բոլոր խօսքե-
րուն համեմատ Դաւիթին անունովը
Նաբաղին պըսպցին , ու կացնեցան :
10 Ու Նաբաղ Դաւիթին ծառանե-
րուն պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Դաւիթը ո՞վ է , ու Իեսէի որդին
ո՞վ է . ասօրերս իրենց տէրերուն
երեսէն փախչող ծառաները շատ-
11 ցեր են : Ուրեմն իմ հացս , ջուրս ու
ատրակուրս բնողներուս համար մոր-
թած անասուններս առնեմ՝ ու մա-
րդիկներուն տամ , որոնց
ուրկից ըլլալը չեմ գիտեր : Ու
12 Դաւիթին մանչերը իրենց ճամբան
դարձան , ու գացին ասս բոլոր խօս-
քերը անոր պատմեցին : Ու Դա-
13 ւիթ իր մարդիկներուն ըսաւ , Ձեզնէ
մարդ իր սուրը մէջքը կապէ . ու
ամէն մարդ իր սուրը մէջքը կապեց .
և Դաւիթ ալ իր սուրը մէջքը
կապեց . ու Դաւիթին հետևէն չորս
հարիւրի չափ մարդ ելաւ , ու երկու
հարիւր մարդ Հոն կարասիներուն
քովը մնացին :
14 Ու ծառաներուն մէկը Նաբաղին

կնկանը Աբիգեայէն իմացուց ու ըսաւ , Ահա Դաւիթ անապատէն մարդիկներ խրկեց մեր տէրը օրհնելու համար . իսկ անիկայ խօսելու 15 խօսեցաւ անոնց հետ : Բայց այն մարդիկները մեզի հետ շատ աղէկ էին , ու մեզի ձեռս մը չտուին . և դաշտի մէջ որչափ առեն որ անոնց հետ պտըտեցանք , մեզմէ բան մը 16 չկորսուեցաւ : Անոնք մեզի պարիսպ էին թէ գիշերը և թէ ցորեկը , որչափ առեն որ անոնց քովը ոչխար- 17 ները կ'արածէինք : Ու հիմա գիտցիր ու տես՝ թէ ինչ պիտի ընես , քանզի մեր տիրոջը վրայ և անոր բոլոր տանը վրայ չարիքը հաստած է . որովհետև անիկայ այնպէս չար մարդն է , որ անոր հետ մարդ չկրնար խօսիլ :

18 Ու Աբիգեա շուտով երկու հարիւր հատ հաց , ու երկու տիկ գինի , և հինգ եփած ոչխար , ու հինգ գրիւ բոհրած ցորեն , հարիւր ողկոյզ չամիչ , ու երկու հարիւր չարչ թուզ առաւ , ու զանոնք էշերու վրայ դրաւ : 19 Ու իր ծառաներուն ըսաւ , Առջեւս անցէք . ահա ես ձեր ետեւէն կու գամ . բայց իր էրկանը Նաբալին 20 չհմացուց : Ու երբոր կնիկը իշուն վրայ հեծած՝ լեռանը դոյզ տեղէն կ'իջնէր , ահա Դաւիթ ու անոր մարդիկները անոր առջեւը կ'իջնէին . ու անիկայ անոնց հանդիպեցաւ : 21 Ու Դաւիթ ըսեր էր , Ուրեմն անապատին մէջ աս մարդուն բոլոր ունեցած բաները պարապ տեղը պահեր եմ . ու անոր բոլոր ունեցածէն բան մը չկորսուեցաւ . և անիկայ ինծի աղէկութեան փոխարէն դէշութիւն ըրաւ : 22 Աստուած Դաւիթին թշնամիներուն այսպէս ու աւելի ընէ , թէ որ մինչև վաղը առտու անոր մարդիկներէն մէկ երիկ մարդ մը ողջ թողում :

23 Ու Աբիգեա Դաւիթը տեսածին պէս շուտով իշուն վրայէն իջաւ , և Դաւիթին առջեւը երեսի վրայ իյնալով , մինչև գետինը երկրպագութիւն ըրաւ : 24 Ու անոր ոտքը ինկաւ ու ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ , յանցանքը իմ վրաս ըլլայ . բայց հրամմեն տուր՝ որ քու աղախինդ քու առջեդ խօսի , և քու աղախնոյդ խօսքերը մտիկ ընէ : Ո՛հաղաչեմ՝ 25 որ իմ տէրս աս չար մարդուն՝ Նաբալին համար իր սրտին մէջ բան մը չդնէ . քանզի իր անուանը պէս ինքն ալ անանկ է . անոր անունը Նաբալ է , ու անզգամութիւնը իր հետն է . բայց ես քու աղախինդ իմ տիրոջս խրկած մանչերը չտեսայ : Ու հիմա , ո՛վ տէր իմ , Տէրը կեն- 26 դանի է , ու քու հոգիդ ալ կենդանի է , որ Տէրը քեզ չթողուց որ արիւն մտնես , ու քու վրէժդ քու ձեռքովդ առնես . և հիմա քու թշնամիներդ ու իմ տիրոջս դէմ չարութիւն ուզողները Նաբալին պէս ըլլան : Ու հիմա աս ընծան որ քու 27 աղախինդ իմ տիրոջս բերաւ , թող իմ տիրոջս հետևէն եկող մանչերուն տրուի : Ո՛հաղաչեմ , քու աղա- 28 խինդ յանցանքը ներէ . քանզի Տէրը իմ տիրոջս անպատճառ հաստատուն պիտի շինէ . որովհետև իմ տէրս Տէրոջը պատերազմները պատերազմեցաւ , ու քու օրերուդ մէջ քու վրադ չարութիւն մը չգտնուեցաւ : Բայց թէ և քեզ հա- 29 լածելու՝ ու քու հոգիդ փնտռելու համար մէկ մարդ մը ոտք ելած է , իմ տիրոջս հոգին քու Տէր Աստուածդ առջեր՝ կենաց ծրարին մէջը ծրարած պիտի ըլլայ . բայց անիկայ քու թշնամիներուդ հոգիները պարսատիկի մէջէն ելած փուխր պէս պիտի նետէ : Ու երբոր Տէրը քու 30 ըր քեզի համար բոլոր բարիքները իմ տիրոջս ընէ , ու քեզ Իսրայէլի վրայ թագաւոր դնէ , Ո- 31 ևիկայ քեզի գայթակղութիւն մը ու իմ տիրոջս սրտին խիղճ մը չըլլայ , թէ առանց պատճառի արիւն թափեցիր , կամ թէ իմ տէրս իր վրէժը ինքը առաւ . ու երբոր Տէրը իմ տիրոջս բարութիւն ընէ , քու աղախինդ միտքդ բերիս :

Ու Դաւիթ ըսաւ Աբիգեային 32 Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Աստուածը , որ այսօր քեզ խրկեց զիս դիմաւորելու . Ու քու խոհեմու- 33 թիւնդ օրհնեալ ըլլայ , և դուն ալ

օրհնեալ ըլլաս , որ այսօր զիս ապ-
դիլեցիր որ արիւն չմտնեմ , ու իմ
34 վրէժս ձեռքովս չառնեմ : Նայց
Իսրայէլին Տէր Աստուածը՝ որ զիս
ասպիլեց քեզի չարութիւն ընելէն ,
կենդանի է , թէ որ դուն չուտով
չգայիր ու առջևս չելլէիր , մինչև
վաղը առտու Նաբաղին մէկ էրիկ
35 մարդը չէր մնար : Ու Դաւիթ
անոր բերած ընծանէրը ձեռքէն ա-
ռաւ , ու անոր ըսաւ , Խաղաղու-
թեամբ տունդ դնա . ահա խօսքդ
մտիկ ըրի ու քու խնդիրքդ ըն-
դունեցի :

36 Ու Աբիգեա Նաբաղին դնաց ,
ու ահա անիկայ իր տանը մէջ թա-
գաւորական կոչունքի պէս կոչունք
կ՚ընէր . և Նաբաղին սիրտը զուար-
թացեր էր , ու անիկայ շատ գի-
նովցեր էր . ուստի կինիկը մինչև ա-
ռաւօտեան լոյսը պզտիկ կամ մեծ
37 բան մը չպատմեց անոր : Ու ա-
ռաւօտուն երբոր Նաբաղ գինիէն
զգաստացաւ , ան ատենը անոր կնի-
կը այս բաները անոր պատմեց . ու
անոր սիրտը իր ներսի դէն մեռաւ ,
38 ու քարի պէս եղաւ : Ու տասը
օրի չափ անցնելէն ետև , Տէրը զար-
կաւ Նաբաղը , որ մեռաւ :

39 Ու Դաւիթ Նաբաղին մեռնիլը
լսելով ըսաւ , Օրհնեալ է Տէրը ,
որ Նաբաղին ձեռքէն խոտինքիս դատաստանը ինքը դա-
տեց , ու իր ծառան չարութենէ ետ
պահեց . և Տէրը Նաբաղին չարու-
թիւնը անոր գլուխը դարձուց : Ու
Դաւիթ խրկեց՝ և Աբիգեային
խօսեցաւ , որ զանիկայ իրեն կնիկ
40 առնէ : Ու Դաւիթին ծառաները
Կարմէղա գացին Աբիգեային , ու
անոր հետ խօսեցան ու ըսին , Դա-
ւիթ մեզ քեզի խրկեց , որ քեզ ի-
41 րեն կնիկ առնէ : Ու անիկայ ե-
լաւ ու երեսի վրայ մինչև գետինը
երկրպագութիւն ըրաւ , ու ըսաւ ,
Ահա քու աղախինդ իմ սիրոջս ծա-
ռաներուն ոտքերը լուալու համար
42 ստրկութիւն թող ընէ : Ու Ա-
բիգեա շուտով ոտք ելաւ , ու իրեն
սպասաւորութիւն ընող հինգ աղ-
ջիկներու հետ էշը հնձաւ , ու Դա-
ւիթին պատգամաւորներուն ետևէն
գնաց , և անոր կնիկը եղաւ :

43 Ու Դաւիթ Յեզրայելէն ալ Ա-
քինոամը առաւ . ու ասոնց երկուքն
ալ անոր կիւիկները եղան : Նայց 44
Սաւուղ իր Մեղքող աղջիկը՝ ո-
Դաւիթին կնիկն էր՝ Գաղղիմացի
Լայիսի որդւոյն Փալտիէլին տուաւ :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Ու Զիփացիք Գաբաա գացին
Սաւուղին , ու ըսին , Ահա
Դաւիթ Յեսիմոնի դիմացը Հաքի-
ղայի բլուրին վրայ պահուըր է :
2 Ու Սաւուղ ելաւ Զիփի անապա-
տը իջաւ Իսրայէլի իրեք հազար
ընտրուած մարդիկներով , որ Զի-
փի անապատին մէջ Դաւիթը
3 փնտռէ : Ու Սաւուղ Յեսիմոնի
դիմացը Հաքեղայի բլուրը՝ ճամբուն
վրայ բանակեցաւ : Դաւիթ ալ
անապատին մէջը նստեր էր . ու
երբոր տեսաւ որ Սաւուղ իր ե-
տևէն անապատը կու գայ , Դաւիթ 4
լրտեսներ խրկեց , ու Սաւուղին
ստոյգ գալը իմացաւ :

5 Ու Դաւիթ ոտքոտ ելաւ , և
Սաւուղին բանակ դրած տեղը ե-
կաւ . ու Դաւիթ Սաւուղին ու
անոր զօրավարին՝ Ներնեռ Աբեննե-
րին պառկած տեղը տեսաւ . բայց
Սաւուղ կառքերուն մէջտեղը պառ-
կեր էր , ու ժողովուրդը անոր բո-
լորտիքը բանակեր էին : Ու Դա- 6
ւիթ պատասխան առաւ , ու Ախ-
տացի Աբիմելեքին ու Յոաբին
եղբօրը Ծարուհեան Աբեսային ը-
սաւ , Ո՞վ ինձի հետ Սաւուղին
քովը բանակը կ՚իջնէ : Ու Աբես-
սա ըսաւ , Ես քեզի հետ կ՚իջնեմ :
7 Ու Դաւիթ Աբեսային հետ գիշե-
րով ժողովուրդին մէջը մտաւ . և
ահա Սաւուղ կառքերուն մէջտեղը
պառկեր կը քնանար . անոր նիզա-
կը գլխուն քովը գետինը ցցուած
էր , և Ներներ ու ժողովուրդը
անոր բոլորտիքը պառկեր էին :
8 Ու Աբեսա Դաւիթին ըսաւ , Ա-
յսօր քու թշնամիդ քու
ձեռքդ մատնեց . ու հիմա թո՛ղ
տուր որ նիզակով մէկ անգամին

գեօղինը ցցեմ զանիկայ , ու չկըրկ-
9 նեմ հարուածը : Նայց Դաւիթ
Ընկեսային ըսաւ , Զանիկայ մի
մեռցըներ . քանզի Տէրոջը օծեալին
ո՞վ կրնայ ձեռք երկընցընել ու ան-
10 մեղ ըլլալ : Նաև Դաւիթ ըսաւ ,
Տէրը կենդանի է որ զանիկայ Տէրը
պիտի զարնէ , կամ անոր աւուրը
պիտի գայ ու մեռնի , կամ թէ պա-
տերազմի մէջ պիտի մտնէ ու մեռ-
11 նի : Նաստած չընէ որ Տէրոջը օ-
ծեալին դէմ ձեռք երկընցընեմ .
միայն թէ հիմա անոր գլխուն քովի
նիզակը ու ջուրին կուժը առ ու
12 երթանք : Նաև Դաւիթ Սաւուղին
գլխուն քովէն նիզակը ու ջուրին
կուժը առաւ ու գացին , և ոեւ-
նող չկար , իմացող չկար ու արթըն-
ցող չկար . որովհետև ամէնքը կը
քնանային . քանզի Տէրոջը կողմանէ
անոնց վրայ խորունկ քուն մը իւկիր
էր :

13 Նաև Դաւիթ անդիի կողմը ան-
ցաւ , ու լեռանը գլխուն վրայ հե-
ռուանոց կայնեցաւ , ահ անոնց մէջը
14 մեծ միջոց կար : Նաև Դաւիթ ժո-
ղովուրդին ու Ներնան Ընթնեցին
կանչելով ըսաւ , Ա՛վ Ընթներ ,
պատասխան չի՞ս տար . ու Ընթնե-
ցեր պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Դուն ո՞վ ես , որ թագաւորին կը
15 կանչես : Նաև Դաւիթ Ընթնեցին
ըսաւ , Դուն էրիկ մարդ չի՞ս . ու
Իսրայէլին մէջ քեզի պէս ո՞վ կայ .
ու ինչո՞ւ համար քու տիրոջդ թա-
գաւորին պահպանութիւն չըրիր .
քանզի ժողովուրդէն մէկը քու տէրդ
16 թագաւորը մեռցընելու եկաւ : Այ
քու ըրած բանդ աղէկ չէ . կենդա-
նի է Տէրը՝ որ դուք մեռնելու ար-
ժանի էք , քանզի Տէրոջը օծեալին՝
ձեր տիրոջը պահպանութիւն չը-
րիք . ու հիմա նայէ , թագաւորին
նիզակը ու անոր գլխուն քովի ջու-
17 րին կուժը ո՞ւր է : Այն ատենը
Սաւուղ Դաւիթին ձայնը ճանչ-
ցաւ ու ըսաւ , Արդեօք իմ Դա-
18 ւիթ՝ աստիկայ քո՞ւ ձայնդ է . ու
Դաւիթ ըսաւ , Ա՛վ տէր իմ թա-
գաւոր , իմ ձայնս է . Ու ըսաւ ,
Եմ տէրս ինչո՞ւ համար այդպէս իր

ծառային հետևէն ինկեր է . քանզի
ի՞նչ ըրի , ու ձեռքիս մէջը ի՞նչ
չարութիւն կայ : Նաև հիմա իմ 19
տէրս թագաւորը իր ծառային խօս-
քերը թող մտիկ ընէ . թէ որ
Տէրը քեզ իմ վրաս ոտք հանեց ,
թող զոհ մը ընդունի . բայց թէ
որ մարդոց որդիքը ոտ՛ հանեցին ,
անոնք Տէրոջը առջևը անիծեալ ըլ-
լան , քանզի գիս այսօր վռընտեցին
որ Տէրոջը ժառանգութեանը հետ
չմիանամ , ու ինծի ըսին , Կնա
օտար աստուածներու ծառայու-
թիւն ըրէ : Նաև հիմա Տէրոջը 20
առջևը իմ արիւնս գետինը չիյնայ .
քանզի Իսրայէլի թագաւորը մէկ
լու մը փնտռելու եկաւ , ինչպէս որ
մէկ մարդ մը լեռներու վրայ կաքաւի
մը հետևէ կ՛իյնայ :

Ու Սաւուղ ըսաւ , Մեղք գոր- 21
ծեցի . դարձիր՝ որդեակ իմ Դա-
ւիթ . իմ հոգիս այսօր քու աչքե-
րուդ պատուական երևնալուն հա-
մար՝ քեզի մէյմըն ալ չարութիւն
պիտի չընեմ . ահա յիմարութիւն
ըրի , ու մեծապէս սխալեցայ : Նաև 22
Դաւիթ պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ , Ահա թագաւորին նիզակը .
մանչերուն մէկը թող գայ ու զա-
նիկայ առնէ : Նաև Տէրը ամէն մար- 23
դուն իր արդարութեանը ու իր հա-
ւատարմութեանը փոխարէնը հա-
տուցանէ . որովհետև Տէրը քեզ
այսօր իմ ձեռքս տուաւ , բայց ես
Տէրոջը օծեալին ձեռք երկընցընել
չուզեցի : Նաև ահա ինչպէս որ քու 24
հոգիդ այսօր իմ աչքերուս պա-
տուական երևցաւ , իմ հոգիս ալ
Տէրոջը առջևը այնպէս պատուական
երևնայ , ու զիս ամէն նեղութենէ
ազատէ : Նաև Սաւուղ Դաւիթին 25
ըսաւ , Օրհնեալ իմ Դաւիթ , օրհ-
նեալ ըլլաս . քու գործերուդ մէջ
յաջողութիւն պիտի գտնես , ու
նաև յաղթող պիտի ըլլաս : Նաև
Դաւիթ իր ճամբան գնաց , ու Սա-
ւուղ իր տեղը դարձաւ :

ԿԱ՛. ԻՆ:

Նաև Դաւիթ իր սրտին մէջը ըսաւ , 1
Ալերջապէս մէկ օր մը Սաւուղին

ձեռքովը պիտի կորսուիմ . ինծի փղշտացւոց երկիրը փախչելէն աղէկ կը չկայ , որ Սաւուղ ինծմէ յոյսը կտրէ , ու գիս ամէնքն ալ Իսրայէլի բոլոր սահմաններուն մէջ չփնտռէ . այսպէս անոր ձեռքէն կ'ազատիմ :

2 Ու Դաւիթ իր հետը եղող վեց հարիւր մարդով ելաւ , ու Գէթի Թագաւորին Մաւովքի որդւոյն Ախուսին քովը գնաց :

3 Դաւիթ ինքը ու իր մարդիկները՝ իւրաքանչիւր մարդ իր տունովը՝ Դաւիթ ալ իր երկու կիներովը՝ Յեզրայելացի Աքինոամին հետ ու Կարմելացի Նաբալին կնկանը Աբիգեայէն հետ՝ Ախուսին քովը Գէթի մէջ բնակեցան :

4 Ու երբոր Սաւուղին իմացուցին թէ Դաւիթ Գէթ փախեր է , ուստի ալ զանիկայ չփնտռեց :

5 Ու Դաւիթ Ախուսին ըսաւ , Ա'ղաչեմ , թէ որ քու առջեւդ շնորհք գտայ , գիւղաքաղաքներուն մէկուն մէջ ինծի տեղ տուր , որ հոն նստիմ . քանզի քու ծառադ քեզի հետ թագաւորանիստ քաղաքին մէջը նստի :

6 Ու ան օրը Ախուս Սիկեղակը տուաւ անոր . ասոր պատճառով Սիկեղակ մինչեւ ասօր Յուդայի

7 Թագաւորներուն եղաւ : Ու Փղշտացւոց երկրին մէջ Դաւիթին նստած օրերուն թիւը մէկ տարի ու չորս ամիս եղաւ :

8 Ու Դաւիթ ու անոր մարդիկները ելան , և Գեսուրացւոց , Գերզեացւոց ու Ամաղեկացւոց վրայ յարձակեցան . քանզի անոնք շատոնցմէ ի վեր ան երկրին մէջ կը բնակէին , Սուրէն մինչեւ Եգիպտոս

9 ան երկիրը : Ու Դաւիթ ան երկիրը զարկաւ , ու ամենևին էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մարդ մը ողջ չթողուց . և ոչխարները ու արջառները ու էշերը և ուղտերը ու հանդերձները առաւ , և դարձաւ Ախուսին եկաւ :

10 Ու Ախուս ըսաւ՝ Այսօր ո՞ր կողմը յարձակեցար . և Դաւիթ ըսաւ , Յուդայի հարաւային կողմը , Երամեելացւոց հարաւային կողմը , ու Կենեցւոց հարաւային կողմը :

11 Ու Դաւիթ ո՛չ էրիկ կամ կնիկ մարդ մը ողջ չթողուց , որ Գէթ ը՞ր բերէ . քանզի ըսաւ , Ըլլայ որ մեզի համար պատմեն ու ըսեն թէ Դաւիթ այսպէս ըրաւ : Ու անոր սովորութիւնը առանկ էր , քանի որ փղշտացւոց երկրին մէջ կը նստէր :

12 Ու Ախուս Դաւիթին հաւատալով՝ ըսաւ , Ան իսրայէլին ժողովուրդին Իսրայէլին քովը ինքզինքը խիստ ատելի ընելուն համար , ինծի յաւիտեան ծառայ պիտի ըլլայ :

ԳԼ. ԻՒ.

1 Ու այն օրերը փղշտացիք իրենց զօրքերը ժողվեցին , որ Իսրայէլին հետ պատերազմին . և Ախուս Դաւիթին ըսաւ , Ինծի յայտ ըլլաս որ դուն քու մարդիկներովդ իմ հետս բանակը պիտի ելլես :

2 Ու Դաւիթ Ախուսին ըսաւ , Անշուշտ ծառայիդ ընելը զորձը պիտի տեսնես . և Ախուս Դաւիթին ըսաւ , Անոր համար քեզ միշտ ինծի անձնապահ պիտի ընեմ :

3 Սակ Սամուէլ մեռած էր . և բոլոր Իսրայէլ անոր համար սուգ ըրեր էին , ու զանիկայ իր քաղաքը՝ Ռամային մէջ թաղեր էին : Սաւուղ ալ վհուկները ու նշանագէտները երկրէն վերցուցեր էր :

4 Ու փղշտացիք ժողվուեցան , ու եկան Սունեմի մէջ բանակեցան . Սաւուղ ալ բոլոր Իսրայէլը ժողվեց , ու Գեղբուէի մէջ բանակեցան :

5 Ու Սաւուղ փղշտացւոց բանակը տեսնելով՝ վախցաւ , ու սիրտը շատ դողաց :

6 Ու Սաւուղ Տէրոջը հարցուց . բայց Տէրը թէ երազներով՝ թէ Ուրիմով և թէ մարգարէներով անոր պատասխան չտուաւ :

7 Ուստի Սաւուղ իր ծառաներուն ըսաւ , Ինծի մէկ վհուկ կնիկ մը փնտռեցէք՝ որ երթամ անոր հարցընեմ : Ու ծառաները անոր ըսին , Ահա Ենդորի մէջ մէկ վհուկ կնիկ մը կայ :

8 Ու Սաւուղ իր հանդերձները փոխելով , ուրիշ հանդերձներ հա-

ձեռքէդ թագաւորութիւնը պատուոյ, և զանիկայ քու ընկերիդ Դաւիթին տուաւ։ 18 Բայց դուն Տէրոջը խօսքը մտիկ չըրիր, ու Ամաղեկին վրայ անոր սաստիկ բարկութիւնը՝ ի գործ չըրիր, անոր համար այսօր Տէրը քեզի ասպատակութիւն 19 բաւ։ Ու Տէրը քեզի հետ Իսրայէլին վրայ ալ Փղշտացւոյ ձեռքը պիտի մատնէ. ու վաղը դուն ու քու որդիդ իմ քովս պիտի ըլլաք. ևՏէրը Իսրայէլին բանակն ալ Փղշտացւոյ ձեռքը պիտի մատնէ։

Ան առնը Սաւուղ շտապով ին- 20 կաւ ու գետնի վրայ փռուեցաւ, ևՍամուէլին խօսքերէն շատ վախցաւ, ու ամենևին ուժ չմնաց. քանզի բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը հայ կերած չէր։ Ու կինիկը Սաւուղին 21 քովը գնաց, ու անոր շփոթմունքը տեսնելով՝ անոր ըսաւ. Ահա քու աղախինդ քու խօսքդ մտիկ ըրաւ. և իմ հոգիս ձեռքիս մէջը դնելով, ինծի ըսած խօսքերուդ ճնազանդութիւն ըրի։ Ու հիմա 22 կ'աղաչեմ, դուն ալ քու աղախինդ նիւթ խօսքը մտիկ ըրէ, ու քու առջեւդ պատառ մը հայ դնեմ՝ ուկեր, որ ոյժ առնես, քանզի ճամբայ պիտի երթաս։ Հայր անիկայ 23 չուզեց, ու Ձեմ ուներ, ըսաւ. սակայն երբոր իր ծառաները ու կընիկն ալ զանիկայ բռնադատեցին, անոնց խօսքը մտիկ ըրաւ. ու գետնէն ելնելով՝ անկողինին վրայ նստաւ։ Ու կինիկը էր տանը մէջ 24 մսուցած որթ մը ունէր. շտապով զանիկայ մորթեց, ու ալիւր առաւ շաղկց, և անով բաղարջ հայկեր եփեց. Ու Սաւուղին առջեւը և ա- 25 նոր ծառաներուն առջեւը դրաւ, ու կերան, ու ելան նոյն գիշերը գացին։

ԳԼ· ԻԹ·

Եւ Փղշտացիք իրենց բոլոր բա- 1
նակները Ափեկի մէջ ժողվեցին. ու Իսրայէլացիք Յեզրայէլի մէջ եղող աղբիւրին քովը բանակեցան։
Ու Փղշտացւոց նախարարները է- 2
րթին հարիւրաւորներովը ու հազա-

դաս, և իրեն հետ եղող երիւ- մարդովը գնաց, ու գիշերով ան կնկանը քովը հասան։ Ու Սաուղ ըսաւ, Շնորհք ըրէ, ինծի վհուկի ոգով դիւթութիւն ըրէ, ու քեզի ըսելու խոստացած ինծի վեր 9 հանէ։ Ու կնիկը անոր ըսաւ, Ահա դուն Սաուղին ըրած բանը դիտես, թէ ինչպէս անիկայ վհուկներն ու նշանագէտները երկրին բերնէն նաչինչ ըրաւ. ուրեմն ինչու վնաս մեռցընելու համար իմ անձիս որո- 10 գայթ կը պատրաստես։ Ու Սաուղ Տէրոջմով երդում ըրաւ անոր ու ըսաւ, Տէրը կենդանի է որ աս բանին քեզի մէկ վնաս մը պիտի չպատահի։ Ան առնը կինիկը ըսաւ, 11 Ո՞վը ձեզ վեր հանեմ. ու անիկայ ըսաւ, Սամուէլը հանէ ինծի։
Ու կինիկը Սամուէլը տեսնելով, 12 մեծ ձայնով մը պոռաց. ու կինիկը Սաուղին խօսեցաւ ու ըսաւ, Ինչու դուն խաբեցիր. քանզի դուն 13 Սաուղն ես։ Ու թագաւորը անոր ըսաւ, Մի վախնար. բայց ի՞նչ տեսար։ Ու կինիկը Սաուղին ըսաւ, Աստուածներ տեսայ երկրէն ելլող։ 14 Ուստի անոր ըսաւ, Անոր կերպարանքը ի՞նչպէս է։ Ու կինիկը ըսաւ, Ան ծեր մարդ մը կ'ելլէ, ու վերարկու մը հագած է։ Ու Սաուղ հասկցաւ որ անիկայ Սամուէլն է. ու երեսը գետինը ծռելով՝ անոր երկրպագութիւն ըրաւ։ 15 Սամուէլ ըսաւ Սաուղին, Ինչու համար ինծի նեղութիւն տուիր, ու զիս վեր հանեցիր։ Ու Սաուղ ըսաւ, Նա մեծ նեղութեան մէջ եմ, որովհետև Փղշտացիք ինծի հետ պատերազմ կ'ընեն, ու Աստուած ինծմէ հեռացաւ, և ինծի թէ մարգարէներու միջոցով և թէ երազներով պատասխան չտար. ա- նոր համար քեզ կանչեցի, որ ինծի 16 իմացընես թէ ինչ ընեմ։ Ու Սամուէլ ըսաւ, Ինչո՞ւ համար ինծի կը հարցընես, հիմա որ Տէրը քեզմէ հեռացաւ ու քեզի թշնամի 17 եղաւ. Ու Տէրը իր ըսածին պէս ըրաւ, ու Տէրը քու

ձեռքէդ թագաւորութիւնը պատուոյ, և զանիկայ քու ընկերիդ Դաւիթին տուաւ։ 18 Բայց դուն Տէրոջը խօսքը մտիկ չըրիր, ու Ամաղեկին վրայ անոր սաստիկ բարկութիւնը՝ ի գործ չըրիր, անոր համար այսօր Տէրը քեզի ասպատակութիւն 19 բաւ։ Ու Տէրը քեզի հետ Իսրայէլին վրայ ալ Փղշտացւոյ ձեռքը պիտի մատնէ. ու վաղը դուն ու քու որդիդ իմ քովս պիտի ըլլաք. ևՏէրը Իսրայէլին բանակն ալ Փղշտացւոյ ձեռքը պիտի մատնէ։

Ան առնը Սաուղ շտապով ին- 20 կաւ ու գետնի վրայ փռուեցաւ, ևՍամուէլին խօսքերէն շատ վախցաւ, ու ամենևին ուժ չմնաց. քանզի բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը հայ կերած չէր։ Ու կինիկը Սաուղին 21 քովը գնաց, ու անոր շփոթմունքը տեսնելով՝ անոր ըսաւ, Ահա քու աղախինդ քու խօսքդ մտիկ ըրաւ. և իմ հոգիս ձեռքիս մէջը դնելով, ինծի ըսած խօսքերուդ ճնազանդութիւն ըրի։ Ու հիմա 22 կ'աղաչեմ, դուն ալ քու աղախինդ նիւթ խօսքը մտիկ ըրէ, ու քու առջեւդ պատառ մը հայ դնեմ՝ ուկեր, որ ոյժ առնես, քանզի ճամբայ պիտի երթաս։ Հայր անիկայ 23 չուզեց, ու Ձեմ ուներ, ըսաւ. սակայն երբոր իր ծառաները ու կընիկն ալ զանիկայ բռնադատեցին, անոնց խօսքը մտիկ ըրաւ. ու գետնէն ելնելով՝ անկողինին վրայ նստաւ։ Ու կինիկը էր տանը մէջ 24 մսուցած որթ մը ունէր. շտապով զանիկայ մորթեց, ու ալիւր առաւ շաղկց, և անով բաղարջ հայկեր եփեց. Ու Սաուղին առջեւը և ա- 25 նոր ծառաներուն առջեւը դրաւ, ու կերան, ու ելան նոյն գիշերը գացին։

ԳԼ· Ի·

Եւ Փղշտացիք իրենց բոլոր բա- 1
նակները Ափեկի մէջ ժողվեցին. ու Իսրայէլացիք Յեզրայէլի մէջ եղող աղբիւրին քովը բանակեցան։
Ու Փղշտացւոց նախարարները է- 2
րթին հարիւրաւորներովը ու հազա-

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ա Եղբօր Դաւիթ ու իր մարդիկ-
ները երրորդ օրը Սիկեղակ մտան ,
ահա Ամաղեկացիք հարաւային երկ-
րին ու Սիկեղակին վրայ յարձակել
էին . և Սիկեղակը գաւնելով՝ գա-
2 նիկայ կրակով այրել էին . Ա հոն
եղած կիներնիերը գերի առել էին .
պզտիկէն մինչև մեծը մարդ մը չէին
մեռցուցեր , հապա գանոնք իրենց հե-
տը առնելով՝ ճամբանին գացեր էին :
3 Ա եղբօր Դաւիթ ու իր մարդիկնե-
րը քաղաքը հասան , ահա անիկայ
կրակով այրուած էր . ու իրենց կիներ-
ները , տղաքներըն ու աղջիկները գե-
րի առնուած էին : Ասոր Դաւիթ
4 ու իր հետը եղող ժողովուրդը ձայ-
ներնին վերցուցին ու լացին , մինչև
որ անոնց վրայ ալ չմնաց լալու :
5 Ա Դաւիթին երկու կիներըն՝
Յեզրայելացի Աբինոամ ու Կար-
մելացի Նաբալին կիներըն Աբիգեա
6 ալ գերի առնուած էին : Ա Դա-
ւիթ մեծ տագնապի մէջ էր , քան-
զի ժողովուրդը քարկոծել
կ'ուզէր . որովհետև բոլոր ժողո-
վուրդէն ամէն մէկուն սիրտը կը
կսկծար իր տղոցը ու աղջիկներուն
համար . բայց Դաւիթ իր Տէր Աս-
տուծովը զօրացաւ : 7 Ա Դաւիթ
Աբիմելէքի որդւոյն Աբիաթար քա-
հանային ըսաւ , Եփուդը մօտեցուր
ինծի . ու Աբիաթար Եփուդը Դա-
8 ւիթին մօտեցուց : Ա Դաւիթ
Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ , Ա-
դունդին հետևէն իյնամ . անոնց կը
հասնի՞մ . ու Տէրը ըսաւ անոր ,
Հետևէն իյնակը , քանզի անշուշտ
պիտի հասնիս ու ամէն բանը պի-
տի ազատես :

բաւորներովը կ'անցնէին . և Դա-
ւիթ ու իր մարդիկները անոնց
հետևէն Ընդուզին հետ կ'անցնէին :
3 Ա փղշտացւոց իշխանները ը-
սին , Ա՞ Եբրայեցիները ի՞նչ
պիտի ըլլան : Ա Ընդուս փղշ-
տացւոց իշխաններուն քսաւ , Ահի-
կայ Յաբայելի թագաւորին Աւու-
ղին ծառան Դաւիթը չէ՞ , որ այ-
սչափ օրերէ՛ կամ մանաւանդ այսչափ
տարիներէ՛ի վեր իմ քովս է . ու
ինձի ինկած օրէն մինչև աս օրս ա-
նոր վրայ ամենևին մէկ չտնօրհ մը
4 գտայ : Ա փղշտացւոց իշխան-
ները անոր սրդողեցան , ու փղշտա-
ցւոց իշխանները անոր ըսին , Ա-
մարդը ետ խրկէ , ու երթայ իր
տեղը , ուր որ զանիկայ դրիր . ու-
մեր հետը պատերազմի մէջ չմտնէ .
չըլլայ որ պատերազմին մէջ մեզի
թշնամութիւն ընէ . քանզի անիկայ
ինչի՞ պիտի հաշտուի իր տիրոջը
հետ , չէ՞ որ աս մարդոցը գլուխ-
5 ներովը : Ահիկայ ան Դաւիթը չէ՞ ,
որուն համար ինիներըը պար բռնելով
ու պատասխան տալով կ'ըսէին ,
Աւուղ իր հազարաւորները զար-
կաւ , ու Դաւիթ իր բիւրաւորները :
6 Ա Ընդուս Դաւիթը կանչեց ,
ու անոր ըսաւ , Տէրը կենդանի
է՛ որ դուն շիտակ մարդ մըն ես .
և իմ հետս բանակին մէջը մտնելդ
ու ելլելդ իմ աչքիս աղէկ կ'երև-
նայ . քանզի ինծի ինկած օրէդ մինչև
աս օրս քու վրադ չարութիւն մը
չգտայ . բայց դուն նահապետներուն
7 աչքին աղէկ չես երևնար . Ասոր
համար դարձիր և խաղաղութեամբ
գնա , ու փղշտացւոց նահապետնե-
րուն աչքին դէշ երևցածը մի՛ ը-
8 ներ : Ա Դաւիթ Ընդուսին ը-
սաւ , Բայց ես ի՞նչ ըրի , ու քու
առջեդ կայնած օրէս մինչև աս օրս
ծառայիդ վրայ ի՞նչ գտար , որ ես
չերթամ՝ ու իմ տիրոջս թագաւո-
րին թշնամիներուն հետ պատերազմ
9 չընեմ : Ա Ընդուս պատասխան
տուաւ ու Դաւիթին ըսաւ , Գի-
տեմ որ դուն իմ աչքերուս Աստու-
ծոյ հրեշտակին պէս աղէկ կ'երև-
նաս . բայց փղշտացւոց իշխանները

9 Եւ Յեսուէ՝ ինքը ու իր հետը
եղող վեց հարիւր մարդիկները դա-
ցին, ու մինչև Նոսոր հեղեղատը
եկան. ու հոն մնացողները Հոն կայ-
10 նեցան։ Եւ Յեսուէ ջորս հարիւր
մարդով ընթացն հալածեց. (բա-
կայն երկու հարիւր մարդիկը շատ
յոգնած ըլլալնուն համար՝ Նոսոր
հեղեղատին ափի կողմը մնացին,
11 ու չկրցան անցնիլ։) Ու գաշ-
տին մէջ Եգիպտացի մարդ մը գը-
տան, և զանիկայ Յեսուէին բե-
րին. ու անոր հաց տուին, ու կե-
րաւ, ու անոր ջուր խմցուցին.
12 Եւ անոր քիչ մը ջոր թուզ ու
երկու ողկոյզ չամիչ տուին, որ
կերաւ ու ոգին վրան եկաւ. քանզի
երեք օր ու երեք գիշեր հաց չէր կե-
13 րած ու ջուր չէր խմած։ Եւ Յես-
ուէ անոր ըսաւ, Որո՞ւն
մարդն ես, և ո՞րտեղից ես։ Եւ
անիկայ ըսաւ, Եգիպտացի պա-
տանի մըն եմ, ես՝ Ամաղեկացի
մարդու մը ծառայ. ու հիմա երեք
օր է որ հիւանդ ըլլալուս համար,
14 իմ տէրս զիս Հոս թողուց. Մենք
Քերեթի հարաւային կողմը՝ Յու-
դայի կողմերը ու Քաղեբի հարա-
ւային կողմերը յարձակեցանք, ու
15 Սիկեղակը կրակով այրեցինք։ Եւ
Յեսուէ անոր ըսաւ, Ձիս ան գունա-
դին կրնաս իջեցընել։ Ու անիկայ
ըսաւ, Հոն ինծի Աստուծով եր-
դում ըրէ որ զիս պիտի չմեռցընես,
ու զիս իմ տիրոջս ձեռքը պիտի չը-
տաս, ես ալ քեզ ան գունդին կ'ի-
ջեցընեմ։

16 Եւ զանիկայ Հոն իջեցուց, ու ա-
հա անոնք բոլոր դեմնին երեսին
վրայ ցրուած էին. կ'ուտէին ու կը
խմէին, և Փղշտացւոց երկրէն ու
Յուդայի երկրէն առած ան բոլոր
մեծ աւարին համար ուրախութիւն
17 կ'ընէին։ Եւ Յեսուէ արշալոյսէն
մինչև հետևեալ օրուան իրիկունը
զանոնք զարկաւ, ու անոնցմէ մարդ
չազատեցաւ, բայց միայն չորս հա-
րիւր երիտասարդներ՝ որոնք ուղտե-
18 րու վրայ հեծան ու փախան։ Եւ
Յեսուէ Ամաղեկացւոց առած բոլոր
բաները ազատեց. ու Յեսուէ իր
եղբայր Ելիփազին ալ ազատեց։ Եւ 19
իրենց մէկ բանը պակաս չէր պըտի-
կէր մինչև մեծը, թէ տղայ, թէ
աղջիկ, և թէ ասար՝ բնչ որ անոնք
առեր տարեր էին. Յեսուէ ամէնն
ալ հետ բերաւ։ Ու Յեսուէ բո- 20
լոր ոչխարներն ու արջառները ա-
ռաւ, և զանոնք իրենց հօտերուն
առջևէն կը տանէին, ու կ'ըսէին,
Սա Յեսուէին ասարը ասիկայ է։

Եւ Յեսուէ ան երկու հարիւր 21
մարդիկներուն եկաւ, որոնք շատ
յոգնած ըլլալնուն համար չէին կրցեր
Յեսուէին հետևիլ երթալ, ու գա-
նոնք Նոսոր հեղեղատը նստեցուցեր
էր. և անոնք ելան Յեսուէը ու
անոր հետ եղող ժողովուրդը դի-
մաւորելու. ու Յեսուէ երբոր ժո-
ղովուրդին մօտեցաւ, անոնց ողջու-
թիւնը հարցուց։ Եւ Յեսուէին 22
հետը գացող մարդիկներէն բոլոր
շար ու անզգամ մարդիկները պա-
տասխան տուին ու ըսին, Որով-
հետև չերթալնուն համար, մենք
ալ անոնց մէր ազատած աւարէն
չենք տար. ամէն մարդ միայն իր
կնիկը ու տղաքները առնէ ու եր-
թայ։ Նայեցաւ Յեսուէ անոնց ըսաւ՝ 23
Ձեզ պէս մի ընէք՝ եղբայրներս, ո-
րովհետև Տէրը մեզի տուաւ ասի-
կայ, և ինքը մեզ պահեց, ու մեր
վրայ ելող գունդը մեր ձեռքը մատ-
նեց. Եւ ա՞ս բանիս մէջ ո՞վ ձեզի 24
մեկ կ'ընէ. քանզի կարաստներուն
բոլոր նստողներուն բաժինը պատե-
րազմի գացողներուն բաժինին հետ
հաւասար պիտի ըլլայ. հաւասարա-
պէս պիտի բաժնեն։ Եւ ան օրէն 25
Ի վեր ասիկայ Իսրայէլի մէջ կանոն
ու օրէնք դրաւ, որ ի՛ էնոյ մինչև
ա՛ս օրս։

Եւ Յեսուէ Սիկեղակ եկաւ, ու 26
ան աւարէն Յուդայի ծերոց՝ իր
բարեկամներուն խրկեց՝ ըսելով,
Ահա ձեզի Տէրոջը թշնամիներուն
աւարէն ընծայ ի՛ր Իւիմ. Եւ որ- 27
քեր Բեթելի մէջ եղողներուն, հարա-
ւային Ռամովթի մէջ եղողներուն,
Եաթիրի մէջ եղողներուն, Աբոերի 28
մէջ եղողներուն, Սեփամովթի մէջ
եղողներուն, Եսթեմովի մէջ եղող-

29 Ներուն, Բաքալի մէջ եղողներուն,
Յեհոամելացւոց քաղաքներուն մէջ
եղողներուն, Ներնցւոց քաղաքնե-
30 րուն մէջ եղողներուն, Հօրմայի
մէջ եղողներուն, Քոռաշանի մէջ
եղողներուն, Ետթաքի մէջ եղողնե-
31 րուն, Հեբրոնի մէջ եղողներուն,
և ան ամէն տեղերը ուր որ Դաւիթ
իր մարդիկներովը պտըտեր էր։

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Ու Փղշտացիք Իսրայէլի հետ պա-
տերազմ կ'ընէին. և Իսրայէլի
մարդիկները Փղշտացւոց առջևէն
փախան, ու Գղբուէ լեռանը վրայ
2 վիրաւորուած ինկան։ Ու Փղշտա-
ցիք Սաուղին ու անոր որդւոցը
եառնէն հասան, ու Փղշտացիք Սա-
ուղին որդիքը Յոնաթանը, Ա-
բինադաբը ու Մելքիսաւէն զար-
3 կին։ Ու պատերազմը Սաուղին
վրայ սաստկացաւ, ու աղեղնաւոր-
ները զանիկայ գտան. ու աղեղնա-
տրնեքէն սաստիկ վիրաւորուեցաւ։
4 Ու Սաուղ իր կապարճակիրին ը-
սաւ, Սուրդ քաշէ, ու անով զիս
խոցէ. չըլլայ որ սա անթլփատնե-
րը գան ու զիս խոցեն, և զիս ծաղր
ընեն. բայց կապարճակիրը չու-
զեց, քանզի շատ վախցաւ։ Ու
Սաուղ սուրը առաւ, ու անոր
5 վրայ ինկաւ։ Ու անոր կապար-
ճակիրը Սաուղին մեռնելը տեսնե-
լով՝ ան ալ իր սուրին վրայ ինկաւ,
6 ու անոր հետ մեռաւ։ Ու Սաուղ
ու անոր երեք որդիքը, ու կապար-
ճակիրը և անոր բոլոր մարդիկները
նոյն օրը միասին մեռան։
7 Ու հովիտին անդիի կողմը և
Յորդանանու անդիի կողմը եղող
Իսրայէլի մարդիկները Իսրայէլա-
ցւոց փախչելը ու Սաուղին և անոր
որդւոցը մեռնիլը տեսնելով, քա-
ղաքները թողուցին ու փախան. և
Փղշտացիք եկան ու անոնց մէջը
բնակեցան։
8 Ու հետևեալ օրը Փղշտացիք ե-
կան, որ մեռելները մերկացընեն.
ու Սաուղը և անոր երեք որդիները
Գղբուէ լեռան վրայ ինկած գտան։
9 Ան առները անոր գլուխը կտրեցին,
ու անոր վրայի զէնքերը հանեցին. և
Փղշտացւոց երկրին չորս կողմը ի-
րենց կռատուներուն ու ժողովուր-
դին՝ — Բառնէրօն առնտրոյ տալու
համար խրկեցին։ Ու անոր 10
զէնքերը Աստարովեթ տունը դը-
րին, ու անոր մարմինը Բեթսանի
պարիսպէն կախեցին։
Ու Գաղաադու Յաբէսի բնա- 11
կիչները երբոր լսեցին թէ որ Փ-
ղշտացիք Սաուղին ըրած էին,
Ողջ ուժի տէր մարդիկները ոտք 12
ելան, ու բոլոր գիշերը գացին,
ու Բեթսանի պարիսպէն Սաուղին
մարմինը ու անոր որդւոցը մարմին-
ները առին և Յաբէս եկան, ու
հոն զանոնք այրեցին. Ու անոնց 13
ոսկորները առին ու Յաբէսի մէջ
ծառին տակը թաղեցին, ու եօթը
օր ծոմ պահեցին։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

կոչի

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ՍԱՄՈՒԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ու Սաուղին մեռնելէն ետքը՝ երբ-
որ Դաւիթ Ամաղեկացիները
զարնելէն դարձեր էր, ու երկու օր
Սիկելակի մէջ նստեր էր, երրորդ 2
օրը ահա բանակէն Սաուղին քովէն
մէկը եկաւ, որուն հանդերձները
պատռած էին, ու գլխուն վրայ հող
կար. և անիկայ Դաւիթին քովը

գալով՝ գետինը բնկաւ ու երկրպա-
3 գութիւն ըրաւ։ Եւ Դաւիթ ը-
սաւ անոր, Ա՞սակից կու գաս։ Ու
անիկայ ըսաւ անոր, Ես Իսրայէլի
4 բանակէն փախայ։ Եւ Դաւիթ
ըսաւ անոր, Ինչը լինչպէս եղաւ,
պատմէ ինծի։ Ու անիկայ ըսաւ,
ժողովուրդը պատերազմէն փախաւ,
ու ժողովուրդէն շատ մարդիկ ինկան
մեռան. նաեւ Սաւուղ ու անոր որ-
5 դին Յովնաթան մեռան։ Եւ
Դաւիթ իրեն լուր բերող պատա-
նիին ըսաւ, Սաւուղին ու անոր որ-
դւոյն Յովնաթանին մեռնիլը ո՞ւս-
6 կից գիտես։ Ու անոր լուր բերող
պատանին ըսաւ, Պատահմամբ
Գեղբուէ լեռան վրայ գտնուեցայ,
և ահա Սաւուղ իր նիզակին վրայ
կռթնած էր, ու կառքերը և ձիա-
ւորները անոր վրայ կը հասնէին։
7 Ան առնիը նայեր դարձաւ զիս
տեսաւ, ու զիս կանչեց. Ես ալ
8 ըսի, Ահա հոս եմ։ Եւ անիկայ
ինծի ըսաւ, Դուն ո՞վ ես։ Ես
ալ անոր ըսի թէ Ամաղեկացի եմ։
9 Ու անիկայ ինծի ըսաւ, Կ՚աղաչեմ
իմ վրաս ելլէր ու զիս մեռցնէր. քանզի վրաս թմրութիւն մը եկաւ,
10 բայց տակաւին հոգիս վրաս է։ Ան
առնիը անոր վրայ ելայ, ու զանիկայ մեռուցի. քանզի ես հասկըցայ որ
անիկայ իյնալէն ետքը պիտի չապրի. ու անոր գլխուն վրայի թագը
և անոր թեւին վրայ եղած ապարանջանը առի, ու զանոնք հոս իմ տի-
11 րոջս բերի։ Ան առնիը Դաւիթ
իր հանդերձները բռնեց պատռեց,
նոյնպէս ալ անոր հետը եղող բոլոր
12 մարդիկները։ Եւ անոնք Սաւուղին
համար, ու անոր որդւոյն Յովնա-
թանին համար, և Տէրոջը ժողո-
վուրդին համար, ու Իսրայէլի տա-
նը համար սուգ բռնեցին ու լացին,
ու մինչև իրիկուն ծոմ բռնեցին ա-
նոնց սրով իյնալուն համար։
13 Եւ Դաւիթ իրեն լուր բերող
պատանիին ըսաւ, Դուն ո՞ր տե-
ղացի ես։ Ու անիկայ ըսաւ, Ես
մէկ պանդուխտ Ամաղեկացիի մը
14 որդի եմ։ Եւ Դաւիթ անոր ը-
սաւ, Ինչպէս չվախցար ձեռքդ

երկլնցընելու և Տէրոջը օծեալը
մեռցընելու։ Եւ Դաւիթ մանչե- 15
րուն մէկը կանչեց ու ըսաւ, Մո-
տեցիր՝ ասիկայ մեռցուր. և զանի-
կայ զարկաւ, որ մեռաւ։ Ու Դա- 16
ւիթ անոր ըսաւ, Քու արիւնդ քու
գլուխդ ելլայ. քանզի քու բերանդ
քեզի համար վկայութիւն տուաւ,
ըսելով, Տէրոջը օծեալը ես մեռ-
ցուցի։

Ու Դաւիթ Սաւուղին վրայ ու 17
անոր որդւոյն Յովնաթանին վրայ սա
ողբը ըսաւ. Ու պատուիրեց որ Ու- 18
դեղը Յուդայի որդւոցը սորվեցը-
նեն. ահա անիկայ Ուղեղին գըր-
քին մէջը գրուած է։

Ով Իսրայէլին փառքը, քու 19
բարձր տեղերուդ վրայ վիրաւորուած
ընկաւ. զօրաւորները ինչպէս ին-
կան։

Գէթի մէջ մի պատմէք, Ա- 20
շկաղոնի ճամբաներուն մէջ աւետս
մի տաք, չըլլայ որ փղշտացւոց
աղջիկները ուրախանան, չըլլայ որ
անթլփատներուն աղջիկները յըն-
դուխին ընեն։

Ով Գեղբուէի լեռները, ձեր 21
վրայ ո՛չ ցօղ գոյ և ո՛չ անձրև, ու
էրեխայքի ընծաներու անպտուղներ
կրնոնէն. քանզի զօրաւորներուն
վահանը հոն ձգուեցաւ, Սաւուղին
վահանը իւղով չէր օ-
ծուած։

Ա՛յրաւորուածներուն արիւնէն 22
զօրաւորներուն ճարպէն Յովնա-
թանին աղեղը նահ չդարձաւ,
ու Սաւուղին սուրը պարապ չդար-
ձաւ։

Սաւուղ ու Յովնաթան իրենց 23
կենդանութեան ատենը շատ սիրե-
լի ու հաճելի էլլալով, իրենց մա-
հուան ժամանակն ալ իրարմէ չը-
պառուեցան. արծիւներէն աւելի
թեթեւաշարժ ու առիւծներէն աւելի
զօրաւոր էին։

Ով Իսրայէլի աղջիկները, լա- 24
ցէք Սաւուղին համար, որ ձեզի
վայելուչ կարմիրներ կը հագցընէր,
ու ձեր հանդերձներուն վրայ ոսկիէ
զարդեր կը դնէր։

Պատերազմին մէջ զօրաւորները 25

ի՛նչպէս ինկան . ո՛վ Յոշիաթան՝ քու բարձր տեղերուդ վրայ մեռցուե-
ցար :
26 Վնեզի համար շատ կը ցաւիմ , ո՛վ եղբայր իմ Յոշիաթան . դուն
ինծի խիստ սիրելի էիր . քու սէրդ ինծի զարմանալի էր , կանանց սէրէն
աւելի էր :
27 Ջօրաւորները ի՛նչպէս ինկան , ու պատերազմի զէնքերը կորսուե-
ցան :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը

1 Եւ ասկէ ետև Դաւիթ Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ , Յուդայի քաղաքներուն մէկը երթա՞մ : Եւ Տէրը անոր ըսաւ , Երթը : Ու Դաւիթ ըսաւ , Ո՞ւր երթամ : Եւ
2 Տէրը ըսաւ , Վնեբրոն : Եւ Դաւիթ իր երկու կիներովը՝ Յեզրայելացի Աքինոամը ու Կարմելացի Նաբալին կնիկը Աբիգեան
3 իր հետը տարաւ՝ հոն ելաւ : Եւ Դաւիթ իր հետը եղող մարդիկները ալ՝ ամէն մէկը իր ընտանիքովը տարաւ . ու Վնեբրոնի քա-
4 ղաքներուն մէջը բնակեցան : Եւ Յուդայի մարդիկները եկան , ու հոն Դաւիթը Յուդայի տանը վրայ թագաւոր օծեցին : Եւ Դաւիթին պատմեցին ու ըսին թէ Գաղաադու Յաբիսի բնակիչները Սաուղը
5 թաղեցին : Եւ Դաւիթ Գաղաադու Յաբիսի բնակիչներուն պատգամաւորներ խրկեց , ու անոնց ըսաւ , Դուք Տէրոջմէն օրհնեալ ըլլար , որ ձեր տիրոջը Սաուղին այս ողորմութիւնը ըրիք , ու զանիկայ թաղ-
6 ցիք : Եւ հիմա Տէրը ձեզի ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն ընէ . ու ես ալ ձեզի այս աղէկութեան փո-
7 խարէն պիտի հատուցանեմ : Եւ հիմա ձեր ձեռքը ուժովնայ , ու պատերազմի որդիք եղէք . քանզի ձեր տէրը Սաուղ մեռաւ , և Յուդայի տունը զիս իրենց վրայ թագաւոր օծեցին :
8 Իսկ Սաուղին զօրավարը Աբներ Ներեան Սաուղին որդին Յեբուսթէն առաւ , ու զանիկայ Մանայիմ անցուց , Եւ զանիկայ Գաղաադու վրայ , Ասուրիի վրայ , Յեզրայէլի վրայ , Եփրեմի վրայ , Բենիամինի վրայ ու բոլոր Իսրայէլին վրայ թագաւոր
9 ըրաւ : Երբոր Սաուղին որդին Յեբուսթէ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ , քառասուն տարեկան էր , ու երկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ . միայն Յուդայի տունը Դաւիթին հպատակ եղաւ :
11 Եւ Յուդայի տանը վրայ Վնեբրոնի մէջ Դաւիթին թագաւորութիւն ըրած ժամանակը եօթը տարի ու վեց ամիս էր :
12 Ու Ներեան Աբներ և Սաուղին որդւոյն Յեբուսթէին ծառաները Մանայիմէն Գաբաւոն ելան :
13 Եւ Ծարուհեայի որդին Յոաբ ու Դաւիթին ծառաները Վնեբրոնէն ելան , ու Գաբաւոնի աւազանին քովը անոնց հանդիպեցան . և ասոնք աւազանին մէկ կողմը՝ ու անոնք աւազանին միւս կողմը նստան :
14 Եւ Աբներ Յոաբին ըսաւ , Թող կորիճները ելլեն ու մեր առջեւը խաղան : Եւ Յոաբ ըսաւ , Թող ելլեն :
15 Ասոնք թուով ելան , ու Բենիամինէն ու Սաուղին որդւոյն Յեբուսթէին կողմէն տասներկու հոգի , և Դաւիթին ծառաներէն տասներկու հոգի անցան .
16 Ու ամէն մէկը իր ընկերին գլխէն բռնեց , և իր սուրը իր ընկերին կողը խօրխէց , ու միասին իննան . ու անոր տեղին անունը Վնեղկաթ ասուրիմ ըսուեցաւ , որ Գաբաւոնի մէջ է :
17 Եւ այն օրը խիստ սաստիկ պատերազմ եղաւ . ու Աբներ Իսրայէլի մարդիկներուն հետ՝ Դաւիթին ծառաներուն առջեւը յաղթուեցաւ :
18 Եւ Ծարուհեայի երեք որդիքը՝ Յոաբ , Աբեսա ու Ասայէլ հոն էին . ու Ասայէլ դաշտի այծեամի մը պէս ոտքով թեթեւ էր :
19 Եւ Ասայէլ Աբներէրին եւ. տնէն ինկաւ , ու Աբներին ետևէն աջ կամ ձախ կողմը չխոտորեցաւ :
20 Եւ Աբներ ետևը դարձաւ ու ըսաւ , Ասայէլ՝ դո՞ւն ես : Ու ա-

21 նիկայ ըսաւ, Ես եմ: Եւ Աբենները ըսաւ անոր ըսաւ, Ո՛ւս աջ կամ ձախ կ՚ուզէ խոստրե, ու կտրիճներուն մէկը բռնէ, ու անոր զէնքերը քեզի առ. բայց Նայէլ անոր ե-
22 տևէն դառնալ չուզեց: Եւ Աբենները նորէն մէյմըն ալ Նայէլին ըսաւ, Նոևէս դարձիր. քեզ ինձի համար գետինը զարնեմ. ան առենը ինչպէս երնաս վերցընեմ
23 քու եղբօրդ Յովաբին նայիմ: Բայց անիկայ անոր Ետևէն դառնալ չուզեց: Ու Աբենները նիզակին ետևի ծայրովը անակուչէն զարկաւ զանիկայ, ու նիզակը անոր կռնակէն ելաւ. և հոն ինկաւ ու նոյն տեղը մեռաւ. և ՝ւլ որ Նայելին ինկած ու մեռած տեղը կու գար, կանգ
24 կ՚առնէր: Եւ Յովաբ ու Աբեսա Աբեններուն ետևէն ինկած կը հալածէին պանկոյ. ու երբոր անոնք Գիայի դիմացը՝ Գաբաւոնի անապատին ճամբան եղող Ամմայի բլուրը եկան, արևը մնաւ:
25 Եւ Ռենիամինի որդիքը Աբեններին ետևէն ժողվուեցան, դունդ մը եղան, ու մէկ բլուրի մը գլուխ կայնեցան:
26 Եւ Աբենները Յովաբին պոռալով ըսաւ, Մինէ սուրը անդադար պիտի ուտէ. չի՞ս գիտեր որ ասոր վերջը դառն կ՚ըլլայ. մինչև ե՞րբ ժողովուրդին պիտի չհրամայես, որ իրենց եղբայրներէն
27 հալածելէն ետ դառնան: Ու Յովաբ ըսաւ, Աստուած է Ենդանի է Նաև, թէ որ դուն զրուցած չըլլայիր, ժողովուրդին առտուընէ՝ի վեր իր եղբայրներէն հալածելէն ետ պիտի դառնար:
28 Ան առենը Յովաբ փող ՚ւլցուց. ու բոլոր ժողովուրդը կանգ առաւ, ու ալ Իսրայէլին ետևէն չհնկան, ու մէյմըն ալ պատերազմ
29 ըրին: Եւ Աբենները ու անոր մարդիկները ան բոլոր գիշերը դաշտին միջէն երթալով՝ Յորդանանէն անցան, ու բոլոր Բեթրոնը քալելով՝
30 Մանայիմ եկան: Եւ Յովաբ Աբեններէն դարձաւ, ու բոլոր ժողովուրդը ժողվեց. և Գաւիթին ծառաներէն տասնուհինը մարդ ու Ասայէլ կը պակսէին. Նայց Գաւիթին ծառաները Ենիամինէն ու Աբեններին մարդիկներէն իրենք համար վեթասուն մարդ զարկին, որոնք մեռան: Եւ Նայէլը վերցուցին, 31 32
ու զանիկայ Բեթլեհեմի մէջ իր հօրը գերեզմանը թաղեցին: Ու Յովաբ և անոր բոլոր մարդիկները բոլոր գիշերը քալեցին, ու արշալուսին Բեբրոն հասան:

ԳԼ. Գ

1 Եւ Սաուղին տանը ու Գաւիթին տանը մէջ երկայն պատերազմ եղաւ. ու Գաւիթ երթալով կը զօրանար, բայց Սաուղին տունը երթալով կը տկարանար:
2 Եւ Բեբրոնի մէջ Գաւիթին որդիներ ծնան. ու անոր անդրանիկը Յեզրայելացի Աքինոամէն Նաէ Նմնոնն էր, Եւ անոր երկրորդը Կարմելացի Նաբաղին կնիկէն Աբիգեայէն Նաէ Քիլաբն էր, ու երրորդը Աբսուղի թագաւորին Թոլմիին աղջկանը Մաաքային որդին Աբիսողոմ էր, Եւ չորրորդը Ագգիթին որդին Ադոնիան էր, ու հինգերորդը Աբիտալին որդին Սափատիան էր, Ու վեցերորդը Գաւիթին կնիկէն Եգղայէն Նաէ Յեթրաամ էր. Բեբրոնի մէջ Գաւիթին ասոնք ծնան:
6 Եւ Սաուղին տանը ու Գաւիթին տանը մէջ քանի որ պատերազմ կար, Աբենները Սաուղին տանը թիկունքն էր: Եւ Սաուղ մէկ հարճ մը ունէր, որուն անունը Ռեսփա էր, ո՛ Այիային աղջիկն էր: Ու Իշբոսեթ Աբեններէն ըսաւ, Նմ հօրս հարճին ինչո՞ւ մոտեցար: Եւ Աբենները Յերուսաղէմին խօսքերուն համար խիստ բարկացաւ, ու ըսաւ, Մինէ ես շան գլո՞ւխ եմ որ Յուդայի դէմ՝ քու հօրդ Սաուղին տանը, անոր եղբայրներուն ու բարեկամներուն այսօր ողորմութիւն ըրի, ու քեզ Գաւիթին ձեռքը չմատնեցի, և դուն այսօր աս կնկանը համար իմ կը մեղադրես: Նստուած Աբեններին այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ,

Թէ որ Դաւիթին չընամ ինչ որ
10 Տէրը անոր երդում ըրաւ. Նա-
ինքն թագաւորութիւնը Սաւու-
ղին տունէն վերցընամ, ու Դաւի-
թին աթոռը Իսրայէլի վրայ և
Յուդայի վրայ հաստատեմ Դանէն
11 մինչև Բերսաբէէ: Ու Յեբուսացիէ
մէյմըն ալ չկրցաւ Աբեններին պա-
տասխան տալ, անկէ վախնալուն
համար:

12 Ու Աբենները իր կողմանէ Դաւի-
թին պատգամաւորներ խրկեց ըսե-
լով, Աբ երկիրը որձունն է. ու
ըսաւ, Ինծի հետ դաշնակցութիւն
ըրէ, և ահա իմ ձեռքս քեզի հետ
պիտի ըլլայ՝ բոլոր Իսրայէլը քեզի
13 դարձընելու համար: Ու անիկայ
ըսաւ, Ղէկ, ես քեզի հետ դաշ-
նակցութիւն կ'ընեմ, բայց քեզմէ
բան մը կը պահանջեմ, որ իմ ե-
րեսս տեսնելու եկած առենդ՝ թէ որ
Սաւուղին աղջիկը Մեղքողը ինծի
14 չբերես, իմ երեսս չտեսնես: Ու
Դաւիթ Սաւուղին որդւոյն Յե-
բուսթէին դէսպաններ խրկեց՝ ըսե-
լով, Դո կնիկս Մեղքողը ինծի
տուր, որն որ Փղշտացւոց հարիւր
15 անթլփատութիւններովը առի: Ու
Յեբուսթէ մարդ խրկեց, ու զանի-
կայ անոր էրիկէն Լայիսեան Փաղ-
16 տիէլէն առաւ: Ու անոր էրիկը
լալով մինչև Բահուրիմ անոր ե-
տևէն գնաց: Ու Աբենները անոր ը-
սաւ, Գնա դարձիր. ու անիկայ
դարձաւ:

17 Ու Աբենները Իսրայէլի ծերերուն
հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Երէկ ու-
միկալ օր կ'ուզէիք որ Դաւիթ ձեր
18 վրայ թագաւոր ըլլայ. Ուրեմն հիմա
ըրէք. քանզի Տէրը Դաւիթին հա-
մար խօսեցաւ ըսելով, Իմ ժողո-
վուրդս Իսրայէլը Փղշտացւոց ձեռ-
քէն ու անոր բոլոր թշնամիներուն
ձեռքէն՝ իմ ծառայս Դաւիթին
19 ձեռքովը պիտի ազատեմ: Ու
Աբենները նաև Բենիամինին
ալ զրուցեց. անկէետքը Աբենները
Հեբրոն գնաց, որ Իսրայէլի ու
Բենիամինի բոլոր տանը հաճոյե-
ցածը Դաւիթին ալ պատմէ:
20 Ու Աբենները Հեբրոն եկաւ Դաւի-
թին, իր հետը քսան մարդ տա-
նելով: Ու Դաւիթ Աբեններին
ու անոր հետ եղող մարդիկներուն
խնճոյք ըրաւ: Ու Աբենները Դա- 21
ւիթին ըսաւ, Ելլամ երթամ, և
բոլոր Իսրայէլը իմ տիրոջս թագա-
ւորին քովը ժողվեմ, որ քեզի հետ
դաշնակցութիւն ընեն, ու դուն
սրտիդ ամէն ուզածին պէս թագա-
ւորութիւն ընես: Ու Դաւիթ
Աբեններըը խրկեց, որ խաղաղու-
թեամբ գնաց:

Ու ահա Դաւիթին ծառաները 22
ու Յովաբ աւազակութենէ հետ
դարձան, ու իրենց հետը խիստ
շատ աւար բերին. իսկ Աբենները
Դաւիթին քովը Հեբրոնի մէջ
չէր. քանզի Դա՝ն զանիկայ խըր-
կեր էր, ու անիկայ խաղաղութեամբ
գացեր էր. Ու երբոր Յովաբ և ա- 23
նոր հետ եղող բոլոր զօրքը եկան,
Յովաբին պատմեցին ու ըսին,
Ներեան Աբենները թագաւորին ե-
կաւ. ան ալ զանիկայ խրկեց, ու
խաղաղութեամբ գնաց: Ու ա- 24
ւետը Յովաբ թագաւորին գնաց ու
ըսաւ, Ի՞նչ ըրիր. ահա Աբենները
քեզի եկեր է. ինչու համար զա-
նիկայ թող տուեր ես, ու ան ալ
գացեր է. Դուն չգի՞տես որ 25
Ներեան Աբենները քեզ խաբելու,
քու ելլելդ ու մտնելդ գիտնալու,
կընայելու, ու քու ամէն գործդ ի-
մանալու համար եկաւ: Ու Յովաբ 26
Դաւիթին քովէն ելաւ, ու Աբեն-
ներին հետևէն պատգամաւորներ
խրկեց. ու զանիկայ Սիրայի ջրհո-
րէն ետ դարձուցին. և Դաւիթ չէր
գիտեր: Ու երբոր Աբենները Հեբ- 27
րոն դարձաւ, Յովաբ զանիկայ դի-
րանը ներսի դին քաշեց՝ անոր հետ
ծածուկ խօսակցութիւն ընելու հա-
մար, ու զանիկայ հոն՝ իր եղբօրը
Ասայելին արեանը համար՝ սնա-
կուշտին զարկաւ, ու անիկայ մե-
ռաւ:

Ու անկէ ետև Դաւիթ լսեց, ու 28
ըսաւ, Ես ու իմ թագաւորու-
թիւնս Ներեան Աբեններին արիւ-
նէն յաւիտեան անպարտ ենք Տէ-
րոջը առջևը. Յովաբին գլխուն վը- 29

բայ , ու անոր հօրը բոլոր տանը վրայ հասնի . ու Յովաբին տունէն սերմնակաթ , բորոտ , ցուպի կռթընող , սրով ինկող ու հացի կարօտ պակաս ըլլայ : Այսպէս Յովաբ ու անոր եղբայրը Աբեսա Աբենները մեռցուցին , քանզի անիկայ անոնց եղբայրը Ասայէլը պատերազմի ժամանակ Գաբաւոնի մէջ մեռցուցեր էր :

Եւ Դաւիթ Յովաբին ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդին ըսաւ , Հանդերձներդ պատռեցէք , ու քուրձեր հագէք , և Աբեններին առջևէն լացէք : Ու Դաւիթ թագաւորը դագաղին ետևէն գնաց :

Եւ Աբենները Հեբրոնի մէջ թաղեցին . ու թագաւորը ձայնը վերցուց ու Աբեններին գերեզմանին վրայ լացաւ . բոլոր ժողովուրդն ալ լացաւ :

Եւ թագաւորը Աբեններին համար ողբաց ու ըսաւ , Մի՞թե Աբենները ամբնակէս մեռաւ , ինչպէս որ անզգամ մարդ մը կը մեռնի :

Ու ձեռքերդ կապուած չէին , ու ոտքերդ կապանքի մէջ դրուած չէին . անօրէններուն առջևը ինկողի մը պէս ինկար : Ու բոլոր ժողովուրդը նորէն անոր վրայ լացաւ :

Եւ քանի որ ցորեկ էր , բոլոր ժողովուրդը եկաւ , որ Դաւիթին հաց կերցընեն . բայց Դաւիթ երդում ըրաւ ու ըսաւ , Աստուած ինծի այսպէս ու աւելի ընէ , թէ որ արևը մինչէն առաջ հաց կամ ուրիշ բան մը ճաշակեմ : Եւ բոլոր ժողովուրդը ուշադրութիւն ըրաւ , ու ան բանը իրենց աչքին հաճոյ եկաւ , ինչպէս որ թագաւորին ամէն ըրածը բոլոր ժողովուրդին աչքերուն հաճոյ կ'երևնար :

Եւ ան օրը բոլոր ժողովուրդը ու բոլոր Իսրայէլ հասկըցաւ որ Նեբեռնեան Աբեններին մեռցուիլը թագաւորէն չէր :

Եւ թագաւորը իր ծառաներուն ըսաւ , Ձէ՞ք գիտեր որ այսօր Իսրայէլի մէջ մէկ մեծ զօրավար մը ինկաւ . Ու ես այսօր տկար եմ , թէպէտ և թագաւոր օծուեցայ . ու ան մարդիկները՝ Ցարուիայի որդիքը ինծմէ խիստ են . Տէրը հատուցանէ չարութիւն ընողին՝ անոր չարութեանը համեմատ :

Եւ Սաուղին որդին Յեբոսթէ եղբօր Աբեններին Հեբրոնի մէջ մեռնիլը լսեց , ձեռքերը թուլցան , ու բոլոր Իսրայէլ տագնապեցաւ :

Եւ Սաուղին որդին երկու գնդապետ ունէր , մէկուն անունը Բաանա՝ ու միւսին անունը Ռեքաբ էր . ասոնք Ռեմիամմինի ցեղէն Բերոթացի Ռեմմոնին որդիքն էին . (քանզի Բերոթը ալ Բենիամինի կը սեպուէր , Ու Բերոթացիները Գեթթայիմ փախան , և հոն մինչև այս օրս պանդուխտի պէս բնակեցան :) Ու Սաուղին որդին Յոնաթանի ոտքերը կաղ տղայ մը ունէր , որ երբոր Սաուղին ու Յոնաթանին համբաւը Յեզրայէլէն եկաւ , անիկայ հինգ տարեկան էր . և անոր դայեակը զանիկայ առաւ ու փախաւ . ու երբոր փախչելու կը փութար , փղան ինկաւ կաղ եղաւ . և անոր անունը Մեմփիբոսթէ էր :

Ու Բերոթացի Ռեմմոնին որդիքը Ռեքաբ ու Բաանա գացին , ու ցորեկուան տաք ատենը Յեբոսթէթին տունը մտան , և անիկայ կէսօրուան ատենը պառկեր կը քնանար . Ու անոնք մինչև տանը մէջտեղը մտան , իբր թէ ցորեն պիտի առնէին . և զանիկայ անակուջէն զարկին , ու Ռեքաբ և անոր եղբայրը Բաանա անյայտ փախան : Ան կերպով տունը մտան . ու երբոր անիկայ ննջարանին մէջ կը քնանար , զանիկայ զարկին մեռցուցին , և անոր գլուխը կտրեցին , ու գլուխը առնելով՝ բոլոր գիշերը դաշտին ճամբովը գացին : Եւ Յեբոսթէթին գլուխը Բերոն տարին Դաւիթին , ու թագաւորին ըսին , Ահա քու թշնամիդ՝ քու կեանքդ փնտռող Սաուղին որդւոյն Յեբոսթէթին գլուխը . և Տէրը Սաուղէն ու անոր սերունդէն այսօր

վրէժխնդրութիւն առաւ մեր թա-
9 գաւոր տիրոջը : Եւ Դաւիթ Ան-
բովթացի Ահմենի որդւոյը՝ Ինքա-
բին ու անոր եղբօրը Նաանային պա-
տասխան առաւ ու անոնց ըսաւ ,
Եմ հոգիս ամէն նեղութենէ ազա-
10 տող Տէրը կենդանի է , Որ ան որ
ինծի պատմեց ու ըսաւ Թէ Ա-
ւուղ մեռաւ , կարծելով թէ աւե-
տիս տուողմը պիտի երևնայ ինձի ,
զանիկայ բռնեցի , ու Սիկղլակի մէջ
զանիկայ մեռցուցի , և անոր տուած
11 աւետիսին վարձքը աս եղաւ . Ո՛ր-
չափ աւելի նոյն վտիտը իր վայել ան
չար մարդիկներուն , որոնք արդար
մարդ մը իր տանը մէջ՝ իր անկողի-
նին վրայ մեռցուցին . և հիմա անոր
արիւնը անշուշտ ձեր ձեռքէն պիտի
պահանջեմ , ու ձեզ երկրիս վրայէն
12 պիտի վերցընեմ : Ուստի Դա-
ւիթ իր մանչերուն հրամայեց , ու
զանոնք մեռցուցին . և անոնց ձեռ-
քերը ու ոտքերը կտրեցին , ու
Հեբրոնի աւազանին վրայ կախե-
ցին : Յետ Իսբոսթէթին գլուխը
առին , ու Հեբրոնի մէջ Աբենների-
ին գերեզմանը թաղեցին :

ԳԼ . Ե

1 Եւ Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Հեբ-
րոն եկան Դաւիթին , ու անոր
ըսին , Ահա մենք քու ոսկորդ ու
2 քու մարմինդ ենք : Եւ ասկէ ա-
ռաջ ալ երբոր Սաուղ մեր վրայ
թագաւոր էր , Իսրայէլը դուրս հա-
նողը ու ներս բերողը դուն էիր . և
Տէրը քեզի ըսաւ , Իմ ժողովուրդս
Իսրայէլը դուն հովուես , ու Իսրա-
3 յէլի վրայ իշխան ըլլաս : Եւ Իս-
րայէլի բոլոր ծերերը Հեբրոն եկան
թագաւորին . ու Դաւիթ թագա-
ւորը Հեբրոնի մէջ Տէրոջը առջեւը
անոնց հետ դաշնակցութիւն ըրաւ .
ու անոնք Դաւիթը Իսրայէլի վրայ
թագաւոր օծեցին :
4 Եւ Դաւիթ երսուն տարեկան
էր՝ երբոր թագաւոր եղաւ , ու
քառասուն տարի թագաւորութիւն
5 ըրաւ : Հեբրոնի մէջ Հուդայի
վրայ եօթը տարի ու վեց ամիս թա-
գաւորութիւն ըրաւ , ու Երուսա-

ղէմի մէջ բոլոր Իսրայէլի ու Յու-
դայի վրայ երեսունուերկու տարի թա-
գաւորութիւն ըրաւ :
6 Եւ թագաւորը իր մարդիկներովը
Երուսաղէմ գնաց՝ ան երկիրը բնա-
կող Յեբուսացիներուն վրայ . ու
Դաւիթին խօսեցան ըսելով , Դուն
որ հոս պիտի չմտնես . կարծելով Թէ
7 Դաւիթ չկրնար հոն մտնել : Սակայն
Դաւիթ առաւ Սիոնին բերդը ,
(որ Դաւիթին քաղաքը կ՚ըսուի :)
8 Եւ Դաւիթ ան օրը ը-
սաւ , Ո՛վ որ Յեբուսացիները
զարնէ , ու ջրանցքը հասնելով
Դաւիթին առեալի եղող կաղերը ու
կոյրերը ատելի՝ անիկա ջարդելով
պիտի ըլլայ . անոր համար կ՚ըսեն ,
Կոյրը ու կաղը տունը չմտնէ : Եւ
9 Դաւիթ ան բերդին մէջը նստաւ ,
ու զանիկայ Դաւիթին քաղաքը ա-
նուանեց . և Դաւիթ անոր չորս
կողմը Մելօնէն դէպ՚ի ներս շինուէ
10 շինեց : Ու Դաւիթ երթալով կը
մեծնար , ու զօրաց Տէր Աստուածը
անոր հետն էր :
11 Եւ Տիւրոսի թագաւորը Խի-
րամ Դաւիթին դեսպաններ խրկեց , նաև եղևնափայտեր ու հիւսներ
ու որմնադիրներ՝ որոնք Դաւիթին
տուն շինեցին : Ուստի Դա-
12 ւիթ իմացաւ որ Տէրը զինքը Իս-
րայէլի վրայ թագաւոր հաստատեց ,
ու իր ժողովուրդին Իսրայէլին հա-
մար իր թագաւորութիւնը բարձ-
րացուց :
13 Եւ Դաւիթ Հեբրոնէն
գալէն ետքը Երուսաղէմէն ուրիշ
հարճեր ու կիներ ալ առաւ . ու
Դաւիթին ուրիշ տղաքներ ու աղ-
ջիկներ ալ ծնան :
14 Ու Երուսաղէ-
մի մէջ անոր ծնած տղոցը անուն-
ները սոսկք են . Սամաա , Սո-
բաբ , Նաթան , Սողոմոն , Հե-
բասր , Երզիսուա , Նափեկ , Հա-
փիկ , Երզիսամա , Երզիադա ու Ե-
15 լիսփաղէտ :
16
17 Եւ Փղշտացիք Դաւիթին Իսրա-
յէլի վրայ թագաւոր օծուիլը լսե-
լով , բոլոր Փղշտացիք ոտք ելան որ
Դաւիթը փնտռեն . երբոր Դաւիթ
18 ասոր բանը լսեց , բերդը իջաւ : Ու

Գղջացիք եկան և Յափայնոց հո-
19 վիտին մէջ տարածուեցան : Ու
Դաւիթ Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ ,
Գղջացուց դէմը ելլե՞մ , զանոնք
իմ ձեռքս պիտի մատնե՞ս : Եւ
Տէրը Դաւիթին ըսաւ , Ելլէք ,
քանզի Գղջացիները անշուշտ քու
20 ձեռքդ պիտի մատնեմ : Ան ատենը
Դաւիթ Նաագփարատին գնաց .
ու Դաւիթ զանոնք հոն զարկաւ ,
ու ըսաւ , Տէրը իմ թշնամիներս
իմ ձեռքովս պատառեց , ինչպէս որ
ջուրերը ճեղքերը կը պատառեն .
անոր համար ան տեղուն անունը
21 Նաագփարատին ըսուեցաւ : Եւ
Գղջացիք հոն թողուցին իրենց
կուռքերը . ու Դաւիթ և իր մար-
դիկները զանոնք առին :
22 Ու Գղջացիք նորէն ժէյմին ալ
եկան , և Յափայնոց հովիտին մէջը
23 տարածուեցան : Ու երբոր Դա-
ւիթ Տէրոջը հարցուց , անոր ըսաւ ,
Չելլես . հապա դէպ ի անոնց ետեւի
կողմը դառնալով՝ թթենիներուն
24 կողմէն անոնց վրայ երթաս . Ու
երբոր թթենիներուն գլուխը քա-
լուածքի մը ձայն լսես , ան ատենը
շարժիս . քանզի ան ատենը Տէրը
քու առջեւդ պիտի ելլէ Գղջացուց
25 բանակը զարնելու համար : Եւ
Դաւիթ այնպէս ըրաւ , ինչպէս որ
Տէրը իրեն հրամայեց . ու Գաբա-
էն մինչև Գազեր Գղջացիները
զարկաւ :

ԳԼ. Ը.

1 Եւ Դաւիթ նորէն Իսրայէլի բոլոր
ընտրուած մարդիկները ժողվեց ,
2 որոնք երեսուն հազար հոգի էին : Ու
Դաւիթ իր հետը եղող բոլոր ժո-
ղովուրդով ելաւ՝ և Յուդայի Բաա-
ղը գնաց , որ անկէ Աստուծոյ տա-
պանակը վեր հանէ , որ անոր վրայ
քերովբէից վրայ նստող զօրութեանց
3 Տէրոջը անունը կոչուած է : Եւ
Աստուծոյ տապանակը մէկ նոր սայ-
լի մը վրայ դրին , ու զանիկայ Բըլ-
րացի Աբինադաբին տունէն վերցու-
ցին , ու Աբինադաբին որդիքը՝
Ոզա ու Ահիով ան նոր սայլը կը
4 վարէին : Եւ զանիկայ Աստուծոյ

տապանակին հետ բլրացի Աբինա-
դաբին տունէն հանեցին . ու Ահիով
տապանակին առջեւէն կ՚երթար :
5 Եւ Դաւիթ ու Իսրայէլի բոլոր
տունը՝ մայր փայտէ զինուած ամէն
տեսակ նուագարաններով , քնարնե-
րով , տաւիղներով , թմբուկնե-
րով , դափերով ու ծնծղաներով՝
Տէրոջը առջեւը կը խաղային :
6 Ու երբոր Նաքոնին կալը եկան ,
Ոզա իր ձեռքը Աստուծոյ տապանա-
կին երկընցուց , ու զանիկայ բռնեց ,
քանզի եզները ցնդիլով ծռեր էին :
7 Եւ Տէրոջը բարկութիւնը բորբո-
քեցաւ Ոզային դէմ , ու Աստուած
զանիկայ հոն սո յանցանքին համար
զարկաւ . և նոյն տեղը Աստուծոյ
8 տապանակին քովը մեռաւ : Ու
Դաւիթ տրտմեցաւ . քանզի Տէրը
հարուածով Ոզան զարկաւ . ու ան
տեղին անունը մինչև աս օրս Փա-
րէզ ոզա ըսուեցաւ :
9 Եւ Դաւիթ
ան օրը Տէրոջմէն վախցաւ , ու ը-
սաւ , Տէրոջը տապանակը ինչպէս
10 ինձի պիտի մտնէ : Եւ Դաւիթ
Տէրոջը տապանակը իր քովը՝ Դա-
ւիթին քաղաքը չուզեց տանիլ . ու
Դաւիթ զանիկայ Գեթացի Աբդե-
դոմին տունը խոտորցուց :
11 Եւ
Տէրոջը տապանակը Գեթացի Աբ-
դեդոմին տունը երեք ամիս մնաց .
ու Տէրը Աբդեդոմը ու անոր բոլոր
տունը օրհնեց :
12 Եւ Դաւիթ թագաւորին պատ-
մեցին ու ըսին , Աստուծոյ տապա-
նակին համար Տէրը Աբդեդոմին
տունը ու անոր ամէն ունեցածը
օրհնեց : Եւ Դաւիթ գնաց , ու
Աստուծոյ տապանակը Աբդեդոմին
տունէն ուրախութեամբ Դաւիթին
քաղաքը հանեց : Ու երբոր Տէ-
13 րոջը տապանակը վերցընողները վեց
քայլ առաջ գացին , արջառներ ու
պարարտ ըն-ոխիներ զոհեց : Եւ
14 Դաւիթ Տէրոջը առջեւը բոլոր ու-
ժովը կը խաղար , ու Դաւիթ քթա-
15 նէ եփուած հագեր էր : Եւ Դա-
ւիթ ու Իսրայէլի բոլոր տունը Տէ-
րոջը տապանակը ուրախութեամբ
ու փողերու ձայներով կը տանէին :
16 Ու երբոր Տէրոջը տապանակը Դա-

էլիա քաղաքը եկաւ , Աաւուղին աղջիկը Միղքող պատուհանէն նայելով՝ տեսաւ որ Դաւիթ Թագաւորը Տէրոջը առջեւը ցաթկըտելով կը խաղայ , ու զանիկայ իր սրտին
17 մէջը անարգեց : Եւ Տէրոջը տապանակը բերին , ու զանիկայ իր տեղը դրին ան վրանին մէջ , որն որ Դաւիթ անոր համար կանգներ էր . և Դաւիթ Տէրոջը առջեւը ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուց :
18 Ու Դաւիթ երբոր ողջակէզներըը ու խաղաղութեան զոհերը մատուցանելը լմընցուց , զօրաց Տէրոջը անունովը ժողովուրդը օրհնեց :
19 Եւ Իսրայէլին բոլոր բազմութեանը՝ էրիկ մարդէն մինչեւ կնիկ մարդը , բոլոր ժողովուրդին ամէն մէկուն՝ մէկ նկանակ , կտոր մը միս ու կարկանդակ մը բաշխեց . ու բոլոր ժողովուրդը ամէն մէկը իր տունը գնաց :
20 Եւ Դաւիթ անկէ դարձաւ իր տունը օրհնելու համար , ու Աաւուղին աղջիկը Միղքող Դաւիթը դիմաւորելու ելաւ , ու ըսաւ , Իսրայէլի թագաւորը այսօր ի՛նչ փառաւոր էր , որ անիկայ այսօր իր ծառաներուն աղախիններուն առջեւը ինքզինքը մերկացուց , ինչպէս որ արիականերէն մէկը ինքզինքը կը մերկացընէ :
21 Եւ Դաւիթ Միղքողին ըսաւ , Ես՝ Տէրոջը առջեւը խաղցէ , որ ինձ քու Հօրմէդ ու անոր բոլոր տունէն աւելի ընտրեց , ու դիս Տէրոջը ժողովուրդին Իսրայէլին վրայ իշխան դրաւ . այո՛ , ես՝ Տէրոջը առջեւը կը խաղամ ,
22 Եւ դիս ասկէ ալ աւելի անարդ երեւցընելով՝ իմ աչքերուս առջեւը նուաստ պիտի ըլլամ . իսկ ան քու բսած աղախիններուդ առջեւը պիտի
23 փառաւորուիմ : Եւ Աաւուղին աղջիկը Միղքող մինչեւ իր մահուան օրը զաւակ չծնաւ :

Գ Լ . Ն :

1 Ու երբոր Թագաւորը իր տունը նստաւ , ու Տէրը զանիկայ իր բոլորտիքը եղող ամէն թշնամիներէն
2 ազատելով հանգստացուց , Թագաւորը մարգարէին Նաթանայ ըսաւ , Տես ես եղևնափայտէ շինուած տան մը մէջ կը բնակիմ , ու Աստուծոյ տապանակը վրանի մէջ կեցեր է : Եւ Նաթան ըսաւ Թագաւորին , Գնա՝ բոլոր սրտիդ մէջը եղածը ըրէ , քանզի Տէրը քու հետդ է :
4 Ու նոյն գիշերը Տէրոջը խօսքը
5 Նաթանին եղաւ՝ ըսելով , Գնա , իմ ծառայիս Դաւիթին ըսէ , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Դո՞ւն ինծի բնակելու համար տուն պիտի շինես .
6 Որովհետեւ Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսէն հանած օրէս մինչեւ այս օրս տան մէջ չբնակեցայ , այլ վրաններով ու խորաններով պտըտեցայ :
7 Իսրայէլի բոլոր որդւոցը հետ որչափ տեղ որ պտըտեցայ , միթէ բան մը խօսեցայ Իսրայէլի ցեղերուն մէկուն հետ , որոնց իմ ժողովուրդս Իսրայէլը հովուելու հրամայեր էի , ու ըսի թէ Ինծի համար ինծի եղևնափայտէ
8 տուն մը չէ՞ինեցիք : Եւ հիմա իմ ծառայիս Դաւիթին ասանկ ըսես , Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ես քեզ փարախէն՝ ոչխարներուն ետեւէն առի , որ իմ Իսրայէլ ժողովուրդիս վրայ առաջնորդ ըլլաս .
9 Եւ ուր որ կ՚երթայիր , քու հետդ էի . և քու առջեւդէն բոլոր թշնամիներդ կտրեցի . ու երկրիս վրայ եղող մեծերուն անուանը պէս քու անունդ մեծցուցի :
10 Եւ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին ալ մէկ տեղ մը պիտի որոշեմ , ու զանիկայ պիտի տնկեմ . ու իր տեղը պիտի բնակի , ալ պիտի չշարժի . և անիրաւութեան որդիքը առջիներուն պէս մէյմըն ալ պիտի չնեղեն զանիկայ ,
11 Ինչպէս որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ դատաւորներ դրած օրէս ի վեր եղաւ . ու քեզ քու ամէն թշնամիներէդ պիտի հանգստացընեմ : Եւ Տէրը քեզի կ՚իմացընէ որ Տէրը քեզի տուն պիտի շինէ :
12 Երբոր քու օրերդ լեցուին , ու դուն քու հայրերուդ հետ քնանաս , քեզմէ ետքը՝ քու երանգիդ ելլող զաւակդ պիտի բարձրացընեմ , ու ա-

նոր թագաւորութիւնը պիտի հաս-
13 տատեմ : Ընդհակառակն իմ անուանս
տուն պիտի չինէ , ու անոր թա-
գաւորութեան աթոռը յաւիտեան
14 պիտի կանգնեմ . Ես անոր հայր
պիտի ըլլամ , ու անիկայ ինծի որդի
պիտի ըլլայ . Թէ որ անիկայ անի-
րաւութիւն ընէ , ես զանիկայ մարդ-
կոց գաւազանովը ու մարդոց որդի-
ներուն հարուածներովը պիտի պատ-
15 ժեմ . Հապա իմ ողորմութիւնս ան-
կէ պիտի չվերցընեմ , ինչպէս որ
Սաւուղէն վերցուցի , ու զանիկայ
16 քու առջեւդ վռնտեցի : Ու քու
տունդ ու քու թագաւորութիւնդ
քու առջեւդ յաւիտեան ապահով
պիտի ըլլան . քու աթոռդ յաւի-
17 տեան հաստատ պիտի մնայ : Ն-
Նաթան ասս բոլոր խօսքերը ու ասս
բոլոր տեսիլքը մի ըսաս Դաւիթին դրուցից :

18 Ու Դաւիթ թագաւորը գնաց ,
Տէրոջը առջեւը նստաւ ու ըսաւ ,
Ո՛վ Տէր Եհովայ , ես ո՞վ եմ , ու
իմ տունս ի՞նչ է , որ դու մինչեւ
19 հոս բերիր . Սակայն ասիկայ ալ
քու աչքերուդ պզտիկ երեւցաւ , ո՛վ
Տէր Եհովայ , ու քու ծառայիդ
տանը վրայով հեռաւոր ժամանակին
համար ալ խօսեցար . մարդոց սո-
վորութիւնը ասիկա՞յ է արդեօք , ո՛վ
20 Տէր Եհովայ : Ու Դաւիթ նորէն
ինչն ալ քեզի ի՞նչ դրուցէ .
քանզի դուն՝ ո՛վ Տէր Եհովայ , քու
21 ծառադ կը ճանչնաս : Ըս բոլոր
մեծ բաները քու խօսքիդ համար՝
ու քու սրտիդ պէս ըրիր , որ ծա-
22 ռայիդ գիտցընես : Ընոր համար
մեծ երեւցար , ո՛վ Տէր Աստուած .
քանզի քեզի պէս ո՛չինչ մէկը չկայ ,
ու քեզմէ զատ Աստուած չկայ , մեր
ականջներովը բոլոր լսածներնուս
23 համեմատ : Ու ի՞նչ ազգը երկրիս
վրայ քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին
պէս է , որուն համար նոյն ինքն
Աստուած եկաւ զանիկայ փրկելու ,
իրեն ժողովուրդ ընելու , ու իրեն
մեծ անուն վաստակելու , և քու
երկրիդ մէջը սա մեծ ու սոսկալի
բաները ընելու , քեզի համար ա-
գիպտոսէն ազատած ժողովուրդիդ
առջեւէն ազգերը ու անոնց աս-
տուածները վռնտելով . Ու քու 24
ժողովուրդդ Իսրայէլը յաւիտեան
քեզի ժողովուրդ հաստատեցիր ,
ու դուն ո՛վ Տէր՝ անոնց Աստուած
եղար : Ու հիմա , ո՛վ Տէր Ա- 25
ստուած , քու ծառայիդ համար ու
անոր տանը համար ըսած խօսքդ
յաւիտեան հաստատէ , ու ըսածիդ
պէս ըրէ . Ու քու անունդ յաւի- 26
տեան մեծ ճանչցուի , ու ըսուի թէ
Զօրութեանց Տէրը Իսրայէլին
վրայ Աստուած է . ու քու ծառա-
յիդ Դաւիթին տունը քու առջեւդ
հաստատ մնայ : Վասնզի դուն՝ ո՛վ 27
Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրա-
յէլի , քու ծառայիդ յայտնեցիր ու
ըսիր , Քեզի տուն պիտի չինեմ .
ասոր համար քու ծառադ իր սրտին
մէջ համարձակութիւն գտաւ աս ա-
ղօթքը քեզի ընելու : Ու հիմա՝ 28
ո՛վ Տէր Եհովայ , ան Աստուածը
դուն ես , ու քու խօսքերդ ճշմարիտ
են , և քու ծառայիդ ասս պէտքու-
թիւնը խոստացար : Ասոր հիմա 29
կամք ըրէ քու ծառայիդ տունը
օրհնելու , որ յաւիտեան քու առջեւդ
ըլլայ . քանզի , ո՛վ Տէր Եհովայ ,
դուն խօսեցիր , ու քու օրհնու-
թիւնովդ ծառայիդ տունը յաւի-
տեան օրհնեալ ըլլայ :

ԺԸ. Ը

Ընկէ ետև Դաւիթ փղշտացիները 1
զարկաւ ու զանոնք նուաճեց . և
Դաւիթ փղշտացւոց ձեռքէն Մե-
թեկամման առաւ . Նաեւ Մովաբը 2
զարկաւ , ու գետինը պառկեցընե-
լով զանոնք լարով չափեց . երկու
լարով մեռցընելու չափեց , ու ո՛ր
ամբողջ լարով ապրեցընելու . ու
Մովաբացիք Դաւիթին հարկառու
ծառաներ եղան : Ու Դաւիթ 3
Սուբայի թագաւորը Ռուբի որդին
Ադրազարը զարկաւ , երբոր Ե-
րատ գետին վրայ իր իշխանութիւնը
հաստատելու կ՚երթար : Ու Դա- 4
ւիթ անկէ հազար եօթը հարիւր
ձիաւոր՝ ու քսան հազար հետեւակ
զօրք բռնեց . և Դաւիթ բոլոր
կառքի ձիերուն ջիլերը կարեց , ու

անոնցմէ միայն հարիւր ձի էրէն հո-
5 տոբ պահեց : Եւ Ադամասկոսի Ա-
ռորինները՝ Սուբայի թագաւորին
Ադրազարին օգնութիւն ընելու ե-
կան . ու Դաւիթ Ասորիներէն քը-
անուներկու հազար մարդ զարկաւ :
6 Եւ Դաւիթ Ադամասկոսի Ասուրոյ
մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ . ու
Ասորիները Դաւիթին հարկատու
ծառայ եղան . ու Դաւիթ ուր որ
կ'երթար , Տէրը անոր յաջողութիւն
7 կու տար : Եւ Դաւիթ Ադրա-
զարին ծառաներուն ոսկիէ վահան-
ները առաւ , ու զանոնք Երուսա-
8 ղէմ բերաւ : Եւ Ադրազարին
քաղաքներէն՝ Մեթահէն ու Մերո-
թայէն Դաւիթ թագաւորը խիստ
շատ պղինձ առաւ :
9 Ու Եմաթի թագաւորը Թոուա
երբոր լսեց որ Դաւիթ Ադրազարին
10 բոլոր զօրքերը ջարդեր է , Թոուա
իր որդին Յորամը Դաւիթ թա-
գաւորին խրկեց , որ անոր բարև ը-
նէ ու զանիկայ օրհնէ , Ադրազարին
դէմ պատերազմ ընելուն ու զանի-
կայ զարնելուն համար . (քանզի
Ադրազար Թոուին հետ պատե-
րազմներ կ'ընէր :) Ու Յորամ
ձեռքը արծաթէ անօթներ , ոսկիէ
անօթներ ու պղնձէ անօթներ կա-
11 յին : Դաւիթ թագաւորը զանոնք
ալ Տէրոջը նուիրեց , հո-
նտած արծաթին ու ոսկիին հետ , ո-
րոնք բոլոր իր յաղթած ազգերէն
12 ասոնք էր . Ասորիներէն , Մոա-
բէն , Ամմոնի որդիներէն , փղշտա-
ցիներէն , Ամաղեկէն , և Սուբայի
թագաւորին՝ Ռոսբի որդին Ադ-
13 րազարին առաբէն : Ու Դաւիթ
երբոր Աղի ձորին մէջ տասնուութը
հազար Ասորիները կոտորեց ու հո
դարձաւ , դէպ անուն վաստակեցաւ :
14 Ու Եդոմի մէջ բերդապահ զօրքեր
դրաւ . բոլոր Եդոմի երկրին մէջ
բերդապահ զօրքեր դրաւ . և բոլոր
Եդոմացիք Դաւիթին ծառայ ե-
ղան . ու Դաւիթ ուր որ կ'երթար ,
Տէրը անոր յաջողութիւն կու տար :
15 Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին
վրայ թագաւորութիւն ըրաւ . ու
Դաւիթ իր բոլոր ժողովուրդին ի-
րաւունք ու արդարութիւն կ'ընէր :
16 Եւ Շարուհեայի որդին Յովաբ
զօրքերուն վրայ էր . ու Աբիղուդի
որդին Յովսափատ յիշատակաց
դպիր էր . 17 Եւ Աբիտուվէի որդին
Սադովկ ու Աբիաթարի որդին Ա-
քիմելէք քահանաներ էին . ու
Սարայիա առենադպիր էր . 18 Եւ
Յովիադայի որդին Բանեա Քերե-
թիներուն ու Փելեթիներուն վրայ
էր . ու Դաւիթին որդիքը նախա-
րարներ էին :

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եւ Դաւիթ ըսաւ , Արդեօք Սա-
ուղին տունէն մնացած մարդ
մը կայ , որ Յովնաթանին սիրոյն
համար անոր բարերարութիւն ը-
նեմ : 2 Ու Սաուղին տունէն Սի-
բա անունով ծառայ մը կար , ու
զանիկայ Դաւիթին կանչեցին . և
թագաւորը անոր ըսաւ , Սիբան
դո՞ւն ես . ու անիկայ ըսաւ , Ծա-
ռադ եմ : 3 Ու թագաւորը ըսաւ ,
Սաուղին տունէն մնացած մարդ մը
չկայ , որ անոր Աստուծոյ ողորմու-
թիւնը ընեմ : Եւ Սիբա ըսաւ
թագաւորին , Հապա անիկայ Լադաբարի
մէջ Ամիելի որդւոյն Մաքիրին տունն
է : 5 Եւ Դաւիթ թագաւորը մարդ
խրկեց , ու զանիկայ Լադաբարէն
Ամիելի որդւոյն Մաքիրին տունէն
առաւ : 6 Եւ Սաուղին որդւոյն
Յովնաթանին որդին Մեմփիբոսա-
թէ երբոր Դաւիթին եկաւ , երե-
սի վրայ ինկաւ ու խոնարհութիւն
ըրաւ : Եւ Դաւիթ ըսաւ , Ո՛վ
Մեմփիբոսթէ . ու անիկայ ըսաւ ,
Ահա քու ծառադ : 7 Եւ Դաւիթ
անոր ըսաւ , Մի վախնար . քանզի
քու հօրդ Յովնաթանին սիրոյն հա-
մար քեզի անշուշտ բարերարութիւն
պիտի ընեմ , ու քու հօրդ Սաուու-
ղին բոլոր արտերը քու վրադ պիտի
դարձընեմ . ու դուն միշտ իմ սե-
ղանս հաց պիտի ուտես : 8 Եւ անի-
կայ խոնարհութիւն ըրաւ ու ը-

ծանէ : Եւ Ընան Դաւիթին ծա- 4
ռաները առաւ , ու անոնց մօրուքին
կէսը ածիլել տուաւ , ու անոնց
հանդերձներուն ալ կէսը մինչև
նստոյ տեղը կտրել տուաւ , և անոնք
խրկեց զանոնք : Ու երբոր ատ բա- 5
նը Դաւիթին պատմուեցաւ , զանոնք
դիմաւորելու համար խրկեց . քանզի
ան մարդիկները շատ անարգուեր
էին . ու թագաւորը ըսաւ , Երի-
քովի մէջ նստէք՝ մինչև որ մօրուք-
նիդ աճի , ու ետքը դարձէք :

Եւ Ընմոնի որդիքը տեսնելով որ 6
Դաւիթին հետ աւրուեցան , Ընմոնի
որդիքը համար խրկեցին , ու Բեթ-
րոոբի Ասորիներէն և Սուբայի Ա-
սորիներէն քսան հազար հետեւակ ,
ու Մաապայի թագաւորէն հազար
մարդ , և Տոովէն տասներկու
հազար մարդ վարձքով բռնեցին :
Ու երբոր Դաւիթ ատ լսեց , Յո- 7
ւաբը ու բոլոր զօրաւոր զօրքերը
խրկեց : Եւ Ընմոնի որդիքը ելան , 8
ու քաղաքին դրանը առջևը կարգաւ
պատերազմի շարուեցան . բայց
Սուբայի և Բոոբի Ասորիները , ու
Տոովէ ու Մաապա դաշտի մէջ
զատ կայներ էին : Եւ Յոաբ 9
երբոր տեսաւ որ պատերազմը առ-
ջևէն ու ետևէն իր վրայ կը հասնի ,
Իսրայէլի բոլոր ընտրուած մարդիկ-
ներէն ընտրեց , ու Ասորւոց դէմ
պատերազմի շարեց . Եւ մնացած 10
զօրքը իր եղբօրը Աբեսային յանձ-
նեց , որ Ընմոնի որդւոյը դիմացը
շարէ . Ու ըսաւ , Եթէ որ Ասորիներ- 11
ը զիս յաղթելու ելլան , ինծի
օգնութեան հասնիս . և թէ որ Ըմ-
մոնի որդիքը քեզի յաղթելու ելլան ,
ես քեզի օգնութեան պիտի հասնիմ .
Քաջասիրտ եղիր , ու մեր ժողո- 12
վուրդին համար և մեր Աստուծոյն
քաղաքներուն համար ուժով պա-
տերազմինք , ու Տէրը իր աչքին
հաճոյ երեւցածը թող ընէ : Եւ 13
Յոաբ իր հետը եղող զօրքով Ա-
սորիներուն մօտեցաւ , որ անոնց
դէմ պատերազմ ընէ . ու անոնք
անոր առջևէն փախան : Եւ Ըմ- 14
մոնի որդիքը Ասորւոց փախչիլը
տեսնելով , անոնք ալ Աբեսային

ասաւ , Քու ծառադ ո՞վ է , որ ին-
ձի պէս մեռած շան մը վրայ նայե-
ցար : Նաև թագաւորը՝ Սաւուղին 9
ծառան Սիբան կանչեց , ու անոր ը-
սաւ , Սաւուղին ու անոր տանը
բոլոր ստացուածքը քու տիրոջդ որ-
դւոյն տուի : Եւ գուն ու քու որ- 10
դիքդ ու ծառաներդ անոր համար
երկիրը գործէք , ու անոր պտուղը
էջեն բերես , որ քու տիրոջդ որդին
ուտելու հաց ունենայ . և քու տի-
րոջդ որդին Մեմփիբոսթէ միշտ
իմ սեղանս հաց պիտի ուտէ : Ու
Սիբա տասնուհինգ որդի ու քսան
ծառայ ունէր : Եւ Սիբա ըսաւ 11
թագաւորին , Իմ թագաւոր տէրս
քու ծառայիդ ինչ որ հրամայեց ,
քու ծառադ այնպէս պիտի ընէ :
Հայց Մեմփիբոսթէն՝ (ըսաւ Դա-
ւիթ ,) թագաւորին որդւոցը մէ-
կուն պէս՝ իմ սեղանս հաց պիտի
ուտէ : Ու Մեմփիբոսթէ մէկ 12
պզտիկ տղայ մը ունէր , ու անոր
անունը Միքա էր . և Սիբային
տունը բոլոր բնակողները Մեմփի-
բոսթէին ծառաներն էին : Ու 13
Մեմփիբոսթէ Երուսաղէմի մէջ
բնակեցաւ , քանզի միշտ թագա-
ւորին սեղանը հաց կ'ուտէր . ու
անիկայ իր երկու ոտքերովը կաղ
էր :

ԺԱ .

Եւ անկէ ետև Ընմոնի որդւոց թա- 1
գաւորը մեռաւ . ու անոր որդին
Ընան անոր տեղը թագաւոր եղաւ :
Եւ Դաւիթ ըսաւ , Նաասի որդւոյն 2
Ընանին մարդասիրութիւն ընեմ ,
ինչպէս որ անոր հայրը ինծի մար-
դասիրութիւն ըրաւ . ու Դաւիթ
իր ծառաները անոր խրկեց , որ զա-
նիկայ իր հօրը վրայով մխիթարեն .
ու Դաւիթին ծառաները Ընմոնի
որդւոց երկիրը գացին : Եւ Ըմ- 3
մոնի որդւոց իշխանները իրենց տի-
րոջը Ընանին ըսին , Միթէ Դաւիթ
քու հայրդ քու առջևդ պատուելու
համար քեզի մխիթարիչներ խրկեց .
չէ՞ որ Դաւիթ իր ծառաները քեզի
խրկեց , որ քաղաքը աչքէ անցընեն
ու լրտեսեն , որ ետքը զանիկայ կոր-

առջևէն փախան ու քաղաքը մնաց։
Եւ Յովաբ Ամմոնի որդիներէն դարձաւ, ու Երուսաղէմ եկաւ։
15 Երբոր Ասորիները տեսան որ իրենք Իսրայէլին առջևը կոտրուեցան, մեկտեղ ժողվուեցան։ 16 Ադրազար դրդ խրկեց, և Ասորին անդիի կողմը եղող Ասորիները ուղ հանեց. ու Խլամ եկան. և անոնց առջևէն Ադրազարին զօրագլուխը 17 Սովբակ գ'էրնաթ։ Ու երբոր Դաւիթին պատմեցին, անիկայ բոլոր Իսրայէլը ժողվելով, Յորդանանէն անցաւ ու Խլամ հասաւ. և Ասորիները Դաւիթին դիմացը գունդերով շարուեցան, ու անոր հետ պա- 18 տերազմ ըրին։ Եւ Ասորիները Իսրայէլին առջևէն փախան. ու Դաւիթ Ասորիներէն եօթը հարիւր կառք ու քառասուն հազար ձիաւոր կոտրեց, ու անոնց զօրագլուխը Սովբակը զարկաւ, որ հոն մեռաւ։ 19 Եւ Ադրազարին հպատակ եղող բոլոր թագաւորները երբոր տեսան որ Իսրայէլին առջևը յաղթուեցան, Իսրայէլին հետ հաշտութիւն ըրին, ու անոր ծառայ եղան. և Ասորիները անկէ ետքը Ամմոնի որդւոյը օգնելու կը վախնային։

ԻԱ. ԺԱ

1 Ու հետևեալ տարին՝ թագաւորներուն պատերազմի ելլելու առնը, Դաւիթ Յովաբը ու անոր հետ իր ծառաները ու բոլոր Իսրայէլը խրկեց, որոնք Ամմոնացիները կոտրեցին, ու Հռաբբան պաշարեցին. բայց Դաւիթ Երուսաղէմ կը նըս- 2 տեր։ Ու մէկ օր մը իրիկուան դէմ Դաւիթ իր անկողինէն ելլելով՝ պատերազմի տանիքին վրայ կը պտըտէր, և տանիքին վրայէն մէկ կնիկ մը տեսաւ որ կը լուացուէր, ու այն կնիկը տեսքով խիստ գեղեցիկ էր։ 3 Եւ Դաւիթ դրդ խրկեց, ու այն կնիկը համար հարցուց. ու Զէլը ըսաւ, Ելիամին աղջիկը Բեթսաբէն կնիկը՝ Ուրիա Քետացի Ուբիային է։ 4 Եւ Դաւիթ պատգամաւորներ խրկեց, ու զանիկայ առաւ, ու երբոր իր հետ պառկեցաւ. ու անիկայ իր անմաքրութենէն դէպ նոր մաքրուած էր, տունը դարձաւ։ Ու կնիկը յղացաւ, ու Դաւիթին 5 լուր խրկեց ըսելով, Յղի եմ։ Եւ Դաւիթ Յովաբին հրամայեց ըսելով, Ուրիա Քետացին ինծի խրկէ։ Յովաբ ալ Ուրիան 7 Դաւիթին խրկեց։ Ու երբոր Ուրիա անոր եկաւ, Դաւիթ Յովաբին ողջութիւնը ու զօրքին ողջութիւնը ու պատերազմին վիճակը հարցուց։ Եւ Դաւիթ Ուրիային 8 ըսաւ, Տուն իջիր, ու ոտքերդ լուա։ Ու Ուրիա թագաւորին պալատէն ելածին պէս, անոր ետևէն թագաւորէն պարգև գնաց։ Բայց Ուրիա իր տիրոջը բոլոր ծա- 9 ռաներուն հետ պալատին դուռը պառկեցաւ, ու իր տունը չիջաւ։ Եւ Դաւիթին պատմեցին ու ըսին 10 թէ Ուրիան իր տունը չիջաւ։ Եւ Դաւիթ Ուրիային ըսաւ, Դուն ճամբայէ չէ՞ս եկեր, ինչո՞ւ համար քու տունդ չես իջներ։ Եւ Ուրիա 11 ըսաւ Դաւիթին, Տապանակը ու Իսրայէլ ու Յուդա վրաններուն մէջ կը նստին, և իմ տէրս Յովաբ ու իմ տիրոջս ծառաները բաց դաշտի մէջ կը բանակին, ու ես ուտելու ու խմելու և կնկանս հետ պառկելու համար իմ տունս երթամ. դուն կենդանի ես, ու քու հոգիդ կենդանի է՝ որ ես այս բանը չեմ ըներ։ Եւ Դաւիթ Ուրիային 12 ըսաւ, Հոս այսօր ալ հոս մնացիր, ու վաղը քեզ խրկեմ։ Եւ Ուրիա այն օրը ու հետևեալ օրը Երուսաղէմի մէջ մնաց։ Եւ Դաւիթ հրաւիրեց 13 զանիկայ, որ անոր առջևը կերաւ խմեց. ու զանիկայ գինովցուց. իսկ երեկոյեան երթալով ու իր տիրոջը ծառաներուն քով իր անկողինին մէջ պառկեցաւ. բայց իր տունը չիջաւ։ Եւ առաւօտուն 14 Դաւիթ նամակ մը գրեց Յովաբին, և Ուրիային ձեռքովը խրկեց։ Ու 15 նամակին մէջը գրեց ու ըսաւ, Ուրիան խիստ սաստիկ պատերազմին դիմացը դրէք, ու դուք ետ քաշուեցէք, որ զարնուի ու մեռնի։ Ու 16

ուաւ . և անիկայ անոր կնիկը եղաւ .
ու անոր որդի մը ծնաւ : Բայց
Դաւիթին աս ըրած բանը Տէրոջը
աչքերուն դէշ երեցաւ :

ԴԱ· Ժ·Ը

Եւ Տէրը Նաթանը Դաւիթին 1
խրկեց . ու անոր եկաւ ու ա-
նոր ըսաւ , Մէկ քաղաքի մը մէջ
երկու մարդ կար , մէկը հարուստ
ու միւսը աղքատ : Հարուստը 2
խիստ շատ հօտեր ու արջառներ ու-
ներ , Բայց աղքատը ուրիշ բան մը 3
չունէր , միայն թէ էգ գառնուկ մը ,
որ ծախու առեր էր , ու կը սնուցա-
նէր . և գառնուկը անոր հետ ու
անոր տղոցը հետ մէկտեղ մեծցաւ .
անոր պատառէն կ'ուտէր , ու անոր
գաւաթէն կը խմէր , և անոր ծոցը
կը պառկէր , ու անոր՝ աղջկան մը
պէս էր : Եւ ճամբորդ մը եկաւ 4
ան հարուստ մարդուն . ան ալ
խնայելով իր հօտերէն ու արջառնե-
րէն առնելու , ու իրեն եկող ճամ-
բորդին ճաշ պատրաստելու ,
վասն ան աղքատ մարդուն էգ գա-
ռնուկը առաւ , ու զանիկայ իրեն ե-
կող մարդուն համար պատրաստեց :
Ուն առնը Դաւիթին բարկու- 5
թիւնը ան մարդուն դէմ սաստիկ
բորբոքեցաւ , ու Նաթանին ըսաւ ,
Տէրը կենդանի է որ այս բանը ը-
նող մարդը մեռնելու արժանի է :
Եւ ան գառնուկը չորեքպատիկ 6
պիտի հատուցանէ . քանզի այս
բանը ըրաւ ու գութ չունեցաւ :
Ուն առնը Նաթան Դաւիթին 7
ըսաւ , Ուն մարդը դուն ես . Իս-
րայէլին Տէր Աստուածը այսպէս
կ'ըսէ . Քեզ Իսրայէլի վրայ ես
թագաւոր օծեցի , ու քեզ Սա-
ուղին ձեռքէն ես ազատեցի . Ե- 8
տիրոջ տունը քեզի՝ ու տիրոջ
կնիկները քու ծոցդ տուի , և Իս-
րայէլի ու Յուդայի տունը քեզի
տուի . ու թէ որ քիչ է՝ Էրնաւոր ,
քեզի աստիճան աւելի բաներ կու
տայի : Եւ ինչո՞ւ համար Տէրոջը 9
խօսքը անարգեցիր , անոր աչքերուն
առջեւը չարութիւն ընելով . Ք՛ե-
տացի Ուրիան սրով մեռուցիր , ու

երբոր Յովաբ քաղաքը պահարկց ,
Ուրիան անանկ տեղ մը դրաւ՝ որ
հոն զօրաւոր մարդիկներ գտնուիլը
17 գիտէր : Եւ քաղաքին մարդիկները
ելան , ու Յովաբին հետ պատերազմ
ըրին . և զօրքէն՝ Դաւիթին ծա-
ռաներէն ինկան , ու Ք՛ետացի Ու-
18 րիան ալ մեռաւ : Եւ Յովաբ
պատգամաւոր մը խրկեց , ու պա-
տերազմին բոլոր պարագաները Դա-
19 վիթին իմացուց : Եւ պատգամա-
ւորին պատուիրելով ըսաւ , Պա-
տերազմին բոլոր դիպուածները
20 թագաւորին պատմելէդետքը , Ով
որ թագաւորին բարկութիւնը ելլէ ,
ու քեզի ըսէ թէ Ինչո՞ւ պատերազ-
մելու համար քաղաքին մօտեցաք .
չէի՞ք գիտեր որ պարսպէն նետ կը
21 նետեն . Յերոբաաղին որդին Ա-
մելէքը ո՞վ մեռուց . չէ՞ որ մէկ
կնիկ մը պարսպին վրայէն երկանա-
քարի կտոր մը նետեց անոր վրայ ,
որ անիկայ Թեբեսի մէջ մեռաւ .
պարսպին ինչո՞ւ մօտեցաք . ան ա-
ռնը դուն ըսես , Ծառադ
22 Ք՛ետացի Ուրիան ալ մեռաւ : Եւ
պատգամաւորը գնաց , ու Յովաբին
բոլոր իրեն պատուիրածը Դաւի-
23 թին պատմեց : Եւ պատգամա-
ւորը Դաւիթին ըսաւ , Ուն մար-
դիկները մեր վրայ ուժգնան , ու
մեզի դէմ դաշտը ելան . բայց մենք
մինչեւ քաղաքին դուռը հալածե-
24 ցինք զանոնք . Եւ աղեղնաւորները
պարսպին վրայէն քու ծառաներուդ
նետեր նետեցին , ու թագաւորին
ծառաներէն մէկ քանիները մեռան ,
և քու ծառադ Ք՛ետացի Ուրիան
25 ալ մեռաւ : Ուն առնը Դաւիթ
պատգամաւորին ըսաւ , Յովաբին
այսպէս ըսես , Այս բանը քու աչքե-
րուդ դէշ չերեւնայ . քանզի սուրը
երբեմն ասիկայ կ'ուտէ ու երբեմն
անիկայ . քաղաքին վրայ պատեր-
մը առառակցուր , և զանիկայ փըլ-
ցուր . ու դուն ալ քաջալերէ զա-
26 նիկայ : Եւ Ուրիային կնիկը իր
երկանը Ուրիային մեռնիլը լսելով՝
27 իր երկանը համար սուգ ըրաւ : Ու
երբոր սուգը անցաւ , Դաւիթ հարդ
խրկեց , ու զանիկայ իր տունը ա-

անոր կնիկը քեզի կնիկ առիր , ու զանիկայ Ամմոնի որդւոց սրովը սպաննեցիր . Ու հիմա գիս անարգելուդ համար , ու Ուրիայի Հետացի Ուրիային կնիկը քեզի կնիկ առնելուդ համար , քու տունէդ սուրը յաւիտեան պակաս պիտի ըլլայ : Ու Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քու տունէդ քեզի դէմ չարիք մը պիտի հանեմ . ու քու աչքերուդ առջեւը քու կիներդներդ պիտի առնեմ , և պիտի տամ քու դրացիիդ պիտի տամ . ու անիկայ այս արեգակին առջեւը քու կիներդներուդ հետ պիտի պառկի : Վասնզի դուն ծածկաբար ըրիր . բայց ես այս բանը բոլոր Իսրայէլին առջեւը ու արեգակին առջեւը պիտի ընեմ : Ու Դաւիթ Նաթանին ըսաւ , Տէրոջը դէմ մեղք գործեցի . ու Նաթան Դաւիթին ըսաւ , Տէրն ալ քու մեղքդ ներեց . պիտի չմեռնիս : Բայց որովհետեւ այս բանով Տէրոջը թշնամիներուն հայհոյութիւն ընելու առիթ տուիր , անոր համար այս քեզի ծնած տղան անշուշտ պիտի մեռնի : Ու Նաթան իր տունը գնաց : Ու Տէրը զարկաւ այն մանուկը՝ որն որ Ուրիային կնիկը Դաւիթին ծներ էր , ու սաստիկ հիւանդացաւ : Ու Դաւիթ մանուկին համար Աստուծոյ աղաչեց . ու Դաւիթ ծոմ պահեց , ու գնաց բոլոր գիշերը գետնի վրայ պառկեցաւ : Ու անոր տանը ծերերը անոր քովը գացին , որ զանիկայ գետնէն վերցընեն . բայց անիկայ չուզեց , ու անոնց հետ հաց չկերաւ : Ու եօթներորդ օրը մանուկը մեռաւ . և Դաւիթին ծառաները մանուկին մեռնիլը անոր յայտնելու վախցան . քանզի ըսին , Ահա քանի որ մանուկը ողջ էր , անոր գըուցեինք , ու անիկայ մեր խօսքը մոիկ չընար . և ինչպէ՞ս անոր ըսենք թէ Մանուկը մեռաւ , որ գէշ բան մը ընէ : Բայց Դաւիթ իր ծառաներուն շշուկը տեսնելով՝ իմացաւ որ մանուկը մեռեր է . ու Դաւիթ իր ծառաներուն ըսաւ , Մանուկը մեռա՞ւ : ու անոնք ըսին , Մեռաւ : Ուստի Դաւիթ

ելաւ գետնէն ելաւ , լուացուեցաւ , օծուեցաւ , հանդերձները փոխեց , ու Տէրոջը տունը մտնելով՝ երկրպագութիւն ըրաւ . ետքը իր տունը դարձաւ . և ուզեց , ու անոր առջեւը հաց դրին , ու կերաւ : Ու անոր ծառաները անոր ըսին , Այս ըրած բանդ ի՞նչ պիտի ըլլայ . քանի որ մանուկը ողջ էր , անոր համար ծոմ պահեցիր ու լացիր . իսկ մանուկը մեռածին պէս ելար հաց կերար : Ու Դաւիթ ըսաւ , Քանի որ մանուկը ողջ էր , ծոմ պահեցի ու լացի . քանզի ըսի , Ո՞վ գիտէ , գուցէ Աստուած ինծի ողորմի , ու մանուկը առողջանայ : Բայց հիմա անիկայ մեռած է , ինչո՞ւ համար ծոմ պահեմ . միթէ ես կրնամ զանիկայ ետ դարձընել . ես անոր պիտի երթամ , բայց անիկայ ինծի պիտի չդառնայ : Ու Դաւիթ իր կնիկը Բերսաբէն մխիթարեց . ու անոր քովը մտաւ , և անոր հետ պառկեցաւ . ու անիկայ որդի մը ծնաւ . ու անոր անունը Սողոմոն դրաւ . և Տէրը զանիկայ սիրեց : Ու Նաթան մարգարէին ձեռքովը պատգամ խրկեց . և անոր անունը Տէրոջը համար Եդիդիա կոչեց :

Ու Յովաբ Ամմոնի որդւոց Րաբբային դէմ պատերազմ ըրաւ , ու թագաւորանիստ քաղաքը առաւ : Ու Յովաբ Դաւիթին պատգամաւորներ խրկեց , ու ըսաւ , Րաբբայի դէմ պատերազմ ըրի , ու ջուրերուն քաղաքը առի . Ու հիմա հաւաքած ժողովուրդը ժողվէ , ու քաղաքին դիմացը բանակ դիր , և զանիկայ առ . չըլլայ որ քաղաքը ես առնեմ , ու անոր վրայ իմ անունս դրուի : Ուստի Դաւիթ բոլոր ժողովուրդը ժողվեց , ու Րաբբա գնաց , և անոր դէմ պատերազմելով՝ զանիկայ առաւ . Ու անոնց թագաւորին գլխէն թագը առաւ , որ տաղանդ մը ոսկիի ծանրութիւն ունէր պատուական քարերով ըզդեցուած . և անիկայ Դաւիթին գլուխը դրուեցաւ . ու Դաւիթ քաղաքէն խիստ շատ աւար առաւ : Ու անոր միջի եղած ժողո-

վուրդը հաներց , ու զանոնք սղոցնե-
րու ու երկաթէ կամնասայլներու ու
երկաթէ տապարներու տակ դրաւ ,
և զանոնք աղիւսի փուռէ անցուց ·
ու Ամմոնի որդւոցը բոլոր քաղաք-
ներուն այսպէս ըրաւ · ու Դաւիթ
բոլոր ժողովուրդով Երուսաղէմ
դարձաւ :

ՊՂ· Ժ·Գ·

1 Ու անկէ ետքը՝ Դաւիթին որդւոյն
Աբիսողոմին մէկ գեղեցիկ քոյրը
կար , որուն անունը Թամար էր ·
ու զանիկայ Դաւիթին որդին Ամ-
2 նոն սիրեց : Ու Ամնոն իր քրոջը
Թամարին պէրոյն համար հիւանդա-
նալու չափ նեղացաւ · քանզի անի-
կայ կոյս աղջիկ ըլլալուն համար ,
անոր բան մը ընելը Ամնոնին աչ-
3 քերուն դժուար կ'երեւնար : Ու
Ամնոն Յովնադաբ անունով բարե-
կամ մը ունէր , որ անիկայ Դա-
ւիթին եղբօրը Սամայիին որդին
էր · ու Յովնադաբ խիստ խորա-
4 դէտ մարդ մըն էր : Ու անոր ը-
սաւ , Ո՛վ թագաւորի տղայ , դուն
ինչո՞ւ համար այդպէս օրէ օր կըհա-
ղիս · պատմէ՛ ինծի չո՞ւ յայտ-
նես : Ու Ամնոն անոր ըսաւ , Ես
իմ եղբօրս Աբիսողոմին քրոջը Թա-
5 մարին սիրահարած եմ : Ու Յով-
նադաբ անոր ըսաւ , Անկողնիդ
մէջը պառկէ , ու քեզ հիւանդ
ձեւացուր · ու երբոր քու հայրդ քեզ
տեսնելու գայ , անոր ըսէ , Ա՛ա-
ղաչեմ որ իմ քոյրս Թամար ինծի
գայ , ու ինծի հաց կերցընէ , ու
իմ աչքերուս առջեւը կերակուր չի-
նէ , որ տեսնեմ ու անոր ձեռքէն
6 առնեմ : Ու Ամնոն պառկեցաւ ,
ու քինքը հիւանդ ձեւացուց · ու
երբոր թագաւորը զանիկայ տեսնե-
լու եկաւ , Ամնոն թագաւորին ը-
սաւ , Ա՛ղաչեմ , իմ քոյրս Թա-
մար թո՛ղ գայ , ու իմ աչքերուս
առջեւը երկու բլիթ շինէ , ու անոր
7 ձեռքէն առնեմ : Ու Դաւիթ
Թամարին մօտ խրկից տուն՝ ըսե-
լով , Ամնոն եղբօրդ տունը գնա ,
8 ու անոր կերակո՛ւր շինէ : Ու
Թամար իր եղբօրը Ամնոնին տունը
գնաց · ու անիկայ պառկած էր ·
և առջինը խմորը առաւ շաղկց , ու
անոր աչքերուն առջեւը բլիթներ
չինեց ու եփեց · Ու տապակը ա- 9
ռաւ ու անոր առջեւը պարպեց ·
բայց անիկայ ուտել չուզեց · ու
Ամնոն ըսաւ , Ամէն մարդը
դո՛ւրս հանեցէք · ու ամէն մարդ
անոր քովէն դուրս ելան : Ու Ամ- 10
նոն Թամարին ըսաւ , Կերակուրը
սենեակը նե՛րս բե՛ր , որ ձեռքէդ
ուտեմ : Ու Թամար չինած բլիթ-
ները առաւ , ու իր եղբօրը Ամնո-
նին՝ սենեակը տարաւ · Ու անոր 11
մօտեցուց , որ ուտէ : Բայց Ամն
զանիկայ բռնեց ու անոր ըսաւ , Ու- 12
ղիւր քոյրս՝ ինծի հետ պառկէ : Ու
անիկայ ըսաւ անոր , Ո՛չ , եղ-
բայրս՝ զիս մի՛ բռնադատեր · քան-
զի Իսրայէլի մէջ այդպէս բան չըլ-
լար · աս անզգամութիւնը մի՛ ը-
ներ : Ու ես իմ նախատինքս ո՞ւր 13
տանիմ · դուն ալ Իսրայէլի մէջ
անզգամներուն մէկուն պէս պիտի
ըլլաս · և հիմա կ'աղաչեմ՝ թա-
գաւորին զրուցէ , ու անիկայ զիս
քեզմէ չարգիլեր : Բայց Ամն ա- 14
նոր խօսքը մտիկ ընել չուզեց ·
հապա անկէ զօրաւոր ըլլալով , զա-
նիկայ բռնադատեց , ու անոր հետ
պառկեցաւ : Ու Ամնոն զա- 15
նիկայ խիստ շատատեց · անոնկ որ
ունեցած ատելութիւնը՝ ո՛չ ու-
նեցած սէրէն աւելի մեծ էր · և
Ամնոն անոր ըսաւ , Ելի՛ գնա ·
անիկայ անոր ըսաւ , Պատճառ 16
չկայ · զիս վռնտելուդ չարու-
թիւնը միւս ինծի ըրածէդ աւելի
մեծ է · բայց Ամն անոր մտիկ ընել
չուզեց : Ու իրեն ծառայութիւն 17
ընող մանչը կանչեց ու ըսաւ , Ա-
սիկայ քովէս դո՛ւրս հանէ , ու ե-
տեւէն դուռը կղպէ : (Ու աղջը- 18
կան վրայ բազմագոյն պատմուճան
մը կար , քանզի թագաւորին կոյս
աղջիկները ասանկ պատմուճան կը
հագնէին :) Ու անոր ծառան զա-
նիկայ դուրս հանեց , ու ետեւէն
դուռը կղպեց : Ու Թամար մոխիր 19
առաւ ու իր գլխուն վրայ ցանեց ,
ու իր վրայի բազմագոյն պատմու-

ձանը պատռեց, և ձեռքը իր գլխուն
20 վրայ դրաւ ու լալով գնաց: Եւ
անոր եղբայրը Աբիսողոմ անոր ը-
սաւ, Մինչեւ եղբայրդ Ամնոն քե-
զի հետ եղաւ. ու հիմա քոյրս՝
լռեա կեցիր. ան քու եղբայրդ է.
սրտիկայ սիրտդ մի դներ. և Թա-
մար իր եղբօրը Աբիսողոմին տունը
21 անմխիթար կը նստէր: Ու Դա-
ւիթ թագաւորը ասոնց բոլորը
22 լսելով, խիստ բարկացաւ: Եւ
Աբիսողոմ Ամնոնին հետ ոչէկ կամ
գէշ խօսք մը չխօսեցաւ. քանզի
Աբիսողոմ Ամնոնը կ'ատէր՝ իր քոյրը
Թամարը լկելուն համար:

23 Ու երկու տարի անցնելէն ետքը,
երբոր Աբիսողոմին ոչխարները՝ Ե-
փրեմի մօտ եղած Բաաղհասորին մէջ
ասպակուր կ'ընէին, Աբիսողոմ՝
Թագաւորին բոլոր որդիները հրա-
24 ւիրեց: Եւ Աբիսողոմ՝ թագաւորին
գնաց ու ըսաւ, Ահա քու
ծառայիդ ոչխարները ասպակուր
կ'ընեն. ընծրհք ըրէ, թագաւորը
ու անոր ծառաները քու ծառայիդ
25 հետ երթան: Եւ թագաւորը Ա-
բիսողոմին ըսաւ, Ո՛չ, որդիս,
ամէնքս չերթանք, որ քու վրադ
ծանրութիւն չըլլանք. ու զանիկայ
առիպեց. բայց Դաւիթ երթալ
26 չուզեց, ու զանիկայ օրհնեց: Եւ
Աբիսողոմ ըսաւ, Եթէ ոչ՝ գոնէ
իմ եղբայրս Ամնոն մեր հետը գայ.
ու թագաւորը անոր ըսաւ, Ընդ-
27 կայ ինչո՞ւ քու հետդ երթայ: Բայց
Աբիսողոմ զանիկայ առիպելուն հա-
մար՝ Ամնոնը ու թագաւորին բոլոր
28 որդիները անոր հետը խրկեց: Եւ
Աբիսողոմ իր մանչերուն պատուի-
րեց ու ըսաւ, Նայեցէք, երբոր
Ամնոնին սիրտը գինիէն զուարթա-
նայ, ու ես ձեզի Ամնոնը զարկէք
ըսեմ, զանիկայ մեռցուցէք. մի՛
վախնաք. չէ՞ որ ես ձեզի հրամա-
յեցի. քաջասիրտ ու զօրաւոր կըլ-
29 րինձնէք եղէք: Եւ Աբիսողոմին
մանչերը Աբիսողոմին պատուիրա-
ծին պէս ըրին Ամնոնին. ու թա-
գաւորին բոլոր որդիքը ոտք ելան,
և ամէն մէկը իր ջորին հեծնելով՝
30 փախան: Ու անոնք դեռ ճամբան
ըլլալով, Դաւիթին լուր բերին ու
ըսին, Աբիսողոմ՝ թագաւորին բո-
լոր որդիները մնացեր, ու անոնցմէ
մէկը չմնաց: Եւ թագաւորը ոտք 31
ելաւ, իր հանդերձները պատռեց,
ու գետինը պառկեցաւ. ու անոր
բոլոր ծառաները հանդերձին պատ-
ռած անոր քովերէն կը կայնէին:
Ու Դաւիթին եղբօրը Սամային 32
որդին Յովնադաբ պատասխան
տուաւ ու ըսաւ, Իմ տէրս չկարծէ
որ բոլոր երիտասարդները թագա-
ւորին որդիները մեռցուցին. քանզի
միայակ Ամնոն մեռած է. վասն զի
ասոր բանը Աբիսողոմին բերնովը որո-
շուած էր, անոր քոյրը Թամարը
լկած օրէն՝ ի վեր: Ու հիմա իմ 33
թագաւոր տէրս իր սրտին մէջ ա՛ս
բանը չդնէ, կարծելով թէ թա-
գաւորին բոլոր որդիքը մեռան.
քանզի միայակ Ամնոն մեռած է:
Եւ Աբիսողոմ փախաւ: Ու երբ- 34
որ Դաւիթին պատանին՝ դէտը աչ-
քերը վերցուց նայեցաւ, տեսաւ որ
իր ետևէն լեռանը կողէն խիստ շատ
ժողովուրդ կու գար: Եւ Յովնադաբ 35
Յովնադաբ թագաւորին ըսաւ,
Ահա թագաւորին որդիքը կու գան.
ծառայիդ խօսքը եղաւ: Եւ անի- 36
կայ իր խօսքը լմընցուցածին պէս,
ահա թագաւորին որդիքը եկան,
ու ձայներնին վերցուցին ու լացին.
և թագաւորն ալ ու անոր բոլոր
ծառաները խիստ մեծ լացով մը լա-
ցին: Եւսկ Աբիսողոմ փախաւ ու 37
Գեսուրի թագաւորին՝ Ամիհուդի որ-
դւոյն Թողմիին գնաց. բայց Դա-
ւիթ ամէն օր իր որդւոյն համար
սուգ կ'ընէր: Եւ Աբիսողոմ փա- 38
խաւ ու Գեսուր գնաց, ու հոն
երեք տարի մնաց: Եւ Դաւիթ 39
թագաւորը Աբիսողոմին ելլելու կը
փափաքէր, քանզի մեռնող Ամնո-
նին վրայով մխիթարուեր էր:

ԺԴ. ԳԼ.

Եւ Յոաբուհեայի որդին Յովաբ 1
իմացաւ որ թագաւորին սիրտը
Աբիսողոմին վրայ է: Ու Յովաբ 2
Թեկուէ մարդ խրկեց, և անկէ խե-
լացի կնիկ մը բերել տուաւ, ու ա-

նոր ըսաւ ։ Ա՚աղաչեմ , քեզ ոգաւորիր ձեւացուր , ու սուգի հանդերձները հագիր , եղով մի օծուիր , ու մեռելի մը համար չառոնցմէ սուգ
3 բռնող կնկան մը պէս եղիր ։ Եւ թագաւորին մտիր , ու անոր առ կերպով խօսէ ։ և Յովաբ անոր
4 բերանը խօսքերը դրաւ ։ Ու ան Թեկուացի կնիկը թագաւորին մըտաւ խօսելու համար ։ ու երեսի վրայ գետինը իյնալով՝ անոր խոնարհութիւն ըրաւ , ու ըսաւ ։
5 Ա՚վ թագաւոր՝ օգնէ ինձի ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ ։ Ինչի՞ կեղաւ ։ Ու կնիկը ըսաւ ։ Ա՚հ , ես մէկ որբևարի կնիկ մըն
6 եմ , ու իմ էրիկս մեռած է ։ Եւ քու աղախինդ երկու որդի ունէր ։ ու երկուքը դաշտի մէջ իրարու հետ ծեծկուելան ։ և անոնց մէջը հաշտեցնող մը չըլլալուն համար , մէկը կը միւսը զարկաւ , ու զանիկայ
7 մեռցուց ։ Եւ ահա բոլոր ազգատոհմը քու աղախինիդ դէմ ոտքի ելան , ու ըսին ։ Իր եղբայրը մեռցնողը տուր , որ զանիկայ մեռցընենք՝ իր մեռցուցած եղբօրը կենացը համար , ու ժառանգն ալ կորսընցընենք ։ և ինծի մնացած կայծը պիտի մարեն , երկրիս վրայ էրկանս անունը ու մնացորդը չպահելով ։
8 Եւ թագաւորը կնկանը ըսաւ ։ Տո՛ւնդ գնա , ու ես քեզի համար
9 կը պատուիրեմ ։ Ու Թեկուացի կնիկը թագաւորին ըսաւ ։ Ա՚վ տէր իմ թագաւոր՝ մեղքը իմ վրաս ու իմ հօրս տանը վրայ ըլլայ , բայց թագաւորը ու անոր աթոռը ան-
10 պարտ ըլլայ ։ Եւ թագաւորը ըսաւ ։ Ով որ քեզի բան մը ըսող ըլլայ , անիկայ ինծի բեր , ու մէյ-
11 մըն ալ քեզի չդպչիր ։ Եւ անիկայ ըսաւ ։ Թագաւորը չնորհք ընէ , իր Տէր Աստուածը յիշէ , ու չթողու որ արեան վրէժխնդիրները շատնան ապականելու , որ իմ որդիս մեռցընեն ։ Եւ անիկայ ըսաւ ։ Տէրը կենդանի է որ քու որդւոյդ գլխէն մազ մը գետինը պիտի չիյնայ ։
12 Ան առնը կնիկը ըսաւ ։ Թո՛ղ քու աղախինդ իմ տիրոջս

թագաւորին մէկ խօսք մը զրուցէ ։ ու անիկայ ։ Խօսէ ըսաւ ։ Եւ 13
կնիկը ըսաւ ։ Ուրեմն Աստուծոյ ժողովուրդին վրայ ինչո՞ւ համար այդպէս բան կը մտածես ։ որովհետև թագաւորը քանի որ իր աքսորածը դարձեալ չդարձընէ , աս խօսքերը խօսելով յանցաւորի պէս կ՚ըլլայ ։
Վանդի մենք՝ ի հարկէ պիտի մեռ- 14
նինք , ու գետինը թափած ջուրին կը նմանինք , որ դէմն ալ մէկտեղ չժողվուիր ։ և Աստուած դէմ չառնէ հոգին չառնելը , հապա միջոցներ կը չնարէ , որ աքսորուածը իրմէ աքսորուած չմնայ ։ Ու հիմա 15
ես անոր համար իմ թագաւոր տիրոջս աս խօսքը ըսելու եկայ , քանզի ժողովուրդը զիս վախցուց ։ ու քու աղախինդ ըսաւ ։ Խիմա թագաւորին հետ խօսիմ , գուցէ թագաւորը իր աղախինին խօսքը կատարէ ։ Որովհետև թագաւորը մտիկ 16
ընելով՝ իր աղախինը պիտի ազատէ ան մարդուն ձեռքէն , որ զիս ու իմ որդիս մէկտեղ Աստուծոյ ժառանգութենէն ջնջել կ՚ուզէ ։ Եւ քու 17
աղախինդ ըսաւ ։ Իմ տիրոջս թագաւորին խօսքը միխիթարութիւն պիտի ըլլայ ։ քանզի իմ թագաւոր տէրս Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս է , ո՛ր բարին ու չարը կը հասկընայ ։ և քու Տէր Աստուածդ քու հետդ ըլլայ ։ Ու թագաւորը պա- 18
տասխան տուաւ ու կնկանը ըսաւ , Ինէզի հարցընելու բան մը ինծմէ մի պահեր ։ Ու կնիկը ըսաւ , Իմ թագաւոր տէրս թող գրուզէ ։ Եւ 19
թագաւորը ըսաւ , Արդեօք աս ամէն բանիս մէջ Յովաբին ձեռքը քեզի հետ է ։ ու կնիկը պատասխանի տուաւ ու ըսաւ , Ա՚վ տէր իմ թագաւոր , քու անձդ կենդանի է որ իմ թագաւոր տիրոջս ըսածը բոլոր խօսքերուն՝ քնաւ մէկը աջ ու ձախ կամ դէպ ի չկրնար խոտորիլ ։ քանզի քու ծառադ Յովաբն է ինծի պատուիրողը ։ ու աս բոլոր խօսքերը քու աղախինդ բերանը դնողը անիկայ է ։ Ան խօսքիս ձեւը 20
դարձընելու համար քու ծառադ Յովաբ աս բանը ըսաւ ։ ու իմ

աչքս Նաամանայ հրեշտակի մը պէս խնամատուն է բոլոր երկրիս վրայ եղած բաները գիտնալու :

21 Եւ թագաւորը Յովաբին ըսաւ , Ահա հիմա ասիկա բանը ըրի . գնա , Աբիսողոմ պատանին ետ դարձուր :

22 Ան ատենը Յովաբ երեսի վրայ գետինը ինկաւ , ու անոր խոնարհութիւն ըրաւ , ու օրհնեց թագաւորը . և Յովաբ ըսաւ , Այսօր գիտցաւ որ քու աչքերուդ առջեւը շնորհք գտայ , տէր արքայ իմ թագաւոր . քանզի թագաւորը

23 իր ծառային խօսքը կատարեց : Ու Յովաբ երաւ՝ Գեսուր գնաց , ու Աբիսողոմը Երուսաղէմ բերաւ :

24 Եւ թագաւորը ըսաւ , Թող իր տունը դառնայ , ու իմ երեսս չտեսնէ : Ան Աբիսողոմ իր տունը դարձաւ , ու թագաւորին երեսը չտեսաւ :

25 Եւ բոլոր Իսրայէլի մէջ Աբիսողոմին պէս գեղեցիկ ու գովելի մարդ մը չկար . անիկայ ոտքին թաթէն մինչև գլուխը գագաթը արատ մը

26 չունէր : Ու երբոր իր մազերը կը կտրէր , (որովհետև տարին անգամ մը մազերը կը կտրէր , քանզի իր վրայ ծանրութիւն կ'ըլլար ,) իր գլխուն մազերը կը կշռէր , ու թագաւորական կշիռքով երկու հարիւր

27 սիկղ կ'ելլար : Եւ Աբիսողոմին երեք տղայ՝ ու Թամար անունով մէկ աղջիկ մը ծնաւ . անիկայ տեսքով գեղեցիկ կնիկ մըն էր :

28 Եւ Աբիսողոմ Երուսաղէմի մէջ լման երկու տարի նստաւ , ու թա-

29 գաւորին երեսը չտեսաւ : Եւ Աբիսողոմ Յովաբին մարդ խրկեց , որ պանէյ թագաւորին խրկէ . բայց անիկայ չուզեց անոր երթալ : Ան նորէն երկրորդ անգամ մարդ խրկեց . ու անիկայ երթալ չուզեց :

30 Ան ատենը Աբիսողոմ իր ծառաներուն ըսաւ , Տեսէք Յովաբին արտը՝ որ իմ ափրխս մօտն է , ու անիկայ հոն գարի ունի , գացէք զանիկայ կրակով այրեցէք : Եւ Աբիսողոմին ծառաները ան արտը

31 կրակով այրեցին : Ու Յովաբ երաւ՝ Աբիսողոմին տունը գնաց , և անոր ըսաւ , Ինչո՞ւ համար քու ծառաներդ իմ արտս կրակով այրեցին : Ու Աբիսողոմ Յովաբին 32 ըսաւ , Ահա քեզի մարդ խրկեցի՝ ու ըսի , Ելա՛ հոս , քեզ թագաւորին խրկեմ , որ ըսես թէ Գեսուրէն ինչո՞ւ եկայ . իմ հոն ըլլալս ինծի աւելի աղէկ էր . և հիմա թագաւորին երեսը տեսնեմ , ու թէ որ իմ վրաս չարութիւն մը կայ , թող զիս մեռցնէ : Եւ Յովաբ 33 թագաւորին գնաց , ու ան բանը անոր իմացուց . և անիկայ Աբիսողոմը կանչեց . ու թագաւորին քովը գնաց , և թագաւորին առջեւը երեսի վրայ ինկաւ , ան մինչև գետինը խոնարհութիւն ըրաւ . ու թագաւորը Աբիսողոմը համբուրեց :

ԳԼ . ԺԴ

1 Եւ անկէ ետքը Աբիսողոմ իրեն համար կառքեր , ձիեր ու իր առջեւէն վազող հիսուն տղամարդ պատրաստեց : Եւ Աբիսո- 2 ղոմ կանուխ կ'ելլէր : ու դրանը ճամբուն մէկ կողմը կը կայնէր . և Աբիսողոմ ամէն դատ ունեցող ու դատաստանի համար թագաւորին եկող մարդը կը կանչէր ու կ'ըսէր , Ո՞ւրկէ ես դուն . ու երբոր անիկայ՝ Ծառադ Իսրայէլի ցեղերուն մէկէն եմ կ'ըսէր , Աբիսողոմ 3 անոր կ'ըսէր , Տե՛ս , քու դատդ բանաւոր և ուղիղ է . բայց թագաւորին կողմանէ քեզի մտիկ ընող չկայ : Եւ Աբիսողոմ կ'ըսէր , 4 Երանի թէ զիս աս երկրիս վրայ դատաւոր դնէին , ու ամէն մէկ դատ ունեցող մարդը ինծի գար , և անոր իրաւունք ընէի : Ու 5 երբոր մէկ մարդ մը մօտենար անոր խոնարհութիւն ընելու , անիկայ ձեռքը կ'երկընցընէր , զանիկայ կը բռնէր ու կը համբուրէր : Եւ Ա- 6 բիսողոմ՝ դատաստանի համար թագաւորին եկող բոլոր Իսրայէլին այսպէս ընելով , Իսրայէլի մարդիկները սիրտը իրեն գարձուց :

Ու քառասուն տարին լմննալէն 7 Աբիսողոմ ըսաւ թագաւորին , Երթամ ու

Տէրոջը ըրած ուխտս Աբեբրոնի մէջ
8 կատարեմ . Բանզի ծառադ երբոր
Նաթուդ Գեհազին կը բնակէի ,
ուխտ ըրի ու ըսի , Ով որ Տէրը զիս
Երուսաղէմ դարձընէ , Տէրոջը ծա-
9 ռայութիւն ընեմ : Ու թագա-
ւորը անոր ըսաւ , Գնա խաղաղու-
թեամբ : Ու անիկայ ելաւ Աբե-
10 բրոն գնաց : Ու Նբիսողմ Նա-
բայէլի բոլոր ցեղերուն լսուանելը
խրկեց , ու ըսաւ , Գողին ձայնը
լսելնուդ պէս՝ Նբիսողմ Աբեբրոնի
11 մէջ թագաւոր եղաւ , ըսէք : Ու
Նբիսողմին հետ Երուսաղէմէն եր-
կու հարիւր մարդ գնաց հրաւի-
րուած . անոնք միամտութեամբ
գացին , ու ամենևին բան մը չէին
12 գիտեր : Ու Նբիսողմ գլխերը ը-
րած առնելը՝ Նաւիթին խորհրդա-
կիցը Գեղոնացի Նբիսոփէլը իր
Գեղոն քաղաքէն կանչել տուաւ .
և դաւաճանութիւնը զօրացաւ , ու
ժողովուրդը երթալով կը շատնար
Նբիսողմին կողը :
13 Ու Նաւիթին լսածը մը եկաւ
ու ըսաւ , Իսրայէլի մարդիկներուն
սիրտը Նբիսողմին հետ մէկ եղաւ :
14 Ուն առնելը Նաւիթ Երուսաղէմի
մէջ իր հետը եղող բոլոր ծառանե-
րուն ըսաւ , Ելէք փախչինք . քան-
զի Նբիսողմին երեսէն մեզի ազա-
տութիւն չկայ . շո՛ւտ ըրէք՝ գացէք ,
ըլլայ որ անիկայ շուտով մեզի հաս-
նի , ու մեր վրայ չարիք հասցընէ ,
ու քաղաքը սուրի բերնէ անցընէ :
15 Ու թագաւորին ծառանները թագա-
ւորին ըսին , Ինչ որ տէր թագաւորը
ինչ որ արժան համարի , ահա քու
ծառաներդ պատրաստ ենք ընելու :
16 Ու թագաւորը և անոր եռևէն
անոր բոլոր տունը ելաւ . ու թա-
գաւորը իր հարճերէն տասը կնիկ
թողուց , որ տանը մէջ պահպանու-
17 թիւն ընեն : Ու թագաւորը ու
անոր եռևէն բոլոր ժողովուրդը ե-
լաւ , ու անոնք Հեռու տեղ մը կայ-
18 նեցան : Ու անոր բոլոր ծառանե-
րը ու բոլոր Քերեթհինները և բոլոր
Փելեթհինները անոր քովէն կ՚անց-
նէին . ու անոր հետը Գէթէն եկած
բոլոր Գէթացիները՝ վեց հարիւր
մարդ թագաւորին առջևէն կ՚անց-
նէին : Ու թագաւորը Գէթացի 19
Ադթիէլին ըսաւ , Ինչո՞ւ համար
դուն ալ մեզի հետ պիտի երթաս .
դարձիր , ու թագաւորին հետը
նստէ , քանզի դուն օտարական ես ,
ու նաև եղած տեղդ պանդուխտ ես :
Դուն երէկ եկար , ու այսօր ես քեզ 20
տեղէդ խախտե՞մ , որ ինծի հետ
երթաս . ահա ես կ՚երթամ ուր
որ պիտի երթամ . դուն դարձիր
ու քու եղբայրներդ ալ դարձուր .
ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը
քու հետդ ըլլայ : Ու Նթիթ 21
թագաւորին պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , Տէրը կենդանի է , ու իմ
թագաւոր տէրս ալ կենդանի է ,
որ իմ թագաւոր տէրս ուր որ ըլ-
լայ , թէ մահուան մէջ և թէ կեն-
դանութեան մէջ՝ քու ծառադ ալ
հոն պիտի ըլլայ : Ու Դաւիթ 22
Նթիթին ըսաւ , Ա՛րի անցիր . ու
Գէթացի Նթիթին իր
հետը եղող բոլոր մարդիկներովը ու
բոլոր ընտանիքներովը անցաւ :
Ու բոլոր երկիրը մեծ ձայնով կու 23
լար . ու բոլոր ժողովուրդը կ՚անց-
նէր . և թագաւորը Կեդրոն հեղե-
ղատէն կ՚անցնէր . ու բոլոր ժողո-
վուրդը դէպ՚ի անապատին ճամբան
կ՚անցնէին :
Ու ահա Սադովկ ալ ու անոր 24
հետ բոլոր Ղեւտացիները Նաոնծոյ
ուխտին տապանակը կը տանէին .
և Նաոնծոյ տապանակը կայնեցու-
ցին , ու մինչև որ բոլոր ժողովուր-
դը քաղաքէն ելաւ լմընցաւ , Նբի-
աթար ալ մատուցանէր : Ու 25
թագաւորը Սադովկին ըսաւ , Նա-
ոնծոյ տապանակը քաղաքը դար-
ձուր . թէ որ Տէրոջը աչքը ը-
նդունի ինծի , ան առնելը զիս ետ
պիտի դարձընէ , ու զանիկայ ու ա-
նոր բնակարանը ինծի պիտի ցու-
ցընէ . Բայց թէ որ ինծի այսպէս 26
ըսէ , Չեմ հաճիր . ահա
ես հոդ եմ , իր աչքին հաճոյ երևե-
ցածին պէս թող ընէ ինծի : Ու 27
թագաւորը Սադովկ քահանային
ըսաւ , Դուն տեսանող չե՞ս . խա-
ղաղութեամբ քաղաքը դարձիր , ու

քու որդիդ Աբիմաաս ու Աբիաթարին որդին Յոնաթան՝ ձեր
28 երկու որդիները ձեզի հետ։ Հիմա
ես անապատին դաշտերուն մէջ պի-
տի սպասեմ, մինչև որ ձեզմէ լուր
29 մը առնեմ։ Ու Սադովկ ու Աբի-
աթար Աստուծոյ տապանակը նորու-
սաղէմ դարձուցին, ու անոնք հոն
մնացին։
30 Ու Դաւիթ Զիփեններուց լեռնէն
վեր կ'ելլէր, ու ելլելով կու լար.
և գլուխը ծածկեր էր, ու անիկայ
բոկոտն կը քալէր. և անոր հետ
եղող բոլոր ժողովուրդն ալ՝ ամէն-
քը իրենց գլուխը ծածկեր էին, ու
31 լալով կ'ելլէին։ Ու Դաւիթին
պատմեցին ու ըսին, Աբիաթովէլ
Աբիսողոմին հետ դաւաճանութիւն
ընողներուն մէջն է։ Ու Դաւիթ
ըսաւ, Ով Տէր՝ կ'աղաչեմ, Աբի-
32 թովէլին խորհուրդը խափանէ։ Ու
երբոր Դաւիթ ան բլուրը հասաւ,
ուր որ Աստուծոյ երկրպագութիւն
ըրաւ, ահա Արաքացի Քուսին հան-
դիպեցաւ պատռած ու գլխուն վրայ
հող դրած՝ զանիկայ դիմաւորելոց։
33 Ու Դաւիթ անոր ըսաւ, Թէ որ
իմ հետս գաս, ինծի բեռ մը կ'ըլ-
34 լաս. Նայլ թէ որ քաղաքը դար-
ձնաս, ու Աբիսողոմին ըսես, Ով
թագաւոր՝ ես քու ծառադ պիտի
ըլլամ. առաջուց քու հօրդ ծառան
էի, ու հիմա քու ծառադ եմ. ան
ատենը Աքիթովէլին խորհուրդը ին-
35 ձի համար կրնաս ցրուել։ Ու ահա
Սադովկ ու Աբիաթար քահանաները
հոն քեզի հետ են. ու թագաւորին
տունէն ինչ որ լսես, Սադովկ ու
Աբիաթար քահանաներուն պատ-
36 մեա։ Ու հոն անոնց երկու որ-
դիները՝ Սադովկին որդին Աքիմաաս
ու Աբիաթարին որդին Յոնաթան
անոնց հետն են. ու ամէն
լսած խօսքերնիդ անոնց ձեռքովը ին-
37 ձի իմացընէք։ Ու Դաւիթին բա-
րեկամը Քուսի քաղաքը մտաւ. ու
Աբիսողոմ ալ Երուսաղէմ մտաւ։

ԺԶ. ԺՈՂ.

1 Ու երբոր Դաւիթ լեռանը գլու-
խէն քիչ մը անցեր էր, ահա

Մեմփիբոսթէին ծառան Սիբա զա-
նիկայ դիմաւորեց, հետը երկու էշ
առէնուելով, որոնց վրայ երկու հա-
րիւր հաց, հարիւր ողկոյզ չամիչ,
ու հարիւր ամառնային պտուղ, ու
տիկ մը գինի բեռցուած էր։ Ու 2
թագաւորը Սիբային ըսաւ, Այսոնք
ինչ պիտի ընես։ Ու Սիբա
ըսաւ, Էշերը թագաւորին տանը
համարեն, որ անոնց վրայ հեծնեն.
և հացը ու ամառնային պտուղները
մանչերուն համարեն, որ ուտեն. ու
գինին ալ՝ անապատին մէջ նուա-
ղածներուն համար է, որ խմեն։
Ու թագաւորը ըսաւ, Ա՛ապա քու 3
տիրոջդ որդին ո՞ւր է։ Ու Սիբա
թագաւորին ըսաւ, Ան հիմա անիկայ
Երուսաղէմ կը նստի. քանզի ըսաւ
թէ Այսօր Իսրայէլի տունը իմ
հօրս թագաւորութիւնը ինծի պի-
տի դարձընէ։ Ան ատենը թագա- 4
ւորը Սիբային ըսաւ, Ահա Մեմ-
փիբոսթէին ամէն ունեցածը քեզի
ըլլայ։ Ու Սիբա ըսաւ, Ով տէր
իմ թագաւոր՝ խնդրհակալ եմ.
թող քու աչքերդ շնորհք գտնեմ։
Ու Դաւիթ թագաւորը մինչև 5
Բահուրիմ եկաւ. և ահա անկէ
Սաուղին տանը ազգատոհմէն Գե-
րայի որդին Սեմէի անունով մարդ
մը ելաւ, ու ելլելով կ'անիծէր,
Ու Դաւիթին ու Դաւիթ թագա- 6
ւորին բոլոր ծառաներուն քար կը
նետէր. ու բոլոր ժողովուրդը, ու
բոլոր զօրաւոր մարդիկները ընդ-
որդին աջ ու ձախ դիին կ'էր-
ընէին։ Ու Սեմէի անէծք 7
ուած ատենը այսպէս կ'ըսէր. Ե-
լիր, ելիր արիւնահեղ մարդ,
և Սաուղին 8
տանը բոլոր արիւնը քու վրադ
դարձուց, որ անոր տեղը թագաւոր
եղար. ու Տէրը թագաւորութիւ-
նը քու որդւոյդ Աբիսողոմին ձեռքը
տուաւ. և ահա քու չարիդ քեզի
հասաւ, քանզի դուն արիւնահեղ
մարդ մըն ես։ Ու Ջարուհեայի 9
որդին Աբեսա թագաւորին ը-
սաւ, Այս մեռած շունը ինչո՞ւ հա-
մար իմ տիրոջս թագաւորին անէծք
ասայ. Թող տուր անցնիմ, ու

10 անոր գլուխը առնեմ : Դայց թա-
գաւորը ըսաւ , Ահ Տ֊աբուհեայի
որդիք , դուք ինծի հետ ի՞նչ բան
ունիք . Թո՛ղ տուէք որ այսպէս
անէծք տայ , քանզի Տէրը ըսաւ
անոր , Դաւիթը անիծէ . ու ո՞վ
կրնայ ըսել Թէ Ինչու համար
11 այդպէս ըրիր : Ու Դաւիթ Ա֊
բեսային ու իր բոլոր ծառաներուն
ըսաւ , Ահա իմ երանգէս ելլող որ-
դիս իմ հոգիս կը փնտռէ , ո՛րքա
ևս Ենիամինեանը . Թո՛ղ
տուէք զանիկայ , որ անիծէ , քան-
զի Տէրը ըսաւ անոր : Գուցէ Տէ-
12 րը իմ նեղութեանս նայի , ու ա֊
րուան անոր տուած անէծքին տեղը
Տէրը ինծի բարիք հատուցանէ :
13 Ու Դաւիթ իր մարդիկներուն հետ
ճամբան կ'երթար , ու Սեմէի դի-
մացին լեռանը բովէն կ'երթար , և
անէծք ածելով՝ քարեր նետելով՝ ու
14 հող ցանելով կ'երթար : Ու թա-
գաւորը ու անոր հետ եղող բոլոր
ժողովուրդը յոգնած եկան ու հոն
հանգչեցան :

15 Ու Աբիսողոմ ու բոլոր ժողո-
վուրդը՝ Իսրայէլի մարդիկը Երու-
սաղէմ մտան . ու Աքիտոփէլ անոր
16 հետն էր : Ու երբոր Դաւիթին
բարեկամը Արքացի Հուսին Աբի-
սողոմին քովը գնաց , Հուսի ըսաւ
Աբիսողոմին , Կեցցէ արքայ , կեցցէ
17 արքայ : Ու Աբիսողոմ Հուսիին
ըսաւ , Քարեկամիդ վրայ ունեցած
սէրդ ասիկա՞յ է . ինչո՞ւ բարեկա-
18 միդ հետ չգացիր : Ու Հուսի Ա-
բեսային , Ո՛չ , Հապա
Տէրոջը ու ասոր ժողովուրդին և Իս-
րայէլի բոլոր մարդիկներուն ընտրա-
ծը ո՛վ որ ըլլայ , ես անոր պիտի
ըլլամ ու անոր հետ պիտի նստիմ :
19 Ա՛ր֊մին ալ՝ ես որո՞ւն ծառայութիւն
պիտի ընեմ . անոր որդւոյն չէ՞ .
ինչպէս որ քու հօրդ առջեւը ծա-
ռայեցի , անանկ ալ քու առջեւդ
պիտի ըլլամ :

20 Ու Աքիտոփել ըսաւ Աբիսողո-
մին , Խորհուրդ ըրէք Թէ ի՛նչ ը-
21 նելու ենք : Ու Աբիսողոմ ըսաւ
Աբիսողոմին , Հոն հօրդ հարճերուն
մէջը , որոնք անիկայ տունը պահ-
պանութիւնը ընելու համար Թո-
ղուց . ու երբոր բոլոր Իսրայէլ լսէ
որ դուն քու հօրդ առեւլի եղար , ան
ատենը բոլոր քեզի հետ եղողներուն
ձեռքերը պիտի ուժովնան : Ասոնք 22
տանիքին վրայ Աբիսողոմին համար
վրան կանգնեցին . և Աբիսողոմ բո-
լոր Իսրայէլին աչքերուն առջեւը իր
հօրը հարճերուն մտաւ : Ու ան 23
օրերը Աքիտոփելին տուած խոր-
հուրդը այնպէս էր , ինչպէս որ մէ-
կը Աստուծոյ խօսքը հարցընէր . Ա֊
քիտոփելին ամէն խորհուրդը թէ՛
Դաւիթին քովը և թէ՛ Աբիսողոմին
քովը այնպէս էր :

ԳԼ . Ժ.Ե

Ու Աքիտոփել ըսաւ Աբիսողոմին , 1
Հիմա տասներկու հազար մարդ
ընտրեմ ու ելլեմ , և ես գիշեր
Դաւիթին ետեւէն իյնամ : Ու 2
անիկայ քանի որ յոգնած ու ձեռքե-
րը թուլցած է , անոր վրայ հասնիմ ,
ու վախցընեմ զանիկայ , որ անոր
հետ եղող ժողովուրդը փախչի . ու
միայնակ թագաւորը զարնեմ : Այս- 3
պէս բոլոր ժողովուրդը քեզի պիտի
դարձընեմ . քանզի քու փնտռած
մարդդ չէ՛ւթ առնելով՝ ամէնը
ձեռքդ անցած կը սեպուի . ու բո-
լոր ժողովուրդը խաղաղութեան մէջ
կ'ըլլայ : Ու ասոր խօսքը Աբիսողո- 4
մին աչքին ու Իսրայէլի բոլոր ծե-
րերուն աչքին հաճոյ երեւցաւ :

Ու Աբիսողոմ ըսաւ , Հիմա Ա- 5
րքացի Հուսին ալ կանչեցէք , որ
անոր խորհուրդն ալ լսենք : Ու 6
երբոր Հուսի Աբիսողոմին քովը ե-
կաւ , Աբիսողոմ անոր հետ խօսե-
ցաւ ու ըսաւ , Աքիտոփել ասանկ
բան մը ըսաւ . արդեօք անոր խօս-
քը ընե՞նք՝ թէ չէ , դո՛ւն խօսէ :
Ու Հուսի Աբիսողոմին ըսաւ , Ա֊ 7
քիտոփելին տուած խորհուրդը ասի
անգամ աղէկ չէ : Ու Հուսի ը- 8
սաւ , Դուն գիտես որ քու հայրդ ու
անոր մարդիկները զօրաւոր են . ու
սրտերնին սպրած է , դաշտի մէջ
ձագերը կորսընցուցած արջու պէս .
և քու հայրդ պատերազմող մարդ
մըն է , ու գիշերը ժողովուրդին հետ

9 չկենար : Ու հիմա անիկայ կամ
փոսի մը մէջ՝ կամ ուրիշ տեղ մը
պահուած է . ու թէ որ առջի ան-
գամ ատնցմէ իյնալու ըլլան , ամէն
լսողը պիտի ըսէ թէ Աբիսողոմին
ետևէն գացող ժողովուրդը կոտ-
10 րուեր է . Ան ատենը առիւծի պէս
սիրտ ունեցող զօրաւոր մարդը ան-
գամ բոլորովին պիտի թուլնայ .
քանզի բոլոր Իսրայէլ գիտէ որ քու
հայրդ զօրաւոր է , ու անոր հետ
եղողները ուժի տէր մարդիկներ են :
11 Ուստի պատճառաւ ես քեզի խորհուրդ
կու տամ՝ որ բոլոր Իսրայէլ Դա-
նէն մինչև Բերսաբէէ՝ ծովեզերքը
եղող աւազին պէս բազմութեամբ
քու քովդ ժողվուին . դուն ալ ան-
ձամբ անոնց մէջը պատերազմի եր-
12 թաս : Ու այսպէս անոր վրայ եր-
թանք՝ անիկայ ուր տեղ որ գտնուի ,
ու անոր վրայ հասնինք՝ ինչպէս որ
ցօղը գետնի վրայ կ՚իջնէ , և զանի-
կայ ու անոր հետ եղող մարդիկնե-
13 րէն մէկը ողջ չթողունք : Ու թէ
որ քաղաքի մը մէջ դոյուի , ան
քաղաքը բոլոր Իսրայէլ չուաններ
տանի . ու զանիկայ մինչև հեղեղա-
տը քաշենք . այնպէս որ հոն մէկ
14 պզտիկ քար մը անգամ չմնայ : Ու
Աբիսողոմ ու բոլոր Իսրայէլի մար-
դիկները ըսին , Արքացի Քու-
սիին խորհուրդը Աքիտոփելին խոր-
հուրդէն աղէկ է : Վասնզի Տէրը
Աքիտոփելին աղէկ խորհուրդը ջը-
րուելու հրաման տուեր էր , որ Տէ-
րը Աբիսողոմին վրայ չարիք հաս-
ցընէ :
15 Ու Քուսի Սադոկ ու Աբիա-
թար քահանաներուն ըսաւ , Աքի-
տոփել Աբիսողոմին ու Իսրայէլի
ծերերուն այս ինչ խորհուրդը
տուաւ , ես ալ այս ինչ խորհուրդը
16 տուի . Հիմա շուտով մարդ խրր-
կեցէք , ու Դաւիթին իմացուցէք
ու ըսէք , Գիշերը անապատին
դաշտերուն մէջ մի կենար , հապա
շուտով անցնիր . չըլլայ որ թագա-
ւորը ու անոր հետ եղող բոլոր ժո-
ղովուրդը յանկարծ զարնուին :
17 Ու Յովնաթան ու Աքիմաաս Ռով-
գէլի աղբիւրին քովը կայներ էին ,
քանզի չէին կրնար քաղաքը մտնել
ու երևնալ . և աղախինը դնաց ու
անոնց պատմեց , և անոնք գացին ու
Դաւիթ թագաւորին իմացուցին :
18 Ու պատանի մը տեսաւ զանոնք ու
Աբիսողոմին պատմեց . բայց անոնք
երկուքը մէկտեղ շուտով գացին ,
ու Բահուրիմ մէկ մարդու մը տունը
մտան . և անիկայ իր գաւիթին մէ-
ջը ջրհոր մը ունէր , ու անոնք հոն
19 իջան : Ու կնիկը մէկ ծածկոց մը
առաւ ջրհորին բերնին վրայ փռեց ,
ու անոր վրայ ձաւար տարածեց , ու
բանը չհասկըցուեցաւ . Ու Աբի-
20 սողոմին ծառաները ան կնկանը
տունը մտան ու ըսին , Աքիմաաս
ը ու Յովնաթանը ո՞ւր են : Ու
կնիկը անոնց ըսաւ , Ջուրին ան-
դին կողմը անցան : Ու անոնք
փնտռեցին ու չգտան , ու Երուսա-
ղէմ դարձան : Ու անոնց երթա-
21 լէնետքը ջրհորէն ելան , ու գացին
Դաւիթ թագաւորին իմացուցին ,
և Դաւիթին ըսին , Ելէք , ու շու-
տով ջուրէն անցէք . քանզի Աքի-
տոփել ձեզի համար ասանկ խոր-
22 հուրդ մը ըրաւ : Ու Դաւիթ ու
անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը
ելան ու Յորդանանէն անցան . ու
մինչև առաւօտեան լոյսը Յորդա-
նանէն չանցած մարդ մը չմնաց :
23 Ու Աքիտոփել երբոր տեսաւ որ
իր խորհուրդը չկատարուեցաւ , իր
իշուն հասմեցը դրաւ , ու ելաւ իր
քաղաքը ու իր տունը դնաց . և իր
տանը համար պատուէր տուաւ , ու
ինքզինքը խեղդեց ու մեռաւ , և իր
հօրը դերեզմանը թաղուեցաւ :
24 Ու Դաւիթ Մանայիմ հասաւ : Ու
Աբիսողոմ ալ բոլոր Իսրայէլի մար-
դիկներուն հետ Յորդանանէն ան-
25 ցաւ : Ու Աբիսողոմ Յովաբին
տեղը Ամեսային դրաւ զօրքին վրայ .
ու Ամեսայ Յեթեր անունով
Իսրայէլացիի մը որդի էր , ու ան-
կայ Յովաբին մօրը Նաարուհայինը
քոյրը՝ Սարային աղջիկը Աբիգեան
26 առեր էր : Ու Իսրայէլ Աբիսո-
ղոմին հետ Գաղաադու երկրին մէջ
բանակեցաւ :
27 Ու երբոր Դաւիթ Մանայիմ

եկաւ , Ումմոնի որդւոյը Նաբբայէն
Նահաի որդին Սոբի , ու Ղաղա-
բարէն Ումիելի որդին Մաքիր , և
Մովաբեվհին Դաղաատացի Կեր-
28 լի ՝ Ընկողիններ , կոնքեր , հողէ ա-
մաններ , ցորեն , գարի , ալիւր , ու
բոհրած ցորէն , ու բակլայ , և ոսպ ,
29 ու բոհրած ոխեր , Ու մեղր , և կո-
դի , ու ոչխարներ , և կովու պանիր
Դաւիթին ու անոր հետ եղող ժո-
ղովուրդին բէրին որ ուտեն . քան-
զի ըսին , ժողովուրդը անապատին
մէջ անօթի՝ յոգնած ու ծարաւած է :

ԿԱ. ԺԴ.

1 Ու Դաւիթ իր հետը եղող զօրքը
համրեց , ու անոնց վրայ հազա-
րապետներ ու հարիւրապետներ
2 դրաւ : Ու Դաւիթ զօրքին եր-
րորդ մասը՝ Յովաբին ձեռքը , ու
երրորդ մասը՝ Յովաբին եղբօրը
Հ ասրուհեան Աբեսային ձեռքը ,
ու երրորդ մասը Գեթացի Ադթի-
ին ձեռքը յանձնեց . և Թագաւորը
ժողովուրդին ըսաւ , Ընպատճառ
ես ալ ձեզի հետ պիտի ելլեմ :
3 Բայց ժողովուրդը ըսաւ , Մի ել-
լեր . քանզի թէ որ մենք փախչելու
ըլլանք , անոնք մեզի համար հոգ չեն
ըներ . ու թէ և կէսերնիս մեռնի ,
անոնք պանիկայ բան մը տեղ չեն
դներ . բայց դուն մեր տասը հա-
զարին չափ ես . ու հիմա աղէկը
ան է որ , դուն մեզի քաղաքէն օգ-
4 նութիւն ընես : Ու Թագաւորը
անոնց ըսաւ , Ձեր աչքերուն հաճոյ
երեւցածը պիտի ընեմ . ու Թագա-
ւորը դրանը քով կայնեցաւ , և բո-
լոր զօրքը հարիւրներով ու հազար-
5 ներով կ'ելլէին : Ու Թագաւորը
Յովաբին և Աբեսային ու Ադթի-
ին պատուիրելով ըսաւ , Ինծի հա-
մար Աբիսողոմ պատանիին իննայե-
ցէք : Ու երբոր Թագաւորը Ա-
բիսողոմին համար բոլոր զօրավար-
ներուն պատուիրեց , բոլոր զօրքերը
լսեցին :
6 Ու զօրքը դաշտը ելաւ Իսրայէ-
լին դէմ դնելու համար . ու պատե-
րազմը Եփրեմի անտառին մէջ ե-
7 ղաւ : Ու հոն Իսրայէլին զօրքերը

Դաւիթին ծառաներուն սպանը յաղ-
թուեցան . ու հոն այն օրը մեծ կո-
տորած եղաւ , ու քսան հազար հոգի
8 ինկաւ : Ու հոն պատերազմը բո-
լոր երկրին վրայ տարածուեցաւ , ու
այն օրը անտառը սուրին ջարդածէն
9 աւելի ժողովուրդ ջարդեց : Ու
Աբիսողոմ Դաւիթին ծառաներուն
հանդիպեցաւ . ու Աբիսողոմ ջորիի
վրայ հեծեր էր . և ջորին մէկ մեծ
բևեհինիի մը թաւ ատերուն տակը
մտաւ . ու անոր գլուխը բևեհինիէն
բռնուեցաւ , ու երկինքի ու երկրի
մէջ կախուած մնաց . և ջորին տա-
կէն անցաւ գնաց : Ու մէկ մարդ
10 մը պատմեց ատենով՝ Յովաբին
պատմեց ու ըսաւ , Ահա Աբիսո-
ղոմը բևեհինիէ մը կախուած տեսայ :
11 Ու Յովաբ իրեն լուր բերող մար-
դուն ըսաւ , Որովհետև պատիկայ
տեսար , ինչո՞ւ համար գետինը չզարկիր . ան ատենը քե-
զի տասը արծաթ ու մէկ գո-
տի մը կու տայի :
12 Ու ան մարդը Յովաբին ըսաւ , Թէ որ իմ ափս
հազար կշիռք արծաթ ալ արծաթ
դրուէր , թագաւորին որդւոյն ձեռքս
չէի երկընցըներ . քանզի մենք լսե-
ցինք , երբոր թագաւորը քեզի ու
Աբեսային ու Ադթիին պատուի-
րեց՝ ըսելով , Ումն ուշադիր Աբի-
սողոմ պատանիին հոգ տարէք .
13 Ադթէ ոչ՝ պարապ տեղը իմ կեանքս
վտանգի մէջ պիտի դնէի . քանզի
բնաւ բան մը թագաւորէն գաղտուկ
չմնար . ու դուն ալ ինձի դէմ պի-
տի կենայիր :
14 Ու Յովաբ ըսաւ , Ես քու առջեւդ այսպէս ժամանակ
չեմ անցըներ . ու իր ձեռքը երեք
նետ առաւ , ու անոնցմով Աբիսո-
ղոմին սիրտը խոցեց , որ անիկայ
տակաւին բևեհինիին վրայ ողջ էր :
15 Ու Յովաբին զինակիրները տասը
պատանի շուրս կողմը պաշարելով՝ Ա-
բիսողոմը զարկին , ու զանիկայ
16 մեռուցին : Ու Յովաբ փող հըն-
չեցուց , ու զօրքը Իսրայէլը հալա-
ծելէն ետ դարձաւ . քանզի Յովաբ
17 զօրքը զսպեց : Ու Աբիսողոմը ա-
ռին և զանիկայ անտառին մէջը
մեկ մեծ փոսի մը մէջ նետեցին , ու

անոր վրան խիստ մեծ գարակոյտ մը դիզեցին , և ծովը Իսրայէլ փախաւ՝ ամէն մէկը իր վրանը :

18 Եւ Աբիսողոմ իր կենդանութեան առնելը մէկ արձան մը առեր էր , ու զանիկայ իրեն համար թագաւորի հովիտին մէջը կանգներ էր , ըսելով թէ Որդի չունիմ որ իմ անուանս յիշատակը պահէ . ու ան արձանը իր անունովը կոչեր էր , որ անիկայ մինչև ասօր Աբիսողոմին արձանը կ'ըսուի :

19 Եւ Սադոկի որդին Աքիմաաս ըսաւ , Թոյլ տացեմ ու թագաւորին աւետիս տանիմ , որ Տէրը անոր իրաւունք ըրաւ , ու զանիկայ իր թշնամիներուն ձեռքէն ազատեց :

20 Ու Յովաբ անոր ըսաւ , Դուն այսօր աւետիս պիտի չես . դուն մէկ ուրիշ օր մը աւետիս տար , բայց այսօր աւետիս մի՛ տանիր . քանզի թագաւորին որդին մեռաւ :

21 Եւ Յովաբ Քուսիին ըսաւ , Գնա տեսածդ թագաւորին պատմէ . ու Քուսի՝ Յովաբին խոնարհութիւն

22 ըրաւ , և վազելով գնաց : Ու Սադոկի որդին Աքիմաաս նորէն Յովաբին ըսաւ , Ինչ և իցէ հրամմեա տուր՝ որ ես ալ Քուսիին հետեւէն վազեմ : Ու Յովաբ ըսաւ , Ինչո՞ւ վազես՝ որդիս , որովհետև

23 աւետիս մը չունիս տանելու : Նորէն ան ինչ ըսաւ , Ինչ և իցէ վազեմ . ու անոր ըսաւ , Վազէ : Եւ Աքիմաաս դաշտին ճամբովը վազեց , ու Քուսիէն անցաւ :

24 Եւ Դաւիթ երկու դռներուն մէջը կը նստէր . ու դէտը դրանը տանիքին վրայ դէպ ի պարիսպը գնաց , և աչքերը վերցնելով տեսաւ որ ահա մէկ

25 մարդ մը մինակ կը վազէր : Ան ատենը դէտը բարձր ձայնով թագաւորին խնացուց . ու թագաւորը ըսաւ , Եթէ որ մինակ է , անոր բերանը աւետիս կայ : Ու անիկայ

26 կու գար ու կը մօտենար : Եւ դէտը մէկ ուրիշ վազող մարդ մը տեսաւ . ու դէտը դռնապանին բարձր ձայնով ըսաւ , Ահա մէկ ուրիշ մարդ մըն ալ մինակ կը վազէ : Եւ թագաւորը ըսաւ , Ան ալ աւետաւոր է : Ու դէտը ըսաւ , Երբ 27
ջինին ընթացքը Սադոկի որդւոյն Աքիմաասին ընթացքին պէս կ'երևնայ ինծի : Եւ թագաւորը ըսաւ , Անիկայ բարի մարդ է , ու բարի աւետիսով կու գայ : Եւ Աքիմաաս 28
պոռալով ըսաւ թագաւորին , Ողջոյն . ու երեսի վրայ գետինը նուաղելով խոնարհութիւն ըրաւ թագաւորին , ու ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ քու Տէր Աստուածդ , որ իմ տիրոջս թագաւորին դէմ ձեռք վերցնողները՝ յետ մատնեց : Եւ 29
թագաւորը ըսաւ , Երիտասարդ պատանին ո՞ղջ է : Ու Աքիմաաս ըսաւ , Երբոր Յովաբ՝ թագաւորին ծառան ու զիս քու ծառադ խրկեց , մէկ մեծ խուճապ մը տեսայ , բայց 30
թէ ինչ ըլլալը չիմացայ : Եւ թագաւորը ըսաւ , Դարձիր ու հոս կայնէ : Ու անիկայ դարձաւ ու կայնեցաւ : Եւ ահա Քուսի եկաւ . 31
ու Քուսի ըսաւ , Իմ տիրոջս թագաւորին աւետիս հո՛ պիտի , որ քեզի քու վրադ ելլողներուն ձեռքէն Տէրը այսօր վրէժ ազատեց , ու թագաւորը 32
իրաւունք ըրաւ : Եւ թագաւորը Քուսիին ըսաւ , Երիտասարդ պատանին ո՞ղջ է : Ան ատենը Քուսի ըսաւ , Իմ տիրոջս թագաւորին թշնամիները ու չարութեան համար քու վրադ ելլողները այն պատանիին պէս ըլլան : Եւ թա- 33
գաւորը խռովեցաւ , ու դրան վերնատունը ելաւ ու լացաւ . և քալելով այսպէս կ'ըսէր , Որդեակ իմ Աբիսողոմ , որդեակ իմ , որդեակ իմ Աբիսողոմ , երանի թէ քու տեղդ ես մեռնէի . Աբիսողոմ որդեակ իմ , որդեակ իմ :

ԺԹ . ԳԼՈՒԽ

1 Եւ Յովաբին պատմուեցաւ թէ Ահա թագաւորը Աբիսողոմին
2 համար կու լայ ու սուգ կ'ընէ : Եւ այն օրը յաղթութիւնը սուգի դարձաւ բոլոր ժողովուրդին առջեւը . քանզի ժողովուրդը լսեց որ թագաւորը իր որդւոյն համար կը տրտմի : Ու այն
3 օրը ժողովուրդը գողի պէս քաղաքը կը մտնէր , պատերազմին փախած ու

4 ամբջյաձ զօրքի պէս : Ու թագա-
ւորը իր երնսը ծածկեց . ու թա-
գաւորը մեծ ձայնով մը կը կանչէր ,
Որդեակ իմ Աբիսողոմ , Աբիսողո՛մ
որդեակ իմ , ո՛րդեակ իմ :
5 Ու Յովաբ ներս մտաւ թագա-
ւորին քովը , ու ըսաւ , Այսօր քու
կեանքդ , ու քու տղաքներուդ ու
աղջիկներուդ կեանքը , և քու կը-
նիկներուդ ու հարճերուդ կեանքը
ազատող ամէն ծառաներուդ երնսը
6 այսօր ամօթով ըրիր . Վասնզի քեզ
ատողները կը սիրես , ու քեզ սի-
րողները կ'ատես . վասն զի այսօր
յայտնեցիր որ քու իշխաններդ ու
ծառաներդ բանի մը տեղ չես դներ .
և այսօր ալէկ հասկըցայ որ , եթէ
այսօր Աբիսողոմը ողջ մնար , ու
մենք ամէնքս մեռնէինք , ան աոեն
քու աչքերուդ հաճոյ պիտի երև-
7 նար : Ու հիմա ոտք ելլէր ու
դո՛ւրս եկուր , ու քու ծառաներուդ
հետ քաղցրութեամբ խօսէ . քանզի
Տէրոջմով երդում կ'ընեմ որ ե-
թէ դուն դուրս չելլես , առ գիշեր
քովդ մարդ մը պիտի չմնայ . ու
ասիկայ քեզի՝ քու տղայութենէդ
մինչև հիմա գլուխդ եկած ամէն
ձախորդութիւններէն աւելի գէշ
8 կ'ըլլայ : Ու թագաւորը ելաւ ու
դուռը նստաւ . ան աոեն բոլոր
զօրքին պատմեցին ու ըսին , Ահա
թագաւորը դուռը նստեր է . ու
բոլոր զօրքը թագաւորին առջեւը
եկան , բայց Իսրայէլի մարդիկը ի-
րենց վրանները փախեր էին :
9 Ու Իսրայէլին ամէն ցեղերուն
մէջ բոլոր ժողովուրդը կը վիճէին
ու կ'ըսէին , Մեր թշնամիներուն
ձեռքէն մեզ փրկողը թագաւորն է ,
ու Փղշտացւոց ձեռքէն մեզ ազա-
տողը անիկայ է . և հիմա Աբիսողո-
մին պատճառովը աս երկրէս փա-
10 խաւ . Ու Աբիսողո՛մ՝ որն որ մեր
վրայ թագաւոր օծեցինք , պատե-
րազմի մէջ մեռաւ . և հիմա դուք
թագաւորը դառնալու վրայով
ինչո՞ւ բան մը չէք խօսիր :
11 Ու Դաւիթ թագաւորը Սադովկ
ու Աբիաթար քահանաներուն հրով
խրկեց՝ ըսելով , Յուդայի ծերե-
րուն հետ խօսեցէք ու ըսէք , Թա-
գաւորը իր տունը դարձնելու ին-
չո՞ւ ետ կը մնաք . քանզի բոլոր
Իսրայէլին խօսքը թագաւորին հա-
սաւ՝ մինչև անոր տունը . Դուք 12
իմ եղբայրներս , ոսկորս ու մարմինս
էք . ու թագաւորը էր պո՞ւնը դար-
ձնելու ինչո՞ւ ետ կը մնաք : Ու 13
Ամեսայիին ըսէք , Դուն իմ ոսկորս
ու մարմինս չէ՞ս . Ամառաձ ինծի
այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ , թէ որ
Յովաբին տեղը միշտ իմ առջեւս
զօրապետ չըլլաս : Ու Յուդայի 14
մարդիկներուն սիրտը մէկ մարդու
սրտի պէս էրաւ դարձուց . ու թա-
գաւորին պատգամ՝ո՛ւթիւն խրկեցին
ըսելով , Դարձիր , թէ դուն և թէ
քու ամէն ծառաներդ : Ուր ատե- 15
նը թագաւորը դարձաւ , ու մինչև
Յորդանան եկաւ . Յուդա ալ
մինչև Գաղգաղա եկաւ , որ թա-
գաւորը դիմաւորէ ու թագաւորը
Յորդանանէն անցընէ :
Ու Գերայի որդին Շաւուղիմացի 16
Ներհամինան Ասմէին արտորալով՝
Յուդայի մարդիկներուն հետ Դա-
ւիթ թագաւորը դիմաւորելու ի-
ջաւ , Ու անոր հետ Ներհամինէն 17
հազար մարդ կար . ու Սաւուղին
տանը ծառան Սիբա իր տասնու-
հինգ որդիներովը և քսան ծառանե-
րովը Յոր-դանան հասան : Ու թա- 18
գաւորին տունը անցընելու համար ,
ու անոր աչքերուն հաճոյ երևցածը
ընելու համար մէկ նաւակ մը ան-
ցաւ . ու երբոր թագաւորը Յոր-
դանանէն անցաւ , Գերայի որդին
Սեմէի թագաւորին առջեւը ին-
կաւ , Ու թագաւորին ըսաւ , Իմ 19
տէրս ինծի յանցանք չհաշիւ , ու իմ
թագաւոր տիրոջս Երուսաղեմէն ե-
լած օրը՝ ծառայիդ ըրած անօրէնու-
թիւնը չյիշէ , ու թագաւորը զա-
նիկայ իր սրտին մէջը չդնէ . Վասնզի 20
քու ծառադ գիտցայ որ մեղք գոր-
ծեցի . և ահա այսօր Յովսեփին
բոլոր տունէն առաջ ես եկայ , որ
իմ թագաւոր տէրս դիմաւորելու
իջնեմ : Ու Ծարուհեայի որդին 21
Աբեսա պատասխան տուաւ ու ը-

աաւ , Արթէ Սեմէի աստը համար պիտի չմեռնի՞ , որ Տէրոջը օծեալը
22 անիծեց : Հայց Դաւիթ ըսաւ , Դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք ով Հ_աբուհեայի որդիք , որ այսօր ինծի թշնամութիւն կ՚ընէք . մինչ այսօր Իսրայէլէն մարդ մը պիտի մեռնի . որովհետև գիտեմ որ ես այսօր Իսրայէլի վրայ թագաւոր եմ .
23 Եւ թագաւորը Սեմէիին ըսաւ , պիտի չմեռնիս . ու թագաւորը ա-
նոր երդում ըրաւ :
24 Եւ Սաւուղի որդին Մեմփիբոսթէ թէ թագաւորը դիմաւորելու ի-
ջաւ . ու անիկայ թագաւորին գա-
ցած օրէն մինչև անոր խաղաղու-
թեամբ եկած օրը , ոտքերը չէր դարմաներ , ու մօրուքը չէր չիտկեր ,
25 և լաթերը չէր լուացեր : Ու երբ-
որ թագաւորը դիմաւորելու համար Երուսաղէմ եկաւ , թագաւորը ա-
նոր ըսաւ , Ով Մեմփիբոսթէ ,
26 ինչո՞ւ ինծի հետ չգացիր : Ան ա-
նիկայ ըսաւ , Ով տէր իմ թագա-
ւոր , իմ ծառաս զիս խաբեց . քան-
զի քու ծառադ ըսաւ , Էշը պատ-
րաստեմ , որ վրան հնծնեմ , ու թագաւորին հետը երթամ . ման-
27 զի ծառադ կաղ է : Ան անիկայ քու ծառադ իմ թագաւոր տիրոջս առջևը բամբասեց . բայց իմ թա-
գաւոր տէրս Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս է . ուստի քու աչքերուդ հա-
28 ճոյ երևցածը ըրէ : Վասնզի թէ-
պէտ և իմ հօրս բոլոր տունը իմ թագաւոր տիրոջս առջևը միայն մեռնելու մարդիկներ էին , բայց դուն քու ծառադ քու սեղանդ կե-
րակուր ուտողներուն կարգը դրիր . ուստի ալ ասկէ ետև ի՞նչ իրա-
ւունք ունիմ թագաւորին բողոքե-
29 լու : Ան թագաւորը անոր ըսաւ , Ալ ինչո՞ւ քու բաներուդ վրայ կը խօսիս . ես ըսի որ դուն ու Սիբան
30 արտերը մէջերնիդ բաժնէք : Ու Մեմփիբոսթէ ըսաւ թագաւորին , Հապա՛ անիկայ ամէնն ալ առնէ , որովհետև իմ թագաւոր տէրս խա-
ղաղութեամբ իր տունը եկաւ :
31 Եւ Գաղաադացի Բերզեղը Ռով-
գելիմէն իջաւ , ու թագաւորին հետ
Յորդանանէն անցաւ , որ զանիկայ Յորդանանէն յուղարկէ : Ու Բեր- 32
զեղի խիստ ծեր էր , ութսուն տա-
րեկան մարդ ըլլալով . և որչափ ժամանակ որ թագաւորը Մանայիմի մէջ կեցաւ , զանիկայ ինքը կերակ-
րեց . քանզի խիստ մեծ մարդ մըն էր : Ու թագաւորը Բերզեղին 33
ըսաւ , Ինծի հետ անցիր , և քեզ իմ քովս Երուսաղէմի մէջ կերակ-
րեմ : Ու Բերզեղ թագաւորին 34
ըսաւ , Իմ կենացս տարիներուն օրերը ո՞րչափ պիտի ըլլան՝ որ թա-
գաւորին հետ Երուսաղէմ ելլեմ . Ես այսօր ութսուն տարեկան եմ . 35
միթէ աղէկը ու գէշը կրնա՞մ որո-
շել . միթէ ծառադ իր կերածին ու խմածին համը կրնայ առնել . և ասկէ ետքը խաղ կանչող մարդիկ-
ներուն կամ կիներուն ձայնը կըր-
նա՞մ լսել . ու քու ծառադ՝ իմ թագաւոր տիրոջս ինչո՞ւ համար բեռ ըլլայ : Քու ծառադ թագա- 36
ւորին հետ քիչ մը Յորդանանէն պիտի անցնի . ու թագաւորը ին-
չո՞ւ ինծի այսպէս փոխարէն մը հա-
տուցանէ : Ծառդ ծառադ դա- 37
նամ , ու իմ քաղաքիս մէջ իմ հօրս ու մօրս գերեզմանին քովը մեռնիմ . ահա քու ծառադ Քամաամ իմ տիրոջս թագաւորին հետ անցնի . ու քու աչքերուդ հաճոյ երևցածը ըրէ անոր : Եւ թագաւորը ըսաւ . 38
Ծառդ Քամաամ ինծի հետ անցնի , ու ես քու աչքերուդ հաճոյ երևցածը պիտի ընեմ անոր . և ինծմէ ինչ որ խնդրես , քեզի պիտի ընեմ : Ու բոլոր ժողովուրդը Յորդանանէն 39
անցաւ . թագաւորն ալ անցաւ : Եւ թագաւորը Բերզեղին համբու-
րեց ու զանիկայ օրհնեց . ան ալ իր տեղը դարձաւ : Եւ թագաւո- 40
րը Գաղգաղա անցաւ , ու Քա-
մաամ անոր հետ անցաւ . այսպէս Հուդային բոլոր ժողովուրդը ու Իսրայէլին ալ կէս ժողովուրդը թագաւորը անցուցին :
Եւ ահա բոլոր Իսրայէլի մարդիկ- 41
ները թագաւորին եկան , ու թա-
գաւորին ըսին , Ինչո՞ւ համար մեր եղբայրները՝ Հուդայի մարդիկը քեզ

գողցան , ու թագաւորը և անոր
տունը ու անոր հետ Դաւիթին բո-
լոր մարդիկները Յորդանանէն ան-
42 ցուցին : Ու Յուդայի բոլոր մար-
դիկը Իսրայէլի մարդոցը պատաս-
խան տուին ու ըսին , Թագաւորը մեզի մօտ ազգական է , ու
ասանկ բանի համար ինչո՞ւ այսպէս կը
նեղանաք . միթէ թագաւորէն բան
մը կերա՞նք , կամ թէ անիկա մե-
43 զի պարգև մը տուա՞ւ : Ու Իսրա-
յէլի մարդիկը Յուդայի մարդոցը
պատասխան տուին ու ըսին , Մենք
թագաւորին քովը տասը բաժին
ունինք , ու նաև Դաւիթին վրայ
մենք ձեզմէ աւելի իրաւունք ունինք .
և ինչո՞ւ համար մեզ անարգեցիք ,
ու մեր թագաւորը հոն դարձընելու
համար առաջ մեզմէ խորհուրդ չը-
հարցուցիք . բայց Յուդայի մար-
դիկներուն խօսքը Իսրայէլի մար-
դիկներուն խօսքէն աւելի խիստ էր :

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Ու հոն Ներեխամինի ցեղէն Նոթո-
բեան Սարէէ անունով անօրէն
մարդ մը գտնուեցաւ . և անիկայ
փող ՚ի վեր ուց ու ըսաւ , Մենք Դա-
ւիթին քովը բաժին՝ ու Յեսսէի
որդւոյն քովը ժառանգութիւն չու-
նինք . ո՛վ Իսրայէլ՝ ամէն մարդ իր
2 վրանը գո՛ընոյ : Ասոր Իսրայէ-
լի բոլոր մարդիկները Դաւիթէն
ետեւուեցան , ու Նոթոբեան Սա-
րէէին հետևէն գացին . բայց Յու-
դայի մարդիկները Յորդանանէն
մինչև Երուսաղէմ՝ իրենց թագա-
ւորին յարեցան :

3 Ու Դաւիթ Երուսաղէմ իր տու-
նը եկաւ . ու թագաւորը իր տանը
պահպանութեանը համար թող ու-
ցած տասը հարճերը առաւ , ու պա-
հոնք մէկ տան մը մէջ պահել տու-
աւ , և պահոնք կը կերակրէր . բայց
անոնց չմտաւ . և անոնք մինչև
իրենց մեռնելու օրը պահուած մնա-
ցին , ու որբևարիի պէս ապրեցան :

4 Ու թագաւորը Ամեսայիին ըսաւ ,
Ինչե՛ր իրեք օր Յուդայի մարդիկ-
ները ինծի կանչէ , ու դուն ալ հոս
5 ներկայ եղիր : Ասոր Ամեսայ
Յուդան կանչելու գնաց . ու Դա-
ւիթին դրած ատենէն աւելի ուշա-
ցաւ : Ուր ատենը Դաւիթ Աբեսա- 6
սային ըսաւ , Հիմա Նոթոբեան Սա-
րէէ Աբիսողոմէն աւելի չարութիւն
պիտի ընէ մեզի . ո՛րՀ դուն քու
տիրոջդ ծառաները քու հետդ առ ,
ու անոր հետևէն ինկիր . չըլլայ որ
իրեն պարսպապատ քաղաքներ գտնէ ,
ու մեր աչքին անյայտ ըլլայ : Ետ- 7
պէս Յովաբին մարդիկները ու Քե-
րեթիներն ու Փելեթիները և բոլոր
զօրաւորները անոր հետևէն ելան , ու
Նոթոբեան Սարէէն հալածելու հա-
մար Երուսաղէմէն ելան :

Երբոր անոնք Գաբաւոնի մէջ հա- 8
ղորդ մեծ քարին քովն էին , Ամե-
սայ անոնց դիմացը ելաւ . և Յո-
վաբ իր հագած հանդերձը գօտևոր-
ուած էր , ու անոր վրայէն ո՛րԷ
գօտիով՝ մէջքը սուր մը կապած էր
պատեանովը մէկտեղ . ու երբոր
անիկայ կ՚երթար , ո՛ՐԸ պոկե-
ւեր ինկաւ : Ու Յովաբ Ամեսա- 9
յին ըսաւ , Ո՞ղջայրդ ողջ առո՞ղջ
ես . ու Յովաբ Ամեսայի համբու-
րելու համար՝ աջ ձեռքովը անոր մօ-
րուքէն բռնեց : Ու Ամեսայ Յո- 10
վաբին ձեռքը եղած սուրէն չզգու-
շացաւ . ու անով Յովաբ անակու-
առէն զարկաւ զանիկայ , և անոր ա-
ղիքները գետինը թափեց , ու անոր
երկու անգամ չզարկաւ . ու անի-
կայ մեռաւ : Ու Յովաբ ու անոր
եղբայրը Աբեսա Նոթոբեան Սա-
րէէին հետևէն գնացին : Ուր ատենը 11
Յովաբին պատանիներուն մէկը անոր
քովը կայնեցաւ ու ըսաւ , Ո՛վ որ
Յովաբը կը սիրէ՝ ու ո՛վ որ Դա-
ւիթին կողմէն է , Յովաբին հետևէն
էրթայ : Ու Ամեսայ ճամբուն վրայ 12
էր արիւնը մէջ կը թաւալէր : Ո-
ւան մարդը երբոր տեսաւ որ բոլոր
ջրդը կայնեցաւ մնաց , Ամեսային
ճամբու վրայէ վերցուց ո՛ՐԸ արտի
մը մէջ ձգեց , և անոր վրայ լաթ մը
ծածկեց . քանզի տեսաւ որ ամէն
անոր քովը եկողը կանգ կ՚առնէր :
Ու զանիկայ ճամբուն վրայէն վեր- 13
ցուցածին պէս՝ ամէն մարդ Յովա-
բին հետևէն գնաց՝ Նոթոբեան Սա-

14 բէէն հալածելու համար : (Հայց
անիկայ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն
մինչև Դէվէլ ու Ներմանաքա ան-
ցեր էր բոլոր Ներացիներուն հետ ,
որոնք անոր քովը ժողվուելով անոր
15 եռևէն գացեր էին :) Ու անոնք
եկան , ու Ներմանաքայի Դէվէլի մէջ
զանիկայ պաշարեցին . ու քաղաքին
առջևը հողաբլուր մը շինեցին , որ
պարսպին մօտ կանգնուեցաւ . և
Յովաբին հետը եղող բոլոր զօրքը
պարիսպը փլըլնելու կ'աշխատէին :
16 Ու մէկ իմաստուն կնիկ մը քա-
ղաքէն կանչեց , Լսեցէք , լսեցէք .
ընդրհք ըրէք , Յովաբին ըսէք , Հա
մօտեցիր որ քեզի հետ խո-
17 սիմ : Ու Յովաբ անոր մօտեցաւ .
ու կնիկը ըսաւ , Յովաբը դո՞ւն
ես : Ու անիկայ ըսաւ , Ես եմ :
Ու ինիւ անոր ըսաւ , Ուշ աղա-
խինիդ խօսքերը մօրիկ ըրէ . ու ա-
նիկայ ըսաւ , Կ'լսեմ մօրիկ կ'ընեմ :
18 Ու ինիւ խօսեցաւ ու ըսաւ , Հին
առենը սովրաբար կ'ըսէին , Թող
Աբէլին երթան խորհուրդ հարցը-
19 նեն , ու անանկ կ'ընցընեն : Ես
Իսրայէլի մէջ խաղաղարար ու հա-
ւատարիմ քաղաք մըն եմ . ու դուն
կը ջանաս սրսկել անուն քաղաք մը
որ Իսրայէլի մէջ մայրաքաղաք մըն
է . Տէրոջը ժառանգութիւնը ին-
20 չո՞ւ բնաջինջ կ'ընես : Ու Յովաբ
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Հաւ լեցի , քաւ լեցի , որ ես բնա-
21 ջինջ ընեմ կամ սրբեմ . Հարցը
այդպէս չէ . հապա Եփրեմի լեռ-
նէն Բոքրեան Սաբէէ անունով
մարդ մը իր ձեռքը Դաւիթ թա-
գաւորին դէմ վերցուց . միայնակ ա-
նիկայ տուէք , ու ես քաղաքէս եր-
թամ : Ու կնիկը Յովաբին ը-
սաւ , Հիմա անոր գլուխը պարսպին
22 վրայէն քեզի պիտի նետուի : Ու
կնիկը բոլոր ժողովուրդին գնաց իր
խմաստութեամբը խօսեցաւ . և Բո-
քրեան Սաբէէին գլուխը կտրե-
ցին , ու Յովաբին նետեցին : Ան
առենը անիկայ փող ֆչեցուց . ու
ամէն մարդ ան քաղաքէն իր վրանը
քաշուեցաւ . Յովաբ ալ Երու-
սաղէմ թագաւորին դարձաւ :

23 Ու Յովաբ Իսրայէլի բոլոր զօր-
քերուն վրայ էր . ու Յովիադային
որդին Նանեա Քրեթեացիներուն ու
Փելեթեացիներուն վրայ էր . Ու Ա- 24
դորամ հարկերուն վրայ . ու Ա-
ղուդի որդին Յովսափատ յիշա-
տակագիր դպիր էր . Ու Սուսա ա- 25
ռենադպիր էր . ու Սադովկ ու Ա-
բիաթար քահանաներ էին : Ու 26
Յայիրացի Իրա ալ Դաւիթին
նախարարն էր :

ԻԱ . ԻԸ

Ու Դաւիթին օրերը իրարու ե- 1
տևէ իրիք տարի սով եղաւ . ու
Դաւիթ Տէրոջը հարցուց : Ու
Տէրը ըսաւ , Սաւուղին ու
անոր արիւնահեղ տանը համար է ,
քանզի անիկայ Գաբաւոնացիները
մեռցուց : Ու թագաւորը Գա- 2
բաւոնացիները կանչեց , ու անոնց
խօսեցաւ . (և Գաբաւոնացիք Ա-
մովրացի որդւոցմէ չէին , այլ Ա-
մովրացւոց մնացորդներն էին . ու Իսրա-
յէլի որդիքը անոնց երդում ըրեր
էին . բայց Սաւուղ Իսրայէլի ու
Յուդայի որդւոցը համար նախան-
ձաւորութիւն ընելով , զանոնք զար-
նել ուզեր էր :) Ու Դաւիթ Գա- 3
բաւոնացիներուն ըսաւ , Ձեզի ի՞նչ
ընեմ , ու ինչո՞վ քաւութիւն ը-
նեմ , որ Տէրոջը ժառանգութիւնը
օրհնէք : Ու Գաբաւոնացիք անոր 4
ըսին , Սաւուղին ու անոր տունէն
արծաթի կամ ոսկի չենք ուզեր , ու
Իսրայէլին մարդ մը սպանել չենք
ուզեր : Ու անիկայ ըսաւ , Ինչ
ինչ որ ըսէք , ձեզի պիտի ընեմ :
Ու անոնք թագաւորին ըսին , Ա- 5
մարդը որ մեզ ջարդեց , ու մեզ
անանկ կորսընցընել ուզեց , որ ամէ-
նևին Իսրայէլի սահմաններուն մէջը
չգտնուինք , Անոր որդիներէն մեզի 6
եօթը մարդ տրուի , ու զանոնք Տէ-
րոջը ընտրեալ Սաւուղին Գաբաա-
յին մէջ Տէրոջը համար կախենք :
Ու թագաւորը՝ Ես տամ ըսաւ :

Բայց թագաւորը Սաւուղեան 7
Յովնաթանին որդւոյն Մեմփիբոս-
թէին խնայեց , Սաւուղին որդւոյն
Յովնաթանին ու Դաւիթին մէջ-

տեղը եղաւ Տէրոջը երդումին համաձայն: Բայց Թագաւորը Ներիային աղջկանը Ներիային երկու որդիները, որոնք Սաուղին ծներ էր, այսինքն Ելմնեին ու Մեմփիբոսթէն, և Սաուղին աղջկանը Մերաթային հինգ որդիները՝ որոնք Մաուլացի Ներվելեին որդւոյն Ադրիելեին ծներ էր, առաւ, ու զանոնք Գաբաաւոնացւոց ձեռքը տուաւ. ու զանոնք Տէրոջը առջեւը լեռանը վրայ կախեցին, ու եօթն ալ միասին մեռան. և զանոնք ինձոց առջի օրերը՝ գարնի ինձոց սկիզբը մեռցուցին:

Ու Ներիային աղջիկը Ռեսփա մէկ քուրձ մը առաւ, ու զանիկայ իրեն համար ապառաժի մը վրայ փռեց, ինձոց սկիզբէն մինչեւ անոնց վրայ երկինքէն անձրեւ գալը. ու ցորեկը երկինքին թռչուններըը՝ ու գիշերը անապատին գազաններըը չէր թողուր որ անոնց դպչին: Ու Սաուղին հարցին՝ Ներիային աղջկանը Ռեսփային ըրածը Դաւիթին պատմեցին: Ու Դաւիթ գնաց, և Սաուղին ու անոր որդւոյն Յովնաթանին ոսկորները առաւ Գաղաադու Յաբիսի բնակիչներէն, որոնք Բեթսանի հրապարակէն գանոնք գողցեր էին. վասն զի Փղշտացիք զանոնք հոն կախեր էին այն օրը՝ որ Փղշտացիք Գելբուէի վրայ Սաուղը մեռցուցեր էին. Ու Սաուղին ոսկորները ու անոր որդւոյն Յովնաթանին ոսկորները անկէ վերցուց. ու կախաւածներուն ոսկորներն ալ ժողվեցին: Ու Սաուղին ու անոր որդւոյն Յովնաթանին ոսկորները Բենիամինի երկիրը՝ Սելայի մէջ անոր հօրը Կիսին գերեզմանը թաղեցին. ու թագաւորին բոլոր պատուիրածը ըրին. ու անկէ յետը Աստուած երկրին համար էղած աղօթքը ընդունեց:

Ու Փղշտացիք նորէն Իսրայէլի հետ պատերազմ ըրին. և Դաւիթ ու իր ծառաները իր հետը իջան, ու Փղշտացւոց հետ պատերազմ ըրին. ու Դաւիթ ուժէ կտրեցաւ: Ու Յեսբիբենոբ՝ որ Ռափայի որդիներէն էր, ու իրեք հարիւր սիղէ ծանրութեամբ պղնձէ նիզակ մը ունէր, ու մէջքը նոր սուր մը կապած էր, ուզեց որ Դաւիթը զարնէ: Բայց Հարուհեայի որդին Աբեսա սա անոր օգնութեան հասաւ, ու Փղշտացին զարկաւ, ու զանիկայ մեռուցուց: Այն ատենը Դաւիթին մարդիկները անոր երդում ըրին ու ըսին, Այսկէետքը դուն մեզի հետ պատերազմի չելլես, որ Իսրայէլին ճրագը չմարես:

Ու ասկէ ետքը նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ Գովէի մէջ. ան ատենը Հուսացի Սոփքայ Ռափայի որդւոցմէ եղող Սեփիան մեռցուց:

Ու նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ Գովէի մէջ. ու Ներեթլեհեմացի Երիովղգիմին որդին Ելհանան Գեթացի Գողիաթին եղբօրը զարկաւ, ու անոր նիզակին լուծը ոստայնանկաց գլանին պէս էր:

Ու նորէն Գեթի մէջ պատերազմ եղաւ. ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար, որ անոր ձեռքերուն մատները ու ոտքերուն մատները վեց վեց հատ ըլլալով՝ քսանուչորս հատ ունէր. անիկայ ալ Ռափայի որդւոցմէ էր: Ու անիկայ Իսրայէլը նախատեց. Բայց Դաւիթին եղբօրը Սամայիին որդին Յովնաթան զանիկայ զարկաւ: Այս չորսը Գեթի մէջ Ռափայէն ծներ էին. և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր ծառաներուն ձեռքովը ինկան:

ԳԼ. ԻԲ

Ու Դաւիթ՝ ան օրը որ Տէրը զանիկայ իր բոլոր թշնամիներուն ձեռքէն ու Սաուղին ձեռքէն ազատեց, սա երգին խօսքերը Տէրոջը խօսեցաւ: Ու ըսաւ՝

Տէրը իմ վէմս, ամրութիւնս, ու փրկիչս է. Իմ Աստուածս իմ պաբիսպս է, ես անոր կը յուսամ. անիկայ իմ վահանս, ու իմ փրկութեանս եղջիւրը, իմ աշտարակս, իմ ապաւէնս ու ազատիչս է: Ով անիրաւութենէ դուն կ'ազատես:

4 Օրհնեալ Տէրը կը կանչեմ , ու
5 իմ թշնամիներէս կ'ազատիմ : Կան-
զի մահուան ալիքները իմ բոլոր-
տիքս առին , ու անօրէնութեան
6 հեղեղները զիս վախցուցին . Դա-
րեզմանին լարերը իս պաշարեցին ,
ու մահուան որոգայթները իմ առ-
7 ջեւս առին : Իմ նեղութեանս մէջ
Տէրոջը կանչեցի , ու իմ Աստուծոյս
աղաղակեցի . որ իր տաճարէն իմ
ձայնս լսեց , ու իմ աղաղակս անոր
8 ականջներուն հասաւ : Այն ատենը
երկիրը սասանեցաւ ու դողաց . եր-
կինքին հիմերը շարժեցան ու սա-
սանեցան . քանզի Անիկայ բարկա-
9 ցաւ : Անոր քիթէն ծուխ ելաւ ,
ու բերնէն մաշող կրակ . անկէ կայ-
10 ծակներ բռնկեցան : Նաև անիկայ
երկինքը խոնարհեցուց ու իջաւ .
և անոր ոտքերուն տակը մառախուղ
11 կար . Ու քերովբէի մը վրայ եկաւ
ու թռաւ . և հովին թեւերուն վրայ
12 երեցաւ : Ու խաւարը ու թանձր
ջուրերը — երկինքին ամպերը իր
13 բոլորտիքը վարագոյր քաշեց : Ա-
նոր առջեւը եղող ճառագայթէն կը-
14 բակի կայծակներ բռնկեցան : Տէ-
րը երկինքէն որոտաց , ու Բարձ-
15 րեալը իր ձայնը ետ տուաւ : Նաև
նետեր խրկեց ու զանոնք ցրուեց .
կայծակներ էրկեց ու զանոնք խռո-
16 վեցուց : Նաև Տէրոջը յանդիմանու-
թիւնովը — անոր բարկութեան
հովին փչելովը , ծովին յատակները
երեցան , — աշխարհիս հիմերը
յայտնուեցան :
17 Բարձրէն խրկեց . — զիս բռնեց ,
18 և շատ ջուրերէն զիս հանեց : Իմ
զօրեղ թշնամիէս — զիս ազատե-
ցին ազատեց զիս . վասն զի ինծմէ
19 զօրաւոր էին : Իմ նեղութեանս
օրը իմ առջեւս ասին . բայց Տէրը
ինծի հաստատութիւն գաւազան ե-
20 ղաւ . Նաև զիս լայնարձակ տեղ մը
հանեց , ու զիս ազատեց , ինչու որ
21 ինծի հաւնեցաւ : Տէրը իմ ար-
դարութեանս պէս ինծի փոխարէն
կու տայ . իմ ձեռացս մաքրութեա-
նը համեմատ հատուցում կ'ընէ
22 ինծի . Վասն զի Տէրոջը ճամբանե-
րը պահեցի , ու իմ Աստուծոյս դէմ
ամբարշտութիւն չըրի : Վասն զի 23
անոր ամէն դատաստանները իմ
առջեւս էին , ու անոր օրէնքներէն
չհեռացայ : Նաև անոր առջեւը կա- 24
տարեալ եղայ , ու իմ անօրէնու-
թենէս զգուշացայ : Ու Տէրը ինծի 25
հատուցում ըրաւ , իմ արդարու-
թեանս համեմատ . իմ յե-ացո-
մաքրութեանը համեմատ , որ անոր
աչքերուն առջեւն է :
Ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլ- 26
լաս , կատարեալ մարդուն հետ կա-
տարեալ կ'ըլլաս : Մաքուրին հետ 27
մաքուր կ'ըլլաս , ու ծուռին հետ
կը ծռիս : Նաև վշտացած ժողո- 28
ղուրդը դուն կ'ազատես . ու քու
աչքերդ ամբարտաւանութեան վրայ
են ու զանոնք ցածցընես : Վասն զի իմ 29
ճրագս դուն ես , Ով Տէր , ու իմ
խաւարս Տէրը կը լուսաւորէ :
Վասն զի քեզմով գունդի մը վրայ 30
կը վազեմ , — իմ Աստուծովս պա-
րիսպ կ'անցնեմ : Աստուծոյ ճամ- 31
բան կատարեալ է . Տէրոջը խօս-
քերը փորձուած են . անիկայ ամէն
իրեն յուսացողներուն ասպար է :
Վասն զի Տէրոջմէն զատ Ով է Աս- 32
տուած , կամ մեր Աստուծմէն զատ
ով է վէմ :
Իմ զօրաւոր բերդս Աստուած 33
է , ու իմ ճամբաս կատարեալ
կ'ընէ : Իմ ոտքերս եղջերուի պես 34
կ'ընէ , ու իմ բարձր
տեղերուս վրայ զիս կը կայնեցընէ :
Ձեռքերս պատերազմի կը վարժէ , 35
ու իմ բազուկներս պղնձէ աղեղ կը
լարեն : Նաև դուն փրկու- 36
թեանդ ասպարը տուիր , ու քու
ձախակողմեանդ զիս մեծցուց : Իմ 37
քալելու ճամբաս նեղքեւս լայնցու-
ցիր , ու իմ ոտքիս յօդուածները
չսասանեցան : Իմ թշնամիներս 38
հալածեցի , ու զանոնք կարկեցի ,
ու ետ չդարձայ մինչեւ որ զանոնք
հատցուցի : Ու զանոնք հատցու- 39
ցի , գետինը պարկի , որ չկանգ-
նին . անոնք իմ ոտքերուս տակը
ինկան : Ու պատերազմի համար 40
ինծի զօրութիւն հագցուցիր . և իմ
վրաս եղողները տակս ձգեցիր : Ու 41
իմ թշնամիներուս կռնակը ինծի

դարձնել տուիր , որ զիս սատղները
42 ջարդեմ : Ուղղակեցին , բայց ա-
զատող չիար . Տէրոջը սղոսկէցին ,
բայց անոնց պատահան չտուաւ :
43 Ան սաեղը զանոնք երկրի փոշիին
պէս մանրեցի . զանոնք փողոցներուն
44 ցեխին պէս կոխեցի ու ձմլեցի : Դու
իմ ժողովուրդիս կռիւներէն զիս ա-
զատեցիր . ու զիս պահեցիր , որ
ազգերու գլուխ ըլլամ . ու իմ չը-
գիտցած ժողովուրդս ինծի ծառա-
45 յիլ : Օտարները ինծի խոնար-
հութիւն ըրին . իրենց ականջներովը
լսածնուն պէս՝ ինծի հնազանդե-
46 ցան : Օտարները տկարացան , ու
իրենց պահուըտած սեղերէն դող-
ցին :
47 Տէրը կենդանի է , ու իմ Ա՛էմ
օրհնեալ ըլլայ . և իմ փրկութեան
48 վէմը Սաուսած բարձր ըլլայ : Սա-
տուած է որ իմ վրէժս կը խնդրէ ,
ու ժողովուրդները ինծի կը հնա-
49 զանդեցնէ : Ու թշնամիներէս
զիս հանելով՝ զիս իմ վրաս եղողնե-
րէն աւելի բարձրացուցիր , ու բըռ-
50 նաւոր մարդէն ազատեցիր : Սոր
համար՝ ով Տէր՝ ազգերուն մէջը
քեզ պիտի գովեմ , ու քու ա-
51 նուանդ սաղմոս պիտի երգեմ : Ու
թագաւորին փրկութիւններըը մեծ-
ցընողը՝ ու իր օծեալին՝ Դաւիթին
ու անոր սերունդին յաւիտեան ո-
ղորմութիւն ընողը Սա է :

ԺԹ. ՅԴ

1 Ու Դաւիթին վերջին խօսքերը ա-
սանք են :

Յեսսէի որդին Դաւիթ կ՛ըսէ ,
ան մարդը որ բարձրացաւ , Յակո-
բայ Սաուսծոյն օծեալը , ու Իսրա-
յէլի վայելուչ երգերը շարադրողը
2 կ՛ըսէ , Տէրոջը Հոգին ինծմով խո-
սեցաւ , ու անոր խօսքը իմ լեզուիս
3 վրայ էր : Իսրայէլին Սաուսածը
ըսաւ , ու Իսրայէլին Ա՛էմը ինծի
խօսեցաւ , ըսելով , Մարդոց վրայ
իշխողը արդար ըլլայ , ու Սաուսծոյ
4 վախովը իշխէ : Ան առեղը առաւօտեան
առաւօտեան լոյսին կը նմանի , որ
արեւուն ծագած առեղը ի՛նքնայ ,
անամպ առաւօտի մը որ առանց ամ-

պի է ; ու աբևոս ճառագայթին ,
որ անձրեւէն հոտը գետնէն կանանչ
խոտը կը բուսցնէ : Թէ և իմ 5
տունս Սաուսծոյ քովը այսպէս չէ ,
սակայն ինծի հետ յաւիտենական
ուխտ մը ըրաւ , որ ամէն բանի մէջ
պատրաստ ու հաստատ է . քանզի
իմ բոլոր փրկութիւնս ու իմ բոլոր
բաղձանքս ան է . ու պիտի չծաղ-
կեցընէ՞ ան : Բայց բոլոր անօրէն- 6
ները՝ դուրս նետուած փուշերու պէս
պիտի ըլլան . քանզի անոնք ձեռքով
չեն բռնուիր : Ու անոնց դպչելու 7
մարդը երկաթը ու նիզակին բունը
իրեն զէնք պիտի ընէ . ու իրենց ե-
ղած տեղը՝ բոլորովին կրակի մէջ
պիտի այրին :

Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը ա- 8
նուանները սասնք են . Հոսէբ բա-
սեբեթ Թահքեմոնացին , որ զօրա-
վարներուն գլխաւորն էր . անիկայ
է Սաօնացի Ադինօն , որ անգամ մը
ութը հարիւր մարդը մէկէն մեռ-
ուց :

Ու անկէ հետը Ահոքայի Դո- 9
դային որդին Եղիազարը՝ որ Դաւի-
թին հետ եղող իրեք զօրաւորնե-
րուն մէկն էր , երբոր անոնք պատե-
րազմելու համար հոն ժողվուած
Փղշտացիները նախատեցին , ու Ի-
սրայէլի մարդիկը փախան , Սակայն 10
ելաւ՝ , ու Փղշտացիները զարկաւ ,
մինչև որ ձեռքը յոգնեցաւ , ու
ձեռքը իր սուրին վրայ փակաւ , և
Տէրը այն օրը մեծ փրկութիւն ը-
րաւ . ու ժողովուրդը անոր ետևէն
դարձաւ , միայն կողոպուտը առնե-
լու համար :

Ու անկէ հետը Հարարացի Սա- 11
որդին Սամմա էր . ու Փղշտացիք
գունդ մը կազմեցին . ու հոն ո-
պով լեցուն ագարակ մը կար . և
ժողովուրդը Փղշտացւոց առջևէն
փախաւ . Բայց անիկայ ագարակին 12
մէջտեղը կայնեցաւ , զանիկայ պաշտ-
պանեց , ու Փղշտացիները զարկաւ .
և Տէրը մեծ փրկութիւն ըրաւ :

Ու երեսուն զօրավարներուն իրեքը 13
իջան , և հունձքի առեն Ադողոմի
քարայրը՝ Դաւիթին եկան . ու
Փղշտացւոց մէկ գունդը Հռափայիմ

14 հովիտին մէջը բանակեր էր : Նա-
ման ասոնը Դաւիթ բնդդին մէջն
էր . ու ան ասոնը փղշտացիք
Բեթլեհեմի մէջ բնդդապահ զօրք
15 ունէին : Նա Դաւիթ փափաքելով
ըսաւ , Բեթլեհեմին դուռը եղող
ջրհորէն ո՞վ ինձի ջուր կը խմցընէ :
16 Ուստի ասոնը աս իրիք զօրաւորները
փղշտացւոց բանակը ձեղքեցին ան-
ցան , ու Բեթլեհեմի դուռը եղող
ջրհորէն ջուր քաշեցին , ու առին
Դաւիթին տարին . բայց անիկայ
չուզեց անկէ խմել , հապա զանի-
կայ թափելով Տէրոջը նուիրեց .
17 ու ըսաւ , Ո՛վ Տէր , քիւր լինի
որ ես աս բանը ընեմ . իրենց
կեանքը վտանգի մէջ դնելով գա-
ցող մարդիկներուն արիւնը խմ .
ու անկէ խմել չուզեց : Ասոնք են
ան իրիք զօրաւոր մարդիկներուն ը-
նծայները :
18 Ու Յ՚ոաբայ Յովաբին եղ-
բայրը Աբեսա ան իրիք մարդոց
գլխաւորն էր . ու անիկայ իր նի-
զակը իրիք հարիւր մարդոց վրայ
վերցընելով սպաննեց զանոնք . ու
անիկայ իրիքին մէջը անուանի էր :
19 Ու անիկայ իրիքին աւելի համա-
րում ունենալուն համար , անոնց
գլուխ եղաւ . բայց առաջի իրիքին
սպիճանին չհասաւ :
20 Ու մեծ գործքեր գործող Կաբսէ-
էլեցի զօրաւոր մարդու մը որ-
դւոյն Յովիադայեն որդին Նաթանա
Մոաբին երկու զօրաւոր մարդիկ-
ները սպաննեց . նաև ձիւնի ժամա-
նակ իջաւ՝ ու գուբին մէջը առիւծը
21 սպաննեց : Նայնպէս եգիպտա-
ցի մարդ մըն ալ սպաննեց . ու
Եգիպտացիին ձեռքը մէկ նիզակ մը
կար , բայց Նաթան գուպարով մը ա-
նոր վրայ իջաւ , ու Եգիպտացիին
ձեռքէն նիզակը յափշտակեց , և
զանիկայ անոր նիզակովը սպաննեց :
22 Յովիադայէ որդին Նաթան ատ
բաներըը ըրաւ , ու իրիք զօրաւոր-
23 ներուն մէջը անուանի եղաւ . Ե-
ռասնէն աւելի պատիւ ունէր , բայց
սպիճանին չհասաւ . ու Դաւիթ զանիկայ իր առեւանին
վերակացու դրաւ :

24 Յովաբի եղբայրը Ասայէլ ե-
ռասնէն էր . Նաթ Բեթլեհեմացի
25 Դովդայի որդին Եղհանան , Խա-
26 րոդացի Սամմա , Յարոդացի Եղե-
կա , Փելեթացի Հեղես , Թե-
27 կուացի Իկկեսի որդին Իրաս , Ա-
նաթոթացի Աբիեզեր , Հուսա-
28 թացի Մեբունայ , Աքոքացի Սեղմոն ,
29 Նետոփաթացի Մահրայ , Նետո-
փաթացի Բանայի որդին Ելեր ,
Բենիամինի որդւոյը Գաբայէն
30 Ութիայի որդին Իթթի , Փարա-
թոնացի Բանեա , Գահասի ձորերէն
Հուրդայի , Արբաթացի Աբիելբոն ,
31 Բարհումացի Ազմաւթ , Սաղաբո-
32 նացի Եղիահբա , Յասենի որդիներէն
Յովնաթան , Հարարացի Սամմա ,
33 Հարարացի Սահարի որդին Ահիամ ,
Հարարացի Սահարի որդին Ահիամ ,
34 Մաքաթիի որդւոյն Եհասբայի որ-
դին Եղիփաղետ , Գեղոնացի Ահի-
35 տոփելի որդին Հեղիամ , Կարմելացի
36 Հասրե , Արբացի Փաարայ , Սո-
բայի Նաթանի որդին Իգաղ ,
37 Գադացի Բանի , Ամմոնացի Սե-
լեկ , Յ՚ոաբայ Յովաբին կա-
պարճակիրը Բերոթացի Նահարա ,
38 Յեթերացի Իրաս , Յեթերացի
39 Գարեբ , Հետացի Ուրիա . ա-
մէնը երեսունեւօթն էին :

ԳԼ . ԻԴ

1 Ու Տէրոջը բարկութիւնը նորէն
Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ . ու
Դաւիթը անոնց դէմ դրդռեց , ը-
սելով , Գնա Իսրայէլը ու Յուդան
2 համրէ : Ու թագաւորը իր քովը
եղող Յովաբ զօրապետին ըսաւ ,
Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն մէջ՝ Դա-
նէն մինչև Բերսաբէէ պտըտէ , ու
ժողովուրդը համրեցէք , որ ժողո-
վուրդին թիւը գիտնամ : Ու Յո-
3 վաբ ըսաւ թագաւորին , Քու Տէր
Աստուածդ՝ ժողովուրդը որչափ որ
է , հարիւրապատիկ աւելցնէ , ու
իմ թագաւոր տիրոջս աչքերը տես-
նեն . բայց իմ թագաւոր տէրս ին-
չո՞ւ համար ատ բանիս կը ցանկայ :
4 Ու երբոր թագաւորին խօսքը Յո-
վաբին ու զօրավարներուն վրայ
աստիճաւ , Յովաբ զօրավար-
ներուն հետ թագաւորին առջեւէն

եւաւ , որ Իսրայէլի ժողովուրդը
5 համրէ : Եւ Յորդանանէն անցան ,
ու Դաւիթ ձորին մէջը եղող քաղա-
քին աջ կողմը՝ Ազուբը բանակե-
6 ցան . եւ Յաղեր , եւ Դա-
ղաատ ու Յաբէթխմնադասի եղիքը
եկան . անկէ Դանեաան , ու Սի-
7 դոնի չորեքակաները եկան : Եւ անկէ
Տիւրոսի ամրոցը ու Խեւացւոց ու
Քանանացւոց ամէն քաղաքները գա-
ցին . և Իւդայի հարաւային կող-
8 մը Խերսաբէէն եւան : Ու բոլոր
երկիրը պտըտեցան . և ետք ամիսէն
ու քսան օրէն եւքը Երուսաղէմ
9 դարձան : Եւ Յոաբ ժողովուր-
դին համրանքին ցուցակը Թագա-
ւորին տուաւ : Ու Իսրայէլի մէջ
ութը հարիւր հազար սուր քաշող
պատերազմական մարդ կար . և
Իւդայեանք հինգ հարիւր հազար
մարդ էին :
10 Եւ Դաւիթ ժողովուրդը համրե-
լէն եւքը՝ իր խղճմտանքը զինքը
դրդեց . ու Դաւիթ Տէրոջը ըսաւ ,
Ես ընեցիս մեծ մեղք գործեցի . ա՛վ
Տէր՝ հիմա քու ծառայիդ աս մեղքը
ներէ . քանզի մեծ յիմարութիւն
11 ըրի : Ու երբոր Դաւիթ առաւօ-
տուն եւաւ , Տէրոջը խօսքը Դաւի-
թին մեսանողին՝ Գադ մարգարէին
12 եղաւ , ըսելով , Գնա ու Դաւիթին
ըսէ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Եր
քեզի երեք բան կ'առաջարկեմ . ա-
ռնոնցմէ մէկը ընտրէ որ քեզի ընեմ :
13 Եւ Գադ Դաւիթին գալով՝ անոր
պատմեց , ու անոր ըսաւ , Երե՞ք
տարի քու երկիրդ վրայ սո՞վ ըլլայ ,
կամ երեք ամիս քու թշնամիներուդ
երեսէ՞ն փախչիս , ու անոնք քեզ
հալածեն , կամ թէ երեք օր քու
երկիրդ վրայ ժանտա՞խտ ըլլայ . հի-
մա մտածէ ու տե՛ս՝ թէ ինչ պա-
14 տասխան տանիմ զիս խրկողին : Եւ
Դաւիթ Գադին ըսաւ , Խիստ մեծ
նեղութեան մէջ եմ . հիմա Տէրոջը
ձեռքը իյնանք , քանզի անոր գթու-
թիւնը շատ է , ու մարդու ձեռք
չիյնամ :
15 Եւ Տէրը այն առաւօտէն մինչև
որոշուած ժամանակը Իսրայէլին
վրայ ժանտախտ խրկեց . ու Դանէն
մինչև Ներսաբէէ ժողովուրդէն եօ-
թանասուն հազար մարդ մեռաւ :
16 Եւ Եհովայի հրեշտակը ձեռքը Եր-
ուսաղէմին վրայ երկընցուց որ
զանիկայ ջնջէ . ու աս չարիքին վրայ
Տէրոջը սիրտը խղաւ , ու ժողովուր-
դը ջնջող հրեշտակին ըսաւ , Ա՛ր-
կէ՛ք . ա՛լ ձեռքդ քաշէ . ու Տէ-
րոջը հրեշտակը Յեբուսացի Ոռնա-
յին կալին քովն էր : Եւ Դաւիթ
17 ժողովուրդը զարնող հրեշտակը տես-
նելով , Տէրոջը ըսաւ , Ահա ես մե-
ղանչեցի ու ես անօրէնութիւն ը-
րի , բայց աս ոչխարները ի՞նչ ը-
րին . կ'աղաչեմ քու ձեռքդ իմ
վրաս ու իմ հօրս տանը վրայ ըլ-
լայ :
18 Եւ նոյն օրը Գադ Դաւիթին ե-
կաւ , ու անոր ըսաւ , Ելլի՛ Յե-
բուսացի Ոռնային կալին մէջ Տէրո-
ջը սեղան մը կանգնէ : Եւ Դա-
19 ւիթ Գադին ըսածին համեմատ վեր
ելաւ , ինչպէս որ Տէրը պատուիրեր
էր : Ու Ոռնա նայեցաւ , ու երբ-
20 որ տեսաւ որ թագաւորը և անոր
ծառաները դէպ՝ ի իրեն կու գան ,
Ոռնա ելաւ , ու երեսը մինչև գե-
տինը խոնարհութիւն ըրաւ թա-
գաւորին : Եւ Ոռնա ըսաւ , Ե՛ր-
21 դեզք ի՞նչ պատճառով իմ թագա-
ւոր տէրս իր ծառային եկաւ : Ու
Դաւիթ ըսաւ , Ես կալը քեզմէ
ծախու առնելու , ու Տէրոջը սեղան
մը շինելու համար , որ ժողովուրդին
վրայէն հարուածը վերնայ : Եւ
22 Ոռնա ըսաւ Դաւիթին , Իմ թա-
գաւոր տէրս պանիկայ առնէ , ու իր
աչքերուն հաճոյ երևցածին պէս ըն-
ծայ ընէ . ահա եզնները ողջակէզի հա-
մար , կառնասայլերը ու եղներուն
դործիքները փայտի համար ըլլան :
23 Ա՛ռնց ամէնը Ոռնա թագաւորի
մը պէս թագաւորին տուաւ . ու
Ոռնա թագաւորին ըսաւ , Քու
Տէր Աստուածդ քեզ ընդունի :
24 Բայց թագաւորը Ոռնայինն ըսաւ ,
Ո՛չ . հապա ես անոնք քեզմէ անշուշտ
ստակով ծախու պիտի առնեմ , ու ձրի
ո՛չինչ իմ Տէր Աստուածոյս ողջակէզ
պիտի չմատուցանեմ : Եւ Դաւիթ
կալը ու եզները հինգ սիկղ ար-

25 ծաթի ծախու առաւ : Ու Դաւիթ
հան Տէրոջը սեղան չինեց , ու անոր
վրայ ողջակէզներ ու խաղաղութեան
զոհեր մատուց : Ու Տէրը լսեց անոր
աղօթքը երկրին համար , ու Իսրա-
յէլի վրայէն հարուածը վերցաւ :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ու Դաւիթ թագաւորը ծերացած
ու տարիքը առած ըլլալով , զա-
նիկայ հանդերձներով կը ծածկէին ,
2 բայց չէր տաքնար : Ու ծառանե-
րը անոր ըսին , Մեր թագաւոր
տիրոջը համար կոյս աղջիկ մը
փնտռեն՝ որ թագաւորին առջևը
կայնի , զանիկայ գարմանէ , ու ա-
նոր ծոցը պառկի , որ մեր թագա-
3 ւոր տէրը տաքնայ : Ու Իսրայէլի
բոլոր սահմաններուն մէջ մէկ գե-
ղեցիկ աղջիկ մը փնտռեցին . և
Սունամացի Աբիսագը գտան , ու
4 զանիկայ թագաւորին բերին : Ու-
ան աղջիկը խիստ գեղեցիկ էր . ու
անիկայ թագաւորը կը գարմանէր ,
ու անոր սպասաւորութիւն կ'ընէր .
բայց թագաւորը զանիկայ չգիտե-
ցաւ :

5 Ան առենը Ադդիթի որդին Ադո-
նիա հպարտացաւ ու ըսաւ , Ես
թագաւոր ըլլամ . և իրեն համար
կառքեր ու ձիաւորներ պատրաս-
տեց , և հիսուն մարդ , որ իր առ-
6 ջևէն վազեն : Ու անոր հայրը ա-
նոր կենացը մէջ ամենևին յանդի-
մանած չէր զանիկայ , ըսելով թէ
Ինչու այդպես ըրիր . և անիկայ
խիստ գեղեցիկ էր . ու անոր մայրը
զանիկայ Աբիսաղումէն ետքը ծներ
7 էր : Ու անիկայ խօսքը մէկ ըրաւ
Զարուհեայի որդւոյն Յովաբին
հետ ու Աբիաթար քահանային
հետ , որոնք Ադոնիային հետևելով՝
8 անոր օգնութիւն կ'ընէին : Բայց
Սադովկ քահանան , ու Յովիադայի
որդին Բանեա , և Նաթան մար-
գարէն , ու Սեմէի , և Ռէի , ու
Դաւիթին զօրաւոր մարդիկները
Ադոնիային հետ չէին : Ու Ադո- 9
նիա Հովգեղի աղբիւրին մօտ եղող
Զոողեղթի քարին քովը՝ ոչխարներ ,
արջառներ ու գէր անասուններ մոր-
թեց . և իր ամէն եղբայրները՝ թա-
գաւորին որդիները , ու Յուդայի բո-
լոր մարդիկները՝ թագաւորին ծա-
ռաները հրաւիրեց . Բայց Նաթան 10
մարգարէն ու Բանեան և զօրա-
ւորները ու իր Սողոմոն եղբայրը
չհրաւիրեց :

Ու Նաթան Սողոմոնին մօրը 11
Բերսաբէին հետ խօսեցաւ ու ը-
սաւ , Լսեցի՞ր որ Ադդիթի որդին
Ադոնիա թագաւոր եղաւ , ու մեր
տէրը Դաւիթ չիմացաւ : Արդեն 12
հիմա եկո՛ւր քեզի խրատ մը տամ ,
որ քու կեանքդ ու քու որդւոյդ Սո-
ղոմոնին կեանքը ազատես : Երթ 13
Դաւիթ թագաւորին քովը դնա ,
ու անոր ըսէ , Ով տէր իմ թա-
գաւոր՝ դուն քու աղախինիդ եր-
դում ըրի՞ր ու ըսի՞ր որ Ետծմէ
ետքը քու որդիդ Սողոմոն թա-
գաւոր պիտի ըլլայ , և իմ աթոռս
անիկայ պիտի նստի . ու ինչո՞ւ հա-
մար Ադոնիա թագաւոր եղաւ :
Տես դուն ան տեղը թագաւորին 14
հետ խօսած առենդ՝ ես ալ ետևէդ
կու գամ , ու քու խօսքերդ կը
լրացընեմ :

Ու Բերսաբէ ներքին սենեակը 15
մտաւ թագաւորին քովը . և թա-
գաւորը շատ ծերացած էր ; ու
Սունամայի Աբիսագը թագաւորին

16 նպաստաւորութիւն կ'ընէր : Եւ Ներսաբէ գլուխը ծռեց ու թա-
գաւորին խոնարհութիւն ըրաւ :
Ու թագաւորը ըսաւ , Ո՞նչ կ'ու-
17 զես : Եւ անիկայ ըսաւ անոր ,
Աւ տէր իմ , դուն քու աղախի-
նիդ քու Տէր Յառուծդդ անունո-
վը երդում ըրիր , ըսելով , Ընծայ-
եղբօրդ քու որդիդ Սողոմոն թա-
գաւոր պիտի ըլլայ , ու իմ աթոռս
18 ան պիտի նստի . Եւ ահա հիմա
Ադոնիա թագաւոր եղած է , ու
դուն չիմացար , ոչ տէր իմ թա-
19 գաւոր . Եւ անիկայ շատ արջառ-
ներ ու գէր անասուններ ու ոչխար-
ներ մորթեց , և թագաւորին բոլոր
որդիները ու Աբիաթար քահա-
նան և Յովաբ զօրապետը հրա-
ւիրեց , բայց քու ծառադ Սողո-
20 մոնը չհրաւիրեց : Հիմա , ո՛վ տէր
իմ թագաւոր , բոլոր Իսրայէլին
աչքերը քու վրադ են , որ անոնց
իմացընես թէ իմ թագաւոր տի-
րոջս աթոռը իրմէ ետքը ո՞վ պիտի
21 նստի . Ապա թէ ոչ՝ երբոր իմ թա-
գաւոր տէրս իր հայրերուն հետ քը-
նանայ , ես ու իմ որդիս Սողոմոն
յանցաւոր պիտի սեպուինք :
22 Ու երբոր անիկայ թագաւորին
հետ կը խօսէր , Նաթան մարգա-
23 րէն եկաւ : Եւ թագաւորին ի-
մացուցին ու ըսին թէ Ահա Նա-
թան մարգարէն է՛ա՛ . ու անիկայ
ներս մտաւ թագաւորին առջեւը ,
ու երեսը մինչեւ գետինը ծռելով՝
թագաւորին խոնարհութիւն ը-
24 րաւ . Եւ Նաթան ըսաւ , Ո՛վ
տէր իմ թագաւոր , դո՞ւն ըսիր որ
Ադոնիա թագաւոր
պիտի ըլլայ , ու իմ աթոռս անիկայ
25 պիտի նստի . Վասնզի անիկայ այսօր
իջաւ , և շատ արջառներ ու գէր
անասուններ ու ոչխարներ մորթեց .
և թագաւորին բոլոր որդիները ,
զօրավարները ու Աբիաթար քա-
հանան հրաւիրեց . և ահա անոնք
անոր առջեւը կ'ուտեն , կը խմեն ու
կ'ըսեն , Կեցցէ արքայ Ադոնիա :
26 Բայց զիս քու ծառադ ու Սադովկ
քահանան և Յովիադայէ որդին
Նաեւան ու քու ծառադ Սողոմո-

27 նը չկանչեց : Այս բանը արդեօք
իմ թագաւոր տիրոջս ձեռքիվ ե-
ղաւ , ու քու ծառայիդ չգիտցուցիր
թէ քեզմէ ետքը իմ թագաւոր տի-
րոջս աթոռը ո՞վ պիտի նստի :
28 Եւ Դաւիթ թագաւորը պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ներսա-
բէն ինծի կանչեցէք : Եւ անիկայ
թագաւորին առջեւը եկաւ ու թա-
29 գաւորին առջեւը կայնեցաւ : Եւ
թագաւորը երդում ըրաւ ու ը-
սաւ , Իմ անձս ամէն նեղութենէ
ազատող Տէրը կենդանի է որ ,
30 Ինչպէս որ քեզի Իսրայէլին Տէր
Յառուծովը երդում ըրի ու ըսի թէ
ինծի ետքը քու որդիդ Սողոմոն
թագաւոր պիտի ըլլայ , ու իմ տեղս
իմ աթոռիս վրայ անիկայ պիտի
նստի , ահա այսօր այնպէս պիտի
31 ընեմ : Այն ատենը Ներսաբէ ե-
րեսը մինչեւ գետինը ծռելով՝ թա-
գաւորին խոնարհութիւն ըրաւ ու
ըսաւ , Իմ տէրս Դաւիթ թագա-
ւորը յաւիտեան ողջ կենայ :
32 Եւ Դաւիթ թագաւորը ըսաւ ,
Սադովկ քահանան ու Նաթան
մարգարէն և Յովիադայէ որ-
դին Նաեւան ինծի կանչեցէք :
Ու անոնք թագաւորին առջեւը ե-
կան : Եւ թագաւորը անոնց ը-
33 սաւ , Ձեր տիրոջը ծառաները ձեր
հետը առէք , ու իմ որդիս Սող-
մոնը իմ ջորիիս վրայ հեծցուցէք ,
ու զանիկայ Գեհոն իջեցուցէք .
34 Եւ Սադովկ քահանան ու Նաթան
մարգարէն հոն զանիկայ Իսրայէլի
վրայ թագաւոր օծեն . ու փող հըն-
չեցուցէք ու ըսէք , Կեցցէ արքայ
35 Սողոմոն . Եւ անոր ետեւէն ելէք ,
ու անիկայ գայ ու իմ աթոռս
նստի , և իմ տեղս անիկայ թագա-
ւոր ըլլայ . քանզի ես հրամայեցի
որ անիկայ Իսրայէլի վրայ ու Յու-
դայի վրայ իշխան ըլլայ : Այն ատենը
36 Յովիադայէ որդին Նաեւան թա-
գաւորին պատասխան տուաւ ու
ըսաւ , Ամէն . իմ թագաւոր տի-
րոջս Տէրը Յառուածն ալ այդպէս ը-
37 սէ : Ինչպէս որ Տէրը իմ թագաւոր
տիրոջս հետ էր , Սողոմոնին հետն
ալ այնպէս ըլլայ , ու անոր աթոռը

իմ տիրոջս Դաւիթ թագաւորին
38 աթոռէն մեծ ընէ : Ան ատենը
Սադովկ քահանան , Նաթան մար-
գարէն ու Յովիադային որդին Նա-
նեա , և Քերեթհիները ու Փելե-
թհիները իջան , ու Սողոմոնը Դա-
ւիթ թագաւորին ջորիին վրայ հնձ-
ցուցին , ու գանիկայ Գեհոն տարին :
39 Եւ Սադովկ քահանան խորանէն
եղին եղջիւրը առաւ ու Սողոմոնը
օծեց . և փողը հնչեցուցին , ու բո-
լոր ժողովուրդը կ'ըսէր , Կեցցէ
40 արքայ Սողոմոն : Եւ բոլոր ժողո-
վուրդը անոր ետևէն կ'ելլէին . ու
ժողովուրդը սրինգներ հնչեցընելով
մեծ ուրախութեամբ մը կ'ուրախա-
նային , անանկ որ անոնց ձայնէն
գետինը կը դղրդէր :
41 Եւ Ադոնիա ու անոր բոլոր բազ-
մականները լսեցին . ու անոնք կե-
րակուրէն եղեր էին . և Յոաբ փո-
ղին ձայնը լսելով՝ ըսաւ , Ինչ
պիտի ըլլայ աս դղրդման ձայնը որ
42 քաղաքէն կ'ելլէ : Երբոր անիկայ
տակաւին կը խօսէր , ահա Աբիա-
թար քահանային որդին Յովնա-
թան եկաւ . ու Ադոնիա ըսաւ ,
Եկուր , քանզի դուն քաջ մարդ
մըն ես , ու բարի աւետիս պիտի
43 բերես : Եւ Յովնաթան պատաս-
խան տուաւ ու Ադոնիային ըսաւ ,
Հարկաւ աս է որ մեր տէրը Դա-
ւիթ թագաւորը Սողոմոնը թա-
44 գաւոր ըրաւ . Ու թագաւորը Սա-
դովկ քահանան և Նաթան մար-
գարէն ու Յովիադային որդին Նա-
նեան , և Քերեթհիները ու Փելեթի-
ները անոր հետը խրկեց . ու զա-
նիկայ Գեհոնին ջորիին վրայ
45 հնձցուցին . Եւ Սադովկ քահանան
ու Նաթան մարգարէն զանիկայ
Գեհոնին մէջ թագաւոր օծեցին , ու
անկէ ուրախութեամբ ելան , ու
քաղաքը դղրդեցաւ . Ա՛ձեր լսած
46 ձայնը աս է : Նաև Սողոմոն թա-
գաւորութեան աթոռին վրայ նըս-
47 տաւ . Եւ թագաւորին ծառաներն
ալ մեր տէրը Դաւիթ թագաւորը
օրհնելու եկան , ու ըսին , Ա՛ռ-
Ելոհեսդ Սողոմոնին անունը քոյ
անունէդ աւելի մեծցընէ , ու անոր
աթոռը քու աթոռէդ աւելի բարձ-
րացընէ : Եւ թագաւորը իր ան-
կողինին վրայ երկրպագութիւն ը-
րաւ : Նաև թագաւորը այսպէս 48
ըսաւ . Իսրայէլին Տէր Ելոհեսը
օրհնեալ ըլլայ , որ այսօր իմ աթո-
ռիս վրայ նստող մը տուաւ , ու իմ
աչքերս տեսան : Եւ Ադոնիային 49
բոլոր կոչնականները զարհուրեցան ,
ու ելան և ամէն մէկերնին իրենց
ճամբան գացին :
Եւ Ադոնիա Սողոմոնին երկեաւ 50
վախցաւ , ու ելաւ գնաց ու սեղա-
նին եղջիւրները բռնեց : Եւ Սո- 51
ղոմոնին պատմեցին ու ըսին , Ահա
Ադոնիա Սողոմոն թագաւորէն
վախցաւ , և ահա անիկայ սեղանին
եղջիւրները բռնեց , ու ըսաւ , Սո-
ղոմոն թագաւորը այսօր ինծի եր-
դում ընէ որ իր ծառան սրով պիտի
չմեռցընէ : Ու Սողոմոն ըսաւ , 52
Եթէ որ անիկայ առաքինի ըլլայ ,
անոր մէկ մազը գետինը պիտի չիյ-
նայ . բայց թէ որ անոր վրայ չարու-
թիւն գտնուի , ան ատենը պիտի
մեռնի : Եւ Սողոմոն թագաւորը 53
մարդ խրկեց , ու զանիկայ սեղանէն
վար իջեցուցին : Եւ անիկայ եկաւ ,
ու Սողոմոն թագաւորին խոնար-
հութիւն ըրաւ . ու Սողոմոն անոր
ըսաւ , Տունդ գնա :

Գ Լ . Ա

Ա Երբոր Դաւիթին մեռնելու օ- 1
րերը մօտեցան , իր որդւոյն
Սողոմոնին պատուէր տուաւ՝ ըսե-
լով , Ես ահա ամէն երկրին ճամ- 2
բան կ'երթամ . իսկ դուն ուժովե-
ցիր ու քաջասիրտ եղիր . Ու 3
քու Տէր Ելոհեսդ պահպանու-
թիւնը պահէ , որ անոր ճամբանե-
րուն մէջը քալես , ու անոր կանոն-
ները , պատուիրանքները , դատաս-
տանները ու վկայութիւնները պա-
հես , ինչպէս որ Մովսէսին օրինաց
գրքին մէջը գրուած է . որպէս զի
ինչ որ ընես , և ուր որ երեսդ
դարձընես , յաջողութիւն գտնես .
Որպէս զի Տէրը իր խօսքը հաստա- 4
ւէ , որն որ ինծի համար խօսեցաւ՝
ըսելով , Եթէ որ քու որդիքդ ի-

բննց Ճամբաներուն զգուշութիւն ընեն, ու իմ առջեւս բոլոր սրտով, բոլոր հոգիով ու ճշմարտութեամբ քալեն, Իսրայէլի աթոռին վրայէն քեզմէ մարդ պակաս պիտի չըլլայ:
5 Եւ դուն գիտես ինչ որ Հարու- հեայի որդին Յովաբ ինծի ըրաւ, ու ինչ որ Իսրայէլին երկու զօրավարներուն՝ Ներեան Աբեններին ու Յեթերեան Ամեսայիին ըրաւ. քանզի զի զանոնք մեռցուց, ու խաղաղութեան առնը պատերազմի արիւն թափեց, և իր մէջքի գօտիին ու ոտքի կօշիկներուն վրայ պատերազմի
6 արիւն սրսկեց: Ուրեմն դուն քու իմաստութիւնդ ի գործ դնես, ու անոր ճերմակ մազերը խաղաղութեամբ գերեզմանը չիջեցընես:
7 Բայց Գաղաադացի Բերզեղլին որդւոյը ողորմութիւն ընես, ու քու սեղանէդ ուտողներուն հետ ըլլան. քանզի երբոր քու եղբօրդ Աբիսողոմին երեսէն փախայ, ինծի այնպէս
8 մօտեցան: Եւ ահա Գաւրիմացի Ենիամինեան Գերային որդին Սեմէի քու քովդ է. ու անիկայ Մանայիմ գացած օրս՝ ինծի ծանր անէծք տուաւ. բայց երբոր անիկայ զիս դիմաւորելու համար Յորդանան իջաւ, Տէրոջմով երդում ըրի անոր՝ ու ըսի, Քեզ սրով չեմ
9 սպաններ: Եւ հիմա զանիկայ անմեղ չսեպես. քանզի դուն խելացի մարդ ես, ու անոր ինչ ընելիքդ գիտես. և անոր ճերմակ մազերը արիւնով գերեզմանը իջեցընես:
10 Ու Դաւիթ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու Դաւիթի քաղաքին
11 մէջ թաղուեցաւ: Եւ Դաւիթին Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն ըրած օրերը քառասուն տարի էր. Հեբրոնի մէջ թագաւորութիւն ըրաւ, ու Երուսաղէմի մէջ թագաւորութիւն ըրաւ:
12 Եւ Սողոմոն իր հօրը Դաւիթին աթոռը նստաւ, ու անոր թագաւորութիւնը շատ հաստատ եղաւ:
13 Եւ Ագգիթի որդին Ադոնիա Սողոմոնին մօրը Բերսաբէին գնաց. ու Բերսաբէ անոր ըսաւ, Խաղաղութեամբ եկար. ու անիկայ ըսաւ, Խաղաղութեամբ. Եւ 14
ըսաւ, Ինձի մէկ խօսք մը ունիմ. ու անիկայ ըսաւ, Խօսէ. Եւ ա- 15
նիկայ ըսաւ, Դուն աղէկ գիտես որ թագաւորութիւնը իմս էր, ու բոլոր Իսրայէլին երեսը իմ վրաս էր, որ թագաւոր ըլլամ. բայց թագաւորութիւնը դարձաւ, ու իմ եղբօրս եղաւ, քանզի անոր Տէրոջմէ եղաւ: Եւ հիմա ես քեզմէ մէկ 16
խնդիրք մը կը խնդրեմ. ինծի չերեսս: Ու Բերսաբէ անոր ըսաւ, Խօսէ: Եւ անիկայ ըսաւ, Կ'աղաչեմ, Սողոմոն թագաւորին ըսէ (քանզի անիկայ քեզի չի չըսեր,) որ Սունամացի Աբիսագը ինծի կնիկ տայ: Ու Բերսաբէ ըսաւ, Աղէկ, 18
ես քեզի համար թագաւորին կը խօսիմ:
Եւ Բերսաբէ Սողոմոն թագա- 19
ւորին գնաց, որ Ադոնիային համար անոր հետը խօսի. ու թագաւորը զանիկայ դիմաւորելու համար ոտք ելաւ, ու անոր խոնարհութիւն ըրաւ. ու երբոր իր աթոռը նըստաւ, թագաւորին մօրը համար ալ աթոռ դնել տուաւ. և անիկայ անոր աջ կողմը նստաւ. Ու ըսաւ, 20
Ես քեզմէ մէկ պզտիկ խնդիրք մը կը խնդրեմ. ինծի չերեսս: Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Խնդրէ մայր իմ, քանզի քեզի չեմ պիտի դառնամ: Ու անիկայ ըսաւ, Սու- 21
նամացի Աբիսագը եղբօրդ Ադոնիային կնիկ տուր: Եւ Սողոմոն 22
թագաւորը պատասխան տուաւ ու իր մօրը ըսաւ, Ինչո՞ւ Ադոնիային համար Սունամացի Աբիսագը կը կը խնդրես. անոր համար թագաւորութիւնն ալ խնդրէ, (քանզի անիկայ իմ մեծ եղբայրս է,) անոր ու Աբիաթար քահանային և Հարուհեան Յովաբին համար:
Ու Սողոմոն թագաւորը Տէրոջմով 23
երդում ըրաւ, ու ըսաւ, Աստուած ինծի այսպէս ու աւելի ընէ, որ Ադոնիա այս խօսքը իր կենացը դէմ խօսեր է. Եւ հիմա զիս հաս- 24
տատողը, ու զիս իմ հօրս Դաւիթին աթոռը նստեցընողը, և իր ը-

սաճին պէս բնճի տուն չինող Տէրը կենդանի է , որ Ադոնիա այսօր
25 պիտի մեռցուի : Ու Սողոմոն թագաւորը Յովհադայի որդին Նաննեան խրկից . ու զարկաւ զանիկայ , որ մեռաւ :
26 Ու թագաւորը Աբիաթար քահանային ըսաւ , Անաթովթ՝ քու ագարակդ գնա . քանզի դուն մեռնելու արժանի ես , բայց այսօր քեզ չեմ մեռցներ . որովհետև իմ հօրս Դաւիթին առջևը Տէր Եհովային տապանակը վերցուցիր . ու իմ հօրս ամէն քաշած նեղութիւններուն
27 մասնակից եղար : Ու Սողոմոն Աբիաթարը Տէրոջը քահանայութենէն հանից . որ Սիլովի մէջ Ելղիին տանը համար Տէրոջը ըսած խօսքը կատարէ :
28 Ու սա լուրը մինչև Յովաբին հասաւ . (քանզի Յովաբ Թէպէտև Աբիսողոմին հետևող չէր , բայց Ադոնիային հետևող եղաւ .) ու ան առեղը Յովաբ Տէրոջը խորանը փախաւ , ու սեղանին եղջիւրները
29 բռնեց : Ու Սողոմոն թագաւորին իմացուցին թէ Յովաբ Տէրոջը խորանը փախաւ , և ահա անիկայ սեղանին քովն է . ու Սողոմոն Յովհադայի որդին Նաննեան խրկեց , ու ըսաւ , Գնա՛ անիկայ զարկ :
30 Ու Նաննեա Տէրոջը խորանը Յովաբին գնաց , ու անոր ըսաւ , Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ , Դո՛ւրս եկիր . ու անիկայ ըսաւ , Ոչ , հապա հոս պիտի մեռնիմ . ու Նաննեա թագաւորին պատմեց ու ըսաւ , Յովաբ այսպէս ըսաւ , ու ինծի
31 այսպէս պատասխան տուաւ : Ու թագաւորը անոր ըսաւ , Ինչո՛ր ըսաճին պէս ըրէ , ու զանիկայ մեռցո՛ւր , և զանիկայ թաղէ . որ իմ վրայէս ու իմ հօրս տանը վրայէն Յովաբին թափած անմեղ արիւնը
32 վերցնես : Ու Տէրը անոր գլուխը դարձընէ . որովհետև անիկայ առանց իմ հօրս Դաւիթին գիտութեանը երկու իրմէ արդար ու աղէկ մարդիկներուն , Նէրայէլը սպարապետին՝ Ներեան Աբենեղին , ու Յուդայի սպարապետին՝ Յեթերեան Ամեսայիին վրայ յարձակեցաւ , ու զանոնք սրով մեռցուց : Ասոնց արիւնը Յովաբին գլուխը ու անոր սերունդին գլուխը գառնայ յաւիտեան . բայց Դաւիթին ու անոր սերունդին և անոր տանը ու անոր աթոռին՝ Տէրոջը կողմանէ յաւիտեան խաղաղութիւն ըլլայ : Ու Յովհադայի որդին Նաննեա ելաւ ու անոր վրայ յարձակեցաւ , ու զանիկայ մեռցուց . և անիկայ անապատին մէջ՝ իր տունը թաղուեցաւ : Ու թագաւորը անոր տեղը զօրքերուն վրայ Յովհադայի որդին Նաննեան դրաւ . ու թագաւորը Սադովկ քահանան Աբիաթարին տեղը դրաւ :

Ու թագաւորը խրկեց , Սեմէին կանչեց ու անոր ըսաւ , Ինծի Երուսաղէմի մէջ տուն մը շինէ ու հոն նստէ , ու անկէ ասդին կամ անդին չելլե՛ս . Կանզի աղէկ պիտնաս որ եթէ ելլես , ու Կեդրոն հեղեղատը անցնես , նոյն օրը անպատճառ պիտի մեռնիս . ո՛ւ քու արիւնդ քու գլուխդ պիտի ըլլայ : Ու Սեմէի թագաւորին ըսաւ , Ա՛ս խօսքդ բարի է . իմ թագաւորդ տէրս ինչպէս որ ըսաւ , քու ծառադ այնպէս պիտի ընէ : Ասոր Սեմէի շատ օրեր Երուսաղէմի մէջ նստաւ :

Ու երեք տարիէն ետքը Սեմէին երկու ծառաները Գէթի թագաւորին՝ Մաաքայի որդւոյն Աքիսին քովը փախան . ու Սեմէին իմացուցին՝ ըսելով , Ահա քու ծառաներդ Գէթի մէջ են : Ու Սեմէ ելաւ , ու իր էշուն հասնելը դրաւ , ու իր ծառաները փնտռելու համար Գէթ գնաց Աքիսին քովը . և Սեմէ գնաց ու իր ծառաները Գէթէն բերաւ : Ու երբոր Սեմէին Երուսաղէմէն Գէթ երթալը ու դառնալը Սողոմոնին պատմեցին , Ան ատոնց թագաւորը խոտ խրկից , ու Սեմէին կանչեց , ու անոր ըսաւ , Չէ՞ որ քեզ Տէրոջմով երդում ընել տուի , և քեզ վկայութիւն ըրի ու ըսի թէ Աղէկ գիտնաս որ Երուսաղէմէն ելած ու ասդին կամ անդին

ուղիղ սրտով քեզի հետ քալից , ու
անոր՝ աս մեծ ողորմութիւնը պա-
հեցիր , ու իր աթոռը նստող որդի
մը տուիր անոր , ինչպէս որ այսօր
7 կ՚երեւայ : Ու հիմա ո՛վ Տէր Աս-
տուած իմ , դուն քու ծառայ իմ
հօրս Դաւիթին տեղը թագաւոր
ըրիր . բայց ես պզտիկ տղայ մըն
եմ , ելլել ու մտնել չեմ գիտեր .
8 Ու քու ծառայ քու ընտրած ժո-
ղովուրդիդ մէջն է , որ անթիւ չատ-
ուր , անթիւ ու անհամար ժողո-
9 վուրդ մըն է : Ուստի քու ծառա-
յիդ խնամատուն սիրտ տուր , որ քու
ժողովուրդդ դատէ , ու բարին ու
չարը գրոշէ . քանզի աս քու մեծ
ժողովուրդդ ո՞վ կրնայ դատել :
10 Ու աս խօսքը Սողոմոնին
աս բանը խնդրելը Տէրոջը աչքե-
11 րուն հաճոյ եկեցաւ : Ու Աս-
տուած անոր ըսաւ , Որովհետեւ աս
բանը խնդրեցիր , ու քեզի շատ օ-
րեր չխնդրեցիր , ու քեզի հարըս-
տութիւն չխնդրեցիր , ու քու թըշ-
նամիներուդ հոգին չխնդրեցիր ,
հապա իրաւունքը խմանալու խմաս-
12 տութիւն խնդրեցիր . Ինծա քու
խօսքիդ պէս ըրի . ահա քեզի խո-
հեմ ու հանճարեղ սիրտ տուի ,
այնպէս որ քեզմէ առաջ քեզի պէս
մէկը եղած չէ , ու քեզմէ ետքն ալ
13 քու նմանդ պիտի չելլէ : Նաեւ
քու չխնդրածդ ալ քեզի տուի ,
թէ հարստութիւն և թէ փառք .
այնպէս որ քու կեանքդ բոլոր օրե-
րուն մէջ թագաւորաց մէջ քեզի
14 պէս մէկը չգտնուի : Ու թէ որ
իմ ձամբաներուս մէջը քալես իմ
հրամաններս ու պատուիրանքներս
պահելով , ինչպէս որ քու հայրդ
Դաւիթ քալեց , ան ատենը քու
15 օրերդ պիտի շատցընեմ : Ու Սո-
ղոմոն արթնցաւ և ահա երազ
էր . ու Երուսաղէմ գնաց , ու Տէ-
րոջը ուխտին տապանակին առջեւը
կայնեցաւ , և ողջակէզներ մատուց
ու խաղաղութեան զոհեր ըրաւ , ու
իր բոլոր ծառաներուն կոչունք ը-
րաւ :

16 Յն ատենը երկու պոռնիկ կնիկ-
ներ թագաւորին եկան , ու անոր

դացած օրդ՝ անպատճառ պիտի մեռ-
նես . ու դուն ինծի վատ խօսքս
43 բարի կ՚ըսես . Ուրեմն ինչո՞ւ հա-
մար Տէրոջը երդումին ու քեզի
տուած պատուէրիս չհնազանդուեցիր
44 ըրիր : Ու թագաւորը Սեմէիին
ըսաւ , Դուն իմ հօրս Դաւիթին
դէմ քու ըրած բոլոր չարութիւնդ
դիտես , որուն քու սիրտդ ալ կը
վկայէ . ուստի Տէրը քու չարու-
թիւնդ քու գլուխդ պիտի դարձը-
45 նէ . Բայց Սողոմոն թագաւորը օրհ-
նեալ , ու Դաւիթին աթոռը Տէ-
րոջը առջեւը յաւիտեան հաստատ
46 պիտի ըլլայ : Ու թագաւորը Յո-
ւդայի որդւոյն Նաւեայեին հրա-
ման տուաւ , ու անիկայ ելաւ , ու
զարկաւ զանիկայ , որ մեռաւ : Ու
թագաւորութիւնը Սողոմոնին ձեռ-
քին մէջ հաստատուեցաւ :

ԳԼ . Գ

1 Ու Սողոմոն Եգիպտոսի փարա-
ւոնին թագաւորին հետ խնամու-
թիւն ըրաւ , ու փարաւոնին ա-
ղջիկը առաւ , ու զանիկայ Դաւի-
թին քաղաքը բերաւ , մինչեւ որ իր
տունը ու Տէրոջը տունը ու Ե-
րուսաղէմին չորջակայ պարիսպը շի-
2 նեց լմընցուց : Սակայն ժողովուր-
դը բարձր տեղերու վրայ զոհ կը
մատուցանէր . քանզի մինչեւ ան օ-
րերը Տէրոջը անունը տուն շի-
նուած չէր :

3 Ու Սողոմոն Տէրը կը սիրէր , ու
իր հօրը Դաւիթին կանոններովը
կը քալէր . միայն թէ բարձր տեղե-
րու վրայ զոհ կը մատուցանէր ու
4 խունկ կը ծխէր : Ու թագաւորը
Գաբաւոն գնաց , որ հոն զոհ մա-
տուցանէ . քանզի մեծ բարձր տեղը
անիկայ էր . Սողոմոն ան տեղանին
5 վրայ հազար ողջակէզ զոհեց : Ու-
Գաբաւոնի մէջ Տէրը Սողոմոնին
երեւցաւ գիշերուան երազով . և
Աստուած ըսաւ , Ինձմէ խնդրէ ,
6 որ քեզի տամ : Ու Սողոմոն ը-
սաւ , Դուն քու ծառայիդ իմ հօրս
Դաւիթին մեծ ողորմութիւն ըրիր ,
ինչպէս որ անիկայ քու առջեւդ ճըշ-
մարտութեամբ , արդարութեամբ և

17 առջևը կայնեցան : Ու Ենիկնեբէն
ՄԿԸ ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ , ողջմ-
ինծի . ես ու աս Կնիկը մէկ տան մը
մէջ կը բնակինք . ու Նոյն տանը
մէջ աստր բոլը ծնայ :
18 Ու իմ ծնանելուս երրորդ օրը աս
Կնիկն ալ ծնաւ . ու մենք
մէկտեղ էինք . տանը մէջ մեր հե-
տը օտար մարդ չկար , հապա տանը
մէջ մենք երկուքնիս միայն էինք :
19 Ու աս Կնկանը տղան գիշերով մե-
ռաւ , քանզի ասիկայ անոր վրայ
20 պառկեցաւ . Ու կէս գիշերուն ե-
լաւ , և քու աղախնիդ քնացած
առնելը իմ տղաս բովէս առաւ ու
զանիկայ իր ծոցը պառկեցուց , ու
իր մեռած տղան իմ ծոցս պառկե-
21 ցուց : Ու երբոր առաւօտուն ե-
լայ , որ տղուս ծիծ տամ , ահա ա-
նիկայ մեռած էր . ու առաւօտուն
մտադրութեամբ անոր նայեցայ , և
ահա անիկայ իմ ծնած տղաս չէր :
22 Նակ միւս Կնիկը ըսաւ , Չէ , հա-
պա ողջ եղողը իմ տղաս է , ու մե-
ռածը քու տղադ է : Ու ասիկայ
ըսաւ , Չէ , հապա մեռածը քու
տղադ է , ու ողջ եղողը իմ տղաս
է . ու թագաւորին առջևը այսպէս
23 կը խօսէին : Ն՚ն ատենը թագա-
ւորը ըսաւ , Ասիկայ կ՚ըսէ Իմ
տղաս ան ողջ եղողն է , ու մեռածը
քու տղադ է . ու անիկայ կ՚ըսէ
Չէ , հապա մեռածը քու տղադ է ,
24 ու ողջ եղողը իմ տղաս է . Ու թա-
գաւորը ըսաւ , Ինծի մէկ սուր մը
բերէք , ու թագաւորին առջևը
25 սուր մը բերին : Ու թագաւորը
ըսաւ , Ողջ եղող տղան կարկտէք ,
երկու կտոր ըրէք . ու կէսը մէ-
կուն , ու կէսն ալ միւսին տուէք :
26 Ն՚ն ատենը ողջ տղուն մայրը եղող
Կնիկը թագաւորին պատասխան
տուաւ , ու իր տղուն վրայ սիրտը
դալարելուն համար , ատանկ ըսաւ .
Ո՛վ տէր իմ , ողջմ-ինծի . ողջ
տղան անոր տուէք , ու զանիկայ
մի՛ մեռցնէք : Նայց միւսը ը-
սաւ , Ո՛չ ինծի ըլլայ , ո՛չ քեզի .
27 կտրեցէք ձեղքեցէք : Ու թագա-
ւորը պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ , Ողջ տղան ան Կնկանը տուէք ,
ու չըլլայ որ զանիկայ մեռցնէք ,
28 հոգի անոր մայրը ասիկայ է : Ու
բոլոր Իսրայէլ թագաւորին կըր-
ած դատաստանը լսելով՝ թագա-
ւորէն վախցան . քանզի տեսան որ
անոր վրայ Աստուծոյ իմաստու թիւ-
նը կայ դատաստան ընելու համար :

Գ Լ . Գ

1 Ու Սողոմոն թագաւորը բոլոր
Իսրայէլի վրայ թագաւոր էր :
2 Ու անոր իշխաններուն ասոնք էին .
Ազարիայի որդին Զադոկ քահա-
նայ էր . Աիսայի որդիքը Ելիբո-
րէփ ու Աբիա առենադպիրներ է-
ին . և Աքիլուդի որդին Յովսա-
փատ յիշատակաց դպիր էր . Ու
Յովիադայի որդին Բանեա զօրքե-
րուն վրայ էր . և Զադոկ ու
Աբիաթար քահանաներ էին . Ու
Նաթանի որդին Ազարիա պետերուն
գործակալներուն վրայ էր . ու Նա-
թանի որդին Զաբուդ նախա-
բար ու թագաւորին բարեկամն էր .
6 Ու Աքիսար տանը հրամանատարն
էր . ու Աբդայի որդին Ադոնիրամ
հարկերուն վրայ էր :
7 Ու Սողոմոն բոլոր Իսրայէլի վրայ
տասներկու գործակալներ ունէր ,
ու անոնք թագաւորը ու անոր տու-
նը կը կերակրէին . ու կերակրելը
ամէն մէկուն տարին մէկ ամիս
կ՚իյնար : 8 Ու անոնց անուններն
ասոնք են . Ետրիմի լեռան մէջ՝
Ուրիսոլը . Մաքսաի , Սաղաբինի ,
9 Սեմեսամիսի ու Եղոն Սեմեսա-
նի մէջ՝ Սենոքարը . Բարխոզեի 10
մէջ՝ Սենհեսեդ , որուն ձէ Քո-
բեբէ Սոքով ու բոլոր Ափերի եր-
կիրը . Բոլոր Նաֆեթ դաւառին 11
մէջ՝ Սենաբինադաբ . Սողոմոնին
աղջիկը Տաֆաթ ասոր կնիկն էր .
Թաանաքի ու Մակեդոդոլի մէջ , ու 12
Յեզրայելի տակը՝ Սարթանի
քովը եղող բոլոր Սեմեսանի մէջ՝
ու Սեմեսանէն մինչև Աբելմասուլա ,
ու մինչև Յեկմեամի անդին կողմը ,
Աքիղուդի որդին Բաանա . Ռա- 13
մովթ դաղաադի մէջ՝ Սենգաբերը .
Դաղաադի մէջ եղող Մանասեան
Յայիրին դիւղաքաղաքները , ու

Բասանի մէջ եղող Արգովբի նահանգը , վաթսուն մեծ պարսպաւոր ու պղնձանիգ քաղաքներ անոր էը
14 Վերոբեբեն : Անասյիմի մէջ՝ Ադ-
15 դովէ որդին Աքինադաբ . Նեփթաղիմի մէջ՝ Աքիմաաս . ասիկայ ալ Սողոմոնին աղջիկը Նասեմաթը
16 կնիկ առաւ . Ասերի ու Նաալոթի մէջ՝ Հուսթի որդին Նաասա .
17 Նապթարի մէջ՝ Փարուայի որդին
18 Յովսափատ . Ներիամինի մէջ՝
19 Ելայի որդին Սեմէի . Գաղաադի երկիրը ու Ամորհացւոց Սիհոն թագաւորին ու Նասանի Սէգ թագաւորին երկիրը՝ Ուրիի որդին Գաբեր . ու ան երկրին մէջ դուն մէկ գործակալ մը կար :

20 Յուդա ու Իսրայէլ շատութեան կողմանէ ծովուն եղերքը եղող աւազին չափ շատ էին . կ'ուտէին , կը խմէին և ուրախութիւն
21 կ'ընէին : Եւ Սողոմոն Եփրատ գետէն մինչև Փղշտացւոց երկիրը , ու մինչև Եգիպտոսի սահմանը , բոլոր թագաւորութիւններուն վրայ կ'իշխէր . և անոր ընծաներ կը բերէին , ու Սողոմոնին ծառայութիւն կ'ընէին՝ անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ :

22 Եւ Սողոմոնին մէկ օրուան ռճիկը սա էր . երսուն քոռ նաշիհ , ու
23 վաթսուն քոռ ալիւր , Տասը գէր արջառ , ու քսան արօտական արջառ , ու հարիւր ոչխար . բաց ՚ի եղջերուներէն , այծեամներէն , վիթերէն ու պիբցուցած թռչուններէն :
24 Վասնզի անիկայ Փեսոն բոլոր ասդիի կողմին՝ Թափսայէն մինչև Գազա՝ Փեսոն ասդիի կողմը եղող բոլոր թագաւորներուն վրայ կ'իշխէր . ու իր բոլորտիքը եղողներուն հետ խաղաղութիւն ունէր :
25 Եւ Սողոմոնին բոլոր օրերուն մէջ՝ Յուդա ու Իսրայէլ՝ Դանէն մինչև Պերսաբէէ , իւրաքանչիւր մարդ իր որթին տակը ու իր թզենիին տակը ապահովութեամբ կը նստէր :

26 Եւ Սողոմոն իր կառքի ձիերուն համար քառասուն հազար ախոռ ուներ , ու տասներկու հազար ձիաւոր էր :

27 Եւ ան գործակալները՝ ամէն մէկը իր ամսուն մէջ՝ Սողոմոն թագաւորը ու Սողոմոն թագաւորին սեղանը բոլոր մօտեցողները կը կերակրէին՝ մէկ բան մը պակաս չընելով . 28 Նաեւ ձիերուն ու երիվարներուն համար՝ անոնց եղած տեղը՝ ամէն մէկը իր վրայ դրուած հարկին չափովը գարի ու յարդ կը բերէին :

29 Եւ Աստուած Սողոմոնին իմաստութիւն ու խիստ շատ հանճար և սրտի լայնութիւն տուաւ , ծովուն եզերքը եղող աւազին չափ : 30 Եւ Սողոմոնին իմաստութիւնը բոլոր արեւելքինեներուն իմաստութենէն ու Եգիպտացւոց բոլոր իմաստութենէն աւելի էր : 31 Եւ անիկայ ամէն մարդոցմէ իմաստուն էր . Եզրահացի Եթանէն , ու Մաւուղի որդւոցմէն Եմանէն , Քալքօլէն ու Դարդայէն Խաղոռա էը . ու բոլոր շրջակայ ազգերուն մէջ անուանի եղաւ : 32 Եւ անիկայ իրեք հազար առակ խօսեցաւ , ու անոր երգերը հազար ու հինգ էին : 33 Եւ անիկայ ծառերուն վրայ խօսեցաւ , Լիբանանի եղեւինէն մինչև պատի վրայ բուսնող զոպան . ու նաեւ անասնոց վրայ , թռչուններու վրայ , սողուններու վրայ ու ձուկերու վրայ խօսեցաւ : 34 Եւ ամէն ժողովուրդներէն , ու անոր իմաստութեանը համբաւը լսող երկրին բոլոր թագաւորներէն՝ Սողոմոնին իմաստութիւնը մտիկ ընելու կու գային :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ Տիւրոսի Խիրամ թագաւորը իր ծառաները Սողոմոնին խրկեց . քանզի լսեր էր որ անոր Հօրը տեղը զանիկայ թագաւոր օծեր են . վասն զի Խիրամ միշտ Դաւիթը կը սիրէր : 2 Սողոմոն ալ Խիրամին 3 հետեւեալ խրկեց , ու ըսաւ , Դուն գիտես որ իմ Հայրս Դաւիթ չկրցաւ իր Տէր Աստուծոյն անունը տուն շինել , ան պատերազմներուն պատճառաւը՝ որոնք անոր բոլորտիքը պատեր էին , մինչև որ Տէրը զանոնք անոր ոտքին թաթերուն տակը դրաւ : 4 Հայց հիմա իմ Տէր Ա-

տաճարս ամէն կողմանէ ինձի հանդստութիւն տուաւ . թշնամի չկայ , ու ձախորդ պատահար մը չկայ :
5 Եւ ահա ես կ'ըսեմ որ իմ Տէր Աստուծոյս անուանը տուն մը շինեմ , ինչպէս որ Տէրը իմ հօրս Դաւիթին հետ խօսեցաւ՝ ըսելով , Քու որդիդ՝ որ քու տեղդ քու աթոռիդ վրայ պիտի նստեցընեմ , անիկայ իմ
6 անուանս տուն պիտի շինէ : Ու հիմա հրամայեր ըրէ , որ ինձի համար Լիբանանէն եղևիններ կտրեն . ու իմ ծառաներս քու ծառաներուդ հետ ըլլան . և քու ծառաներուդ վարձքը քու ամէն ըսածիդ պէս քեզի կու տամ . քանզի դուն գիտես որ մեր մէջը Սիդոնացւոց պէս փայտ կտրող վարպետ մարդ չկայ :
7 Ու երբոր Քիրամ Սողոմոնին խօսքերը լսեց , շատ ուրախացաւ , ու ըսաւ ; Այս մեծ ժողովուրդին վրայ Դաւիթին իմաստուն որդի տուող Տէրը այսօր օրհնեալ ըլլայ :
8 Եւ Քիրամ Սողոմոնին հետ խրկեց՝ ըսելով ; Ինձի խրկած խօսքդ լսեցի . ես եղևնափայտի ու մայրի փայտի համար քու ամէն կամքդ
9 պիտի կատարեմ : Իմ ծառաներս Լիբանանէն ծովը իջցընեն . ու ես զանոնք լաստեր կապելով , մինչև ինծի ցուցուցած տեղդ ծովէն տանիմ , և հոն զանոնք քակեմ , ու դուն վերցընես . դուն ալ իմ տանս պաշար
10 տալով՝ իմ կամքս կատարես : Եւ Քիրամ Սողոմոնին ուզածին չափ եղևնափայտ ու մայրի փայտ կու
11 տար : Ու Սողոմոն Քիրամին տանը համար քսան հազար քոռ ցորեն , ու երկու հարիւր մար մաքուր ձէթ պաշար կու տար : Սողոմոն Քիրամին տարուէ տարի առանձ
12 կու տար : Եւ Տէրը Սողոմոնին իմաստութիւն տուաւ , ինչպէս որ անոր խոստացեր էր . ու Քիրամին ու Սողոմոնին միջտեղը խաղաղութիւն կար , ու երկուքնին դաշնակցութիւն ըրին :
13 Եւ Սողոմոն թագաւորը բոլոր Իսրայէլէն մարդ ժողվեց , ու ժողովուրդը երեսուն հազար մարդ եղաւ :
14 Եւ զանոնք յաջորդաբար՝ ամիսը տասնական հազար հոգի Լիբանան կը խրկէր , որով մէկ ամիս Լիբանան կը կենային , ու երկու ամիս իրենց տունը . ու Ադոնիրամ մարդահարկին վրայ էր : Եւ Սողոմոն եօթանասուն հազար բեռնակիր , ու լերը ութսուն հազար փայտ կտրող ունէր , Բայց՝ի Սողոմոնին իրեք հազար իրեք հարիւր գլխաւոր գործակալներէն՝ որոնք գործը բանող ժողովուրդին վրայ կ'իշխէին : Եւ թագաւորը հրամայեց որ մեծ ու պատուական քարեր կտրեն , որ տանը հիմը տաշտած քարերով դնեն : Ու Սողոմոնին վարպետները ու Քիրամին վարպետները և Գեբալացիք փայտերը ու քարերը տաշեցին ու պատրաստեցին՝ տանը շինութեանը համար :

ԳԼ. Զ.

1 Եւ Իսրայէլի որդւոցը Եգիպտոսէ երկրէն ելլելուն չորս հարիւր ութսուներորդ տարին , որ Սողոմոնին Իսրայէլի վրայ թագաւորելուն չորրորդ տարին , Զիւ ամսուն այսինքն երկրորդ ամսուն մէջ Տէրոջը տունը շինել սկսաւ :
2 Եւ Սողոմոն թագաւորին Տէրոջը համար շինած տանը երկայնութիւնը վաթսուն կանգուն , լայնութիւնը քսան , ու բարձրութիւնը երեսուն կանգուն էր :
3 Եւ Տանը տաճարին առջևի սրահը քսան կանգուն երկայնութիւն ունէր , որ տանը լայնութեանը չափ էր . ու անոր լայնութիւնը տանը առջևէն տասը կանգուն էր :
4 Եւ տանը վանդակաձև կապատ պատուհաններ շինեց :
5 Ու տանը պատին բոլորտիքը տանը պատին կցուած դասիկոններ շինեց , թէ տաճարին և թէ դահլիճին բոլորտիքը , և սոյնպէս շուրջանակի սենեակներ շինեց :
6 Ստորի կարգին լայնութիւնը հինգ կանգուն , ու միջին կարգը վեց կանգուն , ու երրորդին լայնութիւնը եօթը կանգուն էր . քանզի դուրսէն տանը բոլորտիքը միջոցներ դրեց տանը պատերը հեծցնելու համար ,

7 որ տանը պատին մէջը չմնանեն : Ու-
երբոր տունը կը շինուէր , քարա-
հանքին մէջ պատրաստուած քարե-
րով կը շինուէր ; այնպէս որ անոր
շինուած տունը մուրճի կամ տա-
պարի և կամ ուրիշ երկաթէ գոր-
ծիքի մը ձայն չլսուեցաւ տանը մէջ :
8 Միջին կարգին դուռը տանը աջ
կողմն էր . ու շրջանակաւոր սան-
դուխներով միջին կարգը , ու մի-
ջին կարգէն երրորդ կարգը կ'ելլէին :
9 Ու տունը շինեց ու զանիկայ լմնը-
ցուց . ու տանը ձեղունը եղևնա-
փայտէ տախտակներով դրուագա-
10 զարդ շինեց : Ու բոլոր տանը վրայ
հինգ կանգուն բարձրութեամբ շինեց , ու եղևնա-
փայտերով տանը կցուած էր :
11 Ու Տէրոջը խօսքը Սողոմոնին ե-
12 ղաւ՝ ըսելով , Ասիա որ դուն այս
տունը կը շինես , թէ որ իմ կանոն-
ներովս քալես , ու իմ դատաստան-
ներս ի գործ դնես , և իմ բոլոր
պատուիրանքներս պահես՝ անոնց
մէջը քալելով , ան ատենը քու
վրադ պիտի հաստատեմ ան խօսքը՝
որ քու հօրդ Դաւիթին խօսեր եմ .
13 Ու Իսրայէլի որդւոցը մէջ պիտի
բնակիմ , ու իմ ժողովուրդս Իս-
րայէլը պիտի չթողում :
14 Ու Սողոմոն տունը շինեց ու
15 զանիկայ լմնցուց : Ու տանը
պատերը անոր ներսի դիէն՝ յատա-
կէն մինչև պատերուն վերի ծայրը ,
եղևնափայտի տախտակներով շի-
նեց . այսպէս ներսի դին փայտով
ծածկեց . ու տանը յատակը մայր
փայտի տախտակներով պատեց :
16 Ու տանը ետևի կողմին քսան կան-
գուն՝ յատակէն մինչև պատին
ծայրը , եղևնափայտի տախտակնե-
րով շինեց . ու ան ներսի միջոցը
դարբիրին՝ այսինքն սրբութեանց սըր-
17 բութեանին համար շինեց : Ետքը
տունը՝ այսինքն առջևի տաճարը
18 քառասուն կանգուն էր : Ու տանը
մէջ եղող եղևնափայտերուն վրայ
պնդակներ ու բացուած ծաղիկներ
փորագրուած էր . ու ամէնը եղև-
նափայտէ ըլլալով , ամենևին քար
19 մը չէր երևնար : Ու դարբիրը
ներքին տանը մէջ պատրաստեց , որ
հոն Տէրոջը ուխտին տապանակը
դնէ : Ու դարբիրին երեսը քսան 20
կանգուն երկայն էր , և անոր լայ-
նութիւնը քսան կանգուն , ու
բարձրութիւնը քսան կանգուն էր .
և զանիկայ մաքուր ոսկիով պատեց .
եղևնափայտէ սեղանն ալ պատեց :
Ուստի Սողոմոն տանը ներսի կողմը 21
մաքուր ոսկիով պատեց . ու դարբի-
րին առջևը ոսկի շղթաներով զէ-
լոփոյր մը անցուց , և զանիկայ
ոսկիով պատեց : Ու բոլոր տունը 22
ոսկիով պատեց առանց տեղ մը
ձգելու . և դարբիրին քովի բոլոր
սեղանն ալ ոսկիով պատեց :
Ու Դարբիրին մէջը իւղաձի փայտէ 23
երկու քերովբէներ շինեց , որոնց
երկայնութիւնը տասը կանգուն էր :
Ու քերովբէին մէկ թևը հինգ կան- 24
գուն , ու քերովբէին միւս թևը
հինգ կանգուն էր . մէկ թևին ծայ-
րէն մինչև միւս թևին ծայրը տասը
կանգուն էր : Ու միւս քերով- 25
բէինն ալ տասը կանգուն էր , եր-
կու քերովբէներուն չափը ու ձևը
մէկ էր : Մէկ քերովբէին բարձ- 26
րութիւնը տասը կանգուն էր , ու
միւս քերովբէինն ալ նոյնչափ էր :
Ու քերովբէները ներքին տանը 27
մէջ դրաւ . ու քերովբէները իրենց
թևերը կ'երկլընցընէին . մէկուն
թևը մէկ պատին կը դպչէր , ու
միւս քերովբէին թևը միւս պա-
տին կը դպչէր . և անոնց դէմ-
թևերը տանը մէջտեղը թև թևի կը
դպչէին : Ու քերովբէները ոսկիով 28
պատեց :
Ու տանը բոլոր պատերուն վրայ 29
քերովբէներ , արմաւենիներ ու բա-
ցուած ծաղիկներ քանդակաձև փո-
րագրեց , թէ ներսի կողմը և թէ
դուրսի կողմը : Ու տանը ներսի 30
ու դուրսի յատակը ոսկիով պա-
տեց :
Ու Դարբիրին դրանը իւղաձի փայ- 31
տէ փեղկեր շինեց , որոնք դրանդխնե-
րով մէկտեղ վոթէ հինգերորդ մասն
էին : Ու իւղաձի փայտէ շինուած եր- 32
կու փեղկերուն վրայ քերովբէներ ,
արմաւենիներ ու բացուած ծաղիկներ

փորագրեց , և զանոնք ոսկիով պատեց , քերովբէներուն ու արմաւենիներուն վրայ ալ ոսկին տարածելով ։

33 Նոյնպէս ալ տաճարին դրանը երեսները , իւղալի փայտէ դրանդիքներ շինեց , որոնք պոչին չորրորդ մասն էին ։

34 Ու դրանը երկու փեղկերը մայր փայտէ էին . մէկ փեղկը երկու կտորէ ըլլալով՝ կը ծալլուէր , ու միւս փեղկը երկու կտորէ ըլլալով՝ կը

35 ծալլուէր ։ Ու անոնց վրայ քերովբէներ , արմաւենիներ ու բացուած ծաղիկներ փորագրեց . և դրուագներուն վրայ յարմարցուած ոսկիով պատեց ։

36 Ու ներքին գաւիթը երեք կարգ տաշուած քարերով , ու մէկ կարգ եղևնափայտի հնձաններով շինեց ։

37 Տէրոջը տանը հիմը չորրորդ տարին Զիւս ամսուն մէջ դրուեցաւ .

38 Ու մեհեանները տարին Նուլ ամսուն՝ այսինքն ութերորդ ամսուն մէջ՝ տունը իրեն վերաբերեալ ամէն բաներովը լմընցաւ ։ Այսպէս հոգ թը տարուան մէջ շինեց անիկայ ։

Գ Լ · Ը

1 Ու Սողոմոն իր տունը տասուերկու տարուան մէջ շինեց , ու տունը լմընցուց իր բոլոր տունը ։

2 Ու Լիբանանի անտառին տունն ալ շինեց . երկայնութիւնը հարիւր կանգուն , ու լայնութիւնը յիսուն կանգուն , ու բարձրութիւնը երեսուն կանգուն . չորս կարգ եղևնափայտէ սիւներու վրայ շինեց , ու սիւներուն վրայ եղևնափայտէ յատակներ

3 դրաւ . Ու նաև եղևնափայտէ յարկ մը շինեց այն դերաններուն վրայ , որոնք քառասունհինգ սիւներու վրայ էին . ամէն մէկ շարքը տասնհինգ էր ։

4 Ու իրար դիմացէ դիմաց շարուած վանդակաւոր պատուհաններ կային ։

5 Ու բոլոր դռներն ու դրանդիքները քառակուսի էին . և վանդակաւոր պատուհաններն իրարու դիմացէ դիմաց իրար կարգ էին ։

6 Ու սիւներուն սրահը շինեց , երկայնութիւնը յիսուն կանգուն , ու լայնութիւնը երեսուն կանգուն . ու անոնց առջևը սրահ մը՝ ու անոնց առջևը սիւներ ու սանդուխ մը կար ։

7 Նաև աթոռին սրահը շինեց , ուր որ դատաստան կ՚ընէր , ու՝ անկից առեանի սրահ կ՚ելլուէր . ու անկայ յատակէն մինչև ձեղունը եղևնափայտով ծածկուած էր ։

8 Ու իր նստած տանը ուղևը սա գործխա պէս ուրիշ գաւիթ մը կար , տանը ու սրահին միջտեղը . ու փարաւոնին աղջկանը համար՝ որն որ Սողոմոն իրեն կին առեր էր , սա սրահին պէս տուն մը շինեց ։

9 Ասոնց ամէնը՝ ներսէն ու դուրսէն , և հիմէն մինչև առաստաղը , ու դուրսի կողմէն մինչև մեծ գաւիթը տաշուած քարերու չափով՝ սղոցած ազնիւ քարերով ըլլալով ։

10 Հիմն ալ թանկագին քարերէ էր , մեծ քարերէ՝ տասը կանգուն քարերէ , և ութը կանգուն քարերէ էր ։

11 Ու վերը տաշուած քարերուն չափովը ազնիւ քար ու եղևնափայտ էր ։

12 Ու մեծ գաւիթին չորս կողմն ու Տէրոջը տանը ներքին գաւիթը և տանը սրահը իրիք կարգ տաշուած քարերով ու մէկ կարգ եղևնափայտի հնձաններով ըլլաւոր էր ։

13 Ու Սողոմոն թագաւորը հոդ խրկեց , ու Տիւրոսէն Խիրամը բերել տուաւ .

14 Նեփթաղիմի այրիին որբևայրի կնկան մը որդի էր , ու անոր հայրը Տիւրացի պղնձագործ մըն էր . և ան հոդը պղնձէ ամէն տեսակ գործքերը գործելու մեծ հմտութիւն , խելացութիւն ու գիտութիւն ունէր . և Սողոմոն թագաւորին կնաւ , ու անոր ամէն գործերն ալ

15 ընել տուաւ ։ Նախկայ Նեփթաղիմի գետէն որբևայրի կնկան մը որդի էր , ու անոր հայրը Տիւրացի պղնձագործ մըն էր . և ան հոդը պղնձէ ամէն տեսակ գործքերը գործելու մեծ հմտութիւն , խելացութիւն ու գիտութիւն ունէր . և Սողոմոն թագաւորին կնաւ , ու անոր ամէն գործերն ալ

16 ընել տուաւ ։ Նախկայ Նեփթաղիմի գետէն որբևայրի կնկան մը որդի էր , ու անոր հայրը Տիւրացի պղնձագործ մըն էր . և ան հոդը պղնձէ ամէն տեսակ գործքերը գործելու մեծ հմտութիւն , խելացութիւն ու գիտութիւն ունէր . և Սողոմոն թագաւորին կնաւ , ու անոր ամէն

17 գործքը կատարեց ։ Ու սիւներուն դիմաց երկու սիւներ ձուլեց , մէկ սիւնին երկայնութիւնը տասնուութ կանգուն , ու չորջապատը տասներկու կանգուն էր . պոչեր էր երկոտորդ սիւնին ալ ։ Ու սիւներուն դիմաց իրար պղնձէ երկու խոյակ ձուլեց . մէկ խոյակին բարձրութիւնը հինգ կանգուն , ու մէկալ խոյակին բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր ։ Ու սիւներուն դիմաց իրար եղող խոյակներուն համար՝ մէկ

խոյակին համար եօթը՝ ու միւս
խոյակին համար եօթը ցանցակերպ
— շղթայապարս հիւսուած զարդեր
18 կին։ Նոյպէս սիւները շինեց. ու
մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ շուր-
ջանակի երկու կարգ նո—եր ըմբէց,
որ ա֊ն֊ին գլուխը եղած խոյակը
նուռերով ծածկուի. միւս խոյա-
19 կին ալ այնպէս ըրաւ։ Ու սրահին
մէջի սիւներուն գլուխը եղող խո-
յակները շուշան էին շուշա-
20 նաձև շինուածքով։ Ու երկու սիւ-
ներուն վրայի խոյակներուն, ու
ցանցակերպ զարդին մօտ եղող փո-
րին վրայէն ալ նո—եր կար. ու
երկու խոյակներուն վրայ կարգով
շարուած երկու հարիւր նուռ կար։
21 Ու սիւները տաճարին սրահին մէջը
կանգնեց. ու աջ կողմի սիւնը
կանգնելով, անոր անունը Յաքին
կոչեց, ու ձախ կողմի սիւնը կանգ-
նելով, անոր անունը Բոոզ կոչեց։
22 Ու սիւներուն գլուխն ալ շուշա-
նաձև գործ էր. այսպէս սիւներուն
գործը լմընցաւ։

23 Ու ծովը ձուլածոյ շինեց. ու մէկ
շրթունքէն մինչև միւս շրթունքը
տասը կանգուն էր, ու բոլորաձև
էր. և անոր բարձրութիւնը հինգ
կանգուն, ու անոր շրջապատը եր-
24 սուն կանգուն էր։ Ու անոր շրջ-
թունքին տակը շուրջանակի ամէն
կողմէն գնդակներ շարուած էին.
ծովուն բոլորտիքը մէկ կանգունի
մէջ տասնական գնդակներ կային, ո-
գնդակները երկու կարգ էին, ո-
րոնք ձ-վը ձուլած ատենին ձուլեր
25 էին։ Ինիսօ տասներկու եզնե-
րու վրայ կը կենար, որոնց երկքը
դէպ 'ի հիւսիս, երկքը դէպ 'ի
արեւմուտք, երկքը դէպ 'ի հարաւ,
ու երկքը դէպ 'ի արեւելք կը նա-
յէին, ու ծովը անոնց վրայ էր, և
ամենուն ետեւի կողմը դէպ 'ի ներս
26 դարձած էր։ Ու անոր թանձրու-
թիւնը չորս մատնաչափ էր, և շր-
թունքը գաւաթի շրթունքի պէս
էր, ու վրան շուշանի ծաղիկներ ճ-
նուած էր. երկու հազար մար կ'առ-
նէր։

27 Ու պղնձէ տասը սկիները շի-

նեց. — Ձի մէկ սկիներուն երկայ-
նութիւնը չորս կանգուն, ու լայ-
նութիւնը չորս կանգուն, և բարձ-
րութիւնը երեք կանգուն էր։ Ու 28
սկիներուն այսպէս շինուած էին.
անոնք սպառուածներ ունէին, և
սպառուածները եզերքներուն մէջ-
տեղն էին։ Ու եզերքներուն մէջ- 29
տեղը եղող սպառուածներուն վրայ
առիւծներ, եզներ ու քերովբէներ
կային. ու եզերքներուն վրայ վերի
կողմը խարիսխներ էր. ու առիւծ-
ներուն ու եզներուն տակը կա-
խուած զարդեր կային։ Ու — Ձի 30
մէկ սկիներուն պղնձէ չորս անիւ
ու պղնձէ առանցքներ ունէր, ու
չորս ոտքերը ուսեր էին անոնց. ու
ամէն կախուած զարդին քովը ա-
ւազանին տակը ձուլածոյ ուսեր
կային։ Ու անոր բերանը խոյակին 31
մէջէն դէպ 'ի վեր մէկ կանգուն էր.
ու անոր բերանը խարիսխի գործքի
պէս բոլորաձև էր, ու մէկ ու կէս
կանգուն էր. և բերնին վրայ ալ
քանդակներ ու սպառուածներ կա-
յին, քառակուսի և ոչ բոլորաձև։
Ու սպառուածներուն տակը չորս 32
անիւ կար. և անիւներուն առանցք-
ները սկիներուն վրայ հոգոտ-
—ած էին, ու — Ձի մէկ անիւին
բարձրութիւնը մէկ ու կէս կան-
գուն էր։ Ու անիւներուն շի- 33
նուածքը կառքի անիւներուն շի-
նուածքին պէս էր. ու անոնց ա-
ռանցքները, շրջանակները, շա-
ւաւիղները ու գունտերը՝ բոլորը
ձուլածոյ էին։ Ու — Ձի մէկ մե- 34
քենովթին չորս անկիւններուն վրայ
չորս ուս կար, և ուսերը նոյն իսկ
սկիներէն էին։ Ու սկիներով- 35
թին գլուխը կէս կանգուն բարձ-
րութեամբ բոլորակ մը կար. ու
սկիներովթին գլուխն ալ եղող և-
կերը ու սպառուածները իրմէ
էին։ Ու եզերքներուն տախտակ- 36
ներուն վրայ ու սպառուածներուն
վրայ քերովբէներ, առիւծներ ու
արմաւենիներ քանդակուած էին, ա-
մէն մէկ տեղին յարմարութեանը
համեմատ, ու անոնց բոլորտիքը
կախուած զարդեր կար։ Տասը 37

մէքենուվթիներն ալ այսպէս ըրաւ. ամէնուն ձուլուածքը, չափը ու ձևը մէկ էր:

38 Ու տասը հատ պղնձէ աւազան շինեց, մէն մէկ աւազանը քառասուն մետրով կը լեցուէր, ու մէն մէկ աւազանը չորս կանգուն էր, ու տասը մէքենուվթիներուն վրայ 39 մէյմէկ աւազան կար: Ու հինգ մէքենուվթիը տանը աջ կողմը՝ ու հինգ մէքենուվթիը տանը ձախ կողմը դրաւ. ու ծովը տանը աջ կողմը հարաւոյ դէմ՝ դէպ ի արևելք դրաւ:

40 Ու Խիրամ աւազանները, թիակները ու կոնքերը շինեց. ու Խիրամ կատարեց ան բոլոր գործքերը՝ որ Տէրոջը տանը համար Սողոմն Թագաւորին կը շինէր. 41 Երկու սիւնները, ու սիւներուն գլուխը եղող խոյակներուն երկու գունտերը, և սիւներուն գլուխը եղող խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու համար երկու 42 ցանցակերպ գործերը, ու երկու ցանցակերպ գործերուն չորս հարիւր նուռերը, սյսինքն սիւներուն վրայի խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու համար՝ մէն մի ցանցակերպ գործին վրայ երկու 43 կարգ նուռեր: Ու տասը մեքենուվթիները, ու մէքենուվթիներուն 44 վրայի տասը աւազանները, Ու մէկ ծովը, ու ծովին տակի տասներկու եզները, Ու կաթսաները, ու 45 թիակները, ու կոնքերը. և ասոնք բոլոր կարասիները որ Խիրամ Աղոմն Թագաւորին շինեց Տէրոջը տանը համար, փայլուն պղնձէ էին: 46 Թագաւորը զանոնք Յորդանանու դաշտին մէջ թանձր հողի մէջ վրայ ձուլել տուաւ Սոկքոթի ու Սարթանի միջտեղը: Ու Սողոմն ասոնց կարասիներուն 47 ամենուն համար՝ ատոնց կշռոյ ձգեց, վասն զի խիստ շատ էին, այնպէս որ պղնձին կշիռը համրանքի չէր դար:

48 Ու Սողոմն Տէրոջը տանը բոլոր կարասիները շինեց. Ոսկի սեղանը, ու վրան առաջաւորութեան հացը դնուելու ոսկի սեղանը, ու դարբիրին առջևի գուտ ոսկի 49 կիք աշտանակները, որոնց հինգը աջ կողմն էին ու հինգը ձախ կողմը. և ոսկիէ ծաղիկները, ու ճրագները, և ուներկները, ու գուտ 50 ոսկիէ գաւաթները, բաղմակալներ[4], կոնքերը, խնկամաններն ու բուրվառները, ու ներքին տանը՝ այսինքն սրբութեանց սրբութիւնին դռներուն ու տանը՝ այսինքն տաճարին դռներուն ոսկի ծղնտիները:

51 Այսպէս Տէրոջը տաճարին համար Սողոմն Թագաւորին բոլոր շինած գործքերը լմննցան. ու Սողոմն իր հօրը Դաւիթին նուիրած բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթները տարաւ, Տէրոջը տանը գանձերուն մէջը դրաւ:

Գ Լ. Ը

1 Այն ատեն Սողոմն Իսրայէլի ծերերը ու ցեղերուն բոլոր իշխանները, Իսրայէլի որդւոց նահապետները Սողոմն Թագաւորին քովը Երուսաղէմ ժողվեց, որ Տէրոջը ուխտին տապանակը Դաւիթին քաղաքէն այսինքն Սիոնէն հանեն: 2 Ու Իսրայէլի բոլոր մարդիկները հօթներորդ ամսուն՝ Ընթանքի ամսուն մէջ՝ տօնին առներ Սողոմն Թագաւորին քովը ժողվուեցան: 3 Ու Իսրայէլի բոլոր ծերերը եկան, ու քահանաները տապանակը վերցուցին: 4 Ու Տէրոջը տապանակը ու ժողովքի խորանը և խորանին մէջը եղած բոլոր սուրբ անօթները հանեցին. ու զանոնք քահանաները ու Ղեւտացիները հանեցին: 5 Ու Սողոմն Թագաւորը ու անոր քովը ժողվուած Իսրայէլին բոլոր ժողովուրդը անոր հետ տապանակին առջևը ելլալով, ոչխարներ ու արջառներ կը զոհէին այնչափ շատ որ անթիւ ու անհամար էին: 6 Ու քահանաները Տէրոջը ուխտին տապանակը անոր տարին իր տեղը՝ տանը դարբիրը՝ սրբութիւն սրբութեանցը, ո՛քերովբէներուն թեւերուն տակը դրին. 7 Վասնզի քերովբէները տապանակին տեղը վրայ էրէնց թեւերը կը տարածէին, ու քերովբէները

վերէն կը ծածկէին տապանակը ու
8 անոր ձողերը : Եւ ձողերը երկընդ-
ունին , այնպէս որ ձողերուն ծայ-
րերը սրբութիւնէն կ'երեւնային դա-
բիրին առջեւը , բայց դուրսէն չէին
երեւնար . ու մինչեւ ասօր հոն են :
9 Տապանակին մէջը ուրիշ բան չը-
կար , բայց միայն երկու քարէ
տախտակները՝ որ Մովսէս Խորեբի
մէջ հոն դրաւ . որոնցմով Տէրը
Իսրայէլի որդւոցը հետ՝ անոնց Ե-
գիպտոսի երկրէն ելած ատենը
10 ուխտ ըրաւ : Ու երբոր քահա-
նաները սրբութիւնէն ելան , ամ-
11 պէր լեցուց Տէրոջը տունը . Ե-
ւ ամպին պատճառաւ քահանաները
չէին կրնար հոն կենալ , որ Էրէնց
պաշտօնը կատարին , վասն զի Տէ-
րոջը փառքը Տէրոջը տունը լեցու-
ցեր էր :
12 Ես ատենը Սողոմոն ըսաւ , Տէ-
րը ըսաւ որ ինքը մառախուղի մէջ
13 կը բնակի : Ես քեզի բնակու-
թեան համար տուն , ու յաւիտեան
քու նստելուդ համար տեղ շինեցի :
14 Ես թագաւորը իր երեսը դարձուց ,
ու Իսրայէլի բոլոր ժողովքը օրհնեց .
ու Իսրայէլի բոլոր ժողովքը ոտ-
15 քի վրայ կայներ էին . Ես անիկայ ը-
սաւ , Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլի Տէր
Աստուածը , որ իր բերնովը իմ հօրս
Դաւիթին խօսք տուաւ , ու իր
ձեռքովը կատարեց . քանզի ըսաւ ,
16 Իմ ժողովուրդս Իսրայէլը Եգիպ-
տոսէն հանած օրէս ի վեր՝ Իսրայէլի
բոլոր ցեղերէն քաղաք մը
չընտրեցի տուն շինելու համար , որ
իմ անունս հոն ըլլայ . բայց Դաւի-
թը ընտրեցի , որ իմ ժողովուրդիս
Իսրայէլին վրայ թագաւոր ըլլայ :
17 Ես իմ հայրս Դաւիթ միտք ունէր
որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ա-
18 նունը տուն մը շինէ . Բայց Տէրը
իմ հօրս Դաւիթին ըսաւ , Որով-
հետեւ դուն միտդ դրիր որ իմ
անունս տուն շինես , աղէկ ըրիր
19 որ ասանկ բանը միտդ դրիր . Սակայն
տունը դուն պիտի չշինես , հապա
քու որդիդ , որ քու ներքինէդ պի-
տի ելլէ , անիկայ իմ անունս տուն
20 պիտի շինէ : Ես Տէրը իր ը-
սած խօսքը կատարեց , ու ես իմ
հօրս Դաւիթին տեղը յաջորդեցի ,
ու Տէրոջը խոստացածին պէս Իսրայէլի
աթոռը նստայ , ու Իսրայէլի Տէր
Աստուծոյն անունը սուն տունը շի-
նեցի . Ես հոն տեղ մը պատրաս- 21
տեցի տապանակին համար , որուն
մէջը է Տէրոջը ուխտը , որն
որ մեր հայրերուն հետ ըրաւ , երբ-
որ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն դուրս
հանեց :

Ես Սողոմոն Տէրոջը սեղանին 22
առջեւը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին
դիմացը կայնելով , ձեռքերը դէպ
ի երկինքը տարածեց , Ու ըսաւ , 23
Ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի , վե-
րը երկինքը ու վարը երկրի վրայ
քեզի պէս Աստուած չկայ , որ քու
առջեւդ իրենց բոլոր սրտովը քալող
ծառաներուդ հետ ուխտ ու ողոր-
մութիւն կը պահես . Դուն քու 24
ծառայիդ՝ իմ հօրս Դաւիթին ըրած
խոստումդը պահեցիր , ու բերնովդ
ըսածդ ձեռքովդ կատարեցիր , ինչ-
պէս որ այսօր կ'երեւայ : Ես հիմա՝ 25
ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի , պա-
հէ ան խոստումդը , որն որ քու
ծառայիդ՝ իմ հօրս Դաւիթին ը-
րիր , ու ըսիր , Իմ առջեւս Իսրա-
էլի աթոռին վրայ նստող մարդ
քեզմէ պակաս պիտի չըլլայ . միայն
թէ քու որդիդ իրենց ճամբանե-
րուն զգուշութիւն ընեն ու իմ առ-
ջեւս քալեն , ինչպէս որ դուն իմ
առջեւս քալեցիր : Ես հիմա՝ ո՛վ 26
Աստուած Իսրայէլի , թող քու ծա-
ռայիդ՝ իմ հօրս Դաւիթին ըսած
խօսքդ հաստատուի :

Բայց միթէ Աստուած իսկապէս 27
երկրիս վրայ պիտի բնակի՞ . ահա
երկինքը ու երկնից երկինքը քեզ
չեն կրնար պարունակել . որչա՛փ կը
աւելի՝ այս իմ շինած տունս : Սա- 28
կայն ո՛վ Տէր Աստուած իմ , քու
ծառայիդ աղօթքին ու խնդրուածք-
ին նայէ , որ քու ծառայիդ այսօր
քու առջեւդ ըրած պաղատանքը ու
աղօթքը լսես . Որպէս զի աս տա- 29
նը վրայ գիշեր ցորեկ քու աչքերդ
բացուն ըլլան , ան տեղուն վրայ՝ ո-
րուն համար ըսիր թէ Իմ անունս

հոն պիտի ըլլայ . այնպէս որ աս
առեղը քու ծառայիդ ըրած աղօթքը
30 լսես : Ուրեմն քու ծառայիդ և քու
ժողովուրդիդ Իսրայէլին աս տեղը
ըրած աղօթքները լսես . այո՛ քու
բնակութեանդ տեղէն երկինքէն լը-
սես , ու լսած ատենդ ներես :
31 Թէ որ մէկը իր ընկերին դէմ
մեղանչէ , ու ան ալ երդում ընել
տալու համար՝ անոր երդում առա-
ջարկէ , ու երդումը աս տունը քու
32 սեղանիդ առջևը գայ , Դուն ատենը
դուն երկինքէն լսես ու կատարես ,
ու քու ծառաներդ դատես , և յան-
ցաւորը դատապարտես , ու անոր
ըրածը անոր գլուխը բերես . և ար-
դարը արդարացընես , ու անոր
արդարութեանը չափովը անոր հա-
տուցում ընես :
33 Երբ որ քու ժողովուրդդ Իս-
րայէլ քեզի դէմ մեղանչելնուն հա-
մար իրենց թշնամիներուն առջևը
յաղթուին , ու քեզի դառնան և
քու անուանդ փառք տան , ու աս
տանս մէջ քեզի աղօթք ու աղա-
34 չանք ընեն , Դուն ատենը դուն եր-
կինքէն լսես , և քու ժողովուրդիդ
Իսրայէլին մեղքը նորայ , ու անոնց
հայրերուն տուած երկիրդ զանոնք
դարձընես :
35 Թէ որ անոնց քեզի դէմ մեղք
գործելուն համար երկինքը գոցուի ,
ու անձրեւ չգայ . ու անոնք աս տեղս
քեզի աղօթք ընեն , և քու անուանդ
փառք տան , ու զանոնք նեղելուդ
համար իրենց մեղքերէն դառնան ,
36 Դուն ատենը դուն երկինքէն լսես , և
քու ծառաներուդ ու քու ժողո-
վուրդիդ Իսրայէլին մեղքը նորայ ,
որ անոնց սորվեցընես ան ազէկ ճամ-
բան , որուն մէջը պիտի քալեն . ու
քու ժողովուրդիդ ժառանգութիւն
տուած երկիրդ վրայ անձրեւ տաս :
37 Թէ որ երկրի վրայ սով , կամ
ժանտախտ , կամ խորշակահարու-
թիւն , կամ ոսփեաց գալուկ , կամ
մարախ , կամ գրուխճ ըլլայ , կամ
անոնց թշնամիները զանոնք իրենց
բնակած երկրին մէջը նեղեն , կամ
ամէ և իցէ հարուած կամ հիւան-
38 դութիւն ըլլայ , Ամէն մարդ ժողո-

վուրդէդ Իսրայէլէն ամէն և իցէ մարդ
աղօթք մը ու խնդրուածք մը ըն-
ծու ըլլայ , ու իւրաքանչիւր մարդ
իր սրտին ախտը ճանչնալով՝ ձեռ-
քերը դէպ՚ի աս տունը երկընցընէ ,
39 Ան ատենը դուն երկինքէն՝ քու
բնակութեանդ տեղէն լսես , ու ներ-
ես ու ընես . և ամէն մարդու
իր բոլոր ճամբաներուն համեմատ
հատուցում ընես՝ անոր սիրտը
գիտնալուդ համար . վասն զի բոլոր
մարդոց որդիներուն սիրտը միայն
40 դուն գիտես . Որպէս զի քեզմէ
վախնան երթեք բոլոր օրերուն մէջը՝
որչափ ժամանակ որ մեր հայրերուն
տուած երկրիդ վրայ պիտի ապ-
րին :
41 Ու քու ժողովուրդէդ Իսրայէլէն
չեղող՝ և հեռաւոր երկրէ մը քու
անուանդ համար եկող օտարականն
42 ալ՝ (Վասն զի քու մեծ անունդ
ու զօրաւոր ձեռքդ ու երկընցած
բազուկդ պիտի լսեն ,) Թէ որ գայ
43 ու աս տանս մէջ աղօթք ընէ , Դուն
երկինքէն քու բնակութեանդ տե-
ղէն լսես , և օտարականին քեզի ը-
րած ամէն խնդրուածքը կատարես ,
որ երկրիս ամէն ժողովուրդները
քու անուանդ ճանչնան , ու քու ժո-
ղովուրդիդ Իսրայէլին պէս քեզմէ
վախնան , և գիտնան թէ աս իմ
շինած տանս վրայ քու անուանդ կո-
չուած է :
44 Երբոր քու ժողովուրդդ իր թշ-
նամիին դէմ պատերազմի երթայ
ան ճամբով՝ որ դուն պիտի խրկես
զանոնք , Թէ որ անոնք աս քու ընտ-
րած քաղաքիդ , ու քու անուանդ
համար աս իմ շինած տանս կողմը
Տէրոջը աղօթք ընեն , Երբ 45
կինքէն անոնց աղօթքը ու խնդ-
րուածքը լսես , և անոնց իրաւունք
ընես :
Երբոր քեզի դէմ մեղք գործեն , 46
(քանզի մեղք չգործող մարդ չը-
կայ ,) ու անոնց բարկանալով զա-
նոնք թշնամիին ձեռքը մատնես , ու
անոնց գերեվարները թշնամիին հե-
ռու կամ մօտ երկիրը գերի տանին
զանոնք , Թէ որ ան իրենց գերու- 47
թեան երկրին մէջ ղեղջի գան ու

պառնան , և իրենց գերեվարներուն երկրին մէջ քեզի աղաչեն ու լաւեն , Մեզք գործեցինք , անօրէնութիւն ու անիրաւութիւն ըրինք ։
48 Եւ ըլլ որ զանոնք գերի տանող թշնամիներուն երկրին մէջ՝ իրենց բոլոր սրտովը ու իրենց բոլոր հոգիովը քեզի դառնան , ու իրենց երկրին՝ որ իրենց հայրերուն տուիր , և քու ընտրած քաղաքիդ , ու քու անուանդ համար իմ շինած տանս կողմը նայելով՝ քեզի աղօթք ը-
49 նեն , Դուն երկինքին քու բնակութեանդ տեղէն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը լսես , ու անոնց
50 իրաւունք ընես , Եւ քու ժողովուրդիդ քեզի դէմ ըրած մեղքը ու բոլոր յանցանքը ներես , ու այնպէս ընես որ անոնց գերեվարները ա-
51 նոնց վրայ գթան , և անոնց ողորմութիւն ընեն . Վասնզի անոնք քու ժողովուրդդ ու քու ժառանգութիւնդ են , որ զանոնք Եգիպտոսէն՝ երկաթի կոսկին մէջէն հանե-
52 ցիր ։ Եւ քու ծառայիդ խընդրուածքին ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին խնդրուածքին քու ակնդ ու ականջդ բաց ըլլայ , որ անոնց քեզի ըրած ամէն պաղատակը լսես ։
53 Վասնզի երկրին ամէն ժողովուրդներէն դուն զատեցիր անոնք , որ քու ժառանգութիւնդ ըլլան . ինչպէս որ քու ծառայիդ Մովսէսին ձեռքովը խօսեցար , երբոր մեր հայրերը Եգիպտոսէն հանեցիր , տէր Եհովայ ։
54 Երբոր Սողոմոն աս բոլոր աղօթքը ու խնդրուածքը Տէրոջը ըրած լմընցուց , Տէրոջը սեղանին առջևէն ելաւ , ուր որ ձեռքերը դէպ ի երկինք երկընցուցած ծունկ կրկներ
55 էր , Ու ոտքի վրայ կայնելով , Իսրայէլին բոլոր ժողովքը բարձր ձայնով օրհնեց ,
56 ու ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ Տէրը , որ իր բոլոր բնածին Իսրայէլ ժողովուրդին հանգստութիւն տուաւ , ու իր ծառային Մովսէսին ձեռքովը խոսած ամէն բարի խօսքերէն բնաւ մէկ
57 խօսք մը դատարկ չինկաւ ։ Մեր Տէր Եհովան մեզի հետ ըլլայ , ինչպէս որ մեր հայրերուն հետ էր . ու մեզ չթողու , ու մեզ երեսէ
58 չձգէ , Եւ մեր սիրտը իրեն դարձնէ , որ իր բոլոր ճամբաներուն մէջը քալենք , ու պահենք իր պատուիրանքները , կանոնները ու իրաւունքները , որոնք մեր հայրերուն պա-
59 տուիրեց ։ Եւ Տէրոջը առջևը մատուցած աս պաղատանքի խօսքերս դիշեր ու ցորեկ մեր Տէր Եհովային մօտենան , որ օրէ օր պատահած գործերուն մէջ իր ծառային ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին իրաւունք
60 ընէ . Որ երկրիս ամէն ժողովուրդները գիտնան թէ Եհովայ ինքն է Աստուած , և ուրիշ մը չկայ ։
61 Ու ձեր սիրտը մեր Տէր Աստուծոյն առջևը ուղիղ ըլլայ , որ աս օրուան պէս անոր կանոններուն մէջը քալէք , ու անոր պատուիրանքները պահէք ։
62 Եւ թագաւորը ու բոլոր Իսրայէլ անոր հետ Տէրոջը առջևը զոհ
63 հերը մատուցին ։ Եւ Սողոմոն Տէրոջը մատուցած խաղաղութեան զոհին համար՝ քսանուերկու հազար արջառ ու հարիւր քսան հազար ոչխար զոհ ըրաւ . և թագաւորը ու բոլոր Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը տանը նաւակատիքը ըրին ։
64 Ին օրը թագաւորը Տէրոջը տանը առջևը եղող գաւիթին մէջտեղը սրբեց . քանզի էր ողջակէզները , հացի ընծաները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը հոն մատուց , վասն զի Տէրոջը առջևի պղնձէ սեղանը պզտիկ կու գար աս ողջակէզները , հացի ընծաները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը ընդունելու ։
65 Եւ ան առեն Սողոմոն ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ՝ մէկ մեծ ժողով մը՝ Եմաթի մուտքէն մինչև Եգիպտոսի հեղեղատը մեր Տէր Աստուծոյն առջևը եօթը օր ու եօթը օր Լո՝ այսինքն տասնուչորս օր տօն
66 ըրին ։ Եւ Սողոմոն ութերորդ օրը ժողովուրդը արձակեց , որոնք թագաւորը օրհնեցին , ու իրենց վրաններնին գացին , գուարթ սրտով մը ու ուրախանալով ան բոլոր բարիքնե-

բուն համար , որ Տէրը իր Դաւիթ ծառային ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին ըրաւ :

ԳԼ. Թ

1 Երբոր Սողոմոն Տէրոջ տունը , ու թագաւորական տունը , և իր սրտին բոլոր ուզած բաները շինեց ,
2 Տէրը Սողոմոնին նորէն երեւցաւ , ինչպէս որ Գաբաւոնի մէջ երեւցեր էր :
3 Տէրը ըսաւ , Իմ առջեւս ըրած աղօթքդ ու պաղատանքդ լսեցի . ես սա շինած տունդ սրբեցի , որ իմ անունս յաւիտեան հոն դնեմ . ու իմ աչքերս ու սիրտս միշտ հոն պիտի ըլլան :
4 Ու թէ որ դուն իմ առջեւս քու հօրդ Դաւիթին քալածին պէս , կատարեալ սրտով և ուղղութեամբ քալես , ու բոլոր ինչ պատուիրածներս ընես ու իմ կանոններս ու դատաստաններս պահես ,
5 Ես սաունը քու թագաւորութեանդ աթոռը Իսրայէլի վրայ յաւիտեան պիտի հաստատեմ , ինչպէս որ քու հօրդ Դաւիթին խօսեցայ՝ ըսելով , Իսրայէլի աթոռին վրայ քեզմէ մարդ պակաս պիտի չըլլայ :
6 Թէ որ դուք կամ ձեր որդիքը ինծմէ խոտորիք , ու ձեր առջեւը դրած պատուիրանքներս ու կանոններս չըպահէք , ու երթաք ուրիշ աստուածներու ծառայութիւն ընէք , և անոնց երկրպագութիւն ընէք ,
7 Ես սաունը Իսրայէլը պիտի ջնջեմ այն երկրին վրայէն , որն որ իրենց տուի . ու իմ անուանս համար սա սրբած տունս երեսէս պիտի ձգեմ . և Իսրայէլ բոլոր ազգաց մէջ առակ
8 ու կատակ պիտի ըլլայ : Ու սա բարձր տանը համար ամէն հոլէն անցնողը պիտի զարմանայ , ու սուլելով պիտի ըսէ , Տէրը ինչու համար սա երկրիս ու սա տանս այսպէս ըրաւ :
9 Ու պիտի ըսեն , Վասն զի անոնք իրենց Տէր Աստուածը թողուցին , որ անոնց հայրերը Եգիպտոսի երկրէն հաներ էր , և ուրիշ աստուածներու յարեցան , և անոնց երկրպագութիւն ու ծառայութիւն ըրին . սա պատճառաւ Տէրը անոնց վրայ սա բոլոր չարիքները բերաւ :

10 Ու Սողոմոն երկու տունը՝ Տէրոջ տունը ու թագաւորական տունը քսան տարուան մէջ շինելէն ետքը ,
11 Տիւրոսի թագաւորը Քիրամ եղեւ նախայտերով , մայր փայտերով ու ոսկիով , անոր ամէն ուզածին համեմատ Սողոմոնին օգնութիւն ընելուն համար , Սողոմոն թագաւորն ալ Գաբէլեայի երկրին մէջ քսաւաք տուաւ Քալիլեայի երկրին :
12 Ու Քիրամ Տիւրոսէն ելաւ , որ Սողոմոնին իրեն տուած քաղաքները տեսնէ , և իր աչքերուն հաճոյ չերեւցան .
13 Ու ըսաւ , Ո՛ղբայր , սա ի՞նչ քաղաքներ են՝ որ ինծի տուիր . ու անոնց անունը Քաբօղի երկիր կոչեց մինչեւ սա օրս :
14 Ու Քիրամ՝ թագաւորին հարիւր քսան տաղանդ ոսկի խրկեց :
15 Ու Սողոմոն թագաւորին դրած հարկին պատճառը սա էր՝ որ Տէրոջ տունը , իր տունը , ու Մելոնը , ու Երուսաղէմի պարիսպը , Հասորը , Մակեդովը ու Գազերը շինէ :
16 (Փարաւոն Եգիպտոսի թագաւորը ելլելով՝ Գազերը առեր , ու զանիկայ կրակով այրեր էր , և անոր քաղաքին մէջը բնակող Քանանացիները մեռցնելով , պանիկայ իր աղջկանը՝ Սողոմոնին կնկանը օժիտ տուեր էր :)
17 Ու Սողոմոն Գազերը ու վարի Բեթորոնը շինեց ,
18 Նաև Բաալաթը ու Թադմորը անապատին մէջ , Երկրին
19 Սողոմոնին բոլոր շտեմարանի քաղաքները , ու կառքերուն քաղաքները , ու ձիաւորներուն քաղաքները , և ան բոլոր շէնքերը , որ Սողոմոն ուզեց շինել Երուսաղէմի մէջ , Լիբանանի մէջ ու իր տէրութեանը բոլոր երկրին մէջ :

20 Ան բոլոր ժողովուրդները՝ որ Ամորհացիներէն , Քետացիներէն , Փերեզացիներէն , Եւսացիներէն ու Յեբուսացիներէն մնացեր էին , և Իսրայէլի որդւոցմէ չէին ,
21 անոնց զաւակները , որ անոնցմէ ետքը ան երկրին մէջ մնացեր էին , ու Իսրայէլի որդիքը չէին կրցեր

զանոնք բնաջինջ ընել , Սողոմոն
զանոնք հարկատու ծառայ ըրաւ
22 մինչեւ յայսօր : Բայց Սողոմոն
Իսրայէլի որդիներէն իրեն ծառայ
չըրաւ . հապա անոնք իր պատե-
րազմական մարդիկներըը , իր պա-
ետականները , իշխաններըը , զօրա-
վարներըը , ու իր կառքերուն ու
23 ձիաւորներուն վերակացուներն էին :
Սողոմոնին գործքին վրայ հինգ հա-
րիւր լիսուն գլխաւոր իշխաններ
կային , որոնք բանուոր ժողովուրդին
վրայ կ'իշխէին :
24 Նաև փարաւոնին աղջիկը Դաւի-
թին քաղաքէն ելաւ , ո՛ւ ինչ իր
տունը՝ որն որ Սողոմոն անոր համար
շիներ էր . ան առնը Մելոնը շի-
նեց :
25 Եւ Սողոմոն տարին իրեք անգամ
Տէրոջը համար շինած սեղանին վրայ
ողջակէզներ ու խաղաղութեան զո-
հեր կը մատուցանէր , և Տէրոջը
առջեւի սեղանին վրայ խունկ կը ծը-
խէր :
26 Ու Էղովր տունը լմընցուց , Սո-
ղոմոն թագաւորը Նեղովմի երկրին
մէջ Աարմիր ծովուն եզերքը՝ Նե-
թին քովը եղող Պասիոնգաբերի
27 մէջ նաւեր շինեց : Եւ Խիրամ
Սողոմոնին ծառաներուն հետ , ծո-
վու ճամբորդութեան հմուտ եղող իր
նաւաստի ծառաներըը ան նաւերով
28 խրկեց : Ու անոնք Ոփիր գացին ,
և անկէ չորս հարիւր քսան տաղանդ
ոսկի առին , ու Սողոմոն թագաւո-
րին բերին :

ԳԼ· Ժ·

1 Եւ Աաբայի թագուհին Սողոմոնին
համբաւը ու Տէրոջը անունը
լսեց , ու եկաւ որ խրթին հարց-
2 մունքներով զանիկայ փորձէ : Եւ
անիկայ Երուսաղէմ եկաւ խիստ
շատ հանդէսով , և ուղտերով
բեռցած անոյշով . և Սողոմոնին
քովը գնաց , ու բոլոր իր սրտին
3 մէջը եղածը անոր զրուցեց : Եւ
Սողոմոն անոր բոլոր հարցմունքնե-
րը բացատրեց . ու բնաւ անանկ մէկ
խօսք մը չկար , որ թագաւորը չը-
հասկընայ ու չբացատրէ անոր : Եւ 4
Աաբայի թագուհին Սողոմոնին բո-
լոր իմաստութիւնը , ու անոր չինած
տունը , Եւ անոր սեղանին կերա- 5
կուրներըը , ու անոր ծառաներուն
բնակարաններըը , և սպասաւորնե-
րուն կայնուածքը , ու անոնց հա-
գուստներըը , և անոր մատուռակնե-
րըը , ու Տէրոջը տունը ելլելու ան-
գութը տեսնելով , խելքը գլխէն
գնաց . Եւ թագաւորին ըսաւ , Ինչ 6
վիճակիդ ու իմաստութեանդ վրա-
յով իմ երկրիս մէջ լսած խօսքերս
ճշմարիտ են եղեր . Բայց ես ան 7
խօսքերուն չհաւատացի , մինչեւ որ
անոնք եկայ ու իմ աչքերովս տե-
սայ , և ահա ինծի տասը կէսը չը-
պատմեցին . քու իմաստութիւնդ ու
երջանկութիւնդ իմ լսած համբա-
ւէս աւելի է : Երանի քու մար- 8
դիկներուդ՝ երանի ասոնք քու ծառա-
ներուդ՝ որոնք միշտ քու առջեւդ
կայնելով քու իմաստութիւնդ կը
լսեն : Ինչ Եհովայ Աստուածդ 9
օրհնեալ ըլլայ , որ քեզի հաճեցաւ ,
ու քեզ Իսրայէլի աթոռին վրայ
դրաւ . Եհովան Իսրայէլը յաւի-
տեան սիրելուն համար , քեզ թա-
գաւոր ըրաւ , որ իրաւունք ու ար-
դարութիւն ընես : Եւ թագաւո- 10
րին հարիւր քսան տաղանդ ոսկի ,
ու խիստ շատ խունկեր , ու պա-
տուական քարեր տուաւ : Չէ ան-
կէ ետև այնչափ շատ խունկ չեկաւ ,
որչափ որ Սաբայի թագուհին Սո-
ղոմոն թագաւորին տուաւ :
Եւ Խիրամին նաւերը՝ որ Ոփի- 11
րէն ոսկի կը բերէին , Ոփիրէն խիստ
շատ ալմուկ փայտեր ու պատուական
քարեր ալ բերին : Եւ թագաւո- 12
րը ալմուկ փայտէն յենարաններ շի-
նեց՝ Տէրոջը տանը ու թագաւորա-
կան տանը համար , և քնարներ ու
տաւիղներ՝ երգեցողներուն համար .
ասանկ ալմուկ փայտ բնաւ չեկաւ
ու չերեւցաւ մինչեւ յայսօր :
Ու Սողոմոն թագաւորը Սաբայի 13
թագուհիին բոլոր ուզած ու խրնդ-
րած բաները տուաւ , Սողոմոն թա-
գաւորը իր առատաձեռնութեամբը
անոր տուածէն ի զատ : Եւ անի-

կայ իր ծառաներուն հետ դարձաւ
իր երկիրը գնաց :
14 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմոնին
եկած ոսկին կշիռքը վեց հարիւր
վաթսունուվեց տաղանդ ոսկի էր .
15 Առուտուր ընողներէն , ու վաճառա-
կաններէն , և Արաբացւոց բոլոր
թագաւորներէն , ու երկրին նախա-
րարներէն ևս ՚ի գաւառ :
16 Ու Սողոմոն թագաւորը կռածոյ
ոսկիէ երկու հարիւր վահան շինեց .
ս՚ելն մէկ վահանին համար վեց
17 հարիւր սիկղ ոսկի գնաց : Կռածոյ
ոսկիէ իրեք հարիւր ասպար ալ ը-
նէց , ս՚ելն մէկ ասպարին իրեք
մնաս ոսկի գնաց . ու թագաւորը
Լիբանանի անտառին տունը դրաւ
զանոնք :
18 Ու թագաւորը փղոսկրէ մեծ ա-
թոռ մը շինեց , ու զուտ ոսկիով
19 պատեց զանիկայ . Ա՚ն աթոռը վեց
աստիճան ունէր . ու աթոռին վերի
ծայրը եռևէն բոլորշի էր , և նստելու
տեղը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն
ձեռնարանները ունէր , ու ձեռնարան-
ներուն քովը երկու առիւծներ կը
20 կայնէին : Ու հոն վեց աստիճան-
ներուն վրայ մէկ կողմէն ու միւս
կողմէն տասներկու առիւծներ կը
կայնէին . բոլոր թագաւորութիւն-
ներու մէջ ասանկ բան մը շինուած
չէր :
21 Ու Սողոմոն թագաւորին բոլոր
խմելիքի ամանները ոսկի էին . և
Լիբանանի անտառին տունը բոլոր
ամանները զուտ ոսկի էին , արծա-
թէ չկար . քանզի Սողոմոնին օրերը բանի մը տեղ չէր ա-
22 պուներ : Ա՚սան զի թագաւորը ծո-
վու վրայ Թարսիսին նաւերուն հետ
Քարտաճայի նաւեր ունէր . Քարտա-
ճայի նաւերը իրեք տարին անգամ
մը ոսկիով , արծաթով , փղոսկ-
րով և կապիկներով ու սիրա-
մարգներով բեռնաւորուած կու գա-
յին :
23 Ու Սողոմոն թագաւորը հարըս-
տութեան ու իմաստութեան կող-
մանէ երկրիս բոլոր թագաւորներէն
24 մեծ եղաւ : Ու բոլոր երկիրը կը
փափաքէր Սողոմոնին երեսը պէտք-
ը— Ե անոր իմաստութիւնը լսելու ,
որն որ Ա՚ստուած անոր սրտին մէջը
դրեր էր : Ու անոնց ամէնը տա- 25
րուէ տարի իրենց ընծաները կը բե-
րէին , ոսկեղէն արծաթէ ամաններ ,
ոսկիէ ամաններ , հանդերձներ , պէն-
քեր , խունկեր , ձիեր ու ջորիներ :
Ու Սողոմոն կառքեր ու ձիաւոր- 26
ներ ժողվեց , ու անիկայ հազար չորս
հարիւր կառք ու տասներկու հա-
զար ձիաւոր ունեցաւ . ու զանոնք
կառքերու քաղաքներուն մէջը , ու
Երուսաղէմի մէջ թագաւորին քովը
տեղաւորեց : Ու թագաւորը Ե- 27
րուսաղէմի մէջ արծաթը քարերու
պէս հասարակ բան մը ըրաւ , ու ե-
ղևնափայտը շատութենէն դաշտի
մէջ եղող մելաթզենիներուն պէս
ըրաւ : Ու Սողոմոնին ձիերը Ե- 28
գիպտոսէն կու գային . ու թագա-
ւորին վաճառականներուն կարաւա-
նը մէկ որոշուած գնով մը յիւրա-
քանչիւրները ժամանակ կ՚առնէին : Ու 29
Եգիպտոսէն մէկ կառք մը դուրս ել-
լելուն վեց հարիւր արծաթով վեր
կու գար , ու մէկ ձին՝ հարիւր յի-
սուն արծաթով . ու Քետացւոց
բոլոր թագաւորներուն համար , և
Ասորւոց թագաւորներուն համար
ալ անոնց ձեռքովը այնպէս կը հա-
նէին :

ԳԼՈՒԽ Ժ

Ու Սողոմոն թագաւորը փարա- 1
ւոնին աղջիկէն ՚ի զատ շատ օ-
տարազգի կիներ , Մովաբացի , Ա-
մմոնացի , Եդոմացի , Սիդոնացի
սիրեց . Ա՚ն ազգերէն որոնց համար 2
Տէրը Իսրայէլի որդւոցը ըսեր էր ,
Ա՚նոնց քովը մի մտնէք , ու անոնք
ալ ձեր քովը չմտնեն , որ ձեր սիր-
տերը իրենց աստուածներուն ետևէ
ձգենեն , Սողոմոն սիրով անոնց յա-
րեցաւ : Ու անոր հօթը հարիւր 3
իշխանազուն կիներ , ու իրեք հարիւր
հարճ ունէր . ու անոր կիներն
անոր սիրտը խոտորցուցին : Ու 4
Սողոմոնին ծերութեան ժամանակը
անոր կիներն անոր սիրտը օտար
աստուածներու դարձուցին , ու ա-

նոր սիրտը իր Տէր Աստուծոյն հետ
իր հօրը Դաւիթին պէս
5 կատարեալ չէր : Ե. Սողոմոն
Ամմոնացւոց աստուծոյն Քամոսթին հետևէն , ու Ամմոնացւոց գարշելի Մելքոմին հետևէն գնաց :
6 Ե. Սողոմոն Տէրոջը աչքին չարութիւն ըրաւ , ու Տէրոջը հետևէն իր հօրը Դաւիթին պէս կատարեալ
7 սրտով չգնաց : Այն ատենը Սողոմոն Երուսաղէմին դիմացը եղող լեռանը վրայ Մովաբացւոց գարշելի Քամոսին համար բարձր տեղ մը շինեց , ու Ամմոնացւոց գարշելի Մո-
8 ղքին համար ալ : Ե. իր բոլոր օտարազգի կիներուն համար ալ այնպէս ըրաւ , որոնք իրենց աստուածներուն խունկ կը ծխէին ու զոհ կը մատուցանէին :
9 Ե. Տէրը Սողոմոնին բարկացաւ , վասն զի անիկայ իր սիրտը խոտորցուց Իսրայէլի Տէր Աստուծմէն , ան որ երկու անգամ իրեն երեւցաւ ,
10 Ու այս բանին համար պատուիրեց որ ուրիշ աստուածներու հետևէ չերթայ . բայց անիկայ Տէրոջը պա-
11 տուէրը չպահեց : Ե. Տէրը Սողոմոնին ըսաւ , Որովհետև դուն ասանկ ըրիր , և իմ ուխտս ու քեզի պատուիրած կանոններս չպահեցիր , ես թագաւորութիւնը անշուշտ քեզմէ պիտի պատռեմ , ու զանիկայ
12 քու ծառայիդ պիտի տամ : Մինչն թէ այս բանը քու օրերուդ մէջ չեմ ըներ , քու հօրդ Դաւիթին համար . բայց զանիկայ քու որդւոյդ ձեռ-
13 քէն պիտի պատռեմ : Սակայն բոլոր թագաւորութիւնը պիտի չպատռեմ . հապա իմ ծառայիս Դաւիթին համար , ու իմ ընտրած Երուսաղէմին համար քու որդւոյդ մէկ ցեղ մը պիտի տամ :
14 Ե. Տէրը Սողոմոնին դէմ մէկ թշնամի մը հանեց , այսինքն Եդոմի թագաւորին սերունդէն Եդոմացի Հադադը .
15 Որովհետև Դաւիթ Եդոմի մէջ եղած ատենը , երբոր Յովաբ զօրապետը մեռցուածները թաղելու համար ելաւ , ու Եդոմի մէջ բոլոր արուները մեռցուց .
16 (Որովհետև Յովաբ բոլոր Իսրա-

յէլին հետ՝ հոն վեց ամիս նստաւ , մինչև որ Եդոմացւոց բոլոր արուները մեռցուց .) Ան ատենը Ա- 17
դադ իր հօրը քանի մը Եդոմացի ծառաներուն հետ փախաւ որ Եգիպտոս երթայ . ու Ադադ դեռ պզտիկ տղայ էր : Ե. անոնք Մադիամէն 18
ելան ու Փառան եկան , և Փառանէն իրենց հետ մարդիկներ առին , ու Եգիպտոս եկան Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին , որ անոր տուն տուաւ , ու անոր ռճիկ կապեց , ու անոր երկիր տուաւ : Ե. Ադադ 19
Փարաւոնին աչքը շատ շնորհք գտաւ . ու Փարաւոն իր կնկանը քոյրը՝ Թահփենէս թագուհիին քոյրը անոր կնիկ տուաւ : Ե. Թահ- 20
փենեսին քոյրը Ատոփն որդի մը ծնաւ , որ Գանեբաթ կոչուեցաւ . ու Թահփենէս զանիկայ Փարաւոնին տանը մէջ մեծցուց . ու Գանեբաթ Փարաւոնին տունը՝ Փարաւոնին որդւոցը մէջն էր : Ու 21
երբոր Ադադ Եգիպտոսի մէջ լսեց թէ Դաւիթ իր հայրերուն հետ քընացեր է , ու Յովաբ զօրապետը մեռեր է , Ադադ Փարաւոնին ըսաւ , Արձակէ զիս , որ իմ երկիրս երթամ : Ե. Փարաւոն անոր ը- 22
սաւ , Դո քովս քու ինչդ պակաս է , որ քու երկիրդ երթալ կ'ուզես : Ու անիկայ ըսաւ , Ոչ , բայց անպատճառ արձակէ զիս :

Ե. Աստուած անոր դէմ մէկ 23
ուրիշ թշնամի մը հանեց , այսինքն Եղիադային որդին Հազոնը , որ իր տիրոջը՝ Սուբայի Ադրազար թագաւորին քովէն փախեր էր : Ու 24
անիկայ իր քովը մարդիկներ ժողվեց , և գնդապետ եղաւ . ու երբոր Դաւիթ զանոնք կոտորեց , Դամասկոս գացին ու հոն բնակեցան , ու Դամասկոսի մէջ թագաւորութիւն ըրին : Ասոր Հազոն Սողոմոնին 25
բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէլին թշնամի եղաւ , Ադադին ըրած չարութենէն զատ . ու Իսրայէլին նեղութիւն կու տար , և Ասորւոց վրայ կը թագաւորէր :

Ե. Սողոմոնին ծառան՝ Սարե- 26

պայէն Եփրաթացի՝ Եփրաթի որդին Բեթղեհեմեան էր, որուն մայրը որբևարի կնիկ մըն էր Եգիպտա անունով, թագաւորին դէմ ձեռք
27 վերցուց։ Ու թագաւորին դէմ ձեռք վերցնելուն պատճառը այս էր. երբոր Սողոմոն Երզնկան շինեց, Ե իր հօրը Դաւիթին քաղաքին
28 փլած տեղը գոցեց, Յերոբոամ խիստ ուժով մարդ մը ըլլալով, ու Սողոմոն տեսնելով որ ամիկայ դործունեայ կարիճ մըն է, զանիկայ Յովսեփի տանը բոլոր բեռներուն
29 վրայ դրաւ։ Ու եղաւ որ ան ժամանակը Յերոբոամ Երուսաղեմէն դուրս ելաւ, ու Ահիա Սիլովնացի Նբիան մարդարէն անոր հանդիպեցաւ. և անիկայ նոր վերարկու մը հագեր էր, ու դաշտին մէջը
30 երկուքնին միայնակ էին։ Ու Նբիա անոր վրայի նոր վերարկուն բռնեց, ու զանիկայ տասներկու կտոր պատ-
31 ռեց։ Ու Յերոբոամին ըսաւ, Տասը կտորը քեզի առ. քանզի Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ես Սողոմոնին ձեռքէն թագաւորութիւնը պիտի պատռեմ, ու տասը ցեղը քեզի պիտի
32 տամ։ Ու իմ ծառայիս Դաւիթին համար՝ ու Իսրայէլին բոլոր ցեղերէն ընտրած Երուսաղէմ քաղաքիս համար՝ մէկ ցեղ մը անոր
33 ըլլայ. Որովհետև զիս թողուցին, ու Աշտոնայթացւոց աստուծոյն Աստարովթին, և Մովաբացւոց աստուծոյն Քամոսին, ու Ամմոնի որդւոց աստուծոյն Մելքոմին երկրպագութիւն ըրին, և իմ ճամբաներուս մէջը չգացին, որ իր հօրը Դաւիթին պէս՝ իմ աչքիս ուղիղ եղածը ընեն, ու իմ կանոններս ու դատաստաններս իր գործ դնեն։ Ա-
34 մայն անոր ձեռքէն բոլոր թագաւորութիւնը պիտի չառնեմ, ու զանիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ իշխան պիտի թողում, իմ պատուիրանքներս ու կանոններս պահող իմ ընտրած ծառայիս Դաւիթին համար։
35 Հապա անոր որդւոյն ձեռքէն թագաւորութիւնը պիտի առնեմ, ու տասը ցեղը քեզի պիտի տամ։ Ու անոր որդւոյն ձեռքը 36
ցեղ մը պիտի տամ, որ իմ ծառայ Դաւիթ իմ առջեւս միշտ ունենայ Երուսաղէմ քաղաքին մէջ՝ որն որ ընտրեցի իմ անունս հոն դնելու համար։ Ու քեզ 37
պիտի առնեմ, և սրտիդ բոլոր ուզածին պես թագաւորութիւն պիտի ընես, ու Իսրայէլի վրայ թագաւոր պիտի ըլլաս։ Ու թէ որ իմ 38
բոլոր քեզի պատուիրածներուս ճանապարհէն ընես, ու իմ ճամբաներուս մէջը քալես, և իմ ծառայիս Դաւիթին ըրածին պէս՝ իմ կանոններս ու պատուիրանքներս պահելով իմ առջեւս ուղիղ եղածը ընես, անատնը ես քեզի հետ պիտի ըլլամ, ու քեզի Ցնայուն տուն պիտի շինեմ, ինչպէս որ Դաւիթին շինեցի, ու Իսրայէլը քեզի պիտի տամ։
Ու ասոր համար Դաւիթին սե- 39
րունդը պիտի չարչարեմ, բայց ո՛չ թէ միշտ։ Ու Սողոմոն Յերո- 40
բոամը սպաննել ուզեց, բայց Յերոբոամ ելաւ Եգիպտոս Սուսակ թագաւորին քովը գնաց, ու մինչև Սողոմոնին մեռնիլը Եգիպտոս մնաց։
Ու Սողոմոնին մնացորդ պատ- 41
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածները ու անոր իմաստութիւնը, ահա Սողոմոնին պատմութեանը գրքին մէջ գրուած են։ Ու Սո- 42
ղոմոնին Երուսաղէմի մէջ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն ըրած օրերը քառասուն տարի եղաւ։
Ու Սողոմոն իր հայրերուն հետ քնա- 43
ցաւ, և իր հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջը թաղուեցաւ. ու անոր որդին Ռոբովամ անոր տեղը թագաւոր եղաւ։

ԺԲ. ԺՈՂ.

Ու Ռոբովամ Սիւքեմ գնաց. 1
վասն զի բոլոր Իսրայէլ զանիկայ թագաւոր ընելու համար Սիւքեմ գացեր էր։ Ու Նաբաթեան Յե- 2
րոբոամ՝ որ Սողոմոն թագաւորին երեսէն փախած՝ Եգիպտոս կը բնակէր, դեռ Եգիպտոսի մէջ էր երբոր 3

կելով զանիկայ կանչեցին . ու Յեբոսացին Արաւնա ու անոր բոլոր ազգակիցները՝ որ Յերուսաղէմ կ'երթային Տէրոջմէն հարուածուած ժողովուրդին համար՝ տեսնելով զանիկայ՝ կանգնեցան անոր առջեւ։ Արաւնա ալ ինքզինքը գետին գլորեց իր հրամանատարին առջեւ երեսի վրայ ու երկրպագութիւն ըրաւ անոր։ Արաւնա ըսաւ անոր. Ինչո՞ւ համար իմ տիրոջս թագաւորը իր ծառային գալու է։ Ու Արաւնա ըսաւ. Ես կ'երթամ Տէրոջմէն ներում խնդրելու համար ժողովուրդին։ Ու Արաւնա ըսաւ. Ինչպէս որ քու հոգիդ կ'ուզէ՝ առ ու մատո՛ւց։ Ու Արաւնա ըսաւ. Ես կ'աղաչեմ քեզմէ՝ եթէ քու աչքերուդ մէջ շնորհք գտայ՝ թող որ քու ծառադ ինծի տրուի հողէ երկու ջորիի բեռ չափ հող. որովհետեւ քու ծառադ այսուհետեւ ուրիշ աստուածներու ողջակէզ ու զոհ պիտի չմատուցանէ՝ բայց միայն Տէրոջ։ Բայց այս բանիս համար Տէր թող ներում շնորհէ քու ծառային. երբ իմ տէրս Ասորեստանի թագաւորին տունը պիտի երթայ երկրպագելու համար՝ ան ալ իմ ձեռքիս վրայ կը յենուի՝ ու ես ալ Ռեմոնի տանը մէջ պիտի երկրպագեմ. երբ որ Ռեմոնի տանը մէջ երկրպագեմ՝ Տէր թող ներում շնորհէ քու ծառային այս բանիս համար։ Ու ան ըսաւ անոր. Խաղաղութեամբ գնա՛։ Ուստի անկէ հեռացաւ մոտաւորապէս մէկ մղոն չափ։

Բայց Գեհազի՝ Եղիսէ մարդկան Աստուծոյ ծառային՝ ըսաւ. Ահա տիրոջս խնայեց այս Ասորեստացի Արաւնան՝ չառնելով անոր ձեռքէն անոր բերածը. կեցցէ Տէր՝ որ ես անոր ետեւէն պիտի վազեմ ու բան մը առնեմ անկէ։ Ուստի Գեհազի Արաւնայի ետեւէն վազեց։ Ու Արաւնա՝ երբ որ տեսաւ զինքը իր ետեւէն վազելով՝ ձիէն վար իջաւ անոր դիմաւորելու համար ու ըսաւ. Խաղաղութի՞ւն է։ Ու ան ըսաւ. Խաղաղութիւն է. տիրոջս զրկեց՝ ըսելով. Ահա հիմա նոր եկած են Եփրեմի լերնականէն մարգարէներու աշակերտներէն երկու պատանիներ. խնդրեցէ՛ անոնց համար տասնհինգ տալանդ արծաթ ու երկու փոխանակ հանդերձ։ Ու Արաւնա ըսաւ. Հաճէ՛ առ երկու տալանդ։ Ու զանիկայ կաղապեց ու երկու փոխանակ հանդերձ՝ երկու իր պատանիներուն վրայ դրաւ. ու անոնք անոր առջեւէն տարին։ Երբ որ Ոփելի բլուրը հասաւ՝ անոնցմէ առին զանիկայ ու տունին մէջ դրին. ու մարդիկը արձակեց՝ որ գնան։ Ինքն ալ մտաւ ու կեցաւ իր տիրոջ առջեւ։ Ու Եղիսէ անոր ըսաւ. Գեհազի՝ ուրկէ՞ կու գաս։ Ու ան ըսաւ. Ծառադ ո՛չ մէկ տեղ գնաց։ Ու ան ըսաւ անոր. Իմ սիրտս հետդ չգնա՞ց՝ երբ որ մարդ մը իր կառքէն վար իջաւ քեզ դիմաւորելու համար։ Արդ ժամանակ է՞ արծաթ առնելու ու հանդերձներ առնելու՝ ձիթենիներ ու խաղողի այգիներ ու ոչխարներ ու արջառներ ու ծառաներ ու աղախիններ ունենալու համար։ Ուստի Արաւնայի բորոտութիւնը քեզի ու քու սերունդիդ վրայ պիտի կպչի յաւիտեան։ Ու ան անկէ ելաւ՝ ձիւնի պէս ճերմակ բորոտ։

Ու Թագաւորը ժողովուրդին խրատուելիքով պատասխան տուաւ, և ձերբունն իրեն տուած խրատը մերժելով, Երիտասարդներուն խորհուրդին պէս անոնց հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Իմ հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր է, բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի ծանրացընեմ. իմ հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր է, բայց ես ձեզ կարիճներով պիտի խրատեմ։ Ու Թագաւորը ժողովուրդին ետեւը մնիկ չընաւ. վասն զի այս բանը Տէրոջմէն եղաւ, որ Տէրը Աիլօնացի Ախիային ձեռքով Նաբատեան Յերոբոամին ըսած խօսքը հաստատէ։ Ու երբոր բոլոր Իսրայէլ տեսաւ որ Թագաւորը իրենց մնիկ չընաւ, ժողովուրդն ալ Թագաւորին պատասխան տուին ու ըսին, Ինչ բաժին ունինք Դաւիթի քովը՝ ու Յեսսէի որդւոյն քովը ժառանգութիւն չունինք. ո՛վ Իսրայէլ՝ ձեր վրանները գոցէ. ո՛վ Դաւիթ՝ հիմա դուն քու տունդ հոգա. ու Իսրայէլ իրենց վրանները գացին։ Բայց Յուդայի քաղաքներուն մէջ բնակող Իսրայէլի որդւոցը վրայ Ադորամ Թագաւոր եղաւ։ Ու Թագաւորը Ադորամ Երկրաքարերուն վրայ եղող Ընդրամը խրկեց, բոլոր Իսրայէլ զանիկայ քարերով քարկոծեցին, ու մեռաւ։ Ու Թագաւորը արտորալով կառքը հեծաւ, որ Երուսաղէմ փախչի։ Այսպէս Իսրայէլ Դաւիթի տունէն ապստամբեցաւ մինչեւ այս օրս։

Ու բոլոր Իսրայէլ Յերոբոամին դառնալը լսելով՝ խրկեցին, ու զանիկայ ժողովքին մէջ կանչեցին, և զանիկայ բոլոր Իսրայէլի վրայ Թագաւոր դրին, ու Յուդայի ցեղէն՝ի զատ Դաւիթին տանը ուրիշ հետեւող մը չկար։ Ու Ադորամ Երուսաղէմ մտաւ, ու բոլոր Յուդայի տունէն ու Բենիամինի ցեղէն հարիւր ութսուն հազար ընտիր պատերազմողներ ժողվեց, որ Իսրայէլի տանը հետ պատերազմին, ու Թագաւորութիւնը

Սողոմոնի որդւոյն Ռոբովամայ դարձընեն :

22 Եւ Յաւուժոյ մարդուն Ամմայիայ
ին Յաւուժոյ խօսքը եղաւ՝ ըսե-
23 լով , Սողոմոնի որդւոյն Յուդայի
Ռոբովամ թագաւորին ու բոլոր
Յուդայի տանը ու Բենիամինին
և ժեռացորդ ժողովուրդին խօսիս , ու
24 ըսա , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Մի
ելլէք , ու Իսրայէլի որդւոյը՝ ձեր
եղբայրներուն հետ մի՛ պատերազ-
միք . ամէն մարդ թող իր տունը
դառնայ . վասն զի ասոր բանը ինծմէ
եղաւ : Եւ Տէրոջը խօսքը մոխկ
ըրին , ու Տէրոջը բանին պէս ետ
դարձան :

25 Ու Յերոբովամ Եփրեմի լեռանը
վրայ Սիւքէմը շինեց ու հոն բնա-
կեցաւ . և անկէ ելաւ , Փանուէլը
26 շինեց : Ու Յերոբովամ իր սրտին
մէջը ըսաւ , Հիմա թագաւորու-
թիւնը Դաւիթին տանը պիտի
27 դառնայ : Եթէ որ ասոնք ժողովուրդը
Երուսաղէմ Տէրոջը տունը ելլէ զոհ
ընելու համար , ան ատենը ասոնց
ղովուրդին սիրտը իրենց տիրոջը
Յուդայի Ռոբովամ թագաւորին
պիտի դառնայ , և զիս պիտի մեռ-
ցընեն , ու Յուդայի Ռոբովամ
28 թագաւորին պիտի դառնան : Եւ
թագաւորը խորհուրդ ըրաւ , ու
երկու հատ ոսկիէ որթ շինեց . ու
անոնց ըսաւ , Ձեզի եւս ձեզի Ե-
րուսաղէմ ելլել պէտք չէ . ահա
Իսրայէլ , ահա քու աստուածնե՛րդ
որ քեզ Եգիպտոսի երկրէն հանե-
29 ցին : Ու մէկը Բեթէլի մէջ դը-
րաւ , ու միւսն ալ Դանի մէջ
30 դրաւ : Եւ ասիկա մեղքի պատ-
ճառ եղաւ . վասն զի ժողովուրդը
մինչև Դան կ'երթար առջեւ տիրոջը
մէկուն առջեւը երկրպագութիւն ըն-
31 ելու համար : Ու բարձր տեղերու
վրայ կռատուներ շինեց . և ժողո-
վուրդին ցած մարդիկներէն քուրմեր
ըրաւ , որոնք Ղեւիի որդւոցմէ չէին :
32 Ու Յերոբովամ ութերորդ ամ-
սուն մէջ՝ ամսուն տասնուհինգերորդ
օրը , Յուդայի մէջ պահածոյ տօնին
պէս տօն սահմանեց , ու սեղանին
վրայ զոհեր մատուց . Բեթէլի մէջ
այսպէս ըրաւ , ու իր շինած որթե-
րուն զոհեր մատուց . և բարձր տե-
ղերուն համար ըրած քուրմերը Բե-
թէլի մէջ դրաւ : Ու իր մտքէն 33
շինած ամսուն մէջ՝ ութերորդ ամսուն տասնհինգերորդ
օրը Բեթէլի մէջ իր շինած սեղանին
վրայ զոհեր մատուց , ու Իսրայէլի
որդւոցը տօն սահմանեց , ու սեղա-
նին վրայ զոհեր մատուցանելով՝
խունկ ծխեց :

ԺԳ . ԺԴ

1 Ու ահա Յեհովայի խօսքով Աստուծոյ
մարդ մը Բեթէլէն Յուդայէն Բեթէլ ե-
կաւ . Եւ Երոբովամ խունկ ծխե-
լու համար սեղանին քովը կը կայ-
նէր , ահա Յաւուժոյ մարդ մը Տե-
րոջը խօսքովը Յուդայէն Բեթէլ ե- 2
կաւ : Եւ Տէրոջը խօսքովը սեղանին
կանչեց ու ըսաւ , Ո՛վ սեղան , ո՛վ
սեղան , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա
Դաւիթին տանը որդի մը պիտի
ծնանի Յոսիա անունով , և քու
վրադ խունկ ծխող բարձր տեղերուն
քուրմերը քու վրադ պիտի զոհէ ,
ու քու վրադ մարդոց ոսկորներ պի-
տի այրեն : Եւ նոյն օրը նշան մը 3
տալով՝ ըսաւ , Տէրոջը խօսելուն
նշանը սա է . ահա սեղանը պիտի
պատռի , ու վրայի մոխիրը պիտի
թափի :

Ու երբոր թագաւորը Յաւուժոյ 4
մարդուն Բեթէլի մէջ սեղանին հա-
մար կանչած խօսքը լսեց , Երոբո-
վամ սեղանին վրայէն ձեռքը եր-
կընցուց , ու ըսաւ , Ա՛ռ հարէք
բռնեցէք . և անոր վրայ երկընցու-
ցած ձեռքը չորցաւ , ու պանե-
կայ իրեն դարձընելու կարող չե-
ղաւ : Եւ Յաւուժոյ մարդուն 5
Տէրոջը խօսքովը տուած նշանին
պէս սեղանը պատռեցաւ , ու մո-
խիրը սեղանէն թափեցաւ : Եւ 6
թագաւորը Յաւուժոյ մարդուն պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Աղե
Տէր Յաւուժոյդ առջեւը աղաչէ , ու
ինծի համար աղօթք ըրէ , որ ձեռս
ինծի դառնայ : Ան ատենը Յա-
ւուժոյ մարդը Տէրոջը առջեւը աղա-
չեց . և թագաւորին ձեռքը իրեն
դարձաւ ու առջինին պէս եղաւ :
Եւ թագաւորը Յաւուժոյ մարդուն 7

Ըն առնեը անոր հետը դարձաւ , 19
և անոր տունը հայ կերաւ ու ջուր
խմեց : Ու երբոր անոնք սեղանը 20
նստեր էին , Տէրոջը խօսքը զանիկայ
դարձընող մարգարէին եղաւ . Ու 21
անիկայ Յուդայէն եկող Աստուծոյ
մարդուն կանչելով՝ ըսաւ , Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ . Որովհետև դուն
Տէրոջը խօսքին անհնազանդութիւն
ըրիր , ու քու Տէր Աստուծոյդ
քեզի պատուիրած պատուէրը չպա-
հեցիր , ու դարձար , ու հայ կե- 22
րար ու ջուր խմեցիր ան տեղը՝ որուն
համար քեզի ըսած էր որ հայ չու-
տես ու ջուր չխմես , քու մեռելդ
քու հայրերուդ գերեզմանը պիտի
չմտնէ :

Ու հայ ուտելէն ու ջուր խմելէն 23
ետքը անիկայ իր համար դարձուցած
մարգարէին էշը պատրաստեց . Ըն 24
ալ գնաց . ու ճամբուն մէջ մէկ ա-
ռիւծ մը գտաւ զանիկայ ու մեռ-
ցուց . և անոր մեռելը ճամբուն վրայ
փռուած մնաց , ու էշը անոր քովը
կայներ էր , առիւծն ալ մեռելին
քովը կայներ էր : Ու ահա մարդ 25
քանի մը մարդիկ անցնելով՝ ճամ-
բուն վրայ փռուած մեռելը ու մե-
ռելին քովը կայնող առիւծը տես-
ան . ու գացին ան ծեր մարգարէին
բնակած քաղաքին մէջը պատմեցին :
Ու զանիկայ ճամբայէն դարձընող 26
մարգարէն երբոր լսեց , ըսաւ , Ա-
նիկայ Տէրոջը խօսքին անհնազան-
դութիւն ընող Աստուծոյ մարդն է .
ու Տէրը զանիկայ առիւծին տուեր
է , որ զանիկայ պատառելով մեռ-
ցուցեր է , Տէրոջը անոր ըսած խօս-
քին համեմատ : Ու իր որդւոյը 27
խօսեցաւ ու ըսաւ , Ինձի համար
էշը պատրաստեցէք . ու անոնք
պատրաստեցին : Ու գնաց անոր 28
մեռելը գտաւ , որ ճամբուն վրայ
փռուած էր . ու էշը ու առիւծը
մեռելին քովը կայներ էին . առիւծը
մեռելը կերած չէր , ան ալ էշը
պատառեր էր : Ու ան մարգարէն 29
Աստուծոյ մարդուն մեռելը վերցուց ,
ու զանիկայ իշուն վրայ դրաւ , ու
զանիկայ դարձուց . և ծեր մարգարէն
քաղաքը մտաւ , որ ողբ ընէ ու զա-

ըսաւ , Ինձի հետ տուն եկուր , և 8
քիչ մը կերակուր կեր , ու քեզի
պարգև տամ : Ըն Աստուծոյ 9
մարդը թագաւորին ըսաւ , Թէ որ
ինձի քու տանդ կէսն ալ տաս ,
քեզի հետ պիտի չերթամ , ու ան
տեղս հայ պիտի չուտեմ , ոչ ալ
ջուր խմեմ . Վասն զի Տէրը իր 10
խօսքովը ինձի այսպէս պատուիրեց
ու ըսաւ , Հայ չուտես ու ջուր
չխմես , ու գացած ճամբայէդ չդար-
նաս : Ուստի անիկայ ուրիշ ճամ- 11
բով գնաց , ու Բեթէլ գացած
ճամբովը չդարձաւ :

Ու Բեթելի մէջ ծեր մարգարէ 12
մը կը բնակէր . ու անոր որդիքը
եկան , ու Աստուծոյ մարդուն նոյն
օրը Բեթելի մէջ բոլոր ըրած գոր-
ծքերը անոր պատմեցին , և անիկայ
թագաւորին ինչ խօսքեր որ ըրու-
ցեր էր , զանոնք ալ իրենց հօրը
պատմեցին : Ու անոնց հայրը ա- 13
նոնց ըսաւ , Ո՞ր ճամբայէն գնաց :
Ու անոր որդիքը Յուդայէն եկող
Աստուծոյ մարդուն գացած ճամբան
տեսեր էին : Ու իր որդւոցը ը- 14
սաւ , Էշը պատրաստեցէք ինձի .
և անոնք անոր համար էշը պատրաս-
տեցին , ու անիկայ վրան հեծաւ .
Ու Աստուծոյ մարդուն ետևէն գը- 15
նաց , ու զանիկայ բևեհնիի մը տակ
նստած գտաւ , ու անոր ըսաւ ,
Յուդայէն եկող Աստուծոյ մարդը
դուն ես . և անիկայ ըսաւ , Ես
եմ : Ու անոր ըսաւ , Ինձի հետ 16
տուն եկուր , ու հաց կեր : Ու
անիկայ ըսաւ , Քեզի հետ չեմ կըր-
նար դառնալ ու քու տեղդ մըտ-
նել . ոչ ալ աս տեղս քեզի հետ
հաց պիտի ուտեմ , ու ոչ ջուր խը-
մեմ . Վասն զի Տէրոջը խօսքովը 17
ինձի ըսուեցաւ , Հոն հաց չուտես ,
ջուր ալ չխմես , ու գացած ճամ-
բայէդ չդառնաս : Հայց անիկայ 18
ըսաւ անոր , Ես ալ քեզի պես
մարգարէ եմ , ու մէկ հրեշտակ մը
ինձի հետ Տէրոջը խօսքովը խօսեցաւ
ու ըսաւ , Զանիկայ քեզի հետ
քու տունդ դարձուր՝ որ հաց ուտէ ,
ու ջուր խմէ : Սակայն սուտ ըրու- 19
ցեր անոր :

30 Նիկայ թաղէ. Եւ անոր մեռելը իր
գերեզմանին մէջը դրաւ. ու Այ եղ-
բայր ըսելով, անոր վրայ ողբ ըրին:
31 Ու զանիկայ թաղելէն ետքը իր որ-
դւոցը խօսեցաւ ու ըսաւ, Երբոր
ես մեռնիմ, գիս Յաոուծոյ մարդուն
թաղուած գերեզմանին մէջը թա-
ղեք, իմ ոսկորներս անոր ոսկորնե-
32 րուն քովը դնեք. Ալան զի Ան-
թելի մէջ եղող սեղանին համար,
ու Սամարիայի քաղաքներուն մէջ
եղող ամէն բարձր տեղերու կռա-
տուններուն համար՝ անոր Տէրոջը
խօսքովը կանչած խօսքը անպատճառ
պիտի կատարուի:
33 Ես բանէն ետքը Յերոբոաամ իր
չար ճամբայէն չդարձաւ. մանաւանդ
նորէն ժողովուրդին ցած մարդիկնե-
րէն բարձր տեղերուն քուրմեր կ'ը-
նէր, ամէն ուզողը կ'օրհնէր. ու
անիկայ բարձր տեղերուն քուրմ
34 կ'ըլլար: Եւ ասիկա Յերոբո-
վաամին տանը մեղքի պատճառ ե-
ղաւ, նաև անոր երկրիս երեսէն կոր-
ուելուն ու բնաջինջ ըլլալուն:

ԺԴ. ԺԴ

1 Ես ատենը Յերոբոաամին որդին
2 Աբիա հիւանդացաւ: Ու Յե-
րոբոաամ իր կնկանը ըսաւ, Ելէր,
կերպարանքդ փոխէ, այնպէս որ
Յերոբոաամին կնիկը ըլլաս գիտ-
ցուի, ու Սեղմով գնա. ահա Աբիա
մարգարէն հոն է. անիկայ Էր՝ որ
ինծի համար ըսաւ թէ ասիկա ժողո-
վուրդին վրայ թագաւոր պիտի ըլ-
3 լայ. Ու ձեռքդ տասը հաց, և
ըլեքներ, ու մէկ սափոր մեղր առ,
ու անոր գնա. անիկայ քեզի պիտի
պատմէ ինչ որ տղուն պիտի պա-
4 տահի: Եւ Յերոբոաամին կնիկը
այնպէս ըրաւ. ու ելաւ Սեղմով գը-
նաց, և Աբիային տունը մտաւ.
բայց Աբիային աչքերը ծերութենէն
տկարացեր էին, ու չէր կրնար տես-
նել:
5 Եւ Տէրը Աբիային ըսաւ, Ահա
Յերոբոաամին կնիկը իր տղուն հա-
մար քեզի բան հարցընելու կու գայ,
վասն զի անիկայ հիւանդ է. անոր
այսպէս ու այսպէս խօսիս. ու անի-
կայ գալու ատենը անծանօթ կեր-
պարանքով պէտք գայ: Ու երբոր 6
անիկայ դռնէն ներս կը մտնէր, Ա-
բիա անոր ոտքերուն ձայնը լսած
պէս, ըսաւ, Ով Յերոբոաամին
կնիկը՝ եկուր. դուն ինչո՞ւ ատանկ
անծանօթ կերպարանք մտեր ես.
բայց ես քեզի խիստ լուր մը պի-
տիուեցայ: Գնա, Յերոբոաամին 7
ըսէ, Իսրայէլին Տէր Ցաոուածը
այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև քեզ
ժողովուրդին միջէն բարձրացուցի,
ու քեզ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին
վրայ իշխան ըրի, Ու թագաւորու- 8
թիւնը Դաւիթին տունէն պատու-
ցի, ու զանիկայ քեզի տուի. ու
դուն՝ իմ պատուիրանքներս պա-
հող, ու իմ առջեւս ուղղութիւն
ընելու համար իր բոլոր սրտովը ին-
ծի ետեւնդ եղող իմ Դաւիթ ծա-
ռայիս պէս չեղար. Ամենայնէ 9
բոլոր քեզմէ առաջ եղողներէն աւե-
լի չարութիւն ըրիր, ու գիս բար-
կացընելու համար՝ դացիր քեզի
ուրիշ աստուածներ ու ձուլածոյ
կուռքեր շինեցիր, ու գիս ետիդ նե-
տեցիր. Ասոր համար ահա Յերո- 10
բոաամին տանը վրայ չարիք պիտի
բերեմ, ու Յերոբոաամին ամէն է-
րիկ մարդիկները ու՝ նաև Իսրայէլ
մէջ գոցուածը ու ձգուածը պիտի
կտրեմ, և Յերոբոաամին տունը
պիտի աւլեմ, ինչպէս որ աղբը
կ'աւլեն, մինչև որ հատնի: Յե- 11
րոբոաամէն քաղաքի մէջ մեռնողը
շուները պիտի ուտեն, ու դաշտի
մէջ մեռնողը երկինքի թռչունները
պիտի ուտեն. քանզի Տէրը խօսե-
ցաւ: Ու դուն ելէր, գու տունդ 12
գնա. ու գու ոտքերդ քաղաքին մէջը
մտած ատենը տղան պիտի մեռնի.
Ու բոլոր Իսրայէլ ողբալով զանիկայ 13
պիտի թաղեն. վասն զի Յերոբո-
վաամէն միայն անիկայ գերեզման
պիտի մտնէ. որովհետև Իսրայէլ
Տէր Ցաոուծոյն առջեւը Յերոբոաա-
մին տանը մէջ բարի բան մը գտաւ
անոր վրայ գտնուեցաւ: Ու Տէրը 14
իրեն համար Իսրայէլի վրայ մէկ
թագաւոր մը պիտի հանէ, որ ա-
նիկայ նոյն օրը Յերոբոաամին տու-

նը պիտի կոտորէ . ու ալ ի՞նչ
ֆաց . գրեթէ հիմա պիտի խափանուի
15 առ բանը : Ա՛ռ Տէրը ջուրերու միջ
եղող շարժուն եղէգի պէս Իսրայէլը
պիտի զարնէ , ու Իսրայէլը պիտի
խլէ աս բարի երկրիս երեսէն , որն
որ անոնց հայրերուն տուեր էր , ու
զանոնք Ովեռին անդին կողմը պիտի
ցրուէ , որովհետեւ Տէրը բարկա-
ցընելով՝ իրենց Աստարովթի կուռ-
16 քեր շինեցին . Ա՛ռ Իսրայէլը երեսէ
պիտի ձգէ , Յերոբովամին ըրած
մեղքերուն համար ու Իսրայէլին
ալ մեղանչել տալուն համար :
17 Ան առնը Յերոբովամին կնիկը
ելաւ գնաց , ու Թիրսա մտաւ . ու
անիկայ տանը դռնէն ներս մտածին
18 պէս , տղան մեռաւ : Ա՛ռ զանիկայ
թաղեցին , ու բոլոր Իսրայէլ անոր
վրայ ողբացին Տէրոջը խօսքին հա-
մեմատ՝ որ իր ծառային Աքիա մար-
գարէին ձեռքովը խօսեր էր :
19 Ու Յերոբովամին մնացորդ պատ-
մութիւնը՝ թէ ինչպէս պատերազմ
ըրաւ , և թէ ինչպէս թագաւորեց ,
ահա Իսրայէլի թագաւորներուն ժա-
մանակագրութեան մէջ գրուած է :
20 Ա՛ռ Յերոբովամին թագաւորութիւն
ըրած օրերը քսանուերկու տարի է-
ղաւ , ու իր հայրերուն հետ քնա-
ցաւ . ու անոր տեղը անոր որդին
Նադաբ թագաւոր եղաւ :
21 Ա՛ռ Սողոմոնին որդին Ռոբովամ
Յուդայի մէջ թագաւորեց . Ռո-
բովամ քառասունմէկ տարեկան էր
երբոր թագաւոր եղաւ . և տասն-
ուեօթը տարի թագաւորութիւն
ըրաւ Երուսաղէմի մէջ , այնքան ան
քաղաքին մէջ՝ որն որ Տէրը Իսրա-
յէլին ամէն ցեղերէն ընտրեց՝ իր ա-
նունը հոն դնելու համար . ու անոր
մայրը Ամմոնացի էր Նահամա անու-
22 նով : Ա՛ռ Յուդայեանք ալ Տէրո-
ջը առջեւը չարութիւն ըրին . ու ի-
րենց ըրած մեղքերովը իրենց հայրե-
րուն բոլոր ըրածէն աւելի զանիկայ
23 բարկացուցին : Ա՛ռ անոնք ալ ամէն
բարձր բլուրներուն վրայ , ու ամէն
կանանչ ծառերուն տակը բարձր
տեղեր ու արձաններ և Աստա-
24 րովթի կուռքեր շինեցին : Ու երկ-

րին մէջ Սոդոմական մեղք ալ գոր-
ծողներ կային , ու Տէրոջը Իսրայէ-
լի որդւոցը առջեւէն վռնտած ազ-
գերուն բոլոր գարշելի բաներըը կ՚ը-
նէին :
25 Ա՛ռ Ռոբովամ թագաւորին հին-
գերորդ տարին Եգիպտոսի Սիսակ
թագաւորը Երուսաղէմի վրայ եկաւ .
26 Ու Տէրոջը տանը գանձերը ու թա-
գաւորին տանը գանձերը առաւ ,
ամէնն ալ առաւ . Սողոմոնին շի-
նած բոլոր ոսկիէ ասպարներն ալ
27 առաւ : Ա՛ռ Ռոբովամ թագաւո-
րը անոնց տեղը պղնձէ ասպարներ
շինեց , ու զանոնք թագաւորական
տանը դուռը պահապանութիւն ը-
նող սուրհանդակաց ռասիկաններուն
28 ձեռքը յանձնեց : Ու երբոր թա-
գաւորը Տէրոջը տունը կ՚երթար ,
սուրհանդակները զանոնք կը կրէին ,
ու էտ՚ը զանոնք սուրհանդակներուն
խուցը կը դարձընէին :
29 Ա՛ռ Ռոբովամին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր ամէն ըրածը
ահա Յուդայի թագաւորներուն
յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է :
30 Ու Յերոբովամին և Ռոբովամին
միջտեղը միշտ պատերազմ կար :
31 Ա՛ռ Ռոբովամ իր հայրերուն հետ
քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ
Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուե-
ցաւ . և անոր մայրը Ամմոնացի էր
Նահամա անունով . ու անոր տեղը
անոր որդին Աբիա թագաւոր ե-
ղաւ :

ԺԵ . ԺԲ

1 Ա՛ռ Նաբատեան Յերոբովամին
թագաւորութեանը տասնուու-
թերորդ տարին՝ Աբիա Յուդայի
վրայ թագաւորեց : 2 Երեք տարի Եր-
ուսաղէմի մէջ իրեք տարի թագաւո-
րութիւն ըրաւ . ու անոր մօրը ա-
նունը Մաախա էր ա— Աբիսողոմին
աղջիկն էր : 3 Ա՛ռ անիկայ իրմէ ա-
ռաջ իր հօրը ըրած բոլոր մեղքե-
րուն հետեւեցաւ . ու անոր սիրտը
իր Տէր Աստուծոյն հետ կատարեալ
չէր , իր հօրը Դաւիթին սրտին
պէս : 4 Հայց Դաւիթին սիրոյն հա-
մար անոր Տէր Աստուածը Երու-

ատեմի մէջ անոր մէկ ձրագ մը
տուաւ, անկէ ետքը անոր որդին
Նատեցընելով, ու Երուսաղէմը հաս-
5 տատելով. Որովհետեւ Դաւիթ
Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն ըրաւ,
ու իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ
բնաւ անոր պատուիրանքներէն չխո-
տորեցաւ, Հետացի Ուրիային բա-
6 ներն՝ ի գլուխ: Եւ Սողոմոնին ու
Յերոբովամին մէջտեղը պատերազմ
կար՝ անոր կենացը բոլոր օրերուն
մէջ:
7 Ու Աբիային ճնայորդ պատմու-
թիւնը և անոր բոլոր ըրածը ահա
Յուդայի թագաւորներուն յիշատա-
կարանի գրքին մէջ գրուած է. ու
Աբիային ու Յերոբովամին մէջտեղը
8 պատերազմ կար: Եւ Աբիա իր
հայրերուն հետ քնացաւ. ու զա-
նիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ
թաղեցին. և անոր տեղը անոր
որդին Ասա թագաւոր եղաւ:
9 Իսրայէլի Յերոբովամ թագաւո-
րին քսաներորդ տարին՝ Ասա Յու-
10 դայի վրայ թագաւոր եղաւ. Ու
Երուսաղէմի մէջ քառասունումէկ
տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և
անոր մօրը անունը Մաաքա էր ա-
11 Աբիսողոմին աղջիկն էր: Եւ Ասա
իր հօրը Դաւիթին պէս Տէրոջը
12 առջեւը ուղղութիւն ըրաւ: Ու
Սողոմական մեղք գործողները երկ-
րէն վերցուց, և իր հայրերուն շի-
նած բոլոր կուռքերը բնաջինջ ը-
13 րաւ: Ու իր մայրը Մաաքան տիկ-
նութենէ հանեց, քանզի անիկայ
Աստարոթի կուռք մը շիներ էր.
և Ասա անոր կուռքը կոտրտեց ու
Կեդրոն հեղեղատին մէջը այրեց:
14 Նայց բարձր տեղերուն չվերցան.
սակայն Ասային սիրտը իր կենացը
բոլոր օրերուն մէջ Տէրոջը հետ կա-
15 տարեալ էր: Եւ իր հօրը նուի-
րած բաները ու իր նուիրած բաներ-
ը՝ արծաթը ու ոսկին ու անօթնե-
րը Տէրոջը տունը տարաւ:
16 Եւ Ասային ու Իսրայէլի Հասաս
թագաւորին մէջտեղը՝ անոնց բոլոր
17 օրերուն մէջ պատերազմ կար: Ու
Իսրայէլի թագաւորը Հասաս Յու-
դայի դէմ ելաւ, և Ռաման շինեց,
որ Յուդայի Ասա թագաւորին ել-
լող մուտք չթողու: Ան- 18
ոի Ասա Տէրոջը տանը գանձերուն
մէջ ու թագաւորական տանը գան-
ձերուն մէջ մնացած բոլոր արծա-
թը ու ոսկին առաւ, և իր ծառա-
ներուն ձեռքը տուաւ, ու Ասա
թագաւորը Դամասկոս բնակող Ա-
սորոց թագաւորին՝ Ենհադադի որ-
դուոյ Տաբրեմոնի որդուոյն Բենա-
դադին խրկեց զանոնք, ու ըսաւ՝
Իմ ու քու մէջ, և իմ հօրս ու 19
քու հօրդ մէջը դաշնակցութիւն
կայ. ահա քեզի արծաթ ու ոսկի
ընծայ խրկեցի. աղէ Իսրայէլի Բա-
ասա թագաւորին հետ ունեցած
դաշնակցութիւնդ արէ, որ անի-
կայ իմ վրայէս ետ քաշուի: Ու 20
Բենհադադ Ասա թագաւորին խօսքը
մտիկ ըրաւ. և իր զօրքերուն իշ-
խանները Իսրայէլի քաղաքներուն
վրայ խրկեց. ու Իյոնը, Դանը,
Աբէլբեթմաքան ու բոլոր Քին-
ներթը ու բոլոր Նեփթաղիմի
երկիրը գարկաւ: Եւ Բաասա ա- 21
նիկա լսելով, Ռաման շինելէն ետ
կեցաւ ու Թերսայի մէջ նստաւ:
Ասա ամենը Յուդայի մարդիկներըն 22
ը կանչեց ա-
ոանց մէկը ձգելու, որոնք Բաասա-
յին շինած Ռամային քարերը ու
փայտերը վերցուցին. և Ասա
թագաւորը անոնցմով Բենիամինի
Գաբան ու Մասփան շինեց:

Եւ Ասային բոլոր ճնայորդ պատ- 23
մութիւնը, ու անոր բոլոր զօրու-
թիւնը ու բոլոր ըրածը, և անոր
շինած քաղաքները՝ ահա Յուդայի
թագաւորներուն յիշատակարանի գըր-
քին մէջը գրուած են. բայց անի-
կայ իր ծերութեան ատենը ոտքերու-
ցաւ ունէր: Ու Ասա իր հայրե- 24
րուն հետ քնացաւ, և իր հայրե-
րուն հետ իր հօրը Դաւիթին քա-
ղաքին մէջ թաղուեցաւ. ու անոր
տեղը անոր որդին Յովասափատ
թագաւոր եղաւ:

Եւ Յուդայի Ասա թագաւորին 25
երկրորդ տարին Յերոբովամի որ-
դին Նադաբ Իսրայէլի վրայ թա-
գաւոր եղաւ, ու անիկայ Իսրայէլի

վըայ երկու տարի թագաւորութիւն
26 ըրաւ։ Ու Տէրոջը առջեւը չարու-
թիւն ըրաւ, ու իր հօրը ճամբուն
մէջ քալեց, ու անոր ըրած մեղքին
մէջ՝ որով Իսրայէլին մեղանչել
27 տուաւ։ Ու Նադաբի տունէն
Աբիայի որդին Նաասա անոր դէմ
դաւադրեց վերցուց. ու Նաասա զան-
կայ Փղշտացւոց Գաբաթոնին քովը
զարկաւ, երբոր Նադաբ բոլոր Իս-
րայէլ հետ Գաբաթոնը պաշարեր
28 էր. Ու Յուդայի Ասա թագաւո-
րին երրորդ տարին Նաասա մեռ-
ցուց զանիկայ, ու անոր տեղը թա-
29 գաւոր եղաւ. Ու ինքը թագաւոր
եղածին պէս Երոբոամին բոլոր
տունը զարկաւ. ու Տէրոջը խօսքին
համեմատ՝ որ իր ծառային Աիէնայի
Աբիա մարգարէին ձեռքովը խօսեր
էր, Երոբոամէն բնաւ մէկ շնչա-
ւոր մը ողջ չթողուց, ու զանիկայ
30 բնաջինջ ըրաւ՝ Երոբոամին մեղ-
քերուն համար՝ որոնցմով մեղանչեր
էր, ու Իսրայէլին մեղանչել տուեր
էր, Իսրայէլին Տէր Աստուածը
բարկացընելով։
31 Ու Նադաբին մնացորդ պատ-
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը՝
ահա Իսրայէլի թագաւորներուն ին-
չատակաց գրքին մէջ գրուած է։
32 Ու Ասային ու Իսրայէլի Նաասա
թագաւորին միջեւերը՝ անոնց բոլոր
օրերուն մէջ պատերազմ կար։
33 Յուդայի Ասա թագաւորին եր-
րորդ տարին Աբիայի որդին Նաա-
սա Թրզայի մէջ բոլոր Իսրայէլի
վրայ թագաւոր եղաւ, ու քսանու-
չորս տարի Թրզա թագաւորեց։
34 Ու անիկայ Տէրոջը առջեւը չարու-
թիւն ըրաւ, ու Երոբոամին
ճամբուն մէջ քալեց, և անոր մեղ-
քին մէջ՝ որով անիկայ Իսրայէլին
մեղանչել տուեր էր։

ԳԼ. Ժ.Ջ.

1 Ու Նաասային համար Տէրոջը խօս-
քը Ենանիի որդին Եհուին ե-
2 ղաւ՝ ըսելով, Որովհետեւ քեզ
փոշիէն բարձրացուցի, ու քեզ իմ
ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ իշխան
դրի, և դուն Երոբոամին ճամ-
բան գացիր, ու իմ ժողովուրդիս
Իսրայէլին մեղանչել տուիր, ու ա-
նոնց մեղքերովը զիս բարկացուցիր,
3 Ահա ես Նաասան ու անոր տունը
բնաջինջ պիտի ընեմ, և քու տունդ
Նաբատեան Երոբոամին տանը
պէս պիտի ընեմ։ 4 Նաասայէն քա-
ղաքի մէջ մեռնողը շուները պիտի
ուտեն, ու դաշտի մէջ մեռնողը
երկինքի թռչունները պիտի ու-
տեն։
5 Ու Նաասային մնացորդ պատ-
մութիւնը, ու անոր ըրածը, ու
զօրութիւնը՝ ահա Իսրայէլի թա-
գաւորներուն յիշատակաց գրքին
մէջ գրուած է։ 6 Ու Նաասա իր
հայրերուն հետ քնացաւ ու Թրզ-
այի մէջ թաղուեցաւ. և անոր
տեղը անոր որդին Ելա թագաւոր
եղաւ։ 7 Նաև Ենանիի որդւոյն
Եհու մարգարէին ձեռքովը Տէրոջը
խօսքը եղաւ Նաասային ու անոր
տանը վրայ ան ամէն չարիքներուն
համար, որ ինքը Տէրոջը առջեւը
ըրած էր, զանիկայ իր ձեռքերուն
գործքովը բարկացընելով, ու Յե-
րոբոամին տանը պէս ըլլալով,
նաև զանիկայ մեռցընելուն համար։
8 Յուդայի Ասա թագաւորին քա-
ռասունվեցերորդ տարին Նաասայի
որդին Ելա Թրզայի մէջ Իսրա-
յէլի վրայ թագաւոր եղաւ, ու եր-
կու տարի թագաւորեց։
9 Ընիկայ երբոր Թրզայի մէջ Թըր-
զայի տանը հազարապետին Արտայի
տունը խմեր ու գինովցեր էր, անոր
ծառան Զամբրի՝ որ անոր կառքե-
րուն կէսին վրայ իշխան էր, անոր
դէմ գլուխ վերցուց. Ու Զամ-
10 բրի ներս մտնելով՝ զանիկայ զարկաւ
մեռուց, և անոր տեղը ինքը թա-
գաւոր եղաւ, Յուդայի Ասա թա-
գաւորին քառասունհոթներորդ տա-
րին։ 11 Ու երբոր թագաւոր եղաւ
ու իր աթոռը նստաւ, իսկոյն Նաա-
սային բոլոր տունը՝ թէ անոր ազ-
գականները և թէ բարեկամները
մեռուց, ու անոր մէկ էրիկ մարդը
ողջ չթողուց. Ու Զամբրի Նաա- 12
սային բոլոր տունը բնաջինջ ըրաւ,
Նաասային վրայով Եհու մարգա-

բէին ձեռքովը Տէրոջը ըսած խօսքին
13 համեմատ, Իսրայէլի բոլոր մեղքերուն համար ու անոր որդւոյն Յեղայի մեղքերուն համար, որոնցմով իրենք մեղանչեցին և Իսրայէլին մեղանչել տուին, ու իրենց անապաշտութիւններովը Իսրայէլին Տէր Աստուածը բարկացուցին:
14 Ու Յեղայի մնացորդ պատմութիւնը և անոր բոլոր ըրածը՝ ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակարանին մէջ գրուած է:
15 Յուդայի Ասա թագաւորին քսանուեցերորդ տարին Զամբրի Թերսայի մէջ եօթը օր թագաւորութիւն ըրաւ. բայց ժողովուրդը փղշտացւոց Գաբաթոնին դէմ բանակը էր: 16 Ու բանակին մէջ եղող ժողովուրդը լսելով որ Զամբրի գլուխ վերցուցեր է, ու նաև թագաւորը մեռուցեր է, նոյն օրը բոլոր Իսրայէլ բանակին մէջ Ոմրի զօրավարը Իսրայէլի վրայ թագաւոր դրին: 17 Ու Ոմրի ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ Գաբաթոնէն ելան, 18 ու Թերսան պաշարեցին: Ու երբոր Զամբրի քաղաքին առնուելը տեսաւ, թագաւորական տանը նեբսի կողմը մտաւ, և իր վրայ թագաւորական տունը կրակով այրեց, ու 19 մեռաւ, իր գործած մեղքերուն համար՝ որոնցմով Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ, ու քալեց Յերոբոամին ճամբուն մէջ ու անոր ըրած մեղքին մէջ, որով անիկայ Իսրայէլին մեղանչել տուեր էր:
20 Ու Զամբրիին ձեռնարկած պատմութիւնը ու անոր ըրած դաւաճանութիւնը՝ ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակարանին մէջ գրուած է:
21 Յետոյ Իսրայէլի ժողովուրդը երկուքի բաժնուեցաւ. ժողովուրդին կէսը Գինեթի որդւոյն Թամնիին հետևէն գնաց, որ զանիկայ թագաւոր դնեն. ու կէսն ալ Զամբրիին հետևէն գնաց: 22 Ու Զամբրիին հետևէն գացող ժողովուրդը Գինեթեան Թամնիին հետևէն գացող ժողովուրդէն զօրաւոր գտնուեցաւ. ու Թամնի մեռաւ, և Զամբրի թագաւոր եղաւ: Յուդայի Ասա թագաւորին երեսունմէկերորդ տարին Զամբրի Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ, ու տասներկու տարի Թերսայի մէջ թագաւորութիւն ըրաւ. 24 Ամերէն երկու տաղանդ արծաթով Սամարիայի լեռը ծախու առաւ, ու լեռանը վրայ քաղաք շինեց. և շինած քաղաքին անունը անոր լեռանը տիրոջը Սամերին անունովը Սամարիա կոչեց:
25 Ու Զամբրի Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ, և բոլոր իրմէ առաջ եղողներէն աւելի չար եղաւ. 26 Նաղի անիկայ Նաբատեան Յերոբոամին բոլոր ճամբուն մէջ քալեց, ու անոր մեղքին մէջ՝ որով Իսրայէլին մեղանչել տուաւ. անանկ որ իրենց անապաշտութիւններովը Իսրայէլին Տէր Աստուածը բարկացուցին:
27 Ու Զամբրիին ըրած գործքերուն ձեռնարկած պատմութիւնը ու անոր ըրած զօրութիւնը՝ ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակարանին մէջ գրուած է: 28 Ու Զամբրի իր հայրերուն հետ քնացաւ ու Սամարիայի մէջ թաղուեցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Աքաաբ թագաւոր եղաւ:
29 Ու Զամբրիին որդին Աքաաբ Յուդայի Ասա թագաւորին երեսունութերորդ տարին Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ. ու Զամբրիի որդին Աքաաբ Իսրայէլի վրայ Սամարիայի մէջ քսաներկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ: 30 Ու Զամբրիի որդին Աքաաբ բոլոր իրմէ առաջ եղողներէն աւելի Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ: 31 Ու Նաբատեան Յերոբոամին մեղքերուն մէջ քալելը անոր աչքին դան մը սեպուելով, Սիդոնացւոց Եթբաալ թագաւորին աղջիկը Յեզաբէլը կնիկ առաւ, և դնաց Բահալին ծառայութիւն ըրաւ, ու անոր երկրպագութիւն ըրաւ: 32 Ու Սամարիայի մէջ իր շինած Բահալի տանը մէջ Բահալին սեղան մը կանգնեց: 33 Ու Աքաաբ Աստարովթի կուռք մը շինեց. և Աքաաբ

իր ըսած գործքերովը իրմէ առաջ եղող Իսրայէլի բոլոր թագաւորներէն աւելի Իսրայէլի Տէր Աստուածը բարկացուց։

34 Անոր օրերը Ներիելացի Հիէլ Երիքովը շինեց. ու իր անդրանիկ տղովը Աբիրոնով անոր հիմը դրաւ, և իր պզտիկ տղովը Սեգուբով անոր դռները կանգնեց, Նաւեան Յեսուին ձեռքովը Տէրոջը ըսած խօսքին համեմատ։

ԺԶ. ԺԱ։

1 Ու Գաղաադու բնակիչներէն Թեզբացի Եղիա Աքաաբին ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը որուն առջևը կը կայնիմ, կենդանի է, որ այս տարիներուս մէջ ցօղ ու անձրև պիտի չըլլայ, բայց եթէ իմ խօսքովս։

2 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝
3 ըսելով, Ելէ գնա, ու դէպ՝ի արևելք դառնալով՝ Յորդանանու դիմացը եղող Քերիթ հեղեղատին
4 քովը պահուէ. Ուստի ան հեղեղատէն ջո՛ր պիտի խմես. ու ագռաւներուն հրամայեր եմ, որ հոն քեզ
5 կերակրեն։ Ու անիկայ գնաց ու Տէրոջը բառին պէս ըրաւ. ու գնաց Յորդանանու դիմացը եղող Քերիթ հեղեղատին քովը նստաւ։
6 Ու ագռաւները առաւօտուան անոր հաց ու միս՝ ու իրիկուան ալ հաց ու միս կը բերէին, ու անիկայ հեղեղատէն ջո՛ր կը խմէր։
7 Ու ժամանակ մը ետքը հեղեղատը ցամքեցաւ. վասն զի երկրի վրայ անձրև չեկաւ։
8 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝
9 ըսելով, Ելիր, Սիդոնացւոց Սարեփթան գնա, ու հոն նստէ. ահա հոն մէկ որբևարի կնկան մը հրամայեր եմ որ քեզ կերակրէ։
10 Ուստի անիկայ ելաւ Սարեփթա գնաց. ու քաղաքին դուռը հասնելով՝ ահաւասիկ որբևարի կնիկ մը փայտ կը ժողվէր. ու զանիկայ կանչեց ու ըսաւ, Ա՛ղաչեմ՝ ինծի ամանով
11 քիչ մը ջո՛ւր բեր որ խմեմ։ Ու երբոր անիկայ բերելու գնաց, Եղբա անոր ետևէն կանչեց ու ըսաւ,
Ձեռքդ պատառ մըն ալ հաց առ ինծի բեր։
12 Ու կնիկը ըսաւ, Քու Տէր Աստուածդ կենդանի է որ նկատակ չունիմ, բայց միայն կաթսային մէջը մէկ բռան չափ ալիւր կայ, ու կուժին մէջն ալ քիչ մը եղ կայ. և ահա երկու կտոր փայտ կը ժողվեմ, որ երթամ զանիկայ ինծի ու իմ տղուս համար եփեմ, և ուտենք, ու էթէը մեռնինք։
13 Եղիա անոր ըսաւ, Մի վախնար, գնա ըսածիդ պէս ըրէ. բայց անկէ նախ ինծի համար մէկ պզտիկ չօթ մը շինէ ու ինծի բեր, և քեզի ու քու տղուդ համար ետքը շինէ.
14 Վասն զի Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ալարանէն ալիւրը պիտի չհատնի, ու կուժէն եղը պիտի չպակսի՝ մինչև այն օրը որ Տէրը երկրի վրայ անձրև տայ։
15 Ու ինքը գնաց, ու Եղիային ըսածին պէս ըրաւ. ու անիկայ և ինքը ու իր ընտանիքը շատ մը աւուրներ կերան։
16 Ալարանէն ալիւրը չհատաւ, ու կուժէն եղը չպակսեցաւ, Տէրոջը Եղիային ձեռքովը ըրուցած խօսքին համեմատ։
17 Ու եղաւ որ այս բաներէն ետքը անոր տիկնոջը տղան հիւանդացաւ, ու անոր հիւանդութիւնը շատ ծանր էր, այնպէս որ անոր վրայ շունչ չմնաց։
18 Ու ինքը Եղիային ըսաւ, Ով Աստուածդ, ինծի հետ ի՞նչ ունիս. միթէ իմ մեղքս յիշեցնելու, ու իմ տղաս մեռցնելո՞ւ համար ինծի եկար։
19 Ու անիկայ անոր ըսաւ, Տղադ ինծի տուր. ու զանիկայ անոր ծոցէն առաւ, և իր բնակած վերնատունը հանեց, ու զանիկայ իր անկողինին մէջը պառկեցուց,
20 Ու Տէրոջը աղաղակելով ըսաւ, Ո՛վ Տէր Աստուած իմ, իրաւցընէ այս որբևարի կնիկին ալ՝ որուն քովը ես պանդխտութեամբ կը բնակիմ, չարչարեցի՞ր, անոր տղան մեռցնելով։
21 Ու տղուն վրայ իրեք անգամ երկրընդալով՝ ու Տէրոջը աղաղակելով ըսաւ, Ով Տէր Աստուած իմ, կ՚աղաչեմ որ այս տղուն հոգին իր մարմինին դառնայ։
22 Ու Տէրը Եղիային ձայ-

նը լսէց , ու տղուն հոգին իր մարմինին դարձաւ , և անիկայ կենդանացաւ : 23 Ու Եղիա տղան առաւ , ու զանիկայ վերնատունէն տունը իջեցուց , և անոր մօրը տուաւ . ու Եղիա ըսաւ , Նայէ , տղադ կենդանի է : 24 Ու կնիկը Եղիային ըսաւ , Հիմա ասով գիտցայ որ դուն Աստուծոյ մարդն ես , ու քու բերնիդ մէջ Տէրոջը խօսքը ճշմարիտ է :

ԳԼ. ԺՈՂ.

1 Ու շատ աւուն անցնելէն ետքը Տէրոջը խօսքը երրորդ տարին Եղիային եղաւ՝ ըսելով , Գնա Աքհաաբին երեւցիր , ու երկրի վրայ 2 անձրեւ պիտի տամ : Ու Եղիա Աքհաաբին երեւնալու գնաց . և Սամարիայի մէջ սաստիկ սով կար : 3 Ու Աքհաաբ իր տանը մնտեսը Աբդիան կանչեց . (ու Աբդիա Տէրոջմէ շատ կը վախնար . 4 Ու երբոր Յեզաբէլ Տէրոջը մարգարէները կտրեց , Աբդիա հարիւր մարգարէ առաւ , և զանոնք յիսուն յիսուն քարայրներու մէջ պահեց , ու զանոնք հացով ու ջրով կերակրեց :) 5 Ու Աքհաաբ ըսաւ Աբդիային , Երկիրը աս երկրիս մէջ եղած բոլոր ջուրի աղբիւրներուն ու բոլոր հեղեղատներուն քովերը պտըտինք . գուցէ խոտ գտնենք , և ձիերը ու ջորիները ապրեցընենք , ու բոլոր անասուններէն չկորսընցընենք : 6 Ու անոնք երկիրը իրենց մէջը բաժնեցին պտըտելու համար . Աքհաաբ մէկ ճամբայէ մինակ գնաց , ու Աբդիա մէկ ուրիշ ճամբայէ մինակ գնաց :

7 Ու երբոր Աբդիա ճամբուն մէջն էր , ահա Եղիա անոր դիմացը ելաւ . ու Աբդիա զանիկայ ճանչցաւ ու երեսին վրայ իյնկաւ ու ըսաւ , Արդեօք իմ տէրս Եղիան 8 դո՞ւն ես : Ու Եղիա անոր ըսաւ , Ես եմ . գնա քու տիրոջդ ըսէ , 9 թէ Ահա Եղիան հո՛ գոյ : Ու անիկայ ըսաւ , Ես ինչ մեղք գործեր եմ , որ դուն քու ծառադ Աքհաաբին ձեռքը կը մատնես , որ զիս 10 սպանէ : Քու Տէր Աստուածդ կենդանի է որ ազգ մը կամ թագաւորութիւն մը չմնաց , ուր որ իմ տէրս քեզ փնտռելու համար մարդ խրկած չըլլայ . ու երբոր Ձկայ ըսին , ան թագաւորութեանը կամ ան ազգին երդում ընել տուաւ՝ որ քեզ գտած չեն . Ու հիմա դուն 11 կ'ըսես , Գնա քու տիրոջդ ըսէ թէ Ահա Եղիան հո՛ գոյ . Ու կրնայ 12 ըլլալ որ ես քու քովէդ երթալէս ետքը Տէրոջը Հոգին քեզ իմ չգտցած տեղս փոխադրէ , ու ես գացած Աքհաաբին պատմած ըլլալով՝ երբոր քեզ չգտնէ , զիս պիտի մեռցընէ . ու ես քու ծառադ տղայութենէս ի վեր Տէրոջմէ կը վախնամ : Մի՞ ըսած իմ տիրոջս չը- 13 պատմուեցաւ , թէ երբոր Յեզաբէլ Տէրոջը մարգարէները սպանեց , ես Տէրոջը մարգարէներէն հարիւր մարդ՝ հիսուն հիսուն քարայրներու մէջ պահեցի , ու զանոնք հացով ու ջրով կերակրեցի : Ու 14 հիմա դուն կ'ըսես , Գնա ու տիրոջդ ըսէ թէ Ահա Եղիան հո՛ գոյ . ու անիկայ զիս պիտի մեռցընէ : Ու 15 Եղիա ըսաւ , Զօրութեանց Տէրը որուն առջեւը կը կայնիմ , կենդանի է , որ այսօր անոր պիտի երեւնամ :

Ու Աբդիա Աքհաաբին առջեւը ե- 16 լաւ , ու անոր պատմեց . ու Աքհաաբ Եղիան դիմաւորելու գնաց : Ու Աքհաաբ Եղիան տեսած պէս , 17 Աքհաաբ անոր ըսաւ , Իսրայէլը նեղութեան մէջ ձգողը դո՞ւն ես : Ու անիկայ ըսաւ , Իսրայէլը ես 18 չնեղցի , հապա դուն ու քու հօրտունը . քանզի Տէրոջը պատուիրանքները թողուցիք , ու Բահաղիմին հետևեցաք : Ու հիմա 19 խրկէ , ու բոլոր Իսրայէլը և Բահաղին չորս հարիւր յիսուն մարգարէները , ու Յեզաբելին սեղանէն ուտող Աստարովթի չորս հարիւր մարգարէները Կարմէղոս լեռան վրայ իմ քովս ժողվէ : Ու Աքհաաբ բո- 20 լոր Իսրայէլի որդւոցը խրկից , ու մարգարէները Կարմէղոս լեռը ժողվից :

Ու Եղիա բոլոր ժողովուրդին մօ- 21 տեցաւ , ու ըսաւ , Մինչև

ՔՐԻ երկու մոքի վրայ կը կաղաք. թէ որ Եհովան Աստուած է, անոր ետևէն գացէք, իսկ թէ որ Բահաղը Աստուած է, անոր ետևէն գացէք. և ժողովուրդը բնաւ պատասխան մը չտուաւ անոր։ 22 Եղիա ժողովուրդին ըսաւ, Տէրոջը մարգարէն ես միայն մնացի, և Բահաղին մարգարէները չորս հարիւր յիսուն մարդիկ են։ 23 Ուրեմն մեզի երկու զուարակ տրուի. ու զուարակին մէկը անոնք իրենց համար ընտրեն, ու կտոր կտոր ընեն, և զանիկայ փայտերու վրայ դնեն, բայց կրակ չդնեն. ու միւս զուարակը ես պատրաստեմ, ու զանիկայ փայտերու վրայ դնեմ, բայց կրակ չդնեմ։ 24 Ու դուք ձեր աստուծոյն անունը կանչեցէք, ես ալ Եհովային անունը կանչեմ. ու կրակով պատասխան տուող աստուածը՝ Աստուած անիկայ է. և բոլոր ժողովուրդը պատասխան տուին ու ըսին, Այս խօսքը բարի է։

25 Ու Եղիա Բահաղին մարգարէներուն ըսաւ, Ձեզի զուարակները ընտրեցէք, ու առաջ դուք ըրէք, վասն զի դուք շատ էք. ու ձեր աստուծոյն անունը կանչեցէք, բայց կրակ մի դնէք։ 26 Եւ անոնք իրենց տրուած զուարակը առին ու պատրաստեցին. և առաւօտէն մինչև կէս օր Բահաղին անունը կանչեցին, ու ըսին, Ո՛վ Բահաղ՝ մեզի պատասխան տուր. բայց ձայն չկար, ու պատասխան տուող չկար. և անոնք իրենց շինած սեղանին քովը կը ցաթկըտէին։ 27 Ու երբոր կէս օր եղաւ, Եղիա զանոնք ծաղր ընելով ըսաւ, Աւելի ձայնով կանչեցէք, քանզի անիկայ աստուած է, գուցէ խօսակցութիւն մը ունի, կամ զբաղած է, կամ ճամբորդութիւն կ՚ընէ, կամ գուցէ քնացած է, ու պէտք է որ արթննայ։ 28 Եւ անոնք բարձր ձայնով կը պոռային, ու իրենց սովորութիւնանը պէս՝ դանակներով ու զեղարդներով իրենց մարմիններըը կը կտրէին, մինչև որ իրենց վրայէն արիւն կը վազէր։ 29 Ու երբոր կէս օրը անցաւ, մինչև էրէից զոհին ատենը մարգարէութիւն ըրին. ու ձայն չկար, ու պատասխան տուող չկար, ու մոխիկ ընող չկար։

30 Ան ատենը Եղիա բոլոր ժողովուրդին ըսաւ, Ինծի մօտեցէք. ու բոլոր ժողովուրդը անոր մօտեցաւ. և անիկայ Տէրոջը փլած սեղանը նորոգեց։ 31 Ու Եղիա տասներկու քար առաւ Յակոբին որդոյը ցեղերուն թիւովը, որուն Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ ըսելով, Իսրայէլ անունդ պիտի ըլլայ. 32 և ան քարերով Տէրոջը անունը սեղան շինեց, ու սեղանին բոլորտիքը մէկ փոս մը ըրաւ, որ երկու դրիւի չափ հունտ կ՚առնէր։ 33 Եւ փայտերը շարեց, ու զուարակը կտոր կտոր ըրաւ, և փայտերուն վրայ դրաւ. 34 Ու ըսաւ, Չորս սափոր ջուր լեցուն ջուր բերէք, և ողջակէզին վրայ ու փայտերուն վրայ թափեցէք. ու ըսաւ, Երկրորդ անգամ անանկ ըրէք. ու երկրորդ անգամ անանկ ըրին. ու ըսաւ, Երրորդ անգամ անանկ ըրէք. ու երրորդ անգամ անանկ ըրին։ 35 Եւ ջուրը սեղանին բոլորտիքը քաշեց, ու փոսն ալ ջրով լեցուեցաւ։

36 Եւ էրէից զոհին մատուցման ատենը Եղիա մարգարէն մօտեցաւ ու ըսաւ, Ո՛վ Եհովայ Աստուած Աբրահամու, Իսահակայ և Իսրայէլի, այսօր գիտցուի որ Իսրայէլի մէջ Աստուած դուն ես, ու ես քու ծառադ եմ, և ասոնք բոլոր բաները քու խօսքովդ ըրի. 37 ինծի պատասխան տուր՝ ո՛վ Տէր, ինծի պատասխան տուր, ու ասոր ժողովուրդը գիտնայ թէ դուն ես Աստուած, ո՛վ Տէր, և թէ անոնց սիրտը ետ դարձընողը դուն ես։ 38 Ան ատենը Տէրոջմէ կրակ իջաւ, և ողջակէզը ու փայտերը և քարերը ու հողը այրեց, ու փոսին մէջի ջուրն ալ լափեց։ 39 Եւ բոլոր ժողովուրդը ասոնք տեսնելով՝ երեսի վրայ իյնալան, ու ըսին, Եհովան է Աստուած, Եհովան է Աստուած։

40 Ու Եղիա անոնց ըսաւ, Բահա-

ղին մարգարէները բռնեցէք , ո՛ և
նոցմէ մարդ մը չազատի . և զա-
նոնք բռնեցին , ու Եղիա զանոնք
Կիսոն հեղեղատը իջեցուց , և հոն
զանոնք մեռցուց :

41 Ու Եղիա Աքաաբին ըսաւ , Ել-
ի՛ր , կե՛ր ու խմէ . վասն զի անձ-
42 րևի ոտնաձայն կայ : Ու Աքաաբ
ուտելու ու խմելու ելաւ , ու Եղիա
Կարմեղոս լեռանը գլուխը ելաւ , ու
գետինը ծռեցաւ , ու երեսը ծունր-
43 կերուն մէջը դրաւ . Ու իր ման-
չուն ըսաւ , Ե՛լ հիմա ի՛ր , ո՛ դէպ՛ի
ծովակո՛ղմը նայէ . և անիկայ ելաւ
նայեցաւ , ու ըսաւ , Ոչ մի բան կայ .
ու Եղիա եօթը անգամ՝ Դարձի՛ր
44 դնա՛ ըսաւ : Ու եօթներորդ ան-
գամին ըսաւ , Ահա ծովէն մարդու
թաթի չափ պզտիկ ամպ մը կ՚ելլէ .
ու անիկայ ըսաւ , Ել՛ի՛ր , Աքաա-
բին ըսէ , Կառքդ լծէ ու իջի՛ր ,
45 որ անձրևի չքռնուիս : Ու մինչև
ասդին անդին թուխնալը երկինքը
ամպերով մթընցաւ , և հով կար ,
46 ու մեծ անձրև եղաւ : Ու Աքաաբ
հեծաւ , Յեզրայէլ գնաց : Ու
Տէրոջը ձեռքը Եղիային հետ եղաւ .
ու անիկայ իր մէջքը պնդեց , ու
մինչև Յեզրայէլի մուտքը Աքաա-
բին առջևէն վազեց :

ԳԼ . ԺԹ .

1 Ու Աքաաբ Եղիային բոլոր ըրա-
ծը , ու անոր՝ բոլոր մարգարէ-
ները սրով մեռցընելը Յեզաբելին
2 պատմեց : Ու Յեզաբէլ պատ-
գամաւոր մը խրկեց Եղիային՝ ըսե-
լով , Աստուածները այսպէս ու
ասկէ աւելի ընեն ինծի , թէ որ
վաղը աս ատենս քու անձդ անոնց
մէկուն անձին տեղը չդնեմ :
3 Ու Եղիա սա բանը տեսնելով՝
ելաւ իր անձին ապաստանելու հա-
մար գնաց , և Յուդայի Բերսաբէին
մնաւ , ու իր մանչը հոն ձգեց :
4 Ու ինքը անապատին մէջ մէկ օ-
րուան ճամբայ գնաց , ու գիհիի մը
տակ նստաւ . և սրտանց մեռնիլ
ուզեց , ու ըսաւ , Վա՛ հերիք է ,
ա՛ռ Տէր , առ իմ հոգիս , քանզի
5 ես իմ հայրերէս լաւ չեմ : Ու գի-
հիի մը տակ պառկեցաւ քնացաւ .
և ահա մէկ հրեշտակ մը անոր դը-
պաւ , ու անոր ըսաւ , Ել՛ի՛ր կե՛ր :
6 Ու նայեցաւ , և ահա գլխուն
քովը մեխերի տակ եփուած շօթ մը
ու մէկ կուժ ջուր կար . ու կերաւ
խմեց , ու նորէն պառկեցաւ : Ու
7 Տէրոջը հրեշտակը դարձաւ երկրորդ
անգամ անոր դպաւ , ու անոր ը-
սաւ , Ել՛ի՛ր կե՛ր , քանզի քու
ընթացքդ շատ է : Ու ա-
8 նիկայ ելաւ , կերաւ ու խմեց . և
ան կերակուրին ուժովը քառասուն
օր ու քառասուն գիշեր գնաց , ո՛
մինչև Կորէբ Աստուծոյ լեռը հա-
սաւ :

9 Ու հոն քարայրը մտաւ ու գի-
շերը հոն մնաց . և ահա Տէրոջը
խօսքը անոր եղաւ՝ ըսելով , Ո՛վ
Եղիա՛ հոս ի՞նչ բան ունիս : Ու
10 անիկայ ըսաւ , Զօրաց Տէր Աս-
տուծոյն համար մեծ նախանձաւո-
րութիւն ունեցայ , քանզի Իսրայէլ
որդիքը քու ուխտդ թողուցին ,
քու սեղաններդ փլուցին ու քու
մարգարէներդ սրով մեռուցին . ու
միայն ես մնացեր եմ , և իմ անձս
ալ կը փնտռեն՝ որ զանիկայ վերց-
նեն : Ու անոր ըսաւ , Ել՛ի՛ր , ու
11 լեռը Տէրոջը առջևը կայնէ : Ու
ահա Տէրը կ՚անցնէր . ու Տէրոջը
առջևէն լեռները քակող ու ապա-
ռաժները կոտրող մեծ ու սաստիկ
հով եղաւ , բայց Տէրը այն հովին
մէջը չէր . և հովին ետևէն գետնա-
շարժ եղաւ , բայց Տէրը գետնաշար-
ժին մէջը չէր . Ու գետնաշարժին 12
ետևէն կրակ եղաւ , բայց Տէրը կը-
րակին մէջը չէր . և կրակին ետևէն
մեղմ ու բարակ ձայն մը կը լսուէր :
Ու Եղիա զանիկայ լսածին պէս՝ իր 13
վերարկուովը երեսը ծածկեց , ու ե-
լաւ քարայրին բերանը կայնեցաւ .
և ահա անոր մէկ ձայն մը եկաւ ու
ըսաւ , Ո՛վ Եղիա՛ հոս ի՞նչ բան
ունիս : Ու անիկայ ըսաւ , Զօ- 14
րաց Տէր Աստուծոյն համար մեծ
նախանձաւորութիւն ունեցայ , քան-
զի Իսրայէլ որդիքը քու ուխտդ
թողուցին , քու սեղաններդ փլուց-
ին ու քու մարգարէներդ սրով

մեռցուցին . ու միևնակ ես մնայիր
եմ , և իմ անձս ալ կը փնտռեն՝ որ
15 զանիկայ վերցընեն : Ու Տէրը ա-
նոր ըսաւ . Գնա՝ քու ճամբադ
դարձիր , և Դամասկոսի անապա-
տին ճամբայէն երթալով՝ Ազայէլը
16 Ասորւոց վրայ թագաւոր օծես . Ու
Նամեսիի որդին Հէուն Իսրայէլի
վրայ թագաւոր օծես . ու Աբէլ-
մաուլայէն եղող Սափատի որդին
Եղիսէն քու տեղդ մարգարէ օծես :
17 Ու պիտի ըլլայ թէ ան՝ որ Ազայե-
լին սուրէն ազատի , Հէուն պիտի
մեռցընէ զանիկայ , ու ան՝ որ Հէ-
ուին սուրէն ազատի , Եղիսէ պիտի
18 մեռցընէ զանիկայ . Բայց ես Իսրա-
յէլէն եօթը հազար հոգի պահեցի ,
ոյոնք բոլոր անոնք որ Բահաղին
առջևը ծունկ կրկնած չեն , ու զանի-
կայ բերնով պագած չեն :

19 Ու անկէ գնաց ու Սափատի որ-
դին Եղիսէն գտաւ , որ արտ կը
վարէր , իր առջևը տասներկու զոյգ
եզներ սանձելով , ու ինքը երկու-
տասաներորդին հետն էր . ու Եղիա
անոր քովէն անցնելով՝ իր վերար-
20 կուն անոր վրայ ձգեց . Ան առնը
Եղէսէ եզները թողուց , ու Եղիա-
յին ետևէն վազեց , ու ըսաւ , Ը-
րամնան առ որ Երթամ հայրս ու
մայրս համբուրեմ , ու քու ետևէդ
գամ . ու Եղիսէ անոր ըսաւ , Գնա՝
ետ դարձիր , քանզի ես քեզի ի՞նչ
21 ըրի : Ու անոր քովէն դարձաւ ,
ու եզներուն մէկ զոյգը բռնեց մոր-
թեց , ու եզներուն գործիքներովը
անոնց միսը եփեց , և ժողովուրդին
տուաւ , ու կերան . և ինքը ելաւ
Եղիայէն ետևէն գնաց , ու անոր
ծառայութիւն կ'ընէր :

ԳԼ . Ի

1 Ու Ասորւոց Բենադադ թագաւորը
իր բոլոր զօրքերը ժողվեց , և իր
հետը երեսունեւերկու թագաւոր
կար . ու ձիերով ու կառքերով ե-
լաւ Սամարիան պաշարեց , և անոր
2 հետ պատերազմ ըրաւ : Ու Իս-
րայէլի Աքաաբ թագաւորին դես-
3 պաններ խրկեց քաղաքին մէջ , Ու
անոր ըսաւ , Բենադադ այսպէս
կ'ըսէ . Ասու արծաթդ ու ոսկիդ
իմս է , ու քու կիներդ ու գեղե-
ցիկ որդիներդ իմս են : Ու Իսրա- 4
յէլի թագաւորը պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , Ա՛վ տէր իմ թագաւոր՝
քու ըսածիդ պէս ես ալ քուկդ եմ
ու իմ ամէն ունեցածս ալ :

Ու դեսպանները նորէն եկան ը- 5
սին , Բենադադ այսպէս կ'ըսէ ,
Ես քեզի հարկ խրկեցի ու ըսի որ
քու արծաթդ , քու ոսկիդ , քու
կիներդ ու քու որդիներդ ինծի
տաս . Բայց վաղը աս ատենս իմ 6
ծառաներս քեզի պիտի խրկեմ . և
քու տունդ ու քու ծառաներուդ
տուները աղէկ մը աչքէ պիտի ան-
ցընեն . և քու աչքերուդ առջևը
պատուական ամէն բան բռնե-
լը ձեռքովնին պիտի առնեն : Ին 7
ատենը Իսրայէլի թագաւորը երկ-
րին բոլոր ծերերը կանչեց ու ըսաւ ,
Իմա գիտցէք ու տեսէք , որ ա-
սիկայ չարութիւն կ'ուզէ ընել . վասն
զի իմ կիներուս ու որդիներուս ,
ու արծաթիս և ոսկիիս համար ինծի
հարկ խրկեց , ու ես անոր չէ չըսի :
Ու բոլոր ծերերը ու բոլոր ժողո- 8
վուրդը անոր ըսին , Մի՛ կանչ մի՛
դներ , ու յանձնառու մի՛ ըլլար :
Ընդհակառակ ալ Բենադադին դեսպան- 9
ներուն ըսաւ , Իմ թագաւոր տի-
րոջս ըսէք , Ամէն անգամին քու
ծառայիդ ինչ հրամայեց որ խրկեցիր ,
անդիկայ պիտի ընեմ , բայց աս բա-
նը չեմ կրնար ընել . ու դեսպան-
ները գացին և աս պատասխանը
տարին անոր :

Ու Բենադադ հարկ խրկեց անոր 10
ու ըսաւ , Աստուածները ինծի այս-
պէս ու ասկէ աւելի ընեն , թէ որ
Սամարիայի հողը իմ ետևէս եկող
բոլոր զօրացս ափերուն օգտէ : Ու 11
Իսրայէլի թագաւորը պատասխան
տուաւ ու ըսաւ , Անոր այսպէս ը-
սէք . Ուր պէտք մէջքը կապողը պա-
նիկայ մէջքէն հանողի պէս չպարծի :
Ու անդիկայ էր հետը եղող թագա- 12
ւորներուն հետ վրաններու մէջ կը
խմէր , և աս խօսքը լսածին պէս իր
ծառաներուն ըսաւ , Պատրաստ
շարուեցէք , ու քաղաքին դիմացը

պոպէրոջմէ շարունեցան :

13 Եւ ահա մէկ մարգարէ մը Իսրայէլէ Աքաաբ թագաւորին մօտեցաւ ու ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Կողըր ասոր մեծ բազմութիւնը տեսա՞ր . ահա ես այսօր անիկայ քու ձեռքդ պիտի տամ , որ գիտնաս թէ 14 Տէրը ես եմ : Եւ Աքաաբ ըսաւ , Ո՞րուն ձեռքովը . ու անիկայ ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Գաւառաց իշխաններուն մանչերուն ձեռքովը : Եւ ըսաւ , Պատերազմը ո՞վ սկսի . 15 ու անիկայ ըսաւ , Դուն : Եւ գաւառաց իշխաններուն մանչերը համրեց , ու երկու հարիւր երսունուերկու հոգի էին . և անոնցմէ ետքը բոլոր ժողովուրդը՝ բոլոր Իսրայէլի որդիքը համրեց , ու եօթը հազար 16 հոգի էին : Եւ ասոնք կէսօրին ելան . բայց Ենհադադ ինքը ու անոր օգնական թագաւորները , այն երսունուերկու թագաւորները վրանները մէջ խմելով կը գինովէին : 17 Նային : Եւ առաջ գաւառաց իշխաններուն մանչերը ելան . ու Ենհադադ մարդիկներ խրկեց , որոնք անոր պատմեցին թէ Սամարիայէն մարդիկներ ելան : 18 Եւ անիկայ ըսաւ , Ո՛ւէ որ անոնք խաղաղութեան համար ելան , զանոնք ժո՛ղ բռնեցէք , ու թէ որ պատերազմելու ելան , զանոնք ժո՛ղ բռնեցէք : 19 Եւ ասոնք գաւառաց իշխաններուն մանչերը ու անոնց ետևէն գացող զօրքը քաղաքէն դուրս ելան . 20 Եւ ամէն մարդ իր դիմացը եղողը զարկաւ , ու Ասորիները փախան . և Իսրայէլ զանոնք հալածեց , ու Ասորւոց Ենհադադ թագաւորը ձիի վրայ հեծած՝ ձիաւորներով աղատեցաւ : 21 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ելաւ , ու ձիերը ու կառքերը զարկաւ , ու Ասորիները մեծ կատորածով մը զարկաւ :

22 Եւ մարգարէն Իսրայէլի թագաւորին մօտեցաւ , ու անոր ըսաւ , Գնա՛ ուժովցի՛ր , ու գիտցի՛ր ու տե՛ս թէ ինչ պիտի ընես , վասն զի եկող տարի Ասորւոց թագաւորը քու վրադ պիտի ելլէ :

23 Եւ Ասորւոց թագաւորին ծառանները անոր ըսին , Անոնց աստուածները լեռներու աստուածներ են , անոր համար մեզի յաղթեցին . բայց թէ որ անոնց հետ դաշտի մէջ պատերազմինք , անտարակոյս անոնց կը յաղթենք : 24 Եւ սա բանը ըրէ . թագաւորներուն ամէն մէկը իր տեղէն հանէ , ու անոնց տեղը նախապարոնե՛ր դիր . 25 Եւ դուն քեզմէ կորսուած զօրքին չափ զօրք , ու ձիերուն չափ ձիեր , ու կառքերուն չափ կառքեր պատրաստէ քեզի , և անոնց հետ դաշտի մէջ պատերազմինք . անտարակոյս անոնց կը յաղթենք . ու անիկայ անոնց խօսքը մտիկ ընելով՝ այնպէս ըրաւ : 26 Ու հետևեալ տարին Ենհադադ Ասորիները համրեց , ու Ափէկ ելաւ Իսրայէլի հետ պատերազմելու համար : 27 Իսրայէլի որդիքն ալ համրուեցան ու պատրաստուեցան , ու գանոնք դիմաւորելու գացին . և Իսրայէլի որդիքը անոնց դիմացը այծերու երկու երամակներու պէս բանակ կազմեցին , բայց Ասորիները երկիրը լեցուցին :

28 Եւ Աստուծոյ մարդը եկաւ , ու Իսրայէլի թագաւորին հետ խօսեցաւ՝ ու ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Որովհետև Ասորիները ըսին թէ Հովտաց լեռներու Աստուած է , ու հովիտներու Աստուած չէ , ասոր համար բոլոր սա մեծ բազմութիւնը քու ձեռքդ պիտի մատնեմ , որ գիտնաք թէ ես եմ Տէրը : 29 Եւ իրարու դէմ եօթը օր բանակեցան . ու եօթներորդ օրը պատերազմ եղաւ , և Իսրայէլի որդիքը մէկ օրուան մէջ Ասորիներէն հարիւր հազար հետևակ զօրք զարկին . 30 ու միւսները Ափէկ քաղաքը փախան . և ան մնացած քառասնեօթը հազար մարդիկներուն վրայ պարիսպը ինկաւ : Ու Ենհադադ փախաւ , ու քաղաքին մէջ սենեակէ սենեակ մտաւ :

31 Եւ անոր ծառաները անոր ըսին , Ահա մենք լսեր ենք որ Իսրայէլի տանը թագաւորները ողորմած թագաւորներ են . հիմա մէջքերնիս քուրձեր , ու գլուխնիս

չուաններ դնենք , և Իսրայէլի թագաւորին առջեւը ելլենք , գուցէ քու
32 անձդ ապրեցընէ : Ու մէջքերնին քուրձեր , ու գլուխնին չուաններ կապեցին , և Իսրայէլի թագաւորին գացին ու ըսին , Ահա ծառադ Ենադադ կ'ըսէ , Ա՛ղաչեմ , թո՛ղ անձս ապրի : Ու անիկայ ըսաւ , Տակաւին ո՞ղջ է . անիկայ իմ եղ-
33 բայրս է : Եւ ան մարդիկները ա-սիկայ յաջողութիւն սեպելով՝ անոր բերնէն աս խօսքը առածնուն պէս , չուտով պատասխան տուին , Ահա եղբայրդ Ենադադ հոս է : Ու անիկայ ըսաւ , Գացէք զանիկայ բերէք : Ու երբոր Ենադադ անոր եկաւ , զանիկայ իր կառքին
34 մէջը առաւ : Ան ալ անոր ըսաւ , Իմ հօրս քու հօրմէդ առած քաղաքները էս տամ , ու դուն Դամասկոսի մէջ քեզի համար հրապարանկներ ունենաս , ինչպէս որ իմ հայրս Սամարիայի մէջ ունեցաւ : Ու՝ անիկայ ըսաւ , Ես ալ աս դաշինքով քեզ կ'արձակեմ . ուստի անոր հետ դաշնակցութիւն ըրաւ , ու զանիկայ արձակեց :
35 Եւ մարգարէից որդիներուն մէկը Տէրոջը խօսքովը իր ընկերին ըսաւ , Հարկ եղած չէ , զիս զարկ . ու ան մարդը անիկայ զարնել չուզեց :
36 Եւ անիկայ ըսաւ անոր , Տէրոջը խօսքին չհնազանդութիւն ընելուդ համար , ահա իմ քովէս գացածիդ պէս , քեզ մէկ առիւծ մը պիտի սպաննէ : Ու անիկայ անոր քովէն գնաց , ու մէկ առիւծ մը զանիկայ
37 գտաւ , ու սպաննեց : Ետքը անիկայ մէկ ուրիշ մարդ մը գտաւ , ու անոր ըսաւ , Հարկ եղած չէ , զիս զարկ . ու ան մարդը զանիկայ զարկաւ , ու զարնելով վիրաւորեց :
38 Եւ ան մարգարէն գնաց ճամբուն վրայ թագաւորին սպասեց , ու ձանչցուելու համար աչքերուն վրայ
39 ծածկոց մը դրաւ : Ու երբոր թագաւորը անդէ կ'անցնէր , թագաւորին աղաղակելով ըսաւ , Քու ծառադ պատերազմին մէջը գնաց , և ահա մէկ մարդ մը պտտելով դուրս եկաւ , ինծի մարդ մը բե-
բաւ , ու ըսաւ , Այս մարդը պահէ . թէ որ ասիկայ մէկ կերպով մը կորսուելու ըլլայ , քու անձդ անոր անձին տեղը պիտի ըլլայ , կամ տալանդ մը արծաթ պիտի վճարես : Ու երբոր ծառադ աս ու դին 40 ան դին գործքով զբաղեր էի , անիկայ կորսուեցաւ : Եւ Իսրայէլի թագաւորը անոր ըսաւ , Քու դատաստանդ այդպէս է , ինչպէս որ դուն քեզմով վճռեցիր : Ու 41 անիկայ շուտով մը ծածկոցը աչքերուն վրայէն հանեց . ու Իսրայէլի թագաւորը իմացաւ որ անիկայ մարգարէներէն մէկն է : Եւ անիկայ 42 ըսաւ անոր , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Որովհետեւ դուն իմ նզոված մարդս ձեռքէդ ազատ արձակեցիր , անոր համար քու անձդ անոր անձին տեղը , ու քու ժողովուրդդ անոր ժողովուրդին տեղը պիտի ըլլայ : Եւ Իսրայէլի թագաւորը սիրտը 43 կոտրած ու նեղացած՝ իր տունը դարձաւ , ու Սամարիա եկաւ :

ԺԹ . ԻԱ

Եւ ասոնցմէ ետքը՝ Յեզրայելացի 1
Նաբովթ Սամարիայի Աքհաաբ թագաւորին պալատին քովը Յեզրայելի մէջ այգի մը ունէր : Ու Աքհաաբ Նաբովթին հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Քու այգիդ ինծի տուր , որ ինծի բանջարի պարտէզ ըլլայ , քանզի իմ տանս մօտ է . և անոր տեղը անկէ աղէկ այգի մը տամ քեզի . կամ թէ որ կ'ուզես , անոր գինը տակով վճարեմ քեզի : Ու Նաբովթ Աքհաաբին ըսաւ , 3 Տէրը ինծի չթողընէ որ իմ հայրերուս ժառանգութիւնը քեզի տամ : Եւ Աքհաաբ Յեզրայելացի Նա- 4 բովթին ըսած խօսքին համա՛ր որ ըսաւ Թէ Իմ հայրերուս ժառանգութիւնը քեզի չեմ տար , սիրտը կոտրած ու նեղացած իր տունը գընաց , և իր անկողինին վրայ պառկեցաւ ու երեսը դարձուց ու հաց չկերաւ : Եւ անոր կնիկը 5 Յեզաբէլ անոր քովը գնաց ու ըսաւ . Ինչո՞ւ համար սիրտդ այդպէս նեղացած է , ու հաց չես ու-

6 տէր : Եւ անիկայ ըսաւ անոր , Պատմէ զիս Յեզրայելացի Նաբովթին հետ խօսեցայ ու անոր ըսի , Ինչո՞ւ այգիդ ինծի տուակո՛վ տուր , կամ թէ որ կը հաճիս , անոր տեղը քեզի ա՛ռնել այգի մը տամ . բայց անիկայ՝ Իմ այգիս քեզի չեմ տար՝ ը-
7 սաւ : Ան առեւնը անոր կնիկը Յեզաբէլ անոր ըսաւ , Ինչո՞ւ հիմա Իսրայէլի վրայ ա՞յդպէս թագաւորութիւն պիտի ընես . ելի՛ր՝ հա՛յր կեր , ու սիրտդ թող զուարճանայ . Յեզրայելացի Նաբովթին այգին ես քեզի տամ :

8 Եւ անիկայ Աքաաբին անունովը նամակներ գրեց , ու պատո՛ւհ անոր կնիքովը կնքեց , և ան նամակները Նաբովթին քաղաքակից ծերերուն
9 ու ազնուականներուն խրկեց : Ու նամակներուն մէջը այսպէս գրեր էր . Ո՛ղջոյնիքի քարոզեցէք , ու Նաբովթը ժողովուրդին գլուխը
10 նստեցուցէք . Եւ անոր դիմացը երկու անօրէն մարդիկներ նստեցուցէք , որոնք անոր համար վկայութիւն տան ու ըսեն թէ Նա-
տուծոյ ու թագաւորին դէմ հայհոյեցիր ու քարկոծեցէք որ մեռնի :

11 Եւ անոր քաղաքակիցները՝ անոր քաղաքին մէջը բնակող ծերերը ու ազնուականները Յեզաբելին իրենց ապսպրածին պէս ըրին , ինչպէս որ անոր խրկած նամակներուն մէջը
12 գրուած էր : Պո՛ղք ծոմապահութիւն քարոզեցին , և Նաբովթը ժողովուրդին գլուխը նստեցուցին :
13 Ու երկու անօրէն մարդիկներ գային անոր դիմացը նստան . և ան անօրէն մարդիկները ժողովուրդին առջեւը Նաբովթին համար վկայութիւն տուին ու ըսին թէ Նաբովթ Աստուծոյ ու թագաւորին դէմ հայհոյութիւն ըրաւ . ուստի զանիկայ քաղաքէն դուրս հանեցին , և քարերով քարկոծեցին , ու մեռաւ :
14 Ու Յեզաբելին լուր խրկեցին՝ ըսելով , Նաբովթ քարկոծուեցաւ ու մեռաւ :
15 Ու երբոր Յեզաբէլ Նաբովթին

քարկոծուիլը ու մեռնիլը լսեց , Յեզաբէլ Աքաաբին ըսաւ , Ելի՛ր ժառանգէ Յեզրայելացի Նաբովթին այգին , որն որ ինքը քեզի ստակով տալ չուզեց . քանզի Նաբովթ ողջ չէ , հապա մեռաւ :
16 Ու երբոր Աքաաբ Նաբովթին մեռնիլը լսեց , Աքաաբ ոտք ելաւ որ Յեզրայելացի Նաբովթին այգին իջնէ , ու զանիկայ ժառանգէ :

17 Եւ Տէրոջը խօսքը Թեզբացի Ե-
18 լիային եղաւ՝ ըսելով , Ելի՛ր , Աա-
մարիա բնակող Իսրայէլի Աքաաբ թագաւորը դիմաւորելու իջի՛ր . ահա անիկայ Նաբովթին այգին մէջն է , ուր որ իջեր է զանիկայ ժառանգելու համար . Ու անոր խո-
19 սիս ու ըսես , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Մեղա՞ւիր ու կը ժառանգե՞ս ալ . ու նո՛ւա անոր ըսես , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ուր տեղը՝ որ շուները Նաբովթին արիւնը լափեցին , հո՛ն շուները քու արիւնդ ալ պիտի լափեն :
20 Եւ Աքաաբ Եղիային ը-
սաւ , Ո՛վ իմ թշնամիս , գիս գտա՞ր . ու անիկայ ըսաւ , Գտայ . որովհետեւ դուն քեզ ծախեցիր Տէրոջը առջեւը չարութիւն ընելու
21 համար . Ահա ես քու վրադ չարիք պիտի բերեմ , ու քեզ հալածելով պիտի ջնջեմ , և Աքաաբին բո-
լոր էրիկ մարդիկները ու Իսրայէլի մէջ պողոտաձը ու ձգուածը պիտի կորսընցնեմ . Եւ քու տունդ Նա-
22 բատի որդւոյն Յերոբոամին տունը պէս , ու Աքիայի որդւոյն Բաասային տանը պէս պիտի ընեմ . ո-
րովհետեւ զիս բարկացուցիր , ու Իսրայէլին մեղք գործել տուիր :
23 Եւ Տէրը Յեզաբելին համար ալ խօսեցաւ ու ըսաւ , Յեզաբէլը Յեզրայելի պարսպին քովը շուները պիտի ուտեն :
24 Աքաաբին քաղաքի մէջ մեռնողը շուները պիտի ուտեն , ու դաշտի մէջ մեռնողը երկինքի թռչուները պիտի ուտեն :

25 Բայց Աքաաբին պէս բնաւ ո-
չոք չեղաւ որ ինքզինքը ծախեց Տէրոջը առջեւը չարութիւն ընելու համար , որն որ անոր կնիկը Յեզաբէլ դրդեց հանեց : Ու անի-
26

կայ կուռքերուն համեմատ երթալով
շատ գարշելի եղաւ, ու բոլոր Ի-
մարհացւոց ըրածներէն աւելի վա-
տըներէց։
27 Եւ Ներգաղ աս խօսքերը լսած ետքը
պէտ՝ իր հանդերձները պատռեց, ու
մարմինը վրայէն քուրձ հագաւ, ու
ծոմ պահեց. և քուրձով կը պառ-
28 կէր, ու կամաց կը քալէր։ Եւ
Տէրոջը խօսքը Ներգաղ Ադրեմելէն
եղաւ՝ ըսելով, Կը տեսնե՞ս որ Ա-
քաաբ իմ առջեւս խոնարհութիւն
կ'ընէ. անոր իմ առջեւս խոնար-
հութիւն ընելուն համար՝ անոր օրե-
րուն մէջ ան չարիքը պիտի չբերեմ.
անոր որդւոյն օրերը ան չարիքը ա-
նոր տանը վրայ պիտի բերեմ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ երեք տարի անցաւ, որ Ասորի-
ներուն ու Իսրայէլին մէջը պատե-
2 րազմ չեղաւ։ Ու երրորդ տարին
Յուդայի Յովսափատ թագաւորը
3 Իսրայէլի թագաւորին իջաւ։ Եւ
Իսրայէլի թագաւորը իր ծառանե-
րուն ըսաւ, Գիտէք որ Ռամովթ
գաղաադ մերն է, ու մենք զանի-
կայ Ասորւոց թագաւորին ձեռքէն
4 առնելու հոգ չենք տանիր։ Եւ
Յովսափատին ըսաւ, Ինծի հետ
Ռամովթ գաղաադ պատերազմե-
լու կ'երթաս։ Ու Յովսափատ
Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ, Ես
քեզի պէս եմ. իմ ժողովուրդս՝
քու ժողովուրդիդ պէս, ու իմ
ձիերս քու ձիերուդ պէս են։
5 Եւ Յովսափատ Իսրայէլի թա-
գաւորին ըսաւ, Խնդրեմ Տէրոջը
6 խօսքը փնտռէ։ Ու Իսրայէլի թա-
գաւորը մարգարէները ժողվեց, չոր-
սընդհարիւրի չափ մարդիկ էին, ու
անոնց ըսաւ, Ռամովթ գաղաադի
վրայ պատերազմելու երթամ, թէ
ետ կենամ. ու անոնք ըսին, Գնա՝
վասն զի Տէրը զանիկայ թագաւորին
7 ձեռքը պիտի տայ։ Եւ Յովսա-
փատ ըսաւ, Ան տեղը Տէրոջը ու-
րիշ մարգարէ մըն ալ չկայ, որ անոր
հարցընենք։ Ու Իսրայէլի թագա-
ւորը Յովսափատին ըսաւ, Այլ
մէկ ուրիշ մարդ մըն ալ, որուն
միջոցովը կրնանք Տէրոջը հարցընել,
բայց ես զանիկայ կ'ատեմ. քանզի
ինծի համար աղէկ մարգարէութիւն
չըներ, հապա գէշ. անիկայ Եմլեայի
որդին Միքիան է։ Եւ Յովսա- 8
փատ ըսաւ, Թագաւորը այդպէս
չխօսի։
Ու Իսրայէլի թագաւորը ներքի- 9
նի մը կանչեց ու ըսաւ, Եմլեայի
որդին Միքիան շուտով հո՛ն բեր։
Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Յու- 10
դայի Յովսափատ թագաւորը Սա-
մարիայի դրանը առջեւ հրապարա-
կին մէջ՝ ամէն մէկը փառաւոր զգե-
ստներ հագած՝ իր աթոռին վրայ
նստեր էր. ու բոլոր մարգարէները
անոնց առջեւը մարգարէութիւն կ'ը-
ներին։ Եւ Քանանայի որդին Սե- 11
դեկիա իրեն երկաթէ եղջիւրներ
շինեց, ու ըսաւ, Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Ասորիները ատոնցմով պիտի
պարնես, մինչեւ որ զանոնք բնաջինջ
ընես։ Նոյնը մարգարէներն ալ 12
այնպէս կը մարգարէանային ու կ'ը-
սէին, Ռամովթ գաղաադ ելիր,
ու յաջողութիւն պիտի ունենաս,
և Տէրը զանիկայ թագաւորին ձեռքը
պիտի տայ։
Ու Միքիան կանչելու գացող 13
մարդը խօսեցաւ անոր՝ ըսելով, Ա-
հա՛ ամէն մարգարէները մէկ բերնով
թագաւորին համար բարութիւն
խօսեցան. թող քու խօսքդ ալ
անոնց մէկուն խօսքին պէս ըլլայ, ու
բարութիւն խօսէ։ Նակ Միքիա 14
ըսաւ, Տէրը կենդանի է որ Տէրը
ինծի ինչ որ ըսէ, ան պիտի խո-
սիմ։
Ու երբոր անիկայ թագաւորին 15
եկաւ, թագաւորը անոր ըսաւ,
Միքիա, Ռամովթ գաղաադ
պատերազմելու երթանք, թէ ետ
կենանք։ Եւ անիկայ ըսաւ անոր,
Ելիր, ու յաջողութիւն պիտի ու-
նենաս, ու Տէրը զանիկայ թագա-
ւորին ձեռքը պիտի տայ։ Եւ թա- 16
գաւորը անոր ըսաւ, Մինչեւ քանի՞
անգամ երդմնցընեմ քեզ, որ Տէ-
րոջը անունովը ճշմարիտը միայն խօ-
սիս ինծի։ Ու անիկայ ըսաւ, 17

Բոլոր Իսրայէլը հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս լեռներու վրայ ցրըւած տեսայ . և Տէրը ըսաւ , Ասոնք տէր չունին , ամէն մարդ խաղաղութեամբ թող իր տունը դառնայ : 18 Եւ Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ , Ինծի չըսի՞ որ անիկայ ինծի համար աղէկ մարգարէութիւն չընէր , հապա գէշ : 19 Եւ Միխա ըսաւ , Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ . Տէրը իր աթոռին վրայ նստած տեսայ , ու երկինքի բոլոր զօրքերը անոր բոլորտիքը՝ աջ կողմը ու ձախ կողմը կայներ էին . 20 Եւ Տէրը ըսաւ , Ո՞րը Աքաաբը ճիւ կրնայ խաբել , որ Ռամոթի գաղաադ ելլէ ու կորսուի . ու մէկը այսպէս՝ ու միւսը այնպէս ըսաւ : 21 Եւ մէկ ոգի մը ելաւ , և Տէրոջը առջեւը կայնեցաւ , ու ըսաւ , Ես անիկայ կը խաբեմ : 22 Եւ Տէրը անոր ըսաւ , Ո՞նչ միջոցով : Եւ անիկայ ըսաւ , Ելլեմ , ու անոր բոլոր մարգարէներուն բերանը սուտ ոգի ըլլամ . ու Տէրը ան՛որ ըսաւ , Դուն պիտի խաբես , ու պիտի յաջողիս . ելլիր ու այնպէս ըրէ : 23 Հիմա ահա Տէրը սա քու բոլոր մարգարէներուդ բերանը սուտ ոգի դրեր է , բայց Տէրը քեզի համար չարիք խօսեցաւ :

24 Ան ատեն Քենեանայի որդին Սեդեկիա մօտեցաւ , ու Միքիային ծնօտին զարկաւ ու ըսաւ , Տէրոջը Ոգին ո՞ր ճամբէն ինձմէ ելաւ՝ քեզի հետ խօսելու համար : 25 Եւ Միքիա ըսաւ , Դուն ալ պիտի տեսնես ան օրը որ պահուելու համար սենեակէ սենեակ մտնես :

26 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ , Միքիան առ , ու զանիկայ Ամոն քաղաքապետին և Թագաւորի որդւոյն Յովասին հետ տար , 27 Ու ըսէ , Թագաւորը այսպէս կ՚ըսէ . Այս կայ բանտը դրէք , ու մինչև որ ես խաղաղութեամբ դառնամ , զանիկայ նեղութեան հացով ու նեղութեան ջուրով կերակրեցէք : 28 Եւ Միքիա ըսաւ , Եթէ որ բնաւ խաղաղութեամբ դառնաս , Տէրը ինծմով խօսած չըլլայ . ու ըսաւ , Ա՛լ ժողովուրդներ՝ ամէնքդ լսեցէք :

29 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Յուդայի Յովսափատ թագաւորը Ռամոթի գաղաադ ելան : 30 Եւ Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ , Կերպարանքս պիտի փոխեմ , ու պատերազմին պիտի մտնեմ ; բայց դուն քու հագուստդ հագիր . և Իսրայէլի թագաւորը իր կերպարանքը փոխեց , ու պատերազմին մէջը մտաւ : 31 Եւ Ասորւոց թագաւորը իր երեսուներկու կառապետներուն պատուիրեց ու ըսաւ , Պզտիկի կամ մեծի հետ մի՛ պատերազմիք , բայց միայն Իսրայէլի թագաւորին հետ : 32 Եւ երբոր կառապետները Յովսափատը տեսան , Իսրայէլի թագաւորը ասիկայ է ըսելով , անոր վրայ պատերազմելու դարձան . և Յովսափատ աղաղակեց : 33 Եւ երբոր կառապետները տեսան որ անիկայ Իսրայէլի թագաւորը չէ , անկէ ետ դարձան : 34 Եւ մարդ մը կորը առանց դիտելու իր աղեղը քաշեց , ու Իսրայէլի թագաւորը զրահին օղակներուն մէջէն զարկաւ . ան ատենը անիկայ իր կառավարին ըսաւ , Ձեռդ դարձո՛ւր , ու զիս բանակէն հանէ , քանզի վիրաւորուեցայ : 35 Եւ ան օրը պատերազմը սաստկացաւ , ու Թագաւորը Ասորւոց դիմացը իր կառքին մէջ կեցաւ , և իրիկուան դէմ մեռաւ . ու վէրքին արիւնը կառքին մէջ վազեց : 36 Եւ երբոր արեւը կը մտնէր , բանակին մէջ մեծաձայն պըտռտցաւ ու ըսաւ , Ամէն մարդ իր քաղաքը ու ամէն մարդ իր երկիրը դառնայ : 37 Եւ Թագաւորը մեռաւ , ու Սամարիա բերուեցաւ . ու Թագաւորը Սամարիոյ մէջ թաղեցին : 38 Եւ կառքը Սամարիոյ աւազանին քովը լուացին , ու շուներ անոր արիւնը լափեցին . անոր պէնիքներն ալ հոն լուացին Տէրոջը ըսած խօսքին համեմատ :

39 Եւ Աքաաբին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր բրած ը , և փղոսկրով շինած տունը ու բոլոր շինած քաղաքները՝ ա՞հա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց

40 գրքին մէջ գրուած են : Եւ Ը-
բաաբ իր հայրերուն հետ քնացաւ ,
ու անոր տեղը անոր որդին Ա-բո-
զիա թագաւոր եղաւ :
41 Եւ Իսրայէլի Ը-բաաբ թագաւո-
րին չորրորդ տարին Յուդայի վրայ
Ասայի որդին Յովսափատ թագա-
42 ւոր եղաւ : Յովսափատ երեսուն-
ուհինգ տարեկան էր՝ երբոր թա-
գաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ
քսանուհինգ տարի թագաւորու-
թիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը
Ազուբա էր , ո՛ր Սաղիին աղջիկն
43 էր : Ու անիկայ իր հօրը Ասային
բոլոր ճամբուն մէջ քալեց , անկէ
չխոտորեցաւ , ու Տէրոջը առջևը
44 ուղղութիւն ըրաւ : Սակայն բարձր
տեղուանքը չվերցան . ու ժողովուր-
դը տակաւին բարձր տեղերու վրայ
զոհեր կը մատուցանէր ու խունկ
45 կը ծխէր : Եւ Յովսափատ Իս-
րայէլի թագաւորին հետ խաղաղու-
թիւն ըրաւ :
46 Եւ Յովսափատին մնացորդ պատ-
մութիւնը և անոր ըրած քաջու-
թիւնը ու պատերազմները՝ ահա
Յուդայի թագաւորներուն յիշա-
տակաց գրքին մէջ գրուած են :
47 Եւ անիկայ իր հօրը Ասային ժամա-
նակէն մնացած՝ Սոդոմական մեղք
գործողները երկրէն բնաջինջ ըրաւ :
48 Ուն տեղը Եդոմի մէջ թագա-
ւոր չկար , մէկ փոխարքայ մը կար :
49 Ա- Յովսափատ Թարսիսի նա-
ւեր չինեց , որ Ոփիր երթան ոսկի
համար , բայց չգացին , քանզի նա-
ւերը Գասիոնգաբերի մէջ կոտր
կոտր եղան : Ուն տեղը Ը-քաաբի 50
որդին Ա-բոզիա Յովսափատին ը-
սաւ , Իմ ծառաներս քու ծառա-
ներուդ հետ նաւերով երթան .
բայց Յովսափատ չհաճեցաւ : Եւ 51
Յովսափատ իր հայրերուն հետ քը-
նացաւ , ու իր հայրերուն հետ իր հո-
րը Դաւիթին քաղաքին մէջ թա-
ղուեցաւ . և անոր տեղը անոր որ-
դին Յովրամ թագաւոր եղաւ :
Յուդայի Յովսափատ թագաւո- 52
րին տասնուհինգերորդ տարին Ա-
բրայէլի վրայ Ը-քաաբի որդին Ա-բո-
զիա թագաւոր եղաւ Սամարիայի
մէջ , ու Իսրայէլի վրայ երկու տա-
րի թագաւորութիւն ըրաւ : Եւ 53
Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ ,
ու իր հօրը ճամբան և իր մօրը
ճամբան ու Իսրայէլին մեղանչել
տուող Նաբատեան Երոբովամին
ճամբան բռնեց . Ու Նահաղին ծա- 54
ռայութիւն ըրաւ ու անոր երկրը-
պագութիւն ըրաւ , և իր հօրը բո-
լոր ըրածին պէս ընելով Իսրայէլի
Տէր Աստուածը բարկացուց :

ԱՌԱՐՔԱ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԱՄ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ Ը-քաաբին մեռնելէն ետքը
Մովաբ Իսրայէլին դէմ ապըս-
տամբեցաւ :
2 Ու Ա-բոզիա՝ Սամարիայի մէջ իր
վերնատանը վանդակապատէն վար
ինկաւ ու հիւանդացաւ . ու պատ-
գամաւորները խրկեց՝ անոնց ըսելով ,
Գացէք Ակկարոնի Նահաղ ձանձիկ
աստուծոյն հարցուցէք , թէ արդեօք
աս հիւանդութենէս պիտի առող-
ջանամ : Եւ Տէրոջը հրեշտակը 3
Թեզբացի Եղիային ըսաւ . Ելլէ ,
Սամարիայի թագաւորին պատգա-
մաւորները դիմաւորելու գնա , ու
անոնց ըսէ , Մի թէ Իսրայէլի մէջ
Աստուած չկայ , որ դուք Ակկարոնի
Նահաղ ձանձիկ աստուծոյն հար- 4
ցնելու կ'երթաք . Ասոր համար

Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Վասն եղած անկողինէդ վար պիտի չիջնես, հապա անշուշտ պիտի մեռնիս. ու Եղիա գնաց:

5 Եւ պաղեստինացիները անոր դարձան. ու Աքիս անոնց ըսաւ, 6 Ինչո՞ւ համար եւ դարձաք: Եւ անոր ըսին, Մեր դիմացը մարդ մը եկաւ, ու մեզի ըսաւ, Գացէք ձեզ խրկող թագաւորին դարձէք, ու անոր ըսէք, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Մի՞թէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկայ, որ Եկկարոնի Բահաղ Ջանճիկ աստուծոյն հարցընելու կը խրկես. անոր համար քու եղած անկողինէդ վար պիտի չիջնես, հապա անշուշտ պիտի մեռնիս: 7 Եւ անիկայ ըսաւ անոնց, Ձեզ դիմաւորող ու այս խօսքերը ձեզի գրուցող 8 մարդը ի՞նչպէս մարդ էր: Եւ անոր ըսին, Ընիկայ մազոտ մարդ մըն էր, ու մէջքը մաշկեղէն գօտի մը կապած էր: Եւ Թեզբացի Եղիան է:

9 Եւ անոր՝ հիսուն հոգով մէկ հինապետ մը խրկեց, և անիկայ Եղիային քովը եկաւ, ու Եղիա լեռանը գլուխը նստած էր. և հետապետը անոր ըսաւ, Մարդ Աստուծոյ, թագաւորը կ'ըսէ որ վար 10 իջնես: Եւ Եղիա պատասխան տուաւ ու հինապետին ըսաւ, Եթէ որ ես Աստուծոյ մարդն եմ, երկինքէն կրակ թող իջնէ, և քեզ ու քու հիսուն հոգիդ ուտէ: Եւ երկինքէն կրակ իջաւ, և զանիկայ ու անոր հիսուն հոգիը կերաւ:

11 Եւ անոր՝ նորէն հիսուն հոգով մէկ ուրիշ հինապետ մը խրկեց. ու անիկայ խօսեցաւ ու անոր ըսաւ, Մարդ Աստուծոյ, թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Շուտով վար իջիր: 12 Եւ Եղիա պատասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Եթէ որ ես Աստուծոյ մարդն եմ, երկինքէն կրակ թող իջնէ, և քեզ ու քու հիսուն հոգիդ ուտէ: Եւ երկինքէն Աստուծոյ կրակը իջաւ, և զանիկայ ու անոր հիսուն հոգիը կերաւ:

13 Եւ նորէն հիսուն հոգով մէկ երրորդ հինապետ մը խրկեց, ու ան երրորդ հինապետը վեր ելաւ, ու գնաց Եղիային առջեւը ծունկ կրկնեց, և անոր աղաչեց ու ըսաւ, Մարդ Աստուծոյ, թող իմ հոգիս ու ասոնց հիսուն ծառաներուդ հոգինե՛րը քու աչքերուդ առջեւը պատուական սեպուին. 14 Ահա երկինքէն կրակ իջաւ, ու ան առջի երկու հինապետները և անոնց հիսուն հոգիները կերաւ. բայց հիմա իմ հոգիս քու աչքիդ առջեւը թող պատուական սեպուի:

15 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Եղիային ըսաւ, Անոր հետ իջիր, անոր երեսէն մի՛ վախնար. ու Եղիա եկաւ անոր հետ թագաւորին իջաւ: 16 Եւ անոր ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Որովհետեւ Եկկարոնի Բահաղ Ջանճիկ աստուծմէն հարցընելու համար պատգամաւորներ խրկեցիր, իբր թէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկար, որ անոր բան հարցընէիր, անոր համար ան քու եղած անկողինէդ վար պիտի չիջնես, հապա անշուշտ պիտի մեռնիս:

17 Եւ անիկայ մեռաւ, Տէրոջը խօսքին համեմատ՝ որն որ Եղիան խօսեր էր. և որովհետեւ անիկայ որդի չունէր, անոր տեղը Յովրամ թագաւոր եղաւ, Յուդայի Յովսափատեան Յովրամ թագաւորին երկրորդ տարին: 18 Եւ Յովրամին ըրած գործքերուն մնացորդը պատմութիւնը ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է:

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ երբոր Տէրը Եղիան մրրիկով երկինք պիտի վերցընէր, Եղիա ու Եղիսէ Գաղգաղայէն գացին: 2 Եւ Եղիա ըսաւ Եղիսէին, Դուն հո՛ս նստէ, քանզի Տէրը զիս Բեթէլ խրկեց: Եւ Եղիսէ ըսաւ, Տէրը կենդանի է, ու քու անձդ կենդանի է, որ ես քեզ չեմ թողուր. ու Բեթէլ իջան: 3 Եւ Բեթէլի մէջ գտնուող մարգարէից որդիքը Եղիսէին եկան, ու անոր ըսին, Գիտե՞ս որ այսօր Տէրը քու

տէրդ քու գլխէդ պիտի առնէ : Ես
անիկայ ըսաւ , Ես ալ գիտեմ ,
4 լուռ կեցիք : Ու Դղեհա անոր ը-
սաւ , Ով Դղեհէ , դուն հոս նստէ ,
քանզի Տէրը զիս Բերիքով խրկեց :
Ես անիկայ ըսաւ , Տէրը կենդանի
է , ու քու անձդ կենդանի է , որ ես
քեզ չեմ թողուր . ու Բերիքով
5 գացին : Ու Բերիքովի մէջ դըս-
նուող մարգարէից որդիքը Դղեհէին
մօտեցան , ու անոր ըսին , Գիտե՞ս
որ այսօր Տէրը քու տէրդ քու գլխէ-
դիպի առնէ : Ես անիկայ ը-
սաւ , Ես ալ գիտեմ , լուռ կե-
6 ցիք : Ու Դղեհա անոր ըսաւ ,
Դուն հոս նստէ , քանզի Տէրը զիս
Յորդանան խրկեց : Ես անիկայ
ըսաւ , Տէրը կենդանի է , ու քու
անձդ կենդանի է , որ ես քեզ չեմ
թողուր . ու երկուքնին գացին :
7 Ես մարգարէից որդիներէն հիսուն
մարդ գացին դիմացը՝ հեռուանց
կայնեցան . ու անոնք երկուքը Յոր-
8 դանանու քովը կայնեցան : Ու Ե-
ղիա իր վերարկուն առաւ ծալեց ,
և ջուրերուն զարկաւ , ու մէկ կողմը
ու միւս կողմը բաժնուեցան , ու
երկուքնին ցամաքով անցան :
9 Ու երբոր անոնք անցան , Դղեհա
ըսաւ Դղեհէին , Խնդրէ ինչ ընեմ
քեզի , քանի որ քեզմէ վերցուած
չեմ : Ու Դղեհէ ըսաւ , Կու-
գիդիդ կրկնապատիկը ունենամ :
10 Ես անիկայ ըսաւ , Ծանր բան
խնդրեցիր . Բայց թէ որ քեզմէ
վերցուելու առնես զիս տեսնես ,
քեզի այնպէս ըլլայ , ապա թէ ոչ՝
չըլլայ :
11 Ու երբոր անոնք խօսելով կ'եր-
թային , ահա հրեղէն կառք մը և
հրեղէն ձիեր երեցան , ու զանոնք
իրարմէ զատեցին . ու Դղեհա մրրի-
12 կով երկինքը ելաւ : Ու Դղեհէ կը
տեսնէր , ու աղաղակէց , Հայր
իմ , հայր իմ , Իսրայէլի կառքը
ու անոր ձիաւորները . ու ալ չտե-
սաւ զանիկայ . և իր հանդերձները
բռնեց , ու զանոնք երկու կտորի
13 պատռեց : Ու Դղեհայի վրայէն ին-
կած վերարկուն վերցուց , և դար-
ձաւ Յորդանանու եզերքը կայնե-

յաւ : Ու Դղեհայի վրայէն ինկած 14
վերարկուն առաւ , Ջուրերուն զար-
կաւ , և ըսաւ , Դղեհայի Տէր Ա-
ստուածը ո՞ւր է հիմա . ու երբոր
Ջուրերուն զարկաւ , մէկ կողմը ու
միւս կողմը բաժնուեցան , ու Ե-
ղիսէ անցաւ :
Ու Երիքովի մարգարէից որդիքը 15
զանիկայ դիմացէն տեսնելով՝ ըսին ,
Դղեհայի ոգին Դղեհէին վրայ հանգ-
չեցաւ . և զանիկայ դիմաւորելու
գացին , ու գետնէն անոր խոնար-
հութիւն ըրին . Ես անոր ըսին , 16
Ահա քու ծառաներուդ հետ հիսուն
զօրաւոր մարդիկներ կան , թող
երթան՝ ու քու տէրդ փնտռեն .
կարելի է որ Տէրոջը Հոգին զանի-
կայ վերցուց , ու մէկ լեռան մը վը-
րայ , կամ մէկ ձորի մը մէջ ձգեց .
ու անիկայ ըսաւ , Մի խրկէք :
Բայց անոնք բռնադատեցին զանի- 17
կայ , մինչև որ ամչցաւ , ու ը-
սաւ , Խրկեցէք : Ես հիսուն մարդ
խրկեցին , որոնք երեք օր փնտռե-
ցին , բայց զանիկայ չգտան . Ու 18
անոր դարձան . և անիկայ Երիքով
կը նստէր . ու անոնց ըսաւ , Ես
ձեզի չըսի՞ որ Մի երթաք :
Ես քաղաքին մարդիկները Դղե- 19
սէին ըսին , Ահա քաղաքիս բնա-
կութիւնը աղէկ է , ինչպէս որ մեր
տէրը կը տեսնէ , բայց ջուրերը
դէշ՝ ու երկիրը անպտուղ է : Ես 20
անիկայ ըսաւ , Նոճի մէկ նոր կուժ
մը բերէք , ու մէջը աղ դրէք . ու
անոր բերին : Ես անիկայ ջուր- 21
րուն աղբիւրը ելաւ , ու հոն աղ
նետեց , ու ըսաւ , Տէրը այսպէս
կ'ըսէ . Ահա ջուրերը բժշկեցի , մէյ-
մէն ալ ասկէ մահ ու անպտղու-
թիւն չըլլայ : Ես ան ջուրերը 22
բժշկուեցան մինչև այս օրս , Դղեհէ-
ին ըսած խօսքին համեմատ :
Ու անկէ Բեթէլ ելաւ . ու երբ- 23
որ ճամբայէն վեր կ'ելլէր , քաղաքէն
պզտիկ տղաքներ ելան , և զանիկայ
ծաղր կ'ընէին ու կ'ըսէին ։ Ելի՛ր
հիսուակ , ելի՛ր հիսուակ : Ու նայե- 24
ցաւ ետին դարձաւ ու զանոնք տեսաւ , և Տէ-
րոջը անունովը զանոնք անիծեց :
Ու անտառէն երկու մատակ արջ և-

ըան , ու անոնցմէ քառասունուերկու տղայ պատռեցին : Եւ անկէ կարմեղոս լեռը գնաց , ու անկէ Սամարիա դարձաւ :

Գ Լ · Գ

1 Եւ Աքաաբի որդին Յովրամ Յուդայի Յովսափատ թագաւորին տասնուութերորդ տարին Սամարիայի մէջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ , ու տասուերկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ :
2 Եւ անիկայ Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ , բայց ոչ իր հօրը ու իր մօրը պէս , քանզի անիկայ իր հօրը շինած Բահաղի կուռքը կործանեց :
3 Բայց Նաբաատեան Երոբովամ Իսրայէլին մեղանչել տուող մեղքերուն յարեցաւ , անոնցմէ չգաժուեցաւ :
4 Եւ Մովաբի Մեսա թագաւորը հօտերու տէր ըլլալով , Իսրայէլի թագաւորին հարիւր հազար գառն , ու հարիւր հազար զեղմնաւոր խոյ
5 կու տար : Բայց Աքաաբին մեռնելէն ետքը Մովաբի թագաւորը Իսրայէլի թագաւորին դէմ ապստամբեցաւ :
6 Եւ ան օրը Յովրամ թագաւորը Սամարիայէն ելաւ ու բոլոր Իսրայէլը համրեց ,
7 Եւ գնաց , եւ Յուդայի Յովսափատ թագաւորին հետ խրկեց՝ ըսելով , Մովաբի թագաւորը ինծի դէմ ապստամբեցաւ . ինծի հետ Մովաբի վրայ պատերազմելու կ'ելլե՞ս : Եւ անիկայ ըսաւ , Կ'ելլեմ . ես քեզի պէս եմ , իմ ժողովուրդս քու ժողովուրդիդ պէս , ու ձիերս քու ձիերուդ պէս են :
8 Եւ անիկայ ըսաւ , Ո՞ր ճամբայէն ելլեմ : Ան ալ ըսաւ , Եդոմին անապատին ճամբայէն :
9 Եւ Իսրայէլի թագաւորը Յուդայի թագաւորը ու Եդոմի թագաւորը գացին , ու եօթը օրուան ճամբայ պտըտեցան . եւ անոնց հետը եղող բանակին ու անասուններուն համար ջուր չկար :
10 Ան ատենը Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ , Վա՛հ , Տէրը աս իրիք թագաւորները Մովաբին ձեռքը
11 տալու կանչեր է : Եւ Յովսափատ փառ ըսաւ , Ա՞ս տեղս Տէրոջը մարգարէ մը չկա՞յ , որ անոր միջոցովը Տէրոջը հարցընենք : Ու Իսրայէլի թագաւորին ծառաներէն մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Եղիսային ձեռքերուն ջուր լեցընող Սափատեան Եղիսէն հոս է : Եւ Յովսափատ ըսաւ , Անոր քովը Տէրոջը խօսքը կայ . ու Իսրայէլի թագաւորը և Յովսափատ ու Եդոմի թագաւորը անոր իջան :
13 Եւ Եղիսէ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ , Ի՞նչ ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս . դուն քու հօրդ մարգարէներուն ու քու մօրդ մարգարէներուն գնա : Եւ Իսրայէլի թագաւորը անոր ըսաւ , Ո՛չ . վասն զի Տէրը աս իրիք թագաւորը Մովաբին ձեռքը մատնելու կանչեր է :
14 Ու Եղիսէն ըսաւ , Զօրաց Տէրը՝ որուն առջեւը կը կայնիմ , կենդանի է որ , եթէ Յուդայի Յովսափատ թագաւորին վրայ համարում չունենայի , քնաւ քու երեսդ պիտի չնայէի , ու քեզ պիտի չտեսնէի :
15 Եւ հիմա ինծի մէկ նուագածու մը բերէք . ու երբոր նուագածուն նուագարանը կը զարնէր , անոր վրայ Տէրոջը ձեռքը եղաւ . Ու ըսաւ , Տէրը այսպէս
16 կ'ըսէ . Ս՛ս հեղեղատը փոս փո՛ս բերէք .
17 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Հով պիտի չտեսնէք , ու անձրեւ պիտի չտեսնէք . բայց աս հեղեղատը ջրով պիտի լեցուի , և պիտի խմէք դուք ու ձեր հօտերը ու ձեր անասուններըը :
18 Սակայն ասիկայ Տէրոջը առջեւը պզտիկ բան մը ըլլալով , Մովաբն ալ ձեր ձեռքը պիտի մատնէ .
19 Եւ ամէն պարսպաւոր քաղաքը ու ամէն ընտիր քաղաքը պիտի զարնէք , և ամէն ազնիւ ծառերը կոտրէք , ու ամէն ջուրի աղբիւրները գոցէք , ու ամէն ընտիր արտերը քարերով աւրէք :
20 Եւ առաւօտուն պահը մատուցուած ատենը , ահա Եդոմի ճամբայէն ջուրը կու գայէր , ու երկիրը ջրով լեցուեցաւ :
21 Ու երբոր բոլոր Մովաբացիք լսեցին որ թագաւորները կռիւ են իրենց հետը պատերազմելու , ամէն

զօտի կապելու կարողութիւն ունեցողները ժողվուեցան, ու սահմանապլուխը կայնեցան։ Նե առաւօտուն կանուխ եղան, ու արեւուն ճառագայթները ջուրերուն վրայ զարկած ըլլալով, Մովաբացիք դիմացէն ան ջուրերը արիւնի պէս կարմիր տեսան, Ու ըսին, Ասիկայ արիւն է. անտարակոյս թագաւորները իրարու հետ կռուիր են, ու մէկզմէկ զարկիր են. հիմա ուր Մովաբացիք, աւարը ժողվենք։ Նե սանկով անոնք Իսրայէլի բանակը գացին, ու Իսրայէլացիք ելան Մովաբացիները զարկին, որոնք անոնց երեսէն փախան. ու Իսրայէլացիք Մովաբացիները զարնելով՝ անոնց էրէնը մնաց. Նե քաղաքները կործանեցին, ու ամէն ընտիր արտերուն մէջ ամէն մարդ իր քարը նետեց, ու զանոնք լեցուցին, և ամէն ջուրի աղբիւրները գոցեցին, ու ամէն պտղաբեր ծառերը կոտրեցին. այնպէս որ միայն Կիրհարէսեթին քարերը թողուցին. ու պարսաւորները զանիկայ պաշարեցին ու զարկին։ Նե Մովաբի թագաւորը երբոր տեսաւ որ պատերազմը իր վրայ սաստկացաւ, իր հետը եօթը հարիւր սուսերամերկ զօրք առաւ, որ մինչև Եդովմի թագաւորը՝ ձեղքեն անցնին. բայց չկրցան։ Ուստի առաւ իր անդրանիկ որդին՝ որ իր տեղը պիտի թագաւորէր, ու զանիկայ պարսպին վրայ ողջակէզ ըրաւ. և Իսրայէլացւոց դէմ մեծ բարկութիւն եղաւ. ու անոր վրայէն ետ քաշուեցան, ու իրենց երկիրը դարձան։

ԴԱՏ. Դ

1 Ու մարդարէից որդւոցը կնիկներէն մէկ կնիկ մը Եղիսէին աղաղակելով ըսաւ, Քու ծառադ էրիկս մեռաւ, ու դուն քու ծառայիդ աստուածաւախ ըլլալը գիտես. և պարտատէրը եկաւ որ իմ երկու որդիներս իրեն ծառայ առնէ։ Ու Եղիսէ անոր ըսաւ, Ինծի ի՞նչ ընեմ. ըսէ ինծի, տունը ի՞նչ ունիս։ Նե անիկայ ըսաւ, Քու աղախինդ տանը մէջ ամեն մէկ իւղի զաւար ուրիշ բան մը չունի։ Ու Եղիսէ անոր ըսաւ, Գնա դուրսէն քու բոլոր դրացիներէդ քեզի պարապ ամաններ ուզէ, ու քիչ մի ուզէր. Նե փակ մտիր քու վրադ ու քու որդւոցդ վրայէն դուռը գոցէ, և թո՛ղ էղէ ան բոլոր ամաններուն մէջ պարպէ, ու լեցուածը վերցո՛ւր։ Նե անիկայ անոր քովէն գնաց, ու իր վրայէն ու իր որդւոցը վրայէն դուռը գոցեց. անոնք անոր կը մօտեցընէին, ու անիկայ կը լեցընէր։ Ու երբոր ան ամաններըը լեցուեցան, իր որդւոյն ըսաւ, Ինծի ուրիշ աման մօտեցուր. ու անիկայ ըսաւ անոր, Ուրիշ աման չկայ. ան աւեները եղը կայնեցաւ։ Նե ինքը գնաց Աստուծոյ մարդուն պատմեց. ու անիկայ ըսաւ, Գնա եղը ծախէ ու պարտքդ վճարէ, և աւելցածովը դուն ու քու որդիքդ ապրեցէք։

Ու մէկ օր մը երբոր Եղիսէ Սունէմէն կ'անցնէր, հոն մէկ երեւելի կնիկ մը կար, որ զանիկայ հաց ուտելու ստիպեց. ու ետքը քանի որ անկէ կ'անցնէր, հաց ուտելու համար հոն կ'իջնէր։ Նե ան ինքը իր էրկանը ըսաւ, Ահա գիտեմ որ ասիկայ Աստուծոյ մէկ սուրբ մարդն է, որ միշտ մեր քովէն կ'անցնի. Եկուր մէկ պզտիկ վերնատուն մը շինենք պատին վրայ, ու հոն անոր համար անկողին, սեղան, աթոռ ու աշտանակ դնենք, որ երբոր մեզի գայ՝ հոն իջնէ։ Նե Ձեղաւ որ մէկ օր մը անիկայ հոն եկաւ, ու վերնատունը մտաւ ու հոն պառկեցաւ. Նե իր ծառային Գէհազիին ըսաւ, Ունամացի կնիկը կանչէ. ու զանիկայ կանչեց. և անոր առջեւը կայնեցաւ։ Ու անիկայ իր ծառային ըսաւ, Եկուր ըսէ, ահա դուն մեզի համար ասա բոլոր աշխատանքը քաշեցիր, քեզի ի՞նչ ընեմ. թագաւորին կամ զօրապետին բանի մը ունի՞ս. և անիկայ ըսաւ, Ես իմ ժողովուրդիս մէջը կը բնակիմ։ Ու Եղիսէ ըսաւ, Եկուր ի՞նչ կը նամէ ընել. ու Գէհազի ըսաւ, Ան

բաւցընէ անիկայ զաւակ չունի , ու
15 անոր էրիկը ծերացեր է : Ու Ե-
ղբօե լսաւ , Ծանիկայ կանչէ . և
զանիկայ կանչեց . ու դրանը մէջ
16 կայնեցաւ : Ու Եղբօե անոր ըսաւ ,
Գալ տարի աս ատենս գիրկդ որդի
մը պիտի ունենաս : Ու անիկայ
ըսաւ , Ձէ , տէր իմ՝ մարդ
Ծատուծոյ , քու աղախինիդ սուտ
17 մի ըսուցեր : Ու կնիկը յղացաւ ,
ու Ճեռնեալ տարին նոյն ատենը
որդի մը ծնաւ , ինչպէս որ Եղիսե
անոր ըսեր էր :
18 Ու տղան մեծցաւ , ու մէկ օր մը
իր հօրը գնաց Ընձողներուն քովը :
19 Ու իր հօրը ըսաւ , Գլուխս՝ գլ-
ուխս . ան ալ մանչուն ըսաւ ,
20 Ասիկայ իր մօրը տար : Ու զանի-
կայ վերցուց , ու անոր մօրը տարաւ .
և անիկայ մինչև կէս օր անոր ծունկ-
երուն վրայ նստաւ , ու մեռաւ :
21 Ու կնիկը վեր ելաւ , ու զանիկայ
Ծատուծոյ մարդուն անկողինին մէջ
պառկեցուց, ու դո—ը վրայէն գոցեց
22 ու ելաւ . Ու իր էրիկը կանչեց ու
ըսաւ , Ա՛ղաչեմ ինձի մանչերուն
մէկուն հետ էշ մը խրկէ , որ շու-
տով մինչև Ծատուծոյ մարդուն քովը
23 երթամ ու նոր դառնամ : Ու
անիկայ ըսաւ , Ո՞նչ կայ որ դուն
այսօր անոր պիտի երթաս . ամսա-
գլուխ չէ , շաբաթ չէ : Ու անիկայ
24 ըսաւ , Ողջութիւն : Ու էշը պատ-
րաստել տուաւ , և մանչուն ըսաւ ,
Վարէ գնա , ու մինչև որ քեզի չը-
սեմ , քշելէն նոր մի կենար ինձի
25 համար : Ու Կարմէղոս լեռը եր-
թալով՝ Ծատուծոյ մարդուն քովը
գնաց : Ու երբոր Ծատուծոյ մար-
դը դիմացէն զանիկայ տեսաւ , իր
մանչուն Գէհազիին ըսաւ , Ահա Սու-
նամացի կնիկը հոս գոյ . Հիմա
26 վազէ դիմաւորէ զանիկայ , ու անոր
ըսէ , Ողջ առողջ ես , էրիկդ ողջ
առողջ է , տղան ողջ առողջ է :
Ու անիկայ ըսաւ , Ողջ առողջ
27 է՛ե : Ու կնիկը լեռը Ծատուծոյ
մարդուն եկաւ , և անոր ոտքերուն
փաթթուեցաւ . ու Գէհազի մօտե-
ցաւ որ զանիկայ հոս քաշէ , բայց
Ծատուծոյ մարդը ըսաւ , Ձօդ

տուր զանիկայ , քանզի անոր սիրտը
ցաւած է . ու Տէրը ինձմէ պահեց ,
ու ինձի չյայտնեց : Ու կնիկը ը- 28
սաւ , Ես իմ տիրոջմէս որդի խընդ-
րեցի՞ . ես չըսի՞ որ Ձիս մի խաբ-
եր : Ու անիկայ Գէհազիին ըսաւ , 29
Մէջքդ գօտի կապէ , և իմ գաւա-
զանս ձեռքդ առ ու գնա . և թէ որ
մարդու մը հանդիպիս , անոր բարև
մի տար , ու թէ որ մէկ մարդ մը
քեզի բարև տայ , պատասխան մի
տար , և իմ գաւազանս տղուն երե-
սին վրայ դիր : Նոկ տղուն մայրը 30
ըսաւ , Տէրը կենդանի է , ու քու
անձդ կենդանի է , որ բնգ պիտի
չթողում : Ու Եղբօե եղաւ անոր
ետևէն գնաց : Նայց Գէհազի անոնց 31
առջևը անցաւ , ու գաւազանը տղ-
ուն երեսին վրայ դրաւ , սակայն
ձայն կար , և ոչ զգացում .
ուստի զանիկայ դիմաւորելու դար-
ձաւ , և անոր պատմեց ու ըսաւ ,
Տղան չարթնցաւ : Ու երբոր Ե- 32
ղիսե տունը մտաւ , ահա տղան մե-
ռած ու իր անկողինին վրայ պառ-
կած էր : Ու ներս մտնելով , եր- 33
կուքնուն վրայէն դուռը գոցեց , և
Տէրոջը աղօթք ըրաւ . Ու ելաւ 34
տղուն վրայ պառկեցաւ . և իր բե-
րանը անոր բերնին վրայ , ու իր աչ-
քերը անոր աչքերուն վրայ , ու իր
թաթերը անոր թաթերուն վրայ
դրաւ , և անոր վրայ կծկեցաւ , ու
տղուն մարմինը տաքցաւ : Ե- 35
տդարձաւ տանը մէջ մէկմէկ աս կողմը
ու մէկմէկ ան կողմը պտըտեցաւ , ու
ելաւ անոր վրայ կծկեցաւ . և տղան
եօթը անգամ փռնդաց , ու տղան
աչքերը բացաւ : Ու ատենը Գէհ- 36
զին կանչեց ու ըսաւ , Սունամացի
կնիկը կանչէ . ու զանիկայ կանչեց .
և անոր եկաւ . ու Եղբօե անոր ը-
սաւ , Տղադ առ : Ե- կնիկը ներս 37
մտնելով՝ անոր ոտքերը խնկաւ , ու
գետնէն խոնարհութիւն ըրաւ , և
իր տղան առնելով դուրս ելաւ :
Ու Եղիսե Գաղգաղա դարձաւ . 38
և սաս երկրին մէջ սով կար , ու
մարգարէից որդիքը անոր առջևը
կը նստէին . ու անիկայ իր ծառային
ըսաւ , Մեծ կաթսան դրէ վրայ

դիր , և մարգարէից որդիներուն
39 ապուր եփէ : Ու մէկը դաշտը ե-
լաւ որ խոտեր ժողվէ , ու մէկ վայ-
րենի բոյս մը գտաւ , և անկէ հան-
դերձը լեցուն վայրենի վարունգ
ժողվեց , ու եկաւ՝ զանոնք ապու-
րին կաթսային մէջը մանրեց , քանզի
40 չէին ճանչնար : Ու ան մարդիկ-
ներուն առջևը դրին որ ուտեն . ու
երբոր ան ապուրէն կերան , պո-
ռալով ըսին , Կաթսային մէջը մահ
կայ՝ ո՛վ մարդ Աստուծոյ . ու չկրը-
41 ցան ուտել : Ու անիկայ ըսաւ ,
Ալե՛ւր բերէք . ու զանիկայ կաթսա-
յին մէջը նետեց , ու ըսաւ , Ժո-
ղովուրդին առջևը դիր որ ուտեն .
ան առեներ կաթսային մէջ վնասա-
կար բան մը չկար :
42 Ու Բահաղ սաղիսայէն մարդ մը
եկաւ , ու Աստուծոյ մարդուն՝ երա-
խայրիներէ քսան հացեր՝ գոան
հաս գարիղէն հաց , ու թարմ հաս-
կեր բերաւ իր պարկովը : Ու ա-
նիկայ ըսաւ , Ժողովուրդին տուր
43 որ ուտեն : Ու անոր ծառան ը-
սաւ , Ա՛ս ի՞նչ է որ հարիւր մար-
դոց առջևը դնեմ . բայց անիկայ
ըսաւ , Ժողովուրդին տո՛ւր որ ու-
տեն , քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Պիտի ուտեն ու պիտի աւելցնայ :
44 Ու անոնց առջևը դրաւ , ու ու-
րան , և Տէրոջը բանին պէս աւել-
ցաւ :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ու Ասորւոց թագաւորին զօրա-
գլուխը Նէեման իր տիրոջը առ-
ջևը մեծ ու յարգելի մարդ մըն էր ,
քանզի Տէրը անոր ձեռքովը Ասո-
րւոց փրկութիւն տուեր էր . ու ա-
մարդը զօրաւոր կտրիճ մըն էր , բայց
2 բորոտ էր : Ու Ասորւոց գունդերը
ելլելով՝ Իսրայէլի երկրէն մէկ պզ-
տիկ աղջիկ մը գերի առեր էին , ու
անիկայ Նէեմանին կնկանը քովը
3 էր : Ու անիկայ իր տիկնոջը ը-
սաւ , Երանի՛ թէ իմ տէրս Սա-
մարիա եղող մարգարէին առջևը ըլ-
լար , ան առնէը զանիկայ՝ իր բորո-
4 տութենէն կը բժշկէր : Ու Նէէ-
ման գնաց իր տիրոջը պատմեց , ու

լսաւ , Իսրայէլի երկրէն եղող աղ-
ջիկը այսպէս ու այսպէս խօսեցաւ :
5 Ու Ասորւոց թագաւորը ըսաւ , Ե՛կ
գնա ուրեմն , ես Իսրայէլի թագա-
ւորին նամակ կը խրկեմ : Ու ա-
նիկայ գնաց , և իր ձեռքը տասը
տաղանդ արծաթ , ու վեց հազար
ոսկի , ու տասը ձեռք փոխելու հան-
դերձ առաւ : Ու Իսրայէլի թա- 6
գաւորին բերաւ նամակը , որ այս-
պէս գրուած էր . Ա՛րդ երբոր սա
նամակը քեզի հասնի , գիտցած ըլ-
լաս որ իմ ծառաս՝ Նէեմանը քեզի
կը խրկեմ , որ զանիկայ իր բորո-
տութենէն բժշկես : Ու երբոր Իս- 7
րայէլի թագաւորը նամակը կար-
դաց , իր հանդերձները պատռեց ,
ու ըսաւ , Միթէ ես մեռցընելու ու
ապրեցընելու իշխանութիւն ունե-
ցող Աստուած եմ , որ ասիկայ ինծի
մարդ մը խրկեր է իր բորոտութե-
նէն բժշկելու համար . ուստի աղէկ
դիտցէք ու տեսէք , որ ասիկայ
ինծմէ պատճառ մը կը փնտռէ :
Ու երբոր Աստուծոյ մարդը Ելի- 8
սէն լսեց՝ որ Իսրայէլի թագաւորը
իր հանդերձները պատռեր է , թա-
գաւորին հետ խրկեց ու ըսաւ ,
Ինչո՞ւ հանդերձներդ պատռեցիր .
թող անիկայ ինծի գայ , ու գիտնայ
թէ Իսրայէլի մէջ մարգարէ կայ :
9 Ու Նէեման իր ձիերովը ու կառ-
քովը գնաց , ու Եղիսէին տանը
դուռը կայնեցաւ : Ու Եղիսէն 10
մարդ մը խրկեց անոր՝ ըսելով ,
Գնա՛ Յորդանանու մէջ եօթը ան-
գամ լուացուէ , և մարմինդ քեզի
կը դառնայ , ու կը մաքրուիս : Ու 11
Նէեման բարկացաւ ու գնաց՝ ըսե-
լով , Ահա ես կ՚ըսէի որ անիկայ
անտարակոյս իմ քովս պիտի գայ
ու կայնի , և իր Եհովայ Աստու-
ծոյն անունը պիտի կանչէ , ու ձեռ-
քը ան տեղուոյն վրայ պիտի երերը-
ցընէ , ու բորոտութիւնը բժշկէ :
Դամասկոսի Աբանա ու Փարփար 12
գետերը Իսրայէլին բոլոր ջուրերէն
աղէկ չէ՞ն . միթէ չէ՞մ կրնար ա-
նոնց մէջը լուացուիլ ու մաքրուիլ .
և դարձաւ բարկութիւնով գնաց :
Եակ անոր ծառաները մօտեցան , ու 13

անոր խօսեցան ըսելով, Ա՛վ հայր, 14
ըե՞ ոչ մարգարէն քեզի մէկ մեծ բան
մը ըսէր, պիտի չընէիր. ո՛ւր
մնաց որ անիկայ քեզի Լուացուէ
ու պիտի մաքրուի՝ ըսաւ: Ան ա-
տենը անիկայ իջաւ, ու Նաաման
մարդուն խօսքին համեմատ եօթը
անգամ Յորդանանու մէջ լուա-
ցուեցաւ. ու անոր մարմինը պզտիկ
տղու մը մարմինին պէս եղաւ, ու
մաքրուեցաւ:

15 Եւ անիկայ իր բոլոր բանակովը
Նաաման դարձաւ, ու
գնաց անոր առջևը կայնեցաւ, ու
ըսաւ, Ահա հիմա գիտցայ որ բո-
լոր երկրի վրայ Նաաման չկայ,
բայց միայն Իսրայէլի մէջ. ուստի
հիմա կ՚աղաչեմ, քու ծառայէդ ըն-
16 ծայ մը ընդունէ: Բայց անիկայ
ըսաւ, Ողջո՛վ որուն առջևը կը կայ-
նիմ, կենդանի է որ պիտի չընդու-
նեմ. ու զանիկայ ստիպեց որ ըն-
դունի. բայց անիկայ չհաճեցաւ:
17 Ու Նէեման ըսաւ, Ուրեմն քու
ծառայիդ սա հողէն երկու
ջորիի բեռ չտրուի՞. քանզի քու
ծառադ մէկմէն ալ ուրիշ աս-
տուածներու ողջակէզ կամ զոհ պի-
տի չընէ, բայց միայն Եհովային:
18 Ողորմութիւն տայ քու ծառա-
յիդ թողուելիքն ասոր, որ-
որ իմ տէրս Ռեմմոնի տունը մտնէ
հոն երկրպագութիւն ընելու հա-
մար և անոր իմ ձեռքիս վրայ կըռ-
թի ընելուիը, ես ալ Ռեմմոնի տանը
մէջ ծռիմ, ասա բանիւ՝ օգնիր Ռե-
մմոնի տանը մէջ իմ ծռելուս հա-
մար Տէրը քու ծառայիդ թողու-
19 թիւն տայ: Ու Եղիսէ անոր ը-
սաւ, Գնա խաղաղութեամբ. և
անիկայ անոր քովէն գնաց — քիչ
մը ճամբայ —:

20 Եւ Նաաման մարդուն Եղիսէին
ծառան Գէեզի ըսաւ, Ահա իմ տէրս
ասոր Նորի Նէեմանին խնայեց, ու
անոր ձեռքէն անոր բերածը չա-
ռաւ. Տէրը կենդանի է որ ես անոր
ետևէն կը վազեմ, և անկէ բան մը
21 կ՚առնեմ: Ու Գէեզի Նէեմանին
ետևէն վազեց. ու Նէեման երբոր
տեսաւ որ անիկայ իր ետևէն կը վա-

զէ, իր կառքէն իջաւ զանիկայ դի-
մաւորելու, ու ըսաւ, Ողջութի՞ւն
է: Ան անիկայ ըսաւ, Ողջութիւն 22
է. իմ տէրս զիս խրկեց ու կ՚ըսէ,
Ահա հիմա Եփրեմի լեռնէն մարգա-
րէից որդիներէն երկու պատանիներ
ինծի, ընծրհք ըրէ, անոնց համար
տաղանդ մը արծաթ, ու երկու
ձեռք փոխելու հանդերձ տուր: Ու 23
Նէեման ըսաւ, Ընծրհք ըրէ՛ եր-
կու տաղանդ առ. և զանիկայ բըռ-
նադատեց. ու երկու պարկի մէջ
երկու տաղանդ արծաթ դրաւ, ու
երկու ձեռք ալ փոխելու հանդերձ
երկուքին տուաւ, որ անոր առջևէն տա-
րին: Ու երբոր բլուրը հասաւ, 24
անոնց ձեռքէն առաւ ու տանը մէջ
պահեց, և ան մարդիկները ճամ-
բեց, ու գացին. Ան ինքը ներս 25
գնաց իր տիրոջը առջևը կայնեցաւ.
ու Եղիսէ անոր ըսաւ, Ո՛վ Գէեզի
ո՞ւսկից հո՛ գաս. և անիկայ ըսաւ,
Ծառադ մէկ տեղ մը չգնաց: Ու 26
Եղիսէ անոր ըսաւ, Երբոր ան մար-
դը իր կառքէն քեզ դիմաւորելու
դարձաւ, միթէ իմ հոգիս հոն չը-
գնաց. ո՞ր ձիթ արծաթ առնելու,
և հանդերձներ ու ձիթենիներ և
այգիներ ու ոչխարներ և արջա-
ներ ու ծառաներ ու աղախիններ
առնելու առի՞ն է: Ուրեմն Նէե- 27
մանին բորոտութիւնը քեզի ու քու
սերունդիդ փակչի յաւիտեան: Ու
անիկայ անոր առջևէն ձիւնի պէս
բորոտեալ ելաւ:

ԺԱ. ՀԱ.

Ու մարդաբէից որդիքը Եղիսէին 1
ըսին, Ահա աս տեղը՝ ուր որ
մենք քու առջևդ կը նստինք, մեզի
նեղ է: Երթանք ուրեմն մինչև 2
Յորդանան, ու անոնք տեղէն ամէն
մէկիմէկ գերան առնենք, ու հոն մեզի բնակելու տեղ շինենք:
Ու անիկայ ըսաւ, Գացէք: Ու 3
անոնցմէ մէկը ըսաւ, Ընծրհք ը-
րէ, քու ծառաներուդ հետ երթ.
և անիկայ՝ Ես ալ պիտի գամ ըսաւ. Ու 4
անոնց հետ գնաց, և Յորդանան
հասնելով ծառերը կտրեցին: Ու 5

երբոր մէկը գերան մը կը կտրէր, փոփոխին երկաթը ջուրին մէջը ինկաւ, ուստի անիկայ պոռալով ըսաւ, Ա՛հ, տէր իմ, ան ալ փոխ առնուած էր։ 6 Եւ Աստուծոյ մարդը ըսաւ, Ա՞ւր ինկաւ, ու անիկայ տեղը ցուցուց անոր։ Ան 7 Եղիսէ փայտ մը կտրեց ու հոն նետեց, ու երկաթը ջուրին երեսը ելաւ։ Եւ անոր ըսաւ, Վերցուր քեզի համար։ Ան ալ ձեռքը երկնցուց ու զանիկայ առաւ։

8 Եւ Ասորւոց թագաւորը Իսրայէլի դէմ պատերազմ կ՚ընէր, ու իր ծառաներուն հետ խորհուրդ ըրաւ ու ըսաւ, Ասիկա տեղ մը կ՚ըլլայ որ Իսրայէլի թագաւորին 9 տեղը բանակ դնեմ։ Եւ Աստուծոյ մարդը Իսրայէլի թագաւորին մարդ խրկեց՝ ըսելով, Զգուշացիր որ ան տեղէն չանցնիս, վասն զի Ասորիները հոն իջած են։ 10 Եւ Իսրայէլի թագաւորը Աստուծոյ մարդուն ըսած տեղը մարդ խրկելով՝ տեղեկացաւ, ու անկէ զգուշացաւ ոչ 11 անգամ։ Եւ ասոր բանին համար Ասորւոց թագաւորին սիրտը նեղացնալով՝ իր ծառաները կանչեց ու անոնց ըսաւ, Ձեզ յայտներ չ՚ինձի, թէ մեր իններէն ո՛վ կայ որ Իսրայէլի թագաւորին 12 ը՞ւր կը դնէ։ Եւ ծառաներուն մէկը ըսաւ, Ո՛կայ անոնք հէնց՝ ո՛վ տէր իմ թագաւոր. հապա Իսրայէլի մէջ եղող Եղիսէ մարգարէն քու պառկելու սենեակիդ մէջը խօսած խօսքերդ Իսրայէլի 13 թագաւորին կը յայտնէ։ Եւ ա՛նիկայ ըսաւ, Գացէք ու անոր ուր ըլլալը տեսէք, որ զանիկայ բռնել տամ։ Եւ անոր պատմեցին ու ըսին, Ահա անիկայ Դոթայիմի մէջ է։

14 Ասոր անիկայ ձիեր ու կառքեր ու բազմաթիւ զօրքեր խրկեց հոն, որոնք գիշերով գացին և 15 քաղաքը պաշարեցին։ Եւ Աստուծոյ մարդուն ծառան առաւօտուն կանուխ ելաւ ու դուրս ըլնաց. և ահա զօրքեր, ձիեր ու կառքեր քաղաքը պաշարեր էին. ու ծառան անոր ըսաւ, Ա՛հ, տէր իմ, ի՞նչ ընենք։ 16 Եւ Եղիսէ ը-

սաւ, Մի վախնար, քանզի մեզի հետ եղողները անոնց հետ եղողներէն շատ աւելի են։ 17 Եւ Եղիսէ աղօթք ըրաւ ու ըսաւ, Ո՛վ Տէր՝ աղէ աչքերը բանց որ տեսնէ։ Եւ Տէրը ծառային աչքերը բացաւ. ու տեսաւ որ ահա լեռը Եղիսէին չորս կողմը հրեղէն ձիերով ու կառքերով լեցուն էր։ 18 Եւ երբոր անոնք Եղիսէին քովը իջան, Եղիսէ Տէրոջը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ, Ա՛մբարշտացո՛ զայդեմ, աս ազգը կուրութեամբ զարկ. և Տէրը զանոնք կուրութեամբ զարկաւ Եղիսէին խօսքին համեմատ։ 19 Ան առնոնք Եղիսէ ա-նոնց ըսաւ, Ա՛մբարշտաց աս չէ ու քաղաքը ասիկայ չէ, հետևէս եկէք որ ձեզ ձեր փնտռած մարդուն տանիմ. և զանոնք Սամարիա տարաւ։ 20 Եւ երբոր Սամարիա եկան, Եղիսէ ըսաւ, Ա՛վ Տէր՝ ասոնց աչքերը բանց որ տեսնեն։ Եւ Տէրը անոնց աչքերը բացաւ, ու տեսան, և ահա Սամարիայի մէջ էին։

21 Եւ Իսրայէլի թագաւորը զանոնք տեսնելով՝ Եղիսէին ըսաւ, Ա՛վ հայր իմ, զարնե՞մ, զարնե՞մ։ 22 Եւ անիկայ ըսաւ, Մի զարներ. միթէ քու սրովդ ու աղեղովդ գերի բռնածներդ կը զարնե՞ս. անոնց առջին հաց ու ջուր դիր, որ ուտեն խմեն ու իրենց տիրոջը երթան։ 23 Եւ անոնց մեծ կոչունք մը ըրաւ, ու կերան խմեցին, ու զանոնք ետ խրկեց, ու իրենց տիրոջը գացին. և Ասորւոց դունդերը մէյմըն ալ Իսրայէլի երկիրը չեկան։

24 Եւ անկէ ետքը Ասորւոց Բենհադ թագաւորը իր բոլոր բանակը ժողվեց, ու ելաւ Սամարիան պաշարեց։ 25 Եւ Սամարիայի մէջ մեծ սով եղաւ, քանզի զանիկայ պաշարեր էին, այնպէս որ մէկ իշու գլուխը ութսուն արծաթի, ու մէկ կապիճին չորրորդ մասը աղաւնիի աղբը հինգ արծաթի ծախուեցաւ։ 26 Եւ երբոր Իսրայէլի թագաւորը պարսպին վրայէն կ՚անցնէր, մէկ կնիկ մը անոր աղաղակեց ու ըսաւ, Ա՛վ տէր իմ թագաւոր

27 օգնէ ինձ : Եւ անիկայ ըսաւ , Ով որ Տէրը քեզի չօգնէ , ես քեզի ո՞ւսկից օգնեմ , կալէ՞ն թէ ջնջա-
28 նէն : Ու թագաւորը անոր ըսաւ , Քեզի ի՞նչ եղաւ : Եւ անիկայ ըսաւ , Այս կնիկը ինծի ըսաւ որ Քու տղադ տո՛ւր , ու այսօր զանի-
29 կայ ուտենք , և իմ տղաս վաղը ուտենք : Ուստի իմ տղաս եփե-
ցինք և զանիկայ կերանք . ու երկ-
րորդ օրը անոր ըսի , Տղադ տո՛ւր որ ուտենք , բայց անիկայ իր տղան
30 պահեց : Եւ թագաւորը ան կըն-
կանը խօսքը լսածին պէս իր հան-
դերձները պատռեց , ու պարսպին վրայէն անցած աւուրը՝ ժողովուրդը տեսաւ որ ահա ներսէն անոր
31 մարմնոյն վրայ քուրձ կար : Եւ անիկայ ըսաւ , Սաուլայ ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ , թէ որ այսօր Սափատեան Եղիսէին գլուխը
32 իր վրայ մնայ : Ու Եղիսէ իր տու-
նը կը նստէր , ու ծերերը անոր հետ կը նստէին . և ընթացողը իր առ-
ջևէն մարդ մը խրկեց անոր . ու պատգամաւորը դեռ չհասած՝ Եղի-
սէ ծերերուն ըսաւ , Կը տեսնէ՞ք որ մարդասպանի որդին գլուխս առնելու խրկեց . նայեցէք , ան մարդը ներսէն պէս դուռը փա-
կեցէք , ու զանիկայ դրանը քովը բռնեցէք . միթէ անոր տիրոջը ոտ-
քերուն ձայնը անոր ետևէն չէ :
33 Ու երբոր անոնց հետ կը խօսէր , ահա ան պատգամաւորը անոր քո-
վը իջաւ . ու ըսաւ , Ահա աս չա-
րիքը Տէրոջմէն է . ալ ասկէ ետև Տէրոջմէ ի՞նչ պիտի յուսամ :

Գ Լ . Ը :

Ու Եղիսէ ըսաւ , Տէրոջը խօսքը մոխ կըէք . Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ . Ձաղը աս աւազնս Սամարիայի դրանը մէջ մէկ գրիւ բարակ ալիւ-
րը՝ մէկ սիկղ ոչխարէ , ու երկու գրիւ գարին մէկ սիկղի պէտ ձա-
2 խէ : Եւ ան զօրապետը՝ որուն ձեռքին վրայ թագաւորը կը կըռ-
թըննէր , Սաուլայ մարդուն պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ով որ Տէրը երկինքը պատուհաններ ալ
չընէ , միթէ ատիկայ բլլալո՞ւ բան է : Եւ անիկայ ըսաւ , Ահա քու աչքերովդ պիտի տեսնես , բայց ան-
կէ պիտի չուտես :

Ու դրանը առջևը չորս բորոտ 3
մարդիկներ կային , և անոնք իրա-
րու ըսին , Մենջ հոս նստինք մին-
չև որ մեռնինք . Եթէ որ ըսենք թէ 4
քաղաքը մտնենք , քաղաքին մէջ
սով կայ , ու հոն պիտի մեռնինք . և
թէ որ հոս մնանք , նոյնպէս պիտի
մեռնինք . ուրեմն եկէք Սաուլայ
բանակը դիմենք . թէ որ մեզ ողջ
թողուն կ'ապրինք , ու թէ որ մեզ
մեռցընեն կը մեռնինք : Եւ մութ 5
տեղն եկան որ Սաուլայ բանակը
հրթան . ու մինչև Սաուլայ բանա-
կին ծայրը գացին , և ահա հոն
մարդ մը չկար . Վանդի Տէրը Սաու- 6
լայ բանակին մէջը կառքերու
ձայն ու ձիերու ձայն՝ մէկ մեծ զօր-
քի մը ձայն լսել տուաւ . և իրարու
ըսին , Ահա Իսրայէլի թագաւորը
Քետացւոց թագաւորները ու Եգ-
դիպտացւոց թագաւորները վարձ-
քով բռնեց որ մեր վրայ գան : Ու 7
եկան մութ տեղ փախան , և իրենց
վրաններըը ու ձիերը ու էշերը
և բանակը եղած պէս թողուցին ,
ու իրենց անձը ապրեցընելու հա՛մար
փախան : Եւ աս բորոտները մին- 8
չև բանակին ծայրը գացին , ու մէկ
վրան մը մտնելով՝ կերան ու խմե-
ցին . և անկէ արծաթ ու ոսկի
ու հանդերձներ վերցուցին , ու գա-
ցին պահեցին . ու հոն դառնալով՝
մէկ ուրիշ վրան մը մտան , և անկէ
ալ վերցուցին ու գացին պահե-
ցին : Ետքը իրարու ըսին , Մենք 9
չէ մեր բրածը . աս օրս աւետեաց
օր է , ու մենք լուռ կեցեր ենք . թէ
որ մինչև առաւօտեան լոյսը սպա-
սենք , չէ անօրէնութեանը պատի-
ժը պիտի կրենք . ուստի հիմա ե-
կէք երթանք ու թագաւորին
տունը պատմենք : Եւ գացին քա- 10
ղաքին դռնապանին պոռացին , ու
անոնց պատմեցին ու ըսին , Մենք
Սաուլայ բանակը մտանք , և ահա
հոն մարդ կամ մարդու ձայն չկայ ,
բայց միայն ձիերը կապուած ու է-

ելքը կապուած , ու վրանները ալ
11 այնպէս ֆէֆէը էն : Եւ դունապան-
նելը պոռացին , ու թագաւորին
տանը նեղսը իմացուցին :
12 Ու թագաւորը դիշերով ելաւ
և իր ծառաներուն ըսաւ , Ասորի-
ներուն մեզի ըրած բանը ես ձեզի
պատմեմ . անոնք մեր անօթի ըլ-
լալը դիտնալով՝ բանակէն ելած են ,
ու դաշտին մէջը պահուած են՝ ըսե-
լով , Երբոր անոնք քաղաքէն դուրս
ելլեն , զանոնք ողջ բռնենք ու
13 քաղաքը մտնենք : Եւ անոր ծա-
ռաներուն մէկը պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , Ձօդ մնացած ձիերուն
հինգը առնեն , որոնք հոս մնացած
են . ահա անոնք բոլոր Իսրայէլին
բազմութեանը պէս եղան , [որոնք
հոս մնացած են . ահա անոնք բոլոր
Իսրայէլին բազմութեանը պէս ե-
ղան ,] որ հասնելու վրայ է . և հոն
14 խրկենք ու տեսնենք : Ու երկու
կառք առին իրենց ձիերովը . և
թագաւորը Ասորւոց բանակին ե-
տևէն խրկեց ու ըսաւ , Գացէք
15 նայեցէք : Ու անոնք մինչև Յոր-
դանան անոնց հետևէն գացին . և
ահա բոլոր ճամբան լեցուն էր հան-
դերձներով ու ամաններով՝ որոնք
Ասորիները արտորալով փախած ա-
տենին ձգած էին : Եւ պատգա-
մաւորները դարձան ու թագա-
ւորին պատմեցին :
16 Ան ատենը ժողովուրդը ելաւ ու
Ասորւոց բանակը կողոպտեց . ու
Տէրոջը խօսքին համեմատ մէկ գրիւ
բարակ ալիւրը՝ մէկ սիկղ ցորեն ,
ու երկու գրիւ գարին մէկ սիկղի
17 ծախուեցաւ : Եւ թագաւորը դը-
րանը վերակացու դրաւ ան զօրա-
պետը՝ որուն ձեռքին վրայ ինքը կը
կռթնէր . ու ժողովուրդը դրանը
մէջ զանիկայ կոխկրտուեցին , ու
մեռաւ , Ասուծոյ մարդուն խօսքին
համեմատ որ խօսեր էր՝ թագաւո-
18 րը անոր քովը իջած ատենը : Ու
եղաւ՝ ինչպէս որ Ասուծոյ մարդը
թագաւորին խօսեր էր՝ ըսելով ,
Ալաղը աս ատենս Սամարիայի դրա-
նը մէջ երկու գրիւ գարին՝ մէկ
սիկղ ցորեն , ու մէկ գրիւ բարակ
ալիւրը մէկ սիկղի պիտի ծախուի .
19 Եւ ան զօրապետը Ասուծոյ մար-
դուն պատասխան տուեր ու ըսեր
էր , Ահա որ Տէրը երկինքը պա-
տուհաններ ալ շինէ , միթէ ատի-
կայ ըլլալո՞ւ բան է . ու Ասուծոյ
մարդը ըսեր էր , Ահա դուն քու
աչքերովդ պիտի տեսնես , բայց ան-
կէ պիտի չուտես . Եւյպէս եղաւ 20
անոր , քանզի ժողովուրդը զանի-
կայ դրանը մէջ կոխկրտուեցին , ու
մեռաւ :

ԳԼ. Ը

Ու Եղիսէ խօսեցաւ ան կնկանը , 1
որուն տղան ողջընցուցեր էր ,
ու ըսաւ , Ելիր դուն քու ընտա-
նիքովդ գնա , և ուր որ կրնաս ,
հոն պանդխտութիւն ըրէ , վասն
զի Տէրը սովը կանչեց . և ահա կու-
գայ եօթը տարի աս երկրին վրայ
ճաղտա : Ու ան կնիկը ելաւ ու 2
Ասուծոյ մարդուն ըսածին պէս ը-
րաւ . և ինքը իր ընտանիքովը գը-
նաց ու Փղշտացւոց երկրին մէջ եօ-
թը տարի պանդխտութիւն ըրաւ :
Ու եօթը տարին լմննալէն ետ- 3
քը ան կնիկը Փղշտացւոց երկրէն
դարձաւ , և իր տանը համար ու իր
արտին համար թագաւորին բողոքե-
լու գնաց :
Ու թագաւորը Ասուծոյ մար- 4
դուն ծառային Գէհազիին հետ խօսե-
ցաւ ու ըսաւ , Եղիսէին ըրած բո-
լոր մեծ գործերը ինծի պատմէ :
Ու երբոր անիկայ թագաւորին կը 5
պատմէր , թէ ինչպէս անիկայ մե-
ռած զոլն ողջընցուց , ահա ան
կնիկը՝ որուն տղան ողջընցուցեր
էր , իր տանը համար և իր արտին
համար թագաւորին կը բողոքէր .
ու Գէհազի ըսաւ , Ո՛վ տէր իմ
թագաւոր՝ աս է ան կնիկը , ու աս
է անոր տղան՝ որն որ Եղիսէն ող-
ջընցուց : Եւ թագաւորը կնկանը 6
հարցուց , ու անիկայ անոր պատ-
մեց : Ու թագաւորը մէկ ներքինի
մը տուաւ անոր , ու ըսաւ , Անոր
ամէն ստացուածքը , նաև երկիրը
թողած օրէն մինչև հիմա էր արտին
բոլոր արդիւնքը իրմէն դարձուր :

7 Ու Եղիսէ Դամասկոս գնաց։ Ու Ասորւոց Բենադադ թագաւորը հիւանդացեր էր. ու անոր պատմեցին ու ըսին թէ Աստուծոյ մարդը հոս եկաւ։ 8 Ու թագաւորը Ազայելին ըսաւ, Ձեռքդ ընծայ առ ու գնա Աստուծոյ մարդուը դիմաւորէ, ու անոր միջոցովը Տէրոջը հարցո՛ւր թէ արդեօք աս հիւանդութենէս պիտի առողջանամ։ 9 Ազայել զանիկայ դիմաւորելու գնաց. ու ձեռքը ընծայ առաւ, այսինքն Դամասկոսի բոլոր բարիքներէն քառասուն ուղտ բեռնաւորած, ու գնաց և անոր առջևը կայնեցաւ ու ըսաւ, Քու որդիդ Ասորւոց Բենադադ թագաւորը զիս քեզի խրկեց՝ ըսելով, Արդեօք աս հիւանդութենէս պիտի առողջանամ։ 10 Ու Եղիսէ անոր ըսաւ, Գնա անոր ըսէ, Անշուշտ պիտի առողջանաս. բայց Տէրը ինծի ցուցուց, որ անիկայ անշուշտ պիտի մեռնի։ 11 Եւ աչքերը անթարթափ կերպով տնկեց՝ մինչև որ անիկայ ամչցաւ. 12 ու Աստուծոյ մարդը լացաւ։ Ու Ազայել ըսաւ, Տէ՛ր ինչո՞ւ կու լայ։ Ու անիկայ ըսաւ, Վասն որ Իսրայէլի որդւոցը ընելու չարութիւնդ գիտեմ. անոնց ամրոցները կրակով պիտի այրես, ու անոնց կտրիճները սրով պիտի մեռցնես, և անոնց պզտիկ տղաքը գետինը պիտի զարնես, ու յղի 13 կիներնին պիտի ճեղքես։ Ու Ազայել ըսաւ, Ինչո՞ւ շուն է, որ աս մեծ բանները ընէ։ Ու Եղիսէ ըսաւ, Տէրը ինծի ցուցուց, որ դուն Ասորւոց վրայ թագաւոր պիտի ըլլաս։ 14 Եւ անիկայ Եղիսէին քովէն եկաւ ու իր տիրոջը գնաց. ու անիկայ անոր ըսաւ, Եղիսէն քեզի ի՞նչ ըսաւ. և անիկայ ըսաւ, Ինծի ըսաւ որ 15 անշուշտ պիտի առողջանաս։ Ու հետևեալ օրը անիկայ հաստ լաթ մը առաւ, ջուրը թաթխեց ու անոր երեսին վրայ փռեց. և անիկայ մեռաւ, ու Ազայել անոր տեղը թագաւոր եղաւ։

16 Եւ Իսրայէլի Աքաաբեան Յովրամ թագաւորին երկոտասաներորդ տարին Յուդայի Յովրամ թագաւորը սկսաւ թագաւորել, Յուդայի Յովսափատ թագաւորին որդին Յովրամ թագաւոր եղաւ. 17 Երեսուներկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ ութը տարի թագաւորութիւն ըրաւ։ 18 Ու Աքաաբին տանը ըրածին պէս՝ Իսրայէլի թագաւորներուն ճամբան բռնեց. քանզի Աքաաբին աղջիկը անոր կնիկ եղաւ. ու անիկայ Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ։ 19 Սակայն Տէրը Յուդան կորընչացնել չուզեց՝ իր Դաւիթ ծառային սիրոյն համար, ինչպէս որ անոր խօսք տուեր էր, որ Ընդ անոր և Ընդ անոր որդւոցը միշտ մէկ ճրագ մը տայ։

20 Անոր օրերը Եդովմայեցիք Յուդայի ձեռքին տակէն ապստամբեցան, ու իրենց վրայ թագաւոր մը դրին։ 21 Ու Յովրամ իր բոլոր կառքերը հետը առաւ ու Սայիր անցաւ. և գիշերով ելաւ, ու իր շուրջ կողմը առնող Եդովմայեցիները ու կառքերուն իշխանները զարկաւ. և ժողովուրդը իրենց վրանները փախան։ 22 Բայց Եդովմայեցիք Յուդայի ձեռքին տակէն ապստամբեցան մինչև աս օրս։ Ան ատեն Լիբնա ալ ապստամբեցաւ։

23 Եւ Յովրամին մնացորդ պատմութիւնը ու բոլոր ըրածները ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է։ 24 Ու Յովրամ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուեցաւ. և անոր որդին Աքոզիա անոր տեղը թագաւոր եղաւ։

25 Իսրայէլի Աքաաբեան Յովրամ թագաւորին երկոտասաներորդ տարին Յուդայի Յովրամ թագաւորին որդին Աքոզիա թագաւոր եղաւ։ 26 Աքոզիա քսան ու երկու տարեկան էր՝ երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ մէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Աթալիա էր, որ Իսրա-

յէլի Ա֊մրի թագաւորին աղջիկն էր։
27 Ու անիկայ Ա֊քաաբին տանը ճամբուն մէջ քալեց, ու Ա֊քաաբին տանը պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ։ քանզի Ա֊քաաբին տանը փեսան էր։
28 Ու անիկայ Ա֊քաաբեան Յովրամին հետ Ա֊սուրց Ա֊զայէլ թագաւորին վրայ Ռամովթ գաղաադ գնաց պատերազմելու համար, և Ա֊սորիք Յովրամը վիրաւորեցին։
29 Ու Յովրամ թագաւորը դարձաւ որ Յեզրէլի մէջ բժշկուի ան վէրքերէն՝ որ Ա֊սորիները անոր տուեր էին Ռամովթի մէջ՝ Ա֊սուրց Ա֊զայէլ թագաւորին հետ պատերազմ ըրած աուեն։ ու Յուդայի թագաւորը Յովրամի որդին Ազոզիա Յեզրայէլ իջաւ, Ա֊քաաբին որդին Յովրամը տեսնելու համար։ քանզի անիկայ հիւանդ էր։

ԿԱ։ Թ

1 Ու Եղիսէ մարգարէն մարգարէից որդիներուն մէկը կանչեց, ու անոր ըսաւ, Գօտիդ մէջդ կապէ, ու սա եղին շիշը ձեռքդ առ, և Ռամովթ գաղաադ գնա։
2 Ու երբոր հոն երթաս, Ն֊ամեսեան Յովսափատին որդին Եհուն գտիր, ու մտնելով՝ զանիկայ իր եղբայրներուն մէջէն վերցուր, և զանիկայ ներքին սենեակ մը տար։
3 Ու եղին շիշը առ և անոր գլխուքը թափէ, ու ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ։ Քեզ Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցի։ ու դուռը բանաս ու փախչելու չուշանաս։
4 Ու ան պատանին ան նորահասակ մարգարէն Ռամովթ գաղաադ գնաց։
5 Ու երբոր հոն հասաւ, ահա զօրքի իշխանները նստեր էին։ և անիկայ ըսաւ, Ա՛վ իշխան, քեզի խօսք մը ունիմ։ ու Եհու ըսաւ, Ո՛ր ամենէն որմէն։ ու անիկայ ըսաւ, Քեզի, ո՛վ իշխան։
6 Ու Եհու ելաւ՝ ներս մտաւ։ ու անիկայ եղը անոր գլխուքը թափեց, ու անոր ըսաւ, Իսրայէլին Տէր Ա֊ստուածը այսպէս կ'ըսէ։ Քեզ Տէրոջը ժողովուրդին՝ Իսրայէլին վրայ
7 թագաւոր օծեցի։ Ու քու տիրոջդ Ա֊քաաբին տունը զարնես, որ իմ ծառաներուս՝ մարգարէներուն արիւնին համար, ու Տէրոջը բոլոր ծառաներուն արիւնին համար Յեզաբելին ձեռքէն վրէժ առնեմ։
8 Ու Ա֊քաաբին բոլոր տունը բնաջինջ պիտի ըլլայ։ և Ա֊քաաբին բոլոր արական մարդիկները, ու զօրաւորը ու ձգուածը պիտի կորսընցնեմ։
9 Ու Ա֊քաաբին տունը Նաբատի որդւոյն Յերոբովամին տանը պէս՝ ու Ախիայի որդւոյն Բաասային տանը պէս պիտի ընեմ։
10 Ու Յեզաբէլը Յեզրայէլի ագարակին մէջ շուներն պիտի ուտեն, ու պանիկ թաղող պիտի չըլլայ։ Ետքը դուռը բացաւ ու փախաւ։
11 Ու Եհու իր տիրոջը ծառաներուն ելաւ, ու անոր ըսին, Ողջո՞ւթիւն է։ ա֊ս անմիտը ինչո՞ւ քեզի եկաւ։ Ու անիկայ անոնց ըսաւ, Դուք ան մարդը ու անոր խօսքերը գիտէք։
12 Ու անոնք ըսին, Սուտ է։ պատմէ մեզի հիմա։ ան ալ ըսաւ, Ընէկայ ինծի այսպէս ու այսպէս խօսեցաւ՝ ըսելով, Տէրը այսպէս կ'ըսէ։ Քեզ Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցի։
13 Ան առենը շտապով ամէն մարդ իր հանդերձը առաւ, ու սանդուխին գլուխն վրայ անոր տակը դրին, ու փող ՚ի֊ձեցընելով՝ ըսին, Եհու թագաւոր եղաւ։
14 Այսպէս Ն֊ամեսեան Յովսափատին որդին Եհու Յովրամին դէմ դրաւ վերցուց։ (Ասկ Յովրամ բոլոր Իսրայէլի հետ Ա֊սուրց Ա֊զայէլ թագաւորին երեսէն Ռամովթ գաղաադը կը պահպանէր։
15 Ասկայն Յովրամ թագաւորը՝ Ասուրց Ա֊զայէլ թագաւորին հետ պատերազմ ըրած աուեն՝ Ասորիներուն տուած վէրքերէն առողջանալու համար Յեզրայէլ դարձեր էր։) Ու Եհու ըսաւ, Թէ որ կը հաճիք՝ փախստական մը աս քաղաքէս դուրս չելլէ, որ երթայ աս բանը Յեզրայէլի մէջ պատմէ։
16 Ու Եհու հեծաւ՝ ու Յեզրայէլ գնաց, քանզի Յովրամ հոն պառկած էր։ և Յուդայի Ազոզիա թագաւորը Յովրամը տեսնելու իջեր

17 էր : Ու Յեզբայելի մէջ աշտա-
րակին վրայ դէտ մը կայներ էր , որ
Յէուի գունդին գալը տեսնելով՝
ըսաւ , Ես մէկ գունդ մը կը տես-
նեմ , և Յովրամ ըսաւ , Մէկ
ձիաւոր մը առ ու անոնց դիմացը
խրկէ , ու թող ըսէ , Խաղաղու-
18 թի՞ւն է : Ու ձիաւորը գանիկայ
դիմաւորելու գնաց , ու ըսաւ ,
Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ . Խաղա-
ղութի՞ւն է . ու Յէու ըսաւ ,
Դուն խաղաղութիւնը ի՞նչ պիտի
ընես . եռիս անցիր : Ու դէտը
պատմեց ու ըսաւ , Պատգամաւորը
մինչև անոնց քովը գնաց , բայց
19 չդարձաւ : Ու մէկ ուրիշ ձիաւոր
մը խրկեց . անիկայ ալ անոնց գը-
նաց ու ըսաւ , Թագաւորը այս-
պէս կ'ըսէ . Խաղաղութի՞ւն է :
Ու Յէու ըսաւ , Դուն խաղաղու-
թիւնը ի՞նչ պիտի ընես . եռիս
20 անցիր : Ու դէտը պատմեց ու ը-
սաւ , Մինչև անոնց քովը գնաց ,
բայց չդարձաւ . և սա ընթացքը
Նամեսեան Յէուին ընթացքին կը
նմանի , քանզի կատաղաբար կը
քշէ :
21 Ըն առնը Յովրամ ըսաւ ,
Կառք պատրաստէ . ու անոր կառ-
քը պատրաստեցին , և Իսրայէլի
թագաւորը Յովրամ , ու Յուդայի
թագաւորը Ազոքիա՝ ամէն մէկը իր
կառքովը Յէուն դիմաւորելու ելան ,
ու զանիկայ Յեզրայելացի Նաբով-
22 թին արտարակին մէջը գտան : Ու
Յովրամ Յէուն տեսնելուն պէս
ըսաւ , Ա՛վ Յէու՝ խաղաղութի՞ւն
է . ու անիկայ ըսաւ , Ինչպէս խա-
ղաղութիւն կ'ըլլայ , քանի որ քու
մօրդ Յեզաբելին պոռնկութիւննե-
րը ու կախարդութիւնները կը
23 շատնան : Ու Յովրամ ձեռքերը
դարձուց ու փախաւ , ու Ազոքիա-
յին ըսաւ , Ա՛վ Ազոքիա՝ դաւա-
24 ճանութիւն կայ : Ու Յէու իր ա-
զդը ուժով քաշեց , ու Յովրամը
ուսերուն մէջտեղէն զարկաւ , ու
նետը անոր սրտէն ելաւ , և անիկայ
25 իր կառքին մէջը կծկեցաւ : Ու
Յէու իր զօրապետին Բադեկարին
ըսաւ , Առիկայ վերցուր , Յեզբա-
յէլացի Նաբովթին կալուածքի ա-
գարակին մէջը նետէ . քանզի մի՛ տքդ
բեր որ երբոր ես ու դուն անոր հօրը
Աքաաբին ետևէն իյնէիք՝ Տէրը
ծած՝ քովէքով կ'ըսէր , Տէրը
անոր դէմ ասս վճիռը տուաւ . Տէ- 26
րը կ'ըսէ որ Իրաւցընէ երէկ Նա-
բովթին արիւնը ու անոր որդւոյը
արիւնը տեսայ , ու քեզի ասս ագա-
րակին մէջը պիտի հատուցանեմ ,
կ'ըսէ Տէրը : Ասոր համար հիմա
վերցուր զանիկայ ասս ագարակին
մէջը նետէ՝ Տէրոջը բանին
համաձայն :
Ու Յուդայի Ազոքիա թագա- 27
ւորը սա բանը տեսնելով՝ պարտէզի
տանը ճամբայէն փախաւ . ու Յէու
անոր ետևէն իյնալով՝ ըսաւ , Անի-
կայ ալ կառքին վրայ զարկէք . սա
Եղա-Յիբղաամի քովը եղող Գուր
բլուրին վրայ . ու Ազոքիա Մա-
կեդդով փախաւ , ու հոն մեռաւ :
Ու անոր ծառաները զանիկայ կառ- 28
քով Երուսաղէմ տարին , ու զանի-
կայ Դաւիթի քաղաքը իր դերեզ-
մանին մէջ իր հայրերուն հետ թա-
ղեցին :
Ու Ազոքիա Աքաաբի որդւոյն 29
Յովրամին մեռտանէրորդ տարին
Յուդայի վրայ թագաւոր եղեր էր :
Ու Յէու Յեզրայէլ եկաւ . ու 30
երբոր Յեզաբէլ լսեց՝ իր աչքե-
րուն ծարոյը դրաւ և իր գլուխը
զարդարեց , ու պատուհանէն կը
նայէր : Ու երբոր Յէու դռնէն 31
ներս կը մտնէր , անիկայ ըսաւ ,
Արդեօք իր տէրը մեռցընող Զամբ-
րին յաջողութիւն գոհա- : Ու 32
Յէու իր երեսը դէպ՝ի պատուհա-
նը վերցուց , ու ըսաւ , Ո՞վ կայ , ո՞վ . ու երկու իրիք ներ- 33
քինները անոր նայեցան : Ըն ա-
ռնը ըսաւ , Զանիկայ վեր նե-
տեցէք . ու զանիկայ վար նետեցին ,
և անոր արիւնէն պատին ու ձիերուն
վրայ ցաթիկեց . ու կոխկրտուեց զա-
նիկայ : Ու ինքը ներս մտաւ , ու 34
կերաւ խմեց , ու ըսաւ , Հիմա սա
անիծած կնկանը հոգ տարէք , ու
զանիկայ թաղեցէք , քանզի թագա-
ւորի աղջիկ է : Ու զանիկայ թա- 35

ղելու գացին . բայց անոր գազա-
թէն ու ուքերէն ու ձեռքերուն
թաթերէն ՚ի զատ ուրիշ բան մը
36 չգտան : Եւ դարձան անոր պատ-
մեցին . ու անիկայ ըսաւ , Ա՛ռ է
Տէրոջը խօսքը՝ որ իր ծառային Ա-
բդոնի Յղէայեն ձեռքովը խօսեցաւ՝
ըսելով , Յեզաբելին մարմինը
Յեզրայելի ագարակին մէջ շուները
37 պիտի ուտեն . Ու Յեզաբելին դիա-
կը Յեզրայելի ագարակին մէջ՝ ար-
տի երեսի վրայ եղող աղբի պէս պի-
տի ըլլայ , այնպէս որ չըսուի թէ
Ասիկայ Յեզաբէլ ն է :

ԳԼ· Ժ·

1 Եւ Աքաաբ Սամարիայի մէջ եօ-
թանասուն որդի ունէր . ու
Յէու նամակ մը գրեց , և Սամա-
րիա խրկեց Յեզրայելի իշխաննե-
րուն ու ծերերուն և Աքաա-
բին որդւոցը հոգաբարձուներուն՝
2 ու ըսաւ , Երբոր այս նամակս ձե-
զի հասնի , ասիկա ձեր տիրոջը որ-
դիքը ձեր քովն են . ու կառքեր
ու ձիեր և պարսպաւոր քաղաք
3 ու զէնքեր ալ ունիք . Ուրեմն
ձեր տիրոջը որդիներէն որն որ ա-
ղէկ ու յարմար կը գտնէք , ը-
նտրեցէք իր հօրը աթոռին վրայ նըս-
տեցուցէք , ու ձեր տիրոջը տանը
4 համար պատերազմ ըրէք : Ու
անոնք խիստ շատ վախցան , ու ը-
սին , Ասիկա երկու թագաւորներ
չկրցան անոր առջեւը կայնիլ , ու
5 մենք ի՞նչպէս պիտի կայնինք : Եւ
պալատին հազարապետը ու քա-
ղաքապետը ու ծերերը և հոգա-
բարձուները Յէուին խրկեցին
ու ըսին , Մենք քու ծառաներդ
ենք , ու ամէն ի՛նչ որ հրամայես՝
պիտի ընենք . բնաւ մէկը թագա-
ւոր պիտի չընենք . քու աչքերուդ
աղէկ երեւցածը ըրէ :

6 Եւ անոնց նորէն նամակ մը գրեց՝
ըսելով , Եթէ որ դուք իմ հետս
էք ու իմ խօսքս ամէնիկ կ՚ընէք ,
ձեր տիրոջը որդւոցը գլուխները ա-
ռէք , ու վաղը այս ատենս ինծի
Յեզրայէլ եկէք . ու թագաւորին
որդիքը եօթանասուն հոգի էին , ու

զանոնք մեծցընող քաղաքի մեծ-
րուն քովը էին : Եւ նամակը ա- 7
նոնց հասած ին պէս՝ թագաւորին
որդիները բռնեցին , ու եօթանա-
սուն հոգի մարթեցին , և անոնց
գլուխները կողովներու մէջ դրին ,
ու անոր խրկեցին Յեզրայէլ : Եւ 8
լուր մը եկաւ , ու անոր պատմեց՝
ըսելով , Թագաւորին որդւոցը
գլուխները բերին : Եւ անիկայ ը-
սաւ , Անոնք մինչեւ առտու դրա-
նը քովը դրէք երկու դէզ ընելով :
Ու առտուանց դուրս ելաւ կայնե- 9
ցաւ , և բոլոր ժողովուրդին ըսաւ ,
Դուք արդար էք . ահա ես իմ տի-
րոջս դէմ դրուս վերցուցի ու զա-
նիկայ մեռուցի , բայց ասոնք ամէ-
նը ո՞վ մեռուց : Գիտա գիտցէք 10
որ Տէրոջը խօսքէն բնաւ դէպ բան մը
գետինը պիտի չիյնայ , որն որ Տէրը
Աքաաբին տանը համար խօսեցաւ .
ու Տէրը իր ծառային Եղիայեն ձեռ-
քովը ըսածը ըրաւ : Եւ Յէու 11
Յեզրայէլի մէջ Աքաաբին տունէն
բոլոր մնացածները , ու անոր բոլոր
մեծ նախարարները և մտերիմ բա-
րեկամները , ու քուրմերը մեռու-
ցու , այնպէս որ անոր մնացորդ մը
չթողուց :

Ինկէ ետքը եկաւ Սամարիա գնաց : 12
Ճամբուն վրայ հովիւներու Ա-
թակադին հասնելով , Յէու Յու- 13
դայի Ազոզիա թագաւորին եղբայր-
ները գտաւ , ու անոնց ըսաւ , Դուք
ո՞վ էք : Եւ անոնք ըսին , Ազո-
զիային եղբայրներն ենք , ու թագա-
ւորին որդիները ու թագուհիին որ-
դիները ողջունելու իջանք : Ան ա- 14
ոնք անիկայ ըսաւ , Առնք ո՛ղջ
բռնեցէք . ու զանոնք ողջ բռնեցին ,
և Ա թակադի ջրհորին քովը մե-
ցուցին զանոնք , որ քառասունեւր-
կու հոգի էին . ու անոնց մէկը ող-
ջ չթողուց :

Եւ անկէ գնաց . ու իր դիմացը 15
եկող Ռէքաբի որդին Յովնադաբը
գտաւ , ու անոր բարեւ տուաւ ու
ըսաւ , Ինչպէս որ իմ սիրտս քու
սրտիդ հետ ուղիղ է , արդեօք քու
սիրտդ ալ այնպէս ուղի՞ղ է . և
Յովնադաբ ըսաւ , Այ՛ : Ուրեմն

ձեռքդ տուր : Ու անիկայ ձեռքը տուաւ . ու զանիկայ կառքին մէջ
16 իր քովը առաւ , ու ելաւ , ու Ենժի հետ եկուր , ու Տէրոջը համար ու-
նեցած նախանձաւորութիւնս տես . այսպէս անոր կառքը հնծցուցին զա-
17 նիկայ : Ու Սամարիա գնաց , ու Սամարիայի մէջ Աքաաբէն բոլոր մնացածները զարկաւ , մինչև որ զանիկայ բնաջինջ ըրաւ , ան խօսքին համեմատ որ Տէրը Եղիային խօսեր էր :

18 Ու Յեհու բոլոր ժողովուրդը ժողվեց , ու անոնց ըսաւ , Աքաաբ Նահաղին քիչ ծառայութիւն ը-
րաւ , Յեհու անոր շատ ծառայու-
19 թիւն պիտի ընէ : Ու հիմա Նա-
հաղին բոլոր մարգարէները , բոլոր ծառաները ու բոլոր քուրմերը ինծի կանչեցէք , ոչ մարդ մը պակաս ըլլայ . քանզի Նահաղին մեծ զոհ պիտի ընեմ . ամէն հոն չգտնուողը պիտի չապրի . սակայն Յեհու խա-
բէութեամբ ըրաւ , որ Նահաղին ծառայութիւն ընողները բնաջինջ
20 ընէ : Ու Յեհու ըսաւ , Նահաղին համար ժողովութիւն մը սահ-
մանեցէք . ու ծանուցում ըրին :
21 Ու Յեհու բոլոր Իսրայէլին պատ-
ճառեր խրկեց , ու Նահաղին բո-
լոր ծառայութիւն ընողները եկան , ու չկոր մարդ չմնաց . և Նա-
հաղին տունը եկան , ու Նահաղին տունը ծայրէ ի ծայր լեցուե-
22 ցաւ : Ու հանդերձապետին ըսաւ , Նահաղին բոլոր ծառայութիւն ը-
նողներուն պատմուճաններ հանէ . ու պատմուճանները հանեց անոնց :
23 Ու Յեհու Ռեքաբի որդւոյն Յովնադաբին հետ Նահաղին տունը մտաւ , ու Նահաղին ծառայութիւն ընողներուն ըսաւ , Փնտռեցէք նա-
յեցէք , չըլլայ որ հոս ձեզի հետ Տէրոջ ծառաներէն մէկը պտնուի , բայց միայն Նահաղին ծառայու-
24 թիւն ընողները : Ու զոհեր ու ողջակէզներ ընելու մտան . ու Յեհու իրեն համար դուրսը ութասուն մարդ կայնեցուց , ու ան ոնց ըսաւ , Ո՛վ որ ձեր ձեռքը տուած մարդիկներէս Դէնը ազատէ , իր անձը անոր անձին տեղը պիտի ըլլայ : Ու երբոր ող- 25
ջակէզը ըրաւ լմընցուց , Յեհու սուր-
հանդակներուն ու զօրապետներուն ըսաւ , Գացէք , սատկեցուցէք . մարդ մը դուրս չելլէ : Ու զանոնք սուրէ անցուցին . և սուր-
հանդակները ու զօրապետները ը-
նդէ նետեցին . ու ետքը Նահաղին տանը քաղաքը մտան . Ու Նահա- 20
ղին տանը արձանները հանեցին , ու զանոնք կրակով այրեցին : Ու Նա- 27
հաղին արձանը կործանեցին , ու Նահաղին տունը փլուցին , ու զա-
նիկայ արտաքնոց ըրին մինչև աս օրս : Այսպէս Յեհու Իսրայէլէն 28
բնաջինջ ըրաւ Նահաղը : Սակայն 29
Յեհու՝ Իսրայէլին մեղանչել տուող Երոբոամին մեղքե-
րէն՝ այինքն Ոսկի Եղիմն ու Դանի մէջ եղող ոսկի որթերէն ետ չկեցաւ :

Ու Տէրը Յեհուին ըսաւ , Որով- 30
հետև դուն իմ աչքերուս առջևը ուղիղ եղածը լաւ գործ դնելով՝ ա-
ինչ որ իմ սրտիս մէջը եղածին հա-
մեմատ ըրիր , քու որդիդ մինչև չորրորդ ազգը Իսրայէլի աթոռին վրայ պիտի նստին : Բայց Յեհու 31
Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն օրէնքին մէջը բոլոր սրտով քալելու զգու-
շութիւն չըրաւ , ո՛չ Իսրայէլին մե-
ղանչել տուող Երոբոամին մեղ-
քերէն ետ չկեցաւ :

Այն օրերը Տէրը սկսաւ Իսրայէլը 32
կտրել . և Ազայէլ Իսրայէլացւոց բոլոր սահմաններուն մէջը զանոնք զարկաւ , Յորդանանէն դէպ լ՚ա- 33
րևելք բոլոր Գաղաադայ երկիրը , այինքն Գադեացիները , Ռուբե-
նեացիները ու Մանասեացիները՝ Առնոն ձորին վրայ եղող Արոերէն մինչև Գաղաադ ու Բասան :

Ու Յեհուին միւսորդ պատմու- 34
թիւնը ու ամէն բանը ու բո-
լոր զօրութիւնը՝ ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գըր-
քին մէջը գրուած է : Ու Յեհու 35
իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Սամարիայի մէջ թաղե-
ցին . և անոր որդին Յովահաղ անոր տեղը թագաւոր եղաւ : Ու 36

Եհուին Իսրայէլի վրայ Աամնրիայի մէջ թագաւորութիւն ըրած օրերը քառասուն էր։

ԳԼ. Ժ.Ը

1 Ու Եղիա Թեսբացին մայրը Կոթողիա
իր որդւոյն մեռնիլը տեսնելով,
ելաւ բոլոր թագաւորական սերունդը
2 դը բնաջինջ ըրաւ։ Բայց Յովրամ թագաւորին աղջիկը Եհոսաբէէ Եհոզիայի քոյրը Յոասբէէ Եհոզիայի որդին Յոաշը առաւ, ու թագաւորին սպանուած որդւոցը մէջէն գողցաւ զանիկայ ու անոր դայեակը. և Կոթողիայէն երեսէն անկողիններու սենեակին մէջը պահեցին զանիկայ, ու չմեռցուեցաւ։
3 Ու անիկայ անոր հետ վեց տարի Տէրոջը տանը մէջ պահուեցաւ. ու երկրին վրայ Կոթողիա թագաւորութիւն կ՚ընէր։
4 Ու եօթներորդ տարին Յովիադա մարդ խրկեց, և հարիւրապետները, թիկնապահները ու սուրհանդակները կանչեց, և զանոնք իր քովը Տէրոջը տունը բերաւ, ու անոնց հետ ուխտ ըրաւ, ու Տէրոջը տանը մէջ անոնց երդում ընել տուաւ, ու թագաւորին որդին անոնց ցուցուց։
5 Ու անոնց պատուիրելով ըսաւ, Ձեր ընելիքը ասիկա է. ձեր երրորդ մասը որ շաբաթ օրը պիտի մտնեն, թագաւորին տանը պահպանութիւնը ընեն.
6 ու երրորդ մասը Սուրի դուռը, ու երրորդ մասն ալ սուրհանդակաց եւսի դուռը կայնին. և այսպէս տանը պահպանութիւնը ընէք որ մարդ մը չմտնէ։
7 Ու ձեզմէ երկու գունդը՝ ամէնքն ալ որ շաբաթ օրը պիտի ելլեն, թագաւորին քովը Տէրոջը տանը պահպանութիւն ընեն։
8 Ու ամէն մարդ իր զէնքերը ձեռքը՝ թագաւորին շուրջ կողմը առնէք. ու կարգերնէն դուրս մտնողը սպանուի. ու թագաւորին հետը ելլաք՝ անոր ելած ու մտած ատեները։
9 Ու հարիւրապետները Յովիադա քահանային բոլոր պատուիրածները ըրին. ու ամէն մէկը իր մարդիկը
ները առաւ՝ թէ շաբաթ օրը մտնողները և թէ շաբաթ օրը ելլողները, ու Յովիադա քահանային քովը եկան։ Ու քահանան Տէրոջը տունը եղած Դաւիթ թագաւորին նիզակները ու վահաններն հարիւրապետներուն տուաւ։ Ու 11
սուրհանդակները ամէն մարդ իր զէնքը ձեռքը՝ տանը աջ կողմէն մինչև ձախ կողմը՝ սեղանին ու տանը քովը թագաւորին բոլորտիքը կայնեցան։ Ու թագաւորին որ- 12
դին հանեց, ու անոր վրայ թագը ու վկայութիւնը դրաւ. և զանիկայ թագաւոր ըրին ու օծեցին, ու ձափ զարնելով ըսին, Կեցցէ արքայ։

Ու Կոթողիա երբոր վազող ժո- 13
ղովուրդին ձայնը լսեց, Տէրոջը տունը ժողովուրդին եկաւ. Ու 14
տեսաւ որ ահա թագաւորը ըստ սովորութեան սիւնին քովը կայներ էր, և զօրապետները ու փողերը թագաւորին քովն էին, ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախանալով փողեր կը շչակընէին. ան առնր Կոթողիա իր հանդերձները պատռեց ու պոռաց, Դաւաճանութիւն է, դաւաճանութիւն։ Ու 15
Յովիադա քահանան զօրքերուն վրայ եղող հարիւրապետներուն հրամայեց, ու անոնց ըսաւ, Անիկայ կարգերուն մէջէն հանեցէք, ու ասոր եւսէն գացողը սրով մեռցուցէք, (քանզի քահանան ըսեր էր որ Տէրոջը տանը մէջ չմեռցուի։)
Ու անոր վրայ ձեռքերնին երկընցու- 16
ցին. ու երբոր անիկայ թագաւորական տունը մտնող ձիերուն ճամբային կ՚երթար, հոն մեռցուեցաւ։

Ու Յովիադա Տէրոջը ու թա- 17
գաւորին ու ժողովուրդին մէջտեղը ուխտ ըրաւ, որ Տէրոջը ժողովուրդը ըլլան, նաև թագաւորին ու ժողովուրդին մէջտեղը։ Ու երկ- 18
րին բոլոր ժողովուրդը Բահաղին տունը մտան, և զանիկայ կործանեցին, և անոր սեղաններն ու կուռքերը կատ կատ ըրին, և Բահաղին քուրմը Մատթանը սեղաններուն առջեւը սպաննեցին։ Ու քահանան

Տէրոջը տանը մէջ պաշտօնեաներ
19 դրաւ : Եւ հարիւրապետները , թիկնապահները ու սուրհանդակները , ու երկրին բոլոր ժողովուրդը առաւ , և թագաւորը Տէրոջը տունէն իջեցուցին , ու սուրհանդակաց դրանը ճամբայէն թագաւորին տունը մտան , և անիկայ թագաւորնե-
20 րուն աթոռին վրայ նստաւ : Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախացաւ , ու քաղաքը հանդարտուեցաւ թէեան մէջ էր . իսկ Գոթողիան թագաւորական տանը սուր
21 ձեռցուցին : Յուձա եօթը տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Յեհուին եօթներորդ տարին Յուձաս թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ քառասուն տարի թագաւորեցաւ . ու անոր մօրը անունը Սաբիա էր՝ Բէերսաբէէ էր :
2 Եւ Յուձաս Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն բրաւ ան բոլոր օրերուն մէջ՝ որ Յոյիադա քահանան անոր կը
3 տրվէցընէր : Բայց բարձր տեղերը չվերցան . ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ պոհ կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին :
4 Եւ Յուձաս քահանաներուն ըսաւ , Տէրոջը տունը բերուած սուրբ բաներուն բոլոր սոսկը , համրուած մարդոց սոսկը , զոր կըտրուած անձինքներուն սոսկը , և ան բոլոր սոսկը՝ որ մարդ մը Տէրոջը
5 տունը բերելու կամք կ'ընէ , Քահանաները՝ ամէն մարդ իրենց ճանչցողներէն առնեն , ու տանը վրաց տեղերուն զոր որ գտնուի :
6 Սակայն Յուձաս թագաւորին քառասունչորրորդ տարին քահանաները տանը վրաց տեղերը չնորոգեցին :
7 Եւ Յուձաս թագաւորը կոչեց Յոյիադա քահանան ու քահանաները , և անոնց ըսաւ , Տանը վրաց տեղերը ինչու չէք նորոգեր . ու հիմա ձեր ճանչցողներէն մի՛ մնար ալ սոսկ մի առնէք , հապա զանիկայ տանը վրաց տեղերուն համար տուէք : Եւ քահա- 8
նաները հաւանութիւն տուին , որ իրենք սոսկ չառնեն ժողովուրդէն , ո՛չ ալ տանը վրաց տեղերը նորոգեն : Եւ Յոյիադա քահանան 9
մէկ անոուկ մը առաւ , ու անոր վերան ծակ մը ծակեց , ու զանիկայ սեղանին քովը՝ Տէրոջը տունը մտնողներուն աջ կողմը դրաւ . և դուռը սպասող քահանաները Տէրոջը տունը բերուած բոլոր սոսկը հոն կը դնէին : Ու երբոր կը տես- 10
նէին որ անոուկին մէջ սոսկը շատ կը է , թագաւորին գրագիրը ու մեծ քահանան կ'ելլէին , ու Տէրոջը տունը գտնուած սոսկը համրելով կը ծրարէին . Եւ պատրաստուած 11
սոսկը Տէրոջը տանը գործին վրայ դրուած բանուորներուն ձեռքը կուտային , որ անոնք Տէրոջը տանը մէջ գործող հիւսներուն ու շինողներուն Եւ որմնադիրներուն ու քա- 12
րահատներուն վճարին . նաև Տէրոջը տանը վրաց տեղերուն նորոգելու համար փայտեր ու տաշուած քարեր ծախու առնեն , և տանը նորոգութեանը համար բոլոր պէտք եղած բաներուն ծախք ընեն : Բայց Տէրոջը տունը բերուած սոս- 13
կէն՝ Տէրոջը տանը համար արծաթէ գաւաթներ , բազմակաթներ , կոնքեր , փողեր ու ոսկի ամանեներ կամ արծաթէ ամանեներ ամենևին չըլնեցան . Հանդէպ բանուորներուն կու- 14
տային զանիկայ , որ անով Տէրոջը տունը նորոգեն : Եւ որոնց ձեռքը 15
որ կը յանձնէին այն սոսկը՝ բանուորներուն տալու համար , անոնցմէ հաշիւ չէին առներ . քանզի անոնք հաւատարմութեամբ կ'աշխատէին : Յանցանքի սոսկը ու մեղքի սոս- 16
կը Տէրոջը տունը չէր մտներ , անիկայ քահանաներուն կ'ըլլար :

Ան ատենը Ասորոց Ազայէլ թա- 17
գաւորը ելաւ՝ Գէթի դէմ պատերազմ բռնեց , ու զանիկայ առաւ . ետքը Ազայէլ իր երեսը դարձուց , որ Երուսաղէմի վրայ երթայ : Եւ 18
Յուդայի թագաւորը Յովաս իր հայրերուն Յուդայի թագաւորներուն՝ Յովսափատայի ու Յովրա-

ՀԻՆ և Աբոզիայեն նուիրած բոլոր առուրը բաներըը , ու իր նուիրածը , և Տէրոջը տանը ու թագաւորական տանը գանձերուն մէջը գտնուած բոլոր ոսկին առաւ , ու Ասորւոց Ադադէլ թագաւորին խրկեց . այս պէս անիկայ Երուսաղէմի վրայէն ետ քաշուեցաւ :

19 Ու Յովասին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը աւելի Յուդայի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գրուած է :

20 Ու անոր ծառաները ոտք ելան , ու անոր դէմ դաւաճանութիւն ըրին . ու Յովասը զարկին Մելլոնի տանը մէջ , որ Սիլլայի գառ՝ի վայրին վրայ է : 21 Ու անոր ծառաները՝ Յամաթի որդին Յովզաբար ու Սոմերի որդին Յովզաբադ՝ զանիկայ զարկին , ու մեռաւ . և զանիկայ իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղեցին . ու անոր տեղը անոր որդին Ամասիա թագաւոր եղաւ :

ԺԱ . ԺԴ

1 Յուդայի թագաւորին՝ Աքոզիայի որդւոյն Յովասին քսաներեքերորդ տարին Յեհուի որդին Յովաքազ թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ , ու տասնուեօթը 2 տարի թագաւորեց : Ու Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ , ու Նաբատեան Երոբովամին մեղքերուն հետեւող եղաւ , անոնցմէ հետ չկեցաւ : 3 Ու Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ , ու զանոնք՝ շարունակ Ասորւոց Ադադէլ թագաւորին ձեռքը ու Ադադէլի որդւոյն Բենհադադին ձեռքը մատնեց :

4 Ու Յովաքազ Տէրոջը աղօթք ըրաւ , ու Տէրը անոր մտիկ ըրաւ . քանզի տեսաւ Իսրայէլի նեղութիւնը , որով Ասորւոց թագաւորը զանոնք նեղեց : 5 Ու Տէրը Իսրայէլին մէկ փրկիչ մը տուաւ , ու Ասորւոց ձեռքին տակէն ելան . և Իսրայէլի որդիքը երկրաւան ու մէկալ օրուան պէս իրենց վրաններուն մէջը կը 6 նստէին : Սակայն Իսրայէլին մեղանչել տուղ Երոբովամին տանը մեղքերէն ետ չկեցան , հապա անոնց մէջը քալեցին . ու Սամարիայի կուռքն ալ Սամարիայի մէջ կը կեր- 7 նար : Զի Յովաքազին ուժէն զօրք չթողուց , բայց միայն յիսուն ձիաւոր , տասը կառք ու տասը հազար հետեւակ զօրք . վասն զի Ասորւոց թագաւորը զանոնք բնաջինջ ըրեր էր , ու զանոնք կոխուած հողի պէս ըրեր էր :

8 Ու Յովաքազին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ու զօրութիւնը ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է : 9 Ու Յովաքազ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Սամարիայի մէջ թաղեցին . և անոր տեղը անոր որդին Յովասը թագաւոր եղաւ :

10 Յուդայի Յովաս թագաւորին երեսունեւօթներորդ տարին Իսրայէլի վրայ Յովաքազի որդին Յովաս թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ , ու տասնուվեց տարի թագաւորեց : 11 Ու Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ , ու Իսրայէլին մեղանչել տուղ Նաբատեան Երոբովամին բոլոր մեղքերէն ետ չկեցաւ , հապա անոնց մէջը քալեց :

12 Ու Յովասին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը , և Յուդայի Ամասիա թագաւորին հետ պատերազմ ըրած առները իր քաջութիւնը՝ ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է : 13 Ու Յովաս իր հայրերուն հետ քնացաւ , և անոր աթոռը Երոբովամ նստաւ . ու Յովաս Իսրայէլի թագաւորներուն հետ Սամարիայի մէջ թաղուեցաւ :

14 Ու Եղիսէ իր մեռնելու հիւանդութիւնովը հիւանդացաւ , և Իսրայէլի թագաւորը Յովաս անոր իջաւ , ու անոր երեսին վրայ լացաւ ու ըսաւ : Հայր իմ , հայր իմ , Իսրայէլին կառքը ու անոր ձիաւորները : 15 Ու Եղիսէ անոր ըսաւ , Աղեղ մը ու նետեր առ : Ու անիկայ աղեղ մը ու նետեր առաւ : 16 Ու Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ ,

Ձեռք աղեղին վրայ հնծցուր , և անիկայ ձեռքը հնծցուց . ու Եղիսէ իր ձեռքերը թագաւորին ձեռքե-
17 րուն վրայ դրաւ , ու ըսաւ , Բրևէ-լեան կողմի պատուհանը բաց , ան ալ բացաւ . ու Եղիսէ ըսաւ , Նե-տէ . ան ալ նետեց : Ան ատեն Եղիսէ ըսաւ , Տէրոջը փրկութեան նետը , ու Ասորւոց դէմ փրկու-թեան նետը . քանզի Ասորիները Ափեկի մէջ պիտի զարնես մինչև որ
18 հատցընես : Նաև ըսաւ , Նետե-րը առ . ու անիկայ առաւ . և Իս-րայէլի թագաւորին ըսաւ , Զա-տիկը զարկ . ու անիկայ երեք ան-գամ զարկաւ ու կեցաւ :
19 Եւ Աստուծոյ մարդը անոր բարկա-նալով ըսաւ , Թէ որ հինգ կամ վեց անգամ զարնէիր , ան ատենը Ասո-րիները պիտի զարնէիր , ու պիտի հատցընէիր . բայց հիմա Ասորին-երը հինգ երեք անգամ պիտի զար-նես :
20 Ու Եղիսէ մեռաւ , և զանիկայ թաղեցին : Ու հետևեալ տարին Մովաբացւոց գունդերը երկրին վը-
21 րայ եկան : Ու երբոր մարդ մը կը թաղէին , ահա գունդ մը տեսան , ու մարդը Եղիսէին գերեզմանը նետեցին . և ան մարդը Եղիսէին ոսկորներուն դպաւ պէս կենդա-նացաւ ու իր ոտքերուն վրայ կայ-նեցաւ :
22 Եւ Ասորւոց Ազայէլ թագաւորը Յովաքազին բոլոր օրերուն մէջ Իս-
23 րայէլը նեղեց : Բայց Տէրը Ներա-համին , Իսահակին ու Յակոբին հետ իր ըրած ուխտին համար՝ անոնց ողորմեցաւ ու գթութիւն ըրաւ , և անոնց նայեցաւ . զանոնք կորսընց-նել չուզեց , ու զանոնք դեռ իր ե-րեսէն չձգեց :
24 Եւ Ասորւոց Ազայէլ թագաւորը մեռաւ , ու անոր տեղը անոր որդին
25 Ներեադատ թագաւոր եղաւ : Եւ Յովաքազի որդին Յովաս Ազայէլի որդւոյն Ներեադատին ձեռքէն ետ առաւ ան քաղաքները , որ Ազայէլ անոր հօրը Յովաքազին ձեռքէն պատերազմով առեր էր : Յովաս զանիկայ երեք անգամ զարկաւ , ու Իսրայէլին քաղաքները ետ ա-ռաւ :

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Իսրայէլի թագաւորին Յովաքա-զեան Յովասին երկրորդ տարին Յուդայի թագաւորին Յովասի որդին Ամասիա թագաւոր եղաւ :
2 Ինիկայ քսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երու-սաղէմի մէջ քսանուինը տարի թա-գաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Յովադան էր , ու Երու-սաղէմացի էր :
3 Ու Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ , բայց ոչ իր հօրը Դաւիթին պէս . իր հօրը Յովասին բոլոր ըրածներուն համե-մատ ըրաւ :
4 Սակայն բարձր տե-ղերուանքը չվերցան . ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին :
5 Ու երբոր թագաւորու-թիւնը անոր ձեռքին մէջ հաստա-տուեցաւ՝ իր ծառաները սպան-ներ էին :
6 Բայց սպաններուն որդիքը չմեռցուց , ինչպէս որ Մով-սէսին օրինաց գրքին մէջը գրուած է , որ Տէրը պատուիրեց ըսելով , Հայրերը զաւակներուն համար չմեռնին , ու հայրերուն յանցանքին համար ոչ ոք չմեռնի , հապա ամէն մարդ իր յանցանքին համար պիտի մեռնի :
7 Ան ատեն Աղի ձո-րին մէջ տասը հազար Եդոմացիներ զարկաւ , ու Ակէմը պատերազմով առաւ , և անոր անունը Յեկթոսէել կոչեց մինչև այս օրս :
8 Ան ատենը Ամասիա Իսրայէլի թագաւորին՝ Յեհուի որդւոյն Յո-վաքազի որդւոյն Յովասին դես-պաններ խրկեց՝ ըսելով , Եկո՛ւր , երես երեսի տեսնուինք :
9 Եւ Իս-րայէլի Յովաս թագաւորը Յու-դայի Ամասիա թագաւորին հետ խրկեց ու ըսաւ , Լիբանանի փուշը Լիբանանի եղևնափայտին պատ-գամ խրկեց՝ ըսելով , Քու աղջիկդ իմ տղուս կնիկ տուր . բայց Լի-բանանի մէջ եղող դաշտի գա-զանը անցաւ , ու փուշը կոխկըր-

10 տեց : Երբ Նզովմայեցիները զարկիր , ու քու սիրտդ քեզ հըպարտացուց . քու փառքովդ դո՛հ եղիր , ու տունդ նստէ . քանզի ինչո՞ւ համար չարութեան խառնուխ , որ իյնաս դուն ու քեզի հետ
11 Յուդան ալ : Բայց Ամասիա մըտիկ չըրաւ : Ասոր Իսրայէլի Յովաս թագաւորը ելաւ , և ինքը ու Յուդայի Ամասիա թագաւորը Յուդայի Ներթասմիւսին մէջ երես
12 երեսի տեսնուեցան : Ու Յուդա Իսրայէլին առջեը յաղթուեցաւ , ու ամէն մարդ իր վրանը փախաւ :
13 Ու Իսրայէլի Յովաս թագաւորը՝ Ախոզիայի որդւոյն Յովասին որդին Ամասիան Յուդայի թագաւորը Ներթասմիւսի մէջ բռնեց , ու Երուսաղէմ եկաւ , ու Եփրեմի դռնէն մինչև Ընկեան դուռը Երուսաղէմի պարսպին չորս հարիւր կանգունը
14 փլցուց . Ու բոլոր ոսկին ու արծաթը՝ ու Տէրոջը տանը մէջ ու թագաւորին տանը գանձերուն մէջ գըտնուած բոլոր ամաններըը առաւ , և պատանդներ ալ առաւ , ու Samaria դարձաւ :
15 Ու Յովասին գործքերուն մնացորդը պատմութիւնը ու անոր զօրութիւնը և Յուդայի Ամասիա թագաւորին հետ ըրած պատերազմը ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է :
16 Ու Յովաս իր հայրերուն հետ քնացաւ , և Իսրայէլի թագաւորներուն հետ Samaria մէջ թաղուեցաւ . ու անոր տեղը անոր որդին Երոբոամ թագաւոր եղաւ :
17 Ու Յուդայի թագաւորը՝ Յովասի որդին Ամասիա՝ Իսրայէլի թագաւորին Յովաքազի որդւոյն Յովասին մեռնելէն հետը տասնուհինգ
18 տարի ապրեցաւ : Ու Ամասիայի մնացորդ պատմութիւնը ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է :
19 Անոր դէմ Երուսաղէմի մէջ դաւաճանութիւն ըրին . և անիկայ Lաքիս փախաւ . բայց անոր ետևէն Lաքիս մարդ խրկեցին , ու զանի-
20 կայ հոն մեռցուցին : Ու զանիկայ

ձիերով վերցուցին , ու Երուսաղէմ իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուեցաւ : Ու բո- 21
լոր Յուդայի ժողովուրդը Ազարիան առին , որ տասնուվեց տարեկան էր , ու զանիկայ իր հօրը Ամասիայի տեղը թագաւոր դրին : Ածիկայ 22
Ելաթը շինեց , ու թագաւորը իր հայրերուն հետ քնանալէն ետքը զանիկայ Յուդային ետ դարձուց :
Յուդայի թագաւորին՝ Յովասի 23
որդւոյն Ամասիային տասնուհինգերորդ տարին Իսրայէլի Յովաս թագաւորին որդին Երոբոամ Samariայի մէջ թագաւոր եղաւ , և քառասունմէկ տարի Թոփս-որէց :
Ու Տէրոջը աչքը չարութիւն ը- 24
րաւ , և Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբատեան Երոբոամին բոլոր մեղքերէն ետ չկեցաւ : Ածիկայ 25
Իսրայէլին ատհմանը Եմաթի մուտքէն մինչև դաշտի ծովը ետ դարձուց՝ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն խօսքին համեմատ , որ իր ծառային Ածիքոփերացի Ամաթեան Յոնային մարգարէին ձեռքովը խօսեր էր :
Վասնզի Տէրը տեսաւ Իսրայէլին 26
խիստ սաստիկ տառապանքը , որ ո՛չ գոցուած ու ո՛չ ձգուած կար , ու Իսրայէլ օգնական ալ չունէր :
Ու Տէրը չըսաւ որ Իսրայէլին ա- 27
նունը երկինքին տակէն բնաջինջ ընէ . ուստի Յովասեան Երոբոամին ձեռքովը զանոնք ազատեց :
Ու Երոբոամին մնացորդ պատ- 28
մութիւնը , և անոր բոլոր ըրածը , ու պատերազմական քաջութիւնը , և Դամասկոսը ու Եմաթը Յուդային ետ դարձընելը Իսրայէլի մէջ , ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է :
Ու Երոբոամ իր հայրերուն՝ Իսրայէլի թագաւորներուն հետ քնացաւ . և անոր տեղը անոր որդին Զաքարիա թագաւոր եղաւ :

ԺԵ . ԺԱ

Իսրայէլի Երոբոամ թագաւորին 1
քառասունհինգերորդ տարին Յուդայի Ամասիա թագաւորին որդին Ազարիա թագաւոր եղաւ : Ան- 2

կայ տասնուվեց տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ չիսնուխերկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Հեքէլիա էր , ո՝ Երուսաղէմացի էր : 3 Ու անիկայ Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ՝ իր հօրը Ամասիային բոլոր ըրածին պէս : 4 Հայց բարձր տեղերուն չվերցան . ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին : 5 Ու Տէրը թագաւորը զարկաւ , ու մինչև իր մահուան օրը բորոտած էր , և պատանի մը մէջ կը բնակէր . ու պալատին վրայ էլխոզ թագաւորին որդին Յովաթամ էր , ու անիկայ կը դատէր երկրին ժողովուրդը :

6 Ու Ազարիային մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը ահա Յուդայի թագաւորներուն չիշատակաց գրքին մէջը գրուած է : 7 Ու Ազարիա իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ իր հայրերուն հետ Դաւթի քաղաքին մէջը թաղեցին . և անոր տեղը անոր որդին Յովաթամ թագաւոր եղաւ :

8 Յուդայի Ազարիա թագաւորին երեսունուութերորդ տարին Երոբոամ Յէլի վրայ Յերոբոամին որդին Չաքարիա թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ , ո՝ վեց ամիս Թոփո-
9 ՚ոդէց : Ու անիկայ իր հայրերուն ըրածին պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ , ո՝ Երոբոամ Նաբատեան Յերոբո-
10 վամին մեղքերէն հետ չկեցաւ : Ու Յաբէսի որդին Սեղղում անոր դէմ դաւ հիւսեցաւ , և զանիկայ ժողովուրդին առջևը զարկաւ մեռցուց , ու անոր տեղը ինքը թագաւոր եղաւ :

11 Ու Չաքարիային մնացորդ պատմութիւնը ահա Երայէլի թագաւորներուն չիշատակաց գրքին մէջը
12 գրուած է : Անիկայ Տէրոջը խօսքն է՝ որ Յէուին խօսեր էր ըսելով , Երայէլի աթոռին վրայ քու որդիդ մինչև չորրորդ ազգը պիտի նստին . ու այնպէս եղաւ :

13 Յաբէսի որդին Սեղղում Յու-

դայի Ազարիա թագաւորին երեսունիններորդ տարին Երայէլի վրայ Գադդիի որդին Մանայեմ թագաւոր եղաւ , ո՝ Սամարիայի մէջ տասը տարի Թոփո-ոդէց : 18 Ու անիկայ Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ , ո՝ իր բոլոր օրերուն մէջ Երայէլին մեղանչել տուող Նաբատեան Յերոբոամին մեղքերէն հետ չկեցաւ :

19 Ու Փուղ Ասորեստանի թագաւորը երկրին վրայ եկաւ . ու Մանայեմ հազար տաղանդ արծաթ տուաւ Փուղին , որ անիկայ իրեն օգնական ըլլայ , թագաւորութիւնը իր ձեռքին մէջ հաստատելու համար : 20 Ու Մանայեմ այս արծաթը Ասորեստանի թագաւորին տալու համար՝ Երայէլին բոլոր հարուստներուն վրայ հարկ դրաւ , ո՝ ամէն մէկէն չիսնական սիկղ արծաթ ---- . և Ասորեստանի թագաւորը հետ դարձաւ ու ան երկրին մէջ չկեցաւ :

21 Ու Մանայեմին մնացորդ պատմութիւնը և անոր ամէն ըրածը ահա Երայէլի թագաւորներուն չիշատակաց գրքին մէջը գրուած է : 22 Ու Մանայեմ իր հայրերուն հետ քնացաւ , և անոր տեղը անոր որդին Փակէխա թագաւոր եղաւ :

23 Յուդայի Ազարիա թագաւորին

յիսուներորդ տարին Իսրայէլի վերայ
Անանիայի որդին Փակէիա թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, ու
24 երկու տարի թագաւորեց։ Եւ Տէրոջը աչքը չարութիւն ըրաւ, ու
Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբաթեան Երոբոամին մեղքերէն
25 ետ չկեցաւ։ Եւ անոր զօրապետը Յովմելիայի որդին Փակէհ անոր
դէմ դաւ ելաւ ու Գաղաադացիներէն հետը Հազովը ու Արիէն, ու Գաղաադացիներէն հետը հիսուն մարդ ա՛ռաւ, և Սամարիայի մէջ թագաւորին տանը նեբսի կողմը զանիկայ զարկաւ մեռցուց, ու անոր տեղը ինքը թագաւոր եղաւ։
26 Եւ Փակէհայէն մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը
ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է։
27 Յուդայի Ազարիա թագաւորին հիսունուերկուերորդ տարին Իսրայէլի վերայ Յովմելիայի որդին Փակէհ թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, ու քսան տարի Նոփա-ովէց։
28 Եւ Տէրոջը աչքը չարութիւն ըրաւ, ու Իսրայէլին մեղանչել տուող Նաբաթեան Երոբոամին
29 մեղքերէն ետ չկեցաւ։ Իսրայէլի Փակէհ թագաւորին օրերը Թագլաթփաղասար Ասորեստանի Ծադղաթ փաղասար թագաւորը եկաւ, ու Իյոնը և Աբելբեթմաաքան ու Յանոախն և Կադէսը ու Հասորը և Գաղաադը ու Գալիլեան և Նեփթաղիմի բոլոր երկիրը առաւ, ու անոնց Քաղդէները Ասորեստան գերի
30 տարաւ։ Ու Ելայի որդին Ովսէէ Յովմելայի որդւոյն Փակէէին դէմ դաւաճանութիւն ըրաւ, և զանիկայ զարկաւ մեռցուց, ու անոր տեղը ինքը թագաւոր եղաւ Ոզիայի որդւոյն Յովաթամին քսաներորդ տարին։

պետի որդին Յովաթամ թագաւոր եղաւ։ Ընիկայ քսանհինգ 33
տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Երուսա էր, — Սադոկին աղջիկն էր։ Եւ անիկայ Տէրոջը աչքը 34
ուղղութիւն ըրաւ, իր հօրը Ոզիային ամէն բանը ընծին պէս ըրաւ։ Հայց բարձր տեղերուն 35
ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վերայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին։ Ընիկայ Տէրոջը տանը ամենէն բարձր դուռը շինեց։

Եւ Յովաթամին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը 36
ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է։
Ան օրերը Տէրը Ասորւոց Ռասին 37
թագաւորը ու Յովմելայի որդին Փակէէն Յուդայի վերայ խրկելու սկսաւ։ Եւ Յովաթամ իր հայ- 38
րերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ իր հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջը թաղուեցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Աքազ թագաւոր եղաւ։

ԺԶ. Ժ.Ջ.

Յովմելայի որդւոյն Փակէէին տասնեւմէկերորդ տարին Յուդայի թագաւորին Յովաթամին որդին Աքազ թագաւոր եղաւ։ Աքազ 2
քսան տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ. ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և իր հօրը Դաւիթին պէս՝ իր Տէր Աստուծոյն աչքը ուղղութիւն չըրաւ, ա՛սպա Իսրայէլի 3
թագաւորներուն ճամբուն մէջ քալեց. ու իր որդին ալ կրակէ անցուց ան ազգերուն գարշելի սովորութիւններուն համեմատ, որոնք Տէրը Իսրայէլ որդւոցը առջևէն վռնտեց։ Եւ բարձր տեղերուն 4
ու բլուրներու վերայ և ամէն կանանչ ծառերու տակ զոհ կը մատուցանէր ու խունկ կը ծխէր։
Ան ատենը Ասորւոց Ռասին թա- 5

գաւորը ու Իսրայէլի թագաւորը Յովմելայի որդին փակէէ Նրուսաղէմի վրայ պատերազմելու ելան, ու Ն.քազը պաշարեցին, բայց պատերազմը շարունակելու կարող չեղան: 6 Ն՚ս տեսնը Ն.որուց Յասին թագաւորը ետքը Ն.որթնեերուն դարձուց, և Յուդայեանները ետքեն վռընտեց, ու Ն.որթք ետքեկան ու հոն բնակեցան մինչև աս 7 օրս: Ն՚ս Ն.քազ Ն.որհաամի Յազդաթ փաղասար թագաւորին դեսպանները խրկեց ու ըսաւ, Նա քու ծառադ ու որդիդ եմ. ելլէ ու զիս ազատէ Ն.որուց թագաւորին ձեռքէն, ու Իսրայէլի թագաւորին ձեռքէն, որոնք իմ վրաս ելեր են: 8 Ն՚ս Ն.քազ Տէրոջը տանը մէջ ու թագաւորին տանը գանձերուն մէջ գտնուած արծաթը ու ոսկին առաւ, և Ն.որհաամի թագաւորին ընծայ խրկեց: 9 Ու Ն.որհաամի թագաւորը անոր մօրիկ ըրաւ, և Ն.որհաամի թագաւորը Դամասկոսի վրայ գնաց ու զանիկայ կալ առաւ, և անոր բնակիչները Կիր գերի տարաւ, ու Ռասինը սպաննեց:

10 Ն՚ս Ն.քազ թագաւորը Ն.որհաամի Յազդաթ փաղասար թագաւորը դիմաւորելու Դամասկոս գնաց, ու Դամասկոսի մէջ եղած սեղանը տեսաւ. և Ն.քազ թագաւորը ան սեղանին օրինակը ու ձևը անոր բոլոր չինուածքին համեմատ Ուրիա քահանային խրկեց: 11 Ն՚ս Ուրիա քահանան Ն.քազ թագաւորին Դամասկոսէն խրկած օրինակին նման սեղան մը չինեց. մինչև Ն.քազ թագաւորին Դամասկոսէն գալը Ուրիա քահանան այնպէս ըրաւ: 12 Ու երբոր թագաւորը Դամասկոսէն եկաւ, թագաւորը սեղանը տեսաւ, և թագաւորը սեղանին մօտեցաւ, ու անոր վրան ողջակէզ մատուց. 13 և իր ողջակէզը ու հացի ընծան այրեց ու նուէրը թափեց, և իր խաղաղութեան զոհին արիւնը ան սեղանին վրայ սրսկեց: 14 Ու Տէրոջը առջևը եղող պղնձէ սեղանը տանը առջևէն այսինքն նոր սեղանին ու Տէրոջը տանը միջտեղէն քաշեց, ու զանիկայ նոր սեղանին քովը դրաւ դէպ՚ի հիւսիս: 15 Ու Ն.քազ թագաւորը Ուրիա քահանային հրամայեց ըսելով, Մեծ սեղանին վրայ առաւօտեան ողջակէզը ու իրիկուան հացի ընծան, և թագաւորին ողջակէզը ու անոր հացի ընծան, ու երկրին բոլոր ժողովուրդին ողջակէզը և անոնց հացի ընծան ու անոնց նուէրները մատուցանես. ու ողջակէզներուն բոլոր արիւնը, և զոհերուն բոլոր արիւնը անոր վրայ սրսկես, ու պղնձէ սեղանը ինծի ըլլայ հարցնելու համար: 16 Ու Ուրիա քահանան Ն.քազ թագաւորին բոլոր հրամայածին պէս ըրաւ: 17 Ու Ն.քազ թագաւորը միջնորմներուն սպասուածները կտրեց, ու աւազանները անոնց վրայէն վերցուց, ծովը ալ իր տակը եղող պղնձէ եզներուն վրայէն իջեցուց, ու զանիկայ քարայատակի մը վրայ դրաւ: 18 Ու Տէրոջը տանը մէջ շինած շաբաթին ծածկոցը ու թագաւորին դուրսի ճամբան Ն.որհաամի թագաւորին պատճառաւ Տէրոջը տունը դարձուց: 19 Ու Ն.քազին գործքերուն մնացորդը պատմութիւնը ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է: 20 Ու Ն.քազ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղուեցաւ, և անոր տեղը անոր որդին Եզեկիա թագաւոր եղաւ:

ԺԶ. ԺԱ:

Յուդայի Ն.քազ թագաւորին երկուասաներորդ տարին Իսրայէլի վրայ Ռեմալիայի որդին Փեկէ թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, և տասնվեց տարի թագաւորեց: 2 Ու Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ, բայց ինչ իրմէ առաջ եղող Իսրայէլի թագաւորներուն պէս: 3 Որ դէմ եղաւ Ն.որհաամի Յազդաաստր թագաւորը, և Փեկէ անոր ծառայ եղաւ ու անոր հարկ կու-

4 տաբ։ Եւ Սաղեստանի թագաւորը Ավսէէին վրայ նենգութիւն դուաւ, որովհետեւ անիկայ Եգիպտոսի Սովա թագաւորին դեսպաններ խրկեր էր, ու Սաղեստանի թագաւորին ամէն տարուան պէս հարկ վճարած չէր. անոր համար Սաղեստանի թագաւորը զանիկայ բռնեց ու բանտի մէջ կապեց։
5 Եւ Սաղեստանի թագաւորը բոլոր երկրին վրայ եկաւ. Սամարիայի վրայ ալ եկաւ, ու զանիկայ երեք տարի պաշարեց։
6 Ավսէէին իններորդ տարին Սաղեստանի թագաւորը Սամարիան առաւ, ու Իսրայէլը Սաղեստան փոխադրեց, և զանոնք Գոզանի գետին քովը Քաղայի ու Քաբովրի մէջ, ու Մարայ քաղաքներուն մէջ բնակեցուց։
7 Քանզի Իսրայէլի որդիքը զերենք Եգիպտոսի երկրէն Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին ձեռքին տակէն հանող իրենց Տէր Աստուծոյն դէմ մեղք գործեցին, և ուրիշ աստուածներէն վախցան.
8 Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն վռնտած ազգերուն կանոններուն համեմատ, և Իսրայէլի թագաւորներուն դրած կանոններուն համեմատ քալեցին։
9 Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց Տէր Աստուծոյն առջեւը ուղիղ չեղած բաները գաղտուկ ըրին, և իրենց ամէն քաղաքներուն մէջ՝ պահապանաց աշտարակէն մինչեւ պարսպաւոր քաղաքը իրենց բարձր տեղեր շինեցին։
10 Եւ անոնք ամէն բարձր բլուրներու վրայ, և ամէն կանանչ ծառերու տակ իրենց արձաններ ու Աստարովթի կուռքեր կանգնեցին.
11 Եւ հոն ամէն բարձր տեղերու վրայ խունկ ծխեցին՝ Տէրոջը անոնց առջեւէն վռնտած ազգերուն պէս, ու չար գործքեր ըրին
12 ու Տէրը բարկացուցին. Եւ կուռքերու ծառայութիւն ըրին, որոնց համար Տէրը անոնց ըսեր էր Թէ Ասանկ բան մի՛ ընէք։
13 Եւ Տէրը բոլոր մարգարէներուն ու բոլոր տեսանողներուն ձեռքովը Իսրայէլին ու Յուդային վկայութիւն ընելով՝ ըսեր էր, Ձեր չար ճամբաներէն դարձէ՛ք, և իմ պատուիրանքներս ու կանոններս պահեցէ՛ք, ան ամէն օրէնքին համեմատ՝ որն որ ձեր հայրերուն պատուիրեցի, ու իմ ծառաներուս մարգարէներուն ձեռքովը ձեզի խրկեցի։ 14 Բայց անոնք մտիկ չըրին, հապա իրենց պարանոցը իրենց Տէր Աստուծոյն չհաւատացող իրենց հայրերուն պարանոցին պէս խստացուցին. 15 Եւ անոր կանոնները, ու իրենց հայրերուն հետ անոր ըրած ուխտը, և անոր տուած վկայութիւնները մէկդի ձգեցին, ու անպատշաճութեան ետեւէ գացին ու անպատշաճ եղան, և իրենց չորս կողմը գտնուած ազգերուն հետեւող եղան, որոնց համար Տէրը իրենց պատուիրեր էր որ անոնց պէս չընեն։ 16 Բայց իրենց Տէր Աստուծոյն բոլոր պատուիրանքները թողուցին, և իրենց երկու հատ ձուլածոյ որթ շինեցին, ու Աստարովթի կուռք շինեցին, ու երկինքին բոլոր զօրութիւններուն երկրպագութիւն ըրին, և Նահաղին ծառայեցին. 17 Եւ իրենց տղաքները ու աղջիկները կրակէ անցուցին, և կախարդութիւն ու հմայութիւն ըրին, և վերջնք ծախեցին Տէրոջը առջեւը չարութիւն ընելու՝ զանիկայ բարկացընելու։ 18 Ասոր Տէրը Իսրայէլին խիստ բարկացաւ, ու զանոնք իր երեսէն ձգեց. անոնք որ ո՛րեւէ չմնաց, բայց միայն Յուդայի ցեղը։

19 Յուդա ալ իր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքները չպահեց, հապա Իսրայէլին ըրած կանոններովը քալեց։ 20 Եւ Տէրը Իսրայէլին բոլոր սերունդը մերժեց, ու զանոնք չարչարեց, և զանոնք յափշտակողներուն ձեռքը մատնեց, մինչեւ որ զանոնք բոլորովին իր երեսէն ձգեց. 21 Քանզի Իսրայէլը Դաւիթի տունէն պառակեց. անոնք ալ Նաբատեան Յերոբոամը թագաւոր դրին. ու Յերոբոամ Իսրայէլը Տէրոջմէ հեռանալէն արգիլեց, ու անոնց մեծ մեղք գործել տուաւ։ 22 Եւ Իսրայէլի որդիքը Յերոբոամին բոլոր ըրած մեղքերուն մէջը քալեցին,

23 անոնցմէ եօտ չկեցան , Մինչև որ
Տէրը Իսրայէլը իր առջևէն վռը-
ցուց . ինչպէս որ իր բոլոր ծառա-
ներուն՝ մարգարէներուն ձեռքով
խօսեր էր : Այսպէս Իսրայէլ իր
երկրէն Ասորեստան փոխադրուեցաւ
մինչև այս օրս :
24 Ու Ասորեստանի թագաւորը
Բաբիլոնէն , Քութայէն , Ագայէն ,
Եմաթէն ու Սեփարուիմէն մար-
դիներ բերաւ , ու Սամարիայի քա-
ղաքներուն մէջ Իսրայէլի որդւոց
տեղը բնակեցուց . և անոնք Սամա-
րիան ժառանգեցին , ու անոր քա-
25 ղաքներուն մէջը բնակեցան : Ու
երբոր անոնք սկսան հոն բնակիլ ,
Տէրոջմէ չէին վախնար . ու Տէրը
անոնց մէջը առիւծներ խրկեց , որ
26 զանոնք կը մեռցընէին : Ու Ասո-
րեստանի թագաւորին խօսեցան ու
ըսին , Ան ազգերը որ դուն փոխադ-
րեցիր՝ ու Սամարիայի քաղաքնե-
րուն մէջը բնակեցուցիր , այն երկրին
Աստուծոյն կրօնքը չեն գիտեր . ու
անոր համար անոնց մէջը առիւծներ խրր-
կեր է , և ահա զանոնք կը մեռցը-
նեն՝ այն երկրին Աստուծոյն կրօնքը
27 չգիտնալնուն համար : Ան առենը
Ասորեստանի թագաւորը հրաման
ըրաւ՝ ըսելով , Ձեր անկէ գերի
առած քահանաներուն մէկը հոն
տարէք , ու երթան հոն բնակին ,
ու անոնք այն երկրին Աստուծոյն
կրօնքը թող անոնց սորվեցընեն :
28 Ու Սամարիայէն գերի առնուած
քահանաներուն մէկը գնաց Բեթէլի
մէջ բնակեցաւ , ու անոնց կը սոր-
վեցընէր թէ ինչպէս Տէրոջմէ վախ-
29 նալու էին : Ու ամէն մէկ ազգ
իր աստուածները կը շինէր , ու Սա-
մարացւոց շինած բարձր տեղերուն
տուները կը դնէր ամէն մէկ ազգ
30 իր բնակած քաղաքին մէջ : Ու
Բաբիլացիք Սոքքոթ բանոթը
շինեցին , ու Քութացիք Նէրգաղը
շինեցին , ու Եմաթացիք Ասիմա-
31 թը շինեցին , Ու Ագացիք Նիբհա-
զը ու Թարթաքը շինեցին , ու
Սեփարուիմացիք իրենց տղաքը
Սեփարուիմացւոց աստուածներուն
Ադրամելեքին ու Անամելեքին հա-
մար կրակով կ'այրէին : Նաեւ 32
Տէրոջմէ կը վախնային , ու իրենց
պինտացած մարդիկներէն բարձր տե-
ղերուն քուրմեր կ'ընէին , որոնք
անոնց համար բարձր տեղերը տու-
ները պահ կ'ընէին : Անոնք Տէրոջմէ 33
կը վախնային , ու նաեւ իրենց աս-
տուածներուն ծառայութիւն կ'ընէ-
ին ան ազգերուն սրսարողութիւննե-
րովը՝ որոնց մէջէն փոխադրուած էին :
Անոնք մինչև այս օր առջի սով- 34
րութիւններուն պէս կ'ընեն . չէ
Տէրոջմէ կը վախնան , և չէ իրենց
կանոնները ու դատաստանները կը
կատարեն , չէ ալ ան օրէնքը ու
պատուիրանքը , որ Տէրը Յակոբին
որդւոյը տուաւ , որուն անունը
Իսրայէլ դրեր էր : Եւ Տէրը ա- 35
նոնց հետ ուխտ ըրեր էր , ու անոնց
պատուիրեր էր ըսելով , Ուրիշ
աստուածներէն չվախնաք , ու անոնց
երկրպագութիւն չընէք , և անոնց
ծառայութիւն չընէք , ու անոնց զոհ
չմատուցանէք . Հապա ձեզ Եգիպ- 36
տոսի երկրէն մեծ զօրութիւնով ու
բարձր բազուկով հանող Տէրոջմէն
վախնաք , և անոր երկրպագութիւն
ընէք , ու անոր զոհ մատուցանէք .
Ու ձեզի համար գրած կանոնները , 37
դատաստանները , օրէնքը ու պա-
տուիրանքը միշտ զգուշութեամբ՝ի
գործ դնէք , և ուրիշ աստուած-
ներէն չվախնաք . Ու ձեզի հետ ը- 38
րած ուխտս չմոռնաք , և ուրիշ աս-
տուածներէն չվախնաք . Հապա ձեր 39
Տէր Աստուծմէն վախնաք , ու անի-
կայ ձեր ամէն թշնամիներուն ձեռ-
քէն ձեզ պիտի ազատէ : Բայց ա- 40
նոնք չլսեցին , հապա
իրենց առջի սովորութիւններուն պէս
կ'ընէին : Այս ազգերն ալ Եհովա 41
Տէրոջմէ կը վախնային , Բայց իրենց
կուռքերուն ալ ծառայութիւն կ'ը-
նէին . նաև անոնց որդիքը ու ա-
նոնց որդւոցը որդիքը մինչև այս
օրս իրենց հայրերուն ըրածին պէս
կ'ընեն :

ԺԷ . ԺԸ

Եւ Իսրայէլի թագաւորին Հոսէի 1
որդւոյն Ովսէէին երրորդ տա-

XVIII – XXV, Duplicate of Texts in Isa. XVIII. 17 – XX. 6
Sa Bosc. f. 104

րին Յուդայի Աբգաղ թագաւորին որդին Եզեկիա թագաւոր եղաւ։
2 Քսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ քսանուինը տարի թագաւորեց ըրաւ. և անոր մօրը անունը Աբիա էր, ա– 3 ղջիկն էր։ Ան իր հօրը Դաւիթին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ։ Ան- 4 կայ բարձր տեղուանքը վերցուց, ու արձաններըը կոտրտեց, և Աստարտեայ կուռքերը կտրեց, ու Մովսէսի կուռքերը կտրեց, ու Մովսէսին չինած պղնձէ օձը կտոր կտոր ըրաւ, (քանդի մինչև ան օրերը Իսրայէլի որդիքը անոր խունկ կը ծխէին,) ու զանիկայ Նէհեստան 5 կոչեց։ Ընիկայ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ապաւինեցաւ. և անկէ ետքը Յուդայի բոլոր թագաւորներուն մէջ անոր նմանը չեղաւ, ո՛չ ալ անկէ առաջ եղողներուն մէջ. 6 Ու Տէրոջը յարեցաւ և անոր ետևէն չհասարեցաւ, ու Տէրոջը Մովսէսին պատուիրած պատուի- 7 րանքները պահեց։ Ու Տէրը անոր հետն էր, և ուր որ կ'երթար, յաջողութիւն կը դանէր։ Ու Ասորեստանի թագաւորէն ապստամբեցաւ, ու անոր ծառայութիւն չըրաւ։ 8 Ընիկայ Փղշտացիները զարկաւ մինչև Գազա ու անոր սահմանները, պահապանոց աշտարակէն մինչև պարսպաւոր քաղաքը։
9 Ու եղաւ որ Եզեկիա թագաւորին չորրորդ տարին, որ Իսրայէլի թագաւորին Ելայի որդւոյն Ովսէին եօթներորդ տարին էր, Ասորեստանի Սաղմանասար թագաւորը Սամարիայի վրայ եկաւ, ու զանիկայ 10 պաշարեց. Ու երկու տարիէն հոտը զանիկայ առաւ. Սամարիա Եզեկիային վեցերորդ տարին (այսինքն Իսրայէլի թագաւորին Ովսէին ին- 11 ներորդ տարին) առնուեցաւ։ Ու Ասորեստանի թագաւորը Իսրայէլը Ասորեստան փոխադրեց, և զանոնք Գոզանի գետին քովը՝ Հաղայի ու Հաբորի մէջ, ու Մարաց քա- 12 ղաքներուն մէջ դրաւ. Վասն զի անոնք իրենց Տէր Աստուծոյն ձայնին ականջ չդրին, ու անոր ուխտը չըպահեցին, և Տէրոջը ծառային Մովսէսին ամէն պատուիրածները մտիկ չըրին ու՛ի գործ չդրին։

Ու Եզեկիա թագաւորին չորեքտասաներորդ տարին Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը Յուդայի բոլոր պարսպաւոր քաղաքներուն վերայ եկաւ, ու զանոնք առաւ։ Ու Եզեկիա Յուդայի թագաւորը Լաքիս հարկ խրկեց Ասորեստանի թագաւորին՝ ըսելով, Վեղայ, վրայէս ետ դարձիր. ինչ որ իմ վրաս դնես՝ կը հատուցանեմ։ Ու Ասորեստանի թագաւորը Յուդայի Եզեկիա թագաւորին վրայ երկու հարիւր տաղանդ արծաթ ու երեսուն տաղանդ ոսկի հարկ դրաւ։ Ու Եզեկիա Տէրոջը տանը մէջ և թագաւորին տանը գանձերուն մէջ գտնուած բոլոր արծաթը տուաւ։ Ան ատենը Եզեկիա Տէրոջը տաճարին դռներուն ու դրանդիքներուն վրայի ոսկին քակեց, որ ինքը Յուդայի Եզեկիա թագաւորը պատեր էր ու Ասորեստանի թագաւորին տուաւ։

Ու Ասորեստանի թագաւորը Տարթանը Ռաբսարիսը ու Ռափսակը շատ զօրքով Լաքիսէն Երուսաղէմ խրկեց Եզեկիա թագաւորին. անոնք ալ եկան, ու Հոն հասնելով՝ Թափիչի ագարակին ճամբան եղող վերի աւազանին ջրմուղին վրայ կայնեցան, Ու թագաւորը կանչեցին. և Հեղկեայի որդին Եղիակիմ՝ պալատին հազարապետը ու Սերնա տունդպիրը ու յիշատակաց դպիրը Ասափի որդին Յովաք անոնց եկան։

Ու Ռափսակ անոնց ըսաւ, ու Եզեկիային ըսէք, Մեծ թագաւորը՝ Ասորեստանի թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Ո՞նչ է այս յոյսը՝ որուն դուն կ'ապաւինիս. Դուն ըսիր, պատերազմի համար խորհուրդ ու զօրութիւն ունիմ, բայց ջղթունքի խօսքեր են. հիմա որո՞ւն ապաւինելով ինծմէ ապստամբեցար։ Ու- հա դուն այն ջախջախած եղէգէ գու-

պին Նգիպտոսին ապաւինեցար , որ
եթէ անոր մէկ մարդ մը կոթընի ,
ձեռքը պիտի մնանէ ու զանիկայ
պիտի ծակէ . Նգիպտոսի գարաւան
թագաւորը բոլոր իրեն ապաւինող-
22 ներուն այնպէս է : Նայց թէ որ
ինծի ըսէք թէ Մենք մեր Նհովայ
Նստուծոյն կ'ապաւինինք , ասիկայ
ան չէ՞ , որուն բարձր տեղերը ու սե-
ղանները Նզեկիա վերցուց , և
Հուդային ու Նրուսաղէմին ըսաւ ,
Ասոնց առջեւը Նրու-
սաղէմի մէջ երկրպագութիւն ը-
23 րէք : Ու հիմա իմ տիրոջս Նս-
բեստանի թագաւորին հետ հաշ-
տուէ , ու քեզի երկու հազար ձի
տամ , թէ որ դուն քու կողմանէդ
անոնց վրայ հեծնողներ դնելու կա-
24 րող ես : Ու իմ տիրոջս պիտա
պզտիկ ծառաներէն մէկ կուսակալին
Ի՞նչպէս կրնաս դէմ դնել , որ դուն
կառքերու ու ձիերու համար Նգիպ-
25 տոսին կ'ապաւինիս : Հիմա աս
երկրիս վրայ արդեօք առանց Նհո-
վայի հրամանի՞ն եկեր եմ՝ զանիկայ
աւերելու համար . Ինծի Նհովան ը-
սաւ , Այն երկրին վրայ եկիր ու
զանիկայ աւիր :

26 Ու Ելեղիայի որդին Նղիակիմ
և Սերնա ու Յովաք Ռափսա-
կին ըսին , Հայերէնք լսէ , քու
ծառաներուդ հետ Նսորերէն խօսէ ,
քանզի մենք կը հասկընանք , ու
մեզի հետ Նբրայեցերէն մի՛ խօսիր
որ պարսպին վրայ եղող ժողովուր-
27 դը լսէ : Նայց Ռափսակ անոնց
ըսաւ , Միթէ աս խօսքերը խօսելու
համար իմ տէրս զիս քու տիրոջդ
ու քեզի՞ դոյն խրկեց . չէ՞ որ ա-
մարդիկներուն ա՛յ՝ որոնք պարսպին
վրայ կը նստին , ձեզի հետ իրենց
աղբը ուտելու ու իրենց մէզը խը-
մելու :

28 Ու Ռափսակ ոտք եկաւ , ու մեծ
ձայնով մը Նբրայեցերէն աղաղա-
կեց , ու խօսեցաւ ըսելով , Մեծ
թագաւորին՝ Նսորեստանի թագա-
29 ւորին խօսքը մոխկ ըրէք . Թագա-
ւորը այսպէս կ'ըսէ . Նզեկիա ձեզ
չխաբէ , քանզի անիկայ չկրնար ձեզ
30 անոր ձեռքէն ազատել . Ու Նզե-
կիա ձեզ Նհովային չյուսացընէ
ըսելով , Նհովան մեզ անշուշտ պի-
տի ազատէ , ու աս քաղաքը Նս-
բեստանի թագաւորին ձեռքը պիտի
չտրուի : Նզեկիային մի՛ լսէք 31
նէք , քանզի Նսորեստանի թագա-
ւորը այսպէս կ'ըսէ . Նձի հետ
հաշտութիւն ըրէք ու ինծի ելէք .
և ամէն մարդ իր որթէն՝ ու ամէն
մարդ իր թզենիէն ուտէ , և ամէն
մարդ իր ջրհորին ջուրէն խմէ ,
Մինչև որ ես գամ , ու ձեզ ձեր 32
երկրին պէս մէկ երկիր մը՝ ցորենի
ու գինիի երկիր մը՝ հացի ու այգի-
ներու երկիր մը՝ իւղ տուող ձիթե-
ներու ու մեղրի երկիր մը տա-
նիմ , որ ապրիք ու չմեռնիք . ու
Նզեկիային մի՛ լսէք , քանզի
ձեզ դլխէ կը հանէ՝ ըսելով , Նհո-
վան մեզ պիտի ազատէ : Միթէ 33
ազգաց աստուածները Նսորեստանի
թագաւորին ձեռքէն՝ ամէն մէկը իր
երկիրը կրցան ազատել : Նմաթի 34
ու Նրփադի աստուածները ա՛ւր են .
Սեփարուիմի , Նինայի ու Նւայի աս-
տուածները ա՛ւր են . միթէ անոնք
Սամարիան իմ ձեռքէս ազատեցի՞ն .
Նրկիրներուն ամէն աստուածներէն 35
ո՞րը իր երկիրը իմ ձեռքէս ազա-
տեց , որ Նհովան Նրուսաղէմը իմ
ձեռքէս ազատէ :

Նայց ժողովուրդը լուռ կեցաւ , 36
և ոչո՛ր պատասխան մը չտուաւ ,
քանզի թագաւորը հրաման ըրեր
էր ըսելով , Ոչոր պատասխան մի՛
տաք :

Ու Ելեղիայի որդին Նղիակիմ՝ 37
պալատին հազարապետը և Սերնա
աւետագիրը ու յիշատակաց դը-
պիր Նսաֆի որդին Յովաք՝ հան-
դերձեալ պատուած՝ Նզեկիային գա-
ցին , ու Ռափսակին խօսքերը անոր
պատմեցին :

ԳԼ. ԺԹ.

Ու երբոր Նզեկիա թագաւորը լը- 1
սեց , իր հանդերձները պատռեց
ու քուրձ հագաւ , և Տէրոջը տունը
մտաւ . Ու Նղիակիմ՝ պալատին 2
հազարապետը և Սերնա աստե-
նագիրը ու քահանաներուն ծե-

բերը քուրձեր հագած՝ Յմովելի որդւոյն Նասայի մարգարէին խրկեց։
3 Ու անոր ըսին, Ներկիա այսպէս կ՚ըսէ. Այսօր նեղութեան, կըշտամբանաց ու նախատանաց օր է. քանզի տղաքը մինչև ծնանելու վայրկեանը հասան, բայց ծնանելու ոյժ
4 չկայ։ Կարելի է որ քու Տէր Աստուածդ Ռաբսակին բոլոր խօսքերը լսէ, որն որ իր տէրը Յորեաստանի թագաւորը խրկեց՝ կենդանի Աստուածը նախատելու համար, ու քու Տէր Աստուածդ ան իր լսած խօսքերուն համար յանդիմանութիւն տայ. ուրեմն դուն գտնուող մնացորդին համար աղօթք ըրէ։
5 Ու Ներկիա թագաւորին ծառաները
6 Նասայիին գացին։ Ու Նասայ ա-նոնց ըսաւ, Ձեր տիրոջը ասանկ ը-սէք, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Մի վախնար ան լսած խօսքերէդ, որոնցմով Յորեաստանի թագաւորին
7 ծառաները ինծ հայհոյեցին։ Ահա ես անոր վրայ մէկ ոգի մը կը խըրկեմ, ու մէկ լուր մը լսելով՝ իր երկիրը պիտի դառնայ. ու զանիկայ իր երկրին մէջը սրով պիտի կործանեմ։

8 Ու Ռաբսակ դարձաւ, ու Յորեաստանի թագաւորը գտաւ, որ Լբնայի հետ կը պատերազմէր, վասն զի լսած էր որ Լաքիսէն չուեր
9 է։ Ու Սենեքերիմ Եթէովպացւոց Թարակա թագաւորին համար լսեց, որ կ՚ըսէին, Ներկա անիկայ քեզի հետ պատերազմելու ելեր է. ու նորէն Ներկիայի դեսպաններ
10 խրկեց՝ ըսելով, Յուդայի Ներկիա թագաւորին այսպէս խօսիք ու ըսէք. Ան քու Աստուածդ՝ որուն դուն ապաւինիր ես, թող քեզ չխաբէ ըսելով, Երուսաղէմ Յորեաստանի թագաւորին ձեռքը պիտի չտրուի։
11 Ներկա դուն լսեցիր ինչ որ Յորեաստանի թագաւորները բոլոր երկիրներուն ըրին, ու ինչպէս զանոնք բոլորովին կործանեցին, ու Քիմա դուն պիտի ապրիս։
12 Միթէ իմ հայրերուս կործանած ազգերուն՝ աչխենց Գոսզանին, Խառանին, Ռեսեփին, ու Թէլասարի մէջ եղող Եդէմի որդւոյը աստուածները զանոնք ազատեցի՞ն։ Ո՞ւր է Եմաթի թագաւորը ու Արփաթի թագաւորը, ու Սեփարուիմ քաղաքին՝ Ենայիին և Եւային թագաւորը։

13

14 Ու Ներկիա նամակը դեսպաններուն ձեռքէն առաւ ու զանիկայ կարդաց, և Տէրոջը տունը ելաւ. ու Ներկիա Տէրոջը առջևը բացաւ զանիկայ։ Ու Ներկիա Տէրոջը 15 առջևը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ, Ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, որ քերովբէներուն վրայ կը նստիս, երկրիս ամէն թագաւորութիւններուն վրայ Աստուած միայնակ դուն ես. երկինքը ու երկիրը դուն ըստեղծեցիր։ Ով Տէր, ականջ խո- 16 նարհեցուր ու լսէ. ով Տէր, աչքերդ բաց ու նայէ. և լսէ Սենեքերիմին խօսքերը, որ խրկեց կենդանի Աստուածը նախատելու համար։ Ով Տէր, իրաւցընէ Յո- 17 րեաստանի թագաւորները ազգերը ու անոնց երկիրը աւերեցին, Ու ա- 18 նոնց աստուածները կրակի տուին, վասն զի անոնք Աստուած չէին, հապա մարդու ձեռագործ՝ փայտ ու քար էին. անոր համար զանոնք կործանեցին։ Ու հիմա դուն՝ ով 19 Տէր Աստուած մեր՝ ազատէ մեզ անոր ձեռքէն, որպէս զի երկրիս բոլոր թագաւորութիւնները գիտնան, որ Տէր Աստուած միայն դուն ես։

Ու Յմովելի որդին Նասայ Ներ- 20 կիային խրկեց՝ ըսելով, Իսրայէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Յորեաստանի Սենեքերիմ թագաւորին համար ինծի ըրած աղօթքդ լսեցի։ Անոր վրայով Տէ- 21 րոջը ըսած խօսքը ասիկա է.

Սիօնի կոյս աղջիկը քեզ անարգեց, քեզ ծաղր ըրաւ. Երուսաղէմի աղջիկը քու հետեւէդ գլուխ շարժեց։ Դուն ով նախատեցիր 22 ու հայհոյեցիր, ու որո՞ն վրայ ձայնդ վերցուցիր. և աչքերդ Իսրայէլի Սուրբին դէմ վեր վերցուցիր։ Քու 23 դեսպաններուդ ձեռքովը Տէրը նախատելով՝ ըսիր, Իմ կառքերուս շատութիւնովը լեռներուն բարձրու-

թիւնը՝ Լիրանանու քովերը ելայ , ու անոր բարձր եղևիններըը՝ ընտիր մայրերը պիտի կտրեմ . ու անոր վերջին բնակութիւնը՝ անոր Կարմեղոսին անտառը պիտի մտնեմ :
24 Ես փորեցի ու օտար ջուրերը խըմեցի , ու պաշարուած տեղերուն բոլոր գետերը ոտքերուս թաթերովը
25 ցամքեցուցի : Մէթ լաւ չէ՞ս որ ասիկայ շատոնցմէ ես կազմեցի , ու առջի օրերէն՝ ի վեր ձևակերպեցի . հիմա հասուցի , որ դուն պարսպաւոր քաղաքները աւերակի հողակոյտերու դարձընես :
26 Անոնց բնակիչներուն ձեռքը կարճ ըլլալուն համար զարհուրեցան ու ամչցան . անոնք դաշտի խոտի պէս և կանանչ բանջարի պէս , ու տանիքի խոտի պէս և դեռ չհասած ու խորշակէն գարնուած հունձքի
27 պէս եղան : Նայէ ես քու բնակութիւնդ , ելլելդ ու մտնելդ , և ինծի ունեցած սրտմտութիւնդ գիտեմ :
28 Որովհետև ինծի ունեցած սրտմտութիւնդ ու քու ամբարտաւանութիւնդ իմ ականջներուս եկաւ , ես ալ իմ կարթս քու քիթդ՝ և իմ սանձս քու բերանդ պիտի դնեմ , ու քու եկած ճամբայէդ քեզ նորէն պիտի դարձընեմ :
29 Ու ասիկայ քեզի նշան ըլլայ , տարի ինքիրմէ բուսածը , ու երկրորդ տարին՝ ինկած հատերէն բուսածը պիտի ուտէք . ու երրորդ տարին ցանեցէք ու հնձեցէք , և այգիներ տնկեցէք ու անոնց պտուղը կերէք :
30 Ու Յուդայի տանը ազատուած մնացորդը վարէն արմատ պիտի արձակէ , ու վերէն
31 պտուղ պիտի տայ : Վասնզի Երուսաղէմէն մնացորդ , ու Սիօն լեռնէն ազատուած պիտի ելլէ . ասիկայ զօրաց Տէրոջը նախանձը պիտի ընէ :
32 Անոր համար Յոսիասեանի թագաւորին վրայով Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Անիկայ աս քաղաքը պիտի չմտնէ , ու անոր նետ պիտի չձգէ , և անոր առջևը վահանով պիտի չըզայ , ու անոր դէմ պատնէշ պիտի
33 չհանդնէ . Ու եկած ճամբայէն նո

պիտի դառնայ , ու աս քաղաքը պիտի չմտնէ , կ'ըսէ Տէրը : Ու
34 աս քաղաքը պիտի պաշտպանեմ , ու զանիկայ ազատեմ հնձի համար ու իմ ծառայիս Դաւիթին համար :
35 Ու եղաւ որ ան գիշերը Տէրոջը հրեշտակը ելաւ , և Յորեսատանի բանակին մէջը հարիւր ութսունհինգ հազար հոգի զարկաւ . ու երբոր առաւօտուն կանուխ ելան , ահա անոնց ամէնը մեռած մարմիններ էին :
36 Ու Յորեսատանի Սենեքերիմ թագաւորը գնաց , ու դարձաւ Նինուէի մէջ նստաւ :
37 Ու երբոր անիկայ իր աստուծոյն Նեսրաքին տանը մէջ երկրպագութիւն կ'ընէր , անոր որդիքը Ադրամելէք ու Սարասար զանիկայ սրով զարկին , ու Արարատ երկիրը փախան . և անոր տեղը անոր որդին Յորդան թագաւոր եղաւ :

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Յն օրերը Եզեկիա մահուան աստիճանը հիւանդացաւ : Ու Ամոսի մարգարէն անոր եկաւ , ու անոր ըսաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ , Տանդ համար պատուէր տուր . քանզի դուն պիտի մեռնիս ու պիտի չապրիս :
2 Անիկայ իր երեսը պատին դարձուց , ու Տէրոջը աղօթք ըրաւ՝ ըսելով ,
3 Ով Տէր , կ'աղաչեմ , քու առջևդ ճշմարտութեամբ ու կատարեալ սրտով քալելը՝ և քու աչքիդ առջևը բարի եղածը ընելս յիշէ . ու Եզեկիա մեծ լացով մը լացաւ :
4 Ու Եսայի տակաւին միջին պատսխիէն չելած՝ Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ ըսելով ,
5 Դարձիր , ու իմ ժողովուրդիս իշխանին Եզեկիային ըսէ , Քու հօրդ Դաւիթին Տէր Յաստուածը այսպէս կ'ըսէ . Քու աղօթքդ լսեցի , քու արցունքը տեսայ . ահա քեզ պիտի բժշկեմ , — երրորդ օրը Տէրոջը տունը պիտի ելլես .
6 Ու քու օրերուդ վրայ տասնուհինգ տարի պիտի աւելցընեմ , ու քեզ ու աս քաղաքը Յորեսատանի թագաւորին ձեռքէն պիտի ա

զատեմ , և աս քաղաքին պաշտպանութիւն պիտի ընեմ ինձի համար ու իմ ծառայիս Դաւիթին համար :
7 Եւ Եհովա ըսաւ , Կառնի մը չոր թուզ առէք . ու առին և վէրքին վրայ դրին , ու ողջացաւ :
8 Եւ Եզեկիա Եհովային ըսաւ , Տէրոջը գիս բժշկելուն՝ ու երրորդ օրը Տէրոջը տունը ելլելուս նշանը ի՞նչ
9 ըլլայ : Եւ Եհովա ըսաւ , Ահիկայ քեզի Տէրոջմէ նշան ըլլայ՝ թէ Տէրը իր ըսած խօսքը պիտի կատարէ . Աստիճանը կամ տասը աստիճան առաջ երթայ կամ տասը աստիճան
10 ետ դառնայ : Եւ Եզեկիա ըսաւ , Աստիճանին տասը աստիճան առաջ երթալը դիւրին է . ոչ , հապա աստիճանը տասը աստիճան ետ դառնայ :
11 Եւ Եհովա մարգարէն Տէրոջը աղաղակեց . ու տասը աստիճան ետ դարձուց աստիճանները որ Ահազին արեւու ժամացոյցին վրայ իջած էր :
12 Ին աւտնը Բաբիլոնի թագաւորը՝ Բաղադանի որդին Մարովդաք բաղադան նամակներ ու ընծաներ
13 խրկից Եզեկիային , քանզի Եզեկիային հիւանդ ըլլալը լսեր էր : Եւ Եզեկիա անոնց մտիկ ըրաւ , և թանկագին բաներուն բոլոր տունը՝ արծաթը ու ոսկին ու խունկերը և պատուական եղը ու իր զէնքերուն բոլոր տունը և իր գանձերուն մէջը բոլոր գտնուածը ցուցուց . ու իր տանը մէջ և իր բոլոր տէրութեանը մէջ բան մը չմնաց , որ Եզեկիա անոնց չցուցընէ :
14 Եւ Եհովայի մարգարէն Եզեկիա թագաւորին եկաւ , ու անոր ըսաւ , Այս մարդիկները ի՞նչ ըսին , և ո՞ւակից եկան քեզի . ու Եզեկիա ըսաւ , Հեռու տեղէ՝ Բաբիլոնէն
15 եկան : Եւ անիկայ ըսաւ , Ինչ տանդ մէջ ի՞նչ տեսան . ու Եզեկիա ըսաւ , Տանս մէջ ինչ որ կայ՝ տեսան , ա՛ն գանձերուս մէջ անոնց
16 ցուցուցած բանս չմնաց : Ին աւտնը Եհովա Եզեկիային ըսաւ , Տէ-
17 րոջը խօսքը մտիկ ըրէ . Ահա օրեր կու գան՝ որ քու տանդ մէջ ինչ որ կայ , ու քու հայրերդ մինչև աս օրս ժողվեցին , Բաբիլոն պիտի տարուի . մէկ բան մը պիտի չմնայ , կ'ըսէ Տէրը . Ու քեզմէ ելլելու՝ 18
քու ծնանելու որդիներէդ պիտի առնեն , և անոնք Բաբիլոնի թագաւորին պալատին մէջը նեբքինեներ պիտի ըլլան : Ու Եզեկիա 19
Եհովային ըսաւ , Տէրոջը խօսքը՝ որ դուն ըսիր , բարի է . Նաև ըսաւ , Խոր չէ՞ , որովհետեւ իմ օրերուս մէջ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն պիտի ըլլայ :
Ու Եզեկիային մնացորդ պատ- 20
մուէքիները , և անոր բոլոր զօրութիւնը , ու շինած աւազանը ու ջրմուղը , և քաղաքը բերած ջուրը՝ ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է :
Ու Եզեկիա իր հայրերուն հետ քը- 21
նացաւ , և անոր տեղը անոր որդին Մանասէ թագաւոր եղաւ :

ԿԱ . Ի.Ե

Մանասէ տասներկու տարեկան 1
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ յիսունհինգ տարի թագաւորութիւն ըրաւ , ու անոր մօրը անունը Ցփսիբայ էր : Ու 2
անիկայ Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առջևէն վռնտած ազգերուն գարշելի գործերուն պէս՝ Տէրոջը աչքին չարութիւն ըրաւ : Ու անի- 3
կայ իր հօրը Եզեկիային կործանած բարձր տեղերը նորէն շինեց ու Բահաղին սեղաններ կանգնեց , և Աստարովթի կուռք մը շինեց , Իսրայէլ Ախաաբ թագաւորին ըրածին պէս . ու երկինքին բոլոր զօրութիւններուն երկրպագութիւն ըրաւ և անոնց ծառայութիւն ըրաւ . Ու սեղաններ շինեց Տէրոջը 4
տանը մէջ , որուն համար Տէրը ըսած էր թէ Իմ անունս Երուսաղէմի մէջ պիտի դնեմ : Ու Տէ- 5
րոջը տանը երկու գաւիթներուն մէջ երկինքի բոլոր զօրութիւններուն սեղաններ շինեց . Ու իր որդին 6
կրակէ անցուց , և գուշակութիւն ու հմայութիւն կ'ընէր , և վհուկներ ու նշանագէտներ ունէր . Ե Տէրոջը աչքը շատ չարութիւն ըրաւ

7 ու զանիկայ բարկացուց : Եւ իր
չինած Աստարովթի կուռքը ան
տանը մէջ դրաւ , որուն համար
Տէրը Դաւիթին ու անոր որդւոյն
Սողոմոնին ըսեր էր , Իմ անունս
աս տանը մէջ , ու Իսրայէլի բոլոր
ցեղերէն իմ ընտրած Երուսաղէմին
8 մէջ պիտի դնեմ յաւիտեան . Եւ
Իսրայէլին ոտքը մէյմըն ալ պիտի
չշարժեմ աս երկրէն , որն որ ա-
նոնց հայրերուն տուի . միայն թէ
անոնք իմ ամէն պատուիրանքներս՝
ու իմ Մովսէս ծառայիս անոնց պա-
տուիրած բոլոր օրէնքը զգուշու-
9 թեամբ ի գործ դնեն : Հայց ա-
նոնք մտիկ չըրին , ու Մանասէ այն-
պէս մոլորցուց զանոնք , որ Տէրոջը
Իսրայէլի որդւոցը առջևէն կորսըն-
ցուցած ազգերէն աւելի չարութիւն
ըրին :

10 Եւ Տէրը իր ծառաներուն մար-
գարէներուն ձեռքովը խօսեցաւ՝ ըսե-
11 լով , Որովհետև Յուդայի Մանա-
սէ թագաւորը աս գարշութիւնները
ընելով՝ իրմէ առաջ եղող Ամօրհա-
ցւոց բոլոր ըրածներէն աւելի չա-
րութիւն ըրաւ , ու իր կուռքերով
ալ Յուդային ալ մեղք գործել
12 տուաւ , Ընոր համար Իսրայէլին
Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ա-
հա ես Երուսաղէմի վրայ ու Յու-
դայի վրայ այնպէս չարիք մը պիտի
խրկեմ , որ ամէն լսողին երկու ա-
13 կանջը պիտի խօսի : Ու Երուսա-
ղէմին վրայ Սամարիայուն լարը և
Աքաաբին տանը գնահակը պիտի
երկընդրնեմ , ու Երուսաղէմը պի-
տի սրբեմ՝ ինչպէս որ մէկը ամանն
մը կը սրբէ , ու սրբելէն ետև երեսն
14 ի վար կը դարձընէ : Եւ իմ
ժառանգութեանս մնացորդը պիտի
մերժեմ , ու զանոնք իրենց թշնա-
միներուն ձեռքը պիտի տամ , ու
անոնք իրենց բոլոր թշնամիներուն
աւար ու յափշտակութիւն պիտի
15 ըլլան . Որովհետև իմ առջևս չա-
րութիւն ըրին , ու իրենց հայրերուն
Եգիպտոսէն ելլած օրէն մինչև աս
16 օրս զիս բարկացուցին : Նաև Մա-
նասէ խիստ շատ անմեղ արիւն թա-
փեց , այնպէս որ Երուսաղէմը ծայ-
րէ ի ծայր լեցուց . բաց ի ան իր
մեղքէն՝ որով Տէրոջը առջևը Յու-
դային մեղանչելուն ու չարութիւն
ընելուն պատճառ եղաւ :

17 Եւ Մանասէին ճնացորդ պատ-
մութիւնը ու ամէն ըրածը և ա-
նոր գործած մեղքը՝ ահա Յուդայի
թագաւորներուն յիշատակաց գրքին
18 մէջ գրուած է : Ու Մանասէ իր
հայրերուն հետ քնացաւ , և իր տա-
նը պարտէզին մէջ՝ Ոզայի պարտէ-
զին մէջը թաղուեցաւ . ու անոր
տեղը անոր որդին Ամմն թագա-
ւոր եղաւ :

19 Ամմն քսանուերկու տարեկան էր
երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երու-
սաղէմի մէջ երկու տարի թագա-
ւորութիւն ըրաւ , ու անոր մօրը
անունը Մեսողոմիթ էր , ա- Հոռ-
բայի Երուսին աղջիկն էր : Եւ 20
անիկայ իր հօրը Մանասէին ըրածին
պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն ը-
րաւ . Ու իր հօրը քալած բոլոր 21
ճամբուն մէջը քալեց , և իր հօրը
պաշտած կուռքերը պաշտեց , ու ա-
նոնց երկրպագութիւն ըրաւ . Եւ 22
իր հայրերուն Տէր Աստուածը թո-
ղուց , ու Տէրոջը ճամբուն մէջը չը-
քալեց :

Եւ Ամմնին ծառաները անոր դէմ 23
դաւաճանութիւն ըրին , ու թագա-
ւորը իր տանը մէջ մեռցուցին : Ու 24
երկրին ժողովուրդը Ամմն թագա-
ւորին դէմ դաւաճանութիւն ընող-
ներուն ամէնը մեռցուցին . ու եր-
կրին ժողովուրդը անոր որդին Յով-
սիան անոր տեղը թագաւոր դրին :

Եւ Ամմնին ըրած գործերուն 25
ճնացորդ պատմութիւնը ահա Յու-
դայի թագաւորներուն յիշատակաց
գրքին մէջ գրուած է : Ու զանի- 26
կայ Ոզայի պարտէզը իր գերեզմա-
նին մէջը թաղեցին . և անոր տեղը
անոր որդին Յովսիա թագաւոր
եղաւ :

ԳԼ. ԼՒ

Յովսիա ութը տարեկան էր երբոր 1
թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէ-
մի մէջ երեսունմէկ տարի թագա-
ւորութիւն ըրաւ , և անոր մօրը ա-

Նունը Յեզիդա էր , ու Նազկա-
2 թացի Աղայիային աղջիկն էր : Ու
անիկայ Տէրոջը առջևը ուղղութիւն
ըրաւ , ու իր հօրը Նաւիթին բոլոր
ճամբուն մէջը քալեց , ու ալ կամ
ձախ կողմը չխոտորեցաւ :
3 Ու Յովսիա թագաւորին տաս-
նուութերորդ տարին թագաւորը
Աեսուղաայի որդւոյն Նսելիային որ-
դին Սափան դպիրը Տէրոջը տունը
4 խրկեց՝ ըսելով , Վեղկիա քահանա-
յապետին գնա , ու անիկայ Տէրոջը
տունը բերուած ստակը թո՛ղ համ-
րէ , որն որ դրան պահապանները
5 ժողվուրդէն ժողվեցին . Ու զանի-
կայ Տէրոջը տանը գործին վրայ դը-
րուած բանւորներուն տան , ու տա-
նը փլած տեղուանքը շինելու հա-
մար՝ Տէրոջը տանը մէջի գործը բա-
6 նողներուն տան զանիկայ , Փիւսե-
րուն , շինողներուն ու որմնադիրնե-
րուն . նաև փայտ ու տաշուած քա-
րեր ծախու առնեն տունը նորոգելու
7 համար : Բայց անոնց ձեռքը տը-
րուած ստակին հաշիւը չէին հար-
ցներ , քանզի անոնք հաւատար-
8 մութեամբ կը գործէին : Ու Վեղ-
կիա քահանայապետը Սափան դպի-
րին ըսաւ , Տէրոջը տանը մէջ օրի-
նաց գիրք մը գտայ , ու Վեղկիա
ան գիրքը Սափանին տուաւ , ու
9 զանիկայ կարդաց : Ու Սափան
դպիրը թագաւորին եկաւ , ու թա-
գաւորին պատասխան բերաւ ու
ըսաւ , Ձու ծառաներդ տանը մէջ
գտնուած ստակը հանեցին , ու Տէ-
րոջը տանը գործին վրայ դրուած
10 բանւորներուն ձեռքը տուին : Ու
Սափան դպիրը թագաւորին պատ-
մեց ու ըսաւ , Վեղկիա քահանան
ինձի մէկ գիրք մը տուաւ . և Սա-
փան զանիկայ թագաւորին առջևը
11 կարդաց : Ու թագաւորը օրինաց
գրքին խօսքերը լսածին պէս իր
12 հանդերձները պատռեց : Ու թա-
գաւորը Վեղկիա քահանային , ու
Սափանի որդւոյն Ակիկամին , ու
Միքիայի որդւոյն Ակբորին , և
Սափան դպիրին , ու թագաւորի
ծառային՝ Նասայիային պատուիրեց ու
13 ըսաւ , Գացէք՝ ինձի համար ու
ժողովուրդին համար ու բոլոր
Յուդային համար՝ ասա գտնուած
գրքին խօսքերուն վրայով Տէրոջը
հարցուցէք . քանզի մեր վրայ Տէ-
րոջը մեծ բարկութիւնը բորբոքեր
է , որովհետև մեր հայրերը ասա գըր-
քին խօսքերուն հնազանդութիւն չը-
րին , ու մեզի համար ամէն գրուած
բաները՝ ի գործ չդրին :
14 Ու Վեղկիա քահանան և Ա-
քիկամ ու Ակբորը և Սա-
փան ու Նասայիա Նրասի որ-
դւոյն Թոկուայի որդւոյն Սեղղում
հանդերձապետին կնկանը Ողդա
մարգարէին գացին . ու անիկայ
Երուսաղէմ՝ Մասենայի մէջ կը
բնակէր , ու անոր հետ խօսեցան :
15 Ու անիկայ ըսաւ անոնց , Խրա-
յէլին Տէր Նստուածը այսպէս կ'ը-
սէ . Ձեզ ինձի խրկող մարդուն
ասանկ ըսէք , Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
16 Ահա ես սա տեղիս ու անոր բնակիչ-
ներուն վրայ չարիք պիտի բերեմ ,
այինչ Յուդայի թագաւորին կար-
դացած գրքին ամէն խօսքերը . Ո-
17 րովհետև զիս թողուցին , և ուրիշ
աստուածներու խունկ ծխեցին , որ
իրենց ձեռքերուն բոլոր գործքերովը
զիս բարկացընեն . ուստի սա տե-
ղիս վրայ իմ բարկութիւնս պիտի
բորբոքի ու պիտի չմարի : Բայց
18 Տէրոջը հարցընելու համար ձեզ
խրկող Յուդայի թագաւորին ա-
սանկ ըսէք . Խրայէլի Տէր Ա-
ստուածը այսպէս կ'ըսէ լսած խօսքե-
րուդ համար . Որովհետև քու սիրտդ
19 կակղացաւ , ու Տէրոջը առջևը խո-
նարհեցար՝ երբոր լսեցիր իմ խօս-
քըս , թէ ասս տեղիս վրայ ու անոր
բնակիչներուն վրայ աւերում ու ա-
նէծք պիտի ըլլայ , և քու հանդերձ-
ներդ պատռեցիր ու իմ առջևս
լացիր . ես ալ լսեցի , կ'ըսէ Տէ-
20 րը : Ընդ որ համար ահա ես քեզ
քու հայրերուդ պիտի խառնեմ ,
ու խաղաղութեամբ քու գերեզմա-
նիդ մէջ պիտի ամփոփուիս . և աս
տեղիս վրայ իմ բերելու բոլոր չա-
րիքներս քու աչքերդ պիտի չտես-
նեն : Ու անոնք թագաւորին պա-
տասխան բերին :

ԳԼ. Ի.

1 Եւ թագաւորը հրէտ խրկեց. ու Յուդային ու Երուսաղէմին բոլոր ծերերը անոր քովը ժողվուեցան: 2 Եւ թագաւորը ու անոր հետ Յուդայի բոլոր մարդիկները ու Երուսաղէմին բոլոր բնակիչները, ու քահանաները և մարգարէները, ու պզտիկէն մինչև մեծը բոլոր ժողովուրդը ելան. և Տէրոջը տանը մէջ գտնուած ուխտի գրքին բոլոր խօսքերը 3 անոնց առջևը կարդացի: Եւ թագաւորը սիւնին քովը կայնեցաւ ու Տէրոջը առջևը ուխտ ըրաւ, որ անոր գրքին մէջ գրուած ուխտին խօսքերը հաստատելու համար Տէրոջը ետևէն երթայ, և անոր պատուիրանքները ու վկայութիւնները ու կանոնները բոլոր սրտով ու բոլոր հոգիով պահէ. և բոլոր ժողովուրդը ուխտին հաւանութիւն 4 տուաւ: Եւ թագաւորը Քղկիա քահանայապետին ու երկրորդ աստիճանի քահանաներուն և դրան պահապաններուն հրամայեց, որ Բահաղին համար ու Աստարովթին համար ու երկինքին բոլոր զօրութիւններուն համար շինուած գործիքներուն ամէնը Տէրոջը տաճարէն դուրս հանեն. ու զանոնք Երուսաղէմէն դուրս Կեդրոնի դաշտակայրին մէջ այրեց, ու անոնց մոխիրը 5 Բեթէլ տարաւ: Եւ Յուդայի թագաւորներուն՝ Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմին բոլորտիքը բարձր տեղերու վրայ դրած խունկ ծխող քուրմերը, և Բահաղին ու արեգակին ու լուսնին և փոխոխիկոս կենդանակերպներուն ու երկինքին բոլոր զօրութիւններուն խունկ ծխողները վերացուց. 6 Եւ Աստարովթի կուռքը Տէրոջը տունէն Երուսաղէմին դուրսը Կեդրոն հեղեղատը հանեց, ու զանիկայ Կեդրոն հեղեղատին մէջը այրեց, ու ծեծեց փոշի ըրաւ, ու փոշին ժողովուրդին որդւոցը դերեզմաններուն վրայ ցանեց. 7 Եւ Տէրոջը տանը մէջ գտնուող սոդոմական մեղքը գործողներուն տուները փլցուց, ուր որ կիները Աստարովթին վարագոյրներ կը գործէին: 8 Ու Յուդայի քաղաքներէն բոլոր քահանաները Երուսաղէմ բերաւ, ու Գաբայէն մինչև Բերսաբէէ պղծեց այն բարձր տեղերը, որոնց մէջը քահանաները խունկ կը ծխէին. և քաղաքի իշխանին՝ Յեսուայի դրանը բերանը՝ քաղաքին դրանը ձախ կողմը եղող դռներուն բարձր տեղերը փլցուց: 9 Բայց բարձր տեղերուն քահանաները Երուսաղէմ եղող Տէրոջը սեղանը չէին ելլեր, հապա իրենց եղբայրներուն մէջ բաղարջ կ'ուտէին: 10 Ու Տոփեթը պղծեց, որ մարդ մը իր տղան կամ աղջիկը Մողոքին համար կրակէ չանցընէ: 11 Ու նաև վերցուց Տէրոջը տանը դրանը առջևէն այն ձիերը, որ Յուդայի թագաւորները արեգակին նուիրեր էին, և անոնք Փարուրիմ եղող Նաթանամելէք ներքինիին սենեակին քովը էին. ու արեգական կառքերը կրակով այրեց: 12 Եւ Աքազին վերնատունը տանիքին վրայ Յուդայի թագաւորներուն շինած սեղանները, ու Տէրոջը տանը երկու գաւիթներուն մէջ Մանասէին շինած սեղանները թագաւորը փլցուց, ու անկէ բնաջինջ ըրաւ, և անոնց հողը Կեդրոն հեղեղատը նետեց: 13 Ու Երուսաղէմին դիմացը Գպահանութեան լեռան աջ կողմը՝ Իսրայէլ Սողոմոն թագաւորին Աշտոնայոթ դարչելին՝ Աստարովթին համար, ու Մովաբացւոց դարչելին՝ Քամոսին համար ու Ամմոնի որդւոց դարչելին՝ Մելքոմին համար շինած բարձր տեղը թագաւորը պղծեց. 14 Եւ արձանները խորտակեց ու Աստարովթի կուռքերը կոտրտեց, ու անոնց տեղը մարդու ոսկորներով լեցուց:

15 Ու Բեթէլի սեղանն ալ, ու Նաբատեան Յերոբովամին շինած բարձր տեղը՝ (այն սեղանը ու բարձր տեղն ալ) փլցուց, և բարձր տեղը այրեց

ու փոշի դարձուց , ու Ղատարովթի
16 կուռքը այրեց : Եւ Յովսիա դար-
ձաւ , ու հոն լեռանը վրայի գերեզ-
մաններըը տեսաւ , և խրկեց՝ գերեզմաններուն միջի ոսկորները ա-
ռաւ , ու սեղանին վրայ այրելով՝ զանիկայ պղծեց՝ Տէրոջը խօսքին
համեմատ , որն որ աս բաները խո-
սաղ Ղատուծոյ մարդը բարձր ձայ-
17 նով խօսեր էր : Եւ ըսաւ՝ ի՞նչ պիտի ըլլայ աս կո-
թողը որ ես կը տեսնեմ . ու քա-
ղաքին մարդիկը անոր ըսին , Զնիկայ Ղատուծոյ մարդուն գերեզմանն է , որ Յուդայէն եկաւ , ու Ներթելի սե-
ղանին վրայ աս քու ըրած բաներդ
18 խօսեցաւ : Եւ ըսաւ՝ Զանիկայ թողուցէք , անոր ոս-
կորներըը մարդ մը տեղէն չշարժէ . ուստի անոր ոսկորներըը Սամարիա-
յէն եկող մարգարէին ոսկորներուն
19 հետ թող տուին : Ու Յովսիա Սամարիայի քաղաքներուն միջի բո-
լոր բարձր տեղերուն տուներն ալ վերցուց , որ Իսրայէլի թագաւոր-
ները զանոնք չինելով՝ Տէրը բար-
կացուցեր էին , ու Ներթելի պէս բոլոր ըրածին պէս անոնց ալ ըրաւ :
20 Եւ հոն գտնուած բարձր տեղերուն բոլոր քուրմերը սեղաններուն վրայ մորթեց , ու անոնց վրայ մարդու ոսկորներ այրեց . ետքը Երուսաղէմ դարձաւ :

21 Եւ թագաւորը բոլոր ժողովուր-
դին պատուիրեց ըսելով , Ձեր Տէր Ղատուծոյն զատիկ ըրէք , ինչպէս որ աս ուխտի դրքին միջը գրուած
22 է : Վասնզի Իսրայէլը դատող դա-
տաւորներուն օրերէն՝ ի վեր՝ և Իս-
րայէլի թագաւորներուն ու Յու-
դայի թագաւորներուն բոլոր օրերն ալ՝ աս զատիկին պէս եղած չէր .
23 Նայց Յովսիա թագաւորին տասն-
ուութերորդ տարին աս զատիկը Տէ-
րոջը եղաւ Երուսաղէմի մէջ :
24 Ու նաև Յովսիա վհուկները , նշանագէտները ու թերափիմները ու կուռքերը , և Յուդայի երկրին մէջ ու Երուսաղէմի մէջ երևցած բոլոր գարշութիւնները վերցուց , որ Ղեղկիա քահանային՝ Տէրոջը տունը գտած գրքին մէջը գրուած
օրէնքին խօսքերը հաստատէ : Եւ 25
անկէ առաջ անոր նման թագաւոր մը չեղաւ , որ իր բոլոր սրտովը ու բոլոր հոգիովը ու բոլոր զօրութիւ-
նովը Տէրոջը դառնայ՝ Մովսէսին բոլոր օրէնքին համեմատ . ոչ ալ անկէ ետքը անոր նման եղաւ :
Սակայն Տէրը Յուդայի վրայ բորբո- 26
քած իր մեծ ու սաստիկ բարկու-
թիւնէն ետ չդարձաւ ան բոլոր չար գործքերուն համար , որոնցմով Մա-
նասէ զանիկայ բարկացուցեր էր :
Եւ Տէրը ըսաւ , Յուդան ալ իմ 27
երեսէս պիտի ձգեմ , ինչպէս որ Իսրայէլը ձգեցի . ու պիտի մերժեմ
աս քաղաքը՝ իմ ընտրած Երուսա-
ղէմս , ու աս տունը՝ որուն համար ըսի թէ Իմ անունս հոն ըլլայ :
Եւ Յովսիային մնացորդ պատ- 28
մութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը
ահա Յուդայի թագաւորներուն ժա-
մանակագրութեան գրքին մէջ գրուած է :
Անոր օրերը Եգիպտոսի թագա- 29
ւորը Փարաւոն՝ Նեքաւով Ասորես-
տանի թագաւորին վրայ Եփրատ գետը եկաւ . ու Յովսիա թագա-
ւորը անոր դէմ ելլելու գնաց , ու անիկայ Յովսիան տեսածին պէս՝ զանիկայ մեռցուց Մակեդդովի մէջ :
Եւ անոր ծառաները անոր մարմինը 30
Մակեդդովէն կառքով Երուսաղէմ բերին , ու զանիկայ իր գերեզմանին մէջը թաղեցին . ու երկրին ժողո-
վուրդը Յովսիային որդին Յովա-
քազը առին ու օծեցին , և զանիկայ իր հօրը տեղը թագաւոր դրին :
Յովսքազ քսանուերկու տարեկան 31
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Ե-
րուսաղէմի մէջ երեք ամիս թագա-
ւորութիւն բրաւ . և անոր մօրը անունը Ամիտաղ էր , որ Լեբնայի Երեմիային աղջիկն էր : Եւ անի- 32
կայ իր հայրերուն բոլոր ըրածին պէս՝ Տէրոջը առջևը չարութիւն ը-
րաւ : Ու Փարաւոն՝ Նեքաւով 33
զանիկայ Եմաթի երկիրը՝ Ռեբղայի մէջ բանտարկեց , որ Երուսաղէմի մէջ թագաւորութիւն չընէ . ու երկրին վրայ հարիւր տաղանդ ար-
ծաթ ու տաղանդ մը ոսկի հարկ

34 դրաւ : Եւ փարաւոն Նեքաւովէ Յովսիային որդին Եղիակիմը՝ անոր հօրը Յովսիային տեղը թագաւոր դրաւ , ու անոր անունը փոխեց՝ Յովակիմ կոչեց . բայց Յովաքազը առաւ Եգիպտոս տարաւ . ու անիկայ հոն մեռաւ : Եւ Յովակիմ 35
ան արծաթը ու ոսկին փարաւոնին տուաւ , բայց երկրին վրայ հարկ դրաւ՝ ան արծաթը փարաւոնին պատուիրածին պէս տալու համար . ու երկրին ժողովուրդէն՝ ամէն մարդուն վրայ դրուած հարկին համեմատ՝ արծաթը ու ոսկին առաւ , որ փարաւոն Նեքաւովին տայ :

36 Երբոր Յովակիմ թագաւոր եղաւ քսանուհինգ տարեկան էր , ու Երուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Զաբիդա էր , ո՛ Ռումացի Փադայիային աղջիկն էր : 37
Եւ անիկայ՝ իր հայրերուն բոլոր ըրածին պէս՝ Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ :

ԺԱ . ԻԴ

1 Անոր օրերը Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը եկաւ . ու Յովակիմ իրեք տարի անոր ծառայ եղաւ , ու էթէը դարձաւ անոր դէմ 2
ապստամբեցաւ : Եւ Տէրը անոր վրայ Քաղդէացւոց գունդերը , ու Ասուրց գունդերը , և Մովաբացւոց գունդերը ու Ամմոնի որդւոց գունդերը խրկեց . զանոնք Յուդայի վրայ խրկեց , որ զանիկայ կործանէ Տէրոջը խօսքին համեմատ՝ որ որ իր ծառաներուն մարգարէներուն 3
ձեռքովը խօսեր էր : Իրաւցընէ անիկայ Տէրոջը հրամանովը եղաւ Յուդային , որ զանիկայ իր առջևէն մերժէ՝ Մանասէին ըրած բոլոր մեղքերուն համար , Ու նաև անոր թափած անմեղ արիւնին համար , քանզի Երուսաղէմը անմեղ արիւնով լեցուց . ու Տէրը չուզեց որ ներէ : 4
Եւ Յովակիմին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը՝ ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է : 5
Ու Յովակիմ իր հայրերուն հետ 6
քնացաւ , և անոր տեղը անոր որդին Յովաքին թագաւոր եղաւ :

Ու Եգիպտոսի թագաւորը անկէ 7
ետքը մէյմըն ալ իր երկրէն չելաւ , քանզի Բաբելոնի թագաւորը Եգիպտոսի հեղեղատէն մինչև Եփրատ գետը Եգիպտոսի թագաւորին ամէն ունեցածը առեր էր :

Յովաքին տասնուութ տարեկան 8
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ իրեք ամիս թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Նեհուսթա էր , ո՛ Երուսաղէմցի Էլնաթանին աղջիկն էր : Եւ անիկայ իր հօրը բոլոր ըրածին 9
պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրաւ :

Ան ատենը Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծառաները Երուսաղէմ եկան , ու քաղաքը պաշարուեցաւ : Եւ Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը քաղաքին վրայ եկաւ , երբոր անոր ծառաները զանիկայ պաշարեր էին : Ու Յուդայի թագաւորը Յովաքին իր մօրը ու ծառաներուն և իշխաններուն ու ներքինիներուն հետ Բաբելոնի թագաւորին եկաւ . ու Բաբելոնի թագաւորը իր թագաւորութեանը ութերորդ տարին զանիկայ բռնեց : Եւ անկէ Տէրոջը տանը բոլոր գանձերը , ու թագաւորին տանը գանձերը հանեց . ու կոտրտեց ան ամէն ոսկեղէն անօթները , որոնք Իսրայէլի Սողոմոն թագաւորը Տէրոջը տաճարին համար շիներ էր՝ Տէրոջը ըսածին համեմատ : Եւ բոլոր Երուսաղէմը ու ամէն իշխանները և ամէն զօրաւոր մարդիկները՝ տասը հազար գերի , ու ամէն հիւսները ու դարբիններն քշեց տարաւ . երկրին ժողովուրդը աղքատներէն չի մնաց մարդ մը չմնաց : Եւ Յովաքինը Բաբելոն փոխադրեց , ու թագաւորին մայրը ու թագաւորին կիներն ու ներքինիները և անոր նախարարները ու երկրին զօրաւորները Երուսաղէմէն Բաբելոն գերի տարաւ : Եւ բոլոր զօրաւոր մարդիկը եօթը հազար մարդ , ու հազար հիւս ու դարբին , ոլոնց ամէնն ալ պատե-

բազմող կուրիձներ էին, Նաբիլոնի
թագաւորը զանոնք Նաբիլոն գերի
17 տարաւ: Ու Նաբիլոնի թագա-
ւորը անոր տեղը անոր հօրեղբայ-
րը Մաթանիան թագաւոր դրաւ,
ու անոր անունը Սեդեկիայի փո-
խեց:
18 Սեդեկիա քսանումէկ տարեկան
էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Ե-
րուսաղեմի մէջ տասնումէկ տարի
թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր
մօրը անունը Ամիտաղ էր, ո-
Լբնացի Երեմիային աղջիկն էր:
19 Ու անիկայ Յովակիմին բոլոր ըրա-
ծին պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն
20 ըրաւ: Վասնզի Տէրոջը բարկու-
թիւնը Երուսաղեմի ու Յուդայի
վրայ էր, մինչև որ զանոնք իր երե-
սէն ձգէ. անոր համար Սեդեկիա
Նաբիլոնի թագաւորին ապստամ-
բեցաւ:

ԿԱ. ԺԸ

1 Ու եղաւ որ անոր թագաւորու-
թեանը իններորդ տարին տաս-
ներորդ ամիսը՝ ամսուն տասներորդ
օրը Նաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը իր բոլոր զօրքովը Երու-
սաղեմի վրայ եկաւ, ու անոր դի-
մացը բանակեցաւ. և անոր դէմ
շուրջանակի պատնէշներ չինեցին.
2 Ու մինչև Սեդեկիա թագաւորին
մեռասանեցորդ տարին քաղաքը
3 պաշարման մէջ էր: Ու ամսուն
իններին քաղաքին մէջը սաստիկ սով
կար, ու երկրին ժողովուրդը հաց
4 չունէր. Ու քաղաքին պարիսպը
ճեղքուեցաւ, ու բոլոր պատերազ-
մողները գիշերով՝ թագաւորի պար-
տէզին քովը եղող երկու պարսպին
մէջի դրանը ճամբայէն փախան. ու
Քաղդէացիք քաղաքին բոլորտիքը
կեցեր էին. ու Նոփաորը դաշտին
5 ճամբայէն գնաց: Ու Քաղդէա-
ցւոց զօրքը թագաւորին ետևէն
հնկան, ու Երիքովի դաշտերուն
մէջը անոր հասան. և անոր բոլոր
6 զօրքը անոր քովէն ցրուեցաւ. Ու
Թագաւորը բռնեցին ու զանիկայ
Ռեբղա տարին Նաբիլոնի թագա-
ւորին, և անոր դատաստանը տե-
7 սան: Ու Սեդեկիայի տղաքը
իր աչքերուն առջևը մորթեցին, ու
Սեդեկիայի աչքերը կուրացուցին,
և զինքը շղթաներով կապեցին ու
Նաբիլոն տարին:
8 Ու Նաբիլոնի թագաւոր՝ Նա-
բուգոդոնոսոր թագաւորին տաս-
ներորդ տարին հինգերորդ ա-
միսը՝ ամսուն եօթներորդ օրը Նա-
բիլոնի թագաւորին ծառան Նա-
բուզարդան դահճապետը Երուսա-
9 ղէմ եկաւ, Ու Տէրոջը տունը և
թագաւորին տունը այրեց, ու Ե-
րուսաղեմին բոլոր տուները ու
ամէն մեծ տուները կրակով այրեց:
10 Ու դահճապետին հետը եղող
Քաղդէացւոց բոլոր զօրքերը Ե-
րուսաղեմին չորսկայ պարիսպները
11 փլուցին: Ու քաղաքին մէջը
մնացած ժողովուրդին մնացորդը,
ու Նաբիլոնի թագաւորին իյնող
փախստականները, ու մնացած
բազմութիւնը՝ Նաբուզարդան դահ-
12 ճապետը գերի տարաւ: Ու դահ-
ճապետը երկրին աղքատներէն թո-
ղուց՝ այգեգործներ ու երկրագործ-
ներ ընելու համար:
13 Ու Քաղդէացիք Տէրոջը տանը
մէջ եղող պղնձէ սիւները ու մեքե-
նայքերը, ու Տէրոջը տանը մէջ
եղող պղնձէ ծովը կտոր կտոր ըրին,
ու անոնց պղինձը Նաբիլոն տարին:
14 Ու թաղարները ու թիակները և
բազմակալները ու խնկամաններն
ու պաշտօնի համար գործածուած բո-
լոր պղնձէ անօթները առին: Ու
15 դահճապետը ոսկիէ ու արծաթէ
բուրվառները ու կոնքերը առաւ.
16 Սողոմոնին՝ Տէրոջը տանը
համար չինած երկու սիւները, մէկ
ծովը ու մեքենայքերը. բոլոր այս
գործիքներուն պղինձը կշռի չէր
17 գար: Մէկ սիւնին բարձրութի-
նը տասնուութը կանգուն էր, և
անոր վրայ պղնձէ խոյակ կար, ու
խոյակին բարձրութիւնը երեք կան-
գուն էր. և խոյակին վրայ շուրջա-
նակի ցանցակերպ գործ ու նուռեր
կային, ամէնն ալ պղնձէ էին. ու
մէկալ սիւնն ալ ցանցակերպ գոր-
ծով այնպէս էր:

18 Եւ գահճապետը առաջին քահանան Սարայիան՝ ու երկրորդ քահանան Սոփոնիան՝ ու իրեք դռնապանները առաւ. 19 Եւ քաղաքէն մէկ ներքինի մը առաւ, որ անիկայ պատերազմող մարդիկներուն զօրագլուխն էր. ու թագաւորին առջեւը կայնողներէն քաղաքին մէջը գտնուած հինգ մարդ, ու երկրին ժողովուրդը զինուորութեան գրող՝ զօրքին մեծ գրագիրը, և քաղաքին մէջը գտնուած երկրին ժողովուրդէն վաթսուն մարդ առաւ: 20 Ու Նաբուզարդան գահճապետը զանոնք առաւ, ու Հաբիլոնի թագաւորին՝ Ռեբղա տարաւ: 21 Եւ Հաբիլոնի թագաւորը զանոնք զարկաւ, ու Եմաթի երկրին Ռեբղային մէջ զանոնք մեռցուց: Այսպէս Յուդա իր երկրէն գերի տարուեցաւ: 22 Բայց Յուդայի երկրին մէջը ձգացած ժողովուրդը՝ որ Հաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը հոն թողուցեր էր, անոնց վրայ Ասիանեան Գեդալիան որդին Աոդողիան կուսակալ դրաւ:

23 Եւ զօրաց բոլոր իշխանները իրենց մարդիկներովը երբոր լսեցին որ Հաբիլոնի թագաւորը Աոդողիան կուսակալ ըրեր է, Աոդողիային՝ Մասփա եկան, այսինքն Նաթանիայի որդին Եսմայէլ, Կարէի որդին Յովհանան, ու Թանհումեթի որդին Նետոփաթացի Սարայիա, ու Մաքաթիի որդին Յեզոնիա, թէ իրենք և թէ իրենց մարդիկները: 24 Ու Աոդողիա անոնց ու անոնց մարդիկներուն երդում ըրաւ, ու անոնց ըսաւ, Քաղդէացիներուն ծառայութիւն ընելէն մի՛ վախնաք. ա՛ս երկրիս մէջ բնակեցէք, և Հաբիլոնի թագաւորին ծառայութիւն ըրէք, ու ձեզի աղէկ պիտի ըլլայ:

25 Եւ եղաւ որ եօթներորդ ամիսը Թագաւորացս սերունդէն եղող Եղիսամայի որդւոյն Նաթանիային որդին Եսմայէլ տասը մարդով եկաւ. ու Աոդողիան զարկին, ու մեռաւ, նոյնպէս ալ անոր հետ Մասփա եղող Հրէաները ու Քաղդէացիները: 26 Եւ բոլոր ժողովուրդը պզտիկէն մինչև մեծը՝ ու զօրաց իշխանները ելան Եգիպտոս գացին, քանզի Քաղդէացիներէն վախցան:

27 Ու եղաւ որ Յուդայի Յովաքին թագաւորին գերութեանը երեսունեւեօթներորդ տարին երկոտասաներորդ ամիսը՝ ամսուն քսանեւեօթներորդ օրը, Հաբիլոնի Եղմարովդաք թագաւորը՝ իր թագաւորելած տարին, Յուդայի Յովաքին թագաւորին գլուխը բարձրացուց, ու ղեռնիկայ բանտէն հանեց. 28 Եւ անոր հետ քաղցրութեամբ խօսեցաւ, ու անոր աթոռը Հաբիլոնի մէջ իր հետը եղող թագաւորներուն աթոռէն վեր դրաւ. 29 Եւ անոր բանտի հագուստները փոխեց, ու անիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ՝ միշտ անոր առջեւը հաց կ'ուտէր: 30 Եւ անոր ռոճիկը մշտաւոր ռոճիկ ըլլալով, անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ թագաւորին կողմէն օր ըստ օրէ անոր կը տրուէր:

ԵՒԵՂԻՆ ԳԻՐՔ ՄՈՎՍԷՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ադամ, Սէթ, Ենոս, (2) Կայնան, Մաղաղիէլ, Յարեդ, 3 Ենովք, Մաթուսաղայ, Լամէք, 4 Նոյ. Սէմ, Քամ ու Յաբեթ: 5 Յաբեթին որդիքը Գոմեր, Մագոգ, Մադայ, Յաւան, Թոբէլ, Մոսոք ու Թիրաս էին: Եւ Գոմերին որդիքը Ասքանաս, Բիփաթ ու Թորգոմա էին: 7 Եւ Յաւանին որդիքը՝ Եղիսայ, Թարսիս, Կիտացիք ու Դոդացիք էին:

8 Քամին որդիքը Քուշ, Մեսրայիմ, Փուտ ու Քանան էին: 9 Եւ Քուշին որդիքը՝ Սաբա, Եւի-

լա , Սաբաթա , Ադգմա ու Ան-
բեթաբա էին : Եւ Ադգմայի որ-
10 դիքը Սաբա ու Ռեգման էին : Եւ
Քուշ ծնաւ Նեբրովթը . ասիկայ
սկսաւ երկրի վրայ զօրաւոր ըլլալ :
11 Եւ Մեսրեմ ծնաւ Լուդացինե-
րը , Ընամացինները , Լաբացինե-
12 րը , Նեփթուքացինները , Պաթու-
բեսացինները ու Քասղուքացինե-
րը , (ուսկից որ Փղշտացիք ելան ,)
13 ու Կափթորացինները ։ Եւ Քա-
նան ծնաւ իր անդրանիկը Սիդոնը ,
14 նաև Քետը , Եբուսացին , Ամո-
հացին , Գերգեսացին , Խեւացին ,
16 Արուկեցին , Սինեացին , Արուադա-
ցին , Սամարացին ու Եմաթացին ։
17 Սեմին որդիքը Եղամ , Ասուր ,
Արփաքսադ , Լուդ , Արամ , Ուս ,
Ուլ , Գաթեր ու Մոսոք էին ։
18 Եւ Արփաքսադ ծնաւ Սաղան , և
19 Սաղա ծնաւ Եբերը ։ Ու Եբերին
երկու որդի ծնան . մէկուն անունը
Փաղէկ էր , քանզի երկիրը անոր օ-
րերը բաժնուեցաւ . և անոր եղբօրը
20 անունը Յեկտան էր ։ Ու Յեկտան
ծնաւ Ալմոդադը , Սաղաբը , Ե-
21 սարմոթը , Յարաքը , Ադորամը ,
22 Ուզալը , Դեկղան , Դեբաղը , Ե-
23 բիմեէլը , Սաբան , Ոփիրը , Եւի-
լան ու Յոբաբը . ամէն ասոնք
Յեկտանին որդիքն էին ։
24 Սէմ , Արփաքսադ , Սաղայ ,
25 Եբեր , Փաղէկ , Ռագաւ ,
26 Սերուգ , Նաքորը , Թարայ ,
27 Աբրամ՝ այսինքն Աբրահամ ։
28 Աբրահամին որդիքը Իսահակ ու
29 Իսմայէլ էին ։ Անոնց ծնունդները
ասոնք են . Իսմայէլին անդրանիկը՝
Նաբէոթ , ետքը Կեդար , Ադբեէլ ,
30 Մաբսամ , Մասմա , Դումա , Մաս-
31 սէ , Հոդադ , Թեմա , Յետուր ,
Նափէս ու Կեդմա . Իսմայէլի որ-
դիքը ասոնք էին ։
32 Եւ Աբրահամին հարճին Քետու-
բայի որդիքը . անիկայ ծնաւ
Զամրանը , Յեկսանը , Մադանը ,
Մաթիանը , Յեսբոկը ու Սուէն ։
Ու Յեկսանին որդիքը Սաբա ու
33 Դեդան էին ։ Եւ Մադիանին որ-
դիքը Գեփա , Եփեր , Հնոկ ,
Աբիդա ու Եղդաղա էին . ասոնք
ամէնը Քետուրայի որդիքն էին ։
Եւ Աբրահամ ծնաւ Իսահակը ։ 34
Իսահակին որդիքը Եսաւ ու Իսրա-
յէլ էին ։ Եսաւին որդիքը Եղի- 35
փազ , Ռագուէլ , Յեուս , Յեղ-
ղոմ ու Կորխ էին ։ Եղիփազին 36
որդիքը Թեմման , Օմար , Սեփոյ ,
Գոթամ , Կենեզ , Թամնա ու
Ամաղէկ էին ։ Ռագուէլին որդի- 37
քը՝ Նահաթ , Զարա , Սամմա ու
Մզզա էին ։ Ու Սէիրին որդի- 38
քը Լոտան , Սոբաղ , Սեբեգօն ,
Ընա , Դիսօն , Եսեր ու Դիսան
էին ։ Եւ Լոտանին որդիքը Քո- 39
ռի ու Հեմամ էին . և Թամնա
Լոտանին քոյրն էր ։ Սոբաղին որ- 40
դիքը Գաղուան , Մանահաթ , Կե-
բաղ , Սեփոյ ու Օնամ էին ։ Ու
Սեբեգօնին որդիքը Այիա ու Ընա
էին ։ Ընային որդին Դիսօն . ու 41
Դիսօնին որդիքը Ամրան , Եսբան ,
Յեթրան ու Քառան էին ։ Եսե- 42
բին որդիքը Հաղղան , Զաաւան
ու Յաական էին ։ Դիսանին որ-
դիքը Հուս ու Արան էին ։
Եւ ասոնք են ան թագաւորները՝ 43
որ Եդոմի երկրին մէջ թագաւորե-
ցին , Իսրայէլի որդւոցը վրայ թա-
գաւոր մը թագաւորելէն առաջ .
Բէովրի որդին Հաղա , ու անոր
քաղաքին անունը Դինհաբա էր ։
Եւ Հաղա մեռաւ , ու անոր տեղը 44
Բոսրացի Զարային որդին Յոբաբ
թագաւորեց ։ Եւ Յոբաբ մե- 45
ռաւ , ու անոր տեղը Թեմանացւոց
երկրէն Հուսամ թագաւորեց ։
Եւ Հուսամ մեռաւ , ու անոր 46
տեղը Հադադին որդին Եդադ
թագաւորեց , որ Մովաբի դաշտին
մէջ Մադիանացիները կոտորեց . և
անոր քաղաքին անունը Գեթթ էր ։
Եւ Եդադ մեռաւ , ու անոր տեղը 47
Մասրեկացի Սամղա թագաւորեց ։
Եւ Սամղա մեռաւ , ու անոր տեղը 48
Գետին քովը Ռոբովթէն եղող
Սաուղը թագաւորեց ։ Եւ Սա- 49
ուղ մեռաւ , ու անոր տեղը Աքո-
բորի որդին Բաաղանան թագա-
ւորեց ։ Եւ Բաաղանան մեռաւ , 50
ու անոր տեղը Եդադ թագաւորեց .
և անոր քաղաքին անունը Փաքով

էր , ու անոր կնկանը անունը Մեհետաբեէլ էր , որ Մէզահաբին աղջկանը Մատրեթին աղջիկն էր :

51 Եւ Եդոմին մեռնելէն ետքը՝ Եդոմի իշխանները եղան , Թամնա իշխան , Պաղուա իշխան , Յեթաթ
52 իշխան , Ողիբամա իշխան , Ելա իշ-
53 խան , Փինօն իշխան , Կենեզ իշխան , Թեմանի իշխան , Մաբզար իշ-
54 խան , Մագեդիէլ իշխան , Իրամ իշխան . Եդոմին իշխանները ասոնք էին :

ԳԼ . Ա

1 Իսրայէլի որդիքը ասոնք են . Ռուբէն , Շմաւոն , Ղեւի , Յուդա ,
2 Իսաքար , Զաբուղոն , Դան , Յովսեփ , Բենիամին , Նեփթաղիմ , Գադ ու Ասեր :

3 Յուդայի որդիքը Էր , Օնան ու Սելօմ էին . ա՛ս իրեքը Քանանացի Շաւային աղջիկէն ծնան անոր . ու Յուդային անդրանիկը Էր Տէրոջը առջևը չար ըլլալուն համար Տէրը
4 զանիկայ մեռցուց : Եւ անոր հարսը Թամար փարէսը ու Զարան ծնաւ անոր : Յուդային բոլոր որդիքը հինգ էին :

5 Փարեսին որդիքը Եսրոն ու
6 Համուլ էին : Եւ Զարային որդիքը՝ Զամբրի , Եթան , Եման , Քալքոլ ու Դարա . ամէնը հինգ
7 էին : Եւ Քարմիին որդին Ախար էր , որ նզովածով մեղք գործեց , ու Իսրայէլը նեղութեան մէջ ձգեց :
8 Ու Եթանին որդին Ազարիա էր :
9 Ու Եսրոնին որդիքը՝ որոնք անոր ծնան , Յերամէլ , Ռրամ ու Քղուբայ էին :

10 Եւ Ռրամ ծնաւ Ամինադաբը , ու Ամինադաբ ծնաւ Յուդայի որդւոյ
11 Նաասոնը Նաասոն , Եւ Նաասոն ծնաւ Սալմոնը , ու Սալմոն ծնաւ
12 Բոոսը , Եւ Բոոս ծնաւ Ովբէդը , ու Ովբէդ ծնաւ Յեսսէն , Եւ Յես-
13 սէ ծնաւ իր անդրանիկը Եղիաբը , ու երկրորդը Աբինադաբը , ու եր-
14 րորդը Սամաան , Չորրորդը Նաթանայէլը , հինգերորդը Ռադա-
15 յին , Վեցերորդը Ասոմը ու եօթ-
16 ներորդը Դաւիթը : Եւ անոնց

քոյրերը Ցարուհեա ու Աբիգեա էին : Ու Ցարուհեային որդիքը իրեք էին . Աբեսսա , Յովաբ ու Ասայէլ : Եւ Աբիգեա ծնաւ Ամեսային , ու Ամեսային հայրը Յամայէլեացի Յեթերն էր : 17

Ու Եսրոնի որդին Քաղէբ էր կին Ազուբային ու Յերիոթէն որդիներ ծնաւ . և ասոր որդիքը ասոնք են . Յասեր , Սովբաբ ու Երդօն : Ու երբոր Ազուբա մեռաւ , Քաղէբ իրեն կին առաւ Եփրաթը , որ անոր ծնաւ Ովրը : Եւ Ովր ծնաւ Ուրին , և Ուրի ծնաւ Բեսաղիէլը : 18 19 20

Եւ անկէ ետքը Եսրոն Գաղաադու հօրը Մաքիրին աղջկանը մըտաւ ու զանիկայ առաւ , և ինքը վաթսուն տարեկան էր . ու անիկայ Սեգուբը ծնաւ անոր : Եւ Սեգուբը ծնաւ Յայիրը . ու ասիկայ Գաղաադու երկրին մէջ քսանուերեք քաղաք ունէր : Ու Գեսուրը ու Ասրամը , Յայիրի գիւղաքաղաքները , Կանաթը ու անոր գիւղերը՝ վաթսուն քաղաք առաւ անոնցմէ . ասոնց ամէնը Գաղաադու հօրը Մաքիրին որդւոցն էր : Ու Եսրոն Քաղէբ Եփրաթայի մէջ մեռնելէն ետքը , Եսրոնին կնիկը Աբիան անոր ծնաւ Թեկուէին հայրը Ասքուրը : 21 22 23 24

Ու Եսրոնին անդրանկանը Յերամէլին որդիքը ասոնք էին . անդրանիկը Ռամ , Բունա , Օրէն , Ասոմ ու Աքիա : Եւ Յերամէլ մէկ ուրիշ կնիկ մը ունէր , ու անոր անունը Ատարա էր . անիկայ Օնամի մայրը եղաւ : Ու Յերամէլին անդրանկանը Ռամին որդիքը ասոնք էին . Մաաս , Յամին ու Եկոր : Եւ Օնամի որդիքը Սամմայի ու Յադայ էին : Եւ Սամմայիի որդիքը Նադաբ ու Աբիսուր էին : Եւ Աբիսուրի կնկանը անունը Աբիհայիլ էր , որ անոր ծնաւ Աբբանը ու Մոլոխը : Եւ Նադաբի որդիքը Սալադ ու Ափփեմ էին . ու Սալադ անորդի մեռաւ : Եւ Ափփեմի որդին Յեսսի , ու Յեսսիի որդին Ովսան , ու Սասանի որդին Աղլայի էր : Եւ Սա- 25 26 27 28 29 30 31 32

մայիւ եղբօրը Յադայինն որդիքը
Յեթեր ու Յոնէլեաթան էին. ու
33 Յեթեր անորդի մեռաւ։ Եւ
Յոնէլեաթանի որդիքը Փաղէթ ու
Ղազա էին։ Յերամեէլի որդիքը
աստնք էին։
34 Եւ Սեսան տղաքներ չունեցաւ,
բայց միայն աղջիկներ։ Ու Սեսան
Յարքա անուն Եգիպտացի ծա-
35 ռայ մը ունէր. Ու Սեսան իր աղ-
ջիկը իր Յարքա ծառային կնիկ
տուաւ. որ անոր Ատթային ծնաւ։
36 Ու Ատթի ծնաւ Նաթանը, և
37 Նաթան ծնաւ Զաբադը, Ու
Զաբադ ծնաւ Ափղաղը, և Ափղաղ
38 ծնաւ Ովբէդը, Ու Ովբէդ ծնաւ
Յէուն, և Յէու ծնաւ Ազարիան,
39 Ու Ազարիա ծնաւ Վհղղեսը, և
40 Վհղղես ծնաւ Եղեասան, Ու Ե-
ղեասա ծնաւ Սոսոմէն, և Սոսոմէ
41 ծնաւ Սեղղումը, Ու Սեղղում ծը-
նաւ Յեկամիան, և Յեկամիա ծը-
նաւ Եղիսաման։
42 Ու Յերամեէլին եղբօրը Վհղեբի
որդիքը. անոր անդրանիկը Սեսա՝
Զիփի հայրն էր, ու Վհբրոնի
43 հայրը Մարեսայի որդին էր։ Ու
Վհբրոնի որդիքը Կորխ ու Թա-
փուա և Րեկոմ ու Սեմա էին։
44 Ու Սեմա ծնաւ Ռահամը՝ Յար-
կաամի հայրը, ու Րեկոմ ծնաւ
45 Սամայիի։ Ու Սամայիի որդին
Նառն էր. ու Նառն Ներթսուրի
46 հայրն էր։ Ու Վհղեբին հարճը
Փեփա ծնաւ Հռանը, Մոսան ու
Գազէզը. և Հռան ծնաւ Գազէզը։
47 Ու Յադայիի որդիքը Ռագեմ,
Յոթամ, Գեսան, Փաղէտ,
48 Փեփա ու Սագափ էին։ Ու Վհա-
ղեբին հարճը Մաաքա ծնաւ Շե-
49 բերը ու Թարանան. Գաւե ծնաւ
Մադմաննայի հայրը Սագափը, ու
Մաքբենայի հայրը ու Գաբաայի
հայրը Շաւան. և Վհղեբին աղ-
ջիկը Աքսա էր։
50 Եփրաթի անդրանիկանը Ովբի որ-
դւոյն Վհղեբին որդիքը ասոնք էին.
Կարիաթարիմի հայրը Ոբադ,
51 Ներթլեհեմի հայրը Սաղմոն, Ներթ-
52 գադերի հայրը Ռարեփ։ Ու Կա-
րիաթարիմի հօրը Ոբադին որդի-

քը Ռարօէ ու Մանաքաթացւոց
կէսն էին։ Ու Կարիաթարիմի 53
տոհմերը Յեթերացիք, Փութա-
ցիք, Սամաթացիք ու Մասարա-
ցիք էին. Սարաացիք ու Եսթա-
ուղղացիք ասոնցմէ ելան։ Սաղ- 54
մոնի որդիքը Ներթլեհեմ, Նե-
տոփաթացիք, Ատարոթ, Յովա-
բին տունը ու Մանաքաթացւոց
կէսը ու Սարացիք էին։ Ու 55
Գաբեսի մէջ բնակող դպիրներուն
տոհմերը Թարգաթացիք, Սամա-
թացիք, Սուկաթացիք. ասոնք
Ռեքաբի տանը հօրմէն՝ Րմաթէն
ելլող Կենեցիք էին։

ԳԼՈՒԽ Գ

Ու Դաւիթին Հբբրոնի մէջ ծնած 1
որդիքը ասոնք էին. անդրա-
նիկը Ամնոն՝ Յեզրայելացի Ա-
հինոամէն, երկրորդը Դանիէլ՝ Կար-
մելացի Աբիգեայէն, Երրորդը Ա- 2
բիսողոմ՝ Գեսուրի թագաւորին
Թոլմիին աղջկանը Մաաքային որ-
դին, չորրորդը Ադոնիա՝ Ագգիթին
որդին, Փինգերորդը Սափատիա՝ 3
Աբիտալէն, վեցերորդը Յեթրամ,
իր կնիկէն՝ Եգլայէն։ Այս վեցը ա- 4
նոր ծնան Հբբրոնի մէջ. և հոն
եօթը տարի ու վեց ամիս թագա-
ւորութիւն ըրաւ. ու Երուսաղէմի
մէջ երեսունուերկու տարի թագաւո-
րութիւն ըրաւ։
Ու Երուսաղէմի մէջ ասոնք ծնան 5
անոր. Սամաա, Սովբաբ, Նա-
թան ու Սողոմոն. Սա չորսը Բա-
թսեբի աղջիկէն՝ Ներսաբէէն ծնած էին.
Եւ Յեբսաար, ու Եղիսամա, ու 6
Եղիփաղէտ, Եւ Նոքա, ու Նա- 7
փեկ, և Յափիէ, Ու Եղիսամա, 8
ու Եղիադա ու Եղիփաղէտ. ասոնք
ինն էին։ Բոլոնն ալ Դաւիթին որ- 9
դիներն էին, հարճերուն որդիներ-
բէն ու անոնց քրոջմէն՝ Թամարէն
՝ի զատ։
Ու Սողոմոնի որդին Ռոբոսամ 10
էր. անոր որդին Աբիա, անոր որ-
դին Ասա, անոր որդին Յոսափա-
փատ, Անոր որդին Յորամ, անոր 11
որդին Ազոզիա, անոր որդին Յո-
վաս, Անոր որդին Ամասիա, անոր 12

որդին Ազարիա , անոր որդին Յո-
12 ղաթամ , Ընոր որդին Ագազ , ա-
նոր որդին Եզեկիա , անոր որդին
14 Մանասէ , Ընոր որդին Ամոն , ա-
15 նոր որդին Յոսիա : Եւ Յոսիա-
յին որդիքը՝ անդրանիկը Յօհա-
նան , երկրորդը Յովակիմ , եր-
րորդը Սեդեկիա , չորրորդը Սել-
ղում էր : Ու Յովակիմին որդիքը՝
անոր որդին Եքոնիա , անոր որդին
Սեդեկիա էր : Ու Եքոնիայեն որ-
դիքը՝ Սէր , անոր որդին Սաղա-
18 թիէլ . Եւ Մելքիրամ , Փա-
դայիա , Սանէսար , Եկամիա ,
19 Ովսամա ու Եադաբիա էին : Եւ
Փադայիայեն որդիքը , Զօրաբաբէլ
ու Սեմէի էին . ու Զօրաբաբէլեն
որդիքը Մեսուղամ ու Ընանիա ,
ու անոնց քոյրը Սաղոմիթ էր .
20 Եւ Սուբա ու Ոող և Ներ-
բաքիա ու Ասադիա Ե Յովսաբե-
21 սեդ՝ հինգ էին : Եւ Ընանիայեն
որդիքը Փաղատիա ու Եսայի էին .
Ռափայիայեն որդիքը , Ոռնայեն
որդիքը , Աբդիայեն որդիքը , Ո-
22 քենիայեն որդիքը : Ու Սեքենիա-
յի որդին Սեմայիա էր . ու Սե-
մայիայեն որդիքը՝ Ներտուս , և
Ռգաղ , ու Ռեբիա , և Եսաբիա
23 ու Սափատ՝ վեց էին : Եւ Եսա-
բիայեն որդիքը՝ Եղիոէնայի ու
Եզեկիա ու Եզրիկամ՝ երեք էին :
24 Ու Եղիոէնայեն որդիքը՝ Ովդու-
իա ու Եղիասիբ և Փաղայիա
ու Ակկուբ և Յօհանան ու Դա-
ղայիա և Ընանի՝ եօթն էին :

ԳԼ . Ի

1 Յուդայի որդիքը Փարես , Եսրոն
ու Քարմի և Ովր ու Սոբաղ
2 էին : Եւ Սոբաղի որդին Ռէա-
յիա Հեթը ծնաւ . ու Հեթ Ա-
քումայեն ու Լաադը ծնաւ . Սա-
3 րաայոց տոհմերը ասոնք են : Ու
Ետամի հօրմէն ասոնք եղան . Հեզ-
բայէլ ու Հեսմա ու Հեդբաս . և
անոնց քրոջը անունը Եսելեփօն էր :
4 Ու Գեդովրի հայրը Փանուէլ , և
Ովրայի հայրը Եզեր էր . ասոնք
Ներթլեհեմի հօրը՝ Եփրաթի անդ-
րանիկը Ովրին որդիքն էին :

Ու Թեկուէի հայրը Ախուր եր-
կու կնիկ ունէր , Եղաա ու Նաա-
րա . Եւ Նաարա անոր ծնաւ Ա-
զամը , Ոփերը , Թեմանը ու Ա-
հասթարին . Նաարայեն որդիքը
ասոնք էին : Ու Եղաայեն որդիքը
Սարեթ , Սահառ ու Եթնան էին :
Եւ Կովս ծնաւ Ընովքը , Սոբե-
բան , ու Հարումի որդւոյն Ահար-
հելին տոհմերը :

Եւ Գարէս իր եղբայրներէն վա-
ռաւոր էր , ու անոր մայրը անոր
անունը Գարէս դրաւ , ըսելով ,
Զանիկայ տրտմութեամբ ծնայ :
Եւ Գարէս Իսրայէլի Ընտուծոյն
աղաղակեց ու ըսաւ , Երանի թէ
ամէն կողմանէ պիս օրհնես , ու իմ
սահմանս մեծցընես , և քու ձեռք
ինծի հետ ըլլայ , ու պիս չարչն ա-
զատես , որ ինծի տրտմութիւն չըլ-
լայ : Եւ Ընտուած անոր խնդիրքը
կատարեց :

Ու Սուհայի եղբայրը Քեղուբ
Ասքիրը ծնաւ , որ անիկայ Եսթօնի
հայրն էր : Եւ Եսթօն ծնաւ Ներ-
ռափան ու Փասէն և Երնահասին
հայրը Թեհանան . ասոնք Ռեքայի
մարդիկներն էին : Ու Կենեզի որ-
դիքը Գոթոնիէլ ու Սարայիա
էին . և Գոթոնիէլի որդին Ա-
թաթ էր : Ու Մաոնաթայի ծնաւ
Ոփրան . և Սարայիա ծնաւ Յո-
վաբը՝ Գեհարաասիմի հայրը . (քան-
զի անոնք արհեստաւորներ էին :)
Ու Հեփոնեան Գաղերին որդիքը
Ներու , Զէլա ու Նաամ էին . ու
Զէլային որդին Կենէզ էր : Եւ
Յաղելելի որդիքը Զիփ , Զիփա ,
Թիրիա ու Ասարէլ . Ու Եզրային
որդիքը Յեթեր , Մօրաղ , Ընիէր
ու Յաղօն էին . ու ասոր կինը ծը-
նաւ Մարիամը և Սամային ու
Եսթեմոայի հայրը Իսբան . Եւ
անոր կնիկը Յուդիա ծնաւ Գե-
դովրի հայրը Յարեդը , Սոքոյի
հայրը Գաբերը ու Զանոյի հայ-
րը Յեքթիէլը . և Մօրադին առաջ
Փարաւոնի աղջկանը՝ Ներթային
որդիքը ասոնք էին : Ու ասոր կնի-
կանը Նահեմին քրոջը՝ Ովդային
որդիքը՝ Կէիլային հայրը Գարմին ,

ու Աքաթացի նահեմոնին էր :
20 Եւ Սիմոնի որդիքը՝ Ամնոն , Հռինա , Բենհանան ու Թոխիոն էին . ու Հեսայիին որդիքը Զոհեթ ու Բենզոհեթ էին :
21 Եւ Յուդայի որդւոյն Սելոմին որդիքը՝ Ղէքայի հայրը Ներ , ու Մարեսայի հայրը Ղաադա , և Բեթայի տանը՝ բեհեզագործներուն
22 տանը տոհմերն էին . Նաև Յոկաքիմը և Քոզեբայի մարդիկները ու Յովասը և Սարափը՝ որոնք Մոաբի մէջ տէրացուածք ունեցան , ու Յասուբի Լեհէմ . իսկ ասոնք հին
23 բաները են : Նոքա բրուտներ էին և Նետայիմի ու Գադերայի մէջ կը բնակէին . թագաւորին գործքին համար հոն կը բնակէին :
24 Շմաւոնի որդիքը՝ Նամուէլ , Յամին , Յարիբ , Զարա ու-
25 Սաւուղ . Անոր որդին Սեղլում , անոր որդին Մարսամ , անոր որդին
26 Մասմա : Ու Մասմայի որդիքը , անոր որդին Ամուէլ , անոր որդին Զաքուր , անոր որդին Սեմէի :
27 Եւ Սեմէի տասնուվեց տղայ ու վեց աղջիկ ունէր , բայց անոր եղբայրները շատ տղաքներ չունէին . ու անոնց բոլոր տոհմերը Յուդայի որդւոյն չափ չշատցան :
28 Եւ անոնք Բերսաբէէի , ու Մոլադայի , ու Հասարսուալի ,
29 ու Բալայի , Եւ Հասարի , ու Տոլադի , և Բեթուէլի ,
30 ու Հորմայի , և Սիկեղակի , Ու Մեքոնայի , ու Նեթայիմի ,
31 ու Գեդորի , և Ամասիի , ու Նեթայիմի և Սարիմի մէջ բնակեցան . մինչև Դաւիթին թագաւորելը եղած ատենը ասոնք էին անոնց քաղաքները , Ու անոնց գեղերը :
32 Նաեւ Էթամ , Ային , Ռեմմոն , Թոքան ու Սաան , հինգ քաղաք :
33 Եւ ասոնց քաղաքներուն բոլորտիքը եղած բոլոր գեղերը մինչև Բահաղ , անոնց բնակութիւնները
34 ու վիճակները ասոնք էին : Ու Մոսոբաբ , և Յամլէք , ու Ամասիայի
35 որդին Յոսա , Եւ Յովէլ , ու Եսիելի որդւոյն Սարայիայի որդւոյն
36 Յոսաբիային որդին Յեհուն , Ու Եղիովէնայի , ու Յեկոբայ , և Յասոհայա , ու Ազայիա , և Ադիել , ու
37 Յեսիմիէլ , ու Բանեա , Եւ Սեմայիայի որդւոյն Ամարիի որդւոյն Յեդայիայի որդւոյն Շիմրի որդւոյն Սեմէիի որդին Զիզա :
38 Այս անուններով իշխածները իրենց տոհմերուն մէջ իշխաններ էին , ու անոնց ազգատոհմերը խիստ շատացան :
39 Եւ իրենց անասուններուն համար արօտ փնտռելով՝ Գեդորի մուտքը գային մինչև ձորին արեւելեան կողմը .
40 արօտ գտան . ու ան երկիրը ընդարձակ էր , և խաղաղութեան ու հանդարտութեան մէջ էր . քանզի առաջ Քամէն եղողները հոն կը բնակէին :
41 Եւ ասոնց անուններով գրուածները Յուդայի Եզեկիա թագաւորին օրերը գային , ու անոնց վրաններն և հոն գտնուած բնակարանները զարկին , ու զանոնք բնաջինջ ըրին մինչև այս օրս , և անոնց տեղը բնակեցան . վասն զի հոն իրենց հօտերուն համար արօտ կար :
42 Ու անոնցմէ՝ այսինքն Շմաւոնի որդիներէն հինգ հարիւր մարդ Սէիր լեռը գացին , իրենց վրայ Յեսիի որդիքը՝ Փալատիան , Նեարիան , Հռափայիան ու Ոզիէլը իշխան ունենալով .
43 Ու Ամաղեկին փախստական մնացորդները զարկին , ու մինչև այս օրս հոն բնակեցան :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ Ռուբինին անդրանկանը Ռուբինին որդիքը . (քանզի անդրանիկը անիկայ էր . բայց իր հօրը անկողինը պղծելուն համար՝ իր անդրանկութեան իրաւունքը Յոսէփ որդւոյն՝ Իսրայէլի որդւոյն որդւոցը տրուեցաւ . ու ազգահամարին մէջ անդրանիկի պէս չգրուեցաւ :
2 Թէև Յուդա իր եղբայրներէն զօրաւոր եղաւ , ու անկէ իշխաններ ելան , բայց անդրանկութեան իրաւունքը Յոսէփինն էր :)
3 Իսրայէլին անդրանկանը Ռուբենին որդիքը՝ Հանովք , Փալղոս , Հեսրոն ու Քարմի էին :
4 Յոէլին որդիքը՝ անոր որդին Սեմայիա , անոր որդին Գոգ ,

5 անոր որդին Աեմէի , Ընոր որդին
Միքա , անոր որդին Ռէայիա , անոր
6 որդին Բաաղ , Ընոր որդին Ռէե-
բա , որն որ Ընորեստանի Յագղաթ-
փաղասար թագաւորը գերի տարաւ .
անիկայ Ռուբենեանց իշխանն էր :
7 Եւ անոր եղբայրները՝ իրենց տոհ-
մերովը երբոր ազգահամարին մէջ
գրուեցան , անոնց գլխաւորը Եէի-
3 էլ էր , եւոքը Ովաբդիա , Եւ
Յովէլի որդւոյն Աեմայի որդւոյն
Ընզազին որդին Բաղա . ասիկայ
Ընրոների մէջ , ու անոնք մինչև Նա-
9 բաւ ու Ռէէլմեն բնակեցան . Եւ
արևելեան կողմը՝ Եփրատ գետէն
մինչև անապատը բնակեցան , քան-
զի անոնց անասուները Գաղաադու
10 երկրին մէջ շատցեր էին : Աե Աա-
ուղին օրերը անոնք պատերազմ
ըրին Հագարացւոց հետ , որոնք
իրենց ձեռքը ինկան . ու Գաղաա-
դու բոլոր արևելեան կողմերը անոնց
վրաններուն մէջը բնակեցան :
11 Եւ Գադի որդիքը ասոնց դիմա-
ց Բասանու երկրին մէջ բնակե-
12 ցան մինչև Սելքա . Գլխաւորը՝
Յովէլ , ու երկրորդը՝ Սափամ ,
եոքը Յանայի , ու Սափատ՝ Բա-
13 սանի մէջ : Եւ անոնց եղբայրները
իրենց ազգատոհմերուն համեմատ՝
Միքայէլ , Մեսուղամ , Սաբէէ ,
Յովքէ , Յաքան , Ովիա ու Ե-
14 բեր՝ եօթն էին : Ընոնք Բուզի
որդւոյն Յաքդովէի որդւոյն Յեսի-
սայի որդւոյն Միքայէլէի որդւոյն
Գաղաադի որդւոյն Յարոայի որ-
դւոյն Հուրիի որդւոյն Աբիքեղին
15 որդիքն էին . Ընոնց ազգատոհմե-
րուն իշխանը՝ Գունիի որդւոյն Աբ-
16 դիելին որդին Ընքի էր : Եւ ա-
նոնք Գաղաադու մէջ , Բասանի ու
անոր գիւղաքաղաքներուն մէջ , ու
Սարօնի բոլոր արուարձաններուն
մէջ՝ մինչև անոնց սահմանները բնա-
17 կեցան : Ամէն ասոնք Յուդայի
Յովաթամ թագաւորին օրերը , ու
Իսրայէլի Յերոբովամ թագաւորին
օրերը ազգահամարին մէջ գրուե-
ցան :
18 Ռուբենի որդիքը ու Գա-
դեանք ու Մանասէի կէս ցեղը՝
քառասունուչորս հազար եօթը հա-
րիւր վեթասուն զօրաւոր , վահան ու
սուր կրող , և աղեղ քաշող , պա-
տերազմ սորված , ու պատերազմի
ելլող մարդիկներ էին : Եւ ա- 19
նոնք Հագարացւոց , Եետուրա-
ցւոց , Նափեսացւոց ու Նոդա-
բացւոց հետ պատերազմ ըրին , Եւ 20
անոնց յաղթեցին . ու Հագարա-
ցիք և բոլոր անոնց հետ եղողները
անոնց ձեռքը տրուեցան . քանզի
անոնք պատերազմի մէջ Ընտուծոյ
աղաղակեցին , ու անոնց լսեց . վասն
զի անոր ապաւինեցան : Եւ անոնց 21
անասունները՝ հիսուն հազար ուղտ ,
ու երկու հարիւր հիսուն հազար ոչ-
խար , ու երկու հազար էշ , և հա-
րիւր հազար մարդ գերի ըրին .
(Վանզի շատերը մեռած ինկան . 22
ինչու որ սա պատերազմը Ընտուծմէ
էր .) ու մինչև գերութիւնը անոնց
տեղը բնակեցան :
Եւ Մանասէի որդւոյը կէս ցեղը 23
ան երկրին մէջ բնակեցան , Բաս-
նէն մինչև Բաաղհերմոն , Սանիր
ը ու Հերմոն լեռը . Թանզի բազ-
մաթիւ էին : Եւ անոնց ազգա- 24
տոհմերուն իշխանները՝ ասոնք էին .
Եփեր , Եեսի , Եղիէլ , Եզբիէլ ,
Երեմիա , Ովդուիա ու Յաբդիէլ ,
որոնք զօրաւոր , քաջ ու անուանի
մարդիկներ էին , ու իրենց ազգա-
տոհմերուն իշխաններն էին :
Եւ իրենց Հայրերուն Ընտուծոյն 25
դէմապստամբեցան , ու ան երկրին
ազգացը աստուածներուն եետևէն էր-
ծնալով պոռնկեցան , որ Ընտուած
զանոնք անոնց առջևէն բնաջինջ ը-
րած էր : Եւ Իսրայէլին Ընտուա- 26
ծը Ընորեստանի Փուղ թագաւո-
րին հոգին՝ ու Ընորեստանի Թագ-
ղաթ փաղասար թագաւորին հոգին
գերդեց , ու Ռուբենեանները , Գա-
դեանները ու Մանասէին կէս ցեղը
գերի ըրաւ , և զանոնք Գաղա ու
Գաբորը ու Հարա ու Գոզ-
ան գետը տարաւ մինչև ասօր :

Գ Լ . Զ

Ղեւիի որդիքը Գերսոն , Կահաթ 1
ու Մերարի էին : Եւ Կահա- 2

Թին որդիքը Ամրամ , Յսահար ,
3 Վնեբրոն ու Ոզիել էին : Եւ Ամ-
րամին որդիքը Ահարոն , Մովսէս
ու Մարիամ էին : Ու Ահարոնին
որդիքը Նադաբ , Աբիուդ , Եղիա-
4 զար ու Իթամար էին : Եղիազար
ծնաւ Փենէհէսը , ու Փենէհէս ծը-
5 նաւ Աբիսուայն , Եւ Աբիսուա ծնաւ
Բոկկին , ու Բոկկի ծնաւ Ոզին ,
6 Եւ Ոզի ծնաւ Զարիան , ու Զա-
7 րիա ծնաւ Մարիոթը , Ու Մա-
րիոթ ծնաւ Ամարիան , և Ամարիա
8 ծնաւ Աքիտովբը , Ու Աքիտով
ծնաւ Սադովկը , ու Սադովկ ծնաւ
9 Աքիմաասը , Եւ Աքիմաաս ծնաւ
Ազարիան , ու Ազարիա ծնաւ Յո-
10 հանանը , Եւ Յոհանան ծնաւ Ազա-
րիան . (ասիկայ էր որ Սողոմոնին
Երուսաղէմ շինած տաճարին մէջ
11 քահանայութիւն ըրաւ .) Ու Ա-
զարիա ծնաւ Ամարիան , և Ամարիա
12 ծնաւ Աքիտովբը , Ու Աքիտով
ծնաւ Սադովկը , ու Սադովկ ծնաւ
13 Սեղղումը , Եւ Սեղղում ծնաւ
Վեղկիան , ու Վեղկիա ծնաւ Ազա-
14 րիան , Եւ Ազարիա ծնաւ Սարա-
յիան , ու Սարայիա ծնաւ Յովսե-
15 դեկը : Եւ Յովսեդեկ գերի գնաց ,
երբոր Տէրը Յուդան ու Երուսա-
ղէմը Նաբուգոդոնոսորին ձեռքով
փոխադրեց :
16 Ղևիի որդիքը Գերսոն , Կահաթ
17 ու Մերարի էին : Ու Գերսոնին որ-
դւոցը անուններըըասոնք էին , Լի-
18 բնի ու Սեմէի : Եւ Կահաթին
որդիքը Ամրամ , Յսահար , Վեբ-
19 րոն ու Ոզիել էին : Մերարիին
որդիքը Մահղի ու Մուսի էին . և
ասոնք էին Ղևտացւոց տոհմերը ի-
րենց հայրերուն համեմատ :
20 Գերսոնին որդիէ . անոր որդին
Լիբնի , անոր որդին Յեթ , անոր
21 որդին Զամմա , Ընոր որդին Յո-
էլաք , անոր որդին Ադդով , անոր
որդին Զարա , անոր որդին Յաթ-
րի էր :
22 Կահաթին որդիքը . անոր որդին
Ամինադաբ , անոր որդին Կորխ ,
23 անոր որդին Ասիր , Ընոր որդին
Եղկանա , անոր որդին Աբիասափ ,
24 անոր որդին Ասիր , Ընոր որդին
Թահաթ , անոր որդին Ուրիէլ ,
անոր որդին Ոզիա ու անոր որդին
Սաուղ էր : Ու Եղկանային որ- 25
դիքը Ամեսայի , Ընքիմոթ Ու- 26
Եղկանա էին . Եղկանային որդի-
քը . անոր որդին Սուփի , ու անոր
որդին Նահաթ , Ընոր որդին Ե- 27
ղիաբ , անոր որդին Յերոամ , անոր
որդին Եղկանա էր : Ու Սամուէ- 28
լին որդիքը , անոր անդրանիկը
Յովէլ , ու երկրորդը Աբիա էր :
Մերարիին որդիքը՝ Մահղի , ա- 29
նոր որդին Լիբնի , անոր որդին
Սեմէի , անոր որդին Ոզա , Ընոր 30
որդին Սամաա , անոր որդին Հա-
գիա , անոր որդին Ասայիա էր :
Եւ ասոնք էն որ Դաւիթ երգե- 31
ցողութեան պաշտօնին վրայ դրաւ
Տէրոջը տանը մէջ տապանակին
հանգստանալէն ետքը . Ու անոնց 32
պաշտօնը ժողովքի խորանին առջևը
օրհնութիւն երգել էր , մինչև որ
Սողոմոն Երուսաղէմի մէջ Տէրոջը
տունը շինեց . ու իրենց կարգին
համեմատ իրենց պաշտօնին վրայ կը
կենային : Եւ իրենց որդիներովը 33
կեցողները ասոնք էն . Կահաթեանց
որդիներէն երգեցող Հեմանը՝ Յով-
էլին որդին , որ էր Սամուէլին որ-
դին , Ու էր Եղկանային որդին , որ 34
էր Երոամին որդին , որ էր Ել-
ղիէլին որդին , որ էր Թովային որ-
դին , Ու էր Սուփին որդին , որ 35
էր Եղկանային որդին , որ էր՝ Մահ-
թին որդին , որ էր Ամեսայիին որ-
դին , Ու էր Եղկանային որդին , 36
որ էր Յովէլին որդին , որ էր Ա-
զարիային որդին , որ էր Սոփոնիա-
յին որդին , Ու էր Թահաթին որ- 37
դին , որ էր Ասիրին որդին , որ
էր Աբիասափին որդին , որ էր
Կորխին որդին , Ու էր Յսահարին 38
որդին , որ էր Կահաթին որդին ,
որ էր Ղևիին որդին , որ էր Իս-
րայէլին որդին էր . Եւ անոր աջ 39
կողմը կայնողը իր եղբայրը Ասափն
էր . որ Ասափ՝ Բարաքիային որ-
դին , որ էր Սամաայիին որդին , Ու 40
էր Միքայէլին որդին , որ էր Բա-
սայիային որդին , որ էր Մելքիային
որդին , Ու էր Ադդիին որդին , 41

որ ած Հարայեան որդին , որ ած Ե-
42 դայիայեն որդին , Ոբ ած Նթանեն
որդին , որ ած Համմայեն որդին ,
43 որ ած Սեմէիեն որդին , Ոբ ած Հե-
թեն որդին , որ ած Վերսաւնեն որ-
44 դին , որ ած Ալեիեն որդին էր . Ու
անոնց եղբայրները՝ Մերսաբիեն որ-
դիքը ձախ կողմը կը կոչէին . Ե-
թան՝ Սիսեայեն որդին , որ ած Ել-
դիեն որդին , որ ած Մալուքեն որ-
45 դին , Ոբ ած Նասբիայեն որդին , որ
ած Ամասիայեն որդին , որ ած Վեղ-
46 կիայեն որդին , Ոբ ած Նամասիեն
որդին , որ ած Նանիեն որդին , որ
47 ած Սամերեն որդին , Ոբ ած Ո-
ողեին որդին , որ ած Ոուսիեն որ-
դին , որ ած Մերսաբիեն որդին , որ
48 ած Ալեիեն որդին էր : Ու անոնց
եղբայրները՝ Ալեւտացիք Նատուծոյ
տանը խորանին ամէն ծառայու-
թեանը նուիրուած էին :

49 Նայց Նհարոն ու անոր որդիքը
ողջակէզի սեղանին վրայ ողջակէզ՝
ու խունկի սեղանին վրայ խունկ
կը մատուցանէին , սրբութեանց
սրբութիւնեին ամէն գործը կա-
տարելով , ու Իսրայէլին համար
քաւութիւն ընելով , ան ամենուն
համեմատ որ Նատուծոյ ծառան
50 Մովսէս պատուիրեր էր : Ու Ն-
հարոնին որդիքը սոնք էին . Նոր
որդին Նղիազար , անոր որդին Փի-
51 նէհէս , անոր որդին Նբիտուա , Ն-
նոր որդին Հոկկի , անոր որդին Ո-
52 զի , անոր որդին Զարիա , Նոր
որդին Մարիովթ , անոր որդին Ն-
մարիա , անոր որդին Նքիտուվ ,
53 Նոր որդին Սադովկ , անոր որդին
Նքիմաաս :

54 Ու Կահաթի տոհմին Նհարոնի
որդւոցը բնակութիւնները սոնք
էին , իրենց գեղերովը ու իրենց
սահմաններովը , քանզի ան վիճակը
55 անոնց եղաւ : Ու Յուդայի երկ-
րին մէջ Վեբրոնը ու անոր չորջա-
կայ արուարձանները անոնց տուին .
56 Նայց ան քաղաքին արտերը ու ա-
նոր գեղերը Յեփոնեան Կաղեբին
57 տուին : Ու Յուդայի քաղաքնե-
րէն Նհարոնի որդւոցը Վեբրոնը
տուին (որ ապաստանի տեղ էր) ,
ու Լբնան իր արուարձաններովը ,
և Յաթիրը ու Նթեմոան իր ա-
րուարձաններովը , Ու Եշթեմոան 58
արուարձաններովը , ու Հոլոնը իր
արուարձաններովը , ու Դաբիրը իր 59
արուարձաններովը , Ու Այանը իր
արուարձաններովը , ու Նթեմսա-
սը իր արուարձաններովը . Ու Կե- 60
նեամինի ցեղէն Գաբան իր արու-
արձաններովը , ու Գաղեմէթը իր
արուարձաններովը , և Նդաղեթը
իր արուարձաններովը . անոնց տոհ-
մերուն ամէն քաղաքները տասուե-
րկու քաղաք էին :

Ու սա ցեղին տոհմերէն մնացած 61
Կահաթի որդւոցը Մանասէին կէս
ցեղէն վիճակով տասը քաղաք ը-
նտրեցաւ :

Ու Գերսոնի որդւոցը իրենց 62
տոհմերուն համեմատ Նսաքարի ցե-
ղէն , Նասերի ցեղէն ու Նեփթա-
ղիմի ցեղէն ու Նասանի մէջ քնա-
ւող Մանասէի ցեղէն տասուերկու
քաղաք ընտրեցաւ :

Մերարիի որդւոցը՝ իրենց տոհ- 63
մերուն համեմատ Ռուբենի ցեղէն
ու Գադի ցեղէն և Զաբուղոնի
ցեղէն վիճակով տասուերկու քաղաք
ընտրեցաւ :

Ու Իսրայէլ որդիքը սա քա- 64
ղաքները իրենց արուարձաններովը
Ղեւտացիներուն տուին : Ու Յու- 65
դայի որդւոցը ցեղէն ու Շմաւո-
նի որդւոցը ցեղէն ու Բենիամինի
որդւոցը ցեղէն վիճակով՝ սա անու-
նով յիշուած քաղաքները տուին :
Ու Կահաթի որդւոցը հարցած տոհ- 66
մերուն կալուածքի քաղաքները Ե-
փրեմի ցեղէն էր . Ու անոնց Եփրեմի 67
լեռանը վրայ Ապեքէմը տուին , (որ
ապաստանի քաղաքներէն էր ,) ու
անոր արուարձանները , և Գազե-
րը իր արուարձաններովը , Ու Յեկ- 68
մամը իր արուարձաններովը , և Բե-
թորոնը իր արուարձաններովը , Ու 69
Այեղոնը իր արուարձաններովը , և
Գեթրեմմոնը իր արուարձաններովը .
Ու Մանասէի կէս ցեղէն Ները իր 70
արուարձաններովը , և Յերղաամը
իր արուարձաններովը Կահաթի որ-
դւոցը մնացած տոհմին տուին :

Գերսոնի որդւոցը՝ Մանասէի կէս 71

էին . Ու անոնց հետ անոնց ցեղին 4
ու ազգաւոհմին մէջ պատերազմի
ելլող երեսունուվից հազար զօրք
էր . քանզի անոնց կնիկները ու
որդիները շատուր էին : Ու անոնց 5
եղբայրները Նապթալին բոլոր տոհ-
մերուն մէջ զօրաւոր կտրիճներ ըլ-
լալով՝ իրենց ազգահամարին հա-
մաո ամէնը ութսունուհօթը հա-
զար էին :

Բենիամինի որդիք՝ Նալա , Նո- 6
քոր ու Յեդիէլ՝ իրեք էին : Ու 7
Նաղային որդիքը՝ Եսբօն , Ոզի ,
Ոզիել , Յերիմոթ ու Իրի՝ իրենց
ազգաւոհմին իշխանները ու զօրա-
ւոր կտրիճները՝ հինգ էին . և անոնց
ազգահամարին մէջ գրուածները
քսանուերկու հազար երսունուչորս
հոգի էին : Ու Նոքորի որդիքը 8
Զամիրա , Յովաս , Եղիազար ,
Եղիովէնայի , Ամրի , Յերիմոթ ,
Աբիա , Անաթոթ ու Պաղեմեթ
էին . ասոնք ամէնը Նոքորին որ-
դիքն էին : Ու անոնց ազգահա- 9
մարին մէջ՝ իրենց ազգաւոհմերուն
իշխանները՝ զօրաւոր կտրիճներ
ըլլալով՝ քսան հազար երկու հարիւր
հոգի էր : Ու Յեդիելի որդին՝ 10
Նաղդան , ու Նաղդանին որդիքը
Յեուս , Ենիամին , Ահուդ , Քե-
նանա , Զեթան , Թարսիս ու Ա-
քիսահար էին : Ասոնք ամէնը Յե- 11
դիելին որդիքը՝ իրենց տոհմերուն
իշխանները՝ զօրաւոր կտրիճներ
էին . ու տասնուեօթը հազար երկու
հարիւր պատերազմի ելլող զօրքի
էին : Ու Սուփիմ ու Ուփիմ Իրիի 12
որդիքն էին , Հուսիմ ալ Ահերի
որդին էր :

Նեփթաղիմի որդիքը՝ Յասիէլ , 13
Գունի , Յասեր ու Սեղղում՝ Բաղ-
ղայի որդիքն էին :

Մանասէի որդիքը՝ Ասրիէլ , որ 14
զանիկայ էր ինկնիլը ծնաւ , ու անոր
Ասորի հարճը՝ Գաղաադին հայրը
Մաքիրը ծնաւ : Ու Մաքիր իրեն 15
կնիկ առաւ Ափիմին ու Սուփիմին
քոյրը՝ որուն անունը Մաաքա էր ,
— ու երկրորդին անունը Սալպա-
ատ էր . և Սալպաատին աղջիկներ
ծնան : Ու Մաքիրին կնիկը Մաա- 16

ցեղին տոհմէն Բասանի մէջ Գով-
ղանը իր արուարձաններովը , ու
Աստարովթը իր արուարձաննե-
72 րովը . Ու Հաքարի ցեղէն Կադէսը
իր արուարձաններովը , Դաբարա-
73 թը իր արուարձաններովը , Ու-
մամովթը իր արուարձաններովը ,
և Զնաամը իր արուարձաններովը .
74 Ու Ասերի ցեղէն Մասաղը իր ա-
րուարձաններովը , և Աբդոնը իր ա-
75 րուարձաններովը , Ու Հուկոկը իր
արուարձաններովը , և Հոթը իր
76 արուարձաններովը . Ու Նեփթա-
ղիմի ցեղէն Գալիլեայի մէջ Կադե-
սը իր արուարձաններովը , և Համ-
մոնը իր արուարձաններովը , ու Կա-
րիաթեմը իր արուարձաններովը
պոռին :

77 Հետեւեալները՝ մնացեալ Մե-
րարիի որդւոցը՝ Զաբուղոնի ցեղէն
Ռեմոնը իր արուարձաններովը ,
Թաբօրը իր արուարձաններովը .
78 Ու Երիքովի Յորդանանոյ անդիի
կողմը՝ Յորդանանոյ արեւելեան կող-
մը՝ Ռուբենի ցեղէն անապատի մէջ
Բոսորը իր արուարձաններովը , ու
79 Յասսան իր արուարձաններովը , Ու
Կադեմոթը իր արուարձաններովը ,
ու Մեփաաթը իր արուարձանե-
80 րովը . Ու Գադի ցեղէն Գաղաադի
մէջ Ռամովթը իր արուարձանե-
րովը , ու Մանայիմը իր արուար-
81 ձաններովը , Ու Հեսբոնը իր ա-
րուարձաններովը , և Յազերը իր
արուարձաններովը պոռին :

ԳԼ . Ը

1 Ու Իսաքարի որդիքը՝ Թովղա
ու Փուա և Յասուբ ու Սամ-
2 րոն՝ չորս էին : Ու Թովղային որ-
դիքը՝ Ոզի ու Ռափայիա և
Յերիէլ ու Յեմայի և Յեբսամ
ու Սամուէլ՝ իրենց հօրը Թովղա-
յին տանը իշխանները , ու իրենց
ազգին մէջ զօրաւոր կտրիճներ էին .
Դաւիթին օրերը անոնց թիւը քը-
սանուերկու հազար վեց հարիւր էր :
3 Ու Ոզիին որդիքը Յեզերիա ու
Յեզերիային որդիքը՝ Միքայէլ և
Աբդիա ու Յոէլ ու Եսիա
հինգ էին , և ամէնն ալ իշխաններ

քա որդի մը ծնաւ, և անոր անունը Ներ կոչեց. ու անոր եղբօրը անունը Սարկա էր, և անոր որդիները Ուզամ ու Խոկոմ էին: Ու Ուզամի որդին Խեդան էր. Ամաղեկ որդւոյն Փաղասպին որդիքը սոքա էին: Ու անոր քոյրը Մաղքեթ ծնաւ Թաւղը, Եբխնզերը ու Թաասան: Ու Սեմիդայի որդիքը Ախման, Սխեքեմ, Լակեհ ու Անիամ էին: Ու Եփրեմի որդիքը՝ Սուտաղա, (և անոր որդին Բարատ, ու անոր որդին Թաասթ, ու անոր որդին Եղիադա, և անոր որդին Թաասթ, Ու անոր որդին Զաբատ, և անոր որդին Սուտաղա,) նաև Եզեր, ու Եղիադ էին. ու զանոնք ան երկրին մէջ ծնած Գաթացիք սպաննեցին. քանզի անոնց անասուններըը առնելու իջան: Ու անոնց հայրը Եփրեմ՝ շատ օրեր սուգ բռնեց. ու անոր եղբայրները զանիկայ մխիթարելու գացին: Ու անիկայ իր կնոջը մտաւ, ու անիկայ յղանալով որդի մը ծնաւ. և անոր անունը Բարիա կոչեց. վասն զի իր տանը վրայ չարիք հիւած էր: Ու անոր աղջիկը Սէերա էր. ասիկայ վարի ու վերի Բեթորոնը ու Ուզան սէրբան շինեց: Ու անոր որդին Ռափէ ու Ռասէփ, ու անոր որդին Թաղէ, և անոր որդին Թաան, Ախոր որդին Լաադան, անոր որդին Ամիուդ, անոր որդին Եղիսամա, Ախոր որդին Նաւէ, ու անոր որդին Յեսու էր: Ու անոնց կալուածքներըը ու բնակութիւնները սոսոնդ էին. Բեթէլ ու անոր գիւղերը, ու արեւելեան կողմին Նաարան, և արեւմտեան կողմին Գազէր ու անոր գիւղերը, և Սիւքեմ ու անոր գիւղերը, մինչև Գազա ու անոր գիւղերը. Ու Մանասէի որդւոյը սահմաններուն քովը Բեթսան ու անոր գիւղերը, Թաանաք ու անոր գիւղերը, Մակեդդով ու անոր գիւղերը, Թոռը ու անոր գիւղերը. Իսրայէլի որդւոյն Յովսեփին որդիքը սոսոնց մէջ կը բնակէին:

Ասերի որդիքը՝ Յեմնա, Յեսուա, Յեսուի ու Բարիա, և անոնց քոյրը Սարա էր: Ու Բարիային որդիքը Բաղեր ու Մեղքիէլ էին. ասիկայ Բերսայիթի հայրն էր. Ու Բաղեր ծնաւ Յաֆլեդէթը, Սովմերը և Խոթեամը ու անոնց քոյրը Սուղան: Ու Յաֆլեդէթին որդիքը Փասպ, Բամհալ ու Սուաթ էին. Յաֆլեդէթի որդիքը սոսոնք էին: Ու Սովմերի որդիքը Աքի, Ռոհգա, Ուբա ու Բամ էին: Ու անոր եղբօրը Հելմին որդիքը Սուխա, Յամնաա, Սելէս և Ամաղ էին: Սուխայի որդիքը՝ Սուա, Հռնափար, Սուաղ, Բաղի, Յեմրա, Բասար, Ուդ, Սամմա, Սաղիսա, Յեթրան և Բէերա: Ու Յեթերի որդիքը Յեփոնէ, Փասպա և Սպրա էին: Ու Ովզայի որդիքը Երահ, Անիել ու Հռամիա էին: Սոսոնք աստիներ Սաղի որդիքն էին, ու իրենց ազգահամարին մէջ պատերազմական զօրաց թիւը քսանուվեց հազար մարդ էր:

ԳԼՈՒԽ Ը

Ու Բենիամին ծնաւ իր անդրանիկը Բաղան, երկրորդը՝ Ասբէլը, երրորդը՝ Ահրան, Չորրորդը՝ Նոհան, ու հինգերորդը՝ Ռափան: Ու Բաղայի որդիքը Ադար, Գերա, Աբիհուդ, Աբիսուա, Նէհեման, Աքոաք, Գերա, Սուփան և Հուրամ էին: Ու Աբոուդի որդիքը սոսոնք էին, Նաեման, Աքիա, Գերա, Նէհեման, Ուզա և Սաքարա: Ու Սաարիմ զանոնք խրկելէն ետքը՝ Մովաբի երկրին մէջ պատճէնք ծնաւ. ու անոր կիներէն Հուսիմ ու Բաարա էին: Ու իր կնոջմէն Յովաբէն՝ Յոբաբը, Սաբիան, Մեսան, Մելքամը, Յեուսը, Սաբիան ու Մարման ծնաւ. սոսոնք անոր որդիքը

11 ա— տոհմերու իշխաններ էին : Եւ
Հուսիմն Ընթուվըը ու Ենղբաաղը
12 Ծնաւ : Ու Ենղիսաղին որդիքը՝
Ելիր , Մխաամ ու Սամեր , (ա-
սիկայ Ոզեռվը , Ոլվըը ու անոր զե-
13 ղերը չինաց ,) Եւ Հարիսա ու Մե-
շա էին . ասոնք Ընեղոն բնակող
տոհմերուն իշխաններն էին , ա— ա-
սոնք վռընաուցին Դանէի բնակիչնե-
14 րը : Եւ Ընքիով , Ոսվանկ , Յե-
15 բիմովէթ , Ոզաբադիա , Ընրատ ,
16 Ենդեր , Միքայէլ , Յեսիա ու
Յովքա Հարիայի որդիքն էին :
17 Եւ Ոզաբադիա , Մեսուղամ , Ո-
18 զակի , Հարեբ , Յեսամարի , Յեզ-
ղիա և Յոբաբ Ենղիսաղի որդիքն
19 էին : Եւ Յակիմ , Ոչքրի , Ոզաբ-
20 դի , Ենղէնայի , Սաղէի , Ենղիէլ ,
21 Ընդայիա , Հարեա և Սամարաթ
22 Սեմէիի որդիքն էին : Ու Յեհո-
23 փան , Ենբեր , Ենղիէլ , Ընբոն ,
24 Ոչքրի , Ընան , Ընանիա , Ենղամ ,
25 Ընաթովէթիա , Յեհիադիա ու
փանուէլ Ոսվանկի որդիքն էին :
26 Եւ Սամարի , Սաարիա , Գո-
27 թողիա , Յարասիա , Ենղիա և
Ոչքրի Յերոամի որդիքն էին :
28 Ասոնք իրենց տոհմերուն համեմատ՝
նահապետներ ա— իշխաններ էին , ու
Երուսաղէմի մէջ կը բնակէին :
29 Եւ Գաբաւոնի մէջ Գաբաւոնի
հայրը կը բնակէր . ու անոր կնկանը
30 անունը Մաաքա էր . Եւ անոր
անդրանիկ որդին Ընբոն էր . Հոքը
Ոուր , Կիս , Բաաղ , Նադաբ ,
31 Գեդովը , Ընքիով ու Ոզաքար էին :
32 Եւ Մակելոթ Ծնաւ Սամիաան . ու
ասոնք ալ իրենց եղբայրներուն դի-
մացը՝ Երուսաղէմի մէջ իրենց եղ-
բայրներուն հետ բնակեցան :
33 Եւ Ներ Ծնաւ Կիսը , ու Կիս
Ծնաւ Սաուղը , և Սաուղ Ծնաւ
Յոնաթանը , Մեղքիսաուէն , Ընա-
34 բինադաբը ու Եսբաաղը : Եւ
Յոնաթանի որդին Մերիբաաղ
էր . ու Մերիբաաղ Ծնաւ Միքան :
35 Եւ Միքայի որդիքը Փիթօն ,
Մելէք , Թահրէ ու Ընբաղ էին :
36 Եւ Ընբաղ Ծնաւ Յոհադան , ու
Յոհադա Ծնաւ Գաղեմէթը , Ընզա-
մոթը ու Ոզամբրին . և Ոզամբրի
Ծնաւ Մոսան . Ու Մոսա Ծնաւ 37
Բանաան . անոր որդին Ռափա ,
անոր որդին Եղեասա , ա— անոր որ-
դին Եսէլ էր : Ու Եսէլ վեց որ- 38
դի ունէր , և անոնց անուններըը ա-
սոնք են . Ազրիկամ , Բոքերու ,
Իսմայէլ , Սաարիա , Ովդիա ու
Ոնան . ասոնք ամէնը Եսելի որ-
դիքն էին : Եւ անոր եղբօրը Ե- 39
սեկին որդիքը՝ անդրանիկը Ուղամ ,
երկրորդը Յեուս , երրորդը Եղե-
փաղետ էր : Եւ Ուղամին որդիքը 40
զօրաւոր կտրիճներ ա— աղեղնաւոր-
ներ էին , և անոնք շատ որդիներ ու
թոռներ ունէին , հարիւր յիսունի
չափ . ասոնք ամէնը Բենիամինի
որդւոցմէ էին :

ԳԼՈՒԽ Թ.

Այսպէս բոլոր Իսրայէլացիք ար- 1
ձանագրուած էին . և ահա Ի-
սրայէլի ու Յուդայի թագաւորաց
գրքին մէջը գրուած էին . ԵՒ իրենց
անօրէնութեանը համար Բաբելին
գերի տարուեցան :
Եւ անոնց կալուածքներուն մէջ՝ 2
անոնց քաղաքներուն մէջ առաջ բը-
նակողները Իսրայէլացիներէն , քա-
հանաներէն , Ղեւտացիներէն և Նա-
թանայիմներէն սոսոնք էին : Ու 3
Երուսաղէմի մէջ Յուդայի որդւոց-
մէ , Բենիամինի որդւոցմէ , Եփ-
րեմի ու Մանասէի որդւոցմէ բնա-
կեցան . Յուդայի որդւոյն Փարե- 4
սին որդիներէն՝ Ոմանի որդւոյն Ա-
մրիի որդւոյն Իմրիի որդւոյն Բա-
նիի որդին Ութայի : Եւ Սելո- 5
մեաններէն՝ անոր անդրանիկը Ես-
այիա ու անոր որդիքը : Եւ Զա- 6
բայի որդւոցմէ՝ Յեհիէլ , ու անոնց
եղբայրները՝ վեց հարիւր իննսուն
հատ : Ու Բենիամինի որդւոցմէ՝ 7
Ոսանուայի որդւոյն Ոզզուիայի որ-
դւոյն Մեսուղամին որդին Սալլու :
Եւ Յերոամի որդին Յերեմիա , ու 8
Ոսքրիի որդւոյն Ոզին որդին Ե-
լա , ու Յերեմիայի որդւոյն Ո-
գուելի որդւոյն Սափատիային որդին
Մեսուղամ , Եւ անոնց եղբայրնե- 9
րը իրենց ցեղերուն համեմատ՝ բո-
հարիւր յիսունուվեց հատ . ասոնք

ԼՐ մարդիկները իրենց տոհմերուն
նահապետներն էին :
10 Ու քահանաներէն՝ Յեդայիա ,
11 Յոյարիբ , ու Յաքին , Ու Ազ-
տուձոյ տանը վերակացու՝ Ք-
տուվբի որդւոյն Մարիովթի որդւոյն
Սադովկի որդւոյն Մեսուղամի որ-
դւոյն Մեղկիայի որդին Ազարիան ,
12 Ու Մեղքիայի որդւոյն Փաշուրի
որդւոյն Յերոսամին որդին Ադա-
յիա , ու Իմմերի որդւոյն Մեսե-
զամթի որդւոյն Մեսուղամի որ-
դւոյն Ազբրայի որդւոյն Ադիելին որ-
13 դին Մասէ , Ու անոնց եղբայրները
իրենց տոհմերուն իշխանները՝ հա-
զար եօթը հարիւր վաթսուն զօրա-
ւոր կտրիճներ՝ Ազտուձոյ տանը
գործքին ծառայութեանը մէջ էին :
14 Ու Ամասացիներէն՝ Մերարիի որ-
դւոցմէն՝ Ազաբիայի որդւոյն Ազրի-
կամի որդւոյն Ազուբին որդին Ա-
15 մայիա , Ու Բակբակար , Երէս
և Գաղաղ , ու Ազսափի որդւոյն
Զքդրիի որդւոյն Միքայէլին որդին
16 Մաթանիա , Ու Իդիթունի որ-
դւոյն Գաղաղի որդւոյն Սեմայիային
որդին Աբդիա , ու Ազկանայի որ-
դւոյն Ազսայի որդին Բարաքիան ,
որ Նետոփաթացւոց գեղերուն մէջ
17 կը բնակէր : Ու դռնապանները՝
Սեղղում , Ակկուբ , Տեղմոն և
Ախիման ու անոնց եղբայրները .
ասոնց վերակացու Սեղղում էր :
18 Մինչև հոս թագաւորին դուռը կը
գայնէին՝ որ արեւելեան կողմն է . ա-
սոնք Ղևիի որդւոցը բանակներուն
19 դռնապաններն էին : Ու Կորխի
որդւոյն Ազիասափի որդւոյն Կո-
րէին որդին Սեղղում , ու անոր
եղբայրները՝ անոր հօրը տունէն Կո-
ղմ Կորխացիները՝ ծառայութեան
գործքին վրայ էին , ու խորանին սե-
մերուն պահպանութիւնը կ'ընէին .
և անոնց հայրերը Տէրոջը բանակին
մէջ դրան պահպանութիւնը կ'ը-
20 նէին : Ու Ազիազարի որդին Փի-
նէհէս առաջ անոնց վրայ իշխան
21 էր , ու Տէրը անոր հետ էր : Ա-
սեղամիայի որդին Զքարիա ժո-
ղովքի խորանին դրանը պահապան
22 էր : Դռներուն մէջը պահպանո-

ՐՒՆ ընտրելու համար բոլոր դռնապան
ընտրուածները երկու հարիւր տա-
սնեւերկու հոգի էին . ասոնք իրենց
գեղերուն մէջը ազգաւոհմերի մէջ
գրուեցան . Դաւիթ ու Սամուէլ
տեսանողը զանոնք իրենց պաշտօնին
վրայ դրին : Ու անոնք ու անոնց 23
որդիքը Տէրոջը տանը՝ այսինքն խո-
րանի տանը դռներուն քովը փոխա-
նակաւ պահապանութիւն կ'ընէին :
Դռնապանները չորս կողմերը կը 24
կայնէին՝ արեւելեան , արեւմտեան ,
հիւսիսային ու հարաւային կողմե-
րը : Ու գեղերու մէջ եղող ա- 25
նոնց եղբայրները ատեն ատեն կու
գային , ու եօթնեակաւ օր անոնց
հետ կը կենային : Վասնզի ան Ղև- 26
տացիները՝ ան չորս գլխաւոր դռնա-
պանները միշտ էրինց պաշտօնին մէջ՝
սենեակներուն վրայ ու Ազտուձոյ
տանը գանձերուն վրայ էին . Ու- 27
գիշերը Ազտուձոյ տանը բոլորտիքը
կը կենային . քանզի պահպանու-
թիւնը անոնց վրայ էր . և ամէն
առտու զանիկայ անոնք պիտի բա-
նային : Ու պաշտօնի անօթներուն 28
վերակացուները անոնցմէ էին . քան-
զի զանոնք համրանքով ներս կը բե-
րէին , ու համրանքով դուրս կը
հանէին : Ու ոսկի ամաններուն , 29
ու սրբարանին բոլոր գործիքնե-
րուն , և նաշիհին , ու գինիին , ու
եղին , և կնդրուկին , ու համեմնե-
րուն վերակացուները անոնցմէ էին :
Ու համեմներուն բաղադրութեամբ 30
բը եղը քահանաները՝ քահանայից որ-
դիներէն էին : Ու Ղևտացինե- 31
րէն՝ Կորխացի Սեղղումին անդրա-
նիկը Մատաթիա տապակի գործ-
քին վերակացու էր : Ու առա- 32
ջաւորութեան հացին վերակացու-
ները անոնց եղբայրներէն՝ Կահա-
թացւոց որդիներէն էին , որ զա-
նիկայ շաբաթէ շաբաթ պատրաս-
տէին :

Ու ասոնք՝ այսինքն Ղևտացւոց 33
տոհմերուն իշխանները երգեցողները
էին . և սենեակներուն մէջը կը
նայէին , և ուրիշ գործ մը չու-
նէին . քանզի գործիկ ու գիշեր ա-
պաշտօնուելս զբաղած էին : Ա՛ս Ղև- 34

տացուց տոհմերուն իշխանները իւրեանց ցեղերուն համեմատ իշխաններ էին . անոնք Երուսաղէմի մէջ կը բնակէին :

35 Եւ Գաբաւոնի մէջ Գաբաւոնի հայրը Յէիէլ կը բնակէր . ու անոր կնկանը անունը Մաաքա էր .
36 Եւ անոր անդրանիկ որդին Աբդօն էր . եղբը Սուր , Կիս , Բաաղ ,
37 Ներ , Նադաբ , Գեդորը , Ախիօ , Զաքար և Մակելոթ էին :
38 Ու Մակելոթ ծնաւ Սամաամը . ու սոնք ալ իրենց եղբայրներուն դիմացը Երուսաղէմի մէջ իրենց եղբայրներուն հետ բնակեցան :
39 Եւ Ներ ծնաւ Կիսը , ու Կիս ծնաւ Սաւուղը , և Սաւուղ ծնաւ Յոնաթանը , Մեղքիսաւէն , Աբինադաբը ու Եսբաաղը :
40 Եւ Յոնաթանի որդին Մերիբաաղ էր . ու Մերիբաաղ ծնաւ Միքան :
41 Եւ Միքայի որդիքը Փիթօն , Մելէք , Թարէ ու Ախազ էին :
42 Եւ Ախազ ծնաւ Յովադան , ու Յովադա ծնաւ Գաղեմէթը , Զամբեթը ու Զամբրին . և Զամբրի ծնաւ Մոսան .
43 Ու Մոսա ծնաւ Բանեան . անոր որդին Բաափայիա , անոր որդին Ռափայա , ու անոր որդին Եղեասա , ու անոր որդին Եսէլ էր :
44 Ու Եսէլ վեց որդի ունէր , և անոնց անուններըը սոնք են . Ազրիկամ , Բոքերու , Իսմայէլ , Սաարիա , Ովդիա ու Ենան . Եսէլին որդիքը սոնք էին :

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ Փղշտացիք Իսրայէլի հետ պատերազմ ըրին . ու Իսրայէլի մարդիկները Փղշտացւոց առջեւէն փախան , ու Գելբուէ լեռանը վրայ սպաննուած իյնան :
2 Եւ Փղշտացիք Սաւուղին ու անոր որդւոցը հետևէն հասան . ու Փղշտացիք Սաւուղին որդիքը՝ Յոնաթանը , Աբինադաբը ու Մեղքիսաւէն զարկին :
3 Եւ պատերազմը Սաւուղին վրայ սաստկացաւ . ու աղեղնաւորները զանիկայ գտան , ու աղեղնաւորներէն վիրաւորուեցաւ :
4 Եւ Սաւուղ իր կապարճակիրին ըսաւ ,

Սուրդ քաշէ ու անով զիս խոցէ . չըլլայ որ սա անթլփատները գան ու զիս ծաղր ընեն . բայց կապարճակիրը չուզեց , քանզի շատ վախցաւ : Եւ Սաւուղ սուրը առաւ ու անոր վրայ ինկաւ : Եւ անոր կապարճակիրը Սաւուղին մեռնիլը տեսնելով՝ ան ալ իր սուրին վրայ ինկաւ ու մեռաւ : Ընդհակառակ մեռաւ Սաւուղ ու անոր իրեք որդիքը . անոր բոլոր տունն ալ մէկտեղ մեռան :

7 Ու հովիտին մէջը եղող բոլոր Իսրայէլի մարդիկները անոնց փախչիլը և Սաւուղին ու անոր որդւոցը մեռնիլը տեսնելով , իրենց քաղաքները թողուցին փախան . և Փղշտացիք եկան ու անոնց մէջը բնակեցան :

8 Եւ հետևեալ օրը Փղշտացիք եկան , որ մեռելները մերկացընեն . ու Սաւուղը և անոր որդիները Գելբուէ լեռան վրայ ինկած գտան .
9 Ու զանիկայ մերկացուցին և անոր գլուխը ու զէնքերը առին . ու Փղշտացւոց երկրին չորս կողմը՝ իրենց կուռքերուն ու ժողովուրդին՝ ուրախութիւն աւետիսը տալու համար յղուեցին :
10 Եւ անոր զէնքերը իրենց աստուածոյն տունը դրին , ու անոր գլուխը Դագոնի տանը մէջ գամեցին :

11 Եւ Գաղաադու Յաբիսի բոլոր բնակիչները երբոր լսեցին ան ամէնը՝ որ Փղշտացիք Սաւուղին ըրած էին ,
12 Ոլոր զօրաւոր մարդիկները ոտք եղան , և Սաւուղին մարմինը ու անոր որդւոցը մարմինները վերցուցին , և զանոնք Յաբիս բերին . և անոնց ոսկորները Յաբիսի մէջ բեւկինին տակը թաղեցին , ու եօթը օր ծոմ պահեցին :

13 Այսպէս մեռաւ Սաւուղ Տէրոջը դէմ ըրած ապստամբութեան մեղքին համար . որովհետև Տէրոջը խօսքը չպահեց , ու նաև վհուկ փնտռեց բան հարցընելու համար ,
14 Ու Տէրոջը չհարցուց . ուստի Տէրը զանիկայ մեռցուց , ու թագաւորութիւնը Յեսսէի որդւոյն Դաւիթին դարձուց :

ԳԼ. Ժ.Ը

1 Եւ բոլոր Իսրայէլ Դաւիթին քո-
վը Վ.Էբրոնի մէջ ժողվուեցան,
ու ըսին, Ահա մենք քու ոսկորդ
2 ու քու մարմինդ ենք։ Նաև առաջ ալ երբոր Սաուղ թագա-
ւոր էր, Իսրայէլը դուրս հանողը ու
3 ներս բերողը դուն էիր. ու քու Տէր Եհովան քեզի ըսաւ, Դուն
ժողովուրդս Իսրայէլը դուն պիտի հովուես, ու իմ ժողովուրդիս Իս-
րայէլին վրայ դուն իշխան պիտի ըլ-
3 լաս։ Նաև Իսրայէլի բոլոր ծերերը Վ.ԷբրոնԷ եկան թագաւորին. ու Դաւիթ Վ.Էբրոնի մէջ Տէրոջը առջեւը անոնց հետ դաշնակցու-
թիւն ըրաւ. ու անոնք Դաւիթը Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցին, ինչպէս որ Տէրը Սամուէլին ձեռ-
քովը խօսեր էր։

4 Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի հետ Երուսաղէմ՝ այսինքն Յեբուս գը-
նաց. ու հոն այն երկրին բնակիչնե-
5 րը՝ Յեբուսացիք էին բնակելու։ Եւ Յեբուսի բնակիչները Դաւիթին ըսին, Հոս պիտի չմտնես. բայց Դաւիթ առաւ Սիոնին բերդը, (որ Դաւիթին քաղաքը կ՚ըսուի։)
6 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Ո՛վ որ Յե-
բուսացիները առաջ զարնէ, անի-
կայ իշխան ու զօրավար պիտի ըլլայ. և առաջ Ջարուհեայի որդին Յո-
վաբ երաւ, ու անիկայ զօրավար
7 եղաւ։ Եւ Դաւիթ ան բերդին մէջը բնակեցաւ. անոր համար ա-
նիկայ Դաւիթին քաղաքը կոչուե-
8 ցաւ։ Եւ Միլոն քաղաքը շինեց շուրջանակի՝ այսինքն Մելլոնը ու ա-
նոր շրջակայ տեղերը. ու Յո-
վաբ քաղաքին մնացորդը նորոգեց։
9 Եւ Դաւիթ երթալով կը մեծնար, ու զօրաց Տէրը անոր հետն էր։

10 Եւ ասոնք են Դաւիթին զինուոր զօրաւորները, որոնք անոր թագաւո-
րութեանը համար անոր օգնութիւն ըրին բոլոր Իսրայէլի հետ՝ որ զանի-
կայ թագաւոր հաստատուն, Տէրոջը Իսրայէլի վրայով ըսած խօսքին հա-
11 մեմատ։ Եւ Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը թիւը ասիկայ է. Հաքե-
մոնի որդին Յեսբաամ՝ զօրավար-
ներուն գլուխը, որ իր նիզակը իրեք հարիւր մարդոց վրայ վերցուց, ու մէկէն զանոնք մեռուցց։

12 Եւ անկէ ետքը Եղբուքացի Դոդ-
դայի որդին Եղիազար՝ որ իրեք
13 զօրաւորներէն էր. Բսխիայ երբոր Փղշտացիները պատերազմելու հա-
մար ժողվուեցան Փասդոմմիմի մէջ, Դաւիթին հետ
էր, փղշտացիք հոն ժողվուեցան պատերազմելու համար, և արտի մը
մէկ մասը գարիով լեցուն էր. ու
ժողովուրդը Փղշտացւոց երեսէն
վխտաւ. Նակ ասոնք արտին մէջ-
14 տեղը կայնեցան, և զանիկայ ազա-
տեցին ու Փղշտացիները զարկին.
և Տէրը մեծ փրկութիւն ըրաւ։

15 Ու երեսուն զօրավարներուն իրեքը
Ադողոմի քարայրը Դաւիթին քո-
վը վէմը իջան. և Փղշտացւոց բա-
նակը Հռափայիմայ հովիտին մէջը բա-
նակեր էր։ Եւ ան ատենը Դաւիթ
16 բերդին մէջն էր. ու ան ատենը Փղշտացիք Բեթղեհեմի մէջ բեր-
դապահ զօրք ունէին։ Եւ Դաւիթ
17 փափաքելով ըսաւ, Բեթղեհեմին դուռը եղող ջրհորէն ո՞վ ինծի
ջուր կը խմցընէ։ Ան ատենը ա-
18 իրեք մարդիկը Փղշտացւոց բանակը ձեղքեցին անցան, ու Բեթղեհեմին դուռը եղող ջրհորէն ջուր քաշեցին,
և առին Դաւիթին տարին. բայց
Դաւիթ զանիկայ խմել չուզեց,
հապա զանիկայ Թափելով Տէրոջը
19 նուիրեց, Ու ըսաւ, Իմ Աստուածս չյուսցընէ ինծի՝ որ ես ա՛ս բանը ը-
նեմ. միթէ ես ան մարդիկներուն
արիւնը իրենց կեանքո՞վը պիտի խըմեմ. վասն զի իրենց կեանքին վը-
տանգով բերին. ու ան-
կէ խմել չուզեց։ Ասոնք են ան
իրեք զօրաւոր մարդիկներուն ըրած-
ները։

20 Եւ Յովաբին եղբայրը Աբիսա
ան իրեք հարիւրոց գլխաւորն էր. ու
անիկայ իր նիզակը իրեք հարիւր
մարդոց վրայ վերցընելով՝ ապանեց
զանոնք. ու անիկայ իրեքին մէջը ա-
նուանի էր. Եւ իրեքին երկուքէն 21
աւելի համարում՝ ունեներ ան հա-
մար, անոնց գլուխ եղաւ, բայց
ա՛ռջի իրեքին տոպճանին չհասաւ։

22 Եւ մեծ գործքիկ գործոզ Կաբաւեցւոյ զօրաւոր մարդու մը որդւոյն Յովհադայեայ որդին Նաամա Վռեվարելեայ զօրաւոր մարդիկներէն մեռցուց. նաև ձիւնի ժամանակ ի ջուր ու գուբին մէջը առիւծը մեռցուց: 23 Եգիպտացի հսկայատեսակ մարդ մը հինգ կանգուն բարձր մարդը մեռցուց. ու նիզակատեղին ձեռքը առաջնակից գրանին պէս ձեղունակ մը կար. բայց Նաամա ցուպով մը անոր վրայ իջաւ, ու նիզակատեղին ձեռքէն ձեղունակը յափշտակեց, և զանիկա 24 կայ անոր նիզակովը մեռցուց: Յովհադայեայ որդին Նաամա աս բաները ըրաւ, ու իրեք զօրաւորներուն 25 մէջը անուանի եղաւ: Անիկայ ահա երեսունէն աւելի պատիւ ունէր, բայց առջի իրենցին տոպիճանին հասաւ. ու Դաւիթ զանիկայ իր առանձին վերակացու դրաւ:

26 Եւ զօրքերուն զօրաւորները սոսկ էին. Յովաբին եղբայրը Ասայէլ, Եղեքանանցի Դոդոյին որդին Եղհանան, 27 Շամմոթ Յարովրացի, Եղես 28 Փղովնացի, Իրա Թեկուացւոյն որդին Իրա, Անաթովթացի 29 Աբիեզեր, Սոբքացի Մեբունեայ, Զաղմոն Իզրահացի, Մահարա 30 Նետոփաթացի, Բանայա Նետոփաթացի Հադայի որդին Իթտի, Բենիամինի որդիներուն 31 Գաբաայէն Հիբայի որդին Իթթի, Փիրաթոնացի Բանայա, Գաաշ 32 Հորեղին Հուրայ, Արբաթացի Աբիէլ, Բարհումացի Ազմաւէթ, Շաաբոնացի 33 Եղիահբա, Յաշէնի որդիներէն Յովնաթան, Սամմայ Հարուրացի, Սիրար 34 Մաքերացի Ահղիամ, Սագար Հարարացւոյն Շամայի որդին Յովնաթան, Ահասբայի որդին Եղիփղէտ, 35 Մաաքացւոյն Եղիամի որդին Քսրայ, Գարմելացի Եսրայ, Նաարայ Եզբայի որդին, 36 Նաթան Մովբայի, Հագրի Բանի, Սելեկ Ամմոնացի, Նահրայ Բերովթացի, Եղիամի որդին Ուրիա, 37 Հեթացի, Զաբադ Ահղայի որդին, 38 Ադինա Հռուբենացի Սիսայի իշխան, ու անոր հետ երեսուն հոգի, Հաքամոնի որդին Յեհու, Ազարիա Մաասեայի որդին, 39 Եղիէլնի, Եղիփաղատ Մաքերացի, Հեսրոնացի Եղիփաղատ, Սոբայ Ամմոնացի, Նահրայ Բերովթացի, Յովաբայի զրահակիր Իթրացի Իրա, Գարեբ, Ուրիա Քետացի, Զաբադ Ահղայի որդին, Ադինա Հռուբենացի Սիսայի իշխան, ու անոր հետ երեսուն հոգի, Հաքամոնի որդին Յեհու, Ազարիա Մաասեայի որդին,

12 Ուրիերորդը Յօհանան, իններոր-
13 դը Եղզաբադ, Տասներորդը Երե-
միա, մեուսասաներորդը Մաքբաբա-
14 նայ էր: Ասոնք Գադի որդւոցմէ
զօրքին իշխաններն էին. պզտիկնե-
րուն մէկը՝ հարիւրի վրայ, ու մե-
ծերուն մէկը հազարի վրայ էր:
15 Ասոնք են որ առաջին ամսուն մէջ
Յորդանանէն անցան՝ երբոր ջուրը
իր բոլոր եզերքները կոխեր էր, և
գէպ՚ի արեւելք ու արեւմուտք բոլոր
հովիտի բնակիչները փախցուցին:
16 Ու բերդը Գաւիթին քովը Ես-
նիամինի ու Յուդայի որդւոցմէ ալ
17 եկան: Ես Գաւիթ անոնց առջեւը
ելաւ ու պատասխան տուաւ՝ ա-
նոնց ըսելով, Թէ որ խաղաղու-
թեամբ ինծի օգնութիւն ընելու ե-
կեր էք, իմ սիրտս ձեզի հետ պիտի
ըլլայ. բայց թէ որ խարէութեամբ
գիս իմ թշնամւոյս ձեռքը մատնե-
լու համար էիր եկած, (որ իմ ձեռ-
քերուս մէջ անօրէնութիւն մը չը-
կայ,) մեր հայրերուն Աստուածը
18 տեսնէ ու յանդիմանէ: Ես իշ-
խաններուն գլուխը Ամեսայի Ա-
գասի վրայ եկաւ, ու ըսաւ, Ա՛նկը
քուկդ ենք, ո՛վ Գաւիթ, ու քե-
զի հետ պիտի ըլլանք, ո՛վ Յեսսէի
որդի. խաղաղութիւն, խաղաղու-
թիւն քեզի, ու քու օգնականնե-
րուդ խաղաղութիւն ըլլայ. քանզի
քու Աստուածդ քեզի օգնական է:
Ան ատենը Գաւիթ զանոնք ընդու-
նաւ, ու զանոնք էր գունդին իշ-
խաններուն մէջը դրաւ:
19 Մանասէին ալ Գաւիթին ան-
ցան, երբոր անիկայ Փղշտացւոց
հետ Սաւուղի վրայ պատերազմելու
գնաց, բայց անոնց օգնութիւն չը-
րին. քանզի Փղշտացւոց նախարար-
ները խորհրդով զանիկայ ետ խրկե-
ցին՝ ըսելով, Անիկայ մեր գլուխ-
ներուն վնասովը իր տիրոջը Սաւու-
20 ղին պիտի անցնի: Երբոր անիկայ
Սիկեղակ կ՚երթար, Մանասէին
Մանասէին հազարապետները՝ Եդ-
նա, Յովզաբադ, Յեդիէլ,
Միքայէլ, Յովզաբադ, Եղիուա
21 ու Սաղթի անոր անցան. Ես
ասոնք Գաւիթին օգնութիւն ըրին
ասպետութեան գունդին վրայ յօր-
ջորջութեամբ. քանզի ամէնքն ալ զօրա-
ւոր կտրիճներ էին, ու զօրագլ իշ-
խաններ եղան. Մինչեւ որ ան ատենը 22
օրէ օր Գաւիթին կու գային՝ անոր
օգնութիւն ընելու համար, մինչեւ
որ Աստուծոյ բանակին պէս մէկ
մեծ բանակ մը եղաւ:
Ես ասոնք են ան զօրագլիսներուն 23
զօրքերուն համրանքները՝ որոնք
Քեբրոն եկան Գաւիթին, որ Տէ-
րոջը խօսքին համեմատ անոր դար-
ձընեն Սաւուղին թագաւորութի-
նը. Յուդայի որդւոցմէ վահան 24
ու նիզակ կրող վեց հազար ութը
հարիւր ասպետական զօրք. Շը- 25
մաւոնի որդւոցմէ՝ ութը հազար հա-
րիւր պատերազմական զօրաւոր կըտ-
րիճներ. Ղեւիի որդւոցմէ չորս հա- 26
զար վեց հարիւր. Ես Յհարոնեան- 27
ներուն առաջնորդը Յովիադա, ու
անոր հետ իրեք հազար ութը հա-
րիւր մարդիկ. Ես զօրաւոր կտրիճ 28
Սադոկ երիտասարդը, ու անոր
հօրը տունէն քսանուերկու իշխան.
Ես Սաւուղին եղբայրներէն Բենի- 29
ամինի որդւոցմէ իրեք հազար մարդ-
կան. քանզի մինչեւ ան ատենը ա-
նոնց շատը Սաւուղին տանը պահ-
պանութիւնը կ՚ընէին. Ու Եփրեմի 30
որդւոցմէ անոնց ազգատոհմներուն
անուանի մարդիկները քսան հազար
ութը հարիւր զօրաւոր կտրիճներ.
Ես Մանասէին կէս ցեղէն տասնու- 31
ութը հազար մարդիկ, որոնք էրե-
նոց անուններով որոշուեցան երթալու
ու Գաւիթը թագաւոր դնելու.
Ես Իսաքարի որդւոցմէ երկու հա- 32
րիւր իմաստուն իշխաններ, որոնք
ժամանակներուն համեմատ գիտէին
թէ Իսրայէլը ինչ ընելու է. ու
անոնց բոլոր եղբայրները անոնց բե-
րանը կը նայէին. Զաբուղոնէն 33
պատերազմի ելլող և ամէն տեսակ
պատերազմական զործիքներով պա-
տերազմող հիսուն հազար մարդիկ,
որոնք մէկ սրտով կարգաւ կը շա-
րուէին. Ու Նեփթաղիմէն հազար 34
իշխան, և անոնց հետ երասնուհե-
թը հազար վահանաւոր ու նիզա-
կաւոր մարդիկ. Ու Դանեանները 35

քանանուհիը հազար վեց հարիւր
36 պատերազմական մարդիկ : Եւ Եսե-
րին քառասուն հազար պատերազմի
37 գացող զօրք : Եւ Յորդանանու
անդիի կողմէն՝ Ռուբենեաններէն ու
Գադեաններէն և Մանասէի կէս
ցեղէն՝ ամէն տեսակ պատերազմա-
կան գործիքներով պատերազմող
38 հարիւր քսան հազար մարդիկ : Ամե-
ղը սա գունդով շարուող պատե-
րազմական մարդիկները անկեղծ սըր-
տով Հեբրոն եկան՝ Դաւիթը բո-
լոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր դնելու
համար . ու Իսրայէլին բոլոր մնա-
ցորդն ալ մէկ սրտով էր՝ Դաւիթը
39 թագաւոր ընելու : Եւ հոն Դա-
ւիթին հետ ուտելով ու խմելով
իրենք օր կեցան . քանզի անոնց եղ-
բայրները անոնց համար պատրաս-
40 տութիւն տեսեր էին : Եւ անոնց
մօտ եղողներն ալ՝ մինչև անգամ
Իսաքար , Զաբուղոն ու Նեփ-
թաղիմ՝ էշերով , ուղտերով , ջո-
րիներով ու եզներով հաց բերին .
ալիւր , թուզ չամիչ , գինի , եղ ,
արջառներ ու ոչխարներ . քանզի
Իսրայէլի մէջ ուրախութիւն կար :

ԺԳ . ԺԴ

1 Եւ Դաւիթ հազարապետներուն ու
հարիւրապետներուն և բոլոր իշ-
խաններուն հետ խորհուրդ ըրաւ :
2 Ու Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի ժողով-
քին ըսաւ , Եթէ որ ձեզի հաճոյ
կ'երևնայ , ու աս բանը մեր Տէր
Աստուծմէն է , Իսրայէլի բոլոր եր-
կիրներուն մէջը մնացած մեր եղ-
բայրներուն , ու անոնց հետ քահա-
նաներուն ու Ղեւտացիներուն՝ ի-
րենց քաղաքներն ու արուարձաններն
տալով խրկենք , որ մեր քովը ժող-
3 վուին . Եւ մեր Աստուծոյն տա-
պանակը մեր քովը փոխադրենք .
քանզի Սաուղին օրերը զանիկայ
4 չխնդրեցինք : Ու բոլոր ժողովքը
այսպէս ընելու հաճութիւն տուաւ ,
քանզի աս խօսքը բոլոր ժողովուր-
5 դին աչքերուն ուղիղ երևցաւ : Եւ
Դաւիթ Եգիպտոսի Սիհորէն մին-
չև Եմաթի մուտքը բոլոր Իսրայէլը
ժողվեց . Աստուծոյ տապանակը կա-
րիաթարիմէն բերելու համար : Ու 6
Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին հետ՝ Բա-
աղ՝ որ Հուդայի Կարիաթարի-
մը կ'ըսուի , որ անկէ քերովբէից վրայ
նստող Տէրոջ կոչուած Աստուծոյն
տապանակը վեր հանէ : Եւ Աս- 7
տուծոյ տապանակը Աբինադաբին
տունէն վերցնելով մէկ նոր սայլի մը
վրայ դրին . ու Ոզա ու Ախիով ան
սայլը կը վարէին : Եւ Դաւիթ ու 8
բոլոր Իսրայէլ բոլոր ուժով Աս-
տուծոյ առջևը կը խաղային օրհնու-
թիւններով , քնարներով , տաւիղ-
ներով , թմբուկներով , ծնծղանե-
րով ու փողերով :

Ու մինչև Քիդոնի կալը եկան . 9
և Ոզա իր ձեռքը երկընցուց որ տա-
պանակը բռնէ . քանզի եզները ը-
նկոյ ծռեր էին : Ու Տէրոջը բար- 10
կութիւնը Ոզային դէմ բորբոքե-
ցաւ , և ձեռքը տապանակին եր-
կընցընելուն համար զանիկայ զար-
կաւ . ու անիկայ հոն Աստուծոյ
առջևը մեռաւ : Եւ Դաւիթ 11
տրտմեցաւ , քանզի Տէրը հարուա-
ծով Ոզան զարկաւ . ու ան տեղին
անունը մինչև աս օրս Փարէս Ոզա
ըսուեցաւ : Եւ Դաւիթ ան օրը 12
Աստուծմէ վախցաւ , ու ըսաւ , Ա-
տուծոյ տապանակը ի՞նչպէս քովս
բերեմ : Ու Դաւիթ տապանակը 13
իր քովը՝ Դաւիթին քաղաքը չբե-
րաւ . հապա զանիկայ Գեթացի Աբ-
ղեդովմին տունը խոտորցուց : Եւ 14
Աստուծոյ տապանակը Աբղեդովմին
քովը՝ անոր տանը մէջ իրեք ամիս
մնաց . ու Տէրը Աբղեդովմին տու-
նը ու անոր բոլոր ստացուածքը
օրհնեց :

ԺԴ . ԺԴ

1 Եւ Տիւրոսի Քիրամ թագաւորը
Դաւիթին դեսպաններ խրկեց ,
ու եղևնափայտեր , որմնադիրներ
ու հիւսեր , որ անոր տուն շինեն :
2 Ան ատենը Դաւիթ իմացաւ որ Տէ-
րը զինքը Իսրայէլի վրայ թագաւոր
հաստատեց , վասն զի իր ժողովուր-
դին Իսրայէլին համար անոր թա-
գաւորութիւնը բարձրացաւ :

3 Եւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ
նմա դարձան ի Յորդանան, եւ եկին
4 ի Սաւեղ. Եւ առ Յեսուէ ի Սաւեղ
տասն եւ երկու հազարք արանց, ամե-
նայն զինուորք պատերազմի, եւ եկին
5 ի Սաւեղ. Եւ ամենայն զօրքն Մադիա-
մայ, եւ Ամաղեկ, եւ ամենայն որդիք
Արեւելից հանդերձ եկին ընդ նմա, եւ
6 բանակեցան ի հովտի Երեքաւոր. Եւ
Յեսուէ եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նոսա
7 ի հովտի Երեքաւոր. Եւ ասէ Տէր ցՅե-
սուէ, մի երկնչիր ի նոցանէ, զի վաղիւ
ի ժամ այսմ ես մատնեմ զամենեսեան
զնոսա վիրաւորեալս առաջի Իսրայէլի.
եւ զձիս նոցա կաղեցուցանես, եւ զկա-
ռուսն նոցա հրով այրեսցես.
8 Եւ ասէ Տէր ցՅեսուէ, մի երկնչիր ի
նոցանէ, զի վաղիւ ի ժամ այսմ ես մատ-
նեմ զամենեսեան զնոսա վիրաւորեալս
առաջի Իսրայէլի. զձիս նոցա կաղե-
ցուցանես, եւ զկառուսն նոցա հրով
9 այրեսցես. Եւ եկն Յեսուէ եւ ամենայն
զօրքն ընդ նոսա ի հովտի Երեքաւոր
10 յանկարծ ի վերայ նոցա. Եւ Տէր մատ-
նեաց զնոսա առաջի Իսրայէլի, եւ
հարին զնոսա հարուած մեծ ի Գաբաւոն,
եւ հալածեցին զնոսա ճանապարհ ելա-
նելոյ ի Բեթաւրոն, եւ հարին զնոսա
մինչեւ ի Ազեկա եւ մինչեւ ի Մակեդա.
11 Եւ եղեւ ի փախչել նոցա յերեսաց Իսրա-
յէլի, եւ նոքա ի ճանապարհին Բեթաւ-
րոնի, եւ Տէր արձակեաց ի վերայ նո-
ցա քարեղէն մեծամեծս յերկնից մինչեւ
ի Ազեկա, եւ մեռան. եւ եղեն որ մեռան
ի քարեղէն կարկտէն բազմագոյնք քան
զորս սրով սպան որդիք Իսրայէլի.
12 Յայնժամ խօսեցաւ Յեսուէ առ Տէր
յաւուրն յորում մատնեաց Տէր զՄադիա-
մացին առաջի որդւոցն Իսրայէլի, եւ
ասէ առաջի ամենայն Իսրայէլի. Արեգակ
կաց ի Գաբաւոն, եւ լուսին ի հովտի
13 Երեքաւոր. Եւ կացին արեգակն եւ լու-
սին մինչեւ ի վրէժ առնուլ ազգին ի
թշնամեաց իւրոց. ոչ գրեալ է այս ի
գրքի ուղղութեանն. Եւ կացին արեգակն
ի միջին երկնից, եւ ոչ շտապեաց մտա-
նել իբրեւ զաւուր մի եւ կէս.
14 Եւ ոչ եղեւ այսպիսի աւուր յայնմ-
ժամանակի եւ յետ այնորիկ, զի լուաւ
Տէր ձայնի մարդոյ, զի Տէր էր որ
15 պատերազմէր ընդ Իսրայէլ. Եւ դար-
ձաւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ
նմա ի բանակն ի Գաբաւոն.
16 Եւ փախեան հինգ թագաւորքն եւ
պահեցան ի քարանձաւին ի Մակեդա.
17 Եւ ասացին ցՅեսուէ, եւ ասեն. Գտան
հինգ թագաւորքն պահեալք ի քարան-
ձաւին ի Մակեդա.

18 Եւ ասէ Յեսուէ. Գլորեցէք մեծամեծ
քարունս ի բերան քարանձաւին, եւ
կացուցէք առ նովաւ արս զօրս զնոսա
19 պահել. Եւ դուք մի կայք, այլ հալա-
ծեցէք զթշնամիսն ձերս, եւ սպարեցէք
զհետ նոցա, եւ մի թողուցուք նոցա
մտանել ի քաղաքս իւրեանց, զի Տէր
Աստուած ձեր մատնեաց զնոսա ի ձեռս
20 ձեր. Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց Յե-
սուէ եւ որդիք Իսրայէլի զհարուածն
զայն մեծ յոյժ, մինչեւ ի սպառ հա-
րին զնոսա, եւ մնացեալքն ի նոցանէ
21 մտին ի քաղաքս պարսպեալս. Եւ դար-
ձաւ ամենայն ժողովուրդն ի բանակն
առ Յեսուէ ի Մակեդա խաղաղութեամբ,
եւ ոչ ոք շարժեաց զլեզու իւր ընդ որ-
22 դիս Իսրայէլի. Եւ ասէ Յեսուէ. Բա-
ցէք զբերան քարանձաւին, եւ հանէք
23 առ իս զհինգ թագաւորսն ի քարան-
ձաւէն. Եւ արարին այսպէս, եւ հա-
նին առ նա զհինգ թագաւորսն ի քա-
րանձաւէն, զթագաւոր Երուսաղէմի,
զթագաւոր Եբրոնի, զթագաւոր Յար-
մութայ, զթագաւոր Լաքեսայ, զթա-
գաւոր Եգղոնի.
24 Եւ եղեւ յորժամ հանին զթագաւորսն
առ նա, կոչեաց Յեսուէ զամենայն
Իսրայէլ, եւ ասէ ցգլխաւորսն պատե-
րազմին որ գնացին ընդ նա. Մերձեցէք,
եւ դիք զոտս ձեր ի վիզս թագաւորացն
զայսոսիկ. եւ մերձեցան, եւ եդին զոտս
25 իւրեանց ի վիզս նոցա. Եւ ասէ ցնոսա
Յեսուէ. Մի երկնչիք եւ մի զարհուրիք,
զի այսպէս առնիցէ Տէր ամենայն թըշ-
նամեաց ձերոց, ընդ որս դուք պատե-
րազմիք.
26 Եւ ապա Յեսուէ եհար զնոսա, եւ
սպան զնոսա, եւ կախեաց զնոսա ի հինգ
27 ծառս. Եւ կախեալ էին ի ծառսն մինչեւ
ի երեկոյ. Եւ եղեւ ի մտանել արեգա-
կան հրամայեաց Յեսուէ, եւ առին զնո-
սա ի ծառոցն, եւ ձգեցին զնոսա ի քա-
րանձաւն, յորում պահեցան անդ, եւ
եդին զմեծամեծ քարունսն ի բերան քա-
րանձաւին մինչեւ ցայսաւր զօրութեամբ
28 զայսմիկ. Եւ զՄակեդա առ Յեսուէ յա-
ւուր յայնմիկ, եւ հարին զնա բերանով
սրոյ, եւ զթագաւորն նորա սատակեաց
նոցին հանդերձ, եւ ոչ եթող ի նոսա
մնացեալ ոք. եւ արար թագաւորին Մա-
կեդա որպէս արար թագաւորին Երի-
քովի.
29 Եւ անցին Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Մակեդա ի Լեբնա, եւ
30 պատերազմէին ընդ Լեբնա. Եւ մատ-
նեաց Տէր եւ զնա ի ձեռս Իսրայէլի,
եւ զթագաւորն նորա սատակեաց նոցին
հանդերձ, եւ ոչ եթող ի նոսա մնացեալ
ոք. եւ արար թագաւորին նորա որպէս
արար թագաւորին Երիքովի.
31 Եւ անցին Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Լեբնա ի Լաքեսա, եւ
32 բանակեցան ընդ նմա, եւ պատերազմէ-
ին ընդ նմա. Եւ մատնեաց Տէր զԼա-
քեսա ի ձեռս Իսրայէլի, եւ առ զնա
յերկրորդում աւուր, եւ հարին զնա
բերանով սրոյ, եւ զամենայն հոգի որ
էր ի նմա, ըստ ամենայնի զոր արար
Լեբնա.
33 Յայնժամ ելանէ Եգղոն թագաւոր
Գազերի օգնել Լաքեսա, եւ հարկանէ
զնա Յեսուէ եւ զժողովուրդն նորա,
մինչեւ ոչ եթող ի նոսա մնացեալ ոք.
34 Եւ անցին Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Լաքեսա ի Եգղոն, եւ
բանակեցան ընդ նմա, եւ պատերազմէ-
35 ին ընդ նմա. Եւ առին զնա յաւուր յայ-
նմիկ, եւ հարին զնա բերանով սրոյ,
եւ զամենայն հոգի որ էր ի նմա յաւուր
յայնմիկ սատակեաց ըստ ամենայնի զոր
արար Լաքեսա.
36 Եւ ելանէ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Եգղոն ի Քեբրոն, եւ
37 պատերազմէին ընդ նմա. Եւ առին զնա,
եւ հարին զնա բերանով սրոյ, եւ զթա-
գաւորն նորա եւ զամենայն քաղաքս
նորա, եւ զամենայն հոգի որ էր ի նմա,
ոչ եթող ի նոսա մնացեալ ոք, ըստ ա-
մենայնի զոր արար Եգղոն. եւ սատա-
կեաց զնոսա եւ զամենայն հոգի որ էր
ի նմա.
38 Եւ դարձաւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Դաբիր, եւ պատերազմէ-
39 ին ընդ նմա. Եւ առին զնա եւ զթա-
գաւորն նորա եւ զամենայն քաղաքս
նորա, եւ հարին զնոսա բերանով սրոյ,
եւ սատակեցին զամենայն հոգի որ էր
ի նմա, ոչ եթող ի նոսա մնացեալ ոք.
ըստ ամենայնի զոր արար Քեբրոն, եւ
որպէս արար Դաբիր թագաւորին նորա,
եւ որպէս արար Լեբնա եւ թագաւորին
նորա.
40 Եւ հարկանէ Յեսուէ զամենայն երկիր
լերինն եւ հարաւոյ եւ դաշտին եւ
սեպհականացն, եւ զամենայն թագաւո-
րսն նոցա, ոչ եթող ի նոսա մնացեալ
ոք. զամենայն հոգի որ շնչէր հարին
բերանով սրոյ, որպէս պատուիրեաց
41 Տէր Աստուած Իսրայէլի. Եւ հարկա-
նէ Յեսուէ ի Կադէսբառնէա մինչեւ ի
Գազա, եւ զամենայն երկիր Գեսեմայ
մինչեւ ի Գաբաւոն.
42 Եւ զամենայն թագաւորսն նոցա եւ
զերկիրս նոցա առ Յեսուէ միանգամ,
զի Տէր Աստուած Իսրայէլի պատերազ-
մէր ընդ Իսրայէլ.
43 Եւ դարձաւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի բանակն ի Գաբաւոն.

10 Եւ եղեւ յորժամ լուաւ Ադոնիսեդեկ
թագաւոր Երուսաղէմի եթէ առ Յեսուէ
զՅերիքով եւ զթագաւորն նորա, եւ
որպէս արար Գաբաւոն եւ թագաւորին
նորա, եւ որպէս սատակեցին զնոսա,
եւ զի հաշտեցան Գաբաւոնացիքն ընդ
2 Իսրայէլ, եւ էին ի մէջ նոցա. Եւ երկ-
եան յոյժ, զի Գաբաւոն քաղաք մեծ էր
իբրեւ զքաղաքս թագաւորացն, եւ զի
3 զօրաւոր էր քան զԱյ, եւ զամենայն
արս նորա սատակեցին. Եւ առաքեաց
Ադոնիսեդեկ թագաւոր Երուսաղէմի առ
Ովհամ թագաւոր Եբրոնի, եւ առ Փա-
րամ թագաւոր Յարմութայ, եւ առ Յա-
փեա թագաւոր Լաքեսայ, եւ առ Դեբիր
4 թագաւոր Եգղոնի, եւ ասէ. Ելէք առ
իս, եւ օգնեցէք ինձ, եւ հարցուք զԳա-
բաւոն, զի հաշտեցան ընդ Յեսուէ եւ
5 ընդ որդիս Իսրայէլի. Եւ ժողովեցան
եւ ելին հինգ թագաւորքն Ամովհացւոց,
թագաւոր Երուսաղէմի, թագաւոր Եբրո-
նի, թագաւոր Յարմութայ, թագաւոր
Լաքեսայ, թագաւոր Եգղոնի, եւ բա-
նակեցան ընդ Գաբաւոն, եւ պատերազ-
մէին ընդ նմա.
6 Եւ առաքեցին արք Գաբաւոնի առ Յե-
սուէ ի բանակն ի Գաղգաղ, եւ ասեն.
Մի զլանար զձեռն քո ի ծառայից քոց,
ելի առ մեզ շուտ, եւ փրկեա զմեզ, եւ
օգնեա մեզ, զի ժողովեցան ընդ մեզ
7 ամենայն թագաւորքն Ամովհացւոց որ
բնակեալ են ի լերինն. Եւ ելանէ Յե-
սուէ ի Գաղգաղ, եւ ամենայն ժողովուրդ
պատերազմի ընդ նմա, եւ ամենայն
8 հզօրք զօրութեան. Եւ ասէ Տէր ցՅե-
սուէ, մի երկնչիր ի նոցանէ, զի ես
մատնեմ զնոսա ի ձեռս քո, եւ ոչ կա-
րասցէ ոք ի նոցանէ կալ առաջի քո.
9 Եւ եհար զնոսա Յեսուէ յանկարծ, զի
ամենայն գիշեր ելանէր ի Գաղգաղ.
10 Եւ խռովեցոյց զնոսա Տէր առաջի որ-
դւոցն Իսրայէլի, եւ հարին զնոսա հա-
րուած մեծ ի Գաբաւոն, եւ հալածե-
ցին զնոսա ճանապարհ ելանելոյ ի Բե-
թաւրոն, եւ հարին զնոսա մինչեւ ի Ա-
զեկա եւ մինչեւ ի Մակեդա.
11 Եւ եղեւ ի փախչել նոցա յերեսաց Իսրա-
յէլի, եւ նոքա ի ճանապարհին Բեթաւ-
րոնի, եւ Տէր արձակեաց ի վերայ նո-
ցա քարեղէն մեծամեծս յերկնից մինչեւ
ի Ազեկա, եւ մեռան. եւ եղեն որ մեռան
ի քարեղէն կարկտէն բազմագոյնք քան
զորս սրով սպան որդիք Իսրայէլի.
12 Յայնժամ խօսեցաւ Յեսուէ առ Տէր
յաւուրն յորում մատնեաց Տէր զՄադիա-
մացին առաջի որդւոցն Իսրայէլի, եւ
ասէ առաջի ամենայն Իսրայէլի. Արեգակ
կաց ի Գաբաւոն, եւ լուսին ի հովտի
13 Երեքաւոր. Եւ կացին արեգակն եւ լու-
սին մինչեւ ի վրէժ առնուլ ազգին ի
թշնամեաց իւրոց. ոչ գրեալ է այս ի
գրքի ուղղութեանն. Եւ կացին արեգակն
ի միջին երկնից, եւ ոչ շտապեաց մտա-
նել իբրեւ զաւուր մի եւ կէս.
14 Եւ ոչ եղեւ այսպիսի աւուր յայնմ-
ժամանակի եւ յետ այնորիկ, զի լուաւ
Տէր ձայնի մարդոյ, զի Տէր էր որ
15 պատերազմէր ընդ Իսրայէլ. Եւ դար-
ձաւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ
նմա ի բանակն ի Գաբաւոն.
16 Եւ փախեան հինգ թագաւորքն եւ
պահեցան ի քարանձաւին ի Մակեդա.
17 Եւ ասացին ցՅեսուէ, եւ ասեն. Գտան
հինգ թագաւորքն պահեալք ի քարան-
ձաւին ի Մակեդա.

18 Եւ ասէ Յեսուէ. Գլորեցէք մեծամեծ
քարունս ի բերան քարանձաւին, եւ
կացուցէք առ նովաւ արս զօրս զնոսա
19 պահել. Եւ դուք մի կայք, այլ հալա-
ծեցէք զթշնամիսն ձերս, եւ սպարեցէք
զհետ նոցա, եւ մի թողուցուք նոցա
մտանել ի քաղաքս իւրեանց, զի Տէր
Աստուած ձեր մատնեաց զնոսա ի ձեռս
20 ձեր. Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց Յե-
սուէ եւ որդիք Իսրայէլի զհարուածն
զայն մեծ յոյժ, մինչեւ ի սպառ հա-
րին զնոսա, եւ մնացեալքն ի նոցանէ
21 մտին ի քաղաքս պարսպեալս. Եւ դար-
ձաւ ամենայն ժողովուրդն ի բանակն
առ Յեսուէ ի Մակեդա խաղաղութեամբ,
եւ ոչ ոք շարժեաց զլեզու իւր ընդ որ-
22 դիս Իսրայէլի. Եւ ասէ Յեսուէ. Բա-
ցէք զբերան քարանձաւին, եւ հանէք
23 առ իս զհինգ թագաւորսն ի քարան-
ձաւէն. Եւ արարին այսպէս, եւ հա-
նին առ նա զհինգ թագաւորսն ի քա-
րանձաւէն, զթագաւոր Երուսաղէմի,
զթագաւոր Եբրոնի, զթագաւոր Յար-
մութայ, զթագաւոր Լաքեսայ, զթա-
գաւոր Եգղոնի.
24 Եւ եղեւ յորժամ հանին զթագաւորսն
առ նա, կոչեաց Յեսուէ զամենայն
Իսրայէլ, եւ ասէ ցգլխաւորսն պատե-
րազմին որ գնացին ընդ նա. Մերձեցէք,
եւ դիք զոտս ձեր ի վիզս թագաւորացն
զայսոսիկ. եւ մերձեցան, եւ եդին զոտս
25 իւրեանց ի վիզս նոցա. Եւ ասէ ցնոսա
Յեսուէ. Մի երկնչիք եւ մի զարհուրիք,
զի այսպէս առնիցէ Տէր ամենայն թըշ-
նամեաց ձերոց, ընդ որս դուք պատե-
րազմիք.
26 Եւ ապա Յեսուէ եհար զնոսա, եւ
սպան զնոսա, եւ կախեաց զնոսա ի հինգ
27 ծառս. Եւ կախեալ էին ի ծառսն մինչեւ
ի երեկոյ. Եւ եղեւ ի մտանել արեգա-
կան հրամայեաց Յեսուէ, եւ առին զնո-
սա ի ծառոցն, եւ ձգեցին զնոսա ի քա-
րանձաւն, յորում պահեցան անդ, եւ
եդին զմեծամեծ քարունսն ի բերան քա-
րանձաւին մինչեւ ցայսաւր զօրութեամբ
28 զայսմիկ. Եւ զՄակեդա առ Յեսուէ յա-
ւուր յայնմիկ, եւ հարին զնա բերանով
սրոյ, եւ զթագաւորն նորա սատակեաց
նոցին հանդերձ, եւ ոչ եթող ի նոսա
մնացեալ ոք. եւ արար թագաւորին Մա-
կեդա որպէս արար թագաւորին Երի-
քովի.
29 Եւ անցին Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Մակեդա ի Լեբնա, եւ
30 պատերազմէին ընդ Լեբնա. Եւ մատ-
նեաց Տէր եւ զնա ի ձեռս Իսրայէլի,
եւ զթագաւորն նորա սատակեաց նոցին
հանդերձ, եւ ոչ եթող ի նոսա մնացեալ
ոք. եւ արար թագաւորին նորա որպէս
արար թագաւորին Երիքովի.
31 Եւ անցին Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Լեբնա ի Լաքեսա, եւ
32 բանակեցան ընդ նմա, եւ պատերազմէ-
ին ընդ նմա. Եւ մատնեաց Տէր զԼա-
քեսա ի ձեռս Իսրայէլի, եւ առ զնա
յերկրորդում աւուր, եւ հարին զնա
բերանով սրոյ, եւ զամենայն հոգի որ
էր ի նմա, ըստ ամենայնի զոր արար
Լեբնա.
33 Յայնժամ ելանէ Եգղոն թագաւոր
Գազերի օգնել Լաքեսա, եւ հարկանէ
զնա Յեսուէ եւ զժողովուրդն նորա,
մինչեւ ոչ եթող ի նոսա մնացեալ ոք.
34 Եւ անցին Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Լաքեսա ի Եգղոն, եւ
բանակեցան ընդ նմա, եւ պատերազմէ-
35 ին ընդ նմա. Եւ առին զնա յաւուր յայ-
նմիկ, եւ հարին զնա բերանով սրոյ,
եւ զամենայն հոգի որ էր ի նմա յաւուր
յայնմիկ սատակեաց ըստ ամենայնի զոր
արար Լաքեսա.
36 Եւ ելանէ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Եգղոն ի Քեբրոն, եւ
37 պատերազմէին ընդ նմա. Եւ առին զնա,
եւ հարին զնա բերանով սրոյ, եւ զթա-
գաւորն նորա եւ զամենայն քաղաքս
նորա, եւ զամենայն հոգի որ էր ի նմա,
ոչ եթող ի նոսա մնացեալ ոք, ըստ ա-
մենայնի զոր արար Եգղոն. եւ սատա-
կեաց զնոսա եւ զամենայն հոգի որ էր
ի նմա.
38 Եւ դարձաւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի Դաբիր, եւ պատերազմէ-
39 ին ընդ նմա. Եւ առին զնա եւ զթա-
գաւորն նորա եւ զամենայն քաղաքս
նորա, եւ հարին զնոսա բերանով սրոյ,
եւ սատակեցին զամենայն հոգի որ էր
ի նմա, ոչ եթող ի նոսա մնացեալ ոք.
ըստ ամենայնի զոր արար Քեբրոն, եւ
որպէս արար Դաբիր թագաւորին նորա,
եւ որպէս արար Լեբնա եւ թագաւորին
նորա.
40 Եւ հարկանէ Յեսուէ զամենայն երկիր
լերինն եւ հարաւոյ եւ դաշտին եւ
սեպհականացն, եւ զամենայն թագաւո-
րսն նոցա, ոչ եթող ի նոսա մնացեալ
ոք. զամենայն հոգի որ շնչէր հարին
բերանով սրոյ, որպէս պատուիրեաց
41 Տէր Աստուած Իսրայէլի. Եւ հարկա-
նէ Յեսուէ ի Կադէսբառնէա մինչեւ ի
Գազա, եւ զամենայն երկիր Գեսեմայ
մինչեւ ի Գաբաւոն.
42 Եւ զամենայն թագաւորսն նոցա եւ
զերկիրս նոցա առ Յեսուէ միանգամ,
զի Տէր Աստուած Իսրայէլի պատերազ-
մէր ընդ Իսրայէլ.
43 Եւ դարձաւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա-
յէլ ընդ նմա ի բանակն ի Գաբաւոն.

ԳԼՈՒԽ Ժ

Եւ եղեւ յորժամ լուաւ Ադոնիսեդեկ 1
թագաւոր Երուսաղէմի եթէ առ Յեսուէ
զՅերիքով եւ զթագաւորն նորա, եւ
որպէս արար Գաբաւոն եւ թագաւորին
նորա, եւ որպէս սատակեցին զնոսա,
եւ զի հաշտեցան Գաբաւոնացիքն ընդ 2
Իսրայէլ, եւ էին ի մէջ նոցա. Եւ երկ-
եան յոյժ, զի Գաբաւոն քաղաք մեծ էր
իբրեւ զքաղաքս թագաւորացն, եւ զի
զօրաւոր էր քան զԱյ, եւ զամենայն 3
արս նորա սատակեցին. Եւ առաքեաց
Ադոնիսեդեկ թագաւոր Երուսաղէմի առ
Ովհամ թագաւոր Եբրոնի, եւ առ Փա-
րամ թագաւոր Յարմութայ, եւ առ Յա-
փեա թագաւոր Լաքեսայ, եւ առ Դեբիր 4
թագաւոր Եգղոնի, եւ ասէ. Ելէք առ
իս, եւ օգնեցէք ինձ, եւ հարցուք զԳա-
բաւոն, զի հաշտեցան ընդ Յեսուէ եւ
ընդ որդիս Իսրայէլի. Եւ ժողովեցան 5
եւ ելին հինգ թագաւորքն Ամովհացւոց,
թագաւոր Երուսաղէմի, թագաւոր Եբրո-
նի, թագաւոր Յարմութայ, թագաւոր
Լաքեսայ, թագաւոր Եգղոնի, եւ բա-
նակեցան ընդ Գաբաւոն, եւ պատերազ-
մէին ընդ նմա.
Եւ առաքեցին արք Գաբաւոնի առ Յե- 6
սուէ ի բանակն ի Գաղգաղ, եւ ասեն.
Մի զլանար զձեռն քո ի ծառայից քոց,
ելի առ մեզ շուտ, եւ փրկեա զմեզ, եւ
օգնեա մեզ, զի ժողովեցան ընդ մեզ
ամենայն թագաւորքն Ամովհացւոց որ 7
բնակեալ են ի լերինն. Եւ ելանէ Յե-
սուէ ի Գաղգաղ, եւ ամենայն ժողովուրդ
պատերազմի ընդ նմա, եւ ամենայն
հզօրք զօրութեան. Եւ ասէ Տէր ցՅե- 8
սուէ, մի երկնչիր ի նոցանէ, զի ես
մատնեմ զնոսա ի ձեռս քո, եւ ոչ կա-
րասցէ ոք ի նոցանէ կալ առաջի քո.
Եւ եհար զնոսա Յեսուէ յանկարծ, զի 9
ամենայն գիշեր ելանէր ի Գաղգաղ.
Եւ խռովեցոյց զնոսա Տէր առաջի որ- 10
դւոցն Իսրայէլի, եւ հարին զնոսա հա-
րուած մեծ ի Գաբաւոն, եւ հալածե-
ցին զնոսա ճանապարհ ելանելոյ ի Բե-
թաւրոն, եւ հարին զնոսա մինչեւ ի Ա-
զեկա եւ մինչեւ ի Մակեդա.
Եւ եղեւ ի փախչել նոցա յերեսաց Իսրա- 11
յէլի, եւ նոքա ի ճանապարհին Բեթաւ-
րոնի, եւ Տէր արձակեաց ի վերայ նո-
ցա քարեղէն մեծամեծս յերկնից մինչեւ
ի Ազեկա, եւ մեռան. եւ եղեն որ մեռան
ի քարեղէն կարկտէն բազմագոյնք քան
զորս սրով սպան որդիք Իսրայէլի.
Յայնժամ խօսեցաւ Յեսուէ առ Տէր 12
յաւուրն յորում մատնեաց Տէր զՄադիա-
մացին առաջի որդւոցն Իսրայէլի, եւ
ասէ առաջի ամենայն Իսրայէլի. Արեգակ
կաց ի Գաբաւոն, եւ լուսին ի հովտի
Երեքաւոր. Եւ կացին արեգակն եւ լու- 13
սին մինչեւ ի վրէժ առնուլ ազգին ի
թշնամեաց իւրոց. ոչ գրեալ է այս ի
գրքի ուղղութեանն. Եւ կացին արեգակն
ի միջին երկնից, եւ ոչ շտապեաց մտա-
նել իբրեւ զաւուր մի եւ կէս.
Եւ ոչ եղեւ այսպիսի աւուր յայնմ- 14
ժամանակի եւ յետ այնորիկ, զի լուաւ
Տէր ձայնի մարդոյ, զի Տէր էր որ
պատերազմէր ընդ Իսրայէլ. Եւ դար- 15
ձաւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ
նմա ի բանակն ի Գաբաւոն.
Եւ փախեան հինգ թագաւորքն եւ 16
պահեցան ի քարանձաւին ի Մակեդա.
Եւ ասացին ցՅեսուէ, եւ ասեն. Գտան 17
հինգ թագաւորքն պահեալք ի քարան-
ձաւին ի Մակեդա.

Եւ ասէ Յեսուէ. Գլորեցէք մեծամեծ 18
քարունս ի բերան քարանձաւին, եւ
կացուցէք առ նովաւ արս զօրս զնոսա
պահել. Եւ դուք մի կայք, այլ հալա- 19
ծեցէք զթշնամիսն ձերս, եւ սպարեցէք
զհետ նոցա, եւ մի թողուցուք նոցա
մտանել ի քաղաքս իւրեանց, զի Տէր
Աստուած ձեր մատնեաց զնոսա ի ձեռս
ձեր. Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց Յե- 20
սուէ եւ որդիք Իսրայէլի զհարուածն
զայն մեծ յոյժ, մինչեւ ի սպառ հա-
րին զնոսա, եւ մնացեալքն ի նոցանէ
մտին ի քաղաքս պարսպեալս. Եւ դար- 21
ձաւ ամենայն ժողովուրդն ի բանակն
առ Յեսուէ ի Մակեդա խաղաղութեամբ,
եւ ոչ ոք շարժեաց զլեզու իւր ընդ որ-
դիս Իսրայէլի. Եւ ասէ Յեսուէ. Բա- 22
ցէք զբերան քարանձաւին, եւ հանէք
առ իս զհինգ թագաւորսն ի քարան-
ձաւէն. Եւ արարին այսպէս, եւ հա- 23
նին առ նա զհինգ թագաւորսն ի քա-
րանձաւէն, զթագաւոր Երուսաղէմի,
զթագաւոր Եբրոնի, զթագաւոր Յար-
մութայ, զթագաւոր Լաքեսայ, զթա-
գաւոր Եգղոնի.
Եւ եղեւ յորժամ հանին զթագաւորսն 24
առ նա, կոչեաց Յեսուէ զամենայն
Իսրայէլ, եւ ասէ ցգլխաւորսն պատե-
րազմին որ գնացին ընդ նա. Մերձեցէք,
եւ դիք զոտս ձեր ի վիզս թագաւորացն
զայսոսիկ. եւ մերձեցան, եւ եդին զոտս
իւրեանց ի վիզս նոցա. Եւ ասէ ցնոսա 25
Յեսուէ. Մի երկնչիք եւ մի զարհուրիք,
զի այսպէս առնիցէ Տէր ամենայն թըշ-
նամեաց ձերոց, ընդ որս դուք պատե-
րազմիք.
Եւ ապա Յեսուէ եհար զնոսա, եւ 26
սպան զնոսա, եւ կախեաց զնոսա ի հինգ
ծառս. Եւ կախեալ էին ի ծառսն մինչեւ 27
ի երեկոյ. Եւ եղեւ ի մտանել արեգա-
կան հրամայեաց Յեսուէ, եւ առին զնո-
սա ի ծառոցն, եւ ձգեցին զնոսա ի քա-
րանձաւն, յորում պահեցան անդ, եւ
եդին զմեծամեծ քարունսն ի բերան քա-
րանձաւին մինչեւ ցայսաւր զօրութեամբ
զայսմիկ. Եւ զՄակեդա առ Յեսուէ յա- 28
ւուր յայնմիկ, եւ հարին զնա բերանով
սրոյ, եւ զթագաւորն նորա սատակեաց
նոցին հանդերձ, եւ ոչ եթող ի նոսա
մնացեալ ոք. եւ արար թագաւորին Մա-
կեդա որպէս արար թագաւորին Երի-
քովի.
Եւ անցին Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա- 29
յէլ ընդ նմա ի Մակեդա ի Լեբնա, եւ
պատերազմէին ընդ Լեբնա. Եւ մատ- 30
նեաց Տէր եւ զնա ի ձեռս Իսրայէլի,
եւ զթագաւորն նորա սատակեաց նոցին
հանդերձ, եւ ոչ եթող ի նոսա մնացեալ
ոք. եւ արար թագաւորին նորա որպէս
արար թագաւորին Երիքովի.
Եւ անցին Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա- 31
յէլ ընդ նմա ի Լեբնա ի Լաքեսա, եւ
բանակեցան ընդ նմա, եւ պատերազմէ- 32
ին ընդ նմա. Եւ մատնեաց Տէր զԼա-
քեսա ի ձեռս Իսրայէլի, եւ առ զնա
յերկրորդում աւուր, եւ հարին զնա
բերանով սրոյ, եւ զամենայն հոգի որ
էր ի նմա, ըստ ամենայնի զոր արար
Լեբնա.
Յայնժամ ելանէ Եգղոն թագաւոր 33
Գազերի օգնել Լաքեսա, եւ հարկանէ
զնա Յեսուէ եւ զժողովուրդն նորա,
մինչեւ ոչ եթող ի նոսա մնացեալ ոք.
Եւ անցին Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա- 34
յէլ ընդ նմա ի Լաքեսա ի Եգղոն, եւ
բանակեցան ընդ նմա, եւ պատերազմէ-
ին ընդ նմա. Եւ առին զնա յաւուր յայ- 35
նմիկ, եւ հարին զնա բերանով սրոյ,
եւ զամենայն հոգի որ էր ի նմա յաւուր
յայնմիկ սատակեաց ըստ ամենայնի զոր
արար Լաքեսա.
Եւ ելանէ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա- 36
յէլ ընդ նմա ի Եգղոն ի Քեբրոն, եւ
պատերազմէին ընդ նմա. Եւ առին զնա, 37
եւ հարին զնա բերանով սրոյ, եւ զթա-
գաւորն նորա եւ զամենայն քաղաքս
նորա, եւ զամենայն հոգի որ էր ի նմա,
ոչ եթող ի նոսա մնացեալ ոք, ըստ ա-
մենայնի զոր արար Եգղոն. եւ սատա-
կեաց զնոսա եւ զամենայն հոգի որ էր
ի նմա.
Եւ դարձաւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա- 38
յէլ ընդ նմա ի Դաբիր, եւ պատերազմէ-
ին ընդ նմա. Եւ առին զնա եւ զթա- 39
գաւորն նորա եւ զամենայն քաղաքս
նորա, եւ հարին զնոսա բերանով սրոյ,
եւ սատակեցին զամենայն հոգի որ էր
ի նմա, ոչ եթող ի նոսա մնացեալ ոք.
ըստ ամենայնի զոր արար Քեբրոն, եւ
որպէս արար Դաբիր թագաւորին նորա,
եւ որպէս արար Լեբնա եւ թագաւորին
նորա.
Եւ հարկանէ Յեսուէ զամենայն երկիր 40
լերինն եւ հարաւոյ եւ դաշտին եւ
սեպհականացն, եւ զամենայն թագաւո-
րսն նոցա, ոչ եթող ի նոսա մնացեալ
ոք. զամենայն հոգի որ շնչէր հարին
բերանով սրոյ, որպէս պատուիրեաց
Տէր Աստուած Իսրայէլի. Եւ հարկա- 41
նէ Յեսուէ ի Կադէսբառնէա մինչեւ ի
Գազա, եւ զամենայն երկիր Գեսեմայ
մինչեւ ի Գաբաւոն.
Եւ զամենայն թագաւորսն նոցա եւ 42
զերկիրս նոցա առ Յեսուէ միանգամ,
զի Տէր Աստուած Իսրայէլի պատերազ-
մէր ընդ Իսրայէլ.
Եւ դարձաւ Յեսուէ եւ ամենայն Իսրա- 43
յէլ ընդ նմա ի բանակն ի Գաբաւոն.

14 նուաւոր կերպով չվնգրեցինք : Եւ
Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն տապանա-
կը հանելու համար քահանաները
15 ու Ղեւտացիները սրբուեցան : Եւ
Ղեւտացւոց որդիքը Աստուծոյ տա-
պանակը ձողերովը իրենց ուսերուն
վրայ վերցուցին , ինչպէս որ Մով-
սէս Տէրոջը խօսքովը պատուիրեր
էր :
16 Եւ Դաւիթ Ղեւտացւոց իշխան-
ներուն պատուիրեց որ իրենց եղ-
բայրներէն նուագարաններով , տա-
ւիղներով , քնարներով ու ծըն-
ղանելներով երգեցողները կայնեցընեն ,
որ ուրախութեան ձայներ վերցընե-
17 լով ձիչեցընեն : Ասոր Ղեւտացի-
ները՝ Յովելէլ որդին Յոէլի , և ա-
նոր եղբայրներէն Բարաքիայի որդին
Ասափը , ու անոնց եղբայրներէն
Մերարիի որդւոցմէ Կուշայիա որդին
18 Եթանը կայնեցուցին . Եւ անոնց
հետ երկրորդ դասէն՝ անոնց եղբայր-
ները դռնապանները՝ Զաքարիան ,
Բենը , Յազիէլը , Սեմիրամովթը ,
Յեքիէլը , Ունին , Եղիաբը , Բա-
նեան , Մասեիա , Մատթիան ,
Եղկիսազէն , Մաքենիան , Աբդեդո-
19 մը ու Յեհիէլը : Երգ Հեման , Ա-
սափ ու Եթան երգեցողները պղ-
20 ղինձէ ծնծղաներ կը զարնէին : Եւ
Զաքարիա , Ազիէլ , Սեմիրա-
մովթ , Յեհիէլ , Ունին , Եղիաբ ,
Մասեիա ու Բանեա տաւիղներով
21 Ալամոթի եղանակէն վրայ էին : Եւ
Մատթիա , Եղկիսազէ , Մաքե-
նիա , Ազրիէլ , Սեմիրամովթ , Յե-
հիէլ ու Ազազիա քնարներով Շէմինիթի եղա-
22 նակով կ'առաջնորդէին : Եւ Քե-
նոնիա Ղեւտացիներուն երգեցողու-
թեան առաջնորդը երգելով՝ զանոնք
երգելու կը վարժէր , որովհետեւ
23 հանճարեղ էր : Եւ Բարաքիա
ու Եղկանա տապանակին դռնա-
24 պաններն էին : Եւ Սեբանիա ու
Յոսափատ և Նաթանայէլ ու
Ամեսայի և Զաքարիա ու Բե-
նեա ու Եղիազար քահանաները
Աստուծոյ տապանակին առջեւը փո-
ղեր կը ձչեցընէին . և Աբդեդոմ
ու Յեհիա տապանակին դռնապան-
ներն էին :

Այսպես Դաւիթ և Իսրայէլի 25
ծերերը ու հազարապետները Տե-
րոջը ուխտին տապանակը Աբդեդո-
մին տունէն ուրախութեամբ հանե-
լու գացին : Եւ երբոր Աստուած 26
Տէրոջը ուխտին տապանակը վեր-
ցընող Ղեւտացիներուն օգնութիւնը
ըրաւ , եօթը զուարակ ու եօթը
խոյ զոհ ըրին : Եւ Դաւիթ բա- 27
հեզ պատմուճան հագեր էր . նոյն-
պես ալ տապանակը վերցընող բո-
լոր Ղեւտացիները ու երգեցողնե-
րը ու երգեցողներուն երգոց իշխա-
նը Քենոնիա . և Դաւիթին վրայ
քթանէ եփուած կոր : Եւ բոլոր 28
Իսրայէլ Տէրոջը ուխտին տապա-
նակը ուրախութեան աղաղակով ,
շեփորի ձայնով , փողերով ու
ծնծղաներով , տաւիղներ ու քնար-
ներ զարնելով վեր կը հանէին :
Եւ երբոր Տէրոջը ուխտին տապա- 29
նակը մինչեւ Դաւիթին քաղաքը հա-
կաւ , Սաւուղին աղջիկը Միքող
պատուհանէն նայեցաւ , ու Դաւիթ
թագաւորին կաքաւելը ու խաղալը
տեսնելով՝ զանիկայ իր սրտին մէջ
անարգեց :

ԺԶ. ԺՈՂ

Եւ Աստուծոյ տապանակը տարին , 1
ու զանիկայ ան վրանին մէջը
դրին , որն որ Դաւիթ անոր համար
կանգներ էր . և Աստուծոյ առջեւը
ողջակէզներ ու խաղաղութեան զո-
հեր մատուցին : Եւ Դաւիթ երբ- 2
որ ողջակէզներուն ու խաղաղութեան
զոհերը մատուցանելը լմընցուց ,
Տէրոջը անունով ժողովուրդը օրհ-
նեց : Ու Իսրայէլի բոլոր մարդիկ- 3
ներուն՝ երիկ մարդէն մինչեւ կնիկ
մարդը՝ ամէն մէկուն մէկ նկանակ
հաց , կոպր մը միս ու կարկանդակ
մը բաշխեց :

Եւ Տէրոջը տապանակին առջեւը 4
Ղեւտացիներէն պաշտօնեաներ դրաւ .
Իսրայէլի Տէր Աստուածը յիշելու ,
օրհնելու ու փառաւորելու համար .
Ասափը էր , ու անոր 5
երկրորդը՝ Զաքարիա , Նաե Յեհի-
էլ , Սեմիրամովթ , Յեհիէլ ,
Մատթիա , Եղիաբ , Բանեա ,

Երդեցաւ , ու Էհիւդ տաւիղնե-
րու ու քնարներու նուագարաններ
ի ը ղրնէին . բայց Նասի ծնծղաներ
6 կը զարնէր : Ու Նաթանա ու Յա-
զիէլ քահանաները Նստուծոյ ուխ-
տի տապանակին առջևը միշտ փողեր
կը ֆչեցընէին :
7 Ու ան նոյն օրը Դաւիթ առջի
անգամ ատ չէփոփոյ ոտղոռը տուաւ
Նասիին ու անոր եղբայրներուն ձեռ-
քը , որ Տէրոջը գոհութիւն տան :
8 Գոհացէք Տէրոջմէ , անոր անու-
նը կանչեցէք , անոր գործքերը ժո-
ղովուրդներուն մէջը պատմեցէք :
9 Երգեցէք անոր , սաղմոս ըսէք ա-
նոր , պատմեցէք անոր բոլոր հրաշք-
10 ները : Անոր սուրբ անունովը պար-
ծեցէք . Տէրը խնդրողներուն սիր-
11 տը թող ուրախ ըլլայ : Տէրը ու
անոր զօրութիւնը խնդրեցէք , ա-
մէն ժամանակ անոր երեսը փնտռե-
12 ցէք . Յիշեցէք անոր ըրած հրաշք-
ները , անոր նշանները ու բերնին
13 դատաստանները : Ո՛վ անոր ծա-
ռային Իսրայէլին սերունդը , ո՛վ
Յակոբին որդիքը՝ անոր ընտրեալ-
14 ները . Նէհովան ինքն է մեր Աս-
տուածը , անոր դատաստանները
15 բոլոր երկրիս մէջն են : Անոր ու-խ-
տը յաւիտեան յիշեցէք , անոր պա-
տուիրած խօսքը մինչև հազար ազգ .
16 Ան ուխտը որ Աբրահամին հետ ը-
րաւ , ու իր երդումը որ Իսահակին
17 ըրաւ . Յակոբին ալ հաստատեց
զանիկայ օրէնք մը ըլլալու , ու Իս-
րայէլին՝ յաւիտենական ուխտ
18 մը , Ըսելով , Քեզի պիտի տամ
Քանանու երկիրը՝ ձեր ժառանգու-
19 թեան վիճակը . Երբոր դուք սա-
կաւաթիւ էիք , և քիչերը ու պան-
20 դուխտ անոր մէջ : Ու անոնք մէկ
ազգէ ուրիշ ազգի գացին , ու մէկ
թագաւորութենէ ուրիշ ժողովուր-
21 դի . Անիկայ մէկու մը թող չտուաւ
որ զանոնք նեղէ . Թագաւորներ ալ
22 յանդիմանեց անոնց համար , Ը-ե-
ղէք , Իմ օծեալներուս մի դպչիք ,
ու իմ մարգարէներուս չարութիւն
մի ընէք :
23 Երգեցէք Տէրոջը՝ ո՛վ բոլոր եր-
կիր , օրէ օր անոր փրկութիւնը քա-
րոզեցէք : Անոր փառքը ազգերու 24
մէջ պատմեցէք , ու անոր հրաշք-
ները՝ ամէն ժողովուրդներու մէջ .
Քանզի Տէրը մեծ է ու խիստ գո- 25
վեւի է անիկայ ամէն աստուածներուն
վրայ ահաւոր է : Քանզու որ ազգե- 26
րուն ամէն աստուածները կուռքեր
են , բայց Նէհովան երկինքը ստեղ-
ծեց : Փառք ու վայելչութիւն կայ 27
անոր առջին , զօրութիւն և ուրա-
խութիւն անոր բնակութեանը մէջ .
Տէրոջը տուէք՝ ով ժողովրդոց տոհ- 28
մերը , Տէրոջը տուէք փառք ու զո-
րութիւն : Տէրոջը տուէք իր ա- 29
նուանը փառքը . ընծայ առէք ու
անոր առջևը եկէք . սուրբ հանդե-
սով Տէրոջը երկրպագութիւն ը-
րէք : Ամ բոլոր երկիր , անոր ե- 30
րեսէն վախցէք . աշխարհքս ալ
պիտի հաստատուի ու պիտի չսա-
սանի : Երկինքը թող ուրախա- 31
նայ ու երկիրը ցնծայ , և ազգե-
րուն մէջ ըսեն թէ Տէրը կը թա-
գաւորէ : Ծովը իր լեցութեամբը 32
թող գոռայ , դաշտը ու բոլոր անոր
մէջը եղողները թող ուրախանան :
Ան ատեն անտառին ծառերը Տէ- 33
րոջը առջևը ցնծան , քանզի երկրին
դատաստան ընելու կու գայ : Գո- 34
հացէք Տէրոջմէն , քանզու որ բարի
է , քանզու որ անոր ողորմութիւնը
յաւիտեան է :
Ասա ըսէք . Ամ մեր փրկու- 35
թեան Նստուածը , մեզ փրկէ , ու
մեզ ժողվէ և մեզ ազգերէն ա-
զատէ , որ քու սուրբ անունդ
գոհութիւն մատուցանենք , ու քու
օրհնութիւնովդ պարծենանք : Օրհ- 36
նեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Նստուա-
ծը յաւիտեանս յաւիտենից :
Ու բոլոր ժողովուրդը Ամէն ըսե-
լով՝ Տէրը օրհնեցին :
Ու հոն Տէրոջը ուխտի տապա- 37
նակին առջևը Նասիփը ու անոր եղ-
բայրները թողուց , որ շարունակ
ամէն օրուան պաշտօնը կատարին
տապանակին առջևը : Ու Երդե- 38
դոմը ու անոր վաթսունուերկու եղ-
բայրները՝ և Երդիթունի որդին
Երդեդոմը և Ասան դռնապաններ
դրաւ : Ու Սադոկ քահանան ու 39

ոչխարներուն եւս՝ եւ ան, որ իմ
Իսրայէլ ժողովուրդիս առաջնորդ
ըլլաս. Եւ ուր որ կ'երթայիր՝ քու 8
հետդ էի, և քու առջեւդ բոլոր
թշնամիներդ կոտրեցի. ու քու ա-
նունդ երկրիս վրայ եղող մեծերուն
անուանը պէս ըրի: Եւ իմ ժո- 9
ղովուրդիս Իսրայէլին ալ մէկ տեղ
մը պիտի որոշեմ ու զանիկայ պի-
տի տնկեմ. ու իր տեղը պիտի բնա-
կի, ալ պիտի չշարժի. և անիրա-
ւութեան որդիքը առջինին պէս
մէյմըն ալ պիտի չնեղեն զանիկայ,
Ինչպէս որ իմ ժողովուրդիս Իսրա- 10
յէլին վրայ դատաւորներ դրած օրէս
՝ի վեր եղա. ու քու ամէն թշնա-
միներդ պիտի նուաճեմ. ու քեզի
կ'իմացընեմ որ Տէրը քեզի տուն
պիտի շինէ: Ու երբոր քու օրերդ 11
լեցնուին և քու հայրերուդ խաո-
նուիս, քեզմէ ետքը քու սերունդդ՝
քու որդիներէդ դէլը պիտի բարձ-
րացընեմ, ու անոր թագաւորու-
թիւնը պիտի հաստատեմ: Ինք- 12
կայ ինձի տուն պիտի շինէ. ու ա-
նոր աթոռը յաւիտեան պիտի կանգ-
նեմ. Ես անոր հայր պիտի ըլլամ, 13
ու անիկայ ինձի որդի պիտի ըլլայ.
ու իմ ողորմութիւնս անկէ պիտի
չվերցընեմ, ինչպէս որ քեզմէ ա-
ռաջ եղողէն վերցուցի: Եւ զա- 14
նիկայ յաւիտեան իմ տանս մէջ ու
իմ թագաւորութեանս մէջ պիտի
հաստատեմ, ու անոր աթոռը յա-
ւիտեան հաստատ պիտի ըլլայ: Ես 15
Նաթան ասա բոլոր խօսքերը ու ամ
բոլոր տեսիլքը մի ըսա Դաւիթին ալ:

Եւ Դաւիթ թագաւորը գնաց՝ 16
Տէրոջը առջեւը նստաւ, ու ըսաւ,
Ո՛վ Տէր Աստուած, ես ո՞վ եմ, ու
իմ տունս ի՞նչ է, որ զիս մինչեւ
հոս բերիր. Սակայն ասիկայ քու 17
աչքերուդ պզտիկ երեւցաւ, ո՛վ Աս-
տուած, ու քու ծառայիդ տանը
վրայով հեռաւոր ժամանակի համար
խօսեցար, ու ինծի, ո՛վ Տէր Աս-
տուած, բարձր աստիճանի մարդու
պէս նայեցար: Եւ քու ծառայիդ 18
փառքին համար Դաւիթ՝ ալ աւելի
ի՞նչ խօսի. դուն քու ծառադ կը

անոր քահանայ եղբայրները՝ Դա-
բաւնի բարձր տեղէն վրայ Տէ-
40 րոջը խորանին առջեւը նոցո՛ց, Ու
միշտ առտու ու իրիկուն ողջակէզի
սեղանին վրայ Տէրոջը ողջակէզնե՛ր
մատուցանեն, ու Տէրոջը Իսրայէլին
պատուիրած օրէնքին մէջի ամէն գը-
41 րուածը՝ ի գործ դնեն: Եւ անոնց
հետ Հեմանը ու Իդիթունը
և ուրիշ ընտրուածները՝ որոնք ա-
նունով յիշուեցան՝ որ Տէրոջը գո-
հութիւն մատուցանեն, քանզի ա-
նոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
42 Եւ անոնց՝ այսինքն Հեմանին ու Ի-
դիթունին հետ եղող նուագածուն-
րուն փողերը ու ծնծղաներ պո՛ւռ,
նաև Աստուծոյ երգերուն նուագա-
րանները. ու Իդիթունի որդիքը
43 դրանը պահպանո՛ւթիւն ի՛ընէին: Եւ
բոլոր ժողովուրդը գնաց՝ ամէն մէկը
իր տունը. Դաւիթ ալ իր տու-
նը օրհնելու դարձաւ:

ԳԼ. Ժ.Ը

1 Ու երբոր Դաւիթ իր տանը մէջ
բնակեցաւ, Դաւիթ Նաթան
մարգարէին ըսաւ, Ես՝ ես եղէւնա-
փայտէ վէմո՛ւճի տան մէջ կը բնա-
կիմ, բայց Տէրոջը ուխտին տապա-
2 նակը վրանի տակ է: Եւ Նա-
թան Դաւիթին ըսաւ, Ամէն
սիրտ մէջը եղածը ըրի՛, քանզի Աս-
3 տուած քու հետդ է: Ու նոյն
գիշերը Աստուծոյ խօսքը Նաթանին
4 եղաւ ըսելով, Գնա, իմ ծառա-
յիս Դաւիթին ըսի՛, Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Իմ բնակելու տունս դուն
5 պիտի չշինես. Վասնզի Իսրայէլը
Եգիպտոսէն հանած օրէս մինչեւ ա-
օրս տան մէջ չբնակեցայ, հապա
վրանէ վրան ու խորանէ խորան պը-
6 տըռեցայ: Ամէն Իսրայէլին հետ
ձրչափ տեղ որ պտըռեցայ, միթէ
բան մը խօսեցա՞յ Իսրայէլի դատա-
ւորներուն մէկուն հետ՝ որոնց իմ ժո-
ղովուրդս հովուելու հրամայեր տուեր
էի, ու ըսի՞ թէ Ինձի համար ին-
ձի եղեւնափայտէ տուն մը չշինե-
7 ցիք: Եւ հիմա իմ ծառայիս Դա-
ւիթին ասանկ ըսես, Զօրաց Տէրը
այսպէս կ'ըսէ. Ես քեզ փարախէն՝

19 Ճանչնաս : Ո՛վ Տէր՝ քու ծառա-
յիդ սէրըն համար՝ ու քու սրտիդ
ուզածին պէս՝ ասա բոլոր մեծ բաները
20 ըրիր , որ ասա բոլոր մեծ բաները
գիտցընես : Ո՛վ Տէր , քեզի պէս
ուրիշ մէկը չկայ , ու քեզմէ զատ
Աստուած չկայ , մեր ականջներովը
21 բոլոր լսածներնուս համեմատ : Ու
երկրիս վրայ ո՞ր ազգը քու ժողո-
վուրդիդ Իսրայէլին պէս է , որուն
համար Աստուած եկաւ զա-
նիկ փրկելու , իրեն ժողովուրդ ը-
նելու . որ Եգիպտոսէն ազատած
ժողովուրդիդ առջևէն ազգերը վռնտե-
լով՝ քեզի մեծ ու երևելի անուն
22 ստացար : Ու քու ժողովուրդդ
Իսրայէլը յաւիտեան քեզի ժողո-
վուրդ ըրիր , ու դուն , ո՛վ Տէր , ա-
23 նոնց Աստուած եղար : Ու հիմա ,
ո՛վ Տէր , քու ծառայիդ ու անոր
տանը համար ըսած խօսքդ միշտ
յաւիտեան հաստատուի , ու ըսա-
24 ծիդ պէս ըրէ . միշտ հաստատուի ,
ու քու անունդ յաւիտեան մեծ
ճանչցուի , ու ըսեն թէ Զօրու-
թեանց Տէրը Իսրայէլին Աստուածն
է , Աստուած Իսրայէլի . ու քու
ծառայիդ Դաւիթին տունը քու
25 առջևդ հաստատ ըլայ : Վասնզի
դուն՝ ո՛վ Աստուած իմ , քու ծա-
ռայիդ յայտնեցիր , որ անոր տուն
պիտի շինես . անոր համար քու ծա-
ռադ իր սրտին մէջ համարձակութիւն
գտաւ քու առջևդ այս աղօթքը ընե-
26 լու : Ու հիմա , ո՛վ Տէր , ան Աս-
տուածը դուն ես , ու քու ծառա-
յիդ այս աղէկութիւնը խոստացար :
27 Ու հիմա կամք ըրէ քու ծառայիդ
տունը օրհնելու , որ յաւիտեան քու
առջևդ ըլլայ . քանզի դուն օրհնե-
ցիր , ո՛վ Տէր , ու յաւիտեան օրհ-
նեալ է :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ետքը եղաւ Դաւիթ գողտացիները
զարկաւ ու զանոնք նուաճեց ,
և Գէթը ու անոր գեղերը գողտա-
2 ցւոց ձեռքէն առաւ : Նոյնը Մո-
վաբը զարկաւ , ու Մովաբացիք
Դաւիթին հարկատու ծառաներ է-
3 ղան : Ու Դաւիթ Ուսբայի Ադ-
րազարայ թագաւորը Եփրատի գետին
վրայ իր իշխանութիւնը հաստատե-
լու կ՚երթար : Ու Դաւիթ անկէ 4
հազար կառք ու եօթը հազար ձիա-
ւոր ու քսան հազար հետևակ զօր-
րառնեց . և Դաւիթ բոլոր կառքի
ձիերուն ջիլերը կտրեց , ու անոնց-
մէ միայն հարիւր ձի իրեն համար պա-
հեց : Ու Դամասկոսի Ասորիները 5
Ուրայի թագաւորին Ադրազարին
օգնութիւն ընելու եկան . ու Դաւիթ
Ասորիներէն քսաներկու հազար
մարդ զարկաւ : Ու Դաւիթ Դա- 6
մասկոսի Ասորւոց մէջ բերդապահ
զօրքեր դրաւ , ու Ասորիները Դա-
ւիթին հարկատու ծառայ եղան . ու
Դաւիթ ուր որ կ՚երթար՝ Տէրը
անոր յաջողութիւն կու տար : Ու 7
Դաւիթ Ադրազարին ծառաներուն
վրայ եղող ոսկիէ վահանները առաւ ,
ու զանոնք Երուսաղէմ բերաւ : Ու 8
Ադրազարին քաղաքներէն՝ Տեբա-
թէն ու Բերոթէն Դաւիթ խիստ
շատ պղինձ առաւ . անկէ էինեց Սո-
ղոմոն պղնձէ ծովը ու սիւները ու
պղնձէ գործիքները :

Ու Եմաթի թագաւորը Թոուի 9
երբոր լսեց որ Դաւիթ Ուսբայի
Ադրազար թագաւորին բոլոր զօր-
քերը ջարդեր է , Եր որդին Ադ- 10
րամը Դաւիթ թագաւորին խրկեց ,
որ անոր բարև ընէ ու զանիկայ
օրհնէ , Ադրազարին դէմ պատե-
րազմ ընելուն ու զանիկայ պարտե-
լուն համար . (քանզի Ադրազար
Թոուին հետ պատերազմներ կ՚ը-
ներ .) ու անոր՝ ամէն տեսակ ոսկիէ ,
արծաթէ ու պղնձէ անօթներ էրիեց :
Դաւիթ թագաւորը զանոնք ալ 11
Տէրոջը նուիրեց՝ ան արծաթով ու
ոսկիով միկաեղ որ ամէն ազգերէն՝
Եդոմէն , Մովաբէն , Ամմոնի որ-
դիներէն , Գղեստացիներէն ու Ամա-
ղեկէն առեր էր : Ու Երասուհա- 12
յի որդին Աբեսա Աղի ձորին մէջ
տասնուութը հազար Եդոմացիներ
պարկաւ :

Ու Եդոմի մէջ բերդապահ զօր- 13
քեր դրաւ , և բոլոր Եդոմացիները
Դաւիթին ծառայ եղան . ու Դա-

ւելի ուր որ կ'երթար՝ Տէրը անոր յաջողութիւն կու տար :

14 Եւ Դաւիթ գոլը Իսրայէլին վերայ թագաւորութիւն ըրաւ , ու իր գոլը ժողովուրդին իրաւունք ու
15 արդարութիւն կ'ընէր : Եւ Հաբրուհեայի որդին Յովաբ զօրքերուն վերայ էր . ու Աքիղուդի որդին Յովսափատ յիշատակաց դպիր
16 էր . Եւ Աքիտովբի որդին Սադովկ ու Աբիաթարի որդին Աբիմելէք քահանաներ էին . և Սուսա ատե-
17 նադպիր էր . Ու Յովիադայի որդին Նաանա Քերեթիներուն ու Փելեթիներուն վերայ էր . և Դաւիթին որդիքը թագաւորին քովը նախարարներ էին :

ԳԼ . ԺՈՓ

1 Եւ անկէ ետև Ամմոնի որդւոց թագաւորը Նաաս մեռաւ , ու անոր տեղը անոր որդին թագաւոր
2 եղաւ : Եւ Դաւիթ ըսաւ , Նաասի որդւոյն Հանոնին մարդասիրութիւն ընեմ , քանզի անոր հայրը ինծի մարդասիրութիւն ըրաւ . ու Դաւիթ դեսպաններ խրկեց որ զանիկայ իր հօրը վրայով մխիթարեն . ու Դաւիթին ծառաները Ամմոնի որդւոց երկիրը Հանոնին գացին՝ զանիկայ
3 մխիթարելու համար : Եւ Ամմոնի որդւոց իշխանները Հանոնին ըսին , Մի՞թէ Դաւիթ քու հայրդ քու առջեդ պատուելու համար քեզի մխիթարիչներ խրկեց . միթէ անոր ծառաները աս երկիրը քննելու , տակնուվրայ ընելու ու լրտես-
4 ելու համար չեկա՞ն քեզի : Եւ Հանոն Դաւիթին ծառաները բռնեց , ու զանոնք ածխլեց , և անոնց հանդերձներուն ալ կէսը մինչև նստոյ տեղը կտրել տուաւ , և անոնք
5 խրկեց զանոնք : Ու գացին՝ անմարդիկներուն գլուխը Դաւիթին պատմեցին . ան ալ զանոնք դիմաւորելու խրկեց , քանզի ան մարդիկները շատ անարգուած էին . ու թագաւորը ըսաւ , Երիքովի մէջ նստէք մինչև որ մօրուքնիդ աճի , ու էաթը դարձէք :

6 Եւ Ամմոնի որդիքը տեսնելով որ Դաւիթին հետ աւրուեցան , Հանոնը ու Ամմոնի որդիքը հազար տաղանդ արծաթ խրկեցին , որ Միջագետաց Նատրինեերէն ու Մաաքայի Նատրինեերէն ու Սուբայէն վարձքով կառքեր ու ձիաւորներ բռնեն : Եւ 7 անոնք իրենց վարձքով բռնեցին երեսուներկու հազար կառք , ու Մաաքայի թագաւորը և անոր զօրքը , որոնք գացին Մեդաբայի առջեւը բանակեցան . Ամմոնի որդիքն ալ իրենց քաղաքներէն ժողվուեցան , ու պատերազմելու գացին :

Ու երբոր Դաւիթ աս լսեց , Յո- 8 վաբը ու բոլոր զօրաւոր զօրքերը խրկեց : Եւ Ամմոնի որդիքը ե- 9 լան ու քաղաքին դրանը առջեւը կարգաւ պատերազմի շարուեցան , ու ծգնո-ընեան եկող թագաւորները դաշտի մէջ զատ կայներ էին : Եւ 10 Յովաբ երբոր տեսաւ որ պատերազմը առջեւէն ու ետևէն իր վրայ կը հասնի , Իսրայէլի բոլոր ընտրուած մարդիկներէն ընտրեց , ու Ասորւոց դէմ պատերազմի շարեց . Եւ մնա- 11 ցած զօրքը իր եղբօրը Աբեսային յանձնեց . ու անոնք Ամմոնի որդւոցը դիմացը շարուեցան . Եւ ը- 12 սաւ , Եթէ որ Ասորիները ինծի յաղթելու ըլլան , ինծի օգնութեան հասնիս . ու թէ որ Ամմոնի որդիքը քեզի յաղթելու ըլլան , ես քեզի օգնութեան պիտի հասնիմ . Քաջ 13 զօրաւոր եղիր , ու մեր ժողովուրդին համար և մեր Աստուծոյն քաղաքներուն համար ուժով պատերազմինք . և Տէրը իր աչքին հաճոյ երեւցածը թող ընէ : Ու Յովաբ իր հետը 14 եղող զօրքով Ասորիներուն մօտեցաւ , որ անոնց դէմ պատերազմ ընէ . ու անոնք անոր առջեւէն փախան : Եւ Ամմոնի որդիքը Ասո- 15 րւոց փախչիլը տեսնելով՝ իրենք ալ անոր եղբօրը Աբեսային առջեւէն փախան , ու քաղաքը մտան : Եւ Յովաբ Երուսաղէմ եկաւ :

Երբոր Ասորիները տեսան որ ի- 16 րենք Իսրայէլին առջեւը կոտրուեցան , դեսպաններ խրկեցին , ու Գետին անդիի կողմը եղող Ասորիները ուղ հանեցին . և անոնց առ-

ջևէն Ադրազարին զօրագլուխը Սովբակ Հադարեզերին։ Եւ երբոր Դաւիթին պատմեցին, անիկայ բոլոր Իսրայէլը ժողվելով՝ Յորդանանէն անցաւ, ու անոնց վրայ գնաց, և անոնց դէմ գունդեր շարեց։ ու երբոր Դաւիթ Ասորիները պատերազմով դիմաւորելու համար գունդեր շարեց, անոնք անոր հետ պատերազմ ըրին։ Եւ Ասորիները Իսրայէլին առջևէն փախան. ու Դաւիթ Ասորիներէն եօթը հազար կառքի մարդ, ու քառասուն հազար հետևակ զօրք կոտրեց, ու Սովբակ զօրագլուխն ալ մեռցուց։ Եւ Ադրազարին ծառաները երբոր տեսան որ Իսրայէլին առջևը յաղթուեցան, Դաւիթին հետ հաշտուեցան, ու անոր ծառայ եղան. և Ասորիները անկէ ետքը Ամմոնի որդւոցը օգնել չուզեցին։

ԳԼ. Ժ

1 Ու հետևեալ տարին՝ թագաւորներուն պատերազմի ելլելու ատենը՝ Յովաբ զօրքերուն բոլոր գունդերը հանեց, և Ամմոնի որդւոցը երկիրը աւերեց, ու գնաց Արբաան պաշարեց, բայց Դաւիթ Ուրուա-
2 ղէմ կը նստէր. ու Յովաբ Արբաան զարկաւ ու զանիկայ կործանեց։ Եւ Դաւիթ անոնց թագաւորին թագը անոր գլխուն վրայէն առաւ, ու զանիկայ գտաւ որ տասնդմէ մը ոսկիի ծանրութիւն ունէր, և անոր վրայ պատուական քարեր կար. ու Դաւիթին գլուխը դրուեցաւ. և Դաւէն քաղաքէն խիստ
3 շատ աւար առաւ։ Ու անոր մէջը եղած ժողովուրդը հանեց, ու զանոնք սղոցներով, երկաթէ կայծնասայլներով ու տապարներով կտրեց. և Դաւիթ Ամմոնի որդւոցը բոլոր քաղաքներուն այսպէս ըրաւ. ու Դաւիթ բոլոր ժողովուրդով Երուսաղէմ դարձաւ։

4 Եւ ասկէ ետքը՝ Գազերի մէջ Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ. ան ատենը Հվսացի Սովբաք Սափային որդւոցմէ եղող Սեփիան մեռցուց, ու անոնք նուաճեցան։

Եւ նորէն Փղշտացւոց հետ պա- 5
տերազմ եղաւ. ու Յայիրի որդին Եղէանան Գեթացի Գողիաթին եղբայրը Լէհէմին զարկաւ, որուն նիզակին բունը ոստայնանկաց գլանին պէս էր։

Եւ նորէն Գեթի մէջ պատերազմ 6
եղաւ. ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար, որուն մատները վեց վեց ըլլով՝ քսանուչորս հատ ունէր. անիկայ ալ Հափայի որդւոցմէ էր։
Եւ անիկայ Իսրայէլը նախատեց. 7
բայց Դաւիթին եղբօրը Սամայային որդին Յովնաթան զանիկայ զարկաւ։ Ասոնք Գեթի մէջ Հափայէն 8
ծներ էին, և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր ծառաներուն ձեռքովը ինկան։

ԳԼ. Ժ

Եւ Սատանան Իսրայէլին դէմ ե- 1
լաւ, ու Դաւիթը դրդեց որ Իսրայէլը համրէ։ Եւ Դաւիթ 2
Յովաբին ու ժողովուրդին իշխաններուն ըսաւ, Գացէք Իսրայէլը համրեցէք Բերսաբէէն մինչև Դան, ու հաշիւը ինծի բերէք որ գիտնամ։ Եւ Յովաբ ըսաւ, 3
Տէրը՝ իր ժողովուրդը որչափ որ է՝ հարիւրապատիկ աւելցընէ. ա՛ւ տէր իմ թագաւոր, միթէ անոնց ամէնը իմ տիրոջս ծառաները չէ՞ն. իմ տէրս ինչո՞ւ աս բանը կը փնտրէ. ինչո՞ւ համար աս բանը Իսրայէլին յանցանքի պատճառ ըլլայ։
Բայց երբոր թագաւորին խօսքը 4
Յովաբին վրայ աւաւակացաւ, Յովաբ ելաւ ու բոլոր Իսրայէլի մէջ պտըտեցաւ, ու Երուսաղէմ եկաւ։
Եւ Յովաբ ժողովուրդին համրած- 5
քին գումարը Դաւիթին տուաւ. ու Իսրայէլին ամէնը հազար անգամ հազար ու հարիւր հազար սուր քաշող մարդ էր, և Յուդան չորս հարիւր եօթանասուն հազար սուր քաշող մարդ էր։ Սակայն Ղե- 6
ւտացիները ու Բենիամինեանները անոնց մէջ չհամրեց, քանզի թագաւորին աս հրամանը Յովաբին զզուելի էր։

Եւ աս բանը Աստուծոյ աչքին 7

գէշ երևնալուն համար Իսրայէլը
8 զարկաւ : Ու Դաւիթ Յաոուածոյ
ըսաւ , Ա՛ բանը ընելուս մեծ մեղք
գործեցի . ու հիմա կ՛աղաչեմ՝ քու
ծառայիդ մեղքը ներէ , քանզի մեծ
յիմարութիւն ըրի :
9 Ու Տէրը Դաւիթին տեսանողին՝
10 Գադին խօսեցաւ ու ըսաւ , Գնա
ու Դաւիթին խօսէ՝ ըսելով , Տէրը
այսպէս կ՛ըսէ . Ես քեզի երեք բան
կ՛առաջարկեմ , անոնցմէ մէկը ըն-
11 ըէ որ քեզի ընեմ : Ու Գադ
Դաւիթին եկաւ ու անոր ըսաւ ,
Տէրը այսպէս կ՛ըսէ . Ընտրէ քեզի
12 կամ երեք տարուան սով , կամ ե-
րեք ամիս քու թշնամիներուդ երե-
սին փախչիս , ու քու թշնամիներ-
դուդ սուրը հետդ հասնի , և կամ
երեք օր Տէրոջը սուրը՝ այսինքն
ժանտախտ երկրիս մէջը , ու
Տէրոջը հրեշտակը Իսրայէլին բոլոր
սահմաններուն մէջը կոտորած ընէ .
և հիմա տես , ինչ խրկողին ինչ
13 պատասխան տանիմ : Ու Դաւիթ
ըսաւ Գադին , Խիստ մեծ նեղու-
թեան մէջ եմ . հիմա Տէրոջը ձեռ-
քը ինկնամ , քանզի անոր գթու-
թիւնը խիստ շատ է , ու մարդու
14 ձեռք չինկնամ : Ու Տէրը Իսրայե-
լին վրայ ժանտախտ խրկեց , ու
Իսրայէլէն եօթանասուն հազար
15 մարդ ինկաւ : Ու Ցաոուածոյ հր-
եշտակ մը խրկեց Երուսաղէմ , որ
զանիկայ կորսընցընէ . ու երբոր կը
կորսընցընէր՝ Տէրը նայեցաւ ու
աս չարիքին վրայ սիրտը խղաւ , և
կոտորած ընող հրեշտակին ըսաւ ,
Բաւիք է , ալ ձեռքդ քաշէ . ու
Տէրոջը հրեշտակը Յեբուսացի Ոռ-
16 նային կալին քովը կայներ էր : Ու
Դաւիթ իր աչքերը վերցուց ու
Տէրոջը հրեշտակը տեսաւ , որ երկ-
րին ու երկինքին մէջտեղը կայներ
էր , ու ձեռքը մերկ սուր մը կար ,
որ Երուսաղէմի վրայ երկընցուցեր
էր . ան ատենը Դաւիթ ու ծերերը
քուրձեր հագած՝ երեսնուն վրայ ին-
17 կան : Ու Դաւիթ Ցաոուածոյ ը-
սաւ , Ահա ես պատուիրեցի որ ժո-
ղովուրդը համրեն , ու ես եմ որ
մեղանչեցի ու մեծ չարութիւն ը-

րի . բայց ասոնք ոչխարները ի՞նչ ը-
րին . ո՛վ Տէր Ցաոուածդ իմ , քու
ձեռքդ իմ վրաս ու իմ հօրս տանը
վրայ ըլլայ . բայց քու ժողովուրդիդ
վրայ չըլլայ զանիկայ բնաջինջ ընե-
լու համար :
Ու Տէրոջը հրեշտակը Գադին 18
ըսաւ , Դաւիթին ըսէ որ ելլէ ,
ու Յեբուսացի Ոռնային կալին
մէջ Տէրոջը սեղան մը կանգնէ :
Ու Դաւիթ վեր ելաւ՝ Գադին Տէ- 19
րոջը անունովը ըսած խօսքին համե-
մատ : Ու Ոռնա դարձաւ ու 20
հրեշտակը տեսաւ , և իր չորս որ-
դիքը իր հետը պահուեցան . (քան-
զի Ոռնա ցորեն կը ծեծէր :) Ու 21
Դաւիթ Ոռնային եկաւ . և Ոռնա
նայեցաւ , ու Դաւիթը տեսնելով՝
կալէն ելաւ , ու երեսը մինչև գե-
տինը Դաւիթին երկրպագութիւն
ըրաւ : Ցն ատենը Դաւիթ Ոռ- 22
նային ըսաւ , Ա՛ կալին տեղը ինծի
տուր , որ հոն Տէրոջը սեղան մը շի-
նեմ , (զանիկայ լեցուն գնով տուր
ինծի ,) ու ժողովուրդին վրայէն հա-
րուածը վերնայ : Ու Ոռնա Դա- 23
ւիթին ըսաւ , Զանիկայ քեզի առ ,
ու իմ տէրս թագաւորը իր աչքին
աղէկ երևցածը թող ընէ . ահա
եզնները ողջակիզի համար , ու կամ
նասայլները փայտի համար , ու ցո-
րենը հացի ընծայի համար կու տամ ,
ամէնն ալ կու տամ : Ու Դաւիթ 24
թագաւորը Ոռնայինն ըսաւ , Ո՛չ ,
հապա զանոնք անշուշտ լեցուն գնով
ծախու պիտի առնեմ . քանզի
քուկդ եղածը Տէրոջը համար պիտի
չառնեմ , ու ալ ձրի ողջա-
կիզ մատուցանեմ : Ու Դա- 25
ւիթ ան տեղուոյն համար կշիռքով
վեց հարիւր սիկղ ոսկի տուաւ Ոռ-
նային : Ու Դաւիթ հոն Տէրոջը 26
սեղան շինեց , ու անոր վրայ ողջա-
կէզներ ու խաղաղութեան պոհեր
մատուց , և Տէրոջը աղաղակեց . ու
երկինքէն կրակով ողջակէզի սեղա-
նին վրայ անոր պատասխան տուաւ :
Ու Տէրը հրեշտակին խօսեցաւ , 27
ու անիկայ սուրը իր պատեանը
դարձուց :
Ցն ատենը Դաւիթ տեսնելով որ 28

Տէրը Յերուսաղէմի Սրտին կալին մէջ իրեն պատասխան տուաւ, ան
29 տեղը զոհեր մատուց։ Իսկ Մովսէսին՝ անապատին մէջ շինած Տէրոջը խորանը ու ողջակէզի սեղանը ան առենը Գաբաւոնի բարձր տեղն
30 էր. Նայց Դաւիթ Նաասոնէ հարցընելու համար չկրցաւ անոր առջևը երթալ, քանզի Տէրոջը հրեշտակին սուրին երեսէն վախցաւ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Ասիկայ է Տէր Նաասոնէն տունը, ու ասիկայ է
2 Իսրայէլի ողջակէզին սեղանը։ Եւ Դաւիթ հրամայեց որ Իսրայէլի երկրին մէջ գտնուող օտարազգինե-րը ժողվեն. ու Նաասոնէ տունը շինելու համար քարահատներ դրաւ, որ տաշուած քարեր պատրաստեն։
3 Եւ Դաւիթ դրան փեղկերուն բե-տեղներուն համար ու շրջանակներուն համար խիստ շատ երկաթ պատրաստեց, և այնչափ շատ պըղինձ որ կշռոքի չէր գար. Ու գո-
4 րեստէ եղևնափայտին համրանքը չկար, քանզի Սիդոնացիք և Տիրացիք Դաւիթին շատ եղևնափայտեր կը բերէին։
5 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Իմ որդիս Սողոմոն փափուկ տղայ մըն է, ու Տէրոջը շինուելու տունը մեծ, բարձր, ու ամէն երկիրներու մէջ անուանի ու փառաւոր պիտի ըլլայ. Հիմա անոր համար պատրաստութիւն տեսնեմ. և Դաւիթ իր մեռնելէն առաջ խիստ շատ պատրաստութիւն
6 տեսաւ։ Ետքը իր որդին Սողոմոնը կանչեց, ու անոր պատուիրեց որ Իսրայէլի Տէր Նաասոնէն տուն շինէ։
7 Ու Դաւիթ Սողոմոնին ըսաւ, Որդեակ իմ, սրտիս մէջ ունեցայ որ իմ Տէր Նաասոնէս անուանը
8 տուն շինեմ. Նայց Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, Դուն շատ արիւն թափեցիր ու մեծ պատերազմներ ըրիր. դուն իմ անուանս տուն պիտի չշինես, քանզի իմ առջևս գետնի վրայ շատ արիւն թա-
փեցիր. Ահա քեզի որդի մը պիտի 9
ծնանի. անիկայ հանգստութեան մարդ պիտի ըլլայ, և զանիկայ իր ամէն շրջակայ թշնամիներէն պիտի հանգչեցընեմ. քանզի անոր անունը Սողոմոն պիտի ըլլայ. ու անոր օրերուն մէջ Իսրայէլին խաղաղութիւն ու հանդարտութիւն պիտի տամ։
Անիկայ իմ անուանս տուն պիտի 10
շինէ. ու անիկայ ինծի որդի պիտի ըլլայ, ու ես անոր հայր պիտի ըլլամ. և անոր թագաւորութեան աթոռը Իսրայէլի մէջ յաւիտեան պիտի հաստատեմ։ Ուրեմն, որդեակ իմ, 11
Տէրը քու հետդ ըլլայ, ու յաջողութիւն գտնես և քու Տէր Նաասոնէդ տուն շինես, ինչպէս որ քեզի համար խօսեցաւ։ Միայն 12
թէ Տէրը քեզի իմաստութիւն ու հանճար տայ, և քեզ Իսրայէլի վրայ հաստատէ, որ քու Տէր Նաասոնէդ օրէնքը պահես։ Ան ա- 13
տենը յաջողութիւն կը գտնես, եթէ զգուշութեամբ ի գործ դնես ան կանոնները ու դատաստանները, որոնք որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց Իսրայէլի համար. զօրացի՛ր ու քաջասիրտ եղիր, մի վախնար ու մի զարհուրիր։ Ու ահա ես իմ 14
նեղութիւններուս մէջ Տէրոջը տանը համար՝ հարիւր հազար տաղանդ ոսկի ու հազար անգամ հազար տաղանդ արծաթ պատրաստեցի. իսկ պղինձը ու երկաթը շատութեանը համար կշռոքի չգար. փայտեր ու քարեր ալ պատրաստեցի, ու անոնց վրայ դուն ալ աւելցնես։
Ու դուն քու քովդ խիստ շատ 15
արուեստաւորներ, քարահատներ, քարշինարարներ, հիւսներ ու ամէն դործքի համար ամէն փեռով վարպետ մարդիկներըը ունես։ Ոսկին, 16
արծաթին, պղինձին ու երկաթին համրանքը չկայ. ելլիր ու սա դործին ձեռք զարկ, ու Տէրը քու հետդ ըլլայ։
Եւ Դաւիթ Իսրայէլի բոլոր իշ- 17
խաններուն պատուիրեց, որ իր որդւոյն Սողոմոնին ձեռնտու ըլլան.
Ա- ըսաւ, Ահա ձեր Տէր Նաասո- 18
ծը ձեր հետն է, և անիկայ ձեզ ա-

ՄԷն կողմանէ հանդստացուց . որով-
հետև աս երկրիս բնակիչները իմ
ձեռքս տուաւ , ու երկիրը Տէրոջը
առջևը ու անոր ժողովուրդին առ-
19 ջևը նուաճեցաւ : Ա՛ հիմա ձեր
սիրտը ու ձեր հոգին ձեր Տէր Ա-
ստուածը խնդրելու տուէք , ու ելէք
Տէր Աստուծոյն սրբարանը շինեցէք ,
որ Տէրոջը ուխտին տապանակը ու
Աստուծոյ սուրբ անօթները Տէրոջը
անուանը համար շինուած տունը
տանիք :

ԳԼ . ԻԳ

1 Ա՛ Դաւիթ ծերացած ու օրերը
լեցուած ըլլալով , իր որդին
Սողոմոնը Իսրայէլի վրայ թագաւոր
2 դրաւ : Ա՛ Իսրայէլի բոլոր իշ-
խաններըը նաև քահանաներըը ու
3 Ղեւտացիները ժողվեց : Ու Ղե-
ւտացիները՝ երեսուն երեսուն տարե-
կանէն վեր եղող էրիկ մարդիկներ-
ը մէկիկ մէկիկ համրուելով , անոնց
թիւը երեսունուութը հազար էր :
4 Ա՛ Դաւիթ ըսաւ , Այոնցմէ քը-
անուչորս հազարը՝ Տէրոջը տանը
գործքին վրայ , ու վեց հազարը
դատաւորներ ու դատաւորներ ըլ-
5 լան , Ու չորս հազարը՝ դռնապան-
ներ , ու չորս հազարը՝ օրհնելու հա-
մար շինած նուագարաններովս Տէ-
6 րոջը օրհներգները ըլլան : Ա՛ Դա-
ւիթ զանոնք բաժնեց , Ղեւիի որ-
դւոցը՝ Գերսոնին , Կահաթին ու
Մերարիին դասակարգութիւններըը
պրպտելով :
7 Գերսոնեաններէն Ղադան ու Ա-
8 մէի էին . Ղադանին որդիքը՝ ա-
ջինը Յեհիէլ , ետքը Զեթամ ու
9 Յոէլ՝ իրիք էին : Ամէիին որդի-
քը՝ Սաղոմոթ , Ազիէլ ու Երան՝
իրիք էին . ասոնք Ղադանին տոհ-
10 մերուն իշխաններն էին : Ա՛ Ա-
մէիին որդիքը՝ Յեթ , Զիզա , Յե-
ուս ու Բարիա էին . ասոնք Ամէիին
11 որդիքը չորս հոգի էին : Ա՛ ա-
ջինը Յեթ , ու երկրորդը Զիզա
էր . բայց Յեուս ու Բարիա շատ
որդիներ չունեցանուն համար մէկ
ազգատոհմ համրուեցան :
12 Կահաթի որդիքը՝ Ամրամ , Ա-
ահարոն , Ղզիէլ՝ չորս
էին : Ամրամին որդիքը Ահարոն ու 13
Մովսէս էին . և Ահարոն ինքը
ու իր որդիքը յաւիտեան որո-
շուելնան՝ ամենասուրբ բաներուն
նուիրուելը կատարելու , Տէրոջը
առջևը խունկ ծխելու , անոր
ծառայութիւն ընելու ու անոր
անունովը յաւիտեան օրհնելու հա-
մար : Ա՛ Աստուծոյ մարդուն 14
Մովսէսին որդիքը Ղեւիի ցեղին հետ
համրուեցան : Մովսէսին որդիքը 15
Գերսոմ ու Եղիազար էին : Գեր- 16
սոմին որդիքը՝ առջինը Սուբաէլ
էր . Ու Եղիազարին որդիքը՝ ա- 17
ջինը Ռաբիա էր . ու Եղիազար
ուրիշ որդիներ չունէր . բայց Ռը-
ոաբիային որդիքը խիստ շատցան :
Յսահարին որդիքը՝ առջինը Սաղո- 18
մէթ էր : Հերբոնին որդիքը՝ ա- 19
ջինը Յերիա , երկրորդը Ամարիա ,
երրորդը Յազիէլ , չորրորդը Յե-
կամամ էր : Ղզիէլին որդիքը՝ 20
առջինը Միքա , երկրորդը Յե-
սիա էր :

Մերարիի որդիքը Մահղի ու 21
Մուսի էին . Մահղիին որդիքը Ե-
ղիազար ու Կիս էին : Ու Եղիազար 22
մեռաւ . անիկայ որդիներ չունէր ,
հապա միայն աղջիկներ ունէր . ու
զանոնք՝ իրենց եղբայրները Կիսին
որդիքը առին : Մուսիին որդիքը՝ 23
Մահղի , Եդեր ու Յերիմոթ իրիք
էին :

Ասոնք Ղեւիի որդիքն էին իրենց 24
ազգատոհմներուն համեմատ , ու ա-
նունով մէկիկ մէկիկ համրուած
քան տարեկանէն վեր՝ Տէրոջը տա-
նը ապաստարութիւնը կատարողնե-
րուն տոհմապետներն էին : Վասնզի 25
Դաւիթ ըսեր էր , Իսրայէլի Տէր
Աստուածը իր ժողովուրդը հանգըս-
տացուց , ու յաւիտեան Երուսա-
ղէմի մէջ պիտի բնակի . Ու Ղե- 26
ւտացիք ալ խորանը ու անոր պաշ-
տօնին ամէն անօթներըը՝ ալ այսու-
հետև պիտի չկրեն : Վասնզի Դա- 27
ւիթին վերջին խօսքերովը՝ Ղեւիի
որդւոցմէ քսան տարեկանէն վեր ե-
ղողներըը համրուեցան . Որովհետև 28
անոնց պաշտօնը՝ Տէրոջը տանը ծա-

ռայութեանը մէջ Ահարոնի որդւոցը
օգնութիւն ընել, գաւիթներու ու
սենեակներու վերակացու ըլլալ,
բոլոր սուրբ բաները մաքրել ու
Աստուծոյ տանը ծառայութիւնը
29 կատարել էր. Նաև առաջաւորու-
թեան հացին, ու հացի ընծայի նա-
խիին, և անխմոր լաւաշներուն, ու
տապակի մէջ եփած և տապկուած
բաններուն, ու բոլոր չափերուն վե-
30 րակացութիւնը ընել, Ու առն
առտու ու իրիկուն Տէրը օրհնելու ու
գովելու համար ոտքի վրայ կայնիլ,
31 Ու շաբաթ օրերը ու ամսագլուխ-
ները ու մեծ տօներու մէջ Տէրոջը
բոլոր ողջակէզները՝ իրենց թուովը
ու իրենց օրէնքովը՝ միշտ Տէրոջը
32 առջեւը մատուցանել, Ու Տէրոջը
տանը ծառայութեանը համար ժո-
ղովքի խորանին պահպանութիւնը,
և սրբարանին պահպանութիւնը,
ու իրենց եղբայրներուն՝ Ահարոնի
որդւոցը պահպանութիւնը ընել
էր:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Ահարոնի որդւոցը դասակար-
գութիւնները սոսկ էն. Ահա-
րոնի որդիքը Նադաբ, Աբիուդ,
2 Եղիազար ու Իթամար էին: Ա-
Նադաբ ու Աբիուդ իրենց հօրը
առջեւը մեռան, ու անոնք որդիներ
չունէին. ու Եղիազար ու Իթամար
3 քահանայ եղան: Ա Դաւիթ ու
Եղիազարի որդիներէն Սադովկ ու
Իթամարի որդիներէն Աքիմելէք
զանոնք բաժնեց անոնց համրան-
4 քովը անոնց պաշտօնին համար: Ու
Եղիազարի որդւոցը մէջ գտնուած
իշխանները Իթամարի որդւոցը մէջ
գտնուածներէն շատ էին. ու զա-
նոնք այսպէս բաժնեց. Եղիազա-
րի որդւոցը համար տասնուվեց իշ-
խան՝ իրենց ազգատոհմներուն հա-
մեմատ, ու Իթամարի որդւոցը
համար ութը իշխան՝ իրենց ազգա-
5 տոհմներուն համեմատ: Ա սոսկ
ու անոնք վիճակով բաժնուեցան,
քանզի սրբարանին իշխանները ու
6 Աստուծոյ տունը իշխանները Եղիա-
զարի որդիներէն ու Իթամարի որ-
դիներէն էին: Ու Նաթանայէլի
Նաթանայէլ որդին Սեմայիա դը-
պիրը՝ թագաւորին ու իշխաննե-
րուն, և Սադովկ քահանային ու
Աբիաթարի որդւոյն Աքիմելէքին՝
և քահանայից ու Ղեւտացւոց նա-
հապետներուն առջեւը՝ մէկ ազգա-
տոհմ մը Եղիազարէն առնելով ու
մէկ ազգատոհմ մը Իթամարէն առ-
նելով՝ զանոնք գրեց:
7 Ա առաջին վիճակը Յովկարիբին
8 ելաւ, երկրորդը Եդայիային, Ե-
9 րորդը Հարիմին, չորրորդը Ա-
10 ուրինին, Հինգերորդը Մեղքիա-
11 յին, վեցերորդը Միամինին, Հօթ-
12 ներորդը Հակուսին, ութերորդը
Աբիային, Իններորդը Յեսուին,
տասներորդը Սեքենիային, Մեծա-
սաներորդը Եղիասիբին, երկոտա-
սաներորդը Հակիմին, Երեքտա-
սաներորդը Ափփային, չորեքտասա-
ներորդը Հեսբէաբին, Հնգետա-
սաներորդը Ղեզտային, վեցտասա-
ներորդը Իմմերին, Հօթնուտաս-
ներորդը Եզիրին, ութուտասանե-
րորդը Փեսեսին, Իններորդը
Փեթահիային, քսաներոր-
դը Եզեկիելին, Քսանումեկերոր-
դը Հաքինին, քսանուերկուերոր-
դը Դամուղին, Քսաներեքերոր-
դը Դաղայիային, քսանուչորսերոր-
դը Մաազիային: Սա է անոնց
կարգադրութիւնը իրենց պաշտա-
մանքը համար ու Տէրոջը տունը
մտնելու համար՝ իրենց հօրը Ահա-
րոնին ձեռքովը իրենց տրուած օրէն-
քին համեմատ, ինչպէս որ Իսրա-
յէլին Տէր Աստուածը անոր պա-
տուիրեր էր:
Ու Ղեւիի որդւոցը մնացորդները
սոսկ էին. Ամրամի որդիներէն՝
Սուբայէլ. Սուբայէլին որդիներէն՝
Հադայիա. Հռաբիային՝ այսինքն
Հռաբիային որդիներէն առջինը
Հեսիա. Իսահառի որդիներէն՝ Ա-
ղոմոթ. Աղոմոթին որդիներէն՝
Հեթ. Ու Իւբրոնի որդիներէն
առջինը Հերիա, երկրորդը Ամա-
րիա, երրորդը Հաղիէլ, չորրորդը
Հեկամամ. Ուզիէլի որդիներէն՝ Մի-
քա. Միքայի որդիներէն՝ Սամիր.

25 Միքայէլ եղբայրը՝ Յեսիա. Յեսիա-
26 յին որդիներէն՝ Ջաքարիա։ Մերա-
րիի որդիքը Մոողէ ու Մուսի էին.
27 Յազիայի որդին Ռենով. Մերարիի
որդիքը Յազիայէն՝ Ռենով, Ոսկամ,
28 Զաքուր ու Ապրի էին։ Մոողիէն
Եղիազար ձնաւ, ու անիկայ որ-
29 դիներ չունէր։ Ասիէն՝ ազգին Ա-
30 սին որդիներէն Եբրաամէլ էր։ Ու-
սիին որդիքը Մոողէ, Եդեր ու
Եբրիմովթ էին։ Ղևտացւոց որ-
դիները իրենց տոհմերուն համեմատ
31 ասոնք էին։ Ու ասոնց համար ալ
իրենց եղբարցը Ահարոնի որդւոյը
պէս՝ Դաւիթ թագաւորին ու Սա-
դոկին ու Աբիմելեքին և քա-
հանայից ու Ղևտացւոց տոհմապետ-
ներուն առջեւը վիճակ ձգեցին, թէ
տոհմապետներուն և թէ անոնց
պզտիկ եղբայրներուն համար։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Ու Դաւիթ ու զօրքին իշխանները
Յասիին, Եղեազարին ու Ոզիէի ու-
նին որդիներէն՝ քնարներով, տա-
ւիղներով ու ծնծղաներով մարգա-
րէութիւն ընողները որոշեցին ա-
պաշտօնեից համար. ու իրենց պաշ-
տօնին համեմատ՝ ան ծառայութիւ-
նը ընող մարդիկներուն համրանքը
2 ասիկայ էր։ Յասիի որդիներէն՝
թագաւորին դիմաց մարգարէութիւն
ընող Յասիին ձեռքին տակը Յասի-
ի որդիքը՝ Զաքուր, Յոսեփ,
3 Նաթանիա և Յասարէլա էին։ Ի-
դիթունէն՝ Իդիթունի որդիքը՝ Գո-
դողիա, Եղրի, Նասայի, Ասէբ, Ս-
ասբիա ու Մատաթիա՝ վեց էին. ու
ասոնք իրենց հօրը Իդիթունին ձեռ-
քին տակն էին, որ քնարով Տէրոջը
գոհութիւն ու օրհնութիւն երգելով
4 մարգարէութիւն կ'ընէր։ Եղեազէն՝
Եղեազին որդիքը՝ Բոկքիա, Մա-
թանիա, Ոզիէլ, Սուբայէլ, Յե-
րիմովթ, Ընանիա, Ընանի, Ե-
ղիաթա, Գեդողաթի, Ռոմամ-
թիեզեր, Յեսբակասա, Մեղեթի,
5 Յոթիր ու Մահազիոթ էին։ Ասոնց
ամէնը Եղեազի որդիքն էին, որ
թագաւորին տեսանողն էր՝ Ասուա-
ծոյ խօսքերուն մէջ եղջիւրը վերցը-
6 նելու. ու Ասուածն Եղեազին տաս-
նուչորս տղայ ու իրեք աղջիկ տուեր
էր։ Ասոնք ամէնը Ասուծոյ տա-
նը պաշտօնին համար ծնծղաներով,
տաւիղներով ու քնարներով՝ իրենց
հօրը ձեռքին տակը Տէրոջը տանը
երգերը կ'երգէին. իսկ Ասաֆ, Իդի-
թուն ու Եղեազ թագաւորին ձեռ-
քին տակն էին։ Ու անոնց թիւը՝
7 Տէրոջը երգերը սորված իրենց եղ-
բայրներուն հետ, ոչ բոլորը
հանճարեղներուն ընդ՝ երկու հա-
րիւր ութսունուրեք էր։

8 Ու իրենց յաջորդական պաշտօնին
համար՝ պզտիկը ու մեծը, վարպե-
տը ու աշակերտը միասին վիճակ
9 ձգեցին։ Ու առաջին վիճակը Ա-
սաֆի որդւոյն Յովսեփին ելաւ.
երկրորդը Գոդողիային, որ ինքը
ու իր եղբայրները ու որդիքը տա-
սներկու հոգի էին. երրորդը
10 Զաքուրին, որ իր որդիներովը ու
եղբայրներովը տասներկու հոգի էր.
11 չորրորդը Եղրիին, որ իր որդի-
ներովը ու եղբայրներովը տասներ-
կու հոգի էր. հինգերորդը Նա-
12 թանիային, որ իր որդիներովը ու
եղբայրներովը տասներկու հոգի էր.
13 վեցերորդը Ոկքիային, որ իր որ-
դիներովը ու եղբայրներովը տասու-
երկու հոգի էր. եօթներորդը Յե-
14 սարէլային, որ իր որդիներովը ու
եղբայրներովը տասներկու հոգի էր.
15 ութերորդը Նասայիին, որ իր որդի-
ներովը ու եղբայրներովը տասներ-
կու հոգի էր. իններորդը Մաթա-
16 նիային, որ իր որդիներովը ու եղ-
բայրներովը տասներկու հոգի էր.
տասներորդը Սեմէիին, որ իր որ-
17 դիներովը ու եղբայրներովը տասու-
երկու հոգի էր. Սեասաներորդը
18 Ազարիէլին, որ իր որդիներովը ու
եղբայրներովը տասներկու հոգի էր.
Եղկոսասաներորդը Ասաբիային, որ
19 իր որդիներովը ու եղբայրներովը
տասներկու հոգի էր. Եղեքսասա-
20 ներորդը Սուբայէլին, որ իր որդի-
ներովը ու եղբայրներովը տասներ-
կու հոգի էր. Ասրեքսասաներորդը
21 Մատաթիային, որ իր որդիներովը
ու եղբայրներովը տասներկու հոգի

22 էր . Հնգետասաներորդը Յերիմովթին , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասուերկու հոգի էր .
23 Վեցտասաներորդը Ոնանիային , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը
24 տասուերկու հոգի էր . Յոթներորդը Յեսբակասայիմ , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը
25 տասուերկու հոգի էր . Ութներորդը Ոնանիին , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասուերկու
26 հոգի էր . Իննուտասաներորդը Մոզեթիին , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը՝ տասուերկու հոգի էր .
27 Քսաներորդը Յղիաթայիին , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տա-
28 սուերկու հոգի էր . Քսանումեկերորդը Յոթիրին , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասուերկու
29 հոգի էր . Քսաներկուերորդը Պեդողաթիին , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասուերկու հոգի
30 էր . Քսաներեքերորդը Մազիովթին , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասուերկու հոգի էր .
31 Քսաներչորսերորդը Ոսամմաթիներին , որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը տասուերկու հոգի էր :

ԳԼ . Ի .

1 Պռոնապաններուն դասակարգութիւնները ասոնք են : Ասափի որդիներէն Կորէին որդին Մասեղամիան էր :
2 Ու Մասեղամիայի որդիքը՝ անդրանիկը Զաքարիա , երկրորդը Յեդիէլ , երրորդը Զաբադիա , չորրորդը Յաթնիէլ ,
3 Ելամ , հինգերորդը Յոհանան , վեցերորդը Էլիոենայ :
4 Ու Ովդեդոմի որդիքը՝ անդրանիկը Սեմայիա , երկրորդը Յովզաբատ , երրորդը Յովաք , չորրորդը Սաքար , հինգերորդը Նաթանայէլ ,
5 Ամիէլ , վեցերորդը Իսաքար , ութերորդը Պեղաթի . քանզի Աստուած զանիկայ օրհներ էր :
6 Ու անոր որդւոյն Սեմայիայէն որդիներ ծնան , որոնք իրենց հօրը տանը իշխաններ եղան , քանզի անոնք զօրաւոր կարիճներ էին :
7 Սեմայիայէն որդիքը Ոթնի , Ռափայէլ , Ովբէդ , Եղզաբատ , Ելիուով , Սամաքիա էին :
8 Ամոնք ամէնը Ովբէդոմի որդիներէն էին , ա՛ իրենք ու իրենց որդիքը և իրենց եղբայրները՝ ծառայութեան համար զօրաւոր ու կարի՛ մարդիկներ՝ Ովբէդոմին վաթսունեւերկու էին :
9 Ու Մասեղամիա տասնուեւթը զօրաւոր որդիներ ու եղբայրներ ունէր :
10 Ու Մերարիի որդիներէն Ոսա որդիներ ունէր . գլխաւորը Սամարի էր . քանզի թէպէտ և անիկայ անդրանիկ չէր , բայց անոր հայրը զանիկայ գլուխ ըրաւ .
11 Երկրորդը Քեղկիա , երրորդը Տաբաղիա , չորրորդը Ոզազիա էր . Ասային բոլոր որդիները ու եղբայրները տասուերկու էին :
12 Կոնանպաններուն գլխաւոր կարգութիւնները ասոնց պռո՛էցան էին՝ գլխաւոր մարդիկներու , որ իրենց եղբայրներուն հետ պահպանութիւն ընելով՝ Տէրոջը տանը մէջ ծառային :
13 Ու պզտիկը ու մեծը հաւասարապէս վիճակ ձգեցին իրենց ազգատոհմներուն համեմատ՝ ամէն մէկ դրան համար :
14 Ու արեւելեան կողմին վիճակը Սեղեմիային եղաւ . ետքը անոր որդւոյն՝ խելացի ու խորհրդական Զաքարիային համար վիճակ ձգեցին , ու անոր վիճակը հիւսիսային կողմը եղաւ :
15 Ովբէդոմին՝ հարաւային կողմը , ու անոր որդւոցը՝ Ասթասուփիմ :
16 Շուփիմին և Ոսային արեւմտեան կողմը Սաղեքեթին դրանը քով՝ վեր ելլող ճամբուն վրայ . ու մէկ պահպանութիւնը միւս պահպանութեանը դիմացն էր :
17 Արեւելեան կողմը վեց Լեւտացի , հիւսիսային կողմը օրը չորս , հարաւային կողմը օրը չորս , ու Ասուփիմի կողմը երկերկուք էին :
18 Փարպարին կողմը դէպ ի արեւմուտք վեր ելլող ճամբան՝ չորս , ու Փարպար երկու դռնապան կար :
19 Կորխի որդիներէն ու Մերարիի որդիներէն եղող դռնապաններուն դասակարգութիւնները ասոնք էին :
20 Ու Լեւտացիներէն Ասուծոյ տա-

նը գանձերուն ու նուիրական գան-
21 ձերուն վրայ Ներքիա էր։ Ներսո-
նայի Ղազանի ազգատոհմներուն
իշխաններէն՝ Ներսոնայի Ղազանին
22 որդիներէն՝ Յեքիէլ էր։ Յեքիե-
լին որդիքը՝ Ովեթամ ու անոր
եղբայրը Յովէլ Տէրոջը տանը գան-
23 ձերուն վրայ էին։ Ու Զմրամեան-
ներէն, Իսահառեաններէն, Խնե-
րոնեաններէն՝ Ոզիելեաններէն ա-
24 ոնք էին. Մովսէսի որդւոյն Ներ-
սամին որդին Մուբայէլ գանձերուն
25 վերակացուն էր։ Ու անոր եղբայր-
ները Եղիազարին որդիէն. անոր
որդին Հռաբիա, անոր որդին Ի-
սայի, անոր որդին Յովրամ, անոր
որդին Զիքրի, ու անոր որդին
26 Սաղոմիթ էր։ Ան Սաղոմիթը ու
անոր եղբայրները Իսաւիթ թագա-
ւորին ու տոհմից իշխաններուն
ու հազարապետներուն և հարիւ-
րապետներուն ու զօրայ իշխան-
ներուն նուիրած ամէն սուրբ գանձե-
27 րուն վրայ էին, Պոռի պատերազմ-
ներէն ու աւարէն Տէրոջը տանը
շինուածքին համար նուիրեր էին.
28 Նաև Սամուէլ տեսանողին ու
Կիսեան Սաւուղին ու Ներնեան
Աբեններէն և Հարուհեան Յո-
ավաբին նուիրած բոլոր նուէրները
Սաղոմիթին ու անոր եղբայրներուն
ձեռքին տակն էին։
29 Իսահառեաններէն Խոնոնիա ու
անոր որդիքը արտաքին գործքերու
համար Իսրայէլի վրայ ոստիկաններ
30 ու դատաւորներ էին։ Խեբրո-
նեաններէն Հասաբիա ու անոր եղ-
բայրները՝ հազար եօթը հարիւր
զօրաւոր մարդիկներ՝ Յորդանանու
ափին կողմը դէպ ի արեմուտք
Տէրոջը ամէն գործքին համար ու
թագաւորին ծառայութեանը հա-
մար Իսրայէլի վրայ վերակացու-
31 էին։ Խեբրոնեաններէն Ներսո-
նեաններուն ազգատոհմին իշխանը
Յերիա էր. Դաւիթին թագաւո-
րութեանը քառասներորդ տարին
անոնք համրուեցան, ու Գաղաա-
դու Յազերի մէջ անոնցմէ զօրաւոր
32 կորիճներ գտնուեցան։ Ու անոր
եղբայրները երկու հազար եօթը
հարիւր զօրաւոր մարդիկներ ո-
տոհմերու իշխաններ էին. և Դա-
ւիթ թագաւորը զանոնք Ռուբե-
նեանց, Գադեանց ու Մանա-
սեանց կէս ցեղին վրայ դրաւ Ա-
տուծոյ և թագաւորին ամէն գործ-
քին համար։

ԳԼ. Ի։

Ու Իսրայէլի որդւոցմէ իրենց համ- 1
րանքովը՝ ազգատոհմի նահա-
պետներէն ու հազարապետներէն
և հարիւրապետներէն ու անոնց
ոստիկաններէն՝ դասակարգութեանց
ամէն գործքին մէջ թագաւորին
ծառայութիւն ընողներուն, և տա-
րուան ամէն ամիսներուն մէջ ամէն
ամսու մինուղներուն ու ելլողներուն
ամէն մէկ դասը քսանուչորս հազար
հոգի էր։ Առաջին ամսուն համար 2
առաջին դասին վրայ Զաբդիէլի
որդին Յաքսաամ էր, ու անոր
դասը քսանուչորս հազար հոգի էր։
Առաջին ամսուն ամէն զօրավարնե- 3
րուն իշխանը Փարեսին որդիներէն
էր։ Ու երկրորդ ամսուն դասին 4
վրայ Դոդքացի Ահոհան էր. ու
Մակելոթ անոր դասին իշխանն էր.
անոր դասն ալ քսանուչորս հազար
հոգի էր։ Երրորդ ամսուն համար եր- 5
րորդ զօրապետը Յոյիադա քահա-
նային որդին Նանեա գլխաւորն էր,
ու անոր դասը քսանուչորս հազար
հոգի էր։ Ան Նանեան երսունին 6
զօրաւոր էր ու երսունին վրայ էր,
և անոր որդին Ամիզաբատ անոր
դասին մէջն էր։ Չորրորդ ամսուն 7
համար չորրորդ զօրավարը Յովա-
բին եղբայրը Ասայէլ, ու անկէ
ետքը անոր որդին Զաբադիա էր,
և անոր դասը քսանուչորս հազար
հոգի էր։ Հինգերորդ ամսուն հա- 8
մար հինգերորդ զօրապետը Յեզ-
րացի Սամմուէթ էր, ու անոր
դասը քսանուչորս հազար հոգի էր։
Վեցերորդ ամսուն համար վեցերորդ 9
զօրավարը Թեկուացի Իկկեսի որ-
դին Իրաս էր, ու անոր դասը քը-
սանուչորս հազար հոգի էր։ Եօթ- 10
ներորդ ամսուն համար եօթներորդ
զօրավարը Եփրեմի որդւոցմէ Փե-

ղենացի Վնեղղէս էր , ու անոր դասը քսանուչորս հազար հոգի էր :
11 Ութերորդ ամսուն համար ութերորդ ղբօսպետը Հարայեանց Ովսացի Սովքաք էր , ու անոր դասը
12 քսանուչորս հազար հոգի էր : Իններորդ ամսուն համար իններորդ ղբօսպետը Ենիամինեաններէն Նաթովփացի Աբիեզեր էր , և անոր դասը քսանուչորս հազար հոգի էր :
13 Տաներորդ ամսուն համար տասներորդ ղբօսպետը Հարայեանց Նետոփաթացի Մահարա էր , ու անոր դասը քսանուչորս հազար հոգի էր :
14 Մետասաներորդ ամսուն համար մետասաներորդ ղբօսպետը Եփրեմի որդւոցմէ Փարաթոնացի Նանեա էր , և անոր դասը քսանուչորս
15 հազար հոգի էր : Երկոտասաներորդ ամսուն համար երկոտասաներորդ ղբօսպետը Կոթոնիէլի Ոթոնբոնէն Նետոփաթացի Ելդայ էր , ու անոր դասը քսանուչորս հազար հոգի էր :
16 Եւ Իսրայէլի ցեղերուն վրայ սահ էին . Ռուբենի ցեղին իշխան՝ Հազրիի որդին Եղիասար , Շմաւոնի ցեղին՝ Մահքայի որդին Սափատիա ,
17 Ղեւիի ցեղին՝ Կամուէլի որդին Հասբիա , Հարոնի որդւոցը
18 Սադովկ , Յուդայի ցեղին՝ Դաւիթին եղբայրներէն Եղիուա , Իսաքարի ցեղին՝ Միքայէլի որդին Ոմրի ,
19 Զաբուղոնի ցեղին՝ Եղդիայի որդին Իսմայիա , Նեփթաղիմի ցեղին՝ Եզրիէլի որդին Երիմոթ ,
20 Եփրեմի որդւոցը՝ Ազազիայի որդին Ովսէէ , Մանասէի կէս ցեղին՝ Դաղայիայի
21 որդին Յոէլ , Գաղաադ եղող Մանասէի կէս ցեղին՝ Զաքարիայի որդին Իեդդով , Բենիամինի ցեղին՝ Աբենների որդին Յասիէլ ,
22 Դանի ցեղին՝ Երոամի որդին Ազարիէլ . Իսրայէլի ցեղերուն իշխանները սոսկ էին :
23 Եւ Դաւիթ քսան տարեկանէն վար եղողները չհամրեց , վասն զի Տէրը ըսեր էր որ Իսրայէլը երկինքին աստղերուն չափ պիտի շատցընէ :
24 Զարուհեայի որդին Յոաբ սկսաւ համրել՝ բայց չվերջացուց . ու

անոր համար Իսրայէլի վրայ բարկութիւն եկաւ . և ան համրանքը Դաւիթ թագաւորին յիշատակարանին մէջ չմտաւ :
Եւ թագաւորին գանձերուն վրայ 25
Ազմաթի որդին Ազմաթ էր . և դաշտը ու քաղաքները և գեղերը ու աշտարակները եղող շտեմարաններուն վրայ Ոզիայի որդին Յովնաթան էր . Նաև արտը բանող 26
երկրագործներուն վրայ Քելուբի որդին Եզդի էր . Ու այգիներուն 27
վրայ Ռամաթացի Սեմէի էր . ու այգիներուն բերքերուն ու գինիի շտեմարաններուն վրայ Սեփամացի Զաբդի էր . Նաև դաշտը եղող 28
ձիթենիներուն ու մոլաթզենիներուն վրայ Գադերացի Նաարղանան էր . ու եղի շտեմարաններուն վրայ Յովաս էր . Ու Սարոնի մէջ եղող 29
արօտական արջառներուն վրայ Սարոնացի Սետրա էր . ու հովիտներու մէջ եղող արջառներուն վրայ
Ադղէի որդին Սափատ էր . Նաև 30
ուղտերուն վրայ Իսմայէլացի Աբիլ էր . ու էշերուն վրայ Մերոնոթացի Յադայիա էր . Նաև հօտերուն 31
վրայ Հագարացի Յազիզ էր : Ասոնք ամէնը Դաւիթ թագաւորին սեպհականութեան վերակացուներն էին :
Ու Դաւիթին հօրեղբայրը Յով- 32
նաթան խորհրդական էր . անիկայ խելացի ու դիտուն մարդ էր . և Հաքմոնիի որդին Յեքիէլ թագաւորին որդւոցը հետ էր . Ու 33
Աքիտոփէլ՝ թագաւորին խորհրդականը , և Արքացի Քուսի թագաւորին բարեկամն էր . Ու 34
Աքիտոփէլէն ետքը Բանեայի որդին Յոյիադա ու Աբիաթար էին . ու թագաւորին զօրապետը Յովաբ էր :

ԻԷ . ԻԸ

Եւ Դաւիթ Իսրայէլին բոլոր իշ- 1
խանները , ցեղերուն իշխանները ու թագաւորին ծառայութիւն ընող դասերուն իշխանները , և հազարապետները ու հարիւրապետները , և թագաւորին ու անոր

որդւոցը բոլոր ստացուածոց ու ընչից վերակացուները, ներքինիները, գործաւորները ու գործին բոլոր կարիճները Երուսաղէմի մէջ ժողվից։ 2 Ու Դաւիթ թագաւորը ոտքի վրայ կայնեցաւ, ու ըսաւ, Լո՛վ իմ եղբայրներս ու իմ ժողովուրդս, ինծի մտիկ ըրէք. Իմ սրտիս մէջը ունեցայ որ Տէրոջը ուխտի տապանակին, ու մեր Աստուծոյն ոտիցը պատուանդանի համար մէկ հանգստեան տուն մը շինեմ, ու շինելու պատրաստութիւն տեսայ. 3 Բայց Աստուած ինծի ըսաւ, Դուն իմ անուանս տուն պիտի չշինես, քանզի դուն պատերազմի մարդ ես ու շատ արիւն թափեցիր։ 4 Ու Իսրայէլին Տէր Աստուածը իմ հօրս բոլոր տունէն զիս ընտրեց, որ յաւիտեան Իսրայէլին վրայ թագաւոր ըլլամ. քանզի առաջնորդը՝ Յուդային, ու Յուդայի տունէն իմ հօրս տունը ընտրեց. ու իմ հօրս որդւոցը մէջէն ինծի հաւնեցաւ, որ ինծ բոլոր 5 Իսրայէլի վրայ թագաւոր ընէ։ Ու իմ բոլոր որդիներէս՝ (որովհետև Տէրը ինծի շատ որդիներ տուաւ,) իմ որդիս Սողոմոնը ընտրեց, որ Իսրայէլի վրայ Տէրոջը թագաւո- 6 րութեան աթոռը նստի. Ու ինծի ըսաւ, Քու որդիդ Սողոմոն՝ ինքը պիտի շինէ իմ տունս ու իմ սրահներս, քանզի զանիկայ ինծի որդի ընտրեցի, ու ես անոր հայր պիտի 7 ըլլամ. Ու անոր թագաւորութիւնը յաւիտեան պիտի հաստատեմ, թէ որ ան օրուան պէս իմ հրամաններս ու դատաստաններս 'ի 8 գործ դնելու մէջ յարատևէ։ Ու հիմա բոլոր Իսրայէլին՝ Տէրոջը ժողովքին առջևը ու մեր Աստուծոյն լսելովը ձեզի կ'ըսեմ, Ձեր Տէր Աստուծոյն բոլոր պատուիրանքները պահեցէք ու գտնուեցէք, որ ան բարի երկիրը ժառանգէք, ու ձեզմէ ետքը ձեր որդւոցը ժառանգութիւն թողուք յաւիտեան։

9 Ու դուն, Սողոմոն իմ որդեակ, քու հօրդ Աստուածը ճանչցիր, ու անոր կատարեալ սրտով ու յօժար կամքով ծառայութիւն ըրէ. քանզի Տէրը ամէն սիրտերը կը քննէ, ու ամէն մտայ խորհուրդները կը ճանչնայ. Թէ որ զանիկայ փնտռես՝ պիտի գտնես, և թէ որ զանիկայ թողուս՝ ան ալ քեզ յաւիտեան պիտի մերժէ։ 10 Հիմա նայէ որ Տէրը քեզ ընտրեց իր սրբարանին համար տուն մը շինելու. զօրացիր ու առ գործը կատարէ։

11 Ու Դաւիթ իր որդւոյն Սողոմոնին սրահին, ու անոր սենեակներուն, և անոր գանձարաններուն, ու անոր վերնատուններուն, և անոր ներքին ջուխմարաններուն, ու քաւութիւնին տանը գաղափարը տուաւ. 12 Ու Հոգիին ազդեցութեամբը իրեն յայտնուած բոլոր բաներուն՝ Տէրոջը տանը դաւիթներուն, ու բոլորտիքը եղող ամէն սենեակներուն, և Աստուծոյ տանը ջուխմարաններուն, ու նուիրուած բաներուն գանձարաններուն գաղափարը։ 13 Նաև քահանայից ու Ղեւտացւոց դասակարգութիւններուն համար, ու Տէրոջը տանը պաշտօնին ամէն գործքին համար, և Տէրոջը տանը ծառայութեանը ամէն անօթներուն համար պատուելիք։ 14 Ու ամէն պաշտօններուն ամէն ոսկի անօթներուն կշիռքը, ու ամէն արծաթէ անօթներուն ու ամէն պաշտօնի անօթներուն ալ կշիռքը, 15 Ու ամէն ոսկիէ աշտանակներուն ու անոնց ամէն ոսկիէ ճրագներուն կշիռքը, և ամէն արծաթէ աշտանակին ու անոր ճրագներուն, ամէն մէկ աշտանակին գործածութեանը համեմատ կշիռքը։ 16 Ու առաջաւորութեան սեղաններուն ամէն մէկ սեղանին համար՝ ոսկիին կշիռքը, ու արծաթէ սեղաններուն համար՝ արծաթին կշիռքը, 17 Ու մաքուր ոսկիէ մսահաններուն ու կոնքերուն և բաժակներուն ու ոսկիէ տաշտերուն համար ամէն մէկ տաշտին կշիռքը, և արծաթէ տաշտերուն համար ամէն մէկ տաշտին կշիռքը պրծէց. 18 Ու խունկի սեղանին համար կշիռքով

մաքուր ոսկի , և էրինց ընէրը տա-
բածող՝ ու Տէրոջը ուխտին տապա-
նակը ծածկող քերովբէից կառքին
գաղափարին համար ոսկի պրծէց :
19 Ա՛ր բոլոր բաները՝ աս գաղափարին
բոլոր գործքերը՝ Տէրը իր ձեռքին
գրովը ինձի յայտնեց՝ ըսաւ :
20 Ու Դաւիթ իր որդւոյն Սողոմո-
նին ըսաւ , Քաջացիր ու քաջու-
թիւն եղիր , ու ա՛ն գործը կատարէ .
մի՛ վախնար ու մի՛ զարհուրիր .
քանզի Տէր Աստուած՝ իմ Աս-
տուածս քեզի հետ է . անիկայ քեզ
պիտի չթողու ու քեզ երեսէ պի-
տի չձգէ , մինչև որ Տէրոջը տանը
ծառայութեանը բոլոր գործքերը
21 լմնցընես : Ու ահա քահանայից
ու Ղեւտացւոց դասերը Աստուծոյ
տանը բոլոր ծառայութեանը համար
են . ու ամէն ծառայութեան հա-
մար՝ ամէն գործքի մէջ ամէն յօժա-
րակամ իմաստուններըը քեզի հետ
են . և իշխաններըը ու բոլոր ժողո-
վուրդը քու ամէն հրամանիդ ներ-
նային :

ԻԹ . ԻՑ

1 Ու Դաւիթ թագաւորը բոլոր ժո-
ղովքին ըսաւ , Իմ որդիս Սո-
ղոմոն՝ որ Աստուած միայն անիկայ
ընտրեց , փափուկ տղայ մըն է , ու
գործքը մեծ է . քանզի ա՛ն պալատը
մարդու համար չէ , հապա Տէր Աս-
2 տուծոյ համար է : Ուստի ես իմ
բոլոր կարողութեամբս՝ իմ Աստու-
ծոյս տանը համար՝ ոսկիէ ըլլա-
քան բաներէս համար ոսկի , ու արծա-
թեղէնները համար արծաթ , և
պղնձեղէնները համար պղինձ , ա-
երկաթեղէնները համար երկաթ ,
և փայտեղէնները համար փայտ ,
ա՛ն եղինգնաքարերը , և դամելու
տեսակը , ու զարդի համար գոյնզգոյն
քարերը , և ամէն տեսակ պատուա-
կան քարերը , ու մարմարիոն քարերը
3 առատօրէն պատրաստեցի : Ու
նաև իմ Աստուծոյս տանը վրայ մեծ
սէրը ունենալուս համար , սրբարանի
տանը համար ամէն պատրաստած
բաներէս ՚ի զատ , իմ յատուկ
գանձիս մէջը եղած ոսկին ու ար-
ծաթն ալ իմ Աստուծոյս տանը
համար տուի , Ոփիրի ոսկիէն իրեք 4
հազար տաղանդ ոսկի , ու եօթը
հազար տաղանդ մաքուր արծաթ՝ որ
անոնցմով տուներուն որմունքը պա-
տեն . Ոսկիէ ըլլալու բաներուն հա- 5
մար ոսկի , ու արծաթեղէններուն
համար արծաթ , ու արուեստաւոր-
ներուն ձեռքովը ըլլալու ամէն տեսակ
գործքին համար Հոգիացած եղածը
պու՞է . և այսօր ո՞վ իր կամքովը
Տէրոջը ընծայ տուող ո՞վ կայ :
Ուստի աները տոհմիս իշխանները 6
ու Իսրայէլի ցեղերուն իշխանները ,
և հազարապետները ու հարիւրա-
պետները , և թագաւորին գործքին
վերակացուները յօժար կամք ըն-
ծայ բերին , Ու Աստուծոյ տանը 7
գործքին համար հինգ հազար տա-
ղանդ և տասը հազար դրամ ոսկի ,
ու տասը հազար տաղանդ արծաթ ,
և տասնուութը հազար տաղանդ
պղինձ , ու հարիւր հազար տաղանդ
երկաթ տուին : Ու որուն քովը 8
որ քարեր գտնուեցաւ , Գերսոնացի
Յեհիելին ձեռքովը Տէրոջը տանը
գանձին ընծայեցին : Ու ժողո- 9
վուրդը անոնց կամաւոր ընծաները
մատուցանելուն համար ուրախա-
ցան , քանզի կամաւոր ընծան բո-
լոր սրտով մատուցին Տէրոջը . ու
Դաւիթ թագաւորն ալ խիստ շատ
ուրախացաւ :
Ու Դաւիթ բոլոր ժողովքին աչ- 10
քին առջևը Տէրը օրհնեց . ու Դա-
ւիթ ըսաւ , Ո՛վ Տէր , մեր հօրը
Իսրայէլին Աստուածը , յաւիտենից
մինչև յաւիտեան օրհնեալ ես ,
Ո՛վ Տէր , մեծութիւնը , զօրու- 11
թիւնը , փառքը , պայծառութիւ-
նը ու վայելչութիւնը քուկդ է .
քանզի բոլոր երկինքի ու երկրի վրայ
եղածը քո՛կդ է . ո՛վ Տէր , թագաւո-
րութիւնը քուկդ է , ու դուն իբրև
գլուխ ամէնէն բարձրացեալ ես :
Ու հարստութիւնը ու փառքը քեզ- 12
մէ է , ու ամէնուն իշխանը դուն ես .
և զօրութիւնը ու կարողութիւնը
քու ձեռքիդ մէջն է . և ամէնը մեծ-
ցընելը և ուժովցընելը քու ձեռքդ
է : Ու հիմա , ո՛վ մեր Աստուածը , 13

քեզի գոհութիւն կու տանք, ու քու փառաւորեալ անունդ կ'օրհնենք :
14 Նայց ես ո՞վ եմ, ու իմ ժողովուրդս ո՞վ է, որ այսպէս կամաւոր ընծայ տալու կարող ըլլանք. քանզի ամէն բան քեզմէ է, ու քուկինէն
15 ներէդ քեզի տուինք : Այսն զի մենք քու առջեւդ՝ մեր բոլոր հայրերուն պէս՝ օտարականներ ու պանդուխտներ ենք. երկրի վրայ մեր օրերը ստուերի պէս է, ու ինայուն բան
16 մը չկայ : Վ՛ Տէր Աստուած մեր, քեզի քու սուրբ անուանդ շինուելու տանը համար աս մեր պատրաստած բաներուն բոլոր առատութիւնը քու ձեռքէդ է, ու ամէնն ալ քուկդ է.
17 Նաև գիտեմ, ո՛վ Աստուած իմ, որ դուն սիրտերը կը փորձես, և ուղղութիւնը կը սիրես. ասոնց ամէնը ես ուղիղ սրտով ու յօժար կամօք ընծայ ըրի. ու հիմա հոս գտնուած ժողովուրդդ ուրախութեամբ տեսայ, որ քեզի կամաւոր ընծայ կը
18 մատուցանեն : Վ՛ մեր հայրերուն՝ Աբրահամին, Իսահակին ու Իսրայէլին Տէր Աստուածը, ասիկայ յաւիտեան քու ժողովուրդիդ սրտին խորհուրդներուն մէջը պահէ, ու
19 անոնց սիրտը քեզի ուղղէ : Նաև իմ որդւոյս Սողոմոնին կատարեալ սիրտ տուր, որ քու պատուիրանքներդ ու վկայութիւններդ ու կանոնները պահէ, և ամէնը՝ ի գործ դնէ, ու շինէ այն պալատը՝ որուն համար պատրաստութիւն տեսար եմ :
20 Նաև Դաւիթ բոլոր ժողովքին ըսաւ, Հիմա ձեր Տէր Աստուածը օրհնեցէք. ու բոլոր ժողովքը իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը օրհնեցին, և ծռելով՝ Տէրոջը ու թագաւորին երկրպագութիւն ըրին :
21 Ու հետեւեալ օրը զոհեր ու ողջակէզներ մատուցին Տէրոջը, հազար զուարակ, հազար խոյ, հազար գառն՝ անոնց թափելու նուէրներովը. ու բոլոր Իսրայէլին համար շատ զոհեր մատուցին :
22 Նաև այն օրը Տէրոջը առջեւը մեծ ուրախութիւնով կերան ըմպեցին, ու Դաւիթին որդին Սողոմոնը նորէն թագաւոր ըրին. ջանիւղ Տէրոջը համար թագաւոր, ու Սադովկը քահանայ օծեցին :
23 Նաև Սողոմոն իր հօրը Դաւիթին տեղը Տէրոջը աթոռին վրայ թագաւոր նստաւ, ու յաջողութիւն գտաւ. և բոլոր Իսրայէլ անոր ենազանդեցաւ :
24 Ու ամէն իշխանները ու զօրաւորները, և Դաւիթ թագաւորին բոլոր որդիներն ալ Սողոմոն թագաւորին ենազանդեցան :
25 Ու Տէրը բոլոր Իսրայէլին առջեւը Սողոմոնը խիստ մեծցուց, և անոր այնպէս թագաւորութեան փառք տուաւ, որ անկէ առաջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղողի մը ամենևին եղած չէր :
26 Այսպէս Յեսսէի որդին Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն ըրաւ. Նաև անոր Իսրայէլի
27 վրայ թագաւորութիւն ըրած օրերը քառասուն տարի եղաւ. Վ՛ Քեբրոնի մէջ եօթը տարի թագաւորութիւն ըրաւ, ու Երուսաղէմի մէջ երեսուներեք տարի թագաւորութիւն ըրաւ :
28 Նաև բարի ծերութեամբ մեռաւ, կեանքէն՝ մեծութենէն ու փառքէն իր բաղձանքը առած. և անոր տեղը անոր որդին Սողոմոն
29 թագաւոր եղաւ : Ու Դաւիթ թագաւորին առաջին ու վերջին գործքերը ահա Սամուէլ տեսանողին գրքին մէջը, ու Նաթան մարգարէին գրքին մէջը, և Գադ տեսանողին գրքին մէջը գրուած են,
30 Նաև անոր բոլոր թագաւորութիւնը ու քաջութիւնը, ու թէ անոր, թէ Իսրայէլին և թէ ուրիշ երկիրներուն ամէն թագաւորութեանց պատահած դիպուածները :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ Դաւիթի որդին Սողոմոն իր
թագաւորութեանը մէջ զօրա-
ցաւ . ու անոր Տէր Աստուածը ա-
նոր հետ էր , ու զանիկայ խիստ
2 մեծցուց : Եւ Սողոմոն բոլոր Իս-
րայէլին՝ հազարապետնե-
րուն , հարիւրապետներուն , դա-
տաւորներուն ու բոլոր Իսրայէլին
ամէն տոհմապետներուն խօսեցաւ :
3 Եւ Սողոմոն ու բոլոր ժողովքը ա-
նոր հետ Գաբաւոնի բարձր տեղը
գացին . քանզի Տէրոջը ծառային
Մովսէսին անապատին մէջ շինած
Աստուծոյ ժողովքի խորանը հոն
4 էր . Սակայն թէ Դաւիթ Աստու-
ծոյ տապանակը Կարիաթարիմէն
իր պատրաստած տեղը հաներ էր .
քանզի Երուսաղէմի մէջ անոր վը-
5 րան մը կանգներ էր . Ասկայն Ու-
րիան Ուրիին որդւոյն Բեսաղիէլին
շինած պղնձէ սեղանը հոն Տէրոջը
խորանին առջեւն էր . և Սողոմոն ու
6 ժողովքը զանիկայ փնտռեցին : Եւ
Սողոմոն հոն Տէրոջը առջեւը ժո-
ղովքի խորանին պղնձէ սեղանին քո-
վը ելաւ , ու անոր վրայ հազար ող-
ջակէզ մատուց :
7 Ան գիշերը Աստուած Սողոմոնին
երեւցաւ ու անոր ըսաւ , Խնդրէ ,
8 քեզի ի՞նչ տամ : Եւ Սողոմոն
Աստուծոյ ըսաւ , Դուն իմ հօրս
Դաւիթին մեծ ողորմութիւն ըրիր ,
ու ինծ անոր տեղը թագաւոր ըրիր .
9 Հիմա՛ ո՛վ Տէր Աստուած՝ իմ հօրս
Դաւիթին ըրած խոստմունքդ հաս-
տատ մնայ . քանզի դուն զիս երկ-
րիս հողին չափ շատ ժողովուրդի
10 վրայ թագաւոր ըրիր : Հիմա ին-
ծի իմաստութիւն ու գիտութիւն
տուր , որ այս ժողովուրդիս առջեւը
ելլեմ ու մտնեմ . վասն զի այս քու
մեծ ժողովուրդդ ո՞վ կրնայ դա-
տել : 11 Եւ Աստուած Սողոմոնին
ըսաւ , Որովհետեւ քու սրտիդ մէջը
այսպէս եղաւ , ու հարստութիւն ,
ստացուածք , փառք , և քու թշնա-
միներուդ հոգին չխնդրեցիր , ու ե-
կար կեանք ալ չխնդրեցիր , հապա
քեզի իմաստութիւն ու գիտութիւն
խնդրեցիր , որ դատես իմ ժողո-
վուրդս՝ որուն վրայ քեզ թագաւոր
ըրի , 12 Իմաստութիւն ու գի-
տութիւն տրուի քեզի , և հարըս-
տութիւն , ստացուածք ու փառք ալ
պիտի տամ քեզի . անանկ որ քեզմէ
առաջ եղող թագաւորներուն այն-
պէս եղած չէ , ու քեզմէ ետքը ես-
պէս՝ն ալ այնպէս պիտի չըլլայ :
13 Եւ Սողոմոն Գաբաւոնի բարձր տե-
ղէն՝ ժողովքի խորանին առջեւէն Ե-
րուսաղէմ դարձաւ , ու Իսրայէլի
վրայ թագաւորութիւն ըրաւ :
14 Եւ Սողոմոն կառքեր ու ձիաւոր-
ներ ժողվեց . ու անիկայ հազար չորս
հարիւր կառք ու տասներկու հա-
զար ձիաւոր ունեցաւ , և զանոնք
կառքի քաղաքներուն մէջը , ու թա-
գաւորին քովը Երուսաղէմի մէջ տե-
ղաւորեց : 15 Եւ թագաւորը Երու-
սաղէմի մէջ արծաթը ու ոսկին քա-
րերու պէս ըրաւ , ու եղևնափայտը
շատութենէն՝ դաշտի մէջ եղող մո-
ւսաթզենիներուն պէս ըրաւ : 16 Եւ
Սողոմոնին ձիերը Եգիպտոսէն կու
գային . ու թագաւորին վաճառա-
կաններուն կարաւանը մէկ որոշուած
գնով մը Եգիպտոսէն կ՚առնէին . 17 Ու Եգիպտոսէն մէկ
կառք մը դուրս ելլելուն՝ վեց հա-
րիւր արծաթով վեր կը հանէին ,
ու մէկ ձին՝ հարիւր հիսուն արծա-
թով . ու Քետացւոց բոլոր թագա-
ւորներուն համար և Սյրուոց բո-
լոր թագաւորներուն համար ալ ա-
նոնց ձեռքովը այնպէս կը հանէին :

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Եւ Սողոմոն միտքը դրաւ որ Տէ-
րոջը անունը տուն՝ ու իր թա-
գաւորութեանը տուն շինէ : 2 Ու
Սողոմոն եօթանասուն հազար բնա-
կիչ՝ ու լերը քարհանք կտրող ութ-

ատն Հազար մարդ ընտրեց, և անոնց վրայ իրեք հազար վեց հարիւր վերակացու դրաւ։

3 Եւ Սողոմն Տիւրոսի թագաւորին Խիրամին մտիկ խրկեց ու ըսաւ, Ինչպէս որ իմ հօրս Դաւիթին ընիր, ու անոր եղեւնափայտեր խրկեցիր որ իրեն բնակելու համար
4 տուն շինէ, Ահա ես իմ Տէր Աստուծոյս անունը տուն կը շինեմ, որ անոր նուիրուի, անոր առջեւը անուշահոտ խունկ ծխուի, ու միշտ առաջաւորութեան հացը դրուի, և առտու ու իրիկուն, շաբաթները և ամսագլուխները ու մեր Տէր Աստուծոյն տօներուն օրերը ողջակէզներ մատուցուի. ասիկայ Իսրայէլին յաւիտենական պարտաւորութիւն
5 է։ Եւ ան տունը որ ես կը շինեմ, մեծ ըլլայ. քանզի մեր Աստուածը ամէն աստուածներէն մեծ
6 է. Եւ անոր տուն շինելու ձիւ կարող է. քանզի երկինքը ու երկնից երկինքը չեն կրնար պարունակել զանիկայ. ուրեմն ես ո՞վ եմ, որ անոր տուն շինեմ. միայն թէ անոր առջեւը խունկ ծխելու հա-
7 մար գէղ պիտի պատրաստեմ։ Եւ հիմա ինծի մէկ իմաստուն մարդ մը խրկէ, որ ոսկին, արծաթը, պղինձը, երկաթը, ծիրանեգոյնը, կարմիրը և կապուտակը բանիլ գիտնայ, ու քանդակագործութիւն ալ գիտնայ, որ իմ քովս Հրէաստանի ու Երուսաղէմի մէջ եղող՝ իմ հօրս Դաւիթին պատրաստած իմաստուն-
8 ներուն հետ ըլլայ։ Եւ ինծի Լիբանանէն եղեւնափայտեր, մայր փայտեր ու ալմուկ փայտեր խրկէ. քանզի ես գիտեմ որ քու ծառաներդ Լիբանանէն փայտ կտրելը գիտեն. և ահա իմ ծառաներս քու ծառա-
9 ներուդ հետ ըլլան, Ու ինծի խիստ շատ փայտեր պատրաստեն, քանզի իմ շինելու տունս մեծ ու փառաւոր
10 ըլլալու է։ Եւ ահա ես քու ծառաներուդ՝ փայտ կտրող բանուորներուն՝ քսան հազար քոռ ցորեն, ու քսան հազար քոռ գարի, ու քսան հազար մար գինի ու քսան հազար մար եղ կու տամ։

11 Եւ Տիւրոսի Խիրամ թագաւորը Սողոմոնին նամակ խրկեց ու ըսաւ, Տէրը իր ժողովուրդը սիրելուն համար քեզ անոնց վրայ թագաւոր դրաւ։ 12 Եւ Խիրամ ըսաւ, Երկինքը ու երկիրը ստեղծող Իսրայէլին Տէր Աստուածը օրհնեալ ըլլայ, որ Դաւիթ թագաւորին խոհեմութիւն ու գիտութիւն ունեցող իմաստուն որդի մը տուաւ, որ անիկայ Տէրոջը տուն, ու իր թագաւորութեանը տուն պիտի շինէ։ 13 Եւ հիմա իմ վարպետ Խիրամը կը խրկեմ, որ հանճարեղ ու իմաստուն մարդ մըն է. 14 Անիկայ Դանի աղջիկներէն եղող կնկան մը որդի է, ու անոր հայրը Տիւրացի է. Անիկայ ոսկի, արծաթ, պղինձ, երկաթ, քարեր ու փայտեր, նաեւ ծիրանեգոյնի, կապուտակի, բեհեզի և կարմիրի վրայ բանելու կողմանէ, ու ամէն տեսակ քանդակը քանդակելու կողմանէ յաջողակ է. և քու իմաստուններուդ հետ, ու քու հօրդ Դաւիթին՝ իմ տիրոջ իմաստուններուն հետ իրեն ամէն առաջարկուած բանին հնարքը կը գտնէ։ 15 Եւ հիմա իմ տէրս իր ըսած ցորենը ու գարին, եղը ու գինին իր ծառաներուն թող խրկէ. 16 Ու մենք Լիբանանէն քեզի հարկաւոր եղածին չափ փայտեր կը կտրենք, և զանոնք ծովէն լաստեր կապելով՝ Յոպպէ կը բերենք քեզի, ու դուն զանոնք Երուսաղէմ հանէ։

17 Ու Սողոմն Իսրայէլի երկրին մէջը եղող բոլոր օտարազգի մարդիկները՝ իր հօրը Դաւիթին համրելէն ետքը համրեց. և անոնք հարիւր յիսունուերեք հազար վեց հարիւր մարդ գտնուեցան. 18 Ու անոնցմէ եօթանասուն հազարը բեռնակիր, ու լեռը փայտ կտրող ութսուն հազար, ու զանոնք բանեցընելու համար իրեք հազար վեց հարիւր վերակացու ըրաւ։

Գ Ա Գ · Գ

1 Եւ Սողոմն սկսաւ Տէրոջը տունը շինել Երուսաղէմի մէջ Մորիա լեռանը վրայ՝ ուր որ Տէրը անոր

հօրը Դաւիթին երեցկր էր , ան տեղը՝ որն որ Դաւիթ Յեբուսացի Առնային կալին մէջը պատրաստեր
2 էր : Եւ իր թագաւորութեանը երրորդ տարին՝ երկրորդ ամսուն երկրորդ օրը սկսաւ շինել :
3 Եւ Սաղոմոն տունը շինելու համար Տէրոջմանին դրած հիմը ասիկայ էր . աւջի չափով վաթսուն կանգուն երկայն , ու քսան կանգուն լայն էր :
4 Եւ դիմացը եղող սրահին երկայնութիւնը՝ տանը լայնութեամբը քսան կանգուն , ու բարձրութիւնը հարիւր քսան կանգուն էր . ու ջանիկայ ներսէն մաքուր ոսկիով պա-
5 տեց : Եւ մեծ տունը մայր փայտով ծածկեց , ու զանիկայ մաքուր ոսկիով պատեց , ու անոր վրայ արմաւենիներ ու շղթաներ փորագրեց :
6 Եւ շքեղութեան համար տունը պատուական քարերով զարդարեց . ու ոսկին Փարուիմի ոսկի էր :
7 Եւ տանը գերաններըը , սեմերը , պատերը ու դռներըը ոսկիով պատեց . ու պատերուն վրայ քերովբէներ քանդակեց :
8 Եւ սրբութեանց սրբութիւնին տունը շինեց . անոր երկայնութիւնը տանը լայնութեանը պէս՝ քսան կանգուն , ու լայնութիւնը քսան
9 կանգուն էր . և զանիկայ վեց հարիւր տաղանդի չափ մաքուր ոսկիով պատեց : Ու բևեռներուն կշիռըը հիսունական սիկղ ոսկի էր . ու վերնասուններըը ոսկիով պատեց :
10 Եւ սրբութեանց սրբութիւնին տանը մէջ երկու քանդակագործ քերովբէներ շինեց , ու զանոնք ոսկիով
11 պատեց . Եւ քերովբէներուն թեւերը քսան կանգուն երկայնութիւն ունէին . մէկ թեւը հինգ կանգուն էր ու տանը պատին կը դպչէր , և միւս թեւը հինգ կանգուն էր ու միւս քերովբէին թեւին կը դպչէր .
12 Միւս քերովբէին ալ մէկ թեւը հինգ կանգուն էր ու տանը պատին կը դպչէր , ու միւս թեւը հինգ կանգուն էր ու միւս քերովբէին
13 թեւին կցուած էր : Այս քերովբէներուն տարածուած թեւերուն երկայնութիւնը քսան կանգուն էր . ու անոնք իրենց ոտքերուն վրայ կայնած էին , ու անոնց երեսը դէպ 'ի տունը կը նայէր :
14 Եւ վարագոյրը կապուտակէ , ծիրանիէ , կարմիրէ ու բեհեզէ շինեց , ու անոր վրայ քերովբէներ գործեց :
15 Եւ տանը առջևը երեսունհինգ կանգուն երկայնութեամբ երկու սիւն շինեց , ու ամէն մէկուն վրայի խոյակը հինգ կանգուն էր :
16 Եւ դարիրին մէջի ընտրութիւն պէս շղթաներ շինեց , ու սիւներուն վրայ դրաւ . և հարիւր նուռ շինեց ու շղթաներուն անցուց :
17 Եւ սիւները տաճարին առջևը կանգնեց , մէկը աջ կողմէն ու միւսը ձախ կողմէն . և աջ կողմը եղողին անունը Յաբին , ու ձախ կողմը եղողին անունը Բոոզ կոչեց :

Գ Ա Գ . Գ

1 Եւ պղնձէ սեղան մը շինեց , երկայնութիւնը քսան կանգուն , և լայնութիւնը քսան կանգուն ու բարձրութիւնը տասը կանգուն :
2 Եւ ձուլածոյ ծովը շինեց . ու մէկ շրթունքէն մինչև միւս շրթունքը տասը կանգուն էր , ու բոլորաձև էր , և անոր բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր , ու անոր շրջապատը երեսուն կանգուն էր .
3 Եւ անոր տակը շուրջանակի ամէն կողմէն եղնիւրու նմանութիւններ կային . ծովուն բոլորտիքը մէկ կանգունի մէջ տասնական եղնիք էր . ու եղնիները երկու կարգ էին , որոնք ծովը ձուլած առեննին ձուլեր էին :
4 Տասներկու եղնիներու վրայ կը կենար , որոնց երեքը դէպ 'ի հիւսիս , երեքը դէպ 'ի արևմուտք , երեքը դէպ 'ի հարաւ , ու երեքը դէպ 'ի արևելք կը նայէին , ու ծովը անոնց վրայ էր , և ամենուն ետևի կողմը դէպ 'ի ներս դարձած էր :
5 Ու անոր թաւնձրութիւնը չորս մատնաչափ էր , և շրթունքը գաւաթի շրթունքի պէս էր , ու վրան շուշանի ծաղիկներ փորուած էր , ու երեք հազար մեր կ'առնէր :
6 Եւ տասը աւազան շինեց , ու

հինգը աջ կողմը ու հինգն ալ ձախ
կողմը դրաւ լուացման համար . ողջ-
ջակէզները անոնց մէջը կը լուային .
բայց ծովը քահանայից համար էր ,
որ հոն լուացուին :
7 Եւ տասը ոսկեղէն աշտանակները
չինեց իրենց օրինակին համեմատ ,
ու զանոնք տաճարին մէջը դրաւ ,
հինգը աջ կողմը ու հինգը ձախ
կողմը :
8 Եւ տասը սեղան չինեց , ու զա-
նոնք տաճարին մէջը դրաւ . հինգը
աջ կողմը ու հինգը ձախ կողմը .
ու հարիւր ոսկեղէն կոնքեր չինեց :
9 Եւ քահանայից գաւիթը , ու
մեծ գաւիթը , և գաւթին դռնե-
րը չինեց , ու անոնց փեղկերը պղնձով պատեց :
10 Եւ ծովը աջ կողմը հարաւոյ դէմ դէպ ՚ի արեւելք դէ-
րաւ :
11 Եւ Խիրամ՝ կաթսաները , թիակ-
ները ու կոնքերը չինեց . և Խիրամ
կատարեց ան բոլոր գործքերը՝ որ
Սաւուճոյ տանը համար Սողոմոն
12 թագաւորին կը չինէր . Այսինքն եր-
կու սիւները ու գունտերը ու եր-
կու սիւներուն գլուխը եղող խոյակ-
ները , և սիւներուն գլուխը եղող
խոյակներուն երկու գունտերը ծած-
կելու համար երկու ցանցակերպ
13 գարդերը , Եւ երկու ցանցակերպ
գարդերուն չորս հարիւր նուռերը ,
այսինքն սիւներուն վրայի խոյակնե-
րուն երկու գունտերը ծածկելու հա-
մար՝ ամէն մէկ ցանցակերպ գարդին
14 վրայ երկու կարգ նուռեր . Եւ մե-
քենովթներն չինեց , ու մեքենովթ-
ներուն վրայի աւազաններն չինեց .
15 Մէկ ծովը ու անոր տակի տասներ-
16 կու եզները . Եւ կաթսաները , ու
թիակները , ու մսահաններն , և ա-
նոնց բոլոր գործիքները՝ Հերովդ տա-
ղը համար Սողոմոն թագաւորին՝
փայլուն պղինձէ չինեց անոր վարպե-
17 տը Խիրամ : Թագաւորը զանոնք
Յորդանանու դաշտին մէջ թանձր
հողի մը վրայ ձուլել տուաւ Սոկ-
քովթի ու Սարեդայի միջտեղը :
18 Եւ Սողոմոն ասոնց բոլոր կարասիներն
խիստ շատ չինեց , քանզի պղինձը
19 կշռոքի չէր գար : Եւ Սողոմոն Աս-

տուծոյ տանը բոլոր կարասիները
չինեց . նաև խոստիկին ոսկի սեղանը ,
ու ան սեղանները՝ որոնց վրայ առա-
ջաւորութեան հացը կը դրուէր ,
20 Եւ մաքուր ոսկիէ աշտանակները ,
ու անոնց ճրագները՝ դաբիրին առ-
ջևը վառելու համար ըստ սովո-
րութեան , Եւ զուտ ոսկիէ ծա- 21
ղիկները , ու ճրագները , և ուն-
լինները , Եւ մաքուր ոսկիէ բազմա- 22
կաները , տաշտերը , խնկամաննե-
րը , ու բուրվառները . և տանը
դռները՝ ամենէն սրբութեանց սրբո-
րութիւնին ներսի դրանը փեղկերը ,
և տանը՝ ամենէն տաճարին դրանը
փեղկերը ոսկիէ չինէց :

ԳԼ . Ե

1 Եւ Սողոմոնին Հերովդ տանը հա-
մար չինած բոլոր գործը լմնե-
ցաւ . ու Սողոմոն իր հօրը ՚Դաւիթին նուիրած բաները , և ար-
ծաթը ու ոսկին ու բոլոր ա-
նօթները տարաւ , և Աստուծոյ
տանը գանձերուն մէջ դրաւ :
2 Ան ատենը Սողոմոն՝ Իսրայէլի
ծերերը , ու ցեղերուն բոլոր իշ-
խանները , Իսրայէլի որդւոց նա-
հապետները Երուսաղէմի մէջ ժող-
վեց , որ Հերովդ ուխտին տապա-
նակը ՚Դաւիթին քաղաքէն՝ այսինքն
3 Սիովնէն հանեն : Եւ Իսրայէլի բո-
լոր մարդիկները եօթներորդ ամուն
ատենը թագաւորին քով
ժողվուեցան : Եւ Իսրայէլի բոլոր 4
ծերերը եկան . ու ՚Ղևտացիները
տապանակը վերցուցին : Եւ տա- 5
պանակը ու ժողովքի խորանը
և խորանին մէջը եղած բոլոր սուրբ
անօթները հանեցին . զանոնք քա-
հանաները՝ ՚Ղևտացիները հանե-
ցին : Եւ Սողոմոն թագաւորը ու 6
անոր քովը ժողվուած Իսրայէլին
բոլոր ժողովքը տապանակին առջևը
ըլլալով , ոչխարներ ու արջառներ
կը զոհէին , այնչափ շատ որ անթիւ
ու անհամար էին : Եւ քահանա- 7
ները Հերովդ ուխտին տապանակը
ներս տարին իր տեղը՝ տանը դարի-
րը՝ սրբութիւն սրբութեանց , ո-
քերովբէներուն թևերուն տակը դը-

դարձուց , ու Իսրայէլի բոլոր ժո-
ղովուրդը օրհնեց . ու Իսրայէլի բոլոր
ժողովուրդը ոտքի վրայ կայներ էին :
Եւ անիկայ ըսաւ , Օրհնեա՛լ ըլլայ 4
Իսրայէլի Տէր Աստուածը , որ իր
բերնովը իմ հօրս Դաւիթին խօսք
տուաւ , ու իր ձեռքովը կատարեց .
քանզի ըսաւ , Իմ ժողովուրդս Ե- 5
գիպտոսի երկրէն հանած օրէս ՚ի
վեր՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն քնա-
մէկ քաղաք մը չընտրեցի տուն շի-
նելու համար , որ իմ անունս հոն
ըլլայ , ու մարդ մը չընտրեցի , որ
իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ
իշխան ըլլայ . 6
Բայց Երուսաղէմը
ընտրեցի , որ իմ անունս հոն ըլլայ .
ու Դաւիթը ընտրեցի , որ իմ ժո-
ղովուրդիս Իսրայէլին վրայ թագա-
ւոր ըլլայ : 7
Եւ իմ հայրս Դաւիթ
միտք ունէր որ Իսրայէլի Տէր Ա-
ստուծոյն անունը տուն մը շինէ .
Բայց Տէրը իմ հօրս Դաւիթին ը- 8
սաւ , Որովհետեւ դուն միտք դրիր
որ իմ անունս տուն շինես , աղէկ
ըրիր որ ասանկ բանը միտք դրիր .
Սակայն տունը դուն պիտի չշինես . 9
Հապա քու որդիդ՝ որ քու երանքէդ
պիտի ելլէ , անիկայ իմ անունս՝
տունը պիտի շինէ : Եւ Հիմա Տէրը 10
իր ըսած խօսքը կատարեց , ու ես
իմ հօրս Դաւիթին տեղը յաջորդե-
ցի , ու Տէրոջը ըսածին պէս Ի-
սրայէլի աթոռը նստայ , ու Իսրայէլի
Տէր Աստուծոյն անունը՝ որ տունը
շինեցի : Եւ հոն դրի տապանակը՝ 11
որուն մէջն է Տէրոջը ուխտը , որն
որ Իսրայէլի որդւոցը հետ ըրաւ :

Ու Տէրոջը սեղանին առջեւը՝ Ի- 12
սրայէլի բոլոր ժողովքին դիմացը
կայնելով , ձեռքերը տարածեց .
(Քանզի Սողոմոն պղնձէ խարիսխ 13
մը շինելով՝ զանիկայ գաւիթին
մէջտեղը դրեր էր . անոր երկայնու-
թիւնը հինգ կանգուն , ու լայնու-
թիւնը հինգ կանգուն , ու բարձ-
րութիւնը երեք կանգուն էր . և
ինքը անոր վրայ կայնեցաւ , ու Ի-
սրայէլի բոլոր ժողովքին առջեւը ծունկ
կրկնեց , ու ձեռքերը դէպ ՚ի երկինքը
տարածեց .)

Եւ ըսաւ , Ո՛վ Տէր Աստուած 14

8 էր : Ու քերովբէները տապանա-
կին տեղւոյն վրայ էրէնց թեւերը կը
տարածէին , և քերովբէները տա-
պանակը ու անոր ձողերը վերէն կը
9 ծածկէին : Եւ ձողերը երկընցու-
ցին , և ձողերուն ծայրերը տապա-
նակէն դարբիրին առջեւը կ՚երեւնա-
յին , բայց դուրսէն չէին երեւնար .
10 ու մինչեւ ասօր հոն է : Տապա-
նակին մէջը ուրիշ բան չկար , բայց
միայն երկու տախտակները , որ
Մովսէս Խորեբի մէջ հոն դրաւ ,
որոնցմով Տէրը Իսրայէլի որդւոցը
հետ ուխտ ըրաւ , անոնց Եգիպտո-
սէն ելած ատենը :
11 Ու երբոր քահանաները սուրբ
տեղէն ելան , (վասն զի բոլոր հոն
գտնուող քահանաները սրբուեր
էին , չէ թէ իրենց յաջորդական
12 կարգը պահելով . Ու երգեցող
Ղեւտացիներուն բոլորը՝ Ասափին ,
Հեմանին ու Իդիթունին և ա-
նոնց որդիներուն ու եղբայրներուն
հետ բեհեզներ հագած , ծնծղանե-
րով՝ տաւիղներով ու քնարներով
սեղանին արեւելեան կողմը կայնե-
ցան . և անոնց հետ հարիւր քա-
հանայ փող կը ՚ի՛ւեցընէին .)
13 Ու երբոր փող ՚ի՛ւեցընողները ու
երգեցողները միաբերան մէկ ձայնով
Տէրը կ՚օրհնէին ու կը գովէին , և
փողերով , ծնծղաներով ու երգոց
նուագարաններով ձայներնին վեր-
ցընելով՝ Տէրը կ՚օրհնէին , ըսելով ,
Քանզի՛ Տէրոջմէ՛ն , ինչու որ բարի
է , ինչու որ անոր ողորմութիւնը
յաւիտեան է . ան ատենը Տէրոջը
14 տունը ամպով լեցուեցաւ : Եւ
ամպին պատճառաւը քահանաները
չէին կրնար հոն կենալ , որ ՚ի՛ր-
պաշտօնը կատարեն . քանզի Տէրո-
ջը փառքը Աստուծոյ տունը լեցու-
ցեր էր :

Գ Լ . Զ

1 Ա՛յն ատենը Սողոմոն ըսաւ , Տէրը
ըսաւ որ ինքը մառախուղի մէջ
2 կը բնակի : Բայց ես քեզի բնա-
կութեան համար տուն՝ ու յաւի-
տեան քու նստելուդ համար տեղ
3 շինեցի : Եւ թագաւորը իր երեսը

Իսրայէլի , Երկինքի մէջ ու երկրի վրայ քեզի պէս Աստուած չկայ , որ քու առջեւդ իրենց բոլոր սրտովը քալող ծառաներուդ հետ ուխտ ու
15 ողորմութիւն կը պահես . Դուն քու ծառայիդ՝ իմ հօրս Դաւիթին ըրած խոստումնալդ պահեցիր , ու բերնովդ ըսածդ ձեռքովդ կատարեցիր , ինչպէս որ այսօր կ'երեւնայ :
16 Եւ հիմա՝ ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի , պահէ՛ ան խոստումնալդ , որն որ քու ծառայիդ իմ հօրս Դաւիթին ըսիր , ու ըսիր , Իմ առջեւս Իսրայէլի աթոռին վրայ նստող մարդ քեզմէ պակաս պիտի չըլլայ . միայն թէ քու որդիքդ իրենց ճամբաներուն զգուշութիւն ընեն , ու իմ օրէնքիս մէջը քալեն , ինչպէս որ
17 դուն իմ առջեւս քալեցիր : Եւ հիմա՝ ո՛վ Տէր Աստուած Իսրայէլի , թո՛ղ քու ծառայիդ Դաւիթին ըսած խօսքդ հաստատուի :
18 Բայց միթէ Աստուած իրաւ երկրիս վրայ մարդոց հետ պիտի բնակի՞ . ահա երկինքը ու երկնից երկինքը քեզ չեն կրնար պարունակել , ո՛ւր կը մնայ ատ իմ շինած
19 տունս : Սակայն , ո՛վ Տէր Աստուած իմ , քու ծառայիդ աղօթքին ու խնդրուածքին նայէ , որ քու ծառայիդ այսօր քու առջեւդ ըրած
20 պաղատանքը ու աղօթքը լսես . Որպէս զի աս տանը վրայ գորնկ ու գիշեր քու աչքերդ բաց ըլլան , ան տեղուն վրայ՝ որուն համար ըսիր թէ քու անունդ հոն պիտի դնես . այնպէս որ աս տեղը քու ծառայիդ
21 ըրած աղօթքը լսես : Ուրեմն քու ծառայիդ և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին աս տեղը ըրած աղօթքները լսես . այո՛ , քու բնակութեանդ տեղէն՝ երկինքէն լսես , ու լսած ատենդ ներես :
22 Ծէ որ մէկը իր ընկերին դէմ մեղանչէ , ու ան ալ երդում ընել տալու համար անոր երդում առաջ բերէ , ու երդումը աս տունը քու
23 սեղանիդ առջեւը գայ , Ան ատենը դուն երկինքէն լսես ու կատարես , ու քու ծառաներդ դատես , և յանցաւորը դատապարտես , ու անոր ըրածը անոր գլուխը բերես . և արդարը արդարացընես , ու անոր արդարութեանը չափովը անոր հատուցում ընես :
24 Եւ թէ որ քու ժողովուրդդ Իսրայէլը՝ քեզի դէմ մեղանչելնուն համար՝ իրենց թշնամիներուն առջեւը յաղթուին , ու դէպ ի քեզ դառնան և քու անունդ փառք տան , ու աս տանս մէջ քու առջեւդ աղօթք ու
25 աղաչանք ընեն , Ան ատենը դուն երկինքէն լսես , և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես . ու անոնց և անոնց հայրերուն տուած երկիրդ դարձընես զանոնք :
26 Ծէ որ անոնց քեզի դէմ մեղք գործելուն համար երկինքը գոցուի ու անձրեւ չգայ . ու անոնք աս տեղը քեզի աղօթք ընեն և քու անունդ փառք տան , ու զանոնք նեղելուդ համար իրենց մեղքերէն դառնան ,
27 Ան ատենը դուն երկինքէն լսես , և քու ծառաներուդ ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես , որ անոնց սորվեցընես ան աղէկ ճամբան՝ որուն մէջը պիտի քալեն . ու քու ժողովուրդիդ ժառանգութիւն տուած երկրիդ վրայ անձրեւ տաս :
28 Ծէ որ երկրի վրայ սով , կամ ժանտախտ , կամ խորշակահարութիւն , կամ ոսմթեայ դալուկ , կամ մարախ , կամ թրթուր ըլլայ , կամ անոնց թշնամիները զանոնք իրենց բնակած երկրին մէջը նեղեն , կամ ո՛ր և իցէ հարուած կամ հիւանդութիւն ըլլայ ,
29 Քու բոլոր ժողովուրդդ Իսրայէլէն ո՛ր և իցէ մարդ աղօթք մը ու խնդրուածք մը ընելու ըլլայ , ու իւրաքանչիւր մարդ իր ախտը ու ցաւը ճանչնալով՝ ձեռքերը դէպ ի աս տունը երկընցընէ ,
30 Ան ատենը դուն երկինքէն՝ քու բնակութեանդ տեղէն լսես ու ներես . և ամէն մարդու իր բոլոր ճամբաներուն համեմատ հատուցում ընես , անոր սիրտը գիտնալուդ համար . վասն զի մարդոց որդիներուն սիրտը
31 միայնակ դուն գիտես . Որպէս զի քեզմէ վախնան ու քու ճամբաներուդ մէջը քալեն բոլոր էրէնց օրերուն մէջը , որչափ ժամանակ որ մեր

Հայրերուն տուած երկրիդ վրայ պիտի ապրին :

32 *Եւ քու ժողովուրդէդ Իսրայէլին չեղող՝ և հեռաւոր երկրէ մը քու մեծ անունդ համար և զօրաւոր ձեռքիդ համար ու բարձր բազուկիդ համար եկող օտարականն ալ*
Թէ որ դայ ու աս տանս մէջ աղօթք
33 *ընէ , Դուն երկինքէն քու բնակութեանդ տեղէն լսես , և օտարականին քեզի ըրած ամէն խնդրուածքը կատարես , որ երկրիս ամէն ժողովուրդները քու անունդ ճանչնան , ու քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին պէս քեզմէ վախնան , և գիտնան Թէ աս իմ շինած տանս վրայ քու անունդ կոչուած է :*

34 *Երբոր քու ժողովուրդդ իր թշնամիին դէմ պատերազմի ելլայ ան ճամբով՝ որ դուն պիտի խրկես զանոնք , Թէ որ անոնք աս քու ընտրած քաղաքիդ , ու քու անուանդ համար աս իմ շինած տանս կողմը նայելով քեզի աղօթք*
35 *ընեն , երկինքէն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը լսես , և անոնց իրաւունք ընես :*

36 *Երբոր քեզի դէմ մեղք գործեն , (քանզի մեղք չգործող մարդ չկայ ,) ու անոնց բարկանալով՝ զանոնք թշնամիին ձեռքը մատնես , ու անոնց գերեվարները հեռու կամ մօտ երկիր մը գերի տանին զանոնք ,*
37 *Ա՛ւ որ ան իրենց գերութեան երկրին մէջ զղջի գան ու դառնան , և իրենց գերութեան երկրին մէջ քեզի աղաչեն ու ըսեն , Մեղք գործեցինք , անօրէնութիւն ու ա-*
38 *նիրաւութիւն ըրինք . Եւ դէ որ անոնք իրենց գերութեան երկրին մէջ ուր որ գերի տարուած են , իրենց բոլոր սրտովը ու իրենց բոլոր հոգիովը քեզի դառնան , ու իրենց երկրին՝ որ իրենց հայրերուն տուիր , և քու ընտրած քաղաքիդ , ու քու անուանդ համար իմ շինած տանս*
39 *կողմը նայելով աղօթք ընեն , Դուն երկինքէն քու բնակութեանդ տեղէն անոնց աղօթքը ու խնդրուածքը լսես , ու անոնց իրաւունք ընես , և քու ժողովուրդիդ քեզի դէմ ըրած*
մեղքը ներես : Իմա , ով Եհոտուած իմ , աս տեղը հոգոց-յուշ աղօթքին Թող քու աչքերդ բաց ըլլան , ու քու ականջներդ մտիկ ընեն : 40 *Եւ հիմա , ով Տէր Եհոտուած , քու հանգստութեանդ տեղըելիր դուն ու քու զօրութեանդ տապանակը . ով Տէր Եհոտուած , քու քահանաներդ փրկութիւն հագնին , և քու սուրբերդ բարութիւնով ուրախանան :* 41 *Ով Տէր Եհոտուած , քու օծեալիդ երեսը մի՛ անարգեր . Յիշէ քու ծառայիդ Դաւիթին քու ողորմութիւններդ համար :* 42

ԳԼ. Ը.

1 *Երբոր Սողոմոն իր աղօթքը լմընցուց , երկինքէն կրակ իջաւ , ու ողջակէզները և զոհերը ապառնից . ու Տէրոջը փառքը տունը լեցուց :* 2 *Եւ քահանաները չէին կրնար Տէրոջը տունը մտնել , քանզի Տէրոջը փառքը Տէրոջը տունը լեցուցեր էր :* 3 *Ու բոլոր Իսրայէլի որդիքը կրակին իջնելը՝ և տանը վրայ Տէրոջը փառքին հանգչելը կը տեսնէին . ու երեսի վրայ գետինը իյնալով՝ քարայատակին վրայ երկրպագութիւն ըրին , ու Տէրը օրհնեցին , որ բարի է , որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :* 4 *Եւ թագաւորը ու բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը առջեւը զոհեր կը մատուցանէին :* 5 *Եւ Սողոմոն թագաւորը քսաներկու հազար արջառ , ու հարիւր քսան հազար ոչխար զոհ ըրաւ . այսպէս թագաւորը ու բոլոր ժողովուրդը Աստուծոյ տանը նաւակատիքը ըրին :* 6 *Եւ քահանաները իրենց պահպանութեանը համեմատ կը կայնէին , ու Ղեւտացիները՝ Տէրոջը երգոց նուագարաններովը՝ որոնք Դաւիթ թագաւորը շիներ էր Տէրը գովելու համար , որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է , երբոր Դաւիթ անոնց ձեռքովը Տէրը օրհնեց . ու քահանաները անոնց դիմացը փողերը կը հնչեցնէին . ու բոլոր Իսրայէլը ոտքի վրայ կայներ էր :*

7 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տանը առ-
ջևը եղող գաւխթին մէջ տեղը
սրբեց, քանզի ողջակէզները ու
խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը
հոն մատուց. որովհետև Սողոմո-
նին շինած պղնձէ սեղանը ողջա-
կէզները ու հացի ընծաները ու
ճարպերը չէր կրնար պարունակել:
8 Եւ ան առեն Սողոմոն ու անոր
հետ բոլոր Իսրայէլը՝ խիստ մեծ
ժողով մը՝ Եմաթի մուտքէն մինչև
Եգիպտոսի հեղեղատը եօթը օր
9 տօն ըրին: Եւ ութերորդ օրը մեծ
ժողովը ըրին. քանզի եօթը օր սե-
ղանին նաւակատիքը՝ ու եօթը օր
10 տօնը կատարեցին: Ու եօթներորդ
ամսուն քսանուիրեքերորդ օրը ժո-
ղովուրդը արձակեց, որոնք իրենց
վրանները գացին, ցուարթ սրտով
մը ուրախանալով ան բարիքներուն
համար՝ որ Տէրը Դաւիթին, Սո-
ղոմոնին ու իր Իսրայէլ ժողովուր-
դին ըրեր էր:
11 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տունը ու
թագաւորական տունը լմընցուց.
ու Տէրոջը տանը մէջ և իր տանը
մէջ Սողոմոնին սիրտը ինչ որ չի-
նել ուզեց, ամէնն ալ յաջողե-
ցաւ:
12 Ու Տէրը գիշերով Սողոմոնին
երևցաւ և անոր ըսաւ, Քու ա-
ղօթքդ լսեցի, ու աս տեղս ընտրե-
ցի, որ ինծի զոհի տուն ըլլայ:
13 Ահա որ երկինքը գոցեմ՝ որ անձրև
չըլլայ, և թէ որ մարախին պա-
տուիրեմ որ երկիրը ուտէ, կամ
թէ որ իմ ժողովուրդիս մէջը ժանտա-
14 ախտ խրկեմ. Ու իմ անունովս
կոչուած ժողովուրդս թէ որ խո-
նարհին ու աղօթք ընեն, ու իմ
երեսս խնդրեն, և իրենց չար ճամ-
բաներէն դառնան, ես ալ երկինքէն
պիտի լսեմ, ու անոնց մեղքը նե-
րեմ, ու անոնց երկիրը պիտի բը-
15 ժշկեմ: Հիմա աս տեղս յոտքո-
յօ—էջ— աղօթքին իմ աչքերս բաց՝
ու ականջներս մտիկ ընող պիտի
16 ըլլան: Եւ հիմա աս տունը ընտ-
րեցի ու սրբեցի, որ իմ անունս
յաւիտեան հոն ըլլայ. ու իմ աչ-
քերս ու սիրտս ամէն ատեն հոն պի-
17 տի ըլլայ: Եւ թէ որ դուն իմ առ-
ջևս քու հօրդ Դաւիթին քալածին
պէս քալես, ու բոլոր ինչ պա-
տուիրածներս ընես, և իմ կանոն-
ներս ու դատաստաններս պահես,
18 Ան առեն քու թագաւորութեանդ
աթոռը պիտի հաստատեմ, ինչպէս
որ քու հօրդ Դաւիթին հետ ուխտ
ըրի՝ ըսելով, Քեզմէ Իսրայէլի վը-
րայ իշխող մարդ պակաս պիտի չըլ-
19 լայ: Հայց թէ որ դառնաք, ու
ձեր առջևը դրած կանոններս ու
պատուիրանքներս թողուք, ու եր-
թաք ուրիշ աստուածներու ծառա-
յութիւն ընէք, և անոնց երկրպա-
գութիւն ընէք, Ան առեն ձեզ
արմատաքի պիտի խլեմ ան երկրին
վրայէն՝ որն որ ձեզի տուի. և աս
տունը՝ որ իմ անուանս համար սրբե-
ցի, երեսէս պիտի ձգեմ, ու զա-
նիկայ բոլոր ազգաց մէջ առակ ու
կատակ պիտի ընեմ: Եւ աս բարձր
տանը համար ամէն քովէն անցնողը
պիտի զարմանայ, ու պիտի ըսէ,
Տէրը ինչու համար աս երկրիս ու
աս տանս այսպէս ըրաւ: Եւ պիտի
ըսեն, Ան զի իրենց Հայրերուն
Տէր Աստուածը թողուցին, որ զա-
նոնք Եգիպտոսի երկրէն հաներ էր,
և ուրիշ աստուածներու յարեցան,
և անոնց երկրպագութիւն ու ծա-
ռայութիւն ըրին. ան պատճառով
անոնց վրայ աս բոլոր չարիքները
բերաւ:

ԳԼ. Ը

1 Եւ Սողոմոն Տէրոջը տունը ու իր
տունը քսան տարուան մէջ շի-
նելէն ետքը, 2 Սողոմոն ան քաղաք-
ներն ալ շինեց, որոնք Քիրամ
Սողոմոնին տուեր էր, ու հոն Իս-
րայէլի որդիները բնակեցուց: 3 Եւ
Սողոմոն Սուբայի Եմաթը գնաց,
ու անոր տիրեց: 4 Եւ անապատին
մէջ Թադմորը շինեց, ու ան բոլոր
շտեմարանի քաղաքները՝ որոնք Ե-
մաթի Էրէնին մէջ շինեց. 5 Ու վերի
Բեթորոնը և վարի Բեթորոնը՝
պարիսպներով, դռներով ու նի-
գերով ամրացած քաղաքներ շինեց.
6 Բաաղեթը, ու Սողոմոնին

բոլոր շահեմարանի քաղաքները , ու կառքերուն բոլոր քաղաքները , ու ձիաւորներուն քաղաքները , և ան բոլոր ընդերը՝ որ Սողոմոն ուզեց շինել Երուսաղէմի մէջ , Լիբանանի մէջ , ու իր տէրութեանը բոլոր երկրին մէջ :

7 Ան բոլոր ժողովուրդները՝ որ Ամորհացիներէն , Ամմոնհացիներէն , Փերիզացիներէն , Եւացիներէն ու Յեբուսացիներէն մնացեր էին , և Իսրայէլէ որդւոցմէ չէին , Ան-
8 ոնց զաւակները՝ որ անոնցմէ ետքը ան երկրին մէջ մնացեր էին , ու Իսրայէլէ որդիքը զանոնք բոլորովին կոտնցուցած չէին , Սողոմոն զանոնք հարկատու ըրաւ մինչև յայսօր :
9 Եւ Սողոմոն իր գործքին համար Իսրայէլէ որդիներէն ծառաներ չըրաւ . հապա անոնք պատերազմական մարդիկներ ու իր զօրավարներուն իշխաններն և իր կառքերուն ու ձիաւորներուն վերակացուներն
10 էին : Եւ Սողոմոն թագաւորին գլխաւոր իշխանները երկու հարիւր հիսուն հոգի էին , որոնք ժողովուրդին վրայ կ'իշխէին :

11 Ու Սողոմոն Փարաւոնին աղջիկը Դաւիթի քաղաքէն՝ անոր համար շինած տունը հանեց . վասն զի ըսաւ , Իմ կնիկս Իսրայէլի թագաւորին՝ Դաւիթին տունը չնստի , քանզի որ Տէրոջը տապանակին մտած տեղուանքը սուրբ են :

12 Ան առենը Սողոմոն սրահին առջևը շինած Տէրոջը սեղանին վրայ
13 ողջակէզներ մատուց Տէրոջը : Եւ Մովսէսին պատուիրածին համեմատ ամէն օրուան որոշուածը՝ շաբաթներու , ամսագլուխներու ու հանդիսաւոր ժամերուն մէջ՝ տարին իրեք անգամ՝ այսինքն բաղարջակերաց ժամին , շաբաթներու ժամին ու տաղաւարահարաց ժամին կը մատուցանէր :
14 Եւ իր հօրը Դաւիթին կանոնովը՝ քահանաներուն դասերը իրենց պաշտամանցը վրայ , ու Ղեւտացիները իրենց պահպանութեանցը վրայ՝ ամէն օրուան որոշուածին պէս՝ քահանաներուն առջևը օրհնելու ու սպասաւորութիւն

ընելու համար , և դռնապաններն ալ իրենց դասերուն կարգովը ամէն մէկ դուռը դրաւ . քանզի այսպէս էր Աստուծոյ մարդուն Դաւիթին հրամանը : Ու քահանաներուն ու 15
Ղեւտացիներուն համար և գանձանաներուն համար՝ ամէն բանի մէջ թագաւորին հրամանէն դուրս չելան : Ու Սողոմոնին ամէն գործքը՝ 16
Տէրոջը տանը հիմը դրուած օրէն մինչև անոր լմընալը՝ պատրաստուած էր : Այսպէս կատարուեցաւ Տէրոջը տունը :

Ան առենը Սողոմոն Եդոմի երկ- 17
րին մէջ՝ ծովեզերքը եղող Եսիոն-գաբերը ու Ելաթը գնաց : Եւ 18
Քիրամ իր ծառաներուն ձեռքովը նաւեր ու ծովու ճամբորդութիւն գիտցող ծառաներ իրեկց անոր . ու Սողոմոնին ծառաներուն հետ Ոփիր գացին , և անկէ չորս հարիւր հիսուն տաղանդ ոսկի առին , ու Սողոմոն թագաւորին բերին :

Գլ. Ժ.

Եւ Սաբայի թագուհին Սողոմոնին 1
համբաւը լսեց , ու Սողոմոնը խրթին հարցմունքներով փորձելու համար Երուսաղէմ եկաւ խիստ շատ հանդէսով , և խունկեր ու շատ ոսկի և պատուական քարեր բեռցած ուղտերով . և Սողոմոնին քովը գընաց , ու բոլոր իր սրտին մէջը եղածին վրայով անոր հետ խօսեցաւ : Եւ Սողոմոն անոր բոլոր հարցմունքները բացատրեց . ու բնաւ անանկ մէկ խօսք մը չկար , որ Սողոմոն չհասկընայ ու չբացատրէ անոր : Եւ 3
Սաբայի թագուհին՝ Սողոմոնին իմաստութիւնը , ու անոր շինած տունը , Եւ անոր սեղանին կերա- 4
կուրները , ու անոր ծառաներուն բնակարանները , և սպասաւորներուն կայնուածքը , ու անոնց հագուստները , և անոր մատուռակները , ու անոնց հագուստները , ու Տէրոջը տունը ելլելու սանդուխը տեսնելով , խելքը գլխէն գնաց . Եւ թագուհին ըսաւ , Ուր վէ- 5
ձակիդ ու իմաստութեանդ վրայով իմ երկրիս մէջ լսած խօսքերս ճշմա-

ոսկիե երկու հարիւր վահան շինեց. 16
ու ամէն մէկ վահանին համար վեց
հարիւր սիկղ կռածոյ ոսկի գնաց:
Կռածոյ ոսկիե երեք հարիւր ասպար
ալ ընտէց, ու ամէն մէկ ասպարին
երեք հարիւր սիկղ ոսկի գնաց. ու
թագաւորը Լիբանանի անտառին
տունը դրաւ զանոնք:
Նաև թագաւորը փղոսկրէ մեծ ա- 17
թոռ մը շինեց, ու զանիկայ մա-
քուր ոսկիով պատեց: Նաև աթո- 18
ռը վեց աստիճան ու ոսկիե պա-
տուանդան մը ունէր, որոնք աթո-
ռին կից էին. և նստելու տեղը մէկ
կողմէն ու միւս կողմէն կեներան-
ներ ունէր, ու կեներաններուն քո-
վը երկու առիւծներ կը կայնէին:
Նաև հոն վեց աստիճաններուն վրայ 19
մէկ կողմէն ու միւս կողմէն տաս-
ուերկու առիւծներ կը կայնէին.
բնաւ մէկ թագաւորութեան մէջ
ասանկ բան մը շինուած չէր:
Ու Սողոմոն թագաւորին բոլոր 20
խմելիքի ամաններըը ոսկի էին. և
Լիբանանի անտառին տանը բոլոր
ամաններըը զուտ ոսկի էին, արծա-
թէ չկար. ինչո- որ անիկայ Սողո-
մոնին օրերը բանի մը տեղ չէր սե-
պուելը: Որովհետև թագաւորին նա- 21
ւերը Քիրամին ծառաներուն հետ
Թարսիս կ'երթային. Թարսիսի
նաւերը իրեք տարին անգամ մը
ոսկիով, արծաթով, փղոսկրով,
կապիկներով ու սիրամարգներով
բեռնաւորուած կու գային:
Նաև Սողոմոն թագաւորը հարըս- 22
տութեան ու իմաստութեան կող-
մանէ երկրիս բոլոր թագաւորնե-
րէն մեծ եղաւ: Ու երկրի բոլոր 23
թագաւորները կը փափաքէին Սո-
ղոմոնին երեսը տեսնել, և անոր
իմաստութիւնը լսելու, որն որ Աս-
տուած անոր սրտին մէջ դրեր էր:
Ու անոնց ամէնը տարուէ տարի ի- 24
րենց ընծաները կը բերէին, ոչինչ
արծաթէ ամաններ, ոսկիէ աման-
ներ, հանդերձներ, զէնքեր, խունկ-
կեր, ձիեր ու ջորիներ:
Նաև Սողոմոն ձիերու ու կառքերու 25
համար չորս հազար ախոռ ունէր,
ու տասներկու հազար ձիաւոր, ու

6 քիտ են եղեր. Հայց ես ան իսկե-
րուն չհաւատացի, մինչև որ անոնք
եկայ ու իմ աչքերուս տեսայ. և
ահա քու իմաստութեանդ շատու-
թեանը կէսը ինծի չպատմուեցաւ.
դուն գերազանց ես ինծ համբաւէդ
7 որ ես լսեցի: Երանի քու մար-
դիկներուդ՝ ու երանի այս քու ծա-
ռաներուդ՝ որոնք միշտ քու առջեւդ
կայնելով քու իմաստութիւնդ կը
8 լսեն: Փառք Տէր Աստուածդ
օրհնեալ ըլլայ, որ քեզի հաճեցաւ,
ու քեզ իր աթոռին վրայ դրաւ,
որ քու Տէր Աստուածդ համար
թագաւոր ըլլաս. քու Աստուածդ
Իսրայէլը սիրելուն համար ու զա-
նիկայ յաւիտեան հաստատելու հա-
մար, քեզ անոնց վրայ թագաւոր
դրաւ, որ իրաւունք ու արդարու-
9 թիւն ընես: Նաև թագաւորին հա-
րիւր քսան տաղանդ ոսկի ու խիստ
շատ խունկեր և պատուական քա-
րեր տուաւ. ու Սարայի թագու-
հին՝ Սողոմոն թագաւորին տուած
խունկերուն պէս չկար:
10 Նաև Քիրամին ծառաները ու Սո-
ղոմոնին ծառաները՝ որոնք Ոփիրէն
ոսկի կը բերէին, ալմուկ փայտեր
ու պատուական քարեր ալ բերին:
11 Նաև թագաւորը ալմուկ փայտէն՝ Տե-
րոջը տանը ու թագաւորական տա-
նը աստիճաններ, ու երգեցողնե-
րուն համար՝ քնարներ ու տաւիղներ
շինեց. և անոնց պէս՝ անկէ առաջ
Յուդայի երկրին մէջը չէր երե-
ցած:
12 Ու Սողոմոն թագաւորը Սարայի
թագուհիին բոլոր ուզած ու խընդ-
րած բաները տուաւ, այն բաներէն
զատ՝ որ անիկայ թագաւորին բե-
րաւ. և անիկայ իր ծառաներուն
հետ դարձաւ իր երկիրը գնաց:
13 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմոնին
եկած ոսկիին կշիռքը վեց հարիւր
վաթսունուվեց տաղանդ ոսկի էր,
14 Առատուր ընողներուն, ու վաճա-
ռականներուն, և Արաբայոց բո-
լոր թագաւորներուն, ու երկրին
նահապարներուն Սողոմոնին բերած
ոսկիէն ու արծաթէն զատ:
15 Նաև Սողոմոն թագաւորը կռածոյ

դանուք կառքերու քաղաքներուն
մէջ ու Երուսաղէմի մէջ թագա-
26 ւորին քովը տեղաւորեց : Ու Նե-
ֆթոփ գետէն մինչև Պղտաղայոց եր-
կիրը ու մինչև Եգիպտոսի սահմա-
նը՝ իրեն թագաւորներուն վրայ
27 կ՚իշխէր : Եւ թագաւորը Երու-
սաղէմի մէջ արծաթը քարերու
պէս Հաստատ բան մը ըրաւ , ու ե-
ղեւնափայտը շատութենէն դաշտի
մէջ եղող մոլաթզենիներուն պէս
28 ըրաւ : Եւ Սողոմոնին համար
Եգիպտոսէն ու ամէն երկիրներէն
ձիեր կը հանէին :

29 Եւ Սողոմոնին առաջին ու վերջին
պատմութեանը մնացորդը Նաթան
մարգարէին գրքին մէջ , ու Սիլո-
նացի Աքիային մարգարէութեանը
մէջ , և Իդդով տեսանողին՝ Նա-
բատեան Երոբոամին վրայով գը-
րած տեսիլքներուն մէջ գրուած են :
30 Ու Սողոմոն բոլոր Իսրայէլին վրայ
Երուսաղէմի մէջ քառասուն տարի
31 թագաւորութիւն ըրաւ : Եւ Սո-
ղոմոն իր հայրերուն հետ քնացաւ ,
ու զանիկայ իր հօրը Դաւիթին քա-
ղաքին մէջ թաղեցին . և անոր տե-
ղը անոր որդին Ռոբոամ թագա-
ւոր եղաւ :

ԳԼ. Ժ

1 Եւ Ռոբոամ Սիւքեմ գնաց .
վասն զի բոլոր Իսրայէլ զանի-
կայ թագաւոր ընելու համար Սի-
2 քեմ գացեր էր : Ու Նաբատեան
Երոբոամ որ Սողոմոն թագա-
ւորին երեսէն փախած՝ Եգիպտոս
կը բնակէր , սա բանը լսելով Ե-
3 գիպտոսէն դարձաւ : Եւ մարդ
խրկելով՝ զանիկայ կանչեցին . ու
Երոբոամ և բոլոր Իսրայէլ ե-
կան , ու Ռոբոամին հետ խօսեցան
4 ու ըսին , Քու հայրդ մեր վրայ
ծանր լուծ մը դրաւ . ու հիմա քու
հօրդ խիստ ծառայութիւնը ու
մեր վրայ դրած ծանր լուծը թե-
թևցուր , ու քեզի ծառայութիւն
5 ընենք : Եւ անոնց ըսաւ , Երեք օրէն նորը ինծի դարձէք . ու
ժողովուրդը գնաց :
6 Եւ Ռոբոամ թագաւորը խոր-

հուրդ հարցուց ան ծերերուն՝ որ իր
հօրը Սողոմոնին առջևը կը կայնէին
երբոր անիկայ ողջ էր , ու ըսաւ ,
Ինչ խրատ կուտաք , որ ես ժողովուրդին պատաս-
խան տամ : Եւ անոր խօսեցան ու 7
ըսին , Եթէ որ ես ժողովուրդին հետ
քաղցրութեամբ վարուիս , ու անոնց
հաճելի ըլլաս , ու անոնց բարի
խօսքեր ըսուցնես , ան ատենը անոնք
միշտ քեզի ծառայ կ՚ըլլան : Նոյն 8
անիկայ ծերերուն իրեն տուած խոր-
հուրդը մերժեց , ու իր առջևը կայ-
նող ու իր հետը մեծցած երիտա-
սարդներուն խորհուրդ հարցուց .
Եւ անոնց ըսաւ , Ինչ խոր- 9
հուրդ կու տաք , որ ես ժողովուր-
դին պատասխան տամ . քանզի ա-
նոնք ինծի խօսեցան ու ըսին ,
Քու հօրդ մեր վրայ դրած լուծը
թեթևցուր : Ու անոր հետ մեծ- 10
ցած երիտասարդները անոր խօսե-
ցան ու ըսին , Ինչ հայրդ մեր լու-
ծը ծանրացուց , ու դուն մեր վրայէն
թեթևցուր՝ ըսող ժողովուրդին այս-
պէս խօսիս , ու անոնց այսպէս ը-
սես . Իմ պզտիկ մատս իմ հօրս
մէջքէն հաստ է . Եւ հիմա իմ 11
հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ դրեր
է , բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի
ծանրացընեմ . իմ հայրս ձեզ խա-
րազաններով խրատեր է , բայց ես
չէղ կարիճներով պիտի խրատեմ :
Եւ Երոբոամ ու բոլոր ժողո- 12
վուրդը երրորդ օրը Ռոբոամին ե-
կան , ինչպէս որ թագաւորը ըսեր էր
թէ Երրորդ օրը ինծի դարձէք :
Ու թագաւորը անոնց խստութեամբ 13
պատասխան տուաւ , և Ռոբոամ
թագաւորը ծերերուն խորհուրդը
մերժելով , Երիտասարդներուն խոր- 14
հուրդին պէս անոնց հետ խօսեցաւ
ու ըսաւ , Իմ հայրս ձեր լուծը
ծանրացուցեր է , բայց ես զանիկայ
աւելի պիտի ծանրացընեմ . իմ
հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր
է , բայց ես չէղ կարիճներով պիտի
խրատեմ : Եւ թագաւորը ժողո- 15
վուրդին խօսքը մերկ չընդաւ . վասն
զի աս բանը Աստուծմէ եղաւ , որ
Տէրը Սիլոնացի Աքիային ձեռքով

Դէթը , Մարհեան , Ջիմրը , 8
Ընդրայիմը , Լաքիսը , Ազեկան , 9
Սարեան , Էլէզընը ու Պելբրընը 10
էին , որոնք Յուդայի ու Բենիա-
մինի մէջ պարսպաւոր քաղաքնե՛ր
էին : Նա՛ պարիսպներէն ամբաստու , 11
ու անոնց մէջ զօրապետներ , և կա-
բակուբի ու եղի ու դինէի զոր-
մարանները , Ու ամէն մէկ քաղաքին 12
մէջ վահաններ ու նիզակներ դրաւ ,
և զանոնք խիստ շատ ամրացուց ,
ու Յուդան ու Բենիամինը անոր
հպատակ էին :

Նա՛ բոլոր Իսրայէլի մէջ եղող 13
քահանաներէն ու Ղեւտացիներէն ի-
րենց բոլոր սահմաններէն անոր կողմ
ժողվուեցան . (Վասնզի Ղեւտացիք 14
իրենց արուարձաններէն ու կալուածք-
ներէն թողուցին , և Յուդայի Երուսա-
ղէմ գացին . վասն զի
Յերոբոամ ու անոր որդիքը զա-
նոնք Տէրոջը քահանայութենէն մեր-
ժեցին . Նա՛ անոնց բարձր տեղ- 15
րուն համար ու դիւաց համար
ու իր շինած որթերուն համար իրեն
քուրմեր դրաւ :) Նա՛ անոնց ե- 16
տևէն Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն Ի-
սրայէլի Տէր Աստուածը պրտանց
փնտռողները իրենց Հայրերուն Տէր
Աստուծոյն զոհ ընելու համար Ե-
րուսաղէմ կ'երթային : Ու Յու- 17
դայի թագաւորութիւնը զօրացու-
ցին , և Սողոմոնի որդին Ռոբո-
վամը իրեք տարուան մէջ ուժով
ցուցին . քանզի իրեք տարի Դաւի-
թին ու Սողոմոնին ճամբովը քալե-
ցին :

Նա՛ Ռոբովամ Դաւիթի որդւոյն 18
Յերիմոթի աղջիկը Մահէլէթը
իրեն կնիկ առաւ . նաև Յեսսէի
որդւոյն Եղիաբին աղջիկը Աբիքէլը .
Ու անոնց որդիներ ծնաւ անոր , 19
Յեուսը , Սամարիան ու Զոամը :
Նա՛ անկէ ետքը Աբիսողոմին աղջիկը 20
Մաախան առաւ , որ անոր ծնաւ Ա-
բիան , Ադթէն , Զիզան ու Սա-
ղոմիթը : Նա՛ Ռոբովամ Աբիսո- 21
ղոմին աղջիկը Մաախան իր բոլոր
կնիկներէն ու հարճերէն աւելի կը
սիրէր . (վասն զի անիկայ տասնու-
ութ կնիկ ու վաթսուն հարճ ա-

Նաբատեան Յերոբոամին բաժ 8
խօսքը հաստատէ :

Ու երբոր բոլոր Իսրայէլ տեսաւ 16
որ թագաւորը իրենց մտիկ չըրաւ ,
ժողովուրդն ալ թագաւորին պա-
տասխան տուին ու ըսին , Մենք
Դաւիթին քովը ի՞նչ բաժին ու-
նինք . ու Յեսսէի որդւոյն քովը
ժառանգութիւն չունինք . դո՛ւ Իս-
րայէլ՝ թո՛ղ ամէն մարդ իր վրանը
գառնայ . դո՛ւ Դաւիթ՝ հիմա դուն
քու տունդ հոգա . ու բոլոր Իսրա-
էլ իրենց վրանները գացին :
Բայց Յուդայի քաղաքներուն մէջ 17
բնակող Իսրայէլի որդւոցը վրայ
Ռոբովամ թագաւոր եղաւ : Նա՛ 18
Ռոբովամ թագաւորը երբոր հար-
կերուն վրայ եղող Ադորամը խրկեց ,
Իսրայէլի որդիքը զանիկայ քարե-
րով քարկոծեցին , ու մեռաւ : Նա՛
Ռոբովամ թագաւորը արտորալով
կառքը հնծաւ , որ Երուսաղէմ 19
փախչի : Այսպէս Իսրայէլ Դա-
ւիթի տունէն ապստամբեցաւ մինչև
այս օրս :

ԺԲ . ԺԱ

Նա՛ Ռոբովամ Երուսաղէմ եկաւ , 1
ու Յուդայի ու Բենիամինի
տունէն հարիւր ութսուն հազար
ընտիր պատերազմողներ ժողվեց ,
որ Իսրայէլի հետ պատերազմ ընեն ,
ու թագաւորութիւնը Ռոբովամին
դարձընեն : Բայց Ասոյծոյ մար- 2
դուն Սեմայիային Տէրոջը խօսքը
եղաւ՝ ըսելով , Սողոմոնի որդւոյն 3
Յուդայի Ռոբովամ թագաւորին ,
ու Յուդայի ու Բենիամինի մէջ
եղող բոլոր Իսրայէլացիներուն խօ-
սիս ու ըսա , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . 4
Մի՛ ելլէք ու ձեր եղբայրներուն
հետ մի՛ պատերազմիք . ամէն մարդ
թո՛ղ իր տունը դառնայ , վասն զի
այս բանը ինծմէ եղաւ : Նա՛ Տէրո-
ջը խօսքը մտիկ ըրին , ու Յերոբո-
վամին վրայ երթալէն ետ կեցան :

Նա՛ Ռոբովամ Երուսաղէմ բնա- 5
կեցաւ , ու Յուդայի մէջ պարսպ-
պաւոր քաղաքներ շինեց : Բեթ- 6
լեհեմը , Էտամը , Թեկուէն ,
Բեթսուրը , Սոքովը , Ադողամը , 7

ռեր էր . և քանուքեթը տղայ ու
22 վեթասան աղջիկ ծնաւ .) Եւ Որ-
բոամ Նաբաթայի որդին Երբիան
գլուխ դրաւ , այսինքն իր հղբայրնե-
րուն վրայ իշխան . քանզի զանիկայ
23 թագաւոր ընելու դիտ ուներ : Ու
խելացութիւն ընելով՝ իր բոլոր
տղաքները բոլոր Յուդայի ու Ռե-
նիամինի գաւառներուն մէջ՝ բոլոր
պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ տե-
ղաւորեց , և անոնց առատ ապրուստ
կու տար . ու շատ կնիկներ փնտրե-
ռեց :

ԳԼ . ԺՈ

1 Ու երբոր Որոբոամին թագաւո-
րութիւնը հաստատուեցաւ , ու
ինքը զօրացաւ , Տէրոջը օրէնքը
թողուց , ու անոր հետ բոլոր Ի-
սրայէլն ալ :
2 Եւ Որոբոամ թագաւորին հին-
գերորդ տարին Եգիպտոսի Սիսակ
թագաւորը Երուսաղէմի վրայ ե-
լաւ . (քանզի Տէրոջը դէմ ապըս-
3 տամբութիւն բրեր էին .) Երկու
հազար երկու հարիւր կառքով ու
վեթասան հազար ձիաւորով Ելա .
ու անոր հետ Եգիպտոսէն եկած
ժողովուրդը անթիւ էր , այսինքն
Լիբէացիք , Սուկկիացիք ու Ե-
4 թիոպացիք . Եւ Յուդային պա-
րսպաւոր քաղաքները առաւ , ու
5 մինչև Երուսաղէմ եկաւ : Եւ Ե-
մայիա մարգարէն եկաւ Որոբոամին
ու Յուդայի իշխաններուն՝ որոնք
Սիսակին երեսէն Երուսաղէմ ժո-
ղովեր էին , ու անոնց ըսաւ . Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Դուք զիս թողու-
ցիք , ու ես ալ ձեզ Սիսակին
6 ձեռքը կը թողում : Եւ Իսրայէլի
իշխանները ու թագաւորը խոնար-
հեցան ու ըսին , Տէրը արդար է :
7 Ու երբոր Տէրը անոնց խոնարհիլը
տեսաւ , Տէրոջը խօսքը Սեմայիային
եղաւ՝ ըսելով , Անոնք խոնարհե-
ցան , պիտի չկորսընցընեմ զանոնք .
հապա անոնց քիչ մը ազատութիւն
պիտի տամ , ու իմ բարկութիւնս
Սիսակին ձեռքովը Երուսաղէմի վը-
8 րայ պիտի չթափի . Սակայն անոր
ծառաները պիտի ըլլան , որ իմ ծա-
ռայութեանս ու երկրի թագաւոր-
ներուն ծառայութեանը փորձէ-
ցէ՛ն : Ու Եգիպտոսի 9
Սիսակ թագաւորը Երուսաղէմի
վրայ եկաւ , և Տէրոջը տաճա-
ձերը ու թագաւորին տաճա-
ձերը առաւ , ամէնն ալ առաւ .
Սողոմոնին շինած ոսկիէ ասպարներն
ալ առաւ : Եւ Որոբոամ թա- 10
գաւորը անոնց տեղը պղնձէ ասպար-
ներ շինեց , ու զանոնք թագաւո-
րական տաճը դուռը պահպանու-
թիւն ընող սուրհանդակաց ստի-
կաններուն ձեռքը յանձնեց : Ու 11
երբոր թագաւորը Տէրոջը տունը
կ'երթար , սուրհանդակները կու-
գային զանոնք կը կրէին , ու Ետ
զանոնք սուրհանդակներուն խուցը
կը դարձընէին : Ուստի անոր 12
նարհելուն համար Տէրոջը բարկու-
թիւնը անկէ դարձաւ , ու զանիկայ
բոլորովին չկորսընցուց . նաև Յու-
դայի մէջ ազէկ բաներ կային :

Եւ Որոբոամ թագաւորը Ե- 13
րուսաղէմի մէջ զօրացաւ ու թա-
գաւորութիւն ըրաւ . ու երբոր
Որոբոամ թագաւորեց , քառասուն-
ումէկ տարեկան էր , ու տասնու-
եօթը տարի թագաւորութիւն ը-
րաւ Երուսաղէմի մէջ , այսինքն ան
քաղաքին մէջ՝ որն որ Տէրը Իսրա-
յէլի ամէն ցեղերէն ընտրեց՝ իր ա-
նունը հոն դնելու համար . ու անոր
մայրը Ամմոնացի էր՝ Նահաս անու-
նով : Եւ անիկայ չարութիւն ը- 14
րաւ , քանզի իր սիրտը չուղղեց որ
Տէրը փնտռէ : Ու Որոբոամին 15
առաջին ու վերջին գործքերը ահա
Սեմայիա մարգարէին գրքին մէջ ու
Ադդով տեսանողին ազգաբանու-
թեանը մէջ գրուած են : Եւ
Որոբոամին ու Երոբոամին մէջ-
տեղը միշտ պատերազմ կար : Ու 16
Որոբոամ իր հայրերուն հետ քնա-
ցաւ , և Դաւիթի քաղաքին մէջը
թաղուեցաւ . ու անոր տեղը անոր
որդին Աբիա թագաւոր եղաւ :

ԳԼ . ԺԶ

Երոբոամ թագաւորին տասնու- 1
ութերորդ տարին Յուդայի

2 վասն Ազիա թագաւորից : Ընդ-
կայ Երուսաղէմի մէջ երեք տարի
թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր
մօրը անունը Միքայիա էր , դո-
Գաբաայի Ուրիէլին աղջիկն էր .
և Ազիային ու Յերոբոամին մէջ-
3 տեղը պատերազմ կար : Եւ Ազիա
զօրաւոր ու պատերազմող զօրքե-
րով՝ չորս հարիւր հազար ընտ-
րեալ մարդիկներով պատերազմելու
պատրաստուեցաւ . Յերոբոամ
ալ անոր դիմացը եկաւ ութը հա-
րիւր հազար ընտիր , զօրաւոր ու
պատերազմող մարդիկներով :
4 Եւ Ազիա Եփրեմի լեռնակողմը
Սեմարիմ լեռանը վրայ կայնեցաւ
ու ըսաւ , Ա՛վ Յերոբոամ ու
բոլոր Իսրայէլ , ինծի մտիկ ըրէք .
5 Դուք դիտնալու էք որ Իսրայէլի
Տէր Աստուածը Իսրայէլի վրայ թա-
գաւորելը յաւիտեան Դաւիթին ու
անոր որդւոցը տուած է աղի ուխ-
6 տով : Եւ Դաւիթի որդւոյն Սո-
ղոմոնին ծառան Նաբաատեան Յե-
րոբոամ՝ ոտք եկաւ , ու իր տի-
7 րոջմէն ապստամբեցաւ . Եւ անոր
քովը դատարկամիտ ու անօրէն
մարդիկներ ժողվուեցան , ու Սո-
ղոմոնի որդւոյն Ռոբոամին դէմ
կեցան . քանզի Ռոբոամ մանկա-
հասակ ու փափկասիրտ ըլլալով՝ ա-
8 նոնց դէմ չդրաւ : Եւ հիմա դուք
շատուր ըլլալնուդ համար , ու Յե-
րոբոամին ձեզի հետ եղած աստուած-
ները՝ ան ոսկիէ որթերը ձեր քովը
ըլլալուն համար , Դաւիթին որ-
դւոցը ձեռքը եղող Տէրոջը թա-
գաւորութեանը դէմ կենալ կը մը-
9 տածէք : Մի՞թէ դուք Տէրոջը
քահանաները՝ Ահարոնի որդիները
ու Ղեւտացիները դուրս չքրիք , և
ուրիշ երկիրներուն ժողովրդոցը
պէս ձեզի քուրմեր չըրիք ան բոլոր
մարդիկները , որոնք մէկ զուարա-
կով ու եօթը խոյերով կու գային
զերծնք նուիրելու , որ չաստուած-
10 ներու քուրմ ըլլան : Բայց մեր
Աստուածը Ահովան է , ու մենք
զանիկայ չթողուցինք . և Տէրոջը
ծառայութիւն ընող քահանաները
Ահարոնի որդիքն են . ու Ղեւտա-
գիները իրենց պաշտօնին վրայ են .
11 Եւ ամէն առաւօտ ու ամէն իրիկուն
Տէրոջը ողջակէզներ կը մատուցանեն ,
ու անուշահոտ խունկ կը ծխեն , ու
մաքուր սեղանին վրայ առաջաւորու-
թեան հացերը կը շարեն , և ամէն
իրիկուն վառելու համար՝ ոսկիէ աշ-
տանակը ու անոր ճրագները կը
պատրաստեն . քանզի մենք մեր Տէր
Աստուծոյն պահպանութիւնը կը
պահենք , բայց դուք զանիկայ մեր-
ժեցիք : Եւ ահա Աստուած ինքը 12
մեր հետն է ու իր իշխանները ըլլալու .
նաև անոր քահանաները ազդարա-
րութեան փողերով , որ ձեզի դէմ
շչեցընեն . ո՜վ Իսրայէլի
որդիք , ձեր հայրերուն Տէր Ա-
ստուծոյն հետ մի՛ պատերազմիք .
քանզի դուք յաջողութիւն պիտի
չգտնէք :
Բայց Յերոբոամ դարանակալ- 13
ները դարձուց , որ անոնց հետևէն
գան . ու Իսրայէլացիք Յուդայեանց
առջևն էին , ու դարանակալները
անոնց հետևն էին : Եւ Յուդա- 14
յեանք դարձան նայեցան որ պատե-
րազմը իրենց առջևէն ու հետևէն էր ,
ու Տէրոջը աղաղակեցին , և քահա-
նաները փողերը շչեցուցին . Ու 15
Յուդայի մարդիկը աղաղակ վեր-
ցուցին . ու երբոր Յուդայի մար-
դիկը աղաղակեցին , Աստուած Յե-
րոբոամը ու բոլոր Իսրայէլը Աբի-
այի ու Յուդայիի առջևը զարկաւ :
Եւ Իսրայէլի որդիքը Յուդային 16
առջևէն փախան , ու Աստուած ա-
նոնց ձեռքը մատնեց զանոնք : Եւ 17
Աբիա ու իր զօրքը մեծ կոտորած
ըրին անոնց մէջը : Ու Իսրայէլէն
հինգ հարիւր հազար ընտիր մարդիկ
սպաննուած ինկան : Ուստի անոնք 18
Իսրայէլի որդիքը նուաճեցան , ու
Յուդայի որդիքը իրենց հայրերուն
Տէր Աստուծոյն ապաւինելնուն հա-
մար յաղթ գտան : Եւ Աբիա Յերո- 19
բոամը հալածեց , ու անկէ քա-
ղաքներ առաւ , այսինքն Բեթէլը ու
անոր գեղերը , և Յեսանան ու ա-
նոր գեղերը , ու Եփրոնը ու անոր
գեղերը : Եւ Յերոբոամ Աբիա- 20
յին օրերուն մէջը մէկմէկ ալ չկրցաւ

ոյժ գանել . ու Տէրը զանիկայ պարեկաւ , ու մեռաւ :

21 Եւ Աբիա ուժովցաւ , ու իրեն տասնուչորս կնիկ առաւ , և քսանուերկու տղայ ու տասնուվեց աղջիկ 22 ծնաւ : Ու Աբիային մնացորդ պատմութիւնը , և անոր գործքերը ու խօսքերը Ադդով մարգարէին յիշատակարանին մէջը գրուած է :

ԳԼ . ԺԴ

1 Եւ Աբիա իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջը թաղեցին . և անոր տեղը անոր որդին Ասա թագաւոր եղաւ . ասոր օրերը երկիրը տասը 2 տարի հանգստութիւն դուաւ : Ու Ասա իր Տէր Աստուծոյն առջևը բարի 3 և ուղիղ եղածը ըրաւ . Ու օտար աստուածներուն սեղանները ու բարձր տեղերը վերցուց , և արձանները կոտրտեց , ու Աստարոթի կուռ- 4 քերը կտոր կտոր ըրաւ . Եւ Յուդային հրամայեց որ իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը փնտռեն , ու օրէնքը ու պատուիրանքները կատա- 5 րեն : Եւ Յուդային ամէն քաղաքներէն բարձր տեղերուանքը ու արեգական կուռքերը վերցուց . ու իր առջևը թագաւորութիւնը հանդիստ 6 էր : Եւ անիկայ Յուդայի մէջ պարսպաւոր քաղաքներ շինեց . քանզի ան տարիներուն մէջ երկիրը հանգստութիւն կը վայելէր , ու ա- նոր հետ պատերազմ ընող չկար . վասն զի Տէրը անոր հանգստութիւն 7 տուաւ : Եւ Ասա Յուդային ը- սաւ , Ա՛ երկիրը քանի որ մեր իշխանութեանը տակն է , աս քաղաքները չինենք , ու զանոնք պարիսպներով՝ աշտարակներով՝ դռներով ու նիգերով չրջապատենք . քանզի մենք մեր Տէր Աստուածը փնտռեցինք , ան փնտռելնուս համար ամէն կողմանէ մեզի հանգստութիւն տուաւ : Եւ շինեցին ու յաջողութիւն 8 գտան : Եւ Ասա՝ Յուդային վահան ու նիզակ կրող իրիք հարիւր հազար զօրք , ու Բենիամինէն՝ ասպար կրող ու աղեղ քաշող երկու հարիւր ութսուն հազար զօրք . ասոնք ամէնը զօրաւոր կտրիճներ էին :

9 Ու Երթէովպացի Զարան հազար անգամ հազար զօրքով ու իրիք հարիւր կառքով անոնց վրայ եկաւ , ու մինչև Մարեսա եկաւ : 10 Եւ Ասա անոր դիմացը ելաւ , ու Մարեսայի Սեփաթա ձորին մէջ պատերազմի շարուեցան : 11 Եւ Ասա իր Տէր Աստուծոյն աղաղակեց ու ըսաւ , Ա՛վ Տէր , քու առջեդ տարբերութիւն մը կայ թէ շատով և թէ քիչով օգնութիւն ընելու մէջ . մեզի օգնութիւն ըրէ , ո՛վ Տէր Աստուած մեր , որովհետև քեզի ապաւինեցանք , ու աս բազմութեանն վրայ քու անունովդ եկանք . ո՛վ Տէր , մեր Աստուածը դուն ես . մի՛ թողուր որ մարդը քեզի դէմ զօրանայ : 12 Եւ Տէրը Երթէովպացիները Ասային ու Յուդային առջևը զարկաւ . ու Երթէովպացիք փախան : 13 Եւ Ասա ու անոր հետ եղող ժողովուրդը զանոնք մինչև Գերարա հալածեցին . ու Երթէովպացիք ինկան , և անոնց կենդանութիւն չմնաց . քանզի Տէրոջը առջևը ու անոր բանակին առջևը խորտակեցան . ու խիստ շատ աւար առին : 14 Եւ Գերարայի բո- լորտիքը եղող ամէն քաղաքները զարկին , քանզի անոնց վրայ Տէրոջը վախը իներաւ . ու ամէն քաղաքները կողոպտեցին , վասն զի անոնց մէջը շատ աւար կար : 15 Եւ հօտերուն վրաններն ալ զարկին , ու խիստ շատ ոչխար և ուղտ առին ու Երուսաղէմ դարձան :

ԳԼ . ԺԵ

1 Ու Ազեդի որդւոյն Ազարիային վրայ Աստուծոյ Հոգին եկաւ . 2 Եւ Ասային առջևը ելլելով՝ ըսաւ անոր , Ա՛վ Ասա ու բոլոր Յուդա ու Բենիամին , լսեցէք ինծի . Տէրը ձեզի հետ կ՚ըլլայ , քանի որ դուք անոր հետ էք . ու թէ որ զանիկայ փնտռէք , զանիկայ կը գտնէք . բայց թէ որ զանիկայ թողուք , անիկայ ալ ձեզ պիտի թողու : 3 Եւ Իսրայէլ երկար ժա-

մեռեալ առանց ձշմարիտ Աստուծոյ ,
առանց սորվեցընող քահանայի , ու
4 առանց օրէնքի մնացեր էր . Բայց
իրենց նեղութեանը մէջ Իսրայէլի
Տէր Աստուծոյն դարձան , ու զանի-
5 կայ փնտռելով գտան : Ու ան ա-
ժէնները ելլողին ու մտնողին ապա-
հովութիւն չկար , քանզի երկիրնե-
րուն բոլոր բնակչացը մէջ շատ
6 խռովութիւններ կար . Ու ազգ
ազգի հետ ու քաղաք քաղաքի
հետ կը զարնուէր . ինչու որ
Աստուած ամէն նեղութիւններով
7 զարհուրեցուց զանոնք : Ու հիմա
դուք զօրացէք , ու ձեռքերնիդ չը-
թուլնայ . վասն զի ձեր գործքին
վարձքը կայ :
8 Ու Ասա ասս խօսքերը ու Ովեդէդ
մարգարէին մարգարէութիւնը լսե-
լով զօրացաւ , և Հուդայի ու Բե-
նիամինի բոլոր երկրէն , ու Եփրեմի
լեռնէն իր առած քաղաքներէն պըղ-
ծութիւնները վերցուց , ու Տէրոջը
պատկերին սրահին առջևը եղող Տե-
9 րոջը սեղանը նորոգեց . Ու բոլոր
Հուդան ու Բենիամինը , ու Եփ-
րեմէն և Մանասէէն ու Շմաւոնէն
անոնց քովը գոնուած պանդուխտ-
ները ժողվեց . քանզի Իսրայէլէն
շատ մարդիկ անոր կողմը անցան ,
տեսնելով որ անոր Տէր Աստուածը
10 անոր հետ է : Ու անոնք Ասային
թագաւորութեանը տասնուհինգե-
րորդ տարուան երկրորդ ամիսը Ե-
11 րուսաղէմի մէջ ժողվուեցան . Ու
ան օրը իրենց բերած աւարէն Տե-
րոջը զոհ ըրին եօթը հարիւր ար-
12 ջառ ու եօթը հազար ոչխար . Ու
ուխտ ըրին որ իրենց հայրերուն Տէր
Աստուածը բոլոր սրտով ու բոլոր
13 հոգիով խնդրեն . Ու ան որ Ա-
սային Տէր Աստուածը չխնտռէ ,
թէ պզտիկ և թէ մեծ , թէ էրիկ
մարդ և թէ կնիկ ըլլայ՝ մեռցուի :
14 Ու մեծ ձայնով և ցնծութեան ա-
զաղակով ու փողերով ու շեփոր-
15 ներով Տէրոջը երդում ըրին : Ու
բոլոր Հուդա ան երդումին վրայ ու-
րախացաւ . քանզի իրենց բոլոր սըր-
տովը երդում ըրին , ու իրենց բոլոր
կամքովը խնդրելով գտան զանի-
կայ . ու Տէրը ամէն կողմանէ հան-
դըստացուց զանոնք :
16 Ու Ասա թագաւորը իր մայրը
Մաաքան ալ սիկնութենէ հանեց ,
վասն զի անիկայ Աստարովթին կուռք
շիներ էր . իսկ Ասա անոր կուռքը
կտրեց ու փշրեց , ու Կեդրոն հե-
17 ղեղատին մէջ այրեց : Բայց բարձր
տեղութիւնները Իսրայէլէն չվերցան .
սակայն Ասային սիրտը իր կեանքը
18 բոլոր օրերուն մէջ ուղիղ էր : Ու
իր հօրը նուիրած ու իր նուիրած
բաները՝ արծաթը ու ոսկին ու
անօթները Աստուծոյ տունը տա-
19 րաւ : Ու մինչև Ասային թագա-
ւորութեանը երեսունհինգերորդ
տարին պատերազմ չեղաւ :

ԺԶ. ԺԱՌ.

1 Ասային թագաւորութեանը ե-
րեսունվեցերորդ տարին Իսրա-
էլի Բաասա թագաւորը Հուդայի
դէմ ելաւ , ու Ռաման շինեց , որ
Հուդայի Ասա թագաւորին ելլող
մտնող խոտ մը չթողու : Ու Ասա 2
Տէրոջը տանը ու թագաւորին տա-
նը գանձերէն արծաթ ու ոսկի հա-
նեց , ու Դամասկոս բնակող Ասորւոց
թագաւորին՝ Բենհադադին խրկեց՝
ըսելով , Իմ ու քու մէջ , և 3
իմ հօրս ու քու հօրդ մէջ դաշ-
նակցութիւն կայ . ահա քեզի ար-
ծաթ ու ոսկի կը խրկեմ . Երթ-ը ,
Իսրայէլի Բաասա թագաւորին հետ
ունեցած դաշնակցութիւնդ ապէ ,
որ անիկայ իմ վրայէս ետ քաշուի :
Ու Բենհադադ Ասա թագաւորին 4
խօսքը մտիկ ըրաւ . և իր զօրա-
գլուխները Իսրայէլի քաղաքներուն
վրայ խրկեց . ու Իյոնը , Դանը ,
Աբէլմայիմը ու Նեփթալիմի բո-
լոր շտեմարանի քաղաքները զար-
կին : Ու Բաասա ասկէ քանը լսե- 5
լով՝ Ռաման շինելէն ետ կեցաւ , ու
գործը դադրեցուց : Ասոր Ասա 6
թագաւորը բոլոր Հուդան առաւ ,
ու Բաասային շինած Ռամայի քա-
րերը ու փայտերը վերցուցին . ու
անոնցմով Գաբան ու Մասփան շի-
նեց :
Ու ան առենը Ընանի մեռամտողը 7

Յուդայի Ասա թագաւորին եկաւ, ու անոր ըսաւ, Որովհետև դուն Տէրոջ թագաւորին ապաւինեցար, ու քու Տէր Աստուածդ ապաւինեցար, անոր համար Տէրոջ թագաւորին զօրքը քու ձեռքէդ ազատեցաւ: Մինչ Ասիթ Ասիթովպացիք ու Լիբեացիք խիստ շատ կառքերով ու ձիաւորներով բազմաթիւ զօրք էին՝ ո. բայց որովհետև դուն Տէրոջը ապաւինեցար, զանոնք քու ձեռքդ մատնեց. Քանզի Տէրոջը աչքերը բոլոր երկիրը կը դիտեն, որ իրեն ուղիղ սրտով յարողները զօրացնէ. դուն ասոր բանիս մէջ անմտութիւն ըրիր, ասկէ ետքը պատերազմներ պիտի ունենաս: Ու Ասա ան տեսանողին սրդոզեցաւ ու զանիկայ բանտը դրաւ. վասն զի ասոր բանիս համար խիստ բարկացաւ անոր. ու ան ատենը Ասա ժողովուրդէն մէկ քանիները հարստահարեց:

Ու Ասային առաջին ու վերջին պատմութիւնը ահա Յուդայի ու Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին մէջ գրուած է: Ու Ասա իր թագաւորութեանը երրորդ տարին իր ոտքի ցաւով հիւանդացաւ, ու անոր հիւանդութիւնը ծանրացաւ. և իր հիւանդութեանը մէջ ալ Տէրը չփնտռեց, հապա բժիշկները փնտռեց: Ու Ասա իր հայրերուն հետ քնացաւ. ու անիկայ իր թագաւորութեանը քառասունմէկերորդ տարին մեռաւ: Ու զանիկայ Ադաթի քաղաքին մէջը իրեն համար փորած գերեզմանը թաղեցին. և զանիկայ խունկերով ու իւղագործի արուեստին զանազան բաղադրութիւններովը լեցուն անկողնի մը մէջ պառկեցուցին, ու անոր վրայ խիստ շատ խունկեր ծխեցին:

ԳԼ. Ժ.

1 Ու անոր տեղը անոր որդին Յովսափատ թագաւոր եղաւ, ու
2 Իսրայէլի դէմ զօրացաւ: Ու Յուդայի ամէն պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ զօրքեր դրաւ. ու Յուդայի երկրին մէջ ու անոր հօրը Եփրեմի քաղաքներուն մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ: Ու Տէրը Յովսափատին հետ էր. քանզի անիկայ իր հօրը Դաւիթին առջի ճամբաներուն մէջը քալեց, ու Նահաղիմը չփնտռեց, 4 հապա իր հօրը Աստուածը փնտռեց, ու անոր պատուիրանքներուն մէջը քալելով, և չէ թէ Իսրայէլին ըրածին պէս ընելով: Ու Տէրը 5 թագաւորութիւնը անոր ձեռքին մէջ հաստատեց. ու բոլոր Յուդա Յովսափատին ընծաներ կուտար, և անոր հարստութիւնը ու փառքը շատցաւ. Ու անոր սիրտը 6 Տէրոջը ճամբաներուն մէջ բարձրացաւ. և անիկայ բարձր տեղերը ու Աստարովթի կուռքերն ալ Յուդայէն վերցուց:

Ու իր թագաւորութեանը երրորդ տարին իր իշխանները՝ Բենհայիլը, Աբդիան, Զաքարիան, Նաթանայէլը ու Միքիան խրկեց, որ Յուդայի քաղաքներուն մէջը սորվեցընեն. Ու անոնց հետ էին Մեմիրամովթ, Յոսափատ, Նաթանիա, Զաբադիա, Ասայէլ, Սեմիրամովթ, Յոնաթան, Ադոնիա, Տուբիա ու Տոբադոնիա Լեւտացիները. նաև անոնց հետ՝ Եղիսամա ու Յովրամ քահանաները. Ու Յուդայի մէջ 9 կը սորվեցընէին, ու Տէրոջը օրինաց գիրքը անոնց հետն էր, և Յուդայի ամէն քաղաքները կը պտըտէին ու ժողովուրդին կը սորվեցընէին:

Ու Յուդայի բոլորտիքը եղող 10 երկիրներուն բոլոր թագաւորութիւններուն վրայ Տէրոջը վախը ինկաւ, ու Յովսափատին հետ պատերազմ չըրին: Ու Փղշտացիներէն ալ Յովսափատին ընծաներ ու հարկի աւանակ կը բերէին. և Արաբացիներն ալ հօտեր էին՝ եօթը հազար եօթը հարիւր խոյ, ու եօթը հազար եօթը հարիւր նոխազ կը բերէին անոր: Ու Յովսափատ 12 երթալով խիստ մեծցաւ, ու Յուդայի մէջ բերդեր ու շտեմարանի քաղաքներ շինեց: Ու անիկայ Յու- 13

դայի քաղաքներուն մէջ շատ գործքեր ունէր, ու Երուսաղէմի մէջ զօրաւոր կտրիճներ ու պատերազմող
14 մարդիկներ ունէր։ Եւ ան էր աննոնց թիւը իրենց ազգատոհմներուն համեմատ. Յուդայի հազարապետները՝ Եդինա իշխան, ու անոր հետ
15 իրեք հարիւր հազար զօրաւոր կտրիճներ. Եւ անկէ ետքը Յօհանան իշխան, ու անոր հետ երկու հարիւր
16 ութսուն հազար մարդիկ. Եւ անկէ ետքը Ադիէլի որդին Սմաիան, որ Տէրոջը ուխտաւորն էր, ու անոր հետ երկու հարիւր հազար զօրաւոր
17 կտրիճներ. Ու Յեհոիամինէն՝ զօրաւոր կտրիճ Եղկանան, և անոր հետ երկու հարիւր հազար աղեղնաւոր ու
18 սպառազէն մարդիկ. Եւ անկէ ետքը Յովզաբատ, ու անոր հետ հարիւր ութսուն հազար սպառազինեալ մարդիկ։ Սոյնք էին թագաւորին ծառայութիւն ընողները, բացի՛ ի ան մարդիկներէն՝ որոնք թագաւորը բոլոր Յուդային պարսպաւոր քաղաքներուն մէջը դրաւ։

ԿԱ. ԺԸ.

1 Եւ Յովսափատ խիստ շատ հարստութիւն ու փառք ունեցաւ. և Աքաաբին հետ խնամութիւն ըրաւ։
2 Ու մէկ քանի տարիէն ետքը Սամարիա իջաւ Աքաաբին. և Աքաաբ անոր ու անոր հետ եղող ժողովուրդին խիստ շատ ոչխարներ ու արջառներ մորթեց, ու զանիկայ համոզեց որ Ռամոթ գաղաադ ելլէ։
3 Եւ Իսրայէլի Աքաաբ թագաւորը Յուդայի Յովսափատ թագաւորին ըսաւ, Ինձի հետ Ռամոթ գաղաադը կ՚երթաս. ու անիկայ անոր ըսաւ, Ես քեզի պէս եմ, ու իմ ժողովուրդս քու ժողովուրդիդ պէս է. ու քեզի հետ պատերազմի կ՚երթանք։
4 Եւ Յովսափատ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ, Խնդրեմ Տէրոջը
5 խօսքը փնտռէ։ Ու Իսրայէլի թագաւորը մարգարէները ժողվեց, որոնք չորս հարիւր հոգի էին, ու անոնց ըսաւ, Ռամոթ գաղաադի վրայ պատերազմելու երթանք, թէ
6 եմ կենամ. ու անոնք ըսին, Գնա՛ վասն զի Տ՚աստուած պանիկայ թագաւորին ձեռքը պիտի տայ։ Եւ Յովսափատ ըսաւ, Ա՛ն տեղ Տէրոջը ուրիշ մարգարէ մըն ալ չկայ,
7 որ անոր հարցընենք։ Ու Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ, Այ մէկ ուրիշ մարդ մըն ալ, որուն միջոցովը կրնանք Տէրոջը հարցընել. բայց ես զանիկայ կ՚ատեմ. քանզի ինծի համար աղէկ մարգարէութիւն չըներ, հապա միշտ գէշ. անիկայ Եմլայի որդին Միքիան է։ Եւ Յովսափատ ըսաւ, Թագաւորը այդպէս չըսուցէ։
8 Ու Իսրայէլի թագաւորը ներքինի մը կանչեց, ու ըսաւ, Եմլայի որդին Միքիան շուտով հո՛ն բեր։
9 Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու Յուդայի Յովսափատ թագաւորը՝ Սամարիայի դրանը առջեւի հրապարակին մէջ՝ ամէն մէկը թագաւորական հագած՝ իր աթոռին վրայ նստեր էր. ու բոլոր մարգարէները անոնց առջեւը մարգարէութիւն կ՚ընէին։
10 Եւ Քանանայի որդին Սեդեկիա իրեն երկաթէ եղջիւրներ շինեց, ու ըսաւ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ասորիները ատոնցմով պիտի զարնես, մինչեւ որ զանոնք բնաջինջ ընես։
11 Բոլոր մարգարէներն ալ այնպէս կը մարգարէանային ու կ՚ըսէին, Ռամոթ գաղաադ ելլէր, ու յաջողութիւն պիտի ունենաս, և Տէրը պանիկայ թագաւորին ձեռքը պիտի տայ։
12 Ու Միքիան կանչելու գացող մարդը խօսեցաւ անոր՝ ըսելով, Ահա՛ ամէն մարգարէները մէկ բերնով թագաւորին համար բարութիւն խօսեցան. թո՛ղ քու խօսքդ ալ անոնց մէկուն խօսքին պէս ըլլայ, ու բարութիւն խօսէ։
13 Նոյն Միքիա ըսաւ, Տէրը կենդանի է որ իմ Տ՚աստուածս ինձի ինչ որ ըսէ, ան պիտի խօսիմ։
14 Ու երբոր անիկայ թագաւորին եկաւ, թագաւորը անոր ըսաւ, Միքիա, Ռամոթ գաղաադ պատերազմելու երթանք, թէ հետ կենամ։ Եւ անիկայ ըսաւ, Ելէք,

ու յաջողութիւն պիտի ունենաք .
15 ու ձեր ձեռքը պիտի տրուին : Ու
Թագաւորը անոր ըսաւ , Մինչև
քանի՞ անգամ երդմնցընեմ քեզ , որ
Տէրոջը անունովը ճշմարիտը միայն
16 խօսիս ինծի : Ու անիկայ ըսաւ , Ո-
լոր Իսրայէլը հովիւ չունեցող ոչ-
խարներու պէս լեռներու վրայ ցը-
րուած տեսայ . և Տէրը ըսաւ , Ա-
ռանց տէր չունին . ամէն մարդ խա-
ղաղութեամբ թող իր տունը դառ-
17 նայ : Ու Իսրայէլի Թագաւորը
Յովսափատին ըսաւ , Վեզի չըսի՞
որ անիկայ ինծի համար աղէկ մար-
գարէութիւն չընէր , հապա դէշ :
18 Ու Մէյէա ըսաւ , Ուրեմն Տէրոջը
խօսքը մանրակ լսէք . Տէրը իր աթո-
ռին վրայ նստած տեսայ , ու երկին-
քի բոլոր զօրքերը անոր աջ կողմը
19 ու ձախ կողմը կայներ էին . Ու
Տէրը ըսաւ , Իսրայէլի Աքհաաբ
Թագաւորը ո՞վ կրնայ խաբել , որ
Ռամոթի գաղաադ ելլէ ու կորս-
ուի . և մէկը այսպէս՝ ու միւսը
20 այնպէս ըսաւ : Ու մէկ ոգի մը ե-
լաւ և Տէրոջը առջևը կայնեցաւ ,
ու ըսաւ , Ես անիկայ կը խաբեմ :
Ու Տէրը անոր ըսաւ , Ինչ միջո-
21 ցով : Ու անիկայ ըսաւ , Ելնեմ ,
ու անոր բոլոր մարգարէներուն բե-
րանը սուտ ոգի ըլլամ . և Տէրը
ըսաւ , Դուն պիտի խաբես
ու պիտի յաջողիս . ելլիր ու այնպէս
22 ըրէ : Ու հիմա ահա Տէրը սա
քու մարգարէներուդ բերանը սուտ
ոգի դրեր է . բայց Տէրը քեզի հա-
մար չարիք խօսեցաւ :
23 Ուն առնը Քանանայի որդին
Սեդեկիա մօտեցաւ , ու Միքիայեն
ծնօտին զարկաւ , ու ըսաւ , Տէրոջը
Ոգին ի՞նչպէս իմ քովէս ելաւ՝
24 քեզի հետ խօսելու համար : Ու
Միքիա ըսաւ , Դուն ալ պիտի
տեսնես այն օրը որ պահուելու հա-
մար սենեակէ սենեակ մտնես :
25 Ու Իսրայէլի Թագաւորը ըսաւ ,
Միքիան առէք , ու զանիկայ Ամոն
քաղաքապետին և Թագաւորի որ-
26 դւոյն Յովասին տարէք , Ու ըսէք ,
Թագաւորը այսպէս կ՚ըսէ . Սա-
կայն բանտը դրէք . ու մինչև որ ես
խաղաղութեամբ դառնամ , զանի-
կայ նեղութեան հացով ու նեղու-
թեան ջրով կերակրեցէք : Ու 27
Միքիա ըսաւ , Եթէ երբէք խա-
ղաղութեամբ դառնաս , Տէրը ինձ-
մով խօսած չըլլայ . ու ըսաւ , Ո՛վ
ժողովուրդներ ամէնքդ ալ լսեցէք :
Ու Իսրայէլի Թագաւորը ու 28
Յուդայի Յովսափատ Թագաւորը
Ռամոթի գաղաադ ելան : Ու 29
Իսրայէլի Թագաւորը Յովսափա-
տին ըսաւ , Ներսէարանքս պիտի
փոխեմ , ու ոյնպէս պատերազմի
պիտի մտնեմ . բայց դուն քու հա-
գուստդ հագիր . և Իսրայէլի Թա-
գաւորը իր կերպարանքը փոխեց ,
ու պատերազմին մէջ մտաւ : Ու 30
Ասորւոց Թագաւորը իր կառապետ-
ներուն պատուիրեց ու ըսաւ , Պզ-
տիկի կամ մեծի հետ մի՛ պատե-
րազմիք , բայց միայն Իսրայէլի Թա-
գաւորին հետ : Ու երբոր կառա- 31
պետները Յովսափատը տեսան ,
Իսրայէլի Թագաւորը ասիկայ է ը-
սելով , անոր վրայ պատերազմելու
դարձան . և Յովսափատ աղաղակեց .
ու Տէրը անոր օգնութիւն բրաւ , և
Ասուած զանոնք անկէ դարձուց :
Ու երբոր կառապետները տեսան որ 32
անիկայ Իսրայէլի Թագաւորը չէ ,
անկէ ետ դարձան : Ու մարդուն մէ- 33
կը առանց դիտելու իր աղեղը քաշեց ,
ու Իսրայէլի Թագաւորը զրահին
օղակներուն մէջէն զարկաւ . ան
ատենը անիկայ իր կառավարին ը-
սաւ , Ձեռքդ դարձուր ու զիս
բանակէն հանէ , քանզի վիրաւո-
րուեցայ : Ու այն օրը պատերազմը 34
սաստկացաւ . ու Իսրայէլի Թագա-
ւորը մինչև իրիկուն Ասորւոց պի-
մացը իր կառքին մէջ կեցաւ , ու
արեւուն մտած ատենը մեռաւ :

ԳԼ . ԺՌ

Ու Յուդայի Յովսափատ Թագա- 1
ւորը խաղաղութեամբ Երուսա-
ղէմ իր տունը դարձաւ : Ու Ա- 2
նանիի որդին Եհու տեսանողը անոր
դիմացը ելաւ , ու Յովսափատ
Թագաւորին ըսաւ , Պէտք էր որ
մեղաւորին օգնէիր , ու Տէրը ա-

ասոյինները ոստիկաններ են . զօրապետ ու ժողովոյ ըռէք , և Տէրը բարիին հետ ըլլայ :

ԳԼ . Ա

Եւ ասիկ է տոքը Մովաբի որդիքը 1
ու Ամմոնի որդիքը , ու անոնց հետ Ամմոնացիներէն ալ Յոսաֆատին վրայ պատերազմելու եկան :
Ասոր գացին ու Յոսաֆատին 2
պատմեցին ու ըսին , Քոռ վրատ ծովուն անդիի կողմէն Ասորւոց մէջէն մեծ բազմութիւն կու գայ . և ահա անոնք Ասասանթամարի (այսինքն Ենգադդի) մէջ են : Ու 3
Յոսաֆատ վախցաւ , ու Տէրը փնտռելու եռեռ եղաւ . և բոլոր Յուդայի մէջ ծոմապահութիւն քարոզեց : Ու Յուդայեանք ժողվուե- 4
ցան որ Տէրոջմէ օգնութիւն խընդրեն . ու Յուդայի բոլոր քաղաքներէն ալ Տէրը խնդրելու եկան :
Եւ Յոսաֆատ՝ Տէրոջը տանը մէջ 5
նոր դաւիթին առջևը՝ Յուդայի ու Երուսաղէմի ժողովքին մէջ կայնեցաւ , Ու ըսաւ , Ո՛վ մեր հայրերուն Տէր Աստուածը , դուն ան Աստուածը չե՞ս որ երկինքը կը բնակիս , ու բոլոր ազգաց թագաւորութիւններուն վրայ կը տիրես , և քու ձեռքիդ մէջ անանկ ճիկ զօրութիւն և ոյժ մը կայ , որ բնաւ ոեկը կրնար քեզի դէմ դնել . Չէ՞ որ դուն , ո՛վ մեր Աստուածը , 7
ասա երկրիս բնակիչները քու Իսրայէլ ժողովուրդիդ առջևէն վռնտեցիր , ու զանիկայ յաւիտեան քու սիրելւոյդ Աբրահամին սերունդին տուիր : Եւ անոնք հոն բնա- 8
կեցան , ու հոն քու անուանդ համար քեզի սրբարան մը շինեցին , ու ըսին , Ասիկ որ մեր վրայ չարիք՝ 9
սուր՝ դատաստան՝ ժանտախտ կամ սով գայ , մենք ասոր առջևը ու քու առջևդ կայնինք , (վասն զի ասոր տանը մէջ քու անունդ կայ ,) ու մեր նեղութեան առեն քեզի աղաղակենք , ան առեն ըսես ու ձեզ ազատես : Եւ հիմա ահա 10
Ամմոնի ու Մովաբի որդիքը ու Սէիր լեռանը բնակիչները՝ որոնց մէջը

տողնեըը սիրէիր . ահա ասոր հա-
մար Տէրոջը երեսէն քու վրատ բար-
3 կութիւն կայ : Նայց քու վրատ
բարի բաներ գտնուեցան . քանզի
Աստարովթի կուռքերը երկրէն բը-
նաջինջ ըրիր , ու քու սիրտդ Աս-
տուած խնդրելու պատրաստեցիր :
4 Եւ Յոսաֆատ Երուսաղէմի մէջ
կը բնակէր . ու նորէն ելաւ ժողո-
վուրդին մէջը Պերսեբայէն Եփրե-
մի լեռը , ու զանոնք իրենց հայրերուն Տէր Աս-
5 տուծոյն դարձուց : Ու երկրին մէջ
քաղաք քաղաք դատաւորներ դրաւ ,
6 Յուդայի ամէն պարսպաւոր քա-
ղաքներուն մէջը : Ու դատաւոր-
ներուն ըսաւ , Նայեցէք ինչ կ'ը-
նէք . քանզի ձեր տեսնելու դատաս-
տանը մարդու չվերաբերիր , հապա
Տէրոջը՝ որ դատաստանի մէջ ձեզի
7 հետ է . Ուրեմն Տէրոջը վախը ձեր
վրայ ըլլայ . զգուշութեամբ բան
տեսէք , քանզի մեր Տէր Աստուծոյն
քովը անիրաւութիւն , աչառու-
թիւն ու կաշառք առնել չկայ :
8 Եւ Յոսաֆատ Երուսաղէմի մէջ
ալ Ղեւտացիներէն ու քահանա-
ներէն ու Իսրայէլի նահապետնե-
րէն դրաւ՝ Տէրոջը իրաւունքին հա-
մար ու դատերու համար . ու Ե-
9 րուսաղէմ դարձան : Եւ անոնց
պատուէր տուաւ ու ըսաւ , Ա-
պես ընէք Տէրոջը վախովը , հաւա-
տարմութեամբ և ուղիղ սրտով :
10 Ու երբոր իրենց քաղաքներուն մէջը
բնակող ձեր եղբայրներէն դատ մը
գայ ձեր առջևը՝ Ե՛ արեան և ա-
բեան մէջտեղը , Ե՛ օրէնքի ու պա-
տուիրանքի մէջտեղը , Ի՛ Ե՛ կա-
նոններու ու դատաստաններու մէջ-
տեղը , անոնց խրատ տուէք , որ
Տէրոջը դէմ յանցանք չգործեն .
որպէս թի ձեր վրայ ու ձեր եղբայր-
ներուն վրայ բարկութիւն չգայ .
այսպէս ընէք որ յանցաւոր չըլլաք :
11 Եւ ահա Տէրոջը ամէն գործքին հա-
մար Ամարիա մեծ քահանան ձեր
վրայ ատեանդէտ է , ու թագաւորին
ամէն գործքին համար՝ Յուդայի
տանը իշխանը Իսմայէլի որդին
Զաբադիա , ու ձեր առջևէն Ղե-

մտնելու հրաման չտուիր Իսրայէլի որդւոցդ իրենց հայրերուն տունը , հապա անոնցմէ խոտորեցան ու զանոնք չկորընցուցին ,
11 Ընդ անոնք մեզի հասուցում ընելու համար կու գան մեզ վըրնտելու քու ժառանգութենէդ , որն որ
12 մեզի տուիր : Ա՛վ մեր Աստուածը , անոնց դատաստան չե՞ս ըներ . քանզի մեր վրայ եկող այս մեծ բազմութեանը դէմ դնելու զօրութիւն չունինք , ու չենք գիտեր ինչ ընելու ենք . հապա մեր աչքերը
13 քու վրադ են : Ու բոլոր Յուդայեանք իրենց ընտանիքներովը , ինիկիներովը ու տղաքներովը Տէրոջը առջեւը կայներ էին :
14 Ան առնը Ասափի որդիներէն Վէտացի Մաթանիայի որդւոյն Հէքէլի որդւոյն Նաթանեայի որդւոյն Ովաբարիայի որդւոյն Յազիելին վրայ Տէրոջը Հոգին եկաւ ժողովքին
15 մէջը . Ու անիկայ ըսաւ , Ա՛վ բոլոր Յուդա ու Երուսաղէմի բնակիչներ , ու դուն Յովսափատ թագաւոր , մտիկ ըրէք , Տէրը ձեզի այսպէս կ՚ըսէ . Դուք մի վախնաք , ու այս մեծ բազմութեանը երեսէն մի զարհուրիք . քանզի պատերազմը ձերը չէ , հապա Աստուծոյ է :
16 Վաղը անոնց վրայ իջէք . ահա անոնք Սիսի զառ՚ի վերը պիտի ելլեն . ու զանոնք հեղեզատին ծայրը՝ Յերուէլի անապատին առջեւը պիտի
17 գտնէք : Ան պատերազմին մէջ դուք պիտի չպատերազմիք . դուք երեցէք ու կայնեցէք , որ Տէրոջը ձեզի ըրած փրկութիւնը տեսնէք , ո՛վ Յուդա ու Երուսաղէմ , մի վախնաք ու մի զարհուրիք . վաղը անոնց դիմացը ելէք , ու Տէրը ձեզի
18 հետ պիտի ըլլայ : Ան առնը Յովսափատ երեսը գետինը ծռեց . ու բոլոր Յուդան ու Երուսաղէմի բնակիչները Տէրոջը առջեւը երեսի վրայ իյնան , ու Տէրոջը երկրպագութիւն ըրին :
19 Ու Կահաթեանց որդիներէն ու Կորխեանց որդիներէն եղող Ղեւտացիները Իսրայէլին Տէր Աստուածը խիստ բարձր ձայնով օրհնելու ելան :

Ու առաւօտուն կանուխ ելան 20
ու Թեկուէի անապատը գացին . ու անոնց երթալու առնը Յովսափատ կայնեցաւ , ու ըսաւ , Ա՛վ Յուդա ու Երուսաղէմի բնակիչներ , ինծի մտիկ ըրէք . Ձեր Տէր Աստուծոյն հաւատացէք ու ապահով պիտի ըլլաք . անոր մարգարէներուն հաւատացէք ու յաջողութիւն պիտի ունենաք : Ու ժողովուրդին 21
հետ խորհուրդ ըրաւ , ու Տէրոջը երգիչներ որոշեց , որ զօրքին առջեւէն ելլեն , ու Տէրոջը սուրբ փառքը օրհնեն ու ըսեն , Գոհացէք Տէրոջմէն , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :
Ու երբոր անոնք ցնծութեան եր- 22
գը ու օրհնութիւնը սկսան , Յուդայի վրայ եկող Ամմոնի ու Մոաբի որդիներուն ու Սէիր լեռանը բնակիչներուն դէմ Տէրը դարանակալներ հանեց , և անոնք կոտրուեցան . Վասնզի Ամմոնի ու Մոաբի 23
որդիները Սէիր լեռանը բնակիչներուն վրայ ելան , որ պատնէշ ջարդեն ու բնաջինջ ընեն . ու երբոր Սէիրի բնակիչները հասցուցին , միմիկ կոտրելու ելան : Ու Յուդայեանք 24
անապատին մէջ եղող դիտանոցը հասնելով , ան բազմութեանը նայեցան , և ահա անոնց դիերը գետնի վրայ փռուած էին , ու ազատուած մը չկար : Ան առնը Յովսափատ 25
ու անոր ժողովուրդը անոնց աւարը ժողվելու գացին . ու դիերուն մէջը շատ ապրանք ու պատուական առնեներ գտան , ու իրենց համար կողոպտեցին , մինչեւ որ այլ չէին կրնար առնել . ու աւարը իրիք օր ժողվեցին , վասն զի Էին շատ էր :
Ու չորրորդ օրը Օրհնութեան 26
հովիտը ժողվուեցան , քանզի հոն Տէրը օրհնեցին . անոր համար անոնց տեղին անունը Օրհնութեան հովիտ կոչեցին մինչեւ այս օրս : Ու 27
բոլոր Յուդայի ու Երուսաղէմի մարդիկները ու անոնց առաջնորդը Յովսափատ ուրախութեամբ Երուսաղէմ դարձան . քանզի Տէրը զանոնք իրենց թշնամիներէն ուրախացուցեր էր . Ու առ- 28

ւիղներով , քնարներով ու փողերով
Երուսաղէմ Տէրոջը տունը գացին :
29 Ու ամէն երկիրներուն թագաւորու-
թեանցը վրայ Աստուծոյ վախը ին-
կաւ , երբոր լսեցին որ Տէրը Իս-
րայէլի թշնամեացը հետ պատերազ-
30 մեցաւ : Ու Յովսափատին թա-
գաւորութիւնը խաղաղ էր . ու ա-
նոր Աստուածը զանիկայ ամէն կող-
մանէ հանգստացուց :
31 Ու Յովսափատ Յուդայի վրայ
թագաւորութիւն ըրաւ . երսունհու-
հինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր
եղաւ , ու քսանուհինգ տարի Ե-
րուսաղէմի մէջ թագաւորեց . և
անոր մօրը անունը Ազուբա էր , ու
32 Սալհիի աղջիկն էր : Ու անիկայ
իր հօրը Ասային ճամբուն մէջ քա-
լեց , ու անկէ չխոտորեցաւ , Տէրոջը
33 առջևը ուղղութիւն ընելով : Սա՛յց
բարձր տեղերը չվերցան . ու
ժողովուրդը տակաւին սիրտերնին
չէին չիտկած իրենց հարցը Աստու-
34 ծոյն : Ու Յովսափատին մնացորդ
պատմութիւնը՝ առաջինը ու վեր-
ջինը՝ ահա Իսրայէլի թագաւորնե-
րուն գրքին մէջը յիշուած Ենանիի
որդւոյն Եհուին պատմութեանը
մէջ գրուած է :
35 Ու ասկէ ետքը Յուդայի Յով-
սափատ թագաւորը չարութիւն ը-
նող Իսրայէլի Աքոզիա թագաւո-
36 րին հետ միաբանեցաւ , Ու անոր
հետ ընկերութիւն ըրաւ , որ Թարա-
խիս երթալու նաւեր շինեն . ու
Եսեհոնգաբերի մէջ նաւեր շինե-
37 ցին : Ու Մարեսացի Եղիէզերի
որդին Եղիազար Յովսափատին
վրայ մարգարէութիւն ըրաւ ու ը-
սաւ , Որովհետև դուն Աքոզիային
հետ ընկերացար , Տէրը քու գործդ
աւրեց : Ու նաւերը խորտակեցան
ու չկրցան Թարսիս երթալ :

ԿԱ. ԻԸ

1 Ու Յովսափատ իր հայրերուն հետ
քնացաւ , ու իր հայրերուն հետ
Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուե-
ցաւ . և անոր տեղը անոր որդին
2 Յովրամ թագաւոր եղաւ : Ու
անոր եղբայրները՝ Յովսափատի որ-

դիքը՝ Ազարիա , Յեքիէլ , Զաք-
քարիա , Ազարիու , Միքայէլ ու
Սափատիա էին . ասոնք ամէնը Իս-
րայէլի թագաւորին Յովսափատին
որդիքն էին : Ու անոնց հայրը 3
արծաթ ու ոսկի ու թանկագին բա-
ներ՝ շատ պարգևներ տուաւ անոնց ,
նաև Յուդայի մէջ պարսպաւոր
քաղաքները . բայց թագաւորու-
թիւնը Յովրամին տուաւ , քանզի
անդրանիկը ան էր : Ու երբոր 4
Յովրամ իր հօրը թագաւորու-
թեանը աթոռը նստաւ ու զօրա-
ցաւ , իր բոլոր եղբայրները ու Իս-
րայէլի իշխաններէն մէկ քանիները
սրով մեռցուց :
Յովրամ երսունհինգ տարե- 5
կան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու
Երուսաղէմի մէջ ութը տարի թա-
գաւորութիւն ըրաւ : Ու անիկայ 6
Աքաաբին տանը ըրածին պէս՝ Իս-
րայէլի թագաւորներուն ճամբուն
մէջ քալեց , (քանզի Աքաաբին
աղջիկը անոր կնիկն էր .) ու Տէրոջը
աչքին չարութիւն ըրաւ : Սա՛յց 7
Տէրը Դաւիթին հետ ըրած ուխտին
համար , և անոր ու անոր որդւոյը
միշտ մէկ ճրագ մը տալու խոստ-
մունքին համար , Դաւիթին տունը
կորսընցընել չուզեց : 8
Անոր օրերը Եդովմայեցիք Յու-
դային ձեռքին տակէն ապստամբե-
ցան , ու իրենց վրայ թագաւոր մը
դրին : Ու Յովրամ իր իշխաննե- 9
րովը ու բոլոր կառքերովը գնաց , ու
գիշերով ելաւ , և իր չորս կողմը
առնող Եդովմայեցիները ու կառ-
քերու իշխանները զարկաւ : Սա՛յց 10
Եդովմայեցիք Յուդայի ձեռքին
տակէն ապստամբեցան մինչև աս
օրս . ան ատենը Լիբնա ալ անոր
ձեռքին տակէն ապստամբեցաւ ,
քանզի անիկայ իր հայրերուն Տէր
Աստուածը թողուցեր էր : Ինիկայ 11
Յուդայի լեռներուն վրայ բարձր
տեղեր ալ շինեց . ու Երուսաղէմի
բնակիչներուն պոռնկութիւն ընել
տուաւ , և Յուդան գլեխ հանեց :
Ու Եղիա մարգարէէն անոր 12
թուղթ եկաւ , որ կ'ըսէր , Քու
հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը

ԳԼ. ԻԲ

Ա Եր. բնակիչները անոր տեղը անոր պղտիկ որդին Ա.քոզիան թագաւոր ըրին. քանզի Ե. բարացուց հետ բանակը եկող գունդերը բոլոր մեծերը մեռցուցեր էին. այսպէս Յուդայի Յովրամ թագաւորին որդին Ա.քոզիա թագաւորեց: Ա.քոզիա քառասունու- 2
երկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Եր. մէջ մէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Գոթողիա էր, ու Ը.մրիին աղջիկն էր: Ընիկայ 3
ալ Ը.քաաբին տանը ճամբաներուն մէջ քալեց, քանզի անոր մայրը չարութիւն ընելու խորհուրդ կու տար անոր: Ու անիկայ Տէրոջը աչքը 4
չարութիւն ըրաւ Ը.քաաբին տանը պէս. վասն զի իր հօրը մեռնելէն ետքը անոնք էին իր խորհրդականները իր կործանմանը համար: Ու 5
անիկայ անոնց խորհրդովը գնաց. ու Ը.քաաբեան Յովրամին՝ Յոսրամ յէլի թագաւորին հետ՝ Ասորւոց Ը.զայէլ թագաւորին վրայ Ռամովթ դաղաադ պատերազմելու գնաց. ու Ասորիք Յովրամը զարկին: Ու 6
անիկայ դարձաւ որ Յեզրայէլի մէջ բժշկուի ան վէրքերէն՝ որ Ասորիները անոր տուեր էին Ռամովթի մէջ, Ասորւոց Ը.զայէլ թագաւորին հետ պատերազմ ըրած ատենը. ու Յուդայի թագաւորը Յովրամի որդին Ազարիա Յեզրայէլ իջաւ՝ Ը.քաաբի որդին Յովրամը տեսնելու, վասն զի անիկայ հիւանդ էր: Ու Աքո- 7
զիային կործանումը Աստուծմէ եղաւ, Յովրամին գովը երթալովը. վասն զի երբոր անիկայ հոն գնաց, Յովրամին հետ Նամեսեան Յէուն դիմաւորելու ելաւ, որն որ Տէրը օծեր էր՝ Ը.քաաբին տունը բնաջինջ ընելու համար: Ու երբոր Յէու 8
Ը.քաաբին տանը վրայ Աստուծոյ վճիռը՝ի գործ կը դնէր, Յուդայի իշխանները, և Ա.քոզիային ծառայութիւն ընող Ա.քոզիային եղբօրորդիները գտաւ, ու զանոնք մեռցուց. Ու Ա.քոզիան ալ փնտռեց, 9

այսպէս կ'ըսէ. Արուէհետև քու հօրդ Յովսափատին ճամբաները, ու Յուդայի Ասա թագաւորին ճամ- 13
բաները չբռնեցիր, հապա Իսրայէլի թագաւորներուն ճամբաները բռնեցիր, և Յուդայի ու Երուսաղեմի բնակիչներուն՝ Ը.քաաբին տանը պոռնկութիւններուն պէս՝ պոռնկութիւն ընել տուիր, ու նաև քեզմէ աղէկ եղող եղբայրներդ՝ քու 14
հօրդ որդիները մեռցուցիր, Ընձա Տէրը քու ժողովուրդդ, քու որդիներդ ու կիներդ, և քու բոլոր ստացուածքդ մեծ հարուածով 15
պիտի զարնէ. Ու դուն ջարաչար պիտի հիւանդանաս փորի հիւանդութիւնով, մինչև որ փորոտիքդ դուրս պիտի թափի ան հիւանդութեանը պատճառաւը, օր օրէ օր պիտի առաջանայ:

16 Ու Տէրը Յովրամին դէմ գրգռեց Փղշտացիները, ու Եթէովպացւոց մօտերը բնակող Ար.աբացիները. 17
ըը. Ու անոնք Յուդայի վրայ եկան ու զանիկայ կողոպտեցին. և թագաւորին տանը մէջ գտնուած բոլոր ստացուածքը, ու անոր որդիները ու կիներն ալ քշեցին տարին. ու անոր որդիներէն միայնակ անոր պզտիկ որդին Յովաքազ մնաց:

18 Ու ասոնց բոլոր բաներէն ետքը՝ Տէրը զանիկայ անառակ մէկ փորի հիւանդութեամբ մը զարկաւ, որ 19
անբժշկելի էր: Ու շատ մը օրերէն ետքը՝ այսինքն երկու տարիի չափ ժամանակ անցնելէն ետքը՝ իր հիւանդութենէն փորոտիքը դուրս թափեցաւ, ու չարաչար հիւանդութեամբ մեռաւ: Ու ժողովուրդը անոր վրայ խոնհէր չծխեցին, ինչպէս որ անոր հայրերուն վրայ ծխեր 20
էին: Ընիկայ թագաւոր եղած ատենը երեսունուերկու տարեկան էր, և ութը տարի Երուսաղեմի մէջ թագաւորութիւն ըրաւ. և անիկայ մեռաւ առանց մէկու մը անոր վրայ ցաւելուն. ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին, բայց չէ թէ թագաւորաց գերեզմաններուն մէջ:

որ Սամարիայի մէջ պահուած էր. ու զանիկայ բռնեցին և Յէուին բերելով մեռցուցին, ու զանիկայ թաղեցին, քանզի ըսին, Նախիկայ Տէրը բոլոր սրտով խնդրող Յովսափատին որդին է: Ու Ախազիայի տունէն ոեւէ չկար՝ որ թագաւորութիւնը պահելու կարող ըլլայ:

10 Իսկ Ախազիային մայրը Աթոզիա իր որդւոյն մեռնիլը տեսնելով՝ ելաւ, ու Յուդայի տանը բոլոր թագաւորական սերունդը բնաջինջ ըրաւ: 11 Բայց թագաւորին աղջիկը Յօսաբէէ Ախազիային որդին Յովասը առաւ, ու թագաւորին որդիքը մէջէն գողցաւ զանիկայ, և անոր դայեակին հետ անկողիններու սենեակին մէջ դրաւ զանիկայ. ու այսպէս Յովրամ թագաւորին աղջիկը՝ Յովիադա քահանային կնիկը Յօսաբէէ Ախազիային քոյրը ըլլալով՝ Աթոզիային երեսէն պահեց, որ զանիկայ չմեռցուց: 12 Ու Յովաս անոնց հետ վեց տարի Աստուծոյ տանը մէջ պահուեցաւ. ու երկրին վրայ Աթոզիա դիւա թագաւորութիւն կ'ընէր:

ԳԼ. Ի՚Գ

1 Ու եօթներորդ տարին Յովիադա ուժովցաւ, դաշնադրութեամբ իր հետը առնելով հարիւրապետները, Յերոամի որդին Ազարիան, և Յոհանանի որդին Իսմայէլը, ու Ովբեդի որդին Ազարիան, և Ադայիայի որդին Մասէիան, ու Զիքրիի որդին Եղիսափատը: 2 Ու անոնք Յուդայի մէջ պտըտեցան. ու Յուդայի ամէն քաղաքներէն Ղեւտացիները ու Իսրայէլի տոհմերուն իշխանները ժողվեցին, ու Երուսաղէմ եկան: 3 Ու բոլոր ժողովքը Աստուծոյ տանը մէջ թագաւորին հետ դաշնակցութիւն ըրին, ու Յովհոպա անոնց ըսաւ, Ահա թագաւորին որդին թագաւոր պիտի ըլլայ, ինչպէս որ Տէրը Դաւիթին որդւոյն համար ըսաւ: 4 Ձեր ընելու բանը սա է. ձեր երրորդ մասը թէ քահանաներէն և թէ Ղեւտացիներէն շաբաթ օրը մտնողնե-

րը՝ դռներուն պահպանութիւնը ընեն. 5 Ու երրորդ մասը՝ թագաւորին տունը, ու երրորդ մասը հիման դուռը ըլլան. բայց բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը տանը գաւիթներուն մէջը կոխէ. 6 Իսկ Տէրոջը տունը քահանաներէն ու ծառայութիւն ընող Ղեւտացիներէն՝ ի զատ մարդ չմտնէ. անոնք թող մտնեն, քանզի անոնք սուրբ են. և բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը պահպանութիւնը պահեն. 7 Ու Ղեւտացիք ամէն մարդ իր ձեռքը բռնած՝ թագաւորին բոլորտիքը կայնին, ու տունը մտնողը մեռցուի. և թագաւորին հետը ըլլաք անոր մտած ու ելած ատենը: 8 Ու Ղեւտացիք ու բոլոր Յուդա Յովիադա քահանային բոլոր պատուիրածին պէս ըրին. և ամէն մէկը իր մարդիկները առաւ, թէ շաբաթ օրը մտնողները և թէ շաբաթ օրը ելլողները. քանզի Յովիադա քահանան դասակարգութիւնները չարձակեց: 9 Ու Յովիադա քահանան Դաւիթ թագաւորին նիզակները, ասպարները ու վահանները՝ որոնք Աստուծոյ տանը մէջ էին, հարիւրապետներուն տուաւ. 10 Ու բոլոր ժողովուրդը ամէն մարդ իր ձեռքը՝ տանը աջ կողմէն մինչև ձախ կողմը՝ սեղանին ու տանը քովը թագաւորին բոլորտիքը կայնեցուց: 11 Ու թագաւորին որդին հանեցին, ու անոր վրայ դրին թագը ու վկայութիւնը, ու զանիկայ թագաւոր ըրին. և Յովիադա ու անոր որդիքը զանիկայ օծեցին, ու ըսին, Կեցցէ արքայ:

12 Իսկ Աթոզիա լսելով ժողովուրդին ձայնը՝ որ կը վազէին ու թագաւորը կ'օրհնէին, Տէրոջը տունը ժողովուրդին եկաւ. 13 Ու տեսաւ որ ահա թագաւորը իր սիւնին քովը ոտքէն մուտքը կայներ էր, և զօրապետները ու փողերը թագաւորին քովն էին, ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախանալով՝ փողերը կը հնչեցընէին, ու երգեցողները երգի նուագարաններով, ու երաժշտապետները օրհնութիւններ կ'ներգէին. ան ատենը Աթոզիա իր

հանդերձները պատռեց ու ըսաւ , Դաւաճանութիւն է , դաւաճա-
14 նութիւն : Եւ Յովհիադա քա-
հանան զօրքին վրայ եղող հարիւ-
րապետները հանեց , ու անոնց ը-
սաւ , Ասիկայ կարգերուն մէջէն
հանեցէք , ու ասոր ետևէն գացողը
սրով մեռցուի . (քանզի քահանան
ըսեր էր , Անիկայ Տէրոջը տանը
15 մէջ մի մեռցընէք :) Եւ անոր
վրայ ձեռքերնին երկընցուցին . ու
երբոր անիկայ Թագաւորական տա-
նը ձիերու դռնէն ներս կը մտնէր ,
զանիկայ հոն մեռցուցին :
16 Եւ Յովհիադա իրեն ու բոլոր
ժողովուրդին ու Թագաւորին մէջ-
տեղը դաշնակցութիւն ըրաւ , որ
17 Տէրոջը ժողովուրդը ըլլան : Եւ
բոլոր ժողովուրդը Բահաղին տունը
մտան , ու զանիկայ կործանեցին ,
և անոր սեղաններն ու կուռքերը
կտոր կտոր ըրին , ու Բահաղին
քուրմը Մատթանը սեղաններուն
18 առջեւը սպաննեցին : Եւ Յովհիա-
դա՝ Ղևտացի քահանաներուն ձեռ-
քով՝ Դաւիթին Տէրոջը տանը վը-
րայ որոշած Տէրոջը տանը պաշտօ-
նեաները դրաւ , որ Մովսէսին օ-
րինացը մէջ գրուածին պէս՝ Տէրո-
ջը ողջակէզներ մատուցանեն ուրա-
խութեամբ ու երգով , ինչպէս որ
19 Դաւիթ սահմաներ էր : Եւ դրա-
նապանները Տէրոջը տանը դռները
կայնեցուց , որպէս զի ինչ և իցէ
կերպով անմաքուր եղող մարդ մը
20 չմտնէ : Ու անիկայ հարիւրա-
պետները ու ազնուականները և
ժողովուրդին իշխանները ու երկ-
րին բոլոր ժողովուրդը առաւ , ու
Թագաւորը Տէրոջը տունէն իջե-
ցուց . և բարձր դռնէն Թագաւո-
րին տունը մտան , ու Թագաւորը
նստեցուցին Թագաւորութեանը ա-
21 թոռին վրայ : Ու երկրին բոլոր
ժողովուրդը ուրախացաւ , և քա-
ղաքը հանգստութեան մէջ էր . ու
Աթոդղիան սրով մեռցուցին :

ԻԱ . ԼԺ

1 Յովաս եօթը տարեկան էր երբոր
Թագաւոր եղաւ , ու Երուսա-

ղէմի մէջ քառասուն տարի Թագա-
ւորութիւն ըրաւ . ու անոր մօրը
անունը Սաբիա էր , Բէերսաբէէ
ցաղացէն : Եւ Յովաս Յովհիադա 2
քահանային բոլոր օրերուն մէջ Տէ-
րոջը առջեւը ուղղութիւն ըրաւ :
Ու Յովհիադա անոր երկու կնիկ 3
առնել տուաւ . ու տղաքներ ու
աղջիկներ ծնաւ :
Եւ ասկէ ետքը Յովաս ուզեց որ 4
Տէրոջը տունը նորոգէ : Ու քա- 5
հանաները ու Ղևտացիները ժո-
ղվեց , և անոնց ըսաւ , Յուդայի
քաղաքները երթաք , ու ձեր Աստու-
ծոյն տունը նորոգելու համար՝ բոլոր
Իսրայէլէն տարուէ տարի սակ
ժողվեցէք , ու այս գործը շուտով
ըրէք . բայց Ղևտացիք շուտով
չըրին : Եւ թագաւորը Յովհիադա 6
իշխանը կանչեց , ու անոր ըսաւ ,
Տէրոջը ծառային Մովսէսին ու Ի-
սրայէլի ժողովքին վկայութեան խո-
րանին համար պոպո-էրած տուրքը
ինչո՞ւ համար Ղևտացիներէն չպա-
հանջեցիր , որ Յուդային ու Երու-
սաղէմէն բերեն : (Քանզի անօրէն 7
Աթոդղիան ու անոր որդիքը Աս-
տուծոյ տունը աւերեր էին , ու Տէ-
րոջը տանը բոլոր սուրբ բաները
Բահաղիմին նուիրեր էին :) Եւ 8
թագաւորը հրամայեց . ու մէկ
մատուռ մը շինեցին , ու զանիկայ
Տէրոջը տանը դրանը դուրսի կողմը
դրին : Եւ Յուդայի մէջ ու Ե- 9
րուսաղէմի մէջ մունետիկ կանչել
տուին , որ Աստուծոյ ծառային
Մովսէսին անապատին մէջ Իսրա-
յէլին պոպո-էրած տուրքը Տէրոջը
բերեն : Եւ բոլոր իշխանները ու 10
բոլոր ժողովուրդը ուրախացան , ու
բերին մատուռին մէջը ձգեցին , մին-
չև որ անիկայ լեցուեցաւ : Ու 11
երբոր մատուռը Ղևտացւոց ձեռքո-
վը թագաւորին վերակացուներուն
կը տարուէր , և անոնք կը տեսնէին
որ սակը շատցեր է , թագաւորին
դպիրը ու մեծ քահանային վերա-
կացուն կու գար , և մատուռը կը
պարպէին , ու զանիկայ վերցընելով
իր տեղը կը դարձընէին . օրէ օր
այսպէս կ'ընէին , ու շատ սակ

ԻԲ . ԼԱ

1 Յովաս եօթը տարեկան էր երբոր
Թագաւոր եղաւ , ու Երուսա-

12 ժողվեցին : Եւ թագաւորը ու Յովհիադա զանիկայ Տէրոջը տանը ծառայութեան գործը ընողներուն կու տային . ու անոնք Տէրոջը տունը նը նորոգելու համար վարձքով քարհատներ ու հիւսեր կը բռնէին . ու Տէրոջը տունը ամրացընելու համար երկաթագործներուն ու պղնձագործներուն ալ կու տային :
13 Եւ բանւորները կ'աշխատէին . ու նորոգութեան գործը անոնց ձեռքովը կատարուեցաւ . ու Աստուծոյ տունը իր ձևին բերելով զանիկայ
14 ամրացուցին : Ու երբոր նորոգ-ը լմընցուցին , մնացած ստակը թագաւորին ու Յովհիադային առջևը բերին . ու անով՝ Տէրոջը տանը համար անօթներ , պաշտօնին ու ողջակէզներուն համար ամաններ ու խնկամաններ և ոսկիէ ու արծաթէ ամաններ շինեցին . ու Յովհիադային բոլոր օրերը Տէրոջը տանը մէջ միշտ ողջակէզներ կը մատուցանէին :
15 Եւ Յովհիադա ծերացած ու օրերը լեցուած լլլալով մեռաւ . ու
16 մեռած ատենը հարիւր երսուն տարեկան էր : Եւ զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թագաւորաց հետ թաղեցին . քանի անիկայ Իսրայէլի մէջ Աստուծոյ ու անոր տանը համար աղէկութիւն ըրեր էր :
17 Եւ Յովհիադային մեռնելէն ետքը Յուդայի իշխանները եկան , ու թագաւորին խոնարհութիւն ըրին . ան ատենը թագաւորը անոնց
18 մտիկ ըրաւ . Ու իրենց հարցը Տէր Աստուծոյն տունը թողուցին , և Աստարովթի կուռքերուն ու ջաստուածներուն ծառայութիւն ըրին . և Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ բարկութիւն եկաւ իրենց այս յան-
19 ցանքին համար : Սակայն զի անոնց մարգարէներ խրկեց , որ զանոնք Տէրոջը դարձընեն . ու անոնց վկայութիւն ըրին , բայց անոնք մտիկ ըրին :
20 Եւ Յովհիադա քահանային որդւոյն Զաքարիային վրայ Աստուծոյ Հոգին եկաւ . ու անիկայ ժողովուրդին մէջը բարձր տեղ մը կայնեցաւ , ու անոնց ըսաւ , Աստուած այսպէս կ'ըսէ . Դուք ինչո՞ւ համար Տէրոջը պատուիրանքներէն կը խոտորիք . դուք բնաւ յաջողութիւն պիտի չգտնէք . քանզի դուք Տէրը մերժեցիք , ան ալ ձեզ պիտի մերժէ : Եւ անոնք անոր դէմ դաւադրեցան , ու զանիկայ թագաւորին հրամանովը Տէրոջը տանը գաւթին մէջ քարերով քարկոծեցին :
22 Եւ Յովաս թագաւորը անոր հօրը Յովհիադային իրեն ըրած բարերարութիւնը չյիշելով՝ անոր որդին մեռցուց . ու անիկայ մեռած ատենը ըսաւ , Տէրը տեսնէ ու դատէ :
23 Եւ հետևեալ տարին Ասորւոց զօրքը անոր դէմ ելլելով , Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ եկան , ու ժողովուրդին բոլոր իշխանները մեռցուցին , ու անոնց բոլոր աւարը Դամասկոսի թագաւորին խրկեցին :
24 Ասորւոց զօրքը քիչ մարդիկներով եկաւ , բայց Տէրը խիստ շատոր եղող զօրքը անոնց ձեռքը մատնեց . քանզի անոնք իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը թողուցեր էին : Եւ պէս Աոբէ+ Աոպո-ծոյ դատաստանը 'ի գործ դրին Յովասին վրայ :
25 Ու երբոր անոնք գային անկէ , մեծ հիւանդութիւններու մէջ ձգելով զանիկայ , անոր ծառաները անոր դէմ դաւաճանութիւն ըրին Յովհիադա քահանային որդւոյն արեանը համար , ու զանիկայ իր անկողինին մէջ սպաննեցին , ու մեռաւ . ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին , բայց թագաւորաց գերեզմաններուն մէջ չթաղեցին :
26 Եւ անոր դէմ դաւաճանութիւն ընողները ասոնք էին . Սմնաթացի կնկանը Սամեթին որդին՝ Զաբատ , ու Մովաբացի կնկանը Սամրիթին որդին՝ Յովզաբատ :
27 Եւ անոր որդւոյը համար , ու իր քովը ժողված տուրքին շատութեանը համար , ու Աստուծոյ տանը նորոգութեանը համար՝ ահա թագաւորաց գրքին յիշատակարանին մէջ գրուած է : Ու անոր տեղը անոր որդին Ամասիա թագաւոր եղաւ :

ԳԼ. Ա

1 Ամասիա քսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղեմի մէջ քսանուինը տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Յովադան էր, ու
2 Երուսաղեմացի էր: Ան Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ, բայց ոչ կատարեալ սրտով:
3 Ու երբոր թագաւորութիւնը անոր վրայ հաստատուեցաւ՝ իր ծառաները մեռցուց, որոնք իր հայրը
4 թագաւորը սպաններ էին. Բայց անոնց որդիքը չմեռցուց, ինչպէս որ Մովսէսին օրինաց գրքին մէջ գրուած է, որ Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով, Տղոց յանցանքին համար հայրերը չմեռցուին, ու հայրերուն յանցանքին համար տղաքը չմեռցուին, հապա ամէն մարդ իր յանցանքին համար պիտի մեռցուի:
5 Ան Ամասիա Յուդան ժողվեց, ու անոնց տոհմերուն վրայ հազարապետներ ու հարիւրապետներ դրաւ բոլոր Յուդայի ու Բենիամինի մէջ, և զանոնք քսան տարեկանէն վեր համրեց, ու պատերազմի ելլող և նիզակ ու վահան կրող իրենք հարիւր
6 հազար ընտիր զօր գտաւ: Ու անոնց հակայ հարիւր տաղանդ արծաթով՝ Իսրայէլէն հարիւր հազար զօրաւոր
7 կտրիճ վարձքով բռնեց: Ան Աստուծոյ մարդ մը եկաւ անոր ու ըսաւ, Ո՛վ թագաւոր, Իսրայէլի զօրքը քեզի հետ չերթայ. քանզի Տէրը Իսրայէլի հետ՝ այսինքն բոլոր Եփրեմի
8 որդւոցը հետ չէ. Հապց թէ որ դուն երթալ կ'ուզես՝ ամէնիդ ըրէ, ու պատերազմի համար ուժովցիր, Աստուած թշնամիին առջևը պիտի կործանէ քեզ. քանզի օգնելու ու կործանելու զօրութիւնը Աստուծոյ ձեռքն է:
9 Ան Ամասիա Աստուծոյ մարդուն ըսաւ, Ապա ի՞նչպէս ընելու է ան հարիւր տաղանդը՝ որ ես Իսրայէլի զօրքին տուի. ու Աստուծոյ մարդը ըսաւ, Տէրը քեզի անկէ աւելի կրնայ տալ:
10 Ան Ամասիա Եփրեմէն իրեն եկող գունդերը զատեց, որ իրենց տեղը երթան. ու անոնք Յուդայի վրայ խիստ սրդողեցան, ու սաստիկ բարկութեամբ իրենց տեղը դարձան:
11 Ան Ամասիա ուժովցաւ ու իր զօրքը հանեց, ու Աղի ձորը գնաց. և Սէիրի որդւոցմէ տասը հազարը զարկաւ,
12 Ու տասը հազարն ալ Յուդայի որդիքը ողջ գերի առին, և քարաժայռին գլուխը տարին, ու զանոնք քարաժայռին գլխէն վար ձգեցին, ու ամէնքն ալ կտոր կտոր եղան:
13 Ան ան զօրքերը՝ որոնք Ամասիա ետ խրկեց, որ իրեն հետ պատերազմի չերթան, Յուդայի քաղաքներուն վրայ յարձակեցան, Սամարիայէն մինչև Բեթորոն, ու անոնցմէ իրիք հազար մարդ մեռցուցին, և շատ աւար առին:
14 Ու երբոր Ամասիա Եդոմեայեցիները ջարդելէն դարձաւ, Սէիրի որդւոցը աստուածները բերաւ. ու զանոնք կանգնեց, որ իրեն աստուածներ ըլլան. և անոնց առջևը երկրպագութիւն կ'ընէր ու անոնց խունկ կը ծխէր:
15 Ու Տէրոջը բարկութիւնը Ամասիային վրայ բորբոքեցաւ, և անոր մէկ մարգարէ մը խրկեց՝ ըսելով, Ինչո՞ւ քու հեռացիր այն ժողովուրդին աստուածները՝ որոնք չկրցան իրենց ժողովուրդը քու ձեռքէդ ազատել:
16 Ու երբոր անոր հետ կը խօսէր, Թագաւորը ըսաւ անոր, Մի՞թէ քեզ թագաւորի խորհրդական դրին. լուռ կեցիր, չըլլայ որ քեզ զարնեն: Ան մարգարէն լռեց. ու ըսաւ, Գիտեմ որ Աստուած որոշեր է քեզ կորսընցընելու. որովհետև իմ խրատս մտիկ չընելով՝ այս բանը ըրիր:
17 Ան Յուդայի Ամասիա թագաւորը խորհուրդ ըրաւ, ու Իսրայէլի թագաւորին՝ Յեհուի որդւոյն Յովաքազէ որդւոյն Յովասին մարդ խրկեց՝ ըսելով, Եկիր, երեսներեսի տեսնուինք:
18 Ան Իսրայէլի Յովաս թագաւորը Յուդայի Ամասիա թագաւորին մարդ խրկեց ու ըսաւ, Լիբանանի փուշը Լիբանանի եղևնափայտին պոռթկաց

Յուդայի քաղաքին մէջը թաղե-
ցին ։

ԳԼ. Ի.Ջ

Եւ բոլոր Յուդայի ժողովուրդը 1
Ոզիան առին , որ տասնուվեց
տարեկան էր , ու զանիկայ իր հօրը
Ամասիայի տեղը թագաւոր դրին ։
Ասիկայ Ելաթը շինեց , ու թագա- 2
ւորը իր հայրերուն հետ քնանալէն
ետքը՝ զանիկայ Յուդայի եւ Երու-
սաղէմի մէջ թաղեցին ։ Ոզիա տասնուվեց տարեկան 3
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Ե-
րուսաղէմի մէջ յիսունուերկու տա-
րի թագաւորութիւն ըրաւ . և ա-
նոր մօրը անունը Յեքէլիա էր , ու
Երուսաղէմացի էր ։ Եւ անիկայ 4
Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն ըրաւ ,
իր հօրը Ամասիային բոլոր ըրածին
պէս ։ Ու Աստուծոյ տեսիլքներուն 5
հմուտ եղող Զաքարիային օրերը
զԱստուած կը խնդրէր . և Տէրը
խնդրած օրերը Աստուած անոր յա-
ջողութիւն կու տար ։ Ու ելաւ 6
Փղշտացւոց հետ պատերազմ ըրաւ .
և Գեթի պարիսպը , Յաբնէի պա-
րիսպը ու Ազոտոսի պարիսպը
փլցուց . և Ազոտոսի գաւառին
մէջ ու Փղշտացւոց մէջ քաղաքներ
շինեց ։ Եւ 7
Աստուած անոր օգնութիւն ըրաւ
Փղշտացւոց դէմ ու Գուր բահա-
ղը բնակող Արաբացւոց դէմ ու
Մաոնացւոց դէմ ։ Եւ Ամմոնա- 8
ցիք Ոզիային ընծաներ կու տային .
ու անոր անունը մինչեւ Եգիպտոսի
մուտքը տարածուեցաւ , քանզի ա-
նիկայ խիստ ուժովցաւ ։ Եւ Ոզիա 9
Երուսաղէմի մէջ Անկեան դրանը
վրայ ու Ձորին դրանը վրայ և
պարսպին դարձուածքին վրայ աշտա-
րակներ շինեց , ու զանոնք ամրա-
ցուց ։ Եւ անապատին մէջ աշտա- 10
րակներ շինեց , ու շատ ջրհորներ
փորեց . քանզի անիկայ դաշտի մէջ
ու հովիտի մէջ շատ անասուններ ,
ու լեռնակողմը նաեւ Կարմէղոս և-
ու երկրագործներ ու այգեգործներ
ուներ . քանզի երկրագործութիւնը
կը սիրէր ։ Եւ Ոզիա Հէթէլ դպը- 11
րապետին ու Մասեիա ատենագրին

խրկեց՝ ըսելով , Ձու աղջիկդ իմ
տղուս կնիկ տուր . բայց Լիբանանի
մէջ եղող դաշտի գազանը անցաւ ,
19 ու փուշը կոխկռտեց ։ Դուն՝ Ե-
հա Եդոմը զարկի՝ ըսիր , ու քու
սիրտդ քեզ բարձրացընելով հպար-
տացուց . հիմա քու տունդ նստիր .
քանզի ինչի՞ համար չարութեան
խառնուիս , որ իյնաս դուն ու քեզի
20 հետ Յուդան ալ ։ Բայց Ամասիա
մտիկ չըրաւ , քանզի ասիկայ Ա-
ստուծմէ եղաւ , որ զանոնք էբե-
ղոմացւոց աստուածներուն ձեռքը մատնէ , Եդոմ-
մայեցւոց աստուածները փնտռե-
21 նուն համար ։ Ասոր Իսրայէլի Յո-
վաս թագաւորը ելաւ , և ինքը ու
Յուդայի Ամասիա թագաւորը Յու-
դայի Բեթսամիսին մէջ երես երե-
22 սի տեսնուեցան ։ Ու Յուդա Իս-
րայէլին առջեւը յաղթուեցաւ , ու
23 ամէն մարդ իր վրանը փախաւ ։ Ու
Իսրայէլի Յովաս թագաւորը Յո-
վաքազի որդւոյն Յովասին որդին
Ամասիան Յուդայի թագաւորը
Բեթսամիսի մէջ բռնեց , ու զա-
նիկայ Երուսաղէմ տարաւ . ու Եփ-
րեմի դռնէն մինչեւ Անկեան դուռը
Երուսաղէմի պարսպին չորս հարիւր
24 կանգունը փլցուց ։ Ու բոլոր ոս-
կին ու արծաթը , և Աստուծոյ տա-
նը մէջ գտնուած՝ Ովբեդովմին քովի
բոլոր ամաններըը , ու թագաւո-
րին տանը գանձերը և պատանդներ
ալ առաւ , ու Սամարիա դար-
ձաւ ։

25 Ու Յուդայի թագաւորը Յո-
վասի որդին Ամասիա՝ Իսրայէլի
թագաւորին Յովաքազի որդւոյն
Յովասին մեռնելէն ետքը՝ տասնու-
26 հինգ տարի ապրեցաւ ։ Ու Ամա-
սիային մնացորդ պատմութիւնը՝ ա-
ռաջինը ու վերջինը՝ ահա Յուդայի
ու Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին
27 մէջ գրուած է ։ Ու Ամասիա երբոր
Տէրոջը հետեւելէն խոտորեցաւ , անոր
դէմ Երուսաղէմի մէջ դաւաճանու-
թիւն ըրին . ու անիկայ Լաքիս փա-
խաւ . բայց անոր ետեւէն Լաքիս
մարդ խրկեցին , և զանիկայ հոն
28 մեռցուցին ։ Ու ձիերով վերցու-
ցին , ու զանիկայ իր հայրերուն հետ

ձեռքովը համրուած թուոյն համեմատ, թագաւորին իշխաններէն Ե-
նանիային ձեռքին տակը դունդով պատերազմի ելլող զօրքեր ունէր։
12 Եղելոր զօրաւոր կարիճներուն տոհմապետներուն թիւը երկու հազար
13 վեց հարիւր էր։ Եւ անոնց ձեռքին տակը իրենք հարիւր եօթը հազար հինգ հարիւր պատերազմող մարդ կար, որոնք մեծ ուժով կը պատերազմէին, ու թշնամիին դէմ թագաւորին օգնութիւն կ'ընէին։
14 Եւ Ագիա ան բոլոր զօրքին համար՝ վահաններ, նիզակներ, սաղաւարտներ, զրահներ, աղեղներ, ու քարերու համար պարսեր պատրաստեց։
15 Ու անիկայ Երուսաղէմի մէջ արուեստաւորներուն ճարտարութեամբը մեքենաներ շինեց, որ նետեր ու մեծ քարեր նետելու համար աշտարակներուն վրայ և անկիւններուն վրայ կենան. ու անոր անունը հեռու տեղուանք տարածուեցաւ, վասն զի անիկայ զարմանալի օգնութիւններ դուռաւ մինչև
16 որ ուժովցաւ։ Եայց երբոր ուժովցաւ, անոր սիրտը հպարտանալով չարութիւն ըրաւ, և իր Տէր Ե-
ոուծոյն դէմ յանցանք գործեց. ու Տէրոջը տաճարը մտաւ, որ խունկի
17 սեղանին վրայ խունկ ծխէ։ Եւ անոր ետևէն Ազարիա քահանան մտաւ, ու անոր հետ Տէրոջը ութսուն քահանաները՝ որոնք զօրաւոր
18 մարդիկ էին. Եւ անոնք Ագիա թագաւորին դէմ կեցան, ու անոր ըսին, Ա՛վ Ագիա, քեզի չէ յարմար որ Տէրոջը խունկ ծխես, հապա Ահարոնեան քահանաներուն՝ որոնք խունկ ծխելու համար սրբուած են. սրբարանէն դուրս ելլէ, քանզի յանցանք գործեցիր. ու ասոր Տէր Ե-
ոուծմէ պատիւ պիտի
19 չառնես։ Եւ Ագիա բարկացաւ. ու անոր ձեռքը խունկ ծխելու համար բուրվառ կար. ու երբոր քահանաներուն բարկացաւ, քահանաներուն առջևը՝ Տէրոջը տանը մէջ խունկի սեղանին քովը՝ անոր ճակատին վրայ բորոտութիւն ելաւ։
20 Եւ Ազարիա քահանայապետը ու բոլոր քահանաները անոր նայեցան, և ահա անոր ճակատին վրայ բորոտութիւն կար. ու զանիկայ շուտով անկէ հանեցին. ու անիկայ ալ ելլելու արտօրաց, քանզի Տէրը զանիկայ զարկեր էր։ Եւ Ագիա թա- 21
գաւորը մինչև իր մահուան օրը բորոտած էր, ու զատ տան մը մէջ բորոտած կը նստէր, վասն զի Տէրոջը տունէն արգիլուեցաւ, ու անոր որդին Յովաթամ թագաւորին տանը վրայ ըլլալով՝ երկրին ժողովուրդը կը դատէր։
Եւ Ագիային մնացորդ պատմու- 22
թիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝ Ամովսի որդին Եսայի մարգարէն գրեց։ Եւ Ագիա իր հայրերուն հետ 23
քնացաւ, ու զանիկայ իր հայրերուն հետ թագաւորաց գերեզմաններուն դաշտին մէջը թաղեցին. վասն զի ըսին, Ինիկայ բորոտ է։ Եւ անոր որդին Յովաթամ անոր տեղը թագաւորեց։

ԳԼ. ԻԼ։

Յովաթամ քսանուհինգ տարեկան 1
էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Յերուսա էր, ու Սադովկին աղջիկն էր։ Եւ իր 2
հօրը Ագիային բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ, բայց Տէրոջը տաճարը չմտաւ. ու ժողովուրդը տակաւին ապականած էր։
Ինիկայ Տէրոջը տանը ամենէն բար- 3
ձրը դուռը շինեց, ու Ոփլայի պարսպին վրայ շատ բան շինեց։
Եւ Յուդայի լեռնակողմը քաղաք- 4
ներ, ու անտառներուն մէջ բերդեր ու աշտարակներ շինեց։ Եւ անի- 5
կայ Ամմոնի որդւոցը թագաւորին հետ պատերազմ ըրաւ, ու զանոնք յաղթեց. և նոյն տարին Ամմոնի որդիքը հարիւր տաղանդ արծաթ, ու տասը հազար քոռ ցորեն, և տասը հազար քոռ գարի տուին անոր. այսպէս երկրորդ ու երրորդ տարին ալ Ամմոնի որդիքը բերին անոր։ Եւ Յովաթամ զօրացաւ, 6

վան զի իր Ճամբաները իր Տէր Աստուծոյն առջեւը շիտակեց :
7 Ու Յովաթամին մնացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր պատերազմները ու Ճամբաները՝ ահա Իսրայէլի ու Յուդայի թագաւորաց
8 գրքին մէջը գրուած է : Ընիկայ թագաւոր եղած ատենը քսանուհինգ տարեկան էր , ու տասնուվեց տարի Երուսաղէմի մէջ թագաւո-
9 րութիւն ըրաւ : Ու Յովաթամ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկայ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին . և անոր որդին Աքազ անոր տեղը թագաւորեց :

ԳԼ. ԻԸ

1 Աքազ քսան տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և իր հօրը Դաւիթին պէս Տէրոջը առջեւը
2 ուղղութիւն չըրաւ . Հապա Իսրայէլի թագաւորաց Ճամբաներուն մէջ քալեց , ու Նահաղիմին ձու-
3 լածոյ կուռքեր շինեց : Ու անիկայ Ինոմի որդւոյն ձորին մէջ խունկ կը ծխէր , ու իր որդիները կրակով այրեց , ան ազգերուն գարշելի սովորութիւններուն համեմատ , որոնք Տէրը Իսրայէլի որդւոյը առջեւէն վռընտեց : Ու բարձր տեղ-
4 ուանքը ու բլուրներու վրայ և ամէն կանանչ ծառերու տակ զոհ կը մատուցանէր ու խունկ կը ծխէր :
5 Ու անոր Տէր Աստուածը զանիկայ Ասորւոց թագաւորին ձեռքը մատնեց . ու զանիկայ զարկին , և անկէ խիստ շատ գերիներ առին ու Դամասկոս տարին . նաև Իսրայէլի թագաւորին ձեռքը մատնուեցաւ , որ զանիկայ մեծ հա-
6 րուածով զարկաւ : Ու Ռոմելեայի որդին Փակէէ մէկ օրուան մէջ Յուդայէն հարիւր քսան հազար մարդ մեռցուց , որոնց ամէնն ալ զօրաւոր կորիճներ էին . քանզի իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը
7 թողուցեր էին : Ու Զիքրեայն Եփրեմէն Մէկէրի անուանով զօրաւոր մարդ մը թագաւորին որդին Մաասիան , և պալատին հազարապետը Ազրիկամը ու թագաւորին փոխանորդը Ելղիանան մեռցուց : Ու Իսրայէլի 8
որդիքը իրենց եղբայրներէն՝ կիսիկներ ու տղաքներ ու աղջիկներ՝ երկու հարիւր հազար գերի առին . և անոնցմէ շատ աւարներ առին ու աւարը Սամարիա տարին :
Ու հոն Տէրոջը մէկ մարգարէն 9
կար Ովեդ անունով , որ Սամարիա եկող զօրքին դիմացը ելաւ , ու անոնց ըսաւ , Ահա ձեր հայրերուն Տէր Աստուածը Յուդայի վրայ բարկանալուն համար զանոնք ձեր ձեռքը մատնեց . ու մեռցուիք զանոնք այնպիսի բարկութեամբ որ մինչև երկինքը հասաւ : Ու հիմա 10
կը մտածէք որ Յուդայի ու Երուսաղէմի որդիքը ձեզի ծառաներ ու աղախիններ ընէք . չէ՞ որ ձեր Տէր Աստուծոյն առջեւը միայն դուք յանցաւոր կ'ըլլաք : Ու հիմա լսեցէք 11
մտիկ ըրէք , ու ի՛ս դարձուցէք ան գերիները որոնք ձեր եղբայրներէն առիք . քանզի Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը ձեր վրայ է : Ու 12
Եփրեմի որդւոցը իշխաններէն Յոհանանի որդին Ազարիա , Մեսղամոթի որդին Բարաքիա , Սեղղումի որդին Եզեկիա ու Հադլայի որդին Ամեսայի պատերազմէն եկողներուն դէմ կեցան , Ու անոնց 13
ըսին , Գերիները հոս մի բերէք . քանզի մենք Տէրոջը առջեւը յանցաւոր ընելով՝ դուք կ'ուզէք աւելցնել մեր մեղքերուն ու մեր յանցանքներուն վրայ աւելցընել . քանզի մեր յանցանքը շատ է , ու Իսրայէլի վրայ սաստիկ բարկութիւն կայ :
Ան առներ պատերազմականները 14
իշխաններուն ու բոլոր ժողովքին առջեւը թողուցին գերիները ու աւարը : Ու իրենց անուններովը 15
յիշուած մարդիկները ելան , ու գերիները առին , ու բոլոր մերկ եղողները աւարէն հագցուցին . անոնց հանդերձներ ու կօշիկներ հագցուցին , զանոնք կերցուցին խմցուցին ու եղով օծեցին , և բոլոր տկարները էշերու վրայ հնձցընելով Երիքովի քաղաքը՝ Արմաւենեաց քաղաքը՝ Երիքով

տարին անոնց եղբայրներուն քովը , ու իրենք Սամարիա դարձան :

16 Ան աւուրը Ենքազ թագաւորը Յորեաստանի թագաւորներուն պատգամ խրկեց , որ իրեն օգնութիւն
17 ընեն . Ա՛սան զի Եդոմմայեցիք նոքին եկեր էին , ու Յուդան գերիներ տարեր էին : Եւ
18 լուի՝ գերիները տարեր էին : Եւ ղըշտացիք ալ՝ դաշտի մէջ ու Յուդայի հարաւային կողմը եղող քաղաքներուն վրայ յարձակելով՝ Ներաստիւսը , Ա՛եղոնը , Գադերոթը , Սոքովը ու անոր գեղերը , և Յամնան ու անոր գեղերը , և Գամզովը ու անոր գեղերը առեր ու հոն բնակեր էին :
19 Ա՛սան զի Տէրը Իսրայէլի թագաւորին Ենքազին պատճառաւ Յուդան նկուն ըրաւ . ու բովհետև անիկայ Յուդան գլխէ հանեց , ու Տէրոջմէ ապստամբեցաւ :
20 Եւ Յորեաստանի Յագդաթ փաղաստր թագաւորը անոր եկաւ , ու գանիկայ նեղեց . բայց անոր օգնու-
21 թիւն չըրաւ : Վանզի թէպէտև Ենքազ Տէրոջը տուննէն ու թագաւորին և իշխաններուն տուներէն բաժիններ առաւ , ու Յորեաստանի թագաւորին տուաւ , բայց անիկայ օգնութիւն չըրաւ անոր :
22 Եւ իր նեղութեանը մէջ՝ ալ աւելի Տէրոջը դէմ մեղք կը գործէր . ասանկ Ահդ ալ էր Ենքազ
23 թագաւորը : Ու անիկայ զոհեր կը մատուցանէր Դամասկոսի աստուածներուն՝ որոնք զինքը զարկեր էին . քանզի ըսաւ , Յորտոց թագաւորներուն աստուածները՝ անոնց օգնութիւն ընելուն համար՝ անոնց զոհ մատուցանեմ , որ ինծի օգնութիւն ընեն . բայց անոնք իրեն ու բոլոր Իսրայէլին աւերմանը պատ-
24 ճառ եղան : Եւ Ենքազ Յաստուծոյ տանը անօթները ժողվեց ու զանոնք կոտրտեց , և Տէրոջը տանը դռները գոցեց , ու Երուսաղէմին ամէն անկիւնները իրեն սեղաններ
25 շինեց : Եւ Յուդայի ամէն քաղաքներուն մէջ բարձր տեղեր շինեց , որ ուրիշ աստուածներու խունկ ծխէ , ու իր հայրերուն Տէր Յաստուածը սրդոդեցուց :

26 Եւ անոր մնացորդ պատմութիւնը , ու բոլոր վարմունքը՝ առաջինը ու վերջինը , ահա Յուդայի ու Իսրայէլի թագաւորներուն գրքին մէջը գրուած է : Եւ Ենքազ իր հայրե-
27 րուն հետ քնացաւ . ու զանիկայ Երուսաղէմ քաղաքին մէջ թաղեցին . բայց Իսրայէլի թագաւորները չտարին . և անոր որդին Եզեկիա անոր տեղը թագաւոր եղաւ :

ԳԼ . ԺԸ .

1 Եզեկիա քսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ քսանուինը տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Ենբիա էր , ու Զաքարիային աղջիկն էր : Եւ անիկայ
2 իր հօրը Դաւիթին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ :
3 Ընիկայ իր թագաւորութեանը առաջին տարուըն առաջին ամիսը՝ Տէրոջը տանը դռները բացաւ , ու զանոնք նորոգեց :
4 Եւ քահանաները ու Ղեւտացիները բերել տուաւ , ու զանոնք արևելեան հրապարակին մէջ ժողվեց , Եւ անոնց ըսաւ ,
5 Ունկնդիր մեզի , Ղեւտացիներ , հիմա սրբուեցէք , ու ձեր հարցը Տէր Յաստուծոյն տունը սրբեցէք , և պղծութիւնը սրբարանէն դուրս
6 հանեցէք . Վանզի մեր հայրերը ապստամբեցան , ու մեր Տէր Յաստուծոյն առջևը չարութիւն ըրին , ու զանիկայ թողուցին . և իրենց երեսը Տէրոջը խորանէն դարձուցին ,
7 ու արհամարհեցին զանիկայ . Սրահին դռները ալ գոցեցին , ճրագները մարեցին , խունկ չծխեցին ու սուրբ տեղը Իսրայէլի Յաստուծոյն ողջակէզ չմատուցին :
8 Ընոր համար Յուդային ու Երուսաղէմին վրայ Տէրոջը բարկութիւնը եկաւ , ու զանոնք խռովութեան , աւերման ու խայտառակութեան մէջ ձգեց , ինչպէս որ Հիմա ձեր աչքերովը կը տեսնէք :
9 Եւ ահա պատճառաւ ահա մեր հայրերը սրով ինկան , ու մեր տըղաքները և աղջիկները ու կնիկ-

10 նները գերութեան մէջ են : Հիմա
իմ արտիս մէջ ֆափոյ ունիմ , որ
Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն հետ ուխտ
ընեմ , որպէս զի իր սաստիկ բար-
11 կութիւնը մեզմէ դառնայ : Արդ ,
ո՛րդեակք իմ , անհոգութիւն մի՛
ընէք . վասն զի Տէրը ձեզ ընտրեց ,
որ իրեն ծառայութիւն ընելու հա-
մար իր առջևը կայնիք , իրեն ըս-
պասաւորներ ըլլաք ու խունկ ծը-
խէք :
12 Ան առներն ուղ եկան Ղևտացի-
ները՝ այսինքն Կահաթի որդւոցմէ
Ամեսայիի որդին Մահաթ , ու Ազա-
րիայի որդին Յոէլ . և Մերարիի
որդւոցմէ՝ Աբդիի որդին Կիս , ու
Յալէլելի որդին Ազարիա . ու
Գերսոնեաններէն՝ Զամմայի որդին
Յովաբ , և Յովաքի որդին Ե-
13 դէն . ու Եղիսափանի որդիներէն՝
Սամարի ու Յէիէլ . և Ասափի որ-
դիներէն՝ Զաքարիա ու Մաթա-
14 նիա . ու Եմանի որդիներէն՝ Յե-
քիէլ ու Սեմէի . և Իդիթունի
որդիներէն՝ Սեմայիա ու Ոզիէլ .
15 Ու իրենց եղբայրները ժողվեցին ու
սրբուեցան . և թագաւորին հրա-
մանովը ու Տէրոջը խօսքովը՝ Տէրոջը
16 տունը մաքրելու գացին : Ու քա-
հանաները՝ մաքրելու համար՝ Տէրոջը
տանը ներսի կողմը մտան , ու Տէ-
րոջը տաճարին մէջ գտնուած բոլոր
աղտեղութիւնը Տէրոջը տանը գա-
ւիթը հանեցին . ու Ղևտացինե-
րը զանիկայ վերցուցին , որ դուրսը
17 Կեդրոն հեղեղատը տանին : Ու
առաջին ամսուն առաջին օրը սկսան
սրբել . ու ամսուն ութերորդ օրը
Տէրոջը սրահը եկան , ու Տէրոջը
տունը ութ օրուան մէջ սրբեցին ,
և առաջին ամսուն տասնուվեցերորդ
18 օրը լմընցուցին : Ու Եզեկիա
թագաւորին քովը գացին ու ըսին ,
Տէրոջը բոլոր տունը , ու ողջակէզի
սեղանը ու անոր բոլոր գործիքնե-
րը , և առաջաւորութեան հացին
սեղանը ու անոր բոլոր գործիքնե-
19 րը մաքրեցինք . Ու նաև պատրաս-
տեցինք ու սրբեցինք ան բոլոր ա-
մանները , որոնք Ահազ թագաւորը
իր թագաւորութեանը ու իր անօ-
րէնութեանը առեներ պղծեց . և ա-
հա անոնք Տէրոջը սեղանին առջևն
են :
20 Ու Եզեկիա թագաւորը կանուխ
ելաւ , ու քաղաքին իշխանները
ժողվելով՝ Տէրոջը տունը գնաց .
21 Ու էր թագաւորութեանը ու
սրբարանին ու Յուդային համար՝
եօթը զուարակ , եօթը խոյ ու
եօթը գառն , ու մեղքի պատարագ
ըլլալու համար՝ եօթը նոխազ բե-
րին . և ահիկայ Ահարոնի որդւոցը՝
քահանաներուն հրամայեց որ զո-
նոնք Տէրոջը սեղանին վրայ մատու-
ցանեն : Ու զուարակները մոր- 22
թեցին , և քահանաները արիւնը
առին ու սեղանին վրայ սրսկեցին .
և խոյերն ալ մորթեցին , ու արիւնը
սեղանին վրայ սրսկեցին . և գառ-
ներն ալ մորթեցին , ու արիւնը
սեղանին վրայ սրսկեցին : Ու մեղ- 23
քի պատարագի նոխազները թա-
գաւորին ու ժողովքին առջևը բե-
րին . և անոնք ձեռքերնին անոնց
վրայ դրին : Ու քահանաները 24
զանոնք մորթեցին , և անոնց արիւնը
սեղանին վրայ սրսկեցին քոլոր Իս-
րայէլին քաւութիւն ընելու համար .
վասն զի թագաւորը ըսեր էր որ
ողջակէզը ու մեղքի պատարագը
բոլոր Իսրայէլին համար մատուցա-
նէն : Ու Ղևտացիները ձնծղանե- 25
րով՝ տաւիղներով ու քնարնե-
րով Տէրոջը տանը մէջ կայնեցուց ,
ինչպէս որ Դաւիթ , ու Գա-
դ Թագաւորին տեսանողը Գադ ,
և Նաթան մարգարէն պատուիրեր
էին . վասն զի Տէրը իր մար-
գարէներուն ձեռքովը այսպէս հր-
ամայեր էր : Ու Ղևտացիները 26
Դաւիթին նուագարաններովը՝ և
քահանաները փողերով կայնեցան :
Ու Եզեկիա հրամայեց որ ողջակէզը 27
սեղանին վրայ մատուցանեն . ու
ողջակէզին սկսած առներն Տէրոջը
օրհնութիւնն ալ փողերով , ու Իս-
րայէլի թագաւորին Դաւիթին
նուագարաններովը սկսաւ : Ու 28
մինչև ողջակէզին լմընալը բոլոր
ժողովքը երկրպագութիւն կ՚ընէր ,
երգեցողները օրհնութիւն կ՚երգէին ,

և փաՀանոՀները փողերը կը Ձևեցընէ-
29 ին : Ու երբոր ողջակէզ մատու-
ցանելը լմընցուցին , թագաւորը և
բոլոր քովը գտնուողները ծռելով
30 երկրպագութիւն ըրին : Ու Եղե-
կիա թագաւորը ու իշխանները
Վևտացւոց ըսին որ Տէրոջը օրՀնու-
թիւն երգեն Վասաֆին ու Ընաափ
առաջնորդին խօսքերովը . անոնք ալ
ուրախութեամբ երգեցին , ու խո-
նարհելով երկրպագութիւն ըրին :
31 Ու Եզեկիա պատանեաց տուաւ
ու ըսաւ , Հիմա ինքզինքնիդ Տէ-
րոջը նուիրեցէք . մօտեցէք , ու Տէ-
32 րոջը տունը զոհեր ու օրՀնութեան
ընծաներ բերէք : Ու ժողովքը
զոհեր ու օրՀնութեան ընծաներ բե-
րաւ . և ամէն յօժարութիւն ունե-
33 ցողը ողջակէզներ բերաւ : Ու ժո-
ղովքին բերած ողջակէզներուն թիւը
եաս էր . եօթանասուն արջառ , հա-
րիւր խոյ ու երկու հարիւր գառն .
ասոնց ամէնը Տէրոջը ողջակէզ
34 ընելու համար էր : Ու նուի-
րուածները վեց հարիւր արջառ ու
երեք հազար ոչխար էին : Սակայն
քահանաները քիչ էր որ ըլլալնուն հա-
մար՝ բոլոր ողջակէզներուն մորթերը
հաներու կարող չեղան . ու մինչև
ան գործին լմընալը , ու մինչև ու-
քահանաներուն սրբուիլը , իրենց
Վևտացի եղբայրները իրենց օգնու-
թիւն ըրին . քանզի Վևտացիք
քահանաներէն աւելի յօժարու-
35 թեամբ սրբուեցան . Ու նաև ողջա-
կէզները խաղաղութեան զոհերուն
ճարպովը և ողջակէզներուն թա-
փելու նուէրներովը մեկտեղ շատ
էին : Սյսպէս Տէրոջը տանը պաշ-
36 տօնը կարգի դրուեցաւ : Ու Ե-
զեկիա և բոլոր ժողովուրդը ուրա-
խացան որ Ընտուած ժողովուրդը
այսպէս պատրաստեց . քանզի ան
բանը յանկարծ եղաւ :

Գ Լ . Ա

1 Ու Եզեկիա բոլոր Իսրայէլին և
Յուդային խրկեց . ու Եփ-
րեմին ու Մանասէին ալ նամակներ
գրեց , որ Երուսաղէմ Տէրոջը տու-
նը գան , ու Իսրայէլ Տէր Ընտու-

ծոյն զատիկ ընեն : Ու թագա- 2
ւորը ու անոր իշխանները ու բոլոր
ժողովքը Երուսաղէմի մէջ խոր-
հուրդ ըրին , որ զատիկը երկրորդ
ամսուն մէջ ընեն . Վասն զի ան 3
ատենը կարող չէին զանիկայ ընե-
լու , ինչու որ բաւական քահանա-
ներ սրբուած չէին , ու ժողովուրդը
Երուսաղէմ ժողվուած չէր : Ու 4
այս բանը թագաւորին աչքը ու
բոլոր ժողովքին աչքը հաճոյ երե-
ցաւ . Ու այնպէս որոշեցին , որ 5
բոլոր Իսրայէլի մէջ Բերսաբէէն
մինչև Դան լուր խրկեն , որ գան ու
Երուսաղէմի մէջ Իսրայէլի Տէր Ըն-
տուծոյն զատիկ ընեն . քանզի շատ
ատենէ ի վեր գրուածին պէս ըրած
չէին :

Ու սուրհանդակները թագաւո- 6
րին ու իշխաններուն նամակներովը
բոլոր Իսրայէլին ու Յուդային գա-
ցին , ու թագաւորին հրամանին
համեմատ ըսին , Ով Իսրայէլի որ-
դիք , Աբրահամին , Իսահակին ու
Իսրայէլին Տէր Ընտուծոյն դարձէք ,
ու ան ալ պիտի դառնայ ձեզի , որ
Ընտրեալներուն թագաւորներուն ձեռ-
քէն ազատելով՝ չէ էրէրը ձեռացեր
է : Ու ձեր հայրերուն պէս ու 7
ձեր եղբայրներուն պէս մի ըլլաք ,
որոնք իրենց հայրերուն Տէր Ըն-
տուծմէն ապստամբեցան . ան ալ
զանոնք կործանման մատնեց , ինչ-
պէս որ դուք կը տեսնէք : Արդեն 8
ձեր հայրերուն պէս ձեր պարանոցը
մի խստացընէք . Ընդունեցէք Տէ-
րոջը , ու եկէք անոր սրբարանը՝ որն
որ ինքը յաւիտեան սրբած է . ու
ձեր Տէր Ընտուծոյն ծառայութիւն
ըրէք , որ անոր սաստիկ բարկու-
թիւնը ձեզմէ դառնայ : Վասն 9
զի թէ որ դուք Տէրոջը դառնաք ,
ձեր եղբայրները ու ձեր որդիքը
գերիներ տանողներուն երեսին
գթութիւն պիտի գտնեն , և ան
երկիրը պիտի դառնան . ինչու որ
ձեր Տէր Ընտուածը ողորմած ու
գթած է . ու թէ որ անոր դառ-
նաք , ձեզմէ երես պիտի չդարձընէ :

Ու սուրհանդակները Եփրեմի ու 10
Մանասէի երկիրը քաղաք քաղաք

պըտուղով , մինչև Հաբուղոն գա-
յիր . բայց զանոնք ծաղը կ'ընէին ու
11 կ'արհամարհէին : Ասկայն Նահրէն
ու Պանասէին ու Հաբուղոնէն ո-
մանք խոնարհեցան , ու Երուսաղէմ
12 գացին : Յուդայի վրայ ալ Նա-
տուծոյ ձեռքը կար , որ անոնց մէկ
սիրտ տայ , որպէս զի թագաւորին
ու իշխաններուն՝ Տէրոջը խօսքին
համեմատ պատուիրածը կատարեն :
13 Ու Երուսաղէմի մէջ բազմաթիւ
ժողովուրդ հաւաքուեցաւ՝ երկրորդ
ամսուն մէջ բաղարջակերաց տօնը
կատարելու համար , ու խիստ մեծ
14 ժողովք մը եղաւ : Ու ելան՝ Ե-
րուսաղէմի մէջ եղող զոհի սեղան-
ները ու բոլոր խունկի սեղանները
վերցուցին , ու Կեդրոն հեղեղատը
15 նետեցին : Ու երկրորդ ամսուն չո-
րեքտասաներորդ օրը զատիկը մոր-
թեցին . և քահանաները ու Ղե-
ւտացիները ամչցան ու սրբուեցան ,
ու Տէրոջը տունը ողջակէզներ բե-
16 րին : Ու Նատուծոյ մարդուն Մով-
սէսին օրէնքին համեմատ՝ իրենց տա-
վրուքներուն պէս՝ իրենց տեղը կայ-
նեցան . քահանաները Ղեւտացւոց
ձեռքէն արիւնը կ'առնէին ու կը
17 սրսկէին : Ռանզի ժողովքին մէջ
շատերը չսրբուածներ էին . ու բոլոր
մաքուր չեղողներուն համար զատկի
գառը Ղեւտացիները կը մորթէին ,
18 որ ղանիկայ Տէրոջը սրբեն : Ա-
մէն զի ժողովուրդին շատերը՝ Եփրե-
մէն , Մանասէէն , Իսաքարէն
ու Զաբուղոնէն Եհովէրու-
րը մաքուր չէին . այսու ամենայնիւ
զատիկը կերան , բայց չէ թէ գրուա-
ծին համեմատ . իսկ Եզեկիա ա-
նոնց համար աղօթք ըրաւ ու
ըսաւ , Նարեբար Տէրը քաւու-
թիւն ընէ ամ բոլոր մտիկնդ-
19 րոն՝ Որոնք սրտերնին ուղղեցին
Տէր Նատուածը՝ իրենց հայրերուն
Նատուածը փնտռելու , թէ և ա-
նոնք սրբարանին մաքրութեանը հա-
20 մեմատ մտիկ չընլան : Ու Տէ-
րը Եզեկիային աղօթքը լսեց , ու
ժողովուրդին թողութիւն տուաւ :
21 Ու Երուսաղէմի մէջ գտնուղ
Իսրայէլի որդիքը մեծ ուրախու-

թեամբ եօթը օր բաղարջակերաց
տօնը կատարեցին . ու Ղեւտացինե-
րը և քահանաները ամէն օր բարձ-
րաձայն նուագարաններով Տէրոջը
22 Հնչեցընելով՝ Տէրը կ'օրհնէին : Ու
Եզեկիա բաղդրութեամբ խօսեցաւ
Տէրոջը բարի հանճարը իմացող բո-
լոր Ղեւտացիներուն . և տօնին եօթը
օրը խաղաղութեան զոհեր մատու-
ցանելով ու իրենց հայրերուն Տէր
Նատուծոյն գոհութիւն տալով կ'ու-
տէին : Ու բոլոր ժողովքը խոր- 23
հուրդ ըրին որ ուրիշ եօթը օր ալ
տօն պահեն , ու եօթը օր ալ մեծ
ուրախութիւն ըրին : Ռանզի Յու- 24
դայի Եզեկիա թագաւորը ժողով-
քին հազար զուարակ ու եօթը հա-
զար ոչխար պարգևեց . իշխաննե՛րն
ալ ժողովքին հազար զուարակ ու
տասը հազար ոչխար պարգևեցին .
ու շատ քահանաներ սրբուեցան :
Ու բոլոր Յուդայի ժողովքը , ու 25
քահանաները ու Ղեւտացինե՛րը , և
Իսրայէլէն եկողներուն բոլոր ժո-
ղովքը , ու Իսրայէլի երկրէն եկող
և Յուդայի մէջ բնակող պան-
դուխտները ուրախացան : Ու Ե- 26
րուսաղէմի մէջ մեծ ուրախութիւն
եղաւ . քանզի Իսրայէլի թագաւորին
Դաւիթի որդւոյն Սողոմոնին օրե-
րէն ի վեր Երուսաղէմի մէջ ասանկ
ուրախութիւն մը եղած չէր :
Ընկէ ետքը Ղեւտացի քահանա- 27
ները ելան ու ժողովուրդը օրհնե-
ցին . և անոնց ձայնը լսուեցաւ , ու
անոնց աղօթքը Նատուծոյ սուրբ
բնակարանը՝ երկինքը հասաւ :

ԳԼ. Լ.

Ու երբոր ասիկա ամէնը լմընցաւ , հոն 1
գտնուղ բոլոր Իսրայէլացիք
Յուդայի քաղաքները ելան , և բո-
լոր Յուդայի , Բենիամինի , Եփ-
րեմի ու Մանասէի մէջ եղող ար-
ձանները կոտոր կոտոր ըրին , Նատա-
րովէի կուռքերը կոտրատեցին , և
բարձր տեղերը ու սեղանները փլցու-
ցին , ամանկ որ բան մը չթողու-
ցին . ետքը Իսրայէլի որդիքը՝ ամէն
մարդ իր ժառանգութիւնը՝ իրենց
քաղաքները դարձան :

2 Ու Եզեկիա քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն դասերը հաստատեց իրենց կարգերուն համեմատ, թէ քահանաներուն և թէ Ղեւտացիներուն, ամէն մէկուն գործքին նայելով, ողջակէզներու ու խաղաղութեան զոհերու համար, ու Տէրոջը սրահներուն դռներուն մէջ պաշտելու, գովելու ու օրհնութիւն երգելու 3 համար։ Նաև իր ստացուածքէն ողջակէզներուն համար՝ այսինքն Տէրոջը օրինաց գրքին մէջը գրուածին պէս՝ առաւօտեան ու երեկոյեան ողջակէզներուն համար, և շաբաթներուն ու ամսագլուխներուն ու հանդիսաւոր տօներուն ողջակէզներուն համար՝ թագաւորին բաժինը 4 որպէս։ Ու Երուսաղէմի մէջ բնակող ժողովուրդին հրամայեց որ քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն բաժինը տան, որպէս զի անոնք Տէրոջը օրէնքը ջոփոքելու մէջ զո- 5 րանան։ Ու երբոր այս հրամանը հրատարակուեցաւ, Իսրայէլի որդիքը շատ բերին, գինին, ձէթը, մեղրին և բոլոր անդաստանաց բերքերուն երախայրիները առատութեամբ բերին, ու ամէն բանին տասանորդը առատապէս բերին։ 6 Ու Յուդայի քաղաքներուն մէջը բնակող Իսրայէլի ու Յուդայի որդիքը՝ անոնք ալ արջառներուն ու ոչխարներուն տասանորդները, և իրենց Տէր Աստուծոյն նուիրած սուրբ բաներուն տասանորդները բերին, 7 ու դիզեցին։ Ինկողբ երրորդ ամսուն մէջ սկսան դիզել, և եօթներորդ 8 ամսուն մէջ լմընցուցին։ Ու Եզեկիա ու իշխանները եկան, ու երբոր ան դէզերը տեսան՝ Տէրը ու անոր Իսրայէլ ժողովուրդը օրհնեցին։ 9 Ու Եզեկիա ան դէզերուն համար քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն հարցուց։ 10 Ու Սադովկի տունէն եղող մեծ քահանան Ազարիա անոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ուրկէ որ ընծաները Տէրոջը տունը բերելու սկսան՝ կերանք, կշտացանք, ու խիստ շատ ձգեցաւ. վասն զի Տէրը իր ժողովուրդը օրհնեց. ու ձեղքածը ան առատութիւնն է։ 11 Ու Եզեկիա հրամայեց որ Տէրոջը տանը մէջ շտեմարաններ պատրաստեն. ու պատրաստեցին։ 12 Ու ընծաները ու տասանորդները ու սուրբ բաները հաւատարմութեամբ ներս տարին. և անոնց վերակացու Ղեւտացի Քոնոնիան էր, ու անոր եղբայրը Սեմէի ան- 13 մանորդն էր։ Ու Յեքիէլ, Ազազիա, Նահաթ, Ասայէլ, Յերիմոթ, Յովզաբատ, Եղիէլ, Յեսմաքիա, Մահաթ ու Նանեա՝ Քոնոնիային ու անոր եղբօրը Սեմէիին ձեռքին տակը՝ Եզեկիա թագաւորին ու Տէրոջը տանը առաջնորդին Ազարիային հրամանովը վերակացուներ էին։ 14 Ու արեւելեան կողմին դռնապանը՝ Ղեւտացի Յեմնայի որդին Կորէ՝ Տէրոջը բարձրացընելու ընծաները ու ամենասուրբ բաները բաժնելու համար Աստուծոյ կամաւոր ընծաներուն վրայ էր։ 15 Ու անոր հրամանին տակը քահանայից քաղաքներուն մէջ՝ Եդենին, Մինիամինին, Յեսուին, Սեմայիային, Ամարիային ու Սեքենիային յանձնուած էր, իրենց եղբայրներուն՝ մեծին ու պզտիկին դասակարգութեանը նայելով՝ ընծաները բաժնելը։ 16 Նաև ազգահամարին մէջ գրուած իրենք տարուընէ վեր եղող բոլոր արուներուն՝ որոնք օրէ օր Տէրոջը տունը կը մտնէին իրենց պահպանութիւններուն մէջ՝ իրենց դասակարգութեանցը համեմատ իրենց ծառայութիւնը ջոփոքելու համար։ 17 Ու նաև ազգահամարին մէջ գրուած քահանաներուն՝ իրենց ազգատոհմներուն համեմատ, ու քսան տարեկանէն վեր եղող Ղեւտացիներուն՝ իրենց պահպանութեանցը ու իրենց դասակարգութիւններուն մէջ։ 18 Նաև ազգահամարին մէջ գրուած անոնց ամէն ընտանիքներուն՝ կիներուն, տղաքներուն ու աղջիկներուն, այսինքն անոնց բոլոր ժողովքին. քանզի հաւատարմութեամբ կը սրբուէին։ 19 Ու անոնց քաղաքներուն արուարձանաց արտերուն մէջը եղող Ահարոնի որդւոցը քահանաներուն համար՝ ամէն քաղաքի

մէջ էրէնց անուններովը յիշուած մարդիկները կային, որոնք քահանայից բոլոր արուներուն ու Ղևտացոց ազգահամարին մէջ բոլոր գլուխներուն բաժիններ կու տային։
20 Ու Նզեկիա բոլոր Յուդայի մէջ այսպէս ըրաւ, և իր Տէր Աստուծոյն առջևը բարի, ուղիղ ու ճշմարիտ եղածը ըրաւ։
21 Ու իր ամէն ձեռք զարկած գործը՝ թէ Աստուծոյ տանը ծառայութեանը համար և թէ օրէնքին ու պատուիրանքին համար, իր բոլոր սրտովը իր Աստուածը փնտռելով ըրաւ ու յաջողեցաւ։

ԳԼ. Ա՚Ը

1 Այս բաներէն ու աս ճշմարտութենէն ետքը՝ Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը եկաւ, ու Յուդայի էրկիրը մտնելով, պարսպաւոր քաղաքներուն դէմը բանակեցաւ, ու միտքը դրած էր որ զանոնք բռնութեամբ իրեն առնէ։
2 Ու Նզեկիա տեսնելով որ Սենեքերիմ եկեր է, ու Երուսաղէմի դէմ պատերազմիլ կ՚ուզէ,
3 իր իշխաններուն ու զօրաւորներուն հետ խորհուրդ ըրաւ, որ քաղաքէն դուրս եղող աղբիւրներուն ջուրերը գոցէ. և անոնք անոր օգնութիւն ըրին։
4 Ու շատ ժողովուրդ ժողվուեցաւ, ու բոլոր աղբիւրները ու երկրին մէջէն անցնող հեղեղատը գոցեցին՝ ըսելով, Ինչո՞ւ համար Ասորեստանի թագաւորները գան, ու առատ
5 ջուր գտնեն։ Ու Նզեկիա զինքը ուժովցուց. ևամէն փլած պարիսպները շինեց, ու աշտարակները բարձրացուց, ու դուրսէն մէկ ուրիշ պարիսպ մըն ալ շինեց. և Դաւիթի քաղաքին մէջը եղող Մելոնը նորոգեց. ու շատ նիզակներ
6 ու ասպարներ շինեց։ Ու ժողովուրդին վրայ պատերազմի զօրապետներ դրաւ, ու զանոնք քաղաքին դրանը հրապարակին մէջ իր քովը ժողվեց, և անոնց հետ քաղցրութեամբ խօսեցաւ՝ ըսելով,
7 Զօրացէք ու քաջասիրտ եղէք. Ասորեստանի թագաւորին երեսէն,

ու անոր հետը եղող բոլոր բազմութեանը երեսէն մի՛ վախնաք ու մի՛ զարհուրիք. վասն զի մեզի հետ եղողները անոր հետ եղողներէն շատուր են։ Անոր հետ մարմնաղէն բազուկ կայ, բայց մեզի հետ եղողը մեր Տէր Աստուածն է, որ պիտի օգնէ մեզի, ու մեր պատերազմներուն մէջ առաջնորդութիւն պիտի ընէ։ Ու ժողովուրդը Յուդայի Նզեկիա թագաւորին խօսքերէն սիրտ առաւ։ 8

Ասկէ ետև Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը, երբոր ինքը ու իր բոլոր իշխանները Լաքիսի վրայ էին, իր ծառաները Երուսաղէմ խրկեց Յուդայի Նզեկիա թագաւորին ու Երուսաղէմ եղող բոլոր Յուդային՝ ըսելով, Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը այսպէս կ՚ըսէ. Ինչո՞ւ որո՞ւն ապաւինելով՝ Երուսաղէմ պաշարման մէջ կը նստիք. Չէ՞ որ Նզեկիա ձեզ դլխէ կը հանէ, որ ձեզ անօթութեամբ ու ծարաւով մեռնելու մատնէ, ըսելով թէ Մեր Տէր Աստուածը մեզ Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն պիտի ազատէ։ Ա՞խ սիկայ նոյն Նզեկիան չէ՞, որ անոր բարձր տեղերը ու սեղանները վերցուց, և Յուդայի ու Երուսաղէմի բնակիչներուն ըսաւ, Մէկ մի՛ սեղանի առջև երկրպագութիւն ըրէք, ու անոր վրայ խունկ ծխեցէք։ Չէ՞ք գիտեր թէ երկիրներուն ամէն ժողովրդոցը ինչ ըրի ես ու իմ հայրերս. միթէ ան երկիրներուն ազգայ աստուածները իրենց երկիրները կրցա՞ն իմ ձեռքէս ազատել։ Իմ հայրերուս բնաջինջ 14 ըրած ազգերուն բոլոր աստուածներուն ո՞րը իր ժողովուրդը իմ ձեռքէս ազատելու կարող եղաւ, որ ձեր Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս ազատելու կարող ըլլայ։ Ու հիմա 15 Նզեկիա ձեզ չխաբէ, ու ձեզ այդպէս դլխէ չհանէ. անոր մի՛ հաւատաք. վասն զի ազգի մը կամ թագաւորութեան մը բնաւ մէկ աստուածը իր ժողովուրդը իմ ձեռքէս ու իմ հայրերուս ձեռքէն

9

10

11

12

13

չկրցաւ ազատել . ո՞ւր մնայ որ ձեր
Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս ազա-
16 տէ : Եւ անոր ծառաները Տէր
Աստուծոյ դէմ ու անոր ծառային
Եզեկիային դէմ աւելի խօսքեր ալ
17 ըսին : Եւ Սենեքերիմ Իսրայէլի
Տէր Աստուածը հայհոյելով ու ա-
նոր դէմ խօսելով նամակ գրեց ու
ըսաւ , Ինչպէս որ երկիրներուն
ազգայ աստուածները իրենց ժողո-
վուրդները իմ ձեռքէս չկրցան ա-
զատել , այնպէս ալ Եզեկիային
Աստուածը իր ժողովուրդը իմ
18 ձեռքէս պիտի չազատէ : Եւ պա-
բըպին վրայ եղող Երուսաղէմի
ժողովուրդին բարձր ձայնով Հե-
բայերէն պոռացին , զանոնք վախ-
ցընելու ու շփոթութեան մէջ
ձգելու համար , որ քաղաքը առնեն :
19 Ու Երուսաղէմի Աստուծոյն դէմ
խօսեցան , իբրև երկրի ժողովրդոց
աստուածներու դէմ , որոնք մարդու
ձեռագործ են :
20 Ու Եզեկիա թագաւորը և Ա-
մովսի որդին Եսայի մարգարէն աս
բանիս համար դէպ ՚ի երկինքը ա-
21 ղաղակելով՝ աղօթք ըրին : Եւ
Տէրը հրեշտակ մը խրկեց , ու Ա-
սորեստանի թագաւորին բանակին
մէջ ամէն զօրաւոր կտրիճը ու
իշխանը ու զօրագլուխը զարկաւ .
և անիկայ ամօթով իր երկիրը դար-
ձաւ , ու իր աստուծոյն տունը մը-
տաւ , և իր երանքէն ելած որդիք
զանիկայ հոն սրով մեռցուցին :
22 Այսպէս Տէրը Եզեկիան ու Երու-
սաղէմի բնակիչները Սորեստանի
Սենեքերիմ թագաւորին ձեռքէն
և ամենուն ձեռքէն ազատեց , ու
զանոնք ամէն կողմանէ պաշտպա-
23 նեց : Եւ շատերը Տէրոջը ընծա-
ներ կը բերէին Երուսաղէմ , ու
Յուդայի Եզեկիա թագաւորին ալ
պատուական բաներ . ու անկէ ետ-
քը անիկայ բոլոր ազգերուն առջևը
բարձրացաւ :
24 Ան օրերը Եզեկիա մահուան ա-
տիճան հիւանդացաւ , ու Տէրոջը
աղօթք ըրաւ . և Տէրը խօսե-
ցաւ անոր , ու հրաշք մը ըրաւ
25 անոր : Ու Եզեկիա իր ընդունած
բարիքին վոխարէն ընդհակառակն
չմատուց , վասն զի անոր սիրտը
հպարտացաւ . ուստի անոր վրայ
և Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ
բարկութիւն եկաւ : Բայց Եզե- 26
կիա իր արտին հպարտութեանը
համար խոնարհեցաւ , թէ ինքը և
թէ Երուսաղէմի բնակիչները . ա-
նոր համար Տէրոջը բարկութիւնը Ե-
զեկիային օրերը անոնց վրայ չեկաւ :
Ու Եզեկիա խիստ շատ հարըս- 27
տութիւն ու փառք ունեցաւ . և
անիկայ իրեն արծաթի , ոսկիի ,
պատուական քարերու , խունկե-
րու , ասպարներու ու ամէն տե-
սակ ցանկալի անօթներու համար
գանձարաններ շինեց . Եւ ցորենի 28
ու գինիի ու եղի բերքերուն հա-
մար շտեմարաններ , և ամէն տեսակ
անասուններու համար ախոռներ ,
ու հօտերու համար փարախներ շի-
նեց : Եւ քաղաքներ շինեց իրեն , 29
ու շատ ոչխարներ ու արջառներ ըս-
տացաւ . վասն զի Աստուած խիստ
շատ ստացուածք տուաւ անոր : Եւ 30
ան Եզեկիան Գեհոնին վերի ջրանց-
քը գոցեց , ու զանիկայ դէպ ՚ի վար
Դաւիթի քաղաքին արևմտեան կող-
մը ուղղեց . ու Եզեկիա իր բոլոր
գործերուն մէջ յաջողութիւն գը-
տաւ :

Բայց երբոր Բաբիլոնի իշխանաց 31
դեսպանները անոր խրկուեցան՝ երկ-
րին մէջը եղած հրաշքը հարցընելու
համար , Աստուած զանիկայ թո-
ղուց , որ փորձէ ու բոլոր անոր սըր-
տին մէջ եղածը գիտնայ :

Ու Եզեկիային մնացորդ պատ- 32
մութիւնը ու անոր բարեպաշտու-
թիւնը ահա Ամովսի որդւոյն Եսայի
մարգարէին մարգարէութեանը մէջ
և Յուդայի ու Իսրայէլի թագա-
ւորներուն գրքին մէջ գրուած է :
Ու Եզեկիա իր հայրերուն հետ քը- 33
նացաւ . ու զանիկայ Դաւիթի որ-
դւոյը պինտ բարձր գերեզմաններուն
մէջը թաղեցին . և բոլոր Յուդա
ու Երուսաղէմի բնակիչները պա-
տիւ ըրին անոր իր մահուան առե-
նը . ու անոր տեղը անոր որդին
Մանասէ թագաւոր եղաւ :

ԳԼ. Լ Գ

1 Ա՛նասէ տասուերկու տարեկան
էր երբոր թագաւոր եղաւ,
ու Երուսաղէմի մէջ հիսունուհինգ
2 տարի թագաւորութիւն ըրաւ։ Ան
անիկայ Տէրոջը Իսրայէլի որդւոյը
առջևէն վընասած ազգերուն գար-
շելի գործքերուն պէս Տէրոջը առ-
3 ջևը չարութիւն ըրաւ։ Ու անի-
կայ իր հօրը Դաւիթին կործանած
բարձր տեղուանքը նորէն շինեց, ու
Բահաղիմին սեղաններ կանգնեց, և
Աստարովթի կուռքեր շինեց. ու
երկինքին բոլոր զօրութիւններուն
երկրպագութիւն ըրաւ, և անոնց
4 ծառայութիւն ըրաւ. Ու սեղաններ
շինեց Տէրոջը տանը մէջ, որուն
համար Տէրը ըսած էր թէ Իմ ա-
նունս յաւիտեան Երուսաղէմի մէջ
5 պիտի ըլլայ։ Ու Տէրոջը տանը
երկու գաւիթներուն մէջ երկինքի
բոլոր զօրութիւններուն սեղաններ
6 շինեց. Ու անիկայ Բնոմի որդւոյն
Ձորին մէջ իր որդիները կրակէ
անցուց, ու գուշակութիւն, հմա-
յութիւն և դիւթութիւն կ'ընէր,
և վհուկներ ու նշանագէտներ ու-
նէր. Ե Տէրոջը առջևը շատ չա-
րութիւն ըրաւ, ու զանիկայ բար-
7 կացուց։ Ու իր շինած քանդա-
կեալ կուռքը Աստուծոյ տունը դը-
րաւ, որուն համար Աստուած Դա-
ւիթին ու անոր որդւոյն Սողոմոնին
ըսեր էր, Իմ անունս աս տանս
մէջ, ու Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն
իմ ընտրած Երուսաղէմիս մէջ պի-
8 տի դնեմ յաւիտեան. Ու Իսրա-
յէլին ոտքը մէյմըն ալ պիտի չշար-
ժեմ աս երկրէն, որուն մէջ ձեր
հայրերը հաստատեցի. միայն թէ
անոնք զգուշութեամբ ի գործ դնեն
ան բոլոր օրէնքը, կանոնները ու
դատաստանները՝ որոնք Մովսէսին
9 ձեռքովը անոնց պատուիրեցի։ Բայց
Մանասէ Յուդան ու Երուսաղէմի
բնակիչները այնպէս մոլորցուց, որ
Տէրոջը Իսրայէլի որդւոցը առջևէն
կորսընցուցած ազգերէն աւելի չա-
10 րութիւն ըրին։ Ու Տէրը Մա-
նասէին ու անոր ժողովուրդին խօ-
սեցաւ, բայց անոնք մտիկ չըրին։
11 Ու Տէրը անոնց վրայ Ասորես-
տանի թագաւորին զօրագլուխները
բերաւ. ու Մանասէն կարթէրով
բռնեցին, և զանիկայ ոտնակապե-
րով կապեցին ու Բաբելոն տա-
րին։ Ու անիկայ իր նեղութեան 12
ատենը իր Տէր Աստուծոյն երեսը
խնդրեց, և իր հայրերուն Աստու-
ծոյն առջևը մեծապէս խոնարհեցաւ,
Ու անոր աղօթք ըրաւ. և Տէրը 13
անոր աղօթքը ընդունեց ու աղա-
չանքը լսեց, ու զանիկայ Երուսա-
ղէմ իր թագաւորութեանը դար-
ձուց։ Ան ատենը Մանասէ իմա-
ցաւ որ Տէրն է Աստուած։
Ու ասկէ ետքը Դաւիթի քաղաքին 14
դուրսը՝ Գհոնին արեւմտեան կողմը
հեղեղատին մէջ՝ ու մինչև Ձկանց
դրանը բերանը մէկ պարիսպ մը շի-
նեց, Ոփային ալ մէջը առնելով,
ու զանիկայ շատ բարձրացուց, և
Յուդայի բոլոր պարսպաւոր քա-
ղաքներուն մէջ զօրքի իշխաններ
դրաւ։ Ու օտար աստուածները 15
ու կուռքը Տէրոջը տունէն վերցուց,
ու Տէրոջը տանը լեռանը վրայ, ու
Երուսաղէմի մէջ իր շինած բոլոր
սեղանները վերցուց և քաղաքէն
դուրս նետեց։ Ու Տէրոջը սեղանը 16
շինեց, և անոր վրայ խաղաղու-
թեան ու շնորհակալութեան զոհեր
մատուց. և Յուդային պատուիրեց
որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ծա-
ռայութիւն ընեն։ Սակայն ժողո- 17
վուրդը տակաւին բարձր տեղերու
վրայ զոհ կը մատուցանէին, Բայց
միայն իրենց Տէր Աստուծոյն։
Ու Մանասէին մնացորդ պատ- 18
մութիւնը ու իր Աստուծոյն ըրած
աղօթքը, ու Իսրայէլի Տէր Աս-
տուծոյն անունովը անոր խօսող տե-
սանողներուն խօսքերը ահա Իսրա-
յէլի թագաւորներուն յիշատակաց
գրքին մէջ գրուած է։ Ու անոր 19
աղօթքը և ընդունուիլը ու անոր
բոլոր մեղքը ու յանցանքը, և ան
տեղուանքը՝ ուր որ իր դարձի դալէն
առաջ բարձր տեղեր շինեց ու Աս-
տարովթի կուռքեր ու քանդակած
կուռքեր կանգնեց, ահա Հոզայիի

20 ժամանակագրութեանը մէջ գրուած
է : Եւ Մանասէ իր հայրերուն հետ
քնացաւ . ու զանիկայ իր տանը մէջ
թաղեցին , և անոր տեղը անոր որ-
դին Ամոն թագաւոր եղաւ :
21 Ամոն քսաներկու տարեկան էր
երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երու-
սաղէմի մէջ երկու տարի թագաւո-
22 րութիւն ըրաւ : Ու Տէրոջը աո-
ջևը չարութիւն ըրաւ իր հօրը Մա-
նասէին ըրածին պէս . և իր հօրը
Մանասէին շինած բոլոր կուռքերուն
Ամոն զոհ մատուց , ու անոնց ծա-
23 ռայութիւն ըրաւ : Բայց Տէրոջը
առջևը չխոնարհեցաւ , ինչպէս որ
իր հայրը Մանասէ խոնարհեր էր .
մանաւանդ աս Ամոնը աւելի յան-
24 ցանք գործեց : Եւ իր ծառաները
դաւաճանութիւն ըրին իրեն դէմ ,
ու զանիկայ իր տանը մէջ մեռցու-
25 ցին : Ու երկրին ժողովուրդը Ա-
մոն թագաւորին դէմ դաւաճանու-
թիւն ընողներուն ամէնը մեռցու-
ցին . ու երկրին ժողովուրդը անոր
որդին Յոսիան անոր տեղը թա-
գաւոր դրին :

ԳԼ . ԼԴ

1 Յոսիա ութը տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի
մէջ երեսունմէկ տարի թագաւո-
2 րեց : Եւ անիկայ Տէրոջը առջևը
ուղղութիւն ըրաւ , ու իր հօրը Դա-
ւիթին ճամբաներուն մէջը քալեց ,
ու աջ կամ ձախ կողմը չխոտորե-
ցաւ :
3 Եւ իր թագաւորութեանը ու-
թերորդ տարին երբոր դեռ ինքը
պատանի էր , իր հօրը Դաւիթին
Աստուածը խնդրել սկսաւ . ու եր-
կուտասներորդ տարին Յուդան ու
Երուսաղէմը բարձր տեղերէն , Ա-
շտարովթի կուռքերէն և քանդա-
կած ու ձուլածոյ կուռքերէն մաքրել
4 սկսաւ : Եւ Բահաղիմի սեղաննե-
րը անոր առջևը կործանեցին . ու
անոնց վրայի արեգական կուռքերը
կոտրտեց , և Աշտարովթի կուռ-
քերը ու քանդակած ու ձուլածոյ
կուռքերը մանրեց ու փշրեց , ու ա-
նոնց զոհ մատուցանողներուն գե-

բեզմանները վրայ ցանեց : Եւ 5
ոսկորները անոնց սե-
ղաններուն վրայ այրեց , ու Յուդան
ու Երուսաղէմը մաքրեց : Եւ Ա- 6
նասէի ու Եփրեմի ու Շմեաւոնի
քաղաքներուն մէջը մինչև Նեփ-
թաղիմ , և անոնց բոլորտիքը ե-
ղած աւերակ տեղերը նոյնպէս ըրաւ :
Ու սեղանները և Աշտարովթի 7
կուռքերը կործանեց . ու քանդա-
կած կուռքերը մանրեց ու փշրեց , և
Իսրայէլի բոլոր երկրին մէջ եղող
բոլոր արեգական կուռքերը կոտրը-
ռեց , ու Երուսաղէմ դարձաւ :
Եւ իր թագաւորութեանը ութե- 8
ուտասներորդ տարին երբոր երկի-
րը ու էդ տունը մաքրեց , Ազալիայի
որդին Սափանը ու քաղաքին
իշխանը Մասիան ու Յովաքազի
որդին Յովաքը՝ յիշատակաց դպիրը
խրկեց , որ իր Տէր Աստուծոյն տու-
նը նորոգեն : Եւ անոնք Քեղկիա 9
քահանայապետին եկան . ու Ա-
ստուծոյ տունը բերուած սոակը ա-
ռին , որն որ Ղեւտացիները՝ դրան
պահապանները Մանասէի ու Եփ-
րեմի ձեռքէն և Իսրայէլի բոլոր
մնացորդէն ու բոլոր Յուդայէն
ու Բենիամինէն ու Երուսաղէմի
բնակիչներէն ժողվեր էին . Եւ Տէ- 10
րոջը տանը գործին վրայ դրուած
բանուորներուն ձեռքը տուին . անոնք
ալ Տէրոջը տանը մէջ գործող
բանուորներուն տուին զանիկայ ,
տունը նորոգելու ու շինելու համար ,
Ա յսինքն հիւսերուն ու շինողներուն 11
տուին որ Յուդայի թագաւորնե-
րուն աւրած տունները շինելու համար
տաշուած քարեր , ու դերանները
համար փայտեր ծախու առնեն :
Եւ ան մարդիկները գործը հաւա- 12
տարմութեամբ կը բանէին . ու գոր-
ծը առաջ տանելու համար անոնց վրայ
կեցողները՝ Մերարիի որդիներէն
Ղեւտացի Յեթ ու Աբդիա , և
Կահաթեանց որդիներէն Զաքա-
րիա ու Մեսուղամ էին . նաև Ղե-
ւտացիները՝ երգող նուագարաններուն
աղէկ տեղեակ եղողներուն ամէ-
նը . նաև բեռնակիրներուն ու 13
ամէն տեսակ գործը բանողներուն

վերակացուներն էին . և դպիրները , ոստիկաններըը ու դռնապաններըը Վաւելացիներէն էին :

14 Ու երբոր Տէրոջը տունը բերուած առակը կը հանէին , Վեղկիա քահանան Մովսէսին ձեռքովը պրո-
15 ծած Տէրոջը օրինաց գիրքը գտաւ . Ու Վեղկիա պատասխան տուաւ ու Սափան դպիրին ըսաւ , Տէրոջը տանը մէջ օրինաց գիրք մը գտայ . ու Վեղկիա ան գիրքը Սափանին տըւաւ : 16 Ու Սափան գիրքը թագաւորին տարաւ , ու թագաւորին պատասխան բերաւ ըսելով , Ինծի ծառաներդ իրենց յանձնուած բո-
17 լոր գործը կը կատարեն . Ու Տէրոջը տանը մէջ գտնուած առակը հանեցին , ու զանիկայ վերակացուներուն ձեռքը ու գործը բանողներուն
18 ձեռքը տուին : Ու Սափան դպիրը թագաւորին պատմեց ու ըսաւ , Վեղկիա քահանան ինծի մէկ գիրք մը տուաւ . ու Սափան անոր մէջէն թագաւորին
19 առջեւը կարդաց : Ու թագաւորը օրինաց խօսքերը լսածին պէս իր
20 հանդերձները պատռեց : Ու թագաւորը՝ Վեղկիային , ու Սափանի որդւոյն Աքիկամին , ու Միքայի որդւոյն Աբդօնին , և Սափան դպիրին , ու թագաւորի ծառային՝ Ասայիային պատուիրեց ու ըսաւ ,
21 Գացէք ինծի համար , և Իսրայէլի ու Յուդայի մնացորդներուն համար անգտնուած գրքին խօսքերուն վրայով Տէրոջը հարցուցէք . վասն զի մեր հայրերը Տէրոջը խօսքը չպահեցնելուն համար , և անգրքին մէջը գրուածներուն չկատարելնուն համար մեր վրայ թափուած Տէրո-
22 ջը բարկութիւնը մեծ է : Ու Վեղկիա ու թագաւորին մարդիկները Խարայի որդւոյն Թոկուայի որդւոյն Սեղղումէ հանդերձապետին կնկանը՝ Ողդա մարգարէին գացին . և անիկայ Երուսաղէմ Մասենայի մէջ կը բնակէր . ու անոր հետ այնպէս խօսեցան :

23 Ու անիկայ ըսաւ ատոնց , Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ձեզ ինծի խրկող մարդուն

ըսէք , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա 24
ես աս տեղիս ու անոր բնակիչներուն վրայ չարիք պիտի բերեմ , այնքան ան բոլոր անէծքները՝ որ Յուդայի թագաւորին առջեւը կարդացուած գրքին մէջ գրուած է . Որովհետեւ զիս թողուցին և ուրիշ 25
աստուածներու խունկ ծխեցին , որ իրենց ձեռքերուն բոլոր գործքերովը զիս բարկացընեն . ուստի աս տեղիս վրայ իմ բարկութիւնս պիտի թափի ու պիտի չմարի : Բայց Տէ- 26
րոջը հարցընելու համար ձեզ խրկող Յուդայի թագաւորին ասանկ ըսէք . Իսրայէլի Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ լսած խօսքերուդ համար . Որովհետեւ քու սիրտդ 27
կակղացաւ , ու Աստուծոյ առջեւը խոնարհեցար , երբոր աս տեղիս վրայ ու անոր բնակիչներուն վրայ անոր ըսած խօսքերը լսեցիր , և իմ առջեւս խոնարհեցար , ու հանդերձներդ պատռեցիր ու իմ առջեւս լացիր , ես ալ լսեցի՝ կ'ըսէ Տէրը : Ահա 28
ես քեզ քու հայրերուդ պիտի հաւաքեմ , ու խաղաղութեամբ քու գերեզմանիդ մէջ պիտի ամփոփուիս . և աս տեղիս վրայ ու անոր բնակիչներուն վրայ իմ բերելու բոլոր չարիքներս քու աչքերդ պիտի չտեսնեն : Ու անոնք թագաւորին պատասխան բերին :

Ու թագաւորը հոդ խրկեց , ու 29
Յուդային ու Երուսաղէմին բոլոր ծերերը ժողվեց : Ու թագաւորը 30
ու Յուդային բոլոր մարդիկները , ու Երուսաղէմին բնակիչները , և քահանաները , ու Ղեւտացիները , ու բոլոր ժողովուրդը՝ մեծէն մինչեւ պզտիկը Տէրոջը տունը եկան . և Տէրոջը տանը մէջ գտնուած ուխտի գրքին բոլոր խօսքերը անոնց առջեւը կարդաց : Ու թագաւորը իր տեղը 31
ոտքի վրայ կայնեցաւ , ու Տէրոջը առջեւը ուխտ ըրաւ , որ ան գրքին մէջը գրուած ուխտին խօսքերը կատարելու համար՝ Տէրոջը հետեւէն երթայ , և անոր պատուիրանքները ու վկայութիւնները ու կանոնները բոլոր սրտով ու բոլոր հոգիով պահէ : Ու Երուսաղէմի և Բենիա- 32

միևի մէջ բոլոր գոնուողները կայանեցուց . ու Երուսաղէմի բնակիչները Յասուայ իրենց հարցը Յասուայն ուխտին պէս ըրին : 33 Եւ Յովսիա Իսրայէլի որդուոցը ամէն երկիրներէն բոլոր գարշելութիւնները վերցուց , ու բոլոր Իսրայէլի մէջ գտնուողներուն իրենց Տէր Յասուայն ծառայութիւն ընել տուաւ . անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ իրենց հայրերուն Տէր Յասուայմէն չըխոտորեցան :

ԳԼ · ԼՆ

1 Եւ Յովսիա Երուսաղէմի մէջ Տէրոջը զատիկ ըրաւ . ու զատիկը առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը մորթեցին : 2 Եւ քահանաները իրենց պահպանութեանը վրայ կայնեցուց , ու զանոնք Տէրոջը տաճարը ծառայութիւնը ընելու քաջալերեց : 3 Եւ բոլոր Իսրայէլին սորվեցընող ու Տէրոջը նուիրուած Ղևտացիներուն ըսաւ , Սուրբ տապանակը՝ Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթ որդուոյն Սողոմոնին շինած տունը դրէք . ձեր ուսերուն վրայ բեռ չըլլայ . ու հիմա ձեր Տէր Յասուայն ու անոր ժողովուրդին Իսրայէլին 4 ծառայութիւն ըրէք . Եւ ձեր ազգաւոհմներուն ու ձեր դասերուն՝ Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթին գրածին պէս ու անոր որդուոյն Սողոմոնին գրածին պէս՝ պատրաստ 5 եղէք : Եւ ձեր եղբայրներուն՝ ժողովուրդին որդուոցը տոհմերուն համեմատ ու Ղևտացւոց ազգաւոհմներուն բաժանմունքներուն համեմատ՝ սրբարանին 6 մէջը կայնեցէք . Եւ զատիկը մորթեցէք ու սրբուեցէք , ու պատրաստ եղէք ձեր եղբայրներուն համար պատրաստեցէք , որ անոնք Տէրոջը Մովսէսին ձեռքովը բսած խօսքին պէս 7 ընեն : Եւ Յովսիա բոլոր հոն գտնուող ժողովուրդին որդուոցը՝ հօտերէն երսուն հազար գառն ու այծի ձագ պարգևեց , ամէնն ալ զատիկի համար . նաև երեք հազար արջառ . ասոնք թագաւորին տուած 8 յուսածքէն էին : Իր իշխաններն ալ ժողովուրդին , քահանաներուն ու Ղևտացիներուն յօժարութեամբ պարգև տուին . Յասուայ տանը իշխանները՝ Քեղկիա , Զաքարիա ու Յեհիէլ՝ զատկի համար երկու հազար վեց հարիւր գոռն ու երեք հարիւր արջառ քահանաներուն տուին : Եւ Քոնոնիա ու անոր 9 եղբայրները՝ Սեմայիա ու Նաթանայէլ , ու Ղևտացւոց իշխանները՝ Քասաբիա , Յեհիէլ և Յովզաբատ՝ զատկի համար Ղևտացիներուն հինգ հազար գոռն ու հինգ հարիւր արջառ պարգևեցին :

Եւ պաշտօնը պատրաստուեցաւ . 10 ու թագաւորին հրամայածին պէս՝ քահանաները իրենց կարգին համեմատ ու Ղևտացիները իրենց դասերուն համեմատ կայնեցան . Եւ 11 զատիկը կը մորթէին , ու քահանաները անոնց ձեռքէն արիւնը առնելով կը սրսկէին . իսկ Ղևտացիները մորթը կը հանէին , Եւ որ- 12 ջակէզ ընծայուածները կը զատէին , ու զանոնք ժողովուրդին որդուոցը ազգաւոհմներուն համեմատ կը բաժնէին , որ Տէրոջը մատուցանեն՝ Մովսէսին գրքին մէջը գրուածին պէս . արջառներուն ալ առանկ ըրին : Եւ զատիկը քով սովորու- 13 թեան կրակով խորովեցին . բայց նուիրուած բանները կաթսաներով , սաներով ու տապակներով եփեցին , ու շուտով բաժնեցին զանոնք բոլոր ժողովուրդին որդուոցը : Եւ իրենց 14 ու քահանայից համար հետքը պատրաստեցին . քանզի Ցհարոնի որդիքը՝ քահանաները մինչև գիշերը ողջակէզներն ու ճարպերը մատուցանելու զբաղած էին . ուստի Ղևտացիները իրենց համար և Ցհարոնի որդուոցը քահանաներուն համար պատրաստեցին : Նաև Ցասափի որ- 15 դիքը երգեցողները Դաւիթին ու Ցասափին ու Նեմանին և թագաւորական տեսանող Յդիթունին պատուիրածին համեմատ իրենց տեղը՝ ու դռնապանները ամէն մէկ դուռը կայնած էին . պէտք չեղաւ որ իրենց պաշտօնէն զատուին , վասն զի անոնց համար անոնց եղբայրները

Վեհապետները կը պատրաստէին :
16 Եւ Յովսիա թագաւորին հրամայա-
ծին պէս ան օրը Տէրոջը ամէն պաշ-
տօնը կարգի դրուեցաւ , զատիկը ը-
նելու ու ողջակէզները Տէրոջը սեղա-
17 ծին վրայ մատուցանելու համար : Եւ
ան առենը՝ Հոն գտնուող Իսրայէլի
որդիքը զատիկը ու բաղարջակերաց
18 տօնը եօթը օր ըրին : Եւ Սամուէլ
մարգարէին օրերէն՝ ի վեր Իսրայէ-
լի մէջ ատոր պէս զատիկ մը չեղաւ .
ու Յովսիային , ու քահանաներուն ,
ու Վեհապետներուն , և բոլոր Հոն
գտնուող Յուդային , ու Իսրայէ-
լին , ու Երուսաղէմի բնակչացը
ըրած զատկին պէս Իսրայէլի բոլոր
19 թագաւորները ըրած չէին : Ան
զատիկը Յովսիայի թագաւորու-
թեանը տասնուութերորդ տարին
եղաւ :
20 Ան ամէն բաներէն ետքը՝ ու Յով-
սիային՝ տաճարին ֆրփագրու-ին-ը
հաստատելէն ետքը , Նգիպտոսի
Նեքաւով թագաւորը Կարքամիս
քովը Կարքամիս փոլ-ին դէմ պա-
տերազմելու ելաւ . ու Յովսիա զա-
21 նիկայ դիմաւորելու գնաց : Նոկ
անիկայ դեսպաններ իրկեց անոր ու
ըսաւ , Ա՛վ Յուդայի թագաւոր,
դուն ինծի հետ ի՞նչ գործ ունիս .
ես այսօր քեզի դէմ չեմ , հա-
պա ինծի հետ պատերազմ ընող
տունը դէմ . ու Ընտուած ինծի
հրամայեց որ շուտով ընեմ . իմ
հետս եղող Ընտուծմէն ետ կեցիր ,
22 որ քեզ չկորսընցընէ : Նայց Յով-
սիա իր երեսը անկէ չդարձուց , հա-
պա անոր հետ պատերազմելու հա-
մար իր հագուստը փոխեց , ու մինչ
չըրաւ Նեքաւովին խօսքը որ Ըս-
տուծոյ բերնէն էր , ու Մակեդ-
դոլի հովիտը պատերազմելու գը-
23 նաց : Եւ աղեղնաւորները Յովսիա
թագաւորը նետով զարկին , ու
թագաւորը իր ծառաներուն ըսաւ ,
Օ՛խ վիրաւորեցէք տուէ , վասն զի
24 սաստիկ վիրաւորուեցայ : Եւ իր
ծառաները զանիկայ կառքէն հանե-
ցին , ու իր երկրորդ կառքը հեծ-
ցընելով՝ Երուսաղէմ տարին . և
անիկայ մեռաւ ու իր հարցը գե-
րեզմաններուն մէջը թաղուեցաւ .
և բոլոր Յուդա ու Երուսաղէմ
Յովսիային վրայ սուգ ըրին : Ու 25
Երեմիա Յովսիային վրայ ողբ ը-
սաւ . ու բոլոր երգեցողները արք
և կանայք մինչև աս օրս իրենց ող-
բերուն մէջ Յովսիան կը յիշեն ,
ու զանոնք Էզեքիա սովորութիւնը
Իսրայէլի մէջ մտցուցին . և ահա
ողբերուն մէջը գրուած են :
Ու Յովսիային մնացորդ պատ- 26
մութիւնը , ու անոր՝ Տէրոջը օրէն-
քին մէջ գրուածին համեմատ՝ ըրած
բարեգործութիւնը , Եւ անոր ա- 27
ռաջին ու վերջին պատմութիւնը՝
ահա Իսրայէլի ու Յուդայի թա-
գաւորներուն գրքին մէջ գրուած
է :

ԿԱ. ԼՕ.

Ու երկրին ժողովուրդը Յովսիային 1
որդին Յովաքազը առին , և
զանիկայ իր հօրը տեղը Երուսա-
ղէմի մէջ թագաւոր դրին : Յո- 2
վաքազ քսանուերկու տարեկան էր
երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երու-
սաղէմի մէջ իրեք ամիս թագաւո-
րութիւն ըրաւ : Ու Նգիպտոսի 3
թագաւորը զանիկայ Երուսաղէմի
մէջ ոչնոչէն վար առաւ , ու երկրին
վրայ հարիւր տաղանդ արծաթ ու
մէկ տաղանդ ոսկի հարկ դրաւ :
Ու Նգիպտոսի թագաւորը անոր 4
եղբայրը Նղեակիմը Յուդայի ու
Երուսաղէմի վրայ թագաւոր դրաւ ,
և անոր անունը Յովակիմի փոխեց .
ու Նեքաւով անոր եղբայրը Յո-
վաքազը առաւ ու Նգիպտոս տա-
րաւ :
Յովակիմ քսանուհինգ տարեկան 5
էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Ե-
րուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի
թագաւորութիւն ըրաւ . և անի-
կայ իր Տէր Ընտուծոյն առջևը չա-
րութիւն ըրաւ : Ընոր վրայ Նաբի- 6
լոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը
եկաւ , ու զանիկայ Նաբիլոն տանե-
լու համար ոռնակապերով կապեց :
Եւ Նաբուգոդոնոսոր Տէրոջը տա- 7
նը անօթներէն առաւ ու Նաբիլոն
տարաւ . ու զանոնք Նաբիլոն իր

8 տաճարին մէջը դրաւ : Եւ Յովսիային մեռցորդ պատմութիւնը
ու անոր ըրած գործերը
և անոր վրայ գանուածը ահա Իսրայէլի ու Յուդայի թագաւորներուն գրքին մէջը գրուած են . ու
անոր տեղը անոր որդին Յովաքինը թագաւոր եղաւ :
9 Յովաքին պատանութեան էր երբոր թագաւոր եղաւ ու Երուսաղէմի մէջ իրեք ամիս ու տասը
օր թագաւորեց . և անիկայ Տէրոջը
10 առջևը չարութիւն ըրաւ : Ու հետևեալ տարին Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ղրկեց , ու զանիկայ Տէրոջը տաճարին պատուականութեանց սպաներովը Բաբիլոն բերել տուաւ . և Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ անոր հօրը եղբայրը Սեդեկիան թագաւոր դրաւ :
11 Սեդեկիա քսանումէկ տարեկան էր՝ երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի
12 թագաւորութիւն ըրաւ : Եւ անիկայ իր Տէր Աստուծոյն առջևը
չարութիւն ըրաւ . ու Տէրոջը բերած մարգարէին
13 առջևը չխոնարհեցաւ . Ու նաև ապստամբեցաւ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորէն , որ անոր երդումը ընել տուեր էր Աստուծոյ անունովը , և իր պարանոցը խստացուց ու իր սիրտը կարծրացուց՝ որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն չդառնայ :
14 Քահանաներուն բոլոր իշխանները ու ժողովուրդն ալ ազգերուն բոլոր գարշութիւններուն հետևելով՝ խիստ շատ անօրէնութիւններ ըրին , ու Տէրոջը Երուսաղէմի մէջ սրբած
15 տունը պղծեցին : Եւ անոնց հայրերուն Տէր Աստուածը իր ժողովուրդին ու իր բնակարանին խնայելուն համար , իր պատգամաւորներուն ձեռքովը մեծ փութով ոտ-
16 րոտ-ի-ն-ն-էր կը խրկէր . Հայց անոնք Աստուծոյ խրճած պատգամաւորները կ'անարգէին , անոր խօսքերը կ'արհամարհէին ու անոր մարգարէները ծաղր կ'ընէին . մին-
չև որ Տէրոջը բարկութիւնը իր ժողովուրդին վրայ բորբոքեցաւ , ա-
նանկ որ ալ բժշկութիւն չմնաց :
Եւ անոնց վրայ Քաղդէացւոց թա- 17
գաւորը հանեց . անիկայ ալ անոնց երիտասարդները անոնց սրբարանին մէջը սրով մեռցուց . ու երիտասարդին ու կոյսին , ծերին ու ալեւորին չխնայեց . ամէնն ալ Տէրը անոր ձեռքը մատնեց : Եւ Աստուծոյ 18
տունը բոլոր մեծ ու պզտիկ անօթները , ու Տէրոջը տանը գանձերը , և թագաւորին ու անոր իշխաններուն գանձերը՝ ամէնն ալ Բաբիլոն տարաւ : Եւ Աստուծոյ 19
տունը այրեցին , ու Երուսաղէմին պարիսպը փլցուցին , ու անոր ամէն պալատները կրակով այրեցին , ու բոլոր գեղեցիկ բաները աւերեցին : Եւ սուրէն փախած մնացորդները 20
Բաբիլոն գերի տարաւ . ու մինչև Պարսից թագաւորութեանը հաստատուիլը , անոր և անոր որդւոցը ծառաները եղան , Որպէս զի Երե- 21
միային բերնովը ըսուած Տէրոջը խօսքը կատարուի , մինչև որ երկիրը իր շաբաթները վայելէ : Իր աւերմանը բոլոր օրերը շաբաթ պահեց , մինչև հօթանասուն տարին լմննալը :

Եւ Պարսից Կիւրոս թագաւորին 22
առջի տարին՝ Երեմիային բերնովը ըսուած Տէրոջը խօսքը կատարուելու համար , Տէրը Պարսից Կիւրոս թագաւորին հոգին արթընցուց . ու անիկայ իր բոլոր թագաւորութեանը մէջ հրատարակել տուաւ , ու նաև գրովի՝ ըսելով՝

Այսպէս կ'ըսէ Կիւրոս՝ Պարսից 23
թագաւորը . Երկինից Տէրը Աստուածը երկրիս բոլոր թագաւորութիւնները ինծի տուաւ . ու անիկայ ինծի պատուիրեց , որ Յուդայի Երուսաղէմին մէջ անոր տուն մը շինեմ : Ձեր մէջը ով որ անոր բոլոր ժողովուրդէն է , իր Տէր Աստուածը իր հետը ըլլայ , ու թող ելլէ :

ԳԻՐՔ ԵԶՐԱՍԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ Պարսից Արքայ Կիւրոս թագաւորին
առջի տարին՝ Երեմիային բերնուվը ըսուած Տէրոջը խօսքը կատարուելու համար, Տէրը Պարսից Արքայ Կիւրոս թագաւորին հոգին արթընցոյց. ու անիկայ իր բոլոր թագաւորութեանը մէջ հրատարակել տուաւ, ու նաև հրովարտակ գրեց՝ ըսելով,

2 Այսպէս կ'ըսէ Արքայ Կիւրոս Պարսից թագաւորը. Երկինքի Հոսվայ Աստուածը երկրիս բոլոր թագաւորութիւնները ինծի տուաւ. ու անիկայ ինծի պատուիրեց, որ Յուդայի Երուսաղէմին մէջ անոր տուն
3 մը շինեմ: Ձեր մէջը ո՛վ որ անոր բոլոր ժողովուրդէն է, իր Աստուածը իր հետը ըլլայ, ու Յուդայի Երուսաղէմը երթայ, և Իսրայէլի Հոսվայ Աստուծոյն ան Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն տունը
4 շինէ: Ու անոր քաղաքացիները՝ այսինքն բոլոր մնացողները իրենց պանդխտութեանը տեղէն արծաթով, ոսկիով, ստացուածքով ու անասուններով անոր օգնութիւն ընեն, Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն տանը համար պրոյժ կամաւոր ընծաներէն՝ ի զատ:

5 Ան առներ Յուդայի ու Բենիամինի տոհմերուն իշխանները, և քահանաները ու Ղեւտացիները ոտք ելան ան բոլոր մարդիկներուն հետ, որոնց հոգին Աստուած արթընցուցեր էր, որ ելլեն ու Երուսաղէմ
6 եղող Տէրոջը տունը շինեն: Ու անոնց բոլորտիքը եղողներուն ամէնը բոլոր կամաւոր ընծաներէն՝ ի զատ՝ արծաթէ ամաններով, ոսկիով, ստացուածքով ու անասուններով և պատուական պարգեւներով անոնց օգնութիւն ըրին:

7 Ու Արքայ Կիւրոս թագաւորը Տէրոջը տանը անօթները հանեց, որոնք Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղէմէն հա-
8 նելով՝ իր աստուծոյն տունը դրեր էր. Պարսից Արքայ Կիւրոս թագաւորը զանոնք Միթրիդատ գանձապետին ձեռքովը հանել տուաւ, ու զանոնք համրանքով Յուդայի Սանբասար
9 նախարարին յանձնեց: Ու ասոնց թիւը. երասուն ոսկեղէն կոնք, հազար արծաթեղէն կոնք, քսանու-
10 ինը դանակ, երասուն ոսկեղէն տաշտ, ու չորս հարիւր տասը արծաթէ տաշտ՝ երկրորդ կարգէն, և հազա-
11 րաւոր ուրիշ անօթներ: Բոլոր ոսկիէ ու արծաթէ առաններուն հինգ հազար չորս հարիւր էին: Անոնց ամէնը Սանբասար Բաբիլոնի գերութենէն Երուսաղէմ ելլողներուն հետը հանեց:

ԳԼ. Բ

1 Եւ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին Բաբիլոն տարած գերիներէն ելլող գաւառի բնակիչները ասոնք էին, որոնք Երուսաղէմ ու Յուդա դարձան, ամէն մէկը իր քաղաքը. Ու Զօրաբաբելին,
2 Յեսուին, Նէեմիային, Սարայիային, Ռելէղիային, Մուրթքէին, Բաղասանին, Մասփարին, Բագուէին, Ռէհումին ու Բաանային հետը եկան: Ասոնց էր Իսրայէլի ժողովուրդին մարդոց թիւը. Փարոսի որդիքը՝ երկու հազար
3 հարիւր յոթանասունուերկու. Շափատիայի որդիքը՝ երկու հարիւր
4 յոթանասունուերկու. Արահի որդիքը՝ հարիւր հիսունուերկու.
5 Պահաթ Մովաբի որդիքը՝ Յեսուի ու Յովաբի որդիներէն երկու հազար ութը հարիւր տասներկու. Ադինի որդիքը՝ երկու
7 հարիւր հիսունուչորս. Ատերի
8 որդիքը՝ Եզեկիայէն իննսունուութը. Բասուի որդիքը՝ երեք հարիւր քառասունուերկու.
9 Զաքքայի որդիքը՝ եօթը հարիւր վաթսուն. Բանիի
10 որդիքը՝ վեց հարիւր քառասունուերկու. Բեբայիի որդիքը՝ վեց հա-
11

12 բիւր քառասուներկք . Ազգատի որդի-
քը՝ հազար երկու հարիւր քառասու-
13 ներկու . Աղռնիկամի որդիքը՝ վեց
14 հարիւր վաթսունեւվեց . Նադաւէի
որդիքը՝ երկու հազար չիսունու-
15 վեց . Ադինի որդիքը՝ չորս հարիւր
16 չիսունուչորս . Ատերի որդիքը՝ Ե-
17 զեկիայէն իննսունեւութ . Ռեսէիի
որդիքը՝ իրեք հարիւր քառասուներկք .
18 Յօրայի որդիքը՝ հարիւր տասուեր-
19 կու . Հասումի որդիքը՝ երկու հա-
20 բիւր քառասուներկք . Վարեբի որդի-
21 քը՝ իննսունուհինգ . Ներղեհեմի
22 որդիքը՝ հարիւր քառասուներկք . Ո-
23 տոփայի մարդիկը՝ չիսունուվեց . Ե-
նաթովթի մարդիկը՝ հարիւր քսան-
24 ուութը . Ազմաթի որդիքը՝ քառա-
25 սունուերկու . Կարիաթարիմի , Ե-
փիրայի ու Ռեքովթի որդիքը՝ եօթը
26 հարիւր քառասուներկք . Ռամայի
ու Վարայի որդիքը՝ վեց հարիւր
27 քսանումէկ . Մաքմասի մարդիկը՝
28 հարիւր քսանուերկու . Ներեղի ու
Վայիի մարդիկը՝ երկու հարիւր քը-
29 սաներկք . Նաբաւի որդիքը՝ չի-
30 սունուերկու . Մակբիսի որդիքը՝
31 հարիւր չիսունուվեց . Միւս Ագլա-
մին որդիքը՝ հազար երկու հարիւր
32 չիսունուչորս . Հարիմի որդիքը՝
33 իրեք հարիւր քսան . Լոդի , Հա-
դիդի ու Ովնոյի որդիքը՝ եօթը
34 հարիւր քսաներկու . Երիքովի որ-
դիքը՝ իրեք հարիւր քառասունու-
35 հինգ . Սենաայի որդիքը իրեք հա-
զար վեց հարիւր երսուն :
36 Քահանաները՝ Յեսուի տունէն
Յեդայիայի որդիքը՝ ինը հարիւր
37 եօթանասունուերկք . Ադմերի որ-
38 դիքը՝ հազար չիսունուերկու . Փա-
շուրի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր
39 քառասունեւեօթը . Հարիմի որդի-
քը հազար տասնուեօթն էին :
40 Լեւտացիները՝ Ովդուիայի որդի-
ներէն՝ Յեսուի ու Կադմիելի որդի-
քը եօթանասունուչորս էին :
41 Երգեցողները՝ Ասափի որդիքը
հարիւր քսաներկու էին :
42 Դռնապաններուն որդիքը՝ Սել-
ղումի որդիքը , Ատերի որդիքը ,
Տելմոնի որդիքը , Ակկուբի որդի-
քը , Ատիտայի որդիքը , Սուբայի
որդիքը՝ ամէնը հարիւր երսունու-
էին :
Նաթանայիմները՝ տուած էին . 43
Սիայի որդիքը , Ասուփայի որդի-
քը , Տաբաոթի որդիքը , Կերոսի 44
որդիքը , Սիայի որդիքը , Փադոնի
որդիքը , Լաբանայի որդիքը , Ա- 45
գաբայի որդիքը , Ակկուբի որդի-
քը , Ագաբի որդիքը , Սաղամի 46
որդիքը , Անանի որդիքը , Գեդ- 47
դելի որդիքը , Գահարի որդիքը ,
Ռեայիայի որդիքը , Ռասինի որ- 48
դիքը , Նեկոդայի որդիքը , Գա-
զամի որդիքը , Ոզայի որդիքը , 49
Փասեի որդիքը , Բասիի որդիքը ,
Ասենայի որդիքը , Մոլանիմի որ- 50
դիքը , Նեփուսիմի որդիքը , Բակ- 51
բոկի որդիքը , Ակուփայի որդիքը ,
Հուրի որդիքը , Բասալոթի որ- 52
դիքը , Մէիդայի որդիքը , Բրսայի
որդիքը , Բարկոսի որդիքը , Սի- 53
սարայի որդիքը , Թամայի որդի-
քը , Նեսիայի որդիքը , Հատիփայի 54
որդիքը . Սողոմոնի ծառաներուն 55
որդիքը՝ Սոտէի որդիքը , Սոփե-
րաթի որդիքը , Փարիդայի որդի-
քը , Յեղայի որդիքը , Դերկոնի 56
որդիքը , Գեդդելի որդիքը , Ա- 57
փաիայի որդիքը , Բատիլի որդի-
քը , Փաքարաթ ասեբայիմի որդի-
քը , Ամիի որդիքը . Բոլոր Նա- 58
թանայիմները ու Սողոմոնի ծառա-
ներուն որդիքը իրեք հարիւր իննա-
սունուերկու էին :
Ու Թէլմելայէն , Թէլհարսայէն , 59
Քերուբէն , Ադդանէն ու Իմմերէն
եկողները սակայն էին , և իրենց
հայրերուն տունը ու իրենց սերուն-
դը այսինքն Իսրայէլէն ըլլալնին
յուցընելու կարող չեղան . Դա- 60
ղայիայի որդիքը , Տուբիայի որդի-
քը ու Նեկոդայի որդիքը՝ վեց
հարիւր չիսունուերկու հոգի : Ե- 61
քահանայից որդիներէն՝ Բրաիայի
որդիքը , Ակկուսի որդիքը , Եր-
զելիի որդիքը՝ որ իրեն Գաղաադա-
ցի Երզելիէն աղջիկներէն կնիկ
առնելով՝ անոնց անունովը կոչուե-
ցաւ : Անոնք իրենց ազգաբանու- 62
թեան գիրքը փնտռեցին , բայց
չկրցան գտնել . ու անմաքուր ե-

պուձելով՝ քահանայութենէ արգի-
63 լուեցան : Եւ Ներեմիա ա-
նոնց ըսաւ , Մինչեւ որ Ասրիմով
ու Թումիմով քահանայ մը չելլէ ,
անոնք ամենասուրբ բաներէն չու-
տեն :
64 Ասոր ժողովքը մէկտեղ քառ-
սունհազար հազար իրիք հարիւր
65 վաթսուն հոգի էր . Ասոց՝ի անոնց
ծառաներէն ու աղախիններէն , ո-
րոնք եօթը հազար իրիք հարիւր
եօթնասունհոգի էին . ու անոնց մէջը
երկու հարիւր այր և կին երգի-
66 չողներ կային : Անոնց ձիերը՝ եօ-
թը հարիւր երսունհուվեց , ջոր-
երը՝ երկու հարիւր քառասունհինգ ,
67 Ուղտերը չորս հարիւր երսունհու-
հինգ ու էշերը վեց հազար եօթը
հարիւր քսան էին :
68 Եւ տոհմերու իշխաններէն մէկ-
երբոր Երուսաղէմ եղող Տէրոջը
տունը գային , Աստուծոյ տանը
կամաւոր ընծաներ տուին , որ պա-
69 նիկայ իր տեղը հաստատեն : Ա-
նոնք իրենց կարողութեանը չափ
վաթսունհուվեց հազար դրամ ոսկի ,
ու հինգ հազար մնաս արծաթ ու
հարիւր քահանայական պատմու-
ճան տուին գործաւորութեան դան-
70 ձին : Եւ քահանաները ու Ղե-
ւտացիները , ու ժողովուրդէն եղող-
ները երգեցողները , դռնապաններ-
ը և Նաթինայիմները՝ իրենց քա-
ղաքներուն մէջ , ու բոլոր Իսրա-
յէլ իրենց քաղաքներուն մէջ բը-
նակեցան :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ երբոր եօթներորդ ամիսը հա-
սաւ , Իսրայէլի որդիքը իրենց
քաղաքներուն մէջն էին . ու ժողո-
վուրդը մէկ մարդու մը պէս Երու-
2 սաղէմի մէջ ժողվուեցան : Եւ
Յովսեդեկեան Յեսու , ու անոր
քահանայ եղբայրները , և Սաղա-
թիէլեան Զօրաբաբէլ ու անոր
եղբայրները ելան , ու Իսրայէլի
Աստուծոյն սեղանը շինեցին , որ
անոր վրայ ողջակէզներ մատուցա-
նեն , ինչպէս որ Աստուծոյ մարդուն
Մովսէսին օրինաց գրքին մէջ գը-
րուած է : Ու սեղանը իր տեղը 3
շինեցին . վասն զի ան երկիրներուն
ժողովուրդներէն կը վախնային . և
անոր վրայ Տէրոջը ողջակէզներ մա-
տուցին , առաւօտեան ու երեկոյեան
ողջակէզները : Եւ տաղաւարա- 4
հարտց ոօնը գրուած ին պէս կա-
տարեցին . ու ամէն օրուան ողջա-
կէզները իրենց թիւովը օրէ օր հրա-
մայուած ին պէս մատուցին : Եւ 5
անկէ ետքը մշտնջենաւոր ողջակէզը ,
ու ամսագլուխներու ու Տէրոջը
ամէն սուրբ ուօներուն ողջակէզները
մատուցին . նաև ան կամաւոր ըն-
ծաները՝ որ ամէն մարդ յօժար սըր-
տով Տէրոջը կը մատուցանէր :
Եօթներորդ ամսուն առաջին օրէն 6
Տէրոջը ողջակէզներ մատուցանելու
սկսան . բայց Տէրոջը տաճարին հի-
մը պուձուած չէր : Եւ 7
քարհատներուն ու հիւսերուն ըս-
տակ , ու Սիդոնացւոց և Տիւրացւոց
ուտելիք ու խմելիք ու ելղ տուին ,
որ Լիբանանէն ծովով եղեւնափայ-
տեր Յոպպէ բերեն , ինչպէս որ
Պարսից Կիւրոս թագաւորը անոնց
արտօնութիւն տուեր էր :
Եւ անոնց Երուսաղէմ՝ Աստուծոյ 8
տունը գալուն երկրորդ տարին երկ-
րորդ ամսուն մէջ , Սաղաթիէլեան
Զօրաբաբէլ , ու Յովսեդեկեան
Յեսու , և անոնց միւս եղբայրները
քահանաները ու Ղեւտացիները , ու
գերութենէ բոլոր Երուսաղէմ դար-
ձողները պատուիրել սկսան , և
քան տարեկանէն վեր եղող Ղե-
ւտացիները Տէրոջը տանը գործքին
վրայ վերակացու դրին : Ու Յեսու 9
և անոր որդիքը ու եղբայրները , և
Կադմիէլ ու անոր որդիքը , Յու-
դայի որդիքը՝ Հենադադի որդի-
քը՝ անոնց որդիքը ու եղբայր-
ները Ղեւտացիները գործաւորնե-
րուն վրայ վերակացութիւն ընելու
եկան մէկ մարդու մը պէս :
Ու երբոր ճարտարապետները 10
Տէրոջը տաճարին հիմը դրին , քա-
հանաները իրենց զգեստները հա-
գած՝ փողերով՝ ու Ղեւտացիները Ա-
սափի որդիքը ձնծղաներով՝ Տէրը
օրհնելու համար կայնեցուցին , Ա-

բայէլի Դաւիթ թագաւորին կար-
11 գադրութեանը համեմատ . Եւ փո-
փոխակի կ՚երդէին՝ Տէրոջմէ գոհա-
նալով ու անոր ընդհակառակն
մատուցանելով՝ ինչու որ բարի է ,
ինչու որ անոր ողորմութիւնը Ի-
սրայէլի վրայ յաւիտեան է . ու բոլոր
ժողովուրդը մեծաձայն աղաղակե-
լով Տէրը օրհնեցին , Տէրոջը տանը
հիմը դրուելուն համար :
12 Եւ քահանաներէն ու Ղեւտա-
ցիներէն ու տոհմերու իշխաննե-
րէն շատերը՝ որոնք ծեր ըլլալով
Տէրոջը առջի տունը տեսած էին ,
երբոր իրենց աչքին առջեւը ասո-
նը հիմը դրուեցաւ , մեծ ձայնով
լացին , ու շատերը էրինդ ուրա-
խութենէն ձայներնին վերցնելով
13 աղաղակեցին . Ու ժողովուրդը ու-
րախութեան աղաղակին ձայնը ու
բազմութեանը լալուն ձայնը իրար-
մէ չէր կրնար որոշել . վասն զի
բազմութիւնը մեծ ցնծութեան
ձայնով կ՚աղաղակէր , ու ձայնը-
նին մինչեւ հեռու տեղուանք կը
լսուէր :

Գ Լ . Ա

1 Եւ Յուդայի ու Բենիամինի թըշ-
նամիները երբոր լսեցին որ գե-
րութենէ եկողները Իսրայէլի Տէր
2 Աստուծոյն տաճարը կը շինեն ,
բաբաթելին ու նահապետներուն մո-
տեցան , ու անոնց ըսին , Մենք ալ
ձեզի հետ շինենք . քանզի մենք ալ
ձեզի պէս ձեր Աստուածը կը խընդ-
րենք , ու մեզ հոս բերող Եսարհա-
դոնի Ասորեստան թագաւորին օրերէն
՚ի վեր անոր զոհ կը մատուցանենք :
3 Բայց Զօրաբաբէլ ու Յեսու
ու Իսրայէլի միւս նահապետները
անոնց ըսին , Ձեզի ձեզի ու մե-
զի որ Հեթեղ մեր Աստուծոյն տուն
շինենք . հապա Իսրայէլի Տէր Աս-
տուծոյն տունը մինակ մենք պիտի
շինենք , ինչպէս որ Պարսից թա-
գաւորը՝ Կիւրոս թագաւորը մեզի
4 հրամայեց : Եւ ան երկրին ժո-
ղովուրդը Յուդայի ժողովուրդին
ձեռքերը կը թուլընէին , ու զա-
5 նոնք՝ շինելէն կը խափանէին : Եւ

անոնց խորհուրդը խափանելու հա-
մար վարձքով անոնց դէմ խորհրդա-
կաններ բռնեցին , Պարսից Կիւ-
րոս թագաւորին բոլոր օրերը , ու
մինչեւ Պարսից Դարեհ թագաւորին
թագաւորութեանը ժամանակը :
6 Եւ Ասուերոսին թագաւորութեան
առեներն՝ անոր թագաւորութեանը
սկիզբը՝ Յուդայի ու Երուսաղէմի
բնակչացը դէմ ամբաստանութեան
գիր գրեցին :
7 Եւ Արտաշէսին օրերը՝ Բեսե-
ղամ , Միթրիդատ , Տաբէէլ ,
ու անոնց ուրիշ ընկերները Պար-
սից Արտաշէս թագաւորին գրեցին .
ու նամակին գիրը Ասորերէն գրուած
էր ու մեկնութիւնը Ասորերէն էր :
8 Ռէհում հրամանատարը ու Սամ-
սայ դպիրը Երուսաղէմի դէմ առ
կերպով նամակ մը գրեցին Արտաշէս
թագաւորին :
9 Ին առենը Ռէհում հրամանա-
տարը ու Սամսայ դպիրը և ա-
նոնց ուրիշ ընկերները՝ Դինեացիք ,
Ափարսաթաքացիք , Տարփաղեցիք ,
Ափերսացիք , Արքուեցիք , Նաբի-
լենացիք , Շուշանացիք , Դաւե-
ցիք , Եղամացիք , Եւ մնացած 10
ազգերը որոնք մեծ ու պատուական
Ասենափարը փոխադրեց ու Սամա-
րիայի քաղաքներուն մէջ բնակե-
ցուց , ու միւսները՝ որ Գետին
ասդիի կողմը կը գտնուին , և այլն :
Այո է ան նամակին օրինակը՝ որ Ար- 11
տաշէս թագաւորին խրկեցին :
Գետին ասդիի կողմը բնակող
քու ծառաներդ , և այլն : Թագա- 12
ւորիդ յայտնի ըլլայ որ ձեր կողմանէ
մեզի վեր եկող Հրեաները Երու-
սաղէմ եկան , ու պարիսպները կանգ-
նելով ու հիմերը ձգելով՝ ան ապըր-
տամբ ու անիրաւ քաղաքը կը շի-
նեն : Հիմա թագաւորիդ յայտնի 13
ըլլայ , որ եթէ ան քաղաքը նորէն
շինուի , ու անոր պարիսպները
կանգնուին , անոնք հարկ՝ տուրք
ու մաքս պիտի չտան , և ան
պատճառով թագաւորներուն ջնաս
տուած պիտի ըլլաս : Ու մեր ո- 14
ձիկը պալատէն ըլլալուն համար՝
մեզի չվայլեր որ թագաւորին ջնասը

բուսաղէմ եղող Յուդայի տանը գործը արդիլուեցաւ. ու մինչև Պաբելից Վարիհ թագաւորին թագաւորութեանը երկրորդ տարին արգիլուած մնաց:

ԴԱՆ. Ա

1 Ան Ընդէ մարգարէն ու Ըզդովի որդին Ովաբադիա մարգարէն Իսրայէլի Յառուծոյն անունովը մարգարէութիւն ըրին Յուդայի ու Երուսաղէմի մէջ եղող Հրէաներուն:

2 Ըն առեն Սաղաթիէլեան Ովբաբէլ ու Յոսեդեկեան Յեսուա եղան, ու Երուսաղէմի մէջ եղող Յառուծոյ տունը շինելու սկսան. և Յառուծոյ մարգարէները անոնց հետը ըլլալով՝ անոնց օգնութիւն կ'ընէին:

3 Ըն առեն Երբոպ գետին այդիի կողմի իշխանը Թաթանայի ու Սաթրաբուզան իրենց ընկերները անոնց եկան, և այսպէս ըսին. Ո՞վ ձեզի հրաման տուաւ որ աս տունը շինէք, ու աս պարիսպները կանգնէք:

4 Ըն առեն անոնց ըսինք թէ աս շէնքը շինող մարդիկներուն անունները ինչ էին:

5 Բայց Հրէից ծերերուն վրայ իրենց Յառուծոյն աչքը ըլլալով զանոնք չարգիլեցին, մինչև որ բանը Վարհին հասնի, ու անկէ աս բանիս համար հրովարտակ բերիլ տան:

6 Ան է ան նամակին օրինակը որ գետին այդիի կողմի իշխանը Թաթանայի ու Սաթրաբուզան, ու գետին այդիի կողմը եղող անոնց ընկերները Ըփարսաքացիք Վարհ թագաւորին խրկեցին. Երուսաղէմ գացին Հրէաներուն, և զանոնք բռնութեամբ

7 իրենց անոր խրկած նամակին մէջը այսպէս գրուած էր.

Վարհ թագաւորին շատ բարև:

8 Թագաւորիդ յայտնի ըլլայ որ Հրէաստանի գաւառը՝ մեծ Յառուծոյն տունը գացինք. ու անիկայ մեծ քարերով կը շինուի, և անոր պատերուն մէջը փայտեր կը դրուի. ու գործքը շուտով կը բանուի, ու անոնց ձեռքովը կը յաջողուի:

9 Երբ անի շինելու, ու ասնոց այսպէս ըսինք. Ո՞վ ձեզի

տեսնենք. անոր համար աս նամակը խրկեցինք ու թագաւորիդ իմացուցինք, Ար քու հայրերուդ շէնքերուն մէջը փնտուուի, որ ան յիշատակաց գրքին մէջը գտնես ու իմանաս թէ ան քաղաքը ապըստամբ՝ և թագաւորներուն և գաւառներուն վնասակար քաղաք մը եղած է, և թէ հին առենը անոր մէջ գաւառութիւն ըրած են, ու անոր համար աս քաղաքը կործանուեր է: Մենք թագաւորիդ կ'իմացընենք որ եթէ աս քաղաքը շինուի, ու անոր պարիսպները հաստատուին, աս պատճառով Գետին ապրի կողմը բաժին պիտի չունենաս:

Յետ թագաւորը հրաման տուաւ Մանասարին և Սամոյ դպիրին ու Սամարիայի մէջ բնակող անոնց միացած ընկերներուն ու Գետին անդիի կողմը եղող միացածներուն հրովարտակ խրկեց աս խօսքերով:

Ողջոյն, և այլն. Ձեզի խրկած նամակին պէս իմ առջև յայտնապէս կարդացուեցաւ. Ու ես հրաման ըրի, ու փնտուեցին և գտան որ ան քաղաքը հին առենէն ի վեր թագաւորներու դէմ դրեր է, ու անոր մէջը ապստամբութիւն ու դաւաճանութիւն եղեր է: Ու Երուսաղէմի մէջ զօրաւոր թագաւորներ եղած են, որ բոլոր Գետին անդիի կողմը եղողներուն վրայ կը տիրէին. ու անոնց հարկ, տուրք ու մաքս կը տրուէր:

Հիմա պատուէր տուէք որ ան մարդիկները արգիլեն. ու աս քաղաքը չշինուի, մինչև որ իմ կողմանէս մէկ հրովարտակ մը տրուի:

Ու զգոյշ եղէք որ աս բանիս անհոգութիւն չընէք. չըլլայ որ չարութիւնը շատնայ, ու թագաւորներուն վնաս տան:

Ու երբոր Երտաշէս թագաւորին նամակին օրինակը Ռէհումին ու Սամոյ դպիրին և անոնց ընկերներուն առջևը կարդացուեցաւ, ատոնք Երուսաղէմ գացին Հրէաներուն, և զանոնք բռնութեամբ ընել արգիլեցին: Ըն առենը Ե-

նի դիւանին մէջ վիճաւէին , ուր որ դանձերը կը պահուէին : Եւ 2
Արտաց գաւառին մէջ եղող Եկ-
բատանայի պալատին մէջ տոմն մը
գտնուեցաւ , որուն մէջ ասս կեր-
պով գրուած յիշատակարան մը
կար :

Ախբոս թագաւորին առջի տա- 3
րին , Ախբոս թագաւորը Երուսա-
ղէմի մէջ եղող Ղաւուժոյ տանը
համար հրաման տուաւ , որ ան տժ-
նը շինուի , ուր որ զոհ կը մատու-
ցանեն . և անոր հիմերը ամուր
ըլլան . անոր բարձրութիւնը վեց-
սուն կանգուն , ու լայնութիւնը
վեցսուն կանգուն , Երկք կարգ 4
մեծ քարերէ , ու մէկ կարգ նոր
փայտէ ըլլայ , ու անոր ծախքը
թագաւորին տունէն տրուի . Ե- 5
ղովպոնոսորին Երուսաղէմի
տաճարէն հանած ու Բաբիլոն բե-
րած՝ Ղաւուժոյ տանը ոսկեղէն ու
արծաթեղէն անօթներն ալ նո-
րուին , ու Երուսաղէմ եղող տա-
ճարը՝ իրենց տեղը տարուին ու Ղա-
ւուժոյ տունը դրուին :

Եւ հիմա՝ Տէտոն անդիի կողմի 6
իշխանը Թաթթանայի , Սաթթա-
բուզան , ու Տէտոն անդիի կողմը
եղող անոնց ընկերները Փարսա-
քացիք , անկէ հոն բաշուեցէք . Ա- 7
ղաւուժոյ տանը գործը թող
տուէք . Հրէից նախասարը ու Հր-
էից ծերերը ղաւուժոյ տունը
թող իր տեղը շինեն : Եւ ասս 8
հրամանը կու տամ , որ ձիւթանաւ թէ
Հրէից ծերերուն ինչ պիտի ընէք
ասս Ղաւուժոյ տանը շինուելուան
համար , այնինչ արքունի գանձէն՝
Տէտոն անդիի կողմէն ժողովուած
հարկէն ան մարդիկներուն ծախքը
շուտով տրուի , որ արգելք մը չու-
նենան : Եւ անոնց ինչ որ պիտի 9
ըլլայ , թէ զուարակներ , թէ խո-
յեր և թէ գառներ՝ երկնից Աստու-
ծոյն ողջակէզներուն համար , նուե-
ցորեն , աղ , դինի ու եղ ամէն օր
անոնց տրուի անպակաս , Երուսա-
ղէմի մէջ եղող քահանաներուն
խօսքովը , Որ երկնից Աստուծոյն 10
անուշահոտ զոհեր մատուցանեն , և
հրաման տուաւ որ ասոնք շինէ-
նէք , ու ասս պարիսպները կանգ-
նէք : Ու քիզի իմացընելու համար 10
անոնց անուններն ալ հարցուցինք ,
որ անոնց առաջնորդ եղող մարդոց
անուններըը գրենք : Եւ ա- 11
նոնք մեզի այսպէս պատասխան տուին
ու ըսին , Մենք երկնից ու երկրի
Աստուծոյն ծառաներն ենք . ու շատ
տարիներէ առաջ շինուած տունը
կը շինենք , որ զանիկայ Իսրայէլին
մէկ մեծ թագաւորը շինեց ու լմնց-
ուց : Բայց մեր հայրերը երկնից 12
Աստուածը բարկացընելնուն
համար , զանոնք Բաբիլոնի թա-
գաւորին՝ Քաղդէացի Նաբուգոդո-
նոսորին ձեռքը մատնեց . ան ալ
ասս տունը աւերեց , ու ժողովուրդը
Բաբիլոն գերի տարաւ : Բայց 13
Բաբիլոնի Ախբոս թագաւորին ա-
ջի տարին Ախբոս թագաւորը ասս
Ղաւուժոյ տունը շինելու հրաման
տուաւ : Եւ Ղաւուժոյ տանը ոս- 14
կեղէն ու արծաթեղէն անօթներն
ալ՝ որոնք Նաբուգոդոնոսոր Եր-
ուսաղէմի տաճարէն հանելով ,
Բաբիլոնի տաճարը տարեր էր ,
Ախբոս թագաւորը Բաբիլոնի տա-
ճարէն հանեց , ու Սասբասար ա-
նունով մէկու մը յանձնեց , որն որ
նախարար ըրաւ , Ու անոր ըսաւ , 15
Այս անօթները առ , գնա զանոնք
Երուսաղէմ եղող տաճարը տար .
ու Ղաւուժոյ տունը իր տեղը շի- 16
նուի : Այն ատենը Սասբասար ե-
կաւ , ու Երուսաղէմ եղող Ղաւու-
ծոյ տանը հիմը ձգեց . և ան ատե-
նէն մինչև հիմա կը շինուի , բայց
չէ լմնցած : Ու հիմա թէ որ 17
թագաւորը կը հաճի , հոն Բաբի-
լոն եղող թագաւորին գանձատանը
մէջ փնտուի , թէ արդեօք Ախ-
բոս թագաւորը հրաման տուե՞ր է
որ Երուսաղէմի մէջ ասս Ղաւուժոյ
տունը շինուի . ու թագաւորը ասս
բանիս վրայով իր կամքը մեզի հաս-
կըցընէ :

Գ Լ . Զ .

1 Այն ատենը Դարեհ թագաւորը
հրաման ըրաւ , ու հոն Բաբիլո-

թագաւորին ու անոր որդւոյը կնոջը համար աղօթք ընեն։ Ու ես 11
կը հրամայեմ որ՝ ո՛վ որ սա խօսքիս դէմ կենայ, անոր տունէն փայտ մը քակելով առնեն, ու ան մարդը անոր վրայ դամեն. ու սա բանիս համար անոր տունը աղբանոց ըլլայ։
Ու ան Աստուածը՝ որ իր անունը հոն դրեր է, թո՛ղ կործանէ ամէն 12
թագաւորը ու ժողովուրդը, որ ձեռք կ'երկնցընէ սա Երուսաղէմի դէմ կռնաւոր, ու Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տունը աւերելու։ Սա Դարեհս սա հրամանը ըրի, թո՛ղ շուտով ի գործ դրուի։
Ես տունը Դարեհ տաճիկ կողմի իշխանը Թաթթանայի, Աթթրա- 13
բուզան, և անոնց ընկերները Դարեհ թագաւորին խրկած հրամանը շուտով կատարեցին։ Ու 14
Հրէից ծերերը կը շինէին ու կը յաջողէին, Անգէ մարգարէին ու Զաքարիայի Իդդովի որդւոյն Հագարիային մարգարէութիւնովը. ու անոնք Իսրայէլի Աստուծոյն հրամանովը և Պարսից Կիւրոս ու Դարեհ ու Արտաշէս թագաւորին հրամանովը շինեցին լմնցուցին։ Ու 15
Ադար ամսուն երրորդ օրը՝ Դարեհ թագաւորին թագաւորութեանը վեցերորդ տարին լմնցաւ։
Ու Իսրայէլ որդիքը՝ քահա- 16
նաները ու Ղեւտացիները ու միւս գերութենէ եկողները ուրախութեամբ Աստուծոյ տանը նաւակատիքը ըրին։ Ու Աստուծոյ տանը 17
նաւակատիքին համար՝ հարիւր զուարակ, երկու հարիւր խոյ, չորս հարիւր գառն, ու բոլոր Իսրայէլին մեղքի պատարագ ըլլալու համար Իսրայէլի ցեղերուն թիւովը այծեր։ Ու 18
տաուելկու նոխազ մատուցին։ Ու Երուսաղէմի մէջ Աստուծոյ պաշտաւորութեանը վրայ քահանաները իրենց կարգերուն մէջ ու Ղեւտացիները իրենց դասերուն մէջ կայնեցուցին, ինչպէս որ Մովսէսին գրքին մէջ գրուած է։
Ու գերութենէ եկողները առա- 19
ջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը զատիկը ըրին. Քանզի քահանա- 20
ները ու Ղեւտացիները միևնոյն պէս պատրաստ եղան, ո՛ր ան Ղեւտացիները ամէնն ալ մաքուր եղան. ու բոլոր գերութենէ եկողներուն համար, և իրենց եղբարցը քահանաներուն համար, ու իրենց համար զատիկը մորթեցին. Ու 21
գերութենէ դարձող Իսրայէլի որդիքը, ու Իսրայէլ Տէր Աստուածը փնտռելու համար անոնց երկրին պղծութիւններէն զատուեր էին՝ ամէնն ալ կերան։ Ու եօթը օր բաղարջակերաց տօնը կատարեցին ուրախութեամբ. վասն զի Տէրը զանոնք ուրախացուց. ու Ասորեստանի թագաւորին սիրտը անոնց դարձուց, որ Աստուծոյ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն տանը գործին մէջ անոնց ձեռքը ուժովցընէ։

ԳԼ. Ն։

Ու սա բաներէն ետքը՝ Պարսից 1
թագաւորին Արտաշէսին թագաւորութեանը աւունը, Եզրաս՝ Սարայիայի որդին, որ ան Ազարիայի որդին, որ ան Քեղկիայի որդին, Որ ան Սեղղումի որդին, որ 2
ան Սադոկի որդին, որ ան Աքիտոմի որդին, Որ ան Ամարիայի 3
որդին, որ ան Ազարիայի որդին, որ ան Մարիոթի որդին, Որ ան 4
Զարիայի որդին, որ ան Ոզիի որդին, որ ան Բոկկիի որդին, Որ ան 5
Ափիսուայի որդին, որ ան Փենէհեսի որդին, որ ան Եղիազարի որդին, որ ան մեծ քահանայն Ահարոնին որդին էր, Ա՛ս Եզրասը Բաբիլոնէն 6
ելաւ. ու անիկայ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն տուած Մովսէսին օրինացը արագագիր դպիրն էր, ու իր Տէր Աստուծոյն ձեռքը իր վրայ ըլլալուն համար՝ ամէն խնդրածը թագաւորը անոր կու տար։ Ու Երու- 7
սաղէմ ալ Իսրայէլի որդիներէն, քահանաներէն ու Ղեւտացիներէն ու երգեցողներէն և դռնապաններէն ու Նաթանայիմներէն արտաքսուած էին։ Ու անիկայ հինգերորդ ամսուն մէջ՝ թագաւորին եօթներորդ տարին Երուսաղէմ ե-

9 կաւ . Վ Բանդի առաջին ամսուն ա-
առաջին օրը Խարիլոնէն ելլելու ը-
կաւ , ու Ասուծոյ բարի ձեռքը
անոր վրայ ըլլալով՝ հինգերորդ ամ-
սուն առաջին օրը Երուսաղէմ ե-
10 կաւ : Վ Բայն զի Եզրաս իր սիրտը
պատրաստեց՝ որ Տէրոջը օրէնքը
փնտռէ ու կատարէ , ու Իսրայէլի
մէջ օրէնք ու դատաստան սորվե-
ցընէ :

11 Եւ ասիկայ է այն նամակին օրի-
նակը՝ որն որ Արտաշէս թագաւորը
տուաւ Եզրաս քահանային ու դպի-
րին , որ Տէրոջը Իսրայէլին պա-
պատուիրանաց և օրինաց խօսքերուն
դրիչն էր :

12 Թագաւորաց թագաւորը Արտա-
շէս՝ Եզրաս քահանային՝ երկնից Ա-
ստուծոյն օրինացը կատարեալ գըր-
13 չին , և այլն : Հրաման կու տամ
որ իմ թագաւորութեանս մէջը և-
ղող Իսրայէլի ժողովուրդէն , ու
անոր քահանաներէն ու Ղեւտա-
ցիներէն՝ ամէն իրենց կամքովը Ե-
րուսաղէմ երթալ ուզողները քեզի
14 հետ երթան . Վ քան զի դուն թա-
գաւորին ու անոր եօթը խորհրդա-
կաններուն կողմանէ կը խրկուիս ,
որ քու ձեռքդ եղող քու Աստու-
ծոյդ օրէնքովը Հրէաստան ու Երու-
15 սաղէմը քննես , Եւ տանիս այն ար-
ծաթը ու ոսկին , որն որ թագա-
ւորը ու անոր խորհրդականները
իրենց կամքովը ընծայ տուին Ի-
սրայէլի Աստուծոյն՝ որուն բնակու-
16 թիւնը Երուսաղէմի մէջ է . Գտած
Բաբիլոնի բոլոր դաշտին մէջ գր-
ուած բոլոր արծաթդ ու ոսկիդ ,
որն որ ժողովուրդը ու քահանանե-
րը Երուսաղէմի մէջ եղող իրենց
Աստուծոյն տանը համար կամաւոր
ընծայի պէս պիտի մատուցանեն ,
17 Որ այս սոակով անյապաղ զուա-
րակներ , խոյեր , գառներ , ու ա-
նոնց հացի ընծաները ու թափելու
նուէրները ծախու առնես , ու զա-
նոնք Երուսաղէմ եղող ձեր Աստու-
ծոյն տանը սեղանին վրայ մատու-
18 ցանես . Եւ ինծացած արծաթով
ու ոսկիով՝ քեզի ու քու եղբայրնե-
րուդ ինչ որ պատշաճ կ'երեւնայ ը-
նել , ձեր Աստուծոյն կամացը հա-
մեմատ ընէք : Եւ ան անօթներըը , 19
որ քու Աստուծոյդ տանը պաշտօնին
համար քեզի տրուեցան , պահած
Երուսաղէմի Աստուծոյն առջեւը
պատ յանձնէ : Եւ ուրիշ ինչ որ 20
քու Աստուծոյդ տանը համար պէտք
ըլլայ , որ քեզի կը վայլէ տալ ,
գանձատունէն գանձատու-
նէն տաս : Ու ես Արտաշէս թա- 21
գաւորս յիշեցի գանձապետներուդ հր-
ամայել որ բոլոր եղող բոլորը գանձապետներուդ հր-
ամայեմ կու տամ , որ Եզրաս քա-
հանան՝ երկնից Աստուծոյն օրինացը
դպիրը ինչ որ ձեզմէ ուզէ , ան-
միջապէս տրուի . Մինչեւ հարիւր 22
տաղանդ արծաթ , մինչեւ հարիւր
քոր ցորեն ու մինչեւ հարիւր մար
գինի ու հարիւր մար եղ , ու ա-
ռանց չափը որոշելու : Երկնից 23
Աստուածը ինչ որ կը հրամայէ ,
շուտով՝ ի գործ դրուի երկնից Ա-
ստուծոյն տանը համար , որ չըլլայ
թէ թագաւորին ու անոր որդւոցը
թագաւորութեանը վրայ բարկու-
թիւն գայ : Եւ ձեզի յայտնի ըլ- 24
լայ , որ բոլոր քահանաներէն ,
Ղեւտացիներէն , երգեցողներէն ,
դռնապաններէն , ու Նաթինա-
յիմներէն , և սա Աստուծոյ տանը
պաշտաւորներէն՝ հարկ , տուրք ու
մաքս առնելու հրաման չկայ : Եւ 25
դուն , ով Եզրաս , քու Աստուծոյդ
իմաստութեամբը՝ որ դուն ունիս ,
դատաւորներ ու իշխաններ դիր ,
որ Գետին անդիի կողմը եղող բո-
լոր ժողովուրդը՝ այսինքն քու Ա-
ստուծոյդ օրէնքը ամէն գիտցողները
դատեն . ու չգիտցողներուն սորվե-
ցուցէք : Եւ ով որ քու Աստու- 26
ծոյդ օրէնքին համեմատ ու թագա-
ւորին օրէնքին համեմատ չընէ , ան-
յապաղ անոր դատաստանը՝ ի գործ
դրուի , կամ մահուամբ , կամ
աքսորով , կամ տուգանքով և կամ
բանտարկութեամբ :

Վ Եր հայրերուն Տէր Աստուածը 27
օրհնեալ ըլլայ , որ Երուսաղէմի մէջ
եղող Տէրոջը տունը փառաւորելու
համար՝ այս բանը թագաւորին սրտ-
ին մէջ դրաւ , Եւ թագաւորին 28

ու անոր խորհրդականներուն ու թագաւորին բոլոր զօրաւոր իշխաններուն առջեւը ինծի շնորհք գտնել տուաւ . և իմ Տէր Աստուծոյս ձեռքը իմ վրաս ըլլալուն համար զօրացայ , ու Իսրայէլէն իշխաններ ժողվեցի , որ ինծի հետ ելլեն :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ Երտաշէս թագաւորին թագաւորութեանը առեն՝ ինծի հետ Բաբելոնէն ելլողներուն տոհմապետները , ու համրանքը ասոնք են :
2 Փենէհեսի որդիներէն՝ Գերսոն , Իթամարի որդիներէն՝ Դանիէլ , Դաւիթի որդիներէն՝ Քատուս ,
3 Սեքենիայի որդիներէն՝ Փարոսի որդիներէն՝ Զաքարիա , ու անոր հետ համրուր հարիւր էրիկ մարդ համրուեցան .
4 Փահաթ Մոլաբի որդիներէն՝ Զարհայի որդին Եղհովէնայի , ու անոր հետ երկու հարիւր էրիկ մարդ .
5 Սեքենիայի որդիներէն՝ Յահազիէլի որդին , ու անոր հետ երեք հարիւր էրիկ մարդ .
6 Եւ Ադինի որդիներէն՝ Յովնաթանի որդին Եբեդ , ու անոր հետ հիսուն էրիկ մարդ .
7 Եւ Եղամի որդիներէն՝ Աթողիայի որդին Եսայի , ու անոր հետ եօթանասուն էրիկ մարդ .
8 Եւ Սափատիայի որդիներէն՝ Միքայէլի որդին Զաբադիա , ու անոր հետ ութսուն էրիկ մարդ .
9 Յովաբի որդիներէն՝ Յեքիէլի որդին Աբդիա , ու անոր հետ երկու հարիւր տասնուվեց էրիկ մարդ .
10 Եւ Աղղոմիթի որդիներէն՝ Յոսեփիայի որդին , ու անոր հետ հարիւր վաթսուն էրիկ մարդ .
11 Եւ Բեբայիի որդիներէն՝ Բեբայիի որդին Զաքարիա , ու անոր հետ քսանուութը էրիկ մարդ .
12 Եւ Ազգադի որդիներէն՝ Յոհանանի որդին Զօհանան , ու անոր հետ հարիւր տասը էրիկ մարդ .
13 Եւ Ադոնիկամի որդիներէն վերջիններուն՝ ու րոնց անուններն ասոնք էին . Եղիփաղէտ , Յէիէլ ու Սեմայիա , և անոնց հետ վաթսուն էրիկ մարդ .
14 Եւ Բագուէի որդիներէն՝ Ութայի ու Զաբուդ , ու անոնց հետ եօթանասուն էրիկ մարդ :

Եւ ասոնք Ահավա վազող գետին 15
եզերքը ժողվեցի , ու հոն իրեք օր
իջեան ըրինք . և ժողովուրդը ու
քահանաները աչքէ անցուցի , ու
հոն Լեւացւոց որդիներէն մէկը
չգտայ : Ան առենը Եղիեզեր , 16
Արիէլ , Սեմայիա , Եղնաթան ,
Յարիբ , Եղնաթան , Նաթան ,
Զաքարիա ու Մեսուղամ իշխան-
ները , ու Յովարիբ ու Եղնաթան
իմաստուններուն կանչել տուի . Եւ 17
զանոնք՝ Քասիփիա քաղաքի տեղը
եղող Ադդոյ իշխանին՝ պատուէր-
ներով խրկեցի , ու Քասիփիա ը-
ստաջ տեղը եղող Ադդոյին , ու
անոր եղբարցը՝ Նաթանայիմներուն
ղրուցուելու խօսքերը անոնց բեր-
նը դրի , որ մեր Աստուծոյն տանը
համար մեզի պաշտօնեաներ բերեն :
Ու մեր Աստուծոյն բարի ձեռքը մեր 18
վրայ ըլլալուն համար , Իսրայէլեան
Լեւիին որդւոյն Մոողիին որդին-
ներէն մէկ հանճարեղ մարդ մը , այս-
ինքն Սարաբիան ու անոր որդիները
ու եղբայրները՝ տասնուութը մարդ
բերին մեզի . Նաև Հասաբիան , ու 19
անոր հետ Մերարիի որդիներէն՝
Նասային ու անոր եղբայրները , ու
անոնց որդիները՝ քսան մարդ . Ու 20
Նաթանայիմներէն , որ Դաւիթ ու
իշխանները Լեւացւոց ծառայու-
թեանը տուեր էին , ամէնը իրենց
անուններով գիշուած՝ երկու հա-
րիւր քսան Նաթանայիմներ :
Եւ հոն Ահավայի գետին քովը 21
ծոմապահութիւն քարոզեցի , որ
խոնարհինք մեր Տէր Աստուծոյն առ-
ջեւը , ու անկէ յաջող ճամբորդու-
թիւն խնդրինք՝ մեզի ու մեր ընտա-
նեացը և մեր բոլոր սեպհականքին
համար . Վասն զի ճամբուն մէջ 22
մեզ թշնամիներէն պաշտպանելու
համար թագաւորէն զօրք ու ձիա-
ւորներ ուզելու ամչցայ . որովհետեւ
թագաւորին ըսեր էինք թէ Ա՛ր
Աստուծոյն ձեռքը բոլոր զանիկայ
փնտռողներուն վրայ է բարութեամբ ,
ու անոր զօրութիւնը ու բարկու-
թիւնը ամէն անոնց վրայ՝ որ զանի-
կայ կը թողուն : Ասոր ծո՛ւմ բռնե- 23
ցինք , ու աս բանիս համար մեր

Աստուծմէն ջնջուելու խնդրեցինք. ու անիկայ մեր խնդրուածքը ընդունեց։

24 Ու քահանայից իշխաններէն սա-
սուերկու մարդ զասեցի, այսինքն
Սարաբիան ու Յսաբիան ու ա-
նոնց հետ իրենց եղբայրներէն տասը
25 մարդ, Ու արծաթը ու սկիհն
ու անօթներըը, նաև թագաւորին
ու անոր խորհրդականներուն ու
իշխաններուն, և հոն գտնուող բո-
լոր Իսրայէլին մեր Աստուծոյն տա-
նը համար տուած ընծաներըը կշիռ-
քով անոնց յանձնեցի։ 26 Ու վեց
հարիւր հիսուն տաղանդ արծաթ,
և հարիւր տաղանդ արծաթէ ա-
մաններ, ու հարիւր տաղանդ ոսկի,
27 Ու քսան ոսկի տաշտ հազարական
դրամէ, ու մկրուր ու փայլուն և
ոսկիի պէս պատուական պղնձէ եր-
կու աման՝ կշիռքով անոնց յանձնե-
28 ցի, Ու անոնց ըսի, Դուք Տէրոջը
նուիրուած էք, ա՛ն անօթներն ալ
նուիրուած են. և արծաթը ու ոս-
կին ձեր հարցը Տէր Աստուծոյն կա-
29 մաւոր ընծայ մըն է. Արթո՛ւն կա-
ցէք ու պահեցէք, մինչև որ ըն-
դո՛ւ Երուսաղէմ Տէրոջը տանը սե-
նեակներուն մէջ՝ քահանայից ու
Ղեւտացւոց իշխաններուն ու Իս-
րայէլ տոհմապետներուն առջեւը
30 կշռէք։ Ու քահանաներըը ու Ղե-
ւտացիներըը արծաթը ու սկիհն ու
ամաններըը կշիռքով առին, որ Ե-
րուսաղէմ մեր Աստուծոյն տունը
տանին։

31 Ու առաջին ամսուն երկուտաս-
ներորդ օրը Ահաւայի գետէն ճա-
մբեցինք Երուսաղէմ երթալու համար,
ու մեր Աստուծոյն ձեռքը մեր վրայ
էր, ու մեզ ճամբան թշնամիին ու
դարանակալին ձեռքէն ազատեց.
32 Ու Երուսաղէմ եկանք և հոն իրեք
33 օր նստանք։ Ու չորրորդ օրը ար-
ծաթը ու սկիհն ու անօթներըը՝
մեր Աստուծոյն տանը մէջ՝ Ուրիա
քահանային որդւոյն Մերեմովթին
ձեռքովը կշռուեցաւ, որուն հետ էր
Փենէհեսի որդին Եղիազար. ու
անոնց հետ Յեսուի որդին Յովզա-
բադ, ու Նոադեայի որդին Բինուի

Ղեւտացիները կային։ Ամէնը 34
թուով ու կշիռքով յանձնուեցաւ.
ու ան ատենը բոլոր կշիռքը գրուե-
ցաւ։

Գերութենէն որդիքը՝ որոնք գե- 35
րութենէ դարձած էին, Իսրայէլի
Աստուծոյն ողջակէզները մատուցին.
բոլոր Իսրայէլին համար տասներ-
կու զուարակ, իննսունվեց խոյ,
եօթանասունեօթը գառն, ու
մեղքի պատարագի համար՝ տասու-
երկու նոխազ. ասոնց ամէնը Տէ-
րոջը ողջակէզ մատուցին։ Ու ա- 36
նոնք թագաւորին հրովարտակը՝
գաւառին տոհմի կողմը եղող՝ թա-
գաւորին փոխանորդներուն ու իշ-
խաններուն տուին. անոնք ալ ժո-
ղովուրդին ու Աստուծոյ տանը ձե-
ռնտու եղան։

ԳԼՈՒԽ Ը

Ու երբոր ա՛ս բաները կատարուե- 1
ցան, իշխաններըը ինծի մօտե-
ցան ու ըսին, Իսրայէլի ժողո-
վուրդը ու քահանաները ու
Ղեւտացիները ա՛ս երկիրներուն ժո-
ղովուրդներէն չզատուեցան, Քան-
անացւոց, Քետացւոց, Փե-
րեզացւոց, Յեբուսացւոց, Ամմո-
նացւոց, Մովաբացւոց, Եգիպտա-
ցւոց ու Ամորհայւոց պղծութիւննե-
րուն պէս կ՚ընեն. Ա՛ան ալ իրենց 2
համար ու իրենց որդւոցը համար
անոնց աղջիկներէն կնութիւն առին. և
սուրբ սերունդը ա՛ս երկիրներուն ժո-
ղովուրդը հետ խառնուեցաւ. ու իշ-
խաններըը ու ռաւիկաններըը ա՛ս մեղքը
գործելու մէջ առաջինները եղան։
Ու ա՛ս բանը լսած պէս հանդերձս 3
ու վերարկուս պատռեցի, և գլուխս
ու մօրուքիս մազերը փետռեցի ու
ապշած նստայ։ Ուր ատենը գե- 4
րութենէ դարձողներուն յանցան-
քին պատճառաւը՝ Իսրայէլի Աս-
տուծոյն խօսքերէն բոլոր վախցողնե-
րը իմ քովս ժողվուեցան. ու ես մին-
չև իրիկուան զոհին ժամէնը ապշած
նստայ։ Ու իրիկուան զոհին ժամէ- 5
նը ատտապանքէս ելայ, ու պատ-
ռած հանդերձներովս ու վերար-
կուովս ծնկան վրայ եկայ, ու ձեռ-

քերա իմ Տէր Աստուծոյս առջևը
6 տարածելի , Ու ըսի , Ով Աս-
տուած իմ , կ'ամչնամ , ու իմ ե-
րես քեզի վերցընելու չեմ համար-
ձակիր , ով Աստուած իմ . վասն
զի մեր անօրէնութիւնները մեր
գլխէն վեր բարձրացան , ու մեր
յանցանքը մինչև երկինքը ելաւ :
7 Ա՛ր հայրերուն օրերէն 'ի վեր մենք
մեծ յանցանքի մէջ ենք մինչև աս
օրս . ու մեր անօրէնութիւններուն
համար՝ մենք , մեր թագաւորները
և մեր քահանաները՝ երկիրներու
թագաւորներուն ձեռքը՝ սուրի ,
գերութեան , յափշտակութեան ու
երեսի ամօթութեան տրուելնայանք , ին-
8 պէս որ այսօր կ'երևնայ : Ա՛ու հիմա
քիչ մը առեն մեր Տէր Աստուծմէն
ողորմութիւն եղաւ , որ մեզի փըր-
կութիւն ընդհէ , ու իր սրբու-
թիւանը տեղին մէջ մեզ հաստատէ ,
որ մեր Աստուածը մեր աչքերը
լուսաւորէ , ու մեր ծառայութեանը
մէջ մեզի քիչ մը հանգստութիւն
9 տայ : Վ՛ասն զի մենք ծառայ էինք ,
բայց մեր Աստուածը մեզ երեսէ
չձգեց մեր ծառայութեանը մէջ .
հապա մեզի հանգստութիւն տա-
լու , ու մեր Աստուծոյն տունը
կանգնելու , և անոր աւերակները
նորոգելու , ու մեզի Յուդայի մէջ
ու Երուսաղեմի մէջ պարսպապատ
տեղ մը տալու համար , Պարսից
թագաւորներուն առջևը մեզի ըր-
10 նորհք գտնել տուաւ : Ա՛ու հիմա ,
ով Աստուած մեր , ասկէ ետքը ի՞նչ
ըսենք . քանզի քու պատուիրանք-
11 ներդ թողուցինք , Ո՛ր քու ծառա-
ներուդ մարգարէներուն ձեռքովը
պատուիրեցիր ըսելով , Ան երկիրը
որ պիտի մտնէք զանիկայ ժառան-
գելու համար , գարշելի երկիր մըն
է , երկիրներու ազգերուն գարշելի
պղծութիւններովը լեցուն . որով-
հետև զանիկայ ծայրէ 'ի ծայր իրենց
անմաքրութեամբը լեցուցեր են :
12 Ա՛ւրեմն ձեր աղջիկները անոնց որ-
դւոցը չտանք , ու անոնց աղջիկները
ձեր որդւոցը համար չառնէք , և
յաւիտեան անոնց խաղաղութիւ-
նը ու երջանկութիւնը չփնտռը-

ռէք , որպէս զի ուժովնաք ու ան
երկրին բարիքը ուտէք , ու զա-
ւակիդ ձեր որպէսզի յաւիտենական
ժառանգութիւն թողուք : Ա՛ու մեր 13
ջար գործքերուն համար , ու մեր
մեծ յանցանքին համար՝ որ բոլոր
բաները մեր վրայ գալէն ետքը
(թէպէտ և դուն՝ ով Աստուած մեր ,
դեղ չպատժեցիր մեր մեղացը չափ ,
հապա մեզի այսպէս փրկութիւն
տուիր ,) Պ՛ատ էր որ նորէն քու 14
պատուիրանքներդ զանց ընէինք ,
և աս գարշելի ազգերուն հետ խը-
նամութիւն ընէինք . միթէ դուն
մեզի պիտի բարկանայիր , ու մեզ
պիտի չսպառէիր , մինչև որ դեզ
մնացորդ ու ազատուած մը չմնար :
Ով Տէր Աստուած Իսրայէլի , դուն 15
արդար ես . վասն զի մենք մինչև աս
օրս ողջ մնացինք . ահա մենք մեր
յանցանքովը քու առջևդ ենք , թէ-
պէտ և աս պատճառաւ քու առջևդ
չենք կրնար կայնիլ :

ԳԼ. Ժ

Ա՛ու երբոր Եզրաս լալով ու Աս- 1
տուծոյ տանը առջևը գետինը ին-
կած՝ ան աղօթքը ու խոստովանու-
թիւնը կ'ընէր , Իսրայէլէն խիստ
շատ բազմութիւն՝ երիկ ու կնիկ
մարդիկ ու տղաքներ անոր քովը
ժողվուեցան . և ժողովուրդը խիստ
շատ լացաւ : Ա՛ու Եղամի որդինե- 2
րէն Յեքիէլէ որդին Ա՛ելամիա Եզ-
րասին պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ , Մենք մեր Աստուծոյն դէմ
մեղք գործեցինք , ու երկրին ժո-
ղովուրդներէն օտար կնիկներ ա-
ռինք . բայց հիմա ան բանիս մէջն
ալ Իսրայէլի համար յոյս կայ : Ե՛ւ 3
հիմա մեր Աստուծոյն առջևը ուխտ
ընենք , որ բոլոր կնիկները ու ա-
նոնցմէ ծնածները իմ տիրոջս ու
մեր Աստուծոյն հրամանէն վախցող-
ներուն խրատովը հանենք , և ան
գործը օրէնքին համեմատ թող ըլ-
լայ : Ելէ՛ք , վասն զի ան գործը 4
քեզի կ'իյնայ . մենք ալ քեզի հետ
կ'ըլլանք , զօրացիր ու ըրէ :

Ա՛ու Եզրաս ելաւ , և քահանայից 5

իշխաններուն , Ղևտացիներուն ու
բոլոր Իսրայէլին հրդեհ ընել
առաւ որ աս խօսքիս պէս ընեն .
6 և անոնք հրդեհ ըրին : Ու Նո-
բաս Ընտուծոյ տանը առջևէն ելաւ ,
ու Նղհիասիբի որդւոյն Յօհանանին
սենեակը գնաց . և հոն մնալով
հաց չկերաւ ու ջուր չխմեց , վասն
զի գերութենէ եղածներուն յան-
ցանքին համար սուգ կը բռնէր :
7 Եւ Յուդայի ու Երուսաղէմի մէջ
մունետիկ կանչել տուին , որ բոլոր
գերութենէ եղածները Երուսաղէմ
8 ժողվուին . Ու մինչև երեք օր ետ
որ չգար՝ իշխաններուն ու Ծերերուն
հրամանին համեմատ , անոր բոլոր
առացուածքը նզոված պիտի ըլլար ,
ու ինքը գերութենէ դարձողներուն
9 ժողովքէն պիտի զատուէր : Եւ
Յուդայի ու Բենիամինի բոլոր մար-
դիկները ան երեք օրուանը մէջ՝
այսինքն իններորդ ամսուն քսան-
րորդ օրը Երուսաղէմի մէջ ժող-
ովեցան . և բոլոր ժողովուրդը սա
գործս համար՝ ու սաստիկ անձրև-
ներուն համար դողալով նստան
Ընտուծոյ տանը հրապարակին մէջ :
10 Ու Նզրաս քահանան ելաւ ու ա-
նոնց ըսաւ , Դուք մեղք գործեցիք ,
և օտար կիներ առնելով՝ Իսրայէ-
11 լին յանցանքը աւելցուցիք : Ու
հիմա ձեր հայրերուն Տէր Ընտու-
ծոյն առջևը Ձեր ըրէք խոստովանու-
ցէք , և անոր հաճոյ եղածը ըրէք ,
ու երկրիս ժողովուրդներէն ու օտար
կիներէն զատուեցէք :
12 Ըն ատենը բոլոր ժողովքը պա-
տասխան տուին ու բարձր ձայնով
ըսին , Մեր պարտքն է որ անանկ
13 քու ըսածիդ պէս ընենք . Բայց ժո-
ղովուրդը շատ որ ու ժամանակը
անձրևոտ է , ու դուրս տեղ չենք
կրնար կենալ . և ասիկայ մէկ օ-
րուան կամ երկու օրուան գործ չէ ,
քանզի շատերնիս աս բանիս մէջ
14 յանցաւոր ենք : Հիմա մեր իշ-
խաններըը բոլոր ժողովքին համար
կացնին , ու մեր քաղաքներուն մէջը
բոլոր օտար կիներ առնողները որո-
շուած ժամանակներու մէջ գան . և
ամէն մէկ քաղաքին ծերերը ու դա-
տաւորները անոնց հետը ելլան ,
մինչև որ աս բանիս համար մեր
Ընտուծոյն սաստիկ բարկութիւնը
մեզմէ դառնայ :
15 Ասահէլի որդին Յոնաթա- Եւ
թան , ու Թեկուայի որդին Յա-
զիա աս գործիս վրայ կացնեցան ,
ու Մեսուղամ ու Ղևտացի Սա-
բեթա անոնց օգնութիւն ըրին :
16 Եւ գերութենէ եղածները այնպէս
ըրին . ու Նզրաս քահանան ու
քանի մը տոհմապետներ իրենց տոհ-
մերուն համեմատ՝ (ամէնն ալ իրենց
անուններով) ընտրուեցան . ու
տասներորդ ամսուն առաջին օրը աս
գործը քննելու նստան . Եւ բոլոր 17
օտար կիներ առնող մարդիկներուն
գործը առաջին ամսուն առաջին օրը
լմընցուցին :
18 Ու քահանայից որդիներէն օտար
կիներ առնողներ գտնուեցան .
Յովսեդեկեան Յեսուին որդիներէն
ու եղբայրներէն՝ Մասէա , Ղևիա-
զար , Յարիբ ու Գոդողիա . Եւ 19
իրենց կիներըը արձակելու խոստ
տուին . ու յանցաւոր ըլլալով՝ ի-
րենց յանցանքին համար հօտերէն
մէյմէկ խոյ տուին : Ու Իմմերի 20
որդիներէն՝ Ընանի ու Զաբադիա .
Ու Հարիմի որդիներէն՝ Մասէա , 21
Ելիա , Սեմայիա , Յեհիէլ ու Ո-
զիա . Եւ Փասուրի որդիներէն՝ Ե- 22
լիովէնայի , Մասէա , Իսմայէլ ,
Նաթանայէլ , Յովզաբադ ու Ե-
լեասա . Ու Ղևտացիներէն՝ Յով- 23
զաբադ , Սեմէի , Կողէա , այս-
ինքն Կովղիտա , Փեթայիա , Յու-
դա ու Ելիեզեր . Ու երգեցողնե- 24
րէն՝ Եղիասիբ . ու դռնապաններէն՝
Սեղեմ , Տելէմ և Ուրի . Ու Իս- 25
րայէլէն՝ Փարոսի որդիներէն՝ Ռա-
միա , Յեզիա , Մեղքիա , Միա-
մին , Եղիազար , Մեղքիա ու Նա-
նէա . Ու Եղամի որդիներէն՝ Մա- 26
թանիա , Զաքարիա , Յեհիէլ ,
Աբդի , Յերիմոթ ու Եղիա . Եւ 27
Զաթուի որդիներէն՝ Եղիովէնայի ,
Եղիասիբ , Մաթանիա , Յերի-
մոթ , Զաբադ ու Ազիզա . Եւ 28
Բեբայիի որդիներէն՝ Յոհանան ,
Ընանիա , Զաբբայ ու Աղլայ .

29 Եւ Հանիի որդիներէն՝ Ակսուղամ,
Մալուք, Ադայիա, Յասուբ, Սա-
30 ղ ու Ռամովթ. Եւ Փաաթ մո-
վաբի որդիներէն՝ Ադնա, Քաղել,
Հանեա, Մասիա, Մաթանիա,
Ռեսելիէլ, Հանուբ ու Մանասէ.
31 Ու Հարիմի որդիներէն՝ Եղիազար,
Իեսիա, Մելքիա, Ամմայիա,
32 Հազմաւն, Հենիամին, Մալուք ու-
33 Սամարիա. Հասումի որդիներէն՝
Մաթանայ, Մասաթիա, Զաբադ,
Եղիփաղէտ, Իերեմի, Մանասէ
34 ու Սեմէի. Հանիի որդիներէն՝
35 Մասադայ, Ամրամ, Ուէլ, Նա-
36 նեա, Հադայիա, Բեզուհայ, Ես-
37 նիա, Մերամոթ, Եղիասիբ, Մա-
թանիա, Մաթանայ, Իասասու,
(38) Հանի, Հանուբ, Սեմէի, Ես-
39 ղեմիա, Նաթան, Ադայիա, Մաք-
40 նադբայ, Սասայ, Սարայ, Ազա-
41 րիէլ, Սեղեմիա, Սամարիա, Սող-
42 ղում, Ամարիա ու Յովսէփ. Նա-
43 բաւի որդիներէն՝ Իէխէլ, Մասու-
թիա, Զաբադ, Զեբինա, Յա-
դայի, Յովէլ ու Բանեա: Ասոնք 44
ամէնը օտար կիներ առեր էին. ու
անոնցմէ ոմանք զաւակ ծնած կը-
նիկներ ունէին:

ԳԻՐՔ ՆԵՀԵՄԻԱՅԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ընքաղիայի որդւոյն Նէեմիային
խօսքերը:
Ու եղաւ որ Քասղեւ ամսուն մէջ՝
Ընդհանուր Թագաւորին քսաներորդ
տարին՝ երբոր ես Շուշան մայրա-
2 քաղաքն էի, Ինանի անուանով եղ-
բայրներէս մէկը, ու քանի մը Յու-
դայի մարդիկներ ինձի եկան. և
անոնց՝ գերութենէ ազատուած ու
մնացած Երուսաղէմին վրայով ու
Երուսաղէմին վրայով հարցուցի:
3 Եւ ինծի ըսին, Գերութենէ ա-
զատուած մնացածները հոն գաւա-
ռին մէջ մեծ նեղութեան ու ա-
նարգութեան մէջ են, ու Երու-
սաղէմին պարիսպը փլած, և անոր
դռնները կրակով այրուած են:
4 Ու երբոր ես այս խօսքերը լսեցի,
նստայ լացի. ու քանի մը օր սուգ
բռնեցի, և ծոմ պահելով երկնից
Աստուծոյն առջեւը աղօթք ըրի,
5 Ու ըսի, Ո՛հ, Տէր Աստուած
երկնից, որ մեծ ու ահեղ Աս-
տուած ես, ու քեզ սիրողներուն
և քու պատուիրանքներդ պահողնե-
րուն ուխտ ու ողորմութիւն կը
6 պահես. Ա՛ղաչեմ, քու ականջ-
նիդ թող մտիկ ընեն ու աչքերդ
բաց ըլլան, որ լսես քու ծառայիդ
7 աղօթքը, որն որ քու ծառաներուդ
Իսրայէլի որդւոցը համար հիմա ցո-
րեկ ու գիշեր քեզի կը մատուցա-
նեմ, խոստովանելով Իսրայէլի որ-
դւոցը մեղքը, որով քեզի դէմ
մեղանչեցինք. քանզի թէ ես և
թէ իմ հօրս տունը մեղք գործե-
ցինք: Հիրաւի մենք քու առջեւդ
անօրէնութիւններ ըրինք, ու քու
ծառայիդ Մովսէսին տուած պա-
տուիրանքներդ, կանոններդ ու դա-
տաստաններդ չպահեցինք: Ա՛խոյ
8 կ'աղաչեմ՝ յիշէ այն խօսքը, որ
քու ծառայիդ Մովսէսին պատուի-
րեցիր ըսելով, Թէ որ յանցանք
ընէք, ես ձեզ ազգերու մէջ պիտի
9 ցրուեմ. Նաև ըսիր որ թէ դար-
նաք, ու իմ պատուիրանքներս պա-
հէք ու զանոնք կատարէք, ձեզմէ
ցրուածները թէ և երկրիս ծայրը
ըլլան, զանոնք անկէ պիտի ժող-
վեմ, ու այն տեղը պիտի տանիմ՝
որն որ ընտրեցի իմ անունս հոն
դնելու համար: Եւ հիմա անոնք 10
քու մեծ ուժովդ ու զօրաւոր ձեռ-
քովդ ազատած ծառաներդ ու ժո-
ղովուրդդ են: Ո՛հ, Տէր, հիմա 11
քու ծառայիդ աղօթքը, ու քու
անունդդ վախնալու փափաք ու-
նեցող ծառաներուդ աղօթքը քու ա-
կանջդ թող լսէ. և այսօր քու-

ծառայիդ յաջողութիւն տուր , ու աս մարդուն առջևը ինծի շնորհք դանել տուր : Վասն զի ես թագաւորին մատուսակն էի :

ԿԱ. Ը

1 Ու եղաւ որ Ապիան ամուսն ՄԷՋ Ըրտաշէս թագաւորին քսանեըորդ տարին՝ անոր առջևը գինի կար , և գինին առի ու թագաւորին տուի . ու անոր առջևը քնաս տրտում չէի եղեցած : Ու թագաւորը ինծի ըսաւ , Ինչիւ ես բեզ տրտում է , որովհետև հիւանդ չես . աստիկայ ուրիշ բան չէ , բայց եթէ սրտի տրտմութիւն . ու ես խիստ շատ վախցայ : Ըն առնը թագաւորին ըսի , Թագաւորը յաւիտեան ողջ կենայ . ինչպէս իմ երեսս տրտում չըլլայ , որ իմ հարցս գերեզմաններուն տեղը եղող քաղաքը աւերակ՝ ու անոր դռները կրակով այրած են : Ու թագաւորը ինծի ըսաւ , Ինչ բան կը խնդրես աս բանիս վրայով : Ըն առնը երկնից Աստուծոյն աղօթք ըսի . Ու թագաւորին ըսի , Թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երևնայ , ու թէ որ քու ծառադ քու առջևդ շնորհք գտաւ , զիս Հրեաստան խրկես իմ հարցս գերեզմաններուն քաղաքը , որ զանիկայ շինեմ : Ու թագաւորը ինծի ըսաւ , (ու թագուհին անոր քովը նստեր էր .) Քու ճամբորդութիւնդ ո՞րչափ առեն պիտի ըլլէ , ու ե՞րբ պիտի դառնաս . և թագաւորին հաճոյ երևցաւ որ զիս խրկէ , ես ալ անոր ժամանակ որոշեցի : Ու թագաւորին ըսի , Թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երևնայ , ինծի նամակներ տրուի Ասորին մեա կողմը եղող իշխաններուն որ զիս անցընեն , մինչև որ Հրեաստան երթամ , Ու մէկ նամակ մը Ասափին՝ որ թագաւորական անտառին պահապանն է , որպէս զի ինծի փայտ տայ , Որպէս ձոյ տանը աշտարակին դռները և քաղաքին պարիսպը ու մտնելու տունս չինելու համար : Ու թագաւորը ղրկեց ինծի տուաւ . վասն զի իմ Աստուծոյս բարի ձեռքը իմ վրաս էր :

Ու Ասեսին մեա կողմը եղող իշխաններուն գացի , ու թագաւորին նամակները անոնց տուի . և թագաւորը իմ հետս զօրապետներ ու ձիաւորներ խրկեց : Ու երբոր Սանաբաղատ Որոնացին ու Տմնեացի ծառան Տուբիա լսեցին , շատ նեղացան , որ Իսրայէլի որդուոց աղէկութիւնը փնտռելու համար մարդ մը եկաւ : Ու Երուսաղէմ եկայ և հոն իրիք օր մնացի :

Ու ես քանի մը մարդոց հետ գիշերով ելայ . ու ինչ որ իմ Աստուածս սրտիս մէջը դրեր էր Երուսաղէմին համար ընելու , զանիկայ մարդու մը չզրուցեցի , և ինծի հետ իմ հեծած անասունէս՝ի զատ ուրիշ անասուն մը չկար : Ու գիշերով Ձորի դռնէն՝ Վիշապի աղբիւրին առջևէն Աղբիւրի դուռը ելայ , ու Երուսաղէմին փլած պարիսպները ու կրակէն այրած դռները զննեցի : Ու Աղբիւրի դուռը ու թագաւորին աւազանը անցայ , ու տակս եղող անասունին անցնելու տեղ չկար : Ու գիշերով հեղեղատէն վեր ելայ ու պարիսպը զննեցի . ու դարձայ Ձորի դռնէն մտայ , ու այսպէս նորէն իմ տեղս եկայ : Ու ոստիկանները իմ ուր երթալս ու ինչ ընելս չգիտցան . ու Հրեաներուն , կամ քահանաներուն , կամ ազնուականներուն , կամ ոստիկաններուն , և կամ ուրիշներուն՝ որոնք գործը կ'ընէին , մինչև հիմա չզրուցեցի :

Ետքը անոնց ըսի , Դուք կը տեսնէք աս թշուառութիւնը՝ որուն մէջը կը գտնուինք , և թէ ինչպէս Երուսաղէմ աւերակ , ու անոր դռները կրակով այրուած են . եկէք Երուսաղէմին պարիսպը շինենք , որ այսուհետև նախատինք չըլլանք : Ու իմ Աստուծոյս բարի ձեռքը իմ վրաս ըլլալը , ու թագաւորին ինծի ըսած խօսքերն ալ անոնց պատմեցի . ու անոնք ըսին , Ելլենք շինենք . և իրենց ձեռքերը ուժովցուցին՝ բարի գործին համար :

19 Եւայց Աբոնայի Անանբազատ
ու Ամմոնայի ծառան Տուբիա և
Արաբացի Գեսամ լսելով՝ մեզ
ծաղր ըրին, ու մեզ քամահրելով՝
ըսին Ա՛ս ձեր ըրած գործը ի՞նչ
պիտի ըլլայ. միթէ դուք թագա-
20 ւորէն ապստամբի՞ կ՚ուզէք: Ես
անոնց պատասխան տուի ու ըսի,
Երկինից Աստուածը ինքը մեզի յա-
ջողութիւն պիտի տայ, ու մենք որ
անոր ծառաներն ենք, պիտի ելլենք
ու շինենք, բայց դուք Երուսաղէմի
մէջ բաժին, իրաւունք ու յիշատակ
չունիք:

ԳԼ. Գ

1 Ու մեծ քահանան Եղիասիբ և
անոր քահանայ եղբայրները ե-
լան ու Ոչխարայց դուռը շինեցին.
անոնք զանիկայ նուիրեցին և անոր
փեղկերը կանգնեցին. ու զանիկայ
մինչև Մէայի աշտարակը, մինչև
Ղնանէելի աշտարակը նուիրեցին:
2 Եւ անոր քովը Երիքովի մարդիկը
շինեցին, ու անոնց քովը Իմրիի
3 որդին Զաքուր շինեց: Եւ Ձը-
կանց դուռը Սենասյի որդիքը շի-
նեցին. անոնք զանիկայ շինեցին,
ու անոր փեղկերը, փականքը ու
4 նիգերը անցուցին: Եւ անոնց
քովը Հակուսի որդւոյն Ուրիայեն
որդին Մերամոթ նորոգեց. ու
անոնց քովը Մասիզբեելի որդւոյն
Բարաքիայեն որդին Մեսուղամ
նորոգեց. և անոնց քովը Բաանայի
5 որդին Սադովկ նորոգեց: Ու
անոնց քովը Թեկուացիք նորոգե-
ցին. բայց անոնց մեծերը իրենց
Տէրոջը գործքին իրենց վիզը չծռե-
6 ցին: Եւ Հին դուռը Փասէի
որդին Յոյիադա ու Բասոդեայի
որդին Մեսուղամ նորոգեցին.
անոնք զանիկայ շինեցին, ու անոր
փեղկերը, փականքը ու նիգերը
7 անցուցին: Եւ անոնց քովը Գա-
բաւոնացի Մելատիա ու Մերո-
նոթացի Յադոն և Գաբաւոնի
ու Մասփայի մարդիկները շինեցին,
մինչև Գետին աս կողմը եղող իշ-
խանին աթոռը: Անոր քովը
8 ոսկերիչներէն Հարհայիայի որդին
Ոզիէլ նորոգեց. ու անոր քովը
դեղագործներուն որդին Ղնանիա
նորոգեց. ու Երուսաղէմը մինչև
լայն պարիսպը թողուցին: Եւ 9
անոնց քովը Երուսաղէմի կէս մա-
սին իշխանը՝ Հվրի որդին Հռափա-
յիա նորոգեց: Եւ անոնց քովը 10
ու իր տանը դիմացը Յարումափի
որդին Յեդայիա նորոգեց. ու
անոր քովը Ղսաբանիայի որդին
Վետասուս նորոգեց: Միւս բաժ- 11
նը ու Փուռերու աշտարակը
Հարիմի որդին Մեղքիա ու
Փահաթ մովաբի որդին Ղսուբ
նորոգեցին: Եւ անոր քովը Ե- 12
րուսաղէմի կէս մասին իշխանը՝ Ե-
ղոհէի որդին Սեղղում՝ ինքը ու իր
աղջիկները նորոգեցին. Ձորի դու- 13
ռը Հանոնը ու Զանոյի բնակիչ-
ները նորոգեցին. անոնք զանիկայ
շինեցին, ու անոր փեղկերը, փա-
կանքը ու նիգերը անցուցին. ու
պարիսպէն հազար կանգուն վրէացին
մինչև Աղբէյ դուռը: Եւ Աղբէյ 14
դուռը Ռեքաբայի կողմանց իշ-
խանը՝ Ռեքաբի որդին Մեղքիա
նորոգեց. զանիկայ ան շինեց, ու
անոր փեղկերը, փականքը ու նիգե-
րը անցուց: Եւ Աղբիւրի դուռը 15
Մասփայի կողմանց իշխանը՝ Կող-
ղէի որդին Սեղղում նորոգեց.
զանիկայ ան շինեց ու ծածկեց. և
անոր փեղկերը, փականքը ու նի-
գերը անցուց. ու Թագաւորի պար-
տէզին մօտ եղող Սիլոհայի աւազա-
նին պարիսպը մինչև Դաւիթի
քաղաքէն իջնող աստիճանները
վրէացին: Անկէ հետը Ռեհում 16
մասին իշխանը՝ Ղզբուքի որդին
Նէեմիա նորոգեց, մինչև Դաւի-
թին գերեզմաններուն դիմացը, ու
մինչև շինծու աւազանը, ու մինչև
Ռեհագաբարին: Անկէ հետը 17
Ղևտացիք նորոգեցին, Բանիի որ-
դին Հռէում. անոր քովը Կէի-
լայի կէս մասին իշխանը Հսաբիա
իր տեղուանքը նորոգեց: Անկէ 18
հետը անոնց եղբայրները՝ Կէիլայի
կէս մասին իշխանը՝ Հնադադի որ-
դին Հռէայի նորոգեց: Եւ անոր 19
քովը Մասփայի իշխանը՝ Հեսուի

որդին Նզեր միւս բաժինը նորո-
գից, այինփն պարսպին դարձուածքը,
որ գինարանը հլլելու ճամբուան դի-
մացն է : Ընկէ հոքը միւս բաժի-
նը՝ պարսպին դարձուածքէն մինչև
մեծ քահանային Եղիասիբին տանը
դուռը՝ Ովաբդայի որդին Նարուք
վութով նորոգից : Ընկէ հոքը
միւս բաժինը՝ Եղիասիբին տանը
դռնէն մինչև Եղիասիբին տանը
ծայրը՝ Ակկուսի որդուըն Ուրիային
որդին Մերամոթ նորոգից : Եւ
անկէ հոքը քահանաները՝ դաշտի
բնակիչները նորոգեցին : Ու անկէ
հոքը Բենիամին ու Նսուբ ի-
րենց տուներուն առջևը նորոգեցին.
անկէ հոքը Ընանիայի որդուըն՝
Մաասիային որդին Ազարիա իր
տանը դիմացը նորոգից : Ընկէ
հոքը միւս բաժինը՝ Ազարիայի տու-
նէն մինչև պարսպին դարձուածքը՝
մինչև անկիւնը, Հնադադի որդին
Հանուէլ նորոգից : Եւ Ովզայի
որդին Փաղալ պարսպին դարձու-
ածքին դիմացը ու բանտի գաւի-
թին քովը եղող թագաւորին վերի
պալատին դուրսի աշտարակը կ՚ելլէ.
ու անոր եռևէն Փարոսի որդին
Փադայիա կ՚ելլէ : Եւ Նաթի-
նայիմները՝ որոնք Ոփաղ կը բնակէ-
ին, մինչև արևելեան կողմը եղող
Ջուրի դրանը դիմացը ու դուրսի
աշտարակը նորոգէցին : Ընկէ հոքը
միւս բաժինը՝ դուրսի մեծ աշտարա-
կին դիմացէն մինչև Ոփաղի պարիս-
պը՝ Ովկուացիք նորոգեցին : Ձիե-
րու դռնէն վեր քահանաները նո-
րոգեցին՝ ամէն մարդ իր տանը դի-
մացը : Ընկէ հոքը Իմմերի որ-
դին Սադովկ իր տանը դիմացը
նորոգից. ու անկէ հոքը արևե-
լեան դրանը պահապանը՝ Սեքե-
նիայի որդին Սեմայիա նորոգից :
Ընկէ հոքը միւս բաժինը Սելե-
միայի որդին Ընանիա ու Սելեփի
վեցերորդ որդին Ընոն նորոգից.
անկէ հոքը Նարաքիայի որդին
Մեսուղամ իր սենեակին դիմացը
նորոգից : Ընկէ հոքը Ամ

նակիրներուն ոյժը հատաւ, ու հո-
ղը շատ է. մենք պիտի չկրնանք
11 պարիսպը շինել: Ու մեր թշնա-
միները կ'ըսէին, Ազիտանան ու
չտեսնեն, մինչև որ մենք անոնց մէջը
մտնենք ու զանոնք մեռցընենք, և
12 անոնց գործը խափանենք: Ու և-
րբոր որ անոնց քովը բնակող Հրէ-
աներըմեզի եկան, և տասը անգամ
մեզի ըսին թէ Ամէն կողմանէ ձեր
որ գաւնաք, մեր վրայ պիտի յա-
րձակին:
13 Ուստի ցած տեղուանքը՝ պարըս-
պին ետևը, — բարձր տեղուանքը
ժողովուրդը իրենց ազգատոհմին-
րուն համեմատ թուրերով կայնեցու-
ցի, ու իրենց սուլերով, նիզակ-
ներով ու աղեղներով կայնեցուցի:
14 Ու նայեցայ, ու ելայ, և իշխան-
ներուն ու ոստիկաններուն ու մնա-
ցած ժողովուրդին ըսի, Անոնց ե-
րեսէն մի՛ վախնաք. յիշեցէք Տէրը
որ մեծ ու ահեղ է, և ձեր եղբայր-
ներուն, տղաքներուն, աղջիկնե-
րուն, կնիկներուն ու տուներուն
համար պատերազմ ըրէք:
15 Ու երբոր մեր թշնամիները լսե-
ցին որ մենք իմացեր ենք, և Աստուած
անոնց խորհուրդը ցրուեց, մենք
ամէնքս պարիսպը դինէլու դարձանք,
16 ամէն մէկը իր գործին: Ու ան
օրէն ի վեր իմ մարդիկներուս կէսը
կ'աշխատէին, ու կէսն ալ նիզակ-
ները, ասպարները, աղեղները ու զը-
րահները կը բռնէին. ու իշխանները
Յուդայի բոլոր ազգատոհմներուն
17 ետևը կը կայնէին: Պարիսպը շի-
նողները ու բեռնակիրները — բեռ-
ցընողները՝ — մէն մէկ իր մէկ
ձեռքովը կը բանէր, ու միւս ձե-
18 ռովը զինքը կը բռնէր: Ու շինող-
ներուն ամէն մէկը իր սուրը մէջքը
կապած կը գործէր, ու փողահարը
19 իմ քովս էր: Ու ազնուականնե-
րուն ու ոստիկաններուն ու մնա-
ցած ժողովուրդին ըսի, Ա՛ն գործը
մեծ ու ընդարձակ է, ու մենք
պարսպին վրայ ցրուած ենք, և ի-
20 րարմէ հեռու ենք. Ա՛ն փողին
ձայնը ուր տեղ որ լսէք, հոն մեր
քովը ժողովուիք. մեզի համար մեր
Աստուածը պատերազմ պիտի ընէ:
21 Ու մենք այսպէս գործը կ'ը-
նէինք. և ժողովուրդին կէսը արշալու-
սին ծագած աստեղները բռնած կը
սպասէին մինչև աստղե-
րուն երևցած աստիճանները
22 բռնած կը կենային: Ու ան ա-
տենը ժողովուրդին ըսի, Ամէն մարդ
իր ծառային հետ գիշերները Երու-
սաղէմի մէջ մնայ, որ գիշերը մեզի
համար պահապանութիւն ընէ ու
23 ցորեկը գործէ: Ու ես ու իմ
եղբայրներս և իմ ծառաներս ու
իմ հետևէս եկող պահապան մար-
դիկները՝ ամենևին մեր հանդերձ-
ները չէինք հաներ, լուացուելու
առնէն ի զատ:

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ու ժողովուրդը ու անոնց կնիկ-
ները իրենց եղբայրնե-
րուն դէմ մեծ գանգատ ըրին: Ու
2 ոմանք կ'ըսէին, Մենք մեր աղջ-
ներովը ու աղջիկներովը շատ ենք. և ուտելիք ծախու առնենք, որ
ուտենք ու ապրինք: Ոմանք ալ
3 կ'ըսէին, Մենք մեր արտերը, այ-
գիները ու տուները գրաւի կը
դնենք, որ սովի համար ուտելիք
ծախու առնենք: Ու ոմանք կ'ը-
4 սէին, Թագաւորին հարկ փոլո-
համար մեր արտերուն ու այգինե-
րուն վրայ ստակ փոխ առինք: Ու
5 հիմա մեր մարմինները մեր եղբայրնե-
րուն մարմինին պէս է, ու մեր որ-
դիքը՝ անոնց որդւոցը պէս. և ահա
մենք մեր աղաքները ու աղջիկները
ծառայութեան կը ծախենք. և ար-
դէն մեր աղջիկներէն աղախին ըլլա-
լու ծախուածներ կան, ու մեր ձեռ-
քը կարողութիւն չկայ. որովհետև
մեր արտերը ու այգիները ուրիշնե-
րուն կ՚են:
6 Ու երբոր ես անոնց աղաղակը ու
այս խօսքերը լսեցի, խիստ դժուա-
րացայ: Ու մտքիս մէջ խորհրդեցայ
7 եւև՝ ազնուականները ու ոստի-
կանները յանդիմանեցի, ու անոնց
ըսի, Դուք ամէնքդ ալ ձեր եղ-
բայրներէն վարձս կ'առնէք. ու ա-
8 նոնց դէմ մեծ ժողով ըրի: Ու
ասոնք անոնց ըսի. Մենք հնարա-

հոն ժողվուած էին ան գործին հա-
մար : Ու ⁂բէանեըէն ու ոս- 17
տիկաններէն հարիւր յիսուն մարդ ,
ու շրջակայ ազգերէն մեզի եկողները
իմ սեղանէս կ'ուտէին : Ու ամէն 18
օրուան ծախքս սա էր . արջառ մը
ու վեց ընտիր ոչխար . և ինծի հա-
մար թռչուններ ալ կը պատրաս-
տուէր . ու տասը օրը անգամ մը
առատութեամբ ամէն տեսակ գի-
նիէն կ'ելլէր . այսու ամենայնիւ իշ-
խանութեան ոռճիկը չպահանջեցի ,
վասն զի աս ժողովուրդին վրայ ե-
ղած ծառայութիւնը ծանր էր :
Ո՛վ Աստուած իմ , աս ժողովուր- 19
դին բոլոր ըրածներուս համեմատ
ինծի բարին յիշէ :

ԳԼ . ՀՕ .

Ա՛ երբոր Սանաբաղատ , Տուբիա 1
ու Գրաբացի Գեսեամ , ու մեր
միւս թշնամիները լսեցին , որ ես
պարիսպը շինեցի , ու հոն վրաց
տեղ մը չմնաց , (թէպէտ և մինչև
ան ատենը դռներուն փեղկերը դր-
ած չէի ,) Սանաբաղատ ու Գե- 2
սեամ ինծի խրկեցին ու ըսին ,
Եկիր , Անանուի դաշտին գեղերուն
մէջ իրարու հետ տեսնուինք . բայց
անոնք ինծի չարութիւն ընել կը
խորհէին : Ու անոնց պատգամա- 3
ւորներ խրկեցի ու ըսի , Ես մեծ
գործով մը զբաղած եմ ու չեմ
կրնար իջնել . ինչո՞ւ համար գործը
դադարի , երբոր զանիկայ թողում
ու ձեզի իջնեմ : Ու անոնք ինծի 4
չորս անգամ ասանկ խօսքեր խրկե-
ցին . ես ալ անոնց նոյն պատաս-
խանը տուի : Ու հինգերորդ ան- 5
գամին Սանաբաղատ նոյն խօսքե-
րով իր մանչը ինծի խրկեց , ձեռքը
մէկ բաց թուղթով մը Գրուն մէջը 6
այսպէս գրուած էր . Ազգաց մէջը
լսուեցաւ , ու Գեսեամ կ'ըսէ որ
դուն ու ⁂բէաները ապստամբիլ
կը խորհիք . դուն անոր համար կը
շինես պարիսպը , որ անոնց թա-
գաւոր ըլլաս , ինչպէս որ կ'ըսուի :
Ու նաև Երուսաղէմի մէջ մարգա- 7
րէներ հաստատեցիր , որ քարոզեն
ու քեզի համար ըսեն , Թէ Ցուդիայ

նամներու ծախուած մեր ⁂բէայ եղ-
բայրները մեր կարողութեանը չափ
ծախու առինք , ու հիմա դուք ձեր
եղբայրնե՞րը կը ծախէք , կամ ա-
նոնք մեզի ծախուի՞ն . և անոնք
լուեցին ու չկրցան պատասխան
9 տալ : Ու ըսի , Ձեր ըրածը
աղէկ բան չէ . պէտք չէ՞ որ մեր
Աստուծոյն վախովը քալէք , որ մեզի
թշնամի եղող ազգերուն նախատինք
10 չըլլանք : Ես ալ ու՛ իմ եղ-
բայրներս ու ծառաներս ալ ասանկ
ու ցորնեն փոխ տուած ենք անոնց .
Բայց հիմա աս պարտքը անոնց չնո-
11 հինք : Ձե՛ ձեզի կ'աղաչեմ , որ
այսօր անոնց ետ դարձընէք անոնց
արտերը , այգինե՛րը , ձիթենինե՛րը
ու տուներո՛ւնը . նաև ասանկին , ցո-
րնեղէն , գինիէն ու ելլէն հարիւրին
մէկը՝ որ անոնցմէ կը պահանջէք :
12 Ես անոնք ըսին , Ետ պիտի դար-
ձընենք ու անոնցմէ բան մը պիտի
չպահանջենք . ինչպէս որ ըսիր ,
այնպէս պիտի ընենք : Ես ատեն
քահանաները կանչեցի , ու անոնց
երդում ընել տուի որ ասանկ ը-
13 նեն : Նաև հանդերձս թօթվեցի
ու ըսի , Ո՛վ որ աս բանը չկա-
տարէ , իր տունէն ու իր վաստա-
կէն Աստուած այսպէս թօթվէ , ու
այսպէս թօթվուած ու դատարկ ըլ-
լայ : Ես բոլոր ժողովքը Ամէն
ըսին ու Տէրը օրհնեցին . ու ժո-
ղովուրդը աս բանը կատարեց :
14 Ես Յուդայի երկրին մէջ անոնց
իշխանը եղած օրէն Արտաշէս թա-
գաւորին քառերորդ տարիէն մինչև
երտասնուերկուերորդ տարին՝ տա-
սներկու տարի՝ թէ ես և թէ իմ
եղբայրներս իշխանութեան ոռճիկը
15 չառինք : Նայց ինծմէ առաջ ե-
ղող նախորդ իշխանները ժողովուր-
դին բեռ կ'ըլլային , ու անոնցմէ
հաց ու գինի կ'առնէին , քառասուն
սիկղ արծաթէն՝ ի զատ . անոնց
ծառաներն ալ ժողովուրդին բռնա-
նութիւն կ'ընէին , բայց ես Աս-
տուծմէ վախնալով այնպէս չըրի :
16 Ու նաև աս պարսպին գործին մէջ
աշխատեցայ . ու մենք արտ ծախու
չառինք . և իմ բոլոր ծառաներս

Երեստանի թագաւոր է . ու հիմա աս խօսքերը թագաւորին առնջը պիտի հասնի . ուրեմն երկուր որ մեկտեղ խորհուրդ ընենք :
8 Բայց ես անոր հետ խրկեցի ու ըսի , Հանը քու ըսած խօսքերուդ պես չէ . հապա առոնք դուն քու
9 սրտէդ ջնարեցիր : (Ալան զի անոնց ամէնը մեզ կը վախցընէին՝ ըսելով , Ծռնղ անոնց ձեռքը ան գործէն թուլնայ , որ չկատարուի : Ու հիմա՝ Ա՛վ Տէր , իմ ձեռքերս ուժովցուր :)
10 Ու ես Մեսաբէելի որդւոյն Դալղայիի որդւոյն Սեմայիային տունը մտայ . և անիկայ փոնը ջէջ դուցած էր , ու ըսաւ , Երթա՛ր մեկտեղ Աստուծոյ տունը՝ տաճարին մէջը երթանք , ու տաճարին դռնները գոցենք . վասն զի քեզ մեռցընելու կու գան . ու անոնք գիշերով
11 պիտի գան քեզ մեռցընելու : Ու ես ըսի , Մարդը կը փախչի՞ . և ո՞վ կայ ինծի պէս որ տաճարը մտնէ ապրելու համար .
12 չեմ մտներ : Ու աղէկ հասկըցայ որ զանիկայ Աստուած խրկած չէր , հապա իմ վրաս առ մարգարէութիւնը խօսեցաւ . վասն զի Տուբիա ու Սանաբաղատ զանիկայ
13 վարձքով բռներ էին : Ես անոր համար վարձքով բռներ էին զանիկայ , որ ես վախնամ , ու ասանկ ընելով մեղանչեմ , որ զիս բամբասելու ու իմ անունս աւրելու
14 պատճառ մը ունենան : Ա՛վ Աստուած իմ , Տուբիան ու Սանաբաղատը աս իրենց գործոցը համեմատ , ու Նովադիա մարգարէուհին ու զիս վախցընող միւս մարգարէները յիշէ :
15 Ես պարիսպը Էլուլ ամսուն քսանուհինգերորդ օրը յիսունուերկու
16 օրուան մէջ լմընցաւ : Ու երբոր մեր ամէն թշնամիները լսեցին , ու բոլորտիքը եղող ամէն ազգերը վախցան ու շատ ամչցան , ու իմացան որ աս գործը մեր Աստուծոյն օգնականութեամբը կատարուեցաւ :
17 Ես ան օրերը Յուդայի ազնուականներէն Տուբիային շատ նամակներ կ'երթար , Տուբիային ալ անոնց կու գար .
18 Վասն զի Յուդային շատ մարդիկները անոր հետ երդումով միաբաներ էին . քանզի անիկայ Սրահեան Սկբենիային փեսան էր . ու անոր որդին Յօհանան Բարաքիայի որդւոյն Մեսուղամին աղջիկը առեր էր : Նաև իմ
19 առջեւս անոր աղէկութիւնները կը պատմէին , ու իմ խօսքերս անոր կը հասցընէին . Ե՛վ Տուբիա ինծի նամակներ կը խրկէր զիս վախցընելու համար :

ԳԼՈՒԽ Ժ

Ու երբոր պարիսպը լմընցաւ , և 1
դռներուն փեղկերը անցուցի , ու դռնապաններ , երգեցողներ ու Ղեւտացիներ դրուեցան , Իմ եղ- 2
բայրս Ընանին , ու պալատին իշխանը Ընանիան՝ (որ Հաւատարիմ , ու շատերէն աւելի Աստուծմէ վախցող մարդ մըն էր ,) Երուսաղէմի վրայ դրի , Ու անոնց ըսի , Մինչեւ 3
որ արեւը չտաքնայ , Երուսաղէմին դռները չբացուին . և իրենց ներկայութեամբը դռները գոցեն ու նիգերը դնեն , ու Երուսաղէմի բնակիչներէն պահապաններ կարգեն , ամէն մէկը իր պահպանութեանը մէջ , ու ամէն մէկը իր տանը դիմացը :
Քաղաքը ընդարձակ ու մեծ էր . 4
բայց մէջի ժողովուրդը քիչ էր , ու տուներ չշինուած էին : Ու իմ Աս- 5
տուած իմ սրտիս մէջը դրաւ , որ ազնուականները , ոստիկանները ու ժողովուրդը ժողվեմ որ արձանագրուին . ու առջի անգամ գիրքը գտայ , ուր անոնց գրուած գտայ .
Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թա- 6
գաւորին տարած գերիներէն ելլող գաւառի բնակիչները ասոնք էին , որոնք Երուսաղէմ ու Յուդա դարձան , ամէն մէկը իր քաղաքը .
Ու Զօրաբաբէլին , Յեսուին , 7
Նէեմիային , Ազարիային , Ռաամիային , Նահեմանիին , Մուրթքէին , Բաղսանին , Մասփարա-

թին , Նադուէին , Նաւումին ա-
Նաամային հետ եկան : Ն- ա ԷՐ
Իսրայէլի ժողովուրդին մարդոց
8 թիւը . Փաթոսի որդիքը՝ երկու
հազար հարիւր եօթանասուներ-
9 կու . Սափատիայի որդիքը՝ իրեք
10 հարիւր եօթանասունեւերկու . Ե-
րահի որդիքը՝ վեց հարիւր յիսուն-
11 ուերկու . Փաաթ Մովաբի որդիքը՝
Յեսուի ու Յովաբի որդիներէն՝ եր-
կու հազար ուեթ հարիւր ոսանու-
12 ուեթ . Նղամի որդիքը՝ հազար
13 երկու հարիւր յիսունուչորս . Զա-
թուի որդիքը՝ ուեթ հարիւր քառ-
14 սունուհինգ . Զաքքայի որդիքը՝
15 եօթը հարիւր վեթսուն . Ադինի
որդիքը՝ վեց հարիւր քառասունու-
16 ուեթ . Ատերայիի որդիքը՝ վեց հա-
17 րիւր քսանուուեթ . Ըզգադի որդի-
քը՝ երկու հազար իրեք հարիւր քը-
18 սաներկու . Ադոնիկամի որդիքը՝
19 վեց հարիւր վեթսունուեօթը . Նա-
գուէի որդիքը՝ երկու հազար վեթ-
20 սունուեօթը . Ադինի որդիքը՝ վեց
21 հարիւր յիսունուհինգ . Ատերի որ-
դիքը Եզեկիայէն՝ իննսունուեւեթ .
22 Ասումի որդիքը՝ իրեք հարիւր
23 քսանուեւեթ . Նեսէի որդիքը՝
24 իրեք հարիւր քսաներկու . Բրիփի
25 որդիքը՝ հարիւր ոսաներկու . Գա-
բաւոնի որդիքը՝ իննսունուհինգ .
26 Նեթլէհեմի ու Նետոփայի մարդի-
27 կը՝ հարիւր ուեթսունուեւեթ . Ա-
նեթովթի մարդիկը՝ հարիւր քսան-
28 ուուեթ . Ազմաթի ոանը մար-
29 դիկները՝ քառասունուերկու . Կա-
րիաթարիմի , Քեփիրայի ու Նեռով-
թի մարդիկը՝ եօթը հարիւր քառ-
30 սունուիրեք . Ռամայի ու Գաբայի
մարդիկը՝ վեց հարիւր քսաներկ .
31 Մաքմասի մարդիկը՝ հարիւր քսան-
32 ուերկու . Նեթէլի ու Գայիի մար-
33 դիկը՝ հարիւր քսանուիրեք . Միւս
Նաբաւին մարդիկը՝ յիսունուեր-
34 կու . Միւս Նղամին որդիքը՝ հազար
35 երկու հարիւր յիսունուչորս . Ղա-
րիմի որդիքը՝ իրեք հարիւր քսան .
36 Երիքովի որդիքը՝ իրեք հարիւր
37 քառասունուհինգ . Ղոզէի , Ադիդ
ու Ասընէի որդիքը՝ եօթը հարիւր
38 քսաներկ . Սենասայի որդիքը՝ ի-

րեք հազար ինը հարիւր երեսուն :
Քահանաները՝ Յեսուի տոհմէն 39
Յեդայիայի որդիքը՝ ինը հարիւր
եօթանասունուերկը . Եմմերի որ- 40
դիքը՝ հազար յիսունուերկու . Փա- 41
սուրի որդիքը՝ հազար երկու հա-
րիւր քառասունուեօթը . Հարիմի 42
որդիքը՝ հազար տասնուեօթն էին :
Ղեւտացիները՝ Ովզուիայի որդի- 43
ներէն՝ Յեսուի ա- Կադմիելի որդի-
քը՝ եօթանասունուչորս էին :
Երգեցողները՝ Ասափի որդիքը՝ 44
հարիւր քառասունուութ էին :
Դռնապանները՝ Սեղղումի որդի- 45
քը , Ատերի որդիքը , Տեղմոնի
որդիքը , Ակկուբի որդիքը , Ա-
տիտայի որդիքը , Սուբայի որդիքը՝
հարիւր երսունուութն էին :
Նաթանայիմները տասն էին . 46
Սիայի որդիքը , Հասուփայի որդի-
քը , Տաբաոթի որդիքը , Կերոսի 47
որդիքը , Սիայի որդիքը , Փադոնի
որդիքը , Ղաբանայի որդիքը , Գա- 48
բայի որդիքը , Սաղամէի որդիքը ,
Հանանի որդիքը , Գեդելի որդի- 49
քը , Գահարի որդիքը , Ռեայիայի 50
որդիքը , Ռասինի որդիքը , Նե-
կոդայի որդիքը , Գազամի որդիքը , 51
Ոզայի որդիքը , Փասէի որդիքը ,
Հասիի որդիքը , Ռոմամթիի որդի- 52
քը , Նեփուսիմի որդիքը , Հակ- 53
բոկի որդիքը , Ակուփայի որդիքը ,
Հուրի որդիքը , Հասաղոթի որ- 54
դիքը , Ա՛իդայի որդիքը , Բրսայի
որդիքը , Հարկոսի որդիքը Սի- 55
սարայի որդիքը , Թոամայի որդի-
քը , Նեսիայի որդիքը , Հատիփայի 56
որդիքը . Սողոմոնի ծառաներուն 57
որդիքը՝ Սոսէի որդիքը , Սոփե-
րաթի որդիքը , Փարեդայի որդի-
քը , Յեղայի որդիքը , Դերկոնի 58
որդիքը , Գեդդելի որդիքը , Ա- 59
միտայի որդիքը , Հատիլի որդի-
քը , Փոքարաթ ասեբայիմի որդի-
քը , Ամոնի որդիքը . Հոլոր Նա- 60
թանայիմները ու Սողոմոնի ծա-
ռաներուն որդիքը իրեք հարիւր
իննսունուերկու էին :
Ու Թէղմեղայէն , Թէղհարսայէն , 61
Քերուբէն , Ադդոնէն ու Իմմերէն
եկողները ասոնք էին , և իրենց

Հայրերուն տունը ու իրենց աներուն-
դը՝ այսինքն Իսրայէլէն ըլլալնին
62 յուցընելու կարող չեղան. Դա-
ղայիայի որդիքը, Տուբիայի որդի-
քը, Նեկոդայի որդիքը՝ վեց հա-
63 րիւր քառասունուերկու հոգի: Եւ
քահանաներէն՝ Ագայիայի որդիքը,
Ակկուսի որդիքը, Բերզելլիի որ-
դիքը՝ որ ինքը Գաղաադացի Բեր-
զելլիի աղջիկներէն կնիկ առնելով՝
անոնց անունովը կոչուեցաւ: Ա-
64 նոնք իրենց ազգաբանութեան գիրքը
փնտռեցին, բայց չկրցան գտնել.
ու անմաքուր սեպուելով՝ քահանա-
65 յութենէ արգիլուեցան: Եւ Ա-
թարսաթան անոնց ըսաւ, Մինչև
որ Ուրիմով ու Թումիմով քահա-
նայ մը չելլէ, անոնք ամենասուրբ
բաներէն չուտեն:
66 Բոլոր ժողովքը մէկտեղ քա-
սունուերկու հազար իրեք հարիւր
67 վաթսուն հոգի էր. Բացի անոնց
ծառաներէն ու աղախիններէն, ո-
րոնք եօթը հազար իրեք հարիւր
երսունեօթն էին. ու անոնց մէջը
երկու հարիւր քառասունուհինգ այր
68 և կին երգեցողներ կային: Անոնց
ձիերը եօթը հարիւր երսունուվեց,
ջորիները երկու հարիւր քառասուն-
69 ուհինգ, Ուղտերը չորս հարիւր
երսունուհինգ, ո՛ էշերը վեց հա-
զար եօթը հարիւր քսան էին:
70 Ու տոհմերու իշխաններէն ոմանք
գործին համար ընծայ տուին. Թ-
արսաթան՝ հազար դրամ ոսկի,
հիսուն սկաւառակ ո՛ հինգ հա-
րիւր երսուն քահանայական պատ-
71 մուճան տուաւ գանձին: Եւ տոհ-
մերու իշխաններէն ոմանք գործա-
տորութեան գանձին քսան հազար
դրամ ոսկի ու երկու հազար եր-
կու հարիւր մնաս արծաթ տուին:
72 Եւ մնացած ժողովուրդին տուած-
ները քսան հազար դրամ ոսկի ու
երկու հազար մնաս արծաթ ու
վաթսունեօթը քահանայական
73 պատմուճան էր: Եւ քահանա-
ները, ու Ղեւտացիները, և դըռ-
նապանները, ու երգեցողները, և
ժողովուրդէն եղողները, ու Նա-
թանայիմները, և բոլոր Իսրայէլ՝
իրենց քաղաքներուն մէջը բնակե-
ցան. ու երբոր եօթնեերորդ ամիսը
հասաւ, Իսրայէլի որդիքը իրենց
քաղաքներուն մէջ էին:

ԳԼ. Ը

1 Եւ բոլոր ժողովուրդը մէկ մարդու
պէս՝ Ջուրի դրանը առջևը
եղող հրապարակին մէջ ժողովե-
ցան, ու Եզրաս դպիրին ըսին, որ
Մովսէսին օրինաց գիրքը բերէ, որն
որ Տէրը Իսրայէլին պատուիրած
2 էր: Ու եօթնեերորդ ամսուն առջի
օրը՝ Եզրաս քահանան օրինաց գէր-
ժողովքին առջևը բերաւ, որ էրիկ
ու կնիկ մարդիկներէ, ու ամէն լը-
սելու ու հասկընալու կարող թիւն
3 ունեցողներէ բաղկացած էր. Եւ
զանիկայ՝ Ջուրի դրանը առջևը ե-
ղող հրապարակին մէջ առաւօտէն
մինչև կէս օր էրիկ ու կնիկ մար-
դիկներուն ու հասկըցողներուն առ-
ջևը կարդաց. և բոլոր ժողովուրդը
իրենց ականջները օրինաց գիրքին
4 պո՛ետ էին: Ու Եզրաս դպիրը
յատուկ իրեն համար շինուած փայ-
տեղէն բեմին վրայ կայնեցաւ. ու
անոր քովը աջ կողմէն՝ Մատաթիա,
Սեմա, Անայիա, Ուրիա, Հել-
կիա ու Մաասիա, և ձախ կողմէն՝
Փետայիա, Միսայէլ, Մելքի-
ա, Հաշում, Հաշբադանա,
Զաքարիա ո՛ Մեսուլամ կայնե-
ցան: Ու Եզրաս գիրքը բացաւ
5 բոլոր ժողովուրդին աչքերուն առ-
ջևը. վասն զի ինքը բոլոր ժողո-
վուրդէն բարձր էր. ու զանիկայ
բացածին պէս բոլոր ժողովուրդը
6 ոտքի վրայ եղաւ: Ան առնը Եզ-
րաս Եհովայ մեծ Աստուածը օրհ-
նեց. ու բոլոր ժողովուրդը ձեռ-
քերնին վերցուցին, ու Ամէն, Ա-
մէն՝ ըսին. և իրենց երեսին վրայ
գետինը ծռելով Տէրոջը երկրպա-
7 գութիւն ըրին: Ու Յեսու, Բա-
նի, Սարաբիա, Յամին, Ակկուբ,
Սաբեթա, Ովդիա, Մաասիա,
Կովղիտա, Ազարիա, Յովզաբադ,
Անան, Փելայիա, ու Ղեւտացիք
օրէնքը ժողովուրդին կը հասկըց-
նէին. և ժողովուրդը իրենց կար-

դրանը հրապարակին մէջ , ու ներ-
սիմի դրանը հրապարակին մէջ
իրենց տաղաւարները չհնեցին : Ու 17
գերութենէ դարձողներուն բոլոր
ժողովքը տաղաւարներ չհնեցին ,
ու տաղաւարներու մէջ նստան .
վասն զի Իսրայէլի որդիքը Նաւէան
Հեսուին օրերէն մինչև ան օրը
այնպէս ըրած չէին . ու խիստ մեծ
ուրախութիւն եղաւ : Ու առջի 18
օրէն մինչև եօթի օրը՝ ամէն օր Ա-
տուծոյ օրինաց գիրքը կարդացու-
ցաւ . ու եօթը օր տօն ըրին , և
ութերորդ օրը հանդիսաւոր ժողով
եղաւ , ինչպէս որ հրամայուած էր :

Գ Լ . Թ

Ու ան ամսուն քսանուչորսերորդ 1
օրը՝ Իսրայէլի որդիքը ծոմով ,
քուրձերով , ու վրանին հող ցանուած
մէկտեղ ժողվուեցան : Ու Իսրա- 2
յէլի որդիքը բոլոր օտարազգիներէն
զատուեցան . ու կանգնելով՝ իրենց մեղքերը ու իրենց
հայրերուն անօրէնութիւնները խոս-
տովանեցան : Ու իրենց տեղը կայ- 3
նելով՝ օրուան չորրորդ մասը՝ իրենց
Տէր Աստուծոյն օրինաց գրքէն կար-
դացին , ու չորրորդ մասը՝ իրենց
Տէր Աստուծոյն խոստովանութիւն
ու երկրպագութիւն ըրին :

Ու Յեսու , Բանի , Կադմիէլ , 4
Սարաբիա , Բունի , Սարաբիա ,
Բանի ու Քենանի Ղեւտացիները
բեմին վրայ եկան , ու իրենց Տէր
Աստուծոյն բարձր ձայնով աղաղա-
կեցին : Ու Յեսու , Կադմիէլ , 5
Բանի , Հասաբանիա , Սարաբիա ,
Ովդիա , Սարանիա ու Փեթայիա
Ղեւտացիները ըսին , Արէք , ձեր
Տէր Աստուածը յաւիտեան յաւի-
տենից օրհնեցէք :

Օրհնեալ ըլլայ քու փառաւո- 6
րեալ անունդ , ու ամէն օրհնու-
թենէ ու գոհութենէ բարձր ըլլայ :
Դուն միայն դուն Տէր ես . երկին-
քը , երկնից երկինքը և անոր բո-
լոր զօրքերը , երկիրը ու բոլոր
անոր վրայ եղածը , ծովերը ու բո-
լոր անոնց մէջ եղածը դուն ըս-
տեղծեցիր . և ամենուն դուն կեն-

8 գովք կայներ էին : Ընտիր Աստու-
ծոյ օրինաց գիրքը յաւակ կերպով
կարդային , ու մեկնութիւնը տա-
լով կարդացածնին հասկըցուցին :
9 Ու Նէեմիա Եթիրսաթան ու
Եզրաս քահանան՝ դպիրը , և
ժողովուրդին հասկըցընող Ղեւտա-
յիները բոլոր ժողովուրդին ըսին ,
Այս օրս ձեր Տէր Աստուծոյն սուրբ
օրն է . սուգ մի ընէք ու մի
լար . վասն զի բոլոր ժողովուրդը
կու լայն երբոր օրէնքին խօսքերը
10 կը լսէին : Ու անոնց ըսաւ , Գնա-
ցէք պարարտ բաներ կերէք ու ա-
նոյշ բաներ խմեցէք ու պատ-
րաստութիւն չունեցողներուն բա-
ժիններ խրկեցէք . քանզի այս օր
11 ձեր Տէրոջը սուրբ օրն է , ու
մի տրտմիք . վասն զի Տէրոջը
ուրախութիւնը ձեր զօրութիւնն
է : Ան առնը Ղեւտացիք բոլոր
ժողովուրդը լռեցուցին՝ ըսելով ,
Լռեցէք , քանզի այսիկայ
12 սուրբ օր է , ու մի տրտմիք : Ու
բոլոր ժողովուրդը ուտելու ու խմե-
լու ու բաժիններ խրկելու և մեծ
ուրախութիւն ընելու գացին . վասն
զի իրենց բացատրուած խօսքերը
հասկըցան :

13 Ու երկրորդ օրը բոլոր ժողո-
վուրդին տոհմապետները , քահա-
նաները ու Ղեւտացիները Եզրաս
դպիրին քովը ժողվուեցան , որ օրէն-
14 քին խօսքերը հասկընան : Ու
օրինաց գրքին մէջ գրուած գտան որ
Տէրը Մովսէսին ձեռքովը հրամա-
յեր է , որ եօթներորդ ամսուն տօ-
նին աուենը Իսրայէլի որդիքը տա-
15 ղաւարներու մէջ բնակին , Նաև
իրենց ամէն քաղաքներուն մէջ ու
Երուսաղէմի մէջ հրատարակեն ու
քարոզեն ըսելով , Ելէք լերը , ու
ձիթենիի ոստեր , իւղի ծառի ոստեր
ու մրտենիի ոստեր և արմաւենիի
ոստեր ու տերեւախիտ ծառերու ոս-
տեր բերէք , որ տաղաւարներ շի-
16 նէք , ինչպէս որ գրուած է : Ու
ժողովուրդը ելաւ ու բերաւ . ու
ամէն մարդ իր տանիքին վրայ ու իր
գաւիթին մէջ , և Աստուծոյ տաները
գաւիթներուն մէջ , ու Եփրա-

դանութիւն կուտաս , ու երկնից
գօրքերը քեզի երկրպագութիւն
7 կ՚ընեն : Դուն ես այն Տէր Ա-
տուածը որ Աբրամը ընտրեցիր , և
զանիկայ Քաղդէացւոց Ուր փո-
խէն հանեցիր , ու անոր անունը
8 Աբրահամ դրիր . Եւ անոր սիրտը
քու առջեւդ հաւատարիմ գտար ,
ու անոր հետ ուխտ ըրիր որ Քա-
նանացւոց , Քետացւոց , Ամո՛ր հա-
յոց , Փերեզացւոց , Յեբուսացւոց
ու Գերգեսացւոց երկիրը անոր սե-
րունդին տաս . ու քու խօսքդ հաս-
տատեցիր , վասն զի արդար ես :
9 Ու Եգիպտոսի մէջ մեր հայրե-
րուն նեղութեանը նայեցար , ու
Կարմիր ծովուն վրայ անոնց աղա-
10 ղակը լսեցիր . Եւ փարաւոնին
ու անոր բոլոր ծառաներուն ու ա-
նոր երկրին բոլոր ժողովուրդին
նշաններ ու հրաշքներ ցուցուցիր ,
վասն զի գիտցար որ անոնց վրայ
հպարտացան . ու սա օրուան պէս
11 քեզի անուն վաստակեցար . Եւ ծո-
վը անոնց առջեւը պատռեցիր , ա-
նանկ որ ծովուն մէջէն ցամաքով
անցան , և զանոնք հալածողները
խորունկ ջուրերու մէջ Եփոտ-ած
քարի պէս անդունդը նետեցիր :
12 Եւ ցօրեկը ամպի սիւնով , ու գի-
շերը անոնց գացած ճամբան լուսա-
ւորելու համար՝ կրակի սիւնով ա-
ռաջնորդեցիր անոնց :
13 Նաև Սինայ լեռանը վրայ իջար ,
ու անոնց հետ երկինքէն խօսեցար .
և անոնց ուղիղ դատաստաններ ,
ճշմարիտ օրէնքներ ու բարի կա-
նոնները ու պատուիրանքներ տուիր .
14 Եւ քու սուրբ շաբաթդ անոնց գիտ-
ցուցիր , ու քու ծառայիդ Մովսէ-
սին ձեռքովը անոնց պատուիրանք-
ներ , կանոններ ու օրէնքներ հրա-
15 մայեցիր . Ու երբոր անօթեցան ,
անոնց երկինքէն հաց տուիր , ու
երբոր ծարաւեցան , անոնց ապառա-
ժէն ջուր հանեցիր . և անոնց ըսիր
որ մտնեն ու ժառանգեն այն երկիրը՝
որն որ անոնց տալու համար ձեռքդ
վերցուցիր :
16 Բայց անոնք՝ այսինքն մեր հայրե-
րը հպարտացան ու իրենց պարա-
նոցը խստացուցին , և քու պատուի-
րանքներուդ չհնազանդեցան ըրին ,
17 Ու չուզեցին մտիկ ընել , և անոնց
մէջը ըրած հրաշքներդ չյիշեցին .
հապա իրենց պարանոցը խստացու-
ցին , ու իրենց ապստամբութեամբ
բը իրենց ծառայութեանը դառ-
նալու գլուխ դրին . բայց դուն նե-
րող՝ ողորմած՝ գթած՝ երկայնամիտ
և բազումողորմ Աստուած ըլլա-
18 լով զանոնք երեսէ չձգեցիր . Ա-
նաւանդ երբոր անոնք իրենց ձու-
ծոյ որթ շինեցին , ու Քեզ Եգիպ-
տոսէն հանող Աստուածդ ասիկայ
է ըսելով , Քէզ մեծապէս անար-
19 գեցին , Դուն քու մեծ ողորմու-
թեամբդ զանոնք անապատին մէջ
երեսէ չձգեցիր . Ճամբան անոնց ա-
ռաջնորդութիւն ընելու համար՝ յո-
րիկը ամպի սիւնը , ու գիշերը ա-
նոնց գացած ճամբան լուսաւորելու
համար կրակի սիւնը անոնց վրայէն
20 չվերցուցիր : Նաև զանոնք իմաս-
տուն ընելու համար քու բարի Հո-
գիդ տուիր , ու անոնց բերնէն քու
մանանադ չպակսեցուցիր , ու ծա-
րաւած ատեննին անոնց ջուր տուիր :
21 Եւ զանոնք քառասուն տարի անա-
պատին մէջը կերակրեցիր . անոնց
բան մը չպակսեցաւ , անոնց հան-
դերձները չմաշեցան ու անոնց
ոտքերը չուռեցան : Եւ անոնց
22 թագաւորութիւններ ու ժողովուրդ-
ներ տուիր , ու անոնց սահմանները
որոշեցիր . ու Եսեբոնի երկիրը՝ այս-
ինքն Սեհոնի թագաւորին երկիրը ,
ու Բասանի Ովգ թագաւորին եր-
կիրը ժառանգեցին : Եւ անոնց
23 որդիները երկինքի աստղերուն չափ
շատցուցիր . ու տարիր զանոնք ան
երկիրը՝ որն որ անոնց հայրերուն
խոստացեր էիր , թէ անոնք հոն պի-
տի մտնեն ու ժառանգեն : Եւ ա-
24 նոնց որդիքը մտան ու ան երկիրը
ժառանգեցին . և ան երկրին մէջ
բնակող Քանանացիները անոնց
առջեւը նուաճեցուցիր , ու զանոնք
ու անոնց թագաւորները , ու երկրին
ժողովուրդը անոնց ձեռքը տուիր ,
որ ուզածնուն պէս վարուին անոնց
հետ : Եւ պարսպաւոր քաղաքներ , 25

ու պարարտ երկիր մը առին . ու
ամէն բարիքով լեցուն տուներ ,
փորուած ջրհորներ , այգիներ , ձի-
թենիներ ու պտղաբեր ծառեր ա-
ռատօրէն ժառանգեցին . ու կերան ,
կշտացան ու գիրցան , և քու մեծա-
մեծ բարիքներովդ զուարճացան :
26 Սակայն քեզի անհնազանդութիւն
ու ապստամբութիւն ըրին , և քու
օրէնքդ ետևնին ձգեցին , ու քու
մարգարէներդ ալ մեռցուցին , որ
պանդ քեզի դարձընելու համար
անոնց վկայութիւն կու տային . և
27 չէզ մեծապէս անարգեցին : Ու
պանդ իրենց թշնամիներուն ձեռքը
մատնեցիր որ պանդ նեղեցին . ու
երբոր իրենց նեղութեան ատենը
քեզի աղաղակեցին , դուն երկինքէն
լսեցիր , և քու առատ ողորմու-
թեանդ համեմատ անոնց ազատիչ-
ներ տուիր . ու ազատեցին պանդ
28 իրենց թշնամիներուն ձեռքէն : Բայց
երբոր հանգստութիւն գտան , նո-
րէն քու առջեդ չարութիւն ըրին .
ու պանդ իրենց թշնամիներուն
ձեռքը թողուցիր որ անոնց վրայ
տիրեցին . ու երբոր նորէն քեզի ա-
ղաղակեցին , դուն երկինքէն լսեցիր ,
և քու ողորմութեանդ համեմատ
շատ անգամ պանդ ազատեցիր .
29 Ու քու օրէնքիդ դարձընելու հա-
մար անոնց վկայութիւն ըրիր . բայց
անոնք հպարտացան , ու քու հրա-
մաններուդ չհնազանդեցան ,
և քու պատուիրանքներուդ դէմ
մեղք գործեցին , (որ պանդ պա-
հող մարդը անոնցմով կ'ապրի ,)
ու իրենց ուսերը չհնազարհեցուցին ,
հապա իրենց պարանոցը խստացու-
ցին , ու չհնազանդեցան :
30 Ու շատ տարիներ անոնց երկայնմա-
տութիւն ըրիր , ու քու Հոգիովդ՝
քու մարգարէներուդ ձեռքովը ա-
նոնց վկայութիւն ըրիր , բայց ա-
նոնք մտիկ չըրին . ուստի պանդ
երկիրներուն ժողովուրդը ձեռքը
31 մատնեցիր : Սակայն քու առատ
ողորմութեամբդ պանդ բոլորովին
չկորընցուցիր ու չմերժեցիր ,
վասն զի դուն ողորմած ու գթած
Աստուած ես :

32 Ու հիմա , մե՛ Աստուած մեր , որ
ուխտ ու ողորմութիւն պահող՝ մեծ ,
զօրաւոր ու ահեղ Աստուած ես ,
Ասորեստանի թագաւորներուն օրե-
րէն մինչև այս օրս՝ մեզի , մեր թա-
գաւորներուն , մեր իշխաններուն ,
մեր քահանաներուն , մեր մարգա-
րէներուն , մեր հայրերուն և քու
բոլոր ժողովուրդիդ ամէն պատա-
հած նեղութիւնները քու առջեդ
քիչ չերևնան : Սակայն բոլոր մե- 33
զի պատահած բաներուն մէջ դուն
արդար ես . քանզի դուն ճշմարտու-
թեամբ ըրիր , բայց մենք անօրէ-
նութիւն ըրինք : Ու մեր թա- 34
գաւորները , իշխանները , քահա-
նաները ու հայրերը քու օրէնքդ
չպահեցին , ու քու պատուիրանք-
ներդ ու անոնց ըրած վկայութիւն-
ներդ մտիկ չըրին : Ու անոնք ի- 35
րենց թագաւորութեան ատենը , ու
անոնց շատ բարիքներ տուած ա-
տենդ և ան ընդարձակ ու պարարտ
երկրին մէջը՝ որ անոնց տուիր , քե-
զի ծառայութիւն չըրին ու իրենց
չար գործերէն չդարձան : Ահա 36
մենք այսօր ծառայ ենք . մանաւանդ
ան երկրին մէջ՝ որն որ մեր հայրե-
րուն տուիր որ անոր պտուղները
ու բարիքները ուտեն , ահա մենք
հոն ծառայ ենք : Ու ան երկիրը 37
շատ պտուղ կու տայ ան թագաւոր-
ներուն , որոնք մեր մեղայը համար
մեր վրայ դրիր , ու անոնք մեր մարմ-
նոյն վրայ ու մեր անասուններուն
վրայ իրենց ուզածին պէս կը տիրեն .
ու մենք մեծ նեղութեան մէջ ենք :
Ու ասի ամենուն համար մենք հաս- 38
տատ ուխտ մը կ'ընենք ու կը գրենք ,
ու մեր իշխանները , մեր Ղևտացի-
ները ու մեր քահանաները գանիկայ
կը կնքեն :

ԳԼ . Ժ

Ու կնքողները սոսկ էին . Ադա- 1
ղեայի որդին Նէեմիա Հաքա-
լեայի որդին՝ Նէեմիա Հաթար-
սաթան , Սեդեկիա , Սարայիա , 2
Ազարիա , Երեմիա , Փաշուր , Ա- 3
մարիա , Մեղքիա , Հաթուս , 4
Սեբանիա , Մալուք , Հարիմ , 5
Մերամովթ , Ովդիա , Դանիէլ , 6

7 Կանաթիմ , Կարուբ , Մեսուղամ ,
8 Ըբիա , Միամին , Մաազիա , Բղգա ու Սեմայիա . սոքա քահանա-
9 ներն էին : Ու Ղևտացիները՝ Ե-
զեքիայի որդին Յեսու , Բանուի ,
ո– Նադաբադի որդիներէն՝ Կադ-
10 միէլ . Ու անոնց եղբայրները՝ Սա-
բանիա , Ուդիա , Կոդղիտա , Փա-
11 ղայիա , Ենան , Միքա , Բոռը ,
12 Հասբիա , Զաքուր , Սարաբիա ,
13 Սեբանիա , Ովդիա , Կանի ո–
14 Հանինու : Ժողովուրդին իշխան-
ները՝ Բարոս , Հասթ մովաբ , Ե-
15 ղամ , Զաթու , Բանի , Բունի ,
16 Ազգադ , Բեբայի , Ադոնիա , Բա-
17 գուե , Ադին , Ատեր , Եզեկիա ,
18 Ազուր , Ովդիա , Հասում , Բե-
19 սէի , Հիրիմ , Ենաթովնի , Նովբայ ,
20 Մագպիաս , Մեսուղամ , Եզիր ,
21 Մասիզեբէլ , Սադոկ , Յադդուա ,
22 Փալտաիա , Ենան , Ենանիա ,
23 Ովսէէ , Ենանիա , Հասուբ , (24) Ա-
25 զէս , Պիլա , Սոբէկ , Հոհեում ,
26 Հասբանա , Մասսիա , Ընքիա ,
27 Ենան , Օնան , Մալուք , Հարիմ
ո– Բանանա :

28 Ու մնացած ժողովուրդը՝ քահա-
նաները , Ղևտացիները , դռնա-
պանները , երգիչողները , Նաթի-
նայիմները , ու երկիրներու ժողո-
վուրդներէն Աստուծոյ օրինացը հե-
տևելո– համար բոլոր գաւառները ,
իրենց կնիկները , որդիները ու աղ-
ջիկները՝ ամէն անոնք որ
29 կրնային հասկընալ , Իրենց երևելի
եղբայրներուն հետ միաբանեցան ,
ու անէծքով երդում ըրին , որ Ա-
ստուծոյ ծառային Մովսէսին ձեռքով
տրուած Աստուծոյ օրէնքին մէջը քա-
լեն , ու մեր Տէր Յհովայ Տէրոջը բոլոր
պատուիրանքները ու դատաստան-
ները և կանոնները պահեն ու կա-
30 տարեն : Ու եթէ որ մեր
աղջիկները երկրին ժողովուրդնե-
րուն չտանք , և անոնց աղջիկները
31 մեր որդոց չառնենք : Ու երկրին
ժողովուրդներուն շաբաթ օրը ծա-
խելու համար բերած ապրանքները
և ամէն տեսակ ուտելիքը՝ շաբաթ
օրը կամ սուրբ օրերը անոնցմէ
չառնենք . ու եօթներորդ տարին
ու ամէն պարտքի պահանջմունքը
թողունք : Ու մեզի կանոն դրինք , 32
որ մեր Աստուծոյն տանը ծառայու-
թեանը համար ամէն տարի մէկ սիկ-
ղին երրորդ մասը տանք , Հրաջա- 33
տրութեան հացին համար , մշտնջե-
նաւոր հացի ընծային համար ,
մշտնջենաւոր ողջակէզին համար ,
շաբաթներուն համար , ամսագլուխ-
ներուն համար , տօներու համար ,
սուրբ բաներու համար , ու Իսրայէ-
լին քաւութիւն ընելու մեղքի պա-
տարագներուն համար , ու մեր Ա-
ստուծոյն տանը ամէն գործքին հա-
մար . (Ու փայտի ընծային համար 34
քահանաներուն , Ղևտացիներուն
ու ժողովուրդին վիճակ ձգեցինք ,
որ պանիկայ մեր Տէր Աստուծոյն սե-
ղանին վրայ վառելու համար , տա-
րուէ տարի որոշուած առներնիրը
ըստ ազգաւտոհմից մեր Աստուծոյն
տունը բերինք , ինչպէս որ օրէնքին
մէջ գրուած է .) Ու մեր երկրին 35
առաջին պտուղները , և ամէն ծա-
ռին ամէն առաջին պտուղները տա-
րուէ տարի Տէրոջը տունը տանինք :
Ու մեր որդիներուն ու մեր ան- 36
ասուններուն առջինեկները՝ ինչպէս որ
օրէնքին մէջը գրուած է , ու մեր
արջառներուն ու ոչխարներուն ա-
ռջինեկները մեր Աստուծոյն տունը
տանինք՝ մեր Աստուծոյն տանը
մէջ պաշտօն կատարող քահանանե-
րուն . Ու մեր խմորներուն երախայ- 37
րինները , և մեր ընծաները՝ այսինքն
ամէն ծառի պտուղը , գինի ու եղ
տանինք քահանաներուն՝ մեր Ա-
ստուծոյն տանը սենեակները , ու մեր
երկրին տասանորդը Ղևտացիներուն
պահ , ու Ղևտացիները մեր բոլոր
երկրագործութեան քաղաքներուն
մէջ տասանորդները առնեն : Ու 38
Ահարոնի որդին քահանայ Ղևտա-
յուց տասանորդին մէջը՝ Ղևտացւոց
մասնակից ըլլայ , ու Ղևտացիք
տասանորդին տասանորդը մեր Ա-
ստուծոյն տունը՝ դանձատանը սե-
նեակները տանին . Վասն զի Իս- 39
րայէլի որդիքը ու Ղևիի որդիքը
ցորենին ու գինիին ու ձիթին հա-
մար սենեակները պիտի տանին , ուր

որ սրբարանին անօթները ու պաշտօն կատարող քահանաները ու դռնապանները ու երգեցողները կը կենան. ու մեր Աստուծոյն տաճարը վրայով անհոգ պիտի չըլլանք:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Եւ ժողովուրդին իշխանները երուսաղէմի մէջ բնակեցան. ու ուրիշ ժողովուրդը վիճակ ձգեցին, որ տասնէն մէկը բերեն երուսաղէմ սուրբ քաղաքը բնակելու. ու միւս ինը բաժինը ո՛րէ
2 քաղաքներու մէջ բնակին: Եւ ժողովուրդը օրհնեց այն ամէն մարդիկները՝ որոնք յօժար կամաց իրենց անձը ընծայեցին երուսաղէմի մէջ
3 բնակելու: Ու երուսաղէմի մէջ բնակող գաւառին իշխանները ասոնք էին. (սակայն Յուդայի քաղաքներուն մէջ՝ Իսրայէլը, քահանաները, Ղեւտացիները, Նաթինայիմները ու Սողոմոնին ծառաներուն որդիքը՝ ամէն մարդ իրենց կալուածքին մէջ՝ իրենց քաղաքնե-
4 րուն մէջը բնակեցան: Ու երուսաղէմի մէջ՝ Յուդայի որդիներէն ու Բենիամինի որդիներէն բնակեցան:)

Յուդայի որդիներէն՝ Աթաղիայի որդւոյն Ամարիայի որդւոյն Շեփատիայի որդւոյն Մահաղիէլի որդւոյն Փարէսի որդիներէն Աթայիա, որ Փարէսի որդիներէն էր,
5 եւ Մեսուղամի որդւոյն Յովաքիմի որդւոյն Զաքարիայի որդւոյն Սելոնիի որդւոյն Զայիայի որդւոյն Գողոզէի որդւոյն
6 Շարուքին որդին Մասիա: Երուսաղէմի մէջ բնակող Փարէսի որդիներուն ամէնը հարիւր վեցտասնուութը զօրաւոր մարդիկ էին:

7 Ու Բենիամինի որդիքը ասոնք էին. Սաղայի որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն Յովէտի որդւոյն Փետայիայի որդւոյն Կողայիայի որդւոյն Մասիայի որդւոյն Իթիէլի որդւոյն Եսայի
8 որդին: Եւ անոնց ետքը Գաբէի, Սալլու: Եւ անոնք հարիւր քսանուութը հոգի. Ու անոնց վրայ իշխան՝ Զիքրիի որդին Յովէլ էր. ու Յուդա քաղաքին վրայ տեղակալ էր:

10 Քահանաներէն՝ Յովարիբի որդին Յեդայիա, Յաքին, Սա-
11 րայի տանը վերակացուն՝ Հեքիատէի որդւոյն Մարիովթի որդւոյն Սադովկի որդւոյն Մեսուղամի որդւոյն Մերայոթի որդին Ահիտուբ էր, Եւ
12 անոնց եղբայրները՝ որ Տաճարին տանը գործը կը բանէին, ութը հարիւր քառասունեւհինգ էին. ու Մաղքիայի որդւոյն Փաշուրի որդւոյն Յերոհամի որդւոյն Փաղալիայի որդւոյն Հարիմին որդին Ադայիա, Ու անոր
13 եղբայրները՝ տոհմապետները երկու հարիւր քառասունեւհինգ էին. ու Ամմերի որդւոյն Մեսելեմովթի որդւոյն Շհղայի որդւոյն Մեսիլլէմոթի որդին Ամեսայի, Եւ անոնց եղ-
14 բայրները հարիւր քառասուութը զօրաւոր կորիճներ էին. ու անոնց վրայ իշխան՝ Գեդողիմի որդին Զաբդիէլ էր:

15 Ու Ղեւտացիներէն՝ Հաշուբի որդւոյն Ազրիկամի որդւոյն Հասաբիայի որդւոյն Բունիի որդին Սեմայիա,
16 Նաև Սաբեթա ու Յոզաբատ՝ որոնք Ղեւտացւոց իշխաններէն էին, Տաճարին տանը արտաքին գործքին վրայ էին: Եւ Ասափի որդւոյն
17 Զաբդիի որդւոյն Միքայէլ որդին Մաթանիա էրգեցողներուն գլխաւորն էր, ու աղօթքներուն օրհնութիւնները նախ անիկայ կը սկսէր երգել. և անոր եղբայրներէն Բակբոկիա երկրորդն էր. ու Աբդա
18 Գաղալի որդւոյն Սամուայի որդին Ներդա էր: Սուրբ քաղաքին մէջ բնակող բոլոր Ղեւտացիները երկու հարիւր ութսունուչորս էին:

19 Եւ դռնապանները՝ Ակկուբ ու Տելմոն, ու անոնց եղբայրները՝ դռներուն պահապանները հարիւր եօթանասունեւհինգ էին:

20 Եւ Իսրայէլին, քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն ժեռնորդը՝ Յուդայի բոլոր քաղաքներուն մէջ՝ ամէն մարդ իր ժառանգութեանը մէջ էր: Նայց Նաթանայիմները Ո-
21

փաղի մէջ կը բնակէին . և Միա ու
Դխիա Նաթանայիմներուն վրայ
22 էին : Ու Երուսաղէմի մէջ Ղև-
ուացւոց վերակացուն Մխքայէլ որ-
դւոյն Աթթանիայի որդւոյն Նա-
բիայէլ որդւոյն Հանիի որդին Ազ-
էր , Նաափի որդիներէն երգեցողնե-
րէն , որոնք Նաուծոյ տանը գործ-
23 քին վրայ էին . Այսու զի անոնց
համար թագաւորը հրաման տուեր
էր , որ երգեցողներուն օրէ օր ռոճիկ
24 տրուի : Ու Յուդայեան Հարա-
էլին որդիներէն Մասիզեբելի որ-
դին Զերեթայիա ժողովուրդին ամէն
գործքին մէջ թագաւորին գործա-
կալն էր :

25 Ու Յուդայի որդիներէն գեղերու
ու արտերու մէջ բնակեցան , ոյն-
պէս Կարիաթ արբայէն ու անոր
գեղերուն մէջ , Դեբոնէն ու անոր
գեղերուն մէջ , Կաբսէէլէն ու
26 անոր գեղերուն մէջ , Ու Յեսուա-
յէն , ու Մօլադայէն , ու Բեթփա-
27 ղեթէն , Ու Հասր սուաղէն , ու
Բերսաբէէէն ու անոր գեղերուն
28 մէջ , Ու Սիկեղակէն , ու Մեքո-
29 նայէն և անոր գեղերուն մէջ , Ու
Հնոհմոնէն , Սարսայէն , Յեղի-
30 մելեթէն , Հանոմէն , Ադողամէն ու
անոնց գեղերուն մէջ , Լաքիսէն
ու անոր արտերուն մէջ , Ազեկա-
յէն ու անոր գեղերուն մէջ , ու
Բերսաբէէէն մինչև Հնոմի ձորը
բնակեցան :

31 Ու Բեթելի որդիքը՝ Դարաա-
յէն մինչև Մաքմաս , Յայիա , ու
Բեթէլ ու անոր գեղերուն մէջ ,
32 Նեթովէթ , Հոր , Նեմանիա ,
33 Հասոր , Ռամա , Գեբեթայիմ ,
34 Հադիտ , Սեբոյիմ , Նեբալատ ,
35 Լոմի , Ոնով ու Վեքարասիմ
բնակեցան :

36 Ու Լեւտացիներէն ամէն Յու-
դայի ու Բենիամինի մէջ բաժնուած
էին :

ԴԱՆ . ԺԲ

1 Ու Սաղաթիէլեան Հոզոբաբելին
ու Յեսուին հետ ելլող քահա-
նաները ու Լեւտացիները ասոնք
են . Սարայիա , Երեմիա , Եզրաս ,
Ամարիա , Մալուք , Հատուս , 2
Սեքենիա , Հոռէում , Մերամոթ , 3
Եդդով , Գանաթօն , Աբիա , 4
Միամին , Մովադիա , Բելգա , 5
Սեմայիա , Յովարիբ , Յեդայիա , 6
Սալլու , Ամոկ , Հեղկիա , Յեդա- 7
յիա . Յեսուին օրերը ասոնք էին
քահանաներուն իշխանները իրենց
եղբայրներովը :

Ու Լեւտացիք՝ Յեսու , Բա- 8
նուի , Կադմիէլ , Սարաբիա , Յու-
դա ու Մաթթանիա . ասիկայ իր
եղբայրներուն հետ օրհնութեանց վը- 9
րայ էր . Ու անոնց եղբայրները
Բակբուկիա և Ունննի անոնց դի-
մացը իրենց կարգին մէջ կը կայ-
նէին :

Ու Յեսու ծնաւ Յովակիմը , և 10
Յովակիմ ծնաւ Եղիասիբը , ու
Եղիասիբ ծնաւ Յոյիադան , Ու 11
Յոյիադա ծնաւ Յոնաթանը , ու
Յոնաթան ծնաւ Յադդուան :

Ու Յովակիմին օրերը տոհմա- 12
պետ քահանաները ասոնք էին . Սա-
րայիայէն՝ Մարայիա , Երեմիայէն՝
Անանիա , Եզրասէն՝ Մեսուղամ , 13
Ամարիայէն՝ Յօհանան , Մալուքէն՝ 14
Յոնաթան , Սեբանիայէն՝ Յով-
սեփ , Հարիմէն՝ Եդնա , Մարիոթէն՝ 15
Հեղկայ , Եդդոյէն՝ Զաքարիա , 16
Գանաթօնէն՝ Մեսուղամ , Աբիա- 17
յէն՝ Զիքրի , Մինիամինէն՝ Մովա-
դիայէն՝ Փաղտի , Բելգայէն՝ Ա- 18
մուա , Սեմայիայէն՝ Յոնաթան ,
Յովարիբէն՝ Մաթթանայ , Յեդա- 19
յիայէն՝ Ոզի , Սալլուէն՝ Կալլայ , 20
Ամոկէն՝ Եբեր , Հեղկիայէն՝ Հա- 21
բիա , Յեդայիայէն՝ Նաթանայէլ :

Եղիասիբին , Յոյիադայի , Յո- 22
հանանին ու Յադդուայի օրերը
Լեւտացիք ոչնչէն առնուց տոհմա-
պետները գրուեցան . նաև քահա-
նաները՝ մինչև Պարսից Դարեհին
թագաւորութիւնը : Լեւի որ- 23
դւոց տոհմապետները մինչև Ե-
ղիասիբեան Յօհանանին օրերը ժա-
մանակագրութեան գրքին մէջ գը-
րուեցան : Ու Լեւտացւոց իշխան- 24
ները՝ Հասաբիա , Սարաբիա , ու
Կադմիելի որդին Յեսու էին . և
անոնց եղբայրները անոնց առջևը

ել էին դաս դասի դէմ , որ Ե-
ռուժոյ մարդուն Դաւիթին հրա-
մայած էին պէս օրինութիւն ու գոհու-
25 թիւն մատուցանեն : Մահանիա ,
Նակրոկէս , Ելդիա , Մեսուղամ ,
Տելմեն ու Ակկուբ դրան շտեմա-
րաններուն մէջ պահպանութիւն
26 ընող դռնապաններ էին : Յովե-
սեդեկեան Յեսուին որդւոյն Յո-
վակիմին օրերը ու Նէեմիա կառա-
վարիչին ու Եզրաս քահանային ու
դպիրին օրերը ասոնք էին :
27 Ու Երուսաղէմի պարսպին նո-
կատեաց ատենը Ղեւտացիները
փնտռեցին իրենց բոլոր տեղերէն ,
որ զանոնք Երուսաղէմ բերեն , ու
նաւակատիքը ուրախութեամբ ,
գոհութեամբ , օրհնութիւններով ,
ծնծղաներով , տաւիղներով ու քո-
28 նարներով կատարեն : Ու երգե-
ցողներուն որդիքը՝ Երուսաղէմին
շրջակայ տեղերէն , ու Նետոփա-
29 թացւոց գիւղերէն , Գաղգա-
ղայի տունէն , ու Գաբայի դաշտե-
րէն , ու Ազմաւէթէն ժողվուեցան .
վասն զի երգեցողները Երուսաղէմին
բոլորտիքը իրենց գիւղեր շիներ էին :
30 Ու քահանաները ու Ղեւտացիները
սրբուեցան , ու ժողովուրդը ու
դռները ու պարիսպը սրբեցին :
31 Ու Յուդայի իշխանները պարսա-
պին վրայ հանեցի , ու գոհութիւն
երգող երկու մեծ դաս կարգեցի .
Մէկը պարսպին վրայ աջ կողմը դէպ՝ ի
32 Աղբիւղ դուռը Ելրնոտ . Ու անոր
ետեւէն Ովսէիա ու Յուդայի իշ-
33 խաններուն կէսը գացին . Ազա-
զարիա , Եզրաս , Մեսուղամ ,
34 Յուդա , Բենիամին , Սեմայիա
35 ու Երեմիա . Ու փողերով՝ քա-
հանայից որդիներէն Մատի որդւոյն
Զաքուրի որդւոյն Միքիայի որ-
դւոյն Մաթանիայի որդւոյն Սեմա-
յիայի որդւոյն Յովնաթանին որդին
36 Զաքարիա . Ու անոր եղբայրնե-
րը՝ Սեմայիա , Ազարիէլ , Միլա-
լայ , Գիլալայ , Մայ , Նաթա-
նայէլ , Յուդա ու Ենանի Ե-
ռուժոյ մարդուն Դաւիթին երգոց
նուագարաններովը էին . ու
37 անոնց առջեւէն Եզրաս դպիրը . Ա-

իրենց առջեւը եղող Աղբիւրի դուռը
էին , ու Դաւիթի քաղաքին աս-
տիճաններէն պարսպին աստիճանը
ելան , Դաւիթի տանը վրայէն դէպ
՝ի արեւելք մինչեւ Ջուրի դուռը :
38 Ու գոհութիւն երգողներուն միւս դասը դիմացէն կ՚երթային , ու
ես՝ ժողովուրդին կէսին հետ պարսա-
պին վրայ՝ Փուռերուն աշտարակէն
39 մինչեւ լայն պարիսպը , Ու Եփրեմի դրանը վրայէն , և Հին դրանը վրայ , ու Ձկանց դրանը և Ենա-
նեելի աշտարակին ու Մէայի աշ-
տարակին վրայ , մինչեւ Ոչխարաց
դուռը անոնց հետէն կ՚երթայէ . ու
Հանտի դուռը կայնեցան . Ու գո-
40 հութիւն երգողներուն երկու դասը
Ե՛ս ու տասիկաններուն
կէսը՝ որպէս իմ հետս էին . Դա-
41 քահանաները՝ Եղիակիմ , Մաա-
սիա , Մինիամին , Միքիա , Եղիո-
վինայի , Զաքարիա ու Հանանիա՝
փողերով . Ու Մաասիա , Սեմայիա ,
42 Եղիազար , Ոզի , Յովհանան , Մել-
քիա , Եղամ ու Եզեր : Ու ա-
ռաջնորդները երգեցողները իրենց վերակա-
ցուին Յեզրիայի հետ ձայներնին
վերցուցին : Ու ան օրը մեծ զոհեր
43 մատուցին և ուրախութիւն ըրին .
վասն զի Ե՛ս մեծ ուրախու-
թիւնով ուրախացուց զանոնք . ու
կիներն ու տղաքներն ալ ուրա-
խութիւն ըրին , ու Երուսաղէմին
ուրախութիւնը մինչեւ հեռու տե-
ղեանք լսուեցաւ :
44 Ու ան օրը սենեակներուն վրայ՝
պաշեներուն համար , ընծաներուն
համար , երախայրի պտուղներուն
համար ու տասանորդներուն հա-
մար մարդիկներ որոշուեցան , որ
քաղաքներուն արտարակներէն՝ քա-
հանայից ու Ղեւտացւոց օրինաւոր
բաժիններըը հոն ժողվեն . քանզի
Յուդան կայնող քահանայից ու
Ղեւտացւոց վրայ ուրախացաւ . Ու-
45 ղիւ որ անոնք իրենց Ե՛ռուժոյն հր-
տամանը ու սրբութեան հրամանը
կը պահէին , նոյնպէս ալ երգեցող-
ները և դռնապանները՝ Դաւիթին
ու անոր որդւոյն Սողոմոնին պա-

46 տուիրաձին համեմատ. Այսպէս զի առաջ Դաւիթին ու Սամուէլին օրեր երգեցողներու գլխաւորներ կար, և զՅաւուած օրհնելու ու գովելու
47 երգեր: Ու բոլոր Իսրայէլ՝ Զօրաբաբելին օրերը ու Նէեմիային օրերը՝ երգեցողներուն ու դռնապաններուն օրէ օր ոռճիկ կու տային. ու սուրբ բաները Ղեւտացւոց կու տային, Ղեւտացիք ալ Ահարոնի որդւոցը կու տային:

ԳԼ. ԺԶ

1 Յն օրը Մովսէսին գրքէն կարդացուեցաւ ու ժողովուրդը լսեց, ու հոն գրուած գտնուեցաւ որ Ամմոնացիք ու Մովաբացիք Յաւուծոյ ժողովքին մէջը յաւիտեան չմտնեն.
2 Որովհետեւ անոնք Իսրայէլի որդիները հացով ու ջրով չդիմաւորեցին. հապա Բաղաամը անոնց դէմ վարձքով բռնեցին, որ զանոնք անիծէ. բայց մեր Յաւուածը անէծքը օրհնութեան դարձուց:
3 Երբոր օրինաց խօսքերը լսեցին, բոլոր խառնուած հոծութիւնները Իսրայէլէն զատեցին:
4 Բայց ասկէ առաջ մեր Յաւուծոյն տանը սենեակներուն վերակացուն՝ Եղիասիբ քահանան Տուբիային
5 հետ ազգական եղեր էր, Ու անոր մէկ մեծ սենեակ մը շիներ էր ան տեղը՝ ուր որ առաջ հացի ընծաները, կնդրուկը ու անօթները, ու Ղեւտացիներուն, երգեցողներուն և դռնապաններուն համար որոշուած ցորենին, գինիին ու ձէթին տասանորդները, ու քահանաներուն պրոշաք ընծաները կը դնէին.
6 Ու ասոնց ամէն քառնէրուն առեներ ես Երուսաղէմի մէջ չէի. վասն զի Բաբելոնի Արտաշէս թագաւորին երեսունուերկուերորդ տարին թագաւորին գացի: Ու ժամանակ մը ետքը թագաւորէն հրաման առի,
7 Ու Երուսաղէմ գալով՝ Եղիասիբին ըրած չարութիւնը իմացայ, որ Յաւուծոյ տանը գաւիթին մէջ Տուբիային համար սենեակ մը շիներ էր:
8 Ու շատ դժուարեցայ, ու Տուբիային բոլոր կարասիները սենեակէն դուրս նետեցի.
9 Ու հրաման ըրի, ու սենեակները մաքրեցին, և Յաստուծոյ տանը նօթիները ու հացի ընծան և կնդրուկը նորէն հոն տարի:
10 Ու նաև իմացայ որ Ղեւտացւոց բաժինները տրուած չէին. վասն զի սպասաւորութիւն ընող Ղեւտացիները ու երգեցողները ամէնքն ալ իրենց ագարակները փախեր էին:
11 Ընոր համար ոստիկաններուն հետ վիճեցայ ու ըսի, Յաստուծոյ տունը ի՞նչ պատճառաւ մոռնք թողուած է. ու Ղեւտացիները ժողվեցի, ու զանոնք իրենց պաշտօններուն մէջը հաստատեցի:
12 Ու բոլոր Յուդան ցորենին, գինիին ու ձէթին տասանորդները տարին:
13 Ու գանձարաններուն վրայ Սելեմիա քահանան ու Սադովկ դպիրը, ու Ղեւտացիներէն Պադայիան գանձապետ կարգեցի. ու անոնց քովը Մաթանիայի որդւոյն Զաքուրին որդին Ենան էր. վասն զի անոնք հաւատարիմ կը սեպուէին, ու անոնց գործը իրենց եղբայրներուն բաժին տալ էր:
14 Ո՛վ Յաստուած իմ, ասոր համար զիս յիշէ, ու իմ Յաստուծոյս տանը մէջ ու անոր ծառայութեանը մէջ իմ ըրած բարեգործութիւններս մի՛ ջնջեր:
15 Յն օրերը Յուդայի մէջ տեսայ որ շաբաթ օրը խաղող կը կոխէին, ու ցորեան որաներ կը բերէին, ու էշերու վրայ բեռ կը բեռցընէին. նաև գինի, խաղող, թուզ, ու ամէն տեսակ բեռ պեռոյ, որ զանոնք շաբաթ օրը Երուսաղէմ կը բերէին. ու ես ուտելիք ծախած օրերնին զանոնք յանդիմանեցի:
16 Ու հոն բնակող Տիւրացիք ձուկ ու ամէն պեռոյ ապրանք կը տանէին. ու շաբաթ օրը Յուդայի որդիներուն ու Երուսաղէմի քաղաքներուն կը ծախէին:
17 Ու Յուդայի ազնուականներուն հետ վիճեցայ ու անոնց ըսի, Ա՛ս ի՞նչ գէշ բան է որ դուք կ'ընէք, ու շաբաթ օրը կը պղծէք:
18 Ո՛չ ձեր հայրերն ալ այսպէս ըրին, ու մեր Յաստուածը մեր վրայ ու աս քաղաքին վրայ աս

բոլոր չարիքները բերաւ . և դուք
չաբաթը պղծելով՝ Իսրայէլին վրայ
19 բարկութիւնը կ'աւելցնէք : Ուս-
ոլ չաբաթէն առաջ՝ Երուսաղէմին
դռներէն արևը քաշուածին պէս ,
հրամայեցի որ դռները դոցուին .
նաև հրամայեցի որ չաբաթը չան-
ցած՝ չբացուին . ու դռները իմ
մանչերէս կայնեցուցի , որ չաբաթ
20 օրը ներսը բեռ չմտնէ : Նէ վա-
ճառականները ու ամէն տեսակ
ապրանք ծախողները մէկ երկու
անգամ Երուսաղէմին դուրսը ան-
21 ցուցին դիշերը : Ու ես զանոնք
յանդիմանեցի՝ ըսելով , Դուք ին-
չո՞ւ համար պարսպին քովը դիշերը
կ'անցընէք . թէ որ մէյմըն ալ
այդպէս ընէք , ձեռքս վրանիդ կը
դնեմ : Ան առընէն 'ի վեր մէյմըն
22 ալ չաբաթ օրը չեկան : Ու Լե-
ւտացիներուն ըսի որ պիրկնք սրբեն ,
ու չաբաթ օրը սրբելու համար եր-
թան դռները պահպանութիւն ը-
ընեն : Ո'վ Աստուած իմ , ասոր
համար ալ զիս յիշէ , ու քու մեծ
ողորմութեանդ համեմատ ինծի ո-
ղորմէ :

23 Նէ ան օրերը Հրէաներ տեսայ ,
որ Ազովտացի , Ամմոնացի ու Մո-
24 վաբացի կիներ առեր էին . Ու
անոնց տղաքը Հրէարէն խօսիլը ա-
ղէկ չգիտնալով՝ կէս մը Ազովտա-
ցւոց լեզուն կը խօսէին , նմանա-
պէս ուրիշ ազգերուն լեզուները :
25 Ես պատճառաւ անոնց հետ վէճ ը-
րի ու զանոնք նզովեցի , և անոնցմէ
մէկ քանին ծեծեցի , ու մազերնին
փետռեցի , և Աստուծոյ անունովը
զանոնք երդմնցուցի , ըսելով , Ձեր
աղջիկները անոնց տղոցը չառնք , ու
անոնց աղջիկներէն ձեր տղոցը կամ
ձեզի Ինչ չառնէք : Սոնց պատ- 26
ճառաւը չէ՞ր , որ Իսրայէլի Սողո-
մոն թագաւորը մեղանչեց . ու թէ-
պէտ և շատ ազգերու մէջ անոր պէս
թագաւոր չկար , և իր Աստուծոյն
սիրելի էր , ու Աստուած զանիկայ
բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր ը-
րաւ , սակայն օտարազգի կիներն
անոր ալ մեղանչել տուին : Նէ 27
Ձեզմէ ձեզ թողունք , որ սա բոլոր
մեծ չարութիւնը ընէք , ու օտար-
ազգի կիներ առնելով՝ մեր Աս-
տուծոյն դէմ մեղք գործէք : Նէ 28
մեծ քահանային Եղիասիբին որդւոյն
Յովիադային որդիներէն Դէը Որո-
նայի Անաբատղատին փեսան էր .
անոր համար զանիկայ քովէս վռըն-
տեցի : Ո'վ Աստուած իմ , զա- 29
նոնք յիշէ՝ քահանայութիւնը և
քահանայից ու Լեւտացւոց ուխտը
պղծելնուն համար : Այսպէս զա- 30
նոնք բոլոր օտարազգիներէն մաքրե-
ցի , ու քահանաներուն ու Լեւտա-
ցիներուն դասերը հաստատեցի ,
անոնց ամէն մէկը իր պաշտօնին վրայ
դնելով . Նաև որոշուած ժամա- 31
նակներուն Բերթ-Էլը փայտի ընծա-
յին համար , ու Երախայրի պտուղ-
ներուն համար Հոգ պոտի : Ո'վ
Աստուած իմ , զիս 'ի բարին յի-
շէ :

ԳԻՐՔ ՆԱՀԱՆԳԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ու եղաւ որ Աստերոսին օրերը՝
(այսինքն ան Աստերոսին՝ որ
Նովկաստանէն մինչև Եթէովպիա
հարիւր քսանուեօթը գաւառի վը-
2 րայ թագաւորութիւն կ'ընէր ,) Ան
օրերը , երբոր Աստերոս թագաւո-
րը Հրէաստանի մայրաքաղաքին մէջ իր
թագաւորութեանը աթոռին վրայ կը
նստէր , Ինր թագաւորութեանը եր- 3
րորդ տարին իր բոլոր իշխաններուն
ու ծառաներուն կոչունք ըրաւ . Ի
Պարսից ու Մարաց մեծերը , նա-
խարարները ու գաւառաց իշխան-
ները անոր առջևն էին : Ան ատե- 4
նը շատ օրեր՝ այսինքն հարիւր ու-
թսուն օր՝ իր թագաւորութեանը

փառաւոր հարստութիւնը ու իր
մեծութեանը պատուական շքեղու-
թիւնը ցուցուց :
5 Ու երբոր ան օրերը լմընցաւ ,
թագաւորը Հ՚ուշան մայրաքաղա-
քին մէջ գտնուող բոլոր ժողովուր-
դին՝ մեծէն մինչև պզտիկին՝ թագա-
ւորական պալատին պարտէզին դա-
էթին մէջ եօթը օր կոչունք ը-
6 ընաւ : Ա՚ներման բեհեզէ , կերպասէ
ու կապուտակէ վարագո-ընէր՝ բա-
րակ քթանէ և ծիրանեգոյնէ չուան-
ներով ու արծաթէ օղակներով
մարմարիոն սիւներէ վար կախուած
էին , և պորփիւրէ , Ճերմակ մար-
մարիոնէ , աղաբաստրէ ու սև
մարմարիոնէ յատակի վրայ ոսկիէ
ու արծաթէ նստարաններ լարուած
7 էին : Ու խմելիքները ոսկիէ ա-
մաններով ու տեսակ տեսակ ա-
մաններով կու տային . ու թագա-
ւորական գինին առատ էր , ինչպէս
8 որ թագաւորին կը վայլէր : Ու
խմելիքը կանոնաւոր էր , բռնա-
դատող չկար . վասն զի թագա-
ւորը այսպէս հրամայեր էր իր տանը
բոլոր վերակացուներուն , որ ամէն
9 մէկուն ուզածին պէս ընեն : Ա-
Վաշթի թագուհին ալ Քսուերոս
թագաւորին պալատին մէջ կնիկ-
ներուն կոչունք ըրաւ :
10 Եօթներորդ օրը՝ երբոր թագա-
ւորին սիրտը գինիէն ղուարթացեր
էր , իր առջևը ծառայութիւն ընող
եօթը ներքինիներուն՝ Մէհումա-
նին , Բիզթային , Աբդոնային ,
Բիգթային , Աբագթային , Զէ-
11 թարին ու Քարքասին ըսաւ , Որ
Վաշթի թագուհին էր արքայական
թագովը թագաւորին առջևը բե-
րեն , որ ժողովուրդները ու իշխան-
ները անոր գեղեցկութիւնը տես-
նեն . վասն զի անիկայ խիստ գեղե-
12 ցիկ էր : Բայց Վաշթի թագուհին
ներքինիներուն ձեռքովը եղած թա-
գաւորին հրամանին համեմատ եր-
թալ չուզեց , ու թագաւորը խիստ
սրդողեցաւ ու իր բարկութիւնը
բորբոքեցաւ :
13 Ան առեն թագաւորը ժամա-
նակները գիտցող իմաստուններուն
ըսաւ (վասն զի թագաւորը ամէն
օրէնք ու իրաւունք գիտցողներուն
այսպէս խորհուրդ կը հարցընէր .
14 Ու Պարսից ու Մարաց եօթը իշ-
խաններըն՝ Կարսենա , Սեթար ,
Ադմաթա , Թարսիս , Մերէս ,
Մարսենա ու Մեմուքան՝ որ անոր
մօտն էին , ու թագաւորին երեսը
կը տեսնէին , թագաւորութեան
առաջին խորհրդականներն էին .)
15 Օրէնքին համեմատ ի՞նչ պէտք է
ընել Վաշթի թագուհիին . որովհե-
տև Քսուերոս թագաւորին՝ ներքին-
ներուն ձեռքովը խօսած հրամանը
չկատարեց :
16 Ան առեն Մեմուքան՝ թագա-
ւորին ու իշխաններուն առջևը ը-
սաւ , Վաշթի թագուհին ոչ միայն
թագաւորին դէմ , հապա բոլոր
իշխաններուն դէմ , ու Քսուերոս
թագաւորին բոլոր գաւառներուն
մէջ եղող բոլոր ժողովուրդներուն
17 դէմ յանցանք ըրաւ . Վասն զի
թագուհիին ըրածը բոլոր կանանց
մէջ տարածուելով , անոնք իրենց
էրիկները պիտի անարգեն , ըսելով
թէ Քսուերոս թագաւորը հրամա-
յեց որ Վաշթի թագուհին իր առ-
ջևը բերուի , բայց անիկայ չեկաւ :
18 Ու առ օրուան օրս՝ թագուհիին ը-
րածը լսող Պարսից ու Մարաց տի-
կիններըն թագաւորին բոլոր իշ-
խաններուն այսպէս պիտի խօսին .
ու խիստ շատ անարգանք ու հակա-
ռակութիւն պիտի ըլլայ : Ետ
19 թէ որ թագաւորին հաճոյ կ՚երև-
նայ , իր կողմանէ հրովարտակ տա-
րածուի , և Պարսից ու Մարաց
օրէնքներուն մէջ գրուի՝ որպէս զի
ետ չդառնայ , որ Վաշթին ՀԷՅՔ
ու Քսուերոս թագաւորին առջևը
չգայ . ու թագաւորը անոր տիկնու-
թիւնը անկէ աղէկ եղող մէկ ուրիշ
կնկան մը տայ : Ու երբոր թագա-
20 ւորին ըրած հրամանը լսուի իր բո-
լոր թագաւորութեանը մէջ՝ որ ըն-
դարձակ է , բոլոր կնիկները՝ մեծէն
մինչև պզտիկը՝ իրենց էրիկները
պիտի պատուեն :
21 Ետ ան խօսքը թագաւորին ու
իշխաններուն հաճոյ երևցաւ , ու

թագաւորը Աեմուքանին ըսածին
22 պէս ըրաւ : Եւ թագաւորին բոլոր գաւառներուն՝ ամէն մէկ գաւառին իր գրովը , ու ամէն մէկ ժողովուրդին իր լեզուովը նամակներ խրկեց , որ ամէն մարդ իր տանը մէջ տէր ըլլայ , ու իր ժողովուրդին լեզուովը խօսի :

Գ Լ Ո Ւ Խ

1 Այս բաներէն ետքը՝ երբոր Ասուերոս թագաւորին բարկութիւնը իջաւ , Վաշթին ու անոր ըրածը ու անոր դէմ եղած վճիռը յիշեց :
2 Եւ թագաւորին ծառայութիւն ընող սպասաւորները ըսին , Թագաւորին համար գեղեցիկ կոյս աղջիկներ փնտռեն .
3 Ու թագաւորը իր թագաւորութեանը բոլոր գաւառներուն մէջ վերակացուներ դրնէ , որ ամէն գեղեցիկ կոյս աղջիկը ընտրեն , ու Հուշան մայրաքաղաքը կանանց տունը թագաւորին ներքինիին՝ կանանց պահապան Հեգէին ձեռքին տակը ժողվին , ու անոնց մաքրութեանը համար պէտք եղած բաները տրուի .
4 Եւ թագաւորին աչքին հաճոյ երեւցած աղջիկը Վաշթիին տեղը թագուհի ըլլայ : Ու այս խօսքը թագաւորին աւջը հաճելի եղաւ ու այնպէս ըրաւ :
5 Հուշան մայրաքաղաքին մէջ Բէյայ մարդ մը կար , որուն անունը Մուրթքէ էր , ու Ենիամինեան Կիսի որդւոյն Սեմէիի որդւոյն Յայիրին որդին էր :
6 Անիկայ Երուսաղէմէն գերի տարուած էր ան գերիներուն հետ՝ որոնք Նաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին գերի տարած Յուդայի Յեքոնիա թագաւորին հետ տարուեցան :
7 Եւ անիկայ իր հօրեղբօրը աղջիկը Եսթեր դաստիարակած էր , որովհետեւ անոր հայրը ու մայրը չունէր . ու աս աղջիկը խիստ գեղեցիկ դէմք ու խիստ վայելուչ կերպարանք մը ունէր . և անոր հօրը ու մօրը մեռնելէն ետքը Մուրթքէ զանիկայ իրեւ աղջիկ առեր էր իրեն :

8 Ու երբոր թագաւորին հրամանը ու հրովարտակը լսուեցաւ , և Հուշան մայրաքաղաքին մէջ Հեգէին ձեռքին տակը շատ աղջիկներ ժողվուեցան , Եսթեր ալ թագաւորին պալատը կանանց պահապան Հեգէին պալատը տարուեցաւ :
9 Եւ աղջիկը անոր հաճելի եղաւ ու անոր առջեւը շնորհք գտաւ , և շուտով անոր մաքրութեան համար պէտք եղած բաները ու անոր ռոճիկը , ու թագաւորին պալատէն անոր տրուելու համար պատրաստուած եօթը աղախիններըը տուաւ անոր , և զանիկայ իր աղախիններուն հետ կանանց տանը ամենէն աղէկ տեղը փոխադրեց :
10 Եսթեր իր ազգը ու ծնունդը չյայտնեց , վասն զի Մուրթքէ անոր պատուիրեր էր որ չյայտնէ :
11 Եւ Մուրթքէ ամէն օր կանանց տանը գաւիթին առջեւը կը պտըտէր , որ Եսթերին առողջութիւնը ու անոր ինչ ըլլալիքը իմանայ :

12 Ու երբոր ամէն մէկ աղջկան կարգը կու գար Ասուերոս թագաւորին քովը երթալու՝ կանանց սովորութեանը պէս տասներկու ամիսը լմընալէն ետքը , (որովհետեւ անոնց մաքրութեան օրերը այս կերպով՝ այսինքն վեց ամիս զմուռսի եղով , ու վեց ամիս անուշահոտ խունկերով , ու կանանց մաքրութեանը վերաբերեալ բաներովը կը լմընար ,)
13 Ան առնը աղջիկը թագաւորին քովը այսպէս կու գար . անիկայ ինչ որ ուզէր , անոր կը տրուէր , որ իր հետը կանանց տունէն թագաւորին պալատը երթայ :
14 Անիկայ իրիկունը կ'երթար , ու առաւօտուն կանանց միւս տունը՝ հարճերուն պահապանը եղող թագաւորին ներքինիին Սաասգազին ձեռքին տակը կը դառնար . անիկայ էլ թագաւորին քովը չէր երթար , բայց միայն՝ թէ որ թագաւորը անոր հաւնէր , ու անիկայ անունով կանչուէր :

15 Եւ թագաւորին քովը երթալու կարգը Մուրթքէին հօրեղբօրը Ա-

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ այս բաներէն ետքը՝ Պաւղոս Թագաւորը Պզապացի Պմադաթային որդին Համանը մեծցուց, ու զանիկայ բարձրացուց ու անոր աթոռը իր հետը եղող բոլոր իշխաններուն վերի կողմը դրաւ։ 2 Եւ թագաւորին դուռը եղող թագաւորին բոլոր ծառաները ծնրադրութեամբ երկրպագութիւն կ'ընէին Համանին. վասն զի թագաւորը անոր համար այսպէս հրամայեր էր. բայց Մուրթքէ ծընրադրութիւն ու երկրպագութիւն չընար։ 3 Եւ թագաւորին դուռը եղող՝ թագաւորին ծառաները Մուրթքէին ըսին, Ինչո՞ւ համար դուն թագաւորին հրամանէն դուրս կ'ելլես։ 4 Ու անոնք այն օր անոր կը գըուցէին. ու երբոր անոնց մըտիկ չընար, ան առներ Համանին իմացուցին, որ տեսնեն թէ Մուրթքէին բանը ձեր պիտի կայանայ. վասն զի անիկայ իր Հրէայ ըլլալը անոնց գըուցեր էր։ 5 Ու երբոր Համան տեսաւ որ Մուրթքէ իրեն ծնրադրութիւն ու երկրպագութիւն չընար, Համան խիստ բարկացաւ։ 6 Ու մինակ Մուրթքէին ձեռք զարնելը անոր աչքին ցած բան մը երեւցաւ. և որովհետեւ Մուրթքէին ազգը անոր իմացուցեր էին, Համան Մուրթքէին ազգը՝ այսինքն Յունաստանին բոլոր թագաւորութեանը մէջ եղող բոլոր Հրեաները կորսընցընել խորհեցաւ։

7 Առաջին ամսուն՝ այսինքն Նիսան ամսուն մէջ, Յունաստան թագաւորին երկոտասաներորդ տարին մինչեւ երկոտասաներորդ ամիսը՝ այսինքն Ադար ամիսը, օրէ օր ու ամսէ ամիս Համանին առջեւը վռնտ՝ այսինքն վիճակ ձգեցին։

8 Եւ Համան Յունաստան թագաւորին ըսաւ, Կան թագաւորութեանդ բոլոր գաւառներուն մէջ՝ ժողովուրդներուն մէջը ցրուած ու տարածուած ազգ մը կայ. ու անոնց օրէնքները ամէն ժողովուրդներուն

բոլոր ազգերէն՝ Յունաստան թագաւորին հրամանները չեն պահեր. ուստի թագաւորին համար չի վայելեր զանոնք թողուլ։ 9 Եթէ թագաւորին հաճելի է, թող գրուի որ անոնք կորսուին. ու ես տասը հազար տաղանդ արծաթ պիտի կշռեմ գործակատարներուն ձեռքը, որ թագաւորին գանձատունը մտցընեն։ 10 Եւ թագաւորը իր մատնէն հանեց զանոնք, ու տուաւ Համան Պզապացի Պմադաթային որդին՝ Հրեաներուն հակառակորդին։ 11 Եւ թագաւորը Համանին ըսաւ, Արծաթը քեզի տրուած է, ժողովուրդն ալ՝ որպէս թէ քեզի համար ընեն՝ ինչ որ հաճելի է աչքիդ։

12 Եւ առաջին ամսուն տասներեքերորդ օրը թագաւորին գրագիրները կանչուեցան, ու Համան ամէն ինչ գրեց՝ որ Յունաստան թագաւորին իշխաններուն, ամէն գաւառներուն կուսակալներուն ու ամէն ազգերուն իշխաններուն՝ ամէն գաւառի համար անոր գիրովը, ամէն ազգի համար անոր լեզուովը գրուեցաւ. Յունաստան թագաւորին անունովը գրուեցաւ ու անոր մատնէովը կնքուեցաւ։ 13 Ու գիրերը թագաւորին գործակատարներուն ձեռքով ղրկուեցան՝ որ Յունաստան թագաւորին բոլոր գաւառները կորսընցընեն, սպաննեն ու կոտորեն՝ տասներկու ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն մէջ, ու անոնց կողոպուտը իրենց համար առնեն։ 14 Գիրին օրինակը՝ որ ամէն ազգերուն համար ամէն գաւառի մէջ հրատարակուելու էր, այս էր. որ ամէն ազգերուն յայտնի ընեն, որպէս զի այդ օրուան համար պատրաստ ըլլան։ 15 Թագաւորին հրամանովը գործակատարները շտապելով ելան, ու հրամանը Շուշան հանգստարանին մէջ հրատարակուեցաւ։ Թագաւորը ու Համան նստան խմելու, բայց Շուշան քաղաքը խռովեցաւ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Մուրթքէ գիտցաւ ամէն եղածը, ու Մուրթքէ հագուստները պատռեց, տոպրակ հագաւ ու մոխիր թափեց գլխուն, ու դուրս ելաւ քաղաքին մէջտեղը ու մեծ ու դառն աղաղակ բարձրացուց։ 2 Ու թագաւորին դրան առջեւը եկաւ, որովհետեւ տոպրակ հագած մարդ թագաւորին դրան մէջ չէր կրնար մտնել։ 3 Ու ամէն գաւառներուն մէջ, ուր որ թագաւորին հրամանն ու անոր հրովարտակը հասաւ, Հրեաներուն մեծ սուգ մը եղաւ, ու պահոց ու լացի ու ողբի տրուեցան. ու շատերը տոպրակ ու մոխիր փռեցին իրենց տակ։

4 Եսթեր աղջկանները՝ Եսթերին գալով, (որն որ Ասուէրոս իրեն աղջիկ ըրեր էր,) անիկայ կանանց պահապանը եղող Թագաւորին էունուքին գէ՛ նեղքինիին ըսածէն՝ ի զատ ուրիշ բան չընդրկեց. ու Եսթեր բոլոր զինքը տեսնողներուն առջեւը շնորհք գտաւ։ 16 Ու Եսթեր Յունաստան Թագաւորին գրուի՝ անոր թագաւորական պալատը առնուելցաւ ոսկեներոտ աթոռը, այսինքն Մէրէմէթ անունը մէջ, անոր թագաւորութեանը 17 թեանը երեքներորդ տարին։ Եւ թագաւորը Եսթերը ամէն կնիկներէն աւելի սիրեց, ու անիկայ անոր առջեւը ամէն աղջիկներէն աւելի սէր ու շնորհք գտաւ. և թագաւորական թագը անոր գլուխը դրաւ, ու զանիկայ Վաշթիին տեղը թագուհի ըրաւ։ 18 Եւ թագաւորը իր բոլոր իշխաններուն ու ծառաներուն մեծ կոչունք ըրաւ, այսինքն Եսթերի կոչունք. ու գաւառներուն հանգստութիւն շնորհեց, և թագաւորի վայելուչ պարգեւներ տուաւ։

19 Ու երբոր երկրորդ անգամ աղջիկները ժողվեցին, Մուրթքէ թագաւորին դուռը կը նստէր։ 20 Եսթեր իր ծնունդը ու իր ազգը յայտնած չէր, ինչպէս որ Մուրթքէ անոր պատուիրեր էր. վասն զի Եսթեր Մուրթքէին ըսածը կ'ընէր, անոր քովը մեծցած առնին պէս։

21 Այն օրերը երբոր Մուրթքէ թագաւորին դուռը կը նստէր, դրան պահապաններէն Բիգթան ու Թարէս անուանով՝ թագաւորին երկու ներքինիները սրդողելով, Յունաստան թագաւորին վրայ ձեռք երկընցընել 22 խորհեցան։ Եւ Մուրթքէ այս բանը իմանալով՝ Եսթեր թագուհիին յայտնեց. ու Եսթեր Մուրթքէին անունովը թագաւորին պատմեց։ 23 Եւ այս բանը քննուելով ճշմարիտ գտնուեցաւ. ու անոնց երկուքն ալ ծառի վրայ կախուեցան. ու թագաւորին առջեւը ժամանակագրութեան գրքին մէջ գըրուեցաւ։

Նաման , սակայն Հ֊ուշան քաղաքը շվոթուեթեան մէջ էր :

ԿԱ֊Ա

1 Ա֊ երբոր Մուրթքէ բոլոր եղած֊ ները իմացաւ , Մուրթքէ իր հանդերձները պատռեց և քուրձ հագաւ , ու վերան մոխիր ցանէց , ու քաղաքին հրապարակը ելլելով , մեծ ու ողբալի ձայնով աղաղակեց ·

2 Ու մինչև թագաւորին դրանը առ֊ ջևը եկաւ խոյնէցաւ · վասն զի քուրձ հագած մարդ մը չէր կրնար թագաւորին դռնէն ներս մտնել :

3 Ու ամէն գաւառներուն մէջ՝ ուր որ թագաւորին հրամանը ու հրովար֊ տակը կը հասնէր , էրեաները մեծ սուգ կ'ունենային , ծոմ կը կենա֊ յին , կու լային ու կ'ողբային · և շատերը քուրձի ու մոխիրի վրայ կը պառկէին :

4 Ու Եսթերին աղախինները ու ներքինիները եկան անոր պատմե֊ ցին · և թագուհին մեծապէս խը֊ ռովեցաւ , ու հանդերձներ խրկեց որ Մուրթքէին հագցընեն , ու ա֊ նոր վրայէն քուրձը հանեն · բայց անիկայ չընդունեց :

5 Ու Եսթեր ֊աթաքը կանչեց , որ թագաւորին ներքինիներուն մէկն էր , (որն որ Ռոփա֊որը անոր ապաստար տուեր էր ,) ու անոր հրամայեց որ Մուրթ֊ քէէն հասկընայ թէ ատ ի՞նչ պիտի ըլլայ ու ինչո՞ւ համար է :

6 Եւ ֊աթաք Մուրթքէին գնաց , որ թագաւորին դրանը առջևի եղող քաղաքի հրապարակին մէջն էր :

7 Ու Մուրթքէ բոլոր իրեն պատա֊ հած բաները անոր յայտնեց , նաև ֊ամանին սակարկութիւնը՝ որով թագաւորին գանձին արծաթ տալ խոստացեր էր էրեաներուն համար , որ զանոնք կորսընցընէ :

8 Եւ զա֊ նոնք կորսընցընելու համար՝ Հ֊ու֊ շանի մէջ հրատարակուած հրովար֊ տակին օրինակը անոր տուաւ , որ Եսթերին ցուցընէ ու հասկըցընէ , և անոր պատուիրէ որ թագաւո֊ րին քովը երթայ , և անոր աղաչէ , ու անոր առջևը իր ազգին համար ողոքո֊ւիւն խնդրէ :

9 Եւ ֊ա֊

օրէնքները տարբեր են , ու թագա֊ ւորին օրէնքները չեն կատարեր · ուստի չվայելը որ թագաւորը անոնց

9 թոյլտուութիւն ընէ : Թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երևնայ , հր֊ րամայէ որ պանոնք կորսընցը֊ նեն , ու ես պաշտօնատարներուն ձեռքը՝ թագաւորին դանձը բերե֊ լու համար՝ տասը հազար տաղանդ

10 արծաթ կը կշռեմ ֆու֊ պամ : Ին֊ ատոնը թագաւորը իր ձեռքէն իր մատնին հանեց , ու զանիկայ ֊րէից թշնամիին՝ Ագագացի Ամադաթային

11 որդւոյն ֊ամանին տուաւ : Ու թագաւորը ֊ամանին ըսաւ , Ին արծաթը քեզի կու տամ , ու ան ազգն ալ , որ քու աչքերուդ հաճոյ երևցածը ընես անոնց :

12 Ու առաջին ամսուն երեքտասա֊ ներորդ օրը թագաւորին գրագիր֊ ները կանչուեցան , ու թագաւորին նախարարներուն ու ամէն գաւառ֊ ներուն վրայ եղող կուսակալներուն և ամէն գաւառին ամէն ժողո֊ վուրդին իշխաններուն իրենց գրովը , ու ամէն ժողովուրդին իր լեզուովը ֊ամանին բոլոր հրամայածին պէս գրուեցաւ · Ցուներոս թագաւորին անունովը գրուեցաւ ու թագաւո֊

13 րին մատնիովը կնքուեցաւ : Ու սուրհանդակներու ձեռքով թագա֊ ւորին ամէն գաւառները հրովար֊ տակներ խրկուեցան , որ մէկ օրուան մէջ երկոտասաներորդ ամսուն՝ այս֊ ինքն Ադար ամսուն երեքտասաներ֊ որդ օրը՝ բոլոր ֊րէաները՝ երի֊

14 տասարդներէն մինչև ծերերը , դա֊ ղաքներուն ու կիներուն , մեռցընեն ու կորսընցընեն · և անոնց ունէցածը էրե֊ ւար յա֊ փշտակեն : Ու հրովարտակին պատուէրը սա էր՝ որ հրամանը ա֊ մէն մէկ գաւառին մէջը հրատարա֊ կուի , ու ամէն ժողովուրդներուն բացատրուի , որ ան օրուան համար

15 պատրաստ գտնուին : Սուրհան֊ դակները թագաւորին հրամանէն սոխպուելով ձամբայ ելան , ու հր֊ րովարտակը Հ֊ուշան մայրաքաղա֊ քին մէջ ալ հրատարակուեցաւ · և թագաւորը ու ֊ամանը խմելու

թաք գնաց ու Մուրթքէին խոս-
քերը Նաթելին պատմեց :
10 Ու Նաթեր ՚աթաքին հետ խո-
սեցաւ, ու հրամայեց որ Մուրթքէին
11 այծեռ պատուխան տանի. Թագա-
ւորին բոլոր ծառաները, ու
թագաւորին գաւառներուն ժող-
ովուրդները ալ գիտեն որ մէկ է-
րիկ կամ կնիկ մարդ մը թէ որ չը-
կանչուած՝ թագաւորին ներքին գա-
ւիթը մտնէ, զանիկայ մեռցընելու
համար մէկ օրէնք մը կայ. ու անի-
կայ միայն կ'ապրի՝ որուն որ թա-
գաւորը էդ ոսկի գաւազանը կ'եր-
կընցընէ. և հիմա երսուն օր է որ
12 ես թագաւորին քովը մտնելու կան-
չուած չեմ : Ու Նաթելին խոս-
քերը Մուրթքէին պատմեցին :
13 Եւ Մուրթքէ ըսաւ որ Նաթելին
այծեռ պատասխան տանին. Դուն
մի՛ կարծեր որ թագաւորին տունը
ըլլալով՝ բոլոր ՚րէաներէն դուն
14 միայն պիտի ազատիս : Վասն զի
ասս ժամանակիս մէջ թէ որ դուն
լռես, ՚րէաներուն մէկ ուրիշ տե-
ղէն օգնութիւն ու ազատութիւն
կու գայ. բայց դուն ու քու հօրդ
տունը կը կորսուիք. և ո՞վ գիտէ,
գուցէ դուն ասանկ մէկ ասէնի մը
համար թագուհի եղար :
15 Ու Նաթեր ըսաւ որ Մուրթքէին
16 այծեռ պատասխան տանին. Գնա
դուն Հ֊ուշանի մէջ եղող բոլոր
՚րէաները ժողվէ, ու ինծի համար
ծոմ պահեցէք, գիշեր ցորեկ իրեք
օր մի՛ ուտէք ու մի՛ խմէք. նոյն-
պէս ալ ես իմ աղախիններուս ծոմ
կը պահեմ, ու այնպէս թագաւո-
րին առջևը կ'երթամ, թէպէտ և
օրէնքի դէմ է. ու թէ որ մեռնիմ՝
17 թող մեռնիմ : Ուն ասոնը Մուրթ-
քէ գնաց, ու ըրաւ ան ամենուն
համեմատ՝ որ Նաթեր իրեն պա-
տուիրեր էր :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ու եղաւ որ երրորդ օրը Նաթեր
էդ թագաւորական զգեստները
հագաւ, ու թագաւորին տանը
ներքին գաւիթին մէջը՝ թագաւո-
րին տանը դիմացը կայնեցաւ. և

թագաւորը թագաւորական պա-
լատին մէջը՝ պալատին դրանը դի-
մացը իր թագաւորական աթոռին
վրայ նստեր էր : Ու երբոր թա- 2
գաւորը Նաթեր թագուհին տեսաւ՝
որ գաւթին մէջը կը կայնէր, Նա-
ղնէր շնորհք գտաւ անոր առջևը,
և թագաւորը իր ձեռքը եղած ոսկի
գաւազանը Նաթելին երկընցուց.
ու Նաթեր մօտեցաւ ու գաւա-
զանին ծայրին դպաւ : Նէ թա- 3
գաւորը անոր ըսաւ, Ա՛վ Նաթեր
թագուհի, քեզի ի՞նչ եղաւ, և
ուզածդ ի՞նչ է. մինչև թագա-
ւորութեանը կէսը քեզի տրուի :
Ու Նաթեր ըսաւ, Թէ որ թա- 4
գաւորը կը հաճի, այսօր թագա-
ւորը ՚ամանին հետ իրեն ըրած
կոչունքիս գայ : Նէ թագաւորը 5
ըսաւ, Շ֊ուտով ՚ամանը կանչեցէք, որ Նաթելին ըսածը կա-
տարէ. ու թագաւորը ՚ամանին
հետ Նաթելին ըրած կոչունքին գը-
նաց :
Ու երբոր գինի կը խմէին թա- 6
գաւորը Նաթելին ըսաւ, Ի՞նչ է
քու խնդիրքդ. պըտ֊ի՛, ու քեզի
պիտի տրուի. և ի՞նչ է քու աղա-
չանքդ. մինչև թագաւորութեանը 7
կէսը պիտի կատարուի : Ու Նա-
թելը պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Իմ աղաչանքս ու խնդիրքս սա է.
Թէ որ թագաւորին առջևը շնորհք 8
գտայ, ու թէ որ թագաւորը կը
հաճի իմ խնդիրքս տալու ու իմ
աղաչանքս կատարելու, թող թա-
գաւորը ու ՚ամանը նորէն իրենց
համար ընելու կոչունքիս գան, ու
վաղը թագաւորին խօսքին պէս կ'ը-
նեմ :
Նէ ՚ամանը այն օրը գուարթ և 9
ուրախ սրտով դուրս եկաւ. բայց
երբոր ՚ամանը թագաւորին դրանը
մէջ Մուրթքէն տեսաւ, որ իրեն ոտք
չէր ելլեր ու իր տեղէն չէր շար-
ժեր, ՚ամանին սիրտը շատ նե- 10
ղացաւ Մուրթքէին վրայ : Բայց
՚ամանը ինքզինքը զսպելով՝ իր
տունը գնաց. ու խոր խրկեց՝ իր
բարեկամները ու իր կնիկը Զ֊ե-
րէսը կանչել տուաւ : Նէ ՚ա- 11

ման պատմեց անոնց իր հարստութեանը փառքը, ու իր որդւոյը շատութիւնը, և ան ամէն բաներըն որոնցմով թագաւորը զինքը մեծցուցեր էր, և թէ ինչպէս իշխաններէն ու թագաւորին ծառաներէն աւելի բարձրացուցեր էր: Ու ՚Ամման ըսաւ, Նաև Եսթեր թագուհին թագաւորին հետ ինծմէ պատ մէկը չհրաւիրեց իր ըրած կոչունքին. ու վաղուան համար ալ ես թագաւորին հետ հրաւիրեց: Բայց ասիկա ամենէն բնաւ դոհ չեմ, քանի որ ՚Բէյ Մուրթքէն թագաւորին դուռը նստած կը տեսնեմ: Ու անոր կնիկը Զէրէս ու անոր բոլոր բարեկամները անոր ըսին, Ցիսուն կանգուն բարձրութեամբ փայտ մը թող շինուի, ու վաղը առաւոտ թագաւորին ըսէ, որ Մուրթքէն անոր վրայ կախուի. և դուն թագաւորին հետ ուրախ սրտով կոչունքը գնա: Ու ասիկ խօսքը ՚Ամմանին հաճոյ երևցաւ, ու փայտը պատրաստեց:

Գ Լ. Զ.

1 Ա՚ն գիշերը թագաւորին քունը փախաւ, ու հրամայեց որ գիրքերուն պատմող յիշատակաց գիրքը բերին. ու թագաւորին առջեւ կարդացուեցաւ: 2 Ու գրուած գտնուեցաւ որ Մուրթքէ դրանը պահպանութիւն ընող թագաւորին երկու ներքինիներուն Բիգթանին ու Թարեսին համար խմացուցեր էր, թէ անոնք Ասուերոս թագաւորին վրայ ձեռք երկընցընել ուզեր 3 էին: Ու թագաւորը ըսաւ, Ա՚ր որ փոխարէն ի՞նչ պատիւ կամ մեծութիւն տրուեցաւ Մուրթքէին. ու թագաւորին ծառայութիւն ընող պատանիները ըսին, Ա՚նոր բան մը 4 չեղաւ: Ու թագաւորը ըսաւ, Գաւիթը ո՞վ կայ. (ու ՚Ամման թագաւորին պալատին դուրսի գաւիթը եկեր էր թագաւորին խօսելու, որ Մուրթքէն կախէ ան փայտին վրայ, որ ինքը անոր համար պատրաստեր էր.) 5 Ու թագաւորին պատանիները անոր ըսին, Ահա ՚Ամման գաւիթը կը սպասէ. ու թագաւորը ըսաւ, Ոտղ ներս գայ:

6 Ու երբոր ՚Ամման ներս մտաւ, թագաւորը անոր ըսաւ, Ի՞նչ ընել պէտք է ան մարդուն, որուն որ թագաւորը պատիւ ընել կ՚ուզէ: Ու ՚Ամման իր սրտին մէջը ըսաւ, Թագաւորը ինծմէ ուրիշ որո՞ւն պատիւ ընել պիտի ուզէ: 7 Ու ՚Ամման ըսաւ թագաւորին, Ա՚ն մարդուն համար՝ որուն որ թագաւորը պատիւ ընել կ՚ուզէ, 8 Թագաւորին հագած թագաւորական զգեստը, ու թագաւորին հեծած ձին, ու անոր գլուխը դրուած թագաւորական թագը բերեն. 9 Ու զգեստը ու ձին թագաւորին խիստ պատուաւոր իշխաններէն մէկուն ձեռքը տրուի. ու հագցընեն ան մարդուն՝ որուն որ թագաւորը պատիւ ընել կ՚ուզէ. ու ձիուն վրայ հեծցընեն, և քաղաքին փողոցին մէջէն անցընէն, ու առջևէն կանչեն ու ըսեն, Այսպէս պիտի ըլլայ ան մարդուն, որուն որ թագաւորը պատիւ տալ կ՚ուզէ: 10 Ա՚ն առեն թագաւորը ՚Ամմանին ըսաւ, Շուտով ըսածիդ պէս զգեստը ու ձին առ, ու թագաւորին դուռը նստող Մուրթքէին այնպէս ըրէ. քու ըսածէդ բնաւ մէկ բան մը պակաս չըլլայ:

11 Ու ՚Ամման զգեստը ու ձին առաւ, ու Մուրթքէին հագցընելով՝ զանիկայ Իսրայէլ վրայ հեծցուց, և քաղաքին փողոցէն անցուց, ու առջևէն կը կանչէր, Այսպէս պիտի ըլլայ ան մարդուն, որուն որ թագաւորը պատիւ տալ կ՚ուզէ: 12 Ու Մուրթքէ թագաւորին դուռը դարձաւ. բայց ՚Ամման արտում ու գլուխը ծածկած՝ շուտով իր տունը քաշուեցաւ: 13 Ու ՚Ամման իր կնկանը Զէրեսին ու բոլոր բարեկամներուն պատմեց ամէն ինչ որ իր գլուխը եկած էր. և անոր իմաստուններն ու անոր կնիկը Զէրէս անոր ըսին, Եթէ որ Մուրթքէն՝ (որուն առջևը դուն իյնալու սկսար,) ՚Բէյ ազգէն է, դուն անոր պիտի չյաղթես.

հապա անոր առջևը անշուշտ պիտի
14 ինդաս : Երբոր անոնք տակաւին
անոր հետ կը խօսէին , թագաւորին
ներքինիները հասան , որ Էսմանը
շուտով Եսթերին պատրաստած կո-
չունքին տանին :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ե՛ւ թագաւորը Էսմանին հետ՝
Եսթեր թագուհիին քովը կո-
2 չունքի գնաց : Ու թագաւորը երկ-
րորդ օրն ալ դինի խմելու առեն
Եսթերին ըսաւ , Ո՛վ Եսթեր թա-
գուհի , ի՞նչ է քու խնդիրքդ ,
պիտի տրուի . և ի՞նչ է քու աղաչանքդ , մինչև
թագաւորութեանը կէսը՝ պիտի
կատարուի :
3 Ու Եսթեր թագուհին պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ , Եթէ որ քու
առջևդ շնորհք գտայ՝ ով թագաւոր ,
ու թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'ե-
րևնայ , խնդիրքովս իմ հոգիս՝ ու
աղաչանքովս իմ ազգս ինծի տրուի .
4 Վասն զի թէ ես և թէ իմ ազգս
կոտրուելու , մեռնելու ու բնաջինջ
ըլլալու ծախուեցանք . ու թէ որ
ծառայ ու աղախին ըլլալու ծա-
խուէինք , բան մը չէի խօսեր .
թէպէտ և թշնամին թագաւորին
քաշած վնասը չէր կրնար հատու-
ցանել :
5 Ե՛ւ Ասուերոս թագաւորը խօսե-
ցաւ ու Եսթեր թագուհիին ը-
սաւ , Ո՞վ է անիկայ , և ո՞ւր է
անիկայ , որ այս բանը ընելու հա-
6 մարձակեցաւ : Ու Եսթեր ըսաւ ,
Հակառակորդը ու թշնամին այս
չար Էսմանն է . ու Էսման թա-
գաւորին ու թագուհիին երեսէն
խիստ վախցաւ :
7 Ե՛ւ թագաւորը դինի խմելէն
բարկութեամբ ելաւ , պալատին
պարտէզը գնաց . բայց Էսման հոն
մնաց , որ իր անձին համար Եսթեր
թագուհիին աղաչէ . վասն զի տե-
սաւ որ իր վրայ չարիքը հասած է
թագաւորէն :
8 Ու թագաւորը երբոր պալատին
պարտէզէն կոչունքին սենեակը դար-
ձաւ , Էսման Եսթերին եղած
բազմոցին վրայ ինկած էր . ու թա-
գաւորը ըսաւ , Մինչ իմ տանս
մէջ իմ քովս թագուհիին ալ պի-
տի բռնադատէ . այս խօսքը թա-
գաւորին բերնէն ելածին պէս Էս-
մանին երեսը ծածկեցին : Ու ա- 9
տենը Երբոնա անունով ներքինի-
ներուն մէկը թագաւորին առջևը
ըսաւ , Ահա ան կիսուն կանգուն
բարձր փայտը , որ Էսման՝ թա-
գաւորին բարերարութիւն ընող
Մուրթքէին համար պատրաստեց ,
Էսմանին տանը մէջ կը կենայ :
Ու թագաւորը ըսաւ , Անիկայ
անոր վրայ կախեցէք : Ե՛ւ Էս- 10
մանը Մուրթքէին համար պատ-
րաստած փայտին վրայ կախեցին :
Ուն ատեն թագաւորին բարկու-
թիւնը իջաւ :

ԳԼՈՒԽ Թ

Ուն օրը Ասուերոս թագաւորը 1
Հրէից թշնամիին Էսմանին
տունը Եսթեր թագուհիին պար-
գևեց . ու Մուրթքէ թագաւորին
առջևը եկաւ . վասն զի Եսթեր
ըսածը յայտներ էր թէ անիկայ
իրեն ինչ ազգական էր : Ե՛ւ թա- 2
գաւորը առաւ իր մատանին որ
Էսմանէն հաներ էր , ու զանիկայ
Մուրթքէին տուաւ , ու Եսթեր
Էսմանին տանը վրայ դրաւ Մուրթ-
քէն :
Ու Եսթեր նորէն թագաւորին 3
առջևը խօսեցաւ , ու անոր ոտքերը
ինկաւ , և լալով անոր աղաչեց որ
Ագագացի Էսմանին չարութիւնը
ու Հրէից դէմ անոր ջարած ջար-
քը խափանէ : Ե՛ւ թագաւորը 4
ոսկի գաւազանը Եսթերին երկլն-
ցուց . ու Եսթեր ելաւ ու թա-
գաւորին առջևը կայնեցաւ , Ու 5
ըսաւ , Եթէ որ թագաւորին հաճոյ
կ'երևնայ , ու ես քու առջևդ շը-
նորհք գտայ , ու թէ որ այս բանը
թագաւորին առջևը ուղիղ կ'երև-
նայ , ու ես քու աչքերուդ հաճոյ
եմ , թող գրուի որ Ագագայի
Ամադաթային որդւոյն Էսմանին
չարքը՝ որ թագաւորին բոլոր
գաւառներուն մէջը եղող Հրէանե-

րը կոխընդունելու համար անոր գըրած հրովարտակները խաչխանուին :
6 Ա՚ան ղի իմ ժողովուրդիս վրայ դալու չարիքը ի՞նչպէս կրնամ տեսնել . իմ ազգականներուս կոտորը ի՞նչպէս կրնամ տեսնել :
7 Եւ Ներսէրս թագաւորը Հաթեր Թագուհիին ու Հբէայ Մուրթքէին ըսաւ , Ահա Համանին տունը Հաթերին պարգևեցի . ու զանիկայ փայտի վրայ կախեցին՝ Հբէից վրայ
8 ձեռք երկընդունելուն համար : Եւ դուք Հբէից համար ձեզի հաճոյ երևցածը թագաւորին անունովը գրեցէք ու թագաւորին մատնիովը կնքեցէք . վասն զի թագաւորին անունովը գրուած ու թագաւորին մատնիովը կնքուած հրովարտակը չխափանուիր :
9 Եւ ան ատենը երրորդ ամսուն՝ այսինքն Սիվան ամսուն քսանուերեքերորդ օրը թագաւորին գրագիրները կանչուեցան , ու Հբէաներուն ու Հնդկաստանէն մինչև Եթովպիա եղող գաւառներուն՝ հարիւր քսանուեօթը գաւառաց նահապետներուն և կուսակալներուն ու իշխաններուն , ամէն գաւառին իր գրովը ու ամէն ազգին իր լեզուովը , ու Հբէաներուն իրենց գրովը ու լեզուովը գրուեցաւ , Մուրթքէին բոլոր հրամայածին
10 պէս : Եւ Ներսէրս թագաւորին անունովը գրեց , ու թագաւորին մատնիովը կնքեց . և ձիերու , նժոյգներու ու մատակ ձիերու քուռակ ջորիներու վրայ հեծած սուրհանդակներով հրովարտակներ խըրկեց , Որոնցմով թագաւորը ամէն
11 քաղաքներու Հբէաներուն հրաման տուաւ որ ժողովին ու իրենց կեանքը պաշտպանեն , և իրենց վրայ յարձակող ազգին ու գաւառին բոլոր մարդիկները , տղաքները ու կիներուն կոտորեն , մեռցընեն ու կորսընդունին , և անոնց ունեցածը
12 յափշտակեն Մէկ օրուան մէջ՝ Ներսէրս թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջը , երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը :
13 Հրովարտակին պատուէրը սա՝ էր՝ որ հրամանը ամէն մէկ գաւառին մէջը հրատարակուի , ու ամէն ժողովուրդներուն բացատրուի , որ Հբէաները նոյն օրը իրենց թշնամիներէն վրէժ առնելու պատրաստ ըլլան : Սուրհանդակները նժոյգներու ու
14 ջորիներու վրայ հեծան , ու թագաւորին հրամանէն ստիպուելով արտորայլին ճամբայ ելլելու . ու հրովարտակը Շուշան մայրաքաղաքին մէջը հրատարակուեցաւ :
15 Եւ Մուրթքէ ելաւ թագաւորին առջևէն կապուտակէ ու ճերմակ բեհեզէ թագաւորական պճնուով և ոսկիէ մեծ թագով , ու բեհեզէն ու ծիրանի պատմուճանով . և Շուշան քաղաքը ուրախացաւ
16 ու ցնծութիւն ըրաւ : Հբէաները լոյս , ուրախութիւն , ցնծութիւն
17 ու պատիւ ունեցան : Եւ ամէն գաւառներու մէջ ու ամէն քաղաքներու մէջ՝ ուր որ թագաւորին հրամանը ու հրովարտակը կը հասնէր , Հբէաները ուրախութիւն ու ցնծութիւն ունեցան , ԵՒ կոչունքի ու տօնախմբութեան օր ըլլար . ու երկրին ժողովուրդներէն շատերը Հբէայ եղան , վասն զի անոնց վրայ Հբէաներուն վախը ինկաւ :

Գ Լ . Ը .

1 Ա Եւ երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ օրը՝ թագաւորին խօսքը ու հրամանը կատարուելու ժամանակը հասնելով՝ ան օրը որ Հբէից թշնամիները կը յուսային անոնց վրայ տիրել , ներհակը պատահեցաւ . վասն զի Հբէաները իրենց թշնամիներուն վրայ տիրեցին . Ե-
2 սուերոս թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջ Հբէաները իրենց քաղաքներուն մէջը ժողովուեցան , որ իրենց չարիք ուզողներուն վրայ ձեռք երկընդունեն . ու ամենևին մէկը չկրցաւ անոնց դէմ կենալ , վասն զի անոնց վախը ամէն ժողովուրդներուն վրայ ինկեր էր : Եւ
3 գաւառներուն բոլոր իշխանները ու նահապետները և կուսակալնե-

ըը ու թագաւորին գործակալնե-
ըը Հրեաներուն ձեռնտու էին,
ինչու որ անոնց վրայ Մուրթքէին
4 վախը ինկեր էր։ Վասնզի Մուրթ-
քէ թագաւորին պալատին մէջը
մեծ էր, ու անոր համբաւը բոլոր
գաւառները տարածուեր էր. վասն
զի Մուրթքէ երթալով կը մեծնար։
5 Ու Հրեաները իրենց բոլոր թշնա-
միները սրով մեռցուցին, ու
խիստ մեծ կոտորած ըրին, ու զի-
րենք ատողներուն իրենց ուզածին
6 պէս ըրին։ Ու Հրեաները Շու-
շան մայրաքաղաքին մէջ հինգ հա-
րիւր մարդ մեռցնելով կորսընցու-
7 ցին. Նաև Փարսանդաթան, Դալ-
8 փոնը, Ասպաթան, Փորաթան, Ա-
9 դալիան, Արիդաթան, Փարմաս-
թան, Արիսայիս, Արիդայիս ու
10 Այզեզաթան՝ Հրեից թշնամիին
Ամադաթայի որդւոյն Համանին տա-
ւար ողաքները մեռցուցին. բայց ա-
11 ւարին ձեռք չերկընցուցին։ Այն օրը
Շուշան մայրաքաղաքին մէջ մեռ-
ցուածներուն հաշիւը թագաւորին
առջեւը եկաւ։
12 Ու թագաւորը Հսթեր թագու-
հիին ըսաւ, Հրեաները Շուշան
մայրաքաղաքին մէջ հինգ հարիւր
մարդ, ու Համանին տասը որդիքը
մեռցնելով կորսընցուցին. թա-
գաւորին միւս գաւառներուն մէջը
ինչե՞ր ըրած պիտի ըլլան. հիմա
ի՞նչ է խնդիրքդ. պիտի տրուի
քեզի. ալ ի՞նչ աղաչանք ունիս.
13 պիտի կատարուի։ Ու Հսթեր ը-
սաւ, Թէ որ թագաւորը կը հա-
ճի, Շուշանի մէջ եղող Հրեա-
ներուն հրամայէ որ վաղն ալ
այս օրուան հրովարտակին համեմատ
ընեն, ու Համանին տասը որդիքը
14 փայտի վրայ կախուին։ Ու թա-
գաւորը ըսաւ որ այնպէս ըլլայ. ու
Շուշանի մէջ հրամանը հրատա-
րակուեցաւ, ու Համանին տասը
15 որդիքը կախուեցան։ Ու Շու-
շանի մէջ եղող Հրեաները Ադար
ամսուն չորեքտասաներորդ օրն ալ
ժողվուեցան, ու Շուշանի մէջ ի-
րենք հարիւր մարդ մեռցուցին. բայց
16 աւարին ձեռք չերկընցուցին։ Ու

թագաւորին գաւառներուն մէջը ե-
ղող միւս Հրեաները ժողվուեցան,
ու իրենց կեանքը պաշտպանելին, և
իրենց թշնամիներէն հանգստացան,
ու զիրենք ատողներէն եօթանասուն-
ուհինգ հազար մարդ մեռցուցին.
բայց աւարին ձեռք չերկընցուցին։
17 Ադար ամսուն երեքտասա-
ներորդ օրը եղաւ, և անոր չորեք-
տասներորդ օրը հանգստացան, ու
զանիկայ կոչունքի և ուրախութեան
18 օր ըրին։ Հակառակ Շուշանի մէջ եղող
Հրեաները ան ամսուն երեքտասա-
ներորդ օրը ու չորեքտասաներորդ
օրը ժողվուեցան. ու անոր տաս-
նուհինգերորդ օրը հանգստացան,
և զանիկայ կոչունքի և ուրախու-
թեան օր ըրին։ Ուստի 19
գեղացի Հրեաները՝ անպարիսպ
գիւղաքաղաքներու մէջ բնակողնե-
րը՝ Ադար ամսուն չորեքտասաներ-
որդ օրը ուրախութեան, կոչունքի
ու ուրախութեան օր կ'ընեն, ու
ան օրը ամէն մարդ իր բարեկամին
ընծաներ կը խրկէ։

Ու Մուրթքէ այս բաները գրեց, 20
ու Ահասուերոս թագաւորին ամէն գա-
ւառներուն մէջը մօտ ու հեռու եղող
բոլոր Հրեաներուն թուղթեր խրկեց,
պատուիրելով անոնց՝ որ ամէն տա- 21
րի Ադար ամսուն չորեքտասաներորդ
օրը ու անոր Ներեսաներորդ օրը
պէս կատարեն, (Ան օրերուն հա- 22
մեմատ որ Հրեաները իրենց թշնա-
միներէն հանգստացան, և այն ամ-
սուն համեմատ որ անոնց տրտմու-
թիւնը ուրախութեան, ու անոնց
սուգը բարի օրուան դարձաւ,)
զանոնք կոչունքի և ուրախութեան
օրեր ընեն, որոնց մէջ ամէն մարդ
իր բարեկամին ընծաներ, ու աղ-
քատներուն պարգեւներ խրկեն։ Ու 23
Հրեաները խօսք տուին որ իրենց
սկսածին պէս ու Մուրթքէին իրենց
գրածին պէս ընեն։ Վասն զի բո- 24
լոր Հրեաներուն թշնամին Ադա-
գայի Ամադաթայի որդին Համա-
նը Հրեաները կորսընցընել խոր-
հեցաւ ու զանոնք բնաջինջ ընելու
ու կորսընցընելու համար Փուր
այսինքն վիճակ ձգեց։ Բայց երբոր 25

Նոքեր թագաւորին առջևը գնայ , ընտրեալ
ժողովուրդը հրուանդակով հրամա-
յեց՝ որ Երեխայ դէմ Եամանին ը-
րած չար ջարդը անոր գլուխը
դառնայ , և զանիկայ ու անոր տղա-
26 քը փայտի վրայ կախեն : Ետոր
համար աս օրերը Փուր անուանէն
Փուրիմ լսուեցան . և աս պատ-
ճառաւ աս թուղթին խօսքերուն
համար , ու անոնց տեսած ու անոնց
27 պատահած բաներուն համար՝ Երե-
ացիները որոշեցին , ու իրենց և իրենց
սերունդին ու բոլոր իրենց հետ
միացողներուն կանոն դրին , որ ա-
մէն տարի ան երկու օրը իրենց գը-
րուածին ու ատենին համեմատ ան-
28 պատճառ փոն պահեն . ու աս օրե-
րը ամէն գաւառի մէջ , ամէն ազ-
գաւոհմի մէջ , ամէն գաւառի մէջ
ու ամէն քաղաքի մէջ յիշուին ու
պահուին . և աս Փուրիմի օրերը
Երեխայ մէջէն պակաս չըլլան , ու
անոնց յիշատակը իրենց սերունդէն
չվերնայ :
29 Ու Եսթեր աղջիկը Եսթեր
թագուհին ու Երեխայ Մուրթքէն՝
Փուրիմը հաստատելու համար՝ աս
երկրորդ նամակը կատարեալ իշ-
30 խանութեամբ գրեցին . Ու Ետու-
րոսին թագաւորութեանը հարիւր
քսանուեօթը գաւառներուն մէջ
եղող բոլոր Երեխաներուն խաղա-
ղութեան ու հաւատարմութեան
31 խօսքերով թուղթեր խրկեցին , որ
աս Փուրիմի օրերը իրենց որոշ
ժամանակին մէջը հաստատուն , ինչ-
պէս որ Մուրթքէ Երեան ու Ես-
թեր թագուհին անոնց պատուիրե-
ցին , ու ինչպէս որ Երեաները ի-
րենց համար ու իրենց սերունդին
համար ծոմապահութեան ու իրենց
աղաղակին վերաբերեալ բաները
32 հաստատեցին : Ետպէս Եսթերին
հրամանը աս Փուրիմին պահպա-
նութիւնը հաստատեց , ու գրքի
մէջ գրուեցաւ :

ԳԼ . Ժ

1 Ու Ետուրոս թագաւորը ցամաք
երկիրներու վրայ ու ծովու կղզի-
ներուն վրայ հարկ ձգեց : Ու 2
անոր քաջութեանը բոլոր գործքե-
րը ու զօրութիւնը , և Մուրթ-
քէին մեծութեանը փաստը՝ որով
թագաւորը զանիկայ մեծցուց , ահա
Մարաց ու Պարսից թագաւորնե-
րուն ժամանակագրութեանը գրքին
մէջ գրուած է : Վ՚ատն զի Մուրթ- 3
քէ Երեան Ետուրոս թագաւորին
երկրորդն էր , ու Երեաներուն մէջը
մեծ՝ ու իր եղբայրներուն բազմու-
թեանը հաճոյ էր . իր ազգին աղէ-
կութիւնը կը փնտռէր , և իր բոլոր
սերունդին խաղաղութեանը վերա-
բերեալ բաները կը խօսէր :

ԳԻՐՔ ՅՈՒԴԱՅԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ուս երկրին մէջ Յոբ անունով
մարդ մը կար . ու ան մարդը
կատարեալ ու արդար և աստուա-
ծավախ էր , ու չարութենէ ետ կը
2 քաշուէր : Ու անոր եօթը տղայ ու
3 իրեք աղջիկ ծնաւ : Ու անոր ստա-
ցուածքը՝ եօթը հազար ոչխար , ու
իրեք հազար ուղտ , և հինգ հարիւր
զոյգ եզ , ու հինգ հարիւր մատակ
էշ էր . ու խիստ շատ ծառաներ
ունէր . և ան մարդը բոլոր արևել-
եցիներէն մեծ էր :
4 Ու անոր տղաքը կ՚երթային , ու
ամէն մէկը իր օրը տուներնին հաց-
կերոյթ կ՚ընէին , և մարդ խրկելով՝
իրեք քոյրերնին կը հրաւիրէին , որ
5 իրենց հետ ուտեն ու խմեն : Ու
երբոր հացկերոյթին օրերը կը լմըն-
նար , Յոբ կանչել կու տար զա-
նոնք ու կը սրբէր . և առտուընչ
կ՚ելլէր՝ անոնց ամենուն թիւովը ող-
ջակէղներ կը մատուցանէր . որով-

հետև կ'լսէր Յոր ։ Կարելի է որ
աղաչս մեղք գործեցին , ու սրտե-
նուն մէջ Աստուծոյ հայհոյեցին .
միշտ այսպէս կ'ընէր Յոր ։
6 Ընդ մէկ օր մը Աստուծոյ որդի-
քը գային Տէրոջը առջևը կայնե-
լու . ու Սատանան ալ գնաց անոնց
7 մէջը . Ա՛ Տէրը ըսաւ Սատանա-
յին , Ուսկի՞ց կու գաս . ու Սա-
տանան պատասխան տուաւ Տէրոջը
ու ըսաւ , Երկրի վրայ շրջելէն ու
8 անոր մէջը պտըտելէն ։ Ա՛ Տէրը
ըսաւ Սատանայինն , Իմ Յոր ծա-
ռայիս աղէկ ուշադրութիւն ըրի՞ր ,
որ երկրի վրայ անոր պէս կատարեալ
և արդար , աստուածավախ ու չա-
րութենէ ետ քաշուող մարդ չկայ ։
9 Ու Սատանան պատասխան տուաւ
Տէրոջը ու ըսաւ , Մի թէ Յոր
10 ձրի՞ կը պաշտէ զԱստուած . Չէ՞
որ դուն անոր ու անոր տանը և
անոր ամէն ունեցածներուն բոլոր-
տիքը չանկով պատեցիր , անոր
ձեռացը գործքերը օրհնեցիր , ու ա-
նոր ստացուածքը երկրի վրայ շատ-
11 ցաւ ։ Բայց հիմա ձեռքդ երկլն-
ցուր , ու անոր ամէն ունեցածին
դպչէ , ու պիտի տեսնես թէ ինչպէս
12 քեզի դէմ պիտի հայհոյէ ։ Ա՛
Տէրը ըսաւ Սատանային , Ահա ա-
նոր ամէն ունեցածը քու ձեռքդ է՛ս-
պահ . միայն թէ իրեն վրայ ձեռք
չերկլնցընես ։ Ան ժամանակը Սա-
տանան Տէրոջը առջևէն ելաւ ։
13 Ու եղաւ որ օր մը անոր տղաքը
ու աղջիկները իրենց մեծ եղբօրը
տանը մէջ կ'ուտէին ու գինի կը
14 խմէին ։ Ու մէկ պատգամաբերը մը
եկաւ Յոբին ու ըսաւ , Երբոր եզ-
նները կը հերկէին , ու մատակ էշե-
15 րը անոնց քովը կ'արածուէին , Սա-
բայեցիք յարձակեցան ու զանոնք
առին , ու ծառաները սուրի բերնէ
անցուցին . և միայն ես ազատեցայ
16 որ քեզի պատմեմ ։ Երբո-
ր անիկայ տակաւին կը խօսէր ,
որ մէկին ալ եկաւ ու ըսաւ ,
Երկինքէն Աստուծոյ կրակը իջաւ ,
ու հօտերը ու ծառաները այրեց ու
զանոնք ոչնչացուց . և միայն ես ա-
զատեցայ , որ քեզի պատ-
մեմ ։ Երբոր անիկայ տակաւին 17
կը խօսէր , որ մէկն ալ եկաւ
ու ըսաւ , Քաղդէացիք իրիք դուն-
դի բաժնուած՝ ուղտերուն վրայ յար-
ձակեցան և զանոնք առին , ու ծա-
ռաները սուրի բերնէ անցուցին . և
միայն ես ազատեցայ որ
քեզի պատմեմ ։ Երբոր անիկայ 18
տակաւին կը խօսէր , որ մէկն
ալ եկաւ ու ըսաւ , Որ տունն տըղ-
քերդ ու աղջիկներդ իրենց մեծ
եղբօրը տանը մէջ կ'ուտէին ու գի-
նի կը խմէին , Ահա անապատէն 19
հովի կողմէն մեծ հով մը եկաւ ,
ու տանը չորս կողմը այնպէս զար-
կաւ , որ տղոցը վրան փլաւ , ու
անոնք մեռան . և միայն ես ազա-
տեցայ որ քեզի պատմեմ ։
Ան առնը Յոբ ելաւ , իր պատ- 20
մուճանը պատռեց և գլխուն մա-
զերը կտրեց , ու գետինը իյնալով
երկրպագութիւն ըրաւ , Ու ըսաւ , 21
Մօրս արգանդէն մերկ ելայ ու հոն
մերկ պիտի դառնամ . Տէրը տուաւ
ու Տէրը առաւ . օրհնեալ ըլլայ
Տէրոջը անունը ։ Ա՛ս ամենուն մէջ 22
Յոբ չմեղանչեց , ու Աստուծոյ ա-
նզգամութիւն չտուաւ ։

ԳԼ. Ը

Ա՛ ո՛րէ օր մը Աստուծոյ որդիքը 1
դացին Տէրոջը առջևը կայնելու .
ու Սատանան ալ գնաց անոնց մէջը
Տէրոջը առջևը կայնելու ։ Ա՛ Տէ- 2
րը ըսաւ Սատանային , Ուսկի՞ց
կու գաս . ու Սատանան պատաս-
խան տուաւ Տէրոջը ու ըսաւ ,
Երկրի վրայ շրջելէն ու անոր մէջը
պտըտելէն ։ Ա՛ Տէրը Սատանա- 3
յին ըսաւ , Իմ Յոբ ծառայիս ա-
ղէկ ուշադրութիւն ըրի՞ր , որ երկ-
րի վրայ անոր պէս կատարեալ և
արդար , աստուածավախ ու չարու-
թենէ ետ քաշուող մարդ չկայ , ու
անիկայ տակաւին իր կատարելու-
թեանը մէջ հաստատ է , թէ և
դուն ուզեցիր զիս հանդիպելով զա-
նիկայ զուր տեղը կորսընցընեմ ։
Ա՛ Սատանան պատասխան տուաւ 4
ու Տէրոջը ըսաւ , Մորթի տեղ
մորթ՝ նաև մարդս իր բոլոր տա-

ցուածքը իր կնանքին տեղը կու-
5 տայ : Նայց հիմն ձեռքէ երկընցուբ ու անոր ոսկորին ու մարմինին դպչէք , ո՛ պէտ պէտեռ թէ ինչպէս քեզի դէմ պիտի հայհոյէ :
6 Եւ Տէրը ըսաւ Սատանային , Ընդ անիկայ քու ձեռքդ է՛ սակայն թէ անոր կեանքը պահէ :
7 Ու Սատանան ելաւ Տէրոջը առջևէն , ու Յոբը ոտքին թաթէն մինչև գագաթը դէշ պալարներով
8 զարկաւ : Ու անիկայ խեցիի մը կտոր առաւ որ անով քերուի , ու մոխիրի մէջ նստաւ :
9 Եւ անոր կնիկը ըսաւ անոր , Դուն տակաւին քու կատարելութեանդ մէջ հաստատ կը կենաս . Հայհոյէ դէմ Աստուծոյ ու մեռիր :
10 Եւ Յոբ ըսաւ անոր , Դուն անզգամ կնկան մը պէս կը խօսիս . Աստուծոյ ձեռքէն միայն բարիքը ընդունինք ու չարիքը չընդունի՞նք : Ա՛յս ամենուն մէջը Յոբ իր շրթունքներովը չմեղանչեց :
11 Եւ Յոբին իրիք բարեկամները՝ Եղիփազ Թեմանացին , Բաղդատ Շուհացին ու Սոփար Նեսամացին երբոր լսեցին անոր գլուխը եկած այս բոլոր փորձութիւնները , ամէն մէկը իր տեղէն էլլով եկան ու մէկտեղ ժողվուեցան , որ երթան ցաւակից ըլլան անոր ու զանիկայ
12 մխիթարեն : Ու հեռուէն աչքերնին վերցնելով չճանչցան զանիկայ . և ձայներնին վերցուցին ու լացին , ու ամէն մէկը իր պատմուճանը պատռելով՝ դէպ՚ի երկինքը գլուխնին հողէ ցա-
13 նեցին : Եւ անոր հետ եօթը օր ու եօթը գիշեր գետնի վրայ նըստան . ու մէկը անոր խօսք մը չըսեցից , քանզի տեսան որ անոր ցաւը խիստ սաստիկ էր :

ԿԱ. Գ

1 Յետոյ եաև Յոբ իր բերանը բացաւ ու իր օրը անիծեց :
2 Եւ Յոբ խօսեցաւ ու ըսաւ ,
3 Կորսուի՛ն այն օրը որ ես ծնայ , ու այն գիշերը՝ որ ըսին Թէ Արու զաւակ մը ծնաւ :

Այն օրը խաւար ըլլայ , ու Աս- 4
տուած չհետաքննէ զանիկայ վերէն , ու երբէք լոյս չծագի անոր վրայ :
Խաւարը ու մահուան ցուրտը իրենց 5
սեպհականեն զանիկայ , ամպը ծածկէ զանիկայ , օրուան մթութիւնը վախցընէ զանիկայ :
Այն գիշերը մառախուղը պաշարէ , 6
անիկայ տարուան օրերուն հետ չըմիաւորուի , ու ամիսներուն մէջ չըհամրուի :
Այո՛ն գիշերը թո՛ղ ամայի մը- 7
նայ , ու անոր մէջ ուրախութեան ձայն չմտնէ :
Անի՛ծեն զանիկայ օրը ա- 8
նիծողները , որոնք պատրաստ են վիշապը արթընցընելու :
Անոր գիշերուան աստղերը աղօ- 9
տանան . լոյսին սպասէ ու չունենայ , ու արշալոյսին ճառագայթները չտեսնէ .
Վա՛յ զի իմ մօրս արգանդին 10
դռները չգոցեց , ու տառապանքը աչքերէս չծածկեց :
Ինչո՞ւ համար մօրս արգանդէն չը- 11
մեռայ , ու որովայնէն ելածիս պէս չհոգնեցայ :
Ինչո՞ւ ծունկերը ընդունեցին զիս , 12
ու ինչո՞ւ ստինք պո՛ւն ինձի որ ես ծծեմ :
Ինչու որ հիմայ պառկած կը 13
հանգչէի ու կը քնանայի . ան ժամանակը հանդստացած կ՚ըլլայի ,
Երինց համար աւերակներ շինող 14
երկրի թագաւորներուն ու խորհրդականներուն հետ ,
Կամ ոսկի ունեցող իշխաններուն 15
հետ՝ որոնք տուներնին արծաթով կը լեցընեն .
Կամ թէ գաղտուկ վիժածի մը 16
պէս կ՚ոչնչանայի , ան երախաներուն պէս՝ որոնք երբէք լոյս չտեսան :
Հո՛ն չարերը դադրէ տանջելէն կը 17
դադարին , և հո՛ն ուժէ ինկածները կը հանգստանան :
Գերիները հո՛ն 18
կը հանգչին , ա՛լ չեն լսեր հարկապահանջին ձայնը :
Պզտիկը ու մեծը հո՛ն են . ծա- 19
ռան ալ իր տիրոջմէն ազատ է :

20 Ինչ֊ու համար թշուառութեան մէջ եղողին լոյս՝ ու դառնահոգիներուն կեանք տրուի ,
21 Որոնք մահուան կը սպասեն , ու անիկայ չգայ , ու պահուած գանձերէն աւելի զանիկայ կը փնտռեն .
22 Գերեզմանը գտած ժամանակնին խիստ ուրախ կ'ըլլան ու կը ցնծան .
23 Ինանկ մարդու մը՝ որուն ճամբան դոյուած է , ու Աստուած արգիլեր է զանիկայ ամէն կողմէն :
24 Որովհետեւ կերակուր ուտելէս առաջ իմ հեծութիւնս կու գայ , ու իմ աղաղակներս ջուրերու պէս կը հոսին :
25 Վասն զի ինչ բանէ որ շատ կը վախնայի ան ինծի հանդիպեցաւ , և ինչ բանէ որ երկիւղ ունէի , ան ինծի հասաւ :
26 Ո՛չ խաղաղութիւն ունիմ , ո՛չ հանգստութիւն և ո՛չ հանդարտութիւն . բայց թշուառութիւնը իմ վրաս կու գայ :

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ես աոնը Նզովեմ ծանրանայլն պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
2 Պիտի դժուարի՞ս արդեօք , թէ որ ակսինք քեզի խօսիլ . բայց ով կրնայ պինդը զսպել որ չխօսի :
3 Ահա դուն շատերուն խրատ տուիր , ու ոկար ձեռքերը զօրացուցիր :
4 Քու խօսքերդ սահելու վրայ եղողը հաստատեցին . ու դուն ոկարացած ծունկերը կազդուրեցիր :
5 Բայց հիմա որ փորձանք քեզի պատահեցաւ ու դժուարեցար . քեզի դպաւ ու բոլորովին շփոթեցար :
6 Մի՞թէ աստուածպաշտութիւնդ քու յոյսդ չէ , ու ճամբաներուդ ուղղութիւնը՝ քու ակնկալութիւնդ չըլլ :
7 Մէկ միտքդ բեր , ո՞ր անմեղը կորսուեցաւ , և ո՞ւր տեղ արդարները բնաջինջ եղան :
8 Ինչպէս որ տեսայ , անօրէնութիւն հերկողները և անիրաւութիւն ցանողները նոյնը կը հնձեն .

Աստուծոյ շունչէն կը կորսուին , 9
ու անոր բարկացը հովէն բնաջինջ կ'ըլլան :
Առիւծի ընդոստունը և մռնչող առիւծին ձայնը . ու կորիւններուն ակռաները կը կոտրտուին : 10
Առիւծը առանց որսի կը կորսուի , 11
ու մատակ առիւծին կորիւնները կը ցրուին :
Ու ինծի գաղտուկ կերպով խօսք մը բսուեցաւ , ու անոր շշունչը ականջս հասաւ : 12
Տեսիլներուն մտածմունքներուն պէս՝ 13
որ խորհուրդներուն առնը՝ երբոր խոր քուն մը մարդոց վրայ կ'իջնէ ,
Վրաս ահուդող վախ մը ու դող մը 14
եկաւ , որ բոլոր ոսկորներս ցնցեց :
Ոգի մը անցաւ , ու 15
մարմնոյս մազերը փուշ փուշ եղան .
Անիկայ կայնեցաւ , բայց ես չկրցայ զանազանել անոր կերպարանքը . աչքերուս առջեւ երեւոյթ մը կար . լռութիւն եղաւ , ու ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ,
Մեռեալ մարդը Աստուծմէ արդար 17
կ'ըլլայ . մարդը իր Արարիչէն մաքուր կ'ըլլայ .
Ահա Անիկայ իր ծառաներուն չը- 18
հաւատար , ու իր հրեշտակներուն վրայ ալ պակասութիւն կը գտնէ .
Ա՛լ ո՛ւր կը մնան անոնք որ կա- 19
ւեղէն տուներու մէջ կը բնակին , որոնց հիմը փոշիին մէջն է , և որոնք ցեցէն առաջ կը ճզմուին :
Անոնք առաւօտուընէ մինչեւ իրիկուն 20
կը ձեղուին , ու առանց մէկու մը խնամալուն կը կորսուին յաւիտեան :
Ահա անոնց վրայ եղած փառա- 21
ւորութիւնը կը վերցուի . անոնք կը մեռնին առանց իմաստութիւն ըլլալու :

ԳԼՈՒԽ Ե

Կանչէ աղաղակէ . քեզի պատաս- 1
խան տուող մը կայ արդեօք , ու սուրբերէն ո՞ր մէկուն պիտի դարձնես քու երեսդ :
Ապուշ է որ բարկութիւնը յի- 2

մարը կը սպաննէ , ու նախանձը անմիտը կը մեռցընէ :

3 Նա յիմարին արմատանալը տե- 3
սայ , բայց շուտ մը անոր բնակու-
թիւնը անիծեցի :

4 Անոր որդիները ապահովութենէ 4
հեռու են , անոնք դրանը մէջ կը
կոխկրտուին , և ազատող մը չը-
գտնուիր :

5 Անօթի եղողը կ'ուտէ անոր հունձ- 5
քը , ու գանիկայ փուշերու ցանկին
մէջէն կը յափշտակէ . ու անոնց
ստացուածքը աւարառուն կը կլլէ :

6 Արմհեան չարիքը հողէն չելլեր , 6
ու թշուառութիւնը գետնէն չբու-
նիր .

7 Ծնէպէտ մարդը թշուառութեան 7
համար կը ծնանի , ինչպէս որ կրա-
կի կայծերը վեր կը թռչին :

8 Նակ ես Աստուծոյ պիտի դիմէի , 8
ու իմ գործս Աստուծոյ պիտի յանձ-
նէի ,

9 Որ անանձ մեծ բաներ կ'ընէ որ 9
մարդ չկրնար քննել , ու անանձ ըս-
քանչելիքներ կ'ընէ որ չհար չէ
համրել զանոնք :

10 Անիկայ երկրիս վրայ անձրև կու- 10
տայ , ու դաշտերուն վրայ ջուրեր
կը խրկէ .

11 Նաև ցածերը կը բարձրացընէ , 11
ու սգաւորները ապահովութեան
կ'ելլեն :

12 Անիկայ խորամանկներուն խոր- 12
հուրդները կը ցրուէ , որ ձեռքերնին
կարող չըլլայ իրենց գործքերը գը-
լուխ տանելու .

13 Իմաստուններն իրենց խորամանա- 13
կութեանը մէջ կը բռնէ , ու նեն-
գաւորներուն խորհուրդը շուտով
կը խափանուի :

14 Ցորեկը մութի կը բռնուին , ու 14
կէս օրին գիշերուան պէս խարխա-
փելով կը գտնէ :

15 Նոյն աղքատը սուրէն , անոնց 15
բերնէն ու հզօրին ձեռքէն կ'ա-
զատէ :

16 Ընդհակառակն աղքատը յոյս կ'ունե- 16
նայ , իսկ անօրէնութիւնը իր բե-
րանը կը գոցէ :

17 Ահա երանելի է այն մարդը՝ որն 17
որ Աստուած կը խրատէ . ուրեմն
Ամենակարողին յանդիմանութիւնը
մի՛ անարգեր .

Վասն զի որ ինքը կը վիրաւորէ ու 18
կը փաթթէ , կը զարնէ ու իր
ձեռքերը կը բժշկեն :

Վեց նեղութիւններէ քեզ պիտի 19
ազատէ , ու եօթներորդին քեզի
չարիք պիտի չդպչի :

Սովի ժամանակ քեզ մահուանէ 20
պիտի ազատէ , ու պատերազմի մէջ՝
սուրին ձեռքէն :

Լեզուի խարազանէ ապահով պի- 21
տի ըլլաս , ու կործանումն գալու ա-
տենը անկէ չվախնաս .

Կործանման ու սովի վրայ պիտի 22
ծիծաղիս , ու երկրի գազաններէն
պիտի չվախնաս .

Վանդի դաշտի քարերուն հետ 23
դաշինք պիտի ունենաս , ու դաշտի
գազանները քու հետդ խաղաղու-
թեամբ պիտի վարուին :

Ու պիտի գիտնաս որ վրանիդ 24
մէջ յաջողութիւն կայ . և քու
բնակարանիդ այցելութիւն պիտի
ընես , ու բան մը պակաս պիտի
չգտնես :

Ու պիտի գիտնաս որ քու զա- 25
ւակներդ շատուր , ու քու սերունդդ
երկրի խոտերուն պէս պիտի ըլլան :

Ցորեկ մը ծերացած՝ գերեզմանը 26
պիտի մտնես , ցորենի խուրձերուն
դէզին պէս՝ որ իր ժամանակին կը
դիզուի :

Ահա մենք ասոնք քննեցինք , 27
ասանկ է . մտիկ ըրէ անոր , ու
քու օգտիդ համար գիտցիր զանիկայ :

ԳԼ . ԼԵ .

Ու Յոբ պատասխան տուաւ ու 1
ըսաւ ,

Երանի թէ իմ տրտմութիւնս 2
աղէկ կշռուէր , ու իմ թշուառու-
թիւնս միասին կշեռքի մէջ դրուէր :

Վասն զի հիմա անիկայ ծովուն ա- 3
ւազէն ծանր կ'ըլլար . անոր համար
իմ խօսքերս կը հասնին :

Որովհետև Ամենակարողին նետե- 4
րը իմ ներսիդս են , որոնց թոյնը
իմ հոգիս կը ծծէ . Աստուծոյ ար-
հաւիրքները ինծի դէմ պատրաստ-
ված են :

5 Մէթէ վայրենի էշը խոտին քովը կը գռնչէ. կամ եզը իր մնուրին քովը կը բառաչէ.
6 Ընհամար բանը առանց աղի կ'ուտուի. հաւկիթի ձերմակուցին մէջը համ կայ արդեօք։
7 Ըն բաները՝ որոնց սիրտս չէր ուզեր դպչիլ, իմ զազրալի կերակուրս եղան։
8 Երանի թէ ուզածս կատարուէր, ու տար Աստուած ան բանը որուն կը սպասեմ.
9 Այսինքն թէ Աստուած զիս ձնչելու հաւանէր, ու ձեռքը երկնցնելով զիս կործանէր։
10 Նայց տակաւին ան մխիթարութիւնը պիտի ունենամ, և անողորմ ցաւին մէջը պիտի ուրախանամ, որ ես Սուրբին խօսքերը չուրացայ։
11 Ույժս ի՞նչ է որ դիմանամ, ու վախճանս ի՞նչ է որ կեանքս երկնցընեմ։
12 Մէթէ իմ ույժս քարերո՞ւ ույժ է, կամ թէ մարմինս պղնձեղէ՞ն է.
13 Չէ՞ որ օգնութենէ զուրկ եմ, ու ձեռնտուութիւնը հեռացած է ինծմէ։
14 Ծչուառութեան մէջ եղողին իր բարեկամին կարեկցութիւնը պէտք է. բայց անիկայ Աստենակարողին վախը մէկդի թողուց։
15 Իմ եղբայրներս հեղեղներու պէս խաբէութիւն ըրին ինծի, ձորերու հեղեղատներու պէս՝ որ կ'անցնին.
16 Որոնք սառէն պղտորած են, երբ որ անոնց մէջ ձիւնը կը ծածկուի։
17 Տաքը տեսածնուն պէս կը ցամքին. խիստ տաք առնելը իրենց տեղէն անհետացած կ'ըլլան։
18 Կարաւանները իրենց ճամբան կը դարձընեն, բայց դատարկ երթալով կը կորսուին.
19 Ծեմայի կարաւանները նայեցան. Սաբայի ճամբորդները անոնց յուսացան.
20 Յուսալնուն համար ամչցան, հոն գացած առեններին կարմրեցան։
21 Ցիրաւի ինծի անօգուտ եղաք. Թշուառութիւնս տեսաք ու սոսկացիք։
22 Ես ձեզի ըսի՞ որ ինծի բերէք, ու ձեր ստացուածքէն ընծայ առէք ինծի։
23 Կամ թէ զիս թշնամիին ձեռքէն ազատեցէք, ու բռնաւորներուն ձեռքէն զիս փրկեցէք։
24 Սորվեցուցէք ինծի ու լուռ պիտի կենամ. ու հասկըցուցէք ինծի թէ ինչ բանի մէջ սխալեր եմ։
25 Ուղիղ խօսքերը ո՛րչափ զօրաւոր են. բայց ձեր յանդիմանութիւնը ի՞նչ կը նշանակէ։
26 Ընդհօք խօսքի՞ր յանդիմանել կը մտածէք. յուսահատին խօսքերը հով են։
27 Անեաւանդ որբին համար պո՛ղ կը լարէք, ու ձեր բարեկամին համար հոր կը փորէք։
28 Հիմա հաճեցէք ինծի նայիլու. թէ որ սուտ կը խօսիմ, յայտնի է ձեզի։
29 Դարձէ՛ք՝ կ'աղաչեմ, ու անիրաւութիւն չըլլայ. այո՛ դարձէ՛ք. քանզի ասով իմ արդարութիւնս կը յայտնուի։
30 Մէթէ իմ լեզուիս վրայ անիրաւութիւն կա՞յ. միթէ իմ քիմքս չարը բաները չի՞կրնար զանազանել։

ԳԼ. Ի։

1 Մէթէ մարդս երկրի վրայ պատերազմի ատեարէպ մը չունի՞. և անոր օրերը վարձկանի մը օրերուն պէս չե՞ն։
2 Ինչպէս որ ծառան երկիւածանը կը փափաքի, ու վարձկանը իր վարձքին կը սպասէ,
3 Ընանկ ալ ունայնութեան ամիսներ ինծի բաժին որուած են, ու թշուառութեան գիշերները ինծի համար որոշուած են։
4 Պառկած առենս կ'ըսեմ, Ո՞ր պիտի ելլեմ, ու գիշերը ի՞րր պիտի անցնի. ու մինչև արշալոյսը անհանգստութեամբ լցուած եմ։
5 Մարմինս որդերով ու հողի կշտերով ծածկուած է. մրթմրթա կը ճեղքուի ու կը հալի։
6 Օրերս ոստայնանկին կկոչէն աբաղ կ'անցնին, ու կը սպառին առանց յոյս մը ունենալու։

ԳԼՈՒԽ Ը

Ա Ն ատենը Նաղդատ Սոքեցին պա- 1
տասխան տուաւ ու ըսաւ ,

Մինչև ի՞րը այդպէս պիտի խո- 2
սիս , ու բերնիդ խօսքերը սաստիկ հովի պէս պիտի ըլլան :

Մի՞թէ Ա՛ստուած դատաստանը 3
կը խափանէ՞ , կամ Ա՛մենակարողը իրաւունքը կը խափանէ՞ :

Եթէ քու տղադ անոր դէմ մե- 4
ղանչեր են , և ան ալ իրենց յանցանքին մատնած է զանոնք .

Եթէ դուն առտուները կանուխ 5
Ա՛ստուած փնտռես , ու Ա՛մենակարողէն շնորհք խնդրես ,

Եթէ դուն մաքուր ու շիտակ ըլ- 6
լաս , հիմա անշուշտ անիկայ քեզի համար պիտի արթննայ , ու քու արդարութեանդ բնակարանին յաջողութիւն պիտի տայ .

Ա՛ռէ և քու սկիզբդ փոքր ըլլայ , 7
բայց քու վերջդ խիստ պիտի մեծնայ :

Հիմա հարցո՛ւր առջի ազգերուն , 8
ու անոնց հայրերը քննելու ուշադրութիւն ըրէ .

(Ինչու որ մենք երէկուանները 9
ենք , ու բան մը չենք գիտեր . քանզի մեր կեանքը երկրի վրայ ստուերմըն է .)

Ա՛հա անոնք քեզի պիտի սորվեցնեն , քեզի պիտի խօսին , ու իրենց սրտէն խօսքեր պիտի հանեն :

Մի՞թէ պրուտն առանց տիղմի կը 11
բուսնի՞ . կնիւնը առանց ջուրի կ'աճի՞ .

Անիկայ դեռ իր դալարութեանը 12
մէջ ու չկտրուած՝ ամէն խոտէն առաջ կը չորնայ :

Ա՛նանկ պիտի ըլլայ ամէն անոնց 13
ճամբաներըը՝ որ զԱ՛ստուած կը մոռնան . ու կեղծաւորին յոյսը պիտի կորսուի .

Ինչու որ անոր յոյսը պիտի կըտ- 14
րուի , ու անոր վստահութիւնը սարդի ոստայնին պէս պիտի ըլլայ :

Անիկայ իր տանը պիտի կռթը- 15
նի , բայց ան հաստատութիւն պիտի չունենայ . իր ձեռքովը զանիկայ պիտի բռնէ , բայց ան կանգնած պիտի չմնայ :

7 Ձիշդ որ կեանքս հովի պէս է . աչքս այսուհետև բարիք պիտի չտեսանէ :
8 Հիմա տեսանողին աչքերը ինծի պիտի չտեսանեն . քու աչքերդ իմ վրաս կը նային , ու ես բնաջինջ կ'ըլլամ :
9 Ինչպէս որ ամպը կը ցրուի կ'երթայ , անանկ ալ գերեզմանը իջնողը պիտի չելլէ .
10 Ան անդիկայ իր տունը պիտի չդառնայ , ու իր բնակարանը ալ զանիկայ պիտի չճանչնայ :
11 Ասոր ես իմ բերանս պիտի չգոցեմ . հոգիիս նեղութեամբը պիտի խօսիմ , սրտիս դառնութեամբը պիտի դանգատիմ :
12 Մի՞թէ ես ծո՛վ եմ , կամ կէտ , որ իմ վրաս պահապանները կը դնես :
13 Երբոր ես կ'ըսեմ թէ անկողինս զիս պիտի մխիթարէ , մահիճս իմ դանգատներս պիտի պակսեցընէ ,
14 Ո՛վ երազներով կը վախցընես , ու ցնորքներով կը զարհուրեցընես :
15 Ա՛սանկ որով աւելի կ'ընտրեմ խեղդուիլ ու մեռնիլ , քան թէ իմ ոսկորներուս պահպանո՛ւիլ :
16 Ես ձանձրացած եմ ու չեմ ուզեր որ յաւիտեան ապրիմ . ինծմէ ետ կեցիր , ինչու որ իմ օրերս ունայնութիւն է :
17 Մարդը ի՞նչ է որ դուն անիկայ մեծ բան մը համարիս , ու անոր համար հոգ տանիս .
18 Ու ամէն առտու զանիկայ դիտես , ու ամէն վայրկեանի մէջ փորձես :
19 Մինչև ի՞րը ինծմէ ետ չես կենար . թուքս կլլելու չափ ալ թող չես տար :
20 Մեղանչեցի , քեզի ի՞նչ ընեմ , ո՛վ մարդկինները Պահող . ինչու համար զիս քեզի նշան առիր , ու ես ինծի բեռ եղայ :
21 Ու ինչու իմ մեղքս չես ներեր , ու իմ անօրէնութիւնս չես վերցըներ . որովհետև հիմա հողին մէջը պիտի պառկիմ , ու առաւօտուն թէ որ զիս փնտռես , պիտի չգտնուիմ :

16 Երևը չծագած գալար է , ու ա-
նոր ճիւղերը իր եղած պարտէզին
վեր կ'ելլէ :
17 Անոր արմատները քարակոյտին
կը փաթթուին , ու քարերուն տե-
ղը կը տեսնէ :
18 Եթէ որ մէկը զանիկայ իր տեղէն
խլէ , պէտք պիտի ուրանայ զանիկայ՝
ըսելով Ես ա՛ս քեզ չտեսայ :
19 Ահա անոր ճամբուն ուրախու-
թիւնը աս է , ու հողէն ուրիշներ
պիտի ելլեն :
20 Ահա Սատուած արդար մարդը
չմերժեր , ոչ ալ չարերուն ձեռն-
տու կ'ըլլայ ,
21 Մինչև որ քու բերանդ ծիծաղով
լեցընէ , ու շրթունքներդ ուրախու-
թեան ձայնով :
22 Քեզ ատողները ամօթով պիտի
ըլլան . ու ամբարիշտներուն վրանը
բնաջինջ պիտի ըլլայ :

ԳԼ. ԼԱ

1 Եւ Յոբ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ ,
2 Խրատընէ անանկ ըլլալը գիտեմ .
ու մարդը ի՞նչպէս պիտի արդարա-
նայ Սատուծոյ առջևը :
3 Եթէ անոր հետ վիճաբանիլ ու-
զէ , հազարէն մէկուն չկրնար անոր
պատասխան տալ :
4 Անիկայ սրտով իմաստուն և ու-
ժով կարող է . քիչ անոր դէմ էր
ելլողը խստացուցեր ու յաջողու-
թիւն գտեր է :
5 Անիկայ լեռները կը տեղափոխէ ,
ու անոնք չեն գիտեր . իր բարկու-
թեամբը զանոնք կը տապալէ :
6 Երկիրը իր տեղէն կը շարժէ , ու
անոր սիւները կը դողան :
7 Արեւին հրաման կ'ընէ , ու անիկայ
չծագիր . ու աստղերը կը կնքէ :
8 Անքը մինակ երկինքը կը տարա-
ծէ , ու ծովուն ալիքներուն վրայ կը
քալէ :
9 Անիկայ ըրաւ Արջը , Ձայկը ու
Հազմաւոտիղը ու Հարաւին ջուա-
մարանները :
10 Անիկայ անքննելի մեծագործու-
թիւններ ու անթիւ սքանչելիք-
ներ կ'ընէ :
11 Ահա անիկայ քովէս կ'անցնի , ու
ես չեմ տեսներ . առաջ կ'անցնի ,
ու չեմ իմանար :
12 Ահէ որ յափշտակէ , ով կրնայ
զանիկայ արգիլել . ով կարող է
ըսել անոր Թէ Ինչ կ'ընես :
13 Սատուած իր բարկութիւնը ետ
չդարձներ . ու Հպարտ օգնական-
ները անոր տակը կը խոնարհին :
14 Ուր մնաց որ ես անոր պատաս-
խան տամ , ու անոր դէմ վիճե-
համար խօսքերս ընտրեմ .
15 Որովհետև արդար ալ ըլլամ , 15
պատասխան պիտի չտամ . իմ
Դատաւորէս շնորհք պիտի խընդ-
րեմ :
16 Ահէ որ ես զանիկայ կանչէի , ու 16
ինծի պատասխան ալ տար , պիտի
չհաւատայի Թէ անիկայ իմ ձայնս
լսած է :
17 Որովհետև փոթորիկով զիս ճըն- 17
շէց , ու առանց պատճառի իմ վէր-
քերս աւելցուց :
18 Չթողուր որ շունչ առնեմ , 18
հապա դառնութեամբ զիս կը լե-
ցընէ :
19 Ահէ որ զօրութիւն փնտռուի , 19
ահա անիկայ զօրաւոր է . իսկ Թէ
որ դատաստան՝ ով զիս առեանը
պիտի կանչէ :
20 Ահէ որ անձս արդարացընեմ , իմ 20
բերանս զիս կը դատապարտէ . Ըն-
ծր զիս կատարեալ երևցընէմ , զիս
յանցաւոր կը հանէ :
21 Ահէ ծր զիս կատարեալ երևց- 21
նէմ , իմ անձս չեմ ճանչնար , իմ
կեանքս կ'արհամարհեմ :
22 Ընդհը մէկ է . անոր համար ըսի 22
Թէ Անիկայ արդարը ու ամբա-
րիշտը ջնջող բնաջինջ կ'ընէ :
23 Ահէ որ հարուածը յանկարծ մեռ- 23
ցընէ , անիկայ անմեղին պատահած
փորձութեանը վրայ կը ծիծաղի :
24 Երկիրը ամբարշտին ձեռքը տը- 24
րուեցաւ . Դատաւորներուն երեսը կը ծածկէ . Եթէ
ոչ՝ ով է անկից :
25 Արդ իմ օրերս աւրհանդակէն 25
արագ են . փախան ու բարութիւն
չտեսան :
26 Արագաթնաց նաւերու պէս՝ որպէս 26

վըայ յարձակող արծիւի պէս կ'անցնին :

27 Ահ որ ըսեմ , Դանդաստս մոռնամ , տրտմութիւնս ձգեմ ու զուարթ ըլլամ ,

28 Ետքը թշուառութիւններէս կը վախնամ . գիտեմ որ զիս անմեղ պիտի չհամարիս :

29 Ամբարիշտ պիտի սեպուիմ , ինչո՞ւ համար զուր տեղը աշխատիմ :

30 Ահ որ ձիւնի ջրով լուացուիմ , ու ձեռքերս մաքրութիւնով սրբեմ ,

31 Ըն ժամանակը զիս փոսը կ'ընկղմես . ու հանդերձս պիտի զզուի ինծմէ :

32 Ինչու որ ինծի պէս մարդ չէ որ անոր պատասխան տամ , ու միասին դատաստանի երթանք :

33 Ո՛իջնորդ դատաւոր մը չկայ մեր մէջը , որ կարենայ իր ձեռքը մեր երկուքին վրայ դնել :

34 Ոտ՛ղ իր գաւազանը վրայէս վերցընէ , ու անոր երկիւղը ալ զիս չզարհուրեցընէ ,

35 Ըն ատենը պիտի խօսիմ , ու անկէ պիտի չվախնամ . բայց եղած վիճակիս մէջ ես իմ անձիս պէրը չեմ :

ԳԼ . Ժ

1 Հոգիս կեանքէս ձանձրացաւ . համմարձակ պիտի դանգատիմ , հոգիիս դառնութեամբը պիտի խօսիմ .

2 Պիտի ըսեմ Ըստուծոյ , Մի դատապարտեր զիս , յայտնէ ինծի թէ ի՛նչ բանի համար հետս կը վիճիս :

3 Վեզի աղէկ կ'երեւնայ որ զիս հարստահարես , ու քու ձեռացդ գործը արհամարհես , և ամբարիշտներուն խորհուրդին լոյս տաս :

4 Մի՞թէ դուն մարմնաւո՞ր աչքեր ունիս . մարդուն տեսածի՞ն պէս կը տեսնես :

5 Մի՞թէ քու օրերդ մարդո՞ւն օրերուն պէս են . քու տարիներդ մարդո՞ւն օրերուն պէս են ,

6 Որ դուն իմ յանցանքս փնտռես , ու մեղքս քննես :

7 Գիտես որ յանցաւոր չեմ , բայց չկայ մէկը որ քու ձեռքէդ ազատէ զիս :

8 Քու ձեռքերդ զիս ստեղծեցին , ու իմ բոլոր անդամներս կազմեցին , ու զիս բնաջի՞նջ կ'ընես :

9 Ա՛ղաչեմ՝ յիշէ , որ զիս կաւի պէս շինեցիր , ու զիս հո՞ղ պիտի դարձընես :

10 Չէ՞ որ զիս կաթի պէս թաւիւեցիր , ու պանիրի պէս թանձրացուցիր .

11 Ոսկրներով ու մսով հագուեցուցիր , ու զիս ոսկորներով ու ջիղերով հիւսեցիր .

12 Ինծի կեանք ու ողորմութիւն շնորհեցիր , և քու խնամքդ իմ հոգիս պահեց :

13 Ու սոնք սրտիդ մէջը պահեցիր . գիտեմ որ սոնք միտքդ են :

14 Եթէ մեղք գործեմ , դուն զիս կը դիտես , ու իմ անօրէնութենէս անմեղ չես համարիր զիս :

15 Եթէ ամբարշտութիւն ընեմ , վա՛յ է ինծի , ու արդար ալ ըլլամ՝ գլուխս չեմ կրնար վերցընել . անարգանօք լցուած եմ . հիմա իմ թշուառութեանս նայէ ,

16 Որ առիւծի պէս զիս կ'որսաս , և դարձեալ իմ վրաս յաղթող կ'ըլլաս :

17 Ինծի դէմ վկաներդ կը նորոգես , ու քու սրտմտութիւնդ իմ վրաս կը շատցընես . փոփոխութիւններ ու պատերազմ ունիմ :

18 Ընդ ինչո՞ւ համար զիս արգանդէն հանեցիր . երանի՛ ըն հոն մեռնէի ու աչք չտեսնէր զիս ,

19 Որ չեղածի պէս ըլլայի , ու մօրս անդանդէն գերեզմանը տարուէի :

20 Իմ օրերս սակաւաթի՞ւ չե՞ն . ետ կեցիր ինծմէ , ու թո՛ղ տուր որ քիչ մը հանգչիմ՝

21 Ըն պէղը երթալէս առաջ , ուստի կիյ որ ետ պիտի չդառնամ , մութ երկիրը ու մահուան շուքը ,

22 Ըն խիստ մութ երկիրը , մահուան շուքին խաւարը , ուր տեղ կարգ չկայ ու լոյսը խաւարի պէս է :

ԳԼ. ԺԲ

1 Ըն առեներ Աստիար՝ նաամացին
պատասխան տուաւ ու ըսաւ՝
2 Հաստ խօսքերուն պատասխան
պիտի չտրուի՞, ու լեզուանի մարդը
կրնայ խօսով արդարանալ։
3 Ձու պարապ խօսքերդ մարդիկը
պիտի լռեցնե՞ն, ու երբոր դուն
ծաղը կ՚ընես, պիտի չըլլայ մէկը որ
քեզ ամչցնէ։
4 Ինչու որ դուն ըսիր Թէ Իմ
խօսքս մաքուր է, ու քու աչքիդ
առջեւը անարատ եմ։
5 Սակայն հրանի Թէ Աստուած
խօսէր, ու քեզի դէմ իր շրթունք-
քը բանար,
6 Ու քեզի յայտնէր իմաստութեան
գաղտնիքը, որ հոգւոյս իմացածին
կրկինն է։ Հմա գիտցիր որ Աս-
տուած քու անօրէնութենէդ դէ
հասը անտես կ՚ընէ։
7 Աստուծոյ գաղտնիքը կրնա՞ս
դտնել. Ամենակարողը կատարելա-
պէս կրնա՞ս իմանալ։
8 Անիկայ երկինքի պէս բարձր է,
ի՞նչ կրնաս ընել. դժոխքէն խո-
րունկ է, ի՞նչ կրնաս գիտնալ։
9 Անոր չափը երկրէն երկայն ու
ծովէն լայն է։
10 Եթէ անիկայ յարձակի ու զո-
ցէ կամ ժողվէ, ո՞վ անոր արգելք
պիտի ըլլայ.
11 Վասնզի ինքը ունայն մարդիկը կը
ճանչնայ. ու անօրէնութիւնը տես-
նելով՝ ուշադրութիւն պիտի չընէ՞։
12 Հայց անմիտ մարդը կը հպարտա-
նայ, ու մարդը վայրենի էշու ձագի
պէս կը ծնանի։
13 Թէ որ դուն սիրտդ պատրաս-
տես, ու ձեռքերդ անոր երկրնցընես.
14 Թէ որ քու ձեռքդ անօրէնու-
թիւն կայ, անիկայ էեղէ հեռաց-
ուր, ու մի՛ թողուր որ վրաններուդ
մէջ անզգամութիւն բնակի։
15 Վասն առներ անշուշտ կրնաս պարզ-
երես ընել. հաստատ կ՚ըլլաս ու
քեզի մի՛ չես վախնար։
16 Վասն թշուառութիւնդ պիտի
մոռնաս. անցած ջուրերու պէս պի-
տի յիշես զանիկայ։
17 Ու կեանքդ կէս օրուան լոյսէն
պայծառ պիտի ըլլայ. ընէ խաւարի
մէջ ես, առաւուան պէս պիտի ըլ-
լաս.
18 Ու ապահով պիտի ըլլաս, ինչու
որ յոյս կայ էեղէ. պիտի փորես,
ու ապահովութեամբ քնանաս։
19 Ու պիտի պառկիս ու վախցընող
պիտի չըլլայ. ու շատերը քու երեսդ
պիտի փնտռեն։
20 Հայց ամբարիշտներուն աչքերը
պիտի նուաղին, ու անոնց ապաս-
տանարան պիտի չգտնուի, ու յոյ-
սերնին հոգեվարութիւն պիտի ըլլայ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ու Յոբ պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ՝
2 Ըրդարև ժողովուրդը դուք էք,
ու իմաստութիւնը ձեզի հետ պիտի
մեռնի։
3 Ես ալ ձեզի պէս խելք ունիմ,
ես ձեզմէ նուաստ չեմ. ու ասանկ
բաներ ո՞վ չգիտեր։
4 Ես բարեկամին ծաղը եղող հոգի
մըն եմ ես. բայց ո՛վ որ Աստուծոյ
աղաղակէ, Աստուած պատասխան
կու տայ անոր. արդար ու կատա-
րեալ մարդը ծաղը կ՚ըլլայ։
5 Ոտքը սահելու վրայ եղողը հան-
դիսաւ էեան վշտողին կարծեացը հա-
մեմատ անպիտան ջահ մըն է։
6 Գողերուն վրաններըը յաջողու-
թեան մէջ են, ու զԱստուած բար-
կացնողներըը ապահով են, որոնց
ձեռքը Աստուած ամենայնէով կը
լեցընէ։
7 Հայց աղէ անասուններուն հար-
ցուր, որ քեզի սորվեցընեն, ու եր-
կինքի թռչուններուն՝ որ քեզի խոս-
ցընեն։
8 Կամ թէ երկրին զրուցէ, ու
անիկայ քեզի պիտի սորվեցընէ.
ծովուն ձուկերըը անպակաս քեզի պիտի
պատմեն։
9 Ո՞ր ամէն բաներով ո՞վ չգիտեր,
թէ ասիկայ ընողը Տէրոջը ձեռքն է.
10 Ո՛ր ամէն սպրողին անձը ու բո-
լոր մարդկային մարմնոյ հոգին անոր
ձեռքն է։
11 Մ՚թէ ականջը խօսքերը չ՚քն-

շեր , ինչպէս որ քիմքը կ'երակուրին համը կ'առնէ :

12 Խմաստութիւնը ճերմակուն քովն է , ու հանճարը՝ օրերուն շատութեանը մէջ :

13 Ընոր քովն է իմաստութիւնը ու զգուշութիւնը . հանճարը ու իմաստութիւնը Ընորն է :

14 Ահա Ան կը փլցընէ , ու ան չի շինուիր . Ըն որ մէկուն վրայ գոցէ , ան չբացուիր :

15 Ահա Անիկայ ջուրերը կ'արգիլէ ու կը չորնան , ու զանոնք թող կու տայ , ու երկիրը տակնուվրայ կ'ընեն :

16 Հօգուտիւնը ու հանճարը անոր հետն են . խաբուողը ու խաբողը անոնն են :

17 Խորհրդականներըը կողոպտուած կը պարզացընէ , ու դատաւորները կը յիմարեցընէ :

18 Թագաւորներուն իշխանութիւնը կը քակէ , ու մէջքերնին չուան կը կապէ :

19 Նախարարները կողոպտուած կը պարզացընէ , ու զօրաւորները կը տապնէ :

20 Հաւատարիմներուն չրթունքը կը պապանձեցընէ , ու ծերերուն խելքը կ'առնէ :

21 Իշխանականներուն վրայ անարգութիւն կը թափէ , ու հզօրներուն գօտին կը թուլցընէ :

22 Խորունկ բաները խաւարէն հանելով կը յայտնէ , ու մահուան ստուերը՝ լոյս կը հանէ :

23 Ազգերը կը շատցընէ ու զանոնք կը կորսնցընէ . ազգերը տպչան անդին կը տարածէ ու զանոնք նոր կը դարձընէ :

24 Երկրի ժողովուրդը առաջնորդներուն խելքը կ'առնէ , ու ճամբայ չունեցող անապատներու մէջ կը մոլորեցընէ զանոնք :

25 Անոնք առանց լոյսի մութին մէջ խարխափելով կ'երթան . ու գինովներու պէս կը մոլորեցընէ զանոնք :

ԳԼ . ԺԱ

1 Ահա աս ամէնը իմ աչքս տեսաւ , ականջս լսեց ու իմացաւ :

2 Ձեր գիտցածը ես ալ գիտեմ . ես ձեզմէ նուազ չեմ :

3 Բայց ես Ամենակարողին խօսիլու ու իմ իրաւունքներս Աստուծոյ ներկայացնելու կը փափաքիմ .

4 Սակայն դուք սուտ խօսողներ կը ջարէք , ամէնքդ ալ ունայնութեան բժիշկներ էք :

5 Երանի թէ բոլորովին լուռ կենայիք . և աս քեզի իմաստութիւն պիտի սեպուէր :

6 Լսէք իմ վիճաբանութիւնս ու տիկ ըրէք , ու շրթունքներուս փաստերուն ականջ դրէք :

7 Աստուծոյ համար անիրաւութիւն կը զրուցէք , ու անոր համար նենգութիւն կը խօսիք :

8 Մէթ աչառութիւն կ'ընէք անոր , կամ Աստուծոյ փաստը կը պաշտպանէք :

9 Ընչո՞ւ է որ անիկայ ձեզ քննէ . պիտի խաբէ՞ք զանիկայ մարդ խաբելու պէս :

10 Մէթ ծածուկ աչառութիւն ալ ընէք , անշուշտ անիկայ պիտի դիմանէ ձեզ :

11 Մէթ անոր փառքը ձեզ չե՞ վախցըներ , ու անոր ահը ձեր վրայ չե՞յնար :

12 Ձեր յիշատակութիւնները մոխիրի առակներ են , ձեր պատնէշները կաւէ պատնէշներու պէս են :

13 Լռեցէք իմ առջեւս , ու ես խօսիմ . և ինչ որ ըլլայ՝ թող պատահի ինծի :

14 Անո՞ւ համար մարմինս ակռաններուս մէջը կ'առնեմ , ու հոգիս ափիս մէջը կը դնեմ :

15 Թէև անիկայ զիս սպաննէ , ես անոր պիտի յուսամ . մանաւանդ իմ ճամբաներս անոր առջեւը պիտի պաշտպանեմ :

16 Նաև իմ փրկութիւնս անիկայ է . բայց կեղծաւորը բնաւ անոր առջեւը պիտի չգայ :

17 Ընդ կ մտիկ ըրէք իմ խօսքս , ու իմ բանիւս ձեր ականջներուն հասնի :

18 Ահա հիմա իմ դատս կարգի դրած եմ , գիտեմ որ պիտի արդարանամ :

19 Ո՞վ ինձի հետս պիտի վիճի . քանզի թէ որ հիմա լռէլու ըլլամ , պիտի մեռնիմ :

20 Ա՛խայն թէ ես երկու բանը ինձի ըներ ինծի , ես ան առեւնը քու երեսդ պիտի չպահուըտիմ :

21 Զեռքդ վրայէս վերցուր , ու քու երկիւղդ ալ չզարհուրեցընէ :

22 Ետքը դուն կանչէ , ու ես պատասխան տամ . կամ թէ ես խօսիմ , ու դուն ինծի պատասխան տուր :

23 Ո՞րչափ են իմ անօրէնութիւններս ու մեղքերս . իմ յանցանքս ու մեղքս ինծի իմացուր :

24 Ինչո՞ւ համար երեսդ կը պահես , ու զիս քեզի թշնամի կը սեպես :

25 Հովէն քշուած տերեւի մը դէմ ահաւոր պիտի ըլլաս , կամ թէ չոր մլիղ մը պիտի հալածես :

26 Որովհետեւ դառնութեան վէրքս ես տաս ինծի , ու իմ երիտասարդութեանս անօրէնութիւնները ինծի կը ժառանգեցընես .

27 Ոտքերս կոճղի մէջ կը դնես , ու բոլոր ճամբաներս կը պնդես , Ե՛ւ իմ ոտքերուս շաւիղներուն նշան կը դնես :

28 Ան որ հոփոփած փտած բանի պէս ու ցեցէն կերուած լաթի պէս կը մաշի :

ԴԱՂ . ԺԹ

1 Ինծի՛ նման մարդը կարճ կեանք ունի , ու թշուառութիւնով լեցուն է :

2 Ծաղիկի պէս կ'ելլէ ու կը կտրուի , ու շուքի պէս կը փախչի ու չկենար :

3 Ասոր անո՞ր վրայ ալ աչքերդ կը բանաս , ու զիս քու հետդ դատաստանի° կը բերես :

4 Ինանալուընէն ո՞վ կրնայ մաքուր հանել . բնաւ մէկը չկրնար :

5 Որովհետեւ անոր օրերը որոշուած են , անոր ամիսներուն թիւը քու քովդ է . դուն անոր սահման դրիր , ու անիկայ չկրնար անդին անցնիլ :

6 Երեսդ մէկդի դարձուր անկէ , որ անիկայ հանգչի , մինչեւ որ վարձկանի պէս իր օրը լմընցընէ :

7 Ասանկ ալ կայ թէ որ ծառը կտրուի , դեռ յոյս կայ , որ վերատին ծլի ու շառաւիղը պակաս չըլլայ :

8 Թէ և անոր արմատը երկրին մէջը ծերացած ըլլայ , ու անոր բունը հողին մէջը մեռած ,

9 Ընդհակայ ջուրին հոտէն կը ծաղկի , ու նոր տնկուած ծառի պէս ճիւղեր կ'արձակէ :

10 Բայց մարդը կը մեռնի ու կ'երթայ . մարդը իր հոգին կ'աւանդէ , ու ետը ո՞ւր տեղ է :

11 Ինչպէս որ ջուրերը ծովէն կը պակսին , ու գետը կը չորնայ ու կը ցամքի ,

12 Ասանկ ալ մարդը գետինը կը պառկի ու չելլեր . մինչեւ որ ալ երկինք չըլլայ՝ պիտի չելլեն , ու իրենց քունէն պիտի չարթընանան :

13 Երանի թէ մինչեւ քու բարկութիւնդ անցնիլը՝ գերեզմանին մէջը ծածկէիր ու պահէիր զիս . ինծի ժամանակ մը որոշէիր , ու ետքը զիս միտդ բերէիր :

14 Եթէ որ մարդը մեռնի , պիտի կենդանանա՞յ արդեօք . պատերազմիս բոլոր օրերը պիտի սպասեմ , մինչեւ որ իմ փոխուելու ֆորփս գայ :

15 Պիտի կանչես , ու ես քեզի պատասխան պիտի տամ . քու ձեռքերուդ գործքին պիտի փափաքիս :

16 Որովհետեւ հիմա քայլերս կը համրես , մեղքս չե՞ս պներ :

17 Իմ յանցանքս քսակի մէջ կնքուած է , ու իմ անօրէնութեանս վրայ կարկիչիր :

18 Երբեմն որ լերդը խիտալով կը կործանի , ու ապառաժը իր տեղէն կը փոխադրուի :

19 Ջուրերը կը մաշեցընեն քարերը , յորդած ժամանակներուն պետերն հողերը կը քշեն կը տանին . դուն ալ մարդուն յոյսը անոնց կը կորընչացնես :

20 Դուն յաղթողով կ'ելլաս անոր վրայ , ու անիկայ կ'երթայ . անոր դէմքը փոխելով՝ զանիկայ կը վռնտես :

21 Անոր տղաքը պատիւ կ'ունենան , ու ինքը չգիտնար . անոնք անարգ կ'ըլլան , ու ինքը անոնց վիճակը չիմանար :

22 Մինչեւ թէ իր վրայի մարմինը
ցաւ պիտի կրէ , ու իր հոգին
պիտի տրտմի իր նեղութեան մէջ :

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ես ասոնք ներքինապետին
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
2 Մինչեւ խմաստուն մարդը հովիւ
պէս խօսքերով պատասխան պիտի
տայ , ու իր փորը արեւելեան հովով
պիտի լեցնէ՞ .
3 Պարապ խօսքերով պիտի վիճա-
բանի՞ , ու անանկ ըզրոյցներով՝ ո-
րոնք օգուտ մը չունին :
4 Մանաւանդ դուն Երկիւղը կը
խափանես , ու Աստուծոյ մաստու-
ցուելու աղօթքը կ'արգիլես :
5 Անօվհետեւ ընկերդ քու անօրէ-
նութիւնդ կը ցուցընէ . ու նենգա-
ւորաց լեզուն ընտրեցիր :
6 Ինչու ընկերդ քեզ պիտի դատա-
պարտէ , ու չէ թէ ես , և քու շըր-
թունքներդ քեզի դէմ պիտի վը-
կայեն :
7 Առջի ծնած մարդը դուն ես .
կամ բլուրներէն առաջ ստեղծուե-
ցար :
8 Աստուծոյ գաղտնեացը ունկնդիր
եղա՞ր . և իմաստութիւնը ձոյն քեզի՞
պահեցիր :
9 Ի՞նչ գիտես դուն որ մենք չենք
գիտեր . ի՞նչ բան է ուղիւութիւն
ունիս , որ մենք չունինք :
10 Մէջերնիս ճերմակ մազերով ու
խիստ ծեր մարդիկ ալ կան , որոնք
տարիքով քու հօրմէդ աւելի մեծ էին :
11 Մինչ քի՞չ կը թուին քեզի
Աստուծոյ մխիթարութիւնները ու
քեզի ըսուած մեղմ խօսքերը :
12 Ինչու սիրտդ ճար կը տանի քեզ ,
ու աչքերդ ի՞նչ բան կ'ակնարկեն ,
13 Որ հոգիդ Աստուծոյ դէմ դարձը-
նելով՝ բերնէդ ասանկ խօսքեր կը
հանես :
14 Մարդը ի՞նչ է որ մաքուր ըլ-
լայ , ու կնիկէ ծնածը՝ որ արդարա-
նայ :
15 Ահա Սրբոց իր սուրբերուն
չհաւատար . ու երկինքը անոր աչ-
քերուն առջեւը մաքուր չէ .

Ա՛ւր կը մնայ դարշելի ու պիղծ 16
մարդը՝ որ անօրէնութիւնը ջուրի
պէս կը խմէ :
Վեզի խմացընեմ , մտի՛ր ըսէ ին- 17
ծի , ու տեսածս պատմեմ էեզի .
Մինչ որ իմաստուններէն յայտնե- 18
ցին , ու բնաւ չծածկեցին իրենց
հայրերէն առածնին :
(Երկիրը անոնց միայն տրուե- 19
ցաւ , ու անոնց մէջէն օտարական
մը չանցաւ :)
Ցարը իր բոլոր օրերուն մէջ 20
տանջանք կը կրէ , ու բռնաւորին
քիչ տարիներ պահուած են :
Ա՛խերու ձայնը անոր ականջն 21
է . խաղաղութեան մէջ անոր վրայ
կործանիչը պիտի գայ .
Չհաւատար որ մութէն պիտի 22
ելլէ . ու անիկայ սուրի պահուած է :
Հացը ծուր է ըսելով թափառա- 23
կան կը պտըտի . գիտէ որ մութ
օրը պատրաստ է Ե իր ձեռքն է :
Նեղութիւնը ու տառապանքը 24
զանիկայ կը վախցընեն , ու պատե-
րազմի պատրաստուած թագաւորի
պէս անոր վրայ յաղթող կ'ըլլան :
Ինչու որ Աստուծոյ դէմ ձեռք 25
վերցուց , ու Ամենակարողին դէմ
հպարտացաւ :
Անոր վրայ կը յարձակի դուռ- 26
զութեամբ ու իր ասպարներուն
թանձր գմբեթներովը :
Որովհետեւ իր երեսը ճարպով 27
ծածկեց , ու երիկամունքները պա-
րարտութիւնով գոյեց :
Ու անիկայ աւերակ քաղաքներու 28
մէջ բնակեցաւ , ու կործանելու մօ-
տեցած անջէն տուներու մէջ :
Անիկայ պիտի չհարստանայ , ա- 29
նոր ստացուածքները հաստատ պի-
տի չըլլան , ու անոնց շատութիւնը
երկրին վրայ պիտի չտարածուի :
Մութէն պիտի չպառնայ . բոյը 30
պիտի չըրցընէ անոր ճիւղերը , ու
Աստուծոյ բերնին շունչովը պիտի
ոչնչանայ :
Խաբուելով ունայնութեան չվը- 31
տահի . վասն զի անոր փոխարէնը
ունայնութիւն պիտի ըլլայ :
Օրերը չլմընցած պիտի կատրուի , 32
ու ճիւղերը նորէն պիտի չկանանչին .

33 Որթի պէս իր ազոխը պիտի թա-
փէ , ու ձիթենիի պէս իր ծաղիկնե-
րը պիտի թօթափէ :
34 Ինչու որ կեղծաւորներուն ժողովը
ամայի պիտի ըլլայ , ու կաշառք առ-
նողներուն վրաններըը կրակը պիտի
այրէ :
35 Ինոնք թշուառութիւն կը յղա-
նան , անօրէնութիւն կը ծնանին ,
ու սրտերնին խաբէութիւն կը պատ-
րաստէ :

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ Յոբ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ ,
2 Ես ասոնց պէս շատ բաներ լսած
եմ . ամէնքդ ալ ձանձրութիւն
տուող մխիթարիչներ էք :
3 Վերարկ խօսքերը ծայր ունի՞ն .
եթէ ոչ՝ ի՞նչ բանէ դրդուած պա-
տասխան կու տաս :
4 Ես ալ ձեզի պէս կրնայի խօսիլ .
թէ որ ձեր անձը իմ անձիս տեղը
ըլլար , կրնայի ձեզի դէմ խօսքեր
գիզել , ու ձեզի դէմ գլուխս երերը-
ցընել :
5 Սակայն իմ բերնովս ձեզ կը զօ-
րացընէի , ու շրթունքներուս շար-
ժումը չէր պրպտո–ըի–ը կը փարա-
տէր :
6 Եթէ որ խօսիմ՝ տրտմութիւնս
չփարատիր , և թէ որ լռեմ , ի՞նչ
կը պակսի ինծմէ :
7 Այլ հիմա զիս յոգնեցուց . բո-
լոր տունս ամայի ըրիր .
8 Վկաս զիս բռնեցիր , ու տկլոր
ինձի դէմ վկայութիւն մըն է . ու
իմ նիհարութիւնս ինծի դէմ ել-
լելով՝ երեսիս վրայ վկայութիւն
կ'ընէ :
9 Ինոր բարկութիւնը զիս պատ-
ռեց , ու ինծի թշնամի եղաւ . ակ-
ռաները իմ վրաս կրճտեց . թըշ-
նամիս սուր աչքերով ինծի նայե-
ցաւ :
10 Երանները վրաս բացին , ու զիս
նախատելու համար ծնօտներուս
ապտակ զարկին . միասին վրաս
ժողվուեցան :
11 Սատուած զիս ամբարշտին յանձ-
նեց , ու անօրէններուն ձեռքը ձգեց :
12 Հանգիստ էի , ու զիս ձնշեց , 12
ու վիզէս բռնելով՝ զիս ջախջախեց ,
ու զիս իրեն նշան դրաւ :
13 Նետ աղեղնաւորները իմ բոլոր- 13
տիքս առին . երիկամունքներս կը
խոցէ , ու ինծի չնայիր . լեղիս
գետինը կը թափէ :
14 Պատռածի վրայ պատռած ընե- 14
լով՝ զիս կուտրեց . իմ վրաս զօրա-
ւորի մը պէս յարձակեցաւ :
15 Որթիս վրայ քուրձ կարեցի , 15
ու եղջիւրս հողով աղտոտեցի :
16 Երեսս լալէն ուռեցաւ . ու աչ- 16
քիս թարթիչներուն վրայ մահուան
շուք կայ .
17 Ոչ և ձեռքերուս մէջը անօրէ- 17
նութիւն չկայ , ու աղօթքս մաքուր է :
18 Ով երկիր , իմ արիւնս մի՛ ծած- 18
կեր , ու աղաղակիս տեղ չըլլայ :
19 Իմա՛ ալ ահա իմ վկաս երկին- 19
քին մէջն է , ու փաստաբանս բարձր
տեղուանքն է :
20 Իմ ծաղր ընողներըը իմ բարե- 20
կամներս են . աչքերս Սատուծոյ
առջևը արցունք կը թափեն :
21 Երանի թէ մարդս կարենար Սա- 21
տուծոյ հետ վիճաբանիլ , ինչպէս
մարդը իր ընկերին հետ :
22 Ինչու որ քիչ տարիներ անցնե- 22
լէն ետքը՝ անանկ ճամբայ մը պիտի
երթամ , ուսկից որ ալ պիտի չը-
դառնամ :

ԳԼ. ԺԶ.

1 Հոգիս կը նուաղի , օրերս կը
մարին , գերեզմանը ինծի կ'ըս-
պասէ :
2 Չէ՞ որ ծաղր ընողներ կան իմ 2
քովս . ու աչքս անոնց վիճմունքովը
գիշերը կ'անցընէ :
3 Կրնէ քու քովդ ինծի երաշխաւոր 3
մը դիր . ո՞վ կայ որ իմ ձեռքս
բռնէ :
4 Ինչու որ դուն խմաստութիւնը 4
անոնց սրտին ծածկեցիր . անոր հա-
մար պիտի չբարձրացընես զանոնք :
5 Ո՛վ որ էր բարեկամներըը կողոպ- 5
տուելու կը մատնէ , անոր տղոցը
աչքերը պիտի նուաղին :
6 Ինս ժողովուրդներուն առակ ը- 6

բաւ . անոնց առջևը պղուելի եղայ :
7 Եւ աչքերս տրտմութենէն շլացան , ու մարմինս բոլոր անդամները շուքի պէս եղան :
8 Ուղիղները աս բանիս վրայ պիտի զարմանան , և անմեղները պիտի արթննան կեղծաւորին դէմ :
9 Ու արդարը հաստատ պիտի կենայ իր ճամբուն մէջ , և մաքուր ձեռք ունեցողը երթալով պիտի զօրանայ :
10 Ինձի դուք ամէնքդ ալ դարձէք ու եկէք . ինչու որ ձեր մէջը իմաստուն չեմ գտներ :
11 Իմ օրերս անցան , իմ դիտաւորութիւններս ու սրտիս խորհուրդները խափանեցան :
12 Գիշերը ցորեկի փոխուեցաւ , ու լոյսը խաւարին մօտեցաւ :
13 Ինչ որ գերեզմանին կը սպասեմ , որ իմ տունս պիտի ըլլայ . անկողինս մթութեան մէջ փռեցի :
14 Չարկանութեանը աղաղակեցի ըսելով , Դուն իմ հայրս ես . և որդերուն՝ Դուք իմ մայրս ու քոյրս էք :
15 Ու հիմա ո՞ւր է իմ յոյս . իմ յոյս ո՞վ պիտի տեսնէ :
16 Գերեզմանին առանձնութեանը մէջ պիտի իջնէ , երբոր մէկտեղ հողին մէջը հանգստանանք :

ԳԼ. ԺՈՒ.

1 Ես աուետը Յաղդատ Սօքեցին պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
2 Մինչ ասո խօսքերը պիտի հատցընէք . հասկըցէք ու անկէ ետքը խօսինք :
3 Ինչո՞ւ համար անասնոց պէս համրուինք , ու աչքերնուդ առջին անմաքուր սեպուինք :
4 (Իր բարկութիւնովը զինքը կը պատառէ .) միթէ երկիրը քեզի համար երեսի վրայ պիտի ձգո՞ւի , ու ապառաժը իր տեղէն պիտի փոխադրո՞ւի :
5 Ընշուշտ ամբարշտին լոյսը պիտի մարի , ու անոր կրակին բոցը լոյս պիտի չտայ .
6 Անոր վրանին մէջ լոյսը պիտի խաւարի , ու անոր ճրագը անոր վրայ պիտի մարի :
7 Անոր զօրութեանը քայլերը նեղութիւն պիտի կրեն , ու անոր խորհուրդը զանիկայ գետինը պիտի զարնէ :
8 Ինչու որ իր ոտքերովը ուռկանի մէջ պիտի բռնուի ու ցանցի վրայ պիտի քալէ :
9 Ո՛արմը անոր գարշապարը պիտի բռնէ , ո՛ս աւարառուն անոր պիտի յաղթէ :
10 Անոր համար գետնին մէջը թակարդ պահուած է ու անոր ճամբուն վրայ որոգայթ :
11 Երհաւիրքը զանիկայ ամէն կողմէն պիտի պաշարէ , ու զանիկայ իր ոտքերովը ասդին անդին պիտի վազցընէ :
12 Անոր զօրութիւնը պիտի անօթեւնայ , ու կորուստը անոր կողքը պատրաստ է ,
13 Ու անոր մորթին ոյժը պիտի ուտէ , մահուան առջինեկը պիտի ուտէ անոր ոյժը :
14 Անոր վստահութիւնը իր վրանէն պիտի կտրուի , ու անիկայ դէպ ՚ի զարհուրանաց Թագաւորը պիտի քշուի :
15 Անոր վրանին մէջը ջրհոտ-բան պիտի բնակի , որ ծծումբ-հէրս իրը պիտի ըլլայ . ո՛ր անոր բնակարանին վրայ ծծումբ պիտի ցանուի :
16 Անոր արմատները տակէն պիտի չորնան , ու վերէն ճիւղերը պիտի կորուին :
17 Անոր յիշատակը երկրէն պիտի կորսուի , ու անոր անունը հրապարակներուն մէջը պիտի չգոյուի :
18 Անիկայ լոյսէն խաւարը պիտի քշուի , ու անիկայ աշխարհէն պիտի վռնտուի :
19 Ոչ ժողովուրդին մէջ ծոչ զաւակ պիտի ունենայ և ծոչ թոռ , ու անոր բնակութիւններուն մէջ մէկը պիտի չմնայ :
20 Արեւմտեանները անոր օրուանը վրայ պիտի զարմանան , ու առաջինները պիտի սոսկան :
21 Արդարև ամբարշտին բնակարաններն ալ ասանկ պիտի ըլլան , ու գԱստուած չճանչցողին տեղը ասանկ է :

ՊՍԱԼՄ ԺԸ

1 Ես Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ։
2 Մինչև ե՞րբ հոգիս պիտի վշտացընէք , ու զիս խօսքերով պիտի ճնշէք ։
3 Ընդէն տասը անգամ է որ զիս կը մեղադրէք . չէք ամչնար որ զիս կ'ապշեցընէք ։
4 Ես թէ որ յիրաւի ես սխալեր եմ , իմ սխալմունքս իմ քովս կը մնայ ։
5 Թէ որ անպատճառ ամբարտաւանութեամբ խօսիլ կ'ուզէք ինծի դէմ ու ամօթս ես վրաս զարնել ,
6 Գիտցէք ուրեմն որ զիս Աստուած կործանեց ու իր ցանցը իմ վրաս դարձուց ։
7 Ահա ինձի եղած անիրաւութեանը համար կ'աղաղակեմ , ու պատասխան տուող չկայ . կը բողոքեմ , բայց դատաստան չկայ ։
8 Անիկայ իմ ճամբաս գոցեց , անանկ որ չեմ կրնար անցնիլ . իմ շաւիղներուս վրայ խաւար դրաւ ։
9 Զիս իմ փառքէս մերկացուց ու դլխէս թագը վերցուց ։
10 Զիս ամէն կողմէն աւրեց , ու ես գացի , ու իմ յոյսս ծառի մը պէս արմատէն խլեց ։
11 Անոր բարկութիւնը իմ վրաս բորբոքեցաւ , ու զիս իր թշնամիներուն կարգը դրաւ ։
12 Անոր գունդերը մէկտեղ եկան , ու ճամբանին ինծի դէմ պատրաստեցին ու վրանիս բոլորտիքը բանակեցան ։
13 Անիկայ իմ եղբայրներս ինծմէ հեռացուց , ու յիրաւի ծանօթներս օտարացան ինծմէ ։
14 Ազգականներս պէս թողուցին , ու իմ ձանչօրներս զիս մոռցան ։
15 Իմ տունս բնակողները ու աղախիններս զիս անծանօթ մէկ մը սեպկին . ես անոնց աչքին առջևը օտարական եղայ ։
16 Ծառաս կանչեցի , ու անիկայ պատասխան չտուաւ , թէ և բերնովս անոր աղաչեցի ։
17 Իմ շունչս առեւի եղաւ կնոջը , ու իմ աղաչանքներս՝ իմ մօրս որովայնին որդւոցը ։
18 Փոքր տղաքն ալ զիս կ'անարգեն , ու երբոր կ'ելլեմ , ինծի դէմ կը խօսին ։
19 Ընկերներս մեռցիմ բարեկամներս ինծմէ զզուեցան , ու իմ սիրականներս ինծի դէմ դարձան ։
20 Ոսկորներս մորթիս ու մարմնոյս վրան . ինկած ակռաներուս կաշիովը ազատեցայ ։
21 Ա՛վ իմ բարեկամներս՝ դո՛ւք ողորմեցէք ինծի , ողորմեցէք ինծի . քանզի Աստուծոյ ձեռքը ինծի դպաւ ։
22 Ինչո՞ւ Աստուծոյ պէս զիս կը հալածէք , ու մարմինէս չէք կշտանար ։
23 Երանի՛ թէ հիմա խօսքերս գրուէին . երանի՛ թէ գիրքի մը մէջ քանդակուէին .
24 Երկաթէ գրիչով կապարի վրայ — քարի վրայ յաւիտեան փորագրուէին ։
25 Ես գիտեմ որ իմ Փրկիչս ողջ է , ու անիկայ վերջին ժամանակը պիտի հաստատէ երկրի վրայ ։
26 Ու թէ և մորթէս ետքը աս ալ փճանայ , բայց իմ մարմնովս Աստուած պիտի տեսնեմ ,
27 Որն որ ես ինծի համար պիտի տեսնեմ , ու իմ աչքերս պիտի դիտեն զանիկայ , և ոչ թէ ուրիշը . երիկամունքներս իմ ներսի դիս կը հալին ։
28 Պէտք էր ըսէիք , Ինչո՛ւ կը հալածենք զանիկայ . որովհետև բանին արմատը իմ վրաս գտնուեցաւ ։
29 Սուրէն վախցէք , ինչու որ բարկութեան պատիժը սուրն է , որ գիտնաք թէ դատաստան կայ ։

ՊՍԱԼՄ Ի

1 Ընդ առենը Նոփար Նեեմացին պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
2 Ասոր համար իմ խորհուրդներս ինծի պատասխան տալ կու տան , ու ասոր համար կ'արտորամ ։
3 Զիս խայտառակող յանդիմանութիւնը լսեցի . բայց իմ հոգիս ան-ենթակ խնամութենէս պատասխան տալ կը ստիպէ զիս ։

4 Ինչո՞ւ ասիկայ դիտեմ՝ որ ի յա-
ւիտենից մարդս երկրի վրայ դրուե-
լէն ի վեր ,
5 Ընդհանին յաղթանակը քիչ
ժամանակ կը տեւէ , ու կեղծաւորին
ուրախութիւնը մէկ վայրկեանի հա-
մար է :
6 Թէ և անոր փառաւորութիւնը
մինչև երկինքը ելլէ , ու գլուխը ամ-
պերուն հասնի ,
7 Իր աղբին պէս յաւիտեան պիտի
կորնչանայ , ու զինքը տեսնողները
պիտի ըսեն , Ո՞ւր է անիկայ :
8 Երազի պէս պիտի թռչի ու պի-
տի չգտնուի , ու գիշերուան ցնորքի
պէս պիտի փախչի :
9 Անիկայ տեսնող աչքը ալ
պիտի չտեսնէ , ու անոր բնակած
տեղը ալ պիտի չնայի անոր :
10 Անոր զաւակները աղքատներէն
շնորհք պիտի խնդրեն , ու անոր
ձեռքերը իր յափշտակածը ետ պի-
տի տան .
11 Անոր ոսկորները իր երիտասար-
դութեան ներքնոյն պոպիժովը լե-
ցուն է , ու անոր հետ հողին մէջը
պիտի պառկի :
12 Թէ որ անզգամութիւնը անոր
բերնին մէջ քաղցր է , և թէ որ իր
լեզուին տակը կը պահէ զանիկայ ,
13 Թէ որ զանիկայ խնայէ ու չձգէ ,
որ իր քմային մէջ պահէ զանիկայ ,
14 Կերակուրը անոր աղիքներուն
մէջ պիտի փոխուի , անոր ներսի
դին քարերի լեղի պէս ըլլայ :
15 Անիկայ հարստութիւններ կու-
տուաւ , բայց պիտի փսխէ զանոնք .
ու Աստուած անոր փորէն դուրս
պիտի հանէ զանոնք :
16 Անիկայ քարերին թոյնը պիտի
ծծէ , ու զանիկայ իժի լեզուն պի-
տի մեռցընէ :
17 Անիկայ պիտի չտեսնէ վտակնե-
րը , մեղրի ու կոզիի հեղեղներուն
գետերը :
18 Իր աշխատանքով վաստկածը
ետ պիտի տայ ու պիտի չկլլէ , ու
ետ տուածը իր հարստութեանը
չափ պիտի ըլլայ , ու անոր վրայ պի-
տի չուրախանայ :
19 Որովհետև աղքատները ձնշեց ,
ու երեսի վրայ թողուց , ու իր չէ-
նած տունը յափշտակեց .
20 Ընշուշտ իր ներսի դին խաղա-
ղութիւն պիտի չգտնայ , ու ցանկա-
ցածը պիտի չկրնայ ազատել :
21 Անոր ուտելու բան մը պիտի չմը-
նայ , անոր համար անոր յաջողու-
թիւնը հաստատ պիտի չըլլայ :
22 Առատութեամբը լեցուն եղած ժա-
մանակն ալ նեղութեան մէջ պիտի
ըլլայ . թշուառութեան մէջ եղող-
ներուն ամէն հարուածը անոր վրայ
պիտի գայ :
23 Երբոր փորը կշտացընելու վրայ
կ՚ըլլայ , Աստուած իր սաստիկ բար-
կութիւնը անոր վրայ պիտի նետէ .
ու անձրևի պէս անոր վրայ պիտի
թափէ՝ կերակուր ուտելու աստ-
նը :
24 Երկաթէ զէնքին առջևէն փախած
ատենը՝ պղնձէ աղեղը զանիկայ պի-
տի խոցէ :
25 Անոր դէմ արձակուածը մարմինը
պիտի թափանցէ , ու փայլուն տէգը
անոր մաղձէն պիտի ելլէ . անոր վրայ
արհաւիրք պիտի գայ :
26 Բոլոր խաւարը անոր գաղտուկ
տեղուանքը պիտի պահուի . չփը-
չուած կրակը զանիկայ պիտի լափէ ,
անոր վրանը մնացողը ապերջանիկ
պիտի ըլլայ :
27 Երկինքը անոր յանցանքը պիտի
յայտնէ , երկիրն ալ անոր դէմ
պիտի ելլէ :
28 Անոր տանը եկամուտը պիտի
յափշտակուի , ամէն բան պիտի անց-
նի Աստուծոյ բարկութեան օրը :
29 Անիկայ է ամբարիշտ մարդուն
բաժինը որ Աստուծմէ պիտի առնէ ,
և ասիկայ է անոր ժառանգութիւնը
որ Աստուած անոր համար սահմա-
ներ է :

ԳԼ . ԻԸ

1 Եւ Յոբ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ ,
2 Խօսքս աղէկ մտիկ ըրէք , ու աս
ըլլայ ձեր մխիթարութիւնը :
3 Ինծի համբերեցէք ու ես խօ-
սիմ , ու խօսելէս ետքը ծաղր ըրէք :
4 Միթէ ես մարդո՞ւ հետ կը մի-

ջիմ . և ինչ֊ւ համար հոգիս չըտրտմի :
5 Անձի նայեցէք ու ապշեցէք , ու բերաննուդ վրայ ձեռք դրէք :
6 Ա՛ռ քանէրը մնաձելով կը զարհուրիմ , ու մարմինս կը սկսի դողալ :
7 Ամբարիշտները ինչ֊ւ կ'ապրին , կը ծերանան ու խիստ կ'ուժոյնան :
8 Անոնց սերունդը հետերնին կը հաստատուի իրենց առջևը , և անոնց զաւակները աչքերնուն առջին :
9 Տուներնին խաղաղութեան մէջ է , ո՛ վախէն ազատ . և Աստուծոյ գաւազանը անոնց վրայ չէ :
10 Անոնց ցուլը կը զուգաւորուի ու դաշտակը չ֊ելլեր . կովը էր որնը կը ծնանի ու չ֊ի֊ժ֊ի֊ր :
11 Իրենց պզտիկները ոչխարի հօտի պէս կը հանեն , ու անոնց տղաքը ա֊բա֊խո֊ն֊ի֊ա֊մբ կը ցաթկըտեն .
12 Ծամբուկով ու քնարով ձայնով կը վերցընեն , ու սրինգին ձայնովը ուրախ կ'ըլլան :
13 Անոնք օրերնին զուարճութիւնով կ'անցընեն , ու մէկ վայրկեանի մէջ դերեզմանը կ'իջնեն :
14 Ու Աստուծոյ կ'ըսեն , Հեռացի՛ր մեզմէ , ինչ֊ւ որ քու ճամբաներդ գիտնալ չենք ուզեր .
15 Ամենակարողը ո՞վ է որ անոր ծառայինք . ու թէ որ անոր աղօթք ընենք , ի՞նչ օգուտ պիտի ունենանք :
16 Ահա անոնց բարիքը ձեռքերնին չէ . ամբարշտին խորհուրդը ինծմէ հեռու ըլլայ :
17 Ամբարիշտներուն ճրագը քանի՛ անգամ կը մարի , ու տառապանքը անոնց վրայ կու գայ . Ա֊ռ֊ա֊ծ իր բարկութեամբը անոնց ցաւեր կը բաժնէ :
18 Հովին առջևը եղած յարդին պէս ու մրրկին յափշտակած չի֊ղ֊ի֊ն պէս կ'ըլլան :
19 Աստուած անոր անիրաւութիւնը անոր որդւոցը կը պահէ , անոր փոխարէն պիտի հատուցանէ , ու ան ալ պիտի գիտնայ :
20 Անոր աչքերը իր կորուստը պիտի տեսնեն , ու Ամենակարողին բարկութենէն պիտի խմէ :
21 Անիկա ի՞նչ զուարճութիւն պիտի ունենայ իրմէ ետքը միացած տունէն , որուն թիւը կիսուած է :
22 Մի՞թէ Աստուծոյ գիտութիւն սորվեցընել ջնջի է , անոր՝ որ բարձրերը կը դատէ :
23 Մէկը կը մեռնի իր առուգու֊թեանը մէջ բոլորովին հանգարտ և հանգիստ .
24 Անոր քովերը ճարպով լեցուն են , ու ոսկորներուն ծուծը թարմ է .
25 Ու մէկ ուրիշը կը մեռնի հոգիի ցաւով ու առանց բարիքով կըտանելու .
26 Միասին երկուքին մէկտեղ հողին մէջը կը պառկին , ու որդերը կը ծածկեն զանոնք :
27 Ահա գիտեմ ձեր խորհուրդները , ու ինծի դէմ ջնարած անիրաւութիւնները :
28 Ինչ֊ւ որ կ'ըսէք , Ո՞ւր է նա֊խարարին տունը , և ո՞ւր է ամբա֊րիշտներուն բնակած վրանը :
29 Ա՛մբոխներուն չհարցուցի՞ք , ու անոնց նշանները չի՞ք հասկընար :
30 Ինչ֊ւ որ չարը կորստեան օրուան կը պահուի ու բարկութեան օրուան կը տարուի :
31 Անոր երեսին դէմ ո՞վ պիտի յանդիմանէ անոր ճամբան , և անոր ըրածին փոխարէնը ո՞վ անոր պիտի հատուցանէ :
32 Բայց ան ալ դերեզմանը պիտի տարուի , ու տապանին մէջը պիտի մնայ :
33 Ձորին հողի կոշտերը անոր ա֊նոյշ պիտի գան , ու ամէն մարդ անոր ետևէն պիտի երթայ . իսկ անոր առջևէն գ֊ո֊ղ֊ն֊է֊ր֊ո֊ն հաշիւը չկայ :
34 Ուրեմն ի՞նչպէս փուճ մխիթա֊րութիւններ կու տաք ինծի . որովհետև ձեր պատասխանները սուտ֊ութիւն կայ :

ԿՂ . ԻՐ

1 Ա՛ն աստենը Նէղիփազ Թեմանացին պատասխան տալով ըսաւ ,

2 Աւելի մարդը կրնայ Աստուծոյ օգտակար ըլլալ, քան մարդը միայն իրեն օգուտ կ'ընէ:
3 Ամենակարողին հաճութիւն մը կ'ըլլայ, թէ որ արդար ըլլաս, կամ մէկ շահ մը՝ թէ որ քու ճամբաներդ շիտակես:
4 Աւելի քեզմէ վախնալով քեզի հետ վիճաբանութիւն կ'ընէ՞. քեզի հետ դատաստանի կը մտնէ՞:
5 Ալէ՞ որ քու անզգամութիւնդ մեծ է, ու անօրէնութիւններդ անհամար են:
6 Որովհետեւ եղբայրներէդ առանց պատճառի գրաւ առիր, ու մերկերուն հանդերձները յափշտակեցիր.
7 Ծարաւածին ջուր չեմցուցիր, ու հացը անօթիէն խնայեցիր.
8 Հայց երկիրը զօրաւորին էր, ու անոր մէջ պատուաւորը կը բնակէր:
9 Որբևարի կիներդը դատարկ խրկեցիր, ու որբերուն թեւերը կոտրեցան:
10 Ընոր համար քու բոլորտիքդ որոգայթներ շրջուած են, ու յանկարծական վախը քեզ կը զարհուրեցնէ:
11 Կամ անանկ խաւար մը չէ՞ պատպէր է որ չես կրնար տեսնել. ու ջուրերուն շատութիւնը քեզ կը ծածկէ:
12 Աստուած երկինքին խիստ բարձր տեղը չէ՞. հիմա աստղերուն բարձրութեանը նայէ, որչափ բարձր են:
13 Ու դուն ըսիր, Ի՞նչ գիտէ Աստուած. մառախուղին միջէն դատաստան պիտի ընէ.
14 Ամպերը անոր առջեւը ծածկոյթ են ու չտեսներ. և անիկայ երկնից կամարին վրայ կը պտըտի:
15 Ու շատութիւն ըրի՞ր ան հին ճամբային, որ անօրէն մարդիկը պատռտեցան.
16 Որոնք յանկարծակի յափշտակուեցան, ու անոնց հիմերը հեղեղը ընկղմեց:
17 Ընոնք կ'ըսէին Աստուծոյ, Հեռացիր մեզմէ. ու Ամենակարողը մեզի ի՞նչ պիտի ընէ.
18 Թէ և անոնց տուները բարութիւնով լեցուցեր էր: Ընդգամներուն խորհուրդը ինծմէ հեռու ըլլայ:
19 Արդարները պիտի տեսնեն և ուրախ ըլլան. և անմեղները զանոնք ծաղր պիտի ընեն, ըսելով,
20 Արդ թշնամիները կորսուած չէ՞ն, ու անոնց մնացորդը կրակը չկերաւ:
21 Ղէ՛ անոր հետ բարեկամ եղիր, ու խաղաղութիւն ունեցիր. ու անկէ քեզի օգուտ կ'ըլլայ:
22 Ընոր բերնէն օրէնքը ընդունէ, ու անոր խօսքերը սիրտդ դիր:
23 Թէ որ Ամենակարողին դառնաս, դուն պիտի հաստատուիս. անօրէնութիւնը քու վրաններէդ հեռացնես.
24 Ու ոսկին հողին վրայ պիտի դնես, ու Ոփիրի ոսկին՝ հեղեղատներու քարերուն վրայ.
25 Ու Ամենակարողը քու ոսկիդ ըլլալով, քու զօրութեանդ արծաթը պիտի ըլլայ:
26 Վասն զի այն ատենը Ամենակարողէն ուրախութիւն պիտի ունենաս, ու երեսդ դէպ՚ի Աստուած պիտի վերցընես.
27 Ընոր պիտի աղաչես, ու քեզի պիտի լսէ. և քու ուխտերդ պիտի կատարես:
28 Թէ որ դիտաւորութիւն մը ունենաս, քեզի պիտի յաջողի. ու ճամբաներուդ վրայ լոյս պիտի ճառագայթէ:
29 Երբոր ձէն ցածնայ, ու դուն ըսես, Վերդ բարձրանայ, ան ատենը պիտի ազատէ զանիկայ՝ որ աչքերով խոնարհած էր:
30 Անմեղ չեղողն ալ պիտի ազատէ. ու քու ձեռքերուդ մաքրութիւնովը պիտի ազատուի:

ԿԱ. ԼԴ

1 Ու Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
2 Այսօր ալ իմ դանգատս դառն է, հարուածս հառաչանքէս ծանր է:
3 Երանի՛ թէ կարող ըլլայի գտնել զԱնիկայ. մինչեւ անոր աթոռը կ'երթայի:

4 Իմ գառս անոր առջևը կը տա-
բածէի , ու բերանս փառաբոյլ կը
լեցընէի :
5 Կը գիտնայի թէ ինծի ինչ պա-
տահան կու տար , ու կը լսէի ինչ
որ ինծի կ'ըսէր :
6 Մինչ ուժին շառաւիղները
ինծի հետ պիտի վիճէ՞ր . ոչ . հա-
պա ինքը զիս պիտի զօրացընէր :
7 Անկեղ մարդը հոն կրնայ վիճա-
բանիլ անոր հետ . ու ես յաւիտեան
իմ Դատաւորէս կ'ազատէի :
8 Նայէ ահա դէպ 'ի արևելք կ'եր-
թամ , ու անիկայ չերևնար , և դէպ
'ի արևմուտք , ու զանիկայ չեմ նըշ-
մարեր .
9 Դէպ 'ի հիւսիս կ'երթամ , ուր որ
ինքը կը գործէ , բայց զանիկայ չեմ
կրնար դիտել . հարաւային կողմը
կը պահուի , ու չեմ կրնար տեսնել
զանիկայ :
10 Հակ անիկայ գիտէ իմ ճամբաս .
երբոր զիս փորձէ , ոսկիի պէս պիտի
ելլեմ :
11 Ոտքս անոր քայլերուն վրայ հաս-
տատեցաւ . անոր ճամբան պահե-
լով՝ չմոլորեցայ :
12 Անոր շրթունքներուն պատուի-
րանքներէն չզատուեցայ ; անոր բեր-
նին խօսքերը իմ պիտոյքէս աւելի
պահեցի :
13 Բայց անիկայ մէկ դիտէ վրայ է ,
և ո՞վ կրնայ զանիկայ դարձընել .
ու որուն ուզածը կ'ընէ :
14 Ուրեմն ինծի համար սահմանուա-
ծը պիտի կատարէ . ու ասոր պէս
շատ բաներ կան անոր քովը :
15 Անոր համար անոր ներկայութե-
նէն կը շիոթիմ , ու երբոր կը մըտա-
ծեմ , անկէ կը վախնամ :
16 Մանաւանդ որ Աստուած սիրտս կը
կակուղցընէ , ու Ամենակարողը զիս
կը շիոթէ :
17 Որովհետև ես խաւարէն առաջ չկտրեցայ , ու մութը
առջևէս չծածկեց :

ԳԼՈՒԽ Ի՛Դ

1 Վասն որ Ամենակարողէն պա-
հուած չեն ժամանակները , ինչպէս
զանիկայ ճանչցողները անոր օրերը
չեն տեսներ :
2 Ուրիշը սահմաններ կը փոխեն , հօտեր կը յափշտակեն , ու զանոնք կ'արածեն .
3 Որբերուն էշերը կ'առնեն կը տա-
նեն , որբևայրիին եզը գրաւ կ'առ-
նեն .
4 Աղքատները ճամբայէն կը մղըր-
կընեն , ու երկրին տնանկները մէկ-
տեղ կը պահուին :
5 Ահա անոնք անապատի վայրենի էշերուն պէս իրենց գործքին կ'ել-
լեն , կանուխ որս փնտռելու կ'եր-
թան . անապատը անոնց տղոցը հաց կու տայ :
6 Իրենց չեզած արտը կը ջնձեն , ու անիրաւութեամբ այգի կ'աւերեն :
7 Մերկները առանց հանդերձի կը պառկեցընեն մերկը , ու ցուրտ ժա-
մանակին առանց ծածկոցի կը ըն-
դուն :
8 Անոնք լեռներուն սաստիկ անձրե-
ներէն կը թրջուին , ու ապաստա-
նարան մը չունենալնուն համար
ժայռերը կը գրկեն :
9 Որբը ծիծէն կը փրցընեն , ու աղքատէն գրաւ կ'առնեն :
10 Մերկերը առանց հանդերձի կը պտըտցընեն . ու անօթիները անոնց
ցորենի խուրձերը կը կրեն :
11 Իրենց պատերուն միջը եղ հա-
նողները ու ճնճաններուն մէջ գինի
կոխողները ծարաւ կը մնան :
12 Քաղաքին միջէն մարդիկները կը հեծեծեն , ու վիրաւորուածներուն հո-
գին կ'աղաղակէ . բայց Աստուած անոնց ըրածը անզգամութիւն չհա-
մարիր :
13 Անոնք լոյսին դէմ կեցողներէն են . անոր ճամբաները չեն գիտեր , ու անոր շաւիղներուն մէջը չեն կե-
նար :
14 Սպրդասպանը լուսնալուն պէս կ'ելլէ , աղքատը ու տնանկը կը սպաննէ , ու գիշերը գողի պէս կ'ըլ-
լայ :
15 Շնացողին աչքն ալ իրիկուան հո-
ղին կը սպասէ՝ ըսելով , Ոչ ոք աչք չտեսնէ . ու երեսին ծածկոց կը դնէ :

16 Մուխ ատեն կը ծակեն ան տուներըն՝ որոնց վրայ յորելուընէ նշան դրած են . անոնք լոյսը չեն ճանչնար .

17 Ինչու որ առտուան լոյսը մահուան չուքի պէս է անոնց . որովհետև մահուան չուքին երկիւղնեըրուն սորված են :

18 Ընիկայ չուրին երեսին վրայ թեթեւ է , անոնց բաժինը երկրի վրայ անիծեալ է . ու այգիներուն ճամբան չդառնար :

19 Ջորութիւնը ու տաքութիւնը ձիւնին չուրը կը հատցընեն , ա՛ն դերեզմանը՝ մեղք գործողները :

20 Արուայրը զանիկայ պիտի մոռնայ , որդերը պիտի ուտեն զանիկայ անոյշ բանի պէս , ալ անիկայ պիտի չյիշուի . ամբարշտութիւնը ծառի մը պէս պիտի կոտրուի :

21 Ընիկայ զաւակ չծնանող աղուէսը կը չարչարէ , ու որբևարիին աղէկութիւն չընէր :

22 Ընիկայ իր ուժովը զօրաւորներն ալ վար կը քաշէ . խէ երբոր հլլէ , մէկուն կեանքը ապահով չէ :

23 Ընդունած անոր ապահովութիւն կու տայ , որ անոր վստահի , բայց իր աչքերը անոնց ճամբաներուն վրայ է :

24 Վիշ մը բարձրացան ու ոչինչ եղան . ամենուն պէս կորսուելով ընկղմեցան , ու հասկի գլխու պէս կորուեցան :

25 Ծէ որ ասանկ չէ , ո՞վ զիս սուտ կը հանէ , և իմ խօսքս ոչինչ ըլլալ կը ցուցընէ :

ԳԼ . ԻԸ

1 Եւ Նաղդաա Սոքեցին պատասխանեաց ու ըսաւ ,

2 Միտքերնիդ ու վախը Ընոր բոլին են , իր բարձր տեղերուն մէջ խաղաղութիւն կ՚ընէ :

3 Ընոր գունդերուն համրանքը կայ արդեօք . ու անոր լոյսը որո՞ւն վրայ չծագիր :

4 Ուրեմն մարդը ի՞նչպէս պիտի արդարանայ Ընոուծոյ առջեւը , ու կնիկէ ծնածը ի՞նչպէս կրնայ մաքուր ըլլալ :

5 Ահա լուսինն ալ լոյս չտար , ու Ընոր աչքերուն առջեւ աստղերն ալ մաքուր չեն .

6 Ալ ո՛ւր կը մնայ մարդը՝ որ մէկ որդ մըն է , ու մարդու որդին՝ որ մէկ ճճի մըն է :

ԳԼ . ԻՕ

1 Ան ատենը Յոբ պատասխանեաց ու ըսաւ ,

2 Տկարին ի՞նչ լաւ օգնութիւն ըրիր . և ոյժ չունեցողը բազուկը ի՞նչեա՛ զօրացուցիր :

3 Ընեխելքին ի՞նչ խրատ տուիր , ու ի՞նչ շատ իմաստութիւն յուցուցիր :

4 Որո՞ւն որ՞ւն բսիր սա խօսքերը , ու որո՞ւն շունչը ելաւ քեզմէ :

5 Ոգիները վարչէն կը դողան , նաև ջուրերը ու անոնց բնակիչները :

6 Ժոխքը բաց է Ընոր առջեւն , ու կորուստը անծածկելի է :

7 Ընիկայ հիւսիսը պարապ տեղէն վրայ կը տարածէ , ու երկիրը ոչընչին վրայ կը կախէ :

8 Ջուրերը իր մութ ամպերուն մէջը կը ծրարէ . ու անոնց տակէն ամպը չպատռիր :

9 Ր աթոռին երեսը կը պահէ , անոր վրայ իր ամպը կը տարածէ :

10 Ջուրերուն երեսին վրայ ամէն կողմէն սահմաններ գրաւ , մինչեւ լոյսին ու խաւարին ծայրը :

11 Երկինքին սիւները կը սարսին , ու անոր յանդիմանութենէն կ՚ապշին :

12 Ր զօրութեամբը ծովը կը խաղաղեցընէ , ու իր գիտութեամբը հպարտութիւնը կը զարնէ :

13 Ր Հոգիովը երկինքը զարդարեցաւ . անոր ձեռքը փախչող Վիշապը սեղծեց :

14 Ահա սոսկ են անոր ճամբաներուն ծայրերը . բայց անոր վրայով լսածնիս որչափ քիչ է . և ո՞վ կրնայ իմանալ անոր զօրութեանը որոտումը :

ԳԼ . ԻԶ

1 Եւ Յոբ գարձեալ իր առակը սկսաւ ըսել ըսաւ ,

2 Իմ իրաւունքս մէկդի դնող Աստուածը ու հոգիս դառնութեամբ լեցնող Ամենակարողը կենդանի է.
3 Քանի որ շունչս վրաս է ու ռնգաց մէջ Աստուծոյ հոգին կայ,
4 Երթուններս անիրաւ բան մը պիտի չզրուցեն, ու լեզուս նենգութիւն պիտի չխօսի։
5 Հաւ լեցի ինձ որ ձեզ արդարացընեմ. մինչև մեռնիլս իմ ուղղութիւնս ձեռքէ պիտի չձգեմ։
6 Իմ արդարութիւնս հաստատ բռներ եմ, ու զանիկայ պիտի չթողում, ա՛ս կեանքիս մէջ սիրտս բնաւ պիտի չդանդիմանէ զիս։
7 Իմ թշնամիս ամբարշտի պէս ըլլայ, ու ինծի դէմ ելլողը անզգամի պէս։
8 Քանզի կեղծաւորին յոյսը ի՞նչ է, (թէ և հարստութիւն ալ դիզած ըլլայ,) երբոր Աստուած անոր հոգին առնէ.
9 Արդեօք Աստուած անոր աղաղակը պիտի լսէ, երբոր անոր վրայ փորձանք գայ։
10 Անիկայ Ամենակարողին վրայ պիտի ուրախանա՞յ. ամէն ժամանակ Աստուծոյ պիտի աղաղակէ՞։
11 Աստուծոյ ձեռքին մէջ եղածը ձեզի պիտի սորվեցընեմ, Ամենակարողին քովը եղածը պիտի չծածկեմ։
12 Ահա դուք ամէնքդ ալ տեսաք, ու ինչո՞ւ այդպէս բոլորովին ունայնացեր էք։
13 Անիկայ է ամբարիշտ մարդուն բաժինը Աստուծոյ առջին, ու բռնաւորներուն՝ Ամենակարողէն առնելու ժառանգութիւնը.
14 Եթէ անոր տղաքը շատնան, սուրի համար է. ու անոր սերունդը հացով պիտի չկշտանայ։
15 Անոր մնացորդները մահուամբ պիտի թաղուին, բայց անոր որբևարիները պիտի չլան։
16 Թէ և հողի պէս արծաթ դիզէ ու տիղմի պէս հանդերձներ պատրաստէ,
17 Անիկայ պիտի պատրաստէ, բայց արդարը պիտի հագնի, ու անմեղը արծաթը պիտի բաժնէ.
18 Տունն ատեն մը կը շինէ ցեցի պէս ու պահապանին շինած խրճիթին պէս։
19 Հարուստը կը պառկի ու չամփովուիր, աչքերը կը բանայ ու ոչինչ կ՚ըլլայ։
20 Ահաւասիկ ջուրերու պէս անոր պիտի հասնի, գիշերով փոթորիկը պիտի յափշտակէ զանիկայ։
21 Արևելեան հովը պիտի քշէ զանիկայ, ու ան պիտի երթայ. ու փոթորիկի պէս զանիկայ իր տեղէն պիտի վերցընէ։
22 Անոր ինքնաիւրողը իր նետերը անոր դէմ պիտի նետէ ու պիտի չխնայէ. ան ալ անոր ձեռքէն փախչելու պիտի ջանայ։
23 Անոր համար ծափ պիտի զարնեն, ու անոր երկրէ տեղէն անոր դէմ պիտի սուլեն։

ԳԼՈՒԽ Ի՛Ը

1 Արդարև արծաթը էր երակը ուն, ու ոսկին իր զտուելու տեղը։
2 Երկաթը հողէն կ՚առնուի, հանքը կը հալի ա՛ս պղինձ կ՚ելլէ։
3 Մարդը խաւարին վախճան կը դնէ, ու ամէն բան կատարելապէս կը քննէ, պինտ ծածուկ պահուած քարերը՝ որ մահուան ստուերին մէջն են։
4 Ի՛ր բնակած տեղէն քովէն փոս կը բանայ. ոտք չկոխած՝ կը կախուին ա՛ս մարդոցմէ հեռու կ՚երթան։
5 Երկրէն հաց կ՚ելլէ, ու անոր տակը կրակի նման բան կը գըտնուի.
6 Անոր քարերը շափիւղաներու տեղ են, ու հոն ոսկիի աւազ կայ։
7 Յափշտակող թռչունը ճամբայ չգիտեր ու անզգին աչքը զանիկայ չտեսաւ։
8 Վայրենի գազանները հոն ոտք կոխած չեն, առիւծը անկէ անցած չէ։
9 Մարդը իր ձեռքը կ՚երկընցընէ ապառաժներուն, ու լեռները հիմնէն կը տապալէ.
10 Ապառաժները ձեղքելով՝ ամէն գանձ կ՚անցընէ. ու ամէն թանկագին բաները անոր աչքը կը տեսնէ։

11 Գետերը վազելէն կ՚արգիլէ , ու
պաղտուկ եղածը երեան կը հանէ :
12 Ասոյ իմաստութիւնը ծուռ կը
գտնուի , ու հանճարին տեղը ծուռ է :
13 Մարդը անոր յարգը չգիտեր .
ու կենդանեաց երկրին մէջ չըլտնուիր :
14 Ընդունդը կ՚ըսէ , Ընկերայ իմ
մէջս չէ . ու ծովը կ՚ըսէ , Իմ քովս
չէ :
15 Օրուան ոսկիով ծախու չառնուիր ,
ու անոր արժէքին համար արծաթ
չկշռուիր :
16 Ո՛չ Ոփիրի ոսկիով կը փոխուի ,
ժէ՛ ու պատուական եղինձնաքարով
ու շափիւղայով :
17 Ոսկին ու ակնեղէնին չեն կրնար
անոր հաւասարիլ , ու զուտ ոսկիէ
ամանները անոր փոխանակ չեն ըլ-
լար :
18 Կուռան ու բիւրեղը անոր դէմ
չեն յիշուիր , ու իմաստութեան
գինը յակինթներու գինէն աւելի
բարձր է :
19 Եթովպիայի տպագիոնին գինը
անոր հաւասար չգար , ու զուտ ոս-
կիով չփոխուիր :
20 Ուրեմն իմաստութիւնը ո՞ւակից
կու գայ , ու հանճարին տեղը ո՞ւր է .
21 Որովհետև բոլոր ապրողներուն
աչքերէն ծածկուած՝ ու երկինքի
թռչուններէն պահուած է :
22 Կորուստը ու մահը կ՚ըսեն ,
Մենք անոր համբաւը մեր ականջ-
ներովը լսեր ենք :
23 Ընոր ճամբան Աստուած կը հաս-
կընայ , ու անոր տեղը ինքը գիտէ .
24 Վասնզի մինչև երկրիս ծայրերը կը
նայի , ու բոլոր երկնից տակը եղա-
ծը կը տեսնէ :
25 Երբոր հովին կշիռ կը դնէր , ու
ջուրերը չափով կը չափէր ,
26 Երբոր անձրեւին օրէնք՝ ու որո-
տումներուն փայլակին ճամբայ կ՚ո-
րոշէր ,
27 Ան առնը տեսաւ՝ զանիկայ ու
յայտնեց . պատրաստեց զանիկայ
ու նաև քննեց .
28 Ու մարդուն ըսաւ , Ահա Տէրոջը
վախն է իմաստութիւնը , ու չարու-
թենէ հեռ քաշուիլը հանճարն է :

ԳԼ . ԻԹ

1 Նա Յոբ նորէն իր առակը սկսելով
ըսաւ ,
2 Երանի թէ առջի ամիսներուն
պէս՝ Աստուծոյ կիս պահած օրերուն
պէս ըլլայի .
3 Երբոր անոր ճրագը իմ գլխուս
վրայ լոյս կու տար , ու ես խաւարի
մէջ անոր լուսովը կը քալէի .
4 Երիտասարդութեանս օրերը ե-
ղած պէս՝ երբոր Աստուծոյ մը-
տերմութիւնը իմ վրանիս մէջն էր .
5 Երբոր Ամենակարողը տակաւին
ինծի հետ էր , ու տղաքս իմ բոլոր-
տիքս էին :
6 Երբոր իմ ճամբաներս կոդիով
կը թրջէի , ու ապառաժէն ինծի
համար ձէթի հեղեղներ կը վազէին :
7 Երբոր դուռէն քաղաքը կ՚ելլէի ,
ու աթոռս հրապարակին մէջ կը
դնէի ,
8 Երիտասարդները զիս տեսնելով
կը պահուէին , ու ծերերը ոտք կ՚ել-
լէին կը կայնէին .
9 Իշխանները խօսելէն կը դադա-
րէին , ու ձեռքերնին իրենց բերնին
վրայ կը դնէին .
10 Ազնուականները ձայներնին կը
կորէին , անոնց լեզուն իրենց քմա-
ցը կը փակչէր :
11 Ինձ մտիկ ընող ականջը Երանի
կ՚ըսէր ինծի , ու զիս տեսնող աչքը
վկայութիւն կու տար ինծի .
12 Ինչու որ ես աղաղակող աղքա-
տը և որբը ու օգնութիւն չունե-
ցողը կ՚ազատէի :
13 Կորսուելու վրայ եղողին օրհնու-
թիւնը վրաս կու գար , ու որբևա-
րիին սիրտը կ՚ուրախացընէի :
14 Արդարութիւն կը հագնէի , ան-
կայ էր իմ հանդերձս , ու դատաս-
տանը ինծի պատմուճանի ու խոյրի
պէս էր :
15 Կոյրին աչքեր էի ու կաղին
ոտքեր .
16 Աղքատին հայր էի , ու չգիտցած
դատաստանս կը քննէի :
17 Անիրաւին ժանիքը կը կոտրէի ,
ու անոր ակռաներէն որսը կը խլէի .
18 Ու կ՚ըսէի , Բոյնիս մէջը պիտի

ձեռնիմ , ու օրերս աւազէ պէս պիտի չատցընեմ :

19 Ընդհատս դէպ ՚ի ջուրերը կը տա- բածուէր , ու ցօղը բոլոր գիշերը ոտներուս վրայ էր :

20 Փառքս իմ վրաս կը նորոգուէր , ու աղեղս ձեռքիս մէջը կ՚ուժովնար :

21 Մարդիկ ինծի մտիկ կ՚ընէին ու կը սպասէին , ու երբոր իմ խոր- հուրդս կ՚լսէի , լուռ կը կենային :

22 Իմ զրուցելէս ետքը անոնք չէին կրկներ , ու իմ խօսքս անոնց վրայ կը կաթէր :

23 Ինձմէ սպասելու պէս ինծի կը սպասէին , ու հոգի անձրեւին գա- րնան անձրեւին պէս բերաննին կը բանա- յին :

24 Եթէ որ անոնց վրայ խնդայի , չէին հաւատար , ու երեսիս լոյսը չէին կրնար արհամարհել :

25 Ընտնց ձամբաները ընտրելով՝ իշ- խան կը նստէի , և իբր զօրքին մէջը եղող թագաւորի մը պէս ու սգա- ւորներուն մխիթարիչի մը պէս կը բնակէի :

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Նայց հիմա տարիքով ինծմէ պզտ- տիկ եղողները դէս ծաղր կ՚ընեն , որոնց հայրերը հօտերուս շուներուն հետ դնելու չէի համձար .

2 Նաև անոնց ձեռքերուն ոյժը ինծի ի՞նչ օգուտ ունէր . անոնց առու- գութիւնը կորսուած էր :

3 Ընբարութենէ ու անօթութե- նէ նիհարացեր էին , ու անապատը՝ մթին՝ աւերակ ու վայրի տեղերը կը փախչէին :

4 Թրենց կերակուրին համար մա- ղադնեղուն քովի մոլշները կը քա- ղէին , ու կիհիլի արմատ կը ժողվէին :

5 Մարդոց մէջէն կը վռնտուէին . ու անոնց համար գողի էարէ պո- ոալու պէս կը պոռային :

6 Ոսկալի ձորերու մէջ կը բնա- կէին , հողի ու ապառաժներու ծակ- տիքներուն մէջը :

7 Մացառներուն մէջը կը կանչըր- ուէին , եղինձներուն տակը կը ժող- վուէին :

8 Հիմար ու անունսն մարդոց զա- ւակներ էլլալով երկրէն կը վռըն- ուուէին :

9 Ու հիմա ես անոնց խաղը նաև. անոնց առակը եղեր եմ :

10 Ինծմէ գարշելով կը հեռանան ինծմէ , ու երեսիս թքուքը չեն խը- նայեր :

11 Որովհետև իմ կապս թուլցընե- լով զիս նեղեց , անոնք իմ ա- ջիս երեսանակը թող տուին :

12 Ընչ կողմէս լակոտներ կ՚ելլեն . անոնք ոտքերս կը հրեն , ու ինծի դէմ իրենց կորստեան ճամբաները կը պատրաստեն :

13 Ընոնք շաւիղներս կ՚աւրեն , վիշտս կ՚աւելցընեն . ու անոնց դէմ ինձի օգնութիւն ընող մը չկայ :

14 Նայն խրամատէ մը գոլո- պէս կը յարձակին . աւերակներուն տա- կէն վրաս կը դիմեն :

15 Երհաւատքները իմ վրաս դար- ձան , ու հովի պէս իմ պատիւս կը հալածեն . ու ազատութիւնս ամպի պէս անցաւ :

16 Ես հիմա հոգիս իմ՝ ներսի դիս կը հալի . տրտմութեան օրերը զիս պաշարեցին :

17 Իմ ցաւս գիշերանց ոսկորներս ծակեց , ու ջիղերս հանգստութիւն չունեցան :

18 Իր մեծ զօրութեամբը իմ հան- դերձս փոխեց , ու իմ պատմուճա- նիս օձիքին պէս պատեց զիս :

19 Հիս ցեխին մէջը նետուեց , ու ես հողի ու մոխրի նմանեցայ :

20 Ես քեզի կ՚աղաղակեմ , ու ինծի պատասխան չես տար . կը կայնիմ , ու դուն ինծի ուշադրութիւն չես ըներ :

21 Դուն ինծի անգութ եղար . ձեռ- քիդ զօրութեամբը թշնամիի պէս կը վարուիս ինծի հետ :

22 Հիս վերցընելով հովին վրայ կը հեծցընես , ու զիս բոլորովին կը հալեցընես :

23 Որովհետև գիտեմ որ զիս մահուան պիտի տանիս , ու ամէն ապրողնե- րուն համար սահմանուած տու- նը :

24 Եթէ Ընիկայ աւերմունքին վրայ ձեռք պիտի չերկընցընէ , թէ որ

կորսեան առենը անոնք աղա-
ջեն ։
25 Ուժբազդութեան մէջ եղողին համար մար չէլ լար . աղքատին համար հոգիս չէր նեղանար ։
26 Հայց երբոր ես բարիք կը յու-սայի , չարիքը հասաւ . ու երբոր լոյսին կը սպասէի , խաւարը ե-կաւ ։
27 Փորոտիքս եռաց ու չդանդար-տեցաւ . թշուառութեանս օրերը ինծի հասան ։
28 Սևցած պտըտեցայ , բայց ծէ արևէն , ելայ ու ժողովքին մէջը աղաղակեցի ։
29 Ջագալներուն եղբայր ու ջայ-լամներուն ընկեր եղայ ։
30 Մորթս վրաս սևցաւ ու ոսկոր-ներս տաքութենէն այրեցան ։
31 Ո՞ւան որոյ իմ քնարս սուգի փո-խուեցաւ , ու իմ սրինգս՝ լալեան-ներու ձայնի ։

ԳԼ · Լ

1 Աչքերուս հետ ուխտ ըրի . ուրեմն ի՞նչպէս կոյսի վրայ մտածեմ ։
2 Վանդի վերէն՝ Աստուծմէ ի՞նչ բաժին կ՚ըլլայ ինձի , ու բարձր տե-ղուանքէն՝ Ամենակարողէն ի՞նչ ժա-ռանգութիւն ։
3 Կորուստը ամբարշտին համար տհմանուոջ չէ՞ , ու սոսկալի պա-տիժը անօրէնութիւն գործողներուն համար ։
4 Մի թէ Աստիկայ իմ ճամբաներս չէ՞ տեսներ , ու ամէն քայլերս չէ՞ համրեր ։
5 Եթէ ստութեան մէջ քալեցի , կամ իմ ոտքս նենգութեան արագ-ցայ ,
6 Թո՛ղ կշռէ զիս արդարութեան կշեռքով , ու Աստուած իմ անմե-ղութիւնս գիտնայ ։
7 Եթէ ոտքս ճամբայէն խոտորե-ցաւ , ու սիրտս աչքերուս ետևէն գնաց , ու ձեռքերուս արատ մը փակաւ ,
8 Թո՛ղ ես սերմանեմ , և ուրիշը ուտէ . ու բուսոյցածս արմատէն վրցուի ։

Եթէ որ սիրտս կնկան մը ետևէ 9
մոլորեցաւ , կամ թէ դրացիիս դու-ռը դարանամուտ եղայ ,
Իմ կինս ուրիշի մը համար աղո- 10
րիքի քար դարձընէ , և ուրիշները անոր վրայ ծռին ։
Վնչու որ ասիկա պղծագործութիւն 11
է , ու դատաւորներէն պատժելո-ւածութիւն .
Որովհետև մինչև ջհ-ս կրակը 12
նեղը լափող կրակ մըն է , ու բոլոր արդիւնքս արմատէն կը խլէ ։
Եթէ որ ծառայիս կամ աղախինիս 13
իրաւունք ընել չուզեցի , երբոր ինծի հետ վէճ ունեցան .
Ես ի՞նչ պիտի ընեմ , երբոր 14
Աստուած ելլէ . ու երբոր քննէ , ի՞նչ պատասխան պիտի տամ ա-նոր ։
Չէ՞ որ զիս որովայնի մէջ ստեղ- 15
ծողը զանոնք ալ ստեղծեց . ու մեզ ամէնս ալ արգանդին մէջ ձևակեր-պողը մէկ չէ՞ ։
Եթէ որ աղքատին ցանկացածը 16
չտուի , ու որբևայրիին աչքերը մա-շեցուցի .
Եթէ որ պատառս մինակ կերայ , 17
ու անկէ որբն ալ չկերաւ .
(Վնչու որ երիտասարդութենէս 18
'ի վեր հօր պէս մեծցուցի զանիկայ , ու մօրս արգանդէն անոր խնամք տարի ։)
Եթէ որ հանդերձ չունեցող մը 19
կորսուելու վրայ , կամ ծածկոյ չու-նեցող չքաւոր մը տեսայ ,
Ո՞ր թէ որ անոր երիկամունքը 20
չօրհնեցին զիս , ու իմ ոչխարներուս բուրդէն չտաքցաւ .
Եթէ որ ձեռքս որբին դէմ վեր- 21
ցուցի , երբոր տեսայ որ դրանը մէջ ինծի օգնականներ կան ,
Թո՛ղ իմ թեւս ուսէն իյնայ , ու 22
բազուկս արմունկէն կոտրուի ։
Վնչու որ Աստուծոյ դատաստա- 23
նէն կը վախնայի , ու անոր մեծա-փառութեանը առջևը չէի կրնար դիմանալ ։
Եթէ որ յոյսս ոսկիի վրայ դնե- 24
լով , զուտ ոսկիին ըսի թէ Դո՛ վստահութիւնս ես .
Եթէ որ ստացուածքս շատ ըլլա- 25

ԳԼ. Լ՚

Ըն աւուրը աս իրիք մարդիկը Յո- 1
բին պատասխան տալէն դադարե-
ցան , ինչու որ անիկայ իր աչքե-
րուն առջևը արդար կ՚երեւար : Եւ 2
Ելիհուի ազգատոհմէն Բուզացի Բա-
րաքիէլի որդւոյն Եղիհուին բար-
կութիւնը բորբոքեցաւ . անոր բար-
կութիւնը Յոբին դէմ բորբոքե-
ցաւ , ինչու որ Աստուծմէ աւելի
ինքզինքը կ՚արդարացընէր : Նաև 3
իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ անոր
իրիք բարեկամներուն դէմ . որով-
հետև պատասխան չգտան , ու Յո-
բին Յոբը յանցաւոր հանեցին :
Ու Եղիհուս Յոբին խօսքերուն վրա- 4
նէլու ապասեր էր , որովհետև ա-
նոնք իրմէ ծեր էին : Տեսնելով որ 5
Եղիհուս տեսաւ , որ այն իրիք մար-
դոց բերանը ալ պատասխան չմը-
նաց , իր բարկութիւնը բորբոքե-
ցաւ : Ըն աւուրը Բուզացի Բա- 6
րաքիէլի որդին Եղիհուս պատաս-
խան տալով ըսաւ ,

Ես տարիքով փոքր եմ , ու դուք
շատ ծեր էք . անոր համար ես կե-
ցայ , ու դիտցածս ձեզի յայտնելու
վախցայ .

Ասի թէ Երկար կեանքը թող 7
խօսի , ու տարիներուն շատութիւնը
թող իմաստութիւնը դիտցընէ .

Բայց մարդուն ներսի դին հոգի 8
կայ , ու Ամենակարողին շունչը ա-
նոնց հանճար կու տայ :

Երբեմն մեծերը իմաստուն չեն , 9
ու ծերերը դատաստան չեն հաս-
կընար :

Անոր համար ըսի , Ինծի մտիկ 10
ըրէք , որ ես ալ իմ դիտցածս ը-
րուցեմ :

Ահա ես ձեր խօսքերուն սպասեցի , 11
ձեր փաստերուն ականջ դրի , մին-
չև որ դուք խօսքերը քննեցիք :

Ես ձեզի ալէկ ուշադրութիւն 12
ըրի , և ահա ձեզմէ մէկը չկայ , որ
Յոբը յանդիմանէ ու անոր խօս-
քերուն պատասխան տայ .

Ձգայ որ ըսէք թէ Իմաստու- 13
թիւն գտանք . Աստուած է որ զա-
նիկայ կը յաղթէ և չէ թէ մարդ :

լէն ու ձեռքս շատ գտնելէն ուրա-
խացայ .

Ահէ որ արևին նայեցայ՝ անոր 26
խիստ փայլուն եղած ատենը , կամ
պայծառութեամբ քալող լուսինին ,

Ու սիրտս գաղտնի խաբուելով՝ 27
բերանս ձեռքս պագաւ ,

(Այր ես ալ դատուելու անօրէ- 28
նութիւն մըն է . որովհետև վերը
բնակող Աստուածը ուրացած կ՚ըլ-
լայի .)

Ահէ որ ջիս ատողին թշուառու- 29
թեանը վրայ ուրախացայ , կամ ա-
նոր փորձանքի հանդիպելուն համար
խնդացի .

(Ակզնիս ալ մեղք գործելու 30
թող չտուի , անէծքով անոր մեռ-
նիլը ուզելով .)

Ահէ որ վրանիս մարդիկները չը- 31
սին , Ո՞րը անոր միսէն չէինք կշտա-
նար .

(Հիւրը երբեք գիշերը դուրսը 32
չէր մնար . ճանապարհորդին դուռս
կը բանայի .)

Ահէ որ յանցանքներս Ադամին 33
պէս ծածկեցի , ու անօրէնութիւնս
ծոցիս մէջ պահեցի ,

Հասատ բազմութենէ վախնալով , 34
ու ազգերուն անարգութիւնը ջիս
վախցընելով , ալ չկարամ ու դռնէն
չելլեմ :

Երանի թէ ինծի ականջ դնող 35
մը ըլլար , (ահա սա է իմ փա-
փաքս՝ որ Ամենակարողը ինծի պա-
տասխան տայ .) ու իմ դատա-
խազս գրուածք մը գրէր .

Անշուշտ զանիկայ իմ ուսիս վրայ 36
պիտի կրէի , ու պսակի պէս ինծի
պիտի կապէի .

Քայլերուս համրանքը անոր պի- 37
տի ըսուցէի , իշխանի պէս պիտի
մօտենայի անոր :

Ահէ որ իմ երկիրս ինծի դէմ կը 38
բողոքէ , ու անոր ակօսները կու-
լան ,

Ահէ որ անոր արդիւնքը առանց 39
տուակի կերայ , կամ անոր տէրերուն
հոգին հանեցի ,

Հորենին տեղը փուշ ու դարիին 40
տեղը որոմ բուսացընէ :

Յոբին խօսքերը լմընցան :

14 Ընիկայ իր խօսքերը ինծի դէմ չպատրաստեց , ես ալ ձեր խօսքերուն համեմատ անոր պատասխան պիտի չտամ :

15 Անոնք ապշեցան , ալ պատասխան չտուին , անոնց խօսքերը հատաւ .

16 Ու ես սպասեցի , մինչև որ ալ բան մը չըսին , հառնց կեցան ու ալ չկրկնեցին :

17 Ես ալ իմ կարդիս պատասխան տամ . ես ալ իմ գիտցածս ըսեմ .

18 Մեղս որ խօսքերով լեցուն եմ , իմ ներսի դիս եղած հոգին զիս կը ստիպէ :

19 Ահա որովայնս ջայլուած գինիի պէս է , նոր սիւներու պէս պատռելու վրայ է :

20 Հրուցեմ որ շունչ առնեմ , շրթունքներս բանամ ու պատասխան տամ :

21 Ադէ մէկու մը աչառութիւն չընեմ , ու մարդու մը շողոքորթութիւն չընեմ .

22 Վասնզի չեմ գիտեր շողոքորթութիւն ընելը . պէս Ստեղծողը շուտով զիս պիտի վերցընէր :

ԳԼ . ԼԴ

1 Հայց աղէ՛ ամէն Յոբ իմ խօսքս մէկ ըրէ , ու ամէն բանաձեւերուս ականջ դիր :

2 Ահա հիմա բերանս կը բանամ , ու լեզուս ջմայս հետ կը խօսի .

3 Խօսքերս արտիս ուղղութեամբ պէտ պիտի ըլլան , ու շրթունքներս զուտ իմաստութիւն պիտի խօսին :

4 Ինձ Աստուծոյ Հոգին ստեղծեց , ու Ամենակարողին շունչը ինծի կեանք տուաւ :

5 Եթէ որ կրնաս պատասխան տուր ինծի , պատրաստուելով դիմացս կայնէ :

6 Ահա ես քու բանիդ համեմատ Աստուծոյ համար իբր իմիր . ես ալ հողէն առեղծուածով :

7 Ահա իմ երկիւղս քեզ պիտի չարհուրեցընէ , ու իմ ձեռքս քու վրադ պիտի չծանրանայ :

8 Երդարև ականջս ըսիր , ու խօսքերուդ ձայնը լսեցի , որ ըսիր ,

9 Ես մաքուր եմ ա՛ռանց յանցանքի . ես անարատ եմ , ու իմ վրաս անօրէնութիւն չկայ .

10 Ահա Աստուած վրաս պատճառներ կը գտնէ , զիս իրեն թշնամի կը սեպէ .

11 Ոտքերս կոճղերու մէջ կը դնէ , իմ բոլոր շաւիղներս կը դիտէ :

12 Ահա քեզի պատասխան կու տամ , որ աս բանիս մէջ իրաւունք չունիս . ինչու որ Աստուած մարդէն մեծ է :

13 Անոր հետ ինչո՞ւ կը վիճիս . ո՛ բովհետև անիկայ բնաւ իր ըրածներուն համար պատասխան չտար :

14 Յիրաւի Աստուած մէկ անգամ համ երկու անգամ կը խօսի , (Ըհ՛ Տէրէը ուշադրութիւն չընեը ,)

15 Երազի մէջ՝ գիշերուան տեսիլքի մէջ՝ երբոր խորունկ քուն մը կ'իյնայ մարդոց վրայ , ու անոնք ննջեցս անկողիններուն մէջ կը քնանան :

16 Ան ատենը մարդոց ականջները կը բանայ , ու անոնց խրատը կը կնքէ ,

17 Որ մարդը գէշ գործքէն դարձնէ , ու մարդէն հպարտութիւնը արգիլէ :

18 Անոր հոգին գերեզմանէն կը պահէ , ու կեանքը՝ որ սրով չմեռնի :

19 Նաև Տէրէը իր անկողինին մէջ ցաւով կը պատժուի , և իր բոլոր ոսկորները սաստիկ ցաւով :

20 Ան ատենը անոր անձը հացէն կը զզուի , և անոր հոգին՝ փափաքելի կերակուրէն :

21 Անոր մարմինը այնպէս կը հալի , որ ալ չերեւնար . ու անոր չերեւցած ոսկորները դուրս կ'ելլեն :

22 Անոր անձը գերեզմանին կը մօտենայ , ու անոր կեանքը՝ կորստեան :

23 Եթէ անոր քովը թարգման պատգամաւոր մը ըլլայ , հազարէն մէկը , որ անոր ուղղութիւնը մարդուն իմացընէ ,

24 Ան ատենը անոր ողորմելով պիտի ըսէ , Ազատէ զանիկայ որ գերեզմանը չիջնէ . ես քաւութիւն մը գտայ :

7 Յոբին պէս մարդ ինչ կայ , որ հայհոյութիւնը ջուրի պէս կը խմէ .
8 Ու անօրէնութիւն գործողներուն հետ ընկերութեամբ կը պտըտի , ու ամբարիշտ մարդոց հետ կը քալէ .
9 Ինչու որ ըսաւ , Աստուծոյ հաճոյ ըլլալէն մարդուս օգուտ մը չըկայ :
10 Աստր համար խնճի մտիկ ըրէք , ինչ խմաստուններ , քանի լեցի որ Աստուծոյ քովը չարութիւն , ու Ամենակարողին քովը անօրէնութիւն ըլլայ :
11 Որովհետև Ինկայ մարդուն ըրածին համեմատ կը հատուցանէ , ու ամէն մարդուն իր ճամբուն համեմատ դառնել կու տայ :
12 Արդարև Աստուած անօրէնութիւն չընիր , ու Ամենակարողը դատաստան չծռիր .
13 Երկիրը ինչ յանձնոց անոր , ու բոլոր աշխարհքը ինչ կարգի դրաւ :
14 Ինչ որ իր սիրտը ասանկ ուզէր ըլլայ , հոգին ու շունչը իրեն կը ժողվէ :
15 Ու անիկա մարմին մէկէն կը մեռնի , ու մարդը հող կը դառնայ :
16 Խնա թէ որ ընտրողութիւն ունիս , ասիկայ մտիկ ըրէ . խօսքերուս ձայնին ականջ դիր :
17 Միթէ արդարութիւնը սուղը կրնայ իշխել , կամ արդար Աստը յանցաւոր կրնաս հանել ,
18 Ան որ թագաւորին կ'ըսէ թէ Ղեռնագործ ես , ու ազնուականներուն՝ թէ Ձար հոդիկ ես .
19 Ան որ իշխաններուն աչառութիւն չընիր , ու հարուստը աղքատէն աւելի չնանար . որովհետև անոնք ամէնն ալ իր ձեռացը գործն են :
20 Մէկ վայրկեանի մէջ պիտի մեռնին , ու կէս գիշերուան առնը ժողովուրդը խռովութեան մէջ իյնալով՝ պիտի անցնին . ու զօրեղները պիտի վերցուին առանց ձեռ֊ ք ձեռքը անոնց դպչելու :
21 Ինչու որ Աստր աչքերը մարդուն ճամբաներուն վրայ են , ու անոր ամէն քայլերը կը տեսնէ :
22 Ո՛չ խաւար կայ և ոչ մահուան

25 Աստր մարմինը ողու հօրինեն աւելի փափուկ պիտի ըլլայ , ու անիկայ իր մանկութեան օրերուն պիտի դառնայ .
26 Աստուծոյ պիտի աղաղակէ . ու Ինքը զանիկայ պիտի ընդունի . ու Աստր երեսը ուրախութեամբ պիտի տեսնէ . քանզի Անիկայ պիտի հատուցանէ մարդուն՝ անոր արդարութեանը համեմատ :
27 Անիկայ մարդոց վրայ կը նայի . ու ըն որ ձեռը ըսէ , Մեղք գործեցի ու իրաւունքը աւրեցի , ու ասիկայ ինծի օգտակար չեղաւ ,
28 Ան ոգին անոր հոգին կ'ազատէ , որ գերեզմանը չիջնէ . ու անոր կեանքը լոյսը կը տեսնէ :
29 Ահա Աստուած ասանկ ամէն բաներըը երկու երեք անգամ մարդուն կ'ընէ ,
30 Որ անոր հոգին գերեզմանէն դարձընէ , որ ապրողներուն լուսովը լուսաւորուի :
31 Կանչ դիր , ով Յոբ, ինծի մտիկ ըրէ , լռէ կեցիր որ ես խօսիմ :
32 Ինչ որ ըսելիք ունիս՝ ինծի պատասխան տուր . զրուցէ , ինչու որ քեզ արդարացընելու կը փափաքիմ :
33 Ուրիշ ոչ՝ ինծի մտիկ ըրէ . լռէ կեցիր , որ ես քեզի իմաստութիւն սորվեցընեմ :

ԳԼՈՒԽ Լ՚Ա

1 Ան առնը Եղիհու իր խօսքը շարունակելով ըսաւ ,
2 Ով իմաստուններ , իմ խօսքերս մտիկ ըրէք , և դուք՝ ով գիտուններ , ինծի ականջ դրէք :
3 Կանգի ականջը խօսքերը կ'որոշէ , ինչպէս որ քիմքը կերակուրին համը կ'առնէ :
4 Իրաւունքը մեզի ընտրենք . միջերնիս գիտնանք , թէ որ բանը աղէկ է :
5 Որովհետև Յոբ ըսաւ , Ես արդար եմ , բայց Աստուած իմ իրաւունքս մէկդի ձգեց .
6 Միթէ իմ իրաւունքս պիտի սրամի՞տ . իմ վէրքս մահացու է , թէ և յանցանք չունիմ :

ջուր՝ որ անօրէնութիւն գործողները հան պահուին ։

23 *Նէյու որ մարդուս վրայ երկար քննութիւն չընես , երբոր անիկայ Նասուծոյ առջեւը դատաստանի կ'երթայ ։*

24 *Ընիմանալը էրպով գործառնները կը կոտրէ , ու անոնց տեղը ուրիշները կը հաստատէ ։*

25 *Վանգէ անոնց գործքերը գիտէ , ու գոնոթ գիշերով տակնուվրայ կ'ընէ , ու կը խորտակուին ։*

26 *Անոնց ամբարիշտ ըլլալուն համար՝ ամենուն առջեւը զանոնք կը զարնէ ։*

27 *Որովհետեւ անոր հետեւելէն մէկդի թաշուեցան , ու անոր ճամբաները բնաւ չճանչցան ։*

28 *Նաեւ որ աղքատին աղաղակը անոր հասցուցին ։ ու անիկայ զբօսկեաներուն աղաղակը լսեց ։*

29 *Եթէ որ անիկայ հանդարտութիւն տայ , ով կրնայ նեղութիւն տալ ։ ու թէ որ անիկայ երեսը պահէ , ով կրնայ զանիկայ տեսնել ։ ո՛ր ազգի եւ թէ մարդու մը ։*

30 *Որպէս զի կեղծաւոր մարդը չթագաւորէ , ու ժողովուրդին որոգայթ չըլլայ ։*

31 *Արդարև պէտք է Նասուծոյ ըսել , պատիժ կրելդի , ալ չարութիւն չեմ ըներ ։*

32 *Զոհասածս դուն իմէն տօրինեցուր , եթէ ամբարշտութիւն գործեցի՝ ալ չեմ գործեր ։*

33 *Արդեօք քու ուզածիդպէս պիտի հատուցանէ՞ , որ հակառակ կը կենաս ։ քանզի դուն ընտրելու ես ու չէ թէ ես ։ ուրեմն ինչ որ գիտես՝ խօսէ ։*

34 *Խելացիները պիտի ըսեն ինծի հետ ։ (ու գիտուն մարդը որ ինծի մտիկ կ'ընէ ։)*

35 *Յոբ խելացութիւնով չխօսեցաւ , ու անոր խօսքերը իմաստութեամբ չեն ։*

36 *Ես փափաքս աս է , որ Յոբ միչեւ վերջը փորձուի ։ քանզի որ ամբարիշտ մարդոց պէս պատասխաններ տուաւ ։*

37 *Վանգի իր մեղքին վրայ ապստամբութիւն կ'աւելցընէ , մէջերնիս ծափ կը զարնէ , ու Նասուծոյ դէմ իր խօսքերը կը շատցընէ ։*

ԿԼՈ ԼԱ

1 *Վարձեալ Էղիհու իր խօսքերը շարունակելով ըսաւ ։*

2 *Կրնե՞ք իրաւունքով ըլլալ կը կարծես ասիկայ , որ ըսիր Թէ Նասուծմէ աւելի արդար եմ ։*

3 *Վանգի դուն ըսիր , Վեղի ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ ։ մեղքէս աւելի ի՞նչ կը վաստկիմ ։*

4 *Ես ու քեզի պատասխան կուտամ , նաեւ քեզի հետ քու բարեկամներուդ ։*

5 *Երկինքը նայէ ու տես ։ ամպերը դիտէ , որ անոնք քեզմէ աւելի բարձր են ։*

6 *Եթէ որ դուն մեղք գործես , Նոր դէմ ի՞նչ բան կ'ըլլաս , ու երբոր քու անօրէնութիւններդ շատնան , Նոր ի՞նչ կ'ընես ։*

7 *Եթէ որ արդար ես , Նոր ի՞նչ կու տաս , կամ Նիկայ քու ձեռքէդ ի՞նչ կ'առնէ ։*

8 *Քու ամբարշտութիւնդ քեզի պէս մարդուն՝ ու արդարութիւնդ մարդու որդիին կը պջրէ ։*

9 *Ըներաւութիւններուն շատութենէն կը բողոքին ։ բռնաւորներուն բազուկին համար կ'աղաղակեն ։*

10 *Բայց Ջէլ չըսեր որ Ո՞րտեղ ստեղծող Նասուածը մեր է , ան որ գիշերուան մէջ երգեր կու տայ ։*

11 *Ան որ մեզ երկրի անասուններէն աւելի գիտուն , ու երկինքի թռչուններէն աւելի իմաստուն կ'ընէ ։*

12 *Անդ չարերուն հպարտութեանը համար կ'աղաղակեն , բայց Նոցմէ պատասխան չտար ։*

13 *Արդարև Նասուած ունայնութիւն մտիկ չըներ , ու Ամենակարողը անոր ընայիր*

14 *Ու թէ եւ կ'ըսես թէ Ո՛չ Նիկայ չես տեսներ ։ բայց դատաստան կայ անոր առջեւը , ու անոր յուսա ։*

15 *Ու հիմա իր բարկութեանը բաժը բան մը չէ , ու անօրէնութիւնը սաստիկ քննած չէ ։*

16 Ուստի Յով իր բերանը զուր տեղը բանալով , անդիտութեամբ խօսքեր կը շաղցընէ :

ԴԱ. Ի.Ջ

1 Ի. Նշխուա շարունակելով ըսաւ ,
2 Վիշ մը համբերէ՛ ինծի , ու ես քեզի յայտնեմ՛ , որ Աստուծոյ համար ուրիշ խօսելիք ալ ունիմ :
3 Գիտութիւնս հեռուէն պիտի առնեմ , ու արդարութիւնը Ստեղծողիս ընծայեմ :
4 Իրաւցընէ իմ խօսքերս սուտ չեն . գիտութեամբ կատարեալ մէկ մը քու քովդ է :
5 Ահա Աստուած հզօր է , բայց չէ արհամարհեր , անիկայ հզօր է իր սրտին զօրութեամբը :
6 Անիկայ ամբարիշտը չապրեցըներ , ու նեղեալներուն իրաւունք կ՛ընէ .
7 Արդարներուն վրայէն աչքերը չվերցըներ , ու զանոնք թագաւորներուն հետ աթոռին վրայ կը դնէ . զանոնք յաւիտեան կը նստեցընէ , ու կը բարձրանան :
8 Ու անոնք թէ որ չղթաներով կապուած՝ թշուառութեան կապերուն մէջ բռնուին ,
9 Ան աներեր անոնց կը յայտնէ իրենց գործերը , ու իրենց յանցանքներուն չափազանցելը :
10 Ան. ան անոնց ականջը կը բանայ , որ խրատ ընդունին , և անոնց կը պատուիրէ , որ անօրէնութենէ դառնան :
11 Եթէ որ անոնք Ճառայելով՝ անոր ծառայութիւն ընեն , օրերնին բարութիւնով՝ ու տարիներնին ուրախութիւնով կ՛անցընեն :
12 Բայց թէ որ անոնք Ճառայութիւն չընեն , սուրէ պիտի անցնին , ու առանց գիտութեան պիտի մեռնին :
13 Իւ անոնք որ սրտով կեղծաւոր են , էրինց վրայ բարկութիւն կը դիզեն . երբոր զանոնք կապէ , անոր չեն աղաղակեր :
14 Անոնց անձը երիտասարդութեան մէջ պիտի մեռնի , ու անոնց կեանքը պիղծերուն մէջը պէտք վախճանի :
15 Նեղեալը կ՛ազատէ իր թշուառութեան առնելը . ու նեղութեան մէջ անոր ականջը կը բանայ :
16 Կեզ ալ նեղութենէ պիտի առնէր , ու անոնք ընդարձակութեան բերէր , ուր որ նեղութիւն չկայ . ու քու սեղանդ պրուաճը պարարտութեամբ լեցուն պիտի ըլլար :
17 Բայց դուն չարին վճռոտը պաշտպանեցիր , իրաւունքն ու դատաստանը դէղ պիտի բերնեն :
18 Զգուշանալ բարկութիւն կայ , չըլլայ որ հարուածով մը քեզ վերցընէ . ան առնելը մեծ փրկանքը քեզ չկրնար ազատել :
19 Մեթէ անիկայ քու հարստութիւնդ բանի տեղ կը դնէ՞ . ո՛չ ոսկին ու ո՛չ ալ մեծ զանձերը քեզ կը համոզէ :
20 Մի փափաքիր այն գիշերին՝ որուն մէջ ժողովուրդները իրենց տեղէն անհետացած կ՛ըլլան :
21 Զգուշացիր անօրէնութեան դառնալէն . ինչու որ դուն ասիկայ թշուառութենէն աւելի ընտրեցիր :
22 Ահա Աստուած իր զօրութիւնովը բարձրացեալ է . ո՞վ կրնայ անոր պէս օրինադրել :
23 Անոր դէմ ճամբան ո՞վ որոշեց անոր . և ո՞վ բսաւ անոր թէ Դուն անիրաւութիւն գործեցիր :
24 Մի տրդ պահէ որ մեծարես անոր գործերը՝ որն որ մարդիկներուն կը սեմնեն :
25 Ամէն մարդ կը տեսնէ զանոնք . իւրաքանչիւր որ հեռուէն կը դիտէ :
26 Ահա Աստուած մեծ է , ու մենք չենք գիտեր . և անոր տարիներուն համրանքը անքննելի է :
27 Ինչու որ ջուրերուն կաթիլները կը քաշէ . անոնք իր գոլորշիէն անձրև կը թափեն ,
28 Որն որ ամպերը վազքընելով՝ մարդոց վրայ առատօրէն կը կաթեցընեն :
29 Բայց բնաւ մէկը ամպերուն տարածումը՝ ու Անոր վրանին գոչումը կրնայ հասկընալ :

30 Ընդ անոր վերջ իր լոյսը կը տա-
րածէ , ու ծովուն խորութիւնը կը
ծածկէ :
31 Ժողովուրդները աս բաներով կը
դատէ , ո՛ առատօրէն կերակուր
կու տայ :
32 Ափովը կայծակը կը ծածկէ , ու
անոր հրաման կու տայ , թէ ուր
պիտի զարնէ :
33 Ընոր կը ցուցընէ իր բարեկամը ·
անօրէնութեան դէմ բարկութիւն
կը դիզուի :

ԳԼՈՒԽ ԼԷ

1 Ընոր համար ալ սիրտս կը դողայ ,
ու իր տեղէն կ'ելլեյայ :
2 Ընոր ձայնին որոտումը ու անոր
բերնէն ելած շառաչիւնը մինչ ը-
րէք :
3 Երկնի ծոցը տակը կը խրկէ
գանիկայ , ու անոր լոյսը՝ մինչև
երկրին ծայրերը :
4 Ընորետևէն մէկ մեծ ձայն մը
կ'ելլէ , իր վեհափառութեան ձայ-
նովը կ'որոտայ , ու իր ձայնը լսուե-
լէն ետև չուշացըներ զանոնք :
5 Աստուած իր ձայնովը սքանչելի
կերպով կ'որոտայ , ո՛ր անանկ մեծ
բաներ կ'ընէ՝ որ մենք չենք կրնար
հասկընալ :
6 Ինչու որ անիկայ կ'ըսէ ձիւնին ,
Երկրի վրայ եղիր , նաև սաստիկ
անձրևին , ու իր զօրութեանը սաս-
տիկ անձրևներուն :
7 Ընիկայ ամէն մարդուն ձեռքը կը
կնքէ , որ իր ստեղծած բոլոր մար-
դիկները հասկընան :
8 Գազանները որջերնին կը մտնեն ,
ու այրերնուն մէջ կը բնակին :
9 Հարաւէն փոթորիկ կու գայ , ու
հիւսիսէն ցուրտ :
10 Աստուծոյ շունչէն սառնամանիք
կը տրուի , ու ջուրերուն լայնու-
թիւնը կը նեղնայ :
11 Նաև պարզութիւնը մեգը կը
փարատէ , անոր լոյսը ամպը կը
ցրուէ :
12 Ընոր խորհրդովը տեղէ տեղ կը
փոխադրուին , որ աշխարհքին երե-
սը՝ երկրի վրայ անոր բոլոր հրաման
ըրածը կատարեն :

13 Ողանոնք կը բերէ թէ խրատի
համար , թէ իր երկրին համար և
թէ ընդհքի համար :
14 Ա՛վ Յոբ , աս ըսածս մտի՛կ ըրէ ·
կայնէ ու Աստուծոյ սքանչելիքնե-
րուն վրայ՛ մտածէ :
15 Գիտե՞ս թէ Աստուած ինչպէս կը
կարգաւորէ զանոնք , և իր ամպին
լոյս կը փայլեցընէ :
16 Գիտե՞ս ամպերուն հաւասարա-
կշռութիւնը , ու իմաստութեամբ
կատարեալ եղողին սքանչելիքները :
17 Երկիրը հարաւային հովէն հան-
դըստացած ժամանակը , գիտե՞ս
թէ ինչու համար քու հանդերձներդ
կը տաքնան :
18 Ընոր հետ մէկտե՞ղ տարածեցիր
երկինքը , որ ամուր է թափծու
հայելիի պէս :
19 Սորվեցո՛ւր մեզի թէ ի՛նչ պի-
տի ըսենք անոր · քանզի՝ որ մթու-
թեան պատճառովը չենք կրնար դէմ
խօսիլը կարգաւորել :
20 Թէ որ ես խօսելու ըլլամ , պիտի
պատմե՞ Ընոր , եթէ մէկը գլու-
ցէ , անշուշտ պիտի կլլուի :
21 Ու հիմա ալ չեն կրնար նայիլ ,
երբոր երկինքը կը փայլատակէ ,
բայց հովը կ'անցնի ու զանիկայ կը
սրբէ :
22 Ափա հիւսիսէն ոսկիի պէս լոյս կու
գայ · Աստուծոյ քովը ահաւոր փա-
ռաւորութիւն կայ :
23 Ընիկայ Ամենակարող է , չենք
կրնար հասկընալ զանիկայ · մեծ է
զօրութեամբ , դատաստանով ու
շատ արդարութեամբ , ու ղէյոն
զրկանք չըներ :
24 Ընոր համար մարդիկ կը վախ-
նան անկէ · սրտով իմաստուններուն
բնաւ չնայիր :

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

1 Ա՛ն առենը Եհովայ փոթորիկին
միջէն պատասխան տալով Յո-
բին ըսաւ ,
2 Ո՞վ է սա՝ որ անիմաստ խօս-
քերով խորհուրդը կը նսեմացընէ :
3 Իմն կտրիճի պէս մէջքդ պըն-
դէ · քեզի հարցընեմ , և դու պիտ-
ցած ինծի իմացընես :

4 Ո՞ւր էիր դուն՝ երբոր ես երկրին
հիմերը կը դնէի . ըսէ՛ ինծի՛ թէ որ
իմաստութեան տեղեկութիւն ունիս :
5 Թէ որ գիտես՝ ըսէ՛ , Ո՞վ դրաւ
անոր չափերը , կամ թէ անոր վրայ
լարը ո՞վ քաշեց :
6 Անոր հիմերը ինչի՞ վրայ հաս-
տատուած են , կամ թէ անոր ան-
կիւնին քարը ո՞վ դրաւ ,
7 Երբոր առաւօտեան աստղերը մի-
տեղ փառաբանութիւն կ'ընէին , ու
երբոր Աստուծոյ բոլոր որդիները
ցնծութեամբ կ'աղաղակէին :
8 Եւ ծովը որովայնէն յարձա-
կելով ելած ժամանակը՝ ո՞վ զոյնց
զանիկայ դուռներով ,
9 Երբոր ամպը անոր հանդերձ դրի ,
ու մէգը խանձարուր .
10 Եւ անոր վրայ իմ հրամանս հաս-
տատելով՝ անոր փականք ու դռներ
դրի ,
11 Ու ըսի անոր , Մինչև հոս դաս՝ ու անդին չանցնիս , և քու ալիք-
ներուդ հպարտութիւնը հոս դա-
դարի :
12 Կեանքիդ մէջը երբեք առաւօ-
տուն հրամայե՞ր , արշալոյսին
իր ձոփելու տեղը ցուցուցի՞ր ,
13 Որ երկրին ծայրերը բռնէ , ու
չարագործները անկէ թօթվուին :
14 Երէկը նոր ձև մը կ'առնէ , կնի-
քուած կաւի պէս , և ամէն բան
հանդերձով զարդարուածի պէս
կ'երևնայ :
15 Սակայն ամբարիշտներէն կ'արգի-
լուի իրենց լոյսը , ու բարձր բա-
զուկը կը խորտակի :
16 Ծովուն աղբիւրները մտե՞ր ես ,
ու անդունդին ծածուկ տեղուանքը
պտըտե՞ր ես :
17 Մահուան դռները յայտնուեցա՞ն
քեզի , ու մահուան ստուերին դռները
տեսա՞ր :
18 Երկրին լայնութեանը խելքդ հա-
սա՞ւ . թէ որ ամէնը գիտես , ըս-
րուքէ :
19 Լոյսին բնակարանը ճա՞նր է , ու
խաւարին տեղը ճա՞նր է ,
20 Որ զանիկայ առնես իր սահմանը
տա՞նիս , ու անոր տանը ճամբաները
իմանա՞ս :
21 Գուն ան ատենը ծնած ըլլալո՞ւդ
համար , ու քու օրերուդ համրանքը
շատ ըլլալո՞ւն համար գիտե՞ս :
22 Ձիւնին շտեմարանները մտե՞ր ես ,
ու կարկուտին գանձերը տեսե՞ր ես ,
23 Որ ես կը պահեմ նեղութեան
ժամանակին , ու կռիւի ու պատե-
րազմի օրուան համար :
24 Ո՞նչ ճամբով լոյսը կը բաժ-
նուի , և ի՞նչպէս արևելեան հովը
երկրի վրայ կը տարածուի :
25 Հեղեղներուն համար անցք՝ ու
որոտումներուն փայլակին համար
ճամբայ ո՞վ բացաւ ,
26 Որ անձրև տայ ան երկրին վրայ՝
ուր որ մարդ չկայ , անապատին վր-
րայ՝ ուր տեղ մէկը չբնակիր ,
27 Որ անապատները ու անչէն տե-
ղերը կշտացընէ , ու կանանչ խո-
տին ընձիւղը բուսցընէ :
28 Անձրևը հայր ունի՞ . կամ թէ
ցօղին կաթիլները ո՞վ ծնաւ :
29 Սառը որո՞ւն արգանդէն կ'ելլէ .
ու երկնից եղեամը ո՞վ ծնաւ :
30 Ջուրերը քարի պէս կ'ըլլան կը
պահուին , ու անդունդին երեսը կը
սառի :
31 Բազմաստեղին կապերը կրնա՞ս
կապել , կամ թէ Ջաշին կապերը
կրնա՞ս քակել :
32 Մազաւօթը ժամանակին կրնա՞ս
հանել , ու Արջին և իր զաւակացը
առաջնորդե՞լ :
33 Երկինքին կանոնները գիտե՞ս . ան-
որ իշխանութիւնը երկրի վրայ
կրնա՞ս դնել :
34 Ձայնդ ամպերուն կրնա՞ս վերբը-
նել , որ ջուրերուն շատութիւնը
քեզ ծածկէ :
35 Կայծակները կրնա՞ս խրկել որ
երթան , ու քեզի Ահա պատրաստ
ենք՝ ըսեն :
36 Երիկամունքներուն մէջ ո՞վ իմաս-
տութիւն դրաւ , կամ սրտին ո՞վ
հանճար տուաւ :
37 Ո՞վ կրնայ իմաստութիւնով ամ-
պերը համրել , ու երկնից տիկերը
պառկեցընել ,
38 Երբոր փոշին ըրջուելով զան-
գուած մը կ'ըլլայ , ու հողին կոշ-
տերը իրարու կը փակչին :

39 Ընձեռին համար որս կրնաս որսալ, ու կորիւններուն ախորժակը կրնաս կշտացընել,

40 Երբոր անոնք էրէնց այրերուն մէջ կը կծկտին, ու դարանի համար որջերնուն մէջ կը կենան:

41 Ո՞վ կը պատրաստէ ագռաւին իր որսը, երբոր անոր ձագերը Աստուծոյ կ'աղաղակեն, և ուտելիք չունենալնուն համար կը թափառին:

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Յայրի այծեամներուն ծնանելու ժամանակը գիտե՞ս. եղնիկներուն ծնանիլը դիտեցի՞ր:

2 Անոնց կատարելու ամիսները կըրնաս համրել, ու ծնանելու ժամանակնին գիտե՞ս:

3 Անոնք ծռելով ձագերնին կը ծնանին, ու ցաւերնին կ'անցընեն:

4 Անոնց ձագերը կը զօրանան, դաշտի մէջ կը մեծնան. կ'երթան ու նորէն անոնց չեն դառնար:

5 Ո՞վ է համարձակ թողտուաւ, ու վայրենի իշուն կապերը ո՞վ քակեց,

6 Որուն՝ դաշտը տուի տունի համար, ու անապատը՝ անոր բնակութեանը համար:

7 Անիկայ քաղաքին աղաղակը ծաղր կ'ընէ, ու բանեցընողին պոռալը չլսեր.

8 Անոր պտըտած լեռները իր արօտն է, ու ամէն թէօռի խոտերը կը փնտռէ:

9 Միեղջերուն քեզի ծառայելու կը հաճի՞, կամ քու մսուրիդ քովը գիշերը կը մնա՞յ:

10 Անոր վարելու համար միեղջերուն կրնաս չուանով կապել, կամ թէ քու ետեւէդ հովիտները կը տափանէ՞:

11 Անոր ոյժը շատ ըլլալուն համար անոր կը վստահի՞ս, ու գործդ անոր կը յանձնի՞ս:

12 Կը հաւատա՞ս անոր թէ քու արմտիքդ պիտի բերէ և քու կալդ ժողվէ:

13 Ջայլամին թեւը ցնծութեամբ կը շարժի. արդեօք արագիլին թեւերուն ու փետուրներուն հետ համա՞ծ է:

14 Անիկայ իր հաւկիթները գետինը կը ձգէ, ու զանոնք հողին վրայ կը տաքցընէ,

15 Ու միտքը չգար որ ոտքը զանոնք կը կոտրէ զանոնք, կամ դաշտի գազանները զանոնք ոտնակոխ կ'ընեն:

16 Անիկայ անգութ է իր ձագերուն իրենը չեղածներու պէս. իր աշխատութիւնը դատարկ ելլելուն վախ չունի.

17 Քանզու որ Աստուած իմաստութենէն զուրկ ըրաւ զանիկայ, ու հանճար չարկաւ անոր բաժին չտուաւ:

18 Անիկայ բարձրը ելած ժամանակը՝ ձին ու անոր վրայ հեծնողը ծաղր կ'ընէ:

19 Ձիուն զօրութիւն դո՞ւն տուիր. անոր պարանոցին բաշը դո՞ւն հագցուցիր:

20 Անիկայ մարախի պէս կրնաս ցնծակեցընել. անոր վրնջելուն փառաւոր ձայնը ահաւոր է:

21 Հովիտի մէջ գետինը կը փորէ, ու իր զօրութեամբը կը գուարճանայ. սպառազէնը դիմաւորելու կ'ելլէ.

22 Երկիւղը ծաղր կ'ընէ, բան ալ չվախնար, ու սուրին երեսէն ետ չդառնար:

23 Նետերը անոր վրայ կը սուլեն, նաև փայլուն նիզակը ու գեղարդը.

24 Ատամնաղութեամբ ու բարկութեամբ գետինը կը կլլէ, ու փողին ձայնը լսելուն չկրնար ինքզինքը զսպել:

25 Հանի որ փողը կը հնչէ, Ուղիղ կ'ըսէ. հեռուէն կ'առնէ պատերազմին հոտը, զօրագլուխներուն որոտումը ու ազդարարութիւնը կը լսէ:

26 Ձագէն քեզ իմաստութիւնով կը թռչի, ու թեւերը դէպ'ի հարաւ կը բանայ:

27 Արծիւը քո՞ւ հրամանով կը բարձրանայ, ու բոյնը բարձրը կը հաստատէ:

28 Անիկայ ժայռի վրայ՝ ժայռի դաթներու վրայ ու ապառաժներու մէջ բնակելով կը կենայ.

29 Ակրակուրը անկէ կը փնտռէ, անոր աչքերը հեռուէն կը տեսանեն:

30 Անոր ձագերն ալ արիւն կը ծը-

ՅՆ . և ուր որ դիեր ըլլան , անիկայ հոն է :

ԳԼ . Ի

1 Ա՛ Տէրը Յորին խօսելով ըսաւ ,
2 Ընդ Ամենակարողին հետ վիճողը բան մը պիտի սորվեցընէ՞ . Աստուծոյ հետ վիճաբանողը թող պատասխան տայ :
3 Ան առները Յոր Տէրոջը պատասխան տալով ըսաւ ,
4 Ահա ես նուաստ եմ , քեզի ի՞նչ պատասխան տամ . ձեռքս բերնիս վրայ կը դնեմ :
5 Մէկ անգամ խօսեցայ , ալ պատասխան պիտի չտամ . երկու անգամ ալ , բայց պիտի չկրկնեմ :
6 Ան ժամանակը Տէրը մրրիկէն Յորին պատասխան տալով ըսաւ ,
7 Հիմա կորիզի պէս մէջքդ պընդէ , քեզի հարցընեմ , ու դուն ինծի իմացուր :
8 Իմ դատաստանս պիտի խափանե՞ս . քեզ արդարացընելու համար ինձ յանցաւորը պիտի հանես :
9 Աստուծոյ պէս բազուկ ունի՞ս , և որո՞ձայնով կրնաս անոր պէս որոտալ :
10 Հիմա փառաւորութիւնով ու մեծութիւնով զարդարուէ , և պատիւով ու փառքով հագուէ :
11 Ամբարտութեանդ եռանդը տարածէ , և ամէն հպարտին նայէ ու զանիկայ խոնարհեցուր :
12 Ամէն հպարտին նայէ ու զանիկայ նուաձէ , ու անօրէններուն իրենց տեղը կոխկրտուէ :
13 Անոնց ամէնն ալ հողին մէջը աներեւոյթ ըրէ , երեսնին գաղտուկ տէղ պահէ :
14 Ան ատեն ես ալ քեզի կը խոստովանիմ , որ աջ ձեռքդ քեզ կրնայ ազատել :
15 Ահա Ներհեմովթը որ քեզի հետ ստեղծեցի , անիկայ արջառի պէս խոտ կ'ուտէ :
16 Ահա հիմա անոր զօրութիւնը իր մէջքն է , և ոյժը փորին մկաններուն մէջ :
17 Պոչը կ'ելլերցընէ եղևնիի պէս . ազդրերուն ջիղերը հիւսուած են :
18 Անոր ոսկորները պղնձէ խողովակներ են . անոր ոսկորները երկաթէ նիգերու պէս են :
19 Աստուծոյ ճարտար գործը անիկայ է . զանիկայ ստեղծողը իր սուրը կրնայ անոր մօտեցընել :
20 Երդարև անոր պաշար կը բերեն լեռները , ուր որ դաշտի բոլոր գազանները կը խաղան :
21 Անիկայ հովանաւոր ծառերուն տակը՝ եղէգներուն շուքը ու ճահիճներուն մէջը կը պառկի :
22 Հովանաւոր ծառերը իրենց շուքովը կը ծածկեն զանիկայ . հեղեղատներուն ուռիները անոր բոլորտիքն են :
23 Ահա որ գետը աւազանայ , անիկայ չվախնար . թէ և Յորդանանը անոր բերանին վրայ դիմելու ըլլայ , հանդարտ կը կենայ :
24 Աչերէ անիկայ յայտնի կը բռնուի . որոգայթի մէջ անոր քիթը ծիւ կրնայ ծակել :

ԳԼ . ԻԱ

1 Լեւիաթանը կարթով կրնա՞ս վերցընել , ու անոր լեզուն լարով կրնա՞ս քաշել :
2 Անոր քիթին շուռ անցընելով՝ ծնօտը կրնա՞ս փուշով ծակել :
3 Աչերէ անիկայ քեզի շատ աղաչանքներ կ'ընէ՞ , քեզի մեղմ խօսքեր կ'ըսէ՞ :
4 Անիկայ քեզի հետ ուխտ կ'ընէ՞ . զանիկայ մշտնջենաւոր ծառայի պէս կրնա՞ս առնել :
5 Թռչունի հետ խաղալու պէս անոր հետ կրնա՞ս խաղալ , կամ թէ քու աղախիններուդ համար զանիկայ կրնա՞ս կապել :
6 Անկերները անոր համար հաւկիթներէ կրնա՞ն ընել . անիկայ վաճառականներուն մէջը կը բաժնուի՞ :
7 Անոր մորթը սլաքներով՝ ու անոր գլուխը ձկնորսի եղեգներով կրնա՞ս լեցընել :
8 Ձեռքդ անոր վրայ դիր , պատերազմը յիշէ , ու նորէն պիտի չընես պանծալով :

9 Ընդ անոր քառասնեւհինգ յոյսը պատրաստ է . զանիկայ տեսնելով ալ մարդ չի՛զարհուրիր :
10 Ձկայ բաջասիրտ մէկը որ զանիկայ արթնցընէ . հապա իմ առջեւս ո՞վ կրնայ կայնիլ :
11 Ո՞վ ինծի առաջուց տուաւ , որ ես անոր հատուցանեմ . բոլոր երկինքին տակը եղածը իմն է :
12 Ընոր անդամներուն ու զօրութեանը , նաև դեղեցիկ կարգաւորութեանը վրայով խօսելու պիտի չլռեմ :
13 Ընոր հանդերձին երեսը ո՞վ կրնայ բանալ . անոր երկու կզակներուն մէջը ո՞վ կրնայ մտնել .
14 Ընոր երեսին դռնները ո՞վ կրնայ բանալ . ահը անոր ակռաններուն բոլորտիքն է :
15 Ընոր ամուր վահաններըը իր հպարտութիւնն են , պինդ կնքուած մի պէս գոց են .
16 Ընչպէս թովէքով շարուած են , որ անոնց մէջը քամի չկրնար մտնել .
17 Իրարու կ՚ըլուած են , մէկզմէկ կը բռնեն ու բնաւ չեն զատուիր :
18 Ընոր փռնգոտալէն լոյս կը փայլի . ու աչքերը արշալոյսին արտեւանունքներուն կը նմանին :
19 Ընոր բերնէն վառած ջահեր կ՚ելլեն , ու կրակի կայծեր կը ցայտեն :
20 Ծխին ծակերէն շոգի կ՚ելլէ եռացող սանի կամ կաթսայի պէս :
21 Ընոր շունչէն կրակի կայծեր կը բորբոքին ու բերնէն բոց կ՚ելլէ :
22 Ընոր պարանոցին վրայ ոյժ կը բնակի , ու երկիւղը անոր առջեւէն կը խաղայ :
23 Ընոր միսին ծալուածքները փակած են , անոր վրան հաստատուելով չեն երերար :
24 Ընոր սիրտը քարի պէս պինդ է , ու աղօրիքին վարի քարին պէս ամուր է :
25 Ընոր եղած ժամանակը զօրաւորները կը վախնան ու երկիւղէն կը շփոթին :
26 Ընոր վրայ յարձակողին սուրը չդիմանար , ոչ նիզակը , գեղարդը ու զրահը :
27 Երկաթը յարդի պէս է անոր առջեւը , ու պղինձը փտած փայտի պէս :
28 Նղեղին նետը զանիկայ չփախցըներ , պարսատիկները անոր դէմ մղեղ կը դառնան :
29 Մահակները շիւղերու տեղ կը սեպէ , տէգին ձօճալը ծաղր կ՚ընէ :
30 Ընոր տակը սրածայր խեցիի կերտուածք կան , ցեխին վրայ սուր բաներ կը տարածէ :
31 Ընդունդը սանի մը պէս կ՚եռացընէ , ու ծովը ապեղանիի կաթսայիին նման կ՚ընէ :
32 Ետ եռեւէն ճամբան պայծառ կ՚երեւցընէ . անդունդը ճերմակած մազերու կը նմանի :
33 Երկրի վրայ անոր նմանը չկայ , որ անվախ ստեղծուած ըլլայ :
34 Ամէն բարձր բաներու վրայ կը նայի , բոլոր հպարտութեան որդւոյը թագաւորն է :

ԳԼ. ԼՒ

1 Ն ան առներ Յոբ Տէրոջը պատասխան տալով ըսաւ ,
2 Գիտեմ որ ամէն բանի կարող ես , ու քու դիտաւորութիւնդ բնաւ չարգիլուիր :
3 Ո՞վ է ասիկայ որ տգիտութեամբ խորհուրդը կը նսեմացընէ . յիրաւի կը գրուչէի , բայց չէի հասկըցար . ինծի սքանչելի բաներ ըլլալով չէի իմացար :
4 Ա՛ղաչեմ մտի՛ր ըսէ որ ես գըրուցեմ . քեզի հարցընեմ , ու ինծի սորվեցուր :
5 Քու վրայովդ ականջի լսով լսեր էի , բայց հիմա աչքս կը տեսնէ քեզ :
6 Ընոր համար իմ անձս կ՚արհամարհեմ , հողի ու մոխիրի վրայ կը ղջամ :
7 Երբ Տէրը սա խօսքերը Յոբին գրուցելէն ետքը՝ Տէրը Նղիփազ Թեմանացիին ըսաւ , Քու վրադ ու երկու ընկերներուդ վրայ իմ բարկութիւնս բորբոքեցաւ , ինչու որ ինծի համար իմ Յոբ ծառայիս պէս չիտակ չխօսեցաք : 8 Ետի հիմա ձեզի եօթը զուարակ ու եօթը խոյ առէք , ու Յոբ ծառայիս երթ-

թալով՝ ձեզի համար ողջակէզ մատուցէք, և իմ Յոր ծառաս ձեզի համար աղօթք ընէ, որ ես ալ անոր աղօթքը ընդունելով՝ չէր անմտութեանը պէս չընեմ ձեզի. քանզի որ իմ առջեւս Յոր ծառայիս պէս ճիշտ չխօսեցաք:

9 Ես առնը Եղիփազ Թեմանացին ու Բաղդատ Սուքեցին և Սոփար Նաամացին երթալով՝ Տէրոջը իրենց ըսածին պէս ըրին. և Տէրը Յոբին աղօթքը ընդունեց:

10 Եւ Տէրը դերութենէ ազատեց Յոբը՝ իր բարեկամներուն համար աղօթք ըրած առենը. նաև Տէրը Յոբին բոլոր ստացուածոցը կրկնապատիկը տուաւ: 11 Եւ անոր բոլոր եղբայրները ու բոլոր քոյրերը և զանիկայ առաջուց ճանչցողներուն բոլորն ալ անոր գալով՝ անոր տանը մէջ հաց կերան անոր հետ, ու անոր համար ցաւելով՝ Տէրոջը անոր իրկած բոլոր փորձանքին համար ա-

նոր մխիթարութիւն տուին. և ամէն մէկերնին մէյմէկ կտոր ստակ ու մէյմէկ ոսկի օղ տուին անոր: 12 Եւ Տէրը Յոբին վերջը առջինէն աւելի օրհնեց. անանկ որ տասնուչորս հազար ոչխար ու վեց հազար ուղտ և հազար զոյգ եզ ու հազար մատակ էշ ունեցաւ: 13 Եւ անոր եօթը տղայ ու իրիք աղջիկ եղաւ: 14 Ու մէկ աղջկան անունը Եմիմա՝ ու երկրորդին անունը Կասիա՝ ու երրորդին անունը Կերեն Հապուք դրաւ: 15 Եւ բոլոր երկրին վրայ Յոբին աղջիկներուն պէս գեղեցիկ կիներ չէր գտնուեր. ու հայրերնին անոնց ժառանգութիւն տուաւ իրենց եղբայրներուն մէջը:

16 Եւ ասկէ ետքը Յոբ հարիւր քառասուն տարիապրելով՝ տեսաւ իր որդիները ու իր որդւոցը որդիները մինչև չորրորդ ազգը: 17 Ու Յոբ ծերացած ու օրերը լեցուած մեռաւ:

ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՑ

ՍԱՂՄՈՍ Ը

1 Երանելի է այն մարդը որ ամբարիշտներուն խորհուրդին մէջ չերթալէր, ու մեղաւորներուն ճամբուն մէջ չկենար, և ծաղր ընողներուն նստած տեղը չնստիր.

2 Հապա անոր հաճութիւնը Աստուծոյ օրէնքին մէջ է, և գիշեր ու գիշեր անոր օրէնքին վրայ կը մտածէ:

3 Եւ անիկայ ջուրի ճամբաներուն տնկուած ծառի պէս պիտի ըլլայ, որ իր ժամանակին իր պտուղը կուտայ. ու անոր տերեւը պիտի չթափի, և ինչ բան որ ընէ՝ պիտի յաջողի:

4 Այսանկ չեն ամբարիշտները, հապա մղեղի պէս՝ որ հովը կը ցրուէ:

5 Այս հասմար ամբարիշտները դատաստանին մէջ պիտի չկրնան կենալ, ոչ ալ մեղաւորները արդարոց ժողովքին մէջ:

6 Վասն զի Տէրը կը ճանչնայ արդարներուն ճամբան. բայց ամբարիշտներուն ճամբան պիտի կորսուի:

ՍԱՂՄ. Ը

1 Ինչո՞ւ հեթանոսները խռովութիւն կ'ընեն, ու ժողովուրդները պարապ բան կը մտածեն:

2 Երկրի թագաւորները ինքզինքնին կը հաստատեն, ու իշխանները մէկտեղ խորհուրդ կ'ընեն Տէրոջը դէմ ու անոր Օծեալին դէմ,

3 Ըսելով, Պոռնիք անոնց կապերը, ու մեզմէ ձգենք անոնց լուծը:

4 Երկինքը բնակողը անոնց վրայ պիտի ծիծաղի. Տէրը ծաղր պիտի ընէ զանոնք:

5 Այն ատենը իր բարկութիւնովը պիտի խօսի անոնց, և իր սրտմտութիւնովը պիտի խռովեցնէ զանոնք, ըսելով,

6 Նա օծեցի իմ թագաւորս իմ
սուրբ լեռանս՝ Սիոնին վրայ։
7 Հրամանը պիտի պատմեմ. Տէ-
րը ինծի ըսաւ, Դուն իմ Որդիս
ես, ես այսօր քեզ ծնայ.
8 Խնդրէ ինծմէ, ու հեթանոսնե-
րը քեզի ժառանգութիւն պիտի
տամ, ու երկրին ծայրերը՝ քեզի
սեպհականք.
9 Երկաթէ գաւազանով
պիտի կոտրես, բրուտի ամանի պէս
պիտի փշրես զանոնք։
10 Ուստի հիմա՛ ով թագաւորներ,
միտքերնիդ առէք, երկրի դատա-
ւորներ, խրատուեցէք։
11 Երկիւղով Տէրոջը ծառայեցէք,
ու դողալով անկե վախցէք։
12 Որդին համբուրեցէք որ չբարկա-
նայ, ու ճամբուն մէջ չկորսուիք,
երբոր անոր բարկութիւնը քիչ մը
բորբոքի։ Երանի՛ անոնց որ
անոր կը յուսան։

ՍԱՂՄ. Գ

Սաղմոս Դաւթի, իր որդւոյն Աբի-
սողոմին երեսէն փախած ժամա-
նակը։

1 Ո՛վ Տէր, իմ թշնամիներս որչափ
շատցան. իմ վրաս եղողները
շատ են։
2 Շատերը իմ անձիս համար կ'ը-
սեն թէ Անոր փրկութիւն չկայ Աս-
տուծմէն։ (Անէլայ։)
3 Բայց ով Տէր, դուն ես իմ ա-
պարս, իմ փառքս, ու իմ գլուխս
բարձրացընողը։
4 Իմ ձայնովս Տէրոջը կանչեցի, ու
իր սուրբ լեռնէն ինծի պատասխա-
նեց։ (Անէլայ։)
5 Ես պառկեցայ ու քնացայ. ար-
թնցայ, վասն զի Տէրը զիս պաշտ-
պանեց։
6 Ես պիտի չվախնամ բիւրաւոր
ժողովուրդներէն՝ որոնք իմ չորս
կողմս պատեցին։
7 Ելլէ՛ ով Տէր, զիս փրկէ, ով
իմ Աստուածս, վասն զի դուն զար-
կիր իմ բոլոր թշնամիներուս ծնօ-
տը. ամբարիշտներուն ակռաները
փշրեցիր։
8 Փրկութիւնը Տէրոջն է. քու
օրհնութիւնդ քու ժողովուրդիդ վը-
րայ է։ (Անէլայ։)

ՍԱՂՄ. Դ

Պէտաւոր երաժշտին, Նկինոթի
վրայ. Սաղմոս Դաւթի։

1 Կանչելու առնես ինծի պատասխան
սուրբ, ով իմ արդարութեանս
Աստուածը. Նեղութեան մէջ զիս
ընդարձակեցիր. ողորմի՛ ինծի ու
լսէ՛ իմ աղօթքս։
2 Արդոյ որդիներ, մինչև ե՞րբ իմ
փառքս ամօթի պիտի դարձնէք,
և ունայնութիւն պիտի սիրէք, ո-
ւսուխիւն փնտռէք։ (Անէլայ։)
3 Բայց գիտցէք որ Տէրը իրեն
նուիրուած մարդը որոշեց. Տէրը
պիտի լսէ իրեն կանչելու առնես։
4 Դողացէք ու մեղք մի գործէք.
խօսեցէք սրտերնուդ հետ անկողնի-
ներնուդ վրայ ու լռեցէք։ (Ա-
նէլայ։)
5 Արդարութեան պըհէր մատու-
ցէք, ու Տէրոջը յուսացէք։
6 Շատերը կ'ըսեն թէ Ո՞վ մեզի
բարութիւն պիտի ցուցընէ. ով
Տէր, քու երեսիդ լոյսը մեր վրայ
ծագէ։
7 Իմ սրտիս ուրախութիւն տուիր,
անոնց ցորենին ու գինիին առա-
տութեան ժամանակէն աւելի։
8 Խաղաղութեամբ պիտի պառկիմ
ու քնանամ, վասն զի դուն միայն
ով Տէր, զիս ապահովութեամբ կը
բնակեցընես։

ՍԱՂՄ. Ե

Պէտաւոր երաժշտին, Նհիլոթի
վրայ. Սաղմոս Դաւթի։

1 Ո՛վ Տէր՝ ականջ դիր իմ խօսքե-
րուս, միտք առ իմ աղաղակս։
2 Իմ կանչելուս ձայնը մտի՛կ ըրէ՝
ով իմ Թագաւորս ու Աստուածս,
վասն զի ես քեզի կ'աղաչեմ։
3 Ո՛վ Տէր, առտուանց պիտի լսես
իմ ձայնս. առտուանց պատրաստ
պիտի ըլլամ քեզի ու սպասեմ։
4 Վասն զի դուն անօրէնութիւն

աւգող Ցատուած չես • չարը քու քովդ պիտի չբնակի ։

5 ☩պարծանքը քու աչքերուդ առջեն պիտի չկենան • բոլոր անօրէնութեան գործողները կ'ատես •

6 Սուտ խօսողները կը կորսընցնես • Տէրը արիւնահեղ ու նենգաւոր մարդէն կը զզուի ։

7 Ես քու ողորմութեանդ շատութիւնովը քու տունդ պիտի մտնեմ • քու վախովդ երկրպագութիւն պիտի ընեմ դէպ քու սուրբ տաճարիդ մէջը ։

8 Ո՛վ Տէր, քու արդարութեամբդ լինչի առաջնորդ եղիր թշնամիներուս համար • քու ճամբադ շիտակէ իմ առջեւս •

9 Վասն զի անոնց բերնին մէջ ճշմարտութիւն չկայ • անոնց ներսիդին չարութիւն է • անոնց կոկորդը բաց գերեզման է • իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան ։

10 Ո՛վ Ցատուած, յանցաւոր հանէ զանոնք • իրենց խորհուրդներովը թող իյնան • անոնց շատ ամբարշտութիւններուն համար հալածէ զանոնք • վասն զի քեզի դէմ ապստամբեցան ։

11 Ես ամէն քեզի յուսացողները թող ուրախ ըլլան • յաւիտեան թող ցնծան, ինչու որ դուն զանոնք կը պաշտպանես • և քու անունդ սիրողները թող քեզմով զուարճանան ։

12 Վասն զի դուն պիտի օրհնես արդարը, ով Տէր, բարի կամեցողութեամբ անոր շուրս կողմը պիտի պատես, որպէս թէ վահանով մը ։

ՍԱՂՄՈՍ Ծ։

Գլխաւոր երաժշտին, Նկինոթի վրայ, Հէմինիթի վրայ • Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ո՛վ Տէր, քու սրտմտութեամբդ պիտ մի յանդիմանես, և քու բարկութեամբդ պիտ մի խրատես ։

2 Ո՛վ Տէր, ողորմէ ինծի՝ վասն զի տկար եմ ես • պիտ բժշկէ, ով Տէր, վասն զի ոսկորներս կը սարսափին ։

3 Իմ անձս ալ խիստ սարսափեցաւ • և դուն, ով Տէր մինչեւ ե՞րբ ։

4 Դարձիր, ով Տէր, փրկէ իմ անձս, քու ողորմութեանդ համար զիս ազատէ ։

5 Վասն զի մահուան մէջ քեզ յիշատակել չկայ • գերեզմանին մէջ ով քեզի շնորհակալութիւն պիտի ընէ ։

6 ☩առաջանք ընելէն յոգնեցայ • ամէն գիշեր առատութեամբ կը լուսամ իմ անկողինս • արցունքներովս կը թրջեմ իմ մահիճս ։

7 Իմ աչքս մաշեցաւ տրտմութենէն • իմ ամէն թշնամիներուս համար հինցաւ ։

8 Հեռացէ՛ք ես կ'ըսէք ամէնքդ ալ՝ որ անօրէնութիւն կը գործէք • վասն զի Տէրը իմ լալուս ձայնը լսեց •

9 Տէրը իմ աղօթքս լսեց • Տէրը իմ խնդրուածքս պիտի ընդունի ։

10 Ծոզ ամչնան ու խիստ զարհուրին իմ ամէն թշնամիներս • ետ դառնան ու ըստուար թող ամչնան ։

ՍԱՂՄՈՍ Ը։

Շիկկայօն Դաւթի • որ երգեց Տէրոջը՝ Հենիամինեան Կուշին խօսքերուն համար ։

1 Ով իմ Տէր Ցատուածս, քեզի կը յուսամ • փրկէ զիս իմ ամէն հալածիչներէս ու ազատէ զիս,

2 Ընչպէս որ առիւծի պէս իմ անձս դիշատէ, ու պատառէ, և ազատող մը չըլլայ ։

3 Ով իմ Տէր Ցատուածս, թէ որ ասս բանը ըրի, կամ թէ իմ ձեռքերուս մէջը անօրէնութիւն կայ,

4 Թէ որ բարեկամիս չարութիւն ըրի, ու յափշտակեցի պատճառի իմ թշնամիս էր,

5 Թող թշնամին հալածէ իմ անձս ու հասնի անոր • ու երկրի վրայ կոխկրտուռէ իմ կեանքս, և իմ փառքս հողի վրայ բնակեցընէ ։ (Սէլա ։)

6 Ելիր, ով Տէր, քու բարկութեամբդ, իմ թշնամեացս կատաղութիւններուն դէմ բարձր եղիր, և քու հրամայած դատաստանիդ ինծի համար արթընցիր ։

7 Ու ժողովուրդներուն ժողովը քու

ջրս կողմն պիտի պատեն . անոնց համար դէպ ՚ի բարձրը դարձիր :

8 Տէրը պիտի դատէ ժողովուրդները . ա՛ռ Տէր , իմ դատաստանս տե՛ս , իմ ունեցած արդարութեանս ու անմեղութեանս նայելով :

9 Ամբարիշտներուն չարութիւնը թո՛ղ հատնի , բայց դուն արդարը հաստատէ . վասն զի դուն , ա՛ռ արդար Աստուած , կը քննես սիրտերը ու երիկամունքները :

10 Իմ պաշտպանութիւնս Աստուծմէ է , ան որ կ՚ապրեցընէ սրտով ուղիղները :

11 Աստուած արդար դատաւոր է , ու Աստուած ջղա՛ւորին ամէն օր բարկացած է .

12 Թէ որ անիկայ չդառնայ , իր սուրը պիտի սրէ . աղեղը լարեր ու պատրաստեր է .

13 Ու մահու գործիքները անոր համար պատրաստեր է . իր նետերը հալածիչներուն համար շիներ է :

14 Ահա անօրէնութեան երկունքը բռնեց զանիկայ . չարութիւն յղացաւ ու սուտ ծնաւ :

15 Հո՛ր փորեց ու խորունկցուց , բայց իր շինած փոսին մէջը ինքը պիտի իյնայ .

16 Անոր չարութիւնը իր գլուխը պիտի դառնայ , ու անոր բռնութիւնը իր գագաթին վրայ պիտի իջնէ :

17 Դոհութիւն պիտի մատուցանեմ Տէրոջը իր արդարութեանը համար , ու սաղմոս պիտի երգեմ Եհովա Տէրոջը անունը :

ՍԱՂՄ . Ը

Վերջաւոր երաժշտին , Գիթթիթի վրայ . Սաղմոս Դաւթի :

1 Ով Տէր՝ մեր Տէրը , ի՛նչ փառաւոր է քու անունդ բոլոր երկրի վրայ , որ քու փառքդ երկինքներէն վեր դրիր :

2 Մանկանց ու կաթնկեր տղայոց բերնէն գովութիւն կատարեցիր քու թշնամիներուդ համար , որ թշնամին ու վրէժխնդիրը լռեցընես :

3 Երբոր տեսնեմ երկինքդ՝ քու մատներուդ գործքը , լուսինը ու աստղերը՝ որոնք դուն հաստատեցիր ,

4 Մարդը ի՞նչ է որ զանիկայ կը յիշես , կամ մարդու որդին , որ անոր այցելութիւն կ՚ընես :

5 Ինչ մը վար ըրիր զանիկայ հրեշտակներէն , փառքով ու պատուով պսակեցիր զանիկայ .

6 Ու ձեռացդ գործքերուն վրայ իշխան դրիր զանիկայ . ամէն բան անոր ոտքին տակը դրիր .

7 Ոչխարը ու արջառները ամէնը , նաև վայրենի անասունները ,

8 Երկինքի թռչունները ու ծովուն ձուկերը՝ և ինչ որ ծովու ճամբաներուն մէջը կը պտըտի :

9 Ով Տէր՝ մեր Տէրը , ի՛նչ փառաւոր է քու անունդ բոլոր երկրի վրայ :

ՍԱՂՄ . Թ

Վերջաւոր երաժշտին , Մութլապպէնի վրայ . Սաղմոս Դաւթի :

1 Դոհութիւն պիտի մատուցանեմ Տէրոջը իմ բոլոր սրտովս , քու ամէն սքանչելիքներդ պիտի պատմեմ :

2 Ուրախ պիտի ըլլամ ու ցնծամ . քու անուանդ սաղմոս պիտի երգեմ , ո՛վ Բարձրեալ :

3 Թշնամիներս ետ դառնալու առնին , քու երեսդ պիտի իյնան ու կորսուին .

4 Վասն զի դատաստանս և իրաւունքս դուն տեսար . աթոռին վրայ նստար էքո՛ արդարութեան դատաւոր :

5 Հեթանոսները յանդիմանեցիր , ամբարիշտը կորսընցուցիր , անոնց անունները ջնջեցիր յաւիտեան յաւիտենից :

6 Թշնամին աւերմունքները բոլորովին վերջացան . քաղաքները աւերեցիր . անոնց յիշատակը իրենց հետ կորսուեցաւ :

7 Բայց Տէրը յաւիտեան կը ծնայ , անիկայ իր աթոռը պատրաստեց դատաստանի համար :

8 Ինքը պիտի դատէ աշխարհքը արդարութեամբ , ժողովուրդնե-

բուն դատաստան պիտի ընէ ուղղութիւնով :
9 Տնանկին ալ ապաւէն պիտի ըլլայ Տէրը , ապաւէն նեղութեան ժամանակները :
10 Ու անոնք որ քու անունդ գիտեն՝ քեզի պիտի յուսան . վասն զի քեզ փնտռողները չես թողուր Տէր , երեսէ չդարձիր :
11 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը որ Սիօն կը բնակի . ժողովրդոց մէջ պատմեցէք անոր ըրածները :
12 Վասն զի արեան վրէժխնդիրը յիշեց զանոնք . չմոռցաւ նեղեալներուն աղաղակը :
13 Ո՛վ Տէր , ողորմի՛ ինծի , տես իմ թշնամիներէս կրած նեղութիւնս , դուն որ զիս մահուան դռներէն կը վերցընես .
14 Որպէս զի քու ամէն գովեստներդ պատմեմ Սիօնի աղջկանը դռներուն մէջ . պիտի ցնծամ քու փրկութիւնովդ :
15 Հեթանոսները իրենց շինած փոսին մէջը ընկղմեցան . իրենց գաղտուկ որոգայթին մէջը իրենց ոտքը բռնուեցաւ :
16 Տէրը ճանչցուած է , ինքզինքը որ դատաստան ըրաւ . ամբարիշտը իր ձեռքին գործքերովը որոգայթը կ'իյնայ : (Հիկայօն . Սէլայ :)
17 Ամբարիշտները դժոխքը պիտի դառնան , և ամէն ազգերը՝ որ զԱստուած կը մոռնան :
18 Վասնզի աղքատը պիտի չմոռցուի մինչև վերջը . տնանկներուն յոյսը յաւիտեան պիտի չկորսուի :
19 Արի՛ , ո՛վ Տէր , մարդը չզօրանայ . թո՛ղ հեթանոսները դատուին քու առջիդ :
20 Ո՛վ Տէր , զանոնք վախցո՛ւր . թո՛ղ հեթանոսները ճանչնան թէ իրենք մարդ են : (Սէլայ :)

ՍԱՂՄ . Ժ

1 Ո՛վ Տէր , ինչո՞ւ հեռու կը կենաս . նեղութեան ժամանակները անտես կ'ըլլաս :
2 Ամբարշտին ամբարտաւանութեան պատճառով աղքատը կը տոչորի . իրենց խորհած չարքներուն մէջը թո՛ղ բռնուին :
3 Վասն զի ամբարիշտը իր անձին ցանկութիւնովը կը պարծենայ , և ագահը էր անէծք երանի կու տայ , Տէրը կ'անարգէ :
4 Ամբարիշտը իր երեսին ամբարտաւանութեանը համար Աստուած չփնտռեր . բոլորովին անոր մտքին մէջը Աստուած չկայ :
5 Իրեն ժամանակ անոր ճամբանները պինդ են . քու դատաստաններդ անոր առջևէն բարձր են . անիկա իր բոլոր թշնամիներուն վրայ կը փչէ :
6 Իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Պիտի չսասանիմ . վասն զի ազգ ազգ նեղութեան մէջ պիտի չըլլամ :
7 Անոր բերանը անէծքով ու նենգութիւններով ու հարստահարութիւնով լեցուն է . անիրաւութիւնը ու անօրէնութիւնը անոր լեզուին տակն են :
8 Գեղերուն դարանի տեղուանքը կը նստի , գաղտուկ տեղերու մէջ անմեղը կը սպաննէ . անոր աչքերը ծածկաբար տնանկներուն կը նային :
9 Գաղտուկ տեղը դարանամուտ կ'ըլլայ , ինչպէս որ առիւծը իր որջին մէջ . դարանակալ կը նստի աղքատը յափշտակելու համար . աղքատը կը յափշտակէ իր որոգայթը ձգելով զանիկայ .
10 Ու կծկուած կը պառկի . և տնանկները անոր ճանկերուն տակը կ'իյնան :
11 Իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Աստուած մոռցեր է , ե՛ւ իր երեսը ծածկեր է որ բնաւ չտեսնէ :
12 Արի՛ , ո՛վ Տէր . ո՛վ Աստուած , ձեռքդ վե՛ր վերցուր . մի՛ մոռնար նեղեալները :
13 Ինչո՞ւ համար ամբարիշտը կ'անարգէ զԱստուած . իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Պիտի չքննես :
14 Դուն տեսար , ինչու որ ցաւին ու նեղութեանը կը նայիս , քու ձեռքովդ փոխարէն հատուցանելու համար : Աղքատը ինքզինքը քեզի կը յանձնէ . որբին օգնականը դուն ես :
15 Ամբարշտին բազուկը կոտրէ ,

ու չարին անօրէնութիւնը վնասուէ
ինձ՝ որ ոչ չգտնես :
16 Տէրը յաւիտեան յաւիտենից թագաւոր է . հեթանոսները կորսուած են անոր երկրէն :
17 Տնանկներուն ցանկութիւնը լսեցիր , Տէր . անոնց սիրտերը պիտի հաստատես , ու քու ականջդ պիտի տաս ,
18 Որբին ու տնանկին դատաստանը տեսնելու , որ երկրին մարդը՝ ալ ջանոնց չվախցընէ :

ՍԱՂՄՈՍ ԻԱՆ

Դէմսաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի :

1 Տէրոջը ապաւինեցայ . ինչպէս իմ անձիս կ'ըսէք թէ թռչունի պէս դէպ՚ի ձեր լեռը թռչէ .
2 Ա՛ւան ղի ահա մեղաւորները աղեղ լարեցին . իրենց նետերը լարին վրայ պատրաստեցին , որ մութ տեղէն սիրտը չիտակ եղողներուն նետեն :
3 Եթէ որ հիմերը կործանին , արդարը ի՞նչ պիտի ընէ :
4 Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջն է . Տէրոջը աթոռը երկինքն է . անոր աչքերը կը տեսնեն , անոր թարթիչները կը քննեն մարդոց որդիները :
5 Տէրը կը քննէ արդարը . բայց անոր անձը կ'ատէ ամբարիշտը ու բռնութիւն սիրողը :
6 Ամբարիշտներուն վրայ պիտի տեղայ որոգայթներ , հուր և ծծումբ ու խորշակ . սա պիտի ըլլայ անոնց բաժակին բաժինը :
7 Ուայց արդար Տէրը արդարութիւնը կը սիրէ . անոր երեսը ուղղին կը նայի :

ՍԱՂՄՈՍ ԻԱ

Դէմսաւոր երաժշտին , Հէմինիթի վրայ . Սաղմոս Դաւթի :

1 Ո՛վ Տէր , փրկէ , վասն զի սուրբը չմնայ . վասն զի հաւատարիմները մարդոց որդիներուն մէջէն պակսեցան :

Ամէն մարդ սուտ կը խօսի իր 2
ընկերին հետ . շողոքորթող շրթունքներով ու կրկին սրտով կը խօսին :
Տէրը պիտի կտրէ ամէն շողոքորթող շրթունքները ու մեծախօս լեզուն , 3
Որ ըսին թէ Լեզուներուիմս պիտի յաղթենք . շրթունքներնիս մերն է , մեր վրայ տիրող ո՞վ պիտի ըլլայ : 4
Չքաւորներուն զրկանքին ու տըն- 5
նկներուն հեծութեանը համար հիմա պիտի ելլեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , ազատութեան մէջ պիտի դնեմ զոհ- նէկայ որ կը փչուի :
Տէրոջը խօսքերը մաքուր խօսքեր 6
են , հողէ բովքի մէջ զտուած ու եօթը անգամ մաքրուած արծաթի պէս են :
Ո՛վ Տէր , դուն պիտի պահես ա- 7
նոնք , ու պիտի պաշտպանես սա ազգէն միշտ յաւիտեան :
Ամբարիշտները ամէն կողմ կը 8
պտըտին , երբոր մարդոց որդիներուն մէջը անարդները բարձրանան :

ՍԱՂՄՈՍ ԻԳ

Դէմսաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի :

1 Ո՛վ Տէր , մինչև ի՞րբ բոլորովին զիս պիտի մոռնաս . մինչև ի՞րբ քու երեսդ ինծմէ պիտի ծածկես :
2 Մինչև ի՞րբ մտքիս մէջը հոգեր պիտի դնեմ , ամէն օր սրտիս մէջը տրտմութիւն ունենալով . մինչև ի՞րբ թշնամիս իմ վրաս պիտի բարձրանայ :
3 Նայէ , ով իմ Տէր Աստուածս , ու պատասխան տուր ինծի . լուսաւորէ իմ աչքերս , որ մահուան քունը չքնանամ :
4 Ըլլայ որ թշնամիս ըսէ թէ Յաղթեցի անոր . հարնչէ ինծի դէմ կեցողները խնդան իմ սասանելուս առեն :
5 Ես քու ողորմութեանդ յուսացայ . իմ սիրտս քու փրկութիւնուդ պիտի ցնծայ :
6 Պիտի երգեմ Տէրոջը , ինչու որ ինծի բարերարութիւն ըրաւ :

ՍԱՂՄՈՍ ԺԱ:

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի:

1 Ընդգամը իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Աստուած չկայ. ապականեցան ու՝ պիղծ գործքեր ըրին. մէկ մը չկայ որ աղէկութիւն ընէ:
2 Տէրը երկինքէն նայեցաւ մարդոց որդիներուն վրայ, որ տեսնէ թէ կաց արդեօք խմաստուն մէկը որ զԱստուած փնտռէ:
3 Ամէնքը խոտորեցան, միասին անպիտան եղան. աղէկութիւն ընող մը չկայ, մէկ մըն ալ չկայ:
4 Մի թէ չե՞ն ճանչնար ամէն անօրէնութիւն ընողները, որոնք հաց ուտելու պէս իմ ժողովուրդս կ'ուտեն, ու Տէրոջը չեն կանչեր:
5 Ան տեղը շատ վախցան. քանզի Աստուած արդարներուն ազգին մէջն է:
6 Աղքատին խորհուրդը ամօթով ըրիք. սակայն անոր յոյսը Տէրն է:
7 Երանի թէ Սիոնէն գար Իսրայէլին փրկութիւնը. Տէրը իր ժողովուրդը գերութենէն դարձուցած տեղը Յակոբ պիտի ցնծայ, ու Իսրայէլ ուրախ պիտի ըլլայ:

ՍԱՂՄՈՍ ԺԲ

Սաղմոս Դաւթի:

1 Տէր, ճիշ պիտի կենայ քու վրանիդ մէջը. ո՞վ պիտի բնակի քու սուրբ լեռանդ վրայ:
2 Ան որ անմեղութեամբ կը քալէ, ու արդարութիւն կը գործէ, և ճշմարտութիւն կը խօսի իր սրտին մէջը,
3 Ան որ լեզուովը չզրպարտեր, ընկերին չարութիւն չըներ, և իր դրացին վրայ նախատինք չդներ.
4 Որուն աչքին անարգուած է չարագործը, բայց աստուածավախները կը պատուէ. երդում կ'ընէ իր ճշմարին ու չդառնար.
5 Իր արծաթը վարձքով չտար, ու անմեղին դէմ կաշառք չառներ. ով որ ասոնք կ'ընէ՝ յաւիտեան պիտի չսասանի:

ՍԱՂՄՈՍ ԺԳ

Երգ Դաւթի:

1 Ո՛վ Աստուած, զիս պահէ. ինչու որ քեզի յուսացայ:
2 Տէրոջը ըսի, Դո՛ւ Տէրս ես, առանց քեզի բարիք մը չունիմ:
3 Երկրիս մէջ եղող սուրբերուն ու պատուականներուն՝ անոնց վրայ է իմ բոլոր հաճութիւնս:
4 Անոնց յաւելը պիտի շատնան, որոնք որ ուրիշ մը կ'արտորան. անոնց արիւնի նուէրները պիտի չնուիրեմ, ու անոնց անուննները շրթունքներուս վրայ պիտի չառնեմ:
5 Տէրն է իմ ժառանգութեանս ու բաժակիս բաժինը. իմ վիճակս դուն պիտի պահես:
6 Պարիսները ինծի գուարճալի պեղէրոս մէջ. իրաւ իմ ժառանգութիւնս ինծի գեղեցիկ եղաւ:
7 Պիտի օրհնեմ Տէրը՝ որ զիս խրատեց. նաև իմ երիկամունքներս զիս սորվեցուցին:
8 Միշտ Տէրը իմ առջեւս դրի. որովհետեւ իմ աջ կողմս է, պիտի չսասանիմ:
9 Անոր համար սիրտս ուրախ եղաւ, ու փառքս բերկրեցաւ. ու մարմինս ալ յուսով պիտի հանգստանայ:
10 Զանզի իմ անձս գերեզմանին մէջը պիտի չթողուս. ու քու սուրբիդ ալ ապականութիւն տեսնել պիտի չտաս:
11 Կենաց ճամբան ինծի պիտի ցուցնես. երեսիդ առջեւ լիցուն ուրախութիւն կայ, քու աջ կողմդ միշտ հաճութիւններ կան:

ՍԱՂՄՈՍ ԺԴ

Աղօթք Դաւթի:

1 Ո՛վ Տէր, լսէ արդարութիւնը. մտիկ ըրէ իմ աղաղակս, ականջ դիր աղօթքիս, որ խաբեբայ շրթունքներով չէ:
2 Իմ դատաստանս քու երեսէդ

ՍԱՂՄ · ԻԴ

Կ՚ևխաւոր երաժշտին · Տէրոջը՝ ծա-
ռային Դաւիթին Սաղմոս , որ
ըսաւ Տէրոջը՝ աս երգին խօսքերը
այն օրը՝ որ Տէրը ազատեց զա-
նիկայ իր ամէն թշնամիներուն
ձեռքէն , և Սաւուղին ձեռքէն ·
ու ըսաւ ,

1 Ո՛վ Տէր՝ իմ զօրութիւնս , քեզ
պիտի սիրեմ :

2 Տէրը իմ վէմս , ամրութիւնս
ու փրկիչս է : Իմ Աստուածս իմ
պարիսպս է , ես անոր կը յուսամ ·
անիկայ իմ վահանս ու իմ փրկու-
թեանս եղջիւրը ⁓ իմ բարձր աշ-
տարակս է :

3 Օրհնեալ Տէրը կը կանչեմ , ու
իմ թշնամիներէս կ՚ազատիմ :

4 Մահուան լարերը իմ բոլորտիքս
առին , ու անօրէնութեան հեղեղ-
ները զիս վախցուցին :

5 Գերեզմանին լարերը զիս պաշա-
րեցին , ⁓ մահուան որոգայթները
իմ առջեւս առին :

6 Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը
կանչեցի , ու իմ Աստուծոյս աղա-
ղակեցի · Անիկայ իր տաճարէն իմ
ձայնս լսեց , ու իմ աղաղակս անոր
առջեւը՝ անոր ականջը հասաւ :

7 Ան առնը երկիրը սասանեցաւ
ու դողաց , ու լեռներուն հիմերը
շարժեցան ու սասանեցան · քանզի
Անիկայ բարկացաւ :

8 Անոր քիթէն ծուխ ելաւ , ու
բերնէն մաշող կրակ · անկէ կայ-
ծակներ բռնկեցան :

9 Նա անիկայ երկինքը խոնարհե-
ցուց ու իջաւ , և անոր ոտքերուն
տակը մառախուղ կար :

10 Ու քերովբէի մը վրայ հաւ ու
թռաւ , ու հովին թեւերուն վրայ
սլացաւ :

11 Խաւարը իրեն ծածկոյթ դրաւ , ⁓ իր բոլորտիքը իրեն բնակարան թանձր ջուրերը ու երկինքի ամպերը ըրաւ :

12 Անոր առջեւը եղող պայծառու-
թենէն՝ անոր ամպերը անցան կար-
կուտով ու կրակի կայծակներով :

13 Ու Տէրը երկինքին մէջ որոտաց ,

թափ եղիր · քու աչքերդ ուղղու-
թիւնը թափ տեսնեն :

3 Իմ սիրտս փորձեցիր , գիշեր ա-
ռաւն քննեցիր , զիս հրովը փորձե-
ցիր ու բան մը չգտար · միտքս
դրի որ բերանս պատուիրանազանց
չըլլայ :

4 Մարդոց գործերուն նայելով՝
քու շրթունքներուդ խօսքերովը ես
բռնաւորին ճամբաներէն պգուշա-
ցայ :

5 Իմ քայլերս քու ճամբաներուդ
մէջը պահէ , որ իմ դնացքներս չը-
սասանին :

6 Ես քեզի կանչեցի , ինչու որ ին-
ծի պատասխան պիտի տաս , ով
Աստուած · խոնարհեցուր ինծի քու
ականջդ , լսէ իմ խօսքս :

7 Ահանչելի կերպով քու ողորմու-
թիւններդ ցուցուր , դուն որ ձեղք
յուսացողները աջ ձեռքովդ կ՚ազա-
տես հակառակ կեցողներէն :

8 Աչքի բիբի պէս զիս պահէ ,
թեւերուդ հովանաւորութեանը տա-
կը զիս ծածկէ

9 Ինծի տառապանք տուող ամբա-
րիշաններուն երեսէն : Իմ անձիս
թշնամիները զիս պաշարեցին :

10 Իրենց պարարտութիւնովը ծած-
կուեցան , իրենց բերնովը ամբար-
տաւանութեամբ խօսեցան :

11 Հիմա քայլերնուս չորս կողմը
պառկելով՝ աչքերնին դէր վարժ տըն-
կեցին գետինը զարնելու համար ,

12 Առիւծի պէս՝ որ կը փափաքի գի-
շատելու , առիւծի կորիւնի պէս՝
որ դարանակալ կ՚ըլլայ :

13 Ելէր , ով Տէր , անոր առջեւը ինծի
օգնա-ընէաւ հասիր · զանիկայ գետի-
նը զարկ · քու սրովդ փրկէ իմ
անձս ամբարիշաններէն ,

14 Քու ձեռքովդ մարդիկներէն , ով
Տէր , աշխարհի մարդիկներէն՝ որոնց
բաժինը այս կեանքիս մէջն է , ու
անոնց փորերը շտեմարաններդ կը
լեցնես · անոնց որդիքն ալ կը կըշ-
տանան , ու իրենցմէ աւելցածը իւ-
րենց ազգայրը կը թողուն :

15 Իսկ ես արդարութեամբ պիտի
տեսնեմ՝ քու երեսդ · երբոր արթըն-
նամ՝ քու դէմքովդ պիտի կշտանամ :

և Խարձրեալը իր ձայնը լսել տուաւ կարկուտով ու կրակի կայծակներով :

14 Եւ իր նետերը խրկեց ու զանոնք ցրուեց . և շատ կայծակներ էրկից , ու զանոնք խռովեցուց :

15 Եւ քու յանդիմանութիւնովդ , ով Տէր , քու բարկութեանդ հովին փչելովը ջուրերուն յատակները երեցան , ու աշխարհիս հիմերը յայտնուեցան :

16 Խարձրէն խրկեց ու զիս բռնեց , և շատ ջուրերէն զիս հանեց :

17 Իմ զօրեղ թշնամիէս ու զիս ատողներէն ազատեց զիս . վասն զի ինծմէ զօրաւոր էին :

18 Իմ նեղութեանս օրը իմ առջեւս ասին . բայց Տէրը ինծի հաստատուն դաւազան եղաւ .

19 Եւ զիս լայնարձակ տեղ մը հանեց ու զիս ազատեց , ինչու որ ինծի հաւնեցաւ :

20 Տէրը իմ արդարութեանս պէս ինծի վարձատրեց ու տայ , իմ ձեռացս մաքրութեանը համեմատ հատուցում կ'ընէ ինծի .

21 Վասն զի Տէրոջը ճամբաները պահեցի , ու իմ Աստուծոյս դէմ ամբարշտութիւն չըրի :

22 Վասնզի անոր ամէն դատաստանները իմ առջեւս էին , ու անոր օրէնքները ինծմէ չհեռացուցի :

23 Նաեւ անոր առջեւը կատարեալ եղայ , ու իմ անօրէնութենէս զգուշացայ :

24 Եւ Տէրը ինծի հատուցում ըրաւ իմ արդարութեանս համեմատ , իմ ձեռացս մաքրութեանը համեմատ՝ որ անոր աչքերուն առջեւն է :

25 Ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլլաս , կատարեալ մարդուն հետ կատարեալ կ'ըլլաս .

26 Մաքուրին հետ մաքուր կ'ըլլաս , ու ծուռին հետ կը ծռիս :

27 Վասն զի դուն վշտացած ժողովուրդը կ'ազատես , ու ամբարտաւան աչքերը կը ցածցընես :

28 Վասնզի դուն իմ ճրագս կը վառես . իմ Տէր Աստուածս իմ խաւարս կը լուսաւորէ :

29 Վասն զի քեզմով գունդի մը վրայ կը վազեմ , ու իմ Աստուածովս պարիսպէ կ'անցնիմ :

30 Աստուծոյ ճամբան կատարեալ է . Տէրոջը խօսքերը փորձուած են . անիկա ամէն իրեն յուսացողներուն ապար է :

31 Վասնզի Տէրոջմէն զատ ո՞վ է Աստուած , կամ մեր Աստուծմէն զատ ո՞վ է վէմ :

32 Աստուած է որ ինծի զօրութիւն կը հագցընէ , ու իմ ճամբաս կատարեալ կ'ընէ :

33 Իմ ոտքերս եղջերուի ոտքերուն պէս կ'ընէ , ու իմ բարձր տեղերուս վրայ զիս կը կայնեցընէ :

34 Ձեռքերս պատերազմի կը վարժէ , ու իմ բազուկներս պղնձէ աղեղ կը լարեն :

35 Ինծի նաեւ քու փրկութեանդ վահանը տուիր . և քու աջ ձեռքդ զիս զօրացուց , ու քու խոնարհութիւնդ զիս մեծցուց :

36 Իմ քալելու ճամբաս նեղքեւս լայնցուցիր . ու իմ ոտքիս յօդուածները չսասանեցան :

37 Իմ թշնամիներս հալածեցի ու անոնց հասայ , ու եւս չդարձայ՝ մինչեւ որ զանոնք հատցուցի .

38 Զանոնք գետինը զարկի , ու կանգնելու կարող չեղան . անոնք իմ ոտքերուս տակը ինկան :

39 Ու պատերազմի համար ինծի զօրութիւն հագցուցիր . իմ վրաս ելլողները տակս ձգեցիր :

40 Ու իմ թշնամիներուս կռնակը ինծի դարձնել տուիր , որ զիս ատողները կարդեմ :

41 Աղաղակեցին , բայց ազատող չըլլար . Տէրոջը աղաղակեցին , բայց անոնց պատասխան չտուաւ :

42 Ու զանոնք հովին առջեւէն հողոյ փոշիի պէս մանրեցի , և փողոցներուն ցեխին պէս մէկդի ձգեցի զանոնք :

43 Ժողովուրդին կռիւներէն զիս ազատեցիր , ու զիս ազգերու գլուխ ըրիր . իմ չգիտցած ժողովուրդս ինծի ծառայեց :

44 Ականջներովը լսածնուն պէս՝ ինծի հնազանդեցան . օտարները ինծի խոնարհութիւն ըրին :

45 Օտարները սկարացան , և իրենց պահուըտած տեղերէն դողացին :
46 Տէրը կենդանի է , ու իմ Վէմս օրհնեալ ըլլայ , և իմ փրկութեանս Աստուածը բարձր ըլլայ :
47 Աստուած է որ իմ վրէժս կը խնդրէ , ու ժողովուրդները ինծի կը հնազանդեցընէ :
48 Իմ թշնամիներէս զիս կը փրկէ . նաև զիս իմ վրաս եղողներէն աւելի բարձրացուցիր , ու բռնաւոր մարդէն զիս ազատեցիր :
19 Ասոր համար՝ ով Տէր , ազգերուն մէջը քեզ պիտի գովեմ , և քու անունդ սաղմոս պիտի երգեմ :
50 Ու թագաւորին փրկութիւնները մեծցընողը , ու իր օծեալին՝ Դաւիթին ու անոր սերունդին յաւիտեան ողորմութիւն ընողը Ան է :

ՍԱՂՄՈՍ· ԻԸ·

Վկնաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի :

1 Երկինքը Աստուծոյ փառքը կը պատմէ , ու էրինէյ հաստատուածքը անոր ձեռացը գործքերը կը ցուցընէ :
2 Օրը օրին կը յայտնէ խօսքը , ու գիշերը գիշերին կը ցուցընէ գիտութիւնը :
3 Ձկայ գրոյց ու չկան խօսքեր . անոնց ձայնը չլսուիր .
4 Նոյց ամէն երկիր ելաւ անոնց չափիւնը , ու մինչև աշխարհի ծայրը՝ անոնց խօսքը : Անոնց մէջը արևին համար վրան մը կանգնեց .
5 Ու անիկայ իր առագաստէն ելած փեսայի պէս է , հզօր մարդու պէս էր ճամբան վազելով կ'ուրախանայ :
6 Անոր ելքը երկնից ծայրէն է , ու անոր չրջանը մինչև անոնց ծայրերը . և անոր տաքութենէն բան մը չծածկուիր :
7 Տէրոջը օրէնքը կատարեալ է , հոգին կը նորոգէ . Տէրոջը վկայութիւնը ճշմարիտ է , տգէտը իմաստուն կ'ընէ :
8 Տէրոջը կանոնները շիտակ են , սիրտը կ'ուրախացընեն . Տէրոջը պատուիրանքները պայծառ են , աչքերուն լոյս կու տան :
9 Տէրոջը վախը սուրբ է , յաւիտեան կը մնայ . Տէրոջը դատաստանները ճշմարիտ ու բոլորովին արդար են :
10 Ոսկիէն եւ անոնք շատ ոսկիէն , ու շատ փորձուած ոսկիէն . մեղրէն անոյշ են ու խորիսխէ կաթած մեղրէն :
11 Նաև քու ծառադ անոնցմով կը խրատուի , ու զանոնք պահելուն վարձքը շատ է :
12 Ո՞վ կրնայ միտք առնել իր յանցանքները . ծածուկ դղրդիքէն զիս մաքրէ .
13 Ամբարտաւան դղրդիքէն ալ պահէ քու ծառադ . թող անոնք ինծի չտիրեն . ան ատեն անմեղ կ'ըլլամ , ու կը մաքրուիմ մեծ անօրէնութենէ :
14 Բերնիս խօսքերը ու սրտիս խորհուրդը քու առջիդ ընդունելի ըլլան , ով Տէր՝ իմ Վէմս ու փրկիչս :

ՍԱՂՄ· Ի·

Վկնաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի :

1 Նեղութեան օրը Տէրը պատասխանէ քեզի , Յակոբին Աստուծոյն անունը քեզ պաշտպանէ .
2 Օգնութիւն խրկէ քեզի սուրբ տեղէն , ու Սիոնէն զօրացընէ քեզ .
3 Քու ամէն ընծաներդ յիշէ , և քու ողջակէզներդ ընդունի . (Ատլայ .)
4 Քու սրտիդ համեմատ քեզի տայ , և քու ամէն խորհուրդներդ կատարէ :
5 Քու փրկութենովդ պիտի ուրախանանք , ու մեր Աստուծոյն անունովը դրօշակ վերցընենք : Տէրը կատարէ քու ամէն խնդրուածքներդ :
6 Հիմա գիտցայ որ Տէրը կը պահէ իր օծեալը , անոր պատասխան կու տայ իր սուրբ երկինքէն , իր աջ ձեռքին փրկութեան ուժովը :
7 Ոմանք կառքերու և ոմանք ալ ձիերու կ'ապաւինին . բայց մենք մեր

Տէր Աստուծոյն անունը պիտի յիշենք :

8 Ընանք կորացան ու ինկան , բայց մենք ելանք ու շիտակ կայնեցանք :

9 Ո՛վ Տէր , փրկէ թագաւորը . պատասխան տուր մեզի մեր կանչելու օրը :

ՍԱՂՄ . ԻԸ

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս Դաւթի :

1 Ո՛վ Տէր , քու զօրութիւնովդ թագաւորը ուրախ պիտի ըլլայ , ու քու փրկութիւնովդ հրճւսի շատ պիտի ցնծայ :

2 Ընոր սրտին փափաքը իրեն տուիր . ու անոր շրթունքներուն խնդիրքը չէրդ չարգիլեցիր : (Ակլայ :)

3 Վասն զի բարութեան օրհնութիւններով անոր հասար . անոր գլուխը մաքուր ոսկիէ պսակ դրիր :

4 Կեանք կեանք խնդրեց , ու անոր երկայն օրեր տուիր յաւիտեանս յաւիտենից :

5 Ընոր փառքը մեծ է քու փրկութիւնովդ . փառք ու վայելչութիւն դրիր անոր վրայ :

6 Վասն զի օրհնութիւնները անոր վրայ հաստատեցիր յաւիտեան . ուրախութեամբ ուրախ ըրիր զանիկայ քու երեսիդ առջին :

7 Ինչու որ թագաւորը Տէրոջը կը յուսայ , ու Բարձրեալին ողորմութեամբը պիտի չսասանի :

8 Քու ձեռքդ պիտի գտնէ քու ամէն թշնամիներդ . քու աջ ձեռքդ պիտի գտնէ քեզ ատողները :

9 Հնանոնք կրակի ջոջի պէս պիտի ընես քու բարկութեանդ ժամանակը . Տէրը իր բարկութիւնովը ըսլորվին պիտի կորսընցընէ զանոնք , ու կրակը պիտի ուտէ զանոնք :

10 Ընոնց պտուղը երկրէն պիտի կորսընցընես , ու անոնց սերունդը մարդոց որդիներէն :

11 Ինչու որ քեզի դէմ չարութիւն պատրաստեցին . նենգութեան խորհուրդ ըրին , բայց կարող չեղան հաստատել :

Վասն զի դուն անոնց կռնակը 12
եւ պիտի դարձընես . քու նետերդ անոնց երեսին դէմ՝ լարերուդ վրայ պիտի պատրաստես :

Ո՛վ Տէր , քու ուժովդ բարձր 13
եղիր . պիտի երգենք ու սաղմոս ընենք քու զօրութեանդ :

ՍԱՂՄ . ԻԹ

Գլխաւոր երաժշտին , Այէլեթ շահարի վրայ . Սաղմոս Դաւթի :

Աստուած իմ՝ Աստուած իմ , զիս 1
ինչո՞ւ թողուցիր . զիս փրկելէն ու պոռալուս խօսքերէն հեռու եղար :

Ո՛վ իմ Աստուածս , ցորեկը էղէ 2
կը կանչեմ , ու չես պատասխաներ . և գիշերը ես կանչեմ ու չեմ դադրիր :

Բայց դուն սուրբ ես , ով Իս- 3
րայէլի գովաբանութեանց մէջ բնակող :

Ասոր հայրերը քեզի յուսացան . 4
յուսացան , ու փրկեցիր անոնք :

Քեզի աղաղակեցին ու ազատե- 5
ցան . քեզի յուսացան ու չամչցան :

Բայց ես որդ եմ ու մարդ չեմ . 6
մարդոց մէջը քամահրուած ու ժողովրդոց մէջը անարգուած :

Ամէն զիս տեսնողները զիս ծաղր 7
կ՚ընեն . շրթունք կը բանան , գլուխ կ՚երերցընեն ,

Ըսելով , Տէրոջը յուսացաւ , ո- 8
թո՛ղ փրկէ զանիկայ . թո՛ղ ազատէ զանիկայ , ինչու որ անոր հաճեցաւ :

Բայց զիս ծոց արգանդէն հանողը 9
դուն ես . մօրս ծիծը եղած առնես դուն ինծի յոյս տուիր :

Արգանդէն ես քեզի յանձնուե- 10
ցայ . իմ մօրս որովայնէն դուն ես իմ Աստուածս :

Մի հեռանար ինծմէ , վասն զի 11
նեղութիւնը մօտ է , վասն զի օգնող մը չկայ :

Հատ զուարակներ շուրս կողմն 12
առին , Բասանի ցուլերը զիս պաշարեցին .

Իրենց բերանը իմ վրաս բացին՝ 13

յաւիտեան ու մինչեղ աւուրց պէս :

14 Ջուրի պէս թափուեցայ , ու ամէն ոսկորներս քակուեցան . սիրտս մոմի պէս եղաւ , հալեցաւ փորիս մէջը :

15 Զօրացաւ իմ ոյժս հողէ ամանի մը պէս , ու լեզուս քմացս փակաւ . և դիս մահուան հողը դրիր :

16 Ալան զի շուներըը չորս կողմս ապրին , չարերուն ժողովքը զիս պատեցին , ձեռքերս ու ոտքերս ծակեցին :

17 Իմ ամէն ոսկորներս կրնամ համրել . անոնք կը նային , կը տեսնեն զիս :

18 Իմ հանդերձներս իրենց մէջը կը բաժնեն , ու պատմուճանիս վրայ վիճակ կը ձգեն :

19 Բայց դուն՝ ով Տէր՝ մի հեռանար ինձմէ . ով իմ զօրութիւնս՝ շուտով ինձի օգնութեանն հասիր .

20 Իմ անձս սուրէն ազատէ , ու կեանքս շանը ձեռքէն :

21 Փրկէ զիս առիւծին բերնէն , ու ինձի պատասխան տուր միեղջերուներուն եղջիւրներէն :

22 Քու անունդ եղբայրներուս պիտի պատմեմ , ժողովքին մէջ քեզ պիտի գովեմ :

23 Ով Տէրոջմէ վախցողներ , գովեցէք զանիկայ . ով Յակոբին բոլոր զաւակները՝ փառաւորեցէք անիկայ , ու վախցէք անկէ՝ Իսրայէլին բոլոր զաւակները :

24 Ալան զի չանարգեց ու չքամահրեց տառապեալին տառապանքը , ու երեսը անկէ չդարձուց . հապա իրեն կանչած աւուրը լսեց :

25 Քեզմով պիտի ըլլայ իմ գովեստս մեծ ժողովքին մէջ . իմ ուխտերս անկէ վախցողներուն առջեւ պիտի կատարեմ :

26 Տնանկները պիտի ուտեն ու կշտանան . Տէրը պիտի գովեն՝ զանիկայ փնտռողները . ձեր սիրտը յաւիտեան պիտի ապրի :

27 Պիտի յիշեն ու Տէրոջը դառնան երկրի ամէն ծայրերը , ու քու առջեւդ երկրպագութիւն պիտի ընեն ազգերուն ամէն տոհմերը :

28 Ալան զի թագաւորութիւնը Տէրոջն է , ու ան կը տիրէ ազգերուն վրայ :

29 Երկրի ամէն պարարտները պիտի ուտեն ու երկրպագութիւն պիտի ընեն . ամէն հողը իջնողները ծունկ պիտի կրկնեն անոր առջեւ , ու ան ով որ իր անձը չապրեցըներ :

30 Հաւակը պիտի ծառայէ անոր . ան Տէրոջը վրայով պիտի պատմուի գալու դարուն մէջ :

31 Պիտի գան ու անոր արդարութիւնը պիտի պատմեն ան ժողովուրդին , որ պիտի ծնանի . վասն զի ան եղաւ բանը ան կատարեց :

ՍԱՂՄՈՍ ԻԳ

Սաղմոս Դաւթի :

1 Տէրը իմ հովիւս է . ես բանի մը կարօտութիւն պիտի չունենամ :

2 Ինծի խոտաւէտ արօտներու մէջ կը պառկեցընէ . հանդարտ ջուրերուն քովը ինծի կ'առաջնորդէ .

3 Հոգիս կը նորոգէ . իր անուանը համար արդարութեան ճամբաներուն մէջը կ'առաջնորդէ ինծի :

4 Թէ և մահուան շուքի ձորին մէջ ալ պտըտիմ , չարէն պիտի չվախնամ . վասն զի դուն իմ հետս ես . քու գուպդ ու գաւազանդ՝ անոնք իս պիտի մխիթարեն :

5 Սեղան կը պատրաստես իմ առջեւս իմ թշնամիներուս դիմացը . իմ գլուխս իւղով կ'օծես . իմ բաժակս խիստ լեցուն է :

6 Յիրաւի բարերարութիւնը ու ողորմութիւնը իմ հետս պիտի գան կենացս բոլոր օրերուն մէջը , ու շատ օրեր Տէրոջը տունը պիտի բնակիմ :

ՍԱՂՄՈՍ ԻԴ

Սաղմոս Դաւթի :

1 Տէրոջն է երկիրը ու անոր լիութիւնը , աշխարհը ու անոր բնակիչները :

2 Վասն զի ինքը անոր հիմերը ծովերուն վրայ ձգեց , ու գետերուն վրայ հաստատեց :

3 Ով պիտի ելլէ Տէրոջը լեռը .

կամ ո՞վ պիտի կենայ անոր սուրբ տեղը :

4 Ձեռքերով սուրբը ու սրտով մաքուրը , որ սուտեան անձնասուր չեղաւ ու նենգութեամբ երդում չըրաւ .

5 Անիկայ Տէրոջմէն օրհնութիւն պիտի առնայ , ու իր փրկութեանը Աստուծմէն՝ արդարութիւն :

6 Անիկայ փնտռողներուն ցեղը աս է . քու երեսը խնդրողները Յակոբն է : (Անէլայ :)

7 Ով դռներ , գլուխնիդ վեր վերցուցէք . ու վերցուեցէք , ով յաւիտենական դռներ , որ փառաց Թագաւորը մտնէ :

8 Ո՞վ է այս փառաց Թագաւորը . կարող ու հզօր Տէրը , պատերազմի մէջ հզօր Տէրը :

9 Ով դռներ , գլուխնիդ վեր վերցուցէք . ու վերցուեցէք , ով յաւիտենական դռներ , որ փառաց Թագաւորը մտնէ :

10 Ո՞վ է այս փառաց Թագաւորը . զօրքերուն Տէրը , ինքն է փառաց Թագաւորը : (Անէլայ :)

ՍԱՂՄ . ԻԶ

Սաղմոս Դաւթի :

1 Ով Տէր , իմ անձս քեզի վերցուցի :

2 Ով իմ Աստուածս , քեզի յուսացի . թո՛ղ չամչնամ , ու թշնամիներս իմ վրաս չցնծան :

3 Նաեւ ամէն քեզի սպասողները թո՛ղ չամչնան . ունայնութեամբ անօրէնութիւն ընողները թո՛ղ ամչնան :

4 Ով Տէր , քու ճամբաներդ ցուցուր ինծի . քու շաւիղներդ սորվեցուր ինծի :

5 Քու ճշմարտութեանդ մէջ ինծի առաջնորդէ , ու սորվեցուր ինծի . քանզի դուն ես իմ փրկութեանս Աստուածը . ես քեզի կը սպասեմ ամէն օր :

6 Ով Տէր , քու գթութիւններդ ու ողորմութիւններդ յիշէ , ինչպէս որ յաւիտենական են :

7 Մանկութեան մեղքերս ու յանցանքներս մի՛ յիշեր , հապա քու ողորմութեանդ համեմատ յիշէ , քու բարութեանդ համար , ով Տէր :

8 Տէրը բարի և ուղիղ է . անոր համար մեղաւորներուն կը սորվեցընէ ճամբան :

9 Խոնարհներն ալ պիտի առաջնորդէ հեզերուն , ու իր ճամբան հեզերուն պիտի սորվեցընէ :

10 Տէրոջը բոլոր ճամբաները ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն են իր ուխտը ու վկայութիւնները պահողներուն :

11 Ով Տէր , քու անունդ համար ներէ իմ անօրէնութիւնս , վասն զի մեծ է :

12 Ո՞վ է այն մարդը՝ որ Տէրոջմէն կը վախնայ . անոր պիտի սորվեցընէ իր ընտրած ճամբան :

13 Անոր անձը բարութեան մէջ պիտի բնակի , ու անոր սերունդը երկիրը պիտի ժառանգէ :

14 Տէրոջը ընտանութիւնը իրմէ վախցողներուն հետ է , ու իր ուխտը անոնց կը սորվեցընէ :

15 Իմ աչքերս ամէն առեն Տէրոջը կը նային , ինչու որ իմ ոտքերս որոգայթէն ան պիտի հանէ :

16 Նայէ դարձիր ու ողորմէ ինծի , վասն զի մինակ ու վշտացած եմ :

17 Սրտիս նեղութիւնները շատցան . իմ վիշտերէս իս հանէ :

18 Իմ նեղութեանս ու տառապանքիս նայէ , ու բոլոր մեղքերս ներէ :

19 Նա՛ իմ թշնամիներս , ինչու որ շատցան , ու անիրաւ առեղծութիւնով զիս՝ատեցին :

20 Պահէ՛ իմ անձս ու փրկէ զիս . թո՛ղ չամչնամ , վասն զի քեզի յուսացի :

21 Պատարեղութիւնը և ուղղութիւնը իս թո՛ղ պահեն , ինչու որ քեզի սպասեցի :

22 Ով Աստուած , փրկէ Իսրայէլը իր ամէն նեղութիւններէն :

ՍԱՂՄ . ԻՕ

Սաղմոս Դաւթի :

1 Ով Տէր , իս դատէ , վասն զի իմ անարատութիւնովս քալեցի . Տէրոջը յուսացի , պիտի չսասանիմ :

2 Ով Տէր, պիտ փորձէ ու քննէ . փորձէ իմ երիկամունքներս ու սիրտս .
3 Վասն զի քու ողորմութիւնդ իմ աչքերուս առջին է , ու քու ճշմարտութեանդ մէջը քալեցի :
4 Ունայն մարդիկներուն հետը չըննասայ , ու կեղծաւորներուն հետը պիտի չխառնուիմ :
5 Չարերուն ժողովքը ատեցի , ու ամբարիշտներուն հետը պիտի չնստիմ :
6 Անմեղութիւնով ձեռքերս պիտի լուամ , և քու սեղանիդ չորս կողմը պիտի պտըտիմ , ով Տէր ,
7 Որ շնորհակալութեան ձայնը լսել տամ , ու քու ամէն պանծելիքներդ պատմեմ :
8 Ով Տէր, սիրեցի քու տանդ բնակութիւնը , և քու փառքիդ կեցած տեղը :
9 Մի կորսընցըներ իմ անձս մեղաւորներուն հետ , ու իմ կեանքս՝ արիւնահեղ մարդիկներուն հետ ,
10 Որ անոնց ձեռքերուն մէջը անօրէնութիւն կայ , ու անոնց աջ ձեռքը կաշառքով լեցուն է :
11 Բայց ես իմ անարատութիւնովս պիտի քալեմ , պիտ փրկէ ու ինծի ողորմի :
12 Իմ ոտքս շիտակութեան մէջ կը կենայ . ժողովքներուն մէջ Տէրը պիտի օրհնեմ :

ՍԱՂՄ· ԻԶ

Սաղմոս Դաւթի :

1 Տէրը իմ լոյս ու իմ փրկութիւնս է , ես ո՞ւմէկից պիտի վախնամ . Տէրը իմ կեանքիս ապաւէնն է , ես ո՞ւմէկից պիտի դողամ :
2 Չարերը իմ մարմինս ուտելու համար ինծի մօտեցած ատեննին՝ իմ նեղիչներս ու թշնամիներս սահեցան ու ինկան :
3 Թէ որ վրաս զօրքի բանակ ելլէ , սիրտս պիտի չվախնայ . Թէ որ վրաս պատերազմի պատրաստութիւն ելլայ , անով ալ ես վստահ պիտի ըլլամ :
4 Բան մը կը խնդրեմ Տէրոջմէն ,

ա՛ սիկայ կ՚ազաչեմ , որ կեանքիս բոլոր օրերը Տէրոջը տանը մէջ բնակիմ , Տէրոջը վայելչութիւնը տեսնելու , ու անոր տաճարին մէջ պէտք խնդրելու համար :
5 Վասն զի չար օրուան մէջ՝ իր բնակարանին մէջը պիտի պահէ , իր վրանին ծածկութիւնը պիտի ծածկէ . վէմի վրայ պիտի վերցընէ զիս :
6 Ու հիմա իմ գլուխս պիտի բարձրանայ իմ բոլորտիքս եղող թշնամիներուս վրայ . ու անոր վրանին մէջը ուրախութեան ձայնով զոհեր պիտի մատուցանեմ . պիտի երգեմ , ու սաղմոս պիտի ըսեմ Տէրոջը :
7 Ով Տէր, ձայնս լսէ կանչելու առենս , ու ողորմի և պատասխան տուր ինծի :
8 Իմ երեսս փնտռեցէք՝ ո՛ր ըսէր , իմ սիրտս քեզի ըսաւ , Քու երեսդ պիտի փնտռեմ , ով Տէր :
9 Քու երեսդ ինծմէ մի ծածկեր . բարկութիւնով ծառադ մէկդի մի ձգեր . ինծի օգնական եղար , զիս մի մերժեր , և զիս մի թողուր , ով իմ փրկութեանս Աստուածը :
10 Թէ և հայրս ու մայրս զիս թողուն , բայց Տէրը իս պիտի ընդունի :
11 Ով Տէր , քու ճամբադ ինծի սորվեցուր , ու շիտակ ճամբուն մէջ ինծի առաջնորդէ թշնամիներուս համար :
12 Չիս իմ թշնամիներուս կամացը մի մատներ , ինչու որ իմ վրաս սուտ վկաներ ու անիրաւութիւն փչողներ ելան :
13 Աւաւտացի Տէրոջը բարութիւնը տեսնելու կենդանիներուն երկրին մէջ :
14 Տէրոջը ապասէ . զօրացիր , ու սիրտդ թո՛ղ զօրանայ . ալ Տէրոջը ապասէ :

ՍԱՂՄ· ԻԸ

Սաղմոս Դաւթի :

1 Ով Տէր, քեզի կը կանչեմ . ով իմ Էմս, մի՛ լռեր ինծի . չըլ-

լայ որ ինձի լսելուվդ գերեզմանը իջնողներուն նմանիմ :

2 Լսէ իմ խնդրուածքիս ձայնը՝ երբոր քեզի կ'աղաչեմ . երբոր իմ ձեռքերս կը վերցընեմ դէպ 'ի քու սուրբ դաբիրդ :

3 Օհս մի' կորսընցըներ ամբարիշտներուն հետ , ու անօրէնութիւն գործողներուն հետ , որոնք իրենց ընկերներուն հետ խաղաղութիւն կը խօսին , բայց սրտերնուն մէջը չարութիւն կայ :

4 Տո՛ւր անոնց իրենց գործքերուն պէս , ու իրենց ըրածներուն չարութեանը պէս . իրենց ձեռացը գործքերուն պէս տո՛ւր անոնց , հատուցո՛ւմ ըրէ անոնց :

5 Որովհետև անոնք Տէրոջը ըրածներուն ու անոր ձեռացը գործքերուն մտադրութիւն չեն ըներ, պիտի կործանէ զանոնք , ու ալ պիտի չշինէ :

6 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը , որ լսեց իմ աղօթքիս ձայնը :

7 Տէրը իմ զօրութիւնս ու իմ ասպարս է . իմ սիրտս անոր յուսացաւ , ու ես օգնութիւն գտայ . ուստի սիրտս ուրախացաւ , և ես իմ երգովս զանիկայ պիտի գոհիմ :

8 Տէրը անոնց ոյժն է , ու իր օծեալին փրկութեանը պարիսպն է :

9 Փրկէ քու ժողովուրդդ , ու օրհնէ քու ժառանգութիւնդ . նաև հովուէ զանոնք ու յաւիտեան բարձրացո՛ւր :

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԹ

Սաղմոս Դաւիթի :

1 Տէրո՛ջը տուէք , ով հզօրաց որդիքը , Տէրո՛ջը տուէք փառք ու զօրութիւն :

2 Տէրո՛ջը տուէք իր անուանը փառքը , Տէրոջը երկրպագութիւն ընէք սրբութեան զարդարանքով :

3 Տէրոջը ձայնը ջուրերուն վրայ է . փառաց Աստուածը կ'որոտայ . Տէրը շատ ջուրերուն վրայ է :

4 Տէրոջը ձայնը ուժով է . Տէրոջը ձայնը վեհափառութիւնով է :

5 Տէրոջը ձայնը եղևիններըը կը կոտրէ , ու Տէրը կը կոտրտէ Լիբանանի եղևիններըը .

6 Հանոնք կը ցատկեցընէ որթուպէս , Լիբանանը ու Սարիօնը միեղջերուներուն ձագին պէս :

7 Տէրոջը ձայնը կրակին բոցերը կը ճեղքէ :

8 Տէրոջը ձայնը կը դողացընէ անապատը . Տէրը Կադէսի անապատը կը դողացընէ :

9 Տէրոջը ձայնը եղնիկները կը ծընցընէ , ու անտառները կը մերկացընէ . անոր տաճարին մէջը ամէնքն ալ կը խօսին անոր փառքը :

10 Տէրը ջրհեղեղին վրայ կը նստի . Տէրը յաւիտեան թագաւոր կը նստի :

11 Տէրը իր ժողովուրդին զօրութիւն պիտի տայ . Տէրը իր ժողովուրդը խաղաղութիւնով պիտի օրհնէ :

ՍԱՂՄ . ՃԻԹ

Սաղմոս Դաւիթի . տանը նաւակատեաց երգը :

1 Ով Տէր , կը բարձրացընեմ քեզ , վասն զի իս ազատեցիր , ու թշնամիներս իմ վրաս չուրախացուցիր :

2 Ով իմ Տէր Աստուածս , քեզի կանչեցի , ու իս բժշկեցիր :

3 Ով Տէր , իմ անձս գերեզմանէն հանեցիր . դուրը իջնողներուն մէջէն իս ապրեցուցիր :

4 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը , ով անոր սուրբերը , ու անոր սրբութիւնը յիշելով շնորհակալ եղէք :

5 Վասն զի մէկ րոպէ մը իր բարկութեանը մէջ է , բայց իր հաճութեանը մէջ է ողջ կեանքը առնուն . լիիկուանը լայ կայ , բայց առաւուն ուրախութիւն :

6 Ես իմ յաջողութեանս մէջ ըսի թէ յաւիտեան պիտի չսասանիմ :

7 Ով Տէր , քու հաճութեամբդ իմ լեռս հաստատուն ըրիր . երեսդ ծածկեցիր , ու ես խռովեցայ :

8 Ով Տէր , քեզի կը կանչեմ , ու Տէրոջը աղաչանք կ'ընեմ :

9 Իմ արիւնէս ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ , թէ որ ես գուբը իջնեմ . միթէ հողը քեզ պիտի գովէ , կամ

անիկայ պիտի պատմէ քու ճշմար-
տութիւնդ :
10 Նա՛ւ , ով Տէր , ու ողորմէ ինծի .
ով Տէր , ինծի օգնական եղիր :
11 Իմ սուգս պարի փոխեցիր ,
քուրձս ինծմէ հանեցիր , և ինծի
ուրախութիւն հագցուցիր .
12 Որպէս զի իմ փառքս սաղմոս եր-
դէ քեզի , ու ալ չլռէ . ով իմ
Տէր Աստուածս , յաւիտեան քեզ
պիտի դովեմ :

ՍԱՂՄՈՍ · ԼԸ

Պէհասուր երաժշտին . Սաղմոս
Դաւթի :

1 Ո՛վ Տէր , քեզի յուսացայ , յաւի-
տեան չամչնամ . քու արդարու-
թեամբդ զիս ազատէ :
2 Ինձի ականջդ խոնարհեցու-
ցուր . շուտով զիս ազատէ . ինծի
ամրութեան վէմ մը եղիր , և զիս
ապրեցընելու համար ապառնանի
տուն մը .
3 Վասն զի իմ վէմս ու բերդս դուն
ես . և քու անուանդ համար ինծի
առաջնորդէ ու զիս կառավարէ :
4 Որոգայթէն զիս հանէ , որ ինծի
համար գաղտուկ լարեր են , ինչու
որ իմ զօրութիւնս դուն ես :
5 Իմ հոգիս քու ձեռքդ կը յանձ-
նեմ . ով Եհովայ Աստուած ճշմար-
տութեան , դուն իս փրկեցիր :
6 Անոտի ունայնութիւններ պա-
հողները ատեցի . բայց ես Տէրոջը
յուսացայ :
7 Քու ողորմութիւնովդ պիտի ցըն-
ծամ և ուրախ ըլլամ . ինչու որ
իմ թշուառութիւնս տեսար , ու
իմ անձս տառապանքներու մէջ
դիտցար .
8 Ու զիս թշնամիին ձեռքը չմատ-
նեցիր , հապա իմ ոտքերս լայնար-
ձակ տեղ մը կանգնեցուցիր :
9 Ո՛վ Տէր , ողորմէ ինծի , վասն
զի նեղութեան մէջ եմ . սրտնե-
ղութենէն մաշեցաւ իմ աչքս , իմ
անձս ու իմ փորս :
10 Վասն զի իմ կեանքս տրտմու-
թենէն՝ ու տարիներս հառաչանք ը-
նելէն սպառեցան . իմ ոյժս թշուա-
ռութենէս սկսաբացաւ , ոսկորներս
ալ մաշեցան :
11 Իմ բոլոր թշնամիներուս՝ մանա-
ւանդ դրացիներուս առջեւը նախա-
տինք եղայ , ու իմ ծանօթներուս
երկիւղ եղայ . իս դուրսը տեսնող-
ները ինծմէ կը փախչէին :
12 Մեռածի պէս սիրտէ մոռցուած
եղայ , կորսուած ամանի նմանեցայ :
13 Վասն զի շատերուն բամբասանքը
լսեցի . շուրջ կողմն վախ կար . երբոր
անոնք ինծի համար միկտեղ ժողո-
վուեցան , խորհուրդ կ՚ընէին որ
հոգիս առնեն :
14 Բայց ես քեզի յուսացայ , ով
Տէր . ըսի թէ Դուն ես իմ Աս-
տուածս .
15 Իմ ժամանակներս քու ձեռքդ
են . փրկէ զիս թշնամիներուս ձեռ-
քէն ու զիս հալածողներէն :
16 Քու ծառայիդ վրայ երեսդ փայ-
լեցուր . քու ողորմութեամբդ զիս
փրկէ :
17 Ո՛վ Տէր , չամչնամ , վասն զի
քեզի կանչեցի . ամբարիշտները
թող ամչնան , ու գերեզմանին մէջ
ըլլան թող լուռ կենան :
18 Թող պապանձին ստախօս շըր-
թունքները , որոնք հպարտութեամբ
և նախատանօք ամբարտաւանու-
թիւն կը խօսին արդարին դէմ :
19 Որչափ մեծ է քու բարութիւ-
նըդ՝ որ քեզմէ վախցողներուն հա-
մար պահեցիր , ու քեզի յուսացող-
ներուն համար ըրիր , մարդոց որ-
դիներուն առջեւը :
20 Անոնք քու երեսիդ ծածկոյ-
թովը պիտի ծածկես մարդոց դա-
ւաճանութիւններէն . խորանի մէջ
պիտի ծածկես զանոնք լեզուներուն
հակառակութիւններէն :
21 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը , վասն զի
իր ողորմութիւնը զարմանալի ըրաւ
ինծի պարսպաւոր քաղաքի մէջ :
22 Իմ շփոթութեանս մէջ ըսի թէ
Կտրուեցայ ես քու աչքերուդ առ-
ջեւէն . սակայն դուն իմ աղօթքիս
ձայնը լսեցիր՝ երբոր քեզի աղաղա-
կեցի :
23 Տէրը սիրեցէք , ով անոր բոլոր
սուրբերը . վասն զի Տէրը հաւատա-

ցեաղնեըը կը պահէ , ու ամբարտա-
ւանութիւն ընողներուն առաւօրէն
հասուցում կ՚ընէ :

24 *Արի՛ ձեր սիրտը թո՛ղ*
զօրանայ , դուք ամէնքդ որ Տէրոջը
կը յուսաք :

ՍԱՂՄՈՍ ԼԶ

Դատի՛ր ինծի Տէր :

1 *Տէրանի՛ անոր՝ որուն յանցանացը*
թողութիւն եղաւ , ու՝ անոր
մեղքերը ծածկուեցան :

2 *Երանի՛ ան մարդուն՝ որ Տէրը*
անօրէնութիւն չհեպեր անոր , ու
անոր հոգիին մէջը նենգութիւն չը-
կայ :

3 *Երբոր լուռ կեցայ՝ ոսկորներս մա-*
շեցան իմ ամէն օր աղաղակելովս .

4 *Ա՛ման զի ցորեկ ու գիշեր քու*
ձեռքդ իմ վրաս ծանրացաւ . իմ
թացութիւնս ամառուան չորու-
թեան դարձաւ : (Ակլայ :)

5 *Իմ մեղքս քեզի յայտնեցի , ու*
իմ անօրէնութիւնս չծածկեցի . ըսի
թէ Տէրոջը պիտի խոստովանիմ
յանցանքներս . ու դուն թողուցիր
իմ մեղքիս անօրէնութիւնը : (Ակ-
լայ :)

6 *Ասոր համար ամէն սուրբ ա-*
պաշտ աղօթք պիտի ընէ քեզի քու
գտնուելու ժամանակդ . յիրաւի
շատ ջուրերուն հեղեղներուն ատենը
անոր պիտի չմօտենան :

7 *Դուն ես իմ ապաստանարանս ,*
նեղութենէն զիս պիտի պահես .
դուն իս պիտի պատես ազատու-
թեան երգերով : (Ակլայ :)

8 *Կ՚ուզե պիտի սորվեցընեմ , ու*
երթալու ճամբադ պիտի ցուցը-
նեմ քեզի . քեզ պիտի խրա-
տեմ , իմ աչքս քու վրադ պիտի
ըլլայ :

9 *Ձին պէս ու՝ ջորիի պէս մի՛ ըլ-*
լաք , որ միտք չունին , ու՝ իրենց
սանձին ու պախուրցին զարդովը կա-
պելու է , որ քեզի չմօտենան :

10 *Ամբարշտին տանջանքները շատ*
պիտի ըլլան . սակայն Տէրոջը յու-
սացողին ջրա կողմը ողորմութիւնը
պիտի պատէ :

Ով արդարնե՛ր , Տէրոջմով ուրախ 11
եղէք ու ցնծացէ՛ք , ցնծութեամբ
երգեցէ՛ք դուք ամէնքդ որ սրտով
ուղիղ էք :

ՍԱՂՄՈՍ Լ

Ով արդարնե՛ր , Տէրոջմով ցնծա- 1
ցէք . ուղիղներուն կը վայլէ օրհ-
նութիւն երգել :

Գովեցէ՛ք Տէրը քնարով , տասը 2
լար ունեցող տաւիղով սաղմոս եր-
գեցէ՛ք անոր :

Նոր երգ մը երգեցէ՛ք անոր . ու՝ 3
վարպետութեամբ նուագեցէ՛ք
զարկէ՛ք ցնծութեան ձայնով :

Ա՛ման զի Տէրոջը խօսքը շիտակ 4
է , ու անոր բոլոր գործքերը ճշմար-
տութեամբ են :

Ընդկայ արդարութիւնը ու իրա- 5
ւունքը կը սիրէ . Տէրոջը ողորմու-
թիւնովը երկիրը լեցուն է :

Տէրոջը խօսքովը երկինքը ստեղ- 6
ծուեցաւ , ու իր բերնին հոգիովը
անոր բոլոր զօրքը :

Ծովուն ջուրերը դէզի մը պէս 7
կը ժողվէ , անդունդները շտեմա-
րաններուն մէջը կը դնէ :

Բոլոր երկիրը թո՛ղ Տէրոջմէն 8
վախնայ , ու՝ անկէ դողան աշխարհի
բոլոր բնակիչները :

Ա՛ման զի անիկայ ըսաւ , ու ե- 9
ղաւ . ինքը հրամայեց , ու հաստա-
տուեցաւ :

Տէրը կը ցրուէ հեթանոսաց խոր- 10
հուրդները . փուճը կը հանէ ժո-
ղովրդոց դիտաւորութիւնները :

Տէրոջը խորհուրդը յաւիտեան 11
կը մնայ , ու՝ անոր սրտին դիտա-
ւորութիւնները՝ ազգէ մինչև ազգ :

Երանի՛ ան ազգին՝ որուն Աս- 12
տուածը Տէրն է . ու՝ ան ժողովուր-
դին՝ որն որ իրեն ժառանգութեան
համար ընտրեց :

Տէրը երկինքէն կը նայի , բոլոր 13
մարդոց որդիները կը տեսնէ .

Իր բնակութեանը տեղէն աշ- 14
խարհի բոլոր բնակիչները կը դի-
տէ :

Անոնց սիրտերը հաւասարապէս 15
ինքը ստեղծեց . անոնց բոլոր ըս-
ածները կ՚իմանայ :

16 Ծառաւոր մը զօրքի շատութեան
նով չազատիր . ձէ ալ զօրաւոր
մարդ մը ուժի շատութիւնով կը
փրկուի :
17 Ձին ազատութեան համար պա-
րապ բան է , ու իր ուժին շատու-
թիւնովը չկրնար ազատել :
18 Ահա Տէրոջը աչքը իրմէ վախցող-
ներուն ա՛ր իր ողորմութեանը յու-
սացողներուն վրայ է ,
19 Անոնց անձը մահուանէ փրկելու ,
ու սովի ժամանակ զանոնք ապրեց-
նելու համար :
20 Մեր անձը Տէրոջը կը սպասէ .
մեր օգնութիւնը ու մեր վահանը
անիկայ է :
21 Վասն զի մեր սիրտերը անով
կ'ուրախանան . ինչու որ անոր
սուրբ անունը յուսացանք :
22 Ո՛վ Տէր , քու ողորմութիւնդ մեր
վրայ ըլլայ , ինչպէս որ քեզի կը յու-
սանք :

ՍԱՂՄ · Լ՚

Սաղմոս Դաւթի , ան առընը որ
Աբիմելէքին առջին յիմար ձևա-
ցաւ , ան ալ դուրս ըրաւ պա-
նիկայ որ գնաց :

1 Ամէն ժամանակ Տէրը պիտի օրհ-
նեմ . անոր գովութիւնը միշտ
իմ բերանս պիտի ըլլայ :
2 Իմ անձս Տէրոջմով պիտի պար-
ծի . խոնարհները պիտի լսեն և ու-
րախ ըլլան :
3 Ինծի հետ Տէրը մեծցուցէք , ու
մէկտեղ բարձրացընենք անոր ա-
նունը :
4 Տէրը խնդրեցի , ու ինծի պա-
տասխան տուաւ , և իմ ամէն եր-
կիւղներէս իս փրկեց :
5 Անոր նայեցան ու լոյս առին , և
անոնց երեսները չամչցան :
6 Ես աղքատը աղաղակեց , ու Տէ-
րը լսեց անոր , և զանիկայ իր բոլոր
նեղութիւններէն փրկեց :
7 Տէրոջը հրեշտակը իր բանակը
անկէ վախցողներուն չորս կողմը կը
դնէ , ու զանոնք կ'ազատէ :
8 Ա՛ռաջակեցէք ու տեսէք որ Տէրը
բարի է . երանի՛ ան մարդուն՝ որ
անոր կը յուսայ :
9 Տէրոջմէ վախցէք , ո՛վ անոր սուր-
բերը . վասն զի անկէ վախցողնե-
րուն բան մը պակաս չըլլար :
10 Առիւծի կորիւնները չքաւորու-
թիւն ու անօթութիւն կը կրեն .
սակայն Տէրը փնտռողներուն բա-
րութիւն մը պակաս պիտի չըլլայ :
11 Ա՛կէք ո՛րդիք , մտի՛կ ըրէք ինծի ,
Տէրոջը վախը ձեզի սորվեցընեմ :
12 Ո՞վ է ան մարդը որ ապրիլ
կ'ուզէ , ա՛ր լաւ օրեր կը սիրէ ,
բարութիւն տեսնելու համար :
13 Քու լեզուդ չարութենէ պահէ ,
ու շրթունքներդ նենգութիւն խօ-
սելէն :
14 Չարութենէ հեռացի՛ր ու բա-
րութիւն ըրէ . խաղաղութիւն
փնտռէ ու անոր ետևէն գնա :
15 Տէրոջը աչքերը արդարներուն
վրայ են , ու անոր ականջները ա-
նոնց աղաղակին :
16 Տէրոջը երեսը չարագործներուն
դէմ է , անոնց յիշատակը երկրէն
բնաջինջ ընելու համար :
17 Արդարները կ'աղաղակեն , ու Տէ-
րը կը լսէ , ու իրենց բոլոր նեղու-
թիւններէն կը փրկէ զանոնք :
18 Տէրը մօտ է անոնց՝ որոնց սիրտը
կոտրած է , ու հոգիով խոնարհած-
ները կ'ապրեցընէ :
19 Արդարին նեղութիւնները շատ
են . բայց Տէրը ամենէն կը փրկէ
զանիկայ :
20 Անոր բոլոր ոսկորները կը պահէ .
անոնցմէ մէկը չկոտրուիր :
21 Չարութիւնը ամբարիշտը պիտի
մեռցընէ , ու արդարը ատողները
պիտի դատապարտուին :
22 Տէրը իր ծառաներուն անձը կը
փրկէ . և իրեն յուսացողներէն բնաւ
մէկը պիտի չդատապարտուի :

ՍԱՂՄ · Լ՚Ա

Սաղմոս Դաւթի :

1 Ո՛վ Տէր , ինծի հետ հակառակող-
ներուն հետ հակառակէ՛ , ինծի
հետ պատերազմողներուն հետ պա-
տերազմէ՛ :
2 Վահանը ու վահանը ա՛ռ , ու ե-
լիր ինծի օգնութիւն ընելու :

3 Ցաւս նիզակը քաշէ , ու ճամբուն գոցէ իս հալածողներուն դէմ . ըսէ անձիս թէ Ինչու փրկութիւնդ ես եմ :

4 Իմ անձս փնտռողները ամչնան ու խայտառակ ըլլան . ես դառնան ու ամչնան անոնք որ ինծի համար չարութիւն կը խորհին :

5 Հովին առջևը եղած մղեղին պէս ըլլան անոնք . և Տէրոջը հրեշտակը փախցընէ զանոնք .

6 Անոնց ճամբան խաւար ու սկրդեցընող ըլլայ , և Տէրոջը հրեշտակը հալածէ զանոնք .

7 Վասն զի զուր տեղը իրենց որոգայթը փոսի մէջ ինծի համար ծածկեցին , ու զուր տեղը փոս փորեցին անձիս համար :

8 Ծածկ անոր վրայ յանկարծ աւերում գայ . և իր ծածկած որոգայթը ինքը բռնէ , նոյն աւերման մէջը իյնայ :

9 Սակայն իմ անձս Տէրոջմով պիտի ցնծայ , անոր փրկութիւնովը ուրախ պիտի ըլլայ :

10 Իմ բոլոր ոսկորներս պիտի ըսեն , Տէր , ո՞վ քեզի նման է , որ աղքատը կ'ազատես անկէ որ կը զօրանայ անոր վրայ , ու աղքատը և տնանկը իր յափշտակողէն :

11 Սուտ վկաներ ելան , զխոցածներս կը հարցընէին ինծի :

12 Չղէկութեան փոխարէն ինծի գէշութիւն ըրին՝ կողոպտելով իմ անձս :

13 Բայց ես անոնց հիւանդութեան առները քուրձ կը հագնէի , իմ անձս ծոմով կը չարչարէի , ու իմ աղօթքս իմ ծոցս պիտի դառնայ :

14 Ինչպէս իմ ընկերիս կամ եղբօրս հետ՝ այնպէս ալ անոնց հետ կը վարուէի , իր մօրը համար սուգ ունեցողի մը պէս տրտմութեամբ կը ցաւնայի :

15 Բայց անոնք իմ կաղութեանս առները խնդացին ու ժողվուեցան . զարնողները իմ վրաս ժողվուեցան , ու ես քառն մը չէի գիտեր . կը ձեղքէին զիս ու չէին դադարեր .

16 Ինծմոյքի կեղծաւոր խեղկատակներուն հետ ակռաներնին իմ վրաս կը կրճտէին :

17 Ո՛վ Տէր , մինչև ե՞րբ պիտի նայիս . ազատէ իմ անձս անոնց աւերումներէն , իմ կեանքս առիւծի կորիւններէն :

18 Մեծ ժողովքի մէջ քեզ պիտի դովեմ . շատ ժողովուրդի մէջ քեզ պիտի օրհնեմ .

19 Ինծի սեղը թշնամի եղողները թող իմ վրաս չխնդան . առանց պատճառի զիս ատողները աչքով նշան թող չտան :

20 Ինչու որ խաղաղութիւն չեն խօսիր , հապա երկրի մէջ հանդարտներուն դէմ նենգութիւն կը խորհին ,

21 Ու իրենց բերանը ինծի դէմ կը լայնցընեն՝ ըսելով , Աշ՛ւ վա՛շ , մեր աչքերը տեսան :

22 Ո՛վ Տէր , դուն տեսար , լուռ մի՛ կենար . ո՛վ Տէր , ինծմէ մի՛ հեռանար :

23 Զրթնցիր , ո՛վ իմ Աստուածս ու Տէրս , ու իմ դատաստանիս ո՛ դատիս ելլիր :

24 Ինչու արդարութեանդ համեմատ իրաւունք ըրէ ինծի , ո՛վ իմ Տէր Աստուածս , և իմ վրաս թող չխընդան .

25 Իրենց սրտին մէջը թող չըսեն թէ Ահա մեր կամքը եղաւ , ո՛ թող չըսեն թէ Կլեցինք անիկայ :

26 Թող ամչնան ու միկտեղ խայտառակ ըլլան անոնք որ իմ չարիքիս վրայ կը խնդան . իմ վրաս հպարտացողները ամօթ ու խայտառակութիւն հագնին :

27 Թող ցնծան և ուրախանան անոնք որ իմ արդարութիւնս կ'ուզեն , ու միշտ թող ըսեն թէ Աստուած մեծանայ , որ իր ծառային խաղաղութիւնը կ'ուզէ :

28 Ու իմ լեզուս քու արդարութիւնդ պիտի խօսի , ո՛ւ ամէն օր քու գովեստիդ :

ՍԱՂՄ . Լ.Օ

Պէտաւոր երաժշտին . Աղօթք Դաւթի՝ Տէրոջը ծառային :

1 Ամբարշտին չարութեանը վրայով սրտիս մէջն խօսքը ու է . Աչ-

տուծոյ վախը չկայ անոր աչքերուն առջեւն :

2 *Ինչու որ ինքզինքը կը շողոքորթէ իր աչքերուն առջեւն՝ իր անօրէնութեանը գտնուելուն ուատելի ըլլալուն վրայով :*

3 *Անոր բերնին խօսքերը անօրէնութիւն ու նենգութիւն են . բարի ընելու համար խմաստուն ըլլալը մէկդի ձգեց :*

4 *Իր անկողնին մէջը անօրէնութիւն կը մտածէ , ու կը կենայ ամէն նանկ ճամբու մէջ որ աղէկ չէ , և չարէն չզզուիր :*

5 *Ո՛վ Տէր , քու ողորմութիւնդ մինչեւ երկինքը կը հասնի , ու քու ճշմարտութիւնդ՝ մինչեւ ամպերը :*

6 *Ինչու արդարութիւնդ հզօր լեռներու պէս է . քու իրաւունքդ մեծ անդունդ մըն է . մարդիկը ու անասունները դուն կ'ապրեցընես , ով Տէր :*

7 *Ո՛վ Աստուած , ի՜նչ գեղեցկանոյ է քու գթութիւնդ , որ մարդոց որդիքը քու թեւերուդ հովանաւորութեանը կ'ապաւինին :*

8 *Անոնք քու տանդ պարարտութենէն պիտի կշտանան . ու քու հաճութիւններուդ գետէն պիտի խմցընես անոնց :*

9 *Ինչու որ կենաց աղբիւրը քու քովդ է . քու լուսովդ լոյս պիտի տեսնենք :*

10 *Ինչու գթութիւնդ քեզ ճանչցողներուն շարունակէ , ու քու արդարութիւնդ սրտով ուղիղներուն :*

11 *Ամբարտաւանութեան ոտքը թող իմ վրաս չգայ , ու չարերուն ձեռքը զիս չշարժէ :*

12 *Հոն ինկան անօրէնութիւն գործողները . գետինը զարնուեցան ու չկրցան վեր նլլել :*

ՍԱՂՄ . ԼԱ :

Սաղմոս Դաւթի :

1 *Չարերուն համար մի՛ նեղանար , անօրէնութիւն գործողներուն մի՛ նախանձիր .*

2 *Ալան զի անոնք խոտի պէս շուտով պիտի կտրուին , ու կանանչ խոտի պէս պիտի չորնան :*

3 *Տէրոջը յոյսա ու բարութիւն ըրէ , երկրի վրայ բնակէ ու ճշմարտութեան մէջ արածուէ*

4 *Ու Տէրոջմով ուրախացիր . և անիկայ կու տայ քեզի քու սրտիդ խնդրուածքները :*

5 *Տէրոջը յանձնէ քու ճամբադ , ու անոր յոյսա , և անիկայ պիտի կատարէ .*

6 *Ու դուրս պիտի հանէ քու արդարութիւնդ լոյսի պէս , ու քու իրաւունքդ կէս օրուան պէս :*

7 *Տէրոջը համբերէ՛ ու անոր սպասէ՛ , և մի՛ նեղանար իր ճամբան յաջողութեամբ գացողին համար , ու խարէութիւն ընող մարդուն համար :*

8 *Դադարէ՛ բարկութենէն , ու սրտմոլէգը վե՛ր ըրէ . մի՛ նեղանար , որ չարութիւն ընես :*

9 *Ալան զի չարագործները պիտի կորսուին , սակայն Տէրոջը համբերողները երկիրը պիտի ժառանգեն :*

10 *Ալան զի քիչ ժամանակէետև ամբարիշտը պիտի չըլլայ , և անոր տեղը պիտի փնտռես , ու ինքը պիտի չգտնուի :*

11 *Սակայն հեզերը պիտի ժառանգեն երկիրը , ու խաղաղութեան առատութիւնովը ուրախ պիտի ըլլան :*

12 *Անեղաւորը արդարին դէմ չար կը խորհի , ու անոր վրայ ակռաները կը կրճտէ :*

13 *Տէրը ծաղր պիտի ընէ զանիկայ , վասն զի անոր օրը հասնելու վրայ կը տեսնէ :*

14 *Անեղաւորները թուր քաշեցին , ու աղեղնին լարեցին , աղքատը ու տնանկը վար ձգելու համար , շիտակ ճամբու մէջ քալողները սպաննելու համար :*

15 *Անոնց թուրը իրենց սիրտը պիտի մտնէ , ու անոնց աղեղները պիտի կոտրտին :*

16 *Արդարին քիչ բանը շատ ամբարիշտներու առատ ստացուածքէն աղէկ է :*

17 *Ինչու որ ամբարիշտներուն բազուկները պիտի կոտրուին . բայց արդարներուն ապաւէնը Տէրն է :*

18 Երդարներուն օրերը գիտէ Տէրը. և անոնց ժառանգութիւնը յաւիտենական պիտի ըլլայ.

19 Չորձանքի ժամանակ պիտի չամչնան, ու սովի օրերը պիտի կշտանան։

20 Բայց ամբարիշտները պիտի կորսուին, ու Տէրոջը թշնամիները գառնուկներու ճարպին պէս պիտի ապառին, մուխի պէս պիտի ապառին։

21 Ամբարիշտը փոխ կ'առնէ ու չվճարեր, սակայն արդարը կ'ողորմի ու կու տայ։

22 Քանզու որ անոր օրհնածները պիտի ժառանգեն երկիրը. բայց անիծուածները պիտի կորսուին։

23 Հոգի մարդուն քայլերը Տէրոջմէ կը հաստատուին. ու Անիկայ անոր ճամբուն կը հաճի։

24 Թէև և իյնայ, պիտի չկործանի. վասն զի Տէրը անոր ձեռքը կը բռնէ։

25 Տղայ էի ու ծերացայ, բայց արդարը անտես եղած չտեսայ, կամ անոր զաւակը հաց մուրացող։

26 Ամէն օր կ'ողորմի ու փոխ կու տայ. և անոր սերունդը օրհնուած է։

27 Չարութենէ ետ կեցիր ու բարութիւն ըրէ, և յաւիտեան պիտի ծնաս.

28 Քանզու որ Տէրը կը սիրէ իրաւունքը, և իր սուրբերը երեսէ չձգեր. յաւիտեան կը պահուին անոնք. բայց ամբարիշտներուն սերունդը պիտի կորսուի։

29 Երդարները պիտի ժառանգեն երկիրը, ու յաւիտեան անոր վրայ պիտի բնակին։

30 Երդարին բերանը իմաստութիւն կը խօսի, ու անոր լեզուն իրաւունք կը գրուցէ։

31 Իր Աստուծոյն օրէնքը իր սրտին մէջ է, և անոր քայլերը պիտի չսահին։

32 Անհաւատը արդարը կը դիտէ, և զանիկայ մեռցընելու եռանդ կ'իյնայ։

33 Տէրը անոր ձեռքը պիտի չձգէ զանիկայ, և անոր դատաստանը առնուած ատենը պիտի չդատապարտէ զանիկայ։

34 Տէրոջը համբերէ ու անոր ճամբան պահէ, և անիկայ քեզ կը բարձրացընէ որ երկիրը ժառանգես. ամբարիշտներուն ատոակումը պիտի տեսնես։

35 Ամբարիշտը զօրացած տեսայ, ու իր տեղը կեցող կանանչ ծառի մը պէս տարածուած.

36 Բայց ան անցաւ, ու ահա չկար. և զանիկայ փնտռեցի, բայց չգտնուեցաւ։

37 Երդարը նկատէ և ուղիղին նայէ, վասն զի խաղաղարար մարդը ետքն վախճան պիտի ունենայ։

38 Յանկ անօրէնները միասին պիտի կորսուին. ամբարիշտներուն վախճանը կորուստ պիտի ըլլայ։

39 Բայց արդարներուն փրկութիւնը Տէրոջմէն է, նեղութեան ժամանակ ինքը անոնց ապաւէնն է։

40 Ու Տէրը պիտի օգնէ անոնց, և պիտի ազատէ զանոնք. ամբարիշտներէն պիտի ազատէ ու պիտի փրկէ զանոնք, վասն զի անոր կը յուսան։

ՍԱՂՄ. Լ.

Սաղմոս Դաւթի, յիշատակի համար։

1 Ո՛վ Տէր, քու սրտմտութեամբդ պիտի մի յանդիմաներ, ու բարկութեամբդ պիտի մի խրատեր։

2 Վասն զի քու նետերդ իմ ներսէս դիս մխուեցան, և քու ձեռքդ իմ վրաս կ'իջնէ։

3 Իմ մարմնոյս մէջ առողջութիւն չկայ քու բարկութեանդ համար, ոսկորներուս մէջ հանգստութիւն չկայ իմ մեղքիս համար։

4 Քանզու որ անօրէնութիւններս գլխէս վեր բարձրացան. ծանր բեռի պէս իմ վրաս ծանրացած են։

5 Աչքերս հոտեցան ու փտեցան իմ յիմարութեանս պատճառովը։

6 Նուաստացայ ու խիստ ցածցայ, ամէն օր սգաւոր կը պտըտիմ.

7 Վասն զի աղիքներս ջերմութիւնով լեցուեցաւ, ու մարմնոյս մէջ առողջութիւն չկայ։

8 Տկարացայ ու խիստ ձնծուեցայ. սրտիս հեծութենէն մռնչեցի։

9 Ո՛վ Տէր, իմ ամէն բաղձանքս քու առջիդ է, ու իմ հեծութիւնս քեզմէ չծածկուեցաւ։
10 Սիրտս կը բաբախէ, ոյժս ինձ թողլ տուաւ, ու իմ աչքերուս լոյսը՝ ան ալ իմ հետս չէ։
11 Սիրականներս ու ընկերներս իմ հարշարանքէս հեռու կը կենան, ազգականներս ալ հեռու կը կենան.
12 Ու անձս փնտռողները ինծի որոգայթ կը լարեն, ու ինծի չարիք ուզողները անօրէնութիւն կը խօսին, և ամէն օր նենգութիւն կը մտածեն։
13 Սակայն ես խուլի պէս չեմ լսեր, ու բերանը չբացող համրի մը պէս եմ։
14 Ես ես անոնք մարդու մը պէս եմ՝ որ չլսեր, ու հակառակ խօսք չկայ իր բերանը։
15 Վասն զի՝ ովո Տէր, ես քեզի կը յուսամ, դուն պիտի պատասխանես, ովո իմ Տէր Աստուածս։
16 Ինչու որ ըսի, Ծածղ չլինդան իմ վրաս. ոտքիս սահած ժամանակը ինծի դէմ պէրճաւ կը մեծցընեն։
17 Վասն զի ես կաղ ըլլալու պատրաստ եմ, ու իմ ցաւս ամէն առեն առջիս է։
18 Ինչու որ անօրէնութիւնս պիտի պատմեմ, ու մեղքիս համար հոգ պիտի ընեմ։
19 Հայց թշնամիներս ողջ են, ու ժոխքան. զիս զուր տեղը ատողները շատցան.
20 Ու աղէկութեան փոխարէն գէշութիւն ընողները ինծի դէմ կը կենան, վասն զի ես աղէկութեան ետևէ կ'երթամ։
21 Ու մի թողուր, ովո Տէր, ովո իմ Աստուածս, ինծմէ մի հեռանար։
22 Ինծի օգնութիւն ընելու արագացիր՝ ովո Տէր՝ իմ փրկութիւնս։

ՍԱՂՄ. Լ

Պէհատր երաժշտին, Դպիրութեան. Ասաղայ Դաւթի։

1 Ըսի թէ Ա՛մբաններուս զգուշութիւն ընեմ, որ լեզուովս մեղք չգործեմ. բերանս սանձով պահեմ՝ եմ՝ ամբարիշտը իմ առջիս եղած ատենը։
2 Մունճ եղայ լռութիւնով, ազդեցութեան վրայով ալ լռեցի, ու ցաւս շարժեցաւ։
3 Սիրտս բորբոքեցաւ ներսի դիս, ջերմութեանս մէջ կրակ վառեցաւ. ան ատենը լեզուովս խօսեցայ։
4 Ծանուցուր ինծի, ովո Տէր, իմ վերջս, և օրերուս չափը որչափ է, որ գիտնամ թէ ինչպէս անցաւոր եմ։
5 Ահա իմ օրերս թիզերու չափ դրեր, ու իմ կեանքս ոչինչի պէս է քու առջիդ. իրաւ ամէն մարդ ընթ և հաստատուած ըլլայ, Բայց բոլորովին ունայնութիւն է։ (Սէլայ։)
6 Յիրաւի մարդը ստուերի մը պէս կը պտըտի, արդարև փուճ տեղը անհանգիստ կ'ըլլայ. կը դիզէ, բայց չգիտեր թէ ով պիտի առնէ զանոնք։
7 Ու հիմա ի՞նչ բանի սպասեմ, ովո Տէր, իմ յոյսս քեզի է.
8 Փրկէ զիս իմ բոլոր յանցանքներէս, իս հիմարներուն նախատինք ըլլալու մի դներ։
9 Մունճ եղայ ու բերանս չբացի, վասն զի դուն ըրիր։
10 Վու հարուածդ հեռացուր ինծմէ. ձեռքիդ զարնելովը ես կորսուեցայ։
11 Ընօրէնութեան համար յանդիմանութիւններով կը խրատես մարդը, ցեցի մը պէս կը հալեցընես անոր ցանկալի բաները. իրաւ ամէն մարդ ունայնութիւն է։ (Սէլայ։)
12 Ո՛վ Տէր, լսէ իմ աղօթքս, ու ականջ դիր աղաղակիս. արցունքներուս մի լռեր, ինչու որ քու առջիդ պանդուխտ մըն եմ ես, հիւր մը՝ իմ բոլոր նախնիքներուս պէս։
13 Ծոյլտուութիւն ըրէ ինծի որ զուարթանամ քանի որ չեմ գացեր ան տեղը՝ որ ալ պիտի չգտնուիմ։

ՍԱՂՄ. Լ

Պէհատր երաժշտին. Ասաղայ Դաւթի։

1 Ապասելով սպասեցի Տէրոջը, ու ծռեցաւ ինծի ու լսեց իմ աղաղակս.

2 Եւ զիս կորստեան փոսէն՝ տղմա-
լից կաւէն հանեց , ու ոտքերս վէմի
վրայ ամուրցուց , ու քալուածքս
հաստատեց ։
3 Ու բերանս դրաւ մէկ նոր երգ մը՝
մեր Աստուծոյն գովութիւնը ։ Շա-
տերը պիտի տեսնեն ու պիտի վախ-
նան , ու Տէրոջը պիտի յուսան ։
4 Երանի՛ ան մարդուն՝ որ իր յոյսը
Տէրոջը վրայ կը դնէ , ու չնայիր
հպարտներուն ու սուտ ձոխներուն ։
5 Շատ են սքանչելիքներդ որ դուն
ըրեր ես , ով իմ Տէր Աստուածս ,
ու մեր վրայ ունեցած խորհուրդներդ
մէկը չկրնար կարգաւ պատմել քու
առջիդ . պիտի պատմէի ու խօսէի ,
բայց համրանքէն աւելի շատ են ։
6 Ողոհի ու ընծայի չհաւնեցար ,
հապա իմ ականջներս բացիր . ող-
ջակէզ ու մեղքի պատարագ չպա-
հանջեցիր ։
7 Ես ժամանակը ըսի թէ Ահա կու-
գամ ես . գիրքի տոմսի մէջ ինծի
համար գրուած է ։
8 Ով իմ Աստուածս , քու կամքդ
կատարելու փափաքեցայ , ու քու
օրէնքդ իմ ներսի դիս է ։
9 Ընդարձակ քարոզեցի շատուր
ժողովքի մէջ . ահա շրթունքներս
չարգիլեցի . ով Տէր , դուն գիտես ։
10 Սրտիս մէջը գաղտուկ չպահեցի
քու արդարութիւնդ . հաւատար-
մութիւնդ ու փրկութիւնդ պատ-
մեցի . քու ողորմութիւնդ ու ճըշ-
մարտութիւնդ շատուր ժողովքէն
չծածկեցի ։
11 Դուն՝ ով Տէր , քու գթութիւնդ
ետ մի պահեր ինծմէ . քու ող-
որմութիւնդ ու ճշմարտութիւնդ ամէն
ժամանակ պաշտպանեն զիս ։
12 Վասն զի անթիւ չարիքներ իս
պատեցին . անօրէնութիւններս ին-
ծի հասան , ու ես չեմ կրնար տես-
նել . գլխուս մազէն շատ են . ու
սիրտս իս թողուց ։
13 Ով Տէր , իս փրկելու կամք ըրէ .
ով Տէր , ինծի օգնելու արտօրցիր ։
14 Ծածկ ամչնան ու մէկտեղ խայ-
տառակ ըլլան իմ անձս փնտռողնե-
րը անիկայ կորսընցնելնելու համար .
ետ դառնան ու ամօթով ըլլան ինծի
չարութիւն ուզողները ։
15 Ծածկ ամչնալով կործանին ա-
նոնք որ ինծի Ա՛շ վա՛շ կ՚ըսեն ։
16 Քեզ փնտռողները քեզմով
ծիծաղ ցնծան և ուրախանան . քու
փրկութիւնդ սիրողները ամէն ժա-
մանակ ծիծաղ ըսեն , Տէրը մեծցնայ ։
17 Բայց ես աղքատ ու տնանկ եմ ,
սակայն Տէրը հոգ կը տանի ինծի .
իմ օգնականս ու փրկիչս դուն ես ,
ով իմ Աստուածս՝ մի ուշանար ։

ՍԱՂՄՈՍ · ԻԸ

Գլխաւոր երաժշտին . Սաղմոս
Դաւթի ։

1 Երանի՛ անոր որ աղքատին հոգ
կը տանի . նեղութեան օրը Տէ-
րը պիտի փրկէ զանիկայ ։
2 Տէրը պիտի պահէ ու ապրեցընէ
զանիկայ . երանելի պիտի ըլլայ երկ-
րի վրայ . ու թշնամիներուն կամա-
ցը պիտի չմատնես զանիկայ ։
3 Տէրը անոր ոյժ պիտի տայ տը-
կարութեան անկողինին մէջը . անոր
ամէն անկողինը պիտի դարձընես
անոր հիւանդութեան ատեանը ։
4 Ես ըսի , Ո՛վ Տէր , ողորմի՛ ին-
ծի , բժշկէ՛ իմ անձս , ինչու որ ես
քեզի դէմ մեղանչեցի ։
5 Թշնամիներս դէշ կը խօսին իմ
վրայովս , ըսելով Ե՞րբ պիտի
մեռնի ու անունը կորսուի ։
6 Ան որ դիմի ինծի գալու ըլլայ
տեսնելու համար , ունայնութիւն
կը խօսի . իր սիրտը անօրէնութիւն
կը ժողվէ իրեն համար , որ դուրս
երթալով զրուցէ ։
7 Ինծի դէմ միասին կը փսփսան
ամէն իմ ատողները . իմ վրայիս
չարութիւն կը խորհին .
8 Ա՛ըեւն ըլ Պարութեան բան մը
անոր վրայ թափեցաւ . ու ձիմա որ
պառկած է , ալ պիտի չկրկէ ։
9 Ինչև անգամ իմ բարեկամ՝
որուն ապաւիներ էի , իմ հացս ու-
տողը ինծի դէմ կրունկ վերցուց ։
10 Սակայն՝ ով Տէր , դուն ողորմի՛
ինծի ու կանգնեցո՛ւր զիս , ու ես վո-
խարէնը տամ անոնց ։

11 Ընկէ դիտեմ որ ինծի կը հաւանիս, որ թշնամիս իմ վրաս չպարծենար։

12 Ու զիս իմ անմեղութեանս մէջ կը պահես, ու յաւիտեան իս քու առջիդ կը կայնեցընես։

13 Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Ասուածը յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն ու ամէն։

ՍԱՂՄ · ԻԸ

Դաւիթը երաժշտին. Կորնթ որդւոյը երգը։

1 Ինչպէս որ եղջերուն ջուրի վտակներուն կը փափաքի, անանկ ալ իմ անձս քեզի կը փափաքի, ո՛վ Ասուած։

2 Հոգիս ծարաւի է Ասուծոյ կենդանի Ասուծոյն. ի՞րը պիտի գամ ու երևնամ Ասուծոյ առջին։

3 Ցորեկ ու գիշեր արցունքներս ինծի հաց եղան, որովհետև ամէն օր ինծի կ՚ըսեն թէ Ո՞ւր է քու Ասուածդ։

4 Ես բաները միտքս կը բերեմ, ու հոգիս կը թափեմ իմ ներսիդիս, փոփոխելով որ բազմութեան հետ երթամ, անոնց հետ հանդէսով Ասուծոյ տունը մտնեմ ուրախութեան ու օրհնութեան ձայնով, տօնախմբող բազմութեան հետ։

5 Ինչո՞ւ կը ցածնաս, ո՛վ իմ հոգիս, և ինչո՞ւ իմ ներսիդիս անհանգիստ ես. Ասուծմ՛ յուսա. ինչու որ անգամ մըն ալ զանիկայ պիտի գովեմ իր երեսին փրկութեանը համար։

6 Ո՛վ իմ Ասուածս, հոգիս իմ ներսի դիս կը ցածնայ. անոր համար քեզ կը յիշեմ Յորդանանու երկրէն ու Հերմոններէն ու Հերմոնեանէն փոքր լեռնէն։

7 Ընդունդը անդունդին կը կանչէ քու յորձանքներուդ ձայնովը. քու ամէն կոհակներդ ու ալիքներդ իմ վրայէս անցան։

8 Յորևկը Տէրը պիտի պատուիրէ իր ողորմութեանը. ու գիշերը իր երգը ինծի հետ պիտի ըլլայ. ու աղօթք իմ կենացս Ասուածոյն ըլլայ։

9 Պիտի ըսեմ Ասուածոյ՝ իմ վէմիս, Ինչո՞ւ իս մոռցեր ես, ինչո՞ւ տրտում պտըտիմ թշնամիին հարստահարութենէն։

10 Ոսկորներս կոտրտելու չափ թշնամիներս զիս կը նախատեն ամէն օր ինծի ըսելով թէ Ո՞ւր է քու Ասուածդ։

11 Ինչո՞ւ կը ցածնաս, ո՛վ իմ հոգիս, և ինչո՞ւ իմ ներսիդիս անհանգիստ ես. Ասուծմ՛ յուսա. ինչու որ անգամ մըն ալ զանիկայ պիտի գովեմ. Ան է իմ երեսիս փրկութիւնը ու իմ Ասուածս։

ՍԱՂՄ · ԻԹ

1 Ինծի դատաստան ըրէ, ո՛վ Ասուած, ու իրաւունքս պաշտպանէ սուրբ չհղող ազգէն. նենգաւոր ու անօրէն մարդէն իս ազատէ։

2 Վասնզի դուն ես իմ ամրութեանս Ասուածը. ինչո՞ւ իս կը մերժես, ինչո՞ւ տրտում պտըտիմ թշնամիին հարստահարութենէն։

3 Քու լոյսդ ու ճշմարտութիւնդ խրկէ. անոնք առաջնորդեն ինծի, ու իս հասնիմ քու սուրբ լեռդ ու քու բնակարաններդ։

4 Ու Ասուծոյ սեղանին քովը պիտի երթամ, իմ ուրախութեանս ու ցնծութեանս Ասուծոյն առջին. ու քեզ քնարով պիտի գովեմ, ո՛վ Ասուած՝ իմ Ասուածս։

5 Ինչո՞ւ կը ցածնաս ո՛վ իմ հոգիս, և ինչո՞ւ իմ ներսի դիս անհանգիստ ես. Ասուծմ՛ յուսա. ինչու որ անգամ մըն ալ զանիկայ պիտի գովեմ. Ան է իմ երեսիս փրկութիւնը ու իմ Ասուածս։

ՍԱՂՄ · ԽԱ

Դաւիթը երաժշտին. Կորնթ որդւոյը երգը։

1 Ո՛վ Ասուած, մեր ականջներովը լսեցինք, հայրերնիս մեզի պատմեցին այն գործը՝ որ անոնց օրերը գործեցիր առջի ժամանակը։

2 Դուն քու ձեռքովդ հեթանոսները քշեցիր, ու զանոնք տնկեցիր.

չարչարեցիր ժողովուրդները ու տարածեցիր զանոնք :

3 Վասնզի չէ թէ իրենց սրովը ժառանգեցին երկիրը , ու չէ թէ իրենց բազուկը զերծնէ փրկեց . հապա քու աջ ձեռքդ ու քու բազուկդ և քու երեսիդ լոյսը . վասն զի անոնց հաճեցար :

4 Դուն ինքդ ես իմ թագաւորս , ո՛վ Աստուած , հրամայեա տուր Յակոբին փրկութիւններուն համար :

5 Անոնմով թշնամիներնիս գետնին պիտի զարնենք . մեր վրայ եղողները քու անունովդ ոտքի տակ պիտի առնենք :

6 Վասն զի աղեղիս չեմ յուսար , ու թուրս իս չկրնար ազատել .

7 Հապա դուն մեզ կը փրկես մեր թշնամիներէն , ու մեզ առողները ամօթով կ՚ընես :

8 Ամէն օր Աստուծով կը պարծենանք , ու յաւիտեան քու անունդ պիտի դովենք : (Սէլայ :)

9 Սակայն մեզ մերժեցիր ու խայտառակ ըրիր , ու մեր զօրքերուն հետը չելար :

10 Թշնամիէն մեզ ետ դարձուցիր , ու մեզ առողները ձեղ կողոպտեցին իրենց համար :

11 Մեզ ոչխարի պէս ուտելու տուիր , ու հեթանոսներուն մէջը մեզ ցրուեցիր :

12 Քու ժողովուրդդ ոչինչ դնով ծախեցիր , ու չաւելցուցիր քու հարստութենդ անոնց գիներովը :

13 Դրացիներնուս առջեւը մեզ խայտառակ ըրիր , մեր բոլորտիքը եղողներուն ծաղր ու կատակ :

14 Մեզ հեթանոսներուն մէջը առակ ըրիր , ժողովուրդներուն մէջը գլուխնին երերցնելու պատճառ :

15 Ամէն օր իմ նախատինքս առջեւս է , ու երեսս ամօթը զիս կը ծածկէ ,

16 Նախատողին ու հայհոյողին ձայնէն , թշնամիին ու վրէժխնդրին երեսէն :

17 Այս ամէնը մեր վրայ եկաւ . սակայն մենք քեզ չմոռցանք , և քու ուխտիդ սուտ չելանք .

18 Սիրտերնիսետ չդարձան , ու քալուածքնիս քու ճամբայէդ դուրս չելան .

19 Թէպէտ չագալներուն եղած տեղը մեզ ձգեցիր , ու մահուան ստուերովը մեզ ծածկեցիր :

20 Թէ որ մեր Աստուծոյն անունը մոռցեր ենք , կամ օտար աստուծոյ ձեռքերնիս երկրպագեր ենք ,

21 Աստուած ասը բանը պիտի չփնտռէր , որովհետեւ ինքը սրտին գաղտնիքները գիտէ :

22 Հապց ամէն օր քեզի համար կը սպանուինք , մորթուելու ոչխարի պէս կը սեպուինք :

23 Արթնցիր ո՛վ Տէր , ինչո՞ւ կը քնանաս , ելլիր , մի՛ մերժեր յաւիտեան :

24 Ինչո՞ւ երեսդ կը ծածկես , մեր տառապանքը կը մոռնաս :

25 Վասն զի մեր անձը մինչեւ հողը ծռեցաւ , մեր փորը գետինը փակաւ :

26 Ելիր մեր օգնութեանը , ու ազատէ մեզ քու ողորմութեանդ համար :

ԱՂԱՂ . Խե

Պէհաւուր երաժշտին , Հ՚օշանիմի վրայ . Կորխի որդւոցը քերթուածը . երդ սիրոյ :

1 Իմ սրտես բարի խօսք կը բղխի , շարադրածս թագաւորին համար կը խօսիմ . իմ լեզուս արագագիր դպիրին գրչին պէս է :

2 Դուն մարդոց որդիներէն աւելի գեղեցիկ ես . քու շրթանցդ վրայ շնորհք թափուած է , անոր համար Աստուած քեզ օրհնեց յաւիտեան :

3 Ո՛վ հզօր , թուրդ մէջքդ կապէ քու փառքովդ ու վայելչութիւնովդ :

4 Ու քու վայելչութիւնովդ յաջողուէ , ճշմարտութեան ու հեզութեան եւ արդարութեան համար հնծիր . ու քու աջ ձեռքդ քեզի սահուր բաներ պիտի սորվեցընէ :

5 Քու նետերդ սրուած են , ո՛վ թագաւորին թշնամիներուն սրտին մէջը հետաձգ են . ժողովուրդները քու տակդ պիտի իյնան :

6 Ո՛վ Աստուած , քու աթոռդ յա-

Ընոր համար պիտի չվախնանք , 2
թէ և երկիրը փոխուի , ու լեռները
ծովուն միջտեղը ձգուին .

Թէ և անոր ջուրերը գոռան ու 3
պղտորին , լեռները դողան անոր
ուռենալովը : (Սէլա :)

Գետի վտակները պիտի ուրա- 4
խացընեն Աստուծոյ քաղաքը՝ Նարդ-
ըելոյն սուրբ բնակարանները :

Աստուած անոր միջն է , անիկայ 5
պիտի չսասանի . Աստուած անոր
պիտի օգնէ առաւոտանց կանուխ :

Հեթանոսները կը խռովին , 6
թագաւորութիւնները կը շարժին .
Խօսքէ իր ձայնը կու տայ , եր-
կիրը կը հալի :

Տէր Օղոցաց մեզի հետ է , 7
Յակոբին Աստուածը մեզի ապաւէն
է : (Սէլա :)

Եկէք ու տեսէք Տէրոջը գործ- 8
ը , որ աւերումներ ըրաւ երկրի միջ :

Պատերազմները կը դադրեցը- 9
նէ մինչև երկրի ծայրը . աղեղը կը
կոտրտէ ու նիզակը կը ջարդէ ,
կառքերը կրակով կ'այրէ :

Անդադրա կեցէք ու ձանչցէք որ 10
ես եմ Աստուած . հեթանոսներուն
միջը պիտի բարձրանամ , երկրի
վրայ պիտի բարձրանամ :

Տէր Օղոցաց մեզի հետ է . Յա- 11
կոբին Աստուածը մեզի ապաւէն է :
(Սէլա :)

ՍԱՂՄ · ԽԶ

Վշտաւոր երաժշտին . Կորխի որ-
դւոցը Սաղմոսը :

Ով ամէն ազգեր ամէն ժողով- 1
ուրդներ , ցնծութեան ձայնով Աս-
տուծոյ աղաղակեցէք :

Վասն զի Տէրը Նարձրեալ է 2
Ընարկու է , բոլոր երկրի վրայ մեծ
Թագաւոր է :

Ժողովուրդները մեզի կը չնա- 3
զանդեցընէ , ու ազգերը մեր ոտ-
քերուն տակը :

Ընտրեց մեզի մեր ժառանգու- 4
թիւնը , Յակոբին փառաւորու-
թիւնը՝ որ ինքը սիրեց : (Սէլա :)

Աստուած ցնծութիւնով վեր է- 5
լաւ , Տէրը փողի ձայնով :

Երգեցէք Աստուծոյ , երգեցէք ,
երգեցէք մեր Թագաւորին , երգեցէք :

Վասն զի Աստուած ամբողջ 7
երկրի Թագաւորն է , հմտութեամբ
երգեցէք :

Աստուած հեթանոսներուն վրայ 8
կը թագաւորէ , Աստուած իր սուրբ
աթոռին վրայ կը նստի :

Ազնուականները ժողովեցան , 9
Աբրահամի Աստուծոյ ժողովուրդը ,
վասն զի երկրի վահանները Աս-
տուծոյ են , շատ բարձրացեալ է :

ՍԱՂՄ · ԽԷ

Վշտաւոր երաժշտին . Կորխի որ-
դւոցը երգը Ալամոթի վրայ :

Աստուած մեր ապաւէնը ու զօրու- 1
թիւն է . նեղութիւններուն մէջ
չափազանց օգնական կը գտնուի :

Ընոր համար պիտի չվախնանք , 2
թէ և երկիրը փոխուի , ու լեռները
ծովուն միջտեղը ձգուին .

Թէ և անոր ջուրերը գոռան ու 3
պղտորին , լեռները դողան անոր
ուռենալովը : (Սէլա :)

Գետի վտակները պիտի ուրա- 4
խացընեն Աստուծոյ քաղաքը՝ Նարձ-
ըելոյն սուրբ բնակարանները :

Աստուած անոր միջն է , անիկայ 5
պիտի չսասանի . Աստուած անոր
պիտի օգնէ առաւոտանց կանուխ :

Հեթանոսները կը խռովին , 6
թագաւորութիւնները կը շարժին .
Խօսքէ իր ձայնը կու տայ , եր-
կիրը կը հալի :

Զօրաց Տէրը մեզի հետ է , 7
Յակոբին Աստուածը մեզի ապաւէն
է : (Սէլա :)

Եկէք ու տեսէք Տէրոջը գործ- 8
ը , որ աւերումներ ըրաւ երկրի միջ :

Պատերազմները կը դադրեցը- 9
նէ մինչև երկրի ծայրը . աղեղը կը
կոտրտէ ու նիզակը կը ջարդէ ,
կառքերը կրակով կ'այրէ :

Անդադրա կեցէք ու ձանչցէք որ 10
ես եմ Աստուած . հեթանոսներուն
միջը պիտի բարձրանամ , երկրի
վրայ պիտի բարձրանամ :

Զօրաց Տէրը մեզի հետ է . Յա- 11
կոբին Աստուածը մեզի ապաւէն է :
(Սէլա :)

ՍԱՂՄ · ԽԸ

Վշտաւոր երաժշտին . Կորխի որ-
դւոցը երգը Ալամոթի վրայ :

Աստուած մեր ապաւէնը ու զօրու- 1
թիւն է . նեղութիւններուն մէ-
ջը խիստ օգնական կը գտնուի :

Ընոր համար պիտի չվախնանք , 2
թէ և երկիրը փոխուի , ու լեռները
ծովուն միջտեղը ձգուին .

Թէ և անոր ջուրերը գոռան ու 3
պղտորին , լեռները դողան անոր
ուռենալովը : (Սէլա :)

Գետի վտակները պիտի ուրա- 4
խացընեն Աստուծոյ քաղաքը՝ Նարձ-
ըելոյն սուրբ բնակարանները :

Աստուած անոր միջն է , անիկայ 5
պիտի չսասանի . Աստուած անոր
պիտի օգնէ առաւոտանց կանուխ :

Հեթանոսները կը խռովին , 6
թագաւորութիւնները կը շարժին .
Խօսքէ իր ձայնը կու տայ , եր-
կիրը կը հալի :

Զօրաց Տէրը մեզի հետ է , 7
Յակոբին Աստուածը մեզի ապաւէն
է : (Սէլա :)

Եկէք ու տեսէք Տէրոջը գործ- 8
ը , որ աւերումներ ըրաւ երկրի միջ :

Պատերազմները կը դադրեցը- 9
նէ մինչև երկրի ծայրը . աղեղը կը
կոտրտէ ու նիզակը կը ջարդէ ,
կառքերը կրակով կ'այրէ :

Անդադրա կեցէք ու ձանչցէք որ 10
ես եմ Աստուած . հեթանոսներուն
միջը պիտի բարձրանամ , երկրի
վրայ պիտի բարձրանամ :

Զօրաց Տէրը մեզի հետ է . Յա- 11
կոբին Աստուածը մեզի ապաւէն է :
(Սէլա :)

ՍԱՂՄ · ԽԹ

Վշտաւոր երաժշտին . Կորխի որ-
դւոցը Սաղմոսը :

Ով ամէն ազգեր ամէն ժողով- 1
ուրդներ , ցնծութեան ձայնով Աս-
տուծոյ աղաղակեցէք :

Վասն զի Տէրը Նարձրեալ է 2
Ընարկու է , բոլոր երկրի վրայ մեծ
Թագաւոր է :

Ժողովուրդները մեզի կը չնա- 3
զանդեցընէ , ու ազգերը մեր ոտ-
քերուն տակը :

Ընտրեց մեզի մեր ժառանգու- 4
թիւնը , Յակոբին փառաւորու-
թիւնը՝ որ ինքը սիրեց : (Սէլա :)

Աստուած ցնծութիւնով վեր է- 5
լաւ , Տէրը փողի ձայնով :

6 Սաղմոս երգեցէք Աստուծոյ, սաղմոս երգեցէք. սաղմոս երգեցէք մեր Թագաւորին, սաղմոս երգեցէք.

7 Զանազի բոլոր երկրի վրայ Թագաւոր Աստուած է, Ըրդ երգեցէք անոր:

8 Աստուած ազգերուն վրայ կը Թագաւորէ, Աստուած կը նստի իր սուրբ աթոռին վրայ:

9 Ժողովրդոց իշխանները ժողված Աբրահամի Աստուծոյն ժողովուրդին հետ. վասն զի երկրի վահանները Աստուծոյն են, ինքը խիստ բարձրացած է:

ՍԱՂՄ. ԻԸ

Արխի որդւոցը երգը ի՛ Սաղմոս:

1 Տէրը մեծ է ու խիստ օրհնեալ է մեր Աստուծոյն քաղաքին մէջ՝ իր սուրբ լեռանը վրայ:

2 Վեղեցիկ բարձրութիւնով՝ բոլոր երկրի ուրախութիւնը՝ հիւսիսային կողմերը եղող Սիօն լեռն է, մեծ Թագաւորին քաղաքը:

3 Աստուած անոր պալատներուն մէջ ապաւէն պիտացուած է:

4 Վասն զի ահա Թագաւորները ժողվուեցան, ի՛ միասին անցան:

5 Ինոնք տեսածնուն պէս զարմացան, զարհուրեցան, ի՛ շուտով փախան:

6 Հոն դողումը բռնեց զանոնք, ի՛ ցաւը՝ պաւակ ծնանողի ցաւի պէս:

7 Արևելեան հովով Թարսիսի նաւերը կը խորտակես:

8 Ինչպէս որ լսեցինք, անանկ ալ տեսանք զօրութեանց Տէրոջը քաղաքին մէջ, մեր Աստուծոյն քաղաքին մէջը. Աստուած անիկայ պիտի հաստատէ յաւիտեան: (Ակլայ:)

9 Ո՛վ Աստուած, քու ողորմութեանդ վրայ կը մտածենք քու տաճարիդ մէջը:

10 Ինչու քու գովութիւնդ, ով Աստուած, քու անուանդ պէս մինչև երկրին ծայրերն է. արդարութիւնով լեցուն է քու աջ ձեռքդ:

11 Սիօն լեռը Թող ուրախանայ, ի՛ Հուդայի աղջիկները Թող ցնծան քու դատաստաններուդ համար:

12 Սիոնին չորս կողմը պտըտեցէք, ու անոր բոլորտիքը շարուեցէք ի՛ աշտարակները համրեցէք.

13 Ուշադրութեամբ դիտեցէք անոր պարիսպները. անոր պալատները զննեցէք, որ գալու ազգին պատմէք:

14 Վասն զի ասա Աստուածը մեր Աստուածն է յաւիտեան յաւիտենից. անիկայ պիտի առաջնորդէ մեզ մինչև ի՛ մահ:

ՍԱՂՄ. ԻԹ.

Գլխաւոր երաժշտին. Արխի որդւոցը Սաղմոսը:

1 Լսեցէք ասիկայ, ով բոլոր ազգեր, ականջ դրէք, աշխարհի բոլոր բնակիչները.

2 Ամէնները ու ազնուականները, հարուստներ ու աղքատներ մէկտեղ:

3 Իմաստութիւն պիտի խօսի, ու սրտիս խորհուրդները՝ հանճար:

4 Իմ ականջս առակի պիտի ծռեմ, խրթնաբանութիւնս քնարով պիտի բանամ:

5 Ինչո՞ւ վախնամ չար օրերուն մէջը, երբոր դարանակալներուն անօրէնութիւնը չորս կողմս կը պատէ:

6 Իրենց զօրութեանը յուսացողներուն ու իրենց հարստութեանը շատութիւնովը պարծողներուն

7 Մէկը բնաւ չկրնար փրկել իր եղբայրը, ո՛չ ալ անոր փրկանքը Աստուծոյ հատուցանել.

8 (Հանգէր սուղ է անոնց անձին փրկութեան գինը. ու յաւիտեան պիտի դադարի.)

9 Որ ալ ապրի յաւիտեան, ի՛ապականութիւն չտեսնէ:

10 Ինչու որ կը տեսնէ թէ իմաստուները կը մեռնին, յիմարը ու անխելքը միասին կը կորսուին, ու իրենց ստացուածքները ուրիշներուն կը թողուն:

11 Անոնց խորհուրդը սա է՝ թէ ի-

բենց տուները յաւիտեան պէտք ունան, ու- իրենց բնակարանները ազգէ մինչև ազգ. երկիրները իրենց անուններով կը կոչեն:

12 Բայց մարդը պատուոյ մէջ չմնաց, անասուններուն նման է որ կը կորսուին:

13 Ասոնց ասիճանը իրենց յիմարութիւն է. սակայն անոնց ետևէն եկողները անոնց խօսքին հաճութիւն պիտի տան: (Սէլայ:)

14 Ասոնք ոչխարներու պէս գերեզմանը կը դրուին, մահը պիտի հովուէ զանոնք. և ուղիղները անոնց վրայ պիտի տիրեն առտուանց. ու անոնց դէմքը գերեզմանը պիտի մաշեցնէ իրենց բնակարանէն:

15 Սակայն Աստուած գերեզմանին ձեռքէն պիտի փրկէ իմ անձս, ինչու որ իս պիտի ընդունի: (Սէլայ:)

16 Մի վախնար երբոր մարդ մը հարստանայ, ու անոր տանը փառքը շատնայ:

17 Վասն զի մեռնելու ատենը ամենևին բան մը իր հետը պիտի չառնէ, ու իր փառքը իր ետևէն պիտի չիջնէ:

18 Թէպէտ և իր անձը օրհնեց իր կենդանութեան ատենը, (ու քեզ կը գովեն երբոր դուն քու անձիդ աղէկութիւն կ'ընես,)

19 Սակայն իր նախնիքներուն ազգին պիտի երթայ. մինչև յաւիտեան լոյս պիտի չտեսնեն:

20 Մարդը որ պատուոյ մէջ է ու իմաստութիւն չունի, անասուններուն կը նմանի ու կը կորսուին:

ՍԱՂՄ. Ն՚

Սաղմոս Ասափայ.

1 Աստուածներուն Աստուածը՝ Տէրը խօսեցաւ, ու երկիրը կանչեց արևելքէն մինչև արևմուտք:

2 Սիոնէն՝ գեղեցկութեան կատարելութենէն Աստուած փայլեցաւ:

3 Մեր Աստուածը պիտի գայ ու պիտի չլռէ. անոր առջին մաշող կրակ, ու բոլորտիքը սաստիկ փոթորիկ պիտի ըլլայ:

4 Երկինքը պիտի կանչէ վերէն, ու երկիրը՝ իր ժողովուրդը դատելու համար:

5 Ինծի ժողվեցէք իմ սուրբերս, ու- ինծի հետ զոհով ուխտ ընողները:

6 Ու երկինքները անոր արդարութիւնը պիտի պատմեն, վասն զի Աստուած ինքը դատաւոր է: (Սէլայ:)

7 Լսէ՛ ժո՛ղ իմ ժողովուրդս, ու խօսիմ. ժո՛ղ Իսրայէլ, ու քեզի վկայութիւն ընեմ, որ ես եմ Աստուած՝ քու Աստուածդ:

8 Զէ թէ քու զոհերուդ համար քեզ կը յանդիմանեմ, ու քու ողջակէզներուդ համար՝ որոնք միշտ իմ առջիս են:

9 Քու տունէդ զուարակ չեմ առներ, ոչ ալ քու գոմերէդ նոխազներ:

10 Ինչու որ իմ են անտառին բոլոր գազանները, հազարաւոր լեռներուն անասունները:

11 Ես գիտեմ լեռներուն բոլոր թռչունները, ու դաշտի գազաններըը իմ քովս են:

12 Եթէ որ անօթենամ՝ քեզի պիտի չըսեմ. վասն զի աշխարհքը ու անոր լիութիւնը իմն է:

13 Արդեօք ես ցուլերու միս կ'ուտեմ, կամ նոխազներու արիւն կը խմե՞մ:

14 Շնորհակալութիւն զոհէ Աստուծոյ, ու քու ուխտերդ կատարէ՛ Բարձրեալին.

15 Ու նեղութեան օրը ինծի՛ կանչէ. ես քեզ պիտի ազատեմ, ու դուն իս պիտի փառաւորես:

16 Սակայն Աստուած ամբարշտին կ'ըսէ, Քեզի ի՞նչ՝ որ դուն իմ օրէնքներս կը պատմես, ու իմ ուխտս բերանդ կ'առնես:

17 Վասն զի դուն խրատը ատեցիր, ու իմ խօսքերս ետիդ ձգեցիր.

18 Գողը տեսնելով՝ անոր հետ միաբանեցար, ու շնացողներուն հետ բաժին ունեցար.

19 Քու բերանդ չարութեան տուիր, ու քու լեզուդ նենգութիւն կը շինէ.

4 Երկինքը պիտի կանչէ վերէն, ու երկիրը՝ իր ժողովուրդը դատելու համար:

5 Ինծի ժողվեցէք իմ սուրբերս, ու- ինծի հետ զոհով ուխտ ընողները:

6 Ու երկինքները անոր արդարութիւնը պիտի պատմեն, վասն զի Աստուած ինքը դատաւոր է: (Սէլայ:)

7 Լսէ՛ ժո՛ղ իմ ժողովուրդս, ու խօսիմ. ժո՛ղ Իսրայէլ, ու քեզի վկայութիւն ընեմ, որ ես եմ Աստուած՝ քու Աստուածդ:

8 Զէ թէ քու զոհերուդ համար քեզ կը յանդիմանեմ, ու քու ողջակէզներուդ համար՝ որոնք միշտ իմ առջիս են:

9 Քու տունէդ զուարակ չեմ առներ, ոչ ալ քու գոմերէդ նոխազներ:

10 Ինչու որ իմ են անտառին բոլոր գազանները, հազարաւոր լեռներուն անասունները:

11 Ես գիտեմ լեռներուն բոլոր թռչունները, ու դաշտի գազաններըը իմ քովս են:

12 Եթէ որ անօթենամ՝ քեզի պիտի չըսեմ. վասն զի աշխարհքը ու անոր լիութիւնը իմն է:

13 Արդեօք ես ցուլերու միս կ'ուտեմ, կամ նոխազներու արիւն կը խմե՞մ:

14 Շնորհակալութիւն զոհէ Աստուծոյ, ու քու ուխտերդ կատարէ՛ Բարձրեալին.

15 Ու նեղութեան օրը ինծի՛ կանչէ. ես քեզ պիտի ազատեմ, ու դուն իս պիտի փառաւորես:

16 Սակայն Աստուած ամբարշտին կ'ըսէ, Քեզի ի՞նչ՝ որ դուն իմ օրէնքներս կը պատմես, ու իմ ուխտս բերանդ կ'առնես:

17 Վասն զի դուն խրատը ատեցիր, ու իմ խօսքերս ետիդ ձգեցիր.

18 Գողը տեսնելով՝ անոր հետ միաբանեցար, ու շնացողներուն հետ բաժին ունեցար.

19 Քու բերանդ չարութեան տուիր, ու քու լեզուդ նենգութիւն կը շինէ.

20 Ալ նախս եղբօրդ դէմ կը խօսիս, մօրդ որդւոյն դէմ չարախօսութիւն կ'ընես :

21 Ա՛ս բաները ըրիր ու ես լռեցի, կարծեցիր թէ ես բոլորովին քեզի կը նմանիմ . բայց քեզ պիտի յանդիմանեմ , ու աչքերուդ առջեւը պիտի շարեմ զա՛ը ըրածդ :

22 Ընդ իմացէ՛ք ասիկայ , ո՛վ դուք Աստուած մոռցողներ , չըլլայ որ յեղ պատռեմ , և ազատող մըն ալ չըգտնուի :

23 Ով նորհակալութիւն մատուցանողը իս կը փառաւորէ . ու էդ ճամբուն գտուշացողին պիտի ցուցընեմ Աստուծոյ փրկութիւնը :

ՍԱՂՄ · ՃԾԱ

Վշտաւոր երաժշտին . Աղմոս Դաւթի , անոր Ներսաբէին քովը մանելէն ետքը , Գաթան մարգարէին անոր երկած ժամանակը :

1 Ողորմի՛ ինծի , ո՛վ Աստուած , քու ողորմութեանդ համեմատ , քու առատ գթութեանդ համեմատ ջնջէ իմ յանցանքներս :

2 Իմ անօրէնութենէս բոլորովին իս լուա , ու իմ մեղքէս իս սրբէ :

3 Ա՛ան զի ես կը ճանչնամ իմ յանցանքներս , ու իմ մեղքս միշտ իմ առջեւս է :

4 Քեզի՛ միայն քեզի դէմ մեղանչեցի , և քու աչքերուդ առջեւը չարութիւն ըրի . որ արդար ըլլաս խօսքերուդ մէջ , ու անարատ ըլլաս դատաստանիդ մէջ :

5 Ընդ ես անօրէնութիւնով ծնայ , ու իմ մայրս մեղքով յղացաւ զիս :

6 Ընդ դուն ճշմարտութիւն կ'ուզես երիկամունքներու մէջ . ու ծածուկ սէրդ իմաստութիւն պիտի գիտցընես ինծի :

7 Զոպայի մշտիկով մաքրէ զիս , ու մաքուր ըլլամ . զիս լուա , ու ձիւնէն աւելի ճերմակ ըլլամ :

8 Ցնծութիւն և ուրախութիւն լսել տուր ինծի . թո՛ղ ցնծան ան ոսկորները որ կոտրեցիր :

9 Իմ մեղքերէս երեսդ ծածկէ ,

ու բոլոր անօրէնութիւններս ջնջէ :

10 Ո՛վ Աստուած , իմ մէջս մաքուր սիրտ ստեղծէ , և իմ ներսի դիս ուղիղ հոգի՛ նորոգէ :

11 Ինա երեսէդ մի՛ ձգեր , ու քու Սուրբ Հոգիդ ինծմէ մի՛ հաներ :

12 Քու փրկութեանդ ցնծութիւնը ինծի տա՛ դարձուր , ու կամաւոր հոգի մը թո՛ղ հաստատէ զիս :

13 Ընդ յանցաւորներուն պիտի սորվեցընեմ քու ճամբաներդ , ու մեղաւորները քեզի պիտի դառնան :

14 Ո՛վ Աստուած՝ իմ փրկութեան Աստուածը , փրկէ զիս արիւնհեղութենէն . լեզուս ցնծութեամբ պիտի խօսի քու արդարութեանդ վրայով :

15 Ո՛վ Տէր , իմ շրթունքներս բա՛ց , ու բերանս պիտի պատմէ քու գովութիւնդ :

16 Ա՛ան զի զոհի չես հաճիր որ տա՛նիմ , ողջակէզի ալ չես հաւնիր :

17 Աստուծոյ զոհը կոտրած հոգին է . կոտրած ու խոնարհ սիրտը՝ ո՛վ Աստուած , դուն չես անարգեր :

18 Քու բարեհրութեամբդ Սիոնին բարիք ըրէ , Երուսաղէմին պարիսպները չինէ :

19 Յն ատեն պիտի հաւնիս արդարութեան զոհերուն՝ ողջակէզներուն ու բոլորովին այրուած զոհերուն . ան ատեն քու սեղանիդ վրայ զուարակներ պիտի մատուցանեն :

ՍԱՂՄ · ՃԾԲ

Վշտաւոր երաժշտին . Դաւիթին երգը , երբոր Դոէկ Եդոմացին ելաւ ու պատմեց Սաւուղին , ու անոր ըսաւ թէ Դաւիթ Աքիմելեքին տունը մտեր է :

1 Ինչո՞ւ անօրէնութիւնով կը պարծիս , ո՛վ բռնաւոր . Աստուծոյ գթութիւնը ամէն օր կայ :

2 Լեզուդ չարութիւններ կը ջանբէ , սուր ածելիի պէս նենգութիւն կը գործէ .

3 Չարութիւնը բարութենէն աւելի կը սիրես , ո՛ստութիւնը

արդարութիւն խօսելէն աւելի : (Ակլայ :)

4 Ամէն կործանման խօսքերը ո՛ր նենգաւոր լեզուն կը սիրես :

5 Աստուած ալ յաւիտեան քեզ պիտի կործանէ , քեզ պիտի բռնէ ու քեզ հանէ ի՛ր բնակարանէդ , ու քեզ արմատէդ պիտի խլէ կեանքի դանակց երկրէն : (Ակլայ :)

6 Արդարները պիտի տեսնեն ու վախնան , ու անոր վրայ պիտի ծիծաղին՝ ըսելով ,

7 Ահա այն մարդը՝ որ զԱստուած իրեն ամրութիւն չըրաւ , հապա իր շատ հարստութեանը վստահացաւ , ու իր անօրէնութիւնովը զօրացաւ :

8 Սակայն ես Աստուծոյ տանը մէջ կանանչ ձիթենիի պէս եմ . Աստուծոյ ողորմութեանը կը յուսամ յաւիտեան յաւիտենից :

9 Քեզ պիտի գովեմ յաւիտեան , որ ա՛ս բանը կատարեցիր . ու քու անունդ պիտի յուսամ , վասն զի բարի է սուրբերուդ առջին :

ՍԱՂՄ · ԾԸ

Վերնաւոր երաժշտին , Մահալաթին վրայ · Դաւիթին երգը :

1 Ընդհամը իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Աստուած չկայ . ապականեցան ու պիղծ անօրէնութիւն ըրին . մէկ մը չկայ որ աղէկութիւն ընէ :

2 Աստուած երկինքէն նայեցաւ մարդոց որդիներուն վրայ , որ տեսնէ թէ կա՞յ արդեօք խմաստուն մէկը որ զԱստուած փնտռէ :

3 Ամէնքը խոտորեցան , մէկտեղ անպիտան եղան . աղէկութիւն ընող մը չկայ , մէկ մըն ալ չկայ :

4 Մի՞թէ չի՞ն ճանչնար անօրէնութիւն ընողները , որոնք հաց ուտելու պէս իմ ժողովուրդս կ'ուտեն , ու Աստուծոյ չեն կանչեր :

5 Անոնք ան տեղը շատ վախցան՝ ուր որ վախ չկար . ինչու որ քեզ պաշարողներուն ոսկորները ցրուեց Աստուած . ամչցուցիր զանոնք , վասն զի Աստուած անարգեց զանոնք :

6 Երանի՛ թէ Սիօնէն գար Իսրա-

յէլին փրկութիւնը . Աստուած իր ժողովուրդը գերութենէն դարձուցած ատենը Յակոբ պիտի ցնծայ , ու Իսրայէլ ուրախ պիտի ըլլայ :

ՍԱՂՄ · ԾԹ

Վերնաւոր երաժշտին , Նկինոթի վրայ · Դաւիթին երգը : Մաւուղին , Ահա Դաւիթ մեր քովը պահուած է :

1 Ո՛վ Աստուած , քու անունովդ զիս ազատէ , ու քու զօրութիւնովդ իրաւունքը ըրէ ինծի :

2 Ո՛վ Աստուած , լսէ՛ իմ աղօթքս , բերնիս խօսքերուն ականջ դիր :

3 Վասն զի օտարները իմ վրաս եղան , ու բռնաւորները կը փնտռեն իմ անձս , ու զԱստուած իրենց առջեւը չդրին : (Ակլայ :)

4 Ահա Աստուած ինծի օգնական է . Տէրը իմ հոգիիս պաշտպաններուն հետն է :

5 Չարութիւնը թշնամիներուս վրայ պիտի դարձընէ . քու ճշմարտութեամբդ կորսընցո՛ւր զանոնք :

6 Ես իմ կամքովս քեզի զոհ պիտի մատուցանեմ . ո՛վ Տէր , քու անունդ պիտի գովեմ , ինչու որ բարի է :

7 Վասն զի ամէն նեղութենէ ի՛ս փրկեց , ու իմ աչքս թշնամիներուս վրայ տեսաւ :

ՍԱՂՄ · Ծ

Վերնաւոր երաժշտին , Նկինոթի վրայ · Դաւիթին երգը :

1 Ո՛վ Աստուած , ականջ դիր իմ աղօթքիս , ու իմ խնդրուածքէս քու երեսդ մի ծածկեր :

2 Անկ ըրէ ու պատասխանէ՛ ինծի . իմ դանգատովս կը մրմրիմ ու կը խռովիմ ,

3 Թշնամիին ձայնէն ու ամբարիշտին նեղութիւն տալէն . ինչու որ իմ վրաս անիրաւութիւն կը բերեն , ու բարկութիւնով զիս կը հալածեն :

4 Սիրտս դողաց իմ ներսի դիս , ու

մահուան արհաւիրքները իմ վրաս
ինկան :
5 Ա՛խ ու դող եկաւ իմ վրաս ,
ու սոսկումը իս ծածկեց :
6 Ու ըսի , Երանի՛ թէ աղաւնիի
նման թեւեր ունենայի , որ թռչէի ու
հանգիստ ըլլայի :
7 Ընդ հեռուն կը փախչէի , անա-
պատին մէջ կը բնակէի : (Ելայ :)
8 Սաստիկ հովէն ու փոթորիկէն
իմ փախչիլս կ'արտօրցընէի :
9 Ո՛վ Տէր , կորսընցո՛ւր , անոնց
լեզուները բաժնէ , վասն զի քա-
ղաքին մէջը բռնութիւն ու կռիւ
տեսայ :
10 Գործակ ու դիշեր անոր չորս կողմը՝
անոր պարիսպներուն վրայ կը պըտ-
տըտին . անօրէնութիւն ու չարիք
կայ անոր մէջը :
11 Ընոր մէջը եղերնագործութիւն
կայ . և բռնութիւնը ու նենգու-
թիւնը անոր հրապարակներէն չեն
զատուիր :
12 Ինչու որ թշնամին չէր իս նա-
խատողը , որ համբերէի . հմ ատողը
չէր իմ վրաս հպարտացողը , որ ան-
կէ պահուէի .
13 Հապա դուն՝ ով մարդ , իմ հա-
ւասարս , իմ ընկերս ու ճանչտրս ,
14 Որ իրարու հետ անոյշ խօսակ-
ցութիւն կ'ընէինք , ու բազմու-
թեան հետ Աստուծոյ տունը կ'եր-
թայինք :
15 Մահը յանկարծ անոնց վրայ պի-
տի հասնի , ու ողջ ողջ գերեզմանը
պիտի իջնեն , վասն զի իրենց բնա-
կարաններուն ու իրենց մէջը չարու-
թիւն կայ :
16 Ես ես Աստուծոյ պիտի կանչեմ ,
ու Տէրը իս պիտի փրկէ :
17 Իրիկունը՝ առտուն ու կէս օրը
պիտի բողոքեմ ու հառաչեմ , և
անիկայ պիտի լսէ իմ ձայնս :
18 Խաղաղութիւնով կը փրկէ իմ
անձս ինծի դէմ եղած պատերազմէն ,
ինչու որ շատերը կան իմ քովս :
19 Աստուած պիտի լսէ , ու յաւի-
տենականութեան մէջ բնակողը պի-
տի ցածցընէ զանոնք . (Ելայ .)
որովհետև չեն փոխուիր անոնք , ու
Աստուծմէ չեն վախնար :

20 Ձեռքը իրեն հետ հաշտուածնե-
րուն վրայ երկընցուց , իր ուխտը
աւրեց :
21 Ընոր բերնին խոսէրը կոզիէն կա-
ուղ են , բայց անոր սրտին մէջը
պատերազմ կայ . անոր խօսքերը
ձէթէն կակուղ են , բայց մերկ
սուրբեր են :
22 Ռու հոգդ Տէրոջը վրայ ձգէ , ու
ան քեզ պիտի խնամէ . անիկայ
յաւիտեան սասանութիւն չտար ար-
դարին :
23 Բայց դուն , ով Աստուած , անոնք
ապականութեան գուբին մէջը պի-
տի իջեցընես . արիւնահեղ ու նեն-
գաւոր մարդիկ օրերնուն կէսին
պիտի չհասնին , սակայն ես քեզ
պիտի յուսամ :

ՍԱՂՄ . ՃԾ .

Վերնաւոր երաժշտին , Յօնաթ է-
լեմ րէհօգիմին վրայ . Դաւիթին
երգը , երբոր Գղշտացիք Գաթի
մէջ բռնեցին զանիկայ :

1 Ո՛վ Աստուած , ողորմի՛ ինծի , վասն
զի մարդը կ'ուզէ իս կլլել . ա-
մէն օր պատերազմ ընելով իս կը
նեղէ :
2 Թշնամիներս ամէն օր կ'ուզեն իս
կլլել , վասն զի շատ մարդիկ ամ-
բարտաւանութիւնով ինծի հետ կը
մարտնչին :
3 Ա՛խոյած օրս քեզի պիտի յու-
սամ :
4 Աստուծով պիտի գովեմ իր խօս-
քը . Աստուծոյ կը յուսամ , պիտի
չվախնամ . մարմինը ինծի ի՞նչ
կրնայ ընել :
5 Ամէն օր իմ բաներուս վնաս կու-
տան . իմ վրայով անոնց բոլոր
խորհուրդները չարիքի համար են :
6 Կը ժողվուին ու կը պահուին , 6
իմ շաւիղներս կը դիտեն , վասն զի
իմ անձիս կը սպասեն :
7 Անիթէ անօրէնութիւնով անոնց 7
փրկութիւն կ'ըլլայ . բարկութիւ-
նով ժողովուրդները վար ձգէ , ով
Աստուած :
8 Իմ թափառական պտըտիլս համ- 8
բերելը , արցունքներս քու տիկիդ

մէջը դիր . միթէ անոնք քու գրքիդ մէջը գրուա՞ծ չի՞ն :

9 Վէրջ կանչած օրս ետ պիտի դառնամ իմ թշնամիներս . ասիկայ գիտեմ , ինչու որ Եհովան ինծի հետ է :

10 Եհովայով պիտի զուարճանամ էր խօսքը , Տէրոջմով պիտի զուարճանամ էր խօսքը :

11 Եհովայ կը յուսամ , պիտի չվախնամ . մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել :

12 Ով Եհովա , քու ուխտերդ իմ վրաս են . քեզի շնորհակալութիւններ պիտի հատուցանեմ :

13 Որովհետև իմ անձս մահուանէ ազատեցիր , ոտքերս ալ պայթակղելէն չի՞ա ազատիր , որ Եհովայ առջևը քալեմ կենդանիներուն լոյսին մէջ :

ՍԱՂՄ · ՃԺ

Վերնագիր երաժշտին . Ալ թաշհէթ , Դաւիթին երգը :

1 Ողջմէ՛ ինծի , ով Եհովա , ողջմէ՛ ինծի , վասն զի իմ անձս քեզի կը յուսայ . ու քու թևերուդ հովանաւորութեանը պիտի ապաւինիմ , մինչև որ թշուառութիւնները անցնին :

2 Կարձրեալ Եհովային պիտի աղաղակեմ , ինծի համար գործող Եհովային :

3 Երկինքէն պիտի խրկէ ու փրկէ զիս , Ընչ Ը իս կլլել ուզողը ինծ նախատէ . (Ակլայ .) Եհովա պիտի խրկէ իր ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը :

4 Իմ անձս առիւծներու մէջ է . բոց փչող մարդոց որդիներուն ՃՀՃ կը պառկիմ , որոնց ակռաները նիզակներ ու նետեր են , և անոնց լեզուները սրած թուրեր են :

5 Ով Եհովա , երկինքէ վերայ բարձրացիր . քու փառքդ բոլոր երկրի վերայ ըլլայ :

6 Իմ քայլերուս որոգայթ պատրաստեցին . անձս վար ծռեցաւ . փոս փորեցին առջևս , ու իրենք ինկան անոր մէջը : (Ակլայ :)

7 Սիրտս պատրաստ է , ով Եհովա , սիրտս պատրաստ է . պիտի երգեմ ու սաղմոս պիտի ըսեմ .

8 Արթնցիր , ով իմ փառքս . արթնցիր ով տաւիղ ու քնար . ես կանուխ պիտի արթննամ :

9 Ով Տէր , ժողովուրդոց մէջը քեզ պիտի գովեմ . սաղմոս պիտի երգեմ քեզի ազգերուն մէջ .

10 Վասն զի մեծ է քու ողորմութիւնդ մինչև երկինքը , ու քու ճշմարտութիւնդ մինչև ամպերը :

11 Երկինքէ վերայ բարձրացիր , ով Եհովա , քու փառքդ բոլոր երկրի վերայ ըլլայ :

ՍԱՂՄ · ՃՀ

Վերնագիր երաժշտին . Ալ թաշհէթ , Դաւիթին երգը :

1 Խրատըն՝ է անբարբառ արդարութի՞ւն կը խօսիք . ուղղութեամբ դատաստա՞ն կը տեսնէք , ով մարդոց որդիները :

2 Այիրաւի սրտով անօրէնութիւններ կը գործէք . երկրի վերայ ձեռքերնուդ բռնութիւնը կը կշռէք :

3 Մխրաբիշներէն օրէնց ՃօրՃ արգանդէն խոտորեցան . որովայնէն կը մոլորին սուտ խօսելով :

4 Անոնց թոյնը օձի թոյնի պէս է , խուլ իժի պէս՝ որ կը գոցէ իր ականջները ,

5 Որ չլսեր թովիչներուն ձայնը , թէ և վարպետութեամբ կախարդութիւն կ՛ընեն :

6 Ով Եհովա , անոնց ակռաները իրենց բերաններուն ՃՀՃ փշրէ . ով Տէր առիւծի կորիւններուն ժանիքները կոտրտէ :

7 Թող անոնք հալին ջուրերու պէս՝ որ կը վազեն . Երբոր իրենց աղեղները կը լարեն , թող կոտրտուին .

8 Խեղունջի պէս որ քալած ատենը կը հալի , կնկան մը վիժած պատկին պէս արևը չտեսնեն :

9 Ձեր կաթսաները փուշերուն չբռնէ ը պզալէն առաջ , թէ թարմ և

թէ այրուող ֆո՞ւէրը փոթորիկով պիտի ցրուէ ։

10 Ընդարը պիտի ուրախանայ , երբ որ վրէժխնդրութիւնը տեսնէ , իր ոտքերը ամբարշտին արեանը մէջ պիտի լուայ ։

11 Ու մարդը պիտի ըսէ թէ Արդարին համար վարձք կայ . իրաւցնէ Աստուած կայ , որ երկրի վրայ դատաւոր է ։

ՍԱՂՄՈՍ · ՃԻԵ ·

Վերնագիր երաժշտին . Ալ թաշխէթ , Դաւիթին երգը , ան ատենը՝ որ Սաուղ դարձի խրկեց , ու տունը պահպրեցին , որ մեռցնեն զանիկայ ։

1 Ծնշտամիներէս իս փրկէ , ով իմ Աստուածս . իմ վրաս ելլողներէն իս վէր վերցուր ։

2 Անօրէնութիւն գործողներէն իս ազատէ , ու արիւնահեղ մարդիկներէն իս փրկէ ։

3 Վասն որ ահա իմ անձիս համար դարանը մտան . զօրաւոր մարդիկ իմ վրաս ժողվուեցան , չէ թէ մեղքիս ու յանցանքիս համար , ով Տէր ։

4 Առանց չունեցած աւուրս վազեցին ու պատրաստուեցան . արթնցիր զիս դիմաւորելու ու նայէ ։

5 Ով Տէր Աստուած զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի , արթնցիր բոլոր հեթանոսները քննելու . չար անօրէններուն քնաւ մի ողորմիր ։ (Սէլայ ։)

6 Անոնք իրիկուան ետ կը դառնան , շան պէս կ'ոռնան , ու քաղաքին չորս կողմը կը պտըտին ։

7 Ահա իրենց բերնէն լաւ-ըխա-դուրս կը թափին . անոնց շրթունքներուն վրայ սուրեր կան . ինչու որ կ'ըսեն թէ Ո՞վ պիտի լսէ ։

8 Բայց դուն՝ ով Տէր, անոնց վրայ պիտի ծիծաղիս . բոլոր հեթանոսները ծաղր պիտի ընես ։

9 Ով իմ զօրութիւնս՝ քեզի պիտի սպասեմ ։ Վասն զի Աստուած է իմ ապաւէնս ։

10 Ողորմութեանս Աստուածը ինծի պիտի հասնի . Աստուած պիտի ցուցնէ ինծի թշնամիներուս իրոցը ։

11 Մի մեռցներ անոնք , որ ժողովուրդս չմոռնայ . զանոնք ցիրուցան ըրէ քու զօրութեամբդ , ու վար ձգէ զանոնք՝ ով Տէր՝ մեր վահանը ։

12 Անոնք իրենց բերաններուն մեղքին ու շրթունքներուն խօսքին համար՝ իրենց ամբարտաւանութեանը մէջ թող բռնուին . նաև անէծքին ու սուտին համար՝ որ կը խօսին ։

13 Կատընցուր բարկութիւնով , կատընցուր զանոնք՝ որ ոչնչանան , ու գիտնան թէ Աստուած կը տիրէ Յակոբին վրայ մինչև երկրի ծայրերը ։ (Սէլայ ։)

14 Անոնք իրիկուան ետ պիտի դառնան , շան պէս պիտի ոռնան , ու քաղաքին չորս կողմը պտըտին .

15 Ուտելիքի համար պիտի թափառին . թէ որ չկշտանան գիշերը ոռնան անցընեն ։

16 Բայց ես քու զօրութիւնդ պիտի երգեմ , ու առտուանց քու ողորմութիւնովդ պիտի ցնծամ . վասն զի դուն ինծի պահապան եղար , ու ապաւէնն իմ նեղութեանս օրը ։

17 Ով իմ զօրութիւնս , քեզի սաղմոս պիտի երգեմ . ինչու որ իմ պաշտպանս Աստուած է՝ իմ ողորմութեանս Աստուածը ։

ՍԱՂՄՈՍ · ԿԱ

Վերնագիր երաժշտին . Շուշան էութեան վրայ . Դաւիթին երգը , սորվեցընելու համար . ան ատենը որ պատերազմեցաւ Միջագետի Արամայ ու Սուբայի Արամայ հետ , ու Յովաբ ետ դառնալով Եդոմացիները տասնեւերկու հազար հոգի զարկաւ Աղի ձորին մէջ ։

1 Ով Աստուած , մեզ երեսէ ձգեցիր , մեզ ցրուեցիր ու բարկացար . մեզի դարձիր ։

2 Երկիրը դողացուցիր , անիկայ պատռեցիր . անոր վրաց տեղուանքը նորոգէ , ինչու որ կ'երերայ ։

3 Քու ժողովուրդիդ խաղութիւն
ցուցուցիր , մեզի թմրութեան գի-
նի խմցուցիր :
4 Մեզմէ վախցողներուն դրօշակ
տուիր , ճշմարտութեան համար
վերցնելու . (Ակլայ .)
5 Որ քու սիրելիներդ փրկուին .
աջ ձեռքովդ ապրեցուր ու պա-
տասխան տուր մեզ :
6 Աստուած իր սրբութիւնովը խո-
սեցաւ . ես պիտի ցնծամ , Սիւքէ-
մը պիտի բաժնեմ , ու Սոկքոթի
հովիտը պիտի չափեմ :
7 Իմն է Գաղաադը , ու իմն է
Մանասէն . Եփրեմը գլխուս պը-
րուելիքն է . Յուդան իմ օրէնս-
դիրս է .
8 Մովաբը իմ լուացուելու ամանս
է . Եդովմի վրայ պիտի ձգեմ իմ
մուճակս . ո՛վ Փղշտացիք , ինծի
համար ձայնով ցնծացէք :
9 Ո՞վ պիտի տանի զիս պարսպա-
ւոր քաղաքը . ո՞վ պիտի առաջ-
նորդէ ինծի մինչև Եդովմ :
10 Չէ՞ որ դուն, ո՛վ Աստուած , ոչ
երեսէ ձգեցիր մեզ , ու մեր զօրք-
րուն հետը չելար , ո՛վ Աստուած :
11 Նեղութեան մէջէն մեզի օգնու-
թիւն տուր , վասն զի փուճ է մար-
դուն փրկութիւնը :
12 Աստուծով քաջութիւն պիտի ը-
նենք . ու ան պիտի կոխէ մեր թըշ-
նամիները :

ՍԱՂՄ . ԿԱ

Գլխաւոր երաժշտին , Նկինոթի
վրայ . Սաղմոս Դաւթի :

1 Ո՛վ Աստուած , լսէ իմ աղաղակս ,
ո՛ մտի կըսէ իմ աղօթքս :
2 Երկրին ծայրէն քեզի պիտի կան-
չեմ , սրտիս մարելու առնը . ինձ-
մէ բարձր եղած վէմին առաջնորդէ
ինծի :
3 Վասն զի դուն ինծի ապաւէն մը
եղար , ամուր աշտարակ մը՝ թշնա-
միին երեսէն :
4 Քու խորանիդ մէջը պիտի բնա-
կիմ հա՛ և յաւիտեան . քու թեւերուդ
հովանաւորութեանը տակը պիտի
ապաւինիմ : (Ակլայ :)

5 Վասն զի դուն , ո՛վ Աստուած , լը-
սեցիր իմ ուխտերս . քու անու-
նէդ վախցողներուն ժառանգութի-
նը ինձի տուիր :
6 Թագաւորին օրերուն վրայ օրեր
պիտի աւելցընես . անոր տարինե՛րը
ազգէ մինչև ազգ պիտի ըլլան :
7 Ընդհակայ յաւիտեան Աստուծոյ առ-
ջեւն պիտի նստի . ողորմութիւն ու
ճշմարտութիւն պատրաստէ որ զա-
նիկայ պահպանեն :
8 Այսպէս սաղմոս պիտի երգեմ քու
անուանդ յաւիտեան , որ ամէն օր
ուխտերս կատարեմ :

ՍԱՂՄ . ԿԲ

Գլխաւոր երաժշտին , Դիթթունին
վրայ . Սաղմոս Դաւթի :

1 Յիրաւի իմ անձս լռիկ կը սպասէ
Աստուծոյ , անկէ է իմ փրկու-
թիւնս .
2 Յիրաւի ան է իմ վէմս ու փրկու-
թիւնս . իմ ապաւէնս է , շատ պի-
տի չսասանիմ :
3 Մինչև ի՛րը մարդու վրայ կը
յարձակիք . դուք ամէնքդ պիտի
կործտիք պատռտիկ պատի ո-
խախտած ցանկի պէս :
4 Անդադար իր պատիւէն ձգելու
խորհուրդ կ'ընեն , սուտի՛ւն կը
սիրեն . իրենց բերնովը կ'օրհնեն ,
բայց իրենց սրտովը կ'անիծեն : (Ա-
կլայ :)
5 Ո՛վ իմ անձս , միայն Աստուծո՛յ
սպասէ , վասն զի անկէ է իմ յոյսս :
6 Յիրաւի ան է իմ վէմս ու փրկու-
թիւնս . իմ ապաւէնս է , պիտի
չսասանիմ :
7 Աստուծմէ է իմ փրկութիւնս ու
փառքս . իմ զօրութեանս վէմը ո-
իմ ապաւէնս Աստուած է :
8 Ամէն ժամանակ անո՛ր յուսացէք ,
ո՛վ ժողովուրդ . անոր առջեւն սիր-
տերնիդ թափեցէք . Աստուած ա-
պաւէն է մեզի : (Ակլայ :)
9 Անշուշտ ռամիկ մարդիկը փուճ
են՝ , ազնուական մարդիկը սուտ են .
թէ որ կշիռքի մէջ դրուելու ըլ-
լան , ամէնքն ալ ունայնութենէն
աւելի՛ են :

10 Հարստահարութեան մի՛ յու-
սար , ու յափշտակութեան վրայ
փուճ յոյս մի՛ դնէք . հարստու-
նը թէ որ շատնայ , անոր վրայ սիրտ
մի՛ դնէք :
11 Մէկ անգամ խօսեցաւ Աստուած .
երկու անգամ լսեցի ասիկայ , թէ
զօրութիւնը Աստուծոյ է :
12 Ողորմութիւնն ալ քովդ է , տէ՛ր
Տէր , ինչու որ ամէն մէկուն իր
գործքին համեմատ հատուցում կ'ը-
նես :

ՍԱՂՄՈՍ ԿԹ

Սաղմոս Դաւիթ , երբոր ինքը Յու-
դայի անապատին մէջ էր :

1 Ո՛վ Աստուած , դուն ես իմ Աս-
տուածս , ես առտուանոյ քեզ
կը փնտռեմ . հոգիս կը ծարաւի
քեզի , ու մարմինս քեզի կը փա-
փաքի չոր ու ծարաւ տեղը , ուր որ
ջուր չկայ ,
2 Որ զօրութիւնդ ու փառքդ տես-
նելու համար , ինչպէս որ քեզ տե-
սած եմ սրբարանին մէջ :
3 Որովհետև քու ողորմութիւնդ
կեանքէն աղէկ է , իմ շրթունքներս
քեզ պիտի գովեն :
4 Կեանքս պիտի օրհնեմ քեզ իմ
կենացս մէջ . ու քու անունովդ
ձեռքերս վեր պիտի վերցընեմ :
5 Ինչ որ թէ ճարպով ու պարարու-
թիւնով պիտի կշտանայ իմ անձս ,
ու ցնծութեան շրթունքներով պի-
տի գովէ քեզ իմ բերանս .
6 Երբոր անկողինիս վրայ քեզ կը
յիշեմ , գիշերօրեայ պահերուն մէջ
քու վրայովդ կը մտածեմ .
7 Վասն զի ինծի օգնական եղար ,
ու քու թեւերուդ հովանաւորու-
թեանը տակը պիտի ցնծամ :
8 Իմ անձս քեզի հետևելով կը
յարի , քու աջ ձեռքդ իս կը պա-
հէ :
9 Հայց անոնք որ իմ անձս կը
փնտռեն անիւոյ կորսընցընելու հա-
մար , գետնին խորունկ տեղերը պի-
տի մտնեն .
10 Սուրի պիտի մատնուին , աղուէս-
ներուն բաժին պիտի ըլլան :
11 Հայց թագաւորը Աստուծով պի-
տի ուրախանայ . անով երդում ը-
նողներուն բոլորը պիտի պարծին .
իսկ ստախօսներուն բերանը պիտի
պապանձի :

ՍԱՂՄՈՍ ՀԱ

Դաւիթեան երաժշտին . Աղջիկ
Աղաւնի :

1 Ո՛վ Աստուած , ըսէ իմ ձայնս իմ
դանդաւելու առենս . Թշնա-
միին վախէն իմ կեանքս պահպանէ :
2 Ծածկէ զիս չարերուն ժողով-
քէն , անօրէնութիւն գործողներուն
բազմութենէն ,
3 Որոնք իրենց լեզուները թուրի
պէս կը սրեն , իրենց նետերը կը
քաշեն , որ լեղի խօսքեր են ,
4 Պատսուկ տեղէն անմեղին նետե-
լու համար . յանկարծակի անոր կը
նետեն ու չեն վախնար :
5 Իրենց մէջը չար խօսքեր կը հաս-
տատեն . դաղտնի որոգայթներ դը-
նելու համար կը խօսին , կ'ըսեն
թէ Ո՞նոնք զի՛ պիտի տեսնէ :
6 Անօրէնութիւն կը փնտռեն . կ'ը-
սեն ըն Ատաղեցինք ձեր խորհած
խորհուրդը . մարդուն ներքին և
սիրտը խորունկ է :
7 Հայց Աստուած անոնք պիտի
զարնէ նետով . անոնք յանկարծ
պիտի վիրաւորին :
8 Ու իրենց լեզուն իրենց վրայ պի-
տի հանդիպցընեն . ամէն անոնք
տեսնողները պիտի փախչին :
9 Ու բոլոր մարդիկ պիտի վախ-
նան , ու Աստուծոյ գործքը պատ-
մեն , ու անոր ըրածին ուշադրու-
թեամբ պիտի նային :
10 Ուրախարը Տէրոջմով պիտի ուրա-
խանայ , և անոր պիտի յուսայ . և
ամէն ուղիղ սրտով եղողները պի-
տի պարծին :

ՍԱՂՄՈՍ ՀԲ

Դաւիթեան երաժշտին . Դաւիթին
Սաղմոսը — Երգը :

1 Քեզի կը սպասէ օրհնութիւնը , ո՛վ
Աստուած , Սիոնի մէջ , ու
քեզի ուխտը պիտի կատարուի :

Ո՛վ բոլոր երկիր, ցնծութիւնով Տառուծոյ աղաղակեցէք :
1

Սաղմոս երգեցէք անոր անուանը փառքին , փառաւոր ըրէք անոր օրհնութիւնը :
2

Տառուծոյ ըսէք Ո՜նչափ սա- հաւոր են գործքերդ . քու մեծ զօրութեանդ համար թշնամիներդ քեզի խոնարհութիւն պիտի ընեն :
3

Բոլոր երկիրը երկրպագութիւն պիտի ընեն քեզի . սաղմոս պիտի երգեն քեզի , սաղմոս պիտի երգեն քու անուանդ : (Ակլայ :)
4

Եկէք ու տեսէք Տառուծոյ գործ- ները . Ինչոյ էր գործքովը մարդոց որդիներուն վրայ ահաւոր է :
5

Ծովը ցամաքի դարձուց , գետն ոտքով անցան . ան տեղը իրմով ուրախացանք :
6

Ի՛ր ուժովը յաւիտեան կը տիրէ : Ինոր աչքերը ազգերը կը դիտեն . ապստամբները թո՛ղ չբարձրանան : (Ակլայ :)
7

Ո՛վ ժողովուրդներ , օրհնեցէք մեր Տառուածը , ու լսել տուէք անոր գովութեան ձայնը :
8

Ինիկայ մեր հոգին կենդանի կը պահէ , ու ոտքերնուս սասանիլ չը- տար :
9

Ինչու որ դուն քննեցիր մե՛զ , ո՛վ Տառուած . փորձեցիր մե՛զ , ինչպէս որ արծաթը կը փորձուի :
10

Մե՛զ որոգայթի մէջ մտցուցիր , 11
ծանր բեռ դրիր մեր կռնակին վրայ :

Մեր գլուխներուն վրայ մարդիկ 12
հեծցուցիր . կրակը ու ջուրը մտանք , սակայն մե՛զ առատութեան տե՛ղը հանեցիր :

Ողջակէզներով պիտի մտնեմ քու 13
տունդ , քեզի պիտի հատուցանեմ իմ ուխտերս ,

Որ շրթունքներս խոստացան , ու 14
նեղութեանս մէջ բերանս խօսեցաւ :

Պարարտ ողջակէզներ պիտի մա- 15
տուցանեմ քեզի խոյերու խունկով , զուարակներ պիտի զոհեմ նոխազ- ներու հետ : (Ակլայ :)

Եկէք , լսեցէք դուք ամէնքդ որ 16
Տառուծմէ կը վախնաք , ու պատ- մեմ ինչ որ ըրաւ իմ անձիս :

Ո՛վ աղօթքի լսող , քեզի պիտի գայ ամէն մարմին :
2

Անօրէնութիւնները իմ վրաս զօ- րացան . մեր մեղքերը դուն պիտի քաւես .
3

Երանի անոր որ կ'ընտրես , ու քեզի կը մօտեցընես , որ բնակի քու սրահներուդ մէջ . պիտի լցուինք քու տանդ՝ քու սուրբ տաճարիդ բարութենէն :
4

Անահելի բաներով արդարու- թիւնով պիտի պատասխանես մե- զի , ո՛վ մեր փրկութեան Տառուա- ծը , որ երկրի ամէն ծայրերուն ու ծովուն մէջը հեռուն եղողներուն յոյս ես .
5

Որ քու զօրութիւնովդ լեռները հաստատեցիր , կարողութիւնով գօտի կապուեցար .
6

Որ կը ցածցընես ծովուն ձայնը , անոր ալիքներուն ձայնը ու ազգե- րուն խռովութիւնը :
7

Ու երկրի ծայրերը բնակողները պիտի վախնան քու նշաններէդ . առաւուան ու իրիկուան ելքը դուն կ'ուրախացընես :
8

Երկիրն այցելութիւն կ'ընես ու ջանիկայ կը ջրես , շատ կը հարըս- տացընես անիկայ . Տառուծոյ գե- տը ջրով լեցուն է . անոնց ցորեն կը պատրաստես , վասն զի ասանկ պատ- րաստեցիր անիկայ :
9

Ինոր ակօսները կը խմցընես , ու անոր փոսերը կը հեուկես . անձրև- ներով կը կակուղընես անիկայ , կ'օրհնես անոր բոյսը :
10

Կը պսակես տարին քու բարու- թիւնովդ , ու քու շաւիղներդ պա- րարութիւն կը կաթեցընեն .
11

Ընապատի արօտներուն վրայ կը կաթեցընեն . ու բլուրները ուրա- խութիւնով պատած են :
12

Արօտները հօտերով հագուած են , ու հովիտները ցորենով ծած- կուած են . ցնծութեամբ կ'աղաղա- կեն ու կ'երգեն :
13

ՍԱՂՄՈՍ . Կ.Օ.

Գվհատը երաժշտին . Սաղմոս Տա- ղերգ :

17 Ընթնուչս անոր աղաղակեցի , ու
լեզուովս անիկայ բարձրացուցի :
18 Եթէ որ սրտիս մէջը անօրէնու-
թիւն տեսնէի , Տէրը պիտի չլսէր :
19 Սակայն Աստուած լսեց , իմ ա-
ղօթքիս ձայնը մտիկ ըրաւ :
20 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած , որ իմ
աղօթքս չդիրծեց , ու իր ողորմու-
թիւնը ինծմէ եա չդարձուց :

ՍԱՂՄՈՍ ԻԱ

Գլխաւոր երաժշտին , Նկինոթի
վրայ . Սաղմոս ո՛ր երգ :

1 Աստուած ողորմի մեզի ու օրհնէ
մեզ , երեսը փայլեցընէ մեր վը-
րայ , (Սէլայ ,)
2 Որ երկրի վրայ քու ճամբադ
ճանչցուի , ո՛ր ամէն ազգայ մէջ՝
քու փրկութիւնդ :
3 Թո՛ղ ժողովուրդները քեզ դո-
ղեն, ով Աստուած , բոլոր ժողո-
վուրդները քեզ գովեն :
4 Ազգերը թո՛ղ ուրախանան ու
ցնծան . վասն զի ժողովուրդները
ուղղութիւնով պիտի դատես , ու
երկրի ազգերուն դուն պիտի առաջ-
նորդես : (Սէլայ :)
5 Թո՛ղ ժողովուրդները քեզ դո-
ղեն, ով Աստուած , բոլոր ժողո-
վուրդները քեզ գովեն :
6 Երկիրը իր պտուղը պիտի տայ .
ո՛ր Աստուած՝ մեր Աստուածը մեզ
պիտի օրհնէ :
7 Աստուած մեզ պիտի օրհնէ , ու
երկրի ամէն ծայրերը անկէ պիտի
վախնան :

ՍԱՂՄՈՍ ԿԱ

Գլխաւոր երաժշտին . Դաւիթին
Սաղմոսը ո՛ր երգը :

1 Թո՛ղ ելլէ Աստուած , անոր թշնա-
միները թո՛ղ ցրուին , ու զա-
նիկայ ատողները իր երեսէն թո՛ղ
փախչին :
2 Ինչպէս որ մոմը կրակին
առջին կը հալի , այսպէս թո՛ղ կոր-
սուին ամբարիշտները Աստուծոյ ե-
րեսէն :

Հայց արդարները թո՛ղ ուրա- 3
խանան , Աստուծոյ առջին թո՛ղ
ցնծան , և ուրախութիւնով ըղձա-
ձեռնան :
Երգեցէք Աստուծոյ , սաղմոս եր- 4
գեցէք անոր անուանը . ճամբայ
պատրաստեցէք անապատներուն մէ-
ջէն հեծնողին , որուն անունը Եհո
է , ու ցնծացէք անոր առջին :
Անոր սուրբ հայրը ու որբևայրին- 5
րուն դատաւորը Աստուած իր սուրբ
բնակարանին մէջ :
Աստուած մինակ եղողները տան 6
մէջ կը բնակեցընէ , կապուածները
յաջողութեան կը հանէ . բայց ա-
պստամբները չոր տեղ կը բնակին :
Ով Աստուած , քու ժողովուրդդ 7
առջեէն գացած ատենդ , անապա-
տէն անցած ատենդ , (Սէլայ ,)
Երկիրը շարժեցաւ , երկինքն ալ 8
կաթեցուց Աստուծոյ երեսէն .
Սինայ ալ ըրծիեցաւ Աստուծոյ՝ Ի-
սրայէլի Աստուծոյն առջեէն :
Ով Աստուած , քու ժառանգու- 9
թեանդ առատօրէն անձրև տալով ,
երբոր յոգնած էր՝ դուն հաստա-
տեցիր անիկայ :
Քու ժողովուրդդ անոր մէջը բնա- 10
կեցաւ . քու բարերարութեամբդ ա-
ղքատին համար պատրաստեցիր , ով
Աստուած :
Տէրը պատգամ տուաւ . աւետիս 11
տուողները մեծ բազմութիւն են :
Զօրքերուն թագաւորները կը 12
փախչին . կը փախչին , ու տան մէջ
բնակող կինը աւարը կը բաժնէ :
Թէև ձեր գոմերուն մէջտեղը պառ- 13
կած ըլլար , աղաւնիի թեւերուն պէս
պիտի ըլլար արծաթով պատած , ու
անոր փետուրները դեղին ոսկիով :
Ամենակարողը անդ Խլէին վրայ 14
թագաւորները ցրուած աւեներ՝ Խ-
լէրը Սելմոնին մէջ ձիւնին պէս
ճերմկկցաւ :
Աստուծոյ լերը Բասան լերան է , 15
բազմագագաթ լերը Բասան լերան է :
Ո՛վ բազմագագաթ լեռներ , ին- 16
չու նախանձով կը նայիք , ով այն
լեռն է՝ որ Աստուած հաճեցաւ անոր
մէջը բնակելու . յիրաւի Տէրը հոն
պիտի բնակի յաւիտեան :

17 Ընտուծոյ կառքերը երկու անգամ
ասաը հազար են, հազար հազա-
րաց. Տէրը անոնց միջն է, էր
սուրբ տեղն է էբե- Սինայի մէջ:
18 Նարձր տեղը ելար, գերութիւնը
գերի ըրիր, պարգևներ առիր մար-
դոց համար, ու ապստամբներուն
համար ալ, որ Տէր Ընտուած անոնց
Դէջ բնակի:
19 Տէրը օրինեալ ըլլայ օրէ օր. Թէ
որ Ձեզ բեռ մը դնէ մեր վրայ, Ա-
ստուած է մեր փրկիչը: (Ակլայ:)
20 Ընտուած մեզի փրկութեան Ա-
ստուած է, ու մահուանէ ազատութիւը
Տէր Նհովայէն է:
21 Սակայն Ընտուած պիտի փշրէ իր
թշնամիներուն գլուխը, նաև իր
անօրէնութիւններուն միջը պտըտո-
ղին գիւաւոր գագաթը:
22 Տէրը ըսաւ, Ծանոնց Նասանէն
եմ դարձընեմ, ծովուն անդունդ-
ներէն եմ դարձընեմ.
23 Ընանկ որ ոտքդ արեան մէջ
թաթխուի, շուներուդ լեզուն
թշնամիներէն իր բաժինը ստանէ:
24 Կոս քալուածքներդ տեսան, ով
Ընտուած, իմ Ընտուծոյս՝ իմ Թագա-
գաւորիս քալուածքները սուրբ տե-
ղին մէջը:
25 Առջևէն երգեցողները գացին, ե-
տևէն նուագածուները, Թմբուկ
զարնող կոյսերուն մէջտեղը:
26 Ժողովուրդներուն մէջը օրհնեցէք
զԸստուած, Տէրը՝ ով Իսրայէլի
աղբիւրէն եղողներ:
27 Ան տեղն է փոքր Բենիամինը ա-
նոնց տիրապետողը, Յուդայի իշ-
խանները իրենց բազմութեամբը,
Զաբուղոնի իշխանները ու Նեփ-
թաղիմի իշխանները:
28 Կոս Ընտուածդ քու զօրութիւնդ
հաստատեց. զօրացուր, ով Ը-
ստուած, ան բանը որ մեզի համար
ըրիր:
29 Երուսաղէմ եղող տաճարիդ հա-
մար թագաւորները քեզի ընծաներ
պիտի բերեն:
30 Նղէգներու մէջ բնակող գազան-
ները, ու ցուլերուն ժողովքը ժո-
ղովրդոց զուարակներուն հետը սաս-
տիկ, որ խոնարհին արծաթի կտո-
րաներ բերեն. պատերազմի սի-
րող ժողովուրդները ցրուէ:
31 Եգիպտոսէն ազնուականներ պի-
տի գան. Եթովպիա իր ձեռքերը
շուտով Ընտուծոյ պիտի երկընցը-
նէ:
32 Ով երկրի թագաւորութիւններ,
երգեցէք Ընտուծոյ, սաղմոս ըսէք
Տէրոջը, (Ակլայ,)
33 Անոր՝ որ ի յաւիտենից երկինք-
ներուն երկինքին վրայ կը նստի.
ահա անիկայ իր ձայնովը զօրաւոր
ձայն կու տայ:
34 Զօրութիւն տուէք Ընտուծոյ. որ
անոր մեծվայելչութիւնը Իսրայէլին
վրայ է, ու անոր զօրութիւնը ամ-
պերուն մէջն է:
35 Երկաւոր եա, ով Ընտուած, քու
սուրբ տեղերուդ մէջ. Իսրայէլին
Ընտուածը ինքը կու տայ էր ժողո-
վուրդին ոյժ ու կարողութիւն.
Ընտուած օրհնեալ ըլլայ:

ՍԱՂՄ. ԿԸ.

Գլխաւոր երաժշտին, Շօշանիմի
վրայ. Ասաֆա Դաւթի:

Ապրեցուր զիս, ով Ընտուած, 1
վասն զի ջուրերը իմ անձիս հա-
սան:
Խորունկ ցեխի մէջ կ'ընկղմիմ, 2
ուր որ կայնելու տեղ չկայ. ջուր-
երուն խորունկ տեղերը մտայ, ու
յորձանքները իս ընկղմեցին:
Յոգնեցայ ես կանչելէս, կոկորդս 3
չամքեցաւ, աչքերս նուաղեցան
իմ Ընտուծոյս սպասելէն:
Առանց պատճառի իս ատողները 4
գլխուս մազերէն շատ են. իս փուճ
տեղը կորսընցընող թշնամիներս զո-
րացան. ան բանը որ չէի յափշը-
տակեր, ան առիներ վճարեցի:
Ով Ընտուած, իմ յիմարու- 5
թիւնս դուն գիտես, ու յանցանք-
ներս քեզմէ ծածկուած չեն:
Քեզի համբերողները իմ պատ- 6
ճառով չամչնան, ով Տէր՝ զօրաց
Տէրը. քեզ փնտռողները իմ պատ-
ճառով ամօթով չըլլան, ով Իս-
րայէլին Ընտուածը:
Ան քեզի համար նախա- 7

տինքի համբերեցի . ամէթը ծածկեց իմ երեսս .

8 Աղբայրներուս ծուար՝ ու մօրս որդւոյը անծանօթ եղայ :

9 Վասն որ քու տանդ նախանձը իս կերայ , ու քեզ նախատողներուն նախատինքները իմ վրաս ինկան :

10 Իմ անձիս ծոմ պահելովը լացի , ու ասիկա ինծի նախատինք սեպուեցաւ :

11 Ու իմ հանդերձս քուրձ ըրի , ու անոնց առակ եղայ :

12 Դուռը նստողները իմ վրայովս կը խօսին , ու արբեցողներուն խաղը եղայ :

13 Բայց ես իմ աղօթքս կ'ընեմ քեզի՛ դո՛ւ Տէր , ընդունելի ժամանակին . դո՛ւ Աստուած , քու մեծ ողորմութիւնովդ , քու փրկութեանդ ճշմարտութիւնովը ինծի պատասխան տուր .

14 Ջանիէ զիս ցեխէն , ու չընկղմիմ . զիս ատողներէն , ու խորունկ ջուրերէն ազատուիմ :

15 Ջուրերուն յորձանքը թող իս չընկղմէ , ու անդունդը իս չկլլէ , ու ջրհորը իր բերանը վրաս չգոցէ :

16 Պատասխան տուր ինծի , դո՛ւ Տէր , վասն զի քու ողորմութիւնդ քաղցր է . քու առատ գթութեանդ համեմատ նայէ ինծի .

17 Ու երեսդ մի ծածկեր քու ծառայէդ . վասն զի ես նեղութեան մէջ եմ , շուտով պատասխան տուր ինծի :

18 Իմ անձիս մօտեցիր ու զանիկայ փրկէ . իմ թշնամիներուս համար իս ազատէ :

19 Դուն գիտես իմ նախատինքս , և իմ ամօթս ու իմ խայտառակութիւնս . քու առջեւդ են բոլոր իս նեղողները :

20 Նախատինքը սիրտս կոտրեց ու հիւանդ եղայ . վշտակից եղողի մը նայեցայ , բայց չկար , ու մխիթարութիւն տուողներուն՝ բայց չգտայ :

21 Դառա կերակուրի տեղ թոյն տուին ինծի . ու ծարաւած առնես քացախ խմցուցին ինծի :

22 Անոնց սեղանը իրենց առջեւ որոգայթ , ու յաջողութեան տեղ վարմ ըլլայ :

23 Անոնց աչքերը մթանան որ չտեսնեն . ու անոնց մէջքերը միշտ դողդողացո՛ւր :

24 Քու սրտմտութիւնդ անոնց վրայ թափէ . ու սաստիկ բարկութիւնդ անոնց վրայ հասնի :

25 Անոնց բնակարանը աւերակ ըլլայ , ու անոնց վրաններուն մէջը բնակող չգտնուի :

26 Վասն զի ան որ դուն զարկիր , անոնք կը հալածեն , և քու վիրաւորածիդ ցաւին վրայով կը խօսին :

27 Անոնց անօրէնութեանը վրայ անօրէնութիւն դիր , և քու արդարութեանդ չհասնին :

28 Կենաց գրքէն թո՛ղ ջնջուին , ու արդարներուն հետ չգրուին :

29 Բայց ես աղքատ ու վշտացած եմ . դո՛ւ Աստուած , քու փրկութիւնդ թո՛ղ իս պաշտպանէ :

30 Աստուծոյ անունը պիտի գովեմ երգով , ու պիտի բարձրացնեմ անիկայ գոհութիւնով :

31 Ու սա էշէ աղջերաւոր ու կճղակաւոր եղէն ու պտարակէն աւելի ընդունելի պիտի ըլլայ Տէրոջը :

32 Հեզերը պիտի տեսնեն ու ուրախանան . դո՛ւ Աստուած փնտռողներ , ձեր սիրտն ալ պիտի ապրի :

33 Վասն զի Տէրը տնանկներուն կը լսէ , ու իր կապուածները չանարգեր :

34 Թող գովեն զանիկայ երկինքը ու երկիրը , ծովը ու բոլոր անոր մէջը շարժողները :

35 Վասնզի որ Աստուած Սիոնը պիտի փրկէ , ու Յուդայի քաղաքները պիտի շինէ . և հոն պիտի բնակին ու ժառանգեն անիկայ :

36 Ու իր ծառաներուն սերունդը պիտի ժառանգէ անիկայ . ու իր անունը սիրողները անոր մէջը պիտի բնակին :

ՍԱՂՄ . Ե

Վշխատու երաժշտին . Աստղոս Դաւիթ , յիշատակի համար :

1 Ով Տէր, իմ փրկիչդ ես՝ ցե- ցերեկ, ով Տէր, ինձի օգնելու ար- ատոյիդ:
2 Թո՛ղ ամչնան ու խայտառակ ըլ- լան իմ անձս վնասողները. ետ դառնան ու ամօթով ըլլան ինձի չարիք ուզողները:
3 Թո՛ղ ամչնալով ետ դառնան անոնք որ ինծի Աւա՛ղ վա՛ղ կ'ըսեն:
4 Ուրախ թո՛ղ վնասողները քեզմով թո՛ղ ցնծան և ուրախանան. և քու փրկութիւնդ սիրողները ամէն ժամանակ թո՛ղ ըսեն, Աստուած մեծանայ:
5 Բայց ես աղքատ ու տնանկ եմ. ով Աստուած, շուտով հասիր ինծի. իմ օգնականս ու փրկիչս դուն ես. ով Տէր, մի՛ ուշանար:

ՍԱՂՄՈՍ ԼԱ

1 Ով Տէր, քեզի յուսացայ, ջամբ- նամ յաւիտեան:
2 Քու արդարութեանդով զիս ապ- րեցո՛ւր ու ազատէ զիս. ականջդ ծռէ ինծի ու փրկէ զիս:
3 Ինծի ապաւինութեան վէմ և- ղիր, որ միշտ հո՛ն երթամ. դուն հրամայեր ես փրկելու, ինչու որ իմ վէմս ու բերդս դուն ես:
4 Ով իմ Աստուածս, ամբարշտին ձեռքէն, անօրէնին ու բռնաւորին ձեռքէն իս փրկէ.
5 Վա՛ն զի իմ ակնկալութիւնս դուն ես, ով Տէր Եհովայ. ման- կութենէս ի վեր իմ յոյս դո՛ւն ես.
6 Ես քեզի հաստատուեցայ ար- դանդէն, մօրս որովայնէն իմ պաշտ- պանս դուն ես. իմ գովութիւնս միշտ քու վրադ է:
7 Հրաշմանալի բանի մը պէս եղայ շատերուն, բայց իմ զօրաւոր ապա- ւէնս դուն ես:
8 Ինծի քու գովաբանութիւ- նովդ լցուի, ամէն օր քու փառա- բանութիւնովդ:
9 Ծերութեան առնես իս մի՛ ձր- ղեր, ոյժս պակսած առնես իս մի՛ թողուր:
10 Ինչու որ թշնամիներս ինծի հա- մար կը խօսին, ու իմ անձս պա- շարողները միասին խորհուրդ կ'ը- նեն,
11 Ըսելով, Աստուած թողուց ա- նիկայ. հալածեցէ՛ք ու բռնեցէ՛ք անիկայ, վասն զի ազատող մը չը- կայ:
12 Ով Աստուած, ինծմէ մի՛ հեռա- նար. ով իմ Աստուածս, ինծի օգ- նելու արագացի՛ր:
13 Թո՛ղ ամչնան ու կորսուին իմ անձիս հակառակորդները. նախա- տինքով ու ամօթով թո՛ղ ծած- կուին ինծի չարութիւն ուզողները:
14 Բայց ես ամէն առեն պիտի յու- սամ, և քու ամէն գովաբանու- թիւններուդ վրայ պիտի աւելցը- նեմ:
15 Ներանա պիտի պատմէ քու ար- դարութիւնդ, ամէն օր քու փըր- կութիւնդ. ինչու որ ես անոնց համ- րանքը չեմ դիտեր:
16 Պիտի գալեմ Տէր Եհովային զո- րութիւնովը. քու արդարութիւնդ՝ միայն քուկինդ պիտի յիշեմ:
17 Ով Աստուած, մանկութենէս ի վեր սորվեցուցիր ինծի. ու մինչև հիմա քու հրաշալի գործքերդ պատ- մեցի:
18 Ու հիմա մինչև ծերութեան ու ալեւորութեան առնես իս մի՛ ձղր- ր, ով Աստուած, մինչև որ պատմեմ քու կարողութիւնդ գալո՛ք սերնդին, և քու զօրութիւնդ ան ամենուն՝ որ պիտի գան:
19 Քու արդարութիւնդ ալ շատ բարձր է, ով Աստուած, որ դուն մեծամեծ բաներ ըրիր. քեզի պէս ո՞վ կայ, ով Աստուած:
20 Դուն որ շատ ու ծանր նեղու- թիւններ ցուցուցիր ինծի, նորէն իս պիտի կենդանացընես, ու երկ- րին անդունդներէն նորէն իս պիտի հանես:
21 Իմ մեծութիւնս պիտի շատցը- նես, ու դառնալով իս պիտի մխի- թարես:
22 Ուստի ես ալ պիտի գովեմ քեզ տաւիղով քու ճշմարտութեանդ համար, ով իմ Աստուածս. սաղմոս պիտի երգեմ քեզի քնարով, ով Իսրայէլին Սուրբը:

23 Վեզի սաղմոս երգած առնենք իմ
ջերթուղթներս պիտի ցնծան, ու իմ
հոգիս՝ որ դուն փրկեցիր:
24 Իմ լեզուս ալ ամէն օր քու ար-
դարութիւնդ պիտի խօսի. ինչու որ
ինծի չարիք ուզողները ամչցան ու
խայտառակ եղան:

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԹ

Սաղմոն Դաւթի:

1 Ի՛վ Էսոուած, քու դառնաստան-
ներդ թագաւորին տուր, ու
արդարութիւնդ թագաւորին որ-
դւոյն:
2 Ընիւոյ արդարութիւնով պիտի
դատէ քու ժողովուրդդ, ու աղ-
քատներդ իրաւունքով:
3 Լեռները խաղաղութիւն պիտի
բուսցընեն ժողովուրդին, ու բլուր-
ներն ալ՝ արդարութիւնով:
4 Ժողովուրդին աղքատներուն ի-
րաւունք պիտի ընէ, տնանկին զա-
ւակները պիտի ազատէ, ու բռնա-
ւորը պիտի ջարդէ:
5 Վեզմէ պիտի վախնան քանի որ
արեգակը ու լուսինը կը մնան, ազ-
գէ մինչև ազգ:
6 Հնձուած խոտի վրայ իջած անձ-
րեւի պէս պիտի իջնէ, տարափնե-
րու պէս՝ որ երկիրը կը թրջեն:
7 Ընոր օրերուն մէջ արդարը պիտի
ծաղկի. ու շատ խաղաղութիւն
պիտի ըլլայ, մինչև որ ալ լուսին
չըլլայ:
8 Ու ծովէն մինչև ծովը պիտի տի-
րէ անիկայ, ու գետէն մինչև երկրի
ծայրերը:
9 Ընոր առջին անապատին բնակիչ-
ները ծունկ պիտի կրկնեն, ու անոր
թշնամիները փոշի պիտի լզեն:
10 Թարսիսի ու կղզիներուն թա-
գաւորները ընծայ պիտի մատուցա-
նեն. Հ՚արաբայի ու Սաբայի թագա-
ւորները պարգև պիտի բերեն:
11 Ու բոլոր թագաւորները անոր
երկրպագութիւն պիտի ընեն. բո-
լոր ազգերը անոր պիտի ծառայեն:
12 Վ՚ասն զի աղքատը պիտի փրկէ
աղաղակելու առնենը, խեղճն ալ,
ու անիկայ ալ՝ որ օգնութիւն չունի:
13 Պիտի խղճայ աղքատին ու տը-
նանկին, և անանկներուն անձերը
պիտի ազատէ:
14 Հարստահարութենէ ու բռնու-
թենէ պիտի փրկէ անոնց անձը,
և անոնց արիւնը պատուական պի-
տի ըլլայ անոր առջին:
15 Ու պիտի ապրի, և Հ՚արաբայի
ոսկիէն անոր պիտի տրուի. ու ամէն
առեն աղօթք պիտի մատուցուի ա-
նոր համար. ամէն օր պիտի օրհնեն
զանիկայ:
16 Հնձանի առատութիւն պիտի ըլ-
լայ երկրին մէջ, լեռներուն գլուխ-
ը. անոր պտուղը Լիբանանին պէս
պիտի շարժի. ու դեռնի խոտին
պէս պիտի ծաղկին քաղաքացիները:
17 Ընոր անունը յաւիտեան պիտի
մնայ. քանի որ արեգակը կը տայ,
անոր անունն ալ պիտի մնայ. ու
Յովսէի անով պիտի օրհնուին, ամէն
ազգերը երանութիւն պիտի տան
անոր:
18 Օրհնեալ ըլլայ Տէր Էսոուած
Իսրայէլին Էսոուածը. միայակ ինքն
է հրաշքներ ընողը:
19 Ու օրհնեալ ըլլայ յաւիտեան ա-
նոր փառաւոր անունը, ու բոլոր
երկիրը թող լլնուի անոր փառքովը:
Ամէն ու ամէն:
20 Յեսսէի որդւոյն Դաւթին ա-
ղօթքները կ՚ընացան:

ՍԱՂՄՈՍ ՃԻԹ

Սաղմոս Ասափայ:

1 Իսրայէլի Էսոուած բարի է Իսրա-
յէլին, այսինքն սրտով մաքուր
հոգիներուն:
2 Բայց քիչ մնաց որ իմ ոտքերս
պիտի ծռէին, ու մազ մնաց որ իմ
քայլերս պայթակղէին:
3 Վ՚ասն զի նախանձեցայ հպարտ-
ներուն, երբոր ամբարիշտներուն
յաջողութիւնը տեսայ:
4 Վնչու որ իրենց մահուան ժամա-
նակն ալ ցաւեր չունին. մարմիննին
ալ պարարտ է:
5 Վնոնք մարդոց նեղութեանը մէջ
չեն, և ուրիշ մարդոց հետ չեն
տանջուիր:

6 Ընոր համար վշտոյն պէս ամբար-
տաւանութիւնը անոնք կը շրջա-
պատէ . բռնութիւնը հանդերձի
պէս անոնք կը ծածկէ :
7 Ընոնց աչքերը պարարտութենէն
դուրս կ'ելլեն . անոնք սրտի խոր-
հուրդներէն անդին կ'անցնին :
8 Ծաղր կ'ընեն ու չարութիւնով
կը խօսին բռնութեան համար . հը-
պարտութիւնով կը խօսին :
9 Ներաննին երկինքին դէմ կը դը-
նեն , ու իրենց լեզուն երկրին մէջը
կը պտըտի :
10 (Ընոր համար իր ժողովուրդը
հոս պիտի դառնայ , ու առատու-
թիւնով ջուր պիտի քամուի ա-
նոնց :)
11 Ու կ'ըսեն , Ընաուած ինաո՞ր
գիտէ . ու Ներ Ձրկեղէն քովը դի-
տութիւն կայ :
12 Ընա ասոնք են ամբարիշտները որ
միշտ յաջողութիւն ունին , ու հա-
րստութիւն կ'աւելցընեն :
13 Ձիրաւի զուր տեղը իմ սիրտս
մաքրեցի , ու իմ ձեռքերս անմեղու-
թիւնով լուացի .
14 Որովհետև ամէն օր կը տան-
ջուիմ , ու ամէն առաու կը խրա-
տուիմ :
15 Ծոէ որ ըսէի թէ ես ասանկ խօ-
սիմ , ահա քու որդւոցդ ազգին
նենգութիւն ըրած պիտի ըլլայի :
16 Երբոր խորհեցայ ասիկայ իմանա-
լու , դժուար եկաւ իմ աչքերուս .
17 Մինչև որ Ընաուծոյ սրբարանը
մտայ , ու անոնց վերջը իմացայ :
18 Իրաւ որ դուն անոնք սահելու
տեղերը դրեր ես . կործանման մէջ
իջեցուցիր անոնք :
19 Ինչպէս յանկարծակի աւերմուն-
քի մէջ բնկան , հատան . ու վա-
խերով կորսուեցան :
20 Ինչպէս երազ մը զարթուած ար-
թիննալէն ետքը , այ Տէր , քաղա-
քին մէջը անոնց պատկերը պիտի անարգես :
21 Ինայց իմ սիրտս ցաւեցաւ , ու
իմ երիկամունքներէս խոցուեցայ :
22 Ու ես չիմար էի ու չէի իմանար ,
քու առջիդ անասուններու պէս
էի :
Սակայն ես միշտ քեզի հետ եմ . 23
դուն իմ աջ ձեռքէս կը բռնես :
Դուն պիտի առաջնորդես ինծի 24
քու խորհուրդովդ , ու վերջը փառ-
քով իս պիտի ընդունիս :
Ո՞վ ունիմ ես երկինքի մէջ . 25
երկրի վրայ ալ քեզմէ ուրիշը չեմ
ուզեր :
Իմ մարմինս ու սիրտս կը մա- 26
շին . Քայց Ընաուած իմ սրտիս զո-
րութիւնը ու իմ բաժինս է յաւի-
տեան :
Վասն զի ահա անոնք որ քեզմէ 27
կը հեռանան կը կորսուին . դուն
կը սատկեցընես ամէնը որ ընու-
թիւն կ'ընեն քեզմէ մոլորելով :
Ինայց Ընաուծոյ մօտենալը բարի է 28
ինծի . Քայս դրեր եմ Տէր Ընո-
վայինի վրայ , որ քու բոլոր գործ-
քերդ պատմեմ :

ՍԱՂՄ . Ա՛Ի

Երդ Ընասիայ :

Ո՛վ Ընաուածդ ինչո՞ւ դէպ բոլո- 1
րովին մերժեցիր , ու բարկու-
թիւնդ կը մխայ քու արօտիդ ոչ-
խարներուն վրայ :
Յիշէ քու ժողովուրդդ որ սկիզ- 2
բէն ստացար ես , քու ժառանգու-
թեանդ վիճակը որ փրկեր ես , ու-
սա Սիօն լերը ուր որ բնակեր
ես :
Ուարձացո՛ւր քու քայլերդ դէպ 3
Ի բոլորովին աւերուածներուն , ո-
սուրբ տեղին մէջը թշնամիին բուռ
բոլոր գէշ գործքերուն :
Քու թշնամիներդ կը պոռան քու 4
ժողովքիդ մէջը . իրենց նշանները
նշանի պէս կը դնեն :
Ընիկայ անտառի ծառերուն վրայ 5
կացինները վերցընողի մը պէս գիտ-
ցուեցաւ .
Ու հիմա անոր քանդակազործ 6
գարդերը , ամէնը մէկէն կացիններ-
ով ու մուրճերով կը կոտրտեն :
Արակով այրեցին քու սրբա- 7
րանդ , մինչև գետինը կործանեցին
քու անուանդ բնակարանը :
Իրենց սրտերուն մէջ ըսին թէ 8
Ազգընցընենք ասոնք ամէնը մէկ-

տեղ . երկրին մէջ Եհովայի բոլոր ժողովարանները այրեցին :

9 Մեր նշանները չենք տեսաներ . այլ մարգարէ չկայ . ու քովերնիս մէկն ալ չկայ , որ գիտնայ թէ ասիկա մինչև ե՛րբ պիտի տեւէ :

10 Ո՛վ Եհովայ , մինչև ե՞րբ նախատինք պիտի ընէ նեղիչը . թշնամին մինչև յաւիտեան քու անունդ պիտի անարգէ՞ :

11 Ինչո՞ւ ետ կը քաշես քու ձեռքդ ու աջ ձեռքդ . պանչոյ ծոցէդ հան զանի՛կ :

12 Բայց սկիզբէն իմ Թագաւորս Եհովայ է , որ փրկութիւններ կ'ընէ երկրին մէջ :

13 Դուն քու զօրութեամբդ ծովը պատառեցիր , վիշապներուն գլուխները ջուրերուն մէջ փշրեցիր :

14 Դուն ջարդեցիր Լեւիաթանին գլուխները . անիկայ կերակուր ըլլալու տուիր անապատին մէջի ժողովուրդին :

15 Դուն ճեղքեցիր աղբիւրը ու վտակը , դուն չորցուցիր մշտնջենաւոր գետերը :

16 Քուկդ է յորիկը և քուկդ է գիշերը . լոյսը ու արեւը դուն պատրաստեցիր :

17 Դուն հաստատեցիր երկրին ամէն սահմանները . ամառը ու ձմեռը դուն ստեղծեցիր :

18 Յիշէ ասիկա՝ որ թշնամին նախատինք տուաւ Եհովային , ու յիմար ժողովուրդը քու անունդ անարգեց :

19 Մի մատներ գազանին քու տատրակիդ անձը . մի մոռնար յաւիտենական քու աղքատներուդ կեանքը :

20 Նայէ՛ ուխտիդ , ինչու որ երկրին խաւար տեղերը բռնութեան բնակարաններով լցուած են :

21 Ծռած խնդիր ետ չդառնայ ամօթով . Թշուող աղքատը ու անանկը օրհնեն քու անունդ :

22 Ելի՛ր , ով Եհովայ , քու դատդ պաշտպանէ՛ . յիշէ՛ այն նախատինքը՝ որ անպիտանը ամէն օր քեզի կ'ընէ :

23 Մի մոռնար քու թշնամիներուդ ձայնը . քեզի դէմ ոտք ելլողներուն խռովութիւնը ամէն ժամանակ կը բարձրանայ :

ՍԱՂՄ · ՃԾ

Դաւիթա՛ւոր երաժշտին . Մի՛ թաքցներ , Եհովայ , Նաւսին Սաղմոսը ու երգը :

1 Կը դատէք դուք , ով Եհովայ , կը դատէք , և քու անունդ մօտ է . քու հրաշքներդ կը պատմեն :

2 Երբոր որոշեալ ժամանակ առնեմ , ուղիղ դատաստան պիտի տեսնեմ :

3 Երկիրը ու անոր բոլոր բնակիչները մաշեցան . անոր սիւները ես կը հաստատեմ : (Ակլայ :)

4 Ըսի հպարտներուն թէ Հպարտութիւն մի՛ ընէք . ու ամբարիշտներուն թէ Եղջիւր մի՛ վերցընէք :

5 Ձեր եղջիւրները վեր մի՛ վերցընէք . ամբարտաւանութեամբ պարանոցով մի՛ խօսիք :

6 Վասն զի որ բարձրանալը ո՛չ արեւելքէն է , և ո՛չ արեւմուտքէն՝ ո՛չ ալ անապատէն ,

7 Հապա դատաւորը Աստուած է . մէկը կը ցածցընէ ու միւսը կը բարձրացընէ :

8 Վասն զի Տէրոջը ձեռքը բաժակ կայ , ու գինին կարմիր է . անիկա խառնուածքով լեցուն է , ու անկէ կը թափէ . և իրաւ երկրին բոլոր ամբարիշտները անոր մրուրները քամելով պիտի խմեն :

9 Բայց ես յաւիտեան պիտի պատմեմ . Յակոբին Աստուծոյն սաղմոս պիտի երգեմ :

10 Ու ամբարիշտներուն բոլոր եղջիւրները պիտի փշրեմ . արդարին եղջիւրները պիտի բարձրանան :

ՍԱՂՄ · ՃԾԱ

Դաւիթա՛ւոր երաժշտին , Դիվինոթէի վրայ . Նաւսին Սաղմոսը ու երգը :

1 Աստուած Յուդայի մէջ ճանչցուած է . անոր անունը Իսրայէլի մէջ մեծ է :

2 Ու անոր խորանը Սաղեմի մէջ է, և անոր բնակարանը Սիոնի մէջ է:
3 Ան աեղը զարդից աղեղին նետերը, վահանը, սուրը ու պատերազմը: (Սէլայ:)
4 Դուն լուսափայլ ես. յափշտակութեան լեռներէն աւելի գերազանց ես:
5 Սրտով զօրաւորները յափշտակուեցան, քուներնին քնացան. ու բոլոր զօրեղ մարդիկները ձեռքերնին չգտան:
6 Ով Յակոբին Աստուածը, քու յանդիմանելէդ կառքը ու ձին անըզգայ պառկեցան:
7 Դուն, ո՛վ Տէր, դուն ահաւոր ես, և քիչ կրնայ կայնիլ քու առջիդ՝ քու բարկութեանդ առնը:
8 Դուն երկինքէն լսել տուիր դատաստանը. երկիրը վախցաւ ու լռեց,
9 Երբոր Աստուած դատաստան բնելու ելաւ՝ որ երկրին բոլոր հեզերը փրկէ: (Սէլայ:)
10 Մարդուն բարկութիւնը քեզ պիտի գովէ. ո՛ւ մնացած բարկութիւնը դուն պիտի զսպես:
11 Ա՛ուր ըրէք ու կատարեցէք Տէր Աստուծոյն. անոր բոլոր տիքը եղողներուն ամէնը թո՛ղ բնծաներ բերեն Ահաւորին:
12 Ինքը իշխաններուն հոգին պիտի կտրէ. ահաւոր է երկրի թագաւորներուն:

ՍԱՂՄ. ԱՍԱՖ

Կռնասուր երաժշտին, Ղեթուններուն վրայ. Ասափին Սաղմոսը:

1 Իմ ձայնս Աստուծոյ է, ու ես կ'աղաղակեմ. իմ ձայնս Աստուծոյ է, ու ան ինծի պիտի լսէ:
2 Իմ նեղութեանս օրը Տէրը փնտռեցի. գիշերը տարածուած էր իմ ձեռքս ու չէր թուլնար. իմ անձս մխիթարուիլ չէր ուզեր:
3 Աստուած յիշեցի ու անհանդիստ եղայ. խորհեցայ ու իմ հոգիս մարեցաւ: (Սէլայ:)
4 Դուն աչքերս արթուն պահեցիր. խռովեցայ ու չկրցայ խօսիլ:
5 Ես տուր բերի առջի օրերը, հին ժամանակներուն տարիները:
6 Գիշերուան մէջ կը յիշեմ իմ երգս, իմ սրտիս հետ կը խօսիմ, ու իմ հոգիս քննութիւն կ'ընէ:
7 Երդեօք Տէրը յաւիտեան պիտի մերժէ՞, ու ալ բնաւ պիտի չըհաճի՞:
8 Ա՞խէ անոր ողորմութիւնը բոլորովին պակսեցա՞ւ, ո՞ր էջ խոստումնքը վերջացա՞ւ ազգէ մինչև ազգ:
9 Ա՞խէ Աստուած գթութիւն ընելը մոռցա՞ւ, միթէ բարկութիւնով արգիլի՞ր իր ողորմութիւնը: (Սէլայ:)
10 Ասոր ըսի, Ա՛ս է իմ տկարութիւնս, Բարձրեալին աջ ձեռքին փոփոխութիւնը:
11 Տէրոջը գործքերը պիտի յիշեմ. յիրաւի քու առջի հրաշքներդ պիտի յիշեմ:
12 Ես ալ քու ամէն գործերուդ վրայ պիտի խորհիմ, ու քու ըրածներուդ վրայ պիտի մտածեմ:
13 Ով Աստուած, քու ճամբադ սրբութեան մէջ է. Աստուծոյ պէս մե՞ծ Աստուած ո՞վ կայ:
14 Հրաշքներ ընող Աստուածը դուն ես. քու զօրութիւնդ ժողովուրդներուն մէջը յայտնեցիր:
15 Քո՛ բազուկովդ փրկեցիր քու ժողովուրդդ՝ Յակոբին ու Յովսեփին որդիները: (Սէլայ:)
16 Ջուրերը քեզ տեսան, ով Աստուած, ջուրերը քեզ տեսան ու դողացին. անդունդներն ալ սարսափեցան:
17 Ամպերը ջուր թափեցին. երկինքները ձայն հանեցին. նետերդ ալ գացին:
18 Քու որոտումնքիդ ձայնը երկինքն էր. փայլակները լոյս տուին աշխարհքին. երկիրը սասանեցաւ ու դողաց:
19 Քու ճանապարհդ ծովուն մէջ է, և քու ճամբադ մե՛ծ ջուրերուն մէջ է. ու քու շաւիղներդ չեն գիտցուիր:
20 Հօտի պէս քու ժողովուրդդ

առաջնորդեցիր Մովսէսին ու Ահարոնին ձեռքովը :

ՍԱՂՄ. ՃԵ.

Նրգ Նաասիայ :

1 Ա՛վ իմ ժողովուրդս , մոռնիկ ըրէք իմ օրէնքս , խոնարհեցուցէ՛ք ձեր ականջը իմ բերնիս խօսքերուն :
2 Առակով պիտի բանամ իմ բերանս , ու հին ժամանակի խրթնաբանութիւնները պիտի խօսիմ ,
3 Որոնք լսեցինք ու գիտցանք , և մեր հայրերը մեզի պատմեցին :
4 Մենք պիտի չպահենք անոնց որդիներէն . հետի եկող ազգին պիտի պատմենք Տէրոջը գովութիւնները ու անոր զօրութիւնը և անոր հրաշքները :
5 Վասն զի վկայութիւն հաստատեց Յակոբին մէջ , ու օրէնք դրաւ Իսրայէլին մէջ , որոնք պատուիրեց մեր հայրերուն , որ սորվեցընեն իրենց որդւոցը .
6 Որպէս զի գալու ազգը՝ ծնելու տղաքը ոտքի իմանան , ու ելլեն իրենց որդւոցը պատմեն .
7 Յոյսնիք ալ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դնելով՝ չմոռնան Աստուծոյ գործքերը , հապա անոր պատուիրանքները պահեն .
8 Ու իրենց հայրերուն պէս կամակոր ու ապստամբ ազգ մը չըլլան , անանկ ազգ մը՝ որ իրենց սիրտը չէն շիտակած , ու իրենց հոգին հաւատարիմ չէ Աստուծոյ :
9 Եփրեմի որդիքը՝ որ ապառազինեալ աղեղնաւորներ էին , պատերազմին օրըետ դարձան .
10 Աստուծոյ ուխտը չպահեցին , ու անոր օրէնքին համեմատ չուզեցին քալել .
11 Ու մոռցան անոր գործքերը , և անոր հրաշքները որ իրենց ցուցուցեր էր :
12 Անոնց հայրերուն առջին հրաշքները ըրաւ , Եգիպտոսի երկրին՝ Տայանիսի դաշտին մէջ :
13 Ծովը պատռեց ու անոնք անցուց . և ջուրերն ալ դէզի պէս կանգնեցուց :
14 Ու ցորեկը ամպով առաջնորդեց անոնց , և բոլոր գիշերը կրակի լուսով :
15 Անապատին մէջ , ու խմցուց անոնց իբր թէ մեծ անդունդէ մը :
16 Նաև առուներ հանեց վէմէն , ու ջուրերը գետերու պէս բղխեցուց :
17 Բայց անոնք նորէն մեղքերնին աւելցուցին անոր դէմ , ու բարկացուցին Բարձրեալը անապատին մէջ .
18 Ու իրենց սրտերուն մէջ Աստուած փորձեցին , կերակուր ուզելով իրենց անձերուն համար .
19 Ու Աստուծոյ դէմ խօսեցան ու ըսին , Միթէ կարո՞ղ է Աստուած անապատին մէջ սեղան պատրաստել .
20 Վէմին զարկաւ , ու ջուրերը դուրս բղխեցին , ու առուներ վազեցին . արդեօք հաց ալ կրնայ տալ . արդեօք միս կը պատրաստէ իր ժողովուրդին համար :
21 Աստուած Տէրը լսեց ու բարկացաւ . և կրակ բորբոքեցաւ Յակոբին մէջ , ու նաև բարկութիւն ելաւ Իսրայէլին վրայ .
22 Վասն զի Աստուծոյ չհաւատացին , ու յոյսերնին անոր փրկութեանը վրայ չդրին .
23 Թէպէտ ինքը վերէն հրամայեց երկինքին դռները բացեր էր ,
24 Ու կերակուրի համար անոնց վրայ մանանայ տեղացեր էր , ու երկինքի ցորենը տուեր էր անոնց ,
25 Արդիկ հրեշտակներուն հացը կերան . կշտանալու չափ պաշար խրկեց անոնց :
26 Երկինքի մէջ արևելեան հովը հանեց , և իր զօրութեամբը հարաւային հովը բերաւ ,
27 Ու անոնց վրայ փոշիի պէս միս տեղացուց , ու ծովու աւազին չափ թեւաւոր թռչուններ ,
28 Ու անոնց բանակին մէջը՝ անոնց վրաններուն շուրջ կողմը իջեցուց :
29 Ու կերան և աղէկ կշտացան . ու իրենց ցանկութիւնը իրենց տուաւ .

30 Իրենց յանկութենէն զուրկ ըլ-
ծնային . և քանի որ իրենց կերա-
կուրը իրենց բնութեան էր ,
31 Նաասոնց բարկութիւնը անոնց
վրայ բորբոքեցաւ , ու սպաննեց ա-
նոնց պարարտներէն , ու գետինը
պարկաւ Իսրայէլին ընտիրներէն :
32 Ա՛ս բոլոր բաներուն վրայ նորէն
մեղանչեցին , ու չհաւատացին անոր
հրաշքներուն :
33 Ան ունայնութեան մէջ սպառեց
անոնց օրերը , և ահի մէջ՝ անոնց
տարիները :
34 Երբոր կը սպաննէր անոնք , զին-
քը կը խնդրէին . ու նո՛ւ կը դար-
նային , և Աստուած կանուխ կը
փնտռէին :
35 Ու կը յիշէին որ Աստուած իրենց
ապաւէնն էր . և Բարձրեալ Աստուածը
իրենց Փրկիչն էր :
36 Սակայն իրենց բերնովը կեղծա-
ւորութիւն կ՚ընէին անոր , ու իրենց
լեզուովը սուտ կը խօսէին անոր .
37 Ան իրենց սիրտը ուղիղ չէր ա-
նոր առջևը , ու հաւատարիմ չէին
անոր ուխտին մէջ :
38 Նայց ինքը ողորմած ըլլալով՝ ա-
նոնց անօրէնութիւնը կը քաւէր , ու
չէր կորընցներ զանոնք . և շատ
անգամ կը դարձնէր իր բարկու-
թիւնը , ու չէր բորբոքեցներ իր
բոլոր սրտմտութիւնը :
39 Մտքու որ կը յիշէր թէ անոնք
մսեղին են , հովի մը պէս՝ որ կ՚ե-
թայ ու ետ չդառնար :
40 Քանի՛ անգամ անիկայ սրդոզ-
ցուցին անապատին մէջ , ո՛ր բար-
կացուցին անիկայ անջուր տեղին
մէջ ,
41 Ան դարձան Աստուած փորձեցին ,
ու Իսրայէլին Սուրբը նեղացու-
ցին :
42 Չյիշեցին անոր ձեռքը , ո՛ր ա՛ն
օրը՝ որ զերինք թշնամիէն փրկեց .
43 Ա՛ր թէ ինչպէս իր նշանները ը-
րաւ Եգիպտոսին մէջ , ու իր հրաշք-
ները Տայանիսի դաշտին մէջ .
44 Ու արիւն դարձուց անոնց գետե-
րը , և անոնց առուները , որ չկըր-
ցան խմել .
45 Շանաճանճեր խրկեց անոնց վը-
րայ , որ կերան զանոնք , ու գորտեր
որ ապականեցին զանոնք .
46 Ու անոնց բերքը գրուխէին
տուաւ , և անոնց վաստակը մա-
խին .
47 Անոնց որթերը փճացուց կար-
կուտով , ու անոնց ժանտաթզենի-
ները խոշոր կարկուտով .
48 Ան անոնց անասուններըը կարկու-
տին մատնեց , ու անոնց հօտերը
կայծակին :
49 Ան սաստիկ բարկութիւնը խրկեց
անոնց վրայ , սրտմտութիւն ու
բարկութիւն ու նեղութիւն , չար
հրեշտակներըը խրկելով :
50 Ան բարկութեանը ճամբայ բա-
ցաւ , անոնց անձը մահուանէ չխնա-
յեց , հապա անոնց կեանքը ժանտա-
խտի մատնեց .
51 Ու ամէն անդրանիկը սպաննեց
Եգիպտոսի մէջ , Ա՛ռաջնեկներըը
Քամի վրաններուն մէջ .
52 Ու իր ժողովուրդը ոչխարներու
պէս հանեց , ու զանոնք հօտի պէս
վարեց անապատին մէջը .
53 Ան անոնց ապահովութեամբ ա-
ռաջնորդեց , ու չվախցան . իսկ ա-
նոնց թշնամիներըը ծովը ծածկեց .
54 Ու զանոնք տարաւ իր սրբու-
թեան սահմանը , այն լեռը որն որ
իր աջ ձեռքը ստացեր էր .
55 Ու անոնց առջևէն ազգեր վռըն-
տեց , և չափով ժառանգութիւն
բաժնեց անոնց , ու Իսրայէլին ցե-
ղերը անոնց վրաններուն մէջը բնա-
կեցուց :
56 Նայց անոնք փորձեցին ու սրդոզ-
ցուցին Բարձրեալ Աստուածը , ու
չպահեցին անոր վկայութիւններըը .
57 Ան իրենց հայրերուն պէս ետ
դարձան ու նենգութիւն ըրին . խա-
բերայ աղեղի պէս խոտորեցան :
58 Մտքու որ զանիկայ սրդոզցուցին
իրենց բարձր տեղերով , ու նա-
խանձի շարժեցին զանիկայ իրենց
կուռքերով :
59 Աստուած լսեց ու բարկացաւ , և
շատ անարգեց Իսրայէլը .
60 Ու Սելովի խորանը մերժեց , այն
վրանը որ մարդոց մէջը կանգներ էր .
61 Ան իր զօրութիւնը գերութեան

մատանեց , ու իր փառքը՝ թշնամիներուն ձեռքը ։

62 Ու իր ժողովուրդը սուրի մատնեց , ու իր ժառանգութեանը վրայ բարկացաւ ։

63 Ընոր երիտասարդները կրակը կերաւ ։ ու անոր աղջիկները սուգ չըրին ։

64 Ընոր քահանաները սրով ինկան ։ ու անոր որբևարիները չլացին ։

65 Նայց Տէրը արթընցաւ որպէս թէ քունէն , գինիէն սթափած զօրաւոր մարդու մը պէս ,

66 Ու իր թշնամիները ետևնուն զարկաւ ։ յաւիտենական նախատինք տուաւ անոնց ։

67 Ու Յովսեփին վրանը մերժեց , ու Եփրեմին ցեղը չընտրեց ։

68 Հապա Յուդային ցեղը ընտրեց , ո՛ Սիօն լեռը՝ որն որ սիրեց ։

69 Ու իր սրբարանը շինեց բարձր քո՛ր-նէրո՛ պէս , երկրին պէս՝ որ յաւիտեան հաստատեց ։

70 Ու իր Դաւիթ ծառան ընտրեց , և զանիկայ ոչխարի փարախներէն առաւ ։

71 Ծոխծ տուող ոչխարներուն ետևէն բերաւ զանիկայ , որ իր Յակոբ ժողովուրդը ու իր Իսրայէլ ժառանգութիւնը հովուէ ։

72 Ընիկայ ալ հովուեց զանոնք իր սրտին անմեղութեամբը ։ ու իր ձեռքերուն յաջողակութեամբը առաջնորդեց անոնց ։

ՍԱՂՄ · Ճ

Ասաղմոս Ասափայ ։

1 Ո՛վ Աստուած , հեթանոսները քու ժառանգութեանդ մէջը մտան ։ քու սուրբ տաճարդ պղծեցին , Երուսաղէմը աւերակներու դարձուցին ։

2 Ու ծառաներուդ դիւերը երկինքի թռչուններուն կերակուր տուին , քու սուրբերուդ մարմինը՝ երկրի գազաններուն ։

3 Ընոնց արիւնը ջուրի պէս թափեցին Երուսաղէմին բոլորտիքը , ու մէկը չկար որ զանոնք թաղէր ։

4 Մեր դրացիներուն նախատինք եղանք , ծաղր ու կատակ՝ մեր բոլորտիքը եղողներուն ։

5 Մինչև ե՞րբ , ո՛վ Տէր ։ միշտ պիտի բարկանա՞ս ։ քու նախանձդ կրակի պէս պիտի բորբոքի ։

6 Թափէ քու բարկութիւնդ այն ազգերուն վրայ՝ որ քեզ չեն ճանչնար , ու այն թագաւորութիւններուն վրայ՝ որ քու անունդ չեն կանչեր ։

7 Վասն զի որ Յակոբը կերան , ու անոր բնակութիւնը աւերակ դարձուցին ։

8 Մի յիշեր մեզի դէմ առջի անօրէնութիւնները ։ թո՛ղ շուտով հասնի մեզի քու ողորմութիւններդ ։ վասն զի խիստ թշուառացանք ։

9 Ու անուանդ փառքին համար օգնէ մեզի , ո՛վ մեր փրկութեան Աստուածը ։ և քու անուանդ համար փրկէ մեզ , ու մեր մեղքերը քաւէ ։

10 Ընչո՞ւ ըսեն հեթանոսները , թէ Ո՞ւր է անոնց Աստուածը ։ թո՛ղ յայտնուի հեթանոսաց մէջ մեր աչքերուն առջեւը քու ծառաներուդ թափուած արիւնին վրէժը ։

11 Կապուածին հառաչանքը քու առջիդ թող հլլէ ։ քու զօրութեանդ մեծութիւնովը մահուան մատնուածները ապրեցո՛ւր ։

12 Ու եօթնապատիկ հատուցո՛ւմ ըրէ մեր դրացիներուն իրենց ծոցին մէջը՝ այն իրենց նախատինքին պէս , որով քեզ անարգեցին , ո՛վ Տէր ։

13 Նայց մենք քու ժողովուրդդ ու քու արօտիդ ոչխարները՝ յաւիտեան քեզ պիտի գոհանք , ո՛ր քու փառքդ պիտի պատմենք ազգէ մինչև ազգ ։

ՍԱՂՄ · Զ

Վերջաւոր երաժշտին , Հօշանիմ էտութին վրայ · Ասափին Սաղմոսը ։

1 Ականջ դիր , ո՛վ Իսրայէլին Հովիւը , որ Յովսեփին՝ հօտի պէս կ'առաջնորդես · դուն որ քերովբէից վրայ կը նստիս , պայծառացիր ։

2 Նիբեմին ու Ենեհամինեն և Ա-
նասէին առջին արթընցուր քու զո-
րութիւնդ , ու եկուր մեզ փրկե-
լու :
3 Ա՛վ Աստուած , մեզ դարձուր ,
և քու երեսդ փայլեցուր , ու պիտի
փրկուինք :
4 Ա՛վ Տէր՝ զօրից Աստուած ,
մինչև ե՞րբ կը բարկանաս քու ժո-
ղովուրդիդ աղօթքին դէմ :
5 Արտասուքի հաց կը կերցընես ա-
նոնց , ու մեծ չափով արտասուք կը
խմցընես անոնց :
6 Մեզ կռիւ պատճառ կ՚ընես մեր
դրացիներուն , ու մեր թշնամիները
դէզ ծաղր կ՚ընեն իրենց մէջը :
7 Ա՛վ զօրից Աստուած , մեզ դար-
ձուր , և քու երեսդ փայլեցուր , ու
պիտի փրկուինք :
8 Եգիպտոսէն մէկ որթ մը փոխադ-
րեցիր , հեթանոսները վռնտեցիր ,
ու զանիկայ տնկեցիր :
9 Անոր առջևէն պէղ պատրաստե-
ցիր , ու անոր արմատները հաստա-
տեցիր . և անիկայ երկիրը լեցուց :
10 Լեռները ծածկուեցան անոր հո-
վանիովը , ու անոր ճիւղերը Աս-
տուծոյ եղևիններուն պէս եղան :
11 Իր ճիւղերը երկընցուց մինչև
ծովը , ու իր բողբոջները մինչև
Գետը :
12 Ինչո՞ւ փլցուցիր անոր ցանկերը ,
որ ճամբայէն բոլոր անցնողները ա-
նիկայ փրցընեն :
13 Անտառին խոզը ապականեց անի-
կայ , ու դաշտի գազաններըը կերան
անիկայ :
14 Ա՛վ զօրից Աստուած , կ՚աղա-
չեմ դարձիր . նայէ երկինքէն ու
տես , ու այցելութիւն եղիր այս որթին ,
15 և այս տունկին՝ որ քու աջ ձեռ-
քովդ տնկեցիր , ու որդիին՝ որ քե-
զի համար հաստատեցիր :
16 Կրակով այրուած ո՛ւ կտրուած
է . քու երեսդ սաստկէն կը կո-
րընչին :
17 Թո՛ղ քու ձեռքդ քու աջ ձեռ-
քիդ մարդուն վրայ լլլայ , ո՛ւ մար-
դու որդիին վրայ՝ որն որ քեզի հա-
մար հաստատեցիր :
18 Մենք ալ ետ պիտի չդառնանք
քեզմէ . կենդանացո՛ւր մեզ , ու
քու անունդ պիտի կանչենք :
19 Ա՛վ Տէր՝ զօրից Աստուած , մեզ դարձո՛ւր , և քու երեսդ փայ-
լեցո՛ւր ու պիտի փրկուինք :

ՍԱՂՄ . ՀԱ

Դվիտաւոր երաժշտին , Գիթթիթի
վրայ . Ասաբին Յովսէսը :

1 Յնծացէ՛ք Աստուծոյ առջին , որ
մեր զօրութիւնն է , ուրախու-
թեամբ աղաղակեցէ՛ք Յակոբին Ա-
ստուծոյն :
2 Սաղմո՛ս առէ՛ք ու թմբուկը
բերէ՛ք , նաև անոյշ քնարը տաւի-
ղին հետ :
3 Փո՛ղ հնչեցուցէ՛ք ամսու դլխուն ,
նաև լուսնի լրման առենը մեր տո-
նին օրը .
4 Վասն զի սահման Իսրայէլին կա-
նոն մըն է , Յակոբին Աստուծոյն
հրամանն է :
5 Զայը վկայութիւն դրաւ սահման
Յովսեփին մէջ , Եգիպտոսի երկրին
վրայ ելած առենը . ո՛ր պէղ լեզու
մը լսեցի որ չէի գիտեր :
6 Անոր թիկունքը հեռացուցի բե-
ռէն , անոր ձեռքերը հանդչեցան
կողովէն :
7 Նեղութեան մէջ կանչեցիր , ու
քեզ փրկեցի . պատասխան տուի
քեզի որոտման ծածկոցին մէջէն .
փորձեցի քեզ Մերիպայի ջուրին
քովը : (Սէլայ :)
8 Լսէ՛ , ո՛վ իմ ժողովուրդս , ու վը-
կայեմ քեզի . ո՛վ Իսրայէլ , թէ որ
ինձի մտիկ ընես ,
9 Օտար Աստուած չըլլայ քու մէջդ ,
ու օտար Աստուծոյ երկրպագութիւն
չընես :
10 Ես եմ քու Տէր Աստուածդ , որ
հանեցի քեզ Եգիպտոսի երկրէն .
լայն բաց քու բերանդ , ու զանի-
կայ ես պիտի լեցընեմ :
11 Բայց իմ ժողովուրդս մտիկ չը-
րաւ իմ ձայնս , ու Իսրայէլը իս
չուզեց :
12 Ասոր զանոնք իրենց սրտին կա-
մակորութեանը թողուցի , որ իրենց
խորհուրդներուն համեմատ քալեն :

13 Եթանի՛ թէ իմ ժողովուրդս ինծի մոխիկ ընէը , ու Իսրայէլը իմ ճամբաներուս մէջը քալէը ։
14 Հապա պիտի խոնարհեցնէի անոնց թշնամիները , ու ձեռքս պիտի դարձնէի անոնց նեղիչներուն վրայ ։
15 Տէրը ատելները խոնարհութիւն պիտի ընէին իրեն , ու անոնց ժամանակը յաւիտեան պիտի ըլլար ։
16 Ան պիտի կերակրէը զանոնք պատրաստ ցորենով . ու վէմէն վոլոշ մեղրով քեզ պիտի կշտացընէի ։

ՍԱՂՄ · ՃԵ

Սաղմոս Ասաֆայ ։

1 Աստուած կայնած է Աստուծոյ ժողովին մէջը , աստուածներուն մէջը դատաստան կը տեսնէ ։
2 Մինչև ե՞րբ անիրաւութեամբ պիտի դատէք , ու ամբարիշտներուն աջառութիւն պիտի ընէք ։ (Անէլայ ։)
3 Դատաստան ըրէք աղքատին ու որբին . խեղճին ու չքաւորին իրաւունք ըրէք ։
4 Փրկեցէք աղքատը ու տնանկը , ամբարիշտներուն ձեռքէն ազատեցէք զանոնք ։
5 Չեն իմանար ու միտք չեն առներ , խաւարի մէջ կը պտըտին . երկրին բոլոր սիւները շարժեցան ։
6 Ես ըսի թէ Դուք աստուածներ էք , ու դուք ամէնքդ Բարձրեալին որդիներն էք .
7 Սակայն մարդոց պէս պիտի մեռնիք , ու իշխաններէն մէկուն պէս պիտի իյնաք ։
8 Ելլէ՛ Աստուած , դատէ երկիրը . ինչու որ բոլոր ազգերը դուն պիտի ժառանգես ։

ՍԱՂՄ · ՃԶ

Ասաֆին երգը ՚ի Սաղմոսը ։

1 Ո՛վ Աստուած , լուռ մի կենար . անձայն մի ըլլար , ու հանդարտ մի կենար , ո՛վ Աստուած ։
2 Ինչու որ ահա քու թշնամիներդ կը գոռան , ու քեզ ատողները գլուխ կը վերցընեն .
3 Խորամանկութեան ՚ի՞մբ կը դաւնեն քու ժողովուրդիդ դէմ , ու խորհուրդ կ՚ընեն քու պահպանածներուդ դէմ ։
4 Կ՚ըսեն թէ Եկէք , կորսընցընենք անոնք որ ազգ չըլլան , ու ալ չյիշուի Իսրայէլին անունը ։
5 Ինչու որ միաբան սրտով խորհուրդ ըրին , ՚ի՛ քեզի դէմ դաշնակցութիւն ըրին
6 Եդոմի վրաններըը ու Իսմայէլացիք , Մոաբ ու Ագարացիք ,
7 Գեբաղ ու Ամմոն և Ամաղէկ , Փղշտացիք՝ Տիւրոսի բնակչացը հետ ։
8 Նաև Ասուր անոնց հետ միացաւ , Ղոտին որդւոցը ձեռնտու եղան ։ (Անէլայ ։)
9 Ըրէ՛ անոնց ինչպէս Մադիամին՝ ինչպէս Սիսարային ու Յաբինին ՚ի Միսոն հեղեղատին քովը .
10 Որոնք Ենդովրի մէջ ոչնչացան , աղբի պէս եղան երկրի վրայ ։
11 Անոնց իշխանները Օրեբին ու Զէեբին պէս , ու անոնց բոլոր իշխանները Զեբահին ու Սաղմունային պէս ըրէ .
12 Որոնք ըսին թէ Աստուծոյ բնակարանները մենք ժառանգենք մեզի համար ։
13 Ո՛վ իմ Աստուածս , անոնք մրրկի պէս , հովի առջև եղող չիւղի պէս ըրէ ։
14 Ինչպէս որ կրակը անտառը կ՚այրէ , ու բոցը լեռները կը բռնկցընէ ,
15 Այնպէս ալ հալածէ զանոնք քու մրրիկովդ , ու խռովութեան մէջ ձգէ զանոնք քու փոթորիկովդ ։
16 Լեցո՛ւր անոնց երեսները անարգանքով , որ քու անունդ խնդրեն , ո՛վ Տէր ։
17 Ծո՛ղ ամչնան ու խռովին յաւիտեան , և ամօթալից ըլլան ու կորսուին .
18 Որ գիտնան թէ միայն դուն՝ որ քու անունդ Եհովայ է , Բարձրեալ ես բոլոր երկրի վրայ ։

ՍԱՂՄ · ՃԷ

Գլխաւոր երաժշտին , Կիթթիթի վրայ . Կորխի որդւոցը Սաղմոսը ։

1 Ո՛վ Տէր, ինչպէս սիրելի են քու բնակարանները, ով զօրաց Տէր:
2 Իմ անձս կը փափաքի ու նաև կը մաշի Տէրոջը սրահները տեսնելու համար. իմ սիրտս ու մարմինս ցնծութեամբ կ'աղաղակեն կենդանի Աստուծոյն:
3 Ո՛հ, ճնճղուկն ալ տուն գտաւ, ու ծիծեռնիկը իրեն բոյն՝ իր ձագերը դնելու համար, քու սեղաններուդ քովը ով զօրաց Տէր, իմ Թագաւորս ու Աստուածս:
4 Երանի անոնց որ քու տանդ մէջ կը բնակին. անոնք անդադար քեզ պիտի օրհնեն: (Սէլա:)
5 Երանի այն մարդուն որուն զօրութիւնը քեզմէ է. ու իրենց սրտին մէջ ուղեւորութեանց ճամբաները կան:
6 Երբոր անոնք հովիտէն անցնելով աղբիւրի պէս կ'ընեն անիկայ. առջի անձրևն ալ օրհնութիւնով պիտի ծածկէ անիկայ:
7 Անոնք զօրութենէ զօրութիւն կ'երթան, մինչև որ Սիոնի մէջ Աստուծոյ առջին երևնան:
8 Ով Տէր, զօրաց Աստուած, լսէ իմ աղօթքս. ականջ դիր, ով Յակոբին Աստուածը: (Սէլա:)
9 Ո՛վ մեր վահանը Աստուած, տես, ու քու օծեալիդ երեսը նայէ:
10 Քանի որ քու սրահներուդ մէջը մէկ օրը հազարէն աղէկ է. աւելի ընտրեցի իմ Աստուծոյս տանը շեմին վրայ կենալ, քան թէ ամբարշտաց վրաններուն մէջը բնակիլ:
11 Քանզի Տէր Աստուած արև ու վահան է. Տէրը շնորհք ու փառք պիտի տայ. բարութիւն մը պիտի չպակսեցընէ ուղղութեամբ քալողներէն:
12 Ո՛վ զօրաց Տէր, երանելի է քեզի յուսացող մարդը:

ՍԱՂՄ. 85

Դէպ հայրենիք երաժշտին. Որթի որդւոցը Սաղմոսը:

1 Ո՛վ Տէր, դուն հաճեցար քու երկիրդ, Յակոբին գերութիւնը դարձուցիր.
2 Քու ժողովուրդիդ անօրէնութիւնը թողուցիր անոնց, բոլոր մեղքերը ծածկեցիր: (Սէլա:)
3 Հեռացուցիր քու բոլոր սրոմնութիւնդ. ետ դարձար քու սաստիկ բարկութենէդ:
4 Մեզ դարձուր, ով մեր փրկութեան Աստուածը, և քու բարկութիւնդ որ մեր վրայ է դադրեցուր:
5 Մինթէ յաւիտեան պիտի բարկանա մեզի. քու բարկութիւնդ ազգէ մինչև ազգ պիտի երկընցընե՞ս:
6 Մինթէ ետ պիտի չդառնաս ու մեզ կենդանացընես, որ քու ժողովուրդդ քեզմով ուրախ ըլլայ:
7 Ցուցուր մեզի, ով Տէր, քու ողորմութիւնդ. և քու փրկութիւնդ մեզի տուր:
8 Պիտի լսեմ ինչ որ կը խօսի Տէր Աստուած. ինչու որ խաղաղութիւն պիտի խօսի իր ժողովուրդին ու իր սուրբերուն. ու յիմարութեան չդառնան անոնք:
9 Մրտարև իր փրկութիւնը մօտ է իրմէն վախցողներուն, որ միր երկրին մէջը փառք բնակի:
10 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը իրարու պատահեցան. արդարութիւնը ու խաղաղութիւնը էրթ համբուրեցին:
11 Ճշմարտութիւնը երկրէն պիտի բուսանի, ու արդարութիւնը երկինքէն վար պիտի նայի:
12 Նաև Տէրը բարութիւն պիտի տայ, ու մեր երկիրը իր պտուղը պիտի տայ:
13 Արդարութիւնը անոր առջևէն պիտի երթայ, ու իր գնացքները ճամբու պիտի դնէ:

ՍԱՂՄ. 86

Աղօթք Դաւթի:

1 Ո՛վ Տէր, խոնարհեցուր քու ականջդ. պատասխան տուր ինծի, ինչու որ աղքատ ու տնանկ եմ:
2 Պահէ իմ անձս, ինչու որ հաւատարիմ եմ. ով իմ Աստուածս, քեզի յուսացող ծառադ դուն փրկէ:
3 Ողորմէ ինծի, ով Տէր, ինչու որ քեզի կը կանչեմ ամէն օր:

ՍԱՂՄ · Զ։

Կորնթի որդւոցը Սաղմոսը ՚ի Դրգը։

Ընդ հիմերը սուրբ լեռներուն վը- 1
րայ են։

Տէրը Սիօնին դռնները Յակոբին 2
բոլոր բնակարաններէն աւելի կը
սիրէ։

Փառաւոր բաներ կը պատմուին 3
քեզի համար, ով Աստուծոյ քա-
ղաքը։ (Անէլայ։)

Ռահաբը ու Բաբելոնը պիտի 4
յիշեմ ինչպէս ճանչցողներուս։ ահա
Փղշտացւոց երկիրը ու Տիւրոսը
Քուշին հետ. ասոնք ալ հոն ծը-
նան։

Ու Սիօնին համար պիտի ըսուի 5
թէ այս մարդը ու այն մարդը հոն
ծնաւ. և Բարձրեալը ինքը պիտի
հաստատէ զանիկայ։

Տէրը ազգերը գրած ժամանակը 6
պիտի ըսէ թէ ասիկայ հոն ծնաւ։
(Անէլայ։)

Ու երգեցողները, նոյնպէս ալ 7
սրինգահարները պիտի ըսեն, Իմ բո-
լոր աղբիւրներս քեզմէ են։

ՍԱՂՄ · ՁԱ։

Կորնթի որդւոցը երգը ՚ի Սաղմոսը. Վլխաւոր երաժշտին, Մահալաթ լէանօթի վրայ. Նման Եզրահա-ցիին երգը։

Ով Տէր՝ իմ փրկութեանս Աս- 1
տուածը, ցորեկը կ՚աղաղակեմ,
՚ի դիշերը քու առջեդ եմ։

Իմ աղօթքս քու առջեդ թող 2
հլնէ. խոնարհեցուր քու ականջդ
իմ աղաղակիս։

Վնչու որ իմ անձս չարիքներով 3
լեցուեցաւ, ու իմ կեանքս դերեզ-
մանին մօտեցաւ։

Գուբը իջնողներուն հետ սե- 4
պուեցայ՝ ոյժ չունեցող մարդու մը
պէս եղայ։

Մեռելներուն մէջը ինկած է՝ 5
գերեզմանի մէջ պառկող մեռ-
ցուածներուն պէս, որոնք ալ չես
յիշեր, ու քու ձեռքէդ մեկուսած
են։

Դուն զիս ամենէն խորունկ գու- 6

4 Ուրախացուր քու ծառայիդ անձը, ինչու որ դէպ ՚ի քեզի կը վերցընեմ իմ անձս, ով Տէր։

5 Վասն զի դուն, ով Տէր, բարի ու ներող ես, և խիստ ողորմած ես ամենուն՝ որ քեզի կը կանչեն։

6 Ականջ դիր իմ աղօթքիս, ով Տէր, ու մտիկ ըրէ իմ աղաչանքներուս ձայնը։

7 Նեղութեանս օրը քեզի կ՚աղաղակեմ, վնչու որ դուն ինծի կը պատասխանես։

8 Աստուածներուն մէջը քեզի նման մէկը չկայ, ով Տէր, և քու գործերուդ պէս չկայ։

9 Բոլոր ազգերը՝ որ դուն ստեղծեցիր, պիտի գան ու երկրպագութիւն ընեն քու առջեդ, ով Տէր, և քու անուանդ փառք պիտի տան։

10 Վասն զի դուն մեծ ու հրաշքներ գործող ես, Աստուած մինակ դուն ես։

11 Ով Տէր, սորվեցուր ինծի քու ճամբադ, որ քու ճշմարտութեանդ մէջ քալեմ. միացուր իմ սիրտս, որ քու անունէդ վախնայ։

12 Իմ բոլոր սրտովս քեզ պիտի գովեմ, ով Տէր՝ իմ Աստուածս, ու յաւիտեան պիտի փառաւորեմ քու անունդ։

13 Վնչու որ քու ողորմութիւնդ մեծ եղաւ իմ վրաս. ու դուն փրկեցիր իմ անձս խորունկ դժոխքէն։

14 Ով Աստուած, ամբարտաւանները ինծի դէմ ելան, ու բռնաւորներուն ժողովքը իմ անձս փնտռեցին, և քեզ իրենց առջևը չդրին։

15 Բայց դուն՝ ով Տէր, գթած ու ողորմած Աստուած ես, երկայնամիտ ու ողորմութիւնով և ճշմարտութիւնով առատ ես։

16 Նայէ ինծի ու ողորմի ինծի. քու զօրութիւնդ տուր քու ծառայիդ, ու քու աղախնիդ որդին փրկէ։

17 Նարութեան նշան մը ըրէ ինծի, որ իմատողները տեսնեն ու ամչնան. վնչու որ դուն, ով Տէր, ինծի օգնեցիր ու իմ մխիթարեցիր։

բին մէջը դրնը , խաւարային անդունդներուն մէջ :

7 Ո՛վ սրտմտութիւնդ ծանրացաւ իմ վրաս , և քու բոլոր ալիքներովդ պիտ չարչարեցիր : (Սէլայ :)

8 Իմ ճանչցողներս ինծմէ հեռացուցիր , իս գարշելի ըրիր անոնց առջին . փոցուեցայ ու դուրս չեմ ելլեր :

9 Տառապանքէն աչքերս վատեցան . ամէն օր քեզի աղաղակեցի , ո՛վ Տէր , ձեռքերս քեզի երկնցուցի :

10 Մեռելներո՞ւն հրաշք պիտի ընես . մեռածնե՞րը պիտի ելլեն ու քեզ գովեն : (Սէլայ :)

11 Մեռի՞ կը պատմուի քու ողորմութիւնդ գերեզմանին մէջ , ո՞ր քու ճշմարտութիւնդ կորստեան մէջ :

12 Մեռի՞ կը ճանչցուի քու հրաշքներդ խաւարին մէջ , ո՞ր քու արդարութիւնդ՝ մոռացման երկրին մէջ :

13 Բայց ես , ո՛վ Տէր , քեզի աղաղակեցի , ու իմ աղօթքս առտուանց քու առջիդ պիտի ելլէ :

14 Ո՛վ Տէր , ինչո՞ւ իմ անձս կը մերժես , ո՞ր քու երեսդ կը ծածկես ինծմէ :

15 Ես խեղճ եմ ու մահկուԹենէս՝ի վեր մեռնելու վրայ եմ . քու ահերդ քաշեցի ո՞ր խուովեցայ :

16 Ո՞ր սրտմտութիւնդ իմ վրաս իջաւ , և քու զարհուրանքներդ իս կորսընցուցին :

17 Ամէն օր ջուրի պէս իս պատեցին , միասին չորս կողմս առին :

18 Հեռացուցիր ինծմէ սիրելին ու բարեկամը , իմ ճանչցողներս խաւարի մէջ են :

ՍԱՂՄՈՍ · ՁԸ·

Եթան Եզրահայիին երգը :

1 Տէրոջը ողորմութիւնները յաւիտեան պիտի երգեմ . քու հաւատարմութիւնդ իմ բերնովս ազգէ ազգ պիտի պատմեմ :

2 Ա՛մէն որ ըսի թէ Ողորմութիւնը նը յաւիտեան պիտի շինուի . երկինքի մէջ պիտի հաստատես քու հաւատարմութիւնդ :

3 Ես իմ ընտրեալիս հետ ուխտ ըրի , իմ Դաւիթ ծառայիս երդում ըրի , ըսելով ,

4 Քու սերունդդ յաւիտեան պիտի հաստատեմ , և ազգէ ազգ պիտի շինեմ քու աթոռդ : (Սէլայ :)

5 Երկինքն ալ կը փառաւորէ քու հրաշքներդ , ո՛վ Տէր , և քու հաւատարմութիւնդ սուրբերուն ժողովքին մէջ :

6 Ա՞ան ովքե՞ր կայ երկինքի մէջ Տէրոջը հաւասար . ո՞ր հզօրայ որդիներուն մէջ ո՞վ կը նմանի Տէրոջը :

7 Աստուած խիստ զարհուրելի է սուրբերուն ժողովքին մէջ , և ահաւոր է ամէն իր բոլորտիքը եղողներուն :

8 Ո՛վ Տէր՝ զօրաց Աստուած , ո՞վ է քեզի պէս հզօր Տէր . որ քու հաւատարմութիւնդ քու բոլորտիքդ է :

9 Դուն կը տիրես ծովուն հպարտութեանը վրայ . երբոր անոր ալիքները կը բարձրանան , դուն կը հանդարտեցնես անոնք :

10 Դուն ձնեցիր Ռահաբը խոցուած ի պէս . քու զօրութեանդ բազուկովը ցրուեցիր քու թշնամիներդ :

11 Քուկդ է երկինքը , ու քուկդ է երկիրը . դուն հիմնեցիր աշխարհքը ու անոր լիութիւնը :

12 Հիւսիսը ու Հարաւը դուն ըստեղծեցիր . Թաբոր ու Հերմոն քու անունովդ կը ցնծան :

13 Դուն զօրաւոր բազուկ ունիս . քու ձեռքդ ուժով է , քու աջ ձեռքդ բարձրացած է :

14 Արդարութիւնը ու իրաւունքը քու աթոռիդ հիմն է , ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քու երեսիդ առջևէն կ՚երթան :

15 Երանի՛ ան ժողովուրդին՝ որ գիտէն ազդարարութեան փողերուն ձայնը . ո՛վ Տէր , անոնք քու երեսիդ լուսովը պիտի քալեն :

16 Քու անունովդ ամէն օր պիտի ցնծան , ու քու արդարութիւնովդ պիտի բարձրանան :

17 - Ա՛ման զի դուն ես անոնց զօրու-
թեանը փառքը, և քու հաճու-
թեամբդ պիտի բարձրանայ մեր եղ-
ջիւրը։
18 Վասն զի մեր վահանը Տէրոջն է,
ու մեր թագաւորը Իսրայէլին Սուր-
բինն է։
19 Ընդ ժամանակը տեսիլքով խօսե-
ցար քու սուրբիդ հետ, ու ըսիր,
Օգնութիւն դրի զօրաւորին վրայ,
Ժողովուրդէն ընտրուածը բարձրա-
ցուցի։
20 Իմ ծառաս Դաւիթը գտայ, իմ
սուրբ եղուկս օծեցի անոնցմով.
21 Որուն հետ իմ ձեռքս պիտի հաս-
տատուի, ու իմ բազուկս պիտի
զօրացընէ զանիկայ։
22 Թշնամին պիտի չհարստահարէ
զանիկայ, ու անօրէնութեան որդին
պիտի չչարչարէ զանիկայ։
23 Ու անոր թշնամիները իր առջե-
էն պիտի կոտրեմ, ու զանիկայ
ատողները պիտի զարնեմ։
24 Ու իմ հաւատարմութիւնս ու
ողորմութիւնս անոր հետ պիտի ըլ-
լայ. ու անոր եղջիւրը իմ անու-
նովս պիտի բարձրանայ։
25 Անոր ձեռքը ծովուն մէջ պիտի
դնեմ, ու անոր աջ ձեռքը գետե-
ղուն մէջ։
26 Անիկայ ինծի պիտի կանչէ թէ
Դուն ես իմ Հայրս, իմ Աստուա-
ծըս, ու իմ փրկութեանս Վէ-
մը.
27 Ու ես զանիկայ անդրանիկ պիտի
ընեմ, երկրի թագաւորներէն ա-
ւելի բարձր։
28 Իմ ողորմութիւնս յաւիտեան
պիտի պահեմ անոր համար, ու իմ
ուխտս անոր հետ հաւատարիմ պի-
տի ըլլայ։
29 Ու անոր սերունդը յաւիտեան,
ու անոր աթոռը երկինքի օրերուն
չափ պիտի ընեմ։
30 Թէ որ անոր որդիքը իմ օրէնքս
թողուն, ու իմ իրաւունքներուս
չքալեն,
31 Թէ որ իմ կանոններս անարգեն,
ու իմ պատուիրանքներս չպահեն,
32 Ես ալ գաւազանով պիտի պատ-
ժեմ անոնց յանցանքը, ու հա-
րուածներով՝ անոնց անօրէնու-
նը։
33 Բայց իմ ողորմութիւնս պիտի
չկտրեմ անկէ, ու իմ հաւատար-
մութիւնս սուտ պիտի չհանեմ։
34 Իմ ուխտս պիտի չանարգեմ, ու
շրթունքներէս ելածը պիտի չփո-
խեմ։
35 Անգամ մը երդուայ իմ սրբու-
թիւնովս, որ սուտ պիտի չըսեմ
Դաւիթին.
36 Անոր սերունդը յաւիտեան պի-
տի մնայ, ու անոր աթոռը իմ առ-
ջիս արեգակին չափ.
37 Լուսնին պէս յաւիտեան պիտի
հաստատուի, ու երկինքին մէջ հա-
ւատարիմ վկայ պէտք։ (Սէլա։)
38 Բայց դուն երեսէ ձգեցիր ու ա-
նարգեցիր, քու օծեալիդ բարկա-
ցար.
39 Հրու ծառայիդ ուխտը մերժե-
ցիր. անոր թագը գետնին հաւա-
սար պղծեցիր.
40 Անոր բոլոր պարիսպները փլու-
ցիր. անոր բերդերը աւերակ ը-
րիր։
41 Բոլոր ճամբայէն անցնողները կո-
ղոպտեցին զանիկայ. նախատինք ե-
ղաւ իր դրացիներուն։
42 Անոր նեղիչներուն աջ ձեռքը
բարձրացուցիր, անոր բոլոր թըշ-
նամիները ուրախացուցիր։
43 Անոր սուրին բերանն ալ դար-
ձուցիր, ու զինքը պատերազմին
մէջ չկայնեցուցիր։
44 Անոր փառքը դադրեցուցիր, ու
անոր աթոռը գետինը գարկիր։
45 Անոր երիտասարդութեան օրերը
կարճեցուցիր, զանիկայ ամօթով
ծածկեցիր։ (Սէլա։)
46 Մինչև ե՞րբ, Տէր. քու անդ-
միջա պիտի պահե՞ս. քու սրտմուռ-
թիւնդ կրակի պէս պիտի բորբոքի՞։
47 Յիշէ իմ կեանքիս ինչ բլլալը.
ինչ ունայնութեան համար առել-
ծեցիր մարդոց բոլոր որդիները։
48 Ո՞վ է այն մարդը որ ապրի ու
մահ չտեսնէ, և իր անձը դժոխքին
ձեռքէն փրկէ։ (Սէլա։)
49 Ո՞վ Տէր, ո՞ւր են քու առջի ողոր-
մութիւններդ, որ երդուար Դաւիթ

Դասէն քու հաւատարմութիւնով :

50 Ով Տէր, յիշէ քու ծառանելուդ նախատինքը, որ իմ ծոցիս մէջը կը կրեմ բոլոր մեծ ազգերէն.

51 Որ անով քու թշնամիներդ ա-նարգեցին, ով Տէր, որ անով քու օծեալիդ քայլերը անարգեցին :

52 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը յաւիտեան : Ամէն ու ամէն :

ՍԱՂՄՈՍ · Ճ

Ցաւուծոյ մարդուն Աստուծոյ ղրկած աղթքը :

1 Ով Տէր, դուն մեզի ապաւէն եղար ազգէ մինչև ազգ :

2 Լեռներուն ծնանելէն առաջ, ու երկրի և աշխարհի ստեղծուելէն առաջ, յաւիտենից մինչև յաւիտեան դուն ես Աստուած :

3 Դուն մարդը փոշի կը դարձընես, ու կ'ըսես, Ա՛ռ դարձէք, մարդոց որդիներ :

4 Քանի մի հազար տարին քու առջեդ երէկուան օրին պէս է՝ որ անցաւ, կամ գիշերուան պահու մը պէս :

5 Ա՛նկզմես անոնք, երազի պէս կ'ըլլան. առաւոտնց կանանչացած խոտի պէս կ'ըլլան.

6 Առաւոտնց կը ծաղկի ու կը կանանչանայ, իրիկունը կը կտրուի ու կը չորնայ :

7 Վասն զի որ քու բարկութենէդ կը մաշինք, և քու սրտմտութենէդ կը խռովինք :

8 Մեր անօրէնութիւնները քու առջեդ, ո՛ւ մեր ծածուկ դէղերը քու երեսիդ լուսին մէջը դրիր :

9 Վասն զի մեր բոլոր օրերը քու բարկութիւնովդ կ'անցնին. մեր տարիները ցնորքի մը պէս կ'անցընենք :

10 Մեր տարիներուն օրերը հօթանասուն տարի են. ու թէ որ զօրութիւնով ութսուն տարի ըլլան, տակաւին անոնց փառքը աշխատանք ու ցաւ է. վասն զի անոնք շուտով կ'անցնին, ու մենք կը թռչինք :

11 Ո՞վ գիտէ քու բարկութեանդ զօրութիւնը, և քու սրտմտութիւնդ ըստ վախիդ համեմատ :

12 Ընծայ սորվեցուր մեզի մեր օրերը համրել, որ սրտի իմաստութիւն առանք :

13 Դարձիր, ով Տէր, մինչև ե՞րբ. ու զթութիւն ըրէ քու ծառաներուդ :

14 Աղտացուր մեզ կանուխ քու ողորմութիւնովդ, որ ցնծանք և ուրախ ըլլանք մեր բոլոր օրերուն մէջ :

15 Ուրախացուր մեզ ան օրերուն համեմատ որ մեզ չարչարեցուցիր, ան տարիներուն չափովը, որ չարիք տեսանք :

16 Ծառաներուդ երեւնայ քու գործդ քու ծառաներուդ, և քու փառքդ անոնց որդիներուն :

17 Ու մեր Տէր Աստուծոյն վայելչութիւնը մեր վրայ ըլլայ. և ձեռքերնուս գործքը հաստատէ մեր վրայ. մեր ձեռքերուն գործքը հաստատէ :

ՍԱՂՄՈՍ · ՃՀ

1 Հարձրելոյն ծածկոյթին տակը բնակողը Ամենակարողին հովանաւորութեանը տակը պիտի հանգչի :

2 Տէրոջը համար պիտի ըսեմ թէ Իմ ապաւէնս ու իմ ամրոցս է. իմ Աստուածս՝ որուն կը յուսամ :

3 Ընդարձակ ան պիտի փրկէ քեզ որսորդին որոգայթէն, ապականիչ ժանտամահէն :

4 Վէզ իր փետուրներովը պիտի ծածկէ, ու իր թևերուն տակը պիտի ապաստանիս. անոր ճշմարտութիւնը վահան մը ու ասպար մը պիտի ըլլայ քեզի :

5 Պիտի չվախնաս գիշերուան զարհուրանքէն, ո՛չ ցորեկը թռչող նետէն,

6 Ո՛չ ալ մութ տեղը պատրաստ ժանտամահէն, ո՛չ կէս օրուան աւերը սատակեցընող հարուածէն :

7 Հազար հոգի քու քովիդ, ու տասը հազար քու աջ կողմդ պիտի իյնան. քեզի հարուածք մը պիտի չմօտենայ :

8 Միայն քու աչքերովդ պիտի նա-

Ընդհա մարդը ասիկայ չհմանար , 6
ու յիմարը չհասկընար :
Ամբարիշտներուն խոտի պէս բուս- 7
նիլը , ու բոլոր անօրէնութիւն գոր-
ծողներուն ծաղկիլը , իրենց յաւի-
տենական կորստեանը կը պատի :
Բայց դուն , ով Տէր , յաւիտեան 8
բարձր ես :
Ա՛ւա՛ն ի՛նչ ահա քու թշնամի- 9
ներդ , ով Տէր , ա՛ւա՛ն ի՛նչ ահա քու
թշնամիներդ պիտի կորսուին . բոլոր
անօրէնութիւն գործողները պիտի
ցրուին :
Բայց իմ եղջիւրս միեղջերուին 10
պէս պիտի բարձրացընես . ես նոր
իւղով օծուելոյ .
Եւ իմ աչքերս թշնամիներուս 11
վրա՝ պիտի տեսնեն . իմ ա-
կանջներս ինծի դէմ ելլող չարա-
գործներուն կրած պատիժը պիտի
լսեն :
Արդարը արմաւենիի պէս պիտի 12
ծաղկի , Լիբանանի եղևինի պէս պի-
տի մեծնայ :
Տէրոջը տանը մէջ տնկուածները 13
մեր Աստուծոյն սրահներուն մէջը
պիտի ծաղկին .
Ծերութեան առեներն ալ պտուղ 14
պիտի տան , պարարտ ու կանանչ
պիտի մնան ,
Որ պատմեն թէ Տէրը ուղիղ է . 15
Ինիկայ իմ Ա՛մն է , ու անիրաւու-
թիւն չկայ անոր մէջը :

ՍԱՂՄՈՍ ՂԹ

Տէրը կը թագաւորէ , մեծափա- 1
ռութիւն հագած է . Տէրը զօ-
րութիւն հագած ա՛ւ գօտևորած է .
աշխարհն ալ հաստատուած է որ
չսասանի :
Քու աթոռդ հին ժամանակէն 2
հաստատ է , յաւիտենէ ես դուն :
Ո՛վ Տէր , գետերը բարձրացու- 3
ցին , գետերը բարձրացուցին իրենց
ձայները , գետերը կը բարձրացընեն
իրենց շառաչիւնը :
Շատ ջուրերուն ձայնէն ա՛ւ ծո- 4
վուն զօրաւոր ալիքներէն աւելի զո-
րաւոր է Տէրը բարձրութեան մէջ :
Քու վկայութիւններդ շատ հա- 5
ստատուն են . ով Տէր , սրբու-

ցիս , ու ամբարիշտներուն հատու-
ցումը պիտի տեսնես :
Արուհետև դուն Տէրը իմ Ա՛պա- 9
ւէնս՝ Հարձրեալը քեզի ապաստա-
նարան ըրիր ,
Ո՛նգի չարիք պիտի չհասնի , և 10
քու բնակարանիդ հարուած մը պի-
տի չմօտենայ :
Ո՛նչու որ իր հրեշտակներուն պի- 11
տի ապսպրէ քեզի համար , որ քու
բոլոր ճամբաներուդ մէջը քեզ պա-
հեն :
Ո՛նոնք ձեռքերնուն վրայ պիտի 12
վերցընեն քեզ , որ չըլլայ թէ ոտքդ
քարի զարնես :
Ո՛ռիւծի ու իժի վրայ պիտի քա- 13
լես . առիւծի կորիւնը ու վիշապը
պիտի կոխկըռտես :
Արուհետև ինծի կը ցանկայ , ա- 14
նոր համար ես պիտի փրկեմ անիկայ .
անոր ամրութիւն պիտի ըլլամ , ին-
չու որ անիկայ իմ անունս գիտցաւ :
Ո՛նծի պիտի կանչէ , ու ես անոր 15
պատասխան պիտի տամ . նեղու-
թեան մէջ անոր հետ պիտի ըլլամ .
պիտի ապրեցընեմ ու փառաւորեմ
անիկայ .
Երկայն օրերով պիտի կշտացը- 16
նեմ անիկայ , ու իմ փրկութիւնս
անոր պիտի ցուցընեմ :

ՍԱՂՄ . ՂԱ

Հաւաքեցէք օրուան համար Սաղմոս
ու երգ :

Քարի է գոհանալ Տէրոջմէն , ու 1
սաղմոս ըսել քու անուանդ , ով
Բարձրեալ ,
Պատմելու քու ողորմութիւնդ , 2
ու դիշերները քու հաւատարմու-
թիւնդ պատմել ,
Տասը լար ունեցող նուագարա- 3
նով ու տաւիղով ու քնարի
ձայնով :
Ա՛ւա՛ն ի՛նչ դուն , ով Տէր , քու 4
գործովդ խա ուրախացուցիր . քու
ձեռքերուդ գործերովը պիտի ցըն-
ծամ :
Ո՛վ Տէր , ի՛նչ մեծ են քու 5
գործերդ . շատ խորունկ են քու
խորհուրդներդ :

թիւնը քու տանդ կը վայլէ յաւիտեան :

ՍԱՂՄ · Ա՛Դ

1 Ա՛վ Տէր՝ վրէժխնդրութեանց Աստուած , ա՛վ վրէժխնդրութեանց Աստուած , յայտնուէ :
2 Ելլէ , ա՛վ երկրին Դատաւորը , ամբարտաւաններուն հատուցմա՛մբ ըլէ :
3 Ո՛վ Տէր , մինչև ե՞րբ ամբարիշտները , մինչև ե՞րբ ամբարիշտները պարծենան .
4 Պոռոզութեամբ բարբառելով խօսին , ո՛ր բոլոր անօրէնութիւն գործողները պարծենան :
5 Ո՛վ Տէր , անոնք քու ժողովուրդդ կը հարստահարեն , ու քու ժառանգութիւնդ կը չարչարեն .
6 Որբևարին ու պանդուխտը կը սպաննեն , և որբերը կը մեռցընեն .
7 Ու կ՚ըսեն , Տէրը չտեսներ , և Յակոբին Աստուածը չիմանար :
8 Իմացէ՛ք , ա՛վ ժողովուրդին անմիտները , ու դուք՝ ա՛վ յիմարներ , ե՞րբ միտք պիտի առնէք :
9 Ա՞րհէ ականջը անկողը չը՞լսեր , կամ թէ աչքը ստեղծողը չը՞տեսներ :
10 Ա՞րհէ ազգերը խրատողը չը՞յանդիմաներ . մարդու գիտութիւն սորվեցընողը չը՞գիտեր :
11 Տէրը մարդոց խորհուրդները գիտէ որ ունայնութիւն են :
12 Երանի՛ ան մարդուն՝ որն որ դուն կը խրատես , ա՛վ Տէր , և քու օրէնքէդ անոր կը սորվեցընես ,
13 Որ չարութեան օրերուն մէջ անդիկայ հանդչեցընես , մինչև որ ամբարշտին համար հոր փորուի :
14 Վասն զի Տէրը իր ժողովուրդը երեսէ պիտի չձգէ , ու իր ժառանգութիւնը պիտի չմերժէ .
15 Հապա դատաստանը իրաւունքի պիտի դառնայ , ու ամէն սրտով ուղիղները անոր ետևէն պիտի երթան :
16 Ո՞վ ինծի համար չարերուն դէմ պիտի ելլէ , ո՞վ ինծի համար անօրէնութիւն գործողներուն դէմ պիտի կայնի :
17 Թէ որ Տէրը ինծի օգնական չըլլար , քիչ պիտի մնար որ իմ անձս լռութեան փեղք բնակէր :
18 Երբոր կ՚ըսէի թէ Իմ ոտքս կը սասանի , ա՛վ Տէր , քու ողորմութիւնդ իս կը հաստատէր :
19 Իմ ներսի դիս հոգերս շատցած աուենը՝ քու մխիթարութիւններդ իմ անձս կ՚ուրախացընէին :
20 Արհէ քեզի հետ հաղորդակցութիւն ունի անօրէնութեան աթոռը , որ օրէնքին դէմ չարիք կը պատրաստէ :
21 Արդարին անձին դէմ կը ժողվուին , ու անմեղ արիւնը կը դատապարտեն :
22 Հապց Տէրը իմ ամրութիւնս է , ու իմ Աստուածս՝ իմ ապաւինութեանս վէմը .
23 Ու անոնց անօրէնութիւնը իրենց վրայ պիտի դարձընէ , ու զանոնք իրենց չարութիւնովը պիտի ջնջէ . մեր Տէր Աստուածը պիտի ջնջէ զանոնք :

ՍԱՂՄ · Ա՚Ն

1 Եկէ՛ք ցնծութիւն ընենք Տէրոջը առջևը , աղաղակենք մեր փրկութեան Վէմին :
2 Գոհութիւնով անոր երեսին առջևը գանք , սաղմոսներով աղաղակենք անոր :
3 Մանաւանդ որ Տէրը մեծ Աստուած է , ու բոլոր աստուածներուն վրայ մեծ Թագաւոր է :
4 Անոր ձեռքին մէջն է երկրի խորունկ տեղերը , ու լեռներուն բարձրութիւնները անորն են :
5 Անն է ծովը , ու ինքը չինեց զանիկայ . և իր ձեռքերը ստեղծեցին ցամաքը :
6 Եկէ՛ք երկրպագութիւն ընենք ու ծունկ կրկնենք , ծունկ կրկնենք մեզ ստեղծող Տէրոջը առջին .
7 Մանաւանդ որ ան է մեր Աստուածը , ու մենք անոր արօտին ժողովուրդը և անոր ձեռքին ոչխարներն ենք . այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք ,
8 Մի՛ սրտերը մի՛ խստացընէք ինչպէս Մերիպային մէջ , անապա-

առին մէջ փորձութեան օրուանը պէս ,
9 Ուր որ ձեր հայրերը զիս փորձեցին . քննեցին զիս ու իմ գործերբս տեսան :
10 Քառասուն տարի զզուեցայ ան ազգէն , ու ըսի , Անոնք սրտով մոլորած ժողովուրդ մըն են , իմ ճամբաներս չճանչցան :
11 Ուստի իմ բարկութեանս մէջ երդուայ ըրի , Թէ անոնք իմ հանգիստիս պիտի չմտնեն :

ՍԱՂՄ · Կ։

1 Ով երգ երգեցէք Տէրոջը . ամբողջ երկիրը , երգեցէք Տէրոջը :
2 Երգեցէք Տէրոջը , օրհնեցէք անոր անունը . օրէ օր անոր փրկութիւնը քարոզեցէք :
3 Անոր փառքը ազգերուն մէջ պատմեցէք , ու անոր հրաշքները՝ բոլոր ժողովուրդներուն մէջ .
4 Վասնզի Տէրը մեծ է ու խիստ գովելի . անիկայ բոլոր աստուածներուն վրայ ահաւոր է :
5 Քանզի որ ազգերուն բոլոր աստուածները կուռքեր են . բայց Յհովան երկինքը ստեղծեց :
6 Փառք ու վայելչութիւն կայ անոր առջեւ , զօրութիւն ու գեղեցկութիւն անոր սրբարանին մէջ :
7 Տէրոջը տուէք , ով ժողովրդոց տոհմերը , Տէրոջը տուէք փառք ու զօրութիւն :
8 Տէրոջը տուէք իր անուանը վայելքը . ընծայ առէք ու անոր սրահները մտէք .
9 Սուրբ հանդէսով Տէրոջը երկրպագութիւն ըրէք . վախցէք անոր երեսէն , ով բոլոր երկիր :
10 Հեթանոսներուն մէջ ըսէք թէ Տէրը կը թագաւորէ . աշխարհքն ալ հաստատուած է որ չսասանի . անիկայ պիտի դատէ ժողովուրդները ուղղութիւնով :
11 Երկինքը թող ուրախանայ ու երկիրը ցնծայ . ծովը իր լիութեամբը թող գոռայ .
12 Դաշտը ու բոլոր անոր մէջը եղողները թող ուրախանան . անտառները անտառին բոլոր ծառերը թող ցնծան
13 Տէրոջը առջեւը , քանզի որ կու գայ , քանզի որ կու գայ երկիրը դատելու . պիտի դատէ աշխարհքը արդարութիւնով , ու ժողովուրդները իր ճշմարտութիւնով :

ՍԱՂՄ · Կ։

1 Տէրը կը թագաւորէ , երկիրը թող ցնծայ . շատ կղզիները թող ուրախանան :
2 Անոր բոլորտիքը ամպ ու մառախուղ կայ , արդարութիւնը ու իրաւունքը անոր աթոռին հիմերն են :
3 Անոր առջեւէն կրակ կ'երթայ , ու անոր բոլորտիքը եղած թշնամիները կ'այրէ :
4 Անոր փայլակները աշխարհքը կը լուսաւորեն . երկիրը կը տեսնէ ու կը դողայ :
5 Լեռները մոմի պէս կը հալին Յհովային երեսէն , բոլոր երկրին Տէրոջը երեսէն :
6 Երկինքը կը պատմէ անոր արդարութիւնը , ու բոլոր ժողովուրդները կը տեսնեն անոր փառքը :
7 Թող ամչնան ան ամէնը որ կուռքերուն կը ծառայեն , որ ունայնութիւններով կը պարծենան . ով բոլոր աստուածներ , անոր երկրպագութիւն ըրէք :
8 Սիոնը լսեց և ուրախացաւ , և Յուդայի աղջիկները ցնծացին քու իրաւունքներուդ համար , ով Տէր :
9 Վասն զի դուն , ով Տէր , բարձրեալ ես բոլոր երկրի վրայ . շատ բարձրացար բոլոր աստուածներուն վրայ :
10 Ով Տէրը սիրողներ , չարութիւնը ատեցէք . անիկայ իր սուրբերուն անձերը կը պահէ , ամբարիշտներուն ձեռքէն կը փրկէ զանոնք :
11 Ընդարձին համար լոյս ցանուեցաւ , ու սրտով ուղիղներուն համար ուրախութիւն :
12 Տէրոջմով ուրախացէք , ով արդարներ , ու անոր սրբութիւնը յիշելով շնորհակալ եղէք :

ՍԱՂՄ. Ղ.

Սաղմոս։

1 Ո՛ր ևրգ երգեցէք Տէրոջը, ինչու որ հրաշքներ ըրաւ. իր աջ ձեռքը ու իր սուրբ բազուկը իրեն փրկութիւն տուաւ։

2 Տէրը ցուցուց իր փրկութիւնը, ազգերուն առջին յայտնեց իր արդարութիւնը։

3 Յիշեց իր ողորմութիւնը ու իր հաւատարմութիւնը Իսրայէլին տանը հասար. երկրին ամէն ծայրերը մեր Աստուծոյն փրկութիւնը տեսան։

4 Ցնծացէք Տէրոջը առջևը, ամբողջ երկիր. ուրախութեան ձայնով աղաղակեցէք ու սաղմոս ըսէք։

5 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը քնարով, քնարով ու սաղմոսի ձայնով.

6 փողերով ու շեփորի ձայնով աղաղակեցէք Տէր Թագաւորին առջևը։

7 Թող գոռայ ծովը ու անոր լիութիւնը, աշխարհքը ու անոր բնակիչները։

8 Գետերը թող ծափ զարնեն, լեռները միասին թող ցնծան

9 Տէրոջը առջևը, ինչու որ կուգայ երկիրը դատելու. անիկայ պիտի դատէ աշխարհքը արդարութիւնով, ու ժողովուրդները ուղղութիւնով։

ՍԱՂՄ. Ղ.Թ.

1 Տէրը կը թագաւորէ, ժողովուրդները թող սարսափին. ինքը քերովբէից վրայ կը նստի, երկիրը թող շարժի։

2 Տէրը մեծ է Սիոնի մէջ, ու բարձրացած է բոլոր ժողովուրդներուն վրայ։

3 Թող գովեն քու մեծ ու ահաւոր անունդ. անիկայ սուրբ է։

4 Նաև թագաւորին զօրութիւնը իրաւունք կը սիրէ. ուղղութիւն հաստատեցիր, իրաւունք ու արդարութիւն ըրիր Յակոբին մէջը։

5 Բարձրացուցէք Տէրը՝ մեր Աստուածը, ու երկրպագութիւն ըրէք անոր ոտքերուն պատուանդանին. անիկայ սուրբ է։

6 Մովսէս ու Ահարոն անոր քահանաներուն մէջ, և Սամուէլ անոր անունը կանչողներուն մէջ, Տէրոջը կ՚աղաղակէին, ու անիկայ պատասխան կու տար անոնց.

7 Ամպի սիւնին մէջէն կը խօսէր անոնց հետ. անոնք կը պահէին անոր վկայութիւններըը, ու այն հրամանը որ իրենց տուաւ։

8 Ո՛վ Տէր՝ մեր Աստուածը, դուն կը լսէիր անոնց. դուն անոնց նեղող Աստուած էիր, թէպէտ վրէժխընդիր եղար անոնց գործքերուն։

9 Բարձրացուցէք Տէրը՝ մեր Աստուածը, ու երկրպագութիւն ըրէք անոր սուրբ լեռանը վրայ. ինչու որ Տէրը՝ մեր Աստուածը սուրբ է։

ՍԱՂՄ. Ճ.

Գոհութեան Սաղմոս։

1 Աղաղակեցէք Տէրոջը, ամբողջ երկիր։

2 Ծառայեցէք Տէրոջը ուրախութեամբ. անոր առջին եկէք ցնծութեամբ։

3 Գիտցէք որ Եհովան է Աստուած. անիկայ ստեղծեց մեզ, ու չէ թէ մենք. մենք անոր ժողովուրդը ու անոր արօտին ոչխարներն ենք։

4 Մտէք անոր դռները գոհութեամբ, ու անոր սրահները օրհնութեամբ. գոհացէք անկէ ու օրհնեցէք անոր անունը։

5 Վասն զի Տէրը բարի է. անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է, ու անոր հաւատարմութիւնը ազգէ մինչև ազգ։

ՍԱՂՄ. Ճ.

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ողորմութիւն ու իրաւունք պիտի երգեմ. ձվ Տէր, քեզի սաղմոս պիտի ըսեմ։

2 Ամաստութիւնով պիտի քալեմ կատարելութեան ճամբուն մէջ. ե՞րբ ինծի պիտի գաս. իմ տանս

մէջ սրտիս կատարելութիւնովը պիտի վարուիմ :

3 Աչքերուս առջեւն չար բան մը պիտի չընեմ . մոլորածներուն գործը կ՛ատեմ . թող անիկայ ինծի չփակչի :

4 Ծուռ սիրտը թող զատուի ինծմէ . չարը պիտի չճանչնամ :

5 Ան որ ծածուկ կը խօսի իր ընկերին դէմ , պիտի ջնջեմ . ան որ աչքերով բարձր է ու սրտով ամբարտաւան , անոր պիտի չհամբերեմ :

6 Իմ աչքերս երկրի հաւատարիմներուն վրայ պիտի ըլան , որ ինծի հետ բնակին . կատարելութեան ճամբուն մէջ քալողը ինծի ծառայութիւն պիտի ընէ :

7 Խնդաւորը պիտի չբնակի իմ տանս մէջ . սուտ խօսողը աչքերուս առջեւն պիտի չհաստատուի :

8 Առտուանոյ կանուխ պիտի ջնջեմ երկրին բոլոր ամբարիշտները , որ Տէրոջը քաղաքէն բոլոր անօրէնութիւն գործողները կորսընցնեմ :

ՍԱՂՄ · Ճ՛Ը

Աշտալէին աղօթքը՝ երբոր «էջով կը մտնի ու իր դանգատը Տէրոջը առջեւն կը թափէ :

1 Ով Տէր , լսէ իմ աղօթքս . ու իմ աղաղակս թող քեզի հասնի :

2 Ինծի երեսդ մի ծածկեր իմ նեղութեանս օրը . խոնարհեցուր ինծի քու ականջդ . շուտով պատասխան տուր ինծի ան օրը որ կանչեմ :

3 Ինչու որ իմ օրերս մուխի պէս փճացան , և իմ ոսկորներս խոխի պէս այրեցան :

4 Սիրտս զարնուեցաւ ու խոտի պէս չորցաւ , անանկ որ իմ հացս ուտելու մոռցայ :

5 Հառաչանքիս ձայնէն ոսկորներս մսերիներիս փական :

6 Անապատին մէջի հաւալուսին նմանեցայ , աւերակներուն բուին պէս եղայ :

7 Ինքուն մնացի , ու նման եղայ տանիքին վրայ մինակ եղող ճընճղուկին :

8 Ամէն օր իմ թշնամիներս իս կը նախատեն , իմ վրաս սաստիկ բարկացողները ինծի դէմ երդում կ՛ընեն :

9 Ինչու որ մոխիրը հացի պէս կերայ , ու խմելիքս արցունքով խառնեցի

10 Քու բարկութեանդ ու սրտմտութեանդ համար , ինչու որ իս վերցուցիր ու նետեցիր :

11 Իմ օրերս երկընցած ստուերի պէս եղան . ու ես խոտի պէս չորցայ :

12 Բայց դուն , ո՛վ Տէր , յաւիտեան կը կենաս , և քու յիշատակդ ազգէ մինչեւ ազգ :

13 Դուն պիտի ելլես ու Սիոնին ողորմիս . ինչու որ ժամանակ է անոր ողորմելու , ինչու որ որոշուած ժամանակը հասաւ :

14 Ա՛ան զի քու ծառաներդ անոր քարերուն կը հաւնին ու անոր հողին կը գթան :

15 Ու հեթանոսները պիտի վախնան Տէրոջը անունէն , ու երկրի բոլոր թագաւորները՝ քու փառքէդ :

16 Ինչու որ Տէրը պիտի չինէ Սիոնը , իր փառքովը պիտի երեւնայ :

17 Տնանկներուն աղօթքը մեկ պիտի ընէ , ու անոնց աղօթքը պիտի չանարգէ :

18 Ա՛ս պիտի գրուի գալու ազգին համար . ու ստեղծուելու ժողովուրդը Տէրոջը գոհութիւն պիտի տայ :

19 Ա՛ան զի իր սրբութեանը բարձրութենէն հայեցաւ . Տէրը երկինքէն երկրին վրայ նայեցաւ .

20 Որ կապուածին հառաչանքը լսէ , ու մահու որդիները արձակէ ,

21 Որ Սիոնի մէջ Տէրոջը անունը պատմեն , ու անոր գովութիւնը Երուսաղէմի մէջ ,

22 Երբոր ժողովուրդները միկտեղ ժողովուին , ու թագաւորութիւնները՝ Տէրոջը ծառայելու համար :

23 Ընթիկայ զօրութիւնս տկարացուց ճամբուն մէջ , ու իմ օրերս կարճցուց :

24 Ես ըսի , Ո՛վ իմ Աստուածս , իմ օրերուս կէսին մէջը իս մի վերցներ . քու տարիներդ ազգէ մինչեւ ազգ են :

25 Ակիզբէն երկրին հիմերը դրիր ,

ու երկինքը քու ձեռքերուդ գործքն է :

26 Անոնք պիտի կորսուին , բայց դուն պիտի կենաս . ու անոնց ամէնը լաթի պէս պիտի մաշին . հանդերձի պէս պիտի փոխես անոնք , ու պիտի փոխուին :

27 Բայց դուն նոյն ինքն ես , և քու տարիներդ պիտի չվերջանան :

28 Քու ծառաներուդ որդիքը պիտի բնակին , ու անոնց սերունդը հաստատ պիտի մնայ քու առջեդ :

ՍԱՂՄ · Ճ՚Գ

Սաղմոս Դաւթի :

1 Ո՛վ իմ անձս , օրհնէ Տէրը , ու ան ամէնը որ իմ ներսի դիս է՝ անոր սուրբ անունը :

2 Ո՛վ իմ անձս , օրհնէ Տէրը , և անոր բոլոր բարերարութիւնները մի՛ մոռնար .

3 Ան կը ջաւէ բոլոր անօրէնութիւններդ , ու կը բժշկէ քու բոլոր հիւանդութիւններդ .

4 Ան կը փրկէ քու կեանքդ ապականութենէն , և կը պսակէ քեզ ողորմութիւնով ու գթութիւնով .

5 Ան կը լեցնէ քու ծերութիւնդ բարութիւնով . ու քու մանկութիւնդ արծիւին պէս կը նորոգուի :

6 Տէրը արդարութիւններ ու իրաւունքներ կ՚ընէ բոլոր ընկուածներուն :

7 Ինիկայ իր ճամբաները Մովսէսին ճանչցուց , ու իր գործքերը՝ Իսրայէլի որդիներուն :

8 Ողորմած ու ողորմած է Տէրը , երկայնամիտ ու առատ ողորմութիւնով :

9 Ինիկայ միշտ վերջը չհակառակիր , և յաւիտեան ոխ չպահեր :

10 Ինիկայ մեր մեղքերուն համեմատ չըրաւ մեզի , ու մեր անօրէնութիւններուն համեմատ հատուցում չըրաւ մեզի :

11 Ասպա՝ որչափ որ երկինքը երկրէս բարձր է , այնչափ իր ողորմութիւնը իրմէն վախցողներուն վրայ զօրաւոր է :

12 Որչափ որ արեւելք արեւմուտքէն հեռու է , այնչափ հեռացուց մեզմէ մեր յանցանքները :

13 Ինչպէս որ հայր մը կը գթայ իր որդւոյը վրայ , այնպէս ալ Տէրը կը գթայ իրմէն վախցողներուն վրայ :

14 Ան գի՛տէ մեր կազմուածքը , կը յիշէ որ մենք հող ենք :

15 Մարդուն օրերը խոտի պէս են . ինչպէս դաշտի ծաղիկը , անանկ կը ծաղկի :

16 Ան զի հովը անոր վրայէն կանցնի ու ան կ՚ոչնչանայ , և ալ անոր տեղը չճանչնար զանիկայ :

17 Բայց Տէրոջը ողորմութիւնը յաւիտեան յաւիտենից իրմէն վախցողներուն վրայ է , ու անոր արդարութիւնը որդւոց որդիներուն վրայ .

18 Անոնց վրայ է որ կը պահեն անոր ուխտը , և կը յիշեն անոր պատուիրանքները , ու կը կատարեն :

19 Տէրը իր աթոռը երկինքի մէջ հաստատեց . ու անոր թագաւորութիւնը ամէնուն վրայ կը տիրէ :

20 Օրհնեցէ՛ք Տէրը , ո՛վ անոր հրեշտակները , որ ուժով զօրաւոր էք , որ անոր խօսքին ձայնը լսելով՝ իր հրամանը կը կատարէք :

21 Օրհնեցէ՛ք Տէրը , ո՛վ անոր բոլոր զօրքերը , անոր կամքը կատարող պաշտօնեաները :

22 Օրհնեցէ՛ք Տէրը , ո՛վ անոր բոլոր գործքերը անոր տէրութեանը ամէն տեղերուն մէջ . օրհնէ Տէրը , ո՛վ իմ անձս :

ՍԱՂՄ · Ճ՚Դ

1 Օրհնէ Տէրը , ո՛վ իմ անձս . ո՛վ Տէր՝ իմ Աստուածս , դուն խիստ մեծ ես . փառք ու վայելչութիւն հագած ես .

2 Լոյսը հանդերձի պէս կը հագնիս , երկինքը վարագուրի պէս կը տարածես :

3 Ինիկայ իր վերնատունները ջուրերուն վրայ կը շինէ , ամպերը իրեն կառք կ՚ընէ , հովին թեւերուն վրայ կը պտըտի :

4 Իր հրեշտակները հոգիներ կ՚ընէ , ու իր պաշտօնեաները կրակի բոց :

5 Ընիկայ հաստատեց երկիրը իր հիմերուն վրայ, որ յաւիտեանս յաւիտենից չխախտի։
6 Անիկայ անդունդով ծածկեցիր՝ իբր թէ հանդերձով. ջուրերը լեռներուն վրայ կայնեցան.
7 Ու սաստկէդ փախան. քու որոտմունքիդ ձայնէն արտորալով փախան.
8 Լեռներուն վրայ ելան, ու՝ հովիտներուն մէջ իջան, ան տեղը որ դուն հաստատեցիր անոնց համար։
9 Սահման դրիր որ չանցնին, ու նորէն երկիրը չծածկեն։
10 Ձորերուն մէջը աղբիւրներ կը խրկէ. ը՛ե՛րը լեռներուն մէջէն կ՛երթան։
11 Անոնք բոլոր դաշտի գազաններուն կը խմցընեն. ու՝ վայրի էշերը իրենց ծարաւութիւնը կ՛անցընեն։
12 Անոնց քովը երկինքի թռչուններըը կը բնակին, ոստերուն մէջէն ձայն կու տան։
13 Անիկայ իր վերնատուններէն լեռները կը ջրէ. քու գործքերուդ պտուղէն երկիրը կը կշտանայ։
14 Անիկայ անասուններուն համար խոտ կը բուսցընէ, ու մարդուն ծառայութեան համար բոյս, որ կերակուր հանէ երկրէն,
15 Ու գինի՝ որ կ՛ուրախացընէ մարդուն սիրտը, Ե իւղ՝ որ անոր երեսը կը փայլեցընէ, ու հաց՝ որ կը հաստատէ մարդուն սիրտը։
16 Տէրոջը ծառերը կուշտ են, Լիբանանի եղևիններըը՝ որ ինքը տնկեց։
17 Հոն թռչուններըը բոյներնին կը շինեն, ու՝ արագիլին բնակարանը մայրերուն վրայ է։
18 Նարթը լեռներըը այծեամներուն ապաւէն են, ու՝ վէմերըը՝ ճեղարներուն։
19 Ժամանակներու համար լուսինը ստեղծեց. արեգակը իր մարը մտնելը կը ճանչնայ։
20 Խաւարը կը դնես, ու գիշեր կ՛ըլլայ, որուն մէջ անտառին բոլոր գազաններըը կը պտըտին։
21 Առիւծներուն կորիւններըը կը մռնչեն յափշտակութեան համար, ու Աստուծմէ իրենց կերակուրը կը խնդրեն.
22 Արեգակը ծագելուն պէս կը ժողվուին, և իրենց որջերուն մէջը կը պառկին.
23 Մարդը մինչև իրիկուն իր գործքին ու իր ծառայութեանը կ՛երթայ։
24 Ո՛վ Տէր, որչափ շատ են քու գործքերդ. անոնց բոլորը իմաստութիւնով ըրիր. երկիրը լցուած է քու ստեղծածներովդ։
25 Այս ծովը մեծ ու խիստ լայն է, հոն անթիւ սողացողներ, պզտիկ ու մեծ կենդանիներ կան։
26 Հոն նաւերը կը քալեն, ու՝ Լեւիաթանը՝ որ անոր մէջը խաղալու համար ստեղծեցիր։
27 Անոնց ամէնը քեզի կը սպասեն, որ իրենց կերակուրը ժամանակին տաս։
28 Երբ անոնց կու տաս, ու՝ անոնք կը ժողվեն. ձեռքդ կը բանաս, ու՝ բարութիւնով կը կշտանան։
29 Երբոր քու երեսդ կը ծածկես, կը խռովին. երբոր անոնց հոգին կ՛առնես, կը մեռնին և իրենց հողը կը դառնան։
30 Հոգիդ կը խրկես ու՝ անոնք կը ստեղծուին, ու երկրիս երեսը կը նորոգես։
31 Տէրոջը փառքը յաւիտեան ըլլայ. Տէրը իր գործքերուն վրայ ուրախանայ.
32 Երկրիս վրայ կը նայի, ու ան կը դողայ. լեռներուն կը դպչի, և անոնք կը մխան։
33 Տէրոջը պիտի երգեմ իմ կենացս մէջ. սաղմոս պիտի ըսեմ իմ Աստուծոյս՝ քանի որ ոջ եմ։
34 Անոր վրայով իմ մտածութիւնս քաղցր պիտի ըլլայ. ես Տէրոջմով պիտի ուրախանամ։
35 Մեղաւորները աշխարհքէն թող պակսին, ու ամբարիշտները ոչնչանան։ Օրհնէ Տէրը, ով իմ անձս։ Ընկերուխա։

ՍԱՂՄ. Ա՛Ե

1 Գոհացէք Տէրոջմէն, անոր անունը կանչեցէք, անոր գործքերը

ժողովուրդներուն մէջը պատմեցէք :
2 Երգեցէք անոր . սաղմոս ըսէք անոր . պատմեցէք անոր բոլոր հրաշքները :
3 Անոր սուրբ անունովը պարծեցէք . Տէրը խնդրողներուն սիրտը թող ուրախ ըլլայ :
4 Տէրը ու անոր զօրութիւնը խնդրեցէք . ամէն ժամանակ անոր երեսը փնտռեցէք :
5 Յիշեցէք անոր ըրած հրաշքները , անոր նշանները ու բերնին դատաստանները ,
6 Ո՛վ անոր ծառային Աբրահամին սերունդը , ո՛վ Յակոբին որդիքը՝ անոր ընտրեալները .
7 Ան Տէրն է մեր Աստուածը . անոր դատաստանները բոլոր երկրիս մէջ են :
8 Անիկայ իր ուխտը յաւիտեան կը յիշէ , ո՛ր իր պատուիրած խօսքը մինչև հազար ազգ .
9 Ան ո՛ր՝ որ Աբրահամին հետ ըրաւ , ու իր երդումը՝ որ Իսահակին ըրաւ .
10 Յակոբին ալ հաստատեց զանիկայ՝ օրէնք մը ըլլալու , ո՛ր Իսրայէլին՝ յաւիտենական ուխտ մը ,
11 Ըսելով , Քեզի պիտի տամ Քանանու երկիրը՝ ձեր ժառանգութեան վիճակը .
12 Երբոր անոնք սակաւաթիւ էին , քիչեր ու պանդուխտ անոր մէջը ,
13 Ու մէկ ազգէ ուրիշ ազգի գացին , մէկ թագաւորութենէ ուրիշ ժողովուրդի .
14 Անիկայ մէկու մը թող չտուաւ որ զանոնք նեղէ . թագաւորներ ալ յանդիմանեց անոնց համար ,
15 Ըսելով , Իմ օծեալներուս մի՛ դպչիք , ու իմ մարգարէներուս չարութիւն մի՛ ընէք :
16 Ու սով կանչեց երկրին վրայ . հացին բոլոր զօրութիւնը կոտրեց :
17 Անոնց առջևէն մարդ խրկեց , Յովսէփը՝ որ ծառայութեան ծախուեցաւ :
18 Անոր ոտքերը կապանքով նեղեցին . անոր անձը երկաթի մէջ դրուեցաւ .
19 Մինչև ան ժամանակը որ անոր խօսքը եկաւ , Տէրոջը խօսքը փորձեց անիկայ :
20 Թագաւորը խրկեց ու արձակեց անիկայ . ժողովուրդներուն իշխանը ազատեց անիկայ :
21 Ու տանը վրայ տէր կեցուց զանիկայ , և իր բոլոր ունեցածին վրայ իշխող .
22 Որ անոր իշխանները իր ուզածին պէս կապէ , ու անոր ծերերը իմաստուն ընէ :
23 Ու Իսրայէլ Եգիպտոս եկաւ , ու Յակոբ պանդուխտ եղաւ Քամի երկրին մէջ :
24 Ու Տէրը իր ժողովուրդը խիստ շատցուց , ու զանոնք իրենց թշնամիներէն աւելի զօրաւոր ըրաւ :
25 Անոնց սիրտը դարձուց որ իր ժողովուրդը ատեն , ու իր ծառաներուն նենգութիւն ընեն :
26 Ու ծառան Մովսէսը խրկեց , և իր ընտրած Ահարոնը ,
27 Որոնք անոնց մէջը իր նշանները ըրին , ու հրաշքներ՝ Քամի երկրին մէջ .
28 Խաւար խրկեց ու խաւարեցուց . և անոր խօսքին դէմ չկեցան :
29 Անոնց ջուրերը արիւնի դարձուց , ու անոնց ձուկերը սպաննեց :
30 Անոնց երկիրը առատօրէն գորտեր դուրս բերաւ , մինչև անոնց թագաւորներուն ներքին սենեակներուն մէջը :
31 Ըսաւ , ու շանաճանճը և մուները անոնց բոլոր սահմաններուն մէջը եկան :
32 Անձրևի տեղ կարկուտ տուաւ անոնց , ո՛ր կրակի բոցեր՝ անոնց երկրին մէջ :
33 Անոնց որթերը ու թզենիները զարկաւ , և անոնց սահմաններուն ծառերը կոտրտեց :
34 Ըսաւ , ու եկաւ մարախը , և ջրեակը՝ առանց համրանքի .
35 Ու անոնց երկրին մէջի բոլոր խոտը կերան , և անոնց արտերուն պտուղը կերան :
36 Ու անոնց երկրին մէջի բոլոր անդրանիկները , ո՛ր անոնց բոլոր զօրութեանը սկիզբը զարկաւ :
37 Ու զանոնք արծաթով ու ոսկիով

հանեց . ու անոնց ցեղերուն մէջ տկար մնայ չկար :

38 Նոգիպտոս ուրախացաւ անոնց դուրս ելլելուն , ինչու որ անոնց ահը իրենց վրայ ինկած էր :

39 Յովսէփ հովանի ըլլալու համար ամպը , ու գիշերը լոյս տալու համար կրակը տարածեց :

40 Խնդրեցին , ու լորամարգիներ բերաւ , ու երկինքի հացով կշտացուց զանոնք :

41 Վէմը պատռեց , ու ջուրերը վազեցին . գետի պէս քալեցին ցրտ տեղերուն մէջ :

42 Ինչու որ իր սուրբ խօսքը յիշեց , որ ու իր Աբրահամ ծառային հետ ըրէր էր :

43 Ու իր ժողովուրդը ցնծութեանով հանեց , և իր ընտրածները ուրախութեամբ :

44 Ու հեթանոսաց երկիրները անոնց տուաւ . և ժողովրդոց վաստակները ժառանգեցին անոնք .

45 Որպէս զի անոր պատուիրանքները պահեն , ու անոր օրէնքները կատարեն : Ընչելուխա :

ՍԱՂՄ · Ա՛.Ջ

1 Ընչելուխա : Գոհացէք Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :

2 Ո՞վ պիտի պատմէ Տէրոջը մեծ գործերը . ո՞վ պիտի իմացընէ անոր ամէն գովութիւնը :

3 Երանի՛ անոնց՝ որ իրաւունքը կը պահեն , ո՛ ամէն ժամանակ արդարութիւն կ՚ընեն :

4 Յիշէ զիս՝ ո՛վ Տէր , քու ժողովուրդիդ վրայ ունեցած հաճութեամբդ համեմատ , ինծի այցելութիւն ըրէ քու փրկութիւնովդ .

5 Որ քու ընտրեալներուդ բարութիւնը տեսնեմ , քու ազգիդ ուրախութիւնովը ուրախանամ . քու ժառանգութիւնովդ պարծենամ :

6 Մենք մեր հայրերուն հետ մեղանչեցինք . անօրէնութիւն ըրինք , ամբարշտութիւն գործեցինք :

7 Մեր հայրերը Եգիպտոսի մէջ չհանցան քու հրաշքներդ , չյիշեցին քու ողորմութեանդ շատութիւնը . հապա ապստամբեցան ծովուն քովը , Կարմիր ծովուն քովը :

8 Բայց զանոնք իր անուանը համար փրկեց , որ իր մեծ զօրութիւնը ճանչցընէ :

9 Ու Կարմիր ծովուն սաստեց , ու ցամքեցաւ . ու անդունդներուն մէջէն քալել տուաւ անոնց իբր թէ անապատին մէջէն :

10 Ու զանոնք փրկեց ատողին ձեռքէն , ու ազատեց զանոնք թշնամիին ձեռքէն :

11 Ու ջուրերը անոնց թշնամիները ծածկեցին . անոնցմէ մէկը չմնաց :

12 Ու առնը հաւատացին անոր խօսքին , և անոր օրհնութիւն երգեցին :

13 Հուտով մոռցան անոր գործքերը , ո՛ր անոր խրատին չսպասեցին :

14 Ու անապատին մէջ խիստ ցանկացան . ու զԱստուած փորձեցին անջուր տեղին մէջ :

15 Ու անոնց տուաւ իրենց ուզածը , թէպէտ և վատութիւն խրկեց անոնց անձերուն վրայ :

16 Ու Մովսէսին նախանձեցան բանակին մէջ , ո՛ Տէրոջը սուրբին՝ Ահարոնին :

17 Երկիրը բացուեցաւ ու կլլեց Դաթանը , ու Աբիրոնին ժողովքը ծածկեց :

18 Կրակ բորբոքեցաւ անոնց ժողովքին մէջ . բոցը այրեց ամբարիշտները :

19 Ոսկի չինեցին Խորեբի մէջ , ու երկրպագութիւն ըրին ձուլածոյ պատկերին :

20 Ու իրենց Փառքը խոտակեր արջառի նմանութեանը փոխեցին :

21 Մոռցան իրենց փրկիչ Աստուածը՝ որ մեծամեծ գործքեր ըրաւ Եգիպտոսի մէջ ,

22 Ո՛ր հրաշքներ՝ Քամի երկրին մէջ , և ահաւոր բաներ՝ Կարմիր ծովուն մէջ :

23 Ուստի ըսաւ որ զանոնք կորսընչէ , թէ որ անոր ընտրեալը Մովսէս՝ անոր միջտեղը անոր առջին կայնած չըլլար , անոր բարկութիւնը խո դարձընելու համար՝ որ չսպաննէ :

24 Նաև ան ցանկալի երկիրը անար-

գեղին , ո՛ անոր խօսքին չհաւատային :

25 Եւ իրենց վրաններուն մէջ մրմնջեցին . Տէրոջը ձայնը չլսեցին :

26 Ասոր անոնց համար երդում ըրաւ , որ զանոնք անապատին մէջ ձգէ ,

27 Եւ անոնց սերունդը ազգերու մէջ ձգէ , ու զանոնք երկիրներու մէջ ցրուէ :

28 Եւ անոնք Բեղփեգորին յարեցան , ու մեռածներուն զոհերը կերան .

29 Եւ իրենց գործքերովը Տէրը բարկացուցին . ու անոնց վրայ ժանտահարմահ հասաւ :

30 Նոքը վեներէն ելաւ ու դատաստան ըրաւ , և ժանտահարը դադրեցաւ :

31 Ու սա բանը անոր արդարութիւն սեպուեցաւ , ազգէ մինչև ազգ յաւիտեան :

32 Նաև բարկացուցին Մենիփայի ջուրերուն վրայ . ու անոնց համար Մովսէսին դէշ եղաւ .

33 Մինչու որ դառնացուցին անոր հոգին , ան ալ անխորհրդաբար խօսեցաւ իր շրթունքներովը :

34 Ոչորընցուցին ան ազգերը , որ Տէրը ըսեր էր անոնց .

35 Հապա հեթանոսներուն հետ խառնուեցան , ու անոնց գործքերը սորվեցան .

36 Եւ անոնց կուռքերուն ծառայեցին , ու անոնք իրենց որոգայթ եղան :

37 Եւ իրենց աղաքները ու աղջիկները դեւերուն զոհեցին .

38 Ու անմեղ արիւն թափեցին , իրենց աղաքներուն ու աղջիկներուն արիւնը , որոնք որ զոհեցին Քանանու կուռքերուն . ու երկիրը պղծուեցաւ արիւնով :

39 Եւ իրենց գործքերովը պղծուեցան , ու իրենց ըրածներովը պոռնկութիւն ըրին :

40 Ասոր Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ իր ժողովուրդին վրայ , ու զզուեցաւ իր ժառանգութենէն .

41 Եւ զանոնք հեթանոսներուն ձեռքը մատնեց . ու զանոնքատողները իշխեցին անոնց վրայ :

42 Եւ անոնց թշնամիները նեղեցին զանոնք . ու անոնց ձեռքին տակը խոնարհեցան :

43 Շատ անգամ փրկեց զանոնք . բայց անոնք իրենց խորհուրդներովը դառնացուցին Ինէոյ , ու նուաստացան իրենց անօրէնութիւններուն համար :

44 Սակայն անիկայ նայեցաւ անոնց նեղութեանը , երբոր անոնց աղաղակը լսեց .

45 Ու անոնց համար իր ուխտը յիշեց , և իր մեծ ողորմութեանը համեմատ զղջացաւ .

46 Ու անոնց բոլոր գերեվարներուն առջին գթութիւն դառնալ տուաւ անոնց :

47 Փրկէ մեզ , ով Տէր՝ մեր Աստուածը , ու ժողվէ մեզ հեթանոսներուն մէջէն , որ քու սուրբ անունդ գոհութիւն մատուցանենք , ու քու օրհնութեամբդ պարծենանք :

48 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը յաւիտեանս յաւիտենից . ու բոլոր ժողովուրդը թող ըսէ Ամէն : Ալէլուիա :

ՍԱՂՄ . ՃԺ

1 Գոհացէք Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է , ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :

2 Թող ասանկ ըսեն Տէրոջը փրկածները , որոնք փրկեց թշնամիին ձեռքէն ,

3 Ու ժողվեց անոնք երկիրներէն , արեւելքէն ու արեւմուտքէն , հիւսիսէն ու ծովէն :

4 Անոնք մոլորեցան անապատին մէջ՝ անջուր ճամբու մէջ , բնակելու քաղաք չգտան :

5 Անօթի ու ծարաւ ըլլալով , հոգինին իրենց նեղութ դին կը մարէր :

6 Ու Տէրոջը աղաղակեցին իրենց նեղութեանը մէջ , և անիկայ փրկեց զանոնք իրենց տառապանքներէն .

7 Ու անոնց ուղիղ ճամբու մէջ առաջնորդեց , որ բնակելու քաղաք երթան :

8 Ծոդ գոհանան Տէրոջմէն իր ո-
ղջմունեանը համար, ու մարդոց
որդիներուն իր ըրած հրաշքներուն
համար.
9 Անոնք որ անիկայ ժողովուրդին
մէջ կը յարգեցնեն, ու անօթեցածը
բարեհաճութեամբ կը լեցնեն։
10 Անոնք խաւարի ու մահուան շուքի
մէջ կը նստէին, տառապանքով ու
երկաթով կապուած էին.
11 Վասն զի որ Աստուծոյ խօսքերուն
հակառակ կեցան, ու Բարձրելոյն
խորհուրդը անարգեցին։
12 Ասոր անիկայ ալ նեղութիւնով
խոնարհեցուց անոնց սիրտը. ին-
կան, ու օգնական մը չկար։
13 Եւ Տէրոջը աղաղակեցին իրենց
նեղութեանը մէջ, ո՛ր զանոնք փրը-
կեց իրենց տառապանքներէն։
14 Զանոնք խաւարէն ու մահուան
շուքէն հանեց, ու անոնց կապանք-
ները կտրատեց։
15 Ծոդ գոհանան Տէրոջմէն իր ո-
ղջմունեանը համար, ու մարդոց
որդիներուն իր ըրած հրաշքներուն
համար.
16 Վասն զի պղնձէ դռնները փշրեց,
ու երկաթէ նիգերը կոտրեց։
17 Յիմարները իրենց չար ճամբուն
համար ու իրենց անօրէնութիւն-
ներուն համար նեղութիւն կը կրեն.
18 Անոնց անձը ամէն կերակուրէ կը
զզուի. ու մինչեւ մահուան դռնե-
րուն կը մօտենան։
19 Եւ Տէրոջը կ'աղաղակեն իրենց
նեղութեանը մէջ, ո՛ր կը փրկէ
զանոնք իրենց տառապանքներէն։
20 Իր խօսքը կը խրկէ ու կը բժշկէ
զանոնք, ու կ'ազատէ զանոնք իրենց
կործանումէն։
21 Ծոդ գոհանան Տէրոջմէն իր ո-
ղջմունեանը համար, ու մարդոց
որդիներուն իր ըրած հրաշքներուն
համար.
22 Եւ գոհութեան պատարագներ
մատուցանեն, ու անոր գործքերը
ցնծութեամբ պատմեն։
23 Նաւերով ծովը իջնողները ո-
մեծ ջուրերու մէջ գործ գործողնե-
րը,
24 Անոնք Տէրոջը գործքերը ու անոր
հրաշքները կը տեսանեն անդունդին
մէջ։
25 Վասն զի ան կ'ըսէ ու մրրկալեղի
հովը կը հանէ, որ անոր ալիքները
կը բարձրացընէ։
26 Երկինքը կ'ելլեն ո՛ անդունդը
կ'իջնեն. անոնց անձերը նեղութե-
նէ կը հալին.
27 Գինով մարդու պէս կը դողդո-
ղան ու կ'երերան, և անոնց բոլոր
իմաստութիւնը կը հատնի։
28 Ան ատենը Տէրոջը կ'աղաղակեն
իրենց նեղութեանը մէջ, ու կը
փրկէ զանոնք իրենց տառապանքնե-
րէն։
29 Մրրիկը հանդարտութեան կը
դարձընէ, ու ալիքները կը դա-
դարին։
30 Իրենք ալ կ'ուրախանան որ դա-
դարեցան. և կ'առաջնորդէ անոնց
իրենց ուզած նաւահանգիստը։
31 Ծոդ գոհանան Տէրոջմէն իր ո-
ղջմունեանը համար, ու մարդոց
որդիներուն իր ըրած հրաշքներուն
համար.
32 Եւ թող բարձրացընեն զանիկայ
ժողովուրդին ժողովքին մէջը, ու
ծերոց աթոռին մէջը գովեն զանի-
կայ։
33 Գետերը անապատի կը դարձը-
նէ, ու ջուրերուն դնացքները չոր
երկիր,
34 Ո՛ պտղաբեր երկիրը աղի երկ-
իր, անոր բնակիչներուն չարու-
թեանը համար։
35 Անապատը ջուրերու լիճի կը
փոխէ, ու չոր երկիրը ջուրերու
դնացքի.
36 Եւ անօթիները հոն կը բնակե-
ցընէ, որ բնակելու քաղաք հաս-
տատեն,
37 Ու արտեր ցանեն և այգիներ
տնկեն, որ արմտիքի պտուղ բե-
րեն։
38 Անոնք կ'օրհնէ, և անոնք խիստ
կը բազմանան, ու անոնց անասուն-
ները չպակսեցընեն։
39 Նորէն կը պակսին ու կը ցածնան
բռնութենէ, նեղութենէ ու տըրտ-
մութենէ։
40 Անարգանք կը թափէ իշխաննե-

բուն վրայ , ու զանոնք ճամբայ չու-
նեցող անապատի մէջ կը մոլոր-
ցընէ :

41 Նայց աղքատը խեղճութենէն կը
բարձրացընէ , և անոր տոհմերը ոչ-
խարներու հօտի պէս կ'ընէ :

42 Ուղիղները պիտի տեսանեն և ու-
րախանան . ու ամէն անօրէնութիւն
իր բերանը պիտի գոցէ :

43 Ո՞վ է իմաստուն որ այս բաները
պահէ . անիկայ Տէրոջը ողորմու-
թիւնները պիտի հասկընայ :

ԱՌԱՔ . Ա՛Ը

Դաւիթին երգը ։— Առաքը :

1 Իմ սիրտս պատրաստ է , ո՛վ Ա-
ստուած . պիտի երգեմ ու սաղ-
մոս պիտի ըսեմ իմ փառքովս ալ :

2 Արթնցիր՝ ո՛վ տաւիղ ու քնար .
ես կանուխ պիտի արթննամ :

3 Ո՛վ Տէր , ժողովուրդոց մէջը քեզ
պիտի դովեմ , ու սաղմոս պիտի ե-
րգեմ քեզի ազգերուն մէջը .

4 Վասն զի քու ողորմութիւնդ մեծ
է ա՛ երկինքէն վեր , և քու ճշմար-
տութիւնդ մինչև ամպերը :

5 Երկինքի վրայ բարձրացիր , ո՛վ
Աստուած , ու քու փառքդ բոլոր
երկրի վրայ ըլլայ :

6 Որ քու սիրելիներդ փրկուին .
աջ ձեռքովդ ապրեցուր ու պա-
տասխան տուր ինծի :

7 Աստուած իր սրբութիւնովը խօ-
սեցաւ . Ես պիտի ցնծամ , Սիւքէմը
պիտի բաժնեմ , ու Սոկքովթի հո-
վիտը պիտի չափեմ :

8 Իմն է Գաղաադը , ա՛ խմն է
Մանասէն . և Եփրեմը գլուխս զո-
րութիւնն է . Յուդան իմ օրէնա-
դիրս է .

9 Մովաբը իմ լուացուելու ամանս
է . Եդոմի վրայ պիտի ձգեմ իմ
մուճակս . Փղշտացիներուն վրայ
ձայնով պիտի ցնծամ :

10 Ո՞վ պիտի տանի զիս պարսպա-
ւոր քաղաքը . ո՞վ պիտի առաջ-
նորդէ ինծի մինչև Եդոմ :

11 Հէ՞ որ դուն , ո՛վ Աստուած , ոչ
երեակ ձգեցիր մեզ , ու մեր զօրքե-
րուն հետ չելար , ո՛վ Աստուած :

12 Նեղութեան մէջէն մեզի օգնու-
թիւն տուր , վասն զի փուճ է մար-
դուն փրկութիւնը :

13 Աստուծով քաջութիւն պիտի ը-
ընենք . ու ան պիտի կոխէ մեր թըշ-
նամիները :

ԱՌԱՔ . Ա՛Թ

Դէմսաւոր երաժշտին . Սաղմոս
Դաւթի :

1 Ո՛վ իմ օրհնութեանս Աստուածը ,
լուռ մի կենար .

2 Վասն զի ամբարշտին բերանը ու
նենգաւորին բերանը բացուեցաւ իմ
վրաս . խնճի դէմ սուտ լեզուով
խօսեցան :

3 Ատելութեան խօսքերով իս պա-
տեցին , և խնճի հետ անիրաւ տեղը
կռուեցան :

4 Իմ սիրոյս փոխարէն հակառա-
կութիւն ըրին խնճի , բայց ես ա-
ղօթք կ'ընէի :

5 Չաև բարիին տեղը չար հատուց-
ին , ու իմ սիրոյս տեղը՝ ատելու-
թիւն :

6 Ընոր վրայ ամբարիշտ մը վերա-
կացո՛ դիր , և Սատանան թող
կայնի անոր աջ կո՛ղմը .

7 Երբոր դատուի , յանցաւոր ելլէ ,
ու անոր աղօթքը մեղք ըլլայ :

8 Ընոր օրերը պակսին , և անոր
պաշտօնը ուրիշը առնէ .

9 Ընոր որդիները որբ ըլլան , ու ա-
նոր կնիկը որբևայրի :

10 Եւ անոր որդիները թափառա-
կան ըլլան ու մուրան , և իրենց
աւերակներէն ելլելով հաց փնտը-
ռեն :

11 Փոխատուն առնէ անոր բոլոր
ունեցածը , ու օտարները յափշտա-
կեն անոր վաստկածը :

12 Չեաւ մէկը գթութիւն չընէ ա-
նոր , ու մէկը չողորմի անոր որբե-
րուն :

13 Ընոր զաւակները կորստեան մատ-
նուին . անոնց անունը գալու ազգին
մէջ ջնջուի :

14 Ընոր հայրերուն անօրէնութիւնը
Տէրոջը առջին յիշուի , և անոր մօրը
մեղքը չջնջուի :

15 Ընոնք ամէն ժամանակ Տէրոջը աւջին ըլլան , որ անոնց չիշատակը երկրէն վերցընէ :
16 Ինչու որ անիկայ ողորմութիւն ընելը չիշէց , հապա խեղճը ու աղքատը հալածեց , որ սիրտը կոտրածը սպաննէ :
17 Նաև անէծքը սիրեց , ու թող անոր վրայ գայ , և օրհնութիւնը չուզեց , ու թող անկէ հեռու ըլլայ :
18 Ընէծքը իր հանդերձին պէս հագաւ . և անիկայ ջուրի պէս անոր փորին մէջը մտնէ , ու ձէթի պէս՝ անոր ոսկորներուն մէջ :
19 Հագնելու հանդերձի պէս , ու միշտ մէջքը կապելու գօտիի պէս ըլլայ անոր :
20 Ինծի հակառակ կեցողներուն ու իմ անձիս համար չար խօսողներուն վարձքը աս ըլլայ Տէրոջմէն :
21 Նայց դուն , Ա՛վ Տէր Ա՛հովայ , օգնէ ինծի քու անուանդ համար . փրկէ զիս քու ողորմութեանդ բարի ըլլալուն համար :
22 Ինչու որ ես խեղճ ու աղքատ եմ . ու իմ սիրտս ներսէն դիս խոցուած է :
23 Նա երկընցող սաւառի պէս անցայ . մարախի պէս թօթվուեցայ :
24 Ծունկերս ծոմապահութենէն տկարացան , ու մարմինս էդ պարտութենէն մաշեցաւ :
25 Ու ես անոնց նախատինք եղայ . երբոր զիս կը տեսնեն , գլուխնին կը շարժեն :
26 Օգնէ ինծի , Ա՛վ Տէր՝ իմ Ա՛ստուածս . փրկէ զիս քու ողորմութեանդ համեմատ .
27 Ու գիտնան թէ քու ձեռքդ է աս , Ե դուն ըրիր ասիկայ , Ա՛վ Տէր :
28 Նոդ անոնք անիծեն՝ բայց դուն օրհնէ . երբոր ինձի դէմ ելլեն՝ թող ամչնան . բայց քու ծառադ թող ուրախ ըլլայ :
29 Իմ թշնամիներս թող նախատինք հագնին , ու իրենց ամօթը պատմուճանի պէս վրանին առնեն :
30 Շատ պիտի գոհանամ Տէրոջմէն իմ բերնովս , ու շատերուն մէջը պիտի օրհնեմ անիկայ :
31 Ինչու որ իջքը աղքատին աջ կողմը կը կայնի , որ անոր անձը դատապարտողներէն փրկէ :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ժ

Սաղմոս Դաւթի :

1 Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ , Նստէ իմ աջ կողմս , մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ :
2 Տէրը քու զօրութեանդ գաւազանը Սիովնէն պիտի խրկէ . քու թշնամիներուդ մէջտեղը դուն տիրէ :
3 Ժողովուրդդ քու զօրութեանդ օրը յօժարակամ պիտի ըլլայ սրբութեան զարդարանքներով . քու երիտասարդներդ արշալուսին արդանդի ցօղէն Ա՛Ե պիտի ըլլան քեզի :
4 Տէրը երդում ըրաւ , ու պիտի չզղջայ , դուն յաւիտեան Մելքիսեդեկի կարգին պէս քահանայ ես :
5 Տէրը քու աջ կողմդ է , անիկայ իր բարկութեան օրը թագաւորներ պիտի ջարդէ :
6 Ընիկայ հեթանոսներուն մէջ դատաստան պիտի ընէ , մեռելներով պիտի լեցընէ , շատ երկիրներու վրայ գլուխ էղողները պիտի ջարդէ :
7 Ա՛մբուն մէջ գետէն պիտի խմէ . անոր համար գլուխ պիտի վերցընէ :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ժ.Ը

1 Ալէլուիա : Ամբոխ սրտով Տէրը պիտի գովեմ ուղիղներուն ժողովքին ու ժողովուրդին մէջը :
2 Տէրոջը գործքերը մեծ են , անոնք սիրողներուն բոլորէն կը քննուին :
3 Ինոր գործքը փառաւոր ու վայելուչ է , և անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ :
4 Յիշել տուաւ իր հրաշքները . Տէրը ողորմած ու գթած է :
5 Ակրակուր տուաւ իրմէն վախցողներուն . իր ուխտը յաւիտեան կը յիշէ :
6 Ւր գործքերուն զօրութիւնը ցուցց իր ժողովուրդին , անոնց տալով ազգերուն ժառանգութիւնը :
7 Ինոր ձեռքերուն գործքերը ճըշ-

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Գ

Ալէլուիա : Օրհնեցէք, ո՛վ Տէրոջ ծառանե- 1
րը, օրհնեցէք Տէրոջ անունը :

Օրհնեալ ըլլայ Տէրոջ անունը 2
ասկէ եւս մինչեւ յաւիտեան :

Արեւելքէն մինչեւ արեւմուտք օրհ- 3
նեալ ըլլայ Տէրոջ անունը :

Տէրը բարձր է բոլոր ազգերուն 4
վրայ . անոր փառքը երկինքէն վեր է :

Ո՞ւր Տէր Աստուծոյն պէս ո՛վ 5
կայ , որ բարձրութեան մէջ կը բնակի .

Որ երկինքի ու երկրի մէջ եղած 6
բաները տեսնելու համար կը խոնարհի .

Որ աղքատը փոշիէն վեր կը վեր- 7
ցնէ , ու տնանկը աղբանոցէն կը բարձրացնէ ,

Որ զանոնք նստեցնէ իշխաննե- 8
րուն հետ՝ իր ժողովուրդին իշխաններուն հետը .

Որ ամուլ կնիկը տունը կը բնա- 9
կեցնէ , ու որդիներու ուրախ մայր կ'ընէ : Ալէլուիա :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Դ

Երբոր Իսրայէլ Եգիպտոսէն դուրս 1
ելաւ , ու Յակոբին տունը օտարալեզու ժողովուրդին մէջէն ,

Յուդա անոր սրբարանը՝ ու 2
Իսրայէլ անոր իշխանութիւնը եղաւ :

Ծովը տեսաւ ու փախաւ , Յոր- 3
դանան ետ դարձաւ :

Լեռները խոյերու պէս ցատկե- 4
ցին , ու բլուրները գառնուկներու պէս :

Ի՞նչ եղաւ քեզի , ո՛վ ծով , որ 5
փախար , և դուն Յորդանան , որ ետ դարձար :

Ո՛վ լեռներ , ինչո՞ւ խոյերու պէս 6
ցատկեցիք , ու դուք՛ բլուրներ, գառնուկներու պէս :

Աստուածէ , ո՛վ երկիր , Տէրոջը ե- 7
րեսէն՝ Յակոբին Աստուծոյն երեսէն ,

Որ վէմը ջուրերու լիճի դար- 8
ձուց , ու ապառաժը ջուրերու աղբիւր :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Ե

Ո՛չ մեզի , Տէր , ո՛չ մեզի , հապա քու 1
անունիդ տուր փառք՝ քու ողորմութեանդ ու ճշմարտութեանդ համար :

Ինչո՞ւ հեթանոսները պիտի ը- 2
սեն . Ո՞ւր է հիմա անոնց Աստուածը :

Մեր Աստուածը երկինքի մէջ է , 3
ինչ որ ուզեց՝ ըրաւ :

Անոնց կուռքերը արծաթ ու ոս- 4
կի են , մարդոց ձեռքի գործ :

Բերան ունին , բայց չեն խօսիր , 5
աչքեր ունին , բայց չեն տեսնար :

Ականջներ ունին , բայց չեն լսեր , 6
քիթեր ունին , բայց չեն հոտոտեր :

Ձեռքեր ունին , բայց չեն շօշա- 7
փեր , ոտքեր ունին , բայց չեն քալեր , կոկորդով ձայն չեն հաներ :

Անոնց պէս պիտի ըլլան անոնք 8
որ կը շինեն զանոնք , ու ամէն ոք՝ որ կը վստահի անոնց վրայ :

Իսրայէլ , յո՛յսդիր Տէրոջ . ան է 9
անոնց օգնականն ու վահանը :

Ահարոնի տուն , յո՛յսդիր Տէրոջ . 10
ան է անոնց օգնականն ու վահանը :

Տէրոջմէ վախցողներ , յո՛յսդիր 11
Տէրոջ . ան է անոնց օգնականն ու վահանը :

Տէրը մեզ յիշեց , ան պիտի օրհ- 12
նէ , Իսրայէլի տունը պիտի օրհնէ , Ահարոնի տունը պիտի օրհնէ :

Տէրոջմէ վախցողները պիտի օրհ- 13
նէ , փոքրերն ու մեծերը :

Տէրը թող աւելցնէ ձեզի , ձեզի 14
ու ձեր զաւակներուն :

Դուք օրհնեալ էք Տէրոջմէ , որ 15
երկինքն ու երկիրը ստեղծեց :

Երկինքը Տէրոջ երկինքն է , բայց 16
երկիրը մարդոց տուաւ :

Մեռեալները չեն գովեր Տէրը , 17
ոչ ալ անոնք՝ որ լռութեան մէջ կ'իջնան :

Մենք պիտի օրհնենք Տէրը այս- 18
հետէ մինչեւ յաւիտեան : Ալէլուիա :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Զ

Կը սիրեմ Տէրը , որովհետեւ ան 1
լսեց իմ ձայնս , իմ աղաչանքներս ,

Որովհետեւ ականջ դրաւ ինծի , 2
ուստի օրերս պիտի կանչեմ զանիկա :

Մահուան պարաններ զիս պատե- 3
ցին , դժոխքի նեղութիւնները զիս գտան , տագնապ ու տրտմութիւն գտայ :

Տէրոջ անունը կանչեցի , ու ա- 4
սիկա՝ Տէր , ազատէ՛ անձս :

Տէրը ողորմած ու արդար է , ու 5
մեր Աստուածը կ'ողորմի :

Տէրը կը պահպանէ տկարները . 6
ես խոնարհեցայ , ու զիս ազատեց :

Դարձիր , անձս , դէպի քու հան- 7
գիստդ , որովհետեւ Տէրը բարիք ըրաւ քեզի :

Որովհետեւ անձս մահէն , աչքե- 8
րուս արտասուքը , ոտքերուս սայթաքումը ազատեց :

Տէրոջ առջեւ պիտի քալեմ կեան- 9
քի երկրին մէջ :

Հաւատացի , ուստի խօսեցայ . 10
ես շատ նեղութեան մէջ էի :

Ես ըսի իմ շուարումիս մէջ . Ամէն 11
մարդ սուտ է :

Տէրոջ ինչպէ՞ս հատուցանեմ 12
անոր բոլոր բարիքներուն համար , որ ինծի ըրաւ :

Փրկութեան բաժակը պիտի առ- 13
նեմ , ու Տէրոջ անունը պիտի կանչեմ :

Տէրոջ պիտի հատուցանեմ իմ 14
ուխտերս անոր բոլոր ժողովուրդին առջեւ :

Տէրոջ աչքին մէջ թանկագին է 15
անոր սրբերուն մահը :

Ո՛վ Տէր , ես քու ծառան եմ , ես 16
քու ծառան եմ , քու աղախնիդ որդին եմ . դուն կապերս արձակեցիր :

Քեզի պիտի մատուցանեմ գոհու- 17
թեան զոհ , ու Տէրոջ անունը պիտի կանչեմ :

Տէրոջ պիտի հատուցանեմ իմ 18
ուխտերս անոր բոլոր ժողովուրդին առջեւ ,

Տէրոջ տան գաւիթներուն մէջ , 19
քու մէջդ , Երուսաղէմ : Ալէլուիա :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Է

Բոլոր ազգեր , գովեցէք Տէրը , 1
բոլոր ժողովուրդներ , փառաբանեցէք զանիկա ,

Որովհետեւ անոր ողորմութիւնը 2
մեզի վրայ զօրացաւ , ու Տէրոջ ճշմարտութիւնը յաւիտեան կը մնայ : Ալէլուիա :

Խոստովանեցէք Տէրոջ , որովհե- 3
տեւ բարի է , որովհետեւ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան կը մնայ :

Թող ասէ Իսրայէլ , որովհետեւ 4
անոր ողորմութիւնը յաւիտեան կը մնայ :

Թող ասէ Ահարոնի տունը , որով- 5
հետեւ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան կը մնայ :

Թող ասեն Տէրոջմէ վախցողնե- 6
րը , որովհետեւ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան կը մնայ :

Նեղութեան մէջ Տէրոջ կանչե- 7
ցի , ու Տէրը ականջ դրաւ ինծի , ու ինծի ազատութիւն տուաւ :

Տէրը ինծի հետ է , չեմ վախնար . 8
մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել :

Տէրը ինծի հետ է , անոր օգնա- 9
կանները ես ալ պիտի տեսնեմ իմ թշնամիներուս վրայ :

Աւելի լաւ է Տէրոջ յուսալ , քան 10
մարդոց վստահիլ :

Աւելի լաւ է Տէրոջ յուսալ , քան 11
իշխաններու վստահիլ :

Բոլոր հեթանոսները պատեցին 12
զիս , բայց Տէրոջ անունով պիտի ջարդեմ զանոնք :

Պատեցին զիս , այո՛ , պատեցին 13
զիս , բայց Տէրոջ անունով պիտի ջարդեմ զանոնք :

Մեղուներու պէս պատեցին զիս , 14
բայց փշոտ թուփի կրակի պէս հանգան , Տէրոջ անունով պիտի ջարդեմ զանոնք :

Զիս հրելով ինկնելու վրայ էի , 15
բայց Տէրը օգնեց ինծի :

Տէրը իմ զօրութիւնս ու երգս է , 16
ան եղաւ ինծի փրկութիւն :

Ուրախութեան ու փրկութեան 17
ձայն կայ արդարներու վրաններուն մէջ . Տէրոջ աջը զօրութիւն ըրաւ :

Տէրոջ աջը բարձրացաւ , Տէրոջ 18
աջը զօրութիւն ըրաւ :

Պիտի չմեռնիմ , հապա պիտի ապ- 19
րիմ , ու Տէրոջ գործերը պիտի պատմեմ :

Տէրը խստութեամբ խրատեց զիս , 20
բայց մահուան չմատնեց զիս :

Բացէք ինծի արդարութեան դռ- 21
ները , որ մտնեմ անոնցմէ ու Տէրոջ փառաբանեմ :

Ասիկա է Տէրոջ դուռը , արդարնե- 22
րը պիտի մտնեն անկէ :

Պիտի փառաբանեմ քեզ , որովհե- 23
տեւ ինծի լսեցիր , ու ինծի համար փրկութիւն եղար :

Քարը՝ որ շինողները անարգեցին , 24
անիկա անկիւնի գլուխ եղաւ :

Տէրոջմէ եղաւ ասիկա , ու մեր 25
աչքին մէջ հրաշալի է :

Ասիկա է այն օրը՝ որ Տէրը ստեղ- 26
ծեց , ուրախանանք ու անոր մէջ ցնծանք :

Ո՛վ Տէր , փրկէ՛ , կը խնդրենք , 27
ո՛վ Տէր , կը խնդրենք , յաջողութիւն տուր :

Տէրոջ անունով եկողը օրհնեալ 28
ըլլայ . Տէրոջ տունէն օրհնեցինք ձեզ :

Տէրը Աստուած է , ան մեզի լոյս 29
տուաւ . պարեր կապեցէք զոհը՝ մինչեւ զոհասեղանին եղջիւրները :

Դուն իմ Աստուածս ես , ու քեզի 30
պիտի գոհանամ , իմ Աստուածս ես , ու քեզ պիտի բարձրացնեմ :

Գոհացէք Տէրոջմէ , որովհետեւ 31
բարի է , որովհետեւ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան կը մնայ :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Ը

Անարատ են անոնք՝ որ ճամբան 1
կատարեալ են , որ Տէրոջ օրէնքին մէջ կը քալեն :

Երանի անոնց՝ որ անոր վկայու- 2
թիւնները կը պահեն , որ զանիկա կ'որոնեն իրենց բոլոր սրտով ,

Ու անիրաւութիւն չեն ըներ , հա- 3
պա անոր ճամբաներուն մէջ կը քալեն :

Դուն պատուիրեցիր մեզի քու 4
պատուիրանքներդ խիստ կերպով պահել :

Երանի՛ թէ իմ ճամբաներս ուղիղ 5
ըլլան , որ քու հրամանքներդ պահեմ :

Այն ատեն չպիտի ամչնամ , երբ 6
քու բոլոր պատուիրանքներուդ նայիմ :

Քեզի պիտի գոհանամ ուղիղ սրտով , 7
երբ քու արդար դատաստաններդ սորվիմ :

Քու հրամանքներդ պիտի պահեմ , 8
մի՛ թողուր զիս բոլորովին :

Ինչո՞վ պիտի մաքրէ երիտասարդ 9
իր ճամբան , եթէ ոչ քու խօսքերուդ համաձայն պահելով զանիկա :

Բոլոր սրտովս քեզ փնտռեցի , մի՛ 10
թողուր որ քու պատուիրանքներդ ձեռքէս ելլեն :

Քու խօսքդ սրտիս մէջ պահեցի , 11
որ քեզի մեղանչած չըլլամ :

Օրհնեալ ես դուն , Տէր , քու հրա- 12
մանքներդ սորվեցուր ինծի :

Շրթունքներովս պատմեցի քու 13
բերնիդ բոլոր դատաստանները :

Քու վկայութիւններուդ ճամբան 14
ուրախացաւ , ինչպէս բոլոր հարստութեան վրայ :

Քու պատուիրանքներդ պիտի խոր- 15
հրդածեմ , ու քու ճամբաներդ պիտի նայիմ :

Քու հրամանքներդ պիտի զուարճա- 16
նամ , քու խօսքերդ չպիտի մոռնամ :

Ծառադ բարիք ըրէ ինծի , որ ապ- 17
րիմ ու քու խօսքերդ պահեմ :

Աչքերս բա՛ց , որ քու օրէնքիդ 18
հրաշալիքները տեսնեմ :

Երկրի վրայ պանդուխտ եմ ես , 19
քու պատուիրանքներդ ինծմէ մի՛ թաքցներ :

Անձս միշտ կը տենչայ քու դա- 20
տաստաններդ :

Դուն կ'անիծես հպարտները , որ 21
քու պատուիրանքներդ կը մոլորին :

Ինծմէ հեռացուր նախատինքն ու 22
անարգանքը , որովհետեւ քու վկայութիւններդ պահեցի :

Իշխաններ ալ նստեցան ու իրա- 23
րու դէմ խորհուրդ ըրին , բայց ծառադ քու հրամանքներդ խորհրդածեց :

Քու վկայութիւններդ ալ իմ զուար- 24
ճանքս են , անոնք են իմ խորհրդականներս :

Հողին փարած է անձս , քու խօս- 25
քովդ կենդանացո՛ զիս :

Իմ ճամբաներս պատմեցի , ու դուն 26
ինծի լսեցիր , քու հրամանքներդ սորվեցուր ինծի :

Քու պատուիրանքներուդ ճամբան 27
հասկցուր ինծի , ու քու հրաշալիքներուդ վրայ պիտի խորհրդածեմ :

Անձս տրտմութենէ հալեցաւ , քու 28
խօսքովդ հաստատէ զիս :

Անիրաւ ճամբան հեռացուր ինծմէ , 29
ու քու օրէնքդ ինծի շնորհէ :

Ճշմարտութեան ճամբան ընտրե- 30
ցի , քու դատաստաններդ իմ առջեւս դրի :

Քու վկայութիւններուդ փարեցայ , 31
Տէր , մի՛ ամչցներ զիս :

Քու պատուիրանքներուդ ճամբան 32
վազեցի , երբ սիրտս ընդարձակեցուցիր :

Ինծի սորվեցուր , Տէր , քու հրա- 33
մանքներուդ ճամբան , ու զանիկա մինչեւ վերջ պահեմ :

Հասկցուր ինծի , որ քու օրէնքդ 34
պահեմ ու զանիկա բոլոր սրտովս պահեմ :

Քու պատուիրանքներուդ շաւիղին 35
վրայ տարէ զիս , որովհետեւ անոնց փափաքեցայ :

Սիրտս քու վկայութիւններուդ 36
հակեցուր , ու ագահութեան չհակեցնես զայն :

Աչքերս դարձո՛ , որ ունայնութիւն 37
չտեսնեն , քու ճամբաներուդ մէջ կենդանացո՛ զիս :

Քու ծառադ քու խօսքդ հաստա- 38
տէ , որ քեզմէ վախնան :

Նախատինքս , զոր կը վախնամ , 39
հեռացո՛ ինծմէ , որովհետեւ քու դատաստաններդ բարի են :

Ահա քու պատուիրանքներուդ 40
փափաքեցայ , քու արդարութեանդ մէջ կենդանացո՛ զիս :

Եւ քու ողորմութիւնդ գայ ինծի , 41
Տէր , քու փրկութիւնդ՝ ըստ քու խօսքիդ :

Ու պատասխան տամ նախատող- 42
ներուս , որովհետեւ քու խօսքիդ յուսացի :

Ու ճշմարտութեան խօսքը բնա- 43
ւ մի՛ խլեր բերնէս , որովհետեւ քու դատաստաններուդ յուսացի :

Ու քու օրէնքդ պահեմ միշտ , յա- 44
ւիտեան եւ յաւիտեանս :

Ու ազատ պիտի քալեմ , որովհե- 45
տեւ քու պատուիրանքներդ փնտռեցի :

Ու քու վկայութիւններդ թագա- 46
ւորներուն առջեւ պիտի խօսիմ , ու չպիտի ամչնամ :

Ու քու պատուիրանքներուդ պի- 47
տի զուարճանամ , զորս սիրեցի :

Ու քու պատուիրանքներուդ պի- 48
տի ձեռնամուխ ըլլամ , զորս սիրեցի , ու քու հրամանքներդ պիտի խորհրդածեմ :

Յիշէ՛ խօսքդ ծառային , որով 49
յոյս տուիր ինծի :

Ասիկա է իմ մխիթարութիւնս իմ 50
նեղութեանս մէջ , որովհետեւ քու խօսքդ կենդանացուց զիս :

Ամբարտաւանները շատ ծաղրե- 51
ցին զիս , բայց քու օրէնքէդ չշեղեցայ :

Քու դատաստաններդ յիշեցի , Տէր , 52
ու մխիթարուեցայ :

Սարսափ պատեց զիս , երբ տեսայ 53
մեղաւորները՝ որ քու օրէնքդ կը թողուն :

Քու պատուիրանքներդ երգեր եղան 54
ինծի համար իմ պանդխտութեանս տան մէջ :

Գիշերը յիշեցի քու անունդ , Տէր , 55
ու քու օրէնքդ պահեցի :

Ասիկա եղաւ ինծի , որ քու պատ- 56
ուիրանքներդ պահեցի :

Իմ բաժինս Տէրն է , ըսի , քու 57
խօսքերդ պահելու խոստացայ :

Բոլոր սրտովս քու երեսդ աղաչե- 58
ցի , ողորմէ՛ ինծի՝ ըստ քու խօսքիդ :

Իմ ճամբաներս խորհրդածեցի , ու 59
քու վկայութիւններուդ ոտքերս դարձուցի :

Պատրաստուեցայ ու չուշացայ քու 60
պատուիրանքներդ պահելու :

Մեղաւորներու խումբերը զիս 61
կողոպտեցին , բայց քու օրէնքդ չմոռցայ :

Կէս գիշերին կ'արթննամ քեզ 62
գոհանալու՝ քու արդար դատաստաններուդ համար :

Ես բոլոր անոնց ընկեր եմ՝ որ 63
քեզմէ կը վախնան ու քու պատուիրանքներդ կը պահեն :

Տէր , քու ողորմութենէդ լի է 64
երկիրը , քու արդարութիւններդ սորվեցուր ինծի :

Բարիք ըրիր ծառադ , Տէր , քու 65
խօսքիդ համաձայն :

Ճաշակ , գիտութիւն սորվեցուր 66
ինծի , որովհետեւ քու պատուիրանքներդ հաւատացի :

Նախ քան զի նեղուեցայ , մոլոր- 67
եցայ , բայց հիմա քու խօսքդ պահեցի :

Բարի ես դուն ու բարիք կ'ընես , 68
քու արդարութիւններդ սորվեցուր ինծի :

Ամբարտաւանները սուտ մը հիւ- 69
սեցին ինծի դէմ , բայց ես բոլոր սրտով քու պատուիրանքներդ պահեցի :

Անոնց սիրտը խոշոր ճարպի պէս 70
անզգայացաւ , բայց ես քու օրէնքիդ մէջ զուարճացայ :

Նեղուելս ինծի համար բարիք 71
եղաւ , որ քու արդարութիւններդ սորվիմ :

Քու բերնիդ օրէնքը ինծի համար 72
աւելի լաւ է , քան հազարաւոր ոսկի ու արծաթ :

Քու ձեռքերդ զիս ստեղծեցին ու 73
կազմեցին , ինծի հասկացո՛ , որ քու պատուիրանքներդ սորվիմ :

Քեզմէ վախցողները զիս պիտի 74
տեսնեն ու պիտի ուրախանան , որովհետեւ քու խօսքիդ յուսացի :

Գիտեմ , Տէր , որ քու դատաստա- 75
նիդ արդար են , ու ճշմարտութեամբ նեղեցիր զիս :

Ո՛վ թող քու ողորմութիւնդ մխի- 76
թարէ զիս , ծառադ քու խօսքիդ համաձայն :

Թող քու գթութիւնդ գայ ինծի , 77
որ ապրիմ , որովհետեւ քու օրէնքդ իմ զուարճանքս է :

Ամբարտաւանները թող ամչնան , 78
որովհետեւ սուտով ինծի անիրաւութիւն ըրին , բայց ես քու պատուիրանքներդ պիտի խորհրդածեմ :

Թող դառնան քեզմէ վախցողնե- 79
րը ինծի , ու քու վկայութիւններդ գիտնան :

Թող իմ սիրտս անարատ ըլլայ քու 80
հրամանքներուդ մէջ , որ չամչնամ :

Իմ հոգիս կը տկարանայ քու փր- 81
կութեանդ համար , բայց քու խօսքիդ յուսացի :

Աչքերս կը տկարանան քու խօս- 82
քիդ համար , ու կ'ըսեմ . Ե՞րբ պիտի մխիթարես զիս :

Որովհետեւ ծուխի մէջ եղած 83
տիկտակի պէս եղայ , բայց քու հրամանքներդ չմոռցայ :

Քանի՞ են ծառադ քու օրերը , ե՞րբ 84
պիտի դատաստան ընես հալածողներուս վրայ :

Ամբարտաւանները փոս փորեցին 85
ինծի համար , որոնք քու օրէնքիդ համաձայն չեն :

Բոլոր պատուիրանքներդ ճշմար- 86
տութիւն են . անիրաւաբար հալածեցին զիս , օգնէ՛ ինծի :

Քիչ մնաց որ երկրի վրայ զիս 87
բնաջինջ ընեն , բայց ես քու հրամանքներդ չթողուցի :

Ողորմութեանդ համաձայն կեն- 88
դանացո՛ զիս , որ քու բերնիդ վկայութիւնները պահեմ :

Յաւիտեան , Տէր , քու խօսքդ 89
հաստատուն է երկինքի մէջ :

Ազգէ ազգ քու ճշմարտութիւնդ 90
կը մնայ , երկիրը հաստատեցիր , ու կը մնայ :

Քու դատաստաններդ այսօր ալ 91
կը մնան , որովհետեւ բոլոր ծառաներդ են :

Եթէ քու օրէնքդ զուարճանքս չ- 92
ըլլար , ատեն մը որ նեղութեան մէջ էի , պիտի կորսուէի :

Յաւիտեան քու հրամանքներդ չմո- 93
ռցայ , որովհետեւ անոնցմով կենդանացուցիր զիս :

Քո՛ւկդ եմ ես , փրկէ՛ զիս , որով- 94
հետեւ քու հրամանքներդ փնտռեցի :

Մեղաւորները զիս կորսնցնելու 95
համար կը սպասեն , բայց ես քու վկայութիւններդ հասկցայ :

Ամէն կատարելութեան վախցայ , 96
բայց քու պատուիրանքդ շատ լայն է :

Ինչպէ՜ս սիրեցի քու օրէնքդ , ամ- 97
բողջ օրը անոր կը խորհրդածեմ :

Քու պատուիրանքներդ զիս իմաս- 98
տուն ըրին իմ թշնամիներուս քան զիս , որովհետեւ յաւիտեան ինծի հետ են :

Իմ բոլոր վարդապետներէս աւելի 99
իմաստուն եղայ , որովհետեւ քու վկայութիւններդ խորհրդածեցի :

Ծերերէն աւելի հասկցայ , որով- 100
հետեւ քու հրամանքներդ պահեցի :

Ամէն չար ճամբայէ զսպեցի իմ 101
ոտքերս , որ քու խօսքդ պահեմ :

Քու դատաստաններէդ չշեղեցայ , 102
որովհետեւ դուն ինծի սորվեցուցիր :

Ինչպէ՜ս քաղցր են քու խօսքերդ 103
իմ քիմքիս , մեղրէն աւելի իմ բերնիս :

Քու հրամանքներդ հասկցայ , ուս- 104
տի ատեցի ամէն սուտ ճամբայ :

Քու խօսքդ ոտքիս լապտեր է , ու 105
շաւիղիս լոյս :

Երդում ըրի ու հաստատեցի , որ 106
քու արդար դատաստաններդ պահեմ :

Շատ նեղուեցայ , Տէր , կենդանա- 107
ցո՛ զիս՝ քու խօսքիդ համաձայն :

Բերնիս կամաւոր զոհերը հաճոյ 108
ըրէ , Տէր , ու քու դատաստաններդ սորվեցուր ինծի :

Անձս միշտ իմ ձեռքս է , բայց քու 109
օրէնքդ չմոռցայ :

Մեղաւորները ինծի համար որո- 110
գայթ լարեցին , բայց քու պատուիրանքներդ չսխալեցայ :

Քու վկայութիւնները յաւիտեան 111
ժառանգեցի , որովհետեւ անոնք են սրտիս ուրախութիւնը :

Սիրտս քու հրամանքներդ կատա- 112
րելու հակեցուցի յաւիտեան , մինչեւ վերջ :

Երկմտողները կ'ատեմ , բայց քու 113
օրէնքդ կը սիրեմ :

Ապաստանս ու վահանս դուն ես , 114
քու խօսքիդ յուսացի :

Հեռացէ՛ք ինծմէ , չարագործնե- 115
րը , որ իմ Աստուծոյս պատուիրանքները պահեմ :

Ինծի հովանաւորէ՛ քու խօսքիդ 116
համաձայն , որ ապրիմ , ու իմ յուսալքութենէս ամչցուր զիս :

Զօրացո՛ զիս , որ ապրիմ , ու քու 117
հրամանքներդ միշտ պիտի նայիմ :

Ամէն ոք՝ որ քու հրամանքներդ- 118
էդ կը մոլորի , կ'արհամարհես , որովհետեւ անոնց խորհուրդը սուտ է :

Երկրի բոլոր մեղաւորները ջա- 119
րի պէս դատապարտեցիր , անոր համար քու վկայութիւնները սիրեցի :

Քու դատաստաններուդ համար 120
մարմինս սարսափեցաւ , ու քու դատաստաններդ վախցայ :

Դատաստան ու արդարութիւն ը- 121
րի , մի՛ թողուր զիս իմ ճնշողներուս :

Ծառադ բարիք ըրէ , որ բարի ըլ- 122
լայ , ամբարտաւանները ինծի չճնշեն :

Աչքերս կը տկարանան քու փրկու- 123
թեանդ համար , ու քու արդարութեան խօսքին համար :

Ծառադ քու ողորմութեանդ հա- 124
մաձայն վարէ , ու քու հրամանքներդ սորվեցուր ինծի :

Ծառադ եմ ես , հասկցուր ինծի , 125
որ քու վկայութիւնները գիտնամ :

Ժամանակ է , որ Տէրը գործէ , 126
որովհետեւ քու օրէնքդ խախտեցին :

Ուստի քու պատուիրանքները 127
սիրեցի աւելի քան ոսկի , աւելի քան մաքուր ոսկի :

Ուստի քու բոլոր հրամանքները 128
ուղիղ նկատեցի , ամէն սուտ ճամբայ ատեցի :

Հրաշալի են քու վկայութիւնները , 129
ուստի անոնց սիրտս պահեց :

Քու խօսքերդ լոյս կը տան , ան- 130
միտները կը հասկնան :

Բերանս բացի ու շունչ առի , որով- 131
հետեւ քու պատուիրանքներդ փափաքեցայ :

Դարձո՛ դէպի ինծի ու ողորմէ՛ 132
ինծի , ինչպէս որ կ'ընես անոնց՝ որ քու անունդ կը սիրեն :

Քու խօսքիդ համաձայն ուղղէ՛ իմ 133
քայլերս , ու ոեւէ անիրաւութիւն թող չտիրապետէ ինծի :

Մարդոց ճնշումէն ազատէ՛ զիս , 134
որ քու պատուիրանքներդ պահեմ :

Քու երեսդ ծառադ վրայ լուսաւո- 135
րէ՛ , ու քու հրամանքներդ սորվեցուր ինծի :

Աչքերէս արտասուքի գետեր կը 136
հոսին , որովհետեւ քու օրէնքդ չպահեցին :

Արդար ես դուն , Տէր , ու քու 137
դատաստաններդ ուղիղ են :

Քու վկայութիւնները արդարու- 138
թեամբ ու ճշմարտութեամբ պատուիրեցիր :

Նախանձս զիս կերաւ , որովհետեւ 139
թշնամիներս մոռցան քու խօսքերդ :

Քու խօսքդ շատ մաքուր է , ու 140
ծառադ զանիկա կը սիրէ :

Ես տկար ու արհամարհելի եմ , 141
բայց քու պատուիրանքներդ չմոռցայ :

Քու արդարութիւնդ յաւիտենա- 142
կան արդարութիւն է , ու քու օրէնքդ ճշմարտութիւն :

Նեղութիւն ու տագնապ գտան 143
զիս , բայց քու հրամանքներդ զուարճանքս եղան :

Քու վկայութիւնները յաւիտեան 144
արդար են , հասկցուր ինծի , որ ապրիմ :

Բոլոր սրտովս աղաչեցի , լո՛ւր 145
ինծի , Տէր , որ քու պատուիրանքներդ պահեմ :

Քեզի աղաչեցի , փրկէ՛ զիս , որ 146
քու վկայութիւններդ պահեմ :

Կանուխ արշալոյսին աղաղակե- 147
ցի , ու քու խօսքիդ յուսացի :

Աչքերս կանուխ պահերուն կը 148
բացուին , որ քու խօսքդ խորհրդածեմ :

Ձայնս լո՛ւր՝ քու ողորմութեանդ 149
համաձայն , Տէր , քու դատաստաններուդ համաձայն կենդանացո՛ զիս :

Հալածողներս ու չարագործները 150
մօտեցան , որոնք քու օրէնքէդ հեռացան :

Դուն մօտ ես , Տէր , ու քու բոլոր 151
հրամանքներդ ճշմարտութիւն են :

Քու վկայութիւններուդ մէջ յա- 152
ւիտենական ատենէ ի վեր գիտցայ , որ յաւիտեան կը մնան :

Նայէ՛ իմ նեղութեանս ու զիս 153
ազատէ , որովհետեւ քու օրէնքդ չմոռցայ :

Դատաստան ըրէ իմ դատիս ու 154
զիս ազատէ , քու խօսքիդ համաձայն կենդանացո՛ զիս :

Փրկութիւնը հեռու է մեղաւոր- 155
ներէն , որովհետեւ քու հրամանքներդ չփնտռեցին :

Գթութիւնդ շատ է , Տէր , քու 156
դատաստաններուդ համաձայն կենդանացո՛ զիս :

Հալածողներս ու թշնամիներս 157
շատ են , բայց քու վկայութիւններդ չշեղեցայ :

Դաւաճանները տեսայ ու տրտմե- 158
ցայ , որովհետեւ քու խօսքերդ չպահեցին :

Տե՛ս , որ քու պատուիրանքներդ 159
սիրեցի , Տէր , քու ողորմութեանդ համաձայն կենդանացո՛ զիս :

Խօսքիդ սկիզբը ճշմարտութիւն 160
է , ու քու բոլոր դատաստաններդ յաւիտենական արդարութիւն են :

Իշխաններ անիրաւաբար հալա- 161
ծեցին զիս , բայց իմ սիրտս քու խօսքերէդ վախցաւ :

Քու խօսքիդ ուրախացայ , ինչպէս 162
որ մեծ աւարի մը վրայ ուրախանայ մարդ :

Սուտէն ատեցի ու զզուեցայ , բայց 163
քու օրէնքդ սիրեցի :

Օրական եօթը անգամ քեզ գոհա- 164
նալու համար կ'օրհնեմ քու արդար դատաստաններուդ համար :

Քու օրէնքդ սիրողներուն մեծ 165
խաղաղութիւն կայ , ու անոնց համար գայթակղութիւն չկայ :

Քու փրկութեանդ յուսացի , Տէր , 166
ու քու պատուիրանքներդ կատարեցի :

Անձս քու վկայութիւնները պա- 167
հեց , ու զանոնք շատ սիրեց :

Քու պատուիրանքներդ ու վկայու- 168
թիւնները պահեցի , որովհետեւ բոլոր ճամբաներս քու առջեւդ են :

Թող իմ աղաչանքս մօտենայ քեզ , 169
Տէր , քու խօսքիդ համաձայն հասկցուր ինծի :

Թող իմ խնդրանքս գայ քու առջե- 170
ւդ , քու խօսքիդ համաձայն ազատէ՛ զիս :

Շրթունքներս գովասանք պիտի 171
հոսեցնեն , երբ քու հրամանքներդ սորվեցուցիր ինծի :

Լեզուս քու խօսքդ պիտի երգէ , 172
որովհետեւ քու բոլոր պատուիրանքներդ արդարութիւն են :

Թող քու ձեռքդ օգնական ըլլայ 173
ինծի , որովհետեւ քու պատուիրանքներդ ընտրեցի :

Տէր , քու փրկութեանդ փափա- 174
քեցայ , ու քու օրէնքդ զուարճանքս է :

Թող անձս կենդանի մնայ ու քեզ 175
գովէ , ու քու դատաստաններդ թող օգնական ըլլան ինծի :

Մոլորած ոչխարի պէս կորսուե- 176
ցայ , քու ծառադ փնտռէ՛ , որովհետեւ քու պատուիրանքներդ չմոռցայ :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Թ

Տէրոջ կանչեցի իմ նեղութեանս 1
մէջ , ու ինծի լսեց :

Ո՛վ Տէր , ազատէ՛ անձս սուտ 2
շրթունքներէ , նենգ լեզուէ :

Ի՞նչ պիտի տայ քեզի , ու ի՞նչ 3
պիտի աւելցնէ քեզի նենգ լեզու :

Զօրաւոր նետեր՝ սրած , ու մո- 4
խրի կրակ :

Վա՜յ ինծի , որ Մեսեքի մէջ կը 5
բնակիմ , որ Կեդարի վրաններուն մէջ կը բնակիմ :

Բաւական է անձս՝ որ խաղաղա- 6
սէրներուն հետ բնակի :

Ես խաղաղասէր եմ , բայց երբ 7
խօսիմ , անոնք պատերազմի համար են :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Ժ

Լեռներուն կը նայիմ , ո՞ւրկէ պի- 1
տի գայ ինծի օգնութիւնը :

Օգնութիւնս Տէրոջմէ պիտի գայ , 2
որ երկինքն ու երկիրը ստեղծեց :

Ան քու ոտքդ պիտի չսայթաքեց- 3
նէ , քու պահապանդ պիտի չնիրհի :

Ահա Իսրայէլի պահապանը չի 4
նիրհիր ու չի քնանար :

Տէրը քու պահապանդ է , Տէրը 5
քու աջիդ կողմը քու ստուերդ է :

Ցորեկը արեւը քեզ պիտի չհա- 6
րուածէ , ոչ ալ գիշերը լուսինը :

Տէրը քեզ պիտի պահպանէ ամէն 7
չարիքէ , քու անձդ պիտի պահպանէ :

Տէրը քու ելլալդ ու գալդ պիտի 8
պահպանէ , հիմա ու յաւիտեան :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Ի

Ուրախացայ , երբ ինծի ըսին . Տէրոջ 1
տունը երթանք :

Ո՛վ Երուսաղէմ , մեր ոտքերը քու 2
դռներուդ մէջ կեցած են :

Երուսաղէմ , որ շինուած քաղաք 3
մը կ'երեւնայ , որ իրարու միացած է ,

Ուր ցեղերը կ'երթան , Տէրոջ ցե- 4
ղերը , Իսրայէլի համար վկայութիւն , Տէրոջ անունը փառաբանելու :

Որովհետեւ հոն դատաստանի 5
աթոռներ դրուած են , Դաւիթի տան աթոռները :

Երուսաղէմի խաղաղութեան հա- 6
մար աղօթեցէք . թող յաջողութիւն ունենան քեզ սիրողները :

Թող խաղաղութիւն ըլլայ քու 7
պարիսպներուդ մէջ , յաջողութիւն քու պալատներուդ մէջ :

Եղբայրներուս ու բարեկամներուս 8
համար ըսի , խաղաղութիւն ըլլայ քեզի :

Մեր Տէր Աստուծոյն տան հա- 9
մար , քու բարիքդ պիտի խնդրեմ :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·Ի·Ա

Երկինքի մէջ բնակողդ քեզի կը 1
վերցնեմ աչքերս :

Ահա ինչպէս ծառաներուն աչքե- 2
րը իրենց տիրոջ ձեռքերուն կը նային , աղախնի աչքերը իր տիրուհիին ձեռքերուն , նոյնպէս մեր աչքերը մեր Տէր Աստուծոյն կը նային , մինչեւ որ մեզի ողորմի :

Ողորմէ՛ մեզի , Տէր , ողորմէ՛ 3
մեզի , որովհետեւ շատ անարգանքի ենթարկուեցանք :

Մեր անձը շատ անարգանքի են- 4
թարկուեցաւ , հպարտներուն ծաղրանքին ու ամբարտաւաններուն անարգանքին :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ծ·

ՍԱՂՄ. Ա՛Ժ.Ե

1 Ձէ թէ մեզի, ո՛վ Տէր, չէ թէ մեզի, հապա քու անուանդ փառք տուր, քու ողորմութեանդ ու՝ ճշմարտութեանդ համար։

2 Ինչո՞ւ համար հեթանոսները ըսեն թէ՝ Ո՞ւր է հիմա անոնց Աստուածը։

3 Բայց մեր Աստուածը երկինքն է. անիկայ իր կամքը ուզածը ըրաւ։

4 Անոնց կուռքերը արծաթ ու ոսկի են, մարդու ձեռքի գործքեր են.

5 Բերան ունին՝ բայց չեն խօսիր. աչքեր ունին՝ բայց չեն տեսներ.

6 Ականջներ ունին՝ բայց չեն լսեր, քիթ ունին՝ բայց հոտ չեն առներ.

7 Ձեռքեր ունին՝ բայց չեն շօշափեր. ոտքեր ունին՝ բայց չեն քալեր, ու՝ իրենց կոկորդովը ձայն չեն հաներ։

8 Անոնց նման կ՚ըլլան անոնք շինողները՝ բոլոր անոնց յուսացողները։

9 Ո՛վ Իսրայէլ, Տէրոջը յուսա. ան է անոնց օգնութիւնը ու վահանը։

10 Ո՛վ Ահարոնի տունը, Տէրոջը յուսացէք. ան է անոնց օգնութիւնը ու վահանը։

11 Ո՛վ Տէրոջմէ վախցողներ, Տէրոջը յուսացէք. ան է անոնց օգնութիւնը ու վահանը։

12 Տէրը մեզ կը յիշէ՝ ու պիտի օրհնէ, Իսրայէլի տունը պիտի օրհնէ, Ահարոնի տունը պիտի օրհնէ.

13 Տէրոջմէ վախցողները պիտի օրհնէ, պզտիկներըը մեծերուն հետ։

14 Տէրը ձեզի քաջութիւն պիտի աւելցնէ, ձեզի ու ձեր որդիներուն։

15 Օրհնեալ էք դուք Տէրոջմէն, որ երկինքը ու երկիրը ստեղծեց։

16 Երկինից երկինքը Տէրոջն է, բայց երկիրը մարդոց որդիներուն տուաւ։

17 Մեռելները Տէրը չեն օրհներ. ո՛չ ալ անոնք, որ գերեզմանը կ՚իջնեն։

18 Բայց մենք Տէրը պիտի օրհնենք, հիմէ հետև միշտ յաւիտեան։ Ալէ-լուիա։

ՍԱՂՄ. Ա՛Ժ.Զ

1 Սիրած եմ ես, ինչու որ Տէրը իմ ձայնս ու՝ աղաչանքս լսեց.

2 Ինչու որ անիկայ իր ականջը ինծի խոնարհեցուց. ու իմ օրերուս մէջ անոր պիտի կանչեմ։

3 Անհուան լարերը իս պատեցին, ու գերեզմանին վիշտերը իս գտան. նեղութիւն ու տրտմութիւն գտայ։

4 Բայց ես Տէրոջը անունը կանչեցի, կ՚աղաչեմ՝ ո՛վ Տէր, փրկէ իմ անձս։

5 Ողորմած ու արդար է Տէրը, և մեր Աստուածը գթած է։

6 Տէրը միամիտները կը պահէ. ես խեղճ եղայ, ու անիկայ զիս ազատեց։

7 Ո՛վ իմ անձս, դարձիր քու հանգըստութեանդ, ինչու որ Տէրը քեզի բարիք ըրաւ։

8 Զի դուն իմ անձս մահուանէ փրկեցիր, իմ աչքերս արցունքէն, ու՝ իմ ոտքերս գայթակղելէն։

9 Տէրոջը առջեւը պիտի քալեմ կենդանիներուն երկրին մէջը։

10 Հաւատացի՝ անոր համար խօսեցայ. ես խիստ թշուառացայ։

11 Իմ շիտութեանս մէջ ըսի թէ Ամէն մարդ սուտ է։

12 Ինչ հատուցանեմ Տէրոջը՝ անոր բոլոր ինծի ըրած բարութեանը փոխարէն։

13 Փրկութեան բաժակը պիտի առնեմ, ու Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ։

14 Իմ ուխտերս Տէրոջը պիտի հատուցանեմ իր բոլոր ժողովուրդին առջեւ։

15 Պատուական է Տէրոջը առջեւ իր սուրբերուն մահը։

16 Ա՛ղաչեմ, ո՛վ Տէր, ինչու որ ես քու ծառադ եմ, ես քու ծառադ եմ, ու քու աղախնիդ որդին. դուն իմ կապերս արձակեցիր։

17 Գոհութեան պատարագ պիտի մատուցանեմ քեզի, ու Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ։

18 Իմ ուխտերս Տէրոջը պիտի հատուցանեմ իր բոլոր ժողովուրդին առջեւ,

19 Տէրոջը տանը սրահներուն մէջը, քու մէջդ, ով Երուսաղէմ: Ալէ-լուիա:

ՍԱՂՄ · Ճ՛ԺԱ:

1 Օրհնեցէք Տէրը, ով բոլոր ազգեր, գովեցէք անոր, ով բոլոր ժո-ղովուրդներ.

2 Վասն զի անոր ողորմութիւնը մեր վրայ մեծ է, ու Տէրոջը ճշմար-տութիւնը յաւիտեան է: Ալէ-լուիա:

ՍԱՂՄ · Ճ՛ԺԲ:

1 Գոհացէք Տէրոջմէն, ինչու որ բա-րի է. ինչու որ անոր ողորմու-թիւնը յաւիտեան է:

2 Իսրայէլը թող ըսէ թէ Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է:

3 Ահարոնին տունը թող ըսէ թէ Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է:

4 Տէրոջմէ վախցողները թող ըսեն թէ Անոր ողորմութիւնը յաւի-տեան է:

5 Նեղութեան մէջ Տէրոջը կանչե-ցի, և Տէրը պատասխան տուաւ ինծի, լայնարձակ տեղ մը հանելով:

6 Տէրը իմ հետս է, չեմ վախնար. մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել:

7 Տէրը իմ օգնականներուս հետ ինձի համար է, ու ես իմ թշնա-միներուս վրայ պիտի տես-նեմ:

8 Լաւ է Տէրոջը յուսալ, քան թէ մարդոց ապաւինիլ:

9 Լաւ է Տէրոջը յուսալ, քան թէ իշխաններուն ապաւինիլ:

10 Բոլոր ազգերը զիս պաշարեցին. բայց Տէրոջը անունովը պիտի ջար-դեմ անոնք:

11 Իմ բոլորտիքս առին, և զիս պաշարեցին. բայց Տէրոջը անունովը պիտի ջարդեմ անոնք:

12 Մեղուներու պէս իմ բոլորտիքս առին. փուշերու կրակի պէս մար-եցան. հանդէպ Տէրոջը անունովը պի-տի ջարդեմ անոնք:

13 Սաստիկ հրելիր զիս, որ վար իյնամ. բայց Տէրը օգնեց ինծի:

14 Տէրը իմ զօրութիւնս ու սաղ-մոսս է, ու իմ փրկութիւնս եղաւ:

15 Ընդարձակութիւն բնակարաններուն մէջը ցնծութեան ու փրկութեան ձայն կայ. Տէրոջը աջ ձեռքը զօրու-թիւն կը գործէ:

16 Տէրոջը աջ ձեռքը բարձր է. Տէրոջը աջ ձեռքը զօրութիւն կը գործէ:

17 Պիտի չմեռնիմ, հապա պիտի ապրիմ, ու Տէրոջը գործքերը պատ-մեմ:

18 Տէրը զիս շատ խրատեց, բայց մահուան չմատնեց զիս:

19 Բացէք ինծի արդարութեան դռնները. անոնց մէջը պիտի մտնեմ, ու Տէրոջը գոհութիւն մատուցա-նեմ:

20 Ա՛յս է Տէրոջը դուռը, արդարնե-րը պիտի մտնեն:

21 Քեզի գոհանամ քեզմէ որ ինծի պատասխան տուիր, ու ինծի փըր-կութիւն եղար:

22 Այն քարը՝ որ շինողները անարգե-ցին, անկիւնին գլուխը եղաւ:

23 Այսիկա Տէրոջմէն եղաւ. զարմա-նալի է աչքերուն:

24 Ա՛յս այն օրն է, որ Տէրը ստեղ-ծեց. ցնծանք և ուրախ ըլլանք անոր մէջը:

25 Խնա՛ կ'աղաչեմ, ով Տէր, փրկէ, խնա՛ կ'աղաչեմ, ով Տէր, յաջողէ:

26 Օրհնեա՛լ ըլլայ ան որ Տէրոջը ա-նունովը կու գայ. օրհնեցինք ձեզ Տէրոջը տունէն:

27 Տէրը Աստուած է, և լոյս կը ցուցընէ մեզի. զոհի անասունները շղթաներով կապեցէք, ա՛ն սեղանին եղջիւրներուն մօտեցուցէ՛ք:

28 Դուն ես իմ Աստուածս, ու քեզի գոհութիւն պիտի մատուցանեմ. ով իմ Աստուածս, քեզ պիտի բարձ-րացնեմ:

29 Գոհացէք Տէրոջմէն, ինչու որ բարի է. ինչու որ անոր ողորմու-թիւնը յաւիտեան է:

ՍԱՂՄ · Ճ՛ԺԳ

ԱԼԵՖ

1 Երանի՛ ճամբով ամբիծներուն՝ որ Տէրոջը օրէնքին մէջ կը քալեն:

2 Երանի՛ անոնց՝ որ անոր վկայու-

թիւններըը կը պահեն ո՛ր բոլոր սրտով վինքը կը խնդրեն ,
3 Եւ անօրէնութիւն չեն ըներ , հապա անոր ճամբաներուն մէջը կը քալեն :
4 Դուն պատուիրեցիր որ շատ ըզդուշութեամբ քու հրամաններդ պահենք :
5 Երանի՛ թէ իմ ճամբաներս յաջողին , որ քու կանոններդ պահեմ :
6 Այն ատենը պիտի չամչնամ , երբոր քու բոլոր պատուիրանքներուդ զգուշութիւն ընեմ :
7 Պիտի գովեմ քեզ ուղիղ սրտով , երբոր քու արդար դատաստաններդ սորվիմ :
8 Քու կանոններդ պիտի պահեմ . մի թողուր զիս բոլորովին մի՛ թողուր :

Պ Ե Ի Թ

9 Երիտասարդը ինչո՞վ մաքրէ իր ճամբան . քու խօսքիդ համեմատ անոր զգուշութիւն ընելով :
10 Իմ բոլոր սրտովս խնդրեցի քեզ , մի թողուր զիս որ քու պատուիրանքներէդ մոլորիմ :
11 Իմ սրտիս մէջը պահեցի քու խօսքերդ , որ չմեղանչեմ քեզի դէմ :
12 Օրհնեա՛լ ես դուն , ո՛վ Տէր , սորվեցո՛ւր ինծի քու կանոններդ :
13 Իմ շրթունքներովս պատմեցի քու բերնիդ բոլոր դատաստանները :
14 Քու վկայութիւններուդ ճամբովը ուրախացայ , որպէս թէ ամէն կերպ հարստութիւնով :
15 Քու հրամաններուդ վրայով պիտի մտածեմ , և քու ճամբաներդ պիտի դիտեմ :
16 Քու կանոններովդ պիտի ուրախանամ , ո՛ր քու խօսքդ պիտի չմոռնամ :

Կ Ի Մ Ե Լ

17 Ողորմութիւն ըրէ քու ծառայիդ , որ ապրիմ ու քու խօսքդ պահեմ :
18 Բա՛ց իմ աչքերս , որ քու օրէնքէդ հրաշքներ տեսանեմ :
19 Պանդուխտ եմ ես երկրի վրայ . մի ծածկեր ինծի՛ քու պատուիրանքներդ :
20 Իմ անձս կը նեղուի ամէն ժամանակ քու դատաստաններուդ ցանկանալէն :
21 Դուն սաստեցիր անիծած ամբարտաւանները , որ պատուիրանքներէդ մոլորողները :
22 Նախատինքը ու անարգանքը վերցո՛ւր ինծմէ , ինչու որ քու վկայութիւններդ պահեցի :
23 Իշխաններ ալ կը նստէին ու ինծի դէմ կը խօսէին . բայց քու ծառադ քու կանոններուդ վրայով կը մտածէր :
24 Քու վկայութիւններդ ալ իմ ուրախութիւնս ո՛ր իմ խորհրդատուներս են :

Տ Ա Լ Ե Թ

25 Իմ անձս հողին կը փակչի . կեցո՛ւր զանազա՛ծ զիս քու խօսքիդ համեմատ :
26 Իմ ճամբաներս պատմեցի , ու դուն ինծի պատասխան տուիր . սորվեցո՛ւր ինծի քու կանոններդ :
27 Քու հրամաններուդ ճամբան ինծի իմացո՛ւր , և քու սքանչելիքներուդ վրայով պիտի մտածեմ :
28 Իմ անձս տրտմութենէն կը հալի . հաստատէ՛ զիս քու խօսքիդ համեմատ :
29 Պատրաստութեան ճամբան հեռացո՛ւր ինծմէ , ու քու օրէնքդ շնորհէ՛ ինծի :
30 Հաւատարմութեան ճամբան ընտրեցի , և քու դատաստաններդ իմ առջեւս դրի :
31 Քու վկայութիւններուդ յարեցայ , ո՛վ Տէր , մի՛ ամչցներ զիս :
32 Քու պատուիրանքներուդ ճամբուն մէջ պիտի վազեմ , ինչու որ դուն իմ սիրտս պիտի լայնցնես :

Ե Ւ

33 Ո՛վ Տէր , սորվեցո՛ւր ինծի քու կանոններուդ ճամբան . ու մինչեւ վերջը պիտի պահեմ անիկայ :
34 Հասատո՛ւն ըրէ զիս , որ քու օրէնքդ պահեմ , ու բոլոր սրտով անիկայ ի գործ դնեմ :
35 Տա՛ ճամբորդէ՛ ինծի քու պատուիրանքներուդ շաւիղին մէջ , ինչու որ անոր հաճեցայ :
36 Իմ սիրտս քու վկայութիւննե-

բուդ յօժարեցո՛ւր , ու չէ թէ ա-
դահութեան :
37 Նա՛ դարձուր իմ աչքերս , որ
անոտի բան չտեսնեն . և դիս քու
ճամբուդ մէջ կենդանացո՛ւր :
38 Հաստատէ՛ քու խօսքդ քեզմէ
վախցող ծառային վրայ :
39 Նա՛ դարձուր ինծմէ իմ նախա-
տինքս , ուսկից որ կը վախնամ ,
ինչու որ քու դատաստաններդ բա-
րի են :
40 Ընդ՝ ցանկացայ քու հրամաննե-
րուդ . քու արդարութեանդ մէջ
կենդանացո՛ւր զիս :

ՎԱՒ

41 Ո՛վ Տէր՝ թող իմ վրաս գայ
քու ողորմութիւնդ , և քու փրկու-
թիւնդ քու խօսքիդ համեմատ :
42 Ու ես խօսքով պատասխան պիտի
տամ իս նախատողին . վասն զի
քու խօսքիդ յուսացած եմ :
43 Ու ճշմարտութեան խօսքը բնաւ
մի հեռացըներ իմ բերնէս , ինչու
որ քու դատաստաններուդ յուսա-
ցած եմ :
44 Ու քու օրէնքդ միշտ պիտի պա-
հեմ յաւիտեան յաւիտենից .
45 Ու լայնարձակ տեղ մէջ պիտի
քալեմ , քանզի քու հրամաններդ
խնդրեցի :
46 Ու քու վկայութիւններդ թա-
գաւորներուն առջեւն պիտի խօսիմ ,
և պիտի չամչնամ :
47 Ու պիտի ուրախանամ քու պա-
տուիրանքներովդ , որոնք սիրեցի :
48 Ու ձեռքերս դէպ՝ ի քու պա-
տուիրանքներուդ պիտի վերցընեմ ,
որոնք սիրեցի , ու քու կանոններուդ
վրայով պիտի մտածեմ :

ՕՉԱՅԻՆ

49 Յիշէ քու ծառայիդ եղած խօս-
քը , որուն վրայ ինծի յուսալ
տուիր :
50 Իմ նեղութեանս մէջ մխիթա-
րութիւնս աս է . վասն զի քու
խօսքդ զիս կենդանացուց :
51 Ամբարտաւանները խիստ շատ
ծաղր ըրին զիս . Բայց ես քու օ-
րէնքէդ չխոտորեցայ :
52 Ո՛վ Տէր , քու առջի դատաս-
տաններդ յիշեցի , ու մխիթա-
րուեցայ :
53 Սոսկումը իս բռնեց ան ամբա-
րիշտներուն համար , որ քու օրէնքդ
կը թողուն :
54 Քու կանոններդ ինծի երգեր ե-
ղան իմ պանդխտութեանս տանը
մէջ :
55 Ո՛վ Տէր , գիշերը քու անունդ
յիշեցի , ու քու օրէնքդ պահեցի :
56 Ա՛ս եղաւ ինծի , ինչու որ քու
հրամաններդ կը պահեմ :

ԽԱԼԹ

57 Դուն իմ բաժինս ես , ո՛վ Տէր .
ըսի որ քու խօսքերդ պահեմ :
58 Ողջոյր սրտով քու երեսդ խընդ-
րեցի . ողորմէ ինծի քու խօսքիդ
համեմատ :
59 Իմ ճամբաներուս վրայով մտա-
ծեցի , և իմ ոտքերս քու վկայու-
թիւններուդ դարձուցի :
60 Ու պատուիրանքներդ պահելու
արագացի ու չուշացայ :
61 Ամբարիշտներուն խումբերը իս
պատեցին , Բայց ես քու օրէնքդ չը-
մոռցայ :
62 Կէս գիշերին կ՚ելլեմ քեզի գո-
հութիւն մատուցանելու քու ար-
դար դատաստաններուդ համար :
63 Ես ընկեր եղայ ան ամենուն որ
քեզմէ կը վախնան , ու քու հրա-
մաններդ կը պահեն :
64 Ո՛վ Տէր , երկիրը լեցուն է քու
ողորմութեամբդ , սորվեցո՛ւր ինծի
քու կանոններդ :

ԹԱՒ

65 Բարութիւն ըրիր քու ծառայիդ ,
ո՛վ Տէր , քու խօսքիդ համեմատ :
66 Բարի իմաստութիւն ու գիտու-
թիւն սորվեցուր ինծի , ինչու որ
քու պատուիրանքներուդ հաւատա-
ցի :
67 Քանի որ վշտացած չէի , կը սը-
խալէի . բայց հիմա քու խօսքդ կը
պահեմ :
68 Բարի ես դուն ու բարերար .
սորվեցո՛ւր ինծի քու կանոններդ :
69 Ամբարտաւանները սուտ թուն հը-

Նաբնցին ինձի դէմ բոյց ևս բոլոր սըբ-
տով քու հրամաններդ պիտի պահեմ:
70 Ընտնց սիրտը ճարպի պէս պա-
րարտացաւ • բոյց ևս քու օրէնքովդ
ուրախացայ:
71 Ընդէկ եղաւ ինձի որ վշտացայ,
որպէս զի քու կանոններդ սորվիմ:
72 Ինձի հազարաւոր ոսկիէ ու ար-
ծաթէ աւելի աղէկ է քու բերնիդ
օրէնքը:

ՆՕՏ

73 Քո՛վս քու ձեռքերդ ըրին ու ը-
ստեղծցին • խրատո՛ւն ըրէ զիս, որ
քու պատուիրանքներդ սորվիմ:
74 Վեղմէ վախցողները իս պիտի
տեսնեն և ուրախանան • ինչու որ
քու խոսքիդ յուսացայ:
75 Գիտեմ, Տէր՛ Տէր, որ քու դա-
տաստաններդ արդարութիւնով են •
ու իրաւունքով զիս վշտացուցիր:
76 Քո՛վս թող քու ողորմութիւնդ
ինձի մխիթարութի՛ւն ըլլայ քու
ծառային խոսքիդ համե-
մատ:
77 Թո՛ղ քու գթութիւններդ իմ
վրաս գան որ ապրիմ • վասն զի քու
օրէնքդ իմ ուրախութիւնս է •
78 Ամբարտաւանները պիտի ամչը-
նան • ինչու որ առանց պատճառի
անիրաւութի՛ւն ըրին ինձի դէմ •
բոյց ևս քու հրամաններուդ վրայ
պիտի մտածեմ:
79 Թո՛ղ ինձի դառնան քեզմէ
վախցողները և քու վկայութիւն-
ներդ ճանչցողները:
80 Թո՛ղ իմ սիրտս կատարեալ ը-
լլայ քու կանոններուդ մէջը, անանկ
որ չամչնամ:

ՓԷ

81 Իմ անձս քու փրկութեանդ կը
կարօտի, ա՛ս ևս քու խոսքիդ կը
յուսամ:
82 Իմ աչքերս քու խոսքիդ համար
կը նուաղին, ըսելով թէ Ե՞րբ
պիտի մխիթարես զիս:
83 Ինչու որ ես ծուխի մէջ տրո՛ւաջ
սիկի պէս եղայ • բոյց քու կանոն-
ներդ չմոռցայ:
84 Ո՞րչափ են քու ծառայիդ օրերը •
իս հալածողներուն ի՞րբ դատաստան
պիտի ընես:
85 Ամբարտաւանները փոսեր փորե-
ցին ինձի համար, որ քու օրէնքիդ
պէս չեն:
86 Քու բոլոր պատուիրանքներդ
ճշմարիտ են • զուր տեղը զիս կը
հալածեն, օգնէ՛ ինձի:
87 Քիչ մնաց որ զիս կոտրընցընէին
երկրին մէջ • բոյց ևս քու հրա-
մաններդ չթողուցի:
88 Քու ողորմութեանդ համեմատ
կենդանացո՛ւր զիս, և քու բերնիդ
վկայութիւնը պիտի պահեմ:

ԼԱՄԵՔ

89 Ա՛վ Տէր, քու խոսքդ յաւիտեան
հաստատ է երկինքի մէջ:
90 Քու հաւատարմութիւնդ ազգէ
մինչև ազգ կը մնայ • դուն հաս-
տատեցիր երկիրը ու կը կենայ:
91 Քու հրամաններուդ պէս կը կե-
նան մինչև այսօր, ինչու որ բոլորը
քու ծառաներդ են:
92 Եթէ որ քու օրէնքդ իմ ուրա-
խութիւնս չըլլար, ան ատեն կոր-
սուած պիտի ըլլայի իմ տրտմու-
թեանս մէջ:
93 Յաւիտեան պիտի չմոռնամ քու
հրամաններդ, քանզի անոնցմով
կենդանացուցիր զիս:
94 Ես քուկդ եմ, փրկէ՛ զիս • ին-
չու որ քու հրամաններդ փնտռեցի:
95 Ամբարիշտները ինձի սպասեցին,
որ իս կոտրընցընեն • բոյց ևս քու
վկայութիւններդ միտքս պիտի բե-
րեմ:
96 Ամէն կատարելութեան վերջը
տեսայ • քու պատուիրանքդ շատ
ընդարձակ է:

ՄԷՄ

97 Ո՛րչափ կը սիրեմ քու օրէնքդ •
ան է ամէն օր իմ մտածութիւնս:
98 Քու պատուիրանքներովդ զիս իմ
թշնամիներէս իմաստուն ըրիր •
քանզի անոնք միշտ իմ քովս են:
99 Իմ բոլոր ուսուցիչներէս աւելի
հանճարեղ եղայ • ինչու որ քու
վկայութիւններդ իմ մտածութիւնս
են:

100 Ծածկեցէն աւելի խնամոյն և-
ղայ , վասն զի քու հրամաններդ պա-
հեցի :
101 Ամէն գէշ ճամբայէն իմ ոտքերս
ետ քաշեցի , որ քու խօսքդ պա-
հեմ :
102 Քու դատաստաններէդ չխոտո-
րեցայ , ինչու որ դուն սորվեցուցիր
ինծի :
103 Որչափ քաղցր է քու խօսքդ
իմ քմացս , մեղրէն աւելի անոյշ
է իմ բերնիս :
104 Քու հրամաններուդմէ խնամոյն
եղայ , անոր համար ատելութեան ա-
մէն ճամբան ատեցի :

Նուն

105 Քու խօսքդ իմ ոտքերուս ճրագ
է , ու իմ շաւիղներուս լոյս :
106 Երդում ըրի ու պիտի կատա-
րեմ , որ քու արդար դատաստան-
ներդ պահեմ :
107 Շատ նեղացայ , ով Տէր, կեն-
դանացուր զիս քու խօսքիդ համե-
մատ :
108 Իմա իմ բերնիս կամաւոր զո-
հերը ընդունէ, ով Տէր , ու քու
դատաստաններդ սորվեցուր ինծի :
109 Իմ հոգիս ամէն ժամանակ ա-
փիս մէջն է . բայց քու օրէնքդ չեմ
մոռնար :
110 Ամբարիշտները որոգայթ լարե-
ցին ինծի համար . բայց ես քու
հրամաններէդ չմոլորեցայ :
111 Քու վկայութիւններդ յաւի-
տեան ինծի ժառանգութիւն առի .
ինչու որ անոնք իմ սրտիս ցնծու-
թիւնն են :
112 Խոնարհեցուցի իմ սիրտս , որ
քու կանոններդ կատարեմ յաւի-
տեան մինչև վերջը :

Ամէն

113 Երկմիտ խորհուրդները ատեցի ,
բայց քու օրէնքդ սիրեցի :
114 Իմ ապաւէնս ու վահանս դուն
ես , քու խօսքիդ յուսացայ :
115 Չար գործեցէք ինծմէ, ով չա-
րագործներ , ինչու որ ես իմ Աս-
ուծոյս պատուիրանքները պիտի
պահեմ :
116 Պահպանէ զիս քու խօսքիդ հա-
մեմատ , որ ապրիմ . և զիս իմ
յոյսիս մի՛ ամչցըներ :
117 Օգնացուր զիս որ ապրիմ , ու
միշտ քու կանոններուդ ուշադրու-
թիւն ընեմ :
118 Անարգեցիր ան ամէնը՝ որ քու
կանոններէդ խոտորեցան . քանզի
անոնց նենգութիւնը սուտ է :
119 Դուն դիտնալով կղկղանք կը
համարես երկրի բոլոր ամբարիշտ-
ները . անոր համար ես քու վկայու-
թիւններդ կը սիրեմ :
120 Իմ մարմինս քու ահէդ դողաց ,
ու ես քու դատաստաններէդ վախ-
ցայ :

Եայն

121 Իրաւունք ու արդարութիւն ը-
րի . զիս իմ նեղիչներուս մի՛ մատ-
ներ :
122 Քու ծառայիդ բարութեան
համար երաշխաւոր եղիր , որ ամ-
բարտաւանները չհարստահարեն
զիս :
123 Իմ աչքերս նուաղեցան քու
փրկութեանդ համար , ու քու ար-
դարութեանդ խօսքին համար :
124 Ըրէ քու ծառայիդ քու ողորմու-
թեանդ համեմատ , և քու կանոն-
ներդ սորվեցուր ինծի :
125 Ես քու ծառադ եմ , խնամուն
ըրէ զիս , որ քու վկայութիւններդ
ճանչնամ :
126 Տէրոջը բան տեսնելու ժամա-
նակն է . ինչո՞ որ քու օրէնքդ խա-
փանեցին :
127 Անոր համար քու պատուիրանք-
ները ոսկիէն ու ազնիւ ոսկիէն
աւելի սիրեցի :
128 Ուստի ամէն բանի վրայով պա-
տուիրած ես՝ բոլոր հրամաններդ
ուղիղ կը համարիմ , ու ատե-
թեան ամէն ճամբան կ՚ատեմ :

Փէ

129 Քու վկայութիւններդ զարմա-
նալի են . անոր համար իմ անձս
անոնք կը պահէ :
130 Քու խօսքերուդ յայտնութիւնը լոյս
կու տայ , ու միամիտները խնամ-
տուն կ՚ընէ :

131 Իմ բերանս բացի ու հևացի , վասն զի քու պատուիրանքներուդ ցանկացայ ։

132 Ինծի նայէ ու ողորմէ ինծի , ինչպէս որ սովորաբար կ՚ընէս քու անունդ սիրողներուն ։

133 Իմ գնացքներս հաստատէ քու խօսքիդ մէջ , ու բնաւ անօրէնութիւն մը չտիրէ ինծի ։

134 Փրկէ զիս մարդոց բռնութենէն , և քու հրամաններդ պիտի պահեմ ։

135 Երեսդ փայլեցուր քու ծառայիդ վրայ , ու սորվեցուր ինծի քու կանոններդ ։

136 Ջուրերու առուներ կ՚իջնեն իմ աչքերէս , ինչու որ չպահեցին քու օրէնքներդ չպահեցին ։

ՅԵՏ։

137 Ընդարձակ ես դուն , ո՛վ Տէր , և քու դատաստաններդ ուղիղ են ։

138 Քու պատուիրած վկայութիւններդ արդար ու խիստ ճշմարիտ են ։

139 Իմ նախանձս իս մաշեց , ինչու որ իմ թշնամիներս քու խօսքերդ մոռցան ։

140 Քու խօսքդ խիստ մաքուր է , անոր համար քու ծառադ անիկայ կը սիրէ ։

141 Ես ցած ու անարգուած եմ , բայց քու հրամաններդ չմոռցայ ։

142 Քու արդարութիւնդ յաւիտենական արդարութիւն է , ու քու օրէնքդ ճշմարտութիւն է ։

143 Նեղութիւնը ու ցաւը իս դըտան , բայց քու պատուիրանքներդ իմ ուրախութիւնս են ։

144 Քու վկայութիւններուդ արդարութիւնը յաւիտեան է , իմաստութիւն ընէ զիս , ու պիտի ապրիմ ։

ԿՕՖ։

145 Կոչեր սրտով աղաղակեցի , ո՛վ Տէր , պատասխան տուր ինծի , քու կանոններդ պիտի պահեմ ։

146 Կոչեր աղաղակեցի , փրկէ զիս , և քու վկայութիւններդ պիտի պահեմ ։

147 Առաւել լոյս արշալոյսին , ու աղաղակեցի , քու խօսքիդ յուսացի ։

148 Գիշերուան պահերէն առաջ բացուեցան իմ աչքերս քու խօսքերուդ վրայ մտածելու համար ։

149 Իմ ձայնս լսէ քու ողորմութեանդ համեմատ , ո՛վ Տէր , քու դատաստաններուդ համեմատ կենդանացուր զիս ։

150 Չնօրէնութեան հետևողները մօտեցան , անոնք քու օրէնքէդ հեռացան ։

151 Ո՛վ Տէր՝ դուն մօտ ես , ու քու բոլոր պատուիրանքներդ ճշմարտութիւն են ։

152 Առաջուց իմացած եմ քու վկայութիւններէդ , որ անոնք յաւիտեան հաստատեցիր ։

ՐԻՇ։

153 Տես իմ խղճութիւնս , ու իս փրկէ , ինչու որ քու օրէնքդ չմոռցայ ։

154 Իմ իրաւունքս պաշտպանէ ու փրկէ զիս , քու խօսքիդ համեմատ կենդանացուր զիս ։

155 Փրկութիւնը հեռու է ամբարիշտներէն , վասն զի քու կանոնները չնդրկեցին ։

156 Ո՛վ Տէր , քու գթութիւններդ շատ են , քու դատաստաններուդ համեմատ կենդանացուր զիս ։

157 Հալածիչներս ու թշնամիներս , բայց ես քու վկայութիւններէդ չխոտորեցայ ։

158 Չնօրէնները տեսայ ու զզուեցայ , ինչու որ անոնք քու խօսքդ չէին պահեր ։

159 Նայէ որ քու հրամաններդ կը սիրեմ , ո՛վ Տէր , քու ողորմութեանդ համեմատ կենդանացուր զիս ։

160 Քու խօսքիդ սկիզբը ճշմարտութիւն է , ու քու բոլոր արդար դատաստաններդ յաւիտեան են ։

ՀՈԴ։

161 Իշխանները զուր տեղը իս հալածեցին , բայց իմ սիրտս քու խօսքէդ վախցաւ ։

162 Ես կը ցնծամ քու խօսքերով շատ աւար գտնողի պէս ։

163 Աստութիւնը ատեցի ու անար-

պեցի , քայց քու օրէնքդ սիրեցի :
164 Օրը եօթը անգամ կ'օրհնեմ քեզ , քու արդար դատաստանները համար :
165 Քու օրէնքդ սիրողներուն շատ խաղաղութիւն կայ . ու անոնց դայթակղութիւն չըլլար :
166 Ա՛վ Տէր , քու փրկութեանդ սպասեցի , և քու պատուիրանքները կատարեցի :
167 Իմ անձս քու վկայութիւններդ պահեց , ու ես անոնք շատ կը սիրեմ :
168 Քու հրամաններդ և քու վկայութիւններդ պահեցի . ինչու որ իմ բոլոր ճամբաներս քու առջիդ են :

ԹՈՒ Վ

169 Ա՛վ Տէր , թող իմ աղաղակս քու առջիդ մօտենայ . քու խօսքիդ համեմատ իմաստուն ըրէ զիս :
170 Թող իմ աղաչանքս քու առջիդ գալէ . քու խօսքիդ համեմատ փրկէ զիս :
171 Իմ շրթունքներս օրհնութիւն պիտի բղխեն . վասն զի քու կանոններդ սորվեցուցիր ինծի :
172 Իմ լեզուս քու խօսքդ պիտի պատմէ . ինչու որ քու բոլոր պատուիրանքներդ արդար են :
173 Թող քու ձեռքդ ինծի օգնական ըլլայ . ինչու որ քու հրամաններդ ընտրեցի :
174 Ա՛վ Տէր , քու փրկութեանդ ցանկացայ , ու քու օրէնքդ իմ ուրախութիւնս է :
175 Թող իմ անձս ապրի ու քեզ օրհնէ , և քու դատաստաններդ օգնական ինծի :
176 Կորսուած ոչխարի պէս մոլորեցայ . փնտռէ քու ծառադ , ինչու որ քու պատուիրանքներդ չմոռցայ :

ՍԱՂՄ · ՃԻԸ

Ընտիճաններուն երգը :

1 Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը աղաղակեցի , ու անիկայ ինծի պատասխան տուաւ :
2 Ա՛վ Տէր՝ փրկէ իմ անձս սուտ շրթունքներէն , ու նենգաւոր լեզուէն :
3 Ո՛վ նենգաւոր լեզու , քեզի ի՞նչ տրուի , և քեզի ի՞նչ աւելցուի :
4 Հզօրաւոր մարդուն սուր նետերը ու գիհիին կայծերը :
5 Ա՜յ ինծի՝ որ Մոսոքի մէջ պանդխտացայ , և Կեդարի վրաններուն քովերը բնակեցայ :
6 Շատ ժամանակ իմ անձս բնակեցաւ խաղաղութիւնը ատողներուն հետ :
7 Ես խաղաղասէր էի . բայց երբոր կը խօսէի , անոնք կռիւ կ'ընէին :

ՍԱՂՄ · ՃԻԹ

Ընտիճաններուն երգը :

1 Աչքերս դէպ ի լեռները պիտի վերցընեմ , ուսկից որ իմ օգնութիւնս պիտի գայ :
2 Իմ օգնութիւնս Տէրոջմէն է , ան որ երկինքը ու երկիրը ստեղծեց :
3 Ընիկայ քու ոտքդ չդողայընէ , ու քու պահապանդ չքնանայ :
4 Ահա Իսրայէլի պահապանը պիտի չմրափէ ու պիտի չքնանայ :
5 Տէրը քու պահապանդ է . Տէրը քու աջ ձեռքիդ քովը քու հովանիդ է :
6 Յորիկը արեւուակը քեզ պիտի չզարնէ , ոչ ալ գիշերը՝ լուսինը :
7 Տէրը քեզ ամէն չարէն պիտի պահպանէ , քու անձդ պիտի պահպանէ :
8 Տէրը քու ելլելդ ու մտնելդ պիտի պահպանէ , ասկէ ետև միշտ յաւիտեան :

ՍԱՂՄ · ՃԻՌ

Դասիթի աստիճաններուն երգը :

1 Ուրախացայի երբոր ինծի կ'ըսէին , Տէրոջը տունը երթանք :
2 Ո՜ր ոտքերը քու դռներուդ մէջը կայնեցան , ով Երուսաղէմ :
3 Երուսաղէմ անոնք քաղաքի մը պէս շինուած է , որ ինքնիրեն միացուած է .
4 Ուր ցեղերը՝ Տէրոջը ցեղերը հոն

Ան ատենը հպարտացած ջուրերը 5
մեր անձերուն վրայէն պիտի անցնէին :

Օրհնեալ ըլլայ Տէրը , որ մեզ 6
անոնց ակռաներուն որս չտուաւ :

Մեր անձերը ճնճղուկի պէս որ- 7
սոդներուն որոգայթէն ազատեցան .
որոգայթը կոտրտեցաւ , ու մենք
ազատեցանք :

Մեր օգնութիւնը Տէրոջը անուա- 8
նովն է , ան որ երկինքը ու երկիրը
ստեղծեց :

ՍԱՂՄ · ՃԻԵ

Ուսուիճանութեան երգը :

Տէրոջը յուսացողները Սիօն լեռա- 1
նը պէս են , որ չասասանիր , հա-
պա յաւիտեան կը մնայ :

Ինչպէս որ Երուսաղէմ լեռնե- 2
րով պատած է , անոնկ ալ Տէրը
իր ժողովուրդին շուրս կողմն է , աս-
կէ հետև մինչև յաւիտեան :

Ինչու որ ամբարշտին գաւազա- 3
նը արդարներուն վիճակին վրայ պի-
տի չմնայ , որ արդարները ձեռքերը-
նին անօրէնութեան չերկլընցընեն :

Ո՛վ Տէր , բարիք ըրէ բարիներ- 4
ուն , ու սրտով ուղիղներուն :

Սակայն անոնք որ իրենց ծուռ 5
ճամբաներուն մէջը կը մոլորին , Տէ-
րը պիտի կորընցընէ անօրէնու-
թիւն գործողներուն հետ : Խա-
ղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ :

ՍԱՂՄ · ՃԻԶ

Ուսուիճանութեան երգը :

Երբոր Տէրը Սիօնին գերութիւնը 1
դարձուց , երազ տեսնողներուս
պէս եղանք :

Այն ժամանակը մեր բերանը խըն- 2
դութիւնով լեցուեցաւ , ու մեր
լեզուն ցնծութիւնով . այն ժամա-
նակը հեթանոսաց մէջ ըսին թէ
Տէրը անոնց համար մեծ բաներ ը-
րաւ :

Տէրը մեզի համար մեծ բաներ ը- 3
րաւ , ո՛ր մենք ուրախացանք :

Ո՛վ Տէր , դարձուր մեր գերու- 4
թիւնը հարաւին առուներուն պէս :

Որ արտասուքով կը սերմանեն , 5
ցնծութիւնով պիտի հնձեն :

Որ կուլայ երթալով , սերմի պա- 6
րկը առած , պիտի գայ ցնծութիւնով ,
իր հունձքերը բերելով :

ՍԱՂՄ · ՃԻԷ

Ուսուիճանութեան երգը :

Եթէ Տէրը մեր հետը չըլլար , 1
հիմա Իսրայէլ թող ըսէ ,

Եթէ Տէրը մեր հետը չըլլար , 2
երբոր մարդիկ մեր վրայ ելան .

Այն ատենը ողջ ողջ պիտի կլլէին 3
մեզ , երբոր անոնց բարկութիւնը
մեր վրայ բորբոքած էր .

Այն ատենը ջուրերը մեզ պիտի 4
ընկղմէին , հեղեղը մեր անձերուն
վրայէն պիտի անցնէր .

Ան ատենը հպարտացած ջուրերը 5
մեր անձերուն վրայէն պիտի անց-
նէին :

Օրհնեալ ըլլայ Տէրը , որ մեզ 6
անոնց ակռաներուն որս չտուաւ :

Մեր անձերը ճնճղուկի պէս որ- 7
սոդներուն որոգայթէն ազատեցան .
որոգայթը կոտրտեցաւ , ու մենք
ազատեցանք :

Մեր օգնութիւնը Տէրոջը անուա- 8
նովն է , ան որ երկինքը ու երկիրը
ստեղծեց :

ՍԱՂՄ · ՃԻԸ

Ուսուիճանութեան երգը :

Տէրոջը յուսացողները Սիօն լեռա- 1
նը պէս են , որ չասասանիր , հա-
պա յաւիտեան կը մնայ :

Ինչպէս որ Երուսաղէմ լեռնե- 2
րով պատած է , անոնկ ալ Տէրը
իր ժողովուրդին շուրս կողմն է , աս-
կէ հետև մինչև յաւիտեան :

Ինչու որ ամբարշտին գաւազա- 3
նը արդարներուն վիճակին վրայ պի-
տի չմնայ , որ արդարները ձեռքերը-
նին անօրէնութեան չերկլընցընեն :

Ո՛վ Տէր , բարիք ըրէ բարիներ- 4
ուն , ու սրտով ուղիղներուն :

Սակայն անոնք որ իրենց ծուռ 5
ճամբաներուն մէջը կը մոլորին , Տէ-
րը պիտի կորընցընէ անօրէնու-
թիւն գործողներուն հետ : Խա-
ղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ :

ՍԱՂՄ · ՃԻԹ

Ուսուիճանութեան երգը :

Երբոր Տէրը Սիօնին գերութիւնը 1
դարձուց , երազ տեսնողներուս
պէս եղանք :

Այն ժամանակը մեր բերանը խըն- 2
դութիւնով լեցուեցաւ , ու մեր
լեզուն ցնծութիւնով . այն ժամա-
նակը հեթանոսաց մէջ ըսին թէ
Տէրը անոնց համար մեծ բաներ ը-
րաւ :

Տէրը մեզի համար մեծ բաներ ը- 3
րաւ , ո՛ր մենք ուրախացանք :

Ո՛վ Տէր , դարձուր մեր գերու- 4
թիւնը հարաւին առուներուն պէս :

Որ արտասուքով կը սերմանեն , 5
ցնծութիւնով պիտի հնձեն :

Որ կուլայ երթալով , սերմի պա- 6
րկը առած , պիտի գայ ցնծութիւնով ,
իր հունձքերը բերելով :

ՍԱՂՄ · ՃԻԹ

Ուսուիճանութեան երգը :

Եթէ Տէրը մեր հետը չըլլար , 1
հիմա Իսրայէլ թող ըսէ ,

Եթէ Տէրը մեր հետը չըլլար , 2
երբոր մարդիկ մեր վրայ ելան .

Այն ատենը ողջ ողջ պիտի կլլէին 3
մեզ , երբոր անոնց բարկութիւնը
մեր վրայ բորբոքած էր .

Այն ատենը ջուրերը մեզ պիտի 4
ընկղմէին , հեղեղը մեր անձերուն
վրայէն պիտի անցնէր .

5 Ընդ որ արդարքով կը ցանեն, ցնծութիւնով կը հնձեն։
6 Ան որ լալով կ'երթայ ցանելու սերմը տանելով, անշուշտ ցնծութեամբ պիտի դառնայ իր ցորենի խուրձերը բերելով։

ՍԱՂՄ · ՃԻԱ

Սղոմոնի աստիճաններուն երգը։

1 Թէ որ Տէրը չշինէ տունը, զուր տեղը կ'աշխատին անոր շինողները. թէ որ Տէրը չպահպանէ քաղաքը, զուր տեղը կը հսկեն պահապանները։
2 Պարապ բան է ձեզի համար կանուխ ելլելը, և ուշ հանգչիլը, ո՛ ցաւով հաց ուտելը. յիրաւի Ընկկայ իր սիրելիին քուն կու տայ։
3 Ահա տղաքը Տէրոջը ժառանգութիւն են. որովայնի պտուղը անոր պարգեւն է։
4 Ինչպէս են նետերը զօրաւորին ձեռքին մէջը, այնպէս են երիտասարդներուն տղաքը։
5 Երանի՛ ան մարդուն՝ որ իր կապարձը անոնցմով լեցուց. երբոր դրանը մէջ թշնամեաց հետ խօսելու ըլլան, պիտի չամչնան։

ՍԱՂՄ · ՃԻԸ

Ըստիճաններուն երգը։

1 Երանի՛ ան ամենուն՝ որ Տէրոջմէն կը վախնան, ո՛ անոր ճամբաներուն մէջը կը քալեն։
2 Վասն զի քու ձեռքիդ աշխատութիւնը պիտի ուտես. երանի՛ է քեզի, ու քեզի բարի պիտի ըլլայ։
3 Քու կնիկդ պտղաբեր որթի մը պէս պիտի ըլլայ քու տանդ ներսի դիերը, ո՛ քու որդիներդ ձիթենիի տունկերու պէս՝ քու սեղանիդ չորս կողմը։
4 Ահա Տէրոջմէն վախցող մարդը ասանկ պիտի օրհնուի։
5 Տէրը քեզ Սիոնէն օրհնէ, ու Երուսաղէմին բարութիւնը տեսնես քու կեանցդ բոլոր օրերուն մէջը։
6 Եւ քու որդւոցդ որդիները տես։ Խաղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԹ

Ըստիճաններուն երգը։

1 Հիմա Իսրայէլ թող ըսէ, Իմ մանկութենէս ի վեր շատ անգամ հա նեղեցին.
2 Իմ մանկութենէս ի վեր շատ անգամ հա նեղեցին, բայց ինծի չյաղթեցին։
3 Երկրագործները իմ կռնակիս վրայ հերկեցին, ու իրենց ակօսները երկընցուցին։
4 Տէրը արդար է. անիկայ ամբարիշտներուն չուանները կտրտեց։
5 Սիոնը ատողներուն ամէնը պիտի ամչնան ուետ դառնան.
6 Տանիքի վրայի խոտին պէս պիտի ըլլան, որ դեռ չփրցուած կը չորնայ։
7 Որ հնձողը չկրնար անով իր ձեռքը լեցընել, և՛ ալ խուրձ կապողը իր գոգը.
8 Ու անցնողները չեն ըսեր Թէ Տէրոջը օրհնութիւնը ձեր վրայ ըլլայ. ո՛ ձեզ Տէրոջը անունովը կ'օրհնենք։

ՍԱՂՄ · ՃԻԹ

Ըստիճաններուն երգը։

1 Խորունկ տեղերէն քեզի կանչեցի, Ով Տէր։
2 Ո՛վ Տէր, իմ ձայնս լսէ. քու ականջներդ թող միտք ընեն իմ աղօթքիս ձայնը։
3 Ո՛վ Տէր, թէ որ անօրէնութիւնները յիշելու ըլլաս, Տէր՝ ո՞վ կրնայ նայ կենալ։
4 Հայց քու քովդ է թողութիւնը, որ քեզմէ վախնան։
5 Ես Տէրոջը կը սպասեմ, իմ անձս կը սպասէ, ու անոր խօսքին կը յուսամ։
6 Առաւան սպասողներէն՝ առաւան սպասողներէն աւելի իմ անձս Տէրոջը կը սպասէ։
7 Իսրայէլ թող Տէրոջը յուսայ, ինչու որ Տէրոջը քովը ողորմութիւն

կայ . ու անոր քովը շատ փրկու-
թիւն կայ .
8 Ան անիկայ պիտի փրկէ Իսրայէլը
իր բոլոր անօրէնութիւններէն :

ՍԱՂՄ · Ա՛Ղ

Դաւիթի աստիճաններուն երգը :

1 Ա՛վ Տէր , իմ սիրտս չպարծցաւ ,
և իմ աչքերս չբարձրացան . ու
ես մեծամեծ բաներու մէջ և ինծի-
բարձր բաներու մէջ չխալեցի :
2 Հիրաւի իմ անձս հանդարտու-
ցուցի ու հանգստացուցի իր մօրը
կաթէն կտրուած տղու մը պէս . իմ
անձս կաթէն կտրուած տղու մը
պէս է :
3 Իսրայէլ թող Տէրոջը յուսայ
ասկէ ետև մինչև յաւիտեան :

ՍԱՂՄ · Ա՛Լ

Ուխտաւորութեան երգը :

1 Դաւիթին համար յիշէ , ո՛վ Տէր ,
անոր բոլոր նեղութիւնը .
2 Ու ան երդում ըրաւ Տէրոջը , և
ուխտ դրաւ Յակոբին Զօրաւորին ,
3 Ըսելով թէ Իմ տանս բնակա-
րանը չմտնեմ , ու իմ փռած անո-
ղողնիս վրայ չելլեմ ,
4 Մէ՛ կ իմ աչքերուս քուն՝ և ար-
տեւանունքներուս նիրհում չտամ ,
5 Մինչև որ Տէրոջը համար տեղ
մը գտնեմ , ո՛ր Յակոբին Զօրա-
ւորին համար բնակարան :
6 Ահա անոր վրայով լսեցինք Եփ-
րաթայի մէջ , և զանիկայ գտանք
անտառի դաշտերուն մէջը :
7 Մտնենք անոր բնակարանները ,
ո՛ր երկրպագութիւն ընենք անոր
պատուանդանին քովը :
8 Վերո հանդստութեանդ փա՛ռք ե-
լիր , ո՛վ Տէր , դուն ու քու զօրու-
թեանդ տապանակը :
9 Քահանաներդ թող արդարու-
թիւն հագնին , և քու սուրբերդ
ցնծան :
10 Վերո Դաւիթ ծառայիդ համար
անդին մի դարձըներ քու օծեալիդ
երեսը :
11 Տէրը երդում ըրաւ Դաւիթին
ճշմարտութեամբ , ա՛ետ չդառնար
անկէ , թէ Ձու որովայնիդ պտուղէն
քու աթոռիդ վրայ պիտի նստեց-
նեմ :
12 Թէ որ քու որդիներդ պահեն իմ
ուխտս ու վկայութիւններս որ ա-
նոնց պիտի սորվեցընեմ , ան ատե-
նը անոնց որդիներն ալ քու աթո-
ռիդ վրայ պիտի նստին յաւիտեան :
13 Վասն որ Տէրը Սիոնը ընտրեց ,
և զանիկա իրեն բնակութեան հա-
մար ուզեց ,
14 Ըսելով , Ա՛յս է յաւիտեան իմ
հանգիստս . ասոր մէջը պիտի բնա-
կիմ , ինչու որ ասիկայ ուզեցի :
15 Անոր պաշարը առատապար պիտի
օրհնեմ , ո՛ր անոր աղքատները հա-
ցով պիտի կշտացընեմ :
16 Ու անոր քահանաներուն փըր-
կութիւն պիտի հագցընեմ . ու ա-
նոր սուրբերը ուրախութեամբ պի-
տի ցնծան :
17 Ան տեղը Դաւիթին եղջիւր պի-
տի բուսցընեմ , ո՛ր ճրագ պիտի
պատրաստեմ իմ օծեալիս համար :
18 Անոր թշնամիներուն ամօթ պիտի
հագցընեմ , բայց անոր վրայ իր
թագը պիտի ծաղկի :

ՍԱՂՄ · Ա՛ԼԴ

Դաւիթի աստիճաններուն երգը :

1 Ահա որչափ բարի ու որչափ վայե-
լուչ է որ եղբայրները էրթրու-
ձեռ միաբանութեամբ բնակին :
2 Ան աղնիւ իւղին պէս է , որ գըլ-
խուն վրայէն մօրուքին վրայ՝ Ահա-
րոնին մօրուքին վրայ վազեց , ո՛ր
մինչև անոր զգեստներուն ծայրը ի-
ջաւ :
3 Սիոնի լեռներուն վրայ իջած
Հերմոնին շաղին պէս է . ինչու որ
Տէրը հոն հաստատեց օրհնութիւնը
ո՛ր կեանքը մինչև յաւիտեան :

ՍԱՂՄ · Ա՛ԼԴ

Ուխտաւորութեան երգը :

1 Ընդէ՛ օրհնեցէք Տէրը , ո՛վ Տէրոջը
բոլոր ծառաները , որ Տէրոջը
տունը կը կենաք գիշերները :

2 Սուրբ տեղը ձեռքերնիդ վերցուցէք , ու օրհնեցէք Տէրը :
3 Երկինքը ու երկիրը ստեղծող Տէրը թող օրհնէ քեզ Սիոնէն :

ՍԱՂՄ · ՃԻԵ

1 Ընտրեալ : Օրհնեցէք Տէրոջը անունը , օրհնեցէք , ո՛վ Տէրոջը ծառաները ,
2 Որ Տէրոջը տունը կը կենայք , մեր Աստուծոյն տանը սրահներուն մէջ :
3 Օրհնեցէք Տէրը , ինչու որ Տէրը բարի է . սաղմոս ըսէք անոր անունը , ինչու որ քաղցր է :
4 Զի Տէրը իրեն համար ընտրեց Յակոբը , ու Իսրայէլը իրեն սեպհական ժողովուրդ ընտրեց :
5 Զի ես իմացայ , որ Տէրը մեծ է , ու մեր Տէրը բոլոր աստուածներէն :
6 Տէրը ամէն ինչ որ ուզեց ըրաւ , երկինքի ու երկրի մէջ , ծովերուն ու բոլոր անդունդներուն մէջ :
7 Երկրի ծայրերէն ջրհեղեղներ կը հանէ , անձրեւի համար փայլակներ կը շինէ , ու հովը կը հանէ իր շտեմարաններէն :
8 Որ Եգիպտոսին առջիններէները զարկաւ մարդէ մինչեւ անասուն .
9 Նշաններ ու հրաշքներ քու մէջդ , ո՛վ Եգիպտոս , Փարաւոնին ու անոր բոլոր ծառաներուն վրայ .
10 Շատ ազգեր զարկաւ , ու զօրեղ թագաւորներ սպաննեց ,
11 Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորը , Բասանի Ովգ թագաւորը , և Քանանու բոլոր թագաւորութիւնները .
12 Ու անոնց երկիրը ժառանգութիւն տուաւ , իր Իսրայէլ ժողովուրդին ժառանգութիւն :
13 Ո՛վ Տէր , քու անունդ մինչեւ յաւիտեան կը հաստայ . ո՛վ Տէր , քու յիշատակդ ազգէ մինչեւ ազգ :
14 Ինչու որ Տէրը իր ժողովուրդը կը դատէ , և իր ծառաներուն կ'ողորմի :
15 Հեթանոսաց կուռքերը արծաթ ու ոսկի են . մարդու ձեռքի գործքեր են .
16 Բերան ունին՝ բայց չեն խօսիր . աչքեր ունին՝ բայց չեն տեսներ .
17 Ականջներ ունին՝ բայց չեն լսեր , ու շունչ չկայ անոնց բերնին մէջ :
18 Անոնց նման կ'ըլլան անոնք շինողները եւ բոլոր անոնց յուսացողները :
19 Ո՛վ Իսրայէլի տունը , օրհնեցէք Տէրը . ո՛վ Ահարոնի տունը , օրհնեցէք Տէրը .
20 Ո՛վ Ղեւիի տունը , օրհնեցէք Տէրը . ո՛վ Տէրոջմէն վախցողներ , օրհնեցէք Տէրը :
21 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը Սիոնէն , որ Երուսաղէմի մէջ կը բնակի : Ընտրեալ :

ՍԱՂՄ · ՃԻԶ

1 Գոհացէք Տէրոջմէն , ինչու որ բարի է . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
2 Գոհացէք աստուածներուն Աստուծմէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
3 Գոհացէք տէրերուն Տէրոջմէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
4 Մինակ մեծ հրաշքներ ընողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
5 Երկինքը իմաստութեամբ ստեղծողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
6 Երկիրը ջուրերուն վրայ տարածողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
7 Մեծամեծ լուսաւորներ ստեղծողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
8 Արեգակը՝ որ ցորեկին իշխէ . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
9 Լուսինը ու աստղերը՝ որ գիշերին իշխեն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
10 Եգիպտացւոց անդրանիկները զարնողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
11 Ու Իսրայէլը անոնց մէջէն հանողէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .

12 Հզօր ձեռքով ու տարածուած բազուկով . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
13 Պարմիր ծովը երկուքի բաժնողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
14 Ու Իսրայէլը անոր միջէն անցընողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
15 Ու փարաւոնը ու անոր զօրքը Պարմիր ծովուն միջը թօթվողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
16 Իր ժողովուրդը անապատին միջը պատուցընողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
17 Մեծ թագաւորներ զարնողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
18 Ու զօրեղ թագաւորներ սպաննողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
19 Ամորհացւոց Սեհոն թագաւորը . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
20 Ու Բասանի Ովգ թագաւորը . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
21 Ու անոնց երկիրը ժառանգութիւն տուողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
22 Իր Իսրայէլ ծառային ժառանգութիւն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
23 Որ խոնարհութեանը մէջ մեզ յիշողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
24 Ու մեր թշնամիներէն մեզ փրկողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
25 Բոլոր մարմինի հաց տուողին . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է .
26 Փոհացէք երկնից Աստուծմէն . ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է :

ՍԱՂՄ · ՃԺԵ

Աստղաս Վաւերի :

Ընոր մէջը ուռիներուն վրայ կա- 2
խեցինք մեր քնարները :
Ինչու որ մեզ գերի ընողները 3
հոն մեզմէ երգ մը խնդրեցին , ու
մեր կողոպտիչները ուրախութիւն ,
ըսելով , Երգեցէք մեզի Սիոնին եր-
գերէն :
Տէրոջը երգը ի՞նչպէս երգենք օ- 4
տար երկրի մէջ :
Ո՛վ Երուսաղէմ , թէ որ քեզ 5
մոռնամ , թող իմ աջ ձեռքս իր
պլտիծը մոռնայ .
Թող իմ լեզուս իմ քմացս փակ- 6
չի , թէ որ քեզ չյիշեմ , թէ որ
Երուսաղէմը իմ գլխաւոր ուրա-
խութենէս աւելի մեծ չհամարիմ :
Յիշէ՛ ով Տէր , Եդովմի որդիներ- 7
ը Երուսաղէմի օրուանը մէջ , որ
կ՚ըսէին , Յլցուցէք՝ փլցուցէք մին-
չեւ անոր հիմը :
Ո՛վ Բաբելոնի աւերող աղջիկը , 8
երանի՛ անոր՝ որ քեզի կը հատու-
ցանէ մեզի ըրած գործքերուդ վո-
խարէնը .
Երանի՛ անոր՝ որ քու պաւակներդ 9
կը բռնէ ու քարի կը զարնէ :

ՍԱՂՄ · ՃԺԸ

Աստղաս Վաւերի :

Կը գոհանամ պիտի մատու- 1
ցանեմ իմ բոլոր սրտովս . աս-
տուածներուն առջեւ քեզի սաղմոս
պիտի երգեմ :
Երկրպագութիւն պիտի ընեմ 2
դէպ՚ի քու սուրբ տաճարդ , և քու
անուանդ գոհութիւն պիտի մատու-
ցանեմ քու ողորմութեանդ ու ճըշ-
մարտութեանդ համար . ինչու որ
քու բոլոր անունէդ վեր մեծցուցիր
քու խօսքդ :
Անդադար օրս պատասխան տուիր 3
ինծի , իմ անձիս մէջ զօրութիւ-
նով պիտ ուժովցուցիր :
Ո՛վ Տէր , երկրին բոլոր թագա- 4
ւորները քեզի գոհութիւն պիտի
մատուցանեն , երբոր քու բերնիդ
խօսքերը լսեն .
Ու Տէրոջը ճամբաներուն մէջը 5
պիտի երգեն . ինչու որ Տէրոջը
փառքը մեծ է :

ՍԱՂՄ · ՃԺԹ

1 Բաբելոնի գետերուն քովը՝ հոն կը
նստէինք , ու Սիոնը միտքերնիս
բերելով կու լայինք :

6 Ամէնէ Տէրը բարձր է, բայց ցածը եղողը կը տեսնէ, ու բարձրամիտը հեռուէն կը ճանչնայ։

7 Ամէ որ նեղութեան մէջ ալ քալեմ, դուն զիս պիտի կենդանացնես. իմ թշնամիներուս բարկութեանը դէմ քու ձեռքդ պիտի երկընցընես, և քու աջ ձեռքդ իս պիտի փրկէ։

8 Տէրը պիտի գործէ ինծի համար. Ա՛վ Տէր, քու ողորմութիւնդ յաւիտեան է. քու ձեռացդ գործքերը երեսէ մի՛ ձգեր։

ՍԱՂՄ. Ա՛Լ֊Թ֊

Վերնաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 Ա՛վ Տէր, իս քննեցիր ու ճանչցար։
2 Դուն գիտես իմ նստիլս ու ելլելս. իմ խորհուրդս հեռուանոց կ'իմանաս։
3 Իմ շուխս ու պառկիլս կը քննես, ու իմ բոլոր ճամբաներս գիտես։
4 Մինչ որ բնաւ խօսք չկայ իմ լեզուիս վրայ, ահա, ա՛վ Տէր, դուն ամէնը գիտես։
5 Իմ եռևէս ու առջևէս զիս պաշարեցիր, և քու ձեռքդ իմ վրաս դրիր։
6 Այս գիտութիւնը ինծի խիստ զարմանալի է. բարձր է ո՛ւր չեմ կրնար հասկընալ անիկայ։
7 Ո՞ւր երթամ քու Հոգիէդ, և քու երեսէդ ո՞ւր փախչիմ։
8 Ամէ որ երկինքը ելլեմ, դուն հոն ես. Թէ որ դժոխքը անկողինս ընեմ. ահա դուն հոն ես.
9 Ամէ որ արշալոյսին թևերը առնեմ և ծովուն վերջի ծայրերը բնակիմ,
10 Հոն ալ քու ձեռքդ ինծի պիտի առաջնորդէ, ու քու աջ ձեռքդ զիս պիտի բռնէ։
11 Ամէ որ ըսեմ, Խաւցընէ խաւարը զիս պիտի ծածկէ, ան ատենը գիշերն ալ լոյս կ'ըլլայ իմ բոլորտիքս։
12 Մութն ալ քեզի խաւար չէ. հապա գիշերը ցորեկի պէս լուսաւոր կ'ըլլայ. խաւարը և լոյսը մի և նոյն բան է քեզի։
13 Վասն զի դուն ստեղծեցիր իմ երիկամունքներս, ո՛վ իմ մօրս որովայնին մէջը դուն իս ծածկեցիր։
14 Կը գոհանամ քեզմէ, որ ահաւոր ո՛վ զարմանալի կերպով ստեղծուեցայ. քու գործքերդ զարմանալի են, ու իմ անձս աղէկ գիտէ։
15 Իմ գոյութիւնս չծածկուեցաւ քեզմէ, երբոր գաղտուկ տեղը շինուեցայ, երկրի խորութեանցը մէջ ձարտարութեամբ կազմուեցայ։
16 Քու աչքերդ իմ անկատար կազմուածքս տեսան. ու անդամներուս բոլորը քու գրքիդ մէջը գրուած էին, որ ժամանակին պիտի կազմուէին, երբոր դեռ անոնցմէ մէկը չկար։
17 Ա՜րշաւ պատուական են ինծի քու խորհուրդներդ, ա՛վ Աստուած. ո՜րշափ մեծ է անոնց թիւը։
18 Ամէ որ համրեմ անոնք, աւազէն շատ են. երբոր արթընամ, դեռ քեզի հետ եմ.
19 Աստուծմէ ամբարիշտը պիտի սպաննես, ա՛վ Աստուած. ուրեմն արիւնահեղ մարդիկ, հեռացէք ինծմէ։
20 Անոնք քեզի դէմ նենգութեամբ կը խօսին. և քու թշնամիներդ ո՛ւնայնապարապ տեղը կ'առնեն։
21 Մեզ ատողները չէ՞մ ատեր, ա՛վ Տէր, ու քեզի դէմ ելլողներէն չէ՞մ զզուիր։
22 Ատելութեամբ կ'ատեմ, և ինծի թշնամի կը համարիմ։
23 Քննէ զիս, ա՛վ Աստուած, ու գիտցիր իմ սիրտս. իս քննէ ու գիտցիր իմ մտածմունքներս,
24 Ու նայէ թէ արդեօք չար ճամբու մէջ եմ, և զիս դէպ 'ի յաւիտենական ճամբան առաջնորդէ։

ՍԱՂՄ. Ա՛Խ

Վերնաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի։

1 Ա՛վ Տէր, չար մարդէն իս փրկէ, ո՛ւ բռնաւոր մարդէն իս պահէ,

2 Որ անոնք սրտերնուն մէջ չար
բաներ կը մտածեն, ու՛ ամէն օր
կռիւներու համար կը ժողվուին։
3 Իրենց լեզուները օձի պէս սրե-
ցին. իժի թոյն կայ անոնց շրթունք-
ներուն տակը։ (Անէլայ։)
4 Ա՛վ Տէր, զիս ամբարշտին ձեռ-
քէն պահէ. զիս բռնաւոր մարդէն
պահպանէ, որոնք իմ դնացքներս
խափանելու խորհուրդ ըրին։
5 Ամբարտաւանները ինծի համար
դաղտնի որոգայթ ու չուաններ լա-
րեցին. ուռկան մը փռեցին իմ ճամ-
բուս վրայ. վարմեր դրին ինծի հա-
մար։ (Անէլայ։)
6 Էսի Տէրոջը, Դուն ես իմ Աս-
տուածս, ակ Տէր՝ լսէ իմ աղա-
չանքիս ձայնը։
7 Ա՛վ Տէր Եհովայ, իմ փրկու-
թեանս զօրութիւնը, դուն իմ
գլուխս հովանի եղար պատերազմին
օրը։
8 Ա՛վ Տէր, ամբարշտին ցանկու-
թիւնները մի՛ տար. անոր չար
խորհուրդը մի՛ յաջողեր, որ չըլլայ
ըն բարձրանան։ (Անէլայ։)
9 Ես պաշարողներուն գլուխը ի-
րենց շրթունքներուն աշխատութիւ-
նը պիտի ծածկէ։
10 Վառած ածուխներ պիտի իյնան
անոնց վրայ, կրակի մէջ պիտի ձգէ
զանոնք, ու՛ խորունկ ջուրերու մէջ,
որ բնաւ վեր չելլեն։
11 Չարախօս մարդը երկրի վրայ
պիտի չհաստատուի. թշուառու-
թիւնը պիտի որսայ բռնաւոր մար-
դը, որ պանդխտայ կործանէ։
12 Գիտեմ որ Տէրը դատաստան
պիտի ընէ խեղճին, ու՛ իրաւունք՝
աղքատներուն։
13 Անշուշտ արդարները քու անունդ
պիտի գովեն. ուղիղները քու ա-
ջդ պիտի բնակին։

ՍԱՂՄՈՍ Ժ՛ԻԸ

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ա՛վ Տէր, քեզի կը կանչեմ, շու-
տով հասիր ինծի. ականջ դիր
իմ ձայնիս՝ երբոր քեզի կը կանչեմ։
2 Թող իմ աղօթքս խունկի պէս

քեզի շիտակ. ու իմ ձեռքերուս
վեր վերցուիլը իրիկուան պատարա-
գին պէս։
3 Ա՛վ Տէր, պահապան դիր իմ
բերնիս. ու՛ իմ շրթունքներուս
դուռը պահպանէ։
4 Իմ սիրտս չար բանի հակէ խո-
տորելու մի՛ թողուր, որ անօրէնու-
թիւն գործող մարդոց հետ պէշ
գործքեր չընեմ, ու անոնց համա-
դամ կերակուրներէն չուտեմ։
5 Արդարը թող զիս գարնէ. ան
ողորմութիւն է. և զիս յանդիմա-
նէ. ան գլխու իւղ է. իմ գլուխս
չմերժէ պանծալ. ինչու որ անոնց
նեղութիւններուն մէջն ալ պիտի
աղօթեմ։
6 Անոնց դատաւորները ա-
պառաժներու մէջ ձգուին, ան ա-
ռներս իմ խօսքերս պիտի լսեն, ին-
չու որ քաղցր են։
7 Ինչպէս որ հերկողը ու ճեղքողը
երկրի վրայ, անոնք ալ մեր
ոսկորները գերեզմանին բերանը ցիր-
ուցան եղան։
8 Սակայն, ով Տէր Եհովայ, իմ
աչքերս դէպ՝ ի քեզի են. քեզի
յուսացայ, իմ հոգիս մի՛ մերկա-
ցընես։
9 Ինծի համար լարուած որոգայ-
թէն, ու անօրէնութիւն գործող-
ներուն վարմերէն իս պահէ։
10 Ամբարիշտները իրենց ցանցերուն
մէջը պիտի իյնան, երբոր ես բոլո-
րովին անցնիմ։

ՍԱՂՄ · Ժ՛ԻԹ

Դաւիթին երգը՝ աղօթքը՝ երբոր
ինքը այրին մէջն էր։

1 Իմ ձայնովս Տէրոջը կ'աղաղակեմ.
իմ ձայնովս Տէրոջը կ'աղաչեմ։
2 Իմ դանդաղս անոր առջին կը
թափեմ. իմ նեղութիւնս անոր
առջին կը պատմեմ։
3 Երբոր հոգիս իմ մէջս կը մարէր,
դուն իմ շաւիղս գիտցար. իմ քա-
լած ճամբուս մէջ ինծի համար դաղ-
տուկ որոգայթ լարեցին։
4 Նայէ աջ կողմը ու տես որ բնաւ
իս ճանչցող մը չկայ. ապաւէնը ինծ-

մէ կորսուեցաւ. բնաւ մէկը չկայ որ իմ անձիս համար հոգ ընէ։
5 Ա՛վ Տէր, քեզի աղաղակեցի ու՝ ըսի, Դուն ես իմ ապաւէնս, և իմ վիճակս կենդանեաց երկրին մէջ։
6 Ականջ դիր իմ աղաղակիս, ինչու որ շատ նուաստացայ. ազատէ զիս իմ հալածիչներէս, ինչու որ ինծմէ զօրաւոր են։
7 Իմ անձս բանտէն հանէ, որ քու անուանդ դոհութիւն մատուցանեմ. արդարները իմ շուրս կողմն պիտի պատեն, երբոր ինծի բարութիւն ընես։

ՍԱՂՄՈՍ Ի՛ԲԴ

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ա՛վ Տէր, լսէ իմ աղօթքս, ականջ դիր իմ աղաչանքիս. պատասխան տուր ինծի քու ճշմարտութիւնովդ, ու՝ քու արդարութիւնովդ։
2 Ու քու ծառայիդ հետ դատաստանի մի մտներ, ինչու որ քեզի կենդանի մը պիտի չարդարանայ քու առջիդ։
3 Այո՛ն զի թշնամին իմ անձս հալածեց. իմ կեանքս գետինը զարկաւ, զիս շատոնցուընէ մեռածներուն պէս մութը նստեցուց։
4 Ու իմ հոգիս ներսէն դիս մարեցաւ, իմ սիրտս ներսէն դիս խռովեցաւ։
5 Յառջի օրերը կը յիշեմ, քու բոլոր գործքերուդ վրայ կը մտածեմ. քու ձեռացդ ըրածներուն վրայ կը խորհիմ։
6 Ձեռքերս դէպ՚ի քեզի կ՚երկընցընեմ. իմ անձս չոր երկրի պէս քեզի կը ծարաւի։ (Սէլայ։)
7 Շուտով պատասխան տուր ինծի, ո՛վ Տէր. իմ հոգիս մարեցաւ. քու երեսդ մի՛ ծածկեր ինծմէ, որ գուբը իջնողներուն պէս չըլլամ։
8 Առտուանց քու ողորմութիւնդ ինծի լսել տուր, ինչու որ քեզի յուսացայ. իմ երթալու ճամբաս ինծի ցուցո՛ւր, վասն զի իմ անձս դէպ՚ի քեզի վերցուցի։
9 Ո՛վ Տէր, փրկէ զիս իմ թշնամիներէս, ինչու որ քեզ իմ ապաւէնս ընի։
10 Սորվեցո՛ւր ինծի որ քու կամքդ ընեմ, քանզի դուն ես իմ Աստուածս. Թող քու բարի Հոգիդ զիս ուղիղ երկիրը առաջնորդէ։
11 Ո՛վ Տէր, քու անուանդ համար կենդանացուր զիս. քու արդարութեանդ համար իմ անձս նեղութենէ հանէ։
12 Ու քու ողորմութեամբդ սատկեցո՛ւր իմ թշնամիներս, ու կորընցո՛ւր բոլոր իմ անձս վշտացընողները, ինչու որ ես քու ծառադ եմ։

ՍԱՂՄ. Ա՛ԽԴ

Սաղմոս Դաւթի։

1 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը՝ իմ վէմս, որ իմ ձեռքերս մարտնչելու կը վարժէ, ու՝ իմ մատերս պատերազմելու։
2 Ընդիկայ է իմ ողորմութիւնս ու պարիսպս, իմ ապաւէնս ու իմ փրկիչս, իմ վահանս, և ես անոր կը յուսամ, որ իմ ժողովուրդս ինծի կը ճնազանդեցընէ։
3 Ո՛վ Տէր, մարդը ի՞նչ է որ զանիկայ կը ճանչնաս, ու՝ մարդու որդին՝ որ զանիկայ կը յարգես։
4 Մարդը ունայնութեան պէս է, անոր օրերը անցնող շուքի պէս են։
5 Ո՛վ Տէր՝ խոնարհեցո՛ւր քու երկինքդ ու վար իջիր. լեռներուն դպիր ու պիտի ծխան։
6 Փայլակը նետէ ու ցրուէ զանոնք. քու նետերդ խրկէ ու զանոնք խռովեցո՛ւր։
7 Քու ձեռքդ վերէն խրկէ և ազատէ զիս. փրկէ զիս մեծ ջուրերէն ու՝ օտարներուն ձեռքէն,
8 Որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի, և անոնց աջ ձեռքը ստութեան աջ ձեռք է։
9 Ո՛վ Աստուած, քեզի նոր երգ պիտի երգեմ. տասը լար ունեցող տաւիղով սաղմոս պիտի ըսեմ քեզի։
10 Թագաւորներուն փրկութիւն տուողը, ու՝ իր Դաւիթ ծառան ազատողը ան է։

11 - Ես աղաւէ ու օտարներուն ձեռքէն փրկէ , որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի , և անոնց աջ ձեռքը սուտութեան աջ ձեռք է .

12 Որ մեր որդիքը իրենց երիտասարդութեանը մէջ տունկերու պէս մեծնան , ու մեր աղջիկները պալատի շէնքին համար փորագրուած անկիւնի քարերու պէս ըլլան .

13 Որ մեր ամբարները լեցուին , և ամէն տեսակ էնբոխոնէր բղխեն . որ մեր ոչխարները հազարաւոր և բիւրաւոր ծնանին մեր արտերուն մէջը .

14 Որ մեր արջառները բազմածին ըլլան , ու ամենևին բռնութեամբ մտնել ու ելլել չըլլայ , ոչ ալ աղաղակ՝ մեր հրապարակներուն մէջը :

15 Երանի՛ ասանկ վիճակի մէջ եղող ժողովուրդին . երանի՛ ան ժողովուրդին՝ որուն Եհովան է :

ՍԱՂՄ . ՃԻԵ

Օրհնութիւն Դաւթի :

1 Քեզ պիտի բարձրացընեմ , ով իմ Աստուածս , որ Թագաւոր ես , ու քու անունդ յաւիտեան յաւիտենից պիտի օրհնեմ :

2 Ամէն օր քեզ պիտի օրհնեմ , և քու անունդ յաւիտեան յաւիտենից պիտի գովեմ :

3 Մեծ ու խիստ գովելի է Տէրը , ու անոր մեծութիւնը անքննելի է :

4 Ազգ ազգի պիտի գովէ քու գործերդ , և քու զօրութիւններդ պիտի պատմէ :

5 Քու փառացդ մեծութեանը վայելչութիւնը ու քու հրաշալի գործերդ պիտի պըսպիմ :

6 Ու քու ահաւոր գործերդ պիտի խօսին , ու ես քու մեծութիւնդ պիտի պատմեմ :

7 Քու մեծ բարերարութեանդ յիշատակը պիտի հրատարակեն , և քու արդարութեամբդ պիտի ցընծան :

8 Ողորմած ու գթած է Տէրը , երկայնամիտ և բազումողորմ է :

9 Տէրը ամենուն բարի է . ու անոր ողորմութիւնները իր բոլոր գործքերուն վրայ է :

10 Ով Տէր՝ քու բոլոր գործքերդ քեզ պիտի գովեն , և քու սուրբերդ քեզ պիտի օրհնեն :

11 Քու թագաւորութեանդ փառքը պիտի խօսին , ու քու զօրութիւնդ պիտի պատմեն .

12 Որ անոր զօրաւոր գործքերը ու անոր թագաւորութեանը փառաւոր մեծութիւնը մարդոց որդիներուն գիտցընեն :

13 Քու թագաւորութիւնդ յաւիտենական թագաւորութիւն է , ու քու տէրութիւնդ ազգէ մինչև ազգ :

14 Տէրը կը հաստատէ բոլոր իյնալու վրայ եղողները , և բոլոր վար ծռածները կը կանգնեցընէ :

15 Ամենուն աչքերը քեզի կը սպասեն , ու ժամանակին անոնց կերակուրը դուն անոնց կու տաս :

16 Քու ձեռքդ կը բանաս , ու ամէն կենդանիին փափաքը կը լեցընես :

17 Տէրը արդար է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ , ու ողորմած է իր բոլոր գործքերուն մէջ :

18 Տէրը մօտ է ան ամենուն որ զինքը կը կանչեն , ան ամենուն՝ որ ճշմարտութեամբ զինքը կը կանչեն :

19 Անիկայ իրմէն վախցողներուն փափաքը կը լեցընէ , և անոնց աղաղակը կը լսէ ու կը փրկէ զանոնք :

20 Տէրը բոլոր զինքը սիրողները կը պահէ , սակայն բոլոր ամբարիշտները կը կորսընցընէ :

21 Իմ բերանս Տէրոջը գովութիւնը պիտի խօսի , ու ամէն մարմին անոր սուրբ անունը օրհնէ յաւիտեան յաւիտենից :

ՍԱՂՄ . ՃԻԶ

Ալէլուիա : Օրհնէ Տէրը , ով իմ անձս : 1

Տէրը պիտի օրհնեմ իմ կենացս մէջ , քանի որ ողջ եմ՝ իմ Աստուծոյս սաղմոս պիտի ըսեմ : 2

Մի՛ յուսար իշխաններուն , մարդու որդիին՝ որուն քովը փրկութիւն չկայ : 3

4 Ընոր հոգին կ'ելլէ, անիկայ իր
հողը կը դառնայ. նոյն օրը անոր
խորհուրդները կը կորսուին։
5 Երանի՛ անոր՝ որուն օգնականը
Յակոբին Աստուածն է, ո՛ր անոր
յոյսը իր Տէր Աստուծոյն վրայ է,
6 Ան որ երկինքը ու երկիրը՝ ծովը
ու բոլոր անոնց մէջ եղածը ստեղ-
ծեց, ճշմարտութիւն կը պահէ յա-
ւիտեան,
7 Իրաւունք կ'ընէ կըկուածներուն,
ո՛ր հաց կու տայ անօթիներուն. Տէ-
րը կ'արձկէ կապուածները։
8 Տէրը կը բանայ կոյրերուն աչ-
քերը Տէրը կը կանգնեցընէ վար ծռ-
ուածները. Տէրը կը սիրէ արդա-
րները.
9 Տէրը կը պահէ պանդուխտները,
կը հաստատէ որբը ու որբեւարին,
բայց ամբարիշտներուն ճամբան կը
ծռէ։
10 Տէրը պիտի թագաւորէ յաւի-
տեան, քու Աստուածդ, ո՛վ Սիօն,
ազգէ մինչեւ ազգ։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ. ՃԻԵ

1 Գովեցէք Տէրը, ինչու որ բարի է
մեր Աստուծոյն սաղմոս ըսելը.
ինչու որ քաղցր ո՛ր վայելուչ է
օրհնութիւնը։
2 Տէրը կը շինէ Երուսաղէմը, Իս-
րայէլին յրուածները կը ժողվէ.
3 Սրտով կոտրածները կը բժշկէ,
ու անոնց խոցերը կը փաթթէ.
4 Աստղերուն թիւը կը համրէ,
անոնց ամէնն ալ իրենց անուններով
կը կանչէ։
5 Մեծ է մեր Տէրը, ու իր զօրու-
թիւնը շատ է. անոր իմաստութիւ-
նը անհուն է։
6 Տէրը կը հաստատէ խեղճերը,
ո՛ր ամբարիշտները մինչեւ հողը կը
խոնարհեցընէ։
7 Երգեցէք Տէրոջը գոհութիւնով.
մեր Աստուծոյն սաղմոս ըսէք քա-
նարով.
8 Ան որ երկինքը ամպերով կը
ծածկէ, անձրեւ կը պատրաստէ երկ-
րին համար, խոտ կը բուսցընէ լեռ-
ներուն վրայ.
9 Ու անասուններուն իրենց կերա-
կուրը կու տայ, ո՛ր ագռաւին ձա-
գերուն՝ որ կ'աղաղակեն։
10 Անիկայ ձիուն զօրութեանը չհա-
ճիր, մարդուն սրունքներուն չհա-
ճիր։
11 Տէրը կը հաճի իրմէն վախցող-
ներուն ո՛ր իր ողորմութեանը յու-
սացողներուն։
12 Ո՛վ Երուսաղէմ, գովէ Տէրը.
օրհնէ քու Աստուածդ, ո՛վ Սիօն։
13 Ինչու որ անիկայ քու դռներուդ
նիգերը ամրցուց, և քու որդի-
ներդ քու մէջդ օրհնեց։
14 Անիկայ քու սահմաններուդ խա-
ղաղութիւն կու տայ, ո՛ր պարարտ
ցորենով քեզ կը կշտացընէ։
15 Անիկայ իր խօսքը երկրին մէջ կը
խրկէ. իր խօսքը շուտով կը վազէ։
16 Անիկայ բուրդի պէս ձիւն կու
տայ, ո՛ր եղեամը մոխիրի պէս կը
ցանէ։
17 Իր սառը պատառներու պէս կը
նետէ. անոր ցուրտին դէմ ո՞վ
կրնայ կենալ։
18 Անիկայ իր խօսքը կը խրկէ, ու
կը հալեցընէ զանոնք. իր հովը փչել
կու տայ, ո՛ր ջուրերը կը վազեն։
19 Անիկայ իր խօսքը կը պատմէ
Յակոբին, և իր կանոնները ու
դատաստանները՝ Իսրայէլին։
20 Ընաւ մէկ ազգի մը ասանկ չըրաւ,
ու անոնք անոր դատաստանները չը-
ճանչցան։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ. ՃԻԶ

Ալէլուիա։ Օրհնեցէք Տէրը եր- 1
կինքէն. օրհնեցէք անիկայ
բարձր տեղերուն մէջ։
Օրհնեցէք անիկայ, ո՛վ անոր բո- 2
լոր հրեշտակները. օրհնեցէք անի-
կայ, ո՛վ անոր բոլոր զօրքերը։
Օրհնեցէք անիկայ, ո՛վ արեգակ 3
ու լուսին. օրհնեցէք անիկայ, ո՛վ
բոլոր վայլուն աստղեր։
Օրհնեցէք անիկայ, ո՛վ երկնից 4
երկինքը ու երկինքէն վեր եղող
ջուրեր։
Գովող Տէրոջը անունը օրհնեն. 5
ինչու որ ինքը հրամայեց, ու անոնք
ստեղծուեցան։
Ու զանոնք յաւիտեան յաւի- 6

աւենից հաստատից . կանոն դրաւ ,
որ չխափանուիլը :
7 Օրհնեցէք Տէրը երկրէն , *ով*
վիշապներ ու բոլոր անդունդներ ,
8 Կրակ և կարկուտ , ձիւն ու շոգի ,
Ե անոր խօսքը կատարող մրրկայից
հով ,
9 Լեռներ ու բոլոր բլուրներ ,
պտղատու ծառեր ու եղևին-
ներ ,
10 Գազաններ ու բոլոր անասուն-
ներ , սողացողներ ու թեւաւոր թըռ-
չուններ ,
11 Երկրի թագաւորներ և բոլոր
ազգեր , իշխաններ ու երկրի բոլոր
դատաւորներ ,
12 Երիտասարդներ և կոյս աղջիկ-
ներ , ծերեր ու տղաքներ .
13 Թող Տէրոջը անունը օրհնեն .
ինչու որ միայնակ անոր անունը բարձր
է , անոր փառքը երկրէն ու երկին-
քէն վեր է :
14 Ընիկայ բարձրացուց իր ժողո-
վուրդին եղջիւրը , իր բոլոր սուր-
բերուն , իրեն մօտ եղող ժողովուր-
դին , Իսրայէլի որդւոյը օրհնութիւ-
նը : Ալէլուիա :

ՍԱՂՄ · ՃԽԸ

Ալէլուիա : Օրհնեցէք Տ. նոր
երգ երգեցէք ո՛ր անոր օրհնութիւնը սուր-
բերուն ժողովքին մէջը :
2 Իսրայէլ թող ուրախանայ իր
Ստեղծողին վրայ . Սիոնի որդիքը
թող ցնծան իրենց Թագաւորին
վրայ :
3 Թող անոր անունը պարով օրհ-
նեն , թմբուկով ու քնարով սաղ-
մոս թող ըսեն անոր :
4 Ինչու որ Տէրը իր ժողովուրդին
կը հաճի , խոնարհները փրկու-
թիւնով պիտի փառաւորէ :
5 Թող սուրբերը ուրախանան
փառքով , ո՛ր իրենց անկողիններուն
մէջը ցնծան :
6 Աստուծոյ գովեստները անոնց
բերնին մէջը թող ըլլայ , ու երկու
բերնով սուր՝ անոնց ձեռքին մէջը ,
7 Որ հեթանոսներէն վրէժ առնեն ,
ո՛ր ժողովուրդները պատժեն ,
8 Որ անոնց թագաւորները շղթա-
ներով կապեն , ու անոնց ազնուա-
կաններուը երկաթէ կապանքներով ,
9 Որ գրուած դատաստանը անոնց
վրայ կատարեն . սա անոր բոլոր
սուրբերուն փառքն է : Ալէլուիա :

ՍԱՂՄ · ՃԽԹ

Ալէլուիա : Օրհնեցէք Աստուած
1 *իր սրբարանին մէջ . օրհնեցէք*
անիկայ իր զօրութեանը հաստա-
տութեանը մէջ :
Օրհնեցէք անիկայ իր զօրաւոր
2 *գործքերուն համար . օրհնեցէք ա-*
նիկայ իր մեծափառութեանը հա-
մեմատ :
Օրհնեցէք անիկայ փողի ձայնով .
3 *օրհնեցէք անիկայ տաւիղով ու քնա-*
րով :
Օրհնեցէք անիկայ թմբուկով ու
4 *պարով . օրհնեցէք անիկայ լար ու-*
նեցող նուագարաններով ու սրինգ-
ով :
Օրհնեցէք անիկայ միջաձայն
5 *ծնծղաներով . օրհնեցէք անիկայ*
ցնծութեան ծնծղաներով :
Ամէն շունչ ունեցողը թող Տէրը
6 *օրհնէ : Ալէլուիա :*

ԳԻՐՔ ԵՍՈՒԿԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթի
որդւոյն Սողոմոնին առակները :
2 Ամաստութիւնը ու խրատը գիտ-
նալու համար , հանճարին խօսքերը
հասկընալու համար .
3 Ամաստութեան կրթութիւնը ըն-
դունելու համար , ուղիմաստ արդա-
րութիւնը , դատաստանը և ուղ-
ղութիւնը .
Միամիտներուն սրամտութիւն
4 *տալու համար , ո՛ր երիտասարդնե-*
րուն գիտութիւն և հանճար :

5 Խմաստունը թող լսէ , ու էր ի-
մաստութիւնը աւելցնէ , ու հան-
ճարեղ մարդը խոհեմութիւն առա-
նայ ,
6 Առակը ու նմանութիւնը հասկը-
նալու համար , Դաւ իմաստուննե-
րուն խօսքերը , ու անոնց խրթնա-
բանութիւնները :
7 Խմաստութեան սկիզբը Տէրոջը
վախն է , բայց յիմարները իմաս-
տութիւնը ու կրթութիւնը կ'ա-
նարգեն :
8 Ո՛րդեակ իմ , քու հօրդ խրատը
մոխիկ ըրէ , ու քու մօրդ օրէնքը մի
մերժեր .
9 Վանդիկ անոնք քու գլուխդ՝ շնոր-
հայ պսակ , և քու պարանոցդ՝ մա-
նեակներ պիտի ըլլան :
10 Ո՛րդեակ իմ , թէ որ մեղաւորնե-
րը քեզ գլխէ հանել ուզեն , դուն
անոնց հաւանութիւն մի տար :
11 Թէ որ ըսեն , Մեզի հետ եկուր ,
արիւն համար դարանամուտ ըլ-
լանք , անմեղ մարդուն համար ա-
ռանց պատճառի ծածուկ տեղ նս-
տանք .
12 Ողջանոնք գերեզմանի պէս ողջ
ողջ՝ և գուբը իջնողներուն պէս ամ-
բողջ կլլենք .
13 Մեզ ոեւէակ պատուական առա-
ջուածք գտնենք , ու մեր տուները
աւարով լեցնենք .
14 Քու վիճակդ մեր մէջը ձգէ . ա-
մէնքս մէկ քսակ ունենանք .
15 Ո՛րդեակ իմ , անոնց հետ ճամբայ
մի երթար . անոնց շաւիղէն քու
ոտքերդ հետ պահէ .
16 Վանդի անոնց ոտքերը չարու-
թեան կը վազեն , և արիւն թափե-
լու կ'արագրան :
17 Եթերաւ ամէն թռչունին աչքե-
րուն առջեւը պարապ տեղը վարմեր
կը լարուի .
18 Նոյն անոնք իրենց արիւնը հա-
մար դարան կը գործեն , ու իրենց
կեանքը համար ծածուկ տեղ կը
սպասեն :
19 Ամէն ագահին ճամբաներըը ա-
սանկ են . ագահութիւնը իրեն անձ-
նատուր եղողներըը կը մեռցընէ :
20 Խմաստութիւնը գուրսը բոլո-
րայն կ'աղաղակէ , ու հրապարակ-
ներու մէջ իր ձայնը կու տայ :
21 Ընդիկայ բազմութիւն եղած տե-
ղերուն գլուխը՝ և դրանց մուտքե-
րուն մէջ կ'աղաղակէ , ու քաղաքին
մէջ իր խօսքերը կը խօսի , ու կ'ըսէ ,
22 Ո՛վ անմիտներ , մինչև ե՞րբ ան-
մտութիւնը պիտի սիրէք . ինչո՞ւ ե՞րբ
ծաղր ընողները ծաղր ընելով պիտի
զուարճանան , ու յիմարները գի-
տութիւնը ատեն :
23 Դո՛ւ յանդիմանութեանս դարձէք .
ահա իմ հոգիս ձեր վրայ պիտի
թափեմ . իմ խօսքերս ձեզի պիտի
հասկցընեմ :
24 Որովհետև ես կանչեցի , ու դուք
ջուզեցիք ընել . ձեռքս երկնցուցի ,
ու մոխիկ ընող չեղաւ .
25 Հապա իմ բոլոր խրատներս
մերժեցիք , և իմ յանդիմանու-
թիւնս ջուզեցիք .
26 Ես ալ ձեր թշուառութեանը
վրայ պիտի ծիծաղիմ , ու ձեր վախը
հասնելուն , ծաղր պիտի ընեմ .
27 Երբոր ձեր վախը հեղեղի պէս
հասնի , ձեր թշուառութիւնը մըր-
րիկի պէս պատահի , և ձեր վրայ
նեղութիւն ու տառապանք գայ ,
28 Ես առեներ ինծի պիտի աղաղա-
կեն , ու պատասխան պիտի չտամ .
զիս պիտի փնտռեն , ու պիտի չգ-
տնան դառնալ .
29 Որովհետև գիտութիւնը ատե-
ցին , ու Տէրոջը վախը չընտրեցին .
30 Իմ խրատներս չուզեցին . ու բո-
լոր յանդիմանութիւնս անարդեցին .
31 Ուրեմն անոնք իրենց ճամբուն
պտուղէն պիտի ուտեն , ու իրենց
խորհուրդներէն պիտի կշտանան :
32 Վասն զի անմիտներուն խոտորի-
լը զիրենք պիտի մեռցընէ , և յիմար-
ներուն անհոգութիւնը զիրենք պի-
տի կորսընցընէ :
33 Նոյն ինծի մոխիկ ընողը ապահո-
վութեամբ պիտի բնակի , ու չարիք-
ներու վախէն հանդարտ պիտի ըլլայ :

ԿԱ . Ի

1 Ո՛րդեակ իմ , թէ որ իմ խօսքերս
ընդունիս , ու իմ պատուիրանք-
ներս քովդ պահես ,

2 Ընչպէս որ ականջդ իմաստու-
թեան տաս , ո՛ սիրտդ հանճարին
բանաս ,
3 Եթէ որ դուն իմաստութիւնը ա-
ղէ կանչես , և քու ձայնդ հանճարին
ուղղես ,
4 Եթէ որ զանիկայ արծաթի պէս
փնտռես , ու ծածուկ գանձերու պէս
խնդրես ,
5 Ան ատենը Տէրոջը վախը պիտի
հասկընաս , և Աստուծոյ գիտու-
թիւնը պիտի գտնես .
6 Վասն զի իմաստութիւնը Տէրը
կու տայ . գիտութիւնը ու հանճա-
րը անոր բերնէն է :
7 Անիկայ ուղիղներուն համար փըր-
կութիւն կը պահէ . անիկայ ուղ-
ղութեամբ քալողներուն վահանն է ,
8 Որ արդարութեան ճամբաները
պաշտպանէ , ու իր սուրբերուն ճամ-
բան պահէ :
9 Ան ատենը արդարութիւնը ,
դատաստանը և ուղղութիւնը , ա-
մէն աղէկ ճամբան պիտի հասկընաս :
10 Երբոր իմաստութիւնը քու սըր-
տիդ մէջը մտնէ , և գիտութիւնը
քու հոգւոյդ ախորժելի ըլլայ ,
11 Խոհեմութիւնը քեզ պիտի պա-
հէ , ու հանճարը քեզ պիտի
պաշտպանէ ,
12 Որ քեզ չար ճամբայէն , ան-
ծութիւններ խօսող մարդէն ա-
զատէ .
13 Որոնք՝ որ ուղիղ ճամբան թո-
ղուցեր են , որ խաւար ճամբանե-
րու մէջ քալեն .
14 Չարութիւն ընելով կ'ուրախա-
նան , և չարին անծութիւններով
կը ցնծան .
15 Որոնց ճամբաները ծուռ են , ու
անոնց ընթացքը խոտորնակ է :
16 Որ նաև քեզ ազատէ օտար
կնիկէն , շողոքորթութիւն խօսող
օտար կնիկէն .
17 Ան որ իր երիտասարդութեան
բարեկամը կը թողու , և իր Աս-
տուծոյն ուխտը կը մոռնայ .
18 Վասնզի անոր տունը մահուան կը
տանի , ու անոր շաւիղները մեռե-
լներուն :
19 Անոր գացողները բնաւ չեն դար-
նար , և կենաց ճամբաները չեն
հասնիր :
20 Որպէս զի բարի մարդոց ճամբան
երթաս , ու արդարներուն շաւիղ-
ները պահես :
21 Վասնզի ուղիղները երկրի վրայ
պիտի բնակին , և կատարեալները
անոր մէջը պիտի մնան :
22 Հայց ամբարիշտները երկրէն պի-
տի կորսուին , ու անօրէնները անկէ
պիտի վրցուին :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Ո՛րդեակ իմ , մի՛ մոռնար իմ օ-
րէնքս , հապա քու սիրտդ թող
իմ պատուիրանքներս պահէ .
2 Վասն զի երկայն օրեր , ու
կենդանութեան տարիներ , և յա-
ջողութիւն պիտի աւելցընեն :
3 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւ-
նը քեզ չթողուն . զանոնք քու պա-
րանոցիդ վրայ կապէ . քու սրտիդ
տախտակին վրայ գրէ զանոնք :
4 Այսպէս Աստուծոյ և մարդոց առ-
ջեւը՝ շնորհք ու բարի համարում
պիտի գտնես :
5 Քու բոլոր սրտովդ Տէրոջը ա-
պաւինէ , և քու իմաստութեանդ
մի վստահիր :
6 Քու ամէն ճամբաներուդ մէջ
զանիկայ ճանչցիր . ու անիկայ քու
շաւիղներդ պիտի ուղղէ :
7 Դուն քու աչքիդ առջեւը իմաս-
տուն մի՛ ըլլար . Տէրոջմէ վախցիր ,
ու չարութենէ ետ քաշուէ :
8 Անիկայ քու ջիղերուդ առողջու-
թիւն , և քու ոսկորներուդ պարար-
տութիւն կ'ըլլայ :
9 Տէրոջը պատիւ ըրէ քու ստա-
ցուածքէդ , և քու բոլոր բերքերուդ
երախայրիներէն .
10 Եւ քու շտեմարաններդ առա-
տութեամբ պիտի լեցուին , ու հըն-
ձաններէդ նոր գինին դուրս պիտի
թափի :
11 Ո՛րդեակ իմ , Տէրոջը խրատը մի՛
անարգեր , ու անոր յանդիմանու-
թենէն մի՛ թուլնար :
12 Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը
խրատէ , ինչպէս որ հայր մը իր
սիրական զաւակին կ'ընէ :

13 Երանի՛ ան մարդուն որ իմաստութիւն կը գտնէ, ու ան մարդուն՝ որ հանճար կը ստանայ.
14 Վասն զի անոր շահը արծաթի շահէն աղէկ է, ու անոր արդիւնքը մաքուր ոսկիէն:
15 Անիկայ գոհարներէն պատուական է. և քու բոլոր ցանկալի բաներդ չեն կրնար անոր հաւասարիլ:
16 Անոր աջ ձեռքին մէջ՝ օրերու երկայնութիւն, և ձախ ձեռքին մէջ՝ հարստութիւն ու փառք կայ:
17 Անոր ճամբաները հաճոյական ճամբաներ են, և անոր բոլոր շաւիղները խաղաղութիւն են:
18 Անիկայ իրեն յարողներուն կեանց ծառ է. ու զինքը բռնողները երջանիկ կ՚ըլլան:
19 Տէրը իմաստութեամբ հիմնեց երկիրը, և հանճարով հաստատեց երկինքը:
20 Անոր գիտութեամբը անդունդները կը պատռին, ու ամպերը ցօղ կը կաթեցընեն:
21 Ո՛րդեակ իմ, թող քու աչքերդ չերթան. իմաստութիւնը ու խոհեմութիւնը պահէ.
22 Ու քու հոգւոյդ կեանք՝ ու քու պարանոցիդ զարդ ըլլան:
23 Ան ատեն քու ճամբադ ապահովութեամբ պիտի քալես, և քու ոտքդ պիտի չսայթի:
24 Ծէ որ պառկիս՝ պիտի չվախնաս, ու թէ որ քնանաս՝ քունդ անուշ պիտի ըլլայ:
25 Պիտի չվախնաս յանկարծահաս վախէն, ո՛չ ալ ամբարիշտներուն կորուստէն երբոր գայ.
26 Վասն զի քու յոյդ Տէրը պիտի ըլլայ, և քու ոտքդ պիտի պահէ, որ չբռնուի:
27 Երբոր ձեռքէդ աղէկութիւն ընել կու գայ, կարօտ եղողէն մի արգիլեր զանիկայ:
28 Ու դրացիդ բնաւ մի ըսեր, Գնա ու դարձեալ եկուր, կամ վաղը կու տամ, երբոր քու քովդ կայ:
29 Ու դրացիդ դէմ չարութիւն մի մտածեր, քանի որ անիկայ վստահութեամբ քեզի հետ կը բնակի:
30 Առանց պատճառի մարդու հետ մի վիճիր, երբոր անիկայ քեզի չարութիւն մը ըրած չէ:
31 Բռնաւոր մարդուն մի նախանձիր, ու անոր ճամբաներէն բնաւ մի ընտրեր.
32 Վասն զի ծուռ մարդը Տէրոջը առջեւը պիղծ է. բայց Անոր ընտանութիւնը արդարոց հետ է:
33 Անէծքը ամբարիշտ մարդուն տանը մէջ՝ Տէրոջը անէծքը կայ. բայց արդարներուն բնակարանը Անիկայ կ՚օրհնէ:
34 Հիրաւի Անիկայ ծաղր ընողները ծաղր կ՚ընէ, բայց խոնարհներուն շնորհք կու տայ:
35 Իմաստունները փառք պիտի ժառանգեն. բայց յիմարներուն բարձրանալը անարգանք պիտի ըլլայ:

ԳԼ. Գ

1 Ո՛րդեակ, ձեր հօրը խրատը լսեցէք, ու մտի՛կ ըրէք՝ որ իմաստութիւնը ճանչնաք:
2 Վասն զի ձեզի աղէկ կրթութիւն կու տամ. իմ օրէնքս մի՛ թողուք:
3 Վասնզի ես իմ հօրս տղան էի, փափուկ ու սիրելի՝ իմ մօրս առջեւը:
4 Անիկայ ինծի կը սորվեցընէր ու կ՚ըսէր, Թող սիրտդ իմ խօսքերս թող բռնէ. իմ պատուիրանքներս պահէ ու ապրէ:
5 Իմաստութիւն ստացիր, խոհեմութիւն ստացիր. մի մոռնար, ու իմ բերնիս խօսքերէն մի խոտորիր.
6 Անիկայ մի թողուր, ու անիկայ քեզ պիտի պահէ. զանիկայ սիրէ, ու անիկայ քեզ պիտի պաշտպանէ:
7 Ինչ բանին գլուխը իմաստութիւնն է. իմաստութիւն ստացիր. ու ամէն ստացած բաներուդ հետ խոհեմութիւն ստացիր:
8 Անիկայ մեծարէ, ու անիկայ քեզ պիտի բարձրացընէ. թէ որ զանիկայ գրկես, քեզ պիտի պատուէ:
9 Անիկայ քու գլխուդ շնորհաց

զարդ պիտի տայ • քեզի փառաց պսակ պիտի պարգևէ :

10 Առիւ ըրէ, որդեակ իմ, ու իմ խօսքերս ընդունէ • և քու կենացդ տարիները պիտի շատնան :

11 Ուղիղ իմաստութեան ճամբուն մէջ ցոյց տուի քեզի • քեզ ուղղութեան շաւիղներուն մէջ պտըտցուցի •

12 Որ քալես՝ առնդ ոտքիդ քայլերը չնեղչնան, ու վազես՝ առնդ չսահիս :

13 Սմռւր բռնէ խրատը, ո՛ր քնաս մի՛ թողուր • զանիկայ պահէ • վասն զի քու կեանքդ անիկայ է :

14 Սմբարիշտներուն ճամբան մի՛ երթար, ու չարերուն ճամբուն մէջ մի՛ քալեր :

15 Սնիկէ զգուշացիր, անոր քովէն մի՛ անցնիր, անկէ խոտորէ, ու անցիր :

16 Վասն զի անոնք մինչև որ չարութիւն չընեն, չեն քնանար • ու թէ որ հոգի չկործանեն, քուներնին կը փախչի :

17 Վասնզի անոնք ամբարշտութեան հացը կ'ուտեն, ու անիրաւութեան գինին կը խմեն :

18 Նայց արդարներուն ճամբան՝ ծագող լոյսին պէս է, որ երթալով կը լուսաւորուի, մինչև որ կատարեալ օր ըլլայ :

19 Սմբարիշտներուն ճամբան խաւարի պէս է, ու չեն գիտեր թէ ինչ բանով իրենց ոտքը պիտի սահի :

20 Ո՛րդեակ իմ, մոխ կ ըրէ իմ խօսքերս, քու ականջներդ իմ խօսքերս թեքա տուր :

21 Սնոնք քու աչքերուդ առջևէն չերթան, զանոնք քու սրտիդ մէջը պահէ •

22 Վասն զի զանոնք գտնողներուն՝ անոնք կեանք են, և անոնց բոլոր մարմնոյն՝ բժշկութիւն :

23 Սմէն զգուշութիւնով քու սիրտդ պահէ • քանզի կենաց աղբիւրները անկէ են :

24 Ծուռ բերանը քեզմէ մէկդի ըրէ, ու անիրաւ շրթունքները քեզմէ հեռացուր :

25 Քու աչքերդ ուղիղ նային, ու աւուրանունքներդ շիտակ դէպ ի առջևդ ըլլան :

26 Ոտքերուդ շաւիղները չիտակէ, և քու բոլոր ճամբաներդ հաստատուին :

27 Ոչ կամ ձախ կողմը մի՛ խոտորիր • ոտքդ չարութենէ դարձուր :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ո՛րդեակ իմ, մոխ կ ըրէ իմ իմաստութեան, և քու ականջդ իմ հանճարիս տուր,

2 Որ խոհեմութիւն պահես, ու քու շրթունքներդ գիտութիւն պահեն :

3 Վասն զի օտար կնկան շրթունքները խորիսխի մեղր կը կաթի, և անոր քիմքը եղէն կակուղ է •

4 Նայց անոր վախճանը օշինդրի պէս դառն, ու երկայրի սուրի պէս սրած է :

5 Սնոր ոտքերը մահուան կ'իջնեն, ու անոր քայլերը դժոխքը կը հասնին :

6 Սնոր ճամբաները փոխոխական են, ու չես կրնար գնանդ գիտնալ, որ չըլլայ թէ կենաց ճամբան մոռանաս :

7 Եւ հիմա՝ ով որդիք, լսեցէք մոխ կ ըրէք, ու իմ բերնիս խօսքերէն մի՛ խոտորիք :

8 Սն կնիկէն ճամբադ հեռացուր, ու անոր տանը դրանը մի՛ մօտենար •

9 Ըլլայ որ քու փառքդ ուրիշներու, և տարիներդ անողորմ մարդու տաս •

10 Ըլլայ որ օտարները քու զօրութենէդ կշտանան, ու քու վաստակդ օտարներուն տունը մնայ •

11 Եւ քու վերջին ատենդ չհառաչես, երբոր քու մարմինդ ու անդամներդ մաշին,

12 Ու ըսես, Ինչ իմ նէպէս խրատը ատեցի, ու իմ սիրտս յանդիմանութիւնը անարգեց •

13 Եւ իմ ուսուցիչներուս խօսքը մոխ կ ըրի, ու իմ ականջս պիս վարժողներուն չտուի •

14 Ժողովքի ու ժողովուրդի մէջ

գրեթէ ամէն պէսով թշուառու-
թեան հանդիպեցայ :
15 Ո՛ւռն քու ջրակոյտէդ ջուր խմէ,
և քու ջրհորիդ մէջը վազող ջու-
րէն :
16 Ո՞ւր աղբիւրներդ դուրսը տա-
րածուին, ինչպէս ջուրերու վտակ-
ները հրապարակներուն մէջ :
17 Ունոնք միայնակ քուկդ ըլլան, ու
չէ թէ քուկդ և օտարներուննը :
18 Ո՛ւռն աղբիւրդ օրհնեալ ըլլայ.
և քու երիտասարդութեանդ կնկա-
նը հետ ուրախ եղիր :
19 Ունէկայ փեղջ սիրելի եղնիկի պէս,
և շնորհալի այծեմեան պէս ըլլայ. ա-
մէն աուեն անոր ստինքները քեզ
կշտացընեն, ու միշտ անոր սիրովը
գմայլիս :
20 Ու ինչո՞ւ պրպնակ իմ դուն օ-
տար կնկան մը պէրովը գմայլիս, ու
օտար կնկան ծոցը դրկես :
21 Վ՛աան զի մարդուն ճամբաները
Տէրոջը աչքերուն առջեւն են. ու
անոր ամէն քայլերը ինք կը կշռէ :
22 Ղարագործը՝ իր անօրէնութիւն-
ները պիտի բռնեն. ու անիկայ իր
մեղքին չուաններովը պիտի բռը-
նուի :
23 Ունէկայ առանց խրատի պիտի
մեռնի, ու իր մեծ յիմարութեամ-
բը պիտի մոլորի :

ԿԱ. ՃՕ.

1 Ո՛րդեակ իմ, թէ որ քու բարեկա-
միդ համար երաշխաւոր եղար,
ձեմ օտար մարդու համար քու ձեռքդ
տուիր,
2 Ո՛ւռ բերնիդ խօսքերովը որոգայ-
թը ինկար, բերնիդ խօսքերովը
բռնուեցար :
3 Ո՛րդեակ իմ, չուտով ասանկ բրէ
որ ազատիս. որովհետեւ դուն քու
բարեկամիդ ձեռքը մնար, գնա
քու բարեկամիդ խոնարհէ, ու
զանիկայ թախանձէ :
4 Ունչքերուդ քուն՝ ու արտեւանուն-
ներուդ նիրհում մի՛ տար.
5 Ինչ ազատի՛ ինչպէս որ այծեա-
մը որսորդին ձեռքէն, կամ թռչու-
նը հաւորսին ձեռքէն :
6 Ո՛վ ծոյլ, մրջիւնին գնա. անոր

ճամբաները տես, ու իմաստուն
եղիր.
7 Ոյսան զի անիկայ ընե՛ իշխան,
ստիկան, կամ տիրող չունի,
8 Ուր կերակուրը ամառուընէ կը
պատրաստէ, իր ուտելիքը հունձքի
աուեն կը ժողվէ :
9 Ո՛վ ծոյլ, մինչեւ ի՞րբ կը պառ-
կիս. քունէդ ի՞րբ պիտի արթըն-
նաս :
10 Ինչ մը քնանաս, քիչ մը նիր-
հես, ու քիչ մը ձեռք ձեռքի վրայ
դնես նընջելու համար.
11 Ուն աուենը քու աղքատութիւնդ
ճամբորդի պէս պիտի գայ, ու կա-
րօտութիւնդ՝ սպառազինեալ մար-
դու պէս :
12 Ունօրէն ու չար մարդը ծուռ բեր-
նով կը շարժի.
13 Ունէկայ իր աչքերովը ակնարկու-
թիւն կ՛ընէ, ոտքերովը կը խօսի,
ու մատներովը բան կը սորվեցընէ.
14 Ունոր սրտին մէջը ծուռութիւն կայ,
միշտ չարութիւն կը հնարէ, ու կը-
ռիւներ կը հանէ :
15 Ունոր համար անոր կորուստը յան-
կարծ պիտի գայ. անիկայ յանկարծ
պիտի կոտրուի, ու անոր դարման
պիտի չգտնուի :
16 Տէրը աս վեց բաներն կը գզուի,
ու անոր հոգւոյն աուջը եօթը բան
պիղծ է.
17 Ամբարտաւան աչքեր, սուտախօս
լեզու, և անմեղ արիւն թափող
ձեռքեր,
18 Ղար խորհուրդներ հնարող սիրտ,
չարութիւն ընելու համար շուտ վա-
զող ոտքեր,
19 Սուտ խօսող անիրաւ վկայ,
ու եղբարց մէջ կռիւներ ցանող
մարդ :
20 Ո՛րդեակ իմ, քու հօրդ պատուի-
րանքը պահէ, և քու մօրդ օրէնքը
մի՛ մերժեր :
21 Ունոնք միշտ քու սրտիդ վրայ
կապէ. զանոնք քու պարանոցդ
կախէ :
22 Ղալած աուենդ անոնք քեզի ա-
ռաջնորդութիւն ընեն, քնացած ա-
ուենդ քեզ պահպանեն, ու արթըն-
ցած աուենդ քեզի հետ խօսակցին :

23 Վանզի պատուիրանքը ճրագ , ու օրէնքը լոյս է , և խրատին յանդիմանութիւնները կենաց ճամբայ է ։

24 Ու քեզ գէշ կնիկէն՝ օտար կընկան շողոքորթող լեզուէն պահէ ։

25 Սրտիդ մէջ անոր գեղեցկութեանը մի՛ ցանկար . և քեզ իր աչուանունքներովը չբռնէ ։

26 Վասն զի պոռնիկ կնկան պատճառաւը մարդ մինչև պատառ մը հացի կորսուի ։ Ընտող առնալկինը պատուական հոգին կ՚որսայ ։

27 Հնար է որ մէկը իր ծոցը կրակ դնէ , ու հանդերձները չայրին ։

28 Հնար է որ մէկը կրակի կայծակու վրայ քալէ , ու անոր ոտքերը չայրին ։

29 Նոյնպէս է իր դրացիին կնկանը քով գացողն ալ . ձէ որ անոր դպչի , անմեղ չըլլար ։

30 Գողը թէ որ անօթութենէն համար ու իր փորը կշտացընելու համար դողութիւն ընէ , չեն քամահրեր զանիկայ ։

31 Սակայն թէ որ գտնուի , եօթնապատիկ կը հատուցանէ . իր տանը րոլոր ինչքը կու տայ ։

32 Կնկան հետ շնութիւն ընողին խելքը պակաս է . ասանկ բանը ընողը իր հոգին կը կորսընցընէ ։

33 Կնիկայ վէրք ու անարգանք կը գտնէ , և անոր նախատինքը անջնջելի է ։

34 Վասնզի նախանձը էրկանը կատաղութիւն է . ու անիկայ վրէժխնդրութենէն օրը՝ չխնայեր .

35 Կնիկայ բնաւ մէկ վրկանքի մը չընայիր . կաշառք ալ շատցընելու ըլլաս անիկայ չհաճիր ։

ԳԼՈՒԽ Թ։

1 Որդեակ իմ , պահէ իմ խօսքերս , ու իմ պատուիրանքներս քու քովդ ծածկէ ։

2 Իմ պատուիրանքներս պահէ որ ապրիս , ու իմ օրէնքիս քու աչքերուդ բիբին պէս նայէ ։

3 Զանոնք մատերուդ վրայ կապէ . զանոնք սրտիդ տախտակին վրայ գրէ ։

4 Իմաստութեան ըսէ , Դուն իմ քոյրս ես . ու խոհեմութեան՝ Ծանօթ կանչէ ,

5 Որ քեզ օտար կնիկէն՝ շողոքորթութեամբ խօսող օտար կնիկէն պահեն ։

6 Վասն զի իմ տանս պատուհանէն իմ վանդակէս նայեցայ .

7 Ու անմիտներուն մէջը տեսայ , երիտասարդներուն մէջը պակասամիտ պատանի մը գտայ ,

8 Որ փողոցին մէջ անոնց կնոջը փոնը անկիւնին քովէն կանցնէր , ու անոր տանը ճամբան բռնէց ,

9 Երբոր իրիկուն եղաւ , օրը տաքամեցաւ , ու գիշերուան մութը սիրեց .

10 Ու ահա անոր առջևը կնիկ մը ելաւ , անիկայ պոռնիկի կերպարանք՝ ու նենգաւոր սիրտ մը ունէր .

11 Անիկայ աղաղակող ու անզգամ էր , ու անոր ոտքերը իր տանը մէջ չէր կենար .

12 Երբեմն դուրսը , երբեմն հրապարակները , և ամէն անկիւնի քով դարանամուտ կ՚ըլլար .

13 Անիկայ բռնեց համբուրեց , ու լիրբ երեսով անոր ըսաւ ,

14 Ես քովս խաղաղութեան զոհեր կան , ես այսօր իմ ուխտերս կատարեցի .

15 Անոր համար ելայ քեզ դիմաւորելու , քու երեսդ փնտռելու , ու քեզ գտայ ։

16 Ես անկողինս ծածկոյներով զարդարեր եմ՝ Եգիպտոսի ծաղկանկար բեհեզով .

17 Անկողինիս վրայ զմուռս , հալուէ ու կինամոն ցաներ եմ .

18 Արի՛ր մինչև առտու սիրով զուարճանանք , ու ցանկութիւններով զբօսնուինք .

19 Վասն զի էրիկս տունը չէ , անկայ հեռու ճամբայ գնաց .

20 Ատակին քսակը իր հետը առաւ , և լուսնի լման օրը իր տունը պիտի դառնայ ։

21 Այսպէս իր շատ խօսքերովը զանիկայ հրապուրեց , ու իր շրթունքներուն շողոքորթութիւնովը զանիկայ ստիպեց ։

22 Ան ալ շիտակ՝ կնկանը եւեւէն
սպանդանոցը գացող արջառի պէս,
պատժուելու գացող կապուած յի-
մարի մը պէս կ'երթայ.
23 Մինչեւ որ նետը անոր լեարդը
ծակէ. ինչպէս որ թռչուն մը ար-
տորալով դէպ 'ի ծուղակը կ'եր-
թայ, ու չգիտեր որ անիկայ իր հո-
գւոյն համար լուրաւած է:
24 Ու հիմա ալ որդիք, ինծի մտիկ
ըրէք, ու իմ բերնիս խօսքերուն
ականջ դրէք:
25 Ինչու սիրտդ անոր ճամբաներուն
չխոտորի, և անոր շաւիղներուն
մէջը չմոլորիս.
26 Վասն զի անիկայ շատերը խոցո-
տեց ու կործանեց. ու անոր բոլոր
մեռցուցած մարդիկները զօրաւոր
էին:
27 Անոր տունը դժոխքին ճամբա-
ներն է. անոնք մահուան շտեմա-
րանները կ'իջնեն:

ԳԼ. Ը

1 Չհա իմաստութիւնը կը կանչէ,
ու խոհեմութիւնը իր ձայնը կու-
տայ:
2 Անիկայ բարձր տեղերու գլուխ,
ճամբու վրայ, և շաւիղներու մէջ
կը կայնի:
3 Անիկայ դռներուն քովը, քաղաք-
ներուն բերանը, ու դռներուն
մուտքը աղաղակելով կ'ըսէ,
4 Ով մարդիկ, ձեզի կը կանչեմ.
և իմ ձայնս մարդոց որդիներուն
է:
5 Ով տգէտներ, իմաստութիւն
սորվեցէք. ով անմիտներ, խնայող
սիրտ ունեցէք:
6 Լսեցէք, վասն զի ազնիւ բաներ
պիտի խօսիմ, ու իմ շրթունքներս
պիտի բանամ ուղիղ բաներ խօսե-
լու համար:
7 Վասն զի իմ բիմքս ճշմարտու-
թիւն պիտի խօսի. բայց իմ շրթ-
թունքս ամբարշտութենէ կը ըզ-
զուի:
8 Ամբնիս բոլոր խօսքերը արդա-
րութեամբ են, և անոնց մէջը խո-
տրնաք ու ծուռ բան չկայ:
9 Անոնք ալ հասկցողին ուղիղ
են, ու գիտութիւն գտնողներուն
շիտակ են:
10 Իմ խրատս առէք, և ոչ թէ
արծաթ. ու ընտիր ոսկիէն աւելի
գիտութիւնը ուզեցէք:
11 Վասն զի իմաստութիւնը պա-
հարներէն աղէկ է. և բոլոր ցան-
կալի բաները չեն կրնար անոր հա-
ւասարիլ:
12 Ես իմաստութիւնս սրամտու-
թեան հետ կը բնակիմ, և ճար-
տարութեանց գիտութիւնը կը
գտնեմ:
13 Տէրոջը վախը չարութիւնը ա-
տելն է. ես հպարտութիւնը, ամ-
բարտաւանութիւնը, չար ճամ-
բան ու ննջեցուղ բերանը կ'ա-
տեմ:
14 Խորհուրդը և խոհականութիւնը
իմն է. ես եմ հանճարը՝ ու զօրու-
թիւնը իմն է:
15 Թագաւորները ինծմով կը թա-
գաւորեն. ու նախարարները ին-
ծով արդարութեան կանոններ կը
դնեն:
16 Ինծմով կ'իշխեն իշխանները,
ազնուականները՝ երկրիս բոլոր
դատաւորները:
17 Ես կը սիրեմ զիս սիրողները, և
զիս կանուխ փնտռողները զիս կը
գտնեն:
18 Իմ քովս հարստութիւն ու փառք,
ընտիր ստացուածք, և արդարու-
թիւն կայ:
19 Իմ պտուղս ոսկիէն՝ ու մաքուր
ոսկիէն, և իմ արդիւնքս ընտիր ար-
ծաթէն աղէկ է:
20 Ես արդարութեան ճամբուն
մէջ, իրաւանց շաւիղներուն մէջ
կը քալեմ,
21 Որ զիս սիրողներուն ստացուածք
ժառանգեցընեմ. ու անոնց գան-
ձերը պիտի լեցընեմ:
22 Տէրը իր ճամբուն սկիզբը՝ իր
վաղեմի գործերէն առաջ զիս ստա-
ցեր էր:
23 Ես յաւտեանէ՝ երկրիս սկիզբէն
առաջ օծուեցայ:
24 Անդունդները չեղած՝ առատ ջու-
րերուն աղբիւրները չեղած ես ծը-
նած էի:

25 Նեռներըը չտեզաւորուած՝ բլուրներէն առաջ ես ծնած էի ։
26 Տակաւին երկիրը , ու բաց տեղ ղուանքը , և աշխարհիս հողերուն առջինը չստեղծած ,
27 Երբոր երկինքները կը պատրաստէր , ու անդնդոց երեսին վրայ կամար կը ձգէր , ես հոն էի ։
28 Երբոր վերի ամպերը կ'ուժովցընէր , և անդնդոց աղբիւրները կը հաստատէր ,
29 Երբոր ծովուն կանոն կը դնէր , որ ջուրերը իր հրամանէն դուրս չելլեն , ու երբոր երկրիս հիմերը կը ձգէր ,
30 Ես առեն ես անոր քովը ճարտարապետ էի , և աւէն օր անոր ցուարճութիւն էի , ու միշտ անոր առջեւը կ'ուրախանայի ։
31 Ես աշխարհիս մէջ , ու անոր երկրին վրայ կ'ուրախանայի , ու իմ ցուարճութիւնս մարդոց որդիներուն հետ էր ։
32 Ուրեմն՝ ով որդիք , ինծի մտիկ ըրէք . վասն զի իմ ճամբաներս պահողները երջանիկ կ'ըլլան ։
33 Խրատս մտիկ ըրէք , ու իմաստուն եղէք , ու պանիւայ մի մերժէք ։
34 Երանի՛ ան մարդուն՝ որ ինծի մտիկ կ'ընէ , աւէն օր իմ դռներուս քովը կը հսկէ , և իմ դրանդիքներս կը դիտէ ։
35 Վասն զի ես գտնողը կեանք կը գտնէ , ու Տէրոջմէ շնորհք կը ստանայ ։
36 Բայց ինծի դէմ մեղանչողը իր հոգւոյն անիրաւութիւն կ'ընէ , ու զիս ատողները մահը կը սիրեն ։

ԳԼ . Թ

1 Իմաստութիւնը իր տունը շինեց , ու իր եօթը սիւները կանգնեց .
2 Իր անասուններըը մորթեց , իր գինին խառնեց , ու իր սեղանը պատրաստեց ։
3 Աղախիններըը խրկեց , ու քաղաքին բարձր տեղերուն վրայ կը կանչէ .
4 Ո՛վ որ պարզամիտ է , թող հոս դայ . ու պակասամիտ եղողին կ'ըսէ ,
5 Եկէք իմ հացէս կերէք , ու խառնած գինիէս խմեցէք .
6 Յիմարութիւնը թողուցէք՝ որ ապրիք , ու խոհեմութեան ճամբուն մէջ քալեցէք ։
7 Ումեք ընողը յանդիմանողը իրեն անարգանք՝ ու ամբարիշտը խրատողը իրեն արատ կը վաստկի ։
8 Ումեք ընողը մի՛ յանդիմաներ , որ չըլլայ թէ քեզի թշնամի ըլլայ . իմաստուն յանդիմանէ , ու քեզ պիտի սիրէ ։
9 Իմաստունին երթար տուր , և աւելի իմաստուն պիտի ըլլայ . արդար մարդուն սորվեցուր , ու էր իմաստութիւնը պիտի աւելցնէ ։
10 Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է , ու Ս. Մեծաստուածին գիտութիւնը հանճար է ։
11 Վասն զի քու օրերդ ինծմով պիտի շատնան , և քեզի կենաց տարիներ պիտի աւելնան ։
12 Թէ որ իմաստուն ես , քեզի իմաստուն ես , ու թէ որ ծաղր ընող ես , անոր պատիժը միայնակ դուն պիտի կրես ։
13 Ընդդամ կնիկը աղաղակող կ'ըլլայ . անիկայ անմիտ է , ու բան մը չգիտեր ։
14 Ու քաղաքին բարձր տեղերուն՝ իր տանը դուռը աթոռի վրայ կը նստի ,
15 Որ իրենց ճամբան չիտակ գացող անցաւորներըը կանչէ .
16 Ո՛վ որ պարզամիտ է , թող հոս դայ . ու պակասամիտ եղողին կ'ըսէ ,
17 Գողցուած ջուրերը անուշ են , և գաղտուկ հացը համով կ'ըլլայ ։
18 Բայց անիկայ չգիտեր որ ան տեղը մեռելներ կան , ու անոր հրաւիրած մարդիկներըը դժոխքին անդունդներուն մէջն են ։

ԳԼ . Ժ

Սողոմոնին առակներըը ։

1 Իմաստուն տղան իր հայրը կ'ուրախացընէ . բայց անմիտ տղան իր մօրը տրտմութիւն է ։
2 Անօրէնութեան գանձերը օգուտ

չին ըներ • բայց արդարութիւնը մահուանէ կ'ազատէ :

3 Տէրը արդարին հոգին անօթի չթողուր • բայց ամբարիշտներուն ցանկութիւնը կը խափանէ :

4 Ծոյլ ձեռքով բանողը աղքատ կ'ըլլայ • բայց ժիր մարդոց ձեռքը հարստութիւն կը բերէ :

5 Ան որ ամառը կը ժողվէ՝ խոհեմ տղայ է • հունձքի ատեն քնացողը՝ ամօթով պատճառ եղող տղայ է :

6 Արդարին գլխուն վրայ օրհնութիւններ կան • բայց բռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը կը գոցէ :

7 Արդարներուն յիշատակը օրհնեալ կ'ըլլայ • բայց ամբարիշտներուն անունը կը փտի :

8 Իմաստուն սիրտ ունեցողը պատուիրանքները կը բռնէ • բայց յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի :

9 Ատտարեկութեամբ քալողը ապահովութեամբ կը քալէ • բայց իր ճամբաները ծռողը պիտի ճանչցուի :

10 Աչքով ակնարկութիւն ընողը նեղութիւն կու տայ • ու յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի :

11 Արդարին բերանը կենաց աղբիւր է • բայց բռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը կը գոցէ :

12 Ատելութիւնը կռիւներ կը հանէ • բայց սէրը ամէն յանցանքները կը ծածկէ •

13 Իմաստունին շրթանցը վրայ իմաստութիւն կը գտնուի • բայց պակասամիտ եղողին կռնակին համար գաւազան պէտք է :

14 Իմաստունները գիտութիւն կը գանձեն • բայց յիմարին բերանը կործանման մօտ է :

15 Հարուստին ճոխութիւնը իր ամուր քաղաքն է • բայց տնանկներուն աղքատութիւնը՝ իրենց կործանումն է :

16 Արդարին գործը կենաց համար է • չէ ամբարշտին արդիւնքը մեղաց համար է :

17 Խրատ պահողը կենաց ճամբուն մէջ է • բայց յանդիմանութիւնը մերժողը կը մոլորի :

18 Ատելութիւնը ծածկողը՝ սուտ խօս շրթունք ունի , ու բամբասանք հանողը անմիտ է :

19 Շատ խօսքերու մէջ յանցանք պակաս չէ • բայց իր շրթունքները զսպողը խելացի է :

20 Արդարին լեզուն ընտիր արծաթ է • ամբարիշտներուն սիրտը քիչ արժէք ունի :

21 Արդարին շրթունքները շատերուն առաջնորդութիւն կ'ընեն • բայց յիմարները խելքի պակասութենէն կը մեռնին :

22 Տէրոջը օրհնութիւնն է որ հարստութիւն կու տայ , ու անոր հետ տրտմութիւն չխառներ :

23 Ցարութիւն ընելը յիմարին զբօսանքն է • բայց խոհեմ մարդուն՝ իմաստութիւնը :

24 Ցար մարդուն վախցած բանը իր վրայ կու գայ • բայց արդարներուն փափաքը կը լեցուի :

25 Մրրիկը անցնելուն պէս՝ ամբարիշտը բնաջինջ կ'ըլլայ • բայց արդարը յաւիտենական հիմ ունի :

26 Ինչպէս է քացախը ակռաներուն , և ծուխը աչքերուն , ծոյլն ալ պինդը խրկողներուն այնպէս է :

27 Տէրոջը վախը օրեր կ'աւելցնէ • բայց ամբարիշտներուն տարիները պիտի կարճընան :

28 Արդարներուն յոյսը ուրախութիւն է • բայց ամբարիշտներուն ակնկալութիւնը պիտի կորսուի :

29 Տէրոջը ճամբան արդարին զօրութիւն է • բայց անօրէնութիւն գործողներուն կործանումն է :

30 Արդարը պիտի չսասանի յաւիտեան • բայց ամբարիշտները երկրի վրայ պիտի չբնակին :

31 Արդարին բերանը իմաստութիւն կը բղխէ • բայց նենգաւոր լեզուն պիտի կտրուի :

32 Արդարին շրթունքները հաճոյ բանը դիտեն • բայց ամբարիշտներուն բերանը դէպի նենգութիւն :

ԳԼ • ԺԱ

1 Նենգութեան կշիռքը Տէրոջը աստելի է • բայց ուղիղ քարը անոր հաճոյ է :

2 Երբոր հպարտութիւնը գայ, ա-
նարգութիւնն ալ կու գայ. բայց
խոնարհութիւնը իմաստութիւնը կ'ընդունի:

3 Ուղիղներուն չիտակութիւնը ա-
նոնց առաջնորդութիւն կ'ընէ. բայց
անօրէններուն ծռութիւնը զանոնք
բնաջինջ կ'ընէ:

4 Կարկութեան օրը հարստութիւ-
նը օգուտ մը չընէր. բայց արդա-
րութիւնը մահուանէ կ'ազատէ:

5 Կատարեալներուն արդարութի-
նը անոնց ճամբան կը շիտկէ. բայց
անիրաւը իր անիրաւութեամբը
կ'իյնայ:

6 Ուղիղներուն արդարութիւնը
զանոնք կ'ազատէ. բայց անօրէն-
ները իրենց չարութեանը մէջ կը
բռնուին:

7 Երբոր չար մարդը մեռնի, անոր
ակնկալութիւնը կը կորսուի. և
անօրէններուն յոյսը կը կորսուի:

8 Արդարը նեղութենէ կ'ազատի,
ու անոր տեղը ամբարիշտը կ'ել-
թայ:

9 Կեղծաւորը բերնովը իր դրացին
կը կործընկրնէ. բայց արդարները
գիտութեամբ կ'ազատուին:

10 Արդարներուն յաջողութեանը
վրայ քաղաքը կ'ուրախանայ. ու
երբոր չարերը կորսուին, ցնծու-
թեան ձայն կը լսուի:

11 Ուղիղներուն օրհնութիւնովը քա-
ղաքը կը բարձրանայ. բայց ամ-
բարիշտներուն բերնովը կը կործա-
նի:

12 Պակասամիտ եղողը իր դրացին
կ'արհամարհէ. բայց խոհեմ մար-
դը կը լռէ:

13 Ոանաարկութեան պտըտողը
գաղտնիքը կը յայտնէ. բայց հա-
ւատարիմ հոգի ունեցողը բանը կը
ծածկէ:

14 Ժողովուրդը առանց խոհակա-
նութեան կը կործանի. բայց
խորհրդականներու բազմութեամբ
փրկութիւն կ'ըլլայ:

15 Օտարականին երաշխաւոր եղողը
անշուշտ չարիքի կը հանդիպի.
բայց երաշխաւորութիւնը ատողը
ապահով է:

Հնոտիալի կնիկը պատիւ կ'ըս- 16
տանայ. և զօրաւոր մարդիկները
հարստութիւն կը ստանան:

Ողորմած մարդը իր անձին աղէ- 17
կութիւն կ'ընէ. բայց անողորմ
մարդը իր մարմնոյն նեղութիւն կու-
տայ:

Չար մարդը անոտի գործ կը 18
գործէ. բայց արդարութիւն ցա-
նողը ապահով վարձք կ'ունենայ:

Ինչպէս որ արդարութիւնը կե- 19
նաց կ'առաջնորդէ, նոյնպէս ալ չա-
րութեան հետեւողը իր մահուանը
կ'երթայ:

Ծուռ սիրտ ունեցողները Տէրոջը 20
առջեւը պիղծ են. բայց ուղիղ ճամ-
բայ քալողները անոր հաճոյ են:

Անօրէնները ըլլա՛ ձեռք ձեռքի 21
տալով դիտեցէք, անպատիժ պիտի
չմնան. բայց արդարներուն սերուն-
դը պիտի ազատի:

Գեղեցիկ կնիկը՝ որ խոհեմութիւն 22
չունի, խոզին քիթը ոսկի
օղակին կը նմանի:

Արդարներուն ցանկութիւնը մի- 23
այն բարութիւն է. բայց անօրէն-
ներուն ակնկալութիւնը բարկու-
թիւն պիտի ըլլայ:

Մարդ կայ որ իր ապացոյթը 24
ցրուելով կ'աւելցնէ, ու մարդ կայ
որ չափէ դուրս կը խնայէ, բայց
կարօտութեան կը հասնի:

Առատաձեռն անձը պիտի գիրնայ. 25
և ան որ կ'ոռոգէ՝ ինքն ալ պիտի
ոռոգուի:

Հնոնը պահողին ժողովուրդը 26
անէծք կու տայ. բայց ցանիկայ
ծախողին դլխուն վրայ օրհնութիւն
կ'ըլլայ:

Աղէկութեան համար փոյթ ունե- 27
ցողը շնորհք կը ստանայ. բայց ով
որ գէշութիւն կը փնտռէ, անիկայ
իրեն պիտի հանդիպի:

Ով հարստութեանը վրայ յոյսը 28
դնողը պիտի իյնայ. բայց արդա-
րները կանանչ տերեւի պէս պիտի
ծաղկին:

Ով տանը նեղութիւն տուողը հով 29
պիտի ժառանգէ. ու յիմարը իմ-
մաստուն սիրտ ունեցողին ծառայ
պիտի ըլլայ:

30 Ընդարին պտուղը կենաց ծառ է. և հոգիները վաստըկողը իմաստուն է:

31 Ընդհան արդարը երկրի վրայ պատիժ կը կրէ. ո՞ւր մնայ ամբարիշտը ու մեղաւորը:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Խրատը սիրողը գիտութիւնը կը սիրէ, ու յանդիմանութիւնը ատողը անմիտ է:

2 Խարի մարդը Տէրոջմէ շնորհք կը ստանայ. բայց Խորամանկ անձը դատը մարդը պիտի դատապարտէ:

3 Մարդը անիրաւութեամբ հաստատութիւն չունենար. բայց արդարներուն արմատը չշարժիր:

4 Ընտանիի կնիկը իր էրկանը պսակ է. բայց նախատինք բերողը անոր ոսկորներուն մէջի փտութեան պէս է:

5 Ընդարներուն մտածութիւնները իրաւունք են. Բայց ամբարիշտներուն խորհուրդները նենգութիւն են:

6 Ամբարիշտներուն խօսքերը արիւնի համար դարան են. բայց ուղիղներուն բերանը զերնէք կ'ազատէ:

7 Ամբարիշտները կը կործանին, ու բնաջինջ կ'ըլլան. բայց արդարներուն տունը կը հաստատուի:

8 Մարդը իր խոհեմութեանը չափ կը գովուի. բայց ծուռ սիրտ ունեցողը կ'անարգուի:

9 Ընչան մարդը՝ որ ծառայ ունի, զինքը մեծցընող ու հացի կարօտ եղողէն աղէկ է:

10 Ընդարը իր անասուններուն կեանքը համար հոգ կը տանի. բայց ամբարիշտներուն աղիքները անողորմ են:

11 Իր երկիրը գործողը հացով կը կշտանայ. բայց դատարկ մարդիկներուն հետևողը պակասութիւն է:

12 Ամբարիշտը չարերուն աւարին կը փափաքի. բայց արդարներուն արմատը պտուղ կու տայ:

13 Չարը իր շրթունքներուն յանցանքովը որոգայթը կ'իյնայ. բայց արդարը նեղութենէն կ'ելլէ:

14 Մարդը իր բերնին պտուղէն բարիքովը կը լեցուի. ու մարդուն ձեռացը հատուցումը իրեն պիտի դառնայ:

15 Յիմարին ճամբան՝ իր աչքերուն շիտակ է. բայց խրատ մտիկ ընողը իմաստուն է:

16 Յիմարը նոյն օրը կը յայտնէ իր բարկութիւնը. բայց անարգանքը ծածկողը խելացի է:

17 Ճշմարտութիւն խօսողը արդարութիւն կը յայտնէ. իսկ սուտ վկան՝ նենգութիւն:

18 Անզգուշներ կան՝ որ իրենց շատախօսութեամբը սուրի պէս կը խոցոտեն. բայց իմաստուններուն լեզուն բժշկութիւն է:

19 Ճշմարտախօս շրթունքը միշտ հաստատ կը մնայ. բայց սուտախօս լեզուն վայրկենական է:

20 Չարութիւն մտածողին սրտին մէջը նենգութիւն կ'ըլլայ. բայց խաղաղութեան համար խորհուրդ ընողները ուրախութիւն կ'ունենան:

21 Ընդարին բնաւ չարիք չհասնիր. բայց ամբարիշտները թշուառութիւններով կը լեցուին:

22 Սուտ շրթունքը Տէրոջը գզուելի է. բայց հաւատարմութիւն ընողները անոր հաճոյ են:

23 Խոհեմ մարդը էր գիտցածը կը ծածկէ. բայց յիմարներուն սիրտը յիմարութիւն կը հրատարակէ:

24 Ճիր մարդոց ձեռքը կ'իշխէ, ու ծոյլը հարկատու կ'ըլլայ:

25 Մարդուն սրտին մէջ եղող վիշտը դանիկայ կը ձնշէ. բայց աղէկ խօսքը կ'ուրախացընէ զանիկայ:

26 Ընդարը իր ընկերին ճամբայ կը յուցընէ. բայց ամբարիշտներուն ճամբան զերնէք կը մոլորցընէ:

27 Ծոյլը իր որսը չեփեր. բայց ճիր մարդուն ստացուածքը պատուական է:

28 Ընդարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ. և անոր շաւիղներուն մէջ մահ չկայ:

ԳԼ. ԺԳ.

1 Իմաստուն որդի իր հօրը խրատը լսել կ'ընէ. բայց ծաղր ընողը

յանդիմանութիւնը մտիկ չըներ :
2 Արդը իր բերնին պտուղէն բա-
րութիւն կ՚ուտէ . բայց անօրէննե-
րուն հոգին՝ բռնութիւն :
3 Ով բերանը զսպողը իր անձը կը
պահէ . բայց շրթունքները լայն բա-
ցողը պիտի կորսուի :
4 Ծոյլին հոգին կը ցանկայ , ու
բան մը չունի . բայց ժրաջան մար-
դոց հոգին կը գիրնայ :
5 Ուստ խօսքը արդարին ատելի է .
բայց ամբարիշտը ամօթալից ու
խայտառակ վարք ունի :
6 Արդարութիւնը կատարելա-
թեամբ քալողները կը պաշտպանէ .
բայց չարութիւնը մեղաւորները կը
կործանէ :
7 Կան որ կերևնք հարուստ կը յու-
ցընեն , ու բան մը չունին , և կան
որ կերևնք աղքատ կը յուցընեն , ու
շատ հարստութիւն ունին :
8 Արդուն կենացը փրկանքը իր
հարստութիւնն է . բայց աղքատը
յանդիմանութիւն չլսեր :
9 Արդարներուն լոյսը զուարթ պի-
տի ըլլայ . բայց ամբարիշտներուն
ճրագը պիտի մարի :
10 Միայն հպարտութենէ կուիւ կը
ծագի . բայց խրատ մտիկ ընողնե-
րուն քովը իմաստութիւն կայ :
11 Անիրաւութեամբ ձեռքէ հա-
րըստութիւնը պիտի պակսի . բայց
իր աշխատութեամբը ժողվողը պիտի
շատցընէ :
12 Ուշացած յոյսը սիրտը կը հի-
ւանդացընէ . բայց փափաքին հաս-
նելը կենաց ծառ մըն է :
13 Խօսքը արհամարհողը պիտի կոր-
սուի . բայց պատուիրանքէն վախ-
ցողը վարձք պիտի առնէ :
14 Իմաստունին օրէնքը կենաց աղ-
բիւր է , մահուան որոգայթներէն
ազատ ձնալու համար :
15 Նարի խոհեմութիւնը շնորհք կու-
տայ . բայց անօրէններուն ճամբան
դժուարին է :
16 Ումէն խելացի իմաստութեամբ կը
գործէ . բայց անմիտը յիմարու-
թիւն կը տարածէ :
17 Չար պատգամաւորը թշուառու-
թեան մէջ կ՚իյնայ . բայց հաւա-
տարիմ դեսպանը բժշկութիւն է :
18 Խրատ անարգողը աղքատու-
թիւն ու անարգութիւն կը կրէ .
բայց յանդիմանութիւն մտիկ ընողը
պատիւ կը գտնէ :
19 Փափաքին կատարուիլը հոգիին
անուշ է . ու չարագործութենէ
հեռ կենալը յիմարներուն զզուելի
է :
20 Իմաստուններուն հետ քալողը
իմաստուն կ՚ըլլայ . բայց անմիտ-
ներուն հետ ընկերացողը չար կ՚ըլ-
լայ :
21 Աղետները հետևէն ձախոր-
դութիւն կ՚երթայ . բայց արդար-
ներուն բարիք կը հատուցուի :
22 Նարի մարդը իր որդւոցը որդի-
ներուն ժառանգութիւն կը թողու .
բայց մեղաւորին ստացուածքը ար-
դարին համար կը պահուի :
23 Աղքատներուն մշակած երկրին
մէջը շատ ուտելիք կայ . բայց կա-
կայ որ անիրաւութենէ կը կոր-
սուի :
24 Գաւազանին խնայողը իր որդին
կ՚ատէ . բայց զանիկայ սիրողը կա-
նուխէկէ կը խրատէ :
25 Արդարը մինչև իր անձին կշտա-
նալը կ՚ուտէ . բայց ամբարիշտնե-
րուն փորը կաթօտութիւն պիտի
քաշէ :

ԿԱ . ԺԸ

1 Իմաստուն կնիկները իրենց տուները
կը շինեն . բայց յիմար կնիկը
զանիկայ իր ձեռքովը կը փլցընէ :
2 Իր ուղղութեանը մէջ քալողը
Տէրոջմէ կը վախնայ . բայց ծուռ
ճամբայ ունեցողը զանիկայ կ՚անար-
գէ :
3 Յիմարին բերանը հպարտու-
թեան գաւազան կայ . բայց իմաս-
տուններուն շրթունքները զերծնք կը
պահեն :
4 Ուր որ արջառ չկայ , մսուրը մա-
քուր կը մնայ . իսկ արդիւնքին ա-
տաստութիւնը եզին զօրութենէն ա-
ռաջ կու գայ :
5 Հաւատարմութեան վկան սուտ չը-
խօսիր . բայց անիրաւ վկան սուտ
խօսքեր կը թափէ բերնէն :

6 Ծառը ընողը խնամատուի կը
վնտռէ , ու ջգտներ • բայց խնա-
տուներուն համար պիտուքիները
պիւրին է :
7 Յիմար մարդէն հեռացիր , երբոր
կ'իմանաս որ խնամատուն շրթունքներ
չունի :
8 Խելացի մարդուն խնամատուքիները
իր ճամբան հասկընալն է • բայց
յիմարներուն անմտուքիները նեն-
գութիւն է :
9 Յիմարները յանցանքը ծաղր կ'ը-
նեն • բայց ուղիղներուն մէջը նե-
րողամտութիւն կայ :
10 Սրտո՛ւն սիրտը իր հոգիին ցա-
ւը կը ճանչնայ • ու անոր ուրախու-
թեանը՝ ուրիշը մասնակից չըլ-
լար :
11 Չմբարիշտներուն տունը պիտի
կործանի • բայց ուղիղներուն վրանը
պիտի ծաղկի :
12 Ա՛մբոյ կայ որ մարդուն շիտակ
կ'երևնայ , բայց անոր վախճանը
մահուան ճամբաներն է :
13 Ծիծաղելուատենն ալ հոգի սիրտը
տրտմութիւն կը զգայ , և
ուրախութեան վախճանը սուգ կ'ըլ-
լայ :
14 Չպականած սիրտը իր ճամբանե-
րէն՝ ու բարի մարդը ինքիրմէն պի-
տի կշտանայ :
15 Չիմաստ մարդը ամէն խօսքի կը
հաւատայ • բայց խելացին՝ իր քայ-
լերը կը քննէ :
16 Իմաստունը կը վախնայ , ու չա-
րութենէ կը փախչի • բայց անմի-
տը կը հպարտանայ , ու յանձնա-
պատան կ'ըլլայ :
17 Շուտ բարկացողը յիմարութիւն
կ'ընէ • ու նենգամիտ մարդը ատե-
լի է :
18 Չնախահները անմտութիւն կը
ժառանգեն • բայց խելացիները դի-
տութեամբ կը պսակուին :
19 Չարերը բարիներուն առջևը կը
խոնարհին , և ամբարիշտները ար-
դարներուն դրանը քովը :
20 Աղքատը մինչև անգամ իր ըն-
կերին ատելի է • բայց հարուստին
բարեկամները շատ են :
21 Իր ընկերը անարգողը մեղք կը
գործէ • բայց աղքատին ողորմու-
թիւն ընողը երանելի կ'ըլլայ :
22 Ինա չարութիւն մտածողները կը
մոլորին • բայց բարութիւն մտա-
ծողներուն՝ ողորմութիւն ու ճշմար-
տութիւն կ'ըլլայ :
23 Ամեն աշխատանքի մէջ օգուտ մը
կայ • բայց դատարկաբանութիւնը՝
միայն կարօտութեան կը տանի մար-
դը :
24 Իմաստուններուն հարստութիւ-
նը իրենց պսակն է • բայց անմիտ-
ներուն քաջքերութիւնը յիմարու-
թիւն է :
25 Ա՛ւետարիմ վկան հոգիներ կ'ա-
զատէ • բայց խարդախը ստութիւն-
ներ դուրս կու տայ :
26 Տէրոջը վախին մէջը հաստատ
վստահութիւն կայ • ու անոր որ-
դիքը ապաւէն պիտի ունենան :
27 Տէրոջը վախը կենաց աղբիւր է ,
մահուան որոգայթներէն ազատ մը-
նալու համար :
28 Ժողովուրդին բազմութիւնը
թագաւորին պատիւն է • բայց ժո-
ղովուրդին նաւազութիւնը իշխա-
նին կործանումն է :
29 Երկայնամիտ մարդը շատ խոհեմ
է • իսկ կարճամիտը շատ յիմա-
րութիւն կ'ընէ :
30 Անդարտ սիրտը մարմնոյն
կեանք է • բայց նախանձը ոսկոր-
ներուն փտութիւն է :
31 Աղքատին զրկանք ընողը անոր
Ստեղծիչը կ'անարգէ • բայց տնան-
կին ողորմութիւն ընողը՝ զԱՆիկայ
կը պատուէ :
32 Չմբարիշտը իր չարութեանը հա-
մար կը վռնտուի • բայց արդարը
իր մահուան ատենը ապաւէն կ'ու-
նենայ :
33 Խելացի մարդուն սրտին մէջ ի-
մաստութիւն կը հանգչի • իսկ յի-
մարներուն ներսը եղածը կը ճան-
չուի :
34 Արդարութիւնը ազգը կը բարձ-
րացընէ • բայց մեղքը ժողովուրդ-
ներուն անարգանք է :
35 Խոհեմ ծառային՝ թագաւորը կը
հաճի • բայց նախատինք բերող
ծառային կը բարկանայ :

ՊՐՈՒ · ԺԸ

1 Ա՛ղէմ պատասխանը սրտմտու-
թիւնը կ՚իջեցընէ · բայց խիստ
խօսքը բարկութիւնը կը գրգռէ :
2 Իմաստուններուն լեզուն գիտու-
թիւնը հաճոյ կ՚ընծայընէ · բայց ան-
միտներուն բերանը յիմարութիւն
կը բղխէ :
3 Տէրոջը աչքերը ամէն տեղ չա-
րերը ու բարիները կը դիտեն :
4 Խաղաղասէր լեզուն կենաց ծառ
է · բայց խռովարար լեզուն սիրտ
կը կոտրէ :
5 Յիմարը իր հօրը խրատը կ՚ա-
նարգէ · բայց յանդիմանութեան
ջգազանդողը խելացի կ՚ըլլայ :
6 Արդարին տունը մեծ գանձ կայ ·
բայց ամբարշտին եկամուտներուն
մէջը խռովութիւն կայ :
7 Իմաստուններուն շրթունքները
գիտութիւն կը տարածեն · բայց
յիմարներուն սիրտը այնպէս չէ :
8 Ամբարիշտներուն զոհը Տէրոջը
առջևը պիղծ է · բայց ուղիղներուն
աղօթքը անոր ընդունելի է :
9 Տէրը ամբարշտին ճամբայէն կը
գզուի , բայց արդարութեան հե-
տևողը կը սիրէ :
10 Ա՚ղէտ ճամբան մերժողին դէշ
պատիժ կ՚ըլայ · ու՚ յանդիմանու-
թիւնը ատողը պիտի մեռնի :
11 Դժոխքը ու կորուստը Տէրոջը
առջևն է · որչափ աւելի մարդոց որ-
դիներուն սիրտերը :
12 Ծաղր ընողը իր յանդիմանիչը
չսիրեր , և իմաստուններուն քովը
չերթար :
13 Ուրախ սիրտը երեսը կը զուար-
թացընէ · բայց սրտին տրտմութե-
նէն հոգին կը ճնշուի :
14 Հանճարեղ սիրտը գիտութիւն
կը փնտռէ · բայց անմիտներուն բե-
րանը յիմարութեամբ կը սնանի :
15 Վշտալից մարդուն ամէն օրերը
դէշ են · բայց ուրախ սիրտը մշտըն-
ջենաւոր կոչունքի մէջ է :
16 Աւելի աղէկ է քիչ բանը Տէրոջը
վախովը , քան թէ մեծ գանձը խռո-
վութիւնով :
17 Աւելի աղէկ է սէր եղած տեղը
խոտեղէն կերակուրը , քան թէ դէր
զուարակը ատելութիւնով :
18 Բարկասիրտ մարդը վէճ կը հա-
նէ · բայց երկայնամիտը կռիւը կը
դադրեցընէ :
19 Ծոյլին ճամբան փշեղէն ցանկի
պէս է · բայց ուղիղներուն ճամբան
բանուկ է :
20 Իմաստուն տղան իր հայրը կ՚ու-
րախացընէ · բայց անմիտ մարդը իր
մայրը կ՚անարգէ :
21 Պակասամիտ մարդուն՝ յիմարու-
թիւնը զբօսանք է · բայց իմաստուն
մարդը կ՚ուղղէ իր ընթացքը :
22 Առանց խորհուրդի դիտաւորու-
թիւնները կը ցրուին · բայց խորհըր-
դականներուն շատութիւնովը կը
հաստատուին :
23 Մարդ իր բերնին պատասխանովը
կ՚ուրախանայ · ու ատենովը ըսուած
խօսքը որչափ դեղեցիկ է :
24 Կենաց ճամբան խոհեմ մարդը
դէպ ՚ի վեր կ՚երթայ , որ վարի
դժոխքէն հեռանայ :
25 Տէրը հպարտներուն տունը կը
կործանէ · բայց որբևարիին սահմա-
նը կը հաստատէ :
26 Չար մարդուն խորհուրդները
Տէրոջը առջևը պիղծ են · բայց
պարկեշտներուն խօսքերը հաճելի
են :
27 Ագահութեան անձնատուր եղողը
իր տունը խռովութեան մէջ կը
ձգէ · բայց կաշառքներէ գզուողը
պիտի ապրի :
28 Արդարին սիրտը՝ ատելու պատաս-
խանը կը մտածէ · բայց ամբարիշտ-
ներուն բերանը չարիք կը բղխէ :
29 Տէրը ամբարիշտներէն հեռու է ·
բայց արդարներուն աղօթքը կը
լսէ :
30 Աչաց լոյսը սիրտը կ՚ուրախացը-
նէ · բարի լուրը ոսկորները կը գիր-
ցընէ :
31 Կենաց յանդիմանութիւնը լսող
ականջը իմաստուններուն մէջը կը
բնակի :
32 Խրատ մերժողը իր հոգին կ՚ա-
նարգէ · բայց յանդիմանութիւն մը-
աիկ ընողը խելք կը վաստկի :
33 Տէրոջը վախը իմաստութեան

խրատն է , ու փառաց առջևէն խոնարհութիւնը կ'երթայ :

ԿԱ · ԺՈՂ

1 Սրտին ուրամադրութիւններըը մարդուն կը վերաբերին . բայց լեզուին պատասխանը Տէրոջմէն է :
2 Մարդուն ամէն ճամբաներըը իրեն մաքուր կ'երևնան . բայց Տէրը հոգիները կը կշռէ :
3 Վռւ գործքերդ Տէրոջը յանձնէ , և քու խորհուրդներդ պիտի հաստատուին :
4 Տէրը ամէն բան իր նպատակին համար ստեղծեց , ու ամբարիշտն ալ՝ ձախորդ օրուան համար :
5 Ամէն սրտով հպարտներըը Տէրոջը առջևը պիղծ են , ու ըլլա ձեռք ձեռքի տալով դիտաւորեալ , անպատիժ պիտի չմնան :
6 Ողորմութեամբ և ճշմարտութեամբ անօրէնութիւնը կը քաւուի , ու Տէրոջը վախովը մարդ չարութենէ կը հեռանայ :
7 Երբոր Տէրը մարդուն ճամբաներուն կը հաճի , մինչև անգամ անոր թշնամիներըը կը հաշտեցնէ անոր հետ :
8 Աղէկ է քիչ բան արդարութեամբ , քան թէ մեծ եկամուտներ՝ անիրաւութեամբ :
9 Մարդուն սիրտը իր ճամբան կը չափէ . բայց անոր քայլերըը Տէրը կ'ուղղէ :
10 Թագաւորին շրթունքներուն վրայ աստուածային ազնիւթիւն կայ . անոր բերանը դատաստանի մէջ չխաբէր :
11 Աղեղ կշռորդը և կշիռքը Տէրոջն է . մախաղին ամէն էգ-է քարերըը անոր գործքն են :
12 Չարագործութիւնը թագաւորներուն գզուելի է . վասն զի աթոռը արդարութեամբ կը հաստատուի :
13 Արդար շրթունքներըը թագաւորներուն հաճելի են . ու շիտակ խօսողը կը սիրեն :
14 Թագաւորին բարկութիւնը մահուան դեսպաններու պէս է . բայց իմաստուն մարդը զանիկայ կ'իջուցնէ :
15 Թագաւորին երեսին լոյսը կեանք է . ու անոր հաճութիւնը վերջի անձրևին ամպին պէս է :
16 Իմաստութիւն ստանալը ոսկիէն որչափ աղէկ է . և հանճար վաստրկիլը արծաթէն աւելի ընտիր է :
17 Ուղիղներուն մեծ ճամբան չարութենէ հրաժարիլն է . իր ճամբուն գգուշութիւն ընողը իր հոգին կը պահէ :
18 Ամբարձին առջևէն հպարտութիւն , ու կործանման առջևէն ամբարտաւանութեան ոգին կ'երթայ :
19 Խոնարհներուն հետ խոնարհ ըլլալ՝ հպարտներուն հետ աւար բաժնելէն աղէկ է :
20 Պատգի մէջ խելացութեամբ վարուողը բարիք կը գտնէ . ու Տէրոջը ապաւինողը երանելի է :
21 Իմաստուն սիրտ ունեցողը խոհեմ կ ըսուի . և չքնաղ քաղցրութիւնը դիտութիւն կ'աւելցնէ :
22 Խոհեմութիւնը՝ ունեցողին կենաց աղբիւր է . բայց յիմարներուն խրատը յիմարութիւն է :
23 Իմաստունին սիրտը իր բերնին իմաստութիւն կու տայ , ու իր շրթունքներուն դիտութիւն կ'աւելցնէ :
24 Ախորժելու խօսքերը մեղրի խորիսխին պէս է . հոգիին քաղցր՝ ու ոսկորներուն բժշկութիւն է :
25 Կ'ամբայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երևնայ , բայց անոր վախճանը մահուան ճամբաներն է :
26 Աշխատող անձը իրեն համար կ'աշխատի . քանզի իր բերանը կը պահանջէ իրմէ :
27 Անօրէն մարդը չարութիւն կը փորէ , ու անոր շրթունքներուն վրայ իբր թէ այրող կրակ մը կայ :
28 Ծուռ մարդը կռիւ կը հանէ , և քսուն մտերիմ բարեկամներըը կը զատէ :
29 Անօրէն մարդը իր ընկերը կը խաբէ , ու զանիկայ դէշ ճամբաներ կը տանի .
30 Աչքերը մեծցնել մտածելու համար աչքերը կը գոցէ , և շրթունքները խածնելով չարութիւնը կը կատարէ :

31 Աղքի ձեռքերէն փառայ պատակ է, ըլլալ որ անիկայ արդարութեան ճամբուն մէջ գտնուի։

32 Երկայնամիտ մարդը հզօր մարդէն աղէկ է, ու իր ոգին պատուր քաղաք առնողէն։

33 Ա՛խտակը ծոցը կը ձգուի. բայց անոր ամէն կարգադրութիւնը Տէրոջմէ է։

ԴԱՂԱՐ ԺԲ։

1 Ո՛վ որ աղէկութեան կը հաւնի, գիտութիւն ալ կը հաւնի, բայց որ խրատը կը սիրէ, անասուն պէս հիմար է։

2 Հոգեմ ծառան՝ նախատինք բերող որդիին կ՚իշխէ, ու եղբարց մէջ ժառանգութեան բաժին կ՚առնէ։

3 Մարդ չի հաստատուիր անօրէնութեամբ, բայց արդարոց արմատը չի շարժուիր։

4 Ազնիւ կին՝ ամուսնոյ պսակ է, բայց անոր ոսկորներուն մէջ փտութիւն կայ։

5 Արդարոց խորհուրդները՝ իրաւունք են, բայց չար մարդոց խրատները՝ նենգութիւն։

6 Չար մարդոց խօսքերը՝ արիւն դնելու համար են, բայց ուղղամտաց բերանը զանոնք կ՚ազատէ։

7 Չար մարդիկ կը գլխիվար կ՚իյնան ու չեն ըլլար, բայց արդարոց տունը կը մնայ։

8 Մարդ իր խելքին չափ կը գովուի, բայց խոտոր սրտի մարդը կ՚անարգուի։

9 Աղքատ՝ որ ինքզինքը կը պատուէ, ու հացի կարօտ է, աւելի լաւ է քան զինքը պատուող ու հացի կարօտ մարդ։

10 Արդար մարդ իր անասունին հոգ կը տանի, բայց չարերուն գթութիւնները դաժանութիւն են։

11 Որ իր հողը կը մշակէ, հացով պիտի կշտանայ, բայց որ պարապ մարդոց կը հետեւի, անմիտ է։

12 Չար մարդ չարերուն որսած բանը կ՚ուզէ, բայց արդարոց արմատը պտուղ կու տայ։

13 Չարը իր շրթանց յանցանքովը որոգայթի մէջ կ՚իյնայ, բայց արդարը նեղութենէ դուրս պիտի ելլայ։

14 Մարդ իր բերնին պտուղովը բարիքով պիտի կշտանայ, ու մարդոյ ձեռքերուն գործը անոր պիտի հատուցանուի։

15 Յիմարին ճամբան իր աչքին առջեւ ուղիղ է, բայց իմաստունը խրատ կը լսէ։

16 Յիմարը իր բարկութիւնը անմիջապէս կը յայտնէ, բայց խելացի մարդը նախատինքը կը ծածկէ։

17 Ճշմարտութիւն խօսողը արդարութիւն կը յայտնէ, բայց սուտ վկայ՝ նենգութիւն։

18 Կան մարդիկ որ սրի պէս խոցոտող խօսքեր կը խօսին, բայց իմաստուններուն լեզուն բժշկութիւն է։

19 Ճշմարտութեան շրթունքը միշտ պիտի հաստատուի, բայց սուտ լեզուն՝ մի վայրկեան։

20 Չարութիւն խորհողներուն սրտին մէջ նենգութիւն կայ, բայց խաղաղութեան խրատողները ուրախութիւն ունին։

21 Արդարոյ վրայ չարութիւն պատահիլ չի թողուիր, բայց չարերը չարիքով պիտի լեցուին։

22 Սուտ շրթունքները Տէրոջմէ գարշելի են, բայց հաւատարիմ գործադրողները՝ անոր հաճոյքը։

23 Խելացի մարդը իր գիտութիւնը կը ծածկէ, բայց յիմարներուն սիրտը իրենց յիմարութիւնը կը հռչակէ։

24 Ձեռնասուն մարդը պիտի տիրանայ, բայց ծոյլը հարկատու պիտի ըլլայ։

25 Տրտում սիրտը մարդը կը ծռէ, բայց բարի խօսքը զայն կ՚ուրախացնէ։

26 Արդարը իր ընկերը կը քաջալերէ, բայց չարերուն ճամբան զիրենք կը մոլորեցնէ։

27 Ծոյլը որսը չի խորտկեր, բայց փութաջան մարդուն հարստութիւնը թանկագին է։

28 Արդարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ, ու անոր շաւիղին մէջ անմահութիւն չկայ։

ԳԼ. Ժ.

1 Հնքնահաճոյ մարդը իր ցանկութիւնը կը փնտռէ և ամէն խորհուրդի դէմ կը կենայ։
2 Հիմարը խոհեմութենէ չախորժեր. հապա իր սրտին մէջը եղածը յայտնել կ'ուզէ։
3 Երբոր ամբարիշտը գայ, անարգութիւն ալ կու գայ, ու նախատինքի հետ խայտառակութիւն։
4 Մարդուն բերնին խօսքերը խորունկ ջուրեր են. իմաստութեան աղբիւրը առատաբուղխ գետ է։
5 Վատաստանի մէջ արդարը սուտ հանելու համար, ամբարշտին աչառութիւն ընելը աղէկ չէ։
6 Ընդիմա մարդուն շրթունքները կռիւի մէջ կը մտնեն, ու անոր բերանը ծեծը կը կանչէ։
7 Ընդիմա մարդուն բերանը իրեն կործանումը է, և անոր շրթունքները իր անձին որոգայթ է։
8 Վատ մարդուն խօսքերը քաղցր պատառներու պէս են, ու անոնք միջէն փորին շտեմարանները կ'իջնեն։
9 Ան որ իր գործքին մէջը թոյլ է, շատ մարդուն եղբայրն է։
10 Տէրոջը անունը ամուր աշտարակ է. արդարը անոր կը դիմէ, ու ապահով ապաստանարան կ'ունենայ։
11 Հարուստին ստացուածքը իր ամուր քաղաքն է, ու անոր երեւակայութեանը մէջ բարձր բերդի պէս է։
12 Մտրտածէն առաջ մարդուն սիրտը կը հպարտանայ. բայց փառայ առջեւէն խոնարհութիւնը կ'երթայ։
13 Ան որ բան մը լսած պատասխան կու տայ, յիմարութիւն ու նախատինք է անոր։
14 Մարդուն հոգին իր հիւանդութեանը կը համբերէ. բայց վիրաւորուած հոգին ո՞վ կրնայ միխիթարել։
15 Խոհեմին սիրտը գիտութիւն կը վաստկի. և իմաստուններուն ականջը գիտութիւն կը փնտռէ։
16 Մարդուն ընծան անոր ճամբայ

կը բանայ, ու պանիկայ մեծերուն առջեւը կը տանի։
17 Իր դատը առաջ ախտողը իրաւունք ունեցող կը թեպուի. բայց երբոր իր ատենը գայ, պանիկայ կը քննէ։
18 Վիճակը վէճերը կը դադրեցնէ, ու զօրաւորներուն միջեւը ո-րոշում կ'ընէ։
19 Վշտացած եղբայր մը ամուր քաղաքէն անառնիկ է, և անոր վէճերը բերդի մը նիզերուն կը նմանին։
20 Մարդը իր բերնին պտուղէն իր փորը կը կշտացընէ, ու իր շրթունքներուն արդիւնքէն կը կշտանայ։
21 Մահը ու կեանքը լեզուին ձեռքն է, և զանիկայ սիրողները անոր պտուղը կ'ուտեն։
22 Ընտիր կնիկ գտնողը բարիք կը գտնէ, ու Տէրոջմէ շնորհք մը կը ստանայ։
23 Աղքատը աղաչելով կը խօսի, բայց հարուստը խիստ պատասխան կու տայ։
24 Ընկերականներ ունեցող մարդը բարեկամութիւն ընելու է. ու եղբօրմէ աւելի հաստատ բարեկամ կայ։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Իր կատարելութեանը մէջ քալող աղքատը ննդաւոր շրթունք ունեցող յիմարէն աղէկ է։
2 Ոգին տգիտութիւնը աղէկ չէ, ու ոտքերովը արտոտացողը կը սայթի։
3 Մարդուն յիմարութիւնը անոր ճամբան կ'աւրէ, և անոր սիրտը Տէրոջը դէմ տրտունջ կ'ընէ։
4 Հարստութիւնը շատ բարեկամ կը նեռ կ'աւելցնէ. բայց աղքատը իր բարեկամէն կը զատուի։
5 Սուտ վկան անպատիժ պիտի չմնայ, ու սուտ խօսողը պիտի չազատի։
6 Շատերը առատաձեռն մարդուն հաճութիւնը կը փնտռեն, ու ամէն մէկը պարգեւատու մարդուն բարեկամ կ'ըլլայ։
7 Աղքատին բոլոր եղբայրները ան-

կէ կը գտնէին . անոր բարեկամները՝ ալ աւելի անկէ կը հեռանան . ա-
նոնցմէ ոչինչ խօսքերու հետևէ կ՚էյ-
նայ :

8 Խելք վաստակողը իր հոգին կը սիրէ . խնամատարութիւն պահողը բա-
րիք պիտի գտնէ :

9 Սուտ վկան անպատիժ պիտի չըմնայ , ու սուտերնիր խօսողը պի-
տի կորսուի :

10 Յիմարին փափկութիւն չվայլէր . ծրջափ աւելի ծառայի մը՝ իշխաննե-
րու վրայ իշխել :

11 Մարդուն խոհեմութիւնը անոր բարկութիւնը կը զսպէ , և յան-
ցանք նկրելը՝ անոր պարծանք է :

12 Թագաւորին բարկութիւնը ա-
ռոյգ առիւծի մռնչիւնին կը նմա-
նի , իսկ անոր հաճութիւնը խոտի վրայի ցօղին պէս է :

13 Ընտիր տղան իր հօրը թշուա-
ռութիւնն է , ու կնկան կռիւները շարունակ կաթիլներու պէս են :

14 Տունը ու ստացուածքը հայրերէն ժառանգութիւն է . բայց խոհեմ կնիկը Տէրոջմէ է :

15 Ծուլութիւնը խորունկ քուն կը բերէ , և թոյլ մարդը անօթի կը մնայ :

16 Պատուիրանքը պահողը իր հոգին կը պահէ . իր ճամբաները անար-
գողը պիտի մեռնի :

17 Ողորմած ողորմութիւն ընողը Տէրոջը փոխ կու տայ . ու Ընծայ անոր հատուցում պիտի ընէ :

18 Քանի որ յոյս կայ՝ տղադ խրա-
տէ , և անոր մահուանը կամակից մի՛ ըլլար :

19 Խիստ բարկացող մարդը միւսը կը կրէ . վասն զի թէ որ անգամ մը ազատես՝ նորէն ընելու ես :

20 Խրատը լսէ , և կրթութիւնը ընդունի , որ քու եարի աւետ իմաստուն ըլլաս :

21 Մարդուն սրտին մէջը շատ դի-
տաւորութիւններ կան . բայց Տէրո-
ջը խորհուրդը հաստատուն պիտի մնայ :

22 Մարդուն ողորմածութիւնը իր փառքն է . ու աղքատը առածնէն աղէկ է :

Տէրոջը երկիւղը կենաց պատճա- 23
է , և ցնծութեամբ գիշերը պառկի , ու ձախորդութենէ չհան-
դիպիր :

Ծոյլը իր ձեռքը ամանին մէջը 24
կը խոթէ , ու զանիկայ իր բերանը անգամ չդարձներ :

Զաղը ընողը ծեծէ , ու միամի- 25
տը խելացի կ՚ըլլայ , և թէ որ ի-
մաստունը յանդիմանես , հանճարը կը հասկընայ :

Իր հայրը կործանողը , ու իր մայ- 26
րը վռնտողը ամօթ ու նախատինք բերող տղայ մըն է :

Ա՛րդեակ իմ , եւս կեցիր առ խր- 27
րատը մտիկ ընելէն , որ գէտ իմաս-
տութեան խօսքերէն կը խոտորցը-
նէ :

Զար վկան արդարութիւնը ծաղր 28
կ՚ընէ , ու ամբարիշտներուն բերանը անիրաւութիւն կը կլլէ :

Զաղը ընողներուն համար դա- 29
տաստաններ , և անմիտներուն կըռ-
նակին համար՝ ծեծեր պատրաս-
տուած են :

ԳԼ . Ի

Գինին ծաղր ընող է , ու գբին 1
կռիւ հանող , և ով որ անոնց անձնատուր կ՚ըլլայ , իմաստուն չըլ-
լար :

Թագաւորին ահը առոյգ ա- 2
ռիւծի մռնչիւնին պէս է , ու զանի-
կայ բարկացընողը իր անձին վնաս կ՚ընէ :

Կռիւէն հեռ կենալը մարդուն 3
փառք է . բայց ամէն յիմար կռուա-
սէր է :

Ծոյլը՝ Ձմեռ է ըսելվ գետինը 4
չհերկեր . ուստի հունձքի առնելը պիտի մուրայ , ու բան մը պիտի չունենայ :

Մարդու մը սրտին մէջի խոր- 5
հուրդը խորունկ ջուրերու պէս է . բայց խելացի մարդը զանիկայ կը հանէ :

Մարդոցմէ շատերը իրենց բարե- 6
բարութիւնը կը հրատարակեն . բայց հաւատարիմ մարդ մը ո՞վ կրնայ գտնել :

Իր անարատութեանը մէջ քա- 7

լողը արդար է . անոր որդինները իր
եռանէն երջանիկ պիտի ըլլան :
8 Վատաստանի աթոռը նստող
թագաւորը իր աչքերովը ամէն չա-
րիք կը ցրուէ :
9 Ա՛վ կրնայ ըսել թէ Իմ սիրտս
սրբեցի , իմ մեղքերէս մաքրուեցայ :
10 Երկու տեսակ կշի՛ռ քար , երկու
տեսակ չափ հաւասարապէս Տէրոջը
առջևը պիղծ են :
11 Մինչև անգամ տղու մը վարքին
մաքրութիւնը և ուղղութիւնը անոր
գործերէն կը հասկըցուի :
12 Լսող ականջը ու տեսնող աչքը՝
երկուքն ալ Տէրը ստեղծեր է :
13 Չսիրես մի՛ սիրեր , որ չըլլայ թէ
աղքատանաս . աչքերդ բա՛ց , որ
հացով կշտանաս :
14 Ծախող առնողը՝ Վէշ է , վէշ
է , կ՚ըսէ . բայց երբոր երթայ , ան
առեղը կը պարծենայ :
15 Ոսկի ու շատ գոհար կը գտնուի .
բայց գիտութեան շրթունքները
սիծագին զարդեր են :
16 Օտարականի մը երաշխաւոր ե-
ղողին պգեստը առ , և օտար կնկան
համար էրաշխաւոր եղողէն գրաւ առ :
17 Պատութեան հացը մարդուն ա-
խորժելի է . բայց ետքը անոր բե-
րանը խիճով պիտի լեցուի :
18 Դիտաւորութիւնը խորհրդով
կը հաստատուի . ուստի խոհեմու-
թեամբ պատերազմ բռնէ :
19 Ոանաարկութեան պատմողը
գաղտնիքը կը յայտնէ . ուրեմն
շրթունքներովը շողոքորթուողին հետ
ընկեր մի՛ ընար :
20 Ա՛վ որ իր հայրը ու մայրը կ՚ա-
նիծէ , անոր ճրագը մութ խաւարի
մէջ պիտի մարի :
21 Այն ժառանգութիւն որ սկիզբը
արագութով կ՚առնուի , բայց անոր
վերջը պիտի չօրհնուի :
22 Չարութեան փոխարէնը հատու-
ցանեմ՝ մի՛ ըսեր . Տէրո՛ջը սպա-
սէ , ու անիկա քեզ պիտի ազա-
տէ :
23 Երկու տեսակ կշի՛ռ քարը Տէ-
րոջը առջևը պիղծ է , ու նենգաւոր
կշիռքը աղէկ չէ :
24 Արդուն քայլերը Տէրոջմէն է . ուստի մարդը իր ճամբան ի՞նչպէս հասկընայ :
25 Ընտրհրդարար բան մը նուիրե-
լը , և ուխտ ընելէն ետքը քննու-
թիւն ընելը մարդուն որոգայթ մըն է :
26 Իմաստուն թագաւորը ամբա-
րիշտները կը ցրուէ , ու անիւը ա-
նոնց վրայ կը դարձընէ :
27 Արդուն հոգին Տէրոջը լոյսն է , որուն բոլոր ջուծարանները կը քննէ :
28 Ողորմութիւնը ու ճշմարտու-
թիւնը թագաւորը կը պահեն . անիկայ ալ իր աթոռը ողորմութեամբ կը հաստատէ :
29 Երիտասարդներուն գեղը անոնց
ոյժն է , և ծերոց փառքը ալեւորութիւնն է :
30 Վէրքի նշանները ու փորի շտե-
մարանները հատնող հարուածները չար մարդուն մաքրողական դեղ են :

ԳԼ . ԻԸ

1 Թագաւորին սիրտը ջուրի վտակ-
ներու պէս է Տէրոջը ձեռքին մէջ . զանիկայ ո՛ր կողմը ուզէ կը դարձընէ :
2 Արդուն ամէն ճամբան իրեն
ուղիղ կ՚երևնայ . բայց Տէրը սիրտերը կը կշռէ :
3 Ընդարութիւն և իրաւունք գոր-
ծելը զոհէն աւելի ընդունելի է Տէրոջը :
4 Աչաց ամբարտաւանութիւնը և
սրտի հպարտութիւնը և ամբարիշտաց մշակը մեղք է :
5 Աշխատասէրի մարդուն խորհուրդ-
ները միայն առատութիւն կը բերեն . բայց ամէն արտորացող միայն կաթօտութիւն կը բերէ :
6 Սուտ լեզուով գանձեր վաստա-
կիլը մահը փնտռողներուն հալածած ունայնութիւնն է :
7 Չմարիշտներուն բռնութիւնը
զանոնք պիտի կորսընցընէ . վասն զի իրաւունք ընել չեն ուզեր :
8 Ներքոտ մարդուն ճամբան ծուռ է ,
և մաքուր եղողին գործը ուղիղ է :

9 Աղէկ է տանիքի մը անկիւնը բնակիլ, քան թէ կռռաւաչէր կնկան հետ մեծ տան մէջ։

10 Ամբարիշտ մարդուն հոգին չարութեան կը ցանկայ, ո՛ր անոր ընկերը անոր առջեւը շնորհք չգտնէ։

11 Ե՛թէ որ ծաղր ընողը տուգանքի հանդիպի, միամիտը իմաստուն կ՚ըլլայ, և թէ որ իմաստունը խրատուի, գիտութիւն կը ստանայ։

12 Արդարը խոհեմութեամբ ամբարիշտին տունը կը դիտէ, Էրծոր ամբարիշտները չարութեան համար կը կործանին։

13 Ո՛վ որ աղքատին աղաղակը լսելու համար իր ականջը կը դոցէ, ինքն ալ պիտի աղաղակէ, ու իրեն լսող պիտի չըլլայ։

14 Գաղտնի պարգեւը բարկութիւնը կ՚իջեցնէ, և ծոցը տրուած ընծան սաստիկ կատաղութիւնը կը դադրեցնէ։

15 Իրաւունք ընելը արդարին ուրախութիւն է. բայց անիրաւութիւն ընողներուն սանձանք է։

16 Խոհեմութեան ճամբայէն մոլորած մարդը՝ մեռելներուն ժողովքին մէջը կ՚իջնէ։

17 Ուրախութիւն սիրողը կարօտութեան մէջ կ՚իյնայ. գինին ու նոլը սիրողը չհարստանար։

18 Ամբարիշտը արդարին համար, ու անօրէնը ուղիղներուն համար փրկանք կ՚ըլլայ։

19 Աղէկ է անապատ տեղ մը բնակիլ՝ քան թէ կռռաւաչէր ու բարկացող կնկան հետ։

20 Իմաստունին բնակարանին մէջ ցանկալի գանձ ու եղ կը գտնուի. բայց անմիտ մարդը իր ունեցածը կը կլլէ։

21 Արդարութեան ու ողորմածութեան հետեւողը՝ կեանք, արդարութիւն և փառք պիտի գտնէ։

22 Իմաստունը զօրաւորներուն քաղաքը կ՚ելլէ, և անոնց ապաւինած ամրութիւնը կը փլցնէ։

23 Իր բերանը ու լեզուն պահողը՝ իր հոգին նեղութիւններէն կը պահէ։

24 Հպարտութեամբ և բարկութեամբ վարուող մարդուն անունը՝ հպարտ և յանդուգն ծաղր ընող կ՚ըսուի։

25 Ծոյլին ցանկութիւնը զանիկայ կը մեռցընէ. վասն զի անոր ձեռքերը աշխատիլ չեն ուզեր։

26 Ամէն օր սաստիկ կը ցանկայ. իսկ արդարը կու տայ, ու չխնայեր։

27 Ամբարիշտներուն զոհը պղծած է, մանաւանդ երբոր զանիկայ չար դիտութեամբ կը մատուցանեն։

28 Սուտ վկան պիտի կորսուի. բայց լսող մարդը հաւատարմութեամբ պիտի խօսի։

29 Ամբարիշտ մարդը իր երեսը կը պինդցընէ. բայց ուղիղը իր ճամբաները կը հաստատէ։

30 Իմաստութիւն, հանճար կամ խորհուրդ մը չկայ, որ Տէրոջը դէմ հնարուի։

31 Պատերազմի օրուան համար ձին կը պատրաստուի. բայց փրկութիւնը Տէրոջմէ է։

ԿԱ. ԻԸ

1 Լաւ անունը շատ հարստութենէն աւելի ընտիր է, ու շնորհքը արծաթէն ու ոսկիէն աղէկ է։

2 Հարուստը ու աղքատը իրարու կը հանդիպին. անոնց ամէնը ստեղծողը՝ Տէրն է։

3 Խորագէտը չարիքը կը տեսնէ, ու կը պահուչցայ. բայց միամիտները շարունակ կ՚անցնին, ու ձեռս կը կրեն։

4 Խոնարհութեան և Տէրոջը երկիւղին վարձքը հարստութիւն, փառք ու կեանք է։

5 Ծուռ մարդուն ճամբուն մէջը փուշեր ու որոգայթներ կան. իր հոգին պահողը՝ անոնցմէ հեռու կ՚ըլլայ։

6 Մրթէ մանուկը իր ճամբան սկսած աունը, որ իր ծերութեան առենն ալ անկէ չհեռանայ։

7 Հարուստը աղքատներուն վրայ կը տիրէ, ու փոխ առնողը փոխատուողին ծառայ կ՚ըլլայ։

8 Չարութիւն ցանողը ունայնու-

թիւն կը ՚ի՛ձէ . և անոր բարկու-
թեանը դաւազանը պիտի կորսուի :
9 Ընչէկ աչք ունեցողը օրՀնած կ՚ըլ-
լայ . վասն զի իր հացէն աղքատին
կու տայ :
10 Ծաղը ընողը թէ որ վրընտես ,
կռիւը կ՚անցնի , ու ւէճը և անար-
գանքը կը դադրի :
11 Արտի մաքրութիւն սիրողին շըր-
թունքներուն վրայ շնորհք կայ ,
ու թագաւորը անոր բարեկամ
կ՚ըլլայ :
12 Տէրոջը աչքերը գիտութիւնը կը
պահպանեն , և ինչը անօրէնին խօս-
քերը կ՚աւրէ :
13 Ծոյլը կ՚ըսէ , Առիւծ կայ , հրապարակին մէջը պիտի մեռ-
ցուիմ :
14 Օտար կնիկներուն բերանը խո-
րունկ փոս է . Տէրոջը ատելի եղողը
հոն կ՚իյնայ :
15 Անուկին արտին մէջ յիմարու-
թիւնը կապուած է . զանիկայ խր-
տատի դաւազանը կը հեռացընէ
անկէ :
16 Ինչ-որ-ինչը շատցընելու հա-
մար աղքատին զրկանք ընողը , ու-
հարուստին տուողը՝ անշուշտ կա-
րօտութեան կը հասնի :
17 Ականջդ ծռէ ու իմաստուննե-
րուն խօսքերը մտիկ ըրէ , և քու
սիրտդ իմ գիտութեանս տուր .
18 Վասն զի թէ որ անոնք քու սըր-
տիդ մէջը պահես , հաճելի բան է .
անոնք քու շրթունքներուդ վրայ ալ
պիտի հաստատուին :
19 Ականջ քեզի ատ բաներըը այսօր իմա-
ցուցի . որպէս զի քու ապաւինու-
թիւնդ Տէրոջը վրայ ըլլայ :
20 Մի՞թէ ես քեզի շատ անգամ
խրատներով , ու գիտութեամբ չը-
գրեցի՞ ,
21 Որ քեզի ճշմարիտ խօսքերուն
առուգութիւնը սորվեցընեմ , որ
քեզի հարցընողներուն ճշմարիտ
խօսքերով պատասխան տաս :
22 Աղքատը մի կողոպտեր իր աղ-
քատութեանը համար , ու տնանկը
դատաստանի մէջ մի կոխեր .
23 Վասն զի Տէրը անոնց իրաւունքը
պիտի պաշտպանէ , և զանոնք կո-
ղոպտողներուն հոգին պիտի կո-
ղոպտէ :
24 Բարկացող մարդուն հետ ընկե-
րութիւն մի՛ ըներ , ու ցասկոտ մար-
դուն հետ մի՛ երթար .
25 Որ չըլլայ թէ անոր ճամբաներըը
սորվիս , և քու հոգւոյդ որոգայթ
վաստըկիս :
26 Ձեռք տուողներէն մի՛ ըլլար , ա-
ւ պարտքի համար երաշխաւոր ե-
ղողներէն .
27 Եթէ որ վճարելու կարողութիւն
չունիս , ինչո՞ւ համար տակէդ քու
անկողինդ առնեն :
28 Ըրլայ որ տեղէն վերցընես ան
վաղեմի սահմանին նշանը , որ քու
հայրերդ դրեր են :
29 Որ գործքին մէջ ժիր մարդ մը կը
տեսնե՞ս , անիկայ թագաւորներուն
առջևը պիտի կայնի . աննշան մար-
դոց առջևը պիտի չկայնի :

ԳԼ . ԼԳ

1 Երբոր իշխանի հետ սեղան նստիս ,
առջևդ դրուածը ազէկ նայէ .
2 Ու թէ որ դուն ախորժակի տէր
տրտղ ես , կոկորդիդ վրայ դանակ
դիր :
3 Անոր ազնիւ կերակուրներուն մի՛
ցանկար . վասն զի անոնք խաբէու-
թեան հաց են :
4 Հարուստ ըլլալու մի՛ աշխատիր .
քու խորհուրդէդ ետ կեցիր :
5 Աչք պիտի տնկե՞ս ան բանին՝ որ
ոչինչ է . անիկայ անշուշտ իրեն
թևեր կը շինէ , ու արծիւի պէս
օդը կը թռչի :
6 Չար աչք ունեցողին հացը մի՛
ուտեր , և անոր ազնիւ կերակուրնե-
րուն մի՛ ցանկար .
7 Վասն զի անիկայ իր սրտին մէջը
ինչպէս որ կը մտածէ , այնպէս է .
Անիր ու խմէ՛ կ՚ըսէ քեզի , բայց ա-
նոր սիրտը քեզի հետ չէ :
8 Կերած պատառդ պիտի փսխես ,
ու հաճելի խօսքերդ պիտի կորսըն-
ցընես :
9 Յիմարին ականջները մի խո-
սիր . քանզի քու խօսքերուդ իմաս-
տութիւնը կ՚անարգէ :
10 Վաղեմի սահմանին նշանը տեղէն

մի վերցընեք, ու որբերուն արտերը մի մտնեք.

11 Վասնզի անոնց Ազէժխնդիրը զօրաւոր է, և քեզի դէմ անոնց իրաւունքը անիկայ պիտի պաշտպանէ:

12 Ու սիրտդ խրատի տուր, ու ականջներդ գիտութեան խօսքերուն:

13 Տղայէն խրատը մի կտրեր. վասն զի թէ որ զանիկայ գաւազանով ծեծես, չմեռնիր:

14 Դուն անիկայ գաւազանով կը ծեծես, բայց անոր հոգին դժոխքէն կ'ազատես:

15 Ա՛րդեակ իմ, թէ որ քու սիրտդ իմաստուն ըլլայ, իմ սիրտս ալ պիտի ուրախանայ:

16 Ու երբոր քու շրթունքներդ ուղիղ բաներ խօսին, իմ երիկամունքներս պիտի ցնծան:

17 Քու սիրտդ մեղաւորներուն նախանձի. հապա ամէն օր Տէրոջը վախին մէջ եղիր:

18 Վասն զի իրաւցընէ վախճան մը կայ, ու քու յոյսդ պիտի չկորչի:

19 Ա՛րդեակ իմ, լսէ ու իմաստնացիր եղիր, և քու սիրտդ ուղիղ ճամբուն մէջ շիտակէ:

20 Մի ընկերանար գինեմոլներուն հետ, ու իրենց մարմինը մսակողներուն հետ.

21 Վասն զի գինեմոլը ու շռայլը աղքատ կ'ըլլան. և լաթ քունը պատռտուած հանդերձներ կը հագցընէ:

22 Հնազանդութիւն ըրէ հօրդ՝ որ քեզ ծներ է, ու մի անարգեր քու մայրդ՝ երբոր կը պառաւի:

23 Ճշմարտութիւնը ծախէ առ, ու զանիկայ մի ծախեր. նմանապէս իմաստութիւնը, խրատը ու հանճարը:

24 Հրդարին հայրը շատ պիտի ցընծայ, և իմաստուն զաւակ ծնանողը անոր վրայ պիտի ուրախանայ:

25 Թող քու հայրդ ու մայրդ փառք ուրախանան, ու քեզ ծնանողը թող ցնծայ:

26 Ա՛րդեակ իմ, քու սիրտդ ինծի տուր, և քու աչքերդ թող իմ ճամբաներս դիտեն.

27 Վասն զի պոռնիկը խորունկ փոս է, ու օտար կինիկը նեղ ջրհոր է.

28 Նա անիկայ գողի պէս դարանը կը մտնէ, ու մարդոց մէջ անհաւատարիմները կ'աճեցընէ:

29 Ո՞րուն է վայը. ո՞րուն է ախը. ո՞րուն են կռիւները. ո՞րուն են տրտունջները. ո՞րուն են առանց պատճառի վէրքերը. ո՞րուն է աչքայ կարմրութիւնը:

30 Գինիին քովը մնացողներուն, խառնած գինին փնտռելու գացողներուն:

31 Մի նայիր գինիին կարմրութեանը՝ նէ գաւաթին մէջ իր գոյնը ցուցընելուն ա՛ն շիտակ վազելուն.

32 Անիկայ եղը օձի պէս կը խածնէ, ու քարբի պէս կը խայթէ:

33 Աչքերդ քու աչքերդ օտար կիներուն պիտի նային, և քու սիրտդ ծուռ բաներ պիտի խօսի.

34 Ու ծովուն մէջը պառկողի պէս, ու կայմի վրայ պառկողի պէս պիտի ըլլաս:

35 Զիս ծեծեցին, չցաւցուցին, ինծի զարկին, ու ես ցաւ մը չզգացի, ինծի զարկին, ու ես բան մը չիմացայ. ե՛րբ պիտի արթննամ, որ զանիկայ նորէն փնտռեմ:

ԳԼ. ՒԴ

1 Ա՛ր մարդոց մի նախանձիր, ու անոնց հետ կենալու մի ցանկար.

2 Վասն զի անոնց սիրտը բռնութիւն կը խորհի, և անոնց շրթունքները չարաչարութիւն կը խօսին:

3 Տունը իմաստութեամբ կը շինուի, ու հանճարով կը հաստատուի:

4 Ու շտեմարանները գիտութեամբ՝ ամէն թանկագին ու վայելուչ գանձերով կը լեցուին:

5 Իմաստուն մարդը զօրաւոր կ'ըլլայ, ու գիտութիւն ունեցողը ոյժը կ'աւելցընէ:

6 Վասն զի պատերազմի խոհեմութեամբ կ'ընես. և ազատութիւնը խորհրդականներու շատութիւնով կ'ըլլայ:

7 Իմաստութիւնը յիմարին համար շատ բարձր է. անիկայ դրանը մէջ իր բերանը չբանար։
8 Ո՛վ որ չարութիւն ընել կը մտածէ, անիկայ նենգամիտ պիտի ըսուի։
9 Յիմարութեան խորհուրդը մեղք է, և ծաղր ընողը մարդոց գզուելի է։
10 Թէ որ նեղութեան օրը թուլանաս, ոյժդ քիչ է։
11 Ընկաւէ զանոնք որ մեռցուելու կը տարուին, ու սպանուելու վրայ եղողները ուրացուիլ եւս մի՛ կենար։
12 Թէ որ ըսես թէ Մենք ասիկայ չգիտցանք, աՀա սիրտերը կշռողը ինքը կը հասկընայ. ու քու հոգիդ պաշտպանողը ինքը դիտէ, և մարդուն իր գործքին չափովը պիտի հատուցանէ։
13 Ո՛րդեակ իմ, մի՛ղը կեր, որ աղէկ է, և մեղրախորիսխ ՚ի՛ր, որ քմայդ քաղցը է։
14 Իմաստութեան Ճանաչումն ալ քու հոգիդ այնպէս փոքր պէտք ըլլայ, թէ որ գտնես, և վախճան մը կայ, ու քու յոյսդ պիտի չկտրի։
15 Ո՛վ չար, արդարին տանը դարանակալ մի՛ ըլլար. անոր բնակարանը մի՛ աւերեր։
16 Վասն զի արդարը թէ և եօթը անգամ ալ իյնայ, պիտի կանգնի. բայց չարերը ձախորդութեան մէջ պիտի իյնան։
17 Երբոր քու թշնամիդ իյնայ՝ մի՛ ուրախանար, ու երբոր անոր ոտքը սահի, քու սիրտդ թող չյնծայ։
18 Ըլլայ որ Տէրը տեսնէ, ու իրեն անհաճոյ երեւնայ, և իր բարկութիւնը անոր վրայէն դարձընէ։
19 Չարագործներուն համար մի՛ սրտմտիր, ո՛ւ ամբարիշտներուն մի՛ նախանձիր.
20 Վասն զի չար մարդը բոլո՛ր վախճան չունենար. ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի.
21 Ո՛րդեակ իմ, Տէրոջմէ ու թագաւորէն վախցիր, և խառնակաթար մարդոց հետ մի՛ խառնուիր։
22 Վանդէ անոնց կործանումը յանկարծ կ՚ելլայ, ու երկուքին ալ պատուհասը ո՞վ գիտէ։

23 Ա՛ս բաներն ալ իմաստուններուն յարմար է. դատաստանի մէջ աչառութիւն ընելը աղէկ չէ։
24 Ո՛վ որ ամբարիշտին կ՚ըսէ թէ Դուն արդար ես, ազգերը անոր անէծք պիտի տան, ո՛ժողովուրդները զանիկայ պիտի անարգեն։
25 Նայց յանդիմանութիւն տուողը ներուն ընտրհք կ՚ելլայ, և անոնց վրայ բարի օրհնութիւն կու գայ։
26 Ճիտակ պատասխան տուողը շրթունքներ կը համբուրէ։
27 Դուրսի գործդ կանոնաւորէ, և զանիկայ քու արտիդ մէջ կարգի դիր, ու տունդ ետքը շինէ։
28 Դու դրացիդ դէմ զուր տեղը վկայութիւն մի՛ ըներ, և քու շրթունքներովդ մի՛ խաբեր։
29 Մի՛ ըսեր թէ Ինչպէս ինծի ինչպէս որ ըրաւ, ես ալ անոր այնպէս պիտի ընեմ, ան մարդուն իր գործքին համեմատ հատուցում պիտի ընեմ։
30 Ծոյլ մարդուն արտին քովէն ու պակասամիտ մարդուն այգիին քովէն անցայ.
31 Ու ահա ամէնուն մէջը փուշեր բուսեր էին, ու անոնց երեսը ղինձներ ծածկեր էին, և անոր քարէ պատը փլած էր։
32 Ու երբոր ընդհոգ տեսայ, մտքիս մէջը պահեցի, անոր նայեցայ, ո՛ւնկէ խրատ առի։
33 Թէ որ քիչ մը քնանաս, քիչ մը նիրհես, ու քիչ մը ձեռք ձեռքի վրայ դնես ննջելու համար,
34 Դու աղքատութիւնդ ճամբորդի պէս պիտի գայ, և քու կարօտութիւնդ ապառազինեալ մարդու պէս։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Սոնք ալ Սողոմոնին առակներն են, որ Յուդայի Եզեկիա թագաւորին մարդիկները օրինակեցին։
2 Բանը ծածկելը Աստուծոյ փառքն է. բայց թագաւորներուն փառքը բանը ուղղ քննելն է։
3 Երկնից բարձրութիւնը ու երկ-

բիա խորութիւնը և թագաւորնեբուն սիրտը չքննուիր :
4 Ալերցուր արծաթէն կղկղանքը , ու ոսկերիչին համար յօրինուր անօթ կ'ելլէ .
5 Ալերցուր թագաւորին առջևէն ամբարիշտը , ու անոր աթոռը արդարութեամբ կը հաստատուի :
6 Թագաւորին առջևը մի պարծիր , և մեծերուն տեղը մի կեներ .
7 Ալաւն դի աղէկ է որ քեզի ըսեն Թէ՝ Ա՛ծա ելլիր , քան Թէ քու աչքերուդ առաջ իշխանին առջևը վար իջեցընեն քեզ :
8 Ասիւի համար շուտով դուրս մի ելլեր . յետոյ Թէ երբոր ընկերդ քեզ ամչցընէ , դուն վերջը ինչ ընելիդդ չգիտես :
9 Ընկերիդ հետ քու դատդ վարէ , բայց գաղտնիքը ուրիշին մի յայտներ .
10 Գըլլայ որ լսողը քեզ անարգէ , ու դէշ անուանդ անջնջելի ձևայ :
11 Յարմարութեամբ ըսուած խօսքը արծաթէ զարդերու մէջ պրօճոճ ոսկիէ խնձորներու կը նմանի :
12 Խելառնային յանդիմանութիւնը մտիկ ընող ականջին ոսկիէ օղ ու մաքուր ոսկիէ մանեակ է :
13 Ա՛ւտարիմ դեսպանը՝ զինքը խրկողներուն հունձքի առնուն ձիւնին զովութեանը պէս է , և իր տէրոջը հոգին կը զուարճացընէ :
14 Ասուտ առատաձեռնութեան վրայ պարծենցողը անանձրև ամպերու ու հովի պէս է :
15 Ա՛մբերութեամբ՝ իշխանին սիրտը կը շինուի , և անոյշ լեզուն ոսկորներ կը կոտրէ :
16 Ճիշ որ մեղը գտնես , քեզի բաւական եղածին չափ կեր , չըլլայ որ անով կշտանաս , ու զանիկայ փսխես :
17 Ինչ ատրպ դրացիիդ տունը յաճախ չկոխէ , չըլլայ որ քեզմէ ձանձրանայ , ու քեզ ատէ :
18 Իր դրացիին համար սուտ վկայութիւն ընողը ուռի , սուրի և սրած նետի պէս է :
19 Ա՛նհաւատարիմ մարդու ապաւինիլը վշտուող ակռայի և դիւրաշարժ ոտքի պէս է :
20 Տրտում մարդուն առջևը երգել երգողը ցուրտ օրը էդ զգեստը հանողին , կամ բորակի վրայ քացախին իր նմանի :
21 Ճիշ որ թշնամիդ անօթի է , անոր հաց կեերցուր , ու թէ որ ծարաւէ , անոր ջուր խմցուր .
22 Վանդի տաք ընելով անոր գլուխն վրայ կրակի կայծեր կը դիզես , և Տէրը քեզի հատուցում պիտի ընէ :
23 Ա՛իսախայկն հովը անձրևը կը ցրուէ , ու խոժոռ դէմքը՝ չարախօս լեզուն :
24 Ընդէկ է տանիքի մը անկիւնը բնակիլ , քան Թէ կուռատէր կնկան հետ մեծ տան մէջ :
25 Ինչպէս է պաղ ջուրը ծարաւած մարդուն՝ ասանկ ալ է հեռու երկրէ եկած բարի լուրը :
26 Ճար մարդուն առջևը խմորող արբած աղբիւրի , ու աւրուած ակի կը նմանի :
27 Շատ մեղր ուտելը աղէկ չէ , և մարդոն իր փառքը փնտռելը փառք չէ :
28 Իր ոգին չզսպող մարդը փլած ու անպարիսպ քաղաքի պէս է :

ԳԼ. ԺԷ.

1 Ինչպէս որ ամառուան մէջ ձիւն , և հունձքի առեն անձրև , այնպէս ալ յիմարին պատիւ չվայլեր :
2 Ինչպէս որ ճնճղուկը կը պտըտի , ու ծիծեռնիկը կը թռչի , այնպէս ալ առանց պատճառի անէծքը չըգար :
3 Ձիուն խարազան՝ ու իշուն սանձ և յիմարներուն կռնակին գաւազան պէտք է :
4 Յիմարին իր յիմարութեանը համեմատ պատասխան մի տար , չըլլայ որ դուն ալ անոր նման ըլլաս :
5 Յիմարին իր յիմարութեանը համեմատ պատասխան տուր , չըլլայ որ անիկայ գինքը իմաստուն կարծէ :
6 Յիմարին ձեռքովը խօսք խրկողը

էր ոտքերը կը կտրէ , — ջնաս կը քաշէ :

7 Ինչպէս որ կաղին ոտքերը կ'երե- բան , այնպէս ալ յիմարին բերնին մէջ առակը :

8 Յիմարին պատիւ տուողը՝ քարա- կոյտի մը մէջ պոպոլիկան քարերու- ծրար փնողին կը նմանի :

9 Առակը յիմարին բերնին մէջ՝ գինովին ձեռքը մտնող փուշին պէս է :

10 Ահռելի է ամէն բան Ստեղծողը , որ յիմարին վարձք կու տայ , և յան- ցաւորներուն վարձք կու տայ :

11 Ինչպէս որ շունը իր փսխածին կը դառնայ , այնպէս ալ յիմարը իր յիմարութեանը կը դառնայ :

12 Գինքը իմաստուն կարծող մարդ- մը տեսած . աւելի յոյս կայ յիմա- րին՝ քան թէ անկէ :

13 Ծոյլը կ'ըսէ թէ Առմրուն մէջ առիւծ կայ , հրապարակներուն մէջ առիւծ :

14 Ինչպէս որ դուռը իր ծղնտինե- րուն վրայ կը դառնայ , այնպէս ալ ծոյլը իր անկողնին վրայ :

15 Ծոյլը իր ձեռքը ամանին մէջը կը խոթէ , — բերանը անգամ տա- նելու դժուարութիւն կը զգայ :

16 Ծոյլը իր աչքերուն՝ խելացի պա- տասխան տուող եօթը մարդէն ա- ւելի իմաստուն կ'երեւնայ :

17 Իրենը չեղած դատին համար բարկացող անցաւորը շունը ա- կանջներէն բռնողին պէս է :

18 Ինչպէս կատղած մարդը՝ որ կրա- կի կայծեր , նետեր ու մահ կը ցանէ ,

19 Այնպէս է այն մարդը՝ որ իր բա- րեկամին նենգութիւն կ'ընէ , ու Խա՛ղը կ'ըսէ , Չհա կատակ ըրի :

20 Առանց փայտի կրակը կը մարի , և թէ որ քամ չըլլայ , կռիւը կը դադրի :

21 Ինչպէս ածուխը կայծերուն , ու փայտը կրակին , այնպէս է կռուա- սէր մարդը վէճ բորբնկցընելու :

22 Կամ մարդուն խօսքերը քաղցր պատառներու պէս են , ու անոնք մինչև փորին ջանմարաններըը կ'իջ- նեն :

23 Նռանդուն շրթունքներով և չար սիրտը՝ արծաթի կղկղանքով ապա- կած հողէ ամանի կը նմանին :

24 Ատելոդը իր շրթունքներովը կը կեղծէ , ու սրտին մէջը նենգութիւն կը պահէ .

25 Անոր գեղեցիկ խօսուածքին չհա- ւատաս . վասն զի անոր սրտին մէջը եօթը գզուելի բան կայ :

26 Ան որ իր ատելութիւնը նեն- գութեամբ կը ծածկէ , անոր չա- րութիւնը ժողովքի մէջ պիտի յայտնուի :

27 Որ փորողը ինքը մէջը պիտի իյնայ , և ան որ քար կը գլորէ , իրեն պիտի դառնայ :

28 Ստախօս լեզուն իր ճեճաճներըը կ'ատէ , ու շողոքորթող բերանը կորուստ կ'ընէ :

ԳԼ . ԼԱ

1 Ալաղտան համար մի պարծիր . վասն զի չես գիտեր թէ օրը ինչ պիտի ծնանի :

2 Ուրիշը զքեզ գովէ և չէ թէ քու բերանդ , օտարը՝ և չէ թէ քու շրթունքներդ :

3 Կարը ծանրութիւն , ու աւազը բնաւ ուժ . բայց յիմարին բարկու- թիւնը երկուքէն ալ ծանր է :

4 Բարկութիւնը անողորմ է , ու սրտմտութիւնը խիստ է . բայց նախանձին առջևը ո՞վ կրնայ կե- նալ :

5 Յայտնի յանդիմանութիւնը ծա- ծուկ սիրէն աղէկ է :

6 Բարեկամին պատ-ած վէրքերը հա- ւատարիմ են . բայց թշնամիին համբոյրներըը առատ են :

7 Կուշտ մարդը խորիսխը կ'արհա- մարհէ . բայց անօթի մարդուն ա- մէն լեղի բան անոյշ կու գայ :

8 Իր տեղէն թափառական եղող մարդը՝ իր բոյնէն թափառական ե- ղող թռչունին պէս է :

9 Ձէթ ու խունկը սիրտը կը զուար- ճացընեն . նմանապէս բարեկամին քաղցրութիւնը՝ մտերիմ խորհըր- դով :

10 Քու բարեկամդ , ու քու հօրդ բարեկամը մի՛ թողուր , և քու նե- ղութեանդ աւուրը քու եղբօրդ տու-

նը մի երթար . մեռ դրացին հե-
ռու եղող եղբօրմէ աղէկ է :
11 Ո՛րիւակ իմ՝ իմաստուն եղիր ,
ու սիրտս ուրախացուր , որ զիս ա-
նարգողին պատասխան տամ՝ :
12 Խորագէտը չարիքը կը տեսնէ ,
ու կը պահուշտայ . քոյոյ միամիտ-
ները առաջ կ'անցնին ու միւսս կը
կրեն :
13 Օտարականի մը երեսփառը ե-
ղողին զգեստը առ , և օտար կինեան
համար իրաւունքդ իղողէն դրա-
ւառ :
14 Ով որ մէկը առաւօտուն կա-
նուխ կանչէ , ու իր դրացին բարձր
ձայնով օրհնէ , ասիկայ անոր անէծք
կը սեպուի :
15 Անձրեւոտ օրուան շարունակ կա-
թիլը ու կռուասէր կինիկը իրարու
կը նմանին .
16 Անիկայ ծածուկ պահողը հովը
կը պահէ , և աջ ձեռքին վրայ պա-
հուած եղը գինւոյ կը յայտնէ :
17 Երկաթը երկաթով կը սրուի ,
ու մարդը իր բարեկամին երեսը կը
սրէ :
18 Թզենիին հոգ տանողը անոր պը-
տուղը կ'ուտէ , և իր տէրը պահ-
պանողը պատիւ կը գտնէ :
19 Ինչպէս ջուրը երեսը երեսին ,
նոյնպէս ալ սիրտը մարդը մարդուն
իը ցուցնէ :
20 Դժոխքը ու կորուստը չեն կշտա-
նար . մարդուն աչքերն ալ չեն
կշտանար :
21 Ինչպէս հալոյը արծաթը՝ և քու-
րան ոսկին իը փորձէ , այնպէս ալ
մարդը գինքը գովող բերանը կը
փորձէ :
22 Եթէ յորինի հետ անկանի
մէջ տանդխտուով ծեծես ալ , անոր
յիմարութիւնը անկէ չերթար :
23 Քու ոչխարներուդ վիճակը աղէկ
դիտցիր , և քու հօտերուդ աղէկ
նայէ .
24 Վասն զի հարստութիւնը միշտ
չիմար , ու թագը գարէ ի գար
չտեւեր :
25 Խոտը կը բուսնի , խոտը
կ'երեւնայ , և լեռներուն խոտերը
կը ժողվուին :

Գառներդ քու հագուստիդ հա- 26
մար են , ու նոխտաղներդ դաշտերուն
դինն են :
Քու կերակուրիդ համար , և քու 27
տանդ կերակուրին համար , ու քու
աղախիններուդ ապրուստին համար
բաւական այծի կաթ պիտի ուն-
նաս :

ԳԼՈՒԽ Լ

Ամբարիշտը առանց մէկու մը հա- 1
լածելուն կը փախչի . բայց ար-
դարները առիւծի պէս քա-
ջասիրտ կ'ըլլան :
Երկրին յանցանքովը անոր իշ- 2
խանները շատ կ'ըլլան . բայց անոր
վիճակը իմաստուն ու գիտուն մար-
դուն ձեռքովը երես ոտքի կը դիմա-
նայ :
Ընչաքաղցը զրկող չքաւոր մար- 3
դը հացի կարօտութիւն բերող
յորդահոս անձրեւի պէս է :
Օրէնքը մերժողները ամբարիշտ- 4
ները կը գովեն . բայց օրէնքը պա-
հողները անոնց դէմ կը կռուին :
Չար մարդիկները իրաւունքը չեն 5
հասկընար . բայց Տէրը փնտռող-
ները ամէն բան կը հասկընան :
Իր կատարելութեանը մէջ քա- 6
լող աղքատը ծուռ ճամբաներու
մէջ քալող հարուստ մարդէն աղէկ
է :
Օրէնքը պահողը իմաստուն տղայ 7
է . բայց շռայլներուն բարեկամ ե-
ղողը իր հայրը կ'ամչցնէ :
Իր առաջուածքը տոկոսիքով և 8
վաշխով աւելցընողը գանիկայ ող-
քաւին ողորմութիւն ընողին համար
կը ժողվէ :
Ան որ օրէնքը մոխիկ ընելէն հա- 8
կը դարձընէ իր ականջը , անոր ա-
ղօթքը անպատմ պիղծ է :
Անիրաւները չար ճամբու մէջ մը- 10
ղոցընողը իր փոսին մէջը պիտի ի-
նայ . սակայն արդարները բարիք
պիտի ժառանգեն :
Հարուստ մարդը իր աչքերուն 11
իմաստուն կ'երեւնայ . բայց հանճա-
րեղ աղքատը զանիկայ կը քննէ :
Երբոր արդարները ուրախանան , 12
մեծ փառք կ'ըլլայ . բայց երբոր

ամբարիշտները բարձրանան , մարդ կը փնտուտի :

13 Իր յանցանքները ծածկողը յաջողութիւն չգտներ . բայց ըմբռնէ խոստովանողը ու մէկզի ձգողը ողորմութիւն կը գտնէ :

14 Միշտ վախցող մարդը երանելի է . բայց իր սիրտը խստացնողը չարիքի մէջ պիտի իյնայ :

15 Ղեքսաո ժողովուրդի վրայ իշխող ամբարիշտը մռնչող առիւծի ու անյագ արջու կը նմանի :

16 Խոհեմութիւն չունեցող իշխանը շատ զրկողութիւններ կ'ընէ . բայց ագահութենէ զզուողը իր կեանքը կ'աւելցնէ :

17 Ընթնապարտ մարդը մինչև գուբը կը փախչի . թող մէկը չպաշտպանէ զանիկայ :

18 Առաքելութեամբ քալողը փրկութիւն կը գտնէ . բայց ծուռ մարդը ոչ երկու ճամբով կը թաւալի , անոնց մէկուն մէջը կ'իյնայ :

19 Իր երկիրը գործող հացով պիտի կշտանայ , ու զառարկ մարդոց հետևողը աղքատութեամբ պիտի լեցուի :

20 Հաւատարիմ մարդը շատ օրհնութիւններ կ'առնէ . բայց հարուստ ըլլալու արագացողը պիտի չարդարանայ :

21 Ընչաւութիւն ընելը աղէկ չէ . վասն զի պատառ մը հացի համար մարդ յանցանք կը գործէ :

22 Ագահ աչք ունեցող մարդը հարուստ ըլլալու կ'արագայ , ու չգիտեր որ իր վրան աղքատութիւն պիտի գայ :

23 Վարդ յանդիմանողը վերջապէս շնորհք կը գտնէ՝ լեզուով շողոքորթութիւն ընողէն աւելի :

24 Ան որ իր հայրը կամ իր մայրը կը կողոպտէ , ըսելով թէ Յանցանք չէ , անիկայ ապականարար մարդուն ընկերն է :

25 Հպարտ սիրտ ունեցող մարդը կռիւ կը հանէ . բայց Տէրոջը ապաւինողը պիտի գիրնայ :

26 Ին սրտին ապաւինողը անմիտ է . բայց իմաստութեամբ քալողը պիտի ազատի :

27 Ղեքսաոին տուողը կարօտ չըլլար . բայց անիկ երես դարձնողը շատ անէծքներ կ'առնէ :

28 Երբ որ ամբարիշտները բարձրանան , մարդիկները կը պահուին . բայց թէ որ անոնք կորսուին , արդարները կը շատնան :

ԳԼ . ՒԹ

1 Շատ անգամ յանդիմանուած մարդը՝ որ իր պարանոցը կը խստացնէ , յանկարծ պիտի կոտրուի , ու բժշկութիւն պիտի չգտնէ :

2 Երբ որ արդարները զօրանան , ժողովուրդը կ'ուրախանայ . բայց երբոր ամբարիշտը իշխանութիւն կ'ունենայ , ժողովուրդը կը հեծէ :

3 Իմաստութիւն սիրող մարդը իր հայրը կ'ուրախացնէ . բայց պոռնիկներուն ընկեր եղողը ստացուածքը կը ցրուէ :

4 Թագաւորը արդարութեամբ կը հաստատէ իր երկիրը . բայց կաշառք առնողը զանիկայ կը կործանէ :

5 Իր ընկերին շողոքորթութիւն ընող մարդը անոր քայլերուն որոգայթ կը լարէ :

6 Չար մարդուն ամբարշտութեանը մէջ որոգայթ կայ . բայց արդարը ցնծութեան և ուրախութեան մէջ պիտի ըլլայ :

7 Ընդարը աղքատներուն դատը գիտէ . Բայց չար մարդը տեղեակ չըլլար :

8 Ծաղր ընող մարդիկները քաղաքը կը բռնկցընեն . բայց իմաստունները բարկութիւնը կը դադրեցընեն :

9 Իմաստուն մարդը երբոր յիմարին հետ վիճաբանութիւն կ'ընէ , թէ սրդողի և թէ ծիծաղի , հանգիստ չըլլար :

10 Ընութեղ մարդիկները արդարը կ'ատեն . բայց ուղիղները անոր որպիսութիւնը կը հարցընեն :

11 Յիմարը իր միտքը բոլորովին կը յայտնէ . բայց իմաստունը զանիկայ ուրիշ առնի կը պահէ :

12 Սուտ խօսքերու ականջ դնող իշխանին բոլոր ծառաները չար կ'ըլլան :

13 Ընչքատը ու բռնաւորը իրարու հանդիպեցան . երկուքին ալ աչքը բուն լոյս տուողը Տէրն է :

14 Ընչքատներըը ճշմարտութեամբ դատող թագաւորին աթոռը յաւիտեան հաստատ կ'ըլլայ :

15 Դատաղանը ու յանդիմանութիւնը իմաստութիւն կու տայ . բայց իր ֆամոցը ձգուած տղան իր մայրը կ'ամչցնէ :

16 Երբոր ամբարիշտները շատնան , յանցանքը կը շատնայ . բայց արդարները անոնց իյնալը պիտի տեսնեն :

17 Խրատէ քու որդիդ , որ քեզ հանգստացընէ , և քու հոգիդ զուարճացընէ :

18 Առանց մարգարէութեան ժողովուրդը կը խոտորի , բայց օրէնքը պահողը երջանիկ կ'ըլլայ :

19 Խասկըցող ու պատասխան չտուող ծառան խօսքերով չխրատուիր :

20 Իր խօսքերուն մէջ արտօրացող մարդ մը տեսած կայ յիմարէն՝ քան թէ անկէ :

21 Թէ որ մէկը իր ծառան տղայութենէն փափկութեամբ կը մեծցընէ , վերջապէս անիկայ իր տղան կ'ըլլայ :

22 Բարկասիրտ մարդը կռիւ կը հանէ , և ցասկոտ մարդը շատ յանցանքներ կը գործէ :

23 Մարդուն հպարտութիւնը զինքը կը կործանէ . բայց հեզահոգի մարդը վառք կը վաստկի :

24 Գողին ընկերը եղողը իր հոգին կ'ատէ . անիկայ երդումը կը լսէ , ու իր գիտցածը չըսեր :

25 Մարդու վախը որոգայթի մէջ կը ձգէ . բայց Տէրոջը ապաւինողը ամուր ապաստանարան կ'ունենայ :

26 Շատերը իշխանին երեսը կը փընտրեն . բայց մարդուն իրաւունքը Տէրոջմէն է :

27 Ընօրէն մարդը արդարներուն զզուելի է , և ուղղութեամբ քալողը ամբարշտին զզուելի է :

ԳԼՈՒԽ Լ.

1 Յակէեան Ագուրին խօսքերը , այսինքն պատգամը՝ որ անիկայ Իթիէլին խօսեցաւ , Իթիէլին և Ուքալին :

2 Յիրաւի ես ամէն մարդէ թանձրամիտ եմ , ու ես մարդկային խելքս չունիմ .

3 Եւ իմաստութիւն չսորվեցայ , ու Ըմենասուրբին գիտութիւնը չեմ գիտեր :

4 Երկինքը ձվ ելաւ ու իջաւ . հովը իր ձեռքերուն մէջը ձվ ժողվեց . ջուրերը էր հանդերձին մէջ ձվ ամփոփեց . երկրիս բոլոր ծայրերը ձվ հաստատեց . անոր անունը ի՞նչ է , ու անոր որդուոյն անունը ի՞նչ է . թէ որ գիտես , ըսէ :

5 Ըստուծոյ ամէն խօսքերը մաքուր են . անիկայ իրեն ապաւինողներուն ապար է :

6 Դուն անոր խօսքերուն վրայ բան մի՛ աւելցներ , որ չըլլայ թէ քեզ յանդիմանէ , ու դուն ստախօս եւ բնաս :

7 Երկու բան կը խնդրեմ . մեռնելէս առաջ պահես ինծմէ մի՛ զրկեր .

8 Ունայնութիւնը և սուտ խօսքը ինծմէ հեռացուր . ինծի աղքատութիւն կամ հարստութիւն մի՛ տար . իմ սովորական հացովս զիս կերակրէ՛ .

9 Չըլլայ որ կշտանամ և ուրանամ , ու Տէրը ճվ է , ըսեմ . և չըլլայ որ աղքատանամ ու գողութիւն ընեմ , և իմ Ըստուծոյս անունը պարապ տեղը բերանս առնեմ :

10 Ծառայի մը համար իր տիրոջը ամբաստանութիւն մի՛ ըներ , չըլլայ որ քեզի անէծք տայ , ու դուն յանցապարտ գտնուիս :

11 Կայ որ իր հայրը կ'անիծէ , և իր մայրը չօրհնէր :

12 Կայ որ իր աչքին առջևը մաքուր է , սակայն իր աղտեղութենէն լուացուած չէ :

13 Կայ որ անոր աչքերը խիստ ամբարտաւան են , ու անոր արտևանունքները բարձրացած են :

14 Կայ որ անոր ակռաները սուրերու պէս են , և անոր ժանիքները

ները դանակներու պէս են , ապ-
քատներըը երկրիս վրայէն՝ ու որ-
նանիներըը մարդոց միջէն ուռելու
համար :

15 Տգրուկը երկու աղբիւր ունի .
Տուր , ուր , ՚ըսեն : Այս իրերը
չեն կշտանար , ո՛ր չորս բան կայ որ
չերիք չ՚են ըսեր .

16 Պէրեզմանը , ամուլ արգանդը ,
երկիրը՝ որ ջրով չկշտանար , ու
կրակը՝ որ չերիք չ՚ըսեր :

17 Այն աչքը որ իր հայրը ծաղր կ՚ը-
նէ , և իր մօրը ծերազանդիլը կ՚ա-
նարգէ , ձորերուն ագռաւներըը պի-
տի փորեն , ու գանիկայ արծիւնե-
րուն ձագերըը պիտի ուտեն :

18 Այս իրեք բաները ինծի զարմանալի
կ՚երեւնայ , և չորս բան կայ որ չեմ
գիտեր .

19 Օդին մէջը արծիւին ճամբան ,
ապառաժի վրայ օձին ճամբան , ծո-
վուն մէջը նաւուն ճամբան , ու
աղջկան քով էրիկ մարդուն ճամ-
բան :

20 Ես նացող կնկան ճամբան ալ
այնպէս է . կ՚ուտէ ու բերանը կը
սրբէ , և Ցաղրութիւն չըրի՝ կ՚ըսէ :

21 Երեք բաներ համար երկիրը կը
դողայ , ու չորս բան կայ , որոնք
չկրնար տանիլ .

22 Ծառան երբոր թագաւորէ ,
յիմարը երբոր հացով կշտանայ ,

23 Ատելի կնիկը երբոր կարգուի ,
և աղախինը երբոր իր տիկնոջը ժա-
ռանգ ըլլայ :

24 Երկրիս վրայ չորս բան կայ՝ որ
պզտիկ են , բայց անոնք շատ խելա-
ցի են .

25 Մրջիւնները զօրաւոր ժողովուրդ
մը չեն , բայց իրենց կերակուրը
ամառուընէ կը պատրաստեն .

26 Ճագարները ուժով ժողովուրդ
մըն են , բայց իրենց տուները վէմե-
րու մէջ կը շինեն .

27 Մարախները թագաւոր չունին ,
սակայն ամէնը դունդ դունդ դուրս
կ՚ելլեն .

28 Մողէսը իր ձեռքերովը պարիսպ-
կը փակչի , ու թագաւորաց պա-
լատներուն մէջ կը գտնուի :

29 Երէկ քալող երեք բան կայ . և
չորս բան կայ՝ որ գեղեցիկ քալուածք
ունի :

30 Առիւծը՝ որ ամէն անասուններէն
զօրաւոր է , ու բնաւ մէկուն երե-
սէն ետ չդառնար .

31 Մէջքը կապած յին ու նոխազը ,
և թագաւորը՝ որուն ժողովուրդը իր
հետն է :

32 Ով որ բարձրանալով յիմարու-
թիւն ըրիր , կամ մէկ չարութիւն
մը մտածեցիր , ձեռքդ բերնիդ վրայ
դիր .

33 Կաթ զի թէ որ կաթը ծեծես ,
կոգի կ՚ելլէ , թէ որ քիթը ճմլես ,
արիւն կ՚ելլէ . նոյնպէս թէ որ բար-
կութիւնը գրգռես , կռիւ կ՚ելլէ :

ԳԼ . Լ

1 Լեմուէլ թագաւորին խօսքերը՝
այսինքն պատգամը՝ որ անոր
մայրը անոր սորվեցուց :

2 Ո՞նչ ըսեմ , ո՛վ որդեակ իմ ,
ո՞նչ ըսեմ , ո՛վ իմ որովայնիս որ-
դին . ո՞նչ ըսեմ , ո՛վ իմ ուխտե-
րուս որդին :

3 Ուժդ զօրութիւնդ կիներուն մի՛
տար , ո՛չ ալ քու ճամբաներդ թա-
գաւորներ բնաջինջ ընողներուն :

4 Ո՛վ Լեմուէլ , թագաւորներուն
չվայլեր , գինի խմելը թագաւորնե-
րուն չվայլեր , և օղի խմելը իշխան-
ներուն չվայլեր .

5 Գուցայ որ խմեն ու օրէնքը մո-
նան , և տառապեալներէն մէկուն
դատաստանը ծուռն :

6 Օղին կորսուելու վրայ եղե-
ղին , ու գինին դառնահոգիներուն
տուէք ,

7 Որ անոնք խմեն , ու իրենց աղ-
քատութիւնը մոռնան , և իրենց
նեղութիւնը մէյմըն ալ չյիշեն :

8 Բայց քու բերանդ համր մարդուն
համար , ո՛ր բոլոր անխնամ մնա-
յածներուն դատին համար :

9 Բայց քու բերանդ , արդարու-
թեամբ դատէ , և աղքատին ու
անանկին դատաստանը տես :

10 Առաքինի կնիկը ո՞վ կրնայ գըտ-
նել . անոր գինը գոհարներէն շատ
աւելի է :

11 Անոր էրկանը սիրտը անոր վրայ

վտահ է , ու աւարի կարօտ չըլլար :
12 Ընիկայ իր կինացը բոլոր օրերուն
մէջ անոր բարիք կը բերէ , և ո՛չ
թէ չարիք :
13 Խուրպ ու քթան կը փնտռէ , և
ուզածը ձեռքովը կը գործէ :
14 Ընիկայ վաճառականի նաւերուն
կը նմանի . իր հացը հեռու տեղէն
կը բերէ :
15 Ու անիկայ գիշերով կ'ելլէ , ու
տանը մարդիկներուն կերակուր , և
իր աղախիններուն բաժին կու տայ :
16 Արտի մը վրայ կը խորհի ու գա-
նիկայ ծախու կ'առնէ , և իր ձեռ-
քերուն պտուղէն այգի կը տնկէ :
17 Իր մէջքը զօրութեամբ կը պըն-
դէ , ու իր բազուկները կը զօրա-
ցընէ :
18 Իր վաստակին աղէկ ըլլալը կը
հասկընայ . անոր ճրագը գիշերը
չմարիր :
19 Իր ձեռքերը խլիկին կ'երկընցընէ ,
ու ափովը րոպէ կը բռնէ :
20 Ձեռքը աղքատին կը բանայ ,
ու ձեռքերը կարօտներուն կ'երկըն-
ցընէ :
21 Իր տանը մարդոցը համար ձիւնէն
չվախնար . քանզի բոլոր ընտանիքը
կրկին հանդերձ հագած են :
Երին ծածկոցներ կը շինէ . իր 22
հանդերձը բեհեզ ու ծիրանի է :
Ընոր էրիկը կը ճանչցուի դռնե- 23
րուն մէջ՝ երբոր երկրին ծերերուն
հետ կը նստի :
Պատաւ կը գործէ ու կը ծախէ , 24
և վաճառականներուն գօտիներ կու
տայ :
Զօրութիւն ու փառք կը հագ- 25
նի . ու ետքի օրերը պիտի ուրա-
խանայ :
Իր բերանը իմաստութեամբ կը 26
բանայ , և իր լեզուին վրայ քաղը-
րութեան օրէնք կայ :
Իր տանը ճամբաները կը քննէ , 27
և ծուլութեան հացը չուտեր :
Ընոր տղաքը կ'ելլեն , ու զանի- 28
կայ երանելի կ'անուանեն . անոր
էրիկն ալ զանիկայ կը գովէ , ըսելով ,
Շատ աղջիկներ առաքինի ե- 29
ղան . բայց դուն ամենէն գերա-
զանց եղար :
Ակնելութիւնը սուտ է , ու 30
գեղեցկութիւնը ունայն է . սակայն
Տէրոջմէ վախցող կինիկը պիտի գո-
վուի :
Տուէք անոր իր ձեռքին պտուղ- 31
ներէն , ու անոր գործքերը դռներու
մէջ գովեն զանիկայ :

ԳԻՐՔ ԾՈՂՈՂԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Երուսաղէմի մէջ թագաւորող
Դաւիթի որդւոյն Ժողովողին
խօսքերը :
2 Ունայնութիւն ունայնութեանց ,
ըսաւ Ժողովողը , ունայնութիւն
ունայնութեանց , ամէն բան ունայ-
նութիւն է :
3 Ինչ օգուտ կ'ունենայ մարդ՝ ա-
րեւուն տակը քաշած բոլոր աշխա-
տանքին :
4 Ազգ կ'երթայ և ազգ կու
գայ . բայց երկիրը միշտ կը կե-
նայ :
5 Նաև արեւը կը ծագի , ու արեւը
կը մտնէ , և իր ծագած տեղը ար-
տորալով կը դառնայ :
6 Հովը դէպ՝ի հարաւ կ'երթայ ,
ու դէպ՝ի հիւսիս կը պտըտի . և
հովը աս դին ան դին պտըտելով՝
կ'երթայ իր շրջաններուն համեմատ
կը դառնայ :
7 Ամէն գետերը ծովը կ'երթան ,
բայց ծովը չի լեցուիր . ան տեղը որ
գետերը կ'երթային , նորէն հոն
կ'երթան :
8 Ամէն խօսքերը կը հառնին ,
մարդս խօսելու կարող չէ . աչքը
տեսնելով չկշտանար , ու ականջը
լսելով չի լեցուիր :
9 Ինչ որ եղած է , նոյնը պիտի

ըլլայ , ու ինչ որ գործուած է , նոյնը պիտի գործուի . և արեւուն տակը բնաւ նոր բան մը չկայ :

10 Այլ արդեօք անանկ բան մը՝ որուն համար կրնայ ըսուիլ , թէ Ասիկայ նոր է . աՀա մեզմէ առաջ եղած դարերուն մէջ անիկայ արդէն եղած էր :

11 Առջի բաներուն յիշատակը չկայ . ու ետքը ըլլալու բաներուն ալ՝ հատքը եկողներուն մէջ յիշատակը պիտի չըլլայ :

12 Ես Ժողովողս Երուսաղէմի մէջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղայ ,

13 Ես իմ սիրտս երկինքին տակը բոլոր եղածները իմաստութեամբ փնտռելու ու քննելու տուի . Ասած աս չար զբաղմունքը մարդոց որդիներուն տուաւ , որ անով զբաղին :

14 Երեւուն տակը բոլոր գործուած գործքերը տեսայ . և աՀա ամէնն ալ ունայնութիւն , ու հոգիի տանջանք է :

15 Ինն որ ծուռ է չկրնար շիտկուիլ , ու ան որ պակաս է չկրնար համրուիլ :

16 Ես իմ սրտիս մէջ խօսեցայ ու ըսի , ԱսՀա ես մեծցայ , ու իմաստութիւն աւացայ Երուսաղէմի մէջ ինծմէ առաջ եղողներուն ամէնէն աւելի . և իմ սիրտս շատ իմաստութիւն ու գիտութիւն տեսաւ :

17 Ես իմ սիրտս՝ իմաստութիւնը ճանչնալու , ու խելթութիւնը և յիմարութիւնը գիտնալու տուի . Հասկըցայ որ ասիկայ ալ հոգիի տանջանք է :

18 Վասն զի շատ իմաստութեան մէջ շատ տրտմութիւն կայ . ու Ով գիտութիւնը աւելցընողը Ով վիշտը կ'աւելցընէ :

ԳԼ . Ա

1 Ես իմ սրտիս մէջը ըսի , Արի՛ւր հիմա ուրախութեան միջոցով քեզ փորձեմ . ուստի բարիքներ վայելէ . և աՀա ասիկայ ալ ունայնութիւն է :

2 Ծիծաղին համար ըսի թէ Յիմար է , և ուրախութեան համար՝ թէ Ո՞սր բրած ես :

3 Մրտիս մէջ խորհեցայ որ մարմինս գինիով զուարճացընեմ , և իմաստութեան առաջնորդութեամբը անմտութիւնը ձանչնամ , որ տեսնեմ թէ ինչ է մարդոց որդիներուն բանին՝ որ կրնան ընել երկինքին տակը իրենց կենացը բոլոր օրերուն մէջ :

4 Մեծ գործքեր ըրի . ինծի տուներ շինեցի , ու ինծի այգիներ տնկեցի .

5 Ինծի պարտէզներ և դրախտներ շինեցի , ու անոց մէջը ամէն տեսակ պտուղ բերող ծառեր տնկեցի .

6 Ինծի ջուրի աւազաններ շինեցի , որ անոնցմէ՝ ծառ բուսցընող անտառը ոռոգուի .

7 Ծառաներ ու աղախիններ առայ , և իմ տանս մէջ ծնած ծառաներ ունեցայ . ու շատ արջառներ և Հօտեր ունեցայ , ինծմէ առաջ Երուսաղէմի մէջ եղողներուն ամէնէն աւելի :

8 Նաև ինծի արծաթ ու ոսկի , և թագաւորներու ու գաւառներու գանձեր դիզեցի . ինծի այր և կին երգեցողներ առայ , ու մարդոց որդիներուն զուարճութիւնները՝ ամէն տեսակ շքեղութիւն :

9 Ես ինծմէ առաջ Երուսաղէմի մէջ եղողներուն ամէնէն մեծ եղայ ու բարգաւաճեցայ . իմաստութիւնս ալ իմ դրսէս կը կենար :

10 Ես իմ աչքերուս ամէն ցանկութիւնը անոնցմէ չարգիլեցի , ո՛չ իմ սիրտս ամէն ԳԷՈՑ ուրախութենէ զուրկ չձդողցուցի . Հապա իմ սիրտս իմ բոլոր աշխատութիւններէս ուրախացաւ . և իմ բոլոր աշխատութիւններէս բաժինս ասիկայ էր :

11 Ու ես՝ իմ ձեռքերուս բրած ամէն գործքերուն , ու ընելու Համար իմ քրտնած ամէն աշխատանքիս նայեցայ , և աՀա ամէնը ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք էր , ու արեւուն տակը օգուտ չկար :

12 Ես ես դարձայ իմաստութիւնը տեսնելու , նաև յիմարութիւնը ու անմտութիւնը . վասն զի թագաւորին ետեւէն եկող մարդը ի՞նչ ԳԻՆով ընէ . ինչ որ արդէն ըրած են :

13 Ուսոի տեսայ որ իմաստութիւնը անմտութենէն օգտակար է, ինչպէս որ լոյսը խաւարէն օգտակար է:
14 Իմաստունին աչքերը իր գլխուն վրայ է, իսկ անմիտը խաւարի մէջ կը քալէ. բայց ես գիտակցայ որ ա-նոնց ամենուն պատահած դիպուածը մէկ է:
15 Ես ասեցի իմ սրտիս մէջ թէ, Որովհետեւ անմիտին պատահածը ինծի ալ պիտի պատահի, ուրեմն ես ինչո՞ւ համար աւելի իմաստուն եղայ. ապա պատճառաւ իմ սրտիս մէջ ըսի որ ասիկա ալ ունայնութիւն է:
16 Վասն զի ինչպէս անմիտին նման-պէս իմաստունին ալ յաւիտեան յիշատակը չկայ. ինչու որ հիմա եղած բաներուն ամէնը ապագայ ժամանակին մէջ պիտի մոռցուի. ու իմաստունը ի՞նչպէս կը մեռնի. անմիտին պէս:
17 Ինծի համար ատ կեանքէս զզուեցայ. վասն զի արեւուն տակը եղած գործքերը ինծի գէշ երեցան. քանզի ամէնը ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է:
18 Ես ես արեւուն տակը քրաշած բոլոր աշխատութենէս զզուեցայ. քանզի ինծմէ ետքը գալու մարդուն պիտի թողում զանիկայ.
19 Ես ո՞վ գիտէ թէ անիկայ իմաստուն պիտի ըլլայ, թէ անմիտ. բայց պիտի տիրէ իմ բոլոր աշխատութիւններուս վրայ, որ արեւուն տակը աշխատեցայ, ու անոնց մէջը իմաստութիւն ցուցուցի. ասիկայ ալ ունայնութիւն է:
20 Ես ես դարձայ, որ արեւուն տակը քրաշած բոլոր աշխատանքիս վրայով իմ սրտէս յուսա կտրեմ:
21 Վասն զի մարդ կայ՝ որուն աշխատութիւնը իմաստութեամբ, գիտութեամբ և յաջողութեամբ կ'ըլլայ. բայց անոր մէջը շաշխատող մարդուն ձեռքը բաժին կուտայ. ասիկայ ալ ունայնութիւն ու մեծ չարիք մըն է.
22 Վասն զի մարդը՝ արեւուն տակը քրաշած իր բոլոր աշխատանքին, ու սրտին տանջանքին ի՞նչ օգուտ կ'ունենայ.
23 Վասնզի անոր բոլոր օրերը վիշտերով ու գործքը տրտմութեամբ լեցուն են. անոր սիրտը գիշերը անգամ հանգստութիւն չգտներ. ասիկայ ալ ունայնութիւն է:
24 Պարզա ուտելն ու խմելն և իր աշխատանքովը իր հոգին զուարճացընելն չէ աղէկութիւն մը չունի. ես ասիկայ ալ տեսայ որ Աստուծոյ ձեռքովը կ'ըլլայ:
25 Վասն զի ինծմէ զատ ո՛վ կրնայ ուտել, և ո՞վ կրնայ զուարճանալ:
26 Վասնզի Աստուած իր առջեւը հաճելի եղող մարդուն իմաստութիւն, գիտութիւն և ուրախութիւն կու տայ. բայց մեղաւորին զբաղմունք կու տայ, որ անիկայ աստուծոյ+ ժողվէ ու դիզէ, որ Աստուծոյ առջեւը հաճելի եղողին տայ. ասիկայ ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ամէն բանին ատենը կայ, ու երկինքին տակը եղող ամէն գործին ժամանակը.
2 Ծնանելու ժամանակ, և մեռնելու ժամանակ. տնկելու ժամանակ, ու տնկուածը խլելու ժամանակ.
3 Սպաննելու ժամանակ, և բժշկելու ժամանակ. փլըցնելու ժամանակ, ու շինելու ժամանակ.
4 Լալու ժամանակ, և ծիծաղելու ժամանակ. սուգ ընելու ժամանակ, ու կատաւելու ժամանակ.
5 Քարեր դուրս նետելու ժամանակ, և քարեր ժողվելու ժամանակ. գրկելու ժամանակ, ու գրկելէն հեռանալու ժամանակ.
6 Գտնելու ժամանակ, և կորընցնելու ժամանակ. պահելու ժամանակ, ու դուրս ձգելու ժամանակ.
7 Պատռելու ժամանակ, և կարելու ժամանակ. լռելու ժամանակ, ու խօսելու ժամանակ.
8 Սիրելու ժամանակ, և ատելու ժամանակ. պատերազմի ժամանակ, ու խաղաղութեան ժամանակ:

9 Աշխատողին իր քաշած աշխատանքէն ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ :

10 Տեսայ ան զբաղմունքը՝ որ Աստուած մարդոց որդիներուն տուաւ, որ անով զբաղին :

11 Ամէնքայ ամէն բան իր ժամանակին վայելուչ ըրաւ . և աշխարհս ալ անոնց սրտին մէջը դրաւ . բայց Աստուծոյ ըրած գործը մարդ չըրնար սկիզբէն մինչև վերջը գըտնել :

12 Ես գիտեմ որ ուրախ ըլլալէն ու կենդանութեան առնը ազէկութիւն ընելէն ՚ի զատ՝ ուրիշ ազէկ բան մը չկայ անոնց մէջ :

13 Ու նաև ամէն մարդուն ուտելը ու խմելը, և իր բոլոր աշխատութենէն բարիք վայելելը Աստուծոյ պարգևն է :

14 Գիտեմ որ Աստուծոյ ամէն ըրածը յաւիտեան պիտի մնայ . անոր վրայ բան մը աւելցնել, կամ անկէ պակսեցնել կարելի չէ . և Աստուած ընկճոյ ըրաւ, որ իրենէն վախնան :

15 Ինչ որ եղած է, հիմա ալ կայ . ու ինչ որ պիտի ըլլայ, արդէն եղած է . և Աստուած անցածը կը փնտռէ :

16 Ու նաև արևուն տակը տեսայ որ դատաստանի տեղ՝ ամբարշտութիւն, և արդարութեան տեղ՝ անօրէնութիւն կար :

17 Ես իմ սրտիս մէջը ըսի թէ Աստուած պիտի դատէ արդարը ու ամբարիշտը . վասն զի ամէն գործ ժամանակ ունի հոն :

18 Ես իմ սրտիս մէջը ըսի մարդոց որդիներուն վիճակին վրայով, թէ Աստուած զանոնք պիտի փորձէ . ու պիտի տեսնեն որ իրենք անասուններ են :

19 Վասն զի մարդոց որդիներուն պատահածը և անասուններուն պատահածը մէկ է . մէկը ինչպէս կը մեռնի, միւսն ալ այնպէս կը մեռնի . ու ամենուն շունչը մէկ է . և մարդը անասունէն աւելի բան մը չունի, վասն զի ամէնը ունայնութիւն է :

20 Ամէնը մէկ տեղ կ'երթայ . ամէնը հողէն եղաւ, ու ամէնը հող կը դառնայ :

21 Ո՞վ գիտէ թէ մարդոց որդիներուն հոգիները վեր կ'ելլեն, և անասունց որդիները վար գետինը կ'իջնեն :

22 Ու տեսայ որ մարդս իր գործովը ուրախ ըլլալէն ՚ի զատ ուրիշ ապէկութիւն մը չունի . քանզի անոր բաժինը ան է . վասն զի ո՞վ պիտի տանի զանիկայ որ տեսնէ թէ իրմէ ետքը ինչ պիտի ըլլայ :

ԺԱ . Գ

1 Ես ետ դարձայ, ու տեսայ արևուն տակը եղած բոլոր զրկանքները . և ահա զրկուածներուն արցունքը կար . բայց անոնք մխիթարող չունէին . ու անոնց զրկանք ընողներուն ձեռքը ոյժ կար . բայց անոնց մխիթարութիւն տուող չկար :

2 Ես ես մեռածները՝ արդէն մեռածները մինչև հիմա ապրող կենդանիներէն աւելի գովեցի :

3 Բայց ան որ մինչև հիմա եղած չէ երկուքէն ալ աղէկ է, վասն զի անիկայ արևուն տակը եղած չարութիւնը չտեսաւ :

4 Ու ես ամէն աշխատութիւնը, և ամէն յաջող գործը տեսայ, որ անոնց համար մարդ իր ընկերին կը նախանձի . ասիկայ ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է :

5 Ծնամիտը իր ձեռքերը կը ծալէ, ու իր միսը կ'ուտէ :

6 Աւելի աղէկ է մէկ լեցուն ձեռքը հանգստութեամբ, քան թէ երկու լեցուն ձեռքը՝ որ աշխատանքով ու հոգիի տանջանքով է :

7 Ես ետ դարձայ ու տեսայ արևուն տակը ունայնութիւն տեսայ :

8 Մէկ մարդ մը կայ որ երկրորդ չունի, ոչ տղայ ունի և ոչ եղբայր . բայց անոր ամէն աշխատութիւնը վախճան չունի, ու անոր աչքերը հարստութեամբ չեն կշտանար, և ըսելէ ետք Ես որո՞ւն համար կ'աշխատիմ, ու իմ հոգիս բարիքէ կը զրկեմ . ասիկայ ալ ունայնութիւն ու չար զբաղմունք է :

9 Երկուքը մէկէն աղէկ է . վասն
զի անոնց աշխատանքը աղէկ վարձք
ունի .
10 Վասնզի թէ որ իյնան , մէկզմէկ
կը վերցընեն . բայց վա՜յ իյնող մե-
կուն՝ որ զինքը վերցընող երկրորդ
մը չունի :
11 Ու երկու մարդ ջերմել պառկե-
լով կը տաքնան . բայց մինակը ի՞նչպէս կրնայ տաքնալ :
12 Ու թէ որ մէկը անոնց բռնու-
թիւն ընէ , երկուքը կրնան անոր
դէմ դնել . ու երեքպատիկ դեր-
ձանը դիւրաւ չկտրուիր :
13 Աղէկ է աղքատ ու իմաստուն
տղան , քան թէ ծեր ու անմիտ
թագաւորը՝ որ ալ չգիտեր խրա-
տուիլ :
14 Վասնզի ինքը բանտէն կ'ելլէ՝ որ
թագաւորէ , բայց ո՛րին մէջ որ
թագաւոր ծնած է , աղքատ կ'ըլ-
լայ :
15 Տեսայ արեւուն տակը քալող ա-
մէն կենդանիները՝ այն տղուն հետ՝
որ երկրորդն էր , ու ա-
նոր տեղը պիտի անցնէր .
16 Անոնց առջեւը կեցող բոլոր ժո-
ղովուրդը անթիւ էր . սակայն ետքը
եկողները անկէ պիտի չուրախա-
նան . ասիկայ ալ ունայնութիւն ու
հոգիի տանջանք է :

ԳԼ . Ե

1 Երբոր Աստուծոյ տունը կ'երթաս ,
ոտքիդ զգուշութիւն ըրէ . և
աւելի մօտիկ ընելու մտածիր , քան
թէ անմիտներու զոհ մատուցանե-
լու . վասն զի անոնք չեն գիտեր թէ
չարութիւն կ'ընեն :
2 Մի՛ շտապիր , և քու
սիրտդ Աստուծոյ առջեւը խօսք հա-
նելու չարտորայ . քանզի Աստուած
երկինքն է , ու դուն երկրի վրայ ես .
անոր համար քու խօսքերդ քիչ ըլ-
լան :
3 Վասն զի երազը շատ զբաղմունք-
էն առաջ կու գայ , ու յիմարին
ձայնը՝ շատ խօսքերէն :
4 Երբոր Աստուծոյ ուխտ կ'ընես ,
զանիկայ կատարելը մի՛ ուշացըներ .
քանզի Աստուած անմիտներուն չը-
հաճիր . ըրած ուխտդ կատարէ՛ :
5 Աղէկ է որ ուխտ չընես , քան թէ
ուխտ ընես ու չկատարես :
6 Թոդ մի՛ տար որ քու բերանդ
մարմնոյդ մեղք գործել տայ , և
հրեշտակին առջեւը մի՛ ըսեր թէ
Սխալանք եղաւ . ինչո՞ւ Աստուած
քու խօսքիդ համար բարկանայ , ու
ձեռքերուդ գործքը աւրէ :
7 Վասն զի երազներուն շատու-
թեանը մէջ , և խօսքերուն շա-
տութեանը մէջ ունայնութիւններ
ալ կայ . բայց դուն Աստուծմէ
վախցիր :
8 Թէ որ գաւառի մէջ աղքատին
եղած զրկանքը ու իրաւանց և ար-
դարութեան ծռութիւնը տեսնես , մա-
րանիս վրայ մի՛ զարմանար . վասն
զի բարձրերուն վրայ Նարթը եղողը
կը դիտէ , և ասոնցմէ Նարթերը կայ :
9 Երկիրը ամենուն ալ օգտակար է .
թագաւորին անգամ արտէն ծառա-
յութիւն կ'ըլլայ :
10 Արծաթ սիրողը արծաթէն կըշ-
տանար , ո՛չ ալ հարստութիւն սի-
րողը իւրմէն բերքէն . ասիկայ ալ
ունայնութիւն է :
11 Երբոր բարիքը կը շատնայ , ու-
տողներն ալ կը շատնան . ուրեմն
զանիկայ ունեցողներուն՝ աչքով
տեսնելէն ի զատ ի՞նչ օգուտ կ'ըլ-
լայ :
12 Քաղցր է աշխատող մարդուն
քունը՝ թէ շատ և թէ քիչ ուտէ .
բայց հարուստին կուշտ ըլլալը չը-
թողուր որ անիկայ հանգիստ քնա-
նայ :
13 Արեւուն տակը տեսայ որ մէկ գէշ
ցաւ մը կայ , այսինքն ան հարստու-
թիւնը որ իր տիրոջը ձախորդու-
թեանը համար պահուած է .
14 Ու ան հարստութիւնը մէկ ձա-
խորդ դիպուածով մը կը կորսուի .
ու ինքը տղայ կը ծնանի , և անոր
ձեռքը բան մը չկայ :
15 Ինչպէս որ իր մօրը որովայնէն
ելաւ , այնպէս մերկ կը դառնայ .
ինչպէս որ եկաւ , այնպէս կ'երթայ ,
ու իր աշխատութենէն բան մը չա-
ներ որ իր հետը տանի :
16 Ա՛ս ալ գէշ ցաւ մըն է , որ ինչ-

պէս ևիւս , ձիշդ այնպէս կ'երթայ . և ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ անոր՝ որ հողի համար կ'աշխատի :

17 Մինակայ իր բոլոր օրերը խաւարի մէջ կ'ուտէ մեծ ախտութեամբ , հիւանդութեամբ և սրտմտութեամբ :

18 Ահա ես ալ ազէկութիւնը տեսայ , որ վայելուչ է ուտել ու խմել , և մարդոյ մէկու մը տուած կենացը բոլոր օրերուն մէջ՝ արեւուն տակը իր քաշած բոլոր աշխատանքին բարիքը վայելել . վասն զի անոր բաժինը ասիկայ է :

19 Ու որ մարդուն որ Աստուած հարստութիւն ու առատութիւն կու տայ , ու անկէ ուտելու , և բաժինը առնելու , ու իր աշխատանքէն ուրախանալու իշխանութիւն կու տայ , ասիկայ Աստուծոյ պարգևն է :

20 Վասնզի անիկայ իր կենացը օրերը շատ չյիշեր . վասն զի Աստուած անոր սրտին ուրախութիւնովը զբաղ պատասխան կու տայ :

ԳԼ . Ը

1 Չարիւն տակը տեսայ որ չարիք մը կայ , ու անիկայ մարդոց մէջը շատ ի՛ծ փռնոէ :

2 Մարդ մը որուն Աստուած հարստութիւն ու առատութիւն և փառք կու տայ , այնպէս որ իր հոգիին ցանկացած բաներէն պակսութիւն մը չունենար . բայց Աստուած անոր իշխանութիւն չտար անկէ ուտելու , հապա պանիկայ օտար մարդ կ'ուտէ . ասոր ալ ունայնութիւն ու դէշ չար մըն է :

3 Եթէ որ մարդ հարիւր զաւակ ծնանի , ու շատ տարիներ ապրի , և անոր տարիներուն օրերը շատ ըլլայ , ու անոր հոգին բարութենէ չկշտանայ , և անիկայ թաղում ալ չունենայ , կ'ըսեմ որ վիժածը անկէ աղէկ է .

4 Վասն զի սուտիս ունայնութեամբ կու գայ , ու խաւարով կ'երթայ , և անունը խաւարի մէջ կը ծածկուի .

5 Արեւն ալ չտեսաւ , ու բան մը չգիտցաւ . ասիկայ միւսէն առնի հանգիստ է :

6 Հակ անիկայ թէ և երկու հազար տարի ապրի , ու աղէկութիւն չտեսնէ , միթէ ամէնքը մէկ տեղ չե՞ն երթար :

7 Մարդուն բոլոր աշխատութիւնը իր բերնին համար է . սակայն անոր հոգին չկշտանար :

8 Հանդի իմաստունը անհիմէն աւելի ի՞նչ բան ունի . կենդանիներուն մէջը քալել գիտցող աղքատը ի՞նչ օգուտ կ'ունենայ :

9 Աչքերով տեսնելը հոգիով փափաքելէն աղէկ է . ասիկայ ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է :

10 Ինչ որ եղաւ , արդէն անոր անունն դրուած է , և յայտնի է թէ մարդն է . ու անիկայ իրմէ զօրաւորին հետ վիճելու կարող չէ :

11 Որովհետև ունայնութիւն շատցընող շատ բաներ կան , մարդուն ի՞նչ կը մնայ :

12 Վասնզի ո՞վ գիտէ թէ ո՛ր բանը աղէկ է կենդանի մարդուն աւուրքին պէս անցուցած իր ունայն կենացը բոլոր օրերուն մէջ . վասն զի մարդուն ո՞վ պիտի յայտնէ , թէ իրմէ ետքը արեւուն տակը ի՞նչ պիտի ըլլայ :

ԳԼ . Թ

1 Անուն անունէ հոտաւէտ եղէն , ու մահուան օրը ծնեղեան օրէն աղէկ է :

2 Սուգի տուն երթալը կոչնակի տուն երթալէն աղէկ է . վասն զի ամէն մարդուն վախճանը ան է , ու կենդանի եղողը պիտի իր սրտին մէջ կը դնէ :

3 Տրտմութիւնը ծիծաղելէն աղէկ է . վասն զի երեսին տրտմութեամբ սիրտը կը զուարճանայ :

4 Իմաստուններուն սիրտը՝ սուգի տունը , խակ յիմարներուն սիրտը ուրախութեան տունը կ'ըլլայ :

5 Իմաստուն յանդիմանութիւնը յիմարներուն երգը լսելէն աղէկ է :

6 Վասն զի ինչպէս է փուշերուն

ձայնը կաթոգային տակը , հիմար-
ներուն ծիծաղն ալ այնպէս է . ա-
սիկայ ալ ունայնութիւն է :
7 Երբ որ բռնութիւնը խեղա-
ուռնը հիմար կ'ընէ , ու պարգևը
հոգին սիրտը կ'ապականէ :
8 Վէմ բանին վախճանը սկիզբէն
աղէկ է . ա— երկայնամիտ ոգին՝
հպարտ ոգիէն աղէկ է :
9 Մի՛ արտորար հոգիովդ բարկա-
նալու . քանզի բարկութիւնը հի-
մարներուն ծոցին մէջ կը հանգչի :
10 Մի՛ ըսեր թէ Ինչո՞ւ համար
առջի օրերը աս օրերէն աղէկ էին .
վասն զի աս բանիս համար ըրած
հարցմունքդ իմաստութեամբ չէ :
11 Իմաստութիւնը ժառանգու-
թեան պէս աղէկ է , ու արևը տես-
նողներուն օգտակար է :
12 Վասն զի իմաստութիւնը հով-
հանութիւն կ'ընէ , և արծա-
թը հովհանութիւն կ'ընէ . բայց
գիտութեան օգուտը սա է , որ ի-
մաստութիւնը զինքը առացողները
կ'ապրեցընէ :
13 Աստուծոյ գործքին նայէ . վասն զի
անոր ծռածը ո՞վ կրնայ ուղիղ ընել :
14 Աղէկ օրը աղէկութեամբ ան-
ցուր , ու գէշ օրը պզտութիւն ը-
րէ . և Աստուած իրարու դիմացը
դրաւ սոսկ , որ մարդ իրմէ ետքը
բան մը չգտնէ :
15 Իմ ունայնութեան օրերուս մէջ
ամէնը տեսայ . արդար կայ որ իր
արդարութեանը մէջ կը կորսուի , և
ամբարիշտ կայ որ իր ամբարշտու-
թեանը մէջ իր կեանքը կ'երկընցը-
նէ :
16 Խիստ շատ արդար մի ըլլար . ու
ինքզինքդ չափէ դուրս իմաստուն
մի՛ կարծեր . ինչո՞ւ համար քեզ
կորընցընես :
17 Խիստ ամբարիշտ մի ըլլար , ու
հիմար մի՛ ըլլար . ինչո՞ւ համար ա-
ւուրդ չեկած մեռնիս :
18 Աղէկ է որ մէկը բռնես , ու միւ-
սէն ալ ձեռքդ չքաշես . վասն զի
Աստուծմէ վախցողը ամենէն ապա-
հով կ'ելլէ :
19 Իմաստութիւնը աւելի ոյժ կու-
տայ իմաստունին , քան թէ քաղա-
քի մը մէջ եղող տասը իշխանը՝ ան
տոպէին :
20 Երբ որ երկրի վրայ արդար մարդ
չկայ որ աղէկութիւն ընէ , ու մեղք
չգործէ :
21 Ընդ քու սիրտդ ամէն խօսուած
խօսքերուն մի տար , որ քու ծա-
ռայիդ քեզի անէծք տալը չլսես .
22 Վասն զի քու սիրտդ գիտէ որ
դուն ալ շատ անգամ ուրիշներուն
անէծք տուած ես :
23 Ասոնց ամէնը իմաստութեամբ
փորձեցի . ըսի թէ Ես իմաստուն
ըլլամ . բայց անիկայ ինծմէ հեռու
էր :
24 Հեռուն ինչ ըլլալը , ու խիստ
խորունկ եղածը ո՞վ կը գտնէ :
25 Ես իմ սրտովս պտըտեցայ՝ որ
գիտնամ , և քննեմ , ու փնտռեմ
իմաստութիւնը ու հանճարը . և
հիմարութեան չարութիւնը , ու
անմտութիւնը և խենթութիւնը
գիտնամ .
26 Ու ես մահուանէ դառն գտայ ան
կնիկը՝ որուն սրտին մէջ ցանցեր
և ուռկաններ , ա— ձեռքերուն մէջ
կապանքներ կան . Աստուծոյ առջևը
հաճելի եղողը անկէ կ'ազատի .
բայց մեղաւորը անկէ կը բռնուի :
27 Ահա ասիկայ գտայ , կ'ըսէ Ժո-
ղովողը , մէկիկ մէկիկ համրելով՝ հա-
շիւը գտնելու համար .
28 (Որ հոգիս տակաւին կը փնտռէ ,
բայց չեմ կրնար գտնել .) Երիկ
մարդ՝ հազարէն մէկ գտայ . բայց
բոլոր ասոնց մէջը մէկ կնիկ մը չը-
գտայ :
29 Ահա միայն ասիկայ գտայ որ Աս-
տուած մարդը ուղիղ ստեղծեց .
բայց անոնք շատ ձարքեր փնտռե-
ցին :

ԳԼ . Ը

1 Իմաստունին պէս ո՞վ կայ . ու
խօսքի մեկնութիւնը ո՞վ գիտէ .
մարդուն իմաստութիւնը անոր ե-
րեսը կը փայլեցընէ . ու երեսին
պնդութիւնը կը փոխուի :
2 Ես կ'ըսեմ որ թագաւորին հրա-
մանը պահէ , մանաւանդ Աստուծոյ
երդումին պատճառովը :

3 Ընոր առջևէն երթալու մի՛ արտո-
րար . ջար գործքի մէջ մի՛ կենար .
վասն զի անիկայ ինչ որ ուզէ՝ կ՚ը-
նէ :
4 Ո՛ւր որ թագաւորին խօսքը կայ ,
հոն իշխանութիւն կայ , ու ո՞վ
կրնայ անոր ըսել , թէ Ո՞նչ կ՚ը-
նես :
5 Պատուիրանքը պահողը չարիքի
չհանդիպիր . և իմաստունին սիրտը
ժամանակը ու յարմարութիւնը կը
ճանչնայ :
6 Վասն զի ամէն դիտաւորութիւն
իր ժամանակը ու յարմարութիւնը
ունի . քանզի մարդուն վրայ շատ
նեղութիւն կու գայ :
7 Վասն զի անիկայ երթալու բանը
չգիտեր . և ո՞վ պիտի յայտնէ անոր՝
թէ ինչպէս պիտի երթայ :
8 Հոգիին վրայ իշխող մարդ չկայ ,
որ հոգին արգիլէ , ու մահուան օ-
րուանը վրայ տիրող չկայ . և ան
պատերազմին մէջ արձակուրդ չկայ .
ու ամբարշտութիւնը իրեն հետևող-
ները չազատեր :
9 Ասոնց ամէնը տեսայ , ու արևուն
տակը եղող ամէն գործքին իմ
սիրտս տուի : Կան կայ որ մէկ
մարդ մը ուրիշ մարդու վրայ կ՚իշ-
խէ իրեն թշուառութեանը համար :
10 Ու ասոր հետ տեսայ ամբարիշտ-
ները որ թաղուեցան գային , ու
սուրբ տեղէն երթան . և մոռցուեցան
ան քաղաքին մէջը՝ ուր որ ասանկ
ըրին . սա ալ ունայնութիւն է :
11 Որովհետև գէշ գործքին վրայ
վճիռը շուտով չկատարուիր , սա
պատճառաւ մարդոց որդիներուն
սիրտը չարութիւն ընելու ֆ֊ֆ֊ֆ֊վ
լեցուած է :
12 Թէև մեղաւորը հարիւր անգամ
չարութիւն ընէ , ու անոր կեանքը
երկննայ ալ , այսու ամենայնիւ
ստոյգ գիտեմ որ բարութիւնը Աս-
տուծմէ վախցողներուն , անոր ե-
սէն վախցողներուն պիտի ըլլայ :
13 Նայց ամբարշտին բարութիւն
պիտի չըլլայ . ու անիկայ իր օրերը
պիտի չերկննցընէ , հապա ստուերի
պէս պիտի ըլլայ . վասն զի Աստու-
ծոյ երեսէն չվախնար :
14 Ունայնութիւն մը կայ , որ աշ-
խարհիս վրայ կ՚ըլլայ . այսինքն ար-
դարներ կան , որոնց ամբարիշտնե-
րուն գործքին պէս կը պատահի .
ու ամբարիշտներ ալ կան , որոնց
արդարներուն գործքին պէս կը պա-
տահի . ըսի որ Ա՛ս ալ ունայնու-
թիւն է :
15 Ու ես ուրախութիւնը գովեցի ,
վասն զի մարդը արևուն տակը՝ ու-
տելէն , խմելէն , և ուրախութիւն
ընելէն՝ի զատ աղէկ բան մը չունի .
վասն զի արևուն տակը Աստուծոյ
անոր տուած կեանցը օրերուն մէջ
իր աշխատանքէն ասիկայ կը մնայ
անոր :
16 Երբոր ես իմ սիրտս տուի իմաս-
տութիւնը գիտնալու , ու երկրի
վրայ եղած գործառնքը տեսնելու ,
(վասն զի թէ՛ ցորեկ և թէ՛ գի-
շեր իր աչքը քուն չտեսնող մարդ
կայ ,)
17 Ես տեսնը Աստուծոյ բոլոր գործ-
քերէն հասկըցայ , որ մարդ չկրնար
գտնել ան գործը՝ որ արևուն տակը
կ՚ըլլայ . վասն զի մարդը կ՚աշխատի
փնտռելու , բայց չգտներ , ու թէ և
իմաստունն ալ գիտնամ ըսէ , գըտ-
նելու կարող չըլլար :

ԳԼ . Ը

1 Վասն զի սա ամէնը իմ սրտիս
մէջ դրի , որ սա ամէնը քըն-
նեմ , որ արդարները և իմաստուն-
ները ու անոնց գործքերը Աստուծոյ
ձեռքին մէջ են . մարդ չգիտեր թէ
սէրը և թէ ատելութիւնը . ամէն
բան անոնց առջևն է :
2 Ամէն բան ամենուն հաւասարա-
պէս կը պատահի . արդարին ու
ամբարշտին , բարի խոտորնի , մա-
քուրին ու անմաքուրին , զոհ ընո-
ղին ու զոհ չընողին պատահած դի-
պուածը մէկ է . ինչպէս է բարի
խոտորը , մեղաւորն ալ այնպէս է .
երդում ընողը երդումէն վախցողին
պէս է :
3 Արևուն տակը եղած բոլոր գործ-
քերուն մէջ գէշ բանը սա է , որ
ամենուն պատահած դիպուածը մէկ
է . ու նաև մարդոց որդիներուն

սիրտը չարութեամբ լեցուած ըլ-
լալով՝ իրենց կենդանութեան ա-
տոնը իրենց սրտին մէջ խնդթու-
թիւն կայ . ու եղբը մեռելներուն
ի՛ջնէն ։

4 Բայց երբոր կենդանիներուն
ընկերացած մարդէն յոյս կայ . վասն
զի ողջ շունը մեռած առիւծէն ա-
ղեկ է ։

5 Որովհետև կենդանիները գիտեն
որ պիտի մեռնին . բայց մեռելները
բան մը չեն գիտեր , ու ալ վարձք մը
չեն առներ . վասն զի անոնց յիշա-
տակը մոռցուեցաւ ։

6 Ո՛չ անոնց սէրը , թէ ատելու-
թիւնը և թէ նախանձը արդէն
կորսուեցաւ . ու անոնք արեւուն
տակը եղող բաներուն մէջ ալ յաւի-
տեան բաժին մը չունին ։

7 Գնա՛ հացդ ուրախութեամբ կեր ,
ու գինիդ ուրախ սրտով խմէ՛ . վասն զի արդէն Աստուած քու
գործերուդ հաւնեցաւ ։

8 Հանդերձներդ ամէն առեն ճեր-
մակ ըլլան , ու գլխուդ վրայէն եղը
պակաս չըլլայ ։

9 Ո՛ւրախ կեցիր հետ կեանք
վայելէ քու ունայնութեան կենացդ
բոլոր օրերուն մէջ , որ Աստուած
քեզի տուաւ արեւուն տակը քու ու-
նայնութեանդ բոլոր օրերուն մէջ .
վասն զի ասիկա կեանքիս մէջ քու բա-
ժինդ անիկայ է , արեւուն տակը
քրտած աշխատանքէդ ։

10 Ձեռքդ ինչ որ գտնէ ընելու ,
բոլոր ուժովդ ըրէ՛ . քանզի ան քու
երթալու գերեզմանիդ մէջ գործ ,
խորհուրդ , գիտութիւն ու իմաս-
տութիւն չկայ ։

11 Դարձայ ու արեւուն տակը տե-
սայ , որ ճամբան վազողներուն չէ ,
ու պատերազմը զօրաւորներուն չէ .
ու նաև հացը իմաստուններուն չէ ,
և հարստութիւնն ալ հանճարեղնե-
րուն չէ , ու նաև ընծրհքը գի-
տուններուն չէ . հապա ժամանակ
ու դիպուած կը պատահի ամե-
նուն ։

12 Վասն զի մարդ իր ատենը ան-
պատ չգիտեր . ինչպէս որ ձուկերը
շար ուռկանով կը բռնուին և
թռչունները ծուղակի մէջ կը բռ-
նուին , նոյնպէս մարդոց որդիները
ալ որոգայթի մէջ կ՚իյնան , երբոր
շար ժամանակը յանկարծ անոնց
վրայ կու գայ ։

13 Արեւուն տակը աս իմաստու-
թիւնն ալ տեսայ , ու անիկայ ինծի մեծ
երեցաւ .

14 Մէկ պզտիկ քաղաք մը՝ ու մէջն
ալ քիչ մարդ կար . և անոր վրայ
մէկ մեծ թագաւոր մը եկաւ , ու
զանիկայ պաշարեց , և անոր դէմ
մեծ պատնէշներ շինեց .

15 Ու անոր մէջը մէկ աղքատ իմաս-
տուն մը գտնուեցաւ . և անիկայ
իր իմաստութեամբը քաղաքը ա-
զատեց . բայց աս աղքատ մարդը
բնաւ յիշուող մը չեղաւ ։

16 Ես ասիկա ըսի թէ Իմաստու-
թիւնը ուժէն աղէկ է , թէ և աղ-
քատին իմաստութիւնը ի՛նարա-
ծեն , ու անոր խօսքերը մտիկ չեն
ըներ ։

17 Իմաստուններուն մեղմ խօսքերը
յիմարներուն մէջ իշխան եղողին ա-
զաղակէն աղէկ կը լսուին ։

18 Իմաստութիւնը պատերազմական
գինիերէն աղէկ է . բայց մէկ մե-
ղաւորը շատ բարութիւններու կո-
րստեանը պատճառ կ՚ըլլայ ։

ԳԼ . Ժ.

1 Մեռած ճանճերը խեղագործին եղը
գարշահոտ կ՚ընեն . քիչ մը
անմտութիւնն ալ իմաստութեամբ
և պատուով երևելի ընդհանուրը
տկարացնել կ՚ընէ ։

2 Իմաստունին սիրտը իր աջ կողմն
է , ու անմիտին սիրտը իր ձախ
կողմն է ։

3 Ու անմիտ մարդը ճամբան քա-
լելուատենն ալ , խելքը պակաս
ըլլալուն համար՝ իր յիմար ըլլալը
ամենուն կը յայտնէ ։

4 Եթէ որ իշխանին բարկութիւնը
քեզի դէմ ելլէ , քու տեղդ մի՛
ձգեր . վասն զի քաղցրութիւնը
մեծ յանցանքները կը դադրեց-
նէ ։

5 Արեւուն տակը մէկ չարութիւն
մըն ալ տեսայ , որ իշխանին երեսէն

ելած անխոհեմութիւն մը ըլլալ կ'երեւնայ :

6 Պնդութիւնը խիստ բարձր տեղերու վրայ կը դրուի . ու հասուստները ցած տեղ մը կը նստին :

7 Տեսայ ծառաներ՝ որ ձիերու վրայ հեծեր էին , և իշխաններ՝ որ երկրի վրայ ծառաներու պէս կը քալէին :

8 Փոս փորողը ինքը մէջը կ'իյնայ , ու ցանկ քակողը օձը կը խածնէ :

9 Վէմերը կտրողը անոնցմէ կը ձեռասուի , և փայտ ճեղքողը անկէ վտանգի մէջ կ'ըլլայ :

10 Եթէ որ երկաթը բթացած է , ու առջի բերանը չսրէ , ան ատենը յոգին կրկնապատկելու է . բայց իմաստութիւնը յաջողելու օգուտը առնէ :

11 Եթէ որ օձը թովելէն առաջ խածնէ , ան ատենը թովիչին օգուտ մը չմնար :

12 Իմաստունին բերնին խօսքերը շնորհք է , բայց անմիտին շրթունքները զինքը կը կլլեն :

13 Անոր բերնին խօսքերուն սկիզբը նաւորութիւնը անմտութիւն է . ու անոր խօսքին վերջը դէշ խենթութիւն է :

14 Եւ յիմարը էդ խօսքերը կը շատցընէ . մարդս ինչ ըլլալիքը չգիտեր , ու անոր ո՞վ պիտի յայտնէ թէ անկէ ետքը ինչ պիտի ըլլայ :

15 Յիմարներուն աշխատանքը զիրենք կը ձանձրացընէ քաղաքը երթալը չգիտցողին պէս :

16 Վա՛յ քեզի երկիր, երբոր քու թագաւորդ տղայ է , ու իշխաններդ առտուընդ կ'ուտեն :

17 Երանի՛ քեզի երկիր , երբոր քու թագաւորդ ազնուազարմ է . և քու իշխաններդ առենով կ'ուտեն , ուժի համար , և ո՛չ թէ պինդութեան համար :

18 Շատ ծուլութիւնով շէնքը կը վլէի , և ձեռաց թուլութիւնով տունը կը կաթի :

19 Ուրախութիւնը ծիծաղելու համար կ'ընեն , ու գինին կեանքը կ'ուրախացընէ . խակ արծաթը ամէն բանի բաւական կ'ըլլայ :

20 Մխքիդ մէջ անգամ թագաւորին անէծք մի՛ տար , և քու պառկելու սենեակներուդ մէջ մեծերուն անէծք մի՛ տար . վասն զի երկինքի թռչունը ան ձայնը կը տանի , ու թեւաւորը խօսքը կը պատմէ :

ԳԼ . ԺՒ

1 Քու հացդ ջուրերու երեսին վրայ ձգէ . վասն զի շատ օրերէն ետքը զանիկայ պիտի գտնես :

2 Եօթնին և ութին ալ բաժին տուր . վասն զի չես գիտեր թէ երկրիս վրայ ինչ պատուհաս պիտի ըլլայ :

3 Եթէ որ ամպերը լեցուն ըլլան , երկրիս վրայ անձրեւ կը թափեն . ու երբոր ծառ մը դէպ 'ի հարաւ կամ դէպ 'ի հիւսիս իյնայ , ան ծառը ինկած տեղը կը մնայ :

4 Հովը դիտողը չկրնար սանել , և ամպերուն նայողը չկրնար շինել :

5 Ինչպէս որ դուն հովին ճամբան և ոսկորներուն ինչպէս խոշոր-ութը չես գիտեր , այնպէս ալ ամենատեղծ Աստուծոյն գործը չես գիտեր :

6 Առտուան քու սերմդ տանէ , և իրիկուանը քու ձեռքդ պարապ մի թողուր . վասն զի չես գիտեր թէ ո՛րը օգտակար պիտի ըլլայ , սա թէ ան . կամ թէ երկուքը հաւասարապէս աղէկ պիտի ըլլան :

7 Արեւ որ լոյսը քաղցր է , ու աչքերու արեւը տեսնելը ախորժելի է .

8 Այլ թէ և մարդ մը շատ տարի ապրի , ո՛ր անոնց ամենուն մէջ ուրախանայ , խաւարի օրերն ալ յիշելու է , վասն զի անոնք շատ պիտի ըլլան . բոլոր գալիքը ունայնութիւն է :

9 Ա՛վ երիտասարդ , քու մանկութեանդ մէջ ուրախ եղիր . ու երիտասարդութեանդ օրերուն մէջ սիրտդ քեզ զուարճացընէ . և քու սրտիդ ճամբաներովը ու աչքերուդ նայուածքովը գնա . բայց գիտցիր որ սոսկ ամենուն համար Աստուած քեզ դատաստանի պիտի բերէ :

10 Եւ քու սրտէդ տրտմութիւնը

ՎԵՐՑՆԵԼ ԵՐԿՐԻ ՄԵՋ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ քու Սողոմոն երիտասարդու-
թեանդ օրերուն մէջ յիշէ դու
թշուառութեան օրերը չեկած , ու
ան տարիները չհասած , որոնց մէջ
պիտի ըսես թէ Անոնց չեմ հա-
ճիր .

2 Արեւը , լոյսը , լուսինը ու աստ-
ղերը չխաւարած , ու անձրեւին ե-
տեւէն ամպերը չդարձած .

3 Ան օրը որ տանը պահապանները
պիտի դողան , ու զօրաւոր մար-
դիկները պիտի ծռին , և աղա-
ցողները՝ քիչ մնալնուն համար ,
պիտի դադարին , ու պատուհան-
ներէն նայողները պիտի մթըն-
նան .

4 Ու երբոր ալօրիքին ձայնը տկա-
րանայ , փողոցներուն մէջ դռները
պիտի գոցուին . և թռչունի ձայ-
նով պիտի ելլեն , ու բոլոր եր-
գեցող աղջիկները նկուն պիտի ըլ-
լան .

5 Ու բարձրէն պիտի վախնան , ու
ճամբուն մէջ վախկոտ պիտի ըլ-
լան . և նշենին պիտի ծաղկի , ու
մարախը ծանրութիւն պիտի ա-
պուի , և ախորժակը պիտի դա-
դարի . վասն զի մարդ իր յաւի-
տենական տունը կ'երթայ , ու լա-
ցողները փողոցներուն մէջ պիտի
շրջին .

6 Մինչեւ արծաթէ թելը չփրթած ,
ու ոսկիէ բաժակը չկոտրած , և
սափորը աղբիւրին քովը չփշրած ,
ու ջրհորին վրայի անիւը չկոտ-
րած :

7 Ան ատենը հողը երկիրը պիտի
դառնայ՝ ինչ եղած ին պէս . ու
հոգին Աստուծոյ պիտի դառնայ , որ
զանիկայ տուաւ :

8 Ունայնութիւն ունայնութեանց , 8
ըսաւ Ժողովողը , ամէն բան ունայ-
նութիւն է :

9 Ու ոչ միայն որ Ժողովողը իմաս- 9
տուն էր , այլեւ այլ Ժողովուրդին
դիտութիւն սորվեցուց . և խոր-
հելով ու քննելով շատ առակներ
շարադրեց :

10 Ժողովողը փնտռեց որ ախորժելի
խօսքեր գտնէ . ու գրուածը ուղիղ
և ճշմարիտ խօսքեր են :

11 Իմաստուններուն խօսքերը խր-
թաններու պէս են , ու ժողովներու
տէրերէն գամուած բևեռներու պէս՝
մէկ հովիւէ տրուած :

12 Վերջապէս որդեակ իմ , անոնցմէ
խրատ առ . շատ գիրք շինելը ծայր
չունի , ու շատ կարդալը մարմինը
կը յոգնեցնէ :

13 Ամբողջ խօսքին վախճանը լը- 13
սնք . Աստուծմէ վախցիր , ու ա-
նոր պատուիրանքները պահէ . վասն
զի մարդուս բոլոր պարտաւո-
րութիւնը ասիկայ է :

14 Վասնզի Աստուած ամէն գործքը՝ 14
ամէն ծածուկ բաներու հետ՝ թէ
բարին և թէ չարը դատաստանի
պիտի բերէ :

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Երգ երգոց Սողոմոնի :

2 Իր բերանին համբոյրներովը
թող համբուրէ զիս . վասն զի
քու սէրդ գինիէն աղէկ է :

3 Քու եղերուդ հոտը ախորժելի
է , քու անունդ թափուած եղի
պէս է , անոր համար օրիորդները
քեզ կը սիրեն :

4 Ինձ քաշէ , քու ետեւէդ պիտի
վազենք . Թագաւորը իր ներքին
սենեակները տարաւ զիս . քեզի հետ
ցնծանք և ուրախանանք , քու սէրդ
գինիէն աւելի յիշենք . քեզ ուղղու-
թեամբ կը սիրեն :

Ինչպէս շուշանը փուշերուն մէջ՝ 2
անանկ է իմ սիրուհիս աղջիկներուն
մէջ :
Ինչպէս խնձորենին անտառի ծա- 3
ռերուն մէջ՝ անանկ է իմ սիրականս
երիտասարդաց մէջ . անոր հովա-
նին տակը ախորժելով նստայ , ու
անոր պտուղը իմ քմացս քաղցր է :
Ինծի խնճոյքին տունը բերաւ , և 4
անոր դրօշը իմ վրաս սէր էր :
Ինծի կարկանդակներով զօրա- 5
ցուցէք . զիս խնձորներով ուժով-
ցուցէք . վասն զի ես սիրով կը
նուաղիմ :
Անոր ձախ ձեռքը իմ գլխուս տա- 6
կը ըլլայ , ու աջ ձեռքը զիս գրկէ :
Ա՛վ Երուսաղէմի աղջիկներդ, 7
ձեզ այծեամներով , կամ դաշտի
եղնիկներով կ՚երդմնցընեմ , որ սի-
րուհին չվերցընէք ու չարթընցը-
նէք , մինչև որ ինքը չուզէ :
Ինծի սիրականիս ձայնն է . ահա 8
անիկայ լեռներուն վրայէն ցատկե-
լով՝ ու բլուրներուն վրայէն ցաթ-
կըռտելով կու գայ :
Իմ սիրականս այծեման կամ եղ- 9
նիկի ձագի կը նմանի . ահա հիմա
մեր պատին ետևը կայներէ . պա-
տուհաններէն կը նայի . վանդակնե-
րէն կ՚երևնայ :
Իմ սիրականս պատասխան ետ- 10
ուով՝ ինծի ըսաւ . Երէք՝ իմ սիրու-
հիս , ինծի գեղեցիկս , ու եկուր .
Վասն զի ահա ձմեռը անցաւ , անձ- 11
րևները անցան գացին .
Վեհանի վրայ ծաղիկներ կ՚երև- 12
նան , չռռելու ժամանակը հասաւ ,
ու մեր երկրին վրայ տատրակին ձայ-
նը կը լսուի :
Ընձուղտին իր թզենին կը 13
հասցընէ . ու որթերը ծաղկեցան ,
և իրենց հոտը կու տան . երէք՝
սիրուհիս , ինծի գեղեցիկս , ու եկուր :
Ա՛վ իմ աղաւնիս , վէմին խոռոչ- 14
ներուն մէջը , ապառաժին հովանիին
առակը էիր . ինծի երեսդ ցու-
ցուր . ձայնդ ինծի լսել տուր .
քանզի ձայնդ քաղցր , ու դէմքդ
գեղեցիկ է :
Մեզի աղուէսները , այ- 15
նպիսի մանր աղուէսները , որ

Ե

Ես Սարոնին ծաղիկն եմ , ու հո- 1
վիտներուն շուշանը :

5 Ա՛վ Երուսաղէմի աղջիկներդ, ես
սև եմ՝ բայց գեղեցիկ , Կեդարու
վրաններուն պէս , Սողոմոնին վա-
րագույրներուն պէս :
6 Իմ սևցած ըլլալուս մի՛ նայիք .
վասն զի արևը զիս տեսաւ , իմ
մօրս որդիքը ինծի սրտմտեցան .
զիս այգիներու պահապան ըրին .
Բայց իմ այգիս պահպանութիւն
չըրի :
7 Պատմէ՛ ինծի , ով հոգիս սի-
րածը , Որո՞ւ կ՚արածես .
Կէս օրին ո՞ւր կը պառկեցընես .
քանզի քու ընկերներուդ հօտերուն
քովը ինչո՞ւ Թափառականի պէս
ըլլամ :
8 Եթէ որ դուն չես գիտեր, ով կը-
նիկներուն գեղեցիկը , Հօտերուն
շաւիղներէն գնա , ու Հովիւներուն
վրաններուն քովը քու ուլերդ ա-
րածէ :
9 Փարաւոնի կառքերուն ձիե-
ր ես Ամանցուցի քեզ , ով իմ
սիրուհիս .
10 Քու այտերդ գարդերով գեղեցիկ
է , և քու պարանոցդ՝ քառամա-
նեակներով :
11 Մեզի ոսկեղէն գարդեր պիտի շի-
նենք արծաթէ կիտուածներով :
12 Երբոր Թագաւորը սեղանն էր ,
իմ նարդոս իր հոտը բուրեց :
13 Իմ սիրականս ինծի ատաչեփ ծը-
բարին պէս է , գիշերը իմ ստինք-
ներուս մէջը պիտի հանգչի :
14 Իմ սիրականս Հինայի ողկոյզին
պէս է ինծի՝ Ենգադդիի այգինե-
րուն մէջ :
15 Ահա գեղեցիկ ես , ով իմ սիրու-
հիս , ահա գեղեցիկ ես . քու աչ-
քերդ աղաւնիներու պէս են
նմանին :
16 Ա՛վ իմ սիրականս , ահա գեղեցիկ
ես ու վայելուչ . և մեր անկողինը
կանաչ է :
17 Մեր տուներուն գերաները ե-
ղևնափայտ են , ու մեր առիթները
մայրի փայտէ են :

Ե

1 Ես Սարոնին ծաղիկն եմ , ու հո-
վիտներուն շուշանը :

դիները ալրող պզտիկ աղուէսները , վասն զի մեր այդիները ծաղկեր են :

16 Իմ սիրականս իմն է , ու ես անոնն եմ . անիկայ էր հօտը շուշաններու մէջ կ'արածէ :

17 Օրուան հովը չիչաց , ու սոսկերները չհեռացած , դարձիր դուն իմ սիրականս . ու Բեթէլի լեռներուն վրայի այծեման պէս կամ եղնիկներու ձագին պէս եղիր :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Իմ հոգւոյս սիրածը գիշերը անկողինիս մէջ փնտռեցի . զանիկայ փնտռեցի , բայց չգտայ :

2 Կ'ելլեմ հիմա պտըտիմ քաղաքին մէջը , փողոցներուն ու հրապարակներուն մէջ . իմ հոգիիս սիրածը փնտռեմ : Զանիկայ փնտռեցի , բայց չգտայ :

3 Քաղաքին մէջ պտըտող պահապանները գիս գտան . Ըսի՛ւ իմ հոգիիս սիրածը տեսա՞ք ըսի :

4 Անոնցմէ քիչ մը առաջ անցնելով՝ իմ հոգիիս սիրածը գտայ . զանիկայ բռնեցի ու չթողուցի , մինչև որ իմ մօրս տունը՝ ու գիս ծնանողին սենեակը տարի :

5 Ո՛վ Երուսաղէմի աղջիկներ , ձեզ այծեամներով կամ դաշտին եղնիկներովը կ'երդմնցընեմ , որ սիրուհին չվերցընէք ու չարթընցընէք , մինչև որ ինքը ջուզէ :

6 Ո՛վ է ասիկայ՝ որ զմուռսով և կնդրուկով , ո՛ւ փերեզակներուն ամէն փեռոյ փոշիովը խնկուած՝ անապատէն կ'ելլէ ծուխի սիւներու պէս :

7 Ընդ Սողոմոնին գահոյքը , որուն բոլորտիքը Իսրայէլի զօրաւորներէն վաթսուն զօրաւոր կայ .

8 Անոնք ալ սուսերաւոր են , ո՛ւ պատերազմի վարժուած են . գիշերուան վախին համար՝ ամէն մէկուն սուրը իր ազդրին վրայ է :

9 Սողոմոն Թագաւորը Լիբանանի ծառերէն մէկ գահաւորակ մը շինեց իրեն համար .

10 Սիւները արծաթէ , յենարանները ոսկիէ , բազմոցը ծիրանիէ շինուեցաւ . ու մէջը Երուսաղէմի աղջիկներէն խիստ գեղեցիկ նկարագործուած էր :

11 Ո՛վ Սիօնի աղջիկներ , ելէ՛ք , և Սողոմոն Թագաւորը տեսէ՛ք ան թագովը , որով իր մայրը՝ իր փեսայութեան օրը , ու սրտին ուրախութեան օրը՝ պսակեց զանիկայ :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Ընդհա՛ն դուն գեղեցիկ ես՝ ո՛վ իմ սիրուհիս , ընդհա՛ն դուն գեղեցիկ ես . լաչակիդ մէջէն քու աչքերդ աղաւնիներու աչքերու պէս են նմանին . քու մազերդ Գաղաադ լեռը պառկող այծերուն հօտին պէս են :

2 Ակռաներդ լուացարանէն ելլող խուզած հօտի պէս են , որոնց ամէնը երկուորեակ կը ծնանին , ու անոնց մէջը ամուլ չկայ :

3 Քու շրթունքներդ կարմիր դերձանի պէս են , ու խօսուածքդ գեղեցիկ է . այտերդ լաչակիդ մէջէն նուռի կտորներու կը նմանին .

4 Քու պարանոցդ զինաբանի համար շինուած Դաւիթի աշտարակին պէս է , որ հոն հազար ասպար կախուած են . ամէնն ալ զօրաւորներուն վահաններն են :

5 Քու երկու ստինքդ նման է երկու ուլերու , որ այծեամի մը երկուորեակ ձնած են , և շուշաններու մէջ կ'արածուին :

6 Օրուան հովը չիչաց , ու սոսկերները չհեռացած , ես զմուռսի լեռը ու կնդրուկի բլուրը պիտի երթամ :

7 Ամբողջովին գեղեցիկ ես՝ ո՛վ իմ սիրուհիս , և քու վրադ արատ չկայ :

8 Ո՛վ Հարան՝ ինծի հետ Լիբանանէն եկո՛ւր , ինծի հետ Լիբանանէն եկո՛ւր . Ամանայի գագաթէն՝ Սանիրին ու Հերմոնին գագաթէն , առիւծներուն մորիներէն՝ ինձերուն լեռներէն նայէ :

9 Սիրտս առիր , ո՛վ իմ հարս քոյրս . սիրտս առիր քու մէկ աչքովդ և պարանոցիդ մէկ քարամանեակովը :

10 Քու սէրդ ի՛նչ գեղեցիկ է , ո՛վ հարս քոյրս . քու սէրդ գինիէն աղէկ

է , ու քու եղբուդ անուշահոտու-
թիւնը՝ ամէն խունկերէն :
11 Շրթունքներէդ խորիսխի մեղը
կը կաթի՛ ձվ հարսն . լեզուիդ
տակը մեղը ու կաթ կայ . և քու
զգեստներուդ անուշահոտութիւնը
Լիբանանի հոտին պէս է :
12 Իմ հարս քոյրս փակեալ պար-
տէզ մըն է , փակեալ աղբիւր ո-
ւիքուած աղբերակ մըն է :
13 Քու տունկերդ բաղդրահամ պը-
տուղներով՝ հինաներով ու նար-
դոսներով՝ նռնենեաց դրախտ է .
14 նարդոս և քրքում , եղէգն և
կինամոն , ամէն ինդրուկի ծառով ,
զմուռսով ու հալուէով , և բոլոր
զլխաւոր խունկերով .
15 պարտէզներու աղբիւր , կենդանի
ջուրի ջրհոր , ու Լիբանանէն վազող
հեղեղներ :
16 Արթընգիր ձվ հիւսիս , եկուր
ձվ հարաւ . իմ պարտէզիս մէջը
փչէ , որ անոր խունկերը բուրին .
իմ սիրականս թող իր պարտէզը
գայ , ու իրեն ախորժելի էղած պը-
տուղները ուտէ :

ԳԼ . Ե

1 Իմ պարտէզս եկայ՝ ձվ հարս
քոյրս . իմ զմուռսս խունկե-
րուս հետ ժողվեցի , իմ խորիսխս
մեղրիս հետ կերայ . իմ գինիս կա-
թովս խմեցի . կերէ՛ք՝ ձվ բարե-
կաներ , խմեցէ՛ք ու գինովցէ՛ք՝ ձվ
սիրելիներ :
2 Ես կը քնանամ , բայց իմ սիրտս
արթուն է . ահա՛ իմ սիրակա-
նիս ձայնն է . դո՛ւռը կը զարնէ ,
ո՛ւ բա՛ց ինծի , իմ քոյրս , իմ սի-
րուհիս , իմ աղաւնիս , իմ կա-
տարեալս , բայց ինծի . քանզի իմ
գլուխս ցօղով լեցուեցաւ , ու-
վարսերս գիշերուան շաղերով :
3 Իմ պատմուճանս հաներ եմ ,
զանիկայ ինչպէս հագնիմ . ոտ-
քերս լուացեր եմ , զանոնք ինչպէս
աղտեղեմ :
4 Իմ սիրականս իր ձեռքը ծակէն
երկնցուց . ու անոր համար իմ
աղիքս դալարցաւ :
5 Ես եղայ որ իմ սիրականիս բա-
նամ . ու ձեռքերէս զմուռս ու իմ
մատներէս ընտիր զմուռս կաթեց
փականակին բռնելու տեղին վրայ :
6 Ես իմ սիրականիս բացի , բայց
իմ սիրականս քաշուեր գացեր էր .
երբոր անիկայ կը խօսէր , իմ հո-
գիս նուաղեցաւ . զանիկայ փնտուռ-
ցի , բայց չգտայ . զանիկայ կան-
չեցի , բայց ինծի պատասխան չը-
տուաւ :
7 Պահապին որ պտըտող պահա-
պանները գիս գտան , զարկին վի-
րաւորեցին գիս . պարսպին պա-
հապանները քօղս վրայէս վերցու-
ցին :
8 Ո՛վ Երուսաղէմի աղջիկներ ,
ձեզ կ՚երդմնցընեմ , թէ որ իմ
սիրականս գտնէք , անոր պատմէք
որ ես սիրով կը նուաղիմ :
9 Ո՛վ կիներուն գեղեցիկը քու
սիրականդ ո՞րէն սիրականէ ի՞նչ
տարբերութիւն ունի . քու սիրա-
կանդ ո՞րէն սիրականէ ի՞նչ տար-
բերութիւն ունի , որ մեզ այսպէս
կ՚երդմնցընես :
10 Իմ սիրականս պիտակ ու կար-
միր է . տասը հազարի մէջ ներ-
ւելի է :
11 Անոր գլուխը զուտ ոսկի է .
վարսերը գրուած՝ ո՛ւ ագռաւի պէս
ևւ են .
12 Աչքերը՝ վազող ջուրերուն քովը
կաթով լուացուած աղաւնիներու
աչքերու՛ կը նմանին . գամուած
դոհարներու պէս են :
13 Անոր այտերը՝ խնկաթից տունկե-
րու ածուին , և անուշահոտ ծա-
ղիկներու թաղարներուն պէս են .
շրթունքները ընտիր զմուռս կա-
թող շուշաններ են .
14 Ձեռքերը ոսկի մատնիներ են ,
Ծարպխէ քարերով լեցուած . ո-
րովայնը բանուած փղոսկր է , շա-
փիւղաներով ծածկուած :
15 Սրունքները մարմարիոն սիւներ
են , ընտիր ոսկի խարխափներու վը-
րայ հաստատուած . կերպարանքը
Լիբանանէն պէս՝ եղևիններուն պէս
ընտիր է .
16 Անոր բերանը քաղցր , ու ինքը
ըսկզբունքէն ցանկալի է . ահա այս-

պէս է իմ սիրականս , այսպէս է իմ բարեկամս , ով Երուսաղէմի աղջիկներ ։

ԳԼ. Ս.

1 Ես սիրականդ ո՛ւր գնաց , ով ինքիներուն գեղեցիկը . քու սիրականդ ո՛ւր դարձաւ , որ զանիկայ քեզի հետ փնտռենք ։

2 Իմ սիրականս իր պարտէզը՝ խնկալեայ տունկերուն ածուները իջաւ , որ պարտէզներու մէջ արածէ , ու շուշաններ ժողվէ ։

3 Ես իմ սիրականիսն եմ , և իմ սիրականս իմն է . անիկայ շուշաններու մէջ կ՚արածէ ։

4 Թիրսայի պէս գեղեցիկ ես , ով իմ սիրուհիս . Երուսաղէմի պէս հաճելի ես , ո՛ր դրօշակիր զօրքերու պէս ահարկու ես ։

5 Աչքերդ ինձմէ դարձուր . վասն զի անոնք ինձի յաղթեցին . մազերդ՝ Գաղաադը պառկող այծերուն հօտին պէս են ։

6 Ակռաներդ լուացարանէն ելած մաքիներուն հօտին կը նմանին , որոնց ամէնը երկուորեակ կը ծնանին , ու անոնց մէջը ամուլ չկայ ։

7 Ականդ լաչակիդ մէջէն նուռի կտորներու կը նմանին ։

8 Թագուհիները վաթսուն՝ ու հարճերը ութսուն , և օրիորդները անթիւ են ։

9 Իմ աղաւնիս , իմ կատարեալս մէկ է . իր մօրը մէկ հատիկը զինքը ծնանողին ընտրեալն է . զանիկայ աղջիկները տեսան , ու անոր՝ Երանի ըսին . թագուհիները ու հարճերն ալ , և զանիկայ գովեցին ։

10 Ո՞վ է ասիկայ՝ որ արշալոյսի պէս կը նայի , որ լուսնի պէս գեղեցիկ , արեւու պէս մաքուր , ո՛ր դրօշակիր զօրքերու պէս ահարկու է ։

11 Ընկոյզներու պարտէզը իջայ , որ ձորին կանանչութիւնը տեսնեմ՝ և նայիմ թէ արդեօք որթը ծլեցաւ , ու նռնենիները ծաղկեցան ։

12 Չգիտցած՝ իմ հոգիս Ամինադաբին կառքերուն պէս ըրաւ զիս ։

13 Դարձիր՝ դարձիր , ով Սողոմացի՛ , դարձիր՝ դարձիր , որ քեզ տեսանենք ։

Ինչ պիտի տեսնէք Սողոմացիին վրայ ։ Երբև երկու բանակներու գունդը ։

ԳԼ. Ն։

1 Ինչ գեղեցիկ են քու քայլերդ կօշիկներով իմ իշխանի աղջիկ . քու բարձերուդ կազմուածքը եւ րնելի արուեստաւորի մը ձեռքով շինուած մանեակներու կը նմանի ։

2 Քու պորտդ բմպելիքով լեցուն բոլորակ թաասի մը կը նմանի . քու փորդ՝ շուշանով պատած ցորենի շեղջին պէս է ։

3 Քու երկու ստինքդ նման է երկու ուլերու , որ այծեամի մը երկուբեակ ձնաձ են ։

4 Պարանոցդ փղոսկրէ աշտարակի պէս է . աչքերդ Եսերոն՝ Բաթ-բարբիմի դրանը քովը եղող աւազաններուն կը նմանին . ունգդ դէպ՚ի Դամասկոս նայող Լիբանանին աշտարակին պէս է ։

5 Գլուխդ քու վրադ Կարմէղոսի պէս , և գլխուդ հիւսուածը ծիրանիի պէս է . թագաւորը փո՛ս խողպիքներուդ կապուած է ։

6 Որքա՜ փ գեղեցիկ և հրճա՜ փ քաղցր ես , իմ փափկալից սիրուհիս ։

7 Քու հասակդ արմաւենիի՝ ու ստինքներդ ողկոյզներուն կը նմանին ։

8 Ըսի , Արմաւենիին վրայ ելլեմ՝ անոր ոստերուն փակչիմ . և քու ստինքներդ՝ խաղողի ողկոյզներու պէս , ու ռնգուդ հոտը խնձորներու հոտին պէս ըլլայ ։

9 Ու քու քիմքդ՝ ամենաւ գինիի պէս է , որ շիտակ կը վազէ իմ սիրականիս , ու քնացողներուն շրթունքները կը խօսեցնէ ։

10 Ես իմ սիրականիսն եմ , և անոր բաղձանքը ինձի է ։

11 Եկո՛ւր , իմ սիրականս , դաշտը ելլենք . գիշերը գեղերու մէջ անցընենք ։

12 Առաւանդ կանուխ այգիները երթանք , ու տեսնենք թէ որթը ծլո՞ր է , ծաղիկը բացուե՞ր է , և նռնենի-

ները ծաղկե՛ր են . հոն իմ սէրս քեզ տամ :

13 Անթրագործները էրէնց հոտը կու տան . ու մեր դռներուն մէջը՝ ամէն ընտիր պտուղներէն՝ թէ նոր և թէ հին , քեզի համար պահեր եմ , ո՛վ իմ սիրականս :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Երանի թէ իմ մօրս ստինքը ծծած եղբօրս պէս ըլլայիր . էրթով քեզ դուրսը գտնէի , պիտի համբուրէի , և ոչս պիտի չանարգէին :

2 Վնեզ առաջնորդելով իմ մօրս տունը կը տանէի , որ ինծի սորվեցընես . քեզի հոտաւէտ գինիէն՝ իմ նռնենիս օշարակէն կը խմցընէի :

3 Ձախ ձեռքը գլխուս տակը , ու աջ ձեռքը զիս կը գրկէր .

4 Ո՛վ Երուսաղէմի աղջիկներ , ձեզ կ՚երդմնցընեմ , որ էմ սիրուս հիս չարթընցընէք ու չվերցընէք , մինչև որ ինքը չուզէ :

5 Ո՞վ է ասիկայ՝ որ իր սիրականին կռթընած՝ անապատէն կ՚ելլէ : Վնեզ խնձորենիին տակը արթընցուցի . քու մայրդ քեզ հոն ծնաւ , քու ծնողդ քեզ հոն ծնաւ :

6 Զիս քու սրտիդ վրայ կնիքի պէս՝ քու բազուկիդ վրայ կնիքի պէս դիր . վասն զի սէրը մահուան պէս զօրաւոր՝ ա՛ն նախանձը գերեզմանի պէս խիստ է . անոր կայծերը սաստիկ բոցավառ կրակի կայծեր են :

7 Շատ ջուրերը չեն կրնար սէրը մարել , ու գետերը զանիկայ չեն կրնար ընկղմել . Թէ որ մէկ մարդ մը սիրոյ փոխարէն՝ իր բոլոր տան ցուածքը տայ , զանիկայ բոլորովին կ՚անարգեն :

8 Մէկ պզտիկ քոյր մը ունինք , ու անիկայ ստինք չունի . մեր քրոջը ի՞նչ ընենք , անոր համար խօսուած օրը :

9 Թէ որ անիկայ պարիսպ է , վրան մէկ արծաթէ աշտարակ մը չինենք . և թէ որ դուռ է , զանիկայ եղևնափայտի տախտակներով պատենք :

10 Ես պարիսպ եմ , ու իմ ստինքներս աշտարակներու պէս են . ա՛ռ պատճառով անոր աչքը խաղաղութիւն գտած պէս եղայ :

11 Սողոմոն Բահաղամոնի մէջ այգի ունէր , անիկայ այգին պահապաններու տուաւ , ամէն մէկը անոր պտուղին համար հազար կտոր արծաթ կը բերէր :

12 Իմ այգիս իմ առջևս է . ո՛վ Սողոմոն՝ հազարը քուկդ ըլլայ , ու երկու հարիւրը՝ անոր պտուղը պահպանողներուն :

13 Ո՛վ պարտէզներու մէջ նստող՝ ընկերները քու ձայնդ կը լսեն . ինծի՛ ալ լսել տուր :

14 Շո՛ւտ բրէ՛ ո՛վ իմ սիրականս , ու խնկաբեր լեռներուն վրայ այծեմման կամ եղնիկներու ձագի նմա՛ն եղիր :

ԱՌԱՐԱԿՈՑ ԵՒ ԱՅԼՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ամենէ որդւոցը Նայիլեն տեսիլքը՝ որ Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ տեսաւ , Յուդայի Թագաւորներուն՝ Ոզիայէն , Յոթամէն , Աքազէն ա՛ն՝ Եզեկիայէն օրերը :

2 Լա՛ռ , ո՛վ երկինք , և ականջ դիր , ո՛վ երկիր , վասն զի Տէրը կը խօսի . Զաւակներ մեծցուցի ու բարձրացուցի , և անոնք ինծի դէմ ապստամբեցան :

3 Եզը իր Տէրը կը ճանչնայ , ու էշը իր տիրոջը մսուրը , բայց Իսրայէլ զիս չճանչնար , իմ ժողովուրդս չիմանար :

4 Այ՛ մեղաւոր ազգին , անօրէնութիւնով ծանրացած ժողովուրդ , չարագործներու սերունդ , ապականեալ զաւակներ . անոնք Տէրը թողուցին , Իսրայէլին Սուրբը անարգեցին , ետ դարձան :

դեղին , ու եւս քաշուեցան :
5 Ո՞ր հասէքնուդ վրայ կրնաք զար-
նուիլ , երբոր ալ աւելի ապստամ-
բիք : Ամբոր գլուխը հիւանդ՝ և
6 բոլոր սիրտը մաշած է : Ոտքին
թաթէն մինչև գլուխը քնու- անոր
վրայ ողջ տեղ չմնաց . հարուած-
ներ , վէրքեր ու շարաւալից խոցեր
կան . անոնք չգոցուեցան , չկապուե-
ցան , ու եղով ալ չկակղացան :
7 Ձեր երկիրը աւերակ դարձեր է , Ե
ձեր քաղաքները կրակով այրուած
են . ձեր արտերը աչքերնուդ առ-
ջեւը օտարները կ'ուտեն , ու անոնք օ-
տարներուն ըջած աւերակներուն պէս
8 խոպանացած են : Ու Սիօնին աղջիկը
այդիի մէջ էղած խրճիթի պէս , վա-
րունգի արտի մէջ էղած հիւղի պէս ,
պաշարուած քաղաքի պէս թողուած
9 հոգեր է : Եթէ որ զօրաց Տէրը մեզի
քիչ մը մնայորդ թողուցած չըլլար ,
մենք Սոդոմին պէս պիտի ըլլայինք ,
ու Գոմորին պիտի նմանէինք :
10 Լսեցէք Տէրոջը խօսքը , ո՛վ Սո-
դոմի իշխաններ , ականջ դրէք մեր
Աստուծոյն օրէնքին , ո՛վ Գոմորի
11 ժողովուրդ : Ինչ պէտք է ինձի
ձեր զոհերուն շատութիւնը , կ'ըսէ
Տէրը , Յէր խոյերուն ողջակէզնե-
րէն ու պարարտ անասուններուն
ճարպէն կշտացած եմ , և զուա-
րակներուն ու գառներուն և նո-
խաջներուն արիւնները չեմ ախոր-
12 ժեր : Երբոր կու գաք իմ առջեւս
երեւնալու՝ ո՞վ պահանջից ձեզմէ ,
որ սրահներս կոխէք :
13 Այլ ընդի ունայն ընծաներ մի բե-
րէք . Յէր խունկը ինձի պիղծ է .
ամսագլուխներուն ու շաբաթներ-
ուն Ե ժողովներու գումարումներուն
չեմ կրնար տանիլ , Յէր ոճրա-
խորհրդութիւնը անդամ անօրէնու-
14 թիւն է : Ձեր ամսագլուխներէն
ու ոճներէն կը զզուի իմ հոգիս .
անոնք իմ վրաս ծանր բեռ եղան .
15 վերցնելէն յոգնեցայ : Ասոր
երբոր ձեռքերնիդ կը տարածէք ,
աչքերս ձեզմէ պիտի ծածկեմ . նաև
երբոր աղօթքնիդ կը շատցնէք ,
պիտի չլսեմ . ընչո- որ ձեռքերնիդ
արիւնով լեցուն են :

Լուացուեցէք , մաքրուեցէք , իմ 16
աչքերուս առջեւէն ձեր չար գործ-
քերը մէկդի ըրէք , չարութիւն
գործելէն դադարեցէք . Բարու- 17
թիւն ընել սորվեցէք , իրաւունքը
փնտռեցէք , զբկուածին ուղղու-
թիւն ընէք , որբին դատաստանը
տեսէք , ու որբևարիին դատը
պաշտպանեցէք :
Եկիմա եկէք վիճաբանինք , կ'ըսէ 18
Տէրը . թէ որ ձեր մեղքերը կրինակի
կարմիրի պէս են , ձիւնի պէս պիտի
ճերմկինան . Ե թէ որ որդան կար-
միրի նման են , ասրի պէս ճերմակ
պիտի ըլլան : Եթէ որ դուք յօժա- 19
րիք ու հնազանդիք , երկրին բա-
րիքը պիտի ուտէք . Բայց թէ որ 20
ձեր մերժելով ապստամբիք , սուրը
պիտի ուտէ ձեզ , ինչու որ Տէրոջը
բերանը խօսեցաւ ասիկա :
Ինչպէս պոռնկեցաւ ատ հաւա- 21
տարիմ քաղաքը . անիկայ իրա-
ւունքով լեցուն էր , ու անոր մէջը
արդարութիւն կը բնակէր . բայց
հիմա մարդասպաններու բնակարան
է : Քու արծաթդ կղկղանք դար- 22
ձաւ . գինիիդ մէջը ջուր խառ-
նուած է : Քու իշխաններդ ապըս- 23
տամբ ու գողերու ընկեր եղան .
ամէնքն ալ կաշառք սիրելով՝ պար-
գևներ կը փնտռեն . անոնք որբին
դատաստանը չեն տեսներ , և որ-
բևարիին դատը անոնց առջեւը չը-
գար :
Ասոր համար զօրաց Ահովայ Տէ- 24
րը , Իսրայելին Հզօրը ատոնք կ'ը-
սէ . Ահա՛ , իմ հակառակորդ-
ներուս համար պիտի ընեմ ,
ու թշնամիներէս վրէժ պիտի առ-
նեմ : Ես իմ ձեռքս քու վրադ 25
պիտի դարձընեմ , և քու կղկղանքդ
իբր թէ բորակով պիտի մաքրեմ ,
ու բոլոր անագդ մէկդի պիտի զա-
տեմ : Ես քու դատաւորներդ ա- 26
ռջինին պէս , ու խորհրդականներդ
սկիզբէն էղածին պէս նորէն պիտի
հաստատեմ . անկէ ետքը դուն
պիտի կոչուիս արդարութեան
քաղաք Ե հաւատարիմ աւան :
Սիօնը դատաստանով պիտի փրը- 27
կուի , և հոն դարձողները՝ արդա-

28 բուխեամբ : Դայց անօրէնները ու
մեղաւորները միասին պիտի ջար-
դուին , և անոնք որ Տէրը կը թո-
ղուն , բնաջինջ պիտի ըլլան :
29 Վասնզի ձեր ցանկացած բևեռնին-
րէն պիտի ամչնան , և ան ձեր
ընտրած պարտէզներուն համար ա-
30 մօթով պիտի մնաք : Վասն զի
տերևները թառմած բևեռնիի պէս ,
և ջուր չունեցող պարտէզի պէս
31 պիտի ըլլաք : Ու զօրութիւն ու-
նեցողը՝ խծուծի պէս , և անոր գոր-
ծը կայծի նման պիտի ըլլայ , ու
երկուքն ալ միասին պիտի այրին , և
մարող պիտի չգտնուի :

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ա՛մոնի որդւոյն Նասիային՝ Հուդայի
ու Երուսաղէմի վրայ տեսած
տեսիլքին խօսքը :
2 Նախ օրերը պիտի ըլլայ որ Տէ-
րոջը տանը լեռը՝ լեռներուն գլխուն
վրայ պիտի հաստատուի , և բլուր-
ներէն վեր պիտի բարձրանայ , ու
բոլոր հեթանոսները հեղեղի պէս
3 պիտի դիմեն անոր : Ու շատ ժո-
ղովուրդներ պիտի երթան ու ըսեն ,
Եկէք՝ Նահապետին լեռը՝ Յակոբին
Աստուծոյն տունը երթանք , որ մեզի
իր ճամբաները սորվեցընէ , ու անոր
շաւիղներուն մէջը քալենք . ընչու-
որ օրէնքը Սիոնէն , ու Տէրոջը խօս-
4 քը Երուսաղէմէն պիտի ելլէ . Ու
անիկա հեթանոսներուն մէջ դա-
տաստան պիտի տեսնէ , և շատ ժո-
ղովուրդներ պիտի յանդիմանէ . ու
անոնք իրենց սուրերը խոփեր՝ և
իրենց նիզակները գործիներ պիտի
չընեն . ազգ ազգի վրայ սուր պիտի
չվերցընէ , և ալ պատերազմ պիտի
չսորվին :
5 Ա՛վ Յակոբին տունը՝ եկէք Տէ-
6 րոջը լուսովը քալենք : Վասնզի որ
դուն քու ժողովուրդդ Յակոբին
տունը թողուցիր , վասն զի արևել-
քին խեթերովը լեցուեցան , և
Փղշտացւոց պէս հմայութիւն կ'ը-
նեն , ու օտարներու որդւոց հետ
7 դաշնակիր եղան : Ու անոնց եր-
կիրը արծաթով ու ոսկիով լեցուե-
ցաւ , ու անոնց գանձերը անթիւ
եղան . անոնց երկիրը ձիերով լե-
ցուեցաւ , և անոնց կառքերը ան-
թիւ են : Աստիրով ալ լեցուն 8
է անոնց երկիրը . իրենց ձեռացը
գործերուն երկրպագութիւն կ'ը-
նեն , անոնց՝ որ իրենց մատները չի-
նեցին : Ու ոստիկ մարդը ծռե- 9
ցաւ , ու ազնուականը խոնարհե-
ցաւ , և անոնց պիտի չներես :
Տէրոջը վախին երեսէն և անոր 10
վեհափառութեանը մեծութենէն
վէմին մէջը մտիր , ու հողին մէջը
պահուէ : Արդուն ամբարտա- 11
ւան աչքերը պիտի խոնարհին , և
մարդոց հպարտութիւնը պիտի ցած-
նայ , ու ան օրը միայնակ Տէրը պիտի
բարձրանայ : Վասն զի զօրաց Տէ- 12
րոջը օրը՝ ամէն ամբարտաւանութեան
ու բարձրամտութեան վրայ , և ա-
մէն հպարտացածներուն վրայ պիտի
ըլլայ , ու անոնք պիտի խոնարհին :
Ու Լիբանանու ամէն բարձրացած 13
ու վերացած եղևիններուն վրայ , ու
Բասանի ամէն կաղնիներուն վրայ ,
Ու ամէն բարձր լեռներուն վրայ , ու 14
ամէն բարձրացած բլուրներուն վը-
րայ , Ու ամէն բարձր աշտարակնե- 15
րուն վրայ , ու ամէն ամուր պա-
րիսպներուն վրայ , Ու Թարսխի 16
ամէն նաւերուն վրայ , ու ամէն հա-
ճելի երեցած բաներուն վրայ պիտի
ըլլայ . Ու մարդուն ամբարտաւա- 17
նութիւնը պիտի ցածնայ , ու մարդ-
ոց հպարտութիւնը պիտի խոնարհի , և ան օրը միայնակ Տէրը պիտի
բարձրանայ : Ու կուռքերը բնա- 18
ջինջ պիտի ըլլան : Ու քարայր- 19
ներու մէջ ու երկրին խոռոչները
պիտի մտնեն Տէրոջը վախին երե-
սէն և անոր վեհափառութեանը
մեծութենէն , երբոր ինքը երկիրը
սարսեցնել ելլէ :

Ա՛ն օրը մարդ խլուրդներուն ու 20
չղջիկներուն պիտի նետէ իր արծա-
թեղէն կուռքերը , ու իր ոսկեղէն
կուռքերը , որոնք իրեն շիներ են
երկրպագութիւն ընելու համար .
Որ Տէրոջը վախին երեսէն ու անոր 21
վեհափառութեանը մեծութենէն
ապառաժներուն ծակերը ու վէ-
մերուն ծերպերը մտնէ , երբոր Ա-

22 նիկայ երկիրը սարսելու եղե։ Ա՛ս
կեցէք մարդէն՝ որուն շունչը իր
ռնգանցը մէջն է. վասն զի ինչ
բանի մէջ համարուի
ան։

ՊՂ. Գ

1 Ինչու որ ահա զօրաց Ահովայ Տէ-
րը Երուսաղէմն ու Յուդային
պիտի վերցընէ գաւազանը և ցու-
պը, հայնի բոլոր զօրութիւնը ու
2 ջուրին բոլոր զօրութիւնը. Արի-
ծը ու պատերազմող մարդը, դա-
տաւորը ու մարգարէն, դուշակու-
3 թիւն ընողը ու ծերը, Հիսնապե-
տը ու պատուաւոր մարդը, խոր-
հրդականը ու իմաստուն ձարտա-
րապետը և հանճարեղ կախարդը։
4 Եւ անոնց վրայ մանուկները իշխան-
ներ պիտի կարգեմ, ու անոնց վրայ
5 տղաքը պիտի իշխեն. Եւ ժողո-
վուրդը իրարմէ՝ ու ընկերը իր ըն-
կերէն հարստահարութիւն պիտի
կրեն. մանուկները ծերերուն դուռ-
գութիւն պիտի ընեն, և անարգնե-
6 րը՝ պատուականներուն։ Ուն ա-
ռնը պիտի բռնէ մարդ իր հօրը
տունէն եղող իր եղբայրը, ո՝ ըսէ,
Դուն հանդերձ ունիս, մեր վրայ
իշխան եղիր, ու աս աւերակը քու
7 ձեռքիդ տակը ըլլայ։ Ուն օրը
անիկայ պատասխան պիտի տայ ու
ըսէ, Ես առաջնորդ չեմ ըլլար,
ինչու որ իմ տանս մէջ ծէ հաց
կայ և ծէ հանդերձ. զիս ժողո-
վուրդին վրայ իշխան մի կարգէք։
8 Ինչու որ Երուսաղէմ սասանեցաւ,
և Յուդա ինկաւ. վասն զի անոնց
լեզուները ու դործերը Տէրոջը
դէմ են, որ բարկացընեն անոր փա-
9 ռաւոր աչքերը։ Անոնց երեսնե-
րուն տեսքը իրենց դէմ կը վկայէ,
և իրենց մեղքերը Սոդոմի պէս կը
յայտնեն, չեն ծածկեր. վա՛յ անոնց
անձին, ինչու որ իրենց վրայ չարիք
10 բերին։ Ըսէ՛ արդարին թէ՝ որ էջէն
աղէկ պիտի ըլայ. ինչու որ անոնք
իրենց գործքերուն պտուղը պիտի
11 ուտեն։ Վա՛յ անօրէնին՝ դէշ պիտի
ըլայ անոր. ինչու որ անոր ձեռացը
գործերուն փոխարէնը իրեն պիտի
12 տրուի։ Իմ ժողովուրդիս վրայ տղաք բռնաւորութիւն կ'ընեն, ու անոր վրայ կիներ կը տիրեն. ո՛վ իմ ժողովուրդս՝ քու առաջնորդներդ խեղ դլխէ կը հանեն, և քու շաւիղներուդ ճամբան կը խանգարեն։

13 Տէրը դատաստան տեսնելու կեր
է, ու ժողովուրդները դատելու
14 կայներ է։ Տէրը ինքը դատաստան
ընելու պիտի դայ՝ իր ժողովուրդին
ծերերուն ու իշխաններուն հետ.
ինչու որ դուք այդին այրեցիք, ո-
աղքատին յափշտակուածը ձեր
15 տունն է։ Ձեզի ի՞նչ եղաւ՝ որ
իմ ժողովուրդս կը ջրկէք, ու աղ-
քատներուն երեսը կը ձնշէք, կ'ըսէ
Տէրը Ահովայ՝ զօրաց։

16 Եւ Տէրը ա՛յսպէս ըսաւ. Որով-
հետև Սիոնի աղջիկները հպարտա-
ցան, և բարձրապարանոց կը քա-
լեն, անհամեստ ակնարկութիւններ
կ'ընեն, մանրաքայլ կ'երթան ու
17 ոտքերով շաչիւն կը հանեն. Տէրն
ալ Սիոնի աղջիկներուն գագաթը
պիտի կեսատցընէ, և Տէրը անոնց
18 ամօթոյքը պիտի մերկացընէ։ Ե-
ան օրը Տէրը պիտի վերցընէ անոնց
ոտքի մեհեանդներուն փառքը, ու
ցանցաձեւ ճամփաքարները և մա-
19 հիկները, Կիսեռները, ապարանջան-
20 ները ու շղարշեռները, Գլխարջե-
րը, ոտքի շղթաները ու գօտինե-
րը, անուշահոտ ոդիներուն տուփե-
21 րը, Հմայեակները, Մատանիները և
22 քիթերնուն օղերը, Պատմուճան-
ները, վերարկուները, ծածկոցները
ու քսակները. Հայելիները ու
23 բեհեզները, խոյրերը ու քօղերը։

24 Եւ պիտի ըլայ որ անուշահոտու-
թեան տեղ՝ փտութիւն, ու գօտիի
տեղ՝ չուան, և գանգուր մազերու
տեղ՝ ինսուրթիւն, և լանջագեղ
կամարի տեղ՝ խորգեղէն գօտի, ո-
գեղեցկութեան տեղ՝ խարան պիտի
25 ըլայ։ Ձու մարդիկներդ սրով
պիտի իյնան, ու կտրիճներդ ալ
պատերազմի մէջ։ Եւ անոր դըռ-
26 նները պիտի ողբան ու սուգ բռնեն,
և անիկայ ամայի ըլլալով՝ գետինը
պիտի նստի։

ԳԼ. Ը

1 Եւ ան օրը եօթը կնիկ մէկ էրիկ մարդը պիտի բռնեն ու ըսեն, Մեր հացը ուտենք ու մեր հանդերձը հագնինք, բայց միայն քու անունդ կանչուի մեր վրայ, մեր նախատինքը վերցնելու համար։

2 Ան օրը Տէրոջը շառաւիղը փառաւոր ու պատուական պիտի ըլլայ, և Իսրայէլի փրկուածներուն՝ երկրին պտուղը պարծանաց և պատուոյ 3 համար պիտի ըլլայ։ Ու պիտի ըլլայ որ Սիոնի մէջ մնացածը, ու Երուսաղէմի մնացորդը, այսինքն Երուսաղէմի մէջ բոլոր ողջ կեցողներուն սուրբ պիտի ըսուին, Երբոր 4 Տէրը Սիոնի աղջիկներուն աղտը լուայ, ու դատաստանի հոգիով և այրող հոգիով Երուսաղէմի ա- 5 բիւններուն անոր մէջէն սրբէ։ Ու Տէրը Սիոն լեռանը ամէն տեղերուն վրայ ու անոր ժողովքներուն վրայ՝ ցորեկը ամպ և մուխ, ու գիշերը փայլուն կրակի բոց պիտի առնէ. ինչու որ բոլոր փառքին վրայ հովանի պիտի ըլլայ։ 6 Ու ցորեկը վրան պիտի ըլլայ ստուեր տապուն հատնելի՝ և մրրիկի ու անձրևի համար ապաստանարան և ծածկոց ըլլալու։

ԳԼ. Ժ

1 Իմա իմ սիրականիս երգը իմ սիրելիս երգեմ իր այգիին վրայով. իմ սիրելիս այգի մը ունէր խիստ պտղաբեր բլուրի մը վրայ. 2 Ու անիկայ ցանկով պատեց, քարերը հանեց միջէն, և ընտիր որթեր տնկեց, ու աշտարակ շինեց, և հոն ՚ի՛նձան մըն ալ փորեց. ու կը սպասէր որ խաղող տար, բայց անիկայ պտղս տուաւ։

3 Ասոր հիմա դուք ով Երուսաղէմի բնակիչներ ու Յուդայի մարդիկ՝ իմ ու այգիիս միջտեղը դատաստան ըրէք։ 4 Իմ այգիիս՝ ալ ինչ պէտք էր ընել, որ ես անոր չըրի. ինչու համար՝ երբոր ես խաղող տալուն կը սպասէի, անիկայ պտղս տուաւ։ 5 Ու հիմա ես ձեզի պատմեմ՝ թէ ինչ պիտի ընեմ իմ այգիիս. անոր ցանկը պիտի քակեմ, որ անասունց ճարակ ըլլայ, անոր պատերը պիտի փլցընեմ, որ ոտնակոխ ըլլայ. 6 Ու պիտի թողում. անիկայ պիտի չհատուի ու չքրուի, հապա ցախ ու փուշ պիտի բուսցընէ. և ամպերուն պիտի պատուիրեմ որ անոր վրայ անձրև չտեղան։ 7 Ինչու որ զօրաց Տէրոջը այգին Իսրայէլի տունն է, ու Յուդայի մարդիկը անոր ախորժելի տունկը. և անիկայ իրաւունքի կը սպասէր, և ահա արիւնհեղութիւն, արդարութեան՝ և ահա աղաղակ։

8 Ա՛յ անոնց՝ որոնք տունը տան կը յարեն, ագարակը ագարակի վրայ կ՚աւելցընեն, մինչև որ տեղ մը չմնայ, ու դուք միայնակ բնակիք երկրին մէջ։ 9 Զօրաց Տէրը իմ ականջիս խօսեցաւ՝ ըսելով, Իրաւ շատ տուներ աւերակ պիտի ըլլան, մեծ ու գեղեցիկ պոռնիք, ու անոնց մէջը բնակող պիտի չգտնուի։ 10 Այո՛ տասը լծամար այգին մէկ մար պիտի տայ, ու մէկ քոռ սերմը մէկ արդու պիտի տայ։

11 Ա՛յ անոնց՝ որ առաւօտուն կանուխ կ՚ելլեն, ու գիւր խմելու կ՚ելլան, և իրիկունն ալ կ՚ուշանան, գինի՛ որ զինեն իրենց գլխէն տապցընէ։ 12 Ու անոնց խնճոյքներուն մէջ քնար ու տաւիղ, թմբուկ ու սրինգ և գինի կը գտնուի. բայց Տէրոջը ըրածներուն ուշադրութիւն չեն ըներ, և անոր ձեռագործներուն չեն նայիր։ 13 Ասոր համար իմ ժողովուրդս չգիտնալով՝ գերի կ՚իյնայ, ու անոր մեծամեծ մարդիկը սով կը կրեն, և բազմութիւնը ծարաւէն կը չամքին։

14 Ասոր համար դժոխքը ինքզինքը կը լայնցընէ, ու բերանը չափէ դուրս կը բանայ. և անոր պարծանքը ու բազմութիւնը և ապագան ու գոհարձութիւնը անոր մէջը պիտի իջնէ։ 15 Ու ամէն մարդը պիտի խոնարհի. ամբարտաւանութեան

16 աչքերն ալ պիտի խոնարհին : Եւ
զօրաց Տէրը իրաւունքով պիտի
բարձրանայ , ու Սուրբն Աստուած
արդարութիւնով պիտի փառաւո-
17 րի : Եւ գառնուկները իրենց սո-
վորութեանը պէս պիտի արած-
են , ու հարուստներուն աւերակները օ-
տարները պիտի ուտեն :
18 Վա՛յ անոնց՝ որ անօրէնութիւնը
ունայնութեան չուաններով կը քա-
շեն , ու մեղքը՝ սայլի փոկերով
19 ետևէն պէս . Որոնք կ'ըսեն ,
Օդող արտորայ , իր գործը շու-
տով կատարէ , որ տեսնենք տես-
նենք . և Իսրայէլի Սուրբին խոր-
հուրդը թող մօտենայ, գայ , որ
20 գիտնանք : Վա՛յ անոնց՝
որ չարին բարի կ'ըսեն , ու բարիին
չար , որ խաւարը լոյսի տեղ՝ ու
լոյսը խաւարի տեղ կը դնեն , որ
դառնը քաղցրի տեղ՝ ու քաղցրը
21 դառնի տեղ կը դնեն : Վա՛յ ա-
նոնց՝ որ իրենց աչքին իմաստուն՝ և
22 իրենց առջին խոհական են . Վա՛յ
անոնց՝ որ գինի խմելու զօրաւոր՝ ու
23 ցբի խառնելու կտրիճ են . Որոնք
կաշառքի համար ամբարիշտը կ'ար-
դարացընեն , և արդարը իր իրա-
ւունքէն կը զրկեն :
24 Ասոր համար ինչպէս որ կրակին
բոցը յարդը կ'ուտէ , ու չոր խոտը
բոցին մէջը կը հատնի , անոնց ա-
նոնց արմատը փտութեան պէս
պիտի ըլլայ , ու անոնց ծաղիկը
փոշիի պէս վեր պիտի ելլէ . ինչու-
որ զօրաց Տէրոջը օրէնքը մերժեցին ,
և Իսրայէլի Սուրբին խօսքը անար-
25 գեցին : Ասոր համար Տէրոջը բար-
կութիւնը իր ժողովուրդին դէմ
բորբոքեցաւ , ու անոնց վրայ ձեռքը
երկընցուց ու զարկաւ անոնք , ա-
նանկ որ լեռները դողացին , ու ա-
նոնց դիերը ճամբաներուն վրայ աղ-
բի պէս ձգացին . այսու ամենայնիւ
անոր բարկութիւնը չիջաւ , հապա
անոր ձեռքը տակաւին երկընցած
է :
26 Ու հեռաւոր ազգայ դրօշակ պի-
տի վերցընէ , ու զանոնք երկրէս
ծայրէն սուլելով պիտի կանչէ , և
ահա անոնք արագարագ արագու-
թեամբ պիտի գան : Անոնց մէջը
27 մէկը յոգնած պիտի չըլլայ , ու
մէկը պիտի չսահի . մէկը պիտի
չմրափէ ու չքնանայ . մէկուն մէջ-
քին գօտին պիտի չքակուի , ծչ
ալ կօշիկին կապը պիտի կտրուի :
28 Անոնց նետերը սուր են , ու բոլոր
աղեղները լարուած . անոնց ձիե-
րուն ամրակները գայլախազի կը նը-
մանին , և հոտոտելու անիւները
29 մրրիկի պէս են : Անոնց մռնչիւնը
առիւծին պէս է . կորիւններու պէս
կը մռնչեն , կը գոչեն ու կողո-
պուտը կը յափշտակեն , և ջնիկով
կը փախցընեն , ու ազատող մը
30 չկայ : Ու ան օրը անոնց վրայ
պիտի գոչեն ծովուն գոչելուն պէս .
ու երկրի վրայ նայի , ահա
խաւար և տագնապ պիտի տեսնէ .
և լոյսը անոր ամպերուն մէջ պիտի
խաւարի :

ԺԸ.

1 Պիտի թագաւորին մեռած տարին
Տէրը ասոր պէս ըսաւ . Ես
բացած աթոռի վրայ նստեր էր .
ու անոր զգեստովը տաճարը կը լե-
2 ցընէր : Անոր կողմը սերովբէները
կը կայնէին անոր առջևը , որոնց
ամէն մէկը վեց վեց թևեր ունէին .
երկուքով երեսնին կը ծածկէին ,
երկուքով ոտքերնին կը ծածկէին ,
3 ու երկուքով կը թռչէին : Ու
փոխոխակի կ'աղաղակէին ու կ'ը-
սէին , Սուրբ՝ Սուրբ՝ Սուրբ է զօ-
րաց Տէրը , բոլոր երկիրը անոր
4 փառքովը լեցուն է : Ու աղաղա-
կողին ձայնէն սեմերուն հիմերը շար-
ժեցան , ու տունը ծխով լեցուե-
5 ցաւ : Ու ըսի , Վա՛յ ինծի , ահա
կը կտրատիմ . վասն զի ես պիղ
շրթունք ունեցող մարդ մըն եմ ,
ու պիղծշրթին ժողովուրդի մէջ
կը բնակիմ , և իմ աչքերս զօրաց
6 Տէրը՝ Թագաւորը տեսան : Յետոյ
սերովբէներուն մէկը դէպ ՚ի ինծի
թռաւ , ու ձեռքը կրակի կայծ մը
կար՝ որ սեղանէն սղոսիկով առած
7 էր , Ու բերնիս դպցընելով՝ ըսաւ ,
ահա սոսկայ քու շրթունքներուդ
դպաւ , ու քու անօրէնութիւնդ

վերցաւ, և մեղքիդ քաւութիւն եղաւ։
8 Նոքը լսեցի Տէրոջը ձայնը, որ ըսաւ, Ո՞վ խրկեմ, և մեզի համար ո՞վ պիտի երթայ. ու ես ըսի,
9 Ընդառաջիկ ես, զիս խրկէ։ Ան ատենը ըսաւ, Գնա, ըսէ ասոր ժողովուրդին. Լսելով պիտի լսէք, բայց պիտի չիմանաք, ու տեսնելով պիտի տեսնէք, բայց պիտի չգիտենաք։
10 Ա՛ս ժողովուրդին սիրտը թանձրացուր, և ականջները ծանրացուր, ու անոր աչքերը գոցէ, որ չըլլայ թէ աչքերովը տեսնէ ու ականջներովը լսէ և սրտովը իմանայ, և դարձի գայ ու բժշկուի։
11 Ես ես ըսի, Մինչև ե՞րբ, ո՛վ Տէր իմ. ու ըսաւ, Մինչև որ քաղաքները բնակիչ չունենալով, և տուները մարդ չգտնուելով, ամայի ձգուին, ու երկիրը բոլորովին աւերակ ըլլայ.
12 Ու մինչև որ Տէրը հեռացընէ մարդիկը, ու երկրին մէջտեղը մեծ ամայութիւն ըլլայ։
13 Բայց անոր մէջը դեռ տասներորդ մասը պիտի գտնուի, և ան ալ դարձեալ պիտի ապառի. ինչպէս բեւեռենին ու կաղնին կտրուելով՝ անոնց բունը կը մնայ, անոնք ալ սերունդը՝ ան ժողովուրդին բունը պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Ը

1 Ու եղաւ որ Յուդայի թագաւորին Ազեայի որդւոյն Յոթամայ որդւոյն Ուզիայի որդւոյն Ակազին օրերը, Ասորւոց Ռասին թագաւորը ու Իսրայէլի թագաւորը Ռոմմելեայի որդին Փականէ Երուսաղէմի վրայ պատերազմելու եկան, բայց չկրցան անոր
2 հետ պատերազմ ընել։ Ուստի եղաւ Դաւթին տանը լուր տալուն, թէ Ասորիք Եփրեմին հետ միաբանեցան, անոր սիրտը և անոր ժողովուրդին սիրտը շարժեցաւ, ինչպէս որ անտառին ծառերը
3 հովէն կը շարժին։ Բայց Տէրը Եսայիին ըսաւ, Ելիա դուն ու քու որդիդ Սէարյասուբ Թափիչի ագարակին ճամբուն վրայ՝ վերի առուակին ջրհորին եզերքը ելէք Ա-

քազը դիմաւորելու. Ու ըսէ ա- 4
նոր, Զգո՛յշ եղիր որ հանդարտ ըլլաս. մի վախնար ու սիրտդ չմնայ այս ծուխ հանող երկու կիսայրեաց փայտի ծայրերէն, այսինքն Ռասինի ու Ասորւոց, և Ռոմմելեայի որդւոյն ասասիկ բարկութենէն։
Որովհետև Ասորիք, Եփրեմ ու 5
Ռոմմելեայի որդին քու վրայդիդ չար խորհուրդ ըրին ու ըսին, Յուդա- 6
յի վրայ երթանք, ու զանիկայ բռնադատենք, և մեզի ներգանենք. Ետքը անոր մէջ Տաբէելի որդին թագաւոր դնենք. Ահա 7
Տէրը ասանկ կ'ըսէ. Ո՛չ հոդ պիտի հաստատուի ու չիյաջողուի. Ասան զի Ասորւոց էրէ- 8
սին գլուխը Դամասկոս, և Դամասկոսի գլուխը Ռասին է. ու վեց տարուան մէջ Եփրեմ ժողովուրդ ըլլալէն պիտի ջնջուի։ Ու Եփրեմին գլուխը Սա- 9
մարիա, և Սամարիայի գլուխը Ռոմմելեայի որդին է. Թէ որ չհաւատաք՝ հաստատուն պիտի չըլլաք։
Դարձեալ Տէրը խօսեցաւ Ախա- 10
զին ու ըսաւ, Ինծի Տէր Աստուծմէդ քեզի համար նշան խնդրէ, խորութեան մէջ կամ բարձրութեան մէջ խնդրէ։ Բայց Ախազ 12
ըսաւ, Չեմ խնդրեր, և Տէրը չեմ փորձեր։ Ան ատենը անիկայ 13
ըսաւ, Լսեցէք հիմա ո՛վ Դաւթին տունը. պզտիկ բան կ'ընեք նայ ձեզի մարդիկներդ աչքաոցընելնիդ՝ որ իմ Աստուածս ալ պիտի աչքաոցընէք։ Ինք համար Տէրը 14
ինքը նշան պիտի տայ ձեզի. Ահա կոյսը պիտի յղանայ ու որդի պիտի ծնանի, և անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կոչէ։ Ինիկայ կո- 15
ղի ու մեղր պիտի ուտէ, մինչև որ գիտնայ չարը մերժել ու բարին ընտրել։ Ասան զի տղան չարը 16
մերժելը ու բարին ընտրելը գիտնալէն առաջ, պիտի թողուի այն երկիրը՝ որուն երկու թագաւորներուն դուն կը վախնաս։ Տէրը քու վրա- 17
դիդ, ու քու ժողովուրդիդ վրայ, և քու հօրդ տանը վրայ անոնչ օրեր պիտի բերէ, որ Եփրեմ Յուդայէն

զատուած օրէն՝ ի վեր չեկան, այնչափ Ասորեստանի թագաւորը։
18 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ Տէրը պիտի սուլէ Եգիպտոսի գետերուն ծայրը եղած ճանճերուն, ու Ասորեստանի երկրին մէջ եղած մեղուներուն.
19 Եւ անոնք պիտի գան ու պիտի հանգչին ամայի ձորերուն մէջը, ու վէմերուն խոռոչներուն մէջը, և ամէն թուփերուն ու ամէն արօտներուն մէջ։
20 Այն օրը Տէրը՝ վարձքով առնուած ածելիով՝ այսինքն Գետէն անդիի կողմը եղող Ասորեստանի թագաւորով գլուխը ու ոտքերուն մազը պիտի ածիլէ, և մօրուքն ալ բոլորովին պիտի
21 առնէ. Ու պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ մարդ մը մէկ երինջ ու երկու ոչխար պահելով,
22 Անոնց տուած կաթին առատութենէն կոդի պիտի ուտէ. վասն զի երկրին մէջ բոլոր մնացորդները կոդի ու մեղը պիտի
23 ուտեն։ Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ ուր որ հազար որթ պտղատէ է հազար արծաթեայ ոչխարով՝ տատասկով ու փուշերով պիտի լեցուի։
24 Նետերով ու աղեղներով հոն պիտի գան. քանզի որ բոլոր երկիրը տատասկով ու փուշերով պիտի լեցուի։
25 Եւ ան ամէն լեռները՝ որ բրիչով կը փորուէին, տատասկ ու փուշ երկիւղին պատճառով հոն պիտի չերթաք. արջառներուն արօտ ու խաշինքներուն կոխան պիտի ըլլան։

ԳԼ. Ը

1 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Առ քեզի մեծ սեղան մը առ, և անոր վրայ մարդու գրիչով գրէ Մահէր
2 շալալ հաշ պազին վրայով։ Եւ ինծի հաւատարիմ վկաներ բռնեցի Ուրիա քահանան ու Երեքիայի որդին Զաքարիան։
3 Եւ մերձեցայ մարգարէուհիին, ու անիկայ յղացաւ ու որդի մը ծնաւ. և Տէրը ինծի ըսաւ, Անոր անունը Մահէր
4 շալալ հաշ պազ դիր. Ընչուս որ դեռ տղան հայրս և մայրս կանչելը չսորված՝ Դամասկոսին հարստութիւնները ու Սամարիային աւարը Ասորեստանի թագաւորին առջեւը պիտի տարուի։

Եւ դարձեալ Տէրը ինծի խօսեցաւ ու ըսաւ, Որովհետև այս ժողովուրդը Սիլովայի հանդարտ վազող ջուրերը կ'արհամարհէ, և Ռասինին ու Որովելայի որդւոյն կը հաւնի, Ահա համար ահա Տէրը անոնց վրայ Գետին զօրաւոր ու առատ ջուրերը՝ այսինքն Ասորեստանի թագաւորը, ու անոր բոլոր զօրութիւնը պիտի հանէ. և անիկայ իր ամէն յառաջներէն վեր պիտի ելլէ, ու իր բոլոր եղերքներուն վրայէն պիտի քալէ։ Եւ Յուդայի մէջ յորդելով՝ պիտի անցնի երթայ, ու մինչև Եմմանուէլ պարանոցը պիտի հասնի, և անոր թեւերուն տարածութիւնը քու երկրիդ լայնութիւնը պիտի լեցընէ, ով Եմմանուէլ։

Ո՛վ ժողովուրդներ, դաշնակից եղէք, բայց պիտի խորտակուիք. ով երկրին հեռաւոր տեղերը՝ ականջ դրէք. պատրաստուեցէք, բայց պիտի խորտակուիք. պատրաստուեցէք, բայց պիտի խորտակուիք. Խորհուրդ ըրէք, բայց պիտի խափանուի. խօսք խօսեցէք, բայց պիտի չհաստատուի. քանզի Աստուած մեզի հետ է։ Վասնզի Տէրը հզօր ձեռքով այսպէս խօսեցաւ ինծի, ու խրատեց զիս՝ թէ պէտք չէ այս ժողովուրդին ճամբուն մէջը քալել, ըսելով, Դաշնակցութիւն մի ըսէք, ինչ բանի որ այս ժողովուրդը դաշնակցութիւն կ'ըսէ. և անոր վախովը մի վախնաք ու մի զարհուրիք. Անոյշ զօրաց Տէրը փառաւորեցէք. անիկայ ըլլայ ձեր վախը և ձեր զարհուրանքը. Եւ անիկայ Իսրայէլի երկու տուներուն՝ գայթակղութեան քար և գլորելու վէմ, ո՛չ Երուսաղէմի բնակիչներուն թակարդ ու որոգայթ պիտի ըլլայ։ Եւ անոնցմէ շատերը պիտի գլորին, ու իյնալով պիտի խորտակուին, ու որոգայթի մէջ իյնալով պիտի բռնուին։ Վկայութիւնը կապէ, աշակերտներուս մէջ օրէնքը կնքէ։

17 Ուրեմն ես պիտի ապասեմ Տէրոջը՝ որ Յակոբին տունէն իր երեսը ծածկեր է, ու անոր պիտի յուսամ: 18 Ահաւասիկ ես ու այն զաւակները՝ որ Տէրը ինծի տուաւ, նշաններ ու պատկերներ ըլլալու Իսրայէլի մէջ, Սիօն լեռը բնակող զօրաց Տէրոջը կողմանէ: 19 Ու երբոր ձեզի ըսեն թէ Հընջող ու քրթմնջող վհուկներուն և նշանագէտներուն հարցուցէք, ան ազգին պէտք չէ՞ որ Աստուծոյն պիտի հարցընէ, կեանքերուն համար մեռածներուն 20 դէմ հարցնէ: Օրէնքին ու վկայութեանը դէմ հարցընէն. թէ որ ան խօսքիս համեմատ չխօսին, 21 անոնք առաւօտեան լոյս չունին: Ու Աստուածը վիշտ ու սով կրելով պիտի անցնի անկէ. ու երբոր անօթենայ՝ պիտի բարկանայ, ու իր թագաւորին և իր Աստուծոյն պիտի 22 հայհոյէ, ու վեր նայի, ու դէպ՚ի երկիրը պիտի նայի, և ահա վիշտ ու խաւար, նեղութեան մէգ. ու դէպ՚ի մառախուղ պիտի քշուին:

Գլ. Ը

1 Բայց անոնք խաւար պիտի չըլլայ, ինչպէս նեղութեան ժամանակը, երբոր առջի ատենը անարգեց Զաբուղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի երկիրը. հապա վերջին ատենը պիտի պատուէ ծովուն ճամբան, Յորդանանու անդիի կողմը Հեթանոսաց Գալիլեան: 2 Խաւարի մէջ պտրտող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, մահուան տուներուն երկիրը բնակողներուն լոյս ծագեցաւ: 3 Ազգը շատցուցիր, անոր ուրախութիւնը մեծցուցիր. անոնք քու առջեւդ կ՚ուրախանան, հունձքի ատենի ուրախութեան պէս, ինչպէս կը ցնծան անոնք որ աւար կը բաժնեն: 4 Ընչու որ Մադիամին օրուանը պէս՝ անոր ծանր լուծը ու կռնակին գաւազանը, և անոր վրայ բռնութիւն ընողին ցուպը կոտրեցիր: 5 Զանազի շառաչիւնով պատերազմողներուն ամէն զէնքերը և արիւնաթաթախ հանդերձները պիտի այրին և հրոյ ճարակ ըլլան:

6 Զի մեզի մանուկ մը ծնաւ, մեզի որդի մը տրուեցաւ, և իշխանութիւնը անոր ուսին վրայ պիտի ըլլայ, ու անոր անունը պիտի կոչուի Սքանչելի, Խորհրդակից, Հզօր Աստուած, Յաւիտենական Հայր, Խաղաղութեան Իշխան: 7 Հաւիթին աճումին վրայ ու անոր խաղաղութեանը վրայ, անոր իշխանութեանը մեծնալուն ու խաղաղութեանը սահման չկայ, որ հիմակուընէ մինչև յաւիտեան իրաւունքով ու արդարութիւնով հաստատէ և զօրացընէ զանիկայ: Զօրաց Տէրոջը նախանձը պիտի ընէ ասիկայ:

8 Տէրը Յակոբին պատգամ խրկեց, ու անիկայ Իսրայէլին վրայ իջաւ: 9 Ու բոլոր ժողովուրդը պիտի իմանայ, Եփրեմ ու Սամարիայի բնակիչները, որոնք ամբարտաւանութեամբ և սրտի հպարտութեամբ կ՚ըսեն, 10 Թէև աղիւսները ինկան, բայց մենք տաշած քարերով պիտի շինենք. մալաթենիները կտրուեցան, բայց մենք անոնց տեղը եղեւնափայտեր պիտի դնենք: 11 Սակայն Տէրը անոր վրայ Ռասինին հակառակորդները պիտի յարուցանէ, ու անոր թշնամիները պիտի դրդռէ: 12 Ասորիները արեւելքէն, Փղշտացիները արեւմուտքէն. ու անոնք լեցուն բերանով Իսրայէլը պիտի ուտեն: Ասյս ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չիջաւ, հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է:

13 Զանազի ժողովուրդը զինքը գարնեղին չդարձաւ, ու զօրաց Տէրը չփնտռեր: 14 Ու Տէրը Իսրայէլէն ճիւղն ու պոչը՝ արմաւենիին ոստը ու ճիւնը՝ մէկ օրուան մէջ պիտի կտրէ: 15 (Ծերը ու պատուաւոր մարդը ճիւղն է. և առաքինի մարգարէն պոչն է:) 16 Ու այս ժողովուրդին առաջնորդները կը մոլորեցընեն զանոնք, և անոնցմէ առաջնորդուածները պիտի կլլուին: 17 Ուստի Տէրը անոր երիտասարդներուն պիտի չխնայէ, և

անոր որբերուն ու որբևարիներուն պիտի չողոքմի . վասն զի ամէնքն ալ կեղծաւոր ու չարագործ եղան , և ամէն բերան անզգամութիւն կը խօսի : Ձեռս ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չիջաւ , հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է :

18 Վասնզի անօրէնութիւնը կրակի պէս կ'այրէ . ցախերը ու փուշերը կը սպառէ . անտառին թանձրախիտ ծառերը կ'այրէ . ու անոնք կը ցնդին վեր ելլող ծուխի պէս :

19 Զօրաց Տէրոջը բարկութենէն երկիրը պիտի այրի , ու ժողովուրդը հրոյ ճարակ եղածի պէս պիտի ըլլայ . մարդ իր եղբօրը պիտի չխնայէ :

20 Ան աջ կողմը եղածը պիտի յափշտակէ , ու անօթի պիտի մընայ , և ձախ կողմինն ալ պիտի ուտէ ու չկշտանայ . ամէն մարդ իր բազուկներուն միսը պիտի ուտէ :

21 Մանասէ Եփրեմը պիտի ուտէ , ու Եփրեմ Մանասէն . և անոնք միասին Յուդայի վրայ պիտի յոտնկոչեն : Ձեռս ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չիջաւ , հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է :

ԺԱ . ժ

1 Վա՜յ անոնց՝ որ անօրէնութեան կանոններ կը սահմանեն , և անիրաւութիւն կը գրեն ,

2 Որ աղքատներուն դատաստանը խոտորեն , ու իմ ժողովուրդիս տնանկներուն իրաւունքը յափշտակեն . որ որբևարիները իրենց աւար ըլլան , ու որբերը կողոպտեն :

3 Ու՞մն ի՞նչ պիտի ընէք այցելութեան օրը , և հեռուանց գալու կործանման առեն . օգնութեան համար որո՞ւն պիտի դիմէք , ու ձեր փառքը ո՞ւր պիտի թողուք :

4 Ռանց ինծի՝ գերիներուն մէջ պիտի ծռին , ու սպաննուածներուն մէջ պիտի իյնան : Ձեռս ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չիջաւ , հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է :

5 Վա՜յ Ասորեստանի ընտռտուրքին՝ որ իմ բարկութեանս գաւազանը է՝ ձեռքին մէջ ունեցածը իմ սրտմտութիւնս է :

6 Զանիկայ կեղծաւոր ազգի մը վրայ պիտի խրկեմ , ու իմ սրդոջած ժողովուրդիս դէմ հրամայեմ պիտի տամ անոր , որ աւար ժողվէ ու յափշտակութիւն ընէ , և զանոնք փողոցներուն ցեխին պէս կոխկրտտէ :

7 Բայց անիկայ այնպէս չմտածեր , ու սրտովը այնպէս չխորհիր . հապա իր միտքը դրեր է որ կորսընցընէ , և շատ ազգեր բնաջինջ ընէ :

8 Վասն զի կ'ըսէ , Մի՞թէ իմ իշխաններս ամէնքն ալ թագաւորներ չե՞ն .

9 Կաղամէ Կարքամիսի պէս չե՞ . Եմաթ Արփադի պէս չե՞ . Սամարիա Դամասկոսի պէս չե՞ :

10 Ինչպէս որ իմ ձեռքս տիրեց կուապաշտ թագաւորութիւններուն , որոնց կուռքերը Երուսաղէմի ու Սամարիայի ֆռռէէբէն շատ էին :

11 Մի՞թէ Սամարիային ու անոր կուռքերուն ըրածիս պէս , Երուսաղէմին ու անոր կուռքերուն ալ այնպէս պիտի չընե՞մ :

12 Ու երբոր Տէրը Սիոն լեռանը վրայ ու Երուսաղէմի մէջ իր ամէն գործքը կատարէ , Ասորեստանի թագաւորին հպարտացած սրտին պտուղը և անոր ամբարտաւան աչքերուն փառքը պիտի քննեմ :

13 Վասնզի անիկայ կ'ըսէ , Ես իմ ձեռքիս ուժովը ու իմ իմաստութեամբս ըրի ասիկա , որովհետև ես խելացի եմ . և ազգերուն սահմանները վերցուցի , ու անոնց գանձերը յափշտակեցի , և զօրաւորի պէս բնակիչները նուաճեցի :

14 Ու իմ ձեռքս ժողովրդոց ստացուածքը բոյնի պէս գտաւ . և բոլոր երկիրը ժողվեցի , ինչպէս որ մէկը կը ժողվէ թողուած հաւկիթները . ու թեւ շարժող կամ բերան բացող կամ ճիկ հանող մը չեղաւ :

15 Մի՞թէ տապարը իրմով կտրող հատոյտն դէմ կը գոռոզանայ . կամ սղոցը զինքը գործածողին դէմ կը հպարտանայ . ասիկա այնպես է՝ որպէս թէ գաւազանը զինքը վերցընողը շարժէր , և ցուպը բարձրացընողը ան որ փայտ չէ :

16 Անոր համար Տէրը՝ զօրաց Տէրը ասոր գէր հիւծախտին նիհարութիւն պիտի խրկէ , ու անոր փառ-

քին տակը հրդեհ մը պիտի վառէ
17 բոցավառ հրդեհի պէս : Եւ Իս-
րայէլին Լոյսը կրակ՝ ու անոր Սուր-
բը բոց պիտի ըլլայ . և մէկ օրուան
մէջ անոր փուշերը ու ցախերը այ-
18 րելով պիտի ապառէ . Եւ անոր ան-
տառին ու բարեբեր պատրակին
փառքը՝ հոգին ու մարմինը պիտի
հատցընէ . և մարդ հիւանդի պէս
19 պիտի ըլլայ : Ու անոր անտառին
ճնացած ծառերը քիչ պիտի ըլլան ,
այնպէս որ մէկ տղայ մը կարենայ
զանոնք գրել :
20 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ Իս-
րայէլին մնացորդը ու Յակոբին
տանը ազատուածները մէյմըն ալ
պիտի չապաւինին զիրենք զարնո-
ղին . հապա ճշմարտութեամբ Տէ-
րոջը՝ Իսրայէլի Սուրբին պիտի ա-
21 պաւինին : Մնացորդը՝ Յակոբին
մնացորդը Հզօր Աստուծոյն պիտի
22 դառնայ : Այսն զի քու ժողո-
վուրդդ՝ ով Իսրայէլ , թէև ծովու
աւազին չափ ըլլայ , անոնցմէ մնա-
ցորդ մը դարձ պիտի դառնայ . նա-
խասահմանեալ աւերումը արդա-
23 րութեամբ պիտի յարձակի : Վասն-
զի զօրաց Տէրը բոլոր երկ-
րին մէջ նախասահմանեալ աւե-
24 րումը՝ իգործ պիտի դնէ : Ընդ
հարար զօրաց Տէրը այսպէս
կ'ըսէ . Ով Սիօնի մէջ բնակող
ժողովուրդս՝ Ասորեստանցիէն մի՛
վախնար . անիկայ քեզ գաւազա-
նով պիտի զարնէ , և իր ցուպը
քու վրադ պիտի վերցընէ Եգիպ-
25 տացւոց կերպովը . Վայց շատ քիչ
ժամանակի մէջ իմ բարկութիւնս
պիտի դադարի , ու իմ սրտմտու-
թիւնս անոնց կորստեանը պիտի
26 դառնայ : Եւ զօրաց Տէրը անոր
վրայ մէկ խարազան մը պիտի վեր-
ցընէ , Օրէբի վիմին քովը Մադիա-
մու հարուածին պէս . ու իր գաւա-
զանը ծովուն վրայ պիտի վերցընէ ,
ինչպէս որ ըրաւ Եգիպտոսի մէջ :
27 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ անոր
բեռը քու ուսերէդ , ու անոր լուծը
քու պարանոցէդ պիտի վերնայ . և
լուծը դիրութեան պատճառով
պիտի կոտրի :

Ընդէ գողցուը եկաւ , Մադրոն 28
անցաւ ի՛ր կահ կարասիքը
Մաքմասի մէջ առեղաւորեց : Ընդ- 29
քէն անցան . Գաբայի մէջ իջևան
ըրին . Ռամա վախցաւ , Սաուղի
Գաբաան փախաւ : Ո՛վ Գաղ- 30
ղիմի աղջիկը՝ ձայնդ վերցո՛ւր , Լա-
յիսին լսէ՛ տուր ով խեղճ Ընա-
թովթ : Մադմենա հեռացաւ , 31
Գեբիմի բնակիչները փախան . Տա- 32
կաւին այսօր Նոբի մէջ պիտի կե-
նայ , դէպ ի Սիօնի աղջկան լերը ,
Երուսաղէմի բլուրը ձեռքը պիտի
շարժէ :
Ահա զօրաց Տէր Եհովան ահաւոր 33
զօրութեամբ գեղեցիկ ոստերը պի-
տի կոտրէ . և բարձրահասակները
պիտի կորուին , ու բարձրերը պի-
տի ցածնան : Եւ Անիկայ անտա- 34
ռին խիտ ծառերը երկաթով պիտի
կոտրէ . ու Լիբանան զօրեղ ձեռ-
քովը պիտի իյնայ :

ԺԱ . ԳԼ.

Ու Յեսսէին բունէն շառաւիղ պի- 1
տի ելլէ , և անոր արմատէն ըն-
ձիւղ պիտի բուսնի . Ու անոր վրայ 2
պիտի հանգչի Տէրոջը Հոգին , Ի-
մաստութեան ու հանճարի Հոգին ,
խորհուրդի ու զօրութեան Հոգին ,
գիտութեան և Աստուծոյ վախին
Հոգին : Ու անիկայ Տէրոջը վա- 3
խովը պիտի լեցուի . և իր աչքերուն
տեսածին համեմատ պիտի չդատէ ,
ու իր ականջներուն լսածին համե-
մատ պիտի չյանդիմանէ . Հապա 4
աղքատին դատը արդարութեամբ
պիտի տեսնէ , ու երկրին զրկուած-
ներուն համար իրաւամբ պիտի յան-
դիմանէ . և իր բերնին գաւազա-
նովը երկիրը պիտի զարնէ , ու իր
շրթունքներուն հոգիովը ամբարիշ-
տը պիտի մեռցընէ : Եւ իր մէջքի 5
գօտին՝ արդարութիւն , ու իր երի-
կամունքներուն գօտին հաւատար-
մութիւն պիտի ըլլայ : Եւ գայլը 6
գառին հետ պիտի բնակի , ու ինձը
ուլին հետ պիտի պառկի . և որթը
ու առյդ առիւծը և պարարտ
ը—ասլանը միասին պիտի արածին .

Իսրայէլին ան օրը՝ որ Եգիպտոսէ
երկրէն ելան։

ԺԱ. ԺԲ

1 Եւ ան օրը պիտի ըսես։ Ա՛վ
Տէր՝ քեզ պիտի օրհնեմ, որ
ըեւ ինծի բարկացած էիր, սակայն
բարկութիւնդ ինձմէ դարձաւ, և
2 դուն մխիթարեցիր։ Ահա իմ փրկու-
թիւնս Աստուած է. ես պիտի
յուսամ ու պիտի չվախնամ.
քանզի իմ զօրութիւնս ու օրհնու-
թիւնս Տէր Եհովան է, ու անիկայ
3 իմ փրկութիւնս եղաւ։ Եւ ու-
րախութեամբ ջուր պիտի քաշէք
4 փրկութեան աղբիւրներէն։ Ու
ան օրը պիտի ըսէք, Գոհացէք
Տէրոջմէ, անոր անունը կանչեցէք.
անոր գործերը ազգերուն մէջ
պատմեցէք. յիշեցէք՝ որ անոր
5 անունը բարձր է։ Տէրոջը սաղ-
մոս ըսէք, վասն զի անիկայ մե-
ծամեծ բաներ ըրաւ. ասիկայ բո-
լոր երկրի մէջ գիտցուած է։ Ա՛վ
6 Սիօնի բնակիչներ, աղաղակեցէք
ու ցնծացէք. քանզի ձեր մէջը Իս-
րայէլին Սուրբը մեծ է։

ԺԲ. ԺԳ

1 Բաբիլոնի պատգամը՝ որ Ամովսի
որդւոյն Եսայիին յայտնուեցաւ։
2 Մերկ լեռանը վրայ դրօշակ արն-
կեցէք, անոնց ձայն վերցուցէք,
ձեռքով նշան ըրէք, որ իշխաննե-
3 րուն դռները գան։ Իմ որոշած-
ներուս հրաման ըրի. իմ զօրաւոր-
ներս՝ իմ փառքիս համար ուրախա-
ցողներըս իմ բարկութիւնս՝ չգոչ-
4 նելու կանչեցի։ Լեռներուն վրայ
բազմութեան մը ձայն կայ, մեծ ժո-
ղովուրդի մը նման պէս, միւռուզ
ժողվուած ազգերուն թագաւորու-
թեանցը աղմուկին ձայնը կայ. զօ-
րաց Տէրը պատերազմի համար էր
5 զօրքերը աչքէ կ՚անցընէր։ Հե-
ռաւոր երկրէ՝ երկնից ծայրէն Տէրը
ու անոր բարկութեանը գործիքնե-
րը բոլոր երկիրը աւերելու կու գան։
6 Ողբացէք, վասն զի Տէրոջը օրը
մօտ է. անիկայ Ամենակարողէն
7 կործանում պէս կու գայ։ Անոր

ու զանոնք միւկ պզտիկ տղայ մը
7 պիտի քշէ։ Եւ կովը արջին հետ
պիտի ճարակի. անոնց ձագերը
միասին պիտի պառկին. և առիւ-
ծը արջառի պէս յարդ պիտի ուտէ։
8 Ու կաթնակերը տղան իժին ծակին
վրայ պիտի խաղայ, և կաթէն կըտ-
րուածը ձեռքը քարբին բոյնին վրայ
9 պիտի դնէ։ Անոնք պիտի չվնասեն
ու չապականեն իմ բոլոր սուրբ լե-
ռանս վրայ. քանզի երկիրը Տէրոջը
գիտութեամբը պիտի լեցուի, ինչ-
պէս որ ջուրերը ծովը կը ծածկեն։
10 Եւ ան օրը Յեսսէին միւկ արմատը
պիտի ըլլայ, որ պիտի կայնի ժո-
ղովուրդց դրօշակ ըլլալու համար.
զանիկայ ազգերը պիտի փնտռեն,
ու անոր հանգիստը փառաւոր պի-
11 տի ըլլայ։ Եւ ան օրը պիտի ըլլայ
որ Տէրը նորէն իր ձեռքը պիտի եր-
կրընդրնէ, որ Ասորեստանէն, Ե-
գիպտոսէն, Պաթուրեսէն, Եթէ-
ոպիայէն, Ելամէն, Սենաարէն,
Եմաթէն ու ծովու կղզիներէն ի-
րեն առնէ իր ժողովուրդին մնացած
12 մնացորդը. Եւ ազգերուն դրօշակ
պիտի վերցընէ, ու Իսրայէլին աք-
սորուածները պիտի ժողվէ. ու երկ-
րին չորս անկիւններէն Յուդային
13 ցրուածները պիտի ժողվէ։ Ու
Եփրեմին նախանձը պիտի վերնայ.
և Յուդայի մէջ էղող նեղիչները
պիտի կորսուին. Եփրեմ պիտի
չնախանձի Յուդային, ու Յուդա
14 պիտի չնեղէ Եփրեմը. Հապա ա-
նոնք դէպ՝ ի արեւմուտք Փղշտացւոց
ուսերուն վրայ պիտի թռչին, ա-
միւռուզ արեւելքի բնակիչները պի-
տի կողոպտեն. Եդոմի և Մոաբի
վրայ ձեռքերնին պիտի երկընդրնեն.
ու Ամմոնի որդիքը անոնց պիտի
15 չհպատակին։ Եւ Տէրը Եգիպ-
տոսի ծովին լեզուն պիտի կործանէ.
ու իր հովին սաստիկ զօրութեամբը
ձեռքը գետին վրայ պիտի երերցընէ,
ու զանիկայ եօթը ձորի բաժնելով
պիտի զարնէ, այնպէս որ անոր վրայ
16 կօշիկներով քալուի։ Եւ իր ժո-
ղովուրդին մնացած մնացորդին հա-
մար բանուկ ճամբայ մը պիտի ըլլայ
Ասորեստանէն, ինչպէս որ եղաւ

համար ամէն ձեռքերը պիտի թուլնան , ու ամէն մարդուն սիրտը պիտի հալի : 8 Նե անոնք պիտի սոսկան . նեղութիւն ու անձկութիւն պիտի տիրէ անոնց , ծննդական կընոջ պէս ցաւ պիտի քաշեն . ամէն մարդ իր ընկերին վրայ պիտի նայի ա– ապշի . անոնց երեսները բոցագոյն պիտի ըլլան :

9 Ընդ Տէրոջը օրը կու գայ անգթութեամբ , սրտմտութեամբ և սաստիկ բարկութեամբ , որ երկիրը աւերակ դարձընէ , ու անոր մեղաւորները անկէ բնաջինջ ընէ : 10 Վասն զի երկնից աստղերը ու անոնց համաստեղութիւնները իրենց լոյսը պիտի չտան . արևը իր ելած առենը պիտի խաւարի , և լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ : 11 Ու ես պիտի պատժեմ աշխարհը իր չարութեանը համար , և ամբարիշտները իրենց անօրէնութեանը համար . ու հպարտներուն ամբարտաւանութիւնը պիտի դադրեցընեմ , և բռնաւորներուն գոռոզութիւնը պիտի ցածցընեմ : 12 Մարդը զուտ ոսկիէն , ու Ոփիրի ոսկիէն պատուական պիտի ընեմ : 13 Ասոր պիտի սարսեմ երկինքը , ու երկիրը իր տեղէն պիտի սասանի զօրաց Տէրոջը սրտմտութեամբը՝ անոր սաստիկ բարկութեան օրը : 14 Նե Բաբելոնի քաղաքները հալածուած այծեման պէս պիտի ըլլան , ու հօտով ոչ– խարներու պէս՝ որ ոչնախ մը չկայ . անոնց ամէն մէկը իր ժողովուրդին պիտի դառնայ , և ամէն մարդ իր երկիրը պիտի փախչի : 15 Ո՛վ որ գտնուի՝ պիտի խոցուի , ու ով որ բռնուի սրով պիտի իյնայ : 16 Նե անոնց տղաքը աչքերնուն առջին գետինը պիտի զարնուին , անոնց տուները պիտի կողոպտուին , և անոնց կիներուն պիղծուին : 17 Ընդ անոնց վրայ Մարայ ազգը պիտի յարուցանեմ , որ անոնք արծաթը բանի տեղ չեն դներ , ու ոսկիէն չեն ախորժիր : 18 Անոնց աղեղները երիտասարդները պիտի խոցեն . ու անոնք որովայնի պտուղին գթութիւն պիտի չընեն . և անոնց աչքը պիտի չխնայէ տղաքներուն : 19 Ու թագաւորութիւններուն փառքը և Քաղդէացւոց փառաւորութեանը պարծանքը եղող Բաբելոնը պիտի ըլլայ , ինչպէս որ Աստուած Սոդոմը ու Գոմորը կործանեց : 20 Անոր յաւիտեան բնակութիւն պիտի չըլլայ , և ազգէ ազգ մարդ պիտի չբնակի . ու հոն Արաբացիք վրան պիտի չհանեն , և հովիւները հոն պիտի չպառկեցընեն . 21 հապա հոն վայրենի կատուներ պիտի պառկին . ու անոնց տուները ոռնացող անասուններով պիտի լեցուին . և հոն ջայլամներ պիտի բնակին , ու հոն այծամարդներ պիտի կատաւեն : 22 Նե անոր պալատներուն մէջ բորենիներ , ու զբօսանայց տուներուն մէջ շնագարներ պիտի կանչուրտուն . և անոր ժամանակը հասնելու վրայ է . ու անոր օրերը ալ պիտի չերկարնան :

ԳԼ . ԺԴ

1 Վասն զի Տէրը պիտի ողորմի Յակոբին , և Իսրայէլը նորէն պիտի ընտրէ , ու զանոնք իրենց երկրին վրայ պիտի հանգստացընէ . և օտարազգիները պիտի միանան անոնց , ու Յակոբին տանը պիտի յարին : 2 Նե ժողովուրդները զանոնք պիտի առնեն ու իրենց տեղը պիտի տանին . ու Իսրայէլի տունը պիտի ժառանգէ զանոնք Տէրոջը երկրին վրայ իբրև ծառաներ ու աղախիններ . և անոնք իրենց գերեվարները գերի պիտի առնեն , ու իրենց բռնութիւն ընողներուն վրայ պիտի տիրեն :

3 Նե պիտի ըլլայ որ երբոր Տէրը քեզ հանգստացընէ քու աշխատանքէդ , տանջանքէդ , ու քու վրադ դրուած ծանր ծառայութիւնէն , 4 Բաբելոնի թագաւորին հասմար առակը գրուցես ու ըսես , Ինչպէս դադրեցաւ բռնութիւն ընողը . քնքշութիւնը դադրեցաւ հարկադրանք տողտոջը : 5 Տէրը ամբարիշտներուն գաւազանը ու իշխողներուն գաւազանը կոտրեց : 6 Որոշ

մեռելեամբ և անդադար հարուա-
ծով ապեները զարնողը՝ և բարկու-
թեամբ ժողովուրդներուն վրայ էշ-
խողը ձիմա կը հալածուի, ու ար-
7 դիլող մը չկայ : Նորը երկիրը
հանգստացաւ ո՛ր հանդարտեցաւ,
և յուժութեան ձայներ կը հանեն :
8 Նաև մայրերը ո՛ր Իրաանայի եղե-
ւիններըը քեզի համար կ՛ուրախա-
նան ո՛ր ։՛ըսին, Վհանի որ դուն
պառկիր ես, մեր վրայ ֆոյտ կտրող
9 չելաւ : Ժողովքը վարէն քեզի հա-
մար դղրդեցաւ, որ քու գալուստդ
դիմաւորէ. քեզի համար արթըն-
ցուց մեռելները՝ երկրիս բոլոր էշ-
խանները. բոլոր ազգերուն թա-
գաւորները իրենց աթոռներէն վեր-
10 ցուց : Ինքնք ամէնը պատասխան
կու տան, ու քեզի կ՛ըսեն, Մի՞թէ
դո՞ւն ալ մեզի պէս տկարացար,
11 ո՛ր մեզի նմանեցար : Քու փառքդ
և տաւիղներուդ ձայնը գերեզմանը
իջան. քու տակդ ճեռուններ տա-
ծուեցան, ու որդերը քեզ կը
12 ծածկեն : Ա՛վ առաւուանց ծագող
Երուսեակ՝ ի՛նչպէս երկինքէն ին-
կար, ո՛ր մինչև գետինը կործանե-
ցար, դուն որ ազգերը նկուն կ՛ը-
13 նէիր : Դուն սրտիդ մէջ ըսած
էիր, Երկինքը կ՚ելլեմ, ո՛ր իմ ա-
թոռս Աստուծոյ աստղերէն վեր
բարձրացընեմ. և ժողովքի լեռը
14 հիւսիսի կողմերը բնակիմ. Ամ-
պերու բարձրութիւններուն վրայ
15 կ՚ելլեմ, Բարձրեալին նմանիմ : Բայց
ահա դժոխքը կ՛իջնաս՝ գուբին խո-
16 րունկ տեղատանքը : Քեզ տես-
նողները քու վրադ պիտի զարմա-
նան, ու քեզի նայելով պիտի ըսեն,
Ա՛ս ան մարդն է՝ որ երկիրը կը
սարսէր, թագաւորութիւնները կը
17 դողացընէր. Աշխարհս անապատ
կը դարձընէր, և անոր քաղաքները
աւերակ կ՛ընէր, ո՛ր իր գերիները
18 տուներին չէր խրկեր : Ազգերուն
բոլոր թագաւորները՝ ամէն մէկը
պատուով իր տանը մէջ կը պառ-
19 կին : Բայց դուն գարշելի ընձիւղի
մի պէս գուբի քարերուն մէջը իջ-
նող՝ սրով խոցոտած մեռելներուն
հանդերձին պէս՝ ոտքի տակ կո-
խուած դիակի պէս քու գերեզմա-
նէդ դուրս նետուեցար : Դուն թա- 20
ղումով անոնց հետ չես միանար.
քանզի քու երկիրդ աւերեցիր, ո՛ր
ժողովուրդդ սպաննեցիր. չարութեան
սերունդը յաւիտեան պիտի չմի-
շուի : Պատրաստեցէք անոր 21
ցեղը անոր ժողովրդին համար՝ իրենց հայրերուն
անօրէնութեանը համար, որ չեր-
լեն ու երկիրը չժառանգեն, և
աշխարհիս երեսը թշնամիներով
չլեցընեն :

Բանզի զօրաց Տէրը կ՛ըսէ որ 22
Անոնց վրայ պիտի ելլեմ, և Բա-
բելոնի անունը, ու մնացորդը, և
զաւակը, ու սերունդը պիտի կըտ-
րեմ՝ կ՛ըսէ Տէրը. Ու զանիկայ 23
ոզնիներուն ժառանգութիւն, ու
ջուրի ճահիճներ պիտի ընեմ. և
կորստեան աւելով պիտի աւլեմ
զանիկայ՝ կ՛ըսէ զօրաց Տէրը :

Ահագին Տէրը կ՛ըսէ որ 24
ըսաւ, Ինչպէս որ խորհեցայ, ան-
ուան պիտի գայ, ու
ինչ որ որոշեցի, ան պիտի կա-
տարուի. Ու Ասորեստանցին իմ 25
երկրիս մէջ պիտի կոտրեմ, ու
զանիկայ լեռներուս վրայ պիտի
կոխկրտեմ. և անոր լուծը ա-
նոնց վրայէն պիտի վերնայ, ու ա-
նոր բեռը անոնց ուսէն պիտի վեր-
նայ : Ասոր երկրիս համար որո- 26
շուած նախասահմանութիւնը ասի-
կայ է. ու ամէն ազգերուն վրայ
երկընցած ձեռքը ասիկայ է : Վասն 27
զի զօրաց Տէրը նախասահմանեց, և
ո՞վ կրնայ զանիկայ խափանել. ու
անոր ձեռքը երկընցած է, և ո՞վ
կրնայ զանիկայ ետ դարձընել :

Ահազ Թագաւորին մեռած տա- 28
րին այս պատգամը եղաւ.

Ա՛վ բոլոր Փղշտացւոց երկիր՝ 29
քեզ զարնողին գաւազանը կոտրե-
լուն համար մի՛ ուրախանար. քան-
զի օձին արմատէն քարբ պիտի ելլէ,
ու անոր պտուղը կիզող թեւաւոր
օձ պիտի ըլլայ : Եւ աղքատներուն 30
անդրանիկները պիտի կերակրին,
ու չքաւորները ապահովութեամբ
պիտի պառկին. և քու արմատդ
սովով պիտի կոտրընցընեմ, ու ա-

Նիկայ քու ձեացորդդ պիտի մեռ-
31 ցընէ : Ոչխ, ով դուն, ապա-
ղակէ, ով քաղաք • դուն՝ ով բոլոր
փղշտացւոց երկիր՝ տակնուվրայ պի-
տի ըլլա• քանզի հիւսիսէն մէկ
ծուխ մը կու գայ, ու անոր զօրքե-
րէն աստանդական մը պիտի չըլլայ :
32 Եւ ազգայ դեսպաններուն ի՞նչ
պատասխան պիտի տրուի : Թէ
Տէրը Սիոնին հիմունքը հաստա-
ւեց, ու անոր ժողովուրդին ապ-
բաստները հոն պիտի ապաստանին :

ԳԼ • ԺԶ

1 Մոաբի պատգամը :
Քիրաւի Մոաբին Ար փաղա՛ը
գիշերով կոխուեցաւ ու կործանե-
ցաւ • քիրաւի Մոաբին Կիր փա-
ղա՛ը գիշերով կոխուեցաւ ու կոր-
2 ծանեցաւ : Ընիկայ տաճարը ու
Դիբոն Ը բարձր տեղերը լալու
լալու համար • Նաբաւի ու Մեդա-
բայի վրայ Մոաբ պիտի ողբայ •
անոր ամէն գլուխները ինուակ պի-
տի ըլլայ • ամէն մօրուք պիտի կըտ-
3 րուի : Անոր փողոցներուն մէջ
քուրձ պիտի հագնին • անոր տա-
նիքներուն վրայ ու հրապարակնե-
րուն մէջ ամէնքը պիտի ողբան ու
4 լան : Ու Եսեբոն ու Եղէալէ պի-
տի աղաղակեն, անոնց ձայնը մինչև
Յասա պիտի լսուի • անոր համար
Մոաբին ապառազէնները պիտի
կանչուըտուին, իրենց հոգին պի-
5 տի ձանձրանայ : Իմ սիրտս Մո-
ւաբի համար պիտի աղաղակէ, ա-
նոր փախստականները իրենք տարև-
կան երինջի պէս մինչև Սեղոր պիտի
փախչին • քանզի Լուխիթի պատ՛ի
վերը լալով պիտի ելլեն, վասն զի
Հորոնայիմի ճամբան կոտորածի ա-
6 ղաղակ պիտի հանեն : Քանզի
Նեմրիմի ջուրերը կ՛ապրուին •
քանզի խոտը կը չորնայ, կանանչ
խոտը կը հատնի ու կանանչեղէն
7 չմնայ : Անոր համար իրենց առա-
ջած հարստութիւնը ու բոլոր պա-
հածնին ուռիներուն ձորը պիտի
8 տանին : Քանզի Մոաբին սահ-
մանը աղաղակ չրջապատեց • անոր
ողբը մինչև Եգլայիմ, անոր ողբը
մինչև Բերելիմ հասաւ : Քանզի 9
Դիմոնի ջուրերը արիւնով պիտի
լեցուին • քանզի Դիմոնի վրայ աւելի
ըներ՝ ու Մոաբէն ազատուածնե-
րուն վրայ ու երկրին մնացորդին
վրայ առիւծներ պիտի խրկեմ :

ԳԼ • ԺԷ

Խրկեցէք գառը երկրի տէրոջին, 1
Սէլէն անապատի ճամբայով Ա-
ծնի աղջկան լեռը : Ու Մոաբին 2
աղջիկները Առնոնի անցքերուն քո-
վը բոյնէն վռընտուած թափառա-
կան թռչունի պէս պիտի ըլլան :
Խորհուրդ տուր, դատաստան բեր, 3
քու հովանիդ կէս օրուան տակը
գիշերի պէս դիր, պատրուածները
պահէ ու փախստականները ձեռք
մի տար : Իմ պատրուածներս թող 4
քու քովդ պանդուխտի պէս բնա-
կին՝ ով Մոաբ • դուն անոնց ճաճ-
կիմէ եղիր կործանողին երեսէն •
քանզի բռնաւորը չմնայ, աւերը
պակսեցաւ Ը կոխողները երկրին
վրայէն վերցան : Ու աթոռը ո- 5
ղորմութեամբ պիտի հաստատուի •
և անոր վրայ Դաւիթի խորանին
մէջ անոնց դատաւոր մը պիտի
նստի ճշմարտութեամբ, որ իրա-
ւունքը պիտի փնտռէ, ու արդա-
րութիւնը շուտով՝ ի գործ պիտի
դնէ :

Մոաբին ամբարտաւանութիւնը 6
լսեցինք, անիկայ խիստ ամբարտա-
ւան է • անոր դոռոզութիւնը,
ամբարտաւանութիւնը ու սրտմ-
տութիւնը լսեցինք, անոր մեծաբեր
խօսքերը պարապ են : Վա պատ- 7
ճառով Մոաբ Մոաբին համար
պիտի ողբայ, ամէն մէկը պիտի
ողբայ • Կիրհարեսեթին հիմունքը
համար պիտի հեծէք • անոնք քի- 8
բաւի կործանուած են : Քանզի
Եսեբոնին դաշտերը նուաղեցան •
ազգայ իշխանները Սիբմայի որ-
թին պիտի պատուական ճիւղերը
կոտրեցին, որոնք մինչև Յազէր
հասեր էին • անապատը չրջապա-
տեր էին • անոր շառաւիղները ե-
կեղեցան՝ ծովէն անցեր էին : Վասն 9
համար Սիբմայի որթին վրայ Յա-

պէրի լայովը պիտի լար . քեզ աչքիս արցունքովը պիտի ուռցնեմ՝ ո՛վ Եսեբոն ու Եղէաղէ . վասն զի ամառնային պտուղիդ և հունձքիդ համար եղած աղաղակը դադարեցաւ : 10 Ու պողպեր արտերէն ուրախութիւնը ու ցնծութիւնը պիտի վերնայ . ու այգիներու մէջ երգով և ցնծութեան ձայն պիտի չլսուի . հնձանի մէջ՝ ալ գինի պիտի չհոսեն . ածոնց աղաղակը վերջացուցի : 11 Ես պատճառաւ իմ աղքատ Մովաբի համար , ու փորս Կիրհարէսեթի համար քնարի պէս ձայն պիտի ուայ : 12 Ան առնը պիտի երևնայ թէ ինչպէս Մովաբ իր բարձր տեղը երթալով պիտի յոգնի , ու իր սրբարանը պիտի մտնէ աղօթք ընելու համար , բայց օգուտ մը պիտի չըլլայ :

13 Ա՛յս է ան խօսքը որ Տէրը շատոնգմէ Մովաբին համար խօսեր է . 14 Բայց հիմա Տէրը խօսեցաւ ու ըսաւ , Երեք տարուան մէջ՝ վարձկանի տարիներուն պէս Մովաբին փառքը պիտի անարգուի ան բոլոր մեծ բազմութիւնովը , և մնացորդը խիստ քիչ՝ տկար պիտի ըլլայ :

ԳԼ . ԺԱ

1 Դամասկոսի պատգամը :

Ահա Դամասկոս քաղաք ըլլալէն պիտի վերնայ , ու աւերակի 2 չեղք մը պիտի ըլլայ : Արոէրի քաղաքները պիտի թողուին . հօտերու փարախներ պիտի ըլլան , որ անոնք պառկին , ու վախցընող չըլլայ : 3 Ու Եփրեմէն պարիսպը պիտի վերնայ , և Դամասկոսէն ու Ասորւոց մնացորդէն՝ թագաւորութիւնը . Ընոնք Իսրայէլի որդւոցը փառքին պէս պիտի ըլլան , կ'ըսէ 4 զօրաց Տէրը : Ու ան օրը Յակոբին փառքը պիտի պակսի , ու անոր մարմնոյն գիրութիւնը պիտի 5 նիհարանայ : Ու այնպէս պիտի ըլլայ , ինչպէս որ ընձողը երբոր ցորեն կը ժնձէ , թևին վրայ հասկերը կը ժողվէ . ու Ռափայիմայ հովիտը հասկեր քաղողին պէս պիտի ըլլայ : 6 Ու ինչպէս որ ձիթենին կը թօթվեն , ո՛ր բարձր ոստին ծայրը երկու իրեք հատ՝ և խիստ պաղաբեր ոստին վրայ չորս հինգ հատ կը մնայ , ան՛ը վրայ ալ ծոցի ճիւեր պիտի մնան , կ'ըսէ Իսրայէլին Տէր Եհոսւածը :

7 Ա՛ն օրը մարդ իր Արարիչին պիտի նայի , ու իր աչքերը Իսրայէլ Սուրբը պիտի դիտեն : 8 Ու իր ձեռքերուն գործը եղող սեղաններուն պիտի չնայի , ու իր մատերուն չինածը , թէ Եհոսրովիթ կուռքերը և թէ արեգական կուռքերը պիտի չդիտէ : 9 Ա՛ն օրը անոր ամուր քաղաքները՝ Իսրայէլի որդւոցը երեսէն ձգուած անպիտան թուփերու և բարձր ոստերու պիտի նմանին , ու աւերակ պիտի ըլլան : 10 Որովհետև դուն քու փրկութեանդ Եհոսւածը մոռցար , և քու զօրութեանդ վէմը չյիշեցիր , անոր համար հաճելի տունկեր պիտի տնկես , և օտար էրկրէ բերուած տունկեր պիտի տնկես : 11 Տնկած օրդ պիտի ամէցընես , ու ցանած առաւօտուն պիտի բուսցընես . Բայց բերքին օրը հունձքը պիտի պակսի , և սաստիկ տրտմութիւն պիտի ըլլայ :

12 Ա՛յ շատ ժողովրդոց բազմութեանը՝ որ ծովու ձայնին պէս կը գոռան , ու ժողովուրդներուն աղմուկին՝ որ սաստիկ ջուրերու ձայնին պէս կը գոչեն : 13 Ժողովուրդները շատ ջուրերու ձայնին պէս կը գոչեն . բայց Եհոսւածէ զանոնք պիտի յանդիմանէ , և հեռու պիտի փախչին . ու լեռներուն վրայի մրրիկին պէս հովին երեսէն՝ և մրրիկին առջևէն գլորուած փոչին պէս պիտի հալածուին : 14 Ու իրիկուան առէն ահա խռովութիւն պիտի ըլլայ . և առաւօտ չեղած՝ բնաջինջ պիտի ըլլան . մեր յափշտակիչներուն բաժինը ու մեր կողոպտիչներուն վիճակը սա՛ է :

ԳԼ . ԺԲ

1 Ով Եթէովպացւոց գետերուն անդի կողմը եղող թևերով

2 հովանաւոր երկիր, Որ ծովէն պըր-
ատուէն նաւակներով ջուրի երե-
սին վրայէն դեսպաններ կը խրկէ :
Ով արագընթաց դեսպաններ՝ գա-
ցէք երկայնահասակ ու լերկ ազգին,
ակիզբէն մինչև հիմա ահեղ ժողո-
վուրդին, խիստ զօրաւոր ու ոտ-
նակոխող ազգին, որուն երկիրը
3 գետերը կը կտրեն : Ով աշխար-
հիս բոլոր բնակիչներդ՝ ու երկրի
վրայ բնակողներ, երբոր լեռները
դրօշակ կանգնուի՝ նայեցէք, ու
4 երբոր փող ՚ի՛ւի՝ լսեցէք : Վասն-
զի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ. Ես
հանգիստ պիտի ըլլամ, ու իմ բը-
նակարանէս պիտի նայիմ, խոտի
վրայի պայծառ տաքութեանը պէս,
ու ՚ի՛նձմէ տաքութեանը մէջ ցօղա-
5 գին առնի պէս : Վասնզի հունձքի
ժամանակէն առաջ, երբոր ընձիւղը
կը մեծնայ, ու ծաղիկը ողկոյզ ըլլա-
լով հասնելու վրայ է, անիկայ ճիւ-
ղերը յօտոցով պիտի կտրէ, և ու-
6 ռերը պիտի վերցնէ նետէ : Անոնք
միասին լերանց թռչուններուն ու
երկրի գազաններուն պիտի թո-
ղուին. և թռչունները ամառը ա-
նոնց վրայ պիտի անցընեն. ու երկ-
րի ամէն գազանները ձմեռը անոնց
7 վրայ պիտի անցընեն : Ես ժամա-
նակը զօրաց Տէրոջը, երկայնահա-
սակ ու լերկ ժողովուրդին՝ և ըս-
կիզբէն մինչև հիմա ահեղ ժողո-
վուրդին, խիստ զօրաւոր ու ոտ-
նակոխող ազգին՝ որուն երկիրը
գետերը կը կտրեն, զօրաց Տէրոջը
անունը տեղը՝ Սիօն լեռը ընծայ
պիտի բերուի :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Եդիպտոսի պատգամը :

Ահա Տէրը թեթեւ ընթաց ամպի
վրայ հեծեր է, ու Եգիպտոս պիտի
մտնէ. և անոր ելեւէն Եգիպտոսի
կուռքերը պիտի շարժին, ու Ե-
գիպտոսի սիրտը իր ներսի դին պի-
2 տի հալի : Ես Եգիպտացիները
պիտի դրգռեմ Եգիպտացիներուն
վրայ, ու ամէն մէկը իր եղբօրը հետ,
և ամէն մէկը իր ընկերին հետ,
քաղաք քաղաքի հետ, ո՛ թագա-
ւորութիւն թագաւորութեան հետ
պատերազմ պիտի ընէ : Ու Եգ- 3
իպտոսի ոգին իր ներսի դին պիտի
պակսի, և անոր խորհուրդը պիտի
կրունէ. ու անոնք կուռքերուն,
կախարդներուն, վհուկներուն ու
նշանագէտներուն պիտի հարցընեն :
Ու Եգիպտացիները խստասիրտ տի- 4
րոջ մը ձեռքը պիտի մատնեմ, և
անոնց վրայ մեկ անգութ թագաւոր
մը պիտի տիրէ՝ կ'ըսէ զօրաց Եհո-
վայ Տէրը : Ու ջուրերը ծովէն 5
պիտի պակսին, ու գետը պիտի
ցամքի ու չորնայ : Ու գետերուն 6
ջրերը պիտի քաշուին, ու պարըս-
պաւոր փոքրիկ գետերը պիտի
պարպուին ու չորնան. եղէգը ու
պտուտն պիտի թառամի : Գետին 7
բոլը ու գետին եզերքին վրայ ե-
ղող մարգագետինները, և գետին
բոլոր վարուցանը պիտի չորնայ,
ցիրուցան ըլլայ ու կորսուի : Ձկ- 8
նորսներն ալ պիտի հեծծեն, ու գե-
տին բոլոր կարթ ընկէցները պիտի
ողբան, և ջուրին վրայ ցանց նետող-
ները պիտի տրտմին : Ու բարակ 9
բեհեզ գործողները, ու ճերմակ
կտաւ հիւսողները պիտի ամչնան :
Անոր սիւները պիտի կոտրտին, ո- 10
ւմէն վարձք առնողներուն հոգին
պիտի տրտմի : Նրաւ որ Տայա- 11
նիսի իշխանները յիմարներ են.
Փարաւոնի խնամուն խորհրդա-
կաններուն խորհուրդը անասնական
է. ի՞նչպէս Փարաւոնին կրնաք ը-
սել Թէ Ես իմաստուններու որդի
եմ. Ես հին թագաւորներու որդի
եմ : Երդ ո՞ւր են քու իմաստուն- 12
ներդ, որ հիմա քեզի պատմին, ու
իմացընեն Թէ զօրաց Տէրը ինչ
ձեռնէ կ'ենթադրէ Եգիպտոսի համար : Տա- 13
նիսի իշխանները յիմարեցան.
Մեմփիսի իշխանները խաբուեցան.
ու Եգիպտոսը՝ իր ցեղերուն գլխա-
ւորները մոլորցուցին : Տէրը անոր 14
մէջը մոլորութեան ոգի խառնեց.
ու անոնք Եգիպտոսը իր ամէն գործ-
քին մէջը մոլորցուցին, ինչպէս որ
փսխող գինովը կը մոլորի : Ու 15
Եգիպտոսի մէջ գործ պիտի չլի-
լայ, որ գլուխ կամ պոչ, ճիղճ ար-

ԳԼՈՒԽ Ը

Ես տարին որ Տարքաթան Էսո-
րևտանի Սարգոն թագաւորէն
խրկուելով՝ Ակղլաոս գնաց, ու Ա-
զվաոսի հետ պատերազմ ըրաւ,
ու զանիկայ առաւ, Ես ժամանակը
Տէրը Ամովսի որդւոյն Եսայիին
ձեռքովը խօսեցաւ, ըսելով, Գնա
ու քեզի քուրձ հանէ, ու ոտքէդ
կօշիկները հանէ. ու անիկայ այն-
պէս ըրաւ, և մերկ ու բոկոտն կը
շրջէր: Եւ Տէրը ըսաւ, Ինչպէս
որ իմ ծառաս Եսային երեք տարի
մերկ ու բոկոտն շրջեցաւ, որ Ե-
գիպտոսի համար ու Եթէովպիայի
համար նշան ու ցոյց մըն է, Ա-
յնպէս ալ Ասորեստանի թագաւորը
Եգիպտացիները գերի՝ ու Եթէով-
պացիները աքսոր պիտի տանի,
երիտասարդները ու ծերերը մերկ՝
բոկոտն և իրենց ամօթոյքը բաց,
Եգիպտոսի նախատինք ըլլա-
ցած: Ու անոնք պիտի տեսան ու
ամշնան Եթէովպիայէն՝ որ իրենց
ապաւէնն էր, ու Եգիպտոսէն՝ որ
իրենց փառքն էր: Եւ ան օրը ան
ծովեզերեայ երկրին բնակիչները
պիտի ըսեն, Ահա այսպէս եղաւ
մեր ապաստանարանը՝ որ մենք Ա-
սորեստանի թագաւորին երեսէն ա-
զատելու համար, ու օգնութիւն
գտնելու համար հոն փախանք. ու-
րեմն մենք ի՞նչպէս պիտի ազա-
տինք:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

Ծովուն անապատին պատգամը:
Հարաւէն յարձակող մրրիկ-
ներուն պէս անիկայ անապատէն
սոսկալի երկրէն կու գայ: Ինծի
ահագին տեսիլք մը յայտնուե-
ցաւ. յափշտակողը կը յափշտակէ,
ու կործանողը կը կործանէ. ելի
Ելամացիք՝ վեր ելէք. ելի Մարք՝
պաշարեցէք. անոր ամէն հառաչանքը
բոլոր հառաչանքը դադրեցուցի:
Անոր համար երիկամունքս ցաւով
լեցուեցաւ, ու ծննդականի կնոջ ցա-
ւերուն պէս ցաւեր բռնեց զիս.
անանկ կծկուած եմ որ չեմ կրնար

մտիկնելի ասա համար կենդանի գործէ:
16 Ան օրը Եգիպտոս կնիկներու պէս
պիտի ըլլայ, ու պիտի դողայ և
պարհուրի զօրաց Տէրոջը ձեռքին
շարժմունքէն, որ պիտի շարժէ ա-
նոր վրայ: Եւ Յուդայի երկիրը
17 Եգիպտացւոց արհաւիրք պիտի ըլ-
լայ. ամէն որ զանիկայ յիշէ, պիտի
վախնայ զօրաց Տէրոջը խորհուրդին
պատճառովը՝ որ անոր դէմ սահմա-
18 ներ է: Ան օրը Եգիպտոսի երկ-
րին մէջ Քանանու լեզուն խօսող՝ և
զօրաց Տէրոջը անուամբը երդում
ընող՝ հինգ քաղաք պիտի ըլլայ.
մէկը Երեց քաղաք պիտի ըսուի:
19 Ան օրը Եգիպտոսի երկրին մէջ Տէ-
րոջը համար սեղան, ու անոր սահ-
մանին քովը Տէրոջը համար կոթող
20 մը պիտի ըլլայ. Եւ անիկայ Եգիպ-
տացւոց երկրին մէջ՝ զօրաց Տէրոջը
համար նշան ու վկայութիւն պիտի
ըլլայ. վասն զի բռնաւորներուն
պատճառովը Տէրոջը պիտի աղաղա-
կեն, ու անիկայ մէկ ազատիչ ու
մեծ հոգի մը խրկելով անոնց՝ պիտի
21 ազատէ զանոնք: Եւ Տէրը Ե-
գիպտոսի մէջ պիտի յայտնուի, ու
ան օրը Եգիպտացիք Տէրը պիտի
ճանչնան, և զոհեր ու պատարագ-
ներ պիտի մատուցանեն, և Տէրոջը
ուխտ պիտի ընեն ու կատարեն:
22 Եւ Տէրը Եգիպտացիները պիտի
զարնէ. պիտի զարնէ ու պիտի
բժշկէ. և անոնք Տէրոջը պիտի
դառնան. ու անոնց պիտի ընդունի
23 զանոնք, ու պիտի բժշկէ: Ան օրը
Եգիպտոսէն դէպ՝ ի Ասորեստան
բանուկ ճամբայ պիտի ըլլայ, ու
Ասորեստանցիք Եգիպտոս՝ ու Ե-
գիպտացիք Ասորեստան պիտի եր-
թան. ու Եգիպտացիք Ասորես-
տանցւոց հետ Աստուծոյ պիտի ծա-
24 ռայեն: Ան օրը Իսրայէլ երրորդ
պիտի ըլլայ Եգիպտոսի ու Ասորես-
տանի հետ. ա՛ երկրին մէջ օրհնու-
25 թիւն պիտի ըլլայ: Վասնզի զօրաց
Տէրը զանոնք պիտի օրհնէ, ու պի-
տի ըսէ, Օրհնեալ ըլլայ իմ ժողո-
վուրդս՝ Եգիպտոս, ու իմ ձեռքե-
րուս գործը՝ Ասորեստան, և իմ
ժառանգութիւնս՝ Իսրայէլ:

ըսել . անանկ խոտված եմ որ չեմ
4 կրնար տեսնել : Սիրտս չփոթե-
ցաւ , արհաւիրքը զիս դողացուց .
իմ ուրախութեանս գիշերը ինծի
սրտապոռի դէպ ըրաւ :
5 Սեղանը կը պատրաստեն , գե-
տերը կը դնեն , կ'ուտեն կը խմեն ,
Ելէք ով իշխաններ , վահաններդ
6 օծեցէք : Վանգի Տէրը ինծի այս-
պէս ըսաւ . Գնա մէկ դէտ մը դիր ,
7 որ տեսածը զրուցէ : Ու անիկայ
հեծեալներ տեսաւ , երկու ձիաւոր ,
— էշերու վրայ հեծածներ , և ուղ-
տերու վրայ հեծածներ , և ուշա-
դրութեամբ մեծ ուշադրութեամբ
8 մտիկ ըրաւ , Ու աղաղակեց առիւ-
ծի պէս , Ո՛վ տէր՝ ես ցորեկը միշտ
իմ դիտանոցիս մէջը կը կայնիմ ,
ու բոլոր գիշերը իմ պահպանու-
9 թեանս տեղը կը կենամ . Ու ահա
հեծնող մարդիկներ , երկու ձիաւոր
կու գան . Նաև պատասխան առաւ
ու ըսաւ , Անկաւ Բաբիլոն , ինկաւ . ու անոր աստուածներուն բո-
լոր արձանները կոտրտեցան — զե-
10 տինը Հերսէցաւ : Ո՛վ իմ կո-
խուածներս ու իմ կալիս ցորներս ,
ես ձեզի պատմեցի ինչ որ լսած եմ
զօրաց Տէրոջմէն՝ Իսրայէլի Ա-
ստուծմէն :

11 Եդոմին պատգամը :
Սէիրէն ձայն մը կու գայ ինծի , Ով
պահապան՝ գիշերուան համար ի՞նչ ,
ով պահապան՝ գիշերուան համար
12 ի՞նչ ըլլալու է : Պահապանը կ'ը-
սէ , Առաւօտը կու գայ ու նաև գի-
շերը . Թէ որ կ'ուզէք հարցնել ,
հարցուցէք . դարձէք ու եկէք :

13 Արաբիայի պատգամը :
Արաբիայի անտառին մէջ գիշերը
պիտի անցընէք , ով Դեդանացւոց
14 կարաւաններուն : Ո՛վ Թեմային եր-
կրին բնակիչները՝ ծարաւին առջեւը
ջուր եկէք , փախստականին առ-
15 ջեւը հացով եկէք : Վասն զի
անոնք կը փախչին սուրերուն առ-
ջեւէն , քաշուած սուրին առջեւէն ,
ու լարուած աղեղին առջեւէն , և
սաստիկ պատերազմին առջեւէն :
16 Վանգի Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ .
Մէկ տարուան մէջ՝ վարձկանի տա-
րիներուն պէս Կեդարի բոլոր
փառքը պիտի վերջանայ . Ու ա-17
ղեղնաւորներուն մնացած թիւը՝
Կեդարի որդւոց զօրաւորները պիտի
քիչնան . քանզի Իսրայէլի Տէր
Աստուածը խօսեցաւ :

ԳԼ . ԼԲ

Տեսիլքի ձորին պատգամը : 1
Ի՞նչ քեզի ի՞նչ եղաւ , որ
ամէնքդ տանիքներու վրայ ելար :
Ո՛վ խռովութեամբ լեցուած աղ- 2
մուկի քաղաք՝ զբօսասէր քաղաք ,
քու սպաննուածներդ սրով սպան-
նուած չեն , ու պատերազմի մէջ
չմեռան : Բոլոր իշխաններդ մէ- 3
կէն փախան . աղեղնաւորներէն
կապուեցան . քու ծոցը-ըդէդ հե-
ռու փախչողներէն բոլոր գտնուած-
ները մէկտեղ կապուեցան : Ինծի 4
համար ըսի , Ծո՛ղ առէք զիս ,
որ դառնապէս լամ . իմ ժողո-
վուրդիս աղջկանը կործանումին հա-
մար զիս մխիթարելու մի աշխա-
տիք : Վանգի տեսիլքի ձորին մէջ 5
զօրաց Տէրոջմէն խռովու-
թեան , կոխման ու շփոթութեան
օր է . պարիսպը կը փլըլլէր , և
աղաղակը մինչև լեռը կը հասնէր :
Ու Եղամ էդ ձիաւոր մարդիկնե- 6
րովը կապարճը վերցուց , և Կիր
վահանը բացաւ . Ու քու ընտիր 7
հովիտներդ կառքերով լեցուեցան .
ու ձիաւորները գունդ կազմեցին
դռներուն քովը . Ու Յուդային 8
ծածկոցը բացուեցաւ . ու այն օրը
անտառի տանը զէնքերուն նայե-
ցար . Ու Դաւիթի քաղաքին վրաց 9
տեսան՝ որ շատ բլլալը տեսաք , ու
վարի աւազանին ջուրերը ժողո-
վեցիք . Ու Երուսաղէմի տուները 10
համրեցիք , և պարիսպը ամրացը-
նելու համար տուները փլցուցիք .
Ու հին աւազանին ջուրերուն հա- 11
մար երկու պարսպին միջտեղը ջրա-
կոյտ մը շինեցիք , բայց պանիկայ
չհետզին շնայեցաք , ու շատոնցմէ
պանիկայ կազմողին ուշադրութիւն
չըրիք : Ու այն օրը զօրաց Տէր 12
Տէրը յետ կանչեց լալու ու սգա-
լու , գլուխ կնատցընելու և քուրձ

13 հապնելու. Եւ ահա ցնծութիւն
և ուրախութիւն ըլլի. սպրանալը
կը սպաննէիք և ոչխարներ կը մոր-
թէիք. միս կ'ուտէիք, ու գինի
կը խմէիք, ըլլալ, Ուտենք ու
խմենք, քանզի վաղը պիտի մեռ-
14 նինք: Բայց զօրաց Տէրոջը կոչ-
ուելու իմ ականջներուս յայտնուե-
ցաւ որ անշուշտ ասոնց անօրէնու-
նը ձեզի պիտի չթողուի, մինչև որ
դուք մեռնիք, կ'ըսէ զօրաց Եհո-
վայ Տէրը:
15 Զօրաց Եհովայ Տէրը այսպէս
ըսաւ. Գնա, ու պալատին հրա-
մանատարին՝ Սեբնա գանձապետին
16 քովը մտիր, ու ըսէ, Դուն հոս ի՞նչ
ունիս, և հոս ո՞վ ունիս, որ հոս քեզի
դերեզման փորիցիր, ով դուն՝ որ քու
դերեզմանդ բարձր տեղ կը փորես,
ու քեզի վէմի մէջ բնակարան կը
17 շինես: Ահա Տէրը քեզ պիտի նե-
տէ մէկ զօրաւոր նետուածքով մը,
և քեզ բոլորովին պիտի ծածկէ:
18 Ընշուշտ գնոտակի պէս մէկ լայնա-
տարած երկիրը մը պիտի դլորէ
քեզ. դուն հոն պիտի մեռնիս,
և քու փառացդ կառքերը հոն պի-
տի ծնան, ա՛հ քու տիրոջդ տանը
19 անարգանքը. Ու քու պաշտօնէդ
քեզ պիտի վռընտեմ, և քու տա-
20 տիճանէդ քեզ պիտի ջրկեմ: Ու
ան օրը պիտի կանչեմ իմ ծառան՝
21 Վէղկիայի որդին Եղիակիմը, Ու
քու պատմուճանդ անոր պիտի հագ-
ցընեմ, ու քու զօտիովդ անիկայ
պիտի զօրացընեմ, և քու իշխա-
նութիւնդ անոր ձեռքը պիտի
տամ. ու անիկայ Երուսաղեմի
բնակիչներուն, ու Յուդայի տանը
22 հօր պէս պիտի ըլլայ: Ու Դա-
ւիթի տանը բանալին անոր ուսին
վրայ պիտի դնեմ, որ անիկայ բա-
նայ, և ոչոք չըլլայ, ու ոչ-
23 ևս բացող չըլլայ: Ու զանիկայ
մէկ հաստատ տեղ մը բնեռի պէս պիտի
տամ. և անիկայ իր հօրը
տանը՝ փառաւոր աթոռի պէս պիտի
24 ըլլայ: Ու անոր հօրը տանը բոլոր
փառքը անոր վրայ պիտի կախուի,
անոր սերունդէն եղող պաոուա-
կանները ու անարգները, ամէն
պզտիկ ամանները տեսակ տեսակ
թասերէն մինչև ամէն տեսակ սի-
կերը: Ա՛ն օրը կ'ըսէ զօրաց Տէ- 25
րը, Հաստատ տեղը դամուած
բնեռը պիտի վրդյուի, և պիտի
կոտրի ու իյնայ. ու վրան եղած
բեռը պիտի կոտրտի. քանզի Տէրը
խօսեցաւ:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

Տիւրոսի պատգամը: 1
Ողբացէք՝ ով Թարսիսի նաւեր,
քանզի անիկայ բնաջինջ եղաւ, հոն
տուն կամ դուռ չմնաց. ուրկէ Կի-
տացւոց երկրէն յայտնուեցաւ անոնց:
Ա՛վ կղզիի բնակիչներ՝ լռեցէք. 2
ծովէ անցնող Սիդոնացւոց վաճա-
ռականները լեցուցեր էին քեզ:
Ու շատ ջուրերու մէջ գոյացող 3
Սիհորի հունտերը՝ գետին հունձքը
անոր եկամուտն էր. ու անիկայ ազ-
գերուն վաճառանոցն էր: Ա՛վ 4
Սիդոն՝ ամչցիր. քանզի ծովը կը
խօսի. ծովուն զօրութիւնը կը խօսի
ու կ'ըսէ. Ես ծննդական չեմ ըլլար
քաշեր, ու չեմ ծնանիր. երիտա-
սարդներ չեմ մեծցըներ, և կոյս
աղջիկներ չեմ մեծցըներ: Երբոր 5
անոր համբաւը Եգիպտացւոց ականջը
հասնի, Տիւրոսի լուրին համար
պիտի տաղնապին: Թարսիս ան- 6
ցեք, ով ծովեզերքի բնակիչներ՝
ողբացէք: Ձեր ուրախութեան 7
քաղաքը ասկից է, որուն հնու-
թիւնը շատոնցմէ է. անոր ոտքե-
րը հեռու տեղ պանդուխտ ըլլալու
պիտի տանին զանիկայ: Ա՞վ ան 8
խորհուրդը ըրաւ Տիւրոսի դէմ,
որ իր թագաւորները կը պսակէր. անոր
վաճառականները իշխաններ էին,
որ աոուտուր ընողները՝ երկրիս
պատուաւոր մարդիկներէն: Զօրաց 9
Տէրը ան խորհուրդը ըրաւ, որ ա-
մէն փառքին ամբարտաւանութիւնը
խայտառակէ, ու երկրիս բոլոր պա-
տուաւորները անարգէ:
Ա՛վ Թարսիսի աղջիկ, քու 10
տեղէդ գետի պէս անցիր, ասկէ
ետքը զօտի չկայ: Իր ձեռքը ծո- 11
վուն վրայ երկընցուց. թագաւորու-
թիւնները սասկեց. Տէրը Քանա-

Նայոյ համար հրամայեց , որ անոր
12 բերդերը աւերեն . Ու քանի , Ասուն
մէկին ալ պիտի չուրախանաս , ո՛վ
Միքայէլ անարդուած կոյս աղջիկը .
Ելէք , Արաբ անցիք . Քայց հոն
ալ հանգստութիւն պիտի չունե-
13 նաս : Ընդ Ղազդէացւոց երկիրը՝
որ ոտքնոյ ժողովուրդ չէր , գանիկայ
Ասորեստանցիք հիմնեցին անապա-
տի բնակիչներուն համար . անոր
աշտարակները կանգնեցին , անոր
պալատները շինեցին , քայց անիկայ
14 հիմա աւերակ ըրաւ ատիկայ : Ող-
բացէք ո՛վ Թարսիսի նաւեր ,
վասն զի ձեր զօրութիւնը կորուս-
ցաւ :
15 Ու ան օրը Տիւրոս մոռցուած
պիտի մնայ եօթանասուն տարի՝ մէկ
թագաւորի օրերուն չափ . Յետ եօ-
թանասուն տարին եղած պիտի
ըլլայ Տիւրոսին՝ պոռնիկի եր-
16 գին պէս . Ո՛վ մոռցուած պոռնիկ,
քնար առ ու քաղաքին մէջը պտը-
տէ՛ . աղէկ զարկ շատ խնդ կան-
17 չէ , որ քեզ յիշեն : Ու եօթա-
նասուն տարին եղած Տէրը այցե-
լութիւն պիտի ընէ Տիւրոսին . և
անիկայ իր շահին պիտի դառնայ ,
ու աշխարհս երեսը եղող բոլոր
երկրիս թագաւորութիւններուն
հետ պոռնկութիւն պիտի ընէ :
18 Ու անոր վաճառականութեան շա-
հը Տէրոջը պիտի նուիրուի . անիկայ
գանձառուները պիտի չդրուի , կամ
շտեմարանի մէջ պիտի չպահուի ,
հապա անոր վաճառականութեան
շահը Տէրոջը առջևը բնակողներուն
պիտի ըլլայ , որ մինչև կշտանալնին
ուտեն , ու զգեստական պեսպեսներ
հագնին :

ԺԹ . ԼՈՒ

1 Ահա Տէրը երկիրը կը պարպէ ու
գանիկայ կը դատարկացընէ , և
ամէնուվրայ բևեռով՝ անոր բնակիչ-
2 ները կը ցրուէ : Ու ինչպէս է
ժողովուրդը՝ քահանան ալ այնպէս ,
ինչպէս է ծառան՝ իր տէրն ալ այն-
պէս , ինչպէս է աղախինը՝ իր տի-
կինն ալ այնպէս , ինչպէս է ծախո-
ղը՝ ծախողն ալ այնպէս , ինչ-
պէս է փոխ առնողը՝ փոխ առնողն
ալ այնպէս , ինչպէս է տոկոսիք
առնողը՝ տոկոսիք առուղն ալ այն-
պէս պիտի ըլլայ : Երկիրը բոլո- 3
րովին պիտի պարպուի ու բոլորո-
վին պիտի կողոպտուի . քանզի ան
խօսքը Տէրը խօսեցաւ : Երկիրը 4
սուգ կը բռնէ ու կը մաըի . աշ-
խարհս կը նուաղի ու կը մաըի .
երկրիս ժողովուրդին մեծերը կը
նուաղին : Ու երկիրը իր բնակիչ- 5
ներուն տակը պղծուեցաւ . քանզի
անոնք օրէնքները զանց ըրին , պա-
ատուիրանքը փոխեցին , յաւիտեան-
կան ուխտը խափանեցին : Ուս 6
պատճառաւ նզովքը կերաւ երկիրը .
ու անոր մէջը բնակողները իրենց
յանցանքին պատիժը կրեցին . ան
պատճառաւ երկրին բնակիչները
այրեցան , ու քիչ մարդիկ մնա-
ցին : Ասոր պինդին սուգ կը բռնէ , 7
որթը կը նուաղի , և ամէն ուրա-
խասիրտ եղողները կը հառաչեն :
Ցամքուելուն ցնծութիւնը կը 8
դադրի . ուրախութիւն ընողին
ցնծութիւնը կը դադրի : Երգով 9
պինի պիտի չխմեն . ցբին խմողնե-
րուն գառն պիտի ըլլայ : Ասաորկ 10
քաղաքը կործանեցաւ . ամէն տուն
դոցուեցաւ , որ ներս չմտնեն :
Փողոցներուն մէջ գինուն համար ա- 11
ղաղակ կայ . ամէն ուրախութիւն
մեծցաւ , երկրին ցնծութիւնը
վերցաւ : Քաղաքին մէջը ամայու- 12
թիւն մնայ . ու դուռը զարնուե-
ցաւ , ա՛ւերակ եղաւ : Վասնզի 13
երկրին մէջ՝ ժողովուրդոյ մէջը եօթ-
ևասուն ձիթենիի պէս , ու այնպի-
թէն հոտը ձեռքաղին պէս պիտի
ըլլայ : Ասոնք ձայնեբնին վերցը- 14
նեցին ցնծութեամբ պիտի երգեն .
ծովու կողմէն Տէրոջը փառքին հա-
մար բարձրաձայն պիտի աղաղակեն :
Ասոր համար արևելեան կողմը փա- 15
ռաւորեցէք Տէրը , ծովու կղզինե-
րուն մէջ Իսրայէլի Տէր Ասուծոյն
անունը : Երկրի ծայրերէն օրհ- 16
նութիւններ լսեցինք , արդարին
փառք Յոտո—ցէ՛ . բայց ես ըսի ,
Նիհար եմ՝ , նիհար եմ . վա՛յ ինձ .

յափշտակողները կը յափշտակեն . յափշտակողները բռնի կը յափըշ-
17 տակեն : Ա՛վ երկրին բնակիչը՝ վախ , գուբ և որոգայթ պիտի ըլլայ
18 քու վրադ . Ու վախին ձայնէն փախչողը գուբը պիտի իյնայ , և գուբին միջէն ելլողը որոգայթին միջ պիտի բռնուի . քանզի բարձրէն պատուհանները բաց են , ու
19 երկրին հիմերը կը շարժին : Երկիրը բոլորովին կը պատռի . երկիրը բո-
20 լորովին կը սարսի . Երկիրը գինովի պէս անդադար պիտի երթայ , ու հիւղի պէս պիտի շարժի . և անոր մեղքը պիտի ծանրանայ անոր վրայ . ու անիկայ պիտի իյնայ , ու
21 ժէմըն ալ պիտի չելլէ : Ու ան օրը Տէրը բարձրէն այցելութիւն պիտի ընէ հպարտներուն զօրքին , ու երկրիս վրայ՝ երկրիս թագաւոր-
22 ներուն : Ու անոնք պիտի ժողվուին , ինչպէս որ բանտարկեալները գուբին մէջ կը ժողվուին ու բանտի մէջ պիտի գոցուին . և շատ ատենէն հոգը անոնց պիտի ըլլայ :
23 Ու լուսինը պիտի ամչնայ , ու արեգը պիտի պատկառի , երբոր զօրաց Տէրը Սիօն լեռանը վրայ ու Երուսաղէմի մէջ թագաւորէ , ու իր ծերերուն առջևը փառաւորուի :

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

1 Ա՛վ Տէր՝ իմ Աստուածս դուն ես . քեզ պիտի բարձրացընեմ , քու անունդ փառք պիտի տամ . քանզի սքանչելի բաներ ըրիր , քու վաղեմի խորհուրդներդ հաւատարիմ
2 և ճշմարիտ են : Քանզի քաղաքը՝ հոդակոյտ , ու պարսպաւոր քաղաքը աւերակ դարձուցիր , որ օտարհէտ քաղաք չըլլալով , օտարականներուն պալատը յաւիտեան
3 չշինուի : Ինոր համար զօրաւոր ժողովուրդը քեզ պիտի պատուէ , և ահարկու ազգաց քաղաքը քեզմէ
4 պիտի վախնայ : Վասն զի դուն ապաւէն եղար աղքատին , ապաւէն չքաւորին՝ իր նեղութեան առենը , ապաստանարան՝ փոթորիկէն , հո-
վանի՝ տաքութենէն , երբոր անօրէնին մարդոց կատաղութիւնը պատ փըչող փոթորիկի պէս իջնող է : Օտարականներուն աղաղակը չոր
5 տեղը տաքութեանը պէս պիտի խոնարհեցընես . ինչպէս որ տաքութիւնը ամպի հովանիով կ՚ինջնի , ահեղ երգնաւորներուն ցնծութեան ձայնը պիտի ցածնայ :
6 Ու զօրաց Տէրը աս լեռանս վրայ բոլոր ազգերուն կոչունք մը պիտի ընէ , պարարտ բաներու և հին գինիներու , ծուծով լեցուած պարարտ բաներու ու զտուած հին գինիներու կոչունք :
7 Ու աս լեռանս վրայ ամէն ժողովուրդներուն վրայ տարածուած ծածկոցը , ու ամէն ազգերուն վրայ փռուած վարագոյրը բնաջինջ պիտի ընէ :
8 Մահը յաւիտեան բնաջինջ պիտի ընէ , ու Տէր Եհովան ամէն աչքէ արցունքը պիտի սրբէ , և բոլոր երկրիս երեսէն իր ժողովուրդին նախատինքը պիտի վերցընէ . վասն զի Տէրը խօսեցաւ :
9 Ու ան օրը պիտի ըսեն , Ահա մեր Աստուածը ասիկայ է . անոր յուսացանք , ու անիկայ մեզ ազատեց . Տէրը ասիկայ է . անոր յուսացանք , անոր փրկութիւնովը պիտի ցնծանք և ուրախանանք :
10 Քանզի Տէրոջը ձեռքը աս լեռանս վրայ պիտի հանգչի , ու Մովաբը անոր տակը պիտի կոխուի , ինչպէս որ յարդը կը կոխուի աղբանոցին մէջը :
11 Ու իր ձեռքերը պիտի տարածէ անոր մէջը , ինչպէս որ լողացողը կը տարածէ լողալու համար . ու անոր հպարտութիւնը անոր ձեռացը հնարքներուն հետ պիտի կործանէ :
12 Ու քու բարձր պարիսպներուդ ամրութիւնը պիտի խոնարհեցընէ , ու գետնի հետ հաւասարելով՝ փոշիի մէջ պիտի ձգէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

1 Ա՛ն օրը Յուդայի երկրին մէջ աս երգը պիտի երգեն .

Մենք զօրաւոր քաղաք ունինք . փրկութիւնը պարիսպներու ու պատնէշներու տեղ կը դրուի :

2 Կոնները բացէք , որ ճշմարտու-
թիւն պահող արդար ազգը ներս
3 մտնէ : Հաստատ միտքը կատա-
րեալ խաղաղութեան մէջ կը պա-
հես , ինչու որ քեզի կը յուսայ :
4 Յաւիտեան Տէրոջը յուսացէք ,
քանզի Տէր Աստուած յաւիտենական
5 վէմ է : Վասնզի անիկայ բարձր
տեղուանք բնակողները կը խոնար-
հեցնէ . բարձր քաղաքը կը ցած-
ցընէ , մինչև գետինը կը ցած-
ցընէ . զանիկայ հողի հետ հաւասար
6 կ'ընէ : Ոտքը զանիկայ պիտի կո-
խէ , աղքատին ոտքը ու չքաւորնե-
7 րուն դարշապարը : Ընդարին ճամ-
բան շիտակ է . ով Ուղիղդ՝ արդա-
8 րին ճամբան դուն կ'ուղղես : Ա՛վ դու
դատաստաններուդ ճամբուն մէջը
քեզի կը սպասենք՝ ով Տէր . Քո հո-
գիին փափաքը քու անունդ և քու
9 յիշատակիդ վրայ է : Գիշերը փա-
փաքեցայ քեզի հոգւովս , ու առա-
ւօտուն քեզ կը փնտռեմ բոլոր սրտո-
վով . քանզի երբոր քու դատաս-
տանիդ երկրին վրայ ըլլան , աշ-
խարհի բնակիչները արդարութիւն
10 պիտի սորվին : Ամբարշտին ողոր-
մութիւն ալ ըլլայ՝ արդարութիւն
չսորվիր . անիկայ ուղղութեան երկ-
րին մէջ անօրէնութիւն կը գործէ ,
ու Տէրոջը մեծափառութիւնը չտես-
11 նէ : Ա՛վ Տէր՝ առնո՛ւ քու ձեռքիդ
բարձրանալը չեն տեսնէր . քեզի ջո-
ղովուրդին վրայ փո- ունեցած նա-
խանձդ պիտի տեսնեն ու ամչնան .
և քու թշնամիներդ կրակը պիտի
12 ապառէ : Ա՛վ Տէր՝ մեզի խաղաղու-
թիւն պիտի տաս . վասն զի մեր ամէն
գործերն ալ դուն մեզի համար գոր-
13 ծեցիր : Ա՛վ Տէր Աստուած մեր՝
քեզմէ զատ ուրիշ տէրեր մեր վրայ՝ տի-
րեցին . Քեզ միայն քու անունդ՝ մեզի
14 քովէ կը յիշենք : Անոնք մեռած
են , պիտի չողջունեան . ուրուա-
կաններ են , չեն կրնար ելլել . վասն
զի դուն այցելութիւն ընելով՝ զա-
նոնք բնաջինջ ըրիր , ու անոնց բոլոր
15 յիշատակը կորսընցուցիր : Դուն
աս ազգը աւելցուցիր՝ ով Տէր ,
աս ազգը աւելցնելով՝ փառաւո-
րեցար . երկրին ամէն ծայրերը ըն-
դարձակիցիր : Ա՛վ Տէր՝ նեղու- 16
թեան մէջ քեզ փնտռեցին . քու
պատիժդ անոնց վրայ եղած ատեն
աղաչանք ըրին : Ինչպէս որ ծնա- 17
նելու մօտ եղող յղի կնիկը իր ե-
կանցը մէջ ոռնչտելով կ'աղաղա-
կէ , մենք ալ քու առջեդ այնպէս
եղանք՝ ով Տէր . Յղացանք , ցա- 18
ւեր քաշեցինք , հով ծնանողի պէս
եղանք , ու երկիրը չկրցանք ազա-
տել , և աշխարհիս բնակիչները
չենան : Քու մեռելներդ պիտի 19
ողջ ըլլան , իմ մեռելներուս մար-
միններդ յարութիւն պիտի առնեն .
արթընցէք ու ցնծութեամբ երգե-
ցէ՛ք՝ ով հողի մէջ բնակողներ .
քանզի քու ցօղդ խոտերու ցօղ է .
ու երկիրը էր մեռելները դո՛ւրս պի-
տի նետէ :

Գնա՝ ով իմ ժողովուրդս , քու 20
սենեակներուդ մէջը մտիր ու քու
վրադ դռներդ գոցէ . պահուէ քիչ
մը՝ մէկ վայրկեան մը , մինչև որ
բարկութիւնը անցնի : Վասնզի 21
ահա Տէրը իր տեղէն կ'ելլէ , որ
երկրի բնակիչներուն այցելութիւն
ընէ իրենց անօրէնութեանը հա-
մար . ու երկիրը իր արիւնները
պիտի յայտնէ , և սպաննուածները՝
ալ պիտի չծածկէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Ա՛ն օրը Տէրը իր ամրակուռ , մեծ 1
ու զօրաւոր սրովը պիտի պատժէ
փախչող Լեւիաթան օձը , այսինքն
ան ծռմռած Լեւիաթան օձը , ու
ծովուն մէջը եղող վիշապը պիտի
մեռցընէ : Ա՛ն օրը գինիի այգիին 2
վրայ երգեցէ՛ք . Ես Տէրս կը պա- 3
հեմ զանիկայ . ամէն վայրկեանի
մէջ պիտի ոռոգեմ զանիկայ . գի-
շեր ու ցորեկ անոր պահպանութիւն
պիտի ընեմ , որ չելլայ թէ անոր
վրայ հոտ մը յարձակի : Ես բար- 4
կութիւն չունիմ . երանի թէ ցա-
խերը ինծի դէմ պա-
տերազմէին . ես անոնց վրայ պիտի
քալէի , ու զանոնք միասին պիտի
պրկէի : Եթէ ոչ՝ թող իմ ը- 5
րութեանս ապաւինին , թող ինծի

հետ խաղաղութիւն ընեն . ինծի հետ խաղաղութիւն ընեն :

6 Ընպադայ ժամանակին մէջ Յակոբ պիտի արմատանայ . Իսրայէլը պիտի ծաղկի ու պիտի ընձիւղի , և պտղով աշխարհիս երեսը պիտի լեցընեն : 7 Մթէ զանիկայ զարնողին հարուածի՞ն պէս զարկաւ զանիկայ . կամ անկէ սպաննուածներուն սպանմա՞նը պէս սպաննուեցաւ : 8 Չափաւորութեամբ վիճեցար անոր հետ , երբոր զանիկայ խրկեցիր , Ընէ արևելեան հովին օրը սաստիկ հովով տարիր : 9 Ասի Յակոբին անօրէնութեանը սով քաւութիւն պիտի ըլլայ . և բոլոր դիտաւորութիւնը աս է՝ որ անոր մեղքը վերցընէ , երբոր զոհարաններուն բոլոր քարերը կրոց փշրուած քարերու պէս ընէ , Աստարոթի կուռքերը ու արեգական արձանները՝ ալ պիտի չկանգնին : 10 Ուռնկի պարսպաւոր քաղաքը՝ ամայի , ո՛ւ՜ չէն տեղը անապատի պէս թողուած ու մերժուած պիտի ըլլայ . հոն զուարակ պիտի արածի և հոն պիտի պառկի , ու անոր ճիւղերը պիտի հատցընէ : 11 Ընոր ատեները չորնալով պիտի կոտրին . կիներները պիտի գան ու զանոնք պիտի բռնկցընեն . քանզի անիկայ իմաստուն ժողովուրդ չէ . ուստի զանիկայ ստեղծողը անոր վրայ պիտի չգթայ , ու զանիկայ կազմողը անոր պիտի չողորմի : 12 Ու պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ Տէրը Կռատին յորդանքէն մինչև Եգիպտոսի հեղեղատը պիտի թօթվէ . և դուք , ով Իսրայէլի որդիք , մէկիկ մէկիկ պիտի ժողվուիք : 13 Ու ան օրը մեծ փողը պիտի հնչուի , և Ասորեստանի երկրին մէջ թափառականն եղողները , ու Եգիպտոսի երկրին մէջ ապրուածները պիտի գան , ու Երուսաղէմ սուրբ լեռանը վրայ Տէրոջը երկրպագութիւն պիտի ընեն :

ԳԼՈՒԽ Իէ

1 Վա՜յ Եփրեմի գինեմոլներուն հպարտութեան պսակին՝ որուն փառաւոր գեղը թաւամեալ ծաղիկ մըն է , որ գինիով թմրածներուն պարարտ հովիտին գլուխը կ՚ենայ : 2 Ահա Տէրոջը կողմանէ մէկ քաջ ու զօրաւոր ընծայ մը՝ կարկուտի փոթորիկի պէս , աւերիչ մրրիկի պէս , ու սաստիկ ջուրերուն յորդահոս հեղեղին պէս՝ ձեռքովը գետինը պիտի զարնէ զանոնք : 3 Եփրեմի գինեմոլներուն հպարտութեան պսակը ոտքերով պիտի կոխուի : 4 Ու պարարտ հովիտին գլուխը եղող անոր փառաւոր գեղը՝ որ թաւամեալ ծաղիկ մըն է , հունձքէն առաջ վաղահասուկ թուզի պէս պիտի ըլլայ , որ զանիկայ տեսնողը ձեռքը առածին պէս կը կլլէ : 5 Ան օրը զօրաց Տէրը իր ժողովրդեանը մնացորդին փառաւոր պսակ ու շքեղ թագ պիտի ըլլայ . 6 Ու դատաստանի նստողին դատաստանի ոգի , ու պատերազմը դէպ՚ի դուռը դարձընողին զօրութիւն պիտի ըլլայ : 7 Բայց ասոնք ալ գինիով կը մոլորին , ու ցբիով կը դանդաղին . քահանան ու մարգարէն ցբիով կը մոլորին . անոնք գինիէն կ՚ընկղմին , ցբիէն կը դանդաղին , տեսիլքի մէջ կը մոլորին , ու դատաստանի մէջ կը սխալին : 8 Ասանկ զի ամէն սեղանները փսխուքի պղծութիւնով լեցուած են , այնպէս որ մաքուր տեղ մը չկայ :

9 Որո՞ւն գիտութիւն սորվեցընէ , որո՞ւն կրթութիւն հասկըցընէ . կաթէն կտրուածներո՞ւն , ստինքէն զատուածներո՞ւն : 10 Վանդի խրատ խրատի վրայ , խրատ խրատի վրայ , հրաման հրամանի վրայ , հրաման հրամանի վրայ , քիչ մը հոս , քիչ մը հոն : 11 Յիրաւի ան ժողովուրդին հետ՝ չհասկըցուելու շրթունքով և օտար լեզուով պիտի խօսի : 12 Վանդի անոնց ըսաւ , Հոգնածը հանգստացընելու հանգիստ ասիկայ է , ու մխիթարութիւնը ասիկայ է . բայց անոնք մտիկ ընել չուզեցին : 13 Ուստի Տէրոջը խօսքը պիտի ըլլայ անոնց՝ խրատ խրատի վրայ , խրատ խրատի վրայ , հրաման հրամանի վրայ , հրաման հրամանի վրայ , քիչ մը հոս , քիչ մը

հոն . որպէս դէպ երթան՝ կռնակի վրայ իյնան ու կոտրտին , և որոգայթի մէջ իյնալով բռնուին :

14 Աբեմն Տէրոջը խօսքը մնիկ ըրէք՝ ամէ ծաղը ընող մարդիկ , որ Երուսաղէմի մէջ քնակող աս ժողովուրդին վրայ կը տիրէք : Ալեւհետև ըսիք , Մենք մահուան հետ ուխտ ըրինք , ու դերեզմանին հետ դաշնակից եղանք , որ եթէ յորդահոս հեղեղը ասիէ անցնի , մեր վրայ պիտի չգայ . վասն զի սուտ թիւնը մեզի պատսպարան ըրինք , և ունայնութեան մէջ պահուեցանք . 16 Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես Սիոնի մէջ վէմ մը կը դնեմ իբրև հիմ , ընտիր վէմ , պատուական անկիւն , հաստատուն հիմ . ամէ որ հաւատայ անոր , պիտի չարտորայ փախչելու : 17 Ես դատաստանը լարին՝ ու արդարութիւնը կշիռին համեմատ պիտի դնեմ . և սուտ թեան պատսպարանը կարկուտը պիտի տանի . ու պահուելու տեղը ջուրերը պիտի 18 կոխեն : Ես մահուան հետ ըրած ուխտերնիդ պիտի աւրուի , ու դերեզմանի հետ ըրած դաշնակցութիւններդ պիտի չհաստատուի . երբոր յորդահոս հեղեղը ասիէ անցնի , դուք անկէ պիտի կոխուիք : 19 Անցնելու առնեը ձեզ պիտի առնէ . քանի ամէն առաւ , ցորեկ ու գիշեր պիտի անցնի . ու անոր լուրը առնելը անդամ սոսկալի պիտի ըլ- 20 լայ : Վասն զի անկողինը երկրընա- լու համար կարճ է , ու ծածկոցը 21 ծածկուելու համար նեղ է : Վասն զի Տէրը պիտի ելլէ Փարասին լեռանը վրայ Էլ— , ու պիտի բարկանայ՝ ինչպէս որ Գաբաոնի ձորին մէջ Եհովան— , որ իր գործը՝ իր օտար գործը գործէ , ու իր պաշտօնը՝ իր օտար պաշտօնը 22 կատարէ : Ես հիմա ծաղը ընողներ մի ըլլաք , որ չըլլայ թէ ձեր կապանքները աւելի ուժգնանան . քանի զի զօրաց Տէր Եհովայէն կողմանէ բոլոր երկրին վրայ նախասահմանուած եղած աւերում մը լսեցի :

23 Ականջ տուէք ու իմ ձայնս լսեցէք . մտիկ ըրէք ու իմ խօսքս լսեցէք . Մթէ հերկողը ցանելու 24 համար միշտ կը հերկէ . դէպ ի երկիրը կը բանայ , ու անոր կոշտերը կը տափանէ . Չնոր երեսը 25 չիսկիլէն ետքը մթէ արջնդեղը ու չամանը չ'ցաներ , և ցորենը կարգով , ու գարին որոշուած տեղը , և հաճարը իր սահմանին մէջը չ'դներ . Աստ զի իր Աստուածը կըր- 26 թուելիւն կու տայ անոր , ու կը սորվեցընէ թէ ինչ պէտք է ընել : Վասն զի արջնդեղը կամնասայլով 27 չ'ճնճուիր , ու չամանին վրայ սայլին անիւը չդառնար . հապա արջնդեղը գաւազանով , ու չամանը ցուպով կը թօթուի : Հացին ցորենը կը 28 կոխուի . բայց զանիկայ միշտ չ'ճնճեր , ու սայլին անիւը զանիկայ չ'ոտրտեր , և ձիերը զանիկայ չեն փշրեր : Ասիկայ ալ զօրաց Տէ- 29 րոջմէն կ'ելլէ , որուն խորհուրդը սքանչելի է , ու անոր իմաստութիւնը գերազանց է :

ԿԹ . ԼԱ

Վա՜յ Արիելին՝ Դաւիթին բնակած 1
Արիել քաղաքին . տարի տարիի վրայ աւելցուցէք . թող փոքեան տօները դառնան : Բայց ես 2
Արիելը նեղը պիտի ձգեմ , ու անիկայ սգաւոր ու տխուր պիտի ըլլայ . և ինծի Արիելի պէս պիտի ըլ- 3
լայ : Ու քեզի դէմ շուրջանակի բանակ պիտի դնեմ , և քեզ պատնէշներով պիտի պաշարեմ ու քեզի դէմ հողաբլուրներ պիտի կանգնեմ : Ու պիտի ցածնաս ո- 4
գեմնէն խօսիս , և քու խօսքերդ հողին տակէն պիտի ելլեն , ու քու ձայնդ վհուկի ոգիին պէս գետնէն պիտի ըլլայ , և քու խօսքդ հողէն պիտի փսփսայ :

Ու քու օտարականներուդ բազ- 5
մութիւնը՝ մանր փոշիի պէս , և քու բռնաւորներուդ բազմութիւնը անցնող մկնդի պէս պիտի ըլլայ . ու յանկարծ մէկ վայրկեանի մէջ պիտի ըլլայ : Զօրաց Տէրոջը 6
կողմանէ՝ որոտումով , գետնաշարժով , մեծ ձայնով , մրրիկով , փո-

թողիկով ու մաշող կրակի բոցով
7 պղծութեան պիտի ըլլայ : Ու
Էբենէզէր վրայ պատերազմի նկող բո-
ղոքը ազգերուն բազմութիւնը , և
աս փաղաքշ վրայ ու անոր
բնակութեան վրայ բոլոր յորձակող-
ները , ու գանիկայ պաշարողները
գիշերը անանուանց երազի պիտի
8 ըլլան : Ու ինչպէս որ անօթի ու-
զողը երազին մէջ կը տեսնէ թէ
կերակուր կ'ուտէ , ու արթննալէն
հոգին դատարկ կ'ըլլայ , և ինչպէս որ ծարաւ մարդը երազին
մէջ կը տեսնէ թէ ջուր կը խմէ ,
ու արթննալէն հոգին կը մնայ ու
հոգին կը պապակի , այնպէս պիտի
ըլլայ բոլոր ազգերուն բազմութիւ-
նը՝ որ Սիոն լեռանը դէմ պատե-
9 րազմի կու գան : Ապշեցէք ու
զարմացէք , շլացէք ու թմրեցէք .
ւսնոնք արբած են , բայց գինիէն չէ .
ւսնոնք կը դանդաղին , բայց ցբիէն
10 չէ : Վասնզի Տէրը ձեր վրայ թմ-
րութեան ոգի թափեց , ու ձեր աչ-
քերը փակեց . մարգարէները ու ձեր
գլխաւորները՝ որոնք տեսիլք կը
11 տեսնէին , կուրցուց : Ու ամենուն
տեսիլքները կնքուած գիրքի մը
խօսքերուն պէս պիտի ըլլան ձեզի ,
որ կարդալ գիտցողին կու տան , ու
կ'ըսէն , Ա՛ղաչենք , սորիկայ կար-
դա . ու անիկայ կ'ըսէ , Չեմ կըր-
12 նար , վասն զի կնքուած է : Ու
ան գիրքը կարդալ չգիտցողին կու
տան , ու կ'ըսեն , Ա՛ղաչենք , ա-
սիկայ կարդա . ու անիկայ կ'ըսէ ,
13 Կարդալ չեմ գիտեր : Ուստի Տէրը
մեր կ'ըսէ , Որովհետև աս
ժողովուրդը ինձ բերնովը կը մօտե-
նայ , և զիս շրթունքներովը կը
պատուէ , բայց անոնց սիրտը ինձմէ
հեռու է , ու ինծմէ ուղեցած վա-
խերնին մարդոց սորվեցուցած պա-
14 տուիրանք մըն է . Ուստի ահա
հն ես աս ժողովուրդին մէջը այսու-
հետև զարմանալի գործքեր ու հր-
բաշքներ պիտի ընեմ . և անոնց
իմաստուններուն իմաստութիւնը
պիտի կորսուի , ու հանճարեղներուն
հանճարը բնաջինջ պիտի ըլլայ :
15 Վա՛յ անոնց՝ որ խորունկ տեղ կը
փնտռեն , իրենց խորհուրդը Տէ-
րոջմէ պահելու համար . ու իրենց
դործքը մութի մէջ կ'ընեն , ու
կ'ըսեն , Ո՞վ զմեզ կը տեսնէ , ու
ո՞վ զմեզ գիտէ : Ա՜յ ձեր կամա- 16
կորութեանը . միթէ բրուտը կա-
ւին տակը կը դրուի՞ . քանզի կա-
րելի՞ է որ գործը գինքը գործողին
համար ըսէ թէ Չունիկայ զիս ջոր-
ծեց . ու ստեղծուածը՝ գինքը ստեղ-
ծողին համար թէ Չունիկայ չհասկը-
նար : Չհա չատ քիչ ժամանակէն 17
նորը Լիբանանը պտղաբեր արտ
պիտի դառնայ , ու պտղաբեր ար-
տը անտառ պիտի սեպուի : Ու 18
ան օրը խուլերը գիրքին խօսքերը
պիտի լսեն , և կուրաց աչքերը մէ-
գէն ու խաւարէն տեսողներ պիտի
տեսնեն : Նաև խեղճերը Տէրոջմով 19
իրենց ուրախութիւնը պիտի աւել-
ցընեն , ու չքաւոր մարդիկները Ի-
սրայէլին Սուրբովը պիտի ցնծան :
Վասն զի բռնաւորը պիտի վերնայ , 20
և ծաղր ընողը պիտի չգտնայ . ու
ամէն անոնք՝ որ անօրէնութեան հա-
մար կը հսկեն , պիտի կորսուին .
Անոնք որ մարդը դատաստանի մէջ 21
յանցաւոր կը հաներն , ու փաղաքշին
դրանը մէջ ջատագովութիւն ըն-
ղին համար որոգայթ կը լարեն . և
արդարին իրաւունքը կը խափա-
նեն : Ուստի հասար Աբրահամը 22
փրկող Տէրը Յակոբին տանը հա-
մար այսպէս կ'ըսէ . Յակոբ ամ-
ին այլ պիտի չամչնայ , ու անոր
երեսը ամէն այլ պիտի չգունդի .
Վասն զի երբոր տեսնէ իր ազգը 23
իմ ձեռացս գործը իր մէջը , ան
անունը իմ անունս պիտի փառա-
ւորեն . Յակոբին Սուրբը պիտի
փառաւորեն , ու Իսրայէլի Աստու-
ծին պիտի վախնան : Նաև հոգիով 24
մոլորածները խոհեմութիւնը պիտի
ձանձնան . ու տրտնջողները իմաս-
տութիւն պիտի սորվին :

ԳԼ . Լ

Վա՛յ ապստամբ որդիներուն՝ կ'ըսէ 1
Տէրը , որ մեղք մեղքի վրայ ա-
ւելցնելու համար խորհուրդ կ'ընեն ,
բայց ինծմով չէ . ու դաշնադրու-

թիւն կ'ընեն , բայց իմ ՚ոգիով
2 չէ . Ու առանց իմ բնութիս հար-
ցընելու կ'ուրանան նզիպտոս կ'ին-
նեն , փարաւոնի պաշտպանութեա-
նը տակը ամրանալու ու նզիպ-
տոսի հովանիին ապաւինելու հա-
3 մար : Բայց փարաւոնին պաշտ-
պանութիւնը ձեզի ամօթ , ու նզ-
իպտոսի հովանիին ապաւինիլը յե-
4 նախատինք պիտի ըլլայ : Վասնզի
անոր իշխաններըը Տայանիս գացին ,
ու դեսպաններըը ՚անէս հասան :
5 Ամէնքը ամչցան ան ժողովուրդին
պատճառովը՝ որ իրենց օգուտ մը
ընելու կարողութիւն չունի . անի-
կայ չկրնար օգնութիւն մը կամ օ-
գուտ մը ընել . հապա իրենց ամօթ
6 ու նախատինք պիտի ըլլայ : Ընդ-
բեռ կրող անասուններուը դէպ 'ի
հարաւ՝ նեղութեան ու վշտաց ,
մատակ առիւծի , և առյդ առիւ-
ծի , իժի , ու կիզող թեւաւոր օձին
երկիրը ՚ելլեն . իրենց առաջուածք-
քը էշերու կռնակին վրայ , ու իրենց
գանձերը ուղտի սապատին վրայ կը
տանին անանկ ժողովուրդի մը՝ որ
7 իրենց օգուտ չունի : Վասն զի
Եգիպտացիք պարապ ու զուր տեղը
օգնութիւն կ'ընեն . անոր համար
անոր՝ Պարծենկոտ նստող պարծենկոտ
8 կանչեցի : Արիմն գնա , անոնց
առջեւը սեղկայ տախտակի վրայ
գրէ , և գիրքի մէջ դրոշմէ , որ
գալու ժամանակին հետյ յաւիտե-
9 նական վկայութեան համար : Վաս-
զի ապիկար ապստամբ ժողովուրդ մըն
է . սուտաւոտ տղաքներ են , ու անօրէն
տղաքներ են որ Տէրոջը օրէնքը լսել
10 չեն ուզեր , Որոնք տեսանողներուն
կ'ըսեն , Մի տեսնէք , ու մար-
գարէներուն՝ Մեզի համար ուղիղ
բաներ մի մարգարէանաք . մեզի
շողոքորթութիւններ խօսեցէք ,
խաբէութիւններ մարգարէացէք .
11 Ա՛մբողջէն եւս քաշուեցէք , շաւի-
ղէն խոտորեցէք , Իսրայէլին Սուր-
12 բը մեր առջեւէն վերցուցէք : Ուս-
տի Իսրայէլին Սուրբը այսպէս կ'ը-
սէ . Որովհետեւ դուք սա խօսքը
անարգեցիք , և բռնութեան ու
ծուռութեան ապաւինեցաք , ու անոնց

վրայ կռթնեցաք . Ընդ հանար 13
սա անօրէնութիւնը՝ բարձր պարսպի
մը իյնալու վրայ եղող ուռեցած
ճեղքուածքին պէս պիտի ըլլայ ձե-
ղի , որուն կործանումը յանկար-
ծակի մէկ վայրկեանի մէջ կու գայ :
Եւ զանիկայ բրուտներու սափորին 14
կոտրուածքին պէս պիտի կոտրէ ,
պիտի փշրէ ու պիտի չխնայէ . և
անոր կոտրուանքներուն մէջէ՝ կրա-
կարանէն կրակ առնելու համ փոսէն
ջուր հանելու կտոր մը պիտի չգըտ-
նուի : Վասն զի Տէրը 15
Իսրայէլին Սուրբը այսպէս կ'ըսէ .
Դուք դառնալով ու հանգստանա-
լով փրկութիւն կը գտնէք . ձեր
զօրութիւնը հանդարտութեամբ ու
ապաւինութեամբ կ'ըլլայ . բայց
դուք չուզեցիք , ՚ապա ըսիք , 16
Ոչ , ձի հեծնենք փախչինք . անոր
համար պիտի փախչիք . Արագըն-
թաց յետոյ հեծնենք՝ ըսիր ,
անոր համար ձեզ հալածողներն ալ
արագընթաց պիտի ըլլան : Մէ- 17
կուն սպառնալիքովը հազարնիդ
հինգին սպառնալիքովը ամէնդ պի-
տի փախչիք . մինչեւ որ լեռան դը-
լուխը ւեան պէս , ու բլուրի վրայ
դրօշակի պէս թողուիք : Բայց 18
Տէրը կը սպասէ որ ձեզի գթու-
թիւն ընէ , ու պիտի բարձրանայ
որ ձեզի ողորմի . քանզի Տէրը ար-
դար Աստուած մըն է . երանի՛ ան
ամենուն՝ որ անոր կը սպասեն :

Վասնզի ժողովուրդը Սիոնի վրայ , 19
Երուսաղէմի մէջ պիտի բնակի .
ալ բնաւ պիտի չլայ . քու աղաղա-
կիդ ձայնը ելածին պէս՝ շուտով
քեզի պիտի ողորմի , զանիկայ լա-
սածին պէս՝ քեզի պատասխան պի-
տի տայ : Թէեւ Տէրը ձեզի նեղու- 20
թեան հաց և տառապանայ ջուր
տայ , քու ուսուցիչներդ մէյմըն ալ
պիտի չհեռանան , հապա քու աչ-
քերդ քու ուսուցիչներդ պիտի
տեսնեն : Ու երբոր աջ կողմը 21
կամ ձախ կողմը խոտորելու ըլլաս ,
քու ականջներդ ետեւէդ մէկ խօսք
մը պիտի լսեն , որ կ'ըսէ , Այսիկայ
է ճամբան ,ասոր մէջը քալեցէք :
Ու սուները քու քանդակած ար- 22

ձաթի կուռքերուդ ձածկոցները ու
ձուլածոյ ոսկի կուռքերուդ զարդերը
պիտի պղծես. զանոնք դաշտանի լաթի
պէս պիտի նետես. անոնց ամէն մէ-
23 կուն պիտի ըսես, Դուրս ելիր։ Եւ
Տէրը քու սերմանած երկրիդ հուն-
տերուն վրայ անձրեւ, ու երկրի
արդիւնքէն հայց պիտի տայ, և
առաւօտ ու պարարտ պիտի ըլլայ.
այն օրը քու խաշինքդ ընդարձակ
24 արօտի մէջ պիտի ձարակին։ Ու
երկիրը գործող եղնիկը ու էշերը
թիով ու հնձանոցով հոսած մա-
25 քուր կերակուր պիտի ուտեն։ Ու
մեծ կոտորածին օրը, որ աշտա-
րակներուն կործանման առնեը,
ամէն բարձր լեռան վրայ և ամէն
բարձրացած բլուրի վրայ գետեր
ու ջուրի առուներ պիտի ըլլան։
26 Ու այն օրը որ Տէրը իր ժողովուր-
դին վէրքը պիտի պատէ, ու ա-
նոնց հարուածքին խոցը պիտի բը-
ժշկէ, լուսնին լոյսը արեւին լոյսին
պէս, ու արեւին լոյսը եօթնապա-
տիկ աւելի, ու եօթը օրուան լոյ-
սին չափ պիտի ըլլայ։
27 Ահա Տէրոջը անունը հեռուէն
կու գայ, անոր բարկութիւնը կը
վառի, ու բոցը սաստիկ է. շըր-
թունքները սրտմտութեամբ լե-
ցուած է, ու լեզուն մաշող կրակի
28 պէս է. Ու անոր հոգին յոր-
դահոս գետի պէս մինչև պա-
րանոցը պիտի հասնի, որ ազգերը
ունայնութեան մաղով մաղէ, և
ժողովուրդներուն կզակը սանձ դը-
29 նելով պատռտ խոտորցընէ։ Քու
սուրը ասնի մը գիշերուան պէս երդ
պիտի ունենաք, ու Իսրայէլի Ա-
մին Տէրոջը լեռը երթալու համար՝
սրինգով գացողի պէս սրտի ու-
30 րախութիւն պիտի ունենաք։ Ու
Տէրը իր փառաւոր ձայնը լսել պի-
տի տայ, ու իր սաստիկ բարկու-
թեամբը և մաշող կրակին բոցո-
վը, հեղեղով, փոթորիկով ու
կարկուտի քարերով իր երկընցած
31 բազուկը պիտի ցուցընէ։ Ա՛սան
կը գաւազանով զարնող Ասորես-
տանցին Տէրոջը ձայնէն պիտի ձըն-
32 ջուի։ Ու որոշուած գաւազանին

ամէն հարուածը՝ որ Տէրը անոր
վրայ պիտի դնէ, թմբուկներով ու
քնարներով պիտի ըլլայ. և անոր
հետ աղմկալից պատերազմներով
պիտի պատերազմի։ Վասնզի Տո- 33
փեթ շատոնցմէ պատրաստուած
է, անիկայ ալ թագաւորին համար
պատրաստուեցաւ, զանիւոյ խո-
րունկցուց ու լայնցուց. անոր
դէզը կրակ ու շատ փայտ է, զանի-
կայ Տէրոջը շունչը ծծումբի հեղեղի
պէս պիտի բռնկցընէ։

ԳԼՈՒԽ Լ.Ը

Վա՛յ անոնց՝ որ օգնութեան հա- 1
մար Եգիպտոս կ'իջնեն, ու
ձիերու կը վստահին և կառքերու
կ'ապաւինին, որովհետև շատ են,
ու ձիաւորներուն, որովհետև խիստ
զօրաւոր են. և Իսրայէլին Սուրբին
չեն նայիր ու Տէրը չեն փնտռեր։
Բայց անիկայ ալ իմաստուն է, ու 2
չարիք կը բերէ. և իր խօսքերըետ
չդարձներ. ու չարերուն տանը
դէմ, և անօրէնութիւն գործողնե-
րուն օգնութեանը դէմ կ'ելլէ։
Ընդ Եգիպտացիք մարդ են, և չէ 3
թէ Աստուած. ու անոնց ձիերը մար-
մին են, և չէ թէ հոգի. ու երբոր
Տէրը իր ձեռքը երկընցընէ, թէ
օգնութիւն ընողը պիտի սահի, և
թէ օգնութիւն գտնողը պիտի կոր-
նայ. ու ամէնը մէկտեղ պիտի կոր-
սուին։ Վասնզի Տէրը ինծի այս- 4
պէս ըսաւ. Որ օրինակ առիւծը
կամ կորիւնը իր որսին համար կը
գոչէ, ու երբոր հովիւներուն դուն-
դը անոր վրայ կը ժողվուին, անոնց
ձայնէն չվախնար, ու անոնց աղա-
ղակէն չվհատիր, այնպէս ալ զօրաց
Տէրը Սիօն լեռանը համար ու
անոր բլուրին համար պատերազմե-
լու պիտի իջնէ։ Ինչպէս որ թըռ- 5
չուններըը իրենց յոգերը կը ծածկեն,
այնպէս ալ զօրաց Տէրը Երուսա-
ղեմին պաշտպանութիւն պիտի ընէ.
պիտի պաշտպանէ ու փրկէ զանի-
կայ. պիտի անցնի, ու պիտի ա-
զատէ։

Դուք ան Իսրայէլ որդիքը, 6
ումակից որ Իսրայէլ որդիքը չարա-

7 ջար ապառամբեցան : Վասնզի ան
օրը ամէն մարդ մէկդի պիտի նետէ
իր արծաթէ կուռքերը ու ոսկիէ
կուռքերը , որոնք ձեռքերնիդ չինե-
8 ցին ձեզի մեղքի համար : Ես Ե-
սոբեամայեն սրով պիտի իյնայ ,
բայց էն թէ մարդու սրով . հապա
պանիկայ անուն մէկ սուր մը պիտի
ուտէ , որ մարդու սո՚ր չէ . ու ա-
նիկայ սուրին երեսէն պիտի փախչի ,
և անոր երիտասարդները Հարկաւոս
9 պիտի ըլլան : Ու անիկայ էր վա-
խին պատճառաւը իր բերդը պիտի
անցնի . և անոր իշխանները դրօշա-
կէն պիտի զարհուրին , կ՚ըսէ Տէրը ,
որուն կրակը Սիօնի մէջ է , ու
փուռը Երուսաղէմի մէջ :

ԳԼ . Լ Ը

1 Ա՚հա թագաւոր մը արդարութեամբ
պիտի թագաւորէ . ու իշխան-
ները իրաւունքով պիտի իշխեն :
2 Ան՝ մարդը հովի դէմ գնող պա-
տըսպարանի պէս , ու փոթորիկի
դէմ գնող ծածկոցի պէս , ջրի տեղը
եղող ջուրի վտակներու պէս , և ծա-
րաւուտ երկրի մէջ մեծ ապառաժի
3 մը հովանիին պէս պիտի ըլլայ : Ու
աներեսներուն աչքերը պիտի չշա-
նան , և լսողներուն ականջները մը-
4 տիկ պիտի ընեն : Ու արտորա-
գողներուն սիրտը գիտութիւն պի-
տի հասկընայ , և թոթովախօսներ-
ուն լեզուն յստակ խօսելու պատ-
5 րաստ պիտի ըլլայ : Ընդհամին մէյ-
մըն ալ ազնուազարդ պիտի չըսուի ,
ու ազահին մէյմըն ալ առատա-
6 ձեռն պիտի չըսուի . Վասն զի անըզ-
գամը անզգամութիւն կը խօսի , ու-
անոր սիրտը անօրէնութիւն կը դոր-
ծէ . կեղծաւորութիւն կ՚ընէ ու
Տէրոջը վրայով ամբարշտութիւն կը
խօսի . անօթիին հոգին իբոլոր կը
կը զրկէ , ու ծարաւածին խմելիքը
7 կը հատցընէ : Ան ազահին ձարբ-
ները չար են . անիկայ սուտ խօսքե-
րով աղքատները կորսընցընելու
համար նենգութիւններ կը խորհի ,
թէև տնանկը արդարութեամբ խո-
8 սի : Բայց ազնուազարդ մարդը
ազնիւ բաներ կը խորհի , ու ազնիւ-

բաներու վրայ հաստատ կը մնայ :
9 Ո՚վ հանգիստ կնիկներ՝ ելէք ,
իմ ձայնս մտիկ ըրէք . ո՚վ ան-
10 հոգ աղջիկներ՝ իմ խօսքիս ականջ
տուէք : Օրերով ու տարիներով
խռովութեան մէջ պիտի ըլլաք , ո՚վ
անհոգ կնիկներ . քանզի այգեկութը
կորսուեցաւ , հունձքի ժամանակ
11 պիտի չգայ : Ո՚վ հանգիստ կնիկ-
ներ՝ դողացէք . ո՚վ անհոգ կնիկ-
ներ՝ խռովութեան մէջ մնէք . մե-
րկացէք ու մերկ եղէք , ու մէջ-
12 քերնիդ գօտի կապեցէք : Հան-
կալի արտերուն ու պտղաբեր որ-
թին համար կուրծքերնին պիտի ծե-
13 ծեն : Իմ ժողովուրդիս երկրին
վրայ փուշ ու տատասկ պիտի բուսնի .
նաև ամէն ուրախութեան տունե-
րուն վրայ բերկրալի քաղաքին մէջ :
14 Վասնզի պալատները երեսէ պիտի
ձգուին . աղմկայոյզ քաղաքը պիտի
թողուի . բերդերը ու պարիսպները
յաւիտեան քարայրներ պիտի ըլլան ,
ցիւերու զուարճութեան համար ,
15 ոչխարներու արօտ ըլլալու հա-
մար , Մինչև որ վերէն մեր վրայ հո-
գի թափուի , ու անապատը պըտ-
ղաբեր արտի դառնայ , և պտղաբեր
16 արտը անտառ համարուի : Ան ա-
տեններ անապատին մէջը իրաւունք
պիտի բնակի , ու պտղաբեր արտին
17 մէջը արդարութիւն պիտի հանգչի :
Ու արդարութեան գործը՝ խաղա-
ղութիւն , ու արդարութեան ար-
դիւնքը հանգիստ ու ապահովու-
18 թիւն պիտի ըլլայ յաւիտեան : Ու
իմ ժողովուրդս խաղաղաւէտ բնա-
կութեան մէջ , ու ապահով վրան-
ներու մէջ , և հանդարտ հանգըս-
տութեան մէջ պիտի բնակի :
19 Բայց կարկուտ պիտի իջնէ անտա-
ռին վրայ , ու քաղաքը բոլորովին
20 պիտի խոնարհի : Երանի՛ ձեզի՝ որ
ամէն ջուրերու քով կը ցանէք , ու
եզան և իշուն ոտքը հոն կոխել կու-
տաք :

ԳԼ . Լ Գ

1 Վա՚յ քեզի՝ ո՛վ կործանող՝ որ դուն
չկործանուիցար . ու վա՚յ քեզ՝
ո՛վ յափշտակող՝ որ քեզ չյափըշ-

տակեցիր . երբոր դուն կործանելը
լմընցնիս , քեզ պիտի կործանեն .
երբոր յափշտակելէն դադարիս ,
քեզ պիտի յափշտակեն :
2 Ա՛վ Տէր՝ մեզի ողորմէ , քեզի
կը յուսանք . ամէն առաւօտ անոնց
զօրութիւն եղիր , ու նեղութեան
ժամանակը մեզի փրկութիւն էղիր :
3 Ազգերէն ձայնէն ժողովուրդները կը
փախչին , քու բարձրանալէդ ազ-
գերը կը ցրուին :
4 Ան ձեր աւարը թրթռուրին ժո-
ղովեցաւ պէս պիտի ժողվեն . անոր
վրայ՝ մարախներուն ցաթկելուն պէս
5 պիտի ցաթկին : Տէրը բարձրա-
ցած է . վասն զի բարձրը կը
բնակի . Սիօնը իրաւունքով ու
6 արդարութիւնով լեցուց : Ան քու
ժամանակներուդ հաստատութիւ-
նը՝ փրկութեանդ զօրութիւնը
իմաստութիւն ու գիտութիւն պի-
տի ըլլայ . Տէրոջը վախը անոր
գանձն է :
7 Ընդ անոնց զօրաւորները դուրսը
կ'աղաղակեն . խաղաղութեան դես-
պանները դառնապէս կու լան :
8 Ճանուկ ճամբաները ամայի եղան ,
ճամբայէն անցնող չմնաց . անիկա
ուխտը աւրեց , քաղաքները կ'ա-
նարգէ , մարդը բանի տեղ չնա-
9 պէր : Երկիրը սուգ կը բռնէ ու
կը նուաղի . Լիբանան ամչցաւ ,
՝՝ թառամեցաւ . Սարօն անա-
պատի պէս եղաւ , և Բասան ու
10 Կարմեղոս կը թօթվուին : Հիմա
պիտի ելլեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , հիմա
պիտի վառուիմ , հիմա պիտի
11 բարձրանամ : Դուք յղութով պի-
տի յղանաք և մեղ պիտի ծնա-
նիք . ու ձեր շունչը կրակի պէս
12 ձեզ պիտի ուտէ : Ազգերը ժողովուր-
դները կիրի այրուելուն պէս պիտի
ըլլան . անոնք կրակի մէջ՝ կտրուած
13 փուշերու պէս պիտի այրին : Ա՛վ
հեռու եղողներ՝ իմ ըրածս լսեցէք .
ու մօտ եղողներ՝ իմ զօրութիւնս
14 գիտցէք : Սիօնի մէջ մեղաւորնե-
րը կը վախնան . կեղծաւորները
դող կը բռնէ : Ո՞վ մեզի ո՞վ պիտի
բնակի ճաշող կրակին մէջ . մեզի
ո՞վ պիտի բնակի յաւիտենական
բոցերուն մէջ : Արդարութեամբ
քալողը , և ուղղութիւն խօսողը ,
անիրաւութեան շահը մերժողը ,
կաշառք առնելէն ձեռքերը թօթ-
վողը , արիւնահեղութեան խոր-
հուրդը լսելու համար ականջնե՛րը գոցողը ,
ու չարութիւնը չտեսնելու համար
աչքերը գոցողը , Ընիկայ բարձրերը
պիտի բնակի . անոր բերդը ամուր
վէմերու վրայ պիտի ըլլայ . անոր
հաց պիտի տրուի , ու անոր ջուրը
անպակաս պիտի ըլլայ : Քու աչ-
քերդ Թագաւորը իր վայելչու-
թեամբը պիտի տեսանին . անոնք
հեռաւոր երկիր պիտի նային : Քու
սիրտդ վախերը պիտի մտածէ . Ո՞ւր
է դպիրը , ո՞ւր է կշռողը , ո՞ւր է
աշտարակներ գրողը : Դուն պի-
տի չտեսնես ան խիստ ժողովուրդը ,
դժուարիմաց ու անծանօթ լեզու
ունեցող ժողովուրդը , թոթովախօս ու անիմանալի լեզուով խոս-
վո-ւոը : Ահ ուծնախմբութեանդ
քաղաքին՝ Սիօնին նայէ . քու աչ-
քերդ Երուսաղէմը պիտի տեսանին ,
հանգիստ բնակարան մը ու-
վրանոց մը , որուն գլխուները յաւիտեան պիտի չերկարին ,
ու չուաններէն բնաւ պիտի չկտրին :
Հապա հոն փառաւորեալ Տէրը
պիտի ըլլայ մեզի լայնատարած գե-
տերու ու վտակներու տեղ , ուր որ
թիակաւոր նաւ պիտի չմտնէ , և
անկէ մեծ նաւ պիտի չանցնի :
Վասնզի մեր դատաւորը Տէրն է .
մեր օրէնադիրը Տէրն է . մեր թա-
գաւորը Տէրն է , անիկա մեզ պի-
տի ազատէ :
Քու չուաններդ թուլցան , ի-
րենց կայմին խարիսխը չկրցան հաս-
տատ բռնել , առագաստը չկրցան
բանալ . ան ատենը մեծ աւար
բաժնուելցաւ , մինչև անգամ կա-
ղերը աւար առին : Ու հոն բնա-
կողը պիտի չըսէ Թէ Հիւանդ եմ .
հոն բնակող ժողովուրդին անօրէ-
նութիւնը պիտի թողուի :

ԺԳ . Ղ

1 Ա՛վ ազգե՛ր՝ մօտեցէ՛ք որ լսէք , ժո՛ղ
ժողովուրդնե՛ր՝ ականջ տուէ՛ք .

երկիրը ու անոր լիութիւնը , աշխարհքը ու անոր բոլոր բնակիչները
2 րը թող մոխիկ ընեն : Ա՛սան թէ Տէրոջը բարկութիւնը ամէն ազգերուն վրայ , ու սրտմտութիւնը անոնց բոլոր զօրքերուն վրայ է . անիկայ զանոնք նզովեց , զանոնք սպանման մատնեց : 3 Նաև անոնց սպաննուածները պիտի նետուին . ու անոնց դիակներէն գէշ հոտ պիտի ելլէ , և անոնց արիւնէն լեռները պիտի հալին : 4 Ու երկինքին բոլոր զօրքերը պիտի հալին . ու երկինքը մագաղաթի պէս պիտի գալարի . և անոր բոլոր զօրքերը վար պիտի թափին , ինչպէս որ տերեւը կը թափի , ու ինչպէս որ ելոյզ 5 թզենիէն կը թափի : Վասնզի իմ սուրս երկինքի մէջ արբեցած է . ահա անիկայ Եդոմին վրայ ու իմ նզոված ժողովուրդիս վրայ դատաստան ընելու պիտի իջնէ : 6 Տէրոջը սուրը արիւնով լեցուած է , ու ճարպով եղուած է , գառներուն և նոխազներուն արիւնովը — խոյերուն երիկամանց ճարպովը . քանզի Տէրը Բոսրայի մէջ զոհ ունի , ու Եդոմի երկրին մէջ՝ մեծ սպանդ : 7 Նաև անոնց հետ պիտի իյնան միեղջիւրները , ու զուարակները ցուլերուն հետ . և անոնց երկիրը արիւնով պիտի դինովցայ , ու անոնց հողը ճարպով պիտի պարարտանայ : 8 Վասնզի Տէրոջը վրէժխնդրութեան օրը՝ ու Սիոնի վէճին համար հատուցման տարին է : 9 Նաև անոր գետերը՝ ձիւթի , ու հողը ծծումբի պիտի դառնայ . և անոր երկիրը 10 վառած ձիւթի պիտի ըլլայ . Գիշեր ու ցորեկ պիտի չմարի . անոր ծուխը յաւիտեան պիտի ելլէ , և դարէ ի դար աւերակ պիտի մնայ . յաւիտեան յաւիտենից անկէ անցնող 11 պիտի չըլլայ : Ա՛պատ պանիկայ հաւալուանները ու ոզնիները պիտի ժառանգեն , և հոն թաջահաւը ու ագռաւը պիտի բնակի . ու անոր վրայ դատաստանի լարը և ունայնութեան կշիռը պիտի քաշուի : 12 Անոր ազնուականները թագաւորութեան պիտի կանչեն , բայց հոն

դէլը պիտի չգտնուի . ու անոր բոլոր իշխանները պիտի ոչնչանան : 13 Ու անոր պալատներուն մէջը փուշեր , ու անոր պարիսպներուն վրայ եղինճ ու ևկբան պիտի բուսանի . և չագալներու բնակարան , ու ջայլամներու դաւիթ պիտի ըլլայ : 14 Ու վայրենի կատուները բորենիներուն պիտի հանդիպին , ու այծեամները իրարու ձայն պիտի տան , և յուշկապարիկները հոն պիտի հանգչին , ու հոն իրենց հանգիստ տեղ պիտի գտնեն : 15 Հոն նետ օձը իր բոյնը պիտի շինէ , ու հաւկիթ պիտի ածէ , և իր ձագերը պիտի հանէ , ու իր հովանիին տակը ժողվելով՝ պիտի խնամէ . և ու րուբնները հոն պիտի ժողվուին՝ ամէն մէկը իր ընկերին հետ : 16 Տէրոջը գիրքին մէջը փնտռեցէք ու կարդացէք . անոնց մէկը պիտի չպակսի . մէկուն ընկերը պակաս պիտի չըլլայ . վասն զի իր բերանը հրամայեր է , ու իր Հոգին պիտի ժողվէ զանոնք : 17 Նաև ինքը անոնց համար վիճակ ձգեր է . ու իր ձեռքը զանիկայ լարով բաժներ է անոնց . զանիկայ յաւիտեան պիտի ժառանգեն , դարէ ի դար անոր մէջը պիտի բնակին :

ԿԱ . ԼՆ

1 Ընապատը ու չոր երկիրը պիտի ուրախանայ . և անբնակ երկիրը պիտի ցնծայ ու շուշանի պէս պիտի ծաղկի : 2 Ընիկայ բոլորովին պիտի ծաղկի , և ցնծութեամբ ու երգով պիտի ուրախանայ . անոր պիտի տրուի Լիբանանին փառքը , Կարմեղոսին ու Սարոնին գեղեցկութիւնը . անոնք Տէրոջը փառքը՝ մեր Ընտուծոյն գեղեցկութիւնը պիտի տեսնեն :

3 Ծուլացած ձեռքերը ուժովցուցէք , ու դողդոջուն ծունկերը պնդացուցէք . 4 ծուլասիրտներուն ըսէք , Ուժովցէք , մի վախնաք . ահա ձեր Ընտուածը վրէժխնդրութիւնով պիտի գայ , անիկայ պիտի գայ , ու ձեզ ազատէ : 5 Ու առնէը կոյրե-

բուն աչքերը պիտի բացուին , ու
խուլերուն ականջները պիտի բա-
6 ցուին : Կն առնը կաղը եղջե-
րուի պէս պիտի ցատկըտէ , ու
համրին լեզուն օրհնութիւն պիտի
երգէ . քանզի անապատի մէջ ջու-
րեր , ու անբնակ երկրի մէջ հե-
7 ղեղներ պիտի բղխին : Եւ խոր-
շակահար երկիրը լիճի պիտի դառ-
նայ , ու ծարաւուտ երկիրը ջուրի
աղբիւրներ պիտի բղխէ . Ե շա-
գաւներուն պառկած բնակարանը
եղէգի ու կնիւնի գաւիթ պիտի
8 ըլլայ : Եւ հոն պողոտայ ու ճամ-
բայ պիտի ըլլայ , որ անիկայ սուրբ
ճամբայ պիտի ըսուի . անկէ պիղծ
մէկը պիտի չանցնի , հապա անի-
կայ անոնց համար պիտի ըլլայ . ան
ճամբուն մէջ քալողը , ու յիմար-
9 ները անգամ պիտի չմոլորին : Ա-
առիւծ պիտի չըլլայ , ու անոր վրայ
պատառող գազան պիտի չելլէ ,
Ե հոն պիտի չգտնուի , հապա փըր-
10 կուածները հոն պիտի քալեն : Ու
Տէրոջը փրկածները պիտի դառ-
նան , ու երգերով Սիոն պիտի գան ,
և անոնց գլխուն վրայ յաւիտենա-
կան ուրախութիւն պիտի ըլլայ .
անոնք ցնծութիւն ու ուրախու-
թիւն պիտի ստանան . և տրտմու-
թիւնը ու հեծութիւնը անոնցմէ
պիտի հեռանայ :

ԳԼ . Լ.Ջ

1 Ու եղաւ որ Եզեկիա թագաւորին
չորեքտասաներորդ տարին՝ Ա-
ռեստանի Սենեքերիմ թագաւորը
Յուդայի բոլոր պարսպաւոր քա-
ղաքներուն վրայ եկաւ , ու զանոնք
2 առաւ : Եւ Ասորեստանի թագա-
ւորը Ռափսակը շատ զօրքով Լա-
քիսէն Երուսաղէմ խրկեց Եզեկիա
թագաւորին . ու անիկայ Թափիչի
ագարակին ճամբան եղող վերի ա-
ւազանին ջրմուղին վրայ կայնեցաւ :
3 Եւ Խեղկիայի որդին Եղիակիմ՝
պալատին հազարապետը ու Սեբ-
նա առենադպիրը ու յիշատակաց
դպիր Ասափի որդին Յովաքը անոր
եկան :
4 Եւ Ռափսակ անոնց ըսաւ . Ե-

զեկիային ըսէք . Ահա թագաւորը
Ասորեստանի թագաւորը այսպէս
կ'ըսէ . Ո՞նչ է աս յոյսը՝ որուն
դուն կ'ապաւինիս . Դուն ըսիր ,
Պատերազմի համար խորհուրդ ու
զօրութիւն ունիմ , բայց շրթունքի
խօսքեր են . հիմա որո՞ւն ապաւինե-
լով՝ ինծմէ ապստամբեցար : Ահա
դուն ան ջախջախած եղէգէ յուսին՝
Եգիպտոսին ապաւինեցար , որ եթէ
անոր մէկ մարդ մը կռթընի , ձեռքը
պիտի մտնէ ու զանիկայ պիտի
ծակէ . Եգիպտոսի փարաւոն թա-
գաւորը բոլոր իրեն ապաւինողնե-
րուն այնպէս է . Բայց թէ որ ին-
ծի ըսես թէ Մենք մեր Եհովայ
Աստուծոյն կ'ապաւինինք . ասիկայ
ան չէ՞ , որուն բարձր տեղուանքը
ու սեղանները Եզեկիա վերցուց ,
և Յուդային ու Երուսաղէմին ը-
սաւ , Ասոյն առ սեղանիս առջեւը
երկրպագութիւն ընէք : Ու հիմա
իմ տիրոջս Ասորեստանի թագաւո-
րին հետ հաշտուէ , ու քեզի երկու
հազար ձի տամ , թէ որ դուն քու
կողմանէդ անոնց վրայ հեծնողներ
դնելու կարող ես : Եւ իմ տի-
րոջս պինա պզտիկ ծառաներէն մէկ
կուսակալին ի՞նչպէս կրնաս դէմ
դնել , որ դուն կառքերու ու ձիե-
րու համար Եգիպտոսին կ'ապաւի-
նիս : Եւ հիմա աս երկրիս վրայ
արդեօք առանց Եհովայի հրամանի՞ն
ելեր եմ՝ զանիկայ աւերելու համար .
Ինծի Եհովան ըսաւ , Այն երկրին
վրայ ելիր ու զանիկայ աւիր :
11 Ու Եղիակիմ , և Սեբնա , ու
Յովաք Ռափսակին ըսին , Ա-
նձնդ լրէ , քու ծառաներուդ հետ
Ասորերէն խօսէ , քանզի մենք կը
հասկընանք , ու մեզի հետ Եբրայե-
ցերէն մի՛ խօսիր որ պարսպին վրայ
եղող ժողովուրդը լսէ :
12 Բայց Ռափսակ ըսաւ , Մի՞թէ աս խօս-
քերը խօսելու համար իմ տէրս զիս
քու տիրոջդ ու քեզի՞ դրաւ խրկեց .
չէ՞ որ աս մարդիկներուն ալ՝ որոնք
պարսպին վրայ կը նստին ձեզի հետ
իրենց աղբը ուտելու , ու իրենց
մէզը խմելու :
13 Եւ Ռափսակ ոտք ելաւ , ու մեծ

ձայնով մը Երբայեցերէն ազազակէց ու ըսաւ , Ա՛ծ Թագաւորին Յարեւտանի Թագաւորին խօսքերը մոխիկ ըրէք . Թագաւորը այսպէս 14 կ՚ըսէ . Երկիրս ձեզ չհաւնի . քանզի անիկայ չկրնար ձեզ ազատել : Ու Երկիրս ձեզ Նհովա- 15 յին հրամայելնէ՝ ըսելով , Նհովան մեզ անշուշտ պիտի ազատէ , ա՛ա քաղաքը Յարեւտանի Թագա- 16 ւորին ձեռքը պիտի յանձնէ : Երկիրս մոխիկ մի՛ ընէք , քանզի Յարեւտանի Թագաւորը այսպէս կ՚ըսէ . Նեձի հետ հաշտութիւն ըրէք ու ինձի ելէք . և ամէն մարդ իր որթէն՝ ու ամէն մարդ իր թզենիէն ուտէ , և ամէն մարդ իր ջրհորին ջուրէն 17 խմէ , Մինչև որ ես գամ , ու ձեզ ձեր երկրին պէս մէկ երկիր մը՝ ցորենի ու գինիի երկիր մը՝ հացի ու այգի- 18 ներու երկիր մը տանիմ : Ընդյայ որ Երկիրս ձեզ գլխէ հանէ՝ ըսելով , Նհովան մեզ պիտի ազատէ : Մինչ ազգայ աստուածները Յարեւտանի Թագաւորին ձեռքէն՝ ամէն 19 մէկը իր երկիրը ազատո՞ց : Նմաթի ու Ընփաթի աստուածները ջուր են . Ինփարուխմի աստուածները ջուր են . միթէ անոնք Սամարիան իմ ձեռքէս ազատեցի՞ն . Այս եր- 20 կիրներուն ամէն աստուածներէն ջրը իր երկիրը իմ ձեռքէս ազատեց , որ Նհովան Երուսաղէմը իմ ձեռքէս 21 ազատէ : Ու անոնք լուռ կեցան , և անոր ամենևին պատասխան մը չտուին . քանզի Թագաւորը հրամայեր էր , ըսելով , Անոր պատասխան մի՛ տաք :

22 Ու Ընղկիայի որդին Նղիակիմ՝ պալատին հազարապետը և Սերնա աստենադպիրը ու յիշատակաց դպիրը Յասափի որդին Յովաքը հանդերձներն պատռած՝ Նզեկիայեն դացին , ու Ռաբսակին խօսքերը անոր պատմեցին :

ԳԼ . Լ

1 Ու երբոր Նզեկիա Թագաւորը լսեց , իր հանդերձները պատռեց ու քուրձ հագաւ , և Տէրոջը 2 տունը մտաւ . Ու Նղիակիմ՝ պալատին հազարապետը և Սերնա աստենադպիրը ու քահանաներէն ծերերը քուրձեր հագած՝ Ամոսի որդի Եսայի մարգարէին խրկեց : 3 Ու անոր ըսին , Նզեկիա այսպէս կ՚ըսէ . Այսօր նեղութեան , կշտամբանաց ու նախատանաց օր է . քանի տղաքը մինչև ծնանելու վայրկեանը հասան , բայց ծնանելու ոյժ չկայ : Գուցէ որ քու Տէր Ա- 4 ստուածդ Ռաբսակին խօսքերը լսէ , որն որ իր տէրը Յարեւտանի Թագաւորը խրկեց՝ կենդանի Աստուածը նախատելու համար , ու քու Տէր Աստուածդ ան իր լսած խօսքերուն համար յանդիմանութիւն տայ . ուրեմն դուն գտնուող մնացորդին համար աղօթք ըրէ : Ու 5 Նզեկիա Թագաւորին ծառաները Եսայիին գացին : Ու Եսայի ա- 6 նոնց ըսաւ , Ձեր տիրոջը ասանկ ըսէք . Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Մի վախնար ան լսած խօսքերէդ , որոնցմով Յարեւտանի Թագաւորին ծառաները զիս հայհոյեցին : Գուցէ 7 ես անոր վրայ մէկ ոգի մը կը խրկեմ , ու մէկ լուր մը լսելով՝ իր երկիրը պիտի դառնայ , ու զանիկայ իր երկրին մէջ սրով պիտի կործանեմ :

Ու Ռաբսակ դարձաւ ու Յա- 8 րեւտանի Թագաւորը գտաւ , որ Լիբնայի հետ կը պատերազմէր . վասն զի լսած էր որ Լաքիսէն ջուխր է : Ու Եհեթէրի Նթէ- 9 ովպացւոց Թարակա Թագաւորին համար լսեց , որ կ՚ըսէին , Գնաւ անիկայ քեզի հետ պատերազմելու ելեր է . ու երբոր ասիկա լսեց , Նզեկիայեն դեսպաններ խրկեց՝ ըսելով , Յուդայի Նզեկիա Թա- 10 գաւորին այսպէս խօսիք ու ըսէք . Ան քու Աստուածդ՝ որուն դուն ապաւինիր ես , թող քեզ չխաբէ՝ ըսելով , Երուսաղէմ Յարեւտանի Թագաւորին ձեռքը պիտի չյանձնուի : Ահա դուն լսեցիր ինչ որ Յա- 11 րեւտանի Թագաւորները բոլոր երկիրներուն ըրին , ու ինչպէս զանոնք բոլորովին կործանեցին , ու Հիմա դուն պիտի ազատիս : Միթէ 12

իմ հայրերուս կոչնանած ազգերուն,
այսինքն Պոլզանին, Խառանին,
Ռեսեփին, ու Եդեսացւոց մէջ
եղող Աքեմի որդւոցը աստուած-
13 նները զանոնք ազատեցի՞ն։ Ա՞ւր
է Համաթի թագաւորը, ու Արփա-
թի թագաւորը, ու Սեփարուիմ
քաղաքին Ենայինն և Հայինն թա-
գաւորը։
14 Ու Եզեկիա նամակը դեսպան-
ներուն ձեռքէն առաւ ու զանիկայ
կարդաց, և Տէրոջը տունը եկաւ.
ու Եզեկիա Տէրոջը առջեւը բացաւ
15 անիկայ։ Ու Եզեկիա Տէրոջը
առջեւը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ,
16 Ո՛վ Տէր զօրութեանց՝ Իսրա-
էլի, որ քերովբէներուն վրայ
կը նստիս. երկրիս ամէն թագա-
ւորութիւններուն վրայ Աստուած
միայնակ դուն ես. երկինքը ու երկիրը
17 դուն ստեղծեցիր։ Ո՛վ Տէր՝ ա-
կանջդ խոնարհեցո՛ւր ու լսէ. ո՛վ
Տէր՝ աչքերդ բաց ու նայէ, և լսէ
Սենեքերիմին բոլոր խօսքերը, որ
խրկեց կենդանի Աստուածը նախա-
18 տելու համար։ Ո՛վ Տէր՝ իրա-
ւընէ Ասորեստանի թագաւորները
բոլոր ազգերը ու անոնց երկիրը
19 աւերեցին, Ու անոնց աստուածները
կրակի տուին. վասն զի անոնք
Աստուած չէին, հապա մարդու
ձեռագործ՝ փայտ ու քար էին. ա-
նոր համար զանոնք կորսնցուցին։
20 Ու հիմա դուն ո՛վ Տէր Աստուած
մե՛ր՝ ազատէ մեզ անոր ձեռքէն,
որպէս զի երկրիս բոլոր թագաւո-
րութիւնները գիտնան, որ Տէրը
միայն դուն ես։
21 Ու Ամովսի որդին Եսայիա Եզե-
կիայի հետ խրկեց՝ ըսելով, Ի-
սրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս
կ՚ըսէ. Որովհետև Ասորեստանի
Սենեքերիմ թագաւորին համար
22 աղօթք ըրիր ինծի, Անոր վրայով
Տէրոջը բան խօսքը սա է. Սիօնի
կոյս աղջիկը քեզ անարգեց, քեզ
ծաղր ըրաւ, Երուսաղէմի աղջիկը
23 քու ետեւէդ գլուխ շարժեց. Դուն
ճո՞վ նախատեցիր ու հայհոյեցիր,
ա՛ւ որո՞ւն վրայ ձայնդ վերցուցիր,
և աչքերդ Իսրայէլի Սուրբին

դէմ վեր վերցուցիր։ Քու ծա- 24
ռաներուդ ձեռքովը Տէրը նա-
խատելով՝ ըսիր, Իմ կառքերուս
շատութիւնովը լեռներուն բարձ-
րութիւնը՝ Լիբանանու քովերը
եկայ, ու անոր բարձր եղևիններուը
ընտիր մայրերը պիտի կարեմ.
ու անոր խիտ բարձր ծայրը՝ անոր
Կարմելացւոյն անտառը պիտի մըտ-
նեմ։ Ես փորեցի ու ջուր խմեցի, 25
ու պաշարուած տեղերուն բոլոր
գետերը ոտքերուս թաթովը ցամ-
քեցուցի։
Մի՞թէ լսած չէիր որ առիկայ 26
շատոնցմէ ես չինեցի, ու առջի
օրերէն՝ ի վեր ձեւակերպեցի. հիմա
հասուցի, որ դուն պարսպաւոր
քաղաքները աւերակի հողակոյտ-
ներու դարձընես։ Անոնց 27
բնակիչներուն ձեռքը կարճ ըլլա-
լուն համար զարհուրեցան ու ամչը-
ցան. անոնք դաշտի խոտի, և
կանանչ բանջարի պէս, ա՛ւ տանիքի
խոտի պէս, և դիս չհասած ու
խորշակէն գարնուած հունձքի պէս
եղան։ Նայեցայ ես քու բնակու- 28
թիւնդ, ելլելդ ու մտնելդ և ինծի
ունեցած սրտմտութիւնդ գիտեմ։
Որովհետև ինծի ունեցած սըրտ- 29
մտութիւնդ ու քու ամբարտա-
ւանութիւնդ իմ ականջներուս հա-
սաւ, ես ալ իմ կարթս քու քիթդ՝
և իմ սանձս քու բերանդ պիտի
դնեմ, ու քու եկած ճամբայէդ
քեզ կու պիտի դարձընեմ։
Ու ասիկայ քեզի նշան ըլլայ. 30
ասոր տարի ինքիրմէ բուսածը, ու
երկրորդ տարին՝ ինկած հասկերէն
բուսածը պիտի ուտէք. ու երրորդ
տարին ցանեցէք ու հնձեցէք և
այգիներ տնկեցէք ու անոնց պը-
տուղը կերէք։ Ու Յուդայի տա- 31
նը ազատուած մնացորդը վարէն
արմատ պիտի արձակէ, ու վերէն
պտուղ պիտի տայ։ Վասնզի Ե- 32
րուսաղէմէն մնացորդ, ու Սիօն
լեռնէն ազատուած պիտի ելլէ.
ասիկայ զօրաց Տէրոջը նախանձը
պիտի ընէ։
Ասոր համար Ասորեստանի թա- 33
գաւորին վրայով Տէրը այսպէս

կ'լսէ . Ընիկայ աս քաղաքը պիտի
չմնանէ , ու անոր նետ պիտի չնետէ ,
և անոր առջևը վահանով պիտի
չգայ , ու անոր դէմ պատնէշ պիտի
34 չհանգնէ . Իր եկած ճամբայէն նո՛ւ
պիտի դառնայ , ու աս քաղաքը
35 պիտի չմնանէ , կ'լսէ Տէրը : Նո՛ւ
աս քաղաքը պիտի պաշտպանեմ , ու
զանիկայ ազատեմ ինձի համար
ու իմ ծառայիս Դաւիթին համար :
36 Ու Տէրոջը հրեշտակը ելաւ , և
Ասորեստանի բանակին մէջը հարիւր
ութսունուհինգ հազար հոգի զար-
կաւ . ու երբոր առաւօտուն կա-
նուխ ելան , ահա անոնց ամէնը
37 մեռած մարմիններ էին : Նո՛ւ Ա-
սորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը
գնաց գնաց , ու դարձաւ Նինուէի
38 մէջ նստաւ : Ու երբոր անիկայ
իր աստուծոյն Նեսրաքին տանը
մէջ երկրպագութիւն կ'ընէր , ա-
նոր որդիքը Ադրամելէք ու Սարա-
սար զանիկայ սրով զարկին , ու
Արարադի երկիրը փախան . և
անոր տեղը անոր որդին Ասրխան
Թագաւոր եղաւ :

ԳԼ . Լ

1 Ո՛ն օրերը Եզեկիա մահուան ա-
տիճանը հիւանդացաւ : Ու
Ամովսի որդին Եսայի մարգարէն
անոր եկաւ , ու անոր ըսաւ , Տէրը
այսպէս կ'լսէ . Տանդ համար պա-
տուէր տուր , քանզի դուն մեռ-
2 նելու ես ու պիտի չապրիս : Ու
Եզեկիա իր երեսը պատին դար-
3 ձուց ու Տէրոջը աղօթք ըրաւ , Ու
ըսաւ , Ո՛վ Տէր , կ'աղաչեմ , քու
առջևդ ճշմարտութեամբ ու կատա-
րեալ սրտով քալելը՝ և քու աչքիդ
4 առջևը բարի եղածը ընելս յիշէ .
ու Եզեկիա մեծ լացով մը լացաւ :
4 Ու Տէրոջը խօսքը եղաւ Եսա-
5 յիին , ըսելով , Գնա Եզեկիային
ըսէ , Քու հօրդ Դաւիթին Տէր
Աստուածը այսպէս կ'լսէ . Քու
աղօթքդ լսեցի , քու արտ-
ցունքը տեսայ . ահա ես քու օրե-
րուդ վրայ տասնուհինգ տարի պի-
6 տի աւելցընեմ . Ես քեզ ու աս
քաղաքը Ասորեստանի թագաւորին
ձեռքէն պիտի ազատեմ , և աս
քաղաքին պաշտպանութիւն պիտի
ընեմ : Ես ասիկայ քեզի Տէրոջ- 7
մէն նշան ըլլայ , թէ Տէրը աս իր
ըսած խօսքը պիտի կատարէ . Ահա 8
աստիճանը Ահազին արևու ժամա-
ցոյցին վրայ իջած աստիճաններէն
տասը աստիճան ետ պիտի դարձը-
նեմ . ու արևը իջած աստիճան-
ներէն տասը աստիճան ետ դար-
ձաւ :

Ե՛ւ Հուդայի Եզեկիա թագա- 9
ւորին գրածը , ո՛ր իր հիւանդա-
նալուն ու հիւանդութենէ ելլելուն
առնը գրէց :

Ես ըսի , Իմ օրերուս հանդիստ 10
ժամանակին մէջ գերեզմանին դրու-
ները պիտի երթամ . մնացած տա-
րիներէս զրկուեցայ : Ըսի թէ 11
Տէրը պիտի չտեսնեմ , Տէրը պիտի
չտեսնեմ կենդանեաց երկրին մէջ .
և միւս աշխարհին բնակչացը հետ
ըլլալով , ալ մարդու պիտի չնա-
յիմ : Իմ բնջանս կը չուէ , ու 12
հովիւներուն տաղաւարին պէս ինձ-
մէ կը փոխադրուի . իմ կեանքս
կտրեցի ոստայնանկի պէս . առէջէն
պես կը կտրէ . ցորեկուընէ մինչև
գիշեր պես պիտի լմընցընես : Մին- 13
չև առաւօտ ապասեցի . առիւծի
պէս բոլոր ոսկորներս կը կոտրէ .
ցորեկուընէ մինչև գիշեր պես պիտի
լմընցընես : Կռունկի պէս կամ ծի- 14
ծեռնիկի պէս կը ճչէի . աղաւնիի
պէս կը ծնչէի . վեր նայելէն ա-
չերս տկարացան . ով Տէր՝ ստե-
նապի մէջ եմ , ինծի ձեռնտուն ե-
ղիր :

Ի՞նչ ըսեմ . ինքը ինծի խօսե- 15
ցաւ ու ինքը կատարեց . իմ բո-
լոր տարիներուս մէջ հոգւոյս աս
ցաւին համար կամաց պիտի քա-
լեմ : Ո՛վ Տէր՝ մարդիկ ասոնցմով 16
կ'ապրին . ու իմ հոգւոյս կեանքը
ասոնց ամենէն է . և դուն բժշկե-
ցիր ու ապրեցուցիր : Ահա խա- 17
ղաղութեան տեղ մեծ դառնու-
թիւն էր ինծի . բայց դուն
իմ հոգիս սիրեցիր , ո՛ ապակա-
նութեան գուբէն ետ հանեցիր . վասն
զի բոլոր մեղքերս կռնակիդ հետը

վեցին, Բաբիլոն պիտի տարուի. 7
մէկ բան մը պիտի չմնայ՝ կ'ըսէ Տէրը. Ու քեզմէ ելլելու՝ բուն ծը-
նանելու որդիներէդ պիտի առնեն, և անոնք Բաբիլոնի թագաւորին պալատին մէջը ներքինիներ պիտի
ըլլան: Ու Ո՛վ Երզեկիա Նասայիին ը- 8
սաւ, Տէրոջը խօսքը որ դուն ը-
սիր, բարի է. նաև ըսաւ, Ո-
րովհետև իմ օրերուս մէջ խաղա-
ղութիւն ու ապահովութիւն պիտի
ըլլայ:

ԳԼ. Ի

Ա՛խ թաւարեցէք, մխիթարեցէք իմ 1
ժողովուրդս, կ'ըսէ ձեր Աս-
տուածը. Երուսաղէմին քաղը- 2
րութեամբ խօսեցէք. ու անոր
կանչեցէք՝ որ անոր պատերազմելու-
ժամանակը լմայաւ, և անոր անօ-
րէնութիւնը թողուեցաւ. քանզի
իր բոլոր մեղքերուն համար Տէ-
րոջը ձեռքէն կրկին հասած ա-
ռաւ:

Ընապատի մէջ կանչողին ձայնը. 3
Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք,
ու անապատին մէջ մեր Աստու-
ծոյն համար շաւիղ շիտակեցէք:
Ամէն ձոր պիտի բարձրանայ, և 4
ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ,
ու ծուռը պիտի շիտակուի, և խորա-
ւուրտ տեղերը հաւասար պիտի
ըլլան. Ու Տէրոջը փառքը պիտի 5
յայտնուի, և ամէն մարմին մէկ-
ասդ զանիկայ պիտի տեսնէ. քանզի
Տէրոջը բերանը խօսեցաւ:

Ա՛մէկ ձայն մը ըսաւ, Կանչէ. 6
ու անիկայ ըսաւ, Ի՞նչ կանչեմ.
Ամէն մարմին խոտ է, ու անոր
բոլոր վայելչութիւնը դաշտի ծա-
ղիկին պէս է: Խոտը կը չորնայ, 7
ծաղիկը կը թառամի, երբոր անոր
վրայ Տէրոջը հոմը կը փչէ. իրա-
պէս ժողովուրդը խոտ է: Խոտը 8
կը չորնայ, ծաղիկը կը թառամի.
բայց մեր Աստուծոյն խօսքը յաւի-
տեան պիտի մնայ:

Դուն բարձր լեռան վրայ, ո՛վ 9
դուն՝ որ Սիոնին աւետիս կը բերես.
քու ձայնդ ուժով բարձրացուր,
ո՛վ դուն՝ որ Երուսաղէմին աւետիս

18 նետերը: Կանգի գերեզմանը քեզ չկրնար օրհնել. մահը քեզի փառք չկրնար տալ. գուբը իջնողները քու ճշմարտութեանդ չեն կրնար 19 յուսալ: Ապրողը՝ ապրողը քեզ պիտի օրհնէ, ինչպէս որ ես այսօր կ'ընեմ. քու ճշմարտութիւնդ հայրը էր որդուցը պիտի գիտցընէ: 20 Տէրը իմ փրկութիւնս եղաւ. ա-նոր համար մեր կենացը բոլոր օրե-րուն մէջ՝ իմ օրհնութիւններս Տէ-րոջը տանը մէջ լար ունեցող նուա-գարաններով պիտի երգենք:

21 Ա՛սան զի Նասայի ըսեր էր, Ձոր թուզեր առնեն, մանրեն ու վեր-քին վրայ դնեն, և պիտի առողջա- 22 նայ: Ու Եզեկիա ըսեր էր, Տէ-րոջը տունը ելլելուս նշանը ի՞նչ ըլլայ:

ԳԼ. ԼԹ

1 Ա՛ն ատենը Բաբիլոնի թագաւորը՝ Բաղադանի որդին Մարովդաք թաղաքան նամակներ ու ընծաներ խրկեց Եզեկիային, քանզի անոր հիւանդանալը և առողջանալը լսեր 2 էր: Ու Եզեկիա անոնց վրայ ու-րախացաւ, և իր թանկագին բա-ներուն տունը, արծաթը, ու ոս-կին, ու խունկերը, և պատուա-կան ելը, ու իր զէնքերուն բոլոր տունը, և իր գանձերուն մէջը բոլոր գտնուածը ցուցուց. ու իր տանը մէջ և իր բոլոր տէրութեանը մէջ բան մը չմնաց, որ Եզեկիա անոնց չցուցընէ:

3 Ու Նասայի մարգարէն Եզեկիա թագաւորին եկաւ ու անոր ըսաւ, Ա՛ս մարդիկները ի՞նչ ըսին, և ո՛րկից եկան քեզի. ու Եզեկիա ըսաւ, Հեռու տեղէ Բաբի- 4 լոնէն եկան: Ան անիկայ ըսաւ, Ի՛նչ տուն մէջ ի՞նչ տեսան. ու Եզեկիա ըսաւ, Տանս մէջ ինչ որ կայ՝ տեսան, ու գանձերուս մէջ անոնց չցուցուցած բանս չմնաց: 5 Ան ատենը Նասայի Եզեկիային ը-սաւ, Հօրայց Տէրոջը խօսքը մտիկ 6 ըրէ. Ահա օրեր կու գան՝ որ քու տանդ մէջ ինչ որ կայ, ու քու հայրերդ մինչև աս օրս ինչ որ ժո-

կը բերես . բարձրացուր , մի վախնար . Յուդայի քաղաքներուն մէջ , Ահա ձեր Աստուածը : Ահա Տէր Եհովան զօրութեամբ պիտի գայ , ու անոր բազուկը իրեն համար պիտի իշխէ . ահա իր վարձքը իր հետն է , ու գործոյ հատուցումը իր առջևն է : Ինչպէս հովիւի պէս իր հօտը պիտի հովուէ . գառնուկները իր բազուկովը պիտի ժողվէ , ու գոգնոցի իր գրկացը մէջ պիտի կրէ և ձիթ տուղներուն կամաց պիտի քշէ :

Ո՞վ իր ափովը ջուրերը չափից , ու թիզով երկինքը ծրագրից , ու երկրիս հողը չափի մէջ ամփոփից , և լեռները կշռորդով , ու բլուրները կշեռքով կշռից : Ո՞վ քրնեղ Տէրոջը Հոգին . ու անոր խորհրդակից եղաւ , խնդրեմ ու ըրաւ զանիկայ : Ընիկայ որո՞ւն խորհուրդ հարցուց . ու ո՞վ անոր իմաստութիւն տուաւ , և դատաստանի ճամբան ասրվեցուց . ո՞վ ուրուն գիտութիւն ասրվեցուց , ու իմաստութեան ճամբան պիտցուց :

Ահա ազգերը դոյլին կաթիլի պէս են , ու կշեռքի մէջի մանր փոշիին պէս կը սեպուին . ահա կղզիները ցրուած փոշիի պէս են :

Ու Լիբանան կրակի համար բաւական չէ . ու անոր անասուններըը ողջակէզի համար բաւական չեն :

Ամէն ազգերը անոր առջևը ոչինչի պէս ա՛ ոչինչէն պակաս , և ունայնութիւն կը սեպուին :

Ուսոի դուք Աստուած որո՞ւ կը նմանցընէք , ու զանիկայ ի՞նչ նմանութեան հետ կը հաւասարցընէք :

Արուեստաւորը կը ձուլէ կուռքը , ու ոսկերիչը զանիկայ ոսկիով կը պատէ , և անոր արծաթէ շղթաներ կը շինէ : Ան աղքատը որ չկրնար ձեռնհաս նուէրներ ընել , անիսուա փայտ կ'ընտրէ , իրեն վարպետ արուեստաւոր մը կը փնտռէ , որ անշարժ կուռք մը շինէ :

Մի՞թէ չգիտցաք , չլսեցի՞ք , Հէզի առաջուց չպատգեցաւ , երկրիս հիմնադրութիւնեն չհասկըցա՞ք :

Նա՛ է երկրիս շրջանին վրայ նստող . ու անոր բնակիչները մարախներու պէս են . Նա է երկինքը վարագուրի պէս տարածողը , ու նստելու համար գանիկայ վրանի պէս կանգնողը : Նա՛ է իշխանները բնաջինջ ընողը , ու երկրիս դատաւորները ոչնչացընողը : Նոյն դեռ չտնկուած , չցանուած , և անոնց բունը հողի մէջ չարմատացած , անիկայ անոնց վրայ կը փչէ , ու անոնք կը չորնան . և փոթորիկը զանոնք մղեղի պէս կը տանի : Ընդ որո՞ւն կը նմանցընէք զիս , որ ես անոր հաւասար ըլլամ՝ կ'ըսէ Սուրբը : Աչքերնիդ վե՛ր վերցուցէք ու նայեցէ՛ք . ասոնք ո՞վ ստեղծից . անիկայ անոնց զօրքը համրանքով կը հանէ , անոնց ամէնը իրենց անունովը կը կանչէ . Ի մեծ իշխանութեամբը ու սաստիկ զօրութեամբը անոնցմէ բնաւ մէկը կը պակսի :

Ո՛վ Յակոբ՝ ինչո՞ւ կ'ըսես , ու ո՛վ Իսրայէլ՝ ինչո՞ւ կը պնդես թէ Իմ ճամբաս Տէրոջմէ ծածկուեցաւ , և իմ իրաւունքս իմ Աստուծմէս զանց եղաւ : Մի՞թէ չգիտցար , կամ չլսեցի՞ր որ յաւիտենական Աստուածը Եհովան՝ երկրիս ծայրերուն Ստեղծիչը չյոգնիր ու չձանձրանար . անոր իմաստութիւնը չքննուիր : Նա՛ յոգնածին ոյժ կուտայ , ու կարողութիւն չունեցողին շատ զօրութիւն հասցընող : Երիտասարդները անդամ պիտի յոգնին ու ձանձրանան , և ընտիր կոտիճները բոլորովին պիտի իյնան : Բայց Տէրոջմէ յոյս ապաւինողներուն ոյժը պիտի նորոգուի . Նա՛ անոնք արծիւներու պէս թեւերով վեր պիտի կելլեն . պիտի վազեն ու չձանձրանան , պիտի քալեն ու չյոգնին :

ԿԱ . ԼՈՒ

Ո՛վ կղզիներ՝ իմ առջևս լռեցէ՛ք , ու ժողովուրդները նորոգեն ոյժը . մօտենան ա՛ն ատենը խօսին . միասին դատաստանի մօտենանք : Ո՞վ արդ հանեց արդարը արևելքէն , ու զանիկայ իր հետևութեան կանչեց , ազ-

դերը անոր առջևը դրաւ , ու թա-
դաւորներու վրայ անոր տիրել
տուաւ , պառնե փոշիի պէս դրաւ
անոր սուրբ առջևը , ու հոդմաղար
մինդի պէս՝ անոր աղեղին առջևը :
3 Ո՛անոնք հալածեց , ու խաղաղու-
թեամբ անցաւ անանկ ճամբայէ
մը , ուր որ բնաւ իր ոտքը կոխած
4 չէր : Ո՞վ է ասիկա գործողը ու
ընողը , ո՞ր ջղջանները սկիզբէն
կանչողը . ես Տէրս ու առաջինն եմ ,
ու եղբայրներուն հետ եմ :
5 Աղբիւրը տեսան ու վախցան ,
երկրիս ծայրերը դողացին , անոնք
6 մօտեցան ու եկան . Անոնց ամէն
մէկը իր ընկերին օգնութիւն ըրաւ ,
ու ոմն մարդ իր եղբօրը Ո՛օրացիր'
7 ըսաւ : Ու արուեստաւորը՝ ոս-
կերիչին , ուռով ծեծողը սալի վրայ
զարնողին սիրտ կու տայ , ու կ'ըսէ ,
Ո՛նիկայ կպցընելու համար աղէկ է ,
ու զանիկայ գամերով կը գամէ , որ
չշարժի :
8 Բայց դուն՝ ով իմ ծառաս Ի-
սրայէլ , իմ ընտրեալս Յակոբ՝ իմ
սիրելւոյս Աբրահամին սերունդը՝
9 Որ քեզ երկրիս ծայրերէն առի , ու
քեզ անոր եզերքներէն կանչեցի ,
և քեզի ըսի , Դուն իմ ծառաս ես ,
քեզ ընտրեցի ու քեզ չմերժեցի .
10 Մի վախնար , քանզի ես քեզի
հետ եմ . մի զարհուրիր , վասն զի
ես քու Աստուածդ եմ . քեզ պի-
տի զօրացընեմ և քեզի օգնութիւն
պիտի ընեմ , ու իմ արդարու-
թեանս աջովը քեզ պիտի բռնեմ :
11 Ահա քեզի դէմ ամէն բարկացող-
ները պիտի ամչնան ու պիտի
պատկառին . ու քեզի հետ վիճող
մարդիկները չեզածի պէս պիտի
12 ըլլան ու պիտի կորսուին : Քեզի
հետ կռուող մարդիկները պիտի
փնտռես ու պիտի չգտնես . քեզի
հետ պատերազմ ընող մարդիկները
չեզածի պէս ու ոչինչի պէս պիտի
13 ըլլան : Քանզի ես քու Տէր Աս-
տուածդ եմ , որ քու աջ ձեռքէդ
կը բռնեմ , ու քեզի կ'ըսեմ .
Մի վախնար , ես քեզի օգնու-
14 թիւն կ'ընեմ : Մի՛ Յակոբին
որդի՛ մի վախնար , ո՛վ Իսրայէլին
մահկանացուներդ , քեզի պիտի
օգնեմ , կ'ըսէ Տէրը ու Իսրայէլին
Սուրբը՝ քու Փրկիչդ : Ընդ ես 15
քեզ նոր՝ սուր և առաջնաւոր կամ-
նատոլի պէս պիտի ընեմ . լեռները
պիտի մանրես ու փշրես , և բլուր-
ները մինդի պիտի դարձընես .
16 Ո՛անոնք պիտի հոսես , ու հովը
զանոնք պիտի տանի , և փոթորիկը
զանոնք պիտի ցրուէ . ու դուն Տէ-
րոջմով պիտի ցնծաս , Իսրայէլին
Սուրբովը պիտի պարծենաս :
17 Աղքատները ու տնանկները ջուր
կը փնտռեն , բայց չկայ . անոնց
լեզուն ծարաւէն չորցեր է . ես Տէրս
անոնց խնդրուածքը պիտի լսեմ ,
ես Իսրայէլին Աստուածը զանոնք
18 երբեք պիտի չձգեմ : Կարձր տե-
ղերու վրայ գետեր , ու հովիտներու
մէջ աղբիւրներ պիտի բանամ .
անապատը ջուրի լիճի , ու չոր եր-
կիրը ջուրի աղբիւրներու պիտի
19 դարձընեմ : Անապատին մէջ ե-
ղևին , սատիմ , մրտենի և իւղի
ծառ պիտի տնկեմ . անջուր երկրին
մէջ մայր , ասի ու սոսախ միասին
20 պիտի դնեմ . Որպէս զի տեսնեն
ու գիտնան , ու միտքերնին դնեն
ու հասկընան , որ ասիկայ Տէրոջը
ձեռքը ըրաւ , ու Իսրայէլին Սուրբը
առեղծեց :
21 Ձեր դատը առաջ բերէք , կ'ըսէ
Տէրը . Ձեր զօրաւոր փաստերը մօ-
տեցուցէք , կ'ըսէ Յակոբին Թագա-
22 ւորը : Թող մօտեցընեն , ու
ինչ բաներ պատահին անոնց
ջինները մեզի յայտնեն թէ անոնք
ինչ էին , որպէս զի միտքերնիս
պահենք , ու անոնց վախճանը գի-
տնանք . կամ ապագայ բաները մեզի
23 գուշակեն : Պատմեցէք առաջ-
ները թէ ինչ էին , որ ձեր աստուած
ըլլալը գիտնանք . կամ աղէկ կամ
գէշ բան մը ըրէք , որ զարմանանք
ու միասին տեսնենք : Ահա դուք 24
ոչինչ էք , ու ձեր գործքն ալ ոչինչ
է . ձեզ ընտրողը պզծութիւն է :
25 Հիւսիսի կողմէն մէկը արթնցուցի , և
ինք պիտի գայ , ո՛ր արևելքէն իմ
անունս պիտի կանչէ . և իշխաններուն
տիրոջ պէս պիտի կոխէ , ինչպէս

26 որ բրուտը կաւը կը կոխէ : Ո՞վ
պատմեց սկիզբէն՝ որ գիտնանք . ու
առջի դարերէն՝ որ Հ՛ըմարիտ է ը-
անք . ո՛չ յայտնող մը կայ , ո՛չ
գիտցընող մը , և ո՛չ ձեր խօսքերը
27 մտիկ ընող մը : Ուստի ես ըսի
Աբծնին , Ընդ՝ ահա անոնք . ու
Երուսաղէմին աւետիս բերող տուի :
28 Ես նայեցայ , ու մարդ մը չկար ,
և ասոնցմէ բնաւ մէկ խորհրդական
մը չկար , որ հարցընեմ , ու պա-
29 տասխան տայ : Ընդ՝ ամէնքը սը-
նոտի են , գործքերնին ոչինչ է .
անոնց ձուլածոյ կուռքերը հով և
ունայնութիւն են :

ԿԱ . ԽԱ

1 Ընդ՝ իմ ծառաս՝ որուն ձեռնտու
պիտի ըլլամ , ո՛ր իմ ընտրածս՝
որո՛ն իմ սիրտս հաւնեցաւ . իմ
Հոգիս անոր վրայ դրի . անիկայ
ազգերուն իրաւունք պիտի հանէ :
2 Անիկայ պիտի չպոռայ ու պիտի
չաղաղակէ , և իր ձայնը դուրսը լսել
3 պիտի չտայ : Ջախջախած եղէգը
պիտի չփշրէ , ու պլպլացած պատ-
րոյդը պիտի չմարէ . իրաւունքը
4 ճշմարտութեան պիտի հանէ : Անի-
կայ պիտի չհոգնանայ ու պիտի
չթուլնայ , մինչև որ իրաւունքը
երկրի վրայ հաստատէ . և կղզի-
ները անոր օրէնքին պիտի սպասեն :
5 Երկինքը ստեղծող ու զանիկայ
կազմող , երկիրը ու անոր միջ
բուսածը տարածող , անոր վրայ
եղող ժողովրդեան շունչ՝ և անոր
միջը քալողներուն ոգի տուող Տէր
6 Աստուածը այսպէս կ՛ըսէ . Ես Տէրս
քեզ արդարութեամբ կանչեցի , և
ձեռքէդ պիտի բռնեմ ու քեզ
պիտի պաշտպանեմ , և քեզ ժո-
ղովուրդին ուխտ , ո՛ր ազգերուն
7 լոյս պիտի տամ . Որ կոյրերուն աչ-
քերը բանաս , բանտարկեալները
բանտէն հանես , ո՛ր խաւարի միջ
8 նստողները կապանքի տունէն : Ես
Եհովայ եմ , իմ անունս ա՛ս է .
ու իմ փառքս ուրիշի մը չեմ
տար , ոչ ալ իմ պատիւս կուռ-
9 քերուն : Առջի բաները ահա ե-
ղան , ու նորերը ես կը յայտնեմ .
անոնք դեռ չեղած ձեզի կ՛իմացը-
նեմ :

10 Նո՛ր երգ երգեցէք Տէրոջը , ո՛ր
անոր գովեստը երկրիս ծայրե-
րէն , ովք ծովը իջնողներ ու զա-
նիկայ լեցընողներ , կղզիներ և ա-
նոնց բնակիչները : 11 Անապատը ու
անոր քաղաքները Կեդարու բնա-
կած գեղերը ձայն վերցընեն . Սէ-
լայի բնակիչները յաղթանակի երգով
լեռներուն գլխէն ձայն տան . 12 Տէ-
րոջը փառք տան , և անոր գովես-
թիւնը կղզիներուն մէջ պատմեն :
13 Տէրը հզօրի պէս պիտի ելլէ , պա-
տերազմող մարդու պէս իր նախան-
ձը պիտի արթընցընէ . պիտի ա-
ղաղակէ ու բարձրաձայն պիտի գո-
չէ , և իր թշնամիներուն վրայ յաղ-
թող պիտի ըլլայ :

14 Ես շատոնցմէ լուռ կեցայ , ձայնս
կտրեցի , ու պես պահեցի . Հիմա
ծնանող կնկան պէս պիտի պոռամ ,
պիտի աւրեմ , ու միւսէն պիտի
կլլեմ . 15 Լեռները ու բլուրները ա-
նապատ պիտի ընեմ , և անոնց բո-
լոր խոտը պիտի չորցընեմ , ու
գետերը ցամաքի պիտի դարձընեմ ,
և լիճերը պիտի ցամքեցընեմ :
16 Ու կոյրերը իրենց չգիտցած ճամ-
բուն մէջ պիտի պտրտցընեմ , զա-
նոնք իրենց չգիտցած շաւիղներուն
մէջ պիտի քալեցընեմ . անոնց առ-
ջևը խաւարը՝ լոյս , ու խորտուբորտ
տեղերը հաւասար պիտի ընեմ .
անոնց ասոնք բաները պիտի ընեմ ,
ու զանոնք երբեք պիտի չձգեմ :
17 Կռանդակած կուռքերու ապաւի-
նողները , և ձուլածոյ կուռքերուն՝
Դուք մեր աստուածներն էք՝ ըսող-
ներըետ պիտի դառնան , ու ամօ-
թալից ըլլան :

18 Ա՛վ խուլեր՝ լսեցէք , ու ովք
կոյրեր՝ նայեցէք որ տեսնէք : 19 Ո՞վ
է կոյր՝ բայց ի՛մ ծառայէս , կամ
խուլ՝ իմ ղրկած դեսպանիս պէս .
ո՞վ է կոյր՝ Ամոթոյ նուիրեալին
պէս , և կոյր՝ Տէրոջը ծառային
պէս : 20 Շատ բաներ կը տեսնես ,
բայց պգտուլթիւն չես ըներ . ա-
կանջներդ բաց են , բայց չես լսեր :
21 Տէրը իր արդարութեանը համար

անոր հաճելցաւ. էր օրէնքը մեծ-
32 ցուց ու փառաւորել: Բայց անի-
կայ յափշտակուած և կողոպտուած
ժողովուրդ է. ամէնքը քարայրներու
մէջ որոգայթի բռնուելցան, ու
բանտերու մէջ պահուելցան. անոնք
յափշտակութեան մատնուելցան, և
ազատող մը չկայ. կողոպտա եւ-
դան, ու մէկը չգտնուիր որ Ն՛ա
23 տուր՝ ըսէ: Ձեր մէջը ո՞վ կայ,
որ ասոր ականջ դնէ, Ե մնոյկ ընէ
ու լսէ գալու ժամանակին համար:
24 Ո՞վ մատնեց Յակոբը յափշտա-
կութեան, ու Իսրայէլը կողոպ-
տիչներուն. չէ՞ որ Տէրը՝ որուն
դէմ մեղք գործեցինք. վասն զի
անոր ճամբաներուն մէջը քալել
չուզեցին, և անոր օրէնքին չնա-
25 զանդութիւն ընդին: Ուստի իր
սաստիկ բարկութիւնը ու պատե-
րազմի ուժգնութիւնը անոր վրայ
թափեց, և ամէն կողմէն զանիկայ
բռընկցուց, բայց անիկայ չգիտ-
ցաւ. զանիկայ այրեց, բայց անի-
կայ իր սրտին մէջ չդրաւ:

ԿԼ. ԼԿ

1 Ա՛ հիմա՝ ո՛վ Յակոբ՝ քեզ ստեղ-
ծողը, ու՝ ո՛վ Իսրայէլ՝ քեզ
ձեւակերպող Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Մի վախնար, վասն զի ես քեզ
փրկեցի. քեզ քու անունովդ կան-
2 չեցի. դուն իմն ես: Երբոր ջու-
րերէն անցնիս, ես քեզի հետ պիտի
ըլլամ, ու երբոր գետերէն անցնիս,
քեզ պիտի չկոխեն. երբոր կրակի
մէջէն քալես, պիտի չայրիս, և
բոցը քեզ պիտի չբռընկցընէ:
3 Վասնզի ես քու Տէր Աստուածդ՝
Իսրայէլին Սուրբը՝ քու Փրկիչդ
եմ. Եգիպտոսը քեզի համար փըր-
կանք՝ Եթովպիան ու Սաբան քե-
4 զի համար փոխարէն տուի: Որով-
հետեւ իմ աչքիս պատուական ե-
ղար, պատիւ գտար, ու ես քեզ
սիրեցի. անոր համար քու անձիդ
փոխարէն՝ մարդ, ու քու հոգւոյդ
փոխարէն ժողովուրդներ պիտի
5 տամ: Մի վախնար, քանզի ես
քեզի հետ եմ. քու սերունդդ ա-
րեւելքէն պիտի բերեմ, և քեզ ա-
6 րեւմուտքէն պիտի ժողվեմ: Հիւ-
սիսին պիտի ըսեմ թէ Տո՛ւր, ու
հարաւին թէ Մի արգիլեր. իմ
աղաքներս հեռուէն ու աղջիկներս
7 երկրի ծայրէն բեր, Ամէն մէկը
իմ անունովս կոչուածները. վասն
զի անոնք իմ փառացս համար ստեղ-
ծեցի, պատրաստեցի ու կազմեցի:

8 Աչք ունեցող կոյր ժողովուրդը,
ու ականջ ունեցող խուլերը հանե-
9 ցէք: Ամբոր ազգերը միասին
ժողովուին, և ժողովուրդները հա-
ւաքուին. անոնցմէ ո՞վ կրնայ ասի-
կայ պատմել, ու առջի բաները
մեզի գիտցընել. իրենց վկաները
թող բերին, որ արդարանան, և
լսողները լսեն ու ըսեն թէ Ա՛ռիւ-
ժիարիտ է: Իմ վկաներս դուք
10 էք՝ կ'ըսէ Տէրը, նաև իմ ընտրած
ծառաս. որպէս զի գիտնաք ու
ինծի հաւատաք, և հասկընաք որ
ես եմ. ինծմէ առաջ Աստուած չե-
ղաւ, ու ինծմէ ետքն ալ պիտի
11 չըլլայ: Տէրը ես եմ՝ ես եմ, և
12 ինծմէ ուրիշ փրկիչ չկայ: Ես
գուշեցի ու փրկեցի և գիտցու-
ցի, երբոր ձեր մէջը օտար աստուած
չկար. ու իմ վկաներս դուք էք,
կ'ըսէ Տէրը, որ ես եմ Աստուած:
13 Ակիզբէն՝ ի վեր ես նոյն եմ, ու
չկայ մէկը որ իմ ձեռքէս ազատէ.
երբոր ես բան մը կ'ընեմ, ո՞վ
կրնայ զանիկայ արգիլել:

14 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը՝ ձեր Փրկիչը՝
Իսրայէլին Սուրբը. Ձեր պատճա-
ռով Բաբիլոն կը խրկեմ, և անոնց
ամէն փախստականները, ու նաւե-
րու մէջ ազաղակող Քաղդէացի-
ները կ'իջեցընեմ: Ես եմ Ա՛հովայ՝
15 ձեր Սուրբը, Իսրայէլին Ստեղծիչը՝
ձեր Թագաւորը: Այսպէս կ'ըսէ
16 Տէրը՝ որ ծովու մէջ ճամբայ, ու
զօրաւոր ջուրերու մէջ շաւիղ կը
17 դնէ, Որ կառքը ու ձին, զօրքը և
զօրութիւնը կը հանէ. անոնք միա-
ւորդ կը պառկին ու չեն կրնար.
անոնք պատրոյգի պէս կը մարին և
18 կ'անցնին. Առջինները մի յիշէք,
ու հին բաները միտքերնիդ մի բե-
19 րէք: Ահա ես նոր բան պիտի

ընեմ , ոչ հինա պիտի յայտնուի . միթէ զանիկայ պիտի չգիտնաք . ես անապատի մէջ ալ ճամբայ՝ ու անջրդի երկրի մէջ գետեր պիտի
20 դնեմ : Օվխա դաշտի գազաններըը , չաղալներըը ու ջայլամներըը պիտի փառաւորեն . վասն զի իմ ժողովուրդիս՝ իմ ընտրեալներուս խըմ-
ցընելու համար անապատի մէջ ջուրեր , ու անջրդի երկրի մէջ գետեր
21 պիտի տամ : Ես ժողովուրդը ես ինձի համար առեղծեցի , անոնք իմ
դովութիւնս պիտի պատմեն :
22 Բայց դուն ինձի չկանչեցիր՝ ով Յակոբ , հապա ինձմէ ձանձրացար՝
23 ով Իսրայէլ : Ոչ ողջակէզներուդ ոչխարներըը ինձի չբերիր , և քու զոհերովդ զիս չփառաւորեցիր . ընծայի համար քեզ չաշխատցուցի , ու խնդրուկի համար քեզ չյոգնե-
24 ցուցի : Ինձի համար սոակով խունկկնդէդն ծախու չառիր , և քու զոհերուդ ճարպովը զիս չկշտացուցիր . հապա քու մեղքերովդ զիս աշխատցուցիր , ու քու անօրէնու-
25 թիւններովդ զիս յոգնեցուցիր : Ես եմ՝ ես եմ , որ քու յանցանքներդ ինձի համար կը ջնջեմ , ու քու մեղքերդ՝ ու պիտի չյիշեմ :
26 Մխիթար ձզէ . մէկտեղ դատի երթանք , դուն պրուժէ , որպէս զի արդարանաս : Քու նախահայրդ մեղք
27 գործեց , և քու ուսուցիչներդ ինձմէ
28 ապստամբեցան : Ուստի ես ալ սրբատաներն իշխանները պիղծ ըրի , և Յակոբը նզովքի , ու Իսրայէլը նախատինքի մատնեցի :

ԳԼ . ԽԴ

1 Բայց հիմա մտիկ ըրէ՛ ով իմ ծառաս Յակոբ , ու դուն ով իմ
2 ընտրած Իսրայէլս : Քեզ առեղծող , և արգանդի մէջ ձևակերպող , ու քեզի օգնութիւն ընող Տէրը այսպէս կ՛ըսէ . Մի՛ վախնար իմ ծառաս Յակոբ , և դուն ով իմ ընտրած Իսրայէլս՝ մի վախնար .
3 Վասնզի ծարաւին վրայ ջուր պիտի թափեմ , ու անջուր երկրին վրայ՝ հեղեղներ . քու սերունդիդ վրայ իմ Հոգիս պիտի թափեմ , և քու

որդւոցդ վրայ՝ իմ օրհնութիւնս :
Ու անոնք ջուրի ակներու մէջ , 4
ջուրի վտակներու քով նըշդ ուռիներու պէս պիտի բուսանին :
Ումկը պիտի ըսէ թէ ես Տէրոջն 5
եմ . ումկն ալ Յակոբին անունովը պիտի կանչուի , և միւսն ալ իր ձեռքովը պիտի գրէ , ըն Տէրոջն եմ , ու Իսրայէլին անունովը պիտի մականուանի :
Տէրը՝ Իսրայէլին Փրկիչը՝ 6
և զօրաց Տէրը՝ անոր Փրկիչը այսպէս կ՛ըսէ . Ես եմ առաջինը ու ես եմ վերջինը , ու ինձմէ ուրիշ
Աստուած չկայ : Ու հին ժողո- 7
վուրդը հաստատելէս՝ ի վեր ով կրցաւ ինձի պէս ձայն տալ ու պատմել , և ասիկայ ինձի համար կարգի դնել . թող պրուժն դալու ու ըլլալու բաները :
Մի՛ 8
վախնաք ու մի՛ զարհուրիք . միթէ ես ձեզի ան առեն չհետացուցի՞ ու չպրուժեցի՞ : Դո՛ւք վկաներս դուք էք . ինձմէ ուրիշ Աստուած կա՞յ . յիրաւի ուրիշ
Վէմ չկայ , ոչինչ ալ չեմ գիտեր :
Կուռք շինողներուն ամէնն ալ ու- 9
նայողութիւն են , և անոնց բնտիր գործերը օգուտ մը չեն բներ , ու իրենք իրենց դէմ վկաներ են . չեն տեսներ ու չեն իմանար , որ ամչնան :
Ո՞վ է անիկայ , 10
որ աստուած կը շինէ , և կուռք կը ձուլէ , որ օգուտ մը չբներ :
Ահա 11
անոր բոլոր ընկերները պիտի ամչնան . վասն զի արուեստաւորները անգամ մարդ են . թող անոնք ամէնը ժողովուին ու կայնին . պիտի վախնան ու միասին պիտի ամչնան :
Երկաթագործը ածուխով 12
կը շինէ տապարը , և կռանելով անոր ձև կու տայ , ու զանիկայ իր զօրաւոր բազուկովը կը շինէ . երբոր անօթենայ , ուժէ կը կտրի . երբոր ջուր չխմէ , կը մաշի :
Փայտը լար կը քաշէ , և մատիտով 13
ձևը կը դծագրէ . զանիկայ քանդակագործի գրիչով կը բանէ , ու անոր վրայ կարկինով կը դծէ . զանիկայ մարդու կերպարանքով , և մարդկային գեղեցկութիւնով կը

14 լինէ, որ տան մէջ դրուի։ Աղե-
կայ բրնե եղեւիններ կը կարէ, և
թեղօշ ու կաղնի կ'առնէ, որոնք
իրեն անուսի ծառերէն կ'ընտրէ.
առջի կը տնկէ, և պանիկայ անձ-
15 րեր կը ձեծցընէ։ Ու անոնք մար-
դուն վառելիք կ'ըլլան. և անոնցմէ
կ'առնէ, որ էրկար ատեր տաք-
նայ. անոնց հետ տաքը կ'այրէ ու
հայ կ'եփէ. նաև աստուած մը կը
չինէ և անոր երկրպագութիւն կ'ը-
նէ. պանիկայ կուռք կը ձեւացընէ
16 ու կը պաշտէ։ Աղոր կէսովը կրակ
կը վառէ, կէսովը միս կ'ուտէ.
խորոված կ'եփէ ու կը կշտանայ.
և կը տաքնայ, ու կ'ըսէ, Ահա
17 տաքցայ, կրակը տեսայ։ Ու ա-
նոր մնացածը աստուած՝ ոյնինքն
կուռք կը չինէ իրեն, պանիկայ կը
պաշտէ, ու անոր երկրպագութիւն
կ'ընէ և անոր աղօթք կ'ընէ ու
կ'ըսէ, Ինձ ազատէ, քանզի իմ
18 աստուածս դուն ես։ Չեն գիտեր
ու չեն հասկընար. քանզի անոնց
աչքերը՝ տեսնելէն, և անոնց սիր-
տերը հասկընալէն ծեփուեցաւ։
19 Ու մէկը միտքը չբերեր, և գիտու-
թիւն ու հանճար չունի՝ որ ըսէ,
Աղոր կէսովը կրակ վառեցի, և ա-
նոր կայծերուն վրայ հաց ալ եփե-
ցի. միս խորովեցի ու կերայ, և
մնացածը պղծութիւն չինեմ,
20 ծառի կո՞ճղ պաշտեմ։ Պիտիկայ
մոխիրով կը մեռանի. անոր խա-
բուած սիրտը զինքը կը մոլորցընէ,
և իր հոգին չկրնար փրկել, ու չը-
սեր թէ Իմ աջ ձեռքիս մէջը սուռ-
21 թիւն չկայ։ Յաղէ՛ զբեր
սյ Յակոբ, և դուն սյ Իսրայէլ,
քանզի իմ ծառան ես. ես տեղ-
ծեցի քեզ, դուն իմ ծառան ես.
Ցսրայէլ, ինծմէ պիտի չմոռ-
22 նայիս։ Ես քու յանցանքներդ մէգի
պէս, ու քու մեղքերդ ամպի պէս
ջնջեցի. ինծի դարձիր, քանզի
քեզ փրկեցի։
23 Ուրախ եղէք սյ երկինք, քան-
զի Տէրը ըրաւ ասիկայ. սյ երկրիս
վարի կողմերը՝ ցնծութեամբ աղա-
ղակեցէք. լեռներ, անտառ ու
անոր մէջը եղող բոլոր ծառեր՝ ու-
րախութեան ձայներ հանեցէք.
քանզի Տէրը փրկեց Յակոբը, և
Իսրայէլի մէջ փառաւորուեցաւ։
24 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը քու փըր-
կիչդ, ու քեզ արգանդի մէջ
ստեղծողը. Ես եմ Տէրը, որ ա-
մէն բաները ըրի. երկինքը միայնակ
ես տարածեցի, ու երկիրը իմ կա-
րողութեամբս հաստատեցի. Ու-
25 տախտանեցուն նշաններըը պարապը
կը հանեմ, և գուշակողներըը կը
յիմարեցընեմ. իմաստուններըը ետ
կը դարձընեմ, ու անոնց գիտու-
թիւնը յիմարութեան կը հանեմ.
26 Իմ ծառայիս խօսքը կը հաստա-
տեմ, և իմ դեսպաններուս խոր-
հուրդը կը կատարեմ։ Ես եմ՝ որ
Երուսաղէմին համար կ'ըսեմ թէ
պիտի բնակուի, ու Յուդայի քա-
ղաքներուն համար՝ թէ պիտի չի-
նուին. ու անոր աւերակներըը պի-
տի կանգնեմ։ Ես անդունդին 27
կ'ըսեմ թէ Ցամքեցիր, ու քու գե-
տերդ պիտի չամքեցընեմ։ Ես 28
Կիւրոսին համար կ'ըսեմ՝ Իմ հո-
վիւս է, ու իմ ամէն կամքս պիտի
կատարէ. ու Երուսաղէմին կ'ը-
սեմ թէ պիտի չինուիս, և տա-
ճարին թէ Քու հիմերդ պիտի ձը-
դուին։

ԿԱ. ԻԸ

1 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը իր օծեալ
Կիւրոսին, որուն աջ ձեռքը
բռնեցի, որ ազգերը անոր առջևը
հնազանդեցընեմ, ու թագաւորնե-
րուն մէջքը թուլցընեմ, և անոր
առջևը դռներուն փեղկերը բա-
ցուին ու դռները փակուած չգո-
2 ցուին. Ես քու առջևէդ պիտի
երթամ, և խորտուբորտ տեղերը
քը պիտի շիտակեմ. պղնձէ դռները
պիտի փշրեմ, ու երկաթէ նիգերը
պիտի կոտրտեմ. Ես քեզի խա- 3
զարի ջէջ ծածկուած գանձերը, ու
պահուած հարստութիւնները պի-
տի տամ, որպէս զի գիտնաս թէ
ես եմ Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուա-
ծը, որ քեզ քու անունովդ կը կան-
չեմ։ Իմ Յակոբ ծառայիս հա- 4
մար, և իմ ընտրած Իսրայէլիս

Համար քեզ քու անունով կանչեցի — քեզ մականուն դրի, Թէև զիս չէիր ճանչնար։ Ես եմ Տէրը, և ուրիշ մը չկայ, ինձմէ զատ Աստուած չկայ. ես քեզի զօտի կապեցի, Թէև զիս չէիր ճանչնար. Որպէս զի արեւելքէն ու արեւմուտքէն գիտնան՝ որ ինձմէ զատ մէկը չկայ. ես եմ Տէրը, ու ուրիշ մը չկայ։ Լոյսը հաստատողը, և խաւարը ստեղծողը, խաղաղութիւնը ընողը, ու չարիքը ստեղծողը, ես ամէն բաները ընողը՝ ես Տէրս եմ։

Ով երկինքներ՝ վերէն ցօղ կաթեցուցէք, և ամպերը արդարութիւն տեղան. երկիրը բացուի ու փրկութեան պտուղ տայ, ու մէկտեղ արդարութիւն բուսնի. ասոնք ստեղծողը ես Տէրս եմ։

Վա՛յ անոր որ իր Ստեղծին հետ կը վիճի, ո՛ր խիճը երկրին խեցիներուն պէս խեցի մըն է. միթէ կաւը ինքը ձևացընողին կրնա՞յ ըսել, Թէ Ի՞նչ կը շինես, կամ քու գործդ չունի՞ ձեռք ըսել, Թէ Չեռք չունիս։ Վա՛յ անոր որ իր հօրը կ'ըսէ, Ի՞նչ կը ծնանիս, ու իր մօրը՝ Ի՞նչ ցաւ կը բերես։

Այսպէս կ'ըսէ Տէրը՝ Իսրայէլին Սուրբը ու անոր Ստեղծիչը. Գալու բաներուն վրայով ինձի հարցուցէք, իմ որդւոցս համար ու իմ ձեռացս գործքերուն համար ինձի պատուէր տուէք։ Երկիրը ես չինեցի, ու անոր վրայ մարդը ստեղծեցի. երկինքը իմ ձեռքերս տարածեցին, և անոր բոլոր զօրքին ես պատուէր տուի։ Ես զանիկայ արդարութեամբ արթընցուցի, ու անոր ամէն ճամբաները պիտի շիտակեմ. անիկայ իմ քաղաքս պիտի շինէ, և իմ գերիներս ես պիտի դարձընէ առանց գնոյ ու առանց կաշառքի՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը։

Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Եգիպտոսին վաստակը ու Եթէոպացւոց և երկայնահասակ Սաբայեցւոց վաճառականութիւնը քեզի պիտի անցնի, ու քուկդ պիտի ըլլայ. անոնք քու ետեւէդ պիտի գան, և շղթաներով պիտի պաղտին, ու քեզի երկրպագութիւն ընելով՝ քեզի պիտի աղաչեն, ո՛ր ըսէն, Միայն քու մէջդ Աստուած կայ, ու ա՛լէ՛ի զատ ուրիշ Աստուած մը չկայ։

Իսրայէլի դուն քեզ ծածկող Աստուած մըն ես, ով Իսրայէլին փրկիչ Աստուածը։ Ընդունք ամէնը պիտի ամչնան ու պատկառին. կուռք չինողները մէկտեղ ամօթով պիտի երթան։ Իսրայէլ յաւիտենական փրկութիւնով Տէրոջմէ պիտի փրկուի. դուք յաւիտեան յաւիտենից պիտի չամչնաք ու չպատկառիք։

Վասնզի այսպէս կ'ըսէ երկինքը ստեղծող Տէրը, ան Աստուածը որ երկիրը կազմեց, զանիկայ չինեց և հաստատեց. զանիկայ պարապ տեղը չստեղծեց, հապա բնակութեան համար կազմեց. Տէրը ես եմ, ու ինձմէ ուրիշը չկայ։ Ես ծածկաբար՝ երկրի մութ տեղը չխօսեցայ. Յակոբին սերունդին չըսի թէ Զուր տեղը պիտի փնտռեցէք. ես Տէրս արդարութիւն կը խօսիմ, և ճշմարիտ բաներ կը յայտնեմ։ Ժողվուեցէք ու եկէք. մէկտեղ մօտեցէք դուք՝ ազգերէն ազատուածներ. անոնք գիտութիւն չունին, որ իրենց կուռքին փայտը կը կանգնեն, ու փրկելու կարողութիւն չունեցող աստուծոյ աղօթք կ'ընեն։ Վարդեցէք, ու պնդեցէք, և անոնք մէկտեղ խորհուրդ ընեն. ասիկայ ի սկզբանէ ձվ գիտցուց, ան ժամանակէն ի վեր ձվ պատմեց. չէ՞ որ ես Տէրս, որ ինձմէ զատ ուրիշ Աստուած չկայ, ու ինձմէ ուրիշ ճշմարիտ Աստուած ու Փրկիչ չկայ։ Ով երկրի բոլոր ծայրերը՝ ինձի նայեցէք, որ փրկուիք. քանզի ես եմ Աստուած, և ինձմէ ուրիշը չկայ։ Իմ անձիս վրայ երդում ըրի. իմ բերնէս արդարութեան խօսք ելաւ, ու ետ չդառնար, որ ամէն ծունկ ինձի պիտի կրկնուի, և ամէն լեզու երդում պիտի ընէ։ Ան ինծի պիտի ըսէ. Ինծմով արդարութիւն ու զօրութիւն ունիմ. ան

Ջէլը անոր պիտի գայ. և բոլոր անոր դէմ բարկացողները պիտի ամչնան։ Իսրայէլին բոլոր սերունդը Տէրոջմով պիտի արդարանայ ու պիտի պարծենայ։

ԴԱՆ. Ի։

1 Յետ խոնարհեցաւ, Նաբատեայ ծռեցաւ, անոնց կուռքերը կենդանիներու ու անասուններու վրայ էին. ձեր բեռցուած բեռները յոգնած անասուններու 2 թիւն եղան։ Ընդունք ծռեցան ու միասին խոնարհեցան. բեռը ազատել կարող չեղան, և իրենք ալ գերութեան գացին։

3 Ինծի մտիկ ըրէք՝ ով Յակոբին տունը, ու Իսրայէլի տանը բոլոր մնացորդը, որ ձեզ որովայնէ կը կրեմ, և արգանդէ կը վերցնեմ. 4 Մինչև ձեր ծերութիւնը անգամ ես նոյն եմ, ու մինչև ձեր ալեւորութիւնը ես ձեզ պիտի կրեմ. ես ստեղծեցի ու ես պիտի վերցնեմ, ես պիտի կրեմ ու պիտի ազատեմ։

5 Ումի որո՞ւ կը նմանցնէք, և որո՞ւ հաւասար կը սեպէք. ինծի ո՞ւր նմանութիւն կը շինէք, որ 6 նման ըլլանք։ Ոսկին ոսկի կը թափեն ու կշիռքով արծաթ կը կշռեն, վարձքով ոսկերիչ կը բռնեն, որ անոր աստուած կը շինէ. պաղնիւոյ կը պաշտեն և անոր երկրպագութիւն կ'ընեն։ 7 Ուսերու վրայ կը վերցընեն կը տանեն, իր տեղը կը հաստատեն ու կը կայնի, անիկայ իր տեղէն չշարժիր. և թէ որ մէկը անոր աղաղակէ, պատասխան չտար. զանիկայ իր նեղութենէն չազատեր։

8 Այսուհետև յիշեցէք, ու մարդ եղէք, միտքերնիդ բերէք՝ ով յանցաւորներ, 9 Յակոբէ եղած առջի բաները յիշեցէք. քանի ես եմ Աստուած, և ինձմէ ուրիշը չկայ. Ես եմ Աստուած, և ինծի պէս մէկը 10 չկայ, Որ վերջինը սկիզբէն, ու դեռ չեղածը առաջուընէ պատմելով. ու կ'ըսեմ թէ Իմ խորհուրդս պիտի հաստատուի, և իմ 11 ամէն կամքս պիտի կատարեմ։ Ես եմ որ արեւելքէն գիշատիչ թռչունը կը կանչեմ, ու հեռու երկրէ՝ իմ խորհուրդս։ Ինչ որ խօսեցայ ու ես պիտի կատարեմ, ես խորհեցայ ու ես պիտի դնեմ։ 12 Ինձ հեռացած խստասիրտներ՝ ինծի մտիկ ըրէք. 13 Իմ արդարութիւնս մօտեցուցի, անիկայ պիտի չհեռանայ, և իմ փրկութիւնս պիտի չուշանայ. ու իմ փառքս Եղջ Իսրայէլին համար Սիոնի մէջ փրկութիւն պիտի դնեմ։

ԴԱՆ. Ի։

1 Իջի՛ր Նաբէլոնի կոյս աղջիկ՝ իջիր ու հողի վրայ նստէ. ով Քաղդեացւոց աղջիկ՝ գետնի վրայ առանց աթոռի նստէ. քանզի մէյմըն ալ քնքուշ ու փափուկ պիտի չկոչուիս։ 2 Ընդրիքին քարերը առ, ալիւր աղա. լաչակդ հանէ, քղանցքդ վերցուր, սրունքդ բաց, գետերէն անցիր։ 3 Ծող քու մերկութիւնդ բացուի և նախատինքդ ալ երևնայ. Եղջ վրէժ պիտի առնեմ, ու մարդու մը միջնորդութիւնը պիտի չընդունիմ։ (4 Մեր Փրկչին անունը Յհովայ Սաբաւովթ է. անիկայ Իսրայէլին Սուրբն է։) 5 Լռե՛ւռ նստէ, խաւարի մէջ մտիր՝ ով Քաղդեացւոց աղջիկ՝ քանզի ազգերն ալ թագաւորութեանց տիկին պիտի չկոչուիս։ 6 Ես իմ ժողովուրդիս բարկացայ, և իմ ժառանգութիւնս պղծեցի, ու զանոնք քու ձեռքդ տուի. դուն անոնց գթութիւն չցուցիր. ծերին վրայ քու լուծդ խիստ ծանրացուցիր. 7 Ու ըսիր, Ես յաւիտեան տիկին պիտի ձեամ. այնպէս որ ասիկայ մտքիդ մէջը չդրիր, ասոր վախճանը չյիշեցիր։ 8 Ու հիմա մտի՛ր ըրէ՝ ով անհոգութեամբ նըստող հեշտասէր, որ սրտիդ մէջը կ'ըսես, Ես եմ, ու ինծմէ ուրիշը չկայ. որբևարի պիտի չնստիմ, ու անզաւակութիւն պիտի չգիտնամ։ 9 Բայց ասոնց երկուքն ալ՝ թէ անզաւակութիւնը և թէ որ-

բնաւորութիւնը յանկարծ մէկ օրուան մէջ քու վրադ պիտի գան. քու դիմադրութիւններուդ շատութեանը մէջ, և քու անթիւ կախարդութիւններուդ մէջ, անոնք ամբողջ քու վրադ պիտի գան: 10 Ու դուն քու չարութեանդ ապաւինեցար ու ըսիր, Ոչ ոք տեսնող չկայ: Քեզ գլխէդ հանողը քու իմաստութիւնդ ու գիտութիւնդ է. և սրտիդ մէջը ըսիր, Ես եմ, 11 ու ինձմէ ուրիշը չկայ: Ինծի համար քու վրադ մէկ ձախորդութիւն մը պիտի գայ, որ անոր ուսկից ծագիլը պիտի չգիտնաս. և քու վրադ թշուառութիւն մը պիտի կայնայ, որ զանիկայ ետ դարձնելու կարող պիտի չըլլաս. ու քու վրադ յանկարծ աւերում մը պիտի գայ, որ դուն պանդխտի պիտի չգիտնաս: 12 Հիմա քու կախարդութիւններուդ և շատ դիմադրութիւններուդ մէջը կեցիր, որոնցմով քու մանկութենէդ ի վեր աշխատեր ես. դուցէ օգուտ մը գտնելու կարող ըլլաս, 13 դուցէ կարենաս յաղթել: Խորհուրդներուդ շատութենէն ձանձրացար. հիմա երկինքը գնողները, աստեղագէտները, նոր ամիսներով դուշակութիւն ընողները թող ելլեն, և քու վրադ դալու 14 ըլլացածէն քեզ ազատեն: Ահա անոնք մղեղի պէս պիտի ըլլան, ու զանոնք կրակը պիտի այրէ. իրենց հոգին բոցին զօրութենէն պիտի չկրնան ազատել. տաքնալու համար կայծ մը՝ կամ դիմացը նստելու համար կրակ մը պիտի չմնայ: 15 Այսպէս պիտի ըլլան քեզի անոնք՝ որոնց հետ աշխատեցար, ու մանկութենէդ ի վեր առուտուր ըրիր. ամէն մէկը իր ճամբան էրլոտվ՝ ցրուցան պիտի ըլլան, ու քեզ ազատող մը պիտի չըլլայ:

ԳԼ. ԽԸ.

1 Լսեցէք ասիկայ՝ ո՛վ Յակոբի տունը, որ Իսրայէլին անունովը կանչուած էք, ու Յուդայէն աղբիւրէն ելլած էք, և Տէրոջը անունովը երդում կ'ընէք, ու Իսրայէլին Աստուածը կը յիշէք, բայց ճշմարտութեամբ չէ, ու արդարութեամբ չէ: 2 (Վանդի անունք Սուրբ քաղաքին անունովը կը յիշուին, և Իսրայէլի Աստուծոյն կը կոթնին, որուն անունը Տէրոջ Զօրքերուն է:) 3 Ուրջի բաները հին ժամանակէն՝ ի վեր պատմեցի, ու անոնք իմ բերնէս ելան, և զանոնք իմացուցի. զանոնք յանկարծ ըրի, ու եղան: 4 Որովհետև գիտէի որ դուն խիստ ես, և քու պարանոցդ երկաթէ ջիլերը ունի, ու պղնձէ ճակատ մը ունիս: 5 Ասոր քեզի հին ժամանակէն՝ ի վեր պատմեցի, ու դեռ չեղած՝ քեզի իմացուցի, որ չըլլայ թէ ըսես, Իմ արձանս ըրաւ, և իմ քանդակած ու ձուլածոյ կուռքս հրամայեց: 6 Լուան լսեցիք. նայէ անոնց ամէնը կատարուեցաւ. ու դուք պատմելիք պիտի չհրատարակէ՞ք. ես քեզի ասկէետքը նոր ու ծածուկ բաներ պիտի գիտցնեմ, որ դուն անոնք չգիտցար: 7 Անոնք հիմա ստեղծուեցան, և չէ թէ առաջուց. ու այս օրէս առաջ զանոնք չլսեցիր, որ չըլլայ թէ ըսես. Ահա զանոնք գիտցայ: 8 Դուն ոչ լսեցիր, ոչ ալ գիտցար. և ականջդ չբացուեցաւ. վասն զի գիտցայ որ դուն խիստ անհնազանդ ես, ու դուն որովայնէ ապստամբ կոչուեցար: 9 Բայց իմ անուանս համար բարկութիւնս պիտի ուշացընեմ. և իմ փառացս համար համբերող պիտի ըլլամ քեզի, որ քեզ չկորսընցընեմ: 10 Ահա քեզ մաքրեցի, բայց չէ թէ արծաթի պէս. ես քեզ նեղութեան հալոցին մէջը փորձեցի: 11 Ինծի համար՝ ինծի համար պիտի ընեմ. քանզի իմ անունս ինչպէ՞ս պղծուի. ու ես իմ փառքս ուրիշին չեմ տար: 12 Ա՛վ Յակոբ ու իմ կանչած Իսրայէլ՝ ինծի մտիկ ըրէ. Ես նոյն եմ, առաջինը ես եմ, վերջինն ալ ես եմ: 13 Ձեռքս երկիրը հիմնեց, ու երկինքը իմ աջ ձեռքս տարածեց. երբոր ես անոնք կանչեմ, անոնք միասին իմ առջեւս կը կայնին: 14 Ամէնդ ժողո-

3/0/45.0

Եւ ինձի ըսաւ , Ասուն իմ ծառաս 3
ես , ովՀ Իսրայէլ՝ որ քեզմով պիտի
փառաւորուիմ ։ Եւ ես ըսի , Պա- 4
րապ տեղը աշխատեցայ . և իմ
զօրութիւնս ոչինչ ու դատարկ տե-
ղը գործածեցի . բայց իմ իրաւունքս
Տէրոջը առջևն է , և իմ գործքս իմ
Աստուծոյս քովը է ։ Եւ հիմա ա- 5
յժմ կ՚ըսէ Տէրը՝ որ զիս ծնուելովէն
իրեն ծառայ ընելու համար առեղ-
ծեց , որ Յակոբը անոր դարձընեմ ,
և Իսրայէլ անոր ժողվուի , որ Տե-
րոջը առջևը փառաւորուիմ , և իմ
Աստուածս ինծի զօրութիւն ըլլայ .
ԱյոՀ կ՚ըսէ . Յակոբին ցեղերը 6
ուղիղ հաստատելու համար ու Ի-
սրայէլին ազատուածները դարձըն-
լու համար իմ ծառաս ըլլալը քեզի
քիչ է . ահա քեզ ազգերուն լոյս
պիտի դնեմ , որ միևչև երկրին ծայ-
րը իմ փրկութիւնս ըլլաս ։

Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը՝ Իսրայէլին 7
փրկիչը՝ անոր Սուրբը անարգուած
անձին՝ ազգայ աստիւղին՝ իշ-
խանաց ծառային . Թագաւորները
պիտի տեսանին ու ոտք պիտի կե-
րին . իշխաններն ալ երկրպագու-
թիւն պիտի ընեն , Տէրոջը համար՝
որ հաւատարիմ է , Իսրայէլ Սուր-
բին համար՝ որ քեզ ընտրեր է ։
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ընդունելի 8
ժամանակի մը մէջ քեզի լսեցի , և
փրկութեան օրը քեզի օգնութիւն
ըրի ու քեզ պահեցի , և ժողո-
վուրդին ուխտ ըլլալու առի , որ
երկիրը հաստատես , ու աւերուած
ժառանգութիւնները ժառանգցը-
նես . Ու կապուածներուն ըսես , 9
Ելէք , ու խաւարի մէջ եղողնե-
րուն՝ Յայտնուեցէք ։ Ընոնք ճամ-
բաներու վրայ պիտի արածին , և
անոնց արօտը ամէն բլուրներու
վրայ պիտի ըլլայ ։ Ընոնք պիտի 10
չանօթենան ու չծարաւին , և
կանոնք խորշակը կամ արևը պիտի
չզարնէ . քանզի անոնց ողորմու-
թիւն ընողը պիտի առաջնորդէ
անոնց , ու ջուրի աղբերակներուն
քովը պիտի տանի զանոնք ։ Ու 11
ամէն լեռներս ճամբաներ պիտի
ընեմ . ու իմ պողոտաներս պիտի

վեր ելլեք ու մոտ գաք . ահոնկից 12
ծով պատմեց աս բաները . Տէրոջը
սիրածը Յարիլոնի մէջ անոր կամ-
քը՝ ի գործ պիտի դնէ , և իր բա-
զուկը Քաղդէացւոց վրայ պիտի ե-
15 ղնէ ։ Ան՝ ես խօսեցայ , ու
զանիկայ կանչեցի , անիկայ բերի ,
և անոր ճամբան յաջող պիտի ըլ-
16 լայ ։ Ինծի մօտեցէք . ասիկայ
լսեցէք . առաջուց ծածուկ չխօսե-
ցայ . աս բաներէն եղած ժամանակէն
՝ի վեր ես հոն եմ . ու հիմա զիս
Տէր Եհովան ու անոր Հոգին խրբ-
17 կեց ։ Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը՝ քու
փրկիչդ՝ Իսրայէլին Սուրբը . ես
եմ քու Տէր Աստուածդ , որ քեզի
օգտակար եղածը կը սորվեցընեմ ,
ու քալելու ճամբուդ մէջ քեզ կ՚ա-
18 ռաջնորդեմ ։ Երանի թէ իմ պա-
ուէրներուս ունկնդիր ըլլայիր . այն ատենը
քու խաղաղութիւնդ գետի պէս ,
ու արդարութիւնդ ծովուն ալիք-
19 ներուն պէս պիտի ըլլար . Ու քու
սերունդդ աւազի չափ՝ ու որովայնիդ
ծնունդը անոր խիճին չափ պիտի
ըլլար . անոր անունը իմ առջևէս
պիտի չկորսուէր , ու չկորսուէր ։
20 Յարիլոնէն ելէք , Քաղդէացի-
ներէն փախէք . ասիկայ յաղթու-
թեան երգով պատմեցէք , — հրա-
տարակեցէք . ասիկայ մինչև երկրին
ծայրը տարածեցէք , ըսելով , Տէրը
21 իր Յակոբ ծառան փրկեց ։ Ու
երբոր զանոնք անապատներուն մէջ
պըտուցուց , չծարաւեցան . անոնց
համար վէմէն ջուրը վազցուց .
վէմը պատռեց ու անկէ ջուրը
22 բղխեցան ։ Ընիրարիշաները խաղա-
ղութիւն պիտի չունենան , կ՚ըսէ
Տէրը ։

ԳԼՈՒԽ Ծ

1 Ա՛վ կղզիներ՝ ինծի մօտիկ ըրէք ,
ու ա՛վ ժողովուրդներ՝ հեռուէն
ականջ ասուէք . Տէրը զիս արգան-
դէն կանչեց . իմ անունս մօր որո-
2 վայնէն յիշեց . Ու իմ բերանս
սրած թուրի պէս ըրաւ , զիս իր
ձեռքին հովանիին տակը ծածկեց ,
և զիս փայլուն նետի պէս ըրաւ .
իր կապարճին մէջը պահեց զիս .

12 բարձրանան : Ընդ ոմանք հե-
ռուէն , և ասա ոմանք հիւսիսէն
ու արեւմուտքէն . և ոմանք Մինէա-
13 ցւոց երկրէն պիտի գան : Ա՛վ
երկինք՝ ուրախ եղէք , ու ծով երկիր՝
ցնծութիւն ըրէ , և ծով լեռներ՝
ուրախութեան ձայնով աղաղակե-
ցէ՛ք . քանզի Տէրը իր ժողովուր-
դին մխիթարութիւն տուաւ , ու իր
տնանկներուն ողորմեցաւ :
14 Բայց Սիօն ըսաւ , Նէովան
զիս թողուց , ու Տէրը զիս մոռցաւ :
15 Մի՛թէ կնիկը իր կաթնկեր մանու-
կը կրնա՞յ մոռնալ , անանկ որ իր
որովայնին ծննդեանը վրայ չգթայ .
թէև անոնք մոռնան , բայց ես քեզ
16 պիտի չմոռնամ : Ընդ ես քեզ
իմ ձեռացս մէջ նկարագրեցի . քու
պարիսպներդ միշտ իմ առջիս են :
17 Քու տղաքներդ պիտի արտորան ,
ու քեզ փլըլնողներդ և աւերողներդ
18 քեզմէ պիտի ելլեն : Չէքերդ վերցուր,
ու բոլորտիքդ նայէ . ամէնքը կը
ժողովին ու քեզի կու գան . Տէրը
կ՛ըսէ որ Ես կենդանի եմ . ան-
շուշտ անոնց ամէնը զարդերու պէս
պիտի հագնիս , և անոնցմով հարսի
19 պէս պիտի զարդարուիս : Վասնզի
քու աւերակներդ , ամայի տե-
ղերդ ու քու կործանմանդ եր-
կիրը հիմա էլ բնակիչներուն նեղ
պիտի դայ , և քեզ կլլողները պի-
20 տի հեռանան : Քու անզաւա-
կութենէդ ետև ծնանելու որդիքդ
քու ականջներուդ պիտի ըսեն ,
Ես տեղը ինծի նեղ է , տե՛ղ տուր
21 ինծի որ բնակիմ : Ու դուն քու
սրտիդ մէջը պիտի ըսես , Ասոնք
ինծի ո՞վ ծնաւ , ես անզաւակ ու
ամուլ էի . ես գերի ու աքսորուած
էի , ասոնք ո՞վ մեծցուց . ահա
ես միայակ մնացեր էի , ասոնք ո՞ւր
էին :
22 Ընդհատ կ՛ըսէ Տէր Նէովան .
Ահա իմ ձեռքս ազգերու վրայ պիտի
վերցընեմ , ու իմ դրօշակս ժողո-
վուրդներու մէջ պիտի կանգնեմ .
և անոնք քու տղաքներդ իրենց ծո-
ցին մէջը պիտի բերեն , ու քու
աղջիկներդ անոնց ուսերուն վրայ
23 պիտի վերցուին : Ու թագաւոր-
ներըդ քու սնուցիչներդ պիտի ըլ-
լան , ու անոնց թագուհիները քու
դայեակներդ . երեսին գետինը
ձոխելով՝ քեզի երկրպագութիւն պի-
տի ընեն , ու ոտքերուդ փոշին պի-
տի լզեն , և պիտի գիտնաս որ ես եմ
Տէրը . վասն զի ինծի սպասուինները
պիտի չամչնան : Մի՛թէ հզօրէն ա- 24
ւարը կ՛առնուի , կամ ահարկու
մարդուն գերի առածը կ՛ազատի :
Բայց Տէրը այսպէս կ՛ըսէ . Հզօրին 25
գերի առածը անգամ պիտի առ-
նուի , ու բռնաւոր մարդուն աւարը
պիտի ազատուի . ու քեզի հետ
վիճողներուն դէմ ես պիտի վիճիմ ,
և քու տղաքներդ ես պիտի ազա-
տեմ : Ու քեզ հարստահարող- 26
ներուն իրենց մարմիններըը պիտի
կերցընեմ , և իրենց արիւնը նոր
գինիի պէս Ծխելով՝ պիտի գինով-
նան . և ամէն մարմին պիտի գի-
նայ թէ ես եմ Տէրը որ քեզ ա-
զատեցի , ու քու Փրկիչդ Յակո-
բին Հզօրը :

ԳԼՈՒԽ Ն

Տէրը այսպէս կ՛ըսէ . Ո՞ւր է ձեր 1
մօրը ապահարզանի թուղթը ,
որով ես զանիկայ արձակեցի . կամ
ո՞վ է ան պարտատէրը՝ որուն ես
ձեզ ծախեցի . ահա դուք ձեր ա-
նօրէնութեանցը համար ծախուե-
ցաք , ու ձեր մայրը ձեր յանցանա-
ցը համար արձակուեցաւ : Ընչո՞ւ 2
համար իմ եկած ատենս մարդ մը
չկար , ու կանչած ատենս պատաս-
խան տուող մը չկար . մի՛թէ իմ
ձեռքս բնաւ կարճցաւ՝ որ փրկելու
կարող չըլլամ , կամ թէ ապատե-
լու զօրութիւն չունիմ . ահա իմ
սաստկութիւնովս ծովը կը չորցընեմ .
գետերը անապատ կը դարձընեմ .
անոնց ձուկերը ջուր չըլլալուն հա-
մար կը հոտին , ու ծարաւէն կը
մեռնին : Երկինքները խաւար 3
կը հագցընեմ , ու ծածկոցի հա-
մար անոնց վրայ քուրձ կը դնեմ :
Տէր Նէովան ինծի խրատողներ- 4
րու լեզու տուաւ , որ յոգնածին
խօսքով օգնել գիտնամ . առաւ-
առու ինծ կ՛արթընցընէ . ան-

կայ իմ ականջս կ՚արթընցընէ, որ
5 աշակերտներու պէս լսեմ։ Տէր
Եհովան իմ ականջս բացաւ, ու
ես անհնազանդ չեղայ, ետ չդար-
6 ձայ։ Իմ կռնակս՝ զարնողներուն,
և այտերս փետռողներուն տուի.
իմ երեսս նախատինքէն ու թուքէն
7 չծածկեցի։ Բայց Տէր Եհովան
ինծի կ՚օգնէ, անոր համար ամօ-
թահարտ պիտի չըլլամ. անոր հա-
մար իմ երեսս զայրախաղի պէս ը-
րի, ու գիտեմ որ պիտի չամչնամ։
8 Ինձ արդարացընողը մօտ է, ով
ինծի հետ պիտի վիճի. միասին
դատաստան կայնինք. իմ դատա-
խազս ով է, թող ինծի մօտե-
9 նայ։ Ահա Տէր Եհովան ինծի պի-
տի օգնէ, ով է անիկայ որ զիս
յանցաւոր պիտի հանէ. ահա ա-
մէնքը հանդերձի պէս պիտի մաշին,
ցեցը պիտի ուտէ զանոնք։
10 Ձեր մէջը Տէրոջմէ վախցող,
անոր ծառային ձայնը մտիկ ընող
ով կայ, որ մութի մէջ կը քալէ
ու բնաւ լոյս չունի. թող անիկայ
Տէրոջը անունը ապաւինի ու իր
Աստուծոյն կռթընի։
11 Ահա դուք ամէնդ՝ որ կրակ կը
վառէք, ու կայծերով կը զինուիք.
ձեր կրակին լուսովը ու ձեր
վառած կայծերուն մէջը քալեցէք.
ասիկայ ձեզի իմ ձեռքէս պիտի ըլ-
լայ, դուք տրտմութեամբ պիտի
պառկիք։

ԳԼ. ՆԵ.

1 Ով դուք՝ արդարութեան հե-
տևողներ ու Տէրը փնտռողներ՝
ինծի մտիկ ըրէք. դուք ան վէմին
նայեցէք, ուսկից որ կտրուեցաք,
և ան գուբին փոսին, ուսկից որ
2 փորուեցաք։ Ձեր հօրը Աբրահա-
մին ու ձեզ ծնանող Սարրային
նայեցէք. քանզի անիկայ կանչեցի
ու մէկ հատ մըն էր, և զանիկայ
3 օրհնեցի ու բազմացուցի։ Այսպէս
պիտի Տէրը Սիոնը պիտի մխիթարէ,
անոր բոլոր աւերակները պիտի
մխիթարէ. և անոր անապատը Ե-
դեմի պէս, ու անոր ամայութիւնը
Տէրոջը դրախտին պէս պիտի ընէ.
անոր մէջը ցնծութիւն և ուրախու-
թիւն, գովեստ և օրհներգութեան
ձայն պիտի գտնուի։ Ով իմ ժո- 4
ղովուրդս՝ ինծի մտիկ ըրէք, ով իմ
ազգս՝ ինծի ականջ տուէք. քանզի
ինծմէ օրէնք պիտի ելլէ, և իմ
իրաւունքս ժողովուրդներուն լոյս
ըլլալու համար պիտի հաստատեմ։
Իմ արդարութիւնս մօտ է. իմ 5
փրկութիւնս ելած է. ու իմ բա-
զուկներս ժողովուրդները պիտի դա-
տեն. կղզիները ինծի պիտի յու-
սան, և իմ բազուկիս պիտի ապա-
ւինին։ Աչքերնիդ վեր վերցուցէք 6
դէպ՚ի երկինքը, ու վար նայեցէք
դէպ՚ի երկիրը. քանզի երկինքը
ծուխի պէս պիտի անցնի, ու եր-
կիրը հանդերձի պէս պիտի մաշի.
նմանապէս անոր բնակիչներն ալ
պիտի մեռնին. բայց իմ փրկու-
թիւնս յաւիտենական պիտի ըլլայ,
ու իմ արդարութիւնս պիտի չը-
պակսի։
Ինծի մտիկ ըրէք՝ ով արդարու- 7
թիւն ճանչցողներ, և իմ օրէնքս
ձեր սրտին մէջը պահող ժողովուրդ.
մարդոց նախատինքէն մի վախնար,
ու անոնց բամբասանքէն մի զար-
հուրիք։ Քանի որ հագուստ 8
ուտէ զանոնք հանդերձի պէս, և
մեղը պիտի ուտէ զանոնք բուրդի
պէս. բայց իմ արդարութիւնս
յաւիտեան, ու իմ փրկութիւնս
ամէն դարերու մէջ պիտի ըլլայ։
Արթընցիր, արթընցիր, ով 9
Տէրոջը բազուկը՝ զօրութիւն հա-
գիր. արթընցիր առջի օրերուն
պէս, շատոնցի անցած դարերուն
պէս. դուն անիկայ չէ՞ս որ Ռա-
հաբը ջարդեցիր ու վիշապը վիրա-
ւորեցիր։ Դուն անիկայ չէ՞ս որ 10
ծովը՝ մեծ անդունդին ջուրերը ցամ-
քեցուցիր, և ծովուն խորունկ տե-
ղատարը ճամբայ ըրիր, որ փրր-
կուածներդ անցնին։ Ու Տէ- 11
րոջը փրկածներդ պիտի դառնան,
ու երգելով Սիոն պիտի գան, և
անոնց գլխուն վրայ յաւիտենական
ուրախութիւն պիտի ըլլայ. անոնք
ցնծութիւն և ուրախութիւն պի-
տի առնեն, տրտմութիւնը ու

հեծութիւնը անոնց պիտի հեռանայ :

12 Նա եմ , ես եմ որ ձեզ կը մխիթարեմ . դուն ո՛վ ես՝ որ մահկանացու մարդէն , ու խոտի նմանելու
13 մարդու զաւակէն կը վախնաս . Եւ քեզ ստեղծող՝ երկինքները տարածող ու երկրին հիմերը դնող Տէրը կը մոռնաս . ու բռնաւորին սրտմտութենէն միշտ ամէն օր կը վախնաս , իբր թէ ինչ կորսընցընելու պատրաստուած է . բայց ո՞ւր է բռնաւորին սրտմտութիւնը :
14 Կապուածը շուտով պիտի արձակուի , ու գուբին մէջը պիտի չմեռնի , և իր հացը պիտի չպակսի :
15 Վասնզի քու Տէր Աստուածդ ես եմ՝ որ ծովը կը յանդիմանեմ , երբոր անոր ալիքները կը գոռան . իմ
16 անունս Տէրոջ Սաբաւովթ է : Ու իմ խօսքերս քու բերանդ դրի , և քեզ ձեռքիս հովանիովը ծածկեցի , որ երկինքը հաստատեմ , ու երկրին հիմերը դնեմ , և Սիոնին ըսեմ . Դուն իմ ժողովուրդս ես :
17 Արթընցիր , արթընցիր , ելլիր՝ ո՛վ Երուսաղէմ , որ Տէրոջը ձեռքէն անոր բարկութեանը բաժակը խմեցիր . թմրութեան բաժակին
18 մրուրը քամելով խմեցիր : Անոր բոլոր ծնած որդիներէն՝ իրեն առաջնորդող չկայ , ու բոլոր մեծցուցած տղաքներէն՝ իրեն ձեռնտու
19 չկայ : Այս երկու բաները քեզի պատահեցան , ո՞վ քեզի պիտի ցաւի . կործանում ու կոտորած , սով ու սուր . քեզ ինչո՞վ մխիթարեմ :
20 Քու տղաքդ մարած՝ ամէն փողոցներուն գլուխը կը պառկին , որոգայթի մէջ բռնուած յամրի պէս . անոնք Տէրոջը բարկութեամբը՝ քու Աստուծոյդ յանդիմանութեամբը լեցուած են :
21 Ուրեմն ասիկայ մուիկ ըրէ՝ ո՛վ ողորմելի , որ արբած ես , բայց գինիէն չէ :
22 Այսպէս կ'ըսէ քու Տէրդ , և քու Աստուածդ՝ որ իր ժողովուրդին դատը կը պաշտպանէ . Ահա քու ձեռքէդ թմրութեան բաժակը , իմ բարկութեանս բաժակին մրուրը առի .

զանիկայ մէյմըն ալ պիտի չխմես .
23 Եւ զանիկայ քեզ հարստահարողներուն ձեռքը պիտի դնեմ , որոնք քու անձիդ կ'ըսէին , Ծռէ՛ որ անցնինք . ու դուն կռնակդ՝ անցնողներուն համար՝ գետնի պէս ու փողոցի պէս դրիր :

ԳԼ . ՆՈՒ

1 Արթընցիր , արթընցիր , քու զօրութիւնդ հագիր՝ ո՛վ Սիոն . քու փառաւոր հանդերձներդ հագիր՝ ո՛վ Երուսաղէմ սուրբ քաղաք . քանզի մէյմըն ալ անթլփատ ու պիղծ մէկը քու մէջդ պիտի չըմանէ : Փոշին քեզմէ թօթափէ , 2
ելլ նստէ՝ ո՛վ Երուսաղէմ . քու պարանոցիդ կապերը քակէ , ո՛վ Սիոնի գերի աղջիկը : Վասն զի 3
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Զրի ծախուեցաք , և առանց ստակի պիտի փրկուիք : Վասնզի Տէր Եհովան 4
այսպէս կ'ըսէ . Իմ ժողովուրդս առաջ Եգիպտոս իջաւ , որ հոն պանդխտութիւն ընէ . ու Ասորեստանցին զիրենք առանց պատճառի անոր բռնութեան ըրին : Եւ հիմա հոս 5
ի՞նչ ունիմ՝ կ'ըսէ Տէրը , որ իմ ժողովուրդս պարապ տեղը քշուեցաւ . անոր վրայ իշխողները կը պոռացընեն , կ'ըսէ Տէրը , ու միշտ ամէն օր իմ անունս կը հայհոյուի :
Անոր համար իմ ժողովուրդս պիտի 6
գիտնայ իմ անունս . անոր համար ան օրուան մէջ պիտի գիտնայ , թէ ես ան եմ՝ որ կը խօսէի . ահա ես եմ :

Ո՛նչ գեղեցիկ են լեռներուն վրայ անոր ոտքերը , որ աւետիս կը բերէ , խաղաղութիւն կը քարոզէ . բարութեան աւետիս կը բերէ , փրկութիւն կը քարոզէ , ու Սիոնին կ'ըսէ , Քու Աստուածդ կը
թագաւորէ : Քու պահապաններդ ձայն պիտի վերցընեն , ընծութեան ձայնով միասին պիտի երգեն . քանզի երբոր Տէրը Սիոնը
նո՛ր դարձընէ , անոնք յայտնապէս պիտի տեսանեն : Ո՛վ երուսաղէմի
աւերակներ՝ ցնծութեան ձայնով միասին աղաղակեցէք . քանզի

Տէրը իր ժողովուրդը մխիթարեց,
10 ու Երուսաղէմը փրկեց: Տէրը իր
սուրբ բազուկը ազգաց աչքերուն առջեւը, ու երկրիս ամէն ծայրերը մեր Աստուծոյն փրկութիւնը պիտի տեսնեն:
11 Գացէք, գացէք, անկէ ելէք. պիղծ բանի մի դպչիք. անոր մէջէն ելէք. մաքուր եղիք՝ ով Տէրոջը սպասները վերցընողներ:
12 Վանդէ չէ թէ արտորալով պիտի ելլէք, և չէ թէ փախչելով պիտի երթաք. հապա Տէրը ձեր առջեւէն պիտի երթայ, ու Իսրայէլին Աստուածը ձեզի թիկնապահ պիտի ըլլայ:
13 Ընդ իմ ծառաս յաջողութիւն պիտի գտնէ և պիտի մեծնայ, ու պիտի բարձրանայ ու խիստ պիտի
14 փառաւորի: Ինչպէս որ շատերը անոր վրայ սպչեցան, (անոր երեսը մարդու էբեռնէն, ու կերպարանքը մարդու որդւոցմէն աւելի
15 աւրած ըլլալուն համար,) Այնպէս ալ շատ ազգեր պիտի զարմացընէ, թագաւորները անոր առջեւը իրենց բերանը պիտի գոցեն. վասն զի իրենց չպատմուածը պիտի տեսնեն, և իրենց չլսածը պիտի իմանան:

ԳԼ. ԾԶ

1 Ո՞վ հաւատաց մեր պատգամին, ու Տէրոջը բազուկը որո՞ւ
2 յայտնուեցաւ: Վանդէ անոր առջեւը մանուկի պէս և ծարաւուտ երկրէ եղող արմատի պէս բուսաւ. անոր կերպարանք կամ վայելչութիւն չունէր՝ որ անոր նայէինք, ոչ ալ անանկ երեոյթ
3 մը՝ որ անկէ ախորժէինք: Անոր մարդոցմէ անարգուեցաւ ու երեսէ ձգուեցաւ. վշտաց տէր ու ցաւոց ծեղեակ եղաւ, և անկէ երես դարձընելու մարդու պէս եղաւ. անարգուեցաւ, ու զանիկայ չյարգեցինք:
4 Իրաւցընէ անիկայ մեր ցաւերը վերցուց, ու մեր վիշտերը իր վրան առաւ. և մենք զանիկայ վիրաւորուած, Աստուծմէ զարնուած ու չարչքի հանդիպած սեպեցինք:
5 Բայց անիկայ մեր մեղքերուն համար վիրաւորուեցաւ, և մեր անօրէնութիւններուն համար ճնշուեցաւ. մեր խաղաղութեան պատիժը անոր վրայ եղաւ, և անոր վէրքերովը մենք բժշկուեցանք:
6 Մէնք ոչխարներու պէս մոլորեցանք. ամէն մէկիս իր ճամբուն դարձաւ. և Տէրը մեր ամենուն անօրէնութիւնը անոր վրայ դրաւ:
7 Ընդկայ անիրաւութիւն կրեց ու չարչարուեցաւ, բայց իր բերանը չբացաւ. մորթուելու տարուող ոչխարի պէս, ու իր խուզողներուն առջեւը մնանձ կեցող մաքիի պէս անանկ իր բերանը չբացաւ:
8 Նեղութեամբ և դատապարտութեամբ վերցաւ. ու անոր ազգատոհմը ո՞վ կրնայ պատմել. քանզի անիկայ կենդանեաց երկրէն կտրուեցաւ. անիկայ իմ ժողովուրդիս յանցանքին համար զարնուեցաւ:
9 Ու անոր գերեզմանը ամբարիշտներու հետ պրուեցաւ. բայց երբոր մեռաւ, հարուստին հետ եղաւ. քանզի անիկայ անօրէնութիւն մը չգործեց, ու անոր բերնին մէջ նենգութիւն մը չգտնուեցաւ:
10 Բայց Տէրը հաճեցաւ որ զանիկայ ծեծելով յաւերժու մատնէ. անոր անձը մեղաց համար զոհ ընելէդ ետքը անիկայ սերունդ պիտի տեսնէ, իր օրերը պիտի երկընցընէ, ու Տէրոջը կամքը անոր ձեռքովը պիտի
11 յաջողի: Իր անձին աշխատութեանը պտուղը տեսնելով՝ պիտի կշտանայ. իմ արդար ծառաս իր գիտութեամբը շատերը պիտի արդարացընէ, քանզի անոնց անօրէնութիւնները ինքը պիտի կրէ:
12 Անոր համար մեծերուն հետ բաժին պիտի տամ անոր, և հզօրներուն հետ աւարէն բաժին պիտի առնէ. քանզի իր անձը մինչեւ մահուան մատնեց, ու յանցաւորներու հետ սեպուեցաւ. և շատերուն մեղքը վերցուց, ու յանցաւորներուն համար միջնորդութիւն ըրաւ:

ԳԼ. ԾԿ

1 Ով չծնանող, ամուլ՝ ցնծա. ով չծնողական ցաւ չքաշող՝ ցնծա-

թեամբ գոչէ և աղաղակէ . քանզի երեսք ձգուածին տղաքներէն էրիկ ունեցողին տղաքներէն շատ
2 պիտի ըլլան , կ'ըսէ Տէրը : Ա՛ր-
քանիդ տեղը լայնցուր , ու քու բնակարանիդ վարագոյրները տա-
բաժուին . մի խնայեր . երկնցուր էրկընցուր , ու ցիցերդ ամուրցուր :
3 Վանդի աջ ու ձախ կողմը պիտի տարածուիս . և քու սերունդդ ազգեր պիտի ժառանգէ , ու աւերած քաղաքները բնակիչներով պիտի
4 լեցընէ : Մի վախնար , վասն զի պիտի չամչնաս . ու մի պատկառիր , վասն զի պիտի ընախատուիս . քանզի քու մանկութեանդ ամօթը պիտի մոռնաս , և քու որբևարութեանդ նախատինքը ալ
5 պիտի չյիշես : Վանդի քու էրիկդ քու Ստեղծիչդ է , անոր անունը Նհովայ Սաբաւովթ է . ու քու Փրկիչդ Իսրայէլին Սուրբն է , ա-
նիկայ բոլոր երկրին Աստուածը
6 պիտի կոչուի : Վանդի Տէրը քեզ՝ երեսք ձգուած և հոգւով վըշ-
ռացած կնկան պէս ու մերժուած նորահասակ հարսի պէս կանչեց ,
7 կ'ըսէ քու Աստուածդ : Փոքր վայրկեան մը քեզ թողուցի , բայց մեծ ողորմութիւններով քեզ պիտի
8 ժողվեմ : Վխիշ մը սրտմտու-
թեամբ՝ մէկ վայրկեան մը երեսս քեզմէ ծածկեցի , բայց յաւիտե-
նական ողորմութիւնով քեզի պիտի ողորմիմ , կ'ըսէ քու Փրկիչդ Նհո-
9 վան : Վանդի ասիկայ ինծի Նոյի ջուրերուն պէս է . ինչպէս որ երդում ըրի թէ Նոյի ջուրերը մէյ-
մըն ալ երկրի վրայ չանցնին , այն-
պէս ալ երդում ըրի որ քեզի չըբարկանամ , ու քեզ չսանդխա-
10 նեմ : Վանդի լեռները պիտի վերնան և բլուրները պիտի սա-
ռանին . բայց իմ ողորմութիւնս քեզմէ պիտի չվերնայ ու իմ խա-
ղաղութեանս ուխտը պիտի չսառա-
նի , կ'ըսէ Տէրը՝ որ քեզի կ'ողոր-
11 մի : Ա՛վ փոթորիկէ զարնուած անմխիթար ողորմելի , ահա ես քու
քարերդ դոյնզգոյն պիտի դնեմ , ու
քեզ շափիւզաններով պիտի հիմնեմ .
12 և քու մարտկոցներդ կարմիր յա-
կինթներով , ու դռներդ կարկհան-
ներով , ու բոլոր պարիսպներդ թանկագին քարերով պիտի չի-
13 նեմ : ԵՒ քու բոլոր որդիքդ Տէրոջմէ սորված պիտի ըլլան , ու
քու որդւոցդ խաղաղութիւնը շատ
14 պիտի ըլլայ : Վուն արդարու-
թեամբ պիտի հաստատուիս . բըռ-
նութենէ հեռու պիտի ըլլաս որ
չվախնաս , ու արհաւիրքէն որ քե-
զի չմօտենայ : Վհա անշուշտ ժո-
15 ղով պիտի ընեն , բայց ինծմէ չէ . ո՛վ որ քու վրադ ժողվուի , քու
կողմդ պիտի դառնայ : Վհա կը-
16 րակի մէջ ածուխները փչող՝ և իր գործքին համար գործիք չինող
դարբինը ես ստեղծեցի , ու աւեր-
լու համար կործանողը ես ստեղծե-
17 ցի : Վևզի դէմ չինուած գործիքը ամենևին պիտի չյաջողի , և քու
վրադ դատաստանի ելլող ամէն
լեզուն պիտի դատապարտուիս . Տէրոջը ծառաներուն ժառանգու-
թիւնը ասիկայ է , ու անոնց ար-
դարութիւնը ինծմէ է , կ'ըսէ Տէ-
րը :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Ա՛վ բոլոր ծարաւածներ՝ ջուրերուն
եկէք և ատակ չունեցողներ՝ ե-
կէք , ծախուձառէք ու կերէք . եկէք առանց ատակի և առանց գնոյ գինի ու կաթ ծախուձառէք : Ին-
2 չո՞ւ ձեր ատակը կը վատնէք՝ չէ թէ հացի համար , և ձեր վաստակը անանկ բանի համար՝ որ չկըշտացընէ . ուշադրութեամբ ինծի մտիկ ըրէք , որ բարիքներ ուտէք , ու ձեր հոգին պարարտութեամբ զըւարճանայ : Ձեր ականջը խոնար-
3 հեցուցէք ու ինծի եկէք . մտիկ ըրէք , ու ձեր հոգին պիտի ապրի . և ձեզի հետ յաւիտենական ուխտ մը պիտի ընեմ , Դաւիթին հաս-
տատուն ողորմութիւնները չեզ փո-
4 խուի : Վհա զանիկայ ժողովուրդներուն վկայ՝ ազգերուն առաջնորդ
5 ու հրամանատար դրի : Վհա չըդիտցած ազգ պիտի կանչես , և քեզ չճանչցող ազգերը քեզի պի-

տի դիմեն, քու Տէր Աստուծոյդ համար ու Իսրայէլի Սուրբին համար, քանզի անիկայ քեզ փառաւորեց։

6 Տէրը փնտռեցէք, քանի որ անիկայ կը գտնուի. զանիկայ կանչեցէք, քանի որ անիկայ մօտ է։
7 Թող ամբարիշտը իր ճամբայէն ու անօրէնը մարդը իր խորհուրդներէն հրաժարի և Տէրոջը դառնայ, ու անիկայ պիտի ողորմի անոր. ու մեր Աստուծոյն, ինչու որ անիկայ
8 առատապէս կը ներէ։ Քանզի իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդները չեն, ու ձեր ճամբաներդ իմ ճամբաներս չեն, կ'ըսէ Տէրը.
9 Հապա որչափ որ երկինքը երկրէս բարձր է, այնչափ ալ իմ ճամբաներս ձեր ճամբաներէն բարձր են, և իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդներէն։
10 Վասն զի ինչպէս որ անձրեւը ու ձիւնը երկինքէն կ'իջնէ և հոն չդառնար, հապա երկիրը կ'ոռոգէ, ու զանիկայ պտղաբերը և արգասաւոր կ'ընէ, ու ցանողին հունար և ուտողին հաց կու տայ,
11 Իմ բերնէս ելած խօսքն ալ այնպէս պիտի ըլլայ. ինձի պարապ պիտի չդառնայ, հապա իմ կամքս պիտի կատարէ, ու յաջողութեամբ՝ ի դերծ դնէ այն բանը՝ որուն համար
12 զանիկայ խրկեցի։ Քանզի ուրախութեամբ պիտի ելլէք, ու խաղաղութեամբ պիտի առաջնորդուիք. լեռները ու բլուրները ձեր առջեւէն ցնծութեամբ պիտի ագաղակեն, և դաշտերուն բոլոր ծառերը ծափ
13 պիտի զարնեն։ Մուխին տեղը՝ մայր, ու դժնիկին տեղը մրտնիի պիտի բուսանի. և ՅԻՀՈՎԱՅ Տէրոջը անունը փառաւորելու համար անջինջ ու յաւիտենական նշան մը պիտի ըլլայ։

ԿԱ. ՆՕ.

1 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Իրաւունքը պահեցէք, ու արդարութիւն ըրէք. քանզի իմ փրկութիւնս մօտ է ու արդարութիւնս յայտնուելու մօտ է։
2 Երանի՝ ան մարդուն որ անիկայ կ'ընէ, ու մարդու որ

դիմի՝ որ անիկայ առնէ կը բռնէ, ուրիշ շարաթը կը պահէ, ու զանիկայ չարչարելէ, և ամէն անիրաւութիւն ընելէն իր ձեռքը կը պահէ։
3 Ու Տէրոջը յարող օտարականի որդին թող չսքսուչ ըսելով. Տէրը զիս իր ժողովուրդէն բոլորովին զատեց. ու ներքինին՝ թող չըսէ, Ահա ես չոր ծառ մըն եմ։
4 Քանզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ինչ ներքինիներուն, որոնք իմ շաբաթներս կը պահեն, և ինձի հաճոյ եղածը կ'ընտրեն, ու իմ ուխտիս մէջ հաստատ կը կենան,
5 Անոնց իմ տանս մէջ և պարիսպներուս մէջ՝ տղայքներէ ու աղջիկներէ աւելի աղէկ տեղ ու անուն պիտի տամ. անոնց յաւիտենական անուն պիտի տամ, որ պիտի չսպակի։ Ու ան
6 օտարականի որդիքը որ Տէրոջը յարած են՝ անոր ծառայութիւն ընելու, Տէրոջը անունը սիրելու, ու անոր ծառաներ ըլլալու համար, ամէն անոնք որ շաբաթը կը պահեն ու չեն պղծեր, և իմ ուխտիս մէջ հաստատ կը կենան,
7 Զանոնք ալ իմ սուրբ լեռս պիտի բերեմ, և իմ աղօթքի տանս մէջ զանոնք պիտի ուրախացնեմ. անոնց ողջակէզներնին ու պզիները իմ սեղանիս վրայ ընդունելի պիտի ըլլան, քանզի իմ տունս բոլոր ազգերուն համար աղօթքի տուն պիտի
8 կոչուի։ Այսպէս կ'ըսէ Տէր Աստուածը, որ Իսրայէլին արտորտածները կը ժողվէ. անոր ժողվուածներուն վրայ ա՛լ ուրիշներ ալ պիտի ժողվեմ անոր։

9 Ա՛մ դաշտի բոլոր գազաններ, ամէն անտառի բոլոր գազաններ՝ ուտելու եկէք։ 10 Անոր բոլոր պահապանները կոյր են, բան մը չեն գիտեր. ամէնն ալ համր շուներ են, հաչելու կարող չեն. անոնք կը չնորհեն, կը պառկին, քունը կը սիրեն. Այո՛, 11 շատակեր ու անյագ շուներ են, ու անոնք խնայողութենէ զուրկ հովիւներ են. ամէնքը իրենց ճամբաներուն դարձան՝ ամէն մէկը իր կողմէն իր անիրաւ վաստակը փնտռելով.

12 — ըսին , նկէք , գինի բերեմ , ու ցքիով արբենանք . վաղն ալ
առաւօտան պէս — ալ աւելի առատ պիտի ըլլայ :

ԿԱ . ՀՕՏ

1 Աղտարը կը կորսուի , և ուշադրութիւն ընող մարդ չկայ .
ու բարի մարդիկը — չեմ գիտեր — կը վերցուին , առանց մէկու մը իմանալուն թէ արդարը չարիքին երեսէն կը վերցուի : Ան կը մտնէ
2 խաղաղութեան մէջ կը մնայ . ուղղութեամբ քալողները իրենց անկողիններուն վրայ հանգստութիւն կը
3 գտնեն : Բայց դուք , ով վհուկի որդիք , շնացողի ու պոռնիկի սե-
4 րունդ՝ հոս մօտեցէք . Ո՞վ ծաղր կ'ընէք . ձեր բերանը որո՞ւ վրայ կը լայնցընէք , — լեզուներով կ'երկընցընէք . չէ՞ որ դուք անօրէնութեան զաւակներ — սուտ-
5 թեան սերունդ էք : Դուք ամէն կանանչ ծառերու տակ՝ դէպ ի կուռքերուն ցանկութեամբ կը տաքնաք . ողաքները ձորերու մէջ՝ վէմերու խոռոչներուն մէջը կը մոր-
6 թէք : Ձոր բաժինդ ճորին տափակ քարերուն մէջն է ; քու վիճակդ անոնք են անոնք . անոնց անգամ նուէր թափեցիր , ընծայ մատուցիր . միթէ ես ասոնց կրնամ
7 համբերել : Դուն քու անկողինդ բարձր ու վերացած լեռան վրայ դրիր . հոն ալ զոհ ընելու ելար :
8 Ու դռներուն ու դրանդիներուն ետեւը քու յիշատակդ դրիր . քանզի ինծմէ — բնչէ՞ քու անձդ մերկացուցիր , ու վեր ելլելով անկողինդ լայնցուցիր . և անոնց հետ դաշ-
նադրութիւն բրիր , անոնց անկողինը սիրեցիր , ու — անոր համար
9 տեղ պատրաստեցիր : Ու թագաւորին քովը Հոփաւեփ ելլով գացիր , ու անուշահոտութիւններդ շատցուցիր , և դեսպաններդ հեռուր տեղերէ խրկեցիր , ու
ինքզինքդ մինչև դժոխքը խոնարհեցուցիր :
10 Քու ճամբադ երկայնութենէն յոգնեցար , բայց Այո՛ չկայ չըսիր . քու ձեռքիդ կեանքը գըտար , անոր համար չվհատեցար :
11 Ու դուն որմէ՞ գարհուրեցար ու վախցար , որ ստախօս ելար , և ինծի չյիշեցիր , ու սիրտդ չդրիր . չէ՞ որ իմ շատոնցմէ լուռ կենալուս համար է որ ինծմէ չես վախնար :
12 Ես քու արդարութիւնդ ու գործերդ պիտի հրատարակեմ , որ անոնք քեզի օգուտ պիտի չընեն :
13 Երբոր դուն աղաղակես , թող քու ժողվածներդ քեզ փրկեն . բայց ամէնը հովը պիտի տանի , մէկ շունչ մը զանոնք պիտի առնէ . սակայն ինծի յուսացողները երկիրը իրբև կալուածք պիտի ստանան , ու իմ սուրբ լեռս պիտի ժառանգեն .
14 Ու պիտի ըսեն , Շարձրացուցէք , բարձրացուցէք . ճամբայ պատրաստեցէք , խոչը իմ ժողովուրդիս ճամբայէն վերցուցէք :
15 Վասնզի այսպէս կ'ըսէ Հարթը ու Հարթեալը՝ որ յաւիտենականութեան մէջ կը բնակի , ու անոր անունը Սուրբ է . Ես բարձր ու սուրբ տեղը կը բնակիմ , բայց կոտրած ու խոնարհ հոգի ունեցողին հետ եմ , որ խոնարհներուն հոգին կենդանացընեմ , և կոտրած սիրտերը ապրեցընեմ :
16 Վասնզի յաւիտեան պիտի չվիճիմ , ու միշտ պիտի չբարկանամ . վասն զի իմ առջեւս հոգիները պիտի մաշէին , և ան կեանքերը՝ որ ես ստեղծեցի :
17 Անոր ագահութեանը անօրէնութեանը համար բարկացայ , ու զանիկայ զարկի , կ'ետս ծածկեցի ու սրտոտեցայ . և ապստամբը իր կամացը ճամբուն հետեւեցաւ :
18 Անոր ճամբանները տեսայ , ու զանիկայ պիտի բժշկեմ , և անոր առաջնորդութիւն պիտի ընեմ , ու զանիկայ ու անոր սգաւորները պիտի մխիթարեմ :
19 Շրթունքներուն պտուղը ես կը ստեղծեմ . խաղաղութիւն խաղաղութիւն ըլլայ հեռուն եղողին և մօտը եղողին՝ կ'ըսէ Տէրը , ու ես զանիկայ պիտի բժշկեմ :
20 Բայց ամբարիշտները ալէծուփ ծովու պէս են , որ չկրնար հանդարտիլ , որ անոր ջուրերը տիղմ ու կեխ կը հանեն :
21 Ամբարիշտներուն խա-

ղաղութիւն պիտի չունենան, կ'ըսէ
իմ Աստուածս։

ԺԱ. ԻԴ

1 Խարբրատնդին կանչէ և մի խնա-
յիր, ձայնդ փողի պէս բարձրա-
ցուր, և իմ ժողովուրդիս իրենց
յանցանքը, ու Յակոբին տանը
2 իրենց մեղքերը պատմէ։ Ամէն
անոնք ամէն օր ինծի կը փնտռեն,
և իմ ճամբաներս գիտնալու կը
փափաքին, անանկ ազգի մը պէս
որ արդարութիւն կ'ընէ, ու իր
Աստուծոյն իրաւունքը զանց չընէր.
ինծի արդարութեան կանոնները կը
հարցընեն, Աստուծոյ մօտենալու
3 կը փափաքին. Ո՞ւր է՛ըսէն, Մենք
ինչո՞ւ ծոմ պահեցինք, և դուն
չտեսար, մեր անձերը չարչարե-
ցինք, ու դուն չգիտցար. ահա ձեր
ծոմապահութեան օրը ձեր բաղ-
ձանքը կը կատարէք, և ձեր ամէն
պահանջմունքները խստութեամբ
4 կը պահանջէք։ Ահա կռիւի ու
վէճի համար և չարութեան բռունց-
ցով զարնելու համար ծոմ կը պա-
հէք. ասա օրուան պէս ծոմ մի պա-
հէք, որ ձեր ձայնը բարձրութիւն լսել
5 տաք։ Իմ ընտրած ծոմապահու-
թիւնս, ա՞յն մարդու մը իր անձը
խոնարհեցընելու օրը ա՞յսպէս կ'ըլ-
լայ. իր գլուխը կնիւնի պէս ծռե-
լով, և իր տակը քուրձ ու մոխիր
տարածելո՞վ կ'ըսես. ասիկայ ծո-
մապահութիւն ու Տէրոջը ընդու-
6 նելի օր պիտի անուանես։ Ահա
ասկէ իմ ընտրած ծոմապահութիւ-
նըս, որ անիրաւութեան կապերը
քակես, և լուծին կապերը թու-
ցընես, ու հարստահարութիւն
կրողները ազատ թողուս, և ամէն
7 լուծը կոտրես, Քու հացդ անօ-
թին բաժնես, և թափառական
տնանկները տունդ ընդունիս, երբ-
որ մերկ մը տեսնես՝ զանիկայ հա-
գուեցընես, ու քու մարմինդէդ քեզ
8 չպահես։ Ան ատենը քու լոյսդ
առաւօտի պէս պիտի ծագի, ու
բժշկութիւնդ շուտով պիտի յայտ-
նուի, և քու արդարութիւնդ
քու առջևէդ պիտի երթայ, ու
Տէրոջը փառքը քու եռևէդ քեզ
պիտի պաշտպանէ։ Ան ատենը 9
պիտի կանչես, և Տէրը պատաս-
խան պիտի տայ. պիտի աղաղակես,
ու անիկայ պիտի ըսէ՝ Ինծա՛ ես։
Եթէ որ քու միջէդ լուծը, մատով
ցուցընելը ու չար խօսքերը վեր-
ցընես. Եթէ որ անօթիին յօժար- 10
թեամբ կերակրես, և կարօտին հո-
գին կշտացընես. ան ատենը քու
լոյսդ խաւարի մէջ պիտի ծագի,
ու քու խաւարդ կէս օրուան պէս
պիտի ըլլայ. Ու Տէրը միշտ քեզի 11
առաջնորդութիւն պիտի ընէ, ու
քու հոգիդ երաշտութեան ա-
տենը պիտի կշտացընէ, և ոսկոր-
ներդ պիտի զօրացընէ. ու դուն
ջրարբի պարտէզի պէս և ջուրը
չպակսող աղբերակի պէս պիտի ըլ-
լաս։ Ու քեզմէ ձնաձներդ հին 12
աւերակները պիտի շինեն. —Ք
դարերուն հիմերը պիտի վերա-
կանգնես, և դուն փլածները նորո-
գող, — բնակութեան համար
ճամբաներ շինող պիտի կոչուիս։
Եթէ որ շաբաթը՝ իմ սուրբ օրս 13
քու ցանկութիւնդ կատարելէն
ոտքդ դարձընես, ու շաբաթը՝ ո-
ղուարճութիւնդ, և Տէրոջը նուի-
րուած օրը պատուական անուանես
ու զանիկայ պատուես, քու ճամ-
բաներուդ չհետեւելով, քու ցան-
կութիւնդ չկատարելով, ու պա-
րապ խօսք չխօսելով, Ան ատենը 14
Տէրոջմով պիտի ուրախանաս. և
քեզ երկրիս բարձր տեղերուն
պիտի հանեմ, ու քու հօրդ Յա-
կոբին ժառանգութիւնը քեզի պի-
տի կերցընեմ. քանզի Տէրոջը բե-
րանը խօսեցաւ։

ԺԲ. ԻԴ

Ահա Տէրոջը ձեռքը փրկելէն չը- 1
կարճցաւ, ու անոր ականջը
լսելէն չծանրացաւ։ Հապա ձեր 2
ու ձեր Աստուծոյն միջտեղը բաժա-
նում ձգողը ձեր անօրէնութիւն-
ները եղան, և ձեր մեղքերը անոր
երեսը ձեզմէ ծածկեցին, որ չլսէ։
Վասնզի ձեր ձեռքերը արիւնով 3
ու ձեր մատները անօրէնութիւնով

պղծուեցան . Ձեր շրթունքը սուտ
խօսեցան , և Ձեր լեզուները ան-
4 բաւութիւն արտասանեցին : Ոչոյ
մէկը որ արդարութեան համար
բողոքէ , ու չկայ մէկը որ ճշմար-
տութեամբ դատ վարէ . անոնք
անոտի բաներու կը յուսան և ու-
նայնութիւն կը խօսին . թշուա-
ռութիւն կը յղանան ու անօրէ-
5 նութիւն կը ծնանին . Կարիւ
հաւկիթներ կը տաքցնեն , ու սար-
դի ոստայն կը գործեն . անոնց
հաւկիթները ուտողը կը մեռնի ,
6 ու բացուածէն իժ կ'ելլէ : Անոնց
ոստայններէն հանդերձ չի լլլար , և
իրենց գործքերովը չեն կրնար զիրենք
ծածկել . անոնց գործքերը անօրէ-
նութեան գործքեր են , ու անոնց
ձեռացը մէջ բռնութեան գործ
7 կայ : Անոնց ոտքերը չարութեան
կը վազեն , ու անմեղ արիւն թա-
փելու կ'արագրան . անոնց խոր-
հուրդները անօրէնութեան խոր-
հուրդներ են , անոնց ճամբաներուն
մէջը կործանում ու կոտորած կայ :
8 Խաղաղութեան ճամբան չին գի-
տեր , և անոնց ընթացքին մէջ
արդարութիւն չկայ . իրենց շա-
ւիղները խոտորցուցին , անոնց մէջը
քալողներուն ամէնը խաղաղութիւն
9 չեն գիտեր : Անոր համար իրա-
ւունքը մեզմէ հեռացաւ , ու ար-
դարութիւնը մեզի չհասնիր . լոյսի
կը սպասենք , և ահա խաւար կայ .
պայծառութեան կը սպասենք , և
մէնք մառախուղի մէջ կը չրջինք :
10 Կոյրերուն պէս պատերը կը շօշա-
փինք , ու աչք չունեցողներուն պէս
կը խարխափինք . կէս օրին գիշե-
րուան պէս կը գլորինք . պաղարիր
ուրիշներու մէջ մեռելներու պէս ենք :
11 Ամէնս արջերու պէս կը մռնչենք ,
ու ազաւնիներու պէս անդադար կը
ճռչինք . դատաստանի կը սպասենք ,
բայց չկայ . փրկութեան համար կը
նայինք , բայց անիկայ մեզմէ հեռա-
12 ցած է : Վասնզի մեր յանցանք-
ները քու առջեւդ շատցան , ու մեր
մեղքերը մեզի դէմ վկայութիւն
կու տան . ինչու որ մեր յանցանք-
ները մեր քովն են , ու մեր անօ-
րէնութիւնները գիտենք : 13
Յանցանք ըրինք , Տէրը ուրացանք և
մեր Աստուծոյն հետևելէն խոտորե-
ցանք . անիրաւութիւն ու ապըս-
տամբութիւն խօսեցանք , դէպ սըր-
տին մէջը սուտ խօսքեր մտածեցինք
ու զրուցեցինք : Ու դատաստանը 14
ետ դարձաւ ու արդարութիւնը
հեռուն կայնեցաւ . քանզի ճշմար-
տութիւնը հրապարակին մէջը ին-
կաւ , և ուղղութիւնը չկրնար ներս
մտնել : Ու ճշմարտութիւնը կը 15
պակսի , և չարութենէ զգուշացողը
կը կողոպտուի . ու Տէրը տեսաւ ,
և աչքին անոր առջեւը գէշ երե-
ցաւ , քանզի իրաւունք չմնաց :
Ու տեսաւ որ մարդ մը չկար , և 16
զարմացաւ որ միջնորդ մը չէր գըտ-
նուեր . ուստի իր բազուկը իրեն օգ-
նեց , ու իր արդարութիւնը իրեն
ձեռնտու եղաւ : Ու արդարու- 17
թիւնը զրահի պէս՝ ու փրկութիւնը
իր գլուխը սաղաւարտի պէս հա-
գաւ , և վրէժխնդրութեան զգեստը
պատմուճանի պէս հագաւ , ու նա-
խանձը վերարկուի պէս իր վրան
առաւ : Ինչպէս վարմունքին համե- 18
մատ հատուցում պիտի ընէ . բար-
կութիւն՝ իր հակառակորդներուն ,
հատուցում՝ իր թշնամիներուն .
կղզիներուն հատուցում պիտի ը-
նէ : Ու արեւմուտքը՝ Տէրոջը ա- 19
նունէն , և արեւելքը անոր փառ-
քէն պիտի վախնան , երբոր թշնա-
մին գետի պէս գայ , Տէրոջը Հո-
գին անոր դէմ դրօշակ պիտի
կանգնէ : Ու Փրկիչ պիտի գայ 20
Սիոնին , ու Յակոբի մէջ չարու-
թենէ դարձողներուն , կ'ըսէ Տէրը :
Ու անոնց հետ ընելիք ուխտս ա- 21
սիկայ է կ'ըսէ Տէրը . Իմ Հոգիս
որ քու վրադ է , ու իմ խօսքերս որ
քու բերանդ դրած եմ , քու բեր-
նէդ ու քու զաւակներուդ բերնէն
և քու զաւակիդ զաւակներուն
բերնէն հիմակուընէ մինչև յաւի-
տեան պիտի չպակսին , կ'ըսէ Տէրը :

ԿԱ · Ա

Վեր , լուսաւորուէ , քանզի քու 1
լոյսդ եկաւ ու Տէրոջը փառքը

2 բեր ինձ ձագերս : 11 Այն ա-
ժամ երիցքն՝ խաւար, ու աղքատ
եւ կուրացեալ ամի՛ մի, ու ոչ տես-
նիցէ զարեգակն մինչեւ ցժամ մի :
Եւ յանկարծ անկաւ ի նա մշուշ եւ
խաւարութիւն, եւ պտըտէր եւ խն-
դրէր որ առաջնորդ լիցի նմա : 12
Եւ երբ տեսանէր հեծեալն զեղե-
ալսն, հարաւ զնա եւ ասէ. Ինչ
պատահեցաւ քեզ, տէր իմ : Եւ
նա ասէ. Ոչ գիտեմ, ոչ ինչ ինձ
ասացին : Եւ նա ասէ. Ելանե՛ք
ընդ քաղաքն, եւ ահա ձեզ պատ-
մեսցեն զոր արարեալ է Տէր ընդ
իս : 13 Եւ ելեալ եկին ընդ քա-
ղաքն, եւ ահա ամենայն ազգն ի
նոսա ժողովեցաւ, եւ ասէին. Ա-
ռաքեցէ՛ք զնա ի տեղեաց մերոց,
զի ոչ ինչ ունի ի մեզ : 14 Եւ
ոչ կամեցաւ երթալ, այլ ասէ. Ես
ոչ երթամ ի տեղեաց ձերոց, զի
ոչ ինչ ինձ ասացին : 15 Եւ
ասէին ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր
ընդ նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ
ասել : 16 Եւ ասէ ցնոսա. Ես
ոչ ինչ արարի ընդ նոսա, այլ
ասացի ցնոսա. Ես տեսի զմարդ
մի, որ ասէ ցիս. Ես եմ Տէր Աս-
տուած ձեր, եւ ես ոչ գիտեմ զնա,
եւ ոչ ինչ ասացի ցնոսա : 17
Եւ ասէին ցնա, թէ ի՞նչ ինչ ասաց
քեզ : Եւ նա ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա, թէ ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 18 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 19 Եւ ասէ ցնոսա. Ես ոչ
ինչ արարի ընդ նոսա, այլ ասացի
ցնոսա. Ես տեսի զմարդ մի, որ
ասէ ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած
ձեր, եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ
ինչ ասացի ցնոսա : 20 Եւ ա-
սէին ցնա, թէ ի՞նչ ինչ ասաց քեզ
մարդն ի տեղեաց մերոց, զի ոչ
ինչ ունին ի քեզ ասել : 21 Եւ
ասէ. Ոչ ինչ ասաց ինձ, այլ ասաց
ինձ, թէ ասա ցնոսա. Ես տեսի
զմարդ մի, որ ասէ ցիս. Ես եմ
Տէր Աստուած ձեր, եւ ես ոչ գի-
տեմ զնա, եւ ոչ ինչ ասացի ցնո-
սա : 22 Եւ ասէին ցնա, թէ ի՞նչ
ինչ արարեր ընդ նոսա, զի ոչ ինչ
ունին ի քեզ ասել : 23 Եւ ասէ.
Ոչ ինչ ասաց ինձ, այլ ասաց ինձ,
թէ ասա ցնոսա. Ես տեսի զմարդ
մի, որ ասէ ցիս. Ես եմ Տէր Աս-
տուած ձեր, եւ ես ոչ գիտեմ զնա,
եւ ոչ ինչ ասացի ցնոսա : 24
Եւ ասէին ցնա, թէ ի՞նչ ինչ ա-
րարեր ընդ նոսա, զի ոչ ինչ ունին
ի քեզ ասել : 25 Եւ ասէ. Ոչ ինչ
ասաց ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա
ցնոսա. Ես տեսի զմարդ մի, որ
ասէ ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած
ձեր, եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ
ինչ ասացի ցնոսա : 26 Եւ ա-
սէին ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր
ընդ նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ
ասել : 27 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 28 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ ասաց քեզ մար-
դն ի տեղեաց մերոց, զի ոչ ինչ
ունին ի քեզ ասել : 29 Եւ ասէ.
Ոչ ինչ ասաց ինձ, այլ ասաց ինձ,
թէ ասա ցնոսա. Ես տեսի զմարդ
մի, որ ասէ ցիս. Ես եմ Տէր Աս-
տուած ձեր, եւ ես ոչ գիտեմ զնա,
եւ ոչ ինչ ասացի ցնոսա : 30
Եւ ասէին ցնա, թէ ի՞նչ ինչ ա-
րարեր ընդ նոսա, զի ոչ ինչ ունին
ի քեզ ասել : 31 Եւ ասէ. Ոչ ինչ
ասաց ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա
ցնոսա. Ես տեսի զմարդ մի, որ
ասէ ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած
ձեր, եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ
ինչ ասացի ցնոսա : 32 Եւ ա-
սէին ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր
ընդ նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ
ասել : 33 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 34 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 35 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 36 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 37 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 38 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 39 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 40 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 41 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 42 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 43 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 44 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 45 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 46 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 47 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 48 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 49 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 50 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 51 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 52 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 53 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 54 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 55 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 56 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 57 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 58 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 59 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 60 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 61 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 62 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 63 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 64 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 65 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 66 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 67 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 68 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 69 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 70 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 71 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 72 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 73 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 74 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 75 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 76 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 77 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 78 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 79 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 80 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 81 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 82 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 83 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 84 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 85 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 86 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 87 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 88 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 89 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 90 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 91 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 92 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 93 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 94 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 95 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 96 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 97 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 98 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 99 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 100 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 101 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 102 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 103 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 104 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 105 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 106 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 107 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 108 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 109 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 110 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 111 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 112 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 113 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 114 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 115 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 116 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 117 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 118 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 119 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 120 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 121 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 122 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 123 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 124 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 125 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 126 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 127 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 128 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 129 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 130 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 131 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 132 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 133 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 134 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 135 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 136 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 137 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 138 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 139 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 140 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 141 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 142 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 143 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 144 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 145 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 146 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 147 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 148 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 149 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 150 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 151 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 152 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 153 Եւ ասէ. Ոչ ինչ ասաց
ինձ, այլ ասաց ինձ, թէ ասա ցնո-
սա. Ես տեսի զմարդ մի, որ ասէ
ցիս. Ես եմ Տէր Աստուած ձեր,
եւ ես ոչ գիտեմ զնա, եւ ոչ ինչ
ասացի ցնոսա : 154 Եւ ասէին
ցնա, թէ ի՞նչ ինչ արարեր ընդ
նոսա, զի ոչ ինչ ունին ի քեզ ա-
սել : 155 Եւ ասէ. Ոչ

ժառանգեն . իմ տնկած տունկս՝ իմ ձեռքերուս գործքը իմ փառքիս
22 համար պիտի ըլլայ : Պզտիկը հազարաւոր , ու քիչըորը մեծ ազգ պիտի ըլլայ . ես Տէրս շուտով պիտի կատարեմ ասիկայ իր ժամանակին :

ԳԼ . ԿԸ

1 Տէր ՆՀովային Հոգին իմ վրաս է . վասն զի Տէրը զիս օծեց , զիս խրկեց աղքատներուն աւետիս տալու , կոտրած սիրտ ունեցողները բժշկելու , գերիներուն ազատութիւն՝ և բանտարկեալց բանտին բացուիլը հրատարակելու .
2 Տէրոջը ընդունելի տարին , ու մեր Հաստուծոյն վրէժխնդրութեան օրը հրատարակելու , ամէն սգաւորները
3 մխիթարելու , Սիոնի սգաւորներուն որոշելու , զանոնց մոխիրի տեղ՝ փառք , սուգի տեղ՝ ուրախութեան իւղ , կոտրած հոգիի տեղ գովեստի պատմուճան տալու . և պիտի անուանեն զանոնք Արդարութեան բևեռինները , որ Տէրը տնկեր է իր
4 փառքին համար : Ու հին աւերակները պիտի շինեն , զառջի կործանուածները պիտի կանգնեն , և աւերուած քաղաքները ու շատ դարերէն ի վեր աւերակ մնացածները պիտի նորոգեն :
5 Ու օտարականները պիտի կենան , ու ձեր հօտերը պիտի հովուեն , ու օտարոց որդիքը ձեր երկրագործները և
6 այգեգործները պիտի ըլլան : Նայց դուք Տէրոջը քահանաները պիտի կոչուիք , մեր Հաստուծոյն պաշտօնեաները պիտի ըսուիք , ազգաց հարստութիւնը պիտի ուտէք , ու անոնց փառքովը պիտի փառաւորուիք :
7 Ձեր ամօթին տեղը կրկին կին ո՛րոխո՛ր՝ և անարգանաց փոխանակ իրենց ժառանգութեանը մէջ պիտի ցնծան . ուստի իրենց երկրին մէջը կրկին ժառանգութիւն պիտի առնեն . անոնք յաւիտենական ու-
8 րախութիւն պիտի ունենան : Վասն զի ես Տէրս արդարութիւնը կը սիրեմ , անիրաւութիւնը ու յափըշտակութիւնը կ'ատեմ . իրաւցընէ
անոնց գործքերուն վարձքը պիտի տամ , ու անոնց հետ յաւիտենական ուխտ պիտի ընեմ : Ու ա- 9
նոնց սերունդը ազգերուն մէջ՝ ու անոնց տղաքները ժողովուրդներուն մէջ պիտի գիտցուին . զանոնք ամէն տեսնողները պիտի ճանչնան , թէ անոնք Տէրոջը օրհնած սերունդն են :

Ես Տէրոջմով մեծապէս պիտի 10
ցնծամ , ու իմ հոգիս իմ Աստուածովս պիտի ուրախանայ . քանզի ինծի փրկութեան հանդերձներ հագցուց , զիս արդարութեան պատմուճանով ծածկեց , փեսայի պէս՝ որ իրեն փառաւոր խոյր կը դնէ , ու հարսի պէս՝ որ իր զարդերովը կը զարդարուի : Վասնզի ինչպէս որ երկիրը 11
իր տունկը կ'առնէցընէ , ու պարտէզը իր մէջը ցանուածները կը բուսցընէ , այնպէս ալ Տէր Ն Հովհան բոլոր ազգերուն առջեւը արդարութիւն ու գովեստ պիտի բուսցընէ :

ԳԼ . ԿԱ

Սիոնի սիրոյն համար պիտի չլռեմ , 1
ու Երուսաղէմի սիրոյն համար պիտի չհանդարտիմ , մինչեւ որ անոր արդարութիւնը լուսոյ պէս , և անոր փրկութիւնը բոցավառ ջահի պէս ճառագայթէ : Ու ազգերը 2
քու արդարութիւնդ՝ և բոլոր թագաւորները քու փառքդ պիտի տեսնեն . ու դուն նոր անունով պիտի կոչուիս , որն որ Տէրոջը բերանը պիտի անուանէ : Ու Տէրո- 3
ջը ձեռքին մէջ վայելչութեան պսակ՝ ու քու Աստուածդ ձեռքին մէջ արքայական թագ պիտի ըլլաս : Դուն մէլմին ալ թողուած 4
պիտի չկոչուիս , ու քու երկիրդ մէլմին ալ Աւերակ պիտի չըսուի . հապա դուն Իմ հաճածս , ու քու երկիրդ Ամուսնացեալ պիտի ըսուի . քանզի Տէրը քեզի պիտի հաճի ու քու երկիրդ պիտի ամուսնացայ : Այսն զի ինչպէս որ 5
երիտասարդ մը հոյակ մը հետ կ'ամուսնանայ , այնպէս ալ քու տղաքներդ քեզի հետ պիտի ամուսնա-

Ընձանին մէջ մինակ ես կոխած 3
ըլլի , և ժողովուրդներէն ինծի հետ
մարդ մը չկար . ու զանոնք իմ
բարկութեանմէս կոխեցի , և իմ
սրտմտութեանմէս զանոնք ջմլեցի .
ու անոնց արիւնը իմ զգեստներուս
վրայ ցամքեց , և բոլոր հանդերձ-
ներս ներկեցի . Վասնզի իմ սրտիս 4
մէջը վրէժխնդրութեան օր կար ,
ու իմ փրկածներուս տարին հասած
էր . Ու նայեցայ , բայց օգնող չը- 5
կար , և զարմացայ որ ձեռնտու է-
ղող մը չկար . ուստի իմ բազուկս
ինծի համար փրկութիւն ըրաւ , ու
իմ բարկութիւնս ինծի ձեռնտու
եղաւ : Ու իմ բարկութեանմէս 6
ժողովուրդները կոխեցի , ու զանոնք
իմ սրտմտութեանմէս գինովցուցի ,
և անոնց արիւնը գետինը իջեցու-
ցի :

Տէրոջը ողորմութիւնները , Տէ- 7
րոջը գովութիւնները պիտի յիշեմ ,
Տէրոջը բոլոր մեզի ըրածներուն հա-
մեմատ , և այն շատ բարիքներուն
համեմատ որ իր գթութեանմէն և
առատ ողորմութեանմէն Իսրայէլի
տանը ըրած է : Վասնզի ըսաւ , 8
Ուրացընող անոնք իմ ժողովուրդս
են , սուտ չընկերու որդիներ են .
ու անոնց փրկիչ եղաւ .
Անոնց ամէն նեղութիւններուն ա- 9
տենը նեղութիւն քաշեց . և իր
երեսին հրեշտակը զանոնք ազա-
տեց . իր սիրովը ու գթութի-
նովը զանոնք փրկեց , և զանոնք
վերցուց , ու հին ժամանակին բոլոր
օրերուն մէջ զանոնք կրեց : Բայց 10
անոնք ապստամբեցան , ու անոր
Սուրբ Հոգին բարկացուցին . ա-
նոր համար դարձաւ անոնց թշնամի
եղաւ , ու ինքը անոնց հետ պա-
տերազմ ըրաւ : Ան առենը առջի 11
օրերը՝ Մովսէսը և անոր ժո-
ղովուրդը յիշեցին . Ո՞ւր է անի-
կայ , որ իր հօտին հովիւովը զանոնք
ծովէն հանեց . ո՞ւր է անիկայ ,
որ անոնց մէջը իր Սուրբ Հոգին
դրաւ . Իր փառաւոր բազուկը 12
Մովսէսին աջ ձեռքին հետ պատը-
ցուց . իրեն յաւիտենական անուն
վաստակելու համար անոնց առջեւէն

նաւն . և ինկաւ որ փեսան հարսին
վրայ կ'ուրախանայ , այնպէս ալ քու
Աստուածդ քու վրադ պիտի ուրա-
խանայ :

Ով պարիսպներուդ վրայ , ո՛վ 6
Երուսաղէմ՝ պահապաններ դրի .
անոնք բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը
բնաւ պիտի չլռեն . դուք ո՛վ Տէրը
յիշողներ՝ լուռ մի կենաք , Ու անոր 7
հանգստութիւն մի տաք , մինչև
որ անիկայ հաստատէ , ու մինչև
որ երկրի վրայ Երուսաղէմը գովեստի
ընէ : Տէրը իր աջ ձեռքին վրայ 8
ու իր զօրաւոր բազուկին վրայ այ-
սպէս երդում ըրաւ , Թէ քու ցո-
րիներդ մէյմըն ալ քու թշնամիներուդ
կերակուր պիտի չտամ . և
օտարացի որդիքը պիտի չխմեն քու
գինիդ , որուն համար դուն աշխա-
տեցար . Հապա զանիկայ ջնձողները 9
պիտի ուտեն , ու Տէրոջը փառք
պիտի տան . և զանիկայ քաղողնե-
րը իմ սուրբ սրահներուս մէջը պի-
տի խմեն :

Անցէք , անցէք դռներէն , ժո- 10
ղովուրդին ճամբայ պատրաստեցէք .
շինեցէք , շինեցէք ճանապարհները ,
քարերը հանէ ժողվեցէք . ժողո-
վուրդներուն դրօշակ վերցուցէք :
Ահա Տէրը մինչև երկրին ծայրը 11
լսել տուաւ . Սիոնի աղջկանը ը-
սէք . Ահա քու Փրկիչդ կու գայ .
ահա անոր վարձքը իր հետն է , ու
գործոյ հատուցումը իր առջեւն է :
Ու անոնք Սուրբ ժողովուրդ՝ Տէ- 12
րոջը փրկածները պիտի ըսուին . ու
դուն Փնտռուած՝ Ձեռնպահ
քաղաք պիտի կոչուիս :

ԿԴ

Ո՞վ է ասիկայ որ կու գայ Եդոմ- 1
էն , կարմրագոյն զգեստով Բոս-
բայէն , որ փառաւոր հանդերձով
պարծարուած է , և իր շատ զօրու-
թեամբը պանծալով կը քալէ :
Ես եմ , որ արդարութիւն կը
խօսիմ՝ փրկելու կարողութիւն
ունիմ :
Ինչո՞ւ համար քու հանդերձդ 2
կարմիր է , ու քու զգեստներդ
ճնձանի մէջ կոխողին պէս :

13 Ջուրերը պաուեց . Ո՛ր պանոնք անդունդներէն առանց սահելու անցուց , ինչպէս որ ձի մը անապատէն կ՚անցնի : Տէրոջը Հոգին պա-
14 նիկայ հանգստացուց հովիտի մէջ իջնող անասուններու պէս . դուն քու ժողովուրդիդ այնպէս առաջնորդութիւն ըրիր , որ քեզի փառաւոր անուն վաստըկիս :
15 Երկինքէն նայէ , և քու սուրբ ու փառաւոր բնակութենէդ տես . ո՞ւր է քու նախանձդ ու զօրութիւնդ . քու աղիքներուդ գալարիլը և ինծի ըրած ողորմութիւն-
16 ներդ արգիլուեցա՞ն : Վասնզի Դո՛ր Հայրը դուն ես , թէև Աբրահամ մեզ չգիտեր , ու Իսրայէլ մեզ չճանչնար . դուն , ո՛վ Տէր՝ մեր Հայրն ես , ո՛ր քու անունդ Ի
17 սկզբանէ մեր Փրկիչն է : Ո՛վ Տէր , ինչո՞ւ համար մեզ քու ճամբաներէդ կը մոլորցընես . ինչո՞ւ մեր սիրտը կը խստացընես , որ քեզմէ չվախնանք . քու ծառաներուդ համար՝ քու ժառանգութեանդ
18 ցեղերուն համար դարձիր : Քու սուրբ ժողովուրդդ իրենց ժառանգութիւնը քիչ առեն վայելեցին . մեր թշնամիները քու սրբարանդ
19 ոտնակոխ ըրին : Մենք Ի սկզբանէ դո՛ւ Տէր եղած ենք . դուն անոնց վրայ չիշխեցիր , ո՛ր քու անունդ անոնց վրայ չկանչուեցաւ :

ԳԼ . ԿԴ

1 Երանի թէ երկինքը ճեղքելով վար իջնէիր . քու ներկայու-
2 թենէդ լեռները հալէին Խոխունները բռնկցընող կրակի պէս , ջուրերը եռացընող կրակի պէս , որ քու անունդ թշնամիներուդ յայտնէիր , ո՛ր ազգերը քու երեսէդ դողային :
3 Երբոր ան սոսկալի բաները ըրիր , որոնց չէինք յուսար , իջար , քու
4 երեսէդ լեռները հալեցան : Վասն զի սկիզբէն Ի վեր չլսուեցաւ ու ականջ չլսեց և աչք չտեսաւ քեզմէ զատ Աստուած մը , որ իրեն յուսացողներուն առնէ բանիր
5 ընէ : Ուրախ եղողին ու արդարութիւն գործողին և քու ճամբաներդ միջը քեզ յիշողներուն հետ . ահա բարկացար , վասն զի մեղք գործեցինք . անոնց մէջ տևողութիւն կայ , ու պիտի փրկուինք : Մեզի ամէնքս պիղծ 6
բանի պէս եղանք , ու մեր լոկոր արդարութիւնները դաշտանի լաթին պէս է . և ամէնքս տերեւի պէս կը թառամինք , ու մեր անօրէնութիւնները հովի պէս մեզ կը վերցընեն : Եւ քու անունդ կան- 7
չող չկայ , որ արթննայ , ու քեզմով զօր դառնէ . քանզի քու երեսդ մեզմէ ծածկեցիր , ու մեր անօրէնութիւններուն պատճառովը մեզ մաշեցիր : Մեզի հիմա , ո՛վ 8
Տէր՝ դուն մեր Հայրն ես . մենք կաւ ենք , ու դուն մեր Կրօնաւորն ես . և ամէնքս քու ձեռացդ գործքն ենք : Շատ մի բարկանար՝ ո՛վ 9
Տէր , ու մեր անօրէնութիւնը յաւիտեան մի յիշեր . ահա նայէ , կ՚աղաչենք , ամէնքս քու ժողովուրդդ ենք : Սուրբ քաղաքներդ 10
անապատ եղան . Սիոն անապատ եղաւ . Երուսաղէմ աւերակ եղաւ : Մեր սուրբ ու փառաւոր 11
տունը՝ որուն մէջ մեր հայրերը քեզ կ՚օրհնէին , հրոյ ճարակ եղաւ , և մեր ամէն ցանկալի բերքատուէը ամայի եղան : Այսոնց վրայ ինքզինքդ 12
պիտի զսպե՞ս Ո՛վ Տէր . պիտի լռե՞ս , ու մեզ խիստ շատ պիտի նեղե՞ս :

ԳԼ . ԿԵ

1 Ես չհարցընողներէն փնտռուեցայ , զիս չփնտռողներէն գտայ . իմ անունս չկանչող ազգին Ահա ես , ահա ես՝ ըսի : Ամէն 2
օր իմ ձեռքերս երկրպագու ցի ապստամբ ժողովուրդի մը՝ որոնք անտանկ ճամբու մէջ կը քալեն որ ախէկ չէ , Ե իրենց խորհուրդներուն կը հետեւին . Ընտանկ ժողովուրդի մը՝ որ 3
միշտ երեսիս դէմ զիս կը սրդոզեցընեն . պարտէզներու մէջ կը զոհեն , ու աղիւսներու վրայ խունկ կը ծխեն . Գերեզմաններու մէջ կը 4
նստին , և գիշերը առանձին տեղ ղուանք կ՚անցընեն . խոզի միս կ՚ու-

տեն , ու իրենց ամանները մէջը
դարչնի բաներու արգանակ ֆոյ ,
5 Արդար կ'ըսեն , Մեկզի կեցիր , ին-
ծի մի դպչիր , քանզի ես քեզմէ
սուրբ եմ : Ուրիշ իմ ընդացս
մէջ ծուխ են , ու ամէն օր բորբո-
6 քած կրակ են : Ուր իմ առջեւս
դրուած է . պիտի չլուամ , հապա
պիտի հաստուցանեմ . այո , անոնց
ծոցին մէջը պիտի հաստուցանեմ
7 Ձեր անօրէնութիւնները ձեր հայ-
րերուն անօրէնութեանցը հետ միա-
տեղ , որոնք լեռներուն վրայ խունկ
ծխեցին , ու բլուրներուն վրայ զիս
անարգեցին , կ'ըսէ Տէրը . ուստի
անոնց առջի գործքերը իրենց ծո-
ցերուն մէջ պիտի լեցընեմ :
8 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ինչպէս օրի-
նակ երբոր ողկոյզի մը վրայ քաղցու-
մանուխ , կ'ըսեն թէ Մի՛ կորսընցընէր , քանզի աւոր վրայ
օրհնութիւն կայ . ես ալ իմ ծա-
ռաներուս համար այնպէս պիտի ը-
նեմ , որպէս զի ամէնը չկորսընցը-
9 նեմ : Ու Յակոբէն սերունդ , ու
Յուդայէն իմ լեռներուս ժառան-
գորդ մը պիտի հանեմ . ու իմ
ընտրեալներս անդ երկիրը պիտի ժա-
ռանգեն , և իմ ծառաներս հոն
10 պիտի բնակին : Ու դիս փնտռող
ժողովուրդիս համար Սարօն՝ հօ-
տերու փարախ , և Աքորի ձորը
արջառներու ննջատեղ պիտի ը-
11 լայ : Բայց դուք Տէրը թող-
ցիք ու իմ սուրբ լեռս մոռցաք .
Պատ ֆո—ւնին սեղան պատրաստե-
ցիք , ու Մենին Թափելու նուէր
12 լեցուցիք : Ես ալ ձեզ սուրի պի-
տի մատնեմ , և ամէնքդ պիտի ծը-
ռիք մորթուելու համար . քանզի
կանչեցի ու պատասխան չտուիք .
խօսեցայ ու մոխիկ չըրիք . հապա
իմ առջեւս չարութիւն ըրիք , և
ինծի հաճելի չեղածը ընտրեցիք :
13 Ուստի համար Տէր Աստուած այսպէս
կ'ըսէ . Ահա իմ ծառաներս պիտի
ուտեն , բայց դուք անօթի պիտի
մնաք . ահա իմ ծառաներս պիտի
խմեն , բայց դուք ծարաւ պիտի
մնաք . ահա իմ ծառաներս պիտի
ուրախանան , բայց դուք ամօթալից
պիտի ըլլաք . Ահա իմ ծառաներս 14
սրտի ուրախութենէն պիտի ցըն-
ծան , բայց դուք սրտի ցաւէն պիտի
աղաղակէք , և հոգիի ձնշումէն պի-
տի ոռնաք : Ու ձեր անունը իմ 15
ընտրեալներուս անէծքի համար պի-
տի թողուք . և Տէր Աստուած քեզ
պիտի մեռցընէ , ու իր ծառաները
ուրիշ անունով պիտի կանչէ , Որ 16
երկրի վրայ օրհնուողը ճշմարիտ Աս-
տուծով օրհնուի , ու երկրի վրայ
երդում ընողը ճշմարիտ Աստուծով
երդում ընէ . քանզի առջի նեղու-
թիւնները մոռցուեցան ու անոնք
իմ աչքերէս ծածկուեցան : Զի ա- 17
հա ես նոր երկինք ու նոր եր-
կիր կը ստեղծեմ . և առջիններուն
պիտի չյիշուին , ու մտքերս պիտի
չգան : Բայց դուք իմ 18
ստեղծագործութիւնովս յաւիտեան
յաւիտենից ուրախացէք և ցնծա-
ցէք . վասն զի ահա ես Երուսա-
ղէմը ցնծութեան համար , ու անոր
ժողովուրդը ուրախութեան համար
կը ստեղծեմ : Ու Երուսաղէմի 19
վրայ պիտի ցնծամ , և իմ ժողո-
վուրդիս վրայ պիտի ուրախանամ .
ու հոն մէկզի ալ լացի ձայն ու
ողբի ձայն պիտի չլսուի : Հոն 20
մէկզի ալ քիչ օր ապրող տղայ ,
կամ օրերը չլեցուած ծեր պիտի
չըլլայ . քանզի երիտասարդը հա-
րիւր տարեկան պիտի մեռնի , և
հարիւր տարեկան մեղաւորը անէծ-
քի պիտի հանդիպի : Ու տուներ 21
պիտի շինեն ու պիտի բնակին , և
այգիներ պիտի տնկեն ու անոնց
պտուղը պիտի ուտեն : Չեռնք 22
պիտի չշինեն որ ուրիշները բնա-
կին , անոնք պիտի չտնկեն որ ու-
րիշները ուտեն . վասն զի իմ ժո-
ղովուրդիս օրերը ծառի օրերու չափ
պիտի ըլլան , և իմ ընտրեալներս
իրենց ձեռացը գործքերը պիտի
հիմնցընեն : Չեռնք պարապ տեղը 23
պիտի չաշխատին , ու դժբաղդու-
թեան համար պղտճնէք պիտի չծը-
նանին . քանզի անոնք Տէրոջը
օրհնածներուն սերունդն են , ու ա-
նոնց հետ անոնց զաւակներն ալ :
Ու պիտի ըլլայ որ անոնք դեռ 24

չկանչած՝ պատասխան պիտի տամ ,
ու քանի որ դեռ կը խօսին՝ պիտի
25 *լսեմ : Պայլը ու զառը մէկտեղ*
պիտի արածին , և առիւծը արջառի
պէս յարդ պիտի ուտէ , ու օձին
կերակուրը հող պիտի ըլլայ . ա-
նոնք իմ բոլոր սուրբ լեռանս մէջ
չեն պիտի չտան ու պիտի չա-
պականեն , կ'ըսէ Տէրը :

ԳԼ . ԿԱ .

1 *Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Երկինքը իմ*
աթոռս է , ու երկիրը իմ ոտ-
քերուս պատուանդանն է . ա՛ս
ի՞նչ տուն է որ ինծի համար կը
շինէք , և ա՛ս ի՞նչ տեղ է իմ
2 *հանգստութեանս համար . Վասնզի*
ասոնց ամէնը իմ ձեռքս չինեց , ու
ասոնց ամէնը եղան , կ'ըսէ Տէրը .
բայց ես ասոր պիտի նայիմ , ա՛յ-
ինչ խոնարհին և խորտակ հոգի
ունեցողին ու իմ խօսքէս դողացողին :
3 *Երբեմն մորթողը մարդ սպանող*
մի պէս է , գառնուկ զոհողը շուն
մորթողի պէս , և նուէր մատուցա-
նողը խոզի արիւն մատուցանողի
պէս , հնդրուկ ծխողը կուռք
պաշտողի պէս . իրենց ճամբաները ընտրեցին , ու
անոնց հոգիները իրենց գարշելիները-
4 *բին կ'ախորժին : Ես ալ անոնց*
թշուառութիւնները պիտի ընտ-
րեմ , և իրենց վախցած բաները
իրենց վրայ պիտի բերեմ . վասն զի
կանչեցի ու պատասխան տուող
չեղաւ , խօսեցայ ու մտիկ չըրին .
հապա իմ առջեւս չարութիւնն ըրին ,
և իմ չհաւնածս ընտրեցին :
5 *Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք՝ դո՛ւ*
անոր խօսքէն դողացողներ . իմ
անուանս համար ձեզ ատող , ու
ձեզ անարգող ձեր եղբայրները ը-
սին , Թող Տէրը փառաւորուի ,
ու ձեր ուրախութիւնը տեսնենք .
բայց անոնք պիտի ամչնան :
6 *Քաղաքէն աղաղակի ձայն՝ տա-*
ճարէն մէկ ձայն մը ! ո՛վ կու գայ Տէրոջը
ձայնը՝ որ իր թշնամիներուն պա-
7 *տիժ կը հատուցանէ : Ցաւ չքաշած*
ծնաւ , ցաւ չհասած արու զաւակ
8 *ծնաւ : Ո՞ւմէ՞ն մը ո՞վ լսեց ,*
աստանկ բաներ ո՞վ տեսաւ . միթէ
երկիրը մէկ օրուան մէջ կը ծնանի ,
կամ մէկ ազգ մը մէկ անգամի՞ն
ծնաւ . քանզի Սիօն ցաւ քաշա-
ծին պէս իր տղաքները ծնաւ : Ես 9
որ ծնանելու վայրկեանը կը բերեմ ,
ծնանիլ պիտի չտա՞մ , կ'ըսէ Տէրը .
ես որ ծնանիլ կու տամ , արգիլո՞ղը
պիտի դոյն՞մ , կ'ըսէ քու Աստուածդ : 10
Երուսաղէմին հետ ու-
րախացէ՛ք , ու անոր հետ ցնծայէ՛ք
դուք ամէնքդ որ զանիկայ կը սի-
րէք . մեծապէս ուրախացէ՛ք անոր
հետ դուք ամէնքդ որ անոր համար
սուգ կը բռնէք . Ո՛րպէս որ անոր 11
մխիթարութեան տիտիքներէն պիտի
ծծէք , ու կշտանաք . վասն զի դուք
պիտի դիէք , և անոր փառքին
առատութենովը զուարճանաք :
Վասնզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . 12
Ահա ես անոր վրայ խաղաղութիւ-
նը գետի պէս , ու ազգերուն փառքը
յորդահոս հեղեղի պէս պիտի տա-
րածեմ . և պիտի դիէք , գիրկի
վրայ պիտի վերցուի՛ք , ու ծունկե-
րու վրայ պիտի զգուի՛ք : Ինչպէս 13
որ մէկ մայր մը իր տղան կը մխի-
թարէ , այնպէս ալ ես ձեզ պիտի
մխիթարեմ . ու Երուսաղէմէն մը-
խիթարութիւն պիտի գտնէք :
Ա՛ւ պիտի տեսնէք ու սրտերնիդ 14
պիտի ուրախանայ , և ձեր ոսկոր-
ները կանանչ խոտի պէս պիտի
ծաղկին . ու Տէրոջը ձեռքը իր ծա-
ռաներուն վրայ՝ և անոր բարկու-
թիւնը իր թշնամիներուն վրայ
պիտի յայտնուի : Վասնզի ահա 15
Տէրը կրակով կու գայ , ու անոր
կառքերը մրրիկի պէս են , որ իր
բարկութիւնը սրտմտութիւնով , և
իր սպառնալիքը կրակի բոցով՝ լի
դարձ դնէ : Վասնզի Տէրը կրակով 16
ու իր սրովը պիտի դատէ ամէն մար-
մինը . ու Տէրոջմէ սպանուածները
շատ պիտի ըլլան :
Ովքերնիք սրբուողները , և պար- 17
տէզներու մէջտեղը իրարմէ ետև
մաքրուողները , Ե՛ խոզի միս ու-
պիղծ բաները և մուկ ուտողները
միասին բնաջինջ պիտի ըլլան ,
կ'ըսէ Տէրը : Բայց ես անոնց 18

Իսրայէլի որդիքը մաքուր ամանով Տէրոջը տունը ընծայ կը բերեն :
21 Ու անոնցմէ ալ պիտի առնեմ , քահանաներ եւ Ղեւտացիներ ըլլալու համար , կ'ըսէ Տէրը : Վասն- 22
զի ինչպէս որ իմ ստեղծելու նոր երկինքս ու նոր երկիրս իմ առջեւս պիտի կենայ , կ'ըսէ Տէրը , այնպէս ալ ձեր սերունդը ու ձեր անունը պիտի կենայ : Ու պիտի 23
ըլլայ որ նոր ամիսէ նոր ամիս ու շաբաթէ շաբաթ ամէն մարմին իմ առջեւս երկրպագութիւն ընելու պիտի գայ , կ'ըսէ Տէրը : Ու ա- 24
նոնք պիտի ելլեն ու ինծի ապստամբող մարդոց դիւերը պիտի տեսնեն . քանզի անոնց որդը պիտի չմեռնի , և անոնց կրակը պիտի չմարի , ու անոնք ամէն մարմնոյ զզուանք պիտի ըլլան :

19 տեսանեն : Ու անոնց միջը նշան պիտի դնեմ , ու անոնցմէ ազատուածները ազգերուն պիտի խրկեմ , այսինքն դէպ ի Թարսիս , դէպ ի Փուղ և Լուդ՝ (աղեղնաւորները ,) դէպ ի Թոբէլ ու Հաւան , ան հեռու կղզիները , որ իմ համբաւս չլսեցին և իմ փառքս չտեսան . ու իմ փառքս ազգերու մէջ
20 պիտի պատմեն : Ու անոնք ձիերով ու կառքերով , դահաւորակներով , ջորիներով ու տաճիկ ուղտերով՝ ձեր բոլոր եղբայրները ամէն ազգերէն իմ սուրբ լեռս Երուսաղէմ Տէրոջը ընծայ պիտի բերեն , կ'ըսէ Տէրը , ինչպէս որ

դործքերը ու խորհուրդները գիտեմ . ե պիտի ըլլայ որ բոլոր ազգերը ու լեզուները պիտի ժողվեմ . և անոնք պիտի դան ու իմ փառքս

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՆ ԵՐԵՄԻՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ենեթամիներ երկիրը՝ Յուդայի մէջ եղող քահանաներուն Երեմիայեն խօսքերը ,
2 ու Երուսաղէմի բնակիչներուն խօսքերը . Ու անոր՝ Տէրոջը խօսքը եղաւ , Յուդայի թագաւորին Յոսիայի որդւոյն Յովսիայի օրերը՝ անոր թագաւորութեանը տասներեքերորդ
3 տարին . Եւ Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին օրերը՝ մինչեւ Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Սեդեկիայի տասնմէկերորդ տարուն վերջը՝ մինչեւ Երուսաղէմի գերութիւնը՝ որ հինգերորդ ամսուն մէջ եղաւ :

4 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ ,
5 ըսելով , Ելիր ոտքերուդ մէջ չորսեղածդ՝ քեզ պիտացայ , ու դուն մի՛ ծռիր արդանդէն չելլած՝ քեզ սրբեցի . քեզ ազգերուն մարգարէ
6 ըրի : Ես ատենը ես ըսի , Ա՛հ , Տէր Աստուած , ահա ես խօսիլ չեմ դիտեր . վասն զի ես մանուկ եմ .
7 Բայց Տէրը ինծի ըսաւ , Մի՛ ըսեր թէ Ես մանուկ եմ . վասն զի ո՛ւր որ քեզ խրկեմ , պիտի երթաս , ու ինչ որ քեզի պատուիրեմ , պիտի խօսիս : Անոնց երեսէն մի՛
8 վախնար . քանզի ես քեզի հետ եմ քեզ ազատելու համար , կ'ըսէ Տէրը :

9 Ու Տէրը իր ձեռքը երկնցուց ու իմ բերնիս դպաւ . և Տէրը ինծի ըսաւ , Ահա իմ խօսքերս քու բերանդ դրի : Տէ՛ս , ես այսօր 10
քեզ ազգերուն վրայ և թագաւորութիւններուն վրայ կացնեցուցի , որ խլես ու փլուցնես և կորընչացնես ու աւրես , նաեւ չինես ու տնկես :

11 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Ո՛վ Երեմիա , ի՞նչ կը տեսնես : Ու ես ըսի , Նշենիի 12
դաւազան մը կը տեսնեմ : Ան ատենը Տէրը ինծի ըսաւ , Աղէկ տեսար . վասն զի ես իմ խօսքս հա-

ժար զանիկայ կատարելու պիտի արտորամ :

13 Եւ երկրորդ անգամ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Ո՞նչ կը տեսնես : Ու ես ըսի , Հռացող կաթսայ մը կը տեսնեմ՝ որ անոր երեսը դէպ ՚ի հիւսիս է :

14 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Չարիքը հիւսիսէն պիտի բորբոքի երկրին
15 բոլոր բնակչացը վրայ : Վասն զի ահա ես հիւսիսի թագաւորութիւններուն բոլոր ազգատոհմները պիտի կանչեմ , կ՚ըսէ Տէրը , ու պիտի գան , և ամէն մէկը իր աթոռը Երուսաղէմի դռներուն առջեւը՝ և անոր շրջակայ պարիսպներուն վրայ ու Յուդայի բոլոր քաղաքներուն վրայ
16 պիտի դնեն : Եւ պիտի խօսիմ անոնց իմ դատաստաններս , անոնց բոլոր չարութիւններուն համար . վասն զի անոնք զիս թողուցին , և ուրիշ աստուածներու խունկ ծխեցին , ու իրենց ձեռացը գործքերուն երկրպագութիւն ըրին :

17 Ութեմն դուն քու մէջքդ պնդէ՛ ու ելլէր , և քեզի բոլոր հրամայածս անոնց ըսէ . անոնց երեսէն մի՛ վախնար չըլլայ որ քեզ անոնց
18 առջեւը ամօթով ընեմ : Եւ ես ահա այսօր քեզ բոլոր երկրին դէմ՝ այսինքն Յուդայի թագաւորներուն , անոր իշխաններուն , անոր քահանաներուն և երկրին ժողովուրդին ամուր քաղաքի պէս ու երկաթէ սիւնի պէս ու պղնձէ պարիսպներու պէս դրի .
19 Եւ անոնք քեզի հետ պիտի պատերազմին , բայց պիտի չկրնան քեզ յաղթել . վասն զի ես քեզի հետ եմ՝ քեզ ազատելու համար , կ՚ըսէ Տէրը :

ԳԼ . Ը

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ , ըսե-
2 լով , Գնա , ու Երուսաղէմին ականջներուն կանչէ ու ըսէ , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Յիշատակեմ քեզի համար քու մանկութեանդ քաղցրութիւնը , քու հարսնութեանդ սէրը քեզի համար յիշեցի՝ երբ զիս անապատին մէջ ետեւէս գացիր , անսերմանելի երկրի մէջ :
3 Իսրայէլ Տէրոջը սուրբ էր . անոր արմտեացը երախայրին էր . ամէն անոնք որ զանիկայ կ՚ուտէին , յանցաւոր կ՚ըլլային . անոնց վրայ չարիք կը հասնէր , կ՚ըսէ Տէրը :
4 Տէրոջը խօսքը մեզի կ՚ըսէ՝ ով Յակոբի տունը , ու Իսրայէլի տանը բոլոր ազգատոհմները .
5 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ձեր հայրերը ի՞նչ անիրաւութիւն գտան իմ վրաս , որ ինծմէ հեռացան , և ունայնութեան ետեւէ երթալով՝ ունայն եղան . Ու չըսին թէ Ո՞ւր է Տէրը
6 որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց . որ մեզ անապատէն պտըտցուց , ամայութեան և փոսերու երկրէն , չորութեան և մահուան սուրի երկրէն , անանկ երկրէ մը՝ ուրկից որ մարդ չէր անցներ , ու
7 հոն մարդ չէր բնակեր : Եւ ձեզ բարեբեր երկիր մը բերի , որ անոր պտուղը ու բարիքը ուտէք . և դուք մտաք ու իմ երկիրս անմաքուր ըրիք , և իմ ժառանգութիւնս պղծեցիք :
8 Քահանաները չըսին թէ Տէրը ո՞ւր է , ու օրինացի վարդապետները զիս չճանչցան , և հովիւները ինծմէ ապստամբեցան , ու մարգարէները Բահաղով մարգարէութիւն ըրին , և անօգուտ բաներու ետեւէ գացին :
9 Վասն զի ձեզի հետ տակաւին պիտի վիճիմ՝ կ՚ըսէ Տէրը . ու ձեր որդւոյը որդիներուն հետ պիտի վիճիմ :
10 Վասն զի Կիտացւոց կղզիները անցէք ու նայեցէք . և Կեդար մարդ խրկեցէք ու աղէկ հասկըցէք , և տեսէք թէ այսպէս բան մը եղե՞ր է . Մէկ ազգ
11 մը իր աստուածները փոխե՞ց , թէև անոնք Աստուած չեն . բայց իմ ժողովուրդս իր փառքը անօգուտ բանի հետ փոխեց :
12 Ա՛վ երկինք՝ ասոր վրայ զարմացէ՛ք . ապշեցէ՛ք ու խիստ սոսկացէ՛ք , կ՚ըսէ Տէրը .
13 Վասն զի իմ ժողովուրդս երկու չարութիւն գործեց , զիս՝ կենդանի ջուրին աղբիւրը թողուցին և իրենց գուբեր փորեցին , ճաքռտ գուբեր՝ որ չեն կրնար ջուր պահել :
14 Մի՞թէ Իսրայէլ ծառայ է , կամ ծառայի զաւակ է . անիկայ ինչո՞ւ

Համար յափշտակութեան մատնեցաւ. Ընոր վրայ առիւծի
15 ձուները դուշերն ու ձայներնին հանեցին, և անոր երկիրը սարսափ ըրին. անոր քաղաքները այրեցան, անբնակ եղան: Եմփոյտոց ու
16 Տաֆնացւոց տղաքները անդամ քու գլուխդ գազաթը կոտրեցին: Ձէ՛ որ ասիկա դուն քու վրադ բերիր
17 քու Տէր Ընտուածդ ձգելով, երբոր անիկա Ճամբուն մէջ քեզի առաջնորդութիւն կ՚ընէր: Ու հիմա
18 դուն Եգիպտացւոց Ճամբան ի՞նչ բան ունիս, որ Սիովրի ջուրը խմելու իյ՚երթաս. կամ Ընտրնատանի Ճամբան ի՞նչ բան ունիս, որ Գնեփին
19 ջուրը խմելու իյ՚երթաս: Քու չարութիւնդ քեզ պիտի խրատէ, ու քու անհաւատարմութիւնները քեզ պիտի յանդիմանեն. արդ գիտացիր ու տես թէ գէշ ու դառն բան մըն է, որ քու Տէր Ընտուածդ կը թողուս, և քու վրադ իմ վախս չկայ, կ՚ըսէ զօրաց Եհովայ Տէրը:
20 Վասն զի քու լուծդ շատոնցմէ կոտրեցի, քու կապանքներդ փրցուցի, ու դուն ըսիր, Օրինազանց չեմ ըլլար. սակայն ամէն բարձր բլուրի վրայ, ամէն կանանչ ծառի տակ ծռեցար, պոռնկութիւն ըրիր:
21 Ու ես քեզ ընտիր որթ, ո՛ր բոլորովին հարազատ սերմ անկեր էի. և դուն ի՞նչպէս վայրենի որթի անպիտան ճիւղերու պէս եղար ինծի:
22 Թէ որ բորակով լուացուխ ու շատ օճառ ալ գործածես, քու անօրէնութիւնդ առջևս բիծի պէս կը
23 մնայ, կ՚ըսէ Տէր Եհովան: Ի՞նչպէս կրնաս ըսել, Ես չպղծուեցայ. Հահաղին ետևէն չգացի. հովիտին մէջ քու ճամբադ նայէ, ինչ ըրածդ գիտցիր, ո՛վ խոտորնակ ճամբաներ պտըտող արագընթաց
24 տաճիկ ուղտ: Վնասատը սովրած վայրենի էշ՝ որ իր հոգւոյն ցանկութեամբը օդը կը ծծէ, իր ցանկութենէն ո՞վ կրնայ ետ դարձընել. զանիկայ ամէն փնտռողները չեն յոգնիր, զանիկայ իր ամսուն
25 մէջ կը գտնեն: Ոտդ մերկութենէ՝ ու կոկորդդ ծարաւէն ետ
պահէ. բայց դուն ըսիր, Ընկալելի է, չըլլար. վասն զի օտարները սիրեր եմ, ու անոնց ետևէն պիտի երթամ:
26 Ինչպէս որ գողը բռնուած ատենը կ՚ամչնայ, անանկ ալ պիտի ամչնան Իսրայէլի տունը՝ իրենք, իրենց թագաւորները — իշխանները և քահանաները ու մարգարէները.
27 Որոնք փայտին կ՚ըսեն, Դուն իմ հայրս ես, ու քարին՝ Դուն զիս ծնար. քանզի ինծի կռնակ դարձուցին և չէ թէ երես. բայց իրենց ձախորդութեան ժամանակը կ՚ըսեն, Ելիր ու մեզ ազատէ:
28 Ուր ճար են քու աստուածներդ՝ որոնք քեզի շինեցիր. թէ որ քու ձախորդութեանդ ժամանակը քեզ կրնան ազատել, թող ելլեն. վասն զի քու աստուածներդ՝ ով Յուդա՛ քու քաղաքներուդ թուոյն չափ եղան:
29 Ինչո՞ւ համար ինծի հետ կը վիճիք, դուք ամէնքդ ինծմէ
30 ապստամբեցաք, կ՚ըսէ Տէրը: Զա- պաս տեղը ձեր տղաքը ծեծեցի. անոնք խրատ չառին. ձեր սուրը ապականարար առիւծի պէս ձեր մարգարէները կերաւ.
31 Ո՛վ ազգ՝ Տէրոջը խօսքին նայէցէք. միթէ ես անապատ եղայ Իսրայէլին կամ մութ երկի՞ր մը. իմ ժողովուրդս ինչո՞ւ կ՚ըսեն. Մենք ինքնագլուխ կը պտըտինք, մէկմէկ ալ քեզի չենք գար:
32 Միթէ կոյսը իր զարդերը, նո՛ւմ հարսը իր գօտին կը մոռնայ. բայց իմ ժողովուրդս անթիւ օրեր իս մոռցաւ:
33 Ուր կերթաս՝ ինչո՞ւ քու ճամբադ բաղ աղէկ կը ցուցընես, անանկ որ քու ճամբաներդ չար կնիկներուն
34 ալ սորվեցուցիր: Նաև քու քղանցքներուդ վրայ անմեղ աղքատայ հոգիներուն արիւնները գըտնուեցաւ. զանոնք գաղտուկ առնելնուն չգտայ, հապա ատ ամէն
35 բաներուն վրայ: Ասոր դուն կ՚ըսես թէ Մեղ ըլլալուս համար՝ անոր բարկութիւնը անշուշտ ինծմէ պիտի դառնայ: Ահա ես քեզի հետ դատ պիտի վարեմ՝ ես մեղք չգործեցի՝ ըսելուդ համար:
36 Ինչո՞ւ

Համբաւդ փոխելով այսչափ կը թա-
փառիս . դուն Եգիպտոսէն ալ պի-
տի ամչնաս , ինչպէս որ Ասորեստա-
37 նէն ամչցար : Դուն ասկէ ալ
պիտի ելլես՝ ձեռքերդ գլխուդ վրայ
դրած . քանզի Տէրը քու յոյսերդ
մերժեց , ու անոնցմով յաջողու-
թիւն պիտի չունենաս :

ԳԼ . Գ

1 Կ'ըսեն թէ Մէկ մարդ մը թէ որ
իր կնիկը արձակէ , և անիկայ
անոր քովէն երթայ ու մէկ ուրիշ
էրիկ մը առնէ , անիկայ մէյմըն ալ
ան կնկանը կը դառնայ . ան երկիրը
բոլորովին չի՞ պղծուիր . Բայց դուն
ընէ շատ հոմանիներու հետ շնու-
թիւն ըրիր , նորէն ինծի՛ դարձիր՝
2 կ'ըսէ Տէրը : Աչքերդ բլուրնե-
րուն վերցուր ու նայէ , ո՛ւր
պոռնկութիւն չըրիր . դուն անոնց
համար ճամբաներուն վրայ նստար
անապատի Արաբացիին պէս , և քու
պոռնկութիւններուդ ու չարութիւ-
3 նովդ երկիրը պղծեցիր : Ասոր
անձրեւները խափանեցան , ու վերջի
անձրեւը չեղաւ . սակայն քու ճա-
կատդ պոռնիկի ճակատին պէս ե-
4 ղաւ . ամօթը մէկդի ձգեցիր : Ա-
թէ ասկէետքը ինծի պիտի չաղա-
ղակե՞ս՝ ըսելով , Ա՛վ Հայր իմ՝
դուն ես իմ մանկութեանս առաջ-
5 նորդը : Արդեօք յաւիտեան պիտի
բարկանայ , կամ իր սրտմտութիւնը
միշտ պիտի պահէ՞ . ահա դուն
ասանկ խօսեցար , և քու կարողու-
թեանդ չափ չարութիւն գործե-
ցիր :

6 Ու Յովսիա թագաւորին օրերը
Տէրը ինծի ըսաւ , Ետպատամբ Իս-
րայէլին ըրածը տեսար . անիկայ
ամէն բարձր լեռան վրայ ու ամէն
կանանչ ծառի տակ գնաց , և հոն
7 շնութիւն ըրաւ : Ու անիկայ ա-
մէն բաները ընելէն ետքը՝ ըսի ,
Ինծի դարձիր . բայց անիկայ չը-
դարձաւ . և անոր ուխտադրուժ
8 քոյրը Յուդա տեսիլ տեսաւ : Ու
երբոր ապստամբ Իսրայէլին շնու-
թիւն ընելուն պատճառաւը գանի-
կայ արձակեցի , և արձակման թուղ-
թը անոր տուի , տակայ որ անոր
ուխտադրուժ քոյրը Յուդա չվախ-
ցաւ , հապա գնաց ինքն ալ շնու-
թիւն ըրաւ : Ու եղաւ որ անիկայ 9
իր շնութեան լրբութիւնովը եր-
կիրը պղծեց , քանզի քարի ու
փայտի հետ շնութիւն ըրաւ : Ա՛յ- 10
սու ամենայնիւ անոր ուխտադրուժ
քոյրը Յուդան ալ բոլոր սրտովը
ինծի չդարձաւ , հապա ստութեամբ
դարձաւ , կ'ըսէ Տէրը : Ու Տէրը 11
ինծի ըսաւ , Ետպատամբ Իսրայէլը
ուխտադրուժ Յուդայէն աւելի գին-
քը արդարացուց : Գնա ասոնց խօս- 12
քերը դէպ 'ի հիւսիս կանչելով ը-
սէ , Դարձիր , ո՛վ ապստամբ Իս-
րայէլ՝ կ'ըսէ Տէրը , իմ բարկու-
թիւնս ձեր վրայ չեմ թափեր .
քանզի ես ողորմած եմ , կ'ըսէ Տէ-
րը , յաւիտեան ոխ չեմ պահեր .
Միայն թէ քու անօրէնութիւնդ 13
ճանչցիր , որ քու Տէր Աստուծմդդ
ապստամբեցար , և ամէն կանանչ
ծառի տակ քու ճամբաներդ օտար-
ներուն ատրածեցիր . ու իմ խօս-
քիս Հնազանդութիւն չըրիք , կ'ըսէ
Տէրը : Դարձէք՝ ո՛վ ապստամբ 14
որդիք , կ'ըսէ Տէրը , քանզի ձեր
վրայ տիրողը ես եմ , և ձեզ պիտի
առնեմ՝ մէկ քաղաքէ մէկ հոգի ,
ու մէկ ազգատոհմէ երկու հոգի , ու
ձեզ Սիոն պիտի բերեմ . Ու ձեզի 15
իմ սրտիս յարմար հովիւներ պիտի
տամ , ու ձեզ գիտութեամբ և
հանճարով պիտի հոսլուն : Ու 16
երբոր դուք ան օրերը երկրի վրայ
շատնաք ու աճիք , կ'ըսէ Տէրը ,
մէյմըն ալ Տէրոջը ուխտին տապա-
նակը պիտի չըսեն . և անիկայ գլո-
ղը միտքը պիտի չգայ , ու զանիկայ
պիտի չյիշեն , և անոր այցելութիւն
պիտի չընեն . ո՛ւ ոչ ընթերթ մէյմըն
ալ պիտի չըլլայ : Ան աուենը Ե- 17
րուսաղէմը Տէրոջը աթոռը պիտի
անուանեն , և ամէն ազգերը հոն
Տէրոջը անունը համար Երուսա-
ղէմ պիտի ժողովուին . և մէյմըն
ալ իրենց չար սրտին կամակորու-
թեանը ետևէն պիտի չերթան :
Ան օրերը Յուդայի տունը Իսրա- 18
յէլի տանը հետ պիտի երթայ . ու

Էնէոտը մեկտեղ հիւսիսի երկրէն
անոնց հայրերուն ժառանգութիւն
19 տուած երկիրս պիտի գան : Նայց
ես ըսի , Քեզ ինչպէս որդւոց
մէջ դնեմ , և քեզի ան ցանկալի
երկիրը՝ ազգաց խիստ գեղեցիկ ժա-
ռանգութիւնը տամ . ու ըսի ,
Հնձի Հայր իմ պիտի աղաղակես ,
և ինծի հետևելէն ետ պիտի չդառ-
20 նաս : Իրաւցընէ՝ ինչ Իսրայէլի
տունը՝ ինչպէս որ մէկ կնիկ մը իր
էրկանը անհաւատարիմ կ'ըլլայ ,
այնպէս ալ դուք ինծի անհաւատա-
րիմ եղաք , կ'ըսէ Տէրը :
21 Լերիներուն վրայ ձայն մը լսուե-
ցաւ , Իսրայէլի որդւոցը աղաչանքի
— լացի ձայնը . վասն զի անոնք
իրենց ճամբան խոտորցուցին , ի-
րենց Տէր Աստուածը մոռցան :
22 Ա՛վ ապստամբ որդիք՝ դարձէք ,
ես ձեր ապստամբութիւնները կը
բժշկեմ :
Ահա մենք քեզի կու գանք , քան-
զի դուն մեր Տէր Աստուածն ես :
23 Հիրաւի բլուրներուն և լերանց
բազմութեանը յոռոճք պարապ
բան է . հապա Իսրայէլի փրկու-
թիւնը մեր Տէր Աստուծմէն է :
24 Ամէն զի մեր մանկութենէն ի
վեր մեր հայրերուն վաստակը՝ անոնց
հօտերը և արջառները , անոնց
տղաքները ու աղջիկները ամօթը
25 կերաւ : Մեր ամօթովը կը պառ-
կինք , ու մեր անարգանքը մեզ կը
ծածկէ . վասն զի մեր մանկութե-
նէն մինչև այս օրս թէ մենք և թէ
մեր հայրերը մեր Տէր Աստուծոյն
դէմ մեղք գործեցինք , ու մեր Տէր
Աստուծոյն ձայնին չհնազանդութիւն
ըրինք :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Թէ որ դառնաս , ով Իսրայէլ ,
կ'ըսէ Տէրը , ինծի պիտի դառ-
նաս . ու թէ որ քու պղծութիւն-
ներդ իմ առջևէս վերցընես , ալ
2 թափառական պիտի չըլլաս : Ու
ճշմարտութեամբ , իրաւամբ ու ար-
դարութեամբ երդում պիտի ընես
թէ Տէրը կենդանի է . և ազգերը
անով պիտի օրհնուին ու անով
պիտի պարծին : Ա՛յսն զի Տէրը 3
Յուդայի ու Երուսաղէմի մարդիկ-
ներուն այսպէս կ'ըսէ . Ամլակուած
երկիրներ հերկեցէք ձեզի . ու փու-
շերու մէջ մի ցանէք : Ա՛վ Յու- 4
դայի մարդիկներ , ու Երուսաղէմի
բնակիչներ , Տէրոջը թլփատուե-
ցէք , և ձեր սրտին անթլփատու-
թիւնը վերցուցէք . որ չըլլայ թէ
իմ բարկութիւնս ձեր չար գործ-
քերուն համար կրակի պէս բորբոքի
ու այրէ , և մարող մը չըլլայ :
Յուդայի մէջ պատմեցէք , ու 5
Երուսաղէմի մէջ քարոզեցէք , ու
ըսէք , Երկրի վրայ փող ջնջեցու-
ցէք . բարձրաձայն աղաղակեցէք ,
ու ըսէք , Ժողվուեցէք , ու պարսպա-
պատ քաղաքները մտնենք : Դէպ 6
'ի Սիոն դրօշ վերցուցէք . քաշուե-
ցէք , մի կայնիք . վասն զի ես չա-
րիք ու մեծ կոտորած պիտի բերեմ
հիւսիսէն : Առիւծը իր որջէն ե- 7
լաւ , և ազգերը ջարդողը իր տեղէն
ելաւ՝ ձամբայ ինկաւ , որ քու եր-
կիրդ աւերակ ընէ . քաղաքներդ
պիտի փլչին , ու անոնց մէջը բնա-
կիչ պիտի չթողուի : Ասոր համար 8
քուրձեր հագէք , և սուգ ընելով
ողբացէք . վասն զի Տէրոջը սաստիկ
բարկութիւնը մեզմէ չդարձաւ : Ա- 9
պիտի ըլլայ ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , որ
թագաւորին սիրտը ու իշխաններուն
սիրտը պիտի հատնի . և քահանա-
ները պիտի ապշին , ու մարգարէ-
ները պիտի հիանան :
Ես ատենը ըսի , Վա՛յ , ով 10
Տէր Աստուած , հիրաւի դուն ա՛ս
ժողովուրդը ու Երուսաղէմը խա-
բելով խաբեցիր , ըսելով , Ձեզի
խաղաղութիւն պիտի ըլլայ . և ա-
հա սուրը մինչև անոնց հոգին հա-
սաւ :
Ես ատենը ա՛ս ժողովուրդին ու 11
Երուսաղէմին պիտի ըսուի , Չորող
հով մը անապատին բլուրներէն կը
փչէ իմ ժողովուրդիս աղջկանը
ճամբուն մէջ , չէ թէ հովելու հա-
մար , ոչ ալ մաքրելու համար : Ա- 12
կէ աւաւիկ հով մը պիտի գայ ին-
ձի . հիմա ես ալ անոնց հետ դա-
տաստաններով պիտի խօսիմ :

13 Ընդ անիկայ ամպերու պէս պիտի
ելլէք , և անոր կառքերը մրրիկի
պէս . անոր ձիերը արծիւներէն ա-
րագընթաց են . վա՛յ մեզի՝ որ կ'ա-
14 ւերուինք : Ո՛վ Երուսաղէմ՝ սիրտդ
չարութենէ լուա՝ որպէս զի փըր-
կուիս դանես . քու չար խոր-
հուրդներդ մինչև ե՞րբ սրտիդ մէջը
15 պիտի մնան : Վասն զի ձայն մը
Դանէն լուր կը բերէ , ու Եփրեմի
լեռնէն թշուառութիւն լսել կու-
16 տայ : Ազգերուն յիշեցէք . ա-
հա Երուսաղէմի վրայով պատ-
մեցէք , որ հեռաւոր երկրէ պաշա-
րողներ կու գան , և Յուդայի քա-
ղաքներուն վրայ իրենց ձայնը կ'ար-
17 ձակեն : Ինոր չորս կողմը ագա-
րակի պահապաններու պէս պիտի
պաշարեն . վասն զի անիկայ ինծմէ
18 ապստամբեցաւ , կ'ըսէ Տէրը : Ա-
րարքերը քու ճամբաներդ ու դործ-
քերդ բերին քու վրադ . ասիկայ
քու չարութիւնդ է , վասն զի դառն
է . որովհետև մինչև քու սիրտդ
հասաւ :

19 Փո՛րս , փո՛րս . մինչև սրտիս
ջուխմարանները ցաւ կը զգամ .
սիրտս իմ ներսէն դիս կը խռովէ ,
չեմ կրնար լռել . քանզի դուն՝ ո՛վ
իմ անձս , փողին ձայնը , պատե-
20 րազմին աղաղակը լսեցիր : Ա-
ւերած կատարածի վրայ կը կան-
չուի , վասն զի բոլոր երկիրը կոր-
ծանեցաւ . վրաններս յանկարծակի՛
ու խորաններս մէկէն կործանեցան .
21 Մինչև ե՞րբ դրօշը պիտի տեսնեմ ,
և փողին ձայնը պիտի լսեմ :
22 Վանդի իմ ժողովուրդս յիմար
է , զիս չճանչցան . անոնք անմիտ
զաւակներ են , ու անոնց բովը հաս-
կայ չկայ . անոնք չարութիւն ընե-
լու խնամառուն են , բայց աղէկու-
թիւն ընել չեն դիտեր :
23 Երկրի վրայ նայեցայ , և ահա
անձև ու պարապ էր . երկինքը
24 նայեցայ , ու լոյս չունէր : Լեռ-
ները նայեցայ , և ահա կը դո-
ղային , ու ամէն բլուրները կը
25 սարսէին : Նայեցայ , և ահա մարդ
մը չկար , ու երկինքի բոլոր թռչու-
26 նունները փախած էին : Նայեցայ ,
և ահա պտղաբեր երկիրը անապատ
եղած էր , ու ամէն քաղաքները
Տէրոջը երեսէն՝ անոր սաստիկ բար-
կութեանը երեսէն փլած էին :
27 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ա-
մուր երկիրը պիտի աւերուի . բայց
բոլորովին ա՛րդիւ պիտի չընեմ :
28 Անոր վրայ երկիրը սուգ պիտի բըռ-
նէ , ու վերէն երկինքը պիտի խա-
ւարի . վասն զի խօսեցայ , որո-
շեցի և պիտի չզղջամ , ու անկէ
29 ետ պիտի չդառնամ : Ձիաւորնե-
րուն և աղեղնաւորներուն ձայնէն
բոլոր քաղաքը պիտի փախչի . ա-
նոնք թանձրախիտ անտառներու
մէջ պիտի մտնեն , ու ապառաժ-
ներու վրայ պիտի ելլեն . ամէն
քաղաքները պիտի թողուին , և
անոնց մէջ մարդ պիտի չբնակի :
30 Ու դուն ի՛նչ աւերած , ի՞նչ պի-
տի ընես . թէև կարմիրներ հագ-
նիս , թէև ոսկի զարդերով զարդա-
րես , ու աչքերուդ վրայ շատ ծա-
րը դնես , պարապ տեղը կը
զարդարուիս . քու հմայներդ-
քեզ մերժեցին , և քու հոգիդ կը
31 փնտռեն : Վանդի ձայն մը լսեցի
ծննդական կնոջ ցաւին պէս , ա-
յր անդրանիկը ծնանողին երկանցը
պէս , Սիոնի աղջիկանը ձայնը՝ որ
կը հառաչէ , ու ձեռքերը բանա-
լով՝ կ'ըսէ , Ո՛խտս վա՛յ մեզի . քա-
նզի սպաննողներուն պատճառաւ՝
հոգիս մաշեցաւ :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ պը-
տըտեցէք , ու հիմա նայեցէք ,
և դիտեցէք , ու անոր հրապարակ-
ներուն մէջ փնտռեցէք . թէ որ
մարդ մը կրնաք գտնել , թէ որ
իրաւունք ընող , ճշմարտութիւն
փնտռող մը կայ , ես ան ների-
2 թողութիւն ընեմ : Ու թէև Տէ-
րը կենդանի է՝ կ'ըսեն , բայց ստու-
թեամբ երդում կ'ընեն :
3 Ո՛վ Տէր՝ միթէ քու աչքերդ
ճշմարտութեան չե՞ն նայիր . զա-
նոնք ծեծեցիր , բայց ցաւ մը չզգա-
ցին . զանոնք հատցուցիր , բայց
խրատ ընդունիլ չուզեցին . իրենց

երեսը ապառամէն աւելի կարծրացուցին , և դառնալ չուզեցին :
4 Ու ես ըսի , Խրատչենէ անոնք աղբատ են . անոնք անմիտ են . քանզի Տէրոջը ճամբան իրենց Աստուծոյն դատաստանը չեն գիտեր :
5 Ես մեծերուն երթամ , և անոնց հետ խօսիմ . վասն զի անոնք Տէրոջը ճամբան՝ իրենց Աստուծոյն դատաստանը գիտեն . բայց սոնոնք ալ լուծը կոտրեցին . կապերը փրցուցին :
6 Ընդ հանար զանոնք անտառէն առիւծը պիտի մեռցնէ . գանոնք անապատներուն գայլը պիտի սատկեցնէ . անոնց քաղաքներուն վրայ ինձը պիտի հսկէ . անոնցմէ ամէն դուրս ելլողը պիտի դիշատուի . վասն զի անոնց յանցանքները շատցան , ու անոնց ապստամբութիւնները բազմացան :
7 Ես բանիս համար քեզի ի՞նչպէս ներեմ . քու որդիներդ իս թողուցին , և հաստատեցին երդումը ըրին . ու երբոր զանոնք կշտացուցի , անոնք շնութիւն ըրին , և բազմութեամբ բոզանոցը գացին :
8 Աստուանց դիրցած ձիերու պէս են . ամէն մարդ իր դրացիին կը կանչը կը վնջէ :
9 Մի՞թէ ասոնց բանին համար պժգելութիւն պիտի չընե՞մ , կ'ըսէ Տէրը , կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի չառնէ՞ :
10 Ընդ պարիսպներուն վրայ ելէք ու կործանեցէք , բայց չէ թէ բոլորովին . անոր մարտկոցները վերցուցէք , վասն զի անոնք Տէրոջը չեն :
11 Քանզի Իսրայէլի տունը և Յուդայի տունը ինծի խիստ անհաւատարիմ եղան , կ'ըսէ Տէրը .
12 Ընոնք Տէրը ուրացան ու ըսին , Ընիկայ չէ , ու մեր վրայ չարիք պիտի չգայ . և սուր ու սով պիտի չտեսնենք .
13 Ու մարգարէները հովի պէս են , ու անոնց բերանը Տէրոջը խօսքը չկայ . անոնց այնպէս ըլլայ :
14 Ընդ հանար զօրաց Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Դուք ասխօսքը խօսելնուդ համար , ահա ես իմ խօսքերս քու բերնիդ մէջը կրակ , և ասոնք ժողովուրդը փայտ պիտի ընեմ , ու զանոնք պիտի ապառէ : Ահա ես ձեր վրայ հեռուէն մէկ ազգ մը կը բերեմ՝ հովի յեղի տունը , կ'ըսէ Տէրը . անիկայ զօրաւոր ազգ է . անիկայ հին ազգ է , և անանկ ազգ մըն է , որ դուն անոր լեզուն չես գիտեր ու խօսածը չես հասկընար . Անոնց կապարձանները բաց գերեզմանի պէս են . ամէնն ալ զօրաւոր մարդիկ են :
Ու անիկայ պիտի ուտէ քու հունձքդ և հացդ . քու տղաքներուդ ու աղջիկներուդ ուտելու հացը . քու հօտերդ և արջառներդ պիտի ուտէ , քու այգիներդ ու թզենիներդ պիտի ուտէ . քու ապահինած պարսպաւոր քաղաքներդ սրով պիտի աւրէ :
Բայց ան օրերն ալ՝ կ'ըսէ Տէրը , ձեզ պիտի չկատարեմ : Ու թէ որ ըսէք , Ինչ պատճառով մեր Տէր Աստուածը ասանկ ամէնը մեզի ըրաւ . դուն անոնց ըսես , Ինչպէս որ դուք զիս թողուցիք , ու ձեր երկրին մէջ օտար աստուածներու ծառայութիւն ըրիք , այնպէս ալ դուք ձերը չեղած երկրին մէջ օտարներու ծառայութիւն պիտի ընէք :
Ասիկայ Յակոբին տանը մէջ պատմեցէք , ու Յուդայի մէջ հրատարակելով ըսէք , Լսեցէք մոխկ ըսէք ասիկայ՝ ով յիմար ու անմիտ ժողովուրդ , որ աչքեր ունիք , բայց չէք տեսներ . ականջներ ունիք , բայց չէք լսեր :
Չե՞ք վախնար ինծմէ՝ կ'ըսէ Տէրը , իմ երեսէս պիտի չդողա՞ք , որ յաւիտենական հրամանով մը աւազը ծովուն սահման դրի , և անկէ չանցնիր . թէև անոր ալիքները կը ծփին , բայց չեն կրնար յաղթել , թէև անոնք կը գոչեն , բայց անկէ չեն կրնար անցնել :
Սակայն աս ժողովուրդը անհնազանդ ու ապստամբ սիրտ մը ունի . անոնք երթալով իրենց ճամբան ծռեցին , Ու իրենց սրտին մէջ չըսին , Մեր Տէր Աստուածէն վախնանք , ան որ հանձրևը՝ առջի ու վերջի անձրևը իր ատենին կու տայ , և հունձքի համար որոշուած շաբաթները մեզի կը պահէ : Ձեր

ասոլենտաբանութիւն կոչուի ։ Ասիկա
մեծ նշանակութիւն ունի մանաւանդ
ծովագնացութեան համար , որովհետեւ
ասոր օգնութեամբ կրնայ նաւավար
մը գիտնալ թէ ուր կը գտնուի ։ Ասոր
համար հարկաւոր է որ ամէն օր ճիշդ
կէսօրին արեգակին բարձրութիւնը
հորիզոնին վրայ չափուի , որպէսզի
գիտնանք թէ ինչ լայնութեան տակ
կը գտնուինք ։ Ասոր համար ալ
գործածուած է ասղնաչափ մը (սեքս-
թանտ , որ կը նշանակէ վեցերորդ
մաս շրջանագիծի) եւ աստղա-
բաշխութիւն մը ։ Ասղնաչափը կը
բաղկանայ երկու մասերէ , որոնք
կը կոչուին ճառագայթակալ եւ
ասղնաչափ ։ Ճառագայթակալը
կազմուած է երկու հաստ եւ
հարթ քանոններէ , որոնք իրարու
հետ կը միանան ծայրերնուն մօտ
գտնուող ծալքաւոր մեծ ծնկաձեւ
մեխով մը , որուն շուրջ կրնան
դարձնել ասղնաչափը ։ Ասղնա-
չափը կազմուած է հաստ հարթ
քանոնէ մը , որուն մէկ ծայրը
կլորցուած է , իսկ միւսը կը
բաժնուի երկու ճիւղերու , որոնք
իրարու հետ կը կազմեն 90° ։
Ասղնաչափին ճիւղերէն մէկը
կոչուի ուղղաձիգ ճիւղ , իսկ
միւսը հորիզոնական ճիւղ ։ Ուղ-
ղաձիգ ճիւղին վրայ կան երեք
անցքեր , որոնցմէ միջինը ամենէն
մեծն է ։ Ասղնաչափին հորիզո-
նական ճիւղին վրայ կան երկու
անցքեր , որոնցմէ մէկը ուղղաձիգ
ճիւղին մեծ անցքին հանդէպ է ,
իսկ միւսը ուղղաձիգ ճիւղին
վերի անցքին հանդէպ ։ Ասղնա-
չափին հորիզոնական ճիւղին
վրայ կայ նաեւ ուղղաձիգ ճիւղ
մը , որ կրնայ սահիլ հորիզո-
նական ճիւղին վրայ , եւ որուն
վերի ծայրը կլորցուած է ։ Ասղ-
նաչ

մէջը պիտի իյնան . անոնց պղծելու-
թիւն ըրած առնես պիտի գլորին ,
կ'ըսէ Տէրը :
16 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ա՛մրան-
րու վրայ կայնեցէք ու նայեցէք ,
ւ հին շաւիղներուն համար հար-
ցուցէք , թէ ո՛րն է բարի ճամբան .
ու անոր մէ՛ջը քալեցէք , որ ձեր
հոգիներուն հանգիստ գտնէք . բայց
անոնք ըսին , Ո՛չ մէջը չենք քա-
17 լեր : Նաև ձեր վրայ դէտեր դրի ,
ըսելով , Փողին ձայնը մտի՛կ ըրէք .
բայց անոնք ըսին , Մտի՛կ չենք ը-
18 ներ : Ասկից ա՛զ ազգե՛ր լսեցէք .
ա՛զ ժողովո՛ւրդ՝ անոնց մէջը եղած բանը
19 գիտցի՛ր . Լսէ՛ , ա՛զ երկիր , ահա
ես աս ժողովուրդին վրայ չարիք՝
անոնց խորհուրդներուն պտուղը պի-
տի բերեմ . վասն զի իմ խօսքերս
մտի՛կ չըրին , և իմ օրէնքս ալ մեր-
20 ժեցին : Ինչո՞ւ ինծի այսպէս Սա-
բայէն կնդրուկ գայ , ու հեռաւոր
երկրէ անուշահոտ խունկիկզէգն .
ձեր ողջակէզները ընդունելի չեն ,
և ձեր պահերը ինծի հաճելի չեն :
21 Ընո՛ր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ահա ես աս ժողովուրդին առջևը
խոչընդոտներ կը դնեմ , ու հայրերը որ-
դւոցը հետ միասին անոնց պատ-
նառելով պիտի գլորին . դրացին ու
բարեկամը պիտի կորսուին :
22 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա հիւ-
սիսի երկրէն ժողովուրդ մը կու
գայ , ու երկրիս ծայրերէն մեծ ազգ
23 մը կ'ելլէ . Անոնք աղեղ և նիզակ
կը կրեն , անոնք անգութ ու անո-
ղորմ են . անոնց ձայնը ծովու պէս
կը գոռայ , և անոնք ձիերու վրայ
կը հեծնեն , ու պատերազմող մար-
դու պէս քեզի դէմ կը շարուին՝
ա՛զ դուստր Սիոնի :
24 Ընո՛ր լուրը լսեցինք . ձեռքերնիս
թուլցան , և ցաւերը մեզ պատա-
րեցին՝ ծննդական կնոջ երկանցը
25 պէս : Դուրսերը մի՛ ելլէք , ու
ճամբաները մի՛ պտըտիք . վասն
զի շուրս կողմը թշնամիին սուրը ,
26 ո՛ւ վախ կայ : Ա՛վ իմ ժողովուր-
դիս աղջիկը՝ քո՛ւրձ հագիր , և
մոխիրի մէջ թաւալէ՛ , ու խիստ
դառն ողբով լա՛ց , ինչպէս որ մէկ

հատիկ տղու վրայ կու լան . վասն
զի կործանողը յանկարծ մեր վրայ
պիտի գայ :
27 Քեզ իմ ժողովրդեանս մէջ փոր-
ձիչ ո՛ւ բերդ դրի , որ անոնց ճամ-
28 բան գիտնաս և փորձես : Անոնք
կամակոր ապստամբներ են , բա-
ւարկութեան կը պտըտին , պղինձ
ու երկաթ են . ամէնքը ապականա-
29 նագործ են : Փուքը այրեցաւ , կա-
պարը կրակէն հատաւ . արծա-
թագործը պարապ տեղը կ'աշխա-
տի , վասն զի չարերը չջրոշուե-
30 ցան : Անոնց Անպիտան արծաթ
պիտի կանչեն , վասն զի Տէրը զա-
նոնք մերժեց :

ԳԼ . Ի

1 Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած
2 խօսքն է , որ ըսաւ , Տէրոջը
տանը դուռը կայնէ՛ , ու հոն աս
խօսքը կանչէ՛ ու ըսէ՛ , Տէրոջը
խօսքը մտի՛կ ըրէք՝ ա՛զ բոլոր Յու-
դա , որ աս դուռներէն կը մտնէք՝
Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու
3 համար : Այսպէս Տէրը Իսրայէ-
լին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ձեր
ճամբաները ու գործքերը ուղղե-
ցէ՛ք , և ձեզ պիտի թողում որ
4 աս տեղը բնակիք : Դուք մի՛ ա-
պաւինիք սուտ խօսքերուն՝ որ կ'ը-
սեն , Տէրոջը տաճարը , Տէրոջը
տաճարը , Տէրոջը տաճարը ասոնք
5 են : Վասնզի թէ որ ձեր ճամբա-
ները ու գործքերը բոլորովին ուղ-
ղէ՛ք , և թէ որ մարդուն ու անոր
ընկերին մէջտեղը իրաւունքը գոր-
ծութեամբ մի՛ գործ դնէք , պան-
6 դուխտին , որբին ու որբևարիին
զրկանք չընէ՛ք , ու աս տեղս անմեղ
արիւն մի՛ թափէք , և օտար աս-
տուածներու ետևէ չերթա՛ք , որ
7 ձեզի՛ չարիքի պատճառ մի՛ ըլլա՛ , Ա-
ռնենը աս տեղս՝ ձեր հայրերուն
տուած երկրիս մէջը պիտի բնակեց-
նեմ ձեզ յաւիտեանս յաւիտենից :
8 Ահա դուք սուտ խօսքերու կ'ա-
պաւինիք , որոնք չեն կրնար օգուտ
9 մը ընել : Գո՞ղութիւն , մարդասպանութիւն և շնութիւն ը-
նելով , ու սուտ երդում ընելով ,

և Իսահաքին խունկ ծխելով , ու
ձեր չգիտցած օտար աստուածներուն
10 նուէն երթալով , Արնաք գալ ,
ու իմ առջեւս կայնիլ աս տանս մէջ՝
որուն վրայ իմ անունս կոչուած է ,
և ըսել թէ Ազատեցանք որ աս ամէն
11 պղծութիւնները ընենք : Ա՛ս տու-
նը՝ որուն վրայ իմ անունս կոչուած
է , միթէ ձեր աչքերուն առջեւը ա-
ւազակներու քարանձը եղաւ . ահա
12 ես ալ տեսայ , կ՚ըսէ Տէրը : Ելայք
հիմա դուք Սեղոմի մէջ եղող իմ
տեղը գացէք , ուր որ առաջ իմ
անունս հաստատեցի , և տեսէք
ինչ որ անոր ըրեր եմ՝ իմ ժողո-
վուրդիս Իսրայէլին չարութեանը
համար :
13 Ու հիմա որովհետեւ աս բոլոր
գործքերը ըրիք՝ կ՚ըսէ Տէրը , ու
թէպէտ ձեզի խօսեցայ կանուխ ելլե-
լով ու խօսելով , բայց դուք մտիկ
չըրիք , ձեզ կանչեցի , բայց դուք
14 պատասխան չտուիք , Ես ալ աս
ձեր ապաւինած տանը՝ որուն վրայ
իմ անունս կոչուած է , և ձեզի
ու ձեր հայրերուն տուած տեղը
Սեղոմին ըրածիս պէս պիտի ընեմ .
15 Ես ինչպէս որ ձեր բոլոր եղբայր-
ները , Եփրեմի բոլոր սերունդը
վռընտեցի , այնպէս ալ ձեզ իմ
առջեւէս պիտի վռընտեմ :
16 Ուստի դուն աս ժողովուրդին
համար աղօթք մի ըներ . և անոնց
համար աղաղակ ու աղաչանք մի
մատուցաներ , ու ինծի բարեխօ-
սութիւն մի ըներ , քանզի քեզի
17 մտիկ չեմ ըներ : Դուն չե՞ս տես-
ներ թէ անոնք ինչ կը գործեն
Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու
Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ :
18 Տղաքները փայտ կը ժողվեն , և
հայրերը կրակ կը վառեն , ու կնիկ-
ները խմոր կը շաղեն , երկնից
թագուհիին բլիթներ շինելու հա-
մար . և օտար աստուածներուն
թափելու նուէրներ կը մատուցա-
19 նեն , որ զիս բարկացընեն : Մի-
թէ անոնք զի՞ս կը բարկացընեն ,
կ՚ըսէ Տէրը՝ չէ՞ որ իրենց անձը
կ՚ամչնան իրենց երեսին ամօթին
համար :

Անոր համար այսպէս կ՚ըսէ Տէր 20
Եհովան . Ահա իմ բարկութիւնս
ու սրտմտութիւնս աս տեղս վրայ
պիտի թափի , մարդու վրայ և
անասունի վրայ ու դաշտի ծառե-
րուն վրայ ու երկրի պտուղներուն
վրայ . և պիտի բռնկի ու պիտի
չմարի :
Զօրքերու Տէրը՝ Իսրայէլին Ա- 21
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ . Ձեր ողջա-
կէզները ձեր զոհերուն վրայ աւել-
ցուցէք , և միս կերէք : Վասն 22
զի ձեր հայրերը Եգիպտոսի երկրէն
հանած օրս անոնց բան մը չխօսեցայ
ողջակէզի ու զոհի վրայով , ոչ ալ
անոնց հրամայեցի . հապա անոնց 23
ասա բանը հրամայեցի ու ըսի , Իմ
ձայնս մտիկ ըրէք , և ես ձեզի Ա-
ստուած ըլլամ , ու դուք ինծի ժո-
ղովուրդ ըլլաք . և ձեզի ամէն հրա-
մայած ճամբաներուս մէջը քալեցէք ,
որ ձեզի աղէկ ըլլայ : Բայց անոնք 24
մտիկ չըրին , ու ականջնին չդուե-
ցին . հապա իրենց չար սրտին կա-
մակորութեամբը իրենց խորհուրդ-
ներուն հետեւեցան , ու ետ դացին՝
և չէ թէ յառաջ : Ձեր հայրերը 25
Եգիպտոսի երկրէն ելած օրէն մին-
չեւ ասօր իմ բոլոր ծառաներս
մարգարէները ձեզի խրկեցի . ամէն
օր կանուխ ելլելով կը խրկէի .
Ու ինծի մտիկ չըրին , և ականջնին 26
չդուեցին . հապա իրենց պարանոցը
խստացուցին , իրենց հայրերէն ա-
ւելի չար եղան :
Դու ասա անոնց բոլոր խօսքերը ա- 27
նոնց պիտի զրուցես , բայց քեզի
մտիկ պիտի չընեն . զանոնք պիտի
կանչես , բայց քեզի պատասխան
պիտի չտան : Ան ատենը անոնց 28
ըսես , Ա՛յս ազգը Տէր Աստուծոյն ձայնը
մտիկ չընող ու խրատ չընդունող
ազգը ասիկայ է . Ճշմարտութիւնը
կորսուեցաւ ու անոնց բերնէն կըտ-
րեցաւ :
Մազերդ կտրէ ու նետէ , ժէ 29
Երուսաղէմ , և բլուրներուն վրայ
ողբա . քանզի Տէրը մերժեց ու
երեսէ ձգեց այն ազգը՝ որուն դէմ
շատ սրտմղեր էր : Վասն զի Յու- 30
դայի որդիքը իմ առջեւս չարու-

թիւն դործեցին , կ'ըսե Տէրը . իրենց դարչելի բաները իմ անուանովս կոչուած տաճարը մէջ դրին , որ զանիկայ պղծեն : 31 Ու Բնովմի որդւոյն ձորին մէջը եղող Տոփեթի բարձր տեղերը շինեցին , իրենց տղաքը ու աղջիկները կրակով այրելու համար . որ անոնց հրամայեցի , ու միտքս ալ անցած չէր : 32 Ասոր ահա օրերը կու գան , կ'ըսե Տէրը , որ ալ Տոփեթ , կամ Բնովմի որդւոյն ձորը պիտի չըսուի , հապա Սպանութեան ձոր . և Տոփեթի մէջ դիւթելու պիտի թաղեն մինչև որ ալ տեղ չմնայ : 33 Ու սա ժողովուրդին դիակը երկինքի թռչուններուն ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի ըլլան . և զանոնք վռնտող մը պիտի չըլլայ : 34 Ու Յուդայի քաղաքներէն ու Երուսաղէմի փողոցներէն ցնծութեան ձայնը և ուրախութեան ձայնը , փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը պիտի դադրեցընեմ . վասն զի երկիրը ամայի պիտի ըլլայ :

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Ին ժամանակը՝ կ'ըսե Տէրը , Յուդայի թագաւորներուն ոսկորները , ու անոր իշխաններուն ոսկորները , և քահանաներուն ոսկորները , ու մարգարէներուն ոսկորները ու Երուսաղէմի բնակչացը ոսկորները իրենց դերեզմաններէն պիտի հանեն , 2 ու պիտի տարածեն զանոնք արեւուն առջեւը ու լուսնին առջեւը , և երկինքի բոլոր զօրքին առջեւը , որ զանոնք սիրեցին , ու անոնց ծառայեցին , և անոնց ետեւէն գացին , ու զանոնք փնտռեցին , և անոնց երկրպագութիւն ըրին . անոնք պիտի չժողվուին ու պիտի չթաղուին . երկրի երեսին վրայ աղբի պէս պիտի ըլլան : 3 Ու մահը կեանքէն աւելի ցանկալի պիտի ըլլայ սա չար ազգին բոլոր մնացորդներուն՝ որոնք մնացեր են ան ամէն տեղերուն , ուր որ զանոնք վռնտեր եմ , կ'ըսե զօրաց Տէրը :

4 Ու անոնց ըսես , Տէրը այսպէս կ'ըսե . Մէթէ անոնք պիտի իյնան ու պիտի չելլե՞ն . կամ դէպի ետեւ կը խոտորի ու ետ չը՞դառնար . 5 Ընչո՞ւ սա Երուսաղէմի ժողովուրդը մշտաւուր խոտորումով մը խոտորեցաւ . անոնք ննդուխեան յարեցան , դառնալ չուզեցին : 6 Ականջ դրի ու մտիկ ըրի . անոնք շիտակ չէն խօսիր . մարդ մը կայ որ իր չարութենէն զղջայ , ու ըսե թէ՝ Ա՛ս ի՞նչ գործեցի . ամէնքը իրենց ընթացքին դարձան պատերազմի վազող ձիու պէս : 7 Ա՛ծ տագիլը անգամ օդին մէջ իր որոշ ժամանակը գիտէ , ու տատրակը և կռունկը ու ծիծեռնիկը իրենց դալարեան ժամանակը կը դիտեն . բայց իմ ժողովուրդս Տէրոջը դատաստանը չգիտեր : 8 Ինչպէս կ'ըսէք թէ Մենք իմաստուն ենք , ու Տէրոջը օրէնքը մեր քովն է . իրաւցընէ ահա դպիրներուն սուտ գրիչը սուտութիւն կը գործէ : 9 Իմաստունները ամչցան . անոնք զարհուրեցան ու բռնուեցան . ահա Տէրոջը խօսքը անարգեցին , ալ ա՞նոնց քովը ի՞նչ իմաստութիւն կը մնայ : 10 Ասոր անոնց կիներուն օտարներուն , անոնց ագարակները անոնց սէրտղներուն պիտի տամ . քանզի որ պզտիկէն մինչև մեծը ամէնքը ագահութեան հետևէ եղան . մարգարէէն մինչև քահանան ամէնքը սուտութեամբ կը վարուին : 11 Ու իմ ժողովուրդիս աղջիկանը վէրքը հարւանդի ժշկելով՝ խաղաղութիւն , խաղաղութիւն է՝ կ'ըսեն , երբոր խաղաղութիւն չըլլայ : 12 Մթէ պղծութիւն ըրած ատենին կ'ամչնա՞ն . բնաւ չեն ամչնար , ու պատկառիլ չեն գիտեր . անոր համար իյնողներուն մէջը պիտի իյնան . անոնց այցելութիւն եղած ատենը պիտի գլորին , կ'ըսե Տէրը : 13 Անոնք բոլորովին բնաջինջ պիտի ընեմ , կ'ըսե Տէրը . որթին վրայ խաղող պիտի չըլլայ , և թզենիին վրայ թուզ պիտի չըլլայ . անոնց տերևն ալ պիտի թառամի , ու անոնց տուածս անոնցմէ պիտի անցնի :

14 Մենք ինչո՞ւ կը նստինք . ժող-

վուխցէք ու պարսպաւոր քաղաքներու մէջ մնանիք , և հոն լուռ կենանիք . վասն զի մեր Տէր Աստուածը մեզ լռեցուց , ու մեզի գառնութեան ջուր խմցուց . քանզի Տէրոջը դէմ մեղք գործեցինք : Խաղաղութեան սպասեցինք , բայց բարութիւն չկար . բժշկութեան ժամանակին սոսկութիւն , բայց ահա խռովութիւն կ'ելլայ : Ինչո՞ր Տիերուն փոնչիւնը Դանէն լսուեցաւ . անոր երիվարներուն խիւնջմանը , ձայնէն ամբողջ երկիրը շարժեցաւ . վասն զի պիտի գան , ու երկիրը և անոր լիութիւնը , քաղաքը ու անոր բնակիչները պիտի ուտեն : Վասն որ ահա ես ձեր մէջը օձեր՝ քարբեր կը խրկեմ , որ անոնց թովչութիւն չապրին , և ձեզ պիտի խածնեն , կ'ըսէ Տէրը :

Իմ զուարթութիւնս տրտմութեան փոխուեցաւ . իմ սիրտս ներսի դիս կը մաղի : Ահա հեռաւոր երկրէ ևկողներուն պատճառաւը իմ ժողովուրդիս աղջկանը ողջոյ ձայնը . Միթէ Տէրը Սիոնի մէջ չէ՞ . անոր թագաւորը հոն չէ՞ .

Ինչո՞ւ իրենց քանդակած կուռքերովը — օտարոյց ունայնութիւններովը զիս բարկացուցին :

Հունձքի աւունը անցաւ , ամառը վերջացաւ , բայց մենք չփրկուեցանք :

Իմ ժողովուրդիս աղջկանը վէրքին համար վիրաւորեցայ ՝ խաւարեցայ — ապշութիւնը իս պաշարեց : Միթէ Գաղաադու մէջ բալասան չկայ , հոն բժիշկ չկայ . հապա ինչո՞ւ համար իմ ժողովրդեանս աղջկան բժշկութիւն չգտաւ :

Գ.Լ . Թ.

Երանի թէ գլուխս ջուր , ու աչքերս արցունքի աղբիւր ըլլային , որ ցորեկ ու գիշեր լայի իմ ժողովուրդիս աղջկանը սպանեուածներուն համար : Երանի՛ թէ անապատի մէջ ճամբորդներու իջեւան մը ունենայի , որ իմ ժողովուրդս թողուի , ու անոնցմէ երթայի . վասն զի ամէնքը շնացողներ են , ոճրագործներու ժողով են . Ու իրենց լեզուները իրենց աղեղներուն պէս կը լարեն սուտ թեան համար , բայց ճշմարտութեան համար երկրի վրայ քաջութիւն չունին . վասն զի չարութենէ՛ ի չարութիւն կ'երթան , ու զիս չեն ճանչնար , կ'ըսէ Տէրը : Ամէն մարդ թող իր ընկերէն զգուշանայ , ու բնաւ մէկ եղբօր մը մի՛ ապաւինիք . վասն զի ամէն եղբայր խաբէութիւն կը ջնջէ , և ամէն ընկեր բանսարկութեան կը պտըտի . Ու ամէն մարդ իր ընկերը կը խաբէ , և ճշմարտութիւն չեն խօսիր . անոնք իրենց լեզուները սուտ խօսելու սորվեցուցած են , անօրէնութիւն ընելով կը յոգնին :

Ո՛ւր բնակարանդ ննջգութեան մէջ է . ննջգութեան պատճառաւ զիս ճանչնալ չեն ուզեր , կ'ըսէ Տէրը : Ինչո՞ր համար զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա զանոնք պիտի հալեցընեմ , ու պիտի փորձեմ . վասն զի իմ ժողովուրդիս աղջկանը համար ի՞նչպէս ընեմ : Անոնց լեզուն մահաբեր նետ է . ննջգութիւն կը խօսի . բերնով իր ընկերին հետ խաղաղութիւն կը խօսի , բայց սրտովը անոր դարան կը պատրաստէ : Միթէ աս բաներուն համար անոնց այցելութիւն պիտի չընե՞մ , կ'ըսէ Տէրը . կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի չառնէ՞ :

Լեռներուն համար լաց ու ողբ՝ և անապատի արօտներուն համար կոծ պիտի ընեմ . վասն զի այրեցան . անէծ մարդ չանցնիր , ու խաշնարներու ձայն չլսուիր . օդին թռչուններէն մինչև անասունները փախան՝ գացին : Ու Երուսաղէմը աւերակոյտ դէզեր , և Յուդայի քաղաքները անբնակ ամայութեան պիտի դարձընեմ : Ո՞վ է ան իմաստուն մարդը , որ ասիկայ հասկընայ . և անոր՝ Տէրոջ բերանը խօսած ըլլայ , որ ասիկայ պատմէ , թէ երկիրը ին-

ջի. համար աւրհնեայ, ու այրած
անասնատի պէս եղաւ, ուսկից որ
13 մարդ չանցնիր: Եւ Տէրը ըսաւ,
Վասն զի անոնք իմ օրէնքս ձգեցին,
որն որ իրենց առջեւը դրեր էի, ու
իմ ձայնիս մտիկ չընելով՝ անոր հա-
14 մեմատ չգալեցին, հապա իրենց
սրտին կամակորութեանը՝ և հայ-
բերնուն իրենց տրտնջուցած Բահա-
ղիմին ետեւէն գացին:
15 Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իս-
րայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ.
Ահա ես աս ժողովուրդին օշինդը
պիտի կերցընեմ, ու անոնց դառ-
նութեան ջուր պիտի խմցընեմ:
16 Ես զանոնք պիտի ցրուեմ ան ազ-
գերուն մէջը, որոնք ո՛չ իրենք
գիտցան, ո՛չ ալ իրենց հայրերը,
ու անոնց վրայ սուր պիտի խըր-
կեմ, մինչև որ զանոնք հատցը-
նեմ:
17 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Մտածեցէք, ու լալիան կիներ
կանչեցէք, որ գան, և հանճարեղ
կիներուն ղ՛ր խրկեցէք, որ
18 գան, Ու մեզի համար շուտով
ողբ յօդ վերցընեն, որ մեր աչ-
քերը արցունքներ իջեցընեն, և մեր
արտեւանունքը ջուրեր վազցընեն.
19 Վասն զի Սիոնէն ողբ ձայն լսուե-
ցաւ, Ո՛նչպէս կործանեցանք,
խիստ ամչցանք. վասն զի երկիրը
թողուցինք, վասն զի ընակարան-
հիմնայատակ ըրին մեր բնակարան-
20 ները: Ուրեմն ով կիներ՝ Տե-
րոջը խօսքը մտիկ ըրէք, և ձեր
ականջները անոր բերնին խօսքը
թող ընդունին. ու ձեր աղջիկ-
ներուն ող ողբ սորվեցուցէք. և ամէն
կին իր դրացին եղերերդութիւն
21 սորվցնէ: Վասն զի մահը մին-
չև մեր պատուհանները եկաւ, մեր
պալատները մտաւ, որ փողոցներէն
տղաքները՝ ո՛ր հրապարակներէն ե-
րիտասարդները բնաջինջ ընէ:
22 Ըսէ որ Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Արտոյտ դիակունքը պիտի իյնան
արտերու երեսին վրայ եղող աղբին
պէս, կամ՝ ձեռոցներուն ետեւը հաս-
ցած խուրձի պէս. և պիտի չըլլայ
մէկը որ զանոնք ժողվէ:

Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Իմաստունը 23
իր իմաստութեամբը չպարծի, ու
զօրաւորը իր զօրութեամբը չպար-
ծի. հարուստը իր հարստութեամ-
բը չպարծի. Հապա ան որ կը 24
պարծի՝ թող ասիվ պարծի, որ կը
հասկընայ ու զիս կը ճանչնայ, Ե-
ղիտե թէ ես եմ Տէրը, որ երկրի
վրայ ողորմութիւն, իրաւունք ու
արդարութիւն կ'ընեմ. քանզի ես
ասոնց կը հաճիմ, կ'ըսէ Տէրը:
Ահա օրեր պիտի գան՝ կ'ըսէ Տէրը, 25
որ ամէն թլփատուածներուն ու
անթլփատներուն, Եգիպտոսին և 26
Հուդային ու Եդոմին և Որ-
մընի որդւոցը ու Մովաբին ու
էրէնց մօրուքին ծայրերը կտրող ա-
նապատի բոլոր բնակիչներուն այ-
ցելութիւն պիտի ընեմ. վասն զի
ամէն ազգերը անթլփատ են, ու
բոլոր Իսրայէլի տունը սրտով ան-
թլփատ է:

ՊՍԱԼՄ. Ժ.

Ա՛վ Իսրայէլի տունը՝ Տէրոջը ձեզի 1
համար ըսած խօսքը մտիկ ը-
րէք: Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ազ- 2
գերուն ճամբաները մի սորվիք, ու
երկինքին նշաններէն մի զարհու-
րիք. վասն զի անոնցմէ հեթանոս-
ները կը զարհուրին: Վասն զի ազ- 3
ժողովրդոց սովորութիւնները ո-
չնչութիւն են, քանզի անտառէն
փայտ կը կտրեն. անիկայ արուես-
տագէտին ձեռացը գործն է՝ տապա-
րով գործուած: Անիկայ ար- 4
ծաթով և ոսկիով կը զարդարեն,
ա՛ն գամերով և ուռերով կը գամեն
զանիկայ, ու չշարժիր: Անոնք 5
արմաւենիի պէս շիտակ են, բայց
չեն խօսիր. անոնք՝ ի հարկէ պիտի
վերցուին, վասն զի չեն կրնար քա-
լել. անոնցմէ մի վախնաք, վասն
զի չարիք մը չեն կրնար հասցընել,
ո՛չ ալ բարիք ընելու կարող են:
Ա՛վ Տէր՝ քեզի նման մէկը չկայ. 6
դուն մեծ ես, ու քու անունդ զօրու- 7
թեամբ մեծ է: Վեզմէ ո՞վ պիտի
չվախնայ՝ ով ազգաց Թագաւոր.
քանզի քեզի կը վայլէ. վասն զի
ազգաց բոլոր իմաստուններուն մէջը

և անոնց բոլոր թագաւորութիւն-
ներուն մէջը քեզի նման մէկը չկայ :
8 Հայց անոնք բոլորովին անբան ու
անմիտ են . անոնց ուղղութիւնը ունայնու-
թեանց վարդապետութիւն է . փայտ
9 է : Արաբախէն ձեռուած արծաթ ,
և Ափազէն ոսկի կը բերուի , անոնք
վարպետի ու ոսկերիչի ձեռացը
գործքն են . անոնց զգեստը կապու-
տակ ու ծիրանի է . ամէնը հանճա-
10 րեղներու գործքեր են : Սակայն
Տէրովան է ճշմարիտ Աստուածը ,
անիկայ է կենդանի Աստուած և
յաւիտենական Թագաւոր . անոր
բարկութենէն երկիրը կը դողայ ,
ու ազգերը անոր սրտմտութեանը չեն
11 դիմանար : [Անոնց այսպէս ըսէք .
Ան աստուածները՝ որոնք երկինքը
ու երկիրը չշինեցին , երկրէ ու աս
երկինքներուն տակէն պիտի կոր-
12 սուին :] Երկիրը իր զօրութեամ-
բը շինեց . աշխարհքը իր իմաստու-
թեամբը հաստատեց , ու երկինքը
13 իր խորհրդովը տարածեց : Երբոր
իր ձայնը կու տայ , երկինքի մէջ
ջուրերու բազմութիւն կ'ըլլայ . և
երկրի ծայրերէն շոգիներ կը հանէ ,
անձրեւի համար փայլակներ կը շինէ ,
ու հով կը հանէ իր շտեմարաննե-
14 րէն : Ամէն մարդ դիտութենէ
պլիւա՜ծ՝ անասուն դարձաւ . ամէն
ոսկերիչ իր քանդակած կուռքին
պատճառաւը ամօթով եղաւ . վասն
զի ձուլած կուռքը սուտ իւն է .
15 ու անոնք հոգի չունին : Անոնք
ունայնութեան և խաբէութեան
գործքեր են . անոնց այցելութիւն
եղած ատենը անոնք պիտի կոր-
16 սուին : Յակոբին Բաժինը ասոնց
պէս չէ , վասն զի անիկայ ամէն
բանը Ստեղծողն է , ու Իսրայէլ
անոր ժառանգութեանը վիճակն է .
Ե անոր անունը Տէրովայ Սաբա-
աւոթ է :
17 Ո՛վ բերդի մէջ բնակող՝ քու
վաճառներդ երկրէն ժողվէ :
18 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա
ես աս անգամ երկրին բնակիչները
դուրս պիտի նետեմ , ու զանոնք
նեղութեան մէջ պիտի ձգեմ , որ
իրենց ըրածը գտնեն :

19 Ավա՜ղ ինձի իմ հարուածքիս հա-
մար , իմ վէրքս անդարմանելի է .
բայց ես ըսի , Արդարեւ ասիկայ
ցաւ է , ու պիտի կրելու եմ :
20 Իմ վրանս կործանեցաւ և ամէն
չուաններս փրթեան . տղաքներս
ինծմէ ելան ու չկան . ասկէ ետև
վրանս կանգնող ու վարագոյրներս
21 դնող չկայ : Վասն զի հովիւները
անասուն դարձան և Տէրը չխնդրե-
ցին . անոր համար յաջողութիւն
չգտան , ու անոնց բոլոր հօտը
ցրուեցաւ : Ահա հիւսիսի երկրէն
22 գուժի ձայն և մեծ խռովութիւն
կու գայ , որ Յուդայի քաղաքները
աւերակ՝ ու շագալներու բնակարան
ընէ :
23 Գիտեմ՝ ո՛վ Տէր , որ մարդուն
ճամբան իր ձեռքը չէ . քալող մար-
դը իր քալուածքը չիտկելու կա-
24 րող չէ : Ո՛վ Տէր՝ զիս խրատէ ,
բայց չափաւորութեամբ , և ո՛չ թէ
քու բարկութեամբդ , չըլլայ որ
25 զիս սպառես : Քու սրտմտու-
թիւնդ քեզ չճանչցող ազգերուն
վրայ և քու անունդ չկանչող ազ-
գատոհմերուն վրայ թափէ . վասն
զի Յակոբը կերաւ . զանիկայ կերաւ
ու հատցուցին , և անոր բնակու-
թիւնը աւերակ դարձուցին :

ԳԼ . ԺՒ

1 Ան խօսքը որ Տէրոջը կողմանէ Ե-
2 րեմիայի եղաւ՝ ըսելով , Դա
ուխտս խօսքերը մտիկ ըրէք , և
Յուդայի մարդոցը ու Երուսաղէմի
3 բնակիչները խօսեցէք . Ու դուն
անոնց ըսես , Իսրայէլի Տէր Աս-
տուածը այսպէս կ'ըսէ . Անիծեալ
4 ըլլայ ան մարդը՝ որ մտիկ չընէր ա-
ուխտին խօսքերը , Որն որ ես ձեր
հայրերուն պատուիրեցի՝ Եգիպ-
տոսի երկրէն այն երկաթի ջոցէն
դանոնք հանած օրս՝ ու ըսի , Իմ
ձայնս մտիկ ըրէք , ու ձեզի բոլոր
հրամայածս համեմատ ի գործ դը-
րէք , որ դուք իմ ժողովուրդս ըլ-
5 լաք , ու ես ձեր Աստուածը ըլլամ .
Որպէս զի հաստատեմ այն երդումը
որ ձեր հայրերուն ըրի , անանկ եր-
կիր մը տալու անոնց՝ որ կաթ ու

մեղը կը բղխէ , ինչպէս որ այսօր կ'երեւայ : Ու ես պատասխան տուի ու ըսի , Ամէն ժո՛ղ Տէր :

6 Ու Տէրը ինծի ըսաւ , Այս բոլոր խօսքերը Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ կանչելով ըսէ , Այս ուխտին խօսքերը մտիկ ըրէք ու զա-
7 նոնք կատարեցէք . Վասն զի ձեր հայրերը փութով խրատեցի , զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանած օրէս մինչեւ այս օրս ՝ կանուխ ելլելով ու խրատելով ըսի , Ամ-
8 ձայնս մտիկ ըրէք : Բայց անոնք մտիկ չըրին , ու իրենց ականջը չըխոնարհեցուցին . հապա ամէն մարդ իր չար սրտին կամակորութեանը համեմատ քալեց . ուստի ես անոնց վրայ կը բերեմ այս ուխտին բոլոր խօսքերը , որն որ ես անոնց պատուիրեցի որ ընեն , ու անոնք չը-
9 րին : Ու Տէրը ինծի ըսաւ , Յուդայի մարդոցը մէջ ու Երուսաղէմի բնակիչներուն մէջ դաւաճա-
10 նութիւն գտնուեցաւ . Անոնք իմ խօսքերս մտիկ ընել չուզող իրենց նախահարցը անօրէնութիւններուն դարձան , և օտար աստուածներու ետեւէ գացին , որ անոնց ծառայութիւն ընեն . Իսրայէլի տունը ու Յուդայի տունը իրենց հայրերուն հետ բրած ուխտս աւրեցին :

11 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես անանկ չարիք կը բերեմ անոնց վրայ , որ անկէ ելլելու կարող պիտի չըլլան . և ինծի պիտի աղաղակեն , ու անոնց մտիկ
12 պիտի չընեմ : Ու Յուդայի քաղաքները ու Երուսաղէմի բնակիչները պիտի երթան , ու պիտի աղաղակեն անոնց աստուածներուն՝ որոնց խունկ ծխեր էին . բայց անոնց ձախորդութեան ժամանակը բնաւ
13 պիտի չազատեն զանոնք : Վասն զի քու աստուածներդ , ո՛վ Յուդա, քու քաղաքներուդ թուոյն չափ եղան . ու Երուսաղէմի փողոցներուն թուոյն չափ՝ ամօթալիք կռապաշտութեան համար սեղաններ , Բահաղին խունկ ծխելու համար
14 սեղաններ կանգնեցիք : Ուստի դուն աս ժողովուրդին համար աղօթք մի ըներ , ու անոնց համար խնդրուածքով ու պաղատանքով մի աղաչեր . քանզի երբոր իրենց վրայ հասած չարիքին համար ինծի աղաղակեն , անոնց մտիկ պիտի չընեմ :

15 Իմ սիրելիս ի՞նչ բան ունի իմ տանս մէջ , որովհետեւ շատերուն հետ անօրէնութիւն գործեր է . սուրբ միսն ալ քեզմէ անցաւ , քանզի բուն քու չարութիւնովդ կ'ուրախանաս :
16 Տէրը քու անունդ կանանչ , գեղեցիկ պարեպտուղ ձիթենի կոչեց . Բայց անոր վրայ մեծ աղմուկի ձայնով կրակ բոլընկցուց , և անոր ոստերը կոտրեցան :
17 Ու քեզ տնկող զօրաց Տէրը քու վրայովդ չարիք խօսեցաւ , Իսրայէլի տանը ու Յուդայի տանը չարութեանը համար՝ որ անոնք գործեցին , և Բահաղին խունկ ծխելով զիս բարկացուցին :
18 Ու Տէրը ինծի գիտցուց , ու ջանչայ գիտեմ . ան առներ ինծի անոնց գործքերը ցուցուցիր :
19 Բայց ես մորթուելու տարուղ ընտանեցած գառի մը պէս էի , ու չէի գիտեր որ անոնք ինծի համար նենդութիւններ կը խորհէին , ըսելով , Ծառը իր պտղովը կործանենք , և զանիկայ կենդանեաց երկրէն բնաջինջ ընենք , որ անոր անունը մէյմըն ալ չյիշուի :
20 Սակայն ո՛վ Տէր զօրութեանդ՝ արդար Դատաւոր , որ երիկամունքը ու սիրտը կը քննես , անոնցմէ սա՛նձը վրէժդ տեսնեմ . քանզի իմ դատս քեզի յայտնեցի :
21 Ասոր Տէրը այսպէս կ'ըսէ Ա-նաթոթի մարդոցը համար՝ որոնք քու հոգիդ կը փնտռեն , ու կ'ըսեն , Տէրոջը անունովը մարգարէութիւն մի՛ ըներ , որ մեր ձեռքերովը չմեռնիս :
22 Ասոր համար զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես անոնց պատիժ պիտի բերեմ . կորիճները սրով պիտի մեռնին ; անոնց տղաքներն ու աղջիկները սովամահ պիտի ըլլան .
23 Ու անոնք մնացորդ պիտի չունենան .

վան զի ես. Ընաթոռիդ մարդոց վրայ՝ անոնց այցելութեան տարին չարիք պիտի բերեմ։

ԿԱ. ԺՈ

1 Ա՛վ Տէր՝ երբոր քեզի հետ վիճիմ, դուն արդար պիտի ըլլաս. սակայն քեզի իրաւունքի վրայով պիտի խօսիմ. ինչո՞ւամբարիշտներուն ճամբան յաջող է, ո՛ր բոլոր նենգութիւն ընողները
2 հանգստութիւն կը վայելեն։ Դուն զանոնք տնկեցիր, և անոնք արմատացան։ Անոնք կ՚աճին ու պտուղ կու տան. դուն անոնց բերնին մօտ ես, բայց անոնց երիկամունքէն հեռու ես։
3 Ու դուն ո՛վ Տէր՝ զիս գիտես. զիս տեսար, ու իմ սիրտս քու առջեդ քննեցիր. զատէ անոնք մորթուելու ոչխարներու պէս, և սպանդի օրուան
4 համար պատրաստէ։ Մինչև ե՞րբ երկիրը սուգ պիտի բռնէ իր բնակացը չարութեանը համար, ու բոլոր դաշտին խոտը պիտի չորնայ. անասուններն ու թռչուննե-
5 րը կորսուեցան, վասն զի ըսին, Անիկայ մեր վախճանը պիտի չտեսնէ։

Ով որ դուն հետեւակներուն հետ վազեցիր, ու քեզ յոգնեցուցին, հապա ձիաւորներու հետ ի՞նչպէս մրցարկեը պիտի մտնես. և դուն որ խաղաղութեան երկրին մէջ ապահով ես, ի՞նչ պիտի ընես՝ երբոր Յորդանան փէթը բարձրանայ։
6 Վասնզի քու եղբայրներդ ու քու հօրդ տունն ալ՝ անոնք անգամ քեզի դէմ նենգութիւն ըրին, և քու ետեւէդ բարձրաձայն աղաղակեցին. թէև անոնք քեզի աղէկ բաներ ալ խօսին, դուն անոնց մի հաւատար։
7 Իմ տունս թողուցի, իմ ժառանգութիւնս ձգեցի, հոգիս սիրածը իր թշնամիներուն ձեռքը
8 տուի։ Իմ ժառանգութիւնս անտառի առիւծին պէս եղաւ ինծի, անիկայ իր ձայնովը իմ վրաս պոռաց. ասոր պատճառով զանի-
9 կայ ատեցի։ Իմ ժառանգութիւնս թռչունի մը պէս եղաւ ինծի, թռչուններըը անոր չորս կողմն են. եկէք, անասդաւին բոլոր գազաններըը ժողվեցէք. բերէք որ ուտեն։ Շատ հովիւներ իմ այգիս աւերեցին. իմ բաժինս ոտնակոխ ըրին, և իմ ցանկալի վիճակս անապատի ամայութեան դարձուցին։ Զանիկայ ամայութեան 11
դարձուցին. ո՛ր ամայի ըլլալով իմ առջեւս սուգ բռնեց. բոլոր երկիրը ամայութեան դարձաւ, քանզի մարդ մը չկայ որ սա բանիրը մտածէ։ Անապատին ամէն բլուրներուն վրայ 12
աւազակներ եկան. վասն զի երկրին մէկ ծայրէն մինչև միւս ծայրը Տէրոջը սուրը կ՚ուտէ, և ամէն մարմնոյ խաղաղութիւն չկայ։ Հո- 13
րեն ցանեցին, բայց փուշեր պիտի հնձեն. աշխատանք քաշեցին, բայց օգուտ պիտի չտեսնեն. ու Տէրոջը սաստիկ բարկութեանը համար ձեր արդիւնքներէն պիտի ամչնաք։

Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը իմ չար դրացիներուս համար, որոնք իմ ժողովուրդս Իսրայէլին տուած ժառանգութեանս կը դպչին. Ահա ես զանոնք իրենց երկրին երեսէն պիտի խլեմ, Յուդայի տունն ալ անոնց մէջէն պիտի խլեմ։ Ու պիտի 15
ըլլայ որ զանոնք խլելէս ետքը պիտի դառնամ անոնց ողորմիմ, և ամէն մէկը իր ժառանգութեանը՝ ու ամէն մէկը իր երկիրը պիտի դարձընեմ։ Ու թէ որ անոնք իմ 16
ժողովրդեանս ճամբաները սորվին, ու իմ անունովս երդում ընեն՝ ըսելով, Կենդանի է Տէր, (ինչպէս որ անոնք իմ ժողովուրդս Նահաղին անունովը երդում ընել սորվեցուցին.) ան ատենը իմ ժողովուրդս միջը պիտի հաստատուին։
Բայց թէ որ մտիկ չընեն, ան ա- 17
տենը ան ազգը արմատապէս պիտի խլեմ ու պիտի կորսընցընեմ, կ՚ըսէ Տէրը։

ԿԱ. ԺՊ

Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ. Գնա՛, 1
քեզի մէկ քթանէ գօտի մը ձեռք առ, և զանիկայ մի՛ ջրով կապէ,

ու զանիկայ ջուրը մի խոթեր :
2 Աւասի Տէրոջը խօսքին համեմատ
գօտին ծախու առի ու մէջքս կա-
3 պեցի : Եւ երկրորդ անգամ Տէ-
րոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
4 Ան ծախու առած գօտիդ՝ որ քու
մէջքիդ վրայ է , ար ու երթը՝ Ե-
րաթ դնա , և հոն վէմին ծակին
5 մէջը պահէ զանիկայ : Ու ես գա-
ցի , և զանիկայ Եփրատի էջերուը
պահեցի , ինչպէս որ Տէրը ինծի
6 պատուիրեց : Եւ շատ օրերէն ետ-
քը Տէրը ինծի ըսաւ , Արի՛ Եփ-
րատ գնա , ու անկէ առ ան գօտին ,
որ քեզի հրամայեցի որ հոն պահես :
7 Ես ալ Եփրատ գացի , ու փորե-
լով՝ գօտին ան պահած տեղէս առի .
և ահա գօտին փտեր էր , ու բնաւ
8 մէկ բանի մը չէր գար : Եւ Տէ-
րոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
9 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Յուդային
հպարտութիւնը ու Երուսաղէմին
մեծ հպարտութիւնը այդպէս պիտի
10 ապականեմ : Այս չար ժողովուրդը՝ որ
իմ խօսքերս լսել չեն ուզեր , ու
իրենց սրտին կամակորութեամբը
կը քալեն , և օտար աստուածներու
ետևէ կ՚երթան անոնց ծառայու-
թիւն ընելու և անոնց երկրպա-
գութիւն ընելու համար , ատ ան-
պիտան գօտիին պէս պիտի ըլլան .
11 Վասն զի ինչպէս որ գօտին մար-
դուն մէջքը կը փակէ , բոլոր Ի-
սրայէլի տունը ու բոլոր Յուդային
տունը ինծի այնպէս փակցուցեր էի՝
կ՚ըսէ Տէրը , որ ինծի ժողովուրդ
ըլլան , նաև անուն և փառք ու
պարծանք . բայց անոնք մտիկ չը-
րին :
12 Նաև ատ խօսքը ըսես անոնց ,
Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս
կ՚ըսէ . Ամէն տիկ գինիով պիտի
լեցուի . բայց անոնք քեզի պիտի
ըսեն , Մեր մենք չի՞նք գիտեր
որ ամէն տիկ գինիով պիտի լե-
13 ցուի : Ասկ դուն անոնց ըսես ,
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես ատ
երկրին բոլոր բնակիչները , ու
Դաւիթի աթոռին վրայ նստող
թագաւորները , և քահանաները ,
ու մարգարէները , ու Երուսաղէմի
բոլոր բնակիչները արբեցութեամբ
պիտի լեցընեմ . Ու զանոնք իրա- 14
րու ջարդելով պիտի հատնեմ ,
հայրերը տղոցը հետ միասին՝ կ՚ըսէ
Տէրը , և անոնց պիտի չգթամ ու
պիտի չխնայեմ , և աւասիկ ոչխրմե-
լու՝ զանոնք բնաջինջ պիտի ընեմ :
Մտիկ ըրէք , ականջ տուէք , 15
մի՛ հպարտանաք , վասն զի Տէրը
խօսեցաւ : Ձեր Տէր Աստուծոյն 16
փառք տուէք , դեռ խաւարը վրա-
նիդ չհասած , ու ձեր ոտքերը մութ
լեռներու վրայ չսահած , և ձեր լոյսը
սպասած աւուրը՝ Աստուած զանի-
կայ մահուան սոսկալի չիսկած ,
ու զանիկայ թանձր մէգի չդարձու-
ցած : Բայց թէ որ մտիկ չընէք , 17
ձեր հպարտութեանը համար իմ
հոգիս ծածուկ տեղւանք պիտի
լայ , և իմ աչքս խիստ շատ լալով
արցունք պիտի թափէ , վասն զի
Տէրոջը հօտը գերի առնուեցաւ :
Թագաւորին ու թագուհիին ը- 18
սէ . Ձեր անձը խոնարհեցուցէք , ո-
րովհետև վեհ նստեցէք . վասն զի ձեր
գլուխէն ձեր փառաց թագը իջաւ :
Հարաւային քաղաքները գոցուեցան 19
ու բացող մը չկայ . բոլոր Յուդա
գերութեան գնաց . ամբողջ գերու-
թեան գացին : Աչքերնիդ վերցու- 20
ցէք և հիւսիսի կողմէն եկողնե-
րուն նայեցէք . քեզի տրուած հօ-
տը , քու փառացդ խաշինքը ո՞ւր
են : Ի՞նչ պիտի ըսես՝ երբոր քե- 21
զի սիրելութիւն ընէ . վասն զի
դուն անոնց սորվեցուցիր որ քու
վրադ իշխան և գլուխ ըլլան . մի-
թէ քեզ ծննդական ցաւեր պէս
ցաւը պիտի չբռնե՞ն : Ու թէ 22
որ սրտիդ մէջը ըսես , Ա՛ս բաները
ինչո՞ւ հանդիպեցան ինծի . քու
անօրէնութեանդ շատութենէն քու
քղանցքներդ բացուեցան , և գար-
շապարներդ բռնութեամբ մերկա-
ցան : Միթէ կարելի՞ է որ Ե- 23
թովպացին իր մորթը , կամ ինձը
իր խայտուցները փոխէ , որ դուք
ալ չարութիւն ընելու սորված
ըլլալով , կարենաք աղէկութիւն
ընել : Ասոր անապատի հովէն 24
վերցուած մղեղի պէս պիտի ցրուիմ

25 զանոնք : Ա՛ւ է քու վիճակդ Ե քու բաժինդ՝ որն որ ես քեզի որո-
շեցի , կ՚ըսէ Տէրը . քանզի իս մոռցար ու սուտ թեան ապաւի-
26 նեցար : Ուստի ես ալ քու քղանցքներդ քու երեսիդ վրայ վեր-
ցուցի , ու քու անարգանքդ երե-
27 ցաւ : Ա՛ւ քու շնութիւններդ , ու վնջիւններդ , Ե քու լերդ պոռ-
նկութիւնդ , ո՛ր բլուրներու վը-
րայ , Ե դաշտի վրայ քու ըրած պղծութիւններդ տեսայ . վա՛յ քե-
զի , ով Երուսաղէմ . պիտի չը-
մաքրուի՞ս . ալ մինչև ի՛րբ :

ԻԱ . ԺԴ

1 Տէրոջը խօսքը որ Երեմիային եղաւ
2 երաշտութեան վրայով : Յու-
դա սուգ կը բռնէ , և անոր դրու-
նները կը նուաղին . անոնք գետնի վրայ տրտում կը նստին . ու Ե-
րուսաղէմի աղաղակը վեր ելաւ :
3 Ու անոնց ազնուականները իրենց մանկունքը ջուրի կը խրկեն . ա-
ւազանները գացին , ջուր չգտան , Ե դարձան՝ իրենց ամաններըը պա-
րապ բէրբերով . ամչցան ու պատ-
կառեցան և գլուխնին ծածկեցին :
4 Երկրին վրայ անձրեւ չըլլալուն պատ-
ճառովը գետինը ճաթելուն համար , երկրագործները ամչցան , և գլուխ-
5 նին ծածկեցին : Վա՛նդի նաև եղ-
նիկը դաշտի մէջ ծնաւ , ու խոտ չըլլալուն համար իր ձագը թողուց :
6 Ու վայրենի էշերը բլուրներու վրայ կայնեցան , և շաղալներու պէս օդը ծծեցին , ու աչքերնին սկարցաւ , վասն զի խոտ չկար :
7 Թէև մեր անօրէնութիւնները մեզի դէմ երկը ին , սակայն ով Տէր՝ քու անունդ համար ըրէ , քանզի մեր յանցանքները շատ են .
8 քեզի դէմ մեղք գործեցինք : Ո՛վ Իսրայէլին Յոյսը՝ նեղութեան ա-
տենը անոր Փրկիչը , ինչո՞ւ համար երկրի վրայ հիւրի պէս , ու դիշերը իջեւան ընելու դարձող ճամբորդի
9 պէս ըլլաս : Ինչո՞ւ համար ապշած մարդու պէս , կամ ազատելու կարողութիւն չունեցող հզօրի մը պէս ըլլաս . և դուն ով Տէր՝ մեր մէջն ես , ու քու անունդ մեր վրայ կոչուած է . մեզ մի թողուր :

10 Ուստի կ՚ըսէ Տէրը ասոր ժողո-
վուրդին համար . Ընտնք սասան-
դական չըլլալը այսպէս սիրեցին , Ե իրենց ոտքերը չզսպեցին . ուստի Տէրը անոնց չհաւնեցաւ . հիմա անոնց անօրէնութիւնը պիտի յի-
շէ , ու անոնց մեղքերուն պիտի
11 թիւն պիտի ընէ : Ու Տէրը ինծի ըսաւ , Ա՛ս ժողովուրդին բարիք
12 ըլլալու համար աղօթք մի ըներ : Թէ որ անոնք ծոմ պահեն , անոնց աղաղակը մտիկ պիտի չընեմ . ու թէ որ ողջակէզ կամ զոհ մատու-
ցանեն , զանոնք պիտի չընդունիմ . հապա սրով , սովով և ժանտախ-
տով պիտի սպառեմ զանոնք : Ու
13 ես ըսի , Ա՛հաղ՝ ով Տէր Աստուած , ահա մարգարէները անոնց կ՚ըսեն , Սուր պիտի չտեսնէք ու ձեր մէջը սով պիտի չըլլայ . հապա ձեզի ա-
տեղ ճշմարիտ խաղաղութիւն պի-
տի տամ : Ուստի Տէրը ինծի
14 ըսաւ , Մարգարէները իմ անունովս սուտ մարգարէութիւն կ՚ընեն . զա-
նոնք ես չխրկեցի և անոնց չհրա-
մայեցի ու անոնց չխօսեցայ . ա-
նոնք ձեզի սուտ տեսիլքներ , անոտ գուշակութիւններ և իրենց սրտին խաբէութիւնները կը մարգարէա-
նան : Ուստի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
15 Ին մարգարէներուն համար , որոնք իմ անունովս մարգարէութիւն կ՚ը-
նեն , (թէպէտև զանոնք ես չխրը-
կեցի ,) ու կ՚ըսեն թէ Սա երկրին մէջը սուր ու սով պիտի չըլլայ , ան մարգարէները սրով ու սովով պիտի կորսուին . Ու ան ժողո-
16 վուրդը՝ որոնց անոնք մարգարէու-
թիւն կ՚ընեն , սուրին ու սովին պատճառովը Երուսաղէմի փողոց-
ները պիտի ձգուին . և զանոնք , անոնց կիներուն , տղաքներըը ու աղջիկներըը թաղող պիտի չգըտ-
նուի . ու անոնց վրայ իրենց չա-
րութիւնը պիտի թափեմ :

17 Ուստի անոնց ասա խօսքը զրու-
ցես . Գիշեր ու ցորեկ աչքերս արտ-
ցունք պիտի թափեն ու բնաւ պիտի չդադարին , վասն զի իմ

ժողովուրդս կոյս աղջիկը մեծ կոտորածով , խիստ սաստիկ հարուածով կոտրեցաւ : Ծնէ որ դաշտը երթայ՝ ահա սրով մեռցուածներ , և թէ որ քաղաքը մտնեմ , ահա սովով սկարացածներ կան . վասն զի թէ մարգարէն և թէ քահանան իրենց չգիտցած երկիրը կը պտըտին :

19 Մի թէ Յուդան բոլորովին մերժեցի՞ր . կո՞ւ հոգիդ Սիօնէն զզուեցաւ . մեզի ինչու՞ այնպէս զարկիր՝ որ մեզի բժշկութիւն չկայ . մենք խաղաղութեան սպասեցինք , բայց բարութիւն չկար . բժշկութեան ժամանակին սպասեցինք , բայց ահա խռովութիւն եղաւ : 20 Մենք՝ ո՛վ Տէր՝ մեր ամբարշտութիւնը ու մեր հայրերուն անօրէնութիւնը դիտունք . վասն զի քեզի դէմ մեղք գործեցինք : 21 Վո՛ւ անուանդ համար ձեղմէ մի՛ զզուիր . քու փառացդ աթոռը մի՛ անարգեր . մեզի հետ ըրած ուխտդ յիշէ և անիկայ մի՛ 22 աւրեր : Մի թէ հեթանոսաց ունայնութիւններուն մէջ անձրեւ տուող մը կայ , կամ թէ անձրեւը երկինքնե՞րը կու տան . չէ՞ որ ասիկա ընող դուն ես , ո՛վ մեր Տէր Աստուածը . ուստի քեզի կը յուսանք , վասն զի ասոնց ամէնը դուն ըրիր :

ԿԱ . ԺԲ

1 Ու Տէրը ինծի ըսաւ , Թէև Մովսէս ու Սամուէլ իմ առջեւս կայնելու ըլլային , աս ժողովուրդին վրայ հաճութիւն պիտի չունենայի . զանոնք առջեւէս վռնտէ , ու թող 2 երթան : Ու թէ որ քեզի՝ Ո՞ւր երթանք ըսեն , ան ատենը անոնց ըսես , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Մահուան համար որոշուածները՝ մահուան , ու սուրի համար որոշուածները՝ սուրի , և սովի համար որոշուածները՝ սովի , ու գերութեան համար որոշուածները գերութեան 3 երթան : Ու անոնց վրայ չորս տեսակ պատիժ պիտի խրկեմ՝ կ'ըսէ Տէրը . մեռցընելու համար՝ սուրը , ու պատառելու համար՝ շուները ,

և ուտելու ու ապականելու համար՝ երկինքի թռչունները ու երկրի գազանները : 4 Ու զանոնք նեղութիւն կրելու համար երկրի բոլոր թագաւորութիւններուն ձեռքը պիտի մատնեմ , Յուդայի թագաւորին Եզեկիայի որդւոյն Մանասէին պատճառաւը՝ անոր Երուսաղէմի մէջ ըրած բաներուն համար : 5 Վա՛ւ քեզի պիտի խնայէ՝ ո՛վ Երուսաղէմ , ու ո՛վ քեզի ցաւակից պիտի ըլլայ , և քու ողջոյնդ պիտի երթայ հարցնելու համար ո՛վ պիտի գայ : 6 Դուն իս թողուցիր՝ կ'ըսէ Տէրը , ա՛ետ գացիր . ես ալ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկընցընեմ և քեզ պիտի կորսընցընեմ . գթութիւն ընելէն յոգնեցայ : 7 Ու զանոնք երկրին դուներուն մէջը պիտի հռսեմ ետ ընծացուով . իմ ժողովուրդս անզաւակ պիտի թողում և պիտի կորսընցընեմ , վասն զի անոնք իրենց ճամբաներէն չդարձան : 8 Անոնց որբևայրինները ծովու աւազէն աւելի շատցան իմ առջեւս . անոնց վրայ՝ ա՛ետ երիտասարդին մօրը վրայ կէս օրուան աւեր աւերածութիւն բերի . անոր վրայ յանկարծ արհաւիրք ու սոսկում ձգեցի : 9 Ծո՛ւթը ծնանողը նուաղեցաւ , իր հոգին աւանդեց , ցորեկուան աւետեան անոր արեւը մնաւ . անիկայամչցաւ ու պատկառեցաւ , և անոնց մնացորդը իրենց թշնամեացը առջեւը սուրի պիտի մատնեմ , կ'ըսէ Տէրը :

10 Ա՛ւ՜ի ինծի՝ ո՛վ մայրս , որ զիս բոլոր երկրին համար կռիւի մարդ ու վէճի մարդ ծնար . ո՛չ ես շահով առակ տուի , ո՛չ ալ ինծի շահով առակ տուին , ամէնը ինծի անէծք կու տան : 11 Տէրը կ'ըսէ որ Ընչուշտ քեզ պիտի ազատեմ , ու երջանիկ պիտի ըլլաս . և անշուշտ նեղութեան ու տառապանաց ժամանակը թշնամիդ քեզի աղաչել պիտի տամ : 12 Մի թէ երկաթը հիւսիսի երկաթը ու պղինձը կը կոտրէ՞ : 13 Ու բոլոր մեղքերուդ համար՝ բոլոր սահմաններուդ մէջ քու ստացուածքդ ու գանձերդ

ձրիապէս յափշտակութեան պիտի
14 մատնեմ . Եւ պանդո՛ւխտ կու թշնամի-
ներուդ հետ կու գաիս յերկիրդ
պիտի փոխադրեմ . վասն զի իմ
բարկութենէս կրակ վառեցաւ , ո՛ր
ձեր վրայ պիտի բորբոքի :
15 Ա՛վ Տէր՝ դուն իմ ինծոյս գի-
տես . զիս յիշէ և ինծի այցելու-
թիւն ըրէ , ու իմ հալածիչներէս
իմ վրէժս առ . կու երկայնմտու-
թեանդ համար զիս մի վերցներ .
գիտցիր որ քեզի համար նախատինք
16 կրեցի : Եւ կու խօսքերդ գտած ի-
պէս՝ զանոնք կերայ , և կու խօսքդ
իմ սրտիս ցնծութիւն և ուրախու-
թիւն եղաւ . վասն զի կու անունդ
իմ վրաս կոչուած է՝ ո՛վ զօրաց Տէր
17 Աստուած : Ծաղր ընողներուն
ժողովքին մէջ չնստայ ու չզուար-
ճացայ . կու ձեռքիդ պատճառովը
առանձին նստայ , վասն զի դո-
րկութիւնովդ զիս լեցուցիր :
18 Ինչո՞ւ իմ ցաւս մշտնջենաւոր , և
իմ վէրքս անդարմանելի է . անիկայ
բժշկուիլ չուզեր . դուն ինծի բո-
լորովին սուտ ո՛ր անհաւատարիմ
ջուրերու պէ՞ս պիտի ըլլաս :
19 Ասոր համար Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ . Թէ որ դառնաս , ես քեզ նո՛ր
պիտի բերեմ , ո՛ր իմ առջեւս պիտի
կայնիս . և թէ որ պատուականը
անարգէն զրուես , իմ բերնիս պէս
պիտի ըլլաս . անոնք քեզի դառ-
նան , բայց դուն անոնց մի՛ դառ-
20 նար : Եւ քեզ ասոր ժողովուրդին
պղնձէ ամուր պարիսպի պէս պիտի
ընեմ . և քեզի հետ պիտի պատե-
րազմին , բայց պիտի չկրնան քեզ
յաղթել . վասն զի ես քեզի հետ եմ
քեզ փրկելու ու ազատելու համար ,
21 կ'ըսէ Տէրը : Ես քեզ չարերուն
ձեռքէն պիտի ազատեմ , ու բռ-
նաւորներուն ձեռքէն պիտի փրց-
նեմ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ , ը-
2 սելով , Քեզի կիներ մի՛ առներ ,
ու ասոր տեղը աղջիկներ ու աղջիկներ
3 չունենաս . Վասն զի ասոր ծնած
աղջիկներուն ու աղջիկներուն հա-
մար , և ասոր երկիրս մէջ զանոնք
ծնանող մայրերուն համար , ու զա-
նոնք ծնանող հայրերուն համար ,
4 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Անոնք մահա-
ռիթ հիւանդութիւններով պիտի
մեռնին . անոնց համար սուգ պիտի
չընուի , ու անոնք պիտի չթա-
ղուին . երկրի երեսին վրայ աղբի
պէս պիտի ըլլան , և սրով ու սո-
վով պիտի հատնին . և անոնց դի-
րը երկինքի թռչուններուն ու երկ-
րի գազաններուն կերակուր պիտի
5 ըլլան : Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ . Սուգի տուն մի՛ մտներ ու
լալու մի՛ երթար , և անոնց համար
մի՛ ողբար . վասն զի իմ խաղաղու-
թիւնս ասոնց ժողովուրդէն վերցուցի՝
կ'ըսէ Տէրը , ողորմութիւնը ու գո-
6 թութիւնը վերցո՛ւցի : Ու ասոնց
երկրին մէջ մեծերը ու պզտիկները
պիտի մեռնին և պիտի չթաղուին .
ու անոնց համար սուգ պիտի չընեն ,
և իրենց մարմիններուն վրայ կըտ-
րածներ պիտի չընեն , ու անոնց
համար իրենց մազերը պիտի չփեւտ-
7 ռեն : Ու մեռելի մը վրայով միսի-
թարութիւն տալու համար սուգի
հաց պիտի չբաժնեն , ու անոնց
հայրերուն ու մայրերուն համար՝
միսիթարութեան բաժակը անոնց
8 պիտի չխմցընեն : Նաև կոչունքի
տուն մի՛ մտներ , որ անոնց հետը
նստիս ուտելու ու խմելու համար .
9 Վասն զի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես
աս տեղէն՝ ձեր աչքին առջեւէն ու
ձեր օրերուն մէջը ցնծութեան ձայ-
նը և ուրախութեան ձայնը , փեսա-
յին ձայնը ու հարսին ձայնը պիտի
10 դադրեցընեմ : Ու երբոր աս բոլոր
խօսքերը ասոր ժողովուրդին պատգես ,
և անոնք քեզի ըսեն , Ինչո՞ւ համար
Տէրը բոլոր աս մեծ չարիքը մեր
վրայ խօսեցաւ , ու ի՞նչ է մեր ա-
նօրէնութիւնը ու մեր մեղքը որ մեր
Տէր Աստուծոյն դէմ գործեր ենք ,
11 Ան ատենը անոնց ըսես , Վասն զի
ձեր հայրերը զիս թողուցին , կ'ըսէ
Տէրը , և ուրիշ աստուածներու
ետեւէ գացին , ու անոնց ծառայու-
թիւն ըրին և անոնց երկրպագու-

ամ անդամ պիտի գիտցընեմ , իմ ձեռքս ու իմ զօրութիւնս պիտի գիտցընեմ անոնց . և պիտի գիտնան որ իմ անունս Եհովայ է ։

ԳԼ . ԺԱ։

1 Յուդային մեղքը երկաթի գրիչով ու ադամանդի ծայրով գրուած է . անոնց սրտին տախտակին վրայ և անոնց սեղանները եղջիւրներուն վրայ փորուած է .
2 Որպէս զի անոնց տղաքը միտքերնին բերեն անոնց սեղանները ու անոնց Աստարովթի կուռքերը , ծառեր նանչ ծառերուն քովը բարձր բլուրներուն վրայ ։
3 Ո՛վ իմ լեռս ու դաշտի մէջ եղող , քու ստացուածքդ , քու բոլոր գանձերդ , ու բոլոր սահմաններուդ մէջ մեղքի համար քու բարձր տեղերդ յափշտակութեան պիտի մատնեմ ։
4 Ու դուն ալ պիտի ղեկուիս քու ժառանգութենէդ որ քեզի տուի . և քու չգիտցած երկրին մէջ քու թշնամիներուդ ծառայ պիտի ընեմ քեզ . վասն զի իմ բարկութենէս մէջ կրակ վառեցիք , որ յաւիտեան պիտի բորբոքի ։
5 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Անիծեալ ըլլայ այն մարդը որ մարդու կ'ապաւինի , ու մարմինը իրեն բազուկ կ'ընէ , և իր սիրտը Տէրոջմէ կը խոտորի ։
6 Անիկայ անապատի մէջ մոլայի պէս պիտի ըլլայ . ու երբոր աղէկութիւն գայ , պիտի չտեսնէ . և անապատին այրուած տեղերուն՝ աղի ու անբնակ երկրի մէջ պիտի բնակի ։
7 Օրհնեալ ըլլայ այն մարդը որ Տէրոջը կ'ապաւինի , ու անոր յոյսը Տէրն է ։
8 Անիկայ ջուրերու քով տնկուած ծառի պէս պիտի ըլլայ , որ իր արմատները գետի քով երկընցընելով տաքութեան գալը չտեսնէր . հապա անոր տերեւը կանանչ կ'ըլլայ , ու երաշտութեան տարին նեղութիւն չքաշէր , ու պտուղ տալէն եա չմնար ։
9 Սիրտը ամէն բանէն աւելի խաբեայ ու խիստ չար է . զանիկայ

թիւն ըրին . զիս թողուցին ու իմ
12 օրէնքս չպահեցին ։ Նո՛ւ դուք ձեր հայրերէն աւելի չարութիւն ըրիք . և ահա ինծի մոիկ չընելով , ձեզմէ ամէն մէկը իր չար սրտին կամա-
13 կորութեանը ետևէն գնաց . Ես ալ ասոր երկրիս երեսէն ձեզ պիտի նետեմ անանկ երկիր մը՝ որ չէք ճանչնար ա՛չ դուք՝ ա՛չ ալ ձեր հայրերը . ու հոն յորինկ ու պիշեր օտար աստուածներու ծառայութիւն պիտի ընէք , ինչու որ ձեզի ողորմութիւն պիտի չընեմ ։
14 Ինոր համար ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ ալ պիտի չըսուի թէ Կենդանի է Տէրը որ Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսի երկրէն հանեց .
15 հապա՝ Կենդանի է Տէրը որ Իսրայէլի որդիքը հանեց հիւսիսի երկրէն , և ան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ զանոնք քշեր էր . ու զանոնք պիտի դարձընեմ իրենց երկիրը՝ որն որ իրենց հայրերուն տուի ։
16 Ահա ես շատ ձկնորսներ բերել պիտի տամ՝ կ'ըսէ Տէրը , ու զանոնք պիտի որսան . և անկէ ետքը շատ որսորդներ բերել պիտի տամ , ու զանոնք ամէն լեռան վրայէն և ամէն բլուրի վրայէն ու վէմերուն
17 ծակերէն պիտի որսան ։ Վասն զի իմ աչքերս անոնց ամէն ճամբաներուն վրայեն . իմ երեսէս ծածկուած չեն , ու անոնց անօրէնութիւնը իմ աչքերուս առջևէն պահուած չէ ։
18 Ու նախ անոնց անօրէնութեանը ու մեղքին կրկնապատիկ հատուցում պիտի ընեմ , որովհետև իմ երկիրս պղծեցին , և իրենց գարշելութիւններուն ու պղծութիւններուն դիերովը իմ ժառանգութիւնս լեցուցին ։
19 Ո՛վ Տէր՝ իմ զօրութիւնս և իմ բերդս ու իմ ապաստանարանս նեղութեան օրը , երկրին ծայրերէն ազգերը քեզի պիտի գան ու պիտի ըսեն , Խրաւցընէ մեր հայրերը սուտութիւն , ունայնութիւն ու անօգուտ բաներ ժառանգեցին ։
20 Մի՞թէ մարդ իրեն աստուածներ պիտի ընէ . ու անոնք աստուածներ
21 չեն ։ Ինոր համար ահա ես անոնց

10 ճվ կրնայ գիտնալ : Ես Տէրս
սիրտը կը քննեմ , երիկամունքնե-
րը կը փորձեմ , որ մարդուն՝ իր
ճամբաներուն համեմատ , ու՝ իր
գործքերուն պտուղին համեմատ հա-
տուցում ընեմ :
11 Ընիրաւութեամբ հաբատութիւն
դիզողը իր չածած ձու՝ ինընդրովը
3 թուխսի նստող կաքաւի պէս է .
կանիկայ իր օրերուն կէսին պիտի
թողու , ու վերջը անմիտ պիտի
ըլլայ :
12 Մեր արքայանին տեղը՝ ի սկզբա-
նէ փառաւոր ու՝ բարձր աթոռ է :
13 Ո՛վ Տէր՝ Իսրայէլին յոյսը , ամէն
անոնք որ քեզ կը թողուն՝ պիտի
ամչնան . ինձմէ հեռացողները երկ-
րի մաղձ վրայ պիտի գրուին , վասն
զի Տէրը՝ կենաց ջուրին աղբիւրը
թողուցին :
14 Ո՛վ Տէր՝ զիս բժշկէ ու պիտի
բժշկուիմ . զիս փրկէ ու պիտի
փրկուիմ . վասն զի իմ պարծանքս
15 դուն ես : Ընդա անոնք ինծի կ'ը-
սեն , Տէրոջը խօսքը ո՞ւր է . հիմա
16 թող գայ : Բայց ես քու ետևէդ
հովիւ ըլլալէն չփախայ , ու չարիքի
օրուան չցանկայայ , ինչպէս որ դուն
գիտես . իմ շրթունքներէս ելածը
17 քու առջեւդ էր : Ինձի արհաւիրք
մի ըլլար . նեղութեան օրը իմ ա-
18 պաւէնս դուն ես : Ջիս հալած-
ծողները թող ամչնան , ու ես
չամչնամ . թող անոնք զարհուր-
բին , ու ես չզարհուրիմ . անոնց
վրայ թշուառութեան օրը բեր , և
զանոնք կրկին կոտորածով կոտրէ :
19 Տէրը այսպէս ըսաւ ինծի . Գնա
ու ժողովուրդին որդւոցը դուռը՝
ուրկից որ Յուդայի թագաւորները
կը մտնեն ու կ'ելլեն , ու Երուսա-
20 ղէմին ամէն դռները կայնէ . Ու
անոնց ըսէ , Ո՛վ Յուդայի թա-
գաւորներ , ու բոլոր Յուդա , ու
Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներ որ
ասա դռներէն կը մտնէք , Տէրոջը
21 խօսքը մտի՛կ ըրէք . Տէրը այսպէս
կ'ըսէ . Ձեր անձերուն զգուշու-
թի՛ւն ըրէք , և շաբաթ օրը բեռ
մի՛ վերցընէք , ու Երուսաղէմի
22 դռներէն ներս մի՛ բերէք . Ու շա-
բաթ օրը ձեր տուներէն դուրս բեռ
մի՛ հանէք , ու բնաւ գործ մը չը-
նէք . հապա շաբաթ օրը սո՛ւրբ
պահեցէք , ինչպէս որ ձեր հայրե-
րուն պատուիրեցի . Բայց անոնք 23
մտիկ չըրին ու ականջնին չծռե-
ցին . հապա իրենց պարանոցը խըս-
տացուցին որ մտիկ չընեն ու խրատ
չընդունին : Եւ թէ որ ուշադրու- 24
թեամբ ինծի մտիկ ընէք , կ'ըսէ
Տէրը , որ շաբաթ օրը աս քաղաքին
դռներէն ներս բեռ չբերէք , ու
շաբաթ օրը սուրբ պահէք , բնաւ
անոր մէջ գործ մը չընելով , Ան 25
ատենը Դաւիթի աթոռին վրայ
նստող թագաւորներ ու իշխաններ՝
կառքերու ու ձիերու վրայ հնձած՝
աս քաղաքին դռներէն պիտի մտնեն ,
իրենք և իրենց իշխանները՝ Յուդայի
մարդիկներն ու Երուսաղէմի բնա-
կիչները . ու աս քաղաքը յաւի-
տեան պիտի մնայ : Եւ Յուդայի 26
քաղաքներէն ու Երուսաղէմի շրջա-
կայ տեղերէն , ու Բենիամինի երկ-
րէն և դաշտերէն ու լեռներէն
ու հարաւէն պիտի գան , և ողջա-
կէզ ու զոհ և հացի ընծայ ու
խնդրուկ պիտի բերեն , և Տէրոջը
տունը շնորհակալութեան ընծաներ
պիտի բերեն : Բայց թէ որ ինծի 27
մտիկ չընէք , որ շաբաթ օրը սուրբ
պահէք ու շաբաթ օրը բեռ չվեր-
ցընէք , ու Երուսաղէմի դռներէն
ներս չմտնէք , ես ալ անոր դռնե-
րուն մէջ կրակ պիտի բոցկընեմ .
ու Երուսաղէմին պալատները պիտի
ուտէ , ու պիտի չմարի :

ԺԸ . ԺԸ

Տէրոջը կողմանէ Երեմիայեն եղած 1
խօսքն է , որ ըսաւ , Վերք 2
ու բրուտին տունը իջիր . և հոն
քեզի իմ խօսքերս լսել տամ : Ու 3
ես բրուտին տունը իջայ , և ահա
անիկայ ճախարակով կը գործէր :
Ու կաւէ շինած ամանը բրուտին 4
ձեռքին մէջը աւրուեցաւ . և զա-
նիկայ նորէն ուրիշ աման մը շինեց՝
ինչպէս որ բրուտին հաճոյ եղաւ որ
ընէ : Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 5
ըսելով , Ո՞հե՛ւ ձեզի՝ աս բրուտին 6

ըսուիլն պէս ընելու կարող չլի՞մ՝ ով Իսրայէլի տունը, կ՚ըսէ Տէրը. ահա ինչպէս է կաւը բրուտին ձեռքին մէջ՝ դուք իմ ձեռքիս մէջը այնպէս 7 էք, ով Իսրայէլի տունը: Երբեմն որ մէկ ազգի մը, կամ թագաւորութեան մը համար ըսելու ըլլամ, թէ պիտի քակեմ, պիտի փլըլնեմ 8 ու պիտի կորսընցընեմ, ևթէ որ այն ազգը՝ որուն վրայով խօսեցայ, իր չարութենէն դառնայ, ես ալ պիտի զղջամ այն չարիքին համար՝ որ 9 անոր ընելու մտածեր էի: Նաև երբոր մէկ ազգի մը կամ թագաւորութեան մը համար ըսելու ըլլամ, թէ պիտի շինեմ ու պիտի 10 տնկեմ, ևթէ որ անիկայ իմ խօսքս մտիկ չընելով՝ իմ առջեւս չարութիւն ընէ, ես ալ պիտի զղջամ այն բարիքին համար որ ըսեր էի՝ թէ անոր պիտի ընեմ:

11 Ուրեմն Յուդայի մարդիկներուն ու Երուսաղէմի բնակիչներուն խօսէ ու ըսէ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես ձեզի համար չարիք կը պատրաստեմ, ու ձեզի համար խորհուրդ մը կը խորհիմ. հիմա ամէն մէկերնիդ ձեր չար ճամբաներէն դարձէք, ևւ ձեր ճամբաները 12 ու ձեր գործքերը ուղղեցէք: Նայց անոնք կ՚ըսեն, Հոգս չկայ. վասն զի մենք մեր խորհուրդներուն ետեւէն պիտի երթանք, ու ամէն մէկերնիս մեր չար սրտին կամակորութեանը պէս պիտի ընենք:

13 Ասոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Հիմա ազգերուն մէջ հարցուցէք, ասանկ բան մը ո՞վ լսեր է: Իսրայէլին կոյսը խիստ սոսկալի բան 14 ըրաւ: Արդեօք Լիբանանի ձիւնը արտին վէմէն կը պակսի՞, կամ հեռուէն վազող ցուրտ ջուրերը կը 15 չամքի՞ն: Նայց իմ ժողովուրդս զիս մոռցաւ, ունայնութիւններու խունկ ծխեցին. ու զանոնք իրենց ճամբաներուն մէջը, հինէն հին ճամբաներուն մէջը սահեցուցին, որ ոտքնին շաւիղներու մէջ՝ չշինուած ճամբայի մէջ քալեն, 16 որ իրենց երկիրը աւերակ, ու յաւիտեան սուլելու խնդոյք ընեն. անկէ ամէն անցնողը պիտի հիանայ, ու գլուխը պիտի շարժէ:

17 Օդանոնք թշնամիին առջեւը պիտի ցրուեմ իբր թէ արեւելեան հովով, անոնց թշուառութեան օրը անոնց կռնակ պիտի ցուցընեմ և ոչ թէ երես:

18 Ու ըսին, Եկէք՝ Երեմիային դէմ չարքնեը խորհինք. վասն զի քահանային՝ օրէնք, ու խմաստունէն՝ խորհուրդ, և մարգարէէն՝ խօք պիտի չկորսուի. եկէք զանիկայ լեզուով զարնենք, ու անոր ամէն խօքերուն ականջ չտանք:

19 Ա՛վ Տէր, ինծի ականջ տուր, ու ինծի հետ վէճ ընողներուն ձայնը լսէ: 20 Արեթէ աղէկութեան փոխարէն՝ չարիք կը հատուցուի՞: Վասն զի անոնք իմ անձիս համար փոս փորեցին. յիշէ որ քու առջեւդ կայնեցայ, որ անոնց համար բարեխօսութիւն ընեմ, ու քու բարկութիւնդ անոնցմէ դարձնեմ: 21 Ուստի համար անոնց տղաքները սովի մատնէ, ու զանոնք սուրին ձեռքը յանձնէ. անոնց կիներուն անզաւակ ու այրեւարի ըլլան, և էրիկները մահուամբ կոտրուին, — երիտասարդները պատերազմի մէջ սրով գարնուին: 22 Երբոր անոնց վրայ յանկարծակի ասպատակ դունդեր բերես, անոնց տուներէն աղաղակ լսուի. քանզի որ պիտ բռնելու համար փոս փորեցին, և իմ ոտքերուս համար ծածուկ որոգայթներ լարեցին: 23 Ու դուն ով Տէր՝ դիտես անոնց բոլոր խորհուրդը ինծի դէմ՝ ի սպանդ ընելու համար. անոնց անօրէնութիւնը մի քաւեր, և անոնց մեղքը քու առջեւդ մի ջնջեր, հապա անոնք քու առջեւդ կործանին. քու բարկութեանդ առնը անոնց ա՛յնպէս ըրէ:

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Տէրը այսպէս ըսաւ. Գնա, բրուտի չինած հողէ կժուժ մը ծախու առ, ու ժողովուրդին ծերերէն ևւ քահանաներուն ծերերէն 2 հո՛պ ա՛ռ. ևւ Ինոմի որդւոյն Հնոմայ դիմացը եղող Խեոմի որդւոյն Հնոմայ

ելիր , ու հոն քարոզէ ան խօսքերը
3 որ քեզի պիտի զրուցեմ . Ու ըսէ , Ա՛վ Յուդայի թագաւորներ , ու Երուսաղէմի բնակիչներ՝ Տէրոջը խօսքը մտի՛կ ըրէք . Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ . Ընդ՝ ես ա՛ս տեղս վրայ ա-նանկ չարիք պիտի բերեմ , որ զա-նիկայամէն լսողին ականջները պի-
4 տի խօսին . Վասն զի անոնք զիս թողուցին , ու ա՛ս տեղս ինծմէ օ-տարացուցին , և հոս խունկ ծըխեցին ուրիշ աստուածներու՝ որ ո՛չ իրենք և ո՛չ իրենց հայրերը , ո՛չ ալ Յուդայի թագաւորները ճանչցեր էին . ու ա՛ս տեղս անմեղ
5 արիւնով լեցուցին . Նա՛ Բահաղին բարձր տեղեւանքը շինեցին , որ իրենց տղաքները կրակով այրեն Բահաղին ողջակէզ ընեն որն որ ես չհրամայեցի , չխօսեցայ ու միտ-
6 քէս ալ չանցաւ : Ասոր ա՛հա օրեր կու գան՝ կ՚ըսէ Տէրը , որ ա՛լ ա՛ս տեղը Տոփեթ ու Հինոմի որդւոյն ձորը պիտի չըսուի , հապա Սպանութեան ձոր :
7 Ու ա՛ս տեղս Յուդային ու Երուսաղէմին խորհուրդը պիտի խափանեմ . ու զանոնք իրենց թշնամիներուն առջևը սրով , և իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռքովը պիտի կործանեմ . ու անոնց դիերը երկինքի թռչուններուն ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի տամ .
8 Ու ա՛ս քաղաքը աւերակ ու նախատինք պիտի ընեմ . անկէ ամէն անցնողը անոր բոլոր հարուածներուն պատճառաւը պիտի հիանայ
9 ու պիտի սուլէ : Ու պաշարման առնը ան նեղութեանը մէջ՝ որով անոնց թշնամիները և անոնց հոգին փնտռողները՝ զանոնք պիտի նեղեն , իրենց տղոյը միսը ու իրենց աղջիկներուն միսը պիտի կերցընեմ ա-նոնց . ու իրարու միսը պիտի ու-
10 տեն : Ետքը ան կուժը քեզի հետ ե-կող մարդիկներուն աչքին առջևը
11 կոտրէ . Ու անոնց ըսէ , Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ա՛յս ժողովուրդը ու ա՛ս քաղաքը այնպէս պիտի կոտրեմ , ինչպէս որ մէկը բրուտի ամանը կը կոտրէ , որ ա՛լ չկրնայ նորոգուիլ . ու պանդխտութեան մէջ պիտի թաղեն՝ մինչև որ ա՛լ թաղելու տեղ չմնայ : Ա՛յս տեղս 12
ու անոր բնակիչները այսպէս պիտի ընեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը , և ա՛ս քաղաքը Տոփեթի պէս պիտի ընեմ . Ու ե- 13
րուսաղէմի տուները և Յուդայի թագաւորներուն տուները Տոփեթի տեղին պէս պիղծ պիտի ըլլան , ան բոլոր տուներուն պատճառովը որոնց տանիքներուն վրայ երկինքի բոլոր զօրքերուն խունկ ծխեցին , և օտար աստուածներուն թափելու նուէրներ մատուցին :

Ու Երեմիա Տոփեթէն եկաւ , 14
ուր որ Տէրը զանիկայ խրկեր էր մարգարէութիւն ընելու համար . և Տէրոջը տանը գաւիթը կայնեցաւ ու բոլոր ժողովուրդին ըսաւ ,
Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուա- 15
ծը այսպէս կ՚ըսէ . Ա՛հա ա՛ս քաղաքիս վրայ ու անոր բոլոր գիւղաքաղաքներուն վրայ պիտի բերեմ ան բոլոր չարիքները՝ որ անոր դէմ խօսեցայ . վասն զի իրենց պարանոցը խստացուցին , որ իմ խօսքերս մի՛կ չընեն :

ԻԹ . Ա

Ա՛յս Տէրոջը տանը դլխաւոր վերա- 1
կացուն Էմմերի որդին Փաշուր քահանան լսեց ա՛ս խօսքերը՝ որ Երեմիա կը մարգարէանար : Ու 2
Փաշուր Երեմիա մարգարէին պարսկաւ , և զանիկայ Տէրոջը տանը մէջ եղող Բենիամինի վերի դրանը կոճղը դրաւ : Ու հետևեալ օրը 3
Փաշուր Երեմիան կոճղէն հանեց . ու Երեմիա անոր ըսաւ , Տէրը քու անունդ Փաշուր չկոչեց , հապա Մակոր միսաբիպ . Վասն 4
զի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ա՛հա ես քեզ արհաւիրք պիտի ընեմ քու անձիդ ու քու բոլոր բարեկամներուդ . և անոնք իրենց թշնամիներուն սրովը պիտի իյնան , ու քու աչքերդ պիտի տեսնեն . և բոլոր Յուդան Բաբելոնի թագաւորին ձեռքը պիտի մատնեմ . ու զանոնք

Բաբիլոն դնէի պիտի տանի , ու
5 զանոնք սրով պիտի զարնէ : Ու
աս քաղաքին բոլոր հարստութի-
նը ու անոր բոլոր վաստակը ու
անոր բոլոր պատուական բաները
պիտի տամ . և Յուդայի թագա-
ւորներուն բոլոր գանձերը իրենց
թշնամիներուն ձեռքը պիտի տամ .
և զանոնք պիտի յափշտակեն ու
6 առնեն և Բաբիլոն տանին : Ու
դուն ալ Փաշուր՝ ու քու տանդ
բոլոր բնակիչները՝ գերութեան պի-
տի երթաք . և Բաբիլոն պիտի եր-
թաս ու հոն պիտի մեռնիս , և
հոն պիտի թաղուիս՝ թէ դուն և
թէ քու բոլոր բարեկամներդ ,
որոնց սուտ մարգարէութիւն ը-
րիր :
7 Օ՛հ համոզեցիր զիս Տէր , ու
ես համոզուեցայ . դուն ինծմէ զօ-
րաւոր ես ու յաղթեցիր . ամէն
օր խաղք եղայ , ամէնը զիս ծաղր
8 կ՛ընեն . Վասնզի քանի որ կը խո-
սիմ՝ կ՛աղաղակեմ և բռնութեան
ու ըրկանաց համար կը բողոքեմ .
ուստի Տէրոջը խօսքը ամէն օր
նախատինք ու անարգանք եղաւ
9 ինծի : Ու ես ըսի , Չյիշեմ ,
չեմ խօսիր մէկ անոր անունը
նուիրը չեմ խօսիր . բայց սրտիս մէջը վա-
ռած կրակի պէս եղաւ ոսկորներուս
մէջը գոցուած . և յոգնեցայ պահելէ
10 կրնայի ու ոչ չեմ կրնար : Վասն
զի շատերէն չարախօսութիւն լսե-
ցի . ամէն կողմանէ վախ էղաւ :
Համրասեցէք , ու համրասենք ը-
նէն , իմ բոլոր բարեկամներս իմ
սխալիլս կը դիտէին , ըսելով , Գուցէ
անոր խաբուի , ու անոր յաղ-
թենք , և անկէ մեր վրէժը առ-
11 նենք : Բայց Տէրը ինծի հետ է
զօրաւոր ահռելիի պէս . անոր հա-
մար զիս հալածողները պիտի գըլ-
րին ու պիտի չյաղթեն . անոնք
խիստ պիտի ամչնան , քանզի ան-
խելքութեամբ կը վարուին . անոնց
երես- անարգանքը յաւիտեան պի-
12 տի չմոռցուի : Բայց դուն՝ ո՛վ
զօրաց Տէր՝ որ արդարը կը փոր-
ձես , երիկամունքը ու սիրտը կը
տեսնես . անոնց վրայ քու վրէժխընդ-
րութիւնդ տեսնեմ , քանզի իմ
դատս քեզի յայտնեցի : Տէրոջը 13
երգեցէք , Տէրը գովեցէք . քանզի
տնանկին հոգին չարագործներուն
ձեռքէն ազատեց :
Անիծեալ ըլլայ ան օրը որ ես 14
ծնայ . իմ մօրս զիս ծնած օրը
օրհնեալ չըլլայ : Անիծեալ ըլլայ 15
ան մարդը որ իմ հօրս աւետիս բե-
րաւ , ու զանիկայ խիստ շատ ուրա-
խացուց՝ ըսելով , Վնզի արու զա-
ւակ մը ծնաւ : Ու ան մարդը ան 16
քաղաքներուն պես ըլլայ՝ որոնք Տէ-
րը կործանեց ու չնայեցաւ . անի-
կայ առաւօտուն ողբ լսէ , ու կէս-
օրուան աղաղակ : Վասն 17
զի մօրս արգանդէն զիս չմեռցուց ,
որ մայրս ինծի գերեզման ըլլար . և
անոր արգանդը յաւիտեան յղի
մնար : Ինչու այսպէս մօրս ար- 18
գանդէն եկայ , որ աշխատանք ու
դառնութիւն տեսնեմ , և իմ օրերս ամօթով
սպառին :

ԴԱՆԻԷԼ Ի Զ .

Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած 1
խօսքն է , երբոր Նեբուքադնեսար թա-
գաւորը Բաբելացւոց երկրին Յուդայի որդին Յոյակիմը
ու Յոսիայի որդին Սեդեկիա
քահանան անոր խրկեց , ըսելով ,
Հարցուր 2
զնոր Տէրոջմէ հարցո՛ւր . վասն զի Բաբելոնի
թագաւորը Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը մեզի
հետ պատերազմ կ՛ընէ . գուցէ
Տէրը մեզի համար իր բոլոր սքան-
չելիքներուն համեմատ ընէ . և ա-
նիկայ մեզմէ դառնայ :
Ու Երեմիա անոնց ըսաւ , Ա- 3
դեկիային այսպէս ըսէք . Իսրայէլին 4
Տէր Աստուածը այսպէս կ՛ըսէ . Ե-
հա ես ձեր ձեռքերուն մէջ եղող
պատերազմական գէնքերը պիտի
դարձընեմ , որոնցմով դուք պարսը-
պին դուրսէն ձեզ պաշարող Բա-
բելոնի թագաւորին ու Քաղ-
դէացիներուն հետ կը պատերազ-
միք . և զանոնք աս քաղաքիս մէջը
պիտի ժողվեմ : Ու ես ալ եր- 5
կընցած ձեռքով և զօրաւոր բա-
զուկով , բարկութեամբ , բար-
կութեամբ ու մեծ ցասումով ձեզի

6 հետ պիտի պատերազմիմ : Եւ
աս քաղաքիս բնակիչներըը՝ թէ մարդ
և թէ անասուն պիտի զարնեմ . ա-
նոնք մեծ ժանտախտով պիտի մեռ-
7 նին : Եւ անկէ ետքը՝ կ՚ըսէ Տէրը՝
Յուդայի թագաւորը Սեդեկիան ,
և անոր ծառաները ու ժողովուր-
դը , և աս քաղաքիս մէջ ժանտ-
ախտէն , սուրէն ու սովէն մնաց-
եալներըը՝ Նաբիլոնի Նաբուգոդո-
նոսոր թագաւորին ձեռքը , և անոնց
թշնամիներուն ձեռքը , ու անոնց
հոգիներըը փնտռողներուն ձեռքը
պիտի մատնեմ . և զանոնք սուրի
բերնէ պիտի անցընէ , անոնց պիտի
չխնայէ , պիտի չգթայ ու ողորմու-
թիւն պիտի չընէ :
8 Եւ աս ժողովուրդին ըսես , Տէ-
րը այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես ձեր
առջևը կը դնեմ կենաց ճամբան
9 ու մահուան ճամբան . Ան քաղա-
քիս մէջ կեցողը սրով , սովով ու
ժանտախտով պիտի մեռնի . իսկ
ելլողը ու ձեզ պաշարող Քաղ-
դէացիներուն իյնողը ողջ պիտի մը-
նայ . ու անոր կեանքը իրեն աւարի
10 մը պէս պիտի ըլլայ : Վասնզի իմ
երեսս աս քաղաքիս վրայ հասուա-
տեղի չարիք ընելո- համար , և ոչ
թէ բարիք՝ կ՚ըսէ Տէրը . անիկայ
Նաբիլոնի թագաւորին ձեռքը պի-
տի տրուի , ու զանիկայ կրակով
պիտի այրէ :
11 Եւ Յուդայի թագաւորին տանը
12 ըսէ ; Տէրոջը խօսքը լսեցէք , Ո՛վ
Դաւիթի տունը , Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ . Դատաստան առեք իրաւունքով
դատաստան առեք , ու զկոուածը
հարստահարողին ձեռքէն ազատե-
ցէք . չըլլայ որ ձեր չար գործքե-
րուն համար իմ բարկութիւնս կը-
րակի պէս ելլէ ու բռնկի , ու
13 մարող մը չըլլայ : Ահա ես ձեզի
դէմ եմ , ով հովիտին՝ դաշտական
վէմին բնակիչներըը , որ կ՚ըսէք թէ
Ո՞վ դէմ պիտի իջնէ , կամ
մեր բնակարաններուն մէջ ո՞վ պի-
14 տի մտնէ . Բայց ես ձեզի ձեր
գործքերուն պտուղին համեմատ պա-
տժելութիւն պիտի ընեմ , կ՚ըսէ
Տէրը , ու անոր անտառին մէջ
կրակ պիտի բռնկցնեմ , որ ա-
նոր ամէն բոլորտիքը եղածը պիտի
ուտէ :

ԿԱ . ԻՐ

Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Յուդայի 1
թագաւորին տունը խիզիր , ու
հոն աս խօսքը խօսէ . Ու ըսէ՛ , 2
Ո՛վ Դաւիթի աթոռին վրայ նըս-
տող Յուդայի թագաւոր՝ Տէրոջը
խօսքը մտի՛կ ըրէ , թէ դուն և թէ
քու ծառաներդ ու ժողովուրդդ որ
աս դռներէն կը մտնէք : Տէրը 3
այսպէս կ՚ըսէ . Իրաւունք ու ար-
դարութիւն ըրէք , ու զկուածը
հարստահարողին ձեռքէն ազատե-
ցէք , և օտարականին , որբին ու
որբևայրին անիրաւութիւն ու-
բռնութիւն մի՛ ընէք , և աս տեղս
անմեղ արիւն մի՛ թափէք : Վասն 4
զի թէ որ ամէն կերպով աս խօսքը
՚ի գործ դնէք , ան ատեներ Դաւ-
թի աթոռին վրայ նստող թագա-
ւորներ՝ կառքերու ու ձիերու վրայ
հեծած՝ աս տանը դռներէն պիտի
մտնեն , իրենք և իրենց ծառաներ-
ը ու ժողովուրդը : Բայց թէ որ 5
աս խօսքերը մտի՛կ չընէք , իմ ան-
ձիս՝ վրայ երդում կ՚ընեմ , կ՚ըսէ
Տէրը , որ աս տունը աւերակ պի-
տի ըլլայ : Վասնզի Յուդայի թա- 6
գաւորին տանը վրայով Տէրը այս-
պէս կ՚ըսէ . Դուն Գաղաադայ պէս
ես ինծի Լիբանանու գա-
գաթին պէս ես , սակայն անշուշտ
քեզ անապատի պէս ու անբնակ
քաղաքներու պէս պիտի ընեմ :
Եւ քու վրադ կործանողներ պիտի 7
հանեմ . ամէն մէկը իր զէնքովը
պիտի գայ , ու քու ընտիր եղևին-
ները պիտի կտրեն և կրակը ձգե-
ն : Եւ աս քաղաքէն շատ ազգեր 8
պիտի անցնեն . և իրարու պիտի
ըսեն , Ինչո՞ւ համար Տէրը աս մեծ
քաղաքին այսպէս ըրաւ : Եւ պի- 9
տի ըսեն , Վասն զի իրենց Տէր Աս-
տուծոյն ուխտը թողուցին , և ու-
րիշ աստուածներու երկրպագու-
թիւն ըրին ու անոնց ծառայե-
ցին :

10 Աստուածն համար մի լաք , ու
անոր համար մի ողբաք . Հապա
գայողին համար դառնապես լացէք ,
որովհետև ժէմքին ալ պիտի չդառ-
նայ , ու իր հայրենիքը պիտի չը-
11 տեսնէ : Վասն զի Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ Յուդայի թագաւորին Յով-
ախայի որդւոյն Անղուսին համար ,
որ իր հօրը Յովսիայեն տեղը թա-
գաւոր նստաւ , ու աս տեղէս ելաւ .
Անիկայ ժէմքին ալ հոս պիտի չը-
12 դառնայ . Հապա անիկայ իր դե-
րի քշուած տեղը պիտի մեռնի . ու
ժէմքին ալ աս երկիրը պիտի չը-
տեսնէ :

13 Ա՛յ անոր՝ որ իր տունը զրկան-
քով , ու իր վերնաաունները անի-
րաւութեամբ կը շինէ . իր դրացին
ձրի կը բանեցընէ , և անոր աշ-
խատութեանը վարձքը չվճարեր .
14 Ինծի ընդարձակ տուն ու հովա-
սուն վերնաաուններ շինեմ՝ ըսելով՝
իրեն պատուհաններ կը բանայ ,
ու ղանիկայ եղևնափայտով կը պա-
15 տէ , ու նօթով կը նկարէ : Մի-
թէ դուն շատ եղևնափայտեր ժո-
ղովելով թագաւոր պիտի ըլլաս :
Ձէ՞ որ քու հայրդ կերաւ ու խմեց ,
նաև իրաւունք ու արդարութիւն
ըրաւ , ան ատենը անոր աղէկ ե-
16 ղաւ . Ընդհասին ու անանկին դատը
տեսաւ , ան ատենը անոր աղէկ
եղաւ . միթէ ինս գիտնալը ասիկայ
17 չէ՞ , կ՚ըսէ Տէրը : Սակայն քու
աչքերդ ու սիրտդ ուրիշ բանի
վրայ չէ , բայց միայն քու ապահու-
թեանդ և անմեղ արիւն թափե-
լու և անիրաւութեան ու բռնա-
ւորութեան վրայ է , որ անոնք ը-
նես :

18 Անոր համար Յուդայի թագա-
ւորին Յովսիայի որդւոյն Յովակի-
մին վրայով Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Անոր վրայ պիտի չողբան՝ ըսելով ,
Ա՛յ , եղբայրս , կամ վա՛յ , քոյր .
անոր վրայ պիտի չողբան՝ ըսելով ,
Ա՛յ , տէր իմ , կամ վա՛յ անոր փա-
19 ռաջը : Անիկայ իշու թաղումով
պիտի թաղուի , և քաշելով պիտի
տարուի , ու Երուսաղէմի դռնե-
րէն դուրս պիտի նետուի :

Աղիքանան ելլէր ու աղաղակէր , 20
և Բասանի վրայ ձայնդ ձգէ , ու
Աբարիմէն աղաղակէ . վասն զի
քու բոլոր հոմանիներդ կոտորուե-
ցան : Երբոր դուն յաջողութեան 21
մէջ էիր՝ քեզի պրուցեցի , — դուն
ըսիր , Պտիկ չեմ ընար . քու ման-
կութենէդ՝ ի վեր ձամբադ աս է ,
որ իմ խօսքս մտիկ չընես : Քու 22
բոլոր հովիւներդ հովը պիտի կո-
ծանէ , ու հոմանիներդ գերութեան
պիտի երթան . յիրաւի ան ատենը
բոլոր չարութեանդ համար պիտի
ամչնաս ու պիտի պատկառիս :
Ա՛վ Աղիքանան մէջ բնակող , ու 23
եղևիններու մէջ բոյն ունեցող ,
երբոր քեզի ծննդական հինջ եր-
կանցը պէս ցաւեր գան , որքա՜ն
ողորմելի պիտի ըլլաս : Ես կեն- 24
դանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէրը , թէ Յու-
դայի թագաւոր՝ Յովակիմի որդին
Յեքոնիա , թէև իմ աջ ձեռքիս
վրայ կնիք ալ ըլլաս , անկէ ալ
քեզ պիտի փրցընեմ . Ես քեզ 25
քու հոգիդ փնտռողներուն ձեռքը
ու ան մարդիկներուն ձեռքը՝ որոնց
երեսէն դուն կը վախնաս , և Նա-
բուքոդոնոսոր Բաբելոնի Նաբուղդոնոսոր թագա-
ւորին ձեռքը ու Քաղդէացւոց ձեռ-
քը պիտի մատնեմ . Ես քեզ ու 26
քու մայրդ որ քեզ ծնաւ , օտար
երկիր պիտի նետեմ , ուր որ ծնած
չէք , և հոն պիտի մեռնիք : Ու 27
պիտի չդառնան ան երկիրը , ուր
որ դառնալու կը յուսան : Միթէ 28
ան Յեքոնիա ըսուած մարդը անար-
դուած ու կոտրած սափոր մըն է ,
կամ թէ անանկ ամանն մըն է որուն
մէկը չհաճիր . ինչու համար ինքը
ու իր սերունդը նետուեցան , ու
իրենց չգիտցած երկիրը քշուեցան :
Ա՛վ երկիր , երկիր , երկիր , Տէ- 29
րոջը խօսքը մտիկ ըրէ . Տէրը այս- 30
պէս կ՚ըսէ . Ան մարդը անզաւակ
գրեցէք , ան մարդը իր օրերուն
մէջը յաջողութիւն պիտի չգտնէ .
քանզի անոր սերունդէն բնաւ մէկը
յաջողութիւն պիտի չգտնէ , որ
Դաւիթի աթոռին վրայ նստի , և
այսուհետև Յուդայի վրայ թագա-
ւորութիւն ընէ :

ԳԼՈՒԽ

1 Վա՜յ ան հովիւներուն՝ որ իմ արօտիս ոչխարները կը կորսընցընեն ու կը ցրուեն, կ՚ըսէ Տէրը։
2 Ընդդէմ հանդերձ այսպէս կ՚ըսէ Իսրայէլին Տէր Աստուածը ան հովիւներուն վրայով, որ իմ ժողովուրդս կը հովուեն. դուք իմ ոչխարներս ցրուեցիք, ու զանոնք վռընտեցիք, և անոնց այցելութիւն չըրիք. ահա ես ձեր գործոցը չարութեանը համար ձեզի այցելութիւն պիտի ընեմ, կ՚ըսէ Տէրը։
3 Ու ես իմ ոչխարներուս մնացորդը պիտի ժողվեմ ան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ զանոնք քշեր եմ, և զանոնք իրենց փարախները պիտի դարձընեմ, և
4 պիտի աճին ու շատնան։ Ու անոնց վրայ հովիւներ պիտի դնեմ, որ զանոնք հովուեն. և անոնք ալ պիտի չվախնան ու պիտի չզարհուրին ու պիտի չպակսին, կ՚ըսէ Տէրը։
5 Ահա օրեր կու գան՝ կ՚ըսէ Տէրը, որ Դաւիթին արդարութեան Հասուածիլ մը պիտի հանեմ, որ թագաւորի պէս թագաւորութիւն պիտի ընէ, իմաստութեամբ պիտի վարուի, ու երկրի վրայ իրաւունք ու
6 արդարութիւն պիտի ընէ։ Ընդդէմ օրերը Յուդա պիտի ազատի, և Իսրայէլ ապահովութեամբ պիտի բնակի. ու ասիկա է անոր անունը՝ որով պիտի կոչուի, ՏԷՐՔ ՄԵՐ ԱՐԴԱ-
7 ՐՈՒԹԻՒՆԸ։ Ընդդէմ ահա օրերը կու գան՝ կ՚ըսէ Տէրը, որ ալ պիտի չըսուի Թէ Կենդանի է Տէրը՝ որ Իսրայէլի որդիները Եգիպտոսի
8 երկրէն հանեց. Հապա Կենդանի է Տէրը՝ որ Իսրայէլի տանը սերունդը հանեց ու բերաւ հիւսիսի երկրէն, և ան բոլոր երկիրներէն ուր որ զանոնք քշեր էի. ու անոնք իրենց երկրին մէջ պիտի բնակին։
9 Մարգարէներուն համար սիրտս ներսիդիս կը կոտրի. բոլոր ոսկորներս կը դողան. Տէրոջը երեսէն ու անոր սուրբ խօսքերուն երեսէն գինով մարդու պէս, և գինեին զբօսնողի պէս եղայ։

Հանգիր երկիրը ընացողներով լեցուած է. քանզի անէծքի պատճառով երկիրը սուգ կը բռնէ. անապատին արօտները չորցան, որովհետև անոնց ճամբան չար եղաւ. և անոնց ոյժը ուղղութեան համար չէ։ Մա՜ն զի թէ մարգարէն և թէ 11
քահանան պղծուեցան, անոնց չարութիւնը իմ տանս մէջն ալ գըտայ, կ՚ըսէ Տէրը։ Ընդդէմ 12
անոնց ճամբաները խաւարի մէջ սահեցընող տեղերու պէս պիտի ըլլան անոնց, անոնք պիտի մղուին ու հոն պիտի իյնան. վասն զի ես անոնց այցելութեան տարին անոնց վրայ չարիք պիտի բերեմ, կ՚ըսէ Տէրը։

Ու Սամարիայի մարգարէներուն 13
մէջը անզգամութիւն տեսայ. Բահաղին անունովը մարգարէութիւն կ՚ընեն, և իմ ժողովուրդս Իսրայէլը կը մոլորցընեն։ Ու Երու- 14
սաղէմի մարգարէներուն մէջը սոսկալի բան տեսայ. անոնք շնութիւն կ՚ընեն, ու սուտի մէջ կը քալեն, և չարագործներուն ձեռքերը կ՚ուժովընեն, որ չդառնան ամէն մէկը իր չարութենէն. անոնց ամէնը ինծի Սոդոմի պէս, ու անոր բնակիչները Գոմորի պէս եղան։
Ընդդէմ զօրաց Տէրը մարգա- 15
բէներուն վրայով այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես անոնց օշինդը պիտի կերցընեմ, և անոնց դառնութեան ջուր պիտի խմցընեմ. վասն զի Երուսաղէմի մարգարէներէն ամբարչութիւն ելաւ, ո՜ բոլոր երկրին մէջ պղծութիւն։

Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. 16
Ձեզի մարգարէութիւն ընող մարգարէներուն խօսքերուն մի՛ կենէք. անոնք ունայնութեան կը տանին ձեզ, իրենց սրտին տեսիլքը կը խօսին, ո՜ չէ թէ Տէրոջը բերնէն։
Ընդդիմ իս անարգողներուն կը խօսին 17
ու կ՚ըսեն, Տէրը ըսաւ, Ձեզի խաղաղութիւն պիտի ըլլայ. և իրենց սրտին կամակորութեանը մէջ բոլոր քալողներուն կ՚ըսեն, Ձեր վրայ չարիք պիտի չգայ։ Մա՜ն 18
զի Տէրոջը խորհուրդին մէջ կո-

կայնեցաւ . ճվ տեսաւ ու անոր
խօսքը լսեց . անոր խօսքին ճվ ա-
կանջ տուաւ ու մեխ ըրաւ :
19 Ահա Տէրոջը մըրիկը սրտմտու-
թեամբ ելաւ . անիկայ սաստիկ
մըրիկ է , ամբարիշտներուն գլխուն
վայ պիտի յարձակի : Տէրոջը
20 բարկութիւնը ետ պիտի դառնայ ,
մինչև որ իր սրտին խորհուրդները
կատարէ ու հաստատէ . ետքի օ-
րերը ասիկայ աղէկ պիտի հասկը-
21 նաք : Ես մարգարէները ես չխըր-
կեցի , բայց անոնք կը վազեն . ես
անոնց չխօսեցայ , բայց անոնք կը
22 մարգարէանան : Եւ թէ որ ա-
նոնք իմ խորհուրդիս մէջ կեցած
ըլլային , ան ատենը իմ խօսքս իմ
ժողովուրդիս լսել պիտի տային .
և զանոնք իրենց չար ճամբաներէն ,
ու իրենց չար գործերէն պիտի
դարձնէին :
23 Արթէ ես հասի նց Աստուած
եմ , ու հեռուանց Աստուած չէմ՝
24 կ'ըսէ Տէրը : Կամ թէ մէկը ծա-
ծուկ տեղուանք կրնայ պահուիլ ,
որ ես զանիկայ չտեսնեմ , կ'ըսէ
Տէրը . Արթէ երկինքը ու երկիրը
լեցընողը ես չէ՞մ՝ կ'ըսէ Տէրը :
25 Իմ անունովս սուտ մարգարէու-
թիւն ընող մարգարէներուն լսած-
ները լսեցի , որ կ'ըսեն . Երազ
տեսայ , երազ տեսայ : Մինչև
26 ե՞րբ պիտի սուտ մարգարէութիւն
ընող մարգարէներուն սրտին մէջ
պիտի ըլլայ , որ իրենց սրտին նեն-
դութիւնները կը մարգարէանան :
27 Անոնք իրենց երազներովը՝ որ իրա-
րու կը պատմեն , իմ անունս իմ
ժողովուրդիս մոռցընել կը խոր-
հին , ինչպէս որ անոնց հայրերը
Բահաղին պատճառովը իմ անունս
28 մոռցան : Երազ ունեցող մար-
գարէն թող երազ պատմէ , իսկ
իմ խօսքս ունեցողը ճշմարտու-
թեամբ թող իմ խօսքս խօսի .
յարդը ցորենին քովը ի՞նչ է՝ կ'ը-
29 սէ Տէրը : Արթէ իմ խօսքս կրա-
կի պէս չէ՞ , կ'ըսէ Տէրը , ու ա-
պառաժը կոտրող մուրճի պէս
30 չէ՞ : Անոր համար ահա ես ան
մարգարէներուն դէմ եմ , կ'ըսէ
Տէրը , որոնք ամէն մէկը իր ըն-
կերէն իմ խօսքերս կը գողնան :
31 Ահա ես ան մարգարէներուն դէմ
եմ , կ'ըսէ Տէրը , որ իրենց լե-
զուները կը գործածեն ու կ'ըսեն ,
32 Ընդհակառակն ասաւ : Ահա ես ան սուտ
երազներ մարգարէացողներուն դէմ
եմ , կ'ըսէ Տէրը , որ զանոնք պատ-
մելով իմ ժողովուրդս կը մոլորց-
նեն իրենց սուտութիւններովը ու սը-
նապարծութիւնովը . ու ես զա-
նոնք չխրկեցի և անոնց չպատուի-
րեցի . ու անոնք աս ժողովուրդին
ամենևին օգուտ մը պիտի չընեն ,
կ'ըսէ Տէրը :
33 Ասոր երբոր աս ժողովուրդը , կամ
մարգարէ մը , կամ քահանայ
մը քեզի հարցընէ ու ըսէ թէ Տէ-
րոջը բեռը ի՞նչ է . ան ատենը
անոնց ըսես , Ո՞նչպէս բեռ . Էս
ձեզ անշուշտ պիտի թօղում , կ'ը-
սէ Տէրը : Ու ան մարգարէն , 34
կամ քահանան , կամ ժողովուրդը
որ Տէրոջը բեռը կ'ըսէ , ան մար-
դուն ու անոր տանը պիտի
պիտի ընեմ : Ամէն մարդ իր ըն- 35
կերին ու ամէն մարդ իր եղբօրը
այսպէս ըսէք . Տէրը ի՞նչ պա-
տասխան տուաւ , և Տէրը ի՞նչ
խօսեցաւ : Ու մէյմէն ալ Տէրոջը 36
բեռը չյիշէք , վասն զի անոր բե-
ռը ամէն մարդուն խօսքը պիտի
ըլլայ . բայց դուք կենդանի Ա-
ստուծոյն՝ զօրաց Տէրոջը մեր Ա-
ստուծոյն խօսքը փոխեցիք : Պար- 37
գարէին այսպէս ըսես . Տէրը քեզի
ի՞նչ պատասխան տուաւ և Տէրը
ի՞նչ խօսեցաւ : Բայց որովհետև 38
Տէրոջը բեռը կ'ըսէք , անոր համար
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Որովհետև աս
խօսքը՝ այսինքն Տէրոջը բեռը կ'ը-
սէք , թէև ես ձեզի ըսի խրկեցի ,
ու Տէրոջը բեռը մի ըսէք՝ ըսի ,
Անոր համար ահա ես ձեզ բոլորո- 39
վին պիտի մոռնամ , ու ձեզնէս
պիտի ձգեմ ձեզ և ան քաղաքը որ
ձեզի ու ձեր հայրերուն տուի . Ու 40
ձեր վրայ յաւիտենական նախա-
տինք , ու յաւիտենական անար-
գանք պիտի դնեմ , որ պիտի չմո-
ռցուի :

ԳԼ. Ի՝

1 Բանը որ եղաւ Երեմիայի Անաթովթացւոյն քահանայէն որ էին Անաթովթի մէջ Բենիամինի երկրին մէջ,
2 որուն եղաւ Տէրոջմէ Ամովնի Յոսիայի որդի Յուդայի թագաւորին օրերը իր թագաւորութեան տասներեքերորդ տարին։
3 Եղաւ նաև Յովակիմայի Յոսիայի որդի Յուդայի թագաւորին օրերը մինչև Սեդեկիա Յոսիայի որդի Յուդայի թագաւորին տասնմէկերորդ տարուան վերջը, մինչև Երուսաղէմի գերութեան ատեն հինգերորդ ամսուան մէջ։
4 Ինծի եղաւ Տէրոջ խօսքը հետեւեալ կերպով՝
5 Քեզ չեմ կազմած մօրդ փորին մէջ, ու քեզ չեմ ծնած արգանդէդ դուրս, ու քեզ սրբած եմ, քեզ ազգերուն մարգարէ կարգած եմ։
6 Ես ալ ըսի՝ Ա՛հ, Տէր Աստուած, ահա չեմ գիտեր խօսիլ, որովհետեւ մանուկ եմ։
7 Բայց Տէրը ինծի ըսաւ՝ Մանուկ եմ մի՛ ըսեր, որովհետեւ ամէն անոնց որ քեզ պիտի ղրկեմ՝ պիտի երթաս, ու ամէն ինչ որ քեզ պատուիրեմ՝ պիտի խօսիս։
8 Անոնցմէ մի՛ վախնար, որովհետեւ քեզի հետ եմ՝ քեզ պիտի ազատեմ, կ՚ըսէ Տէրը։
9 Ու Տէրը իր ձեռքը երկնցուց ու դպաւ բերանիս, ու Տէրը ինծի ըսաւ՝ Ահա իմ խօսքերս բերանդ դրի։
10 Տե՛ս, այսօր քեզ ազգերուն ու թագաւորութիւններուն վրայ նշանակեցի, որ արմատախիլ ընես ու քակտես ու կործանես ու աւրես, շինես ու տնկես։

ԳԼ. Ի՞Ե

1 Տէրոջ խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով՝
2 Գնա ու Երուսաղէմի ականջներուն մէջ պոռա՝ ըսելով՝ Տէրը կ՚ըսէ՝ Քու մանկութեանդ ջերմեռանդութիւնը կը յիշեմ, քու հարսնութեանդ սէրը, երբ անապատին մէջ, անսերմանելի երկրի մէջ ետեւէս եկար։
3 Իսրայէլ Տէրոջ սուրբ էր, անոր արտադրութեան առաջին պտուղն էր։ Բոլոր անոնք որ զայն կ՚ուտէին՝ յանցաւոր պիտի ըլլային, չարիք պիտի գար անոնց վրայ, կ՚ըսէ Տէրը։
4 Լսեցէ՛ք Տէրոջ խօսքը, Յակոբայ տունը ու Իսրայէլի տան բոլոր ցեղերը։
5 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ՝ Ի՞նչ անիրաւութիւն գտան հայրերդ ինծմէ, որ հեռացան ինծմէ ու գացին ունայնութեան ետեւէ ու ունայն եղան,
6 ու չըսին՝ Ո՞ւր է Տէրը, որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց, որ մեզ անապատին մէջ, անմշակ ու անձորերու երկրի մէջ, անջրդի ու մահուան ստուերի երկրի մէջ առաջնորդեց,
7 որ մեզ պարտէզի երկիրը բերաւ, որ անոր պտուղն ու բարիքները ուտէք։ Բայց եկաք ու իմ երկիրս պղծեցիք, ու իմ ժառանգութիւնս ինծի գարշելի ըրիք։
8 Քահանաները չըսին՝ Ո՞ւր է Տէրը։ Ու Օրէնքը բռնողները չճանչցան զիս, հովիւները ինծմէ յանցանք ըրին, ու մարգարէները Բահաղի անունով մարգարէացան ու կուռքերու ետեւէ գացին։
9 Ուստի դեռ ձեզի հետ պիտի վիճիմ, կ՚ըսէ Տէրը, ու ձեր որդիներուն թոռներուն հետ պիտի վիճիմ։
10 Որովհետեւ անցէ՛ք Կիտացիներու կղզիները ու տեսէ՛ք, ու Կեդարայ ղրկեցէ՛ք ու լաւ քննեցէ՛ք, ու տեսէ՛ք թէ նման բան եղա՞ւ։
11 Ազգ մը իր աստուածները փոխա՞ծ է, որոնք աստուածներ չեն։ Բայց իմ ժողովուրդս իր փառքը փոխեց անով որ չօգնող բանի մը համար։
12 Երկինքնե՛ր, զարհուրեցէ՛ք այս բանին համար, սարսափեցէ՛ք, շատ աւերակ եղէ՛ք, կ՚ըսէ Տէրը։
13 Որովհետեւ իմ ժողովուրդս երկու չարիք ըրաւ։ Զիս, կենդանի ջուրերու աղբիւրը, թողուցին, որ իրենց համար ջրհորներ փորեն, ճեղքուած ջրհորներ, որոնք ջուր չեն պահեր։
14 Իսրայէլ ծառայ՞ է, կամ տնային ծնած՞ է։ Ինչո՞ւ համար աւար եղաւ։
15 Առիւծներ անոր վրայ մռնչեցին, իրենց ձայները տուին, անոր երկիրը աւերակ դարձուցին, անոր քաղաքները այրեցին, որ բնակիչ չմնայ։
16 Նոփայի ու Տափնէսի որդիները քու գագաթդ ջարդեցին։
17 Քեզի այս չըրի՞ր, որովհետեւ Տէր Աստուածդ թողուցիր, երբ որ քեզ ճամբէդ կը տանէր։
18 Հիմա ի՞նչ գործ ունիս Եգիպտոսի ճամբուն վրայ, որ Սիհորի ջուրը խմես։ Կամ ի՞նչ գործ ունիս Ասորեստանի ճամբուն վրայ, որ Գետին ջուրը խմես։
19 Քու չարութիւնդ քեզ պիտի խրատէ, ու քու ետդարձդ քեզ պիտի յանդիմանէ։ Գիտցի՛ր ու տեսէ՛ր թէ չար ու դառն բան է, որ Տէր Աստուածդ թողուցիր, ու իմ երկիւղս քու մէջդ չկայ, կ՚ըսէ Տէր Աստուած Զաբաովթ։
20 Որովհետեւ հնուընէ քու լուծդ կոտրեցի, քու կապերդ պատռեցի, ու ըսիր՝ Չեմ ծառայեր։ Վասն զի ամէն բարձր բլուրի վրայ ու ամէն կանաչ ծառի տակ պոռնկութիւն ընելով պառկեցար։
21 Ես ալ քեզ ընտիր որթատունկ մը տնկեցի, բոլորովին ճշմարիտ սերմ մը։ Ուրեմն ինչպէ՞ս դարձար ինծի համար օտար որթատունկի վատ ճիւղեր։
22 Թէեւ ազնատրի հետ լուացուիս ու շատ սոդա առնես, բայց քու անօրէնութիւնդ իմ առջեւս կը մնայ, կ՚ըսէ Տէր Աստուած։
23 Ինչպէ՞ս կ՚ըսես՝ Պղծուած չեմ, Բահաղիմներուն ետեւէ չգացի։ Տե՛ս քու ճամբադ հովիտին մէջ, գիտցի՛ր թէ ինչ բան ըրիր, դուն արագավազ ուղտ մը, որ ճամբաներուն մէջ կը վազվզես։
24 Անապատի վարժուած էշ մը, որ իր ցանկութեան քամին կը ծծէ, իր սիրոյն ժամանակը ո՞վ պիտի դարձնէ։ Զայն փնտռողները չեն յոգնիր, իր ամսուան մէջ պիտի գտնեն զայն։
25 Ոտքդ ոտնաման չունենայ, ու կոկորդդ ծարաւ չմնայ։ Բայց դուն կ՚ըսես՝ Յոյս չկայ, ո՛չ, որովհետեւ օտարներուն սիրեցի, անոնց ետեւէ պիտի երթամ։
26 Գողը ինչպէս որ ամօթի մէջ կը գտնուի, երբ որ բռնուի, այնպէս Իսրայէլի տունը ամօթի մէջ պիտի գտնուի, անոնք, անոնց թագաւորները, անոնց իշխանները, անոնց քահանաները ու անոնց մարգարէները,
27 որոնք փայտին կ՚ըսեն՝ Դուն հայրս ես, ու քարին՝ Դուն զիս ծնար։ Որովհետեւ ինծի երեսները դարձուցին ու ոչ թէ մէջքերնին, բայց երբ որ չարիք գայ իրենց վրայ, կ՚ըսեն՝ Ելո՛ւր ու մեզ ազատէ։
28 Բայց քեզի համար շինած աստուածներդ ո՞ւր են։ Թող ելլան ու քեզ ազատեն, երբ որ չարիք գայ քու վրադ, ո՛ւր որ քանի քաղաքներ ունիս, Յուդայի աստուածներդ ալ այնքան են։
29 Ինչո՞ւ համար ինծի հետ կը վիճիք։ Բոլորդ ալ ինծմէ յանցանք ըրիք, կ՚ըսէ Տէրը։
30 Զաւակներդ զարնելով ապարդիւն ըրի, խրատ չընդունեցին։ Ձեր սուրը ձեր մարգարէները կերաւ, ինչպէս կորսնցնող առիւծ մը։
31 Ո՛վ սերունդ, դուք խօսքը նկատի առէ՛ք։ Իսրայէլի համար անապատ մը եղա՞յ, կամ խաւարի երկիր մը։ Ինչո՞ւ համար իմ ժողովուրդս կ՚ըսէ՝ Ազատ ենք, ետդարձ պիտի չընենք քեզի։
32 Կոյսը իր զարդերը կը մոռնա՞յ, կամ հարսը իր գօտին։ Բայց իմ ժողովուրդս զիս մոռցեր է անհամար օրերով։
33 Ինչպէ՞ս կը պատրաստես քու ճամբադ սէր գտնելու համար, որ նաև չար կիներուն ալ ճամբաները սորվեցուցիր։
34 Նաև քու հագուստներուդ վրայ անմեղ ու աղքատ հոգիներու արիւնը գտնուեցաւ, որոնք պատահմամբ չգտար։ Բայց այս ամէնուն հակառակ՝
35 կ՚ըսես՝ Անմեղ եմ, անշուշտ անոր բարկութիւնը ինծմէ դարձուցած է։ Ահա ես քեզի դատի պիտի կանչեմ, որովհետեւ կ՚ըսես՝ Չեմ մեղանչեր։
36 Ինչո՞ւ համար այսքան շատ կ՚երթաս ու կը փոխես քու ճամբադ։ Եգիպտոսէն ալ պիտի ամչնաս, ինչպէս որ Ասորեստանէն ամչցար։
37 Անկէ ալ ձեռքերդ գլխուդ վրայ դրած պիտի ելլես, որովհետեւ Տէր անոնք որոնց որ դուն կը վստահիս՝ մերժեց ու անոնցմով պիտի չյաջողիս։

ԳԼ. Ի՞Զ

1 Կ՚ըսեն՝ Եթէ մարդ կնոջը կը ձգէ ու անկէ կ՚երթայ ու ուրիշ մարդու կը պատկանի, ան դարձեալ անոր պիտի երթա՞յ։ Այդ երկիրը պղծուած պիտի չըլլա՞յ։ Բայց դուն շատ պոռնիկներու հետ պոռնկեցար, ու դարձեալ ինծի պիտի դառնա՞ս, կ՚ըսէ Տէրը։
2 Աչքերդ բարձրացո՛ւր ու տե՛ս թէ ո՞ր տեղ չպղծուեցար։ Ճամբաներուն վրայ անոնց համար նստեցար, ինչպէս աւազակ մը անապատին մէջ, ու երկիրը պղծեցիր քու պոռնկութիւններովդ ու չարութիւններովդ։
3 Ուստի անձրեւները արգիլուեցան, ու կանուխ անձրեւ չեղաւ։ Բայց դուն պոռնիկ կնոջ ճակատ ունեցար, չուզեցիր ամչնալ։
4 Հիմա ինծի չե՞ս կանչեր, Հայրս ես դուն, իմ մանկութեանս ընկերն ես դուն։
5 Յաւիտեան պիտի բարկանա՞յ, կամ միշտ պիտի պահէ՞ իր բարկութիւնը։ Ահա այսպէս խօսեցար, բայց չարիքներ ըրիր ու քու կամքդ կատարեցիր։
6 Յովսիայի թագաւորին օրերը Տէրը ինծի ըսաւ՝ Տեսա՞ր ինչ որ ըրաւ ետդարձող Իսրայէլը, երթալով ամէն բարձր բլուրի վրայ ու ամէն կանաչ ծառի տակ պոռնկեցաւ։
7 Ու ըսի՝ Երբ որ այս բոլոր բաները ըրաւ, ինծի պիտի դառնայ, բայց չդարձաւ։ Ու անոր դաւաճան քոյրը Յուդա տեսաւ։
8 Տեսաւ նաև թէ ետդարձող Իսրայէլին համար որ ես անոր ետդարձի գիրը տուի ու արձակեցի, բայց դաւաճան Յուդա քոյրը չվախցաւ, հապա գնաց ինքն ալ պոռնկեցաւ։
9 Ու իր պոռնկութեան համբաւը շատ եղաւ, որովհետեւ քարին ու փայտին հետ շնութիւն ըրաւ։
10 Ու այս բոլորին հակառակ՝ դաւաճան քոյրը Յուդա ամբողջ սրտով ինծի չդարձաւ, հապա ստութեամբ, կ՚ըսէ Տէրը։
11 Տէրը ինծի ըսաւ՝ Ետդարձող Իսրայէլ դաւաճան Յուդայէն աւելի արդար գտնուեցաւ։
12 Գնա՛ ու այս խօսքերը հիւսիսի կողմը պոռա՛ ու ըսէ՛ Դարձի՛ր, ետդարձող Իսրայէլ, կ՚ըսէ Տէրը, ու քու երեսս ձեզի վրայ չեմ դարձուցաներ, որովհետեւ ողորմած եմ, կ՚ըսէ Տէրը, յաւիտեան բարկացած չեմ մնար։
13 Միայն քու անօրէնութիւնդ գիտցի՛ր, որ քու Տէր Աստուածիդ դէմ յանցանք ըրիր, ու ամէն կանաչ ծառի տակ օտարներուն ետեւէ գացիր, ու իմ ձայնիս չլսեցիք, կ՚ըսէ Տէրը։
14 Դարձի՛ր, ետդարձող որդիներ, կ՚ըսէ Տէրը, որովհետեւ ես ձեր տէրն եմ, ու ձեզ մէկ մարդ մը ու երկու մարդ մը Սիոն պիտի տանիմ։
15 Ու ձեզի հովիւներ պիտի տամ ինծի սրտիս համեմատ, որոնք գիտութեամբ ու հանճարով պիտի արածեցնեն զձեզ։
16 Ու երբ որ երկրին մէջ շատնաք ու պտուղ տաք այն օրերուն, կ՚ըսէ Տէրը, այլեւս պիտի չըսեն՝ Տէրոջ ուխտին տապանակը, ո՛չ ալ անոր սիրտը պիտի անցնի, ո՛չ ալ զայն պիտի յիշեն, ո՛չ ալ պիտի այցելեն, ո՛չ ալ նորէն պիտի շինուի։
17 Այն ատեն Երուսաղէմը Տէրոջ գահ պիտի կոչուի, ու բոլոր ազգերը Տէրոջ անունին համար Երուսաղէմ պիտի ժողովուին, ու այլեւս չպիտի երթան իրենց չար սրտին կամքին ետեւէ։
18 Այն օրերուն Յուդայի տունը Իսրայէլի տան հետ պիտի երթայ, ու միասին հիւսիսի երկրէն պիտի գան այն երկիրը որ հայրերուդ տուի իբրեւ ժառանգութիւն։
19 Ես ալ ըսի՝ Ինչպէ՞ս քեզ որդիներուս մէջ պիտի դնեմ ու քեզի ցանկալի երկիր մը պիտի տամ, ազգերուն մէջ ամենէն գեղեցիկ ժառանգութիւնը։ Ու ըսի՝ Հայր պիտի կանչես զիս ու ինծմէ չդարձուցանես։
20 Բայց ինչպէս որ կին մը իր ամուսինը կը դաւաճանէ, այնպէս դուք ինծի դաւաճանեցիք, Իսրայէլի տունը, կ՚ըսէ Տէրը։
21 Ձայն մը լսուեցաւ բլուրներուն վրայ, Իսրայէլի որդիներուն լացն ու աղաչանքը, որովհետեւ իրենց ճամբան ծռեցուցին, Տէր Աստուածնին մոռցան։
22 Ետդարձող որդիներ, դարձի՛ր, ես ձեր ետդարձը պիտի բժշկեմ։ Ահա մենք կու գանք քեզի մօտ, որովհետեւ դուն մեր Տէր Աստուածն ես։
23 Բլուրներուն ու լեռներուն վրայ եղած ամբոխներէն յոյս չկայ, ո՛չ, Իսրայէլի փրկութիւնը մեր Տէր Աստուածնիս մէջ է։
24 Մանկութենէս ի վեր ամօթը մեր հայրերուն աշխատութիւնը կերաւ, անոնց հօտերն ու նախիրները, անոնց որդիներն ու դուստրերը։
25 Մենք մեր ամօթին մէջ կը պառկինք, ու մեր անարգանքը մեզ կը ծածկէ, որովհետեւ մեր Տէր Աստուածնիս դէմ մեղանչեցինք, մենք ու մեր հայրերը, մանկութենէս ի վեր մինչեւ այս օրը, ու մեր Տէր Աստուածնիս ձայնին չլսեցինք։

ԳԼ. Ի՞Է

1 Իսրայէլ, եթէ դարձի գաս, կ՚ըսէ Տէրը, ինծի դարձի գաս, եթէ քու գարշելիքներդ իմ առջեւէս վերցնես ու չսասանիս,
2 ու ճշմարտութեամբ, դատաստանով ու արդարութեամբ երդնուս՝ Կենդանի է Տէրը, հեթանոսներ անոր մէջ պիտի օրհնուին ու անոր մէջ պիտի պարծենան։
3 Որովհետեւ Յուդայի ու Երուսաղէմի մարդոց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ՝ Ձեր անդաստանը նորոգեցէ՛ք ու փշերուն մէջ մի՛ սերմանէք։
4 Թլփատուեցէ՛ք Տէրոջ համար ու ձեր սրտին առջեւի նախապուկները վերցուցէ՛ք, Յուդայի մարդիկ ու Երուսաղէմի բնակիչներ, որպէս զի իմ բարկութիւնս կրակի պէս չելլէ ու չվառի, ու մարդ չկայ որ զայն մարէ, ձեր չար գործերուն համար։
5 Յուդայի մէջ պատմեցէ՛ք ու Երուսաղէմի մէջ լսելի ընէ՛ք ու ըսէ՛ք՝ Երկրի մէջ փող հնչեցուցէ՛ք, բարձր ձայնով աղաղակեցէ՛ք ու ըսէ՛ք՝ Հաւաքուեցէ՛ք ու պարսպաւոր քաղաքները երթանք։
6 Սիոնի կողմը դրօշակ բարձրացուցէ՛ք, փախչեցէ՛ք, մի՛ կենայ, որովհետեւ չարիք մը կու գամ հիւսիսէն ու մեծ կոտորած մը։
7 Առիւծ մը իր որջէն ելաւ, ազգերուն կործանիչը ճամբայ ելաւ, իր տեղէն ելաւ որ քու երկիրդ աւերակ դարձնէ, քու քաղաքներդ աւրուին ու բնակիչ չմնայ։
8 Ասոր համար պարկ հագէ՛ք, ողբացէ՛ք ու ողբացէ՛ք, որովհետեւ Տէրոջ բարկութեան սաստիկ բորբոքումը մեզմէ չդարձուցաւ։
9 Այն օրը, կ՚ըսէ Տէրը, թագաւորին սիրտը ու իշխաններուն սիրտը պիտի կորսուի, քահանաները պիտի զարհուրին ու մարգարէները պիտի զարմանան։
10 Ես ալ ըսի՝ Ա՛հ, Տէր Աստուած, անշուշտ խաբեցուցիր այս ժողովուրդը ու Երուսաղէմը՝ ըսելով՝ Խաղաղութիւն պիտի ունենաք, երբ որ սուրը մինչեւ անոնց հոգին կը հասնի։
11 Այն ատեն այս ժողովուրդին ու Երուսաղէմին պիտի ըսուի՝ Անապատի բոլորտիքի բլուրներուն վրայէն տաք քամի մը իմ ժողովուրդիս դուստրին կու գայ, ո՛չ թէ հողմնացնելու ու մաքրելու համար,
12 հապա ինծմէ աւելի զօրաւոր քամի մը անոնց կու գայ, հիմա ես ալ անոնց դատաստանները պիտի խօսիմ։
13 Ահա ամպի պէս կու գայ ու անոր կառքերը մրրիկի պէս, անոր ձիերը արծիւներէ աւելի արագ են։ Վա՜յ մեզի, որովհետեւ աւերուեցանք։
14 Երուսաղէ՛մ, քու սիրտդ չարութենէ լուա՛ ու փրկուէ՛, մինչեւ ե՞րբ քու մէջդ պիտի բնակին քու անիրաւ խորհուրդներդ։
15 Որովհետեւ Դանէլէն ձայն մը կը լսուի ու Եփրեմի լերանէն չարիք մը կը հռչակէ։
16 Ազգերուն յիշեցուցէ՛ք, ահա Երուսաղէմի վրայ հռչակեցէ՛ք, թէ պաշարողներ հեռուէն կու գան ու Յուդայի քաղաքներուն դէմ ձայնը կը բարձրացնեն։
17 Դաշտի պահապաններու պէս անոր բոլորտիքը դիրք կը բռնեն, որովհետեւ ինծի դէմ ապստամբեցաւ, կ՚ըսէ Տէրը։
18 Քու ճամբադ ու քու գործերդ ասոնք ըրին քեզի, ասիկա է քու չարութիւնդ, որովհետեւ դառնութիւն է, որովհետեւ սիրտիդ կը հասնի։
19 Որովայնս, որովայնս, ցաւերով կը ծռիմ, սրտիս պատերը, սիրտս իմ մէջս կը խռովի, չեմ կրնար լռել, որովհետեւ, հո՛գիս, փող հնչելուն ձայնը ու պատերազմի աղաղակը լսեցիր։
20 Աւերումի վրայ աւերում կը հռչակուի, որովհետեւ ամբողջ երկիրը աւերակ դարձաւ, վրաններս յանկարծ աւերակ դարձան, վայրկեանի մը մէջ վրանիս վարագոյրները։
21 Մինչեւ ե՞րբ պիտի տեսնեմ դրօշակը, պիտի լսեմ փող հնչելուն ձայնը։
22 Որովհետեւ իմ ժողովուրդս յիմար է, զիս չճանչցաւ, անմիտ զաւակներ են ու հասկցողութիւն չունին, չար ընելու համար իմաստուն են, բայց բարի ընելու չեն գիտեր։
23 Երկրին նայեցայ, ահա անձեւ ու ունայն էր, երկինքին՝ ու անոր լոյսը չկար։
24 Լերանց նայեցայ, ահա կը դողային, ու բոլոր բլուրները կը սասանէին։
25 Նայեցայ, ահա մարդ չկար, ու երկնքի բոլոր թռչունները փախած էին։
26 Նայեցայ, ահա պտղատու երկիրը անապատ էր, ու անոր բոլոր քաղաքները աւերակ էին Տէրոջմէ, անոր բարկութեան սաստիկ բորբոքումին առջեւ։
27 Որովհետեւ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ՝ Ամբողջ երկիրը աւերակ պիտի ըլլայ, բայց զայն բոլորովին պիտի չկորսնցնեմ։
28 Ասոր համար երկիրը պիտի սգայ ու վերեւը խաւարին պիտի մթնի, որովհետեւ խօսեցայ, որոշեցի ու չեմ զղջար ու չեմ դառնար անկէ։
29 Ձիաւորներուն ու նետաձիգներուն ձայնէն ամբողջ քաղաքը կը փախչի, թաւուտներուն մէջ կը մտնեն ու քարայրներուն վրայ կը մագլցին, բոլոր քաղաքները լքուած են ու անոնց մէջ մարդ չկայ։
30 Ու դուն աւերակ եղած ատեն ի՞նչ պիտի ընես, թէեւ կարմիր հագուստ հագնիս, թէեւ ոսկիի զարդեր զարդարուիս, թէեւ աչքերդ կապոյտ ներկով ներկես, զուր տեղը գեղեցկացած պիտի ըլլաս։ Սիրահարներդ քեզ պիտի արհամարհեն, անոնք քու կեանքդ պիտի փնտռեն։
31 Որովհետեւ ծնողի ցաւերուն պէս ցաւ մը լսեցի, աղջկան ցաւերուն պէս ցաւ մը, Սիոնի դուստրին ձայնը, որ կը հեծեծէ իր հոգիին համար, որ իր ձեռքերը կը տարածէ՝ ըսելով՝ Վա՜յ ինծի, որովհետեւ հոգիս մեռնողներուն առջեւ կ՚ուշաթափի։

ԳԼ. Ի՞Ը

1 Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ վազվզեցէ՛ք ու տեսէ՛ք ու գիտցէ՛ք ու անոր լայն հրապարակները փնտռեցէ՛ք, եթէ մարդ մը գտնէք, եթէ մէկը կայ որ դատաստան ընէ, ճշմարտութիւն փնտռէ, ես ալ անոր պիտի ներեմ։
2 Թէեւ Տէրոջ կեանքին երդնուին, սակայն սուտ պիտի երդնուին։
3 Տէր, աչքերդ ճշմարտութեան չե՞ն նայիր։ Զարկիր զանոնք ու չցաւցան, սպաննեցիր զանոնք ու խրատ չընդունեցին, երեսնին քարէ աւելի կարծր ըրին, դառնալ չուզեցին։
4 Ես ալ ըսի՝ Անշուշտ աղքատներ են, յիմարցան, որովհետեւ Տէրոջ ճամբան չգիտեն, իրենց Աստուծոյ դատաստանը չեն ճանչնար։
5 Մեծերուն պիտի երթամ ու անոնց հետ պիտի խօսիմ, որովհետեւ անոնք Տէրոջ ճամբան գիտեն, իրենց Աստուծոյ դատաստանը։ Բայց անոնք ալ միաբան կոտրեցին լուծը, կապերը պատռեցին։
6 Ասոր համար անտառէն առիւծ մը զարկաւ զանոնք, անապատի գայլ մը աւերեց զանոնք, ընդդէմ անոնց քաղաքներուն մէջ կը մռնչէ ամէն անոնց որ դուրս կ՚ելլէ, որովհետեւ շատ են անոնց յանցանքները, շատ են անոնց ետդարձները։
7 Ինչո՞ւ համար քեզ պիտի ներեմ։ Քու որդիներդ զիս լքեցին ու չեղածին երդնուեցան։ Յագեցուցի զանոնք, բայց շնութիւն ըրին ու խումբ խումբ պոռնկատան գացին։
8 Ուռած ձիեր եղան, ամէնքն ալ ընկերոջ կնոջ կը խրխնջան։
9 Ասոնց համար չպատժե՞մ, կ՚ըսէ Տէրը, ու այսպիսի ազգի մը վրէժս չլուծե՞մ։
10 Անոր պարիսպները բարձրացէ՛ք ու աւերեցէ՛ք, բայց բոլորովին մի՛ կործանէք, անոր ճիւղերը կտրեցէ՛ք, որովհետեւ Տէրոջը չեն։
11 Որովհետեւ Իսրայէլի տունն ու Յուդայի տունը ինծի դաւաճանեցին, կ՚ըսէ Տէրը։
12 Ուրացան Տէրը ու ըսին՝ Ան չէ, ու չարիք չպիտի գայ մեզի վրայ, սուր ու սով չպիտի տեսնենք։
13 Մարգարէները հով պիտի դառնան, որովհետեւ խօսք չկայ անոնց մէջ։ Այսպէս թող ըլլայ անոնց։
14 Ասոր համար զօրքերուն Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ՝ Որովհետեւ այս խօսքը ըսիք, ահա իմ խօսքերս քու բերանդ մէջ կրակ պիտի ըլլան ու այս ժողովուրդը՝ փայտ, ու զանոնք պիտի ուտէ։
15 Ահա ես ձեզի վրայ հեռուէն ազգ մը պիտի բերեմ, Իսրայէլի տո՛ւն, կ՚ըսէ Տէրը, հզօր ազգ մը, հնուընէ գոյութիւն ունեցող ազգ մը, ազգ մը որուն լեզուն չգիտես ու չես հասկնար անոր ինչ որ կը խօսի։
16 Անոր նետատուփը բացուած գերեզման մըն է, բոլորն ալ զօրաւոր մարդիկ են։
17 Ու քու հունձքդ ու հացդ պիտի ուտեն, քու որդիներդ ու դուստրերդ պիտի ուտեն, քու հօտերդ ու նախիրներդ պիտի ուտեն, քու խաղողդ ու թզենիներդ պիտի ուտեն, քու պարսպաւոր քաղաքներդ որոնց վրայ դուն կը վստահիս՝ սրով պիտի աւրեն։
18 Բայց այդ օրերուն ալ, կ՚ըսէ Տէրը, ձեզ բոլորովին պիտի չկորսնցնեմ։
19 Ու երբ որ ըսեն՝ Մեր Տէր Աստուածը ինչո՞ւ համար այս բոլոր բաները ըրաւ մեզի, դուն ալ անոնց պիտի ըսես՝ Ինչպէս որ դուք զիս լքեցիք ու ձեր երկրին մէջ օտարներուն ծառայեցիք, այնպէս ալ օտար երկրի մը մէջ օտարներուն պիտի ծառայէք։
20 Յակոբայ տունը այս բանը հռչակեցէ՛ք ու Յուդայի մէջ լսելի ընէ՛ք ու ըսէ՛ք՝
21 Ո՛վ անմիտ ու անհասկնալի ժողովուրդ, որ աչքեր ունիք ու չէք տեսներ, ականջներ ունիք ու չէք լսեր,
22 ինծմէ չե՞ք վախնար, կ՚ըսէ Տէրը, իմ առջեւէս չե՞ք դողար, որ ծովուն համար աւազը իբրեւ յաւիտենական սահման դրի, որ չանցնի զայն, ու թէեւ ալիքները կը գոռան, բայց չեն յաղթեր, թէեւ կը մռնչեն, բայց չեն անցնիր զայն։
23 Բայց այս ժողովուրդը սիրտ մը ունի որ ետդարձող ու ապստամբ է, ետդարձող ու գնացող է։
24 Ու իրենց սրտին մէջ չեն ըսեր՝ Եկէ՛ք վախնանք մեր Տէր Աստուածնիս, որ անձրեւ կու տայ, կանուխ ու ուշ անձրեւ իր ժամանակին, ու մեզի համար հունձքի շաբաթները կը պահպանէ։
25 Ձեր անօրէնութիւնները ասոնք խանգարեցին, ու ձեր մեղքերը զձեզ զրկեցին բարիքներէն։
26 Որովհետեւ ամբարիշտներ գտնուեցան իմ ժողովուրդիս մէջ, որսորդի պէս կը դիտեն, թակարդ կը լարեն, մարդիկ կը բռնեն։
27 Ինչպէս որ թռչուններով լեցուն վանդակ մը, այնպէս անոնց տուները նենգութեամբ լեցուն են, ասոր համար մեծցան ու հարստացան։
28 Ճարպեցան, փայլեցան, ու անոնց չարագործութիւնները անհամար եղան։ Դատաստան չդատեցին, որբին դատաստանը չդատեցին, որ յաջողին, ու աղքատներուն իրաւունքը չպաշտպանեցին։
29 Ասոնց համար չպատժե՞մ, կ՚ըսէ Տէրը, ու այսպիսի ազգի մը վրէժս չլուծե՞մ։
30 Սոսկալի ու զարհուրելի բան մը եղաւ երկրին մէջ։
31 Մարգարէները սուտ կը մարգարէանան, քահանաները իրենց ձեռքերով կը տիրապետեն, ու իմ ժողովուրդս այդպէս կ՚ուզէ։ Բայց ձեր վախճանին ի՞նչ պիտի ընէք։

ԳԼ. Ի՞Թ

1 Բենիամինի որդիներ, Երուսաղէմի միջէն ապաստան գտէ՛ք ու Թեկուայի մէջ փող հնչեցուցէ՛ք ու Բեթքերեմի վրայ դրօշակ բարձրացուցէ՛ք, որովհետեւ չարիք մը ու մեծ կոտորած մը հիւսիսէն կը նայի։
2 Գեղեցիկ ու նազելի դուստր Սիոնի կորսնցուցի։
3 Անոր վրայ հովիւներ իրենց հօտերով պիտի գան, անոր բոլորտիքը վրաններ պիտի զարնեն, ամէն մէկը իր տեղը պիտի արածեցնէ։
4 Անոր դէմ սրբութիւն հռչակեցէ՛ք, ելէ՛ք, կէսօրին վրայ երթանք։ Վա՜յ մեզի, որովհետեւ օրը կը մթնի, երեկոյին ստուերները կը տարածուին։
5 Ելէ՛ք, գիշերը երթանք ու անոր պալատները աւերեցէ՛ք։
6 Որովհետեւ Տէր Զաբաովթ այսպէս կ՚ըսէ՝ Ծառերը կտրեցէ՛ք ու Երուսաղէմի դէմ պաշարում շինեցէ՛ք, այս քաղաքը պիտի պատժուի, որովհետեւ անոր մէջ ամէն տեսակ ճնշում կայ։
7 Ինչպէս որ ջրհորը իր ջուրը կը հոսեցնէ, այնպէս ալ անիկա իր չարութիւնը կը հոսեցնէ։ Անոր մէջ բռնութիւն ու աւերում կը լսուի, հիւանդութիւններ ու վէրքեր միշտ իմ առջեւս կը գտնուին։
8 Երուսաղէ՛մ, խրատ ընդունէ՛, որպէս զի հոգիս քեզմէ չհեռանայ, որպէս զի քեզ աւերակ չընեմ, բնակիչ չմնացող երկիր մը։
9 Զօրքերուն Տէրը այսպէս կ՚ըսէ՝ Ամբողջ երկիրը ետեւէ ետեւ պիտի քաղեն իբրեւ խաղող, ձեռքդ նորէն ձեռքերուդ վրայ դարձո՛ւր ինչպէս խաղող քաղողին։
10 Ո՞ւմ հետ խօսիմ ու ո՞ւմ վկայութիւն տամ, որ լսեն։ Ահա անթլփատ է անոնց ականջը, ու չեն կրնար ունկնդրել։ Ահա Տէրոջ խօսքը նախատինք եղաւ անոնց համար, չեն հաճիր զայն։
11 Ասոր համար Տէրոջ սաստիկ բորբոքումով լեցուն եմ, զայն զսպելէ յոգնեցայ։ Զայն պիտի թափեմ փողոցի մանուկներուն վրայ ու երիտասարդներու ժողովին վրայ միասին, որովհետեւ ամուսինն ալ կնոջ հետ պիտի բռնուի, ծերն ալ՝ որ օրերուն հասած է։
12 Անոնց տուները ուրիշներուն պիտի անցնին, դաշտերն ու կիները միասին, որովհետեւ երկրի բնակիչներուն վրայ ձեռքս պիտի երկնցնեմ, կ՚ըսէ Տէրը։
13 Որովհետեւ փոքրէն մինչեւ մեծ ամէնքն ալ շահի հետեւ կը վազեն, մարգարէէն մինչեւ քահանան ամէնքն ալ խաբէութիւն կ՚ընեն։
14 Ու իմ ժողովուրդիս վէրքը հեշտ կը բժշկեն՝ ըսելով՝ Խաղաղութիւն, խաղաղութիւն, բայց խաղաղութիւն չկայ։
15 Ամօթի մէջ կը գտնուին, որովհետեւ գարշելի բան ըրին, բայց բնաւ չամչցան, ո՛չ ալ գիտցան թէ ինչ է ամօթ։ Ասոր համար պիտի իյնան անոնք որ կ՚իյնան, պատուհասի ժամանակ պիտի կործանին, կ՚ըսէ Տէրը։
16 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ՝ Ճամբաներուն վրայ կեցէ՛ք ու տեսէ՛ք ու հին ճամբաներուն մասին հարցուցէ՛ք, թէ ո՞ր է բարի ճամբան, ու անոր մէջ գացէ՛ք, ու հոգիներուդ հանգիստ պիտի գտնէք։ Բայց ըսին՝ Չենք գար։
17 Ու ձեզի վրայ պահապաններ կարգեցի՝ ըսելով՝ Փող հնչելուն ձայնին ականջ դրէ՛ք։ Բայց ըսին՝ Չենք ուզեր ականջ դնել։
18 Ասոր համար, ազգե՛ր, լսեցէ՛ք, ու ժողովո՛ւրդ, գիտցի՛ր թէ ինչ է անոնց մէջ։
19 Երկի՛ր, լսէ՛, ահա չարիք մը կու գամ այս ժողովուրդին վրայ, անոնց խորհուրդներուն պտուղը, որովհետեւ իմ խօսքերուս ականջ չդրին ու իմ օրէնքս ալ մերժեցին։
20 Ինչո՞ւ համար ինծի Սաբայէն խունկ կը բերեն ու հեռաւոր երկրէն դարչինի ցօղուն։ Ձեր ողջակէզները ընդունելի չեն, ձեր զոհերը հաճելի չեն ինծի։
21 Ասոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ՝ Ահա ես այս ժողովուրդին առջեւ պիտի դնեմ պատուհասներ, որոնց վրայ հայրեր ու որդիներ միասին պիտի գայթակղին, դրացի ու բարեկամ միասին պիտի կորսուին։
22 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ՝ Ահա հիւսիսի երկրէն ժողովուրդ մը կու գայ, մ

ու բոլոր հիւսիսի ազգաւորչիները, և իմ ծառայ Յակոբին տուր Յակոբայ թագաւորը պիտի առնեմ, կ'ըսէ Տէրը, ու զանոնք աս երկրիս վրայ, և անոր բնակիչները վրայ, ու բոլոր աս շրջակայ ազգերուն վրայ պիտի բերեմ, ու զանոնք նզովածի պէս բնաջինջ պիտի ընեմ, և զանոնք պարսաւի ու սուլելու խնդութիւն պիտի ընեմ, ու յաւիտենական աւերակի պիտի դարձընեմ։ Եւ անոնցմէ ցնծութեան ձայնը և ուրախութեան ձայնը, փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը, աղօրիքին ձայնը ու ճրագին լոյսը պիտի կորսընցընեմ. Եւ աս բոլոր երկիրը անապատ ու ամայութիւն պիտի ըլլայ. և աս ազգերը ծառայեն Բաբելոնի թագաւորին պիտի ծառայեն։

Ու երբոր եօթանասուն տարին լմննան, կ'ըսէ Տէրը, Քաղդէացւոց երկրին թագաւորին, ու ան ազգին այդ անութիւն պիտի ընեմ իրենց անօրէնութեանը համար. նաև Քաղդէացւոց երկրին այդ ընեմ, կ'ըսէ Տէրը, և զանիկայ յաւիտենական ամայութեան պիտի դարձընեմ։ Ու ան երկրին վրայ պիտի բերեմ ան բոլոր խօսքերը որ ես անոր դէմ խօսեցայ, այսինքն Երեմիային բոլոր ազգերուն վրայով բրած մարգարէութեանը աս գրքին մէջ գրուած բոլոր բաները։ Վասնզի զանոնք ալ՝ շատ ազգեր ու մեծ թագաւորներ՝ իրենց ծառայ պիտի բնեն. ու ես անոնց հատուցում պիտի ընեմ՝ իրենց բրածներուն ու իրենց ձեռագործը գործքերուն համեմատ։

Վասնզի Իսրայէլին Տէր Աստուածը ինծի այսպէս ըսաւ. Ա՛ս բարկութեան գինիին գաւաթը ձեռքէս առ, ու զանիկայ խմցնէ բոլոր ազգերուն՝ որոնց որ ես քեզ կը խրկեմ. Եւ խմեն ու խուովին, ու անոնց մէջը խրկած սուրիս երեսէն յիմնարին։ Ասոր Տէրոջը ձեռքէն գաւաթը առի ու խմցուցի ան բոլոր ազգերուն, որոնց որ Տէրը զիս խրկեց. Երուսաղէմին

ու Յուդայի քաղաքներուն, և անոր թագաւորներուն, — անոր իշխաններուն՝ որ պանդակ անապատ, ամայութիւն, անարգանք ու անէծք ընէ, ինչպէս որ այսօր կ'երեւնայ. Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին, և անոր ծառաներուն ու իշխաններուն, ու անոր բոլոր ժողովուրդին. Ու բոլոր խառնիճաղանճ ժողովուրդներուն, ու Հուս երկրին բոլոր թագաւորներուն, ու Փղշտացւոց երկրին բոլոր թագաւորներուն, այսինքն Աշկաղոնի, Գազայի ու Եկրոնի և Ազովտոսի մնացորդին. Եդոմին, ու Մովաբին, ու Ամմոնի որդւոցը. Ու Տիւրոսի բոլոր թագաւորներուն, ու Սիդոնի բոլոր թագաւորներուն, և ծովուն անդին կողմը եղող կղզիներու թագաւորներուն. Դադանին, ու Թեմային, և Նոսզին, ու ամէն էրէնց մօրուքին ծայրերը կտրողներուն. Ու Արաբացւոց բոլոր թագաւորներուն, ու անապատը բնակող խառնիճաղանճ ժողովուրդին բոլոր թագաւորներուն. Ու Զամբրիի բոլոր թագաւորներուն, ու Եղամի բոլոր թագաւորներուն, ու Մարաց բոլոր թագաւորներուն. Ու իրարու մօտ կամ հեռու եղող հիւսիսի բոլոր թագաւորներուն, ու երկրի երեսին վրայ եղող երկրիս բոլոր թագաւորութիւններուն իմացուր. և անոնցմէ ետքը Սիսակի թագաւորը պիտի խմէ։ Ու անոնց ըսես, Զօրաց Տէրը Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Խմեցէք, ու գինովցէք, ու փսխեցէք, և ձեր մէջը խրկելու սուրիս երեսէն ինկէք, ու մի ելլէք։ Ու թէ որ գաւաթը քու ձեռքէդ առնել չուզեն խմելու համար, ան առնելը անոնց ըսես, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ընչուչ պիտի խմէք. Վասնզի ահա ես իմ անունով կոչուած քաղաքին վրայ չարիք բերելու սկսայ. միթէ դուք անպատիժ պիտի մնաք. անպատիժ պիտի չմնաք, քանզի երկրիս բոլոր բնակիչներուն վրայ սուր պիտի կանչեմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։

30 Ասաւ դուն աս բոլոր խօսքերը անոնց մարգարէանալով՝ անոնց ըսես, Տէրը բարձրէն պիտի գոռայ, ու իր սուրբ բնակութենէն իր ձայնը պիտի տայ. իր բնակարանին վրայ ահարկու ձայնով պիտի գոռայ, խաղողի կոխողներուն պէս՝ երկրիս բոլոր բնակիչներուն պատասխան պիտի տայ:
31 Ընդ բարձր ձայնը մինչև երկրիս ծայրերը պիտի հասնի, վասն զի Տէրը ազգերուն հետ դատաստան ունի. անիկայամէն մարմնոյ հետ դատ պիտի վարէ, ու ամբարիշտները սուրի պիտի տայ, կ'ըսէ Տէրը:
32 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա չարիք պիտի ելլէ, ազգէ ազգի վրդով մեծ մրրիկ պիտի ելլէ:
33 Ու այն օրը Տէրոջմէ սպանուածները երկրիս մէկ ծայրէն մինչև երկրիս միւս ծայրը պիտի ըլլան. անոնց համար սուգ պիտի չընուի, անոնք պիտի չժողվուին, ու պիտի չթաղուին. երկրի երեսին վրայ աղբի պէս պիտի ըլլան:
34 Ողբացէք հով հովիւներ՝ ու աղաղակեցէք, և մոխրի մէջ թաւալեցէք՝ հով հօտին ընտիրները. վասն զի ձեր մորթուելու և ցիրուցան ըլլալու օրերը լրացած է, ու պատուական անօթի պէս պիտի իյնաք:
35 Ու հովիւներուն փախչելու ձամբան՝ ու հօտին ընտիրներուն ազատուելու
36 միջոցը պիտի կորսուի: Հովիւներուն աղաղակին ձայնը, և հօտին ընտիրներուն առնալուն յոյնը կայ. վասն զի Տէրը անոնց արօտները
37 կործանեցուց. Ու Տէրոջը սաստիկ բարկութենէն երեսէն խաղաղութեան բնակարանները ամայութեան
38 դարձան: Առիւծի պէս իր բնակարանը թողուց. քանզի բռնաւորին բարկութենէն, ու անոր սաստիկ բարկութենէն երեսէն՝ անոնց երկիրը ամայի եղաւ:

ԳԼՈՒԽ ԽՀ

1 Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին թագաւորութեան

Տէրոջմէ այս խօսքը եղաւ՝ ըսելով,
2 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Տէրոջը տանը գաւթին մէջը կայնէ, ու Տէրոջը տունը երկրպագութեան ընելու եկող Յուդայի բոլոր քաղաքներուն խօսէ ան ամէն խօսքերը՝ որ քեզի պատուիրեցի անոնց խօսելու համար. մէկ խօսք մը եւս մի
3 ձգեր. Գուցէ մտիկ ընեն ու ամէն մարդ իր չար ճամբայէն դառնայ. ես ալ զղջամ՝ ան չարիքին համար՝ որ անոնց չար գործքերուն պատճառով իրենց վրայ բերելու կը խորհիմ:
4 Նաև անոնց ըսես. Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Եթէ որ ինծի մտիկ չընելով՝ ձեր առջեւը դրած օրէնքիս
5 մէջ չգաղթէք, Ու ձեզի խրկած ծառաներուս մարգարէներուն խօսքերը մտիկ չընէք, որ կանուխ ելլելով զանոնք կը խրկէի, ու դուք մտիկ
6 չըրիք. Ես տունը աս տունը Սիլոմի պէս պիտի ընեմ, և աս քաղաքը երկրիս բոլոր ազգերուն առածի նման պիտի ընեմ:
7 Ու քահանաները, և մարգարէները, ու բոլոր ժողովուրդը լսեցին, երբոր Երեմիա Տէրոջը տանը մէջ այս խօսքերը կը խօսէր:
8 Ու երբոր Երեմիա վերցուց այն բոլոր խօսքերը զրուցելը՝ որ Տէրը հրամայեր էր բոլոր ժողովուրդին խօսելու, քահանաները ու մարգարէները ու բոլոր ժողովուրդը զանիկայ բռնեցին ու ըսին, Դուն անպատճառ պիտի մեռնիս:
9 Ինչո՞ւ համար Տէրոջը անունովը մարգարէութիւն ըրիր՝ ըսելով, Այս տունը Սիլոմի պէս պիտի ըլլայ, ու աս քաղաքը աւերակ պիտի ըլլայ, և հոն բնակիչ պիտի չըլլայ. ու բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը տանը մէջ Երեմիային վրայ ժողվուեցաւ:
10 Ու երբոր Յուդայի իշխանները այս բանները լսեցին, թագաւորին տունէն Տէրոջը տունը ելան, և Տէրոջը նոր դրանը մուտքը նստան:
11 Ու քահանաները և մարգարէները իշխաններուն ու բոլոր ժողովուրդին խօսեցան ու ըսին, Այս մարդը մեռնելու արժանի է,

քանզի աս քաղաքիս դէմ մարգարէութիւն ըրաւ , ինչպէս որ դուք ձեր ականջներովը լսեցիք :

12 Ու Երեմիա բոլոր իշխաններուն
ու բոլոր ժողովուրդին խօսեցաւ ,
ու ըսաւ , Տէրը զիս խրկեց որ աս
տանը ու աս քաղաքիս վրայով ձեր
լսած բոլոր խօսքերը զուշակէ մար-
13 գարէութիւն ընեմ : Ուրեմն ձեր
ճամբաները ու գործերը ուղղեցէք , ու ձեր Տէր Աստուծոյն ձայնը
մարկ ըրէք . և Տէրը ձեր վրայով
ըսած չարիքին համար պիտի զղջայ :
14 Բայց ես ահա ձեր ձեռքն եմ . ձեր
աչքին աղէկ ու չիտակ երեցածը
15 ըրէք ինծի . Սակայն աղէկ դիտեցէք որ եթէ դուք զիս մեռցընէք ,
ձեր վրայ ու աս քաղաքիս վրայ
և անոր բնակիչներուն վրայ անշուշտ
անմեղ արեան պատիժը պիտի
բերէք . վասն զի ճշմարտապէս
Տէրը զիս ձեզի խրկեց , որ աս
բոլոր խօսքերը ձեր ականջներուն
պատգամեմ :

16 Ուստի առներ իշխանները ու բոլոր
ժողովուրդը քահանաներուն ու
մարգարէներուն ըսին , Այս մարդը
մեռնելու արժանի չէ . վասն զի
մեր Տէր Աստուծոյն անունովը մեզի
17 խօսեր է : Ու երկրին ծերերէն
քանի մը մարդիկ ելան , և ժողովուրդին բոլոր ժողովքին խօսեցան՝
18 ըսելով , Յուդայի Եզեկիա թագաւորին օրերը Մորաշտի Միքիա մարգարէութիւն ըրաւ . և
բոլոր Յուդայի ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ , Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Սիօն ագարակի պէս
պիտի հերկուի , ու Երուսաղէմ
աւերակներու դէզեր , ու Տէրոջը
տանը լեռը անտառի բարձր տեղերու պէս պիտի ըլլայ :
19 Միթէ Յուդայի Եզեկիա թագաւորը , ու
բոլոր Յուդա զանիկայ մեռցուցի՞ն . չէ՞ որ անիկայ Տէրոջմէ
վախնալով՝ Տէրոջը առջևը աղօթք
ըրաւ , և Տէրը անոնց վրայով ը-
սած չարիքին համար զղջաց . ու-
րեմն մենք մեծ չարիք մը ըրած
կ'ըլլանք մեր անձերուն :

20 Ու նաև Կարիաթարիմէն Սեմա-
53

յիայի որդի Ուրիա անունով
մը կար , որ Տէրոջը անունովը
մարգարէութիւն կ'ընէր . և ա-
նիկայ աս քաղաքիս վրայ ու աս
երկրին վրայ Երեմիային բոլոր խօս-
քերուն պէս մարգարէացաւ : Ու 21
երբոր Յովակիմ թագաւորը , ու
անոր բոլոր զօրաւորը մարդիկը , ու
բոլոր իշխանները անոր խօսքերը
լսեցին , թագաւորը ուզեց որ զա-
նիկայ մեռցընէ . բայց Ուրիա
բանը լսելով վախցաւ , ու փախաւ
Եգիպտոս գնաց : Եւ Յովակիմ 22
թագաւորը մարդիկներ խրկեց Եգիպտոս . Ակբորի որդին Եղնաթանը , ու անոր հետ քանի մը
մարդիկ Եգիպտոս . Եւ ա- 23
նոնք Ուրիան Եգիպտոսէն հանեցին , ու զանիկայ Յովակիմ թագաւորին բերին . ան ալ զանիկայ
սրով զարկաւ , ու անոր մարմինը
ժողովուրդին որդւոցը գերեզմանները նետեց : Բայց Սափանի որ- 24
դւոյն Ակիկամին ձեռքը Երեմիային հետ էր , որ չըլլայ թէ անիկայ
ժողովուրդին ձեռքը մատնուելով՝
մեռցուի :

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

Յուդայի թագաւորին Յովսիայի 1
որդւոյն Եզեկիայեն թագաւորութեանը սկիզբը՝ Տէրոջը կոչմանէ Երեմիային աս խօսքը եղաւ ,
ըսելով ,

Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ . Վե- 2
րի կապեր ու լուծեր շինէ , ու զանոնք պարանոցիդ վրայ դիր . Եւ 3
զանոնք Երուսաղէմ Յուդայի Եզեկիա թագաւորին եկող դեսպաններուն ձեռքովը Եդոմի թագաւորին , ու Մովաբի թագաւորին ,
ու Ամմոնի որդւոցը թագաւորին ,
և Տիւրոսի թագաւորին , ու Սիդոնի թագաւորին խրկէ . Եւ անոնց 4
պատուէր աս իրենց տէրերուն
համար ու ըսես , Զօրաց Տէրը
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ձեր տէրերուն ասանկ ըսէք ;
Ես իմ մեծ զօրութեամբս ու եր- 5
կընցած բազուկովս երկիրը , մարդը ու երկրի երեսին վրայ եղող

անասունները սովզծեցի , և զանի-
կայ կու տամ , որուն որ իմ աչքիս
6 առջևը հաճոյ կ'երևնայ ։ Եւ
հիմա ասա բոլոր երկիրներըս ես իմ
ծառայիս՝ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը կու տամ ,
ու դաշտի գազաններն ալ անոր կու
տամ , որ անոր ծառայութիւն ը-
7 նեն ։ Եւ բոլոր ազգերը ծառայու-
թիւն պիտի ընեն անոր , ու անոր
որդւոյն , ու անոր որդիին որդւոյն ,
մինչև որ անոր երկրին ժամանակն
ալ հասնի , ու զանիկայ ալ շատ
ազգեր ու մեծ թագաւորներ իրենց
8 ծառայ ընեն ։ Եւ ան ազգը կամ
թագաւորութիւնը որ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծա-
ռայութիւն չընկեր , ու իր պարա-
նոցը Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին լուծին
տակը չդներ , ան ազգին սրով ,
սովով ու ժանտախտով այցելու-
թիւն պիտի ընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը ,
մինչև որ զանոնք անոր ձեռքովը
հատցընեմ ։

9 Եւ դուք մարգարէներուն , բաղդ նայողներուն ,
երազատեսներուն , դուշակողներուն
ու կախարդներուն՝ որոնք ձեզի կը
խօսին՝ ըսելով , Նաբուգոդոնոսոր թագա-
10 ւորին ծառայ պիտի չըլլաք ։ Վասն-
զի անոնք ձեզի սուտ մարգարէու-
թիւն կ'ընեն . որպէս զի ձեր երկ-
րին վրայէն ձեզ հեռացընեն , ու ես
ձեզ վռնտեմ , ու կորստիք ։
11 Բայց իր պարանոցը Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորին լուծին տակը դնող և
անոր ծառայութիւն ընող ազգը
անշուշտ իր երկրին վրայ հանգիստ
պիտի թողում , կ'ըսէ Տէրը , ու
պիտի մշակէ զանիկայ , ու անոր
մէջը պիտի բնակի ։

12 Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին
ալ ասա բոլոր խօսքերուն համեմատ
պատգիչ ու ըսի , Ձեր պարա-
նոցը Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին լու-
ծին տակը դրէք և անոր ու անոր
ժողովուրդին ծառայութիւն ընէք ,
13 որ ապրիք ։ Ինչո՞ւ համար դուն
ու քու ժողովուրդդ սրով , սովով
ու ժանտախտով մեռնիք , ինչպէս
որ Տէրը Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին
ծառայութիւն չընող ազգին համար
խօսեցաւ ։ Եւ դուք մի՛կ մի՛ 14
ընէք ան մարգարէներուն խօսքերը ,
որոնք ձեզի կը խօսին՝ ըսելով ,
Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծառայ պի-
տի չըլլաք . վասն զի անոնք ձեզի
սուտ մարգարէութիւն կ'ընեն .
15 Վասնզի ես զանոնք չխրկեցի՝ կ'ըսէ
Տէրը , հապա անոնք իմ անունովս
սուտ մարգարէութիւն կ'ընեն ,
որպէս զի ես ձեզ վռնտեմ , և
դուք ու ձեզի մարգարէութիւն ը-
նող մարգարէները կորստիք ։

16 Եւ ես քահանաներուն և ասա բո-
լոր ժողովուրդին պատգիչ ու ը-
սի , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ձեր
մարգարէներուն խօսքերը մի՛կ մի՛
ընէք՝ որոնք ձեզի մարգարէութիւն
կ'ընեն՝ ըսելով , Վիճա Տէրոջը տա-
նը անօթները մեռնէս Բաբելոնէն
հիմա պիտի բերուին . քանզի անոնք
սուտ մարգարէութիւն կ'ընեն ձեզի .
17 Անոնց մի՛կ մի՛ ընէք . Բաբելոնի
թագաւորին ծառայեցէք , որ ապ-
րիք . ինչո՞ւ այս քաղաքը աւերակ
ըլլայ ։ 18 Բայց թէ որ անոնք մար-
գարէներ են , ու թէ որ անոնց
քովը Տէրոջը խօսքը կայ , թող հի-
մա զօրաց Տէրոջը աղօթք ընեն , որ
Տէրոջը տանը մէջ , և Յուդայի
թագաւորին տանը մէջ , ու Երու-
սաղէմի մէջ մնացած անօթները
Բաբելոն չերթան ։ 19 Վասն զի
զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ սիւնե-
րուն ու ծովին և սկիներուն
րուն ու աս քաղաքիս մէջ մնացած
անօթներուն վրայով , 20 Որոնք Բա-
բելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագա-
ւորը չառաւ , երբոր Յուդայի
թագաւորը Յովակիմի որդին Յե-
քոնիան , և Յուդայի ու Երուսա-
ղէմի բոլոր ազնուականները Երու-
սաղէմէն Բաբելոն գերի տարաւ .
21 Այո զօրաց Տէրը Իսրայէլին
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ Տէրոջը
տանը մէջ , և Յուդայի թագաւո-
րին տանը մէջ ու Երուսաղէմի
մէջ մնացած անօթներուն համար .
22 Անոնք Բաբելոն պիտի տարուին ,
և հոն պիտի մնան մինչև այն օրը՝
որ անոնց այցելութիւն ընեմ՝ , կ'ը-

ակ Տէրը , եւ ոչ զանոնք պիտի հա-
նեմ , ու աս տեղը պիտի դարձընեմ :

ԳԼ · ԻԸ

1 Ու եղաւ որ նոյն տարին՝ Յուդայի
թագաւորին Սեդեկիայեն թա-
գաւորութեանը սկիզբը չորրորդ
տարւոյն հինգերորդ ամսուն Գա-
բաւոնէն եղող Ազուրի որդին Ան-
նիա մարգարէն՝ Տէրոջը տանը մէջ
քահանաներուն ու բոլոր ժողովուր-
դին առջեւը խնդի խօսեցաւ ու ը-
2 սաւ , Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին
Աստուածը այսպէս կը խօսի ու
կ'ըսէ . Բաբիլոնի թագաւորին
3 լուծը կոտրեցի . Մինչեւ երկու
տարի Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորին աս տեղէն առած ու
Բաբիլոն տարած Տէրոջը տանը բո-
լոր անօթները աս տեղը պիտի դար-
4 ձընեմ . Ու Յուդայի թագաւորը
Յովակիմի որդին Յեքոնիան , ու
Բաբիլոն գացած Յուդայի բոլոր
գերիները աս տեղը պիտի դարձը-
նեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , վասն զի Բա-
բիլոնի թագաւորին լուծը պիտի
կոտրեմ :

5 Ու Երեմիա մարգարէն Տէրոջը
տանը մէջ կայնող քահանաներուն
ու բոլոր ժողովուրդին աչքին առ-
ջեւը Անանիա մարգարէին խօսեցաւ .
6 Ու Երեմիա մարգարէն ըսաւ , Ա-
մէն . Տէրը այնպէս ընէ . Տէրը
քու մարգարէացած խօսքերդ հաս-
տատէ , ու Տէրոջը տանը անօթները
ու բոլոր գերիները Բաբիլոնէն աս
7 տեղը դարձընէ : Բայց հիմա քու
ականջներուդ ու բոլոր ժողովուրդին
ականջներուն աս իմ ըսելու խօսքս
8 մոխկ ըրէ . Անժամ առաջ ու քեզմէ
առաջ՝ սկիզբէն ի վեր եղող մար-
գարէները շատ երկիրներու դէմ ու
մեծ թագաւորութեանց դէմ պա-
տերազմի , չարիքի ու ժանտախտի
9 վրայով մարգարէացան : Երբոր
մէկ մարգարէ մը խաղաղութիւն կը
մարգարէանայ , ու ան մարգարէին
խօսքը կը կատարուի , ան առեն
կը հասկըցուի որ անիկայ Ճշմար-
տապէս Տէրոջմէ խրկուած մարգարէ
մըն է :

10 Ան առեն Անանիա մարգարէն
Երեմիա մարգարէին պարանոցէն
լուծը առաւ ու զանիկայ կոտրեց :
11 Ու Անանիա բոլոր ժողովուրդին
աչքին առջեւը խօսեցաւ ու ըսաւ ,
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ասկէ երկու
տարի Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորին լուծը ամէն ազգերուն
պարանոցին վրայէն այսպէս պիտի
կոտրեմ՝ , ու Երեմիա մարգարէն իր
ճամբան գնաց :

12 Ու Անանիա մարգարէն Երեմիա
մարգարէին պարանոցին վրայէն լու-
ծը կոտրելէն ետքը՝ Տէրոջը խօսքը
13 Երեմիային եղաւ՝ ըսելով , Գնա
Անանիային խօսէ՝ ու ըսէ , Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Դուն փայտէ լու-
ծերը կոտրեցիր , սակայն անոնց
տեղը երկաթէ լուծեր պիտի շինես :
14 Վասն զի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ես բո-
լոր ազգերուն պարանոցին վրայ եր-
կաթէ լուծ դրի , որ Բաբիլոնի
Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծա-
ռայութիւն ընեն . և անոր պիտի
ծառայեն . դաշտի գազաններն ալ
անոր տուի :

15 Ու Երեմիա մարգարէն Անանիա
մարգարէին ըսաւ , Լսէ՛ հիմա Ան-
անիա , Տէրը քեզ խրկած չէ ,
ու դուն աս ժողովուրդը սուտին յու-
սացուցիր : Անոր համար Տէրը 16
այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քեզ երկրի
երեսին վրայէն պիտի վռընտեմ .
դուն աս տարի պիտի մեռնիս , վասն
զի Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն
խօսեցար : Ու Անանիա մարգարէն 17
աս տարւոյն եօթներորդ ամսուն մէջ
մեռաւ :

ԳԼ · ԼԹ

Ասոնք են ան նամակին խօսքերը , 1
որ Երեմիա մարգարէն Երուսա-
ղեմէն խրկեց գերիներուն մնացած
ծերերուն , քահանաներուն և մար-
գարէներուն ու բոլոր ժողովուր-
դին , որոնք Նաբուգոդոնոսոր Ե-
րուսաղեմէն Բաբիլոն քշեր էր ,
Յեքոնիա թագաւորը և թագու- 2
հին ու պալատականները , Յու-
դայի ու Երուսաղեմի իշխանները ,

ու հիւանդը և դարբիններըը Ե-
3 րուսաղեմէն եկեր էին զայն, Սափանի որդւոյն Ագեաստայեն ու Կեղկիայի որդւոյն Պաշհուրեն ձեռքովը, (որ զանոնք Յուդայի թագաւորը Սեդեկիան Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին Բաբիլոն խրկեր էր,) ըսելով.

4 Այսպէս կ'ըսէ զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը բոլոր գերիներուդ՝ որոնք Երուսաղեմէն Բաբիլոն
5 քշել տուեր եմ. Տուներ շինեցէք ու բնակեցէք. պարտէզներ տնկեցէք ու անոնց պտուղը կե-
6 րէք. Կիներ առէք և տղաքներ ու աղջիկներ ունեցէք. ու ձեր տղոց կիներ առէք, և ձեր աղջիկները էրիկներու տուէք որ տղաքներ ու աղջիկներ ծնանին. և
7 հոն բազմացէք ու չքչինաք: Ու ան քաղաքին խաղաղութիւնը փնտռեցէք, ուր որ ձեզ քշել տուեր եմ, և անոր համար Տէրոջը աղօթք ըրէք. վասն զի անոր խաղաղու-
թիւնովը ձեզի խաղաղութիւն կ'ըլ-
8 լայ: Վասն զի զօրաց Տէրը Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ձեր մէջը եղող ձեր մարգարէները, ու ձեր բաղդ նայողները ձեզ չխաբեն, և ձեր տեսնելիք տուած երազ-
9 ներուն մտիկ մի ընէք: Վասն զի անոնք իմ անունովս սուտ մարգարէութիւններ կ'ընեն ձեզի. զանոնք ես չխրկեցի՝ կ'ըսէ Տէրը:
10 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Երբոր Բաբիլոնին եօթանասուն տարին լմընայ, ձեզի պյտկութիւն պիտի ընեմ, և ձեզ աս տեղս դարձնելով՝ իմ բարի խոստմունքս ձեր վրայ պի-
11 տի կատարեմ: Վասն զի ես ձեր վրայով խորհած խորհուրդներս գիտեմ՝ կ'ըսէ Տէրը, անոնք չէ որ խաղաղութեան խորհուրդ-
12 ներ են և ոչ թէ չարիքի: Ու դուք ինծի պիտի կանչէք, և պիտի երթաք ու ինծի աղօթք պիտի ը-
13 նէք, և ձեզի պիտի լսեմ: Ու զիս պիտի փնտռէք, և պիտի գըտ-
նէք. վասն զի ձեր բոլոր սրտովը
14 պիտի գտնուիմ՝ կ'ըսէ Տէրը, և ձեր գերութիւնը եւս պիտի դարձընեմ. ու ձեզ պիտի ժողվեմ բոլոր ազգերէն ու ան բոլոր տեղերէն՝ ուր որ ձեզ քշեր էի, կ'ըսէ Տէրը, և ձեզ պիտի դարձընեմ ան տեղը՝ ուսկից որ ձեզ գերութեան քշել տուի: (Ա֊ սան զի դուք ըսիք թէ Տէրը մեզի Բաբիլոնի մէջ մարգարէներ հանեց:)

16 Վասն զի Դաւիթի աթոռին վրայ նստող թագաւորին համար, ու ան քաղաքիս մէջը բնակող բոլոր ժողովուրդին համար՝ ձեզի հետ գերութեան չգացող եղբայրներնուդ
17 համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես անոնց մէջ պիտի խրկեմ սուրը, սովը ու ժանտախտը, և զանոնք խիստ գէշ թուզերուն պէս պիտի ընեմ, որոնք գէշութենէն չեն ուտուիր.
18 Ու զանոնք սրով, սովով ու ժանտախտով պիտի հալածեմ, և զանոնք նեղութիւն կրելու պիտի մատնեմ երկրի բոլոր թագաւորութիւններուն մէջ. ու զանոնք անէծքի, զարմանքի, սուլելու, ու նախատինքի էնդհակառակ պիտի ընեմ ան բոլոր ազգերուն մէջ՝ ուր որ զա-
19 նոնք պիտի քշեմ. Վասնզի ես խօսքերս մտիկ չըրին՝ կ'ըսէ Տէրը, երբոր իմ ծառաներս մարգարէները անոնց խրկեցի, կանուխ կելլելով ու խրկելով. ու դուք մտիկ չըրիք՝
20 կ'ըսէ Տէրը: Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք՝ ով դուք բոլոր գերիներդ՝ որ ես Երուսաղեմէն
21 Բաբիլոն խրկեցի: Իմ անունովս ձեզի սուտ մարգարէութիւն ընող Կողեխայի որդւոյն Աքաաբին ու Մաասիայի որդւոյն Սեդեկիային վասնզի ասոնք պիտի
22 մատնեմ Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը՝ կ'ըսէ Տէրը, և անոնք պիտի սպանուիմ՝ կ'ըսէ Տէրը, և ձեր գերութիւնը եւս պիտի դարձընեմ. ու ձեզ պիտի ժողվեմ բոլոր ազգերէն ու ան բոլոր տեղերէն՝ ուր որ ձեզ քշեր էի, կ'ըսէ Տէրը, և ձեզ պիտի դարձընեմ ան տեղը՝ ուսկից որ ձեզ գերութեան քշել տուի: (Ա֊ սան զի դուք ըսիք թէ Տէրը մեզի Բաբիլոնի մէջ մարգարէներ հանեց:)

16 Վասն զի Դաւիթի աթոռին վրայ նստող թագաւորին համար, ու ան քաղաքիս մէջը բնակող բոլոր ժողովուրդին համար՝ ձեզի հետ գերութեան չգացող եղբայրներնուդ
17 համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես անոնց մէջ պիտի խրկեմ սուրը, սովը ու ժանտախտը, և զանոնք խիստ գէշ թուզերուն պէս պիտի ընեմ, որոնք գէշութենէն չեն ուտուիր.
18 Ու զանոնք սրով, սովով ու ժանտախտով պիտի հալածեմ, և զանոնք նեղութիւն կրելու պիտի մատնեմ երկրի բոլոր թագաւորութիւններուն մէջ. ու զանոնք անէծքի, զարմանքի, սուլելու, ու նախատինքի էնդհակառակ պիտի ընեմ ան բոլոր ազգերուն մէջ՝ ուր որ զա-
19 նոնք պիտի քշեմ. Վասնզի ես խօսքերս մտիկ չըրին՝ կ'ըսէ Տէրը, երբոր իմ ծառաներս մարգարէները անոնց խրկեցի, կանուխ կելլելով ու խրկելով. ու դուք մտիկ չըրիք՝
20 կ'ըսէ Տէրը: Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք՝ ով դուք բոլոր գերիներդ՝ որ ես Երուսաղեմէն
21 Բաբիլոն խրկեցի: Իմ անունովս ձեզի սուտ մարգարէութիւն ընող Կողեխայի որդւոյն Աքաաբին ու Մաասիայի որդւոյն Սեդեկիային վասնզի ասոնք

ԴԱՆ. Ա.

Տէրոջը կողմանէ Երեմիայէն եղած 1
խօսքն է՝ որ ըսաւ, Իսրայէլին 2
Տէր Աստուածը այսպէս կը խօսի
ու կ՚ըսէ, Ինչը քեզի ըսած խօս-
քերս գիրքի մը մէջ գրէ. Վասնզի 3
ահա օրեր կու գան՝ կ՚ըսէ Տէրը,
որ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին և
Յուդային գերութիւնը պիտի դար-
ձընեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը, ու զանոնք
իրենց հայրերուն տուած երկիրս
պիտի դարձընեմ, ու զանիկայ պի-
տի ժառանգեն։

Եւ Իսրայէլին համար ու Յու- 4
դային համար Տէրոջը ըսած խօս-
քերըասոնք են. Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ. Սոսկալի ձայն լսեցինք, 5
վախ կայ ու խաղաղութիւն չը-
կայ։ Հիմա հարցուցէ՛ք ու տես- 6
ա՛ք, թէ արդեօք էրիկ մար-
դը զաւակ կը ծնանի՞. ինչո՞ւ
համար ամէն կորիճը՝ ծննդական
ինոջ պէս ձեռքերը մէջքը դրած,
ու բոլոր երեսները դեղնած կը
տեսնեմ։ Այ, քանզի անիկայ 7
մեծ օր է. անոր պէս չկայ. ու ա-
նիկայ Յակոբին նեղութեան ժա-
մանակ պիտի ըլլայ. բայց անկէ
պիտի ազատի. Այո՛ զի ան օրը՝ 8
կ՚ըսէ զօրաց Տէրը, անոր լուծը
քու պարանոյկդ պիտի կոտրեմ, և
քու կապերդ պիտի փրցընեմ, ու
զանիկայ մէյմըն ալ օտարները պի-
տի չծառայեցընեն. Հապա անոնք 9
իրենց Տէր Աստուծոյն ու իրենց
Դաւիթ թագաւորին ծառայու-
թիւն պիտի ընեն, որն որ ես պի-
տի հանեմ անոնց։ Բայց դուն 10
մի վախնար իմ ծառաս Յակոբ՝ ին վախ-
նար՝ կ՚ըսէ Տէրը, ու մի՛ Իսրայէլ՝
մի զարհուրիր. քանզի ահա ես
քեզ հեռուէն և քու սերունդդ
իրենց գերութեանը երկրէն պիտի
ազատեմ. ու Յակոբ պիտի դար-
նայ, և հանդարտ ու հանգիստ պի-
տի ըլլայ. և ոեւէ վախցընող
պիտի չըլլայ. Այո՛ զի ես քեզ 11
ազատելու համար քեզի հետ եմ,
կ՚ըսէ Տէրը. քանզի պիտի սպառեմ
ան բոլոր ազգերը՝ որոնց մէջը քեզ

մէջ խորտակած Սեղեկիային ու Ա-
23 քաաբին պէս ընէ։ Այսպէս զի Իս-
րայէլի մէջ անզգամութիւն գործե-
ցին, և իրենց ընկերներուն կա-
նանցը հետ շնութիւն ըրին, ու իմ
անունովս սուտ խօսքեր խօսեցան,
որ ես անոնց չհրամայեցի. բայց ես
գիտեմ, ու վկայ եմ՝ կ՚ըսէ Տէրը։
24 Ու Նեհելամացի Սեմայիային խօ-
25 սիս ու ըսես, Զօրաց Տէրը Իս-
րայէլին Աստուածը այսպէս կը խօ-
սի ու կ՚ըսէ, Որովհետև դուն
նրուսաղէմ եղող բոլոր ժողովուր-
դին, և Մաասիայի որդւոյն Սո-
փոնիա քահանային, ու բոլոր քա-
հանաներուն քու անունովդ թուղ-
26 թեր խրկեցիր, ըսելով, Տէրը
քեզ Յովիադա քահանային տեղը
քահանայ դրաւ, որ Տէրոջը տանը
վերակացու ըլլաս, ու ամէն խե-
լայնոր մարդը՝ որ գինքը մարգարէ
կը ձեւացընէ, կոճղը ու երկաթը
27 դնես։ Եւ հիմա ինչո՞ւ համար
ձեզի մարգարէութիւն ընող Ա-
նաթովթացի Երեմիան չսանդիմանե-
28 ցիր. Այսու զի անիկայ մեզի այս-
պէս նամակ խրկեց Բաբիլոն, ու
ըսաւ, Այս գերութիւնը պիտի եր-
կընայ. տուներ շինեցէք, ու
բնակեցէք. պարտէզներ տնկեցէք,
29 և անոնց պտուղը կերէք։ Ու
Սոփոնիա քահանան այս թուղթը
Երեմիա մարգարէին ականջներուն
30 կարդաց։ Եւ Տէրոջը խօսքը Ե-
31 րեմիային եղաւ՝ ըսելով, Ողջ
գերիներուն ըս՝ Այսպէս կ՚ըսէ
Տէրը Նեհելամացի Սեմայիային համար
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև
Սեմայիա ձեզի մարգարէութիւն
ըրաւ, թէպէտև զանիկայ ես չը-
խրկեցի, ու ձեզ սուտին յու-
32 սացուց, Անոր համար Տէրը այս-
պէս կ՚ըսէ. Ահա ես Նեհելամացի
Սեմայիային ու անոր սերունդին
այցելութիւն պիտի ընեմ. այս
ժողովուրդին մէջը բնակող անոր
մէկ մարդը պիտի չմնայ, և իմ
ժողովուրդիս ընելու բարիքս անե-
կայ պիտի չտեսնէ, կ՚ըսէ Տէրը.
վասն զի Տէրոջը դէմ ապստամբու-
թիւն խօսեցաւ։

ցրուեցի, բայց քեզ պիտի ըսպառնամ. հապա քեզ չափաւորութեամբ պիտի խրատեմ, ու քեզ բոլորովին անմեղ պիտի չհանեմ.
12 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ուր հարուածքդ անբժշկելի է ու վէրքդ
13 անդարմանելի է. Ոչ ոք պատեղը առնու համար քու դատաստանդ առնող մը չկայ. քեղի համար
14 դիզ ու սպեղանի չկայ: Ուր բոլոր հմայներդ քեզ մոռցան, քեզ չեն փնտռեր. վասն զի քեզ թշնամիի հարուածքով՝ անգութ մէկու մը պատիժովը զարկի քու անօրէնութիւններուդ շատութեանը համար, ի՞նչ քու մեղքերդ շատցան:
15 Ուր բնկմանդ համար ինչո՞ւ կ'աղաղակես. քու ցաւդ ամբժշկելի է. ասանկ բաները քու անօրէնութիւններուդ շատութեանը համար քեզի ըրի, ի՞նչ քու մեղքերդ շատցան:
16 Ասոր համար ամէն անոնք որ քեզ կը կլլեն՝ պիտի կլլուին, և քու բոլոր թշնամիներդ գերութեան պիտի երթան, ու քեզ յափշտակողները պիտի յափշտակուին. ու քեզ կողոպտողներուն ամէնը կողոպտուելու պիտի մատնեմ.
17 Վասն զի քու վէրքերդէդ պիտի պատեմ, և քեզ քու վէրքերէդ պիտի բժշկեմ, կ'ըսէ Տէրը. քանզի քեզի Ներքսուած կանչեցին, Ա՛ս ան Սիոնն է՝ որ զանիկայ փնտռող չկայ ըսին:
18 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես Յակոբին վրաններուն գերութիւնը պիտի դարձընեմ, և անոր բնակարաններուն ողորմութիւն պիտի ընեմ. ու քաղաքը իր աւերակներուն վրայ պիտի շինուի, և պալատը առջինին պէս պիտի կանգնուի:
19 Ու անոնցմէ պիտի ելլէ գոհութիւն և ուրախութիւն ընողներու ձայն. ու զանոնք պիտի շատցընեմ ու պիտի չքչնան, և զանոնք պիտի փառաւորեմ ու պզտիկ պիտի չեղնան:
20 Ու անոնց տղաքները առջինին պէս պիտի ըլլան, անոնց ժողովքը իմ առջեւս պիտի հաստատուի, ու բոլոր անոնց նեղութիւն տուողներուն պատիժ պիտի
21 ընեմ: Ու անոնց իշխանը իրենցմէ պիտի ըլլայ, ու անոնց վրայ տիրողը իրենց մէջէն պիտի ելլէ. և զանիկայ պիտի մօտեցընեմ, ու ինձի մօտ պիտի ըլլայ. վասն զի՞վ է անիկայ՝ որ իր սիրտը պատրաստէ ինձի մօտենալու, կ'ըսէ Տէրը.
22 դուք ինձի ժողովուրդ պիտի ըլլաք, ես ալ Ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ:
23 Ահա Տէրոջը մրրիկը սրտմտութեամբ ելաւ. անիկայ աւլող մրրիկ է. ամբարիշտներուն գլխուն վրայ պիտի յարձակի:
24 Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը ետ պիտի դառնայ, մինչև որ իր սրտին խորհուրդները չկատարէ ու՛ի գործ չդնէ. յետի օրերը անիկայ պիտի հասկընաք:

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Այն առենը կ'ըսէ Տէրը, Իսրայէլին բոլոր ազգատոհմներուն Աստուած պիտի ըլլամ, ու անոնք ինձի ժողովուրդ պիտի ըլլան:
2 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Անապատին մէջ շնորհք գտաւ, երբոր կ'երթար Իսրայէլ հանգստութիւն գտնելու.
3 Տէրը շատոնցմէ ինձի երեցաւ, ըսելով, Քեզ յաւիտենական սիրով սիրեցի, անոր համար ողորմութեամբ քեզ քաշեցի:
4 Քեզ նորէն պիտի շինեմ, ու պիտի շինուիս ով Իսրայէլի կոյսը. նորէն քու թմբուկներովդ պիտի զարդարուիս, և ցնծութեամբ պար բռնողներուն խումբին հետ պիտի ելլես:
5 Նորէն Սամարիայի լեռներուն վրայ այգիներ պիտի տնկես. տնկողները պիտի տնկեն ու անոնց պտուղը պիտի ուտեն:
6 Վասն զի օր պիտի գայ որ Եփրեմի լեռները վրայ պահապանները պիտի կանչեն. Ելէք, ու մենք Տէր Աստուծոյն՝ դէպ ի Սիոն ելլենք:
7 Վասնզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Յակոբին համար ուրախութեամբ երգեցէք, և ազգաց գլուխին համար ցնծացէք. ձայն տուէք, օրհնեցէք, ու ըսէք, Ո՛վ Տէր՝ քու

ժողովուրդ Իսրայէլին ձեացօրդը
8 փրկէ : Ընդ ես զանոնք հիւսիսի
երկրէն պիտի բերեմ . և զանոնք
երկրի ծայրերէն՝ ո՛ւ անոնց հետ կոյրը
ու կաղը , յղին ու ծնած կնիկը միա-
ւոր պիտի ժողվեմ . մեծ ժողով
9 մը հոս պիտի դառնայ : Լալով պի-
տի գան , ու աղաչանքներով զանոնք
պիտի բերեմ . զանոնք ջուրերու
վտակներուն քովէն պիտի պատ-
ցընեմ , շիտակ ճամբայէն՝ որ անոր
մէջը չգայթակղին . վասն զի Իսրա-
յէլին հայր եղայ , ու Եփրեմ իմ
անդրանիկս է :

10 Ա՛վ ազգեր՝ Տէրոջը խօսքը մտի՛կ
ըրէք , ու հեռաւոր կղզիներուն
պատմեցէ՛ք ու ըսէ՛ք , Իսրայէլը
ցրուողը զանիկայ պիտի ժողվէ , և
զանիկայ պիտի պահպանէ , ինչպէս
որ հովիւը իր հօտը կը պահպանէ :
11 Վասնզի Տէրը փրկեց Յակոբը , ու
զանիկայ անկէ զօրաւորին ձեռքէն
12 ազատեց : Եւ պիտի գան , ու
Սիոնին բարձրութեանը վրայ ու-
րախութեան ձայն պիտի վերցը-
նեն , և պիտի դիմեն Տէրոջը բա-
րիքներուն՝ ցորենին , ու
գինիին , ու եղին , և հօտերուն ,
ու արջառներուն . և անոնց ան-
ձերը ջրուած պարտէզի պէս պի-
տի ըլլան , ու էլ մէյմըն ալ պի-
13 տի ընուաղին : Այն ատենը կոյսը
պար բռնելով պիտի ուրախա-
նայ , նաև երիտասարդները և
ծերերը միասին . վասն զի անոնց
սուգը ուրախութեան պիտի դար-
ձընեմ , և անոնց սրտմութենէն
զանոնք մխիթարելով պիտի ուրա-
14 խացընեմ : Ու քահանաներուն
հոգիները պարարտութիւնով պի-
տի լեցընեմ . և իմ ժողովուրդս
իմ բարիքներուս պիտի կշտանայ ,
կ՚ըսէ Տէրը :

15 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ռամայի
մէջ ձայն մը լսուեցաւ , ողբ ու-
դառնագին լացի ձայն . Ռաքէլ իր
որդիքը համար կու լար , և իր որ-
դիքը համար մխիթարուիլ չէր
ուզեր , վասն զի անոնք չկային :
16 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Կու ձայնդ
լալէն և աչքերդ արցունքէն դադ-
րեցո՛ւր . վասն զի քու գործիդ
համար վարձք կայ , կ՚ըսէ Տէրը ,
ու թշնամիին երկրէն պիտի գա-
17 նան : Եւ քու ապագայ ժամանա-
կիդ համար յոյս կայ , կ՚ըսէ Տէրը ,
որ որդիքդ իրենց սահմանը
դառնան :

18 Եփրեմին տասն ողբալը
լսեցի . Ինձ խրատեցիր , ու խրա-
տուեցայ լուծէ չսորված զուարա-
կի պէս . զիս դարձո՛ւր որ դառ-
նամ . վասն զի իմ Տէր Աստուածս
19 դուն ես : Դարձընէ դառնալէս
ետքը զղջացի . ու կրթուելէս ետքը
իմ ազդրիս զարկի . ամչցայ ու
պատկառեցայ , վասն զի իմ ման-
կութեանս անարգանքը կրեցի :
20 Մթե Եփրեմ իմ պատուական
որդի՞ս է , կամ սիրական զաւակ մըն
է . վասն զի քանի որ ես անոր վը-
րայով կը խօսիմ , շարունակ զա-
նիկայ կը յիշեմ . ասոր պատճառով
իմ աղիքս կը գալարի անոր հա-
մար . անշուշտ անոր ողորմութիւն
պիտի ընեմ , կ՚ըսէ Տէրը :

21 Վեզի կոթողներ կանգնէ , քեզի
սլաքներ տնկէ . սրտով մեծ ճամբուն
քու դացած շաւիղիդ դիր . դար-
ձիր ով Իսրայէլի կոյսը՝ ասո՛ր քա-
ղաքներդ դարձիր : 22 Վո՛ւ ապստամբ
աղջիկ՝ մինչև ե՞րբ աստանդական
պիտի ըլլաս . քանզի Տէրը երկրի
վրայ նոր բան ստեղծեց . կնիկ մարդը
պիտի շրջապատէ էրիկ մարդը :
23 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստու-
ծը այսպէս կ՚ըսէ . Կ՚յուհտաս-
Յուդայի երկրին մէջ ու անոր քա-
ղաքներուն մէջ ասս խօսքը պիտի
դարձընեմ , երբոր անոնց գերութիւնը
դարձընեմ , Տէրը քեզ օրհնէ՝ ով
արդարութեան բնակարան՝ սուրբ
լեռ : 24 Եւ հոն՝ Յուդայի մէջ ու
միանգամայն անոր բոլոր քաղաքնե-
րուն մէջ երկրագործներ , ու հօտե-
րու հետ շուրջները պիտի բնակին :
25 Վասնզի յոգնած հոգին պիտի գո-
վացընեմ , ու ամէն մարած հոգին
պիտի կշտացընեմ : 26 Ասոր վրայ
արթընցայ ու նայեցայ , և իմ
քունս ինծի անոյշ էր :

27 Ահա օրեր կու գան՝ կ՚ըսէ Տէրը ,

որ Իսրայէլի տունը և Յուդայի տունը մարդու սերմ ու անասունի
28 սերմ պիտի ցանեմ : Ինչպէս որ խլելու , փլցընելու , ու աւրելու , և կորսընցընելու ու չարիք հասցընելու համար անոնց վրայ հսկեցի , նոյնպէս ալ շինելու ու տնկելու համար անոնց վրայ պիտի հսկեմ՝
29 կ'ըսէ Տէրը : Ան օրերը մէյմըն ալ պիտի չըսեն , Հայրերը ազխ կերան ու որդւոցը ակռաները ա-
30 ռին . Հապա ամէն մարդ իր անօրէնութեանը համար պիտի մեռնի . ամէն մարդ որ ազխ կ'ուտէ , անոր ակռաները պիտի առնեն :
31 Ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Իսրայէլի տանը հետ ու Յուդայի տանը հետ նոր ուխտ պիտի
32 ընեմ , Ոչ թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց հայրերուն հետ ըրի ան օրը որ անոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար . ինչու որ անոնք իմ ուխտս զանց ըրին , ես ալ անոնք մերժեցի ,
33 կ'ըսէ Տէրը . Հապա ան օրերէն ետքը Իսրայէլի տանը հետ ընելու ուխտս ասիկայ է , կ'ըսէ Տէրը , Իմ օրէնքս անոնց ներսի դին պիտի դնեմ , ու զանիկայ անոնց սրտին վրայ պիտի գրեմ , ու ես անոնց Աստուած պիտի ըլլամ , և անոնք
34 ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան : Ու անկէ ետքը մէկ մարդ մը իր ընկերին , ու մէկ մարդ մը իր եղբօրը պիտի չսորվեցընէ՝ ըսելով Թէ Տէրը ճանչցէք . Հապա անոնց պզտիկէն մինչև մեծը ամէնը զիս պիտի ճանչնան , կ'ըսէ Տէրը . վասն զի անոնց անօրէնութիւնը պիտի ներեմ , ու անոնց մեղքը մէյմըն ալ
35 պիտի չյիշեմ : Ըսպէս կ'ըսէ Տէրը որ արեւը հասուռանց օրուան լոյսին համար , և պիշերուան լոյսին համար լուսինին ու աստղերուն կանոնները դրաւ , որ ծովը կը յանդիմանէ՝ երբոր անոր ալիքները կը գոռան . անոր անունը Տէրութեան
36 Զաբաւովթ է . Թէ որ այս կանոնները իմ առջևէս դադարին , կ'ըսէ Տէրը , Իսրայէլին սերունդն ալ իմ առջև միշտ ազգ ըլլալէն պիտի

դադարի : Տէրը այսպէս կ'ըսէ . 37
Թէ որ երկինքները կրնան վերէն չափուիլ , ու երկրին հիմերը վարէն քննուիլ , ես ալ բոլոր Իսրայէլին սերունդը իրենց բոլոր ըրածներուն համար պիտի մերժեմ , կ'ըսէ Տէրը :

Ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , 38
որ Յնամեելի աշտարակէն մինչև Յնկեան դուռը քաղաքը Տէրոջը համար պիտի շինուի . Նաև անոր 39
դիմացէն չափին լարը մինչև Գարեբի բլուրը պիտի ելլէ , ու դէպ 'ի Գոատի պիտի դառնայ : Նաև դիե- 40
րուն ու մոխրոց բոլոր ձորը , ու բոլոր արտերը մինչև Կեդրոն հեղեղատը , մինչև Ձիերուն դրանը անկիւնը դէպ 'ի արևելք սուրբ պիտի ըլլայ Տէրոջը . մէյմըն ալ պիտի չքակուի ու չխլուի յաւիտեան :

ԳԼՈՒԽ ԼՒ

Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին 1
տասներորդ տարին՝ այսինքն Նաբուգոդոնոսորին տասնուութերորդ տարին Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած խօսքն է : Ու այն 2
ատենը Բաբելոնի թագաւորին զօրքը Երուսաղէմը կը պաշարէր , ու Երեմիա մարգարէն Յուդայի թագաւորին տունը եղող բանտին դաւիթին մէջը արգիլուած էր : Վասն զի Յուդայի Սեդեկիա թա- 3
գաւորը զանիկայ արգիլեց՝ ըսելով , Ինչո՞ւ համար մարգարէութիւն ըրիր ու ըսիր Թէ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես այս քաղաքը Բաբելոնի թագաւորին ձեռքը պիտի տամ , ու զանիկայ պիտի առնէ . Ու Յուդայի Սեդեկիա 4
թագաւորը Քաղդէացւոց ձեռքէն պիտի չազատի , հապա անշուշտ Բաբելոնի թագաւորին ձեռքը պիտի տրուի , ու անոր հետ բերան առ բերան պիտի խօսի , և անոր հետ աչք աչքի պիտի տեսնուի . Ու անիկայ Սեդեկիան Բաբելոն 5
պիտի տանի . ու անիկայ հոն պիտի մնայ , մինչև որ ես անոր այցելութիւն ընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը . Թէ որ Քաղդէացւոց հետ պատերազմ ը-

նէք , յաջողութիւն պիտի չգտնէք :
6 Ըն առենը Երեմիա ըսաւ ,
Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
7 Ընդ որ հօրեղբօրդ Անղոմին
որդին Ընաամայէլ քեզի պիտի գայ ,
ու պիտի ըսէ , Ընաթովթի մէջ
եղող ագարակս քեզի ծախէ առ .
վասն զի աղգականութեանն իրա-
ւունքով քեզի կ'իյնայ որ ծախու
8 առնես : Ու Տէրոջը խօսքին հա-
մեմատ իմ հօրեղբօրս որդին Ընա-
մայէլ ինծի բանտին գաւիթը ե-
կաւ , ու ինծի ըսաւ , Ընդրկ
ըրէ , Ռենիամինի երկիրը Ընա-
թովթի մէջ ունեցած ագարակս
ծախէ առ . վասն զի ժառանգու-
թեան իրաւունքը քուկդ է , ու
քեզի կ'իյնայ որ փրկես . քեզի ծա-
խէ առ . ան առենը գիտցայ որ
9 ասիկայ Տէրոջը խօսքն էր : Ու
հօրեղբօրս որդիէն Ընաամայելէն Ա-
նաթովթի մէջ եղող ագարակը
ծախու առի , ու առակը տասնու-
եօթը սիկղ արծաթի կշռեցի անոր :
10 Ու մուրհակ մը գրեցի ու կնքեցի ,
ու վկաներ բռնեցի , և արծաթը
11 կշիռքով կշռեցի : Ու առացուած-
քի մուրհակը՝ թէ հրամանին ու
կանոններուն համեմատ կնքուածը ,
12 և թէ բաց եղածը առի : Ու ըս-
տացուածքի մուրհակը՝ հօրեղբօրս
որդւոյն Ընաամայելին աչքերուն առ-
ջևը ու առացուածքի մուրհակին
մէջը գրուող վկայից աչքերուն առ-
ջևը՝ բանտի գաւիթին մէջը նստող
բոլոր Հրէից աչքերուն առջևը՝
Մաասիայի որդւոյն Նէրիայի որ-
13 դւոյն Բարուքին տուի : Ու անոնց
աչքերուն առջևը Բարուքին պա-
14 տուիրեցի ու ըսի , Զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ . Ա՛ռ մուրհակներըս՝ ա՛ս կնքուած
ստացուածքի մուրհակը , ու ա՛ս
բաց մուրհակը առ , և զանոնք հո-
ղէ ամանի մը մէ՛ջ դիր , որ շատ
15 օրեր մնան : Վասնզի զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ . Ա՛ն երկրիս մէջ նորէն տուներ
ու ագարակներ և այգիներ ծախու
պիտի առնուին :
16 Ու ստացուածքի մուրհակը Նե-

բիայի որդւոյն Բարուքին տալէն
ետքը՝ Տէրոջը աղօթք ըրի ու ըսի ,
17 Ա՛հ , Տէր Եհովայ՝ ահա դուն քու
մեծ զօրութեամբդ ու երկընցած
բազուկովդ երկինքը ու երկիրը ըս-
տեղծեցիր , բնաւ մէկ բան մը քեզի
18 դժուարին չէ . Դուն հազարներուն
ողորմութիւն կ'ընես , ու հայրերուն
անօրէնութեանը պատիժը անոնցմէ
ետքը անոնց որդիներուն ծոցը կու-
տաս . դուն մեծ ու հզօր Աստուած
ես , և քու անունդ Զօրաց Տէր է :
19 Դուն խորհրդով մեծ , ու գործքով
զօրաւոր ես , այնպէս որ աչքն մե-
կուն իր ճամբաներուն համեմատ ,
ու անոր գործքերուն պտուղին հա-
մեմատ հատուցում ընելու համար՝
20 քու աչքերդ մարդոց որդիներուն
բոլոր ճամբաներուն վրայ բաց է :
Դուն որ մինչև աս օրս Եգիպտոսի
երկրին մէջ , ու Իսրայէլի մէջ , և
ընդ մարդոց մէջ նշաններ ու հր-
բաշքներ ընելով՝ քեզի անուն վաս-
տկեցար՝ , ինչպէս որ այսօր կ'երե-
21 ւայ . Ու քու ժողովուրդդ Իսրա-
յէլը՝ նշաններով , ու հրաշքներով ,
և զօրաւոր ձեռքով , ու երկընցած
բազուկով , և մեծ ահարկութեամբ
22 Եգիպտոսի երկրէն հանեցիր , Ու
անոնց տուիր աս երկիրը որն որ
իրենց հայրերուն երդում ըրեր էիր
իրենց տալու , անոնք երկիր մը որ
23 կաթ ու մեղր կը բղխէ . Ու մտան
զանիկայ ժառանգեցին . բայց քու
ձայնիդ ականջ չտուին , և քու օ-
րէնքիդ համեմատ չգնացին . անոնք
ընչէ որ անոնց պատուիրեցիր
որ ընեն . ուստի աս բոլոր չարիքը
անոնց վրայ բերիր : Ա՛հա բաղա- 24
քին դէմ պատնէշներ կանգնուեցաւ
որ զանիկայ առնեն . և քաղաքը
սուրին , սովին ու ժանտախտին
պատճառաւ՝ անոր դէմ պատե-
րազմ ընող Քաղդէացւոց ձեռքը
տրուեցաւ . և քու ըսածդ կատա-
րուեցաւ , ու ահա կը տեսնես :
Բայց դուն՝ ով Տէր Եհովայ , ինծի 25
ըսիր որ Ագարակը առակով քեզի
ծախէ առ ու վկաներ բռնէ . և
աճա քաղաքը Քաղդէացւոց ձեռքը
կը մատնուի :

26 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիային
27 եղաւ՝ ըսելով, Ահա ես եմ Երե-
վայ ամէն մարմնոյ Աստուածը.
մի թէ ինծի դժուարին բան մը կայ:
28 Ասոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ահա ես այս քաղաքը Քաղդէացւոց
ձեռքը ու Բաբիլոնի Նաբուգոդո-
նոսոր թագաւորին ձեռքը պիտի
տամ, ու զանիկայ պիտի առնէ.
29 Եւ այս քաղաքիս դէմ պատերազմ
ընող Քաղդէացիները պիտի գան,
ու այս քաղաքը կրակի պիտի տան
ու այրեն. նաև ՚ի՞ր ՚յրչեն ան
տուներըը՝ որոնց տանիքներուն վրայ
Բահաղին խունկ կը ծխէին, և օ-
տար աստուածներուն Թափելու
նուէրները կը մատուցանէին՝ ինս բար-
30 կացընելու համար: Քանզի Իս-
րայէլի որդիքը ու Յուդայի որդիքը
իրենց մանկութենէն ՚ի վեր իմ աո-
ջևս միայն չարութիւն կը գործեն.
որովհետև Իսրայէլի որդիքը իրենց
ձեռացը գործքերովը անդադար ինս
կը բարկացընեն՝ կ'ըսէ Տէրը:
31 Քանզի այս քաղաքը իր հինուած
օրէն մինչև այս օրս իմ բարկու-
թեանս ու սրտմտութեանս համար
եղաւ, որ զանիկայ երեսիս առջևէն
32 վերցընեմ՝ Իսրայէլի որդւոցը, ու
Յուդայի որդւոցը՝ թէ իրենց և
թէ իրենց թագաւորներուն, իշ-
խաններուն, քահանաներուն, ու
մարգարէներուն, և Յուդայի մար-
դիկներուն, ու Երուսաղէմի բնակ-
չացը բոլոր չարութեանը պատճա-
ռաւ՝ որ ըրին ինս բարկացընելու
33 համար: Եւ ինծի կռնակ դար-
ձուցին և չէ՝ թէ երես, ու թէև
անոնց սորվեցուցի՝ կանուխ ելլելով
ու սորվեցընելով, բայց անոնք մոխիկ
34 չըրին, որ խրատ ընդունին. ՚Ա-
պա իմ անուանս կոչուած տանը
մէջ իրենց պղծութիւնները դրին՝
35 զանիկայ պղծելու համար: Ու Հ-
նոմի որդւոյն Ձորին մէջ եղող
Բահաղին բարձր տեղերը շինեցին՝
իրենց տղաքները ու աղջիկները
Մողոքին համար հրով անցընելու,
որն որ ես անոնց հրամայած չէի,
ու միտքս ալ անցած չէր, որ ա-
նոնք այս պղծութիւնը ընեն՝ Յու-

դային մեղանչել տալու համար:
Ասոր հիմա Իսրայէլին Տէր Աս- 36
տուածը այսպէս կ'ըսէ այս քաղաքիս
համար՝ որ դուք կ'ըսէք թէ սրով,
սովով ու ժանտախտով Բաբիլոնի
թագաւորին ձեռքը կը մատնուի.
Ահա ես զանոնք պիտի ժողվեմ ան 37
բոլոր երկիրներէն, ուր որ զանոնք
իմ բարկութեամբս, սրտմտու-
թեամբս ու մեծ յանդիմդիս վռնտե-
ցի, և զանոնք այս տեղս պիտի
դարձընեմ, ու ապահովութեամբ
պիտի բնակեցընեմ: Եւ անոնք 38
ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան, ես
ալ անոնց Աստուած պիտի ըլլամ.
Ու անոնց մէկ սիրտ ու մէկ ճամբայ 39
պիտի տամ, որ միշտ ինծմէ վախ-
նան, և իրենց ու իրենցմէ ետքը
իրենց զաւակներուն աղէկ ըլլայ:
Եւ անոնց հետ յաւիտենական ուխտ 40
մը պիտի ընեմ, որ անոնց բարիք
ընելէն անոնցմէ ետ չդառնամ. ու
իմ վախս անոնց սրտին մէջը պիտի
դնեմ, որ ինծմէ չհեռանան: Եւ 41
անոնց բարիք ընելով՝ անոնց վրայ
պիտի ուրախանամ, ու զանոնք
բոլոր սրտովս ու բոլոր հոգիովս՝
ճշմարտութեամբ այս երկրիս մէջը
պիտի տնկեմ: Քանզի Տէրը այս- 42
պէս կ'ըսէ. Ինչպէս որ այս ժո-
ղովուրդին վրայ այս բոլոր մեծ չարիքը
բերի, այնպէս ալ անոնց վրայ պի-
տի բերեմ ան բոլոր բարիքը՝ որ
անոնց համար խօսեցայ: Ու նո՛ր է 43
ագարակներ ծախու պիտի առնուի
այս երկրին մէջ, որուն համար
դուք կ'ըսէք թէ Ամայացած է,
ու մարդ և անասուն չկայ, ու
Քաղդէացւոց ձեռքը տրուած
է: Բենիամինի երկրին մէջ, ու 44
Երուսաղէմին շրջակայ տեղերուն,
և Յուդայի քաղաքներուն մէջ, ու
լեռնային քաղաքներուն մէջ, և
դաշտային քաղաքներուն մէջ, ու
հարաւային քաղաքներուն մէջ ըս-
տակով ագարակներ ծախու պիտի
առնեն. և մուրհակներ պիտի գը-
րեն ու պիտի կնքեն, ու վկաներ
պիտի բռնեն. վասն զի անոնց դի-
րութիւնը նո՛ր պիտի դարձընեմ՝
կ'ըսէ Տէրը:

ՊԱՐ. ԼԴ

1 Ա՛ւ Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ
Երեմիային եղաւ, երբոր անի-
կայ տակաւին բանտին գաւիթին
մէջը արդիլուած էր, ըսելով,
2 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը որ աս գոր-ծը
չինեց, Տէրը որ զանիկայ հաստա-
տելու համար զանիկայ ստեղծեց,
3 որուն անունը Էհովայ է. Կնծի՛
կանչէ ու քեզի պատասխան տամ,
և քեզի մեծ ու խորին բաներ պատ-
մեմ, որ դուն չես գիտեր։ Վասն
4 զի աս քաղաքին տուներուն համար,
ու Յուդայի թագաւորներուն տու-
ներուն համար՝ որոնք պատնէշներէն
ու սուրէն փլած են, Իսրայէլին
Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ.
5 Քաղդէացւոց դէմ պատերազմ ը-
նելու կու գան. և անոնք փո՛խնէրը
մեռած մարդոց դիակովը պիտի լե-
ցուին, որոնք իմ բարկութեամբս
ու սրտմտութեամբս պիտի զար-
նեմ. վասն զի ես աս քաղաքէն իմ
երեսս ծածկեցի անոնց բոլոր չա-
6 րութեանը համար։ Ահա անոր
առողջութիւն ու բժշկութիւն պի-
տի բերեմ, ու զանոնք պիտի բժըշ-
կեմ, և խաղաղութեան ու ճշմար-
տութեան առատութիւնը անոնց
7 պիտի յայտնեմ։ Ու Յուդային
գերութիւնը ու Իսրայէլին գերու-
թիւնը պիտի դարձընեմ, ու զա-
նոնք առջինին պէս պիտի հաստա-
8 տեմ։ Ու անոնց ինծի դէմ գոր-
ծած բոլոր անօրէնութիւնէն զանոնք
պիտի սրբեմ. ու անոնց ինծի դէմ
ըրած բոլոր անօրէնութիւններէն ու
9 յանցանքներէն պիտի ներեմ։ Ու
ասիկայ ինծի ուրախութեան ա-
նուն, փառք ու պարծանք պիտի
ըլլայ երկրիս բոլոր ազգերուն մէջը՝
որոնք պիտի լսեն ան ամէն բարիքը՝
որ ես անոնց պիտի ընեմ. և պիտի
վախնան ու դողան ան ամէն բարի-
քին ու ամէն յաջողութեանը հա-
մար՝ որ ես աս քաղաքին պիտի ը-
նեմ։

10 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ձեր տեղւոյն
մէջ՝ որուն համար դուք կ՚ըսէք
Թէ Աւերակ ու անասուն զուրկ
ըլլալով՝ անապատ դարձած է, և
Յուդայի քաղաքներուն մէջ, ու
Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ՝ ո-
րոնք անմարդ ու անբնակ ու ա-
նասուն զուրկ ըլլալով՝ ամայացած
են, նորէն պիտի լսուի Ցնծութեան 11
ձայն, և ուրախութեան ձայն, փե-
սայի ձայն, ու հարսի ձայն, նաև
անոնց ձայնը՝ որոնք Տէրոջը տունը
գոհութեան ընծաներ բերելով՝ կ՚ը-
սեն, Գոհացէ՛ք զօրաց Տէրոջմէն,
ինչու որ Տէրը բարի է, ինչու որ
անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
քանզի թէ երկրիս գերիները էբէնց
առջի վիճակին պիտի դարձընեմ՝
կ՚ըսէ Տէրը։ Զօրաց Տէրը այս- 12
պէս կ՚ըսէ. Ա՛ս տեղւոյս մէջ՝ որ
մարդէ ու անասուն զուրկ ըլլալով՝
անապատ դարձած է, և անոր ա-
մէն քաղաքներուն մէջ նորէն հօտեր
պառկեցընող հովիւներու բնակա-
րաններ պիտի ըլլան։ Լեռնային 13
քաղաքներուն մէջ, դաշտային քա-
ղաքներուն մէջ ու Հարաւային քա-
ղաքներուն մէջ և Բենիամինի երկ-
րին մէջ, ու Երուսաղէմի շրջակայ
տեղուանքը և Յուդայի քաղաքնե-
րուն մէջ հօտերը դարձեալ ձեռքէն
համրողին ձեռքէն պիտի անցնին,
կ՚ըսէ Տէրը։

Ահա օրեր կու գան՝ կ՚ըսէ Տէրը, 14
որ Իսրայէլի տանը համար և Յու-
դայի տանը համար ըսած բարի
խօսքս պիտի կատարեմ։ Ա՛ն օրե- 15
րը ու ան ժամանակը՝ Դաւիթին
արդարութեան ճառաւիղ մը պի-
տի բուսցընեմ, և անիկա երկրի
վրայ իրաւունք ու արդարութիւն
պիտի ընէ։ Ա՛ն օրերը Յուդա 16
պիտի ազատի, ու Երուսաղէմ
ապահովութեամբ պիտի բնակի. և
ասիկա է անոր անո՛ւնը՝ որով պիտի
կոչուի. Տէրը մեր արդարութիւնն
է։ Վասն զի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. 17
Դաւիթէն՝ Իսրայէլի տանը աթո-
ռին վրայ նստող մարդ պակաս պի-
տի չըլլայ. Ու Ղեւտացի քահանա- 18
ներէն՝ ողջակէզ, հացի ընծայ ու
զոհ մատուցանող մարդ յաւի-
տեան պակաս պիտի չըլլայ իմ ա-
ջեւս։

19 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիային եղաւ՝ ըսելով, Տէրը այսպէս կ'ը-
20 սէ. Ճոխ որ ցորենկուան ուխտս, ու գիշերուան ուխտս կրնաք աւ-
բել, որ ցորեկը ու գիշերը իրենց
21 ժամանակովը չըլլան, Իմ ծառայիս Դաւիթին հետ ունեցած ուխտս ալ պիտի աւրուի, որ իր աթոռին վրայ թագաւորութիւն ընելու որ-
դի չունենայ, ահանկ ալ ինծի ծա-
ռայութիւն ընող Ղեւտացի քահա-
նաներուն հետ ունեցած ուխտս:
22 Ինչպէս որ երկինքի զօրքերը չեն համ-
րուիր ու ծովուն աւազը չափուիր, Իմ ծառայիս Դաւիթին սերունդը՝ և ինծի ծառայութիւն ընող Ղեւ-
տացիները այնպէս պիտի շատցը-
նեմ:
23 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիային
24 եղաւ ըսելով, Չե՞ս տեսներ որ ասժողովուրդը ինչ կը խօսի ու կ'ը-
սէ, Տէրը իր ընտրած երկու ազ-
գատոհմերը երեսէ ձգեց. ու ա-
նոնք իմ ժողովուրդս կ'անարգեն, մինչև զանիկայ իրենց առջևը ազգ
25 չսեպելով: Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ճոխ որ ցորենկուան ու գիշերուան հաստատած չեմ, և երկինք-
ներուն ու երկրիս կանոնները դրած
26 չեմ, Յակոբին ու իմ ծառայիս Դաւիթին սերունդն ալ երեսէ պի-
տի ձգեմ, որ միմիայն ալ անոր սե-
րունդէն Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին սերունդին վրայ իշ-
խաններ չընտրեմ. վասն զի անոնց գերութիւնը պիտի դարձընեմ ու անոնց պիտի ողորմիմ:

ԻԱ · Լ'Ի

1 Երբոր Բաբելոնի Նաբուգոդոնո-
սոր թագաւորը իր բոլոր զօր-
քովը, ու իր իշխանութեան տակը եղող երկրին բոլոր թագաւորու-
թիւններովը, և բոլոր ժողովուր-
դներով Երուսաղէմի վրայ ու անոր բոլոր քաղաքներուն վրայ պատե-
րազմ կ'ընէր, Տէրոջը կողմանէ Ե-
րեմիային ասա խօսքը եղաւ, ըսե-
լով,
2 Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-
պէս կ'ըսէ. Գնա, Յուդայի Ե-
զեկիա թագաւորին խօսէ, ու անոր ըսէ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ասս քաղաքը Բաբելոնի թագաւո-
րին ձեռքը պիտի տամ, ու զանի-
կայ կրակով պիտի այրէ. Եւ դուն 3
անոր ձեռքէն պիտի չազատիս, հա-
պա անշուշտ պիտի բռնուիս, ու անոր ձեռքը պիտի տրուիս. և քու աչքերդ Բաբելոնի թագաւորին աչ-
քերը պիտի տեսնեն, ու անոր բե-
րանը քու բերնիդ հետ պիտի խո-
սակցի. ու Բաբելոն պիտի երթաս:
Բայց Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ՛ ով 4
Սեդեկիա Յուդայի թագաւոր, Տէրը քեզի համար այսպէս կ'ըսէ. Դուն սրով պիտի չմեռնիս, Դուն 5
խաղաղութեամբ պիտի մեռնիս. և ինչպէս որ քեզմէ առաջ եղող քու հայրերուդ՝ առջի թագաւոր-
ներուն համար խունկ ծխեցին, նոյնպէս ալ քեզի համար պիտի ծը-
խեն, ու Ա՜յ տէր իմ՛ ըսելով, քու վրադ պիտի ողբան. վասն զի ասս խօսքը ես խօսեցայ, կ'ըսէ Տէրը:
Ու Երեմիա մարգարէն ասս բոլոր 6
խօսքերը Յուդայի Սեդեկիա թա-
գաւորին խօսեցաւ Երուսաղէմի մէջ: Եւ Բաբելոնի թագաւորին 7
զօրքը Երուսաղէմի դէմ ու Յու-
դայի մնացած բոլոր քաղաքներուն դէմ Լաքիսին ու Ազեկային հետ պատերազմ կ'ընէր. վասն զի Յու-
դայի քաղաքներէն պարսպաւոր քաղաքներ ասոնք մնացեր էին:
Տէրոջը կողմանէ Երեմիային ե- 8
ղած խօսքն է երբոր Սեդեկիա թա-
գաւորը Երուսաղէմի մէջ եղող բոլոր ժողովուրդին հետ ուխտ ըրաւ
որ ազատութիւն քարոզեն, Որ 9
ամէն մարդ իր ծառան ու ամէն մարդ իր աղախինը, Եբրայեցի մարդը ու Եբրայեցի կնիկը ազատ արձակէ, ու մէկմէկու ալ մէկ մարդ-
մը իր Հրէայ եղբայրը չծառայե-
ցընէ: Ու Ջատագովեցան բոլոր 10
իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը որոնք այն ուխտին մէջ մտան, որ ամէն մարդ իր ծառան ու ամէն մարդ իր աղախինը ազատ արձակէ, և ալ զանոնք չծառայեցընէ. Ջա-
տագովեցան, և զանոնք արձակեցին.

11 Նայց անկէ ետքը դարձան ու ի-
րենց աղաւ թող տուած ծառա-
նները ու աղախինները ետ դարձու-
ցին, և զանոնք բռնադատեցին որ
ծառաներ ու աղախիններ ըլլան :
12 Ու Տէրոջը խօսքը Երեմիային
13 եղաւ Տէրոջմէն, ըսելով, Խօսա-
յէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ. Նա ձեր հայրերուն հետ ուխտ
ըրի՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն ծա-
ռայութեան տունէն հանած օրս,
14 ու ըսի, Օրթը տարիէն ետքը
ձեզմէ ամէն մէկը ազատ պիտի ար-
ձակէ իր Եբրայեցի եղբայրը, որ
քեզի ծախուած է ու վեց տարի
քեզի ծառայեր է. պանիկայ քովէդ
ազատ արձակես. բայց ձեր հայրերը
ինծի մտիկ չըրին ու ականջնին
15 չդուռցին : Ու դուք այսօր դար-
ձաք, ու ամէն մարդ իր ընկերին
ազատութիւն քարոզելով իմ աու-
ջևս ուղիղ եղածը ըրիք, և իմ
աջևս ուխտ ըրիք ան տանը մէջ՝
որուն վրայ իմ անունս կոչուած է.
16 Նայց էք՛ը դառնալով՝ իմ անունս
պղծեցիք. ու ամէնքդ ալ ձեր ա-
զատ արձակած ու իրենց կամացը
ետ դարձուցիք ծառաներնիդ ու աղախին-
ները ետ դարձուցիք, ու զանոնք
բռնադատեցիք որ ձեզի ծառաներ
ու աղախիններ ըլլան :
17 Ընոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Դուք ինծի մտիկ չըրիք, որ յէ՛ր-
ամէն մէկը իր եղբօրը համար, ու
ամէն մէկը իր ընկերին համար ա-
զատութիւն քարոզէ. ահա ես ձեզի
համար՝ կ'ըսէ Տէրը, սուրին՝ ժանտա-
խտին ու սովին ազատութիւն կը
քարոզեմ. ու ձեզ երկրիս բոլոր
թագաւորութիւններուն մէջ նե-
18 ղութեան պիտի մատնեմ : Ու
զուարակը երկուքի կտրելով, ու
անոր կտորներուն մէջտեղէն անց-
նելով՝ իմ աջևս ըրած ուխտերնուն
խօսքերը չկատարող, և իմ ուխտս
զանց ընող մարդիկներուն պիտի մատ-
19 նեմ, Յուդային իշխան-
ները ու Երուսաղէմին իշխաննե-
րը, պալատականները և քահա-
նաները, ու երկրին բոլոր ժողո-
վուրդը՝ որոնք զուարակին կտորնե-
րուն մէջտեղէն անցան, 20
իրենց թշնամիներուն ձեռքը, ու
իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռքը
պիտի մատնեմ. և անոնց դիները
երկինքի թռչուններուն ու երկրի
գազաններուն կերակուր պիտի ըլ-
լան : Ու Յուդայի Սեդեկիա 21
թագաւորը ու անոր իշխաններըը
իրենց թշնամիներուն ձեռքը, ու
իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռ-
քը, և ձեզմէ դարձող Քաղդէացի
թագաւորին զօրքերուն ձեռքը պի-
տի մատնեմ : Ահա ես հրամայեցի՝ 22
կ'ըսէ Տէրը, ու զանոնք ատ քաղա-
քը ետ պիտի բերեմ, և անոր դէմ
պատերազմ պիտի ընեն, ու զա-
նիկայ պիտի առնեն ու կրակով այ-
րեն. և Յուդայի քաղաքները՝ ան-
բնակ ամայութեան պիտի դարձը-
նեմ :

ԳԼՈՒԽ Լ

Յուդայի թագաւորին Յովսիայի 1
որդւոյն Յովակիմին օրերը Տէ-
րոջը կողմանէ Երեմիային եղած
խօսքն է, որ ըսաւ, Ոտքերուդ 2
տակը դնա ու անոնց հետ խօսէ, և
զանոնք Տէրոջը տունը մէկ սենեակ
մը տար, ու անոնց գինի խմցուր :
Ու Քաբաոնիտի որդւոյն Երեմի- 3
այի որդին Յազոնիան, ու անոր
եղբայրները և բոլոր որդիները,
ու Ռեքաբեանց բոլոր տունը առի.
Ու զանոնք Տէրոջը տունը տարի 4
Անդրեայի որդւոյն Մանասիա դպնա-
պանին սենեակին վրայ եղող իշ-
խաններուն սենեակին քովի Մա-
սէոյ մարդուն Շեղդողիայի որ-
դւոյն Պնաանի որդւոյը սենեակը.
Ու Ռեքաբեանց տանը որդւոցը 5
առջևը գինիով լեցուն ամաններ ու
գաւաթներ դրի, և անոնց ըսի,
Գինի խմեցէք : Ու անոնք ըսին, 6
Գինի չենք խմեր. քանզի մեր հայ-
րը՝ Ռեքաբ որդին Յովնադաբ
մեզի պատուիրեց ու ըսաւ, Դուք
ու ձեր որդիքը յաւիտեան գինի
չխմէք. Ու տուն չշինէք ու սերմ 7
չցանէք և այգի չունկնէք ու չտա-
նաք, հապա ձեր բոլոր օրերը վրան-
ներու մէջ բնակիք. որպէս զի ձեր

պանդուխտ եղած երկրին վրայ շատ
8 օրեր ապրիք : Ու մեր հօրը Ան-
քաբի որդւոյն Յովնադաբին բոլոր
մեզի հրամայածին պէս՝ անոր խօսքը
մտիկ ընելով՝ մեր բոլոր օրերուն
մէջ մենք , մեր կիներըը , մեր
տղաքներըը ու մեր աղջիկներըը գինի
9 չենք խմեր . Ու բնակելու համար
տուներ չենք շիներ , ու այգի և ա-
գարակ ու սերմ չենք առներ .
10 Հապա վրաններու մէջ կը բնա-
կինք , ու հնազանդութիւն ընելով՝
մեր հօրը Յովնադաբին բոլոր հր-
բամայածը ՚ի գործ կը դնենք .
11 Բայց երբոր Բաբիլոնի Նաբուգո-
դոնոսոր թագաւորը ՚ի երկիրը ե-
լաւ , ըսինք , Եկէք , Երուսաղէ-
մացւոց գօրքին երեսէն ու Սորուց
գօրքին երեսէն Երուսաղէմ եր-
թանք . այսպէս Երուսաղէմի մէջ
կը բնակինք :
12 Ու Տէրոջը խօսքը Երեմիային
13 եղաւ՝ ըսելով , Զօրաց Տէրը Ի-
սրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ .
Գնա , Յուդայի մարդիկներուն ու
Երուսաղէմի բնակիչներուն ըսէ ,
Իմ խօսքերս մտիկ ընելու համար
խրատ չէ՞ք ընդունիր , կ'ըսէ Տէրը :
14 Ռէքաբի որդւոյն Յովնադաբին իր
որդւոցը գինի չխմելու համար պա-
տուիրած խօսքերը հաստատ պա-
հուեցան . Հապա ես ձեզի կրնոց հօրը հր-
բամանին Ճշդութիւն ընելով ,
մինչև առ օրս չեն խմեր . բայց Թէև
ես ձեզի խօսեցայ՝ կանուխ կանգնելով
ու խօսելով , սակայն ինծի մտիկ չը-
15 րիք : Ու Իմ բոլոր ծառաներս մար-
գարէները ձեզի խրկեցի՝ կանուխ
կանգնելով ու խրկելով , ու ըսի ,
Ամէն մարդ իր չար ճամբայէն
դառնայ , և բարի գործերնիդ ըրէք ,
ու օտար աստուածներու ետևէ մի
երթաք որ անոնց ծառայութիւն
ընէք , որպէս զի ձեզի ու ձեր հայ-
րերուն տուած երկրիս մէջը բնա-
կիք . բայց ձեր ականջը չդրիք ,
16 ու ինծի մտիկ չըրիք : Ու Ռէքա-
բի որդւոյն Յովնադաբին որդիքը
իրենց հօրը պատուիրած հրամանը
հաստատ պահեցին , բայց այս ժո-
17 ղովուրդը ինծի մտիկ չըրաւ : Ա-
նոր համար զօրաց Տէր Աստուածը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ . Ահա ես Յուդային , ու Երու-
սաղէմի բոլոր բնակիչներուն վրայ
պիտի բերեմ ան բոլոր չարիքը՝ որ
անոնց համար խօսեր էի . վասն զի
անոնց խօսեցայ , բայց մտիկ չըրին ,
ու անոնց կանչեցի , բայց պատաս-
խան չտուին :
18 Ու Երեմիա Ռէքաբեանց տանը
ըսաւ , Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Որով-
հետև ձեր հօրը Յովնադաբին պա-
տուէրը մտիկ ըրիք , ու անոր բո-
լոր հրամաններըը պահեցիք , և ձե-
զի ամէն պատուիրածին պէս ըրիք .
19 Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրա-
յէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ .
Ռէքաբեան Յովնադաբէն միշտ իմ
առջեւս կայնող մարդ պակաս պիտի
չըլլայ :

ԿԱ . ԼՕ

1 Ու եղաւ որ Յուդայի թագաւորին
Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին
չորրորդ տարին Տէրոջը կողմանէ ա-
խօսքը եղաւ Երեմիային , ըսելով ,
2 Վերցուր մէկ գիրքի տոմս մը առ , ու
անոր վրայ գրէ ան բոլոր խօսքերը՝
որ քեզի հետ խօսելու սկսած օրէն՝
Յովսիայի օրերէն մինչև առ օրս
Իսրայէլի վրայով , ու Յուդայի
վրայով , և բոլոր ազգերուն վրա-
յով խօսեցայ : 3 Արդէն է որ
Յուդայի տունը լսէ ան բոլոր չա-
րիքը որ ես կը մտածեմ անոնց ը-
նելու , որպէս զի ամէն մարդ իր
չար ճամբայէն դառնայ , և ես ա-
նոնց անօրէնութիւնը ու մեղքը նե-
րեմ :
4 Ու Երեմիա Ներիայի որդին
Բարուքը կանչեց . և Բարուք Ե-
րեմիային բերնէն Տէրոջը անոր ը-
սած բոլոր խօսքերը ան գիրքի տոմ-
սին վրայ գրեց : 5 Ու Երեմիա
Բարուքին պատուիրեց ու ըսաւ ,
Ես սա գերը արգիլուած եմ . Տէ-
րոջը տունը երթալու կարող չեմ .
6 Ասոր դուն երթաս , ու ծոմապա-
հութեան օրը Տէրոջը տանը մէջ
ժողովուրդին ականջներուն իմ բեր-

նէս գրած տոմնէդ Տէրոջը խօսքերը կարդաս , ու նաև իրենց քաղաքնե-
7 րէն եկող բոլոր Յուդային ականջ-
ներուն զանոնք կարդաս : Որով-
հետև Տէրոջը առջևը խնդալով աղօթք ը-
նեն , և ամէն մարդ իր չար ճամբա-
յէն դառնայ . քանզի մեծ է ան
բարկութիւնը ու սրտմտութիւնը
որ Տէրը աս ժողովուրդին համար
8 խօսեցաւ : Ու Ներիայի որդին
Բարուք ներսիա մարգարէին բոլոր
իրեն հրամայածին պէս ըրաւ , և ան
գիրքէն Տէրոջը խօսքերը կարդաց
Տէրոջը տանը մէջ :
9 Ու եղաւ որ Յուդայի թագաւո-
րին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին
հինգերորդ տարին՝ իններորդ ա-
միսը բոլոր Երուսաղէմի ժողովուր-
դին , ու Յուդայի քաղաքներէն
Երուսաղէմ եկող բոլոր ժողովուր-
դին՝ Տէրոջը առջևը ծոմապահու-
10 թիւն քարոզեցին : Ու Բարուք
Սափան գպիրին որդւոյն Գամա-
րիայի սենեակը՝ Տէրոջը տանը նոր
դրանը մուտքը՝ վերի գաւիթին մէջ
բոլոր ժողովուրդին ականջնե-
ան գիրքէն Երեմիայի խօսքերը
կարդաց :
11 Ու Սափանի որդւոյն Գամարի-
այի որդի Միքիան , երբոր գիր-
քէն Տէրոջը բոլոր խօսքերը լսեց ,
12 Թագաւորին տունը գպիրին սե-
նեակը իջաւ . և ահա բոլոր իշխան-
ները՝ Եղիսամա գպիրը , ու Սեմա-
յիայի որդի Դալայիա , ու Էլ-
նաթանի որդի Աքբորը , և Սա-
փանի որդի Գամարիա , ու Ա-
նանիայի որդի Սեդեկիա , և բո-
լոր իշխանները հոն նստեր էին :
13 Ու Միքիա անոնց պատմեց ան բո-
լոր խօսքերը որ լսեր էր , երբոր
Բարուք ժողովուրդին ականջնե-
14 րուն գիրքէն կը կարդար : Ու
բոլոր իշխանները՝ Կուսիի որդւոյն
Սելեմիայի որդւոյն Նաթանիայի
որդի Յուդին Բարուքին խրկեցին՝
ըսելով , Ժողովուրդին ականջնե-
կարդացած ոտքդ առ ու
եկուր . ուստի Ներիայի որդի
Բարուք ոտքը առաւ ու
15 անոնց գնաց : Ու անոնք ըսին ա-
նոր , Կաղաչենք նստէ ու մեր ա-
կանջներուն կարդա զանիկայ :
Ու Բարուք անոնց ականջներուն
կարդաց : Ու երբոր 16
խօսքերը լսեցին , վախով իրարու
կը նայէին . ու Բարուքին ըսին .
Անշուշտ աս բոլոր խօսքերը թա-
գաւորին պիտի պատմենք : Ու 17
Բարուքին հարցուցին ու ըսին ,
Շնորհք ըրէ՛ պատմէ մեզի թէ
ինչպէս գրեցիր աս խօսքերը անոր
բերնէն : Ու Բարուք անոնց ը- 18
սաւ , Ան խօսքերուն ամէնը անիկայ
ինձի բերնով արտասանեց , ու ես
զանոնք մելանով գրքին մէջ
գրեցի : Ու առնչ իշխաններէն 19
Բարուքին ըսին , Գնա պահուըտէ՛
թէ դուն և թէ Երեմիան , և ո՛ւր
ըլլալնիդ մարդ չգիտնայ :
Ու անոնք սրահը թագաւորին 20
մտան , բայց տոմնը Եղիսամա գ-
պիրին սենեակին մէջ պահեր էին ,
և բոլոր խօսքերը թագաւորին
ականջներուն պատմեցին : Ու 21
թագաւորը խրկեց Յուդին որ ան
տոմնը առնէ . ու զանիկայ Եղիսա-
մա գպիրին սենեակէն առաւ . և
Յուդի զանիկայ թագաւորին ա-
կանջներուն ու թագաւորին քովը
կայնող բոլոր իշխաններուն ականջ-
ներուն կարդաց : Ու ինն երորդ 22
ամիսը ըլլալով՝ թագաւորը ձմերա-
տանը մէջ նստած էր , ու առջևը
վառած կրակարան կար : Ու երբ- 23
որ Յուդի իրեք կամ չորս երես
կարդաց , զանիկայ գմեքենով կըտ-
րեց , ու կրակարանի կրակին մէջ
նետեց , մինչև որ բոլոր տոմնը կը-
րակարանին կրակին մէջը հատաւ :
Ու թագաւորը ու անոր բոլոր 24
ծառաները՝ որոնք ան բոլոր խօս-
քերը կը լսէին , չվախցան , ո՛չ
ալ հանդերձները պատռեցին . Թէ- 25
պէտև Եղնաթան , Դալայիա ու
Գամարիա թագաւորին աղաչեցին
որ տոմնը չայրէ , բայց անոնց մէկ
չըրաւ : Ու թագաւորը Թագա- 26
եէլի որդւոյն Յերամեէլին , ու Ազ-
րիէլի որդւոյն Սարայիային , ու Ա-
ղդիէլի որդւոյն Սելեմիային հրամա-
յեց որ Բարուք գպիրը ու Երեմիա

մարգարէն բռնեն , բայց Տէրը զանոնք պահեց :

27 Եւ թագաւորը ան առաջը , ու Երեմիայի բերնէն Նարուքին գրած խօսքերը այրելէն ետքը , Տէրոջը խօսքը եղաւ Երեմիային՝ ըսելով ,
28 Առէն գնա , քեզի մէկ ուրիշ առաջը մը առ , ու անոր վրայ դիր ան բոլոր առաջի խօսքերը որ Յուդայի Յովակիմ թագաւորին այրած առ-
29 ջի առաջին մէջը կային : Եւ Յուդայի Յովակիմ թագաւորին ըսես , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Դուն առ առաջը այրեցիր , ըսելով թէ Ինչո՞ւ համար անոր վրայ գրեցիր թէ Նաբէլոնի թագաւորը անպատճառ պիտի գայ , ու աս երկիրը պիտի աւերէ , և անկէ մարդը ու անասունը պիտի վերցնէ :
30 Անոր համար Տէրը Յուդայի Յովակիմ թագաւորին վրայով այսպէս կ'ըսէ . Անոր Դաւիթի աթոռին վրայ նստող մարդ պիտի չունենայ . և անոր մեռելը ցորեկը տաքի մէջ ու գիշերը ցուրտի մէջ
31 պիտի ձգուի : Ու անոր և անոր սերունդին ու անոր ծառաներուն այդ ամբարշտութեան պիտի ընեմ իրենց անօրէնութեանը համար . և անոնց վրայ , ու Երուսաղէմի բնակիչներուն վրայ , ու Յուդայի մարդոցը վրայ պիտի բերեմ ան ամէն չարիքը որ անոնց խօսեցայ , և անոնք մինչ չըրին :
32 Ու Երեմիա մէկ ուրիշ առաջ մը առաւ , ու զանիկայ Ներիայի որդւոյն Բարուք գրիչին առաւ . և անիկայ անոր վրայ Երեմիային բերնէն Յուդայի Յովակիմ թագաւորին կրակով այրած գիրքին բոլոր խօսքերը գրեց . ու անոնց վրայ անոնց պէս ուրիշ շատ խօսքեր աւելցաւ :

ԻԱ . ԼԱ

1 Եւ Յոսիայի որդին Սեդեկիա թագաւորը Յովակիմի որդւոյն Քոնոնիային տեղը թագաւորեց , որն որ Նաբէլոնի Նաբուզոդոնոսոր թագաւորը Յուդայի վրայ թա-
2 գաւոր դրաւ : Բայց անիկայ ու անոր ծառաները ու երկրին ժողովուրդը Տէրոջը Երեմիա մարգարէին ձեռքովը խօսած խօսքերը մինչ չըրին :
3 Ու Սեդեկիա թագաւորը Սելեմիայի որդին Յուքաղը ու Մաասիայի որդին Սոփոնիա քահանան Երեմիա մարգարէին խրկեց , ըսելով , Ընդրկք ըրէ մեզի համար մեր Տէր Աստուծոյն աղօթք ըրէ :
4 Այն ժամանակը Երեմիա ժողովուրդին մէջ կը մտնէր կ'ելլէր . ու զանիկայ բանտը դրած չէին :
5 Ու Եգիպտոսէն փարաւոնին զօրքը ելաւ . ու Երուսաղէմը պաշարող Քաղդէացիները երբոր անոնց լուրը լսեցին , Երուսաղէմին վրայէն քաշուեցան :
6 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիա մարգարէին եղաւ , ըսելով ,
7 Այսպէս կ'ըսէ Տէր Աստուածը Իսրայէլին . Ինծի հարցնելու համար ձեզ ինծի խրկող Յուդայի թագաւորին այսպէս ըսէք . Ահա ձեզի օգնութեան համար ելլող փարաւոնին զօրքը իր երկիրը Եգիպտոս պիտի
8 դառնայ . Ու Քաղդէացիք պիտի դառնան , և աս քաղաքիս դէմ պատերազմ պիտի ընեն . ու զանիկայ պիտի առնեն , և զանիկայ կրակով այրեն :
9 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Մի խաբէք ձեր անձերը , ըսելով թէ Քաղդէացիք անշուշտ մեզմէ պիտի երթան , վասն զի պիտի չերթան .
10 Քանզի թէև ձեզի հետ պատերազմ ընող Քաղդէացւոց բոլոր զօրքը զարնէք , ու անոնցմէ հոն մէկ քանի վիրաւորուած մարդիկ մնան , անոնց ամէն մէկը իր վրանէն ելլելով՝ աս քաղաքը կրակով պիտի այրեն :
11 Ու երբոր Քաղդէացւոց զօրքը փարաւոնի զօրքին պատճառաւ Երուսաղէմէ վրայէն քաշուեցան ,
12 Երեմիա Երուսաղէմէն ելաւ որ Բենիամինի երկիրը երթայ , ու անկէ ժողովրդեան մէջը իր բաժինը առնէ :
13 Ու երբոր անիկայ Բենիամինի դուռն էր , հոն Յանանիայի որդւոյն Սելեմիայի որդին Իրիա անունով սօսիկան մը կար . և ա-

նիկայ Երեմիա մարգարէն բռնել ու
ըսաւ , Դուն Բաղդէացւոց կողմը
14 կ՚անցնիս : Ու Երեմիա ըսաւ ,
Սուտ է , ես Բաղդէացւոց կողմը
չեմ անցնիր . բայց անիկայ անոր
մտիկ չըրաւ . ու Յերիա բռնեց
Երեմիան , ու զանիկայ իշխաննե-
15 րուն տարաւ : Եւ իշխանները Ե-
րեմիային զրդուեցան , ու զանիկայ
ծեծեցին , և բանտարկեցին Յով-
նաթան դպիրին տանը մէջ . վասն
զի ան տունը բանտ ըրեր էին :
16 Երբոր Երեմիա բանտը ու խու-
ցերուն մէջը մտաւ , ու հոն շատ
17 աման նստաւ , Սեդեկիա թագա-
ւորը հրէք խրկեց՝ զանիկայ առաւ ,
և թագաւորը իր տանը մէջ գաղ-
տուկ անոր հարցուց , ու ըսաւ ,
Բրդեօք Տէրոջմէ մէկ խօսք մը կայ :
Ու Երեմիա ըսաւ , Այ . Նաև
ըսաւ , Դուն Նաբիլոնի թագա-
18 ւորին ձեռքը պիտի տրուիս : Ու
Երեմիա ըսաւ Սեդեկիա թագա-
ւորին , Ինչի , կամ ծառանե-
րուդ , կամ աս ժողովուրդին դէմ
ի՞նչ մեղք գործեցի որ զիս բանտը
19 դրիք : Եւ ո՞ւր են ձեր մարգարէ-
ները , որ ձեզի մարգարէութիւն
ըրին ու ըսին , Նաբիլոնի թա-
գաւորը ձեր վրայ ու աս երկրիս
20 վրայ պիտի չգայ : Եւ հիմա կ՚ա-
ղաչեմ՝ ձայն առէր իմ թագաւոր ,
մտիկ ըրէ , թող իմ աղաչանքս
քու առջեդ ընդունելի ըլլայ . ու
զիս Յովնաթան դպիրին տունը նո
21 ղի խրկեր , որ հոն չմեռնիմ : Եւ
Սեդեկիա թագաւորը հրամայեց ,
ու Երեմիան բանտին դաւիթը դը-
րին , ու ամէն օր հայկագործներուն
փողոցէն մէյմէկ նկանակ հայ կու
տային անոր , մինչև որ քաղաքին
հացը բոլորովին հատաւ . ու Ե-
րեմիա բանտին դաւթին մէջ կը
նստէր :

ԿԱ . Լ՚Ը

1 Եւ Մատթանի որդին Սափա-
տիա , ու Փաշուրի որդին
Գոդոդիա և Մեղքիայի որդին
Ջուքալ , ու Մեղքիայի որդին
Փաշուր Երեմիային բոլոր ժո-

ղովուրդին հետ խօսած խօսքերը
լսեցին , որ ըսաւ , Տէրը այսպէս 2
կ՚ըսէ . Ան քաղաքիս մէջ կեցողը
սրով , սովով ու ժանտախտով
պիտի մեռնի . իսկ Բաղդէացւոց
երթողը ողջ պիտի մնայ . և անոր
կեանքը իրեն աւարի մը պէս պիտի
ըլլայ , ու պիտի ապրի : Տէրը 3
այսպէս կ՚ըսէ . Ան քաղաքը ան-
պատճառ Բաբիլոնի թագաւորին
զօրքին ձեռքը պիտի տրուի , ու
զանիկայ պիտի առնէ : Եւ իշ- 4
խանները թագաւորին ըսին , Կ՚ա-
ղաչենք , թող աս մարդը մեռ-
ցուի . քանզի աս քաղաքիս մէջ
մնացած պատերազմական մարդոց
ձեռքերը ու բոլոր ժողովուրդին
ձեռքերը կը թուլցնէ՝ անոնց ա-
նանկ խօսքեր խօսելով . վասն զի
աս մարդը աս ժողովուրդին խաղա-
ղութիւնը չփնտռեր , հապա անոր
չարիքը : Եւ Սեդեկիա թագա- 5
ւորը ըսաւ , Ինքն անիկայ ձեր
ձեռքն է . որովհետև թագաւորը
ձեր դէմը կարողութիւն մը չունի :
Ու Երեմիան առին , և զանիկայ 6
թագաւորի որդւոյն Մեղքիային
գուբը նետեցին , որ բանտին գա-
ւիթին մէջ էր . ու Երեմիան
չուաններով իջեցուցին . և ան գու-
բին մէջը ջուր չկար , հապա մինակ
տիղմ . ու Երեմիա տիղմին մէջը
կ՚ընկղմէր :
Եւ թագաւորին տունը եղող 7
Եթէովպացի Ներբինեն Աբդեմելէք
լսեց որ Երեմիան գուբը ձգեցին .
ու թագաւորը Ռննիամինի դուռը
կը նստէր : Եւ Աբդեմելէք թա- 8
գաւորին տունէն ելաւ , ու թա-
գաւորին խօսեցաւ , ու ըսաւ ,
Ա՛վ տէր իմ թագաւոր՝ աս մար- 9
դիկները զէշ ըրին՝ ամէն ինչ որ
Երեմիա մարգարէին ըրին՝ զանիկայ
գուբը նետելով . քանզի քաղաքիս
մէջ՝ ալ հայ չգտնուելուն համար
անիկայ իր տեղը անօթութենէն պի-
տի մեռնի : Եւ թագաւորը Եթէով- 10
պացի Աբդեմելէքին հրամայեց ու
ըսաւ , Հոկէ քեզի հետ երեսուն
մարդ առ , ու Երեմիա մարգարէն
գուբէն հանէ , քանի որ մեռած

11 չէ՞ : Եւ Երդիմէլէք իր հետը ա-
ռաւ մարդիկները , ու Թագաւորին
տունը՝ շտեմարանին տակը դնաց ,
և անկէ պատառ լաթեր ու հին
լաթեր առաւ , և պարոնք չուանե-
րով դուրը Երեմիային իջեցուց :
12 Ու Եթեովպացի Երդիմէլէք Ե-
րեմիային ըսաւ , Այս պատառ ու
հին լաթերը թևիերուդ տակը
չուաններուն տակէն դիր . ու Երե-
13 միա այնպէս ըրաւ : Ու Երեմիան
չուաններով քաշեցին , և գանիկայ
գուբէն դուրս հանեցին . ու Երե-
միա բանտին գաւիթին մէջը նըս-
տաւ :
14 Եւ Սեդեկիա Թագաւորը հոգ
խրկեց ու Երեմիա մարգարէն իր
քովը առաւ Տէրոջը տունը եղող
երրորդ մուտքը . և Թագաւորը
Երեմիային ըսաւ , Ինձի մէկ բան
մը պիտի հարցընեմ , ինձմէ բան
15 մի պահեր : Ու Երեմիա ըսաւ
Սեդեկիային , Թէ որ քեզի պատ-
մեմ , չէ՞ որ զիս անշուշտ պիտի
մեռցընես . և թէ որ քեզի խրատ
տամ , ինձի մտիկ պիտի չընես :
16 Բայց Սեդեկիա Թագաւորը Ե-
րեմիային գաղտուկ երդում բրաւ ու
ըսաւ , Կեզի աս հոգին ստեղծող
Տէրը կենդանի է որ քեզ պիտի
չմեռցընեմ , և քեզ պիտի չմատ-
նեմ աս մարդիկներուն ձեռքը՝ ո-
րոնք քու հոգիդ կը փնտռեն :
17 Ան ատենը Երեմիա Սեդեկիային
ըսաւ , Զօրաց Տէր Աստուածը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ը-
սէ . Թէ որ Բաբիլոնի Թագա-
ւորին իշխաններուն ելլես , քու հո-
գիդ ողջ պիտի մնայ . և աս քաղաքը
կրակով պիտի չայրի , հապա դուն
ու քու տունդ ողջ պիտի մնաք .
18 Բայց թէ որ Բաբիլոնի Թագաւո-
րին իշխաններուն չելլես , ան ա-
տենը աս քաղաքը Քաղդէացւոց
ձեռքը պիտի տրուի , ու գանիկայ
կրակով պիտի այրեն . և դուն ա-
19 նոնց ձեռքէն պիտի չազատիս : Ու
Սեդեկիա Թագաւորը Երեմիային
ըսաւ , Քաղդէացւոց կողմը անցած
Հրեաներէն կը վախնամ . չըլլայ
որ զիս անոնց ձեռքը տան , ու ինծի
հետ անարգանօք վարուին : Ու 20
Երեմիա ըսաւ , Պիտի չտան .
կ՚ազաչեմ՝ Տէրոջը խօսքը մտիկ
ըրէ որ քեզի պիտի բսեմ , որպես
զի քեզի աղէկ ըլլայ ու քու անձդ
ապրի : Բայց թէ որ ելլել չու- 21
զես , Տէրոջը ինծի ցուցուցած բա-
նը ասե է . Ահա Հրէից թագա- 22
ւորին տունը ձնացած բոլոր կիներ-
ները Բաբելոնի Թագաւորին իշ-
խաններուն պիտի տարուին , ու ան
կիներդը պիտի ըսեն , Քու բարե-
կամներդ քեզ հրապուրեցին , ու
քեզ յաղթեցին . ոտքերդ տիղմի
մէջ ընկղմելուն պէս անոնք ետ քա-
շուեցան : Եւ քու բոլոր կիներդ 22
ու տղաքներդ Քաղդէացիներուն
պիտի հանեն . դուն ալ անոնց ձեռ-
քէն պիտի չազատիս , հապա Բա-
բելոնի Թագաւորին ձեռքովը պիտի
բռնուիս . և դուն պատճառ պիտի
ըլլաս որ աս քաղաքը կրակով այրի :
Ու Սեդեկիա ըսաւ Երեմիային , 24
Ան խօսքերը մարդ մի՛ գիտնայ , ու
դուն պիտի չմեռնիս : Եւ թէ որ 25
իշխանները քեզի հետ խօսելու ելլեն ,
ու քեզի գան , ու քեզի ըսեն ,
Հիմա Թագաւորին հետ ի՞նչ խո-
սեցար՝ մեզի պատմէ . մեզմէ մի՛
պահեր , ու քեզ չենք մեռցներ .
և Թագաւորը քեզի հետ ի՞նչ խո-
սեցաւ . Ան ատենը անոնց ըսես , 26
Ես Թագաւորին առջևը աղաչանք
ըրի , որ զիս Յովնաթանին տունը
նա չդարկէ , որ հոն մեռնիմ : Եւ 27
բոլոր իշխանները Երեմիային ե-
կան , ու անոր հարցուցին . և ա-
նոնց պատմեց ան ամէն խօսքերուն
համեմատ՝ որ Թագաւորը պատուի-
րեր էր . ու անոր խօսելէն դադ-
րեցան , վասն զի բանը չլսուե-
նուեցաւ : Ու Երեմիա բանտին 28
գաւիթին մէջ կը նստէր՝ մինչև
Երուսաղէմին առնուած օրը . ու
երբոր Երուսաղէմ առնուեցաւ ,
անիկայ հոն էր :

ԿԱ . ԼԹ .

Յուդայի Սեդեկիա Թագաւորին 1
իննևերորդ տարին տասներորդ
ամիսը Բաբելոնի Նաբուգոդոնո-

սոր թագաւորը իր բոլոր զօրքովը
Երուսաղէմ եկաւ . ու զանիկայ
2 պաշարեցին : Եհովիային մեսա-
սաներորդ տարին Յուդայի թագա-
ւորին Յովակիմայ որդւոյն Յե-
3 քոնիայի վրայ Նաբուգոդոնոսոր
Բաբելոնի թագաւորին բոլոր իշխանները՝ ոյ-
ժեղ Նաբուսարդան , Սամեգար-
նաբաւ , Սարսեքիմ նեղքինապետը ,
Նաբուսարդան մոգպետը , ու
Նաբիլոնի թագաւորին բոլոր մնա-
ցած իշխանները եկան միջին դուռը
նստան :
4 Ու երբոր Յուդայի Եհովիա
թագաւորը ու բոլոր պատերազ-
մական մարդիկները զանոնք տեսան ,
փախան , ու քաղաքէն դիշերով
թագաւորի պարտէզին ճամբայովը
երկու պարսպին մէջի դռնէն ելան .
5 ու ինք դաշտի ճամբան ելաւ : Բայց
Քաղդէացւոց զօրքը անոնց հետևէն
ինկան , ու Երիքովի դաշտերուն
մէջ Եհովիային հասան և զա-
նիկայ բռնեցին , ու Եմաթի երկիրը
Ռեբղայի մէջ Նաբիլոնի Նաբու-
գոդոնոսոր թագաւորին առջևը հա-
նեցին , որ անոր դատաստանը տե-
6 սաւ : Ու Նաբիլոնի թագաւորը
Ռեբղայի մէջ Եհովիային տղաքը
անոր աչքերուն առջևը մորթեց .
ու Նաբիլոնի թագաւորը Յուդա-
յի բոլոր ազնուականները մորթեց :
7 Ու Եհովիային աչքերը կուրա-
ցուց , ու զանիկայ շղթաներով
8 կապեց , որ Նաբիլոն տանի : Ու
Քաղդէացիք կրակով այրեցին թա-
գաւորին տունը ու ժողովուրդին
տուները , ու Երուսաղէմին պա-
9 րիսպները վար ձգեցին : Ու Նա-
բուզարդան դահճապետը քաղաքին
մէջ մնացած ժողովուրդին մնացոր-
դը , ու իրեն ինկած փախստական-
ները , և ժողովուրդին ուրիշ մնա-
ցորդները Նաբիլոն գերի տարաւ :
10 Ու Նաբուզարդան դահճապետը
Յուդայի երկրին մէջ թողուց ժո-
ղովուրդին աղքատներէն՝ որոնք բան
մը չունէին , և նոյն օրը անոնց այ-
գիներ ու արտեր տուաւ :
11 Ու Նաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը Երեմիային համար՝
Նաբուզարդան դահճապետին պա-
տուիրեց ու ըսաւ , 12
և աչքդ անոր վրայ ընկայ , ու անոր
ամենևին չարիք մի հասցըներ .
հապա ինչ որ քեզի ըսէ , անոր
այնպէս ըրէ : Եւ Նաբուզարդան 13
դահճապետը , ու Նաբուսարդան
ներքինապետը , ու Ներգեղսարա-
սար մոգպետը , և Նաբիլոնի թա-
գաւորին բոլոր նախարարները դրկ-
րկեցին , Ու Երեմիան բանտին 14
գաւիթէն առին , ու զանիկայ Ա-
փանի որդւոյն Գեդոդեայեն տունը
Յոդոդեային տունը , որ զանիկայ
տունը տանի . ու անիկայ ժողո-
վուրդին մէջը բնակեցաւ :

Եւ Տէրոջը խօսքը եղաւ Երե- 15
միային , երբոր անիկայ բանտին
դաւիթին մէջը արգիլուած էր ,
ըսելով , Գնա՛ Եթէովպացի Ա- 16
դեմելեքին խօսէ , ու ըսէ , Զօ-
րաց Տէրը Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես այս քաղա-
քիս վրայով ըսած խօսքերս ի դործ
պիտի դնեմ , չարիքի և ո՛չ թէ
բարիքի համար . ու ան օրը քու
աչքերուդ առջևը պիտի կատա-
րուին : Եւ ան օրը քեզ պիտի 17
ազատեմ , կ՚ըսէ Տէրը , ու պիտի
չտրուիս ան մարդիկներուն ձեռքը՝
որոնց երեսէն դուն կը վախնաս :
Վ՚ատն զի քեզ անշուշտ պիտի ա- 18
զատեմ , ու սրով պիտի չիյնաս .
և քու կեանքդ քեզի աւարի մը պէս
պիտի ըլլայ , քանզի ինծի ապաւի-
նեցար՝ կ՚ըսէ Տէրը :

ԳԼՈՒԽ Լ

Այն խօսքը որ Տէրոջը կողմանէ Ե- 1
րեմիային եղաւ , Նաբուզարդան
դահճապետը զանիկայ Ռամայէն
արձակելէն ետքը . երբոր Նա-
բիլոն տարուող Երուսաղէմի ու
Յուդայի բոլոր գերիներուն մէջ
զանիկայ ու շղթաներով կապած
առեր էր :
Եւ դահճապետը Երեմիան առ- 2
նելով , անոր ըսաւ , Քու Տէր
Աստուածդ այս տեղւոյս վրայ այս չա-
րիքը խօսած է . Ու Տէրը զայն 3
բերաւ ու իր ըսածին պէս ըրաւ ,

քանզի Տէրոջը դէմ մեղք գործեցիք, և անոր ձայնին մտիկ չըրիք, ու ասոր
4 բանը ձեզի եղաւ: Ու հիմա ահա այսօր քու ձեռքերուդ շղթաները քակեցի. թէ որ ինծի հետ Բաբելոն երթալը քու աչքիդ առջևը աղէկ է եկած, ու իմ աչքս քու վրադ պիտի ըլլայ. բայց թէ որ ինծի հետ Բաբելոն երթալը քու աչքիդ դէշ կ'երևնայ, դանց ըրէ. ահա բոլոր երկիրը քու առջևդ է, ուր որ քեզի աղէկ ու հաճոյ կ'երևնայ
5 երթալու, հոն դնա: Ասոր համար Բաբելոնի թագաւորին՝ Յուդայի քաղաքներուն վրայ դրած Ահիանի որդւոյն Գեդալիային որդին Նաթանիայի դեռ հոս չդարձած՝ անոր դնա, ու անոր հետ ժողովուրդին մէջը բնակէ, և կամ ուր որ քեզի աղէկ կ'երևնայ երթալու, հոն դնա. ու դահճապետը անոր պաշարներ ու պարգև տուաւ, և զանիկայ արձա-
6 կեց: Ու Երեմիա Մասփա գնաց Գեդալիային որդւոյն Նաթանիային, և անոր հետ երկրին մէջ մնացած ժողովուրդին մէջտեղը բնակեցաւ:
7 Ու դաշտը եղող բոլոր զօրավարները իրենք ու իրենց մարդիկները երբոր լսեցին թէ Բաբելոնի թագաւորը Գեդալիային որդին Նաթանիայի երկրին վրայ դրաւ, և Նաբելն էքզուած մարդիկները ու կիներն ու տղաքները ու երկրին
8 աղքատները անոր յանձնեց, Մասփա եկան Գեդալիային. այսինքն՝ Նաթանիայի որդին Իսմայէլ, ու Կարէի որդիքը՝ Յովհանան ու Յովնաթան, և Թանհումեթի որդին Սարայիա, ու Նետոփաթացի Եփային որդիքը, ու Մաքաթիի
9 որդին Յեզոնիա, թէ իրենք և իրենց մարդիկները: Ու Գեդալիա Ահիանի որդւոյն՝ Գեդալիա՝ անոնց ու անոնց մարդիկներուն երդում ըրաւ, ու ըսաւ, Վախցողց ծառայութիւն ընելէն մի վախնաք. հոս երկրին մէջ բնակեցէք, և Բաբելոնի թագաւորին ծառայութիւն ըրէք, ու
10 ձեզի աղէկ պիտի ըլլայ: Ու ես ահա Մասփայի մէջ կը բնակիմ, որ մեզի եկող Քաղդէացիներուն առջևը կենամ. ու դուք գինի և ամառնային պտուղ ու ձէթ ժողվեցէք, ու ձեր ամաններուն մէջ դրէք, և ձեռքերնուդ տակը եղած քաղաքներուն մէջ բնակեցէք: Ու
11 Մովաբի մէջ և Ամմոնի որդւոցը մէջ ու Եդոմի մէջ և ամէն երկիրներուն մէջ եղող բոլոր Հրէաները լսեցին որ Բաբելոնի թագաւորը Հրէաստանի մէջ մնացորդ թողուցեր է, ու անոնց վրայ Ահիանի որդւոյն Գեդալիային որդին Նաթանիայի որդին Գոդողիան դրեր է, Որոնք
12 Հրէաները ամէն իրենց ցրուած տեղերէն դարձան, ու Յուդայի երկիրը՝ Մասփա Գոդողիային եկան, և խիստ շատ գինի ու ամառնային պտուղներ ժողվեցին:
13 Ու Կարէի որդին Յօհանան, ու դաշտը եղող բոլոր զօրավարները Մասփա եկան Գեդալիային,
14 Ու անոր ըսին, Գիտե՞ս որ Ամմոնի որդւոցը թագաւորը Նաաղիս Ելիսամայի որդին Իսմայէլը խրկեց քեզ մեռցնելու համար. բայց Կարէի որդին Գոդողիա անոնց չհաւատաց: Ու Կարէի որդին
15 Յօհանան Մասփայի մէջ Գոդողիային հետ գաղտուկ խօսեցաւ ու ըսաւ, Հիմա երթամ, ու Նաթանիայի որդին Իսմայէլը գարնեմ, ու մարդ չիմանայ. ինչո՞ւ անիկայ քեզ մեռցնէ, ու քովդ ժողվուած բոլոր Հրէաները ցրուին, և Յու-
16 դայի մնացորդը կորսուի: Ու Կարէի որդին Գոդողիա Կարէի որդւոյն Յօհանանին ըսաւ, Այս բանը մի ըներ, վասն զի դուն Իսմայէլին վրայով սուտ կը խօսիս:

ԳԼ. ԽԱ.

1 Ու եղաւ որ եօթնեերորդ ամսուն մէջ թագաւորական սերունդէն եղող՝ Եղիսամայի որդւոյն Նաթանիային որդին Իսմայէլ թագաւորին նախարարներովը ու իր հետը տասը մարդով Մասփա եկաւ Գեդալիա Ահիանի որդւոյն Գոդողիային, ու հոն մէկտեղ հաց կերան Մասփայի

2 մէջ : Եւ Նաթանիայի որդին Յա-
մայէլ ու իր հետը եղող տասը
մարդը ելան՝ և Մափանի որդւոյն
Ընբիկամին որդին Կոդողիան սրով
զարկին ու մեռուցին զանիկայ՝
որն որ Բաբելոնի թագաւորը երկ-
3 րին վրայ դրեր էր : Նաև Կոդո-
ղիային հետ Մափայի մէջ եղող
բոլոր Հրէաները, և հոն գըտ-
նուած Քաղդէացի պատերազմա-
կաններըը Յամայէլ կոտրեց :
4 Ու եղաւ որ Կոդողիան մեռցը-
նելէն երկրը հետեւեալ օրը դեռ
5 մարդ չիմացած, Սիքեմէն, Սե-
լովէն ու Սամարիայէն՝ մօրուքնին
ածիլած, և հանդերձնին պատ-
առած, ու իրենց մարմինն վրայ կըտ-
րածներ ըրած ուխտուն մարդ ե-
կան, և անոնց ձեռքը ընծաներ ու
խնդրուկ կար Տէրոջը տունը տա-
6 նելու համար : Եւ Նաթանիայի
որդին Յամայէլ Մափայէն ելաւ
զանոնք դիմաւորելու. անիկայ գա-
ցածատենը լալով կ'երթար. ու
երբոր անոնց հասաւ, անոնց ըսաւ,
Ընբիկամի որդւոյն Կոդողիային ե-
7 կէք : Ու եղաւ որ երբ անոնք
քաղաքին մէջտեղը եկան, Նաթա-
նիայի որդին Յամայէլ՝ ինքը իր
հետը եղող մարդիկներուով զանոնք
մեռցուց ու փոսին մէջը նետեց :
8 Եւ անոնց մէջը տասը մարդ գըտ-
նուեցան՝ որ Յամայէլին ըսին,
Մեզ մի՛ մեռցըներ. վասն զի
մենք դաշտը ցորենի, գարիի, եղի
ու մեղրի ծածուկ շտեմարաններ ու-
նինք. ուստի անիկայ զանոց ըրաւ,
և զանոնք իրենց եղբարցը մէջ չը-
մեռցուց :
9 Ու ան փոսը՝ որուն մէջ Յամա-
յէլ Կոդողիային պատճառաւը բո-
լոր մեռցուցած մարդիկներուն դիե-
րը նետեց, նոյնն էր որ Ասա թա-
գաւորը շիներ էր՝ Իսրայէլի Պաաս
թագաւորին երեսէն վախնալուն հա-
մար. Նաթանիայի որդին Յամայէլ
զանիկայ մեռելներով լեցուց :
10 Եւ Յամայէլ Մափայի մէջ եղող
ժողովուրդին բոլոր մնացորդը գերի
ըրաւ, թագաւորին աղջիկները,
ու Մափայի մէջ մնացած բոլոր
ժողովուրդը, որոնց վրայ Նաբու-
զարդան զաւհապետը Ընբիկամի
որդին Կոդողիան վերակացու դրեր
էր. և Նաթանիայի որդին Յա-
մայէլ զանոնք գերի առնելով՝ գնաց
Ամմոնի որդւոցը անցնելու :
11 Եւ Կարէի որդին Յովհանան, ու անոր հետ եղող բոլոր զօրա-
վարներըը երբոր Նաթանիայի որ-
դւոյն Յամայէլին ըրած բոլոր չա-
րութիւնը լսեցին, 12 Ինքնք բոլոր
մարդիկները առին, ու Նաթա-
նիայի որդւոյն Յամայէլին հետ պա-
տերազմելու գացին, և զանիկայ
Գաբաւոնի շատ ջուրերուն քովը
գտան : 13 Ու Յամայէլին հետը եղող
բոլոր ժողովուրդը երբոր Կարէի
որդին Յովհանանը ու անոր հետը
եղող բոլոր զօրավարները տեսան,
ուրախացան : 14 Եւ Յամայէլին Մա-
փայէն գերի բռնած բոլոր ժողովուր-
դը երեսին դարձուցին, ու ետ
դառնալով՝ Կարէի որդւոյն Յօհա-
նանին գացին : 15 Բայց Նաթա-
նիայի որդին Յամայէլ ութը մար-
դով Յօհանանին երեսէն փախաւ,
ու Ամմոնի որդւոցը գնաց :
16 Եւ Կարէի որդին Յովհանան, ու անոր հետ եղող բոլոր զօրա-
վարները Նաթանիայի որդին Յա-
մայէլէն ետ բերած ժողովուրդին
բոլոր մնացորդը Մափայէն առին՝
Ընբիկամի որդւոյն Կոդողիային
մեռցուելէն երբոր, այսինքն Գա-
բաւոնէն ետ բերած պատերազմող
կտրիճները ու կիներըը և տըղ-
աքներըը ու ներքինիները, 17 Ու
գացին Քեթրէհեմին քովը եղող
Քամհամի պանդոկին մէջ նստան,
որ երթան Եգիպտոս մտնելու Քալ-
դէացւոց երեսէն, վասն զի անոնց-
մէ վախցան. քանզի Նաթանիայի
որդին Յամայէլ Բաբելոնի թա-
գաւորին՝ երկրին վրայ դրած Ընբի-
կամի որդին Կոդողիան մեռցուցեր
էր :

ԺԱ. ԽԱՌ

1 Եւ բոլոր զօրավարները, ու Կա-
րէի որդին Յովհանան, և Ով-
սէիայի որդին Յեզոնիա, ու բոլոր

ժողովուրդը պզտիկէն մինչև մեծը
2 մեռնեցան : Ու Երեմիա մարգարէին
ըսին , Մեր խնդիրքը քու առջեւդ
ընդունելի ըլլայ . ու մեզի համար
ալ ինչուն աս բոլոր մնացորդներուն
համար քու Տէր Աստուծոդ աղօթք
ըրէ . վասն զի շատէն քիչ մնա-
ցինք , ինչպէս որ աչքերդ մեզ կը
3 տեսնեն . Եւ քու Տէր Աստուածդ
մեր երթալու ճամբան ու մեր ընե-
4 լու բանը մեզի իմացընէ : Ու Ե-
րեմիա մարգարէն անոնց ըսաւ ,
Լսեցի . ահա ձեր Տէր Աստուծոյն
ալօթք կ'ընեմ ձեր խօսքերուն հա-
մեմատ , և Տէրը ձեզի համար ինչ
պատասխան որ տալու ըլլայ , ձեզի
կ'իմացընեմ . ձեզմէ բան մը չեմ
5 պահեր : Ու անոնք Երեմիային
ըսին , Տէրը մեր մէջը ճշմարիտ ու
հաւատարիմ վկայ ըլլայ թէ որ
չընենք ան ամէն բաներուն համե-
մատ՝ որոնց համար քու Տէր Ա-
ստուածդ քեզ մեզի պիտի խրկէ :
6 Թէ՛ բարի և թէ չար մեր Տէր
Աստուծոյն ձայնին պիտի հնազան-
դինք , որուն որ քեզ կը խրկենք .
որպէս զի մեր Տէր Աստուծոյն ձայ-
նին հնազանդելով՝ մեզի աղէկ ըլլայ :
7 Ու տասը օրէն ետքը Տէրոջը
8 խօսքը եղաւ Երեմիային . Ու Կա-
րէի որդին Յովհանանը , և անոր
հետ եղող բոլոր զօրավարները ,
ու պզտիկէն մինչև մեծը բոլոր ժո-
9 ղովուրդը կանչեց , Ու անոնց ը-
սաւ , Իսրայէլին Տէր Աստուածը՝
որուն որ դուք զիս խրկեցիք ձեր
աղաչանքը մատուցանելու համար ,
10 այսպէս կ'ըսէ . Եթէ որ շարունա-
կէք աս երկրին մէջ բնակելու , ես
ալ ձեզ պիտի շինեմ ու պիտի
չփլըցնեմ , և ձեզ պիտի տնկեմ ,
ու պիտի չխլեմ . վասն զի ձեզի
ըրած չարիքիս վրայով զղջացայ :
11 Մի՛ վախնաք Բաբելոնի թագա-
ւորին երեսէն՝ ուակից որ կը վախ-
նաք . անկէ մի՛ վախնաք՝ կ'ըսէ
Տէրը , վասն զի ձեզ անոր ձեռքէն
ազատելու համար ու ձեզ ապրե-
ցընելու համար ես ձեզի հետ եմ .
12 Ու ձեզի ողորմութիւններ ըգնէլ
պիտի տամ , և անիկայ ձեզի պիտի
ողորմի , ու ձեզ ձեր երկիրը դար-
ձընէ : Նայց թէ որ ըսէք , Ես 13
երկրիս մէջ չենք բնակիր . ու ձեր
Տէր Աստուծոյն խօսքը մտիկ չընե-
լով՝ ըսէք , Ձէ , հապա Եգիպ- 14
տոսի երկիրը մտնենք , որ հոն պա-
տերազմ պիտի չտեսնենք , ու փողի
ձայն պիտի չլսենք , և հացի համար
անօթի պիտի չմնանք , ու հոն պի-
տի բնակինք . Ուրեմն հիմա Տէ- 15
րոջը խօսքը մտիկ րրէք՝ ո՛վ Յու-
դայի մնացորդը : Զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ . Թէ որ դուք ձեր երեսները
չեմակէք Եգիպտոս մտնելու , ու հոն
պանդխտանալու երթաք , Ուս ա- 16
տեները ան սուրը՝ ուակից որ կը վախ-
նաք , հոն Եգիպտացւոց երկրին մէջ
ձեր վրայ պիտի դայ , և ան սովը՝
ուակից որ դուք կը զարհուրիք , հոն
Եգիպտացւոց երկրին մէջ ձեր ե-
տևէն պիտի պաշարէ , ու հոն պիտի
մեռնիք : Ես ան ամէն մարդիկը՝ 17
որոնք իրենց երեսները կը չեմակեն
Եգիպտոս երթալու՝ հոն պանդխ-
տանալու համար , սրով , սովով
ու ժանտախտով պիտի մեռնին .
ու իմ անոնց վրայ բերելու չարիքիս
երեսէն անոնցմէ մնացորդ ու ազա-
տուած պիտի չլինայ :
Վասն զի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէ- 18
լին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ինչ-
պէս որ իմ բարկութիւնս ու սրտմ-
տութիւնս Երուսաղէմի բնակչացը
վրայ թափեցաւ , այնպէս ձեր վրայ
պիտի թափի իմ սրտմտութիւնս ,
երբոր Եգիպտոս մտնէք . և անէծ-
քի , զարմանքի , նզովքի ու նա-
խատինքի Ենթակայ պիտի ըլլաք , ու
ձեզմէն ալ աս տեղը պիտի չտես-
նէք : Ո՛վ Յուդայի մնացորդ- 19
ներ , Տէրը ձեզի համար Եգիպտոս
մի՛ մտնէք՝ ըսաւ . ուսոփ աղէկ
գիտցէք որ այսօր ձեզի վկայութիւն
կ'ընեմ : Վասն զի դուք ձեր հո- 20
գւոյն դէմ նենգութիւն ըրիք ,
երբոր զիս ձեր Տէր Աստուծոյն խրը-
կեցիք՝ ըսելով , Մեզի համար մեր
Տէր Աստուծոյն աղօթք ըրէ , ու
մեր Տէր Աստուծոյն ամէն ըսած
խօսքը մեզի պատմէ՝ , ու պիտի ը-

21 ձեզի : Եւ ես այսօր ձեզի պատ-
մեմ , ու դուք մտիկ ընէիք ձեր
Տէր Աստուծոյն ձայնը , ու ան ամէն
խօսքերը՝ որոնց համար զիս ձեզի
22 խրկեց : Եւ հիմա ահէկ դիտցէք՝
որ դուք սրով , սովով ու ժան-
ահասով պիտի մեռնիք ան տեղը՝
ուր որ կ՚ուզէք երթալ հոն պան-
դխտանալու համար :

Գ Ի Ղ Ա Խ Ի Ա

1 Երբոր Երեմիա բոլոր ժողովուր-
դին անոնց Տէր Աստուծոյն բո-
լոր խօսքերը խօսիլը լմընցուց , ո-
րոնց համար անոնց Տէր Աստուածը
զանիկայ անոնց խրկեր էր , այսինքն
2 ամ բոլոր խօսքերը , Ազ առնիա
Հոսկիայի որդին Ազարիա , ու
Կարէհի որդին Յովհանան , և բոլոր
ամբարտաւան մարդիկները Երեմի-
այինն խօսեցան ու ըսին , Դուն
ստուտ կը խօսիս , մեր Տէր Աս-
տուածը քեզ չխրկեց որ դուն ըսես
Թէ Եգիպտոս մի մտնէք հոն
3 պանդխտանալու համար . Հապա
Ներիայի որդին Բարուք քեզ
մեզի դէմ ոտք կը հանէ , որպէս
զի մեզ Քաղդէացւոց ձեռքը տայ ,
որ մեզ մեռցընեն , ու մեզ Բա-
բելոն գերի տանին : Եւ Կարէհի
4 որդին Յովհանան ու բոլոր զօրա-
վարները և բոլոր ժողովուրդը
Տէրոջը ձայնը մտիկ չընին , որ Յու-
5 դայի երկրին մէջ բնակին . Հապա
Կարէհի որդին Յովհանան ու բոլոր
զօրավարները Յուդայի բոլոր մնա-
ցորդները առին , որոնք Յուդայի
երկրին մէջ բնակելու համար նո
դարձեր էին ան բոլոր ազգերէն
6 ուր որ ցրուած էին . Այսինքն երիկ
մարդիկները , ու կիներնին , և տը-
զաները , ու թագաւորին աղջիկ-
ները , և Նաբուզարդան զօհա-
պետին Ասիանի որդուն Ախիկամի
որդուն Շաղոմիային բոլը թող-
ցած բոլոր մարդիկները , ու Եր-
միա մարգարէն , և Ներիայի որդին
7 Բարուքը . Ու Եգիպտոսի երկիրը
գացին . վասն զի Տէրոջը ձայնը
մտիկ չընին . ու մինչև Տափնաս
հասան :

8 Եւ Տափնասի մէջ Տէրոջը խօսքը
9 եղաւ Երեմիային՝ ըսելով , Ձեռք
ձեզ քարեր առ , ու զանոնք Յու-
դայի մարդոցը աչքերուն առջեւ
Տափնաս եղող փարաւոնի տանը
դրանը առջեւի աղիւսաոուռնը կաւին
10 մէջը թաղէ , Եւ անոնց ըսէ , Ա-
զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստու-
ծը այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես պիտի
խրկեմ , ու իմ ծառաս Բաբելոնի
Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը պի-
տի առնեմ , և անոր աթոռը ասիկա իմ
թաղած քարերուս վրայ պիտի դը-
նեմ . ու անիկայ իր արքայական
խորանը անոնց վրայ պիտի տարա-
ծէ . Եւ պիտի գայ՝ Եգիպտոսի 11
երկիրը պիտի զարնէ . մահուան
համար եղողները՝ մահուան , գե-
րութեան համար եղողները՝ գե-
րութեան , և սուրի համար եղող-
ները սուրի պիտի մատնէ : Ու 12
Եգիպտոսի աստուածներուն տու-
ներուն մէջը կրակ պիտի բռընկցը-
նեմ . և անիկայ զանոնք պիտի
այրէ , ու զանոնք գերի պիտի տա-
նի . և անիկայ Եգիպտոսի երկիրը
պիտի հագնի , ինչպէս որ հովիւը
իր հանդերձը կը հագնի . ու անկէ
խաղաղութեամբ պիտի ելլէ : Ու 13
Եգիպտոսի երկրին մէջ եղող ա-
րեւու տանը արձանները պիտի կո-
տրտէ , ու Եգիպտոսի աստուած-
ներուն տուները կրակով պիտի
այրէ :

Գ Ի Ղ Ա Խ Ի Բ

1 Եգիպտոսի երկրին մէջ բնակող
բոլոր Հրեաներուն համար ,
այսինքն Մագդոլ , Տափնաս ,
Մեմփիս , ու Պաթրուսի երկրին
մէջ բնակողներուն համար Երե-
միայի եղած խօսքն է , որ ըսաւ ,
2 Ա օրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աս-
տուածը այսպէս կ՚ըսէ . Դուք տե-
սաք ան ամէն չարիքը որ Երուսա-
ղէմին վրայ , ու բոլոր Յուդայի
քաղաքներուն վրայ բերի . և ահա
անոնք այսօր աւերակ են , ու անոնց
3 մէջը բնակող չկայ , Ի բարկացընե-
լու համար ըրած չարութիւններ-
նուն պատճառաւը , որ գացին խունկ

ձեզնէն , ու ծառայութիւն ըրին
ուրիշ աստուածներու , որոնք ձեզ
իրենք ձանչցեր էին , ո՛չ դուք , ո՛չ
4 ալ ձեր հայրերը : Ես ևս ձեզի
խրկեցի իմ բոլոր ծառաներս մար-
գարէները՝ կանուխ ելլելով ու խրր-
կելով , և ըսի , Ձեր պիղծ գործը
մի ընէք , որն որ ես կ'ատեմ :
5 Բայց մարդ չըրին ու ականջնին
չծռեցին որ իրենց չարութիւններէն
դառնան , և ուրիշ աստուածներու
6 խունկ չծխեն : Ուստի իմ սրտա-
մտութիւնս ու բարկութիւնս թա-
փեցաւ , և Յուդայի քաղաքներուն
մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն
մէջ բորբոքեցաւ . ու անոնք աս
օրուան նըման պէս անապատ ու
7 ամայի եղան : Ես հիմա զօրաց
Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլին Աս-
տուածը այսպէս կ'ըսէ . Ինչո՞ւ հա-
8 մար դուք ձեր հոգւոյն դէմ սա մեծ
չարութիւնը կը գործէք , որ Յու-
դայի մէջէն էրիկ մարդը ու կնիկը ,
տղան ու կաթնկիը մանուկը կոր-
սընցընէք , այնպէս որ ձեզի մնացորդ
9 մը չմնայ . Ձեր ձեռացը գործերով
պէս սրդողցընելով , և ուրիշ
աստուածներու խունկ ծխելով Ե-
գիպտոսի երկրին մէջ , ուր որ դուք
մտած հոն պանդխտանալու համար ,
որպէս զի ձեր անձը կորսընցընէք ,
ու երկրիս բոլոր ազգերուն մէջը
10 անէծք ու նախատինք ըլլաք : Մի-
թէ Յուդայի երկրին մէջ ու Ե-
րուսաղէմի փողոցներուն մէջ ձեր
հայրերուն ըրած չարութիւննե-
րը , և Յուդայի թագաւորներուն
չարութիւնները ու անոնց կը-
նիկներուն չարութիւնները , և
ձեր չարութիւնները ու ձեր կը-
նիկներուն չարութիւնները մո-
11 ռցաք : Ընդունք մինչև աս օր իրենց
անձերը չխոնարհեցուցին ու չը-
վախցան , և ձեր առջևը ու ձեր
հայրերուն առջևը դրած օրէնքիս
ու պատուիրանքներուս մէջ չքայլե-
12 ցին : Ընդոր համար զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ . Ինչո՞ւ ես ձեր վրայ կը հասցու-
նեմ իմ երեսս չարիքի համար , ու
բոլոր Յուդան կորսընցընելու հա-
մար . Ես պիտի առնեմ Յուդայի 12
մնացորդը՝ որոնք երեսնին հաստա-
տեցին Եգիպտոսի երկիրը մտնելու՝
հոն պանդխտանալու համար . ու
ամէնքը Եգիպտոսի երկրին մէջ
պիտի հատնին . սրով , սովով
պիտի իյնան ա՛ն հատնին . պըզ-
տիկէն մինչև մեծը սրով ու սո-
վով պիտի մեռնին , և անէծքի ,
զարմանքի , նզովքի ու նախատինքի
ենթակայ պիտի ըլլան : Ու Եգիպ- 13
տոսի երկիրը բնակողներուն այցե-
լութիւն պիտի ընեմ , ինչպէս որ
Երուսաղէմին սրով , սովով ու
ժանտախտով այցելութիւն ըրի :
Ու Յուդայի մնացորդէն՝ որոնք 14
Եգիպտոսի երկիրը պանդխտանա-
լու գացողնին մնացորդ ու ազա-
տուած պիտի չմնայ , որ Յուդայի
երկիրը դառնան , ուր որ անոնք կը
յուսան դառնալու Ե հոն բնակե-
լու . վասն զի Եփեղոսեն փախչող-
ներէն միայն պիտի դառնան :
Ու ան բոլոր մարդիկները՝ որ 15
պիտէին թէ իրենց կնիկները օտար
աստուածներու խունկ կը ծխէին ,
և բոլոր ներկայ եղող կնիկները՝
մեծ ժողով մը , ու Եգիպտոսի
երկիրը՝ Պաթրոսի մէջ բնակող
բոլոր ժողովուրդը Երեմիայէն պա-
տասխան տուին , ըսելով , Ձէրոջը 16
անունովը մեզի խօսած խօսքիդ վր-
րայով մենք քեզի մտիկ չենք ըներ .
Հապա անշուշտ մեր բերնէն ելած 17
ամէն խօսքը պիտի ընենք , երկինքի
թագուհիին խունկ ծխելով և ա-
նոր թափելու նուէրներ մատուցա-
նելով , ինչպէս որ մենք ու
մեր հայրերը , մեր թագաւորները
ու մեր իշխանները Յուդայի քա-
ղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի
փողոցներուն մէջ , ուր որ հացով
կշտացանք և հանգիստ էինք ու
չարիք մը չտեսանք : Սակայն ան 18
ատենէն՝ ի վեր որ երկինքի թագու-
հիին խունկ ծխելէն ու անոր թա-
փելու նուէրներ մատուցանելէն դա
կեցանք , ամէն բանի կարօտ ե-
ղանք , և սրով ու սովով հատանք :
Ու երբոր երկինքի թագուհիին 19
խունկ կը ծխէինք և անոր թա-

վելու նուէրնեը կը մատուցանէ-
քինք . միթէ առանց մեր էրիկներուն
հրամանքո՞ւ զանիկայ պաշտելու հա-
մար բլեթներ չենեցինք , ու անոր
թաւիլելու նուէրնեը մատուցինք :
20 Ու Երեմիա բոլոր ժողովուրդին ,
էրիկներուն և կնիկներուն , ու ի-
րեն ատ պատասխանող տուող բոլոր
ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ ,
21 Միթէ ան խունկը որ Յուդայի
քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի
փողոցներուն մէջ կը ծխէիք դուք
ու ձեր հայրերը , ձեր թագաւոր-
ները ու ձեր իշխանները ու երկ-
րին ժողովուրդը , Տէրը չյիշե՞ց ,
22 ու անոր միտքը չենկա՞ւ : Ու Տէ-
րը ձեր չար գործերուն , ու ձեր
ըրած գարշութիւններուն ալ չկըր-
ցաւ համբերել . ուստի ձեր եր-
կիրը անապատ , ամայի ու նզո-
ված և անբնակ եղաւ , ինչպէս
23 որ այսօր կ'երեւայ : Որովհետեւ
դուք խունկ ծխեցիք , ու Տէրոջը
դէմ մեղք գործեցիք , և Տէրոջը
ձայնին չհպատակեցաք չըրիք , ու
անոր օրէնքին , պատուիրանքներուն
ու վկայութիւններուն մէջ չգալե-
ցիք , անոր համար աս չարիքը
ձեզի եկաւ , ինչպէս որ այսօր կ'ե-
րեւայ :
24 Ու Երեմիա բոլոր ժողովուրդին
ու բոլոր կնիկներուն ըսաւ , Տէրոջը
խօսքը մեկ ըրէք՝ ով Յուդա .
երկրին մէջ եղող բոլոր Յուդա .
25 ցիներ Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուա-
ծը այսպէս կը խօսի ու կ'ըսէ ,
Դուք ու ձեր կնիկները ձեր բերնով
խօսեցաք , ու ձեր ձեռքով կ'ը-
գործէք , ու կ'ըսէք , Անշուշտ ըրած
ուխտերնիս պիտի կատարենք , ար-
քային երկնից թագուհիին խունկ պի-
տի ծխենք , ու անոր թափելու
նուէրներ պիտի մատուցանենք . այո՝
դուք ձեր ուխտերուն վրայ հաստատ
պիտի կենաք , և ձեր ուխտերը պի-
26 տի կատարէք : Անոր համար Տէ-
րոջը խօսքը մեկ ըրէք՝ ով բոլոր
Յուդա , որ Եգիպտոսի երկրին
մէջ կը բնակիք . Ահա ես իմ մեծ
անունովս երդում ըրի՝ կ'ըսէ Տէ-
րը , որ Եգիպտոսի բոլոր երկրին
մէջ իմ բերնէն ալ բնաւ Յուդայի
մարդու մը բերնէն իմ անունս պի-
տի չհանչցուի ըսելով , Կենդանի
Տէրը կենդանի է : Ահա ես անոնց 27
վրայ կը հսկեմ չարիքի համար և
չէ թէ բարիքի համար . ու Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ եղող Յուդայի
բոլոր մարդիկները սրով ու սովով
պիտի կոտորուին մինչև որ հասնին :
Ու խիստ քիչ մարդիկ պիտի ըլլան 28
որ սուրէն ազատուելով Եգիպտո-
սի երկրէն Յուդայի երկիրը պիտի
դառնան , ու Եգիպտոսի երկիրը
պանդխտանալու գացող Յուդայի
բոլոր մնացորդները պիտի գիտնան
թէ որո՛ւն խօսքը պիտի հաստա-
տուի , իմ՝ թէ իրենցը : Ու ա- 29
սիկայ ձեզի նշան ըլլայ՝ կ'ըսէ Տէրը ,
որ աս տեղս ձեզի պատիժ պի-
տի ընեմ , որպէս զի գիտնաք որ
իմ խօսքս ձեր վրայ անշուշտ պիտի
հաստատուի չարիքի համար : Տէ- 30
րը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես Եգիպ-
տոսի փարաւոն Ափրա թագա-
ւորը իր թշնամիներուն ձեռքը՝ ու
իր հոգին փնտռողներուն ձեռքը
պիտի մատնեմ , ինչպէս որ Յու-
դայի Սեդեկիա թագաւորը իր
թշնամիին ու իր հոգին փնտռող
Նաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թա-
գաւորին ձեռքը մատնեցի :

ԳԼ . ԽԴ

Երեմիա մարգարէին խօսքը , որ 1
Նաբիայի որդւոյն Բարուքին խօ-
սեցաւ , երբոր անիկայ աս խօսքերը
Երեմիային բերնէն գիրքի մէջ գը-
րեց՝ Յուդայի թագաւորին Յով-
սիայի որդւոյն Յօակիմին չորրորդ
տարին , ու ըսաւ ,
Ով Բարուք՝ Իսրայէլի Տէր Աս- 2
տուածը քեզի համար այսպէս կ'ը-
սէ . Դուն ըսիր , Վա՛յ ինծի , 3
վասն զի Տէրը իմ ցաւիս վրայ
տրտմութիւն աւելցուց . իմ հե-
ծութենէս յոգնեցայ ու հանգըս-
տութիւն չեմ գտներ : Այսպէս ա- 4
սանկ ըսես , Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ահա ես իմ շինածս պիտի փլցընեմ ,
ու իմ տնկածս պիտի խլեմ՝ այս-
ինքն աս բոլոր երկիրը : Ու դուն 5

քեզի մեծ բանջը կը փնտռես . մի՛ փնտռեր , քանզի ահա ես ամէն մարմնոյ վրայ չարիք պիտի բերեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , բայց քու կեանքդ քեզի աւարի մը պէս պիտի տամ քու ամէն երթալու տեղուանքդ :

ԳԼՈՒԽ ԽԵՐ

1 Տէրոջը խօսքը որ եղաւ Երեմիա մարգարէին՝ ապտերուն վրայով :
2 Եդիպտոսի համար , Եդիպտոսցոց Թագաւորին՝ փարաւոն Նեքաւովին Կարքամիսի մէջ Եփրատ գետին քովը եղող զօրքին վրայ՝ որն որ Նաբխոնի Նաբուզոդոնոսոր Թագաւորը զարկաւ , Յուդայի Թագաւորին Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին երրորդ տարին :
3 Վահար ու վահան պատրաստեցէք , և պատերազմի մօտեցէք .
4 Ձիերը լծեցէք , ու դուք ով ձիաւորներ՝ հեծէք . սաղաւարտներով կայնեցէք , նիզակները փայլեցուցէք , զրահները հագէք :
5 Ո՞վ է , զօանոնք իւրմէ համար զարհուրած — ետ դարձած կը տեսնեմ . անոնց զօրաւորները անդամ զարնուեցան , ու արտորնօք փախչելով ետևնին չդառնացան . ամէն կողմէն վախ կայ՝ կ'ըսէ Տէրը :
6 Հոսա վազողը թող չփախչի , ու զօրաւորը չազատի . անոնք հիւսիսային կողմը Եփրատ գետին քովը գլորելով
7 պիտի իյնան : Ո՞վ է ասիկայ որ գետի պէս վեր կ'ելլէ , որուն ջուրը
8 գետերուն պէս կը ծփին : Եգիպտոսը գետի պէս վեր կ'ելլէ , և անոր ջուրները գետերուն պէս կը ծփին . ու կ'ըսէ , Ելլե՛մ , երկիրը ծածկեմ , քաղաքը ու անոր բնակիչները բնաջինջ ընեմ :
9 Ելէ՛ք ձիե՛ր , և խո՛վ կառքե՛ր՝ կատղեցէ՛ք . և զօրաւորները թող ելլեն , վահան բռնող Եթովպացիք ու Փուտացիք , ու աղեղ բռնող — լարող Լուդացիք .
10 Վասն զի այսօր զօրաց Տէր Եհովային վրէժխնդրութեան օրն է , որ իր թշնամիներէն վրէժ առնէ . և սուրը պիտի ուտէ ու կշտանայ , և անոնց արիւնովը պիտի գինովնայ . վասն զի հիւսիսի երկրին մէջ Եփրատ գետին քովը զօրաց Տէր Եհովային զոհ ունի :
11 Գաղաադ ելիր , ու բալասան առ՝ ով Եգիպտոսին կոյս աղջիկը . դեղերը պարապ անոր կը շատցընես , բնաւ բժշկութիւն չըլլայ :
12 Ազգերը քու անարգանքդ լսեցին , ու քու ազաղակդ երկիրը լեցուց . վասն զի զօրաւորը զօրաւորին վրայ գլորեցաւ , երկուքը միասին ինկան :
13 Ուխտ է ան խօսքը՝ որ Տէրը Երեմիա մարգարէին խօսեցաւ Նաբուգոդոնոսոր Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին գալուն — Եգիպտոսի երկիրը զարնելուն վրայով :
14 Եգիպտոսի մէջ պատմեցէք , Մագդոլի մէջ հրատարակեցէք , և Մեմփիսի ու Տափնասի մէջ հրատարակեցէք , — ըսէք , Կայնէ՛ , ու պատրաստ եղիր , վասն զի քու բոլորտիքդ սուրը պիտի ուտէ :
15 Ո՞ւր զօրաւորդ ինչո՞ւ կործանեցան . անոնք չկրցան կենալ , վասն զի Տէրը զանոնք վար ձգեց :
16 Գլորուածներ շատցուց , ու իրարու վրայ ինկան . ու ըսին , Ելէ՛ք , ու դառնանք մեր ժողովուրդին և մեր ծնած երկիրը դառնանք : Հոն կը կանչէին , Եգիպտոսի փարաւոն Թագաւորը պարապ աղաղակ է . անիկայ իր որոշուած ժամանակը անցուց :
17 Նա կենդանի եմ՝ կ'ըսէ այն Թագաւորը՝ որուն անունը Զօրաց Տէր է , ինչպէս որ Թաբովը լեռներու մէջ է , ու ինչպէս որ Կարմելոսը միտքէ ծովը կը հառնի , այնպէս ալ անիկայ պիտի գայ :
19 Ո՛վ Եգիպտոս բնակող աղջիկ՝ գերութեան կարասիներ պատրաստէ քեզի . վասն զի Մեմփիս ամայի պիտի ըլլայ , ու աւերակ առանց բնակիչի :
20 Եգիպտոսը խիստ գեղեցիկ երինջ մըն է . բայց կոտորած կու գայ . հիւսիսէն կու գայ :
21 Ան անոր մէջ վարձքով բռնուած զբօսիքը դիւցած զուարակներու պէս են . քանզի անոնք ալ դարձան , միասին վախան , չկայնեցան . վասն զի անոնց վրայ անոնց կորստեան օրը ,

ա՛ անոնց պղծութեան ժամանակը
22 հասաւ : Ինոր ձայնը օձի ֆոքին
պէս պիտի ըլլայ . վասն զի զօրքով
պիտի հասնին , և անոր վրայ փայ-
տահարներու պէս տապարներով
23 պիտի գան . Ինոր անասուը պիտի
կարնն , կ՚ըսէ Տէրը , թէպէտև անոր
ֆոթէրը անթիւ են . քանզի անոնք
մարախէն շատ են , այնպէս որ չնն
24 համրուիր : Եգիպտոսի աղջիկը
ամօթով պիտի ըլլայ , հիւսիսային
ժողովուրդին ձեռքը պիտի մատ-
25 նուի : Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին
Աստուածը կ՚ըսէ , Ահա ես Նոխացի
Ամոնին , և Փարաւոնին , ու Ե-
գիպտոսին , և անոր աստուածնե-
րուն , ու թագաւորներուն , այս-
ինքն Փարաւոնին , ու անոր ապա-
ւինողներուն պղծութիւն պիտի
26 ընեմ . Եւ զանոնք անոնց հոգին
փնտռողներուն ձեռքը , ու Նաբու-
քոնոսոր Նաբուգոդոնոսորի թագաւորին
ձեռքը , ու անոր ծառաներուն ձեռ-
քը պիտի մատնեմ . և անկէ ետքը
աոջի օրերուն պէս պիտի բնակուի՚
կ՚ըսէ Տէրը :

27 Բայց դուն , ով իմ ծառաս Յա-
կոբ՝ մի վախնար , և ով Իսրայէլ՝
մի զարհուրիր . քանզի ահա ես
քեզ հեռուէն՝ և քու սերունդդ
իրենց գերութեանը երկրէն պիտի
ազատեմ . ու Յակոբ պիտի դար-
նայ , և հանդարտ ու հանգիստ պի-
տի ըլլայ , և ոեւէ վախցընող
28 պիտի չըլլայ : Դուն մի վախնար ,
ով իմ ծառաս Յակոբ՝ կ՚ըսէ Տէ-
րը , վասն զի ես քեզի հետ եմ .
քանզի պիտի սպառեմ ան բոլոր
ազգերը՝ որոնց մէջը քեզ ցրուեցի .
բայց քեզ պիտի չսպառեմ , հա-
պա քեզ չափաւորութեամբ պիտի
խրատեմ , ու քեզ բոլորովին ան-
մեղ պիտի չհանեմ :

ԳԼՈՒԽ Ի.

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ Երեմիա մար-
գարէին եղաւ Փղշտացւոց վրա-
յով՝ դեռ Փարաւոն Գազան չը-
2 պարիած : Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Ահա հիւսիսէն ջուրեր կ՚ելլեն , որ
յորդած հեղեղի պէս պիտի ըլլան ,

ու երկիրը և անոր լիութիւնը ,
քաղաքը ու անոր բնակիչները պի-
տի կոխեն . և մարդիկները պիտի
աղաղակեն , ու երկրին բոլոր բնա-
կիչները պիտի ոռնան : Ինոր ե- 3
րիվարներուն սմբակներուն ձայնէն ,
անոր կառքերուն շաչիւնէն ու
անիւներուն շառաչիւնէն , հայրերը
իրենց ազգը պիտի չնային՝ իրենց
ձեռքերը թուլնալուն համար , Ին- 4
որ ատեն որ Փղշտացիները կորընչցընելու ,
և Տիւրոսին ու Սիդոնին բոլոր մը-
նացած օգնականները կտրելու ե-
կող օրուանը պատճառաւ . քանզի
Տէրը Փղշտացիները՝ Կափթոր
կղզիին մնացորդները պիտի կոր-
սընցընէ : Գազայի վրայ հնաու- 5
թիւն եկաւ , Աշկաղոն իր հովի-
տին մնացորդովը աւերակ եղաւ .
մինչև ե՞րբ քու մարմինդ վրայ
կտրածներ պիտի ընես :

Ո՛վ Տէրոջը սուրը՝ մինչև ե՞րբ 6
հանդարտ չես կենար . քու պա-
տեանդ դարձիր , հանգչէ ու լռէ :

Ե՞նչպէս կրնայ հանդարտ կենալ . 7
վասն զի Տէրը անոր հրաման տուեր
է Աշկաղոնի ու ծովեզերքի դէմ ,
հոն խրկեր է զանիկայ :

ԳԼՈՒԽ Իա.

Մոլաբի վրայով զօրաց Տէրը 1
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս
կ՚ըսէ . Ա՜յ Նաբաւին , վասն զի
աւերուեցաւ . Կարիաթեմ ամչցաւ ,
առնուեցաւ . Մազար ամչցաւ ,
ու զարհուրեցաւ : Մոլաբ մէյ- 2
մըն ալ պիտի չպարծի Հեսբոնի
մէջ . անոր վրայ չարիք խորհեցան ,
ըսելով , Եկէք , ու զանիկայ ազգ
ըլլալէն կտրենք : Դուն ալ ով
Մադմէն՝ պիտի կտրուիս . քու ե-
տեւէդ սուր կու գայ : Ովռոնայիմէն 3
աղաղակի ձայն կու գայ , աւերում
ու մեծ կոտորած կայ : Մոլաբ 4
կոտրեցաւ . անոր պզտիկ ազգնե-
րը աղաղակ վերցուցին : Կանգէ 5
Ղուխիթի գառ՝ ի վերէն վրայ մեծ
լացով պիտի ելլեն . քանզի Ովռո-
նայիմի գառ՝ ի վայրէն վրայ թշնա-
միները կոտորածի աղաղակ լսեցին ,
Փախէք , ձեր անձը ազատեցէք , 6

և անապատի մէջի մշակին պէս
7 եղիք : Վասնզի քու գործքերուդ
ու դանձերուդ ապաւինելուդ հա-
մար դուն ալ պիտի առնուիս . և
8 Յեհովա գերութեան պիտի եր-
թայ իր քուրմերովը ու իր իշխան-
ներովը միևտեղ : Ու ամէն քա-
ղաքի վրայ կործանողը պիտի գայ .
ու քաղաք մը պիտի չազատի .
հովիտը պիտի կորսուի , ու դաշտը
պիտի աւրուի , ինչպէս որ Տէրը
9 ըսաւ : Մոաբին թևևը տուէք ,
որ թռչելով փախչի . ու անոր
քաղաքները ամայի պիտի ըլլան
10 բնակիչ չունենալով : Տէրոջը
գործը նենգութեամբ կատարողը
անիծեալ ըլլայ , ու իր սուրը ա-
րիւնէն խնայողը անիծեալ ըլլայ :
11 Մոաբը իր տղայութենէն ի վեր
հանգստութեան մէջ էր , ու գինի-
ի՛ր իր մրուրին վրայ կը նստէր .
և ամանէ ամանը չէ ափուխցաւ , ու
գերութեան չգնաց . անոր համար
իր համը իր մէջը մնաց , ու հոտը
12 չփոխուեցաւ : Ուստի ահա օրեր
կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ անոր
փոխադրողներ պիտի խրկեմ , ու
զանիկայ պիտի փոխադրեն . և ա-
նոր ամաններըը պիտի պարպեն , ու
տիկերը կոտոր կոտոր պիտի ընեն :
13 Ու Մոաբը Քամոսէն պիտի ա-
մչնայ , ինչպէս որ Իսրայէլի տունը
իր ապաւինած Բեթելէն ամչցաւ :
14 Ի՞նչպէս կ'ըսէք թէ Մենք կորիճ-
ներ ենք , ու պատերազմի համար
15 զօրաւոր մարդիկներ ենք : Մոաբ
աւրուեցաւ , և անոր քաղաքները
այրեցան , ու անոր ընտիր երի-
տասարդները մորթուելու իջան՝
կ'ըսէ անի Թագաւորը՝ որուն ա-
16 նունը Տէր Զօրքոց է : Մոաբին
կործանումը գալու մօտ է , և անոր
պատուհասը խիստ կ'արագչայ :
17 Ո՛վ անոր բոլորտիքը եղողներ՝ ա-
մէնքդ զանիկայ ողբացէք , ու ըսէք
դուք ամէնքդ որ անոր անունը
գիտէք , Զօրութեան գաւազանը՝
պարծանաց գոտին ինչպէս կոտրե-
18 ցաւ : Ո՛վ Դիբոնի մէջ բնակող
աղջիկ՝ փառքէն իջիր , ու ծարա-
ւութեան մէջ նստէ . վասն զի
Մոաբը կործանողը քու վրադ պի-
տի գայ , և քու պարիսպներդ պիտի
աւրէ : Ո՛ամրու վրայ կայնէ ու 19
դիտէ , ով Արոերի բնակիչ ,
փախչողին ու ազատողին հարցուր
ու ըսէ թէ Ի՞նչ եղաւ :
Մոաբ ամչցաւ , վասն զի կոտ- 20
րեցաւ . հեծէ ու աղաղակէ .
Մոաբին աւրուիլը Առնոնի մէջ
պատմեցէք : Ու դաշտային երկ- 21
րին վրայ Հոլոնի , Յասայի ու
Մեփհայաթի վրայ դատաստան ե-
կաւ . Դիբոնի վրայ , Նեբոյի վրայ , 22
Բեթդիբղաթեմի վրայ , Կեթդիբ-
լաթեմի վրայ , Կարիաթեմի վրայ , և 23
Բեթգամուղի վրայ , ու Բեթմա-
ւոնի վրայ , Ու Կարիովթի վրայ , 24
ու Բոսրայի վրայ , ու Մոաբի
երկրին բոլոր քաղաքներուն վրայ
թէ հեռաւոր և թէ մօտաւոր :
Մոաբին եղջիւրը կտրուեցաւ , ու 25
բազուկը կոտրեցաւ՝ կ'ըսէ Տէրը :
Զանիկայ գինովցուցէք , վասն զի 26
Տէրոջը դէմ հպարտացաւ . ու
Մոաբ թող իր փսխուքին մէջը
թաւալի , և ինքն ալ ծաղր ըլլայ :
Մի թէ Իսրայէլ քեզի ծաղր չե- 27
ղա՞ւ . անիկայ գողերո՞ւ մէջ գըտ-
նուեցաւ , որ դուն քանի որ անոր
վրայով կը խօսէիր՝ գլուխ կը շար-
ժէիր : Ո՛վ Մոաբի բնակիչներ՝ 28
քաղաքները թողուցէք՝ վէմերուս
մէջ բնակեցէք , ու փոսի բերնին
քովերը իր բոյնը շինող աղաւնիին
պէս եղիք :
Մոաբին ամբարտաւանութիւնը 29
լսեցինք . անիկայ խիստ ամբար-
տաւան է . անոր հպարտութիւնը ,
ամբարտաւանութիւնը , գոռոզու-
թիւնը ու սրտին բարձրութիւնը
ես գիտեմ՝ կ'ըսէ Տէրը , բայց պա- 30
րապ է . անոր մեծախօս խօսքերը
պարապ պիտի ելլեն : Ուստի Մո- 31
ոաբին համար պիտի ողբամ , ու
բոլոր Մոաբին համար պիտի ա-
ղաղակեմ . Կիրհարեսի մարդիկ-
ներուն համար աւազ պիտի բռնուի :
Ո՛վ Սիբմայի որթը , քու վրադ 32
Յազերի լացովը պիտի լամ . քու-
շաւասիլներդ ծովէն անցնելով՝

մինչև Յակոբի ծոմը հասնի էին. քու ամուսնային պատուհիտ վրայ, և այդպիսութիվ վրայ աւարառու
33 ինկաւ: Ու պողպաքը արտերէն և Մովաբի երկրէն ուրախութիւնը ու ցնծութիւնը պիտի վերնայ. ու նձաններէն դինին դադրեցուցի. ցնծութեամբ խոզող պիտի չկոխուի, ա— ցնծութեան ձայն պիտի
34 չլսուի: Նեբրոնին աղաղակէն մինչև Եղէաղէ, մինչև Յասսա իրենց ձայնը տուին, իրենք տարեկան երինջի պէս՝ Սեղոխէն մինչև Որոնայիմ. քանզի Նեմերիմի ջու-
35 րերը անպատ կ'ասրուին: Ու Մովաբէն բարձր տեղը ողջակէզ մատուցանողը, ու իր աստուածներուն խունկ ծխողը պիտի վերցընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը:
36 Ուստի պատճառաւ իմ սիրտս Մովաբի համար սրինգներու պէս պիտի ձլէ, ու Կիրհարեսի մարդոցը համար իմ սիրտս սրինգներու պէս պիտի ձլէ, վասն զի անոնց ստացած հարստութիւնը կորսուեցաւ:
37 Վասնզի ամէն գլուխ կնատակ պիտի ըլլայ, և ամէն մօրուք պիտի կլուրուի. ու ամէն ձեռքերու վրայ կտրածներ պիտի ըլլայ, և ոտքն
38 մէջքերու վրայ քուրձ պիտի ըլլայ: Մովաբին բոլոր տանիքներուն վրայ, ու անոր փողոցներուն մէջը բոլորովին կոծ պիտի ըլլայ. վասն զի Մովաբը կոտրեցի անանկ ամանի մը պէս, որուն մէկը չհաճիր՝ կ'ըսէ
39 Տէրը: Ո՛նչպէս կոտրեցաւ Մովաբ, ու ի՛նչպէս ամօթով կլուրնակ դարձուց՝ ըսելով, պիտի ողբան. ու Մովաբ ամէն իր բոլորտիքը եղողներուն՝ խայտառակութեան ու սոկումի պատճառ
40 ըլլայ: Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ընտրեալ արծիւի պէս պիտի թռչի, ու իր թեւերը Մո-
41 վաբի վրայ պիտի տարածէ: Կաղաքները կ'առնուին և բերդերը կը նուաճին. ու այն օրը Մովաբի զօրաւորներուն սիրտը իր երկանցը մէջ եղող կնկան սրտին պէս պիտի
42 ըլլայ: Ու Մովաբ ժողովուրդ ըլլալէն պիտի կորսուի, վասն զի
43 Տէրոջը դէմ հպարտացաւ: Ա՛վ Մովաբի բնակիչ՝ քու վրադ վախ, դուբ ու որոգայթ պիտի ըլլայ՝ կ'ըսէ
44 Տէրը: Վախէն փախչողը դուրը պիտի իյնայ. և դուբէն ելլողը որոգայթին մէջ պիտի բռնուի. քանզի անոր վրայ՝ Մովաբին վրայ անունս այցելութեան տարին պիտի
45 բերեմ՝ կ'ըսէ Տէրը: Ուժէն վախչողները Եսեբոնի հովանիին տակը կայնեցան. բայց Եսեբոնէն կրակ, ու Սեհոնին մէջէն բոց ելաւ, և Մովաբին ծայրը ու աղաղակողներուն գագաթը կերաւ:
46 Ա՛յ քեզ՝ Մովաբ, Քամոսի ժողովուրդը կորսուեցաւ. քանզի քու տղաքներդ գերի առնուեցան, ու աղջիկներդ գերութեան գնացին:
47 Բայց ետքի օրերը Մովաբին գերութիւնը պիտի դարձընեմ, կ'ըսէ Տէրը:

Մովաբին դատաստանը մինչև հոս է:

ԳԼՈՒԽ Լ.

1 Ամմոնի որդւոցը վրայով Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Մի թէ Իսրայէլ տղաքներ չունի՞. մի թէ անկայ ժառանգ չունի՞. ինչո՞ւ Մելքոմը Գադին ժառանգ եղաւ, ու իր ժողովուրդը անոր քաղաքներուն
2 մէջ բնակեցաւ: Ահա հասնի օրերը՝ կ'ըսէ Տէրը, որ Ամմոնի որդւոցը Հռաբբային մէջ պատերազմի աղաղակ լսել պիտի տամ. ու անիկայ աւերակներու դեզ պիտի ըլլայ, և անոր գեղերը կրակով պիտի այրին. ու Իսրայէլ իրեն տիրողներուն վրայ պիտի տիրէ՝ կ'ըսէ Տէրը:
3 Ողբա՛, ով Եսեբոն, վասն զի Գայի կորսուեցաւ. աղաղակեցէ՛ք՝ ով Հռաբբայի աղջիկներ, քուրձեր հագէք, լացէ՛ք ու ցանգէ ցանգ վազեցէ՛ք. վասն զի Մելքոմ գերութեան կ'երթայ իր քուրմերովը ու իշխաններովը միասին:
4 Ինչո՞ւ կը հովիտներովդ կը պարծիս. քու հովիտդ աւրեցաւ՝ ով ապստամբ աղջիկ, որ քու գանձերուդ ապաւիներ էիր, ա— կ'ըսէր

ընէ Իմ վրաս ՚ով կրնայ դալ :
5 Ընդա եա՛ կ՚ըսէ զօրաց Տէր Նախնեաց՝ քու վրադ վախ պիտի բերեմ քու բոլորտիքդ եղողներէն , և ամէն մէկը իր առջեւէ ցրուիք պիտի ցրուիք , ու փախստականներդ ժողվող պիտի չըլլայ :
6 Նաեւ անկէ ետքը Ամմոնի որդւոյը գերութիւնը պիտի դարձընեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը :
7 Եդովմի վրայով զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Նորէնք Թեմանի մէջ՝ ալ իմաստութիւն չկայ . ո՞ր հանճարեղներէն խորհուրդը կորաւեցաւ . անոնց իմաստութիւնը
8 հատաւ : Փախէք , դարձէք , խորունկ տեղուանք բնակեցէք՝ ո՛վ Դեդանի բնակիչներ . վասն զի Եսաւին կորուստը՝ անոր այցելութիւն ըրած ժամանակս անոր վրայ կը
9 բերեմ : Թէ որ քեզի կիթողներ գային , միթէ ձիւռեր պիտի չթողուին . թէ որ գիշերով գողեր գային , իրենց բաւականը կը
10 չափ պիտի յափշտակէին : Բայց ես Եսաւը մերկացուցի , անոր ծածուկ տեղերը բացի , ու անիկայ պահուըտելու կարող չէ . անոր զաւակները , անոր եղբայրները ու անոր դրացիները կորաւեցան , և
11 ինքը չկայ : Որբերդ թող առ , ես զանոնք ողջ կը պահեմ . ու քու որբևայրիներդ թող ինծի ապաւինին :
12 Վասն զի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ահա անոնք որ բաժակը խմելու պարտաւոր չէին , անշուշտ պիտի խմեն . խակ դուն բոլորովին անպատիժ պիտի մնաս . անպատիժ պիտի չմնաս , հապա անպատ-
13 ճառ պիտի խմես : Վասն զի իմ անձիս վրայ երդուա՛ կ՚ընեմ , կ՚ըսէ Տէրը , որ Բոսրա ամայութիւն , նախատինք , աւերակ ու անէծք պիտի ըլլայ , և անոր ամէն քաղաքները յաւիտենական աւերակներ պիտի ըլլան :
14 Տէրոջը կողմանէ լուր լսեցի , ու ազգերուն դեսպան խրկուած է՝ ըսելէ , ժողվուեցէ՛ք , և անոր վրայ դացէ՛ք , ու պատերազմի ելէ՛ք ,
15 Վասն զի ահա քեզ ազգերու մէջ պզտիկ , ո՛ մարդոց մէջ անարգ ըլլի : Քու ահաւորութիւնդ՝ քու 16
սրտիդ հպարտութիւնը քեզ խաբեցին , ո՛վ վէմին խոռոչներուն մէջը բնակող , ու բարձր բլուրնեբուն վարիչդ . թէև քու բոյնդ արծիւի պէս բարձրերը շինես , քեզ անկէ պիտի իջեցընեմ , կ՚ըսէ Տէրը : Ու Եդովմ ամայի պիտի 17
ըլլայ . անկէ ամէն անցնողը պիտի հիանայ , և անոր բոլոր հարուածներուն համար պիտի սուլէ : Սո- 18
դոմի ու Գոմորի և անոր շրջակայ ծաղաքներուն կործանմանը պէս՝ կ՚ըսէ Տէրը , հոն ալ մարդ մը պիտի չնստի , ու անոր մէջ մարդու զաւակ պիտի չբնակի : Ահա առիւծի 19
պէս ամուր բնակարանին վրայ պիտի ելլէ՝ Յորդանանու ջրերուն յորդելէն . բայց անոր վրայէն շուտով պիտի փախցընեմ զանիկայ . և ո՞վ է ան ընտրեալը՝ որ անոր վրայ դնեմ . վասն զի ինծի նման ո՞վ կայ . ու ինծի հետ ո՞վ պիտի վիճաբանի . և ո՞վ է ան հովիւը՝ որ իմ առջեւս պիտի կենայ : Ուստի Եդովմի վրայ 20
յայտ Տէրոջը խորհած խորհուրդը , ու Թեմանի բնակչացը վրայով մըտածած մտածմունքը մի՛ կրկէք . հօտին պիտի պզտիկը անպատճառ պիտի քշէ զանոնք , անշուշտ անոնց բնակարանները անոնց հետ պիտի աւրէ : Անոնց իյնալուն ձայնէն 21
երկիրը կը շարժի , անոնց աղաղակին ձայնը մինչեւ Կարմիր ծովը կը լսուի : Ահա ընծոյի պէս 22
բարձրանալով պիտի թռչի , ու իր թեւերը Բոսրայի վրայ պիտի տարածէ . և այն օրը Եդովմի զօրաւորներուն սիրտը իր երկանցը մէջ եղող կնկան սրտին պէս պիտի ըլլայ :

Դամասկոսի վրայով : 23

Ամաթ ու Արփադ ամչցան , քանզի գէշ լուր լսեցին ու մաըսցան . ծովուն մէջը տատապանք կայ , ու անդիկայ չկրնար հանդարտիլ : Դամասկոս տկարացաւ , 24
փախչելու դարձաւ , արհաւիրքը անոր վրայ հասաւ , զանդիկայ ծնըն-

դաման կնոջ պէս նեղութիւն ու
25 ցաւեր բռնեցին : Ո՛նչպէս չեղո-
ղուեցաւ երևելի քաղաքը , իմ ու-
26 րախութեանս քաղաքը : Ասոր
անոր կոթիճները իր հրապարակ-
ները մէջ պիտի իյնան , և բոլոր
պատերազմական մարդիկները ան
օրը բնաջինջ պիտի ըլլան , կ'ըսէ
27 զօրաց Տէրը : Ու Նամաանոսի
պարսպին մէջ կրակ պիտի բռընկ-
ցընեմ , ու Ներնադադին պալատ-
ները պիտի ուտէ :

28 Անդարու վրայով ու Հասորի
թագաւորութեանցը վրայով , ո-
րոնք Նաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը զարկաւ , Տէրը այսպէս
կ'ըսէ . Ելէք , Անդարու վրայ գա-
ցէք , և արևելքի բնակիչները ջար-
29 դեցէք : Անոնց վրաններն ու հօ-
տերը պիտի առնեն . անոնց վա-
րագոյրները ու բոլոր կարասի-
ները և ուղտերը իրենց համար
պիտի տանին , ու անոնց ձայն պիտի
տուն թէ Ումէն կողմանէ վախ
կայ :

30 Փախէք , շուտով հեռացէք ,
խորունկ տեղուանք բնակեցէք ո՛վ
Հասորի բնակիչներ , կ'ըսէ Տէրը .
վասն զի Նաբիլոնի Նաբուգոդո-
նոսոր թագաւորը ձեզի դէմ խոր-
հուրդ մը խորհեցաւ , ու ձեզի դէմ
դիտաւորութիւն մը մտածեց :

31 Ելէք , ու հանգստութեան և
ապահովութեան մէջ բնակող ազ-
գին գացէք՝ կ'ըսէ Տէրը , որ անի-
կայ դռներ ու նիգեր չունի , ու
32 առանձին կը բնակի : Ու անոնց
ուղտերը աւար պիտի ըլլայ , ու
անոնց խաչինքներուն բազմութիւնը
պիտի յափշտակուի . և իրենց մօ-
րուքին ծայրը կտրողները ամէն հովի
պիտի ցրուեմ , ու անոնց կործա-
նումը ամէն կողմէն պիտի բերեմ՝
33 կ'ըսէ Տէրը . Ու Հասոր չա-
գալներու բնակարան՝ յաւիտենա-
կան ամայութիւն պիտի ըլլայ . հոն
մարդ պիտի չնստի , ու հոն մարդու
զաւակ պիտի չբնակի :

34 Յուդայի թագաւորին Սեդե-
կիայի թագաւորութեանը սկիզ-
բը Նէլամի վրայով Երեմիա մար-
գարէին եղած Տէրոջը խօսքն է , որ
ըսաւ ,

35 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ես
Ելամի աղեղը՝ անոնց գլխա-
ւոր զօրութիւնը պիտի կոտ-
րեմ : 36 Ու Նէլամի վրայ երկինքին
չորս կողմէն չորս հովերը պիտի բե-
րեմ , և զանոնք ասոնց բոլորը հովերուն
պիտի ցրուեմ . ու պիտի չըլլայ ազ-
գ մը , որուն Նէլամի փախստա-
կանները չերթան : 37 Ու Նէլամացիք
իրենց թշնամիներուն առջևը և
իրենց հոգին փնտռողներուն առջևը
պիտի վախցընեմ , ու անոնց վրայ
պատուհաս պիտի բերեմ , այո՛ինչ
իմ սաստիկ բարկութիւնս՝ կ'ըսէ
Տէրը . և անոնց ետևէն սուր պիտի
խրկեմ , մինչև որ զանոնք հատցը-
նեմ : 38 Ու իմ աթոռս Նէլամի մէջ
պիտի դնեմ . և անկէ թագաւոր
ու իշխաններ պիտի կորընչցընեմ՝
կ'ըսէ Տէրը : 39 Նայց եղած օրերը
Նէլամի գերութիւնը պիտի դար-
ձընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը :

ԳԼՈՒԽ Ն

1 Բաբիլոնի վրայով՝ Քաղդեացւոց
երկրին վրայով Երեմիա մար-
գարէին ձեռքովը Տէրոջը խօսած
խօսքը :

2 Ազգերուն մէջ պատմեցէք , հը-
րատարակեցէք ու դրօշ վերցու-
ցէք . հրատարակեցէք ո՛չ ծած-
կէք , ո՛չ ըսէք , Բաբիլոն առ-
նուեցաւ , Բէլ ամչցաւ , Մարով-
դաք կոտրեցաւ , անոր արձանները
ամչցան , անոր կուռքերը կոտրուե-
ցան . 3 Վասն զի անոր վրայ հիւսի-
սէն ազգ մը ելաւ . անիկայ անոր
երկիրը աւերակ պիտի ընէ , ու հոն
բնակիչ պիտի չմնայ . մարդ մին-
չև անասուն պիտի փախչին եր-
թան :

4 Այն օրերը ու այն ժամանակը ,
կ'ըսէ Տէրը , Իսրայէլի որդիքը ի-
րենք ու Յուդայի որդիքը միա-
տեղ պիտի գան , քալելով ու լա-
լով պիտի երթան , և իրենց Տէր
Աստուածը պիտի փնտռեն : 5 Սիո-
նի համար պիտի հարցընեն՝ իրենց
երեսը դէպ ի հոն դարձընելով .

Եկէք ու Տէրոջը յարինք յաւիտենական՝ անմոռաց ուխտով մը։

6 Իմ ժողովուրդս կորսուած ոչխարներու պէս եղաւ, զանոնք իրենց հովիւները մոլորցուցին, զանոնք լեռներու վրայ պտըտցուցին. անոնք ալ լեռնէ բլուրը դացին, իրենց մակաղաւատղը մոռցան։ Ամէն գտնողները զանոնք կերան, ու անոնց թշնամիները ըսին, Անոնք յանցանք չունինք. վասն զի անոնք արդարութեան բնակարան եղող Տէրոջը դէմ, ու իրենց հայրերուն յոյսը եղող Տէրոջը դէմ մեղք գործեցին։ Երեմիա

8 լեռնի մէջէն փախէք, ու Բաղդէացւոց երկրէն ելէք, և հօտերուն առջևէն ջոջող նոխազներուն պէս

9 եղէք։ Վասնզի ահա ես Բաբելոնի վրայ հիւսիսի երկրէն մեծ ազգերու ժողովք պիտի արթընցընեմ ու հանեմ. և անոր առջևը դունդերով պիտի շարուին, անկէ պիտի առնուի. անոնց նետերը յաջողակ պատերազմող նետաւորի պէս պարապ պիտի

10 ջգառնան։ Ու Բաղդէացւոց երկիրը աւար պիտի ըլլայ, ու զանիկայ բոլոր թալանողները պիտի կշտանան՝ կ'ըսէ Տէրը։

11 Մրմնջեցէք ուրախացած ու խնդացէք՝ ով իմ ժառանգութեանս կողոպտիչները. կանանչ խոտերու մէջ արածուող երինջի պէս յամէ-

12 ջիք, ու երիվարներու պէս վրնջիք. Ձեր մայրը խիստ ամչցաւ, ձեզ ծնանողը ամօթով եղաւ. ահա անիկայ ազգերուն յետինը, անապատ, անջուր ու ամայի պիտի ըլ-

13 լայ։ Տէրոջը բարկութեանը պատճառաւ հոն մարդ պիտի չբնակի, հապա բոլորովին ամայի պիտի ըլլայ. Բաբելոնէն ամէն անցնողը անոր բոլոր հարուածներուն վրայ պիտի հիանայ ու պիտի սուլէ։

14 Բաբելոնին դէմ շուրջանակի շարուեցէք՝ ով բոլոր աղեղ լարողներ, նետեցէք անոր, նետին մի խնայէք, քանզի անիկայ Տէրոջը

15 դէմ մեղք գործեց։ Անոր դէմ շուրջանակի աղաղակ վերցուցէք. անիկայ իր ձեռքը տուաւ. անոր հիմերը կործանեցան, անոր պարիսպները աւերեցան, վասն զի անիկայ Տէրոջը վրէժխնդրութիւնն է. անկէ վրէժ առէք, անոր իր ըրածին համեմատ ըրէք։ Բաբելոնէն սերմանողը ու ջնոյց ժամանակը մանգաղ բռնողը կոտրեցէք. բռնաւոր սուրին երեսէն ամէն մարդ իր ժողովուրդին պիտի դառնայ, ու ամէն մարդ իր երկիրը պիտի փախչի։

17 Իսրայէլ մոլորեալ ոչխար մըն է, առիւծները քանիկայ հալածեցին. զանիկայ նախ Ասորեստանի թագաւորը կերաւ, ու ետքը աս Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը անոր ոսկորները կրծեց։ Վասն

18 Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես Բաբելոնի թագաւորին ու անոր երկրին այցելութիւն պիտի ընեմ, ինչպէս որ Ասորեստանի թագաւորին այցելութիւն ըրի։ Ու Իս-

19 րայէլը իր բնակարանը պիտի դարձընեմ, ու Կարմէղոսի և Բասանի մէջ պիտի արածի, ու անոր հոգին Եփրեմի լեռանը վրայ ու Գաղաադ վրայ պիտի կշտանայ։ Ան

20 օրերը ու ան ժամանակը, կ'ըսէ Տէրը, Իսրայէլին անօրէնութիւնը պիտի փնտռուի, բայց անիկայ անօրէնութիւն պիտի չգտնուի. և Յուդայեան մեղքերը պիտի գտնուին, բայց պիտի չգտնուին. վասն զի իմ պահած մնացորդներուս

21 ներէը պիտի ներեմ։ Մերաթայիմի երկրին վրայ և Փակուդի բնակիչներուն վրայ ելիր. անոնց ետևէն սուր կ'ելլէ, ու ըսածիդ պէս բոլորովին ամէն

22 բան պիտի ընէ։ Երկրին մէջը պատերազմի ձայն, ու մեծ կոտորած կայ։

23 Ինչպէս Բաբելոն երկրին մուրճը ինչպէս կոտրեցաւ ու մանրեցաւ. Բաբելոն ազգերուն մէջ ինչպէս աւերակ եղաւ։

24 Վնեղի որոգայթ լարեցի, ու բռնուեցար, ով Բաբելոն, բայց դուն չգիտցար. դուն գտնուեցար, ու ձեռք անցար, վասն զի Տէրոջը

25 դէմ հակառակեցաք : Տէրը իր զէ-
նարանը բացաւ, ու իր բարկութեան
գէնքերը հանեց. քանզի Քաղդէա-
ցւոց երկրին մէջ զօրաց Տէր Եհովան
26 գործ ունի : Եւ ըսի՝ ծայրէն անոր
վրայ եկէք, անոր շտեմարաններըը
բացէք, զանիկայ շեղջերու պէս
դիզեցէք, ու նզովածի պէս զանի-
կայ բնաջինջ ըրէք. անոր մնա-
27 ցորդ մը չմնայ : Անոր բոլոր
գուարակները կոտրտեցէք, թող
անոնք սպանդանոցը իջնեն. վայ
անոնց, քանզի անոնց օրը՝ անոնց
այցելութեան ժամանակը հասած
28 է : Բաբելոնի երկրէն փախչող-
ներուն ու ազատուածներուն ձայնը
լսո՜ւ եղաւ, որ մեր Տէր Աստուծոյն
վրէժխնդրութիւնը՝ անոր տաճարին
վրէժխնդրութիւնը Սիոնի մէջ
պատմէ :

29 Բաբելոնի վրայ աղեղնաւորները
կանչեցէք. ամէն բոլոր աղեղ լարող-
նե՛ր՝ անոր բոլորտիքը անոր դէմ
բանակեցէք, չըլլայ որ մարդ մը
ազատի. անոր իր գործոյը հասե-
մնա՛ հատուցէ՛ք ըրէք, անոր իր
ամէն ըրածին համեմատ ըրէք.
վասն զի անիկայ Տէրոջը դէմ՝ Իս-
րայէլի Սուրբին դէմ հպարտու-
30 թիւն ըրաւ : Ուստի անոր կըտ-
րիճները իր հրապարակներուն մէջը
պիտի իյնան. և անոր բոլոր պա-
տերազմական մարդիկները ան օրը
բնաջինջ պիտի ըլլան, կ'ըսէ Տէրը :
31 Ահա ես քեզի դէմ եմ, ով հը-
պարտ, կ'ըսէ զօրաց Տէր Եհովան.
քանզի քու օրդ՝ քեզի այցելու-
թիւն ընելու ժամանակս հասած է :
32 Եւ հպարտը դլորելով պիտի իյ-
նայ, ու մէկը պիտի չըլլայ որ զա-
նիկայ վերցընէ. և անոր քաղաք-
ներուն մէջը կրակ պիտի բռնկե-
ցընեմ, որ անոր բոլոր չրջակայ ա-
ղուանքը պիտի ուտէ :

33 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Իսրայէլի որդիքը, ու Յուդայի
որդիքը միասին ճզկանք կրեցին.
ու անոնց բոլոր գերեվարնե՛րը զա-
նոնք բռնեցին, ո՛չ ձեն ուզեր զա-
34 նոնք արձակել : Անոնց Փրկիչը
զօրաւոր է, անոր անունը Զօրաց

Տէր է. անիկայ անշուշտ անոնց
դատին չատագով պիտի ըլլայ.
որպէս զի երկրին հանգստութիւն
տայ, ու Բաբելոնի բնակիչները
խռովելնէ : Տէրը կ'ըսէ որ Քաղ- 35
դէացւոց վրայ ու Բաբելոնի բը-
նակիչներուն վրայ և անոր իշխան-
ներուն ու իմաստուններուն վրայ
սուր ի՛ջ գայ : Ստախօսներուն 36
վրայ սուր ի՛ջ գայ, ու պիտի խեն-
թենան. անոր կտրիճներուն վրայ
սուր ի՛ջ գայ, ու պիտի զարհու-
րին. Անոր ձիերուն ու կառքերուն 37
վրայ և անոր մէջը եղող բոլոր
խառնիճաղանճ բազմութեանը վը-
րայ սուր ի՛ջ գայ, ու կնիկներու պէս
պիտի ըլլան. անոր գանձերուն վը-
րայ սուր ի՛ջ գայ, ու պիտի յափըշ-
տակուին. Անոր ջուրերուն վրայ 38
չորութիւն ի՛ջ գայ, ու պիտի
ցամքին. քանզի անիկայ դրօշեալ-
ներու երկիր է. ու իրենց կուռքե-
րովը կը յիմարին : Անոր համար 39
հոն վայրենի կատուներ ու բոբունե-
ներ պիտի բնակին, ու հոն ջայ-
լամներ պիտի բնակին. և անիկայ
մէկ մըն ալ մարդաբնակ պիտի
չըլլայ, ու ազգ ազգ հոն բնակիլ
պիտի չըլլայ : Աստուծոյ կործա- 40
նած Սոդոմին ու Գոմորին և ա-
նոր շրջակայ թաղաքներուն պէս՝ կ'ը-
սէ Տէրը, հոն ալ մարդ մը պիտի
չնստի, և անոր մէջ մարդու զաւակ
պիտի չբնակի :

Ահա հիւսիսէն ժողովուրդ կու 41
գայ, ու մեծ ազգ և շատ թագա-
ւորներ երկրիս ծայրերէն պիտի
արթընանան : Անոնք աղեղ ու 42
նիզակ կը կրեն, անոնք անգութ
ու անողորմ են. անոնց ձայնը ծո-
վու պէս կը գոռայ, և անոնք ձիե-
րու վրայ կը հեծնեն, ու պատե-
րազմող մարդու պէս քեզի դէմ
կը շարուին՝ ով Բաբելոնի աղջիկ :
Երբոր Բաբելոնի թագաւորը անոնց 43
լուրը լսեց, անոր ձեռքերը թու-
ցան. նեղութիւնը չրջապատեց զա-
նիկայ ծննդական կնոջ երկանցը
պէս : Ահա անիկայ առիւծի պէս 44
ամուր բնակարանին վրայ պիտի ել-
լէ Յորդանանու ըս-ւ-ր-ս-ն յորդե-

լէն . բայց անոր վրայէն շուտով պիտի փախցընեմ զանոնք . և ո՞վ է ան ընտրեալը՝ որ անոր վրայ դնեմ . վասն զի ինծի նման ո՞վ կայ , ու ինծի հետ ո՞վ պիտի վիճաբանի . և ո՞վ է ան հովիւը որ իմ առջեւս պիտի կենայ : Ընոր համար Բաբիլոնի վրայով Տէրոջը խորհած խորհուրդը , ու Քաղդէացւոց երկրին վրայ մտածած մտածմունքը մի՛ տիկ ըրէք . հօտին պիտի պզտիկը անպատճառ պիտի քշէ զանոնք . անշուշտ անոնց բնակարանները անոնց հետ պիտի աւրէ : Բաբիլոնին առնուելուն ձայնէն երկիրը կը շարժի , ու ազգերու մէջ աղաղակ կը լսուի :

ԳԼ . ՆՕՐ

Տէրը այսպէս կըսէ . Ահա ես Բաբիլոնի վրայ ու իմ Թշնամիներուս մէջտեղը բնակողներուն վրայ ապականիչ հով մը պիտի հանեմ : Ու Բաբիլոնի վրայ հոսողներ պիտի խրկեմ , ու զանիկայ պիտի հոսին , և անոր երկիրը պիտի պարպեն . վասն զի պատուհասին օրը անոր վրայ ամէն կողմէն պիտի դան : Նետաձիգը պիտի լարէ իր աղեղը աղեղնաւորին դէմ , ու իր զրահովը հպարտացողին դէմ . և անոր երիտասարդներուն մի խնայէք , անոր բոլոր զօրքը նզովածի պէս բնաջինջ ըրէք : Ու Քաղդէացւոց երկրին մէջ սպաննուածներ , և անոր հրապարակներուն մէջը խոցոտուածներ պիտի իյնան : Վասն զի Նաբայէլ ու Յուդա իր Աստուծմէն զօրաց Տէրոջմէն չմերժուեցաւ , թէպէտև անոնց երկիրը Նաբայէլի Սրբոյն դէմ յանցանքով լեցուեցաւ : Բաբիլոնի մէջէն փախէք , ու ամէն մարդ իր անձը ազատէ , որ անոր անօրէնութեանը չկործանիք . քանի ասիկայ Տէրոջը վրէժխնդրութեան ժամանակն է , ինքը անոր հատուցում պիտի ընէ : Բաբիլոն Տէրոջը ձեռքին մէջ բոլոր երկիրը գինովցնող ոսկի գաւաթ եղաւ . անոր գինիէն ազգերը խմեցին , անոր համար ազգերը յիմարեցան : Բաբիլոն յանկարծ ինկաւ կոտրեցաւ , անոր վրայ ողբացէք . անոր վէրքին համար բալասան առէք , գուցէ բժշկութիւն գտնէ :

Բաբիլոնին դեղ ըրինք , բայց բժշկութիւն չգտաւ . զանիկայ թողէք , ու ամէն մէկերնիս իր երկիրը երթայ . վասն զի անոր դատաստանը մինչև երկինքը հասաւ , ու մինչև ամպերը եւլաւ :

Տէրը մեր արդարութիւնը էրէ՛ հանեց . եկէք , ու Սիոնի մէջ մեր Տէր Աստուծոյն գործը պատմենք :

Նետերը փայլեցուցէք , վահանները առէք . Տէրը Մարայ թագաւորներուն հոգին արթընցուց , քանզի Բաբիլոնի վրայով խորհեցաւ որ զանիկայ բնաջինջ ընէ . վասն զի ասիկայ Տէրոջը վրէժխնդրութիւնը՝ իր տաճարին վրէժխնդրութիւնն է : Բաբիլոնի պարիսպներուն դէմ դրօշ վերցուցէք , պահապան զօրքը ուժովցուցէք , դէմներ կարգեցէք , դարանները պատրաստեցէք . քանզի Տէրը որոշեց , և Բաբիլոնի բնակչացը վրայով ըսած խօսքը՝ ի գործ դրաւ : Ո՛վ շատ ջուրերու քով բնակող , ո՛վ շատ գանձեր ունեցող , քու վախճանդ ու քու ագահութեանդ չափը եկաւ : Հօրաց Տէրը իր անձին վրայ երդում ըրաւ՝ ըսելով , Ընշուշտ քեզ մարդիկներով պիտի լեցնեմ , ու քու վրադ բարձր ձայնով պիտի պոռան :

Երկիրը իր զօրութեամբը շինող , աշխարհը իր իմաստութեամբը հաստատող , ու երկինքը իր խորհրդովը տարածող : Երբոր իր ձայնը կու տայ , երկինքի մէջ ջուրերու բազմութիւն կ՚ելլայ , և երկրի ծայրերէն շոգիներ կը հանէ . անձրեւի համար փայլակներ կը շինէ , ու հով կը հանէ իր շտեմարաններէն : Ամէն մարդ դիտութենէ պարապ՝ անասուն դարձաւ , ամէն ոսկերիչ էր բանդակած կուռքին պատճառաւը ամօթով եղաւ .

վան զէ իր ձուլածոյ կուռքը սբ-
տուխիւն է , ու անոնք հոգի չու-
18 նին : Անոնք ունայնութեան և
խաբէութեան գործքեր են . անոնց
այցելութիւն եղած ատենը անոնք
19 պիտի կորսուին : Յակոբին Բա-
ժինը ասոնց պէս չէ , վասն զի ա-
նիկայ ամէն բանը Ստեղծողն է ,
ու Իսրայէլ անոր ժառանգութեա-
նը վիճակն է . ԵՒ անոր անունը Ե-
հովայ Սաբաւովթ է :

20 Դուն իմ կռանա՝ պատերազմա-
կան գործիքս ես . և քեզմով ազգեր
պիտի կորցնեմ , ու քեզմով թա-
գաւորութիւններ պիտի աւրնեմ ,
21 Ու ձին ու անոր հեծեալը քեզմով
պիտի կորնեմ , ու կառքը և անոր
վրայ հեծնողը քեզմով պիտի կոտ-
22 րեմ , Ու քեզմով մարդը ու կինիկը
պիտի կորնեմ , և քեզմով ծերը
ու երիտասարդը պիտի կորնեմ ,
ու կտրիճը և կոյսը քեզմով պիտի
23 կորնեմ , Ու հովիւը և անոր հօտը
քեզմով պիտի կորնեմ , երկրա-
գործը ու անոր եզնեբուն զոյգը
քեզմով պիտի կորնեմ , և կուսա-
կալները ու նախարարները քեզ-
24 մով պիտի կորնեմ : Ու Բաբի-
լոնին , ու Քաղդէացւոց երկրին
բոլոր բնակիչներուն պիտի հատու-
ցանեմ իրենց բոլոր չարութիւնը ,
որ Սիոնի աչքերուն առջեւը Իսնին ը-
25 րին՝ կ'ըսէ Տէրը : Ա՛վ բոլոր
երկիրը աւրող ապականիչ լեռ՝
ահա ես քեզի դէմ եմ՝ կ'ըսէ Տէ-
րը , և իմ ձեռքս քու վրադ պիտի
երկրնցընեմ , ու քեզ վէմերէն վար
պիտի գլորցընեմ , և քեզ այրած
26 լեռ պիտի ընեմ . Ու քեզմէ ան-
կեան քար և հիման քար պիտի
չառնեն , քանզի յաւիտենական
աւերակ պիտի ըլլաս՝ կ'ըսէ Տէրը :
27 Երկրին մէջ դրօշ վերցուցէք ,
ազգերուն մէջ փող ՚ի՚ւչեցուցէք ,
անոր դէմ ազգեր պատրաստեցէք ,
անոր վրայ Արարատի , Մինիի ,
ու Աշքանազի թագաւորութիւննե-
րը կանչեցէք . անոր վրայ զօրա-
պետներ դրէք , մազոտ մարախներու
28 պէս ձիեր հանեցէք . Անոր վրայ
ազգեր՝ Մարայ թագաւորները ,

անոնց կուսակալները ու բոլոր
նախարարները և անոնց իշխանու-
թեանը բոլոր երկիրը պատրաստե-
ցէք : Ու երկիրը պիտի դողայ ու 29
նեղութիւն կրէ , վասն զի Բաբի-
լոնի վրայով Տէրոջը ունեցած խոր-
հուրդները պիտի հաստատուին ,
Բաբիլոնի երկիրը անբնակ ամայու-
թիւն ընելու համար : Բաբիլոնի 30
զօրաւոր մարդիկները պատերազմե-
լէն դադրեցան , բերդերու մէջ
բնակեցան . ուժերնին կտրեցաւ ,
կնիկներու պէս եղան . անոր բնա-
կարաններուն այրեցին , անոր նիգերը
կոտրեցան : Սուրհանդակը սուր- 31
հանդակի հանդիպելու , ու լուրերը
լուրերի հանդիպելու պիտի վազէ ,
Բաբիլոնի թագաւորին պատմելու
համար թէ անոր քաղաքը մէկ
ծայրէն առնուեցաւ , Ու թէ անց- 32
քերը բռնուեցան , ու եղէգները
կրակով այրեցան , և պատերազմա-
կան մարդիկները զարհուրեցան :
Վասնզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին 33
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Բաբի-
լոնի աղջիկը կալի պէս է , անոր
ձեծուելու ատենն է . քիչ ատենէն
հունձքին ժամանակը
պիտի գայ :

Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թա- 34
գաւորը զիս կերաւ , զիս բնաջինջ
ըրաւ , զիս պարապ ամանի պէս
ըրաւ , վիշապի պէս զիս կլլեց ,
իմ փափկութիւններէս իր փորը
կշտացուց , զիս դուրս նետեց :
Սիոնի բնակիչը պիտի ըսէ , Ինձի 35
ու իմ մարմնոյս եղած զրկանքը
Բաբիլոնին վրայ բլլայ . ու Երու-
սաղէմ պիտի ըսէ , Իմ արիւնս
Քաղդէացւոց երկրին բնակչացը
վրայ բլլայ : Ասոր համար Տէրը 36
այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քու դա-
տիդ պաշտպան պիտի կայնիմ , ու
քեզի համար վրէժխնդիր պիտի բլ-
լամ , և անոր ծովը ցամաք պիտի
ընեմ , ու անոր աղբիւրը պիտի
չորցընեմ : Ու Բաբիլոն աւե- 37
րուին դէզերը , շնագալներու բնա-
կարան , ահ զարմանքի և սուլելու
էնթակայ պիտի բլլայ , ու հոն մարդ
պիտի չբնակի : Անոնք առիւծի պէս 38

ռիւծներու պէս մէկտեղ պիտի մռնչեն, և կորիւններու պէս պիտի
39 կանչուրտուն: Երբոր անոնք ջերմնան տաքնան՝ անոնց կոչունք պիտի ընեմ. ու զանոնք պիտի գինովցնեմ, որպէս զի զուարթանան, և յաւիտենական քունով քնանան ու չարթննան, կ'ըսէ
40 Տէրը: Զանոնք սպանդանոցը պիտի իջեցընեմ գառնուկներու պէս՝ խոյերու պէս նոխազներու հետ:
41 Ի՜նչպէս առնուեցաւ Սիսակ, ու բոլոր երկրին պարծանքը բռնուեցաւ. Բաբելն ի՜նչպէս ա-
42 ւերակ եղաւ ազգերուն մէջ: Ծովը Բաբելոնին վրայ եկաւ, անոր ա-
43 լեքներուն շառաչիւնէն ծածկուեցաւ: Անոր քաղաքները աւերակ, անջուր երկիր ու անապատ եղաւ. և անանկ երկիր մը չեղաւ, որ հոն մարդ մը չբնակիր, ու անկէ մար-
44 դու զաւակ չանցնիր: Ու Բաբելոնի մէջ Բելին պիտի ընեմ, ու անոր բերնէն՝ ա-նոր կլլածը պիտի հանեմ. ու ազգերը անոր մէլն ալ ազգերը անոր պիտի չդիմեն. Բաբելոնի պարիսպն ալ պի-
45 տի փլէ: Անոր միջէն ելէք, ո՛վ իմ ժողովուրդս, և ամէն մարդ թող իր անձը ազատէ Տէրոջը սաս-
46 տիկ բարկութենէն: Ու չըլլայ որ երկրին մէջ լսուելու լուրէն ձեր սիրտը թուլնայ ու վախնաք, երբոր մէկ տարուան մէջ մէկ լուր մը, և հետևեալ տարուան մէջ մէկ ուրիշ լուր մը գայ, ու երկրին մէջ բռնութիւն ըլլայ, և իշխան իշխանին դէմ ոտք ելլէ:
47 Անոր համար ահա օրեր կու գան՝ որ Բաբելոնի կուռքերուն պիտի ընեմ. ու անոր բոլոր երկիրը ամօթով պիտի ըլլայ. և անոր բոլոր սպանուածները անոր
48 մէջը պիտի իյնան: Ու երկինքը ու երկիրը և բոլոր անոնց մէջը եղածը Բաբելոնին վրայ պիտի ցընծան, վասն զի աւերողները հիւսիսէն պիտի գան անոր՝ կ'ըսէ Տէ-
49 րը: Ինչպէս որ Բաբելոն Իսրայէլին սպանուածները վար ձգեց, այնպէս ալ Բաբելոնի մէջ բոլոր երկրին սպանուածները պիտի իյնան: Ա՛վ սուրէ ազատուածներ՝ 50
գացէք, մի կայնիք. հեռուէն Տէրը յիշեցէք, ու Երուսաղէմ ձեր միտքը թող գայ:
Նախատինք լսելնուս համար ա- 51
մչցանք. ամօթը մեր երեսը ծածկեց, քանզի Տէրոջը տանը սրբարաններուն մէջ՝ օտարազգիներ մտան: Վնոր համար ահա օրեր կու- 52
գան՝ կ'ըսէ Տէրը, որ անոր կուռքերուն պատիժ պիտի ընեմ, և անոր բոլոր երկրին մէջ վիրաւորներ պիտի հեծեծեն: Թէև Բաբե- 53
լոն միևչև երկինքը ելլէ, ու իր զօրութիւնը բարձրութեան՝ մէջ հաստատէ, իմ կողմանէս աւերողներ պիտի գան անոր՝ կ'ըսէ Տէրը:
Բաբելոնէն աղաղակի ձայն, ու 54
Քաղդեացւոց երկրէն մեծ կոտորածի ձայն լսուեցաւ: Քանզի Տէրը 55
Բաբելոնը կ'աւերէ, ու անոր մէջէն մեծ ձայնը կը խափանէ. որովհետև անոնց ալիքները շառաչ ջուրերու պէս կը գոչեն, և անոնց ձայնը աղմկալից կ'ելլէ: Քանի- 56
մի անոր վրայ՝ Բաբելոնին վրայ աւերող մը եկաւ, ու անոր զօրաւորները առնուեցան, անոնց աղեղները կոտրեցան. քանզի Տէրը Հատուցիչ Աստուած է, անշուշտ հատուցում պիտի ընէ: Ես անոր 57
իշխանները ու իմաստունները, կուսակալները ու նախարարները, և զօրաւոր մարդիկները պիտի գինովցնեմ. ու անոնք յաւիտենական քունով պիտի քնանան, ու պիտի չարթննան՝ կ'ըսէ անուն Թագաւորը՝ որուն անունը Տէր Զօրութեան Տէր է:
Տէր Զօրութեան այսպէս կ'ըսէ. Բա- 58
բելոնին լայն պարիսպները բոլորովին պիտի փլեն, ու անոր բարձր դռնները կրակով պիտի այրին. և ժողովուրդները պարապ տեղը, ու ազգերը կրակի համար պիտի աշխատին ու յոգնին:
Ա՛ս խօսքն է որ Երեմիա մարգա- 59
բէն պատուիրեց Մաասեայի որդւոյն Ներիայի որդւոյն Սարայիային, երբոր անիկայ Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին կողմանէ անոր Բա-

գաւառութեանը չորրորդ տարին Նաբիլեն գնաց . ու Արտայիա 60 գլխաւոր սենեկապան էր : Ա՚ման եւ Երեմիա Նաբիլենին վրայ գալու ամէն չարիքները մէկ գրքի մը մէջ գրեց , ոչինչ աս բոլոր խօսքերը որ Նաբիլենի դէմ գրուած են : 61 Ու Երեմիա Արտայիային ըսաւ , Երբոր Նաբիլեն երթաս , նայէ որ 62 կարդաս աս բոլոր խօսքերը , Ու ըսես , Ո՛վ Տէր դուն աս տեղոյս համար ըսիր որ զանիկայ պիտի աւերես , ու մարդէ մինչեւ անասուն անոնց մէջ բնակիչ պիտի չըլլայ , հապա յաւիտենական ամայութիւն 63 պիտի ըլլայ : Ու երբոր աս գիրքը կարդալը լմընցընես , անոր վրայ քար մը կապես ու զանիկայ Եփրատ մէջ նետես , Ու ըսես , 64 Այսպէս պիտի ընկղմի Նաբիլենը , ու ձեզմէ ալ պիտի չկանգնի , իմ անոր վրայ բերելու չարիքներուս պատճառաւ . և անոնք պիտի յոգնին :

Երեմիային խօսքերը մինչեւ հոս են :

ԳԼՈՒԽ ՆԸ

1 Սեդեկիա քսանումէկ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնումէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր մօրը անունը Ամիտաղ էր ո՛ Լբնայի Երեմիային աղջիկն էր : 2 Ու անիկայ Յովակիմին բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ : 3 Վասնզի Տէրոջը բարկութիւնը Երուսաղէմին ու Յուդային վրայ էր , մինչեւ որ զանոնք իր երեսէն ձգէ . անոր համար Սեդեկիա Նաբիլենի թագաւորէն ապստամբեցաւ :

4 Ու եղաւ որ անոր թագաւորութեանը իններորդ տարին տասներորդ ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը Նաբիլենի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը իր բոլոր զօրքովը Երուսաղէմի վրայ եկաւ , ու անոր դիմացը բանակեցաւ , և անոր դէմ շուրջանակի պատնէշներ չինեցին . 5 Ու մինչեւ Սեդեկիա թագաւորին մեռտասաներորդ տարին քաղաքը պաշարման մէջ էր : 6 Ո՚ր չորրորդ ամսուն մէջ՝ ամսուն ինիներորդ օրը սաստիկ սով կար , ու երկրին ժողովուրդը հաց չունէր . 7 Ու քաղաքին պարիսպը ձեղքուեցաւ , ու բոլոր պատերազմողները փախան , և գիշերով թագաւորը պարտէզին քովը եղող երկու պարսպին մէջի դրանը ճամբայով քաղաքին ելան . ու Քաղդէացիք քաղաքին բոլորտիքը կեցեր էին . ու անոնք գաշտի ճամբայէն գացին : 8 Ու Քաղդէացւոց զօրքը թագաւորին ետեւէն հասաւ , ու Երիքովի դաշտերուն մէջը Սեդեկիային հասան . և անոր բոլոր զօրքը անոր քովէն ցրուեցաւ . 9 Ու թագաւորը բռնեցին , ու զանիկայ Նաբիլենի թագաւորին Ռեբղա տարին Համաթի երկրին մէջ . և անոր դատաստանը տեսաւ : 10 Ու Նաբիլենի թագաւորը Սեդեկիային տղաքները անոր աչքերուն առջեւը մորթեց . Յուդայի բոլոր իշխաններն ալ Ռեբղայի մէջ մորթեց . 11 Ու Սեդեկիային աչքերը կուրացուց , ու զանիկայ շղթաներով կապեց , և Նաբիլենի թագաւորը զանիկայ Նաբիլեն տարաւ , ու զանիկայ մինչեւ իր մահուան օրը բանտի մէջ պահեց :

12 Ու Նաբիլենի թագաւոր՝ Նաբուզոդոնոսոր թագաւորին տասնուիններորդ տարին հինգերորդ ամիսը՝ ամսուն տասնին Նաբիլենի թագաւորին առջեւը կայնող Նաբուզարդան գահճապետը Երուսաղէմի մէջ մտաւ . 13 Ու Տէրոջը տունը և թագաւորին տունը այրեց . ու Երուսաղէմին բոլոր տուները , ու ամէն մեծ տուները կրակով այրեց : 14 Ու գահճապետին հետը եղող Քաղդէացւոց բոլոր զօրքերը Երուսաղէմին բոլոր շրջակայ պարիսպները փլցուցին : 15 Ու ժողովուրդին աղքատներէն , և քաղաքին մէջը մնացած ժողովուրդին մնացորդը , ու Նաբիլենի թագաւորին իյնող փախստականները , ու մնացած բազմութիւնը Նաբուզարդան գահճապետը գերի տարաւ : 16

ՙնարուզարդան դահճապետը երկրին աղքատներէն թողուց այդ գործներ ու երկրագործներ ընելու համար :

17 Եւ Քաղդեացիք Տէրոջը տանը մէջ եղող պղնձէ սիւները ու մեքենովիներնիրը , ու Տէրոջը տանը մէջ եղող պղնձէ ծովը կաւոր կաւոր ըրին , ու անոնց բոլոր պղինձը Բաբիլոն
18 տարին : Եւ թաղարները , ու թիակները , և բազմականերնիրը , ու կոնքերը , և խնկամաններնիրը , ու պաշտօնի համար գործածուած բոլոր պղնձէ անօթներնիրը առին :
19 Եւ գաւաթներնիրը , ու բուրվառներնիրը , և կոնքերը , ու թաղարները , ու աշտանակներնիրը , և խնկամաններնիրը ու բաժակներնիրը առաւ դահճապետը , ինչ որ ոսկիէ էր՝ ինչ ոսկի , ու ինչ որ արծաթէ էր՝ ինչ արծաթ .
20 ՙնա Սողոմոն թագաւորին Տէրոջը տանը համար շինած երկու սիւներնիրը , մէկ ծովը ու մեքենովիներուն տեղ եղած տասուերկու պղնձէ եզներնիրը . բոլոր այս գործիքներուն պղինձը կշռովի չէր դար :
21 Եւ սիւներուն մէկուն բարձրութիւնը տասնուութ կանգուն էր , ու անոր շրջագաւառը տասուերկու կանգուն էր , և անոր թանձրութիւնը չորս մատնաչափ էր , ներսը պարապ էր :
22 Եւ անոր վրայ պղնձէ խոյակ կար . ու մէկ խոյակին բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր , և խոյակին վրայ շուրջանակի ցանցակերպ գործ ու նռներ կային , ամէնն ալ պղնձէ էին . միւս սիւնն ալ նոյնպէս էր :
23 Եւ նռները ամէն կողմէն քնարուելոց էին , ու ցանցակերպ գործին վրայ շուրջանակի բոլոր նռները հարիւր էին :
24 Եւ դահճապետը առաջին քահանայ Սարայիան ու երկրորդ քահանայ Սոփոնիան ու դրան իրիք պահապաններնիրը առաւ .
25 ղաքէն մէկ նեղբինի մը առաւ , որ անիկայ պատերազմող մարդիկներուն վրայ դրուած էր . ու քաղաքին մէջը գտնուած թագաւորին առջևը կայնողներէն եօթը մարդ , ու երկրին ժողովուրդը գրելու վարպետը , ու քաղաքին մէջը գտնուած երկրին ժողովուրդէն վաթսուն մարդ — — — :
26 Եւ ՙնարուզարդան դահճապետը զանոնք առաւ ու Բաբիլոնի թագաւորին Ռիբղային մէջ զանոնք մեռցուց : Այսպէս Յուդա իր երկրէն գերի տարուեցաւ :
28 ՙնարուդոդոնոսորին գերի քշած ժողովուրդը ասիկայ է . եօթներորդ տարին իրիք հազար քսանուերիք Հրեայ .
29 ՙնարուդոդոնոսորին տասնուութերորդ տարին՝ Երուսաղէմէն ութը հարիւր երասունևերկու հոգի .
30 ՙնարուդոդոնոսորին քսանուերիքերորդ տարին ՙնարուզարդան դահճապետը եօթանասունևհինգ հոգի գերի քշեց . ամէնը չորս հազար վեց հարիւր հոգի էր :
31 Եւ եղաւ որ Յուդայի Յոյաքին թագաւորին գերութեանը երասունևեօթներորդ տարին երկուտասաներորդ ամիսը՝ ամսուն քսանուհինգերորդ օրը , Բաբիլոնի Երկնարովդաք թագաւորը՝ իր թագաւորելու տարին , Յուդայի Յոյաքին թագաւորին գլուխը բարձրացուց , ու զանիկայ բանտէն հանեց . Եւ
32 անոր հետ բարերութեամբ խօսեցաւ , ու անոր աթոռը Բաբիլոնի մէջ իր հետը եղող թագաւորներուն աթոռէն վեր դրաւ .
33 Եւ անոր բանտի հագուստները փոխեց . ու անիկայ իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ միշտ անոր առջևը հաց կ՚ուտէր .
34 Եւ անոր ռոճիկը միշտաւ ռոճիկ տրտալով , անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ՝ մինչև անոր մահուան օրը՝ Բաբիլոնի թագաւորին կոչուն օրէ օր անոր կը տրուէր :

ՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՄԻԱՅԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Երթայք ի փողոցս Երուսաղէմի, եւ տեսէք եւ գիտասջիք, եւ խնդրեցէք ի հրապարակս նորա, եթէ գտանիցէ մարդ, եթէ իցէ մի որ առնիցէ դատաստան, որ խնդրիցէ զճշմարտութիւն, եւ թողից զնա։

2 Եւ եթէ ասիցեն, Կենդանի է Տէր, եւ զայն երդնուցուն սուտ։

3 Տէր, ո՞չ աչք քո ճշմարտութեան հանդէպ են. հարկանես զնոսա, եւ ոչ ցաւեցան. սպանանես զնոսա, եւ ոչ ընդունեցան խրատ. երեսս իւրեանց զօրացուցին քան զվէմ, եւ ոչ կամեցան դառնալ։

4 Եւ ես ասացի, Միայն տկարք են սոքա, յիմարացան, զի ոչ գիտացին զճանապարհ Տեառն, զդատաստան Աստուծոյ իւրեանց։

5 Երթիցեմ առ մեծամեծս, եւ խօսեցայց ընդ նոսա, զի նոքա գիտասցեն զճանապարհ Տեառն, զդատաստան Աստուծոյ իւրեանց. եւ ահա նոքա միանգամայն խորտակեցին զլուծ, եւ պատառեցին կապանս։

6 Վասն այսորիկ եհար զնոսա առիւծ անտառի, գայլ անապատի սատակեաց զնոսա, ընդդէմ դիտէ քաղաքաց նոցա, ամենայն որ ելանիցէ անտի, առնուցուն. զի բազում եղեն յանցանք նոցա, զօրացան դարձուածք նոցա։

7 Վասն զի՞ ողորմեցայց քեզ. որդիք քո թողին զիս, եւ երդնուն զոչ աստուածս. եւ կերակրեցի զնոսա յոյժ, եւ շնացան, եւ ի տան պոռնկաց հաւաքեցան։

8 Ձիոյ սիրելեաց եղեն, ամենեքին ձիացեալ արանց, ամենեքին կնոջ ընկերի իւրեանց հրճուեցան։

9 Եթէ ոչ զայցելութիւն արասցեմ ի վերայ նոցա, ասէ Տէր, եւ եթէ ոչ ի վրէժխնդրութիւն հոգւոյ իմոյ ազգի այսպիսւոյ ոչ լիցի։

10 Ելէք ի պարիսպս նորա, եւ ապականեցէք, բայց զամենայն մի՛ կատարէք. հանէք զճիւղս նորա, զի ոչ են Տեառնը։

11 Զի անհաւատացան ինձ տունք Իսրայէլի եւ տունք Յուդայի, ասէ Տէր։

12 Ուրացան զՏէր, եւ ասացին, Ոչ է նա, եւ ոչ եհաս ի վերայ մեր չարիք, եւ սուր եւ սով ոչ տեսցուք։

13 Եւ մարգարէքն եղեն ի հով, եւ բան Տեառն ոչ է ի նոսա. այսպէս եղիցի նոցա։

14 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած Զաբաւովթ, զի խօսեցայք զբանս զայս, ահա տամ զբանս իմ ի բերան քո հուր, եւ զժողովուրդս զայս փայտ, եւ կերիցէ զնոսա։

15 Ահա ես բերեմ ի վերայ ձեր, տունք Իսրայէլի, ասէ Տէր, ազգ հեռաւոր, եւ կրկին ազգ զօրաւոր, ազգ որոյ ոչ գիտասցես զլեզուս նորա, եւ ոչ իմասցես զոր խօսեսցին։

16 Եւ նետ նոցա իբրեւ գերեզման բացեալ, ամենեքին զօրաւորք։

17 Եւ կերիցեն զհունձս քո եւ զհաց քո, կերիցեն զորդիս քո եւ զդուստերս քո, կերիցեն զոչխարս քո եւ զարջառս քո, կերիցեն զխաղող քո եւ զթզենիս քո, եւ սրով աւերեսցեն զքաղաքս պարսպաց քոց, յորս դու յուսացեալ էիր։

18 Եւ ոչ ի ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, ոչ կատարեցից զձեզ։

19 Եւ եղիցի, եթէ ասիցէք, Վասն զի՞ արար մեզ Տէր Աստուած մեր զամենայն զայս, եւ ասասցես ցնոսա, Որպէս թողէք զիս, եւ ծառայեցէք օտարաց յերկրի ձերում, նոյնպէս ծառայեսջիք օտարաց յերկրի ոչ ձերում։

20 Պատմեցէք զայս ի տան Յակոբայ, եւ լուարարեցէք զայս ի Յուդա, եւ ասացէք,

21 Լուարո՛ զայս ժողովուրդ յիմար եւ անմիտ, որ ունին աչս եւ ոչ տեսանեն, ականջս եւ ոչ լսեն։

22 Ոչ զիս երկնչիցիք, ասէ Տէր, եւ ոչ յերեսաց իմոց դողասջիք, որ դրի զաւազան զսահման ծովուն, հրաման յաւիտենական, եւ ոչ անցցէ զնա. եւ ալեաց նորա խռովեսցին, եւ ոչ կարասցեն, եւ ոչ անցցեն զնա։

23 Եւ ժողովուրդ սորա ոչ հաւատասցէ սրտի իւրում, եւ ասասցէ, Երկնչեսցուք զՏէր Աստուած մեր, որ տայ անձրեւ կանուխ եւ ուշ ի ժամանակի իւրում, եւ զշաբաթս հնձոյ պահեսցէ մեզ։

24 Զանօրէնութիւնս ձեր ուղղեցին զայս, եւ մեղք ձեր արգելին զբարիս ի ձէնջ։

25 Զի գտան ի ժողովրդեան իմում ամբարիշտք, հանդիպեցան որսալ որպէս որսորդք, եդին որոգայթս, եւ ոչ ի բարի գտան մարդիկ։

26 Որպէս թակարդ լի թռչնոց, այսպէս տունք նոցա լի նենգութեամբ. վասն այսորիկ մեծացան եւ հարստացան։

27 Ընդարձակեցան, պարարտացան, եւ անցին զգործս չարեաց. դատաստան ոչ դատեցին, դատաստան որբոյ, եւ յաջողեցաւ նոցա, եւ զիրաւունս տնանկաց ոչ դատեցին։

28 Եթէ ոչ զայցելութիւն արասցեմ ի վերայ նոցա, ասէ Տէր, եւ եթէ ոչ ի վրէժխնդրութիւն հոգւոյ իմոյ ազգի այսպիսւոյ ոչ լիցի։

29 Զարհուրելի եւ զզուելի եղեւ ի տան նորա։

30 Ի ժամանակի յայնմիկ եւ ի ժամանակի յայսմիկ ասէ Տէր, զի ես տամ զնոսա ի ձեռս թշնամեաց նոցա, եւ ի ձեռս որոնց խնդրեն զանձինս նոցա, եւ մեռցին դիակունք նոցա ի բերան գազանաց երկրի, եւ ի բերան թռչնոց երկնից։

31 Եւ ի ձեռս նոցա մեռցին ամենայն որ ի տան նորա, որ ի ժողովրդեան իմում, որ ի տան Իսրայէլի։

32 Եւ ոչ ի ժամանակի յայնմիկ, ասէ Տէր, ոչ կատարեցից զձեզ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Ամրացարո՛ւք, որդիք Բենիամինի, ի միջոց Երուսաղէմի, եւ ի Թեկուայ զփող հարէք, եւ ի Բեթքարմա զհուր վառեցէք, զի չարիք երեւեցան ի հիւսիսոյ, եւ ջարդ մեծ։

2 Ես նմանեցուցի զդուստր Սիովնի գեղեցկութեան եւ զմաքրութեան։

3 Ի նմա հովիւք եւ հօտք նոցա եկեսցեն, եւ հարկանիցեն զնա շուրջանակի, արածեսցեն զհօտս իւրեանց ի ձեռն նորա։

4 Սրբեցէք զնա սրբութեամբ, զի մերձ եղեւ ժամանակ նորա, զի ի ցերեկի ելանիցեմք, եւ վա՛յ մեզ, զի ի գիշերի ելանիցեմք, եւ ապականեսցեն զպարիսպս նորա։

5 Զի այսպէս ասէ Տէր Զաբաւովթ, Կտրեցէք զծառս նորա, եւ շինեցէք զշինուածս ի վերայ Երուսաղէմի. սա է քաղաք որ հատուսցէ զհատուցումն, զամենայն զբռնութիւն որ ի մէջ նորա։

6 Որպէս ցուրտ աղբիւր, այսպէս ցուրտ է չարութիւն նորա. ոչ լսիցի ի նմա զրկանս եւ զկորուստ, ոչ ի նմա ներկայ իցէ հիւանդութիւն եւ վէրք։

7 Ոչ ուղղեցան, ոչ ուսան խրատ, ոչ ճշմարտութիւն կորեաւ ի բերանոց նոցա, ոչ ուղիղ եղեն ի ճանապարհս իւրեանց։

8 Ուղղեցարո՛ւք, Երուսաղէմ, զի ոչ հեռասցի անձն իմ ի քէն, զի ոչ ի վայր դիցեմ զքեզ ի տեղի անապատի, ի տեղի ոչ բնակելի։

9 Եւ ասէ Տէր Զաբաւովթ, Ողորմելի ողորմեսցին զմնացորդս Իսրայէլի իբրեւ զողկոյզս խաղողոյ. դարձո՛ զձեռն քո իբրեւ զհնձող ի վերայ ամանեաց։

10 Ընդ որո՞ւ խօսեսցիմ եւ զո՞ վկայեցուցից, եւ լուիցէ. ահա անթլփատ են ականջք նոցա, եւ ոչ կարեն լսել. ահա բան Տեառն եղեւ նոցա նախատինս, եւ ոչ կամին առնել զայն։

11 Վասն այսորիկ զբարկութիւն Տեառն լցայ, եւ ոչ կարացի համբերել. ելից զայն ի վերայ մանկանցն ի հրապարակի, եւ ի վերայ ժողովոյ երիտասարդաց միանգամայն. զի եւ այր ընդ կնոջ առեալ եղիցի, եւ ծերք ընդ բազում աւուրս։

12 Եւ դարձցին տունք նոցա առ այլս, արտք եւ կանայք միանգամայն, զի տարածից զձեռն իմ ի վերայ բնակչաց երկրի, ասէ Տէր։

13 Զի յորմէ մեծի մինչեւ ի փոքրագոյնն ամենեքին ագահութեամբ ագահանան, եւ յորմէ մարգարէէ մինչեւ ի քահանայ ամենեքին նենգութեամբ գործեն։

14 Եւ ապականեցին զհարուածս ժողովրդեան իմոյ ի ձեռն նոցա, ասելով, Խաղաղութիւն, խաղաղութիւն, եւ ոչ է խաղաղութիւն։

15 Ամաչեցին զի զգարշելիս արարին, եւ ոչ ամաչեցին ամաչանաւ, եւ ոչ գիտացին ամաչել. վասն այսորիկ անկցին ի մէջ անկելոցն, ի ժամանակի հատուածոյ իւրեանց կործանեսցին, ասէ Տէր։

16 Այսպէս ասէ Տէր, Կացէք ի ճանապարհս, եւ տեսէք, եւ հարցէք զուղիս հինս, զի՞ է ճանապարհ բարի, եւ գնասջիք ի նմա, եւ գտանիցէք հանգիստ անձանց ձերոց. եւ ասացին, Ոչ գնասցուք ի նմա։

17 Եւ կացուցի ի վերայ ձեր հսկողս, եւ ասացի, Լուարո՛ զձայն փողոյ. եւ ասացին, Ոչ լուարուք։

18 Վասն այսորիկ լուարո՛ ազգք, եւ գիտասցեն ժողովուրդք զոր ինչ ունիցին ընդ նոսա։

19 Լուարո՛ երկիր, ահա ես բերեմ չարիս ի վերայ ազգիս այսորիկ, զպտուղ խորհրդոց նոցա, զի ոչ լուարուք զբանս իմ, եւ զօրէնս իմ ապաքինեցին։

20 Ընդէ՞ր ինձ ծուխ ի Սաբա բերէք, եւ ի հեռաստանէ ի երկրէ բարի զքաղցր եղեգն. ողջակէզք ձեր ոչ ընդունելի, եւ պատարագք ձեր ոչ հաճոյ ինձ։

21 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր, Ահա ես տամ ի ժողովուրդս զայս գայթակղութիւն, եւ անկցին ի նոսա հարք եւ որդիք միանգամայն, դրացի եւ ընկեր, եւ կորիցեն։

22 Այսպէս ասէ Տէր, Ահա ազգ գայ յերկրէ հիւսիսոյ, եւ ազգ մեծ յերկրէ ծագաց երկրի։

23 Նետ եւ վահան բռնեսցեն, դաժան են եւ անողորմ, ձայն նոցա իբրեւ զծով հնչեսցէ, եւ ի ձիս հեծցին, պատրաստեալք իբրեւ զարս պատերազմի ի վերայ քո, դուստր Սիովնի։

24 Լուաք զհռչակ նոցա, եւ տկարացան ձեռք մեր, նեղութիւն եհար զմեզ, ցաւ իբրեւ զծնանելոյ։

25 Մի՛ ելանիցէք յագարակս, եւ ի ճանապարհս մի՛ գնասջիք, զի սուր թշնամւոյ եւ երկիւղ շուրջանակի։

26 Դուստր ժողովրդեան իմոյ, զգեցարո՛ւք քուրձս, եւ մոխրով ցանեցարո՛ւք, սո՛ւգ արասջիք իբրեւ զմեռելոյ միոյ ողբ դառն, զի յանկարծ եհաս ի վերայ մեր աւերիչ։

27 Փորձիչ տուի զքեզ ի ժողովրդեան իմում, եւ գիտասցես եւ փորձեսցես զճանապարհս նոցա։

28 Ամենեքին նահանգապետք ապստամբք, գնացեալք զբամբասանս, պղինձ եւ երկաթ ամենեքին ապականեալք։

29 Ի կրակէ ելին փչեալք, ի կապարոյ սպառեցան, զի զամենայն չարիս ոչ կատարեցին։

30 Արծաթ ապականեալ կոչեցին զնոսա, զի Տէր ապականեաց զնոսա։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա, եւ ասէ,

2 Կաց ի դրան տանն Տեառն, եւ քարոզեա անդ զբանս զայս, եւ ասասցես, Լուարո՛ զբան Տեառն, ամենայն Յուդա որ մտանէք ի դրունս զայս, երկրպագանել Տեառն։

3 Այսպէս ասէ Տէր Զաբաւովթ Աստուած Իսրայէլի, Բարի արարէք զճանապարհս ձեր եւ զգործս ձեր, եւ բնակեցուցից զձեզ ի տեղւոջ այսմիկ։

4 Մի՛ յուսայք ի բանս ստութեան, որ ասեն, Տաճար Տեառն, տաճար Տեառն, տաճար Տեառն է։

5 Զի եթէ բարի արարէք զճանապարհս ձեր եւ զգործս ձեր, եթէ արդարութեամբ դատիցէք զդատաստան մարդոյ ընդ ընկերի իւրում,

6 զպանդխտի եւ զորբոյ եւ զայրւոյ մի՛ նեղէք, եւ զարիւն անմեղ մի՛ հեղուցանէք ի տեղւոջ այսմիկ, եւ զաստուածս օտարս մի՛ երթայք զհետ նոցա ի վնաս ձեր,

7 եւ բնակեցուցից զձեզ ի տեղւոջ այսմիկ, ի երկրի զոր տուի հարցն ձերոց յաւիտենից եւ յաւիտեան։

8 Ահա դուք յուսացեալ էք ի բանս ստութեան, որ ոչ ինչ օգտին։

9 Եթէ գողանայք, եթէ սպանանէք, եթէ շնանայք, եթէ երդնուք սուտ, եւ խունկ ծխէք Բահաղայ, եւ երթայք զհետ աստուածոց օտարաց զոր ոչ գիտէիք,

10 եւ եկեալ կայցէք առաջի իմ ի տանդ այդ, յորում կոչեցեալ է անուն իմ ի նմա, եւ ասասջիք, Ազատեալ եմք, զի արարէք զամենայն զարհուրելիս զայս։

11 Միթէ որոգայթ աւազակաց է տունդ այդ, յորում կոչեցեալ է անուն իմ ի նմա ձեզ առաջի իմ։ Ահա ես տեսի, ասէ Տէր։

12 Եւ գնասջիք ի տեղի իմ որ էր ի Սեղեմ, զոր բնակեցուցի անուն իմ անդ յառաջագոյն, եւ տեսէք զոր ինչ արարի ես նմա վասն չարեացն ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի։

13 Եւ արդ վասն զի արարէք զամենայն զգործս զայս, ասէ Տէր, եւ խօսեցայ ընդ ձեզ կանխաւ եւ ուսուցանէի, եւ ոչ լուարուք, եւ կոչեցի զձեզ, եւ ոչ պատասխանեցաք,

14 եւ արարից տանն զոր կոչեցեալ է անուն իմ ի նմա, եւ յորում դուք յուսացեալ էք, եւ տեղւոջ զոր տուի ձեզ եւ հարցն ձերոց, որպէս արարի Սեղեմի,

15 եւ վարեցից զձեզ ի տեղւոջ այսմիկ ի գերութիւն առաջի երեսաց իմոց, որպէս վարեցի զամենայն զեղբարս ձեր, զամենայն զզաւակ Եփրեմի։

16 Եւ դու մի՛ աղաչեր վասն ժողովրդեանդ այդորիկ, եւ մի՛ ասասցես վասն նոցա աղաչանս եւ պաղատանս, եւ մի՛ ինդրեր ի նոցանէ, զի ոչ լուայց քեզ։

17 Ոչ տեսանես զոր ինչ նոքա առնեն ի քաղաքս Յուդայի եւ ի հրապարակս Երուսաղէմի։

18 Որդիք հաւաքեն զայրս, եւ հարք հրոյ ընծայեն զկրակ, եւ կանայք խոհանոցս առնեն, զի տեղիս տեղիս արասցեն կաղամբս երկնից, եւ ընծայս արտաքս ընծայեն ինձ։

19 Եւ ես զայն ոչ ընդունիմ, ասէ Տէր, եւ ոչ ի վրէժխնդրութիւն հոգւոյ իմոյ ազգի այսպիսւոյ ոչ լիցի։

20 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Զաբաւովթ, Ահա զայրս իմ եւ զբարկութիւն իմ ես ածեմ ի տեղիս այս, ի մարդ եւ ի գազան, եւ ի ծառս դաշտի, եւ ի պտուղ երկրի, եւ այրեսցի եւ ոչ մարեսցի։

21 Այսպէս ասէ Տէր Զաբաւովթ Աստուած Իսրայէլի, Զողովածոյ ձերոյ ընծայս ձերս ընդ ողջակիզս ձերս ընդունիցիք, եւ մսեսջիք։

22 Զի ոչ խօսեցայ ընդ հարս ձեր, եւ ոչ պատուիրեցի նոցա յաւուրն յորում հանի զնոսա յերկրէ Եգիպտացւոց վասն ողջակիզաց եւ զոհից,

23 այլ զայս պատուիրեցի նոցա, եւ ասացի, Լուարո՛ ձայնի իմում, եւ եղէց ես ձեզ Աստուած, եւ դուք եղիջիք ինձ ժողովուրդ, եւ գնասջիք ընդ ամենայն ճանապարհս զոր պատուիրեցի ձեզ, զի բարի ինչ լիցի ձեզ։

24 Եւ ոչ լուան եւ ոչ ականջ դարձուցին, եւ գնացին ի խորհուրդս եւ ի կամս չարութեան սրտից իւրեանց չարաց, եւ եղեն ետեւս եւ ոչ առաջի։

25 Յաւուրց հարցն ձերոց յաւուրէ յորմէ հանին զնոսա յերկրէ Եգիպտացւոց մինչեւ ցայսաւր, առաքեցի առ ձեզ զամենայն զծառայս իմ զմարգարէսն, զարթեալ կանխաւ եւ առաքեալ,

26 եւ ոչ լուարուք ինձ, եւ ոչ ականջ դարձուցին, եւ ծանրացուցին զպարանոցս իւրեանց, եւ չարագործեցին քան զհարսն իւրեանց։

27 Եւ խօսեսցիս ընդ նոսա զբանս զայս, եւ ոչ լուիցեն քեզ, եւ կոչեսցես զնոսա, եւ ոչ պատասխանեսցեն քեզ։

28 Եւ ասասցես ցնոսա, Սա է ազգ որ ոչ լուաւ ձայնի Տեառն Աստուծոյ իւրոյ, եւ ոչ ընդունեցաւ խրատ. կորեաւ հաւատն, եւ բարձաւ ի բերանոց նոցա։

29 Կտրեա զմազս քո, եւ ընկեր, եւ առ ի վերուստ ի բարձանց, զի անարգեաց Տէր եւ թողից զազգ զայրագնութեան իւրոյ։

30 Զի արարին որդիք Յուդայի զչարիս առաջի իմ, ասէ Տէր, եդին զպղծութիւնս իւրեանց ի տանդ այդ, յորում կոչեցեալ է անուն իմ ի նմա, պղծել զնա։

31 Եւ շինեցին զբարձունս Տոփեթայ, որ է ի ձորն որդւոյ Ենոմայ, այրել զորդիս իւրեանց եւ զդուստերս իւրեանց հրով, զոր ոչ պատուիրեցի եւ ոչ ելանէր ի սիրտ իմ։

32 Վասն այսորիկ ահա աւուրք գան, ասէ Տէր, եւ ոչ կոչեսցի տեղի այն Տոփեթ եւ ձոր որդւոյ Ենոմայ, այլ ձոր սպանման. եւ թաղեսցեն ի Տոփեթ, զի ոչ իցէ տեղի այլ թաղել։

33 Եւ եղիցի դիակունք ժողովրդեանդ այդորիկ կերակուր թռչնոց երկնից եւ գազանաց երկրի, եւ ոչ իցէ որ վանիցէ։

34 Եւ դադարեցուցից ի քաղաքաց Յուդայի եւ ի հրապարակաց Երուսաղէմի զձայն ուրախութեան եւ զձայն ցնծութեան, զձայն փեսայի եւ զձայն հարսին, զի աւերակ եղիցի երկիր։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Յաւուրս յայնմիկ, ասէ Տէր, հանիցեն զոսկերս թագաւորացն Յուդայի եւ զոսկերս իշխանացն նորա, եւ զոսկերս քահանայիցն եւ զոսկերս մարգարէիցն, եւ զոսկերս բնակչաց Երուսաղէմի ի գերեզմանաց իւրեանց,

2 եւ տարածցեն զնոսա առաջի արեգական եւ լուսնի եւ ամենայն զօրութեան երկնից, զոր սիրեցին եւ զորոց ծառայեցին եւ զորոց հետեւեցան եւ զորոց խնդրեցին եւ զորոց երկրպագին նոցա։ Ոչ ժողովեսցին եւ ոչ թաղեսցին, այլ եղիցին ի պարարտ երեսաց երկրի։

3 Եւ ընտրեսցի մահ քան զկեանս ամենայն մնացորդաց չարեացն որ մնացին յազգի այսմիկ չարի, յամենայն տեղիս ուր մնացին զնոսա անդ, ասէ Տէր Զաբաւովթ։

4 Եւ ասասցես ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր, Միթէ անկանին եւ ոչ յարիցեն, եւ դարձեալ դարձցի եւ ոչ դարձցի։

5 Ընդէ՞ր դարձաւ ժողովուրդ սորա Երուսաղէմ դարձիւ մոլեգնութեան, եւ ոչ դարձցին ի խրատ։

6 Ես ունկնդրեցի եւ լուայ, եւ ոչ ուղիղ խօսեցան, ոչ ոք ապաշխարեաց ի չարեացն իւրոց, եւ ասէ, Զի՞ արարի։ Դարձեալ դարձան ամենեքին ի սրտմտութեան իւրեանց, որպէս ձի որ ի պատերազմ վազէ։

7 Եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի խորհուրդս սրտից իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց։

8 Եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի խորհուրդս սրտից իւրեանց։

9 Եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի խորհուրդս սրտից իւրեանց։

10 Եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի խորհուրդս սրտից իւրեանց։

11 Եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի խորհուրդս սրտից իւրեանց։

12 Եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի խորհուրդս սրտից իւրեանց։

13 Եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի խորհուրդս սրտից իւրեանց։

14 Եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի խորհուրդս սրտից իւրեանց։

15 Եւ ոչ ինչ ի ճանապարհս իւրեանց, եւ ոչ ինչ ի խորհուրդս սրտից իւրեանց։

դայի կոյս աղջիկը ձեռանի մէջ կոխեց :

16 Ասոնց համար կու լամ , աչքերս աչքերս արցունք կ'իջեցընեն , վասն զի ինծմէ հեռացաւ մխիթարիչը , որ իմ հոգիս պիտի նորոգէր . իմ ազգաս նուաղեցան , վասն զի թշնամին զօրացաւ :

17 Սիոն իր ձեռքերը տարածեց . անոր մխիթարութիւն տուող չըկայ . Տէրը՝ Յակոբին համար հրամայեց , որ անոր թշնամիները զանիկայ չրջապատեն . Երուսաղէմ անոնց մէջ դաշտանաւոր կնկան պէս եղաւ :

18 Տէրը արդար է , վասն զի անոր հրամանին ապստամբ եղայ . հիմա ա՛վ բոլոր ժողովուրդներ՝ մարիկ ըրէք , ու իմ ցաւս տեսէք . իմ կոյսերս ու երիտասարդներս գերութեան գացին :

19 Իմ սիրականներս կանչեցի . անոնք զիս խաբեցին . իմ քահանաներս ու ծերերս քաղաքին մէջ հոգին աւանդեցին , երբոր իրենց համար կերակուր կը փնտռէին , իրենց հոգին ուժոգընելու համար :

20 Ա՛վ Տէր նայէ , վասն զի նեղեցայ ; աղիքներս խռովեցան , սիրտս նեղսիս դիս տակնուվրայ է , վասն զի խիստ շատ ապստամբեցայ . դուրսէն սուրը զիս կը զրկէ , ներսը մահ կայ :

21 Իմ հառաչանքս լսեցին , բայց ինծի մխիթարութիւն տուող չըկայ . իմ բոլոր թշնամիներս իմ թշուառութիւնս լսելով ուրախացան , վասն զի դուն ըրիր ատիկայ . կանչած օրդ պիտի բերես , ու անոնք ինծի պէս պիտի ըլլան :

22 Անոնց բոլոր չարութիւնը թող քու առջեդ հասնի . և անոնց այնպէս ըրէ , ինչպէս որ ինծի ըրիր իմ բոլոր յանցանքներուս համար . վասն զի իմ հեծութիւններս շատ են , ու իմ սիրտս նուաղած է :

ԳԼ . Ա

1 Ո՜ւնչպէս Տէրը իր բարկութեամբը խաւարով ծածկեց Սիոնին աղջիկը . Իսրայէլին փառքը երկինքէն վար նետեց , ու իր բարկութեան օրը իր ոտքերուն պատուանդանը չյիշեց :

2 Տէրը առանց խնայելու Յակոբին բոլոր բնակարաններըը կլլեց ; Յուդայի աղջկանը ամրոցներըը իր բարկութեամբը փլուց ա՛ն հիմնայատակ ըրաւ , թագաւորութիւնը ու անոր իշխաններըը պղծեց :

3 Սաստիկ բարկութեամբ Իսրայէլին բոլոր եղջիւրը փշրեց . անոր աջ ձեռքը թշնամիին երեսէն ետ դարձուց , և Յակոբին մէջ կրակի բոցի պէս բռնկեցաւ , որ անոր բոլորտիքը կերաւ :

4 Իր աղեղը թշնամիի պէս լարեց , իր աջ ձեռքովը հակառակորդի պէս կեցաւ , և բոլոր աչքի հաճոյ եղողները սեղուց , իր բարկութիւնը կրակի պէս թափեց Սիոնի աղջկանը խորանին մէջ :

5 Տէրը թշնամիի պէս եղաւ , Իսրայէլը կլլեց , անոր բոլոր պալատները կլլեց . անոր ամրոցներըը կործանեց , և Յուդայի աղջկանը մէջ ողբը ու կոծը շատցուց :

6 Անոր հիւղը պարտէզի հիւղի պէս բռնութեամբ կործանեց , անոր ժողովատեղին աւերեց . Տէրը Սիոնի մէջ հանդիսաւոր ժողը ու շաբաթը մոռցուց , և իր սաստիկ բարկութեամբը թագաւորը ու քահանան անարգեց :

7 Տէրը իր սեղանը մերժեց ա՛ւ իր սրբարանէն զզուեցաւ . անոր պալատներուն պարիսպներըը թշնամիին ձեռքը մատնեց . անոնք Տէրոջը տանը մէջ հանդիսաւոր ժողի օրուան պէս ձայն տուին :

8 Տէրը խորհեցաւ Սիոնի աղջկանը պարիսպը աւերել . լարը քաշեց , իր ձեռքը կործանելէն ետ չդարձուց . պատնէշին ու պարսպին սուգ բռնել տուաւ , անոնք միասին տրտմութեան մէջ են :

9 Անոր դռնները գետինը անցան , անոր նիգերը աւերեց ու կոտրեց . անոր թագաւորը ու իշխաններըը ազգաց մէջ են . օրէնք չկայ , անոր մարգարէներն ալ Տէրոջմէ տեսիլք չեն գտներ :

10 Սիմնի աղջկանը ծերերը դեռևի վրայ նասած՝ լուռ կը կենան . իրենց գլուխն վրայ հող դրին , քուրձեր հագան , Երուսաղեմի կոյսերը գլուխնին գետինը իջեցուցին :

11 Իմ ժողովուրդիս աղջկանը բնկճանը համար աչքերս արցունք ըհեղին աւրեցան , աղիքներս խառնվեցան , լեարդս գետինը թափեցաւ , վասն զի աղաքնները ու կաթնկերնները քաղաքին հրապարակներուն մէջ կը մարին :

12 Անոնք իրենց մայրերուն կ'ըսեն , Ո՞ւր է ցորեն ու գինի , երբոր վիրաւորուածներու պէս կը մարին քաղաքին հրապարակներուն մէջ , ու երբոր իրենց հոգին կ'աւանդեն իրենց մայրերուն դրկացը մէջ :

13 Վասզի ի՞նչ բան վկայութիւն բերեմ . քեզի ի՞նչ օրինակ բերեմ՝ ով Երուսաղեմի աղջիկ . քեզ մխիթարելու համար քեզի ի՞նչ նմանութիւն բերեմ՝ ով Սիոնի կոյս աղջիկ . քանզի քու խորտամանութիւնդ ծովու չափ մեծ է . ով կրնայ քեզ բժշկել :

14 Քու մարգարէներդ քեզի համար սնոտի ու յիմարական տեսիլքներ տեսան , և քու անօրէնութիւնդ բեղ չյայտնեցին , որ քու գերութիւնդ ետ դարձընեն . հապա քեզի համար սնոտի տեսիլքներ ու մեղորութիւններ տեսան :

15 Քոլոր ճամբայէ անցնողները քեզի համար ծափ զարկին , և սուլելով գլուխնին շարժեցին Երուսաղեմին աղջկանը համար , ու ըսին , ԸՏա է ան քաղաքը որ Վեզիցկուներուն կատարելութիւն՝ ու Քոլոր երկրին ուրախութիւնը կ'ըսուէր :

16 Քու բոլոր թշնամիներդ իրենց բերանը քու վրադ բացին . և սուլելով ակռայ կրճտեցին ու ըսին , Ըլանիւոյ կլլեցինք . ահա աս է մեր սպասած օրը , գտանք , տեսանք զանիւոյ :

17 Տէրը իր խորհածը կատարեց , առջի օրերէն պատուիրած խօսքը 'ի գործ դրաւ , փլցուց ու չխնայեց , և թշնամին քու վրադ ուրախա-

ցուց , քու թշնամիներուդ եղջիւրը բարձրացուց :

18 Անոնց սիրտը Տէրոջը աղաղակեց . ով Սիոնի աղջկանը պարիսպը՝ ցորեկ ու գիշեր հեղեղի պէս արցունք թափէ . քեզի հանգիստ մի տար , աչքիդ բիբը չդադարի :

19 Գիշերով աղաղակէ սկիզբը . սիրտդ ջուրի պէս թափէ Տէրոջը երեսին առջեւը . ձեռքերդ դէպ 'ի անոր վերցուր քու տղոցդ հոգիներուն համար , որոնք ամէն փողոցներուն գլուխը անօթութենէ կը մարին :

20 Տես ով Տէր , ու նայէ . որո՞ւն այսպէս ըրիր . միթէ կանայք իրենց պտուղը՝ իրենց գրկած տղաքնները ուտե՞ն . քահանան ու մարգարէն Տէրոջը սրբարանին մէջը սպաննուի՞ն :

21 Տղան ու ծերը փողոցներու մէջ դետնի վրայ պառկեցան , իմ կոյսերս ու երիտասարդներս սուրէն ինկան . քու բարկութեանդ օրը սպանդ մեռցուցիր , մորթեցիր ու չխնայեցիր :

22 Ամէն կողմէն իմ վախերս հանդիսաւոր ժողովի օրուան պէս կանչեցիր , ու Տէրոջը բարկութեան օրը ձնաց ոչոք կամ ազատուած չինաց : Իմ գրկածներս ու մեծցուցածներս իմ թշնամիս հատցուց :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Ա՜ս ան մարդն եմ , որ տառապանք տեսայ անոր բարկութեանը գաւազանովը :

2 Զիս տարաւ խաւարի մէջ պարտցուց , և ոչ թէ լոյսի մէջ :

3 Այո՛ ինձի դէմ դարձաւ , ամէն օր իր ձեռքը իմ վրաս դարձուց :

4 Իմ մարմինս ու մորթս մաշեց . ոսկորներս կոտրտեց :

5 Ինձի դէմ պատնէշներ չինեց , և պիս դառնութեամբ ու նեղութեամբ չրջապատեց :

6 Զիս մութ տեղեր նստեցուց շատոնցմէ մեռածներուն պէս :

7 Իմ բոլորտիքս ցանկ քաշեց , ու

չեմ կրնար գուբս ելլել . իմ ղեթա-
նեբս ծանրացուց :
8 Ինչև անգամ աղաղակած ու
կանչած առնես , անիկայ իմ ա-
ղօթքս մերժեց :
9 Իմ ճամբանեբս տաշտած քարե-
րով ջջնապատեց , իմ շաւիղներս
ծռեց :
10 Ընիկայ ինծի գարանակալ արջու-
պէս , ու ծածուկ տեղուանք պա-
հըռուած առիւծի պէս եղաւ :
11 Իմ ճամբանեբս խոտորցուց , և
զիս պատռտեց , զիս ամայի ըրաւ :
12 Իր աղեղը լարեց , ու զիս նետի
նպատակի պէս կայնեցուց :
13 Իր նետերը երիկամունքներուս
մէջը խոթեց :
14 Իմ բոլոր ժողովուրդիս ծաղր
եղայ , ու բոլոր օրը անոնց երգը :
15 Օխիս դառնութիւններով կըշ-
տացուց , զիս օշինդրով գինովե-
ցուց :
16 Նաև ակռաներս խիճերով կոտո-
րտեց , զիս մոխիրով ծածկեց :
17 Ընդդէմ իմ հոգիս խաղաղութե-
նէ հեռացուցիր , բարիքը մոռցայ :
18 Ու ըսի , Կորսուեցաւ իմ զօրու-
թիւնս և իմ ակնկալութիւնս Տէ-
րոջմէ :
19 Յիշէ իմ տառապանքս ու թըշ-
ուառութիւնս , օշինդրը ու դառ-
նութիւնը :
20 Իմ հոգիս միշտ կը յիշէ զա-
նոնք , ու իմ ներսէն դէս կը նուաս-
տանայ :
21 Ընիկայ միտքս կը բերեմ , ասոր
համար յոյս կ'ունենամ :
22 Տէրոջը ողորմութիւններէն է որ
չհատանք , վասն զի անոր գթու-
թիւնը չպակսեցաւ :
23 Անոնք առտու կը նորո-
գուին . քու ճշմարտութիւնդ մեծ է :
24 Իմ հոգիս բաւ , Տէրը իմ բա-
ժինս է , ասոր պատճառով անոր սպա-
սել յուսամ :
25 Տէրը բարի է իրեն ապաւինող-
ներուն ա՛ն հոգիին որ կը փնտռտէ Հոգին :
26 Տէրոջը փրկութեանը սպասելը ու
լռութեամբ յուսալը աղէկ է :
27 Աղէկ է մարդուս , որ իր երի-
տասարդութեան առեներ լուծը կրէ :
28 Ուռանձին կը նստի ու լուռ կը կե-
նայ , քանզի ըսՓը վրան դրուեցաւ :
29 Իր բերանը հողին կու տայ , ը-
ւելով Ըե Վուցէ յոյս կայ .
30 Իր ծնօտը զանիկայ զարնողին կու
տայ , ա՛ն նախատինքով կը կշտա-
նայ :
31 Վայց Տէրը յաւիտեան չմերժեր ,
32 ալ ան զի թէև ցաւ կու տայ , իր
ողորմութեանը շատութիւնովը գը-
թութիւն ալ կ'ընէ :
33 Վանզի իր կամքովը նեղութիւն
չտար , ու մարդու որդիները չը-
տրտմեցըներ :
34 Երկրիս բոլոր բանտարկեալներուն
ոտից տակ ձգելը ,
35 Բարձրելոյն առջևը մարդու մը
իրաւունքը ծռելը ,
36 Մարդու մը իր դատին մէջ ա-
նիրաւութիւն ընելը Տէրոջը հա-
ճելի չէ :
37 Ո՞վ է անիկայ որ կը խօսի ու
անոր խօսքը կը կատարուի , թանի որ
Տէրը հրամայած չէ :
38 Ամէն բարիքը ու չարիքը Բարձ-
րեալին բերնէն չի՞ լիներ :
39 Ընչրող մարդը ինչու տրտնջէ
ընէ , մարդը իր մեղքերուն պատիժին
համար :
40 Մենք ճամբաներնիս քննենք ու փոր-
ձենք , և Տէրոջը դառնանք :
41 Մենք սիրտերնիս դէպ ձեռքերուն
հետ երկինքը եղող Աստուծոյն վեր-
ցընենք :
42 Մենք յանցանք ըրինք ու ապս-
տամբեցանք , դուն թողութիւն չը-
տուիր :
43 Բարկութեամբ ծածկեցիր զմեզ ու
ետքէ մեզ հալածեցիր , մեր-
ցուիր ա՛ն չխնայեցիր :
44 Մեզ ամպով ծածկեցիր , որ մեր
աղօթքը չանցնի :
45 Մեզ ժողովուրդներուն մէջտեղը
խոտան ու անարդ ըրիր :
46 Մեր բոլոր թշնամիները մեզի
դէմ բերանները բացեր են :
47 Մեր վրայ վախ ու գուբ , աւե-
րում ու կոտորած եկաւ :
48 Իմ ժողովուրդիս աղջիկները բնկ-
ճուելը համար աչքերս ջուրի հեղեղներ
կ'իջնեն :

49 Իմ աչքս անդադար ապրանք կը թափէ , ու բնաւ հանգստութիւն պիտի չունենայ ,

50 Մինչև որ Տէրը երկինքէն նայի ու տեսնէ :

51 Իմ քաղաքիս բոլոր աղջիկներուն համար աչքս հոգւոյս նեղութիւն կու տայ :

52 Իմ թշնամիներս գուր տեղը անդադար պիտ ձնձղուկի պէս կ'որսան :

53 Իմ կեանքս գուբի մէջ կտրեցին , վրաս քար նետեցին :

54 Ջուրերը գլխէս վեր բարձրացան , ըսի թէ Ես կտրեցայ :

55 Խորունկ գուբէն քու անունդ կանչեցի , Տէր :

56 Իմ ձայնս լսեցիր , իմ հառաչանքիս — ազատակիս քու ականջդ մի գոցեր :

57 Մօտ կանչած օրս մօտեցար , ըսիր թէ Մի վախնար :

58 Իմ հոգւոյս դատը վարեցիր , Տէր , իմ կեանքս ազատեցիր :

59 Ո՛վ Տէր՝ ինծի եղած զրկանքը տեսար , իմ իրաւունքս պաշտպանէ :

60 Անոնց բոլոր վրէժխնդրութիւնը՝ անոնց ինծի դէմ ունեցած բոլոր դիտաւորութիւնները տեսար :

61 Անոնց նախատինքը լսեցիր՝ Տէր , անոնց ինծի դէմ ունեցած բոլոր դիտաւորութիւնները ,

62 Իմ վրաս ելլողներուն շրթունքները ու ամէն օր ինծի դէմ անոնց խորհած չարքները :

63 Անոնց նստելուն ու ելլելուն նայէ . ես անոնց երգն եմ :

64 Ո՛վ Տէր՝ անոնց հատուցում պիտի բնես իրենց ձեռագործութեան համեմատ :

65 Անոնց սրտի թմրութիւն պիտի տաս , քու անէծքդ պիտի ըլլայ անոնց :

66 Կարկառութեամբ պիտի հալածես զանոնք , ու Տէրոջը երկինքներուն տակէն բնաջինջ պիտի ընես :

ԴԱՆ . Ա

1 Ասկին ի՛նչպէս իր գոյնը կորսնցուց , ո՜հ մաքուր ոսկին փոխուեցաւ . սրբարանին քարերը ամէն փողոցներուն գլուխը թափուեցան :

2 Սիօնի պատուական տղաքները՝ որոնք ընտիր ոսկիի համասար էին , ի՛նչպէս բրուտի ձեռքով շինուած խեցեղէն ամաններու պէս սեպուեցան :

3 Աղիքապները անգամ ծիծերնին կը հանեն — իրենց լակոտներուն կաթ կու տան . իմ ժողովուրդիս աղջիկը անապատի ջայլամնց պէս անգութ եղաւ :

4 Ծարաւէն լեզուն ծարաւութենէն իր քմացը փակաւ . տղաքները հաց ուզեցին , բայց անոնց ջարդող չկար :

5 Պղնիւ կերակուրներ ուտողները փողոցներուն մէջը յուսահատ կտուր մնացին . կարմիր հոփ-հոփ-ներով մեծցողները աղբանոցներ գրկեցին :

6 Ու իմ ժողովուրդիս աղջկանը անօրէնութիւնը Սոդոմին մեղքէն մեծ եղաւ . որ ան մէկ վայրկեանի մէջ տակնուվրայ եղաւ , առանց ձեռք մը անոր դպչելու :

7 Անոր ազնուականները ձիւնէն մաքուր՝ կաթէն ճերմակ էին . անոնց մարմինը յակինթներէն կարմիր էր , անոնց կերպարանքը շափիւզայի կը նմանէր :

8 Անոնց դէմքը ածուխէն աւելի սեւ եղաւ , ու փողոցներուն մէջը չեն ճանչցուիր . անոնց մորթը իրենց ոսկորներուն փակաւ , չորցաւ ու փայտի պէս եղաւ :

9 Սուրէ մեռածները անօթութենէ մեռածներէն երջանիկ էին , վասն զի սոսկալի արտեւանքը պակասութենէն մաշեցան ու մեռան :

10 Ողորմած կիներուն ձեռքերը իրենց տղաքը եփեցին , իմ ժողովուրդիս աղջկանը կոտորածին առնելը անոնց կերակուր եղան :

11 Տէրը իր զայրոյթը կատարեց , իր սաստիկ բարկութիւնը թափեց . և Սիօնի մէջ կրակ բռնկցուց , որ անոր հիմերը կերաւ :

12 Երկրի թագաւորները ու աշխարհի բոլոր բնակիչները չհաւատացին թէ հակառակորդը ու թշնամին Երուսաղէմի դռներէն պիտի մտնէ :

13 Ինոր մարգարէներուն մեղքերէն , անոր քահանաներուն անօրէնութիւններէն՝ որոնք անոր մէջտեղը արդարներուն արիւնը թափեցին ,

14 փողոցներուն մէջը կոյրերու պէս աստանդական պտըտեցան . արիւնով պղծուեցան . այնպէս որ մարդ մը կարող չէր անոնց զգեստներուն դպչելու :

15 Ինոնց կը կանչէին , Ձեռ քաշուեցէք՝ ո՛վ պիղծներ , ետ քաշուեցէք , ետ քաշուեցէք , մի՛ դպչիք . անոնք փախան ու ասդին անդին պտըտեցան . ազգերուն մէջ ըսուեցաւ , Ինոնք մէյմըն ալ հոս չքնաղկին :

16 Տէրոջը բարկութիւնը ցրուեց զանոնք , անոնց մէյմըն ալ չնայիր . քահանայից երեսին պատիւ չբերին , ծերերուն գթութիւն չբերին :

17 Մեզի ըլլալ օգնութեանը համար պարապ տեղը մինչև հիմա աչքերնիս մաշեցան . դիտելով բապաեցինք անոնց ազգի մը՝ որ չէր կրնար դէղ ազատել :

18 Մեր քայլերը կ'որսան , որ մեր փողոցներուն մէջը չպտըտինք . մեր վախճանը մօտեցաւ , մեր օրերը լեցուեցան , հիրաւի մեր վախճանը հասաւ :

19 Մեզ հալածողները երկինքի արծիւներէն արագընթաց եղան , մեզ լեռներու վրայ սաստիկ հալածեցին , անապատի մէջ մեզի համար դարանամուտ եղան :

20 Մեր ռնդասդը ջունչը՝ Տէրոջը օծեալը՝ անոնց որոգայթներուն մէջը բռնուեցաւ , որուն համար մենք կ'ըսէինք , Ազգերուն մէջ անոր հովանիին տակը պիտի ապրինք :

21 Ցնծա և ուրախ եղիր՝ ով Եդոմի աղջիկ , որ Հուս երկրին մէջ կը բնակիս . քեզի ալ պիտի անցնի բաժակը . պիտի գինովնաս ու ինքզինքդ պիտի մերկացընես :

22 Ցոր անօրէնութիւնդ վերջացաւ՝ ով Սիոնի աղջիկ , քեզ մէյմըն ալ գերի պիտի չտանի . քու անօրէնութիւնդ պիտի յայտնէ , քու մեղքերդ պիտի յայտնէ :

Գ Լ Ա Խ Ե

1 Ա՛խ եղած է յիշէ՛ ով Տէր , նայէ՛ ու մեր նախատինքը տես :

2 Մեր ժառանգութիւնը օտարներուն անցաւ , մեր տուները՝ օտարազգիներուն :

3 Հայր չունեցող որբեր եղանք , մեր մայրերը որբևարիներու պէս են :

4 Մեր ջուրը սակով խմեցինք , մեր փայտը գնով կու գայ :

5 Ի՛ջը մեր պարանոցին վրայ ելլելով հալածուեցանք , կ'աշխատինք ու հանգստութիւն չունինք :

6 Ասդով կշտանալու համար ձեռք ի՛ Եգիպտոս ու Ասորեստան ձեռք երկընցուցինք :

7 Մեր հայրերը մեղք գործեցին և չկան , ու անոնց անօրէնութիւնները մենք կը կրենք :

8 Ծառաներ տիրեցին մեր վրայ , անոնց ձեռքէն դէղ ազատող չկայ :

9 Ընապատի սուրին երեսէն՝ մեր հացը մեր կեանքին վտանգովը ձեռք բերինք :

10 Սոխին սաստկութեանը պատճառաւ մեր մորթը փուռի պէս սևցաւ :

11 Կնիկները Սիոնի մէջ խայտառակեցին , ու կոյսերը Հուդայի քաղաքներուն մէջ :

12 Իշխանները անոնց ձեռքովը կախուեցան . ծերոց երեսին պատիւ չբերին :

13 Երիտասարդները երկանաքարերը վերցուցին , ու տղաքը փայտի տակ ինկան :

14 Ծերերը դադրեցան դուռը նստելէն , ու երիտասարդները իրենց երգածութենէն :

15 Մեր սրտին ուրախութիւնը դադրեցաւ , մեր կսկաւելը սուգի փոխուեցաւ :

16 Մեր դլխուն թագը ինկաւ . հիմա վա՛յ մեզի , վասն զի մեղք գործեցինք :

17 Բայց Համար մեր սիրտը նուա-
ղած է, ասոնց պատճառուր աչ-
քերնիս խաւարեցան՝
18 Միայն լեռանը պատճառաւ՝ որ
ամայի եղաւ. անոր վրայ աղուէս-
ներ կը պտըտին:
19 Դուն ով Տէր՝ յաւիտան կը
մնաս. քու աթոռդ դարէ դար
կը փառէ:

Ինչո՞ւ համար յաւիտան մեզ 20
կը մոռնաս, ու երկար ժամանակ
մեզ կը թողուս:
Դարձուր մեզ՝ ով Տէր, 21
ու դառնանք. մեր օրերը առջինին
պէս նորոգէ:
Սակայն դուն բոլորովին մեզ 22
մերժեցիր, մեր վրայ խիստ շատ
բարկացար:

ՄԵՐԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՕՆԿԻԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ու եղաւ որ երեսուներորդ տարին՝
չորրորդ ամիսը, ամսուն հինգին՝
երբոր ես գերիներուն մէջը Քոթար
գետին քովն էի, երկինքը բացուե-
ցաւ, ու Աստուծոյ տեսիլքները
2 տեսայ: Ամսուն հինգերորդ օրը՝
այսինքն Յովակին թագաւորին գե-
րութեանը հինգերորդ տարին,
3 Քաղդէացւոց երկրին մէջ՝ Քոթար
գետին քովը Բուզիի որդւոյն Եզե-
կիէլ քահանային յայտնապէս Տէ-
րոջը խօսքը եղաւ, և հոն անոր
վրայ Տէրոջը ձեռքը եղաւ:
4 Ու տեսայ որ ահա հիւսիսային
կողմէն մրրկալից հով՝ մեծ ամպ ու
բռնկած կրակ կու գար, որուն
բոլորտիքը պայծառութիւն կար,
ու մէջտեղէն՝ կրակին մէջէն ոսկեզօ-
ղինձի նմանութիւն մը ի՛նբնաւ:
5 Ու անոր մէջը չորս կենդանիի կեր-
պարանք կար. ու անոնց երեւոյթը
այս էր. անոնք մարդու կերպարանք
6 ունէին: Ու ամէն մէկը չորս երես
ունէր, ու անոնց ամէն մէկը չորս
7 թեւ ունէր: Ու անոնց ոտքերը
շիտակ ոտքեր էին, ու անոնց ոտքե-
րուն թաթը զուարակի ոտքին թա-
թին պէս էր, ու փայլուն պղինձի
8 պէս կը փայլէին: Ու անոնց չորս
կողմերը անոնց թեւերուն տակը
մարդու ձեռքեր կար, ու չորսն ալ
9 երեսներ ու թեւեր ունէին: Անոնց
թեւերը իրարու կցուած էին. ա-
նոնք երթալու ատեննին չէին դա-

նար, ամէն մէկը շիտակ առաջ
կ'երթար: Ու անոնց երեսներուն 10
ձեւը առիւծի էր. չորսն ալ մարդու
երես ունէին, ու աջ կողմէն առիւ-
ծի երես. նաեւ չորսն ալ ձախ կող-
մէն եզի երես, ու չորսն ալ արծիւի
երես ունէին: Ու անոնց երեսներ- 11
ը այսպէս էին. և անոնց թեւերը
վերէն կը տարածուէին, երկուքը
իրարու կցուած էին, ու երկուքը
անոնց մարմինը կը ծածկէին: Ու 12
ամէն մէկը շիտակ առաջ կ'երթար.
ո՛ ոգին ուր որ երթալու ըլլար,
անոնք հոն կ'երթային. գացած ա-
տեննին չէին դառնար: Ու կեն- 13
դանիներուն կերպարանքը՝ անոնց
երեւոյթը՝ կրակի վառած կայծերու
պէս՝ ջահերու երեւոյթին պէս էր,
որ կենդանիներուն մէջտեղը կը
պտըտէր. ու ան կրակը լուսափայլ
էր. ու կրակէն փայլակներ կ'ելլէր:
Ու կենդանիները փայլակի երեւու- 14
թին պէս կը վազէին, ու կը դառ-
նային:

Ու կենդանիներուն նայեցայ, և 15
ահա գետնի վրայ՝ կենդանիներուն
առջեւ չորս քովը չորս երեսով ա-
նիւ մը կար: Անիւներուն երեւոյ- 16
թը ու անոնց շինուածքը ոսկեքարի
կը նմանէր, և չորսին ձեւը մէկ էր.
ու անոնց երեւոյթը ու շինուածքը
այնպէս էր, որպէս թէ անիւ անիւի
մէջ եղած ըլլար: Գացած ատեն- 17
նին՝ իրենց չորս կողմերուն վրայ
կ'երթային. գացած ատեննին չէին
ալ յետ կը դառնային: Ու 18

18 Եւ անոնց շրջանակները բարձր ու
ահեղ էին, և շրթին ալ շրջանակ-
ները ամէն կողմէն աչքերով լեցուն
19 էին։ Ու երբոր կենդանիները
կ'երթային, անիւներն ալ անոնց
քովէն կ'երթային. ու երբոր կեն-
դանիները երկրի երեսէն կը վերա-
նային, անիւներն ալ կը վերանա-
20 յին։ Ուր ուր որ երթալու ըլ-
լար, անոնք հոն՝ ոգին գացած
տեղը կ'երթային. անիւներն ալ
անոնց հետ մէկտեղ կը վերանային.
քանզի անիւներուն մէջը կենդանի-
21 ներուն ոգին կար։ Երբոր անոնք
կ'երթային, սոսկ ալ կ'երթային,
ու երբոր անոնք կը կայնէին, սոս-
կալ ալ կը կայնէին. ու երբոր ա-
նոնք երկրի երեսէն կը վերանային,
անիւները անոնց հետ կը վերանային.
քանզի անիւներուն մէջը կենդանի-
22 ներուն ոգին կար։ Ու կենդանի-
ներուն գլխուն վրայ՝ էրինէց հաստա-
տութեանը նմանութիւնը վերէն ա-
նոնց գլուխներուն վրայ տարածուած
23 էր՝ լուսափայլ ակնվանիի նման։ Ու-
ան հաստատութեանը տակը՝ անոնց
թևերը իրարու կը շիտակուէին. ա-
մէն մէկը մէկ կողմէն իր մարմինը
ծածկող երկու ըն ունէր, և ամէն
մէկը միւս կողմէն իր մարմինը
24 ծածկող երկու ըն ունէր։ Ու-
երբոր կ'երթային, անոնց թևերուն
ձայնը լսեցի, շատ ջուրերու ձայնին
պէս՝ Ամենակարողին ձայնին պէս,
աղմուկի ձայնի պէս՝ բանակի ձայնի
պէս. երբոր կը կայնէին, իրենց
25 թևերը կ'իջեցընէին։ Ու երբոր
անոնք կը կայնէին — թևերնին
կ'իջեցընէին, անոնց գլուխն վրայ
եղող հաստատութենէն ձայն մը
կ'ելլէր։

26 Եւ անոնց գլխուն վրայ եղող
հաստատութենէն վեր՝ շափիւղայ
քարի երեւութով աթոռի նմանու-
թիւն մը կար, ու ան աթոռի
նմանութեանը վրայ մարդու կեր-
պարանքով նմանութիւն մը կար
27 վերէն։ Եւ անոր երիկամանցը ե-
րեւութէն վեր ոսկեպղինձի նման՝
բոլորտիքը ու՝ ներսը կրակի նմա-
նութեան պէս տեսայ. ու երիկա-
մանցը երեւութէն վար կրակի նմա-
նութեան պէս տեսայ. ու պայծա-
ռութեամբ շրջապատած էր. Ինչ- 28
պէս է անձրևի օրը ամպի մէջ եղող
ծիածանին երեւոյթը, այնպէս էր
ան շրջապատած պայծառութեանը
երեւոյթը։ Ասիկա Տէրոջը փա-
ռացը նմանութեանը երեւոյթն էր.
ու երբոր տեսայ, երեսիս վրայ
ինկայ, ու մէկ խօսողի մը ձայնը
լսեցի։

Ա։

1 Եւ ինծի ըսաւ, Որդի՛ մարդոյ,
ոտքերուդ վրայ կայնէ, ու քեզի
2 հետ խօսիմ։ Ու ինծի հետ խո- 2
սածին պէս՝ ոգին իմ վրաս եկաւ,
և զիս ոտքերուս վրայ վերցուց. ու 1
ինծի հետ խօսողին ձայնը լսեցի.
3 Եւ ինծի ըսաւ, Որդի՛ մարդոյ՝ ես 3
քեզ Իսրայէլի որդւոցը՝ ինծի դէմ
ապստամբող ապստամբներու ազգին
կը խրկեմ, որ թէ՛ իրենք և թէ
իրենց հայրերը մինչև այս օրս ինծի
4 դէմ յանցաւոր գտնուեցան. Ու 4
անոնք պինտերնա և խստասիրտ որ-
դիներ են. ես քեզ անոնց կը խըր-
կեմ. ու անոնց ըսես, Տէր Եհո-
վան այսպէս կ'ըսէ։ Ես անոնք՝ 5
թէ՛ լսեն, և թէ զանց ընեն,
(քանզի անոնք ապստամբներու տուն
են,) սակայն պիտի գիտնան թէ
մէջերնին մարգարէ կայ։

6 Ու դուն որդի՛ մարդոյ՝ անոնցմէ 6
մի՛ վախնար, և անոնց խօսքերէն
մի՛ վախնար. թէև քու քովդ կա-
մակոր ու ժուռ մարդիկ կան, և
կարիճներու քով կը բնակիս. ա-
նոնց խօսքերէն մի՛ վախնար, և ա-
նոնց երեսէն մի՛ զարհուրիր, թէև
անոնք ապստամբներու տուն են։
7 Ու անոնց իմ խօսքերս խօսիս, թէ՛ 7
լսեն և թէ զանց ընեն. քանզի ա-
նոնք ապստամբ են։

8 Ու դուն որդի՛ մարդոյ՝ քեզի ը- 8
սածս մտիկ ըրէ. ան ապստամբ
տունը պէս ապստամբ մի՛ ըլլար.
բերանդ բա՛ց, ու քեզի տուածս
կեր։ Ու նայեցայ, և ահա ինծի 9
երկրցուած ձեռք մը, և ահա անոր
մէջը գիրքի տոմս մը կար. Ու 10

զանիկայ իմ առջև բացաւ , և անիկայ ներսէն ու դուրսէն գրուած էր . ու անոր վրայ ողբեր , հառաչանք ու վայ գրուած կար :

ԳԼ . Գ

1 Ես ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝ ապ զոհածդ կեր . աս տոմարը կեր ու գնա Իսրայէլի տանը խօսէ : 2 Ես իմ բերանս բացի , ու 3 ան տոմարը ինծի կերցուց . Ես ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝ աս իմ քեզի տուած տոմարս փորիդ կերցուր ու աղիքներդ լեցուր . ու ես զանիկայ կերայ , ու բերնիս մէջը մեղրի պէս անոյշ եղաւ : 4 Ան առնը ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝ աղէ Իսրայէլի տանը գնա ու իմ խօսքերովս անոնց խօսէ : 5 Վասն զի դուն զժուարիմաց խօսք և ծանր լեզուներու ազգի մը չէս րկուած , 6 հապա Իսրայէլի տանը . Զժուարիմաց խօսք ու ծանր լեզու ունեցող շատ ազգերուն չէ , որոնց խօսքերը դուն չես հասկընար . Անշուշտ թէ որ քեզ անոնց խրկէի , անոնք քեզի 7 մտիկ պիտի ընէին : Բայց Իսրայէլի տունը քեզի մտիկ ընել պիտի չուզեն , վասն զի չեն ուզեր ինծի մտիկ ընել . որովհետև բոլոր Իսրայէլի տունը պինտերես ու խստասիրտ է : 8 Ահա անոնց երեսին դէմ քու երեսդ պինտ , ու անոնց ճակատին դէմ քու ճակատդ պինտ ըրի : 9 Ու ճակատդ վէմէն ամուր՝ անդամանդի պէս ըրի . անոնցմէ չվախնաս ու անոնց երեսէն չզարհուրիս , թէև անոնք ապստամբնեռու տուն են :

10 Ես Տէրը ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , իմ բոլոր խօսքերս՝ որ քեզի պիտի խօսիմ , սրտիդ մէջը ընդունէ ու ականջներովդ լսէ . 11 դնա գերիներուն մէջը մտիր՝ քու ժողովուրդիդ որդւոցը մէջ , ու անոնց խօսէ և անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . թէ՛ մտիկ ընեն և թէ պանց ընեն :

12 Ան առնը Հոգին զիս վերցուց , ու եսկէս մեծ շարժուռի ձայն մը լսեցի , որ կ'ըսէր , Տէրոջը փառքը օրհնեալ ըլլայ իր տեղէն : 13 Ու կենդանիներուն թևերը իրարու պարնելուն ձայնը , ու անոնց քովի անիւներուն ձայնը , ու մեծ շարժուռի ձայն լսէի : 14 Ես Հոգին զիս վերցուց տարաւ , ու ես իմ հոգիիս տաքութենէն դառնութեամբ գացի . ու Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ զօրութեամբ : 15 Ու Թէլ-Աբիբ գետին քովը բնակող Թհէլասիքի գերիներուն եկայ , ու անոնց նստած տեղը նստայ , և հոն եօթը օր անոնց մէջը ապշած նստայ :

16 Ու եօթը օրէն ետքը Տէրոջը 17 խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ քեզ Իսրայէլի տանը դէտ դրի . ու իմ բերնէս խօսք լսես , ու իմ կողմանէս զանոնք զգուշացընես : 18 Երբոր ամբարշտին ըսեմ թէ Անշուշտ պիտի մեռնիս , ու դուն զանիկայ չզգուշացընես , ու չխրատես որ ամբարիշտը ապրելնելու համար՝ իր չար ճամբայէն դառնայ , ան ամբարիշտը իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի , բայց անոր արիւնը քու ձեռքէդ պիտի փնտռեմ : 19 Սակ թէ որ դուն ամբարիշտը զգուշացընես , ու անիկայ իր ամբարշտութենէն ու չար ճամբայէն չդառնայ , անիկայ իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի . բայց դուն քու հոգիդ ազատած կ'ըլլաս : 20 Ու երբոր արդարը իր արդարութենէն դառնայ , ու չարութիւն ընէ , ու ես անոր առջևը պայթակղութիւն դնեմ որ անիկայ մեռնի , զանիկայ չզգուշացընելուդ համար՝ անիկայ իր մեղքին մէջը պիտի մեռնի , և անոր ըրած արդարութիւնը պիտի չյիշուի . բայց անոր արիւնը քու ձեռքէդ պիտի փնտռեմ : 21 Սակ թէ որ դուն արդարը զգուշացընես՝ որ արդարը մեղք չգործէ , ու թէ որ անիկայ մեղք չգործէ , անիկայ անշուշտ պիտի ապրի խրատ մտիկ ընելուն համար , ու դուն քու հոգիդ ազատած պիտի ըլլաս :

22 Ու հոն Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ , ու ինծի ըսաւ , Ա՛ռ , դաշտը գնա , ու հոն քեզի հետս պիտի

23 խօսիմ : Եւ ես ելայ՝ դաշտը գա-
ցի . և ահա հոն կայներ էր Տէրոջը
փառքը , Քորայի գետին քովը տես-
տած փառքիս պէս . ու երեսիս վրայ
24 ինկայ : Եւ Հոգին իմ վրաս ե-
կաւ , ու զիս ոտքի վրայ կայնեցուց .
և ինծի հետ խօսելցաւ ու ինծի
ըսաւ , Գնա տանդ մէջ պահուր-
25 տէ : Ու դուն որդի՛ մարդոյ՝ ահա
քու վրադ կապանքներ պիտի դնեն ,
և անոնցմով քեզ պիտի կապեն ,
26 ու անոնց մէջը պիտի չելլես : Եւ
քու լեզուդ քու բմաղդ պիտի
փակցընեմ , ու համր պիտի ըլլաս ,
և անոնց մէջը յանդիմանող մար-
դու պէս պիտի չըլլաս , վասն զի
անոնք ապստամբներու տուն են :
27 Բայց երբոր ես քեզի հետ խօսիմ ,
քու բերանդ պիտի բանամ . ու
անոնց պիտի ըսես , Տէր Եհովան
այսպէս կ'ըսէ : Լսողը թող լսէ , ու
զանց ընողը թող զանց ընէ . վասն
զի անոնք ապստամբներու տուն են :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Եւ դուն որդի՛ մարդոյ՝ քեզի մէկ
աղիւս մը առ , ու զանիկայ առջեւդ դիր , և անոր վրան քաղաք
մը՝ Երուսաղէմը գծագրէ :
2 Ու անոր բոլորտիքը պաշարում
դիր , և անոր դէմ մարտկոց շինէ ,
ու անոր դէմ պատնէշ կանգնէ ,
և անոր դէմ բանակ կազմէ , ու
անոր բոլորտիքը պատերազմական
3 մեքենաներ դիր : Եւ դուն քեզի
երկաթէ տապակ մը առ , ու զա-
նիկայ քու կին ու քաղաքին մէջտե-
ղը երկաթէ պարիսպի պէս դիր ,
ու քու երեսդ անոր դէմ շիտակէ ,
որ անիկայ պաշարուի , ու զանիկայ
պաշարէ . ասիկայ Իսրայէլի տա-
նը նշան ըլլայ :
4 Եւ դուն քու ձախ կողմիդ վրայ
պառկէ , ու անոր վրայ դիր Իս-
րայէլի տանը անօրէնութիւնը . ա-
նոր վրայ պառկած օրերուդ թիւը
վրը անոնց անօրէնութիւնը կրես :
5 Վասնզի ես անոնց անօրէնութեանը
տարիները օրերու թիւով քու վր-
րադ դրի՝ երեք հարիւր իննսուն օր ,
որ Իսրայէլի տանը անօրէնութիւնը
կրես : 6 Ու երբոր ան օրերը լմնա-
ցընես , նորէն պառկիս քու աջ
կողմիդ վրայ , ու քառասուն օր Յու-
դայի տանը անօրէնութիւնը կրես .
քեզի ամէն մէկ տարիին տեղը մէկ
մէկ օր տուի :
7 Եւ քու երեսդ դէպ՚ի Երու-
սաղէմի պաշարումը չեմակես , ու
քու բազուկդ մերկացընես , ու
անոր վրայ մարգարէութիւն ընես :
8 Եւ ես ահա քու վրադ կապանքներ
պիտի դնեմ , որ մէկ կողմէդ միւս
կողմդ չդառնաս , մինչև որ քու
պաշարման օրերդ լմնցընես :
9 Ու դուն քեզի ցորեն , գարի ,
բակլայ , ոսպ , կորեակ ու հաճար
առ , և զանոնք ամանի մը մէջ
դիր , ու անոնցմէ քեզի հաց շինէ՝
զանիկայ՝ քու յոթ կողմիդ վրայ
պառկած օրերուդ համրանքովը՝ ի-
րեք հարիւր իննսուն օր ուտես :
10 Եւ ուտելու կերակուրդ կշռութով
ըլլայ , օրը քսան սիկղ . զանիկայ
ժամանակէ ժամանակ ուտես : 11 Եւ
ջուրը չափով՝ հինգերորդ
մասը խմես . զանիկայ ժամանակէ
ժամանակ խմես : 12 Եւ զանիկայ գարիղէն շօթերու պէս
քնէլով ուտես . ու զանիկայ անոնց
աչքին առջեւը մարդու աղբի վրայ
եփես : 13 Եւ Տէրը ըսաւ , Իսրա-
յէլի որդիքը այսպէս պղծութեամբ
պիտի ուտեն իրենց հացը ան ազ-
գերուն մէջ , ուր որ զանոնք պիտի
քշեմ : 14 Ու ես ըսի , Ո՛հ , Տէր
Եհովայ՝ ահա իմ՝ անձս չպղծուե-
ցաւ , և իմ տղայութենէս մինչև
հիմա մեռելոտի կամ գազանաբեկ
չկերայ . ու իմ բերանս պիղծ միս
չմտաւ : 15 Եւ ինծի ըսաւ , Նայէ ,
քեզի մարդու աղբին տեղը կովի
քակոր առի , ու քու հացդ անոր
վրայ եփես :
16 Նաեւ ինծի ըսաւ , Որդի՛ մար-
դոյ՝ ահա ես Երուսաղէմի մէջ հա-
ցին գուլպը պիտի կոտրեմ , ու
հացը կշռութով և անձկութեամբ
պիտի ուտեն , ու ջուրը չափով և
ապշութեամբ պիտի խմեն : 17 Վասն
զի հացի ու ջուրի կարօտութիւն
պիտի քաշեն , ու իրարու նայելով

պիտի ապրէին, և իրենց անօրինութիւնովը պիտի հալէին։

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Ա՛յ դուն որդի մարդոյ՝ քեզի սուր դանակ մը առ, քեզի սափրիչի աժելի մը առ, և ընդէլդ գլխուդ վրայէն ու մօրուքիդ վրայէն անցուր. և քեզի կշիռք մը առ, ու
2 մազերը բաժին բաժին ըրէ։ Երբոր պաշարման օրերը լմննան, ու երրորդ մասը առնես, և դանակով զարնես անոր բոլորտիքը. ու երրորդ մասը հովին ցրուես, ու ես անոնց ետևէն սուր
3 պիտի քաշեմ. Ես անոնցմէ քիչ թիւով առնես, ու զանոնք քո-
4 ղանցքներուդ մէջը ծրարես։ Ես դարձեալ անոնցմէ առնես ու զանոնք կրակը նետես և զանոնք կրակով այրես. անկէ բոլոր Իսրայէլի տանը կրակ պիտի ելլէ։

5 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ասիկայ Երուսաղէմն է. զանիկայ ազգերուն մէջը ու իր բոլորտիքը
6 եղող երկիրներուն մէջը դրի։ Ես անիկայ իմ դատաստաններս՝ ազգերէն, ու իմ կանոններս իր բոլորտիքը եղող երկիրներէն աւելի ամբարշտութեան փոխեց. վասն զի իմ դատաստաններս մերժեցին, և
7 իմ կանոններովս չքալեցին։ Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև ձեր բոլորտիքը եղող ազգերէն աւելի ապստամբ եղաք, իմ կանոններովս չքալեցիք և իմ դատաստաններս՝ ի գործ չդրիք. այլ ալ ձեր բոլորտիքը եղող հեթանոսներուն սովորութեանցը հա-
8 մեմատ ըրիք. Ասոր համար Տէր
1 Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես քեզի դէմ եմ, ու ազգաց աչքերուն առջևը քու մէջդ դատաստան-
9 ներ ի գործ պիտի դնեմ։ Ես քու բոլոր պղծութիւններուդ համար անանկ բան մը պիտի ընեմ քու մէջդ, որուն նմանը այլ եղած եմ, այլ ալ պիտի ընեմ։ Ասոր
10 համար քու մէջդ հայրերը իրենց որդիները պիտի ուտեն. և քու մէջդ դատաստաններ ի գործ պիտի դնեմ, ու քու բոլոր մնացորդդ ամէն հովի պիտի ցրեմ։
11 Ասոր համար ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան, որովհետև դուն քու բոլոր գարշութիւններովդ ու քու բոլոր պղծութիւններովդ իմ սրբարանս պղծեցիր, ես ալ անշուշտ էնդ պիտի կտրեմ, և իմ աչքս պիտի
12 չխնայէ, ու պիտի չողորմիմ։ Քու երրորդ մասդ ժանտախտով պիտի մեռնին, և քու մէջդ սովով պիտի ոսպառին. և քու երրորդ մասդ շուրջդ կողմէդ սրով պիտի իյնան. ու երրորդ մասդ ամէն հովի պիտի ցրեմ, ու անոնց ետևէն սուր պիտի քաշեմ։ Ասպէս իմ բարկու-
13 թիւնս պիտի կատարուի, և իմ սրտմտութիւնս անոնց վրայ պիտի իջեցընեմ, ու վրէժ պիտի առնեմ. ու երբոր իմ սրտմտութիւնս անոնց վրայ կատարեմ, պիտի գիտնան թէ ես Տէրս՝ իմ նախանձովս խօսեցայ։
14 Ես ամէն անցնողին աչքերուն առջևը՝ քու բոլորտիքդ եղող ազգերուն մէջը աւերման ու անարգութեան պիտի մատնեմ քեզ։
15 Երբոր բարկութեամբ, և սրտմտութեամբ, ու սրտմտութեան պատիժներով քու վրադ դատաստաններ ի գործ դնեմ, ես Տէրս խօսեցայ։ Երբոր անոնց վրայ սովուն
16 չար ու ապականիչ նետերը խրկեմ, որոնք ձեզ ապականելու համար պիտի խրկեմ, սովը ձեր վրայ պիտի աւելցընեմ, ու ձեզի համար հացին
17 ցուպը պիտի կոտրեմ։ Ասպէս ձեր վրայ սով ու չար գազաններ պիտի խրկեմ, ու քեզ անզաւակ պիտի թողուն. և քու մէջդ ժանտախտ ու արիւն պիտի անցնի, ու քու վրադ սուր պիտի բերեմ. ես Տէրս խօսեցայ։

ԳԼՈՒԽ Թ.

1 Ես Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
2 լով, Որդի մարդոյ՝ երեսդ հա-

բայէլի լեռներուն գարձուր , ու ա-
3 նոնց մարգարէութիւն ըրէ , Ու
ըսէ , Ա՛վ Իսրայէլի լեռներ՝ Տէր
Եհովային խօսքը մտի՛կ ըրէք . այս-
պէս կ՚ըսէ Եհովայ Տէրը լեռնե-
րուն , բլուրներուն , ձորերուն ու
հովիտներուն . Ընդ ես ձեր վրայ
սուր պիտի բերեմ , ու ձեր բարձր
4 տեղուանքը պիտի կործանեմ . Ու
ձեր սեղաններըը աւերակ պիտի ընան ,
ու ձեր արեգական կուռքերը պիտի
կոտրտին . և ձեր մէջէն սպաննուած-
ներըը ձեր կուռքերուն առջեը ինկած
5 պիտի ձգեմ : Ու Իսրայէլի որ-
դւոցը դիակունքը իրենց կուռքե-
րուն առջեը պիտի դնեմ , և ձեր
ոսկորներըը ձեր սեղաններուն բոլոր-
6 տիքը պիտի ցրուեմ : Ձեր ամէն
բնակած տեղերուն մէջ քաղաքներըը
աւերակ պիտի ըլլան , ու բարձր
տեղուանքը ամայի պիտի ըլլան .
որպէս զի ձեր սեղաններըը աւերակ
ու ամայի ըլլան , և ձեր կուռքերըը
կոտրտին ու խափանուին , և ձեր
արեգական կուռքերըը կոտրծանին ,
7 ու ձեր գործքերըը ջնջուին : Ու ձեր
մէջը սպաննուածներ պիտի իյնան ,
և պիտի դիտնաք թէ ես եմ Տէ-
րը :
8 Բայց երբոր դուք երկիրներու
մէջ ցրուիք , ձեզմէ սուրէն ազա-
տուածներըը ազգերուն մէջ ճնայորդ
9 պիտի ընեմ : Ու ձեր ազա-
տուածներըը զիս պիտի յիշեն ան
ազգերուն մէջը , ուր որ գերի պի-
տի երթան . վասն զի իրենց շնա-
ցող ու ինծմէ խոտորած սրտովը ,
ու իրենց կուռքերուն ետևէն պոռնը-
կութիւն ընող աչքերովը տանջուե-
ցայ . և անոնք իրենց բոլոր պղծու-
թիւններուն համեմատ ըրած չարու-
թիւններուն պատճառովը իրենց
10 առջերէն պիտի զզուին : Ու պիտի
դիտնան թէ ես Տէրս պարապ տեղը
չխօսեցայ՝ թէ սա չարիքը անոնց
11 պիտի ընեմ : Տէր Եհովան այս-
պէս կ՚ըսէ . Ձեռքերդ իրարու
զարկ ու ոտքդ դետինը զարկ ,
ու ըսէ , Վա՛հ Իսրայէլի տանը
բոլոր չար պղծութիւններուն . վասն
զի սրով , սովով ու ժանտախտով
պիտի իյնան : Հեռուն եղողը 12
ժանտախտով պիտի մեռնի , ու մօտ
եղողը սրով պիտի իյնայ , և մնա-
ցածը ու պաշարման մէջ եղողը սո-
վով պիտի մեռնի . այսպէս իմ
սրտմտութիւնս անոնց վրայ պիտի
կատարեմ : Ու երբոր անոնց ա- 13
պառնուածներըը՝ իրենց կուռքերուն
մէջտեղը՝ իրենց սեղաններուն բոլոր-
տիքը , ամէն բարձր բլուրի վրայ ,
ամէն լեռներու գլուխ , ու ամէն
կանաչ ծառի տակ , և ամէն տե-
բեւախիտ բեւեկնիի տակ խունկ
ըլլան , ուր որ անոնք իրենց բոլոր
կուռքերուն անոյշ հոտ կը մատու-
ցանէին , պիտի դիտնաք թէ ես եմ
Տէրը : Այսպէս իմ ձեռքս անոնց 14
վրայ պիտի երկընցընեմ . ու երկի-
րը՝ այսինքն անոնց բոլոր բնակած
տեղուանքը Դերբլայի կողմը եղող
անապատէն աւելի ամայի ու աւե-
րակ պիտի ընեմ . ու պիտի դիտ-
նան թէ ես եմ Տէրը :

Գ.Լ. Ի:

Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե- 1
լով , Ու դուն որդի մարդոյ՝ 2
մարգարէացի՛ ըսէ . Տէր Եհովան Իսրայէլի
երկրին այսպէս կ՚ըսէ . Վախճանը
երկրին չորս կողմին վրայ վախճանը
հասեր է : Հիմա քու վրադ վախ- 3
ճանը կու գայ , ու իմ բարկութիւնս
քու վրադ պիտի խրկեմ . և քու
ճամբաներուդ համեմատ քեզի դա-
տաստան պիտի ընեմ , և քու բոլոր
պղծութիւններդ քու վրադ պիտի
բերեմ : Ու իմ աչքս քեզի պիտի 4
չնայի , ու պիտի չողորմիմ . հա-
պա քու ճամբաներդ քու վրադ պի-
տի դնեմ , և քու պղծութիւններդ
քու մէջդ պիտի ըլլան , ու պիտի
դիտնաք թէ ես եմ Տէրը :
Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . 5
Չարիք մը՝ ահա մէկ չարիք մը կու
գայ : Վախճանը կու գայ , վախ- 6
ճանը կու գայ . քու վրադ արթնը-
ցաւ . ահա կու գայ : Ա՛վ երկ- 7
րին բնակիչը՝ հարդը քեզի կու
գայ , ժամանակը կու գայ , խռո-
վութեան օրը մօտեցաւ , և ձէ թէ
լերանց ցնծութիւնը : Հիմա մե- 8

տէրս իմ սրտմտութիւնս քու վըրադ պիտի թաւիմ , և իմ բարկութիւնս քու վրադ պիտի կատարեմ , ու քու ձամբաներուդ համեմատ քեզի դատաստան պիտի ընեմ , և քու բոլոր պղծութիւններդ
9 քու վրադ պիտի բերեմ : Ու իմ աչքս պիտի չխնայէ , ու պիտի չողորմիմ . քու ձամբաներուդ համեմատ քեզի հատուցում պիտի ընեմ , և քու պղծութիւններդ քու մէջդ պիտի ըլլան , ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը՝ որ կը զարնեմ :
10 Ո՛հ օրը՝ ահա կու գայ . կարգը դէպի հասաւ , գաւազանը ծաղկեցաւ , ամբարտաւանութիւնը ընձիւղեցաւ : Նողկութիւնը եղաւ ,
11 գաւ : Նողկութիւնը եղաւ , ամբարշտութեան գաւազան եղաւ . անոնցմէ մարդ պիտի չմնայ . ու անոնց բազմութենէն ու ստացուածքէն բան մը պիտի չմնայ , և անոնց մէջը վայելչութիւն պիտի չըլլայ :
12 Ժամանակը եկաւ , օրը մօտեցաւ . գնողը չուրախանայ ու ծախողը չտրտմի , քանզի անոր բոլոր բազմութեանը վրայ բարկութիւն կու
13 գայ : Ինչու որ ծախողը ծախուածին պիտի չդառնայ , թէև ողջ ըլլան . վասն զի անոր բոլոր բազմութեանը համար եղած տեսիլքը էտ պիտի չդառնայ . ու մարդ մը իր կեանքը անօրէնութեամբը պիտի չուժովնայ :
14 Փողը փչեցուցին , ամէն բան պատրաստեցին , բայց պատերազմի գացող չկայ . վասն զի իմ բարկութիւնս անոր բոլոր բազմութեանը
15 նը վրայ է : Դուրսէն սուր , ու ներսէն ժանտախտ ու սով պիտի ըլլայ . դաշտը եղողը սրով պիտի մեռնի , ու քաղաքին մէջ եղողը սովը ու ժանտախտը պիտի ուտէ :
16 Ու անոնց ազատուածները որ պիտի ազատին , լեռներուն վրայ ձորերու աղաւնիներուն պէս պիտի ըլլան . ամէնքը պիտի հեծեծեն , ամէն մէկը իր անօրէնութեանը համար :
17 Ամէն ձեռքերը պիտի թուլնան , ու ամէն ծունկերը ջուրի պէս պիտի
18 հալին : Ու անոնք քուրձեր պիտի հագնին , ու զանոնք սոսկումը պի-
19 տի ծածկէ . ու ամէն երեսի վրայ ամօթ , և անոնց ամէն գլուխն վրայ կնաւորութիւն պիտի ըլլայ : Ու անոնց արծաթը փողոցներուն մէջ պիտի նետուին , ու անոնց ոսկին անարգ բան մը պիտի սեպուի . անոնց արծաթը ու ոսկին Տէրոջը բարկութեան օրը կարող պիտի չըլլայ զանոնք ազատելու . անով պիտի չկրնան իրենց անձը կշտացընել , ո՛չ ալ իրենց փորը լեցընել , վասն զի անիկայ իրենց անօրէնութեանը գայթակղութիւնը եղաւ : Ու իրենց
20 զարդերուն փառքը հպարտութեան դարձուցին . և անով իրենց գարշելութիւնները՝ իրենց պղծութիւններուն պատկերները չինեցին . ասոր համար անոնց առջևը անարգ բան մը կ'ընեմ զանիկայ . Ու զա-
21 նիկայ օտարներուն ձեռքը պիտի տամ՝ որ յափշտակեն , ու երկրի ամբարիշտներուն՝ որ զանիկայ կողոպտեն , ու զանիկայ պիտի պղծեն :
22 Ու իմ երեսս անոնցմէ պիտի դարձընեմ , ու իմ գաղտնի տեղս պիտի պղծեն . և հոն բռնաւորներ պիտի մտնեն , ու զանիկայ պիտի պղծեն :

Մէկ չղթայ մը շինէ , վասն զի
23 երկիրը արեան դատաստանով լեցուեցաւ , ու քաղաքը բռնութիւնով լեցուեցաւ : Ու ազգե-
24 րուն խիստ չարերը պիտի բերեմ , ու անոնց տուները պիտի ժառանգեն . և բռնաւորներուն ամբարտաւանութիւնը պիտի դադրեցընեմ , ու անոնց սուրբ տեղերը պի-
25 տի պղծուին : Կործանումը կու
26 գայ . ու խաղաղութիւն պիտի փնտռեն , բայց պիտի չգտնուի : Պատուհասի վրայ պատուհաս պի-
27 տի գայ , և գուժի վրայ գոյժ պիտի ըլլայ . ու մարգարէէն տեսիլք պիտի ուզէ , և քահանային օրէնքը՝ ու ծերերէն խորհուրդը պիտի կորսուի : Թագաւորը սուգ պիտի բռնէ , ու իշխանը սոսկում պիտի հագնի . ու երկրին ժողովուրդին ձեռքերը վախով պիտի թուլնան . անոնց ճամբաներուն համեմատ անոնց հատուցում պիտի ընեմ , և

անոնց դատաստաններուն համեմատ
զանոնք պիտի դատեմ , ու պիտի
գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ու եղաւ որ վեցերորդ տարին՝ վե-
ցերորդ ամսուն հինգերորդ օրը
ես իմ տանս մէջ կը նստէի , և
Յուդայի ծերերը իմ առջևս կը
նստէին . ու հոն Տէր Եհովային
2 ձեռքը իմ վրաս ինկաւ . ես նա-
յեցայ , ու ահա մարդոս կերպարանք
մը կար կրակի երևոյթով . ասոր
երիկամունքը երևոյթէն վար կրակ
էր , ու ասոր երիկամունքներէն վեր
ոսկեպղինձի նման փայլուն երևոյթ
3 մը կար ։ Ես անիկայ ձեռքի նը-
մանութիւն մը երկընցուց , ու իմ
գլխուս վարսէն բռնեց . ու Հոգին
զիս երկրի ու երկինքի մէջտեղը
վերցուց , և զիս Աստուծոյ տեսիլ-
քով Երուսաղէմ՝ դէպ՝ ի հիւսիս
նայող ներքին դրանը մուտքը բե-
րաւ , ուր որ նախանձ գրգռող
Նախանձու կուռքը կը կենար ։
4 Ես ահա հոն՝ դաշտի մէջ տեսած
տեսիլքիս պէս Իսրայէլի Աստուծոյն
փառքը կար ։
5 Ու ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝
հիմա քու աչքերդ դէպ՝ ի հիւսիս
վերցուր . ու իրրոր աչքերս դէպ՝ ի
հիւսիս վերցուցի , ահա սեղանին
դրանը մուտքին հիւսիսային կողմը
6 այս Նախանձու կուռքը կար ։ Ան
ատենը ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝
կը տեսնե՞ս ասոնց ըրածը՝ այն մեծ
պղծութիւնները որ Իսրայէլի տու-
նը հոս կ՝ընէ , որպէս զի ես իմ
սրբարանէս հեռանամ . բայց նորէն
դարձիր , ու ասկէ մեծ պղծու-
թիւններ պիտի տեսնես ։
7 Ես զիս գաւթին դուռը տա-
րաւ . ու նայեցայ , և ահա պատին
8 վրայ մէկ ծակ մը կար ։ Ու ինծի
ըսաւ , Որդի մարդոյ՝ հիմա պատը
փորէ . ու երբոր պատը
փորեցի , ահա մէկ դուռ մը կար ։
9 Ես ինծի ըսաւ , Մտիր ու տես
ան չար պղծութիւնները որ անոնք
10 հոս կ՝ընեն ։ Ու ես մտայ , ու
տեսայ , և ահա ամէն տեսակ սո-
ղուններու ու գարշելի անասուննե-
րու պատկերներ՝ և Իսրայէլի տանը
բոլոր կուռքերը պատին վրայ շուր-
ջանակի փորուած էր ։ Ու անոնց առջևը կայնած էին Իսրայէլի տա-
նը ծերերէն եօթանասուն մարդ ,
և Սափանի որդին Յեզոնիա ալ
անոնց մէջը կայնած էր . ամէն մէկը
ձեռքը բուրվառ ունէր . ու խուն-
կին ծուխը ամպի պէս վեր կ՝ելլէր ։
Ես Տէրը ինծի ըսաւ , Որդի մար-
դոյ՝ կը տեսնե՞ս թէ ինչեր կ՝ընեն
Իսրայէլի տանը ծերերը մութ տե-
ղը՝ ամէն մարդ իր ծածուկ պատ-
կերասրանը մէջ . վասն զի անոնք
կ՝ըսեն թէ Տէրը մեզ չտեսներ ,
Տէրը երկիրը թողուց ։ Ու ինծի ըսաւ , Դարձիր , նորէն դարձիր , և անոնց
ըրած աւելի մեծ պղծութիւնները
պիտի տեսնես ։
Ես զիս Տէրոջը տանը դէպ՝ ի հիւսիս եղող դրանը մուտքը բե-
րաւ . և ահա հոն Թամուզին համար
լացող կիներուն կը նստէին ։ Ու ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝ կը
տեսնե՞ս . նորէն դարձիր , ա՛ ա-
նոնցմէ աւելի մեծ պղծութիւններ
պիտի տեսնես ։
Ես զիս Տէրոջը տանը ներքին գաւթը բերաւ . և ահա Տէրոջը տաճարին դուռը՝ սրահին ու սե-
ղանին մէջտեղը քսանհինգ մար-
դու չափ կային . անոնք կռնակնին Տէրոջը տաճարին դարձուցեր էին ,
ու երեսնին արևելքին , ու դէպ՝ ի
արևելք արևուն երկրպագութիւն
կ՝ընէին ։ Ես ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ՝ տեսա՞ր
հոս ըրած պղծութիւնները բնաւ ,
որ երկիրն ալ բռնութիւնով լեցու-
ցին , ու զիս բարկացնելու դար-
ձան . և ահա ճիւղը իրենց քիթին
կ՝երկընցընեն ։ Ու ես ալ սրտա-
մտութեամբ պիտի վարուիմ անոնց
հետ . աչքս պիտի չխնայէ , ու պի-
տի չողորմիմ . և անոնք իմ ականջ-
ներուս մեծ ձայնով պիտի կանչեն ,
սակայն անոնց մեկ պիտի չլը-
սեմ ։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Եւ ձեծ ձայնով կանչեց իմ ականջներուս, ու ըսաւ, Վեղապին վրայ որոշուածները մօտեցուցէք, ու ամէն մէկը իր ապականիչ զոր-
2 ձիքը իր ձեռքը առնէնայ: Եւ ահա գէպ 'ի հիւսիս նայող վերի դրանը ճամբայէն վեց մարդ կու գար, ու ամէն մէկուն կոտորիչ գործիքը իր ձեռքն էր. և անոնց մէջը կտաւէ պզեստ հագած մարդ մը կար, ու մէջքը գրագիրի կապամար ունէր. և անոնք գացին պղնձէ սեղանին քովը կայնեցան:
3 Ու Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը՝ որ քերովբէներուն վրան էր, անոնց վրայէն տանը սեմը եկաւ:

Եւ ան կտաւէ պզեստ հագած, ու մէջքը գրագիրի կապամար ու-
4 նեցող մարդը կանչեց. Եւ Տէրը անոր ըսաւ, Քաղաքին մէջէն՝ Երուսաղէմին մէջէն անցիր, ու անոր մէջը եղած բոլոր պղծութիւններուն համար հառաչող ու ողբացող մարդոցը ճակատներուն վրայ նշան
5 դիր: Ու քանի որ ես կը լսէի՝ միւսներուն ըսաւ, Անոր ետևէն քաղաքէն անցէք ու զարկէք. աչքերնիդ չխնայէ ու մի ողոր-
6 միք. Ծերը, երիտասարդը ու կոյսը, պզտիկ տղաքը ու կիներուն սպաննեցէք ու կոտընջուցէք. բայց վրան նշան ունեցող մարդու մը ան մի՛ մօտենաք. ու իմ սրբարանէս սկսեցէք: Անոնք տանը առջևը եղող ծեր մարդիկներէն
7 սկսան: Եւ անոնց ըսաւ, Տունը պղծեցէք, ու գաւիթները մեռելներով լեցուցէք՝ ելէք: Եւ ան-
8 նոնք ելան ու քաղաքին մէջը զար-կին:

Ու երբոր զանոնք զարկին, ու ես մնացի, ան առեջը երեսս վրայ իյնալով և աղաղակելով ըսի, Ո՛հ Տէր Եհովայ՝ դուն Երուսաղէմի վրայ քու բարկութիւնդ թափելով Իսրայէլի բոլոր մնացորդը բնա-
9 ջի՞նջ պիտի ընես: Ու ինծի ըսաւ, Իսրայէլի և Յուդայի տանը անօրէնութիւնը խիստ շատ մեծ է, ու երկիրը արիւնով լեցուեցաւ և քաղաքը անիրաւութեամբ լեցուեցաւ. վասն զի ըսին, Տէրը երկիրը թողուց, ու Տէրը չտեսնէր:
10 Եւ հիմա իմ աչքս ալ պիտի չխնայէ, ու պիտի չողորմիմ. իրենց ճամբաները իրենց գլուխը պիտի բերեմ:

11 Եւ ահա կտաւէ զգեստ հագած, ու մէջքը կապամար ունեցող մարդը լուր բերաւ ու ըսաւ, Ինծի հրամայածիդ պէս ըրի:

ԳԼ. Ժ.

1 Եւ տեսայ որ ահա քերովբէներուն գլխուն վրայի հաստատութեանը մէջ՝ շափիւղայ քարի պէս աթոռի ձեւով նմանութիւն մը կ'երեւնար անոնց վրայ:
2 Ու կտաւէ զգեստ հագած մարդուն խօսեցաւ ու ըսաւ, Քերովբէներուն տակը եղող անիւներուն մէջտեղը մտիր, և ձեռքդ քերովբէներուն մէջտեղը եղող կրակէ կայծերէն լեցուր, ու քաղաքին վրայ ցանէ. և անիկայ իմ
3 աչքերուս առջևը մտաւ: Ու երբոր ան մարդը մտաւ, քերովբէները տանը աջ կողմը կայներ էին. և ամպը ներքին գաւիթը լեցուցեր
4 էր: Ու Տէրոջը փառքը քերովբէներուն վրայէն տանը սեմը վերացաւ, և տունը ամպով լեցուեցաւ, ու գաւիթը Տէրոջը փառքին
5 պայծառութեամբը լեցուեցաւ: Եւ քերովբէից թեւերուն ձայնը մինչև արտաքին գաւիթը կը լսուէր Ա-մենակարող Աստուծոյն ձայնին պէս,
6 երբոր կը խօսի: Ու երբոր կը-տաւէ զգեստ հագած մարդուն հրամայեց, ու ըսաւ թէ Քերովբէներուն մէջտեղը եղող անիւներուն մէջէն կրակ առ, անիկայ գնաց ա-
7 նիւներուն քովը կայնեցաւ: Ու քերովբէներուն մէջէն քերովբէին մէկը իր ձեռքը քերովբէներուն մէջտեղը եղող կրակին երկընցուց ու առաւ, և կտաւէ զգեստ հագնողին ձեռքը տուաւ. անիկայ ալ առաւ ու ելաւ: (Ու քերովբէից թեւերուն
8 տակը՝ մարդու ձեռքի նմանութիւն կ'երեւնար:)

9 Եւ տեսայ որ՝ ահա քերովբէնե-
րուն քովը չորս անիւ կար, ամէն
մէկ քերովբէին քովը մէյմէկ անիւ.
ու անիւներուն երեւոյթը ոսկեքա-
10 րի կը նմանէր։ Եւ անոնց երեւոյ-
թը՝ չորսին ալ ձեւը մէկ էր, որպէս
թէ անիւ անիւի մէջ եղած ըլլար։
11 Գացած ատեննին իրենց չորս կող-
մերուն վրայ կ'երթային. գացած
ատեննին չէին դառնար, վասն զի ո՛ր կողմը
չէին դառնար, վասն զի ո՛ր կողմը
որ գլուխը կը նայէր, անոր եւեւէն
կ'երթային, դացած ատեննին չէին
12 դառնար։ Եւ անոնց բոլոր մարմի-
նը, կռնակները, ու ձեռքերը, ու
թեւերը, և անիւներըը ամէն
չորսին անիւներըը ամէն կողմէն աչ-
13 քերով լեցուն էին։ Անիւներուն
համար լսեցի որ անոնց անուն դը-
14 րուեցաւ՝ Պըրիկ։ Եւ մէկ մէկը
չորս երես ունէր. առջի երեսը քե-
րովբէի երես էր, երկրորդ երեսը
մարդու երես էր, ու երրորդը ա-
ռիւծի երես էր, և չորրորդը ար-
15 ծիւի երես էր։ Եւ քերովբէները
վերացան։ Նորա դիտի քովը
տեսած կենդանիներս ատոնք էին։
16 Եւ երբոր քերովբէները կ'երթա-
յին, անիւներն ալ անոնց քովէն
կ'երթային, ու երբոր քերովբէները
երկրէն բարձրանալու համար թեւե-
րնին կը վերցընէին, աս անիւներն
ալ անոնց քովէն չէին դառնար։
17 Երբոր անոնք կայնէին, սոնք ալ
կը կայնէին, երբոր անոնք վերա-
նային, սոնք ալ կը վերանային
անոնց հետ. վասն զի անոնց մէջը
կենդանիներուն ոգին կար։
18 Եւ Տէրոջը փառքը տանը սեմին
վրայէն ելաւ, ու քերովբէներուն
19 վրայ կայնեցաւ։ Եւ իմ աչքերուս
առջեւը քերովբէները եղելով թե-
ւերնին վերցուցին, ու երկրէն
բարձրացան. անիւներն ալ անոնց
հետ էին ու Տէրոջը տանը ա-
րեւելեան դրանը մուտքը կայնեցան,
ու Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը վե-
20 րէն անոնց վրայ էր։ Նորա դի-
տի քովը Իսրայէլի Աստուծոյն
տակը տեսած կենդանիներս ատոնք
էին, ու գիտցայ որ անոնք քերով-
բէներ են։ Ամէն մէկը չորս երես 21
ու ամէն մէկը չորս թեւ ունէր, և
անոնց թեւերուն տակը մարդու
ձեռքերու նմանութիւն կար։ Ու 22
անոնց երեսներուն երեւոյթը նոյն
երեսներուն էր նմանէր որ Քովբար
գետին քովը տեսայ, թէ անոնց
կերպարանքը և թէ իրենք. ամէն
մէկը չիտակ յառաջ կ'երթար։

ԳԼՈՒԽ Ժ

Եւ Հոգին զիս վերցուց, ու Տե- 1
րոջը տանը դէպ ի արեւելք նա-
յող արեւելեան դուռը բերաւ. և
ահա դրանը մուտքը քսանուհինգ
մարդ կար. ու անոնց մէջը ժողո-
վուրդին իշխաններըը՝ Ազուրի որդին
Յեզոնիան, ու Նաւեայի որդին
Փաղատիան տեսայ։ Եւ անիկայ 2
ինձի ըսաւ, Որդի մարդոյ՝ սոսկը
են ան մարդիկներըը որ անօրէնու-
թիւն կը մտածեն, ու չար խոր-
հուրդներ կու տան աս քաղաքիս
մէջ, Ու կ'ըսեն, Չոտ չէ ֆամա- 3
նալը, տուներ չինենք. աս քաղաքը
կաթսայ է, ու մենք միս ենք։
Ասոր մարգարէացիր անոնց վրայ, 4
մարգարէացիր՝ որդի մարդոյ։
Ես ասեղը Տէրոջը Հոգին իմ 5
վրաս բնկաւ, ու ինձի ըսաւ,
Խօսէ՝ որ Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Դուք այսպէս ըսիք՝ ով Իսրայէլ
տուներ, բայց ես ձեր միտքին ա-
ցածը գիտեմ։ Դուք աս քաղա- 6
քիս մէջ ձեր սպաննուածներըը շատ-
ցուցիք, ու անոր փողոցներըը սպան-
նուածներով լեցուցիք։ Ասոր հա- 7
մար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Ձեր սպաննուածներըը որ անոր մէջը
դրիք, անոնք միսն են, ու անիկայ
կաթսան է. բայց ձեզ անոր մէջէն
պիտի հանեմ։ Դուք սուրէն վախ- 8
ցաք. ու ես սուրը ձեր վրայ պիտի
բերեմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան։ Ու 9
ձեզ անոր մէջէն պիտի հանեմ, և
ձեզ օտարներուն ձեռքը պիտի
մատնեմ, ու ձեր մէջը դատաս-
տանելք ի դործ պիտի դնեմ։
Դուք սրով պիտի իյնաք. Իսրա- 10
յէլի սահմանին վրայ ձեզ պիտի
դատեմ, ու պիտի գիտնաք թէ ես

11 եմ Տէրը : Ու փոքրէրը մեզի հա-
մար կաթսայ պիտի չըլլայ , որ դուք
անոր մէջը միս ըլլաք : Իսրայէլի
սահմանին վրայ մեզ պիտի դա-
12 տեմ , ու պիտի գիտնաք թէ ես
եմ Տէրը . վասն զի իմ օրէնքնե-
րովս չգացիք , ու իմ իրաւունք-
ներս ՚ի գործ չդրիք , հապա ձեր
բոլորտիքը եղող ազգերուն սով-
րութիւնքը կատարեցիք :
13 Ու եղաւ որ իմ մարգարէութիւն
ըրած առնս Բանեայի որդին Փա-
զաիան մեռաւ . ան առնը եբե-
սիա վրայ նստեցի , բարձր ձայնով
աղաղակեցի , ու ըսի , Ո՛հ , Տէր
Ահովայ՝ միթէ Իսրայէլի մնացորդը
14 բոլորովին պիտի սպառի՞ս : Ան
առնը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
15 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ քու եղ-
բայրնիդ , քու եղբայրնիդ , քու
ազգականներդ ու բոլոր Իսրայէլի
տունը՝ ամէնը ան մարդիկներն են
որոնց Երուսաղէմի բնակիչները ը-
սին , Տէրոջը քովէն հեռացէք . ան
երկիրը մեզի ժառանգութիւն տը-
րուած է :
16 Ուստի համար ըսէ , Տէր Ահովան
այսպէս կ՚ըսէ . Թէպէտև զանոնք
ազգերուն մէջը հեռացուցի , ու զա-
նոնք երկիրներուն մէջը ցրուեցի ,
բայց անոնց մնած երկիրներուն մէ-
ջը քիչ մը ատեն անոնց սրբարան
17 պիտի ըլլամ : Ուստի համար ըսէ ,
Տէր Ահովան այսպէս կ՚ըսէ . Ձեզ
ժողովուրդներէն պիտի հաւաքեմ ,
և ձեզ պիտի ժողվեմ ան երկիրնե-
րէն՝ ուր որ դուք ցրուած էք , ու
ձեզի պիտի տամ Իսրայէլի երկիրը :
18 Ու հոն պիտի մտնեն , ու անոր
բոլոր դարշութիւնները ու բոլոր
պղծութիւնները անկէ պիտի վեր-
19 ցընեն : Ու անոնց մէկ սիրտ պի-
տի տամ , ու անոնց ներսի դին նոր
հոգի պիտի դնեմ . և անոնց մարմ-
նէն քարեղէն սիրտը պիտի հա-
նեմ , ու անոնց մարմնեղէն սիրտ
20 պիտի տամ . Որպէս զի իմ օրէնք-
ներուս մէջը քալեն , ու իմ իրա-
ւունքներս պահեն ու զանոնք ՚ի
գործ դնեն , և անոնք ինծի ժողո-
վուրդ ըլլան , ես ալ անոնց Աս-
տուած ըլլամ : Բայց անոնց՝ որոնց 21
սրտին երկնց կամացը գարշութիւն-
ներուն ու պղծութիւններուն ե-
տևէն կ՚երթայ , անոնց ճամբան
իրենց գլուխը պիտի բերեմ , կ՚ը-
սէ Տէր Ահովան :
Ու քերովբէները իրենց թեւերը 22
վերցուցին , ու անիւնները անոնց
քովը էին . և Իսրայէլի Աստուծոյն
փառքը վերէն անոնց վրան էր :
Ու Տէրոջը փառքը քաղաքին մէջ- 23
տեղէն վրայէն ելաւ , և քաղաքին
արևելեան կողմը եղող լեռանը վրայ
կայնեցաւ :
Ու Հոգին զիս վերցուց , ու 24
Քաղդեացւոց երկիրը եղող գերի-
ներուն քովը բերաւ , Ե տեսիլ-
էղ- Աստուծոյ Հոգւոմը տեսիլքի
մէջ . ու ան տեսած տեսիլքս իմ
վրայէս ելաւ : Ու ես գերիներուն 25
խօսեցայ Տէրոջը բոլոր խօսքերը որ
ինծի յայտներ էր :

ԳԼ . ԺԸ

Նաև Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե- 1
լով , Որդի մարդոյ՝ դուն ապըս- 2
տամբներու տանը մէջ բնակած ես ,
որ անոնք տեսնելու աչքեր ունին ,
ու չեն տեսներ , Ե լսելու ականջ-
ներ ունին , ու չեն լսեր . վասն զի
անոնք ապստամբներու տուն են :
Ու դուն որդի մարդոյ՝ քեզի չուելու 3
կարասիներ պատրաստէ , ու անոնց
աչքերուն առջևը ցորեկով չուէ , և
անոնց աչքերուն առջևը քու էջո-
ւղէդ ուրիշ տեղ մը չուէ , դու-
ցէ ուշադրութիւն ընեն , թէև ա-
նոնք ապստամբներու տուն են : Նաև 4
անոնց աչքերուն առջևը քու կա-
րասիներդ ցորեկով հանեա՝ չուելու
կարասիներու պէս . բայց դուն ա-
նոնց աչքերուն առջևը իրիկունը
ելլեա՝ գերութեան գացողներուն
պէս : Անոնց աչքերուն առջևը 5
պատը ծակեա , ու անկէ հանեա .
Անոնց աչքերուն առջևը ջանաւ ու- 6
սիդ վրայ վերցընեա , ա՛ մթընցած
առեն հանեա . երեսդ ծածկէ որ
երկիրը չտեսնես . վասն զի քեզ
Իսրայէլի տանը նշան տուի :
Նաև պէսպէս ըրի , ինչպէս որ ին- 7

ձի հրամայուեցաւ. իմ կարասիները չուելու կարասիներու պէս ցորեկով հանելի, ու իրիկուընը ձեռքով պատը ծակելի, ու մէջընցած առնը հանելի. անոնց աչքերուն առջեւը ուախ վրայ վերցուցի: Ու առաւտանց Տէրոջը խօսքը ինծի ե- 8
ղաւ՝ ըսելով, Որդի մարդոյ՝ Իսրայէլի տունը՝ ան ապստամբներուն տունը քեզի չըսի՞ն թէ՝ Ա՛ի՞նչ 9
կ'ընես: Ինոնց ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ա՛ի պատգամը Երուսաղէմի մէջ եղող իշխանին, ու հոն բնակող Իսրայէլի բոլոր տա- 10
նը համար է: Ըսէ, Ես ձեզի հա- 11
մար նշան եմ. ես ինչպէս որ ըրի, անոնց այնպէս պիտի ըլլայ. անոնք պիտի չուին, գերութեան երթան: Ու անոնց մէջը եղող իշ- 12
խանը էր ուսին վրայ բեռ- պիտի վերցնէ, ու մէթ ընցած առնը պիտի ելլէ. պատը պիտի ծակեն՝ որ անկէ հանեն. անիկայ իր երեսը պիտի ծածկէ, որ երկիրը աչքով 13
չտեսնէ: Ու անոր վրայ իմ ցանցս պիտի տարածեմ, ու անիկայ իմ որոգայթիս մէջ պիտի բռնուի. և զանիկայ Բաբելոն Քաղդէացւոց երկիրը պիտի տանիմ. ու անիկայ ան տեղը պիտի չտեսնէ, թէև հոն պիտի մեռնի: Ու անոր բոլորտի- 14
քը եղող բոլոր օգնականները, ու անոր բոլոր գունդերը՝ ամէն հովերու պիտի ցրուեմ, և անոնցետեւէն սուր պիտի քաշեմ: Ու երբոր 15
զանոնք ազգերու մէջ ցրուեմ, ու զանոնք երկիրներու մէջ ցանեմ, պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը: 16
Ու անոնցմէ սուրէն, սովէն ու ժանտախտէն քիչ մարդ ձեացորդ պիտի թողում, որպէս զի իրենց բոլոր պղծութիւնները պատմեն ան ազգերուն մէջը՝ ուր որ պիտի մըտնեն, ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը:

Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը- 17
սելով, Որդի՛ մարդոյ՝ քու հացդ դողալով ուտես, ու ջուրդ տագնապով և անձկութեամբ խմես: 18
Ու երկրին ժողովուրդեանը ըսես, Իսրայէլի երկրին մէջ եղող Երու- 19
սաղէմի բնակիչներուն վրայով՝ Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ինոնք իրենց հացը անձկութեամբ պիտի ուտեն, ու իրենց ջուրը ապշութեամբ պիտի խմեն. որպէս զի իրենց երկիրը բոլորովին ամայի մընայ՝ իր բոլոր բնակչացը անիրաւութեանը պատճառաւ: Ու մար- 20
դաբնակ քաղաքները պիտի աւերուին, ու երկիրը ամայի պիտի ըլլայ. ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը:

Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 21
ըսելով, Որդի՛ մարդոյ՝ ի՞նչ պի- 22
տի ըլլայ ձեզի ան առակը որ գո՛ւք Իսրայէլի երկրին մէջ կ'ածէք, ու կ'ըսէք, Օրերը կ'երկննան. ու ամէն տեսիլք պարապ կ'ելլէ: Ուստի համար անոնց ըսէ, Տէր 23
Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ա՛ռ առակը պիտի խափանեմ. և ասկէ առաջ ալ Իսրայէլի մէջ պիտի չգործուցին. հապա անոնց ըսէ, Օրերը մօտեցան, նաև ամէն տեսիլքին կատարումը: Վասն զի 24
Իսրայէլի տանը մէջ ալ ունայն տեսիլք, և շողոքորթութեան դուշակութիւն պիտի չըլլայ: Վասնզի ես Տէրս կը խօսիմ, 25
ու խօսած խօսքս՝ ի գործ պիտի դրուի. ալ պիտի չուշանայ. վասն զի ձեր օրերուն մէջ՝ ո՛վ ապստամբներու տուն, խօսք պիտի խօսիմ ու պիտի կատարեմ, կ'ըսէ Տէր Եհովան:

Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 26
ըսելով, Որդի՛ մարդոյ՝ ահա Իս- 27
րայէլի տունը կ'ըսէն թէ Անոր տեսած տեսիլքը շատ օրերու համար է, ու ան կը հեռաւոր ժամանակներու համար մարգարէութիւն կ'ընէ: Ուստի համար անոնց ըսէ, 28
Այսպէս կ'ըսէ Տէր Եհովան. Ա՛յսուհետեւ բնաւ ոչ խօսքս պիտի չուշանայ. հապա իմ խօսած խօսքս պիտի կատարուի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան:

ԻԴ. ԺԴ

Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը- 1
սելով, Որդի՛ մարդոյ՝ մար- 2

գարէութիւն ընող Իսրայէլի մարդարէներուն դէմ մարգարէացիր, ու իրենց սրտէն մարգարէութիւն ընողներուն ըսէ՝ Տէրոջը խօսքը մտի՛ր ըրէք։ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Վա՜յ անզգամ մարգարէներուն՝ որոնք իրենց հոգիին ետևէն կ՚երթան, ու բան մը տեսած չեն։ Քու մարգարէներդ՝ ո՛վ Իսրայէլ, աւերակներու մէջ եղող աղուէսներու պէս եղան։ Խրամատութեան տեղ չուացաքը չելլաք, ու Տէրոջը օրը պատերազմի մէջ հաստատ կայնելու համար Իսրայէլի տունը պարսպով չպատեցիք։ Ունայն տեսիլք, և սուտ գուշակութիւն կը տեսանեն, և կ՚ըսեն թէ Տէրը ըսաւ, թէև Տէրը զանոնք խրկած չէ. և յոյս կու տան թէ խօսքը պիտի կատարուի։ Մի՞թէ դուք ունայն տեսիլքներ չտեսաք, և սուտ գուշակութիւններ չխօսացաք, ու չըսի՞ք թէ Տէրը խօսեցաւ, երբոր ես խօսած չէի։ Ընդ հանդէր Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ձեր խօսքը ունայն, ու ձեր տեսիլքը սուտ ըլլալուն համար, ահա ես ձեզի դէմ եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան. Ու իմ ձեռքս՝ ունայն տեսիլք տեսնող, և սուտ գուշակութիւն ընող մարգարէներուն դէմ պիտի ըլլայ. անոնք իմ ժողովուրդիս խորհուրդին մէջ պիտի չըլլան, ու Իսրայէլի տանը գրքին մէջ պիտի չգրուին, և Իսրայէլի երկիրը պիտի չմտնեն. ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը Եհովան։ Ա՛րդէնաև, անոնք իմ ժողովուրդս կը մոլորցնեն, և Խաղաղութիւն է՝ կ՚ըսեն, երբոր խաղաղութիւն չկայ. ու անիկայ պատ կը չինէ, և անոնք սրտմտութեամբս մրրկալից հոսի պիտի հանեմ, և իմ բարկութեամբս յորդահոս անձրև, ու սրտմտութեամբս կարկուտ քարեր պիտի ըլլան, որ պռնդիլով բնաջինջ ընեն։ Ու կիրով ծեփած պատերնիդ պիտի փլըցնեմ, և զանիկայ գետնին հետ հաւասար պիտի ընեմ. ու անոր հիմը պիտի երևնայ, և անիկայ պիտի իյնայ, ու դուք անոր մէջը բնաջինջ պիտի ըլլաք. ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։ Ա՛յս ես իմ սրտմտութիւնս պատին վրայ, ու զանիկայ կիրով ծեփողներուն վրայ պիտի կատարեմ, ու ձեզի պիտի ըսեմ, Պատը, ու զանիկայ ծեփողները ոչինչ եղան, Ընդ հանդէր Իսրայէլի մարգարէները՝ որոնք Երուսաղէմի վրայ մարգարէութիւն կ՚ընեն, և անոր վրայով խաղաղութեան տեսիլքներ կը տեսանեն, թանի որ խաղաղութիւն չկայ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։

Ա՛ւ դուն որդի մարդոյ երեսդ շիտակ քու ժողովուրդիդ աղջիկներուն դէմ՝ որոնք իրենց սրտէն մարգարէութիւն կ՚ընեն, ու անոնց վրայ մարգարէացիր, Ու ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Վա՜յ անոնց որ ամէն թևերու տակ բարձ կը կարեն, և ամէն հասակի մարդոց գլուխներուն լաչակներ կը շինեն, որ հոգիներ որսան. մի՞թէ դուք իմ ժողովուրդիս հոգիները որսալով ձեր հոգիները պիտի ապրեցնէ՞ք։ Ա՛ւ ափերը լեցուն գարիի համար, ու հացի պատառներու համար իմ ժողովուրդիս առջևը պիս պիտի անարգէ՞ք, որպէս զի սուտ եանց ականջ դնող ժողովուրդիս սուտ խօսքեր պրուչելով՝ չմեռնեցնէք ու հոգիները մեռցընէք, ու չապրելու հոգիները ապրեցընէք։ Ընդ հանդէր Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես ձեր բարձերուն դէմ եմ՝ որոնցմով դուք հոգիները կ՚որսաք թռչուններու պէս, և զանոնք ձեր թևերէն պիտի պատռեմ, ու ան հոգիները պիտի արձակեմ, այսինքն ան հոգիները որոնք դուք կ՚որսաք թռչուններու պէս։ Ա՛ւ

ձեր լաքաները պիտի պատռեմ , ու իմ ժողովուրդս ձեր ձեռքէն պիտի ազատեմ , ու էլ ձեր ձեռքին մէջը րան պիտի չըլլան . ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը :

22 Ա՛սան ալ դուք արդարին սիրտը չէք տրտմեցունիք , որ ես ալ չէի տրտմեցուցած . ու ամբարշտին ձեռքը չզօրացունիք , որպէս զի իր չար ճամբայէն չդառնայ , ու ապրի : 23 Ընոր համար էլ ուրախ պիտի չըլլաք , և գուշակութիւն պիտի չընէք . ու իմ ժողովուրդս ձեր ձեռքէն պիտի ազատեմ . և պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը :

ԿԱ . ԺՈ

1 Ու Իսրայէլի ձեռքէն քանի մը մարդիկ ինձի նկատ , ու իմ 2 առջեւս նստան : Ու Տէրոջը խօսքը 3 ինձի եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ այս մարդիկը իրենց կուռքերը իրենց սրտերուն մէջը կանգնեցին , ու իրենց անօրէնութեանը գայթակղութիւնը իրենց երեսներուն առջեւը դրին . միթէ բնաւ անոնց պատասխան պիտի տամ : 4 Ասոր համար Իսրայէլի տունը ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Իսրայէլի տունէն ամէն որ իր կուռքերը իր սրտին մէջը կանգնէ , ու իր անօրէնութեանը գայթակղութիւնը իր երեսին առջեւը դնէ , և մարգարէին գայ՝ անոր միջոցովը ինծի հարցընելու համար , ես Տէրս ինծմէ պատասխան պիտի տամ անոր . Ու իմ երեսս անդ- 8 դունելով պիտի հառաջեմ , և զանիկայ նշան ու առակ պիտի ընեմ , ու զանիկայ իմ ժողովուրդիս մէջէն բնաջինջ պիտի ընեմ . ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը :

Ու թէ որ մարգարէ մը սը- 9 խալելով բան մը խօսի , ան մարգարէն ես Տէրս սխալեցուցի . ու իմ ձեռքս անոր վրայ պիտի երկլընեմ , և իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մէջէն զանիկայ պիտի կորսընեմ : Ու անոնք իրենց պատիժը 10 պիտի կրեն . քահանային պատիժը ու մարգարէին պատիժը միեւնոյն պիտի ըլլայ . Որպէս զի Իսրայէլի տունը 11 ինձմէ չխոտորի , ու էլ իրենց բոլոր յանցանքներովը չպղծուին , հապա անոնք ինձի ժողովուրդ ըլլան , ես ալ անոնց Աստուած ըլլամ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

Ու Տէրոջը խօսքը ինձի եղաւ 12 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ թէ որ մէկ 13 երկիր մը անհաւատարմութիւն ընելով ինծի դէմ մեղանչէ , ու ես անոր վրայ իմ ձեռքս երկլընցընեմ , ու անոր հացին գաւազանը կոտրեմ , և անոր վրայ սով խրկեմ , ու մարդը և անասունը անկէ կտրեմ . Ու թէ 14 որ այս երեք մարդիկը Նոյ , Դանիէլ ու Յոբ անոր մէջը ըլլան , անոնք իրենց արդարութեամբը հոգին պիտի ազատեն՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

Թէ որ երկրին վրայ չար գազան- 15 ներ բերեմ , որ զանիկայ անպատակ թողուն , ու ամայի ըլլայ . այնպէս որ գազաններուն պատճառաւը անկէ անցնող չըլլայ . Թէ որ այն երեք 16 մարդիկը անոր մէջը ըլլան , ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան , որ էրէնց տղաքները ու աղջիկները պիտի չկարենան ազատել . միայն իրենք պիտի ազատին , ու երկիրը ամայի պիտի ըլլայ :

Կամ թէ որ այն երկրին վրայ 17

սուբ բնբնեմ , և լսեմ թէ Ո՛վ
սուր՝ երկրին մէջէն անցիր . ու ան-
կէ մարդը ու անասունը կտրեմ .
18 Եւ ըե որ այն երեք մարդիկը անոր
մէջը ըլլան , ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ
Տէր Եհովան , որ իրենց տղաքներըը
ու աղջիկներըը պիտի չկարենան ա-
զատել . բայց միայն իրենք պիտի
ազատին :
19 Կամ թէ որ այն երկրին վրայ
ժանտախտ խրկեմ , ու արիւնով
իմ բարկութիւնս անոր վրայ թա-
փեմ , այնպէս որ՝ մարդը ու անա-
20 սունը անկէ կտրեմ . Ես Նոյ ,
Դանիէլ ու Յոբ անոր մէջը ըլլան ,
ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհո-
վան , որ իրենց մէկ տղան կամ աղ-
ջիկը պիտի չկարենան ազատել .
անոնք իրենց արդարութեամբը հո՛գ
իրենց անձը պիտի ազատեն :
21 Վասն Տէր Եհովան այսպէս
կ՚ըսէ . Ո՛րչափ աւելի , երբոր ես
իմ չորս սաստիկ պատիժներս՝ սու-
րը , սովը , չար գազաններըը ու
ժանտախտը Երուսաղէմի վրայ խրը-
կեմ , մարդը ու անասունը անկէ
22 կտրելու համար : Բայց ահա հոն
ազատուած մնացորդ մը պիտի ըլ-
լայ , որոնք տղաքներու ու աղջիկ-
ներու՝ որոնք պիտի հանուին . ահա
անոնք ձեզի պիտի ելլեն , և անոնց
ճամբան ու անոնց գործերըը պիտի
տեսնէք . ու Երուսաղէմի վրայ բե-
րած չարիքիս վրայով՝ անոր վրայ
բերած բոլոր չարութիւնս վրայով պիտի
23 մխիթարուիք : Ու երբոր անոնց
ճամբան ու գործերըը տեսնէք , ա-
նոնք ձեզ պիտի մխիթարեն . և
պիտի գիտնաք թէ ինչ որ ըրի
անոր մէջը , առանց պատճառի չըրի՝
կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

ԳԼՒ . ԺԵ .

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
2 սելով , Որդի մարդոյ՝ որթենի
փայտը ի՞նչ աւելի ունի ամէն ա-
նտառի փայտերէն , այսինքն ա-
3 նտառի ճիւղերուն մէջն է : Միթէ անկէ
փայտ կ՚առնուի՞ բանի մը գործ-
ածելու համար . կամ թէ անկէ ցից

մը կ՚առնուի՞ անկէ աման մը կա-
խելու համար : Ահա կրակի մէջ 4
կը նետուի , անոր կերակուր ը-
լլալու համար . կրակը անոր երկու
ծայրերը կ՚ուտէ , ու մէջը կ՚այրի .
միթէ անիկայ բանի մը օգտակար
է : Ահա անիկայ ամբողջ եղած 5
ատենը բանի մը չէտր . ո՛րչ ևս
որ անիկայ բանի մը օգտակար ը-
լլայ՝ կրակը զանիկայ ուտելէն ու
այրելէն ետքը : Ասոր համար Տէր 6
Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ինչպէս
փայտերուն մէջը ինչպէս է որթենի
փայտը՝ որն որ կրակին տուի կերա-
կուրի համար , այնպէս ալ Երուսա-
ղէմի բնակիչներըը տուի : Ես իմ 7
երեսս անոնց վրայ պիտի հաստա-
տեմ . անոնք մէկ կրակէ պիտի ե-
լլեն , և ուրիշ կրակ մը զանոնք պի-
տի ուտէ . ու երբոր իմ երեսս ա-
նոնց վրայ հաստատեմ , պիտի գիտ-
նաք թէ ես եմ Տէրը : Ես իրենց 8
անհաւատարմութիւն ընելուն հա-
մար , երկիրը ամայի պիտի ընեմ՝
կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

ԳԼՒ . ԺԶ .

Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե- 1
ղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ 2
Երուսաղէմին՝ իր պղծութիւններըը
գիտցուր . Ու ըսէ , Տէր Եհովան 3
այսպէս կ՚ըսէ Երուսաղէմին . Քա-
նանացիէ ու ծնունդդ Քանանացւոց
երկրէն էր . քու հայրդ Ամորհացի ,
ու մայրդ Քետացի էր : Ես քու 4
ծնունդդ օրը պորտդ չկտրուեցաւ , ու մաք-
րուելու համար ջրով չլուացուե-
ցար , և աղով չաղուեցար ու
խանձարուրով չփաթթուեցար :
Աչք մը քեզի չխնայեց , որ քեզի 5
ողորմի , ու այս բաներուն մէկը
քեզի ընէ . բայց ծնած օրը քու
անձիդ գարշելութեամբը դաշտի ե-
րեսին վրայ նետուեցար . Ու ես 6
քու քովէդ անցայ , և քեզ արեանդ
մէջ կոխտուած տեսայ . ու էրբոր
արեանդ մէջն էիր , քեզի Ըսի՝
ըսի . այո էրբոր արեանդ մէջն էիր ,
քեզի Ըսի՝ ըսի . Ինչ դաշտի 7
բոյսերուն պէս բխեցուր ըսի , և

շատցար ու մեծցար, և կատարեալ գեղեցկութեան հասար. ատինքներդ պոյացան, ու մազերդ աճեցան. բայց դուն մերկ ու անծածկոյթ էիր։

8 Ու քու քովէդ անցայ ու քեզի նայեցայ, և ահա քու ժամանակդ սիրոյ ժամանակ էր; ու ես իմ քղանցքս քու վրադ տարածեցի, և քու մերկութիւնդ ծածկեցի. ու քեզի երդում ընելով քեզի հետ ուխտ ըրի՝ կ՚ըսէ Տէր Նհովան, ու 9 դուն իմն եղար։ Ու քեզ ջրով լուացի, ու քու վրայէդ քու արիւնդ մաքրեցի, ու քեզ 10 եղով օծեցի. Ու քեզի նկարագործ հանդերձ հագցուցի, ու քեզի թէհաչի մորճաներ հագցուցի, և քու մէջդ բեհեզ դօսի կապեցի, ու քեզ մետաքսե- 11 ներով ծածկեցի. Ու քեզ զարդերով զարդարեցի, ու ձեռքերուդ վրայ ապարանջաններ դրի, ու պա- 12 բանոցիդ վրայ մանեակ դրի. Ու քու քիթդ օղակ, ու ականջներդ դինաեր, ու դլուխդ պարծանագ 13 պսակ դրի։ Ու դուն ոսկիով ու արծաթով զարդարուեցար, ու քու հանդերձներդ բեհեզ, մետաքս ու նկարագործ եղան. նաշիհ, ու մեղր, ու եղ կերար, և խիստ շատ գեղեցկացար, ու թագաւորութեան 14 հասար։ Ու քու գեղեցկութեանդ համար քու անունդ ազգերուն մէջ տարածուեցաւ. վասն զի անիկայ կատարեալ եղաւ ան վայելչութեանը պատճառաւ, որն որ քու վրադ դրի՝ կ՚ըսէ Տէր Նհովան։

15 Բայց դուն քու անուանդ պատճառաւ՝ քու գեղեցկութեանդ ապաւինելով շնութիւն ըրիր, և քու պոռնկութիւնդ ամէն անցնողին առջեւը թափեցիր. անորը կ՚ըլլար։ 16 Ու քու հանդերձներէդ առիր, և քեզի դոյնզգոյն պարզևներով բարձր տեղեր շինեցիր, ու անոնց վրայ շնութիւն ըրիր. անոնց նման չեղաւ, ոչ ալ պիտի ըլլայ։ 17 Քու իմ քեզի տուած ոսկիէս ու արծաթէս քու պարծանագդ գարդերը առիր, ու քեզի արուական պատկերներ շինեցիր, և անոնցմով պոռնկեցար։ 18 Ու քու նկարագործ հանդերձներդ առնելով զանոնք ծածկեցիր, ու իմ եղս ու խունկս անոնց առջեւն դրիր. Ու քեզի տուած 19 հացս, քեզի կերցուցած նաշիհս, եղս ու մեղրս ալ անոնց առջեւն դրիր անոյշ հոտի համար. ու այնպէս եղաւ՝ կ՚ըսէ Տէր Նհովան։ 20 Ու քու ինձի համար ծնած տղաքներդ ու աղջիկներդ առիր, ու զանոնք կերակուրի համար զոհ ըրիր անոնց. Ասիկա քու պոռնկութիւնդ քի՞չ բան 21 է, Որ իմ տղաքներս մորթեցիր, ու զանոնք անոնց տուիր՝ հրով անցընելով։ Ու քու բոլոր պըղ- 22 ծութիւններուդ ու պոռնկութիւններուդ մէջ քու մանկութեանդ օրերը չյիշեցիր, երբոր մերկ ու անծածկոյթ, և քու արիւնդ մէջ կոխուած էիր։ Ու եղաւ որ բոլոր 23 չարութիւններէդ ետքը (Ա՛յ՝ վայ քեզի՝ կ՚ըսէ Տէր Նհովան,) Դուն 24 քեզի բոպանոց ալ շինեցիր, ու քեզի ամէն հրապարակի մէջ բարձր տեղ ըրիր։ Ամէն ճամբու գլուխ 25 քու բարձր տեղերդ շինեցիր, ու քու գեղեցկութիւնդ գզուելի ըրիր, և ամէն անցնողին քու ոտքերդ բացիր, ու քու պոռնկութիւններդ շատցուցիր։ Ու քու մեծանդամ 26 սահմանակիցներուդ՝ Եգիպտոսի որդւոցը հետ պոռնկութիւն ըրիր, ու դիս արդողցընելու համար քու պոռնկութիւններդ շատցուցիր։ Ու 27 ահա իմ ձեռքս քու վրադ երկընցուցի, ու քու ռճիկդ պակսեցուցի, ու քեզ քու թշնամիներուդ՝ Փղշտացւոց աղջիկներուն կամացը յանձնեցի, որոնք քու անհամառ վարմունքէդ կ՚ամչնան։ Ու չկշտանալով Ասորեստանի 28 որդւոցը հետ պոռնկութիւն ըրիր, և թէպէտ անոնց հետ պոռնկութիւն ըրիր, սակայն չկշտացար։ Ու Քանանացւոց երկրին մինչև 29 Քաղդէացւոց երկիրը քու պոռնկութիւններդ շատցուցիր, բայց ասով ալ չկշտացար։ Քու սիրտդ 30 ո՛րչափ տկար է՝ կ՚ըսէ Տէր Նհովան, որ ասանկ բաներ ըրիր,

անամօթի պոռնիկ կնկան մը դործ-
31 քը : Ումին ձամբու դլուխ քու
բոլանոցներդ չինեցիր , և քեզի
ամէն հրապարակի մէջ բարձր տեղ
ըրիր , ու վարձքը անարդելով՝
32 պոռնիկ կնկան պէս չեղար , Հապո
ան ընութիւն ընող կնկանը պէս
եղար , որ իր էրկանը տեղը օտար-
33 ներ կ'առնէ : Ումին բոլերուն
վարձք կու տան . բայց դուն ամէն
հոմանիներուդ քու վարձքերդ կու
տաս , այն կաշառք կու տաս անոնց՝
որ ամէն կողմէն քեզի դան , քեզի
հետ պոռնկութիւն ընելու համար :
34 Ու քու պոռնկութեանդդ մէջ կը-
նիկներուն եղածին ներհակը կ'ըլլայ
քեզի . վասն զի պոռնկութեան
համար քու ետևէդ եկող մարդ
չկայ , և քու վարձք տալովդ և
ուրիշէն վարձք չառնելովդ , դուն
ո–ըիւնեբո–ն ներհակը եղար :
35 Ասոր համար՝ ով պոռնիկ՝ Տէրոջը
36 խօսքը մտիկ ըրէ , Տէր Աստուած
այսպէս կ'ըսէ . Ապուհետև քու
պղինձդ տարածուելուս , և քու
պոռնկութիւններուդ մերկութիւնդ՝
քու հոմանիներուդ , ու ամէն գար-
շելի կուռքերուդ յայտնուելուս , և
անոնց նուիրած տղոցդ արիւնը
37 ըռափո–եցու– , Ումեր համար ահա ես
պիտի ժողվեմ քու բոլոր հոմա-
նիներդ՝ որոնց դուն հաճոյ եղար ,
և ամէն անոնք որ սիրեցիր , ու ա-
մէն անոնք որատեցիր . և զանոնք
ամէն կողմէն քու վրադ պիտի ժող-
վեմ , ու քու մերկութիւնդ անոնց
պիտի բանամ , և անոնք քու բո-
լոր մերկութիւնդ պիտի տեսնեն :
38 Ու քեզ պիտի դատեմ շնութիւն
ընող և արիւն թափող կնիկներուն
դատաստանովը , ու քեզի բարկու-
թեամբ ու նախանձով արիւնաց վճռո-
39 պիտի տամ . Ու քեզ անոնց ձեռ-
քը պիտի տամ , ու քու բոզա-
նոցդ պիտի փլցնեն , ու քու բարձր
տեղերդ պիտի աւերեն . և քու հան-
դերձներէդ քեզ պիտի մերկացը-
նեն , ու քու պարծանացդ զարդերը
պիտի առնեն , և քեզ մերկ ու
40 անծածկոյթ պիտի թողուն . Ու
քու վրադ ժողովք մը ոտք պիտի
հանեն , և քեզ քարերով պիտի
քարկոծեն , ու իրենց սուրերովը
քեզ պիտի խողխողեն . Ու քու տու- 41
ներդ կրակով պիտի այրեն , ու
շատ կնիկներու առջեւն քու վրադ
դատաստաններ՝ ի դործ պիտի դը-
նեն . և քեզ պոռնկութիւն ընելէն
պիտի դադրեցընեմ , ու մէյմըն ալ
պարգև պիտի չտաս : Այսպէս 42
պիտի դադրեցընեմ իմ բարկու-
թիւնս որ քեզի դէմ է . ու իմ
նախանձս քեզմէ պիտի վերնայ , ու
պիտի հանդարտիմ , ու ալ պիտի
չբարկանամ : Ապուհետև դուն 43
քու մանկութեանդդ օրերը չյիշե-
ցիր , հապա աս ամէն բաներով զիս
սրդողցուցիր , անոր համար ահա ես
ալ քու ճամբադ տո– գլուխդ պիտի
բերեմ , կ'ըսէ Տէր Աստուած . ու
դուն քու բոլոր պղծութիւններուդ
վրայ աս եղեռնագործութիւնը պի-
տի չընես :

Ահա ամէն առակ խօսողը քու 44
վրադ առակ պիտի խօսի՝ ըսելով ,
Ինչպէս է մայրը , աղջիկն ալ ո–յե-
պէս է : Դուն քու մօրդ աղջիկն 45
ես , որ իր էրիկէն ու տղաքներէն
զզուեցար . և քու քոյրերուդ քոյրն
ես , որ անոնք իրենց էրիկներէն ու
տղաքներէն զզուեցան . Ձեր մայրը
Ամորհացի ու ձեր հայրը Հմորհացի
է : Ու քու մեծ քոյրդ Սամարիան 46
է , որ իր աղջիկներովը քու ձախ
կողմդ կը բնակի , և քեզմէ պզտիկ
քոյրդ Սոդոմն է , որ իր աղջիկնե-
րովը քու աջ կողմդ կը բնակի :
Ու դուն անոնց ճամբաներուն մէջը 47
չքալեցիր , և անոնց պղծութիւն-
ներուն պէս չըրիր . Հապո որպէս
թէ անոնց ըրածը պզտիկ ո– ընչին
էր , դուն քու բոլոր ճամբաներուդ
մէջ անոնցմէ աւելի ապականեցար :
Ինչ կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Աստու- 48
ված , որ քու քոյրդ Սոդոմը՝ ինքը
ու իր աղջիկները ոչնչո– չըրին ,
ինչպէս որ դուն ու քու աղջիկներդ
ըրիք : Ահա քու քրոջդ Սոդոմին 49
անօրէնութիւնը աս էր . անիկա
իր աղջիկներովը հպարտութիւն ,
հացի կուշտութիւն ու անհոգ հան-
գըստութիւն ունեցաւ , և աղքա-

տին ու տնանկին ձեռքը չուժով-
50 ցուց : Ու Հպարտացան և իմ առջև պղծութիւն ըրին . ու պա-
նոնք տեսած պէս վերցուցի :
51 Ու Սամարիան քու մեղքերուդ կէ-
սին չափ մեղք չգործեց . ու դուն քու պղծութիւններդ անոնցմէ աւե-
լի շատցուցիր , և քու ըրած բոլոր պղծութիւններովդ քու քոյրերդ
52 արդարացուցիր : Ու դուն որ քու քոյրերդ դատապարտեցիր , քու ա-
մօթդ կրէ քու մեղքերուդ հա-
մար , որ դուն անոնցմէ աւելի պըղ-
ծութիւն ըրիր . անոնք քեզմէ ար-
դար են . իսկ դուն քոյրերդ ար-
դարացընելուդ համար ամչցիր ու
53 քու անարգանքդ կրէ : Ու ես պիտի դարձընեմ անոնց գերութիւ-
նը , Սոդոմին ու անոր աղջիկնե-
րուն գերութիւնը , և Սամարիա-
յին ու անոր աղջիկներուն գե-
րութիւնը . անոնց մէջը քու գե-
րութիւնդ ալ եւ պիտի դարձընեմ .
54 Որպէս զի քու անարգանքդ կրես , ու ամէն ըրածէդ ամչնաս , անոնց
մխիթարութիւն ըլլալուդ համար :
55 Ու քու քոյրերդ՝ Սոդոմ ու ա-
նոր աղջիկները իրենց առջի վիճա-
կին պիտի դառնան , և Սամարիա
ու անոր աղջիկներն ալ իրենց առջի
վիճակին պիտի դառնան , ու դուն
և քու աղջիկներդ ալ ձեր առջի
56 վիճակին պիտի դառնաք : Ո՞ւր
զի քու հպարտութեանդ օրը քու
քոյրդ Սոդոմ քու բերնէդ չլսուե-
57 ցաւ , Քանի որ դեռ քու չարու-
թիւնդ յայտնուած չէր , ինչպէս որ
ՀԻՄԱ ՅԱՅՏՆՈՒԵՑԱՒ , երբոր Ասորւոց
աղջիկներուն առջևը , ու անոնց
բոլորտիքը եղող բոլոր Փղշտացւոց
աղջիկներուն առջևը ամօթով կը-
տրած էիր , որ անոնք ամէն կողմէն քեզ
58 նախատեցին : Քու եղեռնագոր-
ծութիւնդ և քու պղծութիւններդ
դուն կրեցիր՝ կ'ըսէ Տէրը :
59 Վասն զի Տէր Յեհովան այսպէս
կ'ըսէ . Քու երդումդ համեմատ պի-
տի ընեմ քեզի , որ երդումը ա-
նարգեցիր , և ուխտը աւրեցիր :
60 Բայց ես քու մանկութեանդ օրերը
քեզի հետ ըրած ուխտս պիտի յի-
շեմ , ու քեզի հետ յաւիտենական
61 ուխտ պիտի հաստատեմ . Ու դուն քու ճամբաներդ պիտի յիշես , ու
պիտի ամչնաս՝ երբոր ընդունիս
քեզմէ մեծ և քեզմէ պզտիկ քոյ-
րերդ , ու Էրբոր զանոնք քեզի աղ-
ջիկներու տեղ տամ , բայց չէ թէ
62 քու ուխտովդ . Հապա ես քեզի
հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ ,
և պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը .
63 Որպէս զի յիշես ու ամչնաս , և
ամչնալուդ պատճառովը մէյմըն ալ
բերանդ չբանաս , երբոր քու ըրած
բոլոր գործերուդ համար՝ քեզի
քաւութիւն ընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը Ե-
հովան :

ԻԷ . ԺԷ :

Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը- 1
սելով , Որդի մարդոյ՝ Իսրա- 2
յէլի տանը հանելուկ պատմէ , ու
առակ խօսէ , Ու ըսէ , Տէր Ե- 3
հովան այսպէս կ'ըսէ . Մէկ մեծ
արծիւ մը՝ մեծ թեւերով , երկայն
վիճաուրներով ու գոյնզգոյն բարակ
վիճաուրներով՝ ելաւ Լիբանան և-
կաւ , ու եղևինին ամենաբարձր
ճիւղը առաւ . Նոր ընձիւղներուն 4
ծայրը փրցուց , և զանիկայ վա-
ճառականի երկիրը տարաւ , ու-
զանիկայ վաճառականաց քաղաքը
դրաւ : Ու ան երկրին հունտէն 5
առաւ , ու զանիկայ բարեբեր արտի
մէջ դրաւ . զանիկայ շատ ջուրերու
քով տարաւ , ուռիի պէս դրաւ .
(Ու անիկայ բուսաւ , ու տարա- 6
ծուած՝ կարճահասակ որթ մը ե-
ղաւ .) անոնք որ անոր ոստերը
դէպ՚ի իրեն նային , ու արմատները
իր տակը ըլլան . և անիկայ որթ
ըլլալով՝ ոստեր բուսցուց ու ըն-
ձիւղներ արձակեց :

Ու մէկ ուրիշ մեծաթև ու բազ- 7
մահիւաուր մեծ արծիւ մըն ալ կար .
և ահա այս որթը իր արմատները
դէպ՚ի անոր ծառը , ու իր ոստերը
դէպ՚ի անոր երկրընցուց . որպէս
զի իր տնկուած ածուներովը զինքը
ոռոգէ : Բնիկայ բարեբեր արտի 8
մէջ շատ ջուրերու քով տնկուե-
ցաւ , որ ոստեր արձակէ և պը-

տուղ բնբէ ու ապնիս որթ ըլլայ :
9 Ըսաւ որ Տէր Աստուած այսպէս կ'ը-
սէ . Այրեցօք անիկայ պիտի յաջողի՞.
միթէ ան աւելի արդիւնքը անոր ար-
մատները պիտի չխլէ՞ , ու անոր
պտուղը պիտի չփրցընէ՞ , որ չըր-
նայ : Անոր ամէն բուսած տերև-
ները պիտի չրնան . և առանց մեծ
բազուկի ու շատ ժողովուրդի զա-
10 նիկայ արմատէն պիտի խլէ : Ան-
ահա տնկուելայտ , միթէ պիտի յա-
ջողի՞ . չէ՞ որ արեւելեան հովը անոր
դպածին պէս բոլորովին պիտի չոր-
նայ . անիկայ իր բուսած ածուխե-
րուն վրայ պիտի չրնայ :
11 Վարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի
12 եղաւ՝ ըսելով , Հիմա ապստամբ-
ներու տանը ըսէ , Անոնց իմաց
ըլլալը չէ՞ք գիտեր . ըսէ որ Ան-
Բաբելոնի թագաւորը Երուսաղէմ
եկաւ . և անոր թագաւորը ու իշ-
խանները առաւ , ու գանոնք իր
13 քովը Բաբելոն տարաւ : Ան թա-
գաւորին սերունդէն հիւր առնելով ,
անոր հետ ուխտ բրաւ , ու անոր
երդում ընել առաւ . նաև երկ-
14 րին զօրաւորները առաւ . Որպէս
զի թագաւորութիւնը ցած ըլլայ ,
ու չիրնայ գինքը բարձրացընել , և
իր ուխտը պահելով անոր վրայ
15 հաստատ կենայ : Բայց անիկայ
անկէ ապստամբեցաւ , ու Եգիպտոս
դեսպաններ խրկից , որ իրեն ձիեր
ու շատ զօրքեր տան . միթէ անի-
կայ յաջողութիւն պիտի գտնէ՞ .
ան բաները ընողը պիտի ազատի՞ ,
կամ թէ ուխտը աւրելով պիտի
16 ազատի՞ : Ան կենդանի եմ՝ կ'ը-
սէ Տէր Աստուած , որ անիկայ ան-
շուշտ ան թագաւորին քնահեշ տե-
ղը որ գինքը թագաւոր ըրեր էր ,
որուն երդումը անարգեր էր , ու
անոր ուխտը աւրեր էր , անոր քովը
17 Բաբելոնի մէջ պիտի մեռնի : Ու
Փարաւոնը մեծ զօրքով ու շատ
բազմութիւնով պատերազմի մէջ
անոր համար բան մը պիտի չընէ ,
երբոր պատնէշներ կանգնուի , ու
մարտկոցներ շինուի շատ հոգիներ
18 կտրելու համար : Վասն զի ան-
նիկայ երդումը անարգեց և ուխտը
աւրեց . և ահա անիկայ իր ձեռքը
տալէն ետքը , ասանկ բաները
ընելուն համար պիտի չազատի :
19 Անոր համար Տէր Աստուած այս-
պէս կ'ըսէ . Ես կենդանի եմ՝ որ
անշուշտ անոր գլուխը պիտի դար-
ձընեմ իմ երդումս որ անիկայ ա-
նարգեց , ու իմ ուխտս որ աւրեց .
20 Ես անոր վրայ իմ ցանցս պիտի
տարածեմ , ու անիկայ իմ որոգայ-
թիս մէջ պիտի բռնուի . և գանի-
կայ Բաբելոն պիտի տանիմ , ու
հոն անոր հետ դատ պիտի վարեմ ,
անոր ինծի դէմ բրած յանցանքին
21 համար : Ու անոր բոլոր փախըս-
տականները և անոր բոլոր զօրքերը
սրով պիտի իյնան , ու անոր մնաց-
որդները ամէն հովերու պիտի ցը-
րուին , ու պիտի գիտնաք թէ Ես
Տէրս խօսեցայ :
22 Տէր Աստուած այսպէս կ'ըսէ . Ես
ալ բարձր եղեւինին ամենաբարձր
ճիւղէն պիտի առնեմ ու պիտի
տնկեմ . Ես անոր ընձիւղներուն
ծայրէն մատղաչը պիտի փրցընեմ ,
ու մէկ բարձր ու վերացած լեռան
մը վրայ պիտի տնկեմ . Իսրայէլի
23 Լերան բարձր լեռանը վրայ պի-
տի տնկեմ . և անիկայ ոստեր պի-
տի արձակէ , ու պտուղ պիտի
տայ , ու ազնիւ եղեւին պիտի ըլ-
լայ . և անոր տակը ամէն տեսակ
թռչուններ բոլոր թռչուններըը
պիտի նստին , անոր ոստերուն հո-
վանիին տակը պիտի բնակին : Ես
24 դաշտի բոլոր ծառերը պիտի դիտ-
նան թէ Ես Տէրս բարձր ծառը
ցածցուցի , ու ցած ծառը բարձ-
րացուցի , կանանչ ծառը չորցու-
ցի ու չոր ծառը կանանչցուցի .
Ես Տէրս խօսեցայ ու պիտի կա-
տարեմ :

ԳԼ . ԺԳ.

1 Վարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , Որդի՛ պիտի
ըլլայ ձեզի ան առակը որ դուք Ի-
սրայէլի երկրին մէջ կը խօսիք՝ ըսե-
լով , Հայրերը ազխ կերան , ու
3 որդւոցը ակռաները առին : Ես
կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Աստուած ,

որ Իսրայէլի մէջ սա առակը մէյմըն-
4 ալ պիտի չգրուցէք։ Ահա բոլոր
հոգիները իմն են. ինչպէս հօրը
հոգին՝ նոյնպէս ալ որդւոյն հոգին
իմն է. ան անձը որ մեղք կը գոր-
5 ծէ՝ անիկայ պիտի մեռնի։ Իսկ
թէ որ մէկ մարդ մը արդար ըլլայ,
և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ,
6 Լեռներու վրայ չուտէ, ու աչքերը
դէպ՝ ի Իսրայէլի տանը կուռքերուն
չվերցնէ, ու իր դրացին կնիկը
չպղծէ, և իր դաշտանին մէջ եղող
7 կնկան մը չմօտենայ, Ու մարդու
մը զրկանք չընէ, ո՛ պարտականին
գրաւը նո՛ւ տայ, բռնութեամբ բան
մը չյափշտակէ, Ա՛ իր հացը քաղ-
ցածին տայ, ու մերկը հանդերձով
8 ծածկէ, Ա՛տոկը վաշխով չտայ,
ու տոկոսիք չառնէ, իր ձեռքը ա-
նօրէնութենէ նո՛ւ պահէ, երկու
մարդու մէջ ուղիղ դատաստան
9 տեսնէ, Հ՛ղմարտութիւն ընելով՝
իմ օրէնքներուս մէջը քալէ, ու իմ
իրաւունքներս պահէ. անիկայ ար-
դար է, անշուշտ պիտի ապրի՝
կ՛ըսէ Տէր Եհովան։

10 Բայց թէ որ անիկայ անխրա-
տ-
արիւնահեղ որդի մը ծնանի, որ
11 սոնց պէս բան մը ընէ. Բայց թէ
որ անիկայ ան ամէն ոչխ բա-
ները չընէ, հապա միայն լեռներու
վրայ ուտէ, ու իր դրացին կնիկը
12 պղծէ, Աղքատին ու տնանկին զըր-
կանք ընէ, բռնութեամբ բան մը
յափշտակէ, գրաւը նո՛ւ չտայ, ու
իր աչքերը կուռքերուն վերցնե-
13 լով՝ պղծութիւն գործէ, Ա՛ շահով
տո՛ւ տայ, ու տոկոսիք առնէ.
անիկայ պիտի ապրի՞. պիտի չապ-
րի. անիկայ ա՛ս բոլոր գարշե-
լի թիւնները ընելուն համար, ան-
շուշտ պիտի մեռնի. անոր արիւնը
իր վրան պիտի ըլլայ։

14 Ա՛յլ թէ որ անիկայ որդի ծնանի,
ու անիկայ իր հօրը ըրած բոլոր
մեղքերը տեսնելով՝ վախնայ ու ա-
15 նոնց համեմատ չընէ. Լեռներու
վրայ չուտէ, ու իր աչքերը դէպ՝ ի
Իսրայէլի տանը կուռքերուն չվեր-
ցնէ, իր դրացին կնիկը չպղծէ,
16 Ա՛ մարդու մը զրկանք չընէ, գրա-
ւը նո՛ւ չտայ, ու ոչխարով մը չյափշտակէ, հացը քաղցա-
ծին տայ, ու մերկը հանդերձով ծածկէ, Աղքատին ա՛նիրա- 17
ընէլեն իր ձեռքը նո՛ւ քաշէ, վաշխ
ու տոկոսիք չառնէ, իմ դատաս-
տանններս՝ ի գործ դնէ, ո՛ւ իմ օ-
րէնքներուս մէջը քալէ. անիկայ
իր հօրը անօրէնութեանը համար
պիտի չմեռնի, անշուշտ պիտի ապրի։ 18
Ա՛ն՝ անոր հայրը որովհետեւ զրկանք ըրաւ, ո՛ւ իր եղբօրմէն բռնութեամբ բան յա-
փշտակեց, և աղէկ չեղածը ըրաւ իր
ժողովուրդին մէջ, ահա անիկայ իր
անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի։

Ա՛ւ դուք կ՛ըսէք թէ՝ Ինչո՞ւ հա- 19
մար որդին չ՛ը հօրը անօրէնութիւնը
չկրեր։ Որովհետեւ որդին իրա-
ւունք ու արդարութիւն ըրաւ, և
իմ բոլոր օրէնքներս պահեց ու զա-
նոնք՝ ի գործ դրաւ, անշուշտ պի-
տի ապրի։ Ան անձը որ մեղք կը 20
դործէ՝ անիկայ պիտի մեռնի. որ-
դին հօրը անօրէնութիւնը պիտի
չկրէ, ու հայրը որդւոյն անօրէնու-
թիւնը պիտի չկրէ. արդարին ար-
դարութիւնը իր վրայ պիտի ըլլայ,
ու ամբարշտին ամբարշտութիւնը
իր վրայ պիտի ըլլայ։ Ա՛ւ թէ որ 21
ամբարիշտը իր գործած բոլոր մեղ-
քերէն դառնայ, ու իմ բոլոր օ-
րէնքներս պահէ, և իրաւունք ու
արդարութիւն ընէ, անիկայ ան-
շուշտ պիտի ապրի, պիտի չմեռնի։
Անոր ըրած բոլոր յանցանքները 22
իրեն դէմ պիտի չյիշուին, հապա
անիկայ իր ըրած արդարութեամբը
պիտի ապրի։ Ա՛մէն ես քնաւ 23
ամբարշտին մեռնիլը կ՛ուզե՞մ՝ կ՛ը-
սէ Տէր Եհովան. չէ՞ որ ես կ՛ու-զեմ
որ անիկայ իր ճամբայէն դառնայ ու
ապրի։ Բայց թէ որ արդարը իր 24
արդարութենէն դառնայ, ու ամ-
բարշտին ըրած բոլոր գարշելութիւն-
ներուն պէս անօրէնութիւն ընէ,
պիտի ապրի՞. անոր ըրած բոլոր
արդարութիւնը պիտի չյիշուի.
անիկայ իր ըրած յանցանքովը ու
գործած մեղքովը՝ անոնցմով պիտի
մեռնի։

25 Եւ դուք կ'ըսէք թէ Տէրոջը
ճամբան ուղիղ չէ. հիմա մոխիկ
ըսէք՝ ով Իսրայէլի տունը. միթէ
իմ՝ ճամբաս ուղիղ չէ. չէ՞ որ ձեր
26 ճամբան ուղիղ չէ: Երբոր ար-
դարը իր արդարութենէն դառնայ,
ու անօրէնութիւն ընէ, և անոր
մէջը մեռնի, անիկայ իր ըրած ա-
նօրէնութեանը համար կը մեռնի:
27 Ու երբոր ամբարիշտը իր ըրած ամ-
բարշտութենէն դառնայ, և իրա-
ւունք ու արդարութիւն ընէ, ա-
նիկայ իր անձը պիտի ապրեցընէ:
28 Արդեհետև անիկայ ուշադրութիւն
ըրաւ, ու իր ըրած բոլոր յանցանք-
ներէն ետ դարձաւ, անշուշտ պիտի
ապրի, պիտի չմեռնի:
29 Բայց Իսրայէլի տունը կ'ըսէ թէ
Տէրոջը ճամբան ուղիղ չէ. ով Ի-
սրայէլի տունը՝ միթէ իմ՝ ճամբա-
ներս ուղիղ չեն. չէ՞ որ ձեր ճամ-
30 բաները ուղիղ չեն: Ինծի համար
ով Իսրայէլի տունը՝ ձեզմէ ամէն
մէկը իր ճամբաներուն համեմատ
պիտի դատեմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան.
դարձի եկէք, ու ձեր բոլոր յան-
ցանքներէն ետ դարձէք, որպէս զի
անօրէնութիւնը ձեր կորսուանը
31 պատճառ չըլլայ: Ձեր ըրած բո-
լոր յանցանքները ձեր վրայէն նետե-
ցէք, և ձեզի նոր սիրտ ու նոր հոգի
ստացէք. քանզի ինչո՞ւ մեռնիք՝
32 ով Իսրայէլի տունը: Վասն զի
մեռնողին մեռնիլը չեմ ուզեր՝ կ'ըսէ
Տէր Եհովան, ուստի դարձէք ու
ապրեցէք:

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եւ դուն՝ Իսրայէլի իշխաններուն
2 վրայ ծաղր ըրէ, ու ըսէ, Ինչո՞ւ
մայրդ ի՞նչ է. մաւակ առիւծ մըն
է, որ առիւծներու մէջ կը պառկի.
ու իր կորիւնները առյդ առիւծնե-
3 րու մէջ կը մեծցընէ: Եւ անի-
կայ իր կորիւններուն մէկը մեծ-
ցուց. ու անիկայ առյդ առիւծ
եղաւ, և յափշտակութիւն ընել
4 սորվեցաւ, ու մարդ կ'ուտէր: Եւ
անոր վրայով ազգերը լսեցին. ա-
նիկայ անոնց փոսին մէջը բռնուե-
ցաւ, ու զանիկայ կարթերով Ե-

դիպտոսի երկիրը տարին: Ու 5
երբոր անիկայ սպասեց որ պտուղ
բերէ կը սպասէ, յոյսը կարնցաւ.
և իր կորիւններէն մէկ ուրիշը ա-
ռաւ ու զանիկայ առյդ առիւծ
ըրաւ: Եւ անիկայ առիւծներու 6
մէջ պտըտող առյդ առիւծ եղաւ,
ու յափշտակութիւն ընել սորվե-
ցաւ, ու մարդ կ'ուտէր. Եւ 7
անոնց պալատները գիտցաւ, ու
անոնց քաղաքները կործանեց. և
անոր մունչելուն ձայնէն երկիրը իր
լեռնեհամբը սարսափեցաւ: Ու 8
շրջակայ գաւառներէն անոր վրայ
ապիներ եկան, և անոր դէմ իրենց
ցանցը տարածեցին, ա՛ նոնց փո-
սին մէջը բռնուեցաւ: Եւ զանի- 9
կայ կարթերով վանդակի մէջ դրին,
ու զանիկայ Իսրայէլի թագաւորին
տարին, ա՛ զանիկայ բերդը դրին,
որպէս զի անոր ձայնը ա՛լ
Իսրայէլի լեռներուն վրայ չլսուի:
Ա՛ Մայրդ քու նմանութիւնովդ՝ 10
ջուրերու քով անկուած որթի պէս
է, որ շատ ջուրերուն պատճառը-
ը պտղատու ոստերով լեցուն ե-
ղաւ: Եւ անիկայ զօրաւոր շաւա- 11
ւիղներ ունեցաւ իշխանաց գաւա-
զաններու համար, ու իր հասակը
խիտ ճիւղերուն մէջէն բարձրացաւ,
և իր բարձրութեամբը ու բազու-
նաւիներուն շատութեամբը երեցաւ:
Բայց անիկայ բարկութեամբ խլուե- 12
ցաւ, ու գետինը ձգուեցաւ. և
արեւելեան հովը անոր պտուղը չոր-
ցուց. անոր զօրաւոր շաւաւիղները
կոտրեցան ու չորցան, և զանոնք
կրակը կերաւ: Ու հիմա անապա- 13
ով մը մէջ, չոր ու անջուր տեղ
մը անկուեցաւ: Եւ անոր ոստե- 14
րուն մէկ շաւաւիղէն կրակ ելաւ,
ա՛ անոր պտուղը կերաւ, և անոր
վրայ իշխանի գաւազանի համար
զօրաւոր շաւաւիղ մը չմնաց: Ա-
յեկայ ողբ է, ու ողբի տեղ պիտի
ըլլայ:

ԳԼՈՒԽ Ի

Ու եղաւ որ եօթներորդ տարին՝ 1
հինգերորդ ամսուն տասներորդ
օրը Տէրոջը հարցընելու համար՝

Իսրայէլի ծերերէն մարդիկներ եկան, և իմ առջեւս նստան։
2 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը-
3 սելով, Որդի մարդոյ՝ Իսրայէլի ծերերուն հետ խօսէ, ու անոնց ըսէ, Տէր Աստուած այսպէս կ'ըսէ. Մի թէ դուք ինծի հարցընելու ե-
կաք. ես կենդանի եմ՝ որ ձեզի պատասխան պիտի չտամ, կ'ըսէ
4 Տէր Աստուած։ Մի թէ անոնց դա-տաստան պիտի ընե՞ս, դատաստան պիտի ընե՞ս՝ որդի մարդոյ. անոնց հայրերուն պղծութիւնները անոնց
5 դիտցնւր, Ու անոնց ըսէ, Տէր Աստուած այսպէս կ'ըսէ. Ն-ր օրը որ Իսրայէլը ընտրեցի, և Յակոբին տոհմը ձեռնադիր իմ ձեռքս վերցուցի, ու Եգիպտոսի երկրին մէջ անոնց յայտնուեցայ, և իմ ձեռքս անոնց վերցընելով, ըսի թէ Ձեր
6 Տէր Աստուածը ես եմ. Ն-ր օրը իմ ձեռքս անոնց վերցուցի, որ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն՝ ան կաթ ու մեղր բղխող ու ամէն երկիրներուն պարծանքը եղող երկիրը
հանեմ, որն որ անոնց համար
7 պատրաստեր էի. Ու անոնց ըսի, Ամէն մարդ իր աչքերուն գարշելի-թիւնները թող մէկդի ձգէ. ու Եգիպտոսի կուռքերովը մի պղծուիք. ես եմ ձեր Տէր Աստուածը։
8 Բայց անոնք ինծմէ ապստամբեցան, և չուզեցին ինծի մտիկ ընել, — մէկդի չձգեցին ամէն մէկը իր աչքերուն գարշելիութիւնները, ու Եգիպտոսի կուռքերը չթողուցին. ան ատենը ըսի որ իմ սրտմտութիւնս անոնց վրայ թափեմ, ու Եգիպտոսի երկրին մէջ իմ բարկութիւնս անոնց վրայ կատարեմ։
9 Բայց ես ըրի իմ անուանս համար, որ չըլլայ թէ պղծուի ան ազգերուն առջեւ՝ որոնց մէջը անոնք կը գտնուէին, և որոնց առջեւը ես անոնց յայտնուեցայ, երբոր անոնք Եգիպտոսի երկրէն հանեցի։
10 Ու զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանեցի, ու զանոնք անապատը
11 բերի. Ու իմ օրէնքներս անոնց տուի, ու իմ դատաստաններս ա-նոնց գիտցուցի, որ մարդ անոնցմով կ'ապրի, թէ որ զանոնք կատարէ։ Ու նաև 12
իմ շաբաթներս ալ անոնց տուի, որ իմ ու անոնց մէջտեղը նշան ըլլան, որպէս զի գիտնան թէ ես եմ Տէրը՝ որ զանոնք կը սրբեմ։
Բայց Իսրայէլի տունը անապա- 13
տին մէջ ինծմէ ապստամբեցաւ. իմ օրէնքներովս չգացին, ու իմ դատաստանքս մերժեցին, որ մարդ անոնցմով կ'ապրի, թէ որ զանոնք կատարէ, և իմ շաբաթներս մեծապէս պղծեցին. անոր համար ըսի որ իմ սրտմտութիւնս անոնց վրայ թափեմ անապատին մէջ, ու զանոնք սպառեմ։ Բայց ես ըրի իմ 14
անուանս համար, որ չըլլայ թէ պղծուի առջեւ՝ որոնց աչքին ես զանոնք հանեցի։ Նաև 15
անապատին մէջ իմ ձեռքս անոնց վերցուցի, որ զանոնք չտանիմ ան կաթ ու մեղր բղխող, ու ամէն երկիրներուն պարծանքը եղող երկիրը, որ անոնց տուեր էի։ Վասն 16
զի իմ դատաստաններս մերժեցին, ու իմ օրէնքներովս չգացին, և իմ շաբաթներս պղծեցին. վասն զի անոնց սիրտը իրենց կուռքերուն հետևէն կ'երթար։ Բայց իմ աչքս 17
անոնց խնայեց, որ զանոնք չկոր-ծանեցնեմ, ուստի անապատին մէջ զանոնք չսպառեցի։
Ու անապատին մէջ անոնց որդի- 18
ներուն ըսի, Ձեր հարցը կանոն-ներովը մի գնաք, ու անոնց սո-վորութիւնները մի պահէք, և անոնց կուռքերովը մի պղծուիք. Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը. իմ 19
օրէնքներովս գնացէք, ու իմ դա-տաստանքս պահեցէք, ու զանոնք կատարեցէք. Ու իմ շաբաթներս 20
սուրբ պահեցէք. ու անոնք իմ ու ձեր մէջտեղը նշան ըլլան, որպէս զի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
Բայց անոնց որդիներն ալ ինծմէ 21
ապստամբեցան. իմ օրէնքներովս չգացին, ու իմ դատաստանքս կատարելու ուշադրութիւն չըրին, որ մարդ անոնցմով կ'ապրի, թէ որ զանոնք կատարէ, և իմ շաբաթ-ներս պղծեցին. ուստի ըսի որ իմ

սրտմտութիւնս անոնց վրայ թափիմ , ու անապատին մէջ իմ բարկութիւնս անոնց վրայ կատարեմ ։
22 Սակայն իմ ձեռքս քաշեցի , ու ըրի իմ անուանս համար , որ չըլլայ թէ պղծուի առջին՝ որուն առջևը զանոնք հանեցի ։
23 Նաև անապատին մէջ իմ ձեռքս անոնց վերցուցի , որ զանոնք ազգերուն մէջ ցրուեմ , ու զանոնք երկիրներու մէջ ցիրուցան ընեմ ։
24 Վասն զի իմ դատաստաններս՝ ի գործ չդրին , ու իմ օրէնքներս մերժեցին , և իմ շաբաթներս պղծեցին . ու անոնց աչքերը իրենց հարցը կուռքերուն ետևէն եղաւ ։
25 Ուստի ես ալ անանկ օրէնքներ տուի անոնց՝ որ բարի չէին , ու անանկ դատաստաններ , որ անոնցմով չէին կրնար ապրիլ ։
26 Ու զանոնք իրենց ընծաներովը պղծեցի , զանոնք նոր փոքով որ ամէն արգանդ բացողը ֆրէֆէ անցընեն , որպէս զի զանոնք կործանցընեմ , որ գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։
27 Ասոր համար՝ որդի մարդոյ , խօսէ իսրայէլի տանը խօսէ ու անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ձեր հայրերը ասով ալ ինծի դէմ յանցանք ընելով , զիս նախատեցին ։
28 Վասն զի երբոր զանոնք տարի ան երկիրը , որն որ անոնց տալու համար ձեռքս վերցուցեր էի , ամէն բարձր բլուրը ու ամէն տերեւախիտ ծառը տեսնելով , հոն իրենց զոհերը մատուցին , և իրենց բարկութիւն գրգռող ընծաները հոն տարին , ու իրենց անուշահոտ խունկերը հոն ծխեցին , և իրենց թափելու նուէրները հոն մատուցին ։
29 Ու անոնց ըսի , Ո՞նչ էատ բարձր տեղը որ դուք հոն կ'երթաք . և անոր անունը մինչև այս օրս Բարձր տեղ կ'ըսուի ։
30 Ասոր համար իսրայէլի տանը ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Դուք որ ձեր հայրերուն ճամբուն մէջը կը պղծուիք , և անոնց գարշելութիւններուն հետևելով պոռնկութիւն կ'ընէք ,
31 Ու ձեր ընծաները մատուցանելով ու ձեր տղաքը կրակէ անցընելով , ձեր բոլոր կուռքերովը կը պղծուիք մինչև այս օրս . միթէ ես ձեզի պատասխան պիտի տամ , ո՛վ Իսրայէլի տունը . ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ ձեզի պատասխան պիտի չտամ ։ Ու ձեր սրտին 32
խորհուրդը ամենևին պիտի չկատարուի , որ կ'ըսէք թէ Ինչպիսի ու քար պաշտելով , հնեթաղներուն պէս՝ երկիրներուն ազգատոհմներուն պէս պիտի ըլլանք ։
Ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , 33
որ անշուշտ ձեր վրայ զօրաւոր ձեռքով ու երկընցած բազուկով ու թափուած բարկութիւնով թագաւորութիւն պիտի ընեմ ։ Ու 34
զօրաւոր ձեռքով , ու երկընցած բազուկով և թափուած բարկութիւնով ձեզ ժողովուրդներէն պիտի հանեմ , ու ձեզ պիտի ժողվեմ ան երկիրներէն՝ ուր որ դուք ցրուեցաք ։ Ու ձեզ ժողվրդոց անա- 35
պատը պիտի տանիմ , ու հոն ձեզի հետ երես երեսի դատ պիտի վարեմ ։ Ինչպէս որ Եգիպտոսի 36
երկրին անապատին մէջ ձեր հայրերուն հետ դատ վարեցի , այնպէս ալ ձեզի հետ դատ պիտի վարեմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ։ Ու ձեզ 37
գաւազանին տակէն պիտի անցընեմ , ու ձեզ ուխտին կապին տակը պիտի մտցընեմ ։ Ու ապըս- 38
տամբները ու ինծի դէմ յանցաւորները ձեզմէ պիտի զատեմ , զանոնք իրենց պանդխտութեան երկրէն պիտի հանեմ , ու անոնք Իսրայէլի երկիրը պիտի չմտնեն . ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը ։
Ու դուք՝ ո՛վ Իսրայէլի տունը՝ 39
Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Գացէք , այսուհետև ալ ամէն մէկնիդ ձեր կուռքերուն ծառայութիւն ըրէք , քանի որ դուք ինծի մտիկ չէք ըներ . բայց իմ սուրբ անունս ձեր ընծաներովը ու ձեր կուռքերովը մի՛ պղծէք ։ Վասն զի իմ սուրբ 40
լեռանս վրայ , Իսրայէլին բարձր լեռանը վրայ , կ'ըսէ Տէր Եհովան , բոլոր Իսրայէլի տունը ամէնը իրենց երկրին մէջ ըլլալով՝ հոն ինծի ծա-

ոայուԹիւն պիտի ընձեռնես . Հոն անոնց պիտի հաՃախիմ , և ձեր պատարագները ու ձեր ընծաներուն ՀրախտագիՒերը , ձեր բոլոր սուրբ բաներուն 41 բովը Հոն պիտի փնտռեմ : Եթէ որ ձեզ ազգերէն Հանեմ ու ձեզ ժողվեմ ան Հրկիրներէն , ուր որ դուք ցրուած էք , անուշահոտ խունկով ձեզի պիտի Հաճիմ , և ձեր մէջը ազգաց աչքերուն առջեւը սուրբ պի- 42 տի ըլլամ : Ու երբոր ձեզ Իսրայէլի Հրկիրը տանիմ , այոՀնէն ան Հրկիրը՝ որն որ ձեր Հայրերուն տալու Համար ձեռքս վերցուցի , պիտի 43 գիտնաք թէ ես եմ Տէրը : Ու Հոն պիտի յիշէք ձեր ճամբաներըը , ու ձեր բոլոր գործքերը որոնցմով պղծուեցաք . և ձեր ըրած բոլոր չարութիւններուն Համար դուք 44 ձեզմէ պիտի զզուիք : Ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը , երբոր ձեզի ոյժոէս ընեմ իմ անուանս Համար , և չէ թէ ձեր չար ճամբաներուն ու ձեր ապականած վարմունքին Համեմատ , ով Իսրայէլի տունը , կ'ըսէ Տէր Ներովան :

45 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 46 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ երեսդ դէպ'ի Հարաւ շիուկէ , ու դէպ'ի Հարաւ խօսէ՝ ու Հարաւային դաշտին անտառին վրայ մարգարէութիւն ըրէ . Ու Հարաւային անտառին ըսէ , Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ . Տէր Ներովան այսպէս կ'ըսէ . Ընդ ես քու մէջդ կրակ պիտի բըռնկցընեմ , և քու մէջդ եղած ամէն կանանչ ծառը ու ամէն չոր ծառը պիտի ուտէ . բռնկած բոցը պիտի չմարի , ու անով՝ Հարաւէն մինչեւ Հիւսիս ամէն երեսները պիտի 48 այրին : Ու ամէն մարմին պիտի տեսնէ , թէ ես Տէրս զանիկայ բըռնկցուցի . ո՛ր անիկայ պիտի չմարի : Ես ատեն ես ըսի , Ա՛հ , Տէր Ներովայ , անոնք ինծի Համար կ'ըսեն , Ընդ որ ասիկայ առակներ կը խօսի :

ԻԶ . ԻԸ

1 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 2 ըսելով , Որդի մարդոյ՝ երեսդ դէպ'ի Երուսաղէմ շիուկէ , ու սուրբ տեղերուն խօսէ , ու Իսրայէլի երկրին մարգարէութիւն ըրէ , 3 Ու Իսրայէլի երկրին ըսէ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ընդ ես քեզի դէմ եմ , ու իմ սուրս իր պատեանէն պիտի Հանեմ , և արդարը ու ամբարիշտը քեզմէ պիտի կտրեմ : Որով Հետեւ արդարը ու ամբարիշտը 4 քեզմէ պիտի կտրեմ , անոր Համար Հարաւէն մինչեւ Հիւսիս ամէն մարմին նոյ դէմ իմ սուրս իր պատեանէն պիտի քաշուի : Ու ամէն մարմին 5 պիտի դիտնայ թէ ես Տէրս իմ սուրս իր պատեանէն Հաներ եմ , անիկայ ժէյմըն ալ ետ պիտի չդառնայ : Ու դուն որդի մարդոյ 6 Հեծէ . մէջքը կոտրածի պէս դառնութեամբ անոնց աչքերուն առջեւը Հեծէ : Ու երբոր քեզի ըսեն՝ 7 Թէ Վընչո՞ւ կը Հեծես , ան ատենը ըսես , Պատմին Համար . վասն զի կու գայ . և ամէն սիրտ պիտի Հալի , և ամէն ձեռք պիտի թմրի նայ , ու ամէն Հոգի պիտի մարի , և ամէն ծունկ ջուրի պէս պիտի ըլլայ . ահա կու գայ ու պիտի կատարուի՝ կ'ըսէ Տէր Ներովան :

Նաեւ Տէրոջը խօսքը ինծի 8 եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ 9 մարգարէացիր ու ըսէ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ըսէ որ Սուրը , սուրը սրուեցաւ ու նաեւ սրբուեցաւ : Մեծ կոտորած ընելու Հա- 10 մար սրուեցաւ , փայլելու Համար սրբուեցաւ . Հիմա մենք ուրախանա՞նք . իմ որդւոյս գաւազանը ամէն փայտը կ'անարգէ : Նայդ 11 Ինքը սրբուելու տուաւ զանիկայ , որ ձեռքով բռնուի . ան սուրը սրուած է ու սրբուած է , որ զանիկայ սպանողին ձեռքը տայ : Ողալակէ ու ողբա՝ որդի մարդոյ , 12 քանզի անիկայ իմ ժողովուրդիս վրայ Իսրայէլի բոլոր իշխաններուն վրայ պիտի ըլլայ . իմ ժողովուրդիս վրայ սուրի պատճառաւ վախեր պիտի ըլլայ . անոր Համար ուռազբիդ զարկ : Վասն զի փորձը 13 եղաւ . ու ի՞նչ պիտի ըլլայ , թէ որ ան անարգող գաւազանը ալ

14 ջըլայ՝ կ'ըսէ Տէր Նահովան : Նո-
դուն՝ որդի մարդոյ՝ մարգարէու-
թիւն ըրէ , ու ձեռքերդ իրարու
զարկ . և սուրը՝ սպաննուածներուն
սուրը իրեք անգամ պիտի կըրկ-
նուի . մեծամեծայ վիրաւորներուն
սուրը ասիկայ է , որ անոնց բո-
15 լորտիքը պաշարեց : Սիրտերը
նուաղելու համար , ու խոչերը
շատնալու համար անոնց բոլոր
դռներուն վրայ սուրին վախը դրի .
աւաղ , անիկայ փայլելու համար
չինուեցաւ . մորթելու համար սր-
16 րուեցաւ : Ինքզինքդ ժողվէ՝ , քու
աջ կամ ձախ կողմդ՝ ուր որ երեսդ
17 դարձած է , զարկ : Ու ես ալ
ձեռքերս իրարու պիտի զարնեմ ,
և իմ սրտմտութիւնս պիտի հա-
ցընեմ . ես Տէրս խօսեցայ :
18 Նաև Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
19 ըսելով . Որդի՛ մարդոյ՝ դուն քեզի
երկու ճամբայ պատրաստէ , որ
Նաբիլոնի թագաւորին սուրը գայ .
անոնց երկուքն ալ մէկ երկրէ պի-
տի ելլեն . ու մէկ աւազ մը ընտրէ ,
քաղաքին ճամբուն գլուխը ընտրէ :
20 Ճամբայ պատրաստէ , որ Ամմոնի
որդւոցը Հարբային վրայ և Յու-
դայի մէջ եղող պարսպաւոր Երու-
սաղէմին վրայ սուր գայ :
21 Վասն զի Նաբիլոնի թագաւորը
ճամբուն բաժանմանը վրայ երկու
ճամբուն գլուխը կայնեցաւ , որ
հմայութիւն ընէ . անիկայ իր նե-
տերը երերցուց , թերափիմներուն
22 հարցուց , լերդին նայեցաւ : Անոր
աջ ձեռքին մէջ հմայութիւն կար
Երուսաղէմի համար , որ մեքենա-
ներ դնեն , պատերազմի մէջ բե-
րանին բանան ու աղաղակով
ձայն վերցընեն , դռներու դէմ մե-
քենաներ դնեն , հողաբլուր կանգ-
23 նեն , ու մարտկոց շինեն : Նայց
ասիկայ անոնց աչքերուն առջին
անուտ հմայութեան մը պէս պիտի
երեայ , քանզի անոնց երդումներ ը-
րած էին . բայց անիկայ էրէնց ան-
իրենութիւնը պիտի յիշեցընէ , որ-
պէս զի բռնուին :
24 Անոր համար Տէր Նահովան այս-
պէս կ'ըսէ . Որովհետև դուք ձեր
անօրէնութիւնը յիշեցուցիք , երբ-
որ ձեր յանցանքները յայտնուե-
ցան , ու բոլոր գործերնուդ մէջ
ձեր մեղքերը երեցան , զանոնք
յիշեցընելնուդ համար ձեռքով պի-
տի բռնուիք : Ու դուն ով պիղծ 25
ու ամբարիշտ իշխան Իսրայէլի ,
որ քու օրդ հասեր է , ու անօրէ-
նութեանդ ժամանակին վախճանը ,
Տէր Նահովան այսպէս կ'ըսէ . Կոյրը 26
վերցուր ու թագը հանէ . ասի-
կայ այսպէս չըլլար . ցածը բարձ-
րացուր ու բարձրը ցածցուր :
Կ'անիկայ տակնուվրայ , տակնու- 27
վրայ , տակնուվրայ պիտի ընեմ .
ու ալ պիտի չըլլայ , մինչև որ գայ
անիկայ՝ որուն իրաւունքն է , ու
անոր պիտի տամ :
Ու դուն՝ որդի՛ մարդոյ՝ մարգա- 28
րէացիր ու ըսէ , Ամմոնի որ-
դւոցը համար , ու անոնց նախա-
տանացը համար Տէր Նահովան այս-
պէս կ'ըսէ . ու ըսէ , Սուրը՝ սուրը
քաշուած է , սպանդի համար
սրբուած է , որ իր փայլմամբը
հատցընէ , երբոր քեզի համար 29
ունայն տեսիլքներ կը տեսնեն և
սուտ հմայութիւններ կ'ընեն , որ
քեզ սպաննուելու ամբարիշտներուն
պարանոցին վրայ բերեն , որոնց օրը
հասեր է , անոնց անօրէնութեանը
ժամանակին վախճանը : Կ'անիկայ 30
իր պատեանը դարձընե՞մ . քեզ
որ ստեղծուած տեղդ ու քու
ծննդեանդ երկրին մէջ պիտի դա-
տեմ . Ու քու վրադ իմ բար- 31
կութիւնս պիտի թափեմ . քու
վրադ իմ սրտմտութեանս կրակովը
պիտի փչեմ , ու քեզ բարբարոս
մարդիկներուն՝ ապականելու վար-
պետ եղողներուն ձեռքը պիտի
տամ : Քոյ ճարակ պիտի ըլլաս , 32
քու արիւնդ երկրին մէջտեղը պիտի
ըլլայ , դուն պիտի չյիշուիս . վասն
զի ես Տէրս խօսեցայ :

ԿԱ . ԻԲ

Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ը- 1
սելով , Ու դուն՝ որդի՛ մար- 2
դոյ՝ ով արիւնահեղ քաղաքին դա-
տաստան պիտի ընե՞ս , դատաստան

պիտի ընէ՛ս . ուրեմն անոր բոլոր պղծութիւնները իրեն պիտի՛ դիտի՛ր ,
3 Եւ ըսէ՛ , Տէր Եհովան այսպէս կ՛ըսէ . Ո՛վ քաղաք՛ որ քու մէջդ արիւն կը թափես , որպէս զի քու ժամանակդ գայ , և քու անձդ պղծելու համար քեզի դէմ կուռքեր
4 կը շինես , Դուն քու թափած արիւնովդ յանցաւոր եղար , ու շինած կուռքերովդ պղծուեցար , և քու օրերդ մօտեցուցիր , ու քու տարիներուդ հասար . անոր համար քեզ ազգերուն նախատինք , ու ամէն երկիրներուն ծաղր ընծայեցի :
5 Մօտէ՛ն ու հեռուներէն քեզի հեռու եղողները քեզ ծաղր պիտի ընեն , ա՛հ վատահամբաւ ու աղմկալից քաղաք :
6 Ահա քու մէջդ Իսրայէլի իշխանները ամէն մէկը իր բազուկովը արիւն թափելու համար կայներ են :
7 Քու մէջդ հայրը ու մայրը անարգեցին , քու մէջդ օտարականին բռնութիւն ըրին , քու մէջդ որբին ու այրեւարին պղտանք ըրին :
8 Իմ սուրբ բաներս արհամարհեցիր , և իմ շաբաթներս պղծեցիր :
9 Քու մէջդ բանսարկու մարդիկներ եղան արիւն թափելու համար , ու քու մէջդ լեռներու վրայ կերան , և քու մէջդ եղերնադարձութիւն ըրին :
10 Քու մէջդ քու հօրդ ամօթը յայտնեց . քու մէջդ պաշտաման պատճառով անմաքուր եղող
11 կիները բռնադատեցին : Դուն մէկը իր դրացին կնկանը հետ պղծութիւն ըրաւ , ու մէկը եղերնադարձութիւն ըրաւ իր հարսը պղծելով , և քու մէջդ ուրիշ մին ալ իր քոյրը՝ իր հօրը աղջիկը բռնադատեց :
12 Քու մէջդ արիւն թափելու համար կաշառք առին , վաշխ ու տոկոսէք առիր , և բռնութիւն ընելով քու դրացիներէդ բան վաստակեցար ազահութեամբ , ու զիս մոռցար կ՛ըսէ Տէր Եհովան :
13 Ահա ափս քու ըրած ագահութեանդ , ու քու մէջդ եղած արիւնահեղութեանը համար ձեռքերս իրարու
14 զարկի : Մտիթ քու սիրտդ կրնայ դիմանալ , կամ թէ ձեռքերդ կըր-

նան ուժոյնալ այն օրերը որ ես քեզի հաշուեցնեմ պիտի ընեմ . ես Տէրս խօսեցայ ու պիտի կատարեմ : Ես քեզ ազգերու մէջ պիտի ցրուեմ , ու քեզ երկիրներուն մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ , և քու պղծութիւնդ քեզմէ պիտի հատցընեմ : Ու դուն քեզմէ պիտի պղծուես ազգաց աչքերուն առջեւ , ու պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը :
Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ Իսրայէլի տունը ինծի կղկղանքի պէս եղաւ . ամէնը հալոցի մէջ՝ պղինձի , անագի , երկաթի ու կապարի պէս արծաթի կղկղանք եղան : Ինծի համար Տէր Եհովան այսպէս կ՛ըսէ . Որովհետեւ ամէնքդ կղկղանքի պէս եղաք , անոր համար ահա ես ձեզ Երուսաղէմի մէջ պիտի ժողվեմ : Ինչպէս որ արծաթը , ու պղինձը , ու երկաթը , և կապարը , ու անագը հալոցի մէջ կը ժողվեն , ու անոր վրայ կրակը կը փչեն՝ պանիչայ հալեցընելու համար , այնպէս ալ ձեզ իմ բարկութեամբս ու սրտմտութեամբս պիտի ժողվեմ , և պիտի թողում ու պիտի հալեցընեմ : Ես ձեզ մէկտեղ բերելով՝ ձեր վրայ իմ բարկութեանս կրակը պիտի փչեմ . և դուք անոր մէջը պիտի հալիք : Ինչպէս որ արծաթը հալոցին մէջը կը հալի , դուք ալ անոր մէջը այնպէս պիտի հալիք , ու պիտի գիտնաք որ ես Տէրս իմ սրտմտութիւնս թափեցի ձեր վրայ :
Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ անոր ըսէ՛ , Դուն անանուխ երկիր մըն ես , որ ձէ՛ մաքրուած է , ձէ՛ ալ բարկութեան օրը անձրեւով թրջուած : Անոր մէջը իր մարգարէներուն դաւաճանութիւնը կայ , որոնք առիւծի պէս փշրտակող ու մինչեւ առիւծի պէս հոգիներ կ՛ուտեն . անոնք գանձ ու պատուական բաներ առին , ու անոր մէջը անոր այրեւարիներէն շատցուցին : Անոր քահանաները իմ օրէնքս աւրեցին , ու իմ սուրբ

բաներս պղծեցին , սուրբը պիղծէն
ջրոշեցին , և անմաքուրին ու մա-
քուրին տարբերութիւնը չգիտցու-
ցին , և իրենց աչքերը իմ շաբաթ-
ներէս ծածկեցին , ու ես անոնց մէ-
27 ջը պիղծ սեպուեցայ : Անոր իշ-
խաններըը անոր մէջը յափշտակող
գայլերու պէս արիւն թափելու ո-
հոգի կորընչցընելու եռանէ եղան ,
որպէս զի ագահութեամբ բան վաս-
28 տըկին : Ու անոր մարգարէները
ունայն տեսիլքներ տեսնելով , ու
անոնց սուտ դուշակութիւն ընելով՝
զանոնք կիրով ծեփեցին , ու ըսին ,
Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ , թէև
29 Տէրը խօսած չէր : Երկրին ժողո-
վուրդը մեծ զրկանք ըրին , ու մեծ
յափշտակութիւն ըրին , և աղքա-
տը ու անանկը բռնագաւեցին , ու
օտարականին անիրաւութեամբ զըր-
30 կանք ըրին : Ու անոնցմէ մարդ
մը փնտռեցի , որ պարիսպ շինէ ,
ու խրամատին մէջ իմ առջեւս կայնի
երկրին համար , որ զանիկայ չաւ-
31 րեմ . բայց չգտայ : Ասոր իմ
բարկութիւնս անոնց վրայ թափե-
ցի , զանոնք իմ սրտմտութեանս
կրակովը սպառեցի . անոնց ճամբա-
նները իրենց գլուխը տուի՛ կ'ըսէ
Տէր Եհովան :

ՊՂ . ՒԳ

1 Պաարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ ըսելով , Որդի մարդոյ՝
երկու կիներ կային մէկ մօր աղ-
3 ջիկներ . Ու անոնք Եգիպտոսի մէջ
պոռնկութիւն ըրին , իրենց ման-
կութեան առներ պոռնկութիւն
ըրին . անոնց ծիծերը հոն ձնջուե-
ցան , ու անոնց կուսութեանը ըս-
4 տինքները հոն ջջամփուեցան : Ու
անոնց անուններըը՝ մեծինը Ոողա ,
ու անոր քրոջը՝ Ոողիբա էր . ու
անոնք իմս եղան , և տղաքներ ու ա-
ղջիկներ ծնան . (ու անոնց անուն-
ներըը՝ Ոողա Սամարիան է , ու Ո-
ղիբա Երուսաղէմն է :)
5 Ու Ոողա քանի որ իմս էր ,
պոռնկութիւն ըրաւ , ու իր հմայ-
նիներուն սիրահարեցաւ , այսինքն
6 Ասորեստանցի դրացիներուն , Կա-

պուտակ հագնող կուսակալներուն
ու նախարարներուն , ձի հեծնող
ձիաւորներուն՝ որոնք ամէնը ընտ-
հալի երիտասարդներ էին : Ու 7
անոնց պոռնկութիւնը բոլ անոնց
հետ՝ այսինքն Ասորեստանի ամէն
ընտիր որդւոցը հետ , նաև ան ա-
մէնուն հետ՝ որոնց սիրահարեցաւ
ու անոնց ամէն կուռքերովը պըղ-
ծուեցաւ : Ու Եգիպտոսէն բէրած 8
պոռնկութիւնները չթողուց . վասն
զի անոր մանկութեան առները ա-
նոր հետ պառկեր էին , և անոր
կուսութեանը ստինքները ջջամփեր
էին , ու իրենց պոռնկութիւնը ա-
նոր վրայ թափեր էին : Անոր հա- 9
մար զանիկայ իր հմայնիներուն
ձեռքը տուի , Ասորեստանի որդւո-
ցը ձեռքը՝ որոնց սիրահարած էր :
Անոնք անոր մերկութիւնը յայտ- 10
նեցին . անոր տղաքներըը ու աղջիկ-
ներըը առին , ու զանիկայ սրով
մեռուցին . այսպէս անիկայ կիներուն մէջը անուանի եղաւ . և
անոր վրայ դատաստաններ ՚ի գործ
դրին :
Ու երբոր անոր քոյրը Ոողիբա 11
տեսաւ , իր սիրահարելովը անկէ
աւելի ապականեցաւ . և իր պոռնը-
կութիւններըը իր քրոջը պոռնկու-
թիւններէն աւելի չարացուց . Ու էր 12
դրացիներուն սիրահարեցաւ , այ-
սինքն Ասորեստանի պետերուն ,
շքեղութեամբ հագուած կուսակալ-
ներուն ու նախարարներուն , ձի
հեծնող ձիաւորներուն՝ որոնք ամէ-
նը ընտրհալի երիտասարդներ էին :
Ու տեսայ որ պղծեցաւ , ու երկու- 13
քին ալ ճամբան մէկ եղաւ : Ու 14
իր պոռնկութիւնները աւելցուց ,
քանզի երբոր պատի վրայ նկարուած
մարդիկներ՝ նոճիով նկարուած
Քաղդէացւոց պատկերները տե-
սաւ , Որոնք մէջքերնին գօտի կա- 15
պած էին , և իրենց գլուխներուն
վրայ ներկուած խոյրեր ունէին ,
ու ամէնքը իշխաններու կերպարան-
քով էին , իրենց ծննդեան երկրին՝
Բաբելոնի որդւոցը՝ Քաղդէացւոց
նմանութեանը պէս , Որոնց իր 16
աչքերովը տեսածին պէս անոնց

սիրահարեցաւ , և անոնց՝ Վհաղդէացւոց երկիրը դեսպաններ խըրկեց : 17 Ու Յարիբէամի որդիքը անոր հետ սիրոյ անկողինը մտան , և պահնիկայ իրենց պատնկութիւնները պղծեցին , ու անիկայ անոնց հետ պղծուեցաւ , ու էթրէը անոր հոգին 18 անոնցմէ զատուեցաւ : Ու իր պոռնկութիւնները յայտնեց , ու իր մերկութիւնը բացաւ . ուստի իմ հոգիս անկէ զատուեցաւ , ինչպէս որ անոր քրոջմէն զատուեր էր : 19 Ու յաւէս անիկայ իր պատնկութիւնները շատցուց , յիշելով իր մանկութեան օրերը , Եգիպտոսի երկրին մէջ շնութիւն ըրած ժամանակը : 20 Ու սիրահարեցաւ անոնց տարփածութիւնը , որոնց մարմինը էշերու մարմին է , ու անոնց զօրութիւնը ձիերու զօրութիւն է : 21 Ու դուն նորէն քու մանկութեանդ պղծագործութիւնը ձեռք առիր , որ քու մանկութեանդ ծիծերուն ջընջուելովը՝ սոխնիներդ Եգիպտացիներուն չօչափուեցաւ :

22 Ուստի՝ ով Ոողիբայ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քու վրադ պիտի արթընցնեմ քու հոմանիներդ , որոնցմէ քու հոգիդ զատուեցաւ , ու զանոնք ամէն կողմէն քեզի դէմ վրան , 23 մէն քու վրադ պիտի բերեմ , Բաբելոնի որդիքը , ու բոլոր Վհաղդէացիները , Փակուդը , Սուէն , ու Սուէն , Ե անոնց հետ Ասորեստանի բոլոր որդիքը , ամէնը շնորհալի երիտասարդներ , կուսակալներ ու նախարարներ , ամէնը ձի հեծնող զօրապետներ ու անուանի 24 մարդիկներ . Ու անոնք զէնքերով , կառքերով , ու անիւներով , ու ժողովուրդներու բազմութիւնով քու վրադ պիտի գան , և ամէն կողմէն քեզի դէմ վահան , ասպար ու սաղաւարտ պիտի դնեն . և դատաստանը անոնց ձեռքը պիտի տամ . ու քեզ իրենց դատաստաններովը 25 պիտի դատեն : Ու իմ նախանձս քեզի դէմ պիտի դնեմ . ու քեզի հետ բարկութեամբ պիտի վարուին , քու քիթդ ու ականջներդ պիտի կտրեն , և քու ճեպորդ սրով պիտի իյնայ . անոնք քու տղաքներդ ու աղջիկներդ պիտի առնեն , ու քու ճեպորդդ կրակով պիտի 26 այրի : Ու քու հանդերձներդէդ քեզ պիտի մերկացընեն , ու քու պարծանացդ զարդերը պիտի առնեն : 27 Ու քեզմէ պիտի դադրեցընեմ քու պղծագործութիւնդ ու քու պոռնկութիւններդ՝ որ Եգիպտոսի երկրէն բերիր . ու աչքերդ ա- նոնց պիտի չվերցընես , ու մէլմէն ալ Եգիպտոսը պիտի յիշես :

Վասնզի Տէր Եհովան այսպէս 28 կ'ըսէ . Ահա ես քեզ պիտի մատնեմ անոնց ձեռքը՝ որոնք դուն ատեցիր , և անոնց ձեռքը՝ որոնցմէ քու հոգիդ զատուեցաւ : Ու ա- 29 նոնք քեզի հետ սաստկութեամբ պիտի վարուին , ու քու բոլոր վաստակդ պիտի առնեն , և քեզ մերկ ու անծածկոյթ պիտի թողուն . ու քու պոռնկութիւններուդ մերկութիւնը , քու պղծագործութիւնդ ու պոռնկութիւնդ պիտի յայտնուի : Ուղիղ հետևելով պոռնկութիւն 30 ընելուդ համար , և անոնց կուռքերովը պղծուելուդ համար , աս բաները քեզի պիտի ընեմ : Դուն 31 քու քրոջդ ճամբան գացիր , ես ալ անոր բաժակը քու ձեռքդ պիտի տամ : Տէր Եհովան այսպէս կ'ը- 32 սէ . Դուն քու քրոջդ խորունկ ու լայն բաժակը պիտի խմես , խաղաք ու խայտառակ պիտի ըլլաս , ան քաշածէը շատ բան կ'առնէ . Դուն 33 արբեցութեամբ ու տրտմութեամբ պիտի լեցուիս , ապշութեան ու զարմացման բաժակ մէն է քու քրոջդ Սամարիայի բաժակը . Ու դուն 34 պանիկայ պիտի խմես , ու պիտի քամես , և անոր կտորները պիտի լզես , ու սրինգներդ պիտի պատռտես , քանզի ես խօսեցայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան : Վասն հանդր Տէր 35 Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Քանի մոռնալուդ ու կռնակիդ նետելուդ համար , դուն ալ քու պղծագործութիւնդ ու պոռնկութիւններդ կրէ : Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Որդի 36 մարդոյ՝ Ոողոլա ու Ոողիբամա դա-

տաստանը պիտի տեսնե՞ս . ուրեմն
անոնց պղծութիւնները իրենց պատ-
37 ժէ : Այսպէս ալ ընութիւն ըրին ,
ու ձեռքերնուն մէջը արիւն կայ . և
իրենց կուռքերով ալ ընութիւն ըրին ,
ու իրենց ինծի ծնած տղաքն ալ
հրով անցուցին , որ անոնց կերա-
38 կուր ըլլան : Ու ա՛յս ալ ըրին ինծի .
նոյն օրը իմ սրբարանս անմաքուր
ըրին ու իմ շաբաթներս պղծե-
39 ցին : Այսպէս երբոր իրենց տըղաքը իրենց կուռքերուն զոհեցին ,
նոյն օրը իմ սրբարանս մտան որ
պանիկայ պղծեն . և ահա իմ տանս
40 մէջ այսպէս ըրին : Ու նաև հե-
ռուէն գալու մարդիկներուն ղ-
խրկեցիք , որ անոնց պատգամաւոր-
ներ խրկուելուն պէս՝ ահա անոնք
եկան . և դուն անոնց համար լուա-
ցուեցար , ու աչքերուդ վրայ ծա-
բոյր դրիր , ու զարդերով զարդա-
41 բուեցար . Ու պատուական բազմո-
ցի վրայ նստար , որուն առջևը
պատրաստուած սեղան կար , և իմ
խունկս ու եղս անոր վրայ դրիր :
42 Ու հոն ուրախութիւն ընող բազ-
մութեան ձայն իր ըլա՛եր . ու ան
բազմութիւնէն մարդիկներէն ի՛ գաս
անապատէն պիտի բերեմեր մարդիկներ
բերուեցան , որոնք անոնց ձեռքերը՝
ապարանջաններ , ու անոնց գլուխ-
ները՝ պարծանաց թագեր կը դը-
նէին :
43 Ու ջնութեան մէջ պատուածին
վրայով ըսի , Հիմա ալ ասոր հետ
44 պոռնկութիւն պիտի ընե՞ն : Ու
անոր քովը կը մտնէին . ինչպէս որ
պոռնիկ կնկան քովը կը մտնեն ,
անանկ ալ Ոհոլային ու Ոհոլիբային՝
ան պղծագործ կնիկներուն քովը կը
45 մտնէին : Նայց արդար մարդիկ-
ները՝ շնացող կնիկներուն դատաս-
տանովը ու արիւն թափող կնիկ-
ներուն դատաստանովը պիտի դա-
տուին զանոնք . վասն զի անոնք շնա-
ցող կնիկներ են , ու անոնց ձեռքե-
րուն մէջը արիւն կայ :
46 Վասնզի Տէր Եհովան այսպէս
ը՛սէ . Ժողովուրդ պիտի
հանեմ , և զանոնք նեղութեան ու
չարչարակութեան պիտի մատնեմ :
Ու ժողովքը զանոնք քարերով պի- 47
տի քարկոծեն , և զանոնք իրենց
սուրերով պիտի կտրեն . անոնց
տղաքներն ու աղջիկները պիտի
մեռցընեն , ու անոնց տուները կրա-
կով պիտի այրեն : Ու ես կըկրէն 48
պղծագործութիւնը պիտի վերցը-
նեմ , որ ամէն կնիկներն խրա-
տուին ու ձեր պղծագործութեանը
պէս չընեն : Ու ձեր պղծագոր- 49
ծութիւնը ձեր վրայ պիտի դնեն ,
ու դուք ձեր կուռքերուն մեղքերը
պիտի կրէք . ու պիտի գիտնաք թէ
ես եմ Տէր Եհովան :

ԳԼ . ԻԴ

Ու իններորդ տարին տասներորդ 1
ամիսը՝ ամսուն տասներորդ օրը
Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
Որդի մարդոյ՝ դուն քեզի սա օրուան 2
անունը՝ բուն սա օրը գրէ՛ . Բա-
բելոնի թագաւորը բուն սա օրս
Երուսաղէմին մօտեցաւ : Ու ան 3
ապստամբներուն տանը առակ խօ-
սիս , ու անոնց ըսես , Տէր Եհովան
այսպէս կ՛ըսէ . Կաթսան դիր ,
դիր ու ջուր ալ ջուր
լեցուր : Անոր կտորները , ամէն 4
աղէկ կտորները , ազդրը և ուսը
անոր միջը ժողովէ . ու ընտիր
ոսկորներով լեցո՛ւր : Ոչխ- 5
արներուն ընտիրները առ , ու ոս-
կորներն ալ տակը դիզէ . զանիկայ
խիստ շատ եռացո՛ւր , այնպէս որ
ոսկորներն ալ եփին :
Անոր համար Տէր Եհովան այս- 6
պէս կ՛ըսէ . Ա՛յ արիւնահեղ քա-
ղաքին , ան կաթսային՝ որուն ժան-
գը իր մէջն է , ու ժանգը մէջէն
չելած չէ . զանիկայ իր մէջէն կը-
տորներովը հանէ . անոր վրայ վի-
ճակ չձգուի . Ա՛ւ- 7
րիւնը իր մէջն է . զանիկայ չոր
ապառաժի վրայ դրաւ , զանիկայ
գետնի վրայ չթափեց որ զանիկայ
հողով ծածկէ : Որ սրտմտութիւնս 8
հանելու՝ վրէժ առնելու համար ,
մոր արիւնը չոր ապառաժի
վրայ դրի որ չծածկուի : Անոր 9
համար Տէր Եհովան այսպէս կ՛ըսէ .
Ա՛յ արիւնահեղ քաղաքին , ես

ալ կրակին դէզը պիտի մեծցընեմ ։
10 Փայտերը շատցուր , կրակը բոլընկ-
ցուր որ միսը հալի , համեմներ ալ
11 դիր , ու ոսկորները այրին ։ Նա-
քը պարապ ըլլուան կայծերուն վրայ
դիր , որպէս զի պղինձը տաքնայ ու
այրի , ու մէջի պղծութիւնը հալի ,
12 ու ժանգը հատնի ։ Ընիկայ աշ-
խատութիւնով ձեռ յոգնեցուց , ու
անոր շատ ժանգը իրմէն չելաւ ,
13 անոր ժանգը կրակով չըլաւ ։ Ձու
անմաքրութեանդ մէջ պղծագոր-
ծութիւն կայ . որովհետև քեզ
մաքրելու աշխատեցայ , ու դուն
չմաքրուեցար , այսուհետև քու ան-
մաքրութենէդ պիտի չմաքրուիս ,
մինչև որ իմ բարկութիւնս քու
14 վրադ չհնչեցընեմ ։ Ես Տէրս խօ-
սեցայ . ի՛նչ խօսք պիտի գայ , ու
պահիլ պիտի կատարեմ , պիտի
չնեղիմ ու պիտի չխնայեմ և
պիտի չզղջամ . քու ճամբանե-
րուդ ու քու գործերուդ համե-
մատ պիտի դատուիս՝ կ՚ըսէ Տէր
Նհովան ։

15 Նաև Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
16 ըսելով , Որդի մարդոյ ահա ես
հարուածով մը քու աչքերուդ ցան-
կութիւնը քեզմէ պիտի առնեմ ,
ու դուն ջողբաս ու լայս և քու
17 արտերէդ արցունք չգայ ։ Լռու-
թեամբ լալով քու հնծութիւնդ ,
մեռելի սուգ մի՛ բռներ . քու ա-
պարօշդ գլխուդ փաթթէ . կօշիկ-
ներդ ոտքերդ հագիր , ու շրթունքդ
մի ծածկեր , և մարդոց հացը մի՛
ուտեր ։
18 Նաև առաւօտուն ժողովուրդին
խօսեցայ , ու իրիկունը կինիկս մե-
ռաւ ։ ու ես հետևեալ առաւօտուն
19 ինծի հրամայուածը ըրի ։ Նաև ժո-
ղովուրդը ինծի ըսաւ , Մեզի չի՞ս
պատմեր թէ սա քու ըրածներիդ
ի՞նչ պէտք նմանած մեզ ։
20 Ու ես անոնց ըսի , Տէրոջը խօս-
21 քը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Իսրայէլի
տանը ըսէ , Տէր Նհովան այսպէս
կ՚ըսէ . Ահա ես իմ սրբարանս՝ ձեր
զօրութեանը պարծանքը , ձեր ա-
չացը ցանկութիւնը , ու ձեր հո-
գւոյն խնայածը պիտի պղծեմ . և
ձեր թողուցած տղաքներնիդ ու աղ-
ջիկներնիդ սրով պիտի իյնան ։
22 Ու դուք իմ ըրածիս պէս պիտի
ընէք . չէր շրթունքնիդը պիտի ըծ-
ծածկէք , ու մարդոց հացը պիտի
23 չուտէք . Ու ձեր սպարօշներդ գը-
լուխներնիդ , և ձեր կօշիկները ոտ-
քերնիդ պիտի ըլլայ . պիտի չող-
բաք ու պիտի չլայք , հապա ձեր
անօրէնութիւններուն պիտի մաշիք ,
և իրարու հետ պիտի հնծէք ։
24 Ու Եզեկիէլ ձեզի նշան մըն է . դուք
անոր բոլոր ըրածին պէս պիտի ը-
նէք . ու երբոր ասիկայ ըլլայ , պի-
տի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը Նհո-
վան ։

25 Ու դուն՝ որդի մարդոյ՝ երբոր
ես անոնցմէ առնեմ անոնց զօրու-
թիւնը , անոնց պարծանայ ցնծու-
թիւնը , անոնց աչացը ցանկու-
թիւնը , ու անոնց հոգւոյն սիրած
26 տղաքները ու աղջիկները , Այն
օրը ապաստանը քեզի պիտի գայ ,
և քու ականջներուդ պիտի պատմէ ։
27 Այն օրը քու բերանդ պիտի բացուի
ապաստանածին , ու պիտի խօսիս ,
և այլ համր չըլլաս . ու դուն անոնց
նշան պիտի ըլլաս , ու պիտի գի-
տնան թէ ես եմ Տէրը ։

ԳԼ . ԼՆ

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝
երեսդ Երմոնի որդիներուն դար-
ձուր , ու անոնց վրայ մարգարէու-
3 թիւն ըրէ . Ու Երմոնի որդւոցը
ըսէ , Տէր Նհովային խօսքը մի՛կ
ըրէք . Տէր Նհովան այսպէս կ՚ըսէ .
Վասնզի դուն Այ՛ծ ըսին իմ
սրբարանիս վրայով , երբոր պըղ-
ծուեցաւ , ու Իսրայէլի երկրին վը-
րայով , երբոր աւերակ եղաւ , և
Յուդայի տանը վրայով , երբոր
գերութեան գնաց . Ընոր համար
4 ահա ես քեզ արևելքի բնակիչնե-
րուն ժառանգութիւն կու տամ .
ու քու մէջդ իրենց դէղերը պիտի
հաստատեն , ու քու մէջդ իրենց
վրաններըը պիտի դնեն . քու պը-
տուղներդ պիտի ուտեն , և քու
կաթդ պիտի խմեն ։ Ու Ռաբբան
5

ուղտերու վարպետ և Ումմեն որ- 6
դուց Էվիլ-Մերովդաքը պիտի
սպանեմ , ու պիտի դիտնաք
թէ ես եմ Տէրը : Ալ ան ալ Տէր
Աստուծոյ այսպէս կ'ըսէ . Ասո-
րեստանի ձագին զարկիը , ու ոտքը գե-
տինը զարկիը , ու Իսրայէլի երկրին
վրայ քու հոգւոյդ բոլոր արհամար- 7
հանքը ուրախացար , Ընոր համար
ահա ես իմ ձեռքս քու վրադ պիտի
երկընցընեմ , ու քեզ ազգերուն
յափշտակութիւն ըլլալու պիտի
տամ , և քեզ ժողովուրդներէն
պիտի կտրեմ , ու քեզ երկիրնե-
րուն մէջէն պիտի կորընցընեմ .
քեզ բնաջինջ պիտի ընեմ , ու
պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը :
Տէր Աստուած այսպէս կ'ըսէ . Ա- 8
սորեստանի Ասլար ու Աէիր ըսին ,
թէ Ահա Հուդայի տունը ամէն
ազգերուն պէս է . Ընոր համար 9
ահա ես Ասլարի սահմանը իր քա-
ղաքներէն՝ իր ծայրը եղող քաղաք-
ներէն , երկրին պարծանքը եղող
Ներթեսիմոթի , Ներէլմէնի ու Կա-
րիաթեմի կողմէն պիտի բանամ
Արևելքի բնակիչներուն , որ Ումմո- 10
նի որդւոցը վրայ գան . ու ան
Էվիլը անոնց ժառանգութիւն պիտի
տամ , որպէս զի Ումմոնի որդիքը
ազգերուն մէջ չիշուին : Ասլարի 11
մէջ ալ դատաստաններ պիտի գործ
պիտի դնեմ , ու պիտի գիտնան
թէ ես եմ Տէրը :
Տէր Աստուած այսպէս կ'ըսէ . 12
Արովհետև Ներոմ Հուդայի տանը
դէմ գնելով՝ վրէժ առաւ , և ան-
կէ վրէժ առնելով մեծ յանցանք
ըրաւ , Ընոր համար Տէր Աստուած 13
այսպէս կ'ըսէ . Ներոմի վրայ ան-
շուշտ ձեռքս պիտի երկընցընեմ ,
և մարդը ու անասունը անկէ պիտի
կտրեմ , և զանիկայ անապատ պի-
տի ընեմ Թեմանէն , ու մինչև
Դետան սրով պիտի իյնան : Ես 14
իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին ձեռ-
քովը՝ իմ վրէժխնդրութիւնս Ներո-
մի վրայ պիտի կատարեմ , ու ա-
նոնք իմ սրտմտութեանս ու բար-
կութեանս համեմատ պիտի ընեն
Ներոմի մէջ . և իմ վրէժխնդրու-
թիւնս պիտի գիտնան՝ կ'ըսէ Տէրը
Նհովան :
Տէր Նհովան այսպէս կ'ըսէ . 15
Արովհետև փղշտացիք վրէժխնդիր-
րութեամբ վարուեցան , ու հոգիի
արհամարհանօք վրէժ առին հին-
աւուրց ատելութեամբ աւերելով ,
Ընոր համար Տէր Նհովան այսպէս 16
կ'ըսէ . Ահա ես իմ ձեռքս փղշտա-
ցւոց վրայ պիտի երկընցընեմ , և
Քերեթհինները պիտի կտրեմ , ու
ծովեզերքը եղողներուն մնացորդը
բնաջինջ պիտի ընեմ . Ես անոնց 17
վրայ իմ սրտմտութեանս յանդիմա-
նութիւններովը մեծ վրէժխնդրու-
թիւններ պիտի կատարեմ . ու
երբոր իմ վրէժս անոնցմէ առնեմ ,
պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼ . Ի.Զ

Ա. եղաւ որ մեռնելուդ տա- 1
րին՝ ամսուն առաջին օրը Տէրոջը
խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Որդի 2
մարդոյ՝ որովհետև Տիւրոսը Երու-
սաղէմի վրայով ըսաւ , Աշ՛ը ժո-
ղովուրդոց դռնները կտրուեցաւ , անոր
ամէն բանը ինծի փոխադրուեցաւ ,
անոր աւերակաց դառնալովը ես պի-
տի լեցուիմ . Ընոր համար Տէր 3
Աստուած այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես
քեզի դէմ եմ՝ ով Տիւրոս , ու
քու վրադ շատ ազգեր պիտի յա-
րուցանեմ , ինչպէս որ ծովը իր ա-
լիքները կը յարուցանէ . Ես անոնք 4
Տիւրոսին պարիսպները պիտի աւե-
րեն , ու անոր աշտարակները պիտի
փլըցնեն . ու ես անոր հողը անկէ
պիտի աւլեմ , և զանիկայ չոր ա-
պառաժի պիտի դարձընեմ : Ան- 5
նիկայ ծովուն մէջը ուռկաններ փռե-
լու տեղ պիտի ըլլայ . Ես վասն զի
ես խօսեցայ՝ կ'ըսէ Տէր Աստուած ,
ու անիկայ ազգերուն աւար պիտի
ըլլայ . Ես անոր աղջիկները որ 6
դաշտի մէջ են , սրով պիտի սպան-
նուին , և գիտցէք պիտի գիտնան
թէ ես եմ Տէրը :
Վասն զի Տէր Աստուած այսպէս 7
կ'ըսէ . Ահա ես հիւսիսէն Տիւրոսի
վրայ պիտի բերեմ թագաւորաց
թագաւորը՝ Նաբուգոդո-

դռնոտը թաղաւորը ձիերով , կառքերով , ձիաւորներով , բազմութիւնով ու շատ ժողովուրդով :
8 Ինկայ քու աղջիկներդ դաշտի մէջ սրով պիտի մեռցընէ , և քեզի դէմ մարտկոց պիտի լինէ , ու քեզի դէմ հողաբլուր պիտի կանգնէ , ու քեզի դէմ վահան պիտի վերցընէ . 9 և քու պարիսպներուդ դէմ իր պատերազմական մեքենաները պիտի դնէ , ու իր տապարներովը քու աշտարակներդ պիտի փլցընէ : 10 Նոր ձիերուն բազմութիւնէն՝ անոնց փոշին քեզ պիտի ծածկէ . ձիաւորներուն ու անիւներուն և կառքերուն ձայնէն քու պարիսպներդ պիտի սասանին , երբոր ինքը քու դռներէդ մտնէ՝ պատիւթապ փլած քաղաքի մէջ մտնողներուն պէս : 11 Ու ամէն ղողներդ իր ձիերուն ամբակներովը պիտի կոխէ , քու ժողովուրդդ սրով պիտի սպաննէ , և քու ամուր բերդերդ գետնի հետ հաւասար պիտի ըլլայ : 12 Ու քու հարստութիւնդ պիտի թալլեն , ու ապրանքներդ աւար պիտի առնեն , և քու պարիսպներդ պիտի փլցընեն , ու դեղեցիկ տուներդ պիտի քակեն , և քու քարերդ , փայտերդ ու հողդ ջուրերուն մէջը պիտի ձգեն : 13 Ու քու երգերուդ աղաղակը պիտի դադրեցընեմ . ու քու քնարներուդ ձայնը ալ պիտի չլսուի : 14 Ու քեզ չոր ապառաժ պիտի դարձընեմ . ուռկաններ փռելու տեղ պիտի ըլլաս , ու ալ պիտի չշինուիս . վասն զի ես Տէրս խօսեցայ՝ կ'ըսէ Տէր Նհովան :

15 Տէր Նհովան այսպէս կ'ըսէ Տիւրոսին . Միթէ քու կործանմանդ ձայնէն կղզիները պիտի չսասանին՞ , երբոր քու մէջդ կոտրած ըլլալով՝ վիրաւորները հեծծեն : 16 Ես առնեք ծովուն բոլոր իշխաններըը իրենց աթոռներուն վրայէն պիտի իջնեն , և իրենց պատմուճաններըը պիտի հանեն , ու իրենց նկարազարդ հագուստները պիտի մերկանան , սոսկում պիտի հագնին , գետնի վրայ պիտի նստին , և ամէն վայրկեան պիտի սարսափին , ու քու վրայովդ պիտի ապշին . 17 և քու վրայովդ ողբ ընելով՝ քեզի պիտի ըսեն .

Ո՜նչպէս կործանեցար՝ ծով բնակ անուանի քաղաք , որ ծովուն մէջը զօրաւոր էիր դուն ու քու բնակիչներդ՝ որ ահարկու էիք ծովեցիներուն բոլոր բնակիչներուն :

18 Հիմա քու կործանմանդ օրը կղզիները պիտի դողան , ու ծովու մէջ եղող կղզիները քու բնաջինջ ըլլալուդ վրայով պիտի ապշին :

19 Վասնզի Տէր Նհովան այսպէս կ'ըսէ . Երբոր քեզ աւերակ քաղաք մը ընեմ՝ անբնակ քաղաքներուն պէս՝ որոնք բնակիչ չունին , և քու վրադ անդունդը հանեմ , ու շատ ջուրերը քեզ ծածկեն , 20 և քեզ գուրգուրը իջնողներուն հետ հին ժողովուրդին իջեցընեմ , ու քեզ գուրգուրը իջնողներուն հետ գետնին տակները յաւիտենական աւերակներուն մէջը նստեցընեմ , այնպէս որ դէմդ ալ չբնակուիս . ան ատենը ես կենդանեաց երկրին մէջ փառք պիտի դնեմ : 21 Վնաս պիտի տամ , ու պիտի չգտնուիս . ալ յաւիտեան պիտի չգտնուիս , կ'ըսէ Տէր Նհովան :

ԻԸ - ԻԼ

Պարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , 2 Դուն՝ որդի մարդոյ՝ Տիւրոսի վրայ ձայն ըրէ : 3 Ու Տիւրոսին ըսէ , Ով ծովուն մուտքերը բնակող , շատ կղզիներու մէջ ժողովուրդներուն հետ վաճառականութիւն ընող , Տէր Նհովան այսպէս կ'ըսէ . Ով Տիւրոս՝ դուն ըսիր թէ Ես գեղեցկութեան մէջ կատարեալ եմ : 4 Ու սահմաններդ ծովուն մէջտեղն են . քեզ շինողներդ քու գեղեցկութիւնդ կատարեալ ըրին :

5 Սընտր քու ամէն նաւ-նաւ տախտակներդ Սանիրի մայրէն շինեցին . Լիբանանէն եղեւիններ առին , որ քեզի կայմեր շինեն : 6 Ու Բասանի կաղնիներէն շինեցին , քու

նատարաններդ Աիտացւոց կղզիներն էին եւ ոսկեայ չինեցին փղոսկրեայ պոպոջ : Ինչ բայց ա- 7
ռագաստդ Նէիլտոսի նկարագործ բնիկն էր . քանզի Նէղեայի կղզիներուն կապուտակ ու ծիրանագոյն էպոպան էր : Աիդոնի ու 8
Նրուազի բնակիչներդ քու թիակաւարներդ էին . քու մէջդ եղող իմաստուններդ՝ ով Տիւրոս , անոնք քեզ նաւավարներդ էին : քու նաւավարդ 9
Գեբալ ծերերը ու անոր իմաստունները քու մէջդ էին , քու ծածկուած նորոգելու համար . ծովուն բոլոր նաւերը ու անոնց նաւաստիները քու առուտուրդ ընելու 10
համար քու մէջդ էին : Ինչ զօրքերուդ մէջ պատերազմական մարդիկներդ Պարսիք , Ղուդացիք ու Փուդացիք էին . քու մէջդ վահան ու սաղաւարտ կախողը անոնք էին , ա՛ անոնք քեզ փառաւորեցին : 11
Նրուազացիք քու պարիսպներուդ շուրջանակի քու պարիսպներուդ վրայ , ու Գամադացիք քու աշտարակներուդ մէջն էին . անոնք իրենց վահանները շուրջանակի քու պարիսպներուդ վրայ կը կախէին , անոնք քու դեղեցկութիւնդ կատարեալ ըրին : 12
Ամէն փեռոյ ապրանքը շատ ըլլալուն համար Գաբաթիի բնակիչները քու վաճառականներդ էին . անոնք քու վաճառանոցներուդ մէջ արծաթի , երկաթի , անագի ու կապարի առուտուր կ'ընէին : 13
Գաւան , Գոդէլ ու Մոսոք քու վաճառականներդ էին . անոնք քեզի հետ մարդոց հոգիներու ու պղնձէ ամաններու առուտուր կ'ընէին : 14
Գորգոմայի տունէն քու վաճառանոցներդ կը բերէին ձիեր ու ձիաւորներ եւ ջորիներ : Ռոդանի որդիքը քու վաճառականներդ էին . շատ կղզիներու վաճառականութիւնը քու ձեռքդ էր . անոնք քեզի հետ փղոսկրի ժանիքներով ու սպնիազով փոխանակութիւն կ'ընէին : 15
Դեդան քու վաճառականներդ էին . շատ կղզիներու վաճառականութիւնը քու ձեռքդ էր . անոնք քեզի հետ ձիաւարտիներով , թամբերով ու կարմիր գործուածքով փոխանակութիւն կ'ընէին : 16
Ասորիք քու վաճառականներդ էին . քու ձեռագործներուդ շատութեանը համար անոնք քու ապրանքներդ՝ մանրագործ կերպասի , բեհեզի , բուսաներու ու կարմիր յակինթի առուտուր կ'ընէին : Յուդա ու Իսրայէլի երկիրը քու վաճառականներդ էին . անոնք քեզի հետ Մինիթի ցորեան , բլղէնի , մեղրի , եղի ու բալասանի առուտուր կ'ընէին : Ձեռագործ- 18
ներուդ շատութենէն՝ ամէն տեսակ ապրանք շատ ըլլալուն համար՝ Դամասկոս քու վաճառականդ էր՝ Խելբոնի գինիով ու ճերմակ բուրդով : Վէդան ու Յաւան քու 19
վաճառանոցներդ մանած կը բերէին . քու վաճառներուդ մէջը բանուած երկաթ , կասիա ու խունկ կեղէգն կար : Ասքերու համար 20
պատուական ձիեր բերող վաճառական Դեդան էր : Նրաբացիք , 21
ու Կեդարի բոլոր իշխանները քու պատրաստ վաճառականներդ էին . անոնք քեզի հետ գառնուկներու , խոյերու ու նոխազներու առուտուր կ'ընէին : Սաբայի ու Ռեգմայի 22
վաճառականները քու վաճառականներդ էին . անոնք քու վաճառանոցներդ մէջ ամէն տեսակ ընտիր խունկերու , և ամէն տեսակ պատուական քարերու ու ոսկիի առուտուր կ'ընէին : Խառան , Գանէ ու Եդեմ , Սաբայի վաճառականները , Նորեսան՝ Գաղմադ քու վաճառականներդ էին : Ասոնք քու վաճառանոցներուդ մէջ 23
քեզի հետ շքեղ հանդերձներով , կապուտակ ու նկարագործ վերարկուներով , ու երփնագեղ գեղասներով եւ չուաններով կապուած՝ եղևնափայտէ սնտուկներու առուտուր կ'ընէին : Ծովա- 24
խի նաւերը քու առուտուրիդ համար կը պտըտէին . ու դուն լեցուեցար , ու խիստ փառաւոր եղար ծովուն մէջտեղը : 25
Քու թիակաւարներդ քեզ շատ ջուրերու բերին . արեւելեան հովը քեզ ծովուն մէջտեղը կոտրեց : Քու 26
ապրանքներդ ու վաճառանոցներդ՝ առուտուրդ , քու նաւաստիներդ ու նաւավարներդ , քու նաւերդ նո- 27

բոզողները ու քեզի հետ առուծուր
ընողները , և քու միջդ եղող բոլոր
պատերազմական մարդիկները , ու
քու միջդ եղող բոլոր բազմու-
թիւնդ քու կործանմանդ օրը ծո-
28 վուն միջտեղը պիտի իյնան : Քու
նաւավարներուդ աղաղակին ձայնէն
արուարձանները պիտի սարսին :
29 Եւ ամէն թի քաշող նաւապետնե-
րը , ամէն ծովու նաւավարները
իրենց նաւերէն պիտի իջնեն , ու
30 ցամաքը պիտի կայնին . Եւ իրենց
ձայնը քու վրայդի լսել պիտի
տան , ու դառնապէս պիտի աղա-
ղակեն , և իրենց դլուխներուն վրայ
հող պիտի դնեն , ու մոխիրի միջ
31 պիտի թաւալին . Ու քեզի համար
մազերնին պիտի փետեն , և քուրձ
պիտի հագնին . ու քեզի համար
սրտի ցաւով ու դառն ողբով պիտի
32 լան : Եւ իրենց սուգին միջը քե-
զի համար ողբալու յոյն պիտի վեր-
ցնեն , ու քու վրադ ողբան ըսե-
լով , Ո՞նչ Տիւրոսի
նման , որ ծովուն միջը բնակիչնե-
33 ղաւ : Երբ որ քու վաճառներդ
ծովէն կ'ելլէր , շատ ազգեր կը կըշ-
տացընէիր , շատ ապրանքներովդ ու
առուտուրներովդ երկրի թագաւոր-
34 ները կը հարստացընէիր : Ջու-
րերուն խորութեանը միջ ծովերէն
կոտրուած առնդ՝ քու վաճառա-
կանութիւնդ ու բոլոր բազմու-
35 թիւնդ քու միջդ մնան : Աղգի-
ներուն բոլոր բնակիչները քու վը-
րայդի ապշեցան . ու անոնց թա-
գաւորները խիստ զարհուրեցան .
36 Երեսնին դեղնեցան : Ազ-
գերուն միջ վաճառականները քու
վրադ սուլեցին . դուն սոսկումի
պատճառ եղար և յաւիտեան
ոչնչացար :

ԿԱ. ԻԸ

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
2 լով . Որդի մարդոյ՝ Տիւրոսի
իշխանին ըսէ թէ Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ . Որովհետև քու սիրտդ
հպարտացաւ . ու ըսիր թէ Ես
աստուած մըն եմ , ես ծովուն միջ-
տեղը Աստուծոյ աթոռը կը նստիմ .
սակայն դուն մարդ ես ու չէ թէ
Աստուած , թէև քու սիրտդ Աս-
տուծոյ սրտին տեղը դրիր . Ահա 3
դուն Դանիէլէն իմաստուն ես ,
բնաւ մէկ գաղտնիք մը քեզմէ չպա-
հուեցաւ . Քու իմաստութեամդ 4
ու հանճարովդ քեզի հարստութիւն
ստացար , և դանձերուդ միջը ոսկի
ու արծաթ ժողվեցիր : Շատ ի- 5
մաստութեամդ ու վաճառակա-
նութեամդ քու հարստութիւնդ
շատցուցիր , և քու հարստու-
թեանդ պատճառովը սիրտդ հպար-
տացաւ :

Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս 6
կ'ըսէ . Որովհետև դուն քու սիրտդ
Աստուծոյ սրտին տեղը դրիր , Ա- 7
հա դուն Դանիէլէն իմաստուն ես ,
բնաւ մէկ գաղտնիք մը քեզմէ չպա-
հուեցաւ . Քու իմաստութեամդ 4
ու հանճարովդ քեզի հարստութիւն
ստացար , և դանձերուդ միջը ոսկի
ու արծաթ ժողվեցիր : Շատ ի- 5
մաստութեամդ ու վաճառակա-
նութեամդ քու հարստութիւնդ
շատցուցիր , և քու հարստու-
թեանդ պատճառովը սիրտդ հպար-
տացաւ :

Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս 6
կ'ըսէ . Որովհետև դուն քու սիրտդ
Աստուծոյ սրտին տեղը դրիր , Ա- 7
հա ես քու վրադ օտարա-
ներ՝ ազգաց բռնաւորները պիտի
բերեմ . և անոնք քու իմաստու-
թեանդ գեղեցկութեանը վրայ սու-
բերնին պիտի քաշեն , ու քու վա-
յելչութեանդ պիտի ապականեն .
Քեզ գուբը պիտի իջեցընեն . ու 8
ծովուն միջտեղը վիրաւորներուն մա-
հուամբը պիտի մեռնիս : Մի թէ 9
քեզ սպաննողներուն առջևը պիտի
կրնաս ըսել թէ Ես Աստուած
եմ . դուն քեզ մեռցընողներուն
ձեռացը մէջ մարդ պիտի ըլլաս ու
չէ թէ Աստուած : Օտարազ ձեռ- 10
քովը՝ անթլփատներուն մահուամ-
բը պիտի մեռնիս , քանզի ես խո-
սեցայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան :

Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 11
ըսելով , Որդի մարդոյ՝ Տիւրոսի 12
թագաւորին վրայով ծղբ ըսէ , ու
անոր ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս
կ'ըսէ . Դուն որ կատարելութեան
կնիքն ես , իմաստութեամբ լե-
ցուած , ու գեղեցկութեան մէջ
կատարեալ ես , Դուն Աստուծոյ 13
դրախտին Եդեմի մէջ էիր , քու
ծածկոյդ ամէն պատուական քարերն
էին , սարդիոն , տոպազիոն ու ան-
դամանդ , ոսկեքար , եղինդեպար և
յասպիս , շափիւղայ , կարկեհան և
զմրուխտ ու ոսկի . քու թմբուկ-
ներուդ ու սրինգներուդ գործը քու
ստեղծուած օրդ քեզի պատրաս-
տուեցաւ : Դուն տարածուած ո- 14

ծաձկող քերովբէ մըն էր , ու ես քեզ դրի . և դուն Ղասուծոյ սուրբ լեռանը վրայ էիր , դուն հրեղէն քարերուն մէջ սեղուանքը կը շրջէիր : Դուն քու ճամբաներուդ մէջ կատարեալ էիր , քու ստեղծուած օրէդ մինչև ան օրը որ քու վրադ անօրինութիւն գտնուեցաւ : Վասն առուտուրիդ շատութեանը համար քու մէջդ զրկանքով լեցուեցին , ու մեղք գործեցիր . ես ալ քեզ Ղասուծոյ լեռնէն իրրև պիղծ վար նետեցի , և քեզ՝ ով ծաձկող քերովբէ , հրեղէն քարերուն մէջէն բնաջինջ ըրի : Քու գեղեցկութեանդ համար սիրտդ հպարտացաւ , քու վայելչութեանդ պատճառաւ քու իմաստութիւնդ աւրեցիր . ես ալ քեզ դետինը նետեցի , քեզ թագաւորներուն առջևը դրի առաստան ըլլալու համար : Քու խարդախ վաճառականութեամբդ ըրած շատ անօրինութիւններովդ քու սրբութիւններդ պղծեցիր . ես ալ քու մէջդ կրակ հանեցի , անիկայ քեզ կլափաւ , ու ամէն քեզ տեսնողներուն աչքին առջևը քեզ դետնի վրայ մոխիր ըրի : Ազգերուն մէջ ամէն քեզ ճանչցողները քու վրայովդ ապշեցան . դուն սոսկումի պատճառ եղար , ու յաւիտեան ոչնչացար :

Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ երեսդ Սիդոնին դարձուր , ու անոր վրայով մարգարէութիւն ըրէ , Ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ընդդիմացիր ես քեզի Սիդոն , և քու մէջդ պիտի փառաւորուիմ . ու երբոր անոր մէջը դատաստաններ ընեմ , ու անոր մէջը սուրբ սեպուիմ , պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը : Զի անոր մէջը ժանտախտ , ու անոր փողոցներուն մէջը արիւն պիտի խրկեմ . և շուրջանակի անոր վրայ եղող սրովը անոր մէջը վիրաւորներ պիտի իյնան . ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը : Եւ Իսրայէլի տանը մէյմըն ալ խայթող տատասկ ու ցաւցընող փուշ պիտի չըլլայ՝ իրենց բոլորտիքը եղող զրկանք ամէն նախատողներէն . ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէր Եհովան :

Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Երբոր Իսրայէլի տունը ժողվեմ ան ժողովուրդներէն՝ որոնց մէջը որ ցրուած են , ան առներս անոնց մէջը ազգաց աչքերուն առջևը սուրբ պիտի սեպուիմ . ու անոնք պիտի բնակին իրենց երկրին մէջ , որն որ ես իմ Յակոբ ծառայիս տուի : Ու անոր մէջը ապահովութեամբ պիտի բնակին , ու տուներ պիտի շինեն և այգիներ պիտի տնկեն . ու երբոր դատաստաններ ի գործ դնեմ ամէն անոնց բոլորտիքը եղողներուն վրայ՝ որ զանոնք նախատեցին , անոնք ապահովութեամբ պիտի բնակին , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ իրենց Տէր Ղասուածը :

ԳԼ . Ի՛Զ

Տասներորդ տարին՝ տասներորդ ամսուն երկուտասաներորդ օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ երեսդ Եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին դարձուր , ու անոր դէմ ու բոլոր Եգիպտոսին դէմ մարգարէութիւն ըրէ , խօսէ ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ընդդիմացիր եմ՝ ով Եգիպտոսի փարաւոն թագաւոր՝ քու գետերուդ մէջը պառկող մեծ վիշապ , որ կ'ըսես թէ Նեղոս իմն է , ու ջանիւ ես ինծի համար շինեցի : Սայց ես քու կռակներուդ կարթեր պիտի անցընեմ , և քու գետերուդ ձուկերը քու թեւերուդ պիտի փակցընեմ , ու քեզ գետերուդ մէջէն պիտի հանեմ , ու գետերուդ բոլոր ձուկերը քու թեւերուդ պիտի փակչին : Ու քեզ ու գետերուդ բոլոր ձուկերը անապատը պիտի նետեմ . դուն դաշտի երեսին վրայ պիտի իյնաս , ու պիտի չժողվուիս և չամփոփուիս . քեզ երկրի գազաններուն ու երկինքի թռչուններուն կերակուր տուի : Ու Եգիպտոսի բոլոր բնակիչները պիտի գիտնան թէ ես

եմ Տէրը ։ վասն զի Իսրայէլի տա-
7 նը եղէգ չուպ եղան ։ Երբոր ա-
նոնք քեզ ձեռքով բռնեցին , դուն
կոտրեցար ու անոնց բոլոր բա-
զուկը ձեղքեցիր . ու երբոր քեզի
կոթընեցան , փշրուեցար ու ա-
նոնց բոլոր մէջքը դողացուցիր ։
8 Ուստի Տէր Եհովան այս-
պէս կ՚ըսէ . Ես ահա քու վրադ սուր
պիտի բերեմ , և մարդը ու անա-
9 ունը քեզմէ պիտի կոտրեմ ։ Ու
Եգիպտոսի երկիրը աւերակ ու ա-
նապատ պիտի ըլլայ . ու պիտի
գիտնան թէ ես եմ Տէրը . որով-
հետև անիկայ ըսաւ , Գետը իմն
10 է , ու ես շինեցի ։ Ուստի
համար ահա ես քեզի և քու գետե-
րուդ դէմ եմ , ու Եգիպտոսի եր-
կիրը Մագդոլէն մինչև Սուէնէ ,
ու մինչև Եթիովպացւոց սահմանը
աւերակ — անշէն անապատ պիտի
11 ընեմ . Անկէ մարդու ոտք պիտի
չանցնի , ոչ ալ անասունի ոտք
անկէ պիտի անցնի . և քառասուն
12 տարի անբնակ պիտի մնայ ։ Ու
Եգիպտոսի երկիրը՝ ամայացած եր-
կիրներու մէջ ամայի պիտի ընեմ ,
և անոր քաղաքները աւերուած քա-
ղաքներու մէջ քառասուն տարի ա-
մայի պիտի մնան , ու Եգիպտացի-
ները ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ ,
ու զանոնք երկիրներուն մէջ ցիրու-
ցան պիտի ընեմ ։
13 Սակայն Տէր Եհովան այսպէս
կ՚ըսէ . Քառասուն տարին լրոր
Եգիպտացիները պիտի ժողվեմ ան
ազգերէն՝ որոնց մէջը որ ցրուեցան .
14 Ու Եգիպտացւոց գերութիւնը նո
պիտի դարձընեմ , և զանոնք Պա-
թուրեսի երկիրը՝ իրենց հայրենի
երկիրը պիտի դարձընեմ , ու հոն
ցած թագաւորութիւն մը պիտի
15 ըլլան ։ Թագաւորութիւններուն
խիստ ցածը պիտի ըլլայ , ու ժիմին
ալ ազգերուն վրայ պիտի չբարձ-
րանայ . վասն զի զանոնք պիտի
պզտիկցընեմ , որ ազգերուն վրայ
16 չտիրեն ։ Ու անոնք ժիմին ալ
Իսրայէլ տանը ապաւինութիւն
պիտի չըլլան , որ իրենց հետևէն ե-
թաքնուն անօրէնութիւնը յիշուի .
ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէր
Եհովան ։

17 Ու եղաւ որ քսանուեօթներորդ
տարին՝ առաջին ամսուն առաջին
օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե-
18 լով , Որդի մարդոյ՝ Նաբուգոդոնոսոր
Բաբելոնի թագաւորը՝ իր
զօրքը մեծ ծառայութեան դործա-
ծեց Տիւրոսի դէմ . ամէն գլուխ
կնոտացաւ ու ամէն ուսին մորթը
եղաւ . սակայն իրեն ու իր զօրքին
մէկ հատուցում մը չեղաւ Տիւրո-
սէն՝ ան ծառայութեանը համար որ
անոր դէմ գործեց ։ Ուստի համար
19 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ես
ահա Եգիպտոսի երկիրը Նաբուգոդոնոսոր Բաբելոնի
թագաւորին պի-
տի տամ . ու անոր բազմութիւնը
պիտի առնէ , և անոր կողոպուտը
պիտի կողոպտէ , ու անոր աւարը
պիտի յափշտակէ , և ասիկա անոր
զօրքին վարձք մը պիտի ըլլայ ։
20 Ան ըրած գործքին համար Եգիպ-
տոսի երկիրը անոր տուի . վասն զի
ինծի համար աշխատեցան՝ կ՚ըսէ
Տէր Եհովան ։ Ուր օրը Իսրայէլի
21 տանը եղջիւրը պիտի բուսցընեմ ,
ու անոնց մէջը քեզի բերան բացու-
թիւն պիտի տամ . ու պիտի գիտ-
նան թէ ես եմ Տէրը ։

Գ Լ . Լ

Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե- 1
ղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ 2
մարգարէութիւն ըրէ , ու ըսէ ։
Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ողբա-
ցէք , ո՛ւ ըսէ ։ Աւաղ , ցաւէ
օր . Վասն զի օրը մօտ է , Տէրոջը 3
օրը մօտ է , անիկայ ամպոտ օր է .
ազգերուն ժամանակը պիտի ըլլայ ։
Ու Եգիպտոսի վրայ սուր պիտի 4
գայ , ու Եթիովպիայի մէջ սաստիկ
խռովութիւն պիտի ըլլայ , երբոր
Եգիպտոսին մէջը վիրաւորներ կը-
նան . և անոր բազմութիւնը պիտի
առնեն , ու անոր հիմերը պիտի
կործանին ։ Եթիովպացիք , Փու- 5
դացիք , և Լուդացիք , ու բոլոր
խառնիճաղանճ ժողովուրդը , և
Քուբացիք , և ուխտի երկրին որ-
դիքը անոնց հետ միևնոյն սրով

պիտի էյնան : Տէրը այսպէս կ'ը-
6 սէ . Եդիպտոսի օդնականներն ալ
պիտի էյնան , ու անոր զօրութեանը
հպարտութիւնը պիտի խոնարհի .
Մագդոլէն մինչև Սուէնէ սրով
պիտի էյնան անոր մէջ՝ կ'ըսէ Տէր
7 Եհովան . Ու ամայացած երկիրնե-
րու մէջ ամայի պիտի ըլլան , և ա-
նոր քաղաքները կործանուած քա-
8 ղաքներու մէջ պիտի ըլլան : Ու
երբոր Եդիպտոսի մէջ կրակ ձգեմ ,
ու անոր բոլոր օդնականները կոտ-
րին , պիտի դիտնան թէ ես եմ
9 Տէրը : Ան օրը իմ առջևէս նաւե-
րով դեսպաններ պիտի ելլեն , որ
ապահովութեան մէջ եղող Եթէով-
պացիները վախցընեն , և անոնց
վրայ սաստիկ խռովութիւն պիտի
ըլլայ Եդիպտոսի օրուանը պէս .
վասն զի ահա կու գայ :
10 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ե-
գիպտոսի բազմութիւնն ալ Նա-
բուքոնոսոր Բաբելացիի ձեռքով
11 պիտի դադրեցնեմ : Ինքն ու անոր հետ իր
ժողովուրդը ազգերուն բռնաւորնե-
րը երկիրը աւերելու պիտի բերուին .
անոնք իրենց սուրերը Եգիպտոսի
վրայ պիտի քաշեն , ու երկիրը ը-
պանդուածներով պիտի լեցընեն :
12 Ու ես գետերը պիտի չորցընեմ ,
ու երկիրը չարերուն ձեռքը պիտի
մատնեմ . ու երկիրը և բոլոր ա-
նոր մէջը եղածը օտարներուն ձեռ-
քովը պիտի կործանցընեմ . ես Տէրս
խոսեցայ :
13 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .
Սուտքերն ալ բնաջինջ պիտի ը-
նեմ , ու Ոմեմփիսէն չաստուածնե-
րը պիտի ոչնչացընեմ , ու մէյմըն-
ալ Եգիպտոսի երկրէն իշխան պիտի
չըլլայ . ու Եգիպտոսի երկրին մէջը
14 վախ պիտի դնեմ : Ու Պաթու-
րէսը աւերակ պիտի ընեմ , ու Տա-
փանէսը կրակի պիտի տամ , ու
Նոմի մէջ դատաստաններ պիտի գործ
15 պիտի դնեմ : Ու Եգիպտոսին ամ-
րութիւնը եղող Սինի վրայ իմ
սրտմտութիւնս պիտի թափեմ , ու
Նոմին բազմութիւնը պիտի կոտ-
16 րեմ : Ու Եգիպտոսի մէջ կրակ

պիտի ձգեմ . Սին սաստիկ պիտի
տագնապի , ու Նոմի պատուիրը ը-
նդհարուածներ պիտի ըլլայ , և
Ոմեմփիսին յօրինքով միշտ թշնա-
միներ պիտի ունենայ : Աւնի և 17
Պուբաստին կոտրիճները սրով
պիտի իյնան . ու անոնց քաղաքնե-
րը գերութեան պիտի երթան : Նաև 18
Տափնեսի մէջ յօրինքը խաւար պի-
տի ըլլայ , երբոր հոն Եգիպտոսի
լուծերը կոտրեմ . ու հոն անոր
զօրութեանը հպարտութիւնը պիտի
դադրեցնեմ . զանիկայ ամպ պիտի
ծածկէ , և անոր աղջիկները գերու-
թեան պիտի երթան : Այսպէս 19
Եգիպտոսի մէջ դատաստաններ պի-
տի գործ պիտի դնեմ . ու պիտի դի-
տնան թէ ես եմ Տէրը :

Ու եղաւ որ մեսսորովրդ տա- 20
րին՝ առաջին ամսուն եօթնին
Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
Որդի մարդոյ՝ Եգիպտոսի փարաւոն 21
Թագաւորին բազուկը կոտրեցի . և
ահա անիկայ պիտի չխածխուի ,
ոչ ալ անոր վրայ դեղը ու կապը
դնելով՝ զանիկայ պիտի պատնի ,
որ զօրանայ սուր բռնելու : Վնոր 22
համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .
Ահա ես Եգիպտոսի փարաւոն Թա-
գաւորին դէմ եմ , ու անոր բա-
զուկները պիտի կոտրեմ , թէ զօ-
րաւորը և թէ կոտրածը . և սու-
րը անոր ձեռքէն վար ձգել պիտի
տամ : Ու Եգիպտացիները ապ- 23
գերութեան մէջ պիտի ցրուեմ , և զա-
նոնք երկիրներուն մէջ ցիրուցան
պիտի ընեմ : Ու Բաբելոնի Թա- 24
գաւորին բազուկները պիտի զօրա-
ցընեմ , և իմ սուրս անոր ձեռքը
պիտի տամ . իսկ փարաւոնին բա-
զուկները պիտի կոտրեմ , ու անի-
կայ անոր առջևը՝ ի մահ վիրաւո-
րուածին հեծութեամբը պիտի հե-
ծէ : Այսպէս Բաբելոնի Թագա- 25
ւորին բազուկները պիտի զօրացը-
նեմ , ու փարաւոնին բազուկները
պիտի իյնան . ու երբոր իմ սուրս
Բաբելոնի Թագաւորին ձեռքը
տամ , և ան ալ զանիկայ Եգիպ-
տոսի երկրին վրայ երկընցընէ , պի-
տի գիտնան թէ ես եմ Տէրը : Ու 26

Նգիպտացիները ազգերուն մէջ՝ պիտի ցրուեմ, և զանոնք երկիրներուն մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ. ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Ու եղաւ որ վեհասանեքորդ տարին երրորդ ամսուն առաջին օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, 2 Որդի մարդոյ՝ Նգիպտոսի փարաւոն Թագաւորին ու անոր բազմութեանը ըսէ, Ումն քու մեծութեանդ որո՞ւ կը նմանիս։ 3 Ահա Ասորեստանցին Լիբանանի մէջ եղող եղեւնի մը պէս էր, անոր ոստերը գեղեցիկ, ու տերեւախիտ շառաւիղները հովանաւոր էին, ու հասակը բարձր էր, և անոր գլուխը խիտ ճիւղերու մէջ էր։ 4 Ջուրերը զանիկայ մեծցուցին, անդունդները զանիկայ բարձրացուցին, իրենց գետերը անոր արնակուաց տեղին բոլորտիքը կը պտրտէին, ու իրենց վտակները դաշտին 5 բոլոր ծառերուն կը խրկէին։ Ուստի պատճառով անոր հասակը դաշտին բոլոր ծառերէն բարձր եղաւ. ու տարածութիւնովը՝ ջուրերուն շատութենէն անոր ոստերը շատցան, և 6 շառաւիղները երկրընցան։ Ինոր ոստերուն վրայ երկինքի բոլոր թռչունները բոյն կը շինէին, ու շառաւիղներուն տակը դաշտի բոլոր գազանները կը ծնանէին, և անոր հովանիին տակը բոլոր մեծ ազգերը 7 կը բնակէին։ Ու իր մեծութեանը, ու իր ոստերուն երկայնութեանը գեղեցիկ էր, վասն զի անոր արմատը շատ ջուրերու քով 8 էր։ Աստուծոյ դրախտին եղեւինները զանիկայ չէին ծածկեր. մայր ծառերը անոր ոստերուն չէին նմաներ, ու սօսիները անոր շառաւիղներուն պէս չէին. Աստուծոյ դրախտին մէջ բնաւ մէկ ծառ մը գեղեցկութեան կողմանէ անոր նման 9 չէր։ Զանիկայ իր ոստերուն շատութիւնովը գեղեցիկ շիներ էի, ու Աստուծոյ դրախտին մէջ եղող Եդեմի բոլոր ծառերը անոր կը նախանձէին։

Ուստի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև հասակով բարձրացար, ու գլուխը խիտ ճիւղերուն մէջը վերցուց, և իր սիրտը իր բարձրութեամբը հպարտացար, 10 Նա ալ զանիկայ ազգերուն զօրաւորին ձեռքը տուի, որ անշուշտ անոր հոգուցում պիտի ընէ. զանիկայ իր չարութեանը համար քշեցի։ Ու 12 օտարները՝ ազգերուն բռնաւորները զանիկայ կտրեցին և զանիկայ թողուցին. անոր ոստերը լեռներուն վրայ ու ամէն հովիտներուն մէջ իջան, և անոր շառաւիղները երկրին ամէն ձորերուն մէջ կոտրեցան, ու երկրին ամէն ժողովուրդները անոր հովանիէն իջան ու զանիկայ թողուցին։ Ինոր բնակած ոսպերուն 13 վրայ երկինքի բոլոր թռչունները պիտի բնակին, և անոր շառաւիղներուն վրայ դաշտի բոլոր գազանները պիտի ըլլան։ Որպէս զի ջրատուն ծառերը՝ բնաւ իրենց հասակին վրայ չհպարտանան, և իրենց գլուխը խիտ ճիւղերուն մէջը չդնեն, ու բոլոր ջրով ոռոգուածները անոնց հպարտութեանը համար անոնց չբարձրին. վասն զի ամէնը գետնի տակերը մնահուան ձեռքը տրուած են գուրբ իջնող մարդոց որդիներուն մէջ։ Տէր 15 Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Գերեզմանը իջած օրը սուգ բռնել տուի. անոր համար անդունդը ծածկեցի ու անոր գետերը արգիլեցի, և շատ ջուրեր արգիլուեցան. ու անոր համար Լիբանանին սուգ հագցուցի, և անոր համար դաշտի բոլոր ծառերը թառամեցան։ Երբոր զա- 16 նիկայ գուրբ իջնողներուն հետ գերեզմանը իջեցուցի, անոր կործանմանը ձայնէն ազգերը դողացուցի. ու Եդեմին բոլոր ծառերը՝ Լիբանանին ընտիր ու գեղեցիկ ծառերը՝ ամէն ջրով ոռոգուածները գետնին տակերը միխիթարուեցան։ Ինոնք 17 ալ անոր հետ՝ սրով սպանուածներուն քով գերեզմանը իջան, ու նաև անոր բազուկը էրընէրը, որ անոր հովանիին տակը ազգերուն մէջ կը նստէին։

18 Ոտն առանկ փառքով ու մեծութեամբ որթ կը նմանիս Եդեմի ծառերուն մէջը . դուն Եդեմի ծառերուն հետ դեռնիր տակը պիտի նետուիս , ո՛ր սրով սպանուածներուն հետ անթլփատներուն մէջը պիտի պառկիս : Փարաւոն , ու անոր բոլոր բազմութիւնը այսպէս պիտի ըլլայ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

ԳԼ . Լ՚Ը

1 Ու եղաւ որ երկուտասաներորդ տարին՝ երկուտասաներորդ ամիսը՝ ամսուն առաջին օրը Տէրոջը խօսքը
2 ինծի եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին վրայ ծղը ըրէ , ու անոր ըսէ , Ոտն ազգաց մէջ առյդ առիւծի կը նմանիս , և ծովերու մէջ վիշապի պէս ես . դուն գետերուդ վրայ կը յարձակիս , ու ոտքերովդ ջուրերը կը խառնես , և անոնց գետերը կը
3 պղտորես : Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ես շատ ազգերու ժողովուրդով իմ ցանցս քու վրադ պիտի տարածեմ . և քեզ իմ ուռկանովս
4 պիտի հանեն : Ու քեզ գետինը պիտի նետեմ , և քեզ դաշտի երեսին վրայ պիտի ձգեմ , ու քու վրադ երկինքին բոլոր թռչունները պիտի իջեցնեմ . ու բոլոր երկրին
5 գազանները քեզմէ պիտի կշտացնեմ . Ու քու մարմինդ լեռներուն վրայ պիտի դնեմ , ու քու դէզերդ
6 բոլոր ձորերը պիտի լեցնեմ : Ու քու լողացած երկիրդ մինչև լեռները քու արիւնովդ պիտի ոռոգեմ . ու հեղեղատները քեզմէ պիտի լեցուին : Ու երբոր քեզ մարեմ , երկինքը պիտի ծածկեմ , ու անոր աստղերը պիտի խաւարցնեմ . արեգը ամպով պիտի ծածկեմ , ու լուսինը իր լոյսը պիտի
8 չտայ : Քու վրադ երկինքին բոլոր լուսաւորները պիտի խաւարցնեմ , և քու երկրիդ վրայ մթութիւն պիտի բերեմ , կ՚ըսէ Տէր
9 Եհովան : Ու երբոր քու կործանումդ ազգերուն ու քու չգիտցած երկիրներուն հասցնեմ , շատ ժողովուրդներուն սիրտը պիտի
10 խռովեցնեմ : Ու քու պատճառդ շատ ժողովուրդներ պիտի ապշեցնեմ . ու քու պատճառդ անոնց թագաւորները խիստ պիտի զարհուրին , երբոր իմ սուրս անոնց երեսին առջեւը երեւցնեմ . ու քու կործանումդ օրը ամէն մարդ իր հոգիին համար ամէն վայրկեան պիտի սարսափի :
11 Վասնզի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Բաբելոնի թագաւորին սուրը քու վրադ պիտի գայ :
12 Քու բազմութիւնդ զօրաւորներուն սուրերովը վար պիտի ձգեմ , անոնց ամէնը ազգաց բռնաւորներն են . ու անոնք Եգիպտոսի փառքը պիտի կողոպտեն , ու անոր բոլոր բազմութիւնը
13 պիտի կորսուի : Ու անոր բոլոր անասուններն ալ շատ ջուրերուն քովէն պիտի կորսընցնեմ . ու մէյմըն ալ մարդու ոտքը զանոնք պիտի չպղտորէ , անասունի կճղակներն ալ
14 զանոնք պիտի չպղտորեն : Այն ատեն անոնց ջուրերը ականակիտ պիտի ընեմ , և անոնց գետերը եղի պէս պիտի քալեցնեմ՝ կ՚ըսէ Տէր
15 Եհովան , Երբոր Եգիպտոսի երկիրը աւերակ դարձնեմ , ու երկիրը բոլորովին ամլոյի ձեռք , ո՛ր երբոր անոր բոլոր բնակիչները զարնեմ . և պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :
16 Ա՛յս ողբն է , որ պիտի ըսուին . զանիկայ ազգաց աղջիկները պիտի ըսուին , Եգիպտոսի վրայ ու անոր բոլոր բազմութեանը վրայ զանիկայ պիտի ըսուին , կ՚ըսէ Տէր Եհովան :
17 Ու եղաւ որ երկուտասաներորդ տարին՝ ամսուն տասնուհինգին Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
18 Որդի մարդոյ՝ Եգիպտոսի բազմութեանը վրայ ողբա . և զանիկայ՝ ու երեւելի ազգերուն աղջիկները երկրի խորունկներուն հետ՝ գետնի տակերը իջեցուր : Ո՛ւր որչափ գեղեցիկ ես . իջիր ու անթլփատներուն հետ պառկէ : Անոնք սրով
19
20 սպանուածներուն մէջը պիտի իյնան . անիկայ սուրի տրուելոյ . զանիկայ ու անոր բոլոր բազմու-

21 թիւնը քաշկռտեցէք : Վերի՛ն
ձանին մէջէն գերաւոր կտրիճներըն
անոր օգնութիւն ընողներուն հետ՝
անոր պիտի գոյութիւն . անոնց սրով
սպաննուած անթլփատներըն Հոն ի-
ջած կը պատկին :
22 Ասուր ու իր բոլոր ժողովքը
հոն են . անոր գերեզմաններըն իր
բոլորտիքն է . ամէնքը սպաննուած՝
23 սրով ինկած են . Որուն գերեզման-
ներըն դուրին խորունկ տեղուանքը
տեղաւորուած են , ու անոր ժողով-
քը իր գերեզմանին բոլորտիքն է .
ամէնքը սպաննուած՝ սրով ինկած
են , անոնք որ կենդանեաց երկրին
մէջ վախ կու տային :
24 Ելամ ու իր բոլոր բազմութիւնըն
հոն անոր գերեզմանին բոլորտիքն
են . ամէնքըն սպաննուած՝ սրով ին-
կած են , ու գետնին տակերըն ան-
թլփատ իջան , անոնք որ կեն-
դանեաց երկրին մէջ իրենց վախըն
կու տային , սակայն գուրըն իջ-
նողներուն հետ իրենց ամօթըն կը
25 կրեն : Սպաննուածներուն մէջըն ան-
կողին դրին անոր ու իր բոլոր բազ-
մութեանը . անոր գերեզմաններըն
իր բոլորտիքն է . ամէնքը սրով
սպաննուած անթլփատներ են . թէ-
պէտև անոնք կենդանեաց երկրին
մէջ իրենց վախըն կու տային , սա-
կայն գուրըն իջնողներուն հետ իրենց
ամօթըն կը կրեն . անոնք սպան-
նուածներուն մէջըն դրուած է :
26 Մոսոք — Ռոսէխ ու անոր
բոլոր բազմութիւնըն հոն է . անոր
գերեզմաններըն իր բոլորտիքն է .
ամէնքը սրով սպաննուած անթլ-
փատներ են , թէպէտև անոնք
կենդանեաց երկրին մէջ իրենց վա-
խըն կու տային :
27 Ու անոնք ան-
թլփատներէն իյնող զօրաւորներուն
հետ պիտի չպառկին , որոնք իրենց
պատերազմական զէնքերովը գերեզ-
մանըն իջան , ու իրենց սուրերը
իրենց գլուխներուն տակը դրին .
սակայն անոնց անօրէնութիւններըն
իրենց ոսկորներուն վրայ պիտի ըլ-
լայ , թէև անոնք կենդանեաց եր-
կրին մէջ զօրաւորներուն ահարկու-
28 թիւն էին : Ու դուն անթլփատ-
ներուն մէջըն պիտի կոտրուիս , ու
սրով սպաննուածներուն հետ պիտի
պառկիս :
29 Եդոմ՝ անոր թագաւորներըն ,
ու բոլոր իշխաններըն հոն են , որոնք
իրենց զօրութեամբըն սրով սպան-
նուածներուն հետ դրուած են .
անոնք անթլփատներուն հետ , ու
գուրը իջնողներուն հետ կը պառ-
կին :
30 Հիւսիսի բոլոր իշխաններըն և
բոլոր Սիդոնացիք հոն են , որոնք
սպաննուածներուն հետ իջան . ա-
նոնք իրենց ահարկութեամբըն իրենց
զօրութենէն կ՚ամչնան , և անոնք
սրով սպաննուածներուն հետ ան-
թլփատ կը պառկին , ու գո՛ւրը
իջնողներուն հետ իրենց ամօթըն կը
կրեն :
31 Փարաւոն զանոնք պիտի տեսնէ ,
և իր բոլոր բազմութեանը համար
պիտի մխիթարուի . Փարաւոն ու-
իր բոլոր զօրքը որ սրով սպան-
նուին , կ՚ըսէ Տէր Եհովան :
32 Վասնզի կենդանեաց երկրին մէջ իմ՛
վախս դրի , և անթլփատ-
ներուն մէջ սրով սպաննուածներուն
հետ պիտի պառկի , Փարաւոն ու անոր բոլոր բազմու-
թիւնըն՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

ԺԳ

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ
քու ժողովուրդեանդ որդւոցը խօսէ ,
ու անոնց ըսէ , Եթէ որ երկիր մը
վրայ սուր բերեմ , ու ան երկրին
ժողովուրդը իրենց միջէն մէկ մարդ
մը ընտրեն , ու զանիկայ իրենց հա-
մար դէտ դնեն . 3 Ու անիկայ ան
երկրին վրայ սուրին գալը տեսնէ ,
և փողը հնչեցնէ ու ժողովուրդը
զգուշացնէ . 4 Ան ատենը թէ որ
փողին ձայնը լսողը չզգուշանայ , և
սուրը գա՝ զանիկայ վերցնէ , անոր
արիւնը իր գլուխը պիտի ըլլայ :
5 Անիկայ փողին ձայնը լսեց ու չը-
զգուշացաւ , անոր արիւնը իր վրայ
պիտի ըլլայ . բայց զգուշացողը իր
հոգին կ՚ազատէ : 6 Իսկ թէ որ
դէտը սուրին գալը տեսնէ և փողը

չՅիշեցընէ , ու ժողովուրդը չկրնայ ջանայ , և սուրը գայ ու անոնցմէ մէկ հոգի մը վերցընէ , անիկայ իր անօրէնութեանը համար վերցուած . բայց անոր արիւնը դէտին ձեռքէն պիտի պահանջեմ :

7 Եւ դուն՝ որդի՛ մարդոյ՝ քեզ Իսրայէլի տանը դէտ դրի . ու իմ բերնէս խօսք լսես , և իմ կողմանէս 8 զանոնք զգուշացընես : Երբոր ամբարշտին ըսեմ թէ Ա՛վ ամբարիշտ՝ անշուշտ պիտի մեռնիս , ու դուն ամբարիշտը իր ճամբայէն զգուշացընելու համար չխօսիս , ան ամբարիշտը իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի , բայց անոր արիւնը քու ձեռքէդ պիտի պահանջեմ :

9 Սակ թէ որ դուն ամբարիշտը իր ճամբայէն զգուշացընես՝ որ անկէ դառնայ , ու անիկայ իր ճամբայէն չդառնայ , անիկայ իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի , բայց դուն քու հոգիդ ազատած կ՚ըլլաս :

10 Եւ դուն՝ որդի՛ մարդոյ՝ Իսրայէլի տանը ըսէ , Դուք այսպէս կը խօսիք ու կ՚ըսէք , Ա՛ր յանցանքները ու մեղքերը մեր վրայ են , ու մենք անոնց մէջը կը մաշինք , ուրեմն ի՞նչպէս պիտի ապրինք : 11 Անոնց ըսէ , Ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան , որ ամբարիշտին մեռնիլը չեմ ուզեր , հապա որ ամբարիշտը իր ճամբայէն դառնայ ու ապրի . դարձէ՛ք՝ դարձէ՛ք ձեր չար ճամբաներէն , վասն զի ինչո՞ւ մեռնի՛ք՝ Ա՛վ Իսրայէլի տունը :

12 Եւ դուն՝ որդի՛ մարդոյ՝ քու ժողովուրդիդ որդւոցը ըսէ , Արդարին արդարութիւնը՝ անոր յանցանք գործած օրը զանիկայ պիտի չազատէ . ու ամբարշտին ամբարշտութիւնը՝ իր ամբարշտութենէն դարձած օրը իրեն գլորման պատճառ պիտի չըլլայ . Ա՛ն ալ արդարը՝ մեղք գործած օրը իր արդարութեամբը պիտի 13 կրնայ ապրիլ : Երբոր ես արդարին ըսեմ թէ անշուշտ պիտի ապրի , ու անիկայ իր արդարութեանը ապաւինելով անօրէնութիւն ընէ , անոր բոլոր արդարութիւնը պիտի չյիշուի . հապա անիկայ իր ըրած անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի : 14 Ու երբոր ամբարշտին ըսեմ թէ Պուն անշուշտ պիտի մեռնիս . ու անիկայ իր մեղքէն դառնայ և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ . 15 Ան ամբարիշտը գրաւը ետ տայ — յափշտակածը հատուցանէ , և անօրէնութիւն չընելով կենաց կանոններուն համեմատ քալէ , անիկայ անշուշտ պիտի ապրի , պիտի չմեռնի . 16 Անոր գործած բոլոր մեղքերը իրեն դէմ պիտի չյիշուին . անիկայ իրաւունք ու արդարութիւն ըրաւ , անշուշտ պիտի ապրի :

17 Եւ քու ժողովուրդիդ որդիքը կ՚ըսեն թէ Տէրոջը ճամբան ուղիղ չէ . սակայն իրենց ճամբան է որ ուղիղ չէ : 18 Երբոր արդարը իր արդարութենէն դառնայ ու անօրէնութիւն ընէ , անիկայ անոր մէջը պիտի մեռնի : 19 Ու երբոր ամբարիշտը իր ամբարշտութենէն դառնայ , և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ , անիկայ անոնցմով պիտի ապրի : 20 Սակայն դուք կ՚ըսէք թէ Տէրոջը ճամբան ուղիղ չէ . ես ձեր ամէն մէկուն դատաստանը իր ճամբաներուն համեմատ պիտի տեսնեմ՝ Ա՛վ Իսրայէլի տունը :

21 Ու եղաւ որ մեր գերութեանը երկոտասաներորդ տարին՝ տասներորդ ամսուն հինգերորդ օրը Երուսաղէմէն ազատուածին մէկը ինծի եկաւ , ու ըսաւ , Քաղաքը զարնուեցաւ :

22 Եւ ան ազատուածը չեկած՝ երեկուընը Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ , ու իմ բերանս բացաւ մինչև որ առաւօտուն անիկայ ինծի եկաւ , ու երբոր բերանս բացուեցաւ , այլ համր չեմ :

23 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 24 ըսելով , Որդի՛ մարդոյ՝ այս Իսրայէլի երկրին աւերակներուն բնակիչները կը խօսին ու կ՚ըսեն . Աբրահամ մէկ հոգի մըն էր , ու երկիրը ժառանգեց . մենք որ շատեր ենք , երկիրը մեզի ժառանգութիւն

ՊՍԱԼՄ Լ

Պատմեալ Տէրոջը խօսքը ինձի ու- 1
ղա՛ղ ըսելով , Որդի մարդոյ՝ 2
Իսրայէլի հովիւներուն դէմ մարգա-
բէութիւն ըրէ , մարգարէութիւն
ըրէ ու անոնց ըսէ , Տէր Եհովան
այսպէս կ՚ըսէ հովիւներուն . Ա՛յ
Իսրայէլի հովիւներուն՝ որոնք ին-
քզինքնին կ՚արածեն . հովիւները
ոչ արածելու չէ՞ն : Դուք ճարպը 3
կ՚ուտէք , ու բուրդը կը հագնիք ,
Ե դէրը կը մորթէք , բայց հօտը
չէք արածներ : Տկարները չուժա- 4
ցուցիք , ու հիւանդները չբժշկե-
ցիք , և կոտրածը չկապեցիք ,
ու մոլորածը չդարձուցիք , և կո-
րուսածը չփնտուեցիք , հապա բռնու-
թեամբ ու խստութեամբ անոնց
վրայ տիրեցիք : Ու անոնք հովիւ 5
չունենալուն համար ցրուեցան , ու
ցրուելով՝ դաշտի բոլոր գազաննե-
րուն կերակուր եղան : Իմ ոչխար- 6
նե՛ս ամէն լեռներու վրայ , ու ա-
մէն բարձր բլուրներու վրայ մոլորե-
ցան , և իմ ոչխարներս բոլոր երկ-
րի երեսին վրայ ցրուեցան , ու
խնդրող չկայ , ու փնտրող չկայ :
Ուստի հովիւնե՛ր՝ Տէրոջը 7
խօսքը մտի՛ք ըրէք . Ես կեն- 8
դանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան .
որովհետև հովիւ չըլլալուն համար
իմ հօտս յափշտակուեցաւ , ու իմ
ոչխարներս դաշտի բոլոր գազան-
ներուն կերակուր եղան . և իմ
հովիւներս իմ ոչխարներս չփնտռե-
ցին , ու հովիւները ինքզինքնին ա-
րածեցին ու իմ հօտս չարածեցին .
Ուստի հովիւնե՛ր՝ Տէրոջը 9
խօսքը մտի՛ք ըրէք . Տէր Եհովան 10
այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես հովիւնե-
րուն դէմ եմ . ու իմ ոչխարներս
անոնց ձեռքէն պիտի պահանջեմ ,
և զանոնք ոչխար արածելէն պիտի
արգիլեմ . ու հովիւները ա՛լ չեն
ալ ինքզինք պիտի չարածեն . ու իմ
ոչխարներս անոնց բերնէն պիտի հա-
նեմ՝ , որպէս զի ա՛լ անոնց
կերակուր չըլլան :
Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս 11
կ՚ըսէ . Ահա ես ինքնին իմ ոչխար-

25 տրուհցաւ : Ինոր համար ըսէ
անոնց՝ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ը-
սէ . Ահա ձեզ արիւնով կ՚ու-
սէք , ու աչքերնիդ ձեր կուռքերուն
կը վերցընէք , և արիւն կը թա-
փէք . ու երկիրը պիտի ժառան-
26 գէ՞ք : Ձեր սուրերուն կ՚ա-
պաւինիք , պղծութիւն կ՚ընէք . ու
ամէն մէկերնիդ իր ընկերին կնիկը
կը պղծէ . ու երկիրը պիտի ժա-
27 ռանգէ՞ք : Անոնց այսպէս ըսես .
Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ես
կենդանի եմ՝ որ աւերակներուն մէջ
եղողները սրով պիտի իյնան , ու
դաշտին երեսը եղողները գազան-
ներուն կերակուր ըլլալու պիտի
տամ , և բերդերուն ու քարայր-
ներուն մէջ եղողները ժանտախտով
28 պիտի մեռնին . Ու երկիրը բոլորո-
վին ամայի պիտի ընեմ . և անոր
զօրութեանը հպարտութիւնը պի-
տի կոտրտի . Իսրայէլի լեռներն ալ
ամայի պիտի ըլլան , և անոնց միջեն
29 անցնող պիտի չըլլայ : Ու երբոր
երկիրը բոլորովին ամայի ընեմ ի-
րենց ըրած բոլոր գարշութիւննե-
րուն համար , պիտի գիտնան թէ ես
եմ Տէրը :
30 Ու դուն՝ որդի մարդոյ՝ քու ժո-
ղովուրդիդ որդիները պատերուն քովը
ու տուներուն դռներըՙ քու վրայովդ
խօսակցութիւն կ՚ընեն . և իրարու՝
ամէն մարդ իր եղբօրը կը պատգ ու
կ՚ըսէ , Ելէք ու լսեցէ՛ք՝ թէ
31 ինչ է Տէրոջմէ եկած խօսքը : Ինոնք
ժողովուրդին գալուն պէս քեզի կու
գան , ու քու առջեդ իմ ժողովուր-
դիս պէս կը նստին , և քու խօսքերդ
կը լսեն , բայց զանոնք չեն ըներ .
վասն զի անոնք իրենց բերնով մեծ
ցնծութիւն կը ձեւացընեն . Քայց սըր-
տերնին իրենց ագահութեանը ե-
32 տևէն կ՚երթայ : Ու ահա դուն
անոնց՝ քաղցրահնչիւն ու հմուտ նուա-
գածուի մը ախորժելի երգին պէս
ես , որ քու խօսքերդ կը լսեն ,
բայց զանոնք՝ ի գործ չեն դներ :
33 Վասն զի երբոր ասիկայ ըլլայ , (ա-
հա պիտի ըլայ ,) ան ատենը պի-
տի գիտնան՝ թէ իրենց միջը մար-
գարէ կար :

ներս պիտի խնդրեմ ու պիտի վնասե-
12 ռեմ : Ինչպէս որ հովիւը երբոր
իր ցրուած ոչխարներուն մէջը կը
գտնուի , իր հօտը կը վնասէ ,
այնպէս ալ ես իմ ոչխարներս պիտի
վնասեմ , ու պիտի ազատեմ զա-
նոնք ամէն տեղերէն , ուր որ ամպի
13 ու մառախուղի օրը ցրուեցան : Ես
գանոնք ժողովուրդներէն պիտի հա-
նեմ , ու գանոնք երկիրներէն պիտի
ժողվեմ , ու գանոնք իրենց երկիրը
պիտի բերեմ , և գանոնք Իսրայէլի
լեռներուն վրայ՝ ձորերու մէջ ու
երկրին ամէն բնակուելու տեղերուն-
14 ը պիտի արածեմ : Գանոնք ա-
ղէկ արօտի մէջ պիտի արածեմ .
ու անոնց փարախը Իսրայէլի բարձր
լեռներուն վրայ պիտի ըլլայ . հոն
ազէկ փարախի մէջ պիտի պառկին ,
ու Իսրայէլի լեռներուն վրայ պա-
րարտ արօտի մէջ պիտի արածին :
15 Ես ոչխարներս ես պիտի արածեմ ,
ու գանոնք ես պիտի պառկեցնեմ՝
16 կ՚ըսէ Տէր Եհովան : Կորսուածը
պիտի փնտռեմ ու մոլորածը պի-
տի դարձնեմ , և կոտրածը պիտի
կապեմ ու հիւանդը պիտի ու-
ժովցնեմ , բայց գարեարտը ու զօ-
րաւորը պիտի կորսընցնեմ . գա-
նոնք իրաւունքով պիտի արածեմ :
17 Ես դուք՝ իմ ոչխարներս՝ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ահա
ես ոչխարին ու ոչխարին , խոյե-
րուն ու նոխազներուն միջտեղը դա-
տաստան պիտի ընեմ : Մինչ
18 ազէկ արօտի մէջ արածելը քիչ
բան է ձեզի , որ ձեր արօտներուն
մնացորդը ձեր ոտքերովը կը կո-
խէք . ու մաքուր ջուրերն ալ խմե-
լը , որ մնացածները ձեր ոտքերովը
19 կը պղտորէք : Ես իմ ոչխարներս
ձեր ոտքերուն կոխածը կը ճարա-
կեն , ու ձեր ոտքերէն պղտորածը
կը խմեն :
20 Ընդ հանդէր Տէր Եհովան այս-
պէս կ՚ըսէ անոնց . Ահա ես ինքնին
դատաստան պիտի ընեմ գեղեցիկ
ոչխարին ու նիհար ոչխարին միջտե-
21 ղը : Մանաւանդ դուք չէր կողմէ
և ուսովը հրկիզէք , ու ձեր եղջիւր-
ներովը բոլոր անկարներըը զարկէք ,
մինչև որ դուրս ցրուեցէք զանոնք ,
Ես ալ իմ ոչխարներս պիտի ազա- 22
տեմ , ու ա՛լ պիտի չմնան յափըշ-
տակութեան , և ոչխարին ու ոչխարին
միջտեղը դատաստան պիտի ընեմ :
Ու անոնց վրայ մէկ հովիւ մը ե- 23
նէն իմ ծառայ Դաւիթը պիտի
կեցընեմ , որ զանոնք հովուէ . ա-
նիկայ պիտի հովուէ զանոնք , և ա-
նիկայ պիտի ըլլայ անոնց հովիւը :
Ու ես Տէրս անոնց Աստուած պիտի 24
ըլլամ . և իմ ծառայ Դաւիթը
անոնց մէջը իշխան պիտի ըլլայ . ես
Տէրս խօսեցայ : Ու անոնց հետ 25
խաղաղութեան ուխտ մը պիտի ը-
նեմ , ու ան երկրէն չար գազաննե-
րը բնաջինջ պիտի ընեմ . և անա-
պատին մէջ ապահովութեամբ պի-
տի բնակին , ու անտառներուն մէջ
պիտի քնանան : Ու զանոնք ու- 26
իմ լեռանս շրջակայ տեղերուն
օրհնութեամբ պիտի իջցընեմ , ու
անձրևները իրենց ժամանակին պի-
տի իջցընեմ . անոնք օրհնութեան
անձրևներ պիտի ըլլան : Ու դաշտ- 27
ի ծառերը իրենց պտուղը պիտի
տան , ու երկիրը իր բերքը պիտի
տայ , և անոնք իրենց երկրին վրայ
ապահովութեամբ պիտի բնակին .
ու երբոր անոնց լուծին կապերը
կոտրեմ , ու զանոնք իրենց ծառա-
յեցընողներուն ձեռքէն ազատեմ ,
պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :
Ու անոնք ա՛լ ապրելէն պի- 28
տի չսարսափակուին , ու երկրին գա-
զաններըը զանոնք պիտի չուտեն .
այլ ապահովութեամբ պիտի բնա-
կին , ու վախցընող մը պիտի չըլ-
լայ : Ու անոնց մէկ անուանի 29
տունկ մը պիտի բուսցընեմ , ու
ա՛լ երկրին վրայ սովով պի-
տի չսպառին , ու ա՛լ ապ-
րելէն նախատինք պիտի չկրեն : Ու 30
պիտի գիտնան թէ ես անոնց Տէր
Աստուածը անոնց հետ եմ , ու
անոնք Իսրայէլի տունը իմ ժողո-
վուրդս են , կ՚ըսէ Տէր Եհովան :
Ու դուք իմ ոչխարներս՝ իմ ա- 31
րօտիս ոչխարներըը՝ մարդիկ էք , ե-
ս ձեր Աստուածն եմ՝ կ՚ըսէ Տէր
Եհովան :

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պատմեալ Տէրոջը խօսքը ինձի ե-
2 ղաւ ըսելով , Արդի մարդոյ՝ երեսպ Աէիր լեռանը վրայ դար-
ձուր , ու անոր դէմ մարգարէու-
3 թիւն ըրէ , ու անոր ըսէ , Տէր Նհովան այսպէս կ՚ըսէ . Նհա ես քեզի դէմ եմ՝ ով Աէիր լեռ ,
ու իմ ձեռքս քու վրադ պիտի
4 երկլնցընեմ , ու քեզ բոլորովին ամայի պիտի ընեմ . Կոս քաղաք-
ներդ աւերակ պիտի ընեմ , և դուն ամայի պիտի ըլլաս , ու պիտի գի-
տնաս թէ ես եմ Տէրը :

5 Արդեհաև դուն հինաւուրց ա-
տելութիւն ունեցար , ու Իսրայէլի որդիքը՝ անոնց պատուհասին ժա-
մանակը , անօրէնութեան ժամանա-
կը լրանալուն՝ սուրին ձեռքը մատ-
6 նեցիր . Կնոր համար ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Նհովան , որ քեզ
արեան մէջ պիտի դնեմ , և արիւ-
նը քեզ պիտի հալածէ . դուն արիւնը չատելուդ համար , արիւնը
7 քեզ պիտի հալածէ : Ու Աէիր լեռը բոլորովին ամայի պիտի ը-
նեմ , և անկէ անցնողը ու դարձողը
8 պիտի կտրեմ . Ու անոր լեռները իր սպանուածներովը պիտի լեցը-
նեմ . քու բլուրներուդ վրայ , քու հովիտներուդ մէջ ու բոլոր ձորե-
րուդ մէջ սրով սպանուածներ
9 պիտի իյնան : Քեզ մշտնջենաւոր ամայութիւն պիտի ընեմ , և քու քաղաքներդ դարձ՝ ու պիտի չշե-
նուին . ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը :

10 Արդեհաև դուն ըսիր թէ Կո-
երկու ազգը , ու՝ ես երկու երկիրը իմ պիտի ըլլան , ու անոնց պիտի
11 տիրենք . (ու Տէրը հոն էր .) Կնոր համար ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Նհովան , որ քու թշնամու-
թեանդդ անոնց դէմ՝ ի դործ դրած բարկութեանդդ ու նախանձիդ չա-
փովը Հոփոցամ պիտի ընեմ , և քու դատաստանդդ անոնց մէջ
12 անոնց միջը պիտի ճանչցուիմ : Ու պիտի գիտնաս որ ես Տէրս լսեցի քու բոլոր հայհոյութիւններդ՝ որ Իսրայէլի լեռներուն դէմ խօսեցար , ըսելով , Կնոնք աւերակ եղան , անոնք մեզի կերակուր տրուեցան .
13 Ու ձեր բերնովը ինձի դէմ հպարտացաք , ու խօսքերնիդ ինձի դէմ շատցուցիք , ու ես լսեցի :

14 Տէր Նհովան այսպէս կ՚ըսէ . Բոլոր երկրին ուրախութեան ատե-
15 նը քեզ ամայի պիտի ընեմ : Ինչպէս որ դուն Իսրայէլի տանը ժա-
ռանգութեանը վրայ ուրախացար , որ ամայի եղաւ , քեզի ալ այնպէս պիտի ընեմ . դուն՝ Սէիր լեռ ու բոլոր Եդովմ՝ բոլորովին ամայի պիտի ըլլաս . ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ու դուն՝ որդի մարդոյ՝ Իսրայէլի լեռներուն մարգարէութիւն ը-
րէ՛ ու ըսէ , Ո՛վ Իսրայէլի լեռներ՝ Տէրոջը խօսքը մտի՛ք ըրէք . Տէր
2 Նհովան այսպէս կ՚ըսէ . Արդեհաև թշնամին ձեզի համար բաւ , Ա՛հ՝ յաւիտենական բլուրներն ալ մեզի
3 ժառանգութիւն եղան , Կնոր համար մարգարէութիւն ըրէ ու ըսէ , Տէր Նհովան այսպէս կ՚ըսէ . Արդեհաև ձեզ աւերեցին , ու ամէն կողմէն կլլեցին , այնպէս որ մնացած ազ-
գերուն ժառանգութիւն ըլլար , ու դուք լեզուանի խօսողներուն խօս-
քը , ու ժողովուրդին նախատինքը եղաք . Կնոր համար՝ ով Իսրայէլի
4 լեռներ՝ Տէր Նհովային խօսքը մտի՛ք ըրէք . Տէր Նհովան այսպէս կ՚ըսէ լեռներուն ու բլուրներուն , ձորե-
րուն ու հովիտներուն , և ամայի եղած աւերակներուն ու պաշտօ-
նեայ թողուած քաղաքներուն՝ որոնք շըր-
ջակայ ազգերուն մնացորդին յափշտա-
կութիւն ու նախատինք եղած
5 են : Կնոր համար Տէր Նհովան այսպէս կ՚ըսէ . Կնոյնպէս ազգերուն համար ու բոլոր Եդովմին համար
անշուշտ իմ նախանձիս կրակովը խօսեր եմ , վասն զի անոնք բոլոր
սրտի ուրախութեամբ , ու հոգիի հպարտութեամբ իմ երկիրս իրենց ժառանգութիւն ըլլալու տրուեցին ,

որ զանիկայ աւարի պէս յափշտակեն։
6 Ընոր համար Իսրայէլի երկրին վրայ մարգարէութիւն ըրէ, և ըսա՛ նէրուն ու բլուրներուն, ձորերուն ու հովիտներուն ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ահաւասիկ ես իմ նախանձովս ու իմ բարկութեամբս խօսեցայ։ Ընոր
7 համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ես իմ ձեռքս վերցուցի՝ որ ձեր բոլորտիքը եղող ազգերը իրենց անարգանքը իրենք պիտի կրեն։
8 Բայց դուք՝ ով Իսրայէլի լեռներ՝ ձեր ոստերը պիտի երկրընդրնէք, ու իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին համար ձեր պտուղները պիտի բերէք, վասն զի անոնք մօտերս պիտի դան։
9 Վասնզի ահա ես ձեր կողմէն եմ ու ձեզի պիտի դառնամ, և դուք պիտի մշակուիք ու պիտի սերմանուիք.
10 Ու ձեր վրայ մարդիկներ՝ բոլոր Իսրայէլի տունը՝ ամէնը պիտի շատցնեմ. ու քաղաքները պիտի բնակուին, և աւերակները պիտի շինուին։
11 Ու ձեր վրայ մարդը ու անասունը պիտի շատցնեմ, և անոնք պիտի շատնան ու պտղաբեր պիտի ըլլան. և ձեր առջի կայուքիւնքը պէս ձեզ պիտի բնակեցնեմ, ու ձեր առջի վիճակէն աւելի աղէկ պիտի ընեմ ձեզի. ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
12 Ու ձեր վրայ մարդիկներ՝ իմ ժողովուրդս Իսրայէլը պիտի պտըտցնեմ, ու անոնք քեզ պիտի ժառանգեն, և դուն անոնց ժառանգութիւնը պիտի ըլլաս, ու ալեւս զանոնք պիտի չզրկես։
13 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետեւ ձեզի համար կ՚ըսեն թէ Դուն մարդակեր էրիր մըն ես, ու
14 ազգիդ սպաննիչը. Ընոր համար ալեւս մարդ պիտի չուտես, ու ալեւս զու ազգերդ պիտի
15 չսպաննես՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։ Ու զու ազգերուն մէջ ալեւս ամօթդ պիտի չտանիմ, ու ալեւս ժողովուրդներուն նախատինքը ըսել պիտի չտամ, ու ալեւս ժողովուրդներուն նարդանքը պիտի չկրես, և զու ազգերդ ալեւս պիտի չսպանես՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։

Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ 16
ըսելով, Որդի մարդոյ՝ Իսրայէլի 17
տունը իրենց երկրին մէջ բնակեցան, և զանիկայ իրենց ճամբայովը ու գործերովը պղծեցին. անոնց ճամբան իմ առջեւս դաշտանաւոր կնկան անմաքրութեանը պէս եղաւ։
Ուստի իմ բարկութիւնս անոնց վրայ թափեցի՝ այն արիւնին համար՝ 18
որ երկրին վրայ թափեցին, ու զանիկայ իրենց կուռքերովը պղծեցին. Ու զանոնք ազգերուն մէջ 19
ցրուեցի, ու երկիրներուն մէջ ցիրուցան եղան. զանոնք իրենց ճամբուն ու գործերուն համեմատ դատեցի։ Ու իրենց գացած ազ- 20
գերուն մէջ երթալնուն պէս՝ իմ սուրբ անունս պղծեցին, երբոր ըսուեցաւ թէ Անոնք Եհովային ժողովուրդն են, ու անոր երկրէն եղան։ Սակայն ես խնայ- 21
եցի իմ սուրբ անուանս համար, որն որ Իսրայէլի տունը իրենց մտած ազգերուն մէջ պղծեցին։

Ընոր համար Իսրայէլի տանը ըսէ 22
որ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ոչ թէ ձեզի համար կ՚ընեմ զոյ՝ ով Իսրայէլի տունը, հապա իմ սուրբ անուանս համար, որն որ դուք ձեր մտած ազգերուն մէջ պղծեցիք։ Ու սուրբ պիտի ընեմ 23
իմ մեծ անունս, որ ազգերուն մէջ պղծուեցաւ, որն որ դուք անոնց մէջը պղծեցիք. ու ազգերը պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը, կ՚ըսէ Տէր Եհովան, երբոր անոնց աչքերուն առջեւը ձեր մէջը սրբուիմ։
Ու ձեզ ազգերէն պիտի առնեմ 24
ու ամէն երկիրներէն ձեզ պիտի ժողվեմ, ու ձեզ ձեր երկիրը պիտի բերեմ։ Ու ձեր վրայ մաքուր 25
ջուր պիտի սրսկեմ, ու պիտի մաքրուիք. ձեր բոլոր պղծութիւններէն ու ձեր բոլոր կուռքերէն ձեզ պիտի մաքրեմ. Ու ձեզի նոր սիրտ 26
պիտի տամ, ու ձեր ներսէն դին նոր հոգի պիտի դնեմ, և ձեր մարմիններէն քարեղէն սիրտը պիտի հանեմ, ու ձեզի մարմնեղէն սիրտ

պէս լեցուն պիտի լլլան . ու պիտի
պիտանան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼ . Լ Ը

Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ , և 1
Տէրը՝ պես Հոգիով հանեց ու
պես դաշտին մէջը դրաւ , և անիկայ
ոսկորներով լեցուն էր . Ու պես 2
անոնց քովիքէն պտըտցուց զուբ-
ջանակի . և ահա անոնք դաշտին
երեսին վրայ խիստ շատ էին , և ա-
հա անոնք խիստ չորցած էին :
Ու ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ 3
ասա ոսկորները կրնան՞ կենդանա-
նալ . ու ըսի , Ո՛վ Տէր Աստուած
դուն գիտես : Ու ինծի ըսաւ , 4
Ա՛ս ոսկորներուն վրայ մարգարէու-
թիւն ըրէ ու անոնց ըսէ , Ո՛վ
չորցած ոսկորներ՝ Տէրոջը խօսքը
մի՛կ լսէք . Ա՛յսպէս կ՛ըսէ Տէր 5
Աստուած ա՛ս ոսկորներուն . Ահա ես
ձեր մէջը հոգի պիտի դնեմ , ու
պիտի կենդանանաք . Ու ձեր վրայ 6
ջիլեր պիտի դնեմ , ու ձեզ միսով
պիտի պատեմ , ու ձեզ մորթով
պիտի ծածկեմ , և ձեր մէջը շունչ
պիտի դնեմ , ու պիտի կենդանա-
նաք . և պիտի գիտնաք թէ ես եմ
Տէրը :
Ու ես մարգարէութիւն ըրի՝ ինչ- 7
պէս որ ինծի հրամայուեցաւ . ու
մարգարէութիւն ըրած պէս ձայն
մը եղաւ . և ահա շարժում մը ե-
ղաւ , ու ոսկորները իրարու մօտե-
ցան՝ ոսկորը իր ոսկորին : Ու 8
տեսայ որ ահա անոնք ջիլերով ու
միսով պատեցան , ու վրայէն մոր-
թով ծածկուեցան , բայց անոնց
մէջը շունչ չկար : Ու առնոր ինծի 9
ըսաւ , Շունչին մարգարէութիւն
ըրէ , մարգարէութիւն ըրէ՝ որդի
մարդոյ՝ ու շունչին ըսէ , Տէր Ա-
հովան այսպէս կ՛ըսէ . Ո՛վ շունչ՝
չորս հովերէն եկո՛ւր , ու սա սպան-
նուածներուն վրայ փչէ՛ որ կենդա-
նանան : Ես ես մարգարէութիւն 10
ըրի , ինչպէս որ ինծի հրամայեց ,
ու շունչը անոնց մէջը մտաւ , ու
կենդանացան և իրենց ոտքերուն
վրայ կայնեցան , ա՛յսինքն մեծ զօրք
մը եղաւ :

27 պիտի տամ . Ես իմ Հոգիս ձեր
ներսի դին պիտի դնեմ , ու ձեզի
իմ օրէնքներուս մէջ քալել պիտի
տամ , ու իմ իրաւունքներս պիտի
28 պահէք ու՝ ի գործ դնէք . Ես ձեր
հայրերուն տուած երկրին մէջ պիտի
բնակիք , ու դուք ինծի ժողովուրդ
պիտի ըլլաք , ես ալ ձեզի Աստուած
29 պիտի ըլլամ : Ես ձեր բոլոր պղծու-
թիւններէն ձեզ պիտի ազատեմ , ու ցորենը պիտի կանչեմ
և զանիկայ պիտի շատցընեմ , ու
30 ձեր վրայ սով պիտի չբերեմ : Ես
ծառերուն պտուղը ու արտերուն
բերքը պիտի շատցընեմ , որպէս
զի ժխտին ալ ազգերուն մէջ սովի
31 նախատինք չկրէք : Ու ձեր գէշ
ճամբաներն ու անբարի գործերը
պիտի յիշէք , ու ձեր անօրէնութիւններուն համար և ձեր պղծութիւններուն համար դուք ձեր անձերէն
32 պիտի զզուիք : Ձեզի համար
մըն կ՛ընեմ ասիկա՝ կ՛ըսէ Տէր
Ահովան , ձեզի յայտնի ըլլայ . ձեր
ճամբաներէն ամչցէք ու պատկառեցէք՝ ո՛վ Իսրայէլի տունը :
33 Տէր Ահովան այսպէս կ՛ըսէ . Ա՛ն
օրը որ ձեր բոլոր անօրէնութիւններէն ձեզ մաքրեմ , քաղաքները
մարդաբնակ պիտի ընեմ , ու աւե-
34 րակները պիտի շինուին : Ես ան
անցեալած երկիրը՝ անիկա անցնողին
աչքերուն առջեւը անապատ ըլլալուն
35 տեղը՝ պիտի մշակուի : Ու պիտի
ըսեն , Ա՛ս անցեալած երկիրը Եդեմի դրախտին պէս եղաւ . և ա-
ւերակ , անապատ ու փլած քաղաքները
պատսպարուր ու մարդաբնակ եղան :
36 Ու ձեր բոլորտիքը մնացած ազգերը
պիտի գիտնան՝ թէ ես Տէրս փլածները կը շինեմ , ու անցեալած երկիրը կը տնկեմ . ես Տէրս խոսեցայ ու պիտի կատարեմ :
37 Տէր Ահովան այսպէս կ՛ըսէ . Ես
Իսրայէլի տանը խնդրուածքը ալ
պիտի ընդունիմ , որ անոնց տեսակ ընեմ . անոնց մարդիկները հօ-
38 տի պէս պիտի շատցընեմ : Սուրբ
հօտին պէս՝ Երուսաղէմի հանդէսներուն հօտին պէս՝ աւերած
քաղաքները մարդոց հօտերով այն-

11 Եւ ինձի ըսաւ , Որդի՛ մարդոյ՝ ասոսկրներըը բոլոր Իսրայէլի տունն է . ահա անոնք կ՚ըսեն , Մեր ոսկորներըը չորցան ու մեր յոյսը կտրեցաւ . մենք կորսուած ենք :
12 Ուստի համար մարգարէութի՛ւն ըրէ ու անոնց ըսէ՝ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես ձեր գերեզմանները պիտի բանամ , ու ձեր գերեզմաններէն ձեզ պիտի հանեմ՝ ո՛վ իմ ժողովուրդս , և ձեզ Իսրայէլի երկիրըը պիտի բերեմ :
13 Եւ երբոր ձեր գերեզմանները բանամ , ու ձեզ ձեր գերեզմաններէն հանեմ՝ ո՛վ իմ ժողովուրդս , պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը :
14 Եւ իմ Հոգիս ձեր ներսէն պիտի դնեմ , ու պիտի կենդանանաք . ու ձեր երկրին մէջ ձեզ պիտի հանգստացընեմ , ու պիտի գիտնաք որ ես Տէրս խօսեցայ ու ըրի , կ՚ըսէ Տէրը :
15 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
16 ըսելով , Ու դուն՝ որդի՛ մարդոյ՝ քեզի մէկ փայտ մը առ ու անոր վրայ գրէ , Յուդայի համար ու անոր ընկերներուն Իսրայէլի որդւոցը համար . ետքը մէկ ա՛ր՚է փայտ մը առ ու անոր վրայ գրէ՝ Յովսեփի համար , Եփրեմին ու անոր ընկերներուն բոլոր Իսրայէլի տանը վրայ՝
17 ու . Եւ զանոնք իրարու մօտեցուր , որ մէկ փայտ ըլլան , ու քու
18 ձեռքիդ մէջը միանան : Ու երբոր քու ժողովուրդիդ որդիքը քեզի խօսին ու ըսեն , Մե՞նք պիտի ըլլայ քեզի ատ բաներըը . մեզի չե՞ս պատմեր .
19 Անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես պիտի առնեմ Յովսեփին փայտը որ Եփրեմին ձեռքն է , ու անոր ընկերներըը՝ Իսրայէլի ցեղերը , և զանոնք անոր հետ մէկտեղ Յուդայի փայտին հետը պիտի դնեմ , ու զանոնք մէկ փայտ պիտի ընեմ . ու իմ ձեռքիս
20 մէջը մէկ պիտի ըլլան : Եւ ան փայտերը՝ որոնց վրայ դուն պիտի գրես , անոնց աչքերուն առջեւը քու
21 ձեռքիդ մէջը ըլլան : Ու անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես Իսրայէլը որդիքը պիտի առնեմ ան ազգերուն մէջէն՝ ուր որ գացին , ու զանոնք ամէն կողմէն պիտի ժողվեմ , ու զանոնք իրենց երկիրըը պիտի բերեմ . Եւ զանոնք
22 երկրին մէջը Իսրայէլի լեռներուն վրայ մէկ ազգ պիտի ընեմ , ու անոնց ամէնուն վրայ մէկ թագաւորը մը պիտի թագաւորէ . ու մէկմէն ալ երկու ազգ պիտի չըլլան , ու մէկմէն ալ երկու թագաւորութիւններ պիտի չըռաժնուին . Եւ մէկմէն ալ
23 իրենց կուռքերովը ու գարշելի թիւններովը ու իրենց բոլոր յանցանքներովը պիտի չպղծուին . ու ես անոնք պիտի ազատեմ իրենց բոլոր բնակութիւններէն , որոնց մէջը որ իրենք մեղք գործեցին , և զանոնք պիտի սրբեմ . ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան , ես ալ անոնց Աստուած պիտի ըլլամ :
24 Եւ անոնց վրայ իմ ծառաս Դաւիթ թագաւոր պիտի ըլլայ , ու ամէնքը մէկ հովիւ պիտի ունենան , և իմ իրաւունքներուս մէջ պիտի քալեն , ու իմ օրէնքներս պիտի պահեն ու զանոնք պիտի կատարեն . Եւ պիտի բնակին ան երկրին
25 վրայ՝ որն որ իմ Յակոբ ծառայիս տուի , որուն մէջ ձեր հայրերըը բնակեցան . ու անոր վրայ՝ իրենք ու իրենց որդիքը և իրենց որդւոցը որդիքը յաւիտեան պիտի բնակին . ու իմ ծառաս Դաւիթ յաւիտեան անոնց իշխան պիտի ըլլայ :
26 Եւ անոնց հետ խաղաղութիւն ուխտ պիտի ընեմ , անիկայ անոնց յաւիտենական ուխտ պիտի ըլլայ . և զանոնք պիտի տեղաւորեմ ու պիտի շատցընեմ , և իմ սրբարանս անոնց մէջը պիտի դնեմ յաւիտեան :
27 Ու իմ խորանս անոնց քովը պիտի ըլլայ . և ես անոնց Աստուած պիտի ըլլամ , ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան :
28 Եւ իմ սրբարանս յաւիտեան անոնց մէջը ըլլալով , ազգերըը պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը որ Իսրայէլը կը սրբեմ :

ԳԼՈՒԽ ԼՐ

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի ե-
2 ղաւ՝ ըսելով , Ու դուն՝ որդի՛ մարդոյ՝ երեսդ Գագովի երկիրըը Ռոշ՚

սի ; Մոսոքի ու Թոռբելի իշխանին՝ Գոգին դարձուր , և անոր վրայով
3 մարգարէութիւն ըրէ , Ու ըսէ ; Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ընդ
ես քեզի դէմ եմ՝ ով Գոգ , Մոսոքի ու Թոռբելի իշխան .
4 Ու քեզ պիտի դարձընեմ , և քու կզակներուդ կարթեր պիտի անցընեմ , ու քեզ ու քու բոլոր զօրքդ պիտի հանեմ , ձիերը , ու ձիաւորները՝ ամէնն ալ կատարելապէս հագուած . Ե վահանաւորներուն ու
5 նետաձգաց մեծ ժողովքը՝ ամէնն ալ սուր բռնող . Պարսից հետ Պարթիկները , Եթովպացիները ու Փուդացիները , ամէնն ալ
6 վահանաւոր ու սաղաւարտաւոր . Գոմեր ու անոր բոլոր գունդերը , Թորգոմայի տունը հիւսիսի ծայրերէն , ու անոր բոլոր գունդերը , շատ ժողովուրդներ քեզի հետ
7 պիտի հանեմ : Պատրաստ եղիր , և քեզ ու քու քովդ ժողոված բոլոր ժողովներդ պատրաստէ , ու դուն անոնց
8 պահապան եղիր : Շատ օրերէն յետը քու զօրքերդ պիտի հաւքես . յետի տարիներըը պիտի դաս ան երկրին վրայ՝ որ սուրէն ազատուած է , և ան ժողովուրդին վրայ՝ որ շատ ազգերէն ժողովուած է Իսրայէլի լեռներուն վրայ՝ որոնք միշտնջենաւոր աւերակ էին . բայց անիկայ ազգերէն
9 հանած ըլլալով , ամէնքը ապահովութեամբ պիտի բնակին : Հակ դուն մրրիկի պէս պիտի ելլես դաս , ու երկիրը ծածկելու համար ամպի պէս պիտի ըլլաս , դուն և քու բոլոր գունդերդ ու շատ ժողովուրդներ քեզի հետ :
10 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ին օրը պիտի ըլլայ որ քու միտքդ բաներ պիտի դան , ու չար խոր-
11 հուրդ մը պիտի մտածես . Ու պիտի ըսես , Ընդարձակ գեղերուն երկիրը ելլեմ , հանդարտութեան մէջ եղողներուն , ապահովութեամբ բնակողներուն վրայ երթամ . անոնք ամէնը անպարիսպ փեղատնէ կը բնակին , և նիգեր ու դռներ չունին .
12 Որ աւար յափշտակես և կողոպուտ կողոպտես , և քու ձեռքդդ՝ բնակուած աւերակներուն վրայ , ու ազգերէն ժողվուած և խաշինք ու ապրանք ստացած ու երկրին բարձր տեղուանքը բնակած ժողովուրդին վրայ դարձընես : Սաբա ու Դեդան և Թարսիսի վաճառականները ու անոր բոլոր առոյգ առիւծները քեզի պիտի ըսեն , Մի՞թէ աւար յափշտակելու ելար . կողոպո՞ւտ կողոպտելու համար քու ժողովդ ժողվեցիր , որ արծաթ ու ոսկի վերցընես , խաշինք ու ապրանք առնես , մեծ աւար յափշտակես :
Ընդ համար մարգարէութիւն ըրէ՝ որդի մարդոյ , ու Գոգին ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ին օրը որ իմ ժողովուրդս Իսրայէլը ապահովութեամբ բնակի՝ ա-
հա դուն պիտի գիտնաս , Ու քու տեղէդ՝ հիւսիսի ծայրերէն պիտի գաս , դուն ու քեզի հետ շատ ժողովուրդներ՝ ամէնը ձիեր հնձած , մեծ բազմութեամբ ու շատ զօրք . Ու իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ ամպի պէս երկիրը ծածկելու պիտի ելլես . ոսկեայ հետքի օրերը պիտի ըլլայ , ու քեզ իմ երկրիս վրայ պիտի բերեմ , որպէս զի ազգերը զիս ճանչնան երբոր ես անոնց աչքերուն առջեւ՝ քու վրադ փառաւորուիմ՝ ով Գոգ :
Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Դուն անիկա՞ց ես , որ քեզի համար առջի օրերը՝ այն օրերը՝ տարիներըը մարգարէութիւն ընող Իսրայէլի մարգարէներուն՝ իմ ծառաներուս միջոցով ըսի թէ քեզ անոնց վրայ պիտի բերեմ : Ու այն օրը Գոգը Իսրայէլի երկրին վրայ եկած օրը՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան , իմ սրտմտութիւնս երեսս պիտի ելլէ : Ու իմ նախանձովս՝ իմ բարկութեանս կրակովը խօսեցայ , որ այն առնը անշուշտ Իսրայէլի երկրին վրայ մեծ խռովութիւն պիտի ըլլայ . Ու ծովուն ձուկերը ու երկինքի թռչունները և դաշտի գազանները ու գետնի վրայ սողացող բոլոր

սուրբ անունս պղծուի . ու աղգերը պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը՝ Իսրայէլի մէջ եղող Սուրբը : Ո՛- 8
հո՛ւ կու գայ , ու պիտի կատարուի՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան . իմ բուռ օրս ասիկայ է : Ես Իսրայէլի քաղաք- 9
ներուն բնակիչները պիտի ելլեն , ու կրակ պիտի վառին , ու զէնքերը պիտի այրեն . և աստրաններով , վահաններով , աղեղներով , նետերով , բիրերով ու նիզակներով եօթը տարի կրակ պիտի վառին : Ես դաշտէն փայտ պիտի չբերուին , 10
ո՛չ ալ անտառներէն պիտի կտրուին . հապա զէնքերով կրակ պիտի վառուին . ու զերուանք թալլողները պիտի թալլուին , ու զերուանք կողոպտողները պիտի կողոպտուին՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը հոն 11
Իսրայէլի մէջ Գոգին գերեզմանի տեղ պիտի տամ անցաւորաց ձորը՝ ծովուն արևելեան կողմէն . և անիկայ անցաւորները պիտի արգիլէ , ու հոն Գոգը ու անոր բոլոր բազմութիւնը պիտի թաղուին , և կոչեն զայն Գոգի բազմութեան ձորը պիտի կոչուին : Ու Իսրայէլի որդիքը 12
երկիրը մաքրելու համար եօթը ամիս պիտի թաղեն : Ու 13
երկրին բոլոր ժողովուրդը պիտի թաղեն . և անոնց անուն մը պիտի ըլլայ այն օրը՝ որ ես փառաւորուիմ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան : Ու մարդիկներ պիտի որո- 14
շեն՝ որ շարունակ երկրին մէջը պըտըտին , ու անցնողներուն հետ՝ երկրի երեսին վրայ մնացածները թաղեն , որպէս զի զանիկայ մաքրեն . անոնք եօթը ամիսէն ետքը պիտի փնտռեն : Ու երկրին մէջէն 15
անցնողները անցած ատեննին՝ երբ որ մարդու ոսկոր տեսնեն , քովը նշան մը պիտի կանգնեն մինչև որ թաղողները զանիկայ Գոգի բազմութեան ձորը թաղեն : Ու քա- 16
ղաքին անունն ալ Համոնա պիտի ըլլայ . այսպէս երկիրը պիտի մաքրեն :

Ես դուն՝ Որդի մարդոյ՝ Տէր 17
Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ամէն տե-

տուքներդ , և անոր ջրոյը դուն ներուն վրայ ու անոր հետ եղող շատ ժողովուրդներուն վրայ՝ յորդահոս անձրև ու կարկուտի քարեր , կրակ ու ծծումբ պիտի տեղամ : Ես շատ ազգերու աչքին պիտի փառաւորուիմ ու սրբուիմ և ճանչցուիմ , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը :

ԳԼ . ԼԹ

1 Ես դուն՝ որդի մարդոյ՝ Գոգին մարգարէութիւն ըրէ
բսելով մարգարէութիւն ըրէ ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ընդ ես քեզ պիտի գարձնեմ , քեզ պիտի տանիմ և հիւսիսի ծայրերէն քեզ պիտի հանեմ , ու քեզ Իսրայէլի լեռներուն 3 վրայ պիտի բերեմ : Ես քու աղեղդ քու ձախ ձեռքէդ վար պիտի ձգեմ , ու քու նետերդ աջ ձեռքէդ 4 վար պիտի նետեմ : Դուն քու բոլոր գունդերովդ , ու քու հետդ եղող ժողովուրդներով Իսրայէլի լեռներուն վրայ պիտի իյնաս . քեզ ամէն տեսակ թռչուններն ու դաշտի գազաններուն կերակուր պիտի 5 տամ . Դաշտի երեսին վրայ պիտի իյնաս , վասն զի ես խօսեցայ՝ կ՚ըսէ 6 Տէր Եհովան : Ես Մագոգի վրայ ու կղզիներուն մէջ ապահովութեամբ բնակողներուն վրայ կրակ պիտի խրկեմ , ու պիտի գիտնան 7 թէ ես եմ Տէրը : Ես իմ սուրբ անունս իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մէջը պիտի ճանչցնեմ . ու պիտի չթողեմ որ մէյմըն ալ իմ

աքերուն առջևը պիտի սրբուիմ :
Եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ անոնց 28
Տէր Ն՚աստուածը . որովհետև զանոնք
ազգերու մէջ գերի բշնցի , ու զա-
նոնք նորէն իրենց երկիրը ժողվեցի ,
և ալ անոնցմէ հոն մէկը մը չթո-
ղուցի : Ու ան օրէն ալ իմ երեսս 29
անոնցմէ պիտի չծածկեմ , քանզի
իմ Հոգիս Իսրայէլի տանը վրայ
թափեցի՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

ԳԼ . Ի

Ա՛ՆԵր գերութեանը քսանուհինգե- 1
րորդ տարին՝ առջի ամիսը ամ-
սուն տասներորդ օրը՝ քաղաքին զար-
նուելուն չորեքտասաներորդ տարին՝
նոյն օրը Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս ե-
ղաւ , ու ինձ հոն տարաւ . Հ՚Ինձ 2
Ն՚աստուծոյ տեսիլքներով Իսրայէլի
երկիրը տարաւ , և ինձ խիստ բարձր
լեռան մը վրայ դրաւ . ու անոր
վրայ հարաւային կողմը քաղաքի մը
շինուածքի պէս էրևոյի մը կար :
Ու երբոր ինձ հոն տարաւ , ահա 3
մէկ մարդ մը՝ որուն երևոյթը պղնձի
երևութի պէս էր , և անոր ձեռքը
քթանէ լար ու չափի եղէգ կար ,
ու անիկա դուռը կայներ էր : Ու 4
ան մարդը ինձ ըսաւ , Որդի մար-
դոյ՝ աչքերովդ տես ու ականջնե-
րովդ լսէ , ու քեզի ամէն ցուցու-
ցանելուս ուշադրութիւն ըրէ .
վասն զի դուն հոս բերուեցար , որ
ես քեզի ցուցնեմ . ամէն
տեսածդ Իսրայէլի տանը պատմէ :
Ու ահա տանը դուրսէն շուր- 5
ջանակի պարիսպ կար , ու ան մար-
դուն ձեռքը վեց կանդունի էրևոյ-
նուելեամբ չափի եղէգ մը կար ,
ինգեռնը՝ մէկ կանդուն ու չորս
մատնաչափ ըլլալով . ու պարսպին
լայնութիւնը եղէգ մը՝ ու բարձրու-
թիւնը եղէգ մը չափից :
Ու անիկայ դէպ 'ի արևելք նա- 6
յող դուռը եկաւ , ու անոր աս-
տիճաններուն վրայ ելաւ , ու դրանը
մէկ սեամը եղէգ մը լայն , ու
միւս սեամը եղէգ մը լայն չափից :
Ու ՚ՌՃՆ ՃԷՒ խուցը եղէգ մը եր- 7
կայն՝ ու եղէգ մը լայն էր , ու խու-
ցերուն միջտյը հինգ կանդուն էր .

սակ թևաւոր թռչուններ ու դաշ-
տի բոլոր գազաններուն ըսէ , Ժո-
ղովուեցէք ու եկէք . իմ ձեզի
համար զոհած զոհիս՝ Իսրայէլի
լեռներուն վրայ խոշոր մեծ
զոհին ամէն կողմէն մսուեցէք , որ
միս ուտէք ու արիւն խմէք .
Հ՚Օրաւորներուն միսը ուտէք , ու 18
երկրի իշխաններուն արիւնը խմէք ,
խոյերու , գառներու , նոխազնե-
րու ու զուարակներու՝ որոնց ա-
մէնը Նասանի գէր անասուններ են :
Ու ձեզի համար զոհած զոհէս՝ մինչև 19
կշտանալնիդ ճարպ ուտէք , ու մին-
չև գինովնալնիդ արիւն խմէք : Ու 20
իմ սեղանիս վրայ ձիերէն ու կառ-
քի անասուններէն , զօրաւորներէն ու
ամէն պատերազմող մարդէն կշտա-
նաք՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան : Ու ազգե- 21
րուն մէջ իմ փառքս պիտի դնեմ ,
ու ամէն ազգերը իմ ըրած դատաս-
տանելս ու անոնց վրայ դրած ձեռքս
պիտի տեսնեն : Ու Իսրայէլի տու- 22
նը ան օրէն հետև՝ ալ պիտի գիտ-
նան թէ իրենց Տէր Ն՚աստուածը ես
եմ : Ու ազգերը պիտի գիտնան 23
թէ Իսրայէլի տունը իրենց անօրէ-
նութեանը համար՝ ինծի ապստամբ
ըլլալնուն համար գերի եղան , ու
ես իմ երեսս անոնցմէ ծածկեցի ,
և զանոնք իրենց թշնամեացը ձեռքը
տուի , ու ամէնքը սրով իյնան :
Իրենց պղծութեանը համեմատ ու 24
իրենց յանցանացը համեմատ իրենց
Հ՚ոգոցեմ ըրի , ու իմ երեսս ի-
րենցմէ ծածկեցի :
Ա՛ՆՈՐ համար Տէր Եհովան այս- 25
պէս կ՚ըսէ . Հ՚իմա Յակոբին գե-
րութիւնը պիտի դարձընեմ , ու
բոլոր Իսրայէլի տանը պիտի ողոր-
միմ , և իմ սուրբ անունս համար
նախանձաւոր պիտի ըլլամ : Ու- 26
երբոր անոնք իրենց երկրին մէջ ա-
պահովութեամբ բնակին , ու վախ-
ցընող մը չըլլայ , ան ատենը իրենց
անարգանքը ու իրենց ինծի դէմ
ըրած բոլոր յանցանքները պիտի
կրեն : Երբոր զանոնք ժողովուրդ- 27
ներէն դարձընեմ , ու զանոնք իրենց
թշնամեացը երկիրներէն ժողվեմ ,
ան ատենը անոնց մէջէն շատ ազգայ

և դրանը սրահին քովը եղող դրանը սեամբ ներսէն մէկ կանգուն էր :
8 Ու անիկայ դրանը սրահը ներսէն
9 մէկ եղէգ չափից : Նա դրանը սրահը ութը կանգուն չափից . ու անոր դրանդիքը երկու կանգուն էր , ու դրանը սրահը ներսի կող-
10 մէն էր : Ու դէպ՚ի արևելք եղող դրանը խուցերը մէկ կողմէն իրիք ու միւս կողմէն իրիք էին , ու իրիքին չափը մէկ էր . և դրանդեաց չափը մէկ կողմէն ու միւս կող-
11 մէն մէկ էր : Ու դրանը մուտքին լայնութիւնը տասը կանգուն չափից , ու դրանը երկայնութիւնը
12 տասուերկու կանգուն : Նա խուցերուն առջևը՝ մէկ կողմէն մէկ կանգունի սահման՝ ու միւս կողմէն մէկ կանգունի սահման մը կար . ու խուցերը մէկ կողմէն վեց կանգուն՝ ու միւս կողմէն վեց կան-
13 գուն էին : Նա դուռը չափեց մէկ խուցի տանիքէն մինչև միւսին տանիքը . անոր լայնութիւնը քսանուհինգ կանգուն էր , ու մուտքերը
14 դիմացէ դիմաց էին : Նա դրանդեացը վրէն արտաքին դրանը
15 եղող դաւիթին դրանդիքը : Նա դուրսի դրանը երեսէն մինչև ներսի դրանը սրահին երեսը հիւսած կանգուն էր :
16 Ու խուցերուն և անոնց դրանդեացը քովի՝ դրանը ներսի կողմէն շուրջանակի վանդակապատ պատուհաններ կային , սրահներն ալ այսպէս էին . ու ներսի կողմէն շուրջանակի պատուհաններ կային . և դրանդեացը վրայ արմաւենիներ կային :
17 Ու ինչ դուրսի դաւիթը բերաւ , և ահա հոն սենեակներ՝ ու գաւիթին համար չինուած շուրջանակի քարայատակ կար . ու քարայատակին վրայ երեսուն սենեակ կար :
18 Նա դռներուն քովի քարայատակը դռներուն երկայնութեանը դիմացը
19 եղող վարի քարայատակն էր : Ու անիկայ՝ վարի դրանը առջևէն մինչև ներքին սրահին առջևը դուրսէն՝ դէպ՚ի արևելք ու հիւսիս լայնութիւնը հարիւր կանգուն չափից :

Նա դուրսի գաւիթին դէպ՚ի 20
հիւսիս նայող դրանը երկայնութիւնը ու լայնութիւնը չափից :
Ու անոր խուցերը իրիք մէկ կող- 21
մէն էր , ու իրիք միւս կողմէն , և անոր դրանդիքը ու սրաՀները առջի դրանը չափուածին էին . անոր երկայնութիւնը հիսուն կանգուն , ու լայնութիւնը քսանուհինգ կանգուն էր : Նա պատուհաններն ու սրաՀները ու արմաւենիները դէպ՚ի արևելք նայող դրանը չափուածին էին , ու եօթը աստիճանով ան դռները կ՚ելլէին . և սրաՀները անոնց առջևն էին : Ու ներսի 23
գաւիթը դուռ մը ունէր՝ հիւսիսային դրանը ու արևելեան դրանը դիմացը , ու մէկ դռնէն մինչև միւս դուռը հարիւր կանգուն չափից :

Նա պես հարաւային կողմը տա- 24
րաւ , և ահա հարաւային կողմը դուռ մը կար . ու անոր դրանդիքը ու սրաՀները չափից , որ նոյն չափերուն համեմատ էին : Նա ա- 25
նիկայ ու անոր սրաՀները նոյն պատուհաններուն պէս պատուհաններ ունէին շուրջանակի . անոր երկայնութիւնը հիսուն կանգուն , ու լայնութիւնը քսանուհինգ կանգուն էր : Նա ան դռները ելլելու համար 26
եօթը աստիճան կար , ու անոր սրաՀները անոնց առջևն էին . ու անոր դրանդեացը վրայ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն արմաւենիներ կային :

Ու ներսի գաւիթը դուռ մը ու- 27
նէր դէպ՚ի հարաւ , ու մէկ դռնէն մինչև միւս դուռը դէպ՚ի հարաւ հարիւր կանգուն չափից : Նա պես 28
հարաւային դռնէն ներսի գաւիթը բերաւ , ու հարաւային դուռը չափից , որ նոյն չափերուն համեմատ էր : Նա անոր խուցերը ու 29
դրանդիքը ու սրաՀները նոյն չափերուն համեմատ էին . և անիկայ ու անոր սրաՀները շուրջանակի պատուհաններ ունէին . անոր երկայնութիւնը հիսուն կանգուն , ու լայնութիւնը քսանուհինգ կանգուն էր : Նա սրաՀները շուրջանակի 30

քառասնհինգ կանգուն երկայն, ու
31 հինգ կանգուն լայն էին։ Եւ սրբարանիկը դէպ ի դուրսի գաւիթն էին, ու դրանդեակը վրայ արմաւենիներ կային. և ան քո—ը ելլելու համար ութը աստիճան կար։
32 Եւ գիս ներսի գաւիթը տարաւ դէպ ի արեւելք, ու դուռը շափից, ոչ նոյն չափերուն համեմատ
33 էր։ Եւ անոր խուցերը ու դրանդիքը ու սրահները նոյն չափերուն համեմատ էին. և անոնց ու անոր սրահները շուրջանակի պատուհաններ ունէին. անոր երկայնութիւնը յիսուն կանգուն, ու լայնութիւնը քառասնհինգ
34 կանգուն էր։ Եւ անոր սրահները դէպ ի դուրսի գաւիթն էին, ու անոր դրանդիքը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն արմաւենիներ ունէին. և ան քո—ը ելլելու համար ութը աստիճան կար։
35 Եւ գիս հիւսիսային դուռը բերաւ, ու նոյն չափերուն համեմատ
36 չափից Խուցերը, դրանդիքը ու սրահները, և շուրջանակի պատուհաններ ունէր. անոր երկայնութիւնը յիսուն կանգուն, ու լայնութիւնը քառասնհինգ կանգուն էր։
37 Եւ անոր դրանդիքը դէպ ի դուրսի գաւիթն էր. ու դրանդիքը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն արմաւենիներ ունէին։ և ան քո—ը ելլելու համար ութը աստիճան կար։
38 Եւ մէկ սենեակ մը կար, որ անոր մուտքը դռներուն քովի դրանդեացը մտնէր։
39 Եւ դրանը սրահին մէջ մէկ կողմէն երկու սեղան՝ ու միւս կողմէն երկու սեղան կար, որ անոնց վրայ ողջակէզը ու մեղքի պատարագը ու յանցանքի պատարագը
40 մորթեն։ Եւ հիւսիսային դրանը մուտքը ելլելուն դուրսի կողմը երկու սեղան, ու միւս կողմը եղող դրանը սրահին մէջ երկու սեղան
41 կար։ Չորս սեղան քովը մէկ կողմէն չորս սեղան, ու մէկալ կողմէն չորս սեղան կար, ութը սեղան էր, ո—
42 անոնց վրայ կը մորթէին։ Եւ չորս սեղաններն որ ողջակէզի համար

էին, տաշուած քարէ մէկ ու կէս կանգուն երկայն, ու մէկ ու կէս կանգուն լայն, ու մէկ կանգուն բարձր էին. և ողջակէզը ու զոհը մորթելու գործիքները անոնց վրայ կը դնէին։ Ու ներսէն շուրջանա- 43
կի չորս մատնաչափ հզերք մը շինուած էր. ու սեղաններուն վրայ զոհին միսը կը դրո—էր։

Եւ ներսի դրանը դուրսի կողմը՝ 44
հիւսիսային դրանը քովը եղող ներսի գաւիթին մէջ երգիցողներուն սենեակները կար. ու անոնց երեսը դէպ ի հարաւ էր. մէկը արեւելեան դրանը քովն էր, ո— երեսը դէպ ի հիւսիս էր։ Եւ ինծի ըսաւ, Ա- 45
սենեակը որ դէպ ի հարաւ կը նայի, տանը պահապանութիւնը ընող քահանաներուն համար է. Ու ան 46
սենեակը որ դէպ ի հիւսիս կը նայի, սեղանին պահապանութիւնը ընող քահանաներուն համար է. անոնք Սադովկի որդիքն են, որոնք Ղևիի որդւոցմէ Տէրոջը կը մօտենան՝ անոր ծառայութիւն ընելու համար։

Եւ գաւիթը չափից, որո— կը- 47
կայնութիւնը հարիւր կանգուն, ու լայնութիւնը հարիւր կանգուն էր, անկիւնացի քառակուսի էր. ու սեղանը տանը առջեն էր։

Եւ գիս տանը սրահը տարաւ։ 48
ու սրահին դրանդիքը չափից՝ հինգ կանգուն մէկ կողմէն ու հինգ կանգուն միւս կողմէն. և դրանը լայնութիւնը մէկ կողմէն երեք կանգուն, ու միւս կողմէն երեք կանգուն էր։ Սրահին երկայնութիւ- 49
նը քսան կանգուն, ու լայնութիւնը տասնմէկ կանգուն էր, և հոն [քո—ը] աստիճաններով կ'ելլէին. ու դրանդեացը քովը սիւներ կային, մէկը մէկ կողմէն, միւսն ալ միւս կողմէն։

ԺԱ.

Եւ գիս տաճարը տարաւ, ու անոր 1
դրանդիքը չափից, մէկ կողմէն վեց կանգուն լայն ու միւս կողմէն վեց կանգուն լայն էր, խորհրդարանը։ Եւ 2

դրանը լայնութիւնը մեսոր կանգուն
էր, ու դրանը բովիրը մէկ կողմին
հինգ կանգուն, ու միւս կողմին
հինգ կանգուն էին. և անոր երկայ-
նութիւնը քառասուն կանգուն, ու
լայնութիւնը քսան կանգուն էր
փոց:

3 Ու ներս մտաւ, և դրանը դրան-
դիքը երկու կանգուն, ու դուռը
վեց կանգուն չափից. ու դրանը
լայնութիւնը եօթը կանգուն էր:

4 Ու անոր երկայնութիւնը չափից
քսան կանգուն, ու լայնութիւնը
քսան կանգուն՝ տաճարին լայնու-
թեանը հասմեմատ. ու ինծի ըսաւ,
Ասիկայ է սրբութիւն սրբութեան-
ցը:

5 Ու տանը պատը վեց կանգուն,
ու տանը բոլորտիքը եղող սենեակ-
ներուն լայնութիւնը չորս կանգուն
չափից:

6 Ու սենեակները իրարու վրայ էին
երեք պոկիոնով, ու երեսուն
սուն. և անոնց գերաններէրը կը մըտ-
նէին տաճարին այն պատին մէջ՝ որ
սենեակներուն համար չինուած էր
շուրջանակի, որ անոր կռթնէին,
բայց տանը պատին մէջը չէին կըռ-
7 թընէր: Ու սենեակները երթալու
համար՝ լայնցող ու շրջանակաւոր
սանդուխ մը կար, որ տանը բոլոր-
տիքը՝ վեր երթալու համար տունը կը
պտըտէր. անոր համար երթալով
տունը կը լայնցնար, և այսպէս վարի
դասիկոնէն վերի դասիկոնը միջին
8 դասիկոնէն կ'երթէին: Ու շուրջ-
նակի տանը բարձրութիւնը տեսայ.
սենեակներուն հիմերը ամբողջ մէկ
եղէգ՝ վեց մեծ կանգուն էր: Սե-
9 նեակներուն պատին լայնութիւնը
դուրսէն հինգ կանգուն էր, ու
մնացածը սենեակներուն ներսի մի-
10 ջին էր: Ու տուրքի սենեակնե-
րուն միջտեղը՝ տանը բոլորտիքը
քսան կանգուն լայն միջոց մը կար:
11 Ու սենեակներուն մուտքերը մնա-
ցած տեղին կը նայէին. մուտքին
մէկը՝ դէպ 'ի հիւսիս, և մուտքին
մէկը դէպ 'ի հարաւ կը նայէր. ու
մնացած տեղին լայնութիւնը շուր-
ջանակի հինգ կանգուն էր:

12 Ու զատուած տեղին առջևը՝ դէպ
'ի արեւմտեան ծայրը եղող շէնքին
լայնութիւնը եօթանասուն կան-
գուն էր. ու շէնքին պատը շուրջ-
նակի հինգ կանգուն լայն ու եր-
կայնութիւնը ինսուն կանգուն էր:
13 Ու տանը երկայնութիւնը հարիւր
կանգուն չափից. ու զատուած տե-
ղը, ու շէնքը իր պատերովը հա-
րիւր կանգուն երկայն էր: 14 Ու
տանը ու զատուած տեղին երեսը
դէպ 'ի արեւելք հարիւր կանգուն
լայն էր:

15 Ու պոնը եւսի կողմին զա-
տուած տեղին դիմացը եղող շէն-
քին երկայնութիւնը և անոր սե-
նեակաւոր սրահները մէկ կողմին ու
միւս կողմին նեղքին տաճարին
ու դահլիճին սրահներուն հետ հա-
րիւր կանգուն չափից: 16 Դրոնը
սեմերը ու վանդակապատ պատու-
հանները, և շուրջանակի ան երեք
կնդէրտուն սեմոցը դիմացը եղող
սիենապատով սրահները ամէն կողմին
տախտակամած կնոսաք էին գետնէն
մինչև պատուհանները, ու պա-
տուհանները ծածկուած էին. 17 նոյն
դրանը վրան ու մինչև ներքին
տունը, և դուրսէն ու բոլոր պա-
տը շուրջանակի ներսէն ու դուրսէն
էրենց չափերովը:

18 Ու քերովբէ ու արմաւենիներ քան-
կուած էին, ու երկու քերովբէնե-
րուն մէջը արմաւենի մը, ու մէն
մէկ քերովբէն երկու երես ունէր,
19 Ադրինքն մէկ կողմին դէպ 'ի ար-
մաւենին մարդու երես՝ ու միւս
կողմին դէպ 'ի արմաւենին առիւ-
ծի երես. բոլոր տանը քան-
կակը շուրջանակի այսպէս էր:
20 Յատակէն մինչև դրանը վրան քե-
րովբէներ ու արմաւենիներ քանդա-
կուած էին, նոյնպէս ալ տաճարին
պատին վրայ: 21 Տաճարին դրանդիքը
քառակուսի էին, ու արբանեակին
երեսը՝ ասոր երեսոյթը մօտին և-
րեւութին պէս էր:

22 Փայտէ սեղանը երեք կանգուն
բարձր էր, ու երկայնութիւնը եր-
կու կանգուն էր, և անոր անկիւն-

նները իրմէ էին , ու անոր երկայնութիւնը ու քովերը փայտէ էին . ու անիկայ ինծի ըսաւ , Ասիկայ է Տէրոջը առջևը եղող սեղանը : 23 Ու տաճարը ու սրբարանը երկու դուռ ունէին . 24 Ու դռները երկու փեղկ ունէին , ու փեղկերը երկուքի կը ծալըուէին , երկու փեղկ մէկը ունէր ու երկու փեղկ միւսը : 25 Ու անոնց վրայ՝ տաճարին դուռներուն վրայ պատերուն վրայի քանդակին պէս քերովբէներ ու արմաւենիներ քանդակուած էին . ու դուրսէն սրահին երեսը փայտէ առաջքի մը կար : 26 Ու սրահին քովերը ու տանը սենեակներուն մէջ և առջևներուն վրայ՝ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն վանդակապատ պատուհաններ ու արմաւենիներ կային :

ԺԱ . ԻՒՂ

1 Ետքէ տարաւ զիս դէպ՚ի հիւսիս եղող ճամբովը արտաքին դաւիթը հանեց , և զիս պատուած տեղին դիմացը եղող՝ ու դէպ՚ի հիւսիս նայող շէնքին դիմացի սենեակները 2 բերաւ : Ու անոնց երկայնութիւնը հարիւր կանգուն , ու լայնութիւնը յիսուն կանգուն էր : 3 Ներսի դաւիթին քսան հինգ կանգունին դէմ ու դուրսի դաւիթին քարայատակին դէմ՝ իրարու դիմացը իրիք դասիկոնով սիւնազարդ սրբանիներ կային : 4 Ու սենեակներուն առջևը՝ ներսէն տասը կանգուն լայն ճեմելիք մը ա— մէկ կանգուն ճամբայ մը կար , և անոնց դռնները 5 դէպ՚ի հիւսիս էր : Ու վերի սենեակները կարճ էին , վասն զի սիւնազարդ սրահները անոնցմէ՝ ա— ինչ շէնքին վարի ու միջին սենեակները 6 ներէն պէղ կ՚առնէին : Վասնզի անոնք իրիք դասիկոն էին , ու դասիներուն սիւներուն պէս սիւներ չունէին . անոր համար գետնէն ա— ինչ վարի ու միջին սենեակներէն 7 կը նեղնային : Ու սենեակներուն դիմացը՝ դուրսի դասիքին կողմը սենեակներուն առջևի դուրսի պատին երկայնութիւնը յիսուն կանգուն էր : Վասն զի դուրսի դասիքը 8 տեղէն նայող սենեակներուն երկայնութիւնը յիսուն կանգուն էր . և ահա տաճարին դիմացը հարիւր կանգուն էր : Ու սա սենեակներուն տակէն՝ դուրսի դասիքէն ա— նոնց երթալու համար արևելեան կողմէն մուտք մը կար : 10 Դասիքին պատին լայնութեանը մէջ դէպ՚ի արևելք՝ զատուած տեղին դիմացը ու շէնքին դիմացը սենեակներ կային : 11 Ու անոնց առջևը ճամբայ մը կար դէպ՚ի հիւսիս եղող սենեակներուն երեսութին պէս , թէ անոնց երկայնութեանը՝ թէ անոնց լայնութեանը՝ և թէ անոնց ելքերուն՝ և անոնց ձևերուն ու դռներուն կողմանէ : 12 Ինչպէս ալ էին դէպ՚ի հարաւ եղող սենեակներուն մուտքերը . ճամբուն գլուխը մուտք մը կար , այսինքն արևելեան ճամբուն բերանը՝ պատին առջևի շիտակ ճամբան :

13 Ու ինծի ըսաւ , Զատուած տեղին առջևը եղող հիւսիսային կողմի սենեակները , ո— հարաւային կողմի սենեակները սուրբ սենեակներն են , ուր որ Տէրոջը մօտեցող քահանաները ամենասուրբ բաները պիտի ուտեն . հոն պիտի դնեն ամենասուրբ բանները ու հացի ընծան ու մեղքի պատարագը և յանցանքի պատարագը , քանզի ան տեղը սուրբ է : 14 Երբոր քահանաները հոն մտնեն , սուրբ տեղէն դուրսի դասիքը պիտի չելլեն , հապա իրենց պաշտօնի զգեստները հոն պիտի թողուն , վասն զի անոնք սուրբ են . և ուրիշ հանդերձներ հագնելով՝ ժողովուրդին մերձենալու բաներուն պիտի մօտենան :

15 Ու երբոր անիկայ ներքին տունը չափելու լմընցուց , զիս դէպ՚ի արևելք նայող դուռը հանեց , ու զանիկայ ամէն կողմէն չափեց : 16 Ան— րևելեան կողմը չափի եղէգով՝ հինգ հարիւր եղէգ չափեց չափի եղէգով : 17 Հիւսիսային կողմը չորքանակի հինգ հարիւր եղէգ չափեց

18 հարիւր եղէգ չափեց : Ապա ա-
յին կողմը չափի եղէգով հինգ հա-
19 րիւր եղէգ չափեց : Արեւմտեան
կողմը դարձաւ , ու չափի եղէգով
20 հինգ հարիւր եղէգ չափեց : Չո-
ր նիկայ չորս կողմէն չափեց . անիկայ
հինգ հարիւր եղէգ երկայն , ու
հինգ հարիւր եղէգ լայն էր , ու
պարիսպ ունէր , սուրբ ու անսուրբ
տեղերուն միջը զատելու համար :

ԳԼ . ԻԶ

1 Ու զիս դուրս դէպ ՚ի արեւելք
2 նայող դուռը տարաւ : Ու
ահա արեւելեան ճամբայէն Իսրայէլի
Աստուծոյն փառքը կու գար . ու
անոր ձայնը շատ ջուրերու ձայնին
պէս էր , ու երկիրը անոր փառքէն
3 լուսաւորուեցաւ : Ու տեսած տե-
սիլքս նման էր այն տեսիլքին , որն
որ տեսայ , երբոր քաղաքը աւերելու
եկայ . ու տեսիլքները Քորաը գե-
տին քովը տեսած տեսիլքիս պէս
էին . ու երեսիս վրայ ինկայ :
4 Ու Տէրոջը փառքը դէպ ՚ի ա-
րեւելք նայող դրանը ճամբայէն
5 տունը մտաւ : Ու Հոգին զիս վեր-
ցուց , և զիս ներքին գաւիթը տա-
րաւ , և ահա Տէրոջը փառքը տունը
6 լեցուցեր էր : Ու յոյն մը լսեցի որ
տաճարէն ինծի կը խօսէր . (ու
իմ քովս մարդ մը կայներ էր .)
7 Ու ինծի ըսաւ , Մարդի մարդոյդ
Իսրայէլի որդւոցը միջ յաւիտեան
բնակելու աթոռիս տեղը , և իմ
ոտքերուս գարշապարներուն տեղը
ասիկայ է , ու Իսրայէլի տունը ի-
րենք ու իրենց թագաւորները իրենց
պոռնկութիւններովը , ու իրենց
թագաւորներուն դիներովը իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
8 անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի
9 զանոնք : Հիմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-
գաւորներուն դիները իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի
10 զանոնք : Հիմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-
գաւորներուն դիները իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի
11 զանոնք : Հիմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-
գաւորներուն դիները իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի
12 զանոնք : Հիմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-
գաւորներուն դիները իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի
13 զանոնք : Հիմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-
գաւորներուն դիները իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի
14 զանոնք : Հիմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-
գաւորներուն դիները իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի
15 զանոնք : Հիմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-
գաւորներուն դիները իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի
16 զանոնք : Հիմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-
գաւորներուն դիները իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի
17 զանոնք : Հիմա թող իրենց
պոռնկութիւնը , ու իրենց թա-
գաւորներուն դիները իրենց
բարձր տեղերուն միջ՝ ալ իմ սուրբ
անունս պիտի չպղծեն : Ալ ան ի-
րենց սեմերը իմ սեմոցս , ու ի-
րենց դրանդիքը իմ դրանդեացս
մօտ դրին , այնպէս որ իմ ու անոնց
միջտեղը հոն մէկ պատ մը կար ,
և իրենց ըրած գարշութիւններովը
իմ սուրբ անունս պղծեցին . ես
ալ իմ բարկութեամբս ոչնչացի

ԳԼ. Խ'

Եւ ըսաւ Տէրը Մովսէսի ետքը 1
 բևեռք նայող դուրսի դրանը
 ձամբան դարձուց , ու անիկայ գոց
 էր : Եւ Տէրը ինծի ըսաւ , Ա- 2
 դուռը գոց պիտի մնայ , պիտի
 չբացուի , ու անկէ մարդ պիտի
 չմտնէ . քանզի անկէ Իսրայէլին
 Տէր Աստուածը մտաւ , անոր հա-
 մար գոց պիտի մնայ : Ինչ իշ- 3
 խանին համար պիտի ըլլայ , հան
 միայն իշխանը պիտի նստի Տէրոջը
 առջևը հաց ուտելու համար . ա-
 նիկայ դրանը սրահին ճամբայէն
 պիտի մտնէ , ու նոյն ճամբայէն պի-
 տի ելլէ :
Եւ զիս հիւսիսային դրանը ձամ- 4
 բայէն տանը առջևը բերաւ . ու
 տեսայ որ ահա Տէրոջը փառքը Տե-
 րոջը տունը լեցուցեր էր . ու երե-
 սիս վրայ իյնակայ : Եւ Տէրը ինծի 5
 ըսաւ , Որդի՛ մարդոյ՝ Տէրոջը տանը
 բոլոր կանոններուն ու անոր բո-
 լոր օրէնքներուն վրայով քեզի ամէն
 բանը սրտիդ մէջը դիր , ու աչ-
 քերովդ նայէ և ականջներովդ
 լսէ , ու տանը մուտքերը ու սրբա-
 րանին բոլոր ելքերը աղէկ դիտէ .
Եւ ապստամբներուն՝ Իսրայէլի տա- 6
 նը ըսաւ , Տէր Եհովան այսպէս
 կ'ըսէ . Վա՛հ հերիք է ձեզի ձեր բո-
 լոր պղծութիւնները՝ ով Իսրայէլի
 տունը , Որ դուք սրտով անթլ- 7
 փատ ու մարմնով անթլփատ օ-
 տարազգիներ մտցուցիք , որ իմ
 սրբարանիս մէջը ըլլան ու իմ
 տունս պղծեն , երբոր դուք իմ
 հացս՝ ճարպը ու արիւնը կը մա-
 տուցանէիք . ու ձեր բոլոր պղծու-
 թիւններուն ի զատ անոնք իմ ու-
 տելս խափանեցին : Եւ իմ սուրբ 8
 բաներուս պահպանութիւնը չպա-
 հեցիք , հապա իմ սրբարանիս մէջ
 ձեր ուզածին պէս իմ պահպանու-
 թեանս վրայ պահապաններ դրիք :
Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ի- 9
 սրայէլի որդւոցը մէջ եղող բոլոր
 օտարազգիներէն արտով անթլփատ
 ու մարմնով անթլփատ չըլլայ մէկ
 օտարազգի մը իմ սրբարանս պիտի

18 Եւ ինծի ըսաւ , Որդի՛ մարդոյ՝
 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ասոնք
 պիտի ըլլան սեղանին կանոնները՝
 ան օրը որ զանիկայ չինեն , անոր
 վրայ ողջակէզները մատուցանելու ,
 ու անոր վրայ արիւն սրսկելու հա-
 մար :
19 Սադովկի սերունդէն եղող Լե-
 ւտացի քահանաներուն՝ (որոնք ին-
 ձի ծառայութիւն ընելու համար
 ինծի պիտի մօտենան , կ'ըսէ Տէր
 Եհովան ,) մեղքի պատարագի հա-
 մար արջառներէն ղուարակ մը պի-
20 տի տաս . Եւ անոր արիւնէն պիտի
 առնես , ու անկիւնին չորս եղջիւր-
 ներուն վրայ , ու ջրջանակին չորս
 անկիւններուն վրայ , և շուրջանակի
 անոր սահմանին վրայ դնես , ու
 զանիկայ պիտի սրբես և անոր
21 համար քաւութիւն ընես : Ու
 մեղքի պատարագին ղուարակը պի-
 տի առնես , և սրբարանէն դուրս՝
 տաճարին որոշուած տեղը պիտի այ-
22 րուի : Ու երկրորդ օրը մեղքի
 պատարագի համար այծերէն անա-
 բատ նոխազ մը մատուցանես , ու
 սեղանը պիտի սրբեն , ինչպէս որ
23 ղուարակով սրբեցին : Երբոր սըր-
 բելը լմընցընես , արջառներէն անա-
 բատ ղուարակ մը , ու ոչխարներէն
 անարատ խոյ մը պիտի մատուցա-
24 նես . Եւ զանոնք Տէրոջը առջևը
 պիտի մօտեցընես , ու քահանա-
 ները անոնց վրայ աղ պիտի ցանեն ,
 ու զանոնք Տէրոջը ողջակէզ պիտի
25 մատուցանեն : Եօթը օր մեղքի
 պատարագի համար՝ օրը մէյմէկ նո-
 խազ պիտի մատուցանես . նաև
 արջառներէն ղուարակ մը , ու ոչ-
 խարներէն խոյ մը պիտի մատուցա-
 նեն , որ անարատ պիտի ըլլան :
26 Եօթը օր սեղանին քաւութիւն
 պիտի ընեն , և զանիկայ պիտի
27 սրբեն ու զանիկայ նուիրեն : Ու
 երբոր ան օրերը լմընան , ութե-
 րորդ օրը ու անկէ ետքը քահանա-
 ները սեղանին վրայ ձեր ողջակէզնե-
 րը ու ձեր խաղաղութեան զոհերը
 պիտի մատուցանեն , և ես ձեզ
 պիտի ընդունիմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհո-
 վան :

10 ջինէք : Պահեսջիք Իսրայէլեայց
որ ինծի հեռացան , երբոր
Իսրայէլ ոչխարը ինծի մոլորեցան
ու իրենց կուռքը նոսեէն գացին ,
իրենց անօրէնութիւնը պիտի կրեն .
11 Ու իմ սրբարանիս մէջ տանը ղե-
ւիները որոշուած սպասաւորներ , ու
տաճարին սպասաւորները պիտի ըլ-
լան . ժողովուրդին համար ողջա-
կէզները ու զոհերը անոնք պիտի
մորթեն , ու անոնց ծառայութիւն
ընելու համար անոնց առջեւը անոնք
12 պիտի կայնին : Որովհետեւ անոնց
համար անոնց կուռքերուն առջեւը
ծառայութիւն ըրին , ու Իսրայէլի
տանը՝ գայթակղութիւն ա՛ անօրէ-
նութեան պատճառ եղան , անոր
համար անոնց վրայով իմ ձեռքս
վերցուցի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , որ
իրենց անօրէնութիւնը պիտի կը-
13 րեն . Ու ինծի պիտի չմօտենան
ինծի քահանայութիւն ընելու , ու
իմ բոլոր սուրբ բաներուս և ամե-
նասուրբ բաներուս մօտենալու ,
հապա իրենց անարգանքը ու ի-
րենց ըրած պղծութիւնները պիտի
14 կրեն : Սակայն զանոնք տանը
պահպանութեանը վրայ պահապան
պիտի դնեմ , անոր ամէն ծառա-
յութեանը համար , ու անոր մէջը
ըլլալու ամէն գործին համար :
15 Բայց Ղեւտացի քահանաները՝
Սադովկի որդիքը , որոնք իմ սուր-
բարանիս պահպանութիւնը պա-
հեցին , երբոր Իսրայէլի որդիքը
ինծմէ մոլորեցան , անոնք ինծի
ծառայութիւն ընելու համար ինծի
պիտի մօտենան , և ճարպը ու ա-
րիւնը ինծի մատուցանելու համար
անոնք իմ առջեւս պիտի կայնին՝
16 կ'ըսէ Տէր Եհովան : Անոնք իմ
սրբարանս պիտի մտնեն , ու ինծի
ծառայութիւն ընելու համար անոնք
պիտի մօտենան իմ սեղանիս , և իմ
պահպանութիւնս պիտի պահեն :
17 Ու երբոր ներսի գաւիթին դռնե-
րէն մտնեն , կտաւէ զգեստներ պի-
տի հագնին , ու ներսի գաւիթին
դռներէն , ու ներսը ծառայութիւն
ընած ատեննին վրանին բուրդ պի-
18 տի չհագնին . Գլուխներուն
վրայ կտաւէ ապարօշներ ըլլայ , ու
մէջքերնին կտաւէ վարտիքներ ը-
լայ . ո՛չ քրտընցընող բան պիտի
չհագնին : Ու երբոր դուրսի գա- 19
ւիթը ժողովուրդին ելլեն , իրենց
պաշտօնի զգեստները պիտի հանեն ,
ու զանոնք սուրբ սենեակներուն մէ-
ջը դնեն , և ուրիշ զգեստներ պիտի
հագնեն , որպէս զի իրենց զգեստ- 20
ներովը ժողովուրդը չսրբեն : Ու
գլուխնին պիտի չածիլեն , ո՛չ ալ
վարսերնին երկընցընեն , հապա
միայն գլուխնուն մազերը փոքրեն :
Ու բնաւ մէկ քահանայ մը գինի 21
չխմէ՝ երբոր ներքին գաւիթը կը
մտնէ : Ու որբևարին կամ արձա- 22
կուածը իրենց կնիկ չառնեն , հապա
Իսրայէլի տանը սերունդէն եղող
կոյսը , կամ քահանայէ մը որբևա-
րի ձնացած կնիկը առնեն : Ու իմ 23
ժողովուրդիս՝ սուրբ ու անսուրբ
բաներուն տարբերութիւնը պիտի
սորվեցընեն , և անմաքուրին ու
մաքուրին տարբերութիւնը անոնց
դիտցընեն : Ու դատերու վրայ ա- 24
նոնք պիտի կենան դատաստան ըն-
ելու համար , ու իմ իրաւունքներուս
համեմատ զանոնք դատեն , և իմ
բոլոր ժողներուս մէջը իմ օրէնքներս
ու կանոններս պիտի պահեն , ու իմ
շաբաթներս սրբեն : Ու մարդու 25
մեռելի քով չերթան՝ որ պղծուին .
հապա միայն հօր համար , կամ մօր
համար , կամ որդու համար , կամ
աղջկան համար , եղբօր համար ,
կամ չամուսնացած քրոջ համար
պղծուին : Ու մէկը սրբուելէն ետ- 26
քը եօթը օր պիտի համրեն անոր :
Ու անիկայ սրբարանին մէջ ծառա- 27
յութիւն ընելու համար ներսի գա-
ւիթը սրբարանը մտած օրը՝ անի-
կայ իր մեղքի պատարագը պիտի
մատուցանէ , կ'ըսէ Տէր Եհովան :
Ու անիկայ անոնց ժառանգու- 28
թիւն ըլլայ . անոնց ժառանգու-
թիւնը ես եմ . ու Իսրայէլի մէջ
անոնց կալուածք չտաք . անոնց կա-
լուածքը ես եմ : Հացի ընծան 29
ու մեղքի պատարագը և յանցան-
քի պատարագը անոնք պիտի ու-
տեն . ու Իսրայէլի մէջ ամէն նուէր

30 անոնց պիտի ըլլայ : Եւ ամէն փո-
ասի բանին բոլոր երախայրիներուն
առջինը , ու ձեր բոլոր ընծաներէն
ամէն բանի ընծային բոլորը քահա-
նային պիտի ըլլայ . ու ձեր խմորնե-
րուն երախայրին քահանային պիտի
տաք , որ քու տանդ վրայ օրհնու-
31 թիւն բերէ : Ուր ուզէք ուտեցէք
մեռած կամ գազանաբեկ անասունն
ալ դուք պիտի չուտեն , թէ թռչու-
նէն ըլլայ ան և թէ չորքոտանի :

ԳԼ . Ժե

1 Ու երբոր երկիրը վիճակով ժա-
ռանգութիւն բաժնէք , երկրէն
քառանուհինգ հազար էղէ երկայնու-
թեամբ , ու տասը հազար լայնու-
թեամբ սուրբ ընծայ մատուցանէք
Տէրոջը . ասիկայ չուրջանակի իր բո-
լոր սահմաններուն մէջը սուրբ ըլլայ :
2 Ասկէ քառակուսի չափուած՝ հինգ
հարիւրով հինգ հարիւրը սրբարա-
նին համար ըլլայ , ու անիկայ չուրջ-
նակի յիսուն կանդուն արուարձան
3 ունենայ : Եւ աս չափով՝ երկայնու-
թիւնը քառանուհինգ հազար ու
լայնութիւնը տասը հազար չափես ,
ու անոր մէջը պիտի ըլլայ սրբարանը՝
4 ամենասուրբ տեղը : Սրիկայ Տէ-
րոջը ծառայութիւն ընելու մօտեցող
սրբարանի պաշտօնեաներուն քահա-
նաներուն համար սուրբ ըլլայ երկ-
րին , որ անոնց՝ տուներու համար
տեղ մը , ու սրբարանին համար
սուրբ տեղ մը ըլլայ :
5 Եւ տանը ծառայութիւնը ընող
Ղեւտացիները քառանուհինգ հազար
երկայնութեամբ ու տասը հազար
լայնութեամբ կալուածք պիտի ու-
նենան , հոն քսան սենեակ :
6 Եւ հինգ հազար լայնութեամբ
ու քառանուհինգ հազար երկայնու-
թեամբ՝ քաղաքին կալուածքը պի-
տի տաք սրբարանին ընծային քո-
վը . ասիկայ բոլոր Իսրայէլի տանը
ըլլայ :
7 Եւ իշխանին համար՝ սուրբ
ընծային ու քաղաքին կալուած-
քին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն ,
սուրբ ընծային և քաղաքին կա-
լուածքին դիմացը արեւմտեան ծայ-
րէն դէպ՝ի արեւմուտք՝ ու արեւելեան
ծայրէն դէպ՝ի արեւելք ըլլայ . ու
երկայնութիւնը արեւմտեան սահ-
մանէն մինչև արեւելեան սահմանը՝
հաւասար ըլլայ : Իսրայէլի մէջ 8
երկրէն աւիկայ անոր կալուածք ըլ-
լայ , ու իմ իշխաններս ալ
իմ ժողովուրդս չհարստահարեն .
ու հետոյ երկիրը Իսրայէլի տա-
նը տրուի իրենց ցեղերուն համե-
մատ :

Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ալ 9
հերիք է ձեզի՝ ով Իսրայէլի իշ-
խաններ . զրկանքը ու յափշտա-
կութիւնը վերցուցէք , և իրաւունք
ու արդարութիւն ըրէք . իմ ժո-
ղովուրդս ձեր բռնի պահանջմունք-
ները վերցուցէք՝ կ'ըսէ Տէր Եհո-
վան : Ձեր կշիռքները արդար 10
ձեր արդուն արդար ու ձեր մաղը
արդար ըլլայ : Արդուն ու մաղը 11
մէկ չափ ըլլան , որ մաղը՝ քոռին
տասնորդը պարունակէ , ու ար-
դուն ալ քոռին տասնորդը .
քոռին նայելով պիտի ըլլայ անոնց
չափը : Եւ սիկղը քսան կերան 12
պիտի ըլլայ . ձեր մնասը քսան
սիկղ , քառանուհինգ սիկղ , տասնու-
հինգ սիկղ պիտի ըլլայ :

Ձեր մատուցանելու ընծան ասի- 13
կայ ըլլայ . ցորենի քոռէն արդուին
վեցերորդ մասը , ու գարիի քոռէն
արդուին վեցերորդ մասը . Ու ելլին 14
կանոնը ասիկայ ըլայ . ելլին մարէն՝
մարին տասնորդը ամէն քոռէն ,
այսինքն ամէն խօմէրէն , որ տասը
մար կը պարունակէ , վասն զի տասը
մարը մէկ խօմէր մըն է . Եւ Իս- 15
րայէլին ջրարբի արօտներուն հօտե-
րէն՝ երկու հարիւրէն մէկ ոչխար :
Այսոնք պիտի մատուցանեն իրենց հացի
ընծայ ու ողջակէզ և խաղաղու-
թեան զոհ , որ իրենց համար քա-
ւութիւն ըլլայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան :
Երկրին բոլոր ժողովուրդը աս ըն- 16
ծան Իսրայէլի մէջ իշխան ելլելին
պարտաւոր պիտի ըլլան :

Եւ տօներու ու ամսագլուխներու 17
ու շաբաթներու մէջ՝ Իսրայէլի տա-
նը ամէն հանդիսաւոր օրերուն մէջ՝

ողջակէզնելը ու հացի ընծան և թաւիլը նուէրը իշխանին վրայ պիտի ըլլայ . մեղքի պատարագը ու հացի ընծան ու ողջակէզը և խաղաղութեան զոհը անոր մատուցանէ Իսրայէլի տանը քաւութիւն ընելու համար :

18 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Առջի ամսուն առջի օրը արջառներին մէկ անարատ զուարակ մը առնես , ու սրբարանը մաքրես : Եւ
19 քահանան մեղքի պատարագին արիւնէն պիտի առնէ , և տանը դրանդեացը վրայ , ու սեղանին չորս անկիւններուն վրայ , և ներքին դաւիթին դրանը դրանդեացը վրայ
20 դնէ : Ամսուն եօթնևրորդ օրն ալ սխալած կամ անմիտ մարդու համար այնպէս ընես , և տանը քաւութիւն պիտի ընէք :

21 Առջի ամսուն չորեքտասաներորդ օրը ձեզի զատիկ ըլլայ . եօթը օր ոտն պնդի պահուի , ու բաղարջ
22 ուտուի . Եւ ան օրը իշխանը իրեն համար ու երկրին բոլոր ժողովուրդին համար մէկ զուարակ մը պիտի մատուցանէ իրեն մեղքի
23 պատարագ . Ու ոտնին եօթը օրը Տէրոջը ողջակէզ պիտի մատուցանէ , ան եօթը օրուան մէջ՝ օրը եօթը զուարակ ու եօթը անարատ խոյ , և ամէն օր այծերէն մէկ նոխազ մը իրեն մեղքի պատարագ .
24 Ու ամէն մէկ զուարակին համար՝ մէկ արդու մը , և ամէն մէկ խոյին համար՝ մէկ արդու մը հացի ընծայ , ու ամէն մէկ արդուին համար մէկ
25 հինէն եղ մատուցանէ : Նոյնպէս ալ եօթնևրորդ ամսուն տասնհինգերորդ օրը՝ ոտնին առներ եօթը օր ատ մեղքի պատարագին , ողջակէզին , հացի ընծային ու եղին պէս պիտի մատուցանէ :

ԳԼ . Լ.Օ.

1 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ներքին դաւիթին դէպ՝ի արեւելք նայող դուռը գործի վեց օրերը պիտի ըլլայ , ու շաբաթ օրը բացուի , ու ամսագլխուն օրը բա-
2 ցուի : Եւ իշխանը ան դրանը

սրահին ճամբայէն դուրսէն պիտի մտնէ , ու դրանը դրանդեացը քովը կայնի . և քահանաները անոր ողջակէզը ու խաղաղութեան զոհերը պիտի մատուցանեն , ու անիկայ դրանը սեմին վրայ երկրպագութիւն պիտի ընէ ու ելլէ . և ան դուռը մինչև իրիկուն պիտի չգոցուի : Ու երկրին ժողովուրդը շաբաթ 3
օրերը ու ամսագլուխներուն Տէրոջը առջևը ան դրանը մուտքին մէջ երկրպագութիւն պիտի ընեն :

Եւ իշխանին շաբաթ օրը Տէ- 4
րոջը մատուցանելու ողջակէզը վեց անարատ գառն ու մէկ անարատ խոյ ըլլայ : Եւ խոյին համար հացի 5
ընծայ՝ մէկ արդու մը , ու գառանց համար հացի ընծայ՝ ձեռքին եկածը , և ամէն մէկ արդուի համար մէկ հինէն եղ մատուցանէ : Ու 6
ամսագլուխն օրը՝ արջառներէն մէկ անարատ զուարակ մը ու վեց գառն ու մէկ խոյ մը , որոնք անարատ պիտի ըլլան : Եւ զուա- 7
րակին համար մէկ արդու մը , ու խոյին համար մէկ արդու մը հացի ընծայ մատուցանէ , ու գառանց համար՝ ինչ որ ձեռքին կու գայ , և ամէն մէկ արդուի համար մէկ հինէն եղ ըլլայ :

Ու երբոր իշխանը գայ , դրանը 8
սրահին ճամբայէն մտնէ , և նոյն ճամբայէն ելլէ : Ու երկրին ժողո- 9
վուրդը՝ հանդիսաւոր օրերուն մէջ երկրպագութիւն ընելու համար Տէրոջը առջևը եկած աուներին , հիւսիսային դրանը ճամբայէն մտնողը հարաւային դրանը ճամբայէն ելլէ , ու հարաւային դրանը ճամբայէն մտնողը հիւսիսային դրանը ճամբայէն ելլէ . մուտ դրանը ճամբայէն չդառնայ , հապա անոր դիմացինէն ելլէ : Եւ իշխանը անոնց մէջ մտած 10
աուները անոնց հետը մտնէ , ու անոնց ելած աուները անոնց հետը ելլէ :

Եւ ոտներու մէջ ու հանդիսա- 11
ւոր օրերու մէջ հացի ընծան՝ ամէն զուարակի համար մէկ արդու մը , և ամէն խոյի համար մէկ արդու մը ըլլայ , ու գառանց համար՝ ձեռքէն

եկածը , ու ամէն մէկ արդուի հա-
12 մար մէկ հիմէն եղ լլլայ : Եւ թէ
որ իշխանը մէկ կամաւոր ողջակէզ
մը , կամ մէկ կամաւոր խաղաղու-
թեան պոհ մը Տէրոջը մատուցան-
լու լլլայ , դէպ 'ի արեւելք նայող
դուռը անոր բանան . ու անիկայ
իր ողջակէզը , ու խաղաղութեան
պոհը մատուցանէ ինչպէս որ շա-
բաթ օրը կը մատուցանէ , ու ել-
լէ . և անոր ելլելէն ետքը դուռը
պոչեն :
13 Ու ամէն օր մէկ տարեկան անա-
բասա գառնուկ մը Տէրոջը ողջակէզ
մատուցանես , զանիկայ ամէն առ-
14 աւս. մատուցանես . Եւ անոր հետ
ամէն առաւս. արդուին վեցերորդ
մասը հացի ընծայ մատուցանես , ու
հիմէնին երրորդ մասը եղ՝ նաչիհին
հետ խառնելու համար . սոյնպէս
յաւիտենական կանոնով Տէրոջը
մշանջենաւոր հացի ընծայ ըլլայ :
15 Եւ գառնուկը ու հացի ընծան
ու եղը ամէն առաւս մատուցանեն .
սոյնպէս մշանջենաւոր ողջակէզ ը-
լայ :
16 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .
Եթէ որ իշխանը իր որդւոցը մէկուն
պարգեւ տայ , անոր ժառանգու-
թիւնը անոր որդւոցը լլլայ . անի-
կայ ժառանգութեան կարգաւոր մը
17 լլլայ անոնց . Հակ եթէ որ իր ժա-
ռանգութենէն իր ծառաներուն մէ-
կուն պարգեւ տայ , ան առնողը ա-
նիկայ մինչեւ թողութեան տարին
անորը պիտի լլլայ , ետքը իշխանին
պիտի դառնայ . վասն զի անոր
ժառանգութիւնը միայն իր որդւո-
18 ցը պիտի լլլայ : Եւ իշխանը ժո-
ղովուրդին ժառանգութենէն չառ-
նէ , զանոնք իրենց կալուածքէն
պահելով . իր որդւոցը իր կա-
լուածքէն ժառանգութիւն տայ ,
որպէս զի իմ ժողովուրդս ամէն
մէկը իր կալուածքէն ցրուի :
19 Եւ զիս դրաւը քովը եղող մուտ-
քէն քահանաներուն դէպ 'ի հիւսի-
նայող սուրբ սենեակները տարաւ .
և ահա հոն եւսի կողմերը դէպ 'ի
20 արեւմուտք մէկ տեղ մը կար . Ու
ինձի ըսաւ , Այսիկայ այն տեղն է՝

ուր որ քահանաները յանցանքի
պատարագին ու մեղքի պատա-
րագին հոը պիտի խաշեն , ու հոն
հացի ընծան պիտի եփեն , որ չլլլայ
թէ դուրսի գաւիթը հանեն ու
ժողովուրդը սրբեն : Եւ զիս 21
դուրսի գաւիթը հանեց , ու զիս
գաւիթին չորս անկիւնները ան-
ցուց , և ահա գաւիթին ամէն մէկ
անկիւնը մէյմէկ գաւիթ կար :
Գաւիթին չորս անկիւններուն մէջ 22
քառասուն կանգուն երկայնութեամբ ,
ու երսուն լայնութեամբ՝ չորքեանա-
կի գոցուած գաւիթներ կային .
չորսին չափը մէկ էր անկիւններուն
մէջ : Եւ անոնց բոլորտիքը՝ չոր- 23
սին ալ բոլորտիքը կերեր-կարգ
մը կար , ու ան կարգերուն տակը
շուրջանակի եփարաններ շինուած
էին : Ու ինձի ըսաւ . Այոնք ե- 24
փոդներուն տեղերն են , ուր որ
տանը պաշտօնեաները ժողովրդեան
զոհը պիտի եփեն :

ԺԱ . ԽԱ

Ու զիս նորէն տանը դրանը առջեւը 1
բերաւ , և ահա արեւելեան կող-
մէն տանը առջեւը տակէն ջուրեր
կ'ելլէին , քանդի տանը երեսը դէպ
'ի արեւելք էր . ու ջուրերը տանը
աջ կողմին տակէն՝ սեղանին հա-
րաւային կողմէն կ'իջնէին : Եւ 2
զիս հիւսիսային դրանը ճամբայէն
հանեց , ու զիս դուրսի ճամբան՝
դուրսի դրանը արեւելք նայող ճամ-
բան պտըտցուց . և ահա աջ կող-
մէն ջուրեր կը վազէին :
Ան մարդը որ իր ձեռքը լար ու- 3
նէր , դէպ 'ի արեւելք ելաւ , ու
հազար կանգուն չափեց , և զիս
ջուրերէն անցուց , ու ջուրերը մին-
չեւ գարշապարները կ'երթէին . Ե- 4
զար եւս չափեց , ու զիս ջուրերէն
անցուց , ու ջուրերը մինչեւ ծուն-
կերս կ'երթէին . հազար եւս չափեց ,
ու զիս ջուրերէն անցուց , ու ջու-
րերը մինչեւ մէջքս կ'երթէին . Զար- 5
հազար ու չափեց , ու անանկ գետ
մը եղած էր , որ չէի կրնար անց-
նել . վասն զի ջուրերը յորդեր
էին , ու անանկ գետ մը էր էին ,

ուակից որ մարդ չէր կրնար անցնիլ բայց միայն լողալով :
6 Ան առնը ինծի ըսաւ , Տնաճը՝ որդի՛ մարդոյ . և դէս տարաւ ու-
7 զետին եզերքը պտըտցուց : Երբ քանի որ Հոն կը պտըտէի , տեսայ որ զետին եզերքը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն խիստ շատ ծառեր
8 կային : Ու ինծի ըսաւ , Այս ջուրերը արեւելեան կողմը կ'ելլեն ու անապատը կ'իջնեն ու ծովը կ'երթան . և ծովը ելլելով՝ անոր ջու-
9 րերը բժշկութիւն կը դառնան : Եւ զետին ամէն գացած տեղը ամէն շարժուն կենդանիները որ պիտի ապրին , ու ձուկերը խիստ շատ պիտի ըլլան , քանի որ այս ջուրերը Հոն պիտի երթան , ու զետին ամէն
10 գացած տեղը բժշկութիւն պիտի ըլլայ , ու պիտի ապրին : Եւ ա-նոր վրայ Ենգադիէն մինչև Ենեգ-լայիմ ձկնորսներ պիտի կայնին , Հոն ուռկաններ փռելու տեղ պիտի ըլ-լայ . ձուկերը տեսակ տեսակ պիտի
11 ըլլան , մեծ ծովուն ձուկերուն պէս խիստ շատ պիտի ըլլան : Բայց անոր տղմալից տեղերուն ու ճա-հիճները բժշկութիւն պիտի չգըտ-
12 նեն , անոնք աղի համար պիտի ո-ըոշուին : Ու զետին եզերքը՝ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն ամէն պէսպէս պտղաբեր ծառեր պիտի բուսանին , որոնց տերևը պիտի չըթառամի ու պտուղը չվատնի . ամէն ամիս նորէն պտուղ պիտի տան . վասն զի անոր ջուրերը սրբարանէն կ'ելլեն . և անոնց պտուղը կերակուրի համար , ու տերևները բժշկութեան համար պիտի ըլ-լան :
13 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ա-յս է երկիրն սահմանը՝ որ դուք պիտի ժառանգէք Իսրայէլի տասներկու ցեղերուն համեմատ . (Յովսէփ
14 երկու բաժին պիտի ունենայ .) Ու զանիկայ ամէն մարդ իր եղբօրը պէս պիտի ժառանգէ , վասն զի իմ ձեռքս վերցուցի որ զանիկայ ձեր հայրերուն տամ . և այս երկիրը ձեզի ժառանգութիւն պիտի լինայ :
15 Ու երկրին սահմանը այս է . Հիւսի-սային կողմը՝ մեծ ծովէն Եթլոնի ճամբան մինչև Սեդատ , Զեդադ , 16
Ներոթա , Սիբրայիմ՝ որ Դա-մասկոսի սահմանին ու Զեդադի սահմանին մէջտեղն է , ա- Ինանի սահմանը եղող Հասար աթ-թիքոնը : Ու հիւսի-սային 17
ծովէն մինչև Հասար Էնան՝ որ Դա-մասկոսի սահմանն է դէպ՝ի հիւ-սիս , նաև Զեդադի սահմանը պիտի ըլլայ . և հիւսիսային կողմը ասիկայ ըլլայ : Ու արեւելեան կողմը՝ Հա- 18
րանի մէջէն ու Դամասկոսի մէջէն և Գաղաադի մէջէն ու Հոր-դա-նանու ծովը եղող Իսրայէլի երկրին մէջէն՝ սահմանէն մինչև արեւելեան ծովը չափէք . ու արեւելեան կողմը ասիկայ ըլլայ : Ու դէպ՝ի հարաւ 19
հարաւային կողմը՝ Թամարէն մինչև Մէ-ձաբանութեան ջուրերը Կադե-սի մէջ , ա- մինչև մեծ ծովը իջնող հեղեղատը պիտի ըլլայ . և դէպ՝ի հարաւ հարաւային կողմը ասիկայ ըլլայ : Ու արեւմտեան կողմը մեծ 20
ծովը պիտի ըլլայ , սահմանէն մինչև Համաթի դիմացը . արեւմտեան կողմը ասիկայ ըլլայ :

Եւ աս երկիրը ձեզի բաժնէք 21
Իսրայէլի ցեղերուն համեմատ , Ու 22
զանիկայ ժառանգութեան համար վիճակով բաժնէք՝ թէ՛ ձեզի , և թէ ձեր մէջը բնակող ու ձեր մէջը զաւակներ ծնանող օտարականներուն . ու անոնք ձեզի բնակիներուպէս պիտի ըլլան Իսրայէլի որդոցը մէջ , ա- անոնք ձեզի հետ ժա-ռանգութիւն պիտի առնեն Իսրա-յէլի ցեղերուն մէջ : Եւ ո՛ր ցե- 23
ղին մէջ որ օտարականը պանդխտացած է , հոն անոր ժառանգութիւնը պիտի տաք՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան :

ԳԼ . ԻԸ

Եւ ցեղերուն անուններըը սասնք 1
են : Հիւսիսի ծայրէն՝ Հեթլոնի ճամբուն քովը դէպ՝ի Համաթ երթալով՝ մինչև Հասար Էնան ո՛ր Դամասկոսի սահմանն է դէպ՝ի հիւսիս մինչև Համաթին քովը , ու արեւելեան կողմէն մինչև արեւմտեան

2 Դանին մէկ բաժին ըլլայ . ու Դանի սահմանին կողմէն՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը՝
3 Ասերին մէկ բաժին ըլլայ . ու Նաբթաղիմի սահմանին կողմէն՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը՝ Մանասէին մէկ բաժին ըլլայ .
4 ու Մանասէի սահմանին կողմէն՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը՝ Եփրեմին մէկ բաժին ըլլայ .
5 ու Եփրեմի սահմանին կողմէն՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը՝ Ռուբինին մէկ բաժին ըլլայ .
6 ու Ռուբինի սահմանին կողմէն՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը՝ Յուդային մէկ բաժին ըլլայ :
7 Ու Յուդայի սահմանին կողմէն՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը՝ Ղեւտացւոց բաժինը ըլլայ քսանհինգ հազար երկայնութեամբ ու տասը հազար լայնութեամբ . բոլոր երկայնութիւնը քսանհինգ հազար , ու լայնութիւնը տասը հազար ըլլայ :
8 Ու անկէ պիտի չդպչին ու չխոխեն , ու երկրին ընտիր խայրին ոչինչ վրայ չդարձընեն . վասն զի անիկայ Տէրոջը նուիրուած է :
9 Ղեւտացւոց բաժինը ըլլայ քսանհինգ հազար երկայնութեամբ ու տասը հազար լայնութեամբ :
10 Ու անոնց՝ այսինքն քահանաներուն՝ սուրբ ընծան ըլլայ հիւսիսին կողմը քսանհինգ հազար երկայնութեամբ , ու արեւմուտքին կողմը տասը հազար լայնութեամբ , ու արեւելքին կողմը տասը հազար լայնութեամբ , ու հարաւին կողմը քսանհինգ հազար երկայնութեամբ . ու Տէրոջը սրբարանը անոր մէջտեղը ըլլայ :
11 Քահանայից՝ Սադոկի որդւոցմէ սրբուած քահանաներուն ըլլայ , որ անոնք իմ պահպանութիւնս պահեցին , ու երբոր Իսրայէլ որդիքը մոլորեցան , անոնք չմոլորեցան , ինչպէս որ Ղեւտացիները մոլորեցան :
12 Ու երկրին ընծայէն՝ սա ընծան անոնց համար ամենասուրբ պիտի ըլլայ՝ Ղեւտացւոց սահմանին քովը :
13 Ու քահանայից սահմանին քովը

Ղեւտացւոց բաժինը ըլլայ քսանհինգ հազար երկայնութեամբ ու տասը հազար լայնութեամբ . բոլոր երկայնութիւնը քսանհինգ հազար , ու լայնութիւնը տասը հազար ըլլայ : Ու անկէ պիտի չծախեն ու չփոխեն , ու երկրին ընտիր խայրին ոչինչ վրայ չդարձընեն . վասն զի անիկայ Տէրոջը նուիրուած է :
14
15 Ու քսանհինգ հազարին քովը լայնութենէն մնացած հինգ հազար երկայնութեամբ ու տասը հազար լայնութեամբ , բնակութեան համար ու արուարձաններուն համար , և քաղաքը անոր մէջտեղը ըլլայ .
16 Ու անոր չափերը սոյնք ըլլան . հիւսիսային կողմը չորս հազար հինգ հարիւր , և հարաւային կողմը չորս հազար հինգ հարիւր , և արեւելեան կողմը չորս հազար հինգ հարիւր , ու արեւմտեան կողմը չորս հազար հինգ հարիւր :
17 Ու քաղաքին արուարձանը դէպ ՚ի հիւսիս երկու հարիւր հիսուն , ու դէպ ՚ի հարաւ երկու հարիւր հիսուն , և դէպ ՚ի արեւելք երկու հարիւր հիսուն , ու դէպ ՚ի արեւմուտք երկու հարիւր հիսուն ըլլայ :
18 Ու սուրբ ընծային քովը երկայնութենէն մնացած դէպ ՚ի արեւելք տասը հազարը , ու դէպ ՚ի արեւմուտք տասը հազարը՝ (որ սուրբ ընծային քովը է ,) անոր բերքը քաղաքին ծառայութիւնը ընողներուն կերակուր ըլլայ :
19 Ու քաղաքին ծառայութիւնը ընողները՝ Իսրայէլին ամէն ցեղերէն պիտի ըլլան :

Բոլոր ընծան քառակուսի քառակուսի ըլլայ , սուրբ ընծան քաղաքին հետ մէկտեղ քառակուսի մատուցանէք :
20

Ու սուրբ ընծային , ու քաղաքին կալուածքին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն մնացածը իշխանին համար ըլլայ . նուիրուած քառակուսի քարին դիմացը մինչեւ արեւելեան սահմանը՝ ու դէպ ՚ի արեւմուտք քառակուսի քարին դիմացը մինչեւ արեւմտեան սահմանը՝ ցեղերուն
21

բաժիններուն քովը իշխանին համար ըլլայ : Ասիկա պիտի ըլլայ սուրբ ընծան . ու տաճարին արբանքանը անոր միջտեղը պիտի ըլլայ :
22 Իշխանին բաժինին միջտեղը եղող Ղևտացւոց կալուածքէն ու քաղաքին կալուածքէն դուրս , Յուդայի տահմանին ու Բենիամինի տահմանին միջտեղը իշխանին պիտի ըլլայ :
23 Ու մնացած ցեղերուն՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը
24 Բենիամինին մէկ բաժին ըլայ . Ու Բենիամինի տահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը Շմաւունին մէկ բաժին ըլայ .
25 Ու Շմաւունի տահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը Իսաքարին մէկ բաժին ըլայ .
26 Ու Իսաքարի տահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը Զաբուղոնին մէկ բաժին
27 ըլայ . Ու Զաբուղոնի տահմանին քովը՝ արևելեան կողմէն մինչև արևմտեան կողմը Դանին մէկ բաժին
28 ըլայ . Ու Դանի տահմանին քովը՝ հարաւային կողմը դէպ ի հարաւ Թմարէն տահմանը՝ Մռամարէն դինչև Կադէսի ջուրերը Կադեսի մէջ , ու դինչև մեծ ծովը Եգիպտոսի
29 հեղեղատը պիտի ըլլայ : Այս է այն երկիրը՝ որ Իսրայէլի ցեղերուն վիճակով պիտի բաժնէք ժառանգութեան համար , ու անոնց բաժիններըը սոսկ են , կ՚ըսէ Տէր Եհովան :

30 Ու քաղաքին ելքերը սոսկ են . Հիւսիսային կողմէն չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլլալով ,
31 (Ու քաղաքին դռները Իսրայէլի ցեղերուն անուններուն համեմատ պիտի ըլլայ .) երեք դուռ դէպ ի հիւսիս . մէկ դուռ մը Ռուբենին , մէկ դուռ մը Յուդային՝ մէկ դուռ մը Ղևիին . Ու արևե-
32 լեան կողմէն չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլլալով , երեք դուռ պիտի ըլլայ . մէկ դուռ մը Յովսեփին , մէկ դուռ մը Բենիամինին՝ մէկ դուռ մը Դանին . Ու հարա-
33 ւայեան կողմէն չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլլալով երեք դուռ պիտի ըլլայ . մէկ դուռ մը Շմաւունին , մէկ դուռ մը Իսաքարին՝ մէկ դուռ մը Զաբուղոնին .
34 Արևմտեան կողմէն ալ չորս հազար հինգ հարիւր չափ ըլլալով , երեք դուռ պիտի ըլլայ . մէկ դուռ մը Գադին , մէկ դուռ մը Ասերին , մէկ դուռ մը Նեփթաղիմին :
35 Բոլոր շրջապատը տասնուութը հազար չափ պիտի ըլլայ . ու ան օրէն քաղաքին անունը Եհովայ-շամա պիտի ըլլայ :

ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆԻԷԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Յուդայի թագաւորին Յովակիմին թագաւորութեանը երրորդ տարին Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը Երուսաղէմ եկաւ , ու
2 պանիկայ պաշարեց : Ու Տէրը անոր ձեռքը տուաւ Յուդայի Յովակիմ թագաւորը , ու Աստուծոյ տանը անօթներուն մէկ մասը . և անիկայ զանոնք Սենաար երկիրը՝ իր աստուծոյն տունը տարաւ , ու անօթները իր աստուծոյն գանձատունը դրաւ :

3 Ու թագաւորը իր ներքինապետին Աշփանեզին ըսաւ որ Իսրայէլի որդիներէն ու թագաւորական ազնուականէն և իշխաններէն՝ Ընտաի-
4 րատ չունեցող , գեղեցիկ դէմքով , ու ամէն իմաստութեան հմուտ , ու գիտութեան տեղեակ՝ հանձնարեղ , և թագաւորին պալատին մէջ կայնելու կարողութիւն ունեցող տղաքներ բերէ , և անոնց՝ Քաղդէա-

յօդ գիրը ու լեզուն տրվեցընէ :
5 Ու թագաւորը անոնց օրական ռո-
ձիկ սահմանեց՝ թագաւորին ամենե-
կերակուրէն ու իր խմած գինիէն ,
որ զանոնք իրիք տարի սնուցա-
նէ , ու ետքը թագաւորին առ-
6 ջևը կայնին : Ու անոնց մէջն էին
Յուդայի որդիներէն Դանիէլ , Ա-
նանիա , Միսայէլ ու Ազարիա :
7 Ու ներքինապետը անոնց անուններ
դրաւ . Դանիէլին՝ Բաղտասարայ ,
Ընանիային՝ Աբեդնաք , Միսայէլին՝
Միսաք , ու Ազարիային Աբեդնա-
գով դրաւ :
8 Ու Դանիէլ միտքը դրաւ որ
թագաւորին ամենե կերակուրովը
ու անոր խմած գինիովը չպղծուի .
և ներքինապետէն ներողութիւն
խնդրեց որ առանձինք ինքզինքը
9 չպղծէ : Ու Աստուած ներքինա-
պետին առջևը շնորհք ու գթու-
թիւն գտնել տուաւ Դանիէլին :
10 Ու ներքինապետը Դանիէլին ը-
սաւ , Ես կը վախնամ իմ թագա-
ւոր տիրոջմէս որ ձեր ուտելիքը ու
խմելիքը սահմանեց . վասն զի ին-
չու համար անիկայ ձեր երեսները
ձեզի հասակակից եղող տղոցը էբէ-
նէր աւրած տեսնէ , ու գլխ թա-
գաւորին առջևը գլեսապարտ ընէք :
11 Ու Դանիէլ ըսաւ տեսուչին՝ որն որ
ներքինապետը Դանիէլին , Ընա-
նիային , Միսայէլին ու Ազարիային
12 վրայ դրեր էր , Հնարհք ըրէ , քո
ծառաներդ տասը օր փորձէ , ու
մեզի ուտելու համար ընդեղէն , ու
13 խմելու համար ջուր տուր . Ե-
րե առջևդ մեր դէմքը , ու թագա-
ւորին ամենե կերակուրը ուտող
տղոցը դէմքը երևնան , և ինչպէս
որ տեսնես , անոր համեմատ ըրէ
14 քու ծառաներուդ : Ու անիկայ
ասոր բանին համար անոնց մտիկ ը-
րաւ , ու զանոնք տասը օր փորձից :
15 Ու տասը օրէն ետքը անոնց դէմքը
թագաւորին ամենե կերակուրը ու-
տող ամէն տղոցը դէմքէն աւելի ա-
16 ղէկ ու դէր երևցաւ : Ասոր
տեսաւը անոնց ամենե կերակուրը
ու խմելու գինին կը վերցընէր , ու
անոնց ընդեղէն կու տար :

17 Ու Աստուած ասս չորս տղոցը՝ ա-
մէն դպրութեան ու իմաստութեան
մէջ գիտութիւն ու հանճար տուաւ .
ու Դանիէլ ամէն տեսիլքը ու երա-
զը կը հասկընար : Ու ան օրերը 18
լմընալէն ետքը՝ որ թագաւորը
հրաման ըրեր էր որ զանոնք բերեն ,
ներքինապետը զանոնք Նաբուգոդ-
ոնոսորին առջևը տարաւ : Ու 19
թագաւորը անոնց հետ խօսեցաւ ,
և անոնց ամենուն մէջը Դանիէլին ,
Ընանիային , Միսայէլին ու Ազա-
րիային պէս չգտնուեցաւ . ու անոնք
թագաւորին առջևը կը կայնէին :
Ու թագաւորը անոնց հարցուցած 20
ամէն իմաստութեան ու գիտու-
թեան վերաբերեալ բաներուն մէջ՝
զանոնք իր բոլոր թագաւորու թեա-
նը մէջ եղող բոլոր մոգերէն ու հը-
մայողներէն տասնապատիկ գերա-
զանց գտաւ : Ու Դանիէլ մինչև Կի- 21
րոս թագաւորին առաջին տարին
հոնաց :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը

Ու Նաբուգոդոնոսորին թագաւո- 1
րութեանը երկրորդ տարին
Նաբուգոդոնոսոր երազներ տեսաւ ,
և անոր ոգին խռովեցաւ ու քունը
փախաւ : Ու թագաւորը հրա- 2
մայեց որ մոգերը , հմայողները ,
կախարդները ու Քաղդեացիները
կանչեն , որպէս զի թագաւորին իր
երազները պատմեն . և անոնք ե-
կան ու թագաւորին առջևը կայ-
նեցան :
Ու թագաւորը անոնց ըսաւ , 3
Երազ տեսայ , ու իմ ոգիս կը
խռովի որ ան երազը գիտնամ :
Ու Քաղդեացիները թագաւորին Ա- 4
րամերէն ըսին , Ո՛վ թագաւոր
յաւիտեան ծագ կեցիր . ըսէ երազը
քու ծառաներուդ , ու մենք անոր
մեկնութիւնը խմացընենք : Թա- 5
գաւորը պատասխան տուաւ ու
Քաղդեացիներուն ըսաւ , Հաստ ինձ
մէ եղաւ . թէ որ երազը ու անոր
մեկնութիւնը ինձի չյայտնէք , դուք
կտոր կտոր պիտի ըլլաք , ու ձեր
տուները աղբանոց պիտի ըլլան :
Հապց թէ որ երազը ու անոր մեկ- 6
նութիւնը ինձի խմացընէք , ինծմէ

պարկեշտը , տուրքը ու ըսու պա-
տիւ պիտի առնէք . ուրեմն և-
րազը ու անոր մեկնութիւնը ինծի
7 իմացուցէք : Ընոնք նորէն պա-
տասխան տուին ու ըսին , Թա-
գաւորը թող ըսէ երազը իր ծա-
ռաներուն , ու անոր մեկնութիւնը
8 իմացընենք : Թագաւորը պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ , Ընդհ գի-
տեմ որ դուք ժամանակը ծախու
կ'ուզէք . վասն զի կը տեսնէք որ
9 բանը ինծմէ ելած է : Ոյդ Թէ
որ դուք երազը ինծի չյայտնէք ,
ձեզի համար մէկ վճիռ կայ . վասն
զի դուք միջերնիդ որոշեցիք՝ որ իմ
առջեւս սուտ ու ապականեալ խօսք
մը զրուցէք՝ մինչեւ որ ժամանակը
փոխուի . ուստի ըսէք ինծի երազը ,
որ գիտնամ Թէ պիտի կարենաք
անոր մեկնութիւնը իմացընել :
10 Քաղդեացիները թագաւորին առջեւը
պատասխան տուին ու ըսին , Երկ-
րի վրայ անանկ մարդ մը չկայ , որ
կարող ըլլայ թագաւորին պահան-
ջած բանը իմացընելու . անոր հա-
մար բնաւ մէկ թագաւոր մը , նա-
խարար մը , կամ իշխան մը աս տեսակ
բան պահանջած չէ մէկ մոգէ մը
կամ հմայողէ մը կամ Քաղդեայէ
11 մը . Ու թագաւորին պահանջած
բանը դժուար է , և ուրիշ մէկը
չկայ որ զանիկայ թագաւորին առ-
ջեւը իմացընէ , բայց եթէ աս-
տուածները որ մնեղեայ մէջ չեն
բնակիր :
12 Ասոր վրայ թագաւորը սրտմղե-
ցաւ ու խիստ բարկացաւ , և հրա-
մայեց որ Բաբելոնի բոլոր իմաս-
13 տուները կոտրեն : Ու հրամանը
ելաւ , և իմաստունները կը կոտ-
րուէին . ու փնտռեցին Դանիէլը
ու անոր ընկերները որ մեռցընեն :
14 Ուր ատենը Դանիէլ իմաստու-
թեամբ ու խոհեմութեամբ խօսե-
ցաւ թագաւորին դահճապետին Ա-
րիովքին հետ՝ որ Բաբելոնի իմաս-
15 տուները կոտրելու ելեր էր . Ու-
թագաւորին իշխանին Արիովքին
խօսեցաւ ու ըսաւ , Ինչո՞ւ համար
աս հրամանը թագաւորին եղեսէն
արտորնօք ելաւ . ան ատենը Արիովք
բանը Դանիէլին յայտնեց : Ու 16
Դանիէլ մտաւ ու թագաւորէն
խնդրեց որ իրեն ժամանակ տայ ,
որ մեկնութիւնը թագաւորին իմա-
ցընէ : Ու Դանիէլ իր տունը 17
դնաց , և աս բանը իր ընկերներուն՝
Ընանիային , Միսայէլին ու Ազա-
րիային յայտնեց , Որ աս գաղտնի- 18
քին համար՝ երկնից Աստուծմէն գը-
թութիւն խնդրեն , որպէս զի Դա-
նիէլ ու անոր ընկերները Բաբի-
լոնի միւս իմաստուններուն հետ
չկորսընցընեն :
Ու գաղտնիքը գիշերուան տե- 19
սիլքի մէջ Դանիէլին յայտնուե-
ցաւ . ան ատենը Դանիէլ երկնից
Աստուածը օրհնեց : Դանիէլ խո- 20
սեցաւ ու ըսաւ , Աստուծոյ անու-
նը յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեալ
ըլլայ , վասն զի իմաստութիւնը ու
զօրութիւնը անորն է . Ու աս տեն- 21
նները ու ժամանակները փոխողը ,
թագաւորներ վերցընողը ու թա-
գաւորներ դնողը անիկայ է . անիկայ
իմաստուններուն իմաստութիւն կու-
տայ , ու հանճարեղներուն՝ գիտու-
թիւն . Խորունկ ու ծածկուած 22
բաները ինքը կը յայտնէ , մութի
մէջ եղածը գիտէ , ու լոյսը անոր
քովը կը բնակի : Ես քեզի գո- 23
հութիւն ու փառք կը մատուցա-
նեմ՝ հո իմ հայրերուս Աստուածը ,
որ ինծի իմաստութիւն ու զօրու-
թիւն տուիր . ու հիմա ինծի գիտա-
ցուցիր ինչ որ քեզմէ խնդրեցինք ,
քանզի թագաւորին բանը մեզի
գիտցուցիր :
Ասոր Դանիէլ Արիովքին ան- 24
ցաւ եղաւ , որն որ թագաւորը ըս-
պանել էր Բաբելոնի իմաստունները
կորսընցընելու . գնաց ու անոր այս-
պէս ըսաւ . Բաբելոնի իմաստուն-
ները մի կորսընցըներ , զիս թա-
գաւորին առջեւը տար , ու մեկնու-
թիւնը թագաւորին իմացընեմ : 25
Ան ատենը Արիովք արտորնօք Դա-
նիէլը թագաւորին առջեւը հանեց ,
ու անոր այսպէս ըսաւ . Հրեա-
տանի գերիներէն մարդ մը գտայ ,
որ մեկնութիւնը պիտի գիտցընէ
թագաւորին : Պատասխան տուաւ 26

թագաւորը ու ըսաւ Դանիէլին , որուն անունը Բաղտասասար էր — դուն իմ տեսած երազս ու անոր մեկնութիւնը ինծի գիտցընելու :

27 Դանիէլ թագաւորին առջեւը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Թագաւորին հարցուցած գաղտնիքը՝ իմաստունները , հմայողները , մոգերը — բաղդ նայողները թագաւորին յայտնելու կարող չեն .

28 Բայց երկինքի մէջ գաղտնիքները յայտնող Աստուած կայ , ու Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին կը յայտնէ ինչ որ եղբի օրերը պիտի ըլլայ : Երազդ , ու անկողնիդ մէջ գլխուդ տեսիլքը՝ ասիկայ է .

29 Դուն ո՛վ թագաւոր՝ քու անկողնիդ մէջը կը մտածէիր թէ ապէ եղբը ինչ պիտի ըլլայ . ու գաղտնիքները յայտնողը՝ ըլլալու բանը

30 քեզի գիտցուց : Ու աս գաղտնիքը՝ չէ թէ ամէն ապրողներէն աւելի իմաստութիւն ունենալուս համար ինծի յայտնուեցաւ , հապա մեկնութիւնը թագաւորին գիտցընելուս համար , և որ դուն քու սրտիդ խորհուրդները գիտնաս :

31 Դուն՝ ո՛վ թագաւոր՝ կը տեսնէիր որ ահա մէկ մեծ արձան մը կար . աս մեծ ու խիստ պայծառ արձանը քու դիմացդ կայներ էր , և անոր

32 երեսկիթը ահաւոր էր : Այս արձանին գլուխը զուտ ոսկի է , անոր կուրծքը ու թեւերը արծաթէ ,

33 մէջքը ու ազդրերը պղնձէ , Սրունքները երկաթէ , ոտքերուն մէկ մասը երկաթէ , ու մէկ մասը կաւէ

34 էր : Դուն կը տեսնէիր , մինչեւ որ մէկ քար մը կտրուեցաւ առանց ձեռքի , ու ան արձանին երկաթէ ու կաւէ ոտքերուն զարկաւ , ու

35 զանոնք փշրեց : Ան ատենը երկաթը , կաւը , պղինձը , արծաթը ու ոսկին մէկտեղ փշրուեցան , և ամառուան կալերուն մինղին պէս եղան . ու հովը զանոնք տարաւ , ու ամենևին անոնց տեղ մը չգտնուեցաւ . բայց արձանը զարնող քարը մեծ լեռ մը եղաւ , ու բոլոր

36 երկիրը լեցուց : Երազը ասիկա է , ու թագաւորին առջեւը անոր մեկնութիւնը ըսենք :

37 Ո՛վ թագաւոր՝ դուն թագաւորաց թագաւոր ես , վասն զի երկնից Աստուածը քեզի թագաւորութիւն , կարողութիւն , զօրութիւն ու պատիւ տուեր է .

38 և մարդոց որդիները բոլոր բնակած տեղերուն մէջ՝ դաշտի գազանները , ու երկինքի թռչունները քու ձեռքդ տուեր է , և անոնց ամենուն վրայ քեզ իշխան դրեր է . ան ոսկի գլուխը դուն ես : Ու քեզմէետքը

39 մէկ ուրիշ թագաւորութիւն մը պիտի ելլէ քեզմէ ցած , ու պղնձէ մէկ ուրիշ երրորդ թագաւորութիւն մը՝ որ բոլոր երկրին պիտի տիրէ : Ու չորրորդ թագաւորու-

40 թիւնը երկաթի պէս ամուր պիտի ըլլայ . — ինչպէս որ երկաթը ամէն բանը կը փշրէ ու կը մանրէ , ասիկայ ալ՝ աս ամէն բանները կոտրող երկաթին պէս փշրելով պիտի կոտրէ : Ու որովհետև ոտքերը ու

41 մատները՝ մէկ մասը բրուտի կաւէ ու մէկ մասը երկաթէ տեսար , ան թագաւորութիւնը պիտի բաժնուի , բայց երկաթի պնդութենէն պիտի ունենայ , քանզի երկաթը տղմուտ կաւի հետ խառնած տեսար : Ու ոտքերուն մատները՝

42 մէկ մասը երկաթէ ու մէկ մասը կաւէ ըլլալը՝ ան թագաւորութեանը մէկ մասը ամուր , ու մէկ մասը դիւրաբեկ պիտի ըլլայ :

43 Ու տղմուտ կաւին հետ երկաթը խառնած տեսնելդ՝ անոնք մարդոց սերունդին հետ պիտի խառնուին , բայց անոնք իրարու պիտի չփակչին , ինչպէս որ երկաթը կաւին հետ չխառնուիր :

44 Ու ան թագաւորներուն օրերը երկինքի Աստուածը մէկ թագաւորութիւն մը պիտի հանէ , որ անիկայ յաւիտեան պիտի չաւրի , և ան թագաւորութիւնը ուրիշ ժողովուրդի պիտի չթողուի . անիկայ ան բոլոր թագաւորութիւնները պիտի փշրէ ու պիտի հաւտցընէ , ու

45 ինքը յաւիտեան պիտի մնայ : Ինչպէս դուն առանց ձեռքի լեռ-

նէն կտրած քար մը առանց , և ա-
նիկայ երկաթը , պղինձը , կաւը ,
արծաթը ու ոսկին փշրեց , մինչ
Աստուածը մեծ բաներ ցուցուց
թագաւորին գիտցուց . ու
երազը ճշմարիտ է , և անոր մեկնու-
թիւնը հաստատուն :

46 Այն ատեն Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը իր երեսին վրայ ինկաւ ,
ու Դանիէլին երկրպագութիւն ը-
րաւ , և հրամայեց որ ընծայ ու ա-
նոյշ հոտեր մատուցանեն անոր :

47 Ու թագաւորը Դանիէլին պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ի րա-
ցընէ ձեր Աստուածը՝ ինքն է աս-
տուածներուն Աստուածը , և թա-
գաւորաց Տէրը , ու գաղտնիքները
յայտնողը , քանզի դուն կարող ե-

48 ղար այս գաղտնիքը յայտնելու : Այն
ատեն թագաւորը մեծցուց Դա-
նիէլը , ու անոր շատ ա՛ մեծ պար-
գեւներ տուաւ , և զանիկայ Նա-
բիլոնի բոլոր գաւառին վրայ կա-
ռավարիչ , ու Նաբիլոնի բոլոր
իմաստնոց գլխաւորներուն վրայ իշ-

49 խան դրաւ : Ու Դանիէլ թա-
գաւորէն խնդրեց , ու Նաբիլոնի
գաւառին գործոցը վրայ Սեդրաքը ,
Միսաքը ու Աբեդնագոյը դրաւ .
ու Դանիէլ թագաւորին դուռն
էր :

ԳԼ . Գ

1 Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը մէկ
ոսկիէ արձան մը շինեց , անոր
բարձրութիւնը վաթսուն կանգուն ,
ա՛ լայնութիւնը վեց կանգուն ,
զանիկայ Նաբիլոնի գաւառը Դու-

2 րա դաշտին մէջ կանգնեց : Ու
Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը հրա-
ման խրկեց՝ կուսակալները , նախա-
բարները , կառավարիչները , դա-
տաւորները , գանձապետները ,
խորհրդականները , օրէնագէտները
ու գաւառներուն բոլոր իշխանները
ժողվելու , որ Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորին կանգնած արձանին

3 նաւակատիքին գան : Այն ատեն
կուսակալները , նախարարները ,
կառավարիչները , գատաւորները ,
գանձապետները , խորհրդական-

նէն , օրէնագէտները ու գատա-
ւորները իշխանները Նաբու-
գոդոնոսոր թագաւորին կանգնած
արձանին նաւակատիքին ժողվու-
ցան , ու Նաբուգոդոնոսորին կանգ-
նած արձանին առջեւը կայնե-
ցան :

Ու մունետիկը ուժով կը կան- 4
չէր , Ա՛վ ժողովուրդներ , ազգեր
ու լեզուներ՝ ձեզի կը պատուիրեմ .
երբոր փողին , սրինգին , քնարին , 5
ջութակին , տաւիղին , տիկին ու
ամէն տեսակ նուագարաններուն
ձայնը լսէք , Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորին կանգնած ոսկի ար-
ձանին առջեւը իյնաք , ու երկրպա-
գութիւն ընէք . Ու ո՛վ որ չիյ- 6
նայ ու երկրպագութիւն չընէ ,
նոյն ժամուն բորբոքած կրակի
նոցին մէջը պիտի նետուի : Ուստի 7
երբոր բոլոր ժողովուրդները փողին ,
սրինգին , քնարին , ջութակին ,
տաւիղին ու ամէն տեսակ նուա-
գարաններուն ձայնը լսեցին , բոլոր
ժողովուրդները , ազգերը ու լե-
զուները կ՚իյնային , և Նաբուգո-
դոնոսոր թագաւորին կանգնած ոս-
կի արձանին երկրպագութիւն կ՚ը-
նէին :

Ուստի ան ատեն քանի մը 8
Քաղդէացի մարդիկ մօտեցան , ու
Հրեաներուն վրայով ամբաստա-
նութիւն բերին . Նաբուգոդոնոսոր 9
թագաւորին խօսեցան ու ըսին ,
Ա՛վ թագաւոր՝ յաւիտեան դուն կեա-
ցիր . Դուն ո՛վ թագաւոր՝ հրա- 10
ման բերիր որ ամէն մարդ որ փողին ,
սրինգին , քնարին , ջութակին ,
տաւիղին , տիկին և ամէն տեսակ
նուագարաններուն ձայնը լսէ , ի-
նայ ու ոսկի արձանին երկրպագու-
թիւն ընէ . Ու ո՛վ որ չիյնայ ու 11
երկրպագութիւն չընէ , բորբոքած
կրակի նոցին մէջը նետուի : Կան- 12
ուի մը Հրեայ մարդիկ կան , որոնք
դուն Նաբիլոնի գաւառին գործոցը
վրայ դրիր , այսինքն Սեդրաք , Մի-
սաք և Աբեդնագոյ , այս մարդիկը
քեզ բանի տուղ չեն սեպեր՝ ո՛վ
թագաւոր . քու աստուածներդ չեն
պաշտեր , և քու կանգնած ոսկի

արձանիկ երկրպագութիւն չեն ըներ :

13 Ես առնեը Նաբուզոդոնոսոր պատմեցի թեամբ եւ բարկութեամբ հրամայեց որ Անդրաքը , Միսաքը ու Աբեդնագովը բերեն . ուստի ան մարդիկը թագաւորին առջեւը
14 բերին : Պատասխան տուաւ Նաբուզոդոնոսոր , ու անոնց ըսաւ , Ո՛վ Անդրաք , Միսաք ու Աբեդնագով՝ խորհրդո՞վ է որ իմ աստուածներս չէք պաշտեր , և իմ կանգնած ոսկի արձանիս երկրպագութիւն չէք
15 ըներ : Հիմա թէ որ պատրաստ էք , փողին , սրինգին , քնարին , Ջութակին , տաւիղին , օրկին ու ամէն տեսակ նուագարաններուն ձայնը լսած առեննիդ՝ իյնալու ու իմ շինած արձանիս երկրպագութիւն ընելու , ո՛չ . բայց թէ որ երկրպագութիւն չընէք , նոյն ժամուն՝ բորբոքած կրակի Ջոցին մէջը պիտի նետուիք . և ո՞վ է ան Աստուածը որ ձեզ իմ ձեռքէս պիտի ազատէ :

16 Պատասխան տուին Անդրաք , Միսաք ու Աբեդնագով , ու թագաւորին ըսին , Ո՛վ Նաբուզոդոնոսոր՝ աս բանիս վրայով քեզի պատասխան տալու հարկաւորութիւն մը չունինք :
17 Եթէ մեր պաշտած Աստուածը մեզ բորբոքած կրակի Ջոցէն ազատելու կարող է . ու ձեռքէդ ալ մեզ պիտի ազատէ ,
18 ո՛վ թագաւոր : Պակաս թէ ոչ՝ քեզի յայտնի ըլլայ՝ ո՛վ թագաւոր , որ մենք քու աստուածներդ չենք պաշտեր , և քու կանգնած ոսկի արձանիդ երկրպագութիւն չենք ըներ :

19 Ես առնեը Նաբուզոդոնոսոր բարկութեամբ լեցուեցաւ , ու անոր երեսին երեւոյթը փոխուեցաւ Անդրաքին , Միսաքին ու Աբեդնագովին վրայ , և պատասխան տալով՝ հրամայեց որ Ջոցը վառելու սովորութենէն եօթնապատիկ աւելի
20 վառեն . Ու իր զօրքին մէջը եղող զօրաւոր մարդոցը հրամայեց որ Անդրաքը , Միսաքը ու Աբեդնագովը կապեն , ու բորբոքած կրակի Ջոցին մէջը նետեն : Ան առնեը ան 21
մարդիկը իրենց անդրավարտիքներովը , բաճկոններովը , վերարկուներովը ու ամէն հանդերձներովը կապեցին , ու բորբոքած կրակի Ջոցին մէջը նետեցին : Եւ թագաւորին հրամանը սոխրոզական ըլլալուն , ու Ջոցը շատ տաքցած ըլլալուն համար , Անդրաքը , Միսաքը ու Աբեդնագովը վերցնող մարդիկները կրակին Ջոցը սպաննեց : Եւ ան իրեք մարդիկը՝ Անդրաք , 23
Միսաք ու Աբեդնագով կապուած ինկան բորբոքած կրակի Ջոցին մէջը :

Ես առնեը Նաբուզոդոնոսոր 24
թագաւորը ապշած՝ արտորինք ոտք ելաւ , իր խորհրդականներուն խօսեցաւ ու ըսաւ , Մենք կրակին մէջ իրեք կապուած մարդ չնետեցինք . անոնք պատասխան տուին ու թագաւորին ըսին , Ճշմարիտ , ո՛վ թագաւոր : Նորէկ պատասխան 25
տուաւ ու ըսաւ , Ահա ես կրակին մէջ չորս արձկուած մարդ կը տեսնեմ որ կը քալեն , անոնք ամենեւին վնաս մը չեն քաշեր . ու չորրորդին դէմքը աստուածներուն որդիի մը կը նմանի : Ես առնեը 26
Նաբուզոդոնոսոր բորբոքած կրակի Ջոցին դրանը մօտենալով , խօսեցաւ ու ըսաւ , Ո՛վ Բարձրեալ Աստուծոյն ծառաները՝ Անդրաք , Միսաք և Աբեդնագով՝ դուրս ելէք ու հո՛ս եկէք : Ես առնեը Անդրաք , Միսաք ու Աբեդնագով կրակին մէջէն ելան : Եւ կուսակալ- 27
ները , նահապարտները ու կառավարիչները ու թագաւորին խորհրդականները ժողովեցան , և տեսան ան մարդիկները , որ անոնց մարմիններուն վրայ կրակը ամենեւին չտիրեց , ու անոնց գլխուն մէկ մազը չհաճձեցաւ , ու անոնց անդրավարտիքները դիւնեբնին չնետեցին . անոնց վրայ կրակին հոտը անդամ չկար :

Պատասխան տուաւ Նաբուզոդոնոսոր ու ըսաւ , Օրհնեալ ըլլայ 28
Անդրաքին , Միսաքին ու Աբեդնագովին Աստուածը , որ իր հրեշտա-

կը խրկեց , ու իր ծառաները ազա-
տեց , վասն զի անոր ապաւինելով
Թագաւորին խօսքը անարգեցին , ու
իրենց մարմիններէն աւելի տուին ,
որպէս զի իրենց Աստուծմէն զատ
ուրիշ աստուծոյ մը ծառայութիւն
29 ու երկրպագութիւն չընեն : Ընդ
Եւ հրաման կու տամ որ ամէն ժո-
ղովուրդ , ազգ ու լեզու , որ Սեդ-
րաքին , Միսաքին ու Աբեդնագո-
վին Աստուծոյն դէմ սխալ բան մը
ըսէ , կտոր կտոր ըլլայ , ու անոր
տունը աղբանոց ըլլայ . վասն զի
ուրիշ աստուած չկայ , որ կարող
30 ըլլայ այսպէս ազատելու : Ան ա-
տենը Թագաւորը աւելի մեծցուց
Սեդրաքը , Միսաքը ու Աբեդնա-
գովը Բաբելոնի գաւառին մէջ :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Նաբուգոդոնոսոր Թագաւոր բոլոր
երկրի վրայ բնակող բոլոր ժո-
ղովուրդներուն , ազգերուն ու լե-
զուներուն . Ձեր խաղաղութիւնը
2 շատնայ : Իմ աջիս հաճոյ եղե-
ալ որ Բարձրեալ Աստուծոյն
ինծի ըրած նշաններն ու հրաշքնե-
3 րը յայտնեմ : Անոր նշանները
ի՜նչ մեծ , ու հրաշքները ի՜նչ
զօրաւոր են . անոր Թագաւորու-
թիւնը յաւիտենական Թագաւո-
րութիւն է , ու անոր իշխանու-
թիւնը դարէ ի դար կը մնայ :
4 Ես Նաբուգոդոնոսոր երբոր իմ
տանս մէջ հանգիստ էի , ու պալա-
5 տիս մէջ կը զուարճանայի , Երազ
տեսայ , որ զիս վախցուց . և ան-
կողինիս վրայ իմ խորհուրդներս
ու իմ գլխուս տեսիլքները զիս խըղ-
6 ճելցուցին : Ուստի Բաբելոնին
բոլոր իմաստուններն իմ առջեւս բե-
րելու հրաման ըրի , որ անոնք ինծի
երազին մեկնութիւնը դիւցընեն :
7 Ան ատենը մոգերը , հմայողները ,
Քաղդեացիները ու բաղդ նայողները
եկան , ու ես երազը անոնց առջեւը
ըսի , բայց անոնք չկրցան մեկնու-
8 թիւնը ինծի դիւցընել : Ու վեր-
ջապէս Դանիէլ առջեւս եկաւ ,
որուն անունը իմ աստուծոյս ա-
նունը համեմատ Բաղտասարայ

իւ կոչեցի , և որուն ներսի դին սուրբ
աստուածներուն հոգին կայ , ու ա-
նոր առջեւը երազը պատմեցի ու ըսի ,
9 Ո՛վ մոգերուն իշխանը Բաղտասա-
սար , որովհետեւ գիտեմ որ քու
ներսի դիտ սուրբ աստուածներուն
հոգին կայ , ու քեզի բնաւ մէկ
գաղտնիք մը նեղութիւն չտար .
ահա տեսած երազիս տեսիլքները ,
ու դուն անոնց մեկնութիւնը ըսէ :
10 Իմ անկողինիս մէջ գլխուս տե-
սիլքները աւոնք էին . Դուս կը տես-
նէի որ ահա երկրին մէջ ծառ մը
կար , ու անոր բարձրութիւնը մեծ
11 էր : Ան ծառը մեծցաւ , և ու-
ժովցաւ , ու անոր բարձրութիւնը
մինչեւ երկինքը հասաւ . ու անիկա
բոլոր երկրիս ծայրերէն կը տես-
12 նուէր : Անոր տերեւները գեղեցիկ ,
ու պտուղը առատ էր , և անոր վրայ
ամենուն համար կերակուր կար .
դաշտի անասունները անոր շուքին
տակը կը նստէին , ու երկինքի
թռչուններն անոր ոստերուն վրայ
կը բնակէին , և ամէն մարմին անկէ
13 կը կերակրուէր : Անկողինիս վրայ
գլխուս տեսիլքներուն մէջ կը տես-
նէի որ ահա երկինքէն սուրբ պա-
14 հապան մը իջաւ . Անիկա ուժով
կանչեց ու ասանկ ըսաւ . Ծառը
կտրեցէք , ու ոստերը մէկդի հա-
նեցէք , տերեւները թօթափեցէք ,
ու պտուղները ցրուեցէք . անոր
տակէն անասունները , ու ոստերէն
15 թռչուններն փախչին . Բայց ար-
մատներուն բունը երկրի մէջ թո-
ղուցէք , ու երկաթէ և պղնձէ կա-
պանքով դաշտի խոտերուն մէջը ըլ-
լայ , ու երկինքին ցօղովը թրջուի ,
և անոր բաժինը անասուններու հետ
երկրի խոտին մէջ ըլլայ . Անոր սիր- 16
տը մարդու սրտէն փոխուի , ու ա-
նոր՝ անասունի սիրտ տրուի , և ա-
նոր վրայէն եօթը ժամանակ անցնի :
17 Ան բանը պահապաններուն վճռովն
է , ու ան խնդիրքը սուրբերուն
խօսքովն է . որպէս զի ապրողները
գիտնան թէ Բարձրեալը կը տիրէ
մարդոց թագաւորութեանը վրայ ,
ու զանիկայ իր ուզածին կու տայ ,
ու անոր վրայ մարդոց անարգը կը

18 դնէ : Նա Նաբուզոդոնոսոր թա-
գաւորս աս երազը տեսայ ; ու դուն՝
ով Բաղտասարա՛ անոր մեկնու-
թիւնը ըսէ . վասն զի իմ թագա-
ւորութեանս բոլոր իմաստունները
կարող չեղան անոր մեկնութիւնը
ինծի գիտցընել . բայց դուն կա-
րող ես , քանզի քու ներսի դիտ-
ութիւն աստուածներուն հոգին կայ :
19 Ան ատենը Դանիէլ՝ որուն ա-
նունը Բաղտասարայ էր , մէկ ժամու
չափ հիացած մնաց . ու անոր խոր-
հուրդները զանիկայ խռովեցուցին : Պատասխան տուաւ թագաւորը ու
ըսաւ , Ով Բաղտասարա՛ երազը
կամ անոր մեկնութիւնը քեզ չը-
խռովեցընէ . պատասխան տուաւ
Բաղտասարայ ու ըսաւ , Ով տէր
իմ , երազը քեզ ատողներուն , ու
անոր մեկնութիւնը քու թշնամի-
20 ներուդ ըլլայ : Ան տեսած ծառդ՝
որ մեծցաւ և ուժովցաւ , ու անոր
բարձրութիւնը մինչև երկինքը հա-
սաւ , ու անիկայ բոլոր երկրի մէջ
21 կը տեսնուէր , Ու անոր տերե-
ւները գեղեցիկ , ու պտուղը ա-
ռատ էր , ու անոր վրայ ամենուն
համար կերակուր կար , անոր տակը
դաշտի անասուունները կը բնակէին ,
ու անոր ոստերուն վրայ երկինքի
22 թռչուունները կը կենային , Ինիկայ
դուն ես՝ ով թագաւոր , որ մեծ-
ցար և ուժովցար . և քու մեծու-
թիւնդ բարձրացաւ ու մինչև եր-
կինքը հասաւ , ու քու իշխանու-
թիւնդ մինչև երկրին ծայրերը հա-
23 սաւ : Ու որովհետև թագաւորը
մէկ սուրբ պահապան մը տեսաւ որ
երկինքէն իջաւ ու ըսաւ , Ծառը
կտրեցէք ու պանիկայ աւերեցէք ,
բայց անոր արմատներուն բունը
երկրի մէջ թողուցէք , ու երկաթէ
և պղնձէ կապանքով դաշտի խո-
տերուն մէջը ըլլայ , ու երկինքին
ցօղովը թրջուի , և անոր բաժինը
դաշտի անասուններուն հետ ըլլայ ,
մինչև որ անոր վրայէն եօթը ժա-
24 մանակ անցնի . Այս է մեկնութիւնը՝
ով թագաւոր , և ասիկա է Բարձրե-
լոյն վճիռը՝ որ իմ թագաւոր տի-
25 րոջս վրայ հասած է . Մինչ մարդոց
միջէն պիտի վռընտուին , և քու բը-
նակութիւնդ դաշտի անասուննե-
րուն հետ պիտի ըլլայ , քեզ պիտի
խոտ ուտեն , ու երկինքին ցօղովը
թրջուիս . և քու վրայէդ եօթը
ժամանակ պիտի անցնի , մինչև որ
գիտնաս թէ մարդոց թագաւորու-
թեանը վրայ Բարձրեալը կը տի-
րէ , ու զանիկայ իր ուզածին կու-
տայ : Ու որ ըսուեցաւ թէ ան 26
ծառին արմատներուն բունը թո-
ղուի , ասիկա է որ դուն երկնաւոր իշ-
խանութիւնը ճանչնալէդ ետքը ,
քու թագաւորութիւնդ քեզի պիտի
հաստատուի : Ինոր համար՝ ով 27
թագաւոր , թող իմ խրատս քեզի
հաճոյ երևնայ . քու մեղքերդ ար-
դարութեամբ , ու քու անօրէնու-
թիւններդ աղքատներուն ողորմե-
լով մեկդի ձգէ . գուցէ հանդստու-
թիւնդ երկարնայ :
Այս ամէնը Նաբուզոդոնոսոր 28
թագաւորին վրայ եկաւ : Տասա- 29
ւներկու ամիսէն ետքը երբոր Բա-
բելոնի թագաւորութեանը պալա-
տին վրայ կը ձեմէր , Թագաւորը 30
խօսեցաւ ու ըսաւ , Այս չէ՞ ան մեծ
Բաբելոնը՝ որ ես իմ զօրութեամբս
ու կարողութեամբս՝ իմ մեծու-
թեանս փառքին համար թագաւո-
րութեան տուն շինեցի : Երբոր 31
խօսքը դեռ թագաւորին բերանն
էր , երկինքէն ձայն մը իջաւ , Ինէզ
կ՚ըսուի , ով Նաբուզոդոնոսոր
թագաւոր , թագաւորութիւնը
քեզմէ դնաց . Ու քեզ մարդոց 32
միջէն պիտի վռընտուին , և քու բը-
նակութիւնդ դաշտի անասուննե-
րուն հետ պիտի ըլլայ , քեզ պիտի
խոտ ուտեցնեն , ու երկինքին ցօղովը
թրջուիս , և քու վրայէդ եօթը ժա-
մանակ պիտի անցնի , մինչև որ
գիտնաս թէ մարդոց թագաւորու-
թեանը վրայ Բարձրեալը կը տիրէ ,
ու զանիկայ իր ուզածին կու տայ :
Այն ժամուն մէջ աս խօսքը Նա- 33
բուզոդոնոսորին վրայ կատարուե-
ցաւ , ու մարդոց միջէն վռընտուե-
ցաւ , ու արջառներու պէս խոտ
կ՚ուտէր , և անոր մարմինը երկինքին

ցօղովը կը թրջուէը , մինչև որ մազերը արծիւներու ֆէտուքներուն պէս , ու ըղունգները թռչուններու հագիներուն պէս երկննային :

34 Եւ ան օրերուն վերջը՝ ես Նաբուգոդոնոսոր աչքերս երկինքը վերցուցի , ու խելքս ինծի դարձաւ , և Բարձրեալը օրհնեցի , ու գովեցի ու փառաւորեցի զանիկայ որ յաւիտեան կենդանի է , ու անոր իշխանութիւնը յաւիտենական իշխանութիւն է , և անոր թագաւորութիւնը դարէ 'ի դար կը մնայ : 35 Երկրիս բոլոր բնակիչները ոչինչի պէս կը սեպուին . և անիկայ երկինքի զօրքերուն մէջ ու երկրի բնակիչներուն մէջ իր ուզածը կը գործէ . ու անոր ձեռքին դէմ դնող , կամ անոր Ո՞նչ կ'ընես ըսող չկայ :

36 Ես ատենը խելքս ինծի դարձաւ , ու իմ թագաւորութեանս պատուոյն հետ իմ փառքս ու մեծվայելչութիւնս ինծի դարձաւ , և իմ խորհրդականներս ու մեծամեծներս զիս փնտռեցին , ու իմ թագաւորութեանս մէջ հաստատուեցայ . և ինծի աւելի մեծ վեհափառութիւն տրուեցաւ :

37 Հիմա ես Նաբուգոդոնոսոր երկինքը Թագաւորը կը գովեմ , կը բարձրացընեմ ու կը փառաւորեմ , ինչու որ անոր բոլոր գործերը ճշմարտութիւն , ու ճամբաները իրաւունք են , ու անիկայ կարող է ամբարտաւանութեամբ քալողները ցածցընելու :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Նաղտասար թագաւորը իր մեծամեծներէն հազար հոգիի մեծ կոչունք ըրաւ , ու հազարին առջևը 2 գինի խմեց : Ու երբոր Նաղտասար գինիէն պուարթացաւ , հրամայեց որ իր հօրը Նաբուգոդոնոսորին Երուսաղէմի տաճարէն հանած ոսկիէ ու արծաթէ անօթները բերեն , որպէս զի թագաւորը ու իր մեծամեծները , իր կնիկները ու 3 հարճերը անոնցմով խմեն : Ուստի Երուսաղէմ եղող Աստուծոյ տանը տաճարէն հանուած ոսկի անօթները բերին . և թագաւորը , ու իր մեծամեծները , իր կնիկները ու հարճերը անոնցմով խմեցին : 4 Գինի խմեցին , ու ոսկիէ , արծաթէ , պղնձէ , երկաթէ , փայտէ ու քարէ աստուածները գովեցին :

5 Նոյն ժամուն մէջ մարդու ձեռքի մատներ ելան , ու աշտանակին դիմացը՝ թագաւորական պալատին պատին ծեփին վրայ գրեցին . և թագաւորը ան գրող ձեռքին թա- 6 թը տեսաւ : Ան ատենը թագաւորին գոյնը փոխուեցաւ , ու անոր խորհուրդները զանիկայ խռովեցուցին , այնպէս որ մէջքին յօդուածները կը քակուէին , ու ծունկերը իրարու կը զարնէին : 7 Թագաւորը բարձրաձայն աղաղակեց որ հմայողները , Քաղդեացիները ու բաղդ նայողները բերին . թագաւորը Բաբելոնի իմաստուններուն խօսեցաւ ու ըսաւ , Ո՛վ որ այդ գիրը կարդայ ու մեկնութիւնը ինծի իմացընէ , ծիրանի պիտի հագնի ու անոր պարանոցը ոսկի մանեակ պիտի դրուի , և թագաւորութեանը մէջ երրորդ իշխան պիտի ըլլայ : 8 Ուստի թագաւորին բոլոր իմաստունները եկան , բայց գիրը կարդալու ու անոր մեկնութիւնը թագաւորին գիտցընելու կարող չեղան : 9 Ան ատենը Նաղտասար թագաւորը աւաւիկ խռովեցաւ ու երեսին գոյնը փոխուեցաւ . անոր մեծամեծներն ալ սարսափեցան :

10 Թագուհին՝ թագաւորին ու անոր մեծամեծացը խօսքերուն պատճառը կոչունքին տունը եկաւ , ու թագուհին խօսեցաւ ու ըսաւ , Ո՛վ թագաւոր՝ յաւիտեան ծղջկեցիր . քու խորհուրդներդ քեզ չխռովեցընեն , ու երեսիդ գոյնը չփոխուի . 11 Քու թագաւորութեանդ մէջ մարդ մը կայ , ու անոր ներսի դին աստուածներուն հոգին կայ , և քու հօրդ օրերը անոր վրայ լոյս , հանճար , ու աստուծոյ իմաստութեանը պէս իմաստութիւն գտնուեցաւ , և քու հայրդ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը՝ զանի-

կայ մոգերուն , հմայողներուն , վհատզեաններուն ու բաղդատագուշակներուն վրայ իշխան դրաւ : Վասն 12 զի ասոր հոգին քովը այնքան Նախնեին՝ որուն անունը Թագաւորը Նաղուսոսար դրաւ , գերազանց հոգի , գիտութիւն ու հանճար կայ՝ երազները մեկնելու , առեղծուածները յայտնելու ու գժուարին խնդիրները լուծելու . հիմա Դանիէլ թող կանչուի , ու անիկայ մեկնութիւնը պիտի իմացընէ :

13 Ուստի Դանիէլ Թագաւորին առջեւը տարուեցաւ . Թագաւորը խօսեցաւ ու Դանիէլին ըսաւ , Մի՞թէ դուն այն Յուդայեցի գերիներէն եղող Դանիէլը դուն ես , 14 զոր հայրս զի քեզի համար լսեցի որ քու ներսդ դիւց աստուածներուն հոգին կայ , և քու քովդ լոյս , հանճար ու գերազանց իմաստութիւն 15 կը գտնուի : Ու հիմա իմ առջեւս իմաստուններ — հմայողներ բերուեցան որ այս գրուածը կարդան , ու անոր մեկնութիւնը ինծի գիտցընեն . բայց անոնք չկրցան այս խօսքին մեկնութիւնը իմացընել . 16 Ու ես քեզի համար լսեցի որ մեկնութիւններ տալու , ու գժուարին խնդիրներ լուծելու կարող ես . հիմա թէ որ դուն այն գրուածը կարդալու , և անոր մեկնութիւնը ինծի գիտցընելու կարող ըլլաս , ծիրանի պիտի հագնիս , և քու պարանոցդ ոսկի մանեակ պիտի դրուի , ու թագաւորութեանը մէջ երրորդ իշխան պիտի ըլլաս :

17 Ուստի Դանիէլ պատասխան տուաւ ու թագաւորին առջեւը ըսաւ , Քու պարգեւներդ քեզի ըլլան , ու տուրքերդ ուրիշին տուր . բայց ես այն գրուածը թագաւորին պիտի կարդամ , ու մեկնութիւնը անոր գիտցընեմ : 18 Ո՛վ թագաւոր՝ Նաբուգոդոնոսորին Աստուածը քու հօրդ Նաբուգոդոնոսորին թագաւորութիւն ու մեծութիւն և պատիւ ու փառք տուաւ . 19 Ու անոր տուած մեծութենէն բոլոր ժողովուրդները , ազգերը ու լեզուները անոր երեսէն կը դողային ու կը վախնային . անիկա ուզածը կը մեռցընէր և ուզածը ողջ կը թողուր . անիկա ուզածը կը բարձրացընէր և ուզածը կը ցածցընէր : Բայց երբոր անոր սիրտը 20 բարձրացաւ , ու անոր հոգին ամբարտաւանութեամբ կարծրացաւ , իր թագաւորութենէն աթոռէն ինկաւ , ու պատիւը անկէ առնուեցաւ . Ու անիկայ մարդոց որդիներուն մէջէն վռնտուեցաւ , ու անոր սիրտը անասնոց պէս եղաւ , և անոր բնակութիւնը վայրենի էշերուն հետ եղաւ . արջառներու պէս խոտ կը կերցընէին անոր , ու անոր մարմինը երկինքին ցօղովը կը թրջուէր , մինչև որ գիտցաւ թէ մարդոց թագաւորութեանը վրայ Նաբուգոդոնոսոր Աստուածը կը տիրէ , ու իր ուզած մարդը անոր վրայ կը դնէ : Ու դուն՝ անոր որդին՝ քու սիրտդ չխոնարհեցուցիր , թէև այս ամէնը գիտցար . 23 Հապա երկինքի Տէրոջը դէմ քեզ բարձրացուցիր , ու անոր տանը անօթները քու առջեւդ բերին . և դուն ու քու մեծամեծներդ , քու կնիկներդ ու հարճերդ անոնցմով գինի խմեցիք . և դուն արծաթէ , ոսկիէ , պղնձէ , երկաթէ , փայտէ ու քարէ չտեսած աստուածները գովեցիք , որոնք չէ կը տեսնեն , չէ կը լսեն , չէ ալ բան մը գիտեն . և այն Աստուածը՝ որուն ձեռքն է քու շունչդ , և որուն են քու ամէն ճամբաներդ , չփառաւորեցիք . Անոր համար այն ձեռքի 24 թաթը անոր երեսէն խրկուեցաւ , ու այս գրուածը գրուեցաւ : Ու 25 գրուած գիրը ասիկայ է . ՄԵՆԷ , ՄԵՆԷ , ԹԵՔԷԼ , ՈՒ ՓԱՐՍԻՆ : Այս խօսքին մեկնութիւնը 26 այս է . Մանէ , Աստուած քու թագաւորութիւնդ համրեց ու վերջացուց : Թեկէղ , կըշռուեցար 27 չոգով կշռուեցար ու պակաս գտնուեցար : Փարէս , քու թագաւորութիւնդ բաժնուեցաւ և Մարացւոց ու Պարսից տրուեցաւ : 28

Ուստի Դանիէլի համար հրաման 29

յեց , ու Դանիելին ծիրանի հագուցին ու պարանոցը ոսկի մանեակ դրին , և անոր համար մունետիկ կանչել տուին՝ որ թագաւորութեանը մէջ երրորդ իշխան ըլլայ :

30 Նոյն գիշերը Քաղդէացւոց Նաբոտասար թագաւորը սպանուեցաւ :

31 Ու Թագաւորութիւնը Մարացի Դարեհ Քսակսարէսի որդին առաւ , երբոր վաթսունհնգուկու տարեկանի չափ էր :

Գ Լ . Ե

1 Դարեհին առջևը հաճոյ երևցաւ որ թագաւորութեանը վրայ հարիւր քսան կուսակալներ դնէ , որոնք բոլոր թագաւորութեանը
2 մէջ ըլլան . Ու անոնց վրայ իրիք հրամանատար՝ որոնց մէկը Դանիէլ էր . որպէս զի ան կուսակալները անոնց հաշիւ տան որ թագաւորին
3 վնաս չըլլայ : Ու ասիկա Դանիէլ դո՛ւս հրամանատարներէն և կուսակալներէն նախապատիւ էր , վասն զի անոր վրայ գերազանց հոգի կար , ու թագաւորը միտք ունէր որ զանիկայ բոլոր թագաւորութեանը վրայ դնէ :

4 Ու հրամանատարները ու կուսակալները թագաւորութեանը գտնելէ՛ն կողմէ Դանիելին դէմ պատճառ մը գտնելու կը ջանային , բայց անոնք բնաւ մէկ պատճառ մը կամ չարութիւն մը գտնելու կարող չեղան . վասն զի անիկայ հաւատարիմ էր , ու անոր վրայ բնաւ մէկ յանցանք մը կամ չարութիւն մը
5 չգտնուեցաւ : Ուստի ասիկա ըսին , Անոնք ասիկա Դանիելին դէմ պիտի չգտնենք , բայց եթէ անոր դէմ անոր Աստուծոյն օրէնքին կողմանէ գտնենք :

6 Ուստի հրամանատարները ու կուսակալները թագաւորին քովը ժողվուեցան , ու անոր այսպէս ըսին . Ո՛վ Դարեհ թագաւոր՝ յաւիտեան
7 ապրիլ կեցիր : Թագաւորութեանը բոլոր հրամանատարները , նախարարները , կուսակալները , խորհրդականները ու կառավարիչները խորհուրդ ըրին , որ թագաւորական հրաման մը որոշուի , և արգիլիչ օրէնք մը հաստատուի , թէ ո՛վ որ մինչև երեսուն օր խնդրուած մը խնդրէ մէկ աստուծմէ մը կամ մարդէ մը , բայց ի քեզմէ՝ ո՛վ թագաւոր , առիւծներուն գուբը նետուի : Հիմա ո՛վ թագաւոր՝ 8 աս արգիլիչ օրէնքը հաստատէ , ու հրովարտակը ստորագրէ , որ Մարացի ու Պարսից անխափանելի օրէնքին համեմատ չփոխուի : Ուստ 9 համար Դարեհ թագաւորը հրովարտակը ու արգիլիչ օրէնքը ստորագրեց :

Ու երբոր Դանիէլ իմացաւ թէ 10 հրովարտակը ստորագրուեցաւ , իր տունը գնաց , ու իր սենեակին մէջ պատուհաններըը դէպ ի Երուսաղէմ բաց էին , և օրը իրիք անգամ ծունկի վրայ գալով աղօթք կ՚ընէր , ու իր Աստուծոյն գոհութիւն կը մատուցանէր իր առջի սովորութեանը պէս : Ուստի աս մարդիկները 11 ժողվուեցան , ու Դանիէլը գտան՝ որ իր Աստուծոյն առջև աղօթք ու աղաչանք կ՚ընէր : Ուն առնը մօ- 12 տեցան , ու թագաւորին առջև թագաւորին արգիլիչ օրէնքին վրայով ըսին , Դուն մէկ արգիլիչ օրէնք մը չստորագրեցի՞ր , թէ ո՛վ որ մինչև երեսուն օր Բոն մը խնդրէ մէկ աստուծմէ մը կամ մարդէ մը բայց ի քեզմէ՝ ո՛վ թագաւոր , առիւծներուն գուբը նետուի . Թագաւորը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Այս խօսքը ճշմարիտ է՝ Մարացի ու Պարսից անխափանելի օրէնքին համեմատ : Ուն առնը անոնք 13 պատասխան տուին ու թագաւորին առջև ըսին , Հրէաստանի գերութենէն որդիներէն եղող Դանիէլը՝ քեզ և քու ստորագրած արգիլիչ օրէնքիդ բանի տեղ չսեպեր՝ ո՛վ թագաւոր , հապա օրը իրիք անգամ իր խնդրուածքը կը մատուցանէ : Ուն առնը թագաւորը աս 14 խօսքերը լսածին պէս , ինքնիրեն շատ տրտմեցաւ , ու իր սիրտը Դանիելին վրայ դրաւ որ զանիկայ ազատէ , ու մինչև արեւուն մտնելը կը ջանար որ զանիկայ ապրեցնէ :

15 Ասոր ան մարդիկները թագաւորին
քովը ժողվուեցան, ու թագաւորին
ըսին, Ո՛վ թագաւոր՝ գիտցիր որ
Մարայ ու Պարսից օրէնքը սա է,
որ թագաւորին ամէն հաստատած
արգելիչ օրէնքը ու հրամանը չփո-
16 խուիր: Ան առենը թագաւորը
հրամայեց, ու Դանիէլը բերին, և
զանիկայ առիւծներուն գուբը նետե-
ցին: Թագաւորը Դանիէլին խօ-
սեցաւ ու ըսաւ, Քու Աստուածդ՝
որ դուն անդադար կը պաշտես, ա-
17 նիկայ քեզ պիտի ազատէ: Ու մէկ
քար մը բերին, ու գուբին բերանը
դրին, և թագաւորը զանիկայ իր
կնիքովը, ու իր մեծամեծներուն
կնիքովը կնքեց, որ Դանիէլին վրա-
18 յով բան մը չփոխուի: Ետքը
թագաւորը իր տունը գնաց, ու
գիշերը անօթի անցուց, և իր ա-
ջևը նուագարաններ բերել չտուաւ.
ու քունը իրմէ փախաւ:
19 Ու թագաւորը արշալուսին կա-
նուխ ելաւ, ու արտորնօք առիւծ-
20 ներուն գուբը գնաց: Ու երբոր
գուբին մօտեցաւ, տրտում ձայնով
մը Դանիէլին պոռաց, Ե՛ թագա-
ւորը խօսեցաւ, ու Դանիէլին ը-
սաւ. Ո՛վ Դանիէլ՝ կենդանի
Աստուծոյ ծառան, քու Աստուա-
ծըդ՝ որն որ դուն անդադար կը
պաշտես, կարող եղաւ քեզ ա-
21 ռիւծներէն ազատելու: Ան առենը
Դանիէլ թագաւորին ըսաւ, Ո՛վ
թագաւոր՝ յաւիտեան ժողջ կեցիր.
22 Իմ Աստուածս իր հրեշտակը խըր-
կեց, ու առիւծներուն բերանը ո-
ղոցեց, ու ինծի վնաս չտուին. վասն
զի անոր առջևը իմ վրաս անմեղու-
թիւն գտնուեցաւ, և քու առջևդ
ալ՝ ո՛վ թագաւոր, մէկ յանցանք
23 մը ըրած չեմ: Ան առենը թա-
գաւորը շատ ուրախացաւ, ու հր-
րամայեց որ Դանիէլը գուբէն հա-
նեն. և Դանիէլը գուբէն հանեցին,
ու անոր վրան ամենևին մէկ վնաս
մը չգտնուեցաւ, վասն զի իր Ա-
24 ստուծոյն հաւատաց: Ու թագա-
ւորը հրամայեց, ու Դանիէլին վը-
րայով չարախօսութիւն ընող մար-
դիկները բերին, և զանոնք ու-
անոնց տղաքները ու կիներնին ա-
ռիւծներուն գուբը նետեցին. ու
անոնք դեռ գուբին յատակը չհա-
սած՝ առիւծները անոնց վրայ սիրե-
ցին, ու անոնց բոլոր ոսկորները
փշրեցին:

25 Ան առենը Դարեհ թագաւորը՝
բոլոր երկրի վրայ բնակող ժողո-
վուրդներուն, ազգերուն ու լեզու-
ներուն այսպէս գրեց. Ձեր խաղա-
26 ղութիւնը շատնայ. Ինծմէ հրա-
ման ելաւ որ իմ թագաւորու-
թեանս բոլոր իշխանութեանը մէջ՝
Դանիէլին Աստուծոյն երեսէն դո-
ղան ու վախնան, վասն զի անիկայ
կենդանի Աստուած է ու յաւի-
տեան կը կենայ, և անոր թագա-
ւորութիւնը չաւրուիր, ու անոր
իշխանութիւնը մինչև վերջը կ'
27 ըլայ: Անիկայ կ'ազատէ ու կը
փրկէ, և երկինքի մէջ ու երկրի վը-
րայ նշաններ ու հրաշքներ կ'ընէ,
որ Դանիէլը առիւծներուն բերնէն
ազատեց:

28 Ու սա Դանիէլը Դարեհին թա-
գաւորութեանը, ու Պարսիկ Կի-
րոսին թագաւորութեանը առնը
յաջողութիւն գտաւ:

ԳԼՈՒԽ Ը:

1 Նաբլոնի Նաղտասար թագաւո-
րին առջի տարին Դանիէլ ե-
րազ տեսաւ, ու իր անկողինին մէջ
իր գլուխն տեսիլքները. և անիկայ
երազը գրեց ու բաներուն համա-
2 ռօտութիւնը ըսաւ: Դանիէլ
խօսեցաւ ու ըսաւ, Տիշերը տեսիլ-
քիս մէջ տեսայ որ ահա երկինքին
չորս հովերը մեծ ծովուն վրայ կը
3 յարձակէին: Ու ծովէն չորս մեծ
գազաններ ելան, որոնք իրարմէ
տարբեր էին:

4 Առաջինը առիւծի պէս էր, ու
արծիւի թևեր ունէր. ու կը տես-
նէի մինչև որ անոր թևերը փըր-
ցուեցան, ու երկրէն վերցաւ և
մարդու պէս ոտքերուն վրայ կայնե-
ցաւ. ու անոր մարդու սիրտ տը-
րուեցաւ:

5 Ու ահա մէկ ուրիշ երկրորդ
գազան մը արջու նման՝ որ մէկ քո-

վին վրայ կայնեցաւ , ու բերանը
ակռաներուն մէջը իրիք կողմն ոսկոր
կար . և անոր այսպէս ըսին , Նէլիը ,
շատ մի՛ ուտեր :
6 Ականէ ետքը կը տեսնէի . և ահա
ընձու նման մէկ ուրիշ մըն որուն
կռնակին վրայ չորս թռչունի թևեր
կային . և առ գազանը չորս գլուխ
ունէր , ու անոր իշխանութիւն
տրուեցաւ :
7 Ականէ ետքը գիշերուան տեսիլք-
ներու մէջ կը տեսնէի , և ահա
մէկ չորրորդ գազան մը . անիկայ
ահեղ՝ սոսկալի ու խիստ զօրա-
ւոր էր , և անիկայ մեծ երկաթէ
ակռաներ ունէր ; անիկայ կ՛ուտէր
ու կը փշրէր ու մնացածը ոտքերովը
կը կոխէր , ու իրմէ առաջ եղող
ամէն գազաններէն տարբեր էր , և
8 տասը եղջիւր ունէր : Երբոր ես
ան եղջիւրները կը դիտէի , ահա
անոնց մէջը մէկ ուրիշ պզտիկ եղ-
ջիւր մը ելաւ , որ անոր առջևէն
առջի եղջիւրներուն իրիքը խլուե-
ցաւ . և ահա աս եղջիւրին վրայ
մարդու աչքերու պէս աչքեր , ու
մեծ բաներ խօսող բերան կար :
9 Ես կը տեսնէի մինչև որ աթոռ-
ներ դրուեցան , ու Հինաւուրցը
նստաւ . անոր զգեստը ձիւնի պէս
ճերմակ՝ ու գլխուն մազը մաքուր
բուրդի պէս էր . անոր աթոռը
կրակի բոցի պէս , ո՛ր անիւները
10 վառած կրակի պէս էր . Անոր առ-
ջևէն կրակի գետ կ՛ելլէր ու կը վա-
զէր . հազարք հազարաց ծառայու-
թիւն կ՛ընէին անոր , և բիւրք
բիւրուց անոր առջևը կը կայնէին .
ատեանը բազմեցաւ , ու գիրքերը
11 բացուեցան : Ես առնը կը նա-
յէի ան եղջիւրին խօսած մեծ խօս-
քերուն համար որ կը նայէի
մինչև որ ան գազանը սպանուեցաւ ,
և անոր մարմինը կորսուեցաւ ու
12 կրակի բոցերու տրուեցաւ : Ու-
միւս գազաններուն իշխանութիւնը
վերցուեցաւ , բայց մինչև ժամա-
նակ մը ու առեն մը կենաց երկա-
13 րութիւն տրուեցաւ անոնց : Գի-
շերուան տեսիլքներու մէջ կը տես-
նէի , և ահա երկինքի ամպերով
մարդու Որդւոյն նման մը կու գար ,
ու մինչև Հինաւուրցը եկաւ , և
զանիկայ անոր առջևը մօտեցուցին :
14 Ու անոր իշխանութիւն՝ պատիւ ու
թագաւորութիւն տրուեցաւ , որ
ամէն ժողովուրդները , ազգերը ու
լեզուները անոր ծառայութիւն ը-
նէին . անոր իշխանութիւնը յաւի-
տենական իշխանութիւն է որ չանց-
նիր , ու թագաւորութիւնը չաւե-
րուիր :
15 Ես Դանիէլը հոգւով վշտացայ իմ
ներսի դիս , և իմ գլխուս տեսիլք-
ները զիս խռովեցուցին : 16
կայնողներէն մէկուն մօտեցայ , ու
ասմէն բաներուն ճշմարտութիւնը
անոր հարցուցի . և անիկայ ինծի
խօսեցաւ , ու առ բաներուն մեկնու-
17 թիւնը ինծի գիտցուց : Այս չորս
մեծ գազանները չորս թագաւոր-
ներ են , որոնք երկրէն պիտի ելլեն :
18 Ու թագաւորութիւնը Նաբձրեցւոյն
սուրբերը պիտի առնեն , ու անոնք
պիտի ժառանգեն թագաւորութիւ-
նը յաւիտեան , և յաւիտեան յա-
ւիտենից :
19 Ետքը չորրորդ գազանին վրայով
ճշմարիտը գիտնալ ուզեցի , որ ա-
նիկայ բոլոր միւսներէն տարբեր
էր , ո՛ր խիստ ահեղ էր . անոր
ակռաները երկաթէ , և ըղունգնե-
րը պղնձէ էին , անիկայ կ՛ուտէր ,
կը փշրէր ու մնացածը ոտքերովը
կը կոխէր . Ու անոր գլուխը եղող 20
տասը եղջիւրներուն վրայով , ու
միւս ելածին վրայով՝ որ անոր
առջևէն իրիքը թռնան , այսինքն ան
եղջիւրին վրայով՝ որ աչքեր ու մեծ
բաներ խօսող բերան ունէր , և
անոր դէմքը միւսներէն մեծ էր :
21 Ես կը տեսնէի որ ան եղջիւրը
սուրբերուն հետ պատերազմ կ՛ը-
22 նէր , ու անոնց յաղթեց , Մինչև
որ Հինաւուրցը եկաւ , և Նաբձրե-
ցւոյն սուրբերուն իրաւունք տուե-
ցաւ , ու ժամանակը հասաւ որ
սուրբերը թագաւորութիւնը առին :
23 Անիկայ այսպէս ըսաւ . Չորրորդ
գազանը երկրի վրայ չորրորդ թա-
գաւորութիւն պիտի ըլլայ , որ ա-
մէն թագաւորութիւններէն տար-

բեր պիտի ըլլայ , ու բոլոր երկիրը պիտի ուտէ , ու զանիկայ պիտի
24 կոխէ ու փշրէ : Ու ան տասը եղջիւրները ան թագաւորութենէն ելլելու տասը թագաւորներ են , ու անոնցմէ ետքը մէկ ուրիշը պիտի ելլէ , ու անիկայ առջիններէն տարբեր պիտի ըլլայ , և անիկայ երեք
25 թագաւոր պիտի կործանէ . Ու Նարձրելոյն դէմ խօսքեր պիտի ըսէ , ու Նարձրելոյն սուրբերը պիտի մաշէ , և պիտի մտածէ ժամանակներ ու օրէնքներ փոխելու . ու անոնք մինչև ժամանակ մը , ժամանակներ ու կէս ժամանակ անոր
26 ձեռքը պիտի տրուին : Բայց առեանը պիտի բազմի , ու անոր իշխանութիւնը պիտի վերցընեն , ջնջեն ու մինչև վերջը բնաջինջ պիտի
27 ընեն ու կորսընցընեն : Ու թագաւորութիւնը ու իշխանութիւնը , ու բոլոր երկինքին տակը եղող թագաւորութեանց մեծութիւնը Նարձրելոյն սուրբերուն ժողովուրդին պիտի տրուի . անոր թագաւորութիւնը յաւիտենական թագաւորութիւն է , ու բոլոր իշխանները անոր պիտի ծառայեն ու պիտի հնազանդին :

28 Խօսքին վերջը մինչև հոս է : Ես Դանիէլս իմ խորհուրդներս խիստ խառնեցուցին , ու երեսս գոյնը փոխուեցաւ . և աս խօսքը սրտիս մէջը պահեցի :

Գ Լ Ը

1 Բաղտասար թագաւորին թագաւորութեանը երրորդ տարին ինծի Դանիէլիս տեսիլք երեցաւ ,
2 ան առջի տեսածէս ետքը : Ու տեսիլքի մէջ տեսայ . ու եղաւ որ տեսած առենս , ես Շուշան պաշտօնին մէջը եղող Ելամի գաւառը ղաքն էի , ու տեսիլքի մէջ տեսայ որ Ուլայ գետին քովն էի :
3 Ու իմ աչքերս վերցուցի ու տեսայ , և ահա գետին քովը խոյ մը կայնած էր , ու անիկայ երկու եղջիւր ունէր , և ան եղջիւրները բարձր էին , ու մէկը միւսէն բարձր էր , ու ան բարձրը ետքն ելաւ : Ես տեսայ ան խոյը 4
որ իր եղջիւրներովը դէպ 'ի արեւմուտք , դէպ 'ի հիւսիս ու դէպ 'ի հարաւ կը զարնէր , ու բնաւ մէկ գազան մը անոր առջեւը չէր կրնար կայնիլ , և անոր ձեռքէն ազատող չկար . հապա անիկայ իր ուզածին պէս ըրաւ ու մեծցաւ :

Ու երբոր ես կը մտածէի , ահա 5
արեւմուտքէն բոլոր երկրի երեսին վրայ այծերու քոչ մը եկաւ , ու գետնին չէր դպչեր . ու քոչը իր աչքերուն մէջտեղը մէկ նշանաւոր եղջիւր մը ունէր . Ես անիկայ հա- 6
սաւ մինչև երկու եղջիւր ունեցող խոյը , որն որ տեսայ որ գետին քովը կայնած էր , ու իր կատաղի զօրութեամբը անոր վրայ յարձակեցաւ : Ես տեսայ որ խոյին մօտե- 7
ցաւ , ու անոր վրայ կատաղելով՝ խոյը զարկաւ , և անոր երկու եղջիւրը կոտրեց . ու խոյը ոյժ չունէր որ անոր առջեւը կայնի , ու զանիկայ գետին զարկաւ ու զանիկայ կոխկռտեց . և մէկը չկար որ խոյը անոր ձեռքէն ազատէ : Ու այծերու 8
քոչը խիստ մեծցաւ . ու անիկայ ուժովցածին պէս՝ ան մեծ եղջիւրը կոտրեցաւ , և անոր տեղը դէպ 'ի երկինքին չորս հովերը չորս նշանաւոր եղջիւրներ ելան : Ու անոնց 9
մէկէն պզտիկ եղջիւր մը ելաւ , և անիկայ դէպ 'ի հարաւ , դէպ 'ի արեւելք ու դէպ 'ի փառաւոր երկիրը խիստ մեծցաւ . Ու մինչև երկինքը 10
զօրքը մեծցաւ , և զօրքէն ու աստղերէն գետինը ձգեց ու զանոնք կոխկռտեց . Ու մինչև զօրքոյն 11
Իշխանը պինդը բարձրացուց . ու անկէ մշանջենաւոր պատարագը վերցուեցաւ , և անոր սրբարանին բնակարանը կործանեցաւ : Ու զօրք մը 12
ամբարշտութեամբ մշանջենաւոր պատարագին դէմ դրաւ , ու ճշմարտութիւնը գետինը զարկաւ , ու բան տեսաւ և յաջողեցաւ : Ու լսեցի որ մէկ 13
սուրբ մը կը խօսէր , և ան խօսողին մէկ ուրիշ սուրբ մը ըսաւ , Մշանջենաւոր պատարագին , ու աւերող ամբարշտութեանը , ու սրբարանին և զօրքին կոխտուելու տրտունջքն ան-

14 սիլքը մինչև ի՞րը պէտք չէ։ Ու անիկայ ինծի ըսաւ, Մինչև երկու հազար իրիք հարիւր օր. եւթը սրբարանը պիտի մաքրուի։

15 Ու երբոր ես Դանիէլս տեսիլքը տեսայ, ու զինքը ընթռնելը կը փնտռէի որ հասկընամ, ահա իմ դիմացս մարդու կերպարանքով մը կեցաւ։

16 Ու Ուլայ գետին միջէն մարդու ձայն լսեցի, որ կը կանչէր ու կ'ըսէր, Ո՛վ Գաբրիէլ՝ տեսիլքը

17 ատոր հասկըցուր։ Ու անիկայ իմ կեցած տեղիս մօտ եկաւ. ու երբոր եկաւ, վախցայ ու երեսիս վրայ ինկայ. և անիկայ ինծի ըսաւ, Հասկըցիր՝ որդի մարդոյ, որ աս տեսիլքը վերջին ժամանակին համար

18 է։ Ու երբոր անիկայ ինծի հետ կը խօսէր, ես թմրած՝ երեսիս վրայ գետինը ինկած էի. և անիկայ ինծի դպաւ, ու զիս իմ կեցած տեղս

19 կայնեցուց. Ու ըսաւ, Ահա քեզի կ'իմացընեմ բարկութեան վերջը ինչ ըլլալիքը. վասն զի աս պէտքը վերջի ժամանակին համար է։

20 Ան քու տեսած խոյդ՝ որ երկու եղջիւր ունէր, Մարայ ու Պարսից

21 թագաւորներն է։ Ու այծերու քօշը Հունաց թագաւորն է. ու անոր աչքերուն մէջտեղի մեծ եղջիւրը՝ առաջին թագաւորն է։

22 Ու ան որ կոտրեցաւ, ու անոր տեղը չորսը եկաւ, աս է որ ան ազգէն չորս թագաւորութիւն պիտի ելլէ, բայց չէ թէ անոր զօրութեամբը։

23 Ու անոնց թագաւորութեանը վերջ՝ երբոր ամբարիշտները չափն առնեն, մէկ պինտերիա ու խորագէտ թագաւոր

24 մը պիտի ելլէ. Ու անոր իշխանութիւնը պիտի զօրանայ, բայց չէ թէ իր զօրութեամբը. ու ան անկայ պատճառով կերպով պիտի աւերէ, և պիտի յաջողի ու բան պիտի առնէ, ու զօրաւորները և սրբոց ժողովուրդը պիտի աւրէ.

25 Ու իր խելքին միջոցով՝ իր ձեռքին մէջ նենգութիւնը պիտի յաջողի, և իր սրտին մէջ պիտի հպարտանայ, ու խաղաղութեան մէջ շատերը պիտի կորսընցընէ, և իշխանաց նայ Իշխանին դէմ պիտի դնէ, բայց առանց ձեռքի պիտի կոտրի։

26 Ու իրիկուան ու առաւուան տեսիլքը որ ըսուեցաւ, ճշմարիտ է. ու դուն տեսիլքը գոյն, քանզի շատ օրերու համար է։

27 Ու ես Դանիէլս մարեցայ և քանի մը օր հիւանդացայ. եւթը ետքը թագաւորին գործը տեսայ. ու տեսիլքին համար զարմացան ու մէջ էի. ու մէկը չկար որ ինծի հասկըընէր։

ԳԼ. Ե.

1 Յաւերոսի որդւոյն Դարեհին առջի տարին որ անիկայ Քաղդէացւոց թագաւորութեանը վրայ թագաւոր դրուեցաւ,

2 Ընոր թագաւորութեանը առջի տարին ես Դանիէլս գիրքերէն իմացայ այն տարիներուն թիւը՝ որոնց համար Տէրոջը խօսքը եղեր էր Երեմիա մարգարէին, թէ եօթանասուն տարիով պիտի վերջացընէր Երուսաղէմի աւերումները։

3 Ու ես իմ երեսս Տէր Աստուծոյ դարձուցի, որ ծոմապահութեամբ, քուրձով ու մոխիրով աղօթք ու պաղատանք մատուցանեմ.

4 Ու իմ Տէր Աստուծոյս աղօթք ըրի, խոստովանեցայ ու ըսի, Ո՛հ, Տէր՝ մեծ և ահաւոր Աստուած, որ քեզ սիրողներուն և քու պատուիրանքներդ պահողներուն ուխտ ու ողորմութիւն կը պահես,

5 Մենք մեղք գործեցինք, անօրէնութիւն ըրինք, ու ամբարշտութիւն ըրինք, և ապստամբ եղանք, ու քու պատուիրանքներէդ ու իրաւունքներէդ խոտորեցանք.

6 Ու քու ծառաներուդ՝ մարգարէներուն մըտիկ չըրինք, որոնք մեր թագաւորներուն, մեր իշխաններուն ու մեր հայրերուն ու երկրին բոլոր ժողովրդեանը քու անունովդ խօսեցան։

7 Ո՛վ Տէր՝ քեզի կը վայլէ արդարութիւն, ու մեզի երեսներուս ամօթ, (ինչպէս որ այսօր է) Յուդայի մարդիկներուն, Երուսաղէմի բնակիչներուն, ու

ամէն միբաւոր ու հնազանդ խոսքայէլացիներուն՝ ան բոլոր երկիրները մէջ ուր որ դուն զանոնք քշեցիր՝ անոնց քեզի դէմ ըրած
8 յանցանքին համար։ Ա՛վ Տէր՝ երեսի աստի չես վռնդեր մեզի, մեր թագաւորներուն, մեր իշխաններուն ու մեր հայրերուն, ինչու որ
9 քեզի դէմ մեղք գործեցինք. նո՛ւ ողորմութիւն ու ներողութիւն մեր Տէր Աստուծոյն կը վայլէ, վասն զի մենք անկէ ապստամբեցանք, ու մեր Տէր Աստուծոյն
10 ձայնին մտիկ չըրինք որ անոր օրէնքներովը քալենք, որոնք իր ծառաներուն՝ մարգարէներուն ձեռքովը մեր
11 առջեւը դրաւ։ Ու բոլոր Իսրայէլ քու օրէնքդ զանց ըրին, և քու ձայնիդ մտիկ չընելով խոտորեցան. ուստի Աստուծոյ ծառային Մովսէսին օրինացը մէջ գրուած անէծքը ու երդումը մեր վրայ թափեցաւ. քանզի Անոր դէմ մեղք
12 գործեցինք. Ու մեր վրայ մեծ բաներ բերելով՝ հաստատեց իր խոսքերը՝ որ մեր վրայով, ու մեզ դատող մեր դատաւորներուն վրայով խօսեր էր. անանկ որ Երուսաղէմի մէջ եղածին պէս բոլոր
13 երկինքին տակը չեղաւ։ Մովսէսին օրինացը մէջ գրուածին պէս ամբողջ բոլոր չարիքը մեր վրայ եկաւ. սակայն մենք մեր անօրէնութիւնները դառնալու և քու ճշմարտութիւնդ հասկնալու համար մեր Տէր Աստուծոյն երեսը չաղաչեցինք։
14 Նո՛ւ Տէրը աս չարիքին համար հսկելով՝ զանիկայ մեր վրայ բերաւ, քանզի մեր Տէր Աստուածը իր բոլոր գործերուն մէջ արդար է. բայց մենք անոր ձայնին
15 մտիկ չըրինք։ Նո՛ւ արդ՝ ով Տէր Աստուած մեր՝ որ քու ժողովուրդդ զօրաւոր ձեռքով Եգիպտոսի երկրէն հանեցիր, ու քեզի անուն վաստակեցար՝ ինչպէս որ այսօր կ'երեւի, մենք մեղք գործեցինք, ամբարշտութիւն ըրինք։
16 Ա՛վ Տէր՝ քու բոլոր բարութիւնդ համեմատ չը նէրհդ ըսէ, քու սուրբ լեռնէդ՝ Երուսաղէմ քաղաքէն քու սրբութիւնդ ու բարկութիւնդ դարձնայ. վասն զի մեր մեղքերուն համար, ու մեր հարցը անօրէնութիւններուն համար Երուսաղէմ ու քու ժողովուրդդ ամէն մեր բոլորտիքը եղողներուն նախատինք եղան։ Նո՛ւ հիմա ով Աստուած 17
մեր՝ քու ծառայիդ աղօթքը ու աղաչանքը լսէ, ու Տէրոջը համար՝ քու ամայացած սրբարանիդ վրայ երեսդ փայլեցուր։ Ականջ խո- 18
նարհեցուր, ով Աստուած իմ, ու լսէ, աչքերդ բաց ու տես մեր աւերումները և ան քաղաքը՝ որուն վրայ քու անունդ կոչուած է. վասն զի մեր աղաչանքը չէ թէ մեր արդարութիւններուն համար քու առջեւդ կը մատուցանենք, հապա քու մեծ ողորմութեանդ համար։
Ով Տէր՝ լսէ, ով Տէր՝ ներէ, 19
ով Տէր՝ մտիկ ըրէ, ու կատարէ. մի՛ ուշանար քեզի համար՝ ով Աստուած իմ, քանզի քու քաղաքիդ վրայ ու քու ժողովուրդդ վրայ քու անունդ կոչուած է։

Ու երբոր ես տակաւին կը խօսէի, 20
կ'աղօթէի, և իմ մեղքս ու իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մեղքը կը խոստովանէի, և իմ Աստուծոյս սուրբ լեռանը համար իմ աղաչանքս իմ Տէր Աստուծոյս առջեւը կը մատուցանէի. Երբոր ես տակաւին 21
աղօթքի մէջ կը խօսէի, ահա այն առջի տեսիլքին մէջը տեսած մարդս Գաբրիէլ շատ մը թռչելով՝ ինծի դպաւ իրիկուան զոհին ատենը,
Ու ինձի հասկցընելով՝ ինծի հետ 22
խօսեցաւ ու ըսաւ, Ով Դանիէլ՝ հիմա ելայ, որ քեզի խելք տուի տալու հասկցընեմ։ Քու ա- 23
ղաչանքիդ սկիզբը պատգամ եղաւ, ու ես եկայ որ պատմեմ, վասն զի դուն Աստուծոյ սիրելի ես. ուրեմն պատգամը միտք առ, ու տեսիլքը հասկըցիր։ Եօթանասնըկը վերջացը- 24
նելու, ու մեղքը դադրցնելու, և անօրէնութիւնը քաւելու, ու յաւիտենական արդարութիւնը բերելու, և տեսիլքը ու մարգարէութիւնը կնքելու, ու սրբոց Սուրբը օծելու համար՝ քու ժողովուրդիդ

վըայ ու սուրբ քաղաքիդ վրայ՝ նօթանասուն նօթնեակ որոշուած
25 է : Ու գիտցիր ու հասկըցիր , որ Երուսաղէմը նորէն շինելու հրամանը եղնելէն մինչև Օծեալ իշխանը նօթը նօթնեակ ու վաթսունուերկու նօթեակ կայ . Ե նորէն հրապարակը ու պարիսպը պիտի շինուի նեղութեան ժամանակներու մէջ :
26 Ու վաթսունուերկու նօթնեակէն ետքը Օծեալը պիտի կտրուի , բայց չէ թէ իրեն համար . ու գալու իշխանին ժողովուրդը՝ քաղաքը ու սրբարանը պիտի աւրէ , և վերջը հեղեղով պիտի ըլլայ . ու մինչև պատերազմին վերջը աւերումներ
27 սահմանուած են : Ու մէկ նօթնեակ մը շատերուն հետ ուխտ պիտի հաստատէ , և նօթնեկին մէջտեղը զոհը ու պատարագը պիտի դադրեցընէ . ու աւրողը՝ պղծութեանց աշտարակին վրայ պիտի ըլլայ , մինչև որ աւրուածին վրայ նախասահմանեալ կորուստը թափուի :

ԳԼ . Ժ

1 Պարսից Կիւրոս թագաւորին երրորդ տարին խոսք մը յայտնուեցաւ Դանիէլին , որուն անունը Բաղտասարայ կոչուած էր . ու ան խոսքը ճշմարիտ էր , ու մեծ տառապանաց վրայով էր . ու անիկայ խոսքը հասկըցաւ ու տեսիլքին
2 տեղեակ եղաւ : Ն'ի օրերը ես Դանիէլս լացի երեք շաբաթ աւուրի մէջ
3 էի . Ընտրելի կերակուր չկերայ ու բերանս միս կամ գինի չմտաւ , ու ամենևին իղով չօծուեցայ , մինչև որ երեք շաբաթը լմընցաւ :
4 Ու առաջին ամսուն քսանուչորսերորդ օրը ես Տիգրիս խոր–ած մեծ
5 գետին եզերքն էի . Ու աչքերս վերցուցի ու նայեցայ , և ահա կտաւ հագած , ու մէջքը Ուփազի ոսկիէ
6 գօտի կապած մարդ մը կար . Ն'ի անոր մարմինը տարշիսի պէս , ու երեսը փայլակի երեւոյթի պէս , և աչքերը կրակի բոցերու պէս , ու թեւերը ու ոտքերը փայլուն պղնձի գոյնին պէս , և իր խոսքերուն ձայ-

նը բազմութեան ձայնին պէս էր :
7 Ու ես տեսիլքը միայնակ ես Դանիէլը տեսայ , ու ինծի հետ եղող մարդիկները տեսիլքը չտեսան , հապա անոնց վրայ մեծ վախ ինկաւ , ու
8 փախան՝ որ պահուըտին : Ն'ի ես միայնակ մնացի , ու ես մեծ տեսիլքը տեսայ , ու իմ վրաս ոյժ չմնաց , և իմ վայելչութիւնս ապականութեան դարձաւ , ու ալ ոյժ չունեցայ :
9 Ն'ի անոր խոսքերուն ձայնը լսեցի , ու անոր խոսքերուն ձայնը լսածիս պէս՝ թմրած՝ երեսիս վրայ գետինը ինկայ :
10 Ն'ի ահա ինծի մէկ ձեռք մը դպաւ , ու ինծ ծունկերուս ու ձեռքերուս թաթերուն վրայ վերցուց .
11 Ն'ի ինծի ըսաւ , Ո՛վ Դանիէլ՝ սիրելի մարդ , քեզի ըսելու խոսքերս հասկըցիր , ու եղած տեղդ կայնէ , քանզի հիմա քեզի խրկուեցայ . ու երբոր անիկայ աս խոսքը ինծի ըսաւ , դողալով կայնեցայ :
12 Ն'ի ինծի ըսաւ , Մի՛ վախնար , ով Դանիէլ , քանզի առաջի օրէն՝ի վեր որ քու սիրտդ տուիր հասկըցնալու , և քու Աստուծոյդ առջեւը քու անձդ խոնարհեցընելու , քու խոսքերդ լսուեցան , ու ես քու
13 խոսքերուդ համար եկայ : Պայց Պարսից թագաւորութեանը իշխանը քսանումէկ օր իմ երեսիս դէմ կեցաւ . սակայն ահա Միքայէլ՝ առաջին իշխաններէն մէկը ինծի օգնութեան եկաւ , ու ես հոն Պարսից թագաւորներուն քովը մնացի :
14 Ու հիմա եկայ , որ ետքի օրերը քու ժողովուրդիդ բան ընելիքը քեզի հասկըցընեմ , վասն զի տեսիլքը գալու օրերուն համար է :
15 Ն'ի անիկայ ինծի ասանկ խոսքեր ըսածին պէս , երեսս դէպ՝ի գետինը ծռեցի ու համր մնացի :
16 Ն'ի ահա մարդու որդւոց կերպարանքով մէկը շրթունքներուս դպաւ , ու բերանս բացի ու խօսեցայ , ու դիմացս կայնողին ըսի , Ո՛վ տէր իմ՝ աս տեսիլքով ցաւերս վրաս դարձան , և ալ ոյժ չունեցայ :
17 Ու ես իմ տիրոջս ծառան՝ ես իմ տիրոջս հետ ի՞նչպէս խօսելու կա-

բոզ ըլլայ . վասն զի հիմակուընէ վրաս ոյժ չկայ , ու վրաս ջունչ
18 չմնայ : Ու ան մարդու կնրպա-
բանք ունեցողը նորէն ինծի դպաւ
19 և զիս ուժովցուց . Ու ըսաւ , Ա՛ր վախնար՝ ով սիրելի մարդ , խաղաղութիւն ըլլայ քեզի , ուժովի՛ր և քաջ եղիր . ու երբոր անիկայ ինծի հետ խօսեցաւ , ուժովցայ ու ըսի , Խօսի՛ր իմ տէրս , վասն զի ուժովցուցիր զիս :

20 Ու անիկայ ըսաւ , Գիտե՞ս թէ ինչու՛ համար քեզի եկայ . ու հիմա պարսից իշխանին դէմ պատերազմելու պիտի դառնամ , ու երթալուս պէս , ահա Յունաց իշխանը պիտի
21 գայ : Բայց ես ճշմարտութեան գիրքին մէջը գրուածը քեզի պիտի պատմեմ . ուասոնց մէջ միկը չկայ որ ինծի օգնէ , բայց միայն ձեր իշխանը Միքայէլ :

ԺԱ . ԺԱ

1 Ու Մարայ Դարեհ ընդհանրին առջի տարին ես կայնեցայ որ զանիկայ ուժովցնեմ ու զօրացը-
2 նեմ : Ու հիմա քեզի ճշմարտութիւն պիտի պատմեմ . Ահա Պարսից երկրին մէջ իրեք թագաւոր ալ պիտի ելլէ . ու չորրորդը մեծ հարըստութիւնով՝ ամենէն հարուստ պիտի ըլլայ , ու երբոր իր հարստութիւնովը ուժովնայ , ամէնը ոտք պիտի հանէ Յունաց թագաւորութեանը դէմ :

3 Ետքը միկ զօրաւոր թագաւոր մը պիտի ելլէ , ու մեծ իշխանութիւնով պիտի տիրէ , և իր կամացը
4 պէս պիտի ընէ . Ու ելլելուն պէս անոր թագաւորութիւնը պիտի կոտրի , ու երկինքին չորս հովերուն պիտի բաժնուի . բայց իր յաջորդներուն չէ , ոչ ալ իր վարած իշխանութեանը պէս . վասն զի անոր թագաւորութիւնը պիտի քակուի , ու անոնցմէ ուրիշներուն պիտի ըլլայ :

5 Ու հարաւի թագաւորը պիտի ուժովնայ , ու անոր իշխաններէն միկը անոր վրայ պիտի ուժովնայ , ու պիտի տիրէ . անոր իշխանութիւնը մեծ իշխանութիւն պիտի ըլլայ : Ու մէկ քանի տարիէն եօթը իրարու հետ դաշնակցութիւն պիտի ընեն , վասն զի հարաւի թագաւորին աղջիկը հիւսիսի թագաւորին պիտի երթայ հաշտութիւն ընելու համար , բայց բազուկի ոյժ պիտի չունենայ . և ան ընտանիքը ու անոր բազուկը պիտի չկարնայ դիմանալ , հապա ան աղջիկը ու զանիկայ բերողները ու զանիկայ ծնանողը և զանիկայ ժամանակներուն համեմատ ուժովցնողը ձեռք պիտի տրուին :

7 Բայց անոր արմատներուն ձիւղներէն միկը պիտի ելլէ անոր տեղը , ու անիկայ զօրքով պիտի գայ , և հիւսիսի թագաւորին ամրոցները պիտի մտնէ , ու անոնց մէջը բան պիտի տանէ ու յաղթող պիտի ըլլայ . Ու անոնց աստուածներն ալ՝ ձուլածոյ կուռքերուն ու սակեղէն ու արծաթեղէն ընտիր ամաններուն հետ Եգիպտոս գերութեան պիտի տանի . ու անիկայ հիւսիսի թագաւորէն աւելի տարի ետքը պիտի կայնի . Ու
9 հարաւի թագաւորին թագաւորութեանը մէջ պիտի մտնէ , ու նորէն իր երկիրը պիտի դառնայ :

10 Ու անոր որդիքը պատերազմի պիտի ելլեն , ու շատ զօրքերու բազմութիւն պիտի ժողվեն . ինքն ալ անպատճառ պիտի գայ ու հեղեղի պէս պիտի անցնի , և դարձեալ մինչև անոր ամրոցը պիտի
11 պատերազմի : Յետ հարաւի թագաւորը պիտի կատղի ու պիտի ելլէ , և անոր հետ՝ այսինքն հիւսիսի թագաւորին հետ պատերազմ պիտի ընէ . ան ալ շատ բազմութիւն պիտի հանէ , բայց բազմութիւնը անոր ձեռքը պիտի տրուի :
12 Ու երբոր ան բազմութիւնը առնէ , իր սիրտը պիտի բարձրանայ , ու բիւրաւորներ պիտի կործանէ , բայց պիտի չզօրանայ . Վասնզի հիւսիսի
13 թագաւորը պիտի դառնայ , ու առջինէն աւելի բազմութիւն ոտք պիտի հանէ , ու մէկ քանի տարիէն յետքը՝ մեծ զօրքով , ու մեծ պատրաս-

տուէհամբ անջուջ պիտի դայ :
14 Եւ ան ժամանակները հարաւի թա-
գաւորին վրայ շատերը պիտի ելլեն .
ու քու ժողովուրդիդ բռնաւորնե-
րուն որդիքը ոտք պիտի ելլեն՝ տե-
սիլքը կատարելու համար , բայց
15 պիտի գլորին : Եւ հիւսիսի թա-
գաւորը պիտի գայ , ու հողաբլուր-
ներ պիտի կանգնէ , ու պարսպաւոր
քաղաքները պիտի առնէ . և հարաւի
ընտրեալները պիտի չդիմանան , ոչ
ալ դիմանալու ոյժ պիտի ունենան :
16 Եւ անոր վրայ եկող իր ուզածին
պէս պիտի ընէ , ու անոր երեսին
դէմ դնող պիտի չըլլայ , և փա-
ռաւոր երկրին մէջը պիտի կենայ ,
17 որ անոր ձեռքովը պիտի աւրի : Ու
երեսը պիտի չհակէ իր բոլոր թա-
գաւորութեանը ուժովը գալու , և
իր հետը ուղիղներ պիտի ըլլան , ու
բան պիտի տեսնէ . և կանանց աղ-
ջիկը անոր պիտի տայ , որ անոր
ընտրեալը աւրէ , բայց ա-
նիկայ անոր հէպ պիտի չկայնի ու
18 անոր պիտի չըլլայ : Ետքը իր եր-
եսը դէպ ՚ի կղզիները պիտի դարձը-
նէ , ու շատերը պիտի առնէ . և
մէկ իշխան մը անոր նախատինքը
պիտի դադրեցընէ , ու ասկէ ՚ի զատ
անոր նախատինքը վրան պիտի դար-
19 ձընէ : Եւ իր երեսը դէպ ՚ի իր
երկրին ամրոցները պիտի դարձընէ ,
բայց պիտի կ՚ըլլի , պիտի կ՚իյնայ ու
պիտի չգտնուի :
20 Եւ անոր տեղը մէկը պիտի ելլէ ,
որ հարկապահանջը պիտի խրկէ իր
թագաւորութեանը փառքին հա-
մար . բայց անիկայ քիչ օրերու
մէջ պիտի կոտրի , սակայն ո՛չ
բարկութեամբ և ո՛չ պատերազ-
մով :
21 Ու անոր տեղը մէկ անարգ մը
պիտի ելլէ , որ անոր թագաւորա-
կան պատիւ պիտի չտան . բայց
անիկայ հանդարտութեամբ պիտի
դայ , ու շողոքորթութիւններով
թագաւորութիւնը պիտի առնէ :
22 Եւ անոր առջեէն հեղեղին բազուկ-
ները պիտի ընկղմին ու պիտի
կոտրին , նաև ուխտին իշխանը :
Անոր հետ դաշնակցութիւն 23
ընելէն ետքը անիկայ նենգութիւն
պիտի ընէ , և պիտի ելլէ ու պզտի-
կ ազգով պիտի յաղթէ : Անդի- 24
կայ հանդարտութեամբ խիստ պա-
րարտ գաւառին մէջը պիտի մտնէ ,
ու իր հայրերուն ու հարցը հայ-
րերուն չըրածը ինքը պիտի ընէ .
աւարնց մէջը աւար և կողոպուտ ու
ստացուածք պիտի բաշխէ , ու մին-
չեւ ժամանակ մը պարիսպներուն
դէմ իր խորհուրդները պիտի խոր-
հի : Ու մեծ զօրքով իր զօրու- 25
թիւնը ու սիրտը պիտի գրգռէ հա-
րաւի թագաւորին դէմ . հարաւի
թագաւորն ալ խիստ մեծ ու զօ-
րաւոր զօրքով պատերազմի պիտի
ելլէ , բայց պիտի չկարենայ դիմա-
նալ . վասն զի անոր դէմ խոր-
հուրդներ պիտի խորհին : Անոր 26
ապրելու կերակուրները ուտողները
անդամ զանիկայ պիտի կոտրեն . և
անոր զօրքը պիտի ցրուի , ու շա-
տերը սպաննուած պիտի իյնան :
Եւ աս թագաւորներուն երկուքին 27
ալ սիրտը չարութիւն ընելու հա-
մախոհել պիտի ըլլայ , ու մէկ սե-
ղանի վրայ սուտ պիտի խօսին , բայց
պիտի չյաջողի . վասն զի վախճանը
որոշուած ժամանակի մէջ պիտի ը-
լայ : Ու անիկայ շատ հարստու- 28
թիւնով իր երկիրը պիտի դառ-
նայ , և իր սիրտը սուրբ ուխտին
դէմ պիտի ըլլայ , ու բան պիտի
ընէ , ու իր երկիրը պիտի դառ-
նայ :
Որոշուած ժամանակի մէջ պիտի 29
դառնայ , ու հարաւի վրայ պիտի
երթայ . բայց վերջինը առջինին
պէս պիտի չըլլայ : Քանզի Կի- 30
տացւոց նաւերը անոր վրայ պիտի
երթան , և անիկայ պիտի թօսի-
նայ , ու դառնալով սուրբ ուխտին
դէմ պիտի բարկանայ , ու բան
պիտի ընէ . և պիտի դառնայ ,
ու սուրբ ուխտը թողողներուն ու-
շադրութիւն պիտի ընէ : Ու ա- 31
նոր կողմէն բազուկներ պիտի կայ-
նին , և սրբարանը ու ամրոցը պիտի
պղծեն , ու մշտընջենաւոր պատ-
արը վերցընեն , ու աւերող պղծու-

32 թիւնը պիտի դնեն : Եւ ուխտին
դէմ ամբարշտութիւն ընողները
շողոքորթութիւններով դլխէ պի-
տի հանէ . բայց իրենց Աստուածը
ճանչցողներուն ժողովուրդը ոյժ
պիտի դառնան , ու բան պիտի ոեա-
33 նեն : Եւ ժողովուրդին խելացի-
ները շատերուն պիտի սորվեցընեն ,
ու սուրի մը՝ սուրի , կրակի , գե-
րութեան և յափշտակութեան պի-
34 տի հանդիպին : Ու երբոր սա
քանդուած հանդիպին , քիչ մը օգ-
նութիւն պիտի դառնան , ու շատերը
շողոքորթութիւններով անոնց պի-
35 տի յարին : Եւ խելացիներէն
ոմանք սա քանդուած պիտի հանդի-
պին , որպէս զի մինչև վերջին ժա-
մանակը զանոնք փորձէ , մաքրէ ու
ձերմկցընէ . քանզի անիկայ տա-
կաւին որոշ ժամանակ մը պիտի
36 գայ : Եւ այն թագաւորը իր
ուզածը պիտի ընէ , ու ինքը բոլոր
աստուածներէն վեր պիտի բարձ-
րացընէ ու պիտի մեծցընէ , և աս-
տուծոյ Աստուածին դէմ սոսկալի
բաներ պիտի խօսի , ու յաջողու-
թիւն պիտի դտնէ՝ մինչև որ բար-
կութիւնը կատարուի . քանզի նա-
խասահմանուածը՝ ի գործ պիտի
37 գրուի : Եւ անիկայ իր հարցը
աստուածները բանի տեղ պիտի
չանպատուէ , և կանանց ցանկութիւնը
ու բնաւ մէկ աստուած մը պիտի
չանպատուէ . վասն զի ինքը ամենուն
38 վրայ պիտի մեծցընէ . Հապա
բերդերուն աստուածը իր եղած
տեղը պիտի պատուէ , ու իր հայ-
րերուն չճանչցած աստուածը ոս-
կիով , արծաթով , պատուական
քարերով ու ցանկալի բաներով
39 պիտի պատուէ : Եւ ան օտար
աստուծոյն հետ զօրաւոր բերդերու-
մէջ բան պիտի առնէ , ու ընդունող
ճանչցողներուն փառքը պիտի շատ-
ցընէ , և շատերուն վրայ տէրութիւն
պիտի տայ անոնց , ու երկիրը իրեն
վարձք պիտի բաժնէ :
40 Եւ վերջին ժամանակը հարաւի
թագաւորը անոր հետ պիտի ծեծ-
կուի . ու հիւսիսի թագաւորը
կառքերով , ձիաւորներով ու շատ
նաւերով մրրիկի պէս անոր դէմ
պիտի երթայ , ու երկիրները պիտի
մտնէ ու կոխելով պիտի անցնի .
41 Եւ փառաւոր երկիրը պիտի մտնէ . Եւ
ու շատ երկիրներ տակնուվրայ պիտի
ըլլան . բայց անոր ձեռքէն ատոնք
պիտի ազատին . Եդոմ , Մովաբ
ու Ամմոնի որդւոց գլխաւոր հո-
42 գը : Եւ իր ձեռքը երկիրներուն
վրայ պիտի երկընցընէ , ու Եգիպ-
տոսի երկիրը պիտի չազատուի .
43 Եւ ոսկիի ու արծաթի
դանձերուն ու Եգիպտոսի բոլոր
պատուական բաներուն պիտի տի-
րէ , և Լիբէացիք ու Եթէոպացիք
անոր հետևող պիտի ըլլան :
44 Բայց արևելքէն ու հիւսիսէն լու-
րեր պիտի գան , և զանիկայ պիտի
խռովեցընեն . ու մեծ բարկու-
թեամբ պիտի ելլէ որ շատերը
կոտորեցընէ ու բնաջինջ ընէ :
45 Եւ պալատներու պէս վրաններըՙ ծովե-
րուն միջտեղը փառաւոր ու սուրբ
լեռան վրայ պիտի հանդնէ . բայց
անիկայ մինչև իր վախճանը պիտի
հասնի , ու անոր օդնութիւն ընող
պիտի չըլլայ :

ԺԲ . ՅՈՒ

1 Եւ ան ժամանակը՝ քու ժողովուր-
դիդ որդւոցը վրայ կեցնող Մի-
քայէլ մեծ իշխանը պիտի ելլէ , ու
անոնք նեղութեան ժամանակ պիտի
ըլլայ , որ ազգ ըլլալէն մինչև ան
ատենը անանկը եղած չէ . և ան
ժամանակը՝ քու ժողովուրդդ պիտի
ազատի , ամէնքն ալ որ գրքին մէջը
2 գրուած գտնուի : Ու երկրին հո-
ղին մէջը քնացողներուն շատերը
պիտի արթննան , ոմանք յաւի-
տենական կենաց համար , և ոմանք
ալ նախատանաց ու յաւիտենական
3 անարգանաց համար : Եւ իմաս-
տունները երկինքի հաստատութեանը
լոյսին պէս , ու անոնք որ շատե-
րը արդարութեան կ՚առաջնորդեն
աստղերուն պէս պիտի փայլին յա-
ւիտեան յաւիտենից :
4 Եւ դուն՝ Դանիէլ՝ ու խօս-
քերը գոցէ , ու գիրքը կնքէ մին-
չև վերջին ժամանակը . շատերը

ուշադրութեամբ պիտի կարդան , ու գիտութիւնը պիտի շատնայ :

5 Ու ես Դանիէլը տեսայ որ ահա ուրիշ երկու մարդիկ կային հոն , մէկը գետին մէկ եզերքը , ու միւսը գետին միւս եզերքը : 6 Ու ճէ ըսաւ ան կտաւ հագած մարդուն որ գետին ջուրերուն վրայ կայնած էր . Ո՞ր պատահելի բաներուն վերջը մինչև ե՞րբ պիտի ըլլայ : 7 Ու լսեցի որ ան կտաւ հագած մարդը որ գետին ջուրերուն վրայ կայնած էր , իր աջ ու ձախ ձեռքը երկինքը վերցնելով՝ յաւիտեան կենդանի եղողին վրայ երդում ըրաւ , որ ժամանակ մը , ժամանակներ , ու կէս ժամանակ պիտի ըլլայ . ու երբոր սուրբ ժողովուրդին զօրութիւնը բոլորովին ցրուի , ատոնց ամէնը պիտի կատարուի :

8 Ու ես լսեցի , բայց չհասկըցայ . ուստի ըսի , Ո՛վ տէր իմ՝ ատոնց վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ : Ու անիկայ 9 բաւ , Գնա՝ Դանիէլ , քանի որ խօսքերը մինչև վերջին ժամանակը գոցուած ու կնքուած են : 10 Շատերը պիտի մաքրուին ու պիտի ճերմկնան ու պիտի փորձուին , բայց ամբարիշտները պիտի բարշտութիւն ընեն . ու բնաւ մէկ ամբարիշտ մը պիտի չըհասկընայ , հապա իմաստուններն պիտի հասկընան : 11 Ու մշտնջենաւոր զոհին վերցուելուն և աւերող պղծութեանը դրուելուն ժամանակէն հազար երկու հարիւր իննսուն օր պիտի ըլլայ : 12 Երանի՛ անոր որ պիտի սպասէ , ու հազար երկու հարիւր երեսունհինգ օրուան պիտի հասնի : 13 Բայց դուն գնա մինչև վախճանը , վասն զի պիտի հանգչիս , ու օրերուն վերջը դուն վիճակիդ մէջը պիտի կայնիս :

ՄԱՐԳԱՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՈՍՄԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ Ներվիի որդւոյն Ոսէէին եղաւ , Յուդայի թագաւորներուն Ոզիային , Յովաթամին , Ահազին ու Եզեկիայիին օրերը և Իսրայէլի թագաւորին Յովաղի որդւոյն Երոբովամին օրերը :

2 Ոսէէին միջոցովը եղած Տէրոջը խօսքին սկիզբը : Ու Տէրը ըսաւ Ոսէէին , Գնա , քեզի պոռնկութեան կնիկ մը ու պոռնկութեան տղաքներ առ , քանզի երկիրը Տէրոջմէ խոտորելով , խիստ շատ պոռնկեցաւ :

3 Ու անիկայ գնաց ու Դաբելայիմի աղջիկը Գոմերը առաւ , և անիկայ յղացաւ ու անոր որդի մը 4 ծնաւ : Ու Տէրը անոր ըսաւ , Անոր անունը Յեզրայէլ դիր , քանզի քիչ ատենէն եղբը Յեհուին տունէն պիտի պահանջեմ , ու Իսրայէլի տանը թագաւորութիւնը պիտի դադրեցընեմ : 5 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը Յեզրայէլի հովիտին մէջ Իսրայէլին աղեղը պիտի կոտրեմ :

6 Ու Գոմեր դարձեալ յղացաւ ու աղջիկ մը ծնաւ : Ու Տէրը ըսաւ Ոչ-Եւրէին , Անոր անունը Ոչ-ողորմած դիր , քանզի ալ պիտի չողորմիմ Իսրայէլի տանը , հապա զանիկայ բոլորովին պիտի վերցընեմ : 7 Բայց Յուդայի տանը ո՛ղորմութիւն պիտի ընեմ , ու զանոնք աղեղով կամ սրով կամ պատերազմով , ձիերով կամ ձիաւորներով պիտի չփրկեմ :

8 Ու երբոր Ոչ-ողորմած կսթէն կտրեց , նորէն յղացաւ ու որդի մը 9 ծնաւ : Ու Տէրը ըսաւ , Անոր անունը Ոչ-Ամմի դիր , քանի

պէ դուք իմ ժողովուրդս չէք , ու
ես ձեզի Աստուած պիտի չըլլամ :
10 Ասոր Իսրայէլի որդւոցը թիւը ծո-
վու աւազին պէս պիտի ըլլայ , որ
անչափ ու անթիւ է . ու անոր տեղը
որ անոնց ըսուելու թէ Դուք իմ
ժողովուրդս չէք , հոն անոնք Կեն-
դանի Աստուծոյն որդիքը պիտի ը-
11 սուին : Եւ Յուդայի որդիքը
ու Իսրայէլի որդիքը միկտեղ պիտի
ժողովուին , ու իրենց վրայ իշխան
մը պիտի դնեն , ու երկրէն պիտի
ելլեն ։ քանզի Յեզրայէլին օրը մեծ
պիտի ըլլայ :

ԿԼ . Ը

1 Ձեր եղբայրներուն Ամմի , ու ձեր
քոյրերուն Ռուհամա ըսէք .
2 Վիճեցէք ձեր մօրը հետ , վիճե-
ցէք , քանզի անիկայ իմ կնիկս չէ ,
ու ես անոր էրիկը չեմ . և անիկայ
իր երեսէն իր պոռնկութիւնները ,
ու իր ծիծերուն մէջէն իր շնու-
3 թիւնները թող վերցընէ . Որ չըլ-
լայ թէ զանիկայ մերկացընեմ , ու
զանիկայ իր ծնած օրուանը պէս
թողում , և զանիկայ անապատի
դարձընեմ , ու զանիկայ անջուր
երկրի պէս ընեմ , ու զանիկայ ծա-
4 րաւով մեռցընեմ : Եւ անոր որ-
դւոյը ողորմութիւն պիտի չընեմ ,
քանզի անոնք պոռնկութեան որ-
5 դիք են : Քանզի անոնց մայրը
պոռնկութիւն ըրաւ , զանոնք յղա-
ցողը խայտառակութիւն գործեց ,
վասն զի ըսաւ , Իմ հոմանիներուս
ետեւէն երթամ , որոնք իմ հացս ու
ջուրս , բուրդս ու քթանս , ելս ու
6 խմիչքներս կու տան : Ասոր
համար ահա ես փուշերով ցանդ
պիտի քաշեմ անոր ճամբուն , ու
7 անոր քարտիէրը պատ պիտի չինեմ ,
որ իր ճամբաները չկրնայ գտնել :
Եւ անիկայ իր հոմանիներուն ետեւէն
պիտի երթայ , բայց անոնց պիտի
չհասնի , ու զանոնք պիտի փնտռէ ,
բայց պիտի չկրնայ գտնել . ան ա-
տենը պիտի ըսէ , Երթամ իմ
առջի էրկանս դառնամ , քանզի
ան ատենը հիմակուընէ աղէկ վիճակ
8 ունէի : Եւ անիկայ չգիտցաւ որ

ցորենը ու գինին ու ելը ես անոր
կու տայի , և անոր արծաթը ու ոս-
կին ես կը շատցընէի , որոնցմով
անոնք Նահաղի կռոտէր չինեցին :
9 Ասոր համար պիտի դառնամ , ու
իմ ցորենս իր եղանակին մէջ , ու
իմ գինիս իր որոշ ժամանակին մէջ
պիտի առնեմ , և անոր մերկու-
թիւնը ծածկող բուրդս ու քթանս
10 ես պիտի առնեմ : Ու հիմա անոր
հոմանիներուն առջեւը անոր անար-
գանքը պիտի յայտնեմ , ու
մարդ մը պիտի չըլլայ որ զանիկայ
11 իմ ձեռքես ազատէ : Եւ անոր
բոլոր ուրախութիւնը , անոր տո-
նները , ամսապահները ու շա-
բաթներն ու բոլոր հանդիսաւոր
12 օրերը պիտի խափանեմ : Ու պի-
տի աւրեմ անոր որթերը ու թըզ-
ենիները , որոնց համար կ'ըսէր
թէ Վարձք իմ հոմանիներուս ինծի
տուած պարգևներն են , և զանոնք
անտառի պիտի դարձընեմ . ու
գազանք դաշտի գազաններն
13 պիտի ուտեն : Եւ զանիկայ պիտի
պատժեմ այն օրերուն համար , ո-
րոնց մէջ անիկայ Նահաղիներուն
խունկ կը ծխէր , իր օղերովը ու
մանեակներովը կը զարդարուէր , և
իր հոմանիներուն ետեւէն կ'երթար ,
ու զիս մոռցեր էր , կ'ըսէ Տէրը :
14 Ասոր համար ահա ես զանիկայ
պիտի համոզեմ , և զանիկայ անա-
պատը պիտի տանիմ , ու անոր
սրտին պէս պիտի խօսիմ : Եւ
15 անկէ անոր այգիները ու Աքորի
ձորը յոյսի դրան համար անոր
պիտի տամ . և հոն իր մանկու-
թեան օրերուն պէս , ու Եգիպտոսի
երկրէն ելած օրերուն պէս երգը
պիտի երգէ : Ու պիտի ըլլայ որ
16 ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , զիս Իմ է-
րիկս պիտի կոչես , ու ևս զքեզ ալ
զիս Իմ Նահաղս պիտի չկոչես :
17 Ու անոր բերնէն Նահաղիմին ա-
նունները պիտի վերցընեմ , ու ա-
նոնք ևս զքեզ ալ իրենց անուննե-
րովը պիտի չյիշուին :
18 Եւ անոնց համար ան օրը դաշտի գազաննե-
րուն հետ ու երկինքի թռչուննե-
րուն հետ ու երկրի սողուններուն

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Տէրոջը խօսքը մարիկ ըսէք , ւով Յարայէլի որդիք , քանզի Տէրը
երկրի բնակիչներուն հետ վէճ ունի , քանզի երկրի վրայ ճշմարտու-
թիւն չկայ ու ողորմութիւն չկայ
ու Աստուծոյ գիտութիւնը չկայ :
2 Երդումը , սուտախօսութիւնը , մար- 2
դասպանութիւնը , գողութիւնը ու
շնութիւնը չաղցիր են , ու արիւն-
ները արիւններու կը հասնին : Ա- 3
նոր համար երկիրը սուգ պիտի
բռնէ , ու անոր բոլոր բնակիչները
դաշտի գազաններուն ու երկինքի
թռչուններուն հետ պիտի նուա-
ղին , ու ծովու ձուկերն ալ պիտի
ապաուին : Սակայն մարդ մը թող 4
չվիճի , ու մարդ մը թող չյան-
դիմանէ , քանզի քու ժողովուրդդ
քահանային հետ վիճողներու պէս
է : Ասոր դուն ցորեկով պիտի 5
գլորիս , ու մարգարէն ալ քեզի
հետ գիշերով պիտի գլորի . և քու
մայրդ բնաջինջ պիտի ընեմ :
Իմ ժողովուրդս գիտութիւն 6
չունենալուն համար բնաջինջ եղաւ .
որովհետև դուն գիտութիւնը մեր-
ժեցիր , ես ալ քեզ պիտի մեր-
ժեմ , որ ինծի քահանայ
չըլլաս . և որովհետև քու Աստու-
ծոյդ օրէնքը մոռցար , ես ալ քու
որդիներդ պիտի մոռնամ : Ինծի 7
չափ որ բազմացան , այնչափ ալ
ինծի դէմ մեղք գործեցին . ո՛րոխ
անոնց փառքը անարգութեան պիտի
փոխեմ : Ինծի իմ ժողովուրդիս 8
մեղքը կ'ուտեն , և իրենց սըր-
տերը անոնց անօրէնութեանը կու
տան : Ուրեմն ինչպէս ժողովուր- 9
դին նոյնպէս ալ քահանային պի-
տի ըլլայ . և գանոնք իրենց ճամ-
բաներուն համեմատ պիտի պատ-
ժեմ , ու անոնց՝ իրենց գործերուն
փոխարէնը պիտի հատուցանեմ :
Նէ պիտի ուտեն , բայց պիտի 10
չկշտանան . պոռնկութիւն պիտի
ընեն , բայց պիտի չշատնան . քան-
զի Տէրոջը ուշադրութիւն ընելը
թողուցին :
Հնութիւնը , գինին ու քաղ- 11

հեան ուխտ պիտի ընեմ , ու երկ-
րէն աղեղը , սուրը ու պատերազմը
պիտի կոտրեմ , և զանոնք ապա-
հովութեամբ պիտի պառկեցընեմ :
19 Ու քեզ յաւիտեան ինծի պիտի
նշանեմ , և քեզ արդարութեա-
նով , իրաւունքով , ողորմութե-
նով ու գթութիւնով ինծի պիտի
20 նշանեմ . Այո՛ քեզ ճշմարտութե-
նով ինծի պիտի նշանեմ , ու Տէրը
21 պիտի ճանչնաս : Ու պիտի ըլլայ որ
ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , պատասխան
պիտի տամ . ես երկինքներուն պա-
տասխան պիտի տամ , ու անոնք
երկրին պատասխան պիտի տան ,
22 Ու երկիրը ցորենին , գինիին ու
ձէթին պատասխան պիտի տայ , և
անոնք Յեզրայէլին պատասխան պի-
23 տի տան : Ու զանիկայ ինծի հա-
մար երկրի վրայ պիտի սերմանեմ ,
ու չողորմեցայ պիտի ողորմիմ , և
իմ ժողովուրդս չեղողին՝ Դուն իմ
ժողովուրդս ես՝ պիտի ըսեմ . ան
ալ ինձի՝ Իմ Աստուածս ես՝ պիտի
ըսէ :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ընկէ ետքը Տէրը ինծի ըսաւ ,
Դարձեալ գնա , էջ բարեկամէն
սիրուած շնացող կնիկ մը սիրէ ,
ինչպէս որ Տէրը Յարայէլի որդիքը
կը սիրէ , թէև անոնք օտար աս-
տուածներու կը դառնան , ու չամ-
չեղէն կարկանդակներ կը սիրեն :
2 Ասոր զանիկայ տասնուհինգ արծաթով ու մէկ ու կէս քոռ
3 գարիով ինծի առի . Ես անոր ըսի ,
Ինծի համար շատ օրեր նստիս ,
շնութիւն չընես և ո՛րէ մարդու
մը չմօտենաս ; ու ես ալ քեզի հա-
մար այնպէս պիտի ըլլամ :
4 Վասնզի Յարայէլի որդիքը շատ
օրեր առանց թագաւորի , առանց
իշխանի , առանց զոհի , առանց
կուռքի , առանց եփուդի ու թա-
5 րափիմի պիտի նստին : Յետքը
Յարայէլի որդիքը պիտի դառնան ,
ու իրենց Տէր Աստուածը և իրենց
Դաւիթ թագաւորը պիտի փնտռե-
ւին , ու ետքի օրերը Տէրոջը ու անոր
բարութեանը պիտի ապաւինին :

12 ցուն սիրտը կը խաբեն : Իմ ժողովուրդս իր փայտին կը հարցընէ , ու իր ցուպը իրեն կ'իմացընէ . քանզի պոռնկութեան ոգին պանծալ գլխէ հանեց , ու իրենց Աստուածը թող տալով , պոռնկեցան : 13 Լեռներուն գլուխները զոհ կը մատուցանեն , ու բլուրներուն վրայ կաղնիի , կազամախի ու բևեկնիի տակ՝ անոնց հովանին հաճելի ըլլալուն համար խունկ կը ծխեն . անոր համար ձեր աղջիկները պոռնկութիւն պիտի ընեն , ու ձեր հարսերը շնութիւն պիտի ընեն : 14 Ձեր աղջիկները պիտի չպատժեմ՝ երբոր պոռնկութիւն ընեն , ձէ ալ ձեր հարսերը՝ երբոր շնութիւն ընեն . քանզի հայրերը՝ իրենք պոռնիկներուն հետը կը պառկին , ու բոզերուն հետը կը զոհեն . ուստի անհանճար ժողովուրդը պիտի կործանի :

15 Թէև դուն պոռնկութիւն կ'ընես , ձէ Իսրայէլ , Յուդա թող յանցաւոր չըլլայ . ու Գաղգաղա մի մտնէք , ու Բեթաւան մի ելլէք , և Տէրը կենդանի է ըսելով՝ 16 երդում մի ընէք : Քանզի Իսրայէլ կամակոր երինջի պէս ապրստամբեր է . հիմա Տէրը լայնատարած տեղ մը գառներու պէս պիտի արածէ զանոնք : 17 Եփրեմ կուռքերուն յարեր է . զանիկայ թող տուր : 18 Անոնց խնճոյքը ապականած է . շատ պոռնկութիւն ըրին . Տուէք ըսել կը սիրեն . ամօթ անոնց նեցուկներուն : 19 Հովը զանիկայ իր թեւերուն վրայ պիտի կապէ , ու անոնք իրենց զոհերէն պիտի ամչնան :

Գ Լ · Ե

1 Լսեցէք ասիկայ՝ ձէ քահանաներ , ու մտիկ ըրէք՝ ձէ Իսրայէլի տուներ , ու ակամբ տուէք՝ ձէ թագաւորին տուներ , քանզի որ ձեզի համար դատաստան կայ , քանզի դուք Մասփայի մէջ որոգայթ , և Թաբորի վրայ տարածուած վարմ եղաք : 2 Մոլորածները սպանութիւն ընելով Դղէի մէջ խորասոյզ եղան ,

թէև ես անոնց ամէնուն խրատ հասչ : 3 Ես Եփրեմը կը ճանչնամ՝ ու Իսրայէլ ինծմէ պահուած չէ . այն հիմա՝ ձվ Եփրեմ , դուն շնութիւն կ'ընես , ու Իսրայէլ պղծուած է : 4 Անոնք իրենց գործքերը չեն շիտակը , որ իրենց Աստուծոյն դառնան , քանզի անոնց մէջը պոռնկութեան ոգի կայ , ու Տէրը չեն ճանչնար : 5 Ուստի Իսրայէլին հպարտութիւնը իր երեսին առջեւ պիտի խոնարհի . և Իսրայէլ ու Եփրեմ իրենց անօրէնութեանմը պիտի գլորին . Յուդա ալ անոնց հետ պիտի գլորի : 6 Անոնք իրենց ոչխարներովը ու արջառներովը Տէրը փնտռելու պիտի երթան , բայց պիտի չգտնեն . ան նիկայ անոնցմէ քաշուեցաւ : 7 Անոնք Տէրոջը անհաւատարմութիւն ըրին , քանզի օտար տղաքներ ծնան . հիմա իրենց վիճակներովը ամիսով ամիս ամուսան մէջ պիտի ապառնի :

8 Գարաապի մէջ շեփոր փչեցէք , Ռամայի մէջ աւազափող . Բեթաւանի մէջ բարձրաձայն կանչեցէք , քու եռանդ՝ ձվ Բենիամին : 9 Յանդիմանութեան օրը Եփրեմ պիտի ամայի պիտի ըլլայ . Իսրայէլի ցեղերուն մէջ ճշմարիտը գիտցուցի : 10 Յուդայի իշխանները սահմաններ փոխողներու պէս եղան . անոնց վրայ ջուրի պէս պիտի թափեմ իմ բարկութիւնս : 11 Եփրեմ հարբեցուահարուած , ու դատաստանով կոտրուած է , քանզի յօժար կամօք հրամանին եւնէն քալեց : 12 Ուստի ես Եփրեմին ցեղի պէս՝ և Յուդայի տանը՝ փայտոտ որդի պէս պիտի ըլլամ : 13 Երբոր Եփրեմ իր ախտը , և Յուդա իր վէրքը տեսաւ , Եփրեմ Ասորեստան գնաց , ու Յարէբ թագաւորին պէսպիսներ խրկեց . բայց անիկայ ձեզ բժշկելու ու ձեր վէրքը առողջացընելու կարող չէ : 14 Քանզի ես Եփրեմին առիւծի պէս , և Յուդայի տանը առոյգ առիւծի պէս պիտի ըլլամ . ես՝ ես պիտի պատառեմ ու պիտի երթամ . պիտի տանիմ , ու ազատող մը պիտի չըլլայ : 15 Ես պիտի երթամ

ԳԼ. Ի։

Երբոր Իսրայէլը պիտի բժշկէի , Ե
Եփրեմին անօրէնութիւնը , ու
Սամարիայի չարութիւնները յայտնուեցան . քանզի անոնք սուտութիւն
կը գործեն . ու գողը ներս կը մտնէ ,
— դուրսը աւազակներուն գունդը
կը մերկացընէ : Ու իրենց սրտին 2
մէջը չեն մտածեր , թէ ես անոնց
բոլոր չարութիւնը կը յիշեմ . հիմա
անոնց գործքերը զիրենք պաշարեցին , անոնք իմ երեսիս առջեւն են :
Իրենց չարութիւնովը թագաւորը՝ 3
ու իրենց սուտութիւններովը իշխանները կ'ուրախացընեն : Պնոնց ա- 4
մէնը շնացողներ են՝ հոց եփողէն
վառուած թոնիրի պէս , որ անիկայ
զանգուածը շաղկէն մինչեւ
անոր խմորիլը վառիլէն կը դադարի : Արբ թագաւորին օրը իշ- 5
խանները գինիին տաքութենէն
հիւանդացան . անիկայ իր ձեռքը ծաղր ընողներուն երկընցուց :
Վասնզի անոնք դարանամուտ ըլլա- 6
լով , իրենց սիրտը թոնիրի պէս
պատրաստեցին . անոնց եփողը բոլոր գիշերը կը քնանայ , առտուանց
անիկայ բոցավառ կրակի պէս կը
վառի : Ամէնքը թոնիրի պէս տաք- 7
ցան , ու իրենց դատաւորները կերան . անոնց բոլոր թագաւորները
ինկան . անոնց մէջը ինձի կանչողը չկայ :
Եփրեմ ժողովուրդներուն հետ 8
խառնուեցաւ . Եփրեմ չդարձուած
ջօթի պէս է : Պնոր զօրութիւնը 9
օտարները կերան , ու ինքը չգիտեր . մազերուն մէջը անդամ ձերմեր կ'իյնան , ու ինքը չգիտեր :
Ու Իսրայէլին հպարտութիւնը՝ իր 10
երեսին առջեւը խոնարհած է . այսու ամենայնիւ անոնք իրենց Տէր
Պստուծոյն չեն դառնար , ու զանիկայ չեն փնտռեր : Ու Եփրեմը 11
միամիտ ու անխելք աղաւնիի պէս
եղաւ . Եգիպտացիները կը կանչեն , Պսորեստան կ'երթան : Երբ- 12
որ անոնք երթան , անոնց վրայ իմ
վարս պիտի տարածեմ , որ զանոնք երկինքի թռչունի պէս իջեց-

ԳԼ. ՃԱ։

ու իմ անգղ դառնամ , մինչեւ որ
անոնք իրենց յանցաւոր ըլլալը խոստովանին , ու իմ երեսս փնտռեն .
երբոր նեղութեան մէջ մնանեն , վես
կանուխ պիտի փնտռեն :

ԳԼ. ՃՕ։

Ակէք , ու Տէրոջը դառնանք , 1
քանզի անիկայ պատառեց , ու
անիկայ մեզ պիտի բժշկէ . անիկայ
զարկաւ , ու անիկայ մեզ պիտի
պատէ . Երկու օրէն մեզ պի- 2
տի կենդանացընէ . երրորդ օրը մեզ
պիտի կանգնեցընէ , ու անոր առ-
ջեւը պիտի ապրինք : Ու Տէրը 3
պիտի ճանչնանք , ու — ջանիմ
նալու եռանք պիտի ըլլանք . անոր
ելքը արշալոյսի պէս պատրաստուած է , ու անիկայ մեզի պիտի
գայ անձրեւի պէս , երկիրը թրջող
վերջի անձրեւին պէս :
Վնոզի ի՞նչ ընեմ՝ քեզ Եփրեմ , 4
քեզի ի՞նչ ընեմ՝ քեզ Յուդա ,
վասն զի ձեր բարութիւնը առաւօտեան ամպին պէս , ու կանուխ իջած
ցօղին պէս է , որ կ'անցնի : Անոր 5
համար մարգարէներուն ձեռքովը զանոնք կոտրեցի , բերնիս խօսքերովը
զանոնք սպանեցի , ու քու դատաստաննե՛րդ լուսոյ պէս պիտի ելլէ :
Վասնզի ես ողորմութիւն կ'ուզեմ , 6
և չէ թէ պղտ , ու ողջակէզներէն
առելէ Պստուծոյ գիտութիւնը :
Նոկ անոնք Ադամին պէս ուխտա- 7
զանց եղան . հոն ինձի անհաւատարմութիւն ըրին :
Գաղաադ անօրէնութիւն ընողներու քաղաք է , 8
արեան չաւիղներով լեցուն է : Ու- 9
ինչպէս որ աւազակաց գունդերը
մարդու համար դարանամուտ կ'ըլլան , այնպէս ալ քահանաներուն
խումբը Սիքեմի ճամբուն մէջ սպանութիւն կ'ընեն , քանզի անոնք
եղկեանգործութիւն կ'ընեն : Իս- 10
րայէլի տանը մէջ սոսկալի բան տեսայ , Եփրեմին պոռնկութիւնները
հոն է , Իսրայէլ պղծուեցաւ :
Վնզի ալ հունձք մը պատրաս- 11
տուած է ինձ Յուդա , երբոր իմ
ժողովուրդիս դերութիւնը դարձնեմ :

նեմ , ու զանոնք պատժեմ , ինչ-
պէս որ անոնց ժողովքը լսեր է :
13 Ա՛յ անոնց , քանզի ինծմէ փա-
խան . կորուսալ անոնց պէտք հա-
նի , քանզի ինծի դէմ յանցաւոր
եղան , ու թէև զանոնք ես փրկեցի ,
բայց անոնք ինծի դէմ սուտ խօ-
14 ներ կը խօսին : Ու երբոր անոնք
իրենց անկողիններուն վրայ կ'ող-
բային , իրենց սրտովը ինծի չաղա-
ղակեցին . անոնք ցորենի ու գինիի
համար կը ժողովուին ու ինծմէ
15 կ'ապստամբին : Ես թէպէտ զո-
նոնք խրատեցի , ու անոնց բազուկ-
ները զօրացուցի , սակայն ու ինծի
16 չարութիւն սեպեցին : Անոնք կը
դառնան , բայց Նայրհելոյին չէ .
անոնք խաբէբայ աղեղի պէս են ,
անոնց իշխանները իրենց լեզուին
կատաղութեանը համար սրով պիտի
իյնան . ասիկա պիտի ըլլայ անոնց
Նախատինքը Եգիպտոսի երկրին
մէջ :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Փողը բերանդ դիր . Ընծոյին Տէ-
րոջը տանը վրայ արծիւի պէս
պիտի գայ , քանզի իմ ուխտս զանց
ըրին , ու իմ օրէնքիս դէմ յան-
2 ցաւոր եղան : Նայրհել ինծի կ'ա-
ղաղակէ , ու՝ Է՛ստ , Ա՛վ իմ Ա-
տուածս՝ մենք քեզ կը ճանչնանք :
3 Նայրհել բարին մերժեց , պանիկայ
4 թշնամին պիտի հալածէ : Անոնք
թագաւորներ դրին , բայց ինծմով
չէ . իշխաններ ընտրեցին , բայց ես
չգիտցայ . իրենց արծաթովը ու
ոսկիովը իրենց կուռքեր շինեցին ,
որպէս զի բնաջինջ ըլլան :
5 Ու որթդ՝ Ով Սամարիա , մեր-
ժուեցաւ . իմ բարկութիւնս
անոնց վրայ բորբոքեցաւ . մինչև
ԵՐԲ անմեղութիւնը ձեռք պիտի
6 չբերեն : Վանգի ասիկայ ալ Նս-
րայէլէն է . պանիկայ արուեստա-
ւորը չինեց . ուրեմն Ընտուած չէ .
հապա կտոր կտոր պիտի ըլլայ Սա-
7 մարիայի որթը : Վանգի հով
ցանելին ու մրրիկ պիտի հնձեն .
անիկայ հասուն ցորեն պիտի չբերէ ,
— անոր արդիւնքին ալիւր պիտի
չըլլայ . Ե թէ որ ըլլայ ալ , օտար-
ները պիտի կլլեն զանիկայ : Նս- 8
րայէլ կլլուեցաւ , հիմա ազգերուն
մէջ անպիտան ամանի պէս պիտի
ըլլան : Վանգի անոնք առանձ- 9
նակեաց վայրենի էշու պէս Ընորհա-
տան դացին . Եփրեմ վարձքով
սիրականներ բռնեց : Թէև ազ- 10
գերէն օգնականներ վարձքով բռնեն
ալ , հիմա զանոնք պիտի ժողվեմ .
ու իշխանաց թագաւորին բնուէն
քիչ մը նեղութիւն պիտի կրեն :
Վանգի Եփրեմ շատ սեղաններ չի- 11
նեց մեղքի համար , ան սեղանները
իրեն մեղքի համար եղան : Իմ 12
օրէնքիս մեծ բաները անոր գրեցի ,
սակայն օտար բանի պէս սեպուե-
ցան : Իմ ընծաներուս զոհերուն 13
համար անոնք միս կը զոհեն ու
կ'ուտեն , բայց Տէրը անոնց չհա-
ներ . հիմա անոնց անօրէնութիւնը
պիտի յիշէ , և անոնց մեղքերուն
այցելութիւն պիտի ընէ . անոնք
Եգիպտոս պիտի դառնան : Վանգի 14
Նսրայէլ իր Ստեղծողը մոռցաւ ,
ու ժեհեաններ չինեց , և Յուդա
պարսպաւոր քաղաքներ շատցուց .
բայց ես անոր քաղաքներուն կրակ
պիտի խրկեմ , ու անոր պալատնե-
րը պիտի ուտէ :

ԳԼՈՒԽ Թ

Ցողոլուդներուն պէս ցնծու- 1
թեամբ մի՛ ուրախանար , ո՛վ
Նսրայէլ . քանզի քու Ընտուծդմէդ
հեռացուելով պոռնկութիւն ըրիր .
ամէն ցորենի կալերուն վրայ պոռնի-
կութեան վարձք սիրեցիր : Կալը ու 2
ճնճանը զանոնք պիտի չկերակրէ ,
և քաղցուն հոն պիտի աւրուի :
Անոնք Տէրոջը երկրին մէջ պիտի 3
չբնակին . հապա Եփրեմ Եգիպ-
տոս պիտի դառնայ , ու Ընորհա-
տանի մէջ պիղծ բաներ պիտի ու-
տեն : Տէրոջը դինիի նուէր պիտի 4
չմատուցանեն , և անոր ընդունելի
պիտի չըլլան . անոնց զոհերը սգա-
ւորաց հացին պէս պիտի ըլլան ի-
րենց , զանիկայ ամէն ուտողները
պիտի պղծուին . քանզի անոնց հա-
ցը իրենց անձերուն համար է ,

15 Տէրոջը տունը պիտի չմնանէ։ Ո՛նչ
պիտի ընէք ոճնի օրը ու Տէրոջը
6 տօնախմբութեան օրը։ Հանդի ահա
կործանումէն փախչելով կ'երթան.
Եգիպտոս զանոնք պիտի ժողվէ,
Մեմփիս զանոնք պիտի թաղէ.
անոնց արծաթին փնովը սոխուծ
ցանկալի տեղուանքը եղինճը պիտի
ժառանգէ. անոնց վրաններուն մէջը
7 փուշեր պիտի բուսանին։ Հասեր-
քութեան օրերը հասան, հատուցման
օրերը հասան. Իսրայէլ պիտի
գիտնայ. քու անօրէնութեանդ շա-
տութեանը համար և քու մեծ
հակառակութեանդ համար մար-
գարէն անմիտ, ու հոգևոր մարդը
8 խենթ եղաւ։ Եփրեմ իմ Աստուծոյս կը դիտէ, մարգարէն իր
ամէն ճամբաներուն մէջը որոգայթ
կը լարէ, ու իր Աստուծոյն տանը
մէջ հակառակութեան պատճառ է։
9 Գաբեայի օրերուն պէս խիստ շատ
ապականեցան. անոնց անօրէնու-
թիւնը պիտի յիշէ, ու անոնց
մեղքերուն այցելութիւն պիտի ը-
նէ։
10 Իսրայէլը անապատի մէջ եղող
խաղողի պէս գտայ. ձեր հայրերը
թզենիին առջի կանխահաս պտու-
ղին պէս տեսայ. սակայն անոնք
Բեելփեգորը մտան, ու իրենց անձը
ամօթալիքց գործերու համար զա-
տեցին, և իրենց սիրած բանին պէս
11 իրենք ալ պիղծ եղան։ Եփրեմին
փառքը ծնունդէն և արգանդէն
ու յղութենէն՝ թռչունի պէս պիտի
12 թռչի։ Թէև իրենց տղաքները
մեծցընեն, զանոնք մարդէ գուրկ
պիտի թողում. նաև վա՛յ անոնց՝
13 երբոր անոնցմէ քաշուիմ։ Եփրեմ
ալ՝ ինչպէս որ Տիւրոսը տեսայ,
գեղարճալի տեղ մը տնկուած էր.
բայց Եփրեմ իր տղաքները մեռցը-
14 նողին պիտի հանէ։ Տա՛ր անոնց՝
տէ՛ր Տէր. ի՞նչ պիտի տաս. ա-
նոնց վիժող արգանդ, ու չոր ս-
15 տինքներ տուր։ Անոնց բոլոր չա-
րութիւնը Գաղգաղայի մէջ է.
գրանգի հոն անոնցմէ գզուեցայ.
անոնց չար գործերուն պատճառա-
ւը զանոնք իմ տունէս պիտի վռըն-
տեմ, զանոնք ալ պիտի
չսիրեմ. անոնց բոլոր իշխանները
ապստամբներ են։ Եփրեմ գար- 16
նուեցաւ, անոնց արմատը չորցաւ,
պտուղ պիտի չտան. թէ որ ա-
նոնք ծնանին ալ, անոնց արգան-
դին ցանկալի պտուղները ալ պիտի
մեռցընեմ։
Իմ Աստուածս զանոնք պիտի 17
մերժէ, գրանգի անոր մտիկ չըրին.
ու ազգերու մէջ թափառական պի-
տի ըլլան։

ԳԼ. Ժ.

Իսրայէլ լայնատարած որթ մըն 1
է, իրեն համար պտուղ կը
բերէ. իր պտուղին շատութեանը
չափ սեղանները շատցուց, իր երկ-
րին պեղեցկութեանը պէս պեղեցիկ
կուռքեր շինեցին։ Անոնց սիրտը 2
փոփոխական է, հիմա յանցաւոր
պիտի ելլեն. անիկայ անոնց սե-
ղաններըը պիտի փլըրնէ, անոնց
կուռքերը պիտի աւրէ։ Գա՛ն գի- 3
հիմա անոնք պիտի ըսեն Մենք
թագաւոր չունինք, գրանգի Տէրոջ-
մէ չվախցանք. ու թագաւորը մե-
զի ի՞նչ պիտի ընէ։ Խոսք ըրած 4
ատեննին՝ սուտ երդում ընելով
խօսքեր խօսեցան. ու դատաստա-
նը՝ արտին ակօսներուն մէջ թու-
նաւոր խոտերու պէս պիտի բուսանի։
Սամարիայի բնակիչները Բեթա- 5
ւանի որթերուն պատճառաւ պի-
տի վախնան, գրանգի անոր վրայ
անոր ժողովուրդը սուգ պիտի ընէ,
ու անոր քուրմերը անոր փառացը
համար պիտի դողան, գրանգի անի-
կայ իրմէ գերութեան կ'երթայ։
Ընիկայ ալ Ասորեստան պիտի տա- 6
րուի՝ Յարէբ թագաւորին պարգև
ըլլալու. Եփրեմ ամօթ պիտի
կրէ, ու Իսրայէլ իր խորհուրդէն
պիտի ամչնայ։ Սամարիայի թա- 7
գաւորը բնաջինջ պիտի ըլլայ,
ջուրի երեսին վրայ եղող փրփուրին
պէս։ Նաև Աւենի բարձր տեղուան- 8
քը՝ Իսրայէլին մեղքը աւերակ պի-
տի ըլլան. անոնց սեղաններուն վը-
րայ փուշ ու տատասկ պիտի բուս-
նի. և լեռներուն պիտի ըսեն, Ծած-

Յաճախեցէք . ու ըլլաք՝ Ար՛ եր վրայ ինկէք :

9 Վարսայի օրերէն՝ ի վեր ժողք գործեցիր՝ ո՛վ Իսրայէլ . հոն կայնեցան ։—Վարսայի մէջ 10 պատերազմը անոնց չհասաւ : Ո՛ւռնք խրատելու կը ցանկամ . ու անոնց վրայ ժողովուրդներ պիտի ժողովեն , երբոր իրենց երկու ա- 11 նօրէնութեանցը համար կապուին : Եփրեմ երինջ մըն է , որ սորված է ու կը սիրէ ցորեն ծեծել , բայց ես անոր պարանոցին գեղեցկութեանը վրայ ը՞ն մը անցուցի . Եփրեմը կառքի պիտի լծեմ , Յուդա պիտի հերկէ , Յակոբ անոր 12 ԷՀԷն պիտի տափանէ : Ձեզի արդարութիւնով ցանեցէք , ո՛ւ— ողորմութիւնով ընձեցէք , Ե՛ ընշակուած երկիրը հերկեցէ՛ք . քանի՝ Տէրը փնտռելու ատեն է , մինչև որ ինքը գայ ու ձեր վրայ 13 արդարութիւն տեղայ : Ա՛մբարշտութեամբ հերկեցիք , ու անօրէնութիւն ընձեցիք . ստութեան պտուղը կերաք . քանի՝ դուն քու ճամբուդ , Ե՛ քու զօրաւորներուդ 14 բազմութեանը ապաւինեցար : Ուստի քու ժողովուրդներուդ մէջը խռովութիւն պիտի ելլէ . և քու բոլոր բերդերդ պիտի կործանին , ինչպէս որ Սաղման՝ պատերազմին օրը Բեթարբէլը կործանեց . ո՛ր մայրը իր տղոցը վրայ գետինը զարնուեցաւ : Բեթէլ ձեզի ասոր պէս պիտի ընէ , ձեր չափազանց չարութեանը համար . արշալոյսին ամբողջովին Իսրայէլի թագաւորը բոլորովին բնաջինջ պիտի ըլլայ :

ԳԼ . ԺԱ

1 Երբոր Իսրայէլ մանուկ էր , զանի՛կայ կը սիրէի , ու իմ որդիս 2 Եգիպտոսէն կանչեցի : Ո՛րքա՜ որ զանոնք կանչեցին , այնչափ անոնց երեսէն գացին . Բահաղիմներուն զոհ մատուցին , ու կուռքերուն խունկ ծխեցին : Ու Եփրեմը ես քալեցուցի . զանոնք իրենց թեւե- 3 րէն կը բռնէի , սակայն չգիտցան

թէ ինձմէ բժշկողը ես եմ : Զա- 4 նիկայ մարդու լուծանելով , սիրոյ կապերով քաշեցի , ու անոնց պատանոյին լուծը հանողներու պէս եղայ իրենց , և անոնց հանգստութեամբ կերցուցի : Ընդի՞կ Եգիպ- 5 տոսի երկիրը պիտի չդառնայ , հապա Ասորեստանցին պիտի ըլլայ անոր թագաւորը . քանի՝ դառնալ չուզեցին : Ու անոր քաղաքներուն 6 վրայ սուրը պիտի յարձակի , ու անոր իշխանները պիտի ուտէ հատցընէ , անոնց խորհուրդներուն համար : Ու իմ ժողովուրդս ինծի 7 դէմ ապստամբելու հակամիտեալ է . ու թէև անոնք Բարձրեալին կը հրաւիրուին , սակայն բնաւ մէկը ընդդէմ չբարձրացըներ :

Ո՞նց քեզ տամ՝ Եփրեմ , քեզ 8 ի՞նչպէս տամ՝ Իսրայէլ . քեզ ի՞նչպէս դարձնեմ՝ Ադմայի պէս ընեմ , քեզ Սեբոյիմի պէս դնեմ . իմ սիրտս ներսէն դիս կը խռովէ , գարեկցութիւններս ալ միանգամայն կը բռնկին : Իմ 9 սաստիկ բարկութիւնս՝ ի գործ պիտի չդնեմ , Եփրեմը ապրեցնելու պիտի չդառնամ , քանի՝ ես Աստուած եմ , և չէ թէ մարդ . քու մէջդ եղող Սուրբը ե՛ս եմ , ու բարկութեամբ պիտի չգամ : Տէրոջը 10 ետևէն պիտի երթան . անիկա առիւծի պէս պիտի գոչէ . երբոր անիկա գոչէ , արևմուտքի կողմէն տղաքները արտորնօք պիտի գան : Ինծի՛ք Եգիպտոսէն թռչունի պէս՝ 11 ու Ասորեստանի երկրէն աղաւնիի պէս արտորնօք պիտի գան . ու զանոնք իրենց տուներուն մէջը պիտի բնակեցընեմ՝ կ՛ըսէ Տէրը :

ԳԼ . ԺԲ

Եփրեմ զիս կը պաշարէ սուտ- 1 Թեամբ , ու Իսրայէլի տունը՝ նենգութեամբ . բայց Յուդա տակաւին Աստուծով կը տիրէ , ու սուրբերուն մէջը հաւատարիմ է : Եփրեմ հով կը ճարակէ , ու ա- 2 րևելեան հովին հետևն կը վազէ . ամէն օր սուտ ու յափշտակութիւնը կը շատցընէ . Ասորեա-

ատնէ հետ դաշնակցութիւն կ'ը-
նեն , ու Եդիպտոս ել կը տանին :
3 Տէրը Յուդային հետ ալ վէճ ունի ,
ու Յակոբին անոր ճամբաներուն
համեմատ պիտի ընէ , ու անոր գործոցը համեմատ հա-
4 տուցում պիտի ընէ անոր : Մնա-
ցեալ արդանդի մէջ իր եղբօրը դար-
ձապարէն բռնեց , և իր ուժովը Ա-
5 տուծոյ հետ ըմբշամարտեցաւ : Ու
հրեշտակին հետ ըմբշամարտեցաւ
և յաղթ հասաւ , լացաւ և անկէ
ընդդէմ խնդրեց . զանիկայ Բեթէլի
մէջ գտաւ , ու հոն մեզի հետ խօ-
6 սեցաւ Ամէն , Ա. յոյնքն զօրաց Տէր
Աստուածը , որուն յիշատակը Ա-
7 հովայ է : Ասիկա դուն քու Ա-
ստուածդ դարձիր , ողորմութիւն ու
իրաւունք պահէ , ու միշտ քու
Աստուածդ յուսա :
8 Եփրէմ վաճառական է , անոր
ձեռքը նենգութեան կշիռ կայ ,
անիկայ հարստահարելը կը սիրէ :
9 Ու Եփրէմ ըսաւ , Իրաւցընէ հա-
րստացայ , ինձի առացուածք գը-
տայ . իմ ամէն վաստակներուս մէջ՝ անօրէնութիւն պիտի չգտնեն
10 իմ վրաս , որ մեղք ըլլայ : Ես
ես Եդիպտոսի երկրէն՝ ի վեր քու
Տէր Աստուածդ եմ . քեզ տակա-
ւին վրաններու մէջ պիտի բնա-
կեցընեմ՝ հանդիսաւոր ոծնի օրե-
11 րուն պէս : Ես մարգարէներուն
միջոցովը խօսեցայ , ու տեսիլքները
շատցուցի , ու մարգարէներուն ձեռ-
քովը նմանութիւններ գործածեցի :
12 Գիլեադ Մաղաադ անօրէն է . ի-
րաւի ունայնութիւն եղան . Մաղ-
գաղայի մէջ արջառներ մորթեցին ,
անոնց սեղաններըը անդամ արտի
ակօսներուն վրայ եղող քարակոյ-
ներու պէս են :
13 Ու Յակոբ Ասորւոց դաշտը փա-
խաւ , ու Իսրայէլ կնկան համար
ծառայութիւն ըրաւ , ու կնկան
14 համար հովիւ եղաւ : Ու Տէրը
մէկ մարգարէով Եդիպտոսէն հանեց
Իսրայէլը , ու անիկայ մէկ մար-
15 գարէով պահպանուեցաւ : Եփ-
րեմ դառնապէս բարկացուց Ա՛ռ-
պոռոջ . անոր համար անոր արիւն-

ները անոր վրայ պիտի ձգէ , ու ա-
նոր Տէրը անոր նախատինքը անոր
պիտի հատուցանէ :

ԺԲ · Ժ·Գ

1 Եփրեմ երբոր դողալով կը խո-
սէր , Իսրայէլի մէջ բարձրա-
ցաւ . բայց երբոր Բահաղով յան-
2 ցաւոր եղաւ , մեռաւ : Ու հիմա
նորէն մեղք կը գործեն , ու իրենց
համար իրենց արծաթէն՝ իրենց խել-
քովը ձուլածոյ կուռքեր՝ ար-
ձաններ կը շինեն , որոնց ամէնը
արուեստաւորի գործքեր են . իրենք
անոնց համար կ'ըսեն , Զոհ ընող
մարդիկը թող ոսկիները համբու-
րեն : Անոր համար անոնք առա- 3
ւօտեան ամպին պէս , ու կանուխ
իջած վաղանցիկ ցօղին պէս , կա-
յնեն փոթորիկով վերցուած մղեղին
պէս , ու ծխնելոյզէն ելած ծուխին
պէս պիտի ըլլան : Սակայն ես 4
Եդիպտոսի երկրէն՝ ի վեր քու Տէր
Աստուածդ եմ . ու ինծի ուրիշ
աստուած չգիտնաս , քանզի ինծմէ
ուրիշ Փրկիչ մը չկայ : Ես քեզ 5
անապատի մէջ՝ խիստ անջուր երկրի
մէջ ճանչցայ : Անոնք իրենց ա- 6
րօտին համեմատ կշտացան , կշտա-
ցան ու անոնց սիրտը բարձրացաւ ,
անոր համար զիս մոռցան : Ասոնք 7
անոնց առիւծի պէս պիտի ըլլամ .
ճամբուն քովը ընձուղտի պէս դարանա-
մուտ պիտի ըլլամ : Իր ձագերը 8
կորընչացուցած արջու պէս անոնց
պիտի հանդիպիմ , ու անոնց սրտին
վարագուրը պիտի պատառեմ , և
զանոնք հոն առիւծի պէս պիտի
ուտեմ . գազանը դաշտի գազանը
պիտի պատառէ : Քուն քեզ կոր- 9
ընչացուցի՝ ով Իսրայէլ , բայց քու
օգնութիւնդ ինծմէ է : Իմա 10
ծւր է քու թագաւորդ , որ քու
բոլոր քաղաքներուդ մէջ քեզ ա-
զատէ . և ո՞ւր են ան դատաւոր-
ները , որոնց համար ըսիր թէ Տուր
թագաւոր ու իշխաններ տուր : Իմ 11
բարկութեանովս քեզի թագաւոր
տուի , ու իմ սրտմտութեանովս
առի : Եփրեմին անօրէնութիւնը 12
կապուած , անոր մեղքը պահուած

13 է։ Ընոր վրայ ձննդական կնոջ
յաւերը պիտի հաանին. անիկայ
իմաստուն տղայ չէ. ապա թէ ոչ
արգանդին բերանը ժամուն առնե-
14 չէր կենար։ Ջանոնք գերեզմանին
ձեռքէն պիտի փրկեմ. զանոնք
մահուանէ պիտի ազատեմ. քու
ժանտախտդ ո՞ւր է, ով մահ,
քու աւերումդ ո՞ւր է, ով գե-
րեզման. իմ աչքերէս պղծու-
15 մը պիտի ծածկուի։ Թէեւ անիկայ
եղբայրներուն մէջը պտղաբեր ըլլայ,
արեւելեան հովը պիտի գայ, ո-
անապատէն Տէրոջը հովը պիտի
ելլէ. և անոր աղբիւրը պիտի ցամ-
քի, ու անոր աղբերակը պիտի
չորնայ. անիկայ բոլոր ցանկալի
ամաններուն գանձը պիտի կողոպ-
16 տէ։ Սամարիա աւերակ պիտի
ըլլայ, քանզի իր Ընտուծմէն ապս-
տամբեցաւ. անոնք սրով պիտի
իյնան. անոնց պզտիկ տղաքը գե-
տինը պիտի վարնուին, ու յղի
կիներնուը պիտի ճեղքուին։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ով Իսրայէլ՝ քու Տէր Ընտու-
ծիդ դարձիր, քանզի քու անօ-
րէնութեանդ պատճառաւ ղըրկ-
2 ցար։ Ձեր հետը խօսքեր առէք,
ու Տէրոջը դարձէք. անոր ըսէք,
Ամէն անօրէնութիւնը վերցուր և
մեզ բարութեամբ ընդունէ, ու
մեր շրթունքներուն զոհերը պի-
3 տի մատուցանենք։ Ընրեւտանցին

մեզ պիտի չփրկէ. ձիերու վրայ
պիտի չհեծնենք, ու մէյմըն ալ
մեր ձեռացը գործքին՝ Ա՛ր Ը-
ոուածն ես՝ պիտի չըսենք. քան-
զի որբը քեզմէ ողորմութիւն կը
գտնէ։

Ընոնց ապստամբութիւնը պիտի 4
բժշկեմ, զանոնք ձրիապէս պիտի
սիրեմ, քանզի իմ բարկութիւնս
անոնցմէ դարձաւ։ Իսրայէլին յօ- 5
զի պէս պիտի ծաղկի, և իր ար-
մատները Լիբանանի Եղևիներ-
պէս պիտի արձակէ։ Ընոր ոստ- 6
երը պիտի տարածուին, ու անոր
վայելչութիւնը ձիթենիի պէս պիտի
ըլլայ, և անոր անուշահոտութիւնը
Լիբանանի պէս պիտի ըլլայ։ Ընոր 7
հովանիին տակը նստողները պիտի
դառնան, ցորենի պէս պիտի կեն-
դանանան, ու որթի պէս պիտի
ծաղկին. անոր յիշատակը Լիբա-
նանի գինիին պէս պիտի ըլլայ։
Եփրեմ պիտի ըսէ, Կուռքերու 8
հետ՝ ալ ի՞նչ բան ունիմ։ Ես
անոր խնդրուածքը լսեցի ու անոր
խնամք տարի. ես կանաչ մայր
ծառի պէս եմ, քու պտուղդ ինձ-
մէ է։

Ո՞վ է իմաստուն, որ ասոնք 9
հասկընայ, կամ խոհեմ, որ ասոնք
դիտնայ. քանզի Տէրոջը ճամբանե-
րը շիտակ են, ու արդարները ա-
նոնց մէջը պիտի քալեն. բայց յան-
ցաւորները անոնց մէջը պիտի դը-
բին։

ՄԵՐԳԵՐԻՑՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՆԵԼԵՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ եղաւ Փաթուէ-
2 լի որդւոյն Յովելեայ։ Լսեցէք
ասիկայ՝ ով ծերեր, ու ականջ
տուէք՝ ով երկրիս բոլոր բնակիչնե-
րը. միթէ սաանկ բան մը եղաւ
ձեր օրերուն մէջ, կամ ձեր հարցը
3 օրերուն մէջ։ Ընձիկայ ձեր որդւ-
ցը պատմեցէք, ու ձեր որդիքը
իրենց որդւոցը, ու անոնց որդիքը
յետագայ ազգին պատմեն։ Խաւ- 4
նիճին թողածը մարախը կերաւ,
ու մարախին թողածը ջրհեղեղը կե-
րաւ, ու ջրհեղեղին թողածը գըր-
ուիճը կերաւ։

Արթնցէք՝ ով գինեմոլներ, ու 5
լացէք, և դուք ամէնքդ՝ ով գինի

խմողնեը , ան՛ւդ բռնեցէ՛ք քաղքուին
Համար , քանզի ձեր բերնէն կորու-
6 ցաւ : Վա՜ան զի իմ երկրիս վրայ
մէկ զօրաւոր ու անթիւ ազգ մը ե-
լաւ . անոր ակռանեը առիւծի ակ-
ռաներ են , ու անիկայ մեռակ ա-
7 ռիւծի ժանիքներ ունի : Անիկայ իմ
որթս աւերեց , և իմ թզենիս կո-
տրտուց . զանիկայ բոլորովին մեր-
կացուց ու վար ձգեց , անոր ուռե-
րը ճերմկցան :
8 Ո՛ղբ ըրէ կոյսի մը պէս , որ իր
մանկութեան էրկանը համար քուրձ
9 հագած լա՛ողայ : Հացի ընծան ու
թափելու նուէրը Տէրոջը տունէն
կորնցաւ . Տէրոջը պաշտօնը կա-
տարող քահանաներուն սուգ կը
10 բռնեն : Ներսերը աւրնցան , եր-
կիրը սուգ կը բռնէ , քանզի ցորե-
նը աւրնցաւ , նոր գինին չորցաւ ,
եղը պակսեցաւ :
11 Ամչէ՛ք՝ ո՛վ երկրագործներ , ողբ
բացէ՛ք՝ ո՛վ այգեգործներ , թէ ցո-
րենին համար և թէ գարիին հա-
մար . քանզի արտերուն բերքը կոր-
12 սունցաւ : Որթը չորցաւ ու
թզենին նուաղեցաւ . նռնենին ,
արմաւենին , խնձորենին , արտին
բոլոր ծառերը չորցան . այսպէս
մարդոց որդիներուն ուրախութիւնը
վերցաւ :
13 Ա՛հ-էյ հագէ՛ք ու ողբացէ՛ք ,
ո՛վ քահանաներ . հառաչեցէ՛ք ,
ո՛վ սեղանին պաշտօնեաներ . ե-
կէ՛ք ո՛վ իմ Աստուծոյս ծառաներ ,
գիշերը քուրձերու մէ՛ջ անցուցէ՛ք ,
քանզի հացի ընծան ու թափելու
նուէրը ձեր Աստուծոյն տունէն վեր-
14 ցան : Ժամադահութեան օ՛ր որո-
շեցէ՛ք , հանդիսաւոր ժողո՛վ քա-
րոզեցէ՛ք . ծերերը ու երկրին բո-
լոր բնակիչները ձեր Տէր Աստու-
ծոյն տո՛ւնը ժողվեցէ՛ք , ու Տէրոջը
աղաղակեցէ՛ք :
15 Վա՜յ ան օրուան համար , քանզի
Տէրոջը օրը մօտ է , ու Ամենակա-
րողէն էյած աւերման պէս պիտի
16 գայ : Չէ՞ մեր աչքին առջեւէն
կերակուրը , մեր Աստուծոյն տու-
նէն ուրախութիւնը ու ցնծութի-
17 նը կտրեցաւ : Հողին տակ կոշտե-
ցան սերմերը , չտեսնուեցան ամպի ձեւացին , ամբարները աւերեցան , քանզի ցո-
18 րենը խորշակահար եղաւ : Ո՜նչ-
պէս կը հեծեն անասունները . ար-
ջառներուն անդեաները աստանդա-
կան կը պտըտին , քանզի անոնց
համար արօտ չկայ , ոչխարներուն
19 հօտերն ալ կորսուեցան : Քեզի
պիտի աղաղակեմ , ո՛վ Տէր . քան-
զի անապատին արօտները կրակը
կերաւ , ու դաշտին բոլոր ծառերը
20 բոցը այրեց : Դաշտին անասուն-
ները անգամ քեզի կը նային ,
քանզի ջուրերուն վտակները ցամ-
քեր են , ու անապատին արօտները
կրակը կերեր է :

ԳՈՂ . Ե

1 Սիոնի մէջ փո՛ղ ՚ի՛ւջեցուցէք , և
իմ սուրբ լեռանս վրայ աղդա-
րարութեան ձայն վերցուցէ՛ք . երկ-
րին բոլոր բնակիչները դողան ,
քանզի Տէրոջը օրը կու գայ , վասն
զի մօտ է , խաւարի ու մէգի օրը՝
2 ամպի ու մառախուղի օրը . ինչպէս
որ արշալոյսը լեռներուն վրայ կը
տարածուի , այնպէս ալ մէկ շատ ու
զօրաւոր ժողովուրդ մը պիտի
գայ , որ ՚ի յաւիտենից անոր նմանը
չէ եղած , ու անկէ ետքը մէյմըն
ալ պիտի չըլլայ յետագայ ժամա-
3 նակին մէջ՝ դարե ՚ի դար : Անոր
առջեւէն կրակը պիտի սպառէ , ու
ետեւէն բոցը պիտի այրէ . երկիրը
անոր առջեւը Եդեմի դրախտին
պէս , և անոր ետեւը ամայի անա-
պատ պիտի ըլլայ . ու անկէ բան
մըն ալ պիտի չազատի :
4 Անոնց կերպարանքը ձիերու կեր-
պարանքին պէս է , ու անոնք ձիա-
5 ւորներու պէս պիտի վազեն : Լե-
րանց գլուխներուն վրայ կառքերու
ձայնին պէս , յարդը ուտող կրա-
կի բոցին ձայնին պէս , պատերազմի
շարուած զօրաւոր ժողովուրդի պէս
6 պիտի յաթկեն : Անոնց երեսէն
ժողովուրդները պիտի տագնապին ,
ամէն երեսները դոյներնին պիտի
7 նետեն : Անոնք զօրաւորներու պէս

պիտի վազեն , պատերազմականի մարդոց պէս պարիսպներու վրայ պիտի ելլեն . և ամէն մէկ մարդ իրենց ճամբուն մէջ պիտի քալեն , ու իրենց շաւիղները պիտի չփոխեն : 8 Ու մէկզմէկ պիտի չհրեն , ամէն մէկը իր ճամբուն մէջ պիտի քալէ . ու թէ որ սուրի վրայ ալ իյնան , պիտի չվիրաւորուին : 9 Քաղաքին մէջ պիտի պատրին , ու պարսպին վրայ պիտի վազեն . տուները պիտի ելլեն , գողի պէս պատուհաններէն պիտի մտնեն : 10 Անոնց երեսէն երկիրը պիտի դողայ , երկինքը պիտի սարսի , արեգակը ու լուսինը պիտի խաւարի , ու աստղերը իրենց պայծառութիւնը 11 նը ետ պիտի քաշեն : Ու Տէրը իր զօրացը առջեւը իր ձայնը պիտի տայ , քանզի անոր բանակը խիստ մեծ է , քանզի անոր խօսքը ի գործ դնողը զօրաւոր է . քանզի Տէրոջը օրը մեծ ու խիստ ահեղ է , ու ո՞վ կրնայ անոր դիմանալ :

12 Սակայն հիմա ալ Տէրը կ՚ըսէ . Ինծի դարձէք ձեր բոլոր սրտովը ծոմապահութեամբ , լալով ու սգալով , 13 Ու ձեր սիրտերը պատռեցէք , և չէ թէ ձեր հանդերձները , և ձեր Տէր Աստուծոյն դարձէք . քանզի անիկայ ողորմած ու գթած , երկայնամիտ ու բազմողորմ է , ու չարիքի համար կը գղջայ : 14 Ո՞վ գիտէ , դուցէ անիկայ դառնայ ու գղջայ , ու իր ետեւէն օրհնութիւն թողու , որ ձեր Տէր Աստուծոյն հացի ընծայ ու թափելու նուէր մատուցանէք :

15 Սիոնի մէջ փող հնչեցուցէք , ծոմապահութեան ժը որոշեցէք . հանդիսաւոր ժողով կարոզեցէք . 16 ժողովուրդը ժողվեցէք , ժողովը սրբեցէք , ծերերը հաւաքեցէք . տղաքները ու կաթնակեր մանուկները ժողվեցէք . փեսան իր սենեակէն թող ելլէ , ու հարսը իր առագաստէն : 17 Տէրոջը պաշտօնը կատարող քահանաները սրահին ու սեղանին միջտեղը թող լան , ու ըսեն , Ով Տէր՝ քու ժողովուրդիդ խնայէ , և քու ժառանգութիւնդ նախատինքի մի տար , որ ազգերը անոնց վրայ տիրեն . ինչո՞ւ համար ժողովուրդներուն մէջը ըսեն թէ Ո՞ւր է անոնց Աստուածը :

18 Ան ատենը Տէրը իր երկրին համար պիտի նախանձի , ու իր ժողովուրդին պիտի ողորմի : 19 Եւ Տէրը պատասխան պիտի տայ , ու իր ժողովուրդին ըսէ , Ահա ես ձեզի ցորեն , գինի ու եղ պիտի խրկեմ , ու անոնցմով պիտի կըշտանաք , և ձեզ ազգերուն մէջ նախատինք պիտի չընեմ : 20 Ու հիւսիսային զօրքը ձեր վրայէն պիտի հեռացընեմ , ու անոր երեսը պիտի արեւելեան ծովը , ու ետեւը պիտի արեւմտեան ծովը քշեմ , ու անոր գէշ հոտը պիտի ելլէ , և անոր գարշահոտութիւնը պիտի բարձրանայ , քանզի մեծ բաներ ըրաւ : 21 Մի վախնար՝ ով երկիր , ցնծա և ուրախացիր , քանզի Տէրը մեծ բաներ պիտի ընէ : 22 Ո՛վ դաշտի անասուններ՝ մի վախնաք , քանզի անապատին արօտները կը կանանչին . քանզի ծառը իր պտուղը կու տայ , թզենին ու որթը իրենց զօրութիւնը կու տան : 23 Եւ դուք՝ ով Սիոնի որդիք , ձեր Տէր Աստուծով ցնծացէք և ուրախ եղէք . քանզի անիկայ չափաւորապէս առջի անձրեւը ձեզի կու տայ , ձեզի անձրեւ կ՚իջեցընէ՝ առջի անձրեւը , ու վերջի անձրեւը առջի ամսոյն մէջ : 24 Եւ կալերը ցորենով պիտի լեցուին , ու հնձաններըը գինով ու եղով պիտի յորդին : 25 Ու ձեզի ետ պիտի տամ ան տարիները՝ որ մարախը , ջրհեղեղը , գրուխճը ու խառնիճը , ձեր մէջը խրկած իմ մեծ զօրքս կերաւ . 26 Եւ առատօրէն պիտի ուտէք ու կշտանաք , ու ձեր Տէր Աստուծոյն անունը պիտի օրհնէք , որ ձեզի համար հրաշքներ ըրաւ . և իմ ժողովուրդս յաւիտեան պիտի չամչնայ : 27 Ու պիտի գիտնաք թէ ես Իսրայէլին մէջն եմ , և թէ ձեր Տէր Աստուածը ես եմ , ու ուրիշ

մը էիայ . և իմ ժողովուրդս յաւիտեան պիտի չամչնայ :
28 Եւ պիտի ըլլայ որ ասկէ ետև
իմ Հոգիս ամէն մարմնոյ վրայ
պիտի թափեմ , ու ձեր տղաքը
և ձեր աղջիկները պիտի մարգա-
բէանան . ձեր ծերերը երազներ
պիտի տեսնեն , ու ձեր երիտա-
սարդները տեսիլքներ պիտի տես-
29 նեն : Եւ ծառաներուն վրայ ու
աղախիններուն վրայ ալ ան օրերը
30 իմ Հոգիս պիտի թափեմ : Ու
երկինքի մէջ ու երկրի վրայ նշան-
ներ պիտի դնեմ , արիւն ու կը-
31 րակ և ծուխի սիւներ : Արևը
խաւարի պիտի դառնայ , ու լու-
սինը արիւնի , դեռ Տէրոջը մեծ
32 ու ահեղ օրը չեկած : Եւ պիտի
ըլլայ որ ամէն ով որ Տէրոջը ա-
նունը կանչէ , պիտի ազատի .
քանզի Տէրոջը բաժին պէտ Սիոն
լեռանը վրայ ու Երուսաղէմի մէջ
փրկութիւն պիտի ըլլայ , ու հա-
ւան մնացորդներուն մէջը՝ որոնք Տէ-
րը պիտի կանչէ :

Գ

1 Վ Զանզի ահա ան օրերը ու ան
ժամանակը , որ ես Յուդայի
ու Երուսաղէմի գերութիւնը կա-
2 պիտի դարձընեմ , Ես ամէն
ըր ազգերը պիտի ժողվեմ , ու զա-
նոնք Յոսափատայ հովիտը պիտի
իջեցընեմ , և հոն անոնց հետ դատ
պիտի վարեմ , իմ ժողովուրդիս
ու իմ ժառանգութեանս Իսրայէլին
համար , որն որ ազգերու մէջ ցը-
րուեցին , ու իմ երկիրս բաժնեցին .
3 Եւ իմ ժողովուրդիս համար վիճակ
ձգեցին , ու տղան պոռնիկի վարձէ
առ տուին , և աղջիկը գինիի
4 համար ծախեցին , որ խմեն : Ու
նաև դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ու-
նիք , ով Տիւրոս ու Սիդոն , և
Փղշտացւոց բոլոր սահմաններըը ,
միթէ դուք ինծի հատուցում պի-
տի ընէք . թէ որ դուք ինծի հա-
տուցում ընէք , շուտով ու ան-
յապաղ ձեր հատուցումը ձեր գլու-
5 խը պիտի դարձընեմ : Վանզի իմ
արծաթս ու ոսկիս առիք , ու իմ
աղէկ ու ցանկալի բաներս ձեր մե-
հեանները տարիք . Ես Յուդայի 6
որդիքը ու Երուսաղէմի որդիքը
Յունաց որդւոցը ծախեցիք , որպէս
զի զանոնք իրենց սահմանէն հեռա-
ցընէք : Ահա ես զանոնք պիտի 7
արթընցընեմ ան տեղէն ուր որ
դուք զանոնք ծախեցիք , և ձեր հա-
տուցումը ձեր գլխուն վրայ պիտի
դարձընեմ . Ու ձեր տղաքները ու 8
աղջիկները Յուդայի որդւոց ձեռքը
պիտի ծախեմ . և անոնք հեռա-
բնակ ազգի՝ Սաբայեցւոց պիտի ծա-
խեն զանոնք , քանզի Տէրը խօսե-
ցաւ :
Ազգերու մէջ հրատարա- 9
կեցէք , պատերազմ քարոզեցէք ,
զօրաւորները արթընցուցէք , բոլոր
պատերազմական մարդիկները մօ-
տենան ու ելլեն : Ձեր խոփերը 10
սուրեր չինեցէք , ու ձեր յօտոյնե-
րը՝ նիզակներ . տկար եղողը ես
զօրաւոր եմ՝ թող ըսէ : Հեթա- 11
տով եկէք՝ ով բոլոր շրջակայ ազ-
գեր , ու ժողովուեցէք . հոս զօրա-
տունները՝ ով Տէր՝ հոն իջեցուր :
Ազգերը թող արթընանան ու 12
Յոսափատայու հովիտը ելլեն .
քանզի բոլոր շրջակայ ազգերը դա-
տելու համար հոն պիտի նստիմ :
Մանգաղը երկընցուցէք , քանզի 13
հունձքը հասած է . եկէք , իջէք ,
քանզի հնձանը լեցուեցաւ , աւա-
զանները կը յորդին . քանզի անոնց
չարութիւնը մեծ է : Դատաստան- 14
ներ՝ դատաստաններ՝ Ննջոց հովի-
տին մէջ . քանզի Տէրոջը օրը մօտ
է Ննջոց հովիտին մէջ : Արևը ու 15
լուսինը պիտի խաւարի , և աստղե-
րը իրենց պայծառութիւնը չեն պի-
տի քաշեն . Տէրը Սիոնէն պիտի 16
գոչէ , ու Երուսաղէմէն իր ձայնը
պիտի տայ , և երկինքը ու երկիրը
պիտի սարսին . բայց Տէրը իր ժո-
ղովուրդին ապաւէն ու Իսրայէլի
որդւոցը ամրութիւն պիտի ըլլայ :
Եւ պիտի դիտնաք թէ ես եմ ձեր 17
Տէր Աստուածը , որ իմ սուրբ լե-
ռանս Սիոնին մէջ կը բնակիմ . ու
Երուսաղէմ սուրբ պիտի ըլլայ . և

անկէ մէյմըն ալ օտարները պիտի
չանցնին :
18 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը լեռ-
ները քաղցու պիտի կաթեցընեն ,
ու բլուրները կաթ պիտի վազըց-
նեն , և Յուդայի բոլոր ձորերը
ջուրը պիտի քալեցընեն . ու Տէ-
րոջը տունէն աղբիւր պիտի ելլէ ,
և Սատիմի ձորը պիտի ոռոգէ :
19 Յուդայի որդւոցը եղած անիրաւու-
թեանը համար , Եգիպտոս ամա-
յութիւն պիտի ըլլայ , ու Եդոմ
ամայի անապատ պիտի ըլլայ . քան-
զի անոնց երկրին մէջ անմեղ ա-
րիւն թափեցին : Նայց Յուդա 20
մարդաբնակ պիտի ըլլայ յաւի-
տեան , և Երուսաղէմ դարէ 'ի
դար : Ու պիտի մաքրեմ անոնց 21
արիւնը որ մաքրած չէի . և Տէրը
Սիոնի մէջ պիտի բնակի :

ՄԵՐԳՈՒՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ԵՄՈՎՍԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Թեկուէի հովիւներուն մէջէն եղող
Ամովսի խօսքերն են , որ Յու-
դայի Թագաւորին Ոզիայի օրերը
ու Իսրայէլի Թագաւորին Յովասի
որդւոյն Երոբովամին օրերը գետ-
նաշարժէն երկու տարի առաջ տես-
իլքով անոր յայտնուեցաւ Իսրայէ-
2 լի վրայով : Ու ըսաւ , Տէրը
Սիոնէն պիտի գոչէ , ու Երուսաղէ-
մէն իր ձայնը պիտի տայ . և հովիւ-
ներուն արօտները սուգ պիտի բռնա-
նեն , ու Կարմէղոսի գլուխը պիտի
չորնայ :
3 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Դամաս-
կոսի երկք յանցանքին համար , ու
չորսին համար անոր պատիժը նո
պիտի չդարձընեմ . քանզի անոնք
Գաղաադը երկաթէ կաւնասայլե-
4 րով ծեծեցին . Սակայն Ազայէլի
տանը վրայ կրակ պիտի խրկեմ , ու
Ներհադադի պալատները պիտի ու-
5 տէ : Ու Դամասկոսի նիգերը պի-
տի կոտրեմ , ու Աւենի դաշտէն
բնակիչը , ու Եդէմի տունէն դա-
ւազան բռնողը պիտի կտրեմ . և
Ասորւոց ժողովուրդը Կիր դերի
պիտի քշուի , կ'ըսէ Տէրը :
6 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Գազայի
երկք յանցանքին համար , ու չորսին
համար անոր պատիժը նո պիտի
չդարձընեմ . քանզի անոնք գերի-
ները բոլորովին գերի քշեցին , որ
7 Եդոմի ձեռքը մատնեն . Սակայն
Գազայի պարսպին վրայ կրակ պի-
տի խրկեմ , ու անոր պալատները պի-
տի ուտէ : Ու Ազոտոսէն բնակիչ- 8
ը , ու Ասկաղոնէն գաւազան բռնո-
ղը պիտի կտրեմ , և իմ ձեռքս
Եկկարոնի վրայ պիտի դարձընեմ .
ու Փղշտացւոց մնացորդը պիտի
կորսուի , կ'ըսէ Տէր Եհովան :
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Տիւրոսի 9
երկք յանցանքին համար , ու չոր-
սին համար անոր պատիժը նո պիտի
չդարձընեմ . քանզի գերիները բո-
լորովին Եդոմին ձեռքը մատնե-
ցին , ու եղբայրական ուխտը չը-
յիշեցին . Սակայն Տիւրոսի պա- 10
րսպին վրայ կրակ պիտի խրկեմ ,
ու անոր պալատները պիտի ուտէ :
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Եդոմի 11
երկք յանցանքին համար , ու չոր-
սին համար անոր պատիժը նո պիտի
չդարձընեմ . քանզի իր եղբայրը
սրով հալածեց , ու իր ողորմու-
թիւնը կտրեց . և իր բարկութիւ-
նը միշտ պատառեց , ու իր կա-
տաղութիւնը յաւիտեան պահեց .
Սակայն Թեմանի վրայ կրակ պիտի 12
խրկեմ , ու Բոսրայի պալատները
պիտի ուտէ :
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ամմոնի 13
որդւոցը երկք յանցանքին համար ,
ու չորսին համար անոնց պատիժը
նո պիտի չդարձընեմ . քանզի Գա-
ղաադի յղի կիներուն պատռեցին ,
որպէս զի իրենց սահմանները լայ-
նցընեն . Սակայն Ռաբբայի պա- 14

բըսպին վըայ կրակ պիտի բռընկցըներմ , ու անոր պալատները պիտի ուռէ . ասէլոյ պատերազմի օրը աղաղակով ու փոթորիկի օրը
15 խառնութեամբ պիտի ըլայ : Ու անոնց թագաւորը գերութեան պիտի երթայ , ինքը ու իր իշխանները միասին , կ'ըսէ Տէրը :

ԴԱՆ . Ե

1 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Մովաբի եւ Եդոմի յանցանքին համար , ու Ամոնի որդւոցը յանցանքին համար անոր պոռնկութիւնը եւ պիտի ջարդենեմ . քանզի Եդոմի թագաւորին ոսկորները մինչեւ կիր
2 դառնալը այրեց . Սակայն Մովաբի վըայ կրակ պիտի խրկեմ , ու Կարիօթի պալատները պիտի ուտէ . ու Մովաբ խառնութեամբ , աղաղակով ու փողի ձայնով պի-
3 տի մեռնի . Ու անոր միջէն դատաւորը բնաջինջ պիտի ընեմ , ու անոր հետ անոր բոլոր իշխանները պիտի մեռցընեմ , կ'ըսէ Տէրը :
4 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Յուդայի երեք յանցանքին համար , ու չորսին համար անոր պոռնկութիւնը եւ պիտի չդարձընեմ . քանզի Տէրոջը օրէնքը անարգեցին , ու անոր պատուիրանքները չպահեցին . հապա իրենց սուտ խնդիրները պիրինք մոլորցուցին , որոնց հետեւող եղեր էին
5 իրենց հայրերը . Սակայն Յուդայի վըայ կրակ պիտի խրկեմ , ու Երուսաղէմի պալատները պիտի ուտէ :
6 Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Իսրայէլի երեք յանցանքին համար , ու չորսին համար անոր պոռնկութիւնը եւ պիտի չդարձընեմ . քանզի անոնք արդարը սակով , ու տնանկը զոյգ մը
7 կօշիկով ծախեցին . Ինծի աղքատներուն գլխուն վըայ եղող երկրի հողին կը ցանկան , ու չքաւորներուն ճամբան կը ծռեն . և իմ սուրբ անունս պղծելու համար որ-զան ու հայրը՝ ինչ նոյն աղջկան կը
8 մտնեն . Ու ամէն սեղանի քով գրաւ առնուած հանդերձներու վըայ կը պառկին , և իրենց աստուածներուն տանը մէջ գինին կը խմեն : Նայեցաւ ես անոնց առջեւէն Ամօրհացին բնաջինջ ըրի , որուն բարձրութիւնը եղևինեներու բարձրութեանը պէս էր . և անիկայ կաղնիներու պէս ամուր էր . ու վերէն անոր պտուղը , և վարէն անոր արմատները բնաջինջ ըրի : Ու ես ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի , և ձեզ քառասուն տարի անապատին մէջը պտըտցուցի , որ Ամօրհացիին երկիրը ժառանգէք : Ու ձեր տղաքներէն մարգարէներ , և ձեր երիտասարդներէն ուխտաւորներ հանեցի . հիմա ասանկ չէ՞ , ով Իսրայէլի որդիքը՝ կ'ըսէ Տէրը : Նայեցէք՝ ուխտաւորներուն գինի խմցուցիք , ու մարգարէներուն պատուիրեցիք ըսելով , Մարգարէութիւն մի՛ ընէք : Ընդհա ես ձեր տեղը ձեղ պիտի կոխեմ , ինչպէս որ սրաններով լեցուն սայլը կը կոխէ : Ու արագընթացը պիտի չկրնայ փախչիլ , և ուժով մարդը պիտի չկրնայ իր ոյժը գործածել , և զօրաւորը պիտի չկրնայ իր անձը ազատել , Ու աղեղ բռնողը պիտի չկրնայ կանգնիլ , և շուտ վազողը պիտի չկրնայ ինքզինքը ազատել , ու ձի հեծնողը պիտի չկրնայ իր անձը ազատել , Ու զօրաւորներուն մէջ քաջասիրտ եղողը այն օրը մերկ պիտի փախչի՝ կ'ըսէ Տէրը :

ԱՄՈՍ . Գ

1 Լսեցէք այս խօսքը՝ ով Իսրայէլի որդիք , որ Տէրը ձեր վըայ կը խօսի , այն բոլոր ազգատոհմին վըայ՝ որ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի , ըսելով , Երկրիս բոլոր ազգատոհմերէն միայն ձեզ ճանչցայ , այս պատճառով ձեր բոլոր անօրէնութիւններուն համար ձեզ պիտի պատժեմ : Կարելի՞ է որ երկու 3 հոգի միասին քալեն , թէ որ միաբանութիւն չունենան : Առիւծ 4 առիւծը անտառին մէջ կը մռնչէ՞ , թէ որ որս մը չունենայ . առյոգ առիւծը իր մորիէն իր ձայնը կուտայ , թէ որ բան մը առած չըլլայ : Թռչունը երկրի վըայ վարսի 5

Գ Լ. Գ

1 Լսեցէք առ խօսքը, ո՛վ Սամա-
րիայի լեռանը վրայ եղող Նա-
ամանի կովիը, որ ապտառնեցուն
զրկանք կ՚ընէք, ու տնանկներըը
ողբի տակ կ՚առնէք, և ձեր տէրե-
րուն՝ Ձեր որ խմելք կ՚ըսէք։ 2 Տէր
Նովան իր սրբութեամբը երդուաւ
ըրաւ, թէ ահա ձեր վրայ օրեր կու
գան, որ ձեզ կարթերով պիտի
վերցընէ, ու ձեր սերունդը՝ ձուկի
կարթերով։ 3 Ու փլած տեղերէն
պիտի ելլէք ամէն մէկիդնիդ իր
երեսին դարձած կողմէն, ու բերդը
պիտի նետուիք, կ՚ըսէ Տէրը։

4 Ներէ՛լ եկէք ու յանցանք գոր-
ծեցէք. Բաղգաղայի մէջ յանցանք
ընելը շատցուցէք. և ամէն առաու
ձեր զոհերը, — ամէն երեք օրը ձեր
տասանորդներըը բերէք։ 5 Ու շը-
նորհակալութեան զոհը խմորնով
մատուցէք, ու կամաւոր ընծաներ
քարոզեցէք — հրատարակեցէք.
քանզի այսպէս սիրեցիք՝ ո՛վ Իսրա-
յէլի որդիք, կ՚ըսէ Տէր Նովան։
6 Ու ես ալ ձեզի ձեր ամէն քաղաք-
ներուն մէջ՝ ակռայի մաքրութիւն,
ու ձեր ամէն տեղուանքը հացի կա-
րօտութիւն տուի. սակայն ինծի
չդարձաք, կ՚ըսէ Տէրը։ 7 Ու նաև
հունձքէն երեք ամիս առաջ անձրեը
ձեզմէ արգիլեցի. ու մէկ քաղաքին
վրայ անձրեւ իջեցուցի, և միւս քա-
ղաքին վրայ անձրեւ չիջեցուցի. մէկ
վիճակին վրայ անձրեւ եկաւ, ու
միւս վիճակը՝ որուն վրայ անձրեւ չե-
կաւ, չորցաւ։ 8 Ու երկու երեք
քաղաք ջուր խմելու համար մէկ
քաղաքի մէջ ժողվուեցան, բայց
բաւական չգտան. սակայն ինծի
չդարձաք, կ՚ըսէ Տէրը։ 9 Ձեզ
խորշակահարութեամբ ու դալու-
կով զարկի. խաղնիձը կերաւ ձեր
բաղմաթիւ պարտէզներըը ու այ-
գիներըը և թզենիներըը ու ձիթե-
նիներըը. սակայն ինծի չդարձաք,
կ՚ըսէ Տէրը։ 10 Եգիպտոսի ձամբուն
մէջ ձեր վրայ ժանտախտ խրկեցի.
ձեր երիտասարդներըը սրով մեռցու-
ցի, ու ձեր ձիերըը գերի ըրի, և
մէջ կ՚իջնաք, թէ որ անոր համար
տրտգայթ լարուած չըլլայ. — վար-
մը երկրէն կը վերցուի՞, երբոր
6 բան մը բռնած չէ։ Թէ որ քա-
ղաքին մէջ փող ՚ի՞ւ, ժողովուր-
դը չի՞վախնար. միթէ քաղաքին
մէջ չարիք մը կ՚ըլլայ, թէ որ
7 Տէրը զանիկայ ըրած չէ։ Յիրաւի
Տէր Նովան բան մը չըներ, մինչև
որ իր գաղտնիքը իր ծառաներուն
8 մարգարէներուն չյայտնէ։ Առիւծը
մռնչեց, ո՞վ պիտի չվախնայ. Տէր
Նովան խօսեցաւ, ո՞վ պիտի չը-
մարգարէանայ։

9 Ազովտոսի մէջ պալատներու
վրայ, ու Եգիպտոսի երկրին մէջ
պալատներու վրայ կանչեցէք ու
ըսէք, Սամարիայի լեռներուն վրայ
ժողվուեցէք, և անոր մէջը շատ
խռովութիւններ, ու անոր մէջը
10 բռնութիւններ տեսէք։ Վասնզի
ուղղութիւն ընել չեն գիտեր,
կ՚ըսէ Տէրը, իրենց պալատներուն
մէջը զրկանք ու յափշտակութիւն
11 կը դիզեն։ Ասոր համար Տէր
Նովան այսպէս կ՚ըսէ. Թշնամին
երկրին բոլորտիքը պիտի ըլլայ, ու
քեզմէ քու ոյժդ պիտի իջեցընէ.
և քու պալատներդ պիտի կողոպ-
տուին։

12 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ինչպէս
որ հովիւը առիւծին բերնէն երկու
ազդր կամ մէկ ականջի կտոր կ՚ա-
զատէ, այնպէս ալ պիտի ազատին
Իսրայէլի որդիքը, որոնք Սամա-
րիայի մէջ բազմոցի անկիւնը, ու
Դամասկոսի մէջ անկողնի վրայ
կը նստին։

13 Լսեցէք ու Յակոբին տանը
վկայութիւն ըրէք, կ՚ըսէ Տէր Աստ-
14 ուածը Տէր Նովան, Որ ան
օրը որ Իսրայէլին յանցանքներուն
պատիժը անոր վրայ բերեմ, Ու-
թէլի սեղաններն ալ պիտի պատ-
ժեմ. ու սեղանին եղջիւրները պի-
տի կոտրին ու գետինը պիտի
15 իյնան։ Ու ձմեռնային տունը
ու ամառնային տունը պիտի զար-
նեմ, և փղոսկրեայ տուներըը պիտի
կորսուին, ու մեծ տուներըը բնա-
ջինջ պիտի ըլլան, կ՚ըսէ Տէրը։

Ձեր բանականերուն գարշահոտու-
թիւնը մինչև ձեր քիթը հասնելի .
սակայն ինծի չպարծաք , կ'ըսէ Տէ-
11 րը : Ասուածոյ կործանած Սոդո-
մին ու Գոմորին պէս ձեզ ալ կոր-
ծանելի . ու կրակէ հանուած խան-
ձողի պէս եղաք , սակայն ինծի չը-
12 դարձաք , կ'ըսէ Տէրը : Ասոր հա-
մար քեզի այսպէս պիտի ընեմ , ով
Իսրայէլ . Ե որովհետև քեզի ասը
բանը պիտի ընեմ , քու Ասուածդ
դիմաւորելու պատրաստուէ , ով
13 Իսրայէլ : Վանդի ահա ան որ
լեռները հաստատեց ու հովը ըս-
տեղծեց , և կը յայտնէ մարդուն՝
թէ ի՛նչ է անոր խորհուրդը , ար-
շալոյսը խաւար կ'ընէ , ու երկրին
բարձր տեղերուն վրայ կը քալէ ,
անոր անունը Եհովայ՝ զօրաց Ա-
ստուած է :

ԳԼ . Ե

1 Լսեցէք ասս խօսքը՝ ձեր վրայ ըրած
ողբս , ով Իսրայէլի տունը :
2 Իսրայէլի կոյսը ինկած է . մէյմըն
ալ պիտի չելլէ . իր երկրին վրայ
ձգուած է , զանիկայ վերցընող
3 չկայ : Վանդի Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ . Ան քաղաքին մէջէ՝
ուսկից որ հազար կ'ելլէր , հարիւր
պիտի մնայ , և ուսկից որ հարիւր
կ'ելլէր , տասը պիտի մնայ Իսրայէ-
4 լի տանը : Վանդի Տէրը Իսրայէլի
տանը այսպէս կ'ըսէ . Ինծի փնտրե-
5 ցէք , որ ապրիք . Բայց Բեթէլը
մի փնտռէք , ու Գաղգաղա մի
մտնէք , ու Բերսաբէէ մի անցնիք .
քանզի Գաղգաղա անշուշտ գերու-
թեան պիտի քշուի ու Բեթէլ
6 պիտի ոչնչանայ : Տէրը փնտռե-
ցէք , որ ապրիք . չըլլայ որ Յով-
սեփին տանը մէջ կրակի պէս ելլայ ,
և զանիկայ ուտէ , ու Բեթէլի մէջ
7 մարող չըլլայ : Ով որ իրաւուն-
քը օշինդրի կը դարձընէք , ու ար-
դարութիւնը գետինը կը ձգէք ,
8 Ովքո՞ւեղ է զանիկայ , որ Բազմաս-
տեղը ու Ձայկը չինոյ , ու մա-
հուան սոսկալը առաւօտեան լոյսի
կը դարձընէ , և ցորեկը գիշերուան
պէս կը մթընցընէ , ու ծովուն ջու-
րերը կը կանչէ , ու զանոնք երկրի
երեսին վրայ կը թափէ . անոր ա-
նունը Եհովայ է . Որ զօրաւորին 9
վրայ յանկարծ կորուստ կը բերէ ,
ու կորուստը մինչև ամրոցը կը
հասնի :

Դրանը մէջ յանդիմանողը կ'ա- 10
տեն , ու շիտակ խօսողէն կը զը-
զուին : Ասոր՝ որովհետև աղքա- 11
տին վրայ կը կոխէք , ու անկէ
ցորենի պարգևներ կ'առնէք , ընդ-
տաշած քարէ տուներ չինէք ,
բայց անոնց մէջը պիտի չբնակիք .
ու ընդ ցանկալի այգիներ տնկէք ,
բայց անոնց գինին պիտի չխմէք :
Վանդի ձեր շատ յանցանքները 12
ու ձեր ծանր մեղքերը գիտեմ .
արդարը կը նեղէք , կաշառք կ'առ-
նէք ու դրանը մէջ անանկներուն
դատը կը ծռէք : Ասոր համար 13
խելացի եղողը ան առենը պիտի
լռէ , քանզի ժամանակը չար է :
Բարութիւն փնտռեցէք ու չՔ 14
թէ չարութիւն , որպէս զի ապ-
րիք . և այսպէս զօրաց Տէր Ա-
ստուածը ձեզի հետ պիտի ըլլայ ,
ինչպէս որ ըսիք : Չարութիւնը 15
ատեցէք , ու բարութիւնը սիրե-
ցէք , և դրանը մէջ իրաւունքը
հաստատեցէք . գուցէ զօրաց Տէր
Ասուածը Յովսեփին մնացորդին
ողորմութիւն ընէ :

Ասոր համար զօրաց Ասուածը՝ 16
Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Ամէն
հրապարակներու մէջ ողբ պիտի
ըլլայ , ու ամէն փողոցներու մէջ
Ա՛յ , վա՛յ պիտի ըսեն , ու երկրա-
գործը սուգի , ու ողբ գիտցողները
ողբալու պիտի կանչեն : Ու ամէն 17
այգիներու մէջ ողբ պիտի ըլլայ .
քանզի քու մէջէդ պիտի անցնիմ՝
կ'ըսէ Տէրը :

Ա՛յ անոնց՝ որ Տէրոջը օրուան 18
կը ցանկան . ձեզի ի՞նչ պիտի ը-
լլայ Տէրոջը օրը . անիկայ խաւար
է , և չէ թէ լոյս . Ինչպէս երբոր 19
մարդ մը առիւծին երեսէն փախչի ,
ու արջ մը անոր հանդիպի , և
կամ տունը մտնէ ու ձեռքը պա-
տին վրայ կռթընցընէ , և զանիկայ
օձը խածնէ : Ո՛չ Տէրոջը օրը 20

խաւար է, և չէ թէ լոյս, ու անոր
մէջը մառախուղ կայ, և չէ թէ
պայծառութիւն։
21 Ձեր ոտնիկը կ'առնեմ — կը
մերժեմ, և ձեր հանդիսաւոր ժո-
ղովներուն մէջ հոտ պիտի չա-
22 ռնեմ։ Թէ որ ինծի ողջակէզներ
ու ձեր հացի ընծաները մատու-
ցանէք ալ, պիտի չընդունիմ, և
ձեր գէր անասուններուն խաղա-
ղութեան պահերուն պիտի չնա-
23 յիմ։ Ու երգերուդ աղաղակը
ինծմէ հեռացուր. քանզի քու տա-
ւիղներուդ եղանակը պիտի չլսեմ։
24 Նայց իրաւունքը ջուրի պէս թող
վազէ, ու արդարութիւնը զօրա-
25 ւոր գետի պէս։ Մթեռ անապա-
տին մէջ քառասուն տարի ինծի պահեր
ու ընծաները մատուցիք, ո՛վ Իս-
26 րայէլի տուն. Հապա դուք ձեր
Մողոքի խորանները ու ձեր Քի-
ուան կուռքերը և ձեզի համար
շինած աստուածներնուդ աստղը կը-
27 րնկիք։ Ուստի ձեզ Դամասկոսէն
անդին գերի պիտի քշեմ, կ'ըսէ
Տէրը, որուն անունը Զօրաց Ա-
տուած է։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Վա՜յ Սիոնի մէջ հանգիստ բնա-
կողներուն, ու Սամարիայի լե-
ռանը վրայ ապահովութեամբ նըս-
տողներուն, ազգաց գլուխին երևե-
լիներուն՝ որ Իսրայէլի տունը անոնց
2 կը դիմէ։ Հասանէ անցէք ու
տեսէք, ու անկէ մեծ Համաթը
գացէք, ու Փղշտացւոց Գէթը ի-
ջէք. միթէ անոնք աս թագաւո-
րութիւններէն աղէկ են, կամ
անոնց սահմանը ձեր սահմանէն մե՞ծ
3 է։ Վա՜յ անոնց՝ որ չար օրը կը
հեռացընեն, ու բռնութեան աթո-
4 ռը կը մօտեցընեն, Փղոսկրեայ
մահիճներու մէջ կը պառկին, ու
իրենց անկողիններուն վրայ կ'ել-
կընան, և հօտերէն դառնուկ-
ները, ու դոմերու մէջէն պարարտ
5 որթերը կ'ուտեն, Տաւիղի ձայնով
խաղ կը կանչեն, ու Դաւիթին
պէս իրենց երաժշտական գործիք-
6 ներ կը շինեն, Գաւաթներով

գինի կը խմեն, ու ծանրագին ևղե-
րով կ'օծուին, և Յովսեփին բնա-
կութեանը վրայ չեն ցաւիր։ Ինոր հա- 7
մար հիմա առջի գերիներուն հետ
գերի պիտի քշուին, ու ածխոտ-
նէրու վրայ երկրպագութիւն ուրա-
խութեան ձայները պիտի վերնայ։
Տէր Եհովան իր անձին վրայ եր- 8
դում ըրաւ, կ'ըսէ զօրաց Տէր Ա-
ստուածը, Ես Յակոբին պարծան-
քին կը զզուիմ, ու անոր պալատ-
ները կ'ատեմ, և քաղաքը ու բո-
լոր անոր մէջը եղողը ընծայի պիտի
մատնեմ. Ու թէ որ մէկ տան մէջ 9
տասը մարդ մնայ մնալու բլլայ, անոնք
ալ պիտի մեռնին։ Ու մէկուն 10
հօրեղբայրը, կամ դի-ը այրող
մարդը զանիկայ պիտի վերցընէ, ոս-
կորները տունէն դուրս հանելու հա-
մար, ու տանը մէջ եղողին պիտի
ըսէ, Դեռ մէկը կայ քովդ.
և անիկայ պիտի ըսէ, Ո՛չ. ու
դ—ը պիտի ըսէ, Լռէ՛ւր կեցիր.
քանզի Տէրոջը անունը յիշելու-
թիւն չէ։ Ալա՛ն թէ ահա Տէրը կը 11
հրամայէ. ու մեծ տունը կոր-
նումով, ու պզտիկ տունը պատա-
ռումով պիտի զարնէ։
Միթէ ձիերը ապառաժի վրայ 12
կը վազի՞ն. կամ անիկայ եղնիկով
կը հերկուի՞. քանզի դուք իրա-
ւունքը դառնութեան, և արդա-
րութեան պտուղը օշինդրի դար-
ձուցիք, Ո՛վ ոչինչ բանով ուրա- 13
խացողները, որ ըսիք թէ Ձե՞ռ որ
մեր ուժովը մեզի եղջիւրներ առինք։
Վասն զի ահա ես՝ ո՛վ Իսրա- 14
յէլի տունը՝ ձեր վրայ մէկ ազգ մը
ուղղ պիտի հանեմ, կ'ըսէ զօրաց
Տէր Աստուածը, ու ձեզ Համաթի
մուտքէն մինչև անապատի ձորը պի-
տի նեղեն։

ԳԼՈՒԽ Է

Տէր Եհովան ինծի այսպէս ցու- 1
ցուց, որ ահա վերջէն խոտին
բուսանելուն ակիզբը մարախներ ե-
ղեծնց. և ահա վերջէն խոտը
թագաւորին հունձքէն ետքն էր։
Ու եղաւ որ անոնք երկրին խոտը 2
լրլորովին ուտելէն ետքը, ես ըսի,

Ո՛վ Տէր Աստուած՝ կ՚աղաչեմ, ան-
զի՛ս . Յակոբ ինչպէս պիտի կանգ-
3 նի, քանզի փիլոր է։ Տէրը ասոր
համար ղջաց, Սխիկայ չըլլայ, ը-
սաւ Տէրը։
4 Տէր Աստուած ինծի այսպէս յու-
յուց, որ ահա Տէր Աստուած կրակը
կը կանչէր որ անոր դատաստան
ընէ. և անիկայ մեծ անդունդը կի-
5 րաւ, ու արտերը ոտառէց։ Ու-
ես ըսի, Ո՛վ Տէր Աստուած՝ կ՚աղա-
չեմ, դադարէ. Յակոբ ինչպէս
պիտի կանգնի, քանզի փիլոր
6 է։ Տէրը ասոր համար ղջաց,
Սխիկայ ալ չըլլայ, ըսաւ Տէր Աս-
տուած։
7 Ինծի այսպէս յույուց, որ ահա
Տէրը գնառակի լարով քնոտած պա-
րսպի մը վրայ կայներ էր, ու ձեռ-
8 քը գնառակ մը կար։ Ու Տէրը
ինծի ըսաւ, Ի՞նչ կը տեսնես՝ ով
Ամոս. ու ես ըսի, Գնառակ մը.
և Տէրը ըսաւ, Ահա ես իմ ժո-
ղովուրդիս Իսրայէլին մէջը գնառակ
մը կը դնեմ. ալ անոնց անօրէ-
նու-թիւնը անառես պիտի չընեմ։
9 Ու Իսահակին բարձր տեղերը աւե-
րակ պիտի ըլլան, ու Իսրայէլին
սրբարանները պիտի աւերին, ու
Յերոբոամին տանը վրայ սրով
պիտի ելլեմ։
10 Ու Ներեթելին քուրմը Ամասիա
Իսրայէլի Յերոբոամ թագաւորին
ը-ղ խրկից՝ ըսելով, Իսրայէլ
տանը մէջ Ամոս քեզի դէմ դա-
ւաճանութիւն կ՚ընէ. երկիրը չը-
կրնար անոր բոլոր խօսքերը տա-
11 նիլ. Վասնզի Ամոս այսպէս կ՚ըսէ.
Յերոբոամ սրով պիտի մեռնի,
ու Իսրայէլ իր երկրին վրայէն ան-
շուշտ գերութեան պիտի երթայ։
12 Ու Ամասիա ըսաւ Ամոսին,
Ո՛վ տեսանող՝ գնա՛ Յուդայի եր-
կիրը փախիր, ու հո՛ն հաց կիլը, և
13 հո՛ն մարգարէութիւն ըրէ, Ու մի-
մըն ալ Ներեթելի մէջ մարգարէու-
թիւն մի՛ ըներ, քանզի անիկայ
թագաւորին սրբարան է, ու թա-
գաւորութեանը տունն է։
14 Ու Ամոս պատասխան տուաւ
ու Ամասիային ըսաւ, Ես ո՛չ մար-
գարէ էի, ո՛չ ալ մարգարէի որ-
դի. հապա ես արջառներու հովիւ,
ու մոլաթուզ քաղող էի. Ու Տէրը 15
զիս հօտին ետևէն առաւ, և Տէրը
ինծի ըսաւ, Գնա՛, իմ ժողովուր-
դիս Իսրայէլին մարգարէութիւն ը-
ըէ։ Ու հիմա Տէրոջը խօսքը մինչ 16
ըրէ. դուն կ՚ըսես որ Իսրայէլի
համար մարգարէութիւն մի՛ ըներ,
ու Իսահակի տանը վրայով խօսք
մի՛ խօսիր։ Վասն որոյ Տէրը 17
այսպէս կ՚ըսէ. Կնոջ քաղա-
քին մէջը պոռնկութիւն պիտի ընէ,
և քու տղաքներդ ու աղջիկներդ
սրով պիտի իյնան, ու քու երկիրդ
լարով պիտի բաժնուի, և դուն
պիղծ երկրի վրայ պիտի մեռնիս.
ու Իսրայէլ իր երկրին վրայէն ան-
շուշտ գերութեան պիտի երթայ։

ԳԼ. Ը

Տէր Աստուած ինծի այսպէս յու- 1
յուց. և ահա մէկ կողով մը
ամառնային պտուղ։ Ու ըսաւ, 2
Ի՞նչ կը տեսնես՝ ով Ամոս. ու
ես ըսի, Կողով մը ամառնային
պտուղ. և Տէրը ինծի ըսաւ,
Իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ
վախճան հասած է. ալ անոնց
անօրէնու-թիւնը անառես պիտի չը-
նեմ։ Ու ան օրը տաճարին եր- 3
գերը հառաչանքներ պիտի ըլլան,
կ՚ըսէ Տէր Աստուած. շատ մեռելներ
պիտի ըլլան, ու ըմանոր ամէն տեղ
լռութեամբ պիտի նետուին։

Լսեցէք մո՛ւկ ըրէք, դուք որ 4
տնանկը կլլելու, ու երկրին աղ-
քատները կոտորընդելու կը ջան-
կաք, Ու կ՚ըսէք, Ամսապտուխը 5
ե՞րբ պիտի անցնի, որ ընդհէնն
ծախենք, և շաբաթը՝ որ ցորենը
ծախու հանենք, ու արդուն պըզ-
տիկցընենք ու սիկղը մեծցընենք,
և նենգութեամբ խարդախ կշեռքներ
գործածենք. Ու աղքատները ար- 6
ծաթով, ու տնանկներըը զոյգ մը
կօշիկով ծախու առնենք, ու ցո-
րենին խոտանը ծախենք։ Տէրը 7
Յակոբին մեծվայելչութեանը վրայ
երդում ըրաւ, ըսելով, Նոյնպէս ը-
ղոր գործքերը յաւիտեան պիտի չը-

8 մոռնամ : Ձէ՞ որ աս բանիս հա-
մար երկիրը պիտի դողայ , ու ամէն
անոր մէջ բնակողը սուգ պիտի
բռնէ , և բոլոր էրկիրը գետի պէս
վեր պիտի ելլէ , ու պիտի քշուի
ու պիտի ընկղմի որպէս թէ Եգիպ-
9 տոսի գետով : Եւ պիտի ըլլայ
որ ան օրը՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ,
արեւը կէս օրուան ատենը մարը
պիտի մտցընեմ , ու յորինկուան
լոյսին ատենը երկիրը պիտի խա-
10 ւարկցընեմ : Եւ ձեր տօնները սու-
գի , ու ձեր բոլոր երգերը ողբի
պիտի դարձընեմ . ու ամէն մէջ-
քերու վրայ քուրձ և ամէն գլխու
վրայ կնասութիւն պիտի բերեմ .
ու էրկրին վրայ սոփ պիտի բե-
րեմ մէկ հատիկ զաւակի հա-
մար եղած սուգին պէս , և անոր
վախճանը՝ դառնութեան օրուան
պէս :

11 Ահա օրեր կու գան , կ'ըսէ Տէր
Եհովան , որ երկրին վրայ սով մը
պիտի խրկեմ . չէ թէ հացի սով ,
և չ' թէ ջուրի ծարաւ . հապա
12 Տէրոջը խօսքերը լսելուն սովը : Ու
մէկ ծովէն միւս ծովը , և հիւսի-
սէն մինչև արեւելք պիտի թափա-
ռին . Տէրոջը խօսքը փնտռելու
համար հոս հոն պիտի պտըտին ,
13 բայց պիտի չգտնեն : Ան օրը գե-
ղեցիկ կոյսերը ու երիտասարդնե-
14 րը ծարաւով պիտի մարին , Որոնք
Սամարիայի յանցանքովը երդում
կ'ընեն ու կ'ըսեն , Կենդանի է
քու աստուածդ , ով Դան , ու
Կենդանի է Ներսաբէէին ճամբան .
անոնք պիտի իյնան ու մէյմըն ալ
պիտի չելլեն :

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Տէրը տեսայ որ սեղանին վրայ կայ-
ներ էր ու ըսաւ , Խոյակին
գլուխ որ սեմերը դողան , և զա-
նոնք կոտոր կտոր ըրէ անոնց ամե-
նուն գլխուն վրայ . ու անոնց վեր-
ջորդը սրով պիտի մեռցընեմ . ա-
նոնց փախստականը պիտի չկարենայ
փախչիլ , ու անոնց ազատուածը
2 պիտի չկարենայ ազատիլ : Թէև
անոնք մինչև դժոխքը փորեն , իմ
ձեռքս անկէ պիտի առնէ զանոնք .
ու թէև երկինքը ելլեն , զանոնք
անկէ պիտի իջեցընեմ . Ու թէև 3
Կարմէղոսի գլուխը պահուըտին ,
զանոնք պիտի փնտռեմ , անկէ պի-
տի առնեմ . ու թէև իմ աչքե-
րուս առջևէն ծովուն խորութեանը
մէջ ծածկուին , հոն օձին պիտի
հրամայեմ , ու զանոնք պիտի խայ-
4 թէ . Ու թէև անոնք իրենց թշնա-
միներուն առջևէն գերութեան եր-
թան , հոն սուրին պիտի հրամա-
յեմ , ու զանոնք պիտի մեռցընէ .
և իմ աչքս անոնց վրայ պիտի դնեմ
չարիքի համար , և ոչ թէ բարիքի
համար :

5 Վանդի զօրաց Տէր Եհովան ինքն
է որ երկրին կը դպչի , ու անիկայ
կը հալի , ու անոր բոլոր բնակիչ-
ները սուգ կը բռնեն , և բոլոր էր-
կիրը գետի պէս վեր կ'ելլէ , ու
կ'ընկղմի որպէս թէ Եգիպտոսի
գետով : 6 Ինքն է որ երկինքի մէջ
իր վերնատուներըը կը շինէ , ու
անոր կամարը երկրին վրայ կը հիմ-
նէ , ծովուն ջուրերը կը կանչէ , ու
զանոնք երկրի երեսին վրայ կը թա-
փէ . անոր անունը Եհովայ է :

7 Միթէ դուք ինծի Եթովպացւոց
որդիներուն պէս չէ՞ք , ով Իսրա-
յէլի որդիք կ'ըսէ Տէրը . չէ՞ որ
Իսրայէլը Եգիպտոսի երկրէն , ու
Փղշտացիները Կափթորէն , և Ա-
սորիները Կիրէն հանեցի : 8 Ահա
Տէր Եհովային աչքերը սա մեղաւոր
թագաւորութեանը վրայեն , ու զա-
նոնք երկրին երեսէն վրայէն պիտի
կորընչցընեմ . սակայն Յակոբին
տունը բոլորովին պիտի չկորընչց-
նեմ , կ'ըսէ Տէրը : 9 Վանդի
ահա ես կը հրամայեմ , ու Իսրա-
յէլի տունը բոլոր ազգաց մէջ պիտի
խարխլեմ , ինչպէս որ ցորենը մա-
ղով կը խարխլեն . բայց մէկ հատ
մը գետինը պիտի չիյնայ : 10 Իմ
ժողովուրդիս բոլոր մեղաւորները
սրով պիտի մեռնին , որոնք կ'ըսեն
թէ Ձարիքը ետ չպիտի չըր-
հասնի , ու մեր առջևը պիտի չաս-
նէ :

11 Ան օրը Դաւիթին ինկած խորա-

նը պիտի կանգնեմ , և անոր վրաժ-
նները պիտի նորոգեմ , ու աւրած-
նները պիտի կանգնեմ , և զանիկայ
հին օրերուն պէս պիտի շինեմ .
12 Որպէս թէ անոնք Եդովմին մնացոր-
դը ու բոլոր ազգերը ժառանգեն ,
որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է ,
կ'ըսէ Տէրը՝ որ ասա բանը կ'ընէ :
13 Ընդա օրերը կու գան , կ'ըսէ Տէրը ,
որ հերկողը ջնջողին , և խաղող կո-
խողը սերմնացանին պիտի հասնի .
ու լեռները քաղցու պիտի կաթե-
ցընեն , և ամէն բլուրները պիտի
հալին : 14 Ու իմ ժողովուրդիս Իս-
րայէլին դերութիւնը պիտի դարձը-
նեմ . ու աւրած քաղաքները պիտի
շինեն , ու անոնց մէջը բնակին . և
այգիներ պիտի տնկեն ու անոնց
գինին խմեն , և պարտէզներ պիտի
շինեն ու անոնց պտուղները ուտեն :
15 Ու զանոնք իրենց երկրին վրայ պի-
տի տնկեմ . ու ալ պիտի
չկործանին իրենց երկրէն որ իրենց
տուի , կ'ըսէ քու Տէր Աստուածդ :

ՄԵՐԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԳԻՒՈՒ

1 Եդիտու տեսիլքը :
Տէր Եհովան Եդովմի վրայով
այսպէս կ'ըսէ . Տէրոջմէ լուր լսե-
ցինք . ու ազգերուն դեսպան խըր-
կուեցաւ , ըսելով , Ելէք , ու ա-
նոր վրայ պատերազմի ելլենք :
2 Ընդա քեզ ազգերու մէջ պզտիկ
ըրի . դուն խիստ անարգուած ես :
3 Քու սրտիդ հպարտութիւնը քեզ
խաբեց , ով վէմին խոռոչներուն
մէջը բնակող , ո՛ բարձր բնակա-
րան ունեցող , որ սրտիդ մէջ կ'ը-
սես , Ո՞վ զիս գետինը պիտի ի-
4 ջեցընէ : Թէև արծիւի պէս բարձ-
րանաս , և քու բոյնդ աստղերուն
մէջը դնես , քեզ անկէ պիտի իջե-
5 ցընեմ , կ'ըսէ Տէրը : Թէ որ
քեզի դողեր կամ գիշերային աւա-
զակներ գային , (ի՛նչպէս կործա-
նեցար .) անոնք իրենց բաւականն
եղածին չափ պիտի չգողնայի՞ն . թէ
որ քեզի կթողներ գային , միթէ
6 չխնձոր պիտի չթողուի՞ն : Ինչա-
փ՛նչպէս քննուեցաւ . անոր ծա-
7 ծուկ տեղերը փնտռուեցան : Քու
բոլոր դաշնակիցներդ քեզ մինչև
սահմանը խրկեցին . քեզի հետ
խաղաղութիւն ունեցող մարդիկնե-
րը քեզ խաբեցին ու քեզ յաղ-
թեցին . քու հացդ ո՛ւտողները քու
տակդ որոգայթ դրին . անոր քովը
հանճար չկայ :
8 Ընդա ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , Ե-

դովմէն իմաստունները , ու Եսաւի
լեռնէն հանճարը բնաջինջ պիտի
ընեմ : 9 Ու քու զօրաւորներդ՝
ով Թեմանի՝ պիտի զարհուրին .
որպէս զի Եսաւի լեռնէն ամէն մարդ
սպանդեւելով կոտրուի : 10
Քու եղբօրդ Յակոբին եղած անիրաւու-
թեանը համար ամօթը քեզ պիտի
ծածկէ , ու յաւիտեան բնաջինջ
պիտի ըլլաս : 11 Ընդ որ դիմացը կայ-
նած օրդ՝ երբոր օտարազգիները
անոր զօրքը գերի առին , ու օտար-
ները անոր դռները մտան , ու Ե-
րուսաղէմի վրայ վիճակ ձգեցին ,
դուն ալ անոնց մէկուն պէս էիր :
12 Ու պէտք չէր որ քու եղբօրդ օրը ,
անոր օտարութեան օրը դիմացէն
նայէիր , և Յուդայի որդւոցը վրայ
անոնց կորստեան օրը խնդայիր , ու
անոնց նեղութեան օրը՝ քու բերանդ
մեծցընէիր , 13 Ո՛չ ալ իմ ժողո-
վուրդիս դուռը անոնց թշուառու-
թեան օրը մտնէիր , անոնց կոր-
ծանման օրը դուն ալ անոնց չա-
րիքին վրայ նայէիր , և անոնց կոր-
ծանման օրը անոնց ստացուածքին
վրայ չէ՛ձգէիր . 14 Ու ո՛չ անոր
ազատուածները կոտրելու համար
ճամբուն բերանը կայնէիր , ու անոր
նեղութեան օրը անոր մնացորդները
մատնէիր : 15 Վասնզի բոլոր ազգե-
րուն վրայ Տէրոջը օրը մօտ է . ք-
զի քու ըրածիդ պէս պիտի ընեն .

քու հաւատովդ դուխդ պիտի
16 դառնայ : Վասնզի ինչպէս որ
դուք իմ սուրբ լեռանս վրայ խմե-
ցիք , բոլոր ազգերն ալ շարունակ
պիտի խմեն . պիտի խմեն ու պի-
տի կլլեն , ու չեղածի պէս պիտի
ըլլան :
17 Բայց Սիօն լեռանը վրայ փրկու-
թիւն պիտի ըլլայ , և սրբութիւն
պիտի ըլլայ . ու Յակոբին տունը
իրենց կալուածքներուն պիտի տի-
18 րեն : Ու Յակոբին տունը կրակ ,
ու Յովսեփին տունը բոց , ու Ե-
սաւին տունը խոպ պիտի ըլլայ .
և անոնց մէջը պիտի բռնկին , ու
զանոնք պիտի ուտեն . ու Եսաւի
տանը վերապրած մը պիտի չըլլայ .
քանզի Տէրը խօսեցաւ : Ու հա- 19
րաւայիները Եսաւի լեռը պիտի
ժառանգեն , ու դաշտայիները՝
Փղշտացւոց երկիրը . նաև Եփրեմի
դաշտը ու Սամարիայի դաշտը
պիտի ժառանգեն . ու Բենիամին՝
Գաղաադը պիտի ժառանգէ : Ու 20
Երուսաղէմի գերիները որ
Սեփարադի մէջ են , հարաւային քա-
ղաքները պիտի ժառանգեն : Ու 21
ազատողներ պիտի ելլեն Սիօն լեռը ,
Եսաւի լեռը դատելու համար . ու
թագաւորութիւնը Տէրոջը պիտի
ըլլայ :

ՄԵՐԳԱՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՆԱՆԱՒ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ու Տէրոջը խօսքը Յմաեթիի որ-
դւոյն Յովնանին եղաւ , ըսե-
2 լով , Ելիր , Նինուէ մեծ քաղաքը
գնա , ու անոր դէմ քարոզութիւն
ըրէ . քանզի անոնց չարութիւնը
3 իմ առջեւս եկաւ : Բայց Յովնան
եղաւ որ Տէրոջը երեսէն Թարսիս
փախչի . և Յոպպէ իջաւ , ու մէկ
նաւ մը գտաւ որ Թարսիս կ'եր-
թար , և անոր վարձքը տուաւ ու
անոր մէջը մտաւ , որ անոնց հետ
Թարսիս երթայ Տէրոջը երեսէն :
4 Ու Տէրը ծովուն մէջ մեծ հով մը
գրգռեց , ու ծովուն մէջ մեծ փոթո-
րիկ մը եղաւ , այնպէս որ նաւը
խորտակուելու վտանգի մէջ էր :
5 Ու նաւավարները վախցան , և ա-
մէն մէկը իր աստուծոյն կ'աղաղա-
կէր . ու նաւուն մէջի կարասիները
ծովը նետեցին , որ պանդխտ իրենցմէ
թեթեւցնեն . բայց Յովնան նա-
ւուն խորշը իջնելով պառկեր էր
6 ու խորունկ կը քնանար : Ու
նաւապետը անոր մօտեցաւ ու ա-
նոր ըսաւ , Ինչի՞ համար եղաւ ձեզ
խորունկ քնացող . ելիր քու Ա-
ստուծոդ աղաղակէ , գուցէ Ա-
ստուած մեզ յիշէ , որ չկորսուինք :
7 Ու իրարու ըսին , Եկէք վիճակ
ձգենք , ու գիտնանք թէ ա՞ս չարիքը
որմէն պատճառով մեր վրայ եկաւ :
Ու վիճակ ձգեցին , ու վիճակը
Յովնանին եղաւ : Ու անոր ըսին 8
անոր , Հիմա պատմէ մեզի թէ
ա՞ս չարիքը որմէն պատճառով մեր
վրայ եկաւ . քու գործդ ի՞նչ է ,
և ո՞ւսկից կու գաս , քու երկիրդ որն
է , ու դուն ո՞ր ժողովուրդէն ես :
Ու անոր ըսաւ , Ես Եբրայեցի եմ , և Տէրը 9
երկնից Աստուածը կը պաշտեմ , և ծովը ու ցամաքը
ստեղծող երկնից Աստուածն է հո-
վերն ալ կը վախնայ : Ու ա՛ն մար- 10
դիկը խիստ մեծ վախցան , ու անոր
ըսին , Ա՛ս բանը ինչո՞ւ ըրիր .
քանզի ա՛ն մարդիկը գիտցան որ
անիկա Տէրոջը երեսէն կը փախչէր ,
ինչու որ անոնց պատմեր էր : Ու 11
անոր ըսին , Քեզի ի՞նչ ընենք ,
որ ծովը մեզմէ դադարի . քանզի
ծովը երթալով աւելի կը սաստկա-
նար : Ան անիկա ըսաւ անոնց , 12
Վերցուցէք ու գէս ծովը նե-
տեցէք , ու ծովը ձեզմէ պիտի դա-
դարի . քանզի գիտեմ որ ա՛ս

մեծ փոխորիկը իմ պատճառելն ձեր վրայ եղաւ ։
13 Եւ ան մարդիկը թի քաշելով կը ջանային դա՚ը ցամաքը դարձնել , բայց չկրցան . քանզի ծովը երթալով կը սաստկանար անոնց 14 վրայ ։ Ու Տէրոջմէն աղաղակեցին ու ըսին , Ա՚հ , Տէրոջ՝ կ՚աղաչենք , աս մարդուս հոգիին համար չկորսուինք , ու մեր վրայ անմեղ արիւն մի՛ դներ . քանզի դուն՝ ով Տէրոջ , ուզածիդ պէս ըրիր ։
15 Եւ Յովնանը վերցուցին ու ծովը նետեցին . և ծովը իր սաստկութեն- 16 նէն դադրեցաւ ։ Ու ան մարդիկը Տէրոջմէն մեծ վախով վախցան , ու Տէրոջմէն զոհ մատուցին և ուխտեր ըրին ։
17 Եւ Տէրը մէկ մեծ ձուկի մը հրամայեց որ Յովնանը կլլէ . ու Յովնան երեք օր ու երեք գիշեր ձուկին փորը մնաց ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ Յովնան ձուկին փորէն իր Տէր
2 Աստուծոյն աղօթք ըրաւ , Ու ըսաւ , Իմ նեղութեանէս Տէրոջը աղաղակեցի . և անիկայ ինծի պատասխան տուաւ . գերեզմանին փորէն կանչեցի , ու իմ ձայնս լսեցիր ։
3 Վասն զի դուն զիս խորութեան մէջը՝ անդունդը նետեցիր . ու հեղեղները զիս պաշարեցին . քու ամէն կոհակներդ ու ալիքներդ իմ վրայէս 4 անցան ։ Ու ես ըսի , Քու աչքերուդ առջևէն վռնտուեցայ , բայց տակաւին քու սուրբ տաճարիդ պի- 5 տի նայիմ ։ Ջուրը մինչև հոգիս զուարները պաշարեցին . անդունդը ամէն կողմէն զիս շրջապատեց . կըզնիքները գլուխս փաթթուեցան ։
6 Լեռներուն ստկերը իջայ . երկիրը իր նիգերովը յաւիտեան իմ բոլորտիքս էր . բայց դուն իմ կեանքս գերեզմանէն հանեցիր , ով Տէր 7 Աստուածս ։ Երբոր հոգիս իմ վրաս մարեցաւ , Տէրը յիշեցի . ու իմ աղօթքս քեզի քու սուրբ տաճարդ 8 հասաւ ։ Սուտ ունայնութիւններու նայողները իրենց ողորմ- 9 ութիւնը կը թողուն ։ Բայց ես շնորհակալութեան ձայնով քեզի զոհ պիտի մատուցանեմ , ու ըրած ուխտս պիտի կատարեմ . փրկութիւնը Տէրոջն է ։
10 Եւ Տէրը ձուկին հրամայեց ու ան ալ Յովնանը ցամաքը փսխեց ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ
2 Յովնանին եղաւ՝ ըսելով , Ե- 3 լիր , Նինուէ մեծ քաղաքը գնա , ու քարոզ անոր այն քարոզութիւնը որ ես քեզի կը խօսիմ ։ Եւ Յովնան Տէրոջը խօսքին համեմատ ելաւ Նինուէ գնաց ։ Նինուէ խիստ մեծ քաղաք մըն էր , երեք օրուան ճամբու պտպտելիք ։
4 Եւ Յովնան սկսաւ քաղաքը մըտնել , ու մէկ օրուան ճամբայ պտըտելէ՝ կը քարոզէր ու կ՚ըսէր , Դէռ քառասուն օր կայ , ու Նինուէն պիտի կործանի ։
5 Եւ Նինուէի մարդիկը Աստուծոյ հաւատալով՝ ծոմապահութիւն քա- 6 րոզեցին , ու անոնց մեծէն մինչև պզտիկը քուրձ հագան ։ Եւ այս խօսքը Նինուէի թագաւորին հասաւ , ու անիկայ իր աթոռէն ելաւ ու վրայէն պատմուճանը հանեց , և քուրձ հագաւ ու մոխրի վրայ նստաւ . Եւ Նինուէի մէջ 7 մունետիկ կանչել տուաւ , ու թագաւորին ու իր մեծամեծներուն հրամանովը պատուիրեց ըսելով , Արդ ու անասուն , արջառ ու ոչխար բան մը չուտեն , չարածին ու ջուր չխմեն . Եւ մարդիկները 8 ու անասուններըը քուրձ հագնին , ու խորը ուժով Աստուծոյ աղաղակեն . և ամէն մարդ իր չար ճամբայէն ու իր ձեռքերուն մէջ եղած անիրաւութենէն դառնայ . Ո՞վ 9 գիտէ . գո՞յէ Աստուած դառնայ ու զղջայ , և իր սաստիկ բարկութենէն դառնայ , ու չկորսուինք ։ Եւ Աստուած անոնց գործքերը տե- 10 սաւ , որ իրենց չար ճամբաներէն դարձան . ու Աստուած զղջաց այն չարիքին համար որ ըսեր էր թէ անոնց ընէ , ու չընդհոյ չըրաւ ։

ԳԼ. Դ

1 Եւ Յովնան խիստ դժուարացաւ
2 ու նեղացաւ. Եւ Տէրոջը աղօթք ըրաւ ու ըսաւ, Ա՛հ Տէր, երբոր ես դեռ իմ երկիրս էի, իմ խօսքս ասիկա չէր. ասոր համար առաջ Թարսիս փախչելու եղայ. քանզի դիտէի որ դուն ողորմած, գթած, երկայնամիտ և բազումողորմ Աստուած ես, ու չարիքի համար կը
3 զղջաս: Եւ հիմա ո՛վ Տէր, կ'աղաչեմ, իմ հոգիս ինծմէ առ. քանզի մեռնիլս ապրելէս աղէկ է:
4 Եւ Տէրը ըսաւ, Մի՞թէ այդպէս նեղանալովդ աղէ՞կ կ'ընես:
5 Եւ Յովնան քաղաքէն դուրս ելաւ, ու քաղաքին արևելեան կողմը նստաւ, և հոն իրեն տաղաւար մը շինեց, ու անոր հովանիին տակը նստաւ, մինչև որ տեսնէ թէ
6 քաղաքին ինչ պիտի ըլլայ: Եւ Տէր Աստուած դդմենիի մը հրամայեց, ու Յովնանին վրայ ելաւ, որ անոր գլխուն վրայ հովանի ըլլայ, որպէս զի զանիկայ իր տառապանքէն ազատէ. և Յովնան դդմենիին համար մեծ ուրախութիւնով ու-
7 րախացաւ: Ու հետևեալ օրը երբոր առաւօտ կ'ելլար, Աստուած հրամայեց որդի մը, որ դդմենին չարկաւ, ու ա-
8 նիկայ չորցաւ: Ու եղաւ որ երբ արևը կը ծագէր, Աստուած խորշակաբեր արևելեան հովի մը հրամայեց, ու արևը Յովնանին գլխուն վրայ չարկաւ, այնպէս որ անիկայ մաշեցաւ. ու անիկայ ինքն-
իրեն մահը ուզելով՝ ըսաւ, Աւելի ապրելէս աղէկ է:
9 Եւ Աստուած Յովնանին ըսաւ, Մի՞թէ դդմենիին համար նեղանալովդ աղէ՞կ կ'ընես. ու անիկայ ըսաւ, Մինչև՛ ի մահ նեղանալովս աղէկ կ'ընեմ:
10 Ան ատեն Տէրը ըսաւ, Դուն դդմենիին խնայեցիր, որ անոր համար աշխատութիւն չքաշեցիր ու զանիկայ չմեծցուցիր. որ մէկ գիշերուան մէջ բուսաւ ու մէկ գի-
11 շերուան մէջ կորսուեցաւ. Ու ես պիտի չխնայե՞մ Նինուէին այն մեծ քաղաքին, որուն մէջը հարիւր քսան հազարէն աւելի մարդիկ կան, որոնք աջ ու ձախ ձեռքին տարբերութիւնը չեն գիտեր, ու նաև շատ անասուններ:

ՄԵՐԳԵՐԻՑՈՒԹԻՒՆ ՄԻՔԱՅԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Տէրոջը խօսքը որ Յուդայի թագաւորներուն՝ Յովաթամին, Աքազին ու Եզեկիային օրերը Մօրաշտի Միքիային եղաւ, և Սամարիայի ու Երուսաղէմի վրայով անոր յայտնուեցաւ:
2 Լսեցէք՝ ո՛վ բոլոր ժողովուրդներ, մտի՛ր երկիր, ու անոր բոլոր բնակիչները. և Տէր Աստուած ձեզի դէմ վկայ ըլլայ, Տէրը իր սուրբ տաճարէն:
3 Քանզի ահա Տէրը իր տեղէն կ'ելլէ, և պիտի իջնէ ու երկրին բարձր տեղերուն վրայ պիտի պըտըտի: Ու լեռները անոր տակը
4 պիտի հալին, և հովիտները պիտի պատռին, կրակին առջևը ձուլած մոմի պէս, ու զառ՛ի վայրկին թափուած ջուրի պէս: Այս ամէնը
5 Յակոբին յանցանքին համար ու Իսրայէլի տանը մեղացը համար է. Յակոբին յանցանքին պատճառը ո՞վ է. Սամարիա չէ՞. և Յուդայի բարձր տեղերուն պատճառը ո՞վ է. Երուսաղէմ չէ՞: Ուստի
6 Սամարիան դաշտի քարակոյտ ու այգի տնկելու տեղի պիտի դարձընեմ. անոր քարերը ձորին մէջը պիտի գլորըցընեմ, ու անոր հիմերը պիտի բանամ. Ու անոր բո-
7

լոր կուռքերը պիտի կոտրտին , ու անոր բոլոր նուիրուած բաներըը կրակով պիտի այրին , և անոր բոլոր արձաններըը բնաջինջ պիտի ընեմ . քանզի անոնք բոզի վարձքով ժողվից , ու բոզի վարձքի պիտի դառնան :

8 Անոր համար պիտի ողբամ ու պիտի հառաչեմ , անծածկոյթ ու մերկ պիտի ըլլիմ , չագալներու պէս կոծ , ու ջայլամներու պէս սուգ
9 պիտի ընեմ : Վասնզի անոր վէրքերը անբժշկելի են . քանզի մինչև Յուդա եկաւ , մինչև իմ ժողովուրդիս դուռը՝ մինչև Երուսաղէմ
10 հասաւ : Վնեթի մէջ մի պատմէք — բնաւ մի լաք . Ոնեթափրայի մէջ փոշիի մէջ թաւալէ :
11 Ա՛վ Սափիրի բնակիչ՝ քու մերկութիւնդ բաց ունենալով անցիր . Սաանանի բնակիչը դուրս չելլիր , Ոնեթեսէլի կոծը իր օթեւանը ձեզմէ
12 կ՚առնէ : Ա՛ւաղ զի Մարովթի բնակիչը բարիքի համար կը վշտանայ . քանզի մինչև Երուսաղէմի դուռը Տէրոջմէ չարիք իջաւ :
13 Երիվարը կառքին լծէ՛ ով Լաքիսի բնակիչ . Սիոնի աղջկանը մեղքին սկիզբը անիկայ է . քանզի քու մէջդ Իսրայէլին յանցանքները գտնուեցան :
14 Անոր համար Մօրեսեթ-գեթին ընծաներ պիտի տաս . Աքզիբի տուներըը Իսրայէլի թագաւորներուն պիտի առնեն :
15 Տակաւին քեզի ժառանգ պիտի բերեմ՝ ով Մարեսայի բնակիչ . Իսրայէլի փառքը մինչև Ադողամ պիտի հասնի :
16 Ան սիրելի որդւոցդ համար մազերդ փեսատէ ու կտրէ . կլանտուխիւնդ արծիւի պէս շատցուր , քանզի քեզմէ գերութեան գացին :

ՊՆ . Ե

1 Վա՜յ անոնց՝ որ անօրէնութիւն կը խորհին , ու իրենց անկողիններուն վրայ չարութիւն կը շինարնեն . առաւօտեան լոյսին առնելը զանիկայ՝ի գործ կը դնեն , քանզի
2 իրենց ձեռքերուն մէջը ոյժ կայ . Ու անոնք արտարներու կը յանկանան ու զանոնք կը յափշտակեն , և տուներ ու ընդուն ու իր տանը , մարդուն ու իր ժառանգութեանը զրկանք կ՚ընեն : Վնոր համար Տէրը այսպէս 3
կ՚ըսէ . Վհա ես ասոր ազգին վրայով չարիք մը կը խորհիմ , ուսկից պիտի չկրնաք ձեր պարանոցը հանել , ու պիտի չկրնաք հպարտութեամբ քալել , վասն զի ժամանակը չար է : Վն օրը ձեր վրայ առակ պիտի 4
խօսին , ու արտասուի ողբով պիտի ողբան ու ըսեն , Կոլորովին յափըշտակուեցանք . իմ ժողովուրդիս բաժինը փոխեց , զանիկայ ի՛նչպէս ինծմէ վերցուց . մեր արտարակները ետ տալու տեղը բաժնեց : Վնոր համար Տէրոջը ժողվքին մէջ 5
վիճակով լար քաշող մը պիտի չունենաս :

Մարգարէութիւն ընողներուն 6
Մարգարէութիւն մի՛ ընէք , ըսին . անոնց մարգարէութիւն պիտի չընեն , խոնջ նախատինքը պիտի չվերնայ : Ա՛վ Յակոբի տուն ը- 7
սուող՝ միթէ Տէրոջը ոգին կարճցա՞ւ , անոր գործքերը ասո՞նք են . միթէ ուղղութեամբ քալողին իմ խօսքերս աղէկ չե՞ն : Ա՛ւ իմ ժո- 8
ղովուրդս շաաունցմէ ոտք ելաւ թշնամի ըլլալու համար . ապահովութեամբ անցնողներէն՝ պատերազմէ դարձողներէն հանդերձներուն վրայէն պատմուճանը կը կողոպտէք : Իմ ժողովուրդիս կիներուն 9
ըը իրենց զուարճալի տուներէն կը վռնտէք ։ անոնց տղաքներէն յաւիտեան իմ փառքս կ՚առնէք : Ա՛ 10
ելէք ու գացէք ։ քանզի ասիկայ հանգստութեան տեղ չէ . պիղծ ըլլալուն պատճառով մեծ կորստեամբ պիտի բնաջինջ ըլլայ : Եթէ 11
որ մէկ մարդ մը հովի և ունայնութեան ետեւէ երթայ , ու ստութիւն խօսի՝ ըսելով , Վինիի ու օղիի համար քեզի մարգարէութիւն ընեմ , անիկայ պիտի ըլլայ աս ժողովուրդին մարգարէն :

Ա՛վ Յակոբ՝ ամէնքդ անշուշտ 12
պիտի ժողվեմ , Իսրայէլին մնացորդը պիտի հաւաքեմ , ու Բոսրայի ոչխարներուն պէս՝ իրենց փարախին

մէջը եղող հօտերուն պէս մէկտեղ պիտի դնեմ . մարդոց բռամբուքը համար աղմուկ պիտի ըլլայ :
13 Իրամատուքիւն ընողը անոնց առջևը եկաւ . անոնք իրամատուքին ու դռնէն անցան և անկէ եկան . ու անոնց թագաւորը անոնց առջևը անցաւ , և Տէրը իրենց գլուխ առնելն էր :

ԳԼ . Գ

1 Ու ըսի , Լիմա մարդկ ըրէք , ով Յակոբին գլխաւորները , ու Իսրայէլի տանը իշխանները . պէտք չէ որ դուք իրաւունքը ճանչնաք .
2 Դուք որ աղէկութիւնը կ'ատէք , ու չարութիւնը կը սիրէք , մարդոց վրայէն մորթերը , ու անոնց
3 ոսկորներէն միսերը կը հանէք . Ու անոնք որ իմ ժողովուրդիս միսը կ'ուտեն , և անոնց վրայէն մորթերը կը հանեն , ու անոնց ոսկորները կը փշրեն , և զանոնք պատուկի մէջ ու կաթսայի մէջ Էֆէլը— միսի պէս
4 կտոր կտոր կ'ընեն , Յն ատենը Տէրոջը պիտի աղաղակեն , բայց ան անոնց պատասխան պիտի չտայ , ու ան ժամանակը իր երեսը անոնցմէ պիտի ծածկէ , վասն զի անոնք չար դործքեր ըրին :
5 Ասդէս կ'ըսէ Տէրը ան մարդարէներուն համար՝ որոնք իմ ժողովուրդս կը մոլորցընեն , ու իրենց ակռաներովը կը խածնեն , և խաղաղութիւն կը քարոզեն , ու ով որ անոնց բերանը բան չդնեը , անոր դէմ պատերազմ կը հրատարակեն :
6 Ինոր համար ձեզի գիշեր պիտի ըլլայ , որ տեսիլք չտեսնէք . և ձեզի խաւար պիտի ըլլայ , որ դուշակութիւն չընէք . ու մարդարէներուն վրայ արևը պիտի մտնէ , և անոնց
7 վրայ օրը պիտի խաւարի . Ու տեսանողները պիտի ամչնան , և դուշակողները ամօթով պիտի ըլլան . ամէնքն ալ իրենց շրթունքը պիտի ծածկեն , վասն զի Աստուծմէ պատասխան մը պիտի չըլլայ :
8 Սակայն ես Տէրոջը Հոգւովը զօրութեամբ , դատաստանով և արիութեամբ լեցուած եմ , որ Յակոբին իր

յանցանքը , ու Իսրայէլին իր մեղքը յայտնեմ :
9 Լիմա ասիկայ մորթ ըրէք , ով Յակոբի տանը գլխաւորները ու Իսրայէլի տանը իշխանները , դուք որ իրաւունքէն կը գզուիք , ու ամէն ուղղութիւնը կը ծռէք ,
10 Որ Սիովնը արիւններով , ու Երուսաղէմը անիրաւութեամբ կը շինէք :
11 Անոր գլխաւորները կաշառքով կը դատեն , ու անոր քահանաները վարձքով կը սորվեցընեն , և անոր մարգարէները առակով դուշակութիւն կ'ընեն , ու Տէրոջը վրայ կը կռթընեն ու կ'ըսեն , Չէ՞ որ Տէրը մեր մէջն է . մեր վրայ չարիք պիտի չգայ : Ուրեմն ձեր պատճառաւ
12 Սիոն ագարակի պէս պիտի հերկուի , ու Երուսաղէմ աւերակներու դէզեր , ու Տէրոջ տանը լեռը անտառի բարձր տեղերու պէս պիտի ըլլայ :

ԳԼ . Դ

1 Բայց ետքի օրերը պիտի ըլլայ որ Տէրոջը տանը լեռը լեռներուն գլուխն վրայ պիտի հաստատուի , և բլուրներէն վեր պիտի բարձրանայ , ու ժողովուրդները հեղեղի պէս անոր պիտի դիմեն . Ու շատ
2 ազգեր պիտի երթան ու ըսեն , Եկէք , Երթանք Յակոբին Աստուծոյն տունը ելլենք , որ մեզի իր ճամբաները սորվեցընէ , ու անոր շաւիղներուն մէջը քալենք . Ինչու որ օրէնքը Սիոնէն՝ ու Տէրոջը խօսքը Երուսաղէմէն պիտի ելլէ .
3 Ու անիկա շատ ժողովուրդներու մէջ դատաստան պիտի ընէ , ու զօրաւոր ազգեր միևչև հեռաւոր տեղեր պիտի յանդիմանէ . ու անոնք իրենց սուրերը խոփեր՝ և իրենց նիզակները մանգաղներ պիտի շինեն . ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չվերցընէ , և այլ պատերազմ պիտի չսորվին . Հապա ամէն մարդ իր
4 որթին տակը ու իր թզենիին տակը պիտի նստի , ու վախցընող պիտի չըլլայ . Ինչու որ զօրքի Տէրոջը բերանը խօսեցաւ : Վասն զի
5 բոլոր ժողովուրդները ամէն մէկը

իր աստուծոյն անունովը կը քալէ ։ բայց մենք յաւիտեան յաւիտենից մեր Տէր Աստուծոյն անունովը պիտի քալենք ։

6 Ան օրը՝ կ'ըսէ Տէրը , կաղը պիտի ժողվեմ , ու ապստրուածը պիտի հաւաքեմ , և զանիկայ ու որ
7 նեղեցի ։ Ու կաղը մնացորդ պիտի ընեմ , ու հեռուն վռընտուածը զօրաւոր ազգ ։ Ա Տէրը Սիօն լեռանը մէջ անոնց վրայ պիտի թագաւորէ հիմակուընէ մինչև յաւիտեան ։
8 Ու դուն՝ ո՛վ հօտի աշտարակ , Սիօնի աղջկանը բլուրը , մինչև քեզի պիտի գայ , հէնց պիտի հասնի առջի իշխանութիւնը , ու թագաւորութիւնը՝ Երուսաղէմի աղջկանը ։
9 Հիմա ինչո՞ւ բարձրաձայն կը պոռաս ։ միթէ քու մէջդ թագաւոր չկայ , կամ թէ քու խորհրդականդ կորսուեցա՞ւ , որ քեզ ծնողական կնոջ պէս ցաւ բռնեց ։
10 Ցաւ քաշէ , ու ծննդականի պէս երկանց մէջ եղիր , ո՛վ Սիօնի աղջիկ , քանզի հիմա քաղաքէն պիտի ելլես , ու դաշտի մէջ պիտի բնակիս , ու մինչև Բաբելն պիտի երթաս , և հոն պիտի ազատիս ։ հոն Տէրը պիտի ազատէ քեզ քու
11 թշնամիներուդ ձեռքէն ։ Ու հիմա քու վրադ շատ ազգեր ժողվուեցան , որոնք կ'ըսեն , Թող անիկայ պղծուի , ու մեր աչքերը Սիօնը տեսնեն ։
12 Բայց անոնք Տէրոջը խորհուրդները չեն գիտեր , ու անոր դիտաւորութիւնը չեն հասկընար ։ քանզի ինքը զանոնք կը ժողվէ , ինչպէս որաները կալին մէջ իը
13 ժողվուին ։ Ելիր ու կալը ցնդէ , ո՛վ Սիօնի աղջիկ , քանզի քու եղջիւրդ երկաթէ պիտի ընեմ , և քու կճղակներդ պղնձէ պիտի ընեմ , ու շատ ժողովուրդներ պիտի մանրես ։ ու անոնց վաստակը Տէրոջը յիշն , և անոնց ստացուածքը բոլոր երկրին Տէրոջը պիտի նուիրեմ ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Հիմա ո՛վ գունդի աղջիկ՝ քեզի դիմադրել կազմէ ։ մեր վրայ պա-

ջարում դրուեցաւ ։ Իսրայէլի դատաւորին ծնօտին գաւազանով պիտի զարնեն ։ Ու դուն՝ ո՛վ Բեթլեհեմ 2
Եփրաթա , թէև Յուդայի հազարաւորներուն մէջը ըլլալու պզտիկ ես , բայց քեզմէ պիտի ելլէ ինձի ան որ Իսրայէլի վրայ իշխան պիտի ըլլայ , ու անոր ելքը՝ ի հնուց յաւիտենական օրերէն է ։ Անոր 3
համար զանոնք յետ պիտի տայ , մինչև ծնանողին ծնանելու ժամանակը ։ և անոր եղբայրներուն մնացորդը Իսրայէլի որդւոցը պիտի դառնայ ։ Ու անիկայ պիտի կե- 4
նայ , ու Տէրոջը զօրութեամբը և իր Տէր Աստուծոյն անուանը մեծվայելչութեամբը պիտի հովուէ , ու անոնք պիտի բնակին ։ քանզի հիմա մինչև երկրին ծայրերը պիտի մեծանայ ։ Ու անիկայ խաղաղու- 5
թիւն պիտի ըլլայ ։ երբոր Աստորեստանցին մեր երկիրը մտնէ , ու մեր պալատներուն մէջը ոտք կոխէ , անոր դէմ հօթը հովիւ և ութը իշխանաւոր մարդիկ պիտի հանենք ։
Ու անոնք Աստրեստանի երկիրը 6
սրով ու Նեբրովթի երկիրը իր դռներուն մէջը պիտի տպատեն ։ և անիկայ Դէղ պիտի ազատէ Աստրեստանցիներէն , երբոր անոնք մեր երկիրը մտնեն ու մեր սահմաններուն մէջը ոտք կոխեն ։

Ու Յակոբին մնացորդը շատ 7
ժողովուրդոց մէջ ցօղի պէս պիտի ըլլայ՝ որ Տէրոջմէ իջնայ , և շաղի պէս՝ որ կանանչ խոտի վրայ իյնայ ։ որ անիկայ մարդէ չսպասեր , ու մարդու որդիներէն չյուսար ։ Ու Յակոբին մնացորդը 8
ազգաց մէջ , շատ ժողովուրդոց մէջ՝ առիւծի պիտի ըլլայ , ինչպէս առիւծ մը՝ անտառի գազաններուն մէջը , կամ առոյգ առիւծ մը՝ ոչխարաց հօտերուն մէջը ։ որ եթէ անցնի , կը կոխկռտէ ու կը պատառէ , և ազատող մը չըլլար ։ Քու ձեռքդ 9
քու հակառակորդներուդ վրայ պիտի վերնայ , ու բոլոր թշնամիներդ պիտի կտրին ։

Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը՝ կ'ըսէ 10
Տէրը , քու ձիերդ քու մէջէդ կտա-

ջինջ պիտի ընեմ , և քու կառքերդ
11 պիտի կորսընչընեմ . Եւ քու երկրիդ քաղաքները բնաջինջ պիտի ընեմ , ու բոլոր պարիսպներդ պիտի փլեցընեմ .
12 Եւ քու ձեռքէդ կախարդութիւնները բնաջինջ պիտի ընեմ . ու ալ գուշակութիւն
13 ընողներ պիտի չունենաս . Եւ քու մէջէդ քու դրօշեալներդ ու արձաններդ բնաջինջ պիտի ընեմ , ու
մէյմըն ալ քու ձեռացդ գործքերուն երկրպագութիւն պիտի չը-
14 նես : Եւ քու մէջէդ Աստարովթի կուռքերդ պիտի կործանեմ , ու քու
15 քաղաքներդ պիտի աւերեմ : Եւ ինչ մարիկ չընող ազգերէն սրտմտութեամբ ու բարկութեամբ վրէժ պիտի առնեմ :

ԳԼ . Ը .

1 Յետա Տէրոջը բառը մարիկ ըրէք . Ելէք ու լեռներուն առջեւը դատ վարէ , և բլուրները քու ձայ-
2 նըդ թող լսեն : Ո՛վ լեռներ , ու երկրին ամուր հիմերը՝ Տէրոջը դատը մարիկ ըրէք , քանզի Տէրը իր ժողովուրդին հետ դատ ունի , ու Իսրայէլին հետ պիտի վիճի :
3 Ո՛վ իմ ժողովուրդս՝ քեզի ի՛նչ ըրի ու ի՛նչ բանով քեզ յոգնեցուցի . ինծի դէմ պատասխան տուր :
4 Վասն զի քեզ Եդիպտոսի երկրէն հանեցի , ու ծառայութեան տունէն քեզ փրկեցի , և քու առջեւդ Մովսէսը , Ահարոնը ու Մարիամը խրկեցի :
5 Ո՛վ իմ ժողովուրդս՝ մի՛ տքր բեր ինչ որ Մովաբացւոց Բաղակ թագաւորը խորհեցաւ , ու ինչ որ Բէովրեան Բաղաամ անոր պատասխանեց , և ինչ որ եղաւ Սատիմէն մինչեւ Գաղգաղա , որպէս զի Տէրոջը արդարութիւնը գիտնաս :
6 Տէրոջը առջեւը ինչո՞վ երթամ , ու խարձրեալ Աստուծոյն առջեւը իյնամ . արդեօք անոր առջեւը ողջակէզներո՞վ , մէկ տարեկան որթերո՞վ երթամ :
7 Արդեօք Տէրը հազարաւոր խոյերու , կամ բիւրաւոր եղի գետերու պիտի հաճի . արդեօք իմ յանցանքիս համար իմ անդրանիկս , ո՛ հոգւոյս մեղքին համար որովայնիս պտուղը տամ :
8 Վեզէ յայտնեց՝ ո՛վ մարդ , թէ ինչ է աղէկը . ու Տէրը քեզմէ ի՞նչ կը պահանջէ , բայց միայն իրաւունք ընել , ողորմութիւն սիրել , ու խոնարհութեամբ քու Աստուծոյդ հետը քալել :
9 Տէրոջը ձայնը քաղաքին կը կանչէ , ու իմաստութիւնը քու անունդ պիտի տեսնէ . գաւազանը ու անոր հրամայողը լսեցէք :
10 Մնօքէնին տանը մէջ տակաւին անօրէնութեան գանձեր կա՞ն , ու պակաս արդու՝ որ պիղծ է :
11 Մի՞թէ անօրէնութեան կշիռներ ու խարդախ քարերու քսակ ո՛չնչացնել պիտի սեպե՞մ :
12 Վասնզի անոր հարուստները բռկանքով լեցուն են , և անոր բնակիչները սուտ կը խօսին , ու իրենց բերնին մէջ նենգաւոր լեզու ունին :
13 Ասոր համար ալ քեզ զարնելով հիւանդ պիտի ընեմ , և քու մեղքերուդ համար
14 ետ աւերակ պիտի ընեմ : Դուն պիտի ուտես ու պիտի չկշտանաս , և քու անօթութիւնդ փորիդ մէջը պիտի ըլլայ . պիտի յափշտակես , բայց պիտի չկարենաս ազատել , ու ազատածդ սուրի պիտի մատնեմ :
15 Դուն պիտի սերմանես , բայց պիտի չհնձես . դուն ձիթապտուղ պիտի կոխես , բայց եղով պիտի չծծուխս . քաղցու գինի պտղաբեր , բայց գինի պիտի չըխմես :
16 Վասնզի Ամրիին հրամանները կը պահուին և Աքաաբին տանը բոլոր գործքերը . և դուք անոնց խորհուրդներովը կը քալէք , որպէս զի քեզ ամայի ընեմ , և քու բնակիչներդ սուլելու ենթակայ . ուստի իմ ժողովուրդիս նախատինքը պիտի կրէք :

ԳԼ . Թ :

1 Վա՛յ ինծի որ ամառնային պտուղը քաղուածի պէս , այգեկութէնն հաւցած ճխտերու պէս եղայ . ուտելու ողկոյզ չկայ . հոգիս կանխահաս պտուղներուն կը ցանկայ :
2 Երկրպաշտը երկրէս կորսուեցաւ ,

ու մարդոց մէջ ուղիղ մէկը չկայ ։ ամէնքը արիւններու համար դարան կը դնեն , ամէն մարդ իր եղ-
3 բայրը որոգայթով կ'որսայ ։ Ձեռքերով շատ չարութիւն ընելու համար՝ իշխանը պահանջէ , և դատաւորը կաշառքի կը նայի , ու մեծ մարդը իր սրտին ցանկութիւնը համեմատ կը խօսի ։ այս-
4 պէս զանիկայ կը ծռեն ։ Ընտոնց աղէկը փուչի պէս , շիտակը փշէղէն ցանդէն գէշ է ։ քու դէտեբուդ օրը՝ քու այցելութիւնդ կու գայ , անոնց շփոթութիւնը հիմա
5 պիտի ըլլայ ։ Ներեկամի մի՛ հաւատաք , մտերիմ բարեկամի մի՛ ապաւինիք , ծոցդ պառկողէն բերե-
6 նիդ դռնները պահէ ։ Վասնզի տըղան իր հայրը կ'անարգէ , աղջիկը իր մօրը վրայ , ու հարսը իր կեսուրին վրայ կ'ելլէ ։ մարդուն թշնամիները իր ընտանիքն են ։
7 Բայց ես Տէրոջը պիտի ապաւեմ , իմ փրկութեան Աստուծոյն պիտի յուսամ , իմ Աստուածս ինծի պի-
8 տի լսէ ։ Ա՛վ իմ թշնամիս՝ վրաս մի՛ խնդար ։ թէև իյնամ , պիտի ելլեմ , թէև խաւարի մէջ նստիմ , Տէրը ինծի լոյս պիտի ըլլայ ։
9 Տէրոջը բարկութիւնը պիտի կրեմ , (քանզի անոր դէմ մեղք գործեցի ,) մինչև որ անիկայ իմ դատս պաշտպանէ ու ինծի իրաւունք ընէ , զիս լոյսը հանէ ու անոր
10 արդարութիւնը տեսնեմ ։ Ան ատենը իմ թշնամիս պիտի տեսնէ ։ ամօթը պիտի ծածկէ զանիկայ , որ ինծի կ'ըսէր թէ Ո՞ւր է քու Տէր Աստուածդ ։ իմ աչքերս զանիկայ պիտի տեսնեն ։ հիմա անիկայ փողոցներուն ցեխին պէս ոտից կոխան պիտի ըլլայ ։
11 Ան օրը որ քու պարիսպներդ պիտի շինեն , նոյն օրը պատուէրը հեռացած պիտի ըլլայ ։ Ան 12
օրը Աստրեստանէն և պարսպաւորը քաղաքներէն , ու պարիսպէն մինչև Փռատը , և ծովէ ծով ու լեռնէ լեռ քեզի պիտի դան ։ Սակայն 13
երկիրը ամայի պիտի ըլլայ իր բնակիչներուն պատճառաւը , որ իրենց գործքերուն պտուղէն ուրիշ ։

Քու գաւազանովդ հովուէ քու 14
ժողովուրդդ , քու ժառանգութեանդ խաշինքը՝ որ առանձին անտառ մը կը նստի Կարմելոսի մէջ ։ անոնք առջի օրերուն պէս Բասանի ու Գաղաադի մէջ թող արածին ։ Ինծի հրաշքներ պիտի 15
ցուցընեմ , ինչպէս այն օրերը որ Եգիպտոսի երկրէն ելար ։ Ազգերը 16
պիտի տեսնեն , ու իրենց բոլոր քաջութենէն պիտի ամչնան ։ բերնի վրայ ձեռք պիտի դնեն , ու անոնց ականջները պիտի խլանայ ։
Օձի պէս հող պիտի լզեն , երկրի 17
սողուններուն պէս իրենց պահուրտած տեղերէն պիտի դողան , մեր Տէր Աստուծմէն պիտի զարհուրին , ու քեզմէ պիտի վախնան ։

Վեզի պէս Աստուած ո՞վ կայ , 18
որ անօրէնութիւնը կը ներէ , ու իր ժառանգութեանը ճնացորդին յանցանքը անտես կ'ընէ ։ իր բարկութիւնը յաւիտեան չպահէր , քանզի ողորմութիւնը կը սիրէ ։
Անիկայ պիտի դառնայ , մեզի ո- 19
ղորմութիւն պիտի ընէ , մեր անօրէնութիւնները ոտքին տակը պիտի առնէ ։ այո՝ անոնց բոլոր մեղքերը ծովուն խորութեանը մէջ պիտի նետես ։ Յակոբին ճշմարտութիւն 20
պիտի ընես , և Աբրահամին ողորմութիւն , ինչպէս որ առջի օրերէն ի վեր մեր հայրերուն երդումով խոստացար ։

ՄԵՐԳՐԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՀՈՒՄԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ն Ինեւէի պատգամը. Նահում Ելկեսացի
Նաւումին տեսիլքին գիրքը:
2 Նհովան նախանձոտ ու վրէժխնդիր Ընտուած է. Նհովան վրէժ
առնող ու բարկութեան տէր է. Նհովան իր հակառակորդներէն վրէժ
կ'առնէ, ու իր թշնամիներուն բար-
3 կոյն կը պահէ: Նհովան երկայնամիտ է, ու անոր զօրութիւնը
մեծ է, բայց յանցաւորը ամենևին
անպատիժ չ'թողուր: Նհովային
ճամբան մրրիկի ու փոթորիկի մէջ
է, ու ամպերը անոր ոտքերուն փո-
4 շին են: Ծովուն կը սաստէ ու
զանիկայ կը չորցընէ, և բոլոր
գետերը կը չորցընէ. Բասան ու
Կարմեղոս կը թառամին, և Լի-
բանանին ծաղիկը կը թառամի:
5 Լեռները անկէ կը դողան ու բլուրները կը հալին. երկիրը անոր
երեսէն կը խախտի, աշխարհքը ու
6 անոր բոլոր բնակիչները: Անոր
ցասմանը առջևը ո՞վ կրնայ կայնել, և անոր սաստիկ բարկութեանը ո՞վ կրնայ դէմ դնել.
անոր սրտմտութիւնը կրակի պէս
կը թափի, ու ապառաժները անկէ
կը խորտակին:
7 Նհովան բարի է, նեղութեան
օրը ամրութիւն է. ու իրեն ապա-
8 ւինողները կը ճանչնայ: Բայց ան
փոթորիկ տեղը յորդահոս հեղեղով
բոլորովին պիտի աւրէ. և խաւարը
պիտի հալածէ անոր թշնամիները:
9 Նհովային դէմ ի՞նչ կը խորհիք.
բնաջինջ ընողը անիկայ է. նեղու-
թիւնը երկրորդ անգամ պիտի չել-
10 լէ: Մանուկ քանի որ անոնք փուշերու պէս փաթթուած են, ու իրենց ըմպելիքովը գինովցած պէս
են, բոլորովին չորցած յարդի պէս
11 պիտի այրին: Մէնէմ Նհովային դէմ չարութիւն մտածող մը, ա-
նօրէն խորհրդական մը ելաւ:
12 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Թէև անոնք
խաղաղութեան մէջ են ու բազմաթիւ են, սակայն անոնք պիտի կոտրին, երբոր անիկայ անցնի. թէև քեզ նեղեցի, այլ պիտի չնեղեմ: Եւ հիմա քու վրայէդ անոր լուծը պիտի կոտրեմ, ու քու կապերդ պիտի կտրեմ: Եւ Տէրը քեզի համար հրամայեց, որ մէյմըն ալ քու անունէդ մորդ չսաւրածուի. քու աստուածներուդ տունէն քանդակած և ձուլածոյ կուռքերը բնաջինջ պիտի ընեմ. պղնձոյ քու գերեզմանդ պիտի ընեմ, քանզի դուն անարդ եղար: Ինձ լեռները վրայ աւետիս բերողին՝ խաղաղութիւն քարոզողին ոտքերը. տօներդ պահէ՝ ո՛վ Յուդա, ուխտերդ կատարէ. քանզի մէյմըն ալ քու մէջդէդ անօրէն պիտի չանցնի, անիկայ բոլորովին կտրեցաւ:

ԳԼ. Բ

1 Խորտակողը քու երեսիդ դէմ ելաւ. պարիսպը պահպանէ, ճամբան դիտէ, մէջքերը ուժովցուր, բոլոր ոյժդ վրադ ժողվէ:
2 Վանզի Տէրը Յակոբին վայելչութիւնը Իսրայէլին վայելչութեանը պէս նորոգեց. վանդալները պարպողները զանոնք պարպեցին, ու անոնց որթի ուռիները աւրեցին:
3 Անոր զօրաւորներուն վահանը կարմրեցաւ, անոր քաջ մարդիկները կարմիրով ներկուեցան. անոր պատրաստութեան օրը կառքը պողպատի փայլուներ պիտի ունենայ, ու նիզակները պիտի երերցուին:
4 Կառքերը փողոցներուն մէջը պիտի կատղին, հրապարակներուն մէջը իրար պիտի բաղխեն. անոնց երեւոյթը ջահերու պէս պիտի ըլլայ, ու փայլակներու պէս պիտի վազեն:
5 Իր կտրիճները պիտի յիշէ. անոնք քալած տեղնին պիտի գլորին, իսկ ընծոյիները պարսպին վրայ պիտի արագան, ու պատսպարան պիտի պատրաստուի:

6 Գետերուն դռները պիտի բացուին,
7 և պալատը պիտի փլի։ Ու նա-
խասահմանուեցաւ որ անիկայ գե-
րութեան պիտի երթայ, և անոր
աղախիններուն կուրծքերնուն զար-
նելով ու աղաւնիի պէս ձնչելով,
8 անոր հետը պիտի երթան։ Ու
Նինուէ շատ ժամանակէ ի վեր
ջուրերու աւազանի պէս էր. սա-
կայն անոնք փախչելով՝ Այնեցէք,
կայնեցէք՝ պիտի ըսեն, բայց դար-
9 ձող պիտի չըլլայ։ Ուրծանէք յափըշ-
տակեցէք, ոսկի յափշտակեցէք.
քանզի անոր զարդերը անթիւ են,
ու ամէն ցանկալի սպասներու առա-
10 տութիւն կայ։ Պարապ ու պար-
պաճ ու դատարկացած է. և սիր-
տերը կը հալին, ու ծունկերը
իրարու կը զարնեն, և ամէն մէջ-
քերը կը դողան, ու ամէնուն ե-
րեսները դոյներնին կը նետեն։
11 Ո՞ւր է առիւծներուն բնակա-
րանը, և առյոգ առիւծներուն ա-
րօտը, որ արու առիւծը, մատակ
առիւծը ու առիւծի կորիւնը հոն
կը պարտէին, ու զանոնք վախցնող
12 մը չկար։ Առիւծը իր կորիւննե-
րուն բաւական ղազածին չափ կը
պատառէր, ու իր մատակ առիւծ-
ներուն համար կը խեղդէր, և իր
մորիները որսով, ու իր բնակա-
րանները յափշտակութեամբ կը
13 լեցնէր։ Ահա ես քեզի դէմ եմ,
ի՛ըսէ զօրաց Տէրը, և անոր կառ-
քերը պիտի այրեմ ու ծուխի պէտ
դարձնեմ, և քու առյոգ առիւծ-
ներդ սուրը պիտի ուտէ, ու քու
որսդ երկրին վրայէն պիտի չընջեմ,
և քու դեսպաններուդ ձայնը ալ-
ևս պիտի չլսուի։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Վա՜յ արիւններու քաղաքին, ո-
րուընդհանուր խաբեութեամբ ու յափըշ-
տակութեամբ լեցուն է, հոն որսը
2 պակաս չէ։ Մտիր խարազանին ձայ-
նը, ու անիւին շարժման ձայնը,
և սրընթաց ձիին ու ցնծացող
3 կառքին լուքանը։ Հեծեալը կը
վերցնէ փայլուն սուրը ու շող-
ղողուն նիզակը, և շատ վիրաւոր-
ներ ու խիստ շատ մեռելներ կ՚ըլ-
լան, ու դիերը անթիւ են, դի-
երուն վրայ կը գլորին, Այն պոռնի- 4
կին պոռնկութեանցը շատութեանը
համար, որ խիստ շնորհալի ու-
կախարդութեանց տէր ըլլալով, իր
պոռնկութիւններովը ազգեր, և իր
կախարդութիւններովը ազգատոհմ-
ներ կը ծախէր։ Ահա ես քեզի 5
դէմ եմ, ի՛ըսէ զօրաց Տէրը, ա-
ռու երեսիդ դէմ կու քղանցքէ
պիտի բանամ, և կու մերկու-
թիւնդ ազգերուն ու կու անար-
գանքդ թագաւորութիւններուն պի-
տի ցուցընեմ. Ու կու վրադ 6
պղծութիւններ պիտի նետեմ, ու
քեզ խայտառակ պիտի ընեմ, ու
քեզ օրինակ պիտի դնեմ։ Ու 7
պիտի ըլլայ որ ամէն քեզ տեսնողը
քեզմէ պիտի փախչի, ու պիտի
ըսէ, Նինուէ աւերակ եղաւ.
անոր վրայ ո՞վ պիտի ողբայ. քեզի
ճարակից մխիթարիչներ փնտռեմ։
Մի՞թէ դուն Նոո ամոնէն աղէկ 8
ես, որ գետերուն մէջը կը բնակէր,
ու ջուրերով շրջապատած էր, որ
ծովը անոր խրամ եղած էր, ու ծո-
վը անոր պարիսպն էր. Անոր զօ- 9
րութիւնը Եթէովպիա ու Եգիպ-
տոս էր, ու ծայր չունէր. Փու-
դացիք ու Լիբացիք քեզի օգնա-
կան էին։ Անիկայ ալ աքսոր ու 10
գերութեան գնայ, անոր տղաքնե-
րը անգամ ամէն ճամբու գլուխ
գետինը զարնուեցան. և անոր պա-
տուականներուն վրայ վիճակ ձգե-
ցին, ու անոր բոլոր մեծամեծները
շղթաներով կապուեցան։ Դուն 11
ալ պիտի գինովնաս ու անյայտ
ըլլաս, դուն ալ թշնամիէն ամրա-
նալու տեղ պիտի փնտռես։ Կու 12
բոլոր բերդերդ՝ կանխահաս պտուղ-
ներ ունեցող թզենիներու պէս պի-
տի ըլլան, որոնք երբոր թօթուին,
ուտողին բերանը կ՚իյնան։ Ահա 13
քու ժողովուրդդ քու մէջդ կիներու
պէս պիտի ըլլան, քու երկիրդ
դռները անշուշտ քու թշնամինե-
րուդ պիտի բացուին, կրակը պի-
տի ուտէ քու նիգերդ։ Պաշար- 14

ման ջուր քաշէ, քու ամրոցներդ
ամրացո՛ւր, կաւի մէջ իջի՛ր, կա-
ւը ոտքով ճմլէ՛, աղիւսի կալը
զօրացո՛ւր։ Հոն պիտի կրակը քեզ
15 կլլէ, սուրը պիտի կտրէ քեզ, ա-
նիկայ քեզ պիտի ուտէ ինչպէս
մորեխ, թէև մորեխի պէս բազմա-
նաս ըլլաս, թէև մորեխի պէս
16 գնդակներ ըլլաս։ Դուն քու վա-
ճառականներդ երկինքի աստղե-
րէն աւելի շատցուցիր, մորեխ
կը թափի ու կը թռչի։ Քու պսակ-
ներդ մորեխի պէս են, քու պսակ-
ներդ մորեխի պէս են, որոնք ցրտին
օրը պարիսպներու վրայ կը նստին,
արեւը ծագելուն պէս կը թռչին,
ու անոնք որ տեղերնին կը մնան,
17 չեն գիտցուիր։ Քու հովիւներդ
Ասորեստանի թագաւոր, քու ազ-
նուականներդ հանգչեցան. քու
ժողովուրդդ լերանց վրայ ցրուե-
ցաւ, ու հաւաքող չկայ։ Քու վէր-
քիդ դարման չկայ, քու հարուած-
քդ ծանր է. ամէն անոնք որ քու
լուրդ կը լսեն, քու վրադ ձեռքե-
րը պիտի զարնեն, վասն զի ո՞ր
վրադ չանցաւ քու չարութիւնդ
միշտ։

ՆԱՀՈՒՄ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Նինուէի բեռնագիրը։ Ելբեկո-
սացի Նահումի տեսիլքի գիրքը։
2 Եհովան նախանձոտ ու վրէժխնդիր
Աստուած է, Եհովան վրէժխնդիր է
և սաստիկ բարկացող, Եհովան իր
հակառակորդներէն վրէժ կառնէ,
և իր թշնամիներուն համար բար-
3 կութիւն կը պահէ։ Եհովան դան-
դաղ է բարկանալու և մեծ զօրու-
թիւն ունի, Եհովան անպատիժ
չի թողուր. Եհովան ճամբայ կ՚եր-
թայ մրրիկի ու փոթորիկի մէջ,
ու ամպերը անոր ոտքերուն փո-
4 շին են։ Ան կը սաստէ ծովը ու
զայն կը չորցնէ, և բոլոր գետե-
րը կը ցամքեցնէ, Բասանն ու Կար-
մեղոսը կը թառամին, Լիբանանի
ծաղիկը կը թառամի։ Անոր առջե-
ւէն լերինները կը դողան, և բլուր-
ները կը հալին, անոր երեսէն եր-
կիրը կը սարսռայ, աշխարհն ու
5 անոր վրայի բնակիչները։ Անոր
բարկութեան առջեւ ո՞վ կրնայ
կենալ, և անոր սաստիկ բարկու-
թեան դիմաց ո՞վ կրնայ հաստա-
տուն մնալ, անոր սրտմտութիւնը
հուրի պէս կը հոսի, և անոր ա-
ռջեւէն վէմերը կը փշրուին։
6 Եհովան բարի է, նեղութեան օրը
ապաստան է, և անոր որ իրեն
7 կը յուսայ կը ճանչնայ։ Բայց
հեղեղատով մը զանոնք ամբող-
ջովին պիտի կործանէ, և իր թշ-
նամիները խաւարի մէջ պիտի
8 հալածէ։ Ինչ որ դուք Եհովայի
դէմ կը խորհիք, ան ամբողջովին
պիտի կործանէ, նեղութիւնը երկ-
րորդ անգամ պիտի չելլայ։
9 Որովհետև փշերու պէս խճճուած
են, և իրենց ըմպելիքին մէջ հա-
րբեցած են, անոնք հնձուած չո-
10 ղի պէս պիտի ուտուին։ Քեզմէ
մէկը դուրս ելաւ, որ չարութիւն
կը խորհի Եհովայի դէմ, անիրա-
11 ւութիւն կը խորհուրդ տայ։ Այս-
պէս կ՚ըսէ Եհովան. Թէև հան-
գիստ ու շատ ըլլան, ինչպէս
նոյնպէս ալ շատ պիտի կտրուին
և պիտի անհետանան։ Թէև քեզ
նեղեցի, բայց այլևս պիտի չնե-
12 ղեմ քեզ։ Հիմա անոր լուծը քու
վրայէդ պիտի կոտրեմ, և քու
կապերդ պիտի պատռեմ։
13 Եհովան քեզի համար հրաման
տուաւ, որ քու անունդ ալ ան-
պիտի սերմանուի. քու աստուած-
ներուդ տունէն կանդիլներդ և
կուռքերդ պիտի կտրեմ, քու գե-
րեզմանդ պիտի շինեմ, վասն զի
դուն անարգ եղար։
14 Ահա լերան վրայ ուրախաւէտ
լուրի ոտքերը, որ խաղաղութիւն
կը հրատարակէ. Ո՛վ Յուդա, քու
տօներդ պահէ՛, քու ուխտերդ
կատարէ՛, վասն զի անօրէնը
այլևս քու միջովդ պիտի չանց-
նի, ան ամբողջովին կտրուեցաւ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ան որ ցրուողը քու դէմդ ելաւ,
պաշարումը պահէ՛, ճամբան հսկէ՛,
մէջքդ զօրացո՛ւր, զօրութեամբ
2 մեծապէս զինուէ՛։ Վասն զի Ե-
հովան Յակոբի գովութիւնը Իսրա-
էլի գովութեան պէս վերադարձու-
ցանելու է, վասն զի ասպատակող-
ները զանոնք ասպատակեցին, և
3 անոնց որթատունկերը ապականե-
ցին։ Անոր զօրաւորներուն վահան-
ները կարմրած են, անոր զօրաւոր-
ները ծիրանի հագած են, կառքե-
րը պողպատի կրակի պէս կը փայ-
լին այն օրը որ պատրաստուելու
է, և նիզակները կը ճօճուին։
4 Կառքերը փողոցներուն մէջ կը
վազեն, հրապարակներուն մէջ
իրարու կը զարնուին, ջահերու
պէս կը տեսնուին, կայծակներու
պէս կը վազեն։ Անոր ազնուա-
կանները կը յիշէ, կ՚երթան կը
5 գայթագղին, պարիսպին կը հաս-
նին, և պատրաստութիւնը կը տես-
նուի։ Գետերուն դռները կը բա-
ցուին, և պալատը կը փլի։ Ու նա-
խասահմանուեցաւ որ անիկայ գե-
րութեան պիտի երթայ, և անոր
աղախիններուն կուրծքերնուն զար-
նելով ու աղաւնիի պէս ձնչելով,
8 անոր հետը պիտի երթան։ Ու
Նինուէ շատ ժամանակէ ի վեր
ջուրերու աւազանի պէս էր. սա-
կայն անոնք փախչելով՝ Այնեցէք,
կայնեցէք՝ պիտի ըսեն, բայց դար-
9 ձող պիտի չըլլայ։ Ուրծանէք յափը-
շտակեցէք, ոսկի յափշտակեցէք.
քանզի անոր զարդերը անթիւ են,
ու ամէն ցանկալի սպասներու առա-
10 տութիւն կայ։ Պարապ ու պար-
պաճ ու դատարկացած է. և սիր-
տերը կը հալին, ու ծունկերը
իրարու կը զարնեն, և ամէն մէջ-
քերը կը դողան, ու ամէնուն ե-
րեսները դոյներնին կը նետեն։
11 Ո՞ւր է առիւծներուն բնակա-
րանը, և առյոգ առիւծներուն ա-
րօտը, որ արու առիւծը, մատակ
առիւծը ու առիւծի կորիւնը հոն
կը պարտէին, ու զանոնք վախցնող
12 մը չկար։ Առիւծը իր կորիւննե-
րուն բաւական ղազածին չափ կը
պատառէր, ու իր մատակ առիւծ-
ներուն համար կը խեղդէր, և իր
մորիները որսով, ու իր բնակա-
րանները յափշտակութեամբ կը
13 լեցնէր։ Ահա ես քեզի դէմ եմ,
ի՛ըսէ զօրաց Տէրը, և անոր կառ-
քերը պիտի այրեմ ու ծուխի պէտ
դարձնեմ, և քու առյոգ առիւծ-
ներդ սուրը պիտի ուտէ, ու քու
որսդ երկրին վրայէն պիտի չընջեմ,
և քու դեսպաններուդ ձայնը ալ-
ևս պիտի չլսուի։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Վա՜յ արիւններու քաղաքին, ո-
րուընդհանուր խաբեութեամբ ու յափը-
շտակութեամբ լեցուն է, հոն որսը
2 պակաս չէ։ Մտիր խարազանին ձայ-
նը, ու անիւին շարժման ձայնը,
և սրընթաց ձիին ու ցնծացող
3 կառքին լուքանը։ Հեծեալը կը
վերցնէ փայլուն սուրը ու շող-
ղողուն նիզակը, և շատ վիրաւոր-
ներ ու խիստ շատ մեռելներ կ՚ըլ-
լան, ու դիերը անթիւ են, դի-
երուն վրայ կը գլորին, Այն պոռնի- 4
կին պոռնկութեանցը շատութեանը
համար, որ խիստ շնորհալի ու-
կախարդութեանց տէր ըլլալով, իր
պոռնկութիւններովը ազգեր, և իր
կախարդութիւններովը ազգատոհմ-
ներ կը ծախէր։ Ահա ես քեզի 5
դէմ եմ, ի՛ըսէ զօրաց Տէրը, ա-
ռու երեսիդ դէմ կու քղանցքէ
պիտի բանամ, և կու մերկու-
թիւնդ ազգերուն ու կու անար-
գանքդ թագաւորութիւններուն պի-
տի ցուցընեմ. Ու կու վրադ 6
պղծութիւններ պիտի նետեմ, ու
քեզ խայտառակ պիտի ընեմ, ու
քեզ օրինակ պիտի դնեմ։ Ու 7
պիտի ըլլայ որ ամէն քեզ տեսնողը
քեզմէ պիտի փախչի, ու պիտի
ըսէ, Նինուէ աւերակ եղաւ.
անոր վրայ ո՞վ պիտի ողբայ. քեզի
ճարակից մխիթարիչներ փնտռեմ։
Մի՞թէ դուն Նոո ամոնէն աղէկ 8
ես, որ գետերուն մէջը կը բնակէր,
ու ջուրերով շրջապատած էր, որ
ծովը անոր խրամ եղած էր, ու ծո-
վը անոր պարիսպն էր. Անոր զօ- 9
րութիւնը Եթէովպիա ու Եգիպ-
տոս էր, ու ծայր չունէր. Փու-
դացիք ու Լիբացիք քեզի օգնա-
կան էին։ Անիկայ ալ աքսոր ու 10
գերութեան գնայ, անոր տղաքնե-
րը անգամ ամէն ճամբու գլուխ
գետինը զարնուեցան. և անոր պա-
տուականներուն վրայ վիճակ ձգե-
ցին, ու անոր բոլոր մեծամեծները
շղթաներով կապուեցան։ Դուն 11
ալ պիտի գինովնաս ու անյայտ
ըլլաս, դուն ալ թշնամիէն ամրա-
նալու տեղ պիտի փնտռես։ Կու 12
բոլոր բերդերդ՝ կանխահաս պտուղ-
ներ ունեցող թզենիներու պէս պի-
տի ըլլան, որոնք երբոր թօթուին,
ուտողին բերանը կ՚իյնան։ Ահա 13
քու ժողովուրդդ քու մէջդ կիներու
պէս պիտի ըլլան, քու երկիրդ
դռները անշուշտ քու թշնամինե-
րուդ պիտի բացուին, կրակը պի-
տի ուտէ քու նիգերդ։ Պաշար- 14

մեն համար քեզի ջուրը քաշէ , բերդերդ ամրացնես . ցեխի մէջ մտիր ու կաւը կոխէ , և աղիւսին 15 փուռը նորոգէ . ⁂ոն կրակը քեզ պիտի ուտէ ; սուրը քեզ պիտի կոտրէ , ու ջրեակի պէս քեզ պիտի հատցընէ . քեզ ջրեակի պէս շատցիր , քեզ մարախի պէս շատ- 16 ցիր : Ու վաճառականներդ երկինքի աստղերէն աւելի շատցուցիր . ջրեակը տարածուեցաւ , եւ- 17 ր թռաւ : Ու թագակիրներդ մարախի պէս , ու զօրավարներդ անթիւ մարախներու պէս են , որ ցուրտ օրը ցանդերու վրայ կը հանդչին . երբոր արեւը ծագի՝ կը չուեն , ու անոնց տեղը ծանր ըլլալը չգիտցուիր : Ու հովիւներդ կը քնա- 18 նան , ով Ասորեստանի թագաւոր , քու ազնուականներդ կը պառկին . քու ժողովուրդդ լեռներուն վրայ ցրուեցան , ու մէկը չկայ որ ղանդ- ժողվէ : Ու բեկմանդ ձար չկայ , 19 քու վէրքդ անդարմանելի է . ամէն անոնք որ քու լուրդ կը լսեն , քեզի համար ծափ պիտի զարնեն , քանզի ամէն ժամանակ քու չարու- թիւնդ որո՞ւ վրայ անցած չէ :

ՄԵՐԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՄՐԱԿԱՈՒՄԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ընթակուամ մարգարէին տեսիլքով յայտնուած պատգամը :
2 Մինչև ե՞րբ ով Տէր՝ աղաղա- կեմ , ու լսես , և զրկանաց համար
3 քեզի կանչեմ , ու չազատես : Ինչո՞ւ համար ինծի անօրէնութիւն կը ցու- ցընես , և նեղութիւն կ'երևցընես . քանզի իմ առջիս յափշտակութիւն ու զրկանք կայ , և դատ ու վէճ հա-
4 նող կայ : Ընոր համար օրէնքը կը խափանի , ու իրաւունքը՝ ի գործ չդրուիր , վասն զի անօրէնը արդա- րին բոլորտիքը կ'առնէ . ասոր պատ- ճառաւ դատաստանը ծուռ կ'ելլէ :
5 Ազգերուն մէջ նայեցէք ու տե- սէք , և զարմանալով ապշեցէք , վասն զի ձեր օրերուն մէջը անանկ գործ մը պիտի գործեմ , որ եթէ յեղէ պատմուի , պիտի չհաւատաք :
6 Վասնզի ահա ես պիտի արթընցը- նեմ Քաղդէացիները , ան դառն ու արագընթաց ազգը , որ իրենը չեղող բնակութիւններուն տիրելու համար երկրին լայնութիւնը կը
7 պտըտի : Ընիկայ սոսկալի և ա- հարկու է , անոր դատաստանը ու-
8 իշխանութիւնը իրմէ կ'ելլէ : Ա- նոր ձիերը ինձերէն աւելի արագա- շարժ են , ու երեկոյեան գայլերէն աւելի կատաղած են . և անոր ձիա- ւորները պիտի յարձակին , ու անոր ձիաւորները հեռուէն պիտի գան , ու կերակուրի վրայ արագացող արծիւի պէս պիտի թռչին : Ընդ- 9
ր զրկանաց համար պիտի գան , գունդերուն երեսները դէպ 'ի ա- ռաջ պիտի ըլլայ , ու աւազի պէս գերիներ պիտի ժողվէ : Ա- 10
կայ թագաւորները ծաղր պիտի ը- նէ , ու իշխանները անոր խաղալիք պիտի ըլլան . անիկայ ամէն պա- րսպի վրայ պիտի խնդայ . վասն զի հող պիտի դիզէ ու զանիկայ պի- տի առնէ : Ընի աւուրը անոր միտ- 11
քը պիտի փոխուի ու պիտի հը- պարտանայ , և ասոր իր զօրութիւնը իր աստուծոյն առիթով , յանցաւոր պիտի ըլլայ :
Մ'իթէ դուն 'ի յաւիտենից չէ՞ս , 12
ով իմ Տէր Ընտուածս , իմ Սուր- բըս . պիտի չմեռնինք : Ո՛վ Տէր՝ զանիկայ դատաստանի համար որո- շեցիր . ով Վէմ՝ զանիկայ յանդի- մանելու համար հաստատեցիր :
Ո՛ւն որ քու աչքերդ չարութիւն 13
տեսնելէն մաքուր են , ու անիրա- ւութեան նայելու կարող չես , նենգաւորներուն ինչու կը նայիս , ամբարիշտը իրմէ արդար եղողը կլլած ատենը ինչո՞ւ կը լռես . Ու- 14

մարդը ծովու ձուկերուն պէս կ'ըլ-
նէս , սղոսններուն պէս՝ որոնք ի-
15 րենց վրայ տիրող չունին : Ինոնց
ամէնը կարթով կը հանէ , զանոնք
իր ուռկանովը կը բռնէ , և զա-
նոնք իր ցանցովը կը ժողվէ , անոր
համար կ'ուրախանայ ու կը ցնծայ .
16 Ինոր համար իր ուռկանին զոհ կը
մատուցանէ , ու իր ցանցին խունկ
կը ծխէ , վասն զի անոնցմով իր
բաժինը գէր , ու իր կերակուրը
17 պարարտ է : Արդեօք աս պատ-
ճառաւ իր ուռկանը պիտի պարպէ ,
ու միշտ ազգերը կոտրելէն պիտի
չդադարի :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ահա պահապանութեանս տեղը պիտի
կենամ , ու պարսպին վրայ պի-
տի կայնիմ , ու պիտի սպասեմ որ
տեսնեմ թէ ինծի հետ ինչ պիտի
խօսի , և թէ իմ կրած յանդիմա-
նութեանս վրայ ինչ պատասխան
պիտի տամ :
2 Եւ Տէրը ինծի պատասխան
տուաւ ու ըսաւ , Տեսիլքը գրէ
ու տախտակներու վրայ յայտնի
նշանակէ , որ զանիկայ կարդացողը
3 համարձակ կարդայ : Վասնզի տե-
սիլքը ատկան որոշուած ժամա-
նակի համար է , բայց վախճանին
կ'արտորայ , աստ պիտի չելլէ .
Թէ որ ուշանայ , անոր սպասէ .
քանզի անշուշտ պիտի գայ , ետ
4 պիտի չմնայ : Ահա հպարտ հո-
գուն հոգին իր ներսիդին ուղիղ
չէ , բայց արդարը իր հաւատքովը
5 պիտի ապրի : Մանաւանդ գինին
կը կատղեցընէ , հպարտ մարդը
հանդարտ չկենալը , քանզի իր հո-
գին դժոխքին պէս կը լայնցընէ ,
ու մահուան պէս լիալիով՝ չկշտա-
նար , հապա բոլոր ազգերը իրեն
կը ժողվէ , ու բոլոր ժողովուրդնե-
6 րը իր քովը կը գումարէ : Միթէ
ասոնց ամէնը անոր վրայ առակ պի-
տի չհանե՞ն , ու անոր համար
ծաղրական խօսքերով պիտի չը-
սե՞ն , Ալ՜ւ անոր՝ որ իրենը չեղա-
ծը կը շատցընէ . (մինչև ե՞րբ պիտի
պահէ ,) ու իր վրայ գրաւներ կը
բեռնաւորէ : Միթէ յանկարծ 7
քեզ խածնողներ պիտի չելլե՞ն ,
ու քեզի նեղութիւն տուողները պի-
տի չարթննա՞ն , և դուն անոնց
աւար պիտի չըլլա՞ս : Որովհետև 8
դուն շատ ազգեր կողոպտեցիր ,
քեզ ալ ժողովուրդներուն բոլոր
մնացորդները պիտի կողոպտեն
մարդոց արիւններուն համար ու-
երկրին , քաղաքին և բոլոր անոր
մէջը բնակողներուն գործած յան-
մար :
Ալ՜ւ անոր՝ որ իր տանը համար 9
չար ագահութեամբ բան կը վաս-
տըկի , որպէս զի իր բոյնը բարձր
տեղ դնէ չարին ձեռքէն զինքը
ազատելու համար : Հաստ ժողո- 10
վուրդներ կոտրելովդ , քու տանդ
վրայ անարգանք բերիր , և քու հո-
գւոյդ դէմ մեղք գործեցիր : Վասն- 11
զի քարը պատէն պիտի աղաղակէ ,
ու գերանը ջնջոցին փայտերուն մէջէն
պատասխան պիտի տայ անոր :
Ալ՜ւ անոր՝ որ արիւններով քա- 12
ղաք կը շինէ , ու անիրաւութեամբ
աւան կը հաստատէ : Ահա ասիկա 13
զօրաց Տէրոջմէն չէ՞ , որ ժողո-
վուրդները կրակի համար կ'աշխա-
տին , ու ազգերը պարապ տեղը կը
յոգնին : Վասնզի երկիրը Տէրոջը 14
փառացը գիտութեամբը պիտի լե-
ցուի , ինչպէս որ ջուրերը ծովը կը
ծածկեն :
Ալ՜ւ անոր՝ որ քու ընկերիդ գինի 15
կը խմցընես , և քու արբեցուցիչ
բմպելիքդ առատ կը բաշխես , որ
անոնց մերկութիւնը տեսնես :
Պատկեն աւելի ամօթով կշտա- 16
ցար , դուն ալ խմէ ու մերկա-
ցիր . Տէրոջը աջ ձեռքին բաժակը
քեզի պիտի դառնայ , և քու փա-
ռացդ վրայ անարգանք պիտի գայ :
Վասնզի Լիբանանին զրկանքը քեզ 17
պիտի ծածկէ , ու գազաններուն
յափշտակութիւնը պիտի վախցը-
նէ , մարդոց արիւններուն համար
ու երկրին , քաղաքին և բոլոր անոր
մէջը բնակողներուն զրկանացը հա-
մար :
Ի՞նչ օգուտ ունի արուեստա- 18

ւորին քանդակած կուռքը , ձուլած ծոյ կուռքը և ատուեթիան սորվեցընողը , որ չինողը իր չինած բանին ապաւինի , ու համր կուռքեր 19 չինե : Ա՜յ անոր՝ որ փայտին կ'ըսե , Զարթընցիր , և համր քարին՝ Նկէր . միթէ անիկայ բան մը պիտի սորվեցընէ՞ . ահա անիկայ ոսկիով ու արծաթով պատած է , բայց անոր մէջը ամենևին հոգի չը- 20 կայ : Սակայն Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջն է . անոր երեսին առջևը լռութիւն կեցէք՝ ամէն երկիր :

ԳԼ . Գ

1 Հ՚Իկիոնոթի վրայ , Ամբակում մարգարէին աղօթքը :

2 Ո՛վ Տէր՝ քու լուրդ լսեցի ա- վախցայ . քու գործդ տարիներուն մէջը նորոգէ՛ , ամէն Տէր . տարիներուն մէջը գիտցուր , բարկութեան մէջ ողորմութիւն յիշէ :

3 Աստուած Թեմանէն եկաւ , ու Սուրբը՝ Փառան լեռնէն . (Ա- կլայ .) անոր փառքը երկինքը ծած- կեց , ու երկիրը անոր գովութեամբ 4 բը լեցուեցաւ : Ան անոր պայ- ծառութիւնը լուսոյ պէս էր . անոր ձեռքէն՝ Հառագայթներ կ'ելլէին , ու անոր զօրութեանը ծածկոյթը հոն 5 էր . Անոր առջևէն ժանտախտը կ'երթար , և անոր ոտքերուն ետևէն հրատապնաց տենդը կ'ելլէր : 6 Անիկայ կայնեցաւ ու երկիրը չա- փեց , նայեցաւ և ազգերը դո- ղացուց . ու յաւիտենական լեռնե- րը ՚փշրուեցան , և վաղեմի բլուր- ները խոնարհեցան . անիկայ յա- ւիտենական ճամբաներ ունի :

7 Կուշանի վրաններըը նեղութեան տակ տեսայ , Մադիամու երկրին 8 վրաններըը դողացին : Միթէ դի- տերուն բարկացաւ Տէրը , քու սրտմտութիւնդ գետերուն վրայ էր , բարկութիւնդ ծովուն վրայ էր , որ քու ձիերդ ա- փրկութեան կառ- 9 քերդ հնծար : Կու աղեղդ բոլո- րովին մերկ եղաւ , Իսրայէլ ցեղե- րուն երդումներուդ , ու խօսքիդ պէս . (Ակլայ .) երկիրը գետերով պատռեցիր : Լեռները 10 քեզ տեսան ա- դողացին , ջու- րերուն յորդութիւնը անցաւ , ան- դունդը իր ձայնը տուաւ , ա- ձեռքերը վեր վերցուց : Արևը ա- 11 լուսինը իրենց կարգին մէջը կայ- նեցան , անոնք քու նետերուդ լու- սովը և քու շողշողուն նիզակիդ պայծառութիւնովը քալեցին : Երկ- 12 րին վրայ սրտմտութեամբ պտըտե- ցար , ու բարկութեամբ ազգերը կոխեցիր : Քու ժողովուրդիդ փըր- 13 կութեանը համար՝ քու օծեալիդ հետ փրկութեան համար ելար . ա- նօրէնին տունէն գլուխ ձգմեցիր , հիմը մինչև պարանոցը բանալով : (Ակլայ :) Իրենց գաւազաններովը 14 իրենց գլխաւորներուն գլուխը խոց- տակեցիր , գիս ցրուելու համար փոթորիկի պէս եկան , անոնց ու- րախութիւնը տնանկը գաղտուկ ուտելու պէս էր : Քու ձիերովդ 15 ծովուն վրայ՝ շատ ջուրերուն խոո- վութեանը վրայ քալեցիր : Լսեցի 16 ու սիրտս սարսափեցաւ , ձայնէն շրթունքներս դողացին , ոսկորնե- րուս մէջը փտութիւն մտաւ , ու եղած տեղս սարսափեցայ , որ հան- գըստութիւն ունենամ նեղութեան օրը , երբոր ժողովուրդին ելլէ ան որ իր գունդերովը անոր վրայ պիտի յարձակի :

Թէև թզենին ընձիւղ չտայ , ու 17 որթերու վրայ պտուղ չըլլայ , և ձիթենիին բերքը սառ , ու արտերը կերակուր չտան , ո- խարտեն ոչ- խարը կտրի , և գոմերու մէջ ար- ջառ չըլլայ , Սակայն ես Տէրոջմով 18 պիտի ցնծամ , իմ փրկութեանս Աստուծովը պիտի ուրախանամ : Տէր Եհովան իմ զօրութիւնս է , 19 ու իմ ոտքերս եղնիկի պոչերուն պէս պիտի ընէ , և զիս իմ բարձր տե- ղերուս վրայ պիտի պտըտցընէ :

Վերջաւոր երաժշտին , իմ ղար- նելու նուագարաններուս վրայ :

ՄԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՍՈՓՈՆԻՈՅ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ եղեկիայի որդւոյն Ամարիայի որդւոյն Գոդոզիայի որդւոյն Քուսիի որդւոյն Սոփոնիային եղաւ Յուդայի Թագաւորին Ամոնի որդւոյն Յովսիային օրերը։

2 Երկրի երեսէն ամէն բանը բոլորովին պիտի կորսընցնեմ, կ՚ըսէ
3 Տէրը։ Մարդը ու անասունը պիտի կորսընցնեմ, երկինքին թռչուններն ու ծովուն ձուկերը և պայթակղութիւնները ամբարիշտներուն հետ պիտի կորսընցնեմ, ու երկրի երեսէն մարդը պիտի
4 կորսնցնեմ, կ՚ըսէ Տէրը։ Եւ իմ ձեռքս Յուդայի վրայ ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները վրայ պիտի երկընցնեմ. ու սա տեղէս բնաջինջ պիտի ընեմ Բահաղին մնացորդը, քուրմերուն անունը՝ քա-
5 հանաներուն հետ, եւ տանիքներու վրայ երկնից զօրքերուն երկրպագութիւն ընողները, ու երկրպագութիւն ընելով Տէրոջմով երդում ընողները, և Մելքոմով երդում
6 ընողները, ու Տէրոջմէ ետ դարձողները, ու Տէրը չփնտռողները և զանիկայ չխնդրողները։

7 Տէր Եհովային առջեւը լուռ կեցէք. քանզի Տէրոջը օրը մօտ է, քանզի Տէրը զոհ պատրաստեց, իր
8 կոչնականները հրաւիրեց։ Եւ պիտի ըլլայ որ Տէրոջը զոհին օրը իշխանները ու թագաւորին որդիները ու բոլոր օտար զգեստ հագնողները պիտի պատժեմ։
9 Եւ այն օրը անկէն վրայէն բոլոր ցատկողները՝ իրենց տիրոջը տունը զրկանքով ու նենգութեամբ լեցընողները
10 պիտի պատժեմ։ Եւ պիտի ըլլայ որ այն օրը՝ կ՚ըսէ Տէրը, Ձկանց դռնէն աղաղակի ձայն, և Նասնայէն հեծութիւն՝ ու բլուրներէն
11 մեծ կոտորած պիտի ըլլայ։ Աղբայրք ո՛վ Մակթեսի բնակիչներ,

լը, քանզի բոլոր վաճառական ժողովուրդը կորսուեցաւ, բոլոր արծաթի բեռնողները կոտրեցան։

12 Եւ պիտի ըլլայ որ այն ժամանակը Երուսաղէմը ճրագներով պիտի քննեմ, ու պիտի վրայ հանդիստ նստող մարդիկները պիտի պատժեմ, որոնք իրենց սրտին մէջը կ՚ըսեն, Տէրը ո՛չ բարիք պիտի ընէ և ո՛չ չարիք։

13 Եւ անոնց ստացուածքը աւար, ու անոնց տուները աւերակ պիտի ըլլան. և տուներ պիտի շինեն, բայց անոնց մէջը պիտի չբնակին, ու այգիներ պիտի տնկեն, բայց անոնց գինին պիտի չխմեն։

14 Տէրոջը մեծ օրը մօտ է, մօտ է, ու խիստ կ՚արագայ. Տէրոջը օրուան ձայնը ի՛նչ դառնապէս պիտի աղաղակէ։ Ան
15 օրը բարկութեան օր է. նեղութեան ու տառապանաց օր, կորստեան ու աւերման օր, խաւարի ու մէգի օր, ամպի ու մառախուղի
16 օր է. Պարսպաւոր քաղաքներուդէմ և բարձր աշտարակներուդէմ փողի ու աղաղակի օր է։
17 Եւ մարդիկները նեղութեան մէջ պիտի ձգեմ, և կոյրերու պէս պիտի պտըտին, քանզի Տէրոջը դէմ մեղք գործեցին. ու անոնց արիւնը փոշիի պէս ու մարմինները աղբի պէս պիտի թափուի։
18 Տէրոջը բարկութեան օրը անոնց արծաթը ոսկին անգամ զանոնք ազատել կարող պիտի չըլլան. Հապա բոլոր երկիրը անոր նախանձին կրակովը պիտի ոպատի, քանզի անիկայ խիստ շուտով երկրի բոլոր բնակիչները պիտի հաւսպընէ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Հաւաքեցէք ձեր անձերը, քննեցէք, 2
ո՛վ չամչուող ազգ, Մինչ նախահրամանութիւնը չգնաց, օրը մղեղի պէս չանցաց, մինչ Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը ձեր վրայ

չեկած , դեռ Տէրոջը բարկութեան
3 օրը ձեր վրայ չեկած : Տէրը փնտռեցէք՝ ան վրկրիս բոլոր խոնարհները , դուք որ անոր իրաւունքը՝ ի գործ կը դնէք , արդարութիւն փնտռեցէք , խոնարհութիւն փնտռեցէք , գուցէ Տէրոջը բարկութեան
4 օրը պահուիք : Վասնզի Գազա պիտի թողուի , Աշկաղոն ամայի պիտի ըլլայ . Ազոտոսը կէս օրուան առնեը պիտի վռնտեն , և Եկրոն արմատէն պիտի խլուի :
5 Վա՛յ ծովեզերքը բնակողներուն , Քերեթիներուն ազգին . Տէրոջը խօսքը քեզի դէմ է , ով Քղեսացւոց երկիրը Քանան . քեզ ալ պիտի աւրեմ , անոնկ որ բնակիչ
6 չունենաս : Ու ծովեզերքը հովիւներու բնակարաններ — աւազաններ ու հօտերու փարախներ պիտի
7 ըլլայ : Ու ծովեզերքը Յուդայի տանը մնացորդին պիտի ըլլայ , հոն պիտի արածին . իրիկուընը Աշկաղոնի առուներուն մէջ պիտի պառկին , քանի անոնց Տէր Աստուածը անոնց այցելութիւն պիտի ընէ , և անոնց գերութիւնը պիտի դարձնէ :
8 Մոաբին նախատինքը ու Ամմոնի որդւոցը հայհոյութիւնները լսեցի , որ անոնք իմ ժողովուրդս նախատեցին , ու անոնց սահմանին
9 դէմ հպարտացան : Ինչո՛ւ համար Իսրայէլին Աստուածը՝ զօրաց Տէրը —յայտնե՛ կ'ըսէ . Կենդանի եմ ես , որ Մոաբը Սոդոմի պէս , ու Ամմոնի որդիքը Գոմորի պէս եղինճներու կալուածք և աղի հանք ու յաւիտեան ամայութիւն պիտի ըլլայ . իմ ժողովուրդիս մնացորդը զանոնք պիտի յափշտակէ , ու իմ ազգիս մնացորդները զանոնք պիտի
10 ժառանգեն : Ասիկայ անոնց հպարտութեանը համար իրենց պիտի ըլլայ , քանի անոնք զօրաց Տէրոջը ժողովուրդը նախատեցին , ու անոր
11 դէմ հպարտացան : Տէրը անոնց վրայ ահարկու պիտի ըլլայ , քանի անիկայ երկրիս բոլոր աստուածները բնաջինջ պիտի ընէ , և ազգայ բոլոր կղզիները՝ ամէն մէկը իր տեղէն երկրպագութիւն պիտի ընեն անոր :

12 Դուք ալ՝ ով Եթովպացիք՝ իմ սրովս պիտի սպաննուիք :

13 Ու անիկայ իր ձեռքը հիւսիսին վրայ պիտի երկնցընէ , ու Ասորեստանին պիտի կորսընցընէ . և Նինուէն աւերակի ա— անապատի պէս չոր երկրի պիտի դարձընէ .
14 Ու անոր մէջը հօտեր՝ ազգայ բոլոր գազանները պիտի պառկին . հաւալուսը ու ոզնին ալ անոր խոյակներուն մէջ տեղ պիտի անցընեն . պատուհաններէն ձայն պիտի ՚ի լսուի , սեմերուն մէջ աւերում պիտի ըլլայ , քանի եղեւոյտը պիտի քակուի :
15 Ազատեր քաղաքը ասիկայ է , որ ապահովութեամբ կը բնակէր , որ իր սրտին մէջը կ'ըսէր Թէ Ես եմ ու ինծմէ ուրիշ չկայ . Ինչպէս աւերակ ու գազանաց խշտի եղաւ . անկէ ամէն անցնողը պիտի սուլէ , — ձեռքը պիտի շարժէ :

Գ.

1 Վա՛յ ապստամբ ու պիղծ քաղաքին , հարստահարութիւն ընող քաղաքին :
2 Խօսք մտիկ չըրաւ , խրատ չընդունեց , Տէրոջը չապաւինեցաւ , իր Աստուծոյն չմօտեցաւ :
3 Անոր իշխանները անոր մէջը մռնչող առիւծներ են , անոր դատաւորները երեկոյեան գայլեր են , որ մինչեւ առաւօտ բան մը չեն թողուր :
4 Անոր մարգարէները անապարձ ա— ննդգաւոր մարդիկներ են . անոր քահանաները սրբութիւնը պղծեցին — օրէնքը բռնադատեցին :
5 Արդար Տէրը անոր մէջն է . անիկայ անօրէնութիւն չգործեր . առաւօտ առաւօտ իր իրաւունքը ՚ի լոյս կը հանէ — ու չվնասր . բայց անիրաւը ամչնալ չգիտեր :
6 Ազգերը բնաջինջ ըրի , անոնց աշտարակները կործանեցան . անոնց փողոցները աւերեցի , անանկ որ անոնցմէ անցնող չըլլայ . անոնց քաղաքները ամայացան , անմարդ ու անբնակ եղան :
7 Ես որ ՚Ըսի անշուշտ ինծմէ պիտի վախնաս — խրատ

պիտի ընդունիս . և անոր բնակա-
բանը բնաջինջ ընելոյ , ինչպէս որ
ջանիկայ պատժեմ . սակայն անոնք
կանուխ ելան , ու իրենց բոլոր
գործքերը ապականեցին :
8 Արեմն ինծի ապասեցէք , կ'ըսէ
Տէրը , մինչև ան օրը որ որսի հա-
մար ոտք ելլեմ . քանզի իմ վճիռս
ազգերը ժողվել , թագաւորու-
թիւնները գումարել է , որ անոնց
վրայ իմ սրտմտութիւնս՝ իմ բոլոր
սաստիկ բարկութիւնս թափեմ .
քանզի բոլոր երկիրը իմ նախանձիս
կրակովը պիտի ոսկռի :
9 Վասն զի ան ժամանակը ժողո-
վուրդներուն ընտիր-խոսքը մաքուր
շրթունքներու պիտի դարձընեմ ,
որ ամէնքը Տէրոջը անունը կանչեն ,
ու մէկ սրտով անոր ծառայութիւն
10 ընեն : Եթովպիայի գետերուն
անդիի կողմէն իմ աղօթողներս ,
իմ ցրուածներուս աղջիկը իմ ընծ-
11 ան պիտի բերեն : Ան օրը պիտի
ջամչնաս քու բոլոր գործքերէդ ,
որոնցմով ինծի դէմ յանցանք ը-
րիր . քանզի ան ատեն քու հը-
պարտութեանդից ցնծացողները
քու մէջէդ պիտի վերցընեմ , ու
մէյմըն ալ իմ սուրբ լեռանս վրայ
12 դոռոզութիւն պիտի չընես : Ես
քու մէջդ խոնարհ ու ապքաո ժող-
ովուրդ՝ ճնշողդ պիտի թողում ,
ու Տէրոջը անունը պիտի յուսան :
13 Իսրայէլին ճնացորդը անօրէնու-
թիւն պիտի չընեն , ու սուտ պիտի
չխօսին , և անոնց բերնին մէջ նենգ-
աւոր լեզու պիտի չգտնուի . քան-
զի անոնք պիտի արածին ու պիտի
պառկին , ու վախցընող պիտի չըլ-
լայ :
14 Ցնծա , ով Սիօնի աղջիկ , բարձրաձայն աղաղակէ , ով Իսրա-
յէլ , ըոլոր սրտով ուրախ ու
գուարթ եղիր , ով Երուսաղէմի
աղջիկ : 15 Տէրը քու դատաստան-
ներդ վերցուց , քու թշնամիդ վռըն-
ռեց . Իսրայէլին Թագաւորը՝ Տէրը
քու մէջդ է , մէյմըն ալ չարիք
պիտի չտեսնես :
16 Ան օրը Երուսաղէմին պիտի ը-
սուի . Ա՛լ վախնար , Սիոնին
Ձեռքերդ չթուլնան : 17 Քու Տէր
Աստուածդ քու մէջդ զօրաւոր է ,
անիկայ փրկէ . անիկայ
քեզի համար ուրախութեամբ պիտի
գուարճանայ , ու իր սիրովը փոխ
թողութիւն պիտի տայ , և քու
վրադ ցնծութեամբ պիտի ուրախա-
նայ : 18 Հանդիսաւոր ոտնեբու հա-
մար տրտմածները պիտի ժողվեմ ,
որոնք քեզմէ էին , ու անոնց վրայ
նախատինքը բեռ էր : 19 Ահա ես
ան ժամանակը քու բոլոր նեղիչներդ
պիտի ապառնեմ , և կաղը պիտի
ազատեմ , ու վռընռուածը պիտի
ժողվեմ . և զանոնք գովքի ու
անուանի պիտի ընեմ ան բոլոր եր-
կիրներուն մէջ՝ ուր որ նախատինք
կրեր էին : 20 Ան ատեն ձեզ կը
պիտի բերեմ , և ան ատեն ձեզ
պիտի ժողվեմ . վասն զի երկրիս
բոլոր ժողովուրդներուն մէջ ձեզ
անուանի ու գովքի պիտի ընեմ ,
երբոր ձեր գերութիւնը ձեր աչ-
քերուն առջեւը նո դարձընեմ ,
կ'ըսէ Տէրը :

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Դարեհ թագաւորին երկրորդ տա-
րին վեցերորդ ամիսը՝ ամսուն
առաջին օրը՝ Տէրոջը խօսքը Ագէ
մարգարէին ձեռքովը Յուդայի իշ-
խանին Սաղաթիէլեան Զօրաբա-
բէլին , ու մեծ քահանային Յով-
սեդեկեան Յեսուին եղաւ , ըսելով ,
2 Զօրաց Տէրը կը խօսի ու այսպէս
կ'ըսէ . Այս ժողովուրդը կ'ըսէ
թէ , ժամանակը չէ հասած ,
Տէրոջը տունը շինելու ժամանա-
կը : 3 Եւ Ագէ մարգարէին ձեռ-

քովը Տէրոջը խօսքը եղաւ , ըսելով ,
4 Երդնօք ժամանակ է որ դուք ձե-
ղուն ապրիլ տուներնուդ մէջ բա-
նակիք , ու ասոր տունը աւերակ
5 մնայ : Ասկայն հիմա զօրաց Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Ձեր ճամբաներուն
6 վրայով մտածեցէք : Շատ ցա-
նեցիք , բայց քիչ բերիք . կերաք ,
բայց չկշտացաք . խմեցիք , բայց
ծարաւնիդ չանցուցիք . հագուե-
ցաք , բայց չտաքցաք . ու վարձքով
բանողը ծակ քսակի համար կը վա-
րկի իր վարձքը :
7 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ձեր ճամբաներուն վրայով մտածե-
8 ցէք : Լեռը ելէք , փայտ բերէք
ու տունը շինեցէք , և անոր պիտի
հաճիմ , ու պիտի փառաւորիմ ,
9 կ'ըսէ Տէրը : Շատին նայեցաք ,
և ահա քիչ եղաւ . ձէր տուները
անգամ բերիք , բայց անոր վրայ
փչեցի : Ինչո՞ւ համար՝ կ'ըսէ
զօրաց Տէրը : Իմ տանս համար ,
որ աւերակ է , ու ձեզմէ
ամէն մէկը իր տունը կը վազէ :
10 Ասոր համար երկինքը ձեր վրայէն
իր ցօղը ետ կը պահէ , ու երկիրն
11 ալ իր պտուղը չտար : Ու ես
երկրի վրայ , ու լեռներուն վրայ ,
և ցորենին վրայ , ու գինիին վրայ ,
ու եղին վրայ , ու գետնի բերքերուն
վրայ , և մարդոց վրայ , ու ան-
ասուններուն վրայ , և ձեռաց բո-
լոր վաստակին վրայ երաշտութիւն
կանչեցի :
12 Ու տունը Սաղաթիէլեան Զօ-
բաբաբէլ , ու մեծ քահանայ Յով-
սեդեկեան Յեսու , և ժողովուրդին
բոլոր մնացորդը մտիկ ըրին իրենց
Տէր Աստուծոյն ձայնին ու Նոզ
մարգարէին խօսքերուն , ինչպէս որ
իրենց Տէր Աստուածը զանիկայ
խրկեր էր . ու ժողովուրդը Տէրոջը
13 երկնչեցաւ : Ու Տէրոջը
դեսպանը Նոզ Տէրոջը դեսպա-
նութեամբը ժողովուրդին խօսեցաւ
ու ըսաւ , Ես ձեզի հետ եմ , կ'ըսէ
14 Տէրը : Ու Տէրը՝ Յուդայի իշ-
խանին՝ Սաղաթիէլեան Զօբաբա-
բելին հոգին , ու մեծ քահանային
Յովսեդեկեան Յեսուին հոգին , և
ժողովուրդին բոլոր մնացորդին հո-
գին արթնցուց . ու գացին և
իրենց Աստուծոյն՝ զօրաց Տէրոջը
տանը մէջ աշխատեցան , Դարիւ 15
թագաւորին երկրորդ տարին վե-
ցերորդ ամսուն քսանուչորսերորդ
օրը :

ԳԼ . Ա

Նոյեմբերորդ ամսուն քսանուվեցե- 1
րորդ օրը Նոզ մարգարէին
ձեռքովը Տէրոջը խօսքը եղաւ , ըսե-
լով , Հիմա Յուդայի իշխանին 2
Սաղաթիէլեան Զօբաբաբելին ,
ու մեծ քահանային Յովսեդեկեան
Յեսուին , և ժողովրդեան մնացոր-
դին խօսէ ու ըսէ ,
Ձեր մէջը մնացած ո՞վ կայ , որ 3
ան տունը իր առջի փառաւորու-
թեամբը տեսած ըլլայ . ու հիմա
զանիկայ ի՞նչպէս կը տեսնէք ,
մի՞թէ ասիկայ անոր քովը ոչինչ
բանի մը պէս չէ՞ ձեր աչքերուն
առջեւը : Բայց արդ զօրաբիր՝ ո՛վ 4
Զօբաբաբէլ , կ'ըսէ Տէրը . և
ո՛վ Յովսեդեկեան Յեսու մեծ քա-
հանայ՝ զօրաբիր . ու դուք ո՛վ
երկրին բոլոր ժողովուրդը՝ զօրա-
ցէք , կ'ըսէ Տէրը , ու աշխատե-
ցէք . քանզի ես ձեզի հետ եմ ,
կ'ըսէ զօրաց Տէրը : Ինչպէս որ 5
ձեր Եղիպտոսէն ելած ատենը ձեզի
հետ խօսք կապեցի , իմ Հոգիս
ձեր մէջը կը կենայ . մի՛ վախնաք :
Քանզի զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ . 6
Քիչ ատենէն եմ երկինքը
ու երկիրը , և ծովը ու ցամաքը
պիտի շարժեմ : Նաև ամէն ազ- 7
գերը պիտի շարժեմ , ու ամէն ազ-
գերուն ցանկալի բաները պիտի
գան . և ան տունը փառքով պիտի
լեցընեմ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
Արծաթը իմն է ու ոսկին իմն է , 8
կ'ըսէ զօրաց Տէրը : Ան վերջի 9
տանը փառքը առջինէն մեծ պիտի
ըլլայ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը , ու ան
տեղս խաղաղութիւն պիտի տամ ,
կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
Դարեհին երկրորդ տարին՝ ին- 10
ներորդ ամսուն քսանուչորսերորդ
օրը Նոզ մարգարէին ձեռքովը Տէ-

11 բոջը խօսքը եղաւ, ըսելով, 12 Օ՛ օրաց
Տէրը այսպէս կ՛ըսէ. Իմա օրէնքին վրայով հարցմունք ըրէ քա-
հանաներուն ու ըսէ, Եթէ որ
մէկ մարդ մը իր հանդերձին քղանցքովը սուրբ միս վերցընէ, ու
քղանցքովը՝ հացի կամ ապուրի
կամ դինիի կամ ձէթի կամ ինչ
և իցէ կերակուրի դպչի, անիկայ
սուրբ կ՛ըլլա՞յ: Ու քահանաները
պատասխան տուին ու ըսին,
13 Ո՛չ: Ու Յեհու ըսաւ, Եթէ որ
մեռելէ պղծուած մը ասոնց մէկուն
դպչելու ըլլայ, կը պղծո՞ւի: Ու
քահանաները պատասխան տուին
14 ու ըսին, Կը պղծուի: Ու Յեհու
պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Այսպէս է ան ժողովուրդը, և այս-
պէս է ան ազգը իմ առջեւս, կ՛ըսէ
Տէրը, ու այսպէս է իրենց ձեռացը
բոլոր գործքը. ու ինչ որ հոն
ընծայ կը մատուցանեն պիղծ է:
15 Ուրեմն հիմա ան օրէն առաջ եղածը
մտածեցէ՛ք, երբոր դեռ Տէրոջը
տաճարին մէջ քար քարի վրայ դը-
16 րուած չէր. Որ ան ատենը երբոր
հասնէր քսան չափ ցորենի դեզին քովը
կ՛երթար, տասը չափ կը գտնուէր.
երբոր իր գինուց աւազանին քովը
կ՛երթար ջրաքաշելու համար հա-
նելու, քսան չափ կը գտնուէր:
17 Զեզ ու ձեր ձեռացը բոլոր գործ-
քը խորշակահարութեամբ և դա-
լուկով ու կարկտահարով գործի,
սակայն ինծի չդարձաք, կ՛ըսէ Տէ-
րը: Իմա ան օրէն առաջ եղածը 18
մտածեցէ՛ք, Տէրոջը տաճարին հիմ-
նարկութեանը օրէն, իննեւտրտ-
ասունք քառասնեւտրտրդ օրէն ա-
ռաջ եղածը մտածեցէ՛ք: Սունտը 19
տակաւին ամբարին մէջն է. և
որթը ու թզենին և նռնենին ու
ձիթենին դեռ պտուղ չտուին. ան
օրէն՝ ի վեր պիտի օրհնեմ:

Ու Տէրոջը խօսքը երկրորդ ան- 20
գամ Յեհուի եղաւ ամսուն քառա-
սունտրտրդ օրը՝ ըսելով, Յուդայի 21
իշխանին՝ Զօրաբաբելին խօսէ ու
ըսէ, Ես երկինքը ու երկիրը պի-
տի շարժեմ, Ու թագաւորու- 22
թեանց աթոռը տակնուվրայ պիտի
ընեմ, ու ազգաց թագաւորու-
թիւններուն զօրութիւնը պիտի
կորընչացընեմ. և կառքը, ու անոր
հեծեալները տակնուվրայ պիտի ը-
նեմ. և ձիերը ու անոնց հե-
ծեալները պիտի իյնան, ամէն մէ-
կը իր եղբօրը սրովը: Ո՛ն օրը՝ 23
կ՛ըսէ զօրաց Տէրը, քեզ պիտի
առնեմ՝ ո՛վ Սաղաթիէլեան Զօ-
րաբաբէ՛լ իմ ծառաս, կ՛ըսէ Տէ-
րը, ու քեզ կնիքի պէս պիտի
դնեմ, քանզի քեզ ընտրեր եմ,
կ՛ըսէ զօրաց Տէրը:

ՄԵՐԹԱՐԵՑՈՒԹԻՒՆ ՉՈՐՐՈՐԴԻՆ

ԴԱՆԻԷԼ Ը

1 Պարսից երկրորդ տարին ու-
րուրդ ամիսը՝ Տէրոջը խօսքը Ա-
դովէ որդուոյն Խարապիայի որդուոյն
Զաքարիա մարգարէին եղաւ, ը-
2 սելով, Տէրը ձեր հայրերուն խիստ
3 բարկացաւ: Ու անոնց ըսես,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ՛ըսէ. Ինծի
դարձէ՛ք, կ՛ըսէ զօրաց Տէրը, ու
ես ձեզի պիտի դառնամ, կ՛ըսէ
4 զօրաց Տէրը: Ձեր հայրերուն պէս
մի՛ ըլլաք, որ առջի մարգարէները
անոնց կը կանչէին՝ ըսելով, Զօ-
րաց Տէրը այսպէս կ՛ըսէ. Ձեր չար
ճամբաներէն ու չար գործքերէն
դարձէ՛ք, բայց անոնք մտիկ չըրին,
ու ինծի ականջ չտուին, կ՛ըսէ
Տէրը: Ձեր հայրերը ո՞ւր են. 5
ու մարգարէները յաւիտեան կ՛ապ-
րի՞ն: Սակայն իմ խօսքերս ու 6
հրամաններս որ իմ ծառաներուս
մարգարէներուն պատուիրեր էի,
ձեր հայրերուն չհասա՞ն. խակ անոնք
դարձան ու ըսին, Զօրաց Տէրը
ինչ որ մեզի ընելու որոշեր էր՝ մեր

Ձամբանելուն ու գոյնելուն համեմատ, զանիկայ մը վրայ՝ի գործ դրաւ։

7 Ասոնցմէ երկրորդ տարին մեռաւոնելով տանուն այսինքն Ամբաթի տանուն քառասերորդ օրը Տէրոջը խօսքը Ղեւովէ որդւոյն Նաթաքիայի որդւոյն Օզաբարիա
8 մարգարէին եղաւ, ըսելով, Վերցուր առասպ որ ահն աչխատ ձիի վրայ հնձած մարդ մը ձորին մէջը եղող մրտենիներուն մէջտեղը կը կայնէր, ու անոր ետեւը աչխատ, պիտակ ու Ջերմակ ձիեր կային։
9 Ու ըսի, Ասոնք ի՞նչ են՝ ով տէր իմ. ու ինծի հետ խօսող հրեշտակը ինծի ըսաւ, Ասոնց ինչ
10 ըլլալը քեզի պիտի յայտնեմ։ Ու մրտենիներուն մէջը կայնող մարդը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ասոնք անոնք են, որ Տէրը խրկեց
11 երկիրը պտըտելու համար։ Ու մրտենիներուն մէջը կայնող Տէրոջը հրեշտակին պատասխան տուին ու ըսին, Երկիրը պտըտեցանք, և ահա բոլոր երկիրը հանդարտութեամբ
12 կը նստի։ Ու Տէրոջը հրեշտակը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ո՛վ զօրաց Տէր, մինչեւ ե՞րբ չես ողորմիր Երուսաղէմին, ու Յուդայի քաղաքներուն, որոնց սա եօթանասուն տարին բարկացար։
13 Ու Տէրը ինծի հետ խօսող հրեշտակին բարի խօսքերով — մխիթարական խօսքերով պատասխան տուաւ։
14 Ու ինծի հետ խօսող հրեշտակը ինծի ըսաւ, Աղաղակէ ու ըսէ, Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Երուսաղէմի համար ու Սիոնի համար մեծ նախանձով կը նախանձիմ.
15 Ու հանդիստ եղող ազգերուն խիստ շատ բարկացած եմ, քանզի ես քիչ բարկացայ, ու անոնք չարիքը աւելցուցին։
16 Ասոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Երուսաղէմին ողորմութեամբ դարձայ. իմ տունս անոր մէջ պիտի շինուի, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը, ու Երուսաղէմի վրայ
17 լար պիտի քաշուի։ Դարձեալ հաղէ ու ըսէ, Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Իմ քաղաքներս նորէն բարիքներով պիտի յորդին, և Տէրը նորէն Սիոնը պիտի մխիթարէ, ու նորէն Երուսաղէմը պիտի ընտրէ։

18 Ու աչքերս վերցուցի ու նայեցայ, 19 և ահա չորս եղջիւր։ Ու ինծի հետ խօսող հրեշտակին ըսի, Ասոնք ի՞նչ են. ու ինծի ըսաւ, Ասոնք են այն եղջիւրները որոնք Յուդան, Իսրայէլը ու Երուսաղէմը ցրուեցին։ Ու Տէրը ինծի չորս 20 ատաղձագործ ցուցուց։ Ու ըսի, 21 Ասոնք ի՞նչ ընելու կուգան. և անիկայ խօսելով ու ըսաւ, Ասոնք են այն եղջիւրները որ Յուդան ցրուեցին, այնպէս որ մարդ մը չկրցաւ իր գլուխը վերցնել. ուստի ասոնք եկան որ զանոնք վախցընեն, ու Յուդայի երկրին վրայ՝ զանիկայ ցրուելու համար եղջիւրները վար ձգեն։

Գ.

1 Ու աչքերս վերցուցի ու նայեցայ, և ահա մէկ մարդ մը՝ որուն ձեռքին մէջ չափելու շուան կար։ 2 Ու ըսի, Դուն ո՞ւր կ՚երթաս. ու ինծի ըսաւ, Երուսաղէմը չափելու, որ լայնութիւնը տեսնեմ, ու երկայնութիւնը տեսնեմ ըլլալը տեսնեմ։ 3 Ու ահա ինծի հետ խօսող հրեշտակը կը ելլար, ու անոր դիմացը ուրիշ 4 հրեշտակ մը ելլար. Ու անոր ըսաւ, Վազէ՝ սա երիտասարդին խօսէ ու ըսէ, Երուսաղէմ առանց պարսպի պիտի բնակուի մարդոցմէ ու անասունէն բազմութեանը համար, որ անոր մէջը պիտի ըլլան։ 5 Ու ես անոր բոլորտիքը հրկիզէն պարիսպ պիտի ըլլամ՝ կ՚ըսէ Տէրը, ու անոր մէջը փառաց համար պիտի ըլլամ։

Վազէ՝ ազէ, հիւսիսի երկրէն փա- 6 խէք, կ՚ըսէ Տէրը, քանզի ձեզ երկինքի չորս հովերուն պէս ցրուեցի, կ՚ըսէ Տէրը։ Վազէ՝ քեզ ա- 7 զատէ, ով Սիոն, որ Բաբիլոնի աղջկանը հետ կը բնակիս։ Զանզի 8 զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Փառաց ետեւէն զիս ձեզ կողոպտող

իմ Ճամբաներուս մէջը քալես ու
իմ պահպանութիւնս պահես , ան
ասոնք ալ իմ տունս պիտի
դառնս և իմ սրահներս ալ պիտի
պահես , ու քեզի աս նեղութեան
նուագներուն մէջէն առաջնորդներ
պիտի տամ : 8 Իմա մարդ ըսէ
ին Հեսու մեծ քահանայ դուն ու
քու առջեդ նստող բարեկամներդ ,
քանզի անոնք նշան ըլլալու մար-
դիկ են . վասն զի ահա ես իմ ծա-
ռաս Հ Ա Ռ Ա Ւ Ի Լը պիտի բերեմ :
9 Քանզի ահա Հեսուին առջը դը-
րած քարս , ան մէկ քարին վրայ
եօթը աչք պիտի ըլլայ . ահա ես
անոր փորագրութիւնը պիտի փո-
րագրեմ կ'ըսէ զօրաց Տէրը , և ան
երկրին անօրէնութիւնը մէկ օրուան
մէջ պիտի վերցնեմ : 10 Ան օրը
կ'ըսէ զօրաց Տէրը՝ ձեզմէ ամէն
մէկը իր դրացին որթի տակ ու
թզենիի տակ պիտի կանչէ :

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ա ետ ինձի հետ խօսող հրեշտակը
դարձաւ , և զիս իր քունէն
արթնցնող մարդու պէս արթնց-
րաւ : 2 Ու ինծի ըսաւ , Ի՞նչ կը
տեսնես . ու ըսի , Կը տեսնեմ որ
ահա բոլորովին ոսկիէ աշտանակ մը
կայ , ու անոր վրայ բաժակ մը ,
և անոր վրայ եօթը ճրագ , ու անոր
վրայի եօթը ճրագներուն համար
եօթը խողովակ կայ . 3 և անոր ք-
ով երկու ձիթենիի կայ . մէկը բա-
ժակին աջ կողմէն , ու միւսը ձախ
կողմէն : 4 Ու պատասխան առի ,
ու ինծի հետ խօսող հրեշտակին
խօսելով ու ըսի , Ասոնք ի՞նչ են ,
տէր իմ : 5 Ու ինծի հետ խո-
սող հրեշտակը պատասխան առաւ
ու ինծի ըսաւ , Ասոնց ինչ ըլլալը
չի՞ս գիտեր . ու ես ըսի , Ո՛չ , տէր
իմ : 6 Ու պատասխան առաւ
ու ինծի խօսելով ըսելով , Ա՛ս է
Տէրոջը խօսքը որ Զ Ո ր ա բ ա բ է լին
կ'ըսուի . Զօրութեամբ չէ , և ու-
ժով չէ , հապա իմ Հ ո գ ւ ո վ՝ կ'ը-
սէ զօրաց Տէրը : 7 Դուն՝ տէր մեծ
լեռ , ո՞վ ես . Զ ո ր ա բ ա բ է լին առ-
ջեը դաշտ պիտի ըլլաս . ու գլուխի

պզելուն խրկից , քանզի անոր
դպչողը անոր աչքին բիբին կը դպ-
չի : 9 Ա՛ս ան ձեռքս իմ ձեռքս
անոնց վրայ պիտի շարժեմ , ու ա-
նոնք իրենց ծառաներուն առաջ պի-
տի բլլան , ու պիտի գիտնաք որ
զօրաց Տէրը զիս խրկեր է : 10
Ցըն-
ծա և ուրախացիր՝ տէր Սիոնի
աղջիկ , քանզի ահա ես կու գամ
ու քու մէջդ պիտի բնակիմ , կ'ը-
սէ Տէրը : 11 Ու այն օրը շատ ազ-
գեր Տէրոջը պիտի յարին , ու ինծի
ժողովուրդ պիտի ըլլան . և ես քու
մէջդ պիտի բնակիմ , ու պիտի
գիտնաս որ զօրաց Տէրը զիս քեզի
12 խրկեր է : Ու Տէրը իր բաժինը
Յուդան սուրբ երկրին մէջ ժա-
ռանգութիւն պիտի առնէ , ու նո-
րէն Երուսաղէմը պիտի ընտրէ :
13 Տէրոջը առջեը լռութիւն կեցիր՝ ո՛վ բո-
լոր մարմին , քանզի անիկա իր
սուրբ բնակութենէն արթնցաւ :

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Ու Տէրը ինծի ցուցուց մեծ քա-
հանայ Յեհոսուն որ Տէրոջը հրե-
շտակին առջեը կայներ էր , ու
Սատանան անոր աջ կողմը կայներ
2 էր անոր դէմ դնելու համար : Ու
Տէրը Սատանային ըսաւ , Տէրը
քեզ յանդիմանէ՝ ո՛վ Սատանայ ,
ու քեզ Երուսաղէմը ընտրող Տե-
րը յանդիմանէ . միթէ ասիկայ կը-
րակէ հանուած խանձող չէ՞ :
3 Ու Յեհոսու աղտոտ հանդերձներ
հագեր էր , ու հրեշտակին առջեը
4 կը կայնէր : Ու իր առջեը կայ-
նողներուն պատասխան առաւ , ու
խօսելցաւ ըսելով , Աղտոտ հան-
դերձները առողը վրայէն հանեցէք .
և անոր ըսաւ , Տ ե ս , քու անօ-
րէնութիւնդ վրայէդ վերցուցի , ու
քեզի պատուական զգեստներ պիտի
5 հագցնեմ : Ու ես ըսի որ անոր
գլուխը մաքուր խոյր դնեն . և անոր
գլուխը մաքուր խոյրը դրին , ու ա-
նոր հանդերձներ հագցուցին . ու
Տէրոջը հրեշտակը կայներ էր :
6 Ու Տէրոջը հրեշտակը Յեհոսուին
7 վկայութիւն ըրաւ ու ըսաւ , Զ օ ր-
ք ա բ ա բ է լին ըսաւ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Եթէ որ

քարը ինքը պիտի հանէ . ու պիտի ազատակին , Շնորհք ընծրհք ա-
նոր :
8 Կարձեալ Տէրոջը խօսքը ինձի
9 եղաւ ըսելով , Ձա տունը Օ֊օրա-
բարելին ձեռքերը հիմնեցին , և անոր ձեռքերը պիտի կատարեն զանիկայ . ու պիտի գիտնաս որ զօրաց Տէրը
10 զիս ձեզի խրկած է : Վանգի պզտ-
ոիկ բաներուն օրը ո՞վ անարգեց . ման պիտի տեսանին գնոտակը Օ֊օրաբաբելին ձեռքին մէջ . ա-
նոնք Տէրոջը աչքերն են , որ բոլոր երկրին մէջ կը պտըտին :
11 Եւ ես պատասխան տուի ու
անոր ըսի , Ո՞ւտանակին աջ կողմը
ու անոր ձախ կողմը եղող աս եր-
12 կու ձիթենիները ի՞նչ են : Ա-
ւելորդ անգամ պատասխան տուի ու անոր ըսի , Երկու ոսկի խողո-
վակներուն միջոցովը ես իրենցմէ ոսկի ձէտ թափող երկու ձիթե-
13 նիի ոստերը ի՞նչ են : Եւ ինծի խօսեցաւ ու ըսաւ , Ո՞ւտանդ ինչ ըլ-
լալը չե՞ս գիտեր . ու ես ըսի , Չէ ,
14 իմ տէր իմ : Ան ըսաւ , Ասոնք երկու օծեալներն են , որ բոլոր երկ-
րին Տէրոջը առջեւը կը կայնին :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ դարձայ ու աչքերս վերցնե-
լով տեսայ , և ահա թռչող
2 մոմ մը : Ան ինծի ըսաւ , Ի՞նչ կը տեսնես . ու ըսի , Թռչող մոմ մը կը տեսնեմ . երկայնութիւնը քսան կանգուն , ու լայնութիւնը
3 տասը կանգուն է : Եւ ինծի ը-
սաւ , Ասիկայ բոլոր երկրի երեսին վրայ ելլող անէծքն է . քանզի ամէն
գողութիւն ընողը աս կողմէն գը-
նոանին համեմատ պիտի կորսուի , ու ամէն երդում ընողը միւս կողմէն գրոանին համեմատ պիտի
4 կորսուի : Օ֊ասիկայ ես կը հա-
նեմ , ի՛լսէ զօրաց Տէրը , ու գողին տունը և իմ անունովս սուտ երդում ընողին տունը պիտի մնայ , ու անոր տանը մէջ պիտի մնայ . և զանիկայ իր փայտերովը ու իր քարերովը պիտի ոչնչացնէ :

Եւ ինծի հետ խօսող հրեշտակը
5 եկաւ ու ինծի ըսաւ , Ա՛խա ա-
չքերդ վերցուր ու նայէ թէ ա-
6 ւելորդը ի՞նչ է : Ես ըսի , Ո՞նչ է . ու ըսաւ , Ա՛յս եղողը արդու է . ու ըսաւ , Ասոր երկրի վրայ անոնց
7 նմանութիւնը ասիկայ է : Ա-
հա կապարեայ տաղանդ մը վեր-
ցուելուն , ու կնիկ մը արդուին մէջը կը նստէր : Ան ըսաւ , Ա՛յս է
8 Ամբութիւնը . ու զանիկայ արդուին մէջը ձգեց , և ան կապարեայ կշիռքը ան պրծուին բերանը ձգեց :
9 Եւ աչքերս վերցուցի ու տեսայ , և ահա երկու կնիկ եղան , ու հովը անոնց թեւերուն մէջն էր , և անոնք արագիլի թեւերու նման թեւեր ու-
նէին , ու ան արդուն երկրի ու
10 երկինքի մէջտեղը վերցուցին : Ես ինծի հետ խօսող հրեշտակին ըսի , Ո՞ւր կը տանին արդուն :
11 Ան անիկայ ինծի ըսաւ , Ա՛ր տունն որ անոր տուն շինեն Սենաար երկ-
րին մէջ . ու պիտի հաստատուի և հոն իր խարսխին վրայ պիտի դրուի :

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ դարձայ ու աչքերս վերցուցի
ու տեսայ , և ահա երկու լեռ-
ներու մէջէն չորս կառք կ'ելլէր , ու լեռները պղնձէ լեռներ էին : Ա֊ջի 2
կառքին սլաքաձի ձիեր կային , ու երկրորդ կառքին՝ սև ձիեր , Ա- 3
երրորդ կառքին՝ ճերմակ ձիեր , և չորրորդ կառքին՝ պիտակ — դո-
ւշագոյն ձիեր : Եւ պատասխան 4
տուի , ու ինծի հետ խօսող հրեշ-
տակին ըսի , Ա՛նոնք ի՞նչ են , ո՛վ տէր իմ : Եւ հրեշտակը պատաս- 5
խան տուաւ ու ինծի ըսաւ , Ա՛նոնք երկինքի չորս հովիններն են , որ բոլոր երկրին Տէրոջը առջեւը կայնելէն կ'ելլեն . Ու ձիերը՝ որ 6
ան հիւսիսի կողմը կ'ելլեն , հիւսիսի երկիրը կ'ելլեն , ու ճերմակները անոնց ետեւէն կ'ելլեն , ու պիտակ-
ները հարաւոյ երկիրը կ'ելլեն : Եւ 7
դորշագոյնները ելան , և ուզէին որ երթան — երկրի վրայ պտը-
ոնեն . և անոնց ըսաւ , Գացէք ,

երկրի վրայ պատեցէք . ու անոնք
8 երկրի վրայ պատեցան : Ու ա-
նիկայ ինծի աղաղակից ու ինծի
խօսեցաւ , ըսելով , Նայէ՝ հու-
սախ երկիրը եղողները իմ հոգիս
հիւսիսային երկրին մէջ հանգըս-
ցուցին :
9 Վարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի
10 եղաւ , ըսելով , Վերութենէ դուր-
ցողները՝ Հեղդայէն , Տուբիայէն
ու Յեդայիայէն առ , ու նոյն օրը
գնա Բաբիլոնէն եկող Սոփոնիայի
որդւոյն Յովսիայի տունը մտիր .
11 Ընդառի ու ոսկի առ ու պսակներ
շինէ , ու մեծ քահանային՝ Յովսե-
12 դեկեան Յեսուին գլխուն դիր . Ու
անոր խօսք ըսելով , Զօրաց Տէ-
րը կը խօսի ու այսպէս կ'ըսէ .
Ընդ ան մարդը՝ որուն անունը
Հառաւիղ է . անկից իր տեղէն
պիտի բուսնի , ու Տէրոջը տաճարը
13 պիտի շինէ : Անկից պիտի շինէ
Տէրոջը տաճարը , ու պատիւ պիտի
ունենայ , և իր աթոռին վրայ նստե-
լով՝ իշխանութիւն պիտի վարէ ,
ու քահանայ պիտի ըլլայ իր աթո-
ռին վրայ . ու երկուքին մէջը խա-
ղաղութեան խորհուրդ պիտի ըլ-
լայ :
14 Ու պսակները Հելեմին , Տու-
բիային ու Յեդայիային և Սո-
փոնիայի որդւոյն Հէնին պիտի
ըլլան՝ Տէրոջը տաճարին մէջ յիշո-
15 ատակ ըլլալու համար : Ու հեռուն
եղողները պիտի գան , ու Տէրոջը
տաճարին մէջ պիտի շինեն . և
պիտի գիտնաք որ զօրաց Տէրը զիս
ձեզի խրկեր է . ու ասիկայ պիտի
ըլլայ , թէ որ ուշադրութեամբ
ձեր Տէր Աստուծոյն ձայնին մտիկ
ընէք :

ԳԼՈՒԽ Է

1 Ու եղաւ որ Դարեհ թագաւորին
չորրորդ տարին հինգերորդ ամ-
սուն՝ այսինքն Քասղևին չորրորդ օրը
Տէրոջը խօսքը Զաքարիային եղաւ ,
2 Երբոր Սարասար ու Ռեգեմմե-
լէք և անոնց մարդիկները Աս-
տուծոյ տունը խրկուեցան , որ Տէ-
3 րոջը առջևը աղօթք ընեն , Ու
զօրաց Տէրոջը տանը մէջ եղող
քահանաներուն ու մարգարէներուն
խօսին ու ըսեն , Արդեօք հինգե-
րորդ ամսուն մէջ իմ անձս զատե-
լով լամ , ինչպէս որ այսչափ տա-
րիներ ըրի : Ու տաճնը զօրաց 4
Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
Ս Երկրիս բոլոր ժողովուրդին ու 5
քահանաներուն խօսք ու ըսք , Ա
եօթանասուն տարին՝ երբոր հինգե-
րորդ ու եօթներորդ ամիսներուն
մէջ ծոմապահութիւն կ'ընէիք ու
սուգ կը բռնէիք , միթէ ինծի
համար ծոմապահութիւն կ'ընէիք :
Ու երբոր կ'ուտէիք ու կը խմէիք , 6
ձեզի համար չէի՞ք ուտեր , ու ձեզի
համար չէի՞ք խմեր : Ասոնք չէ՞ն 7
ան խօսքերը , որ Տէրը առջի մար-
գարէներուն ձեռքովը հրատարակեց ,
երբոր Երուսաղէմ ու անոր չորջա-
կայ քաղաքները բնակուած ու հան-
դիստ էին , և հարաւային ու դաշ-
տային կողմերը բնակուած էին :
Վարձեալ Տէրոջը խօսքը զօ- 8
քարիային եղաւ՝ ըսելով , Զօ- 9
րաց Տէրը այսպէս խօսեցաւ ու
ըսաւ . Արդար դատաստան տե-
սէք , և ձեզմէ ամէն մէկը իր եղ-
բօրը ողորմութիւն ու գթութիւն
ընէ . Ու որբևայրին ու որբը , 10
օտարականը և տնանկը մի՛ հարըս-
տահարէք , ու բնաւ մէկը իր եղ-
բօրը համար իր սրտին մէջ չարու-
թիւն չմտածէ . Բայց անոնք չու- 11
զեցին մտիկ ընել , հապա էբէնց
ուսը ետ քաշեցին , և ականջնին
ծանրացուցին որ չլսեն . Ու իրենց 12
սիրտը անդամանդի պէս ըրին , որ
չլսեն ան օրէնքը ու ան խօսքերը ,
որ զօրաց Տէրը իր Հոգւովը առջի
մարգարէներուն ձեռքովը անոնց
խրկեց . անոր համար զօրաց Տէ-
րոջը կողմանէ մեծ բարկութիւն ե-
ղաւ : Ու եղաւ որ ինչպէս որ 13
անիկայ կանչեց ու անոնք մտիկ
չըրին , այնպէս ալ անոնք կանչե-
ցին ու ես մտիկ չըրի՝ կ'ըսէ զո-
րաց Տէրը . Հապա զանոնք իրենց 14
չգիտցած բոլոր ազգերուն մէջը փո-
թորիկով ցրուեցի , և անոնց ե-
տևէն երկիրը՝ անցնողէ ու դարձողէ

ամոյի մեայ . այսպէս յանկալի եր-
կիրը ամոյի ըրին :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Վասնձեալ զօրայ Տէրոջը խօսքը
2 ինձ եղաւ ըսելով , Օ՜օրայ
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Սիօնի հա-
մար խիստ մեծ նախանձով նախան-
ձեցայ , ու անոր համար մեծ սըտա-
3 մըտութիւնով նախանձեցայ : Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Սիօնին դարձած
եմ , ու Երուսաղէմի մէջ պիտի
բնակիմ , ու Երուսաղէմ Ճըշ-
մարտութեան քաղաք , և զօրայ
Տէրոջը լեռը Սուրբ լեռ պիտի
կոչուի :
4 Օ՜օրայ Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Երուսաղէմի հրապարակներուն մէջ
տակաւին ծեր մարդիկներ ու պա-
ռաւ կիներ պիտի նստին , որ
օրերու շատութենէն ամէն մէկուն
5 ձեռքը ցուպ պիտի ըլլայ . Ու քա-
ղաքին հրապարակները տղաքներով
ու աղջիկներով պիտի լեցուին , ո-
րոնք անոր հրապարակներուն մէջը
պիտի խաղան :
6 Օ՜օրայ Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Թէ որ ան օրերը՝ ասիկա ժողովուրդին
ծնացորդին աչացը առիւծ դժուար
երևնայ , միթէ իմ աչքերո՞ւս ալ
դժուար պիտի երևնայ , կ'ըսէ զօ-
րայ Տէրը :
7 Օ՜օրայ Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ահա իմ ժողովուրդս արևելեան
երկրէն ու արևմտեան երկրէն պի-
8 տի փրկեմ : Ու զանոնք պիտի
բերեմ , ու Երուսաղէմի մէջ պիտի
բնակին . և անոնք ինծի ժողովուրդ
պիտի ըլլան , ես ալ ճշմարտու-
թեամբ և արդարութեամբ անոնց
Աստուած պիտի ըլլամ :
9 Օ՜օրայ Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ձեր ձեռքերը թող ուժգնանան ,
դուք որ այս օրերս կը լսէք այս
խօսքերը այն մարգարէներուն բե-
րանէն , որոնք զօրայ Տէրոջը տանը
հիմնարկութեան ու տաճարին նո-
10 րոգութեան օրը խօսեցան : Վասնզի
այն օրերէն առաջ մարդու համար
վարձք չկար , ու անասունի համար
վարձք չկար . և նեղութեան պատ-
ճառ՝ ելլողին ու մտնողին խաղա-
ղութիւն չկար , քանզի ես ամէն
մարդը իր ընկերին դէմ ոտք հաներ
էի : Բայց հիմա այս ժողովուրդին 11
ծնացորդին՝ առջի օրերուն պէս պի-
տի չըլլամ , կ'ըսէ զօրայ Տէրը :
Վասնզի հունաց խաղաղութիւն ու- 12
պի ցրնէ . որթը իր պտուղը պիտի
տայ , ու երկիրը իր բերքը պիտի
տայ , ու երկինքը իր ցօղը պիտի
տայ . և այս ամէն բաները այս ժո-
ղովուրդին ծնացորդին ժառանգել
պիտի տամ : Ու պիտի ըլլայ որ 13
ինչպէս դուք ազգերու մէջ ա-
նէծք եղաք , ո՛վ Հնուդայի տունը
ու Իսրայէլի տունը , այնպէս ալ
ձեզ պիտի ազատեմ , ու օրհնու-
թիւն պիտի ըլլաք . մի վախնար ,
ձեր ձեռքերը թող ուժգնանան :
Վասնզի զօրայ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . 14
Ինչպէս որ ձեզի չարիք բնելու դի-
տաւորութիւն ըրի , երբոր ձեր
հայրերը զիս սրտմտցուցին , կ'ըսէ
զօրայ Տէրը , ու չզղջացի , Ա՛յն- 15
պէս ալ դարձայ , ու այս օրերը
Երուսաղէմին , ու Հնուդայի տունը
բարիք բնելու դիտաւորութիւն ը-
րի . մի վախնար : Ձեր բնելու 16
բաները սոսկ են . Ճշմարտու-
թիւն խօսեցէք ամէն մէկդնիդ իր
ընկերին հետ , ձեր դռներուն մէջ
արդարութեամբ և խաղաղութեամբ
դատաստան տեսէք . Ու ձեզմէ մէ- 17
կը իր սրտին մէջ իր ընկերին հա-
մար չարութիւն չմտածէ , և սուտ
երդումը մի սիրէք . վասն զի ես
այս բոլոր բաները կ'ատեմ , կ'ըսէ
Տէրը :
Վասնձեալ զօրայ Տէրոջը խօսքը 18
ինձ եղաւ , ըսելով , Օ՜օրայ 19
Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Չորրորդ
ամառն ծոմը , ու հինգերորդին
ծոմը , ու եօթներորդին ծոմը , և
տասներորդին ծոմը Հնուդայի տանը
ցնծութիւն և ուրախութիւն ու
խնդալից տօներ պիտի ըլլան . ու-
ստի ճշմարտութիւնը ու խաղաղու-
թիւնը սիրեցէք :
Օ՜օրայ Տէրը այսպէս կ'ըսէ . 20
Դարձեալ ժողովուրդներ ու շատ քա-
ղաքներու բնակիչներ պիտի գան .

21 Ու մէկուն բնակիչները միւսին
պիտի երթան ու ըսեն, Եկէք
Տէրոջը առջեւը աղօթք ընելու և
զբաց Տէրը փնտռելու երթանք.
22 ես ալ պիտի երթամ: Ու շատ
ժողովուրդներ և զօրաւոր ազգեր
Երուսաղէմի մէջ զբաց Տէրը փըն-
տռելու, ու Տէրոջը առջեւը աղօթք
23 ընելու պիտի գան: Զբաց Տէրը
այսպէս կ'ըսէ. Այն օրերը ազգերուն
ամէն լեզուներէն տասը մարդ՝ Հե-
բրայեցիին պիտի բռնեն, այսինքն՝
Հրեայ եղող մարդուն քղանցքը
պիտի բռնեն, ու ըսեն, Ձեզի
հետ երթանք, քանզի լսեցինք որ
Աստուած ձեզի հետ է:

ԳԼՈՒԽ ԹԲ

1 Հաղրաքի երկրին դէմ Տէրոջը
խօսքին պատգամն է, ու Դա-
մասկոսի վրայ պիտի հանգչի.
(քանզի Տէրոջը աչքը մարդու,
ու Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն ի-
2 նչպէս,) Ու Համաթ ալ անոր սահ-
մանակիցն է, նաև Տիւրոս ու Սի-
դոն թէեւ շատ իմաստուն են:
3 Ու Տիւրոս իրեն ամրոց շինեց.
ու արծաթը՝ հողի պէս, և զուտ
ոսկին փողոցներու ցեխի պէս դի-
4 զեց: Ահա Տէրը զանիկայ պիտի
քշէ, և ծովուն մէջ անոր ունեցած
զօրութիւնը պիտի զարնէ, ու ա-
նիկայ կրակով պիտի ուտուի:
5 Ասկաղոն պիտի տեսնէ ու
պիտի վախնայ, Գազա ալ՝ ու
մեծապէս պիտի տառնջապի: Ակ-
կարոն ալ, քանզի իր յոյսը պա-
րապ պիտի ելլէ. և Գազայէն թա-
գաւորը պիտի կորսուի, ու Ասկա-
6 ղոն պիտի չբնակուի. Ու Ազո-
տոսի մէջ օտարազգի պիտի բնակի,
ու Փղշտացւոց հպարտութիւնը պի-
7 տի ջնջեմ. Ու անոնց արիւնը
իրենց բերնէն, ու անոնց պղծու-
թիւնները իրենց ակռաներուն միջէն
պիտի վերցնեմ. ու մնացորդը՝
անիկայ ալ մեր Աստուծոյն պիտի
ըլլայ, և Յուդայի մէջ հազարա-
պետ պիտի ելլէ, ու Ակկարոն Յե-
բուսացիին պէս պիտի ըլլայ:

8 Ու անցնող ու դարձող զօրքին
պահակատեղի իմ տանս շուրջտիքը
պիտի բանակիմ, ու մէյմըն ալ
անոնց մէջէն բռնաւոր պիտի չանց-
նի, քանզի հիմա իմ աչքերովս
տեսայ:

9 Ուրախացիր, ո՛վ Սիոնի աղջիկ, ցնծութեամբ աղա-
ղակէ, ո՛վ Երուսաղէմի աղջիկ.
ահա քու թագաւորդ քեզի կու
գայ. անիկայ արդար ու փրկիչ
է, հեզ է, ու իշու վրայ հեծած,
և իշու ձագի՝ աւանակի վրայ: 10 Ու
Եփրեմէն կառքը, ու Երուսաղէմէն
ձին պիտի ջնջեմ, ու պատերազ-
մին աղեղը պիտի կոտրի. և անիկայ
ազգերուն խաղաղութիւն պիտի
խօսի. ու անոր իշխանութիւնը
ծովէն մինչև ծով, ու գետէն մինչև
երկրի ծայրերը պիտի ըլլայ: 11 Ու
քեզի համար, քու ուխտիդ արիւ-
նովը քու գերիներդ ջուր չունեցող
գուբէն հանեցի: 12 Ամրոցը դար-
ձէք, ո՛վ յուսոյ գերիներ. և
այսօր ալ կը ծանուցանեմ, որ քեզի
կրկնապատիկ հատուցում պիտի
ընեմ. 13 Զի Յուդան ինծի
համար աղեղի պէս պիտի լարեմ,
— Եփրեմը նետի պէս պիտի դնեմ,
և քու որդիքդ՝ ո՛վ Սիոն, Յունաց
որդւոցը վրայ պիտի յարուցանեմ,
ու քեզ զօրաւորին սուրի պէս պի-
տի ընեմ: 14 Ու Տէրը անոնց վրայ
պիտի երեւնայ. ու անոր նետը փայ-
լակի պէս պիտի ելլէ, և Տէր Եհո-
վան փող պիտի հնչեցնէ, ու
հարաւային մրրիկներով պիտի քա-
լէ: 15 Զբաց Տէրը զանոնք պիտի
պաշտպանէ. և անոնք բնաջինջ
պիտի ընեն, ու պարտաքարերու
վրայ պիտի կոխեն, և պիտի խմեն
— գինովի պէս պիտի աղաղակեն.
ու անոնք տաշտի պէս՝ սեղանին
անկիւններուն պէս պիտի լեցուին:
16 Ու ան օրը անոնց Տէր Աստուածը
զանոնք իր ժողովրդեանը հօտին պէս
պիտի փրկէ, քանզի անոր երկրին
վրայ թագի քարերու պէս պիտի
բարձրանան: 17 Քանզի անոր բա-
րութիւնը ու գեղեցկութիւնը
ի՜նչ մեծ է. ցորենը՝ երիտասարդ-

ները , ու քաղցուն կոյտերը պիտի
մեծցընէ :

ԳԼ · Ժ

1 Ասոր անձրևին ժամանակը Տէ-
րոջմէ անձրև՝ խնդրեցէք . Տէրը
փայլակները պիտի ընէ , և անոնց
առատ անձրև պիտի տայ , ա— ամէն
2 մէկուն ագարակին խոտը : Վանգի
թերափիմները ունայնութիւն խո-
սեցան , ու գուշակութիւն ընողները
սուտ տեսան , և սուտ երազ-
ներ զրուցեցին , պարապ մխիթա-
րութիւն տուին . անոր համար
հօտերու պէս չուեցին , հովիւ չըլ-
3 լալուն համար տագնապեցան : Հո-
վիւներուն վրայ իմ բարկութիւնս
բռնկեցաւ , ու նոխազներուն այցե-
լութիւն պիտի ընեմ . զանգի զո-
րաց Տէրը իր հօտին՝ Յուդայի
տանը այցելութիւն ըրաւ , և զա-
նոնք իր պատերազմի մէջ հեծեծ
գեղեցիկ ձիուն պէս պիտի ընէ :
4 Ընկիւնը անկէ՝ բևեռը անկէ՝ պա-
տերազմի աղեղը անկէ՝ ամէն պօրա-
պետ միասին անկէ պիտի ելլէ .
5 ու անոնք զօրաւորներու պէս պիտի
ըլլան , որ պատերազմի մէջ ընդար-
փողոցներուն ցեխին մէջ կը կոխեն .
ու անոնք պատերազմ պիտի ընեն .
զանգի Տէրը անոնց հետ է , ու
ձիերու վրայ հեծնողները պիտի
6 ամչնան : Ու Յուդայի տունը
պիտի զօրացընեմ , և Յովսեփի
տունը պիտի փրկեմ , և զանոնք
նորէն պիտի բնակեցընեմ , զանգի
անոնց ողորմեցայ . ու անոնք այնպէս
պիտի ըլլան , որպէս թէ զանոնք
երբեք ձգած չէի . զանգի անոնց
Տէր Աստուածը ես եմ , ու անոնց
7 պիտի լսեմ : Ու Եփրեմ զօրա-
ւորի պէս պիտի ըլլայ , և անոնց
սիրտը ուրախ պիտի ըլլայ՝ իբր թէ
գինիով . անոնց որդիքներն ալ պի-
տի տեսնեն ու պիտի ուրախա-
նան . անոնց սիրտը Տէրոջմով պիտի
8 ցնծայ : Ես անոնց սուլեմ ու
զանոնք պիտի ժողվեմ , ինչու որ
զանոնք փրկեցի . ու անոնք պիտի
շատնան , ինչպէս որ շատ էին :
9 Թէև զանոնք ժողովուրդներու մէջ
ցանեմ , սակայն հեռաւոր տե-
ղութիւնք պիտի յիշեն , և իրենց
որդւոցը հետ պիտի ապրին , ու
ետ պիտի դառնան : Ու զանոնք 10
Եգիպտոսի երկրէն պիտի դարձը-
նեմ , ու զանոնք Ասորեստանէն պի-
տի ժողվեմ , և զանոնք Գաղաադու
երկիրը ու Լիբանան պիտի բե-
րեմ . ու անոնց համար բաւական
տեղ պիտի չգտնուի : Ու ծովէն 11
նեղութեամբ պիտի անցնի , ու ծո-
վուն ալիքները պիտի զարնէ . ու
գետին բոլոր խորութիւնները պի-
տի չամքին , և Ասորեստանի հը-
պարտութիւնը պիտի իջնէ , ու
Եգիպտոսի գաւազանը պիտի վեր-
ցուի : Ու զանոնք Տէրոջմով պի- 12
տի զօրացընեմ , ու անոր անունով
պիտի պարծին , կ'ըսէ Տէրը :

ԳԼ · ԺԱ

Պաշանէրդ բաց , ով Լիբանան , ու 1
կրակը քու եղևիններդ ուտէ :
Վայր ծառը թող ողբայ , զանգի 2
եղևինը ինկաւ , վասն զի ազնուա-
կանները կողոպտուեցան . Բաշա-
նու կաղնիները թող ողբան , զան-
զի անմատչելի անտառը կորուե-
ցաւ : Հովիւներուն ողբալու 3
ձայնը կը լսուի , զանգի անոնց
փառքը յափշտակուեցաւ . առիւծ-
ներու մռնչելուն ձայնը կը
լսուի , զանգի Յորդանանու շքե-
ղութիւնը յափշտակուեցաւ :
Այս Տէր Աստուածս այսպէս կ'ը- 4
սէ . Արմտուելու ոչխարները արա-
ծէ , Զանոնք որ ծախու առնող- 5
ները կը մորթեն , ու յանցաւոր
չեն սեպուիր . և զանոնք ծախող-
ները կ'ըսեն , Տէրը օրհնեալ ըլ-
լայ , որ հարստացայ . ու անոնց
հովիւները անոնց վրայ դութ չու-
նին : Վասնզի ես ալ երկրի 6
բնակիչներուն պիտի չգթամ , կ'ը-
սէ Տէրը , մինակաւանդ՝ ահա ես ամէն
մարդը իր ընկերին ձեռքը ու իր
թագաւորին ձեռքը պիտի մատ-
նեմ . ու երկիրը պիտի պարպեն .
և անոնց ձեռքէն պիտի չփըր-
կեմ :

ՅՈՇ. Ժ.Ը.

1 Իսրայէլի վրայով Տէրոջը խօսքին պատգամը։ Երկինքը տարածող, ու երկիրը հիմնարկող, ու մարդուն հոգին անոր մէջը ստեղծող Տէրը կ'ըսէ, 2 Ահա ես Երուսաղէմը բոլոր շրջակայ ազգերուն թմրութեան բաժակ պիտի ընեմ. նաև Յուդայի վրայ ալ պիտի ըլլայ Երուսաղէմի պաշարման ատենը։ 3 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը Երուսաղէմը բոլոր ժողովուրդներուն ծանր քար պիտի ընեմ. ամէն անոնք որ անով կը բեռնաւորուին, բոլորովին պիտի կոտրին, թէև երկրին բոլոր ազգերը անոր վրայ ժողվուին։ 4 Այն օրը՝ կ'ըսէ Տէրը, ամէն ձին սոսկումով պիտի զարնեմ, ու անոր հեծեալը ապշութեամբ. և Յուդայի տանը վրայ աչքերս պիտի բանամ, ու ժողովուրդներուն բոլոր ձիերը կուրութեամբ պիտի զարնեմ։ 5 Ու Յուդայի հազարապետները իրենց սրտին մէջը պիտի ըսեն, Երուսաղէմի բնակիչները մեր զօրութիւնն են զօրաց Տէրոջմով՝ իրենց Աստուածով։ 6 Այն օրը Յուդայի հազարապետները կրակի վառարանի պէս պիտի ընեմ փայտերու մէջ, ու կրակի ջահի պէս՝ snopերու մէջ. և անոնք աջ կողմէն ու ձախ կողմէն բոլոր շրջակայ ժողովուրդները պիտի ուտեն. և դարձեալ Երուսաղէմ իր տեղը՝ Երուսաղէմի մէջ պիտի բնակուի։ 7 Ու Տէրը նախ Յուդայի վրաններըը պիտի փրկէ, որպէս զի Դաւիթի տանը պարծանքը ու Երուսաղէմի բնակիչներուն պարծանքը Յուդայի վրայ չհպարտանայ։ 8 Այն օրը Տէրը Երուսաղէմի բնակիչներուն պաշտպանութիւն պիտի ընէ. ու անոնց մէջը տկար եղողը այն օրը Դաւիթին պէս պիտի ըլլայ, և Դաւիթի տունը Աստուծոյ պէս, Տէրոջը հրեշտակին պէս պիտի ըլլայ անոնց առջեւը։ 9 Ու պիտի ըլլայ որ այն օրը Երուսաղէմի վրայ եկող բոլոր ազգերը բնաջինջ ընելու եմ պի-

7 Ու մորթուելու ոչխարները՝ այո՛ հօտին խեղճերը արածեցի։ Ու ինծի երկու գաւազան առի, մէկուն անունը՝ Վեղեցկութիւն, ու միւսին անունը Կապերը դրի, և 8 ոչխարները արածեցի։ Ու մէկ ամսուան մէջ երեք հովիւ կոտրեցի, քանզի հոգիս անոնց նեղացաւ, և անոնց հոգին ալ ինծմէ զզուեցաւ։ 9 Ու ըսի, Ձեզ պիտի չհովուեմ. մեռնողը թող մեռնի, ու կորուողը թող կորուի, և մնացածները թող իրարու միս ուտեն։ 10 Ու Վեղեցկութիւն գաւազանս առի՝ զանց առի, և զանիկայ կոտրեցի, որ բոլոր ժողովուրդներուն հետ ըրած ուխտս աւրեմ. 11 Ու նոյն օրը աւրեցաւ. և ինծի ապասող հօտին խեղճերը հասուստ գիտցան որ ա՛յրիկայ Տէրոջը խօսքն է։

12 Ու անոնց ըսի, Թէ որ ձեր աչքերուն հաճոյ կ'երեւնայ, իմ վարձքս տուէք, ապա թէ ոչ՝ զանց ըրէք. ու իմ վարձքիս համար երեսուն արծաթի կշռեցին։ 13 Ու Տէրը ինծի ըսաւ, Զանիկայ բրուտին նետէ. ահիկայ վայելուչ գին մըն է, որ անոնք ինծի համար կտրեցին. ու երեսուն արծաթը առի, և զանիկայ Տէրոջը տունը՝ բրուտին նետեցի։ 14 Ետքը Կապերը կոտրեցի, որ Յուդայի ու Իսրայէլի մէջ եղող եղբայրութիւնը աւրեմ։

15 Ու Տէրը ինծի ըսաւ, Վերցուր նորէն յիմար հովիւի գործիքներ. 16 առ. Վասնզի ահա ես երկրի վրայ մէկ հովիւ մը պիտի հանեմ. անիկայ կորսուելու վրայ եղողներուն այցելութիւն պիտի չընէ, ցրուածը պիտի չփնտռէ և կոտրածը պիտի չբժշկէ, ու՝ ողջը պիտի չանուշցնէ. հապա գերբուն միսը պիտի ուտէ, ու անոնց հնձակներըը պիտի խորտակէ։ 17 Վա՛յ ունայնութեան հովիւին՝ որ ոչխարները կը թողու. անոր բազուկին վրայ ու աջ աչքին վրայ սուր պիտի ըլլայ. անոր բազուկը բոլորովին պիտի չորնայ, ու աջ աչքը բոլորովին պիտի խաւարի։

10 ոի ըլլամ : Եւ Դաւիթի տանը վրայ ու Երուսաղէմի բնակիչներուն վրայ շնորհաց և ողթիւց հոգին պիտի թափեմ , և անոնք ինձի իրենց խոցածին պիտի նային . ու անոր վրայ մէկ հատիկ զաւակի վրայ ողբալու պէս պիտի ողբան , ու անոր վրայ անդրանիկ զաւակի վրայ ցաւելու պէս պիտի ցաւին :
11 Ան օրը Երուսաղէմի մէջ մեծ ողբ պիտի ըլլայ , Մակեդովի դաշտին մէջ Ադադ ռեմմոնին ողբին պէս .
12 ու երկիրը պիտի ողբայ , ամէն մէկ ազգատոհմը առանձին . Դաւիթին տանը ազգատոհմը առանձին , ու անոնց կիներնը առանձին . Նաթանին տանը ազգատոհմը առանձին , ու անոնց կիներնը առանձին .
13 Լևիի տանը ազգատոհմը առանձին , ու անոնց կիներնը առանձին . Սեմէիին ազգատոհմը առանձին , ու անոնց կիներնը առանձին .
14 Մնացեալ ամէն ազգատոհմներուն ամէն մէկը առանձին , ու անոնց կիներնը առանձին :

ԺԳ

1 Ան օրը Դաւիթի տանը ու Երուսաղէմի բնակիչներուն բացուած աղբիւր մը պիտի ըլլայ , մեղքի համար ու պղծութեան համար :
2 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը , կուռքերուն անունները երկրէն պիտի ջնջեմ , ու ետքէն ալ պիտի չյիշուին . և մարգարէները ու պիղծ ոգին
3 ալ երկրէն պիտի վերցնեմ : Ու պիտի ըլլայ որ երբոր մէկ մարդ մը անկէետև մարգարէութիւն ընէ , զանիկայ ծնաւոդ հայրը ու մայրը անոր պիտի ըսեն , Դուն պիտի չապրիս , քանի Տէրոջը անունովը սուտ խօսեցար . և անոր մարգարէութիւն ընած ատենը՝ զանիկայ ծնաւոդ հայրը ու մայրը զանիկայ պիտի
4 խոցեն : Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը մարգարէները մարգարէութիւն ընած ատեննին պիտի ամչնան , ամէն մէկը իր տեսիլքէն , ու խաբելու համար մազոտ վերարկու պի-
5 տի չհագնին : Ու անոնց ամէն մէկը

պիտի ըսէ , Ես մարգարէ չեմ , հապա երկրագործ մարդ եմ , քանի որ մանկութենէս ի վեր գիս ստացան էրթա- հովիւ : Եւ անոր 6 պիտի ըսուի , Ձնարիւտ մէջ աս վէրքերը ի՞նչ են . ու անիկայ պիտի ըսէ , Անոնք իմ բարեկամներուս տանը մէջ ընդունած վէրքերս են :

Արթընգիր , ով սուր՝ իմ հով- 7 հիւս վրայ , ու իմ ընկերս եղող մարդուն վրայ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը . հովիւը պատրկ , ու ոչխարները ցըրուին , ու իմ ձեռքս պզտիկներուն վրայ դարձընեմ : Եւ պիտի ըլլայ 8 բոլոր երկրին մէջ՝ կ'ըսէ Տէրը՝ որ երկու մասը պիտի կտրուի ու պիտի մեռնի , ու երրորդ մասը պիտի մնայ անոր մէջը : Եւ ան երրորդ 9 մասը կրակէ պիտի անցընեմ , ու զանոնք պիտի զտեմ , ինչպէս որ արծաթը կը զտուի , և զանոնք պիտի փորձեմ , ինչպէս որ ոսկին կը փորձուի . անոնք իմ անունս պիտի կանչեն , ու ես անոնց պատասխան պիտի տամ . ես պիտի ըսեմ թէ Անիկայ իմ ժողովուրդս է . անոնք ալ՝ Տէրը իմ Աստուածս է պիտի ըսեն :

ԺԴ

Ահա Տէրոջը օրը կու գայ , և քու 1 աւարդ քու մէջդ պիտի բաժնուի : Վասնզի բոլոր ազգերը պա- 2 տերազմի համար Երուսաղէմի վրայ պիտի ժողվեմ . և քաղաքը պիտի առնուի , ու տուները պիտի կողոպտուին , և կիներնը պիտի պղծուին , ու քաղաքին կէսը գերութեան պիտի երթայ , բայց ժողովուրդին մնացորդը քաղաքէն պիտի չկտրի : Եւ Տէրը պիտի ելլէ , ու 3 ան ազգերուն հետ պիտի պատերազմի , ինչպէս որ պատերազմին օրը պատերազմեցաւ : Եւ ան օ- 4 րը անոր ոտքերը Ձիթենեաց լեռանը վրայ պիտի կայնին , որ Երուսաղէմի առջեւէ դէպ՝ ի արեւելք . ու Ձիթենեաց լեռը դէպ՝ ի արեւելք ու դէպ՝ ի արեւմուտք կէսէն պիտի պատռի , ու խոռ

ՄԵԾ ձոր պիտի ըլայ . և լեռանը կէսը դէպ՚ի հիւսիս , ու կէսը դէպ՚ի 5 հարաւ պիտի քաշուի : Եւ դուք լեռներուն ձորը պիտի փախչիք , քանզի լեռներուն ձորը մինչև Ասել պիտի հասնի . ու պիտի փախչիք , ինչպէս որ փախաք Յուդայի Թագաւորին Ոզիային օրերը . և իմ Տէր Աստուածս պիտի գայ , բոլոր սուրբերը քու հետդ 6 պիտի ըլան : Եւ պիտի ըլայ որ ան օրը լոյսը պայծառ կամ աղօտ 7 պիտի չըլայ : Ու անիկայ Տէրոջը յայտնի օր մը՝ ան ցորեկ ու ան գիշեր պիտի ըլայ . սակայն երեկոյեան ժամանակը լոյս պիտի ըլայ : 8 Եւ ան օրը Երուսաղէմէն կենդանի ջուրեր պիտի հոսին , կէսը դէպ՚ի արեւելեան ծովը , ու կէսը դէպ՚ի արեւմտեան ծովը . ամառ ու ձմեռ 9 այնպէս պիտի ըլայ : Եւ Տէրը բոլոր երկրի վրայ Թագաւոր պիտի ըլայ . ան օրը Տէրը մէկ՝ ու անոր 10 անունը մէկ պիտի ըլայ : Բոլոր երկիրը դաշտ պիտի դառնայ Գաբայէն մինչև Ռեմմոն , Երուսաղէմի հարաւային կողմը , ու պիտի բարձրանայ ու իր տեղը պիտի բնակուի , Բենիամինի դռնէն մինչև Առաջին դրանը տեղը՝ մինչև Անկիւնց դուռը , ու Հնանէլի աշտարակէն մինչև թագաւորին հնձանները : 11 Եւ հոն պիտի բնակին , ու հոն մէյմըն ալ նզովք պիտի ըլլայ . ու Երուսաղէմ ապահովութեամբ պիտի բնակուի :

12 Եւ ասիկա պիտի ըլայ ան հարուածը՝ որով Տէրը պիտի զարնէ ամէն ժողովուրդները՝ որոնք Երուսաղէմի դէմ պատերազմեցան . ոտքի վրայ կայնած աստիճին անոնց մարմինը պիտի հալի , ու անոնց աչքերը իրենց խոռչերուն մէջը պիտի հալին , և անոնց լեզուն իրենց բերնին մէջը 13 պիտի հալի : Ու պիտի ըլայ որ ան օրը անոնց մէջը մեծ խռովու-

թիւն պիտի ըլայ Տէրոջմէ , և ամէն մէկը իր ընկերին ձեռքը պիտի բռնէ , ու անոր ձեռքը իր ընկերին ձեռքին դէմ պիտի վերցուի : 14 Եւ Յուդա ալ Երուսաղէմի մէջ պիտի պատերազմի . ու բոլոր չորքոտանի անասուններուն ոսկի ու արծաթ ու հանդերձներ մեծ առատութեամբ հոն պիտի ժողվուի : 15 Եւ ձիին , ջորիին , ուղտին ու իշուն և ան բանակներուն մէջի բոլոր անասուններուն հարուածը նոյն հարուածին պէս պիտի ըլայ : 16 Ու Երուսաղէմի վրայ եկած բոլոր ազգերէն ամէն մնացորդը՝ ան առնը տարին տարի Թագաւորին՝ զօրաց Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու , և տաղաւարահարաց տօնը կատարելու պիտի գան : 17 Ու երկրի ազգատոհմերէն ան՝ որ Երուսաղէմ չելլէ Թագաւորին՝ զօրաց Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու , անոր վրայ անձրեւ պիտի չըլայ : 18 Եւ թէ որ Եգիպտացւոց ազգատոհմը չելլէ ու չգայ , (որ անոնք անձրեւ չունին ,) անոնց վրայ պիտի ըլայ ան հարուածը , որով Տէրը պիտի զարնէ ան ազգերը՝ որոնք տաղաւարահարաց տօնը կատարելու չեն ելլեր : 19 Եգիպտոսի պիտի ըլայ Եգիպտոսի պատիժը , և տաղաւարահարաց տօնը կատարելու չելլող բոլոր ազգերուն պատիժը :

20 Ան օրը ձիերուն սանձի զարդերուն վրայ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵՐՈՋՆ պիտի ըլայ . ու Տէրոջը տաճարը մէջի կաթսաներըը սեղանին առջեւի կոնքերուն պէս պիտի ըլլան : 21 Ու Երուսաղէմի մէջ և Յուդայի մէջ ամէն կաթսայ զօրաց Տէրոջը սուրբ պիտի ըլայ . և ամէն զոհ ընողները պիտի գան , ու անոնցմէ պիտի առնեն , ու անոնց մէջը պիտի եփեն . և ան օրը մէյմըն ալ զօրաց Տէրոջը տաճարը մէջ Քանանացի պիտի չըլայ :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ա՝աղաքիային ձեռքովը Իսրայէլին
Էլ՝ Տէրոջը խօսքին պատգամը։
2 Նա ձեզ սիրեցի, կ՝ըսէ Տէրը,
ու դուք Անոր ինչո՞վ սիրեցիր՝
կ՝ըսէք։ Մի՞թէ Եսաւ Յակո-
բին եղբայրը չէ՞ր, կ՝ըսէ Տէրը,
3 ու Յակոբը սիրեցի, Եսայ Եսաւը
ատեցի, և անոր լեռները՝ ամայու-
թեան, ու անոր ժառանգութիւնը
անապատի բնակութեան դարձու-
4 ցի։ Թէ որ Եդովմ ըսէ թէ
Աւրծանեցանք, բայց պիտի դառ-
նանք ու աւերակները չինենք, զո-
րաց Տէրը այսպէս կ՝ըսէ. Անոնք
պիտի չինեն, բայց ես պիտի փլըց-
նեմ. և անոնք պիտի կոչուին Ա-
նօրէնութեան սահման, ու ժողո-
վուրդ՝ որուն դէմ Տէրը յաւիտեան
5 բարկացեր է։ Ու ձեր աչքերը
պիտի տեսանեն, ու պիտի ըսէք,
Տէրը Իսրայէլի սահմանէն անդին
փառաւորուի։
6 Տղան իր հօրը, ու ծառան իր
տիրոջը պատիւ կ՝ընէ. Թէ որ ես
հայր եմ, իմ պատիւս ո՞ւր է, ու
Թէ որ տէր եմ, ինծի վախնալը
ո՞ւր է, կ՝ըսէ ձեզի զօրաց Տէրը,
ձեզ քահանաներ՝ որ իմ անունս
կ՝անարգէք. և դուք կ՝ըսէք, Ո՞ւս-
անունդ ի՞նչ բանով անարգեցինք։
7 Իմ սեղանիս վրայ պիղծ հաց կը
մատուցանէք, ու կ՝ըսէք, Ո՞նց
ինչո՞վ պղծեցինք. Տէրոջը սեղանը
8 անարգ է՝ ըսելովնիդ։ Ու երբոր
կոյրը զոհի համար կը մատուցա-
նէք, դէշ չէ՞. ու երբոր կաղը
կամ հիւանդը կը մատուցանէք,
դէշ չէ՞. աղէ, պահիկայ քու իշ-
խանիդ ընծայէ, միթէ քեզի պիտի
հաճի՞, կամ քեզ սիրով պիտի
ընդունի՞, կ՝ըսէ զօրաց Տէրը։
9 Ու հիմա Աստուծոյ երեսը աղա-
չեցէք, որ մեզի ողորմութիւն ընէ.
ասիկայ ձեր ձեռքէն եղաւ. միթէ
ձեզ սիրով պիտի ընդունի՞, կ՝ըսէ
զօրաց Տէրը։ Ձեր մէջը անգամ 10
դռնները չէէ գոցող՝ ով կայ. իմ
սեզանիս կրակն ալ ձրի չէք վա-
ռեր. ձեզի չեմ հաճիր, կ՝ըսէ զօ-
րաց Տէրը, ու ձեր ձեռքէն ընծայ
չեմ ընդունիր։ Արեւուն 11
ծագած տեղէն մինչև անոր մուտ
տեղը՝ ազգաց մէջ իմ անունս մեծ
պիտի ըլլայ. և ամէն տեղ իմ ա-
նունս խունկ ու սուրբ ընծայ պի-
տի մատուցուի. քանզի իմ անունս
ազգաց մէջ մեծ պիտի ըլլայ, կ՝ըսէ
զօրաց Տէրը։ Ու դուք զանիկայ 12
կը պղծէք, ըսելով թէ Տէրոջը
սեղանը պիղծ է, ու անոր բերքը
ոյնիսկ կերակուրը՝ անարգ։ Նաև 13
կ՝ըսէք, Ահա ի՜նչ աշխատութիւն
է, ու անոր վրայ կը փչէք, կ՝ըսէ
զօրաց Տէրը. և յափշտակուածը,
ու կաղը ու հիւանդը բերէք.
այսպէս ընծայ բերէք, միթէ զա-
նիկայ ձեր ձեռքէն պիտի ընդու-
նե՞մ, կ՝ըսէ Տէրը։ Նայց անիծեալ 14
ըլլայ ան խաբեբայ մարդը, որ իր
հօտին մէջը արձ ունենալով, ուխտ
կ՝ընէ, և արատաւորը Տէրոջը կը
մատուցանէ. քանզի ես մեծ Թագա-
ւոր եմ, կ՝ըսէ զօրաց Տէրը, ու իմ
անունս ազգաց մէջ ահարկու է։

ԳԼ. Ը

Ու հիմա աս պատուէրը ձեզի է՝ 1
ո՛վ քահանաներ։ Թէ որ մը- 2
տիկ չընէք, ու Թէ որ չէք սրտին
մէջը չդնէք որ իմ անուանս պա-
տիւ տաք, կ՝ըսէ զօրաց Տէրը, ան
ատենը ձեզի անէծք պիտի խրկեմ,
ու ձեր օրհնութիւնները պիտի անի-
ծեմ. այո՛ զանոնք արդէն անիծեր
եմ, քանզի դուք չէք սրտին մէջը
չէք դներ։ Ահա ես ձեր սերմնդը 3
պիտի յանդիմանեմ, ու ձեր երե-
սին վրայ աղբ՝ ձեր տօներուն աղբը
պիտի յանեմ. և անիկայ ձեզ իր
հետը պիտի տանի։ Ու պիտի 4
գիտնաք որ ես ձեզի խրկեցի աս
պատուէրը, որպէս զի իմ ուխտս

Ղևիին հետ ըլլայ , կ'ըսէ զօրապետը Տէրը : Եւ ուխտս անոր հետ եմ՝ կենաց ու խաղաղութեան համար . ու զանոնք անոր տուի ան երկիւղին համար , որով ինծմէ կը վախնայ , ու իմ անուանս երեսէն կը սարսափի : Ա Հազարապետութեան օրէնքը անոր բերնին մէջն էր , և անոր շրթունքներուն մէջ անիրաւութիւն չգտնուեցաւ . ինծի հետ խաղաղութեամբ և ուղղութեամբ կը քալէր , ու շատերը անօրէնութենէ դարձուց : Վասնզի քահանային շրթունքները գիտութիւն պահելու են , և հոգւոյն անոր բերնէն օրէնքը փնտռելու են , քանզի անիկայ զօրաց Տէրոջը դեսպանն է : Բայց դուք ճամբայէն խոտորեցաք , շատերը օրէնքին մէջ գայթակղեցուցիք , Ղևիին ուխտը աւրեցիք , կ'ըսէ զօրաց Տէրը : Ասոր ես ալ ձեզ բոլոր ժողովուրդին առջեւը անարգուած ու ցած ըրի , ինչպէս որ դուք իմ ճամբաներս չպահեցիք , ու օրէնքին մէջ անդառնութիւն ըրիք :

Մէ՞ր ամէնքս մէկ հայր չունինք . մէ՞կ Աստուած չստեղծեց մեզ . ինչո՞ւ համար մեր հայրերուն ուխտը աւրելով , մեզմէ ամէն մէկը իր եղբօրը նենգութիւն կ'ընէ : Յուդա նենգութիւն ըրաւ . և Իսրայէլի մէջ ու Երուսաղէմի մէջ պղծութիւն գործուեցաւ . վասն զի Յուդա պղծեց Տէրոջը սրբարանը , որն որ ինքը կը սիրէր , և օտար աստուծոյ աղջկանը էրիկ եղաւ : Տէրը Յակոբի վրաններէն բնաջինջ պիտի ընէ այս բանը ընող մարդը , արթուն եղողը ու պատասխան տուողը , և զօրաց Տէրոջը ընծայ մատուցանողը :

Եւ դարձեալ ասիկայ ըրիք . Տէրոջը սեղանը արցունքներով , լայով ու ողբով ծածկեցիք . այնպէս որ Ընիկայ մէյմըն ալ ընծային չնայիր , որ գոհութեամբ ընդունի : Բայց դուք կ'ըսէք , Ինչո՞ւ . անոր համար որ Տէրը վկայ եղաւ քու և քու երիտասարդութեանդ կնկանը մէջտեղ , որուն հետ անհաւատարմու-

Թեամբ վարուեցար . ու անիկայ քու ընկերդ ու քու ուխտիդ կնոջն էր : Ու մէկը չըրաւ , որ Հոգիին առատութիւնը ունէր . և ան մէկը ի՞նչ կը փնտռէր . Աստուծոյ սերունդ պիտի ուզէր . ուրեմն ձեր հոգիին զգուշութիւն ըրէք , ու ձեզմէ մէկը իր երիտասարդութեանը կնկանը հետ անհաւատարմութեամբ չվարուի : Վասնզի Իսրայէլի Տէր Աստուածը կ'ըսէ թէ ինքը կ'ատէ նոյն արձակելը . բայց հարբը իր հանդերձով զրկանքը կը ծածկէ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը . ուստի ձեր հոգիին զգուշութիւն ըրէք , ու անհաւատարիմ մի՛ ըլլաք :

Ձեր խօսքովը Տէրը ձանձրացուցիք . բայց դուք կ'ըսէք , Ինչո՞վ ձանձրացուցինք : Ասոնք ըսելովնիդ . Ամէն չարութիւն ընողը Տէրոջը աչքերուն առջեւը հաճոյ է , ու ինքը անոնց կը հաւնի , կամ թէ Աստուածը ո՞ւր է :

Գ

Ահա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ , ու իմ առջեւս ճամբայ պիտի պատրաստէ . և ձեր փնտռած Տէրը՝ այսինքն ուխտին հրեշտակը՝ որուն կը հաւնիք , յանկարծ իր տաճարը պիտի գայ . ահա կու գայ կ'ըսէ զօրաց Տէրը : Ու անոր գալստեանը օրը ո՞վ կրնայ դիմանալ , և անոր երեւնալուն առեւը ո՞վ կրնայ կայնիլ . քանզի անիկայ հալեցնողին կրակին պէս , ու թափիչներուն օճառին պէս պիտի ըլլայ . Ու անիկայ արծաթ հալեցնողի ու մաքրողի պէս պիտի նստի , ու Ղևիի որդիները պիտի մաքրէ , և զանոնք ոսկիի պէս ու արծաթի պէս պիտի ջոկէ . ու անոնք արդարութեամբ Տէրոջը ընծայ մատուցանողներ պիտի ըլլան . Ու Յուդայի ու Երուսաղէմի ընծան հին օրերուն պէս ու առջի տարիներուն պէս Տէրոջը ընդունելի պիտի ըլլայ : Ու դատաստանի համար ձեզի պիտի մօտենամ , և կախարդներուն ու շնացողներուն , ու սուտ երդում ընողներուն , և վարձկանին իր վարձքին

Ան առնը Տէրոջմէ վախցողները
իրարու հետ խօսեցան , և Տէրը
մտիկ ըրաւ ու լսեց . և իր առջևը
յիշատակի գիրք գրուեցաւ Տէրոջմէ
վախցողներուն համար , ու անոր
անունը մտածողներուն համար :
Ու անոնք իմ պիտի ըլլան , կ'ըսէ
զօրաց Տէրը , ան օրը որ ես սեփ-
հական դանձս ժողվեմ . ու անոնց
պիտի խնայեմ , ինչպէս որ մարդ
մը կը խնայէ իր որդուն՝ որ իրեն
ծառայութիւն կ'ընէ : Ու պիտի
դառնաք , ու արդարին և ամբա-
րիշտին , Աստուծոյ ծառայութիւն
ընողին և անոր ծառայութիւն
չընողին տարբերութիւնը պիտի
տեսնէք :

Գ Լ . Գ

Վասն ահա փուռի պէս վառած
օրը կու գայ , ու բոլոր հը-
պարտներն և բոլոր ամբարշտու-
թիւն ընողները յարդի պէս պիտի
ըլլան . ու գալու օրը զանոնք պիտի
այրէ կ'ըսէ զօրաց Տէրը , այնպէս
որ անոնց արմատ կամ ոստ պիտի
չթողու : Բայց ձեզի իմ անունէս
վախցողներուդ արդարութեան ա-
րեգակը պիտի ծագի , և անոր թևե-
րուն վրայ բժշկութիւն պիտի ըլ-
լայ . ու դուք դուրս պարարտ որթե-
րուն պէս դուրս պիտի ելլէք ու
պիտի ցաթկէք : Ու ամբարիշտ-
ները պիտի կոխէք , վասն զի իմ
գործ տնօրինելու օրս անոնք ձեր ոտից
թաթերուն տակը մոխիր պիտի ըլ-
լան , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :

Յիշեցէք իմ ծառային Մովսէսին
օրէնքը , այսինքն ան կանոնները ու
դատաստանները , որ անոր պա-
տուիրեցի Խորէբի մէջ բոլոր Ի-
սրայէլին համար : Ընդ ես Եղիա
մարգարէն ձեզի պիտի խրկեմ , դեռ
Տէրոջը մեծ ու ահեղ օրը չեկած .
Ու անիկայ հայրերուն սիրտը որ-
դոյը , ու որդոյը սիրտը հայրե-
րուն պիտի դարձնէ . որ չըլլայ
թէ ես գամ , ու երկիրը անէծքով
զարնեմ :

վրայով , որբևայրին ու որբին
զգկանք ընողները , և պանդուխ-
տին էրես-առնէը խոտորցընողները ,
ու ինծի չվախցողներուն դէմ ա-
րագ վկայ պիտի ըլլամ , կ'ըսէ զօ-
6 րաց Տէրը : Վասնզի ես Յհովայ եմ ,
չեմ փոխուիր . անոր համար դուք
ալ Յակոբի որդիք՝ չսպառեցաք :
7 Ձեր հայրերուն օրերէն՝ ի վեր իմ
հրամաններէս պառուեցաք ու չա-
նաք չպահեցիք . ինծի դարձէք ,
ու ես ձեզի պիտի դառնամ , կ'ըսէ
զօրաց Տէրը . սակայն դուք կ'ըսէք ,
8 Ինչո՞վ դառնանք : Մի թէ մարդ
զԱստուած կը կողոպտէ՞ , որ դուք
զիս կը կողոպտէք . բայց դուք կ'ը-
սէք , Ինչմէ ի՞նչ կողոպտեցինք .
տասանորդներ ու ընծաներ :
9 Դուք անէծքով անիծուած էք ,
քանզի դուք՝ բոլոր ազգը զիս կո-
10 ղոպտեցիք : Բոլոր տասանորդնե-
րը գանձատունը տարէք , որ իմ
տանս մէջ պաշար ըլլայ . և սով
զիս փորձեցէք , կ'ըսէ զօրաց Տէրը ,
Թէ արդեօք ձեզի երկինքին պատու-
հանները չե՞մ բանար , ու ձեզի
օրհնութիւն թափեր , այնպէս որ
11 անոր բաւական տեղ չըլլայ : Ու
ձեզի համար ուտողը պիտի յանդի-
մանեմ , ու անիկայ ձեր երկրին
պտուղը պիտի չապականէ , և ձեր
այգիին մէջ որթը անպտուղ պիտի
12 չըլլայ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը : Ու
ամէն ազգերը ձեզի երանի պիտի
ըսեն , քանզի դուք ցանկալի երկիր
պիտի ըլլաք , կ'ըսէ զօրաց Տէրը :
13 Ձեր խօսքերը ինծի դէմ խիստ
եղան , կ'ըսէ Տէրը . բայց դուք
կ'ըսէք , Ինչի դէմ ի՞նչ խօսե-
14 ցանք : Դուք ըսիք , Աստուծոյ
ծառայութիւն ընելը պարապ բան
է , և անոր պահպանութիւնը պա-
հելէն ու զօրաց Տէրոջը առջևը
սուգով քալելէն ի՞նչ շահեցանք .
15 Ու հիմա մենք հպարտները երա-
նի կ'ըսենք . ամբարշտութիւն ը-
նողները անգամ բարգէն կ'ըլլան ,
Աստուած ալ կը փորձեն ու կ'ա-
զատին :

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա· ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1902

ԵՒՆՏԵՐՆ ՌՍՏ ՄԵՏԹԻՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիս-
տոսի Դաւթի որդւոյն , Ա-
բրահամի որդւոյն ։
2 Աբրահամ ծնաւ Իսահակը . Ի-
սահակ ծնաւ Յակոբը . Յակոբ
ծնաւ Յուդան ու անոր եղբայրնե-
3 րը . Յուդա ծնաւ Փարէսը ու
Զարան Թամարէն . Փարէս ծը-
նաւ Եսրոնը . Եսրոն ծնաւ Ար-
4 մը . Արամ ծնաւ Ամինադաբը .
Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը . Նա-
5 ասոն ծնաւ Սալմոնը . Սալմոն ծը-
նաւ Բոոսը Բահաբէն . Բոոս
ծնաւ Ովբէդը Հռութէն . Ովբէդ
ծնաւ Յեսսէն . Յեսսէ ծնաւ Դա-
6 ւիթ թագաւորը . Դաւիթ թա-
գաւորը ծնաւ Սողոմոնը Ուրիայի
7 կնիկէն . Սողոմոն ծնաւ Ռոբոամ-
մը . Ռոբոամ ծնաւ Աբիան . Ա-
8 բիա ծնաւ Ասան . Ասա ծնաւ
Յովսափատը . Յովսափատ ծնաւ
Յովրամը . Յովրամ ծնաւ Ոզիան .
9 Ոզիա ծնաւ Յովաթամը . Յովա-
թամ ծնաւ Աքազը . Աքազ ծնաւ
10 Եզեկիան . Եզեկիա ծնաւ Մանա-
սէն . Մանասէ ծնաւ Ամոնը . Ամոն
11 ծնաւ Յովսիան . Յովսիա ծնաւ
Յեքոնիան ու անոր եղբայրները
Բաբելոնեան գերութեանը առնե-
12 նը . Բաբելոն գերութեան ետ-
քանէն նաև Յեքոնիա ծնաւ Սա-
ղաթիէլը . Սաղաթիէլ ծնաւ Զո-
13 բաբաբէլը . Զորաբաբէլ ծնաւ
Աբիուդը . Աբիուդ ծնաւ Եղիա-
կիմը . Եղիակիմ ծնաւ Ազովրը .
14 Ազովր ծնաւ Սադովկը . Սադովկ
ծնաւ Աքինը . Աքին ծնաւ Եղիու-
15 դը . Եղիուդ ծնաւ Եղիազարը .
Եղիազար ծնաւ Մատթանը .
16 Մատթան ծնաւ Յակոբը . Յա-
կոբ ծնաւ զՅովսէփ գայրն Մարիա-
մայ , որմէ ծնաւ Յիսուս , որ
17 կ'ըսուի Քրիստոս : Ամբ բոլոր
ազգերը Աբրահամէն մինչև Դա-
ւիթ տասնուչորս ազգ , և Դաւիթ-
էն մինչև Բաբելոնեան գերու-
թիւնը տասնուչորս ազգ , ու Բա-
բելոնեան գերութենէն մինչև Քրի-
18 ստոս տասնուչորս ազգ ։
Ե- Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը այսպիսի կերպով էր . անոր մայրը Մարիամ Յովսեփին նշանուած , դեռ իրարու քով չեկած՝ Սուրբ Հոգիէն յղացած գտնուեցաւ ։ Ե- Յովսէփ անոր էրիկը արդար ըլլալով՝ ու չուզելով որ զանիկայ խայտառակ ընէ , մտածեց որ ծածկաբար արձակէ զանիկայ ։ Ե- քանի որ անիկայ այս բանը կը մտածէր , ահա Տէրոջը հրեշտակը երազի մէջ երեւցաւ անոր ու ըսաւ ։ Յովսէփ՝ Դաւիթի որդին , մի վախնար քեզի առնել քու Մարիամ կինիկդ , ինչու որ անոր ներսի դին ծնածը Սուրբ Հոգիէն է ։ Ե- որդի մը պիտի ծնանի , ու անոր անունը Յիսուս դնես , քանզի անիկայ իր ժողովուրդը իրենց մեղքերէն պիտի փրկէ ։ Ե- այս ամենը եղաւ որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը՝ մարգարէին ձեռքովը , որ կ'ըսէ , Ահա կոյսը պիտի յղանայ , ու որդի պիտի ծնանի , և անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կոչեն , որ կը թարգմանուի Մեզի հետ ։ Ե- Յովսէփ քունէն արթնանալով՝ ինչպէս որ Տէրոջը հրեշտակը իրեն հրամայեց , այնպէս ըրաւ ու իր կնիկը քովը առաւ . Ե- չէր գիտեր զանիկայ , մինչև իր անդրանիկ որդին ծնաւ , ու անոր անունը Յիսուս դրաւ ։

ԳԼՈՒԽ Զ

Ա- երբոր Յիսուս ծնաւ Բեթա-
ւանի Յուդէացիներուն մէջ Հե-
րովդէս թագաւորին օրերը , ահա
արեւելքէն մոգեր եկան Երուսաղէմ ,

2 Ու ըսին ։ Ո՞ւր տեղ է ան՝ որ Հ֊ը-
բէաներուն թագաւոր ծնաւ . ինչու-
որ մենք արեւելքի մէջ անոր աստղը
տեսանք , ու եկանք անոր երկրպա-
3 գութիւն ընելու : Ու երբոր Հ֊ե-
րովդէս թագաւորը լսեց , խռովե-
ցաւ , և բոլոր Երուսաղէմը իրեն
4 հետ . Ու ժողվելով բոլոր քա-
հանայապետները ու ժողովուրդին
դպիրները , հարցուց անոնց՝ թէ
Քրիստոս ո՞ւր պիտի ծնանի :
5 Անոնք ալ իրեն ըսին ։ Հ֊էսայեայ
Ղեթլէհեմին մէջ . ինչու որ ասանկ
գրուած է մարգարէին ձեռքով .
6 Ու դուն Ղեթլէհէմ՝ Յուդայի
երկիրը , Յուդայի իշխաններուն
մէջ բնաւ պզտիկ մը չես . ինչու որ
քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ , որ
իմ Իսրայէլ ժողովուրդս պիտի
7 հովուէ : Ան ատենը Հ֊երովդէս
ծածկաբար մոգերը կանչեց , ու
աստղոյ անոնցմէ ատենին երե-
ցած ատենը . Ու զանոնք Ղեթ-
լէհէմ խրկելով՝ ըսաւ ։ Գացէք
ատոյգը խնդրեցէք ան մանուկին վրա-
յով , ու երբոր գտնէք , ինծի իմա-
ցուցէք , որ ես ալ գամ՝ անոր եր-
9 կրպագութիւն ընեմ : Ու երբոր
անոնք թագաւորին ըսածը լսե-
ցին , գացին . և ահա ան աստղը
որ արեւելքի մէջ տեսեր էին , անոնց
առջեւէն գնաց , մինչև որ եկաւ կե-
ցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ :
10 Երբոր տեսան աստղը , շատ մեծ
11 ուրախութիւնով ուրախացան : Ու
տունը մտնելով , տեսան մանուկը
իր մօրը Մարիամին հետ , ու ին-
կան երկրպագութիւն ըրին անոր ,
և իրենց գանձերը բանալով՝ ըն-
ծաներ տուին անոր , ոսկի ու կընդ-
12 րուկ և մմուռ : Ու հրաման առ-
նելով երազի մէջ՝ որ Հերովդէսի
մօտ չդառնան , ուրիշ ճամբով
գացին իրենց երկիրը :
13 Ու երբոր անոնք գացին անոնք ,
ահա Տէրոջը հրեշտակը երազի մէջ
երեւցաւ Յովսեփին ու ըսաւ , Ե-
լիր առ մանուկը ու անոր մայրը ,
ու Եգիպտոս փախիր , և հոն կե-
ցիր մինչև որ ես քեզի ըսեմ , քան-
զի Հերովդէս պիտի փնտռէ ատ
մանուկը կորսընցընելու համար :
Ան ալ ելաւ , մանուկը ու անոր 14
մայրը գիշերով առաւ և գնաց
Եգիպտոս , ու մինչև Հերովդեսին
մահը հոն էր . Որ կատարուի Տէ- 15
րոջմէն ըսուածը մարգարէին ձեռ-
քովը , որ կ'ըսէ , Եգիպտոսէն կան-
չեցի իմ որդիս :
Ան ատենը երբոր տեսաւ Հ֊ե- 16
րովդէս թէ խաբուեցաւ մոգերէն ,
սաստիկ սրդոռնցաւ , ու խրկեց
Ջարդեց Ղեթլէհեմի և անոր ամէն
սահմաններուն մէջ գտնուած բոլոր
տղաքը՝ երկու տարուընէն վար ,
ան ժամանակին համեմատ որ
մոգերէն ստուգեց : Ան ատենը 17
կատարուեցաւ Երեմիա մարգարէին
ձեռքով ըսուածը , որ կ'ըսէ ,
Ռամայէ մէջ ձայն մը լսուեցաւ , 18
ողբ , լաց ու մեծ կոծ . Ռաքէլ
կու լար իր տղոցը համար , ու չէր
ուզեր մխիթարուիլ , ինչու որ չը-
կայէին :
Ու երբոր Հ֊երովդէս մեռաւ , ա- 19
հա Տէրոջը հրեշտակը Եգիպտոս ե-
րազի մէջ Յովսեփին երեւցաւ , Ու 20
ըսաւ , Ելիր՝ առ մանուկը ու անոր
մայրը , և գնա Իսրայէլի երկիրը ,
քանզի մեռան անոնք որ մանուկին
կեանքը կը փնտռէին : Ան ալ ելաւ՝ 21
մանուկը ու անոր մայրը առաւ և
եկաւ Իսրայէլի երկիրը : Սակ 22
երբոր լսեց թէ Արքեղայոս թագա-
ւորեց Հ֊երովդեսին տեղը , վախցաւ հոն
երթալու . ու երազի մէջ պատգամ
առնելով՝ Գալիլեայի կողմերը գը-
նաց . Ու եկաւ Նազարէթ ըսուած 23
քաղաքը բնակեցաւ , որ մարգարէ-
ներուն խօսքը կատարուի՝ թէ Նա-
զովրեցի պիտի կոչուի :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ան օրերը Յովհաննէս Մկրտիչը ե-
կաւ , ու Հ֊ուդայի անապատին
2 մէջ կը քարոզէր , Ու կ'ըսէր ,
Ապաշխարեցէ՛ք , ինչու որ երկնից
թագաւորութիւնը մօտեցած է :
3 Վասն զի ասիկա է որուն հա-
մար Եսայի մարգարէին ձեռքով
ըսուեցաւ , որ կ'ըսէ ։ Անապատի

մէջ կանչողին ձայնը , Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէ՛ք , անոր շաւիղները շիտակեցէ՛ք : Եւ սա Յովհաննէսը իր հանդերձը ուղտի մազէ , ու իր մէջքը կաշիէ գօտի ունէր . և իր կերակուրը մարախ ու վայրենի մեղր էր : Ու սոնեը Երուսաղէմ և բոլոր Հրէաստան ու Յորդանանու բոլոր կողմերը իրեն կ'ելլէին , Եւ կը մկրտուէին իրմէն Յորդանանու մէջ , ու իրենց մեղքերը կ'խոստովանէին : Ու երբոր տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկեցիներէն շատերը իր մկրտութեանը գալիք , ըսաւ անոնց , Չժեռնձ ծնունդներ , ո՞վ խրատեց ձեզի փախչիլ : Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պտուղ բերէք . Եւ մի՛ խորհիք դուք ձեր նեռսէ դին ըսել թէ Մենք Հայր՝ Աբրահամը ունինք . քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ Աստուած կարող է սա քարերէս Աբրահամին որդիներ հանել : Ալ հիմա կացինը ծառերուն արմատին քովը կը դրուի . ուստի ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերեր , կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի : Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ ապաշխարութեան համար , բայց իմ ետևէս եկողը ինձմէ զօրաւոր է , ու ես անոր կօշիկները կրելու արժանի չեմ . անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով ու կրակով . Որուն հնձանոցը իր ձեռքն է , և իր կալը պիտի մաքրէ ու իր ցորենը համբարը պիտի ժողվէ , և խարդը էմարիլու կրակով պիտի այրէ :

Ն Յիսուս Գալիլեայէն Յորդանան եկաւ Յովհաննէսին , որ անկէ մկրտուի : Եւ Յովհաննէս կ'արգիլէը անիկայ ու կ'ըսէր , Ինձի պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ , ու դուն ինձի՞ կու գաս : Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր , Ձգէ տուր հիմա , ինչու որ այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր արդարութիւնը կատարենք . Ետքը թող տուաւ անոր : Ու երբոր Յիսուս մկրտուեցաւ , շուտ մը ջուրէն դուրս ելաւ , և ահա երկինքը անոր բացուեցաւ , ու տեսաւ Աստուծոյ Հոգին որ աղաւնիի պէս կ'իջնէր , ու կու գար իր վրայ : Եւ ահա երկինքէն ձայն մը էր որ կ'ըսէր , Ասիկայ է իմ սիրելի Որդիս , որուն հաւներ եմ :

ԳԼՈՒԽ Դ

Ն Աստուծոյ Հոգին անապատը տարուեցաւ Սատանայէն փորձուի . Եւ քառասուն գիշեր ծոմ պահելէն ետքը անօթեցաւ : Եւ փորձողը անոր մօտենալով ըսաւ , Եթէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես , ըսէ՛ որ սա քարերը հացը ըլլան : Ինիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Գրուած է թէ Մարդ միայն հացով կ'ապրի մարդ , հապա ան ամէն խօսքով՝ որ Աստուծոյ բերնէն կ'ելլէ :

Ն Սատանան առաւ զանիկայ սուրբ քաղաքը , և կայնեցուց զանիկայ տաճարին աշտարակին վրայ , Ու ըսաւ անոր , Եթէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես , քեզ տուէ վար ձգէ , ինչու որ գրուած է թէ Ր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի համար , ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցընեն քեզ , որ չըլլայ թէ ոտդ քարի զարնես : Յիսուս ըսաւ անոր , Դարձեալ գրուած է թէ Ր Աստուածդ չփորձես :

Սատանան նորէն առաւ հանիկայ զանիկայ խիստ բարձր լեռան մը վրայ , և ցուցուց անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ու անոնց փառքը . Ու ըսաւ անոր , Ասոնք ամէնը քեզի կու տամ , եթէ որ իյնաս՝ ինձի երկրպագութիւն ընես : Ն սոնը Յիսուս ըսաւ անոր , [Երթ] գնա՝ Սատանայ . ինչու որ գրուած է թէ Ր Աստուածդ երկրպագութիւն ընես , ու միայն զանիկայ պաշտես : Ն սոնը Սատանան զանիկայ թողուց . և ահա հրեշտակներ եկան ու անոր ապաստարութիւն կ'ընէին :

Եւ երբոր լսեց Յիսուս թէ Յով-

վուրդներ անոր եւս ևս կ՚երթային Գաղիլեայէն ու Դեկապօլիսէն և Երուսաղէմէն ու Իդէական և Յորդանանու անդի կողմէն ։

ԳԼՈՒԽ Ե

Եւ տեսնելով ժողովուրդները՝ ե- 1
լաւ լերը եւ ու երբոր նստաւ
հոն, իր աշակերտները քովը գա-
ցին · Եւ իր բերանը բանալով 2
կը սորվեցընէր անոնց ու կ՚ըսէր ,
Երանի հոգւով աղքատներուն , 3
ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը
անոնցն է ։ Երանի սգաւորները- 4
ուն , ինչու որ անոնք պիտի մխի-
թարուին ։ Երանի հեզերուն , 5
ինչու որ անոնք պիտի ժառանգեն
երկիրը ։ Երանի անոնց՝ որ անօ- 6
թի ու ծարաւ են արդարութեան ,
ինչու որ անոնք պիտի կշտանան ։
Երանի ողորմածներուն , ինչու որ 7
անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն ։
Երանի անոնց՝ որ սրտով մաքուր 8
են , ինչու որ անոնք պիտի տեսնեն
զԱստուած ։ Երանի խաղաղու- 9
թիւն ընողներուն , ինչու որ անոնք
Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին ։
Երանի անոնց՝ որ հալածուած են 10
արդարութեան համար , ինչու որ
երկնից թագաւորութիւնը անոնցն
է ։ Երանի է ձեզի երբոր կը 11
նախատեն ձեզ ու կը հալածեն , և
ամէն տեսակ չար խօսքեր
կը խօսին վրանիդ ինձի համար ·
Ցնծացէք և ուրախ եղէք , ինչու 12
որ ձեր վարձքը շատ է երկինքը ·
քանզի ասանկով հալածեցին
ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները ։

Դուք էք երկրի աղը · Հապա 13
թէ որ աղը իր համը կորսընցընէ ,
ինչով պիտի աղուի · անկէ
ետև բանի մը չպար , միայն թէ
դուրս ձգուելու և մարդոց ոտքին
տակը կոխուելու ։ Դուք էք աշ- 14
խարհի լոյսը · քաղաք մը՝ որ լեռան
վրայ կեցած է , չկրնար պահուիլ ։
Ու ճրագը չեն վառեր և դներ գը- 15
բուանի տակ , հապա աշտանակի
վրայ , և լոյս կու տայ բոլոր տանը
մէջ եղողներուն ։ Նմանակ թող 16
լուսաւորէ ձեր լոյսը մարդոց առ-

հանդէս մատնուեցաւ , եւս գնաց 13
Գաղիլեա · Ու ձգելով Նազարէ-
թը , եկաւ բնակեցաւ Կափառ-
նայում ծովեզերեայ տարածը , Զա-
բուղոնի ու Նեփթաղիմի սահման-
ներուն մէջ · Որ կատարուի Եսայի 14
մարգարէին ձեռքով ըսուած խօս-
քը , Զաբուղոնի երկիրը ու Նեփ- 15
թաղիմի երկիրը , ծովու ճամբով
Յորդանանու անդի կողմը , Հե-
թանոսաց Գաղիլեան · Խաւարի 16
մէջ նստող ժողովուրդը մեծ լոյս
տեսաւ , և լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ
մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը
նստէին ։ Ընկէ ետև Յիսուս սկը- 17
սաւ քարոզել ու ըսել , Ապաշ-
խարեցէք , ինչու որ երկնից թա-
գաւորութիւնը մօտ է ։

Երբոր Յիսուս Գաղիլեացւոց 18
ծովուն քովէրը կը պտըտէր , տե-
սաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս կո-
չուած Սիմոնը և անոր եղբայրը
Անդրէասը՝ որ ծովը ուռկան կը ձը-
գէին , ինչու որ ձկնորս էին · Ու ը- 19
սաւ անոնց , Ետևէս եկէք , ու
ձեզ մարդոց որսորդ ընեմ ։ Անոնք 20
ալ շուտ մը ուռկանները թողու-
ցին ու անոր ետևէն գացին ։
Ու անկէ առաջ երթալով՝ տեսաւ 21
ուրիշ երկու եղբայրներ , Զեբե-
դեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը
Յովհաննէսը նաւին մէջ իրենց հօ-
րը Զեբեդէոսին հետ , երբ իրենց
ուռկանները կը կարկատէին · ու
կանչեց զանոնք · Անոնք ալ շուտ 22
մը նաւը ու հայրերնին թողուցին
ու անոր ետևէն գացին ։

Ու Յիսուս բոլոր Գաղիլեան 23
պտըտելով , կը սորվեցընէր անոնց
ժողովարաններուն մէջ , և արքա-
յութեան աւետարանը կը քարո-
զէր , ու ժողովուրդին մէջի ամէն
կերպ հիւանդութիւններն ու ամէն
կերպ ցաւերը կը բժշկէր ։ Ու ա- 24
նոր համբաւը բոլոր Սիւրիա տա-
րածուեցաւ , և բերին անոր՝ բոլոր
հիւանդները որ կերպ կերպ ցաւե-
րով ու տանջանքներով կը նեղուէ-
ին , և դիւահարները ու լուսնոտ-
ները և անդամալոյծները · ու բը- 25
ժշկեց զանոնք ։ Ու շատ ժողո-

ջին, որ տեսանեն ձեր բարի գործքերը, ու փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է։

17 Մի կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մարգարէները աւրելու. չեկայ աւրելու, հապա կատարելու։
18 Վասնզի ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի, Մինչև որ երկինք ու երկիր անցնին, օրէնքէն յոտ մը կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի, մինչև որ ամենայնը պատահի։
19 Ուստի ով որ այս ամենափոքր պատուիրանքներուն մէկը աւրէ, ու մարդոց անանկ սորվեցընէ, անիկայ ամենափոքր պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեանը մէջ. բայց ով որ ընէ և սորվեցընէ, անիկայ մեծ պիտի կոչուի երկնից թագաւորու-
20 թեանը մէջ։ Վասնզի կ'ըսեմ ձեզի, Եթէ որ ձեր արդարութիւնը դպիրներուն ու փարիսեցիներուն արդարութենէն աւելի չըլլայ, բնաւ պիտի չմտնէք երկնից թագաւորութիւնը։
21 Լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն, Սպանութիւն մի ըներ. և ով որ սպանութիւն ընէ, դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ։
22 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ իր եղբօրը պարապ տեղը սրդողի, դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և ով որ իր եղբօրը Հիմար ըսէ, ատեանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և ով որ Էդիովտ Ընդիտ
23 ըսէ, գեհենի կրակին պարտաւոր պիտի ըլլայ։ Ուրեմն եթէ որ քու ընծադ սեղանին վրայ բերես, ու հոն միտդ գայ թէ քու եղբայրդ
24 քեզի դէմ բան մը ունի, Հոն ձգէ քու ընծադ սեղանին առջևը, և գնա առաջ եղբօրդ հետ հաշտուէ, ու ետքը եկուր որ քու
25 ընծադ մատուցանես։ Քու ոսոխդ հետ չուտով միաբանէ, քանի որ անոր հետ ճամբուն մէջն ես. չըլլայ որ քու ոսոխդ քեզ դատաւորին մատնէ, և դատաւորը դատաւորին հիմին, և բանտը ձգուիս։
26 Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, պիտի չելլես անկէ, մինչև որ վերջին նաբարակիտը չվճարես։

Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Չընու- 27
թիւն մի ըներ։ Բայց ես ձեզի 28
կ'ըսեմ, Ով որ կնիկ մարդու կը նայի անոր ցանկանալու համար, արդէն անիկայ իր սրտին մէջ չնու- 29
թիւն ըրաւ անոր հետ։ Վերդ թէ որ քու աջ աչքդ քեզ կը գայթակղեցընէ, հանէ զանիկայ ու քեզմէ ձգէ. քանզի որ աղէկ է քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի։ Ու թէ որ աջ ձեռքդ 30
քեզ կը գայթակղեցընէ, կտրէ զանիկայ ու քեզմէ ձգէ. քանզի որ աղէկ է քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի։ Ուրաւ 31
ըսուեցաւ թէ Ով որ իր կնիկը կ'արձակէ, թող անոր արձակման թուղթ տայ. Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ 32
թէ Ով որ իր կնիկը կ'արձակէ առանց պոռնկութեան պատճառի, զինքը պատճառ կ'ըլլայ անոր չնութիւն ընելուն, և ով որ ան արձակուածը առնէ, չնութիւն կը գործէ։

Դարձեալ լսեր էք որ ըսուեցաւ 33
առաջիններուն, Ուստ երդում մի ըներ, հապա բոլոր երդումներդ վճարէ Տէրոջը։ Բայց ես ձեզի 34
կ'ըսեմ, Ամենևին երդում մի ընէք, ոչ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ աթոռն է, Ու ոչ երկրի վրայ՝ 35
որ անոր ոտքերուն պատուանդանն է, ոչ ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ մեծ Թագաւորին քաղաքն է. Ու 36
ոչ քու գլուխդ վրայ երդում ընես, քանզի որ չես կրնար մէկ մազ մը ձերմակցընել կամ սևցընել։ Այլ 37
պա ձեր խօսքը ըլլայ այոն՝ այո, ու ոչը՝ ոչ. ու աւելէն չարէն յառաջ կու գայ։

Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Աչքի 38
տեղ աչք, ու ակռայի տեղ ակռայ։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, 39
Չարին հակառակ մի կենաք, հապա թէ որ մէկը ապտակ մը զարնէ աջ ծնօտիդ՝ դարձուր անոր մի ուրիշ ալ։ Ու մէկը որ կ'ուզէ քեզի 40
հետ դատ վարել ու քու շապիկդ առնել, թող տուր անոր ձո-

41 բարկուդ ալ : Եւ ան՛մ որ քեզ
պահակ բռնէ ու մղոն մը ձամբայ
քշէ , գնա անոր հետ երկուք :
42 Քեզմէ ուզողին տո՛ւր , ու երես մի՛
դարձներ անկէ որ կ՛ուզէ քեզմէ
փոխ առնել :
43 Լա՛ւ էք որ ըսուեցաւ , Ընտ ըն-
կերդ սիրես ու թշնամիդ ատես :
44 Բայց ես ձեզի կ՛ըսեմ , Սիրեցէ՛ք
ձեր թշնամիները , օրհնեցէ՛ք ձեզ
անիծողները , բարի ըրէ՛ք անոնց
որ ձեզ կ՛ատեն , և աղօթք ըրէ՛ք
անոնց համար՝ որ ձեզ կը չարչարեն
45 ու կը հալածեն . Որ ձեր երկնաւոր
Հօրը որդիքը ըլլաք . ինչու որ իր
արեւը կը ծագեցնէ թէ՛ չարերուն
և թէ բարիներուն վրայ , և անձրեւ
կը խրկէ թէ՛ արդարներուն և թէ
46 մեղաւորներուն վրայ : Վա՛յն ձի
թէ որ դուք ձեզ սիրողները սիրէք ,
ի՞նչ վարձք կ՛ունենաք . չէ՞ որ
մաքսաւորներն ալ նոյնը կ՛ընեն :
47 Ու թէ որ միայն ձեր եղբայրներուն
բարեւ տաք , ի՞նչ աւելի կ՛ընէք
ուրիշներէն . չէ՞ որ մաքսաւորներն
48 ալ նոյնը կ՛ընեն : Ուրեմն դուք
կատարեալ եղէք՝ ինչպէս որ ձեր
երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ
է :

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Զգո՛յշ եղէք որ ձեր ողորմութիւնը
մարդոց առջեւը չընէք՝ անոնց
երեւնալու համար , եթէ ոչ վարձք
չէք առներ ձեր Հօրմէն՝ որ երկինքն
2 է : Ուստի երբոր ողորմութիւն
կ՛ընես , առջեւդ փող մի՛ հնչեցներ ,
ինչպէս որ կեղծաւորները ժողով-
րանները ու փողոցները մէջ
կ՛ընեն , որ մարդոցմէ փառաւո-
րուին . ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի , ա-
նոնք իրենց վարձքը առած կ՛ըլլան :
3 Հապա դուն երբոր ողորմութիւն կ՛ը-
նես , ձախ ձեռքդ թող չգիտնայ
4 աջ ձեռքիդ ի՛նչ գործելը . Որ քու
ողորմութիւնդ գաղտուկ ըլլայ . և
քու Հօրդ որ գաղտուկը կը տես-
նէ , քեզի յայտնապէս հատուցում
պիտի ընէ :
5 Ու երբոր աղօթք կ՛ընես , կեղ-
ծաւորներուն նման չըլլաս , որ կը
սիրեն ժողովրանները մէջ ու
հրապարակներուն անկիւնները կայ-
նելով աղօթք ընել , որ մարդոց
երեւնան . ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի ,
անոնք իրենց վարձքը առած կ՛ըլլան :
6 Հապա դուն երբոր աղօթք կ՛ընես ,
մտի՛ր քու ներքին անկեակդ ու
դուռդ գոցէ՛ , և աղօթք ըրէ՛ քու
Հօրդ որ գաղտուկ տեղ կը գըտ-
նէ . և քու Հօրդ որ գաղտուկը
կը տեսնէ , քեզի յայտնապէս հա-
տուցում պիտի ընէ : 7
7 Ու երբոր աղօթք կ՛ընէք , հեթանոսներուն
պէս շատախօս մի՛ ըլլաք . վասն զի
կը կարծեն թէ իրենց շատ խօսելուն
համար պիտի լսուին : 8
8 Ուրեմն ա-
նոնց նմանիք , ինչու որ ձեր Հայ-
րը ձեզի պէտք եղածը դիտէ՝ դուք
դուք իրմէ չխնդրած : 9
9 Ուստի ա-
սանկ աղօթք ըրէ՛ք դուք .

Մե՛ր Հայր որ երկինքն ես ,
քու անունդ սուրբ ըլլայ . 10
Թագաւորութիւնդ գայ , քու կամքդ
ըլլայ , ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ
ալ երկրի վրայ . 11
Մեր ամէն աւուր
Հացը այսօր մեզի տո՛ւր . 12
Ու մեզի
ներէ մեր պարտքերը , ինչպէս որ
մենք ալ կը ներենք մեր պարտա-
կաններուն . 13
Ու մեզ փորձութեան
մի՛ տանիր , հապա ազատէ մեզ ա-
զատէ . ինչու որ քուկդ է թա-
գաւորութիւնը և զօրութիւնը ու
փառքը յաւիտեան : Ամէն :

Վասն զի թէ որ դուք ներէք 14
մարդոց իրենց յանցանքները , ձեր
երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի կը ներ-
է . Հապա թէ որ դուք չներէք 15
մարդոց իրենց յանցանքները , ձեր
Հայրն ալ ձեզի չներէ ձեր յան-
ցանքները :

Ու երբոր ծոմ կը պահէք , կեղ- 16
ծաւորներուն պէս տրտումերես մի՛
ըլլաք . քանզի իրենց երեսները
կ՛աւրեն որ մարդոց երեւնան թէ
ծոմ կը պահեն . ճշմարիտ կ՛ըսեմ
ձեզի , Ընդունք իրենց վարձքը առած
կ՛ըլլան : Հապա դուն երբոր ծոմ 17
կը պահես , գլուխդ օծէ՛ ու երեսդ
լուա՛ , Որ մարդոց ծոմ պահողի 18
պէս չերեւնաս , հապա քու Հօրդ՝
որ գաղտուկ տեղ կը գտնուի . և

քու ՚այրդ որ դաղտուկը կը տես-
նէ , քեզի հատուցում պիտի ընէ :
19 Երկրի վրայ ձեզի դանձեր մի դի-
ղէք , ուր որ ցեցը ու ժանկը կ'ա-
պականին , և ուր գողերը պատ կը
20 ծակեն ու կը գողնան . ՚ապա
ձեզի դանձեր դիզեցէք երկինքը ,
ուր որ ո՛չ ցեցը և ոչ ժանկը կ'ա-
պականէ , ու ոչ գողերը պատ կը
21 ծակեն և կը գողնան : Վասնզի
ձեր գանձը ո՛ւր որ է , սիրտերնիդ
22 ալ հոն պիտի ըլլայ : Մարմնին
ճրագը աչքն է . հապա թէ որ քու
աչքդ պարզ է , բոլոր մարմինդ
23 լուսաւոր կ'ըլլայ . Բայց թէ որ քու
աչքդ վատ է , բոլոր մարմինդ մութ
կ'ըլլայ . ուրեմն թէ որ քու մէջդ
եղած լոյսը խաւար է , ալ ան խա-
24 ւարը ո՛րչափ է : Մարդ մը չկրնար
երկու տիրոջ ծառայութիւն ընել .
ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ և
միւսը սիրէ , կամ մէկուն պիտի
յարի և միւսը արհամարհէ . չէք կըր-
նար ծառայել Աստուծոյ ու մամո-
25 նայի : Ասոր կ'ըսեմ ձեզի , ՚ոգ
մի ընէք ձեր կեանքին համար թէ
ինչ պիտի ուտէք , կամ ինչ պիտի
խմէք . ո՛չ ալ ձեր մարմիններուն
համար , թէ ինչ պիտի հագնիք .
չէ՞ որ կեանքը կերակուրէն աւելի է ,
26 ու մարմինը հագուստէն : ՚Նայե-
ցէք երկինքի թռչուններուն , որ
ո՛չ կը սերմանեն և ո՛չ կը հնձեն և
ո՛չ ամբարի մէջ կը ժողվեն , ու
ձեր երկնաւոր ՚այրը կը կերակրէ
զանոնք . չէ՞ որ դուք անոնցմէ աւե-
27 լի լաւ էք : ՚Ձեզմէ ո՞վ
կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին
28 վրայ կանգուն մը աւելցնել : Ու
հագուստի համար ինչո՞ւ հոգ կ'ը-
նէք . նայեցէք դաշտի շուշաննե-
րուն՝ ինչպէս կ'աճին . ո՛չ կ'աշ-
29 խատին և ո՛չ կը մանեն . Բայց
ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր
բոլոր փառաւորութեանը մէջ ա-
նոնցմէ մէկուն պէս չհագուեցաւ :
30 Ասոր թէ որ դաշտի խոտը որ այ-
օր կայ և վաղը փուռը կը ձգուի ,
Աստուած անոնք կը հագուեցընէ ,
հապա ո՛րչափ աւելի ձեզ՝ թերա-
31 հաւատներ : Ուրեմն հոգ մի ը-

նէք ըսելով , Ի՞նչ պիտի ուտենք ,
կամ Ի՞նչ պիտի խմենք , կամ
Ի՞նչ պիտի հագնինք . (Վասն զի 32
ասո բոլոր բաները հեթանոսները
կը խնդրեն .) վասն զի ձեր երկ-
նաւոր ՚այրը գիտէ թէ ասո բոլոր
բաները ձեզի պէտք են : Բայց 33
առաջ խնդրեցէք Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը և անոր արդարու-
թիւնը , ու ասո բոլոր բաներն ալ
ձեզի պիտի տրուի : Վասն վա- 34
ղուան համար հոգ մի ընէք , ինչու
որ վաղուան օրը իրեն համար հոգ
պիտի ընէ . հերիք է օրուան իր
նեղութիւնը :

ԳԼՈՒԽ Ը:

Մի դատէք՝ որ չդատուիք : 1
Վասնզի ինչ դատաստանով որ 2
դատէք , անով պիտի դատուիք . և
ինչ չափով որ չափէք , անով պիտի
չափուի ձեզի : Ու ինչո՞ւ քու եղ- 3
բօրդ աչքին մէջի շիւղը կը տեսնես ,
ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես
նայիր : Կամ ի՞նչպէս կրնաս ը- 4
սել քու եղբօրդ , Թո՛ղ տուր
աչքէդ շիւղը հանեմ . և ահա քու
աչքիդ մէջը գերան կայ : Ա՛ղ- 5
ծաւոր՝ առաջ քու աչքէդ գերանը
հանէ , ու յետը պարզ պիտի տես-
նես եղբօրդ աչքէն շիւղը հանելու :
Սուրբ բանը շուներուն մի տաք , 6
և ձեր մարգարիտները խոզերուն
առջևը մի ձգէք , որ ոտքերնուն
տակը չկոխկըռտեն զանոնք , ու
դառնան ձեզ պատառեն :
Խնդրեցէք՝ և պիտի տրուի ձե- 7
զի . փնտռեցէք՝ և պիտի գտնէք .
դո՛ւռը զարկէք՝ և պիտի բացուի
ձեզի . Վասն զի ամեն ո՛վ որ կը 8
խնդրէ՝ կ'առնէ , և ո՛վ որ կը
փնտռէ՝ կը գտնէ , և ո՛վ որ դո՛ւռը
կը զարնէ՝ պիտի բացուի անոր :
Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որմէն իր 9
որդին հաց որ ուզէ , միթէ քար
պիտի տայ անոր . Ու կամ թէ որ 10
ձուկ ուզէ , միթէ ծ՚ա պիտի տայ ա-
նոր : Ասոր եթէ դուք որ չար էք , 11
ձեր զաւակներուն պէտք ընծաներ
տալ գիտէք , ո՛րչափ աւելի ձեր
՚այրը որ երկինքն է , բարի բա-

ներ պիտի տայ անոնց՝ որ իրմե կը խնդրեն :

12 Եւսաի ամէն ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն , դուք ալ ա-նոնց անոնկ ըրէք , քանզի սա է օրէնքը ու մարգարէները :

13 Նեղ դռնէն ներս մտէք , ինչու որ լայն է ան դուռը ու ընդարձակ ան ճամբան , որ դէպ 'ի կորուստ կը տանի . և շատեր են անոնք որ 14 անկէ կը մտնեն : Մանչու որ նեղ է ան դուռը ու նեղուացք է ան ճամբան , որ դէպ 'ի կեանք կը տանի . և քիչեր են անոնք որ զանիկայ կը գտնեն :

15 Զգոյշ կեցէք սուտ մարգարէներէն՝ որոնք ձեզի կու գան ոչխարի հանդերձներով , բայց ներսէն յա-16 փըշտակող գայլեր են : Անոնց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք . միթէ փուշերէն խաղող կը քաղե՞ն , կամ տատասկէն՝ թուզ . 17 Նոյնպէս ալ ամէն բարի ծառ բարի պտուղ կու տայ , և չար ծառ չար 18 պտուղ կու տայ : Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ , ոչ ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ : Ա-19 մէն ծառ որ բարի պտուղ չտար՝ կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի : 20 Անոնցմէ իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք :

21 Ո՛չ թէ ամէն մէկը որ ինծի Տէր Տէր կ'ըսէ , պիտի մտնէ երկնից Թագաւորութիւնը , հապա ա-նիկայ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամ-22 քը կը կատարէ : Շատերը այն օրը ինծի պիտի ըսեն , Տէր Տէր՝ չէ՞ որ քու անունովդ մարգարէու-թիւն ըրինք , և քու անունովդ դևեր հանեցինք , ու քու անունովդ 23 շատ հրաշքներ ըրինք : Եւ այն ա-տենը անոնց յայտնապէս պիտի ը-սեմ Թէ Ես բնաւ ձեզ չէի ճանչ-նար . մեկզի գայէք քովէս դուք որ անօրէնութիւն կը գործէիք :

24 Ուրեմն ով որ սա իմ խօսքերս կը լսէ ու կը կատարէ անոնք , զանի-կայ պիտի նմանցընեմ խելացի մար-դու մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ 25 շինեց . Եւ անձրեւ իջաւ , ու գետերը վազեցին ու հովերը փչե-ցին ու զարկին ան տանը , ու չփլաւ . ինչու որ վէմի վրայ հաս-տատուած էր : Եւ ով որ սա իմ 26 խօսքերս կը լսէ ու չկատարեր ա-նոնք , կը նմանի անխելք մարդու մը՝ որ իր տունը աւազի վրայ շինեց . Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վազե- 27 ցին ու հովերը փչեցին , և զար-կին ան տանը , ու փլաւ , և մեծ էր անոր կործանումը :

Ու երբոր Յիսուս լմընցուց սա 28 խօսքերը , ժողովուրդները կը զար-մանային անոր վարդապետութեանը վրայ . Ինչու որ իշխանութիւն ու- 29 նեցողի մը պէս կը սորվեցընէր ա-նոնց , ու չէ՛ թէ դպիրներուն պէս :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը

Ու երբոր ան լեռնէն վար իջաւ , 1 շատ ժողովուրդներ գացին անոր ետևէն : Ու ահա բորոտ մը եկաւ , 2 երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու կըսէր , Տէր՝ թէ որ ուզես , կրնաս զիս մաքրել : Ու Յիսուս իր ձեռ- 3 քը երկնցընելով դպաւ անոր ու ըսաւ , Կ'ուզեմ՝ մաքրուէ . և շուտ մը անոր բորոտութիւնը մաքրուե-ցաւ : Ու Յիսուս ըսաւ անոր , 4 Զգոյշ կեցիր՝ մէկու մը չըսես , հապա գնա քեզ քահանային ցու-ցուր , և Մովսէսին պատուիրած ընծան տուր , անոնց վկայութիւն ըլլալու համար :

Ու երբոր Կափառնայում մտաւ , 5 հարիւրապետ մը եկաւ քովը , կ'ա-ղաչէր անոր , Ու կ'ըսէր , Տէր՝ իմ 6 ծառաս տունը անդամալոյծ պառ-կած չարաչար կը տանջուի : Ու 7 Յիսուս ըսաւ անոր , Ես կու գամ ու զանիկայ կը բժշկեմ : Ու հա- 8 րիւրապետը պատասխան տալով՝ ըսաւ , Տէր՝ ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակը մտնես . միայն թէ խօսքով ըսէ , ու իմ ծառաս պիտի բժշկուի . Մանչու որ 9 ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն եմ , ու իմ հրամանիս տակը զինուորներ ունեմ . և ասոր կ'ը-սեմ , Գնա , ու կ'երթայ . և մէ-նին՝ Թէ Եկուր , ու կու գայ . և ծառայիս՝ Թէ Ես բանը ըրէ , ու

10 կ'ընէ : Յիսուս երբոր լսեց՝ պար-
մայաւ , և ըսաւ անոնց որ կը հետևէին
ետևէն գայողներուն ըսաւ , Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ
11 հաւատք գտայ : Եւ ձեզի կ'ըսեմ
որ արևելքէն ու արևմուտքէն շա-
տեր պիտի գան , ու երկնից թա-
գաւորութեանը մէջ պիտի բազմին
Աբրահամին ու Իսահակին և Յա-
12 կոբին հետ . Իսկ թագաւորու-
թեանը որդիքը դուրսի խաւարը
պիտի հանուին . հոն պիտի ըլլայ
13 լալ ու ակռաները կրճտել : Եւ
Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ ,
Գնա , ու ինչպէս որ դուն հաւա-
տացիր , անանկ թող ըլլայ քեզի .
և նոյն ժամուն անոր ծառան բժըշ-
կուեցաւ :
14 Եւ Յիսուս Պետրոսին տունը
գալով՝ տեսաւ որ անոր գոքանչը
15 ջերմին բռնուած պառկած էր . Եւ
անոր ձեռքէն բռնեց , ու ջերմը
թող տուաւ զանիկայ . ան ալ
ոտքի վրայ եղաւ և անոնց սպասա-
ւորութիւն կ'ընէր :
16 Երբոր իրիկուն եղաւ , շատ
դիւահարներ բերին անոր , ու խօս-
քով հանեց չար ոգիները և բոլոր
17 հիւանդները բժշկեց . Որ Եսայի
մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը
կատարուի , Ինքնիկայ մեր հիւան-
դութիւնները վերցուց և մեր ցա-
ւերը կրեց :
18 Յիսուս իր բոլորտիքը շատ ժո-
ղովուրդ տեսնելով , հրաման ըրաւ
19 որ մէկալ կողմը երթան : Եւ
դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր ,
Վարդապետ՝ ես քու ետևէդ պիտի
20 գամ , ուր որ երթաս : Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր , Աղուէսները որ-
ջեր ունին , ու երկնից թռչուններուն
բոյներ . բայց Որդին մարդոյ գէղ
մը չունի , որ հոն իր գլուխը դնէ :
21 Եւ մէկ ուրիշը՝ որ անոր աշակերտ-
ներէն էր , ըսաւ անոր , Տէր՝ ինծի
հրաման տուր , որ երթամ առաջ
22 իմ հայրս թաղեմ : Յիսուս ըսաւ
անոր , Ինծի՛ր իմ ետևէս , ու
թող տուր մեռելներուն որ թաղեն
իրենց մեռելները :
23 Ու երբոր նաւը մտաւ , իր աշա-
կերտները իր ետևէն գացին . Եւ 24
ահա մեծ աղէկոծութիւն մը եղաւ
ծովուն մէջ , անանկ որ նաւը ա-
լիքներէն կը ծածկուէր . իսկ ինքը
կը քնանար : Եւ աշակերտները 25
մօտ գացին՝ արթընցուցին զանի-
կայ ու ըսին , Տէ՛ր՝ ազատէ մեզ
—համ՛ կը կորսուինք : Եւ ըսաւ 26
անոնց , Ինչո՞ւ վախկոտ էք . ան առնէր
եղաւ հովերուն ու ծովուն ատտեց ,
և մեծ խաղաղութիւն եղաւ : Ու 27
մարդիկը զարմացան՝ և կ'ըսէին ,
Ո՛նչպէս մարդ է ասի՝ որ հովերը ու
ծովը ասոր կը հնազանդին :
Ու երբոր միւս կողմը Գերգե- 28
սացւոց երկիրը անցաւ , երկու
դիւահար պատահեցան իրեն՝ դե-
րեզմաններէն ելած՝ սաստիկ կատ-
ղած , անանկ որ ՚ի չար չէր մէկու մը
ան ճամբայէն անցնիլ : Եւ ահա 29
աղաղակեցին ու ըսին , Յիսուս Որ-
դի Աստուծոյ՝ դուն մեր հետը ի՞նչ
բան ունիս , աո՞ւնէն առաջ մեզ
տանջելո՞ւ համար հոս եկար : Եւ 30
անոնցմէ հեռու շատ խոզերու երա-
մակ մը կար , որ կ'արածուէին :
Ու դեւերը կ'աղաչէին իրեն ու կ'ը- 31
սէին , Թէ որ մեզ կը հանես ,
հրամայէ տուր մեզի որ երթանք
խոզերուն երամակին մէջը մտնենք :
Եւ ըսաւ անոնց , Գացէք . ու ա- 32
նոնք ելան գացին խոզերուն երա-
մակին մէջը մտան . և ահա բոլոր
երամակը գահավէժ տեղէն ծովը
վազեցին , ու ջուրերուն մէջը մե-
ռան : Խոզարածներն ալ փախան , 33
և քաղաքը երթալով բոլորը պատ-
մեցին , ու դիւահարներուն պա-
տահած բաները : Եւ ահա բոլոր 34
քաղաքը Յիսուսին դէմը ելաւ . ու
երբոր տեսան զանիկայ , աղաչեցին
որ իրենց սահմաններէն երթայ :

ՊՂՈՒԽ Թ

Եւ նաւը մտնելով՝ անդին կողմը 1
անցաւ , ու եկաւ իր քաղաքը :
Եւ ահա բերին իրեն անդամալոյծ 2
մը , որ մահիճի մէջ պառկած էր .
և Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնե-
լով՝ ըսաւ անդամալոյծին , Կա-

ջալերուէ՝ ձրդեակ , քու մեղքերդ
3 քեզի ներուած են : Եւ ահա դը-
պիրներէն ոմանք իրենց մտքէն մէջ
ըսին , Այսիկա հայհոյութիւն կ'ը-
4 նէ : Յիսուս ալ անոնց խորհուրդ-
ները իմանալով ըսաւ , Ինչո՞ւ
սրտերնուդ մէջ չար բաներ կը խոր-
5 հիք . Ո՞րը աւելի դիւրին
է . Ո՞ւր մեղքերդ ներուած են՝ ը-
ա՞լը , թէ Ելլէր ու քալէ՝ ըսելը :
6 Բայց որպէս զի գիտնաք թէ Որդին
մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի
վրայ մեղքերու թողութիւն տա-
լու , (ան առնելը անդամալոյծին
ըսաւ ,) Ելլէր՝ մահիճդ առ ու
7 տունդ գնա : Ու անիկայ ելաւ՝
8 իր տունը գնաց : Ժողովուրդները
երբոր տեսան՝ զարմացան , ու փա-
ռաւորեցին զԱստուած , որ մարդոց
անանկ իշխանութիւն տուեր էր :
9 Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնե-
լով՝ մարդ մը տեսաւ Մատթէոս
անունով , որ մաքս ընդունելու
տեղը նստեր էր , ու ըսաւ անոր ,
Հետևէ ինծի . ան ալ ելաւ անոր
10 հետևէն գնաց : Ու եղաւ որ տունը
սեղան նստած ատենը՝ ահա ուրիշ
շատ մաքսաւորներ և մեղաւորներ
եկած՝ ու սեղան նստած էին Յի-
սուսին ու անոր աշակերտներուն
11 հետ : Ու փարիսեցիները երբոր
տեսան , ըսին անոր աշակերտնե-
րուն , Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը
մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն
12 հետ կ'ուտէ : Բայց Յիսուս երբոր
լսեց , ըսաւ անոնց , Ուժղներուն
բժիշկ պէտք չէ , հապա հիւանդ-
13 ներուն : Գացէք սորվեցէք թէ
ի՞նչ է սա խօսքը՝ Ողորմութիւն
կ'ուզեմ և չէ թէ զոհ . ինչու որ ես
արդարները կանչելու չեկայ , հապա
մեղաւորները ապաշխարութեան :
14 Ուր ատենը Յովհաննէսին աշա-
կերտները անոր եկան ու ըսին ,
Ինչու մենք ու փարիսեցիները շատ
անգամ ծոմ կը պահենք , և քու
15 աշակերտներդ չեն պահեր : Ու
Յիսուս ըսաւ անոնց , Միթէ կա-
րելի՞ է որ հարսնիքին տղաքը սուգ
պահեն քանի որ փեսան իրենց հետն
է . բայց օրերը պիտի գան որ երբ
փեսան իրենցմէ վերցուի , ան ատե-
նը ծոմ պիտի պահեն : Ու մէկը 16
չՀգեստ նոր լաթի կտոր հին հան-
դերձի վրայ , քանզի ան որ անոր
լրումեանը համար դրուած է ,
կ'առնէ հանդերձէն , ու պատ-
ռուածքը աւելի գէշ կ'ընայ .
Ո՛չ ալ նոր գինին հին սափորու 17
մէջ կը դնեն . եթէ ոչ՝ սափորը
կը պատռին ու գինին կը թափի ,
և սափորը կը կորնչին . հապա նոր
գինին նոր սափորու մէջ կը դնեն ,
ու երկուքն ալ կը պահուին :
Երբոր անիկայ անոնց հետ ա- 18
նոնք կը խօսէր , ահա իշխան մը
եկաւ , երկրպագութիւն կ'ընէր ա-
նոր ու կ'ըսէր , Աղջիկս՝ ալ հիմա
հիմա մեռած է , բայց եկած ձեռքդ
անոր վրայ դիր , ու պիտի ապրի :
Ու Յիսուս ելաւ ու իր աշա- 19
կերտներուն հետ անոր հետևէն գը-
նաց :
Ահա տասներկու տարուան 20
տեսութիւն կին մը մօտեցաւ հետևէն
անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ .
Քանզի իր մտքին մէջ կ'ըսէր , Թէ 21
որ միայն անոր հանդերձին դպչիմ ,
պիտի բժշկուիմ : Բայց Յիսուս 22
երբոր հոն դարձաւ ու տեսաւ
զանիկայ , ըսաւ , Քաջալերուէ՛
ժղջիկ , քու հաւատդ քեզ բժըշ-
կեց . և կինիկը նոյն ժամէն բժըշ-
կուեցաւ :
Ու երբոր Յիսուս իշխանին տու- 23
նը եկաւ , ու տեսաւ փողահարները
և խռոված բազմութիւնը , Ետաւ 24
անոնց , Մէկդի գացէք , ինչու
որ աղջիկը մեռած չէ , հապա կը
քնանայ . և ծաղր կ'ընէին անիկայ :
Ու երբոր բազմութիւնը դուրս 25
հանուեցաւ , ինքը ներս մտաւ՝ անոր
ձեռքէն բռնեց , ու աղջիկը ոտք
ելաւ : Ու այս լուրը ան բոլոր եր- 26
կիրը տարածուեցաւ :
Ու երբոր Յիսուս անկէ՝ առաջ 27
անցաւ , երկու կոյր ինկան անոր
հետևէն , կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին ,
Ողորմէ մեզի Որդի Դաւիթ :
Ու երբոր տուն եկաւ , կոյրերը ե- 28
րին եկան . և Յիսուս անոնց ը-
սաւ , Միթէ կը հաւատաք թէ կրնամ

ասա բանը Յեհուի ընել • ըսին անոր՝
29 Ելի՛ Տէր : Ան առնները անոնց աչ-
քերուն դպաւ ու ըսաւ , Ձեր
30 հաւատքին պէս ըլլայ ձեզի : Ու
անոնց աչքերը բացուեցան • և Յի-
սուս սաստիկ պատուէր տուաւ ա-
նոնց ու ըսաւ , Տեսէք կեցէք ,
31 մէկը չիմանայ : Բայց անոնք ելան
ան բոլոր երկրին մէջ անոր համ-
բաւը տարածեցին :
32 Ու երբոր անոնք դուրս ելան ,
ահա մէկ համր դիւահար մարդ մը
33 բերին իրեն : Ու երբոր դևը ե-
լաւ , համրը խօսեցաւ • և ժողո-
վուրդները զարմացան ու կ'ըսէին
Թէ Իսրայէլի մէջ բնաւ ասանկ
34 բան մը տեսնուած չէ : Բայց փա-
րիսեցիները կ'ըսէին Թէ Դևերուն իշխանովը դևերը կը հա-
նէ :
35 Ու Յիսուս կը պտըտէր բոլոր քաղաքները ու գեղերը , և անոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորվե-
ցընէր ու կը քարոզէր արքայու-
թեան աւետարանը , և կը բժշկէր բոլոր ախտերը ու բոլոր հիւանդու-
36 թիւնները ժողովուրդին մէջ : Ու ժողովուրդները տեսնելով՝ անոնց վրայ խղճայ , ինչու որ յոգնած ու ցիրուցան եղած էին հովիւ չունե-
37 ցող ոչխարներու պէս : Ան ա-
ռնը ըսաւ իր աշակերտներուն ,
Հունձքը շատ է , բայց մշակները
38 քիչ • Ուստի հունձքին Տէրոջը աղաչեցէք , որ մշակներ հանէ իր հունձքին :

ՂՈՒԿ· Ժ·

1 Ու իր քովը կանչելով իր տասե-
րկու աշակերտները , անոնց իշխանութիւն տուաւ պիղծ ոգինե-
րուն վրայ՝ որ զանոնք հանեն , և ամէն ցաւերը ու ամէն հիւանդու-
թիւնները բժշկեն :
2 Ու տասներկու առաքելոց ա-
նուննները ասոնք են • առաջինը Սիմոն՝ Պետրոս ըսուածը և անոր
3 եղբայրը Անդրէաս , Յակոբոս Զե-
բեդեան և անոր եղբայրը Յով-
հաննէս , Փիլիպպոս և Բարթո-
ղիմէոս , Թովմաս և Մատթէոս
մաքսաւոր , Յակոբոս Ալփեան և Ղեբէոս որ Թադէոս մականուա-
նեցաւ , Սիմէն Կանանացի և Յու-
դա Իսկարիովտացի , որ նաև մատ-
նեց զանիկայ :
Ասոնք տասներկուքը Յիսուս խըր-
կեց , և անոնց պատուիրեց ըսե-
լով , Հեթանոսներու ճամբայ մի՛
երթաք , ու Սամարացիներու քա-
ղաք մի՛ մտնէք • Ապա աւելի Ի-
սրայէլի տանը կորսուած ոչխարնե-
րուն գացէք : Ու երբոր կ'երթաք ,
քարոզեցէք ու ըսէք Թէ Երկնից
Թագաւորութիւնը մօտեցած է :
Հիւանդները բժշկեցէք , բորոտ-
ները մաքրեցէք , դևերը հանեցէք •
Ձրի առեր էք , ձրի տուէք : Մի՛
առանար ոսկի՝ և ո՛չ արծաթ՝ և ո՛չ
պղինձ ձեր գօտիներուն մէջ , Ո՛չ
ճամբու համար պարկ , և ո՛չ
կրկին հանդերձ , ո՛չ կօշիկ , ո՛չ
գաւազան • Ինչու որ մշակը իր կե-
րակուրին արժանի է : Ու ո՛ր
քաղաք կամ գեղ մտնէք , հարցու-
ցէք Թէ ո՞վ է անոր մէջը արժա-
նաւոր , ու հոն կեցէք մինչև որ
անկէ ելլէք : Ու երբոր տունը կը
մտնէք , բարե՛ տուէք անոր : Ու
Թէ որ ան տունը արժանաւոր է ,
ձեր բարեը անոր վրայ գայ • Հապա
Թէ որ արժանաւոր չէ , ձեր բարեը
ձեզի դառնայ : Ու ո՛վ որ ձեզ
չընդունի՝ ու ձեր խօսքերը մտիկ չը-
նէ , երբոր ան տունէն կամ քաղաքէն
կ'ելլէք , ձեր ոտքերուն փոշին թօթ-
վեցէք : Ամէնարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Սոդոմացւոց ու Գոմորացւոց երկրին
աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաս-
տանին օրը՝ քան Թէ ան քաղաքին :
Ահա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև
ոչխարներ գայլերու մէջ • ուստի
օձերու պէս խորագէտ եղէք և ա-
ղաւնիներու պէս միամիտ : Բայց
մարդոցմէ զգուշացէք , ինչու որ
ձեզ ատեաններու պիտի մատնեն ,
ու իրենց ժողովարաններուն մէջը
ձեզ պիտի ծեծեն • Ու իմ անուա-
նս համար կուսակալներու ու թագա-
ւորներու առջև պիտի տարուիք ,
անոնց և հեթանոսներուն վկայու-
թիւն ըլլալու համար : Բայց երբ-

որ ձեզ մատնեն , հոգ մի՛ ընէք թէ
ինծո՛ր կամ ինչ պիտի խօսիք ,
ինչու որ ձեզի պիտի տրուի ան ժա-
20 մուն՝ ինչ որ պիտի խօսիք : Ա՛ման
զի չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք ,
հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր
21 ներսի դին կը խօսի : Ու եղբայր
եղբայրը մահուան պիտի մատնէ ,
և հայրը՝ որդին . և որդիք ելլելոց
ծնողացը վրայ պիտի հլլեն ու մեռ-
22 ցընեն զանոնք : Ես իմ անուանս
համար ամենուն ատելի պիտի ըլ-
լաք . բայց ո՛վ որ մինչև վերջը
համբերէ , անիկայ պիտի ապրի :
23 Ու երբոր ասա քաղաքին մէջ ձեզ
կը հալածեն , ուրիշ փախչի՛ փա-
խէք . ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , Ի-
սրայէլի քաղաքները պիտի չհասցը-
նէք , մինչև որ Որդին մարդոյ գայ :
24 Աշակերտը իր վարդապետէն աւելի
չէ , և ո՛չ ծառան իր տիրոջմէն :
25 Հերիք է աշակերտին՝ որ իր վար-
դապետին պէս ըլլայ , ու ծառային՝
իր տիրոջը պէս . թէ որ տանուտէ-
րը Հէեղզեբուղ կոչեցին , ո՛րչափ
26 աւելի անոր ընտանիքը : Ուստի
մի՛ վախնաք անոնցմէ , ինչու որ
բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չը-
յայտնուի , և գաղտուկ՝ որ պիտի
27 չգիտցուի : Ինչ որ ձեզի մութի
մէջ կ՚ըսեմ , ան լոյսի մէջ
խօսեցէք , և ինչ որ ականջն ի՛ւր
վար կը լսէք , տանիքներուն վրայ
28 քարոզեցէք : Ու մի՛ վախնաք ա-
նոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն ,
ու չեն կրնար հոգին սպաննել .
հապա աւելի անկէ վախցէք դուք ,
որ կրնայ հոգին ու մարմինը գեհենին
29 մէջ կորընչցընել : Ո՞ր երկու
ճնճղուկ մէկ դանկի կը ծախուին ,
և անոնցմէ մէկը գետինը չի՛յնար
30) առանց ձեր Հօրը : Բայց ձեր
գլխուն բոլոր մազերն ալ համրուած
31 են : Ուրեմն մի՛ վախնաք , քան-
որ շատ ճնճղուկներէն լաւ էք դուք :
32 Ուրեմն ո՛վ որ մարդոց առջև զիս կը
դաւանի , ես ալ անիկայ պիտի
դաւանիմ իմ Հօրս առջևը որ եր-
33 կինքն է . Ու ո՛վ որ մարդոց առջև
զիս կ՚ուրանայ , ես ալ անիկայ պի-
տի ուրանամ իմ Հօրս առջևը որ

երկինքն է : Մի կարծէք թէ ես 34
երկրի վրայ խաղաղութիւն ձգելու
եկայ . խաղաղութիւն ձգելու չե-
կայ , հապա սուր . Ինչու որ եկայ 35
մարդը իր Հօրմէն պառակտելու , ու աղ-
ջիկը՝ իր մօրմէն , ու հարսը՝ իր կե-
սուրէն . Ու մարդուն թշնամիները 36
իր ընտանիքը պիտի ըլլան : Ան որ 37
Հայրը կամ մայրը ինծմէ աւելի կը
սիրէ , ինծի արժանի չէ՛ . և ան որ
տղան կամ աղջիկը ինծմէ աւելի կը
սիրէ , ինծի արժանի չէ՛ . Ու ան 38
որ իր խաչը չառնէր ու իմ ետևէս
գար , ինծի արժանի չէ : Ան որ 39
իր անձը կը գտնէ , պիտի կորընչ-
ցընէ զանիկայ . և ան որ իր անձը
ինծի համար կը կորընչցընէ , պիտի
գտնէ զանիկայ : Ան որ ձեզ կ՚ըն- 40
դունի , զիս կ՚ընդունի . և ան որ
զիս կ՚ընդունի , զիս խրկողը կ՚ըն-
դունի : Ան որ մարգարէ մը կ՚ըն- 41
դունի մարգարէի անունով , մար-
գարէի վարձք կ՚առնէ . և ան որ
արդար մը կ՚ընդունի արդարի ա-
նունով , արդարի վարձք կ՚առնէ :
Ու ան որ այս պզտիկներէն մէկուն 42
միայն գաւաթ մը պաղ ջուր կը
խմցընէ աշակերտի անունով , ճըշ-
մարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , բնաւ իր
վարձքը պիտի չկորընչցընէ :

ԺԱ . ԺՈՂ

Ու եղաւ որ երբ Յիսուս լմընցուց 1
իր տասներկու աշակերտներուն
պատուէր տալը , դնաց անկէ ա-
նոնց քաղաքներուն մէջ քարոզելու
և սորվեցընելու :

Իսկ Յովհաննէս բանտին մէջը 2
երբոր լսեց Քրիստոսի գործքերը ,
իր աշակերտներէն երկուքը խրկե-
լով Ըսաւ անոր , Դուն ա՞ն ես որ 3
գալու էիր , թէ ուրիշի մը սպա-
սենք : Ու Յիսուս պատասխան 4
տալով անոնց ըսաւ , Գացէք
պատմեցէք Յովհաննէսին ինչ որ
կը լսէք ու կը տեսնէք . Կոյրերը 5
կը տեսնեն , կաղերը կը քալեն ,
բորոտները կը մաքրուին , խուլերը
կը լսեն , մեռելները յարութիւն
կ՚առնեն ու աղքատներուն աւե-
տարան կը քարոզուի : Ու երանի՛ 6

անոր որ իմ վրայիս չգայթակղիր :
7 Ու երբոր անոնք դային, Հիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն ըսել Յովհաննէսին համար, Ո՞նչ տեսնելու ելար անապատին մէջ. եղէգ մը հովէն շարժուած :
8 Ա՛պա ի՞նչ տեսնելու ելար. փափուկ հանդերձներ հագած մարդ մը. ահա փափուկ հանդերձներ հագնողները թագաւորներուն տուներն են :
9 Ա՛պա ի՞նչ տեսնելու ելար. մարգարէ՞. այո՛ կ'ըսեմ ձեզի, մարգարէէ մըն աւ աւելի :
10 Ինչու որ ասիկայ է որուն համար գրուած է. Ահա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ քու երեսիդ առջեէն, որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջեէդ :
11 Ա՛մէնարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Կիներէն ծնածներուն մէջը Յովհաննէս Մկրտիչէն մեծը եղած չէ. սակայն երկնից Թագաւորութեանը մէջ 12 պինտ պզտիկը անկէ մեծ է : Ու Յովհաննէս Մկրտիչին օրերէն մինչեւ հիմա երկնից Թագաւորութիւնը ուժով կ'առնուի, և ուժեղները կը յափշտակեն անիկայ : 13 Ինչու որ բոլոր մարգարէները ու օրէնքը մինչեւ Յովհաննէս մարգարէութիւն ըրին. 14 և եթէ կ'ուզէք ընդունիլ, անիկայ է Եղիան՝ որ պիտի գար : 15 Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ : 16 Բայց որո՞ւ նմանցընեմ այս ազգը. կը նմանի տղոց, որ շուկաները նստելով՝ իրենց ընկերներուն 17 կը կանչեն, Ու կ'ըսեն, Փող ենչեցուցինք ձեզի՝ ու չպարեցաք, ողբ կարդացինք ձեզի՝ ու կոծ չըրիք : 18 Վասն զի Յովհաննէս եկաւ, ոչ կ'ուտէր և ոչ կը խմէր, ու կ'ըսեն, Դեւ կայ անոր ներսի կողմը : 19 Մարդոյ Որդին մարդ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ, և կ'ըսեն, Ահա ուտող և արբեցող մարդ մը՝ մաքսաւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ. և իմաստութիւնը արդարացաւ իր որդւոցմէն :
20 Ան ատենը սկսաւ նախատել ան քաղաքները, որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներուն շատերը, 21 քանզի չապաշխարեցին. Ա՛յ քեզ Քորազին, վա՛յ քեզ Բեթսայիդա. ինչու որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները որ ձեր մէջը եղան, շատոնց պիտի ըլլային : Բայց ձեզի կ'ըսեմ, 22 Տիւրոսին և Սիդոնին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը, քան թէ ձեզի : Ու դուն 23 Կափառնայո՛ւմ՝ որ մինչեւ երկինքը բարձրացած ես, մինչեւ դժոխքը պիտի իջնես, ինչու որ եթէ Սոդոմի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ քու մէջդ եղան, իրաւ որ մինչեւ աս օրս դեռ պիտի մնար : Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սոդոմացւոց 24 երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը, քան թէ քեզի :

Յայն ժամանակին պատասխան 25 տուաւ Հիսուս ու ըսաւ, Շնորհակալ եմ քեզմէ հա՛յր՝ տէր երկնի և երկրի, որ ասոնք բաները ծածուկ պահեցիր խմաստուններէն և գիտուններէն, ու տղոց յայտնեցիր : Այո՛ հայր, ինչու որ 26 քու առջիդ ասանկ հաճելի եղաւ : Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ 27 Հօրմէս, ու մէկը չճանչնար Որդին բայց Հայրը. և մէկը չճանչնար Հայրը՝ բայց Որդին, և ան՝ որուն որ Որդին կ'ուզէ յայտնել : Եկէ՛ք 28 ինծի բոլոր յոգնած ու բեռնաւորածներդ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ : Իմ լուծս ձեր վրայ ա- 29 ռէ՛ք, և ինծմէ սորվեցէ՛ք որ հեզ եմ ու սրտով խոնարհ, և ձեր անձերուն հանգստութիւն պիտի գտնէք : Ինչու որ իմ լուծս քաղցր 30 է, և իմ բեռս թեթեւ :

ՊՂ. ԺՏ

Ան ատենը Յիսուս շաբաթ օրը 1 գնաց արտերուն մէջէն. և իր աշակերտները անօթեցան, ու սկսան ցորեննէ հասկեր փրցընել և ուտել : Փարիսեցիները երբոր տե- 2 սան, ըսին անոր, Ահա քու աշակերտներդ կը գործեն ինչ որ արժան չէ շաբաթ օրը գործել : Ան 3 ալ անոնց ըսաւ, Ձէ՞ք կարդացիք

դուք Դաւիթին ըրածը, երբոր անօթեցաւ ինքը ու անոնք որ իր
4 հետն էին. Ինչպէս մտաւ Ա-
տուծոյ տունը, և առաջաւորու-
թեան հացերը կերաւ, որ ո՛չ իրեն
օրինաւոր էր ուտել, և ո՛չ անոնց
որ իր հետն էին, բայց միայն քա-
5 հանաներուն: Կամ թէ օրէնքին
մէջը չէ՞ք կարդացեր, որ քահա-
նաները շաբաթ օրերը տաճարին
մէջ շաբաթը կը պղծեն՝ ու անմեղ
6 են: Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ աս
տեղը տաճարէն մեծ մէկը կայ:
7 Ու թէ որ դիտնայիք թէ ինչ
ըսել է, Ողորմութիւն կ'ուզեմ՝
ու չէ թէ պահ, ան ատենը ան-
պարտները չէիք դատապարտեր.
8 Վասնզի Որդին մարդոյ շաբաթին
տէրն է:
9 Ու անկէ երթալով՝ նկատ ա-
10 նոնց ժողովարանը: Ու հոն մէկ
մարդ մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած
էր. և հարցուցին անոր ու ըսին
թէ Շաբաթ օրը բժշկել արժան
է, որ անոր վրայով ամբաստանու-
11 թիւն ընեն: Ան ալ ըսաւ անոնց,
Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որ մէկ ոչ-
խար մը ունենայ, և անիկայ շա-
բաթ օրը փոսի մէջ իյնայ, պիտի
չբռնէ՞ ու վեր հանէ զանիկայ:
12 Որդ ո՛րչափ աւելի է մարդը ոչ-
խարէն. ուրեմն շաբաթ օրը բարի
13 գործել արժան է: Ան ատենը
ըսաւ ան մարդուն. Երկընդա՛ր
ձեռքդ. ան ալ երկընդուց, ու
14 ողջացաւ միւսին պէս: Եւկ փա-
րիսեցիները դուրս ելլելով՝ անոր
վրայ խորհուրդ կ'ընէին թէ ինսո՛ր
անիկայ կորսընցընեն:
15 Ու Յիսուս երբոր գիտցաւ, զա-
տուեցաւ անկէ. և շատ ժողովուրդ-
ներ անոր ետևէն գացին, ու ամէնը
16 բժշկեց: Ու ատոնիկ պատուիրեց
անոնց որ զինքը ծա՛ռ չգայտա-
17 նեն. Որ կատարուի Եսայի մար-
գարէին ձեռքով ըսուած խօսքը,
18 Ընդա իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի, Ե՛
իմ սիրելիս՝ որուն հաւնեցաւ իմ
անձս. իմ Հոգիս անոր վրայ պիտի
դնեմ, ու հեթանոսներուն իրա-
19 ւունք պիտի պատմէ: Ո՛չ պիտի

վիճի, և ո՛չ պիտի աղաղակէ, և
ո՛չ մէկը պիտի լսէ անոր ձայնը
հրապարակներուն մէջ: Ջախ- 20
ջախած եղէգը պիտի չփշրէ, ու
պլպլցած պատրոյգը պիտի չմարէ,
մինչև որ դատաստանը յաղթու-
թեան հանէ: Ու հեթանոսները 21
անոր անունը պիտի յուսան:
Ուր աուեն կոյր ու համր դիւա- 22
հար մը բերին իրեն, և զանիկայ
բժշկեց, անոնք որ համրը ու կոյրը
խօսեցաւ ու տեսաւ: Ու բոլոր 23
ժողովուրդները զարմացան ու կ'ը-
սէին, Արդեօք ասիկա՞յ է Դաւիթի
որդին: Բայց փարիսեցիները երբոր 24
լսեցին, ըսին, Ասիկայ ո՛չ ետէ Բաալ-
զեհաներ դևերը՝ բայց դևերուն Ա-
ղեքերուղ իշխանովը: Ու Յիսուս 25
անոնց խորհուրդները իմանալով՝
ըսաւ անոնց, Ամէն թագաւորու-
թիւն իրեն դէմ բաժնուած՝ կ'ա-
ւերի. և ամէն քաղաք կամ տուն
իրեն դէմ բաժնուած՝ չկրնար կե-
նալ: Ու թէ որ Սատանան 26
Սատանայ կը հանէ, իրեն դէմ
բաժնուեցաւ. ուստի ինսո՛ր պիտի
կենայ անոր թագաւորութիւնը:
Ու թէ որ ես Ա՛եղեքերուղով դևե- 27
րը կը հանեմ, ձեր որդիները ին-
չո՞վ կը հանեն. ուրեմն անոնք
պիտի ըլլան ձեր դատաւորները:
Բայց թէ որ ես Աստուծոյ Հո- 28
գիովը կը հանեմ դևերը, ուրեմն
Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր
վրայ հասած է: Կամ ինսո՛ր 29
կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու մը
տունը մտնել, և անոր կարասի-
ները յափշտակել, թէ որ առաջ
ան զօրաւոր մարդը չկապէ, ու
ետքը անոր տունը կողոպտէ: Ան 30
որ իմ հետս չէ, ինծի հակառակ
է, և ան որ ինծի հետ չժողվեր,
ցիրուցան կ'ընէ: Անոր համար 31
ձեզի կ'ըսեմ, Ամէն մեղք ու հայ-
հոյութիւն պիտի ներուի մարդոց,
բայց Սո՛ւրբ Հոգւոյն դէմ եղած
հայհոյութիւնը պիտի չներուի մար-
դոց. Ու ով որ Որդւոյ մարդոյ 32
դէմ բան կ'ըսէ, պիտի ներուի
անոր. բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ
դէմ կ'ըսէ, պիտի չներուի անոր,

ճէ աս աշխարհիս մէջ՝ և ոչ գա-
83 լու ապագային մէջ : Կամ ծառը
քարի՛ ըրէք , ու անոր պտուղը բա-
րի ; կամ ծառը չար ըրէք , ու ա-
նոր պտուղը չար . ինչու որ ծառը
84 պտուղէն կը ճանչցուի : Ովսեր՛ա
ծնունդներ՝ ի՞նչպէս կրնաք բարի
խօսիլ , որ չար էք . ինչու որ սըր-
տին աւելցուքէն բերանը կը խօսի :
85 Բարի մարդը իր սրտին քարի գան-
ձէն բարի բաներ կը հանէ , և չար
մարդը իր ոտքին չար գանձէն չար
86 բաներ կը հանէ : Հայց ձեզի կ'ը-
սեմ թէ Ամէն դատարկ խօսքերու
համար՝ որ մարդիկ կը խօսին , դա-
տաստանին օրը հաշիւ պիտի տան :
87 Ինչու որ քու խօսքերէդ պիտի ար-
դարանաս , և քու խօսքերէդ պիտի
դատապարտուիս :
88 Ան ատենը դպիրներէն ու փա-
րիսեցիներէն ոմանք պատասխան
տուին իրեն ու ըսին , Ո՛վ վարդա-
պետ՝ կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տես-
89 նել : Ինիկայ պատասխան տուաւ
ու անոնց ըսաւ , Չար և շնացող
ազգը նշան կ'ուզէ , և ո՛չ նշան
պիտի տրուի անոր , բայց միայն
40 Յովնան մարգարէին նշանը : Կան-
զի ինչպէս որ Յովնան երեք օր ու
երեք գիշեր կէտ ձուկին փորին մէջն
էր , անանկ ալ Որդին մարդոյ
պիտի ըլլայ երկրիս սրտին մէջը ե-
41 րեք օր ու երեք գիշեր : Նինուէի
մարդիկը դատաստանին օրը աս
ազգին դէմ պիտի ելլեն , ու պիտի
դատապարտեն անոնք , ինչու որ
Յովնանին քարոզութեամբը զղջի
եկան . և ահա Յովնանէն մեծ մէկը
42 կայ հոս : Հարաւի թագուհին
դատաստանին օրը աս ազգին դէմ
պիտի ելլէ ու պիտի դատապարտէ
անոնք , ինչու որ ինքը երկրի ծայ-
րերէն եկաւ Սողոմոնին իմաստու-
թիւնը լսելու . և ահա Սողոմոնէն
մեծ մէկը կայ հոս :
43 Ու երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը
կ'ելլէ , անջուր տեղեր անդադար կը պըտ-
տըտի , հանգստութիւն կը փնտռէ
44 ու չգտնէր . Ան ատենը կ'ըսէ ,
Դառնամ նորէն իմ տունս ուրկից
որ ելայ . և կու գայ պարապ կը

դտնէ պարապ՝ մաքրուած ու յար-
դարուած : Ան ատենը կ'երթայ 45
և իր հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ
ոգիներ իրմէ աւելի չար , ու մտնե-
լով հոն կը բնակին , և ան մար-
դուն վերջը առջինէն գէշ կ'ըլլայ .
ասանկ պիտի ըլլայ աս չար ազգին
ալ :
Ու քանի որ ինքը ժողովուրդին 46
կը խօսէր , ահա իր մայրը ու ե-
բայրները դուրսը կայներ էին , և
կ'ուզէին իր հետը խօսիլ : Ու մէ- 47
կը իրեն ըսաւ , Ահա քու մայրդ ու
եղբայրներդ դուրսը կայներ են , և
կ'ուզեն հետդ խօսիլ : Ան ալ 48
իրեն ըսողին պատասխան տուաւ ու
ըսաւ , Ո՞վ է իմ մայրս , և ո՞վ են
իմ եղբայրներս : Ու իր ձեռքը 49
դէպ իր աշակերտներուն երկնցը-
նելով՝ ըսաւ , Ահա իմ մայրս և
իմ եղբայրներս . Վասն զի ո՛վ որ 50
իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կատա-
րէ անիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս
ու մայրս :

ԳԼՈՒԽ Ժ

Ան օրը Յիսուս տունէն ելլելով՝ 1
ծովուն եզերքը նստաւ : Ու 2
շատ ժողովուրդներ քովը ժողվուե-
ցան , անանկ որ ինքը նաւը մտաւ
ու նստաւ . և բոլոր ժողովուրդը
ծովեզերքը կայներ էր : Ու շատ 3
բաներ խօսեցաւ անոնց առակներով՝
և ըսաւ ,
Ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ 4
ցանէ . ու երբոր կը ցանէր՝ մէկ
քանիները ճամբուն քովը ինկան ,
և թռչուններըը եկան ու կերան զա-
նոնք : Ու ուրիշները ապառաժուտ 5
տեղերու վրայ ինկան՝ ուր որ շատ
հող չկար , և շուտ մը բուսան
հողը խորունկութիւն չունենալուն
համար . Արեւուն ծագած 6
ատենը այրեցան , ու արմատ չու-
նենալնուն համար չորցան : Ու 7
ուրիշները ինկան փուշերու մէջ ,
և փուշերը ելան ու խեղդեցին զա-
նոնք : Ու ուրիշները ինկան ազէկ 8
հողի մէջ , ու պտուղ կու տային՝
ոմանք հարիւր , ոմանք վաթսուն , և ոմանք երեսուն : Ան 9

որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ։
10 Եւ աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն, Ինչո՞ւ համար առակներով կը խօսիս
11 անոնց։ Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ձեզի տրուած է գիտնալ երկնից Թագաւորութեանը խորհուրդները, և
12 անոնց տրուած չէ։ Քանի որ ով որ ունի անոր պիտի տրուի՝ ու պիտի աւելնայ. և ով որ չունի, ուր
13 նեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։ Ինչո՞ւ համար առակներով կը խօսիմ անոնց, որ կը տեսնեն՝ ու չեն տեսներ, և կը լսեն՝ ու չեն լսեր
14 ու միտք չեն առներ։ Եւ անոնց վրայ կը կատարուի Եսայիին մարգարէութիւնը որ կ՚ըսէ, Լսելով պիտի լսէք՝ ու պիտի չիմանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու պիտի
15 չտեսնէք։ Քանզի որ սա ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ, և իրենց ականջներովը ծանր լսեցին, ու աչքերնին գոցեցին, որ չըլլայ թէ բնաւ աչքերով տեսնեն և ականջներով լսեն և սրտով իմանան ու դարձի գան, և ես անոնք
16 բժշկեմ։ Բայց երանի է ձեր աչքերուն որ կը տեսնեն, ու ձեր ա-
17 կանջներուն որ կը լսեն։ Վասնզի ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ շատ մարգարէներ և արդարներ փափաքեցան ձեր տեսածները տեսնելու՝ ու չտեսան, և ձեր լսածները լսելու՝ ու չլսեցին։
18 Ձեմա դուք սերմցանողին առակը լսեցէք։
19 Ամէն մէկը որ Թագաւորութեան խօսքը կը լսէ ու միտք չառնէը, չարը կու գայ ու անոր սրտին մէջ ցանուածը կը յափշտակէ. ասիկայ ան է որ ճամ-
20 բուն քովը ցանուեցաւ։ Եւ ապառաժուտ տեղերու վրայ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ մը ուրախութեամբ կ՚ընդունի զա-
21 նիկայ. Բայց իր մէջը արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տևէ. ու երբոր նեղութիւն կամ հալածանք լսելոյ խօսքին համար, շուտ
22 մը կը դայթակղի։ Եւ փուշերուն

մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, աշխարհիս զբաղմունքը և հարստութեան խաբէութիւնը խօսքը կը խեղդեն, ու կ՚ըլլայ ան-
պտուղ։ Իսկ աղէկ հողի մէջ 23
ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, միտք կ՚առնէ, և պտուղ կու տայ՝ ոմը հարիւր, որը վաթսուն, ու որը երեսուն։
Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ 24
բերաւ անոնց ու ըսաւ, Երկնից Թագաւորութիւնը նմանցաւ մէկ մարդու մը, որ իր արտին մէջ բարի սերմ ցանեց. Ու երբոր մարդիկ 25
կը քնանային, իր թշնամին եկաւ ու ցորենին մէջ որոմ ցանեց և գնաց. Ու երբոր խոտը բուսաւ 26
ու պտուղ բերաւ, անկէ ետև որոմն ալ երեւցաւ։ Ուստի տա- 27
նուտերուջը ծառաները մօտեցան ու իրեն ըսին, Տէր՝ չէ՞ որ դուն քու արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր, ուրկէ՞ն ունի որոմը ա՞ռակից ունի։ Եւ 28
անիկայ ըսաւ անոնց, Ա՛կ թշնամի մը մարդ մը ըրած է առիկայ. Ծառաները իրեն ըսին, Ուզա՞ս որ երթանք անիկայ մէկդի քաղենք։ Ան ալ ըսաւ, Ձէ, 29
չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեննիդ ցորենն ալ անոր հետը փրցնէք։
Ձգէ՛ք տուէք որ երկուքն ալ մին- 30
տեղ աճին մինչև հունձքի առնելը. և հունձքին առնելը ծառաներուն պիտի ըսեմ, Նախ որոմը քաղեցէք, և անիկայ խուրձ խուրձ կապեցէ՛ք այրելու համար, իսկ ցորենը իմ ամբարս ժողվեցէք։
Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ 31
բերաւ անոնց ու ըսաւ, Երկնից Թագաւորութիւնը մանանեխի հատի նման է, որն որ մարդ մը առաւ՝ իր արտին մէջը ցանեց. Որ ամէն 32
սերմերէն պզտիկ է, ու երբոր աճի՝ ամէն խոտեղէններէն մեծ է, ու ծառ կ՚ըլլայ, անոնք որ երկնից թռչուններուն կու գան և անոր ճիւղերուն վրայ կը հանդչին։
Ուրիշ առակ մըն ալ պատմեց 33
անոնց ա՛ն ըսաւ, Երկնից Թագաւորութիւնը խմորի նման է, որն որ կինիկ մը առաւ՝ իրեք պարս ալե-

բի մէջ պահէց , մինչև որ ամէնն ալ խմորնեցաւ :

34 Յիսուս ասոնց ամէն բաները առակներով խօսեցաւ ժողովուրդին , ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր
35 անոնց . Որ կատարուի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը , Առակներով պիտի բանամ իմ բերանս , աշխարհի սկիզբէն ի վեր ծածկուած բաները պիտի բերեմ :

36 Ան ատենը Յիսուս ժողովուրդները թողուց , տունը եկաւ . և իր աշակերտները մօտեցան իրեն ու ըսին , Բրտին որոմներուն առակը
37 մեկնէ մեզի : Ան ալ պատասխանեց ու ըսաւ անոնց , Նարի սերմը ցանողը Որդին մարդոյ է .
38 Ու արտը աշխարհս է . իսկ բարի սերմը անոնք են որ Թագաւորութեանը որդիքն են , բայց որոմը
39 չարին որդիքն են . Ու թշնամին որ անոնց ցանեց Սատանան է , և հունձքը աշխարհիս վերջն է , ու
40 հնձողները հրեշտակներն են : Ուրպէս որ որոմը կը ժողվուի ու
կրակի մէջ կ'այրի , աշխարհիս վերջն ալ անանկ պիտի ըլլայ :
41 Որդին մարդոյ իր հրեշտակները պիտի խրկէ , ու պիտի ժողվեն անոր Թագաւորութենէն բոլոր գայթակղութիւնները՝ և անոնք որ անօրէնութիւն կը գործեն ,
42 Ու կրակի հոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք . հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաները
43 կրճտել : Ան ատենը արեւի պէս պիտի փայլին արդարները իրենց Հօրը Թագաւորութեանը մէջ : Ան որ լսելու ականջ ունի , թող լսէ :

44 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը արտի մէջ պահուած գանձի նման է , որ անիկա մէկ մարդ մը գտնելով՝ կը ծածկէ , և ուրախութենէն կ'երթայ բոլոր ունեցածը կը ծախէ , ու ան արտը կը գնէ :

45 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը վաճառական մարդու մը նման է , որ գեղեցիկ մարգարիտներ
46 կը փնտռէ . Ու մէկ պատուական մարգարիտ մը գտնելով՝ գնաց իր բոլոր ունեցածը ծախեց , ու զանիկայ գնեց :

47 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը ծովը ձգուած ուռկանի մը նման է , որ ամէն տեսակէն կը ժողվէ .
48 Որ երբոր լեցուեցաւ՝ ցամաքը հանեցին , ու նստան աղէկները ամաններու մէջ ժողվեցին և անչարը դուրս ձգեցին :
49 Այսպէս պիտի ըլլայ աշխարհիս վերջը . հրեշտակները պիտի ելլեն՝ ու արդարներուն մէջէն չարները պիտի զատեն
50 պիտի ձգեն զանոնք կրակի հոցին մէջ . հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաները կրճտել :

51 Ըսաւ անոնց Յիսուս , Հասկցաք ասոնք ամէն բաները . ըսին անոր , Այո Տէր :
52 Ան անիկայ ըսաւ անոնց , Ասոր համար ամէն դպիր որ երկնից Թագաւորութեան աշակերտեալ է , նման է տանուտէր մարդու մը՝ որ իր գանձէն նոր ու հին բաներ կը հանէ :

53 Ու երբոր կատարեց Յիսուս այս
54 առակները , անկէ մեկնեցաւ . Ու եկաւ իր գաւառը , ու անոնց կը սորվեցընէր իրենց ժողովարանին մէջը . մինչև որ կը զարմանային անոնք ու կ'ըսէին , Այսիկայ ուսկից ունի այս իմաստութիւնը և հրաշքները . Այսիկայ հիւսին որդին չէ՞ . Այսոր մայրը Մարիամ չէ՞կոչուիր , ու սորը եղբայրները՝ Յակոբոս և Յովսէս ու Սիմոն և Յուդա : Ու սորը քոյրերը՝ ամէնը մեր քովը չէ՞ն . ալ ինքը ուսկից ունի այս ամէն բաները : Ու անոր վրայով կը գայթակղէին . բայց Յիսուս ըսաւ անոնց , Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր գաւառին ու իր տանը մէջ : Ու հոն քիչ հրաշքներ չըրաւ անոնց անհաւատութեանը համար :

ԺԴ · ԺԴ

1 Ան ժամանակը Հերովդէս չորրորդապետը Յիսուսին համբաւը լսեց .
2 Ու իր ծառաներուն ըսաւ , Անիկայ Յովհաննէս մկրտիչն է . անիկայ մեռելներէն յարութիւն ա-

ռած է , և անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան անոր ձեռքով :

3 Բայց Երուսաղէմ Յովհաննէսը բռներ , բանտին մէջ դրեր էր իր եղբօրը Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիային համար :
4 Վասն զի Յովհաննէս անոր կ'ըսէր , Չ'ես քեզի օրինաւոր է անիկայ ունենալ ու-
5 նենալ : Ուստի կ'ուզէր զանիկայ սպաննել , բայց ժողովուրդէն կը վախնար , ինչու որ իբրև մարգարէ
6 կ'ընդունէին զանիկայ : Ու երբոր Հերովդեսին ծննդեան օրը եղաւ , Հերովդիային աղջիկը խաղաց հան-
7 դէսի մէջ , ու Հերովդեսին հաճելի եղաւ : Ուստի երդումով խոստացաւ որ ոյ անոր ինչ որ
8 ուզէ ըլլայ : Ան անիկայ առաջ իր մօրմէն խրատուելով՝ ըսաւ , Տուր ինծի հոս Յովհաննէս Մկրտչին գլուխը սկուտեղի մը վրայ :
9 Ու թագաւորը տրտմեցաւ . բայց երդումներուն համար ու իր հետը նստողներուն համար հրաման ըրաւ
10 որ տրուի : Ու խրկելով՝ Յովհաննէսը բանտին մէջ գլխատեց :
11 Ու անոր գլուխը սկուտեղով բերուեցաւ ու տրուեցաւ աղջկանը , ան ալ իր մօրը տարաւ :
12 Ու անոր աշակերտները եկան ու մարմինը վերցնելով թաղեցին , և գացին Յիսուսին պատմեցին :
13 Ու երբոր լսեց Յիսուս , անկէ նաւով անապատ տեղ մը դնաց առանձին . երբոր լսեցին ժողովուրդները՝ ոտքով անոր ետևէն գացին քաղաքներէն :
14 Ու երբոր դուրս եկաւ , շատ ժողովուրդ տեսնելով խղճաց անոնց վրայ , ու անոնց հիւանդները բժշկեց :

անոր , Հոս ուրիշ բան մը չունինք , բայց միայն հինգ նկանակ ու երկու ձուկ : Ու ըսաւ անոնց , Հոս բերէք 18
զանոնք : Ու հրաման ըրաւ 19
որ ժողովուրդները խոտին վրայ նըստին . և հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ , ու դէպ՝ի երկինքը նայելով օրհնեց , ու կտրելով նկանակները աշակերտներուն տուաւ , և աշակերտները ժողովուրդին : Ու 20
ամէնքը կերան ու կշտացան , և տասներկու կողով լցուն՝ ուրիշ կտորտանքները վերցուցին : Ու 21
անոնք որ կերան , հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ էին՝ կիներէն և տղաքներէն զատ :

Ու շուտ մը աշակերտները ար- 22
տօրցուց որ նաւը մտնեն , և իրմէ առաջ անդիի կողմը անցնին , մինչև որ ինքը ժողովուրդները արձակէ : Ու ժողովուրդները արձակելէն ետք՝ 23
ինքը լեռը ելաւ առանձին աղօթք ընելու . ու երբոր իրիկուն եղաւ , հոն մինակ էր . Ուսկ նաւը 24
արդէն ծովուն մէջտեղը ալեկոծուած էր , քանի որ հով դէմ էր : Ու դիշերուան չորրորդ պա- 25
հուն Յիսուս դէպ՝ի անոնց գնաց՝ ծովուն վրայ քալելով : Ու աշա- 26
կերտները երբոր անիկայ տեսան՝ որ ծովուն վրայ կը քալէր , խռովեցան , և ըսին թէ աչքի երևոյթ բան մըն է . ու վախերնուն կանչեցուցին : Ու շուտ մը Յիսուս 27
խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ , Քաջ եղէք՝ ես եմ , մի վախնաք : Պետ- 28
րոս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ , Տէր՝ թէ որ դուն ես , հրամմէն ըրէ ինծի որ քեզի գամ ջուրերուն վրայէն : Ան ալ ըսաւ , 29
Եկուր . Պետրոս ալ նաւէն իջաւ , ջուրերուն վրայէն քալեց որ Յիսուսի գալէ երթայ . Բայց հով- 30
մանիկ տեսնելով՝ վախցաւ , ու երբոր սկսաւ ընկղմիլ , աղաղակեց ու ըսաւ , Տէր՝ ազատէ զիս : Ու Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը եր- 31
կընցուց , բռնեց զանիկայ ու անոր ըսաւ , Ով քիչահաւատ՝ ինչու երկմտեցար : Ու երբոր նաւը ե- 32
լան , հովը դադրեցաւ : Ու ա- 33

նոնք որ նաւուն մէջն էին , եկան երկրպագութիւն ըրին անոր ու ըսին , Արդարեւ Աստուծոյ Որդի Հսուսը ես դուն :

34 Ու անդիի կողմը անցնելով՝ Գեննեսարեթի երկիրը հասան :
35 Ու երբոր այն տեղի մարդիկը ճանչցան զանիկայ , մօտ խրկեցին բոլոր շրջակայ տեղուանքը , ու բոլոր հիւանդները անոր բերին .
36 ու կ'աղաչէին անոր , որ միայն իր հանդերձին քղանցքին դպչին . և անոնք որ դպան՝ բժշկուեցան :

ԺԱ .

1 Ու առնելը Յիսուսի եկան դպիրները ու փարիսեցիները՝ որ Երուսաղէմէն էին , ու ըսին ,
2 Անոր աշակերտներէն ծերերուն աւանդութիւնը զանց կ'ընեն , ինչու որ ձեռքերնին չեն լուար , երբոր հայ
3 կ'ուտեն : Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց , Ապա դուք ինչու Աստուծոյ պատուիրանքը զանց կ'ընէք ձեր աւանդութեանը պատճառաւ :
4 Քանզի Աստուած պատուիրեց ըսելով , Հոր ու մօրդ պատուէ . Ու
5 հայրը ու մայրը պատուէ . Ու Ով որ էր հայրը կամ մայրը անիծէ ,
6 մահով թող մեռնի : Բայց դուք կ'ըսէք , Ով որ էր հօրը կամ մօրը ըսէ՝ Թէ Ան բանը՝ որ ինծմէ պիտի շահիս , Կորբան՝ պրծ. ընծայ է . ու իր հայրը կամ իր մայրը չպատուէ , ազատ է . և
7 այսպէս ձեր աւանդութեանը պատճառաւ Աստուծոյ պատուիրանքը խափանած էք :
8 Կեղծաւորնե՛ր՝ աղեկ մարգարէութիւն ըրաւ ձեր վրայ Եսայի ու ըսաւ , Այս ժողովուրդը ձեր շրթունքներովը պիս կը պատուէ , բայց իրենց սիրտը հեռացած պահած է ինծմէ . Ու
9 պարապ տեղը պիս կը պաշտեն , մարդոց պատուիրած բաները իբր վարդապետութիւն սորվեցընելով :
10 Ու ժողովուրդները իրեն կանչելով ըսաւ անոնց , Լսեցէք ու
11 միտ առէք . Ոչ թէ ինչ որ բերանը կը մտնէ կը պղծէ մարդը , հապա ինչ որ բերանէն կ'ելլէ՝ անիկայ կը պղծէ մարդը :

12 Ան առեն իր աշակերտները եկան՝ ըսին իրեն , Գիտե՞ս որ փարիսեցիները դայթակղեցան՝ երբոր լսեցին ան խօսքը :
13 Ան ալ պատասխան տալով ըսաւ , Ամէն տունկ որ իմ երկնաւոր Հայրս չէ տնկեր , պիտի խլուի :
14 Զանոնք թողէք . կոյր են կոյրերու առաջնորդ . իսկ թէ որ կոյրը կոյրին առաջնորդէ , երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան :
15 Ու Պետրոս պատասխան տալով անոր ըսաւ , Մեկնէ մեզի այս առակը :
16 Յիսուս ալ ըսաւ , Դուք ալ տակաւին անմիտ էք .
17 Ու չէ՞ք հասկընար , թէ ամէն ինչ որ բերանը կը մտնէ , փորը կ'երթայ ու արտաքնոցը կը ձգուի .
18 Բայց բերնէն ելած բաները սրտէն յառաջ կու գան , և անոնք կը պղծեն մարդը :
19 Ինչու որ սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդներ , սպանութիւններ , շնութիւններ , պոռնկութիւններ , գողութիւններ , սուտ վկայութիւններ , հայհոյութիւններ :
20 Սոնք են որ կը պղծեն մարդը , բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելը չպղծեր մարդը :

21 Ու Յիսուս անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի կողմերը գնաց :
22 Ու ահա Քանանացի կինիկ մը ան տահմաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր , Ողորմէ ինծի Տէր՝ որդի Դաւիթ , աղջիկս դեւէն սաստիկ կը չարչարուի :
23 Ու ինքը ընաւ պատասխան մը չտուաւ անոր . ու իր աշակերտները մօտենալով՝ կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին , Արձակէ սոսիկայ , վասն զի մեր ետևէն կ'աղաղակէ :
24 Ու ինքը պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ես ուրիշ մը չխրկուեցայ՝ բայց միայն Իսրայէլի տանը կորսուած ոչխարներուն :
25 Ու անիկայ եկաւ երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր , Տէր՝ օգնէ ինծի :
26 Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ընդունելի չէ տղուն հացը առնել ու շուներուն ձգել :
27 Ան ալ ըսաւ , Այո՛ Տէր , ինչու որ շու-

ՊԱՏԴԱՍ

1 Ա՛ւ փարիսեցիները ու սադուկեցիները գինեը քովը եկան՝ փորձելով
իրմէն կ՚ուզէին որ երկինքէն նշան
2 մը ցուցընէ իրենց : Ընդհակառակ պա-
տասխան առաւ ու ըսաւ անոնց ,
Երբոր իրիկուն կ՚ըլլայ , կ՚ըսէք
3 թէ պարզ ւէրեւ ըլլայ , ինչու որ
երկինքը կարմրած է : Ա՛ւ առ-
աւտուն՝ Այսօր մրրիկ ւէրեւ ըլլայ ,
ինչու որ երկինքը միգապատ ու
կարմրած է : Ա՛ւ ձեւացուցնել՝ եր-
կինքին երեսը քննելը գիտէք , բայց
ժամանակներուն նշանները չէ՛ք կրնար գիտնալ : 4
Չար ու շնացող ազգը նշան կ՚ուզէ . և ուրիշ նշան
պիտի չտրուի անոր , բայց Յովնան մարգարէին նշանը . և թողուց զա-
նոնք՝ ու գնաց :

5 Ա՛ւ երբոր իր աշակերտները անդի-
6 ին կողմը անցան՝ հաց առնելու մոռցեր էին : Ա՛ւ Յիսուս անոնց
ըսաւ , Նայեցէ՛ք ու պուշայէ՛ք փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմո-
7 րէն : Անոնք ժէ՛ջերնին կը խորհէին
ու կ՚ըսէին Թէ հաց չբերինք
8 ենք : Յակ Յիսուս անոնց խորհուրդը գիտնալով ըսաւ ա-
նոնց , Ա՛ինչերնիդ ինչո՞ւ կը խոր-
հիք՝ Թէ բահաւատներ , Թէ հաց
9 չունիք : Տակաւին չէ՞ք հասկընար և չէ՞ք յիշեր հինգ նկանակը՝ հինգ
հազարին , ու քանի՞ կողով վեր-
10 ցուցիք : Ա՞չ ալ եօթը նկանակը՝
չորս հազարին , ու քանի՞ զամբիւղ
11 վերցուցիք : Ւ՞նչպէս չէք հաս-
կընար Թէ ես հացի համար չըսի
ձեզի՝ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց
12 խմորէն զգոյշ կենալ : Ա՛ն ատենը
հասկըցան որ հացի խմորէն զգու-
շանալ չըսաւ , հապա փարիսեցւոց
ու սադուկեցւոց վարդապետութե-
նէն :

13 Ա՛ւ Յիսուս Փիլիպպոսի Կեսա-
րիայի կողմերը եկած ատեն , իր ա-
շակերտներուն հարցուց ու ըսաւ ,
Մարդիկ ո՞վ կ՚ըսեն Թէ եմ ես
14 Որդի մարդոյ : Ա՛ւ անոնք ըսին ,
Ոմանք Յ՚ովհաննէս Մկրտիչն է ,
ուրիշներ՝ Եղիան , ու-

ներն ալ իրենց տիրոջը սեղանէն
28 կտած փշրանքներէն կը կերակ-
րուին : Ան ատենը Յիսուս պա-
տասխան առաւ ու ըսաւ ,
Ո՛վ կին՝ քու հաւատդ մեծ է ,
քու ուզածիդ պէս ըլլայ քեզի . և
նոյն ժամէն անոր աղջիկը բժշկուե-
ցաւ :

29 Ա՛ւ Յիսուս անկէ գնաց՝ Գալի-
լեայի ծովեզերքը եկաւ , և լեռը
30 ելլելով հոն նստաւ : Ա՛ւ շատ
ժողովուրդներ իրեն եկան , որ ի-
րենց հետ ունէին կաղեր , կոյրեր ,
համրեր , հաշմանդամներ , և ուրիշ
շատեր . ու ձգեցին անոնք Յիսուսի
31 ոտքը , և բժշկեց զանոնք . Ընդհակ
որ ժողովուրդները զարմացան , տես-
նելով որ համրերը կը խօսէին ,
հաշմանդամները կը բժշկուէին ,
կաղերը կը քալէին և կոյրերը կը
տեսնէին , ու Իսրայէլի Աստուածը
կը փառաւորէին :

32 Ա՛ւ Յիսուս իր աշակերտները
քովը կանչելով՝ ըսաւ , Ես խղճամ
սա ժողովուրդին վրայ , ինչու որ
հիմա իրիք օր է որ իմ քովս են , և
բան մը չունին ուտելու . ու անոնք
անօթի արձակել չեմ ուզեր , չըլ-
33 լայ որ ճամրան մնան : Յակ աշա-
կերտները անոր ըսին , Մենք անա-
պատի մէջ ուրկի՞ց պիտի ունենանք
այնչափ հաց , որ այսչափ բազմու-
34 թիւնը կշտացընենք : Ա՛ւ Յիսուս
ըսաւ անոնց , Քանի՞ նկանակ ու-
նիք . անոնք ալ ըսին , Եօթը ,
35 ու քանի մը մանր ձուկեր : Ա՛ւ
հրամայեց ըլսւ ժողովուրդին որ գետ-
36 նին վրայ նստին : Ա՛ւ եօթը նկա-
նակը և ձուկերը առաւ , գոհացաւ
և կտրեց ու տուաւ աշակերտնե-
րուն , աշակերտներն ալ՝ ժողովուր-
37 դին : Ամէնն ալ կերան ու կշտա-
ցան , ու եօթը զամբիւղ լեցուն
աւելցած կտորտանքները վերցու-
38 ցին : Ա՛ւ անոնք որ կե-
րան՝ չորս հազար էրիկ մարդիկ
էին ինքնիներէն և տղաքներէն զատ :

39 Ա՛ւ երբոր ժողովուրդը արձակեց ,
նաւը մտաւ ու Մագդալայի սահ-
մաններուն եկաւ :

բիչներն ալ՝ Երեմիան կամ մեր-
15 դարիներէն մէկը։ Երբոր անոնց,
֊ապա դուք ինծի համար ո՞վ կ՚ը-
16 սէք՝ թէ եմ։ Սիմոն Պետրոս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ։
Դուն ես Քրիստոս՝ կենդանի Ա-
17 ստուծոյ Որդին։ Ու Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոր,
Երանի քեզ, Սիմոն՝ Յովնանու
որդի, ինչու որ մարմինը և արիւ-
նը քեզի չյայտնեց առիթ, հապա
18 իմ ֊այրս որ երկինքն է։ Ու ես
քեզի կ՚ըսեմ որ դուն Պետրոս ես,
ու ասս վէմին վրայ պիտի շինեմ իմ
եկեղեցիս, և դժոխքին դռները ա-
19 նիկայ պիտի չյաղթեն։ Ու երկ-
նից թագաւորութեան բանալիները
քեզի պիտի տամ. և ինչ որ եր-
կրի վրայ կապես, երկինքի մէջ կա-
պուած պիտի ըլլայ. ու ինչ որ
երկրի վրայ արձակես, երկինքի մէջ
20 արձակուած պիտի ըլլայ։ Յետ ա-
նոնք աշակերտներուն պատուիրեց,
որ մէկու մը չըսեն թէ ինքը Քրիս-
տոս է։

21 Ետկէ ետև սկսաւ Յիսուս իր ա-
շակերտներուն յայտնել թէ պէտք
է որ ինքը երուսաղէմ երթայ, ու
շատ չարչարանքներ կրէ ծերերէն և
քահանայապետներէն ու դպիրներէն,
և սպանուի, ու երրորդ օրը յարու-
22 թիւն առնէ։ Ու Պետրոս մէկդի
առաւ զանիկայ, և սկսաւ յանդի-
մանել զանիկայ ու ըսել։ Ներէ
քեզի Տէր, սա բանը քեզի
23 չըլլայ։ Ու ինքը դառնալով՝
Պետրոսին ըսաւ, Դարձ գնա Սա-
տանայ, ինծի գայթակղութիւն ես
դուն. ինչու որ Աստուծոյ բաները
չես մտածեր, հապա մարդոց բաներ-
ը։

24 Յետոյ աշակերտներուն ըսաւ
Եթէ որ մէկը իմ ե-
տևէս գալ կ՚ուզէ, թող իր անձը
ուրանայ և իր խաչը վերցնէ ու
25 իմ ետևէս գայ։ Վասն զի ով որ
կ՚ուզէ իր անձը ապրեցընել, պիտի
կորսընցընէ անիկայ. և ով որ ինծի
համար իր անձը կը կորսընցընէ,
26 պիտի գտնէ զանիկայ։ Վասնզի
ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ թէ որ ա-
ղար աշխարհը վաստըկի և իր ան-
ձը կորսընցընէ, կամ իր անձին
համար ի՞նչ ազատութիւն պիտի տայ
մարդ։ Վասն զի Որդին մարդոյ իր 27
֊օրը փառքովը պիտի գայ իր հր-
եշտակներուն հետ, և ան ատենը
ամէն մէկուն իր գործքերուն համե-
մատ հատուցում պիտի ընէ։ Ճշ- 28
մարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ ֊ոմանք
կայ եղողներէն մէկ քանիներըն կան՝
որոնք մահուան համը պիտի չտես-
նեն, մինչև որ տեսնեն Որդին
մարդոյ իր թագաւորութիւնովը ե-
կած։

ԺԷ.

1 Ու վեց օրէն ետև Յիսուս իր հե-
տը առաւ Պետրոսը ու Յակո-
բոսը և անոր եղբայրը Յովհաննէ-
սը, ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը
2 հանեց առանձին. Ու անոնց առջևը
այլակերպեցաւ, ու իր երեսը փայ-
լեցաւ արեգակի պէս, ու իր հան-
դերձները Ճերմկեցան լուսոյ պէս։
3 Ու ահա երեցան անոնց Մովսէս ու
Եղիա, ու իր հետը կը խօսէին։
4 Պատասխան տուաւ Պետրոս ու
ըսաւ Յիսուսին, Տէր՝ ապէկ է որ
հոս կենանք. թէ որ կ՚ուզես, երեք
խրճիթ շինենք հոս, մէկը քեզի և
մէկը Մովսէսին՝ ու մէկը Եղիային։
5 Ու քանի որ անիկայ կը խօսէր,
ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ
հովանի եղաւ. և ահա ամպէն ձայն
մը եկաւ՝ ըսելով, Ասիկայ է իմ
սիրելի Որդիս, որուն հաւաներ եմ,
ասոր մտիկ ըրէք։ Աշակերտները 6
երբոր լսեցին, երեսնուն վրայ
ինկան ու խիստ վախցան։ Ու 7
Յիսուս մօտենալով դպաւ անոնց
ու ըսաւ, Ելէք ու մի վախնաք։
Աչքերնին վերցուցին ու մէկը չտես- 8
ան, բայց միայն Յիսուսը։

Ու երբոր ան լեռնէն վար կ՚իջ- 9
նէին, Յիսուս պատուիրեց անոնց
ու ըսաւ, Ձեր տեսիլքը մարդու մի
պատմէք, մինչև Որդին մարդոյ մե-
ռելներէն յարութիւն առնէ։ Ու 10
իր աշակերտները իրեն հարցուցին
ու ըսին, Ուրեմն ինչո՞ւ համար
դպիրները կ՚ըսեն թէ պէտք է որ

11 առաջ նշիան գայ : Պատասխան առաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց , Յիրաւի առաջ նշիան կու գայ և 12 ամէն բան կարգի կը դնէ : Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Եղիան արդէն եկած է , և անոնք չճանչցան , հապա ինչ որ ուզեցին՝ ընին անոր . անանկ ալ Որդին մարդոյ անոնցմէ 13 պիտի չարչարուի : Ան ատենը հասկցան աշակերտները , որ Յովհաննէս Մկրտչին համար ըսաւ ա-նոնց :

14 Ու երբոր ժողովուրդին քովը եկան , մարդ մը մօտեցաւ անոր , և ծնկան վրայ գալով՝ կ'ըսէր , Տէր՝ իմ որդւոյս ողորմէ , որ կը լուսնոտի և չարաչար կը տանջուի , քանզի շատ անգամ կրակի մէջ կ'իյնայ 15 ու շատ անգամ ջուրի մէջ : Եւ անիկայ քու աշակերտներուդ բերի , 16 ու չկրցան զանիկայ բժշկել : Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ո՛վ անհաւատ և խոտորեալ ազգ՝ մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ , մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի հանդիսրիմ . զանիկայ հոս բերէք ինծի : 17 Եւ Յիսուս սաստեց անոր , ու դևը անկէ ելաւ , և բժշկուեցաւ տղան 18 նոյն ժամէն : Ան ատենը աշակերտները առանձին Յիսուսի քովը երթալով՝ ըսին , Մենք ինչո՞ւ չկրցանք անիկայ հանել : Եւ 19 Յիսուս ըսաւ անոնց , Ձեր թերահաւատութեանը համար . քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Եթէ որ մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենաք , ասր լեռանս պիտի ըսէք՝ Տակէ անդին փոխադրուէ , և պիտի փոխադրուի . ու բան մը անձնարին 20 պիտի չըլլայ ձեզի : Սակայն ասր տեսակը ուրիշ բանով չելլեր , բայց միայն աղօթքով և ծոմապահութեամբ :

21 Ու երբոր անոնք Գալիլեայի մէջ կը պտըտէին՝ Յիսուս ըսաւ անոնց , Որդին մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը , 22 և զանիկայ պիտի սպաննեն , ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ . ու խիստ տրտմեցան :

23 Երբոր անոնք Կափառնայում հասան , տուրքերը առնողները Պետրոսին եկան ու ըսին , Ձեր վարդապետը տուրքերը չի՞ հատուցաներ . 24 Ան , իբ հատուցանէ : Ու երբոր տունը մտաւ , Յիսուս անոր դէմը ելաւ ու ըսաւ , Ինչ ի՞նչպէս կ'երեւնայ Սիմոն , երկրիս թագաւորները որմէ՞ն կ'առնեն հարկը կամ տուրքը , իրենց որդիներմէ՞ն , 25 թէ օտարներէն : Պետրոս անոր ըսաւ թէ Օտարներէն . Յիսուս անոր ըսաւ , Ուրեմն որդիքը ա-զատ են : Բայց չըլլայ որ անոնք 26 դժգոհացընենք , գնա ծովը և կարթ ձգէ , ու առջի ձուկը որ կ'ելլէ՝ առ , և անոր բերանը բանալով՝ սատեր մը պիտի գտնես . զա-նիկայ առ՝ անոնց տուր ինծի և քե-զի համար :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Նոյն ժամուանակը աշակերտները Յիսուսի քովը եկան ու ըսին , Ո՞վ է մեծ երկնից թագաւորութեանը մէջ : Եւ Յիսուս տղայ 2 մը կանչեց իրեն , զանիկայ անոնց մէջտեղը կայնեցուց , Ու ըսաւ , 3 Ա՛մէնիրիտ կ'ըսեմ ձեզի , Եթէ որ դարձի չգաք և տղոց պէս չըլլաք , երկնից թագաւորութիւնը բնաւ պիտի չմտնէք : Ասոր ծո՛ր որ իր 4 անձը աս տղուն պէս խոնարհեցընէ , անիկայ է մեծ երկնից թագաւորութեանը մէջ : Եւ ո՛վ որ ասանկ 5 տղայ մը ընդունի իմ անունովս , զիս կ'ընդունի : Եւ ո՛վ որ դայ- 6 թակղեցընէ աս պզտիկներուն մէկը որ ինծի կը հաւատան , աղէկ է ա-նոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղա-ցի քար մը կախուի , ու ծովուն անդունդին մէջ ընկղմի :

Ո՛ւյ աշխարհին դայթակղու- 7 թիւններու պատճառաւ . վասն զի հարկ է որ դայթակղութիւնները դան , բայց վա՛յ այն մարդուն որուն ձեռքովը դայթակղութիւնը կու գայ : Ա՛րդ թէ որ քու ձեռքդ կամ 8 ոտքդ քեզ կը դայթակղեցընէ , կտրէ՛ անիկայ ու քեզմէ ձգէ՛ . ա-ղէկ է քեզի կաղ կամ պակասաւոր

մեռնել կեանքը, քան թէ երկու
ձեռք կամ երկու ոտք ունենալ ու
յաւիտենական կրակին մէջը ձգ-
9 ուիլ։ Ու թէ որ աչքդ քեզ
կը գայթակղեցնէ, հանէ անիկայ
և քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի մէկ
աչքով կեանքը մտնել, քան թէ
երկու աչք ունենալ ու կրակին
դահնանը ձգուիլ։
10 Զգոյշ կեցէք որ չանարգէք ա-
պզտիկներէն մէկը. քանզի կ'ըսեմ
ձեզի որ երկնից մէջ անոնց հրեշ-
տակները միշտ կը տեսանեն իմ Հօ-
11 րս երկնքը՝ որ երկինքն է։ Վասն-
որ Որդին մարդոյ եկաւ կորսուածը
12 փրկելու։ Ի՞նչպէս կ'երեւնայ ձե-
զի. թէ որ մարդ մը հարիւր ոչխար
ունենայ, և անոնց մէկը մոլորի,
իննսունըինը սարերը չի՞ձգեր, ու երթար մոլորուածը փնտը-
13 ռեր։ Ու թէ որ գտնելու ըլլայ
զանիկայ, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
որ աւելի ուրախ կ'ըլլայ անոր վրայ
քան թէ իննսունիններուն որ մոլո-
14 րած չեն։ Նմանակ ալ ձեր երկնա-
ւոր Հօրմէն չէ՞ որ աս պզտիկ-
ներէն մէկը կորսուի։
15 Եթէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ
մեղանչէ, գնա յանդիմանէ անի-
կայ երբոր դուն և ան միայնակ էք.
թէ որ քեզի մտիկ ընէ, շահեցար
16 քու եղբայրդ։ Հապա թէ որ
մտիկ չընէ ձեզի, քու հետդ մէկ
ու-րիշ մը կամ երկուք ալ առ, որ
երկու կամ երիք վկայութիւն բերնէ
17 ամէն բան հաստատուի։ Ու թէ
որ անոնց ալ մտիկ չընէ, եկեղե-
ցիին ըսէ. իսկ թէ որ եկեղեցիին
ալ մտիկ չընէ, հեթանոսի ու մաք-
սաւորի պէս թող ըլլայ քեզի։
18 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, երկ-
րի վրայ ինչ որ կապէք, երկինքի
մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու երկ-
րի վրայ ինչ որ արձակէք, երկին-
քի մէջ արձակուած պիտի ըլլայ։
19 Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի, Եթէ որ
ձեզմէ երկու հոգի երկրի վրայ միա-
բանին ամէն ինչ բանի համար որ
խնդրին, պիտի ըլլայ անոնց իմ
20 Հօրմէս՝ որ երկինքն է։ Վասնզի
ուր որ երկու կամ երիք հոգի ժո-
ղովուած ըլլան իմ անունովս, հոն եմ
ես անոնց մէջը։
21 Ուստի Պետրոս մօտեցաւ ա-
նոր ու ըսաւ, Տէր քանի՞ անգամ
թէ որ եղբայրս ինծի դէմ մեղանչէ
ներեմ անոր. մինչեւ եօթը ան-
գամ։ Յիսուս անոր ըսաւ, Չեմ
22 ձեմ ըսեր թէ մինչեւ եօթը անգամ,
հապա մինչեւ եօթանասուն անգամ
եօթը։ Վասն հանար երկնից թա-
23 գաւորութիւնը կը նմանի թագա-
ւորի մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ
առնել ուզեց։ Ու երբոր սկսաւ
24 առնել, տասը հազար տալանդի
պարտական մը բերուեցաւ իրեն։
Բայց անիկայ վճարելու կարողու-
25 թիւն չունենալով, իր տէրը հրա-
ման ըրաւ որ անիկայ և անոր կինը
ու որդիքը և անոր բոլոր ունեցած
ծախուի, ու պարտքը վճարուի։
Ուստի ծառան անոր առջեւը իյնալով
26 երկրպագութիւն կ'ընէր ու կ'ըսէր,
Տէր՝ համբերէ ինծի և ամէնը
քեզի կը վճարեմ։ Ու ան ծա-
27 ռային տէրը վրան խղճալով ար-
ձակեց զանիկայ, ու պարտքը ներե-
28 ցաւ անոր։ Ու նոյն ծառան ելաւ,
իր ծառայակիցներէն մէկը գտաւ
որ իրեն հարիւր դահեկան պարտք
ունէր, ու զանիկայ բռնելով կը
խեղդէր ու կ'ըսէր, Վճարէ ին-
ծի ունեցած պարտքդ։ Ուստի
29 անոր ծառայակիցը անոր ոտքը
իյնալով՝ կ'աղաչէր անոր ու կ'ը-
սէր, Համբերէ ինծի ու քեզի
30 կը վճարեմ։ Ու ինքը չէր ու-
զեր, հապա գնաց՝ բանտը գցաւ
զանիկայ, մինչեւ որ պարտքը վճա-
31 ռէ։ Երբոր իր ծառայակից-
ները տեսան եղած բաները, խիստ
տրտմեցան, ու եկան իրենց տիրոջը
32 հասկըցուցին բոլոր եղածը։ Ա-
ռնոր տէրը անոր ըսաւ, Ա՛ռ
ու ըսաւ անոր, Ամբ ծառայ՝ ան
բոլոր պարտքը ես քեզի ներեցի՝
ինծի աղաչելուդ համար. Ա-
33 պէտք չէ՞ր քեզի ալ քու ծառա-
յակիցդ ողորմիլ, ինչպէս որ ես
քեզի ողորմեցայ։ Ու անոր տէ-
34 րը բարկանալով՝ դահիճներուն
մատնեց զանիկայ, մինչեւ որ բոլոր

35 պարտքը վճարէ : Եւ անկ ալ իմ
երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի ,
թէ որ ձեր սրտերէն չէք նկրկ
ամէն մէկդ իր եղբօրը իրենց յան-
ցանքները :

ԿԱ . ԺԸ

1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս աս խօսք-
երը լմընցուց , Գալիլեայէն եկաւ ,
ու եկաւ Հրէաստանի սահմանները
2 Յորդանանու անդիի կողմը : Ու
անոր հետէն շատ ժողովուրդներ
գացին , ու հոն բժշկեց զանոնք :
3 Ու փարիսեցիները անոր մօտե-
նալով , զանիկայ կը փորձէին ու
կ'ըսէին թէ Արժանի է որ մարդ մը
իր կնիկը արձակէ ամէն պատճառի
4 համար : Անիկայ ալ պատասխան
տուաւ ու անոնց ըսաւ , Չէք
կարդացեր թէ ան որ սկիզբէն
ստեղծեց , արու և էգ ստեղծեց ա-
5 նոնք՝ ու ըսաւ , Ասոր համար մարդ
իր Հայրը ու մայրը պիտի ձգէ և
իր կնկանը պիտի յարի , ու եր-
կուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան :
6 Ասոնք ալ երկուք չեն , հապա մէկ
մարմին . ուրեմն ան որ Աստուած
7 միաւորեց՝ մարդ թող չջատէ : Ը-
սին իրեն , Ապա Մովսէս ին-
չու պատուիրեց արձակման թուղթ
8 տալ և արձակել : Ըսաւ անոնց ,
Մովսէս ձեր սրտերուն կարծրու-
թեանը համար ձեզի հրաման տուաւ
կնիկներնիդ արձակել , բայց սկիզ-
9 բէն անանկ չեղաւ : Ասկայն ձեզի
կ'ըսեմ , Ո՛վ որ առանց պոռնը-
կութեան պատճառի իր կնիկը ար-
ձակէ և ուրիշ մը առնէ , շնութիւն
կ'ընէ . և ով որ արձակուածը առնէ՝
10 շնութիւն կ'ընէ : Իր աշակերտ-
ները ըսին իրեն , Եթէ որ առանկ
բան կայ էրկան ու կնկան միջտեղը՝
11 ամուսնանալը աղէկ չէ : Ան ինքը
անոնց ըսաւ , Ամէնը բանական չեն
առ բանին , հապա անոնք՝ որոնց
12 տրուած է : Ինչու որ կան ներ-
քինիներ , որ էրինջ մօրը որովայնէն
անանկ ծնան . և կան ներքինիներ ,
որ մարդոցմէ ներքինի եղան . և
կան ներքինիներ՝ որ ինքզինքնին
ներքինի ըրին երկնից թագաւորու-
թեանը համար . ով որ կրնայ տա-
նիլ , թող տանի :

13 Ան առնը մանր տղաք բերուե-
ցան իրեն , որ անոնց վրայ ձեռք
դնէ և աղօթք ընէ , ու աշակերտ-
ները կը յանդիմանէին զանոնք :
14 Բայց Յիսուս ըսաւ , Թո՛ղ տուէք
առ մանր տղոցը , և մի՛ արգիլէք
առնք ինծի գալէն , ինչու որ երկ-
նից թագաւորութիւնը առանկներ-
ունն է : 15 Ու անոնց վրայ ձեռք
դնելէն հետև գնաց անկէ :

16 Ու ահա մէկը մօտենալով՝ ըսաւ
անոր , Բարի վարդապետ՝ ինչ
բարի գործ գործեմ , որ յաւիտե-
նական կեանքը ընդունիմ : 17 Ու
անիկայ ըսաւ անոր , Ինչու զիս
բարի կ'անուանես . մէկէն՝ի զատ
բարի չկայ , որ է Աստուած . հապա
թէ որ կ'ուզես կեանքը մտնել ,
պատուիրանքները պահէ : 18 Ըսաւ
անոր , Որո՞նք . և Յիսուս ըսաւ ,
Առնք . Սպանութիւն մի՛ ընէր ,
Շնութիւն մի՛ ընէր , Գողութիւն
մի՛ ընէր , Սուտ վկայութիւն մի՛
19 ընէր , Հոգ հայրդ ու մայրդ պա-
տուէ , և Հոգ ընկերդ քու անձիդ
20 պէս սիրես : Պատանին ըսաւ ա-
նոր , Առնք ամէնը մանկութենէս
՝ի վեր պահեր եմ . ալ ի՞նչ բա-
21 նով պակաս եմ : Ըսաւ անոր
Յիսուս , Եթէ որ կ'ուզես կատա-
րեալ ըլլալ , գնա ունեցածդ ծա-
խէ և տուր աղքատներուն , ու
երկինքը գանձ պիտի ունենաս , և
եկո՛ւր իմ հետևէս : 22 Երբոր պա-
տանին առ խօսքը լսեց՝ տրտմած
գնաց , ինչու որ շատ ստացուածք
ունէր :

23 Ու Յիսուս ըսաւ աշակերտնե-
րուն , Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ
հարուստը դժուարաւ պիտի մտնէ
երկնից թագաւորութիւնը : 24 Կար-
ձեալ կ'ըսեմ ձեզի , Դիւրին է որ
ուղտը ասեղին ծակէն անցնի , քան
թէ հարուստը Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը մտնէ : 25 Աշակերտները
երբոր լսեցին , շատ զարմացան ու
ըսին , Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ :
26 Յիսուս անոնց նայելով ըսաւ ,
Մարդոց կողմանէ անկարելի

է բայց Աստուծոյ կոչմանէ ամէն
բան կարելի է։
27 Ան առնէը պետրս պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոր։ Ահա մենք
ամէն բան թողուցինք և քու ետե-
ւէդ եկանք. ուստի մեզի ի՞նչ պի-
28 տի ըլլայ։ Յսաւ անոնց Յիսուս,
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, թէ դուք
որ իմ ետևէս եկաք, միւսանգամ
գալուստին երբոր Որդին մարդոյ իր
փառաց աթոռը նստի, դուք ալ
տասներկու աթոռներու վրայ պի-
տի նստիք՝ Իսրայէլի տասներկու
29 ցեղերը դատելու։ Եւ ամէն որ
թողուց տուներ, կամ եղբայրներ,
կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ
մայր, կամ կին, կամ որդիներ,
կամ արտեր՝ իմ անունս համար,
հարիւրապատիկ պիտի առնէ, և
յաւիտենական կեանք պիտի ժա-
30 ռանգէ։ Բայց շատ առաջինները
պիտի ըլլան յետին, և յետիններ՝
առաջին։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Վասն զի երկնից թագաւորութի-
նը տանուտէր մարդու մը նման
է, որ առաւօտուն կանուխ ելաւ՝ իր
այգիին համար բանուորներ մուծ-
2 լու։ Եւ բանուորներուն հետ օրը
մէկ դահեկանի մը խօսք կապեց, ու
3 զանոնք խրկեց իր այգին։ Եւ
ժամը իրեքին առեւտրականները ելաւ՝ ու-
րիշները առեւտրի մէջ
4 պարապ կայնած էին. Եւ ըսաւ ա-
նոնց, Դուք ալ գացէք իմ այգիս,
և ինչ որ արժան է՝ կու տամ ձե-
5 զի։ Անոնք ալ գացին. ու նորէն
ժամը վեցին և ժամը իննին ասոնց-
6 նմանը ելաւ՝ անանկ ըրաւ։ Եւ
ժամը տասնումէկին ասոնները ե-
լաւ, ուրիշները գտաւ՝ որ պարապ
կայնած էին, ու անոնց ըսաւ,
Ինչո՞ւ հոս բոլոր օրը պարապ կայ-
7 նած էք։ Անոնք ըսին, Մեզի հա-
մար որ մէկը մեզ վարձքով չբռնե-
ցաւ. ըսաւ անոնց, Դուք ալ
այգին գացէք, ու ինչ որ արժան
8 է՝ պիտի առնէք։ Եւ իրիկուն որ
եղաւ, այգիին տէրը իր տնտեսին
ըսաւ, Բանուորները կանչէ, և
անոնց վարձքը տուր, եօթնականէն
սկսելով մինչև առջիններուը։ Ու 9
երբոր եկան անոնք որ ժամը տասե-
նումէկին գոյնէ էին, մէկական դա-
հեկան առին. Ու առջիններուը դա- 10
լով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի
առնեն, ու անոնք ալ առին մէկական
դահեկան։ Երբոր առին, տանը 11
տիրոջը դէմ տրտունջ կ'ընէին ու
կ'ըսէին թէ Այս եօթներորդը մէկ 12
ժամ մը գործեցին, և անոնք հա-
ւասար ըրիր մեզի, որ օրուան ծան-
րութիւնը ու տարութիւնը քաշե-
ցինք։ Ընդհակառակ պատասխան տուաւ 13
անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ, Ընկեր
ես քեզ չեմ պակներ. չէ՞ որ դուն
իմ հետս մէկ դահեկանի մը խօսք
կապեցիր. Ա՛ռ քուկդ ու գնա, 14
կ'ուզեմ որ այս եօթներորդին քեզի
պես տամ։ Արդեօք ես 15
իշխանութիւն չունի՞մ իմ բանե-
րուս վրայ՝ ինչ որ ուզեմ ընելու.
կամ թէ քու աչքդ չարը է՝ որ ես
բարերար եմ։ Ընդունայն յետիններուը 16
առաջին պիտի ըլլան, և առաջին-
ներըը՝ յետին. Ընչու որ կանչուած-
ներըը շատ են, բայց ընտրուածներըը
քիչ։

Ու երբոր Յիսուս Երուսաղէմ 17
կ'երթար, ճամբան տասներկու աշա-
կերտները միայնակ առաւ առանձին,
ու ըսաւ անոնց։ Ահա Երուսա- 18
ղէմ կ'երթանք, և Որդին մարդոյ
պիտի մատնուի քահանայապետնե-
րուն ու դպիրներուն, և անոնք
պիտի դատապարտեն
Եւ պիտի յանձնեն հեթանոսներուն 19
պիտի ծաղրը ընելու ու ծեծելու
և խաչը հանելու. ու երրորդ օրը
յարութիւն պիտի առնէ։

Ան առնէը Զեբեդեոսին որ- 20
դոյը մօրը իր որդւոյը հետ եկաւ
անոր, երկրպագութիւն կ'ընէր՝ ու
բան մը կը խնդրէր անկէ։ Ան ալ 21
ըսաւ անոր, Ի՞նչ կ'ուզես։ Ը-
սաւ անոր, Ասկէ որ աս իմ երկու
որդիքս մէկը աջ կողմդ, և միւսը
ձախ կողմդ նստին քու թագաւո-
րութեանդ մէջ։ Պատասխան 22
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Գի՛տ
պիտոյ ինչ կը խնդրէք. կրնա՞ք

խմել ան գաւաթը՝ որ ես պիտի
խմեմ , կամ ան մկրտութիւնով
մկրտուիլ՝ որ ես պիտի մկրտուիմ .
23 ըսին իրեն ։ Կրնանք . Ան ա-
նոնց ։ Իմ գաւաթս պիտի խմէք ,
և ան մկրտութիւնով՝ որ ես մկր-
տուելու եմ , պիտի մկրտուիք .
բայց իմ աջ կողմս ու ձախ կողմս
նստիլը՝ իմս չէ տալը , հապա որոնց
որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս ։
24 Ու երբոր ժ— տասը սկսան Յակոբոսին
ու Յովհաննէսին վրայ
ընդվզիլ ,
25 նեղացան ։ Յիսուս իրենց
կանչեց զանոնք ու ըսաւ , Գիտէք
որ ազգաց իշխանները կը տիրեն
անոնց , և մեծամեծները կ'իշխեն
26 անոնց . Բայց ձեր մէջը անանկ պի-
տի չըլլայ , հապա ձեզմէ ո՛վ որ
մեծ ըլլալ կ'ուզէ , թող անիկայ
27 ձեր սպասաւորը ըլլայ . Ու ձեզմէ
ո՛վ որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ , թող
28 անիկայ ձեր ծառան ըլլայ . Վասն զի
Որդին մարդոյ չեկաւ սպասաւորու-
թիւն ընդունելու , հապա սպասա-
ւորութիւն ընելու , և իր կեանքը
շատերուն համար փրկանք տալու ։
29 Ու երբոր անոնք Երիքովէն ե-
լան , մեծ բազմութիւն անոր եկաւ
30 դնաց ։ Ու ահա ճամբուն քով
երկու կոյր նստած էին . երբոր լսե-
ցին թէ Յիսուս կ'անցնի , աղաղա-
կեցին ու ըսին , Ողորմի՛ մեզի Տէր՝
31 որդի Դաւիթ ։ Ու բազմու-
թիւնը կը յանդիմանէր զանոնք
որ լռեն . բայց անոնք՝ աւելի
կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Ողորմի՛
32 մեզի Տէր՝ որդի Դաւիթ ։ Ու
Յիսուս կանգ առնելով կանչեց
զանոնք ու ըսաւ , Ի՞նչ կ'ուզէք
33 որ ձեզի ընեմ ։ Ըսին անոր , Տէր՝
34 որ աչքերնիս բացուին ։ Ու Յի-
սուս խղճալով՝ անոնց աչքերուն
դպաւ . և ըստ մը անոնց աչքերը
բացուեցան , ու անոր եկան դա-
ցին ։

ԳԼ . ԻԱ

1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան
ու եկան Բեթփագէ դէպ ի
Ձիթենեաց լեռը , ան ատենը Յի-
սուս իր աշակերտներէն երկուքը

խրկեց . Ու ըսաւ անոնց , Գացէք 2
ատ ձեր դիմացի գիւղը , և ըստ մը
պիտի գտնէք կապած էշ մը ու
անոր հետ աւանակ մը . արձկեցէք
անոնք ու ինծի բերէք . Ու թէ 3
որ մէկը ձեզի բան մը ըսէ , ըսէք
թէ՝ Տէրոջը պէտք են . և ըստ մը
անոնք պիտի խրկէ ։ Ա՛ս ամէն 4
բաները եղաւ , որ կատարուի մար-
գարէին խօսքը որ կ'ըսէ , Ըսէք 5
Սիոնի աղջկանը , Ահա քու թա-
գաւորդ քեզի կու գայ , հեզ՝ ու ի-
շու վրայ հեծած՝ և իշու ձագի աւա-
նակի վրայ ։ Աշակերտները գա- 6
ցին , և ինտոր որ Յիսուս իրենց
պատուիրեր էր , ըրին . Ու բերին 7
էշը և աւանակը , և անոնց վրայ
իրենց հանդերձները դրին , ու
նստաւ անոնց վրայ ։ Ու ժողո- 8
վուրդէն շատերը իրենց հանդերձ-
ները ճամբուն վրայ փռեցին , և ու-
րիշները ծառերէն ճիւղեր կը կըտ-
րէին ու ճամբուն վրայ կը տարա-
ձգէին ։ Ու ժողովուրդները որ 9
առջևէն ու ետևէն կ'երթային ,
կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Ո-
սաննա Որդւոյ Դաւթի , օրհնեալ
է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ .
Ո՛սաննա ի բարձունս ։

Ու երբոր անիկայ Երուսաղէմ 10
մտաւ , բոլոր քաղաքը շարժեցաւ
ու ըսաւ , Ո՞վ է սա ։ Ու ժողո- 11
վուրդները ըսին , Անիկայ Յիսուս
մարգարէն է՝ Նազարէթէն
Գալիլեայի ։

Ու Յիսուս Աստուծոյ տաճարը 12
մտաւ , ու դուրս հանեց ամէն ա-
նոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին
ու կը գնէին , և սեակ փոխողնե-
րուն սեղաններն ու աղաւնի ծա-
խողներուն աթոռները կործանեց .
Ու ըսաւ անոնց , Գրուած է թէ 13
Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կո-
չուի , բայց դուք անիկայ աւազակա-
ներու այր ըրիք ։

Ու տաճարին մէջ կոյրեր ու կա- 14
ղեր եկան իրեն , և բժշկեց զանոնք ։
Երբոր քահանայապետները ու գը- 15
պիրները տեսան անոր ըրած հրաշք-
ները , և տղաքը որ տաճարին մէջ
կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Ովսան-

ձա որդւոյ Դաւթի , բարիացան .
16 Ու ըսին անոր , Ալ լա՛ւ ինչ կ'ըսէն ասոնք . և Յիսուս բռնաւանդից , Ա՛յո՛ . բնաւ չի՞ք կարդացեր , թէ Անդիանց ու կաթնկիր աղայոց բերնեն գովեստ կատարեր ես ։
17 Ու թողուց անոնք՝ գացեր դուրս Աղեքսանիա եւրս , ու գիշերը հոն կեցաւ ։
18 Ու առաւուանց երթով քաղաքը
19 կը գառնար , անօթեցաւ . Ու ճամբուն վրայ թզենի մը տեսնելով՝ գնաց վրան միայն տերեւ գտաւ , և անոր վրայ ոեր չկար . ու ըսաւ անոր , Ալեւ հետ բնաւ պտուղ չելլայ յաւիտեան . և թզենին յանկարծ չորցաւ ։
20 Աշակերտները երթով տեսնելով՝ զարմացան ու ըսին , Թէ ինչպէ՞ս յանկարծ չորցաւ թզենին ։
21 Յիսուս պատասխանեաց ու ըսաւ անոնց , Ա՛մենայն ինչ կ'ըսեմ ձեզի , Եթէ որ հաւատք ունենաք ու չերկմտիք , ոչ թէ միայն այս թզենիին եղածը պիտի ընէք , հապա նաև՝ թէ որ այս լեռանը ըսէք՝ Վերէ ու ծովը
22 ինկիր , պիտի ըլլայ ։ Ու ամէն բան որ աղօթքի մէջ հաւատքով կը խնդրէք , պիտի առնէք ։
23 Ու երբոր անիկայ տաճարը եկաւ , քահանայապետները և ժողովուրդին ծերերը անոր մօտենալո՝ երբոր կը սորվեցընէր , ու ըսին , Ո՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես այս բաները , և ո՞վ տուաւ քեզի այս իշ-
24 խանութիւնը ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց , Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ , որ եթէ անիկայ ինծի ըսէք , Ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ ինչ իշխանու-
25 թիւնով կ'ընեմ այս բաները ։ Յովհաննէսին մկրտութիւնը ուրկից էր , երկինքէ՞ն թէ մարդոցմէ . և անոնք մէջերնին կը խորհէին ու
26 կ'ըսէին , Եթէ որ ըսենք՝ Երկինքէն , ձեզի պիտի ըսէ թէ Ուրեմն ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր . իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ , ժողովուրդէն կը վախնանք , ինչու որ բոլորն ալ Յովհաննէսը իբրեւ մար-
գարէ կ'ընդունին ։ Ու պատաս- 27
խանած ատեննին Յիսուսի ըսին , Չենք գիտեր . և ինքը ըսաւ ա-նոնց , Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները ։
Ինչպէ՞ս կ'երեւնայ ձեզի . 28
մէկ մարդ մը երկու որդի ունէր , ու գնաց առաջինին ըսաւ , Ո՛րդեակ՝ գնա այսօր այգիիս մէջ գործէ ։
Անիկայ պատասխանած ատենս ու ը- 29
սաւ , Չեմ ուզեր երթալ , բայց ետքը գղջացաւ ու գնաց ։ Ան- 30
պէս ալ գնաց և ուրիշին ըսաւ . անիկայ պատասխանած ատենս ու ըսաւ , Ա՛երթամ՝ տէր . և չգնաց ։
Ո՞ր- 31
մէն՝ երկուքէն մէրը կ'ընէ հօրը կամքը կատարեր . ըսին անոր՝ Առաջինը ։ Յիսուս ըսաւ անոնց , Ա՛մէն կ'ըսեմ ձեզի որ մաքսաւորները և պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ։ Վասն զի Յով- 32
հաննէս արդարութեան ճամբով եկաւ ձեզի , և դուք անոր չհաւատացիք . և մաքսաւորները և պոռնիկները անոր հաւատացին . և դուք տեսաք ու հետը չզղջացիք անոր հաւատալու ։
Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք ։ 33
Մէկ տանուտէր մը կար՝ որ այգի մը տնկեց ու ցանգով պատեց զանիկայ , և անոր մէջը հնձան փորեց ու աշտարակ շինեց , և զանիկայ հողագործներու յանձնեց , ու ինքը ուրիշ երկիր մը գնաց ։ Երբ- 34
որ պտուղի ժամանակը մօտեցաւ , իր ծառաները հողագործներուն ղրկեց , որ անոր պտուղները առնեն ։ Ու 35
հողագործները անոր ծառաները բռնեցին , մէկը ծեծեցին՝ միւսը սպանեցին՝ մէկ ուրիշը քարկոծեցին ։
Դարձեալ ուրիշ ծառաներ իրկից 36
առջիններէն շատ , և անոնց ալ նոյնպէս ըրին ։ Վերջը իր որդին 37
իրկից անոնց՝ ըսելով , Զօ՛ւթ ամչնան իմ որդիէս ։ Երբոր հողա- 38
գործները որդին տեսան , իրարու ըսին , Ասիկայ է ժառանգը , եկէք սպանենք զանիկայ ու անոր ժառանգութիւնը տիրենք ։ Ու ասոնք 39

զանիկայ՝ այդիէն դուրս հանեցին
40 ու սպաննեցին : Աւասիկ երբոր
այգիին տէրը գայ, ի՞նչ պիտի
41 ընէ ան մշակներուն : Ըսին իրեն,
Ան չարերը չարաչար պիտի կոր-
սընցընէ, և այդին պիտի յանձնէ
ուրիշ մշակներու, որոնք պտուղ-
ները իրենց ժամանակին պիտի տան
42 իրեն : Ըսաւ անոնց Յիսուս,
Ինաւ չէ՞ք կարդացեր գրքին մէջ,
Ան քարը որ չինողները անարգե-
ցին, անիկայ անկիւնին գլուխը
եղաւ. ասիկայ Տէրոջմէ եղաւ և
43 զարմանալի է մեր աչքերուն. Ուս-
համար կ'ըսեմ ձեզի, որ Աստուծոյ
Թագաւորութիւնը ձեզմէ պիտի
առնուի, ու անանկ ազգի մը պիտի
տրուի՝ որ անոր պտուղները բերէ :
44 Եւ ով որ ասա քարիս վրայ իյնայ՝
պիտի կոտրտի, և որու՛ վրայ որ
իյնայ՝ պիտի փտրէ զանիկայ :
45 Եւ երբոր քահանայապետները և
փարիսեցիները անոր առակները լը-
սեցին, իմացան որ իրենց համար
46 կ'ըսէր : Եւ կը փնտռէին ըն-
դունել զանիկայ, բայց ժո-
ղովուրդէն վախցան, ինչու որ
մարգարէի պէս կ'ընդունէին զա-
նիկայ :

ԳԼ. ԻԲ

1 Պատասխանել պատմելան տուաւ Յի-
սուս և առակներով ըսաւ ա-
2 նոնց : Երկինքի Թագաւորութիւնը
Թագաւոր մարդու մը կը նմանի,
որ իր որդւոյն համար հարսնիք ը-
3 րաւ : Եւ իր ծառաները խրկեց
որ կանչեն հարսնիքի հրաւիրուած-
ները, և անոնք չուզեցին գալ :
4 Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց ու
ըսաւ, Ըսէք հրաւիրուածներուն,
Ահա իմ ճաշս պատրաստեցի,
զուարակներս ու գէր կենդանիներս
մորթուած են, և ամէն բան պատ-
5 րաստ է. հարսնիք եկէք : Բայց
անոնք անհոգութիւն ընելով գա-
ցին, մէկը իր արտը, ու միւսը
6 իր առուտուրին. Եւ ուրիշները
անոր ծառաները բռնեցին, նախա-
7 տեցին ու սպաննեցին : Թագա-
ւորն ալ երբոր լսեց՝ բարկացաւ,
և իր զօրքերը խրկեց ու ան սպան-
նողները սատկեցուց, ու անոնց
քաղաքը այրեց : Ան առնեը իր 8
ծառաներուն ըսաւ, Հարսնիքը
պատրաստ է՝ բայց հրաւիրուածնե-
րը արժանի չէին : Աստ գացէք 9
ճամբու գլուխները, և ով որ գըտ-
նէք՝ հարսնիքի հրաւիրե-
ցէք : Եւ ան ծառաները ելան 10
ճամբաներուն վրայ, ու ով որ գը-
տան թէ՛ չար և թէ բարի՝ ա-
մէնն ալ ժողվեցին, ու հարսնիքը
հարանուրներով լեցուեցաւ : Եւ 11
Թագաւորը երբոր մտաւ հարսնե-
ացները տեսնելու, հոն մէկ մարդ
մը տեսաւ, որ հարսնիքի հանդերձ
հագած չէր. Եւ ըսաւ անոր, 12
Ընկեր՝ ինչո՞ւ համար հոս մտար,
առանց հարսնիքի հանդերձ ունե-
նալու. և անիկայ պապանձեցաւ :
Ան առնեը Թագաւորը սպասաւոր- 13
ներուն ըսաւ, Կապեցէ՛ք անոր
ոտքերը ու ձեռքերը, և առէ՛ք ու
հանեցէ՛ք զանիկայ դուրսի խաւա-
րը. հոն պիտի լլայ լալ ու ակ-
ռանները կրճտել. Ինչու որ կան- 14
չուածնները շատ են ու ընտրուած-
ները քիչ :

Ան առնեը փարիսեցիները գա- 15
ցին խորհուրդ երին, թէ ինչպէս
անոր որոգայթի մը դնեն խօսքով :
Եւ իրենց աշակերտները՝ Հերո- 16
դեսեաններուն հետ միասին, խրկե-
ցին անոր ու ըսին, Վարդապետ՝
գիտենք որ ճշմարիտ ես, և ճշմար-
տութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը
սորվեցընես, ու մէկու մը համար
հոգ չէ, քանզի մարդոց երես-
պաշտութիւն չես ըներ : Ասոր 17
մեզի ըսէ, քեզի ի՞նչպէս կ'երև-
նայ : Այսբին տուրք տալ արժա՞ն
է թէ չէ : Յիսուս գիտնալով ա- 18
նոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ,
Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք կի գծաւոր-
ներ. Ցուցուցէք ինծի տուրքին 19
դրամը. և անոնք դահեկան մը բե-
րին իրեն : Եւ ըսաւ անոնց, Ա- 20
րո՞ւն է սա պատկերը ու գիրը :
Ըսին անոր՝ Կայսրին. ան առնեը 21
ըսաւ անոնց, Ուրեմն ան որ Կայս-
րինն է Կայսրին տուէք, և ան որ

Յասուծոյն է Յասուծոյ պահէ։
22 Երբոր լսեցին՝ զարմացան, և թո-
ղուցին զանիկայ ու գացին։
23 Այն օրը անոր քովը եկան սա-
դուկեցիները, որոնք կ'ըսեն թէ
յարութիւն չկայ, և անոր հար-
24 ցուցին Ըսելով, Վ՚ուրդապետ՝
Մովսէս ըսաւ, Եթէ որ մէկը ա-
ռանց զաւակի մեռնելու ըլլայ, ա-
նոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը, և
25 իր եղբօրը զաւակ հանէ։ Ուրեմն
հոն եղբայրներ կային մեր մէջը,
և առաջինը կնիկ առաւ ու մեռաւ,
և զաւակ չունենալուն համար՝ իր
26 կնիկը ձգեց իր եղբօրը։ Այնպէս
ալ երկրորդը՝ ու երրորդը՝ մինչև
27 եօթներորդը։ Ամենէն ետքը կնիկն
28 ալ մեռաւ։ Ուրեմն յարութեան
առնեը ան եօթնէն որո՞ւն կնիկը
պիտի ըլլայ, ինչու որ ամէնքն ալ
29 զանիկայ կնիկ ունեցան։ Ու Յի-
սուս պատասխան տալով՝ անոնց ը-
սաւ, Դուք մոլորած էք, որ ո՛չ
գիրքերը գիտէք և ո՛չ Յասուծոյ
30 զօրութիւնը։ Վանդի յարութեան
առնեը ո՛չ կնիկ կ'առնեն և ո՛չ
էրկան կը տրուին, հապա երկինքի
մէջ Յասուծոյ հրեշտակներուն պէս
31 են։ Մեռելներուն յարու-
թիւն առնելուն համար՝ չէ՞ք կար-
դացեր Յասուծմէ ձեզի ըսուած
32 խօսքը, Ես եմ Աբրահամին Յա-
ստուածը, և Իսահակին Յաստուա-
ծը, ու Յակոբին Յաստուածը։
Յաստուած մեռելներուն Յաստուածը
33 չէ, հապա կենդանիներուն։ Ու
ժողովուրդները լսելով՝ կը զարմա-
նային անոր վարդապետութեանը
վրայ։
34 Պայց փարիսեցիները երբոր լսե-
ցին թէ անիկայ պատասխան
սադուկեցիներէն, միասին ժո-
35 ղովուեցան։ Ու անոնցմէ մէկը՝ օրի-
նական մը՝ հարցուց զանիկայ փոր-
36 ձելով, ու ըսաւ, Վ՚ուրդապետ՝
ո՞ր պատուիրանքը մեծ է օրինքին
37 մէջ։ Ու Յիսուս ըսաւ անոր,
Կու Տէր Յասուածդ սիրես քու
բոլոր սրտովդ և քու բոլոր անձովդ
38 ու քու բոլոր մտքովդ։ Սա է առա-
39 ջին ու մեծ պատուիրանքը։ Ու

երկրորդըասոր նման՝ Կու ընկերդ
սիրես քու անձիդ պէս։ Այս երկու 40
պատուիրանքէս կախուած են բոլոր
օրէնքը և մարգարէները։
Ու երբոր փարիսեցիները ժողո- 41
վուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց
ու ըսաւ, Քրիստոսի վրայով ի՞նչ 42
կարծիք ունիք. անիկա որո՞ւ որ-
դին է։ Ըսին իրեն, Դաւիթին։ 43
Ըսաւ անոնց Յիսուս, Ուրեմն
ի՞նչպէս Դաւիթ Հոգիով զանի-
կայ Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ, Տէրը 44
իմ Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ
կողմս, մինչև որ քու թշնամիներդ
ոտքերուդ պատուանդան ընեմ։
Ուրեմն եթէ որ Դաւիթ զանիկայ 45
Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս անիկայ ա-
նոր որդին կ'ըլլայ։ Ու մէկը չէր 46
կրնար անոր խօսք մը պատասխա-
նել. ու ան օրէն ետև մէկը չէր
համարձակեր անոր բան մը հարցը-
նելու։

ԻԳ

Յն առնեը Յիսուս խօսեցաւ ժո- 1
ղովուրդներուն և իր աշակերտ-
ներուն ու ըսաւ, Մովսէսին աթո- 2
ռը դպիրները և փարիսեցիները
նստած են. Ուրեմն ինչ որ ձեզի 3
կ'ըսեն որ պահէք, պահեցէք ու
ըրէք, բայց անոնց գործերուն պէս
մի ընէք. ինչու որ կ'ըսեն ու չեն
ըներ։ Վանդի ծանր և տանելու 4
դժուար բեռներ կը կապեն ու կը
դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, և
իրենց մատովը չեն ուզեր զանոնք
շարժել։ Ու իրենց ամէն գործ- 5
քերը մարդոց երեւնալու համար
կ'ընեն. կը լայնցընեն իրենց գրա-
պանակները, ու կ'երկընցընեն ի-
րենց հանդերձներուն քղանցքները.
Ընթրիքներու մէջ առաջին բազ- 6
մոցները կը սիրեն, և ժողովարան-
ներուն մէջ առաջին աթոռները, ու
շուկաներուն մէջ բարեւները, Ու 7
մարդոցմէ Ռաբբի Ռաբբի կոչուիլ։
Պայց դուք Ռաբբի մի կոչուիք, 8
ինչու որ ձեր ուսուցիչը մէկ մըն է,
այինքն Քրիստոս, և դուք ամէնքդ
եղբայր էք։ Ու երկրի վրայ հայր 9
ձեզի Հայր մի կոչէք, ինչու որ ձեր

Հայրը մէկ մըն է , որ երկինքն է :
10 Ու դուք ուսուցիչներ մի՛ կոչուիք , 10
քանզի որ ձեր Ուսուցիչը մէկ մըն է ,
11 այսինքն Քրիստոս : Ու ձեր մէջէն 11
մեծը ձեր սպասաւորը պիտի ըլլայ :
12 Ո՛վ որ իր անձը կը բարձրացնէ , 12
պիտի խոնարհի . և ո՛վ որ իր անձը կը խոնարհեցընէ , պիտի բարձրանայ :
13 Բայց վա՛յ ձեզի կեղծաւոր դպիր- 13
ներ ու փարիսեցինե՛ր , որ երկինից թագաւորութիւնը մարդոց առջեւ կը գոցէք . քանզի դուք չէք մըտներ , և մտնողներն ալ չէք թողուր
14 որ մտնեն : Վա՛յ ձեզի կեղծաւոր 14
դպիրներ ու փարիսեցինե՛ր , որ որբևարիներուն տուները կ'ուտէք , ու Ցոյզոյ երևնալու համար աղօթք կ'երկընցընէք . անոր համար աւելի դատապարտութիւն պիտի
15 ընդունիք : Վա՛յ ձեզի կեղծաւոր 15
դպիրներ ու փարիսեցինե՛ր , որ ծով ու ցամաք կը պտըտիք մէկը նորահաւատ ընելու . ու երբոր ըլլայ , զանիկայ ձեզմէ երկու անգամ աւելի
16 դեհենի որդի կ'ընէք : Վա՛յ ձեզի 16
կո՛յր առաջնորդնե՛ր , որ կ'ըսէք թէ Ո՛վ որ տաճարին վրայ երդում ընէ , բան մը չէ . բայց ո՛վ որ տաճարին մէջի ոսկիին վրայ երդում
17 ընէ , պարտաւոր կ'ըլլայ : Ո՛վ 17
յիմարներ ու կոյրե՛ր , ո՞րը մեծ է , ոսկի՞ն թէ տաճարը որ կը սրբացընէ ոսկին :
18 Նա՛ թէ՝ Ո՛վ որ 18
սեղանին վրայ երդում ընէ , բան մը չէ , բայց ո՛վ որ սեղանին վրայի պատարագին վրայ երդում ընէ ,
19 պարտաւոր կ'ըլլայ : Յիմարներ 19
ու կոյրե՛ր , ո՞րը մեծ է , պատարագը թէ սեղանը , որ կը սրբացընէ պատարագը :
20 Ուստի ո՛վ որ սեղանին 20
վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ անոր վրայ և անոր վրայի ամէն բանե-
21 րուն վրայ . Ու ո՛վ որ տաճարին 21
վրայ երդում ընէ , երդում կ'ընէ անոր վրայ և անոր մէջ բնակողին
22 վրայ . Ու ո՛վ որ երկինքին վրայ 22
երդում ընէ , երդում կ'ընէ Աստուծոյ աթոռին վրայ և անոր վրան
23 նստողին վրայ : Վա՛յ ձեզի կեղծա- 23
ւոր դպիրներ ու փարիսեցինե՛ր , որ անանուխին ու սամիթին և չամանդրին տասանորդը կը վճարէք , ու կը ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բաները՝ դատաստանը և ողորմութիւնը ու հաւատքը . սոնք պէտք էր ընել և անոնք չձգել :
Կո՛յր առաջնորդնե՛ր , որ մէղուկը 24
կը քամէք և ուղտը կը կլլէք :
Վա՛յ ձեզի կեղծաւոր դպիրներ 25
ու փարիսեցինե՛ր , որ դուրսէն ու պնակին դուրսի կողմը կը մաքրէք , ու ներսէն յափշտակութեամբ և անիրաւութեամբ լեցուն են : Կո՛յր փարիսեցի՛ առաջ 26
դուսէն ու պնակին ներսի կողմը մաքրէ , որ անոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ : Վա՛յ ձեզի կեղծա- 27
ւոր դպիրներ ու փարիսեցինե՛ր , որ կը նմանիք ծեփած գերեզմաններու , որոնք դուրսէն գեղեցիկ կ'երևնան , և ներսէն մեռելներու ոսկորներով և ամէն տեսակ պղծութիւնով լեցուն են : Նոյնպէս ալ դուք դուրսէն 28
մարդոց արդար կ'երևնաք , ու ներսէն կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն էք : Վա՛յ ձեզի 29
կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցինե՛ր , որ մարգարէներուն տապանները կը շինէք , և արդարներուն գերեզմանները կը զարդարէք . Ու 30
կ'ըսէք , Եթէ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք , անոնց հետ մարգարէներուն արիւնը մասնակից չէինք ըլլար : Ուրեմն դուք ձեր վր- 31
րայ կը վկայէք թէ անոնց զաւակներն էք՝ որ մարգարէները կը սպաննէին : Ո՜հո դուք ալ ձեր 32
հայրերուն չափը լեցուցէ՛ք : Օ՛ձեր՝ 33
իժերու ծնունդներ , ի՞նչպէս պիտի փախչիք գեհենին դատապարտութենէն : Ասոր համար ահա ես 34
կը խրկեմ ձեզի մարգարէներ և իմաստուններ ու դպիրներ , և ասոնցմէ դուք սպաննէք ու խաչը հանէք , և մէկ քանիներնիդ ձեր ժողովարաններուն մէջը պիտի ծեծէք , ու քաղաքէ քաղաք հալածէք . Որպէս զի երկ- 35
րի վրայ թափուած բոլոր արդար արիւնը ձեր վրայ գայ , արդար Աբելին արիւնէն մինչև Բարաքիա-

յի որուն Օձատրիայէն արխունը ,
որ տանջարին ու սեղանին մէջտեղը
36 սպանուիք : Ձ'ընդարձա կ'լսեմ
ձեզի , Ոչ ամէն բաները պիտի գան
աս ապիս վրայ :
37 Ո՛վ Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ ,
որ մարգարէները կը սպաննէիր ,
ու քեզի խրկուածները կը քարկո-
ծէիր . քանի անգամ քու որ-
զալներդ ժողվել ուզեցի ինչպէս
որ հաւը իր ձագերը թեւերուն տա-
կը կը ժողվէ , և դուք չուզեցիք :
38 Ընդ ձեր տունը ձեզի աւերակ պի-
39 տի ձգայ . Վասն որ ձեզի կ'լսեմ
որ ալ տակէ հետև պիտի չտեսնէք
զիս , մինչև որ ըսէք , Օրհնեալ է
ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Եւ Յիսուս տանջարէն գուրս ելլե-
լով՝ կ'երթար , ու աշակերտա-
ները անոր քովը գացին՝ տանջարին
2 շէնքերը իրեն ցուցնելու : Եւ
Յիսուս անոնց ըսաւ , Չէ՞ք տես-
ներ աս ամէն բաներըը . Ճշմարիտ
կ'լսեմ ձեզի , պիտի չմնայ հոս քար
քարի վրայ՝ որ չքանուի :
3 Ու երբոր անիկայ Ձիթենեաց
լերը նստեր էր , աշակերտները ի-
րեն եկան առանձին ու ըսին , Ըսէ
մեզի՝ ե՞րբ պիտի ըլլան աս բաներ-
ը . և քու գալստեանդ ու աշխար-
հիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի ըլ-
4 լայ : Եւ Յիսուս պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց , Ուշիմ
կեցէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ .
5 Վասն որ շատերը պիտի գան իմ
անունովս ու ըսեն Թէ Ես եմ
Քրիստոսը , ու շատերը պիտի մո-
6 լորցնեն : Եւ պիտի լսէք պատե-
րազմներ ու պատերազմներու լու-
րեր . պիտի կեցէք որ չխռովիք ,
քանզի որ ան ամէն բաներըը պէտք է
որ ըլլան , բայց դեռ վերջը չէ :
7 Վասն զի ազգ ազգի վրայ պիտի ել-
լէ , ու թագաւորութիւն թագա-
ւորութեան վրայ , և տեղ տեղ
սովեր ու մահտարաժամներ և երկ-
րաշարժութիւններ պիտի ըլլան :
8 Բայց ասոնք ամէնը ցաւերուն սը-
9 կիզբն են : Ան ատենը ձեզ նեղու-
թեան պիտի մատնեն և ձեզ պի-
տի սպաննեն , ու իմ անունս հա-
մար ամէն ազգերուն ատելի պիտի
10 ըլլաք : Եւ ան ատենը շատերը
պիտի գայթակղին , ու մէկզմէկ
պիտի մատնեն , և մէկզմէկ պիտի
11 ատեն : Եւ շատ սուտ մարգարէ-
ներ պիտի ելլեն , ու շատերը պիտի
12 մոլորցնեն : Եւ անօրէնութիւնը
շատնալուն համար շատերուն սէրը
13 պիտի պաղի : Բայց ով որ մինչև
վերջը համբերէ , անիկայ պիտի
14 ապրի : Եւ արքայութեան աս ա-
ւետարանը բովանդակ աշխարհի մէջ
պիտի քարոզուի՝ բոլոր ազգերուն
վկայութիւն ըլլալու , և անկէ հետև
վերջը պիտի գայ :
15 Ուստի երբոր տեսնէք աւերմուն-
քին պղծութիւնը՝ որ Դանիէլ մար-
գարէին ձեռքովը ըսուած է , թէ
սուրբ տեղը կը կենայ . (ով որ
կարդայ՝ թող հասկընայ .) Ա-
16 տենը Հրէաստանի մէջ եղողները
լեռները թող փախչին . Եւ ան
17 որ տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ
իր տունէն բան մը առնելու . Եւ
18 ան որ արտին մէջն է՝ թող հոս չ-
դառնայ իր հանդերձները առնելու :
19 Բայց վայ ան օրերը յոլի եղողներուն
ու ծիծ տուողներուն : Եւ աղօթք
20 ըրէք որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլ-
լայ , ուր ալ շաբաթի օրը . Վասն
21 զի ան ատենը անանկ մեծ նեղու-
թիւն պիտի ըլլայ , որուն նմանը
աշխարհի սկիզբէն մինչև հիմա ե-
զած չէ , ուր ալ պիտի ըլլայ : Եւ
22 թէ որ ան օրերը չկրճատուին , քնաւ
մէկ մարմին մը պիտի չապրէր . բայց
ընտրեալներուն համար ան օրերը
պիտի կրճատուին : Ան ատենը թէ
23 որ մէկը ձեզի ըսէ թէ Ընդ հոս է
Քրիստոսը կամ՝ անդ , մի հաւա-
տար . Վասն որ սուտ քրիստոսներ
24 և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն ,
ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի
ցուցընեն , որ եթէ կարելի եր՝ ը-
25 նտրեալներն ալ մոլորցնեն : Ընդ
26 ձեզի առաջուց ըսի : Ուստի թէ
որ ձեզի ըսեն թէ Ընդ անապատին
մէջն է , մի ելլէք . և թէ Ընդ
ներքին սենեակներուն մէջն է , մի

27 հաւատաք : Ա՛սան ալ ինչպէս որ
փայլակը արեւելքէն կ՚ելլէ ու մինչեւ
արեւմուտք կ՚երեւայ , անանկ պիտի
ըլլայ Որդւոյ մարդոյ գալուստը :
28 Ուր որ մեռած մարմին կայ ,
հոն պիտի ժողվուին արծիւները :
29 Ու շուտ մը ան նեղութեան օրե-
րէն ետև արեգակը պիտի խաւա-
րի , ու լուսինը իր լոյսը պիտի
չտայ , և աստղերը երկինքէն պիտի
իյնան , ու երկնից զօրութիւնները
30 պիտի շարժին : Ու ան ատենը
Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երեւայ
երկինքի մէջ , ու ան ատենը երկ-
րիս բոլոր ազգերը կոծ պիտի ընեն ,
ու պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ
երկինքի ամպերուն վրայ եկած զո-
31 րութիւնով ու մեծ փառքով : Ու
անիկայ իր հրեշտակները պիտի
խրկէ մեծաձայն փողով , ու պիտի
ժողվեն իր ընտրեալները չորս հո-
վերէն՝ երկինքին մէկ ծայրէն մինչեւ
միւս ծայրը :
32 Ուզենիէն առակ մը սորվեցէք .
որ երբ անոր ոստերը կը կակուղ-
նան ու տերևները կը ցցուին ,
33 գիտէք թէ ամառը մօտ է : Նոյն-
պէս ալ դուք երբոր սա ամէն բա-
ները տեսնէք , գիտցէք որ մօտ է
34 դուռներուն քովը : Ա՛մէնէն կ՚ը-
սեմ ձեզի որ սա ազգը պիտի
չանցնի մինչեւ որ սա ամէն բա-
35 ները ըլլան : Երկինք ու երկիր
պիտի անցնին , բայց իմ խօսքերս
բնաւ պիտի չանցնին :
36 Սակ ան օրուան և ան ժամուն
համար մէկը չգիտեր , ո՛չ ալ
երկնից հրեշտակները , հապա միայն
37 իմ Հայրս : Նայց ինչպէս որ
Նոյի օրերը էղա՝ , Որդւոյ մարդոյ
գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ :
38 Վասնզի ինչպէս էին ան օրերը ջրե-
հեղեղէն առաջ , կ՚ուտէին կը խըմ-
էին ինիկ կ՚առնէին ու էրկան կու
տային , մինչեւ ան օրը որ Նոյ
39 տապանը մտաւ , Ու չգիտցան
մինչեւ որ ջրհեղեղը եկաւ ու ա-
մէնը վերցուց . Որդւոյ մարդոյ
գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ :
40 Ան ատենը երկու հոգի արտի
մը մէջ ըլլան , մէկը պիտի առնուի
ու միւսը ձգուի . Երկու որ երկու 41
հնիկ մէկ ազօրնքի մէջ ալալու վը-
րայ դառնուին , մէկը պիտի առնուի
ու միւսը ձգուի :
Ուրեմն արթնուն կեցէք , քանզի 42
որ չէք գիտեր թէ ո՛ր ժամուն ձեր
Տէրը կու գայ : Նայց սա գիտ- 43
ցէք , որ եթէ տանուտէրը գիտե-
նար թէ գիշերուան ո՛ր պահուն գո-
ղը կու գայ , արթուն կը կենար ,
և թող չէր տար որ իր տունը ծա-
կեն : Ձեր համար դուք ալ պատ- 44
րաստ կեցէք , քանզի Որդին մարդոյ
կու գայ անանկ ժամու մէջ՝ որ դուք
չէք կարծեր : Ուստի ո՞վ է ան 45
հաւատարիմ ու խելացի ծառան՝
որն որ իր տէրը իր ծառաներուն
վրայ դրաւ , որ ատենին անոնց կե-
րակուր տայ : Երանի՛ է ան ծա- 46
ռային , որն որ իր տէրը եկած ա-
տենը անանկ ըրած պիտի գտնէ :
Ա՛մէնէն կ՚ըսեմ ձեզի որ իր 47
բոլոր ունեցածին վրայ պիտի կե-
ցընէ զանիկայ : Նայց թէ որ 48
ան չար ծառան իր սրտին մէջը
ըսէ . Տէրս իր գալը կ՚ուշա-
ցընէ . Ու սկսի իր ծառայակից- 49
ները ծեծել , ու գինովներուն հետ
ուտել ու խմել , Ան ծառային 50
տէրը պիտի գայ անանկ մէկ օր մը՝
որ չսպասեր , և անանկ մէկ ժամ
մը՝ որ չգիտեր . Ու զանիկայ մէջ- 51
տեղէն պիտի կտրէ , ու անոր բա-
ժինը կեղծաւորներուն հետ պիտի
դնէ . Հոն պիտի ըլլայ լալ ու
ակռաները կրճտել :

ԳԼ . ԼԲ

Ա՚ն ատենը երկնից թագաւորու- 1
թիւնը պիտի նմանի տասը կու-
սերու , որոնք իրենց լապտերները
առնելով՝ փեսան դիմաւորելու ե-
լան : Ասոնցմէ հինգը խելացի 2
էին , և հինգը յիմար , Որ յիմար- 3
ները առին իրենց լապտերները , ու
հետերնին ձէթ չառին . Նայց խելա- 4
ցիները իրենց լապտերներուն հետ
անօթներով ձէթ ալ առին : Ու 5
փեսան որ ուշացաւ , ամէնն ալ
թմրեցան ու քնացան : Ու կէս 6
գիշերին ձայն մը եղաւ , Ահա փե-

ման կու գայ զանիկայ դիմաւորելու. 7 եւ ըսաւ ։ Ան առնը բոլոր կոյսերը հրան ու իրենց լապտերները շիտակեցուին ։ 8 Ու յիմարները ըսին իմաստուններուն ։ Տուէք մեզի ձեր ձէնէն ։ Ինչու որ մեր լապտերները մարելու վրայ են ։ 9 Պատասխան տուին իմաստունները ու ըսին ։ Ըրլայ որ մեզի ու ձեզի չբաւականանայ . այլ յառէք ծախողներուն ու գնեցէք ձեզի համար ։ 10 Երբոր անոնք գացին գնելու՝ փեսան եկաւ ու պատրաստ եղողները ամուր հետ հարսնիքը մտան , ու դուռը գոցուեցաւ ։ 11 Յետքը միւս կոյսերը եկան ու ըսին , Տէր՝ Տէր՝ բաց մեզի ։ 12 Բայց անիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ։ Ամէն մարթու կ'ըսեմ ձեզի թէ Չեմ ձեզ ճանչնար ։ 13 Արթուն կեցէք , ինչու որ ո՛չ օրը գիտէք եւ ո՛չ ժամը ։

14 Ինչպէս օտար երկիր գացողը մարդ մը կանչեց իր ծառաները , և իր ունեցուածը անոնց յանձնեց ։ 15 Անկուն տուաւ հինգ տալանդ , ու մէկուն՝ երկու , և մէկուն՝ մէկ , ամէն մէկուն իր կարողութեանը չափ , ու անմիջապէս ճամբայ ելաւ ։ 16 Ու ան որ հինգ տալանդը առած էր , գնաց անոնցմով գործ ածաւ , և ուրիշ հինգ տալանդ շահեցաւ ։ 17 Նմանապէս ան որ երկուքը առած էր , ուրիշ 18 երկուք ալ շահեցաւ ։ Իսկ ան որ մէկը առած էր , գնաց գետինը փորեց , ու իր տիրոջը տակը պահեց ։ 19 Շատ ժամանակէ ետև ան ծառաներուն տէրը եկաւ , և անոնց հաշիւ ուզեց ։ 20 Ու հինգ տալանդը առնողը եկաւ՝ ուրիշ հինգ տալանդ ալ բերաւ , ու ըսաւ , Տէր՝ հինգ տալանդ յանձնեցիր ինծի , ահա ուրիշ հինգ տալանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ ։ 21 Ըսաւ անոր իր Տէրը , Ըսպրիծ՝ բարի ու հաւատարիմ ծառայ , դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար , քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցընեմ . մտիր քու տիրոջդ ուրախութեանը մէջ ։ 22 Ու երբոր

կու տալանդը առնողն ալ եկաւ ու ըսաւ , Տէր՝ երկու տալանդ յանձնեցիր ինծի , ահա ուրիշ երկու տալանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ ։ 23 Ըսաւ անոր իր տէրը , Ըսպրիծ՝ բարի ու հաւատարիմ ծառայ , դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար , քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցընեմ . մտիր քու տիրոջդ ուրախութեանը մէջ ։ 24 Մօտեցաւ նաեւ մէկը որ մէկ տալանդ առած էր , ու ըսաւ , Տէր՝ գիտէի որ դուն խիստ մարդ մըն ես , չհերմանած տեղէդ կը հնձես , ու չցանած տեղէդ կը ժողվես . 25 վախնալով , գացի քու տալանդդ գետինը տակը պահեցի . ահա քուկդ քեզի ։ 26 Պատասխան տուաւ անոր տէրը ու ըսաւ անոր , Չար և ծոյլ ծառայ՝ գիտէիր որ չհերմանած տեղէս կը հնձեմ ու չցանած տեղէս կը ժողվեմ . 27 Ուրեմն պէտք էր քեզի որ իմ ոսկիս անդրանաւորներուն տայիր , որ ես եկած առնեմ շահովը առնէի իմս ։ 28 Ուրեմն առէք անկէ տալանդը , ու տասը տալանդ ունեցողին տուէք ։ 29 Ինչու որ ամէն ունեցողին պիտի տրուի , ու պիտի աւելնայ . և չունեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի ։ 30 Ու զանխնամ ծառան դուրսի խաւարը հանեցէք . հոն պիտի լայ ու ակռաներ կրճտել ։

31 Ու երբոր Որդին մարդոյ իր փառքովը գայ , և բոլոր սուրբ հրեշտակները իր հետը , ան առնը իր փառաց աթոռը պիտի նստի . 32 անոր առջեւը պիտի ժողովուին բոլոր ազգերը , ու զանոնք իրարմէ պիտի զատէ , ինչպէս որ հովիւը ոչխարները այծերէն կը զատէ . 33 Ու ոչխարները իր աջ կողմը պիտի կայնեցընէ , ու այծերը՝ ձախ կողմը ։

34 Ան առնը թագաւորը իր աջ կողմը եղողներուն պիտի ըսէ , Եկէք իմ Հօրս օրհնածները , ժառանգեցէք աշխարհին հիմքէն ձեզի համար պատրաստուած թագաւորութիւնը ժառանգեցէք . 35 Ինչու որ անօթեցայ , և ինծի ուտելիք տուիք . ծարա-

ելեալ , ու ինձի խմցուցիք . օտա-
րական էի , և զիս ընդ առիք .
36 Մերկ էի , և զիս հագուեցուցիք .
հիւանդ էի , ու ինձի տես եկաք .
բանտի մէջ էի , և ինձի եկաք :
37 Ընդ առնոյր արդարները անոր պա-
տասխան պիտի տան ու ըսեն , Տէր՝
ե՞րբ քեզ անօթեցած տեսանք՝ ու
կերակրեցինք , կամ ծարաւած՝ ու
38 խմցուցինք . Ե՞րբ քեզ օտարական
տեսանք՝ և ընդ առինք , կամ մերկ՝
39 ու հագուեցուցինք . Ե՞րբ քեզ
հիւանդ կամ բանտի մէջ տեսանք ,
40 ու քեզի եկանք : Եւ թագաւորը
պատասխան տալով պիտի ըսէ ա-
նոնց , Ա՛մէնն ես կ՚ըսեմ ձեզի ,
Որովհետև ասոնց իմ եղբայրներուս
պինտ պզտիկներէն մէկուն ըրիք ,
ինծի ըրիք :
41 Ընդ առնոյր ձախ կողմը եղողնե-
րուն ալ պիտի ըսէ , Անկի՛ր դա-
ցէք ինծմէ անիծեալներ՝ յաւիտե-
նական կրակին մէջը , որ պատ-
րաստուած է Սատանային ու իր
42 հրեշտակներուն : Վասն զի որ անօ-
թեցայ , և ինծի ուտելիք չտուիք .
ծարաւեցայ , ու ինծի չխմցուցիք .
43 Օտարական էի , և զիս չընդ առիք .
մերկ էի , և զիս չհագուեցուցիք .
հիւանդ ու բանտի մէջ
44 էի , և ինծի տես չեկաք : Ընդ ա-
ռնոյր անոնք ալ պատասխան պիտի
տան ու ըսեն , Տէր՝ ե՞րբ տեսանք
քեզ անօթեցած կամ ծարաւած՝ կամ
օտարական՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝
կամ բանտի մէջ , ու քեզի սպա-
45 սաւորութիւն չըրինք : Ընդ առնոյր
պատասխան պիտի տայ անոնց ու
ըսէ , Ա՛մէնն ես կ՚ըսեմ ձեզի ,
Որովհետև ասոնց պինտ պզտիկ-
ներէն մէկուն չըրիք , ինծի ալ
չըրիք :
46 Եւ ասոնք պիտի երթան յաւի-
տենական տանջանքը , իսկ արդա-
րները՝ յաւիտենական կեանքը :

ԿԶ . ԼՕ

1 Ու երբոր Յիսուս լմընցուց աս բո-
լոր խօսքերը , ըսաւ իր աշա-
2 կերտներուն . Գիտէք որ երկու օ-
րէն ետև զատիկ կ՚ըլլայ , և Որդին
մարդոյ կը մատնուի խաչը հլլելու :
3 Ընդ առնոր քահանայապետները
ու գիպիրները և ժողովուրդին ծե-
րերը ժողվուեցան քահանայապե-
տին սրահը , որուն անունը Կայիա-
փա էր . 4 Ու խորհուրդ ըրին որ
նենգութեամբ բռնեն Յիսուսը ու
սպաննեն : 5 Բայց կ՚ըսէին թէ
Ո՛չ տօնին առնոր , որ ժողովուր-
դին մէջ խռովութիւն չըլլայ :
6 Ու երբոր Յիսուս Բեթանիա էր
բորոտ Սիմոնին տունը , 7 Մերկ մը
եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրագին ե-
ղի շիշ մը , և թափեց անոր գլու-
խուն վրայ երբոր անիկայ սեղան
նստած էր : 8 Եւ անոր աշակերտ-
ները տեսնելով դժուարացան՝ ու
ըսին , Ընչո՞ւ աս կորուստը ըլլայ .
9 Կրնայի աս եղը կրնար սուղ գնով
ծախուիլ , ու աղքատներուն տը-
րուիլ : 10 Եւ Յիսուս իմանալով՝
ըսաւ անոնց , Ընչո՞ւ անհանգիստ
կ՚ընէք կնիկը . քանզի առիկայ բա-
րի գործ մը գործեց ինծի : 11 Ընչու-
որ աղքատները ամէն առնն ձեր հե-
տը ունիք , բայց զիս ամէն առնն
չունիք : 12 Վասն զի առիկայ՝ որ աս
եղը իմ մարմինիս վրայ թափեց , իմ
թաղմանս համար ըրաւ : 13 Ա՛մէ-
նըն կ՚ըսեմ ձեզի թէ երբոր աշ-
խարհի մէջ՝ ուր որ աս աւետարանս
քարոզուի , ասոր ըրածն ալ պիտի
խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու հա-
մար :
14 Ընդ առնոր տասներկուքէն մէկը՝
որ Յուդա Իսկարիովտացի կ՚ը-
սուէր , գնաց քահանայապետնե-
րուն՝ ու ըսաւ . 15 Ո՞նչ կ՚ուզէք ին-
ձի տալ , ու ես ձեզի մատնեմ զա-
նիկայ . և անոնք երեսուն արծաթ
ծախեցին անոր : 16 Եւ անկէ
ետև պատեհութիւն մը կը փնտռէր ,
որ զանիկայ մատնէ անոնց :
17 Եւ բաղարջակերպաց առջի օրը ա-
շակերտները Յիսուսի գիտան ու ա-
նոր ըսին , Ո՞ւր կ՚ուզես որ քեզի
պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու հա-
մար : 18 Եւ անիկայ ըսաւ , Գացէք
քաղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէք
անոր , Վարդապետը կ՚ըսէ , Ժա-
մանակս մօտ է , աշակերտներուս

հետ մէկտեղ քու փոխ պիտի ե-
19 նեմ պատիկը : Աշակերտներն ալ
ըրին ինչպէս որ Յիսուս իրենց հր-
ամայեց ընել , ու պատրաստեցին
պատիկը :
20 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , տա-
սներկուքին հետ անդան նստաւ :
21 Ու քանի որ կ'ուտէին ըսաւ ,
Ա՛մէնէն ու կ'ըսեմ ձեզի , որ ձեզմէ
22 մէկը զիս պիտի մատնէ : Ու շատ
տրտմեցան , և անոնցմէ ամէն մէկը
սկսաւ ըսել անոր , Տէր՛ միթէ ե՞ս
23 եմ : Անիկա պատասխան տուաւ
ու ըսաւ , Ան որ իմ հետս իր ձեռ-
քը պնակը խօթեց , նոյնը պիտի
24 մատնէ զիս : Այրուն Որդին մեր-
դոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է
իրեն համար , բայց վայ այն մար-
դուն որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ
կը մատնուի . աղէկ էր ան մար-
25 դուն որ ծնած չըլլար : Պատաս-
խան տուաւ Յուդա որ անիկա
պիտի մատնէր՝ ու ըսաւ , Ո՞րտե-
պէս՝ միթէ ե՞ս եմ . ըսաւ անոր ,
Դուն ըսիր :
26 Ու քանի որ անոնք կ'ուտէին ,
Յիսուս հաց առաւ՝ օրհնեց ու կըտ-
րեց , և տուաւ աշակերտներուն ու
ըսաւ , Առէ՛ք կերէ՛ք , սա է իմ
27 մարմինս : Ու գաւաթը առաւ՝
գոհացաւ , ու տուաւ անոնց և ը-
սաւ , Ամէնքդ ալ խմեցէ՛ք ասկէ .
28 Վասն զի սա է իմ արիւնս նոր
ուխտի , որ շատերու համար կը
թափուի մեղաց թողութեան հա-
29 մար : Բայց կ'ըսեմ ձեզի , Ասկէ
ետև որթին բերքէն պիտի
չխմեմ մինչև ան օրը՝ երբոր ձեր
հետը անիկա նոր խմիմ իմ Հօրս
թագաւորութեանը մէջ :
30 Ու օրհնութիւն մը երգելէն ետև
31 Ձիթենեաց լեռը ելան : Ան ատ-
որ Յիսուս ըսաւ անոնց , Դուք ա-
մէնքդ ա՛ս գիշեր իմ վրայովս պիտի
պայթակղիք . վասն զի գրուած է
թէ Հովիւը պիտի զարնեմ , ու
հօտին ոչխարները պիտի ցրուին :
32 Բայց յարութիւն առնելէս ետև
ձեզմէ առաջ Գալիլիա պիտի եր-
33 թամ : Պատասխան տուաւ Պետ-
րոս ու ըսաւ անոր , Թէպէտ ա-

մէնքն ալ քու վրայովդ պայթակղին ,
բայց ես բնաւ պիտի չպայթակղիմ :
34 Ըսաւ անոր Յիսուս , Ա՛մէնէն ու
կ'ըսեմ քեզի , Այս գիշեր դեռ հա-
րը չհնասած՝ երեք անգամ զիս պիտի
ուրանաս : Ըսաւ անոր Պետրոս ,
35 Թէեւ քեզի հետ մեռնելու ալ ըլ-
լամ՝ բնաւ քեզ պիտի չուրանամ .
ասանկ կ'ըսէին նաև ամէն աշա-
կերտները :
36 Այն ատենը Յիսուս անոնց հետ
տեղ մը եկաւ , որուն անունը
Գեթսեմանէ էր , ու ըսաւ աշա-
կերտներուն , Հոս նստեցէ՛ք մինչև
որ ես երթամ հոն աղօթք ընեմ :
37 Ու իր հետը առնելով Պետրոսը
ու Զեբեդեոսին երկու որդիները ,
սկսաւ տրտմիլ և վշտանալ :
38 Ան ատենը ըսաւ անոնց , Իմ անձս
մեռնելու չափ տրտում է . հոս կե-
ցէ՛ք և ինծի հետ արթո՛ւն մնա-
ցէ՛ք :
39 Ու քիչ մը առաջ երթալով՝ իր երեսին վրայ ինկաւ և
աղօթք ըրաւ՝ ըսելով , Ո՛վ Հայր
իմ՝ թէ որ կարելի է , թող ան
գաւաթը ինծի մատնի . բայց ոչ
թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ , հապա
ինչպէս որ դուն (Հայր) :
40 Ու հոն աշակերտներուն ու գտնելով
քնացած գտաւ , և ըսաւ Պետրո-
սին , Այդպէս մէկ ժամ միթէ ալ
չկրցա՛ք ինծի հետ արթո՛ւն կենալ :
41 Արթո՛ւն կեցէ՛ք և աղօթք ըրէ՛ք ,
որ փորձութեան մէջ չմտնէ՛ք . հո-
գին յօժար է , բայց մարմինը տե-
42 կան : Նորէն երկրորդ անգամ
դնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսելով , Ո՛վ
Հայր իմ՝ եթէ անկարելի է որ սա
գաւաթը ինծի մատնի առանց ան-
կէ խմելու , թող քու կամքդ
43 լլայ : Ու հոն գտնելով նորէն
քնացած գտաւ , ինչու որ աչքե-
րնին ծանրացած էր : Ու թողլով
44 անոնք , ու նորէն դնաց երրորդ ան-
գամ աղօթք ըրաւ՝ նոյն խօսքը ը-
սելով : Ան ատենը հոս իր ա-
45 շակերտներուն՝ ու ըսաւ անոնց ,
Այսուհետև քնացէ՛ք ու հանգչեցէ՛ք .
ահա ժամը հասաւ , և Որդին մարդ-
ոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը մատ-
նուի : Ելէ՛ք ասկէ երթանք . ա-
46

հան մօտեցաւ անիկայ՝ որ գէս պիտի մատնէ ։
47 Եւ դեռ անիկայ աս որ կը խօսէր , ահա Յուդա՝ տասներկուքէն մէկը եկաւ . և իր հետ շատ բազմութիւն սուրերով ու բիրերով՝ քահանայապետներէն և ժողովուրդին ծերերէն ։ Եւ զանիկայ մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով , Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝ 48
49 ան է , բռնեցէ՛ք անիկայ ։ Եւ շուտ մը Յիսուսին մօտենալով ըսաւ , Ողջո՛յն քեզ՝ վարդապետ , 50
ու համբուրեց զանիկայ ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր , Ընկեր՝ ինչո՞ւ համար եկար դուն . ան ատենը մօտեցան՝ ձեռք զարկին Յիսուսին ու 51
բռնեցին զանիկայ ։ Եւ ահա Յիսուսի հետ եղողներուն մէկը ձեռքը երկընցուց և իր սուրը հանելով՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային , և անոր ականջը մէկդի հա- 52
նեց ։ Ուստի Յիսուս ըսաւ անոր , Սուրդ իր տեղը դարձուր , ինչու որ ամէն սուր առնողները 53
սրով պիտի կորսուին ։ Կը կարծե՞ս թէ չեմ կրնար հիմա իմ Հօրս աղաչել , և ինծի հասցընէ տասներկու դունդէն աւելի հրեշ- 54
տակներ ։ Բայց ինչպէս պիտի կատարուին գիրքերը , թէ պէտք է ասանկ ըլլալ ։
55 Ան ատենը Յիսուս ըսաւ անբազմութեանը , Երբ թէ աւազակի՞ վրայ ելած սուրերով ու բիրերով պիս բռնելու . ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի հետ կը նստէի ու կը սորվեցընէի , և պիս չբռնեցիք ։
56 Բայց ասիկա ամէն բաները եղաւ՝ որ կատարուին մարգարէից գիրքերը ։ Ան ատենը բոլոր աշակերտները թողուցին անիկայ ու փախան ։
57 Եւ անոնք որ Յիսուսը բռնեցին , Այխափա քահանայապետին տարին , ուր որ դպիրները ու ծերերը 58
ժողովեր էին ։ Եւ Պետրոս հեռուանոյ ատոր նստեր մինչև քահանայապետին դատխը , ու ներս մտաւ սպասաւորներուն հետ նստաւ որ վերջը տեսնէ ։ Նոյն 59
քահանայապետները ու ծերերը և բոլոր ժողովքը Յիսուսի դէմ սուտ վկայութիւն մը կը փնտռէին , որ անիկայ մեռցընեն , Ու չգտան . 60
թէև շատ սուտ վկաներ ալ եկան , բայց չգտան . յետը երկու սուտ վկայ եկան , Ու ըսին թէ Այսիկայ 61
ըսաւ , Ես կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել , և զանիկայ երեք օրուան մէջ չինել ։ Եւ քահա- 62
նայապետը ոտք ելլելով ըսաւ անոր , Պատասխան մը չե՞ս տար . ինչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ ։ Եւ Յիսուս լուռ կը կենար ։ Պա- 63
տասխան առաւ քահանայապետը ու ըսաւ անոր , Կենդանի Աստուծով քեզ կ՚երդմնցընեմ որ մեզի ըսես , թէ դո՞ւն ես Քրիստոս Որդին Աստուծոյ ։ Ըսաւ անոր Յի- 64
սուս , Դուն ըսիր . բայց կ՚ըսեմ ձեզի , Ասկէ ետև պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զօրութեան աջ կողմը նստած , ու երկինքի ամպերուն վրայ եկած ։ Ան ատենը քահանայա- 65
պետը իր հանդերձները պատռեց՝ ու ըսաւ , Հայհոյութիւն ըրաւ . ալ ինչ պէտք է մեզի վկաներ . ահա հիմա լսեցիք անոր հայհոյու- 66
թիւնը . Ձեզի ինչպէս կ՚երեւնայ . անոնք պատասխան տուին ու ըսին , Մահապարտ է ։ Ան ատենը անոր 67
երեսը թուքին , ու բռունցքով ծեծեցին անիկայ . ոմանք ալ ապտակ զարնելով՝ ըսին , Մարգարէացիր 68
մեզի դուն Քրիստոս , ո՞վ է ան որ քեզի զարկաւ ։
Նակ Պետրոս դուրսը դատխը 69
նստեր էր . և մէկ աղախին մը եկաւ անոր՝ ու ըսաւ , Դուն ալ Գալիլեացի Յիսուսին հետն էիր ։ Բայց 70
անիկայ ամենուն առջեւ ուրացաւ ու ըսաւ , Չեմ գիտեր դուն ինչ կը խօսիս ։ Ու երբոր դուռը ե- 71
լաւ , ուրիշ աղջիկ մը զանիկայ տեսաւ , և հոն եղողներուն ըսաւ , Այսիկայ ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետն էր ։ Ու Պետրոս նորէն ե- 72
րդում ընելով ուրացաւ , Թէ Չեմ ճանչնար զանիկայ ։ Մէկ 73
մը առնելէն հետև հոն եղողները եկան և ըսին Պետրոսին , Անշուշտ դուն ալ անոնցմէ ես , ինչու որ

քու զըուցուածդդ ալ քեզ յայտնի
74 կ'ընէ ։ Ան առնը սկսաւ անիծել
ու երդում ընել՝ ըսելով թէ Նա
ան մարդը չեմ ճանչնար . և խա-
75 կոյն հաւը խօսեցաւ ։ Ու պետ-
րոս միտքը բերաւ Յիսուսի խօսքը՝
որ իրեն ըսեր էր թէ Դեռ հաւը
չխօսած՝ իրիք անգամ պիտի ուրա-
նաս զիս . ու դուրս ելլելով դառ-
նապէս լացաւ ։

ԳԼՈՒԽ Իէ։

1 Երբոր առաւօտ եղաւ , բոլոր քա-
հանայապետները ու ժողովուր-
դին ծերերը Յիսուսի դէմ խոր-
հուրդ ըրին որ զանիկայ մեռցընեն ։
2 Ու կապելով զանիկայ տարին , ու
Պոնտացի Պիղատոս կուսակալին
ձեռքը տուին ։
3 Ան առնը Յուդա՝ որ զանիկայ
մատնեց , տեսնելով թէ դատա-
պարտուեցաւ , զղջալի եկաւ , ու
երեսուն արծաթը ետ դարձուց քա-
հանայապետներուն և ծերերուն ,
4 Ու ըսաւ ։ Մեղայ , որ անմեղ ա-
րիւն մատնեցի . և անոնք ըսին ։
5 Մեզի ի՞նչ , դուն նայէ ։ Ու
արծաթը տաճարին մէջ ձգեց ու
դուրս ելաւ , և գնաց ինքզինքը
6 խեղդեց ։ Քահանայապետներն ալ
արծաթը առնելով՝ ըսին ։ Չրժա-
ւէ ատիկայ կորբանին մէջ դնել ,
7 ինչու որ արեան գին է ։ Ուստի
խորհուրդ ըրին , և անով բրուտին
արտը ծախու առին՝ օտարներու
դերեզմանատուն ըլլալու համար ։
8 Ուստի ան արտը Արեան
9 արտ կոչուեցաւ մինչև այսօր ։ Ան
առնը կատարուեցաւ Երեմիա
մարգարէին ձեռքով ըսուած խօս-
քը ։ Ու առին երեսուն արծաթը՝
գին կարուածին գինը , որ Իսրայէլի
10 որդւոցմէ ոմանք գին կարծեցին , Ու
տուին անոնք բրուտին արտին ,
ինչպէս որ ինծի հրամայեց Տէ-
րը ։
11 Ու Յիսուս կուսակալին առջեւ
կայնեցաւ . և կուսակալը հարցուց
անոր ու ըսաւ ։ Հրէից Թագա-
ւորը դուն ես ։ Ու Յիսուս ըսաւ
12 անոր ։ Դուն կ'ըսես ։ Ու քահա-
նայապետներէն և ծերերէն ամբաս-
տանուած առնէն բնաւ պատաս-
խան մը չտուաւ ։ Ուստի Պիղատոս 13
ըսաւ անոր ։ Չե՞ս լսեր քանի մը
բաներ թէ ձրշտիր քեզի դէմ կը վկայեն
առնէն ։ Ու անոր բան մը պա- 14
տասխան չտուաւ , մինչեւ շատ զար-
մացաւ կուսակալը ։

Նոյն կուսակալը սովորութիւն 15
ունէր որ տօնին առնէն կապուած
մը արձակէր ժողովուրդին , ձի որ
ուզէին ։ Ուստի առնէն Բարաբբա 16
անունով մէկ երեւելի բանտարկեալ
մը ունէին ։ Երբոր ժողովուրդը 17
բաւ առնէն Պիղատոս , Ո՞րը կ'ու-
զէք որ ձեզի արձակեմ . Բարաբ-
բա՞ն թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս
կ'ըսուի . Վասնզի գիտէր թէ նա- 18
խանձի համար մատնեցին զանի-
կայ ։

Ու երբոր անիկայ աթոռին նստեր 19
էր , անոր կնիկը դրկեց իրեն անոր
ու ըսաւ , Դուն ան արդարին հետ
բան մը չունենաս , ինչու որ այս-
օր երազին մէջ շատ դիպուածներ
անցան քեզի համար ։

Բայց քահանայապետները և ծե- 20
րերը ժողովուրդը համոզեցին որ
Բարաբբան խնդրեն ու Յիսուսը
կորսընցընեն ։ Պատասխան տուաւ 21
կուսակալը ու ըսաւ անոնց , Ա-
րիկուրէս ձրը կ'ուզէք որ ձեզի
արձակեմ . և անոնք ըսին , Բա-
բբան ։ Ըսաւ անոնց Պիղատոս , 22
Ապա ի՞նչ ընեմ Յիսուսը՝ որ
Քրիստոս կ'ըսուի ։ Ամէնն ալ 23
ըսին անոր , Խաչուի . և
կուսակալը ըսաւ , Բայց ի՞նչ չար
գործ բրաւ . և անոնք եւս առաւել
կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին , Խաչ-
ուի ։ Ու Պիղատոս տեսնե- 24
լով որ օգուտ մը չըլլար , հապա
ալ աւելի խռովութիւն կ'ըլլայ ,
ջուր առաւ՝ ձեռքերը լուաց ժողո-
վուրդին առջեւը՝ ու ըսաւ , Ես ան
արդարին արիւնէն անպարտ եմ .
դուք մտածեցէք ։ Ու բոլոր ժո- 25
ղովուրդը պատասխան տալով ը-
սաւ , Անոր արիւնը մեր վրայ ու
մեր որդւոցը վրայ ըլլայ ։ Ան ա- 26
տենը Բարաբբան արձակեց անոնց ,

և Յիսուսը ծեծելով՝ անոնց ձեռքը
տուաւ որ խաչուի։
27 Ան առնը կուտակալին պինուարը
ները պալատին ներսը առին Յի-
սուսը, ու բոլոր պինուորնէրուն
28 գունդը անոր վրայ ժողվեցին. Ու
զանիկայ մերկացընելով՝ կարմիր
վերարկու մը հագցուցին անոր։
29 Ու փուշերէ պսակ մը հիւսելով՝
անոր գլուխը դրին, ու եղէգ մը
անոր աջ ձեռքը. և անոր առջեը
ծունկ վրայ գալով՝ ծաղր կ'ընէին
զանիկայ, ու կ'ըսէին, Ողջոյն քեզ՝
30 Հրէից թագաւոր։ Ու թքնելով
անոր վրայ՝ եղէգը կ'առնէին ու
31 անոր գլուխը կը ծեծէին։ Ու
երբոր ծաղր ըրին անիկայ, վերար-
կուն վրայէն հանեցին ու իր հան-
դերձները հագցուցին անոր, և տա-
րին զանիկայ խաչը հանելու։
32 Ու դուրս ելլելով՝ Կիւրենացի
մարդ մը գտան Սիմոն անունով,
զանիկայ պահակ բռնեցին՝ որ անոր
33 խաչը վերցընէ։ Ու հիան Գող-
գոթա ըսուած տեղը, որ է գանկի
34 տեղ. Ու լեղիով խառնած քացախ
տուին անոր որ խմէ. ու երբոր
համը առաւ, խմել չեր ուզեր։
35 Ու զանիկայ խաչը հանելով, անոր
հանդերձները վիճակով բաժնեցին.
[որ մարգարէին ըսուածը կատա-
րուի, Իմ հանդերձներս իրենց մէ-
ջը բաժնեցին, և իմ պատմուճանիս
36 վրայ վիճակ ձգեցին։] Ու նստեր
37 անիկայ կը պահէին։ Ու անոր
գլխուն վրայ իր յանցանքը գրուած
դրին, Թէ Սա է Յիսուս՝ Հրէից
38 թագաւորը։ Ան առնը ա-
նոր հետ երկու աւազակ խաչեա-
ցան, մէկը անոր աջ կողմէն, ու
մէկը ձախ կողմէն։
39 Ու անոնք որ կ'անցնէին կը հայ-
հոյէին անոր, գլուխնին կը շար-
40 ժէին, Ու կ'ըսէին, Դուն որ տա-
ճարը կը քակէիր և երեք օրուան
մէջ կը շինէիր, ինքզինքդ ազատէ.
Թէ որ Աստուծոյ Որդին ես, իջիր
41 աս խաչէդ։ Նոյնպէս ալ քահա-
նայապետները գրիչներուն ու ծեր-
ցուն հետ ծաղր ընելով՝ կ'ըսէին,
42 Ուրիշները ազատեց, ինքզինքը
չկրնար ազատել. Թէ որ Իսրայէ-
լի Թագաւոր է, թող հիմա իջնէ
խաչէն, և իրեն հաւատանք։ Ան- 43
տուծոյ յուսացեր է, հիմա թող
փրկէ աստիկայ՝ եթէ կ'ուզէ աստիկայ.
ինչու որ ըսաւ, Թէ Ես Որդի Աս-
տուծոյ եմ։ Նոյն հետը խաչուած 44
աւազակներն ալ նոյնպէս կը նա-
խատէին զանիկայ։
Ու վեցերորդ ժամէն մինչև ին- 45
ներորդ ժամը բոլոր երկրին վրայ
խաւար եղաւ։ Ու ժամը իննին 46
աստնեղը Յիսուս մեծ ձայնով ա-
ղաղակեց ու ըսաւ, Ելի՛ Ելի՛ լա-
մա սաբաքթանի. որ ըսել է Աս-
տուած իմ, Աստուած իմ, ինչու
զիս թողուցիր։ Ոմանցմէ ոմանք 47
որ հոն կայներ էին, երբոր լսեցին
կ'ըսէին, Աստիկայ Եղիան կը կան-
չէ։ Ու շուտ մը անոնցմէ մէկը 48
վազեց սպունգ մը առաւ՝ քացախով
լեցուց, ու եղէգի մը անցընելով՝
տուաւ անոր որ խմէ։ Ու միւս- 49
ները կ'ըսէին, Թող տուր՝ տես-
նենք թէ Եղիան կու գայ տանիկայ
ազատելու։
Ու Յիսուս գոչեցաւ մեծ ձայ- 50
նով ազաղակեց՝ ու հոգին տուաւ։
Ու ահա տաճարին վարագոյրը 51
վերէն՝ի վար երկու ձեղքուեցաւ,
ու երկիրը շարժեցաւ, և քարերը
պատուեցան։ Ու գերեզմանները 52
բացուեցան, ու շատ սուրբ հանգե-
ցեալներու մարմիններ յարութիւն
առին։ Ու գերեզմաններէն ելան 53
անոր յարութենէն ետև, մտան
սուրբ քաղաքը ու շատերուն եր-
եան։
Բայց հարիւրապետը և անոր հետ 54
Յիսուսը պահողները՝ երբոր տեսան
երկրաշարժը ու եղած բաները,
շատ վախցան՝ ու ըսին, Յիրաւի
ասիկայ Որդի Աստուծոյ էր։
Ու հոն շատ կիներ կային որ 55
հեռուէն կը նայէին, որոնք Գալի-
լեայէն Յիսուսի ետևէն եկան իրեն
ծառայութիւն ընելու. Որոնց մէջն 56
էր Մարիամ Մագդաղենացին և
Յակոբոսին ու Յովսեսին մայրը
Մարիամ և Զեբեդեայի որդւոց
մայրը։

57 Ու երբոր իբիկուն եղաւ, Արի-
մաթիայէն հարուստ մարդ մը եկաւ՝
որուն անունը Յովսէփ էր, որ ինքն
58 ալ Յիսուսի աշակերտ էր։ Ան-
կայ Պիղատոսին քովը երթալով՝
Յիսուսին մարմինը խնդրեց. ան
առնելը Պիղատոս հրամայեց որ
59 մարմինը տրուի։ Ու Յովսէփ
մարմինը առաւ՝ մաքուր կտաւով
60 պատնեց, ու դրաւ իր նոր գերեզ-
մանին մէջ՝ որն որ քարէ փորած էր.
և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը
61 գլորցնելով գնաց։ Ու հոն էր
Մարիամ Magdalենացին և միւս
Մարիամը՝ գերեզմանին դիմացը
նստած։

62 Ու հետևեալ օրը՝ որ ուրբաթէն
ետև էր, քահանայապետները ու
փարիսեցիները Պիղատոսի քովը
63 ժողվուեցան ու ըսին, Տէր՝
կը յիշենք որ ան մոլորեցուցիչը իր
կենդանութեան առնը կ'ըսէր
թէ Երեք օրէն ետև յարութիւն
64 կ'առնեմ։ Ուստի հրամայեցէք որ
մինչև երրորդ օրը գերեզմանին ըս-
դուստիւն ընեն. չըլլայ թէ իր
աշակերտները գիշերով գան զանի-
կայ գողնան, և ժողովուրդին ըսեն
թէ Մեռելներէն յարութիւն ա-
ռաւ. ու ետքի մոլորութիւնը առ-
65 ջինէն գէշ ըլլայ։ Պիղատոս ա-
նոնց ըսաւ, Ունիք պահա-
պան զինուորներ. գացէք՝ զգու-
շութիւն ըրէք ինչպէս որ գիտէք։
66 Անոնք ալ գացին գերեզմանին ըս-
դուստիւն ընին, քարը կնի-
քելով ու պահապան զինուորներ
դնելով։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Ու շաբթի գիշերը որ Միշաբթին
կը լուսնար, նկատ Արիմաթ
Յովսէփ ու միւս Մարիա-
2 մը՝ գերեզմանը տեսնելու։ Ու
ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ,
քանզի Տէրոջը հրեշտակը երկին-
քէն իջնելով, գնաց դռնէն Միշի
գլորցուց քարը, ու անոր վրայ
3 նստաւ։ Ու անոր տեսքը փայլակի
պէս էր, ու անոր հանդերձները
4 ձիւնի պէս ճերմակ։ Ու անոր

վախէն պահապանները խռովեցան,
ու մեռածի պէս եղան։ Պատա-
5 խան տուաւ հրեշտակը ու ըսաւ
կիներուն, Դուք մի վախնար,
քանզի գիտեմ որ կը փնտռէք Յի-
6 սուսը՝ որ խաչուեցաւ. Ինկայ հոս
չէ, ինչպէս որ յարութիւն առաւ,
ինչպէս որ ըսաւ. եկէք տեսէք ան
տեղը ուր որ Տէրը պառկած էր։
7 Ու շուտ մը գացէք անոր աշա-
կերտներուն ըսէք թէ անկայ
մեռելներէն յարութիւն առաւ, և
ահա Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք անկայ.
ահա ձեզի պատգիցի։ Ու անոնք
8 շուտ մը գերեզմանէն ելան վախով
ու մեծ ուրախութիւնով՝ և կը վա-
զէին աշակերտներուն պատմելու։
9 Ու երբոր կ'երթային անոր աշա-
կերտներուն պատմելու, ահա Յի-
սուս անոնց դէմը ելաւ ու ըսաւ,
Ողջոյն ձեզ։ Ու անոնք մօտեցան-
լով՝ անոր ոտքերը բռնեցին, ու
10 երկրպագութիւն ըրին անոր։ Ուր
ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց, Մի՛
վախնար, գացէք իմ եղբայրներուս
ըսէք որ Գալիլեա երթան, ու հոն
զիս պիտի տեսնեն։

11 Երբոր անոնք կ'երթային՝ ահա
պահապան զինուորներէն մէկ քա-
նին քաղաքը եկան, ու քահանա-
յապետներուն պատմեցին բոլոր ե-
ղած բաները։ Ու անոնք ժողո- 12
ուած հետ մէկտեղ ժողովելով
ու խորհուրդ ընելով՝ շատ դր-
ամ տուին զինուորներուն, Ու 13
ըսին, Ասիկա թէ Անոր աշա-
կերտները գիշերով եկան անիկա
գողցան՝ երբոր մենք կը քնանայինք։
14 Ու թէ որ սա բանը կուսակալին
ականջը հասնի, մենք անիկա կը
համոզենք, և ձեզ ապահով
կ'ընենք։ Անոնք ալ առակը ա- 15
ռին՝ ու սորվածնուն պէս ըրին. և
սա խօսքը Հրէից մէջ տարածուած
եղաւ մինչև այս օրս։

Հակառակ մեծ աշակերտները 16
գացին Գալիլեա այն լեռը՝ ուր որ
Յիսուս իրենց պատուիրած էր։ Ու 17
երբոր զանիկայ տեսան, երկրպա-
գութիւն ըրին անոր, բայց ոմանք

18 տարակուսանքան : Նա Յիսուս մե-
տենալով՝ խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ .
Ամէն իշխանութիւն ինծի տրուե-
19 ցաւ երկինքի ու երկրի մէջ : Ու-
րեմն գացէք բոլոր ազգերը աշա-
կերտեցէք , մկրտեցէք զանոնք յա-

նուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն
Սրբոյ . Սորվեցուցէք անոնց որ ան 20
ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ ես
ձեզի պատուիրեցի . և ահա ամէն
օր ես ձեզի հետ եմ մինչև աշխար-
հիս վերջը :

ԵՒԵՏԵՐԸՆ ԸՍՏ ՄԵՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ետքը Որդւոյն Յիսուս Քրիս-
տոսի աւետարանին սկիզբը :
2 Ինչպէս որ մարգարէից մէջ գրուած
է , Ահա ես իմ դեսպանս կը խրկե-
մ քու երեսիդ առջևէն , որ քու
ճամբադ պիտի պատրաստէ քու
3 առջևէդ : Անապատի մէջ կան-
չողին ձայնը , Տէրոջը ճամբան
պատրաստեցէք , անոր շաւիղները
4 շիտկեցէք . Յովհաննէս անապա-
տին մէջ կը մկրտէր , և ապաշխա-
րութեան մկրտութիւն կը քարո-
զէր՝ մեղքերու թողութեան հա-
5 մար : Ու բոլոր Հրէաստանի
երկիրը ու Երուսաղէմացիք կ'ել-
թային անոր , ու ամէնքը կը մկըր-
տուէին անկէ Յորդանան գետին
մէջ՝ մեղքերնին խոստովանելով :
6 Ու Յովհաննէս հագեր էր ուղտի
մազ , և իր մէջքը կաշիէ գոտի .
ու իր կերակուրը մարախ ու վայ-
7 րինի մեղր էր : Ու կը քարոզէր
ու կ'ըսէր , Ետևէս ինծմէ զօ-
րաւորը կու գայ , որ ես արժանի
չեմ ծռելու և անոր կօշիկներուն
8 կապերը արձկելու : Ես ձեզ ջը-
րով մկրտեցի , բայց անիկայ ձեզ
Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ :
9 Ու եղաւ որ այն օրերը Յիսուս
Նազարէթէն Գալիլեայի եկաւ , ու
Յովհաննէսէն մկրտուեցաւ Յոր-
10 դանանու մէջ : Ու շուտ մը ջու-
րէն ելլելուն պէս՝ երկինքը բացուած
տեսաւ , և Հոգին աղաւնիի պէս՝
11 որ իր վրայ կ'իջնէր : Ու ձայն մը
եկաւ երկինքէն՝ որ ըսէր , Դուն
ես իմ սիրելի Որդիս , որուն հա-
ճնոր եմ :

12 Ու շուտ մը Հոգին անապատը
13 հանեց զանիկայ : Ու քառասուն օր
հոն էր անապատին մէջ՝ Սատա-
նայէն փորձուած . և գազաններու
հետ էր , ու հրեշտակները իրեն
ապաստարութիւն կ'ընէին :
14 Ու Յովհաննէսին մատնուելէն
ետև Յիսուս Գալիլիա եկաւ , Ա-
15 ստուծոյ արքայութեան աւետարանը
կը քարոզէր ու կ'ըսէր , Թէ ժա-
մանակը լրացած է , և Աստուծոյ
թագաւորութիւնը մօտցած է .
ապաշխարեցէք ու աւետարանին
հաւատացէք :
16 Երբոր Գալիլեացւոց ծովուն ե-
զերքը կը պտըտէր , տեսաւ Սիմոնը
ու Սիմոնին եղբայրը Անդրէասը՝
ծովը ուռկան ձգած , ինչու որ ձկ-
17 նորս էին : Ու Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց , Ետևէս եկէք , ու ես
ձեզ ընեմ որ մարդու որսորդ ըլ-
18 լաք : Անոնք ալ շուտ մը իրենց
ուռկանները թողուցին ու անոր
19 ետևէն գացին : Ու անկէ քիչ մը
առաջ երթալով՝ տեսաւ Զեբե-
դեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը
Յովհաննէսը , որ անոնք ալ նաւ-
ուն մէջ ուռկանները կը կարկը-
20 տէին . Ու շուտ մը զանոնք կան-
չեց . անոնք ալ իրենց հայրը Զե-
բեդեսը վարձկաններուն հետ նա-
ւուն մէջ ձգելով , անոր ետևէն
գացին :
21 Ու մտան Կափառնայում . և
իսկոյն շաբաթ օրը ժողովարանը
մտնելով՝ կը սորվեցընէր :
22 Ու կը զարմանային անոր վարդապետու-
թեանը վրայ , ինչու որ իշխանու-
թեան ունեցողի մը պէս կը սորվե-
ցընէր անոնց , ու էն թէ դպիրնե-

23 բուն պէս : Եւ անոնց ժողովարա-
նին մէջ մարդ մը կար , որ պիղծ
ոգի ունէր իր ներսի կին , որ աղա-
24 ղակից ըսելով , Ծա՛ղ առը ,
դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս
Յիսո՛ւս Նազովրեցի . միթէ մեզ
կորընչացընելո՞ւ եկար . դիտեմ քեզ
25 ո՛վ ես , Աստուծոյ Սո՛ւրբը : Եւ
Յիսուս սաստեց անոր՝ ըսելով ,
26 պապանձէ ու ել ասկէ : Եւ
պիղծ ոգին աստիկ ցնցեց զանի-
կայ , ու մեծ ձայնով մը աղաղա-
27 կեց ու անկէ ելաւ : Եւ ամէնքը
զարմացան , անանկ որ իրարու հար-
ցուփորձ կ՚ընէին ու կ՚ըսէին , Այս
ի՞նչ է . ի՞նչ նոր վարդապետու-
թիւն է սա , որ իշխանութիւնով
պիղծ ոգիներուն ալ կը հրամայէ ,
28 ու իրեն կը հնազանդին : Եւ շուտ
մը իր համբաւը Գալիլեացւոց ամէն
կողմերը ելաւ :
29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելլե-
լով՝ Սիմոնին ու Անդրէասին տունը
մտան Յակոբոսին և Յովհաննէսին
30 հետ : Ու Սիմոնին զոքանչը ջեր-
մէ բռնուած պառկած էր , և շուտ
31 մը անոր համար ըսին իրեն : Ու
Յիսո՛ւս մօտեցաւ անոր ձեռքէն բըռ-
նեց՝ վերցուց անիկա . և խկէն
ջերմը թող տուաւ զանիկա , ու
անոնց սպասաւորութիւն կ՚ընէր :
32 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ արե-
գակին մտած ատենը բոլոր հի-
ւանդները և դիւահարները իրեն
33 կը բերէին : Ու բոլոր քաղաքը
34 դուռը ժողված էր : Եւ շատ
հիւանդներ կերպ կերպ ցաւերէ
բժշկեց , ու շատ դևեր հանեց . ու
դևերուն խօսիլ չէր տար , ինչու որ
զինքը կը ճանչնային :
35 Եւ առաւօտուն շատ կանուխ
ելլելով դուրս ցոլացած՝ ելաւ ու
գնաց անապատ տեղ մը , և հոն ա-
36 ղօթք կ՚ընէր : Ու Սիմոն և իր
հետը եղողները գացին անոր ետևէն :
37 Ու երբոր գտան զանիկա՝ ըսին
անոր թէ Ամէնը քեզ կը փնտըռ-
38 ուն : Եւ ըսաւ անոնց , Եկէ՛ք
երթանք մերձակայ գիւղաքաղաք-
ները , որ հոն ալ քարոզեմ , ինչու
քանզի ասոր համար ելեր եմ :

39 Եւ անոնց ժողովարանները մէջը
կը քարոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ ,
ու դևեր կը հանէր :
40 Մէկ բորոտ մը եկաւ անոր՝ կ՚ա-
ղաչէր , ծունկ կը դնէր ու կ՚ըսէր
անոր , Թէ որ ուզես , կրնաս զիս
41 մաքրել : Եւ Յիսուս խղճալով՝
ձեռքը երկնցուց , դպաւ անոր՝ ու
ըսաւ անոր , Ո՛ւզեմ՝ մաքրուէ :
42 Ու երբոր ասը ըսաւ , շուտ մը
բորոտութիւնը անկէ գնաց , ու
43 մաքրուեցաւ : Եւ սաստիկ պա-
տուէր տալով անոր՝ շուտ մը դուրս
44 հանեց անիկա , ու ըսաւ անոր ,
Օդ՛ոյշ կեցիր՝ մէկուն բան մը չը-
սես . հապա գնա քեզ քահանային
ցուցուր , և ձօնը քու մաքրուե-
լուդ բնաւ , որ Մովսէս պատուի-
րեց՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու
45 համար : Բայց անիկա ելլելով՝
սկսաւ շատ հրատարակել ու բա-
նը տարածել , անանկ որ ալ ինքը
չէր կրնար յայտնի կերպով քաղաք
մը մտնել . հապա դուրսը անա-
պատ տեղեր էր , և ամէն կող-
մերէն իրեն կու գային :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ ետքէն կատարուեցաւ որ
քանի մը օրէն եաև . Ու ըսուե-
2 ցաւ որ անիկա տան մէջ է , և
շուտով շատ մարդիկ ժողովուեցան ,
անանկ որ՝ ալ տեղ չկար , ձէ՛ ալ
դրանը քովերը . ու կը խօսէր ա-
3 նոնց Աստուծոյ խօսքը : Եւ կու
գային իրեն՝ չորս մարդով վերցուած
4 անդամալոյծ մը կը բերէին : Ու
երբոր բազմութիւնէն չէին կրնար
անոր մօտենալ , քակեցին տանը
խարկը՝ ուր որ Յիսո՛ւս էր , ու ծակ
մը բանալով՝ վար իջեցուցին մահի-
ճը՝ որուն վրայ պառկած էր անդա-
5 մալոյծը : Եւ Յիսուս անոնց
հաւատքը տեսնելով՝ բուա՛ անդա-
մալոյծին , Ո՛րդեակ՝ քու մեղքերդ
քեզի ներուած են : Ու դպիրներէն
6 մէկ քանիները կոյն որ հոն նըս-
տեր էին , և իրենց սրտերուն մէջ կը
7 խորհէին՝ ըսելով , Ինչու հատոր
աստիկա այսպէս հայհոյութիւններ
կը խօսի . ո՞վ կրնայ մեղայ թո-

ղութիւն տալ , բայց միայն Ա-
8 ռուած : Եւ Յիսուս իսկոյն իմա-
նալով իր հոգւոյն մէջ՝ որ անոնք
այնպէս կը խորհին մէջերնին , ը-
սաւ անոնց , Ա՞ս ինչ կը խորհիք
9 սրտերնուդ մէջ : Ա՞րդ աւելի դիւ-
րին է , անդամալոյծին ըսել՝ Քու
մեղքերդ ներուած են , եթէ ըսել ,
10 Յարիր, տահիճդ առ ու քալէ : Բայց
որպէս զի գիտնաք թէ Որդին մարդ-
ոյ իշխանութիւն ունի երկրի վը-
րայ մեղքերու թողութիւն տալու ,
11 (ըսաւ անդամալոյծին ,) Ինձի
կ'ըսեմ , Յարիր , տահիճդ առ ու
12 տո՛ւնդ գնա : Ան ալ յոտնկայս
եղաւ , և իր տահիճը առնելով՝ ա-
մենուն առջեւը դուրս եկաւ , ա-
նանկ որ ամէնքը ապշած մնացին ,
և փառք տուին Աստուծոյ ու ըսին
թէ Այսպէս բան մը ամենևին տեսած
չենք :

13 Եւ եկաւ նորէն ծովեզերքը , ու
բոլոր ժողովուրդը իրեն կու գային ,
14 և կը սորվեցընէր անոնց : Ու
երբոր կ'անցնէր , տեսաւ Ղեւի Ա-
փէոսեանը , որ մաքս ընդունելու
տեղը նստեր էր . ու ըսաւ անոր ,
Ինկո՛ւր իմ ետևէս . ան ալ եկաւ
15 անոր ետևէն գնաց : Ու եղաւ որ
երբոր սեղան նստած էր անոր տանը
մէջ , շատ մաքսաւորներ ու մեղա-
ւորներ ալ սեղան նստած էին Յի-
սուսի հետ ու անոր աշակերտներուն
հետ . քանզի շատեր էին , ու ա-
16 նոր ետևէն կ'երթային : Եւ դպիրնե-
րը ու փարիսեցիները երբոր տեսան
թէ անիկայ մաքսաւորներուն ու մե-
ղաւորներուն հետ կ'ուտէ , ըսին
անոր աշակերտներուն , Ինչո՞ւ հա-
մար մաքսաւորներուն ու մեղաւոր-
ներուն հետ կ'ուտէ ու կը խմէ :
17 Եւ Յիսուս երբոր լսեց , ըսաւ ա-
նոնց , Առողջներուն բժիշկ պէտք
չէ , հապա հիւանդներուն . ես ար-
դարները կանչելու չեկայ , հապա
մեղաւորները :

18 Եւ Յովհաննէսին ու փարիսեցի-
ներուն աշակերտները ծոմ կը պահէ-
ին . և եկան ու ըսին անոր , Ին-
չու Յովհաննէսին ու փարիսեցի-
ներուն աշակերտները ծոմ կը պա-
հեն , ու քու աշակերտներդ ծոմ
չեն պահեր : Եւ Յիսուս ըսաւ 19
անոնց , Միթէ կարելի՞ է որ
հարսնիքին տղաքը՝ քանի որ փեսան
իրենց հետն է , ծոմ պահեն . ո՛ր-
չափ ժամանակ որ փեսան իրենց
հետը ունին , կարելի չէ ծոմ պա-
հել : Բայց օրեր պիտի գան՝ որ 20
երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , հա-
պա ան օրը ծոմ պիտի պահեն :
Ա՛ եկը կարկատան չիթեր նոր լաթի 21
կտոր մը հին հանդերձի վրայ . թէ
չէ ան նորը որ անոր լրութեանը
համար դրուած էր , հինէն կ'առնէ ,
ու պատռուածքը ալ աւելի գէշ
կ'ըլլայ . Ա՛ւ ալ եկը նոր գինին 22
հին տիկերու մէջ կը դնէ . եթէ
ո՛չ՝ նոր գինին տիկերը կը պատռէ ,
ու գինին կը թափի և տիկերը
կը կորընչին . հապա նոր գինին նոր
տիկերու մէջ դնելու է :

Ա՛ եղաւ որ շաբաթ օրը ինքը 23
ցորեան մէջէն կ'անցնէր , և իր
աշակերտները որ կ'երթային , սկը-
սան ցօրէնէ հասկեր փրցընել : Ու 24
փարիսեցիները ըսին իրեն , Տե՛ս
շաբաթ օրը ի՞նչ կ'ընեն , որ ար-
ժան չէ : Ան ալ անոնց ըսաւ , 25
Ընա՞ւ չէք կարդացեր դուք Դաւի-
թին ըրածը՝ երբոր պէտք ունեցաւ ,
և անոնք որ իր
հետն էին . Ինչպէս մտաւ Աստու- 26
ծոյ տունը Աբիաթար քահանայա-
պետին օրովը , և առաջաւորու-
թեան հացերը կերաւ , ու տուաւ
անոնց ալ որ իր հետն էին , որ
ոչ ոքի օրինաւոր չէ ուտել , բայց
միայն քահանաներուն : Եւ ըսաւ 27
անոնց , Շաբաթը մարդուն հա-
մար եղաւ , ու չէ թէ մարդը շա-
բաթին համար : Ուրեմն Որդին 28
մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է :

Գ Լ . Գ

Եւ նորէն ժողովարանը մտաւ , ու 1
հոն մարդ մը կար , որուն ձեռ-
քը չորցած էր : Եւ իրեն կը 2
սպասէին թէ արդեօք շաբաթ օրը
պիտի բժշկէ , որ իր վրա-
յով ամբաստանութիւն ընեն : Ե՛ւ 3
ինքը ձեռքը չորցած մարդուն ը-

4 աստ. Նրանք մէջտեղը ֆռնին։ Ու-
բուռ անունդ, Շ՚արաթի օրը բա-
րի՞ք ընել արժան է, թէ չարիք
ընել. հոգի մը ապրեցնե՞լ, թէ
մեռցընել. բայց անոնք լուռ կե-
5 ցան։ Ու Յիսուս բարկութեամբ
շուրջանակի անոնց վրայ նայելով՝
անոնց սրտերուն կուրութեանը հա-
մար տրտմած, բուռ ան մարդուն՝
Ձեռքդ երկընցու՛ր. ան ալ եր-
կընցուց, և անոր ձեռքը ողջացաւ։
6 Ու փարիսեցիները ելլելով Հերովդեանա-
ներուն հետ անկոնդ շուտ մը դուրս
ելլելով, անոր դէմ խորհուրդ կ՚ը-
նէին թէ ինչպէս կորսընցընեն ա-
նիկայ։

7 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը
ծովեզերքը դնաց. և շատ բազ-
մութիւն անոր Գալիլեայէն գացին Գա-
8 լիլեայէն, ու Երուսաղէմէն, Ու-
րուաստղէմէն, ու Իդումէն և
Յորդանանու անդիի կողմէն. ու
անոնք որ Տիւրոսի ու Սիդոնի չըր-
ջակայ տեղերէն էին, շատ բազմու-
թիւն երբոր լսեցին ինչ որ կ՚ընէր,
9 իրեն եկան։ Ու իր աշակերտնե-
րուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ
կենայ իրեն համար՝ ժողովուրդին
բազմութեանը պատճառաւ, որ
10 զինքը չնեղեն։ Վասնզի շատերը
բժշկեց, անանկ որ ցաւ ունեցող-
ները վրան կը դիպուէին որ իրեն
11 դպչին։ Ու պիղծ ոգիները երբոր
զինքը կը տեսնէին, կ՚իյնային իր
առջևը, կը գանչտըտային ու կ՚ը-
12 սէին, Դուն ես Աստուծոյ Որդին.
և ինքը սաստիկ կը յանդիմանէր
զանոնք, որ զինքը չյայտնեն։
13 Ու լեռը ելլելով, իր ուզածնե-
րը իրեն կանչեց. ու գացին անոր
14 քովը։ Ու տասներկու հոգի ո-
րոշեց, որ իր հետը ըլլան, և որ
15 անոնք խրկէ քարոզել, Ու իշխա-
նութիւն ունենալ ցաւերը բժշկե-
16 լու և դևերը հանելու։ Ու Սի-
17 մոնին անունը Պետրոս դրաւ. Ու
Զեբեդեան Յակոբոսին՝ ու Յա-
կոբոսին եղբօրը Յովհաննէսին՝ ա-
նոնց անուններն Բոանեռգէս դրաւ,
18 որ բսել է՝ Որդիք որոտման. Ու
Անդրէասը, ու Փիլիպպոսը, և
Բարթուղիմէոսը, ու Մատթէոսը,
և Թովմասը, ու Ալփէոսեան Յա-
կոբոսը, և Թադէոսը, ու Սիմոն
Կանանացին, Ու Յուդա Իսկա- 19
րիովտացին, որ նաև մատնեց զա-
նիկայ։

Տուն մը եկան, և նորէն ժողո- 20
վուրդը ժողվուեցաւ, անանկ որ
հաց ուտելու անգամ իսկ չկրցան
գտնել։ Ու երբոր իրենները լսե- 21
ցին, ելան որ զինքը բռնեն, քան-
զի կ՚ըսէին թէ խելքատաք է։ Ու 22
ան դպիրները որ Երուսաղէմէն ի-
ջեր էին, կ՚ըսէին թէ Բէել-
զեբուղ կայ, և
դևերուն իշխանովը դևերը կը հա-
նէ։ Ու իրեն կանչելով զանոնք, 23
առակներով կ՚ըսէր անոնց, Ինչ-
պէս կրնայ Սատանան Սատանայ
հանել։ Ու թէ որ մէկ թագա- 24
ւորութիւն մը իրեն դէմ բաժնուի,
ան թագաւորութիւնը չկրնար կե-
նալ։ Ու թէ որ տուն մը իրեն 25
դէմ բաժնուի, ան տունը չկրնար
կենալ։ Ու թէ որ Սատանան իրեն 26
դէմ ելաւ ու բաժնուած է, անի-
կայ չկրնար կենալ, հապա անոր
վերջը հասած է։ Մէկը չկրնար 27
զօրաւոր մարդու մը տունը մտնելով՝
անոր կարասիները յափշտակել,
թէ որ առաջ ան զօրաւոր մարդը
չկապէ, ու յետքը անոր տունը կո-
ղոպտէ։ Ամէն ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի 28
որ Որդիք մեղքերը պիտի ներուին
մարդոց որդիներուն, և հայհոյու-
թիւնները՝ որչափ որ հայհոյեն.
Բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ 29
հայհոյէ, յաւիտեան թողութիւն
պիտի չունենայ, հապա յաւիտե-
նական դատաստանի պարտաւոր
պիտի ըլլայ. Վասն զի կ՚ըսէին 30
թէ Պիղծ ոգի կայ անոր ներսի-
դին։

Ետքը անոր մայրը ու եղբայր- 31
ները եկան, և դուրսը կայնելով՝
մարդ խրկեցին ու կը կանչէին զա-
նիկայ։ Ու ժողովուրդը անոր բո- 32
լորտիքը նստեր էր. ու իրեն ըսին
թէ Ահա քու մայրդ ու եղբայր-
ներդ դուրսը կայեր են և քեզ
կ՚ուզեն։ Ու անոնց պատասխան 33

տուաւ անոնց ու ըսաւ , Ո՞վ է
34 իմ մայրս կամ եղբայրներս : Ու
իր բոլորտիքը նստողներուն նայե-
լով՝ ըսաւ , Ահա իմ մայրս ու
35 իմ եղբայրներս . Ո՛ւան մը ամէն որ
Աստուծոյ կամքը կը կատարէ , ա-
նիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս ու
մայրս :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Դարձեալ սկսաւ ծովեզերքին վրայ , և շատ ժո-
ղովուրդ անոր քովը ժողվուեցաւ ,
անանկ որ ինքը նաւը մտաւ ու
նստաւ ծովուն վրայ ; և բոլոր ժո-
ղովուրդը ցամաքը ծովուն եզերքն
2 էր : Ու անոնց շատ բաներ կը
սորվեցընէր առակներով , ու ի՛ր-
աէր անոնց իր վարդապետութեանը
3 մէջ , Լսեցէ՛ք , ահա սերմ ցանողը
4 ելաւ որ սերմ ցանէ : Ու երբոր
կը ցանէր , մէկ քանին ճամբուն
քովը ինկաւ , և թռչուններըլ եկան
5 ու կերան զանիկայ : Ու ուրիշը
ինկաւ ապառաժուտ տեղի վրայ ,
ուր որ շատ հող չկար . և շուտ
մը բուսաւ , հողը խորունկութիւն
6 չունենալուն համար . Արեւը ա-
րեւուն ծագած ատենը այրեցաւ ,
ու արմատ չունենալուն համար չոր-
7 ցաւ : Ու ուրիշը ինկաւ փուշերու
մէջ , և փուշերը ելան՝ ու խեղդե-
ցին զանիկայ , ու պտուղ չտուաւ :
8 Ու ուրիշը ինկաւ աղէկ հողի մէջ ,
ու պտուղ կու տար , որ ելաւ
ու մեծցաւ , և կը բերէր մէ-
կուն տեղը երեսուն , ու մէկուն
տեղը վաթսուն , և մէկուն տեղը
9 հարիւր : Ու ի՛ր ըսէր , Ա՛ն որ լսե-
լու ականջ ունի , թող լսէ :
10 Ու երբոր առանձին էր , իր քո-
վը եղողները տասներկուքին հետ
մէկտեղ հարցուցին իրեն ան առա-
11 կը : Ու ըսաւ անոնց , Ձեզի
տրուած է իմանալ Աստուծոյ թա-
գաւորութեանը խորհուրդը , բայց
անոնց որ դուրսէն են , ամէն բան
12 առակներով կ՚ըլլայ . Որ տեսնելով
տեսնեն՝ ու չտեսնեն , և լսելով
լսեն՝ ու չհմանան , որ չըլլայ թէ
դարձի գան , և իրենց մեղացը թո-
ղութիւն ըլլայ : Ու ըսաւ անոնց , 13
Ա՞ս առակը չէ՞ք գիտեր . ուրեմն
ի՞նչպէս պիտի գիտնաք ամէն ա-
ռակներըլ : Անոր ցանողը խօսքը 14
կը ցանէ : Ու ճամբուն քովինե- 15
ներըլ անոնք են՝ որոնց մէջ խօսքը
կը ցանուի . ու երբոր կը լսեն ,
շուտ մը Սատանան կու գայ և ա-
նոնց սրտերուն մէջ ցանուած խօսքը
կը հանէ : Ա՛նոյնպէս ալ ապառա- 16
ժուտ տեղերու վրայ ցանուածներըլ
անոնք են , որ երբոր կը լսեն խօս-
քը՝ շուտ մը ուրախութեամբ կ՚ըն-
դունին զանիկայ . Ու իրենց մէջը 17
արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ
կը տևեն , ետքը երբոր նեղութիւն
կամ հալածանք ըլլայ խօսքին հա-
մար , շուտ մը կը գայթակղին :
Ու փուշերուն մէջ ցանուածներըլ 18
անոնք են՝ որ երբ խօսքը կը լսեն ,
Աշխարհիս զբաղմունքներըլ ու հա- 19
րստութեան խաբէութիւններըլ ,
և ուրիշ բաներուն ցանկութիւն-
ներըլ մէջ մտնելով՝ խօսքը կը խեղ-
դեն , ու կ՚ըլլայ անպտուղ : Ու ա- 20
ղէկ հողի մէջ ցանուածներըլ անոնք
են , որ խօսքը կը լսեն՝ և կ՚ընդու-
նին , ու պտուղ կու տան՝ մէկուն
տեղը երեսուն , և մէկուն տեղը
վաթսուն , ու մէկուն տեղը հա-
րիւր :

Ու ըսաւ անոնց , Մի թէ ճրագը 21
դրուանին կամ մահիճին տակը
դրուելու համար կու գայ . չէ՞ որ
աշտանակին վրայ դրուելու համար :
Վասն զի ծածուկ բան մը չկայ , որ 22
պիտի չյայտնուի . և դաղտուկ բան
մը չէ եղած՝ որ երեւան պիտի չգալէ :
Ով որ մէկը լսելու ականջ ունի , 23
թող լսէ :

Ու ըսաւ անոնց , Նայեցէ՛ք ինչ 24
կը լսէք . ինչ չափով որ դուք կը
չափէք , նոյն չափովը պիտի չափուի
ձեզի . և ձեզի՝ որ կը լսէք , պիտի
աւելնայ : Վասն զի ով որ ունի , 25
անոր պիտի տրուի . և ով որ չու-
նի , ունեցածն ալ անկէ պիտի
առնուի :

Ու ի՛ր ըսէր , Աստուծոյ թագա- 26
ւորութիւնը ասանկ է , որպէս թէ
մէկ մարդ մը հողին մէջը սերմ

27 Ձգէ , ու քնանայ և արթննայ գի-
շեր ու ցորեկ , և սերմը բուսնի
ու մեծնայ , ո՛ր ինքը չգիտեր թէ
28 ինչպէս : Վասնզի հողը ինքիրմէն
պտուղ կու տայ , առաջ խոտը ,
ետքը հասկը , անկէ ետև լիցուն
29 ցորենը հասկին մէջ : Ու երբոր
պտուղը հասունցնայ , շուտ մը մանգաղը կը խրկէ , ինչու որ հունձքի
առնելը հասած է :

30 Ու կ'ըսէր , Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը ի՞նչ բանի նմանցնենք , կամ ի՞նչ առակով անոր
31 բաղդատենք : Մանանեխի հատին
նման է , որ հողի մէջ ցանուած
առնելէ երկրի վրայ եղած սերմե-
32 րուն ամենէն պզտիկն է . Ու երբ
որ ցանուի , կը բուսնի և ամէն
խոտեղէններէն ալ մեծ կ'ելլայ ,
ու մեծ ճիւղեր կ'արձակէ , անանկ
որ երկնից թռչուններուն հովիք
կ'ելլայ անոր չուքին տակը բնա-
կելու :

33 Ու ասանկ շատ առակներով կը
խօսէր անոնց հետ խօսքը ուշքի
34 որ կրնային մտիկ ընել . Ու առանց
առակի բան մը չէր խօսեր անոնց ,
բայց առանձին իր աշակերտներուն
կը մեկնէր ամէնը :

35 Ու նոյն օրը երբոր իրիկուն կ'ե-
լաւ , ըսաւ անոնց , Անդի՛ն ծովուն
36 անդիի կողմը անցնինք : Ուստի
ալ ժողովուրդը թող տալով՝ ա-
ռին կինքը ինչպէս որ էր նաւուն
մէջ . և ուրիշ նաւակներ ալ կո-
37 յին անոր հետ : Ու հովի մեծ
փոթորիկ մը եղաւ , և ալիքները
նաւուն վրայ կու դային , անանկ
38 որ գրեթէ կը լեցուէր : Ու ինքը
նաւուն ետևի կողմը բարձի վրայ
կը քնանար . արթընցուցին զանի-
կայ և կ'ըսէին անոր , Վարդապետ՝
39 հոգ չէ՞ որ կը կորսուինք : Ու
ելլելով՝ սաստեց հովին , և ծովուն
ըսաւ , Դադարէ՛ լռէ՛ւ կեցիր . ու
հովը դադրեցաւ , և մեծ խաղա-
40 ղութիւն եղաւ : Ու ըսաւ անոնց ,
Ինչո՞ւ ատանկ վախկոտ էք , ի՞նչ-
պէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունիք :
Ու անոնք խիստ վախցան , ու կ'ը-
սէին իրարու , Արդեօք ո՞վ է ասի-
կայ , որ հովը ու ծովը ասոր կը
հնազանդին :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ու եկան ծովուն անդիի կողմը
Գադարացւոց երկիրը : Ու
2 երբոր ինքը նաւէն ելաւ , դիպուա-
ծանութիւն եղաւ մարդ մը պատա-
հեցաւ իրեն , որ պիղծ ոգի ունէր .
3 Ու անոր բնակած տեղն ալ դիպուա-
ծանութեան մէջն էր . ու շղթայով
ալ ոեւէր չէր կրնար զանիկայ կա-
պել . Որովհետև շատ անգամ
4 ոտնակապերով և շղթաներով կա-
պուած էր , բայց անիկայ շղթաները
կտրեր ու ոտնակապերը կոտրտեր
էր , և ոեւէր չէր կրնար զանիկայ
5 հնազանդել . Ու միշտ գիշեր ու ցե-
րեկ գերեզմաններուն մէջ ու լեռ-
ներուն մէջ կը կանչտըտար , ու
իր մարմինը քարերով կը ճղճղտա-
6 ւէր : Երբոր հեռուանց Յիսուսը
տեսաւ , վազեց ու երկրպագութիւն
7 ըրաւ անոր , Ու մեծ ձայնով մը
աղաղակեց ու ըսաւ , Ի՞նչ իմ
հետս ի՞նչ բան ունիս Յիսուս՝
Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ , քեզ
Աստուծով կ'երդնցնեմ , զիս մի՛
8 տանջեր : (Վասնզի կ'ըսէր անոր ,
պիղծ ոգի՝ ելլէր այս մարդէն :)
9 Ու անոր հարցուց թէ Ինչ-
պէս է . ու ըսաւ անոր , Իմ ա-
նունս Լեգէոն է , ինչու որ միշտ
10 շատ ենք : Ու շատ կ'աղաչէին
անոր՝ որ զիրենք այն երկրէն դուրս
11 չխրկէ : Ու հոն լեռանը մօտ խո-
շոր մեծ երամակ մը կար՝ որ կ'ա-
12 րածուէին : Ու բոլոր դեւերը ա-
ղաչեցին անոր ու ըսին , Մեզ
խոզերուն խրկէ , որ անոնց մէջը
13 մտնենք : Ու Յիսուս շուտ մը
հրաման տուաւ անոնց . ու երբոր
պիղծ ոգիները ելան՝ խոզերուն մէջը
մտան , և երամակը գահավէժ ան-
ղէն ծովը վազեց , (երկու հազարի
չափ կային ,) ու ծովուն մէջը խեղ-
14 դուեցան : Ու խոզարածները փա-
խան , ու պատմեցին քաղաքը ու
գիւղերը . և մարդիկ ելան տես-
նելու՝ թէ ինչ բան է որ եղաւ :
15 Ու եկան Յիսուսին , և տեսան դի-

ահարը՝ որ լեգէոն ունէր, որ հա-
գուած ու խելքը վրան եկած նստեր
16 էր, ու վախցան: Նե անոնք որ
տեսեր էին, պատմեցին անոնց թէ
ինչ եղաւ դիւահարին, նաև խո-
17 զերուն վրայով: Նե սկսան ա-
ղաչել անոր, որ իրենց սահմաննե-
18 րէն երթայ: Ու երբոր անիկայ
նաւը մտաւ, դիւահարը կ'աղաչէր
19 անոր՝ որ հետը ըլլայ: Նե Յի-
սուս թող չտուաւ անոր, հապա
ըսաւ անոր, Գնա քու տունդ քու
ընտանեացդ, ու պատմէ անոնց
ինչ որ Տէրը քեզի ըրաւ, և ողոր-
20 մեցաւ քեզի: Ան ալ գնաց, և
սկսաւ Դեկապօլիսի մէջ քարոզել
ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ. և ա-
մէնը կը զարմանային:

21 Ու երբոր Յիսուս նաւով նորէն
ծովեայ անդիի կողմը անցաւ, շատ
բազմութիւն ժողովուեցաւ անոր քո-
22 վը, և ինք ծովեզերքին էր: Նե
ահա ժողովրդապետներուն մէկը կու-
գար, որուն անունը Յայրոս էր,
ու երբոր տեսաւ զանիկայ, անոր
23 ոտքը ինկաւ. Նե շատ կ'աղաչէր
անոր ու կ'ըսէր թէ Իմ աղջիկս
մեռնելու մօտ է, գաս անոր վը-
րայ ձեռք դնես, որպէս զի ապատի,
24 ու պիտի ապրի: Նե գնաց անոր
հետ, ու շատ բազմութիւն իր
ետևէն կ'երթային ու կը նեղէին
զինքը:

25 Նե կինիկ մը՝ որ տասներկու տա-
րի արիւնի տեղատարութեան մէջ
26 էր, Ու շատներէ շատ բժիշկներէն, և իր բոլոր ունեցա-
ծը վատներ էր, ու օգուտ մը չէր
դտեր, հապա ևս առաւել գայրա-
27 ցեր էր, Երբոր Յիսուսին վրայով
լսեց, ետևէն եկաւ բազմութեանը
մէջ, ու անոր հանդերձին դպաւ.
28 Վասնզի կ'ըսէր, Եթէ որ միայն անոր
հանդերձներուն դպչիմ, պիտի
29 բժշկուիմ: Նե շուտ մը իր ա-
րիւնին աղբիւրը ցամքեցաւ, ու իր
մարմինին մէջ իմացաւ թէ տան-
30 ջանքէն բժշկուեցաւ: Նե Յիսուս
շուտ մը գիտնալով իր անձին մէջ
ան զօրութիւնը՝ որ իրմէն ելաւ,
դարձաւ բազմութեանը մէջ ու ը-
սաւ, Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձ-
ներուս: Նե իր աշակերտները 31
ըսին իրեն, Կը տեսնես որ բազ-
մութիւնը քեզ կը նեղէ, ու կ'ը-
սե՞ս թէ Ո՛վ ինծի դպաւ: Նե 32
իր բոլորտիքը կը նայէր որ սա բա-
նը ընողը տեսնէ: Ու կնիկը վախ- 33
ցաւ ու դողաց, ինչու որ գիտէր
թէ իրեն ինչ եղաւ. և եկաւ՝ անոր
առջևը ինկաւ, ու բոլոր ճշմարիտը
չիսկէ չիսսակ պատմեց անոր: Նե 34
Յիսուս ըսաւ անոր, Աղջիկ՝ քու
հաւատքդ քեզ բժշկեց. գնա խա-
ղաղութեամբ, ու բժշկուած եղիր
քու տանջանքէդ:

Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր, 35
ժողովրդապետին տունէն մարդ ե-
կան ու ըսին թէ Աղջիկդ մեռաւ,
ալ ինչո՞ւ վարդապետը կը յոգնե-
ցընես: Նակ Յիսուս ըսուած խօս- 36
քը լսածին պէս՝ ժողովրդապետին
ըսաւ, Մի վախնար, միայն թէ
հաւատա: Նե մէկը թող չտուաւ 37
իր հետը երթալու, բայց միայն
Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յակո-
բոսին եղբայրը Յովհաննէսը: Ու 38
ժողովրդապետին տունը գալով՝ տե-
սաւ աղմուկ և սաստիկ լացողներ ու
աղաղակողներ: Նե ներս մտնելով՝ 39
ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խռովիք էք
ու կու լաք. մանուկը մեռած չէ,
հապա կը քնանայ: Նե ծաղր կ'ը- 40
նէին անիկայ. բայց ինքը ամէնը
դուրս հանելով՝ իր հետը առաւ
մանուկին հայրը ու մայրը՝ և անոնք
որ իր հետն էին, ու մտաւ հոն ուր
որ մանուկը պառկած էր: Նե 41
մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ
անոր, Տալիթա՝ կո՛ւմի, որ կը
թարգմանուի, Ո՛ղջիկ (քեզի կ'ը-
սեմ,) ելլէ: Նե իսկոյն աղջիկը 42
ոտք եղաւ ու կը քալէր, ինչու որ
տասներկու տարեկան էր. ու մեծ
ապշութեամբ ապշեցան: Նե սաս- 43
տիկ պատուէր տուաւ անոնց՝ որ մէ-
կը չգիտնայ սա բանը, ու ըսաւ որ
անոր ուտելիք տան:

ԳԼ. Ե.

Նե անկէ ելլելով՝ եկաւ իր երկի- 1
րը, ու անոր աշակերտները իր

2 եռևէն գայինն : Ու շաբաթ օրը
հանելուն սկսաւ ժողովարանին մէջ
սորվեցընել . ու շատերը լսելով՝
կը զարմանային ու կ'ըսէին , Այ-
կայ ո՞ւսկից ունի սա բանները , կամ
սա ի՞նչ իմաստութիւն է որ սորը
տրուած է , որ սանկ հրաշքներ
3 կ'ըլլան սորը ձեռքովը : Այնիկայ
հիւսը չէ՞ , Մարիամին որդին , և
Յակոբոսին ու Յովսեսին և Յու-
դային ու Սիմոնին եղբայրը . ու
սորը քոյրերը հոս մեր քովը չե՞ն .
և անոր վրայով կը գայթակղէին :
4 Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց , Մար-
գարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն
իր երկրին մէջ ու իր ազգական-
5 ներուն և իր տանը մէջ : Ու
չէր կրնար հոն մէկ հրաշք մըն ալ
ընել , միայն թէ քանի մը հի-
ւանդներու վրայ ձեռք դրաւ ու
6 բժշկեց զանոնք : Ու անոնց ան-
հաւատութեանը վրայ կը զարմա-
նար . ու չորս կողմերը պտըտե-
լով՝ կը սորվեցընէր :
7 Ու իրեն կանչեց տասներկուքը ,
ու սկսաւ երկու երկու խրկել զա-
նոնք , ու անոնց իշխանութիւն
8 տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ : Ու
պատուիրեց անոնց՝ որ ճամբու հա-
մար բան մը չառնեն , բայց միայն
գաւազան մը . ժէշ պարկ , ժէշ
հաց , ժէշ առակ գօտիներնուն մէջ .
9 հապա հողաթափ հագնին . և
Երկու հանդերձ մի՛ հագնիք՝ ըսաւ :
10 Ու ըսաւ անոնց , Ո՛ր տուն որ
մտնէք , հոն կեցէք մինչև որ անկէ
11 ելլէք : Ու անոնք որ ձեզ չեն ըն-
դունիր ու ձեզի մտիկ չեն ըներ ,
երբոր անկէ կ'ելլէք , ոտքերնուդ
տակի փոշին թօթուեցէք՝ անոնց
վկայութիւն ըլլալու համար : Ա՛ըս-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Սոդոմացւոց
ու Գոմորացւոց աւելի դիւրին պի-
տի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան
թէ ան քաղաքին :
12 Ու անոնք ելլելով կը քարոզէին
13 որ խորհէ ապաշխարին : Ու շատ
դևեր կը հանէին , ու շատ հիւանդ-
ներ ձէթով կ'օծէին ու կը բժշկէին
զանոնք :
14 Ու Հերովդէս թագաւորը լսեց ,
(քանզի որ անոր անունը յայտնի
եղաւ ,) ու կ'ըսէր թէ Յովհան-
նէս մկրտիչը մեռելներէն յարու-
թիւն առեր է , ու անոր համար
հրաշքներ կ'ըլլան անոր : Ուրիշ- 15
ները կ'ըսէին թէ Եղիան է , ուրիշ-
ներն ալ կ'ըսէին թէ Մարգարէ մըն
է , կամ մարգարէից մէկուն պէս :
Բայց երբոր Հերովդէս լսեց , ը- 16
սաւ , Այնիկայ Յովհաննէսն է՝ որուն
գլուխը ես կտրեցի , մեռելներէն
յարութիւն առեր է :
Քանզի Հերովդէս ինքը մարդ 17
խրկեց՝ Յովհաննէսը բռնեց , ու
կապեց բանտը Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիայեն
համար , քանզի որ իրեն կին առեր
էր զանիկայ : Վասն զի Յովհան- 18
նէս Հերովդէսին կ'ըսէր , Չեզի
օրինաւոր չէ քու եղբօրդ կինը
ունենալ : Ու Հերովդիա ոխ ու- 19
նէր անոր դէմ , ու կ'ուզէր անիկայ
մեռցընել ու չէր կրնար . Վասն- 20
զի որ Հերովդէս կը վախնար Յովհան-
նէսէն , գիտնալով թէ անիկայ ար-
դար և սուրբ մարդ մըն է . և անոր
բերանը կը նայէր , ու անկէ լսելով՝
շատ բան կ'ընէր , և քաղցրու-
թեամբ անոր մտիկ կ'ընէր : Ու 21
երբոր դիպուկ օր մը եղաւ , որ
Հերովդէս իր ծննդեան օրը ընթրիք
կ'ընէր իր մեծամեծներուն և հազա-
րապետներուն ու Գալիլեայի երևե-
լիներուն , Ու Հերովդիային աղ- 22
ջիկը ճոնփելուն պտոյտը մտնելով խա-
ղաց , ու հաճելի եղաւ Հերովդե-
սին և իր հետը նստողներուն .
թագաւորը ըսաւ աղջկանը , Ին-
դրէ՛ ինձմէ ինչ որ կ'ուզես , ու
պիտի տամ քեզի : Ու անոր եր- 23
դում ըրաւ ըսելով , Ինչ որ դուն
ինձմէ խնդրես , պիտի տամ քեզի ,
մինչև թագաւորութեանս կէսը :
Ու անիկայ դուրս ելլելով՝ իր մօրը 24
ըսաւ , Ինչ ուզեմ . ան ալ ը-
սաւ , Յովհաննէս մկրտչին գլու-
խը : Ու շուտ մը արտորալով 25
թագաւորին քովը մտաւ ու խընդ-
րեց՝ ըսելով , Ուզեմ որ շուտով
սկուտեղի մը վրայ Յովհաննէս
մկրտչին գլուխը տաս ինձի : Ու 26

Թագաւորը խիստ տրտմեցաւ , բայց երդումներուն համար ու իր հետ նստողներուն համար չուզեց 27 որ անոր խնդիրը մերժէ : Ու թագաւորը իսկոյն դահիճ խրկեց , ու հրաման ըրաւ անոր գլուխը բերելու . ան ալ գնաց բանտին մէջ 28 գլխատեց զանիկայ . Ու սկուտեղով մը բերաւ անոր գլուխը ու տուաւ աղջիկանը , և աղջիկը զանիկայ իր 29 մօրը տուաւ : Ու անոր աշակերտները լսելով , եկան անոր մարմինը վերցուցին ու գերեզմանի մէջ դրին :

30 Ու առաքեալները Յիսուսի քովը ժողվուեցան , ու պատմեցին անոր՝ ամէն ինչ որ ըրին և ինչ 31 որ սորվեցուցին : Ու անիկայ ըսաւ անոնց , Ինկէք դուք առանձին՝ անապատ տեղ մը , և քիչ մը հանգչեցէք . քանզի շատերը կային որ կու գային ու կ'երթային . և հաց ուտելու ալ ժամանակ չէին 32 ունենար : Ու նաւով անապատ 33 տեղ մը գացին առանձին : Ու ժողովուրդները տեսան զանոնք որ կ'երթային , և շատերը զանիկայ ճանչցան , ու ոտքով բոլոր քաղաքներէն հոն կը վազէին , և անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր քով 34 կը ժողվուեցան : Ու Յիսուս երբոր դուրս եկաւ , շատ ժողովուրդ տեսնելով՝ խղճաց անոնց վրայ . ինչու որ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին . և սկսաւ շատ բաներ սորվեցընել անոնց :

35 Ու երբոր ժամանակը շատ ուշացաւ , իր աշակերտները իրեն եկան՝ ու ըսին , Ատ անապատ տեղ մըն է , ու ժամանակը ուշացած է . 36 Արձակէ ժողովուրդները որ երթան բոլորտիքի ագարակները ու գիւղերը ու իրենց հաց գնեն , ինչու որ ուտելու բան 37 մը չունին : Բայց անիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց , Դո՛ւք տուէք անոնց որ ուտեն : Ու ըսին իրեն , Երթանք երկու հարիւր դահեկանի հաց գնե՞նք՝ 38 և տանք անոնց որ ուտեն : Ըսաւ անոնց , Քանի՞ նկատակ ունիք , դացէ՛ք նայեցէ՛ք . ու երբոր գիտացան՝ ըսին , Հինգ , ու երկու ձուկ : 39 Ու հրաման ըրաւ անոնց՝ որ ամէնը կանանչ խոտին վրայ գունդ գունդ նստեցնեն : Ու դաս դաս նստան՝ 40 հարիւրական ու յիսունական : Ու 41 հինգ նկատակը ու երկու ձուկը առաւ , ու դէպ՚ի երկինքը նայելով , օրհնեց . և մանրեց նկատակները ու տուաւ իր աշակերտներուն , որ անոնց առջևը դնեն , ու երկու ձուկը ամենուն ալ բաժնեց : Ու ամէնքը կերան ու կշտացան . 42 Ու տասներկու կողով լեցուն՝ կտորտանքները վերցուցին , և ձուկերէն ալ : Ու անոնք հայրերէն ու 44 տղաները հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ էին :

Ու շուտ մը իր աշակերտները 45 ստոյգ որ նաւը մտնեն , և իրմէ առաջ միւս կողմը Բեթսայիդա անցնեին , մինչև որ ինքը ժողովուրդը արձակէ : Ու անոնցմէ զա- 46 տուելով՝ լեռը ելաւ աղօթք ընելու : Ու երբոր իրիկուն եղաւ , 47 նաւը ծովուն մէջտեղն էր , ու ինքը մինակ ցամաքն էր : Ու տեսաւ 48 անոնք որ կը տագնապէին հովէն թէ քաշելու առնեին , ինչու որ հովը իրենց դէմ էր . և գիշերուան չորրորդ պահուն առներնին՝ ծովուն վրայ քալելով կու գայ անոնց , ու կ'ուզէր անոնցմէ անցնիլ : Ու- 49 նոնք երբոր տեսան որ ծովուն վրայ կը քալէր , կարծեցին թէ այդ երեւոյթ բան մըն է , ու կանչուրտեցին . Վասնզի ամէնքն ալ զան- 50 կայ տեսան , ու խռովեցան . և ինքը շուտ մը խօսեցաւ անոնց հետ ու ըսաւ անոնց , Վանջ եղէ՛ք ես եմ , մի վախնայք : Ու նաւը ե- 51 լաւ անոնց քովը , ու հովը դադարեցաւ . և անոնք մտքերնուն մէջ չափէ դուրս ապշած էին ու կը զարմանային : Վասն զի հացին 52 վրայ եղած հրաշքը չհմացան , ինչու որ սիրտերնին թմրած էր :

Ու միւս կողմը անցնելով , 53 Գեննեսարեթի երկիրը հասան և նաւը մեղաւորեցին : Ու երբոր 54 նաւէն ելան , անդրէն ճանչցան

55 կոյն Ճանչցան գանիկայ . Ու ասդին
անդին վազելով բոլոր չքնաղայ
աեղուանքը , ակսան մահիճներով
հիւանդները բերել՝ ուր որ կը լ-
56 սէին թէ հոն է : Ու ուր որ կը
մտնէր՝ գեղերը կամ քաղաքները
կամ ագարակները , հրապարակնե-
րուն մէջ կը դնէին հիւանդները ,
ու կ'աղաչէին իրեն որ գոնէ իր
հանդերձին քղանցքին դպչէին . և
որոնք որ դպան , բժշկուեցան :

ԳԼ . Ն։

1 Ու իր քովը ժողվուեցան փարի-
սեցիները ու դպիրներէն ո-
մանք՝ որ Երուսաղէմէն եկած էին :
2 Ու երբոր տեսան որ անոր աշա-
կերտներէն ոմանք պիղծ՝ այսինքն
անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտէին ,
3 մեղադրեցին : Վասն որ փարի-
սեցիները ու բոլոր Հրէաները մին-
չև որ աղէկ մը ձեռքերնին չլուան ,
հաց չեն ուտեր , քանզի ծերերուն
4 աւանդութիւնը կը բռնեն . Ու
շուկայէն եկած ատենին թէ որ չբ-
լուայնուի , չեն ուտեր . և ուրիշ
շատ բաներ կայ որ ընդունած են
ու կը բռնեն , օրինակ դաւաթներ-
րու և փարչերու ու պղնձէ աման-
ներու և անկողիններու լուացմունք-
5 ներ : Ուր ատենը փարիսեցիները
ու դպիրները հարցուցին անոր ,
թէ Վասն ի՞նչ քու աշակերտներդ ծե-
րերուն աւանդութեանը պէս չեն
երթար , հապա անլուայ ձեռքերով
6 հաց կ'ուտեն : Ան ալ պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց , Ղազէկ
մարգարէութիւն ըրաւ Եսայի ձեզի
կեղծաւորներուդ համար , ինչպէս
որ գրուած է , Այս ժողովուրդը
ձոյն շրթունքներովը պիս կը պա-
տուէ , բայց իրենց սիրտը հեռա-
7 ցած գտուած է ինծմէ . Ու պա-
րապ տեղը պիս կը պաշտեն , մարդոց
պատուիրած բաները ուսոյց վարդա-
8 պետութիւն սորվեցընելով : Վասն
զի Աստուծոյ պատուիրանքը թող
տալով՝ մարդոց աւանդութիւնը կը
բռնէք , ինչպէս փարչերու և պա-
տաթներու լուացմունքներ , և ա-
նոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ'ը-
նէք : Ու ըսաւ անոնց , Ղազէկ 9
կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրա-
քը , որ ձեր աւանդութիւնը պա-
հէք : Վասնզի Մովսէս ըսաւ , 10
Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ . և
Ան՝ որ իր հայրը կամ մայրը ա-
նիծէ , մահով թող մեռնի : Բայց 11
դուք կ'ըսէք , Թէ որ մէկը իր հօրը
կամ մօրը ըսէ , Ան բանը որ ինծմէ
պիտի շահիս , Կորբան է , (որ ըսել է ընծայ ,)
— ըսած իմաստն է . Ու ալ թող 12
չէք տար անոր բան մը ընել իր
հօրը կամ իր մօրը . Ու Աստուծոյ 13
խօսքը կը խափանէք ձեր աւան-
դութիւնովը որ կ'աւանդէք . և
ասոր նման շատ ուրիշ բաներ կ'ը-
նէք :

Ու բոլոր ժողովուրդը իրեն կան- 14
չելով՝ ըսաւ անոնց , Լսեցէք ինծի
ամէնքդ ու հասկըցէք : Չկան մը 15
չկայ որ դուրսէն մարդուն ներսը
մտնէ , ու կարող ըլլայ զանիկայ
պղծելու , հապա ան բաները որ
անկէ կ'ելլեն , անոնք են որ մարդը
կը պղծեն : Ո՛վ որ լսելու ականջ 16
ունի , թող լսէ :

Ու երբոր ան բազմութիւնէն ը- 17
րեխէվ տուն մտաւ , իր աշա-
կերտները հարցուցին իրեն ան ա-
ռակին համար : Ու ըսաւ անոնց , 18
Դո՞ւք ալ աստանկ անմիտ էք . չէ՞ք
հասկընար թէ ամէն բնչ որ դուր-
սէն մարդուն ներսի կողմը կը մտնէ ,
չկրնար զանիկայ պղծել . Վասն զի 19
չէ՛ թէ անոր սրտին մէջը կը մտնէ ,
հապա փորը , և աղտաքնոցը կ'ել-
լէ , ու բոլոր կերակուրները կը մաք-
րէ : Ու կ'ըսէր թէ Ինչ որ կ'ելլէ 20
մարդուն ներսէն , անիկայ կը պղծէ
մարդը : Վասն զի ներսէն մարդոց 21
սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդները ,
շնութիւնները , պոռնկութիւնները ,
սպանութիւնները , Գողութիւնները , 22
ագահութիւնները , չարութիւնները ,
նենգութիւն , դիմութիւն , չար
աչք , հայհոյութիւն , ամբարտա-
ւանութիւն , անզգամութիւն : Այս 23
բոլոր չար բաները ներսէն կ'ելլեն ,
ու կը պղծեն մարդը :

Ու անկէ ելլելով Տիւրոսի ու 24

Սիդոնի սահմաններէն գնաց , և
տուն մը մտնելով՝ չէր ուզեր որ
մէկուն յայտնուի , բայց չկրցաւ
25 ծածկուիլ . Վասնզի կնիկ մը՝ որուն
աղջիկը պիղծ ոգի ունէր իր նէրսէ
էն , լսեց անոր վրայով , ու եկաւ
26 անոր ոտքը ինկաւ : Եւ ան կնիկը
հեթանոս էր՝ ազգով փիւնիկ Սո-
րի , ու կ՚աղաչէր անոր՝ որ դևը իր
27 աղջիկէն հանէ : Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր , Թո՛ղ տուր որ առաջ որ-
ղաքը կշտանան . քանզի աղէկ չէ
տղոցը հացը առնել ու շուներուն
28 ձգել : Անիկայ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ անոր , Այո՛ Տէր , ինչու
որ շուներն ալ սեղանին տակը տը-
ղոցը փշրանքներէն կը կերակրուին :
29 Եւ ըսաւ անոր , Սո խօսքիդ հա-
մար գնա , դուս աղջիկէդ դևը ե-
30 լաւ : Եւ իւնը իր տունը երթա-
լով՝ գտաւ որ դևը ելած , ու աղ-
ջիկը անկողինին վրայ պառկած էր :
31 Եւ նորէն Տիւրոսի ու Սիդոնի
սահմաններէն ելլելով՝ եկաւ Դա-
լիլեայի ծովեզերքը Դեկապօլիսի
32 սահմաններուն մէջէն : Եւ մէկը
բերին անոր առջին խուլ ու դը-
ժուարախօս , ու կ՚աղաչէին որ ա-
33 նոր վրայ ձեռք դնէ : Եւ ժողո-
վուրդէն մէկդի առնելով զանիկայ ,
իր մատները անոր ականջներուն
մէջը խօթեց ու թուքաւ , և անոր
34 լեզուին դպաւ , Ու երկինքը նայե-
լով՝ հառաչեց ու ըսաւ անոր ,
Ե՛փփաթա , (որ լսել է Դա-
35 յուէ ,) Եւ իսկոյն անոր ականջ-
ները բացուեցան , ու անոր լեզուին
կապը քակուեցաւ , և շիտակ կը
36 խօսէր : Ու պատուիրեց անոնց որ
մէկու մը չըսեն . և ինչպէս ինքը
կը պատուիրէր անոնց , անոնք՝ ալ
37 աւելի կը քարոզէին . Ու չափէ
դուրս կը զարմանային և կ՚ըսէին ,
Ամէն բաները աղէկ ըրաւ ասիկայ ,
որ խուլերուն լսել կու տայ և համ-
բերուն խօսիլ :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ան օրերը ժողովուրդը խիստ շատ
ըլլալով , և ուտելու բան մը
չունենալով , Յիսուս իրեն կանչ-
եց իր աշակերտները ու ըսաւ
2 անոնց , Ես խղճամ աս ժողովուր-
դին վրայ , ինչու որ հիմա երեք օր
է որ իմ քովս են , և բան մը չու-
3 նին ուտելու . Ու եթէ որ սոնք
անօթի խրկեմ իրենց տուները ,
ճամբուն մէջ պիտի մաշին , ինչու
որ ասոնցմէ ոմանք հեռու տեղէ ե-
4 կած են : Եւ իր աշակերտները
պատասխան տուին իրեն , Ա՛ս ա-
նապատին մէջ ո՞վակից կրնայ մէկը
հացով կշտացընել ասոնք : Եւ
5 հարցուց անոնց , Քանի՞ նկանակ
ունիք . ու անոնք ըսին , Եօթը :
6 Եւ հրամայեց ժողովուրդին՝ որ
գետնին վրայ նստին , ու առաւ
եօթը նկանակը , գոհացաւ և
կոտրեց ու տուաւ աշակերտներուն ,
որ ժողովուրդին առջևը դնեն , և
դրին : Ու քանի մը մանր ձուկեր
7 ունէին , և օրհնեց ու ըսաւ որ
անոնք ալ դնեն անոնց առ-
ջևը : Եւ կերան ու կշտացան ,
8 ու աւելցած կտորտանքները վեր-
ցուցին եօթը զամբիւղ : Եւ ու-
9 տողները չորս հազարի չափ էին ,
ու արձակեց զանոնք : Եւ շուտ
10 մը նաւը մտնելով աշակերտներուն
հետ , եկաւ Դալմանութայի կող-
մերը :

11 Եւ փարիսեցիները ելլելով՝ սկը-
սան անոր հետ վիճաբանութիւն
ընել , և զանիկայ փորձելով՝ իրմէն
նշան մը կ՚ուզէին երկինքէն : Եւ
12 անիկայ իր հոգիին մէջ հառաչելով
ըսաւ , Ինչ է որ աս ազգը նշան
կ՚ուզէ . Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ .
աս ազգին նշան պիտի չտրուի :
13 Ու զանոնք թող տալով՝ նորէն նա-
ւը մտաւ , ու գնաց ծովուն միւս
կողմը :

14 Եւ հաց առնելու մոռցեր էին , ու նաւուն մէջ իրենց հետը միայն
մէկ նկանակ մը ունէին : Եւ կը
15 պատուիրէր անոնց ու կ՚ըսէր ,
Նայեցէք և զգուշացէք փարիսե-
ցւոց խմորէն ու Հերովդեսին
խմորէն : Եւ իրարու հետ կը խոր-
16 հէին ու կ՚ըսէին թէ Հաց չու-
նենալնուս համար է : Յոկ Յիսուս
17 անոնց խորհուրդը գիտնալով ըսաւ

անոնց , Ինչու կը խորհիք թէ հաց չունիք . տակաւին չէք հասկընար ու չէք խմանար . դեռ սիրտերնիդ թմրած է . Աչքեր ունիք ու չէք տեսներ , և ականջներ ունիք ու չէք լսեր , և չէք յիշեր : Երբոր հինգ նկանակը հինգ հազարին կտրեցի , քանի՞ կողով լեցուն կտորտանք վերցուցիք . ըսին անոր , Տասներկու : Ու երբոր եօթը նկանակը չորս հազարին բժեցի , քանի՞ զամբիւղ լեցուն կտորտանք վերցուցիք . անոնք ալ ըսին , Եօթը : Ու ըսաւ ա- նոնց , Դեռ չեք հասկընար :

Ու Նէթսայիդա եկաւ , ու անոր առջեւը կոյր մը բերին , ու կ'աղաչէին իրեն որ դպչի անոր . Ու առնիկայ կոյրին ձեռքէն բռնելով՝ գիղէն դուրս հանեց , ու անոր աչքերուն թքնելով՝ ձեռքը անոր վրայ դրաւ , ու կը հարցընէր անոր թէ բան մը կը տեսնէ՞ . Ան ալ նայեցաւ ու կ'ըսէր , Մարդիկներ կը տեսնեմ ծառերու պէս որ կը պտըտին : Ետքին ձեռքը անոր աչքերուն վրայ դրաւ , ու անոր ստիպեց որ նայի . և ոտքի ելաւ ու ամէն բան հասարակ կը տեսնէր : Ետքը զանիկայ իր տունը խրկելով ըսաւ , Տունը մի մտներ , ու գիղին մէջ մէկուն մի ըսեր :

Ու Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մեկնեց Փիլիպպոսի Կեսարիային գիղերը երթալու , ու ճամբուն մէջ կը հարցընէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց , Ինծի համար ինչ կ'ըսեն մարդիկ թէ եմ : Ու անոնք պատասխան տուին ու ըսին , Մեռեալ Յովհաննէս Մկրտիչը , և ուրիշներ՝ Եղիան , ուրիշներն ալ՝ մարգարէներէն մէկը : Ու ինքը ըսաւ անոնց , Բայց դուք ինծի համար ինչ կ'ըսէք թէ եմ . պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր , Դուն ես Քրիստոսը : Ու սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ իրեն համար մէկու մը չպատմեն :

Ու սկսաւ սորվեցընել անոնց , թէ պէտք է որ Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ , ու երէցներէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն մերժուի , ու սպաննուի , և երեք օրէն նորէն յարութիւն առնէ : Ու խօսքը յայտնի խօսեցաւ . Եւ Պետրոս մէկդի առաւ զանիկայ , ու սկսաւ յանդիմանել զանիկայ : Ինքը դարձաւ ու իր աշակերտներուն նայելով , յանդիմանեց Պետրոսը ու ըսաւ , Ետեւս գնա Սատանայ , ինչու որ գուն Աստուծոյ բաներէն չես մտածեր , հապա մարդոց բաներէն :

Ու ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց , Ո՛վ որ կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ , թող իր անձը ուրանայ , և իր խաչը վերցընէ , ու իմ ետեւէս գայ : Որովհետեւ ով որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցընել , պիտի կորընցընէ զանիկայ . և ով որ ինծի ու աւետարանին համար իր անձը կորընցընէ , պիտի ապրեցընէ զանիկայ : Վասնզի ի՞նչ օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշխարհը վաստկի , և իր անձը կորընցընէ . Կամ իր անձին համար ի՞նչ տալուստ կրնայ մարդ տալ : Որովհետեւ ով որ ինծմէ ու իմ խօսքերս ամօթ սեպէ այս շնացող ու մեղաւոր ազգիս մէջ , Որդին մարդոյ ալ զանիկայ պիտի սեպէ երբոր գայ իր Հօրը փառքովը սուրբ հրեշտակներուն հետ : Ու ըսաւ անոնց , Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մեռնելու համար պիտի չտառնեն , մինչև որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը զօրութիւնով եկած :

ԳԼՈՒԽ ԹԳ

Ու վեց օրէն ետեւ Յիսուս իր հետ առաւ Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը , ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը հանեց առանձին , և անոնց առջեւը պայծառացաւ : Ու իր հանդերձները եղան փայլուն խիստ ճերմակ , անանկ

որ երկրի վրայ թափիչ մը չկրնար
3 այնպէս ձերմկկցընել : Ու Նղիան
Մովսէսին հետ երևցաւ անոնց , և
4 Յիսուսի հետ կը խօսէին : Ու
Պետրոս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ Յիսուսին , Ուսրբի՛ աղէկ
է որ հոս կենանք . ու իրիք խրճիթ
չինենք , մէկը քեզի , և մէկը Մով-
5 սէսին , ու մէկը Նղիային . Ա՛ւան
զի չէր գիտեր թէ ինչ խօսի , ին-
6 չու որ զարհուրեր էին : Ու մէկ
ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ ,
ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով ,
Ասիկայ է իմ սիրելի որդիս , առնր
7 մանիկ ըրէք : Ու յանկարծ ապին
անդին որ նայեցան , ալ ուրիշ
մէկը չտեսան , հապա միայնակ Յի-
8 սուսը իրենց հետ : Ու երբոր լեռ-
նէն վար կ'իջնէին , պատուիրեց ա-
նոնց որ տեսածնին մէկու մը չպատ-
մեն , բայց միայն Որդին մարդոյ մե-
ռելներէն յարութիւն առնելէն ետև :
9 Ու անոնք ան խօսքը պահեցին , ու
մէջերնին հարցուփորձ կ'ընէին թէ
մեռելներէն յարութիւն առնելը
10 ի՞նչ է : Ու իրեն հարցուցին
ու ըսին , Ուր ի՞նչ է որ դպիրնե-
րը կ'ըսեն թէ պէտք է որ առաջ
11 Նղիան գայ : Ուասիկայ պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց , Եղրաւէ
առաջ Նղիան կու գայ , և ամէն
բան կարգի կը դնէ . և թէ ինծմէ
գրուած է Որդւոյ մարդոյ համար ,
որ շատ չարչարանքներ պիտի կրէ
12 ու անարգուի . Բայց ձեզի կ'ըսեմ
որ Նղիան եկաւ ալ , և ինչ որ
ուզեցին՝ ըրին անոր , ինչպէս որ
գրուած է անոր համար :
13 Ու աշակերտներուն քովը գա-
լով՝ տեսաւ շատ ժողովուրդ անոնց
բոլորտիքը և դպիրները , որ վի-
ճաբանութիւն կ'ընէին անոնց հետ :
14 Ու շուտ մը բոլոր ժողովուրդը
երբոր տեսան անիկայ՝ խիստ զար-
մացան , ու առաջ վազելով բարև
15 կու տային անոր : Ու հարցուց
դպիրներուն թէ Ի՞նչ վիճաբա-
16 նութիւն կ'ընէք անոնց հետ : Ու
ժողովուրդէն մէկը պատասխան
տալով ըսաւ , Վարդապետ իմ
որդիս քեզի բերի , որ համր ոգի
ունի . Ու ուր որ անոր հասնի , գա- 17
նիկայ գետինը կը գարնէ . ան ալ
կը փրփրի և իր ակռաները կը
կրճտէ ու կը ցամքի . և քու
աշակերտներուդ ըսի որ զանիկայ
հանեն , ու չկրցան : Պատասխան 19
տուաւ անոնց ու ըսաւ , Ո՛վ ան-
հաւատ ազգ՝ մինչև ի՞րր ձեզի հետ
պիտի ըլլամ , մինչև ի՞րր ձեզի
պիտի համբերեմ . բերէ՛ զանիկայ
անիկայ : Ու զանիկայ բերին ի- 15
րեն . երբոր զԱՆ տեսաւ զանի-
կայ , շուտ մը ԱՆ ոգին ցնցից գը-
նիկայ , ու գետինը ինկած կը թա-
ւալէը ու կը փրփրէը : Ու 20
Յիսուս հարցուց անոր հօրը ու
ըսաւ , Որչափ առեն է որ ատ
բանը ատոր եղաւ . ու անիկայ ը-
սաւ , Տղայութենէն՝ի վեր . Ու 21
շատ անգամ կրակի ու ջուրի մէջ
կը նետէ ատիկայ՝ որ կորսընցընէ .
բայց թէ որ կարողութիւն մը ու-
նես , օգնէ՛ մեզի , խղճալով մեր
վրայ : Ու Յիսուս ըսաւ անոր , 22
Թէ որ կարող ես հաւատալու ,
ամէն բան կարելի է անոր որ կը
հաւատայ : Ու տղուն հայրը շուտ 23
մը աղաղակեց ու արցունքով ը-
սաւ , Կը հաւատամ Տէ՛ր , օգնէ՛
իմ անհաւատութեանս : Յիսուս 24
երբոր տեսաւ որ ժողովուրդը վրան
կը դիպուի , սաստեց պիղծ ոգիին
ու ըսաւ անոր , Ո՛վ համր ու խուլ
ոգի՛ ես կը հրամայեմ քեզի , ելլէ՛
ատկէ , ու ետքէն ալ չմտնես ատոր
ներսը : Ու կանչըրտուելով՝ սաս- 25
տիկ ցնցից զանիկայ ու ելաւ . և
պղտի մեռելի պէս եղաւ , անանկ
որ շատերը ըսին թէ Մեռաւ :
Ու Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով 26
վերցուց զանիկայ . ան ալ կայնե-
ցաւ : Ու երբոր ինքը տուն 27
մտաւ , իր աշակերտները առանձին
հարցուցին իրեն՝ ըսելով , Մենք
ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանիկայ :
Ու ըսաւ անոնց , Ատ տեսակը կա- 28
րելի չէ ոեւէ բանով մը ելլել ,
բայց միայն աղօթքով ու ծոմապա-
հութեամբ :
Ու անկէ ելլելով՝ Գալիլեայի 29
միջէն կ'անցնէին . ու չէր ուզեր որ

30 մէկը դիտնայ ։ Ինչու որ կը սոր-
վեցընէր իր աշակերտներուն ու
կ՚ըսէր անոնց Թէ Որդին մարդոյ
պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը , և
զանիկայ պիտի սպաննեն . ու եր-
եք սպաննուի , երրորդ օրը յարու-
31 Թիւն պիտի առնէ ։ Ու անոնք
չէին հասկընար ան խօսքը , ու կը
վախնային իրեն հարցընելու ։
32 Ու եկաւ Կափառնայում , ու
երբոր տունն մտաւ , հարցուց ա-
նոնց , Ո՞նչ վիճաբանութիւն կ՚ը-
33 նէիք ճամբան իրարու հետ ։ Ու
անոնք լուռ կեցան , Ինչու որ ճամ-
բուն մէջ իրարու հետ վիճաբանու-
34 Թիւն կ՚ընէին Թէ ո՛վ մեծ է ։ Ու
երբոր նստաւ , կանչեց տասներ-
կուքը ու ըսաւ անոնց , Եթէ որ
մէկը կ՚ուզէ առաջին ըլլալ , ամե-
նուն յետինը պիտի ըլլայ և ա-
35 մենուն սպասաւորը ։ Ու տղայ
մը առաւ կայնեցուց անոնց մէջը ,
և իր գիրկը առնելով զանիկայ ը-
36 սաւ անոնց , Ո՛վ որ տասնկ տղոց-
մէն մէկը ընդունի իմ անունովս ,
զիս կ՚ընդունի . և ո՛վ որ զիս ըն-
դունի , չէ Թէ զիս կ՚ընդունի ,
37 հապա զիս խրկողը ։ Պատասխան
տուաւ անոր Յովհաննէս ու ըսաւ ,
Վարդապետ՝ մէկը տեսանք որ քու
անունովդ դևեր կը հաներ , ու մեր
հետևէն չգալուիր , և զանիկայ ար-
գիլեցինք՝ մեր հետևէն չգալուելուն
38 համար ։ Ու Յիսուս ըսաւ , Մի՛
արգիլէք զանիկայ , Ինչու որ մէկը
չկայ որ իմ անունովս հրաշք գոր-
ծէ , ու կարնայ շուտ մը զիս հայ-
39 հոյել . Վասնզի ան որ մեզի հա-
40 կառակ չէ , մեր կողմէն է ։ Վասն
զի ո՛վ որ ձեզի գաւաթ մը ջուր
խմցընէ իմ անունովս՝ Թէ դուք
Քրիստոսինն էք , ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի , Ընդկայ իր վարձքը պիտի
41 չկորսընցընէ ։ Ու ո՛վ որ գայ-
թակղեցընէ աս պզտիկներէն մէկը
որ հնձի կը հաւատան , աւելի ա-
ղէկ էր անոր՝ որ աղացքի քար
մը իր վիզէն կախուէր , ու ծովը
42 ձգուէր ։ Ու Թէ որ քու ձեռդ
քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ ա-
նդկայ . աղէկ է քեզի պակասաւոր
մտնել կեանքը , քան Թէ երկու
ձեռք ունենալ ու գեհենը երթալ
չմարելու կրակին մէջը . Ուր որ 43
անոնց որդը չմեռնիր ու կրակը
չմարիր ։ Ու Թէ որ քու ոտդ 44
քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ
անդկայ . աղէկ է քեզի կաղ մտնել
կեանքը , քան Թէ երկու ոտք ու-
նենալ՝ ու գեհենը ձգուիլ չմա-
րելու կրակին մէջը . Ուր որ անոնց 45
որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր ։
Ու Թէ որ քու աչդդ քեզ կը գայ- 46
թակղեցընէ , հանէ՛ անդկայ . ա-
ղէկ է քեզի մէկ աչքով Աստուծոյ
Թագաւորութիւնը մտնել , քան
Թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին
գեհենը ձգուիլ . Ուր որ անոնց 47
որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր ։
Վասնզի ամէն մարդ կրակով պի- 48
տի աղուի , և ամէն զոհ աղով
պիտի աղուի ։ Աղը աղէկ է , բայց 49
Թէ որ աղը անհամնայ , ինչո՞վ պի-
տի համովցընէք . Ձեր անձին մէջ
աղ ունեցէք , և իրարու հետ խա-
ղաղութիւն բռնէք ։

ԳԼՈՒԽ Ժ.

Ու անկէ ելլելով՝ Յրեաստանի 1
սահմանները եկաւ Յորդանա-
նու անդիի կողմէն , ու նորէն ժո-
ղովուրդները անոր քովը կը ժող-
վուէին . և ինչպէս որ սովորութիւն
ունէր , դարձեալ կը սորվեցընէր
անոնց ։

Ու փարիսեցիները քովը եկան , 2
և զանիկայ փորձելով կը հարցընէին
անոր Թէ Արժա՞ն է որ էրիկը իր
կնիկը արձակէ ։ Ու անիկայ պա- 3
տասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ ,
Ովչափ ձեզի ինչ պատուիրեց ։
Ու անոնք ըսին , Ովչէս Հրեանն 4
տուաւ արձակման գիր գրել , ու ա-
ձակել ։ Ու Յիսուս պատասխան 5
տալով՝ անոնց ըսաւ , Ձեր սրտին
կարծրութեանը համար դրեց ձեզի
աս պատուէրը . Բայց ստեղծա- 6
գործութեան սկիզբէն Աստուած ա-
նոնք արու և էգ ըրաւ , — ըսես , —
Այսր համար մարդ իր հայրը ու 7
մայրը պիտի ձգէ , և իր կնկանը
պիտի յտնի . Ու երկուքը մէկ 8

մարմին պիտի ըլլան . ուստի ալ
երկուք չեն , հապա մէկ մարմին .
9 Ուրեմն ան որ Աստուած միաւո-
10 րեց , մարդ թող չջատէ : Եւ
տունը իր աշակերտները նորէն նոյն
11 բանը հարցուցին իրեն : Ու ըսաւ
անոնց , Ո՛վ որ իր կնիկը արձա-
կէ և ուրիշ մը առնէ , անոր դէմ
12 ընութիւն կ՚ընէ : Ու կնիկ մը
թէ որ իր էրիկէն զատուի և ու-
րիշ էրկան մը ըլլայ , ընութիւն
կ՚ընէ :

13 Եւ մանր տղաք բերին իրեն , որ
անոնց դպչի , բայց աշակերտները
14 կը յանդիմանէին բերողները : Յի-
սուս երբոր տեսաւ , սրդողելով ա-
նոնց ըսաւ , Թոյլ տուէք առ մանր
տղոցը որ գան իմ , և մի արգի-
լէք առնք , ինչու որ Աստուծոյ
15 թագաւորութիւնը առանկներուն
է : Ամէնարիւ կ՚ըսեմ ձեզի ,
Ո՛վ որ Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը պզտիկ տղու մը պէս չըն-
դունի , բնաւ պիտի չմտնէ անոր
16 մէջը : Եւ անոնք գիրկը առաւ ,
վրանին ձեռք դրաւ ու օրհնեց զա-
նոնք :

17 Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ
ճամբուն մէջ , առաջ մէկ մարդ մը
վազեց՝ ու անոր առջևը ծունկ դը
նելով կը հարցընէր անոր ըսելով ,
Բարի վարդապետ՝ ի՞նչ
ընեմ որ յաւիտենական կեանքը
18 ժառանգեմ : Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր , Ինչո՞ւ զիս բարի կ՚անուա-
նես . մէկէն՝ի զատ բարի չկայ ,
19 որ է Աստուած : Պատուիրանք-
ները գիտես . Ընութիւն մի ը-
ներ , Պատուէթիւն մի ըներ , Գո-
ղութիւն մի ըներ , Սուտ վկայու-
թիւն մի ըներ , Չրկանք մի
ըներ , Ու հայրդ ու մայրդ պա-
20 տուէ : Անիկայ պատասխան տուաւ
ու ըսաւ անոր , Վարդապետ՝ ա-
տոնք ամէնը մանկութենէս՝ի վեր
21 պահեր եմ : Եւ Յիսուս անոր
նայելով՝ սիրեց զանիկայ , ու ըսաւ
անոր , Մէկ բան մը պակաս է
քեզի . գնա ունեցածդ ծախէ և
տուր աղքատներուն , ու երկինքը
գանձ պիտի ունենաս , և եաւը
վերցուր ու եկուր իմ ետևէս :
22 Եւ անիկայ այս խօսքին համար խո-
ժոռելով՝ տրտմած գնաց , ինչու
որ շատ ստացուածք ունէր :
23 Յիսուս իր բոլորտիքը նայելով՝
ըսաւ իր աշակերտներուն , Որչափ
դժուար է անոնց որ հարստուէթիւն
ունին , Աստուծոյ թագաւորութիւ-
24 նը մտնել : Եւ աշակերտները
զարմացեր էին անոր խօսքերուն վը-
րայ . բայց Յիսուս նորէն պատաս-
խան տալով՝ անոնց ըսաւ , Ո՛ր-
դեակներ՝ որչափ դժուար է հնէնց
հարստուէթեանը յուսացողներուն
Աստուծոյ թագաւորութիւնը մըտ-
25 նել : Դիւրին է որ ուղտը ասե-
ղին ծակէն անցնի , քան թէ հա-
րուստը Աստուծոյ թագաւորութիւ-
26 նը մտնէ : Եւ անոնք խիստ շատ
կը զարմանային ու կ՚ըսէին իրա-
րու , Ա՛վ ով կրնայ փրկուիլ :
27 Եւ Յիսուս անոնց նայելով ըսաւ ,
Մարդոց կողմանէ անկարելի
է , բայց ոչ Աստուծոյ կողմանէ .
քանզի Աստուծոյ կողմանէ ամէն
28 բան կարելի է : Պետրոս սկսաւ
ըսել անոր , Ահա մենք ամէն բան
թողուցինք և քու ետևէդ եկանք :
29 Եւ Յիսուս պատասխան տալով
ըսաւ , Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի ,
Մէկը չկայ որ թողուց տուն , կամ
եղբայրներ , կամ քոյրեր , կամ
հայր , կամ մայր , կամ կին , կամ
որդիներ , կամ արտեր՝ ինձի համար
30 ու աւետարանին համար , Որ պիտի
չառնէ հարիւրապատիկ հիմա այս
ատենս՝ տուներ , ու եղբայրներ ,
և քոյրեր , ու մայրեր , և որդիներ ,
ու արտեր՝ հալածանայ հետ , և
գալու աշխարհին մէջ յաւիտենա-
31 կան կեանքը : Բայց շատ առա-
ջիններ պիտի ըլլան յետին , ու յե-
տիններ՝ առաջին :

32 Եւ անոնք դէպ՝ի Երուսաղէմ
կ՚ելլէին ու ճամբուն մէջն էին .
և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ՚եր-
թար , ու անոնք կը զարմանային ,
ու հետևէն երթալով՝ կը վախնա-
լին : Եւ նորէն քովը առնելով
տասներկուքը , սկսաւ ըսել ա-
նոնց թէ զինչ բաներ որ իրեն պիտի

33 պատահէին . Ո՛ր ըսա՛ , Ընկա
նրուսաղէմ կ՚երթանք , և Ովդին
մարդոյ պիտի մատնուի քահանա-
յապետներուն ու դպիրներուն , և
զանիկայ մահուան պիտի դատա-
պարտեն , ու զանիկայ հեթանոս-
34 ներուն պիտի մատնեն . Ու զա-
նիկայ ծաղր պիտի ընեն ու ծեծեն ,
և անոր վրայ պիտի թքնեն , ու զա-
նիկայ սպաննեն , ու երրորդ օրը
յարութիւն պիտի առնէ :
35 Ու անոր քովը գացին Յակոբոս
ու Յովհաննէս՝ Զեբեդէոսի որ-
դիքը , ու ըսին , Վարդապետ՝
կ՚ուզենք որ ինչ որ խընդ-
36 րենք , մեզի ընես : Ան ալ ըսաւ
անոնց , Ի՞նչ կ՚ուզէք որ ձեզի
37 ընեմ : Ու անոնք ըսին իրեն ,
Շնորհէ մեզի որ նստինք մեզմէ
մէկը աջ կողմդ , և միւսը ձախ
38 կողմդ քու փառացդ մէջ : Ու Յի-
սուս ըսաւ անոնց , Չէք գիտեր
ինչ կը խնդրէք . կրնաք խմել ան
գաւաթը որ ես կը խմեմ , և ան
մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝ որով
39 ես կը մկրտուիմ . Ու անոնք ը-
սին իրեն , Կրնանք . ու Յիսուս
ըսաւ անոնց , Ան գաւաթը որ ես
կը խմեմ՝ պիտի խմէք , և ան
մկրտութիւնովը որ ես կը մկր-
40 տուիմ՝ պիտի մկրտուիք . Նայց
իմ աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը
իմս չէ տալը , հապա որոնց որ
41 պատրաստուած է : Ու երբոր ։-
տասը –ւ-ՙէրփնէը լսեցին , ը-
կսկսան Յակոբոսին ու Յովհաննէ-
42 սին նեղանալ : Ան Յիսուս իրեն
կանչեց ըսաւ անոնց , Գիտէք որ ազգաց իշխան ա-
պուածները կը տիրեն անոնց , և
անոնց մեծամեծները կ՚իշխեն ա-
43 նոնց . Նայց ձեր մէջը անանկ պիտի
չըլլայ , հապա ձեզմէ ով որ մեծ
ըլլալ կ՚ուզէ , անիկայ ձեր սպասա-
44 ւորը ըլլայ . Ու ձեզմէ ով որ ա-
ռաջին ըլլալ կ՚ուզէ , անիկայ ամե-
45 նուն ծառայ ըլլայ : Վասնզի Ովդին
մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւորուիլ ը-
նդունելու , հապա սպասաւորու-
թիւն ընելու , և իր կեանքը ջատա-
գովութիւն հասնար փրկանք մը տալու :

Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան 46
Բեթփագէ ու Բեթանիա դէպ
Ձիթենեաց լեռը , Յիսուս իր
աշակերտներէն երկուքը խրկեց ,
Ու ըսաւ անոնց , Գացէք ատ ձեր 47
դիմացի գեղը . և անոր մէջ մըտ-
նելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կապած
աւանակ մը , որուն վրայ մարդ մը
նստած չէ . արձըկեցէք անիկայ ու
բերէք . Ու թէ որ մէկը բան ձեզի , 3
թէ Ո՞ւմ ի՞նչ կ՚ընէք , ըսէք թէ
Տէրոջը պէտք է . և յետ մը հոս
պիտի խրկէ զանիկայ : Գացին 4
և գտան աւանակը դուրսը փողոցին
մէջ դրանը քով կապած , ու ար-
ձըկեցին զանիկայ : Ու հոն կայ- 5
նողներէն ոմանք ըսին անոնց , Ի՞նչ
կ՚ընէք որ կ՚արձըկէք աս աւանա-
կը : Ու անոնք ըսին անոնց ինչ- 6
պէս որ Յիսուս պատուիրեր էր ,
ու իրենց թոյլ տուին : Ու աւա- 7
նակը Յիսուսի բերին , ու անոր

Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան 1
Ներթփագէ ու Ներթանիա դէպ
Ձիթենեաց լեռը , Յիսուս իր
աշակերտներէն երկուքը խրկեց ,
Ու ըսաւ անոնց , Գացէք ատ ձեր 2
դիմացի գեղը . և անոր մէջ մըտ-
նելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կապած
աւանակ մը , որուն վրայ մարդ մը
նստած չէ . արձըկեցէք անիկայ ու
բերէք . Ու թէ որ մէկը բան ձեզի , 3
թէ Ո՞ւմ ի՞նչ կ՚ընէք , ըսէք թէ
Տէրոջը պէտք է . և յետ մը հոս
պիտի խրկէ զանիկայ : Գացին 4
և գտան աւանակը դուրսը փողոցին
մէջ դրանը քով կապած , ու ար-
ձըկեցին զանիկայ : Ու հոն կայ- 5
նողներէն ոմանք ըսին անոնց , Ի՞նչ
կ՚ընէք որ կ՚արձըկէք աս աւանա-
կը : Ու անոնք ըսին անոնց ինչ- 6
պէս որ Յիսուս պատուիրեր էր ,
ու իրենց թոյլ տուին : Ու աւա- 7
նակը Յիսուսի բերին , ու անոր

վըայ իրենց հանդերձները դրին ,
8 ու նստաւ անոր վրայ : Ու շատե-
րը իրենց հանդերձները ճամբուն
վրայ փռեցին , և ուրիշները ծառե-
րէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամ-
9 բուն վրայ կը տարածէին : Ու
առջևէն ու ետևէն գացողները կ'ա-
ղաղակէին ու կ'ըսէին , Ովսաննա .
Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անունո-
10 վը կու գայ . Օրհնեալ է մեր Դա-
ւիթի հօրը թագաւորութիւնը որ
կու գայ . Ովսաննա ՚ի բարձունս :
11 Ու Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ
ու տաճարը , և չորս կողմը ամէն
բաները աչքէ անցուց . և արդէն
ժամանակը իրիկուն ըլլալով՝ Ու-
թանիա ելաւ տասներկուքին հետ
մէկտեղ :
12 Ու հետևեալ օրը երբոր Ու-
թանիայէն կ'ելլէին , անօթեցաւ .
13 Ու հեռուանց տերևալից թզենի
մը տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ անոր
վրայ բան մը գտնէ . ու երբոր անոր
քովը գնաց , տերևներէն ՚ի զատ
բան մը չգտաւ , ինչու որ դեռ
14 թուզի առն չէր . Ու պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոր , Ալէկ ետև
մէկը քեզմէ պտուղ չուտէ յաւի-
տեան . և իր աշակերտները լսե-
ցին :
15 Ու եկան Երուսաղէմ . և Յի-
սուս տաճարը մտնելով՝ սկսաւ
դուրս հանել անոնք որ տաճարին
մէջ կը ծախէին ու կը գնէին . և
սուակ փոխողներուն սեղաններըը ,
ու աղաւնի ծախողներուն աթոռ-
16 ները կործանեց . Ու թող չէր
տար՝ որ մէկը տաճարին մէջէն ա-
17 ման մը անցընէ : Ու կը սորվե-
ցընէր ու կ'ըսէր անոնց , Գրուած
չէ՞ որ իմ տունս աղօթքի տուն
պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն ,
բայց դուք աւազակներու
18 այր ըրիք : Ու դպիրները ու
քահանայապետները սա լսելով՝ կը
փնտռէին թէ ինչպէս կորնչցընեն
զանիկայ , քանզի անկէ կը վախնա-
յին . ինչու որ բոլոր ժողովուրդը
զարմացեր էր անոր վարդապետու-
19 թեանը վրայ : Ու երբոր իրիկուն
եղաւ , քաղաքէն դուրս ելաւ :

Ու առտուանց երբոր անկէ կ'անց- 20
նէին , թզենին տեսան արմատէն
չորցած : Ու Պետրոսին միտքը 21
եկաւ ու ըսաւ անոր , Ռաբբի՝
ահա թզենին որ անիծեցիր , չոր-
ցեր է : Ու Յիսուս պատասխան 22
տալով ըսաւ անոնց , Ունեցէք
հաւատք Աստուծոյ : Վասնզի ճըշ- 23
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Ո՛վ որ սա
լեռանը ըսէ՝ Վերը ու ծովը ինկիր ,
և իր սրտին մէջը չերկմտի , հապա
հաւատայ թէ ինչ որ ըսէ՝ կ'ըլլայ ,
պիտի ըլլայ անոր ինչ որ ըսէ :
Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի , Ինչ 24
բան որ աղօթքով կը խնդրէք ,
հաւատացէք թէ պիտի առնէք ,
և պիտի ըլլայ ձեզի : Ու երբոր 25
աղօթքի կը կայնիք , ներեցէք թէ
որ մէկուն դէմ բան մը ունիք .
որպէս զի ձեր Հայրն ալ որ ե-
կինքն է , ներէ ձեզի ձեր յանցանք-
ները : Իսկ թէ որ դուք չէք ներ- 26
եր , ձեր Հայրն ալ որ երկինքն
է , պիտի չներէ ձեր յանցանքնե-
րը :

Ու նորէն Երուսաղէմ եկան , ու 27
երբոր տաճարին մէջ կը պտըտէր ,
քահանայապետները և դպիրները ու
ծերերը անոր եկան , Ու ըսին ա- 28
նոր . Ո՞նչ իշխանութիւնով կ'ը-
նես սա բաները , և ո՞վ տուաւ
քեզի սա իշխանութիւնը , որ սա
բաները ընես : Պատասխան տուաւ 29
Յիսուս ու ըսաւ անոնց , Ես ալ
ձեզի բան մը հարցընեմ , ու ին-
ծի պատասխան տուք , ես ալ ձե-
զի պիտի ըսեմ թէ ինչ իշխանու-
թիւնով կ'ընեմ սա բաները .
Յովհաննէսին մկրտութիւնը եր- 30
կինքէ՞ն էր՝ թէ մարդոցմէ , պա-
տասխան տուէք ինծի : Ու անոնք 31
մէջերնին կը խորհէին ու կ'ըսէին ,
Եթէ որ ըսենք՝ Երկինքէն , պիտի
ըսէ , Ապա ինչո՞ւ չհաւատացիք
անոր . Իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոց- 32
մէ , ժողովուրդէն կը վախնային .
ինչու որ ամէնքը դիտէին Յովհան-
նէսը թէ ճշմարտապէս մարգարէ էր :
Ու պատասխան տալով ըսին Յի- 33
սուսին , Չենք գիտեր , և Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-

նոյց , Այս ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ
ինչ իշխանութեամբ կ'ընեմ առ
բաները ։

ԳԼ . ԺԸ .

1 Յս. ակսաւ առակներով խօսիլ ա-
նոնց հետ ա՛ըԷ ։ Մէկ մարդ
մը այգի տնկեց , ու անոր բոլորտի-
քը ցանգ քաշեց , և առուակ հան-
փորեց , ու աշտարակ շինեց , և
զանիկայ մշակներու յանձնեց , ու
2 ինքը օսար երկիր մը գնաց ։ Եւ
առնելն ժառայ մը խրկեց մշակնե-
րուն , որ մշակներէն այգիին պտու-
3 ղէն առնէ ։ Եւ անոնք բռնեցին՝
ծեծեցին զանիկայ ու պարապ
4 ձեռքին դարձուցին ։ Նորէն ուրիշ ժառայ
մը ալ խրկեց անոնց . և զանիկայ
քարկոծելով՝ գլուխը վիրաւորեցին
5 ու անարգուած ձեռքին դարձուցին ։ Ու
դարձեալ ուրիշ մը խրկեց . ու զա-
նիկայ սպաննեցին . և շատ ուրիշներ
ալ խրկեց , որոնց մէկ քանիները
ծեծեցին ու մէկ քանիները սպան-
6 նեցին ։ Ուստի մէկ սիրելի որդի
մը ալ ունենալով , վերջապէս զա-
նիկայ ալ խրկեց անոնց՝ ըսելով ,
7 Պոռճ ամչնան իմ որդիէս ։ Բայց
այն մշակները ըսին իրարու , Այս-
կայ է ժառանգը . եկէք զանիկայ
սպաննե՛նք , ու ժառանգութիւնը
8 մերը ըլլայ ։ Եւ բռնեցին զանի-
կայ ու սպաննեցին , և այգիէն դուրս
9 հանեցին ։ Ուստի այգիին տէրը
ի՞նչ պիտի ընէ . պիտի գայ ու
կորընչցընէ մշակները , և այգին
10 ուրիշներու պիտի տայ ։ Եւ ա՞ս
գիրը չէ՞ք կարդացեր , թէ Այն
քարը որ շինողները անարգեցին ,
անկայ անկիւնին գլուխը եղաւ .
11 Այսկայ Տէրոջմէ եղաւ , և զարմա-
նալի է մեր աչքերուն ։
12 Եւ կը փնտռէին թէ ինչպէս
բռնեն զանիկայ , բայց ժողովուր-
դէն վախցան , քանզի իմացան որ
անոնց առակը իրենց համար ըսաւ . և
ձգեցին անկայ ու գացին ։
13 Եւ փարիսեցիներէն ու Հերո-
դեսեաններէն քանի մը հոգի խրկե-
ցին անոր , որ խօսքով բռնեն զա-
14 նկայ ։ Եւ անոնք եկան ու ըսին
անոր , Վարդապետ՝ գիտնք որ
ճշմարիտ ես , և մէկու մը հոգ
հոգ չես , քանզի մարդոց երես-
պաշտութիւն չես ըներ , հապա
ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան
կը սորվեցընես . Պարսիկին տուրք
տալ արժա՞ն է թէ չէ , տա՞նք
թէ չտանք ։ Եւ Յիսուս գիտնա- 15
լով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ
անոնց , Ինչո՞ւ գէս կը փորձէք .
բերէ՛ք ինծի մէկ դահեկան մը որ
տեսնեմ ։ Եւ անոնք բերին . ու 16
ըսաւ անոնց , Որո՞ւնն է սա պատ-
կերը ու գիրը . և անոնք ըսին ա-
նոր , Կայսրին ։ Եւ Յիսուս պա- 17
սասխան տալով ըսաւ անոնց , Ին
որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք , և
ան որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ
փառէք . ու զարմացան անոր վրայ ։
Եւ անոր քովը եկան սադուկե- 18
ցիները , որոնք կ'ըսեն թէ յարու-
թիւն չկայ , և անոր հարցուցին ը-
սելով , Վարդապետ՝ Մովսէս մեզի 19
գրեց որ եթէ մէկուն եղբայրը մեռ-
նի՝ ու կնիկը ձգէ և զաւակ չձգէ ,
անոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը ,
և իր եղբօրը զաւակ հանէ ։ Արդ 20
եօթը եղբայրներ կային , և առջինը
կնիկ առաւ ու մեռաւ և զաւակ
չձգեց ։ Ու երկրորդը առաւ զա- 21
նիկայ ու մեռաւ , և ան ալ զաւակ
չձգեց . նոյնպէս ալ երրորդը ։ Ու 22
եօթն ալ զանիկայ առին և զա-
ւակ չձգեցին . ամենէն յետը կնիկն
ալ մեռաւ ։ Արդ յարութեան 23
առնելնէ՝ երբոր յարութիւն առնեն ,
անոնցմէ որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ .
ընչու որ եօթն ալ զանիկայ կնիկ
ունեցան ։ Եւ Յիսուս պատաս- 24
խան տալով անոնց ըսաւ , Արդ
համար չէ՞ք որ մոլորած էք , որ ոչ
Գիրքը գիտէք , և ոչ Աստուծոյ
զօրութիւնը ։ Վասնզի երբոր մե- 25
ռելներէն յարութիւն առնեն , ոչ
կնիկ կ'առնեն , և ոչ էրկան կը
տրուին , հապա երկինքի հրեշտակ-
ներուն պէս են ։ Բայց մեռելնե- 26
րուն համար՝ թէ յարութիւն կ'առ-
նեն , Մովսէսին գիրքին մէջը չէ՞ք
կարդացեր մորենիին վրայ , ինչպէս
Աստուած անոր խօսեցաւ ըսելով ,

Նա եմ Աբրահամին Յառուածը, և
Հսահակին Յառուածը, ու Յակո-
27 բին Յառուածը: Ընիկայ մեռել-
ներուն Յառուածը չէ, հապա կեն-
դանիներուն. ուրեմն դուք խիստ
մոլորած էք:
28 Ու դպիրներէն մէկը եկաւ, ու
մտիկ կ'ընէր անոնց՝ երբոր վիճա-
բանութիւն կ'ընէին, որ երբոր
տեսաւ թէ աղէկ պատասխան տուաւ
անոնց, հարցուց անոր ու ըսաւ,
Ո՞րն է բոլոր պատուիրանքներուն
29 առաջինը: Ու Յիսուս պատաս-
խանեց անոր, Բոլոր պատուի-
րանքներուն առաջինը սա է. Լսէ
ով Իսրայէլ, մեր Տէր Յառուածը
30 մէկ Տէր մըն է. Ու քու Տէր Ո-
ստուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ,
և քու բոլոր անձէդ, ու քու բոլոր
մտքէդ, և քու բոլոր զօրութենէդ.
31 ասիկայ է առաջին պատուիրանքը:
Ու երկրորդըասոր նման՝ Ու ըն-
կերդ սիրես քու անձիդ պէս. ա-
նոնցմէ մեծ ուրիշ պատուիրանք
32 չկայ: Ու դպիրը ըսաւ անոր,
Աղէկ՝ վարդապետ, ճիտակ խօսեցար
թէ Յառուած մէկ է, և անկէ զատ
33 ուրիշ մը չկայ. Ու բոլոր
սրտէ, ու բոլոր մտքէ, և բոլոր
անձէ, ու բոլոր զօրութենէ անիկայ
սիրելը, ու ընկերը իր անձին պէս
սիրելը ամէն ողջակէզներէ ու զո-
34 հերէ աւելի է: Ու Յիսուս տես-
նելով որ անիկայ խելացութիւնով
պատասխան տուաւ, ըսաւ անոր,
Յառուծոյ թագաւորութենէն հե-
ռու չես. և ալ ուրիշ մէկը չէր
համարձակիր անոր բան մը հարցը-
նելու:
35 Ու Յիսուս երբոր տաճարին մէջ
կը սորվեցընէր, պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Դպիրները ինչո՞ւ կ'ը-
սեն, թէ Քրիստոս Դաւիթի որ-
36 դին է. Ու ինքը Դաւիթ Սուրբ
Հոգիով կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէ-
րոջս ըսաւ, Դասէ իմ աջ կողմս,
մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքե-
37 րուդ պատուանդան ընեմ: Ու-
րեմն Դաւիթ ինքը որ զանիկայ
Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս անիկայ
անոր որդին կ'ըլլայ. և ժողովուր-
դէն շատերը յօժարութեամբ մտիկ
կ'ընէին անոր:
Ու իր վարդապետութեանը մէջ 38
կ'ըսէր անոնց, Զգուշացէք դը-
պիրներէն, որոնք կ'ուզեն փառա-
ւոր հանդերձներով պտըտիլ, և
շուկաներուն մէջ բարևներ ի՛ փնդը-
րէն, Ու ժողովարաններուն մէջ 39
առաջին աթոռները, և ընթրիք-
ներու մէջ առաջին բազմոցները.
Որոնք որբևայրիներուն տուները 40
կ'ուտեն, ու մոլորեցնելու հա-
մար աղօթքը կ'երկընցընեն. ասոնք
աւելի դատապարտութիւն պիտի
ընդունին:
Ու Յիսուս գանձանակին դի- 41
մացը նստած՝ կը նայէր թէ ինչո՛ր
ժողովուրդը գանձանակին մէջ ըս-
տակ կը ձգէ. և շատ հարուստներ
շատ բան ձգեցին: Ու էկաւ աղքատ 42
որբևայրի մըն ալ եկաւ ու երկու
լումայ ձգեց, որ մէկ նաթարակիտ
մը կ'ընէ: Ու իր աշակերտները 43
իրեն կանչելով ըսաւ անոնց, Ա՛մէն
մարթու կ'ըսեմ ձեզի, որ սա աղ-
քատ որբևայրին գանձանակը ա՛յլ
ձգողներուն ամէնէն աւելի ձգեց.
Վասն զի որ ամէնքը իրենց աւելցածէն 44
ձգեցին, բայց ասիկայ իր չքաւո-
րութենէն՝ ունեցած ին բոլորը ձգեց՝
իր բոլոր ապրուստը:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Ու երբոր տաճարէն դուրս կ'ելլէր, 1
իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ
իրեն, Վարդապետ՝ նայէ ինչո՛ր
քարեր են, և ինչ կերպ շէնքեր:
Ու Յիսուս պատասխան տալով ը- 2
սաւ անոր, Կը տեսնե՞ս սա մեծ
շէնքերը. քար մը քարի վրայ պիտի
չմնայ որ չքակուի:
Ու երբոր անիկայ Ձիթենեաց 3
լերը տաճարին դիմացը նստեր էր,
Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհան-
նէս ու Սնդրէաս հարցուցին իրեն
առանձին, Ըսէ մեզի ե՞րբ պիտի 4
ըլլան սա բաները, և ի՞նչ նշան
պիտի ըլլայ սա ամէն բաներուն
կատարուելու ատենը: Ու Յի- 5
սուս պատասխան տուաւ անոնց ու
սկսաւ ըսել, Զգուշ կերպէ՛ չըլ-

6 լայ որ մէկը ձեզ խօսի. Ինչու որ
շատերը պիտի գան իմ անունովս
ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիստոսը,
ու շատերը պիտի մոլորցնեն։
7 Երբոր երբոր լսէք պատերազմներ և
պատերազմներու լուրեր, մի խռո-
վիք, ինչու որ պէտք է որ ըլ-
8 լայ, բայց դեռ վերջը չէ։ Վասն
զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ,
ու թագաւորութիւն թագաւորու-
թեան վրայ, և տեղ տեղ երկրա-
շարժութիւններ պիտի ըլլան, սո-
վեր ու խռովութիւններ ալ պիտի
ըլլան. ասոնք ցաւերուն սկիզբնե-
9 են։ Ձգուշացէք ձեր անձերուն,
քանզի ձեզ ատեանները պիտի
մատնեն, ու ժողովարաններուն մէջ
ձեզ պիտի ծեծեն, և իմ անունս
համար կուսակալներու ու թագա-
ւորներու առջև պիտի կենաք՝ ա-
նոնց վկայութիւն ըլլալու համար.
10 Ու առաջ պէտք է որ աւետարանը
11 քարոզուի բոլոր ազգերուն։ Երբ
երբոր ձեզ մատնելու առնեն, ա-
ռաջուց հոգ մի ընէք և մի մըտ-
ածէք թէ ինչ պիտի խօսիք,
հապա ան ժամուն ինչ որ ձեզի
տրուի, անիկայ խօսեցէք. ինչու
որ չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք,
12 հապա Հոգին Սուրբ։ Ու եղ-
բայր՝ եղբայրը մահուան պիտի մատ-
նէ, և հայրը՝ որդին. և որդիք
էրթան ծնողացը վրայ պիտի ելլեն
13 ու մեռցընեն զանոնք։ Ու իմ ա-
նունս համար ամենուն ատելի պի-
տի ըլլաք. բայց ան որ մինչև վեր-
ջը համբերէ, անիկայ պիտի ապրի։
14 Ու երբոր տեսնէք աւերմունքին
պղծութիւնը՝ որ Դանիէլ մարգա-
րէին ձեռքովը ըսուած է, թէ որ-
ժան չեզած տեղը կը կենայ. (ան
որ կարդայ՝ թող հասկընայ.) ան
ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները
15 լեռները թող փախչին. Ու ան
որ տանիքին վրայ է՝ թող տուն
չիջնէ, ու չմտնէ իր տունէն բան մը
16 առնելու. Ու ան որ արտին մէջն
է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձը
17 առնելու։ Բայց վայ ան օրերը յղի
եղողներուն ու ծիծ տուողներուն։
18 Ու աղօթք ըրէք որ ձեր փախչիլը

ձմեռը չըլլայ. Վասն զի ան օրերը 19
անանկ նեղութիւն պիտի ըլլայ,
որուն նմանը Աստուծոյ ստեղծած
արարածոց սկիզբէն մինչև հիմա ե-
ղած չէ, ու էլ պիտի ըլլայ։ Ու 20
թէ որ Տէրը ան օրերը չկարճցը-
ներ, բնաւ մէկ մարմին մը պի-
տի չապրէր. բայց ընտրեալներուն
համար որոնք ընտրեց, ան օր-
երը կարճցուց։ Ու ան ատեն 21
թէ որ մէկը ձեզի ըսէ, Ահա հոս
է Քրիստոսը՝ կամ Ահա հոն,
մի հաւատաք. Վասն զի սուտ 22
քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ
պիտի ելլեն, ու նշաններ և հրաշք-
ներ պիտի ցուցընեն, որ եթէ կա-
րելի էր՝ ընտրեալներն ալ մոլոր-
ցընեն։ Իսկ դուք պըն՛դ կե- 23
ցէք. ահա առաջուց ըսի ձեզ
ամէնը։

Բայց ան օրերը ան նեղութենէն 24
ետև արեգակը պիտի խաւարի, ու
լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ, Ու 25
աստղերը երկինքէն պիտի թափ-
թփին, ու երկնից զօրու-
թիւնները պիտի շարժին։ Ու ան 26
ատեն պիտի տեսնեն Որդին մարդ-
ոյ ամպերու մէջ գալած, մեծ զո-
րութիւնով ու փառքով։ Ու ան 27
ատեն իր հրեշտակները պիտի
խրկէ, ու իր ընտրեալները պիտի
ժողվէ չորս հովերէն՝ երկրի ծայրէն
մինչև երկինքի ծայրը։ Թզենիէն 28
առակ մը սորվեցէք. որ երբ ան-
որ ոստերը կը կակուղնան ու տերև-
ները կը ցցուին, գիտէք թէ ա-
մառը մօտ է։ Նոյնպէս ալ դուք 29
երբոր ասոնք բաները եղած տեսնէք,
գիտցէք որ մօտ է Աստուծոյ թագ-
աւորութիւնը։ Ամէն կ՛ըսեմ ձեզի, որ ա- 30
զգը պիտի չանցնի, մինչև որ ա-
մէն բաները ըլլան։ Երկինք 31
ու երկիր պիտի անցնին, բայց
իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին։
Իսկ ան օրուան ու ժամուն համար 32
մէկը չգիտեր, ոչ երկինքի մէջ
եղող հրեշտակները և ոչ Որ-
դին, հապա միայն Հայրը։ Ուս- 33
գիտցէք, արթուն մնացէք և
ապօթք ըրէք, ինչու որ չէք գիտեր
ատենը երբ է. Ինչպես ատոր եր- 34

կիր գացող մարդ մը իր տունը կը թողու , ու իր ծառաներուն իշխանութիւն կու տայ , և ամէն մէկուն իր գործը ; ու դռնապանին կ'ապսպրէ որ արթուն կենայ . Ուրեմն արթո՛ւն կեցէք , ինչու որ չէք գիտեր թէ երբ կու գայ տանուտէրը , իրիկունը՝ թէ կէս գիշերին՝ թէ հաւախօսին և թէ առաւօտան . Ըլլայ որ յանկարծակի գայ ու ձեզ քունի մէջ գտնէ : Ու ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի , ամենուն կ'ըսեմ , Արթո՛ւն կեցէք :

ԿԱ . ԺԱ

1 Ու երկու օրէն հաւ զատիկ ու բաղարջակերք էր . և քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս նենգութեամբ բռնեն զանիկայ՝ ու մեռցընեն : 2 Բայց կ'ըսէին թէ Ո՛չ տօնին առնեն , որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ :

3 Ու երբոր ինքը Բեթանիա էր բորոտ Սիմոնին տունը անդան նըստած , կինիկ մը եկաւ՝ որ շիշ մը պատուական սուղ նարդոսի հղուն ունէր , և կոտրեց ան շիշը ու անոր գլխուն վրայ թափեց : 4 Ոմանք որ կը դժուարէին ու կ'ըսէին , Ինչո՞ւ համար եղաւ այս հղին կորուստը . 5 Կրնար ան [հղը] երեք հարիւր դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ ու աղքատներուն տրուիլ . և սաստիկ կը յանդիմանէին զանիկայ : 6 Բայց Յիսուս ըսաւ , Ձեռ՛ղ տուէք անոր ; ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք անիկայ . 7 բարի գործ մը գործեց ինձի : Ինչու որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետը ունիք , ու երբոր ուզէք՝ կրնաք անոնց բարիք ընել , բայց ես ամէն ատեն չունիք : 8 Անիկայ ինչ որ ունէր՝ ըրաւ . առաջուց իմ մարմինս օծեց իմ թաղմանս համար : 9 Ամէն կ'ըսեմ ձեզի , Թէ որտեղ որ աշխարհի մէջ՝ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի , անոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար :

10 Ու Յուդա Իսկարիովտացին՝ տասներկուքէն մէկը գնաց քահանայապետներուն , որ զանիկայ մատնէ անոնց : 11 Անոնք ալ լսելով ուրախացան , ու իրեն սակ տալ խոստացան . և կը փնտռէր թէ ինչպէս պատեհութիւնով մը մատնէ զանիկայ :

12 Ու բաղարջակերաց առջի օրը որ զատիկը կը մորթէին , անոր աշակերտները ըսին իրեն , Ո՞ւր կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝ որ զատիկը ուտես : 13 Ու իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց ու ըսաւ անոնց , Գացէ՛ք քաղաքը , ու ձեզի մարդ մը պիտի պատահի , որ սափոր մը ջուրի տարած կը տանի . գացէ՛ք անոր ետևէն . 14 ու ո՛ւր որ մտնէ , տանը տիրոջը ըսէ՛ք , Վարդապետը կ'ըսէ , Ո՞ւր է օթեւանը՝ որ հոն աշակերտներուս հետ զատիկը ուտեմ : 15 Ան ալ ձեզի յարդարուած ու պատրաստ մեծ վերնատուն մը պիտի ցուցընէ . հոն պատրաստեցէ՛ք մեզի : 16 Ու իր աշակերտները գացին ու քաղաքը մտան , և ինչպէս որ իրենց ըսաւ՝ այնպէս գտան , և զատիկը պատրաստեցին :

17 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասներկուքին հետ մէկտեղ եկաւ : 18 Ու երբոր սեղան նստան և կ'ուտէին , ըսաւ Յիսուս , Ամէ՛ն կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ հիմա իմ հետս կ'ուտէ , զիս պիտի մատնէ : 19 Ու անոնք սկսան տրտմիլ , ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր , Մի թէ ե՞ս եմ , և ուրիշ մը՝ Մի թէ ե՞ս եմ : 20 Անիկայ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց , Ան տասներկուքէդ մէկը՝ որ ինձի հետ էջը ցեխը պնակը խօթեց : 21 Որդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է իրեն համար , բայց վայ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ կը մատնուի . աղէկ էր ան մարդուն որ ծնած չըլլար :

22 Ու քանի որ անոնք կ'ուտէին , Յիսուս հաց առաւ՝ օրհնեց ու կոտրեց , և տուաւ անոնց ու ըսաւ , Առէ՛ք , ա՛ս է իմ մարմինս : 23 Ու

գաւաթը առաջ դոհացաւ , ու
առաւ անոնց , և ամէնքն ալ խըմեցին անկէ : Ու ըսաւ անոնց ,
24 Ասիկա է իմ արիւնս նոր ուխտի , որ շատերու համար կը թափուի :
25 Ամէն ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Ասկէ ետև ողկոյզին բերքէն չեմ՛ուզեր միեւնոյն օրը երբոր անիկայ նոր խմեմ Աստուծոյ թագաւորութեան մէջ :
26 Ու օրհնութիւն մը երգելէն ետև
27 Ձիթենեաց լեռը ելան : Ու Յիսուս ըսաւ անոնց , Ամէնդ ալ այս գիշեր իմ վրայէս պիտի գայթակղիք . ինչու որ գրուած է թէ Հարուածը պիտի զարնեմ , ու ոչխարները պիտի ցրուին :
28 Բայց յարութիւնս առնելէս ետև ձեզմէ առաջ Գալիլեա պիտի երթամ :
29 Իսկ Պետրոս ըսաւ անոր , Թէպէտ ամէնքն ալ գայթակղին , բայց ես չեմ
30 թէ ես : Ու Յիսուս ըսաւ անոր , Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , որ դուն այսօր , այս գիշեր այս անգամ չհասած , երկու անգամ պիտի
31 ուրանաս : Բայց Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր , Թէկուզ քեզի հետ մեռնիլ պէտք ըլլայ ինծի , բնաւ քեզ պիտի չուրանամ . նոյնպէս կ'ըսէին ամէնքն ալ :
32 Յետոյ անոնք Գեթսեմանի կոչուած տեղը եկան , ու ըսաւ իր աշակերտներուն , Հոս նստեցէք՝ մինչև որ հոն աղօթք ընեմ :
33 Ու իր հետը առնելով Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը , սկսաւ
34 խռովիլ և վշտանալ : Ան ատենը ըսաւ անոնց , Իմ անձս մեռնելու չափ տրտում է . հոս կեցէք և արթուն մնացէք : Ու քիչ մը
35 առաջ երթալով , չոքեց երկրին վրայ դիտնը ինկաւ և աղօթք ըրաւ , որ եթէ կարելի է՝ ան ժամը իրմէ
36 անցնի : Ու ըսաւ , Աբբա Հայր , ամէն բան քեզի Հնարաւոր է , այս գաւաթը ինծմէ անցնէ . բայց ես թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ , հապա ինչպէս որ դուն կ'ուզես :
37 Ու եկաւ ու զանոնք քնացած գըտաւ , և ըսաւ Պետրոսին , Սիմո՛ն կը քնանա՞ս . չկրցար մէկ ժամ մը
38 արթուն կենալ : Արթո՛ւն կեցէք և աղօթք ըրէք , որ փորձութեան մէջ չմտնէք . հոգին յօժար է , բայց մարմինը տկար :
39 Ու նորէն գնաց աղօթք ըրաւ , նոյն խօսքը ըսելով :
40 Ու դարձեալ ուր գալով զանոնք քնացած գտաւ , քանզի նոքուն քնացած էին , և չգիտցին թէ ինչ պատասխան տան անոր :
41 Երրորդ անգամ ալ եկաւ ու ըսաւ անոնց , Ասկէ ետև քնացէ՛ք ու հանգչեցէ՛ք . բաւական է , ժամը հասաւ . ահա Մարդին Որդին մեղաւորներուն ձեռքը կը մատնուի :
42 Ելէ՛ք երթանք , ահա մատնիչս անիկայ ալ կը մօտենայ :
43 Ու դեռ անիկայ — որ կը խօսէր , իսկոյն Յուդա՝ տասներկուքէն մէկը եկաւ , և իր հետը քահանայապետներէն և դպիրներէն ու ծերերէն կողմէն շատ բազմութիւն սուրերով ու բիրտերով :
44 Ու զանիկայ մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով , Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝ ան է , բռնեցէ՛ք անիկայ և զգուշութեամբ տարէ՛ք :
45 Ու անիկայ գալով շուտ մը մօտեցաւ անոր և ըսաւ , Ռաբբի՛ Ռաբբի , ու համբուրեց զանիկայ :
46 Ու անոնք ձեռք զարկին անոր
47 ու բռնեցին զանիկայ : Ու քովը կայնողներէն մէկը սուրը քաշեց ու զարկաւ քահանայապետին ծառային , ու անոր ականջը մէկէն հանեց :
48 Ու Յիսուս պատասխանելով ըսաւ անոնց , Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելած սուրերով ու բիրտերով գիս բռնելու եկաք :
49 Ամէն օր ձեր քովը կը նստէի ու տաճարին մէջ կը սորվեցընէի , և գիս չբռնեցիք . բայց պէտք է գիրքերը կատարուին :
50 Ու ամէնքը թողուցին զանիկայ ու փախան :
51 Ու մէկ երիտասարդ մը անոր հետևէն կ'երթար՝ մերկ մարմնին վրայ կտաւ մը առած ; ու երիտասարդները զանիկայ բռնեցին .
52 Ան ալ կտաւը թողուց ու մերկ փախաւ անոնցմէ :
53 Ու տարին Յիսուսը քահանա-

յապետին , ու անոր քովը ժողովուրդեան բոլոր քահանայապետները
54 ըը և ծերերը ու դպիրները : Ու
պետրոս հեռուանց անոր նայէն
գնաց մինչև ներսը քահանայապետին գաւիթը , և սպասաւորներուն հետ նստաւ , ու կրակին
55 քովը կը տաքնար : Նակ քահանայապետները ու բոլոր ժողովքը
Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը
փնտռէին որ զանիկայ մեռցընեն ,
56 և չէին գտներ . Վասն զի շատերը
սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր
դէմ , ու վկայութիւնները իրարու
57 հաւանձայն չէին : Ու ոմանք ելան
սուտ վկայութիւն կ'ընէին անոր
58 դէմ ու կ'ըսէին , Թէ Մենք լսեցինք զինք ասկէ որ կ'ըսէր , Ես սա
ձեռագործ տաճարը պիտի քակեմ ,
և երեք օրուան մէջ ուրիշ մը պիտի
59 շինեմ առանց ձեռագործի : Բայց
անանկ ալ իրենց վկայութիւնը
60 հաւանձայն չէր : Ու քահանայապետը մէջտեղը ոտք ելլելով , հարցուց Յիսուսին ու ըսաւ , Պատասխան մը չե՞ս տար . ի՞նչ կը
61 վկային սոնք քեզի դէմ : Բայց
անիկայ լուռ կը կենար և պատասխան մը չէր տար . քահանայապետը նորէն կը հարցընէր անոր
ու կ'ըսէր , Դո՞ւն ես Քրիստոսը
62 օրհնեալ Աստուծոյ Որդին : Ու
Յիսուս ըսաւ , Ես եմ . ու պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զօրութեան աջ կողմը նստած , ու երկ-
63 նից ամպերովը գալած : Ու քահանայապետը իր հանդերձները պատռեց ու ըսաւ , Ալ ի՞նչ պէտք է
64 մեզի վկաներ : Դուք հայհոյութիւնը լսեցիք . ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ . և ամէնքը դատապարտեցին զանիկայ թէ մահապարտ է :
65 Ու ոմանք սկսան թքնել անոր
ու երեսը ծածկել և բռունցքով ծեծել ու ըսել , Մարգարէացիր . ու սպասաւորները ապտակ կը զարնէին անոր :
66 Ու պետրոս վարը դաւիթն էր ,
ու քահանայապետին աղախիններէն
67 մէկը եկաւ , Ու տեսնելով պետրոսը որ կը տաքնար , նայեցաւ ա-
նոր ու ըսաւ , Դուն ալ Յիսուս
68 Նազովրեցիին հետ էիր : Բայց անիկայ ուրացաւ ու ըսաւ , Չեմ
գիտեր և չեմ հասկընար թէ դուն
ինչ կը խօսիս . ու երբոր դուրս ելաւ գաւիթին դրանը առջևը ,
69 հաւը խօսեցաւ : Ու աղախինը նորէն տեսաւ զանիկայ , ու սկսաւ
րոլորտիքը կայնողներուն ըսել թէ
70 Ա՛ւ անոնցմէ է . Ու անիկայ նո-
րէն ուրացաւ : Ու քիչ մը ա-
տենէն նորէն անոնք որ հոն կայնողները ըսին պետրոսին , Յի-
շուի դուն անոնցմէ ես , ինչու որ
Գալիլեացի ես , և քու գրուա-
71 ցուածքդ ալ նման է անոնց : Բայց անիկայ սկսաւ անիծել ու երդում
ընել՝ ըսելով թէ Ձա ան մարդը
չեմ ճանչնար , որուն համար դուք
72 կ'ըսէք : Ու իսկոյն երկրորդ անդամ հաւը խօսեցաւ . ու պետրոս
միտքը բերաւ ան խօսքը՝ որ Յիսուս
իրեն ըսեր էր թէ Դուն հաւը
երկու անգամ չխօսած՝ դուն իրեք անգամ պիտի ուրանաս զիս , ու
սկսաւ լալ :

ԺԵ . ԺԵ

1 Ու առաւուանց շուտ մը քահանայապետները ծերերուն ու դպրապիրներուն հետ՝ և բոլոր ժողովքն
ալ խորհուրդ ըրին , Յիսուսը
կապկպին ու տարին մատնեցին Պիղատոսին : Ու Պիղատոս հարցուց
2 անոր ըսաւ , Դո՞ւն ես Հրէից թագաւորը . անիկայ ալ պատասխան տալով ըսաւ անոր , Դուն
3 կ'ըսես : Ու քահանայապետները շատ ամբաստանութիւն կ'ընէին ա-
4 նոր վրայով : Ու Պիղատոս նորէն հարցուց անոր ըսելով , Պատասխան մը չե՞ս տար . նայէ որչափ քեզի դէմ կը վկայեն : Ու
5 Յիսուս տակաւին պատասխան մը չտուաւ , մինչև որ Պիղատոս զարմացաւ :

6 Բայց տօնին առներ կապուած մը կ'արձակէր անոնց , որը որ ի-
7 րենք ուզէին : Ու Ջէնը կար Բարաբա անուանով իր ընկերը խռովարարներուն հետը կապուած , որոնք

խոսովութեան առնը մարդասպա-
8 նութիւն ըրեր էին : Ու ժողո-
վուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խընդ-
րել որ ընե ինչպէս որ միշտ կ'ընէր
9 իրենց : Ու Պիղատոս անոնց պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ա'ու-
զիք որ Հրէից Թագաւորը արձա-
10 կեմ ձեզի : Վասնզի գիտէր որ
քահանայապետները նախանձի հա-
11 մար մատներ էին զանիկայ : Բայց
քահանայապետները ժողովուրդը
գրգռեցին որ Բնդրէն յաւէտ Նա-
12 բարան իրենց արձակել : Ուրկէն
Պիղատոս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոնց , Ապա Հրէից Թա-
գաւոր ըսածնիդ ի՞նչ կ'ուզէք որ
13 ընեմ : Ու անոնք նորէն կ'աղա-
ղակէին , Խաչը հան ատիկայ :
14 Պիղատոս ըսաւ անոնց , Բայց ի՞նչ
չար գործ ըրած է ատիկայ . և ա-
նոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին ա-
15 ն'ըսէին , Խաչը հան ատիկայ : Ու
Պիղատոս ժողովուրդը գոհ ընել
ուզելով՝ Բարաբբան արձակեց ա-
նոնց , ու Յիսուսը ծեծելով՝ ձեռք
տուաւ որ խաչուի :

16 Ու զինուորները ներս տարին
զանիկայ դատիճը՝ այսինքն պալա-
տը , և բոլոր գունդը մէկտեղ
17 կանչեցին . Ու հագցուցին անոր
ծիրանիները , և փշեղէն պսակ հիւ-
18 սելով՝ անոր գլխուն դրին . Ու
սկսան բարև տալ անոր՝ ա՛ն ըսէլ ,
Ողջո՛յն քեզ՝ Հրէից Թագաւոր :
19 Ու անոր գլուխը եղէգով կը ծե-
ծէին ու կը թքնէին անոր , և
ծնկան վրայ գալով՝ երկրպագու-
20 թիւն կ'ընէին անոր : Ու երբոր
ծաղր ըրին զանիկայ , ծիրանիները
վրայէն հանեցին և իր հանդերձ-
ները հագցուցին անոր , ու դուրս
հանեցին զանիկայ՝ որ խաչը հանեն :
21 Ու Սիմոն Կիւրենացին՝ Ալէք-
սանդրոսին և Ռուփոսին հայրը ,
որ անկէ կ'անցնէր արտէն եկած ,
պահակ բռնեցին որ անոր խաչը վեր-
22 ցընէ : Ու տարին անիկայ Golգո-
թա ըսուած տեղը , (որ կը
23 թարգմանուի Գանկի տեղ .) Ու
անոր գինուած խառնած գինի
տուին որ խմէ , բայց ինքը չառաւ .

Ու խաչը հանեցին զանիկայ , և ա- 24
նոր հանդերձները բաժնեցին , ա-
նոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ ձի
ինչ պիտի առնէ : Ժամը իրեքն 25
էր , ու խաչը հանեցին անիկայ :
Ու անոր յանցանքի գիրը գրուած 26
էր ըն՝ Հրէից Թագաւորն է : Ու 27
անոր հետ երկու աւազակ խաչը
հանեցին , մէկը անոր աջ կողմէն
ու մէկը ձախ կողմէն : Ու կատա- 28
րուեցաւ ան գիրը՝ որ կ'ըսէ թէ
Անօրէններուն հետ անպատուեցաւ :
Ու անոնք որ կ'անցնէին կը հայ- 29
հոյէին անոր , գլուխնին կը շար-
ժէին ու կ'ըսէին , Վա՛հ որ տա-
ճարը կը քակէիր , և իրիք օրուան
մէջ կը շինէիր . Ինքզինքդ ապա- 30
ա՛ւ ու իջի՛ր ատ խաչէդ : Նոյն- 31
պէս ալ քահանայապետները դպիր-
ներուն հետ իրենց մէջը ծաղր ընե-
լով կ'ըսէին , Ուրիշները ապասաց ,
ինքզինքը չկրնար ապասել : Նա- 32
Քրիստոսը Իսրայէլի Թագաւորը
թող հիմա խաչէն վար իջնէ , որ
տեսնենք ու հաւատանք . և իր հե-
տը խաչը եղողները կը նախատէին
զանիկայ :

Ու վեցերորդ ժամը հասած էին 33
պէս , բոլոր երկրին վրայ խաւար
եղաւ մինչև իններորդ ժամը : Ու 34
իններորդ ժամուն Յիսուս մեծ ձայ-
նով աղաղակեց ու ըսաւ , Էլոի
Էլոի՝ լեմա սաբաքթանի . որ կը
թարգմանուի , Աստուած իմ՝ Աս-
տուած իմ , ինչո՞ւ զիս թողուցիր :
Ու քովը կայնողներէն ոմանք երբոր 35
լսեցին՝ կ'ըսէին թէ Եղիան կը
կանչէ : Ու մէկը վազեց սպունգ 36
մը քացախով լեցուց , ու եղէգի մը
անցընելով՝ տուաւ անոր որ խմէ ,
և ըսաւ , Սո՛ւր տուր տեսնենք թէ
Եղիան կու գայ ատիկայ վար իջե-
ցընելու :

Ու Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց 37
ու հոգի տուաւ : Ու տաճարին 38
վարագոյրը երկուքի պատուեցաւ վե-
րէն ի վար : Ու հարիւրապետը 39
որ անոր դիմացը կեցեր էր , տես-
նելով որ այսպէս աղաղակելով հո-
գի տուաւ , ըսաւ , Յիրաւի Որդի
Աստուծոյ էր ատ մարդը : Մին- 40

Ներ ալ կային որ հետեւանց կը նա-
յէին , որոնց մէջն էր Մարիամ
Մագդաղենացին , և պզտիկ Յա-
կոբոսին ու Յովսեսին մայրը Ma-
41 րիամ , և Սողոմէ . Որոնք՝ երբոր
Յիսու Գալիլեա էր , իր ետեւէն
կ'երթային և իրեն սպասաւորու-
թիւն կ'ընէին . և ուրիշ շատ
կիներ ալ՝ որ իր հետը Երուսա-
ղէմ եկեր էին :
42 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , ո՛ր օրը
ուրբաթ՝ այսինքն շաբաթին առջի
43 օրը ըլլալով , Յովսէփ Արիմաթա-
ցի երեւելի խորհրդական մը՝ որ ինքն
ալ Աստուծոյ թագաւորութեանը
կը սպասէր , եկաւ ու համարձա-
կութիւն ընելով՝ Պիղատոսին քո-
վը մտաւ , և Յիսուսի մարմինը
44 խնդրեց : Ու Պիղատոս զարմա-
ցաւ որ արդէն մեռած ըլլայ . և
հարիւրապետը իրեն կանչելով՝ հար-
ցուց անոր թէ Ո՞ւր ատեն է որ
45 մեռաւ : Ու երբոր սպոյտը իմա-
ցաւ հարիւրապետէն , մարմինը
46 Յովսեփին շնորհեց : Ու Յովսէփ
գնաւ գնեց , ու զանիկայ վար իջե-
ցընելով՝ կտաւովը փաթթեց , ու
դրաւ գերեզմանի մը մէջ՝ որ քարէ
փորուած էր . և քար մը գլորցուց
47 գերեզմանին դուռը : Իսկ Մարիամ
Մագդաղենացին ու Յովսեսին
մայրը Մարիամ տեսան ան տեղը
ուր որ դրուեցաւ :

ԳԼՈՒԽ ԻԶ.

1 Ու երբոր շաբաթը անցաւ , Ma-
րիամ Մագդաղենացին և Յա-
կոբոսին մայրը Մարիամ և Սողոմէ
խունկեր ծախու առին , որ գան
2 օծեն անիկայ : Ու մէկշաբթի
առաւօտուն շատ կանուխ՝ արեւը որ
3 կը ծագէր՝ եկան գերեզմանը , Ու
իրարու կ'ըսէին , Քարը ո՞վ պիտի
գլորցընէ մեզի գերեզմանին դըռ-
4 նէն , (Ու նայեցան տեսան որ քա-
րը գլորցուած էր ,) ինչու որ
5 շատ մեծ էր : Ու ներս գերեզմա-
նը մտնելով՝ երիտասարդ մը տե-
սան որ աջ կողմը նստեր էր Ճեր-
մակ պատմուճան հագած , ու զար-
6 հուրեցան : Ու անիկայ ըսաւ ա-

նոնց , Մի զարհուրիք . Յիսուս
Նազովրեցին կը փնտռէք , որ խա-
չուեցաւ . անիկայ յարութիւն ա-
ռաւ , հոս չէ . ահա ան տեղը ուր
որ դրին զանիկայ : Հայդ գացէք՝ 7
ըսէք անոր աշակերտներուն և
Պետրոսին , թէ առջի ձեզմէ առաջ
Գալիլեա կ'երթայ , հոն պիտի տես-
նէք անիկայ՝ ինծոր որ ձեզի ըսաւ :
Ու անոնք դողով ու ապշութեամբ 8
բռնուած՝ ելան ու փախան գերեզ-
մանէն , և մէկու մը բան չըսին ,
քանզի կը վախնային :
Յիսուս մէկշաբթի առաւօտուն 9
յարութիւն առած՝ առաջ Ma-
րիամ Մագդաղենացիին երեցաւ ,
որմէ եօթը դեւ հաներ էր : Ինի- 10
կայ գնաց անոնց պատմեց՝ որոնք
անոր հետն էին , երբոր սուգ կ'ը-
նէին ու կու լային : Եակ անոնք 11
երբոր լսեցին թէ կենդանի է և թէ
իրեն երեցաւ , չհաւատացին :
Յետքը ուրիշ կերպարանքով ե- 12
րեցաւ անոնցմէ երկուքին՝ որ քա-
լելով արտը կ'երթային : Ու 13
անոնք գացին ուրիշներուն պատմե-
ցին ու անոնց ալ չհաւատացին :
Վերջը տասնումէկին երեցաւ , 14
երբոր սեղան նստած էին , ու ե-
րեսնին զարկաւ իրենց անհաւա-
տութիւնը և սրտերնուն կարծրու-
թիւնը , վասն զի որոնց որ ինքը
երեցաւ մեռելներէն յարութիւն
առած , իրենք չհաւատացին :
Ու ըսաւ անոնց , Գացէք բոլոր 15
աշխարհ , ու աւետարանը քարո-
զեցէք բոլոր ստեղծուածներուն :
Ան որ հաւատայ ու մկրտուի , պի- 16
տի փրկուի , և ան որ չհաւատայ ,
պիտի դատապարտուի : Ու ա- 17
նոնք որ կը հաւատան , սա նշանները
անոնց հետ պիտի երթան . Իմ ա-
նունովս դեւեր պիտի հանեն , նոր
լեզուներ պիտի խօսին . Ձեռքեր- 18
նին օձեր պիտի բռնեն , և թէ որ
մահաբեր դեղ մը խմեն , իրենց
պիտի չվնասէ . հիւանդներու վրայ
ձեռք պիտի դնեն , ու անոնք պիտի
առողջանան :
Տէրն Յիսուս անոնց հետ խօսելէն 19
ետքը երկինքը համբարձաւ , ու

20 Ը.սաուծոյ աջ կողմը նստաւ։ Ան- անոնք եկան ու ամէն տեղ կը քա- րոզէին , և Տէրը անոնց գործակից

եր , ու խօսքը կը հաստատէր ան նշաններով որ անոնց հետը կ'ընթային ։ Ամէն ։

ԸՒՆՏԸՐԸՆ ԸՍՏ ԳԼՈՒԽԸՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Յետոյ հետեւ ջատերը մեր մէջը հաս- տատ պիտցուած բաներուն վե- րայով Եղած պատմութիւնը կարգի
2 դնելու ձեռք զարկին , Ինչպէս որ սկիզբէն աչքով տեսնողները և խօսքին սպասաւոր եղողները ան-
3 դեսին մեզի , Նա ալ որ սկիզբէն ան ամէն բաներուն ճշդութեամբ տեղեկացեր էր , յարմար դատեցի կարգաւ գրել քեզի՝ ո՛վ պատուա-
4 կան Թէոփիլոս , Որ սորված բա- ներուդ տոյժութիւնը իմանաս ։
5 Հերովդէս Հրէաստանի Հերովդէս թա- գաւորին օրերը Աբիայի դասա- կարգութենէն Զաքարիա անու- նով քահանայ մը կար , որուն կինիկը Ահարոնի աղջիկներէն էր ,
6 և անոր անունը Եղիսաբեթ ։ Ու երկուքն ալ Ը.սաուծոյ առջեւը ար- դար էին , և Տէրոջը բոլոր պա- տուիրանքներուն ու իրաւունքնե- րուն մէջ անարատութեամբ կը
7 քալէին ։ Ու զաւակ չունէին , քանզի որ Եղիսաբեթ ամուլ էր ; ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին ։
8 Ու երբոր անոր իր դասակար- գութեան օրերը հասնելուն քա- հանայական պաշտօնը կը կատարէր
9 Ը.սաուծոյ առջեւը , Քահանայու- թեան սովորութեանը պէս իրեն բնկաւ որ Տէրոջը տաճարը մտնէ
10 բնկարկութիւն ընէ ։ Ու ժողո- վուրդին բոլոր բազմութիւնը դուրս աղօթքի կայներ էին խունկին
11 ատեն ։ Ու երեւցաւ անոր՝ Տէ- րոջը հրեշտակը , որ կայներ էր
12 խունկի սեղանին աջ կողմը ։ Ու Զաքարիա երբոր տեսաւ՝ շփոթե-

ցաւ , ու անոր վրայ վախ մը բռ- կաւ ։ Ու հրեշտակը ըսաւ անոր ; Մի վախնար՝ Զաքարիա , ընդու- որ քու աղօթքդ լսուեցաւ , և քու կինդ Եղիսաբեթ քեզի որդի մը պիտի ծնանի , ու անոր անունը Յովհաննէս դնես ։ Ու քեզի ու- րախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ , և շատերը անոր ծնանելուն վրայ պիտի ուրախանան . Ինչու որ Տէրոջը առջեւը մեծ պիտի ըլլայ , և գինի ու օղի պիտի չխմէ . և դեռ իր մօրը որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի . Ու Իսրայէլի որ- դուոյմէ շատերը իրենց Տէր Ը.սա- ծոյն պիտի դարձնէ ։ Ու Քովը առջեւն պիտի գայ Եղիայի հոգիովը ու զօրութիւնովը , հայրերուն սիր- տերը որդուոյը վրայ դարձնելու , և անհնազանդները՝ արդարներուն իմաստութեանը , որ Տէրոջը բա- նիկարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ ։
18 Ու Զաքարիա ըսաւ հրեշտակին ; Ինչով գիտնամ սա բանը , որով- հետեւ ես ծեր եմ , ու իմ կինս իր օրերը անցուցած է ։
19 Ու հրեշտա- կը պատասխան տալով ըսաւ ա- նոր ; Ես եմ Գաբրիէլը որ Ը.- սաուծոյ առջեւը կը կայնիմ , ու խրկուեցայ քեզի պրսգելու , և սա բաներուն աւետիքը քեզի տալու ։
20 Ու ահա համր պիտի ըլլաս դուն , ու պիտի չկրնաս խօսիլ մինչեւ ան օրը՝ որ սա բաները ըլլան . քանզի չհաւատացիր իմ խօսքերուս , որոնք իրենց ատենին պիտի կատարուին ։
21 Ու ժողովուրդը Զաքարիային կը սպասէր , և կը զարմանային անոր տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ ։
22 Ու երբոր դուրս ելաւ , չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ . և խնդացան որ

առաջարին մէջ սեսիլք մը սեսած
է . ու ինքը նշանով կը խօսէր ա-
23 նոնց հետ , և համր կը կենար : Ու
երբ որ երբ անոր պաշտօնին օրերը
24 լմընցան , իր տունը գնաց : Ու
ան օրերէն ետքը անոր կինը Ղու-
սարիթ յղացաւ , ու հինգ ամիս
ինքզինքը կը պահէր , և կ'ըսէր ,
25 Ահա ըրաւ ինծի Տէրը օրերս ,
որ իմ վրաս նայեցաւ նախատինքս
մարդոց մէջէն վերցնելու :
26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբ-
րիէլ հրեշտակը Նազարէթ խըր-
կուեցաւ Դաւիթի մէկ քաղաքը՝
27 որուն անունը Նազարէթ էր , Մէկ
կոյսի մը՝ մարդու մը նշանուած ,
որուն անունը Յովսէփ էր՝ Դաւի-
թի տունէն , և ան կոյսին անունը
28 Մարիամ էր : Ու հրեշտակը ա-
նոր գալով ըսաւ , Ողջոյն քեզ՝
ով ընդհնկալ կոյս , Տէրը քու
հետդ է . դուն կանանց մէջ օրհնեալ
29 ես : Ու անիկայ տեսնելով՝ անոր
խօսքին վրայ շփոթեցաւ , ու ին-
քզինքն կը մտածէր թէ ինչպէս
30 բան պիտի ըլլայ աս ողջոյնը : Ու
հրեշտակը անոր ըսաւ , Մի վախ-
նար՝ Մարիամ , ինչու որ Նազովթէ
31 շնորհք գտար . Ու ահա պիտի
յղանաս ու որդի մը պիտի ծնանիս ,
և անոր անունը Յիսուս պիտի դը-
32 նես : Անիկայ մեծ պիտի ըլլայ ,
ու Նազարեցին Որդին պիտի ը-
սուի , և Տէր Նազովթ պիտի տայ
անոր իր հօրը Դաւիթին աթոռը ,
ու Յակոբին տունը վրայ յաւիտեան
33 պիտի թագաւորէ , Ու անոր թա-
գաւորութիւնը վերջ պիտի չունե-
34 նայ : Ու Մարիամ ըսաւ հրեշ-
տակին , Ինչպէս պիտի ըլլայ աս
բանը , որովհետև ես էրիկ մարդ
35 չեմ պիտեր : Ու հրեշտակը պա-
տասխան տալով ըսաւ անոր , Հո-
գին Սուրբ պիտի գայ քեզի , ու
Նազարեցին զօրութիւնը քու վրադ
հովանի պիտի ըլլայ . ուստի ան
քեզմէ ծնանելու սուրբը Նազովթ
36 Որդի պիտի ըսուի : Ու ահա քու
ազգականդ Եղիսաբեթ՝ անիկայ ալ
իր պառաւութեան առնը արու զա-
ւակով մը յղի է . ու ասիկայ ան
ամուլ ըսուածին վեցերորդ ամիսն
է . Ինչու որ Նազովթ բովը բնաւ 37
մէկ բան մը անհնարին չըլլար : Ու 38
Մարիամ ըսաւ , Ահա Ես Տէրոջը
աղախինն եմ , քու ըսածիդ պէս
թող ըլլայ ինծի . ու հրեշտակը
անոր քովէն գնաց :
Ան օրերը երթաւ Մարիամ ու 39
արագընթաց լեռնակողմը Յուդայի
ղէն քաղաքը գնաց : Ու մտաւ 40
Զաքարիային տունը ու Եղիսա-
բեթին բարև տուաւ : Ու երբ 41
որ երբ լսեց Եղիսաբեթ Մարիամին
բարևը , մանուկը անոր որովայնին
մէջը խաղաց , ու Եղիսաբեթ Սուրբ
Հոգիով լեցուեցաւ . Ու բարձր 42
ձայնով մը կանչեց ու ըսաւ ,
Օրհնեալ ես դուն կանանց մէջ , և
օրհնեալ է քու որովայնիդ պտուղը :
Ու ես ինծի ո՞րտկից երթաւ , որ իմ 43
Տէրոջս մայրը ինծի գայ . Վասն 44
զի ահա երբոր քու բարևիդ ձայնը
ականջներս եկաւ , մանուկը որովայնիս
մէջը խաղաց ուրախութենէն : Ու 45
երանի անոր որ հաւատացեր է ,
թանգի պիտի կատարուի անոր բաները
որ Տէրոջմէ ըսուեցաւ իրեն : Ու 46
Մարիամ ըսաւ , Իմ անձս կը մեծ-
ցընէ Տէրը , Ու իմ հոգիս ուրա- 47
խացաւ իմ Փրկիչ Նազովթէ :
Ինչու որ իր աղախինին խոնարհու- 48
թեանը նայեցաւ , քանգի ահա ասկէ
ետև բոլոր ազգերը ինծի երանու-
թիւն պիտի ասան : Վասն զի 49
Հզորը ինծի մեծամեծ բաներ ը-
րաւ ու անոր անունը սուրբ է :
Ու անոր ողորմութիւնը իրմէն 50
վախցողներուն վրայ է ազգ ազգ :
Իր բազուկովը զօրութիւն ցուցուց , 51
ցիրուցան ըրաւ ամբարտաւաններուն
իրենց սրտին խորհուրդովը : Զօ- 52
րաւորները էրեց աթոռներէն ի վեր
ցուց , ու խոնարհները բարձրա-
ցուց : Անօթիները բարիքներով 53
լեցուց , և հարուստները պարապ
ձամբից : Օգնութիւն ըրաւ իր 54
Իսրայէլ ծառային՝ իր ողորմութի-
նը միտք բերելով , Ինչպէս որ 55
ինքը խօսեցաւ մեր հայրերուն՝ Ա-
բրահամին ու անոր սերունդին յա-
ւիտեան :

56 Եւ Աբրահամ անոր գոմը իրեք
ամիսէ ետքն հեռացաւ, ու իր տունը
դարձաւ։
57 Ու Նղբտարեթին ծնանելու ժա-
մանակը լեցուեցաւ, ու որդի մը
58 ծնաւ։ Եւ լսեցին անոնք որ անոր
բոլորտիքը կը բնակէին ու անոր
ազգականները, որ Տէրը անոր վե-
րայ իր մեծ ողորմութիւնը յու-
ցուց, և անոր հետ ուրախա-
նային։
59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տղան
թլփատելու եկան, և զանիկայ իր
հօրը անունովը Զաքարիա կը կո-
60 չէին։ Բայց անոր մայրը պատաս-
խանի առաւ ու ըսաւ, Ընչ, հա-
պա Յովհաննէս պիտի կոչուի։
61 Եւ անոր ըսին թէ Քու ազգա-
կանութեանդ մէջ մէկը չկայ որ աս
62 անունով կոչուի։ Ուստի կ'ընէին
անոր հօրը թէ ինչ անունով կ'ու-
63 զէ որ անիկայ կոչուի։ Ան ալ
տախտակ մը ուզեց ու գրեց՝ ը-
սելով, Յովհաննէս է տարը ա-
նունը, ու ամէնքը զարմացան։
64 Եւ իսկոյն բացուեցաւ անոր բեր-
նը ու անոր լեզուն, և կը խօսէր
65 ու կ'օրհնէր Աստուած։ Եւ վախ
մը բռնեց անոնց վրայ որոնք
անոնց բոլորտիքը կը բնակէին.
ու աս ամէն բաները Հրէաստանի
բոլոր լեռնակողմը կը պատմուէր։
66 Եւ ամէն լսողները իրենց սիրտե-
րուն մէջը դրին, ու կ'ըսէին,
Արդեօք աս տղան ի՞նչ պիտի ըլ-
լայ. ու Տէրոջը ձեռքը անոր հետ
էր։
67 Եւ անոր հայրը Զաքարիա
Սուրբ Հոգիով լեցուաւ՝ մարգա-
68 բէացաւ ու ըսաւ, Օրհնեալ Իսրա-
յէլի Տէր Աստուածը, որ այ-
ցելութեան եկաւ և իր ժողովուր-
69 դին փրկութիւն ըրաւ. Ու մեզի
փրկութեան եղջիւր մը հանեց իր
70 Դաւիթ ծառային տունէն. (Ինչ-
պէս որ սուրբերուն բերնովը խօսե-
ցաւ, որոնք աշխարհի սկիզբէն ի
վեր անոր մարգարէներն էին.)
71 Փրկութիւն մեր թշնամիներէն և
բոլոր մեզ ատողներուն ձեռքէն,
72 Ողորմութիւն ընելու մեր հայրե-
րուն վրայ, և իր սուրբ ուխտը
73 միտք բերելու, (Այն երդումը որ
մեր հօրը Աբրահամին ըրաւ,) մե-
74 զի տալու, Որ մեր թշնամիներուն
ձեռքէն ազատուելով առանց վախի
75 զանիկայ պաշտանք Սրբութիւ-
նով ու արդարութիւնով անոր
առջեւը մեր կեանքը բոլոր օրերուն
76 մէջ։ Եւ դուն, ով մանուկ Բարձ-
րեալին մարգարէն պիտի կոչուիս,
Տէրոջը երեսը պատրաստելու, Անոր ժողովուրդին
77 գիտցնելու Երկնից փրկութիւնը Ի-
րենց մեղքերուն թողութիւնովը,
78 Մեր Աստուծոյն գթած ողոր-
մութեանը համար՝ որով Ծագող ա-
րեգակը վերէն մեզի այցելութեան
79 եկաւ, Խաւարի և մահուան ե-
ւակերպի մէջ նստողներուն լոյս տա-
լու, — մեր ոտքերը խաղաղու-
թեան ճամբուն մէջ ղեկավարելու։
80 Եւ տղան կը մեծնար ու կը զո-
րանար հոգիով, և անապատներուն
մէջն էր մինչև այն օրը՝ որ ինքը
Իսրայէլին երեւցաւ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Ու եղաւ որ այն օրերը Օգոստոս
կայսրէն հրաման եկաւ՝ որ բո-
լոր աշխարհ գրուի։ (Այս առջի
2 աշխարհագիրը եղաւ Կիրենոսին
Սիւրիայի վրայ կուսակալութեան
եղած առեները։) Եւ ամէնքը կ'եր-
3 թային աշխարհագիրը մտնելու՝ ա-
մէն մէկը իր քաղաքին մէջ։ Յով-
4 սէփ ալ Գալիլեայէն Նազարէթ
քաղաքէն եկաւ դէպ ի Հրէաստան
Դաւիթի քաղաքը՝ որ Բեթլեհէմ
կ'ըսուի, (Քանզի Դաւիթի տունէն
ու ազգատոհմէն էր նաեւ,)
Աշխարհագիրը մտնելու Մարիամին
5 հետ միկտեղ, որ ան իր նշանածն
էր, և յղի էր։ Ու եղաւ որ երբ
6 անոնք հոն էին, անոր ծնանելու
օրերը լեցուեցան. Եւ իր անդրա-
7 նիկ որդին ծնաւ, ու խանձարուրով
փաթթեց, և զանիկայ մսուրին
մէջը պառկեցուց, քանզի որ իջեւա-
նին մէջ իրենց տեղ չկար։
8 Եւ այն տեղը հովիւներ կային

պաշտի մէջ կեցած , որոնք իրենց հօտերուն գիշերուան պահպանու-
9 թիւնը կ'ընէին : Եւ ահա Տէրոջը հրեշտակը անոնց վրայ կեցաւ , ու Տէրոջը փառքը անոնց բոլորտիքը ծագեցաւ . ու խիստ շատ վախ-
10 ցան : Եւ հրեշտակը ըսաւ անոնց , Մի վախնաք , քանզի որ ահա ես ձեզի մեծ ուրախութեան աւետիս կու տամ , որ բոլոր ժողովուրդին
11 պիտի ըլլայ . Վասն զի ձեզի այսօր փրկիչ մը ծնաւ Դաւիթի քաղաքին մէջ , որ ինքը Օծեալ Տէր
12 է : Եւ սա ձեզի նշան մը ըլլայ . մանուկ մը պիտի գտնէք խանձարուրով փաթթած ու մսուրի մէջ
13 պառկած : Եւ իսկոյն ան հրեշտակին հետը երկնային զօրքերու բազմութիւն մը եղաւ , որոնք զԱստուած կ'օրհնէին ու կ'ըսէին ,
14 Ձեց բարձրութեանը մէջ Աստուծոյ փառք , ու երկրի վրայ խաղաղութիւն , մարդոց մէջ հաճութիւն :
15 Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները ա-նոնցմէ երկինքը վերցան , հովիւները իրարու ըսին , Եկէք մինչև Բեթլեհէմ երթանք , ու տեսնենք՝ ըն ի՞նչ է սա եղած բանը , որն որ
16 Տէրը մեզի յայտնեց : Ու եկան արտորնօք , և գտան Մարիամը ու Յովսէփը և մսուրին մէջ պառկած
17 մանուկը : Ու երբոր տեսան , իմացուցին ան խօսքին վրայով , որ սա մանուկին համար իրենց ըսուած
18 ըլլայ : Եւ ամէնքը որ կը լսէին , կը զարմանային ան բաներուն վրայ որ հովիւները իրենց կը ը-
19 սուցէին : Բայց Մարիամ սա ամէն բաները կը պահէր , ու իր
20 սրտին մէջը կը մտածէր : Եւ հովիւները դարձան , կը փառաւորէին ու կ'օրհնէին զԱստուած ան ամէն բաներուն համար որ լսեցին ու տեսան , ինչպէս որ իրենց ըսուած էր :
21 Ու երբոր ութ օրերը լմնան եղան մանուկը թլփատելու , անոր անունը Յիսուս դրուեցաւ , որ հրեշտակին կոչուած էր՝ դեռ ինքը մօրը որովայնին մէջ չյղացած :
22 Ու Մովսէսին օրէնքին համեմատ՝

երբոր անոնց մաքրութեան օրերը լմնցան , Երուսաղէմ տարին պանիկայ Տէրոջը առջևը հանելու ,
(Ինչպէս որ գրուած է Տէրոջը օ- 23
րէնքին մէջ , Թէ Ամէն արու որ արգանդ կը բանայ , Տէրոջը սուրբ ըսուի ,) Ու Տէրոջը օրէնքին մէջ 24
ըսուածին պէս ընծայ տալու զոյգ մը տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ : Եւ ահա Երուսաղէմի մէջ 25
մարդ մը կար , որուն անունը Սիմէոն էր , ու ան մարդը արդար ու աստուածավախ էր , և Իսրայէլի մխիթարութեանը կը սպասէր . ու Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր : Եւ 26
անոր յայտնուած էր Սուրբ Հոգիէն թէ մահ պիտի չտեսնէ , մինչև որ Տէրոջը Օծեալը տեսնէ : Եւ 27
Հոգիով տաճարը եկաւ . ու երբոր ծնողքը բերին Յիսուս մանուկը՝ որ օրէնքին սովորութեանը պէս անոր համար ընեն , Ինքն ալ զանիկայ 28
իր գիրկը առաւ , և օրհնեց զԱստուած ու ըսաւ , Ա՛լ հիմա՛ ո՛վ 29
Տէր՝ արձակէս քու ծառադ խաղաղութիւնով քու խօսքիդ համեմատ .
Վասն զի իմ աչքերս տեսան քու 30
փրկութիւնդ , Որ բոլոր ժողո- 31
վուրդներուն առջևը պատրաստեցիր , Լոյս մը հեթանոսները լու- 32
սաւորելու , և փառք քու Իսրայէլ ժողովուրդիդ : Եւ Յովսէփ ու 33
անոր մայրը պարմայած էին ան բաներուն վրայ , որ անոր համար կը խօսուէին : Ու Սիմէոն օրհնեց պա- 34
նուք , և անոր մօրը Մարիամին ըսաւ , Ահա սա մանուկը Իսրայէլի մէջ շատ մարդոց կործանուելուն ու յարութիւն համար , ու հակառակութեան
նպատակ մը ըլլալու համար կեցած է . (Եւ քու սրտիդ ալ թուր 35
մը պիտի անցնի ,) որ շատերուն խորհուրդները յայտնուին :

Եւ հոն էր Աննա մարգարէն փա- 36
նուէլի աղջիկը՝ Ասերի ցեղէն . ան պիկայ իր օրերը շատ անցուցած էր՝ էրկանը հետ եօթը տարի կենալով իր կուսութեանը ժամանա-
կին , Եւ որբևարի էր դեռ 37
ութսունչորս տարուան . որ տա-

ձարէն չէր զաւուիր , հապա ծոմով
և աղօթքով Աստուծոյ ծառայու-
թիւն կ'ընէր գիշեր ու ցորեկ :
38 Եւ ասիկայ նոյն ժամուն եկաւ , ու
Տէրոջը գոհութիւն կու տար , ու
անոր վրայով կը խօսէր ան ամե-
նուն , որուն Երուսաղէմի մէջ
փրկութեան կը սպասէին :
39 Եւ երբոր ամէն բան կատարեցին
Տէրոջը օրէնքին համեմատ , նորէն
Գալիլեա դարձան իրենց Նազա-
40 րէթ քաղաքը : Եւ մանուկը կը
մեծնար ու հոգւով կը զօրանար՝
իմաստութեամբ լեցուած , ու Աս-
տուծոյ շնորհքը անոր վրայ էր :
41 Եւ անոր ծնողքը ամէն տարի
զատկի տօնին Երուսաղէմ կ'երթա-
42 յին : Ու երբոր անիկայ տասներ-
կու տարեկան եղաւ , տօնին սո-
վորութեանը պէս երբոր անոնք Ե-
43 րուսաղէմ եկան , Եւ ան օրերը որ
լմընցուցին ու նորէն եւս դարձան ,
Յիսուս մանուկը Երուսաղէմ մը-
նաց . և Յովսէփ ու անոր մայրը
44 չէին գիտեր . Հապա կարծելով
թէ անիկայ ճամբորդներուն հետ
է , մէկ օրուան ճամբայ գացին , ու
կը փնտռէին զանիկայ էրինց ազ-
գականներուն և ճանչցողներուն մէ-
45 ջը : Ու երբոր չգտան , նորէն
Երուսաղէմ դարձան անիկայ փըն-
46 տռելու : Ու եղաւ որ իրեք օրէն
հետը տաճարին մէջը գտան զանի-
կայ , որ վարդապետներուն հետ
նստեր էր , անոնց մտիկ կ'ընէր
47 ու անոնց բան կը հարցընէր : Եւ
ամէն անոր ականջ դնողները կը
զարմանային անոր խելամտութեանը
48 ու պատասխաններուն վրայ : Ու
երբոր տեսան անիկայ , ապշած
մնացին . և անոր մայրը ըսաւ ա-
նոր , Ո՛րդեակ՝ ինչո՞ւ համար մեզի
այդպէս ըրիր . ահա քու հայրդ ու
ես խիստ վշտացած քեզ կը փնտը-
49 ռէինք : Եւ ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ
ինձ կը փնտռէիք , չէի՞ք գիտեր
թէ ինձի պէտք է որ իմ Հօրս
50 տունը ըլլամ : Եւ անոնք չհաս-
կըցան ան խօսքը որ իրենց ըսաւ :
51 Եւ իջաւ անոնց հետ ու գնաց Նա-
զարէթ , և անոնց հնազանդ էր .
բայց անոր մայրը սա ամէն խօսքերը
իր սրտին մէջ կը պահէր :
Եւ Յիսուս կը զարգանար ի- 52
մաստութիւնով ու հասակով , և
Աստուծմէ ու մարդոցմէ շնորհք
գտնելով :

ԳԼՈՒԽ Ը

Տիբերիոս կայսրին թագաւորու- 1
թեանը տասնհինգերորդ տա-
րին՝ Պոնտացի Պիղատոսին Հրե-
աստանի վրայ կուսակալութիւն
ըրած ատենը , ու Հերովդեսին
Գալիլեացւոց վրայ չորրորդապետու-
թեան ատենը , և անոր եղբօրը
Փիլիպպոսին՝ Իտուրեացւոց և Տը-
րաքոնացւոց երկրին վրայ չորրոր-
դապետութեան ատենը , և Լիւսա- 2
նիայի Աբիլենացւոց վրայ չորրոր-
դապետութեան ատենը , Հ- Ան-
նայի ու Կայիափայի քահանայա-
պետութեան ատենը՝ Աստուծոյ
խօսքը եղաւ Յովհաննէս Զաքարիայի որդւոյն
Յովհաննէսին վրայ անապատին 3
մէջ : Ու անիկայ եկաւ Յորդա-
նանու բոլոր կողմերը , և ապաշ-
խարութեան մկրտութիւն կը քա-
րոզէր մեղաց թողութեան համար .
Ինչպէս որ Եսայի մարգարէին խօս- 4
քերուն գրքին մէջ գրուած է՝ ըսե-
լով , Անապատի մէջ կանչողին
ձայնը , Տէրոջը ճամբան պատրաս-
տեցէք , անոր շաւիղները շիտակե-
ցէք . Ամէն ձոր պիտի լեցուի , և 5
ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ ,
և ծուռը պիտի շիտկուի , ու խորա-
ուտոր տեղերը հարթ ճամբանե՛ր 6
պիտի ըլլան . Ու ամէն մարմին Աս-
տուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ :
Ու իրմէն մկրտուելու ելլող ժո- 7
ղովուրդներուն ըսաւ , Ափերբ
ծնունդնե՛ր՝ ո՞վ խնայեց ձեզի գա-
լու բարկութենէն փախչիլ : Ու- 8
րեմն ապաշխարութեան արժանա-
ւոր պտուղներ բերէ՛ք , և մի՛ ըս-
կսիք ձեր ներսէն պիտի ըսել . Թէ
Աբրահամ մեզի հայր՝ Աբրահամը ու-
նինք . քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ
Աստուած կարող է սա քարերէս
Աբրահամին որդիներ հանելու : 9
Եւ հիմա կացինը ծառերուն ար-

մեռոյն քովը կը դրուի . ուստի
ամէն ծառ որ բարի պտուղ չը-
բերէր , կը կտրուի ու կրակը կը
10 ձգուի : Եւ ժողովուրդները կը
հարցընէին իրեն ու կ'ըսէին , Ե-
11 րեմն ի՞նչ ընենք : Պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց , Ո՛վ որ
երկու հանդերձ ունի , թող չունե-
ցողին տայ . և ո՛վ որ կերա-
12 կուր ունի , նոյնպէս ընէ : Մաք-
սաւորներ ալ եկան մկրտուելու ,
ու ըսին անոր , Վարդապետ՝ մենք
13 ի՞նչ ընենք : Ան ալ ըսաւ ա-
նոնց , Ձեզի հրամայուածէն աւելի
14 բան չպահանջէք : Զինուորնե՛րն
ալ կը հարցընէին անոր ու կ'ը-
սէին , Եւ մենք ի՞նչ ընենք . ըսաւ
անոնց , Մէկը մի՛ հարստահարէք ,
և չեխո՛ր ընէք վրայ զրպարտութիւն մի՛
ընէք , ու ձեր թոշակովը բաւակա-
նացէ՛ք :

15 Երբոր ժողովուրդը կը սպասէր ,
և ամէնքը իրենց սրտերուն մէջ կը
մտածէին Յովհաննէսին համար՝ թէ
16 մի՞ և արդեօք Քրիստոսը , Յով-
հաննէս պատասխան տուաւ ամե-
նուն ու ըսաւ , Ես ձեզ ջրով կը
մկրտեմ , բայց ինձմէ աւելի զօրա-
ւորը կու գայ , որես անոր կօշիկ-
ներուն կապերը քակելու արժանի
չեմ . անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ
17 Հոգւով Սրբով և կրակով . Ո-
րուն հնձանոցը իր ձեռքն է , և իր
կալը պիտի մաքրէ , ու ցորենը իր
ամբարը պիտի ժողվէ , և յարդը
չմարելու կրակով պիտի այրէ :
18 Ուրիշ շատ բաներ ալ կը քարո-
զէր՝ ժողովուրդը յորդորելով :
19 Բայց Հերովդէս չորրորդապետը
անկէ յանդիմանուելով իր եղբօրը
կնկանը Հերովդիայէն համար , և
բոլոր չարութիւններուն համար որ
20 Հերովդէս գործեց , Ան ամենուն
վրայ առ ալ աւելցուց , որ Յով-
հաննէսը բանտի մէջ դոցեց :
21 Ու երբոր մկրտուելու բոլոր ժո-
ղովուրդը , և Յիսուս ալ մկրտ-
ուելով՝ աղօթք կ'ընէր , երկինքը
22 բացուեցաւ . Ու Սուրբ Հոգին
մարմնաւոր երեւոյթով աղաւնիի
պէս անոր վրայ իջաւ , ու երկինքէն
ձայն մը եկաւ՝ որ կ'ըսէր , Դուն
ես իմ սիրելի Որդիս , քեզի հա-
ճեցայ :

23 Ու ինքը Յիսուս սկսեր էր դր-
թէ երեսուն տարեկան էլլալ , որ
(ինչպէս կը կարծուէր) Յովսեփին որդին էր , որ ան Հե-
24 ղիին , որ ան Մատթին , Որ ան
Ղեւիին , որ ան Մելքիին , որ ան
Յաննէին , որ ան Յովսեփին , Որ
25 ան Մատթիայիին , որ ան Ամո-
սին , որ ան Նաւումին , որ ան
Եսղիին , որ ան Նանգէին , Որ ան
26 Մաաթին , որ ան Մատթիայիին ,
որ ան Սեմէիին , որ ան Յովսեփին ,
որ ան Յուդայիին , Որ ան Յով-
27 հաննայիին , որ ան Ռեսայիին , որ ան
Զօրաբաբելին , որ ան Սաղաթիե-
լին , որ ան Ներիին , Որ ան Մել-
28 քիին , որ ան Ադդիին , որ ան Կո-
սամին , որ ան Եղմոդադիին , որ
ան Երին , Որ ան Յովսեսին , որ
29 ան Եղիազարին , որ ան Յովրիմին ,
որ ան Մատթին , որ ան Ղեւիին ,
Որ ան Սիմէոնին , որ ան Յուդա-
30 յին , որ ան Յովսեփին , որ ան
Յոնանէին , որ ան Եղիակիմին ,
Որ ան Մելեայիին , որ ան Մայնա-
31 նին , որ ան Մատթայիին , որ ան
Նաթանէին , որ ան Դաւթին ,
Որ ան Յեսսէին , որ ան Ովբեդին ,
32 որ ան Բոոսին , որ ան Սալմոնին ,
որ ան Նաասոնին , Որ ան Ամին-
33 դաբին , որ ան Երամին , որ ան
Եսրոնին , որ ան Փարեսին , որ
ան Յուդայիին , Որ ան Յակոբին ,
34 որ ան Իսահակին , որ ան Աբրա-
համին , որ ան Թարայիին , որ ան
Նաքորին , Որ ան Սերուգին , որ
35 ան Ռագաւին , որ ան Փաղեկին ,
որ ան Եբերին , որ ան Սալայիին ,
Որ ան Այնանին , որ ան Արփաք-
36 սադին , որ ան Սեմին , որ ան Նո-
էին , որ ան Ղամեքին , Որ ան
37 Մաթուսաղայիին , որ ան Ենովքին ,
որ ան Յարեդին , որ ան Մաղա-
ղիելին , որ ան Կայնանին , Որ ան
38 Ենոսէին , որ ան Սեթին , որ ան
Ադամին , որ ան Աստուծոյ :

ԳԼ. Ը

1 Եւ Յեսու Հոգւով Սրբով լե-
ցուաւ՝ Յորդանանէն դարձաւ,
ու Հոգին անապատը տարուե-
2 ցաւ, Եւ քառասն օր Սատանա-
յէն փորձուեցաւ. ու ան օրերը
բան մը չկերաւ, և ան օրերը լմնե-
նալէն ետև անօթեցաւ։
3 Եւ Սատանան գաւ անոր, ըսաւ
որ Որդին Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ
4 քարերն որ հաց ըլլայ։ Եւ Յի-
սուս պատասխան տուաւ անոր ու
ըսաւ, Գրուած է թէ Ո՛չ միայն
հացով կ՚ապրի մարդ, հապա Ա-
ստուծոյ ամէն խօսքովը։
5 Եւ Սատանան մէկ բարձր լեռ մը
հանելով զանիկայ, աշխարհի բոլոր
թագաւորութիւններն ու անոնց փառքը
6 նոր մէկ վայրկեանի մը մէջ. Եւ
Սատանան ըսաւ անոր. Ա՛ս ամէն
իշխանութիւնը ու անոնց փառքը
քեզի պիտի տամ, ինչու որ ինծի
յանձնուած է. և որու որ ուզեմ՝
7 կու տամ անիկայ. Ուստի թէ որ
դուն իմ առջեւս երկրպագու-
թիւն ընես, ամէնը քեզի ըլլայ։
8 Եւ Յեսու պատասխան տուաւ ա-
նոր ու ըսաւ, Գրուած է թէ
Քու Տէր Աստուծոդ երկրպագու-
թիւն ընես, ու միայն զանիկայ
պաշտես։
9 Եւ զանիկայ տարաւ Երուսա-
ղէմ ու տաճարին աշտարակին վը-
րայ կեցնելցուց, ու ըսաւ անոր,
Եթէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես,
10 քեզ ասկէ վար ձգէ. Ինչու որ
գրուած է թէ Իր հրեշտակներուն
պիտի ապսպրէ քեզի համար՝ որ
11 քեզ պահեն. Ու ձեռքերնուն վրայ
պիտի վերցընեն քեզ, որ չըլլայ
12 թէ ոտդ քարի զարնես։ Եւ Յի-
սուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոր, Ըսուած է թէ Քու Տէր
13 Աստուածդ չփորձես։ Ու երբ
որ Սատանան ամէն փորձութիւնը
կատարեց, ատեն մը նա կեցաւ
անկէ։
14 Եւ Յիսուս Հոգիին զօրու-
թեամբը Գալիլեա դարձաւ, ու
անոր համբաւը ան գաւառին ամէն
կողմերը տարածուեցաւ։ Եւ ինքը 15
անոնց ժողովարաններուն մէջ կը
սորվեցընէր, ու ամէնն կը փա-
ռաւորուէր։
Ու երբ Նազարէթ, ուր որ 16
ինքը մեծցած էր. և իր սովո-
րութիւնը պէս շաբաթ օրը մտաւ
ժողովարանը, ու ելաւ որ կար-
դայ։ Եւ տուին անոր Եսայի 17
մարգարէին գիրքը. ու երբոր գիր-
քը բացաւ, գտաւ ան տեղը ուր
որ գրուած էր, Տէրոջը Հոգին իմ 18
վրաս է. ինչու որ պիտ օծեց ազ-
գատանութեան աւետարան քարոզե-
լու, պիտ խրկեց կոտրած սիրտ ու-
նեցողները բժշկելու, Գերիներուն 19
ազատութիւն՝ և կոյրերուն տե-
սութիւն քարոզելու, հարատահա-
րութիւն կրողները ազատ թող
տալու, Տէրոջը ընդունելի տարին
քարոզելու։ Եւ գիրքը դոցելով 20
տուաւ սպասաւորին ու նստաւ. և
ժողովարանը հղողներուն ամէնը
աչքերնին անկած անոր կը նայէին։
Եւ սկսաւ անոնց ըսել, Այսօր սա 21
գրուածը կատարուեցաւ ու ձեր
ականջները լսեցին։ Եւ ամէնքը 22
անոր վրայ կը վկայէին, ու կը
զարմանային անոր բերնէն ելած շը-
նորհալի խօսքերուն վրայ՝ ու կ՚ը-
սէին, Արդեօք Յովսեփին որդին
չէ՞։ Եւ ըսաւ անոնց, Ուրա՛ր որ 23
դուք ինծի պիտի ըսէք սա առակը,
Ախիմ՝ քու անձդ բժշկէ. ծրչափ
բաներ լսեցինք որ Կափառնայումի
մէջ եղաւ, հոս ալ քու քաղաքիդ մէջ։ Եւ ըսաւ, Ա՛մէն 24
բիւս կ՚ըսեմ ձեզի թէ Մարգարէ
մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ։
Եւ իրաւի կ՚ըսեմ ձեզի թէ Շատ 25
որբևայրիներ կային Եղիային օրերը
Իսրայէլի մէջ, երբոր երկնք տարի
ու վեց ամիս երկիրը գոցուեցաւ,
անանկ որ մեծ սով եղաւ բոլոր
երկրին մէջ. Բայց Եղիա անոնց- 26
մէ մէկուն չխրկուեցաւ, հապա մի-
նակ Սիդոնացւոց Սարեփթա քա-
ղաքին մէջ որբևայրի կնկան մը։
Եւ շատ բորոտներ կային Իսրայէլի 27
մէջ Եղիսէ մարգարէին ատենը,
ու անոնցմէ մէկը չմաքրուեցաւ,

Հապա միւնակ Նէեման Ասորին :
28 Եւ Յիսուս պատասխանելով ըսաւ անոնց՝ Ամէն
29 ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի՝ չկայ մարդ մը որ տուն
կամ եղբայրներ կամ քոյրեր կամ հայր կամ մայր
կամ կին կամ զաւակներ կամ արտեր թողլով ինծի
30 եւ աւետարանին համար, որ չառնու հարիւրապատիկ
հիմա այս ժամանակին տուներ եւ եղբայրներ եւ
քոյրեր եւ մայր եւ զաւակներ եւ արտեր հալածանքներով
31 հետ, եւ յաւիտենական կեանքը գալիք դարուն մէջ :
Բայց շատ առաջինները վերջինները պիտի ըլլան,
եւ վերջինները առաջինները :

Քանզի երկնքի թագաւորութիւնը տան տիրոջ մը նման է, որ
վաղ առտու դուրս ելաւ վարձկաններ վարձելու իր
2 այգիին համար : Եւ դինարի մը համաձայնելով
3 անոնց հետ՝ զանոնք իր այգին ղրկեց : Ելաւ նաեւ
երրորդ ժամուն մօտ, տեսաւ ուրիշներ հրապարակին
4 մէջ պարապ կեցած, եւ ըսաւ անոնց՝ Դուք ալ երթաք
այգիին, եւ ինչ որ արդար ըլլայ ձեզի պիտի տամ :
5 Անոնք ալ գացին : Դարձեալ ելաւ վեցերորդ եւ իններորդ
ժամուն, եւ նոյնպէս ըրաւ : Տասնմէկերորդ ժամուն
մօտ ելաւ, գտաւ ուրիշներ կեցած, եւ ըսաւ անոնց՝
6 Ինչո՞ւ համար այստեղ ամբողջ օրը պարապ կեցած էք :
Անոնք ըսին անոր՝ Վասն զի մեզի վարձու չառին :
Ըսաւ անոնց՝ Դուք ալ երթաք այգիին, եւ ինչ որ արդար
7 ըլլայ պիտի առնուք : Երբ երեկոյ եղաւ, այգիին տէրը
ըսաւ իր գործակալին՝ Կոչէ՛ վարձկանները եւ տուր
անոնց վարձքերնին՝ վերջինները սկսելով մինչեւ առաջինները :
8 Երբ եկան տասնմէկերորդ ժամուն մօտ եղածները,
ամէնքն ալ դինարի մը առին : Երբ առաջինները եկան,
կարծեցին թէ աւելի պիտի առնուին, բայց նոյնպէս
9 դինարի մը առին անոնք ալ : Եւ առնելով՝ տան տիրոջը
10 դէմ տրտնջացին, ըսելով՝ Վերջինները մէկ ժամ
միայն գործեցին, եւ հաւասար ըրիր զանոնք մեզի՝
որ տարին օրուան ծանրութիւնն ու տօթը քաշեցինք :
11 Ան ալ պատասխանելով՝ ըսաւ անոնցմէ մէկուն՝ Բարեկամ,
12 անիրաւութիւն չեմ ըներ քեզի : Մի՞թէ դինարի համաձայնեցար
13 ինծի հետ : Առ քուկդ եւ գնա : Ես կ՚ուզեմ այս վերջինին
14 ալ քեզի պէս տալ : Չէ՞ որ ինծի իմս է ինչ որ կ՚ուզեմ
15 ընել : Աչքդ չարացա՞ւ, որովհետեւ ես բարի եղայ :
16 Այսպէս վերջինները առաջինները պիտի ըլլան, եւ
առաջինները՝ վերջինները : Վասն զի շատ են կոչեցեալները,
բայց քիչ՝ ընտրեալները :

Երբ Երուսաղէմ պիտի երթար, Յիսուս առանձին առաւ տասներկու
17 աշակերտները ճամբան, եւ ըսաւ անոնց՝ Ահա Երուսաղէմ
կ՚երթանք, եւ Մարդու Որդին քահանայապետներուն եւ դպիրներուն
ձեռքը պիտի մատնուի, եւ մահուան պիտի դատապարտեն
18 զայն, եւ հեթանոսներուն ձեռքը պիտի յանձնեն՝ որ
19 ծաղրեն եւ խաչեն զայն, եւ երրորդ օրը պիտի յարուցանուի :

Այն ատեն Զեբեդեայի որդիներուն մայրը իր որդիներով մօտեցաւ
անոր, երկրպագութիւն ընելով եւ բան մը խնդրելով
21 անկէ : Ան ալ ըսաւ անոր՝ Ի՞նչ կ՚ուզես : Ըսաւ անոր՝
Հրամայէ՛ որ այս իմ երկու որդիներս նստին մէկը քու
աջ կողմդ եւ մէկը ձախ կողմդ՝ քու թագաւորութեանդ
22 մէջ : Յիսուս պատասխանելով՝ ըսաւ՝ Չգիտէք թէ ինչ
կ՚ուզէք : Կրնա՞ք խմել այն բաժակը որ ես պիտի խմեմ,
եւ այն մկրտութիւնով մկրտուիլ որով ես պիտի մկրտուիմ :
Ըսին անոր՝ Կրնանք : Ըսաւ անոնց՝ Իմ բաժակս պիտի
խմէք, եւ այն մկրտութիւնով պիտի մկրտուիք որով ես
մկրտուիմ, բայց իմ աջ կողմս եւ ձախ կողմս նստիլը
ինծմէ չէ որ տալ, հապա անոնց համար որ պատրաստուած
24 է Հայրս : Երբ տասը աշակերտները լսեցին, բարկացան
25 երկու եղբայրներուն վրայ : Յիսուս կանչեց զանոնք եւ
ըսաւ՝ Գիտէք որ հեթանոսներուն իշխանները կը տիրապետեն
անոնց վրայ, եւ մեծերը կը գործադրեն իշխանութիւն
26 անոնց վրայ : Բայց ձեր մէջ այսպէս չըլլայ, հապա
ով որ կ՚ուզէ ձեր մէջ մեծ ըլլալ՝ ձեր սպասաւորը թող
27 ըլլայ, եւ ով որ կ՚ուզէ ձեր մէջ առաջինը ըլլալ՝ ձեր
28 ծառան թող ըլլայ, ինչպէս Մարդու Որդին չեկաւ որ
սպասաւորուի, հապա որ սպասաւորէ եւ իր կեանքը
տայ փրկագին՝ շատերուն համար :

Երբ Երիքովէն կ՚ելլէին, մեծ բազմութիւն մը հետեւեցաւ
30 անոր : Եւ ահա երկու կոյրեր որ ճամբուն կողքին նստած
էին, լսելով որ Յիսուս կ՚անցնի, աղաղակեցին՝ ըսելով՝
Տէր, Դաւիթի Որդի, ողորմէ՛ մեզի : Ամբոխը նախատեց
զանոնք, որ լռեն : Բայց անոնք աւելի աղաղակեցին՝
ըսելով՝ Տէր, Դաւիթի Որդի, ողորմէ՛ մեզի : Յիսուս կեցաւ,
կանչեց զանոնք եւ ըսաւ՝ Ի՞նչ կ՚ուզէք որ ձեզի ընեմ :
33 Ըսին անոր՝ Տէր, որ մեր աչքերը բացուին : Յիսուս
գթալով դպաւ անոնց աչքերուն, եւ իսկոյն աչքերնին
34 բացուեցան, եւ հետեւեցան անոր :

Երբ Երուսաղէմին մօտեցան եւ Բեթփագէ հասան, Ձիթենեաց
2 լերան քով, Յիսուս երկու աշակերտներ ղրկեց՝ ըսելով
անոնց՝ Գացէք ձեր առջեւի գիւղը, եւ անմիջապէս պիտի
գտնէք էշ մը կապուած եւ իր քովը էշուկ մը. արձակեցէք
3 զանոնք եւ բերէք ինծի : Եթէ որեւէ մէկը բան մը ըսէ
ձեզի, ըսէ՛ք թէ Տէրը պէտք ունի անոնց, եւ իսկոյն
4 պիտի ղրկէ զանոնք : Ասիկա եղաւ որպէսզի կատարուի
5 մարգարէին ըսածը՝ որ կ՚ըսէր՝ Ասացէք Սիոնի դստերը՝
Ահա քու թագաւորդ կու գայ քեզի, հեզ եւ նստած էշու
մը վրայ, եւ էշուկի մը՝ լուծի տակ եղող էշուն մը
6 վրայ : Աշակերտները գացին եւ ինչպէս Յիսուս հրամայեց
7 անոնց՝ այնպէս ըրին : Բերին էշը եւ էշուկը, իրենց
հագուստները անոնց վրայ դրին, եւ նստեցուցին զայն
8 անոնց վրայ : Ամբոխին մեծ մասը իրենց հագուստները
ճամբուն վրայ փռեցին, ուրիշներ ծառեր կտրեցին եւ
9 ճամբուն վրայ տարածեցին : Ամբոխները որ առջեւէն
եւ ետեւէն կ՚երթային, կ՚աղաղակէին՝ ըսելով՝ Ովսաննա
Դաւիթի Որդիին : Օրհնեալ է Անիկա որ կու գայ Տէրոջ
անունով : Ովսաննա բարձունքներուն մէջ :

Երբ Երուսաղէմ մտաւ, ամբողջ քաղաքը խռովեցաւ՝ ըսելով՝
11 Ո՞վ է Ասիկա : Ամբոխները կ՚ըսէին՝ Ասիկա Յիսուս
Նազովրեցի մարգարէն է՝ որ Գալիլեայի Նազովրէթէն է :

Յիսուս մտաւ Աստուծոյ տաճարը, եւ դուրս հանեց բոլոր
վաճառականները տաճարին մէջէն, շուրջ տուներուն
սեղանները եւ աղաւնի վաճառողներուն նստարանները
13 տակնուվրայ ըրաւ : Եւ ըսաւ անոնց՝ Գրուած է՝ Իմ
տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի, բայց դուք զայն
14 աւազակներու որջ կ՚ընէք : Կոյրեր եւ կաղեր եկան
15 անոր տաճարին մէջ, եւ բժշկեց զանոնք : Երբ քահանայապետները
եւ դպիրները տեսան զարմանալի գործերը որ ըրաւ,
եւ մանուկները տաճարին մէջ աղաղակելով կ՚ըսէին՝
16 Ովսաննա Դաւիթի Որդիին, զայրացան եւ ըսին անոր՝
Կը լսե՞ս ինչ որ կ՚ըսեն ասոնք : Յիսուս ըսաւ անոնց՝
Այո՛, չկարդացի՞ք երբեք՝ Մանուկներու եւ ծիծաղող
17 մանկտիներու բերնէն կատարեալ գովեստ հանեցիր :
Եւ անոնց թողլով՝ քաղաքէն դուրս ելաւ Բեթանիա, եւ
հոն գիշերեց :

Առտուն վաղ դառնալով քաղաք, քաղցած եղաւ : Եւ տեսնելով
ճամբուն քովի թզենի մը՝ մօտեցաւ անոր, եւ բան մը
չգտաւ անկէ, բայց միայն տերեւներ : Ըսաւ անոր՝ Այսուհետեւ
յաւիտեան պտուղ մը չելլէ քու ծառէդ : Եւ թզենին
20 իսկոյն չորցաւ : Աշակերտները տեսնելով՝ զարմացան՝
ըսելով՝ Ինչպէ՞ս իսկոյն չորցաւ թզենին : Յիսուս պատասխանելով
ըսաւ անոնց՝ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի՝ եթէ հաւատք
ունենաք եւ չկասկածիք, ոչ միայն թզենիին ըրածը պիտի
ընէք, այլեւ եթէ այս լերան ալ ըսէք՝ Վերցուէ՛ եւ ծովը
22 ինկիր, պիտի ըլլայ : Եւ ինչ որ աղօթքով խնդրէք՝ հաւատալով
պիտի առնուք :

Երբ տաճարը մտաւ, քահանայապետները եւ ժողովուրդին
ծերերը անոր մօտեցան՝ երբ կը սորվեցնէր, եւ ըսին՝
Ի՞նչ իշխանութեամբ կ՚ընես այս բաները, եւ ո՞վ քեզի
24 այս իշխանութիւնը տուաւ : Յիսուս պատասխանելով՝
ըսաւ անոնց՝ Ես ալ ձեզի մէկ խօսք պիտի հարցնեմ, եւ
եթէ ինծի ըսէք, ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ ինչ իշխանութեամբ
25 կ՚ընեմ այս բաները : Յովհաննէսի մկրտութիւնը ուրկէ՞
էր, երկնքէ՞ թէ մարդոցմէ : Անոնք իրարու հետ խորհրդակցեցան՝
ըսելով՝ Եթէ ըսենք թէ երկնքէ՝ պիտի ըսէ ինծի՝
26 Ուրեմն ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր : Եթէ ըսենք թէ մարդոցմէ՝
կը վախնանք ամբոխէն, որովհետեւ բոլորն ալ Յովհաննէսը
27 մարգարէ կը համարեն : Ուստի Յիսուսի պատասխանեցին՝
ըսելով՝ Չգիտենք : Ան ալ ըսաւ անոնց՝ Ես ալ ձեզի չեմ
ըսեր ինչ իշխանութեամբ կ՚ընեմ այս բաները :

Ինչ կը կարծէք, մարդ մը երկու որդի ունէր, եւ մօտեցաւ
առաջինին եւ ըսաւ՝ Որդեակ, գնա՛ այսօր այգիին մէջ
29 աշխատէ՛ : Ան ալ պատասխանելով՝ ըսաւ՝ Չեմ կ՚ուզեր,
բայց ետքը զղջալով գնաց : Մօտեցաւ երկրորդին եւ
նոյնպէս ըսաւ : Ան ալ պատասխանելով՝ ըսաւ՝ Կ՚երթամ,
31 տէ՛ր, բայց չգնաց : Ո՞ր մէկը կատարեց հօրը կամքը :
Ըսին՝ Առաջինը : Յիսուս ըսաւ անոնց՝ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի՝ որ մաքսաւորները եւ պոռնիկները ձեզմէ առաջ
32 կը մտնեն Աստուծոյ արքայութիւնը : Վասն զի Յովհաննէս
եկաւ ձեզի արդարութեան ճամբան ցուցնելու, եւ չհաւատացիք
անոր, բայց մաքսաւորները եւ պոռնիկները հաւատացին
անոր : Դուք ալ տեսնելով՝ ետքը զղջալով չեղաք որ
հաւատայիք անոր :

Ուրիշ առակ մը լսեցէք : Տան տէր մը կար, որ այգի մը
տնկեց, եւ պարսպեց զայն շուրջէն, եւ հոն հնձան մը
փորեց, եւ աշտարակ մը շինեց, եւ այգեպանի յանձնեց
զայն, եւ ճամբորդեց : Երբ պտուղներուն ժամանակը
մօտեցաւ, իր ծառաները ղրկեց այգեպաններուն՝ որ իր
35 պտուղները առնուն : Այգեպանները առին իր ծառաները,
36 մէկը ծեծեցին, մէկը սպաննեցին, ուրիշներ քարկոծեցին :
Դարձեալ ուրիշ ծառաներ ղրկեց առաջիններէն աւելի
37 շատ, եւ նոյնպէս ըրին անոնց : Վերջապէս իր որդին
ղրկեց անոնց՝ ըսելով՝ Պիտի ամչնան իմ որդիէս :
38 Այգեպանները տեսնելով որդին՝ իրարու ըսին՝ Ասիկա
ժառանգն է, եկէ՛ք սպաննենք զայն եւ անոր ժառանգութիւնը
39 մեզի մնայ : Առին զայն, հանեցին այգիէն դուրս եւ
40 սպաննեցին : Ուրեմն երբ այգիին տէրը գայ, ի՞նչ պիտի
41 ընէ այդ այգեպաններուն : Ըսին անոր՝ Զանազան չարչարանքներով
պիտի կորսնցնէ զանոնք չարագործները, եւ իր
տարիներուն պիտի յանձնէ զայն՝ որ իրեն պտուղները
42 տան : Յիսուս ըսաւ անոնց՝ Գրուածքներուն մէջ երբեք
չկարդացի՞ք՝ Շինողներուն անարգած քարը անիկա
անկիւնի գլուխ եղաւ : Տէրոջմէն եղաւ ասիկա, եւ
43 հրաշալի է մեր աչքերուն առջեւ : Ուստի ձեզի կ՚ըսեմ՝
Աստուծոյ արքայութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի, եւ պիտի
տրուի ազգի մը՝ որ անոր պտուղները պիտի տայ :
44 Ով որ այս քարին վրայ ինկնայ՝ պիտի կոտրտուի, եւ
ով որ որեւէ մէկուն վրայ ինկնայ՝ զայն պիտի փշրէ :
45 Երբ քահանայապետները եւ փարիսեցիները լսեցին անոր
առակները, գիտցան թէ անոնց վրայ կ՚ըսէ :
46 Եւ ձգտելով զանիկա բռնել՝ ամբոխէն վախցան, որովհետեւ
անոր մարգարէ կը համարէին :

Յիսուս նորէն առակներով խօսեցաւ անոնց, եւ ըսաւ՝
2 Երկնքի արքայութիւնը թագաւոր մը նման է, որ իր
3 որդիին հարսանիք մը ըրաւ : Եւ ղրկեց իր ծառաները՝
կանչելու հրաւիրեալները հարսանիքին, բայց անոնք
4 չուզեցին գալ : Դարձեալ ուրիշ ծառաներ ղրկեց՝ ըսելով՝
Ըսէ՛ հրաւիրեալներուն՝ Ահա ճաշս պատրաստեցի, եզներս
եւ պարարտ անասունս մորթուեցան, եւ ամէն բան պատրաստ
5 է, եկէ՛ք հարսանիքին : Անոնք ալ անհոգ մնալով՝ մէկը
իր արտը գնաց, ուրիշը՝ իր առեւտուրը :
6 Մնացեալները ծառաները բռնեցին, նախատեցին եւ
7 սպաննեցին : Թագաւորը բարկացաւ, եւ իր զօրքերը
ղրկելով՝ այդ մարդասպանները կորսնցուց, եւ իրենց
8 քաղաքը հրկիզեց : Ապա իր ծառաներուն ըսաւ՝ Հարսանիքը
պատրաստ է, բայց հրաւիրեալները արժանի չեղան :
9 Ուրեմն գացէ՛ք ճամբաներուն վրայ, եւ որքան որ գտնէք՝
10 հրաւիրեցէ՛ք հարսանիքին : Ծառաները ելլելով ճամբաները՝
հաւաքեցին ամէն որ գտան, չարներ եւ բարիներ, եւ
հարսանեկան սրահը լեցուեցաւ հիւրերով :
11 Թագաւորը ներս մտնելով՝ հիւրերը տեսնելու համար,
հոն տեսաւ մարդ մը որ հարսանեկան հագուստ չէր հագած,
12 եւ ըսաւ անոր՝ Բարեկամ, ինչպէ՞ս ներս մտար հոս՝
13 հարսանեկան հագուստ չհագած : Ան ալ համր մնաց :
Ապա թագաւորը ըսաւ ծառաներուն՝ Կապեցէ՛ք անոր
ձեռքերն ու ոտքերը, եւ տարէ՛ք զայն դուրս՝ խաւարին
մէջ, հոն պիտի ըլլայ լացը եւ ատամներուն կրճտումը :
14 Վասն զի շատ են կոչեցեալները, բայց քիչ՝ ընտրեալները :

Այն ատեն փարիսեցիները գացին եւ խորհրդակցեցան՝ որպէսզի
16 խօսքի մէջ բռնեն զայն : Եւ իրենց աշակերտները
Հերովդեսեանների հետ անոր ղրկեցին՝ ըսելով՝ Վարդապետ,
գիտենք որ ճշմարիտ ես, եւ Աստուծոյ ճամբան ճշմարտութեամբ
կը սորվեցնես, եւ մարդոց համար չես հոգար, վասն
17 զի մարդոց երեսը չես նայիր : Ուրեմն ըսէ՛ մեզի, ինչ
կը կարծես, հարկ է՞ կայսրին տալ կամ չէ :
18 Յիսուս անոնց չարութիւնը գիտնալով՝ ըսաւ՝ Ինչո՞ւ
19 կը փորձէք զիս, կեղծաւորներ : Ցո՛ւցէք ինծի հարկի
20 դրամը : Անոնք դինար մը մատուցին անոր : Ան ալ
21 ըսաւ անոնց՝ Ասոր պատկերն ու գրութիւնը ո՞ւմ է :
Ըսին անոր՝ Կայսրինը : Ապա ըսաւ անոնց՝ Ուրեմն
տուէ՛ք կայսրին՝ որ կայսրինն է, եւ Աստուծոյ՝ որ
22 Աստուծոյ է : Երբ լսեցին՝ զարմացան, եւ թողլով զանիկա
գացին :

Այդ օրը Սադուկեցիները, որոնք կ՚ըսեն թէ յարութիւն չկայ,
24 անոր մօտեցան եւ հարցուցին զանիկա՝ ըսելով՝ Վարդապետ,
Մովսէս ըսաւ՝ Եթէ մարդ մը զաւակ չունենալով մեռնի,
եղբայրը անոր կնոջը պիտի առնու, եւ իր եղբօրը զաւակ
25 պիտի յարուցանէ : Մեր մէջ եղան եօթը եղբայրներ, եւ
առաջինը կնանալով մեռաւ, եւ զաւակ չունենալով՝ կինը
26 իր եղբօրը թողուց : Նոյնպէս երկրորդն ալ եւ երրորդը
27 մինչեւ եօթներորդը : Ետքը բոլորէն ալ կինը մեռաւ :
28 Ուրեմն յարութեան ատեն եօթներէն ո՞ւմ պիտի ըլլայ
կինը, որովհետեւ բոլորն ալ անոր ունեցան :
29 Յիսուս պատասխանելով՝ ըսաւ անոնց՝ Կը մոլորիք՝
Գրքերը չգիտնալով եւ Աստուծոյ զօրութիւնը չճանչնալով :
30 Վասն զի յարութեան ատեն ո՛չ կ՚առնուին եւ ո՛չ կու
տան, հապա երկնքի հրեշտակներուն պէս կ՚ըլլան :
31 Իսկ մեռելներուն յարութեան համար՝ չկարդացի՞ք ինչ
որ Աստուած ձեզի ըսաւ՝ ըսելով՝
32 Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ
Յակոբի Աստուածը : Աստուած մեռելներուն Աստուածը
33 չէ, հապա կենդանիներուն : Ամբոխները լսելով՝ զարմացան
34 անոր վարդապետութեան վրայ : Փարիսեցիները լսելով՝
որ Սադուկեցիները լռեցուցեր էր, հաւաքուեցան իրարու
35 մօտ : Եւ անոնցմէ մէկ հմուտ օրէնսգէտ մը՝ փորձելով
36 զանիկա՝ հարցուց՝ ըսելով՝ Վարդապետ, ո՞ր է մեծ պատուիրանը
37 օրէնքին մէջ : Յիսուս ըսաւ անոր՝ Պիտի սիրես
Տէր Աստուածդ քու բոլոր սրտովդ, եւ բոլոր անձովդ,
38 եւ բոլոր մտքովդ : Ասիկա է մեծ եւ առաջին պատուիրանը :
39 Երկրորդն ալ նմանապէս՝ Պիտի սիրես ընկերդ քեզի պէս :
40 Այս երկու պատուիրաններուն վրայ կախուած են բոլոր
օրէնքն ու մարգարէները :

Փարիսեցիները հաւաքուած էին, երբ Յիսուս հարցուց
42 անոնց՝ ըսելով՝ Ի՞նչ կը կարծէք Քրիստոսի մասին,
ո՞ւմ Որդին է : Ըսին անոր՝ Դաւիթի : Ըսաւ անոնց՝
43 Ուրեմն ինչպէ՞ս Դաւիթ Հոգիով զանիկա Տէր կը կոչէ՝
44 ըսելով՝ Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս՝ Նստէ՛ աջ կողմս, մինչեւ
որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ տակ դնեմ : Ուրեմն եթէ
Դաւիթ զանիկա Տէր կը կոչէ, ինչպէ՞ս անոր Որդին է :
46 Ոեւէ մէկը չկրցաւ պատասխան մը տալ անոր, եւ այդ
օրէն ետքը ոեւէ մէկը չհամարձակեցաւ անկէ հարցնել
զանիկա :

Յիսուս ամբոխներուն եւ իր աշակերտներուն խօսեցաւ՝
2 ըսելով՝ Դպիրները եւ փարիսեցիները Մովսէսի աթոռին
3 վրայ նստած են : Ուրեմն ինչ որ ձեզի ըսեն՝ ըրէ՛ք եւ
պահեցէ՛ք, բայց անոնց գործերուն պէս մի՛ ընէք, վասն
զի կ՚ըսեն եւ չեն ըներ :
4 Կապեր կը կապեն ծանր եւ դժուարակիր, եւ մարդոց
ուսերուն վրայ կը դնեն, բայց իրենք անոնց մատով անգամ
5 մը չեն ուզեր շարժել : Իրենց բոլոր գործերը մարդոց
տեսնելու համար կ՚ընեն, վասն զի իրենց լայնցուցած
կ՚ընեն իրենց պատուհանները եւ կ՚երկարցնեն իրենց
6 վրանները : Ընթրիքի մէջ առաջին տեղերը, ժողովարաններուն
7 մէջ առաջին աթոռները կը սիրեն, հրապարակներուն մէջ
ողջոյնները եւ մարդոց կողմէ Վարդապետ կոչուիլը :
8 Բայց դուք մի՛ կոչուիք Վարդապետ, վասն զի մէկ է
ձեր Վարդապետը, եւ դուք բոլորդ եղբայրներ էք :
9 Եւ մի՛ կոչէք ձեզի հայր երկրի վրայ, վասն զի մէկ է
10 ձեր Հայրը՝ որ երկինքն է : Եւ մի՛ կոչուիք առաջնորդներ,
11 վասն զի մէկ է ձեր առաջնորդը՝ Քրիստոս : Ձեր մէջ
12 մեծը ձեր սպասաւորը թող ըլլայ : Ով որ ինքզինքը
բարձրացնէ՝ պիտի խոնարհեցուի, եւ ով որ ինքզինքը
խոնարհեցնէ՝ պիտի բարձրացուի :

Վա՛յ ձեզի, դպիրներ եւ փարիսեցիներ, կեղծաւորներ, որ
երկինքի արքայութիւնը մարդոց առջեւ կը գոցէք, վասն
զի դուք չեք մտներ, եւ մտնողները ալ չեք թողուր որ
մտնեն :

Վա՛յ ձեզի, դպիրներ եւ փարիսեցիներ, կեղծաւորներ, որ
այրիներուն տուները կ՚ուտէք, եւ պատրուակ ընելով
երկար կ՚աղօթէք : Ասոր համար աւելի խիստ դատապարտութիւն
պիտի կրէք :

Վա՛յ ձեզի, դպիրներ եւ փարիսեցիներ, կեղծաւորներ, որ
ծովն ու ցամաքը կը պտտիք՝ մէկ հոգի դարձի բերելու
համար, եւ երբ դարձի բերէք՝ զանիկա ձեզմէ երկու
անգամ աւելի Գեհենի որդի կ՚ընէք :

Վա՛յ ձեզի, կոյր առաջնորդներ, որ կ՚ըսէք՝ Ով որ տաճարով
երդնու՝ ոչինչ է, բայց ով որ տաճարին ոսկիով երդնու՝
պարտական է : Անմիտներ եւ կոյրեր, ո՞ր է աւելի մեծը,
ոսկի՞ն թէ տաճարը որ ոսկին կը սրբացնէ : Եւ ով որ
խոյանով երդնու՝ ոչինչ է, բայց ով որ անոր վրայ եղող
ընծային երդնու՝ պարտական է : Կոյրեր, ո՞ր է աւելի
մեծը, ընծա՞ն թէ խոյանը որ ընծան կը սրբացնէ :
Ուրեմն խոյանով երդնողը անոր վրայ եղող ամէն բանով
21 կ՚երդնու : Տաճարով երդնողը տաճարով եւ անոր մէջ
22 բնակողով կ՚երդնու : Երկինքով երդնողը Աստուծոյ
աթոռով եւ անոր վրայ նստողով կ՚երդնու :

Վա՛յ ձեզի, դպիրներ եւ փարիսեցիներ, կեղծաւորներ, որ
տասանորդ կու տաք անանուխի, սամիթի եւ չաման
բոյսերուն, եւ թողած էք օրէնքին աւելի ծանր բաները՝
դատաստանը, ողորմութիւնը եւ հաւատքը : Ասոնք պէտք
էր որ ընէիք, եւ ասոնք ալ չթողուիք : Կոյր առաջնորդներ,
որ մոծակը կը զտէք եւ ուղտը կը կլլէք :

Վա՛յ ձեզի, դպիրներ եւ փարիսեցիներ, կեղծաւորներ, որ
բաժակին եւ ամանին դուրսը կը մաքրէք, բայց անոնք
ներսէն յափշտակութիւնով եւ անառակութիւնով լեցուն
են : Կոյր փարիսեցի, նախ ներսէն մաքրէ՛ բաժակն ու
ամանը, որպէսզի անոնց դուրսն ալ մաքուր ըլլայ :

Վա՛յ ձեզի, դպիրներ եւ փարիսեցիներ, կեղծաւորներ, որ
սպիտակեցուած գերեզմաններու կը նմանիք, որոնք դուրսէն
գեղեցիկ կը երեւնան, բայց ներսէն մեռելներու ոսկորներով
եւ ամէն տեսակ պղծութեամբ լեցուն են : Այսպէս դուք
ալ դուրսէն մարդոց արդար կը երեւնաք, բայց ներսէն
կեղծաւորութեամբ եւ անօրէնութեամբ լեցուն էք :

Վա՛յ ձեզի, դպիրներ եւ փարիսեցիներ, կեղծաւորներ, որ
մարգարէներուն գերեզմանները կը շինէք եւ արդարներուն
յուշարձանները կը զարդարէք, եւ կ՚ըսէք՝ Եթէ մեր
հայրերուն օրերուն մէջ ըլլայինք, անոնց հետ մարգարէներու
արիւնին մէջ մասնակից պիտի չըլլայինք : Ուրեմն ձեր
դէմ կը վկայէք՝ որ մարգարէներուն սպաննողներուն որդիներն
էք : Դուք ալ ձեր հայրերուն չափը լեցուցէք : Օձեր,
օձերու ծնունդներ, ինչպէ՞ս պիտի խուսափիք Գեհենի
դատապարտութենէն :

Ահա ես կը ղրկեմ ձեզի մարգարէներ, իմաստուններ եւ
դպիրներ, եւ անոնցմէ ոմանք պիտի սպաննէք եւ խաչ
հանէք, եւ ոմանք ալ ձեր ժողովարաններուն մէջ պիտի
գանահարէք եւ քաղաքէ քաղաք պիտի հալածէք, որպէսզի
ձեր վրայ գայ արդար Աբէլի արիւնէն մինչեւ Բարաքիայի
որդի Զաքարիայի արիւնը, զոր սպաննեցիք տաճարին եւ
սեղանին միջեւ : Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի՝ այս բոլորը
այս ազգին վրայ պիտի գան :

Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները կը սպաննես եւ
քարկոծես զանոնք որ քեզի ղրկուած են, քանի՛ անգամ
կամեցայ քու զաւակներդ հաւաքել, ինչպէս հաւ մը իր
ձագերը իր թեւերուն տակ կը հաւաքէ, եւ չուզեցիք :
Ահա ձեր տունը ձեզի անապատ պիտի մնայ : Վասն զի
ձեզի կ՚ըսեմ՝ Այսուհետեւ չպիտի տեսնէք զիս, մինչեւ
որ ըսէք՝ Օրհնեալ է Անիկա որ կու գայ Տէրոջ անունով :

Յիսուս տաճարէն ելաւ եւ կ՚երթար, եւ իր աշակերտները
անոր մօտեցան՝ որպէսզի տաճարին շինութիւնները ցոյց
2 տան անոր : Ան ալ պատասխանելով՝ ըսաւ անոնց՝ Չե՞ք
տեսներ այս բոլորը : Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի՝ չպիտի
մնայ հոս քար մը քարի վրայ՝ որ չքանդուի :

Երբ Ձիթենեաց լերան վրայ նստած էր, աշակերտները
առանձին անոր մօտեցան՝ ըսելով՝ Ըսէ՛ մեզի, ե՞րբ պիտի
ըլլան այս բաները, եւ ի՞նչ նշան պիտի ըլլայ քու գալուստիդ
եւ աշխարհի վախճանին :
4 Յիսուս պատասխանելով՝ ըսաւ անոնց՝ Զգուշացէ՛ք որ
5 մէկը ձեզ չմոլորեցնէ : Վասն զի շատեր պիտի գան իմ
անունովս՝ ըսելով՝ Ես եմ Քրիստոսը, եւ շատերը պիտի
6 մոլորեցնեն : Դուք ալ պատերազմներու եւ պատերազմներու
լուրեր պիտի լսէք, զգուշացէ՛ք եւ մի՛ խռովիք, վասն
զի այս բաները պէտք է որ ըլլան, բայց դեռ վախճանը
7 չէ : Վասն զի ազգ ազգի դէմ պիտի ելլէ, եւ թագաւորութիւն
թագաւորութեան դէմ, եւ սովեր եւ համաճարակներ եւ
8 երկրաշարժներ պիտի ըլլան տեղ տեղ : Այս բոլորը
9 ցաւերուն սկիզբն են : Այն ատեն պիտի մատնեն ձեզ
չարչարանքի, եւ պիտի սպաննեն ձեզ, եւ ամէն ազգեր
10 պիտի ատեն ձեզ իմ անունիս համար : Այն ատեն շատեր
պիտի գայթակղին, եւ իրարու պիտի մատնեն եւ իրարու
11 պիտի ատեն : Եւ շատ սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն
12 եւ շատերը պիտի մոլորեցնեն : Եւ անօրէնութեան շատնալուն
համար շատերուն սէրը պիտի պաղի :
13 Բայց ով որ մինչեւ վերջը համբերէ՝ պիտի փրկուի :
14 Եւ այս արքայութեան աւետարանը պիտի քարոզուի
ամբողջ աշխարհի մէջ՝ իբրեւ վկայութիւն բոլոր ազգերուն,
եւ ապա վախճանը պիտի գայ :

Ուրեմն երբ տեսնէք աւերումին գարշելին՝ որ Դանիէլ
մարգարէին ըսուածով կայ սուրբ տեղը (ով որ կարդայ՝
16 թող հասկնայ), այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները
17 թող լեռները փախչին, ով որ տան վրայ է՝ թող իջնէ
18 եւ տունէն բան մը չառնէ, ով որ արտին մէջ է՝ թող
19 չդառնայ իր հագուստները առնելու : Վա՛յ յղի եւ
20 ծծնդաբեր կիներուն այն օրերուն : Աղօթեցէ՛ք որ ձեր
21 փախուստը ձմրան կամ շաբաթ օրը չըլլայ : Վասն զի
այն ատեն մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ, որուն նմանը
աշխարհի սկիզբէն մինչեւ հիմա չեղաւ եւ ոչ ալ պիտի
22 ըլլայ : Եւ եթէ այն օրերը չկրճատուէին, ոեւէ մարմին
չէր ազատիր, բայց ընտրեալներուն համար այն օրերը
23 պիտի կրճատուին : Այն ատեն եթէ մէկը ձեզի ըսէ՝
Ահա հոս է Քրիստոսը, կամ հոն է, մի՛ հաւատաք :
24 Վասն զի սուտ Քրիստոսներ եւ սուտ մարգարէներ պիտի
ելլեն, եւ մեծ նշաններ եւ սքանչելիքներ պիտի ընեն,
որպէսզի եթէ կարելի ըլլայ՝ ընտրեալները իսկ մոլորեցնեն :
25 Ահա նախապէս ձեզի ըսի :
26 Ուրեմն եթէ ձեզի ըսեն՝ Ահա անապատին մէջ է՝ մի՛
27 ելլէք, Ահա ներքին սենեակներուն մէջ է՝ մի՛ հաւատաք :
Վասն զի ինչպէս որ կայծակը արեւելքէն կ՚ելլէ եւ մինչեւ
28 արեւմուտք կը տեսնուի, այնպէս պիտի ըլլայ նաեւ
29 Մարդու Որդիին գալուստը : Ուր որ դիակ մը կայ, հոն
30 պիտի հաւաքուին արծիւները : Եւ անմիջապէս այն
օրերուն նեղութենէն ետքը արեւը պիտի խաւարի, եւ
լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ, եւ աստղերը պիտի իյնան
երկնքէն, եւ երկնքի զօրութիւնները պիտի սասանին :
31 Եւ այն ատեն Մարդու Որդիին նշանը պիտի երեւնայ
երկնքին մէջ, եւ այն ատեն երկրի բոլոր ցեղերը պիտի
կոծան, եւ պիտի տեսնեն Մարդու Որդին՝ որ երկնքի
ամպերուն վրայ կու գայ մեծ զօրութեամբ եւ փառքով :
32 Եւ պիտի ղրկէ իր հրեշտակները՝ փողին մեծ ձայնով,
եւ պիտի հաւաքեն իր ընտրեալները չորս հովերէն, երկնքի
33 ծայրէն մինչեւ անոր ծայրը : Ուրեմն թզենիէն առակ
առէք : Երբ անոր ճիւղը նորանայ եւ տերեւները բուսնին,
գիտէք որ ամառը մօտ է : Նոյնպէս դուք ալ երբ այս
բոլորը տեսնէք, գիտցէ՛ք որ մօտ է, դռներուն առջեւ է :
34 Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի՝ չպիտի անցնի այս ազգը մինչեւ
35

ջու՝ որ ես ձեզ տալու եմ՝ միշտ կեանք յաւիտենական ունենայ. ու ջուրը որ ես տամ անոր՝ անիկա իր մէջը աղբիւր մը պիտի ըլլայ ջուրի՝ որ յաւիտենական կեանքի համար կը բղխի։ 15 Կինն ալ անոր ըսաւ. Տէր, ջուրը ինծի տուր, որ ծարաւիս չանցնի ու հոս ջուր քաշելու չգամ։ 16 Յիսուս անոր ըսաւ. Գնա՝ կանչէ քու ամուսինդ ու հոս եկուր։ 17 Կինն ի պատասխան ըսաւ. Ամուսին չունիմ։ Յիսուս անոր ըսաւ. Լաւ ըսիր՝ թէ ամուսին չունիմ, 18 վասն զի հինգ ամուսին ունեցեր ես, ու հիմա որ ունիս՝ քու ամուսինդ չէ. ասիկա ճշմարիտ խօսեցար։ 19 Կինն անոր ըսաւ. Տէր, կը տեսնեմ որ դուն մարգարէ մըն ես։ 20 Մեր հարքը այս լերան վրայ երկրպագեցին, ու դուք կ'ըսէք՝ թէ Երուսաղէմ է այն տեղը՝ ուր երկրպագութիւն պէտք է ընել։ 21 Յիսուս անոր ըսաւ. Կինայ, հաւատա ինծի՝ որ գալու է ժամ մը, երբ ո՛չ այս լերան վրայ ու ո՛չ Երուսաղէմ պիտի երկրպագէք Հօրը։ 22 Դուք չգիտէք թէ ինչ կ'երկրպագէք. մենք գիտենք թէ ինչ կ'երկրպագենք, վասն զի փրկութիւնը հրէաներէն է։ 23 Բայց ժամ կու գայ, ու հիմա է, երբ ճշմարիտ երկրպագուները պիտի երկրպագեն Հօրը հոգիով ու ճշմարտութեամբ. վասն զի Հայրը ասանկ երկրպագուներ կը փնտռէ իրեն։ 24 Աստուած հոգի է, ու անոր երկրպագուները հոգիով ու ճշմարտութեամբ պէտք է երկրպագեն։ 25 Կինն անոր ըսաւ. Գիտեմ թէ Մեսիան՝ որ կը կոչուի Քրիստոս, պիտի գայ. երբ անիկա գայ՝ ամէն բան մեզի պիտի յայտնէ։ 26 Յիսուս անոր ըսաւ. Ես որ քեզի հետ կը խօսիմ՝ ես եմ։ 27 Ասոր վրայ եկան անոր աշակերտները, ու զարմացան որ կնոջ հետ կը խօսէր. բայց ոչ ոք ըսաւ. Ի՞նչ կը խնդրես, կամ ինչո՞ւ հետը կը խօսիս։ 28 Կինն ալ իր ջրհոնը թողուց, ու գնաց քաղաքը ու ըսաւ մարդոց. 29 Եկէք տեսէք մարդ մը որ ինծի ըսաւ ամէն ինչ որ ըրի. միթէ ան չէ՞ Քրիստոսը։ 30 Անոնք քաղաքէն դուրս ելան ու անոր գացին։ 31 Մինչդեռ աշակերտները կը խնդրէին անկէ՝ ըսելով. Վարդապե՛տ, կե՛ր։ 32 Ան ալ ըսաւ անոնց. Ես ուտելիք ունիմ որ դուք չգիտէք։ 33 Ուստի աշակերտները իրարու ըսին. Միթէ մէկը բերա՞ւ անոր ուտելիք։ 34 Յիսուս անոնց ըսաւ. Իմ ուտելիքս է որ կամքը կատարեմ անոր որ զիս առաքեց, ու գործը լմնցնեմ։ 35 Չէ՞ք ըսեր դուք թէ չորս ամիս ալ կայ մինչեւ որ հունձը գայ. ահա կ'ըսեմ ձեզի՝ աչքերնիդ վերցուցէք ու նայեցէք արտերուն, որ հունձի համար սպիտակ են արդէն։ 36 Հնձողը վարձք կ'առնէ ու պտուղ կը ժողվէ յաւիտենական կեանքի համար, որպէսզի սերնդող ալ միասին ուրախանան։ 37 Վասն զի այս խօսքը ճշմարիտ է՝ թէ ուրիշ մէկը կը սերնդէ, ու ուրիշ մէկը կը հնձէ։ 38 Ես զձեզ առաքեցի հնձելու՝ ուր դուք չեք աշխատած. ուրիշներ աշխատեցան, ու դուք անոնց աշխատութեանը մտաք։ 39 Ուստի շատ մը Սամարացիներ այն քաղաքէն հաւատացին անոր՝ կնոջ խօսքին համար որ վկայութիւն կու տար թէ ինծի ըսաւ ամէն ինչ որ ըրի։ 40 Ուստի երբ Սամարացիները անոր մօտ եկան՝ խնդրեցին որ անոնց հետ մնայ. ան ալ հոն երկու օր մնաց։ 41 Եւ շատ աւելի հաւատացին անոր խօսքին համար։ 42 Ու կնոջ ըսին. Արդէն ոչ թէ քու խօսքիդ համար կը հաւատանք, վասն զի մենք ինքներնիս լսեցինք ու գիտենք թէ այս իսկապէս աշխարհի Փրկիչն է Քրիստոսը։ 43 Երկու օրէն ետքը հոնկէ ելաւ ու գնաց Գալիլիա։ 44 Վասն զի Յիսուս ինքը վկայեց թէ մարգարէն իր հայրենիքին մէջ պատիւ չունի։ 45 Ուստի երբ Գալիլիա եկաւ՝ Գալիլեացիները ընդունեցին զայն, տեսնելով ամէն ինչ որ ըրաւ Երուսաղէմ տօնին մէջ. վասն զի անոնք ալ տօնին գացին։ 46 Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլիոյ Կանա քաղաքը, ուր ջուրը գինի ըրաւ։ Եւ կար թագաւորական մարդ մը որուն որդին Կափառնայում հիւանդ էր։ 47 Երբ լսեց թէ Յիսուս Հրէաստանէն Գալիլիա եկած է՝ գնաց անոր մօտ ու խնդրեց որ իջնէ ու իր որդին բժշկէ, վասն զի մեռնելու վրայ էր։ 48 Յիսուս անոր ըսաւ. Եթէ նշաններ ու սքանչելիքներ չտեսնէք՝ չէք հաւատար։ 49 Թագաւորական մարդը անոր ըսաւ. Տէր, իջիր մինչեւ որ մանուկս չմեռնի։ 50 Յիսուս անոր ըսաւ. Գնա՛, որդիդ ապրեցաւ։ Մարդը հաւատաց Յիսուսի ըսած խօսքին ու գնաց։ 51 Երբ դեռ ճամբան էր՝ ծառաները դիմաւորեցին զայն ու ըսին թէ որդիդ ապրեցաւ։ 52 Ուստի հարցուց անոնցմէ թէ ո՞ր ժամուն լաւացաւ։ Ըսին անոր թէ երէկ ժամը եօթնին տենդը թողուց զայն։ 53 Հայրը գիտցաւ թէ հենց այն ժամուն էր որ Յիսուս ըսաւ անոր. Որդիդ ապրեցաւ։ Ինքն ալ հաւատաց ու իր բոլոր տունը։ 54 Ասիկա երկրորդ նշանն էր որ Յիսուս ըրաւ՝ Հրէաստանէն Գալիլիա գալէն ետքը։

անգամ ծոմ կը պահեն , և ա-
ղօթքներ կ'ընեն , նոյնպէս ալ փա-
րիսեցւոց աշակերտները . և քա-
հանայապետը կ'ուտեն ու կը խմեն :
34 Ընիկայ ալ ըսաւ անոնց , Կրնա՞ք
հարսնիքին տղոցը ծոմ պահել
մինչ՝ քանի որ փեսան իրենց հետ
35 է : Բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ
փեսան իրենցմէ վերցուի , հապա
36 ան օրերը ծոմ պիտի պահեն : Ը-
սաւ մէն ալ բսաւ անոնց , Թէ
Ոեւակը չգգեր նոր լաթի կտոր հին
հանդերձի վրայ . եթէ ոչ՝ ան նորը
պատռուածք ալ կ'ընէ , ու հին-
ցածին հետ ալ չհիացանիր ան նոր
37 լաթին եղած կտորը : Ու մէկը
նոր գինին հին տիկերու մէջ չդներ .
եթէ ոչ՝ նոր գինին տիկերը
կը պատռէ , ինքը կը թափի ու
38 տիկերը կը կորնչին . Հապա նոր
գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է ,
39 ու երկուքն ալ կը պահուին : Ու
մէկը հին գինին խմելէն ետև ան-
միջապէս նորը չուզեր , քանզի կ'ը-
սէ թէ Հինը աւելի ախորժելի է :

ԳԼ . Ջ .

1 Ու եղաւ որ երկրորդ առաջին շա-
բաթ օրը ինքը ցորեանի միջէն
կ'անցնէր և իր աշակերտները ցօրեն
հասկեր փրցընելով , ձեռքերնուն
2 մէջ կը շփէին ու կ'ուտէին : Ու
փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց ,
Ար ի՞նչ բան կ'ընէք , որ արժան
3 չէ ընել շաբաթ օրը : Ու Յի-
սուս պատասխան տալով անոնց
ըսաւ , Չէ՞ք կարդացեր դուք Դա-
ւիթին ըրածը , երբոր անօթեցաւ
ինքը և անոնք որ իր հետն էին .
4 Ինչպէս անիկայ Աստուծոյ տունը
մտաւ , և առաջաւորութեան հա-
յկերը առաւ ու կերաւ , և տուաւ
անոնց ալ որ իր հետն էին . որ
ձեւոյ մը օրինաւոր չէ ուտել , բայց
5 միայն քահանաներուն : Ու ըսաւ
անոնց , Որդին մարդոյ շաբաթին
ալ Տէրն է :
6 Ու եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր
մէն ալ ինքը ժողովարանը մտաւ
ու կը սորվեցընէր . և հոն մարդ մը
կար՝ որուն աջ ձեռքը ըլլցած
էր : Ու դպիրները ու փարիսե- 7
ցիները անոր կը սպասէին թէ շա-
բաթ օրը չընէ՞ կը բժշկէ , որպէս
զի ամբաստանութեան առիթ մը
գտնեն անոր դէմ : Ինք ինքը 8
դիտնալով անոնց խորհուրդները ,
ըսաւ ան մարդուն որուն ձեռքը
չորցած էր , Ելլէ՛ միջտեղը կայնէ .
ան ալ ելաւ կայնեցաւ : Ըսաւ ա- 9
նոնք Հիսուս ըսաւ անոնց , Ձեզի
բան մը հարցընեմ . Շաբաթ օրը
ի՞նչ արժան է , բարի՞ք ընել ,
թէ չարիք ընել . հոգի մը ապրե-
ցընե՞լ , թէ մեռցընել : Ու 10
շուրջանակի ամենուն վրայ նայելով՝
ըսաւ անոր , Ձեռքդ երկընցո՛ւր .
ան ալ այնպէս ըրաւ , ու անոր
ձեռքը ողջացաւ միւսին պէս :
Ու անոնք կատաղութեամբ լեցուե- 11
ցան , ու իրարու հետ կը խօսէին
թէ ի՛նչ ընեն Յիսուսին :
Ու եղաւ որ ան օրերը լեռը ելաւ 12
աղօթք ընելու , ու բոլոր գիշերը
Աստուծոյ աղօթք ընելով անցուց :
Ու երբոր առաւօտ եղաւ , կանչեց 13
իր աշակերտները , ու անոնցմէ
տասներկու հոգի ընտրեց , որոնք
առաքեալ ալ անուանեց . Սիմոնը՝ 14
որն որ Պետրոս ալ անուանեց , և
անոր եղբայրը Անդրեասը , Յակո-
բոսը ու Յովհաննէսը , Փիլիպ-
պոսը և Բարթուղիմէոսը , Մատ- 15
թէոսը և Թովմասը , Ալփէոսեան
Յակոբոսը և Նախանձայոյզ կո-
չուած Սիմոնը , Յակոբոսին Ե- 16
ղբայրը Յուդան և Իսկարիովտացի
Յուդան՝ որ և մատնիչ եղաւ :
Ու անոնց հետ իջնելով՝ մէկ տա- 17
փարակ տեղ մը կայնեցաւ , նաև
իր աշակերտներուն ժողովը ու մեծ
բազմութիւն մը ժողովուրդներու
բոլոր Հրէաստանէն ու Երու-
սաղէմէն և Տիւրոսի ու Սիդոնի
ծովեզերքէն . Որոնք եկան անոր 18
Ետևէն մեռիկ ընելու , ու իրենց
հիւանդութիւններէն բժշկուելու .
և պիղծ ոգիներէն նեղութիւն կրող-
ներն ալ էին ու կը բժշկուէին :
Ու բոլոր ժողովուրդը կ'ուզէր իրեն 19
դպչիլ , ինչու որ զօրութիւն կ'ել-
լէր իրմէն ու ամենը կը բժշկէր :

20 Եւ ինքը իր աչքերը դէպ՚ի իր
աշակերտներուն ուղղուց ու ըսաւ ,
Երանի՛ ձեր աղքատներուդ , ին-
ջու որ ձերն է Աստուծոյ թագա-
21 ւորութիւնը : Երանի՛ ձեր որ
հիմա անօթի՛ էք , ինչու որ պիտի
կշտանաք . երանի՛ ձեր որ հիմա
կու լայք , ինչու որ պիտի խնդաք :
22 Երանի՛ է ձեզի՝ երբոր մարդիկ ձեզ
ատեն , ու երբոր ձեզ իրենց ընե-
րութենէն վռնտեն ու նախատեն ,
և ձեր անունը չար պէս հանեն
23 Որդւոյ մարդոյ պատճառով : Ու-
րախ եղէք դուք այն օրը ու ցնծա-
ցէք , որ ահա ձեր վարձքը շատ է
երկինքը . վասն զի իրենց հայրերը
այսպէս կ՚ընէին մարգարէներուն :
24 Բայց վա՛յ ձեզի հարուստներուդ ,
ինչու որ ձեր մխիթարութիւնը ա-
25 ռած էք : Վա՛յ ձեզի որ կուշտ
էք , ինչու որ պիտի անօթենաք .
վա՛յ ձեզի որ հիմա կը ծիծաղիք ,
ինչու որ սուգ պիտի ընէք ու լաք :
26 Վա՛յ ձեզի երբոր մարդիկ ձեր վրա-
յով աղէկ խօսին , ինչու որ իրենց
հայրերը այսպէս կ՚ընէին սուտ մար-
գարէներուն :
27 Բայց կ՚ըսեմ ձեզի որ մտիկ կ՚ը-
նէք , Սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները ,
ձեզ առողներուն բարի ըրէ՛ք .
28 Ձեզ անիծողները օրհնեցէ՛ք , ձեզի
նեղութիւն տուողներուն համար
29 աղօթք ըրէ՛ք : Ան որ քու մէկ
ծնօտիդ կը զարնէ , միւսն ալ մո-
տեցուր անոր . և ան որ քու վե-
րարկուդ քեզմէ կը հանէ , մի որ-
30 դիլեր անկէ շապիկդ ալ : Ան
ամենուն որ քեզմէ կ՚ուզէ՝ տո՛ւր ,
ու քու բաներդ առնողէն պահան-
31 պահանջեր : Ու՛ր ինտոր կ՚ուզէք
որ մարդիկ ձեզի ընեն , դուք ալ
32 անոնց անանկ ըրէ՛ք : Ու՛ր թէ որ
դուք ձեզ սիրողները սիրէք՝ ի՞նչ
շնորհ կ՚ունենաք . ինչու որ մեղա-
ւորներն ալ կը սիրեն զիրենք սի-
33 րողները : Ու՛ր թէ որ դուք ձեզի
բարի ընողներուն բարի ընէք ,
ի՞նչ շնորհ կ՚ունենաք . ինչու որ
մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ՚ը-
34 նեն : Ու՛ր թէ որ անանկ մարդիկ-
ներու փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս ու-
նէք առնելու , ի՞նչ շնորհ կ՚ու-
նենաք . ինչու որ մեղաւորներն ալ
մեղաւորներուն փոխ կու տան , որ
նոյն չափովը նո՛ւ առնեն : 35 Հապա
սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները ,
ու բարի ըրէ՛ք , և փո՛խ տուէք
առանց փոխարէնի մը ապասելո՛ւ ,
և ձեր վարձքը շատ պիտի ըլլայ ,
ու Բարձրելոյն որդիքը պիտի ըլ-
լաք . ինչու որ անիկայ բարեբար է
ապերախտներուն ու չարերուն :
Ա՛րեմն գթած եղէ՛ք ինչպէս որ 36
ձեր Հայրն ալ գթած է : Մի՛ 37
դատէք , ու պիտի չդատուիք . մի՛
դատապարտէք , ու պիտի չդատա-
պարտուիք . Ներեցէ՛ք , ու ձեզի
պիտի ներուի . Տո՛ւէք ու ձեզի 38
պիտի տրուի . աղէկ չափով՝ կո-
խուած՝ ցնցուած՝ լեփլեցուն պիտի
տրուի ձեր գոգը . քանզի ան չա-
փովը որով դուք կը չափէք , ձեզի
պիտի չափուի :
Առակ մըն ալ բաւ անոնց , 39
Մի՞թէ կոյրը կոյրին կրնա՞յ առաջ-
նորդութիւն ընել , չէ՞ որ երկու-
քն ալ փոսը պիտի իյնան : Աշա- 40
կերտը իր վարդապետէն մեծ չէ ,
բայց ամէն կատարեալ ա-
շակերտը իր վարդապետին պէս կ՚ըլ-
լայ :
Ու ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին 41
մէջի շիւղը կը տեսնես , ու քու աչ-
քիդ մէջի գերանին չես նայիր :
Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու 42
եղբօրդ , Ո՛ղբայր՝ թո՛ղ տուր որ
աչքիդ մէջի շիւղը հանեմ . և դուն
քու աչքիդ մէջի գերանը չես տես-
ներ . կեղծաւո՛ր՝ առաջ քու աչքէդ
գերանը հանէ , ու եղբը պարզ պի-
տի տեսնես քու եղբօրդ աչքին մէջի
շիւղը հանելու : Ինչու որ չկայ բարի 43
ծառ մը որ չար պտուղ բերէ . ու
ալ չար ծառ մը որ բարի պտուղ
բերէ . Վասն զի ամէն ծառ իր 44
պտուղէն կը ճանչցուի . ինչու որ
փուշերէն թուզ չեն քաղեր , ու
մերինիէն խաղող չեն ժողվեր :
Բարի մարդը իր սրտին բարի գան- 45
ձէն բարութիւն կը դղխէ , և չար
մարդը իր սրտին չար գանձէն չա-
րութիւն կը դղխէ . ինչու որ իր

բերանը սրտին ուրախութիւն կը խօսի :

46 Ու ինչո՞ւ կը տեսնէք զիս, ու չէք հաւատար, ու բաց բաներս չէք կարդար : 47 Ամէն մարդ որ ինծի կու գայ ու իմ խօսքերս կը լսէ ու անոնք կը կատարէ, ձեզի ցուցընեմ թէ որո՛ւ կը նմանի : 48 Անիկա տուն շինող մարդու մը կը նմանի, որ փորեց ու խորունկցուց, ու հիմը վէմի վրայ դրաւ. և ջուրերուն յորդած ատենը գետը զարկաւ անոր տանը, ու չկրցաւ զանիկայ շարժել, ինչու որ վէմի վրայ հաստատուած էր : 49 Բայց ան որ իմ խօսքերս կը լսէ ու չիատարէր, կը նմանի անոր մարդուն՝ որ հողի վրայ առանց հիմի տուն կը շինէ. որուն գետը զարկաւ, և շուտ մը փլաւ, ու անոր տանը կործանումը մեծ էր :

ԳԼ. Ը

1 Ու երբոր իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջներուն խօսէ լմընցուց, մտաւ Կափառնայում : 2 Ու հարիւրապետի մը ծառայ ծանր հիւանդացած՝ մօտ էր մեռնելու, որ 3 սիրելի էր անոր : Երբոր Յիսուսի վրայով լսեց, Հրեաներէն ղոնի մը ծերեր խրկեց, աղաչեց անոր որ 4 գայ իր ծառան ապրեցընէ : Անոնք ալ եկան Յիսուսի և թախանձանօք կ'աղաչէին անոր ու կ'ըսէին թէ Անիկա արժանի է որ 5 բան ասոր ընծրհը պիտի բնես. Ինչու որ մեր ազգը կը սիրէ, ու ժողո- 6 վարանը անիկա շինեց մեզի : Ու Յիսուս անոնց հետ գնաց. երբոր տունէն շատ հեռու չէր, հարիւրապետը բարեկամներ ղրկեց անոր ըսելու անոր, Տէր՝ մի յոգնիր, ինչու որ ես արժանի չեմ որ դուն իմ տանիկս տակը մտնես. 7 Անոր համար ես ինքզինքս ալ արժանի չսեպեցի քեզի գալու. հապա խօսքո՛վ ըսէ, և իմ ծառաս պիտի բժշկուի. 8 Ինչու որ ես ալ իշխանութեան տակ դրուած մարդ մըն եմ, ու իմ հրամանիս տակը զինուորներ ունիմ. և ասոր կ'ըսեմ՝ Գնա, ու կ'երթայ. և միւսին թէ Եկո՛ւր, ու կու գայ, և ծառայիս թէ Ա՛ս բանը ըրէ, ու կ'ընէ : 9 Յիսուս ասոնք լսելով զարմացաւ անոր վրայ. և իր ետևէն գացող ժողովուրդին դարձաւ ու ըսաւ. Ձեզի կ'ըսեմ, որ Իսրայէլէ մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք չգտայ : 10 Ու պատգամաւորներն երբ տունը դարձան, ևհիւանդ ծառան առողջացած գտան :

11 Ու յետոյ որ հետևեալ օրը քաղաք մը կ'երթար, որուն անունը Նային էր. և անոր հետը կ'երթային իր աշակերտներէն շատերը ու մեծ բազմութիւն : 12 Ու երբոր քաղաքին դրանը մօտեցաւ, ահա մեռել մը դուրս կը հանէին, իր մօրը մէկ հատիկ տղան. և անիկա որբևայրի էր, ու քաղաքին շատ ժողովուրդը անոր հետն էր : 13 Ու Տէրը անիկա տեսնելով խղճայ անոր վրայ, ու ըսաւ անոր, Մի՛ լար : 14 Ու մօտենալով դպաւ դագաղին դպաւ, ու տանողները կանգ առին. և ըսաւ, Ո՛վ պատանի՛ քեզի կ'ըսեմ՝ Յարի՛ր : 15 Ու մեռելը նստաւ և սկսաւ խօսիլ. ու տուաւ զանիկայ իր մօրը : 16 Ահ մէնքն ալ վախով բռնուեցան, ու կ'ադաւաժ կը փառաւորէին ըսելով թէ Մեծ մարգարէ մը յառաջ ելաւ մեր մէջը. և թէ Աստուած իր ժողովուրդին այցելութիւն ըրաւ : 17 Ու այս ձայնը անոր վրայով բոլոր Հրեաստան եղաւ, ու բոլոր շրջակայ տեղերը :

18 Ու Յովհաննէսին պատմեցին իր աշակերտները այս ամէն բաներուն վրայով : Յովհաննէս ալ իր աշակերտներէն երկուքը իրեն կանչեց, և զանոնք Յիսուսի խրկեց ըսելով, Դուն ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշ մը սպասենք : 19 Ու անոնք մարդիկը եկան անոր ու ըսին, Յովհաննէս Մկրտիչը մեզ խրկեց քեզի, ու կ'ըսէ, Դուն ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշ մը սպասենք : 20 Ու նոյն ժամուն շատերը բժշկեց էրէնց հիւանդութիւններէն ու հարուածներէն և

ջաը ոգիներէն , ու շատ կոյրերու
22 տեսութիւն ընդհէց ։ Եւ Յիսուս
պատասխան տալով անոնց ըսաւ ,
Ունիք Յովհաննէսին պատմեցէք
ինչ որ տեսայք ու լսեցիք . որ
կոյրերը կը տեսնեն , կաղերը կը
քալեն , բորոտները կը մաքրուին ,
խուլերը կը լսեն , մեռելները յա-
րութիւն կ'առնեն , աղքատներուն
23 աւետարան կը քարոզուի . Եւ ե-
րանի անոր որ իմ վրայով չգայ-
թակղիր ։
24 Ու երբոր Յովհաննէսին խրկած
մարդիկը գացին , Յիսուս սկսաւ
ժողովուրդներուն ըսել Յովհաննէ-
սին համար , Ի՞նչ տեսնելու ելար
անապատին մէջ , եղէ՞գ մը հովէն
25 շարժուած ։ Հապա ի՞նչ տեսնե-
լու ելար , փափուկ հանդերձներ
հագած մարդ մը . ահա անոնք որ
փառաւոր հագուստներով ու փափ-
կութեան մէջ են , թագաւորական
26 պալատներն են ։ Հապա ի՞նչ
տեսնելու ելար , մարգարէ՞ . այո՛
կ'ըսեմ ձեզի , մարգարէէ մըն ալ
27 աւելի ։ Անոնց որ ատիկայ է որուն
համար գրուած է , Ահա ես իմ
դեսպանս կը խրկեմ քու երեսիդ
առջեւէն , որ քու ճամբադ պիտի
28 պատրաստէ քու առջեւէդ ։ Վասն-
զի կ'ըսեմ ձեզի , Անիկներէն ծնած-
ներուն մէջ Յովհաննէս մկրտիչէն
մեծ մարգարէ չկայ . սակայն Ա-
ստուծոյ թագաւորութեանը մէջ
պիտի պզտիկը անկէ մեծ է ։
29 Ու բոլոր ժողովուրդը ու մաք-
սաւորները երբոր լսեցին , արդա-
րացուցին Աստուած , որ Յով-
հաննէսին մկրտութիւնովը մկրը-
30 տուեցան ։ Նայց փարիսեցիները
և օրինականները իրենց անձին դէմ
Աստուծոյ խորհուրդը անարդեցին ,
որ անկէ չմկրտուեցան ։
31 Ասոր որո՞ւ նմանցընեմ այս ազ-
գին մարդիկը , և որո՞ւ կը նմա-
32 նին ։ Կը նմանին տղոց , որ շու-
կաները նստելով՝ իրարու կը կան-
չեն ու կ'ըսեն , Փող փչեցուցինք
ձեզի՝ ու չպարեցիք , ողբ կոծա-
33 ցինք ձեզի՝ ու չլացիք ։ Վասն զի
Յովհաննէս մկրտիչ եկաւ , ո՛չ
հաց կ'ուտէր և ո՛չ գինի կը խմէր ,
ու կ'ըսէք , Դեւ կայ անոր ներ-
34 սին ։ Մարդի Որդին եկաւ՝ կ'ուտէ
ու կը խմէ , և կ'ըսէք , Ո՛հն ու-
տող և արբեցող մարդ մը՝ մաքսա-
ւորներու ու մեղաւորներու բարե-
35 կամ . Եւ իմաստութիւնը արդա-
րացաւ իր բոլոր որդւոցմէն ։
36 Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր
անոր որ իր հետը հաց ուտի . ան
ալ փարիսեցիին տունը մտաւ ու
37 նստաւ նստաւ ։ Եւ ահա քաղաքին
մէջ մեղաւոր կնիկ մը կար , երբոր
իմացաւ թէ անիկայ փարիսեցիին
տունը սեղան նստեր է , մէկ շիշ
38 մը անուշահոտ եղ բերաւ . Ու ե-
տեւէ կողմէն անոր ոտքերուն քովը
կեցեր՝ կու լար , և արցունքովը
սկսաւ անոր ոտքերը թրջել , ու
իր գլխուն մազերովը կը սրբէր , և
կը համբուրէր անոր ոտքերը , ու
39 եղով կ'օծէր ։ Ու երբոր տեսաւ
փարիսեցին՝ որ զանիկայ հրաւիրեր
էր , կ'ըսէր իր մտքին մէջ , Ա-
նիկայ թէ որ մարգարէ ըլլար , պիտի
գիտնար թէ ո՛վ և ինչպէս կնիկ է
իրեն դպչողը , ինչու որ մեղաւոր
40 է ։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ
ու ըսաւ անոր , Սիմո՛ն քեզի բան
մը ունիմ ըսելու . ան ալ ըսաւ ,
41 Ուսո՛ւցիչ ասէ . Երկու պարտական
փոխ առած մը երկու պարտատէր
ունէր . մէկը հինգ հարիւր դա-
հեկան պարտք ունէր , ու միւսը
42 հիսուն ։ Եւ որովհետեւ հատու-
ցանելու իրենց բան չունէին , եր-
կուքին ալ ներեց . հիմա ըսա-
ցէ , Անոնցմէ ո՞րը աւելի պիտի ա-
43 րէ զանիկայ ։ Պատասխան տուաւ
Սիմոն ու ըսաւ , Կարծեմ աւելի
կ'երեւայ , թէ որուն որ շատ ներ-
հեց . ան ալ ըսաւ անոր , Ուղիղ
դատեցիր ։ Ու դառնալով դէպ'ի
44 այն կնիկը ըսաւ Սիմոնին , Այ
տեսնո՞ւս այս կնիկը . Ես քու տունդ
մտայ , դուն ոտքերուս ջուր չտուիր ,
բայց ասիկայ իր արցունքովը ոտքերս
թրջեց , և իր մազերովը սրբեց ։
45 Դուն ինծի համբոյր մը չտուիր , բայց ասիկայ հոն մտնելէս՝ ի վեր
ոտքերս համբուրելէն չդադրեցաւ ։

46 Դուն իմ գլուխս ձէթով չօծեցիր, բայց ասիկա իմ ոտքերս անուշա-
47 հոտ եղով օծեց : Ասոր համար կ'ըսեմ քեզի, Նէրուած են ասոր շատ մեղքերը, ինչու որ շատ սի-
48 րեց. բայց որու որ քիչ կը նե-
րուի, անիկա քիչ կը սիրէ : Ու
ըսաւ անոր, Քու մեղքերդ նե-
49 րուած են : Ու անոր հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջը ըսել, Ո՞վ է ասիկա որ մեղայ թողու-
50 թիւն ալ կու տայ : Ու ինքը ը-
սաւ կնկանը, Քու հաւատքդ քեզ փրկեց, գնա խաղաղութեամբ :

ԳԼ. Ը.

1 Ու եղաւ որ անկէ ետև՝ ալ ինքը քաղաքէ քաղաք ու գեղէ գեղ պտըտելով՝ կը քարոզէր, և Ա-
ստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւե-
տարանէր, ու տասներկուքը իր
2 հետն էր. Ասանք քանի մը կիներ՝ որ չար ոգիներէ ու հիւանդութիւն-
ներէ բժշկուած էին, Մարիամ որ Մագդաղինացի կ'ըսուէր, ուսկից
3 որ եօթը դեւ ելեր էր, Ու Յով-
հաննա՝ Հերովդեսին տանը վերա-
կացուին Քուզային կինիկը, ու Սուսան և շատ ուրիշներ, որոնք իրենց ստացուածքովը անոր ծառա-
յութիւն կ'ընէին :

4 Ու երբոր մեծ բազմութիւն ժողո-
վուեցաւ, և շատ քաղաքներէ իրեն եկան, առակով մը ըսաւ անոնց,
5 Ասրմ ցանող մը ելաւ իր սերմը ցանելու. ու ցանած ատենը մէկ քանին ճամբուն քովը ինկաւ և
ոտքի փակ կոխուեցաւ, ու երկինքի
6 թռչուններըը կերան զանիկայ : Ա-
ւրիշը ապառաժի վրայ ինկաւ ու բուսածին պէս չորցաւ՝ հոգ հիւթ
7 չունենալուն համար : Ա-
ւրիշը փուշերու մէջ ինկաւ, ու փուշերը անոր հետը բուսնելով՝ խեղդեցին
8 անիկայ : Ա-
ւրիշը աղէկ հողի մէջ ինկաւ, ու բուսնելով՝ հարիւ-
րապատիկ պտուղ տուաւ. Երբոր
ասը բանները կը ըսէր, կ'աղա-
ղակէր, Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ :

9 Ու իր աշակերտները կը հարցը-
նէին իրեն՝ լսելով թէ Ո՞նչ պի-
տի ըլլայ ան առակը : Ան ալ ը-
10 սաւ, Ձեզի տրուած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեանը խոր-
հուրդները, բայց ուրիշներուն ա-
ռակներով՝ որ տեսնելով՝ չտեսնան, և լսելով՝ չհաս-
նան :

11 Էրդ առակը ասի է. Սերմը Ա-
ստուծոյ խօսքն է : Ու ճամբուն քո-
12 վինները անոնք են՝ որ կը լսեն, ու
ետքը Սատանան կու գայ՝ անոնց սրտէն կը հանէ խօսքը, որ չըլլայ թէ հաւատան ու փրկուին : Ու
13 ապառաժին վրայինները անոնք են՝ որ երբ կը լսեն, ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը, բայց արմատ չունին. ատեն մը կը հաւատան՝ ու փորձութեան ժամանակը կը հե-
ռանան : Ու փուշերուն մէջ ին-
14 կածը անոնք են՝ որ կը լսեն, բայց հոգերով ու հարստութիւնով և կեանքիս ցանկութիւններովը ըլլա-
ղած ըլլալով՝ կը խեղդուին և ան-
պտուղ կ'ըլլան : Աղէկ հողի
15 մէջ ցանուածը անոնք են՝ որ բարի և յօժար սրտիւ լսելով խօսքը՝ կ'ըն-
դունին ու համբերութիւնով պը-
տուղ կու տան :

16 Ոչոք մէկը որ ճրագը վառէ ու ամանի մը տակ կամ մահիճին ներ-
քեւը դնէ. հապա աշտանակի վրայ կը դնէ, որ ներս մտնողները լոյսը տեսնեն : 17 Գաղտնի բան մը չկայ ծածուկ բան մը որ պիտի չյայտնուի, ո՛չ ալ գաղտուկ բան մը որ պիտի չը-
պիտացուի ու երեւան չելլէ : 18 Ա-
ուրի նայեցէք թէ ինչպէս կը լսէք, քանզի ո՛վ որ ունի՝ անոր պիտի տրուի, և ո՛վ որ չունի՝ ան ալ որ
ինքը կը կարծէ թէ ունի, անկէ պիտի առնուի :

19 Ու անոր մայրը ու եղբայրները իրեն եկան, ու բազմութենէն չէին կրնար անոր քովը երթալ : 20 Ու
անոր իմացուցին՝ ըսելով, Քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայ-
ներ են, ու քեզ տեսնել կ'ուզեն :
21 Ու անիկայ պատասխան տալով ը-
սաւ անոնց, Իմ մայրս ու իմ եղ-
բայրներս ասոնք են, որ Աստուծոյ

խօսքը կը լսեն ու զանիկայ կը կատարեն :

22 Ու եղաւ որ մէկ օր մը նաւը մտաւ ինքը և իր աշակերտները՝ և ըսաւ անոնց , Անցնինք միւս կողմը անդնդին լճան : Ու երբոր նաւով կ'եր- 23 թային , ինքը քնացաւ ու հովի փոթորիկ մը լճակաւ վրայ , և նաւը կը լեցուէր , ու իրենք վը- 24 տանգի մէջ էին : Մօտեցան արթընցուցին անիկայ ու ըսին , Վարդապետ վարդապետ՝ մեռնի կորսունք . ան ալ եղաւ սաստեց հովին ու ջուրերուն խառնուեցան , և դադրեցան , ու 25 խաղաղութիւն եղաւ : Ըսաւ անոնց , Ո՞ւր է ձեր հաւատքը . և անոնք վախի մէջ մնացած , ու իրարու կ'ըսէին , Երդեօք ո՞վ է ասիկայ , որ հովերուն ու ջուրին ալ հրամայէ կու տայ , և կը հնազանդին ասոր :

26 Ու նաւելով իջան Գադարացւոց երկիրը , որ Գալիլեային 27 դիմացի կողմն է : Ու ինքը ցամաքը ելլելուն պէս՝ ան քաղաքէն մարդ մը եկաւ դիմացը՝ որուն մէջը շատ առնէ դեւեր կային . ու անիկայ հանդերձ չէր հագներ , ոչ ալ տան մէջ կը բնակէր , 28 հապա գերեզմաններու մէջ : Ու Յիսուսը տեսնելով՝ աղաղակեց , ու ինկաւ անոր առջեւը ու բարձր ձայնով ըսաւ , Ո՞ւն իմ հետս ի՞նչ բան ունիս Յիսու՝ Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ . կ'աղաչեմ 29 քեզի՝ չիս մի՛ տանջեր . (Վասն որ հրամայեց պիղծ ոգիին որ ան մարդէն ելլէ . որովհետեւ շատ առնէր զան զինքը՝ որ զանիկայ յափշտակեր էր . և անիկայ շղթաներով , ու ոտնակապերով կապուած կը պահուէր , բայց կապերը կը կոտրտէր , ու դեւէն անապատը կը քշուէր .) 30 Հարցուց անոր Յիսուս ու ըսաւ , Ինչ անուն ի՞նչ է . ան ալ ըսաւ , Լեգէոն . ինչու որ շատ դեւեր մտեր 31 էին անոր ներսի դին : Ու կ'աղաչէին անոր՝ որ անդունդը երթալու 32 հրաման չընէ իրենց : Ու ան տեղը շատ խոզերու երամակ մը կար՝ որ լեռը կ'արածուէին . ու աղաչեցին անոր՝ որ իրենց հրաման տայ անոնց մէջը մտնելու . և հրաման տուաւ անոնց : Ու դեւերը 33 մարդէն ելլելով՝ խոզերուն մէջը մտան . և երամակը զահավէժ տեղէն ծովակը վազեց ու խեղդուեցաւ : Ու խոզարածները — և- 34 ղած բանը տեսնելով փախան , ու պատմեցին քաղաքը ու ագարակները : Ու մարդիկ ելան եղած բա- 35 նը տեսնելու , ու եկան Յիսուսին , և գտան ան մարդը՝ ուսկից որ դեւերը ելեր էին , հագուած ու խելքը վրան Յիսուսի ոտքերուն քովը նստած , ու վախցան : Ու անոնք 36 որ տեսեր էին , պատմեցին անոնց թէ ինչպէս դիւահարը ազատեցաւ : Ու Գադարացւոց շրջակայ 37 տեղուանքը գամնուող բոլոր բազմութիւնը կ'աղաչէր անոր , որ իրենցմէ երթայ , ինչու որ մեծ վախով բռնուած էին . ան ալ նաւը մտնելով ետ դարձաւ : Ու ան 38 մարդը՝ ուսկից որ դեւերը ելեր էին , կ'աղաչէր անոր որ հետը ըլլայ : բայց Յիսուս արձակեց անիկայ՝ ու ըսաւ , Դարձիր քու տունդ , ու 39 պատմէ ինչ որ Աստուած քեզի ըրաւ . ան ալ գնաց , ու բոլոր քաղաքին մէջը քարոզեց ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ :

Ու երբոր Յիսուս ետ դարձաւ , 40 ժողովուրդը զանիկայ ընդունեց , ինչու որ ամէնքը անոր կը սպասէին : Ու ահա Յայրոս անունով 41 մարդ մը եկաւ , ու ինքը ժողովրանին իշխանն էր . և Յիսուսի ոտքը իյնալով կ'աղաչէր անոր՝ որ իր տունը մտնէ . Ինչու որ մէկ 42 հատիկ աղջիկ մը ունէր՝ գրեթէ տասներկու տարեկան , որ մեռնելու մօտ էր . ու երբոր անիկայ կ'երթար , բազմութիւնը կը նեղէր զանիկայ :

Ու կնիկ մը՝ որ տասներկու 43 տարի 'ի վեր արիւնի աեռատութեան մէջ էր , ու իր բոլոր ունեցածը բժիշկներուն ծախք ըրած էր , և իրեն մէկէ մը բժշկուելու ձեռ

44 մը եղած չէր , նաեւ ձեռնադրուիլ՝
անոր հանդէպին քրիստոնեայ դպաւ ,
և իակոբ իր արիւնին հոտումը դա-
45 դարեցաւ : Եւ Յիսուս ըսաւ ,
Ո՞վ էր ան որ ինձի դպաւ . երբոր
ամէնքը կ'ուրանային , ըսաւ Պետ-
րոս ու անոր հետ եղողները ,
Վարդապետ՝ բազմութիւնը քեզ
կը հրէ ու կը նեղէ , ու կ'ըսե՞ս թէ
46 Ո՞վ ինձի դպաւ : Եւ Յիսուս
ըսաւ , Մէկը ինձի դպաւ , քանզի
իմացայ որ ինծմէ զօրութիւն մը
47 ելաւ : Երբոր տեսաւ կինիկը որ
չէ՛նը չէ՛պահուեցաւ , դողա-
լով եկաւ ու անոր առջեւը ինկաւ ,
և բոլոր ժողովուրդին առջեւը անոր
պատմեց թէ ինչ բանի համար
անոր դպեր էր , և թէ ինչ-
պէս ինքը իակոյն բժշկուեցաւ :
48 Եւ Յիսո՛ւս ըսաւ անոր , Դուստր
հաւատոյդ ազդիկ , քու հաւատքդ
քեզ բժշկեց , գնա խաղաղու-
թեամբ :
49 Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր ,
ժողովրդապետին տունէն մէկը ե-
կաւ ու ըսաւ անոր , Աղջիկդ մե-
ռաւ , ու վարդապետը մի յոգ-
50 նեցներ : Բայց Յիսուս երբոր
լսեց , պատասխան տուաւ անոր
ու ըսաւ , Մի վախնար , միայն
51 հաւատա , ու պիտի ապրի : Եւ
երբ տունը մտաւ՝ ուրիշ մէկը
թող չտուաւ որ մտնէ , բայց միայն
Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յով-
հաննէսը ու աղջկան հայրը ու
52 մայրը : Ամէնքն ալ կու լային ու
կ'ողբային անոր վրայ . և ինքը ը-
սաւ , Մի լաք , անիկայ մեռած
53 չէ , հապա կը քնանայ : Եւ ա-
նոնք ծաղր կ'ընէին զանիկայ , քա-
54 զի գիտէին թէ մեռաւ : Ան ին-
քը ամէնն ալ դուրս հանելով ,
բռնեց անոր ձեռքէն ու կանչե-
55 ց ըսելով , Աղջիկ ելլէ՛ : Եւ
անոր հոգին դարձաւ , ու իսկոյն
ոտք ելաւ . և Յիսո՛ւս հրամայեց
որ ուտելիք տան անոր :
56 Ու անոր ծնողքը ապշած մնա-
ցին . և ինքը անոնց պատուիրեց
որ եղած բանը մէկու մը ըսեն-
ցին :

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ իր տասներկու աշակերտները
մէկտեղ իրեն կանչելով , ա-
նոնց զօրութիւն ու իշխանութիւն
տուաւ բոլոր դեւերուն վրայ և
2 ախտերը բժշկելու : Եւ զանոնք
խրկից որ Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը քարոզեն ու հիւանդները
3 բժշկեն : Եւ ըսաւ անոնց , Ա՛մէ-
րու համար բան չառնէք , ո՛չ գա-
ւազան և ո՛չ պարկ , ո՛չ հաց
և ո՛չ ոսկի , ո՛չ ալ կրկին հան-
4 դերձ ունենաք : Եւ ո՛ր տուն որ
մտնէք՝ հո՛ն մնացէք , ու անկէ
5 ելէք : Ու անոնք որ ձեզ չեն ըն-
դունիր , երբոր ան քաղաքէն կ'ել-
լէք , ձեր ոտքերուն փոշին անգամ
թօթուեցէք՝ իրենց դէմ վկայու-
6 թիւն ըլլալու համար : Եւ անոնք
ելան ու դիզէ գիւղ կը պտըտէին ,
և ամէն տեղ աւետարանը կը քա-
րոզէին ու բժշկութիւն կ'ընէ-
7 ին :
Եւ Հերովդէս չորրորդապետը
անոր բոլոր գործերը լսելով՝ տա-
րակուսանաց մէջ էր . որովհետև
ոմանք կ'ըսէին Յովհաննէս
8 մեռելներէն յարութիւն առաւ մ'ելլէ ,
և ոմանք՝ թէ Եղիան յայտնուե-
ցաւ , և ուրիշներն ալ՝ թէ Մարգարէներէն մէկը յարութիւն
9 առաւ : Եւ Հերովդէս ըսաւ ,
Յովհաննէսը ես գլխատեցի , հա-
պա ասիկա ո՞վ պիտի ըլլայ , որուն
վրայով այսպէս բաներ կը լսեմ . ու
կ'ուզէր որ տեսնէ զանիկայ :
10 Եւ առաքեալները դարձան ու
պատմեցին անոր ինչ որ ըրին . և
առաւ զանոնք՝ առանձին անապատ
տեղ մը քաշուեցաւ քաղաքի մը
կողմ , որուն անունը Բեթսայիդա
11 էր : Եւ ժողովուրդները երբոր
իմացան , անոր հետևեցան , ու
զանոնք ընդունելով կը խօսէր ա-
նոնց Աստուծոյ թագաւորութեանը
վրայով . և որոնք որ բժշկութեան
կարօտ էին , կը բժշկէր :
12 Ու երբոր օրը սկսաւ իրիկնանալ
մօտենալ , առաքեալները գալով
ըսին անոր , Արձակէ ժողովուր-

ները, որ չքնչակայ գնդերը ու ա-
դարակները երթան իջևանին ու
կերակուր գտանեն, ինչու որ հոս
13 անապատ տեղ մըն ենք: Ըսաւ
անոնց, Վոնւք տուէք առաջ ու-
տելիք. անոնք ալ ըսին, Մենք
հինգ նկանակին ու երկու ձուկին
աւելի բան չունինք, թէ որ չեր-
թանք առ բոլոր ժողովուրդին հա-
14 մար կերակուր չգնենք: (Վասնզի
հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ
կային:) Ու ըսաւ իր աշակերտ-
ներուն, Վառնք դաս դաս՝ յիսուն
15 յիսուն նստեցուցէք: Ու անանկ
ըրին ու ամէնն ալ նստեցուցին:
16 Ու ան հինգ նկանակը ու երկու
ձուկը առնելով ու դէպ՝ ի երկինքը
նայելով, օրհնեց զանոնք ու կտրեց,
և կու տար աշակերտներուն, որ
17 ժողովուրդին առջեւը դնեն: Ու
կերան ու կշտացան ամէնքն ալ,
ու աւելցած կտորտանքներէն տա-
սնեակու կողով վերցուցին:

18 Ու եղաւ որ երբ ինքը առանձին
աղօթք կ'ընէր, աշակերտներն ալ
իր հետն էին, և հարցուց անոնց
ըսելով, ժողովուրդները ինծի
19 համար ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ: Ա-
նոնք ալ պատասխան տալով ըսին,
Մկռե՝ Յովհաննէս մկրտիչը, և ու-
րիշներ՝ Եղիան, ուրիշներն ալ՝
թէ Առջի մարգարէներէն մէկը յա-
20 րութիւն առեր է: Ան ինքը ըսաւ
անոնց, Ասպա դուք ինծի համար
ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ. պատասխան
տուաւ Պետրոս ու ըսաւ, Ա-
21 ստուծոյ Քրիստոսը: Ան ինքը
սաստիկ պատուիրեց անոնց որ աս
22 բանը մէկու մը չպատմեն. Ու ը-
սաւ, թէ պէտք է որ Որդին մարդ-
ոյ շատ չարչարանքներ կրէ, և
ծերերէն ու քահանայապետներէն և
դպիրներէն մերժուի, ու սպան-
նուի, ու երրորդ օրը յարութիւն
23 առնէ: Ան ամենուն կ'ըսէր, Ով
որ մէկը կ'ուզէ իմ ետևէս գալ,
թող իր անձը ուրանայ, և ամէն
օր իր խաչը վերցընէ, ու իմ ետե-
24 ւէս գայ: Վասն զի ով որ կ'ուզէ
իր անձը ապրեցընել, պիտի կոր-
սընցընէ զանիկայ. և ով որ ինծի
համար իր անձը կորսընցընէ, պի-
տի ապրեցընէ զանիկայ: Վասնզի 25
ի՞նչ կը շահի մարդ մը թէ որ
բոլոր աշխարհը վաստկի, և իր
անձը կորսընցընէ կամ վնասէ:
Վասն զի ով որ ինծի ու իմ խօս- 26
քերս ամօթ սեպէ, Որ-
դին մարդոյ ալ զանիկայ ամօթ
պիտի սեպէ՝ երբոր գայ իր
ու Հօրը և սուրբ հրեշտակներուն
փառքովը: Բայց ճշմարիտ կ'ըսեմ 27
ձեզի, որ հոս կայնողներէն մէկ քա-
նիները կան՝ որոնք մահուան համը
պիտի չառնեն, մինչև որ տեսնեն
Աստուծոյ թագաւորութիւնը:

Ու եղաւ որ աս խօսքերէն գրեթէ 28
ութ օր ետքը՝ Պետրոսը ու Յով-
հաննէսը և Յակոբոսը առնելով՝
լեռը եղաւ աղօթք ընելու: Ու 29
երբոր՝ ինքը աղօթք կ'ընէր, իր
երեսին տեսքը ուրիշ կերպ մը ե-
ղաւ, ու իր հագուստը ճերմակ ա-
փայլուն եղաւ: Ու ահա երկու 30
մարդիկ իր հետը կը խօսէին, ո-
րոնք Մովսէս ու Եղիա էին, փառ- 31
քով երեւցած, և անոր՝ Երուսաղէմի
ելքելուն վրայով կը խօսէին, որ
Երուսաղէմի մէջ պիտի կատա-
րուէր: Բայց Պետրոս և անոր 32
հետ եղողները քունով ծանրացած
էին, ու երբոր արթընցան, տե-
սան անոր փառքը և ան երկու
մարդիկը՝ որ անոր քովը կեցեր էին:
Ու եղաւ որ երբ անոնք կը զատուէին 33
անոր քովէն, Պետրոս ըսաւ
Յիսուսի, Վարդապետ՝ աղէկ է որ
հոս կենանք, ու երեք խրճիթ չի-
նենք, մէկը քեզի, և մէկը Մով-
սէսին, ու մէկը Եղիային. վասն-
զի չէր գիտեր ինչ կը խօսէր:
Ու քանի որ անիկայ ասս բանները 34
կը խօսէր, ամպ մը եկաւ ու անոնց
վրայ հովանի եղաւ, և ամպին տես-
կը մնացած աշակերտները վախցան: Ու 35
ձայն մը եղաւ ամպէն ըսելով,
Վասիկայ է իմ սիրելի Որդիս, ա-
նոր մտիկ րրէք: Ու ան ձայնը 36
որ եղաւ, Յիսուս միայնակ գտնուե-
ցաւ: Ու իրենք լուռ կեցան, և
իրենց տեսածներէն ան օրերը մէ-
կուն բան մը չպատմեցին:

37 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը՝ երբ-
որ անոնք լեռնէն վար իջան, շատ
38 ժողովուրդ անոր դէմը ելաւ։ Ու
ահա ժողովուրդին միջէն մէկ մարդ
մը աղաղակեց ու ըսաւ, Վարդա-
պետ՝ կ'աղաչեմ քեզի նայէ իմ
որդիիս, քանզի իմ մէկ հատիկս
39 է. Ու ահա ոգի մը կը բռնէ զա-
նիկայ. ան ալ յանկարծ կը կան-
չուրտէ, և զանիկայ ցնցելով կը
փրփրցընէ, ու հազիւ կը զատուի
անկէ՝ չարգուրուդ ընելով զանի-
40 կայ. Ու քու աշակերտներուդ ա-
ղաչեցի որ հանեն զանիկայ, ու
41 չկրցան։ Պատասխան տուաւ Յի-
սուս ու ըսաւ, Ո՛վ անհաւատ և
խոտորեալ ազգ՝ մինչև ե՞րբ ձեզի
հետ պիտի ըլլամ ու ձեզի համբե-
42 րեմ. հիմա բեր քու որդիդ։ Ու
երբոր դեռ կը մօտենար, դևը զա-
նիկայ գետինը զարկաւ ու սաստիկ
43 ցնցեց։ Բայց Յիսուս սաստեց
պիղծ ոգիին, և բժշկեց տղան ու
44 զանիկայ իր հօրը տուաւ։ Ու
ամէնքը կը զարմանային Աստուծոյ
մեծամեծ գործքերուն վրայ։

Ու քանի որ ամէնքը կը զարմա-
նային Յիսուսի ըրած բոլոր գործ-
քերուն վրայ, անոր ըսաւ իր ա-
շակերտներուն, Դուք աս խօսքերը
ականջներնիդ դրէք, վասն զի
Որդին մարդոյ պիտի մատնուի մարդ-
45 ոց ձեռքը։ Բայց անոնք չէին
իմանար այն խօսքը, և անոնցմէ
ծածկուած էր որ չհասկընան, ու
կը վախնային այն խօսքին համար ի-
րեն հարցընելու։

46 Խորհուրդ մըն ալ մտաւ անոնց
մէջ թէ արդեօք իրենց մէջը ո՞վ է
47 մեծ։ Յիսուս անոնց սրտին
խորհուրդը իմանալով, տղայ մը
առաւ ու զանիկայ իր քովը կայնե-
48 ցուց, Ու ըսաւ անոնց, Ո՛վ որ
այս տղան իմ անունովս կ'ընդունի
զիս կ'ընդունի. և ան որ զիս կ'ըն-
դունի՝ անիկայ զիս խրկողը կ'ըն-
դունի. վասն զի ան որ ձեր ամենուն
մէջը պզտիկ է, անիկայ մեծ պիտի
ըլլայ։

49 Պատասխան տուաւ Յովհաննէս
ու ըսաւ, Վարդապետ՝ մէկը տե-
սանք որ քու անունովդ դևեր կը
հանէր, և զանիկայ արգիլեցինք,
քանզի որ մեր հետը չգործեր։ Ու 50
Յիսուս ըսաւ անոր, Մի արգի-
լէք, քանզի ան որ մեզի հակառակ
չէ, մեր կողմէն է։

Ու եղաւ որ երբ իր ոչխարները 51
վերնալու օրերը կը կատարուէր,
ինքն ալ հաստատ որոշեց Երու-
սաղէմ երթալ։ Ու իր երեսին 52
առջևէն պատգամաւորներ խրկեց,
որ երթով գացին Սամարացւոց մէկ
գեղը մտան որ իրեն համար պատ-
րաստութիւն մը ընեն։ Ու չըն- 53
դունեցին զանիկայ, քանզի որ անոր
երեսը դէպ ի Երուսաղէմ երթա-
լու կ'երևոար էր։ Երբոր իր ա- 54
շակերտները Յակոբոս ու Յովհան-
նէս տեսան, ըսին, Տէր՝ կ'ուզես
որ ըսենք, ու երկինքէն կրակ իջնէ
և սատկեցընէ անոնք, ինչպէս որ
Եղիան ալ ըրաւ։ Ու դարձաւ 55
յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով, Ձեր
դիտեր թէ ի՛նչ հոգիի որեր էք
դուք. Վասն զի Որդին մարդոյ 56
չեկաւ մարդոց հոգիները կորսըն-
ցընելու, հապա փրկելու. և ուրիշ
գեղ մը գացին։

Ու երբոր անոնք ճամբան կ'եր- 57
թային, մէկը ըսաւ անոր, Տէր՝
քու ետևէդ գամ՝ ուր որ երթաս։
Ու Յիսուս ըսաւ անոր, Աղուէս- 58
ները որջեր ունին, ու երկինքի թռըչ-
չունները բոյներ, բայց Որդին մարդ-
ոյ գլուխը դնելու չունի, որ հոն էր գլուխը
դնէ։

Ան ուրիշի մըն ալ ըսաւ, Ե- 59
կո՛ւր իմ ետևէս. ան ալ ըսաւ,
Տէր՝ ինծի հրամմեր առաջ
երթամ իմ հայրս թաղեմ։ Յի- 60
սուս ըսաւ անոր, Մեռեալները իրենց մեռ-
ելները թաղելին իրենց մեռելները. բայց դուն գնա Աստուծոյ
թագաւորութիւնը քարոզէ։

Ան ուրիշ մըն ալ ըսաւ, Տէր՝ 61
ես քու ետևէդ պիտի գամ, բայց
ինծի հրամմեր առաջ իմ
տանս մէջ եղողներուն հրաժարա-
կան ողջոյն տամ։ Յիսուս ըսաւ 62
անոր, Ո՛չ մէկը որ ձեռքը մանէին
վրայ կը դնէ ու եետին կը նայի,

Աստուծոյ թագաւորութեանը յար-
մար է։

ՊՍԱԼՄ Ժ.

1 Ես բանիցն նոցա Տէրը ուրիշ հո-
թանասուն ալ որոշեց, և զա-
նոնք իր առջևէն երկու երկու խրկեց
բոլոր քաղաքներըը ու տեղերըը՝ ուր
2 որ ինքը պիտի երթար։ Ու կ'ը-
սէր անոնց, Հունձքը շատ է, ու
մշակներըը քիչ. ասոր հունձքին
Տէրոջը աղաչեցէք որ մշակներ
3 հանէ իր հունձքին։ Գացէք. ա-
հա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև գառ-
4 ներ գայլերու մէջ։ Հեռընիդ
քսակ մի առնէք, ծէ ալ պարկ,
և ծէ կօշիկներ, ու ճամբան մէկու
5 մը բարև մի տաք։ Ու ո՛ր տունն
որ մտնէք, առաջ ըսէք, Խաղա-
6 ղութիւն այս տանս։ Ու թէ որ հոն բարեի
արժանաւոր մարդ կայ, ձեր բարեը
պիտի հանդչի անոր վրայ, հապա
7 թէ չէ՝ ձեզի պիտի դառնայ։ Ու
ան տանը մէջ մնացէք, ու անոնց-
մէ կերէք ու խմեցէք, ինչու որ
մշակը իր վարձքին արժանի է.
8 տունէ տուն մի փոխուիք։ Ու ո՛ր
քաղաք որ մտնէք ու ձեզ ընդու-
նին, ինչ որ առջևնիդ դրուի,
9 կերէք. Ու բժշկեցէք անոր մէջի
հիւանդները, և ըսէք անոնց, Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մո-
10 տեցեր է։ Բայց ո՛ր քաղաք որ
մտնէք ու ձեզ չընդունին, անոր
11 հրապարակներըը ելլելով՝ ըսէք, Ան
փոշին ալ որ ձեր քաղաքէն մեր
ոտքերուն փակած է, ձեզի կը թօթ-
վինք. միայն թէ սա գիտցէք որ
Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի
12 մօտեցեր է։ Ձեզի կ'ըսեմ որ
ան օրը Սոդոմի գաւառին աւե-
լի դիւրին պիտի ըլլայ, քան թէ
13 ան քաղաքին։ Ա՛յ քեզ Քորա-
զին, վա՛յ քեզ Բեթսայիդա, ին-
չու որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի
մէջ եղած ըլլային ան հրաշքներըը՝
որ ձեր մէջը եղան, շատուցմէ քու-
ձով՝ ու մոխիրի մէջ նստելով ա-
14 պաշխարած պիտի ըլլային։ Բայց
դատաստանին օրը Տիւրոսին ու
Սիդոնին աւելի դիւրին պիտի ը-
լայ, քան թէ ձեզի։ Ու դուն 15
Կափառնայում՝ որ մինչև երկինքը
բարձրացած ես, մինչև դժոխքը
պիտի իջնես։ Ան որ ձեզի մտիկ 16
կ'ընէ, ինծի մտիկ կ'ընէ. և ան
որ ձեզ կը մերժէ, զիս կը մերժէ.
և ան որ զիս կը մերժէ, զիս խըր-
կողը կը մերժէ։

Ու հետեւանաւտն աշխատաւորը 17
դարձան ուրախութեամբ ու ըսին,
Տէր՛ քու անունովդ դեւերն ալ մե-
զի կը հնազանդին։ Ու ըսաւ ա- 18
նոնց, Սատանան փայլակի պէս
երկինքէն վար ինկած կը տեսնէի։
Ահա ձեզի իշխանութիւն կու տամ 19
ոձերու ու կարիճներու՝ և թշնամիին
բոլոր զօրութեանը վրայ կոխկըռտե-
լու. ու բնաւ մէկ բան մը ձեզի պա-
տիժ չիլնար։ Սակայն դուք անոր վրայ 20
մի ուրախանայք որ ջոջ ոգիները
ձեզի կը հնազանդին, հապա ուրա-
խացէք որ ձեր անուանները երկինքը
գրուած են։

Ան նոյն ժամուն Յիսուս Հոգիով 21
ուրախացաւ ու ըսաւ, Շնորհա-
կալ եմ քեզմէ ով Հայր երկնի և երկրի, որ այս բաները
ծածուկ պահիցիր իմաստուններէն
և գիտուններէն, ու տղոց յայտնե-
ցիր. այո՛ ով Հայր, ինչու որ
քու առջիդ ասոնք հաճելի եղաւ։
Ամեն բան ինծի տրուեցաւ իմ 22
Հօրմէս, ու մէկը չգիտեր թէ ով
է Որդին, բայց միայն Հայրը. և
թէ ով է Հայրը, բայց միայն Ո-
րդին, և ան որուն որ Որդին կ'ու-
զէ յայտնել։

Ու աշակերտներուն դառնալով՝ 23
առանձին ըսաւ, Երանի՛ ան աչք-
ուն՝ որ ձեր տեսածները կը տես-
նեն. Կ'ըսեմ ձեզի, որ 24
շատ մարգարէներ և թագաւորներ
ուզեցին ձեր տեսածները տեսնել,
ու չտեսան, և ձեր լսածները լսել,
ու չլսեցին։

Ու ահա մէկ օրինակուն մը ե- 25
լաւ, ու զանիկայ փորձելով ըսաւ,
Ա՛յրդապետ՝ ի՞նչ ընեմ որ յաւի-
տենական կեանքը ժառանգեմ։
Անիկայ ալ ըսաւ անոր, Օրէնքին 26
մէջ ի՞նչ գրուած է. ինտո՞ր կը

27 կարդաս ։ Պատասխան տուաւ ա-
նիկայ ու ըսաւ , Քու Տէր Ը-
ստուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ
ու քու բոլոր անձէդ և քու բոլոր
զօրութենէդ ու քու բոլոր միտքէդ ,
և քու ընկերդ ալ քու անձիդ պէս ։
28 Ան ինքը ըսաւ անոր , Ճիտակ
պատասխան տուիր . ասիկայ ըրէ ,
29 ու պիտի ապրիս ։ Նակ անիկայ
ուզելով ինքզինքը արդարացընել ,
ըսաւ Յիսուսին , ԵՒայց իմ ընկերս
30 ո՞վ է ։ Պատասխան տուաւ Յի-
սուս ու ըսաւ , Մէկ մարդ մը Ե-
րուսաղէմէն Երիքով կ'իջնէր , ու
աւազակներու ձեռք ինկաւ , որոնք
մերկացուցին զանիկայ ու վիրաւո-
րելով կիսամեռ թողուցին ու գա-
31 ցին ։ Ան պատահեցաւ որ քահա-
նայ մը ան ճամբայէն կ'իջնէր , ու
զանիկայ տեսնելով՝ ան դիի կողմէն
32 անցաւ ։ Ասոնպէս ալ Ղեւտացի
մը ան տեղը հասնելով՝ գնաց ու
տեսաւ , և անդիի կողմէն անցաւ ։
33 ԵՒայց Սամարացի մը որ ճամբոր-
դութիւն կ'ընէր , եկաւ անոր քովը ,
34 ու զանիկայ տեսնելով՝ խղճաց . Ե-
մօտեցաւ անոր վէրքերը փաթթեց՝
վրան ձէթ և գինի թափելով , ու
իր գրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ
անիկայ մէկ պանդոկ մը , և անոր
35 հոգ տարաւ ։ Ու հետեւեալ օրը
երբոր կ'ելլէր անկէ , երկու դահե-
կան հանեց պանդոկապետին տուաւ
և անոր ըսաւ , Հոգ տար անոր ,
ու ինչ որ աւելի ծախք բնես , ես
դառնալուս ես քեզի կը վճարեմ ։
36 Ասիա ան իրենէն ո՞րը քեզի կ'երև-
նայ ընկեր ըլլալ աւազակներուն
37 Յե՞տը իյնողին ։ Ան ալ ասիկայ ը-
սաւ , Ան որ անոր ողորմութիւն
ըրաւ ։ Ան առնը Յիսուս ըսաւ
անոր , Գնա՛ դուն ալ այնպէս ը-
րէ ։

38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթա-
յին , ինքը գեղ մը մտաւ . և մէկ
կնիկ մը Մարթա անունով զանի-
39 կայ իր տունը ընդունեց ։ Ան ա-
նիկայ քոյր մը ունէր , որուն անու-
նը Մարիամ էր , որ Ե՛ս-Յիսուսի
ոտքերուն քովը նստաւ , ու անոր
40 խօսքերը մտիկ կ'ընէր ։ ԵՒայց

Մարթա շատ սպասաւորութիւնով
զբաղած էր , եկաւ անոր քովը ու
ըսաւ , Տէր՛ քու հոգդ չէ՞ , որ իմ
քոյրս զիս միայնակ թողուց սպասա-
ւորութեան մէջ . ուստի ասոր
զրուցէ որ ինծի օգնէ ։ Պատաս- 41
խան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ ա-
նոր , Մարթա՛, Մարթա՛, դուն
շատ բաներու համար հոգ ընելով
կը տագնապիս . ԵՒայց մէկ բան մը 42
պէտք է , և Մարիամ ան ագէկ
բաժինը ընտրեց , որ իրմէ պիտի
չառնուի ։

ԺԱ . ԳԼՈՒԽ

Ու եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք 1
կ'ընէր . ու երբոր դադարեցաւ ,
իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ ի-
րեն , Տէր՛ մեզի աղօթք ընել սոր-
վեցուր , ինչպէս որ Յովհաննէս ալ
իր աշակերտներուն սորվեցուց ։ Ան 2
ըսաւ անոնց , Երբոր աղօթք կ'ը-
նէք , ըսէք , Ո՛վ Հայր մեր՝ որ
երկինքն ես , քու անունդ սուրբ
ըլլայ . քու թագաւորութիւնդ
գայ , քու կամքդ ըլլայ , ինչպէս որ
երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ .
Մեր ամէն աւուր հացը օրէ օր 3
մեզի տուր . Ու մեզի նեղ մը 4
մեղքերը , ինչու որ մենք ալ կը
ներինք ամէն ամէնուն՝ որ մեզի պար-
տական են . ու մեզ փորձութեան
մի տանիր , հապա ջարկէն մեզ ա-
զատէ ։

Ան ըսաւ անոնց , Ձեզմէ ո՞վ 5
Է՛ն , ու բարեկամ մը ունե-
նայ , ու կէս գիշերուան մէջ երթայ
անոր և ըսէ անոր , Բարեկամ՝
ինծի երկու նկատակ փուխ տուր .
Ինչու որ իմ մէկ բարեկամս ճամ- 6
բայէ ինծի եկաւ , ու բան մը չու-
նիմ անոր առջեւը դնելու ։ Ան- 7
կայ ալ ներսէն պատասխան տայ
և ըսէ , Ինծի մի՛ յոդնեցըներ ,
արդէն դուռը փակուած է , ու
տղաքս իմ քովս անկողինի մէջ են ,
չեմ կրնար ելլել ու քեզի հաց
տալ ։ Ձեզի կ'ըսեմ , Թէև բա- 8
րեկամութեան համար չելլէ տայ
անոր , սակայն անոր թախանձան-
քին համար պիտի ելլէ ու պէտք

9 եղածը տայ անոր : Նա ալ կ'ըսեմ
ձեզի , Ինդրեցէք և պիտի տրուի
ձեզի , փնտռեցէք ու պիտի գըտ-
նէք . դո՜ռը զարկէք և պիտի
10 բացուի ձեզի . Վասն զի ամէն ոք
որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ , և ով
կը փնտռէ՝ կը գտնէ , և ով որ
դո՜ռը կը զարնէ՝ պիտի բացուի
11 անոր : Ձեզմէ ով է այն հայրը՝
որմէն իր որդին հաց որ ուզէ , մի-
թէ քար պիտի տայ անոր . կամ
թէ որ ձուկ ուզէ , միթէ ձուկին
12 տեղը ճա պիտի տայ անոր . Նա-
կամ թէ որ հաւկիթ ուզէ , միթէ
13 կարիճ պիտի տայ անոր : Ուստի
եթէ դուք որ չար էք , ձեր զա-
ւակներուն ալէկ ընծաներ տալ
գիտէք , որչափ աւելի ձեր Հայրը
երկինքէն Սուրբ Հոգին պիտի տայ
անոնց , որ իրմէ կը խնդրեն :
14 Ու դեւ մը կը հանէր ա և անիկա
համր էր . ու եղաւ որ երբ դեւը
ելաւ , համրը խօսեցաւ ։ և ժողո-
15 վուրդները զարմացան : Բայց ա-
նոնցմէ մէկ քանիները ըսին , Ե-
լիկայ դևերուն Ներգեբուղ իշ-
խանին միջոցովը դևերը կը հանէ :
16 Ուրիշներն ալ փորձելով երկինքէն
17 նշան մը կ'ուզէին անկէ : Բայց
Ինքը գիտնալով անոնց խորհուրդ-
ները՝ ըսաւ անոնց , Ամէն թագա-
ւորութիւն իրեն դէմ բաժնուած՝
կ'աւերի , և տուն մը իրեն դէմ
18 քաժնուած՝ կը կործանի . Սատա-
նան թէ որ Սատանան իրեն դէմ բաժ-
նուած է , անոր թագաւորութիւնը
ինչպէ պիտի կենայ . որովհետև
կ'ըսէք թէ Ներգեբուղով դևերը
19 կը հանեմ : Եսկ թէ որ ես Ներ-
գեբուղով դևերը կը հանեմ ,
ձեր որդի՞քը ինչով կը հանեն .
ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դա-
տաւորները : Բայց թէ որ ես Հո-
ւոյն Աստուծոյ մատովը կը հանեմ դևերը ,
ուրեմն Աստուծոյ Թագաւորութի-
21 նը ձեր վրայ հասած է : Երբոր
զօրաւոր մը զինեալ իր պալատը
առած՝ իր փառը բակը կը պահ-
պանէ , անոր բաները խաղաղու-
22 թեան մէջ կը մնան . Բայց երբոր
անկէ աւելի զօրաւորը վրան գալով
յաղթէ անիկայ , անոր զէնքերը
կ'առնէ՝ որոնց ինքը յուսացեր էր ,
և անկէ ետքը կողոպուտը կը բաժ-
23 նէ : Ան որ իմ հետս չէ , ինծի
հակառակ է . և ան որ ինծի հետ
չի ժողվեր , ցիրուցան կ'ընէ :
24 Երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը
կ'ելլէ , անջուր տեղեր կը պըտ-
տըտի , հանգստութիւն կը փնտռէ .
ու երբոր չգտնէ , կ'ըսէ , Կը դառ-
նամ տունս որմէն իմ ելայ . Ու կու գայ գտնելով մաքր 25
և զարդարուած կը գըտ-
նէ : Ան ատենը կ'երթայ և իր 26
հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ
իրմէ աւելի չար , ու մտնելով հան
կը բնակին . և ան մարդուն վերջը
առջինէն պէշ կ'ըլլայ :
27 Ու եղաւ որ երբ անիկա այս
բաները կը խօսէր , ժողովուրդին
միջէն մէկ կնիկ մը ձայնը վերցուց
ու ըսաւ անոր , Երանի՛ այն որո-
վայնին՝ որ քեզ կրեց , և այն ծի-
ծերուն՝ որ քեզի կաթ տուին :
28 Ան ինքը ըսաւ , Այնպէս թէ
երանի՛ անոնց որ Աստուծոյ խօսքը
կը լսեն ու կը պահեն :
29 Ու երբոր ժողովուրդները —նոր
ձոյլ կը դիպչուէին , սկսաւ ըսել ,
Այս ազգը չար է . նշան կ'ուզէ , և
չի՛տրուիր նշան պիտի չտրուի անոր ,
բայց միայն Յովնան մարգարէին
նշանը : Վասն զի ինչպէս որ Յով- 30
նան Նինուէացիներուն նշան եղաւ ,
անանկ ալ Որդին մարդոյ այս ազ-
գին պիտի ըլլայ : Հարաւի թա- 31
գուհին դատաստանին օրը այս ազ-
գին մարդոյը դէմ պիտի կանգնի , ու
պիտի դատապարտէ անոնք , ընդ-
որ երկրի ծայրերէն եկաւ Սողո-
մոնին իմաստութիւնը լսելու . և ա-
հա Սողոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս :
Նինուէի մարդիկը դատաստանին 32
օրը այս ազգին դէմ պիտի կանգնին ,
ու պիտի դատապարտեն անիկայ ,
ընդ որ Յովնանին քարոզու-
թեամբը զղջի եկան . և ահա
Յովնանէն մեծ մէկը կայ հոս :
Մէկը ճրագը չի վառեր ծածուկ 33
տեղ մը դնէր , ձէ ալ գրուանքի
ատկ , հապա աշտանակի վրայ , որ

նեքս մեռոնները լույս տանեն :
34 Մարմինն ճրագը աչքն է . ուստի
եթէ աչքդ պարզ է , բոլոր
մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ .
բայց եթէ ապիր վատ է , մարմինդ
35 ալ մութ կ'ըլլայ : Ուրեմն զգոյշ
կեցիր , որ քու մէջդ եղած լոյսը
36 խաւար ըլլայ : Վասն թէ որ քու
բոլոր մարմինդ լուսաւոր է , և
մութ մաս մը չունի , բոլորն ալ
լուսաւոր կ'ըլլայ , ինչպէս երբոր
ճրագ մը իր փայլուն թեամբը
քեզ կը լուսաւորէ :
37 Ու երբոր սա խօսքերը կը խօսէր ,
փարիսեցի մը կ'աղաչէր անոր՝ որ
իր քովը ճաշ ուտէ . անիկայ ալ
38 մտաւ՝ սեղան նստաւ : Իսկ փա-
րիսեցին երբոր տեսաւ՝ զարմա-
ցաւ , որ նախ լուացուելուցառ ճաշէն
39 առաջ : Ու Տէրը ըսաւ անոր ,
Հիմա դուք փարիսեցիներդ գաւա-
թին ու պնակին դուրսի դին կը
մաքրէք , ու ձեր ներսիդին յա-
փշտակութեամբ և չարութեամբ
40 լեցուն է : Անխելքնե՛ր՝ ան որ
դուրսինը ըրաւ , ներսինն ալ ինքը
41 չըրաւ : Սակայն անոնց մէջը ե-
ղածները ողորմութիւն տուէք ,
և ահա ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ
42 ձեզի : Բայց վայ ձեզի փարիսե-
ցիներուդ՝ որ անանուխին ու փեղե-
նային և բոլոր խոտիղէններուն տա-
սանորդը կը վճարէք ու զանց կ'ը-
նէք իրաւունքը և Աստուծոյ սէրը .
սոնք պէտք էր ընել , և անոնք
43 չձգել : Վայ ձեզի փարիսեցինե-
րուդ՝ որ ժողովարաններուն մէջ
առաջին աթոռները կը սիրէք , ու
շուկաներուն մէջ բարեներըը :
44 Վայ ձեզի կիղձաւոր դպիրներ ու
փարիսեցինե՛ր՝ որ անյայտ գերեզ-
մաններու նման էք , որոնց վրա-
յէն մարդիկ կը քալեն ու չեն գի-
տեր :
45 Ու օրինականներէն մէկը պա-
տասխան տալով ըսաւ անոր ,
Վարդապե՛տ՝ սա խօսքերը ըսելո՛վ
մեզ ալ վատ կը պարսիս :
46 Ու անիկայ ըսաւ , Ձեզ ալ վայ
օրինականներուդ , որ տանելու դը-
ժուար բեռներ կը բեռցընէք մար-

դոց , ու դուք մէկ մատնիվախ ան
բեռներուն չէք դպչիր : Վայ 47
ձեզի՝ որ մարգարէներուն գերեզ-
մաններըը կը շինէք , ու ձեր հայ-
րերը սպաննեցին զանոնք : Ուրեմն 48
կը վկայէք և հաւանութիւն կու-
տաք ձեր հարցը ըրածներուն . քա-
նի որ իրենք սպաննեցին զանոնք ,
ու դուք անոնց գերեզմանները կը
շինէք : Ասոր համար ալ Աստու- 49
ծոյ իմաստութիւնը ըսաւ , Պիտի
խրկեմ անոնց մարգարէներ ու ա-
ռաքեալներ , և անոնցմէ որը պի-
տի սպաննեն ու որը հալածեն .
Որպէս զի աշխարհի սկիզբէն հետե 50
թափուած բոլոր մարգարէներուն
արիւնը սա ազգին պահանջուի ,
Աբէլին արիւնէն մինչև Զաքա- 51
րիայի արիւնը , որ սեղանին ու
տաճարին մէջտեղը կորսուեցաւ .
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Սա ազգին
պիտի պահանջուի : Վայ ձեզի 52
օրինականներուդ՝ որ գիտութեան
բանալին վերցուցիք . դուք չմտաք ,
և մտնողներն ալ արգիլեցիք :
Ու երբոր սա բաները անոնց կը 53
գրուցէր , դպիրները ու փարիսեցի-
ները սկսան խիստ դժուարիլ , և
շատ բաներու վրայով անոր բերնէն
խօսք փնտռել . Նէ անոր դարան 54
պատրաստելով՝ կը փնտռէին թէ
Ինչպէս անոր բերնէն բան մը որ-
սան , որ անոր վրայով ամբաստա-
նութիւն ընեն :

ԺԲ . ԺՒ

Այս միջոցիս երբոր բիւրաւոր ժո- 1
ղովուրդներ վրան ժողվուեցան ,
մինչև որ մէկմէկ կը կոխէին ,
սկսաւ ըսել իր աշակերտներուն ,
Պէտք առաջ ինքզինքնիդ զգոյշ
պահեցէք փարիսեցւոց խմորէն , որ
է կեղծաւորութիւն : Ընչո՞ր 2
բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չը-
յայտնուի , և գաղտուկ՝ որ պիտի
չգիտցուի : Ուստի ինչ որ մութ 3
տեղը ըսուցիկ , անիկայ լոյս տե-
ղը պիտի լսուի . և ան որ ներքին
սենեակներուն մէջ ականջին խօսե-
ցաւ , տանիքներուն վրայ պիտի
քարոզուի : Բայց ձեզի իմ բա- 4

ותשמחנה ערבה וצהלת מדבר ופרחה כחבצלת׃ 1
פרח תפרח ותגל אף גילת ורנה כבוד הלבנון נתן לה הדר הכרמל ושרון המה יראו כבוד יי הדר אלהינו׃ 2
חזקו ידים רפות וברכים כשלות אמצו׃ 3
אמרו לנמהרי לב חזקו אל תיראו הנה אלהיכם נקם יבוא גמול אלהים הוא יבוא וישיעכם׃ 4
אז תפקחנה עיני עורים ואזני חרשים תפתחנה׃ 5
אז ידלג כאיל פסח ותרון לשון אלם כי נבקעו במדבר מים ונחלים בערבה׃ 6
והיה השרב לאגם וצמאון למבועי מים בנוה תנים רבצה חציר לקנה וגמא׃ 7
ודרך שם תהיה ודרך הקדש יקרא לה לא יעבר בה טמא והוא להמו הולך דרך ואולים לא יתעו׃ 8
לא יהיה שם אריה וחית רע לא תעלה בו שם לא תמצא ודלו גאולים׃ 9
ופדוי יי ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם שש וששון ישיגו ונסו יגון ואנחה׃ 10
ובשנה הארבע עשרה למלכות חזקיהו עלה סנחריב מלך אשור על כל ערי יהודה הבצורות ויתפשם׃ 11
וישלח מלך אשור את רבשקה מלכיש אל ירושלם אל חזקיהו בחיל כבד ויעמד בתעלת הברכה העליונה במסלת שדה כובס׃ 12
ויצא אליו אליקים בן חלקיהו אשר על הבית ושבנא הסופר ויואח בן אסף המזכיר׃ 13
ויאמר אליהם רבשקה אמרו נא אל חזקיהו כה אמר המלך הגדול מלך אשור מה הבטחון הזה אשר בטחת׃ 14
אך דברי שפתים עצה וגבורה למלחמה עתה על מי בטחת כי מרדת בי׃ 15
והנה בטחת לך על משענת הקנה הרצוץ הזה על מצרים אשר יסמך איש עליה והבקעה והדקרה לו כן פרעה מלך מצרים לכל הבטחים עליו׃ 16
ואם תאמר אלי אנחנו בי"י אלהינו הלא הוא אשר הסיר חזקיהו את במותיו ואת מזבחותיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה תשתחוו׃ 17
ועתה התערב נא אדני את עבד אשור ואתנה לך אלפים סוסים אם תוכל לתת לך רכבים עליהם׃ 18
ואיך תשיב פני פחת אחד מעבדי אדני הקטנים ותבטח לך על מצרים לרכב ולפרשים׃ 19
ועתה הלא עלה אנכי בלעדי יי על הארץ הזאת להשחיתה יי אמר אלי עלה אל הארץ הזאת והשחת אתה׃ 20
ויאמר אליקים בן חלקיהו ושבנא ויואח אל רבשקה דבר נא אל עבדיך ארמית כי שמעים אנחנו ואל תדבר אלינו יהודית באזני העם אשר על החומה׃ 21
ויאמר אליהם רבשקה האל אדני שלחני אל אדניך ואליך לדבר את הדברים האלה הלא על האנשים הישבים על החומה לאכול את חריהם ולשתות את מימי רגליהם אתכם׃ 22
ויעמד רבשקה ויקרא בקול יהודית וידבר ויאמר שמעו דבר המלך הגדול מלך אשור׃ 23
כה אמר המלך אל יטעה אתכם חזקיהו כי לא יוכל להצילכם׃ 24
ואל יבטח אתכם חזקיהו על יי לאמר הצל יצילנו יי ולא תנתן העיר הזאת ביד מלך אשור׃ 25
אל תשמעו אל חזקיהו כי כה אמר מלך אשור עשו אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי בורו׃ 26
עד אשר אבוא ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים׃ 27
ארץ זית יצהר ודבש וחיו ולא תמותו ואל תשמעו אל חזקיהו כי יסיתכם לאמר יי יצילנו׃ 28
הצלו הצילו אלהי הגוים איש ארצו את ארצם מיד מלך אשור׃ 29
איה אלהי חמת וארפד איה אלהי ספרוים הנע ואיה אלהי עיוה וחמרת׃ 30

31 բաները ձեզի պէտք են : Այլ գուք Աստուծոյ թագաւորութիւնը խնդրեցէք , և ասո բոլոր բաներն
32 ալ ձեզի պիտի տրուի : Մի վախնար՝ պզտիկ հօտ , ինչու որ ձեր Հայրը հաճեցաւ որ թագաւորու-
33 թիւնը ձեզի տայ : Ծախեցէք ձեր ստացուածքը և ողորմութիւն տուէք . ինքզինքնիդ քսակներ պատրաստեցէք , որ երկինքը չպակսելու գանձ մը , ուր գող կը մտնայ և ցեց կ'ապականէ :
34 Վասնզի ձեր գանձը ուր որ է , անիրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլ-
35 լայ : Ձեր մէջքերը գօտևորած
36 ըլլան , ու ճրագները վառած . Ու դուք ան մարդոյը նման՝ որ իրենց տիրոջը կը սպասէ՝ թէ ե՞րբ պիտի գառնայ հարսնիքէն . որ երբ գայ և դռները զարնէ , իսկոյն բանան
37 անոր : Երանի՛ ան ծառաներուն , որ տէրը երբոր գայ՝ զանոնք արթուն պիտի գտնէ . ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ ինքը գօտին մէջքը պիտի կապէ ու սեղան նստեցնէ անոնք , և առաջ անցնելով սպասաւորութիւն պիտի ընէ անոնց :
38 Ու թէ որ ժամուն երկրորդ պահուն գայ , կամ երրորդ պահուն գայ ու անանկ գտնէ , երանելի են
39 ան ծառաները : Այլ սա գիտցէք , որ եթէ տանուտէրը գիտնար թէ ո՛ր ատեն գողը կու գայ , արթուն կը կենար ու թող չէր
40 տար որ իր տունը ծակեն : Ուրեմն դուք ալ պատրաստ կեցէք , քանզի Որդին մարդոյ կու գայ ա-
նանկ ժամու մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր :
41 Ու Պետրոս ըսաւ անոր , Տէր՝ մեզի՞ կ'ըսես այս առակը թէ ամե-
42 նուն ալ : Ու Տէրը ըսաւ , Ուրեմն ո՞վ է ան հաւատարիմ ու խոհեմ տնտեսն անոնք , որն որ տէրը իր պերդապետութեան վրայ պիտի դնէ , որ
43 տեղին անոնց ուտելիքը տայ : Երանի՛ է ան ծառային , որն որ իր տէրը եկած ատենը անանկ ըրած
44 պիտի գտնէ : Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ իր բոլոր ունեցուածքին վրայ
45 պիտի կեցընէ զանիկայ : Ասպա

թէ որ ան ծառան իր սրտին մէջը ըսէ , Իմ տէրս իր գալը կ'ուշացընէ . և սկսի ծառաները ու աղախինները ծեծել , և ուտել ու խըմել ու գինովնալ , Ան ծառային 46
տէրը՝ պիտի գայ անոնկ մէկ օր մը որ չսպասեր , և անոնկ մէկ ժամ մը որ չգիտեր , և զանիկայ մէջտեղէն պիտի կտրէ , ու անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետ պիտի դնէ :
Ու ան ծառան՝ որ իր տիրոջը կամ- 47
քը գիտէ ու չպատրաստուիր , ո՛չ ալ անոր կամքը՝ ի գործ կը դնէ , շատ ծեծ պիտի ուտէ : Այլ 48
ան որ չգիտեր ու ծեծի արժանի բան մը կ'ընէ , քիչ ծեծ պիտի ուտէ . որմէն որ շատ տրուեցաւ , շատ պիտի ուզուի անկէ , և որմէն որ աւելի յանձնուեցաւ , ալ աւելի պիտի պահանջուի անկէ :
Ես կրակ ձգելու եկայ երկրիս 49
վրայ , ու ի՞նչ կ'ուզեմ թէ որ արդէն բորբոքած է : Այլ մկրտու- 50
թիւն մը ունիմ մկրտուելու , և ինչպէս կը տագնապիմ մինչև որ կատարուի : Կը կարծէք թէ ես 51
երկրի վրայ խաղաղութիւն տալու եկայ . ձեզի կ'ըսեմ՝ Ո՛չ , հապա բաժանումնե՛ր . Ինչու որ ասկէետև 52
մէկ տան մէջ հինգը իրարմէ բաժնուած պիտի ըլլան . իրեքը երկուքին , ու երկուքը իրեքին . Հայրը 53
որդին պիտի բաժնուի որդիին , և որդին հօրմին , մայրը աղջիկին ու աղջիկը մօրմին , կեսուրը իր հարսին ու հարսը իր կեսուրին :
Ու բսաւ ժողովուրդներուն , 54
Երբոր արեւմուտքին կողմէն ամպ մը ելած կը տեսնէք , շուտ մը կ'ըսէք թէ Անձրեւ պիտի գայ , և անանկ կ'ըլլայ : Ու երբոր հարաւային 55
հովը կը փչէ կ'ըսէք թէ Տապ պիտի ըլլայ , և անանկ կ'ըլլայ :
Ա՛ղծաւորնե՛ր՝ երկրի ու երկինքի 56
երեսը քննելը գիտէք , հապա ատ ժամանակը ի՞նչպէս չէք քններ :
Ու ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր 57
իրաւունքը : Երբոր դուն քու- 58
ոսոխիդ հետ իշխանին երթալու ըլլաս , ճամբուն մէջ անկէ ապատեղու համար ջանք ըրէ . որ չըլլայ թէ

քեզ դատաւորին առջին քաշէ , ու դատաւորը դահիճին ձեռքը տայ քեզ , ու դահիճն ալ բանտը դնէ ։
59 Վնդէ կ'ըսեմ , քնաւ պիտի չելլես անկէ , մինչև որ վերջի լուման չվճարես ։

ԺԲ · Ժ·Գ

1 Ան ատեն այն առակը ներկայ գտնուելով՝ պատմեցին անոր Գալիլեացիներէն վկայով , որոնց արիւնը Պիղատոս իրենց զոհերուն հետը
2 խառնեց ։ Ան Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց , Կը կարծէ՞ք որ այն Գալիլեացիները բոլոր Գալիլեացիներէն աւելի մեղաւոր էին , որ ասանկ բաներ քաշեցին ։
3 Չեմ կ'ըսեմ Չէ . հապա թէ որ չապաշխարէք , ամէնքդ ալ անանկ պիտի կորսուիք ։
4 Կամ թէ այն տասնուութը հոգին որոնց վրայ Սելովամին մէջէ աշտարակը ինկաւ և անոնք մեռցուց . կը կարծէ՞ք որ անոնք Երուսաղէմի մէջ բնակած բոլոր մարդիկներէն աւելի
5 պարտաւոր էին ։ Չեմ կ'ըսեմ Չէ . հապա թէ որ չապաշխարէք , ամէնքդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք ։
6 Ան առակն ալ ըսաւ . Մարդ մը իր այգիին մէջ թզենի մը ունէր , ու եկաւ անկէ պտուղ
7 փնտռելու և չգտաւ ։ Ատոր համար այգեպանին ըսաւ Ահա երեք տարի է որ կու գամ այս թզենիին վրայ պտուղ փնտռելու , ու չեմ գտներ . զայն տուիկայ կտրէ , ինչու համար
8 գետինը խափանէ ։ Անիկայ պատասխան տալով ու անոր ըսաւ , Տէր՝ այս տարի ալ տուիկայ թող տուր , մինչև որ աղօր բոլորտիքը
9 բրնեմ ու թրիք դնեմ , և թէ որ պտուղ տայ , օգո՛ւտ . հապա թէ չէ՝ դայ կտրես տուիկայ ։
10 Ու ինքը ժողովարաններուն մէկուն մէջ շաբաթ օրը կը սորվեցընէր ։
11 Ու ահա մէկ կին մը կար , որ հիւանդութեան ոգի մը ունէր տասնուութը տարիէ ի վեր , ու կծկուած էր և ամենևին չէր կրնար
12 վեր կայնիլ ։ Ու Յիսուս զանիկայ տեսնելով՝ իրեն կանչեց և ըսաւ անոր , Կնիկ դուն քու հիւանդութենէդ արձակուած ես ։
13 Ու ձեռքը անոր վրայ դրաւ . և իսկոյն շտկուեցաւ ու փառք կու տար Աստուծոյ ։ Սակ ժողովարանին իշխանը պատասխան տուաւ բարկանալով՝ որ Յիսուս շաբաթ օրը բժշկեց , և ըսաւ ժողովուրդին , Վեց օր կայ որոնց մէջ արժան է գործ գործել , ուստի անոնց եկէք բժշկուեցէք , ու չշաբաթ օրը ։
15 Ան առեն Տէրը պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ , Կեղծաւոր , ձեզմէ ամէնմէկը շաբաթ օրը իր եզը կամ էշը մսուրէն չարձկէ՞ք՝ որ տանի ջուր տայ ։
16 Հապա ասիկայ որ Աբրահամի աղջիկ էր , որ սատանան տասնուութ տարի Սատանան գանիկայ կապեց , չէ՞ր վայրէր որ շաբաթ օրը ան կապէն արձկուի ։
17 Ու ան բանը որ ըսաւ , իրեն հակառակ կեցողները ամէնքն ալ ամօթով ձեացին . ու բոլոր ժողովուրդը կ'ուրախանար ան ամէն փառաւոր գործքերուն համար՝ որ անկէ կ'ըլլային ։
18 Ու ըսաւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի կը նմանի , ու ի՞նչ բանի նմանցընեմ անիկայ ։
19 Մանանեխի հատի նման է , որն որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ձգեց . և աճեցաւ ու մեծ ծառ եղաւ . ու երկնից թռչունները անոր ճիւղերուն վրայ բնակեցան ։
20 Դարձեալ ըսաւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի նմանցընեմ ։
21 Խմորի նման է , որն որ կնիկ մը առաւ՝ իրեք գրուանքի մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն ալ խմորցաւ ։
22 Ու քաղաքներէն ու գեղերէն պտըտելով՝ կը սորվեցընէր , ու դէպ ի Երուսաղէմ ճամբայ կ'ընէր ։
23 Մէկը ըսաւ անոր , Տէր՝ քիչերը ե՞ն անոնք որ պիտի փրկուին ։ Անիկայ ալ ըսաւ անոնց ,
24 Ջանք ըրէք որ նեղ դռնէն մտնէք , քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ շատերը մտնել պիտի

ԿԱ · ԺՊ

Ու եղաւ որ երբ ինքը շաբաթի օր 1
մը փարիսեցւոց գլխաւորներուն
մէկուն տունը մտաւ հաց ուտելու,
ու անոնք անոր կը սպասէին։ Ու 2
ահա հոն ջղոտնալ մարդ մը կար
իր առջեւը։ Ու Յիսուս պատաս- 3
խան տուաւ ու խօսեցաւ օրինա-
կաններուն ու փարիսեցիներուն ը-
անելով, Արժա՞ն է շաբաթի օրը
բժշկել։ Անոնք ալ լուռ կեցան. 4
և ինքը բռնեց զանիկայ՝ բժշկեց ու
ձամբեց. Ու պատասխան տալով 5
ըսաւ անոնց, Ձեզմէ որո՞ւն էշը
կամ եզը հորը իյնալու ըլլայ, ու
շուտ մը չհաներ անիկայ շաբաթի
օրը։ Ու սա բաներուն վերջան 6
անոր պատասխան տալ։

Առակ մը զրուցից ան հրաւի- 7
րուած մարդոց ալ, երբոր տեսաւ
թէ ինչպէս առաջին բազմոցները
կ'ընտրէին, ու ըսաւ անոնց, 8
Երբոր մէկ մը հարսնիքի հրաւի-
րուի, առաջին բազմոցին վրայ մի՛
նստիր. չըլլայ որ քեզմէ աւելի
պատուաւոր մէկն ալ հրաւիրուած
ըլլայ անկէ. Ու ան որ քեզ ու 9
անիկայ հրաւիրեց, գայ ըզուցէ
քեզի, Այսու տեղ տուր, և անկէ
ետև ամօթով յետին տեղը
բռնել։ Հապա երբոր հրաւի- 10
րուիս, դնա յետին տեղը նստէ.
որ երբ քեզ հրաւիրողը գայ, քե-
զի ըսէ, Ընկերակա՛ւ վե՛ր հրամմէ.
ան ատենը քու հետդ նստողներուն
առջեւը քեզի փառք կ'ըլլայ։
Վասն զի ամէն ո՛վ որ իր անձը կը 11
բարձրացընէ, պիտի խոնարհի. և
ո՛վ որ իր անձը կը խոնարհեցընէ,
պիտի բարձրանայ։

Ու զինքը հրաւիրողին ալ ըսաւ, 12
Երբոր ճաշ կամ ընթրիք կ'ընես,
մի կանչեր քու բարեկամներդ, ո՛չ
ալ քու եղբայրներդ, և ո՛չ քու
ազգականներդ, ու ո՛չ ալ հա-
րուստ դրացիներդ, որ չըլլայ թէ
անոնք ալ փոխարէնը քեզ հրա-
ւիրեն, ու քեզի հատուցում ըլլայ։
Հապա երբոր հացկերոյթ կ'ընես, 13
աղքատներ, պակասաւորներ, կա-

25 ուզէին և պիտի չկրնան։ Ընկե-
ր եաև որ տանուտերը գայ ու դուռը
գոցէ, և դուք սկսիք դուրսը կե-
նալ, ու դուռը զարնել և ըսել,
Տէր՝ Տէր, բանց մեզի. ան ալ
պատասխան տալով պիտի ըսէ Ձե-
զի, Ձեզ չեմ ճանչնար ուրկից էք։
26 Ան ատենը պիտի սկսիք ըսել, Մենք
քու առջեւդ կերանք ու խմեցինք, և
դուն մեր փողոցներուն մէջը սոր-
27 վեցուցիր։ Ու անիկայ պիտի ըսէ,
Ձեզի կ'ըսեմ, Ձեզ չեմ ճանչնար
ուրկից էք, մէկ դի՛ կեցէք բնծմէ
բոլոր անիրաւութիւն գործողներդ։
28 Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ
կրձտել, երբոր տեսնէք Ա-
բրահամը ու Իսահակը և Յակոբը
ու բոլոր մարգարէները Աստուծոյ
Թագաւորութեանը մէջ, ու ձեզ
29 դուրս հանած։ Ու պիտի գան
արեւելքէն ու արեւմուտքէն և հիւսի-
սէն ու հարաւէն, ու պիտի բազմին
Աստուծոյ Թագաւորութեանը մէջ։
30 Ու ահա կան յետիններ՝ որ առա-
ջիններ պիտի ըլլան, ու կան առա-
ջիններ՝ որ յետիններ պիտի ըլլան։
31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցի-
ներ եկան ու ըսին անոր, Ելլէր
ու գնա ասկէ, ինչու որ Հերովդէս
32 քեզ սպաննել կ'ուզէ։ Ու ինքը
ըսաւ անոնց, Գացէ՛ք՝ ան աղուէ-
սին ըսէ՛ք, Ահա ես դեւեր կը հա-
նեմ ու բժշկութիւններ կը կատա-
րեմ այսօր և վաղը, ու երրորդ օրը
33 պիտի կատարուիմ։ Սակայն թէ
պէտք է որ այսօր ու վաղը և մէկալ
օրը պտըտիմ. վասն զի կարելի չէ
որ մարգարէ մը Երուսաղէմէն դուրս
34 կորսուի։ Ո՛վ Երուսաղէմ՝ Ե-
րուսաղէմ, որ մարգարէները կը
սպաննէիր, ու քեզի խրկուածները
կը քարկոծէիր, քանի՛ անգամ քու
տղաքներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս
որ հաւը իր ձագերը թեւերուն տա-
կը կը ժողվէ, և դուք չուզեցիք։
35 Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պի-
տի մնայ. սակայն ձեզի կ'ըսեմ,
որ ալ պիտի չտեսնէք, մինչև
գայ ան ժամանակը որ պիտի ըսէք,
Օրհնեալ է ան՝ որ Տէրոջը անուա-
նով կու գայ։

14 ղէր ու կոյրի՛ր հրաւիրէ. Ու երանելի պիտի ըլլաս, ընչու որ անոնք չեն կրնար փոխարէնը քեզի հատուցանել. քանզի արդարներուն յարութիւնն առած ատենը փոխարէնը քեզի պիտի հատուցուի:
15 Ու անոր ընտրեալներէն մէկը երբոր լսեց ա՛ս խօսքը՝ ըսաւ անոր, Երանի՛ անոր որ Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ հաց պիտի
16 ուտէ: Ու ինքը ըսաւ անոր, Մէկ մարդ մը մեծ ընթրիք ըրաւ
17 ու շատ մարդիկ հրաւիրեց: Ու ընթրիքին ատենը խրկեց իր ծառան, որ հրաւիրուածներըն կանչէ, ըսելով, Եկէ՛ք, ընչու որ արդէն
18 ամէն բան պատրաստ է: Ու ամէնքը մէկէն սկսան ետ քաշուիլ. առջինը անոր ըսաւ, Ես արտ մը ծախու առի, ու պէտք է որ երթամ անիկայ. կ'աղաչեմ քեզի,
19 զիս հրաժարուած սեպէ: Ու միւսը ըսաւ, Ես հինգ զոյգ եզ ծախու առի, ու կ'երթամ որ անոնք փորձեմ. կ'աղաչեմ քեզի, զիս
20 հրաժարուած սեպէ: Ու միւսը ըսաւ, Կնիկ առի, ու անոր համար չեմ կրնար գալ:
21 Ու ան ծառան եկաւ ու իր տիրոջը պատմեց այս բաները. ան ատենը բարկացաւ տանուտէրը ու ըսաւ իր ծառային, Շո՛ւտով քաղաքին հրապարակները ու փողոցները ելլէ, և աղքատները ու պակասաւորները և կաղերը ու կոյրերը հո՛
22 մոյուր: Ծառան ալ ըսաւ, Տէ՛ր, եղաւ ինչ որ հրամայեցիր,
23 ու տակաւին տեղ կայ: Ու Տէրը ըսաւ ծառային, Ելլէ՛ ճամբաները ու ցանկերը, և փութացնէ՛ զանոնք հոս մտնելու, որ տունս լեցուի:
24 Վասնզի կ'ըսեմ ձեզի որ ան հրաւիրուածներէն մէկն ալ իմ ընթրիքիս համը պիտի չառնէ:
25 Ու իր հետը շատ ժողովուրդներ կ'երթային. և դառնալով անոնց
26 ըսաւ, Եթէ որ մէկը ինծի կու գայ, ու չատրէ իր հայրը և մայրը, ու կինը և զաւակները, ու եղբայրները և քոյրերը, նաև իր կեանքն ալ, չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ:
27 Ու ձի որ իր խաչը չի կրեցընէր ու իմ ետևէս գար, չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ:
28 Վասն զի ձեզմէ ո՞վ աշտարակ մը շինել ուզելով, առաջ չի նստիր ու հաշիւ չընէր ծախքը, թէ անիկայ լմընցընելու ձեռնհա՞ս ունի.
29 Որ չըլլայ թէ երբ հիմը դնէ ու չկրնայ լմընցընել, բոլոր տեսանողները սկսին անոր
30 վրան ծաղր ընել, Ու ըսել թէ Այս մարդը սկսաւ շինել ու չկրցաւ լմընցընել:
31 Կամ թէ ո՞ր թագաւոր ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու երթալով, առաջ չնստիր ու խորհիր, թէ արդեօք տասը հազարով կրնա՞յ դէմ կենալ անոր՝ որ քսան հազարով իր վրայ կու գայ:
32 Ապա թէ չէ՝ քանի որ անիկայ հեռու է, դեսպան խրկելով՝ խաղաղութիւն կը խնդրէ:
33 Ուստի ասանկ ալ ձեր մէջէն ամէն մէկը թէ որ իր բոլոր ստացուածքէն ետ չկենայ, չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ:
34 Աղը ապէկ բան է. բայց թէ որ աղը իր համը կորսընցընէ, ինչո՞վ պիտի համեցնայ:
35 Ո՛չ հողի ու ոչ թրիքի տեղ օգտակար կ'ըլլայ, հապա անիկայ դուրս կը նետուի: Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ:

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ու բոլոր մաքսաւորները ու մեղաւորները անոր կը մտենային իրմէն լսելու համար:
2 Ու փարիսեցիները ու դպիրները տրտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին, Այս մարդը մեղաւորները կ'ընդունի, ու անոնց հետ կ'ուտէ:
3 Ու անիկայ ա՛ս առակը խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով,
4 Ձեզմէ ո՞վ է այն մարդը՝ որ հարիւր ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը որ կորսընցընէ, չթողուր իննսունըինը ջո՛ձերը անապատին մէջ՝ ու այն կորսուածին ետևէն երթար, մինչև որ զանիկայ գտնէ:
5 Ու երբոր կը գտնէ, ուրախանալով
6 իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկայ, Ու տունը գալով, կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները, ու անոնց կ'ըսէ, Ուրախ եղէ՛ք ինծի

հետ, ինչու որ իմ կորսուած ոչ-
7 խարտ գտայ։ Ձեզի կ'ըսեմ որ
այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ
երկինքը մէկ մեղաւորի մը համար
որ կ'ապաշխարէ, քան թէ իննա-
սունըմէկ արդարներուն համար
որ անոնց ապաշխարութիւն պէտք
8 չէ։ Կամ թէ ո՞վ է այն կնիկը
որ տասը դրամ ունենայ, ու թէ
որ դրամ մը կորսընցընէ, ճրագ
չի վառեր, ու տունը մէջ աւել
պարներ և զգուշութիւնամբ փնտը-
9 ռեր, մինչև որ գտնէ։ Ու երբոր
կը գտնէ, կը կանչէ բարեկամները
ու դրացիները, և կ'ըսէ, Ուրախ
եղէք ինծի հետ, ինչու որ իմ կոր-
10 սընցուցած դրամս գտայ։ Ինձանք
ալ՝ ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն
կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն
առջեւը մէկ մեղաւորի մը համար որ
կ'ապաշխարէ։

11 Նաև ըսաւ, Մէկ մարդ մը երկու
12 որդի ունէր. Ու անոնցմէ պզտիկը
հօրը ըսաւ, Հայր՝ տուր ստա-
ցուածքէդ ինծի իյնալու բաժինը
տուր ինծի. ան ալ բաժնեց ա-
13 նոնց իր ունեցածը։ Ու շատ օրեր
չանցած՝ պզտիկ որդին բոլոր բա-
ները ժողվեց ու հեռու երկիր մը
գնաց, և հոն անառակութիւնամբ
ապրելով իր ունեցածը փճացուց։
14 Ու երբոր ամէնը հատցուց, ան
երկրին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ,
ու ինքը սկսաւ չքաւոր ըլլալ։
15 Նա գնաց ան երկրին քաղաքացինե-
րէն մէկուն քովը մնաւ. ան ալ
իր ագարակը խրկից զանիկայ խո-
16 զեր արածելու համար։ Նա կը
փափաքէր խոզերուն կերած եղջիւ-
րէն իր փորը լեցընելու, ու մէկը
17 չէր տար անոր։ Նա ինքզինքին
գալով ըսաւ, Քանի բանւորներ
կան իմ հօրս տունը հացով լե-
ցուած, ու ես հոս սովամահ կը
18 կորընչիմ. Պիտի՝ երթամ իմ
հօրս, և ըսեմ անոր, Հայր՝ մե-
ղանչեցի երկինքին դէմ ու քու առ-
19 ջեդ, Նա ալ արժանի չեմ քու
որդիդ ըսուելու. զիս քու վարձ-
20 կաններուդ մէկուն պէս ըրէ։ Ու
ելաւ իր հօրը եկաւ. և դեռ որ
հեռու էր, հայրը տեսաւ
զանիկայ ու գութը շարժեցաւ, և
վազելով՝ անոր պարանոցին վրայ
ինկաւ, ու համբուրեց զանիկայ։
21 Որդին ալ ըսաւ անոր, Հայր՝ մե-
ղանչեցի երկինքին դէմ ու քու
առջեւդ, և ալ արժանի չեմ քու
որդիդ ըսուելու։ Բայց հայրը ը-
22 սաւ իր ծառաներուն, Հանեցէք
առաջին պատմուճանը ու հագցու-
ցէք անոր, և մատնի դրէք անոր
ձեռքը, ու կօշիկներ անոր ոտքե-
րը. Ու պարարտ զուարակը բե-
23 րէք մորթեցէք, և ուտենք ու ու-
րախ ըլլանք. Ինչու որ աս իմ
24 որդիս մեռած էր ու ողջընցաւ,
կորսուած էր ու գտնուեցաւ. և
սկսան ուրախ ըլլալ։ Ու անոր
25 մեծ որդին ագարակն էր, ու երբ-
որ կու գար ու տանը մօտեցաւ,
նուագարաններուն և պարելուն
ձայնը լսեց։ Ու ծառաներէն մէ-
26 կը իրեն կանչելով՝ կը հարցնէր
թէ աս ի՞նչ է։ Անիկայ ալ ը-
27 սաւ անոր, Եղբայրդ եկաւ, ու
հայրդ պարարտ զուարակը մոր-
թեց, ինչու որ ողջ առողջ ձեռք
ձգեց զանիկայ։ Նա բարկացաւ ու
28 չէր ուզեր ներս մտնել. Ուստի
իր հայրը դուրս ելլելով
կ'աղաչէր անոր։ Նա անիկայ պա-
29 տասխան տալով ըսաւ հօրը, Ահա
այսչափ տարի է որ քեզի կը ծա-
ռայեմ, ու բնաւ քու խօսքէդ
դուրս չելլայ, ու ինծի երբէք մէկ
ուլ մը չտուիր, որ իմ բարեկամ-
ներուս հետ ուրախութիւն ընէի։
Բայց երբոր եկաւ այս քու որդիդ՝
30 որ քու ստացուածքդ բոզերու հետ
կերաւ, անոր մորթեցիր պարարտ
զուարակը։ Նա անիկայ ըսաւ ա-
31 նոր, Ո՛րդեակ՝ դուն միշտ իմ
հետս ես, ու իմ բոլոր ունեցածս
քուկդ է. Պակաս պէտք էր ու-
32 րախ ըլլալ և խնդալ, ինչու որ աս
քու եղբայրդ մեռած էր ու ողջըն-
ցաւ, կորսուած էր ու գտնուեցաւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Ու իր աշակերտներուն ալ ըսաւ՝ Ա-
Մէկ հարուստ մարդ մը կար,

որ անուս մը ունէր , և անոր վրայով դանդատ եղաւ իրեն՝ որպէս թէ իր ունեցածը կը փճացընէ :
2 Ուստի կանչեց զանիկայ ու ըսաւ անոր . Ի՞նչ է սա որ քեզի համար կը լսեմ . քու տնտեսութեանդ հաշիւը տուր , ինչու որ այլ ևս
3 կրնար տնտես ըլլալ : Ու տնտեսը իր մտքին մէջ ըսաւ , Ի՞նչ ընեմ , որովհետև իմ տէրս տնտեսութիւնը ինծմէ կ'առնէ . հողագործութիւն չեմ կրնար ընել ,
4 մուրալու կ'ամչնամ : Գիտեմ ինչ պիտի ընեմ , որպէս զի երբոր իմ տնտեսութենէս վռնտուիմ , ան-
5 ունց տունը ընդունին : Ու իր տիրոջը պարտականներուն մէկիկ մէկիկ իրեն կանչելով՝ ըսաւ առաջինին , Դուն իմ տիրոջս ո՞րչափ
6 պարտք ունիս : Ան ալ ըսաւ , Հարիւր մաղ ձէթ . և ըսաւ անոր , Դիրդ առ՝ ու շուտով նստէ
7 յիսուն դրէ : Յետոը միւսին ըսաւ , Դուն ալ ո՞րչափ պարտք ունիս . և անիկայ ըսաւ , Հարիւր քոր ցորեն . ու ըսաւ անոր , Դիրդ
8 առ՝ և ութսուն գրէ : Ու տէրը անիրաւ տնտեսը գովեց , որ խելացութիւնով ըրաւ . վասն զի սա աշխարհիս որդիքը իրենց ցեղին մէջ՝ լուսոյ որդիներէն աւելի խե-
9 լացի են : Ու ես ալ ձեզի կ'ըսեմ , Անիրաւ մամոնայէն ձեզի բարեկամներ ըրէք , որ երբ անիկայ պակսի , ձեզ յաւիտենական բնակարաննե-
10 րու մէջ ընդունին : Ան որ քիչ բանի մէջ հաւատարիմ է , շատի մէջ ալ հաւատարիմ է՝ . և ան որ քիչի մէջ անիրաւ է , շատի մէջ
11 ալ անիրաւ է : Ուստի եթէ որ անիրաւ մամոնային մէջ հաւատարիմ չեղաք , ձշմարիտ հարստու-
12 թիւնը ո՞վ պիտի հաւատայ ձեզի : Ու եթէ որ օտարին բանին մէջ հաւատարիմ չեղաք , ձերը ո՞վ պիտի տայ ձեզի :
13 Մէկ ծառայ մը չկրնար երկու տէրերու ծառայութիւն ընել , ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ և միւսը սիրէ , կամ մէկուն պիտի յարի և միւսը արհամար-

հի . չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մամոնայի :
14 Ու փարիսեցիները ալ որ ա-
ժառատէր էին , սա ամէն բաները կը լսէին զանիկայ : 15
Ու ըսաւ անոնց , Դուք էք որ մարդոց առջեւը ինքզինքնիդ կ'արդարացընէք . բայց Աստուած գիտէ ձեր սիրտերը . ինչու որ մարդոց մէջ բարձր եղածը Աստուծոյ առջեւը պիղծ է : 16
Օրէնքը ու մարգարէները մինչեւ Յովհաննէս էին . անկէ ետև Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը քարոզուի , և ամէն մէկը անոր մէջը մտնելու կ'արտոյտ : 17
Դիւրին է որ երկինք ու երկիր անցնի , քան թէ օրէնքէն մէկ նշանագիր մը իյնայ : 18
Ամէն որ իր կնիկը արձակէ և ուրիշ մը առնէ , շնութիւն կ'ընէ . և ամէն որ երիկէ արձակուած կնիկ մը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ :
Մէկ հարուստ մարդ մը կար , 19
որ ծիրանի ու բեհեզ կը հագնէր , և ամէն օր փառաւորապէս ուրախութիւն կ'ընէր : Ու Ղազարոս 20
անունով աղքատ մը կար վէրքոտ ընկած , որ անոր դրանը առջեւը դրուած էր . Ու կը փափաքէր 21
որ ան հարուստին սեղանէն ինկած փշրանքներէն իր փորը լեցնէ . նաև շուներն ալ կու գային և անոր վէրքերը կը լզէին : Ու եղաւ որ 22
ան աղքատը մեռաւ , ու հրեշտակները զանիկայ Աբրահամին գոգը տարին զանիկայ . հարուստն ալ մեռաւ ու թաղուեցաւ : Ու դժոխքին մէջը 23
երբոր տանջանքի մէջ էր , իր աչքերը վերցընելով հեռուէն տեսաւ Աբրահամը , ու Ղազարոսը անոր գոգը հանգիստ նստած : Ու ինքը 24
ազաղակեց ու ըսաւ , Հայր Աբրահամ՝ ողորմէ ինծի ու խրկէ Ղազարոսը , որ իր մատին ծայրը ջուրը թաթխէ , ու պովացընէ իմ լեզուս , ինչու որ սա բոցին մէջ կը տանջուիմ : Ու Աբրահամ ը- 25
սաւ , Ո՛րդեակ՝ միտդ բեր , որ դուն քու կեանքիդ ատենը քու բարիքներդ առիր , նոյնպէս ալ Ղազարոս՝ չարիքները . հիմա ան-

կայ [հոս] կը միխիթարուի , ու դուն
26 կը տանջուիս : Նա ամէն բա-
Ներքէն ՚ի գաս՝ մեր ու ձեր միջտեղը
մեծ անդունդ մը կայ հաստատուած .
անանկ որ ասկէ ձեզի անցնիլ ու-
զողները չկրնան , ոչ ալ ասկէ
27 մեզի փոխ ո՚ւղղիները անցնին : Ան
ալ բաւ , Ուրեմն կ՚աղաչեմ քեզի՝
հայր , որ անդիկայ իմ հօրս տու-
28 նը խրկես , Վասնզի հինգ եղբայր
ունիմ , որ Էրեմայ անոնց վկայու-
թիւն տայ , որ չըլլայ թէ անոնք
ալ ասս չարչարանքին տեղը գան :
29 Ու Աբրահամ բաւ անոր , Անոնք
Մովսէսը ու մարգարէները ունին ,
30 թող անոնց մտիկ ընեն : Ան ալ
բաւ , Ո՛չ հայր Աբրահամ , հա-
պա թէ որ մեռելներէն մէկը անոնց
31 երթայ , պիտի ապաշխարեն : Ու
անդիկայ բաւ անոր , Թէ որ Մով-
սէսին ու մարգարէներուն մտիկ չեն
ըներ , ոչ ալ թէ որ մեռելներէն
մէկը յարութիւն առնելու ըլլայ ,
պիտի հաւնզուին :

ԺԷ . ԺԸ

1 Ու բաւ իր աշակերտներուն , Ան-
կարելի է որ գայթակղութիւն-
ներ չգան . բայց վա՛յ անոր , որուն
2 ձեռքովը կու գան : Անոր աւելի
ազէկ է , որ անոր պարանոցէն իշու-
աղացքի քար մը կախուի , ու ա-
նդիկայ ծովը ձգուի , քան թէ ասս
պզտիկներէն մէկը գայթակղեցնէ :
3 Զգուշացէ՛ք ձեր անձերնուն :
Եթէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ
մեղանչէ , յանդիմանէ զանդիկայ .
ու թէ որ ապաշխարէ , նեբէ ա-
4 նոր : Ու թէ որ օրը հօթը ան-
գամ քեզի դէմ մեղանչէ ու օրը
հօթը անգամ դառնայ քեզի ու
ըսէ , Ա՛ապաշխարեմ , նեբէս անոր :
5 Ու առաքեալները ըսին Տէրոջը ,
6 Մեր հաւատքը աւելցո՛ւր : Ու
Տէրը բաւ , Եթէ որ մանանեխի
հատի չափ հաւատք ունենայիք ,
ասս թթենիին կրնայիք ըսել , Ար-
մատոտի խլուէ ու ծովուն մէջը
տնկուէ , ան ալ պիտի ձեզի
հնազանդէր :

Բայց ձեզմէ ո՞վ է ան մարդը՝ որ 7
ունենայ մէկ երկրագործ կամ հովիւ
ծառայ մը , որ անդիկայ երբոր արա-
բատէն գոռա մտնէ , չուտով ըսու-
յէ անոր թէ Անցիր սեղանն նստէ .
Հապա չը՞սեր անոր թէ պատրաս- 8
տէ իմ ընթրիքս , ու գօտիդ կա-
պած ինծի սպասաւորութիւն ըրէ ,
մինչև որ ես ուտեմ ու խմեմ . ու
ետքը դուն ալ կեր ու խմէ : Մի- 9
թէ շնորհակալ կ՚ըլլայ ան ծառա-
յին , իրեն հրամայուած բաները
կատարելուն համար . չեմ կարծեր :
Նոյնպէս ալ դուք երբոր բոլոր ձե- 10
զի հրամայուած բաները ընէք , ը-
սէք թէ Անպիտան ծառաներ
ենք , քանզի ան որ պարտական
էինք ընելու , ըրինք :
Ու եղաւ որ երբ Երուսա- 11
ղէմ կ՚երթար , Սամարիայի և Գա-
լիլեայի մէջտեղէն կ՚անցնէր : Ու 12
երբոր մէկ գեղ մը պիտի մտնէր ,
տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան
անոր , որոնք հեռուն կայնեցան ,
Ու ձայներնին վերցուցին ու ըսին , 13
Յիսուս վարդապետ , ողորմի մե-
զի : Ու տեսնելով՝ անոնց բաւ , 14
Գացէ՛ք դուք ձեզ քահանաներուն
ցուցուցէ՛ք . ու եղաւ որ երբ կ՚եր-
թային , մաքրուեցան : Ու անոնց- 15
մէ մէկը երբոր տեսաւ թէ բժշկուե-
ցաւ , ետ դարձաւ ու մեծ ձայնով
փառք կու տար Աստուծոյ . Ու ե- 16
րեսի վրայ անոր ոտքը իյնալով՝ շը-
նորհակալ կ՚ըլլար անոր . և ին-
քը Սամարացի էր : Պատասխան 17
տուաւ Յիսուս ու բաւ , Չէ՞ որ
տասն ալ մաքրուեցան , իսկ ան
ինը ո՞ւր են . Չա գտարարձին ՚ի 18
դառ դարձնուեցան՝ որ դա-
նալով Աստուծոյ փառք տան : Ու 19
բաւ անոր , Ելլէ գնա , քու հա-
ւատքդ քեզ բժշկեց :
Ու երբոր փարիսեցիները իրեն 20
հարցուցին թէ Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը ե՞րբ պիտի գայ , պա-
տասխան տուաւ անոնց ու բաւ ,
Աստուծոյ թագաւորութիւնը դի-
տուածոյ երևցած բաներով չգար :
Ու պիտի չըսեն թէ Նայ հոս է 21
կամ Նայ հոն , քանզի որ ահա Աս-

առաջոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսի դին է։

22 *Ընակերտաներուն ալ ըսաւ՝ Օրը պիտի գան որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերուն մէկը տեսնելու պիտի փափաքիք, ու պիտի չտեսնէք։*
23 *Ու ըն ոը ըսեն ձեզի Թէ Ընդա հոս է կամ Ընդա հոն, մի երթաք ու*
24 *անոնց մի հետեւիք։ Վասն զի ինչպէս որ փայլակը երկինքին տակը մէկ դիէն փայլատակելով՝ մինչև երկինքին տակը միւս դին կը տայ, նոյնպէս ալ պիտի ըլլայ Որդին մարդոյ իր գալուստին օրը։*
25 *Մինայն Թէ պէտք է որ ինքը առաջ շատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի այս*
26 *ազգէն։ Ու ինչպէս որ Նոյի օրերը եղաւ, անանկ պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ օրերն ալ։*
27 *Ուտէին՝ կը խմէին՝ կնիկ կ'առնէին, էրկան կը տուէին, մինչև այն օրը որ Նոյ տապանը մտաւ, և ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը կորսընցուց։*
28 *Նմանապէս՝ ինսորը որ Ղովտին օրերը եղաւ, կ'ուտէին՝ կը խմէին՝ կ'առնէին՝ կը ծախէին՝ կը տնկէին՝*
29 *կը շինէին. Բայց այն օրը որ Ղովտ Սոդոմէն ելաւ, երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց և բոլորն ալ կորսընցուց։*
30 *Նոյնպէս պիտի ըլլայ այն օրը՝ որուն մէջ Որդին մարդոյ պիտի յայտնուի։*
31 *Այն օրը՝ այն որ տանիքին վրայ է և իր կարասիները տանը մէջ, թող վար չիջնէ զանոնք առնելու. և այն որ արտին մէջն է՝ նոյնպէս թող ետ չդառնայ։*
32 *Մի՛տքերնիդ բերէք Ղովտին կնոջ։*
33 *Ո՛վ որ իր կեանքը կ'ուզէ ապրեցընել, պիտի կորսընցընէ զանիկայ. և ո՛վ որ կը կորսընցընէ, պիտի ապրեցընէ զանիկայ։*
34 *Ձեզի կ'ըսեմ. Այն գիշերը ըն ոը երկու հոգի մէկ անկողնի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի.*
35 *Ու ըն ոը երկու կնիկ մէկտեղ աղալու ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի. Ու ըն ոը երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի։*
36 *Ու պատասխան տալով ըսին անոր, Տէր, ո՞ւր տեղ պիտի ըլլայ բանը։*
37 *Ան ալ ըսաւ անոնց, Ո՛ւր որ մեռելին կայ, հոն պիտի ժողովուին արծիւները։*

ԳԼՈՒԽ Ժ.

1 *Ընոնց առակ մըն ալ ըսաւ անոնց թէ պէտք է աղօթք ընել ու չձանձրանալ,*
2 *Ըսաւ, Մէկ դատաւոր մը կար քաղաքի մը մէջ, որ Ընտուծմէ չէր վախնար ու մարդէ չէր ամչնար։*
3 *Ու նոյն քաղաքին մէջ այրեւարի մը կար, որ անոր կուգար ու կ'ըսէր, Իրաւունք ըրէ ինծի ան ոլտքէ պ ի իմ ոտքս։*
4 *Ու անիկայ ժամանակ մը չէր ուզեր անոր դէմ ելլել։ բայց ետքը ըսաւ իր մտքին մէջ, Թէև Ընտուծմէ չեմ վախնար, ու մարդէ չեմ ամչնար,*
5 *Գոնէ ան այրեւարին պիտի ձանձրացընելուն համար իրեն իրաւունք ընեմ, որ չգայ ամէն առեն պիտ թախանձէ։*
6 *Ու Տէրը ըսաւ, Լսեցէ՛ք՝ անիրաւ դատաւորը ինչ կ'ըսէ։*
7 *Ապա Ընտուած իր ընտրեալներուն իրաւունք պիտի չընէ՞, որոնք ցորեկ ու գիշեր իրեն կ'աղաղակեն, թէև երկայնամիտ ալ ըլլայ անոնց վրայ։*
8 *Ձեզի կ'ըսեմ, որ շուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ. բայց Որդին մարդոյ երբոր գայ, արդեօք հաւատք պիտի գտնէ՞ երկրի վրայ։*
9 *Ու մէկ քանիներուն՝ որոնք իրենց անձերուն վրայ կը վստահանային թէ արդար են, և ուրիշները կ'անարգէին, ան առակը ըսաւ.*
10 *Երկու մարդ եկան տաճարը աղօթք ընելու, մէկը փարիսեցի ու միւսը մաքսաւոր։*
11 *Փարիսեցին կայներ էր, ու առանձին այսպէս աղօթք կ'ընէր. Ով Ընտուած՝ գոհութիւն եմ քեզմէ, որ ուրիշ մարդոյ պէս չեմ, յափշտակող՝ անիրաւ՝ շնացող, և կամ ան մաքսաւորին պէս.*
12 *Երկու շաբաթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ, ու բոլոր առացուածքիս տասանորդը կուտամ։*
13 *Ու մաքսաւորը հեռուն կայներ էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ երկինքը վերցընել, հապա իր

կուրծքը ծեծելով կ'ըսէր ։ Աս-
տուած՝ ողորմի՛ ինծի մեղաւորիս ։
14 Ձեզի կ'ըսեմ թէ ասիկայ ան միւս-
սէն աւելի արդարացած իր տու-
նը իջաւ . վասն զի ամէն որ իր անձը
կը բարձրացնէ , պիտի խոնարհի .
և ամէն որ իր անձը կը խոնարհեցնէ ,
պիտի բարձրանայ ։
15 Մանր տղայք ալ բերին իրեն ,
որ անոնց դպչի . ու աշակերտնե-
րը տեսնելով կը յանդիմանէին
16 զանոնք ։ Բայց Յիսուս անոնք
իրեն կանչելով ըսաւ , Թոյլ
տուէք զմանր տղոցը որ ինծի
գան , և մի՛ արգիլէք զանոնք . ին-
չու որ Աստուծոյ Թագաւորութիւ-
17 նը անոնցինն է ։ Ամէնարիւ
կ'ըսեմ ձեզի , Ո՛վ որ Աստուծոյ
Թագաւորութիւնը պզտիկ տղու մը
պէս չընդունի , բնաւ պիտի չմտնէ
անոր մէջը ։
18 Եւ մէկ իշխան մը հարցուց անոր
ու ըսաւ , Վարի վարդապետ՝ ի՞նչ
գործեմ որ յաւիտենական
19 կեանքը ժառանգեմ ։ Եւ Յիսուս
ըսաւ անոր , Ինչո՞ւ զիս բարի
կ'անուանես , մէկէն՝ի զատ բարի
20 չկայ , որ է Աստուած ։ Պատուի-
րանքները գիտես . Շնութիւն մի՛
ընէր , Սպանութիւն մի՛ ընէր ,
Գողութիւն մի՛ ընէր , Սուտ վկա-
յութիւն մի՛ ընէր , Քու հայրդ ու
21 մայրդ պատուէ ։ Ան ալ ըսաւ ,
Ասոնք ամէնը մանկութենէս՝ի վեր
22 պահեր եմ ։ Այս լսելով Յիսուս
ըսաւ անոր , Մէկ բան մըն ալ
պակաս է քեզի . գնա ծախէ ամէն
ինչ որ ունիս , և աղքատներուն
բաշխէ , ու երկինքը գանձ պիտի
ունենաս , և եկուր իմ հետևէս ։
23 Այնիկայ երբոր աս բանը լսեց՝
տրտմեցաւ , ինչու որ շատ հարուստ
24 էր ։ Եւ Յիսուս երբոր անիկայ
տրտմած տեսաւ , ըսաւ , Որչափ
դժուար է անոնց՝ որ հարստութիւն
ունին , Աստուծոյ Թագաւորու-
25 թիւնը մտնել ։ Հանգէպ դիւրին
է որ ուղտը ասեղին ծակէն անցնի ,
քան թէ հարուստը Աստուծոյ Թա-
26 գաւորութիւնը մտնէ ։ Եւ անոնք
որ լսեցին կ'ըսէին՝ Ա՛վ ուրկէ կըր-
նայ փրկուիլ ։ Եւ ինքը ըսաւ , 27
Մարդոց կողմանէ անկարելի եղած
բաները Աստուծոյ կողմանէ կարելի
են ։ Եւ Պետրոս ըսաւ , Ահա մենք 28
ամէն բան թողուցինք և քու ե-
տևէդ եկանք ։ Եւ անիկայ ըսաւ 29
անոնց , Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի
թէ Մարդ մը չկայ՝ որ թողուց
տուն , կամ ծնողք , կամ եղբայր-
ներ , կամ կին , կամ որդիներ՝
Աստուծոյ Թագաւորութեանը հա-
մար , Որ պիտի չառնէ բազմա- 30
պատիկ աս աստիճան մէջ , և գալու
աշխարհին մէջ յաւիտենական
կեանքը ։
Եւ տասներկուքը իր քովը առ- 31
նելով՝ ըսաւ անոնց , Ահա մենք
Երուսաղէմ կ'ելլենք , և մարգարէ-
ներուն ձեռքովը Որդւոյ մարդոյ
համար բոլոր գրուածները պիտի
կատարուին ։ Ինչու որ հեթա- 32
նոսներուն պիտի մատնուի , ու
ծաղր պիտի ըլլայ և պիտի նախա-
տուի , ու պիտի թքնեն անոր ,
Եւ պիտի ծեծեն ու սպաննեն անի- 33
կայ , ու երրորդ օրը յարութիւն
պիտի առնէ ։ Բայց անոնք աս 34
բաներէն մէկն ալ չհասկըցան . ու
աս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր ,
և ըսած բաները չէին իմանար ։
Ու եղաւ որ երբ ինքը Երիքովին 35
կը մօտենար , կոյր մը ճամբուն
քովը նստեր էր մուրալու ։ Երբոր 36
լսեց բազմութեանը անցնիլը , հար-
ցուց թէ Ո՞նչ է ան ։ Եւ իրեն 37
ըսին թէ Յիսուս Նազովրեցին
կ'անցնի ։ Ուստի աղաղակեց ու 38
ըսաւ , Յիսուս՝ որդի Դաւիթ ,
ողորմի՛ ինծի ։ Եւ անոնք որ 39
առջևէն կ'երթային , կը յանդի-
մանէին զանիկայ , որ լռէ . բայց
անիկայ՝ ալ աւելի կ'աղաղակէր ,
Որդի՛ Դաւիթ ողորմի՛ ինծի ։
Եւ Յիսուս կանգ առնելով՝ հրամայեց 40
ըսաւ որ զանիկայ իրեն բերեն , ու
երբոր անիկայ մօտեցաւ , հարցուց
անոր ու ըսաւ , Ի՞նչ կ'ուզես որ 41
քեզի ընեմ . անիկայ ալ ըսաւ ,
Տէր՝ որ աչքերս բացուին ։ Եւ 42
Յիսուս ըսաւ անոր , Ծոգ բա-
ցուի՛ն . քու հաւատքդ քեզ կը-

43 ժըշկից : Ու խոզին անոր աչքերը
բացուեցան , ու անոր եռանին կ'եր-
թար՝ և փառը կու տար Աստուծոյ .
բոլոր ժողովուրդն ալ տեսնելով
գԱստուած կը գովաբանէին :

ՊՕԼ . ԺՈՒ

1 Ու մեռնելով Երիքովի միջէն կ'անց-
2 նէր : Ու ահա մարդ մը կոչ ,
անունը Զաքէոս ըսուած , որ մաք-
սապետ էր ու հարուստ մէկ մըն
3 էր : Ու կ'ուզէր տեսնել թէ ո՛վ
է Յիսուս , ու բազմութենէն չէր
կրնար , ինչու որ հասակով կարճ
4 էր : Ու առաջ վազեց ու ժան-
ատթզենիի մը վրայ ելաւ , որ զա-
նիկայ տեսնէ . ինչու որ անկէ պիտի
5 անցնէր : Ու երբոր Յիսուս ան
տեղը եկաւ , վեր նայելով զանիկայ
տեսաւ , ու ըսաւ անոր , Զաքէոս՝
շուտ իջի՛ր , ասկէ վար իջիր , ինչու
որ պէտք է ինծի այսօր քու տունդ
6 կեցնալ : Ու արագութեամբ վար ի-
ջաւ , և ուրախութեամբ ընդունեց
7 զանիկայ : Երբոր ամէնն ալ տես-
նան , կը տրտնջէին ու կ'ըսէին թէ
Մեղաւոր մարդու քով մտաւ իջևան
8 ընելու : Ու Զաքէոս կայնեցաւ
ու ըսաւ Տէրոջը , Տէ՛ր ահա իմ
ունեցածիս կէսը աղքատներուն կու
տամ , ու թէ որ զրպարտութեամբ
մէկու մը պրկանք ըրած եմ , չորքե-
պատիկ կը հատուցանեմ անոր :
9 Ու Յիսուս ըսաւ անոր , Այսօր
աս տանը փրկութիւն եղաւ . ինչու
որ ասիկայ ալ Աբրահամի որդի է :
10 Վասն զի Որդին մարդոյ եկաւ որ
կորսուածը փնտռէ ու փրկէ :
11 Ու երբոր անոնք աս բաները կը
լսէին , առակ մըն ալ ըսաւ իր Ե-
րուսաղէմ մօտենալուն համար , և
անոնց անունկ կարծելուն համար
թէ շուտ մը Աստուծոյ թագաւո-
12 րութիւնը պիտի յայտնուի : Ուս-
տի ըսաւ , Մէկ ազնուական մարդ
մը հեռու երկիր գնաց՝ իրեն թա-
գաւորութիւն առնելու և դառնա-
13 լու : Ու իր տասը ծառաները
կանչելով՝ տասը մուա տուաւ ա-
նոնց , ու ըսաւ անոնց , Առնեցու-
ցէ՛ք ատեն՝ մինչև որ ես գամ :
14 Ու անոր քաղաքացիները զանիկայ
կ'ատէին , ու դեսպաններ իրկեցին
անոր ետևէն , ըսելով թէ Չենք
ուզեր որ ասիկայ մեր վրայ թագա-
15 ւորութիւն ընէ : Ու եղաւ որ երբ
անիկայ թագաւորութիւնը առնե-
լով ետ դարձաւ , իրեն կանչել
տուաւ ան ծառաները՝ որոնց որ
տասը մուան էր , որ գիտնայ թէ
16 ո՛վ ինչ շահ բրած է : Ու առ-
ջինը եկաւ ու ըսաւ , Տէ՛ր քու
մուանդ տասը մուա շահ բրաւ : Ու
17 ըսաւ անոր , Վարի՛ բարի ծա-
ռայ . որովհետև քիչ բանին մէջ
հաւատարիմ եղար , տասը քաղաքի
վրայ իշխանութիւն ունեցիր : Ու
18 երկրորդը եկաւ ու ըսաւ , Տէ՛ր
քու մուանդ հինգ մուա շահ բրաւ :
19 Ու ըսաւ անոր , Դուն ալ հինգ
քաղաքի վրայ եղիր : Ու ուրիշ
20 մը եկաւ ու ըսաւ , Տէ՛ր ահա
քու մուադ՝ որ թաշկինակի մէջ
ծրարած կը պահէի . Վախցի կը
21 վախնայի քեզմէ , ինչու որ դուն
խիստ մարդ մըն ես . չգրած բանդ
կը վերցնես ու չհերմանածդ կը
22 հնձես : Ու անիկայ ըսաւ անոր ,
Քու բերնէդ քեզ պիտի դատեմ՝
ով չար ծառայ . գիտէիր որ ես
խիստ մարդ մըն եմ , չգրած բանս
կը վերցնեմ , ու չհերմանածս կը
23 հնձեմ . Ու ինչու. համար իմ տաս-
կըս սեղանաւորներուն չտուիր , որ
ես եկած ատենս շահովը առնէի ա-
24 նիկայ : Ու հոն կայնողներուն ը-
սաւ , Մուէք ատկէ մուասը ու
տուէք անոր՝ որ տասը մուա ունի .
25 (Ու ըսին իրեն , Տէ՛ր՝ անիկայ
26 տասը մուա ունի .) Վասնզի կ'ը-
սեմ ձեզի , թէ ամէն ունեցողին
պիտի տրուի , և չունեցողին ունե-
ցածն ալ անկէ պիտի առնուի :
27 Բայց ան իմ թշնամիներս՝ որոնք
չէին ուզեր որ իրենց վրայ թագա-
ւոր ըլլամ , հոս բերէք ու իմ
առջևս սպաննեցէ՛ք : Ու այս բա-
28 ները խօսելէն ետև , առաջ գնաց
Երուսաղէմ երթալու :
29 Ու եղաւ որ երբ Բեթփագէին
ու Բեթանիային մօտեցաւ , դէպ՝ ի
ան լեռը որ Ձիթենեաց կ'ը-

սուխ , իր աշակերտներէն երկուքը
30 խրկեց , Ե՛ր ըսաւ ՝ Գացէք դէ դի-
մացը եղած գիղը ՝ և անոր մէջ մըտ-
նելնուդ պէս պիտի գտնէք կապուած
աւանակ մը , որուն վրայ բնաւ մարդ
մը նստած չէ . արձըկեցէք անիկայ
31 ու բերէք . Ե՛ր թէ որ մէկը ձեզի
հարցնէ թէ Ինչո՞ւ կ՚արձըկէք ,
ասանկ ըսէք անոր թէ Տէրոջը
32 պէտք է : Երթան գացին անոնք որ
խրկուեցան , ինչպէս որ իրենց ը-
33 սուցեր էր՝ գտան : Ու երբոր ա-
ւանակը կ՚արձըկէին , անոր տէրերը
ըսին անոնց ՝ Ինչո՞ւ կ՚արձըկէք
34 աս աւանակը : Անոնք ալ ըսին ,
35 Տէրոջը պէտք է . Ե՛ր զանիկայ Յի-
սուսի բերին ՝ ու իրենց հանդերձ-
ները աւանակին վրայ ձգելով՝ Յի-
36 սուսը հեծցուցին : Ու երբոր
կ՚երթար , իրենց հանդերձները
37 ճամբուն վրայ կը փռէին : Ու
երբոր ալ մօտեցաւ , և Ձիթե-
նեաց լեռանը գա՛ւ՝ի վայրէն կ՚իջ-
նէր , աշակերտներուն բոլոր բազ-
մութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ
գ՚աստուած օրհնել բարձր ձայնով
ան բոլոր հրաշքներուն համար՝ որ
38 տեսեր էին . ՈՒ կ՚ըսէին ՝ Օրհնեալ
է՝ որ թագաւորը որ Տէրոջը ա-
նունովը կու գայ . երկինքի մէջ
խաղաղութիւն , ու փառք բարձ-
39 րութեան մէջ : Ե՛ր բազմութեա-
նը մէջէն փարիսեցիներուն մէկ քա-
նիները ըսին անոր ՝ Վարդապետ՝
՝՝ քու աշակերտներդ յանդիմա-
40 նէ՛ : Ե՛ր անիկայ պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց ՝ Ձեզի կ՚ը-
սեմ , թէ որասոնք լուռ կենան ,
քարերը պիտի աղաղակեն :
41 ՈՒ երբոր մօտեցաւ , քաղաքը
տեսնելով՝ լացաւ անոր վրայ և ը-
42 սաւ , Ո՞նէ աս քու օրուանդ մէջ
պիտնայիր քու խաղաղութիւնդ ,
բայց հիմա ծածկուեցաւ քու աչ-
43 քերէդ : Ընչու որ օրեր պիտի
գան քու վրադ , որ թշնամիներդ
քու բոլորտիքդ պատնէշ պիտի շի-
նեն , ու քեզ պիտի պաշարեն ,
և ամէն կողմէ քեզ նեղը պիտի
44 ձգեն . Ե՛ր հիմնայատակ պիտի ը-
նեն քեզ ու քու մէջդ եղած զա-

ւակներդ , և քար մը քարի վրայ
ամենևին պիտի չձգուին քու մէջդ ,
անոր համար որ չճանչցար քու այ-
ցելութեան ժամանակդ :
Ե՛ր տաճարը մտնելով՝ սկսաւ 45
դուրս հանել անոր մէջ ծախող-
ները և գնողները . Ե՛ր ըսաւ ա- 46
նոնց ՝ Գրուած է թէ Իմ տունս
աղօթքի տուն է , բայց դուք ա-
տիկայ աւազակներու պղր ըրիք :
Ե՛ր ամէն օր տաճարին մէջ կը 47
սորվեցընէր . բայց քահանայապետ-
ները ու դպիրները և ժողովուր-
դին գլխաւորները կը փնտռէին
թէ ինչպէս կորընցընեն զանիկայ ,
ՈՒ բան մը չէին կրնար գտնել թէ 48
ինչ ընեն . ինչու որ բոլոր ժողո-
վուրդը անոր կապուեր էին մտիկ
ընելու :

ԳԼՈՒԽ . Ի

ՈՒ եղաւ որ ան օրերուն մէկ՝ Ի
երբոր տաճարին մէջ ժողովուր-
դին կը սորվեցընէր և աւետա-
րանը կը քարոզէր , քահանայա-
պետները ու դպիրները Ծերերուն
հետ մէկտեղ վրայ հասան , Ե՛ր 2
անոր խօսեցան՝ ըսելով , Օրուջ
մեզի՝ ի՞նչ իշխանութիւնով կ՚ը-
նես աս բաները , կամ ո՞վ է աս
իշխանութիւնը քեզի տուողը :
Պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա- 3
նոնց , Ե՛ս ալ ձեզի բան մը հար-
ցընեմ , և ըսէք ինծի , Յովհան- 4
նէսին մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր
թէ մարդոցմէ : Ե՛ր անոնք մէ- 5
ջերնին խորհեցան ու ըսին , Եթէ 6
որ ըսինք՝ Երկինքէն , պիտի ըսէ ,
Ասպա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր .
իսկ թէ որ ըսինք՝ Մարդոցմէ ,
բոլոր ժողովուրդը մեզ պիտի քար-
կոծեն . ինչու որ համոզուած են թէ Յովհաննէս մարգա-
րէ էր : Ե՛ր պատասխան տուին 7
թէ չեն գիտեր ուստի էր : Ե՛ր 8
Յիսուս ըսաւ անոնց , Ե՛ս ալ ձե-
զի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանու-
թիւնով կ՚ընեմ աս բաները :
Սկսաւ ան առակը ըսել ժո- 9
ղովուրդին . Մէկ մարդ մը այգի
տնկեց և զանիկայ մշակներու

յանձնեց ։ ու ինքը օտար երկիր
երթալով՝ շատ ժամանակ մնաց ։
10 Ու տասնին ծառայ մը իրեկց մը-
ջակներուն , որ այդ[ի]ին պտուղէն
անոր տան . իսկ մշակները ծեծեցին
զանիկայ ու պարապ ձեռքնեցին ։
11 Ու ուրիշ ծառայ մըն ալ իրե-
կց . իսկ անոնք զանիկայ ալ ծե-
ծեցին , անարգեցին ու պարապ
12 ձեռքնեցին ։ Ու երրորդ մըն ալ
իրեկց . իսկ անոնք զանիկայ ալ
վիրաւորեցին ու դուրս հանեցին ։
13 Ան ատենը այդ[ի]ին տէրը ըսաւ ,
Ի՞նչ ընեմ . իմ սիրելի որդիս
իրեկեմ , գուցէ զանիկայ տեսնելով
14 ամչնան ։ Բայց մշակները երբոր
տեսան զանիկայ , իրարու հետ
խորհուրդ ընին՝ ըսելով , Ասիկայ
է ժառանգը , եկէք զանիկայ ըս-
պաննենք՝ որ ժառանգութիւնը մե-
15 րը ըլլայ ։ Ու զանիկայ այգիէն
դուրս հանեցին ու սպաննեցին .
ուստի այդ[ի]ին տէրը ի՞նչ պիտի
16 ընէ անոնց . Պիտի գայ ու կոր-
սընցնէ ան մշակները , և այդ[ի]ին
ուրիշներու պիտի տայ ։ Երբոր
— լսեցին , ըսին , Չլինի ։
17 Ու ինքը անոնց նայելով ըսաւ ,
Ապա ի՞նչ է սա գրուածը թէ
Ան քարը որ շինողները մերժե-
ցին , անիկայ անկիւնին գլուխը ե-
18 ղաւ ։ Ամեն ոք որ ան քարին վրայ
իյնայ՝ պիտի կոտրտի , և որուն վրայ
որ իյնայ՝ պիտի փոշի զանիկայ ։
19 Ու քահանայապետները ու դպիր-
ները կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս նոյն
ժամուն ձեռք զարնեն անոր , բայց
ժողովուրդէն վախցան . քանզի ի-
մացան որ ան առակը իրենց համար
ըսաւ ։

20 Ու խոյս յարմար ոտքնէ սպասե-
լով՝ իրեկցին քանի մը խարեբայ
մարդիկ՝ որոնք կեղծաւորութեամբ
ինքզինքնին արդար կը ձեւացընէին ,
որ զանիկայ խօսքով բռնեն՝ տէրու-
թեան և կուսակալին իշխանութեա-
21 նը զանիկայ մատնելու ։ Ու անոր
հարցուցին ըսելով , Վարդապետ՝
դիտենք որ ճշմարիտ կը խօսիս ու կը
սորվեցընես , և աչառութիւն չես
ըներ , հապա ճշմարտութեամբ Աս-
ստուծոյ ճամբան կը սորվեցընես ։
Արդեօք արժանի է Կայսրին տուրք 22
տալ թէ չէ ։ Ու անոնց խո- 23
րամանկութիւնը հասկընալով՝ ը-
սաւ անոնց , Ինչո՞ւ զիս կը փոր-
ձէք . Ցուցուցէք ինծի դահեկան 24
մը ։ Պրո՞ւն պատկերը ու գիրը
ունի վրան ։ Պատասխան տուին
ու ըսին , Կայսրինը ։ Ու ինքը 25
ըսաւ անոնց , Ուրեմն ան որ կայս-
րինն է՝ կայսրին տուէք , և ան որ
Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ տուէք ։
Ու չկրցան զանիկայ խօսքով մը 26
բռնել ժողովուրդին առջեւ , ու
զարմանալով անոր պատասխանին
վրայ լուռ կեցան ։

Ու սադուկեցիներէն ոմանք ե- 27
կան , (որոնք հակառակութիւն կ'ը-
նեն՝ թէ յարութիւն չկայ ,) և
անոր հարցուցին՝ Ըսելով , Վար- 28
դապետ՝ Մովսէս մեզի գրեց , Թէ
որ մէկուն եղբայրը կնիկ ունենալով
մեռնելու ըլլայ , ու մեռած ատենը
զաւակ չունենայ , անոր եղբայրը
առնէ ան կնիկը և իր եղբօրը
զաւակ հանէ ։ Արդ եօթը եղ- 29
բայրներ կային . ու առջինը կնիկ
մը առնելով՝ զաւակ չունեցած մե-
ռաւ ։ Երկրորդն ալ առաւ ան 30
կնիկը , և ինքն ալ մեռաւ առանց
զաւակի ։ Երրորդն ալ առաւ 31
զանիկայ , նմանապէս եօթն ալ ,
ու զաւակ չձգեցին ու մեռան ։
Ամենէն ետքը կնիկն ալ մեռաւ ։ 32
Ուրեմն յարութեան ատենը ա- 33
նոնցմէ որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ ,
քանզի եօթն ալ զանիկայ կնիկ
ունեցան ։ Ու Յիսուս պատաս- 34
խան տալով անոնց ըսաւ , Այս աշ-
խարհս որդիքը կնիկ կ'առնեն ու
կուգան կը տրուին ։ Բայց անոնք 35
որ արժանի պիտի ըլլան այն աշ-
խարհին հասնելու ու մեռելներէն
յարութիւն առնելուն , ո՛չ կնիկ
կ'առնեն և ո՛չ կուգան կը տրուին .
Որովհետև ալ չեն կրնար մեռնիլ . 36
քանզի հրեշտակներուն հաւասար
են , ու Աստուծոյ որդիք են , քանի
որ յարութեան որդիք են ։ Բայց 37
մեռելներուն յարութիւն առնելը
Մովսէս ալ իմացուց մորենիին

պոռնկանոցը մէջ , երբոր կը կոչէ
Տէրը՝ Աբրահամին Աստուածը , ու
Իսահակին Աստուածը , և Յակո-
38 բին Աստուածը : Ու Աստուած
մեռելներուն Աստուածը չէ , հապա
կենդանիներուն , ինչու որ ամէնը
39 անոր կենդանի են : Ու դպիրնե-
րէն մէկ քանին պատասխան տուին
ու ըսին , Վարդապետ՝ ազէկ ը-
40 սիր : Ու ալ մէկը համարձակու-
թիւն չէր ըներ անոր բան մը հար-
ցընելու :

41 Ու ըսաւ անոնց , Ինչպէս կ'ը-
սեն թէ Քրիստոս Դաւիթի որ-
42 դին է . Ու ինքը Դաւիթ Սաղ-
մոսներուն գրքին մէջ կ'ըսէ ,
Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ , Նստէ
43 իմ աջ կողմս , Մինչեւ որ քու
թշնամիներդ ոտքերուդ պատուան-
44 դան ընեմ : Ուրեմն Դաւիթ որ
զանիկայ Տէր կը կոչէ , ինչպէս
անիկայ անոր որդին կ'ըլլայ :

45 Ու բոլոր ժողովուրդին առջեւը
46 ըսաւ իր աշակերտներուն , Ը-
գուշացէք դպիրներէն , որոնք կ'ու-
զեն փառաւոր հանդերձներով պը-
տըտիլ , և շուկաներուն մէջ բա-
րեւներ կը սիրեն , ու ժողովարան-
ներուն մէջ առաջին աթոռները ,
և ընթրիքներու մէջ առաջին բազ-
47 մոցները . Որոնք որբևարիներուն
տուները կ'ուտեն ու խոչոր երե-
նալու համար աղօթքը կ'երկընցը-
նեն . ասոնք աւելի դատապարտու-
թիւն պիտի ընդունին :

ԺԱ . ԻԸ

1 Ու նայելով՝ տեսաւ հարուստները
որ իրենց ընծաները գանձանակը
2 կը ձգէին : Մէկ աղքատ որբևարի
մըն ալ տեսաւ , որ հոն երկու
3 լումայ ձգեց : Ու ըսաւ , Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի որ այս աղքատ
որբևարին ամէնէն աւելի ձգեց .
4 Վասն զի ասոնք ամէնք իրենց ա-
ռատութենէն ընծաներուն մէջը
ձգեցին , բայց անիկայ իր չքաւո-
րութենէն բոլոր իր ունեցած ապ-
րուստը ձգեց :

5 Ու երբոր մէկ քանիները տա-
ճարին համար կ'ըսէին թէ Վեղ-
ցիկ քարերով ու նուէրներով զար-
դարուած է , ըսաւ , Այս բաները 6
որ կը տեսնէք , օրեր պիտի գան
որ ան աստենը քար մը քարի վրայ
պիտի չմնայ որ չքակուի : Հար- 7
ցուցին իրեն ու ըսին . Վարդապետ՝
ե՞րբ պիտի ըլլան այս բաները , և
ի՞նչ է նշանը՝ երբոր այս բաները
պիտի ըլլան : Ան ալ ըսաւ , 8
Զգուշ կեցէք՝ չխաբուիք , ինչու
որ շատերը պիտի գան իմ անու-
նովս ու ըսեն Թէ Ես եմ Ան-
ծիսածոյը . ու ժամանակը մօտե-
ցած է . ուրեմն անոնց ետեւէն չեր-
թաք : Կռիւ երբոր լսէք պատե- 9
րազմներ և խռովութիւններ՝ մի
վախնաք , ինչու որ պէտք է առաջ
այս բաները ըլլան , բայց վախճանը
իսկոյն չէ : Ան առներ ըսաւ ա- 10
նոնց , Ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ ,
ու թագաւորութիւն թագաւորու-
թեան վրայ . Ու տեղ տեղ մեծ 11
երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան ,
ու սովեր և մահաւարաժամներ ,
նաև երկինքէն սոսկալի բաներ և
մեծ նշաններ պիտի ըլլան : Բայց 12
այս ամէն բաներէն առաջ իրենց
ձեռքերը ձեզի պիտի դնեն ու
հալածեն , և ժողովարաններու ու
բանտերու պիտի մատնեն . և իմ
անունս համար թագաւորներու ու
կուսակալներու առջեւ պիտի տա-
րուիք : Ու այս բանիը վերջը 13
ձեզի վկայութիւն մը պիտի ըլլայ :
Ուստի ձեր սրտին մէջը դրէք՝ որ 14
առաջուց չմտածէք պատասխան
տալու վրայով : Վասն զի ես 15
ձեզի բերան ու իմաստութիւն պի-
տի տամ , որուն պիտի չկրնան դէմ
խօսիլ , կամ դէմ կենալ ձեր
ամէն հակառակորդները : Ու 16
պիտի մատնուիք ծնողքներէ ու
եղբայրներէ և ազգականներէ ու
բարեկամներէ , ու ձեզմէ պիտի
սպաննեն . Ու իմ անունս համար 17
ամենուն ատելի պիտի ըլլաք .
Բայց մէկ մազ մը ձեր գլխէն պիտի 18
չկորսուի : Ձեր համբերութիւ- 19
նովը հոգիներդ պիտի առնաք :

Ու երբոր տեսնէք Երուսաղէմը 20
շրջապատուած զօրքերով պատած ,

ան առնելը դիտցէք որ անոր առ-
21 րումը մեռ է : Ան առնելը Երե-
աստանի մէջ եղողները լեռները
թող փախչին , ու անոր մէջ ե-
ղողները թող հեռանան , և անոնք
որ ագարակներն են , թող չմտնեն
22 անոր մէջը : Ա՛սան զի ան օրերը
վրէժխնդրութեան օրեր են , որ
բոլոր գրուածները կատարուին :
23 Նայց վա՜յ ան օրերը յղի եղողներուն
ու ծիծ տուողներուն , քանզի մեծ
նեղութիւն պիտի ըլլայ երկրին վը-
րայ , ու բարկութիւն պիտի գայ ա-
24 ժողովուրդին վրայ . Ու սուրի բեր-
նով պիտի իյնան , ու բոլոր ազգե-
րուն մէջ գերի պիտի տարուին . ու
Երուսաղէմ ազգերուն ոտից կոխան
պիտի ըլլայ , մինչև որ ազգերուն
25 ժամանակները լմննայ : Ու արե-
գակին և լուսնին ու աստղերուն
վրայ նշաններ պիտի ըլլան , ու
երկրի վրայ ազգերը ապշութեամբ
պիտի տագնապին , և ծովը ու ա-
26 լիքները պիտի գոռան . Մարդոց
սիրտերը պիտի նուաղին էրինց վա-
խէն՝ և աշխարհի վրայ գալու բա-
ներուն սպասելէն , քանզի երկ-
նից զօրութիւնները պիտի շարժին :
27 Ու ան ատենը պիտի տեսնեն Որ-
դին մարդոյ ամպի մէջ եկած զո-
28 րութիւնով ու մեծ փառքով : Ու
երբոր ասոնք բաները սկսին ըլլալ ,
եղէք ու գլուխնիդ բարձրացուցէք , քանզի ձեր փրկութիւնը
մօտ է :

29 Ու առակ մը ըսաւ անոնց , Տե-
սէք թզենին ու ամէն ծառերը .
30 Երբոր կը բողբոջին , տեսնելով
դուք ձեզմէ կ՚իմանաք թէ ալ ա-
31 մառը մօտ է : Նոյնպէս ալ դուք
երբոր ասոնք բաները եղած տեսնէք ,
գիտցէք որ Աստուծոյ թագաւորու-
32 թիւնը մօտ է : Ա՛մէն կ՚ըսեմ
ձեզի , որ ասոնք ազգը պիտի չանցնի ,
մինչև որ ասոնք ամէն բաները ըլլան :
33 Երկինք ու երկիր պիտի անցնին ,
բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի
34 չանցնին : Ուշ դուք զգուշացէք
ձեր անձերուն , չըլլայ որ սիրտեր-
նիդ կերուխումով ու գինովութիւ-
նով և աշխարհային գործոնքնե-

րով ծանրանայ , ու յանկարծակի
ան օրը ձեր վրայ հասնի . Ա՛սան 35
պէս բոլոր երկրին երեսը բնակող-
ներուն ամենուն վրայ օրոգայթի մը
պէս պիտի հասնի : Արթուն ա- 36
ղօթեն կեցէք , ու ամէն ատեն ա-
ղօթք ըրէք , որ արժանի ըլլաք ան
բոլոր ըլլալու բաներէն ազատուե-
լու և Մարդոյ Որդւոյ առջևը կայ-
նելու :

Ու յորինները տաճարին մէջ կը 37
ուսուցանէր , և գիշերները կ՚ելլէր
Ձիթենեաց լեռը կը կե-
նար : Ու բոլոր ժողովուրդը ա- 38
ուտանց կանուխ իրեն կ՚երթային
տաճարը՝ իր խօսքը լսելու :

ԳԼ . ԻՐ

Հաղարջակերաց տօնը մօտեցաւ որ 1
Պատիկ կ՚ըսուէր . Ու քա- 2
հանայապետները ու դպիրները կը
փնտռէին թէ ինչպէս սպաննեն
զանիկայ , քանզի ժողովուրդէն կը
վախնային :

Ու Սատանան Իսկարիովտացի 3
մականուանեալ Յուդային ներսը
մտաւ , որ անիկայ տասներկուքին
համրանքէն էր : Ու գնաց քահա- 4
նայապետներուն ու իշխաններուն
հետ խօսք ըրաւ թէ ինչպէս զանի-
կայ մատնէ անոնց : Անոնք ալ ու- 5
րախացան և խոստացան անոր ար-
ծաթ տալ : Ու ինքը վրան ա- 6
ռաւ , և պատեհութիւն մը կը
փնտռէր որ զանիկայ մատնէ անոնց
առանց բազմութեանը ժողվուե-
լուն :

Ու բաղարջակերաց օրը եկաւ , 7
որուն մէջ պէտք էր զատիկը մոր-
թել : Ու Խրիստոս Պետրոսը և 8
Յովհաննէսը ու ըսաւ , Գացէք
պատրաստեցէք մեզի զատիկը որ
ուտենք : Անոնք ալ ըսին անոր , 9
Ո՞ւր կ՚ուզես որ պատրաստենք :
Ու ըսաւ անոնց , Ահա երբոր քա- 10
ղաքը մտնէք , ձեզի մարդ մը պիտի
պատահի որ ջուրի սա-
փոր մը կը տանի . անոր տունն
գացէք ան տունը՝ ուր որ ինքը կը
մտնէ . Ու ան տանը տիրոջը ը- 11
սէք , Ուսուցչապետը կ՚ըսէ քեզի ,

Ո՞ւր է օթեւանը՝ որ հոն աշակերտս
12 ներուս հետ ճաշակեմ զատիկը ու-
առեմ։ Ան ալ ձեզի յարդարուած
13 մեծ վերնատուն մը պիտի ցուցընէ,
հոն պատրաստեցէք։ Եւ գացին
գտան ինչպէս որ իրենց ըսաւ, ու
զատիկը պատրաստեցին։
14 Եւ երբոր ժամը հասաւ՝ սեղան
նստաւ, և տասներկու առաքեալ-
15 ները իր հետը։ Եւ ըսաւ անոնց,
փափաքելով փափաքեցայ որ աս
զատիկը ձեզի հետ ուտեմ իմ չար-
16 չարուելէս առաջ։ Վասնզի կ'ըսեմ
ձեզի որ ալ բնաւ ասկէ պիտի
չուտեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ թա-
գաւորութեանը մէջ կատարուի։
17 Եւ գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ ու
ըսաւ, Առէք ասիկայ ու բաժնե-
18 ցէք ձեր մէջը. Ինչու որ ձեզի
կ'ըսեմ որ բնաւ որթեն բերքէն
պիտի չխմեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ
թագաւորութիւնը գայ։
19 Եւ հաց առաւ՝ գոհացաւ, կոտրեց
և տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ա՛ս է
իմ մարմինս, որ ձեզի համար տը-
20 ւած է. ասիկայ ըրէք զիս յի-
շելու համար։ Նոյնպէս ալ գա-
ւաթը ետքը ընթրիքէն ու
ըսաւ, Ա՛ս գաւաթը նոր ուխտ է
իմ արիւնովս, որ ձեզի համար կը
թափուի։
21 Նայէ ահա զիս մատնողին ձեռքը
22 ինծի հետ սեղանս է։ Եւ մի-
բան Որդին մարդոյ կ'երթայ ին-
ձոր որ սահմանուած է, բայց վա՛յ
անոր մարդուն՝ որուն ձեռքովը անիկայ
23 կը մատնուի։ Եւ անոնք սկսան
մէջերնին հարցուփորձ ընել, թէ
երանգիւ ո՛վ է որ այն բանը պիտի
ընէ։
24 Ա՛յն մէն ալ եղաւ անոնց մէջը
թէ իրենցմէ ո՛վ մեծ պիտի սե-
25 պուի։ Եւ անոնք ըսաւ անոնց,
Ազգաց թագաւորները անոնց կը
տիրեն, և անոնք որ կ'իշխեն անոնց
26 բարերար կը կոչուին. Նայց դուք
անանկ պիտի չըլլաք, հապա ան որ
ձեր մէջը մեծ է՝ պզտիկին պէս թող
ըլլայ, և առաջնորդը ծառային
27 պէս։ Վասնզի ո՞վ է մեծը, սե-
ղան նստո՞ղը թէ ծառայողը. չէ՞
որ սեղան նստողը. սակայն ես ձեր
մէջը ծառայողի մը պէս եմ։ Եւ 28
դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ
կը կենայիք իմ փորձութիւններուս
մէջ. Ես ալ ձեզի թագաւորու- 29
թիւն մը ուխտ կ'ընեմ, ինչպէս որ իմ
Հայրս ինծի թագաւորութիւն մը
ուխտ ըրաւ. Որ դուք իմ սեղա- 30
նէս ուտէք ու խմէք իմ թագաւո-
րութեանս մէջ, և աթոռներու վը-
րայ նստիք՝ Իսրայէլի տասներկու
ցեղերը դատելու։
Եւ Տէրը ըսաւ, Սիմո՛ն Սիմո՛ն՝ 31
ահա Սատանան ձեզ փնտռեց, որ
ցորենի պէս խարխլէ. Նայց ես 32
քեզի համար աղօթք ըրի որ քու
հաւատքդ չպակսի. և դուն երբոր
դարձի գաս, քու եղբայրներդ ալ
հաստատէ։ Ան ինքը ըսաւ ա- 33
նոր, Տէ՛ր, ես պատրաստ եմ քե-
զի հետ բանտը երթալու ալ, մեռ-
նելու ալ։ Եւ անիկայ ըսաւ, 34
Պետրո՛ս, քեզի կ'ըսեմ որ այսօր
հաւը պիտի չկանչի՝ մինչև որ դուն
երեք անգամ ուրանաս, ըսելով թէ
զիս չես ճանչնար։
Եւ ըսաւ անոնց, Երբոր ձեզ 35
խրկեցի առանց քսակի ու պարկի և
կօշիկներու, բանի մը կարօտ եղա՞ք։
Անոնք ալ ըսին, Ոչի՛նչ ալ 36
չէ. Ետքը ըսաւ, Նայց հիմա ան
որ քսակ ունի՝ թող ա՛ռնէ,
նոյնպէս ալ պարկը. և ան որ չու-
նի, թող իր հանդերձը ծախէ
ու իրեն թո՛ւր մը ծախու առնէ.
Վասնզի կ'ըսեմ ձեզի որ ա՛ս գր- 37
ուած բանն ալ պէտք է որ իմ
վրաս կատարուի, Եւ անօրէններու
հետ սեպուեցա՛ւ. քանզի բնչ որ
ինծի համար գրուած է, կատա-
րուելու վրայ է։ Անոնք ալ ը- 38
սին, Տէ՛ր ահա հոս երկու թուր
կայ. ան ալ ըսաւ անոնց, Ա՛րկէք
են։
Եւ ելաւ իր սովորութեանը պէս 39
Ձիթենեաց լեռը գնաց. աշա-
կերտներն ալ իր ետևէն գացին։
Երբոր ան տեղը հասաւ, ըսաւ ա- 40
նոնց, Աղօթք ըրէք որ փորձու-
թեան մէջ չմտնէք։ Եւ ինքը ա- 41
նոնցմէ քառասնիցս քարընկէցի մը

ջափ , ու ծնկան վրայ գալով ագօթք
42 կ'ընէր , Ու կ'ըսէր , Հայր՝ թէ որ
կ'ուզես , առ գաւաթը ինծմէ ան-
ցնէ . բայց չէ թէ իմ կամքս՝
43 հապա քուկդ թող ըլլայ : Ու
երկինքէն հրեշտակ մը երեցաւ ա-
նոր և կը զօրացընէր զանիկայ .
ու սաստիկ նեղութեան մէջ ըլլա-
լով՝ աւելի ջերմեռանդութեամբ ա-
44 գօթք կ'ընէր : Ու իր քրտինքը
արիւնի մեծ կաթիլներու պէս էր ,
որ գետինը կը թափուէր :
45 Ու աղօթքէն ելլելով աշակերտ-
ներուն քովը եկաւ , ու գտաւ ա-
46 նոնք տրտմութենէն քնացած . Ու
ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ կը քնանաք .
ելէք աղօթք ըրէք՝ որ փորձութեան
մէջ չմտնէք :
47 Ու երբոր դեռ կը խօսէր , ահա
մէկ բազմութիւն մը , և Յուդա
ըսուածն ալ՝ տասներկուքէն մէկը
անոնց առջևէն կ'երթար , ու Յի-
սուսին մօտեցաւ որ զանիկայ համ-
48 բուրէ : Նայց Յիսուս ըսաւ անոր ,
Յո՛ւդա՝ համբուրելո՞վ կը մատնես
49 Մարդին Որդին : Երբոր անոր քո-
ղոքուքը եղողները տեսան թէ որ
պիտի ըլլար , ըսին անոր , Տէր՝
50 թուրով զարնե՞նք : Ու անոնցմէ
մէկը քահանայապետին ծառային
զարկաւ ու մէկզի հանեց անոր
51 աջ ականջը : Պատասխան տուաւ
Յիսուս ու ըսաւ , Յո՛ղ տուէք
մինչև սա տեղը . և դպաւ անոր
52 ականջին ու բժշկեց զանիկայ : Ու
Յիսուս իր վրայ եկող քահանայա-
պետներուն ու տաճարին իշխաննե-
րուն ու ծերերուն ըսաւ , Երբ թէ
աւազակի՞ վրայ ելած սուրերով ու
53 բիրերով : Մէն օր ձեզի հետ էի
տաճարին մէջ , և ինծի ձեռք չցար-
կէիք . բայց սա է ձեր ժամանակը
ու խաւարին իշխանութիւնը :
54 Ու զանիկայ բռնելով տարին ու
քահանայապետին տունը մտցու-
ցին . Պետրոս ալ հեռուանց անոր
55 ետևէն կ'երթար : Երբոր կրակ
վառեցին դատխին մէջ ու միասին
նստան , Պետրոս ալ նստաւ ա-
56 նոնց մէջը : Մէկ աղախին մը
տեսնելով զանիկայ որ կրակին
քովը նստած էր , նայեցաւ անոր ու
ըսաւ , Այրիկոջ ալ անոր հետն էր :
57 Նայց Պետրոս ուրացաւ զանիկայ
ու ըսաւ , Կնի՛կ՝ ես անոր չեմ
58 ճանչնար : Ու քիչ մը ետքը
մէկ ուրիշ մը տեսաւ զանիկայ ու
ըսաւ , Դուն ալ անոնցմէ ես . և
Պետրոս ըսաւ , Մարդ՝ ես չեմ :
59 Ու ժամու մը չափ անցնե-
լէն ետև , ուրիշ մըն ալ կը պնդէր
ու կ'ըսէր , Ճիրաւ ասիկայ ալ
անոր հետն էր , ինչու որ Գալի-
լեացի է : Նայց Պետրոս ըսաւ ,
60 Մարդ՝ չեմ գիտեր ինչ կը պրու-
ցես դուն . և քանի որ իր խօսքը
բերանն էր , իսկոյն հաւը խօսեցաւ :
61 Ու Տէրը դարձաւ ու Պետրոսին
նայեցաւ . Պետրոս ալ միտքը բե-
րաւ Տէրոջը խօսքը՝ որ իրեն ըսեր
էր թէ Դեռ հաւը չխօսած՝ իրիք
անգամ պիտի ուրանաս զիս : Ու
62 Պետրոս դուրս ելլելով դառնապէս
լացաւ :
63 Ու ան մարդիկը որ Յիսուսը
կը պահէին , ծաղր կ'ընէին զանի-
կայ , ու կը ծեծէին . Ու անոր
64 աչքերը ծածկելով՝ անոր երեսին
կը զարնէին , ու կը հարցընէին
իրեն ըսելով , Մարգարէացի՛ր՝ ո՞վ
է ան որ քեզի զարկաւ : Ու ուրիշ
65 շատ բաներ կը պրուցէին իրեն հայ-
հոյելով :
66 Ու երբոր առտու եղաւ՝ ժողո-
վուրդին ծերակոյտը , քահանայա-
պետները և դպիրները ժողվուե-
ցան , ու տարին զանիկայ իրենց
առեանը՝ և ըսին , Եթէ որ Քրիս-
տոսը դուն ես , ըսէ՛ մեզի : Ու ըսաւ
67 անոնց , Եթէ որ ձեզի ըսեմ ալ ,
պիտի չհաւատաք . Ու թէ որ ձե-
68 զի բան մը հարցընեմ , ինծի պա-
տասխան պիտի չտաք , ո՛չ ալ ինծ
պիտի արձակէք : Այսկէ ետև Որ-
69 դին մարդոյ Աստուծոյ զօրութեանը
աջ կողմը պիտի նստի : Ու ա-
70 մէնքը ըսին , Ուրեմն դուն Աստու-
ծոյ Որդի՞ն ես . ինքն ալ ըսաւ ա-
նոնց , Դուք կ'ըսէք թէ ես եմ :
71 Ու անոնք ըսին , Ալ ի՞նչ պէտք է
մեզի վկայութիւն , ինչու որ մենք
մեզմէ սատը բերանէն լսեցինք :

ԺԱ. ԻԳ

1 Եւ անոնց երկար բազմութիւնը
ողջ եկեղով՝ տարին զանիկայ
2 Պիղատոսին. Ու սկսան անոր վը-
րայով ամբաստանութիւն ընել և
ըսել, Այսիկայ գտանք՝ որ մեր ազ-
գը կը մոլորցընէր, ու կայսրին
հարկ տալէն կ'արգիլէր, և իրեն
համար կ'ըսէր թէ ինքը Քրիստոս
3 ո՛ր թագաւոր է։ Ուստի Պիղատոս
հարցուց անոր ու ըսաւ, Հրէից
թագաւորը դո՞ւն ես. անիկայ ալ
պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ,
4 Դուն կ'ըսես։ Ան ատենը Պի-
ղատոս քահանայապետներուն ու
ժողովուրդներուն ըսաւ, Ես այս
մարդուն վրայ մէկ յանցանք մը չեմ
5 գտներ։ Նայց անոնք ողջ կը կո-
խէին ու կ'ըսէին թէ ժողովուր-
դը իրար կ'անցընէ, ու բոլոր
Հրէաստանի մէջ կը սորվեցընէ՝
Գալիլեայէն սկսած մինչև աս տեղս։
6 Եւ Պիղատոս երբոր լսեց Գալի-
լեայի համար՝ հարցուց թէ աս
7 մարդը Գալիլեացի՞ է։ Ու երբոր
իմացաւ թէ Հերովդեսի իշխանու-
թեան տակէն էր, զանիկայ Հե-
րովդեսին խրկեց, քանզի ան ալ
ան օրերը Երուսաղէմ էր։
8 Եւ Հերովդէս երբոր Յիսուսը
տեսաւ, շատ ուրախացաւ, վասն
զի ինքը շատոնցմէ կը փափաքէր
անիկայ տեսնելու. ինչու որ անոր
վրայով շատ բաներ լսած էր,
և կը յուսար որ անկէ եղած նը-
9 շան մը տեսնէ։ Ու շատ խօսքե-
րով հարցուփորձ կ'ընէր անոր,
բայց անիկայ բնաւ իրեն պատաս-
10 խան մը չտուաւ։ Քահանայա-
պետները ու դպիրները ալ կեցեր
էին, և սաստիկ ամբաստանութիւն
11 կ'ընէին անոր վրայ։ Ուստի Հե-
րովդէս անարգեց զանիկայ իր զօրա-
կաններուն հետ, ու ծաղր ընելէն
հետև փառաւոր հանդերձներ հագ-
ցուց անոր, և նորէն Պիղատոսին
12 խրկեց։ Ու ան օրը Պիղատոս և
Հերովդէս իրարու հետ բարեկամ
եղան. որովհետև առաջ իրենց
մէջը թշնամութիւն կար։

13 Եւ Պիղատոս քահանայապետ-
ները ու իշխանները և ժողովուրդը
մէկտեղ կանչեց, Ու ըսաւ անոնց, 14
Այս մարդը առջև բերիք ժողո-
վուրդը մոլորցընող մը պէս, և
ահա ես ձեր առջևը քննութիւն ը-
նելով՝ ատոր համար ձեր ըրած ամ-
բաստանութիւններէն յանցանք մը
չգտայ աս մարդուն վրայ. Ո՛չ ալ 15
Հերովդէս, ինչու որ ձեզ անոր
խրկեցի, և ահա ատիկայ մահու
արժանի գործ մը ըրած չէ. Ու- 16
րեմն պատիժ մը տամ ատոր ու
արձակեմ. (Հակ ոմանին ատենը 17
պէտք էր որ մէկը արձակէ անոնց.)
Եւ բոլոր բազմութիւնը մէկտեղ 18
աղաղակեցին ըսելով, Վերցուր
ատիկայ ու Barabբաս արձակէ
մեզի. (Որ անիկայ քաղաքին մէջ 19
եղած խռովութեան մը և մարդաս-
պանութեան համար բանտը դը-
րուած էր։) Եւ Պիղատոս Յի- 20
սուսը արձակել ուզելով, նորէն
խօսեցաւ անոնց։ Նայց անոնք 21
կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Խա-
չը հանէ ատիկայ՝ խաչը հանէ։
Եւ ինքը երրորդ անգամ ըսաւ ա- 22
նոնց, Նայց ի՞նչ չար գործ ըրած
է ատիկայ. ես ատոր վրայ մահու
արժանի յանցանք մը չգտայ. ու-
րեմն պատիժ մը տամ ատոր ու
արձակեմ։ Հակ անոնք մեծաձայն 23
աղաղակներով ատոր կը կոխէին, ու
կ'ուզէին որ անիկայ խաչուի. և ա-
նոնց ու քահանայապետներուն ձայ-
նները գօրաւոր եղան։ Ու Պիղա- 24
տոս վճռեց որ անոնց խնդիրքը ի
գործ դրուի։ Եւ անոնց ուզած 25
հոգին՝ որ խռովութեան և մարդաս-
պանութեան համար բանտը դրուած
էր, արձակեց անոնց, և Յիսուսը
իրենց կամացը յանձնեց։

Ու երբոր զանիկայ կը տանէին, 26
Սիմոն Կիւրենացի ըսոյէ մէկը
բռնեցին՝ որ արտէն կու գար, և
խաչը անոր վրայ դրին որ Յիսուսի
հետևէն բերէ։ Ու անոր հետևէն 27
կ'երթար մեծ բազմութիւն ժողո-
վուրդոյ, նաև կանանց, որոնք կ'ող-
բային ու կու լային անոր համար։
Եւ Յիսուս դարձաւ անոնց ու ը- 28

սաւ , Ո՛վ Տէրուսաղէմի աղջիկունք՝ 29
իմ վրաս մի լար , հապա ձեր ան-
ձերուն վրայ ու ձեր զաւակներուն
վրայ լացէք : Վասն զի ահա օրեր 30
կու գան որոնց մէջ պիտի ըսեն ,
Երանի ամուլներուն , և այն որո-
վայններուն որ չծնան , և ծիծե-
րուն որ կաթ չտուին : Յն ատենը 31
պիտի սկսին ըսել լեռներուն , Մեր
վրայ իյնակէք , ու բլուրներուն , Մեզ
ծածկեցէք : Վասն զի թէ որ դա- 32
լար փայտին ասանկ կ՚ընեն , հապա
չորին ի՞նչ պիտի ըլլայ :

Ուրիշ երկուք ալ չարագործներ 33
քերուելոյն անոր հետը սպաննուե-
լու : Երբոր Գողգոթա ըսուած տե-
ղը գացին , հոն խաչը հանեցին զա-
նիկայ , և այն չարագործներն ալ
մէկը աջ կողմէն ու միւսը ձախ 34
կողմէն խաչեցին : Յն ատեն Յի-
սուս , Հայր՝ թողութիւն տուր
ատոնց , ինչու որ չեն գիտեր ինչ
կ՚ընեն : Ու անոր հանդերձները
բաժնելու ատենները վիճակ ձգեցին : 35
Յն ժողովուրդը կայներ կը նայէր .
իշխաններն ալ անոնց հետ կը նա-
խատէին զանիկայ ու կ՚ըսէին , Ու-
րիշները ազատեց , թող ինքզինքն
ալ ազատէ՝ թէ որ ասիկայ է Քրի-
ստոս՝ Աստուծոյ ընտրեալը : 36
Զօրքը կ՚ընէին անիկայ գինուո-
ղներն ալ , առջևը կու գային՝ քա-
ցախ կը մատուցանէին անոր , Ու 37
կ՚ըսէին , Ձե՛ռ որ դուն ես Հրէից
թագաւորը , քու անձդ ազատէ :
Ն՛ գիր մը գրուած էր անոր վրայ 38
Յունարէն ու Լատիներէն և Յր-
պայեցերէն գիրերով Թէ Ասիկայ
է Հրէից թագաւորը :

Ն՛ ան կախուած չարագործնե- 39
րուն մէկը հայհոյութիւն կ՚ընէր ա-
նոր ու կ՚ըսէր , Ձե՛ռ որ դուն Քրի-
ստոսն ես , ազատէ՛ քու անձդ ու
մեզ ալ : Հակ միւսը պատասխան 40
տուաւ և զանիկայ յանդիմանե-
լով ըսաւ , Դուն Աստուծմէ չի՞ս
վախնար , որովհետև նոյն դատա- 41
պարտութեան մէջն ես : Ու մենք
իրաւունքով , քանզի մեր ը-
րածներուն արժանաւոր հատուցու-
մը կ՚առնենք . բայց ասիկայ մէկ
դէշ բան մը չըրաւ : Ն՛ ըսաւ 42
Յիսուսի , Յիշէ՛ զիս պիտի , երբ-
որ քու թագաւորութիւնդ գաս :
Յիսուս ալ ըսաւ անոր , Ա՛մէն 43
բնա կ՚ըսեմ քեզի , Դուն այսօր
իմ հետս դրախտին մէջը պիտի ը-
լլաս :

Ն՛ ժամը վեցին ատեններն էր , 44
ու բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ
մինչև իննեմորթ ժամը . և արեգը
խաւարեցաւ , Ու տաճարին վա- 45
րագոյրը մէջտեղէն պատռեցաւ . Ն՛ 46
Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու
ըսաւ , Հա՛յր՝ քու ձեռքդ կ՚աւան-
դեմ իմ հոգիս . ու երբոր ասը ը-
սաւ , հոգի տուաւ :

Ն՛ հարիւրապետը եղած բանը 47
տեսնելով՝ Աստուծոյ փառք տուաւ
ու ըսաւ , Արդարեև այս մարդը
արդար էր : Ն՛ ամբոխը որ հան- 48
դիսանալու համար ժողվուած բոլոր
բազմութիւնները եղած բաները
տեսնելով՝ կուրծքերնուն կը զար-
նէին ու նո՛ւ կը դառնային : Ն՛րն 49
իր ճանչցողներն ալ հեռուն կայներ
էին , նոյնպէս ալ այն կիներուն՝ որ
իր հետէն եկեր էին Գալիլեայէն ,
ու կը տեսնէին ասոնք բաները :

Ն՛ ահա մէկ մարդ մը Յովսէփ 50
անունով , որ խորհրդական էր՝ բա-
րի ու արդար մարդ մը , (Ն՛րիկայ 51
անոնց խորհուրդին ու գործքին հա-
ւանութիւն տուած չէր ,) Հրէա-
ներուն Արիմաթիա քաղաքէն , որ
ինքն ալ Աստուծոյ թագաւորու-
թեանը կը սպասէր . Ն՛րիկայ Պի- 52
ղատոսին գնաց , ու Յիսուսի մար-
մինը խնդրեց : Ն՛ զանիկայ խաչէն 53
իջեցնելով՝ կտաւով փաթթեց ,
ու քարէ փորուած գերեզմանի մը
մէջ դրաւ , որ հոն բնաւ մէկը դե-
րուած չէր : Ն՛ ան օրը ուրբաթ 54
էր , ու շաբաթը պիտի սկսէր :

Ն՛ անոր հետէն գացին ան կնիկ- 55
ները՝ որ Գալիլեայէն
եկած էին , ու տեսան գերեզմանը՝
և թէ ինչպէս անոր մարմինը հո՛ն
դրուեցաւ : Ն՛ դառնալով՝ խուն- 56
կերը ու եղեր պատրաստեցին , և
շաբաթ օրը հանգստացան պատուի-
րանքին համեմատ :

ԳԼ. Ի՚Դ

1 Ու ՚ի միշաբթի օրը առաւուանց շատ
, կանուխ գերեզմանը եկան , ու
քերին ան խունկերը որ պատրաս-
տեր էին , և ուրիշ կիներ ալ ա-
2 նոնց հետ : Ու քարը գերեզմանէն
3 դիկի գլորցուած դտան : Ու
ներս մտնելով՝ Տէր Յիսուսի մար-
4 մինը չգտան : Ու եղաւ որ
էրը անոնք ան բանին համար տա-
րակուսանաց մէջ էին , ահա երկու
մարդիկ լուսափայլ հանդերձներով
5 հասան անոնց : Ու երբոր վախով
լեցուած՝ երեսնին դէպ ՚ի գետինը
ծռեցին , ան ՚ըսին անոնց ,
Ննջեա համար ողջը մեռելներուն
6 հետ կը փնտռէք . Չոս չէ ան ,
հապա յարութիւն առաւ . մին-
քերնիդ երբէք ինծի խօսեցաւ
ձեզի երբոր դեռ Գալիլեայի մէջ
7 էր , ՚ըսելով թէ Որդին մարդոյ
պէտք է որ մեղաւոր մարդոց ձեռքը
մատնուի ու խաչը ելլէ , ու եր-
8 րորդ օրը յարութիւն առնէ . Ու
միտքերնին բերին անոր խօսքերը :
9 Ու գերեզմանէն դառնալով ան ա-
մէն բաները պատմեցին տասնու-
10 մէկին , ու բոլոր ուրիշներուն : Ու
էին Մարիամ Մագդաղենացին ու
Յովհաննա և Յակոբոսին Մայրը
Մարիամ , ու անոնց հետ ուրիշներ
ալ , որ ան բաները առաքեալնե-
11 րուն պատմեցին : Ու անոնց ա-
ջևը ցնորական խօսքեր երևցաւ
անոնց գլուցածը , ու չէին հաւա-
12 տար անոնց : Ոտքի Պետրոս ելաւ
վազեց դէպ ՚ի գերեզմանը , ու
ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ
միայն կտաւները կը կենային . ու
դնաց՝ իր մտքին մէջ զարմանալով
ան եղածին վրայ :
13 Ու ահա անոնցմէ երկուքը նոյն
օրը մէկ գեղ մը կ՚երթային , որ
Երուսաղէմէն վաթսուն ասպարէզ
հեռու էր , և անոր անունը Էմ-
14 մաուս էր : Ու անոնք կը խօսէին
իրարու հետ ան բոլոր եղած անց-
15 քերուն վրայով : Ու եղաւ որ երբ
անոնք կը խօսակցէին ու խորհըր-
դածութիւն կ՚ընէին , Յիսուս ինքն
ալ մօտենալով՝ հետերնին կ՚եր-
թար : Բայց անոնց աչքերը բռնու- 16
ած էին , որ զինքը չճանչնան :
Ու ըսաւ անոնց , Ո՞նչ է սա 17
խօսքերը , որ քալելով իրարու հետ
կը խօսակցիք , ու տրտմած ալ էք :
Պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկը՝ 18
որուն անունը Կղէովպաս էր , ու
ըսաւ անոր , Դո՞ւն միայնակ Երու-
սաղէմի մէջ կը կենաս , ու չես գի-
տեր թէ ինչեր եղաւ հոն ասոր օրերս :
Ու ինքը ըսաւ անոնց , Ո՞նչ . ա- 19
նոնք ալ ըսին իրեն , Նազովրեցի
Յիսուսին համար , ան որ Մարգա-
ծոյ և բոլոր ժողովուրդին առջեւը
գործով ու խօսքով զօրաւոր մար-
գարէ մը եղաւ . Ինչպէս քահա- 20
նապետները ու մեր իշխանները
մահուան դատապարտութեան մատնեցին
անիկայ և խաչը հանեցին : Բայց 21
մենք կը յուսայինք թէ անիկայ էր
որ Իսրայէլը պիտի ազատէր . և
ասկէ ամենուն վրայ ասոր երրորդ օրն է
որ ասոնք եղան : Դարձեալ մեր 22
մէջէն մէկ քանի կիներ ալ մեզ
զարմացուցին , որոնք առտուանց
կանուխ գերեզմանը գացին , Ու ա- 23
նոր մարմինը չգտնելով՝ եկան ու
ըսին թէ հրեշտակներու տեսիլք
ալ տեսան , որոնք ըսեր են թէ
անիկայ ողջ է : Ու մերիններէն 24
մէկքանիներն ալ գերեզմանը գա-
ցին ու անանկ գտան , ինչպէս
որ ան կիներն ալ պատմեցին , միայն
թէ զինքը չտեսան : Ան ալ ըսաւ 25
անոնց , Ո՛վ անմիտներ ու թու-
լասիրտներ հաւատալու ան բոլոր
բաներուն՝ որ մարգարէները խոսե-
ցան . Ա՞խ որ Քրիստոսի պէտք 26
էր ան չարչարանքները կրել , և իր
փառքը մտնել : Ու սկսելով Մով- 27
սէսէն և բոլոր մարգարէներէն՝ կը
մեկնէր անոնց , ինչ որ իրեն հա-
մար բոլոր գիրքերուն մէջ գրուած
էր : Երբոր մօտեցան ան գեղին 28
ուր որ կ՚երթային , ինքն ալ կը
ցուցընէր որպէս թէ աւելի հեռու
տեղ մը պիտի երթար : Բայց 29
ստիպեցին զինքը ու ըսին , Մնր
քովը կեցիր , ինչու որ իրիկունը
մօտ է և օրը իջած է . և մտաւ

30 անոնց հետ կենալու։ Ու եղաւ որ երբ ինքը անոնց հետ սեղան նստաւ, հացը առաւ՝ օրհնեց, ու
31 կտրելով տուաւ անոնց։ Ու աչքերը բացուեցան ու զինքը ճանչցան, և ինքը ան-
32 հետացաւ անտեսանելի եղաւ։ Ու իրարու կ'ըսէին, Ա՞ր որ սիրտնիս մեր ներսի դին կը բորբոքէր, երբոր ինքը մեր հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ, և գիրքերը կը մեկնէր մեզի։
33 Ու ելան նոյն ժամուն Երուսաղէմ դարձան, ու մեկտեղ ժողովուած գտան տասնումէկը ու ա-
34 նոնց հետ եղողները, Որոնք կ'ըսէին Թէ Տէրը յարութիւն առաւ, ու Սիմոնին երեւցաւ։
35 Նաև իրենք պատմեցին ինչ որ ճամբուն վրայ եղաւ, և թէ ինչո՛ւ ինքզինքը իրենց ճանչցուց հացը կոտրած ատենը։
36 Ու քանի որ ասոնք խօսելը կը խա-
37 չէին, Յիսուս ինքը կայնեցաւ անոնց մէջտեղը ու ըսաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի։ Նայց ա-
38 նոնք զարհուրելով կը վախնային, ու կը կարծէին թէ ոգի մը կը տես-
39 նեն։ Ու ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խռոված էք, և ինչո՞ւ սիրտերնուդ մէջը խորհուրդներ կ'ելլեն։ Տեսէք ձեռքերս ու ոտքերս, որ ես ինքնս եմ. չօշափեցէք զիս ու տե-
40 սէք, վասն զի ոգին մարմին և ոսկորներ չունենար, ինծոր որ զիս կը տեսնէք որ ունիմ։ Ու ա-
41 սկէ ետքը ձեռքերը ու ոտքերը ցու-
42 ցուց անոնց։ Ու երբոր տակաւին իրենց ուրախութենէն չէին հաւա-
43 տար՝ և զարմանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց, Ունէ՞ք միւռք հոս։ Ուստի անոնք մէկ խորոված ձուկ
44 ու մեղրախորիսխ տուին իրեն։ Ու առաւ կերաւ անոնց առջեւը։ Ու ըսաւ անոնց, Ասոնք են ան-
45 խօսքերը որ ձեզի խօսեցայ երբոր դեռ ձեր հետեւ էի, թէ պէտք է որ կատարուի ան ամէնը՝ որ Մովսէսի օրէնքին մէջ ու մարգարէներուն մէջ և սաղմոսներուն մէջ ինծի համար գրուած են։ Ու ատե-
46 նը անոնց միտքը բացաւ որ գիրքերը հասկընան. Ու ըսաւ ա-
47 նոնց Թէ Ասանկ գրուած է, և ասանկ պէտք էր Քրիստոսի չարչարուիլ, ու երրորդ օրը մեռելներէն յարութիւն առնել. Ու անոր անունովը ապաշխարութիւն ու մեղաց թողութիւն քարոզուիլ բոլոր ազգերու մէջ՝ Երուսաղէմէն սկսած։
48 Ու դուք էք ասոնց բաներուն վկան-
49 րը։ Ու ահա ես իմ Հօրս խոստմունքը ձեր վրայ կը խրկեմ. բայց դուք Երուսաղէմ քաղաքիս մէջը նստեցէք, մինչեւ որ վերէն զօրութիւն առնէք վրանիդ։
50 Ու զանոնք մինչեւ Բեթանիա հանեց, ու իր ձեռքերը վեր վերցընելով օրհնեց անոնք։ Ու ե-
51 ղաւ որ երբ անոնք կ'օրհնէր, զատուեցաւ անոնցմէ ու վեր կ'ելլէր երկինքը։ Ուստի ալ երկրպա-
52 գութիւն ընելով անոր, մեծ ուրախութեամբ Երուսաղէմ դար-
53 ձան. Ու ամէն ատեն տաճարին մէջն էին, ու կը գովաբանէին և կ'օրհնէին զԱստուած։ Ամէն։

ԸՒՆԹԵՐԸՆ ԲՈՑ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ակիզբն էր Բանը, ու Բանը Աս-
տուծոյ քովն էր, և Բանը Աս-
2 տուած էր։ Ինքնայ սկիզբն Աս-
3 տուծոյ քովն էր։ Ամէն բան ա-
նով եղաւ, և առանց անոր բան մը
4 չեղաւ՝ ինչ որ եղաւ։ Կեանքը անով էր, ու կեանքը մարդոց լոյսն
5 էր. Ու լոյսը խաւարի մէջ կը լուսաւորէր, ու խաւարը զանիկայ չհասկըցաւ։

6 Աստուծմէ խրկուած մարդ մը կար, որուն անունը Յովհաննէս

7 Էր՝ Նոյիկայ վկայութեան եկաւ
որ Լոյսին համար վկայէ, որ ա-
մէնքը անոր միջոցովը հաւատան։
8 Ինքը չէր այն Լոյսը, հապա էր՝
որ Լուսոյն համար վկայութիւն տայ։
9 Ճշմարիտ Լոյսը այն էր, որ աշ-
խարհ եկող բոլոր մարդիկը կը լու-
10 սաւորէ։ Ինքը աշխարհի մէջ
էր, և աշխարհս անով եղաւ, ու
11 աշխարհս զանիկայ չճանչցաւ։ Ի-
րենները եկաւ, և իրենները զին-
12 քը չընդունեցին։ Բայց որոնք որ
զինքը ընդունեցին, անոնց իշխա-
նութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիներ
ըլլալու, որոնք կը հաւատան իր
13 անունը. Ու անոնք ո՛չ արիւնէ
և ո՛չ մարմինի կամքէ՝ ո՛չ ալ մար-
դու կամքէ, հապա Աստուծմէ ծը-
14 նան։ Ու Բանը մարմին եղաւ
ու մեր մէջը բնակեցաւ, (և անոր
փառքը տեսանք, Հօրմէն միածնի
փառքին պէս,) շնորհքով ու ճըշ-
մարտութիւնով լեցուն։
15 Յովհաննէս վկայեց անոր հա-
մար և աղաղակեց ըսելով, Նո-
յիկայ է որուն համար կը զրուցէի,
Ան որ իմ ետևէս կու գայ, ինծմէ
առաջ եղաւ, ինչու որ ինծմէ ա-
16 ռաջ էր։ Ու անոր լեցունութե-
նէն մենք ամէնքս շնորհք առինք
17 շնորհքի տեղ։ Ինչու որ օրէնքը
Մովսէսի ձեռքով արուեցաւ, բայց
շնորհքը ու ճշմարտութիւնը Յի-
սուս Քրիստոսի ձեռքովը եղան։
18 Աստուած երբէք մարդ տեսած
չէ, բայց միածին Որդին որ Հօրը
ծոցն է, անիկայ պատմեց։
19 Ու Յովհաննէսին վկայութիւնը
ասէ, երբոր Հրէաները Երուսա-
ղէմէն քահանաներ ու Ղեւտացիներ
իրկեցին որ հարցընեն անոր թէ
20 Դուն ո՞վ ես։ Ու անիկայ խոս-
տովանեցաւ ու չուրացաւ. խոս-
տովանեցաւ թէ Ես Քրիստոսը
21 չեմ։ Ու հարցուցին անոր, Ա-
պա ի՞նչ, Եղիան ես. և ըսաւ,
Չեմ. Մի մարգարէ՞ն ես. պա-
22 տասխան տուաւ թէ Չէ։ Ուս
ատենը ըսին անոր, Դուն ո՞վ ես.
ըսէ դէպի, որ պատասխան տանինք
մեզ իրկողներուն. դուն ի՞նչ կ'ը-
սես քեզի համար։ Ըստ, Ես 23
անոր ձայնն եմ՝ որ անապատին մէջ
կը կանչէ, Ճիտեցէք Տէրոջը
ճամբան, ինտոր որ Եսայի մար-
գարէն ըսաւ։ Ու ան իրկուածնե- 24
րը փարիսեցիներէն էին. Ու 25
հարցուցին իրեն ըսելով, Ա-
պա ինչո՞ւ մկրտութիւն կ'ընես, թէ
որ դուն Քրիստոսը չես, ու ո՛չ
Եղիան, և ո՛չ մարգարէն։ Պա- 26
տասխան տուաւ անոնց Յովհաննէս
ու ըսաւ, Ես ջրով կը մկրտեմ,
բայց ձեր մէջը մէկը կայ որ դուք
ան չէք ճանչնար. Նիկայ է իմ 27
ետևէս եկողը՝ որ ինծմէ առաջ ե-
ղաւ, որ ես արժանի չեմ անոր
կօշիկին կապը քակելու։ Ես բա- 28
ները Բեթաբարայի մէջ եղաւ Հոր-
դանանու անդիի կողմը, ուր որ
Յովհաննէս կը կենար ու կը մկ-
կըտէր։
Հետևեալ օրը Յովհաննէս տե- 29
սաւ Յիսուսը որ իրեն կու գար, և
ըսաւ, Ահա Աստուծոյ Գառը՝ որ
աշխարհի մեղքը կը վերցընէ։ Ա- 30
նիկայ է որուն համար ես կը զրու-
ցէի, Իմ ետևէս մարդ մը կու գայ
որ ինծմէ առաջ եղաւ, ինչու որ
ինծմէ առաջ էր։ Ու ես զանիկայ 31
չէի ճանչնար, բայց անոր համար
ես եկայ ջրով մկրտելու, որ ան-
կայ Իսրայէլին յայտնուի։ Ու 32
Յովհաննէս վկայութիւն տուաւ ը-
սելով թէ Ես տեսանէի Հոգին
որ աղաւնիի պէս երկինքէն կ'ի-
ջնէր, ու անոր վրայ կը հանգչէր։
Ու ես զանիկայ չէի ճանչնար, բայց 33
ան որ զիս իրկեց ջրով մկրտելու,
ինքը ըսաւ ինծի, Որու վրայ տես-
նես Հոգին, որ կ'իջնէ ու կը
հանգչի անոր վրայ, անիկայ է որ
Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ։ Ես 34
ալ տեսայ, ու վկայեցի թէ ասիկայ
է Աստուծոյ Որդին։
Հետևեալ օրը դարձեալ Յով- 35
հաննէս կայներ էր, և իր աշա-
կերտներէն երկուքը։ Ու նայելով 36
Յիսուսի վրայ որ կը պտըտէր,
ըսաւ, Ահա Աստուծոյ Գառը։
Ու լսեցին անկէ երկու աշակերտ- 37
ները՝ երբոր կը խօսէր, ու գացին

38 Նիստ եղաւ : Նիստ տուին ընդ որում
սուրբ ժողովոյն Աստուծոյ ի մեծ ու
մեծ ժողով , ի ներկայութեան Տեառն
Յիսուսի Քրիստոսի , որ մեռաւ եւ
յարուցաւ ի մեռելոց , եւ ի ներկայու-
թեան հրեշտակաց ընտրելոց Աստուծոյ ,
39 զգոյշ եղէք ամենայնի : Ընդ ա-
նոսիկ (որ մտանելոյ էին ներքին
տեղին) Պետրոս եւ Յովհաննէս
ասացին ցժողովուրդն եւ ցծերսն
Իսրայէլի . Արք Իսրայէլացիք , ընդ
մեզ ինչո՞ւ զարմանայք այսմ մարդոյ ,
կամ մեզ ինչո՞ւ հայիք , իբրեւ զոր
մեր զօրութեամբ կամ զաստուածա-
պաշտութեամբ արարեալ էիցուք զայս
40 եր : Ոչ անուն Յիսուսի հաւատո-
ցելոյ զայս զոր տեսանէք եւ գիտէք ,
եւ հաւատն որ ընդ նմա է , զայս
կատարեաց առաջի ամենեցուն ձեր-
41 մերոյ : Եւ արդ , եղբարք , գիտեմ
զի տգիտութեամբ արարէք , որպէս
եւ իշխանքն ձեր : Ոչ հրեշտակ
Տեառն ասաց ցՄովսէս եւ ցԱհարոն
եւ ցԵղիազար եւ ցԻթամար որդիս
Ահարոնի քահանայապետի , եւ ցԱ-
42 զգայս զոր ասացին ցՄովսէս : Եւ
Դաւիթ ասէ վասն նորա . (որ
ասաց , Տեսից Տէր զանձն իմ ա-
ռաջի իմոյ , զի ընդ աջմէ իմում է ,
զի մի շարժեսցիմ : Վասն այսորիկ
ուրախացաւ սիրտ իմ , եւ ցնծա-
ցին զգեստք իմ , եւ մարմին իմ
43 հանգուցեալ ի յուսոյ : Զի ոչ թո-
ղուս զանձն իմ ի դժոխս , եւ ոչ
տաս զսուրբ քո տեսանել զապա-
կան : Ծանեայ ինձ զճանապարհս
կենաց , լցուսես զիս ուրախութեամբ
առաջի երեսաց քոց , եւ զհաճոյս
ընդ աջմէ քում յաւիտեանս : Արք
եղբարք , թոյլ տուք ասասցեմ ձեզ
զայր մի զՊատրիարքն Դաւիթ , զի
մեռաւ եւ թաղեցաւ , եւ գերեզման
նորա է ընդ մեզ մինչեւ ցայսօր
44 աւուրս : Եւ մարգարէ եղեալ ,
եւ գիտացեալ զի երդմամբ երդուաւ
Աստուած նմա զպտուղ մէջքոյ նո-
րա նստուցանել ի վերայ աթոռոյ
45 նորա , Տեսեալ յառաջագոյն խօ-
սեցաւ վասն յարութեան Քրիստոսի ,
զի ոչ թողաւ զանձն իւր ի դժոխս ,
եւ ոչ մարմին նորա ետես զապա-
կան : Զայս Յիսուս յարոյց Աստուած ,
46 որոյ մեք ամենեքեան վկայք եմք :
Եւ աջմէ Աստուծոյ բարձեալ , եւ
զխոստումն Հոգւոյն սրբոյ առեալ
ի Հօրէ , հեղոյց զայս զոր դուք
47 տեսանէք եւ լսէք : Զի ոչ Դաւիթ
ելանէ յերկինս , ասէ ինքն , այլ
ասէ Տէր Տեառն իմում , Նստիր ընդ
աջմէ իմում , մինչեւ դիցեմ զթշնա-
միս քո սաստ ոտից քոց : Արդ ա-
նուանեալ ամենայն տունն Իսրայէլի
զի եւ զՏէր եւ զՔրիստոս զնա Աս-
տուած արար , զայս Յիսուս զոր դուք
48 խաչեցիք : Եւ լուեալ զայս սրտի-
ւք , եւ ասացին առ Պետրոս եւ
առ զայլ առաքեալսն , Զի՞նչ արա-
սցուք մեք , արք եղբարք : Պետրոս
ասէ ցնոսա , Ապաշխարեցէք , եւ
մկրտեսցի իւրաքանչիւր ոք ի ձեզ-
անուն Յիսուսի Քրիստոսի ի թող-
49 ութիւն մեղաց ձերոց , եւ առցէք
զպարգեւս Հոգւոյն սրբոյ : Զի ձե-
զի է խոստումն , եւ որդւոցդ ձե-
րոց , եւ ամենայն հեռաւորաց , զո-
րոյ կոչեսցէ Տէր Աստուած մեր
զանազան ի բազմաց եղբարցն ,
50 եւ զանազան վկայեցուցանէր եւ
ասէր : Կացէք ի սմանէ ազգէ ա-
մբարիշտ յայսմանէ : Եւ որ ընդու-
նեան զբանն նորա , մկրտեցան .
եւ եղեն յաւուրն յայնմիկ հոգիք
մինչեւ ցերիս հազարս :

1 Եւ էին յարեալ զհաստատ ի վար-
դապետութեան առաքելոցն , եւ ի
հաղորդութեան , եւ ի կոտորածին
հացին , եւ ի յաղօթսն : Եւ եղեւ
2 ամենայն անձի երկիւղ , եւ բազում
3 սքանչելիք եւ նշանք առ առաքեալսն
4 լինէին : Եւ ամենայն որ հաւատա-
ցեալքն էին , էին միանգամ , եւ
5 ունէին ամենայն ինչս ընդ միմեանս :
Եւ զկալուածս եւ զգոյս վաճառէին ,
եւ բաժանէին զդրամսն ամենեցուն ,
6 որպէս եւ ամենայնի պիտոյ էր :
Եւ ամենայն աւուր միաբանութեամբ
էին յեկեղեցին , եւ կոտորէին հացն
տնից իւրեանց , եւ առնուին կերա-
կուր իւրեանց ուրախութեամբ եւ
7 սրտի պարզութեամբ , Օրհնելով
զԱստուած , եւ ունելով շնորհս առ
ամենայն ժողովուրդն : Եւ Տէր յա-
ւելուածէր զեկեղեցին զամենայն որ
8 կենդանանային : Եւ Պետրոս ասէ
ցնոսա , Ահա Սատանայ խնդրեաց
զձեզ , զի մաղեսցէ զձեզ իբրեւ
9 զցորեան : Ես աղաչեցի վասն քո ,
զի մի պակասեսցէ հաւատ քո , եւ
դու երբեմն դարձեալ հաստատեա
10 զեղբարս քո : Եւ նա ասէ ցնա ,
Տէր , ընդ քեզ պատրաստ եմ եւ
11 ի բանտ եւ ի մահ երթալ : Եւ նա
ասէ , Ասեմ քեզ , Պետրո , ոչ կու-
գայ այսօր աքաղաղ , մինչեւ եր-
րեքկին ուրասցես զիս , եթէ ոչ
12 ճանաչեմ : Եւ ասէ ցնոսա , Յորժամ
առաքեցի զձեզ առանց քսակի եւ
պարկի եւ կօշկաց , միթէ պակաս
մի ինչ ունէիք : Եւ նոքա ասացին ,
13 Ոչ : Եւ ասէ ցնոսա , Այլ արդ որ
ունի քսակ , առցէ եւ զպարկն , եւ
որ ոչ ունի , ծախեսցէ զհանդերձ
14 իւր , եւ գնեսցէ սուր : Զի ասեմ
ձեզ , զի եւ զայս որ գրեալ է , կա-
տարեսցի ի մէնջ , եթէ ընդ անօրէն-
15 սն համարեցաւ : Զի եւ զիրս իմ
կատարումն ունին : Եւ նոքա ասա-
ցին , Տէր , ահա երկու սուր ասեն :
16 Եւ նա ասէ ցնոսա , Բաւական է :
Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորութեան
իւրոյ ի լեառն Ձիթենեաց , եւ հե-
17 տեւեցին նմա եւ աշակերտքն : Եւ
յորժամ եհաս ի տեղին , ասէ ցնոսա ,
Աղաչեցէք զի մի մտանիցէք ի փոր-
18 ձութիւն : Եւ նա հեռացաւ ի նոցա
իբրեւ քարի նետ , եւ դրեալ զծունր-
կալսն աղաչէր , եւ ասէր , Հայր ,
եթէ կամիս , հան զբաժակս զայս
ի ես , բայց ոչ կամք իմ , այլ քո
19 կամքդ եղիցի : Եւ երեւեցաւ նմա
հրեշտակ յերկնից զօրացուցանէր
20 զնա : Եւ եղեալ ի տագնապի , ա-
ւելի աղաչէր , եւ եղեւ քրտինք նո-
րա իբրեւ զկաթիլս արեան իջանե-
21 լով ի վայր ի գետին : Եւ յարեալ
յաղօթից , եկն առ աշակերտսն ,
եւ գտանէ զնոսա ննջեցեալս յար-
22 տասուաց : Եւ ասէ ցնոսա , Ընդէ՞ր
ննջէք , յարուցեալ աղաչեցէք զի
23 մի մտանիցէք ի փորձութիւն : Մին-
չդեռ նա խօսէր , ահա բազմութիւն ,
եւ որ կոչեցեալ էր Յուդա մի ի տա-
սանց , առաջի նոցա գնայր , եւ
մերձեցաւ առ Յիսուս համբուրել
24 զնա : Եւ Յիսուս ասէ ցնա , Յուդա ,
համբուրանօք զՈրդի մարդոյ մատ-
25 նե՞ս : Եւ տեսեալ որ էին առ նմա ,
զոր եղեւ ասացին , Տէր , եթէ հա-
րկանեմք սրով : Եւ հարեալ մի ոմն
ի նոցանէ զծառայն քահանայապետին ,
կտրեաց զականջն աջ : Եւ Յիսուս
պատասխանի ետ եւ ասէ , Թոյլ տուք
մինչեւ զայսքան : Եւ մերձեցեալ
զականջն հպեցաւ , եւ բժշկեաց զնա :
26 Եւ ասէ Յիսուս ցքահանայապետսն
եւ ցտեսուչս տաճարին եւ ցծերսն ,
որ եկեալ էին առ նա , Իբրեւ ընդ
27 աւազակ ելէք սրով եւ գաւազանօք
28 ունել զիս : Յորժամ աւուր միում
էի ընդ ձեզ ի տաճարի , ոչ երկա-
րեցուցէք զձեռս ձեր ի վերայ իմ :
Այլ ձեր է ժամ եւ իշխանութիւն
29 խաւարի : Եւ ունելով զնա տարան ,
եւ ածին ի տուն քահանայապետին :
Եւ Պետրոս հետեւէր հեռուստ :
30 Եւ վառեալ հուր ի մէջ սրահին ,
եւ նստեալ նոցա միասին , նստէր
31 Պետրոս ի մէջ նոցա : Եւ տեսեալ
զնա աղախին մի նստեալ ընդ լու-
սով , եւ հայեցեալ ի նա , ասէ , Եւ
32 սա ընդ նմա էր : Եւ նա ուրացաւ
զնա , եւ ասէ , Կին , չեմ ճանաչեր
33 զնա : Եւ յետ սակաւ մի տեսեալ
ոմն զնա , ասէ , Եւ դու ի նոցանէ
34 ես : Պետրոս ասէ , Այր , չեմ : Եւ
ընդ միջոցս մի հարեալ ոմն ասէ ,
Ճշմարիտ եւ դու ի նոցանէ ես , զի
35 եւ Գալիլեացի ես : Եւ ասէ Պետրոս ,
Այր , չգիտեմ զոր ասես : Եւ ան-
միջապէս ի խօսելն նորա , ահա աք-
աղաղ կանչեաց : Եւ դարձեալ Տէր
հայեցաւ ի Պետրոս , եւ յիշեաց Պետ-
րոս զբանն Տեառն , որպէս ասաց
ցնա , Մինչդեռ աքաղաղ կանչեսցէ ,
երիցս ուրասցես զիս : Եւ ելեալ
արտաքս Պետրոս , լայր դառնա-
36 պէս : Եւ էին արք որ կային զնա ,
ծաղր առնէին զնա , եւ հարկանէին :
37 Եւ զերեսս նորա ծածկէին , եւ հար-
կանէին զնա , եւ հարցանէին զնա ,
եւ ասէին , Մարգարէացո , ո՞վ է
38 որ զքեզ հարկանէ : Եւ այլ բազում
հայհոյութիւնս ասէին ընդ նա :
Եւ իբրեւ եղեւ ցերեկ , ժողովեցաւ
ծերակոյտ ժողովրդեան , քահանայա-
պետքն եւ դպիրքն , եւ տարան զնա
ի ժողովարանն իւրեանց , եւ ասէին ,
39 Եթէ դու ես Քրիստոս , ասա մեզ :
Եւ ասէ ցնոսա , Եթէ ասացից ձեզ ,
40 ոչ հաւատայք : Եւ եթէ հարցից ,
ոչ պատասխանի տայք ինձ , եւ ոչ
41 արձակէք : Այլ ի սմանէ ժամուց
նստիցի Որդի մարդոյ ընդ աջմէ
42 զօրութեան Աստուծոյ : Ասեն ա-
մենեքին , Դու ուրեմն Որդի Աստ-
ուծոյ ես : Եւ նա ասէ ցնոսա , Դուք
43 ասէք , զի ես եմ : Եւ նոքա ասեն ,
Ընդէ՞ր մեզ եւս պիտոյ է վկայու-
թիւն , զի մեք լուաք ի բերանոյ
44 նորա : Եւ յարեալ ամենայն բազ-
մութիւն նոցա , տարան զնա առ
Պիղատոս : Եւ սկսան մատնել զնա
ասելով , Զայս գտաք խոտորեցուցա-
նող զազգս մեր , եւ արգելուլ հար-
կս տալ կայսեր , եւ ասելով զանձն
45 Քրիստոս թագաւոր : Եւ Պիղատոս
հարցանէր զնա , եւ ասէ , Դու ես
46 թագաւոր Հրեից : Եւ նա պատաս-
խանի ետ եւ ասէ , Դու ասես : Եւ
Պիղատոս ասէ ցքահանայապետսն եւ
ցամբոխսն , Ոչ գտանեմ յայսմ մարդ-
47 ոյ մեղս : Եւ նոքա զօրանային ասե-
լով , Զի խռովեցուցանէ զժողովուրդն
ուսուցանելով ամենայն տեղեաց ,
սկսեալ ի Գալիլեայ մինչեւ ցայսր :
48 Եւ Պիղատոս լուեալ զայս , հարց-
անէր եթէ Գալիլեացի իցէ մարդն :
49 Եւ գիտացեալ զի ի տանն Հերովդի
է , առաքեաց զնա առ Հերովդէս ,
որ եւ ինքն էր Երուսաղէմ յաւուրսն
50 յայսոսիկ : Եւ Հերովդէս տեսեալ
զՅիսուս , ուրախ եղեւ յոյժ . զի
էր ի բազում ժամանակաց ցանկա-
նալ տեսանել զնա , վասն զի լուեալ
էր զնմանէ , եւ յուսայր նշան ինչ
51 տեսանել յնմանէ արարեալ : Եւ
հարցանէր զնա բանիւք բազմաւք ,
եւ նա ոչ պատասխանի ետ նմա :
Կային եւ քահանայապետքն եւ դպիրքն
52 կատաղի հանապազ զնա մեղադրե-
լով : Եւ Հերովդէս հանդերձ զօրա-
կան իւրովք արհամարհեաց զնա ,
եւ ծաղր արարեալ զնա , զգեցոյց
զնա զգեստ պայծառ , եւ առաքեաց
53 զնա առ Պիղատոս : Եւ եղեն բա-
րեկամք Հերովդէս եւ Պիղատոս յաւուր
յայնմիկ ընդ միմեանս . զի յառաջ
54 էին ընդ միմեանս ի թշնամանս :
Եւ Պիղատոս կոչեցեալ զքահանայա-
պետսն եւ զիշխանսն եւ զժողովուրդն ,
55 ասէ ցնոսա , Մատուցէք առ իս զայր
զայս իբրեւ զխոտորեցուցանող զժո-
ղովուրդն , եւ ահա ես առաջի ձեր
քննեալ ոչ գտի յայսմ մարդոյ զպա-
տճառս զոր մեղադրէք զնա վասն
56 նորա : Այլ ոչ Հերովդէս , զի առա-
քեցի զձեզ առ նա , եւ ահա ոչինչ
արժանի մահու գործեալ է նա :
57 Ուստի պատժեցեալ զնա արձակեցից :
58 Ունէր պարտ զի զատկին մի ինչ
59 զոք արձակեսցէ նոցա : Եւ ամենայն
ամբոխ միանգամ աղաղակեցին ասե-
լով , Զայս մեր ա՛ռ , եւ արձակեա
մեզ զԲարաբբաս : Որ էր վասն
հարկանելոյ ինչ ի քաղաքին եւ ի
սպանանելոյ , արկեալ ի բանտ :
60 Եւ Պիղատոս կամէր արձակել զՅի-
61 սուս : Եւ նոքա կոչէին ասելով ,
Խաչեա՛ զնա , խաչեա՛ զնա : Եւ նա
երրորդ անգամ ասէ ցնոսա , Զի՞նչ
չարիս արար այս , ոչ գտի յնմանէ
մահու պատճառ , պատժեցեալ զնա
62 արձակեցից : Եւ նոքա զօրանային
ձայնիւք մեծամեծաւք , խնդրելով
զի խաչեսցի : Եւ ձայնք նոցա եւ
քահանայապետացն հաստատեցան :
63 Եւ Պիղատոս հրամայեաց լինել
64 որպէս խնդրէին նոքա : Արձակեաց
զնոսա զոր խնդրէին , որ էր վասն
հարկանելոյ ինչ ի քաղաքին եւ ի
սպանանելոյ , արկեալ ի բանտ : Եւ
զՅիսուս մատնեաց կամաց նոցա :
65 Եւ իբրեւ տարան զնա , կալան Սի-
մոն մի Կիւրենացի , որ գայր ի դաշ-
տէ , եւ եդին նմա զխաչն , զի տա-
66 րիցէ զհետ Յիսուսի : Եւ էր հետեւ
զնա բազում ժողովուրդ եւ կանայք ,
67 որ եւ սգային եւ ողբային զնա :
Եւ դարձեալ Յիսուս առ նոսա ասէ ,
Դստերք Երուսաղէմի , մի լայք ինձ ,
այլ լայք զանձինս ձեր եւ զորդիս
68 ձեր : Զի ահա գան աւուրք յորոց
ասիցեն , Երանի՛ ամուլ եւ որոյ ոչ
ծնան արգանդք , եւ որոյ ոչ ծծե-
ցին պտուղք : Յայնժամ սկսցին
ասել լերանց , Անկարուք զմեզ ,
եւ բլրոց , Ծածկեցէք զմեզ : Զի
եթէ զկանաչ փայտ այսպէս առնեն ,
զչորոցն զի՞նչ եղիցի : Եւ տանէին
69 զնա : Եւ ածին զնա ի տեղի որ կո-
չի Գանգաթա , որ է ասելի Գան-
գուկ , եւ տուին նմա ըմպել գինի
70 խառնեալ ընդ մոռ : Եւ նա ոչ ա-
ռեալ ըմպեաց : Եւ խաչեցին զնա ,
եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա ,
71 արկանելով վիճակ : Եւ կային ժո-
ղովուրդն , եւ նայէին : Եւ նախա-
տինէին զնա եւ իշխանքն ընդ նո-
ցա , ասելով , Զայլս կեցոյց , կեցու-
ցէ զանձն իւր , եթէ նա է Քրիստոս
72 ընտրեալ Աստուծոյ : Եւ ծաղր ա-
րարեալ զնա եւ զօրքն , մատուցա-
նէին նմա քացախ , եւ ասէին ցնա ,
73 Եթէ դու ես թագաւոր Հրեից , կեց-
ուր զանձն քո : Եւ էր գրութիւն
վերագրեալ նմա , Սա է թագաւոր
74 Հրեից : Եւ մի ոմն ի չարագործացն
որ կախեալ էին , հայհոյէր զնա ,
եւ ասէր , Եթէ դու ես Քրիստոս ,
կեցո՛ զանձն քո եւ զմեզ : Եւ ի
պատասխանի ետ միւսն , եւ նզովէր
զնա , եւ ասէր , Ոչ դու երկնչիս
75 զԱստուծոյ , զի նոյն դատաստանաւ
76 ես : Եւ մեք արդարեւ արդարութեամբ ,
զի զոր արժանի գործոց մերոց ա-
ռաքեցաք , այլ սա զոչինչ անարատ
77 գործեաց : Եւ ասէր ցՅիսուս , Յի-
շեա՛ զիս , Տէր , յորժամ գաս ի
78 թագաւորութեան քում : Եւ ասէ
ցնա Յիսուս , Ամէն ասեմ քեզ , այ-
սօր ընդ իս եղիցիս ի դրախտին :
79 Եւ էր ժամ իբրեւ զվեցերորդ , եւ
խաւար եղեւ ընդ ամենայն երկիր
80 մինչեւ ցիններորդ ժամ : Եւ խաւա-
րեցաւ արեգակն , եւ վարագոյրն
տաճարին պատառեցաւ ի մէջ :
81 Եւ կանչեալ Յիսուս ձայնիւ մե-
ծաւ , ասէ , Հայր , ի ձեռս քո
աւանդեմ զհոգի իմ : Եւ զայս ա-
սացեալ , ետ զհոգի : Եւ տեսեալ
հարիւրապետն զեղեալսն , փառա-
82 ւորէր զԱստուած , եւ ասէր , Արդա-
րեւ մարդ սա արդար էր : Եւ ամե-
նայն ամբոխ որ էին ի տեսլեանն
այնմիկ , եւ տեսեալ զեղեալսն , դար-
ձան զկուրծս իւրեանց տրտմելով :
83 Եւ կային ծանօթք նորա հեռուստ ,
եւ կանայք որ եկեալ էին ընդ նմա
ի Գալիլեայ , եւ տեսանէին զայս :
84 Եւ ահա արք մի անուն Յովսէփ ,
որ էր խորհրդական , եւ էր արդար
85 եւ բարի , եւ ոչ հաճեցաւ խորհրդոյ
եւ գործոյ նոցա , եւ էր ի քաղաքէն
Արիմաթեայ , եւ ակն ունէր զարքա-
86 յութիւն Աստուծոյ : Եւ գնացեալ
առ Պիղատոս , խնդրեաց զմարմին
87 Յիսուսի : Եւ իջուցեալ զնա , պա-
տեաց սուդարիոնի , եւ եդ զնա ի
տապանի քարեղէն , յորում ոչ ոք
88 երբեք էր եդեալ : Եւ աւուրն պա-
տրաստութեան էր , եւ շաբաթն
89 լուսանայր : Եւ կանայքն որ եկեալ
էին ընդ նմա ի Գալիլեայ , հետեւե-
ցան , եւ տեսին զտապանն , եւ զի-
90 նչ եդաւ մարմին նորա : Եւ դար-
ձեալ պատրաստեցին զհոտս եւ զա-
նուշահոտս , եւ զաւուրն շաբաթու
91 հանգեան ըստ պատուիրանին :

իր եղբայրները և իր աշակերտները , ու շատ օրեր հոն չկեցան :

13 Ու Հրէից պասիկը մօտ էր , ու
14 Յիսուս Երուսաղէմ ելաւ . Ու տաճարին մէջ գտաւ արջառ ու ոչխար և աղաւնի ծախողները , ու սուակ փոխողները ալ՝ որ նստեր
15 էին . Ու շուանէ խարազան մը շինելով՝ ամէնը տաճարէն դուրս հանեց , ոչխարներն ալ ու արջառները ալ , և սուակ փոխողներուն պղինձները ցիրուցան ըրաւ , ու սե-
16 ղանները կործանեց . Ու ապաւնի ծախողներուն ըսաւ , Տակէ վերցուցէք աստնք , իմ Հօրս տունը առուտուրի տուն մի՛ ընէք :
17 Ու իր աշակերտները միտքերնին բերին որ գրուած է , Քու տանդ նախանձը զիս կ'երայ :
18 Ուստի Հրէայք պատասխան տուին Իրեանները ու ըսին անոր , Ինչ նշան կը ցուցնես մեզի՝ որ աս բա-
19 ները կ'ընես : Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց , Տակեցէք աս տաճարը , ու իրիք օրուան
20 մէջ անիկայ պիտի կանգնեմ : Ուստի Հրէանները ըսին , Վառասունուվեց տարուան մէջ շինուեցաւ աս տաճարը , և դուն իրիք օրուան մէջ
21 պիտի կանգնե՞ս անիկայ : Բայց ինքը իր մարմնոյն տաճարին համար
22 կ'ըսէր : Ուստի երբոր ինքը մեռելներէն յարուցաւ աուաւ , իր աշակերտները միտքերնին բերին թէ աս բանը ըսած էր , ու հաւատացին գիրքին և Յիսուսի ըսած խօսքին :
23 Ու երբոր պասկի ծոմին տաճնեը Երուսաղէմ էր , շատ մարդիկ անոր ըրած հրաշքները տեսնելով՝ հա-
24 ւատացին անոր անուանը : Բայց ինքը Յիսուս իր անձը անոնց չէր հաւատար , ինչու որ ինքը զիտէր
25 ամէն մարդ . Ու պէտք չէր որ մէկը մարդու համար վկայութիւն տայ իրեն , քանզի ինքը զիտէր թէ ինչ կայ մարդուն ներսի դին :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ու փարիսեցիներէն մարդ մը կար Նիկոդեմոս անունով , որ Հը-
2 բէից իշխան էր : Անիկայ գիշերով Յիսուսի գալով ըսաւ անոր , Ռաբբի , գիտնանք որ դուն Աստուծմէ վարդապետ եկած ես ինչու որ մէկը չկրնար ընել աս հրաշքները որ դուն կ'ընես , թէ որ Աստուած իր հետը չըլլայ :
3 Պատասխան տուաւ Յիսուս և ըսաւ անոր , Ամէն ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , թէ որ մէկ մարդ մը նորէն չծնանի , չկրնար Աստուծոյ թագաւորութիւնը տեսնել :
4 Նիկոդեմոս ըսաւ անոր , Մարդ մը կրնայ ծերացած ատեն ծնանիլ , միթէ կրնայ մօրը որովայնը մտնել ու ծնանի :
5 Յիսուս պատասխան տուաւ , Ամէն ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , թէ որ մէկ մարդ մը ջուրէն ու Հոգիէն չծնանի , չկրնար Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել :
6 Անդիմէնէն ծնածը մարմին է , ու Հոգիէն ծնածը հոգի է :
7 Դուն մի զարմանար որ քեզի ըսի , Պէտք է ձեզի նորէն ծնանիլ :
8 Հովը ուր որ ուզէ կը փչէ , և անոր ձայնը կը լսես , բայց չես գիտեր ուրկից կուգայ կամ ուր կ'երթայ , ասանկ ալ է ան ամէնը՝ որ Հոգիէն կը ծնանի :
9 Պատասխան տուաւ Նիկոդեմոս ու ըսաւ անոր , Ո՞նչափ կրնայ ըլլալ :
10 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր , Դուն Իսրայէլի ՀՀ վարդապետ մին ես , և աս բաները չե՞ս գիտեր :
11 Ամէն ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք , և ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք , ու մեր վկայութիւնը չէք ընդունիր :
12 Թէ որ երկրաւոր բաները ձեզի պատմեցի՝ ու չէք հաւատար , ո՞նչափ պիտի հաւատաք՝ թէ որ երկնաւոր բաները ձեզի պատմեմ :
13 Ու մէկը երկինքը չելաւ , բայց անիկայ միայն որ երկինքէն իջաւ՝ Որդին մարդոյ , որ երկինքն է :
14 Ու ինչպէս որ Մովսէս անապատին մէջ օձը բարձրացուց , անանկ ալ պէտք է որ Որդին մարդոյ բարձրանայ ,
15 Որ ամէն ոք որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի , հապա յաւի-

16 առնական կեանք ունենայ : Ընչու
որ Աստուած անանկ սիրեց աշխար-
հը մինչև որ իր միածին Որդին
տուաւ , որ ամէն ոք որ անոր հա-
ւատայ չկորսուի , հապա յաւիտե-
17 նական կեանք ունենայ : Որովհե-
տև Աստուած իր Որդին չուղկեց
աշխարհ որ աշխարհը դատէ ,
հապա որ աշխարհս անով փրկուի :
18 Ան որ կը հաւատայ անոր՝ չդատա-
պարտուիր . և ան որ չհաւատար ,
անիկայ արդէն դատապարտուած
է , ինչու որ Աստուծոյ միածին Որ-
19 դւոյն անունը չհաւատաց : Ա-
սա է դատապարտութիւնը՝ որ լոյսը
աշխարհ եկաւ , ու մարդիկ խա-
ւարը լոյսէն աւելի սիրեցին , ին-
չու որ իրենց գործքերը չար էին :
20 Որովհետև ամէն ոք որ չար կը գոր-
ծէ , անիկայ լոյսը կ'ատէ , և լոյսին
քովը չգար որ իր գործքերը չյան-
21 դիմանուին : Հապց ան որ ճշմար-
տութիւն կը գործէ , լոյսին քովը
կու գայ , որ իր գործքերը յայտնի
ըլլան թէ Աստուծով գործուեցան :
22 Ա՛ս բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս
և իր աշակերտներէը Հրէաստանի
երկիրը , և հոն կը կենար անոնց
հետ մկրտէր , ու մկրտութիւն կ'ը-
23 նէր : Յովհաննէս ալ Էնոնի
մէջ Սալիմի մօտ մկրտութիւն կ'ը-
նէր , որովհետև հոն շատ ջուր
կար , ու կու գային և կը մկրտուէ-
24 ին . Ինչու որ Յովհաննէս դեռ
բանտը դրուած չէր :
25 Ան առնը վիճաբանութիւն մը
եղաւ Յովհաննէսին աշակերտնե-
րէն Հրէականութեան հետ՝ մաքրու-
26 թեան վրայով : Ու եկան Յով-
հաննէսին և անոր ըսին , Ռաբբի՝
անիկայ որ քեզի հետ Յորդանանու
անդիի կողմն էր , որուն համար
դուն վկայութիւն տուիր , ահա
ինքը կը մկրտէ , և ամէնը անոր
27 կու գան : Պատասխան տուաւ
Յովհաննէս և ըսաւ , Մարդ մը
չկրնար բան մը առնել , թէ որ
երկինքէն տրուած չըլլայ անոր :
28 Դուք ձեզի կը վկայէք ինծի հա-
մար , որ ըսի թէ Ես Քրիստոսը
չեմ , հապա անոր առջևէն խըր-
29 կուած եմ : Ան որ հարսն ունի , փեսան անիկայ է . բայց փեսային բարեկամը՝ որ կը կենայ ու կը լսէ անոր , մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար . ուստի այս իմ ուրախութիւնս լրացած է : Ան 30
նիկայ պէտք է որ մեծնայ , բայց ես պզտիկնամ : Ան որ վերէն կու 31
գայ՝ ամէնէն վեր է . ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր է , ու երկրէն կը խօսի . ան որ երկինքէն կու գայ՝ ա-
մէնէն վեր է . Ու ինչ որ առաս- 32
ու լսեց , ան կը վկայէ , ու անոր վկայութիւնը մէկը չընդունիր : Ան որ անոր վկայութիւնը կ'ըն- 33
դունի , կնքեց թէ Աստուած ճշմա-
րիտ է : Որովհետև ան զի ան որ Աստուած 34
խրկեց , Աստուծոյ խօսքերը կը խօ-
սի , ինչու որ Աստուած անոր չա-
փով չտար Հոգին : Հայրը կը 35
սիրէ Որդին , և ամէն բան անոր
ձեռքը տուած է : Ան որ Որդւոյն 36
կը հաւատայ , յաւիտենական կեանք
ունի . և ան որ Որդւոյն չհնազան-
դիր , անիկայ կեանք պիտի չտեսնէ ,
հապա Աստուծոյ բարկութիւնը ա-
նոր վրայ կը մնայ :

Գ Լ . Գ

1 Երբ Տէրը իմացաւ որ փա-
րիսեցիները լսեր են՝ թէ Յիսուս
Յովհաննէսէն աւելի աշակերտներ
2 կ'ընէ և կը մկրտէ , (Թէպետ
չէ թէ Յիսուս ինքը կը մկրտէր ,
3 հապա իր աշակերտները ,) Յու-
դէայ Հրէաստանը ու նորէն գա-
4 լիլեա գնաց : Ու պէտք եղաւ որ
5 Սամարիայի միջէն անցնի : Ուստի
եկաւ Սամարացւոց մէկ քաղաքը՝
որուն անունը Սուքար էր , ան տե-
ղին մօտ՝ որն որ Յակոբ իր որդւոյն
6 Յովսեփին տուաւ . Ու հոն Յա-
կոբին մէկ աղբիւրը կար . Յիսուս
ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ ա-
ղբիւրին վրայ նստաւ . ԵՒ ժամը
վեցին առնուներն էր :
7 Սամարիայէն կինիկ մը եկաւ ջուր
հանելու . Յիսուս ըսաւ անոր ,
8 Տուր ինծի ըմպելու . (Որով-
հետև իր աշակերտները քաղաքը գո-
ցեր էին , որ ուտելիք առնեն :)

9 Ըն առնէը Սամարացի կնիկը ըսաւ անոր, Ո՞ւստի որ Հրեայ ես, ինձմէ պէս կ՚ուզես ըմպել՝ Սամարացի կնիկ մը. վասն զի Հրեայք Սամարացւոց հետ հաղորդակցութիւն չունին ընծէ։ 10 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Թէ որ դուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, և թէ ո՛վ է ան որ քեզի կ՚ըսէ, Ինծի ըմպել տուր, դուն անկէ պիտի ուզէիր, և ինքը քեզի կեանգանի ջուր պիտի տար։ 11 Կնիկը ըսաւ անոր, Տէր՝ դուն ջրհան ալ չունիս ու ս՚ս հորը խորունկ է. ուրկէ՞ ուսկի՞ց պիտի ունենաս ան կեանգանի ջուրը։ 12 Միթէ դուն մեր Յակոբ հօրմէն աւելի մե՞ծ մըն ես, որ ս՚ս հորը մեզի տուաւ, և ասկէ խմեց ինքը ու իր որդիները և իր անասուննե- 13 րը։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Ամէն ո՛վ որ սա ջուրէն խմէ, նորէն պիտի ծարաւի, բայց ո՛վ որ խմէ ան ջուրէն՝ որ ես անոր պիտի տամ, յաւիտեան պիտի չծարաւի. 14 հապա ան ջուրը որ ես անոր պիտի տամ, պիտի ըլլայ անոր ներսիդին ջուրի աղբիւր մը՝ որ յաւիտենական կեանգի համար 15 կը բղխէ։ Կնիկը ըսաւ անոր, Տէր՝ տո՛ւր ինծի ան ջուրը որ չծարաւիմ, և հոս չգամ ջուր հա- 16 նելու։ Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա քու էրիկդ կանչէ՝ ու հոս եկուր։ 17 Կնիկը պատասխան տուաւ ըսաւ, Չունիմ էրիկ. Յիսուս ըսաւ անոր, Ճիշդ ըսիր, 18 Թէ Չունիմ էրիկ. Վասն զի դուն հինգ էրիկ ունեցեր ես, և ան որ հիմա ունիս, քու էրիկդ չէ. ա- 19 տիկայ չիտակ ըսուցիր։ Կնիկը ըսաւ անոր, Տէր՝ կը տեսնեմ որ 20 դուն մարգարէ մըն ես։ Մեր հայրերը սա լեռան վրայ երկրպագութիւն ըրին, և դուք կ՚ըսէք Թէ Երուսաղէմ է տեղը, ուր պէտք է երկրպագութիւն ը- 21 նել։ Յիսուս ըսաւ անոր, Կնիկ՝ հաւատա ինծի որ ժամանակ կու գայ, որ ան սառնը ո՛չ սա լեռանը վրայ՝ և ո՛չ Երուսաղէմի մէջ եր- կրպագութիւն պիտի ընէք Հօրը։ 22 Դուք անոր երկրպագութիւն կ՚ը- նէք, որ չէք ճանչնար. մենք անոր երկրպագութիւն կ՚ընենք՝ որ կը ճանչնանք. ինչու որ փրկութիւնը Հրեաներէն է։ Բայց ժամանակ 23 կու գայ ու հիմա ալ է, որ ճըշմարիտ երկրպագողները երկրպագութիւն պիտի ընեն Հօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութիւնով, ինչու որ Հայրն ալ իրեն անանկ երկրպագողներ կ՚ուզէ։ 24 Աստուած ոգի է, և իրեն երկրպագողները ալ պէտք է որ հոգիով ու ճշմարտութիւնով երկրպագութիւն ընեն։ 25 Կնիկը ըսաւ անոր, Գիտեմ որ Մեսիան կու գայ, (Որ կըսուի Քրիստոս) երբոր ինքը գայ, ամէն բան մեզի պիտի պատմէ։ 26 Յիսուս ըսաւ անոր, Ես ա՛ն եմ՝ որ քեզի հետ կը խօսիմ։ 27 Ու ատ խօսքին վրայ իր աշակերտները եկան, ու զարմացան որ ա՛ն կնկանը հետ կը խօսէր. բայց ա- նոնցմէ մէկը չըսաւ Թէ Ի՞նչ կ՚ու- զես, կամ Ի՞նչ կը խօսես անոր հետ։ 28 Ան առնը կնիկը ձգեց իր ամպորը, ու քաղաքը դնաց, և ըսաւ մարդիկներուն, 29 Գէկ ա- մէնք մէկ մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի ամէն ինչ որ գործեր եմ. արդեօք անիկայ է Քրիստոսը։ 30 Ան- նոնք քաղաքէն ելան ու անոր կու գային։

31 Ատ միջոցս աշակերտները իրեն կ՚աղաչէին ու կ՚ըսէին, Ռաբբի՝ ճաշ կեր։ 32 Անիկայ ըսաւ անոնց, Ես կերակուր ունիմ ուտելու՝ որ դուք չէք գիտեր։ 33 Ուստի աշակերտները կ՚ըսէին իրարու, Մարդ մէկը ասոր ուտելու բան մը բերա՞ւ։ 34 Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ կերակուրս ան է որ ես կամ խրկողին կամքը ընեմ, և անոր գործը կատարեմ։ 35 Չէ՞ որ դուք կ՚ըսէք Թէ Տակաւին չորս ամիս կայ որ հունձքի առնը գայ. ահա ես ձեզի կ՚ըսեմ, Աչքերնիդ վերցուցէք ու արտերուն նայեցէք, որ արդէն ճերմակած ա՛ն հնձուելու պատրաստ են։ 36 Ան որ կը հնձէ

վարձք կ'առնէ , ու յաւիտենական
կենաց համար պտուղ կը ժողվէ ,
որ սերմնացանողը ու հնձողը միասին
37 ուրախանան : Վասն զի առ այս բա-
նիս մէջ ճշմարիտ է այն խօսքը թէ
Ուրիշը կը սերմանէ և ուրիշը կը
38 հնձէ : Ես ձեզ խրկեցի հնձելու այն
որ դուք չաշխատեցաք . ուրիշները
աշխատեցան , ու դուք անոնց աշ-
խատանքին մէջ մտաք :
39 Եւ այն քաղաքէն շատ Սամարա-
ցիք հաւատացին անոր հնկանը
խօսքին համար որ վկայեց , ըսելով
թէ Ինձ որ ես գործերը էի , բոլո-
40 րը ինծի ըսաւ : Ու երբոր Սամա-
րացիք անոր եկան՝ կ'աղաչէին անոր
որ իրենց քովը կենայ . ու երկու օր
41 հոն կեցաւ : Եւ աւելի շատերը իրեն
հաւատացին իր խօսքին համար :
42 Ու կ'ըսէին հնկանը , Այսու ետև չէ
թէ քու խօսքիդ համար կը հաւա-
տանք ; ինչու որ մենք մեզմէ լսե-
ցինք , և գիտենք որ աստիկայ է
Ձշմարտապէս աշխարհի Փրկիչը՝
Քրիստոսը :
43 Ու երկու օրէն ետև եկաւ անկէ
44 և Գալիլեա գնաց : Ինչու որ Յի-
սուս ինքը վկայեց թէ Մարգարէ
մը իր գաւառին մէջ պատիւ չունե-
45 նար : Ու երբոր Գալիլեա եկաւ ,
Գալիլեացիները զինքը ընդունե-
ցին , ինչու որ տեսած էին ան բո-
լոր հրաշքները՝ որ ինքը բրաւ Երու-
սաղէմի մէջ տօնին ատեն . վասն
զի իրենք ալ ան տօնին գացեր էին :
46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալի-
լեացւոց Կանայ քաղաքը , ուր որ
ջուրը գինի բրած էր . և հոն ազ-
նուական մէկը կար , որուն որդին
հիւանդ էր Կափառնայումի մէջ :
47 Երբոր լսելով որ Յիսուս Հրեաս-
տանէն Գալիլեա եկեր է , եկաւ ա-
նոր ու կ'աղաչէր որ իջնէ և իր որ-
դին բժշկէ , ինչու որ մեռնելու վը-
48 րայ էր : Ուստի ըսաւ Յիսուս բոլո-
րոնց , Եթէ որ նշաններ ու հրաշք-
ներ չտեսնէք , բնաւ պիտի չհաւա-
49 տաք : Պալատականը ըսաւ անոր ,
Տէր՝ իջիր քանի որ իմ տղաս մե-
50 ռած չէ : Յիսուս ըսաւ անոր ,
Գնա , քու որդիդ ողջ է . մարդն
հաւատաց ան խօսքին որ Յի-
սուս իրեն ըսաւ , ու գնաց : Ու 51
երբոր կ'իջնէր , իր ծառաները
դիմաւորելով զինքը , և աւետա-
ւորին բսելով թէ Քու տղադ
ողջ է : Ուստի հարցուց անոնց թէ 52
ո՞ր ժամէն սկսաւ աղէկ դառնալ .
և ըսին իրեն , Երէկ ժամը եօթնին
տենդը թողուց զանիկայ : Ուստի ա- 53
ռաւն գիտցաւ հայրը թէ ան
ժամին էր որ Յիսուս իրեն ըսաւ
թէ Քու որդիդ ողջ է . ու հաւա-
տաց ինքը և իր բոլոր տունը : Սա 54
նորէն երկրորդ հրաշքն է որ Յի-
սուս բրաւ , երբոր Հրեաստանէն
Գալիլեա եկաւ :

ԳԼՈՒԽ Ե

Վասն հոն Հրէից տօն էր , և Յի- 1
սուս Երուսաղէմ եկաւ : Ու 2
Երուսաղէմի մէջ Ոչխարաց դրան
քով աւազան մը կայ , որ Եբրա-
յեցերէն Բեթհզդա կ'ըսուի , որ
հինգ սրահ ունի : Անոնց մէջ 3
խիստ շատ հիւանդներ պառկած էին ,
կոյրեր՝ կաղեր՝ չորցածներ , որոնք կը
սպասէին ջուրին խառնուելուն :
Վասն զի հրեշտակ մը ժամանակ 4
ժամանակ աւազանը կ'իջնէր ու
ջուրերը կը խառնէր , և ով որ
ջուրին խառնուելէն ետև պիտի ա-
ռաջ անոր ներս կը մտնէր , կը
բժշկուէր՝ ինչ հիւանդութիւն որ
ունենար : Եւ հոն մէկ մարդ մը 5
կար , որ երեսունուութ տարիէ ՚ի
վեր հիւանդութիւն մը ունէր :
Յիսուս երբոր տեսաւ զանիկայ որ 6
բնկած պառկած էր , ու գիտցաւ
որ շատ ժամանակէ ՚ի վեր է , ըսաւ
անոր , Կ'ուզե՞ս առողջանալ :
Հիւանդը պատասխան տուաւ ա- 7
նոր , Տէր՝ մարդ մը չունիմ որ
երբ ջուրերը խառնուին՝ զիս աւա-
զանը ձգէ . հապա քանի որ ես
դառնը կը շարժիմ , ինծմէ առաջ
ուրիշ մը կ'իջնէ : Յիսուս ըսաւ 8
անոր , Ելլէ մահիճդ առ ու քա-
լէ : Ու իսկոյն մարդը առողջա- 9
ցաւ , ու իր մահիճը վերցնելով
կը քալէր . ու ան օրը շաբաթ էր :
Ուստի Հրեայքը ըսին բժշկ- 10

կուած մարդուն , Հարթաթ է , Ե-
արժան չէ որ մահիճդ վերցընես :
11 պատասխան տուաւ անոնց — ը-
— , Ան որ զիս բժշկեց՝ ինքը ին-
ծի ըսաւ , Առ մահիճդ ու ման գալէ :
12 Ուստի հարցուցին անոր , Ո՞վ է
այն մարդը որ քեզի ըսաւ , Առ մահիճդ
13 ու ման գալէ : Եւ բժշկուողը չէր
գիտեր թէ ո՛վ է ան , քանզի որ
Յիսուս մէկդի քաշուեցաւ՝ ան տե-
ղը բազմութիւն ըլլալուն համար :
14 Ետքէ գտաւ Յիսուս զանիկայ տա-
ճարին մէջ ըսելով՝ Ահա բժշկուեցար , ալ մեղք մի
գործեր , որ ալ աւելի չար բան մը
15 չպատահի քեզի : Գնաց մարդը ,
ու Հրէաներուն պատմեց թէ Յի-
սուս է որ զինքը բժշկեց :
16 Եւ ասոր համար Հրէաները կը
հալածէին Յիսուսը , և կը փնտռէին զանիկայ սպաննել , որ ա-
17 նոնք չարաթի օրը կ՚ընէր : Ե-
Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ,
Իմ Հայրս մինչև հիմա կը գործէ ,
18 ես ալ կը գործեմ : Ասոր համար՝
ալ աւելի կը փնտռէին Հրէաները
զանիկայ սպաննել , վասն զի ոչ թէ
միայն չարաթի օրը կը լուծէր , հա-
պա նաև Աստուած իր Հայրը կ՚ա-
նուանէր , ու այսպէս ինքզինքը Աս-
19 տուծոյ հաւասար կ՚ընէր : Ուստի
Յիսուս պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ անոնց , Ամէն ամէն կ՚ըսեմ ձեզի , Որդին ինքնին բան
մըն ալ չկրնար ընել , միայն թէ
ինչ որ տեսնէ որ Հայրը կ՚ընէ . ո-
վասն զի ինչ որ անիկայ կ՚ընէ ,
նմանապէս Որդին ալ նոյնը կ՚ընէ :
20 Վասն որ Հայրը կը սիրէ Որդին ,
և ամէն բան կը ցուցընէ անոր՝
ինչ որ ինքը կ՚ընէ . և աստղմ-
ալ աւելի մեծ գործքեր պիտի ցու-
ցընէ անոր , որպէս զի դուք զար-
21 մանաք : Վասն զի ինչպէս որ
Հայրը մեռելները կը յարուցանէ
ու կենդանի կ՚ընէ , նմանապէս Որ-
դին՝ որոնք որ կ՚ուզէ կը կենդանա-
22 ցընէ : Վասնզի Հայրը մէկը չդա-
տեր , հապա ամէն դատաստանը
23 Որդուն տուաւ . Որ ամէնը պա-
տուին Որդին , ինչպէս որ Հայրը
կը պատուեն . ան որ Որդին չպա-
տուեր , զանիկայ խրկող Հայրը
չպատուեր : Ամէնէն ճշմարիտ 24
կ՚ըսեմ ձեզի Թէ Ան որ իմ խօսքս
մտիկ կ՚ընէ , և կը հաւատայ անոր
որ զիս խրկեց , յաւիտենական
կեանք ունի , ու դատապարտու-
թեան տակ չի գար , հապա մա-
հուանէ դէպ՚ի կեանք անցած է :
Ամէնէն ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , 25
որ ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա
է , որ ան ատեն մեռելները պիտի
լսեն Աստուծոյ Որդւոյն ձայնը , և
անոնք որ կը լսեն , պիտի ապրին :
Վասն զի ինչպէս որ Հայրը իր ան- 26
ձին մէջը կեանք ունի , անանկ ալ
Որդիին տուաւ որ իր անձին մէջը
կեանք ունենայ . Ու դատաստան 27
ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ
անոր , քանզի անիկայ Որդի մարդ
դուի է : Ասոր վրայ մի զարմանաք , 28
ինչու որ ժամանակ պիտի գայ՝ որ
բոլոր գերեզմաններու մէջ եղողնե-
րը անոր ձայնը պիտի լսեն , Ու 29
դուրս պիտի գան , անոնք որ բարի
գործեր են , կենաց յարութեան
համար , և անոնք որ չար գործեր
են , դատապարտութեան յարու-
թեան համար : Ես ինքիմէս 30
բան մը չեմ կրնար ընել . ինչ-
պէս կը լսեմ՝ անանկ կը դատեմ ,
և իմ դատաստանս արդար է , ին-
չու որ ես իմ կամքս չեմ փնտռեր ,
հապա անոր կամքը որ զիս խրկեց :
Եթէ ես ինձի համար վկայեմ , 31
իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ : Ու- 32
րիշ մըն է որ ինձի համար կը վ-
կայէ . և ես գիտեմ որ ճշմարիտ է
ան վկայութիւնը՝ որ ինքը ինձի հա-
մար վկայեց : Դուք Յովհաննէսին 33
խրկեցիք , և ինքը ճշմարտութեա-
նը վկայեց : Բայց ես չէ թէ մար- 34
դոյմէ վկայութիւն կ՚առնեմ , հա-
պա ասոնք բանը կ՚ըսեմ որ դուք
փրկուիք : Անիկայ ջրաղ մըն էր 35
որ կը վառէր ու լոյս կուտար . և
դուք քիչ մը առեն ուզեցիք անոր
լուսով ուրախանալ : Բայց ես 36
Յովհաննէսին վկայութենէն ալ մեծ
վկայութիւն ունիմ , քանզի ան
գործքերը որ Հայրը ինձի տուաւ

որ անունք կատարեմ , ան նոյն գործ-
քերը որ ես կը գործեմ՝ ինձի համար
կը վկայեն թէ Հայրը զիս խրկեց :
37 Ու Հայրը որ զիս խրկեց , ինքը
վկայեց ինձի համար . դուք բնաւ
անոր ձայնը լսեցիք , ոչ ալ անոր
38 կերպարանքը տեսաք . ու ոչ անոր
խօսքը ձեր մէջը բնակած ունիք ,
քանզի ան որ ինքը խրկեց , դուք
39 անոր չէք հաւատար : Կը քննէք
քննեցէք , ընչու որ դուք անոնցմով
կը սեպէք յաւիտենական կեանքը
ունենալ , և բուն անոնք են որ ին-
40 ձի համար կը վկայեն . Ու դուք
չէք ուզեր ինձի գալ , որ կեանք
41 ունենաք : Ես մարդոցմէ փառք
42 չեմ առներ : Բայց գիտեմ ձեզ
որ Աստուծոյ սէրը ձեզի մէջերնիդ չու-
43 նիք : Ես իմ Հօրս անունովը ե-
կայ , ու զիս չէք ընդունիր . եթէ որ
ուրիշ մէկը իր անունովը գայ , ա-
44 նիկայ պիտի ընդունիք : Ինչ-
պէս կրնաք հաւատալ , որ իրար-
մէ փառք կ'առնէք , և այն փառքը
որ մէկ Աստուծմէն է , չէք փնտռե-
45 ր : Մի կարծէք թէ ես ձեզի
համար ամբաստանութիւն պիտի ը-
նեմ Հօրը . կայ մէկը որ ձեզի
համար ամբաստանութիւն կ'ընէ ,
Մովսէսը որուն դուք յուսացած էք :
46 Եթէ դուք Մովսէսին հաւատայիք , ինձի ալ պիտի հա-
ւատայիք , ընչու որ անիկայ ինձի
47 համար գրեց : Բայց եթէ որ անոր
գրածներուն չէք հաւատար , իմ
խօսքերուս ինչպէ՞ս պիտի հաւատաք :

ԳԼՈՒԽ Զ.

1 Ետ բաներէն ետքը Յիսուս Գալի-
լեայի ա՛յնկոյն Տիբերիայի ծովուն
2 անդին կողմը գնաց . Ու անոր հե-
տևէն շատ ժողովուրդ կ'երթար ,
ընչու որ կը տեսնէին այն հրաշք-
ները որ հիւանդներուն վրայ կ'ը-
3 նէր : Ու Յիսուս լեռը ելաւ , ու
հոն նստաւ իր աշակերտներուն հետ
4 միասին : Ու Հրէից զատիկ մօ-
տը մօտ էր :
5 Յիսուս երբոր իր աչքերը վեր
վերցուց ու տեսաւ որ շատ ժողո-
վուրդ կու գար իրեն , ըսաւ Փի-
լիպպոսին , Ո՞ւսկից հաց ծախու
առնենք որ ասոնք ուտեն : (Ու 6
սա կ'ըսէր զանիկայ փորձելու հա-
մար , քանզի ինքը գիտէր ինչ 7
պիտի ընէր :) Փիլիպպոս պա-
տասխան տուաւ անոր , Երկու
հարիւր դահեկանի հաց ասոնց
հերիք չէ , որ ամէն մէկը քիչ մը 8
առնէ : Իր աշակերտներէն մէկը՝
Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Հնդ-
կաս ըսաւ իրեն , Հոս մէկ պա- 9
տանի մը կայ , որ հինգ գարնէզէն
հաց ու երկու ձուկ ունի , բայց
ասանկ ի՞նչ պիտի ընեն այդչափ
մարդոց : Ուստի Յիսուս ըսաւ , 10
Ասոնք նստեցուցէք սա մարդիկը . և սա
տեղը շատ խոտ կար , ու մարդիկը
նստան թիւով հինգ հազարի չափ :
Ու Յիսուս հացերը առաւ ու գո- 11
հացաւ , և աշակերտներուն բաժ-
նեց , աշակերտներն ալ նստողնե-
րուն , նոյնպէս ալ ձուկերէն որչափ
որ ուզեցին : Ու երբոր կշտացան , 12
ըսաւ իր աշակերտներուն , Ժո-
ղովեցէք ատկացած կտորտանքները՝ որ
բան մը չկորսուի : Ուստի ժո- 13
ղովեցին , և տասներկու կողով լե-
ցուցին այն հինգ գարնէզէն հացերուն
ՀՀՀ կտորտանքները , որ ու-
տողներէն ատկացաւ : Ասոր 14
պիտի երբոր Յիսուսի ըրած հր-
բաշքը տեսան , ի՛ըսէին թէ Ա-
սիկայ է ՀՀՀՀՀՀ ան մարգա-
րէն՝ որ աշխարհ պիտի գար : Ու 15
Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան
զինքը յափշտակեն՝ որ զինքը թա-
գաւոր ընեն , նորէն միայնակ լեռը
գնաց : Ու երբոր իրիկուն եղաւ , 16
իր աշակերտները ծովեզերքը իջան :
Ու նաւը մտնելով ծովուն անդին 17
կողմը Կափառնայում կ'երթային .
և արդէն մութը կոխած էր , ու
Յիսուս դեռ իրենց կողմը չէր եկած :
Ծովն ալ հովին սաստիկ փչելէն 18
ատկնուելով կ'ելլար : Ու երբոր 19
թէ քսանհինգ քառասուներեք կամ
երեսուն ստատիոն չափ գացին ,
տեսան Յիսուսը որ ծովուն վրայէն
գալով՝ նաւուն կը մօտենար , ու
վախցան : Բայց ինքը ըսաւ ա- 20
նոնց , Ես եմ՝ մի վախնաք : Ուս 21

առնեը ուզեցին զանիկայ նաւը առնել . և շուտ մը նաւը ան երկիրը հասաւ՝ ուր որ կ'երթային :

22 Հետեւեալ օրը ժողովուրդը որ ծովուն անդիի կողմն էր , և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար հոն ան մէկէն 'ի գաւառ՝ որուն մէջ առեր աշակերտները մտեր էին , և որ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ նաւակը մտած չէր , հապա միայնակ առեր աշակերտները գացեր էին .
23 (Բայց Տիբերիայէն ուրիշ նաւակներ եկան առիթին մօտ՝ ուր որ Տէրոջը գոհանալովը հացը կերեր
24 էին .) Ուստի առնեը ժողովուրդը տեսնելով թէ ո՛չ Յիսուս հոն է , ո՛չ ալ առեր աշակերտները , իրենք ալ նաւերը մտան ու եկան Կափառնայում Յիսուսը փնտռելու :
25 Ու երբոր անիկայ ծովուն անդիի կողմը գտան , ըսին առեր , Ռաբբի՝ ե՞րբ եկար գուն հոս : Յիսուս
26 պատասխան տուաւ անոնց և ըսաւ , Ա՛մէնամէն կ'ըսեմ ձեզի , Ո՛չ թէ հրաշքներ տեսար , հապա առեր հասար որ հացերէն կերար ու կշտացաք :
27 Գո՛ծ գործեցէք՝ չէ թէ կորստական կերակուրին համար , հապա այն կերակուրին համար որ յաւիտենական կեանց մէջ կը մնայ , որ գանիկայ Որդին մարդոյ ձեզի պիտի տայ . քանզի որ Հայրը
28 Աստուած զանիկայ կնքեց : Ուստի առնեը ըսին առեր , Ի՞նչ ընենք որ Աստուծոյ գործքերը գործենք :
29 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց , Այս է Աստուծոյ գործը , որ առեր հաւատաք :
30 Ըսին առեր , Բայց գուն ի՞նչ նշան կ'ընես որ տեսնենք ու քեզի հաւատանք . ի՞նչ կը գործես :
31 Մեր հայրերը անապատին մէջ մանանան կերան , քանզի որ գրուած է , Երկինքէն հաց տուաւ անոնց
32 որ ուտեն : Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց , Ա՛մէնամէն կ'ըսեմ ձեզի թէ Մովսէս չտուաւ ձեզի երկնաւոր հացը , բայց իմ Հայրս կուտայ ձեզի ճշմարիտ երկնաւոր հացը :
33 Վասն զի Աստուծոյ հացը ան է որ երկինքէն կ'իջնէ , ու աշխարհիս կեանք կուտայ :
34 Ուստի ըսին առեր , Տէր՝ ամէն ատեն այս հացը մեզի տուր :
35 Յիսուս ըսաւ անոնց , Ես եմ կեանց հացը . ան որ ինծի կուգայ , երբէք պիտի չանօթենայ . և ան որ ինծի կը հաւատայ , պիտի չծարաւի :
36 Բայց ես ձեզի ըսի որ դուք զիս տեսած ալ՝ ու չէք հաւատար :
37 Ան ամէնը որ Հայրը ինծի կուտայ , ինծի պիտի գայ . և ան որ ինծի կուգայ , բնաւ դուրս պիտի չհանեմ :
38 Վասն զի որ ես երկինքէն իջայ , չէ թէ իմ կամքս ընելու , հապա անոր կամքը՝ որ զիս խրկեց :
39 Ու զիս խրկող Հօրը կամքը աս է որ ան ամէնը որ ինքը ինծի տուաւ՝ չկորսընցընեմ անկէ , հապա անոր յարութիւն առնել տամ վերջին օրը :
40 Վասնզի զիս խրկող կողին կամքը աս է , որ ան ամէնը որ կը տեսնէ Որդին և կը հաւատայ անոր , յաւիտենական կեանք ունենայ . ես ալ անոր յարութիւն առնել տամ վերջին օրը :
41 Ուստի Հրեաները տրտունջ կ'ընէին իրեն համար , քանզի որ ըսաւ , թէ Ես եմ երկինքէն իջած հացը .
42 ու կ'ըսէին , Արդեօք Յովսէփի որդին Յիսուսը չէ՞ , որուն հայրը ու մայրը մենք կը ճանչնանք . ուրեմն ի՞նչպէս կ'ըսէ ասիկայ թէ Ես երկինքէն իջայ :
43 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց , Տրտունջ մի՛ ընէք միջնիդնիդ :
44 Ոեւէ կը չկրնայ ինծի գալ , թէ որ զիս խրկող Հայրը գանիկայ չքաշէ . ու ես անոր յարութիւն առնել պիտի տամ վերջին օրը :
45 Մարգարէից մէջ գրուած է , Ու ամէնքն ալ Աստուծմէ տրմած պիտի ըլլան . ան ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու կը տրմի , ինծի կուգայ :
46 Ո՛չ թէ մէկը Հայրը տեսած է , եթէ ոչ ան որ Աստուծմէ է , անիկայ Հայրը տեսած է :
47 Ա՛մէնամէն կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը հաւատայ , յաւիտենական կեանք ունի :
48 Ես եմ կեանց հացը :
49 Ձեր հայրերը անապատին

մէջ մնանանան կերան , ու մեռան :
50 Ա՛ս է ան հացը որ երկինքէն կ՚իջնէ , որ եթէ մէկը ասկէ ուտէ ,
51 պիտի չմեռնի : Ա՛ս եմ կենդանի հացը որ երկինքէն իջայ : Եթէ որ
52 մէկը աս հացէն ուտէ , յաւիտեան պիտի ապրի . և ան հացը որ ես պիտի տամ՝ իմ մարմինս է , որ ես պիտի տամ աշխարհս կենացը համար :
53 Ասոր վրայ Հրեաները իրարու հետ կը վիճէին ու կ՚ըսէին , Ինո՞ր կրնայ ասիկայ իր մարմինը մեզի տալ ուտելու :
54 Ասկ Յիսուս ըսաւ անոնց , Ա՛մէնամէն ձեզի կ՚ըսեմ հիւ որ Մարդոյ մարդոյ մարմինը չուտէք և անոր արիւնը չխմէք , ձեր անձերուն մէջ կեանք չէր ունենար :
55 Ա՛վ որ իմ մարմինս ուտէ և իմ արիւնս խմէ , յաւիտենական կեանք կ՚ունենայ , ու ես անոր յարութիւն առնել
56 պիտի տամ վերջին օրը : Ինչու որ իմ մարմինս Հշմարիտ կերակուր է , և իմ արիւնս Հշմարիտ ըմպելիք
57 է : Ան որ իմ մարմինս կ՚ուտէ , և իմ արիւնս կը խմէ , անիկայ իմ ներսի դիս կը բնակի՝ ու ես անոր
58 ներսի դին : Ինչպէս որ կենդանի Հայրը զիս խրկեց , ու ես կենդանի եմ Հօրը Հետքովը , այսպէս ալ ան որ զիս կ՚ուտէ , ինքն ալ իմ
59 Հետքովս կենդանի կը մնայ : Ա՛ս է ան հացը որ երկինքէն իջած է . չէ՛ թէ ինծոր որ հայրերնիդ մանանան կերան ու մեռան . Հմ որ ան հացը ուտէ , յաւիտեան պիտի ապրի :
60 Ա՛ս բաները գլուխը ժողովարանին մէջ՝ երբոր Կափառնայումի
61 ին մէջ կը սորվեցնէր : Ու աշակերտներէն շատերը երբոր լսեցին , ըսին , Խիստ է ասոր խօսքը , ո՞վ կրնայ ասոր մտիկ ընել :
62 Յիսուս երբոր ինքնիրմէնը Հասկցաւ որ իր աշակերտները ան բանին Համար տրտունջ կ՚ընեն , ըսաւ անոնց , Ասիկայ ձեզ կը գայթակղեցնէ՞ :
63 Ապա ի՞նչ պիտի ըլլայ , թէ որ տեսնէք Մարդին Հոն երթալ որ եղած է ուր առաջ

էր : Հոգին է կենդանի ընողը , 64
մարմինը շատ մը չի ըներ . ան խօսքերը որ ես ձեզի կը խօսիմ , հոգի ու կեանք են : Սակայն ձեր մէջէն 65
կան ոմանք որ չեն Հաւատար . Ինչու որ Յիսուս սկիզբէն գիտէր՝ թէ ո՛վ են անոնք որ չեն Հաւատար , և ո՛վ է ան որ զինքը պիտի մատնէ .
ու կ՚ըսէր , Ասոր Համար ձեզի ը- 66
սի որ մէկը չկրնար ինծի գալ , թէ որ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր :
Ասկէ պատճառով իր աշակերտնե- 67
րուն շատերը ետ գացին , և ալ իր Հետը չէին պտըտեր : Ուստի 68
ներ Յիսուս տասներկուքին ըսաւ , Մի՞թէ դուք ալ կ՚ուզէ՞ք երթալ :
Սիմոն Պետրոս պատասխան տուաւ 69
անոր , Տէ՛ր՝ որմ՞ն պիտի երթանք , դուն յաւիտենական կեանց խօսքեր ունիս . Ու մենք Հաւատացինք ու 70
գիտցանք թէ դուն ես Քրիստոսը Աստուծոյ Որդին : Յիսուս պա- 71
տասխան տուաւ անոնց , Ես ձեզ տասներկուքդ չընտրեցի՞ , ու ձեզմէ մէկը սատանայ է : Ան կ՚ըսէր 72
Սիմոնեան Յուդային Համար , Իսկարիովտացի
ինչու որ անիկայ էր որ զինքը պիտի մատնէր , ու տասներկուքէն մէկն էր :

ԳԼՈՒԽ Ը:

Ու ան բանէրէն ետև Յիսուս Գա- 1
լիլեայի մէջ կը պտըտէր . Քանի որ չէր ուզեր Հրեաստանի մէջ պտըտիլ , վասն զի Հրեանները զինքը սպաննել կ՚ուզէին :
Ու Հրեաներուն տաղաւարատօ- 2
նաց տօնը մօտ էր : Ուստի իր 3
եղբայրները ըսին իրեն , Հոնկէ ատեն կե ու Հրեաստան գնա , որ քու աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործերդ որ կ՚ընես . Ինչու որ 4
մէկը չկայ որ ծածկաբար բան մը ընէ , և ինքը յայտնի ըլլալ ուզէ . քե որ դուն ատ բաները կ՚ընես , ինքզինքդ աշխարհին յայտնէ : Վասնզի իր եղբայրներն ալ չէին 5
Հաւատար իրեն : Ասկ Յիսուս ը- 6
սաւ անոնց , Իմ ժամանակս դեռ Հասած չէ , բայց ձեր ժամանակը

7 միշտ պատրաստ է : Ուստի ինծի
ձեզ չկրնար առնել , բայց զիս կ'ա-
ռէ , ինչու որ ես անոր վրայով կը
վկայեմ թէ իր գործքերը չար են :
8 Դուք ելէք ա՛ս տօնիս . ես [դեռ] չեմ
ելլեր ա՛ս տօնիս , ինչու որ իմ ժա-
9 մանակս դեռ լրուած չէ : Ա՛յս ըսե-
լով անոնց , ինքը Գալիլեա մնաց :
10 Բայց երբոր իր եղբայրները ելան ,
հոքը ինքն ալ ելաւ տօնին , չէ՛
թէ յայտնի՝ հապա գաղտուկ կերե-
պով մը :
11 Ուրեմն Հրեաները տօնին առնը կը
փնտռէին զինքը՝ ու կ'ըսէին , Ո՞ւր
12 է անիկայ : Ու ժողովուրդին մէջ
շատ շշնջիւն կար անոր վրայով .
ոմանք կ'ըսէին թէ Բարի հոգի է .
ուրիշները կ'ըսէին , Չէ՛ , հապա
13 ժողովուրդը կը մոլորցնէ : Ա-
կայն մէկը անոր վրայով հասարա-
ձակ չէր խօսեր Հրեաներուն վա-
խէն :
14 Իսկ երբոր տօնը կէս եղաւ , Յի-
սուս տաճարը ելաւ ու կը սորվե-
15 ցընէր : Ուստի Հրեաները կը զար-
մանային ու կ'ըսէին , Ինծո՞ր ասի-
կայ գիրքերը գիտէ , որ սորված
16 չէ : Յիսուս պատասխան տուաւ
անոնց ու ըսաւ , Իմ վարդապե-
տութիւնս իմս չէ , հապա զիս ղրը-
17 կողինն է : Եթէ որ մէկը կ'ուզէ
անոր կամքը ընել , պիտի գիտնայ
— վարդապետութենէն համար թէ
արդեօք Աստուծմէ՞ է , թէ ես ին-
18 քիմէս կը խօսիմ : Ան որ ին-
քիմէն կը խօսի , իր անձին փառքը
կը փնտռէ . բայց ան որ զինքը ղրը-
կողին փառքը կը փնտռէ , անիկայ
ճշմարիտ է , և անոր քովը անիրա-
19 ւութիւն չկայ : Մովսէս չտուաւ
ձեզի օրէնքը , ու ձեզմէ մէկն ալ
20 չպահեր օրէնքը : Ինչու կը փնտռե-
ռէք զիս սպաննել . պատասխան
տուաւ ժողովուրդը ու ըսաւ , Դև
կայ քու ներքդ . ո՞վ քեզ կը
21 փնտռէ սպաննել : Պատասխան
տուաւ Յիսուս և ըսաւ անոնց ,
Մէկ գործ մը գործեցի , ու ամէնդ-
22 ալ զարմացեր էք : Մով Մովսէս
ձեզի թլփատութիւնը տուաւ , (որ
չէ թէ Մովսէսէն էր , հապա նախ-
նիքներէն ,) ու շաբաթի օրը մարդ
կը թլփատէք . 23 Եթէ որ շաբաթի օրը
մարդ թլփատութիւն կ'առնէ՝ որ
Մովսէսին օրէնքը չքակուի , ինծի
կը բարկանա՞ք որ ես շաբաթի օրը
ամբողջ մարդ մը բժշկեցի : 24 Մի
եւ դատաստան ալ դատաստան մի՛ ը-
նէք , հապա արդար դատաստան
ըրէք :
25 Ուստի Երուսաղէմացիներէն
ոմանք կ'ըսէին , Արդեօք ան չէ՞
որն որ կը փնտռեն սպաննել . Եւ
26 ահա յայտնի կը խօսի , ու բան մը
չեն ըսեր անոր . միթէ իշխանները
դիտցած են թէ ասիկայ ճշմարտա-
պէս Քրիստոսն է : 27 Սակայն մենք
ասիկայ գիտենք ուսկից է . բայց
Քրիստոս երբոր գայ , մէկը չգի-
տեր ուսկից է : 28 Ու Յիսուս քանի
որ կը սորվեցընէր , տաճարին մէջ
աղաղակեց ըսելով , Ինծի ալ գի-
տէք , և ուսկից ըլլալս ալ գիտէք .
ու ես ինքիմէս եկած չեմ , հապա
ան որ զիս խրկեց , ճշմարիտ է , որ
անիկայ դուք չէք գիտեր : 29 Բայց ես
գիտեմ անիկայ , ինչու որ ես անկէ
եմ , և անիկայ զիս խրկեց : 30 Ուս-
տի կը փնտռէին զինքը բռնել ,
բայց մէկն ալ իրեն ձեռք չզարկաւ ,
ինչու որ իր ժամանակը դեռ հասած
չէր : 31 Ու ժողովուրդէն շատ մար-
դիկ հաւատացին իրեն , և կ'ըսէին ,
Քրիստոս երբոր գայ , աւո՞նցմէ
աւելի նշանները պիտի ընէ , ուրչափ
որ ասիկայ կ'ընէ :
32 Փարիսեցիները լսեցին ժողովուր-
դին այս չշնջիւնը անոր վրայով . ու
փարիսեցիները և քահանայապետ-
ները սպասաւորներ խրկեցին , որ
զանիկայ բռնեն : 33 Ուստի Յիսուս ը-
սաւ , Էլ մը ժամանակ ալ ձե-
զի հետ եմ , ու կ'երթամ անոր
որ զիս խրկեց : 34 Դուք պիտի փնտռը-
ռէք ու պիտի չգտնէք , և իմ ե-
ղած տեղս դուք չէք կրնար գալ :
35 Ուստի Հրեաները ըսին իրա-
րու , Ո՞ւր պիտի երթայ ասիկայ ,
որ մենք զինքը պիտի չգտնենք .
միթէ Յունաստանի մէջ ցրուած
եղածներո՞ւն պիտի երթայ , և Յու-
նաստանեցիները պիտի սորվեցընէ :

36 Ո՞նչ է այն խօսքը որ ըսաւ, Կա պիտի փնտռէք ու պիտի չգտնէք, և իմ եղած տեղս դուք չէք կրնար գալ։
37 Յօնէն վերջի մեծ օրը Յիսուս կայներ էր, ու աղաղակեր ու ըսեր էր, Թող որ մէկը ծարաւի է, թող գայ ու խմէ։
38 Ինծի հաւատացողը ինչպէս որ գիրքը կ'ըսէ, անոր փորէն կենդանի ջուրի գետեր պիտի բղխին։
39 Ասոր ըսաւ Հոգիին համար որ իրեն հաւատացողները պիտի առնէին. վասն զի Սուրբ Հոգին տակաւին չէր տրուած, ինչու որ Յիսուս դեռ փառաւորուած չէր։
40 Ժողովուրդէն շատ մարդիկ այս խօսքը որ լսեցին, կ'ըսէին, Արդարեւ այսպէս է մարգարէն։
41 Ուրիշները կ'ըսէին, Այսպէս է Քրիստոսը. ուրիշներն ալ կ'ըսէին, Մի թէ Գալիլեայէն կու գայ Քրիստոսը
42 Գրքերը չե՞ն ըսեր թէ Քրիստոս Դաւթի զաւակէն ու Դաւթի եղած Բեթղեհէմ գիւղէն կու գայ։
43 Ասոր համար ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն եղաւ։
44 Անոնցմէ ոմանք ուզեցին բռնել զայն, բայց մէկը անոր ձեռք չզարկաւ։
45 Ու սպասաւորները նորէն եկան քահանայապետներուն և փարիսեցիներուն. ու անոնք ըսին անոնց, Ինչո՞ւ անոր չբերիք։
46 Սպասաւորները պատասխանեցին, Երբեք մէկը այս մարդուն պէս խօսած չէ։
47 Անոնք փարիսեցիները պատասխանեցին անոնց և ըսին, Մի թէ դո՛ւք ալ մոլորեցա՞ք։
48 Իշխաններէն կամ փարիսեցիներէն մէկը հաւատացե՞ց անոր։
49 Բայց այս ամբիծ ժողովուրդը՝ որ օրէնքը չեն գիտեր, նզովեա՛լ են։
50 Նիկոդեմոս բսաւ անոնց, (որ առաջուց գիշեր առնն իրեն եկեր էր, և անոնցմէ մէկն էր,)
51 Մի թէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ՞, թէ որ առաջ անկէ բան մը չլսէ, և չգիտնայ թէ ինչ կ'ընէ։
52 Պատասխանեցին ու ըսին անոր, Մի թէ դո՞ւն ալ Գալիլեայէն ես. քննէ ու նայէ որ Գալիլեայէն մարգարէ չկայ։ 53 Եւ ամէն մէկը իր տունը գնաց։

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Եւ Յիսուս Ձիթենեաց լերը գնաց։
2 Ու առտուանց նորէն տաճարը եկաւ, և բոլոր ժողովուրդը իրեն կու գար, ու նստեր կը սորվեցընէր անոնց։
3 Ու դպիրները ու փարիսեցիները ջուրեան մէջ բռնուած կնիկ մը բերին անոր, ու զանիկայ մէջտեղը կայնեցընելով
4 Ըսին իրեն, Վարդապետ, այս կնիկը ջուրեան մէջ այս մեղքը գործած առնը բռնուեցաւ.
5 Ու օրինաց մէջ Մովսէս մեզի պատուիրեց այսպիսիները քարկոծել. հիմա դուն ի՞նչ կ'ըսես
6 ասոր համար։ Այս կ'ըսէին՝ անիկայ փորձելով, որ անոր վրայ ամբաստանութիւն ընելու մը ունենան. բայց Յիսուս դէպ՝ ի վար ծռելով՝ մատովը գետնին վրայ կը գրէր։
7 Ասկայն երբոր վրան բնկան հարցընելով իրեն, վեր նայեցաւ ու բսաւ անոնց, Ձեզմէ անմեղ եղողը առաջ անիկայ թող քար ձգէ սորա վրայ։
8 Ու նորէն դէպ՝ ի վար ծռելով՝ գետնին վրայ կը գրէր։
9 Ու անոնք՝ լսելով ու խղճմտանքէն յանդիմանուելով՝ մէկիկ մէկիկ դուրս կ'ելլէին, ծերերէն սկսած մինչև յետիները. և Յիսուս միայնակ մնաց, ու կնիկը մէջտեղը կայնած։
10 Ու Յիսուս վեր նայելով ու կնիկէն զատ մէկը չտեսնելով՝ բսաւ անոր, Կնիկ՝ ո՞ւր են անոնք որ քու վրադ ամբաստանութիւն կ'ընէին. մէկը քեզ չդատապարտե՞ց։
11 Ան անիկայ բսաւ, Ո՛չ մէկը, Տէր. ու Յիսուս բսաւ անոր, Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ. գնա ու ասկէ ետև մեղք մի՛ գործեր։

12 Ուրեք Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց ու բսաւ, Ես եմ աշխարհի լոյսը. ան որ իմ ետևէս կու գայ, խաւարի մէջ պիտի չգնայ, հապա կենաց լոյսը պիտի ունենայ։ 13 Ասկ

փարիսեցիները ըսին անոր , Դուն քու անձիդ համար կը վկայես , քու վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ :
14 Պատասխան առաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց , Թէեւ ես իմ անձիս համար վկայեմ , բայց իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է , ինչու որ գիտեմ ուրկից եկայ և ուր կ'երթամ . բայց դուք չէք գիտեր ուրկից կու գամ կամ ուր կ'երթամ :
15 Դուք մարմինին նայելով դատաստան կ'ընէք , ես բնաւ մէկը չեմ դատեր . Եւ թէեւ դատելու ալ ըլլամ , իմ դատաստանս ճշմարիտ է . ինչու որ ես միայնակ չեմ , հապա ես , և Հայրը որ զիս խրկեց :
17 Ու ձեր օրէնքին մէջն ալ գրուած է թէ երկու մարդու վկայութիւնը ճշմարիտ է :
18 Ես եմ որ իմ անձիս համար կը վկայեմ , ու կը վկայէ ինծի համար Հայրն որ զիս խրկեց :
19 Ուստի ըսին անոր , Ո՞ւր է քու Հայրդ . Յիսուս պատասխան տուաւ , Ո՛չ զիս գիտէք և ո՛չ իմ Հայրս . թէ որ զիս գիտնայիք , իմ Հայրս ալ պիտի գիտնայիք :
20 Յիսուս այս խօսքերը խօսեցաւ գանձատունը , երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր . ու մէկը չբռնեց զանիկայ , ինչու որ դեռ անոր ժամանակը հասած չէր :
21 Ուստի Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց , Ես կ'երթամ՝ ու պիտի փնտռէք , և ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռնիք . ուր որ ես կ'երթամ , դուք չէք կրնար գալ :
22 Ուստի Հրէաները կ'ըսէին , Մի թէ ինքզինքը պիտի սպաննէ՞ , որ կ'ըսէ թէ Ուր որ ես կ'երթամ , դուք չէք կրնար գալ :
23 Եւ ըսաւ անոնց , Դուք վարէն էք , ես վերէն եմ . դուք աս աշխարհէս էք , ես աս աշխարհէս չեմ . Ուստի ձեզի համար ըսի թէ Ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռնիք , ինչու որ եթէ չհաւատար թէ ես եմ , ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռնիք :
25 Ուստի ըսին անոր , Դուն ո՞վ ես . և Յիսուս ըսաւ անոնց , Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը խօսիմ :
26 Շատ բաներ ունիմ ձեզի համար խօսելու և դատելու , բայց ան որ զիս խրկեց , ճշմարիտ է , և ես ինչ որ իրմէ լսեցի , անոնք կը խօսիմ աշխարհիս մէջ :
27 Ինծի չհասցուցին թէ Հօրը համար կը գրուցէր իրենց :
28 Ուստի Յիսուս ըսաւ անոնց , Երբոր Որդին մարդոյ բարձրացընէք , ան ատենը պիտի գիտնաք թէ ես եմ , ու ինքիրմէս բան մը չեմ ըներ , հապա ինչպէս որ ինծի սորվեցուց , անանկ կը խօսիմ :
29 Ու զիս խրկողը իմ հետս է . Հայրը զիս մինակ չթողուց . ինչու որ ես միշտ անոր հաճելի եղած բանը կ'ընեմ :
30 Երբոր ասոնք խօսեցաւ , շատ մարդիկ իրեն հաւատացին :
31 Ուստի Յիսուս իրեն հաւատացող Հրէաներուն ըսաւ , Եթէ որ դուք իմ խօսքիս մէջ կենաք , ճշմարտապէս իմ աշակերտներս կ'ըլլաք .
32 Ու ճշմարտութիւնը պիտի գիտնաք , ու ան ճշմարտութիւնը ձեզ պիտի ազատէ :
33 Պատասխան տուին իրեն , Մենք Աբրահամի սերունդն ենք , ու երբէք մէկու մը չծառայեցինք . դուն ինծո՞ր կ'ըսես թէ ազատ պիտի ըլլաք :
34 Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց , Ամէն ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ամէն ան որ մեղք կը գործէ , անիկայ մեղքի ծառայ է :
35 Ու ծառան տանը մէջ յաւիտեան չմնար , բայց որդին յաւիտեան կը մնայ :
36 Ուստի թէ որ Որդին ձեզ ազատ ընէ , ճշմարտապէս ազատ պիտի ըլլաք :
37 Գիտեմ որ Աբրահամի սերունդ էք , բայց կը փնտռէք զիս սպաննել , ինչու որ իմ խօսքս ձեր ներսի դին տեղ չունի :
38 Ես ինչ որ տեսայ իմ Հօրս քովն՝ ան կը խօսիմ . և դուք ալ ինչ որ տեսաք ձեր հօրը քովն ան կ'ընէք :
39 Պատասխան տուին ու ըսին անոր , Մեր հայրը Աբրահամն է . Յիսուս անոնց ըսաւ , Եթէ որ Աբրահամի որդիք ըլլայիք , Աբրահամին գործերը պիտի գործէիք :
40 Բայց հիմա կը փնտռէք սպաննել զիս , մարդ մը որ ձեզի ճշմարտու-

թէ ան խօսէցայ , որն որ Աստուծմէ
լսեցի . Աբրահամ առ բանը չը-
41 բաւ : Դուք ձեր հօրը գործքերը
կ'ընէք . անոնք ըսին անոր ,
Մենք պոռնկութենէ չենք ծնած ,
մենք մէկ Հայր մը ունինք՝ որ է
42 Աստուած : Յիսուս ըսաւ անոնց ,
Եթէ որ Աստուած ձեր Հայրը ըլ-
լար , պիտի սիրէիք զիս . քանի որ
ես Աստուծմէ ելայ ու եկայ . և չէ
թէ ես ինքիմէս եկայ , հապա ա-
43 նիկայ զիս խրկեց : Ինչո՞ւ դուք
իմ պատգամաւորութիւնս չէք հասկընար .
անոր համար որ չէք կրնար իմ
44 խօսքս մտիկ ընել : Դուք Հէ
հօրմէն Սատանայէն էք , ու ձեր
հօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել .
անիկայ սկիզբէն հետէ մարդասպան
էր , և ճշմարտութեան մէջ չկա-
ցաւ , քանի որ անոր ներսի դին
ճշմարտութիւն չկայ . երբոր անի-
կայ սուտ խօսի , բուն իրեն-
ներէն կը խօսի , քանի անիկայ
45 սուտացու է և անոր Հայրը : Ասոր
պատճառով ես ճշմարտութիւնս կը
խօսիմ , բնաւ չէք հաւատար :
46 Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել
մեղքի համար . իսկ թէ որ ես ճըշ-
մարտութիւն կը խօսիմ , ինչո՞ւ
47 բնաւ չէք հաւատար : Ան որ Աս-
տուծմէ է , Աստուծոյ խօսքերը մը-
տիկ կ'ընէ . դուք անոր համար մը-
տիկ չէք ըներ , որ Աստուծմէ չէք :
48 Պատասխան տուին Հրեաները ու
ըսին անոր . Մէկ չո՞ւք ըսեր մենք ,
թէ դուն Սամարացի ես՝ ու դև կայ
49 քու ներսդ : Յիսուս պատասխան
տուաւ Ես դե— , Իմ ներսս դև
չկայ , հապա ես իմ Հօրս կը պա-
տուհամ , և դուք զիս կ'անարգէք :
50 Իսկ ես իմ փառքս չեմ փնտռեր .
կայ Մէկը որ կը փնտռէ ու կը
51 դատէ : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի , Եթէ որ մէկը իմ խօսքս
պահէ , յաւիտեան մահ պիտի չը-
52 տեսնէ : Ան ատեն Հրեաները
ըսին անոր . Հիմա գիտցանք որ
դև ներսդ կայ . Աբրահամ
մեռաւ՝ ու մարգարէները , և դուն
կ'ըսես , Եթէ որ մէկը իմ խօսքս
պահէ , յաւիտեան մահուան համը
պիտի չառնէ : Մի՞թէ դուն աւե- 53
լի՞ մեծ ես մեր Հայր Աբրահամէն
որ մեռաւ , ու մարգարէներն ալ
մեռան . դուն քեզ ո՞վ կ'ընես :
Յիսուս պատասխան տուաւ , Եթէ 54
որ ես ինքզինքս փառաւորեմ , իմ
փառքս բան մը չէ . իմ Հայրս է
որ զիս կը փառաւորէ , որուն հա-
մար դուք կ'ըսէք թէ Ան ձեր Ա-
ստուածն է . Դուք անիկայ չէք ճանչ- 55
նար , բայց ես գիտեմ անիկայ . ու
թէ որ ըսեմ թէ անիկայ չեմ գի-
տեր , ձեզի պէս սուտացու պիտի ըլ-
լամ . հապա ես գիտեմ անիկայ ,
և անոր խօսքը կը պահեմ : Ձեր 56
Հայրը Աբրահամ ցանկացաւ իմ
օրս տեսնելու , ու տեսաւ և ուրա-
խացաւ : Ուստի Հրեաները ըսին 57
անոր , Դուն տակաւին հիսուն
տարեկան չես , Աբրահա՞մ ալ
տեսար : Յիսուս ըսաւ անոնց , 58
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
Աբրահամին ըլլալէն առաջ եմ ես :
Ան ատեն քարեր վերցուցին որ 59
անոր վրայ ձգեն . բայց Յիսուս
ծածկուեցաւ անոնց աչքերէն , և ա-
նոնց մէջէն անցնելով՝ տաճարէն
դուրս ելաւ , ու այդպէս գնաց :

ԳԼ. Ժ.

Ու երբոր կ'անցնէր , մէկ մարդ մը 1
տեսաւ կոյր ծնած . Ու իր ա- 2
շակերտները հարցուցին իրեն ու-
ըսին , Ուսուցի՛չ որո՞ւն է մեղքը ,
ասո՞ր թէ իր ծնողացը , որ անիկայ
կոյր ծնաւ : Պատասխան տուաւ 3
Յիսուս , Ո՛չ ասոր է մեղքը ,
ա՛չ ալ իր ծնողացը , հապա որ
Աստուծոյ գործքերը աստ վրայ
յայտնի ըլլան : Պէտք է որ մին 4
է , պէտք է որ զիս խրկողին գոր-
ծքերը գործեմ . գիշերը կու գայ
որ ան ատեն մէկը չկրնար գոր-
ծել : Քանի որ ես աշխարհի մէջ 5
եմ , աշխարհի լոյսն եմ : Երբոր 6
այս բաները , Թուքը գետինը , և
Թուքովը կաւ շինեց , ու ան կաւը
կոյրին աչքերուն վրայ ծեփեց . Ու 7
բսաւ անոր , Գնա լուացուէ Սի-
լոամի աւազանին մէջ , (որ Երմե-
նեւտ կը Թարգմանուի .) ասոր

պնաց ու լուացուեցաւ, եկաւ ու
8 կը տեսնէր։ Ուստի դրացիները եւ ա-
նոնք որ առաջուց տեսած էին զա-
նիկայ որ կոյր էր, կ'ըսէին, Նախ-
կինն չէ՞ր որ կը նստէր եւ կը մու-
բար. ոմանք կ'ըսէին, Նմանիկ
9 է. Ուրիշները կ'ըսէին, Նոր նը-
ման դէն է. Իսկ ինքը կ'ըսէր Թէ
10 Ես եմ։ Ուստի ըսին իրեն, Ա-
պա ինծի բացուեցան քու աչքե-
11 րըդ։ Ինքը պատասխան տուաւ
ու ըսաւ, Յիսուս կոչուած մարդ
մը կաւ շինեց ու աչքերս ծեփեց,
եւ ըսաւ ինծի, Գնա Սելոամի
աւազանը ու լուացուէ, ես ալ
գացի լուացուեցայ ու կը տեսնեմ։
12 Ան ըսին իրեն, Ո՞ւր է անիկայ.
ըսաւ անոնց, Չեմ գիտեր։
13 Փարիսեցիներուն տարին զանի-
14 կայ որ առեներով կոյր էր։ Ան շա-
բաթ օր էր երբոր Յիսուս կաւը
շինեց, ու անոր աչքերը բացաւ։
15 Նորէն փարիսեցիներն ալ կը հար-
ցընէին իրեն, Թէ ինծի կը տես-
նէ. անիկայ ալ ըսաւ անոնց, Կաւ
դրաւ աչքերուս վրայ, ու լուա-
16 ցուեցայ եւ կը տեսնեմ։ Ուստի վը-
րայ փարիսեցիներէն ոմանք կ'ըսէին,
Ան մարդը Աստուծմէ չէ, ինչու որ
շաբաթ օրը չպահէր. ուրիշները
կ'ըսէին, Ինծի՞ կրնայ մեղաւոր
մարդ մը սանկ հրաշքներ ընել. ու
մէջերնին երկպառակութիւն կար։
17 Նորէն ըսին կոյրին, Դուն ի՞նչ
կ'ըսես անոր համար՝ որ քու աչքերդ
բացաւ. ան ալ ըսաւ Թէ Մար-
18 գարէ մըն է։ Հակ Հրեաները
չէին հաւատար անոր համար՝ Թէ
կոյր էր ու բացուեցաւ, մինչեւ որ
ան աչքը բացուածին ծնողքը կանա-
19 չեցին. Ու անոնց հարցուցին ու
ըսին, Ա՞ս է ձեր որդին, որուն
համար դուք կ'ըսէք Թէ կոյր ծնաւ.
հապա հիմա ինծի՞ կը տեսնէ։
20 Անոր ծնողքը պատասխան տուին
անոնց ու ըսին, Գիտենք որ ասի-
կայ է մեր որդին, և որ ինքը կոյր
21 ծնաւ. Բայց հիմա ինծի՞ կը տես-
նէ, չենք գիտեր, կամ Թէ ով
բացաւ անոր աչքերը, մենք չենք
գիտեր. ինքը չափահաս է, իրեն
հարցուցէք. Թող ինքը խօսի ի-
րեն համար։ Ան ըսին անոր ծնող-
քը Հրեաներէն վախնալնուն հա-
մար, քանզի Հրեաները միստան
հաւանութեամբ որոշեր էին որ եթէ
ոեկը անիկայ Քրիստոս դաւանի,
Ժողովարանէն դուրս ձգուի։ Անոր
համար անոր ծնողքը ըսին Թէ
Ինքը չափահաս է, իրե՛ն հարցու-
ցէք։ Անոր նորէն կանչեցին ան
մարդը որ կոյր էր, ու ըսին անոր,
Աստուծոյ փառք տուր. մենք գի-
տենք որ ան մարդը մեղաւոր է։
Անիկայ ալ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ, Եթէ որ մեղաւոր է, ես չեմ
գիտեր. միայն սա գիտեմ որ կոյր
էի և հիմա կը տեսնեմ։ Նորէն
ըսին անոր, Ի՞նչ բան քեզի.
քու աչքերդ ինծի՞ բացաւ։ Պա-
տասխան տուաւ անոնց, Իմա
ըսի ձեզի ու չլսեցիք. ինչու հա-
մար նորէն լսել կ'ուզէք. միթէ
դո՞ւք ալ կ'ուզէք անոր աշակերտ
ըլլալ։ Անոնք նախատելով ը-
նիկայ ըսին, Դուն ան անոր աշա-
կերտը. իսկ մենք Մովսէսին աշա-
կերտներն ենք։ Մենք գիտենք որ
Աստուած Մովսէսին հետ խօսեցաւ,
բայց ասիկայ չենք գիտեր Թէ ուս-
կից է։ Պատասխան տուաւ մար-
դը և ըսաւ անոնց, Անիկայ է
զարմանալու բանը՝ որ դուք չէք
գիտեր Թէ ուսկից է, և անիկայ
իմ աչքերս բացաւ։ Գիտենք որ
Աստուած մեղաւորներուն մտիկ չը-
նէր, բայց Թէ որ մէկը աստուա-
ծապաշտ ըլլայ ու անոր կամքը
կատարէ, անոր մտիկ կ'ընէ։ Ը-
րեքեան սկիզբէն յիւր մէր լսուած չէ
որ մարդ մը կոյր ծնածի մը աչքերը
բացած է։ Եթէ որ Աստուծմէ
չըլլար ան մարդը՝ բան մըն ալ չէր
կրնար ընել։ Պատասխան տուին
և ըսին անոր, Դուն բոլորովին
մեղաց մէջ ծնած ես, ու մեզի վար-
դապետութի՞ւն կ'ընես. և դուրս
ըրին անիկայ։

Յիսուս լսեց որ զանիկայ դուրս
ըրին, ու երբոր գտաւ զանիկայ
ըսաւ անոր, Դուն կը հաւատաս
Աստուծոյ Որդիին։ Անիկայ պա-

տասիան տուաւ ու ըսաւ ։ Տէր
37 քվ է որ հաւատամ անոր ։ Ու
Յիսուս ըսաւ անոր , Տեսար ալ
անիկայ , և քեզի հետ խօսողը ան
38 է ։ Անիկայ ալ ըսաւ , Կը հա-
ւատամ՝ Տէր ։ ու անոր երկրպա-
39 գութիւն ըրաւ ։ Ու Յիսուս ը-
սաւ ։ Ես դատաստանի համար ե-
կայ աս աշխարհս , որ չտեսնողները տեսնեն և տեսնողները կու-
րանան ։

40 Ու փարիսեցիներէն ոմանք որ իր
հետն էին , աս բաները լսելով՝ ը-
սին իրեն , Մի՞թէ մենք ալ կոյ-
41 նք ։ Յիսուս ըսաւ անոնց , Ե՛թէ
որ կոյր ըլլայիք , դուք մեղք չէիք
ունենար ։ բայց հիմա կ՚ըսէք թէ
Կը տեսնենք , ասոր համար ձեր
մեղքը յետ ձեզ կը մնայ ։

ՂՈՒԿԱՅ Ժ.

1 Ա՛մէնամէն կ՚ըսեմ ձեզի ,
Ան որ դռնէն չմտնէր ոչխարնե
րուն բակը , հապա ուրիշ տեղէն
կ՚ելլէ , անիկայ գող ու աւազակ
2 է ։ Բայց ան որ դռնէն կը մտնէ ,
անիկայ ոչխարներուն հովիւն է ։
3 Դռնապանը կը բանայ անոր , և
ոչխարները անոր ձայնին կը լսեն ,
ու իր ոչխարները անուններին կը
կանչէ , և դուրս կը հանէ զանոնք ։
4 Ու երբոր իր ոչխարները կը հանէ ,
անոնց առջևէն կ՚երթայ , ու ոչ-
խարները իր ետևէն կ՚երթան , ին-
չու որ անոր ձայնը կը ճանչնան ։
5 Ա՛կայն օտարի հետևէ չեն երթար .
հապա անկէ կը փախչին , ինչու որ
օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար ։
6 Յիսուս աս առակը բսաւ անոնց ;
բայց անոնք չէին իմացած թէ ին-
7 ը որ իրենց կը խօսէր ։ Ուստի Յի-
սուս նորէն ըսաւ անոնց , Ա՛մէն-
ըմէն կ՚ըսեմ ձեզի , Ես
8 եմ ոչխարներուն դուռը ։ Ամէն
անոնք որ ինծմէ առաջ եկան , գող
ու աւազակ էին ։ բայց անոնց չլսե-
9 ցին ոչխարները ։ Ես եմ դուռը .
թէ որ մէկը ինծմէ ներս մտնէ՝ պի-
տի փրկուի , ու պիտի մտնէ ու
10 ելլէ և արօտ գտնէ ։ Գողը չգար ,
միայն թէ գողնալու և սպաննելու
ու կորընչցընելու համար ։ Ես եկայ
որ կեանք ունենան , և աւելի
ունենան ։ Ես եմ բարի հովիւը ։ 11
բարի հովիւը իր կեանքը ոչխար-
ներուն համար կը դնէ ։ Բայց 12
վարձկանը որ հովիւ չէ ու ոչխար-
ները իրը չեն , երբոր կը տեսնէ
գայլը որ կու գայ , կը թողու ոչ-
խարները ու կը փախչի . և գայլը
կը յափշտակէ ոչխարները ու գա-
շտնք կը ցրուէ ։ Ու վարձկանը 13
կը փախչի , ինչու որ վարձկան է
ու իր հոգը չէ ոչխարներուն հա-
մար ։ Ես եմ բարի հովիւը , և 14
կը ճանչնամ իմիններս ու կը ճանչ-
ցուիմ իմիններէս ։ Ինչպէս որ 15
Հայրը զիս կը ճանչնայ , ես ալ
Հայրը կը ճանչնամ , ու իմ կեան-
քըս ոչխարներուն համար կը դնեմ ։
Ուրիշ ոչխարներ ալ ունիմ , որոնք 16
աս բակէն չեն . անոնք ալ պէտք է
որ բերեմ , ու իմ ձայնիս պիտի
լսեն , և պիտի ըլլան մէկ հօտ
մէկ հովիւ ։ Ինծի համար Հայ- 17
րը զիս կը սիրէ , որ ես իմ
կեանքս կը դնեմ , որ նորէն առնեմ
անիկայ ։ Մէկը չունի անիկայ 18
ինծմէ , հապա ես կը դնեմ անիկայ
ինքիրմէս . իշխանութիւն ունիմ
անիկայ դնելու , և իշխանութիւն
ունիմ անիկայ նորէն առնելու . աս
պատուէրը իմ Հօրմէս առի ։

Նորէն երկպառակութիւն կ՚ըլ- 19
լար Հրէից մէջ աս խօսքերուն հա-
մար ։ Ու անոնցմէ շատերը կ՚ը- 20
սէին , Դև կայ ասոր ներսի պէն՝
ու խելագռած է , ինչո՞ւ ասոր մտիկ
կ՚ընէք ։ Ուրիշները կ՚ըսէին , Ա՛ս 21
խօսքերը դիւահարի խօսքերը չեն .
միթէ դևը կրնա՞յ կոյրերուն աչքե-
րը բանալ ։

Ու տունը Երուսաղէմ նուա- 22
կատիքի փօնը եղաւ , ու ձմեռ էր ։
Ու Յիսուս կը պտըտէր տաճարին 23
մէջ Սողոմոնին սրահը ։ Ու Հրէ- 24
էակաները անոր չորս կողմը առին ու
ըսին անոր , Մինչև ե՞րբ մեզ տա-
կուսանաց մէջ կը թողուս . թէ
որ Քրիստոսը դուն ես , մեզի հա-
մարձակ ըսէ ։ Յիսուս պատաս- 25
խան տուաւ անոնց , Ձեզի ըսի ու

չէք հաւատար . ան գործքերը որ
ես իմ Հօրս անունովը կը գործեմ ,
անոնք կը վկայեն ինծի համար :
26 Բայց դուք չէք հաւատար , ինչու
որ իմ ոչխարներէս չէք , ինչպէս որ
27 ձեզի ըսի : Իմ ոչխարներս իմ
ձայնիս կը լսեն , ես ալ անոնք կը
ճանչնամ , ու իմ ետեւէս կու գան .
28 Ու ես անոնց յաւիտենական կեանք
կու տամ , ու յաւիտեան պիտի
չկորսուին , և մէկը իմ ձեռքէս
29 պիտի չյափշտակէ զանոնք : Իմ
Հայրս որ անոնք ինծի տուաւ , ա-
մէնէն մեծ է , և մէկը չկրնար իմ
30 Հօրս ձեռքէն յափշտակել : Ես
ու Հայրը մէկ ենք :
31 Ան առենը Հրեաները նորէն
քարեր վերցուցին , որ անիկայ
32 քարկոծեն : Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց , Շատ բարի գործ-
քեր յուցուցի ձեզի իմ Հօրմէս ,
անոնցմէ ո՞ր գործին համար զիս կը
33 քարկոծէք : Հրեաները պատաս-
խան տուին անոր՝ ըսելով , Բարի
գործի համար քեզ չենք քարկոծեր ,
հապա հայհոյութեան համար , և
քանզի դուն որ մարդ ես , ինք-
34 զինքդ Աստուած կ'ընես : Յիսուս
պատասխան տուաւ անոնց , Չէ՞
որ ձեր օրէնքին մէջը գրուած է ,
Ես ըսի Թէ դուք աստուածներ էք :
35 Ահա որ աստուածներ կ'անուանէ
զանոնք , որոնց որ Աստուծոյ խօսքը
եղաւ , (ու կարելի չէ որ Սուրբ գը-
36 րուածը ապրուի ,) Հապա ան որ
Հայրը սրբեց և աշխարհք խրկեց ,
դուք անոր կ'ըսէք Թէ Հայհոյու-
թիւն կ'ընես , Որովհետեւ Աստուծոյ Որդի եմ
37 ըսելուս համար : Ահա որ իմ Հօրս
գործքերը չեմ գործեր , ինծի մի՛
38 հաւատաք . Հապա Թէ որ կը
գործեմ , Թէև ինծի չէք հաւա-
տար , գոնե գործքերուն հաւատա-
ցէք . որ գիտնաք ու հաւատաք Թէ
Հայրը իմ մէջս է , և ես անոր
մէջ :
39 Դարձեալ կը փնտռէին զանիկայ
բռնել , և անոնց ձեռքէն ելաւ .
40 Ու նորէն գնաց Յորդանանայ ա-
դիվ կողմը՝ այն տեղը , ուր որ Յով-
հաննէս առաջուց կը մկրտէր , ու

հոն կեցաւ : Ու շատերը եկան 41
անոր ու կ'ըսէին , Թէև Յով-
հաննէս մէկ հրաշք մը չըրաւ .
Բայց բնչ որ Յովհաննէս բսաւ ա- 42
նոր համար , ամենը ճշմարիտ էր .
և շատ մարդիկ հոն անոր հաւա-
տացին :

ԺԱ . ԺԱ

Ու Մարիամին և անոր քրոջը Մար- 1
թային գեղէն Բեթանիայէն
Ղազարոս անուանով մէկը հիւանդ
էր : Բեթիա այն Մարիամն էր , որ 2
Տէրը եղով օծեց , ու անոր ոտքերը
իր մազերովը սրբեց , որուն եղբայ-
րը Ղազարոս հիւանդ էր : Ուստի 3
իր քոյրերը հոդ խրկեցին անոր ու
ըսին , Տէր՝ ահա անիկայ որ դուն
կը սիրես , հիւանդ է : Յիսուս 4
երբոր լսեց , ըսաւ , Այս հիւան-
դութիւնը մահուան համար չէ ,
հապա Աստուծոյ փառացը համար ,
որ Աստուծոյ Որդին անով փառա-
ւորուի : Մրդ Յիսուս կը սիրէր 5
Մարթան և անոր քոյրը ու Ղա-
զարոսը : Հակ երբոր լսեց թէ 6
հիւանդ է , եղած տեղը երկու օր
ալ կեցաւ : Ու ասկէ յետոյ ըսաւ 7
աշակերտներուն , Երթ՝ նորէն Հր-
բեաստան երթանք : Աշակերտները 8
իրեն ըսին , Ռաբբի՝ Հրեաները
հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծե-
լու , ու նորէն հո՞ն կ'երթաս : Պատասխան տուաւ Յիսուս , Չէ՞ 9
որ օրը տասներկու ժամ է . Թէ
որ մէկը ցորեկը քալէ , չսայթր ,
քանզի որ աս աշխարհս լոյսը կը
տեսնէ . Հապա Թէ որ մէկը գիշերը 10
քալէ , կը սայթր , քանզի որ իր
հետը լոյս չկայ : Ա՛ս բաները ըսա- 11
ւէն ետեւ ըսաւ անոնց , Ղազարոս
մեր բարեկամը քնացած է , բայց
կ'երթամ որ անկից արթընցը-
նեմ : Իր աշակերտները ըսին , 12
Տէր՝ Թէ որ քնացած է , պիտի ա-
ռողջանայ : Հակ Յիսուս անոր 13
մեռնելուն համար կ'ըսէր , բայց ա-
նոնք կը կարծէին Թէ քունն քնանա-
լուն համար կ'ըսէր : Ուստի ան 14
Յիսուս յայտնապէս ըսաւ անոնց ,
Ղազարոս մեռաւ . Ու ես ուրախ 15

եմ ձեզի հասնար որ հոն չէի , որ
դուք հաւատայք . բայց երթա՛ք ի
16 Թանը անոր : Յովհաննա որ Աղ-
քատութիւն կ'ըսուէր , բաւ էր աշա-
կերտութիւն , Անոնք ալ ի-
Թանը՝ որ անոր հետ մեռնինք :
17 Յիսուս երբոր եկաւ , գտաւ որ
անոկա արդէն չորս օրուան ե-
18 րեզմանը դրուած էր : Ու Բե-
թանիա Երուսաղէմին մօտ էր՝
տասնուհինգ ստատիոնի չափ :
19 Ու Հրէաներէն շատերը Մար-
թային ու Մարիամին եկած էին
որ մխիթարեն զանոնք իրենց եղ-
20 բօրը համար : Մարթա երբոր լսեց
Յիսուս կու գայ , գա-
նկայ դիմաւորելու գնաց , բայց
Մարիամ տանը մէջ նստած էր :
21 Ու Մարթա բաւ Յիսուսին , Տէր՝
թէ որ հոս ըլլայիր , իմ եղբայրս
22 չէր մեռներ . Բայց գիտեմ որ հի-
մա ալ դուն ինչ որ խնդրես Ա-
ստուծմէ , Աստուած պիտի տայ քեզի :
23 Յիսուս բաւ անոր , Ու եղբայրդ
24 յարութիւն պիտի առնէ : Մար-
թա բաւ անոր , Գիտեմ որ յարու-
թեան ժամանակը՝ վերջին օրը յա-
25 րութիւն պիտի առնէ : Յիսուս
բաւ անոր , Ես եմ յարութիւնը
և կեանքը . ան որ ինծի կը հաւա-
տայ , թէև մեռնի՝ պիտի ապրի .
26 Ու ան ամէնը որ կենդանի է ու
ինծի կը հաւատայ , յաւիտեան
պիտի չմեռնի . դուն կը հաւատա-
27 ս ար : Բաւ անոր , Այո՛ Տէր՝
ես հաւատացեր եմ որ դուն ես
Քրիստոսը Աստուծոյ Որդին ,
28 որ աշխարհք գալու էիր : Ու երբ-
որ ա՛ս բաւ , գնաց իր քոյրը Մա-
րիամը գաղտուկ մը կանչեց՝ բա-
լով , Վարդապետը եկեր է ու
29 քեզ կը կանչէ : Ընիկայ լսածին
պէս՝ շուտ մը ելաւ ու եկաւ անոր :
30 Յակ Յիսուս դեռ գիղը եկած չէր ,
հապա ան տեղն էր , ուր որ Մար-
31 թա զանիկայ դիմաւորեց : Բայց
Հրէաները որ անոր հետ տանը
մէջն էին ու կը մխիթարէին զա-
նիկայ , երբոր տեսան որ Մարիամ
շուտ մը ելաւ ու գնաց , ետևէն ալ
անոր եկան գացին , ըսելով թէ
Գերեզմանը կ'երթայ որ հոն տեղը
լայ : Յակ Մարիամ երբոր Յի- 32
սուսին եղած տեղը եկաւ ու զանի-
կայ տեսաւ , անոր ոտքը իյնալով
բաւ անոր , Տէր՝ թէ որ հոս ըլ-
լայիր , իմ եղբայրս չէր մեռնիր :
Յիսուս երբոր տեսաւ անիկայ որ 33
կու լար , և անոր հետ եկող Հրէա-
ները որ կու լային , իր հոգւոյն մէջ
հառաչեց ու խռովեցաւ , Ու ը- 34
ս ա ւ , Ո՞ւր դրած էք անիկայ .
բսին իրեն , Տէր՝ եկո՛ւր ու տես :
(35) Յիսուս լացաւ : Ուստի 36
Հրէաները կ'ըսէին , Տեսէ՛ք
ինչպէ՛ս կը սիրէր զանիկայ : Ա- 37
նոնցմէ ոմանք ալ կ'ըսէին , Մթի-
կայ որ կոյրին աչքերը բացաւ , չէր
կրնար ընել որ ա՛ս ալ չմեռնէր :
Յիսուս նորէն իր մէջը խո- 38
ռովելով՝ գերեզմանը կու գայ . և
անիկայ քարայր մըն էր , ու անոր վը-
րայ քար մը դրուած էր : Յիսուս 39
բաւ , Վերկնի՛ր ա՛ս քարը .
մեռելին քոյրը Մարթան բաւ ա-
նոր , Տէր՝ արդէն հոտած պիտի
ըլլայ , ինչու որ չորս օրուան է :
Բաւ անոր Յիսուս , Չհաւ- 40
ր եթէ հաւատաս , Աստուծոյ
փառքը պիտի տեսնես : Ուս ա- 41
ռին մէկ դի ըրին քարը . և Յի-
սուս իր աչքերը վեր վերցուց ու
բաւ , Հայր՝ ընդհակառակ եմ քեզ-
մէ , որ ինծի լսեցիր : Ու ես գի- 42
տէի որ ամէն առնն ինծի կը լսես .
բայց ա՛ս բոլորովին կայնող ժողո-
վուրդին համար ըսի , որ հաւատան
թէ դուն խրկեցիր զիս : Ու ա՛ս 43
բսելէն ետքը , մեծ ձայնով մը
կանչեց , Ղազարո՛ս դո՛ւրս եկուր :
Մեռելն ալ ելաւ ոտքերը ու ձեռ- 44
քերը պատանքով կապած , և ե-
բերանը վարշամակով պատած . Յի-
սուս բաւ անոնց , Արձկեցէ՛ք ա-
նիկայ ու թողէ՛ք որ երթայ :
Ու Հրէաներէն շատերը որ 45
Մարիամին եկեր էին , երբոր Յի-
սուսի բրածը տեսան , հաւատա-
ցին իրեն : Բայց անոնցմէ ոմանք 46
գացին փարիսեցիներուն , ու Յի-
սուսի բրածը անոնց պատմեցին :
Ուստի քահանայապետները և 47

փարիսեցիները ժողով գումարեցին
ու ըսին , Ի՞նչ ընենք , քանզի այս
48 մարդը շատ հրաշքներ կ'ընէ : Եթէ
որ անոր ետեւէն թող տանք , ա-
մէնքն ալ անոր պիտի հաւատան ,
և Հռովմայեցիք պիտի գան ու մեր
տեղը ու ազգը պիտի վերցնեն :
49 Եւ անոնցմէ մէկը Կայիափա անու-
նով՝ որ այն տարուան քահանայա-
պետ էր , ըսաւ անոնց , Դուք
50 բան մը չէք գիտեր , Ու չէք ալ
խորհիր , թէ աղէկ է մեզի՝ որ մէկ
մարդ մը ժողովուրդին համար մեռ-
51 նի , ու բոլոր ազգը չկորսուի : Այլ
այս բանը չէ թէ ինքնիրմէն ըսա-
ցեց , հապա այն տարուան քահա-
նայապետը ըլլալով , մարգարէա-
ցաւ թէ Յիսուս ազգին համար
52 պիտի մեռնէր . Ու չէ թէ միայնակ
ազգին համար , հապա որ Աստու-
ծոյ ցիրուցան եղած որդիները ալ
մէկտեղ ժողվէ :
53 Ուստի այն օրէն սկսան խորհուրդ ընել
54 որ սպաննեն զանիկայ : Ուստի
Յիսուս այնկէ յետը յայտնապէս
պտըտեր չէր հրէից մէջ , հապա այն-
կէ անապատին մօտ տեղ մը գնաց ,
մէկ քաղաք մը՝ որուն անունը Եփ-
րայիմ էր , ու իր աշակերտներուն
հետ մէկտեղ հոն կը կենար :
55 Ու չէին զատիկը մօտ էր , ու
ան տեղէն շատ մարդիկ զատկէն ա-
ռաջ Երուսաղէմ եկան որ ինք-
56 նիրենին սրբեն . Ու կը փնտռէին
Յիսուսը , ու տաճարին մէջ կեցած
ատեննին իրարու կ'ըսէին , Ձեզի
ինչպէս կ'երեւնայ , թէ սա տօնին
չգայ : Նաև քահանայապետները ու փարիսեցիները պա-
տուէր տուեր էին , որ եթէ մէկը
գիտնայ անոր ուր ըլլալը՝ իմացընէ ,
որ անիկայ բռնեն :

ԳԼՈՒԽ ԺՒ

1 Նաև Յիսուս զատկէն վեց օր առաջ
Բեթանիա եկաւ , ուր էր Ղա-
զարոս մեռեալը , որն որ Յիսուս
2 մեռելներէն յարուցած : Ու հոն ա-
նոր ընթրիք մը սարքեցին . ու Մարթա
սպասաւորութիւն կ'ընէր , և Ղա-
զարոս անոր հետ սեղան նստողնե-

3 րուն մէկն էր : Եւ Մարիամ մէկ
լիտր նարդոսի պատուական մեծա-
գին ձէթ առնելով , Յիսուսի ոտ-
քերը օծեց ու իր մազերովը անոր
ոտքերը սրբեց . և տունը եղեւ
անուշահոտութեամբը լեցուեցաւ :
4 Ուստի աշակերտներուն մէկը
Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յու-
դա՝ որ զանիկայ պիտի մատնէր ,
5 ըսաւ , Ինչո՞ւ համար այս ձէթը չը-
ծախուեցաւ երկու հարիւր դահեկա-
նի , որ աղքատներուն տրուէր : Ա-
6 ըսաւ , չէ թէ աղքատներուն հո-
գար իր հոգն էր , հապա որ գող
էր , ու գանձանակը ինքը կը պա-
հէր , և ինչ որ ձգուէր՝ ինքը կը
7 կրէր : Ուստի Յիսուս ըսաւ , Ձեռ-
նուր սորա . այս բանը իմ պա-
տանքութեանս օրուանը համար պա-
հեց : Վասն զի աղքատները ամէն
8 առեն ձեր հետը ունիք , բայց զիս
ամէն առեն չունիք :
9 Ուստի Հրէաներէն շատ ժողո-
վուրդ անոր հոն ըլլալը իմացան ,
ու եկան , չէ թէ միայնակ Յիսուսի
համար , հապա որ Ղազարոսն ալ
տեսնեն , որն որ մեռելներէն յա-
րուց : Ուստի քահանայապետները
10 խորհուրդ ընին որ Ղազարոսն ալ
մեռցընեն . Ինչու որ Հրէաներէն
11 շատերը անոր պատճառովը կ'եր-
թային ու կը հաւատային Յիսու-
սի :
12 Հետեւեալ օրը շատ ժողովուրդ
որ տօնին եկած էին , երբոր լսեցին
թէ Յիսուս Երուսաղէմ կու գայ ,
13 Արմաւենիի ոստեր առին ու ե-
լան զանիկայ դիմաւորելու , և կ'ա-
ղաղակէին , Ովսաննա՝ օրհնեալ է
Տէրոջ անունովը՝ որ Իսրայէլի թագաւորը՝ որ Տէրոջ
անունովը կու գայ : Ու Յիսուս
14 սանդակ մը գտնելով անոր վրայ
նստաւ , ինչպէս որ գրուած է ,
15 Մի վախնար՝ դուստր Սիոնի՝ ահա
քու թագաւորդ կու գայ իջու-
սանդակի վրայ նստած : Ու անոր
16 աշակերտները առաջ չհմացան այս
բաները . բայց երբոր Յիսուս փա-
ռաւորուեցաւ , այն ատենը միտքե-
նին բերին թէ այս բաները անոր
համար գրուած էր , և թէ էրէնք այս

17 բաներըը ըրին անոր : Ան իր հետը
եկող ժողովուրդը վկայութիւն կու-
տար թէ Ղազարոսը գերեզմանէն
դուրս կանչեց , ու մեռելներէն յա-
18 րուց զանիկայ : Ասոր համար ալ
ժողովուրդը զանիկայ դիմաւորեց ,
վասն զի լսեցին թէ անիկայ սա
19 հրաշքը ըրած էր : Ուստի փարիսե-
ցիները իրարու կ'ըսէին , Աը տես-
նէ՞ք որ օգուտ մը չէք կրնար ընել .
ահա բոլոր աշխարհ անոր ետեւէն
գնաց :

20 Ան հոն քանի մը Յոյներ կային
ուրկէ երկրպագութիւն ընելու ել-
21 լեներուն մէջ : Սոքա Փիլիպո-
սին եկան , որ Գալիլեայի Բեթ-
սայիդացի էր , և կ'աղաչէին ա-
նոր ու կ'ըսէին , Տէր , կ'ուզենք
22 Յիսուսը տեսնել : Փիլիպոս ե-
կաւ ու Անդրէասին ըսաւ , և Ան-
դրէաս ու Փիլիպոս հետ գնացին
23 Յիսուսին ըսին : Յիսուս ալ պա-
տասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ ,
Ժամանակը հասաւ , որ փառաւո-
24 րուի Որդին մարդոյ : Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Եթէ որ
ցորենին հատը հողին մէջ իյնալով
25 չմեռնի , Ինքը միայակ կը մնայ .
հապա թէ որ մեռնի , շատ ար-
դիւնք կը բերէ : Ան որ իր անձը
կը սիրէ , պիտի կորսընցընէ զանի-
կայ . և ան որ իր անձը աս աշ-
խարհիս մէջ կ'ատէ , յաւիտենա-
կան կեանց համար պիտի պահէ զա-
26 նիկայ : Եթէ որ ինծի կը
ծառայէ , թող իմ ետեւէս գայ .
ու ես ուր որ եմ , իմ ծառաս ալ
հոն պիտի ըլլայ . Եթէ որ ինձի կը ծառայէ , Հայրը պիտի պա-
27 տուէ զանիկայ : Հիմա իմ հոգիս
խռոված է , և ի՞նչ ըսեմ . Հայր ,
պիտ ազատէ աս ժամէն . բայց
ես ասոր համար եկայ աս ժա-
28 մին : Հայր՝ փառաւորէ քու ա-
նունդ . ան ատենը ձայն մը եկաւ
երկինքէն , Փառաւորեցի ալ , ու
29 նորէն պիտի փառաւորեմ : Ուս-
ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը
լսէր , կ'ըսէին՝ Որոտում կ'ըլլայ .
ոմանք ալ կ'ըսէին՝ Հրեշտակ խո-
30 սեցաւ իրեն հետ : Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Ոչ ին-
ձի համար ձեզի համար , հապա
31 ձեզի համար : Հիմա է աս աշ-
խարհիս դատաստանը , հիմա աս
աշխարհիս իշխանը դուրս պիտի
32 ձգուի : Ես ալ երբոր երկրէն
բարձրանամ , ամէնն ալ ինծի պի-
տի քաշեմ : Ան սա բանս կը պատճէր՝
33 իմացընելով թէ ինչ կերպ մահով
պիտի մեռնէր : Ժողովուրդը ա-
34 նոր պատասխանեց , Մենք օրէնքէն
լսեցինք որ Քրիստոս յաւիտեան
կը մնայ , և դուն ինծառի կ'ըսես
թէ պէտք է Որդին մարդոյ բարձ-
րանայ . ո՞վ է աս Որդին մարդոյ :
35 Ան Յիսուս անոնց ըսաւ , Դիւ-
մը աւելն ալ լոյսը ձեր հետն է .
քանի որ լոյսը ունիք՝ քալեցէք ,
որ չըլլայ թէ մութը ձեր վրայ հաս-
նի . ինչու որ խաւարի մէջ քալողը
36 չգիտեր թէ ուր կ'երթայ : Քանի
որ լոյսը ունիք , հաւատացէք ան
լոյսին՝ որ լուսոյ որդիք ըլլաք .
Յիսուս ասս բաներըը պատճէց , ու
գնաց պահուընէ անոնցմէ :

37 Ան թէպէտ այնքան հրաշքներ
ըրած էր անոնց առջեւը , Բայց ա-
38 նոնք չէին հաւատար իրեն . Որ
կատարուի Եսայի մարգարէին խօս-
քը , որ ըսաւ , Տէր՝ ո՞վ հաւա-
տաց մեր պատգամին , և Տէրոջը
39 բազուկը որո՞ւ յայտնուեցաւ : Ու-
րոյ համար չէին կրնար հաւատալ ,
40 որ դարձեալ կ'ըսէ Եսայի , Անոնց
աչքերը կուրցուց , և անոնց սիր-
տերը թմրեցուց , որ չըլլայ թէ
աչքովին տեսնեն ու սրտովին
իմանան և դարձի գան , ու ես
անոնք բժշկեմ : Ան Յովէլ ըսաւ
41 Եսայի՝ երբոր տեսաւ անոր փառ-
քը , ու խօսեցաւ անոր վրայով :
42 Այսու ամենայնիւ իշխաններէն ալ
շատերը իրեն հաւատացին , բայց
փարիսեցիներուն համար զանիկայ
չէին դաւաներ , որ ժողովարանէն
43 դուրս չձգուին . Վասն զի մարդոց
փառքը Աստուծոյ փառքէն աւելի
սիրեցին :

44 Իսկ Յիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ը-
սէր , Ան որ ինծի կը հաւատայ՝
ինծի չհաւատար , հապա ինձ խըր-

45 կողին . Նա՝ ան որ զիս կը սեանէ ,
46 զիս խրկողը կը սեանէ : Ես լոյս
եկայ աշխարհ , որ ամէն ոմն որ
ինծի հաւատայ , խաւարի մէջ
47 չմնայ : Ու թէ որ մէկը իմ խօս-
քերս լսէ ու չհաւատայ , ես անիկայ
չեմ դատեր . քանզի ես չեկայ որ
աշխարհը դատեմ , հապա որ աշ-
խարհը փրկեմ : Ան որ զիս կ'ա-
նարգէ և իմ խօսքերս չընդունիր ,
կայ մէկը որ զանիկայ կը դատէ .
ան խօսքը որ ես խօսեցայ , ան պի-
տի դատէ զանիկայ վերջին օրը :
49 Ինչու որ ես ինքիմէս չխօսեցայ .
հապա Հայրը որ զիս խրկեց , ին-
ք՛ը ինծի պատուիրեց ինչ որ պիտի
ըսեմ՝ և ինչ որ պիտի խօսիմ :
50 Ու գիտեմ որ անոր պատուիրածը
յաւիտենական կեանք է . ուստի
ինչ որ ես կը խօսիմ , ինսորը որ
Հայրը ինծի ըսաւ , անանկ կը
խօսիմ :

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Յետոյ ոտնէն առաջ Յիսուս
գիտնալով թէ իր ժամանակը
հասեր է որ աս աշխարհէս երթէ
Հօրը քովը , սիրելով իրենները
որ աշխարհի մէջ էին , մինչև վերջին
աստիճան սիրեց զանոնք :
2 Ու ընթրիքը որ կ'ըլլար , (Սա-
տանան արդէն Յուդա Սիմոնեան Իս-
կարիովտացի Սիմոնեան Յուդային սրտին մէջը դրեր
3 էր , որ զանիկայ մատնէ .) Յիսուս
գիտնալով թէ Հայրը ամէն բան
իր ձեռքը տուաւ , և թէ ինքը Աս-
տուծմէ ելաւ ու Աստուծոյ քովը
4 կ'երթայ , Ընթրիքէն ելաւ , և
հանդերձները մէկդի դրաւ ու
ընդհակ մը առնելով մէջքը փաթ-
5 թեց : Ետքը կոնքին մէջ ջուր
լցուց , ու սկսաւ աշակերտներուն
ոտքերը լուալ , և ան իր փաթ-
6 թուած ընդհակովը սրբել : Ա-
տի եկաւ Սիմոն Պետրոսին . ան
ալ ըսաւ անոր : Տէր՝ դուն իմ
7 ոտքերս պիտի լուաս : Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր ,
Ես ինչ որ կ'ընեմ՝ դուն հիմա չես
իմանար , հապա ետքը պիտի իմա-
8 նաս : Պետրոս ըսաւ անոր , Ըս-
նաւ դուն իմ ոտքերս պիտի չը-
լուաս , պատասխան տուաւ անոր
Յիսուս , Թէ որ քեզ չլուամ ,
դուն ինծի հետ բաժին չունիս :
Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր , Տէր՝ 9
ոչ թէ միայն ոտքերս , հապա նաև
ձեռքերս ու գլուխս : Յիսուս ը- 10
սաւ անոր , Լուացուածին՝ ոտքերը
լուալէն ի զատ ուրիշ բան պէտք
չէ , այլ ըսկզբանէն մաքուր է . և
դուք մաքուր էք , բայց ոչ թէ
ամէնքդ : Վասն զի գիտէր զա- 11
նիկայ որ զինքը պիտի մատնէր .
անոր համար ըսաւ՝ Ոչ թէ ամէնքդ
ալ մաքուր էք : Ու երբոր անոնց 12
ոտքերը լուաց , և իր հանդերձները
առնելով նորէն սեղան նստաւ , ը-
սաւ անոնց , Գիտէ՞ք ինչ ըրի ձե-
զի : Դուք զիս Վարդապետ ու 13
Տէր կը կոչէք , և աղէկ կ'ըսէք ,
ինչու որ այնպէս եմ : Ապա թէ 14
որ ես Տէրս ու Վարդապետս ձեր
ոտքերը լուացի , պէտք է որ դուք
ալ իրարու ոտքերը լուանք : Վասն 15
զի ձեզի մէկ օրինակ մը տուի , որ
ինսորը ես ձեզի ըրի՝ դուք ալ ընէք :
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , 16
Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ , և
ալ խրկուածը զինքը խրկողէն մեծ
է : Եթէ դուք աս բաները գի- 17
տէք , երանելի էք՝ թէ որ ասոնք
կատարէք : Ձէ թէ ձեր ամենուն 18
համար կ'ըսեմ . Ես զիս կը
ճանչնամ անոնք որ ես ընտրեցի ,
հապա որ ան գրուածը կատարուի
Թէ Ան որ իմ հետս հաց կ'ուտէր ,
ինծի դէմ կրունկ վերցուց : Ա- 19
մակուընկ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ
եղեր , որ երբոր ըլլայ՝ հաւատաք
թէ ես ան եմ : Ճշմարիտ ճշմա- 20
րիտ կ'ըսեմ ձեզի , Ո՛վ որ կ'ըն-
դունի անիկայ որ ես կը խրկեմ ,
զիս կ'ընդունի . և ով որ զիս կ'ըն-
դունի , զիս խրկողը կ'ընդունի :
Յիսուս երբոր ասս բաները , էջ հո- 21
գիին մէջ խռովեցաւ , և վկայեց ը-
սելով , Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի , որ ձեզմէ մէկը զիս պի-
տի մատնէ : Աւետ աշակերտները 22
տարակուսած իրարու կը նայէին
Թէ ասրու համար կը պատճէ : Ու 23

աշակերտներէն մէկը կար Յիսուսի
գովը նստած , որն որ Յիսուս կը
24 սիրէր : Նա Սիմոն Պետրոս անոր
ակ կ'ընէր հարցընելու թէ ո՞վ
պիտի ըլլայ անիկայ որուն համար
25 կը գրուցէ : Ան ալ Յիսուսին
կուրծքին վրայ իյնալով՝ ըսաւ ա-
26 նոր , Տէր՝ ո՞վ է ան : Յիսուս
պատասխան տուաւ , Անիկայ է՝
որուն որ պատառը թրջելով կու
տամ . և թրջելով պատառը Ա-
կարիովտացի Սիմոնեան Յուդա-
27 յին տուաւ : ԵՒ պատառէն ետքը
Սատանան անոր ներսը մտաւ :
Նա Յիսուս ըսաւ անոր , Ինչ որ
28 պիտի ընես , շուտով ըրէ : Բայց
ասոնք բանը անոր ինչո՞ւ համար ը-
չհասկըցաւ , թէ ինչու համար ը-
29 սաւ անոր : Վասն զի ոմանք կը
խորհէին թէ՝ որովհետև գանձա-
նակը Յուդան կը պահէր , Յի-
սուս անոր կ'ըսէր , Գնահատ առ
ինչ որ մեզի առ տօնիս պէտք է ,
կամ որ աղքատներուն բան մը
30 տայ : Անիկայ ալ պատառը ա-
ռաջին պէս՝ շուտ մը դուրս ելաւ ,
ու գիշեր էր :

31 ԵՒ երբոր անիկայ դուրս ելաւ ,
Յիսուս ըսաւ , Հիմա փառաւո-
րուեցաւ Որդին մարդոյ , ու Ա-
ստուած փառաւորուեցաւ անով .
32 Եթէ որ Աստուած անով փառա-
ւորուեցաւ , Աստուած ալ անիկայ
իր անձովը պիտի փառաւորէ , և
շուտով պիտի փառաւորէ զանիկայ :
33 Մանկտիկներ՝ քիչ մը ատեն ալ
ձեզի հետ եմ . ինձ պիտի փնտռէք .
և ինչպէս որ Հրեաներուն ըսի
թէ Ուր որ ես կ'երթամ , դուք
չէք կրնար գալ , հիմա ձեզի ալ
34 կ'ըսեմ : Նոր պատուիրան մը
կու տամ ձեզի որ միմեանց սիրէք ,
ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի , որ դուք
35 ալ միմեանց սիրէք : Ասով ա-
մէնը պիտի գիտնան թէ իմ աշա-
կերտներս էք , թէ որ իրարու միջեւ
36 սէր ունենաք : Սիմոն Պետրոս
ըսաւ անոր , Տէր՝ ո՞ւր կ'երթաս .
Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ,
Ո՛ւր որ ես կ'երթամ , դուն հիմա
չես կրնար իմ ետևէս գալ , բայց
ետքը պիտի գաս իմ ետևէս :
Պետրոս ըսաւ անոր , Տէր՝ ինչո՞ւ 37
հիմա չեմ կրնար քու ետևէդ գալ .
ես իմ կեանքս ալ քեզի համար պի-
տի դնեմ : Յիսուս պատասխան 38
տուաւ անոր , Կե՞ս կեանքդ պիտի
դնես ինձի համար . ճշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ քեզի , Հաւը պիտի
չխօսի մինչև որ դուն երեք անգամ
զիս ուրանաս :

ԳԼ . ԺԴ

Մի՛ խռովիր քու սիրտդ . Հաւատացէք 1
Աստուծոյ , ինձի ալ հա-
ւատացէք : Իմ Հօրս տունը շատ 2
բնակարաններ կան . ապա թէ ոչ
ես ձեզի պիտի ըսէի : Հո՛ կ'եր-
թամ ու ձեզի տեղ կը պատրաս-
տեմ : Ու թէ որ երթամ ու 3
ձեզի տեղ պատրաստեմ , նորէն
կու գամ և ձեզ քովս կ'առնեմ ,
որպէս զի ուր որ ես եմ՝ դուք ալ
հոն ըլլաք : Ու ուր որ ես կ'եր- 4
թամ՝ գիտէք , ու ճամբան ալ
գիտէք :

Թովմաս ըսաւ անոր , Տէր՝ չենք 5
գիտեր ուր կ'երթաս , և ի՞նչպէս
կրնանք ճամբան գիտնալ : Յի- 6
սուս ըսաւ անոր , Ես եմ ճամբան
ու ճշմարտութիւնը ու կեանքը .
ոչ ոք կու գայ Հօրը քովը բայց
թէ ինծմով : Եթէ որ զիս ճանչնայիք՝ 7
իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք , և
ասկէ ետև կը ճանչնաք անիկայ ու
տեսաք անիկայ :

Փիլիպպոս ըսաւ անոր , Տէր՝ 8
Հայրը մեզի ցուցո՛ւր , ու հերիք է
մեզի : Յիսուս ըսաւ անոր , Այ- 9
տքան ժամանակ ձեզի հետ եմ , և
զիս չճանչցար Փիլիպպոս . ան որ
զիս տեսաւ՝ Հայրը տեսաւ , և դուն
ինծի՞ կ'ըսես թէ Հայրը մեզի
ցուցո՛ւր : Չե՞ս հաւատար թէ 10
ես Հօրը մէջն եմ ու Հայրը իմ
մէջս է . ան խօսքերը որ ես ձեզի
կը խօսիմ , չե՛մ թէ ինքնիմէս կը
խօսիմ , հապա Հայրը որ իմ մէջս
բնակած է , անիկայ կը գործէ ան
գործերը : Հաւատացէք ինծի , 11
թէ ես Հօրը մէջն եմ ու Հայրը
իմ մէջս է . Այլապ թէ ոչ գոնէ 12

գործքերուն համար ինծի հաւատացէք : Ո՛ամենայն ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը հաւատայ , ան գործքերը որ ես կը գործեմ , ինքն ալ պիտի գործէ , և անոնցմէ աւելի մեծ գործեր պիտի գործէ , ինչու որ ես Հօրս քովը կ'երթամ : Ու իմ անունովս 13 ինչ որ խնդրէք , պիտի կատարեմ անիկայ , որ Հայրը Որդիովը փառաւորուի . Եթէ որ իմ անունովս 14 բան մը խնդրէք , անիկայ պիտի կատարեմ : Եթէ որ զիս կը սի- 15 րէք , իմ պատուիրանքներս պա- 16 հեցէք : Ես ալ Հօրը պիտի աղաչեմ , և ուրիշ Մխիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի , որ յաւիտեան 17 ձեզի հետ բնակի , Ո՛ճշմարտու- թեան Հոգին , որ աս աշխարհս անիկայ չկրնար ընդունիլ , ինչու որ չտեսնէր անիկայ ու չճանչնար անիկայ . բայց դուք կը ճանչնաք անիկայ , ինչու որ ձեր քովը կը բնակի և ձեր հետը պիտի ըլլայ : 18 Չեզ որբ չեմ թողուր , կու գամ 19 ձեզի : Քիչ մը առնէն եւս՝ ալ աշխարհս զիս չտեսներ . բայց դուք պիտի տեսնէք զիս , ինչու որ ես կենդանի եմ , և դուք կենդանի 20 պիտի ըլլաք : Ան օրը պիտի գիտնաք թէ ես իմ Հօրս մէջն եմ , և դուք 21 իմ մէջս , ես ալ ձեր մէջը : Ան որ իմ պատուէրներս կը բռնէ ու կը պահէ անոնք , անիկայ է զիս սիրողը . և ան որ զիս կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սիրուի . ու ես անի- կայ պիտի սիրեմ , և ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ :

22 Ըսաւ անոր Յուդա , (ոչ Ի- սկարիովտացին ,) Տէր՝ ինչպէս կ'ըլ- լայ որ դուն ինքզինքդ մեզի պիտի յայտնես , և չէ թէ աշխարհին :

23 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ը- սաւ անոր , Եթէ որ ոեկը զիս կը սիրէ՝ իմ խօսքս պիտի պահէ . ու իմ Հօրս զանիկայ պիտի սիրէ , և անոր պիտի գանք ու անոր քովը օթեւան պիտի ընենք : 24 Ան որ զիս չսիրեր , իմ խօսքերս չպահեր , ու ան խօսքը որ կը լսէք՝ իմն չէ , հապա Հօրը՝ որ զիս խրկեց :

բաները ձեզի խօսեցայ՝ քանի որ ձեր քովը եմ : Բայց Մխիթարիչը՝ 26 Սուրբ Հոգին՝ որ Հայրը իմ ա- նունովս պիտի խրկէ , անիկայ ձեզի բոլորը պիտի սորվեցնէ , և ինչ որ ձեզի ըսի՝ միտքերնիդ պիտի բե- րէ : Խաղաղութիւն կը թողում 27 ձեզի , իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի . չէ թէ ինչպէս որ աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի կու տամ . սիր- տերնիդ չխռովի ու չվախնայ : Լսեցիք որ ես ըսի ձեզի թէ Կ'եր- 28 թամ ու ձեզի կու գամ . թէ որ զիս սիրէիք , պիտի ուրախանա- յիք , թէ ես Հօրը քով կ'երթամ . ինչու որ իմ Հայրս ինծմէ մեծ է : Ու հիմակուց դեռ չեղած ըսի ձեզի , 29 որ երբոր ըլլայ հաւատաք : Ըլ- 30 ձեր հետը շատ պիտի չխօսիմ . ին- չու որ աս աշխարհիս իշխանը կու գայ , և իմ վրաս բան մը չունի . Ա՛նայն թէ աշխարհս գիտնայ որ ես 31 Հայրը կը սիրեմ , ու ինչպէս որ Հայրը ինծի պատուիրեց , անանկ կ'ընեմ . ելէք տանէ երթանք :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Ես եմ ճշմարիտ որթը , և իմ 1 Հայրս մշակն է : Ամէն ճիւղ 2 որ իմ վրաս է ու պտուղ չբերեր , կը կտրէ զանիկայ . և ամէնը որ պտուղ կը բերէ , կը մաքրէ զանի- կայ , որ աւելի պտուղ բերէ : Դուք հիմակուընէ մաքուր էք ան 3 խօսքով՝ որ ձեզի խօսեր եմ : Ա՛մ 4 ինջ կեցէք՝ ու ես ձեր մէջը . ինչ- պէս որ ճիւղը չկրնար ինքնիրմէն պտ- ուղ բերել , թէ որ որթին վրայ հաստատուած չըլլայ , նոյնպէս ալ դուք չէք կրնար , թէ որ իմ վրաս հաստատուած չըլլաք : Ես որթն 5 եմ ― դուք ճիւղերն էք . ան որ իմ վրաս հաստատուած է և ես ա- նոր վրայ , անիկայ շատ պտուղ կը բերէ , ինչու որ առանց ինծի բան մը չէք կրնար ընել : Եթէ որ մէկը 6 իմ վրաս հաստատուած չէ , անի- կայ ճիւղի մը պէս դուրս ձգուած ու չորցած է . և կը ժողվեն զանոնք ու կրակը կը նետեն , ու կ'այրին : Եթէ որ դուք իմ մէջս կենաք՝ և իմ 7

խոսքերս ալ ձեր մէջը կենան , մինչ
որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք , ու պիտի
8 ըլլայ ձեզի : Չարով իմ Տէրս փա-
ռաւորեցաւ , որ դուք շատ պը-
տուղ բերիք , ու իմ աշակերտնե-
ըլլար :
9 Ինչպէս որ Հայրը ինծի սիրեց , ես
ալ ձեզ սիրեցի . իմ սիրոյս մէջ
10 հաստատ կեցէք : Եթէ որ իմ պա-
տուէրներս պահէք , իմ սիրոյս մէ-
ջը պիտի կենաք . ինչպէս որ ես իմ
Հօրս պատուէրները պահեցի , և
11 անոր սիրոյն մէջը կեցեր եմ : Ա-
րանքը ձեզի խօսեցայ որ իմ ու-
րախութիւնս ձեր մէջը մնայ , ու ձեր
12 ուրախութիւնը լման ըլլայ : Ա-
յս է
իմ պատուէրս որ միկզմիկ սիրէք ,
13 ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի : Ասկէ
աւելի մեծ սէր մէկը չունի-
նալ , որ մէկը իր կեանքը բարե-
14 կամներուն համար դնէ : Դուք իմ
բարեկամներս էք , եթէ որ ընե-
լիքը ինչ որ ես ձեզի կը պատուի-
15 րեմ : Ասկէետքը ձեզ ծառայ չեմ
անուաներ , ինչու որ ծառան չգի-
տեր իր տէրը ինչ կ'ընէ . հապա
ես ձեզ բարեկամ անուանեցի , ին-
չու որ ան ամէն բանները որ իմ
Հօրմէս լսեցի ձեզի իմացուցի :
16 Ձէ՛ եթէ դուք չես ընտրեցիք , հա-
պա ես ձեզ ընտրեցի , ու դրի ձեզ ,
որ դուք երթաք և պտուղ բերէք ,
ու ձեր պտուղը մնայ . որպէս զի իմ
անունովս ինչ որ Հօրմէն խնդրէք ,
17 ձեզի տայ : Ա՛յս կը պատուիրեմ
ձեզի որ միկզմիկ սիրէք :
18 Եթէ որ աշխարհ ձեզ կ'ատէ ,
գիտցէք որ ձեզմէ առաջ չես ատեց :
19 Եթէ որ աշխարհէս եղած ըլլայիք ,
աշխարհ իրենները կը սիրէր . բայց
որովհետև աշխարհէ չէք՝ հապա ես
ձեզ աշխարհէն ընտրեցի , անոր հա-
մար աշխարհ ձեզ կ'ատէ : Մի-
20 տքերնիդ բերէք այն խօսքը որ ձեզի
ըսի թէ Ծառան իր տիրոջմէն
մեծ չէ . Եթէ որ ինծի հալածեցին ,
ձեզ ալ պիտի հալածեն . Եթէ որ
իմ խօսքս պահեցին , ձերն ալ պի-
տի պահեն : Բայց ա՛ս ամէն բա-
21 նները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս
համար , ինչու որ չգիտցան անիկայ
որ զիս խրկեց : Եթէ որ ես եկած և 22
անոնց խօսած չըլլայի , անոնք մեղք
չէին ունենար . բայց հիմա իրենց
մեղքին պատճառանք մը չունին :
Ան որ զիս կ'ատէ , իմ Հայրս ալ 23
կ'ատէ : Եթէ որ ան գործքերը ի- 24
րենց մէջը ըրած չըլլայի , որոնք ու-
րիշ մէկը չէ ըրած , անոնք մեղք
չէին ունենար . բայց հիմա տեսան ,
ու ատեցին զիս ու իմ Հայրս ալ :
Սակայն — Խը— որ կատարուի ան 25
խօսքը որ իրենց օրէնսդրի մէջ գը-
րուած է Թէ Զուր տեղը զիս ա-
տեցին : Բայց երբոր Մխիթարի- 26
չը գայ՝ որ ես Հօրմէն ձեզի պիտի
խրկեմ , ան Ճշմարտութեան Հո-
գին՝ որ Հօրմէն կ'ելլէ , անիկայ ին-
ձի համար պիտի վկայէ . Ա՛ն դուք 27
ալ կը վկայէք , ինչու որ սկիզբէն
ի վեր իմ հետս էք :

ԺԶ . ԺՈՒ.

Ա՛յս բաները ձեզի խօսեցայ որ չգայ- 1
թագղիք : Ժողովարան- 2
ներէն պիտի ձգեն ձեզ . ու
ժամանակ ալ պիտի գայ որ ամէն
ոմն որ ձեզ սպաննէ , անոնք պիտի
սեպեն Թէ Աստուծոյ պաշտօն կը մա-
տուցանեն : Ա՛ս ատ բաները ձե՛զ 3
պիտի ընեն՝ անոր համար որ ո՛չ
Հայրը ճանչցան ո՛չ ալ զիս :
Բայց ատ բաները ձեզի խօսեցայ 4
որ երբ ժամանակը գայ՝ միտքերնիդ
բերէք Թէ ես ըսի ձեզի . և ատ բա-
ները սկիզբէն չըսի ձեզի , մինչ ու
ես հետերնիդ էի :
Սակայն հիմա կ'երթամ զիս 5
խրկողին քովը , և ձեզմէ մէկն ալ
չհարցընէր ինծի Թէ Ո՞ւր կ'եր-
թաս : Բայց որովհետև ատ բան- 6
ները ձեզի խօսեցայ , ձեր սիրտերը
սրտմտութիւնով լեցուե : Բայց ես 7
ճշմարիտը կ'ըսեմ ձեզի , ապէկ է
ձեզի Թէ որ ես երթամ . քանզի
Թէ որ ես չերթամ , Մխիթարիչը
ձեզի չգայ . հապա Թէ որ երթամ ,
անիկայ ձեզի կը խրկեմ : Ա՛ն ին- 8
ձի երբոր գայ՝ աշխարհը պիտի
յանդիմանէ մեղքի համար և ար-
դարութեան համար ու դատաս-
տանի համար : Մեղքի համար՝ որ 9

10 ինծի չեն հաւատար. Հրդարու-
թեան համար՝ որ ես իմ Հօրս քով
կ'երթամ, և ալ զիս չէք տեսներ.
11 Ու դատաստանի համար՝ որ աս աշ-
խարհս իշխանը դատապարտուած
12 է: Ձեզի տակաւին շատ բաներ
ունիմ ըսելու, բայց հիմա չէք կըր-
13 նար տանիլ: Իսկ երբոր ինքը՝
ճշմարտութեան Հոգին գայ, ամէն
ճշմարտութեան պիտի առաջնորդէ
ձեզի, ինչու որ չի՛ թէ ինքիրմէն
պիտի խօսի, հապա ինչ որ լսէ
ան պիտի խօսի ու գալիքները ձե-
14 զի պիտի պատմէ: Ինիկայ զիս
պիտի փառաւորէ, ինչու որ իմինէս
15 պիտի առնէ ու ձեզի պատմէ: Ին
ամէն բաները որ Հայրը ունի,
իմս է. անոր համար ձեզի ըսի թէ
իմինէս պիտի առնէ ու ձեզի պատ-
16 մէ: Փիչ մը առեղէն՝ ալ զիս
պիտի չտեսնէք, և դարձեալ փիչ
մը առեղէն զիս պիտի տեսնէք,
քանզի ես Հօրը կ'երթամ:
17 Ետքհամար աշակերտներէն ոմանք
իրարու կ'ըսէին, Ո՞նչ է աս որ
մեզի կ'ըսէ թէ Փիչ մը առեղէն՝
ալ զիս պիտի չտեսնէք. և դար-
ձեալ փիչ մը առեղէն զիս պիտի
տեսնէք. և Հանգի ես Հօրը
18 կ'երթամ: Ու կ'ըսէին, Ո՞նչ
պիտի ըլլայ ան Փիչ մըն ալ՝ որ
կ'ըսէ. չենք գիտեր ինչ կը ը-
19 րուքէ: Իսկ Յիսուս գիտնալով
որ կ'ուզեն իրեն հարցընել, ըսաւ
անոնց, Ետոր համար իրարու կը
հարցընէք, որ ըսի թէ Փիչ մը
առեղէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք,
և դարձեալ փիչ մը առեղէն զիս
20 պիտի տեսնէք: Ճշմարիտ ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի, դուք պիտի լալ
ու ողբալ, բայց աշխարհս պիտի
ուրախանայ. դուք պիտի տրտմիք,
բայց ձեր տրտմութիւնը ուրա-
21 խութեան պիտի փոխուի: Կնիկ
մը երբոր ծնանելու վրայ է՝ տրտմու-
թիւն կ'ունենայ, ինչու որ իր ժա-
մը հասած է. բայց երբոր տղան
ծնանի, ալ նեղութիւնը միտք չը-
բերեր ուրախութենէն՝ որ աշխարհ
22 մարդ մը ծնաւ: Ու դուք հիմա տրտմութիւն ունիք. բայց ես
ձեզ նորէն պիտի տեսնեմ, և ձեր
սիրտերը ուրախ պիտի ըլլան, ու
ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմէ
23 պիտի չվանէ: Ու ան օրը ինծի
բան մը պիտի չհարցընէք: Ճշ-
մարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ
ինչ որ Հօրմէն խնդրէք Հօրմէն՝
իմ անունովս ինչ որ խնդրէք Հօր-
մէն, պիտի տայ ձեզի: Մինչև
24 հիմա իմ անունովս բան մը չը-
խնդրեցիք. խնդրեցէք ու պիտի
առնէք, որ ձեր ուրախութիւնը
լման ըլլայ: Այս բաները առակ-
25 ներով խօսեցայ ձեզի. Բայց ժա-
մանակ պիտի գայ, որ ալ ձեզի
առակներով պիտի չխօսիմ, հա-
պա յայտնապէս Հօրը վրայով պի-
տի պատմեմ ձեզի: Ան օրը իմ
26 անունովս պիտի խնդրէք. և չեմ
ըսեր ձեզի թէ ես ձեզի համար պի-
տի աղաչեմ Հօրը. Ինչու որ ին-
27 քը Հայրը ձեզ կը սիրէ, վասն զի
դուք զիս սիրեցիք և հաւատացիք
թէ ես Աստուծմէ ելայ: Հօրմէն
28 ելայ ու աշխարհ եկայ. նորէն կը
թողում աշխարհը և Հօրը կ'եր-
թամ:
Ըսին անոր իր աշակերտները,
29 Ահա հիմա յայտնապէս կը խօսիս,
և առակ մըն ալ չես ըսեր: Հի-
30 մա իմացանք որ ամէն բաներ գիտես
և քեզի մը ալ պէտք չէ որ մէկը քե-
զի հարցընէ. ասով կը հաւատանք
31 որ Աստուծմէ ելար: Յիսուս պա-
տասխան տուաւ անոնց, Հի-
32 հիմա կը հաւատաք. Ահա ժամա-
նակ պիտի գայ, ու եկած ալ է,
որ ցրուեցանք պիտի ըլլաք ամէն մէ-
կը իր տեղը, ու զիս միայնակ պիտի
թողուք. բայց ես միայնակ չեմ, ին-
չու որ Հայրը իմ հետս է: Ա-
33 բաները ձեզի խօսեցայ, որ ինծմով
խաղաղութիւն ունենաք. աշխարհի
մէջ նեղութիւն պիտի ունենաք,
բայց քաջալերուեցէք. ես աշխար-
հին յաղթեցի:

ԺԷ. ԳԼՈՒԽ:

1 Յիսուս երբոր ասոնք խօսեցաւ,
իր աչքերը դէպ՝ի երկինքը վեր-
ցուց ու ըսաւ, Հայր՝ ժամանակը
հասեր է, փառաւորէ քու Որդիդ,

որ քու Որդիդ ալ քեզ փառա-
2 ւորէ . ինչպէս որ իրեն իշխանու-
թիւն տուիր ամէն մարմնոյ վրայ ,
որ յաւիտենական կեանք տայ ան-
3 ոնոնց որ իրեն տուիր : Ու
սա է յաւիտենական կեանքը , որ
ճանչնան քեզ մի միայն ճշմարիտ
Աստուածդ , ու Յիսուս Քրիստո-
4 սը՝ որն որ դուն խրկեցիր : Ես
քեզ երկրիս վրայ փառաւորեցի ,
ան գործը որ ինծի տուիր ընելու
5 լմընցուցի : Ու հիմա ա՛վ Հայր՝
փառաւորէ զիս դուն քովդ ան
փառքովը՝ որ աշխարհի ըլլալէն ա-
6 ռաջ քովդ ունէի : Քու անունդ
յայտնի ըրի ան մարդոցը՝ որոնք որ
աշխարհէն ինծի տուիր . քովդինէին , ու ինծի տուիր անոնք , և
7 քու խօսքդ պահեցին : Հիմա
գիտցան թէ ան ամէն բաներըը որ
8 ինծի տուիր , քեզմէ են . Ինչու որ
ան խօսքերը որ ինծի տուիր , ես
անոնց տուի , անոնք ալ ընդունե-
ցին , և ճշմարտութեամբ իմացան
որ ես քեզմէ ելայ , ու հաւատացին
9 թէ դուն խրկեցիր զիս : Ես ա-
նոնց համար կ՚աղաչեմ . չէ թէ
աշխարհի համար կ՚աղաչեմ , հա-
սա անոնց համար որոնք դուն ինծի
տուիր , ինչու որ քովդինն են անոնք :
10 Ու ինչ որ իմն է , ան բոլորը
քովդինն է , և ինչ որ քովդինն է , ան
իմն է , ու ես անոնցմով փառա-
11 ւորուած եմ : Ու ես՝ ալ աշխար-
հի մէջ չեմ , բայց անոնք աշխարհի
մէջ են , ու ես քեզի կու գամ .
Ա՛վ Սուրբ Հայր՝ քու անունովդ
պահէ անոնք որ դուն ինծի տուիր ,
որպէս զի մէկ ըլլան , ինծի պէս որ
12 մենք մէկ ենք : Ինչու որ աշխար-
հի մէջ անոնց հետ էի , ես կը պա-
հէի անոնք քու անունովդ . որոնք
որ դուն ինծի տուիր , ես պահեցի ,
և անոնցմէ մէկը չկորսուեցաւ ,
միայն թէ ան կորսուեան որդին , որ
13 գրուածը կատարուի : Իսկ հիմա
քեզի կու գամ , ու աշխարհի մէջ
ասս բաներըը կը խօսիմ , որ իմ ու-
րախութիւնս իրենց անձերուն մէջ
14 կատարեալ ունենան : Ես քու
խօսքդ անոնց տուի , ու աշխարհս
անոնք ատեց . ինչու որ աշխարհէ
չեն , ինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ :
15 Չեմ աղաչեր որ անոնք աշխարհէն
վերցընես . հապա որ անոնք չարէն
պահես : Անոնք աշխարհէ չեն , 16
ինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ : Սըր- 17
բէ անոնք քու ճշմարտութիւնովդ .
քու խօսքդ ճշմարտութիւն է՛ :
18 Ինչպէս որ դուն զիս աշխարհք խըր-
կեցիր , ես ալ անոնք աշխարհք
19 խրկեցի : Ու անոնց համար ես
իմ անձս կը սրբեմ , որ իրենք ալ
ճշմարտութիւնով սրբացած ըլլան :
20 Հապց չէ թէ միայնակ անոնց համար
կ՚աղաչեմ , հապա անոնց խօսքովը
բոլոր ինծի հաւատացողներուն հա-
21 մար ալ . Որ ամէնն ալ մէկ ըլ-
լան , ինչպէս որ դուն ա՛վ Հայր՝
իմ մէջս , ու ես քու մէջդ , որ ա-
նոնք ալ մեր մէջը մէկ ըլլան . որ-
պէս զի աշխարհս հաւատայ թէ
22 դուն խրկեցիր զիս : Ու ան փառ-
քը որ դուն ինծի տուիր՝ ես անոնց
տուի , որ մէկ ըլլան՝ ինչպէս որ
23 մենք մէկ ենք . (Ես անոնց մէջ՝ և
դուն իմ մէջս ,) որ իրենք կատա-
րեալ ըլլան միութեան մէջ . ու
աշխարհս գիտնայ թէ դուն խրկեցիր
զիս , ու սիրեցիր անոնք՝ ինչպէս որ
24 զիս սիրեցիր : Ա՛վ Հայր՝ անոնք
որ դուն ինծի տուիր , կ՚ուզեմ որ
ուր որ ես եմ , անոնք ալ իմ հետս
ըլլան , որպէս զի տեսնեն իմ փառ-
քըս որն որ ինծի տուիր . ինչու որ
դուն զիս սիրեցիր աշխարհիս սկիզ-
բէն առաջ : Ա՛վ արդար Հայր՝ 25
աշխարհս քեզ չճանչցաւ , բայց ես
քեզ ճանչցայ , և ասոնք ճանչցան
թէ դուն զիս խրկեցիր : Ու քու 26
անունդ անոնց ճանչցուցի , ու պի-
տի ճանչցընեմ , որ ան սէրը որով
դուն զիս սիրեցիր , անոնց մէջը ըլ-
լայ , ու ես ալ անոնց մէջը :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

1 Յիսուս ասս բաներըը ըսելէն ետքը՝
իր աշակերտներուն հետ ել-
աւ Կեդրոն հեղեղատին անդիի
կողմը երթալ , ուր որ պարտէզ մը
կար , որուն մէջը մտաւ ինքը ու իր
2 աշակերտները : Ու Յուդա ալ

որ զանիկայ պիտի մատնէր , զիտէր
ան տեղը ; ինչու որ Յիսուս շատ
անգամ իր աշակերտներուն հետ
3 մէկտեղ հոն ժողվուած էր : Ուս-
տի Յուդա պէտրոսի գունդը
ու քահանայապետներէն և փարի-
սեցիներէն սպասաւորներ հետը առ-
նելով , ան տեղը եկաւ ջահերով
ու լապտերներով և զէնքերով :
4 Յակ Յիսուս իր վրայ գալու բոլոր
բաները գիտնալով՝ ելաւ ու ըսաւ
5 անոնց , Ո՞վ կը փնտռէք : Պա-
տասխան տուին անոր , Նազովրե-
ցի Յիսուսը . ըսաւ անոնց Յի-
սուս , Ես եմ . Յուդա ալ որ
զանիկայ կը մատնէր՝ անոնց հետ
6 կայնէր էր : Ու երբոր ըսաւ թէ
Ես եմ , ետ ետ գացին ու գետինը
7 ինկան : Ես նորէն հարցուց ա-
նոնց , Ո՞վ կը փնտռէք . անոնք
ալ ըսին , Նազովրեցի Յիսուսը :
8 Յիսուս պատասխան տուաւ , Ձե-
զի ըսի թէ Ես եմ . ուստի թէ որ
զիս կը փնտռէք , թող տուէք ա-
9 տոնք որ երթան : Որ կատարուի
ան խօսքը որ ինքը ըսեր էր՝ թէ
Ասոնք որ ինծի տուիր , անոնցմէ
10 մէկն ալ չկորսընցուցի : Ես ատ-
նը Սիմոն պետրոս որ սուր մը
ունէր , քաշեց անիկայ ու քահա-
նայապետին ծառային զարնելով՝ ա-
նոր աջ ականջը կտրեց հանեց . և
ան ծառային անունը Մալքոս էր :
11 Յակ Յիսուս ըսաւ պետրոսին ,
Սուրդ էդ պատեանը դիր . ան գա-
ւաթը որ Հայրը ինծի տուաւ ,
պիտի չխմե՞մ անիկայ :
12 Ուստի գունդը ու
հազարապետը և Հրէից սպաս-
աւորները բռնեցին Յիսուսը ու
13 կապկպին . Եւ առաջ զանիկայ Ա-
նայի տարին , քանզի ինքը ան
տարուան քահանայապետին Կա-
14 յիափայի սկեսրայրն էր : Եւ ա-
նիկայ էր , որ Հրէից խրատ
տուաւ թէ Ընդունելի է որ մէկ մարդ
մը կորսուի ժողովուրդին համար :
15 Ու Յիսուսի ետևէն կ'երթային
Սիմոն պետրոս և ուրիշ աշակերտ
մը . և ան աշակերտը քահանայա-
պետին ճանչուր էր՝ Յիսուսի

սի հետ քահանայապետին գաւիթը
մտաւ : Իսկ պետրոս դուրսը դը- 16
րանը փոքը կը կենար . ուստի ե-
լաւ միւս աշակերտը որ քահանա-
յապետին ճանչուրն էր , և ըսաւ
դռնապանին , ու ներս մտցուց
պետրոսը : Ին աղջիկը դռնապան 17
աղջիկը ըսաւ պետրոսին , Մի թէ
դո՞ւն ալ ան մարդուն աշակերտնե-
րէն ես . ան ալ ըսաւ , Չեմ :
Յակ ծառաները ու սպասաւորները 18
հոն կայներ էին , և կրակ վառած
կը տաքնային , քանզի ցուրտ էր :
Պետրոս ալ անոնց հետ կայներ էր
ու կը տաքնար : Ես քահանայա- 19
պետը Յիսուսին հարցուց անոր
աշակերտներուն ու վարդապետու-
թեանը վրայով : Յիսուս պա- 20
տասխան տուաւ անոր , Ես աշ-
խարհին յայտնի խօսեցայ . ես ա-
մէն ատեն ժողովարաններուն մէջ
ու տաճարին մէջ սորվեցուցի , ա-
ր բոլոր Հրէաները կը ժողվուին ,
ու ծածկարար բան մը չխօսեցայ :
Ինչո՞ւ ինծի կը հարցնես , լսող- 21
ներուն հարցուր թէ ինչ խօսեցայ
իրենց . ահա ինչ որ խօսեցայ ,
գիտեն իրենք : Երբոր ա՛ս ըսաւ , 22
ապատասխանելէն մէկը որ հոն կայ-
ներ էր , Յիսուսին ապտակ մը
զարկաւ՝ ըսելով , Այսո՞ւնկ պա-
տասխան կու տաս քահանայապե-
տին : Յիսուս անոր պատասխա- 23
նեց , Եթէ որ չար խօսեցայ , վկայէ
չարին համար . հապա թէ որ բարի
խօսեցայ , ինչո՞ւ կը զարնես ինծի :
Ես Յնանա զանիկայ կապած՝ Կայ- 24
փա քահանայապետին խրկեց : Ու- 25
մեն պետրոս ալ հոն կայներ էր ու
կը տաքնար . և ըսին իրեն , Մի
թէ դո՞ւն ալ անոր աշակերտներէն
ես . անիկայ ուրացաւ ու ըսաւ թէ
Չեմ : Քահանայապետին ծառա- 26
ներէն մէկն ալ՝ ան մորթոտ ազգա-
կանը որուն ականջը պետրոս կըտ-
րեր էր , ըսաւ , Չէ՞ որ ես քեզ
անոյշ պարտէզին մէջը անոր հետ
Ին ատենը պետրոս նորէն ուրա- 27
ցաւ , և շուտ մը հաւը խօսեցաւ :
Ու Յիսուսը Կայափայի տունէն 28
իսաւոխէն պալատը տարին , և ա-

առաու էր , ու իրենք պատասը էմբ-
ասան որ էպղծուին , հապա որ զա-
29 տիկը ուառն : Ասաի Պիղատոս
դուրս ելաւ անոնց ու ըսաւ , Ո՞նչ
ամբաստանութիւն կը ներկայացը-
30 նէք սա մարդուն դէմ : Պատաս-
խան տուին ու ըսին իրեն , Եթէ
ասիկայ չարագործ մը չըլլար , ք-
31 զի չէինք մատներ զանիկայ : Ա-
ասոնք Պիղատոս ըսաւ անոնց ,
Առէք առէք անիկայ , ու ձեր օրէն-
քին համեմատ անոր դատաստանը
տեսէք : Հրէաները իրեն ըսին ,
Մեզի օրինաւոր չէ մարդ մը մեռ-
32 ցընել . Որ կատարուի Յիսուսի
խօսքը , որ ըսաւ , իմացընելով թէ
ինչ մահով ինքը պիտի մեռնէր :
33 Եակ Պիղատոս նորէն պալատը մը-
տաւ , կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ
անոր , Դո՞ւն ես Հրէից թագա-
34 ւորը : Յիսուս պատասխան տուաւ
անոր , Ասիկայ դուն քեզմէ՞ կ'ը-
սես , թէ ինծի համար ուրիշները
35 քեզի ըսին : Պատասխան տուաւ
Պիղատոս , Միթէ ես Հրէայ
եմ . քու ազգդ և քահանայապետ-
ները քեզ ինծի մատնեցին . ի՞նչ
36 բան ես դուն : Յիսուս պատաս-
խան տուաւ , Իմ թագաւորու-
թիւնս սա աշխարհէս չէ . թէ որ
սա աշխարհէս ըլլար իմ թագաւո-
րութիւնս , իմ ապառաւորներս կը
կռուէին որ ես Հրէից ձեռքը չը-
մատնուիմ . բայց հիմա իմ թա-
37 գաւորութիւնս ասկէ չէ : Ա-
ոնոր Պիղատոս ըսաւ անոր , Ա-
րիւն դուն թագաւո՞ր մըն ես . պա-
տասխան տուաւ Յիսուս , Դուն
կ'ըսես , քանզի թագաւոր եմ . ես սա
բանիս համար ծնած եմ , և սոր
համար աշխարհ եկած , որ ճշմար-
տութեան համար վկայեմ . ան ա-
մէնը որ ճշմարտութենէն է , իմ
38 ձայնիս ականջ կը դնէ : Պիղատոս
ըսաւ անոր , Ի՞նչ է ճշմարտու-
թիւնը . և սա ըսելով՝ նորէն դուրս
ելաւ Հրեաներուն , և ըսաւ ա-
նոնց , Ես մէկ յանցանք մը չեմ
39 գտներ անոր վրայ : Բայց սովո-
րութիւն ունիք որ մէկ հատ մը
արձակեմ ձեզի զատկին . հիմա
կ'ուզէք որ Հրէից Թագաւորը ա-
ձեզի համար արձակեմ : Ա՝ն ատոնք ամէնքն 40
ալ նորէն աղաղակեցին՝ ըսելով ,
Մի այդ մարդը , հապա Բա-
րաբբան . ու Բարաբբա աւազակ
մըն էր :

ԳԼՈՒԽ Ժ

Ա՝ն ատոնք Պիղատոս առաւ Յի- 1
սուսը ու ծեծեց : Զինուորա- 2
ներն ալ փուշերէ պսակ հիւսելով՝
անոր գլուխը դրին , և անոր ծիրանի
հանդերձ մը հագցուցին . Ու կ'ը- 3
սէին , Ողջո՛յն քեզ՝ Հրէից Թա-
գաւոր . և ապտակներ կը զարնէին
անոր : Պիղատոս նորէն դուրս 4
ելաւ ու ըսաւ անոնց , Ո՛հս ան-
կայ դուրս կը բերեմ ձեզի , որ
գիտնաք թէ ես անոր վրայ յան-
ցանք մը չեմ գտներ : Ա՝ն ատոնք 5
Յիսուս դուրս ելաւ , փշեղէն պը-
սակ ու ծիրանի հանդերձ հագած .
և Պիղատոս ըսաւ անոնց , Ո՛հս ան-
մարդը : Քահանայապետները ու 6
պահապանները երբոր տեսան ան-
կայ , աղաղակեցին ու ըսին , Խա՛չը
հանի՛ խա՛չը հանի [ատիկայ] : Պի-
ղատոս ըսաւ անոնց , Դուք առէք
ատիկայ ու խա՛չը հանեցէք , ինչու
որ ես անոր վրայ յանցանք մը չեմ
գտներ : Հրեաները պատասխան 7
տուին իրեն . Մենք օրէնք ունինք ,
և մեր օրէնքին համեմատ պէտք է
որ մեռնի , ինչու որ ինքզինքը Աս-
տուծոյ Որդի ըսաւ : Երբոր Պի- 8
ղատոս ատ խօսքը լսեց , ալ աւելի
վախցաւ : Ու նորէն պալատը 9
մտնելով՝ ըսաւ Յիսուսին , Ո՞ւս-
կից ես դուն . բայց Յիսուս պա-
տասխան չտուաւ անոր : Ասաի 10
Պիղատոս ըսաւ անոր , Ինծի չես
խօսիր . չգի՞ս գիտեր որ ես իշ-
խանութիւն ունիմ քեզ խաչը հա-
նելու , ու իշխանութիւն ունիմ քեզ
արձակելու : Յիսուս պատասխան 11
տուաւ , Դուն իմ վրաս մէկ իշ-
խանութիւն մըն ալ չէիր ունենար ,
թէ որ քեզի վերէն տրուած չըլ-
լար . անոր համար՝ ան որ ինձ քեզի
մատնեց , անոր մեղքը աւելի մեծ
է , Ա՛լ անկէ ետև Պիղատոս կը 12

փնտռէը թէ ինչե՞ս զանիկայ արձակէ . բայց Հրէաները կ'ազաղակէին ու կ'ըսէին , Մէ որ առիկայ արձակես , Կայսրին բարեկամը չես . ամէն մէկ որ ինքզինքը թագաւոր կ'անուանէ , անիկայ Կայսրին հակառակ կը խօսի : Ասկ 13 Պիղատոս երբոր աս խօսքը լսեց , դուրս հանեց Յիսուսը , ու նստաւ բեմին վրայ ան տեղը՝ որ Սալաթաւակ կ'ըսուէը , և Եբրայեցերէն 14 Գապպաթա . (Օրատին ուրբաթ օրն էր ու ժամը վեցին առնելն էր ,) և Հրէաներուն ըսաւ , Ահա ձեր Թագաւորը : Նայց անոնք աղաղակեցին , Վերցուր՝ վերցուր , խաչը հանէ առիկայ . Պիղատոս ըսաւ անոնց , Ձեր Թագաւորը խաչը հանեմ . քահանայապետները պատասխան տուին , Մենք Կայսրէն ի զատ Թագաւոր չունինք : Ան առնը անոնց ձեռքը 16 տուաւ զանիկայ որ խաչուի : Ասոնք ալ առին Յիսուսը ու կը 17 տանէին . և ինքը իր խաչը վերցընելով , ելաւ Գողգոթա ըսուած տեղը , որ Եբրայեցերէն Գողգոթա կ'ըսուի . Հոն զանիկայ 18 խաչը հանեցին , և անոր հետ ուրիշ երկուք ալ մէկ կողմն ու միւս կողմն , և մէջտեղը Յիսուսը : Տախտակ մըն ալ գրեց Պիղատոս , 19 ու դրաւ խաչին վրայ , և այսպէս գրուած էր . ՅԻՍՈՒՍ ՆԱԶՈՐԵԱՑԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԷԱՅԻՑ : Ասիկա 20 Հրէայներէն շատերը կարդացին , վասն զի քաղաքին մօտ էր ան տեղը՝ ուր որ Յիսուս խաչուեցաւ . ու գրուած էր Եբրայեցերէն՝ Յունարէն և Լատիներէն : Ան առնը 1 Հրէից քահանայապետները Պիղատոսին ըսին , Մի գրեր Թագաւոր Հրէից , հապա թէ Ինքը ըսաւ , Թագաւոր եմ Հրէից : 22 Պիղատոս պատասխան տուաւ , Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի :

23 Ասկ զինուորները երբոր Յիսուսը խաչը հանեցին , անոր հանդերձները առին , ու չորս բաժին ըրին՝ ամէն մէկ զինուորին բաժին մը , նաև պատմուճանը . իսկ պատմուճանը առանց կարի էր վերէն 'ի վար բոլորը հիւսուած . Ասոր համար ըսին իրարու , Անիկայ չպատռինք , հապա վիճակ ձգենք անոր վրայ թէ որու պիտի ըլլայ . որ կատարուի ան գրուածը որ կ'ըսէ , Իմ հանդերձներս իրենց մէջը բաժնեցին , և իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ ձգեցին . ասիկա զինուորները աս բաներըը ըրին :

Ասկ Յիսուսի խաչին քովը կային 25 էին իր մայրը և իր մօրը քոյրը Մարիամ՝ Կղէոպասին կինը ու Մարիամ Մագդաղենացին : Ասոր 26 ատ Յիսուս երբոր տեսաւ իր մայրը , և ան աշակերտը որ կը սիրէր , որ մօտը կայներ էր , ըսաւ իր մօրը , Ա՛վ կին՝ ահա քու որդիդ : Ետոյ 27 ըսաւ աշակերտին , Ահա քու մայրդ . և ան ժամանակէն աշակերտը զանիկայ իր քովը առաւ :

Ասկ ետև Յիսուս գիտնալով 28 թէ արդէն ամէն բան լմընցած է , (որպէս զի գրուածը կատարուի ,) ըսաւ , Ծարաւ եմ : Ան հոն 29 քացախով լեցուն անօթ մը կար . անոնք ալ քացախով սպունգ մը լեցընելով՝ զոտիի մշտիկի վրայ փաթթած , անոր բերանին մօտեցուցին : Ասոր Յիսուս երբոր 30 քացախը առաւ , ըսաւ , Ան ալ կատարուեցաւ . ու գլուխը ծռելով հոգին աւանդեց :

Ասկ Հրէաները՝ որովհետև ու- 31 րբաթ օր էր , որ չըլլայ թէ ան մարմինները խաչին վրայ մնան մինչև շաբաթ օրը , (ինչու որ ան շաբաթը մեծ օր էր ,) Պիղատոսին աղաչեցին որ անոնց սրունքները կոտրտեն , ու վերցուին : Ասոր պէս- 32 ով զինուորները եկան՝ և առջինին սրունքները կոտրտեցին , նաև միւսին , որ անոր հետ խաչը եցած էր : Նայց 33 երբոր Յիսուսին եկան ու տեսան որ արդէն մեռած էր , անոր սրունքները չկոտրտեցին . Հապա պէս- 34 զինուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը խոցեց , և շուտ մը արիւն ու ջուր ելաւ : Ան որ տեսաւ 35 ա՛ն վկայեց , ու անոր վկա-

յուխիանը ճշմարիտ է, և ինքը գիտէ որ ճշմարիտ կ'ըսէ, որ դուք [ալ]
36 հաւատաք: Ինչու որ ասանկ բաներըը եղաւ որ կատարուի ան գրուածը
թէ Ոչոր մէկ ոսկորը պիտի չկոտրուի:
37 Եւ մէկմէն ալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ թէ պիտի նային
անոր՝ որ խոցեցին:
38 Ասկէ ետև Յովսէփ որ Արիմաթիայէն էր, (Յիսուսի աշակերտ
եղած՝ բայց գաղտուկ հրէաներուն վախէն,) աղաչեց Պիղատոսին,
որ Յիսուսի մարմինը վերցնէ. Պիղատոս ալ հրաման տուաւ.
ուստի եկաւ ու վերցուց Յիսուսի
39 մարմինը. Նիկոդեմոս ալ եկաւ,
(որ ինքը առաջուց գիշերով Յիսուսի եկեր էր,) ու բերաւ հա-
րիւր լիտրի չափ զմուռսի ու հա-
40 լուէի խառնուրդ մը: Եւ Յիսուսի մարմինը առին՝ ու խունկերով
փաթթեցին զանիկայ կտաւներու
մէջ, ինչպէս որ հրէայք սովորու-
41 թիւն ունին թաղելու: Եւ ան տեղը ուր որ խաչուեցաւ, պարտէզ
մը կար, ու ան պարտէզին մէջ նոր
գերեզման մը, որուն մէջը ամենևին
42 մարդ դրուած չէր: Հրէաներուն ուրբաթին համար հոն դրին Յիսուսը, ինչու որ գերեզմանը մօտ էր:

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եւ մէկշաբթի օրը Մարիամ Մագդաղենացին առաւօտեան դեռ չլուսցած գերեզմանը կու գայ, ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին
2 դռնէն վերցուած է: Ուստի կը վազէ կու գայ Սիմոն Պետրոսին և միւս աշակերտին՝ որն որ Յիսուս կը սիրէր, և կ'ըսէ անոնց, Տէրը գերեզմանէն վերցուցին, ու չենք
3 գիտեր ո՛ւր դրին անիկայ: Ուստի ելաւ Պետրոս և միւս աշակերտը, ու դէպ՚ի գերեզմանը կու գային:
4 Ու երկուքն ալ միասին կը վազէին. և միւս աշակերտը Պետրոսէն աւելի շուտ վազելով՝ առաջ գերեզմանը եկաւ:
5 Եւ ծռելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ կտաւները հոն կը կիներ, բայց ինքը
6 ներս չմտաւ: Սիմոն Պետրոս ալ հասաւ, որ անոր ետևէն կու գար, ու գերեզմանը մտաւ, և տեսաւ կտաւները որ հոն կը կիներ.
7 Ու վարշամակը որ անոր գլուխն էր, ոչ թէ կտաւներուն հետը էր, հապա ծալած զատ մէկ կողմը տրոճած էր:
8 Ուր առնը ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ՝ որ առաջ գերեզմանը եկեր էր, տեսաւ ու հաւատաց:
9 Վասն զի դեռ գրուածը չէին գիտեր թէ պէտք է որ անիկայ մեռելներէն յարութիւն առնէ:
10 Ետքը աշակերտները նորէն իրենց տունը գացին:
11 Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայներ էր և կու լար, ու երբոր կու լար՝ դէպ՚ի գերեզմանը ծռեցաւ նայելու.
12 Ու տեսաւ երկու հրեշտակները ճերմակ հանդերձներով, որ նստեր էին ուր որ Յիսուսի մարմինը դրուած էր, մէկը գլխուն կողմէն՝ ու միւսը ոտքին կողմէն:
13 Ու անոնք իրեն ըսին, Կին, ինչո՞ւ կու լաս. ըսաւ ա-
նոնց, Որով հաներ որ իմ Տէրս գերեզմանէն վերցուցին, ու չեմ գիտեր ո՛ւր դրին անիկայ.
14 Ու որ ըսաւ, ետին դարձաւ և տեսաւ Յիսուսը որ կայներ էր, ու չէր գիտեր թէ Յիսուս է:
15 Յիսուս ա-
նոր ըսաւ, Կին, ինչո՞ւ կու լաս. ո՞վ կը փնտռես: Նորը կարծելով թէ անիկայ պարտիզպանն է, ըսաւ անոր, Տէր՝ թէ որ դուն վերցուցիր անիկայ, ըսէ ինծի՝ ո՞ւր դրիր ան, որ ես անիկայ առնեմ:
16 Յիսուս ըսաւ անոր, Մարիամ. ան ալ դարձաւ ու [Հրէայերէն] ա-
նոր ըսաւ, Ռաբբունի, որ Վարդապետ ըսել է:
17 Յիսուս ըսաւ ա-
նոր, Ինծի մի դպչիր, ինչու որ դեռ հօրս քովը չեմ համբարձած. հապա գնա եղբայրներուս և ըսէ անոնց, Ես կ'ելլեմ իմ հօրս քովը ու ձեր Հօրը քովը, և իմ Աստուծոյս քովը ու ձեր Աստուծոյն քովը:
18 Մարիամ Մագդաղենացին եկաւ ու աշակերտներուն պատմեց թէ ինքը Տէրը տեսաւ, և թէ անիկայ այս բաները իրեն ըսաւ:

19 Եւ նոյն օրը Միշաբթի իրիկուն՝ աշակերտաներուն ժողվուած տեղն դռնները գոց ըլլալով՝ Հրեաներէն վախնալնուն համար, Յիսուս եկաւ և անոնց մէջտեղը կայնեցաւ, ու ըսաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի: 20 Եւ ասը ըսելով՝ իր ձեռքերը ու կողը ցուցուց անոնց. աշակերտաներն ալ ուրախացան՝ Տէրը տեսնալնուն: 21 Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի. ինչպէս որ Հայրը զիս խրկեց, ես ալ ձեզ կը խրկեմ: 22 Եւ ասը ըսելով՝ անոնց վրայ փչեց, ու ըսաւ անոնց, Ընդունեցէք Սուրբ Հոգին: 23 Որոնց որ մեղքերը թողուք, թողուած ըլլայ անոնց. և որոնց որ դուբերը ետ բռնէք, բռնուած ըլլայ:

24 Բայց տասներկուքէն մէկը՝ Նիկոդիմոս ըսուած Թովմաս անոնց հետը չէր՝ երբոր Յիսուս եկաւ: 25 Ուստի միւս աշակերտաները կ'ըսէին անոր թէ Տէրը տեսանք. ան ալ ըսաւ անոնց, Թէ որ իր ձեռքերուն վրայ բևեռներուն նշանը չտեսնեմ, ու մատս բևեռներուն տեղը չխոթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխոթեմ, չեմ հաւատար:

26 Ու ութը օրէն ետև դարձեալ աշակերտաները ներսն էին, Թովմաս ալ անոնց հետ. եկաւ Յիսուս՝ դռնները գոց ըլլալով, ու կայնեցաւ անոնց մէջտեղը և ըսաւ, Խաղաղութիւն ձեզի: 27 Յետքը ըսաւ Թովմասին, Մատդ հոս բեր և նայէ իմ ձեռքերս, ու բերը քու ձեռքդ և իմ կողս խոթէ, ու մի ըլլար անհաւատ, հապա հաւատացեալ: 28 Թովմաս պատասխանեց ու ըսաւ անոր, Իմ Տէրս և իմ Աստուածս: 29 Յիսուս ըսաւ անոր, Որովհետև դուն զիս տեսար, հաւատացիր. երանի անոնց որ տեսած չեն ու կը հաւատան:

30 Ու Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ իր աշակերտաներուն առջեւ, որ ասս գրքիս մէջ գրուած չեն. 31 Բայց ասոնք գրուեցան, որ հաւատաք թէ Յիսուսը Քրիստոսն է Աստուծոյ Որդին, և որ հաւատալով կեանք ունենաք անոր անունովը:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

1 Ետև Յիսուս նորէն ինքզինքը իր աշակերտաներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն եզերքը, և ասանկ յայտնեց: 2 Ա էին Սիմոն Պետրոս ու Թովմաս Երկուորեակ ըսուածը, և Նաթանայէլ որ Կանայ Գալիլեայի Կանայ գեղեցեն էր, ու Զեբեդեոսի որդիքը և աշակերտաներէն ուրիշ երկուք ալ: 3 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց, Ես ձուկ որսալու կ'երթամ. ըսին անոր, Մենք ալ կու գանք քեզի հետ. ելան և նստան մը նաւը մտան, ու ան գիշերը բան մը չբռնեցին: 4 Ու երբոր ալ առտու եղաւ, Յիսուս ծովեզերքը կայներ էր, բայց աշակերտաները չճանչցան թէ Յիսուս է: 5 Յիսուս ըսաւ անոնց, Տղաք՝ ուտելու բան մը ունիք. պատասխան տուին իրեն, Ո՛չ: 6 Ան ըսաւ անոնց, Ուրկանը նաւին աջ կողմը ձգեցէք ու պիտի գտնէք. ուստի ձգեցին, և ձուկերուն շատութենէն ալ չէին կրնար զանիկայ քաշել: 7 Ուստի այն աշակերտը որն որ Յիսուս կը սիրէր, ըսաւ Պետրոսին, Նիկայ Տէրն է. իսկ Սիմոն Պետրոս երբոր լսեց թէ Տէրն է, վերարկուն վրան առաւ, (ինչու որ մերկ էր), ու ծովը նետուեցաւ: 8 Եւ միւս աշակերտաները նաւակովը եկան, (ինչու որ ցամաքէն հեռու չէին, միայն թէ երկու հարիւր կանգունի չափ,) և ուռկանը ձուկերովը կը քաշէին: 9 Ու երբոր ցամաքը ելան, հոն վառած կրակ տեսան, ու վրան ձուկ դրուած, և հաց: 10 Յիսուս ըսաւ անոնց, Ներկայ ասս ձուկերէն որ դուք հիմա բռնեցիք: 11 Սիմոն Պետրոս նաւը մտաւ, և ուռկանը ցամաքը քաշեց հարիւր յիսունուերկու խոշոր ձուկերով լեցուն. և այնչափ բան կար ու չպատռեցաւ ուռկանը: 12 Յիսուս ըսաւ անոնց, Եկէք ճաշ ըրէք. ու աշակերտաներէն մէկն ալ չէր հա-

մարձակեր անոր հարցընելու թէ
Պատճ ճվ ես . ինչու որ գիտէին
13 թէ Տէրն է : Ես առնիք Յիսուս
հիւս ու առաւ հացը և անոնց
14 առաւ , նոյնպէս ալ ձուկը : Այս
երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր
աշակերտներուն երեցաւ՝ մեռելնե-
րէն յարութիւն առնելէն ետև :
15 Ու երբոր ճաշը բրին , Յիսուս
ըսաւ Սիմոն Պետրոսին , Սիմոն
Յովհաննէսի որդի , կը սիրես
աւելի կը սիրե՞ս զիս ասոնցմէ
քան . անիկայ ըսաւ
անոր , Ա՛յո՛ Տէր , դուն գիտես որ
քեզ կը սիրեմ . ըսաւ անոր , Ո-
16 րածէ իմ գառնուկներս : Նորէն
երկրորդ անգամ ըսաւ անոր , Սի-
մոն Յովհաննէսի որդի , կը սի-
րե՞ս զիս . ըսաւ անոր , Ա՛յո՛ Տէր ,
դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ .
ըսաւ անոր , Ոչխարներս :
17 Ըսաւ անոր երրորդ ան-
գամ , Սիմոն Յովհաննէսի որդի ,
զիս կը սիրե՞ս . Պետրոս տրտմե-
ցաւ որ երրք անգամ իրեն ըսաւ
թէ Զիս կը սիրե՞ս . և ըսաւ ա-
նոր , Տէր՝ դուն ամէն բան գիտես ,
դուն գիտես որ ես քեզ կը սիրեմ .
ըսաւ անոր Յիսուս , Ոչխարներս իմ
18 ոչխարնէրս : Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ քեզի , որ երբ դուն պա-
տանի էիր , ինքնիրմէդ գօտի կը կա-
պէիր , ու կ'երթայիր ուր որ ու-
զէիր . բայց երբոր ծերանաս , ձեռ-
քերդ կը պիտի բռնես , և ուրիշը
քեզի գօտի պիտի կապէ ու պիտի
տանի ուր որ չես ուզեր : Այս բա- 19
նը ըսաւ , յուշընելով թէ ո՞ր տ-
ինչ մահով պիտի փառաւորէ Աս-
տուած . ու երբոր սա զրուցից ,
ըսաւ անոր , Հետս իմ եղիր :
Ե Պետրոս դարձաւ ու տեսաւ 20
ան աշակերտը որն որ Յիսուս կը
սիրէր , որ եղեն կ'երթար , (որ
նաև ընթրիքին առնը անոր կուրծ-
քին վրայ ինկեր և ըսեր էր , Տէր՝
ո՞վ է որ քեզ պիտի մատնէ :)
պետրոս անիկայ տեսնելով , ըսաւ 21
Յիսուսին , Տէր՝ հապա ասիկայ
ի՞նչ պիտի ըլայ : Յիսուս ըսաւ 22
անոր , Եթէ ես ուզեմ որ ասի-
կայ կենայ մինչև որ ես գամ , քու
ի՞նչ հոգդ է . դուն իմ հետևէս
հիւր : Եւ ան խօսքը եղաւ եղ- 23
բայրներուն մէջ թէ ան աշակեր-
տը պիտի չմեռնի . սակայն Յիսուս
չըսաւ անոր թէ պիտի չմեռնի , հապա
Եթէ ես ուզեմ որ ասիկայ կենայ
մինչև որ ես գամ , քու ի՞նչ հոգդ է :
Ասիկայ ան աշակերտն է , որ կը 24
վկայէ ասոնց համար , որ
գրեց ալ ասոնք . ու գիտենք
որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է :
Ու ուրիշ շատ բաներ ալ կան , 25
որ Յիսուս ըրաւ , որոնք եթէ մէ-
կիկ մէկիկ գրուած ըլլային , կար-
ծեմ թէ աշխարհս ալ բաւական
պիտի չըլլար պարունակելու ան
գիրքերը որ գրուած ըլլային : Ամէն :

ԳՈՐԾՔ ԵՈՒՂԱՐԱՆՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ընդ պատմութիւնը ըրի , ով
Թէոփիլոս , ան ամէն բաներուն
վրայ որ Յիսուս սկսաւ ընել և
2 սորվեցընել , Մինչև ան օրը որ
Հոգւոյն Սրբոյ միջոցով պատուէր
տուաւ իր ընտրած առաքեալնե-
3 րուն , ու համբարձաւ . Ար անոնց
ինքզինքը յուսուց կենդանի իր չար-
չարանքներէն ետև շատ ապացոյց-
ներով , քառասն օրուան մէջ ա-
նոնց երևնալով , ու Աստուծոյ թա-
գաւորութեանը վրայ խօսելով :
4 Ու անոնց հետ ժողով դառնած
առնը կ'ապսպրէր անոնց որ Ե-
րուսաղէմէն չհեռանան , հապա ը-
սպասեն Հօրը խոստմունքին , որ ան
ինծմէ լսեցիք կ'ըսէր : Վասն որ 5
Յով. Յովհաննէս ջրով մկրտեց ,
բայց դուք ասկէ շատ օրեր չանցած՝
Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտուիք :

6 Ընդ ք ալ մէկտեղ գալով կը հարցընէին իրեն ու կ՚ըսէին , Տէր՝ Իսրայէլի թագաւորութիւնը աս ժամանակի՞ս մէջ նորէն պիտի հաս-
7 տատես : Ան ըսաւ անոնց , Ձեզի չվերաբերիր ժամերը և ժամանակները գիտնալը , որն որ Հայրը իր
8 իշխանութեանը մէջ դրաւ . Հապա Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած ատեն զօրութիւն պիտի առնէք , ու ինծի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի մէջ և բոլոր Հրէաստանի ու Սամարիայի մէջ ու մինչև
9 երկրի ծայրերը : Ու աս բաները որ ըսաւ , երբոր անոնք կը նայէին , համբարձաւ , և ամպ մը զանիկայ
10 անոնց աչքէն առաւ : Ու քանի որ աչքերնին անկած գէպ՚ի երկինքը կը նայէին անոր երթալուն վրայ , ահա երկու մարդ իրենց քովը կայնեցան ճերմակ հանդերձներով ,
11 Որոնք նաև ըսին , Ո՛վ Գալիլեացի մարդիկ՝ ինչո՞ւ կայներ գէպ՚ի երկինքը կը նայիք . աս Յիսուսը որ ձեզմէ երկինքը համբարձաւ , ասանկ պիտի գայ՝ ինչպէս որ տեսաք անոր
12 երկինք երթալը : Յն ատենը Երուսաղէմ դարձան Ձիթենեաց լեռնէն , որ շաբաթ օրուան ճամբու չափ մօտ է Երուսաղէմին :
13 Ու երբոր հոն մտան , ելան վերնատունը , ուր որ կը բնակէին Պետրոս և Յակոբոս , Յովհաննէս և Անդրէաս , Փիլիպպոս և Թովմաս , Բարթուղիմէոս և Մատթէոս , Յակոբոս Ալփէոսեան ու Սիմոն Նախանձայոյզ և Յուդա
14 Յակոբեան : Այսոնք ամէնը միաբանութեամբ միշտ աղօթք ու աղաչանք կ՚ընէին կիներուն հետ , և Յիսուսի մօրը Մարիամին ու անոր եղբայրներուն հետ մէկտեղ :
15 Ու ան օրերը ելաւ Պետրոս աշակերտներուն մէջը , (ոյր որ հաւիւը քանի հոգի չափ ժողվուած բազմութիւն կար ,) ու ըսաւ ,
16 Արդիւկ եղբայրնե՛ր՝ պէտք էր որ կատարուէր աս գրուածը , որն որ առաջուց Հոգին Սուրբ Դաւիթին բերնովը ըսաւ Յուդային համար՝ որ Յիսուսը բռնողներուն առաջնորդ եղաւ . Ինչու որ անիկա մեզի հետ էր մեր համրանքին մէջ , և աս պաշտօնէս ան ալ բաժին ունէր :
17 Ընդ ք անիրաւութեան վարձքով ագարակ մը ստացաւ , ու գլխիվայր իյնալով մէջտեղէն ձեղքուեցաւ , և իր ամէն փորոտիքը դուրս թափ-
18 փեցաւ : Ու աս բանը Երուսաղէմ բնակողներուն ամէնուն յայտնի եղաւ , մինչև որ իրենց լեզուովը ան ագարակին անունը Ակեղդամա դրուեցաւ , այսինքն Արեան ագա-
19 րակ : Ինչու որ Սաղմոսաց գրքին
20 մէջ գրուած է թէ Ընոր բնակարանը աւերակ ըլլայ , ու անոր մէջը բնակող մը չըլլայ , և անոր պաշտօնը ուրիշը առնէ :
21 Ուրեմն պէտք է որ աս մարդիկներէն՝ որ մեր հետը եղան ան բոլոր ատենը ,
22 որ Տէր Յիսուս մէջերնիս մտաւ ու ելաւ , Յովհաննէսին մկրտութենէն սկսած՝ մինչև ան օրը որ մեզմէ համբարձաւ , ասոնցմէ մէկը մեզի հետ վկայ ըլլայ անոր յարութեանը :
23 Ու երկու հոգի կայնեցուցին , Յովսէփը՝ որ Բարսաբայ կը կոչուէր , որ Յուստոս ալ մականուանուեցաւ , ու Մատաթիան .
24 Ու աղօթք ընելով ըսին , Դուն՝ Տէր , որ ամէնուն սիրտը գիտես , աս երկուքէս մէկը որն որ ընտրեցիր ,
25 դէպ յայտնէ . Որ աս պաշտօնին և առաքելութեանն վիճակը առնէ , որ անկէ Յուդա ինկաւ իր տեղը երթալու :
26 Ու անոնց համար վիճակ ձգեցին , ու վիճակը Մատաթիային ելաւ , և անիկայ տասնումէկ առաքելոց հետ սեպուեցաւ :

ԳԼ . Ա

1 Ու Պենտեկոստէին օրը հասնելուն՝ ամէնքն ալ միաբան մէկտեղ էին : Ու յանկարծակի երկինքէն ձայն մը եղաւ աստուածնչական հովի մը նման պէս , և բոլոր տունը ուր որ նստեր
3 էին : Ու բաժնուած լեզուներ երեւցան իրենց որպէս թէ կրակէ , ու ամէն մէկուն վրայ նստաւ :
4 Ու ամէնքն ալ Հոգւով Սրբով լե-

ցուցցան , ու ակսան ուրիշ լեզուներով խօսիլ , ինչպէս որ Հոգին
5 իրենց խօսիլ կու տար : Ու Երուսաղէմի մէջ բնակած Հրեաներ կային՝ աստուածավախ մարդիկ ներկինէն տակը եղած բոլոր ազգերէն
6 Հոգիներ : Ու երբոր այս ձայնը եղաւ , բազմութիւնը միասին հաւաքուեցաւ , ու խառնակեցաւ , ինչու որ կը լսէին որ անոնք իրենց ամէն մէկուն
7 լեզուովը կը խօսէին : Ամէնքն ալ կը զարմանային ու կը զարմանային և իրարու կ՚ըսէին , Ահ՝ որ ասոնք ամէնն ալ որ կը խօսին ,
8 Գալիլեացի են . Ու ի՞նչպէս կը լսենք մենք մեր ամէն մէկ լեզուովը
9 որ անոր մէջը ծնած ենք . Պարթեւք և Մարք ու Ելամացիք , և անոնք որ կը բնակին Միջագետք մէջ , և Կապադովկիոյ ու Պոնտոսի ու Ասիոյ մէջ ,
10 Փռիւգիոյ և Պամփիւլիոյ մէջ , Եգիպտոսի մէջ , և Լիբիոյ մաս Կիրենէի դէմ կողմերուն մէջ , նաև
11 Հռովմայեցի պանդուխտներ , Հրէաներ և թէ նորահաւատներ , Արաբացիներ և Կրետացիներ , կը լսենք անոնցմէ որ մեր լեզուներով կը խօսին Աստուծոյ մեծամեծ բաները :
12 Ու զարմանային ամէնքն ալ ու տարակուսած իրարու կ՚ըսէին ,
13 Ի՞նչ պիտի ըլլայ սա : Ուրիշներ ալ ծաղր ընելով կ՚ըսէին թէ Անոնք նոր գինիով լեցուած են :

14 Բայց Պետրոս հոն առանձինկին հետ վեր կեցաւ , ձայնը վերցուց ու խօսեցաւ անոնց , Ո՛վ Հրեայ մարդիկ և դուք ամէնդ որ Երուսաղէմ կը բնակիք , սա ձեզի յայտնի ըլլայ , ու ականջ դրէք իմ
15 խօսքերուս : Վասնզի չէ թէ ասոնք գինովցած են , ինչպէս որ դուք կը կարծէք . ինչու որ ժամը
16 օրուան երրորդ ժամն է . Հապա ասիկայ այն է որ Յովէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուեցաւ .
17 Ու պիտի ըլլայ որ վերջին օրերը՝ կ՚ըսէ Աստուած , իմ Հոգիս ամէն մարմնոյ վրայ պիտի թափեմ , ու ձեր որդիքը և ձեր աղջիկները պիտի մարգարէանան , ու ձեր երիտասարդները տեսլեաններ պիտի տեսանեն , և ձեր ծերերը երազներ պիտի
18 տեսնեն . Նաև իմ ծառաներուս վրայ ու իմ աղախիններուս վրայ ալ ան օրերը իմ Հոգիս պիտի թափեմ , և պիտի մարգարէանան :
19 Ու վերը երկինքը հրաշքներ պիտի ցուցնեմ , ու վարը երկիրը նշաններ , արիւն ու կրակ և ծուխի մառախուղ . Արեգը խաւարի պիտի
20 դառնայ , և լուսինը արիւնի , մինչեւ Տէրոջը մեծ ու երեւելի օրը գիտայ :
21 Ու պիտի ըլլայ որ ամէն ոք որ Տէրոջը անունը կանչէ , պիտի փրկուի :
22 Ո՛վ Իսրայէլացի մարդիկ լսեցէք սա խօսքերը . Յիսուս Նազովրեցին Աստուծմէ ձեզի ցուցուած մարդ մը զօրութիւններով ու հրաշքներով և նշաններով , որ Աստուած անոր ձեռքովը ըրաւ ձեր մէջը , ինչպէս որ դուք ալ գիտէք .
23 Անիկայ Աստուծոյ որոշած խորհրդովը և կանխագիտութեամբը մատնուած ըլլալով՝ առիք և անօրէններու ձեռքով փայտի վրայ գամելով սպաննեցիք . Որն որ
24 Աստուած յարութեան հանեց՝ վրան ցաւերը քակելով , քանի չէր որ անկէ բռնուի : Ինչու որ
25 Դաւիթ անոր համար կ՚ըսէ , Աստուծոյ առջեւս միշտ Տէրը կը տեսնէի իմ առջեւս , քանի որ իմ աջ կողմէս է , որ չսասանիմ . Անոր համար
26 ուրախ եղաւ իմ սիրտս , ու իմ լեզուս ցնծաց , նաև իմ մարմինս յոյսով պիտի հանգստանայ ,
27 Վասն զի իմ անձս գերեզմանին մէջը պիտի չթողուս , ու քու Սուրբիդ ալ ապականութիւն տեսնել պիտի
28 տաս : Կեանքի ճամբաները ինծի քու երեսիդ ուրախութիւնովը պիտի լեցնես :
29 Արդի՛ կ եղբայրնե՛ր արժան է համարձակ ըսել ձեզի Դաւիթ նահապետին համար , թէ մեռաւ ու թաղուեցաւ , և անոր գերեզմանը մինչեւ այս օրս մեր մէջն է :
30 Մարգարէ ուրեմն անիկայ մարգարէ էր , և գիտէր թէ Աստուած հասաւատս երդումով ըրաւ իրեն , թէ իր երիկամանցը պտուղէն մարմնոյ կող-

մանէ Աբրահամը պիտի յարուցանէ
81 որ իր աթոռը նստի, Ինքը կան-
խատեսութեամբ խօսեցաւ Աբրա-
համի յարութեանը համար, թէ ա-
նոր անձը գերեզմանը չի ողուեցաւ,
և անոր մարմինը ապականութիւն
82 չտեսաւ։ Այս Յիսուսը Յառուած
յարուց, որուն մենք ամէնքս ալ
83 վկայ ենք։ Յառաջ Յառուծոյ աջ
ձեռքովը բարձրանալով, ու Հո-
գին Սրբոյ խոստումնովը Հօրմէն
առնելով՝ տարածեց ասիկայ, որ
դուք հիմա կը տեսնէք և կը լսէք։
34 Ինչու որ Դաւիթ երկինքը չելաւ,
բայց ինքը կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէ-
րոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս,
35 Մինչև որ քու թշնամիներդ ոտ-
քերուդ պատուանդան դնեմ։
36 Յառաջ բոլոր Իսրայէլի տունը ճըշ-
մարտապէս թող գիտնայ, որ Յի-
սուսը անիկայ Տէր ալ ըրաւ՝ Օ-
ծեալ ալ, ան Յիսուսը որ դուք
խաչեցիք։
37 Ու — որ լսեցին՝ իրենց սրտե-
րուն մէջ ղջացին, և ըսին Պետրո-
սին ու միւս առաքեալներուն, Ար-
38 դիւ եղբայրնե՛ր, ի՞նչ ընենք։ Ու
Պետրոս ըսաւ անոնց, Ապաշխա-
րեցէ՛ք, ու ձեզմէ ամէն մէկը թող
մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անու-
նովը մեղաց թողութեան համար,
և Հոգւոյն Սրբոյ պարգևը պիտի
39 ընդունիք։ Ինչու որ խոստումնովը
ձեզի է ու ձեր որդւոցը, և ամէն
հեռու եղողներուն՝ որոնք որ մեր
40 Տէր Յառուածը պիտի կանչէ։ Ու
ուրիշ շատ խօսքերով վկայութիւն
կու տար, ու կը յորդորէր ըսելով
և կ'ըսէր, Ձեր խոտորած ազգէն ինք-
41 զինքնիդ ազատեցէ՛ք։ Ու անոնք
որ սրտանց ընդունեցին անոր խոս-
քերը, մկրտուեցան. ու ան օրը
իրենք հազար հոգիի չափ աւելցան։
42 Ու միշտ առաքելոց վարդապետու-
թեանը կառնէ էին, ու միաբանու-
թեանը և հաց կոտրելուն ու ա-
ղօթքներուն։
43 Ու ամէն մարդու վրայ վախ ին-
կաւ. և առաքելոց ձեռքովը շատ
հրաշքներ ու նշաններ կը գոր-
44 ծուէին։ Ու բոլոր հաւատացեալ-
ները միասին էին, և ամէն բա-
ներնին հասարակաց էր։ Ու ստա- 45
ցուածքնին և ունեցած բաներնին
կը ծախէին, ու անոնց գինը կը
բաժնէին ամենուն, որուն որ բան
մը պէտք ըլլար։ Ու ամէն օր 46
միաբանութեամբ տաճարը կը յա-
րատեւէին, և տուներնին հաց
կը կոտրէին, ու կերակուրնին կ'ու-
տէին ուրախութեամբ և միամտու-
թեամբ սրտի. Յառաւած կ'օրհ- 47
նէին, ու բոլոր ժողովուրդին առ-
ջեւը շնորհք կը գտնէին. և Տէրը
օր ըստ օրէ փրկուածները կ'աւելցնէր
եկեղեցիին։

Գ.

Յետ պետրոս ու Յովհաննէս ին- 1
ներորդ ժամու աղօթքին առնը
մէկտեղ տաճարը կ'երթային։ Ու 2
իր մօրը որովայնէն կաղ ձնած մարդ
մը կը բերուէր, որ զանիկայ ամէն
օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դռ-
բանը դրով կը դնէին, որ տաճարը
մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ։
Յանիկայ տեսանելով պետրոսը և 3
Յովհաննէսը որ տաճարը մտնելու
վրայ էին, կ'աղաչէր որ ողորմու-
թիւն առնէ։ Նայ պետրոս Յով- 4
հաննէսին հետ մէկտեղ անոր նա-
յեցաւ ու ըսաւ, Մեզի նայէ. Ան 5
ալ դէպ ի անոնց դարձաւ ու կը
յուսար անոնցմէ բան մը առնել։
Ու պետրոս ըսաւ, Արծաթ ու 6
ոսկի չունիմ, հապա ինչ որ ու-
նիմ՝ ան քեզի կու տամ. Յիսուս
քրիստոս Նազովրեցին անու-
նովը ելլէ ու քալէ։ Ու անոր 7
աջ ձեռքէն բռնեց՝ վերցուց ջան-
կաց, ու իսկոյն անոր ոտքին թա-
թերը ու կոճերը զօրացան։ Ու 8
վեր ցատկելով կայնեցաւ ու կը
քալէր, և անոնց հետ տաճարը
մտաւ, քալելով ու ցատկելով և
Յառաւած օրհնելով։ Ու բոլոր 9
ժողովուրդը անոր տեսաւ անիկայ որ
կը քալէր ու կ'օրհնէր Յառաւած.
Ու կը ճանչնային թէ անիկայ էր, 10
որ ողորմութեան համար տաճարին
Գեղեցիկ դռանը դրան քով կը
նստէր. և զարմանքով ու ապշու-

թեամբ լեցուեցան անոր եղած բանին համար :
21 Եւ քանի որ անիկա պետրոսին ու Յովհաննէսին յարիր էր , բոլոր ժողովուրդը զարմացած վազելէն անոնց քովը այն սրահը որ
22 Սողոմոնինը կ'ըսուէր : Ա՛ւ տեսնելով պետրոս , պատասխան ուսուցանել ժողովուրդին , Ա՛վ Իսրայէլացի մարդիկ՝ ինչո՞ւ զարմացեր էք ասոր վրայ , կամ ինչո՞ւ աչքերնիդ մեզի կամ մեր ուժի կը նայիք , որպէս թէ մենք մեր զօրութեամբը կամ բարեպաշտութեամբը ասոր քալել
13 տուած ըլլանք : Աբրահամին ու Իսահակին և Յակոբին Աստուածը՝ մեր հայրերուն Աստուածը փառաւորեց իր Որդին Յիսուսը , որն որ դուք մատնեցիք , և ուրացաք պիղատոսին առջեւը՝ երբոր ինքը վճռեց
14 որ արձակէ : Նայց դուք ան Սուրբը և Արդարը ուրացաք , ու խնդրեցիք
15 որ մարդասպան մարդ մը ձեզի շնորհուի . Ա՛ւ կեանքի Առաջնորդը սպաննեցիք , որ զանիկայ Աստուած հեռևընկերէն յարուց , որուն մենք
16 վկայ ենք . Ա՛ւ անոր անունը հաւատքով , անոր անունը հաստատեց ասիկայ՝ որն որ դուք կը տեսնէք ու գիտէք . և ան հաւատքը որ անով է աս ամբողջութիւնը ասոր տուաւ
17 ձեր ամենուն առջեւը : Ա՛ւ հիմա Եղբայրնե՛ր՝ գիտեմ որ չգիտնալով ըրիք , ինչպէս որ ձեր իշխաններն
18 ալ : Նայց Աստուած ինչ որ առաջուց իր բոլոր մարգարէներուն բերնովը յայտներ էր Քրիստոսի չարչարուելուն վրայով , այսպէս կատարեց :
19 Ասոր պատճառով դարձի՛ք ու դարձի՛ եկէք , որ մեղքերնիդ ջնջուին . Որպէս զի սփոփանքի ժամանակները գան Տէրոջը
20 երեսէն , և առաքուց ձեզի քարոզուած Յիսուս Քրիստոսը խրկէ .
21 Որ զանիկայ պէտք է որ երկինքը ընդունի մինչեւ ան առեններըն՝ որ ամէն բաներըն կարգադրութիւն , որոնց համար Աստուած սկիզբէն՝ ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն բերնովը
22 խոսած է : Մովսէս ըսաւ Տէր Աստուածը ձեր

եղբայրներէն ինձի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի , անոր մտիկ ըրէք 23
ամէն բանի որ ձեզի խոսի : Ա՛ւ պիտի ըլլայ թէ ամէն հոգի որ ան մարգարէին մտիկ չընէ , ժողովուրդին միջէն պիտի կորսուի : Ա՛ւ 24
բոլոր մարգարէներըն որ Սամուէլէն ի վեր խոսեցան , ասոնք ալ խնդացուցին : Դուք էք 25
մարգարէներուն որդիքը և ան ուխտին , որ Աստուած մեր հայրերուն հետ բռաւ , ու ըսաւ Աբրահամին , Ա՛ւ քու սերունդովդ պիտի օրհնուին երկրի բոլոր ազգերը : Աստուած 26
իր Որդին յարուցանելով առաջ ձեզի խրկեց զանիկայ որ ձեզ օրհնէ , ամէն մէկերնիդ ձեր ըարութիւններէն դարձընելով :

ԳԼՈՒԽ Դ

Ա՛ւ երբոր անոնք ժողովուրդին կը 1
խոսէին , քահանաները ու տաճարին իշխանը և սադուկեցիները անոնց վրայ հասան , Դժուարելով 2
որ անոնք ժողովուրդին կը սորվեցընէին , և Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յարութիւն առնելը կը քարոզէին . Ա՛ւ ձեռք զարկին ա- 3
նոնց և բանտը դրին մինչեւ հետևեալ օրը , ինչու որ ալ իրիկուն էր : Նայց ան խոսքը լսողներէն շատերը հաւատացին , ու մարդոց թիւը հինգ հազարի չափ եղաւ :
Ա՛ւ եղաւ որ հետևեալ օրը մեծա- 5
ւոր ժողովուրդեան անոնց իշխաններըը և ծերերը ու դպիրները Երուսաղէմի մէջ , Ա՛նաև Ննաս քահա- 6
նայապետը ու Կայիափան և Յովհաննէսը ու Աղէքսանդրոսը և ան ամենը որ քահանայապետի ցեղէ էին . Ա՛ւ զանոնք մէջտեղը կայ- 7
նեցուցած՝ կը հարցընէին , Ի՞նչ զօրութիւնով կամ ի՞նչ անունով ըրիք դուք աս բանը : Ա՛ն ատենը 8
Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ ըսաւ անոնց , Ա՛վ ժողովուրդին իշխաններըը և Իսրայէլի ծերերը , 9
Եթէ որ մենք այսօր տկար մարդու մը եղած բարիքին համար կը քննուինք , թէ ինչ միջոցով անիկայ

10 բժշկուեցաւ , Յայտնի բոլոր ամենքուդ ու բոլոր Իսրայէլի ժողովուրդին , որ Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունովը՝ որն որ դուք խաչեցիք , և որն որ Աստուած մեռելներէն յարուց , ասկա անով այրիկայ ձեր առջեը բժշկուած կեցեր
11 է : Ընիկայ է ան քարը ձեզմէ շինողներուդ անարգուած , որ անկիւնի գլուխ եղաւ . Եւ ուրիշ
12 մէկով մը փրկութիւն չկայ . ինչու որ անկէ ՚ի զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքին տակը մարդոց մէջ տրուած , որ անով կարող ըլլանք
13 փրկուելու : Նակ անոնք Պետրոսին ու Յովհաննէսին համարձակութեանը նը նայելով , և հասկընալով որ ոգէտ ու առանց ուսման մարդիկ են , կը զարմանային . և ճանչցան որ անոնք Յիսուսի հետ էին .
14 Եւ ան բժշկուած մարդը տեսնելով որ անոնց հետ կայներ էր , չէին կրնար անոնց դէմ բան մը խօսիլ :
15 Նակ հրամայելով անոնց որ առեւնէն դուրս ելլեն , իրարու հետ խոր-
16 հուրդ ըրին , Եւ ըսին , Ի՞նչ ընենք աս մարդոցը . ինչու որ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն յայտնի է թէ սաոնց ձեռքովը նշանի հրաշք մը եղաւ , ու մենք չենք
17 կրնար ուրանալ : Մինչ թէ ժողովուրդին մէջը ալ աւելի չտարածուելու համար՝ սաստիկ սպառնալիք ընենք անոնց , որ ան անունով մէյմըն ալ չըլլայ որ մարդու բան
18 խօսին : Եւ զանոնք կանչելով պատուիրեցին անոնց որ ամենևին չըխօսին և չսորվեցընեն Յիսուսի անունովը :
19 Պայց Պետրոս ու Յովհաննէս պատասխան տուին անոնց ու ըսին , Թէ որ Աստուծոյ առջեը ուղիղ է որ Աստուծմէ աւելի ձեզի մարիկ ընենք , դուք դատեցէք :
20 Վասն զի մենք ան որ տեսանք ու
21 լսեցինք , չենք կրնար չխօսիլ : Նակ անոնք նորէն սպառնալիք ընելէն ետև արձակեցին զանոնք , բան մը չգտնելով թէ ինչպէս պատժեն զանոնք ժողովուրդին համար , ինչու որ ամէնն ալ զԱստուած կը փառաւորէին եղած բանին համար :
22 Վասն զի ան մարդը քառասուն տարուընէն աւելի էր , որուն վրայ սա բժշկութեան հրաշքը եղաւ :
23 Եւ անիկ արձակուելով՝ իրենց ներսուն բոլը եկան , ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետները և ծերերը իրենց ըսին : Որոնք ալ երբ
24 որ լսեցին , միաբանութեամբ ձայնեցին Աստուծոյ վերցուցին՝ ըսելով , Ա՛վ Տէր , դուն ես ան Աստուածը՝ որ երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածները
25 ստեղծեցիր , Որ քու ծառայիդ Դաւիթին բերնովը խօսեցար , Ընչո՞ւ հեթանոսները խռովութիւն ըրին , ու ժողովուրդները պարապ բաներ մտածեցին .
26 Երկրի թագաւորները պատրաստ կայնեցան , և իշխանները մէկտեղ ժողվուեցան Տէրոջը դէմ և անոր Օծեալին դէմ :
27 Վասնզի արդարև [ան քաղաքիս մէջ] ժողվուեցան քու սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին վրայ՝ որն որ դուն օծեցիր , Հերովդէս և Պոնտացի Պիղատոս ազգերուն հետ ու Իսրայէլի
28 ժողովուրդներուն հետ , Ընել՝ ինչ որ քու ձեռքդ և խորհուրդդ առաջուընէ որոշեց որ ըլլայ :
29 Եւ հիմա՛ Տէր՝ նայէ անոնց սպառնալիքներուն , ու շնորհէ քու ծառաներուդ որ բոլոր համարձակութիւնով քու խօսքդ խօսինք ,
30 Քու ձեռքդ երկնցընելով բժշկելու , և քու սուրբ Որդւոյդ Յիսուսի անունովը նշաններ ու հրաշքներ ընելու :
31 Եւ երբոր անոնք աղօթք ըրին , շարժեցաւ ան տեղը՝ ուր որ ժողվուած էին , և ամէնքը Հոգւով Սրբով լեցուեցան , ու Աստուծոյ խօսքը համարձակ կը խօսէին :
32 Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ սիրտ ու մէկ հոգի ունէին . և անոնցմէ մէկը չէր ըսեր իր տարածներէն մէկուն համար՝ թէ իրն է , հապա իրենց ամէն բաները հասարակաց կը սեպէին :
33 Եւ մեծ զօրութիւնով առաքեալները վկայութիւն կու տային Տէր Յիսուսի յարութեանը , և անոնց ամենուն վրայ մեծ շնորհք կար :

34 Ու անոնց մէջ կարծութիւն քա-
ղել մը չկար , վասն զի անոնք որ
ագարակներու կամ տուներու տէր
էին , կը ծախէին և ծախուածնե-
35 րուն գիները կը բերէին , Ու ա-
ռաքելոց ոտքը կը դնէին . և ա-
մէն մէկուն իր կարօտութեանը նայելով
36 կը բաժնուէր : Ու Յովսէս որ
առաքեալներէն Բառնաբաս մակ-
անունացաւ , (որ կը թարգմա-
նուի Մխիթարութեան որդի ,)
Ղեւտացի , ծննդեամբ Կիպրացի ,
37 Ագարակ մը ունենալով՝ ծախեց
ու սուակը բերաւ առաքելոց ոտքը
դրաւ :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Բայց մէկ մարդ մը Անանիա ա-
նունով իր կնկանը Սափիրային
հետ մէկտեղ սեպհական մը ծա-
2 խեց . Ու անոր գինէն խորհեց , որ
կնիկն ալ գիտէր , ու մէկ բաժինը
բերաւ առաքելոց ոտքը դրաւ :
3 Ու Պետրոս ըսաւ , Ա՛նանիա՝ ին-
չո՞ւ Սատանան քու սիրտդ լեցուց ,
որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուտ խո-
սիս , ու ագարակին գինէն խորհիս .
4 Ա՞ն որ քուկդ էր ան՝ քանի որ
կեցիր էր , ու ծախուած ալ՝ քու
իշխանութեանդ տակն էր . ատ
ի՞նչ է որ քու սրտիդ մէջ ատ
բանը դրիր . չէ թէ մարդոց սուտ
5 խօսեցար , հապա Աստուծոյ : Ու
Անանիա ատ խօսքերը լսելով՝ ին-
կաւ ու հոգի տուաւ . և մեծ վախ
ինկաւ ամենուն վրայ որ ատ լսեցին :
6 Ու երիտասարդները ելան ու
պատնեցին անիկայ , և դուրս հա-
7 նելով թաղեցին : Ու երբոր իրիկ
ժամու չափ վրան անցաւ , անոր
կնիկը չգիտնալով ինչ որ եղեր էր ,
8 ներս մտաւ . Ու Պետրոս ըսաւ ա-
նոր , Ա՛ս ինծի , ագարակը ա-
չափ գնով ծախեցիք . ան ալ ը-
9 սաւ , Այո՛ , այնչափ : Ու Պետ-
րոս ըսաւ անոր , Ատ ի՞նչ է որ
դուք միաբանեցաք Տէրոջը Հոգին
փորձելու . ահա քու էրիկդ թա-
ղողներուն ոտքերը դրանը կայ
են , քեզ ալ դուրս պիտի հանեն :
10 Ու իսկոյն անոր ոտքերուն կոխը

ինկաւ ու հոգի տուաւ . և երի-
տասարդները ներս մտնելով անի-
կայ մեռած գտան , ու հանելցին
իր էրկանը կողը թաղեցին : Ու 11
մեծ վախ մը ինկաւ բոլոր եկեղե-
ցիին վրայ ու ամենուն վրայ որ ատ
բանները լսեցին :

Ու առաքեալներուն ձեռքով 12
շատ նշաններ ու հրաշքներ կ՚ըլլա-
յին ժողովուրդին մէջ . և ամենը
միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին
մէջն էին : Ու ուրիշներէն մէկը 13
չէր համարձակիր անոնց յարիլը ,
հապա ժողովուրդը կը մեծարէր ա-
նոնք : Ու Տէրոջը հաւատացող- 14
ները աւ աւելի կը շատնային ,
բազմութիւն էրիկմարդոց ու կնիկ-
ներու . Մինակ որ հիւանդները 15
հրապարակները կը հանէին , և
պատգարակներով ու մահիճներով
կը դնէին , որ Պետրոսին անցնելու
ատենը՝ գոնէ անոր շուքը անոնց
մէկուն վրայ հասնի : Ու չորչակայ 16
քաղաքներուն բազմութիւնը Երու-
սաղէմ կը ժողվուէր , հիւանդ-
ներ և պիղծ ոգիներէ նեղութիւն
կրողները բերելով , որոնք ամէնն ալ
կը բժշկուէին :

Ապ եղաւ քահանայապետը և 17
բոլոր իր հետը եղողները , որոնք
ազատուկեցւոց աղանդէն էին՝ նա-
խանձով լեցուած , Ու առաքեալ- 18
ներուն ձեռք զարկին և հասարա-
կաց բանտը գրին զանոնք : Բայց 19
Տէրոջը հրեշտակը գիշերով բան-
տին դռնները բացաւ , ու դուրս
հանելով զանոնք՝ ըսաւ , Գացէք 20
և տաճարին մէջը կայնելով ժողո-
վուրդին խօսեցէք աս կենաց բոլոր
խօսքերը : Ու երբոր ատ լսեցին , 21
տաճարը մտան առտուանց և կը
սորվեցընէին . իսկ քահանայապե-
տը եկաւ ու իր հետը եղողները՝
ու մէկտեղ կանչեցին ժողովքը ու
Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ծերակու-
տը , և խրկեցին բանտը՝ որ
զանոնք բերեն : Ու երբոր սպա- 22
սաւորները գացին , զանոնք բան-
տին մէջ չգտնելով՝ ետ դարձան
պատմեցին , Ու ըսին թէ Բան- 23
տը ամէն պզուշութիւնով գո-

ցուած գուանք , ու պահապանները դռներուն առջևը կայնած , բայց բանալով՝ ներսը մարդ չգտանք :
24 Ու երբոր դէշ քահանան և տաճարին իշխանը ու քահանայապետները լսեցին աս խօսքերը , կը զարմանային անոնց համար թէ ինչ
25 պիտի ըլլայ ան : Ու մէկը եկաւ պատմեց անոնց թէ Ահա ան մարդիկը որ բանտը դրիք , տաճարը կայներ են և ժողովուրդին
26 կը սորվեցընեն : Ան ատենը իշխանը սպասաւորներովը մէկտեղ գնաց զանոնք բերաւ առանց բռնութեան , քանզի ժողովուրդէն կը վախնային որ չքարկոծուին :
27 Ու բերին զանոնք առնելը կայնեցուցին . և քահանայապետը ա-
28 նոնց հարցուց , Ըսելով , Ձե՞ որ սաստիկ պատուիրեցինք ձեզի որ աս անունով չսորվեցընէք . և ահա Երուսաղէմը ձեր ուսմունքովը լեցուցիք , և ան մարդուն արիւնը կ'ուզէք մեր վրայ բերել :
29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և ա-
ռաքեալները ու ըսին , Աստուծոյ հնազանդիլ պետք
30 է քան թէ մարդոց : Մեր հայրերուն Աստուածը Յիսուսը յարուց , որն որ դուք փայտէն կախելով ա-
31 պանեցիք : Զանիկայ Աստուած իր աջ ձեռքովը Առաջնորդ ու Փրկիչ ընտրեց բարձրացուց , Իսրայէլին ապաշխարութիւն և մեղաց թողու-
32 թիւն տալու : Ու մենք ա՛ս բաներուն համար անոր վկաներ ենք , ու Սուրբ Հոգին ալ՝ որն որ Աստուած իրեն հնազանդողներուն
33 տուաւ : Ու անոնք ա՛ս լսելով խիստ կատղեցան , ու կը խորհէին որ զանոնք մեռցընեն :
34 Ու ատեանին մէջ փարիսեցի մը ոտքի վրայ ելաւ՝ որուն անունը Գամաղիէլ էր , օրինաց վարդապետ մը՝ բոլոր ժողովուրդին առջևը պատուաւոր մէկը , ու հրամայեց քիչ մը դուրս հանեն .
35 Ներն . Ու ըսաւ անոնց , Ո՛վ Իսրայէլի մարդիկ՝ դուք ձեզի դժուարացէք աս մարդոց համար թէ ինչ
36 պիտի ընէք . Վասնզի աս օրերէս առաջ Թևդաս ելաւ , իրեն հա-
մար ըսելով թէ Ես մեծ մէկ մըն է , ու թուով չորս հարիւրի չափ մարդիկ իրեն յարեցան . որ ինքը սպանուեցաւ , և ան ամէնը որ իրեն հնազանդեր էին՝ ցրուեցան ու ոչինչ եղան : Անոր ետևէն Յուդա 37
Գաղիլեացին ելաւ աշխարհագրի օրերը , և շատ ժողովուրդ իր կողմը ձգեց . ինքն ալ կորսուեցաւ , և ան ամէնը որ իրեն հնազանդեր էին՝ ցրուեցան եղան : Ու 38
հիմա ձեզի կ'ըսեմ , Այս մարդոցմէ մէկզի կեցէք ու թող տուէք զանոնք , ինչու որ եթէ այս խորհուրդը կամ գործը մարդոցմէ է , պիտի քակուի . Բայց թէ որ 39
Աստուծմէ է , չէք կրնար զայիկայ քակել , չըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ մարտնչող ալ գտնուիք : Ու անոնք 40
հաւանութիւն տուին անոր . ու առաքեալները կանչելով՝ ծեծեցին , և պատուիրելով որ Յիսուսի անունովը չխօսին , արձակեցին զանոնք : Անոնք ալ ժողով 41
քին առջևէն գացին , ուրախանալով որ Տէրոջ անունը համար արժանի եղան անարգուելու : Ու 42
ամէն օր տաճարը ու տուներուն մէջ չէին դադարեր սորվեցընելէն ու Յիսուս Քրիստոսը քարոզելէն :

Գ Լ . Զ .

Ու ան օրերը աշակերտները որ 1
շատցան , Հելլենացիները կողմէն տրտունջ մը եղաւ Հրեայներուն դէմ , ինչու որ իրենց այրիները ամէն օրուան պաշտօնէութեան մէջ անտես կ'ըլլային : Ու տասներկուքը կանչեցին աշակերտութեան բազմութիւնը ու ըսին , Անպէս չէ պատշաճ Աստուծոյ խօսքը ձգել ու սեղաններու ծառայութիւն ընել : Ուստի 3
Եղբայրնե՛ր՝ ձեզմէ եօթը հոգի ընտրեցէ՛ք՝ քաջ վկայուած՝ Հոգւով Սրբով և իմաստութիւնով լեցուն , որ զանոնք ա՛ս գործիս վրայ դնենք . Ու մենք աղօթքի ու Բանին 4
խօսքին պաշտօնին պարապինք : Ու 5
ա՛ս խօսքը բոլոր բազմութեան ա-

ջև ը հաձոյ երևցաւ. ու ընտրեցին Ստեփաննոսը՝ հաւատով և Հոգւով Սրբով լեցուն մարդ մը, ու Փիլիպպոսը, և Պրոքորոսը, ու Նիկանովրան, և Տիմոնը, ու Պարմենաս և Նիկողայոս նորադարձ Անտիոքացի. զորս կացուցին առաքելոց առջև. և անոնք աղօթք ընելով՝ ձեռքերնին անոնց վրայ դրին։ Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր, ու աշակերտներուն թիւը խիստ կը շատնար Երուսաղէմի մէջ. և քահանաներէն մեծ բազմութիւն հաւատքին կը հնազանդէին։

Եւ Ստեփաննոս՝ որ հաւատքով ու զօրութիւնով լցուած մարդ էր, մեծ հրաշքներ և նշաններ կ'ընէր ժողովուրդին մէջ։ Բայց ոմանք ան ժողովարանէն՝ որ Ազատացեալց, և Կիւրենացւոց ու Աղեքսանդրացւոց ժողովարան կ'ըսուէր, և անոնք որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն էին, ելան ու Ստեփաննոսին հետ վիճաբանութիւն կ'ընէին. Եւ չէին կրնար դէմ դնել այն իմաստութեանը ու հոգիին, որով կը խօսէր։ Այն առնելը հրապուրեցին քանի մը մարդիկ, որ ըսեն թէ Մենք լսեցինք որ ասիկայ հայհոյական խօսքեր կը խօսի Մովսէսին ու Աստուծոյ դէմ։ Եւ գրգռեցին ժողովուրդը ու ծերերը և գիրքերը, ու վրան հասնելով զինքը բռնեցին ու առեանը տարին։ Եւ առա վկաներ կացուցին, որոնք կ'ըսէին՝ Այս մարդը չադադարիր հայհոյական բաներ խօսելէն առըր ու օրէնքին դէմ. Վասնզի լսեցինք ասիկ որ կ'ըսէր թէ Այս Նազովրեցի Յիսուս պիտի քակէ այս տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսին մեզի աւանդած սովորութիւնները։ Եւ առեանը նստողները ամէնը երկար անոր նայեցան, անոր երեսը հրեշտակի երեսի պէս տեսան։

ԳԼՈՒԽ Է։

Այն առնը քահանայապետը ըսաւ, Ըրա՞ցընէ այս բաները առաջնո

ին։ Եւ անիկայ ըսաւ, Արդեօք եղբայրնե՛ր ու հայրե՛ր մտի՛կ ըրէք. Փառաց Աստուածը մեր հօրը Աբրահամին երևցաւ, քանի որ Միջագետք մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չբնակած. և ըսաւ անոր, Ելլէ քու երկրէդ և քու ազգատ կանանէրէդ, ու եկիր այն երկիրը որ ես քեզի պիտի ցուցընեմ։ Ան ատենը Քաղդէացւոց երկրէն ելլելով Խառանի մէջ բնակեցաւ. և անոր հօրը մեռնելէն ետև անկէ փոխադրեց զանիկայ աս երկիրը, ուր որ դուք հիմա կը բնակիք։ Եւ աստը մէջ անոր ժառանգութիւն չտուաւ, ոչ ալ ոտքի քայլ մը տեղ, բայց խոստացաւ որ ասիկայ իրեն տայ իրրև կալուածք, և իրմէ ետև իր սերունդին, երբոր դեռ մինչև իր չունէր։ Եւ Աստուած այսպէս խօսեցաւ՝ թէ Անոր սերունդը օտար երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ, ու պիտի ծառայեցնեն անիկայ և չարչարեն չորս հարիւր տարի։ Եւ ան ազգը որ անոնք պիտի ծառայեն, ես պիտի դատեմ, ըսաւ Աստուած, և անկէ ետև պիտի ելլեն ու աս տեղը պիտ պաշտեն։ Եւ անոր թլփատութեան ուխտը տուաւ, ու ետքը Աբրահամ Իսահակը ծնաւ, և թլփատեց զանիկայ ութերորդ օրը. Իսահակ ալ Յակոբը՝ Յակոբ ալ տասներկու նահապետները։ Եւ նահապետները Յովսէփին վրայ նախանձելով՝ Եգիպտոս փոխ-ը- ծախեցին. բայց Աստուած անոր հետն էր, Ու փրկեց զանիկայ իր ամէն նեղութիւններէն, և անոր շնորհք ու իմաստութիւն տուաւ Եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին առջև. ան ալ զանիկայ իշխան դրաւ Եգիպտոսի ու իր բոլոր տանը վրայ։ Ու Եգիպտոսի և Քանանու բոլոր երկրին վրայ սով մը եկաւ, ու մեծ նեղութիւն, և մեր հայրերը ուտելիք չէին գտներ։ Եւ Յակոբ երբոր լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի, առջի անգամին մեր հայրերը խրկեց։ Եւ երկրորդ

անգամին Յովսէփ իր եղբայրներուն
ձանչցուց ինքզինքը. ու Յովսէփին
ազգը փարաւոնին յայտնի եղաւ:
14 Եւ Յովսէփ իրիկնց՝ ու կանչեց իր
հայրը Յակոբը ու բոլոր ազգա-
տոհմը, եօթանասունհինգ հո-
15 գի: Եւ Յակոբ Եգիպտոս իջաւ,
ու մեռաւ ինքը ու մեր հայրերը:
16 Եւ Սիւքեմ տարուելով՝ ան գե-
րեզմանին մէջը դրուեցան, որն որ
Աբրահամ արծաթի գնով ծախու
առեր էր Սիւքեմի Հօրը Եմմորի
17 որդիներէն: Ու երբոր մօտեցաւ
խոստմունքին առեն, որ Աստուած
երդումով խոստացեր էր Աբրահա-
մին, ժողովուրդը աճեցաւ ու շատ-
18 ցաւ Եգիպտոսի մէջ, Մինչև որ
ուրիշ թագաւոր մը եկաւ՝ որ Յով-
19 սէփը չէր ճանչնար: Ընիկայ հը-
նարք բանեցուց մեր ազգին դէմ
ու չարչարեց մեր հայրերը, մինչև
անգամ անոնց տղաքը դուրս ձգել
20 փոքվ որ չապրին: Ին ժամանակ
կը Մովսէս ալ ծնաւ, և Աստուծոյ
առջևը գեղեցիկ էր, որ իր հօրը
21 տունը մեծցաւ իրիկ ամիս: Ու
երբոր անիկայ դուրս ձգուեցաւ,
փարաւոնին աղջիկը զանիկայ վեր-
ցուց, և իրեն իրրև որդի մեծ-
22 ցուց: Ու Մովսէս Եգիպտացւոց
բոլոր իմաստութիւնովը վարժուե-
ցաւ, և զօրաւոր էր իր խօսքերովը
23 ու գործերովը: Ու երբոր քա-
ռասն տարեկան եղաւ, իր սիրտը
բնկաւ իր եղբայրներուն՝ Իսրայէլի
24 որդւոցը այցելութիւն ընել: Ու
Իսրայէլացիներէն մէկը հարստահա-
րուած տեսնելով՝ պաշտպանեց, և
զկռւածին վրէժը առաւ՝ ան Ե-
25 գիպտացին սպաննելով: Ալ կար-
ծէր թէ իր եղբայրները պիտի իմա-
նային որ Աստուած իր ձեռքովը ա-
նոնց ազատութիւն պիտի տար,
26 բայց անոնք չիմացան: Ու հետե-
ւեալ օրը անոնց դիմացը երե՛
երբոր կը կռուէին, և խաղաղու-
թիւն ընելու տիրեց զանոնք, ը-
սելով, Ա՛րդիւ՛ դուք եղբայրներ
էք, ինչո՞ւ միմեանց կը զրկէք:
27 Բայց ան որ ընկերը կը զրկէր,
մերժեց զանիկայ ու ըսաւ, Ո՞վ
քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր
28 դրաւ. Ջմե՞ա ալ սպաննել կ'ու-
զես, ինչպէս որ երէկ Եգիպտացին
29 սպաննեցիր: Եւ Մովսէս այս բա-
նին վրայ փախաւ, ու Մադիամու
երկրին մէջ պանդուխտ եղաւ, ուր
30 որ երկու որդի ծնաւ: Եւ քա-
ռասն տարի անցնելէն ետև՝ Սինայ
լեռանը անապատին մէջ Տէրոջը
հրեշտակը երևցաւ անոր մորենիի
31 կրակի բոցով: Մովսէս ալ երբոր
տեսաւ՝ զարմացաւ ան տեսլեանին
վրայ, ու երբոր մօտեցաւ զննելու՝
Տէրոջը ձայնը եկաւ անոր. որ ի-
32 ւեր՝ Ես եմ քու հայրերուդ Ա-
ստուածը, Աբրահամին Աստուածը,
ու Իսահակին Աստուածը, և Յա-
կոբին Աստուածը. Մովսէս ալ՝
վախէն դողալով չէր համարձակիր
զննելու: Եւ Տէրը ըսաւ անոր, 33
Ոտքերուդ կօշիկները հանէ, ինչո-
ւր ան տեղը որ դուն կայներ ես,
սուրբ երկիր է: Յետոյ Եգիպ- 34
տոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չար-
չարանքը տեսայ, ու լսեցի անոնց
հառաչանքը, և իջայ զանոնք ազա-
տելու. և հիմա եկուր քեզ Ե-
գիպտոս խրկեմ: Ին Մովսէսը որ 35
ուրացան ու ի՛ըսէին, Ո՞վ քեզ
իշխան ու դատաւոր դրաւ, Ա-
ստուած զանիկայ իշխան և փրկիչ
խրկեց ան հրեշտակին ձեռքովը՝ որ
մորենիին մէջ անոր երևցաւ: Ա- 36
նիկայ հանեց զանոնք՝ հրաշքներ ու
նշաններ ընելով Եգիպտոսի երկրին
ու Կարմիր ծովուն մէջ, և անա-
պատին մէջ քառասուն տարի: Ա- 37
Մովսէսն է որ ըսաւ Իսրայէլի որ-
դւոցը, Ձեր Տէր Աստուածը ձեր
եղբայրներէն ինձի պէս մարգարէ մը
պիտի հանէ ձեզի, անոր մտիկ ը-
ներ: Անիկայ ան է որ անապատը 38
ժողովքին մէջն էր, Սինայ լեռան
վրայ իրեն խօսող հրեշտակին հետ
ու մեր հայրերուն հետ, որ կեն-
դանի պատգամներ առաւ մեզի տա-
լու. Որուն մեր հայրերը չուզեցին 39
ջառնալ ըլլալ, հապա մերժեցին,
և իրենց սրտերովը Եգիպտոս դար-
ձան: Եւ ըսին Ահարոնին, Մեզի 40
աստուածներ շինէ որ մեր առջևէն

երթան , քանզի ան Մովսէսը որ մեզ Եգիպտոսէ երկրէն հանեց , չենք գիտեր թէ ինչ եղաւ անոր :
41 Եւ ան օրերը որթ մը շինեցին , ու կուռքին զոհ մատուցին , և իրենց ձեռացը գործքերովը կը զուարճա-
42 նային : Նաստուած ալ երես դար-ձուց , ու թողուց զանոնք որ երկնից զօրքը պաշտեն . ինչպէս որ գրուած է մարգարէից գրքին մէջ , Մի թէ անապատին մէջ քառասուն տարի զոհեր ու պատարագներ մատուցիք
43 ինծի՝ ո՛վ Իսրայէլի տունը . Եւ Մողքին վրանը առիք ու Ձեր Հռեմիա աստուծոյն աստղը , ան պատկերները որ շինեցիք՝ անոնց երկրպագութիւն ընելու . ես ալ Ձեզ Բաբիլոնէն անդին պիտի փո-
44 խադրեմ : Վկայութեան խորանը անապատին մէջ Մեր հայրերուն հետ էր , ինչպէս որ Մովսէսին հետ խօսողը հրաման ըրաւ՝ որ տես-ած օրինակին պէս շինէ զանիկայ .
45 Ու Մեր հայրերն ալ յաջորդաբար առնելով՝ Յեսուին հետ բերին զա-նիկայ ան ազգերուն կալուածքը , որոնք Նաստուած վռնտեց Մեր հայ-րերուն առջևէն մինչև Դաւիթին
46 օրերը , Ու Նաստուծոյ առջևը շը-նորհք գտաւ , և ուզեց որ Յակո-բին Նաստուծոյն բնակարան մը գըտ-
47 նէ : Ու Սողոմոն անոր տուն մը
48 շինեց : Սակայն Նարձրեալը ձեռ-քով շինուած տաճարներու մէջ չը-բնակիր , ինչպէս որ մարգարէն կ'ը-
49 սէ , Երկինքը իմ աթոռս է , ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուան-դանն է . որպիսի՞ տուն պիտի շինէք ինծի , կ'ըսէ Տէրը , կամ ի՞նչ պէտք ըլայ իմ հանգստութեանս
50 տեղը . Չէ՞ որ ան ամէնը իմ
51 ձեռքս չիներ է : Ո՛վ խստապա-րանոցներ ու սրտով և ականջով չթլփատուածներ , դուք ամէն ա-տեն Հոգւոյն Սրբոյ հակառակ կը կենաք , ինչպէս ձեր հայրերը՝ ա-
52 նանկ ալ դուք : Մարգարէներէն ո՞ր չհալածեցին ձեր հայրերը , ու սպաննեցին զանոնք որ առաջուց պատմեցին ան Արդարին գալուն համար , որ դուք հիմա անոր մատ-նիչները և սպաննողներըը եղաք .
Դուք որ օրէնքը առիք հրեշտակ- 53
ներուն մատակարարութեամբը՝ ու չպահեցիք :
Ու անոնք այս բաները լսելով՝ 54
սրտերնուն մէջ կը կատղէին ու ակռաներնին անոր վրայ կը կըր-ճըտէին : Բայց անիկայ Հոգւով 55
Սրբով լեցուած՝ երկինքը նայեցաւ , և տեսաւ Նաստուծոյ փառքը , ու Յիսուսն ալ որ Նաստուծոյ աջ կող-մը կայներ էր , և ըսաւ , Ահա կը տեսնեմ երկինքը բացուած , ու Որդին մարդոյ՝ Նաստուծոյ աջ կողմը կայնած : Հակ անոնք մեծաձայն 56
աղաղակելով՝ ականջներնին գոցե-ցին , և ամէնը մէկէն վազեցին ա-նոր վրայ . Ու քաղաքէն դուրս 57
հանելով՝ կը քարկոծէին զանիկայ . և վկաները իրենց հանդերձները պահ կը դնէին Երիտասարդի մը ոտքերուն քովը , որ Սօղոս կ'ը-սուէր : Ու կը քարկոծէին Ստե- 58
փաննոսը , որ աղօթք կ'ընէր ու կ'ըսէր , Տէր Յիսուս՝ ընդունէ իմ հոգիս : Ու ծնկան վրայ գա- 59
լով բարձրաձայն աղաղակեց , Տէր՝ ան մեղքը մի սեպեր ատոնց . և ան ըսելով ննջեց . Սօղոս ալ կա-մակից էր անոր սպաննութեան :

ԳԼՈՒԽ Ը

Ու ան օրը մեծ հալածում եղաւ 1
Երուսաղէմի մէջ եղող եկեղե-ցիին վրայ , և առաքեալներէն զատ ամէնն ալ ցիրուցան եղան Ցուդէական ու Սամարիայի երկիրներուն մէջ : Ու աստուածա- 2
վախ մարդիկ Ստեփաննոսը վերցու-ցին , ու անոր վրայ մեծ ողբ երին : Բայց Սօղոս եկեղեցիին շատ վնաս 3
կու տար , տուներըը կը մտնէր , էրիկ ու կնիկ մարդիկները կը քա-շէր՝ բանտը գնել կու տար :
Ու ան ցիրուցան եղածները կը 4
պտըտէին ու խօսքը կը քարոզէին : Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քա- 5
ղաքը իջնելով՝ Քրիստոսը կը քա-րոզէր անոնց : Ու ժողովուրդները 6
միաբան հաւանութեամբ Փիլիպ-պոսին ըսածներուն ուշադրութիւն

կու տային՝ լսելով ու տեսնելով ան
7 նշանները որ կ՚ընէր։ Այսան մի
շատ դիւահարներէն պիղծ ոգիները
միճաձայն աղաղակելով կ՚ելլէին։
8 Ու շատ անդամալոյծներ ու կաղեր
9 կը բժշկուէին. Ու մեծ ուրախու-
թիւն եղաւ ան քաղաքին մէջ։
Բայց Սիմոն անունով մարդ մը կար՝
որ առաջուց ան քաղաքին մէջ մո-
գութիւն կ՚ընէր, ու Samարացւոց
ազգը կ՚ապշեցնէր, իրեն համար
10 ըսելով թէ մեծ մէկ մըն է. Որ
անոր ուշադրութիւն կու տային
ամէնն ալ պզտիկէն մինչև մեծը,
և կ՚ըսէին, Այսիկա Աստուծոյ մեծ
11 [ըսուած] զօրութիւնն է։ Հաս
ժամանակէ՝ ի վեր կախարդութիւն-
ներով զանոնք ապշեցնելուն հա-
մար՝ իրեն ուշադրութիւն կու տա-
12 յին։ Բայց երբոր Փիլիպպոսին
հաւատացին՝ որ Աստուծոյ թագա-
ւորութեանը ու Յիսուս Քրիստոսի
անունը վրայով կը քարոզէր, կը
մկրտուէին թէ էրիկ մարդիկ և թէ
13 կիներ մարդիկ։ Ու Սիմոն ինքն ալ
հաւատաց, ու մկրտուելով միշտ
Փիլիպպոսին հետ էր. և տեսնե-
լով ան նշանները ու մեծ զօրու-
թիւնները որ կ՚ելլային, կը զար-
14 մանար։ Յետ Երուսաղէմի մէջ
եղող առաքեալները երբոր լսեցին
թէ Samարացիք Աստուծոյ խօսքը
ընդուներ են, Պետրոսը ու Յով-
15 հաննէսը անոնց խրկեցին. Որոնք
իջնելով՝ աղօթք ըրին անոնց հա-
մար որ Սուրբ Հոգին առնեն.
16 (Մինչ որ դեռ անոնց մէկուն վրայ
իջած չէր, հապա միայն Տէր Յի-
սուսի անունովը մկրտուած էին.)
17 Ան առներ ձեռքերնին դրին անոնց
վրայ, ու Սուրբ Հոգին կ՚առնէին։
18 Երբոր տեսաւ Սիմոն թէ առա-
քեալներէն անոնց վրայ ձեռք դնելով՝
Սուրբ Հոգին կը տրուի, անոնց
19 առակ մատուց ու ըսաւ, Ինծի ալ
ա՛ս իշխանութիւնը տուէք՝ որպէս
զի որուն վրայ ձեռք դնեմ, անիկայ
20 Սուրբ Հոգին առնէ։ Բայց Պետ-
րոս ըսաւ անոր, Քու արծաթդ
քեզի հետ թող կորսուի, մինչ-
ու որ Աստուծոյ պարգեւը կարծեցիր
թէ ստակով կ՚առնուի։ Դուն 21
ասոր բանին մէջ մասն ու բաժին
չունիս, մանաւանդ որ քու սիրտդ Աս-
տուծոյ առջեւը շիտակ չէ։ Ապա- 22
տի ասոր քու չարութենէդ զղջա՛,
և Աստուծոյ աղաչէ՛, գու-
ցէ ներուի քեզի քու սրտիդ մէջ
խորհուրդը։ Մանչու որ ես քեզ 23
մաղձի դառնութեան մէջ և անի-
րաւութեան կապին մէջ կը տես-
նեմ։ Սիմոն պատասխան տուաւ 24
ու ըսաւ, Դուք ինձի համար ա-
ղօթք ըրէք Տէրոջը, որ ասոր ձեր
ըսածներէն բան մը իմ վրաս չգայ։
Անոնք ալ վկայութիւն տալով Ա- 25
ստուծոյ խօսքը խօսեցին նաև, դար-
ձան Երուսաղէմ, և Samարացւոց
շատ գեղերուն մէջ աւետարանը
քարոզեցին։
Ու Տէրոջը հրեշտակը Փիլիպ- 26
պոսին խօսեցաւ՝ ըսելով, Ելիր ու-
դա դուն հարաւային կողմը ան
ճամբան, որ Երուսաղեմէն դէպ՚ի
Գազա կ՚իջնէ, որ անապատա տե-
ղը է։ Ան ալ եղաւ գնաց. և 27
ահա Եթովպացի ներքինի մար-
մը Եթովպացւոց Կանդակա թա-
գուհին մէկ գործուրը, որ ինքը
անոր բոլոր գանձերուն վրայ էր, որ
Երուսաղէմ եկեր էր երկրպագու-
թիւն ընելու. Ու անիւ ևս կը 28
դառնար, ու իր կառքը նստած՝
Եսայի մարգարէին գիրքը կը կար-
դար։ Ու Հոգին ըսաւ Փիլիպ- 29
պոսին, Մօտեցիր և սա կառքին
քովը դնա։ Փիլիպպոս ալ վա- 30
զելով մօտ գնաց՝ ու մէկ կ՚ընէր
որ Եսայի մարգարէին գիրքը
կարդար, և ըսաւ, Արդեօք գի-
կը հասկընաս արդեօք։ Ան ալ 31
ըսաւ, Ինծի կրնամ հասկնալ,
թէ որ մէկը ինձի ցուցնէ։ Ա-
ու աղաչեց Փիլիպպոսին որ ելլէ
իր քովը նստի։ Ու գիրին ուր 32
կարդացած տեղը սա էր։ Ոչխարի
պէս մորթուելու տարուեցաւ, ու
իր խուզողին առջեւը մունջ եղող
գառնուկի պէս՝ անոնք իր բերանը
չբացաւ։ Իր խոնարհութեանը 33
մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ,
և անոր ազգատոհմը ով պիտի

պատմէ : Ինչու որ անոր կիսամերկ
34 երիկուն կը վերցուի : Անոր քունեն
պատահան առաւ Փիլիպպոսին ու
բսաւ , Պատրաստ եղիր , մարդա-
կին տրամ հասնար կ'ըսէ աս . իմ՞ն
հասնար թէ մեկ ուրիշի մը հա-
35 մար : Նահ Փիլիպպոս իր բերանը
բացաւ , և դրքին աս Խոտէն սկսե-
լով՝ Յիսուսը քարոզից անոր :
36 Ու երբոր էրթնոց ճամբան կ'երթային ,
ջուրի մը քով եկան : ու բսաւ
Ներքինին , Ահա ջուր , ու ինչ
բան կ'արգիլէ մկրտուիլըն :
37 [Ու Փիլիպպոս բսաւ անոր , Թէ
որ քու բոլոր սրտովդ կը հաւա-
տաս , կարելի է . անիկայ պատաս-
խան առաւ ու բսաւ , Կը հաւա-
տամ թէ Յիսուս Քրիստոս Ա-
38 ստուծոյ է :] Ու հրամայեց կեցու-
ին կառքը կայնեցընին . և երկուքն
նին ալ ջուրը իջան Փիլիպպոսը
ու Ներքինին , և մկրտեց զանիկայ :
39 Ու երբոր ջուրէն դուրս եկան , Տէ-
րոջը Հոգին յանկարծակի Փիլիպպո-
սը , և ալ Ներքինին զանիկայ չտե-
սաւ , ու իր ճամբան կ'երթար
40 ուրախութեամբ : Բայց Փիլիպ-
պոս Ազոտոսի մէջ գտնուեցաւ .
ու պտըտելով բոլոր քաղաքներուն
ատեսարան կը քարոզէր , մինչև որ
Կեսարիա եկաւ :

ԳԼՈՒԽ ԸԱ

1 Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը ա-
շակերտներուն դէմ սպառնալիք
ու մահ փչելով՝ քահանայապետին
2 քովը գնաց . Ու անկէ թուղթեր
ուզեց Դամասկոս ժողովարաններըը
պանէլո , որ եթէ ան ճամբուն
հետեւողներ գտնէր , էրիկ
մարդիկ կամ կնիկ մարդիկ կապած
3 Երուսաղէմ բերէ : Ու երբոր
կ'երթար , ու Դամասկոսին մօտե-
ցաւ , յանկարծ իր բոլորտիքը եր-
4 կինքէն լոյս մը փայլատակեց . Ու
ինքը գետինը իյնալով՝ մէկ ձայն
մը լսեց՝ որ կ'ըսէր իրեն , Սաւուղ՝
Սաւուղ , ինչո՞ւ զիս կը հալածես :
5 Ու անիկայ բսաւ , Ո՞վ ես դուն
Տէր . և Տէրը բսաւ , Ես եմ Յի-
սուսը՝ որ դուն կը հալածես . դը-
ժուար բան է քեզի խթանի դէմ
6 կիպ զարնել : Ան ալ դողով ու
ապշութեամբ բսաւ , Տէր՝ ինչ
7 կ'ուզես որ ընեմ : Ու Տէրը ը-
սաւ , Ելիր ու քաղաքը մտիր ,
և՝ քեզի պիտի պատուիրուի ինչ որ
պարտես ընել . իսկ ան մարդիկը
որ իր հետը կ'երթային , անշարժ
կեցեր էին , ձայնը միայն կը լսէին ,
8 բայց մեկը չէին տեսներ : Ու
Սօղոս գետնէն ելաւ , ու բայց աչ-
քերով մեկը չէր տեսներ . ուստի
անոր ձեռքէն բռնեցին ու Դամաս-
կոս մտցուցին : Ու երեք օր կի-
9 նաւ առանց տեսնելու , և ոչ կե-
րաւ , ոչ ալ խմեց :

10 Ու Անանիա անունով աշակերտ
մը կար Դամասկոսի մէջ . և Տէրը
տեսլեան մէջ անոր բսաւ , Ա-
նանիա . ան ալ բսաւ , Ահա
եմ հոս : Ու Տէրը ըսաւ անոր ,
11 Ելիր ու գնա այն փողոցը որ Ուղիղ
կ'ըսուի , և հոն Յուդայինն տանը
մէջ փնտռէ Սօղոս անունով Տար-
սոնացի մը . վասն զի ահա անիկայ
աղօթք կ'ընէ . Ու տեսլեան մէջ
12 մարդ մը տեսաւ Անանիա անունով
ներս մտած և ձեռքը իր վրայ դե-
րած , որ տեսնէ : Անանիա ալ
13 պատասխան տուաւ , Տէր՝ շատե-
րէն լսեցի այն մարդուն համար թէ
որչափ չարիքներ բրաւ քու սուր-
բերուդ Երուսաղէմի մէջ . Ու հոս
14 ալ քահանայապետներէն իշխանու-
թիւն ունի կապելու այն ամէնը , որ
քու անունդ կը կանչեն : Ու Տէ-
15 րը ըսաւ անոր , Գնա դուն , ինչու
որ անիկայ ինծի ընտիր աման մըն
է , իմ անունս կրելու հեթանոս-
ներուն ու թագաւորներուն և Իս-
րայէլի որդւոցը առջեւը . Վասն
16 ես անոր պիտի ցուցընեմ թէ որ-
չափ պէտք է իրեն իմ անուանս
համար նեղութիւն կրել : Ու
17 Անանիա գնաց ու ան տունը մտաւ ,
և ձեռքերը անոր վրայ դնելով ըսաւ ,
Սաւուղ եղբայր՝ Տէրը զիս խրկեց ,
ան Յիսուսը որ ճամբուն մէջ քեզի
երեցաւ երբոր կու գայիր , որպէս զի
անդութիւնդ առնաս , ու Հո-
գւով Սրբով լեցուիս : Ու ըսա
18

մը անոր աչքերէն թեփերու պէս
բաներ իյնան. և իսկոյն տեսաւ
19 ու ելաւ մկրտուեցաւ. Ու կերա-
կուր ուտելով ոյժը վրան եկաւ։
ու քանի մը օր Դամասկոսի մէջ
եղող աշակերտներուն հետը կեցաւ։
20 Ու անմիջապէս ժողովարանե-
րուն մէջ կը քարոզէր Յիսուսը,
թէ անիկայ է Աստուծոյ Որդին։
21 Ու ամէն լսողները միջապէս զար-
մացեր էին, ու կ'ըսէին, Արդեօք
ան չէ՞, որ Երուսաղէմի մէջ կը
կործաներ անոնք որ այս անունը կը
կանչէին. և հոս ալ ան բանին հա-
մար եկած էր, որ զանոնք կապած՝
22 քահանայապետներուն տանի։ Բայց
Սօղոս ալ աւելի կը զօրանար, և
Դամասկոսի մէջ բնակող Հրէա-
ները կը պապանձեցընէր, ապա-
ցուցանելով թէ Քրիստոսը ասի-
23 կայ է։ Ու շատ օրեր անցնելէն
ետքը՝ Հրեաները խորհուրդ ըրին
24 որ անիկայ սպաննեն։ Բայց Սօ-
ղոսին յայտնուեցաւ անոնց նենգու-
թիւնը. և ցորեկ ու գիշեր դրու-
նները կը սպասէին որ անիկայ ըս-
25 պաննեն։ Հակ աշակերտները գի-
շերով առին զանիկայ, ու զամբիւ-
ղով մը կախելով պատէն վար իջե-
ցուցին։
26 Երբոր Սօղոս Երուսաղէմ եկաւ,
կը ջանար աշակերտներուն յարել
եւ. բայց ամէնն ալ կը վախնա-
յին անկէ, չհաւատալով թէ անի-
27 կայ աշակերտ էր։ Բայց Բառնա-
բաս անիկայ առնելով առաքեալ-
ներուն տարաւ, ու պատմեց անոնց
թէ ինչպէս ճամբուն վրայ Տէրը
տեսաւ, և թէ անոր հետ խօսեցաւ,
և թէ ինչպէս Դամասկոսի մէջ հա-
մարձակ քարոզեց Յիսուսի անու-
28 նով։ Ու Երուսաղէմի մէջ անոնց
հետ կը մնար ու կ'երթար, Տէր
Յիսուսի անունովը համարձակ քա-
29 րոզելով։ Նաև Հելլենացիներուն
դէմ կը խօսէր և վիճաբանութիւն
կ'ընէր. անոնք ալ կը փնտռէին
30 անիկայ սպաննել։ Յակ եղբայր-
ները իմանալով՝ զանիկայ Կեսարիա
իջեցուցին, և անկէ Տարսոն խրկե-
ցին զանիկայ։

Ու ամէն եկեղեցիները ողջ 31
Հրեաստանի և Գալիլեայի ու Սա-
մարիայի մէջ խաղաղութիւն ունե-
ցան, և շինութիւն կ'ընդունէին,
ու Տէրոջը երկիւղովը և Սուրբ
Հոգւոյն մխիթարութեամբը քալելով
կ'աճէին։

Ու եղաւ որ Պետրոս ամէն տեղ կը 32
պտըտէր, Լիւդիա բնակող սուր-
բերուն քովը ալ իջաւ։ Ու հոն 33
մէկ մարդ մը գտաւ, որուն անունը
Էնեա էր, ութը տարիէ ի վեր
մահիճը պառկած անդամալոյծ. Ու 34
ըսաւ անոր Պետրոս, Էնեա՛ Յի-
սուս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ.
ելի՛ր ու քու անկողինդ շիտակէ. ան
ալ շուտ մը ելաւ։ Ու Լիւդ- 35
դեայի ու Սարոնի մէջ բնակողնե-
րուն ամէնը անիկայ տեսան, ու
Տէրոջը դարձան։ Ու Յոպպէի 36
մէջ աշակերտ եղած կին մը կայ՝
անունը Տաբիթա, (որ Թարգ-
մանուելով Դէյնիկ կ'ըսուի.)
ասիկայ լեցուած էր բարի գործքե-
րով ու ողորմութիւններով, որ ին-
քը կ'ընէր։ Ու եղաւ որ ան օրերը 37
ինքը հիւանդացաւ ու մեռաւ. լուա-
ցին անիկայ և վերի սենեակ մը
դրին։ Ու Լիւդիա Յոպպէին 38
մօտ էր. ուստի աշակերտները լսե-
լով թէ Պետրոս հոն է, անոր
երկու մարդ խրկեցին, աղաչելով
որ չուշանայ իրենց գալու։ Պետ- 39
րոս ալ ելաւ անոնց հետը եկաւ.
ու երբոր եկաւ, վերի սենեակը հա-
նեցին զանիկայ. և բոլոր որբևա-
յրիները անոր բոլորտիքը կայնեցան,
կու լային ու կը ցուցընէին ան
բաճկոնները և հանգերձները որ
կ'ընէր Դէյնիկ, քանի որ իրենց
հետն էր։ Պետրոս ալ ամէնը 40
դուրս հանելով՝ ծունկի վրայ եկաւ
ու աղօթք ըրաւ, և դէպ ի մար-
մինը դառնալով՝ ըսաւ, Տաբիթա՛
ելի՛ր կոչեց. ան ալ իր աչքերը
բացաւ, ու Պետրոսը տեսնելով՝
նստած շիտակ նստաւ։ Ետքն ալ 41
ձեռքը անոր տուաւ, ու վերցուց
զանիկայ. և սուրբերը ու որբևա-
յրիները կանչելով՝ անոնց առջևը ողջ
կայնեցուց զանիկայ։ Ու սա բանը 42

բոլոր Յոպպէին մէջ խնայուեցաւ,
ու ջաներդը Տէրոջը հաւատացին։
43 Ու եղաւ որ ինքը շատ օրեր Յոպպէ
կեցաւ Սիմոն անուամբ կաշի բա-
նողի մը քով։

Ժ.

1 Կեսարիայի մէջ մարդ մը կար
Կոռնելիոս անուամբ, հարիւ-
րապետ Իտալացի բուսած գուն-
2 դէն. Հարիւրապետը ու աստուածա-
վախ իր բոլոր տունովը, որ ժողո-
վուրդին շատ ողորմութիւններ կու-
տար, և ամէն առեն Աստուծոյ ա-
3 ղօթք կ'ընէր։ Ընդիկայ օրուան
ժամը իննին առենները տեսիլքի
մէջ Աստուծոյ հրեշտակը յայտնի
տեսաւ, որ իր քովը մտաւ և իրեն
4 ըսաւ, Կոռնելիոս. Ան ալ անոր
նայելով ու խիստ վախնալով, ը-
սաւ, Ո՞նչ է Տէր. ան ալ ըսաւ
անոր, Քու աղօթքներդ ու ողոր-
մութիւններդ Աստուծոյ առջևը ե-
5 լան յիշատակի համար։ Ու հիմա
Յոպպէ մարդիկ խրկէ, ու կանչէ
Սիմոն անուամբ մէկը որ Պետրոս
6 մականուանեալ է. Ընդիկայ իրեն
հիւր կը կենայ Սիմոն անուամբ կաշի
բանողի մը քով, որուն տունը ծո-
7 վուն մօտ է։ Ու երբոր գնաց ան
հրեշտակը՝ որ իր հետը կը խօսէր,
իր ծառաներէն երկուքը կանչեց, ու
իր քովը ապատողներէն ալ բարե-
8 պաշտ զինուոր մը, Ու բոլորը ա-
նոնց պատմելով՝ Յոպպէ խրկեց
զանոնք։
9 Ու հետևեալ օրը երբոր անոնք
ճամբայ երթալով՝ քաղաքին մօտե-
ցան, Պետրոս ժամը վեցին առան-
ձին բարձրը ելաւ աղօթք ընելու.
10 Ու խիստ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ու-
զէր ճաշ ընել. ու քանի որ ին-
չո՞ւ պատրաստութիւն կը տես-
նէին, իր վրայ մորի յափշտակու-
11 թիւն մը եկաւ. Ու տեսաւ երկին-
քը բացուած, ու չորս ծայրէն կա-
պուած առնու մը մեծ կտաւի մը
12 պէս, որ իջաւ երկրի վրայ. Որուն
մէջը կար երկրի բոլոր չորքոտանի-
ներըը ու գազաններըը և սողուններըը
13 ու երկնից թռչուններըը։ Ու ձայն

մը եկաւ իրեն, Ելլէք Պետրոս
մորթէ ու կեր։ Բայց Պետրոս 14
ըսաւ, Չեմ ելլեր Տէր, ինչու որ
ես ամենևին պիղծ կամ անմաքուր
բան կերած չեմ։ Երկրէն ալ ձայն 15
ալ անոր եկաւ իրեն, Ինչ որ Աս-
տուած մաքրեց, դուն պիղծ մի ա-
պեր։ Այսիկայ երեք անգամ եղաւ, 16
և առնուը երկինքը վերցաւ։ Ու 17
Պետրոս երբոր իր մտքին մէջ կը
զարմանար թէ ինչ պիտի ըլլայ ան
իր տեսած տեսիլքը, ահա Կոռնե-
լիոսէն խրկուած մարդիկը Սիմոնին
տունը հարցուցին, ու դրանը առ-
ջևը կայնեցան. Ու կանչելով կը 18
հարցնէին թէ Սիմոնը որ Պետ-
րոս կ'ըսուի, հո՞ս կը կենայ։ Ու 19
երբոր Պետրոս ան տեսիլքին վրա-
յով կը մտածէր, Հոգին Ա-
ըսաւ անոր, Ահա երեք մարդիկ
քեզ կը փնտռեն. Ուստի ելլէր 20
իջնէր, և անոնց հետը գնա առանց
խղճահարութեան, ինչու որ ես
խրկեցի անոնք։ Պետրոս ալ ան 21
մարդիկներուն քովը իջնելով՝ ը-
սաւ, Ահա ես եմ անոնց որ դուք
կը փնտռէք. Ո՞նչ բանի համար
եկած էք։ Անոնք ալ ըսին, Կոռ- 22
նելիոս հարիւրապետը՝ արդար և
աստուածավախ մարդ՝ բոլոր Հրէից
ազգէն վկայուած՝ սուրբ հրեշտակէ
մը հրաման առաւ, որ քեզ իր
տունը կանչէ և քեզմէ խօսքեր
լսէ։ Ան առնը ներս կանչեց ա- 23
նոնք և իր քովը վար դրաւ։
Ու հետևեալ օրը Պետրոս ելաւ՝
անոնց հետը գնաց, և քանի մըն
ալ Յոպպէէն եղող եղբայրներէն իր
հետը գացին։ Ու հետևեալ օրը 24
Կեսարիա մտան. Կոռնելիոս ալ
իր ազգականներըը և մտերիմ բարե-
կամներըը կանչած՝ անոնց կը սպա-
սէր։ Ու երբոր Պետրոս ներս կը 25
մտնէր, Կոռնելիոս անոր դիմացը
ելաւ, ու անոր ոտքը իյնալով
երկրպագութիւն կ'ընէր։ Բայց 26
Պետրոս անիկայ կանգնեցուց ու ը-
սաւ, Ելլէ՛ կայնէ. ես ինքնս ալ
մարդ եմ։ Ու անոր հետը խօսակ- 27
ցելով ներս մտաւ, ու հոն շատ
մարդիկ ժողվուած գտաւ. Ու ը- 28

աւաւ անոնց , Ասոր գիտէք թէ ինչ-
պէս ապօրինաւոր բան է Հրէայ
մարդու մը օտարազգիի հետ հաղոր-
դակցութիւն ընելը կամ անոր մօ-
տենալը . բայց Աստուած ինձի ցու-
ցուց որ մարդիկներէն մէկուն պիղծ
29 կամ անմաքուր չըսեմ : Ընդ հա-
մառ ես ալ որ կանչուելուս առանց
դէմ խօսելու եկայ . բայց հիմա կը
հարցընեմ , ի՞նչ բանի համար զիս
30 կանչեցիք : Կոռնելիոս ալ ըսաւ ,
Այս օր առաջ մինչև այս ժամս ծոմ
կը պահէի , ու ժամը իննին տանս
մէջ աղօթք կ'ընէի . և ահա փայ-
լուն հանդերձներով մարդ մը կայ-
31 նեցաւ առջևս ու ըսաւ , Կոռնե-
լիոս՝ քու աղօթքդ լսուեցաւ , և
քու ողորմութիւններդ Աստուծոյ
32 առջևը յիշուեցան . Ուստի հրդ-
կէ Յոպպէ , ու կանչէ՛ Սիմոնը՝
որ Պետրոս ալ կ'ըսուի . անիկայ
ծովեզր մօտ Սիմոն անուանով կաշի
բանողի մը տանը մէջ իրեն հիւր
կը կենայ . որ երբոր գայ , քեզի
33 պիտի խօսի : Ուստի անմիջապէս
հրդկի քեզի , դուն ալ ա-
ղէկ ըրիր որ եկար . և հիմա մենք
ամէնքս Աստուծոյ առջևը կեցեր ենք
լսելու ան ամէն բաները , որ Ա-
տուծմէ հրամայուած է քեզի :
34 Պետրոս իր բերանը բացաւ ու
ըսաւ , Ճշմարտութեամբ կը հաս-
կընամ որ Աստուծոյ քովը աչառու-
35 թիւն չկայ . Հապա ամէն ազգի
մէջ ան որ անկէ կը վախնայ ու
արդարութիւն կը գործէ , անոր
36 ընդունելի է : Ան խօսքը որ Ի-
սրայէլի որդւոցը խրկեց Աստուած
խաղաղութիւն քարոզելու Յիսուս
Քրիստոսի միջոցով , (ասիկայ է
37 ամէնուն Տէրը .) Դուք աղէկ գի-
տէք ան բանը , որ բոլոր Հրէաս-
տանի մէջ եղաւ Գալիլեայէն սկը-
սած՝ ան մկրտութենէն յետև որ
38 Յովհաննէս քարոզեց . Յիսուսը
որ Նազարեթէն էր , որ Աստուած
դանիկայ օծեց Սուրբ Հոգիով և
զօրութիւնով , որ պտըտեցաւ բա-
րիք ընելով , ու Սատանային բո-
լոր տանջուածները բժշկելով ,
քանզի Աստուած իր հետն էր :
Ես մենք վկայ ենք ան ամէն բան-
39 բուն որ ըրաւ Հրէաստանի երկրին
մէջ ու Երուսաղէմի մէջ , որն որ
փայտէն կախած սպաննեցին ալ :
40 Աստուած զանիկայ երրորդ օրը յա-
րուց , և յայտնի ըրաւ զանիկայ ,
41 Ոչ թէ բոլոր ժողովուրդին , հա-
պա մեզի առաջուց Աստուծմէ վը-
կայ ըլլալու ընտրուածներուս . որ
մենք իրեն հետ կերանք ու խմեցինք
ալ անոր մեռելներէն յարութիւն
առնելէն ետքը : Ես ինքը պա-
42 տուիրեց մեզի որ ժողովուրդին
քարոզենք ու վկայութիւն տանք ,
թէ անիկայ է Աստուծմէ սահմա-
նուած՝ կենդանիներուն ու մեռել-
ներուն դատաւորը : Ասոր կը
43 վկայեն բոլոր մարգարէները թէ
ամէն իրեն հաւատացողները իր ա-
նունովը մեղաց թողութիւն կ'ա-
նեն :
Ու երբոր Պետրոս ասա խօսքերը
44 կը խօսէր , Հոգին Սուրբ իջաւ
ամէնուն վրայ , որոնք խօսքը կը
լսէին : Ու թլփատուածներէն
45 եղող հաւատացեալները՝ որոնք
Պետրոսին հետը եկած էին , զար-
մացան որ հեթանոսներուն վրայ
ալ Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը կը
46 լեցուէր : Վասնզի կը լսէին ա-
նոնցմէ որ ուրիշ լեզուներով կը
խօսէին , և կ'Աստուած կը փառա-
47 ւորէին : Ես ատենը Պետրոս
պատասխան ատաւ , Արդեօք մէկը
ջուրը արգիլել որ ասոնք չմկըր-
տուին , որոնք Հոգին Սուրբն ալ
48 ընդունեցին մեզի պէս : Ու հրա-
մայեց որ Տէրոջը անունովը
մկրտուին . ան ատենը իրեն աղա-
չեցին որ քանի մը օր հոն մնայ :

ԳԼՈՒԽ Ժ

Ես առաքեալները ու եղբայրները 1
որ Հրէաստանի կողմերն էին ,
լսեցին որ հեթանոսներն ալ Ա-
տուծոյ խօսքը ընդուներ են : Ու 2
երբոր Պետրոս Երուսաղէմ եկաւ ,
թլփատուածներէն եղողները անոր
հետ կը վիճէին , Ու կ'ըսէին թէ 3
Դուն անթլփատ մարդոց քովը մը-
տար , և անոնց հետ հաց կերար :

4 Պետրոս ալ սկսաւ բանը կարգով
5 պատմել անոնց , ու ըսաւ , Ես
Յոպպէ քաղաքը աղօթք կ'ընէի ,
ու մտքի յափշտակութեան մէջ
տեսիլք մը տեսայ . մէկ աման մը
մեծ կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն եր-
կինքէն կախուած իջաւ , ու մինչև
6 ինծի հասաւ . Որուն վրայ աչքս
տնկեր կը նայէի , և տեսայ երկրի
չորքոտանիները , ու գազանները ,
և սողուններըը , ու երկնից թռչուն-
7 ները : Ես ձայն մը լսեցի որ կ'ը-
սէր ինծի , Ելլէր Պետրոս՝ մորթէ
8 ու կե՛ր : Բայց ես ըսի , Չնա-
չխեմ Տէր , քանզի որ պիղծ կամ
անմաքուր բան մը ամենևին մտած չէ
9 իմ բերանս : Պատասխան տուաւ
ինծի երկրորդ անգամ՝ Ձայնը
երկինքէն , Ինչ որ Աստուած մաք-
10 րեց , դուն պիղծ մի՛ սեպեր : Ա-
յրեք անգամ եղաւ , ու նորէն բո-
11 լորը երկինքը քաշուեցաւ : Ես
ահա իսկոյն իրեք մարդ Կեսարիա-
յէն ինծի խրկուած՝ էինք իմ եղած
12 տանս առջևը կեցան : Հոգին
ալ ինծի ըսաւ որ անոնց հետը
երթամ առանց խղճահարութեան .
ասոնք վեց եղբայրներն ալ ինծի հետ
գացին , ու մտանք ան մարդուն
13 տունը : Ես անիկայ մեզի պատ-
մեց թէ ինքը իր տանը մէջ հրեշ-
տակը տեսաւ՝ որ կայներ էր և
իրեն կ'ըսեր , Արէք խրկե Յոպպէ՝
ու կանչէ Սիմոնը որ Պետրոս ալ
14 կը կոչուի . Ու ան քեզի խօսքեր
պիտի խօսի , որոնցմով փրկուիս
15 դուն և քու բոլոր տունդ : Ու
երբոր սկսայ խօսիլ , Հոգին Սուրբ
անոնց վրայ իջաւ , ինչպէս որ ա-
16 ռաջուց մեր վրայ ալ : Ես առնեը
յիշեցի Տէրոջը խօսքը որ կ'ըսէր ,
Յովհաննէս ջրով մկրտեց , բայց
դուք Սուրբ Հոգիով պիտի մկըր-
17 տուիք : Ուստի թէ որ Աստուած
մի և նոյն շնորհքը տուաւ անոնց՝
ինչպէս որ մեզի ալ , երբոր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի հաւատացին ,
ես ո՞վ էի որ կարենայի Աստուծոյ
18 դէմ դնել : Ես բաները լսելով
ձայներնին կտրեցին , և Աստուած կը
փառաւորէին ու կ'ըսէին , Արդեա-

Աստուած հեթանոսներուն ալ կեանց
համար ապաշխարութիւն տուաւ :
19 Ու Առեփանեայն հալածանքը
վրայ եկած ատենէն ցրուեցան
եղածները մինչև Փիւնիկէ ու Կիպ-
րոս և Անտիոք հասան , ու մէկու-
մը Հրեաներէ խօսքը չէին խօսեր ,
20 միայն թէ Յիսուսներէն : Նոյն
անոնցմէ ոմանք Կիպրոսցի և Կիւրե-
նացի մարդիկ էին , որոնք երբոր
Անտիոք մտան , Յունացիներուն հետն
խօսեցան Տէր Յիսուսը քարոզելով :
21 Ու Տէրոջը ձեռքը անոնց հետ էր , և
բազմաթիւ մարդիկ հաւատալով
22 Տէրոջը դարձան : Ու անոնց վրա-
յով — որ Երուսաղէմի եկեղե-
ցիին ականջը հասաւ . ու Բառնա-
բասը խրկեցին որ մինչև Անտիոք
23 երթայ . Ու երբոր եկաւ և Աս-
տուծոյ շնորհքը տեսաւ , ուրախա-
ցաւ , ու կը յորդորէր ամէնն ալ
որ յաժան սրտով Տէրոջը հետ իւ-
24 րաքանչիւր մնան . Վասնզի Բարը բար
մարդ էր , ու Սուրբ Հոգիով և
հաւատքով լեցուն . ու Տէրոջը շատ
25 ժողովուրդ աւելցաւ : Անոր Բառ-
նաբաս Տարսոն երթալ Սօղոսը
փնտռելու , և զանիկայ գտնելով
Անտիոք բերաւ : Ու եղաւ որ ա-
26 նոնք տարի մը եկեղեցիին հետ
մեծ ժողովուրդի սորվեցուցին . ու պիտ ա-
ռաջ Անտիոքի մէջ աշակերտները
Քրիստոնեայ անուանեցան :
27 Ան օրերը Երուսաղէմէն մարգա-
28 րէներ իջան Անտիոք : Ու անոնց-
մէ մէկը Ագաբոս անունով՝ երթա-
լով Հոգիին զօրութեամբը
թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ բոլոր
աշխարհ , որ և եղաւ Կղովդիոսին
օրերը : Ու աշակերտները որոշե-
29 ցին որ իրենցմէ ամէն մէկը ձեռքէն
եկածին չափ Հրէաստանի մէջ բը-
նակող եղբայրներուն օգնութիւն
30 խրկեն . Ու կատարեցին ալ , երթ-
նելուն խրկելով Բառնաբասին ու
Սօղոսին ձեռքով :

ԺԲ . ԺՒ

1 Ան առներերը Հերովդէս թագա-
ւորը ձեռք զարկաւ եկեղեցիէն

2 մէկ քանիներ֊ը լարչարել։ Եւ
Յովհաննէսին եղբայր֊ը Յակոբոս֊ը
3 սրով սպաննեց։ Եւ տեսնելով որ
Հրէաներուն հաճելի է, անոր վրայ
Պետրոսն ալ բռնեց. ու բաղարջա֊
4 կերաց օրերն էին։ Զանիկայ եր֊
ա֊ր բռնեց՝ բանտը դրաւ, և չորս
կարգ զօրականի պինուորներու յանձ֊
նեց որ պահեն, և կ'ուզէր զաւակէն
ետև ժողովուրդին հանել զանիկայ։
5 Ուստի Պետրոս բանտին մէջը պա֊
հուած էր, բայց եկեղեցին անդա֊
դար աղօթք կ'ընէր Հասուծոյ անոր
6 համար։ Ու երբոր Հերովդէս ու֊
զեց զանիկայ դուրս բերել, ան գի֊
շերը Պետրոս երկու պինուորներու
մէջտեղը կը քնանար՝ կրկին շղթա֊
ներով կապուած. ու պահապանները
դրանը առջեւը բանտը կը պահպա֊
7 նէին։ Ու ահա Տէրոջը հրեշտա֊
կը ներ֊ վրան կայնեցաւ, ու տանը
մէջ լոյս մը ծագեց, և Պետրոսին
կողը խթելով արթընցուց զանի֊
կայ, ու ըսաւ, Հարուծով ելիր. ու շղթաները անոր ձեռքերէն վար
8 իյնան։ Ու հրեշտակը ըսաւ ա֊
նոր, Գօտիդ կապէ ու հողա֊
թաւիններդ ոտքդ հագիր. անիկայ
ալ այնպէս ըրաւ. և ըսաւ անոր,
Հանդերձդ վրադ առ ու եկուր իմ
9 ետևէս։ Ան ալ ելլելով անոր
ետևէն կ'երթար, և չէր գիտեր թէ
ան հրեշտակէն եղած բանը իրաւ է,
հապա կը կարծէր թէ տեսիլք կը
10 տեսնէ։ Ու երբոր անոնք առաջին
ու երկրորդ պահապաններէն ան֊
ցան, եկան մինչև երկաթի դուռը,
որ քաղաքին մէջը կը հանէր, որ
ան ինքիրմէ բացուեցաւ անոնց. և
անոնք ելլելով՝ մէկ փողոց մը անցան,
հրեշտակն ալ իսկոյն անկէ զաւուե֊
11 ցաւ։ Ու Պետրոս ինքզինքին դա֊
լով ըսաւ, Հիմա ճշմարտապէս
գիտեմ որ Տէրը իր հրեշտակը ըղր֊
կեց, և ազատեց զիս Հերովդեսին
ձեռքէն ու Հրէից ժողովուրդին
12 ըրածը ակնկալութենէն։ Ու մտա֊
ծելով՝ եկաւ Մարկոս ըսուած Յով֊
հաննէսին մօրը Մարիամին տունը,
ուր որ շատերը ժողովուած աղօթք
13 կ'ընէին։ Ու պռնկը դուրսի դու֊
ռը որ զարկաւ, Հոդէ անուանով
աղախին մը դնաց ականջ դնելու.
14 Ու երբոր Պետրոսին ձայնը ճանչ֊
ցաւ, ուրախութենէն դուռը չբա֊
ցաւ, հապա ներս վազելով պատ֊
մեց թէ Պետրոս դրանը առջեւը
15 կայներ է։ Իսկ անոնք ըսին անոր,
Խենթեցեր ես. բայց ինքը կը պըն֊
դէր թէ անանկ է. անոնք ալ կ'ը֊
ակին, Անոր հրեշտակը պիտի ըլ֊
16 լայ։ Սակայն Պետրոս անդադար
կը զարնէր. ու երբոր բացին,
զինքը տեսնելով ապշեցան։ Հայց
17 անիկայ ձեռքով նշան կ'ընէր անոնց
որ լուռ կենան, ու պատմեց անոնց
թէ ինչպէս Տէրը զինքը բանտէն
հանեց, և ըսաւ, Յակոբոսին ու եղբայրներուն պատմեցէք.
և ելաւ ուրիշ տեղ գնաց։ Ու
18 երբոր առտու եղաւ, մեծ խռովու֊
թիւն կար զինուորներուն մէջը թէ
արդեօք ի՞նչ եղաւ Պետրոս։
19 Հերովդէս ալ երբոր ուզեց անիկայ՝
ու չգտաւ, պահապաններուն հար֊
ցուփորձ ընելով՝ հրամայեց որ
սպաննուին. և ինքը Հրէաստանէն
Կեսարիա իջաւ, ու հոն կը կենար։
20 Ու Հերովդէս խիստ բարկացած
էր Տիւրացիներուն ու Սիդոնացի֊
ներուն հետ. անոնք ալ միաբան
հաւանութեամբ իրեն կուգան, ու
Բլաստոս սենեկապե֊
տը համոզելով՝ հաշտութիւն կը
խնդրէին. ինչու որ իրենց երկիրը
Թագաւորին Էնէրէն ապրուստ կ'առ֊
21 նէր։ Ու մէկ որոշուած օր մը
Հերովդէս Թագաւորական հան֊
դերձը հագած ու առեանը նստած՝
անոնց առնառաքանութիւն կ'ընէր։
22 Ժողովուրդն ալ կ'աղաղակէր, թէ
Աստուծոյ ձայն է, ու չէ
23 թէ մարդու։ Ու իսկոյն Տէրոջը
հրեշտակը զանիկայ զարկաւ, Աս֊
տուծոյ փառք չտալուն համար. և
որդնալից ըլլալով մեռաւ։
24 Ու Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու
25 կը շատնար։ Ու Բառնաբաս ու
Սօղոս երբոր Երուսաղէմէն
ծառայութիւնը լմընցուցին՝ Յրուսապէմէն
դարձան, Մարկոս ըսուած Յով֊
հաննէսն ալ հետերնին առնելով։

ԴԱՆ. Ժ.

1 Ի Շամփորի մէջ եղած երկրորդին
թագի մը մարգարէները ու վար-
դապետները կային , Նաւնաքա-
ու Շ՚ուան որ Աբիդէը կ՚ըսուէը ,
և Վ՚ուկիտա Աբելնացի ու Ա-
նային Ի՚րոմէնա ըսուածին
2 անդամները , և Աօղոս : Երբոր
սուած Տէրոջը պաշտօնեին մէջն էին
և ծոմ կը պահէին , Հոգին Սուր-
բուան , Ո՚սաւելք ինծի Նաւնա-
բաս և Աօղոսը ան գործին համար ,
3 որուն ես կանչեր եմ սուրբ : Ա-
սուրբները ծոմ պահելով և աղօթք ը-
նելով , ձեռք դրին անոնց վրայ ու
խրկեցին :

4 Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն խըր-
կուած՝ Սելևկիա իջան , ու անկէ
5 նաւով Կիպրոս գացին : Ու Ա-
զամինա հասնելով՝ Հրէից ժողո-
վարանները մէջ Աստուծոյ խօսքը
կը քարոզէին , ու Ցովհաննէս ալ
6 իրենց սպասաւորը ունէին : Ու պը-
տըտելով ան [բոլոր] կղզին մինչև
Պափոս , Հոն գտան սուտ մարգարէ
Հրէայ մոգ մը , որուն անունը
7 Բարիեսուս էր . Ան ինքը փոխանորդ
բռնչխին հետ էր , որ իմաստուն
Սերգիոս Պօղոս , խելացի մարդ
մը . ասիկայ Նաւնաքասը և Ա-
ղոսը հրաւիրելով՝ ուզեց Աստուծոյ
8 խօսքը լսել : Սակայն անոնց դէմ
կեցաւ Էղիմաս մոգը , (քանզի այս-
պէս կը թարգմանուի անոր անու-
նը ,) որ կ՚ուզէր փոխանորդ բռնչ-
9 խը հաստատել դարձընել : Բայց
Աօղոս (որ Պօղոս ալ կ՚ըսուի ,)
Հոգւով Սրբով լեցուած՝ աչքերը
10 անոր վրայ սեվեց , Ու ըսաւ , Ո՛վ
ամէն խարէբայութիւնով և ամէն
խորամանկութիւնով լեցուած Ա-
տանայի որդի՛ թշնամի բոլոր ար-
դարութեան , պիտի չդադարի՞ս
Տէրոջը ճիտակ ճամբաները ծռելէն :
11 Ու հիմա Տէրոջը ձեռքը ահա քու
վրադ է , ու կոյր պիտի ըլլաս՝ ա-
սեն մը արեը չտեսնելով : Ու
իսկոյն անոր վրայ մէգ ու խաւար մը
իջաւ , ու պտըտելով առաջնորդ
12 կը փնտռէր : Ան առնը փոխա-

նորդ բռնչխը ատ բանը որ ա-
սաւ՝ հաւատաց , մանաւանդ պա-
տանելով Տէրոջը վարդապետու-
թեանը վրայ :

13 Ու Պօղոս ու իր ընկերները Պա-
փոսէն ելան , ու եկան Պամփի-
լիայի Պերգէն . բայց Յովհաննէս
անոնցմէ զատուելով՝ Երուսաղէմ
դարձաւ : Անոնք ալ Պերգէն
14 գային ու եկան Պիսիդիայի Ան-
տիոքը , և շաբաթ օրը ժողովա-
րանը մտնելով՝ նստան : Ու օրէն
15 և մարգարէները կարդացուելէն
ետև ժողովարապետները իրենց խըր-
կեցին իրենց ու ըսին , Արդի՛ կ
եղբայրնե՛ր թէ որ դուք ժողովուր-
դին համար — յորդորական խօսք մը
ունիք , խօսեցէ՛ք : Ան առնը 16
Պօղոս ոտքի վրայ կայնելով , ձեռքը
շարժեց ու ըսաւ , Ո՛վ Իսրայէ-
լացի մարդիկ և դուք որ Աստուծմէ
կը վախնաք , մտիկ ըրէ՛ք : Ան Ի- 17
սրայէլ ժողովուրդին Աստուածը մեր
հայրերը ընտրեց , ու ժողովուրդը
բարձրացուց Եգիպտոսի երկրին մէջ
պանդխտութեան առնը , և բարձր
բազուկով զանոնք անկէ հանեց :
Ու քառասուն տարուան ժամանակի 18
չափ անապատին մէջ կերակրեց զա-
նոնք : Ու Քանանու երկրին մէջ 19
եօթը ազգ կործանելով , անոնց
երկիրը իրենց տուաւ որ ժառան-
գին : Ու անկէ ետև չորս հարիւր 20
յիսուն տարիի չափ դատաւորները
տուաւ անոնց մինչև Սամուէլ մար-
գարէն : Ու ետքը թագաւոր ու- 21
զեցին . և Աստուած Սիսի որդին
Սաուղը տուաւ անոնց՝ Բենիամ-
մինի ցեղէն մարդ մը , քառասուն
տարի : Ու երբոր զանիկա փո- 22
խեց , Դաւիթը հանեց իրենց թա-
գաւոր , որուն համար վկայութիւն
տալով ըսաւ , Յեսսէի որդին Դա-
ւիթը գտայ իմ սրտիս համեմատ
մարդ , որ իմ բոլոր կամքս պիտի
կատարէ : Ասոր ետևէն Ա- 23
ստուած իր խոստմունքին պէս Յա-
բայէլին Փրկիչ Յիսուսը հանեց .
Ու դեռ անկից իր գալուստը չկը- 24
ած՝ Յովհաննէս առաջուց Իսրա-
յէլի բոլոր ժողովուրդին ապաշխա-

ու ինչպէս ալ ըլլայ, ինչ որ ալ ըլլայ
պատճառը, ես ինքս ալ չեմ գիտեր, եւ
31 անոր համար ալ չեմ ուզեր որ ինծի
համար մտածէք եւ ոչ ալ ինծի հետ
զբաղիք, որովհետեւ ես ինքս ալ ինծի
հետ զբաղելու ժամանակ չունիմ, եւ
ոչ ալ ուզեմ որ ուրիշներ ինծի հետ
32 զբաղին։ Մեզի ալ ձեզի նման ամե-
նայն ինչ կը պատահի, եւ մենք ալ
ձեզի նման նոյն դժուարութեանց մէջ
կը գտնուինք, որոնց մէջ դուք կը գտ-
նուիք, եւ ինչպէս դուք, մենք ալ
33 կ՚ուզենք ազատիլ անոնցմէ։ Մի՛ զար-
մանաք ձեզ, Մովսիսի հետեւորդներ,
որ ձեզ ալ ատելութեան առարկայ
կ՚ընեն աշխարհը, որովհետեւ ան ալ
ատելութեան առարկայ եղաւ։ Ան
ալ ինչպէս դուք, ինչպէս մենք, ինչ-
պէս ամէն ոք որ Աստուծոյ կամքը
կատարելու կը ձգտի, ատելութեան
34 առարկայ եղաւ։ Ան ալ ինչպէս մենք,
որ ուզեցինք ազատիլ մեր ազգակից-
ներուն ատելութենէն, որոնք մեզ
կ՚ատէին, որովհետեւ մենք կ՚ուզէ-
35 ինք ազատիլ անոնց ատելութենէն։
Ան ալ ինչպէս մենք, որ ուզեցինք
ազատիլ մեր ազգակիցներուն ատե-
լութենէն, որոնք մեզ կ՚ատէին, որով-
հետեւ մենք կ՚ուզէինք ազատիլ ան-
36 հաւատներու ստրկութենէն։ Ան ալ
ինչպէս մենք, որ ուզեցինք ազատիլ
հեթանոսներու ստրկութենէն, որով-
հետեւ մենք կ՚ուզէինք ազատիլ ան-
հաւատներու ստրկութենէն, որոնք
մեզ կ՚ատէին, որովհետեւ մենք կ՚ու-
զէինք ազատիլ անոնց ստրկութենէն։
37 Ան ալ ինչպէս մենք, որ ուզեցինք
ազատիլ Ղեւտացիներու ստրկութե-
նէն, որոնք մեզ կ՚ատէին, որովհետեւ
մենք կ՚ուզէինք ազատիլ անոնց ստր-
կութենէն։ Ան ալ ինչպէս մենք, որ
ուզեցինք ազատիլ Ղեւտացիներու
ստրկութենէն, որոնք մեզ կ՚ատէին,
որովհետեւ մենք կ՚ուզէինք ազատիլ
անոնց ստրկութենէն։ Ան ալ ինչպէս
մենք, որ ուզեցինք ազատիլ Ղեւտա-
ցիներու ստրկութենէն, որոնք մեզ
կ՚ատէին, որովհետեւ մենք կ՚ուզէ-
ինք ազատիլ անոնց ստրկութենէն։

50 Բայց Հրեաները դրդեցին բարե-
պաշտ և պատուաւոր կիներուն ու
քաղաքին մեծերը, և Պօղոսին ու
Բառնաբասին վրայ հալածանք հա-
նելով՝ զանոնք իրենց սահման-
51 ներէն դուրս ըրին։ Անոնք ալ
իրենց ոտքերուն փոշին անոնց դէմ
52 թօթուելով՝ Իկոնիոն եկան։ Ու
աշակերտները ուրախութեամբ և
Հոգւով Սրբով կը լեցուէին։

ԳԼ. Ժ.

1 Ու եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք
միասին Հրէաներուն ժողովա-
րանը մտան, և այնպէս խօսեցան
որ խիստ շատ Հրեաներ և Յոյներ
2 հաւատացին։ Բայց չհաւատացող
Հրեաները դրդեցին ու չարութեան
դրդեցին հեթանոսներուն սիրտը
3 եղբայրներուն դէմ։ Հակ անոնք
շատ ժամանակ հոն կենալով՝ հա-
մարձակ կը քարոզէին Տէրոջմով,
որ իր ընդհայց խօսքին կը վկայէր,
և նշաններ ու հրաշքներ ընել կու-
4 տար անոնց ձեռքովը։ Ու քա-
ղաքին բազմութիւնը մէջ երկպա-
ռակութիւն մը եղաւ. ոմանք Հրե-
րէաներուն կողմէն եղան, ոմանք
5 ալ առաքեալներուն։ Ու երբոր
հեթանոսները և Հրեաները իրենց
իշխաններովը վրան յարձակեցան՝
զանոնք նախատելու ու քարկոծե-
6 լու, Իրենք իմանալով Իկաւնիա-
ցոց քաղաքները փախան՝ Լիստ-
րա ու Դերբէ և շրջակայ տե-
ղւանքը, ու հոն աւետարանը կը
քարոզէին։

7 Ու Լիստրայի մէջ մարդ մը նըս-
տեր էր ոտքերովը տկար, իր մօրը
որովայնէն կաղ ձնած, որ բնաւ
8 քալած չէր։ Նոյնիկայ Պօղոսին
խօսքերը մտիկ կ'ընէր. ան ալ աչքը
անոր ուղղելով և տեսնելով թէ
9 բժշկուելու հաւատք ունի, Նարձր
ձայնով մը ըսաւ, Ելլէր ոտքերուդ
վրայ շիտակ կայնէ՛. ան ալ ցատ-
10 կելով կը քալէր։ Ու ժողո-
վուրդները երբոր Պօղոսին ըրածը
տեսան՝ ձայներնին վերցնելով Լի-
կայոնարէն ըսին, Աստուածները
մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր
11 են։ Ու Բառնաբասին Յոյս կը
կանչէին, և Պօղոսին Հերմէս,
քանզի որ անիկայ էր գլխաւոր խո-
սողը։ Հակ քահանան առջևը և-
12 ղած Յոյսին քուրմը ցուլեր և
պսակներ բերելով դռներուն առ-
ջևը, բազմութեանը հետ մէկտեղ
կ'ուզէր որ պատ ընէ։ Բայց Բառ- 13
նաբաս ու Պօղոս առաքեալները
երբոր լսեցին, իրենց հանդերձները
պատռելով՝ դուրս ցատկեցին բազ-
մութեանը մէջ, կ'աղաղակէին
14 Ու կ'ըսէին, Այրդիկ ինչո՞ւ հա-
մար ասա բաները կ'ընէք. մենք ալ
ձեզի պէս կիրքեր ունեցող մարդիկ
ենք, ու կը քարոզենք ձեզի որ ասա
փուճ բաներէն կենդանի Աստուծոյն
դառնաք, որ ինքը առաջեց եր-
կինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր
15 անոնց մէջի եղածները։ Որ ան-
ցած սերունդներուն մէջ թող տուաւ
ամէն ազգերուն իրենց ճամբաները
16 երթալու։ Այսու ամենայնիւ ին-
քզինքը առանց վկայութեան չթո-
ղուց, բարերարութիւնով երկին-
քէն մեզի անձրևներ ու պտղաբեր
եղանակներ տալով, կերակուրնե-
րով և ուրախութիւնով մեր սիր-
տերը լեցնելով։ Ու ասա բաները 17
ըսելով՝ հազիւ կրցան ժողովուրդ-
ները դադրեցնել, որ իրենց պատ
չընեն։

Անկայն Հրեաներէն ու Իկոնիոնէն 18
Հրեաներ հասան, ու ժողովուրդ-
ները համոզեցին, և Պօղոսը քար-
կոծեցին ու քաղաքէն դուրս քա-
շեցին՝ կարծելով թէ մեռած է։
Բայց աշակերտները երբոր անոր 19
բոլորտիքը պատեցին, եղաւ քա-
ղաքը մտաւ, ու հետեւեալ օրը
Բառնաբասին հետ մէկտեղ Դերբէ
եկաւ։ Ու անոնք ան քաղաքին 20
մէջ աւետարանը քարոզելով, ու
շատերը աշակերտ ընելով՝ Լիստ-
րա և Իկոնիոն և Հերոտ գար-
ձան, Հաստատելով հոգիները հաս- 21
տատելով, և յորդորելով որ հաս-
տատ մնան հաւատքի մէջ. և ը-
սելէն թէ շատ նեղութիւններով
պէտք է մեզի Աստուծոյ թագաւո-
րութիւնը մտնել։ Ու երբոր ա- 22

նոյց առն մէկ նկնդեցին երէցներ
ձեռնադրեցին , ծոմապահութեամբ
աղօթք ընելով զանոնք յանձնեցին
Տէրոջ՝ որուն հաւատացեր էին :
23 Ու Պիսիդիայէ միջէն պատրեցով
24 եկան Պամփիւլիա : Պերգէի մէջ
ալ Տէրոջ խօսքը խօսելէն ետև
25 Աթալիա իջան : Անկէ ալ նաւով
Անտիոք գացին , ուրկից որ Աստու-
ծոյ ընծայքին յանձնուած էին ան
գործին համար որ կատարեցին :
26 Ու երբոր եկան , եկեղեցին մի-
ասեղ ժողվելով՝ պատմեցին ինչ որ
Աստուած ընէր էր իրենց հետ , և
որ հեթանոսներուն հաւատքի դուռ
27 բացեր էր : Ու հոն շատ ժամանակ
աշակերտներուն հետ կեցան :

ԺԵ . ԺԵ

1 Ու մէկ քանիներ Հրէաստանէն
իջած՝ եղբայրներուն կը սորվե-
ցընէին որ Նէթէ Մովսէսին սո-
վորութեանը համեմատ չըթլփատուիք , չէք կրնար փրկուիլ :
2 Ուստի Պօղոս և Բառնաբաս անոնց
դէմ շատ մը հակառակութիւն ու
վէճ ընելէն ետքը , վճռեցին որ
Պօղոս ու Բառնաբաս և մէկ քանի-
ներն ալ անոնցմէ Երուսաղէմ երթան
առաքեալներուն ու երէցներուն առ
3 իրեղոյս հարցը : Ընծայ ալ եկե-
ղեցիէն ճամբայ դրուած՝ Փիւնիկիէն
ու Սամարիայէն անցնելով , հեթա-
նոսաց դարձի գալը կը պատմէին ,
և մեծ ուրախութիւն կու տային
4 բոլոր եղբայրներուն : Ու երբոր
Երուսաղէմ հասան , եկեղեցիէն ու
առաքեալներէն և երէցներէն ընդու-
նուեցան , և պատմեցին ինչ որ
Աստուած ընէր էր իրենց հետ :
5 Փարիսեցւոց աղանդէն հաւատա-
ցեալներէն ոմանք եղան՝ ու կ'ըսէին
թէ պէտք է թլփատել անոնք ու
պատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը
պահեն :
6 Ու առաքեալները ու երէցները
ժողովեցան աս բանիս վրայով խոր-
7 հելու : Ու շատ վիճաբանութիւն
ըլլալէն ետև՝ Պետրոս ոտքի վրայ
ելաւ ու ըսաւ անոնց , Արդի՛կ
եղբայրնե՛ր , դուք գիտէք որ առջի
օրերէն Աստուած ձեր ընտրեց մէջ
մէջէն , որ իմ բերնովս հեթանոս-
ները աւետարանի խօսքը լսեն ու
հաւատան : Ու սրտագէտ Աս- 8
տուած վկայեց անոնց , Հոգին
Սուրբը տալով անոնց՝ ինչպէս որ
մեզի ալ : Ու մէկ խտրութիւն 9
մը չըրաւ մեր ու անոնց մէջը , հա-
ւատքով անոնց սիրտերը մաքրե-
լով : Ուստի հիմա ինչո՞ւ Աս- 10
տուած կը փորձէք , աշակերտներուն
պարանոցին վրայ անանկ լուծ մը
դնելով , որ անիկայ ոչ մեր հայ-
րերը՝ ոչ ալ մենք կրցանք վերցը-
նել : Հապց կը հաւատանք որ Տէր 11
Յիսուսի շնորհքովը կը փրկուինք
մենք , ինչպէս որ անոնք ալ :

Ու բոլոր ժողովուրդը լուռ կե- 12
ցան , ու մտիկ կ'ընէր Բառնաբա-
սին ու Պօղոսին , որոնք կը պատ-
մէին թէ Աստուած ինչ նշաններ
ու հրաշքներ ըրեր էր հեթանոսնե-
րուն մէջ իրենց ձեռքովը : Ու ա- 13
նոնք խօսքնին կտրելէն ետև՝ Յա-
կոբոս պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ , Արդի՛կ եղբայրնե՛ր , ինծի
մտիկ ըրէք . Շմաւոն պատմեց 14
թէ Աստուած ինչպէս առաջ այ-
ցելութիւն ըրաւ , որ հեթանոս-
ներէն ժողովուրդ առնէ իր անունը
համար : Ու ասոր բանիս մարգա- 15
րէից խօսքերն ալ կը միաբանին ,
ինչպէս որ գրուած է , Ետքէ ետև 16
պիտի դառնամ ու Դաւթին
ինկած խորանը նորէն պիտի շինեմ ,
և անոր կործանուած տեղուանքը
նորէն պիտի շինեմ , և կանգնեմ
անիկայ . Որ մնացած մարդիկը Տէրը 17
փնտռեն , և բոլոր հեթանոսները՝
որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է ,
կ'ըսէ Տէրը՝ որ ասոնք ամէն բաները կ'ը-
նէ : Յայտնի է Աստուծոյ իր բոլոր 18
գործքերը աշխարհիս սկիզբէն հե-
տէ : Ուստի հարկ կը դատեմ 19
դառնալ նեղութիւն չտալ անոնց
որ հեթանոսներէն Աստուծոյ կը
դառնան . Հապա թուղթ մը գրել 20
լով անոնց՝ որ նա կինան կուռքերէն
ծուխիններէն և պոռնկութենէ
ու խեղդուածէ և արիւնէ : Վասն- 21
զի որ Մովսէս հին դարերէն՝ ի վեր

աումն քաղաքի մէջ զինքը քարոզելու
նէր ունի , և ժողովրդեան մէջ
աւելն շատ օր կը կարծացուի :
22 Ու առնը առաքեալներուն ու
երէցներուն գոլը Երկեղեցին հետ
մէկտեղ ապէկ երեցս որ իրենցմէ
մարդիկ ընտրելով Անտիոք իրկին
պօղոսին ու Բառնաբասին հետ ,
Յուդան որ Բարսաբա մականունեալ
և Շիլան՝ որոնք գլխաւոր մարդիկ
23 էին եղբայրներուն մէջ . Ու անոնց
ձեռքով գրել իրկին այսպէս
գրուած .
Առաքեալներ ու երէցներ և եղ-
բայրներ՝ Անտիոքի ու Սիւրիոյ և
Կիլիկիոյ մէջ հեթանոսներէն եղած
24 եղբայրներուդ ողջոյն : Որովհետև
լսեցինք թէ ոմանք մեր մէջէն ելլե-
լով՝ ձեզ խօսքերով խռովեցուցեր
և ձեր անձերը խախտեր են ,
ըսելով թէ պէտք է թլփատուիլ
ու օրէնքը պահել , որ անոնց մենք
25 այսպէս չպատուիրեցինք , Մեզի
միաբանութեամբ ժողովուածնե՛ր ապ-
ակէկ երեցս , որ մարդիկ ընտ-
րելով ձեզի իրկենք մեր սիրելինե-
րուն Բառնաբասին ու պօղոսին
26 հետ , Որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրի-
ստոսի անունը համար անձերնին
27 մատնած մարդիկ են : Ասոր համար
կ՚իրկենք Յուդան և Շիլան , որ
իրենք ալ բերնով նոյն բաները
28 ձեզի պատմեն : Վասն որ ապէկ
երեցս Սուրբ Հոգիին ու մեզ
ալ ձեր վրայ աւելի բեռ չդնել ,
աս հարկաւոր բաներէս ի զատ ,
29 Որ հա կենաք կուռքերու պղծուա-
ծէ և արիւնէ ու խեղդուածէ
և պոռնկութենէ . որ աս բաներէն
ինքզինքնիդ պահելով ապէկ պիտի
լնէք : Ա՛ղջ կեր՛ք :
30 Անոնք ալ ճամբայ դրուելով՝ Ան-
տիոք գացին , և ժողովուրդը ժո-
ղովելով թուղթը տուին :
31 Ու երբոր կարդացին , ուրախացան
32 աս մխիթարութեանը վրայ : Յու-
դա ու Շիլա՝ որ իրենք ալ
մարգարէ էին , շատ խօսքերով
յորդորեցին եղբայրները՝ ու հաս-
33 տատեցին : Ու առնն մը հոն կե-
նալէն ետև՝ եղբայրներէն խաղաղու-
թեամբ ճամբայ դրուեցան առա-
քեալներուն ։ Բայց 34
Շիլային ապէկ երեցս հոն մը-
նալ : պօղոս ու Բառնաբաս ալ 35
Անտիոքի մէջ կը կենային , և ու-
րիշ շատերու հետ Տէրոջը խօսքը
կը սորվեցընէին ու կը քարոզէին :
Ե՛տ քանի մը օրերէ ետև պօղոս 36
ըսաւ Բառնաբասին : Դառնանք ու
այցելութիւն ընենք եղբայրներուն
ամեն մէկ քաղաքները , ուր որ Տէ-
րոջը խօսքը քարոզեցինք , և թէ-
նէնք թէ ինչպէս են : Ուզեց Բառ- 37
նաբաս կ՚ուզէր որ Յովհաննէս ալ
առնեն , որ Մարկոս կ՚ըսուէր .
Բայց պօղոս արժան չսեպեց որ 38
Պամփիլիայի մէջ իրենցմէ զա-
տուողը ու իրենց հետ գործի չե-
կողը հետերնին առնեն : Ուստի 39
Էջ ընդհարում մը եղաւ ,
մինչև որ իրարմէ զատուեցան .
և Բառնաբաս առաւ Մարկո-
սը ու նաւով Կիպրոս գնաց : պօ- 40
ղոս ալ Շիլան ընտրեց՝ ու ելաւ ,
եղբայրներէն Տառուծոյ շնորհացը
յանձնուելով : Ու Սիւրիոյ ու 41
Կիլիկիոյ մէջ կը պտըտէր , ու
եկեղեցիները կը հաստատէր :

ՊՂ . ԺԴ.

Ու հասաւ Դերբէ ու Լիստրա . 1
և ահա հոն աշակերտ մը կար
Տիմոթէոս անուամբ , որ հաւա-
տացեալ Հրէայ կնկան մը զաւակ
էր , և հայրը Յոյն էր . Ու Լիստ- 2
րայի ու Իկոնայի եղբայրներէն
ալ Քաջ վկայուած էր : պօղոս 3
ուզեց որ ասկէ իր հետ ելլէ ,
և առաւ թլփատեց զանոնկայ ան
տեղուանքը եղած Հրեաներուն հա-
մար , քանզի որ ամէնն ալ գիտէին
թէ անոր հայրը Յոյն էր : Ու- 4
քաղաքներէն անցնելով , Երուսա-
ղէմ եղած առաքեալներէն ու երէց-
ներէն ապագրուած հրամանները
կ՚աւանդէին անոնց որ պահեն :
Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ կը 5
հաստատուէին , և օրէ օր անոնց
թիւը կ՚աւելնար :
Ու Փռեւգիա ու Գաղատացւոց 6
կողմերը պատեցան . և Սուրբ

Հոգին ասդիւրտւելով որ Բոռոճոյ
7 խօսքը Նախայի մէջ չիսօսին , Մի-
սիայի կողմերը որ հկան , կը ջա-
նային գնալ ի Բիւթանիա երթալ .
և Հիսուսի Հոգին թոյլ չտուաւ
8 անոնց : Եւ Միսիայի կողէն անց-
9 նելով Տրովադա իջան : Եւ Հոռ
գիշերը Պօղոսին տեսիլք մը երե-
ցաւ . Մակեդոնացի մարդ մը կայ-
ներ կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր ,
Մակեդոնիա անցիր և օգնէ մե-
10 զի : Ու երբոր ան տեսիլքը տե-
սաւ , շուտ մը ուզեցինք Մակեդո-
նիա ելլել , հասկընալով որ Տէրը
մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւետարան
քարոզելու :

11 Ուստի նաւով Տրովադայէն ե-
լանք ու շիտակ Սամոթրակէ դա-
ցինք , ու հետևեալ օրը Նէապո-
12 լիս . Եւ անկէ ալ Փիլիպպէ , որ
է Մակեդոնիայի մէն մասին գլխաւոր
քաղաքը՝ կոլոնիա . և ան քաղա-
13 քին մէջ քանի մը օր կեցանք . Ու
շաբաթ օրը քաղաքէն դուրս ելանք
գետակիրքին քովը՝ ուր որ աղօթու-
թիւն ունէին ըլլալու , ու
նստելով ժողոված կիներուն կը
14 խօսէինք : Եւ Թիւատիր քաղա-
քէն ծիրանավաճառ կին մը՝ Լիդիա
անուն , որ աստուածավախ մէկ մին
էր , մտիկ կ'ընէր . որուն սիրտը
Տէրը բացաւ Պօղոսին ըսածներուն
15 ուշադրութիւն ընելու : Ու երբոր
ինքզինքը և իր տունը , ա-
ղաչեց ու ըսաւ , Եթէ որ զիս Տէ-
րոջը հաւատացեալը կը սեպէք , իմ
տունս մտէք՝ բնակեցէք . և ստիպե-
լով տարաւ մեզ :

16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի
կ'երթայինք , աղախին մը պատա-
հեցաւ մեզի որ Հարյոյկ ոգի ու-
նէր , որ գուշակութիւն ընելով՝ իր
տէրերուն շատ վաստակ կը բերէր :
17 Նոյնիսկ Պօղոսին և մեզ հետևէն էյ-
նալով կը պոռար ու կ'ըսէր , Ա-
մարդիկը Բարձրեալ Աստուծոյ ծա-
ռաներն են , որ մեզի փրկութեան
18 ճամբան կը քարոզեն : Եւ ա-
րաբը շատ օրեր կ'ընէր . իսկ Պօ-
ղոս վշտանալով՝ դարձաւ ու ըսաւ
ոգիին , Յիսուս Քրիստոսի ա-
նունովը հրամայեմ քեզի , ե-
լիր ասոնէ . և նոյն ժամուն ելաւ :
19 Երբոր տեսան անոր տէրերը որ ի-
րենց վաստակին յոյսը կտրեցաւ ,
Պօղոսը ու Շիղան բռնեցին ու հը-
րապարակը քաշեցին իշխաններուն
20 առջին : Եւ տարին զանոնք գո-
րագլուխներուն քով ու ըսին , Ա-
մարդիկը մեր քաղաքը իրար
21 կ'անցընեն . իրենք Հրեայ են , Եւ
անանկ սովորութիւններ կը քարո-
զեն , որ արժան չէ մեզի ընդունիլ ,
և ալ ընել , ինչու որ Հռոմա-
22 կեցի ենք : Եւ բազմութիւնը ա-
նոնց վրայ դիպչեցաւ . գործագլուխ-
ներն ալ բռնութեամբ անոնց հան-
դերձները հանեցին , և հրամայե ը-
23 րին որ գանակ ծեծեն . Եւ անոնց
շատ վէրքեր տալէնետև բանտը
դրին , պատուիրելով բանտապետին
24 որ զգուշութեամբ պահէ զանոնք :
Ան ալ ասանկ հրամայն առնելով՝
զանոնք ներսի բանտը դրաւ ու
ոտքերնին կոճղի մէջ ամուրցուց :

25 Եւ կէս գիշերին Պօղոս ու Շի-
զա աղօթք կ'ընէին և Աստուած
կ'օրհնէին , ու բանտարկեալները ալ
26 անոնց մտիկ կ'ընէին : Եւ յան-
կարծակի մեծ շարժ մը եղաւ , ա-
նանկ որ բանտին հիմերը սասան-
եցան , և անմիջապէս բոլոր դռները
բացուեցան , ու ամէնուն կապերը
27 արձակուեցան : Եւ բանտապետը
երբոր արթնցաւ ու բանտին դռ-
ները բացուած տեսաւ , թուրը
քաշեց և ինքզինքը պիտի սպան-
նէր , կարծելով թէ կապուածները
28 փախեր են : Բայց Պօղոս բարձր
ձայնով կանչեց ու ըսաւ , Ոչն
րդ ոգիով կ'ընէին և Աստուած
կ'օրհնէին , ու բանտարկեալներն ալ
անոնց մտիկ կ'ընէին : Եւ յան-
կարծակի մեծ շարժ մը եղաւ , ա-
նանկ որ բանտին հիմերը սասան-
եցան , և անմիջապէս բոլոր դռները
բացուեցան , ու ամէնուն կապերը
արձակուեցան : Եւ բանտապետը
երբոր արթնցաւ ու բանտին դռ-
ները բացուած տեսաւ , թուրը
քաշեց և ինքզինքը պիտի սպան-
նէր , կարծելով թէ կապուածները

33 տանը մէջն էին։ Նա առաւ պա-
նուկը դիէլբուսան նոյն ժամուն ու
անոնց վիճակը լուաց, և յուսա մը
մկրտուելուս ինքը ու բոլոր իրեն-
34 նիքը։ Նա զանոնք իր տունը տա-
նելով, ճոճոյ առիւծը անդան դրաւ,
և բոլոր տունովը ուրախ եղաւ Աս-
35 տուծոյ հաւատալով։ Ու երբոր
առաւօտ եղաւ, զօրապետներուն խըր-
կինքին ազատուելնիքը ու ըսին,
36 Արձակէ առ մարդիկը։ Նահատա-
պետն ալ առ խօսքերը Պօղոսին
պատմեց թէ Զօրապետներուն
խրկեցին որ արձակուիք. ուստի
հիմա ելէք և խաղաղութեամբ գա-
37 ցէք։ Պօղոս ըսաւ անոնց,
Անզ յայտնապէս ծեծելով որ ըս-
դատապարտուած Հռովմայեցի մար-
դիկ ենք, բանտը դրին, ու հիմա
գաղտուկ կը հանեն մեզ. ատանկ
չէ, հապա թող իրենք գան ու
38 մեզ հանեն։ Նա զօրապետներուն
զօրապետներուն պատմեցին ան
խօսքերը. անոնք ալ երբոր լսե-
ցին թէ Հռովմայեցի են, վախ-
ցան, ու եկան քաղցրութեամբ
39 խօսեցան անոնց հետ. Նա դուրս
հանելով կ'ուզէին որ ան քաղա-
40 քէն երթան։ Անոնք ալ բանտէն
ելլելով Լիդիացին փոնը մտան,
ու եղբայրնիքը տեսնելով մխիթա-
րեցին զանոնք և գացին։

ԻԶ. ԺԶ։

1 Եւ Ամփիպողիսէն ու Ապողոնիա-
յէն պատելով Թեսաղոնիկէ
եկան, ուր էր Հրէանիքուն ժո-
2 ղովարանը։ Պօղոս ալ իր սովո-
րութեանը պէս անոնց մէջը մը-
տաւ, և երկու շաբաթ օր խօսեցաւ
3 անոնց հետ գիրքերէն։ Անիկա-
լով և առջևնին դնելով թէ պէտք
էր Քրիստոսի չարչարուիլ, ու մե-
ռելներէն յարութիւն առնել, և
թէ Ան Յիսուսը որ ես ձեզի կը
քարոզեմ, ըսաւ, Քրիստոսն է։
4 Նա անոնցմէ ոմանք հաւատացին
ու Պօղոսի և Շիղայի հետ մի-
ացան. ասոնցմէ բացի Յուներէն
ալ մեծ բազմութիւն, ու երևելի
կիներն ալ հաւատքովը

փրկուիլ չէին։ Բայց չհաւատա- 5
ցող Հրէանիքը նախանձեցան, և
քանի մը գաւառականներ անօրէն
մարդիկ առնելով՝ ամբոխ հանեցին
ու քաղաքը տակնուվրայ ըրին, և
Յասոնին տանը վրայ յարձակելով՝
կ'ուզէին զանոնք ժողովքին առջևը
տանիլ։ Ու երբոր զանոնք չգ- 6
տան, Յասոնը ու մէկ քանի եղ-
բայրներ քաշելով տարին քաղա-
քապետներուն առջևը, կանչուըտ-
ելով թէ անոնք որ աշխարհը
տակնուվրայ ըրին, հոս ալ հասեր
են. Որոնք Յասոն ընդուներ է, 7
և ասոնք ամէնը Կայսրին հրամա-
նացը դէմ կը գործեն, ըսելով թէ
ուրիշ թագաւոր մը կայ Յիսուս։
Նա խռովեցուցին ժողովուրդը ու 8
քաղաքապետները, որ ասոր բաները
կը լսէին։ Բայց երբոր Յասոնէն 9
և ուրիշներէն երաշխաւորութիւն
առին, արձակեցին զանոնք։ Իսկ 10
եղբայրնիքը շուտ մը գիշերով Պօ-
ղոսը և Շիղան Բերիա խրկեցին.
որոնք հոն հասնելով՝ Հրէից ժողո-
վարանը գացին։ Ասոնք Թեսա- 11
ղոնիկէի մէջ եղողներէն աւելի ազ-
նիւ մարդիկ էին, որ Ամենայն
խօսքը կատարեալ յօժարութեամբ
ընդունեցին, և ամէն օր Գիրքերը
կը քննէին թէ ասոնք բանը ասանկ
է։ Ասոնց անոնցմէ շատերը հա- 12
ւատացին. և պատուաւոր Յուն
կիներէն ու մարդոցմէն հա-
րիւրեակներն ալ քիչ չէին։ Բայց 13
երբոր Թեսաղոնիկեցի Հրէանիքը
գիտցան Բերիացիներուն մէջ ալ Աս-
տուծոյ խօսքը քարոզուեցաւ Պօ-
ղոսէն, հոն ալ եկան ու ժողո-
վուրդը գրգռեցին։ Ան ատենը 14
եղբայրնիքը շուտ մը Պօղոսը խրր-
կինքին որ մինչև ծովեզերքը եր-
թայ. բայց Շիղա ու Տիմոթէոս
հոն մնացին։ Ու անոնք որ Պօ- 15
ղոսը կը տանէին, մինչև Աթենք
բերին զանիկայ. և երբեք հրաման
առնելով Շիղային ու Տիմոթէոս-
ին համար որ շուտով իրեն գան՝
գացին։

Ու Պօղոս Աթէնքի մէջ անոնց 16
սպասելով՝ իր հոգին անհանդիստ

էր ձեռքի դին , վասն զի քաղաքը
բոլորովին կռապաշտութեան մէջ
17 ընկղմած կը տեսնէր : Ուստի ժո-
ղովրդեան մէջ կը խօսէր Հրեա-
ներուն ու բարեպաշտ մարդոց , և
ամէն օր հրապարակներուն մէջ ո-
18 րոնց որ պատահէր : Ու Epիկու-
րեան և Stոյիկեան փիլիսոփանե-
րէն ոմկ քանիները իրեն հետ հա-
կառաութիւն կ'ընէին . և ոմանք
կ'ըսէին , Ի՞նչ ուզողը բ՞նչ
ըսել կ'ուզէ . ուրիշներն ալ ՝ Ե-
ր , Ո՛ւրեմն թէ օտար աս-
տուածներու քարոզիչ է . ինչու
որ Յիսուսը ու յարութիւնը կ'ա-
19 ւետարանէր անոնց : Ու առին
զանիկայ Արիսպագոս տարին , ու
կ'ըսէին , Կրնա՞նք իմանալ թէ
ինչ է այս նոր վարդապետութի-
20 նը որ դուն կը գրուցես . Վասնզի
մեր ականջներուն օտար բաներ կը
բերես . ուրեմն կ'ուզենք իմանալ
21 թէ ինչ պիտի ըլլան անոնք . (Ա-
ռաջ որ Աթենացիները ամէնն ալ ,
ու հոն կեցող օտարականները ու-
րիշ բան չէին պարապեր , բայց
միայն նոր բան պրուցելու կամ լսե-
լու :)

22 Ուստի Պօղոս Արիսպագոսին
մէջը կայնեցաւ ու ըսաւ , Ա՛վ Ա-
թենացի մարդիկ՝ ամէն կողմանէ
խիստ կրօնասէր կը տեսնեմ ձեզ :
23 Վասնզի ես պտըտելով ու ձեր պաշ-
տամունքը դիտելով՝ մէկ սեղան մը
գտայ , որուն վրայ գրուած էր
ԱՆԾԱՆՕԹ ԱՍՏՈՒԾՈՒՆ . ուստի անիկայ որ դուք չճանչնալով
կը պաշտէք , ես նոյնը ձեզի կը
24 քարոզեմ : Աստուած որ աշխարհը
ստեղծեց , և անոր մէջի բոլոր բա-
ները , անիկայ երկինքի ու երկրի
Տէրն ըլլալով , ձեռագործ տա-
25 ճարներու մէջ կը բնակի , Ո՛չ ալ
մարդոց ձեռքովը կը պաշտուի՝ բա-
նի մը կարօտի պէս . քանզի ին-
քը կու տայ ամէնուն կեանք ու
շունչ և ամէն բան . Ու բոլոր
մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ մը
ըրաւ՝ որ բոլոր երկրի երեսին
վրայ բնակին . և որոշուած ժա-
մանակներ հաստատեց , ու ա-
նոնց բնակութեան սահմանները ,
26 Աստուած փնտռելու , Որ
ըլլայ թէ խարխափելով գիւտը
գտնեն . թէպէտև մէր ամէն մէկէն
27 ալ հեռու չէ . Վասն զի անով
կ'ապրինք և կը շարժինք ու կանք ,
ինչպէս որ ձեր բանաստեղծներէն
մէկ քանիներն ալ ըսին , Վասնզի
մենք ատոր ցեղէն ալ ենք : Ուստի
29 որով հետև Աստուծոյ ցեղէն ենք ,
պէտք չէ որ անանկ սեպնինք թէ
Աստուածութիւնը նման ըլլայ ոս-
կիի կամ արծաթի կամ քարի ,
որ մարդուս վարպետութիւնով ու
խելքովը քանդակուած է : Ուրե-
Աստուած տգիտութեան ատենները
անտես ընելով , հիմա ամէն տեղ
կը պատուիրէ բոլոր մարդոց որ
ապաշխարեն : Վասնզի որ իրեն
31 օր մը սահմանեց , որուն մէջ աշ-
խարհս արդարութեամբ պիտի դա-
տէ այն մարդուն ձեռքովը , որն որ
որոշեց , ու ամենուն հաւատա-
ցուց՝ զանիկայ մեռելներէն յարու-
ցանելով :

Երբոր մեռելոց յարութիւնը
լսեցին , ոմանք ծաղր կ'ընէին , ո-
մանք ալ կ'ըսէին , Մենք քանիզ
համար ուրիշ անգամ մըն ալ
ընդդէմ կեցի : Ուստի Պօղոս
անոնց մէջէն ելաւ : Սակայն քանի
մը մարդիկ իրեն յարելով հաւա-
տացին , որոնց մէջ էր Դիոնեսիոս
Արիսպագացին , և Դամարիս անու-
նով կնիկ մը , ու անոնց հետ ու-
րիշներ ալ :

ԺԸ . ԺՈՂ

Ետքէ եկաւ Պօղոս Աթենքէն գա-
ւառով Կորնթոս հիւա , Ու
մէկ Հրեայ մը գտաւ Ակիւղաս ա-
նունով Պոնտոսցի , որ
իր Պրիսկիլլա կնկանը հետ նոր ե-
կեր էր Իտալիայէն , (Պօղոս հրա-
մայած հրամանին համար որ բոլոր
Հրեաները Հռոմէն հեռանան ;)
ու անոնց քովը գնաց : Ու որով-
հետև իրեն արհեստակից էր՝ անոնց
քովը կեցաւ և կը բանէր , (Քանի-
որ արհեստով վրանագործ էին :
Ու ամէն շաբաթ օրերը ժողովարա-

նին մէջ կը խօսէր , և Հրէաները
5 ու Հոգիները կը համոզէր : Ու երբ-
որ Շիմոն և Տիմոթէոս Մակեդո-
նիայէն իջան , Պօղոսի հոգին և-
ուանդով վառուած էր՝ վկա-
բէանալուն վկայութիւնով կը հաս-
տատէր թէ Հիսուսը Քրիստոսն
6 է : Անոնք ալ երբոր դէմ կեցան
ու կը հայհոյէին , ինքը հանդերձ-
ները թօթուելով ըսաւ անոնց ,
Ձեր արիւնը ձեր գլուխը , ես ան-
պարտ եմ . ասկէետև հեթանոս-
7 ներուն պիտի երթամ : Ու անկէ
երթալով մտաւ մէկու մը տունը ,
որուն անունը Յուստոս էր՝ աս-
տուածավախ մարդ մը , որուն տունը
8 ժողովարանին կից էր : Ու ժո-
ղովրդապետը Կրիսպոս իր բոլոր
տունովը հաւատաց Տէրոջը . և
Կորնթացիներէն շատերը լսելով
9 հաւատացին ու մկրտուեցան : Ու
գիշերը տեսիլքի մէջ Տէրը ըսաւ
Պօղոսին , Մի վախնար՝ հապա
10 խօսէ և լուռ մի՛ կենար , Ռա՛զ-
որ ես քեզի հետ եմ , և մէկը քեզի
դէմ պիտի չելլէ քեզի չարա մը
հասցընելու . քանի որ բազմութ
մէջ ես շատ ժողովուրդ ունիմ :
11 Ու Հոն տարի մը ու վեց ամիս կե-
ցաւ , ու Աստուծոյ խօսքը անոնց
մէջ կը սորվեցընէր :
12 Ու Գալիոնի փոխանորդ ըլ-
լելին Յունաստանին օրերը Հրեայք
միաբանելով՝ Պօղոսին դէմ ելան ,
13 և զանիկայ առնելով տարին , Ը-
ալով թէ Աստիկայ կը հրապուրէ
մարդիկ օրէնքին դուրս Աստուած
14 պաշտելու : Ու երբոր Պօղոս իր
բերանը բանալու պատրաստ էր ,
Գալիոն ըսաւ Հրեաներուն , Եթէ
որ անիրաւութեան մը կամ չար
գործքի մը համար ըլլար՝ ով Հրե-
այներ , արժան էր ինծի որ ձեզի
15 մտիկ ընէի : Բայց թէ որ վէճը
խօսքի ու անուններու և ձեր օրէն-
քին վրայով է , դուք ձեզմէն տես-
նէք . ինչու որ ես ատանկ բաներու
16 դատաւոր ըլլալ չեմ ուզեր : Ու
17 զանոնք աթոռէն վռնտեց : Ե-
տոնք բոլոր Հոյները Սոսթենես
ժողովրդապետը բռնեցին ու ա-
թոռանին առջեւը կը ծեծէին . և սա
բաներուս վրայով Գալիոն բնաւ
հոգ չէր ընէր :

Պօղոս ալ տակաւին շատ մը օ- 18
րեր հոն մնալէնետքը եղբայրներէն
հրաժարելով , նաւով դէպ՝ ի Սու-
րիա գնաց . ու իր հետ ալ Պրիս-
կիլլա և Ակիւղաս , գլուխ ունե-
նալով մէկ ուխտը փետրած , ին-
չու որ ուխտաւոր էր : Ու Եփեսոս 19
որ հասաւ , անոնք հոն ձգեց , և
ինքը ժողովարանը մտնելով՝ Հր-
էաներուն հետ կը խօսէր : Ու 20
իրեն կ՚ապաչէին որ ալ աւելի ժա-
մանակ իրենց քովը մնայ , բայց
չհաճեցաւ . Հապա հրա- 21
ժարելու առնելով ըսելով , Պէտք
է որ անպատճառ սա առաջիկայ տո-
նը Երուսաղէմի մէջ բնեմ . բայց
Աստուծոյ կամքովը նորէն ձեզի կը
դառնամ . ու Եփեսոսէն նաւով
ճամբայ ելաւ . Ու Կեսարիա հաս- 22
նելով՝ Եկեղեցին ելաւ , ու եկե-
ղեցին բարեւ ուղարկեց , ու Անտ-
իոք իջաւ Գնաց . Ու առանց մը հոն 23
կենալէն նոր ելաւ , ու կարգով
Գաղատացւոց երկիրը և Փռիգիա
կը պտըտէր , ու բոլոր աշակերտ-
ները կը հաստատէր :

Ու Ապողոս անունով Հրեայ մը , 24
ծննդեամբ Աղեքսանդրացի՝ ճարտա-
ասան մարդ մը եկաւ Եփեսոս . որ Գիրքը գիտակ էր ասոր-
պիրկերով : Տէրոջը ճամ- 25
բուն մէջ վարժուած էր , և ջերմ
եռանդ հոգի ունենալով , կը խո-
սէր ու կը սորվեցընէր ճշդութեամբ
Տէրոջը վրայով . բայց Յով-
հաննէսին մկրտութիւնը գի-
տէր : Ասիկա ժողովարա- 26
նին մէջ համարձակ խօսիլ . ու
երբոր Ակիւղաս ու Պրիսկիլլա լս-
ին անկէ , ալ զանիկայ իրենց քո-
վը առին , և աւելի ճշդիւ Աստուծոյ
ճամբան անոր հասկցուցին : Ու 27
երբոր անիկայ ուզից Աքայիա ե-
թալ , եղբայրները քաջալերելով
գնդիւոյ , ու գրեր գրկեցին առ աշա-
կերտները որ զանիկայ ըն-
դունին . որ հոն հասնելով՝ շատ
օգտակար եղաւ շնորհքով հաւա-

28 տայնութիւնեւն. Վասնզի հրապա-
րակաւ առաքի կը յանդիմանէր
Հրէաները, որոնք դիրքիրէն յու-
յսնելով թէ Հիսուսը Հրէաստան
է։

ԳԼ. ԺՌ.

1 Եւ քանի որ Պօղոս Արքիպոսի
մէջ էր, Պօղոս վերի կողմերը
պտըտելով Եփեսոս եկաւ, և քա-
2 նի մը աշակերտներ գտնելով, Ը-
սաւ անոնց, Երբոր հաւատացիք
Սուրբ Հոգին առիք արդեօք.
անոնք ալ ըսին իրեն, Նոյն ինք
լսած ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի
3 կայ։ Եւ ըսաւ անոնց, Ասոր
ինչո՞վ մկրտուեցաք. անոնք ալ
ըսին, Յովհաննէսին մկրտութիւ-
4 նովը։ Պօղոս ալ ըսաւ, Յով-
հաննէս ապաշխարութեան մկրտու-
թիւնով մկրտեց, ժողովուրդին ը-
սելով թէ՝ ան որ իրմէ ետքը պի-
տի գայ՝ անոր հաւատան, այսինքն
5 Քրիստոս Յիսուսի։ Ա՛ երբոր
սա լսեցին, Տէր Յիսուսի անու-
6 նովը մկրտուեցան։ Եւ Պօղոս
երբոր անոնց վրայ ձեռք դրաւ,
Սուրբ Հոգին անոնց վրայ եկաւ,
և լեզուներ կը խօսէին ու կը մար-
7 գարէանային։ Եւ ան բոլոր մար-
դիկը տասներկուքի չափ էին։
8 Ա՛ ժողովարանը մտնելով՝ իրենք
ամիս համարձակութեամբ Աստու-
ծոյ թագաւորութեանը վրայով կը
9 խօսէր ու կը համոզէր։ Նակ
երբոր մէկ քանիները կը յամառէին
ու դէմ կը դնէին չարութեան
առջեւը ան Ճամբան բամբասելով,
ինքը անոնցմէ հեռացաւ և աշա-
կերտները զատեց, ու ամէն օր
Տիւրաննոսի մէկու մը դպրատա-
10 նը մէջ կը խօսէր։ Եւ սա երկու
տարի չափ մինչեւ որ բոլոր Ասիայի
մէջ բնակող Հրեաները ու Յու-
11 ները Տէրոջը խօսքը լսեցին։ Եւ
Աստուած նշանաւոր հրաշքներ կ'ը-
12 նէր Պօղոսին ձեռքովը. Մինակ որ
անոր մարմինէն թաշկինակներ ու
գոգնոցներ կը տանէին հիւանդնե-
րուն, և իրենց ցաւերէն կը բժշ-
կուէին, ու չար ոգիները կ'ելլէին։

Նոյց առաքեալն Հրեաներէն 13
մէկ քանիներըը որ երդմնեցուցէ
էին, յանդգնեցան Տէր Յիսուսի
անունը կանչել անոնց վրայ որոնք
չար ոգիներ ունէին, և կ'ըսէին,
Ձեզ կ'երդմնցընենք Յիսուսով,
որն որ Պօղոս կը քարոզէ։ Եւ 14
սա բանը ընողները Սկեւա քա-
հանայապետի մը եօթը
որդիքն էին։ Նակ չար ոգին պա- 15
տասխան տուաւ ու ըսաւ, Յի-
սուսը կը ճանչնամ ու Պօղոսը գի-
տեմ, բայց դուք ո՞վ էք։ Եւ 16
ան մարդը որուն ներսի դին էր չար
ոգին, անոնց վրայ ցաթկելով
բռնեց զանոնք ու յաղթեց, մինչեւ
որ ան տուներէն մերկ ու վիրաւո-
րուած դուրս փախան։ Եւ սա 17
բանը Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր
Հրեաներուն ու Յոյներուն յայտնի
եղաւ. և անոնց ամէնուն վրայ վախ
մը ինկաւ, ու Տէր Յիսուսի ա-
նունը կը մեծարուէր։ Եւ հա- 18
ւատացեալներէն շատերը կու գա-
յին, ու կը խոստովանէին ու կը
պատմէին իրենց ըրածնիրը։ Եւ 19
կախարդութեան հետեւողներուն շա-
տերը գիրքերնին միկտղ բերելով
ամէնուն առջեւը կ'այրէին. և ա-
նոնց գինը հաշուեցին ու գտան
հազար արծաթ դահեկան գան։
Այսպէս Տէրոջը խօսքը մեծապէս 20
կ'աճէր և կը զօրանար։

Ա՛ երբոր սա բաները լմնցաւ, 21
Պօղոս միտքը դրաւ որ Մակեդո-
նիայէն ու Աքայիայէն պտըտելով
Երուսաղէմ երթայ. ու կ'ըսէր
թէ՝ ան երթալէս ետքը պէտք է
ինծի որ Հռոմ ալ տեսնեմ։ Եւ 22
իրմէն սպասաւորութիւն ընողներէն
երկուքը՝ Տիմոթէոսը ու Երաստոսը
Մակեդոնիա, ու ինքը ա-
նոնք մնաց ալ Ասիոյ մէջ կեցաւ։

Եւ սա առթին շատ խռովու- 23
թիւն եղաւ Տէրոջ Ճամբուն հա-
մար։ Վասնզի Դեմետրիոս անու- 24
նով արծաթագործ մը Արտեմիսին
փոքրիկ տաճարներ կը շինէր ար-
ծաթէ, ու չիշ շահ չէր բերեր
վարպետներուն. Որոնք ասիկայ 25
մէկտեղ ժողվեց նոյն արհեստին

բանտարկելու հետ, ու քսան Անդրիկ դուք պիտէք որ աս գործ 26 ձգա է մեր շահը. Ան կը տեսնէք ու կը լսէք որ աս Պօղոսը չէ թէ միայն Եփեսացոց, հապա գրեթէ բոլոր Ասիացոց շատ ժողովուրդները համոզելով՝ մարդկունից դարձուց, ըսելով թէ Ձեռքով շինած 27 աստուածները աստուածներ չեն։ Ասոր վտանգ կայ որ չէ թէ միայն առեր կողմը պիտի նախատուի, հապա մեծ աստուածուհւոյն Արտեմիսին տաճարն ալ ոչինչ պիտի սեպուի, և անոր մեծափառութիւնը պիտի խափանուի, որն որ բոլոր Ասիա ու աշխարհք կը պաշտեն։ 28 Ու երբոր սա լսեցին, բարկութեամբ լեցուած կը գոռային ու կ'ըսէին, Մեծ է Եփեսացոց 29 Արտեմիսը։ Ու բոլոր քաղաքը խռովութեամբ լեցուեցաւ. և յափշտակելով Գայիոս ու Արիստարքոս Մակեդոնացիները՝ Պօղոսին ճանապարհորդակիցները, ամենը մէկէն թատրոնը վազեցին։ Ուզած պօղոս երթալ ժողովուրդին մէջը մտնել, աշակերտները թող տուին զինքը։ 31 Նաեւ ասիոյ մեծաւորներէն ալ ոմանք որ իր բարեկամներն էին, մարդ խրկելով իրեն կ'աղաչէին որ չհամարձակի թատրոնը երթալու։ Ուստի մէկը մէկ կերպ ու միւսը ուրիշ կերպ բան կը գոռային. ինչու որ ժողովքը շփոթութեան մէջ էր, և շատերը չէին գիտեր թէ ինչ բանի համար ժողմուած են։ Ու բազմութենէն մէջէն առաջ բերին Աղէքսանդրոսը, որն որ Հրէայք առաջ քշեցին. Աղէքսանդրոս ալ ձեռքը շարժելով կ'ուզէր որ ժողովուրդին պատասխան տայ։ 34 Յան որ գիտցան թէ անիկայ Հրեայ է, ամենքը մէկ բերան եղած՝ երկու ժամու չափ կը գոռային թէ Մեծ է Եփեսացոց Արտեմիսը։ 35 Ատկեն աստեղապետը բազմութիւնը հանդարտեցնելով՝ ըսաւ, Ո՛վ Եփեսացիք՝ ա՞ր մարդն է որ չգիտնայ թէ Եփեսացոց քաղաքը մեծ Արտեմիսին և Երկնէն ինկած կուռքին տաճարին պաշտօնեան է։ Ուրեմն սա որ անհերքելի բան մըն 36 է, պետք է մեզի հանդարտ կենալ, և բանդիմութեամբ բան մը չընել։ Վասնզի դուք սա մարդիկը հոս բե- 37 րիք, որոնք ո՛չ տաճար կողոպտողներ են, ո՛չ ալ մեր աստուածուհւոյն հայհոյողներ եղեր են։ Ասոր թէ 38 որ Դեմետրիոս և իր հետը եղած արհեստաւորները մէկու մը հետ բան մը ունին, դատի օրեր կան ու վարապետներ կան, դատին կանչուին իրարու դէմ ամբաստանութիւն ընեն։ Հապա թէ որ ուրիշ բանի 39 համար է ձեր պահանջմունքը, օրինաւոր ժողովքի մէջ թող որոշուի։ Վասնզի որ մենք ալ սա օրուան խռո- 40 վին համար իրօք խռովոյթի մեղադրիկ ամբաստանուելու վտանգի մէջ ենք, քանզի պատճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք սա խառնաւոր բոլ բազմութեանը համար պատասխան տալ։ Ու սասնկ ըսելով՝ ժողովքը արձակեց։

ԳԼՈՒԽ Ի

Ու աղմուկը դադարելէնետև Պօ- 1
ղոս աշակերտները իրեն կանչեց, ու հրաժարական ողջոյն առնելով ելաւ որ Մակեդոնիա երթայ։ Ու ան կողմերը պտըտելէն ու 2
շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէնետև՝ Ելլադա եկաւ։ Ու հոն ի- 3
րեք ամիս կենալէնետև՝ երբոր Ասիա կերթալէն առջի նաւուն վրայ դիմել ուզեց, Հրեաներ իրեն դէմ նենգութեան խորհուրդ ըրին՝ երբոր կ'ուզէր Ասիա ելլել. ուստի դարձի որոշեց Մակեդոնիայի վրայէն դառնալ։ Ու 4
մինչև Ասիա իր հետը կ'երթան Աստուածոյ Պիւռոսի որդին Սոպատրոս, և Թեսաղոնիկեցիներէն Արիստարքոս ու Սեկոնդոս, և Դերբացի Գայիոս ու Տիմոթէոս, և Ասիացիք Տիքիկոս ու Տրոփիմոս։ Սոյնք առաջ գացին 5
ու Տրովադայի մէջ մեզի կը սպասէին։ Մենք ալ բազարջակերայ 6
օրերէն ետև Փիլիպպէէն նաւեցինք, և հինգ օրուան մէջ Տրովադա հասանք անոնց քովը, ու հոն եօթը օր կեցանք։

7 Եւ ամէն շաբթի օրը երբոր ժողովք էինք հաց կոտրելու, Պօղոս անոնց կը քարոզէր, ինչու որ հետեւեալ օրը ճամբայ պիտի ելլէր. և խօսքը երկարցուց մինչև կէս գիշեր: 8 Ու շատ լապտերներ կային ան վերի անհատակը՝ ուր որ մենք ժողված էինք: 9 Եւ ամէն երիտասարդ մը Եւտիքոս անուն պատուհանին վրայ նստած՝ խորունկ քնոյ մէջ մնաւ էր. երբոր Պօղոս խօսքը երկարցուց, անիկայ խորունկ քնով բռնուած՝ երրորդ յարկէն վար ինկաւ, ու զանիկայ ամառած վերցուցին: 10 Եւ Պօղոս վար իջնելով՝ անոր վրայ ինկաւ ու գրկեց զանիկա ու ըսաւ, Ա՛լ խռովիք, ինչու որ ատոր հոգին իր մէջն է: 11 Եւ վեր ելլելով՝ հացը կոտրեց ու կերաւ. ու երկար խօսելով մինչև առաւօտ, ետքը ելաւ գնաց: 12 Եւ ան պատանին ողջ բերին ու մեծապէս մխիթարուեցան: 13 Նաւակը մեզմէ առաջ մնալով ճամբայ ելանք դէպ ՚ի Ասոն, որ անկէ Պօղոսը պիտի առնէինք, ինչու որ անանկ պատրաստեր էր, որովհետև ինքը ցամաքով պիտի երթար: 14 Ու երբոր Ասոնի մէջ մեզի հանդիպեցաւ, առինք անիկայ և Միտիլենէ եկանք: 15 Անկէ ալ նաւելով հետեւեալ օրը Քիոսի դիմացը հասանք. և միւս օրը Սամոս հասանք, ու Տրոգիլիոն կենալով՝ միւս օրը 16 Միլիտոս եկանք. Ինչու որ Պօղոս միտքը դրեր էր որ Եփեսոսի վրէն չերթայ թէ Ասիոյ մէջ ժամանակ անցընէ, որովհետև կ՚արագրար որ եթէ կարելի է իրեն, Պենտեկոստէին օրը Երուսաղէմ ըլլայ:

17 Եւ Միլիտոսէն խրկեց Եփեսոս ու եկեղեցիին երէցները կանչեց: 18 Ու երբոր իրեն եկան, ըսաւ անոնց, Դուք գիտէք որ ան առաջի օրէն հետէ որ Ասիա եկայ, ձեր հետ վարուեցայ բոլոր ժամանակը. 19 Միտքիս խոնարհութեամբ Տէրոջը ծառայելով, և շատ արցունքով ու փորձութիւններով, որ Հրէից նենգութիւններէն ինծի պատահեցան. Ինչպէս ձեզի 20 ամէն էկեցայ օգտակար բաներուն չքաշուեցայ ձեզի պրծցնելէն, ու ձեզի հրապարակաւ և տան մէջ սորվեցընելէն. Վկայութիւն տալով 21 Հրէից և Յունաց ապաշխարութեան համար, ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայ հոգի հաւատքին համար: Եւ հիմա ահա ես հոգիով 22 կապուած՝ Երուսաղէմ կ՚երթամ, և հոն ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր. Միայն թէ Հո- 23 գին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ ինծի կը վկայէ ու կ՚ըսէ թէ կապեր ու նեղութիւններ ինծի կը սպասեն: Բայց ես բանի մը համար հոգ չեմ 24 ըներ, և իմ անձս պատուական չեմ սեպեր, միայն թէ իմ ընթացքս ուրախութեամբ կատարեմ, և այն պաշտօնը՝ որ Տէր Յիսուսէն առի Քաւուծոյ շնորհացը աւետարանին վկայ ըլլալու: Եւ հիմա ահա ես 25 գիտեմ որ ալ իմ երեսս պիտի չտեսնէք դուք ամէնքդ, որ մէջերնիդ պատրեցայ Քաւուծոյ թագաւորութիւնը քարոզելով: Ուստի 26 ասս օրս կը վկայեմ ձեզի, որ ես անպարտ եմ ամէնուն արիւնէն. Ընչու որ ես չվեցայ Քաւուծոյ բո- 27 լոր կամքը ձեզի յայտնելէն: Ու- 28 րեմն պատուիրակ ձեր անձերուն և բոլոր հօտին, որուն վրայ Հոգին Սուրբ ձեզ անուշադ դրաւ Քաւուծոյ եկեղեցին հովուելու, որն որ իր արիւնովը առաջաւ: Վասնզի 29 գիտեմ որ իմ գնալէս ետքը ձեր մէջը յարձակող գայլեր պիտի մտնեն, որ պիտի չխնայեն հօտին: Ու ձեզմէ ալ անոնք մարդիկ պիտի 30 ելլեն որ ծուռ բաներ պիտի խօսին, աշակերտները իրենց հետէն քաշելու համար: Ուստի արթնցէք 31 կեցէք, և մտաբերեցէք որ երեք տարի գիշեր ու ցորեկ չդադրեցայ ամէն մէկը արցունքով խրատելէն: Եւ հիմա Ք. զբաղեցնեմ՝ 32 կը յանձնեմ ձեզ Քաւուծոյ ու անոր շնորհացը խօսքին, որ կարող է շինելու և բոլոր սրբուածներուն հետ ձեզի ժառանգութիւն տալու:

1 ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر
مشتمل ایسوسی ایشن ایل
ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر
بانچوں پر مشتمل ایسوسی
ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب
لیکھ بر بانچوں پر مشتمل

۹۰۱_۱۰۲

1 ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل

۹۰۱_۱۰۳

1 ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل

۹۰۱_۱۰۴

1 ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل

۹۰۱_۱۰۵

1 ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل

۹۰۱_۱۰۶

1 ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل ایسوسی ایشن ایل ایل ۔ ۱۱۰ کتب لیکھ بر بانچوں پر مشتمل

անլով որ տղայքին չեն լիսաուն , և
ասվածուն իմանալու համար չեմ-
22 րուն : Երբ ինչ պիտի լլայ ·
անոնց բազմութիւն պիտի ժողո-
վուի ; ինչու որ պիտի լանն թէ ե-
23 կեր ես : Ասոր ան բանը լսէ որ
ականջ կ'լսանք · Մեր քովը չորս
մարդ կայ , որոնք իրենց վրայ ուխտ
24 դրած են · Ընտր անոնց հետը
մարդուն , և անոնց համար ծախք
լսէ , որ իրենց գլուխը սափրեն ·
ոչպէս կ'ամէն ալ գիտնան թէ
քու վրայովդ խնդացած բաներնին
ոչինչ է , հապա դուն ալ ձեր հետը
կը քալես օրէնքը պահելու մէջ :
25 Նայց հաւատքի եկող հեթանոսնե-
րուն համար մենք թուղթ խրկե-
ցինք՝ ինչպէս որ որոշեցինք , որ ա-
նոնք բնաւ ասանկ բաներ չպահեն ·
միայն թէ պղտշանան կուռքերու զո-
հուածէ ու արիւնէ · և խեղդուա-
26 ծէ ու պոռնկութենէ : Ան ատե-
նը Պօղոս ան մարդիկը առաւ , ու
հետևեալ օրը անոնց հետ մաք-
րուած՝ տաճարը մտաւ , մաքրու-
թեան օրերը լմննալը յայտնելու
համար , մինչև որ անոնց ամէն մէ-
կուն համար պատարագ մատուցուի-
ցաւ :

27 Ու երբոր եօթ օրերը լմննալու
վրայ էին , Ասիայի Հրեաները զա-
նիկայ տաճարին մէջ տեսնելով՝ բո-
լոր բազմութիւնը խռովեցուցին ,
և ամբոխ ընելով կը կանչէին
28 ըսելով : Իսրայէլացի մարդիկ՝
օգնութեան հասէք · սա ան մարդն
է՝ որ ամէն տեղ ժողովուրդին և
օրէնքին ու սա տեղին դէմ բան
կը տարածէ ամէնուն , մինչև որ
տաճարին մէջ Յոյներ ալ մտցուց ,
29 և սա սուրբ տեղը պղծեց · (Ինչու
որ առաջուց Եփեսացի Տրոփիմոսը
իրեն հետ քաղաքին մէջ տեսեր
էին , և կը կարծէին թէ Պօղոս
30 զանիկայ տաճարը մտցուց ·) Ու-
րոլոր քաղաքը շարժեցաւ , և ժո-
ղովուրդը դիխուեցաւ , ու բռնելով
Պօղոսը տաճարէն դուրս քաշեցին ·
և շուտ մը դռները գոցուեցան ·
31 Ու երբոր անոնք կ'ուզէին անիկայ
սպաննել , լուր հասաւ գունդին
հազարապետին թէ բոլոր Երուսա-
ղէմ իրար անցեր է : Ան ալ ան- 32
միջապէս զինուորներ և հարիւրա-
պետներ առած՝ անոնց վրայ վազեց ·
անոնք ալ հազարապետը ու զի-
նուորները տեսնելով՝ Պօղոսը ծե-
ծելէն դադրեցուցին : Ան առներ 33
հազարապետը մօտենալով՝ բռնեց
զանիկայ , և հրամայեց երկու սո-
կիով շղթայով կապել . ու կը հար-
ցընէր թէ անիկայ ո՞վ է ու ի՞նչ
բեր է : Ու բազմութենէն մէ- 34
ջէն մէկը մէկ կերպ՝ ու միւսը ու-
րիշ կերպ բան կը կանչուրտէին .
իսկ երբոր չկրցաւ անոր շփոթու-
նէն ստոյգը գիտնալ , հրամայեց ե-
րթալ զանիկայ բերդը տանին :
Ու երբոր սանդուխը հասաւ , ա- 35
նանկ պատահեցաւ որ զինուորնե-
րէն վերցընելն անիկայ ժողովուրդին
բռնութենէնը համար . Ինչու որ 36
ժողովուրդին բազմութիւնը հետևէն
կ'երթար , ու կ'ըսէին , Վերցուր
անիկայ : Ու երբոր Պօղոս բերդը 37
մտնելու վրայ էր , հազարապետին
ըսաւ , Արդեօք կարելի՞ է որ քեզի
բան մը խօսիմ : Ան ալ ըսաւ ,
Յունարէն գիտե՞ս . Չէ՞ որ դուն 38
ան Եգիպտացին չես , որ առաջ
ատեն հարյր արիկայ մարդիկ
ապստամբեցուցիր , ու անապատը
հանիցիր : Պօղոս ալ ըսաւ , Ես 39
Հրեայ մարդ մէն եմ Տարսոնէն ,
Կիլիկիոյ քաղաքին մը քաղաքացի
բնակիչ՝ ինձի հրամայեցուր որ ժո-
ղովուրդին խօսիմ :

Ու երբոր անիկայ հրամայեցաւ , 40
Պօղոս աստիճանին վրայ կայնելով
ձեռքը շարժեց ժողովուրդին , ու
երբոր մեծ մը լռութիւն եղաւ ,
Հրէայերէն լեզուով խօսեցաւ ա-
նոնց , ու ըսաւ :

ԳԼ · ԻԲ

Արդի՛ք եղբայրնե՛ր և հայրե՛ր՝ ին- 1
ձի մտիկ բերէք որ հիմա ձեզի
պատասխան կու տամ : Երբոր 2
լսեցին որ Հրէայերէն լեզուով կը
խօսէր իրենց , ալ աւելի լուռ կե-
ցան : Ու անիկայ ըսաւ , Ես 3

Ա[ք]սյ մարդ մին եմ Աբիմելեխ Տարսո-
ւնեն մէջ ծնած՝ և աս քաղաքիս
մէջ Գամոզիներէն տարբ ունիմ ;
ա՛ր հայրենի օրէնքին հլուծիեանը
պէս կրեմուած , նախանձաւոր եի
Աստուծոյ ինչպէս որ այսօր դուք
4 ամէնդդ եք ։ Ու ես էրիկ մարդիկ
ու կնիկ մարդիկ կապելով , ու
բանտերու մտնելով աս ճամբան
5 հալածելի մինչև ի մահ . Ինչպէս
որ քահանայապետն ալ կը վկայէ
ինծի համար՝ և բոլոր ծերակոյտը .
որ իրենցմէ թուղթեր ալ առնելով
եղբայրներուն՝ Դամասկոս կ՚երթա-
յի , որ հոն եղածներն ալ կա-
պուած Երուսաղէմ բերեմ որ
6 պատժուին ։ Ու եղաւ որ երբ
կ՚երթայի ու Դամասկոսին մօտե-
ցայ , կէս օրուան դէմ յանկարծա-
կի երկինքէն մեծ լոյս մը փայլա-
7 տակեց իմ բոլորտիքս . Ու գետինը
ինկայ , ու ձայն մը լսեցի որ ինծի
կ՚ըսէր , Սաւուղ՝ Սաւուղ , ին-
8 չու զիս կը հալածես ։ Ես ալ
պատասխան տուի թէ Դուն ո՞վ
ես՝ Տէր . ան ալ ինծի ըսաւ , Ես
Յիսուս Նազովրեցին եմ , որ դուն
9 կը հալածես ։ Բայց անոնք որ իմ
հետս էին՝ լոյսը տեսան , ու վախով
լեցուեցան , սակայն ինծի խօսողին
10 ձայնը չլսեցին ։ Ես ըսի , Ի՞նչ
ընեմ՝ Տէր . և Տէրը ինծի ըսաւ ,
Ելլէ գնա Դամասկոս , ու հոն
քեզի պիտի պըսպսւի ան ամէն բա-
ներուն համար , որ սահմանուած է
11 որ ընես ։ Ու երբոր չէի տեսներ
ան լոյսին փառքէն , հետս եղող-
ներէն ձեռքս բռնած՝ Դամասկոս
12 մտայ ։ Ու Անանիա անուն մարդ
մը՝ օրէնքին համեմատ առաքինա-
վախ , ու Դամասկոս բնակող բոլոր
13 Հրեաներէն քաջ վկայուած , Ինծի
կուգաւ , ու քովս կայնելով ինծի ը-
սաւ , Սաւուղ եղբայր , վեր նա-
14 յէ ։ Ես ալ նոյն ժամուն վեր
նայեցայ իրեն . և անիկայ ըսաւ ,
Մեր հայրերուն Աստուածը առա-
ջուց քեզ ընտրեց , որ իր կամքը
ճանչնաս ու անարդ Հրեայն տեսնես ,
15 և անոր բերնէն ձայն լսես . Վասնզի
բոլոր մարդոց առջև անոր վկայ

պիտի ըլլաս այն բաներուն համար ,
որ տեսար ու լսեցիր ։ Ու հիմա 16
ալ ի՞նչ կ՚ուշանաս , ելլէ մկըր-
տուէ ու մեղքերդ լուա անոր ա-
նունը կանչելով ։ Ու եղաւ որ 17
երբոր Երուսաղէմ դարձայ ու տա-
ճարին մէջ աղօթք կ՚ընէի , մտքի
յափշտակութեան մը եկաւ վրաս ,
Ու զինքը տեսայ , որ ինծի կ՚ըսէր . 18
Շուտով վկայութենէն դուրս Երու-
սաղէմէն ելլէ , ինչու որ քու ինծի համար
ըրած վկայութենդ պիտի չընդու-
նին ։ Ես ալ ըսի , Տէր՝ իրենք 19
գիտեն թէ ես էի որ քիմք
հաւատացողները բանտը կը դնէի ,
և ժողովարաններուն մէջ կը ծե-
ծէի . Ու երբոր քու Ստեփաննոս 20
վկային արիւնը կը թափուէր , ես
ինքնս ալ ներկայ էի և համաձայն
էի անոր սպանութեան . ու զգեց-
կոյ սպանողներուն հանդերձները
ես կը պահէի ։ Ու ինծի ըսաւ , 21
Գնա , ինչու որ ես քեզ հեռուտը
հեթանոսներուն պիտի խրկեմ ։

Ու անոնք մինչև աս խօսքս ա- 22
կանջ դրին իրեն , ետքը ձայնները
վերցուցին ու ըսին , Այերցուր աս
խարհէն սատնկ մարդը , քանզի
չկրնար ապրիլ ա՛ր ողջ մնալ ։ Ու երբ- 23
որ կը կանչուրտուէին ու հան-
դերձնին կը նետէին , և փոշին դէպ
՚ի օդը կը ցանէին , Հրամայեց 24
որ հրամանի բերեն զինքը զգեցիկով բեր-
դը մտցընեն , ու ըսաւ որ ձեռով
հարցու փորձ ընեն անոր , որ գիտցայ
թէ ինչ յանցանքի համար անոր
դէմ աղաղակ կը կանչուրտուէին ։
Ու երբոր կապի կապերով զինքը 25
կապէին , Պօղոս վերակացու հա-
րիւրապետին ըսաւ , Միթէ ձեզի Հռոմայեցի ու չդատապար-
տուած մարդ մը ծեծել ։ Հա- 26
րիւրապետը երբոր ա՛ս լսեց , գնաց
հազարապետին պատմեց ու ըսաւ ,
Ի՞նչ պիտի ընես , ինչու որ այս
մարդը Հռոմայեցի է ։ Հազա- 27
րապետն ալ գոհ գնաց ու ըսաւ
անոր , Ասա ինծի , դուն Հռոմ-
մայեցի՞ ես . ան ալ ըսաւ , Այո ։
Հազարապետը պատասխան տուաւ , 28
Ես շատ մեակով ձեռք բերի այս

քաղաքացիութեան իրաւունքը. և
Պօղոս ըսաւ, Իա բուն ատոր ձեզ
29 ծնած եմ։ Ու անոնք որ իրեն
հարցուփորձ պիտի ընէին, շուտ
մը ետ կեցան իրմէն. և հազարա-
պետն ալ վախցաւ, երբոր իմացաւ
թէ Հռոմայեցի է, և որովհետև
զանիկայ կապեր էր։

30 Ու հետևեալ օրը ուզելով որ
ճիշտը գիտնայ թէ ինչ է Հրէա-
ներուն բուած ամբաստանութիւնը
անոր դէմ, արձակեց անիկայ, և
հրամայեց բուս որ քահանայապետ-
ները ու բոլոր ժողովքը միկտեղ
գան. և Պօղոսը իջեցընելով ա-
նոնց առջևը կայնեցուց։

ԻԳ. ՈՒ

1 Ու Պօղոս իր աչքերը ժողովքին
վրայ դարձընելով՝ ըսաւ, Արա-
դիւ եղբայրնե՛ր, ես բոլորովին բա-
րի խղճմտանքով կեանք վարեր եմ
Աստուծոյ առջևը մինչև այս օրս։
2 Ինանիա քահանայապետն ալ հրա-
մայեց բուս իր քովը կայնողներուն
3 որ անոր բերանին զարնեն։ Ին ա-
տենը Պօղոս ըսաւ անոր, Աստուած
քեզի պիտի զարնէ՝ ծեփուած պատ,
որ դուն նստեր ես օրէնքին հա-
մաձայն պիտի դատես, և օրէնքին
դէմ հրամայել կ՚ընես որ ինծի զար-
4 նեն։ Ու բոլորտիքը կայնողները
ըսին, Աստուծոյ քահանայապե՞տը
5 կ՚անարգես։ Պօղոս ալ ըսաւ,
Ա՛ղբայրնե՛ր, չէի գիտեր որ քահա-
նայապետ է. քանզի որ գրուած է,
Քու ժողովուրդիդ իշխանին դէմ
6 չարախօսութիւն մի՛ ըներ։ Ու
Պօղոս գիտնալով որ մէկ կողմը
սադուկեցիներ են ու միւսը փա-
րիսեցիներ, կ՚ազազակէր ժողովքին
մէջ, Արդի՛ւկ եղբայրնե՛ր, ես
փարիսեցի եմ՝ փարիսեցիէ որդի.
մեռելոց յարութեանը յոյսին հա-
7 մար կը դատուիմ։ Ու երբոր ա-
յսպէս ըսաւ, փարիսեցւոց և սադու-
կեցւոց մէջը երկպառակութիւն ին-
կաւ, և բազմութիւնը բաժնուե-
8 ցաւ։ Վասն զի սադուկեցին կ՚ըսեն
թէ յարութիւն չկայ, և ո՛չ հրես-
տակ, ո՛չ ալ հոգի. բայց փարի-

անցիք երկուքին ալ կը դաւանին։
Ու մեծ աղաղակ մը եղաւ. ու փա- 9
րիսեցւոց կողմէն եղող դպիրներէն
ոմանք վրայ ելլելով՝ զէմ կը կենային
ու կ՚ըսէին, Ոչինչ աս մարդուն
վրայ չարութիւն մը չենք գտներ.
Հապա թէ որ հոգի մը կամ հրես-
տակ մը անոր խօսած է, ինչ։
Ու երբոր ամբոխը շատցաւ, հա- 10
զարապետը վախնալով որ չըլլայ
թէ Պօղոս անոնցմէ պատառ,
պինդ արիւնհրաման բուաւ որ ին-
ձեն զանիկայ անոնց միջէն քաշելով
կենս ու բերդը բերեն։ Ու հե- 11
տևեալ գիշերը Տէրը անոր քովը
կայնեցաւ ու ըսաւ, Վստահութիւն
եղիր՝ Պօղո՛ս, վասն զի ինչպէս որ
Երուսաղէմի մէջ ինծի համար վկա-
յեցիր, անանկ պէտք է քեզի որ
Հռոմայ մէջ ալ վկայես։

Ու երբոր առաւօտ եղաւ, Հրէա- 12
ներէն ոմանք միաբանեցան, ու ին-
քզինքնին անէծքի տակ դրին, ըսե-
լով որ չուտեն ու չխմեն մինչև որ
Պօղոսը սպաննեն։ Ու բսաւոր- 13
ներն ատկէ աւելի էին որ աս երդումը իրա-
րու հետ ըրին. Ու ասոնք քահա- 14
նայապետներուն և ծերերուն գացին
ու ըսին, Մենք մեծ անիծքերնիք ան-
ձինքնիս որ բան մը չուտենք մինչև
որ Պօղոսը սպաննենք։ Ասոր 15
պէս ժողովքին հետ միկտեղ հա-
զարապետին իմացուցէ՛ք որ վաղը
դանիկայ ձեզի իջեցընէ, որպէս թէ
դուք աւելի ճիշդ քննութիւն ը-
նել կ՚ուզէք անոր վրայով. և մենք
անոր մօտ դալէն առաջ պատրաս-
տիր դանիկայ սպաննելու։ Ու Պօ- 16
ղոսին քրոջը որդին երբոր աս դա-
ւադրութիւնը լսեց, եկաւ բերդը
մտաւ ու Պօղոսին պատմեց։ Պօ- 17
ղոս ալ հարիւրապետներէն մէկը
իրեն կանչելով՝ ըսաւ, Այս պատա-
նին հազարապետին տար, քանզի որ
բան մը ունի անոր իմացընելու։
Ան ալ առաւ զանիկայ և տարաւ 18
հազարապետին ու ըսաւ, Կան-
տարկեալ Պօղոսը ինծի կանչեց, և
աղաչեց որ այս պատանին քեզի բե-
րեմ, որ քեզի խօսելիք ունի։ Ու 19
հազարապետը անոր ձեռքէն բռնե-

մայրաքաղաքն Համաստան ասին Պօղոսը
ու դիշերով Աստեքագործս տարին ։
Եւ հետևեալ օրը թողուցին Հրեայ- 32
ները անոր հետը երթալու , ու
իրենք բերդը դարձան ։ Աստ 33
ալ Անտրեայ մնաւ , ու թուղթը
հուսակալին տուին , և Պօղոսը անոր
առջև կայնեցուցին ։ Երբոր 34
կարդաց , հարցուց թէ ո՞ր գաւա-
ռէն է , և իմանալով որ Կիլիկիա-
յէն է , Ըսաւ , Պիտի լսեմ քեզի 35
երբոր քու ամբաստանողներդ ալ
գան . և հրամայեց որ զանիկայ
Հերովդեսին պալատը պահեն ։

ԺԵ . ԼԷ

Եւ հինգ օրէն եկաւ Անանիա քա- 1
հանայապետը ծերակուտի հետ
ու Տերտուղոս անուն հռետորի
մը հետ իջաւ . և ատոնք հուսակա-
լին իմացուցին իրենց ամբաստա-
նութիւնը Պօղոսին դէմ ։ Ու երբոր 2
կանչեցին անիկայ , Տերտուղոս ը-
կաւ ամբաստանել ու ըսել , Ո-
րովհետև քու ձեռքով շատ խա-
ղաղութիւն , ու քու խնամքովդ ա-
պիրն բաներուն ազգիս կարգադրու-
թիւնը կը վայելենք , Ամէն կեր- 3
պով ու ամէն տեղ բոլորովին գո-
ւելով՝ ընդհակառակ ինք՝ ամե-
նասուրբ փիլիքս ։ Սակայն չու- 4
զեմ որ աւելի ձանձրութիւն
տամ քեզի , կ'աղաչեմ որ քու
քաղցրութեանդ մեզի ականջ գը-
նես , ոչ հաճոատրար մի քիչ խո-
սինք ։ Վասն որ մենք այս մարդը 5
գտանք ապականիչ և խռովարար
բոլոր Հրեաներուն որ աշխարհիս
մէջ են , և Նազովրեցւոց աղանդին
առաջնորդ . Որ ատկնալ ալ ու- 6
զից պղծել . որն որ բռնեցինք ու
մեր օրէնքին համեմատ ուզեցինք
դատաստանը բնել . Սակայն Հ- 7
պատ հազարապետը եկաւ մեզ
բռնութեամբ մեր ձեռքէն առաւ ,
Ու հրամայեց որ անոր դատա- 8
խաղները քովը գան , որն որ պատ-
ճառելով՝ կարող պիտի ըլլաս ան-
դիտանալ ամէն բաներուն , ո-
րոնց համար մենք ամբաստանու-
թիւն կ'ընենք ատոր վրայ ։ Հե- 9

լով միևնոյն դնաց , ու հարցուց թէ
Երբ բան ունիս ինձի խոստանալու ։
20 Ու անիկայ ըսաւ , Հրեաները
միաբանեցան քեզի աղաչելու որ
վաղը Պօղոսը առնանը իջեցնես ,
պատճառ թէ կ'ուզեն աւելի ճիշդ քըն-
նութիւն մը ընել անոր վրայով ։
21 Բայց դուն անոնց մտիկ չընես , ին-
ձմէ որ անոնցմէ քառասունէն աւելի
մարդիկ դաշունաւոր եղած են ա-
նոր համար , որոնք ինքզինքնին ա-
նէծքի տակ դրին որ չուտեն ու
չխմեն , մինչև որ անիկայ սպաննեն .
ու հիմա պատրաստ են , և քու
22 հրամանիդ կը սպասեն ։ Ուստի
նը հազարապետը պատանին հա-
րևց , պատուիրելով թէ Ասկու մը
մի լսեր որ ասոնք քեզի խոս-
ցուցեր ։
23 Եւ հարիւրապետներէն երկուքը
կանչեց ու ըսաւ , Երկու հարիւր
զինուոր պատրաստեցէք , ու հօթա-
նասուն ձիաւոր և երկու հարիւր
դեզարդաւոր , որ մինչև Կեսարիա
երթան գիշերուան ժամը իրեքին .
24 Ու գրաստներ պատրաստեցէք , որ
Պօղոսը հեծցընեն ու ապահովու-
թեամբ փելիքս կուսակալին առա-
25 նեն ։ Ու թուղթ մը գրեց ասա
26 րինակին պէս ։ Կղովդիոս Լի-
սիաս՝ պատուական փելիքս կուսա-
27 կալիդ ողջոյն ։ Այս մարդը Հրէա-
ներէն բռնուելէր էր , և անոնցմէ պի-
տի սպաննուէր , յետ ես զինուորնե-
րով վրայ հասած՝ ազատեցի զանի-
կայ , իմանալով որ Հռովմայեցի է ։
28 Ու ուզելով պատճառը գիտնալ՝
որուն համար ատոր վրայ ամբաստա-
նութիւն կ'ընէին , իջեցուցի ատի-
29 կայ անոնց առաջը ։ Ու գտայ մէ
բաստանութեան իրենց օրէնքին վը-
երաբեր խնդիրներու համար , և
մեռնելու կամ կապուելու արժանի
30 յանցանք մը չունէր ։ Ու երբոր
ըսուաւ ինծի որ Հրեայք ատ մարդուն
համար որոգայթ պիտի լարեն , իս-
կոյն քեզի խրկեցի , հրամայելով
ամբաստանողներուն ալ՝ որ քու առ-
ջեւդ խօսին ատոր վրայով ։ Ողջ
եղիր ։
31 Զինուորներն ալ իրենց հրա-

բէաներ ալ առնը մէկ եղած՝ ըսին
թէ Աստղէս է։
10 Պատասխան տուաւ Պօղոս՝
(երբոր կուսակալը անոր ձեռք ըրաւ
որ խօսի.) Գիտնալով որ շատ
տարիներէ հետէ դուն այս ազգին
դատաւորն ես, աւելի յօժարու-
թեամբ ինծի վերաբերեալ բանե-
րուն համար պատասխան կու տամ.
11 Վասնզի հնար կրնաս գիտնալ որ ես
տասներկու օրէն աւելի չէ՝ քանի
որ երուսաղէմ ելայ երկրպագու-
12 թիւն ընելու։ Ու զիս տաճարին
մէջ մէկու մը հետ վիճաբանութիւն
ընելու վրայ՝ կամ բազմութիւնը
մէկտեղ ժողված չգտան, ո՛չ ալ
13 ժողովարաններուն մէջ, ու ո՛չ
քաղաքին մէջ. ո՛չ ալ կրնան ա-
պացուցանել այն բաները, որոնց
համար հիմա ամբաստանութիւն
14 կ'ընեն ինծի դէմ։ Բայց այս կը
խոստովանիմ քեզի թէ այն ճամ-
բուն համեմատ որ անունը հերձուած
կ'ըսեն, ես անանկ կը պաշտեմ իմ
հայրերուն Աստուածս, հաւատալով
ամէն բաներուն որ օրինաց և
15 մարգարէից մէջ գրուած են։ Ու
յոյս ունիմ աս Աստուածմէ՝ ինծի-
պէս ալ ակնկալութիւն ու-
նին, որ մեռելոց յարութիւն պի-
տի ըլլայ, թէ արդարներուն և թէ
16 մեղաւորներուն։ Ու ես աս բա-
նիս համար կը ջանամ, որ ամէն
ատեն մաքուր խղճմտանք ունենամ
Աստուծոյ առջեւը ու մարդոց առ-
17 ջեւը։ Արդ ես շատ տարիներէ
ետև եկայ իմ ազգիս ողորմութիւն-
ներ բերելու ու ընծաներ տալու.
18 Անոնով քանի մը Գալիլացի Հրե-
էանք զիս տաճարին մէջը մաքրուած գտան՝ ո՛չ բազմութիւնով
19 և ո՛չ ամբոխով, Այլ անոնց պէտք
էր առջեւդ գալ ու ամբաստանու-
թիւն ընել, թէ որ իմ վրայով
20 ըռնէ- բան մը ունէին. Կամ թէ
ատնք իրենք թող ըսեն՝ ինչ ա-
նիրաւութիւն գտան իմ վրաս,
21 երբոր առեանը կայներ էի. Միայն
թէ աս մէկ խօսքիս համար՝ որ երբ
մէջերնին կայներ էի, կանչեցի
թէ Մեռելոց յարութեանը համար

ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ։
22 Ու Փելիքս ուրիշ անգամի թողուց անոնք, ըսելով որ աղէկ տեղեկու-
թիւն ունէր այն ճամբուն վրայով.
ու ըսաւ, Երբոր Լիւսիաս հազա-
րապետը հոս իջնէ, պիտի քննեմ
23 ձեր դործը։ Ու հարիւրապետին հրամայեց որ զանիկայ պահէ, և ընդարձակութիւն տայ, ու իրեն-
ներէն մէկը չարգիլէ անոր սպասա-
ւորութիւն ընելէն կամ անոր գովը
երթալէն։

24 Ու քանի մը օրէն ետև Փելիքս եկաւ իր Դրուսիլա կնկանը հետ
որ Հրէայ էր, ու Պօղոսը կանչել
տուաւ, և լսեց անկէ այն հաւատա-
քին համար որ Յիսուս Քրիստոս
25 վրայ է։ Ու երբոր անիկայ ար-
դարութեան ու ժուժկալութեան
և գալու դատաստանին վրայով կը
խօսէր, Փելիքս դողդողալով պա-
տասխան տուաւ. Դուն հիմա գնա,
ու երբոր ժամանակ ունենամ՝ ես
քեզ նորէն կը կանչեմ։ Դարձ
26 յոյս ունէր որ Պօղոսին կողմէն իրեն
տակ տրուի, անոր համար շատ
անգամ կանչել կու տար զանիկայ
27 ու հետը կը խօսակցէր։ Երբ երկու տարի որ եղաւ, Փելիքսին
տեղը Պորկիոս Փեստոսը եկաւ.
Փելիքս ալ Հրեաներուն շնորհք
ընել ուզելով, Պօղոսը կապուած
թողուց։

ԺԵ. ԳԼՈՒԽ

1 Արդ երբոր Փեստոս էր Եգիպտո-
ս
ը գաւառը հասաւ, երեք
օրէն ետև Կեսարիայէն Երուսա-
2 ղէմ եկաւ։ Ու քահանայապետը
ու Հրէից գլխաւորները անոր ի-
մացուցին Հրէից ամբաստանո-ը
Պօղոսին դէմ, Ու կ'աղաչէին ի-
3 րեն ու շնորհք կը խնդրէին անոր
դէմ, որ զանիկայ Երուսաղէմ բե-
րել տայ. ու իրենք դարան կը
պատրաստէին ճամբուն մէջ զանի-
կայ սպաննելու։ Բայց Փեստոս
4 պատասխան տուաւ, որ Պօղոս
Կեսարիայի մէջ պահուի, և որ ին-
քը շատ չանցած հոն պիտի եր-
5 թար։ Ուստի ձեզմէ որոնք որ

կարող են՝ ըսաւ, Իմ հետս թող
իջնեն, և թէ որ ան մարդուն վը-
րայ յանցանք մը կայ, թող անոր
6 դէմ ամբաստանութիւն ընեն։ Ու-
հան ութը կամ տասը օրէն աւելի
չմնալով, Կեսարիա իջաւ. ու
հետևեալ օրը առեւանը նստելով՝
հրաման ըրաւ որ Պօղոսը բերեն։
7 Ու երբոր անիկայ եկաւ, Երուսա-
ղեմէն իջնող Հրեաները չոր-
ջևրևքը կեցնելով, շատ ու ծանր
մեղադրութիւններ կը բերէին
ամբաստանութիւններ կը բերէին
Պօղոսի դէմ, որոնք չէին կրնար
8 ապացուցանել. Ինչու որ Պօղոս
պատասխան կու տար թէ Ես ո՛չ
Հրէից օրէնքին և ո՛չ տա-
ճարին ո՛չ ալ կայսրին դէմ յան-
9 ցանք մը ըրած եմ։ Բայց Փես-
տոս ուզելով որ Հրեաներուն չը-
նորհք ընէ, պատասխան տուաւ
Պօղոսին ու ըսաւ, Ո՞ւզե՞ս որ
Երուսաղէմ երթալ, և հոն ատ բա-
ներուն վրայով իմ առջեւս դա-
10 տուիլ։ Պօղոս ալ ըսաւ, Կայս-
րին առեանը կայներ եմ, ուր որ
պէտք է ինձի դատուիլ. ես Հրէ-
աներուն անիրաւութիւն մը ըրած
չեմ, ինչպէս որ դուն ալ աղէկ
11 գիտես։ Վասնզի թէ որ անիրա-
ւութիւն մը և մահուան արժանի
բան մը ըրած եմ, ես մեռնելէն
չեմ փախչիր. բայց թէ որ չկայ
իմ վրաս ան բաներէն մէկը ալ՝ ո-
րոնց համար ատոնք ինձի դէմ ամ-
բաստանութիւն կ՚ընեն, մէկը չը-
կրնար զիս ատոնց չնորհել։ Կայս-
12 րին կը բողոքեմ։ Ուր ատենը Փես-
տոս խորհրդականաց հետը խօսելով՝
պատասխան տուաւ թէ Կայսրին
բողոքեցիր, կայսրին պիտի երթաս։
13 Ու քանի մը օր անցնելէն ետև՝
Ագրիպպաս թագաւորը և Բեր-
նիկէ Կեսարիա հկան Փեստոսը
14 ողջունելու։ Ու շատ օրեր որ հոն
անցուցին, Փեստոս Պօղոսին հա-
մար թագաւորին խնդուց ու ը-
սաւ, Ասոր մարդ մը կայ՝ որն որ
Փելիքս բանտարկուած թողուցեր
15 է, Որուն վրայով՝ երբոր Երուսա-
ղէմ գացի, քահանայապետները ու
Հրէից ծերերը խնդուցին ինձի,
և կը խնդրեին որ անոր դէմ դա-
տապարտութեան վճիռ տրուի։ Ո-
րոնց պատասխան տուի թէ Հռո-
մայեցւոց սովորութիւնը չէ
մարդ մը կորստանան ընծայել, մին-
չև որ ամբաստանուածը ամբաստա-
նողները դիմացը չունենայ, ու ան
ամբաստանութեանը պատասխան
տալու պատեհութիւն չտրուի ի-
րեն։ Ասոր երբոր անոնք հ
հետս հոս եկան, ամենևին չուշա-
ցուցի, հապա հետևեալ օրը ա-
տեանը նստելով՝ հրաման ըրի որ
մարդը բերեն. Որոր դատախոսո-
ներն ալ ներկայանալով, իմ կաս-
կած բերած յանցանքներէս մէկն ալ
չտեսան բերեր. Հապա մէկ
քանի խնդիրներ ունէին անոր հետ
իրենց կրօնքին վրայ, և Յիսուս
անունով մեռածի մը վրայ, որուն
համար Պօղոս կ՚ըսէր թէ կենդանի
է։ Ու երբոր տարակուսանքի մէջ
էի ատ բանիս քննութեանը վրայով,
ըսի թէ Ուզե՞ս Երուսաղէմ եր-
թալ, և հոն ատ բաներուն համար
դատուիլ։ Բայց Պօղոս երբոր
բողոքեց որ պահուի Աւգոստոսին
Կայսրին դիմացը հղնէ, հրաման
ըրի որ զինքը պահեն՝ մինչև որ
Կայսրին խրկեմ։ Ու Ագրիպպաս
ըսաւ Փեստոսին, Ան ալ կ՚ուզէի
ատ մարդը մտիկ ընել. ան ալ ը-
սաւ, Աղը մտիկ կ՚ընես։

Ու հետևեալ օրը երբոր Ագրիպ-
պաս ու Բերնիկէ մեծ հանդէսով
եկան՝ ու առեանը մտան հազարա-
պետներով և քաղաքին պատուա-
ւոր մարդիկներովը մէկտեղ, Փես-
տոս ալ հրաման ընելով՝ բերին
Պօղոսը։ Ու ըսաւ Փեստոս, Ագ-
րիպպաս արքայ՝ և դուք ալ բոլոր
մարդիկ որ միր հետս էք, տեսիլ
կը տեսնէք. ասոր վրայով Հրէից
բոլոր բազմութիւնը ինձի ներկա-
յացան Երուսաղէմի մէջ և հոս
ալ, ու կ՚աղաղակէին թէ պէտք
չէ որ ալ աստիկայ ողջ մնայ. Բայց
ես որ հասկըցայ թէ անդիկայ մեռ-
նելու արժանի բան մը ըրած չէ, և
ինքը որ Աւգոստոս կայսրին բողո-
քեց, որոշեցի որ խրկեմ զանդիկայ։

26 Աբուն համար մէկ հաստատ բան մը
ընելիմ գրելու իմ տիրոջս . ուստի
ատիկայ ձեր առջևը բերի , և մա-
նաւանդ քու առջևդ՝ ով Ընդիպ-
պաս արքայ , որպէս զի քննութիւն
ըլլալէն ետև՝ գրելու բան մը ունե-
27 նամ : Վասնզի որ ինծի անվայել
կ'երևնայ որ մէկ բանտարկեալ մը
խրկեմ , և անոր վրայ դատաճ յան-
ցանքները չիմացընեմ :

ԳԼ . ԼՕ

1 Եւ Ընդիպպաս ըսաւ Պօղոսին ,
Թոյլ կուտայ քեզի որ դուն քեզի
համար խօսիս . ան ատենը Պօղոս
ձեռքը երկընցընելով իրեն համար
2 պատասխան տուաւ . Թէ ան-
դուն իմ վրաս ըրած բոլոր ամբաս-
տանութիւններուն համար՝ ով Ընդ-
րիպպաս արքայ՝ ես ինձ երանելի
կը սեպեմ , որ այսօր քու առջևդ
3 պատասխան պիտի տամ . Մա-
նաւանդ որ դուն Թէականերուն բո-
լոր սովորութիւնները և խնդիր-
ները աղէկ գիտես , անոր համար
կ'աղաչեմ որ երկայնմտութեամբ
4 ինծի մտիկ ընես : Ընդ իմ ման-
կութենէս՝ ի վեր իմ ինչպէս ապ-
րելուս սկիզբէն Երուսաղէմ իմ
ազգիս մէջ ըլլալովս , բոլոր Թը-
5 էանները տեղեակ են : Վանզի
առաջուց՝ ի վեր զիս գիտեն , (Թէ
որ ուզեն վկայել ,) որ ես կրօնքին
պինդ զգուշաւոր Ճամբուն պէս
6 փարիսեցի ապրեր եմ : Եւ հիմա
ոտքերուն կեցեր կը դատուիմ՝ Աս-
տուծմէ մեր հայրերուն եղած խոստ-
7 մունքին յուսոյն համար . Որ մեր
տասներկու ցեղը անդադար դիշեր
ու ցորեկ պաշտելով՝ կը յուսան
անոր հասնելու . Ես այս յոյսին հա-
մար Թէականերէն կ'ամբաստանուիմ՝
8 ով Ընդիպպաս արքայ : Ինչ .
Հաւատալի՞ բան կ'երևնայ ձեզի
Թէ Աստուած մեռելները կը յա-
9 րուցանէ : Ես ինքս ալ ինծի
պարտք կը սեպէի Յիսուս Նազով-
րեցիին անունը դէմ շատ բաներ
10 ընել . Որ ըսի ալ Երուսաղէմի
մէջ , և քահանայապետներէն իշ-
խանութիւն առած՝ սուրբերէն շա-
տերը բանտարկեցի , ու անոնց
սպաննուած ատեններ հաւանութիւն
տուի : Ու բոլոր ժողովարան- 11
րուն մէջը շատ անգամ պանդիք
պատժելով կը բռնադատէի որ
հայհոյեն , և անոնց դէմ սաստիկ
կատղած՝ մինչև օտար քաղաքները
կը հալածէի : Ընանկով երբոր 12
Դամասկոս ալ կ'երթայի քահա-
նայապետներէն իշխանութիւն ու
հրաման առած , Ակս օրուան ատե- 13
նը ճամբուն վրայ՝ ով արքայ , եր-
կինքէն լոյս մը տեսայ արևին լու-
սաւորութենէն աւելի՝ բոլորտիքս
ծագած , նաև անոնց բոլորտիքը
որ իմ հետս կ'երթային : Ու 14
երբոր մենք ամէնքս գետինը իյ-
կանք , ձայն մը լսեցի որ Եբրայա-
կան լեզուով ինծի կ'ըսէր , Սա-
ւուղ՝ Սաւուղ , ինչո՞ւ զիս կը
հալածես . դժուար բան է քեզի
խթանի դէմ կից պզտնել : Ես 15
ալ ըսի , Դուն ո՞վ ես՝ Տէր . և
անիկայ ըսաւ , Ես եմ Յիսուսը
որ դուն կը հալածես . Բայց ելլէ՛ 16
ու ոտքիդ վրայ կայնէ . Ինչու որ
ասոր համար քեզի երևցայ , որ
քեզ ձեռք առնեմ պաշտօնեայ և
վկայ ընելու ան բաներուն որ տե-
սար , ու ան բաներուն որոնցմով
պիտի երևնամ քեզի , Վնեզ ա- 17
զատելով ասո ժողովուրդէն ու հե-
թանոսներէն , որոնց հիմա քեզ
կը խրկեմ , Որոնց աչքերը բա- 18
նալու , խաւարէն լոյսի , ու Սա-
տանայի իշխանութենէն Աստուծոյ
դարձընելու , որ անոնք մեղայ թո-
ղութիւն առնեն , և սուրբերուն
հետ մասնակից ըլլան ինծի հաւա-
տալով : Ասոր Ընդիպպաս արքայ՝ 19
ան երկնային տեսիլքին անհնազանդ
չեղայ ես . Հապա առաջ Դա- 20
մասկոս ու Երուսաղէմ եղողներուն ,
և բոլոր Թէականի երկիրը ու
հեթանոսներուն քարոզեցի որ ա-
պաշխարեն , ու Աստուծոյ դառ-
նան , և ապաշխարութեան արժա-
նաւոր գործքեր գործեն : Ես պատ- 21
ճառով Թէակաները զիս տաճարին
մէջը բռնեցին , և կը ջանային որ
սպաննեն : Սակայն Աստուծմէ 22

ջնուելիքն հասնելով՝ մինչև աս
օրս ոչ միայն, պզտիկին ու մեծին
վկայութիւն տալով, բան մը չգըր-
ուցելով ան բաներէն դուրս՝ որ
մարգարէները և Մովսէս խոսեցան
23 թէ պիտի ըլլային. Ով Աբրա-
աս պիտի չարչարուէր, և թէ ա-
նիկայ պիներ առաջ մեռելներէն յա-
րութիւն առած՝ լոյս պիտի քարոզէր
ժողովուրդին ու հեթանոսներուն։
24 Ու քանի որ անիկայ ասանկ պա-
տասխան կու տար իրեն համար,
Փեստոս բարձր ձայնով մը ըսաւ,
Կը խելագարիս Պօղոս. շատ կար-
դացողութիւնդ քեզ կը յիմարե-
25 ցընէ։ Պօղոս ալ ըսաւ, Ես չեմ
խելագարիր՝ ով պատուական Փես-
տոս, հապա ճշմարտութեան և ըզ-
գաստութեան խոսքեր կը գրուցեմ։
26 Վասնզի աս բաներէն թագաւորը
գիտէ, որուն առջևը ես ալ հա-
մարձակ կը խոսիմ. ինչու որ չեմ
կարծեր թէ ասոնցմէ մէկ բան մը
անկէ ծածկուած ըլլայ, վասն զի
ասդբանը մէկ անկիւնի մը մէջ եղած
27 չէ։ Մարգարէներուն կը հաւա-
տաս Ագրիպպա արքայ. գիտեմ
28 որ կը հաւատաս։ Ու Ագրիպպա
ըսաւ Պօղոսին, Քիչ մնաց որ
դիս համոզես քրիստոնեայ ըլլալու։
29 Պօղոս ալ ըսաւ, Աստուծմէ կը
խնդրեի որ թէ՛ քիչով և թէ շա-
տով՝ չէ թէ միայն դուն, հապա
ամէնքն ալ որ այսօր ինծի կը լսեն,
անանկ ըլլան ինչպէս որ ես եմ, աս
կապերէս զատ։
30 Ասթի վրայ ելաւ թագաւորը և
կուսակալը ու Բերնիկէ, և ա-
նոնք որ իրենց հետը նստեր էին։
31 Ու դուրս ելլելէն ետև, իրարու
հետ խոսեցան ու ըսին թէ Այս
մարդը մեռնելու կամ կապուելու
32 արժանի բան մը չըներ։ Ագրիպ-
պաս ալ Փեստոսին ըսաւ, Կարելի
էր աս մարդը արձակել, թէ որ
Կայսրին չդիմած ըլլար։

ԳԼՈՒԽ ԻԷ։

1 Երբոր որոշուեցաւ որ նաւով Ի-
տալիա երթանք, Պօղոս և ու-
րիշ քանի մը կապուածներ յանձ-
նեցին հարիւրապետի մը որուն ա-
նունը Յուլիոս էր, Աբգաստեան
գունդէն։ Ու մենք Ադրամիտեայի 2
նաւ մը մտնելով ճամբայ ելանք,
ու Ասիայի կողմերէն պիտի նաւէ-
նք. Թեսաղոնիկէէն եղող Արիս-
տարքոս Մակեդոնացին ալ մեր
հետն էր։ Ու հետևեալ օրը Սի- 3
դոն իջանք. և Յուլիոս մարդա-
սիրութիւն ցուցընելով Պօղոսին՝
հրաման տուաւ որ բարեկամներուն
երթայ ու դարման գտնէ։ Ու 4
անկէ ելլելով՝ Կիպրոսին վարի կող-
մէն նաւեցինք հովը դէմ ըլլալուն
համար։ Նաստը Կիլիկիայի ու 5
Պամփիւլիայի ծովուն միջտեղէն
նաւելով Լիկիայի Միւռա քաղաքը
իջանք։ Ու հարիւրապետը հոն 6
Ադեքսանդրացի նաւ մը գտնելով՝
որ Իտալիա կ'երթար, մեզ անոր
մէջ մտցուց։ Ու շատ օրեր կամաց 7
կամաց նաւելով՝ հազիւ թէ Կնիդո-
սին քովերը հասանք. և հովը մեզի
դէմ ըլլալով՝ Կրետէին վարի կող-
մէն Սաղմոնայի քովէն նաւեցինք։
Ու դժուարաւ անկէ անցնելով՝ մէկ 8
տեղ մը եկանք, որ Գեղեցիկ նա-
ւահանգիստ կ'ըսուէր, որուն մօտ
էր Լասեա քաղաքը։

Ու երբոր շատ ժամանակ անցաւ, 9
և նաւին ճամբայ ելլելն ալ վտան-
գաւոր էր, ծոմին ատեն ալ ար-
դէն անցած ըլլալով, Պօղոս խր-
տատ կու տար, Ու կ'ըսէր անոնց։ 10
Արդիւկ՝ ես կը տեսնեմ որ աս նա-
ւուս ճամբայ ընելը տատապանքով
ու շատ վնասով պիտի ըլլայ, ոչ
թէ միայն բեռին ու նաւին՝ հապա
մեր անձերուն ալ։ Բայց հարիւ- 11
րապետը աւելի նաւապետին և նա-
ւավարին միտիկ կ'ընէր, քան թէ
Պօղոսին խոսքերուն։ Ու որով- 12
հետև ան նաւահանգիստը յարմար
չէր ձմեռը հոն անցընելու, շատերը
խորհեցան անկէ երթալ, որ գուցէ
կարող ըլլան Փիւնիկէ հասնելու ու
ձմեռը հոն կենալու, որ Կրետէի
նաւահանգիստ մըն է, ու դէպ՝ ի
հարաւ և արևմտեան հիւսիս կը
նայի։ Ու երբոր հարաւային մեղմ 13
հով մը փչեց, կարծելով թէ իրենց

ցիրուցան եղեն զանազան կողմանս երկրի։ 17 Եւ
ասեն ցնոսա՝ Ոչ ոք արգելցէ մեզ ի ճանապարհի
այսմիկ, եւ ոչ մեք ունիմք ինչ ընդ ձեզ։ Եւ
գոլով մեծ սովն ի Քանան, եկին հայրն մեր
Յակոբ եւ ամենայն տունն նորա ի Եգիպտոս։
18 Եւ Յովսէփ էր տէր երկրին, նա էր որ
ծախէր ցամենայն ազգս երկրին։ Եւ եղբարքն
Յովսեփայ եկեալ երկրպագեցին նմա երեսօք
մինչեւ ցերկիր։ 19 Եւ նա ճանաչեալ զեղբարսն
իւր, ոչ ճանաչեցան նոցա նովաւ։ 20 Եւ
խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ՝ Ձայնէ՞ հայրն
ձեր ծերն, զոր ասացէք։ Կենդանի է՞ դեռ։
21 Եւ պատասխանի ետուն նմա որդիքն նորա
եւ ասեն՝ Ծառայ քո հայրն մեր կենդանի է,
եւ մեք ոչ գիտեմք զի ինչ է։ 22 Եւ ասէ
Յովսէփ ցնոսա՝ Ես եմ որ խօսեցայ ընդ ձեզ
եւ ասացի՝ Լրտեսք էք դուք։ 23 Ստուգեսցի
ձեզ ճշմարտութիւն բանիդ, զի կեցցէ Փարաւոն,
եթէ ոչ գնասջիք դուք ի տեղւոյդ, մինչեւ
եկեսցէ եղբայր ձեր կրսեր։ 24 Եւ առաքեաց
զմի ի նոսա, եւ կապեցին զնա առաջի նորա։
25 Եւ հրամայեաց Յովսէփ եւ լցին զամանս
նոցա ցորենով, եւ դարձուցանել զդրամ
իւրաքանչիւր ոմանց ի մանեակն իւրոյ, եւ
տալ նոցա պաշար ճանապարհի։ Եւ արար
նոցա այսպէս։ 26 Եւ բարձեալ ցորենն
ի մանեակս իւրեանց, գնացին։ 27 Եւ
հերաց առուն զերծանելոցն զի-
նեալ ի մանեակին։ Տեսին զդրամ իւրեանց
ի բերանոյ մանեկին իւրեանց, 28 եւ ասեն
ցեղբարս իւրեանց՝ Դրամ մեր դարձեալ
եդաւ ի մանեակս մեր։ Եւ ահ եհար սրտից
նոցա, եւ զարհուրեալ ասեն ցմիմեանս՝ Զի՞
արար Աստուած մեզ։ 29 Եւ եկին առ
Յակոբ հայր իւրեանց յերկիրն Քանան, եւ
պատմեցին նմա զամենայն որ պատահեցաւ
նոցա, եւ ասեն՝ 30 Խօսեցաւ ընդ մեզ
տէր երկրին խիստ, եւ կարծեցաք թէ լրտեսք
եմք երկրին։ 31 Եւ ասացաք ցնա՝ Ոչ եմք
մեք լրտեսք, այլ արդարք. 32 ոչ եմք
տասն եւ երկու եղբարք, որդիք հօր մերոյ,
մինն չկայ, եւ կրսերն այսօր է առ հօր մեր
յերկրին Քանան։ 33 Եւ ասէ ցմեզ տէր
երկրին՝ Ստուգեսցի ձեզ ճշմարտութիւն բանիդ
այսմիկ, զի եղբայր մի ձեր թողեալ առ իս,
եւ զպաշար տանն ձերոյ առեալ գնացէք
ի տեղիս ձեր։ 34 Եւ զկրսերն ածցէք առ
իս, եւ գիտասցուք զի ոչ լրտեսք էք, այլ
արդարք. եւ զեղբայրն ձեր տացեն ձեզ, եւ
զվաճառս երկրին առնիցէք։ 35 Եւ եղեւ
յորժամ բանային զանձինս իւրեանց, եւ
ահաւասիկ քսակք արծաթոյ իւրաքանչիւր
ոմանց ի մանեակին իւրեանց։ Եւ տեսին
զդրամս իւրեանց, եւ երկեան ամենեքեան։
36 Եւ ասէ ցնոսա Յակոբ հայր նոցա՝ Զիս
զրկեցէք ձեր ի զաւկէ։ Յովսէփ չկայ, եւ
Սիմէոն չկայ, եւ զԲենիամին տանիցէք։
Ինձ եղեն ամենայն չարիքս։ 37 Եւ ասէ
Ռուբէն ցհայր իւր՝ Զորդիսն իմ սպան
զերկոսին, եթէ ոչ դարձուցից զնա առ քեզ։
Մատո՛ զնա ի ձեռս իմ, եւ ես դարձուցից
զնա առ քեզ։ 38 Եւ ասէ Յակոբ՝ Ոչ իջցէ
որդի իմ ընդ ձեզ, զի եղբայր նորա մեռաւ,
եւ նա միայն մնաց. եթէ պատահեսցի նմա
ճանապարհին յորում դուք երթայք, եւ
հանիցէք զհասակս իմ ի տրտմութեան ի
դժոխս։

ԳԼՈՒԽ ԽԳ

1 Եւ սաստիկ սով էր յերկրին։ 2 Եւ
եղեւ յորժամ կատարեցին կերակրել
զամենայն ազգն Եգիպտոսի զցորենն զոր
բերին ի տանէ իւրեանց, ասէ ցնոսա հայրն
նոցա՝ Դարձեալ գնացէք, գնեցէք մեզ
կերակուր մի։ 3 Եւ ասէ ցնա Յուդա՝
Պատուիրեաց մեզ ասելով՝ Մի տեսանիցէք
երեսս իմ առանց եղբարն ձերոյ ընդ ձեզ։
4 Եթէ առաքեսցես զեղբայր մեր ընդ մեզ,
գնասցուք եւ գնեսցուք քեզ կերակուր։
5 Եթէ ոչ առաքեսցես զնա, մի գնասցուք,
զի ասաց մեզ՝ Մի տեսանիցէք երեսս իմ
առանց եղբարն ձերոյ ընդ ձեզ։ 6 Եւ ասէ
Իսրայէլ՝ Ընդէ՞ր չարացարուցէք զիս եւ
պատմեցէք ցայր ձեր եթէ ունիք եղբայր։
7 Եւ նոքա ասեն՝ Հարցանէր հարցանէր
մարդն զմեզ եւ զազգս մեր՝ եթէ կայցէ
հայր մեր կենդանի, եւ ունիցի եղբայր։
Եւ պատմեցաք նմա զբանս զոր հարցեալ
հարցին, եւ ոչ գիտացաք եթէ ասիցէ
մեզ՝ Ածէք զեղբայր ձեր ընդ ձեզ։ 8 Եւ
ասէ Յուդա ցԻսրայէլ հայր իւր՝ Առաքեա
զմանուկն ընդ իս, եւ յարիցուք եւ գնասցուք,
եւ կեցցուք եւ ոչ մեռանիցուք, եւ մեք եւ
դու եւ մանկունք մեր։ 9 Ես եմ որ
երաշխաւորեցայ վասն նորա, ի ձեռաց իմոց
խնդրեսցես զնա. եթէ ոչ ածից զնա առ
քեզ, եւ կացուցից զնա առաջի քո, մեղայ
քեզ յամենայն աւուրս։ 10 Եւ եթէ ոչ
յապաղեաք, արդեօք երկրորդ անգամ
դարձեալ եկեալ լինէաք։ 11 Եւ ասէ
ցնոսա Իսրայէլ հայր նոցա՝ Եթէ այդպէս է,
արդ արարէք զայս. առէք ի տեղւոջ երկրին
ընտիր ինչս ի մանեակս ձեր, եւ տարէք
նմա պատարագ, մի քիչ մի բան, եւ մեղր
մի քիչ, եւ խունկ, եւ ոսպ, եւ նուռ։
12 Եւ զդրամ երկորեան առէք ի ձեռս ձեր,
եւ զդրամն որ դարձեալ եդաւ ի մանեակս
ձեր տարէք ի ձեռս ձեր, գուցէ սխալանաց
եղեւ։ 13 Եւ զեղբայրն ձեր առէք, եւ
յարիցուք գնասցուք առ այրն։ 14 Եւ
Աստուած ամենակալ տացէ ձեզ ողորմութիւն
առաջի այրոյն, եւ արձակեսցէ ձեզ զեղբայրն
ձեր զայլ եւ զԲենիամին։ Եւ ես որպէս
զրկեալ եղէ, զրկեալ եղէց։ 15 Եւ
առեալ զայն պատարագ, եւ զդրամ
երկորեան առեալ ի ձեռս իւրեանց, եւ
զԲենիամին, յարեան եւ իջին յԵգիպտոս,
եւ կացին առաջի Յովսեփայ։ 16 Եւ
տեսեալ Յովսեփ զԲենիամին ընդ նոսա,
ասէ ցգլխաւոր տանն իւրոյ՝ Մատո՛ զայրսդ
ի տուն, եւ սպանցես զոչխարս եւ
պատրաստեսցես, զի ընդ իս ուտիցեն
այրքդ այսօր։ 17 Արար այրն որպէս
ասաց Յովսէփ, եւ մատոյց զայրսն ի տուն
Յովսեփայ։ 18 Եւ երկեան այրքն զի
մատուցանէին ի տուն Յովսեփայ, եւ ասեն՝
Վասն դրամանն որ դարձեալ եդաւ ի
մանեակս մեր առաջին անգամ մատուցանեն
զմեզ, զի ելցէ ի մեզ եւ հարցէ զմեզ
եւ ածցէ զմեզ ի ծառայութիւն, եւ զէշս
մեր առցէ։ 19 Եւ մերձեցան առ այրն
որ տէր էր տանն Յովսեփայ, եւ խօսեցան
ընդ նմա առ դրանն տանն։ 20 Եւ ասեն՝
Աղաչեմք տեառն, զի ոչ յապաղեցաք
իջանել առաջին անգամ։ 21 Եւ եղեւ
յորժամ եկաք ի տեղի հանգստեան, եւ
բացաք զմանեակս մեր, եւ ահաւասիկ
քսակք արծաթոյ իւրաքանչիւր ոմանց
ի մանեակին իւրեանց, զդրամ մեր ըստ
կշռոյ, եւ դարձուցաք զնա ի ձեռս մեր։
22 Եւ զայլ դրամ առեալ ի ձեռս մեր
իջաք գնել կերակուր մի։ Ոչ գիտեմք
զդրամս մեր ո՞ եդ ի մանեակս մեր։
23 Եւ ասէ նոցա՝ Խաղաղութիւն ձեզ,
մի երկնչիք։ Աստուած ձեր եւ Աստուած
հարցն ձերոց ետ ձեզ գանձս ի մանեակս
ձեր, զդրամ ձեր ես առի։ Եւ ածին
առ նա զՍիմէոն։ 24 Եւ մատոյց այրն
զայրսն ի տուն Յովսեփայ, եւ ետ ջուր,
եւ լուան զոտս իւրեանց, եւ ետ կերակուր
էշոց իւրեանց։ 25 Եւ նոքա պատրաստեցին
զպատարագն մինչեւ եկեսցէ Յովսէփ
կէսօր, զի լուան եթէ անդ ուտիցեն հաց։
26 Եւ եկն Յովսէփ ի տուն, եւ մատուցին
նմա պատարագն որ էր ի ձեռս իւրեանց
ի տուն, եւ երկրպագեցին նմա երեսօք
մինչեւ ցերկիր։ 27 Եւ հարցանէր զողջոյն
նոցա, եւ ասէ՝ Ողջոյն հօր ձերոյ ծերոյն,
զոր ասացէք, կենդանի է՞ դեռ։ 28 Եւ
պատասխանի ետուն՝ Ողջոյն ծառայի քո
հաւր մերոյ, կենդանի է դեռ։ Եւ
երկրպագեալ խոնարհեցան։ 29 Եւ
համբարձեալ զաչսն իւր Յովսէփ տեսանէր
զԲենիամին եղբայր իւր որդի մօր իւրոյ,
եւ ասէ՝ Սա է՞ կրսերն ձեր, զոր ասացէք
ինձ։ Եւ ասէ՝ Ողորմեսցի Աստուած քեզ,
որդեակ։ 30 Եւ շտապեաց Յովսէփ, զի
ողորմեցաւ սրտի նորա ի վերայ եղբարն
իւրոյ, եւ ելանէր լալ, եւ մտեալ ի
սենեակ լացաւ անդ։ 31 Եւ լուացեալ
երեսս իւր ել, եւ զսրտմութիւն զսպեալ
ասէ՝ Դիցէք հաց։ 32 Եւ դնէին նմա
առանձինն, եւ նոցա առանձինն, եւ
եգիպտացիքն որ ուտէին հաց ընդ նմա
առանձինն, զի ոչ կարէին եգիպտացիքն
հանդերձ եբրայեցիս հաց ուտել, զի
պղծութիւն է առաջի եգիպտացւոց։ 33 Եւ
նստուցին առաջի նորա ըստ ամենայն
ազգաց իւրեանց, ըստ մեծութեան իւրեանց
եւ ըստ երիտասարդութեան իւրեանց, եւ
զարհուրեալ էին ընդ միմեանս։ 34 Եւ
առեալ մասունս ի սեղանոյ առաջի նորա
առնոյր, եւ մասունք Բենիամինի էին
առաւել քան զամենայն մասունս նոցա
հնգեցուն չափ։ Եւ արբուցանէին եւ
գինովնային ընդ նմա։

կողմը խրելով՝ անշարժ մնաց, ու ե-
ւսկ կողմը ալեքներուն առաջեւ
42 թեւնէն կը քակուէր։ Օվնեւոր-
նեն ալ խորհուրդ ըրին որ կա-
պուտճները ապաննեն, որ չըլլայ թէ
43 մէկը ըղձայ ու փախչի։ Բայց հա-
րիւրապետը որ Պօղոսը ազատել
կ'ուզէր, արգիլեց զանոնք ան խոր-
հուրդէն, և հրամայեց ըրաւ թէ ո-
րոնք որ կրնան լողալ, թող առաջ նետուին ու ցամաքը ելլեն.
44 և միւսներէն՝ ոմանք տախտակ-
ներով և ոմանք նաւին ուրիշ բա-
ներով. և այսպէս ամէնը ազատե-
ցան՝ ցամաքը ելան։

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

1 Եւ երբոր ազատեցան՝ գիտցան որ
ան կղզին անունը Մելիտէ էր.
և բարբարոսները քիչ մարդասի-
2 րութիւն չցուցին մեզի. Ինչու-
որ կրակ վառեցին, և մեզ ամէնքս
ալ ընդունեցին՝ վրանիս հասած
անձրեւին համար ու ցուրտին հա-
3 մար. Եւ երբոր Պօղոս շատ մը
խոխ ժողվեց և կրակին վրայ դը-
րաւ, ասպուխնէն իժ մը ելաւ՝
4 անոր ձեռքը բռնեց։ Բարբարոս-
ներն ալ երբոր ան գազանը տեսան
անոր ձեռքէն կախուած՝ իրարու
կ'ըսէին, Անշուշտ ասիկայ մար-
դասպան մըն է, որ թէպէտ ծովէն
ազատեցաւ, բայց իրաւունքը թող
5 չտուաւ որ ապրի։ Նակ անիկայ
գազանը կրակին մէջը թօթուելով՝
6 իրեն մէկ վնաս մը չհասաւ։ Ե-
նոնք կը սպասէին որ անիկայ ուռ-
նայ՝ կամ յանկարծակի մեռած իյ-
նայ. բայց երբոր շատ մը սպասե-
ցին, ու տեսան որ իրեն վնաս մը
չհասաւ, կարծիքնին փոխելով, կ'ը-
7 սէին թէ աստուած մըն է։ Ե-
ան տեղին բոլորտիքը՝ կղզիին գլխա-
ւոր մարդուն ագարակները կա-
յին, որուն անունը Պուպղիոս էր,
որ ինքը մեզ ընդունեց և իրիք օր
հիւրասիրութեամբ իր քովը պահեց։
8 Եւ եղաւ որ Պուպղիոսին հայրը ջեր-
մով և թանչքով հիւծեցած պառ-
կած էր. ու Պօղոս անոր քովը
մտաւ, և աղօթք ընելով ձեռքերը
վրան դրաւ ու բժշկեց զանիկայ։
9 Ե երբոր ասիկայ եղաւ, ուրիշ
հիւանդներ որ ան կղզիին մէջն էին,
կու գային և կը բժշկուէին. Որոնք
10 շատ պատիւներով ալ մեզ պա-
տուեցին, ու երթալու առնենք
պէտք եղած բաները տուին։
11 Եւ իրիք ամիսէնետև Ալեք-
սանդրացի նաւով մը ձմեռայ ե-
ղանք, որ ձմեռը ան կղզին անցուցեր
էր, ու Դիոսկուրացոց նշանը ու-
12 նէր։ Եւ Սիրակուսա իջնելով՝
13 իրիք օր հոն կեցանք։ Ընկէ ալ
պտոյտ մը ընելով՝ Հռեգիոն հա-
սանք. և մէկ օրէն հետև որ հարաւ
փչեց, երկրորդ օրը Պատիողոս ե-
14 կանք։ Ու հոն եղբայրներ գտանք,
որոնք աղաչեցին որ եօթը օր իրենց
քովը մնանք. ու հետը Հռովմ
15 եկանք։ Ե անկէ եղբայրները
երբոր մեր վրայով լսեցին, մեզ
դիմաւորելու եկան մինչև Ապիոսի
վաճառանոցը ու Երիք պանդոկնե-
րը. և Պօղոս անոնք տեսնելով,
գոհութիւն տուաւ Աստուծոյ և
սիրտ առաւ։
16 Ե երբոր Հռովմ մտանք, հա-
րիւրապետը կապուտճները զօրա-
պետին յանձնեց. իսկ Պօղոսին հը-
րաման եղաւ որ իր պահապան զի-
նուորին հետ զատ կենայ։ Ու
17 եղաւ որ երիք օրէնետև անիկայ
եղբայրները Հրէից գլխաւորները կանչեց. ու
երբոր մէկտեղ եկան՝ ըսաւ անոնց,
Արդի՛ւնք եղբայրնե՛ր՝ ես ժողովուր-
դին կամ Հայրենական սովորու-
թեանց դէմ բան մը չըրած, ե-
րուսաղէմէն կապուտճ՝ Հռովմացի-
18 ոց ձեռքը մատնուեցայ. Որոնք
երբոր գիս քննեցին, ուզեցին որ
արձակեն, ինչու որ իմ վրաս մե-
19 ռնելու յանցանք մը չկար։ Բայց
երբոր Հրեաները հակառակ կեցան,
պէտք եղաւ որ Կայսրին բողոքեմ,
չը թէ իմ ազգիս դէմ ամբաստա-
20 նութիւն մը ունեցողի պէս։ Ա-
ւ ասոր պատճառով աղաչեցի որ
ձեզ տեսնեմ ու ձեզի խօսիմ. ին-
չու որ Իսրայէլի յուսոյն համար ես
այս շղթան վրաս ունիմ։ Վնորհ 21

ալ ըսին իրեն , Մենք քու վրայովդ
Հրէաստանէն ոչ թուղթեր ա-
ռինք , և ոչ եղբայրներէն մէկը հոս
գալով՝ քու վրայովդ չարութիւն
22 մը պատմեց կամ խօսեցաւ : Հայց
կ՚ուզենք որ քեզմէ լսենք թէ դուն
ինչ միտքի վրայ ես . ինչու որ մեզ
աս աղանդին վրայով տեղեկացած
ենք՝ որ ամեն տեղ ատոր դէմ կը
23 խօսին : Ու մէկ օր մը որոշե-
լով անոր՝ շատերը անոր գացին իր
բնակած տեղը , որոնց Պատուոյ
թագաւորութիւնը կը ծանուցանէր
վկայութիւնով , և կը համոզէր
զանոնք Յիսուսի վրայով Մովսէսին
օրէնքէն ու մարգարէներէն՝ առաւօ-
24 տէ մինչև իրիկուն : Ու ոմանք կը
հաւատային բաներուն , ու ոմանք
25 չէին հաւատար : Ու իրարու հետ
չմիաբանած գացին՝ երբոր Պօղոս
մէկ խօսք մը ըսաւ , թէ Հոգին
Սուրբ աղէկ խօսեցաւ մեր հայրե-
րուն՝ Եսայի մարգարէին ձեռքովը ,
26 Ու ըսաւ , Գնա աս ժողովուրդին
ու ըսէ , Լսելով պիտի լսէք՝ ու
չիմանաք , և տեսնելով պիտի տես-
նէք՝ ու չտեսնէք . Ինչու որ աս 27
ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ ,
և ունքնոց ականջներովը ծանր լսեցին ,
ու աչքերնին գոցեցին , որ չըլլայ
թէ աչքերովը տեսնեն , ու
ականջներովը լսեն , և սրտովը
իմանան , ու դարձի գան , և ես
բժշկեմ զանոնք : Ուստի յայտնի 28
ըլլայ ձեզի որ Աստուծոյ փրկութիւ-
նը հեթանոսներուն խրկուեցաւ , և
անոնք մտիկ պիտի ընեն : Ու երբ 29
որ ասը զրուցեց , Հրէաները դուրս
եկան , շատ վիճաբանութիւն ունե-
նալով մէջերնին :

Ու լման երկու տարի իր վարձ- 30
քով բռնած տունը կեցաւ . Ու 31
իրեն եկողներուն ամենը կ՚ընդու-
նէր , Կը քարոզէր Աստուծոյ թա- 32
գաւորութիւնը , և Տէր Յիսուս
Քրիստոսի վրայով առանց արգի-
լուելու կը սորվեցնէր ամենայն հա-
մարձակութեամբ :

ՊՕՂՈՍԻ ԵՈՒԵՐԱԼՈՑՆ

ԵՒ ՀՈՎՍԱՓԵՍՏԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծա-
ռայ առաքեալ ըլլա-
լուած , Աստուծոյ աւետարանին
2 համար որոշուած , (Ան որ առա-
ջուց իր մարգարէներուն ձեռքովը
սուրբ գիրքերով խոստացաւ ,) Ու
3 Որդւոյն մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի վրայով՝ որ մարմնոյ կողմանէ
4 Դաւթի սերունդէն եղաւ , Ան որ
սրբութեան հոգիին կողմանէ Որ-
դի Աստուծոյ յայտնուեցաւ զօրու-
թեամբ , մեռելներէն յարութիւն
5 առնելով . Որով շնորհք և առա-
քելութիւն առինք՝ հաւատքի Ճա-
պանդուխտեան համար բոլոր ազգե-
րուն մէջ , անոր անունը համար .
6 Որ անոնց մէջը դուք ալ Յիսուս
7 Քրիստոսի կանչուածներն էք . Ձեր
ամենուն որ Հռոմէացւոց մէջ էք՝ Աս-
տուծոյ սիրելիներուդ , սուրբ ըլ-
լալու կանչուածներուդ՝ շնորհք և
խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր
Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստո-
սէն :

8 Նախ կը գոհանամ իմ Աստուծ-
մէս Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը
ձեր ամենուն համար , որ ձեր հա-
ւատքը բոլոր աշխարհս կը պատ-
մուի : 9 Վասնզի վկայ է ինծի Աս-
տուած , որն որ ես կը պաշտեմ իմ
հոգիովս անոր Որդւոյն աւետարա-
նին մէջ , Եթէ ինչպէս անդադար 10

ձեզ կը յիշեմ , ամէնատեն իմ աղօթքներուս մէջ խնդրելով՝ որ գուցէ անգամ մը Աստուծոյ կամքովը ինծի յաջողութիւն մը ըլլայ
11 ձեզի գալու : Վասնզի կը փափաքիմ ձեզ տեսնել , որ ձեզի հոգեւոր շնորհք մը հաղորդեմ՝ որպէս
12 զի հաստատուիք • Այսինքն ձեր հետը ես ալ միխիթարուիմ իմ ու ձեր փոխադարձ հաւատքին
13 միջոցովը : Ոսկայն չեմ ուզեր որ անգիտացող ըլլաք եղբայրնե՛ր՝ որ շատ անգամ ուզեցի գալ ձեզի , (և մինչև հիմա արգիլուեցայ ,) որ ձեր մէջն ալ պտուղ մը ունենամ , ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսաց մէջ
14 ալ : Յոյներուն ու Բարբարոսներուն , իմաստուններուն ու անմիտներուն ալ պարտական եմ :
15 Ասոր ծրչափ որ ձեռքէս կու գայ յօժարութիւն ունիմ ձեզի ալ որ Հռոմայ մէջ եմ՝ աւետարանը քարոզելու :
16 Վասն զի չեմ ամչնար աւետարանէն , վասն զի Աստուծոյ զօրութիւնն է ան բոլոր հաւատացեալներուն փրկութեան համար , առաջ Հրեային ու նաեւ Յունին :
17 Վասն որ անոր Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ է հաւատքէն , հաւատքի համար կը յայտնուի . ինչպէս որ գրուած է թէ Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի :
18 Վասնզի Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութեանը և անիրաւութեանը վրայ , որոնք ճշմարտութիւնը անիրաւութեամբ բռնած կ'արգիլեն :
19 Վասն զի Աստուծոյ վրայով գիտնալու բանը իրենց մէջը յայտնի է , որովհետև Աստուած անոնց յայտնեց :
20 Վասն որ իր անտեսուած բաները աշխարհի սկիզբէն առեղծուածներովը կ'իմացուին կը տեսնուին , այսինքն է իր հաւիտենաւոր զօրութիւնը ու աստուածութիւնը , որպէս զի անպատասխանի մնան :
21 Վասն որ իրենք Աստուած ճանչնալով՝ Աստուծոյ պէս չփառաւորեցին , կամ շնորհակալ չեղան . հապա իրենց խորհուրդներուն մէջ

ունայնացան , և անխելքին անմտութիւն խաւարեցաւ : Երբոր 22
իմաստուն ենք ըսելով , յիմարեցան . Եւ անեղ Աստուծոյ փառքը 23
փոխեցին՝ նմանցընելով եղծանելի մարդու , և թռչուններու , ու չորքոտանիներու և սողուններու պատկերին : Վասն որ Աստուած ալ պղծութեան մատնեց 24
զանոնք իրենց սիրտերուն թիւններովը՝ իրենց մարմիններըը իրենց մէջը խայտառակելու • Որոնք Աստուծոյ ճշմարտութիւ- 25
նը սուտի հետ փոխեցին , ու երկրպագութիւն և պաշտօն մատուցին ստեղծուածներուն քան թէ Ստեղծողին , ան որ յաւիտեան օրհնեալ է : Ամէն : Վասն որ 26
Աստուած զանոնք անարգ կիրքերու մատնեց , որ իրենց էգերը անգամ բնական պէտքը բնութեան դէմ եղող պէտքի փոխեցին : Նոյնպէս 27
ալ արուները կնկան բնական պէտքը թողուցած՝ իրենց ցանկութիւնովը իրարու հետ վառուեցան . արուները արուներու հետ խայտառակութիւն կը գործէին , և իրենց մոլութեանը վայել հատուցումը իրենց վրայ կ'ընդունէին : Ու ո- 28
րովհետև չուզեցին գԱստուած իրենց գիտութեանը մէջ պահել , Աստուած ալ զանոնք անարգ խորհուրդներու մատնեց անվայել բաներ ընելու • Որոնք լեցուած էին 29
ամէն անիրաւութիւնով , պոռնկութիւնով , անզգամութիւնով , ագահութիւնով , չարութիւնով , նախանձով լեցուն , մարդասպանութիւնով , հակառակութիւնով , նենգութիւնով , չարասրտութիւնով , Բամբասող , Ա- 30
նէծք տուող , Աստուած ատողներ , նախատողներ , հպարտներ , ամբարտաւաններ , չար բաներ հնարողներ , ծնողաց անհնազանդներ , Անմիտ- 31
ներ , ուխտ չպահողներ , անգութներ , անհաշտներ , անողորմներ . Որոնք գիտնալով Աստուծոյ դա- 32
տաստանը թէ անոնք որ ասանկ բաներ կ'ընեն՝ մահուան արժանի են , ո՛չ թէ միայն ան բաները կ'ը-

ל"ג - ל"ה

1 [ו]שאל אל נא׳ את ד׳ אלהי
השמים ואלהי הארץ, אשר
הוציאני מבית אבי ומארץ
מולדתי אשר דבר לי ואשר
נשבע לי לאמר לזרעך אתן
את הארץ הזאת הוא ישלח
מלאכו לפניך ולקחת אשה
לבני משם: 4 ואם לא תאבה
האשה ללכת אחרי הזה ונקית
משבעתי זאת רק את בני אל
תשב שמה: 5 ויאמר העבד
אליו אולי לא תאבה האשה
ללכת אחרי הזה האשב אשיב
את בנך אל הארץ אשר יצאת
משם: 6 ויאמר אליו אברהם
השמר לך פן תשיב את בני
שמה: 7 ד׳ אלהי השמים אשר
לקחני מבית אבי ומארץ
מולדתי ואשר דבר לי ואשר
נשבע לי לאמר לזרעך אתן
את הארץ הזאת הוא ישלח
מלאכו לפניך ולקחת אשה
לבני משם: 8 ואם לא תאבה
האשה ללכת אחרי הזה ונקית
משבעתי זאת רק את בני אל
תשב שמה: 9 וישם העבד את
ידו תחת ירך אברהם אדניו
וישבע לו על הדבר הזה:
10 ויקח העבד עשרה גמלים
מגמלי אדניו וילך וכל טוב
אדניו בידו ויקם וילך אל
ארם נהרים אל עיר נחור:
11 ויברך הגמלים מחוץ לעיר
אל באר המים לעת ערב לעת
צאת השאבות: 12 ויאמר
ד׳ אלהי אדני אברהם הקרה
נא לפני היום והעש חסד עם
אדני אברהם: 13 הנה אנכי
נצב על עין המים ובני
בנות אנשי העיר יצאות
לשאב מים: 14 והיה הנערה
אשר אומר אליה הטי נא
כדך ואשתה ואמרה שתה
וגם גמליך אשקה אותה
הכחת לעבדך ליצחק ובה
אדע כי עשית חסד עם אדני:
15 והוא טרם כלה לדבר
והנה רבקה יצאת אשר ילדה
לבתואל בן מלכה אשת נחור
אחי אברהם וכדה על שכמה:
16 והנערה טובת מראה מאד
בתולה ואיש לא ידעה ותרד
העינה ותמלא כדה ותעל:
17 וירץ העבד לקראתה ויאמר
הגמיאיני נא מעט מים מכדך:
18 ותאמר שתה אדני ותמהר
ותרד כדה על ידה ותשקהו:
19 ותכל להשקותו ותאמר
גם לגמליך אשאב עד אם
כלו לשתות: 20 ותמהר
ותער כדה אל השקת ותרץ
עוד אל הבאר לשאב ותשאב
לכל גמליו: 21 והאיש משתאה
לה מחריש לדעת הצלח ד׳
דרכו אם לא: 22 ויהי ככלות
הגמלים לשתות ויקח האיש
נזם זהב בקע משקלו ושני
צמידים על ידיה עשרה זהב
משקלם: 23 ויאמר בת מי
את הגידי נא לי היש בית
אבך מקום לנו ללון: 24 ותאמר
אליו בת בתואל אנכי בן
מלכה אשר ילדה לנחור:
25 ותאמר אלין גם תבן גם
מספוא רב עמנו גם מקום
ללון: 26 ויקד האיש וישתחו
לד׳: 27 ויאמר ברוך ד׳
אלהי אדני אברהם אשר לא
עזב חסדו ואמתו מעם אדני
אנכי בדרך נחני ד׳ בית אחי
אדני: 28 ותרץ הנערה ותגד
לבית אמה כדברים האלה:
29 ולרבקה אח ושמו לבן
וירץ לבן אל האיש החוצה
אל העין: 30 והיה כראות
את הנזם ואת הצמידים על
ידי אחתו וכשמעו את דברי
רבקה אחתו לאמר כה דבר
אלי האיש ויבא אל האיש
והנה עמד על הגמלים על
העין: 31 ויאמר בא ברוך
ד׳ למה תעמד בחוץ ואנכי
פניתי הבית ומקום לגמלים:
32 ויבא האיש הבית ויפתח
החמרים ויתן תבן ומספוא
לחמרים ומים לרחץ רגליו
ורגלי האנשים אשר אתו:
33 וישם לפניו לאכל ויאמר
לא אכל עד אם דברתי דברי
ויאמר דבר: 34 ויאמר עבד
אברהם אנכי: 35 וד׳ ברך
את אדני מאד ויגדל וייתן
לו צאן ובקר וכסף וזהב
ועבדים ושפחות וגמלים
וחמרים: 36 ותלד שרה אשת
אדני בן לאדני אחרי זקנתה
ויתן לו את כל אשר לו:
37 וישבעני אדני לאמר לא
תקח אשה לבני משם: 38 אם
לא אל בית אבי תלך ואל
משפחתי ולקחת אשה לבני:
39 ואמר אל אדני אולי לא
תלך האשה אחרי: 40 ויאמר
אלי ד׳ אשר התהלכתי לפניו
ישלח מלאכו אתך והצליח
דרכך ולקחת אשה לבני
ממשפחתי ומבית אבי:
41 אז תנקה מאלתי כי תבוא
אל משפחתי ואם לא יתנו
לך והיית נקי מאלתי:
42 ואבוא היום על העין
ואומרה ד׳ אלהי אדני
אברהם אם יש נא מצליח
דרכי אשר אנכי הלך עליה:
43 הנה אנכי נצב על עין
המים והיה העלמה היוצאת
לשאב ואמרתי אליה השקיני
נא מעט מים מכדך: 44 ואמרה
אלי גם אתה שתה וגם
לגמליך אשאב היא האשה
אשר הכיח ד׳ לבן אדוני:
45 אני טרם אכלה לדבר על
לבי והנה רבקה יצאת וכדה
על שכמה ותרד העינה
ותשאב ואמר אליה השקיני
נא: 46 ותמהר ותורד כדה
מעליה ותאמר שתה וגם
גמליך אשקה ואשת ואגם
גמלים השקתה: 47 ואשאל
אותה ותאמר בת בתואל בן
נחור אשר ילדה לו מלכה
ואשם הנזם על אפה והצמידים
על ידיה: 48 ואקד ואשתחו
לד׳ ואברך את ד׳ אלהי
אדני אברהם אשר הנחני
בדרך אמת לקחת את בת
אח אדני לבנו: 49 ועתה אם
יש אתכם עשים חסד ואמת
את אדני הגידו לי ואם לא
הגידו לי ואפנה על ימין או
על שמאל: 50 ויען לבן
ובתואל ויאמרו מד׳ יצא
הדבר לא נוכל דבר אליך
רע או טוב: 51 הנה רבקה
לפניך קח ולך ותהי אשת
בן אדוניך כאשר דבר ד׳:
52 ויהי כשמע עבד אברהם
את דבריהם וישתחו ארצה
לד׳: 53 ויוצא העבד כלי כסף
וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה
ומגדנות נתן לאחיה ולאמה:
54 ויאכלו וישתו הוא והאנשים
אשר עמו וילינו ויקומו
בבקר ויאמר שלחני לאדני:
55 ותאמר אחיה ואמה תשב
הנערה אתנו ימים או עשור
אחר תלך: 56 ויאמר אלהם
אל תאחרו אתי וד׳ הצליח
דרכי שלחוני ואלכה לאדני:
57 ויאמרו נקרא לנערה
ונשאלה את פיה: 58 ויקראו
לרבקה ויאמרו אלה ותאמר
אלך: 59 וישלחו את רבקה
אחתם ואת מנקתה ואת עבד
אברהם ואנשיו: 60 ויברכו
את רבקה ויאמרו לה אחתנו
את היי לאלפי רבבה ויירש
זרעך את שער שנאיו:
61 ותקם רבקה ונערתיה
ותרכבנה על הגמלים
ותלכנה אחרי האיש ויקח
העבד את רבקה וילך:
62 ויצחק בא מבוא באר לחי
ראי והוא יושב בארץ הנגב:
63 ויצא יצחק לשוח בשדה
לפנות ערב וישא עיניו
וירא והנה גמלים באים:
64 ותשא רבקה את עיניה
ותרא את יצחק ותפל מעל
הגמל: 65 ותאמר אל העבד
מי האיש הזה ההלך בשדה
לקראתנו ויאמר העבד הוא
אדני ותקח הצעיף ותתכס:
66 ויספר העבד ליצחק את
כל הדברים אשר עשה:
67 ויבא יצחק האהלה שרה
אמו ויקח את רבקה ותהי לו
לאשה ויאהבה ויתנחם יצחק
אחרי אמו:

כ"ה

1 ויסף אברהם ויקח אשה
ושמה קטורה: 2 ותלד לו את
זמרן ואת יקשן ואת מדן
ואת מדין ואת ישבק ואת
שוח: 3 ויקשן ילד את שבא
ואת דדן ובני דדן היו
אשורים ולטושים ולאמים:
4 ובני מדין עיפה ועפר וחנוך
ואבידע ואלדעה כל אלה בני
קטורה: 5 ויתן אברהם את כל
אשר לו ליצחק: 6 ולבני
הפלגשים אשר לאברהם נתן
אברהם מתנות ויגרש אותם
מעל יצחק בנו בעודנו חי
קדמה אל ארץ קדם: 7 ואלה
ימי שני חיי אברהם אשר חי
מאה שנה ושבעים שנה
ושנתים שנה: 8 ויגוע וימת
אברהם בשיבה טובה זקן
ושבע ויאסף אל עמיו:
9 ויקברו אתו יצחק וישמעאל
בניו אל מערת המכפלה אל
שדה עפרון בן צחר החתי
אשר על פני ממרא: 10 השדה
אשר קנה אברהם מאת בני
חת שם קבר אברהם ושרה
אשתו: 11 ויהי אחרי מות
אברהם ויברך אלהים את
יצחק בנו וישב יצחק עם
באר לחי ראי: 12 ואלה
תולדות ישמעאל בן אברהם
אשר ילדה הגר המצרית
שפחת שרה לאברהם:
13 ואלה שמות בני ישמעאל
בשמותם לתולדתם בכור
ישמעאל נבית ואדבאל
ומבשם: 14 ומשמע ודומה
ומשא: 15 חדד ותימא יטור
נפיש וקדמה: 16 אלה הם
בני ישמעאל ואלה שמותם
בחצרתם ובטירתם שנים עשר
נשיאים לאמתם: 17 ואלה
שני שנות חיי ישמעאל מאת
שנה ושלשים שנה ושבע
שנים ויגוע ויאסף אל עמיו:
18 וישכנו מחוילה עד שור
אשר על פני מצרים בבאך
אשורה על פני כל אחיו
נפל: 19 ואלה תולדות יצחק
בן אברהם אברהם הוליד את
יצחק: 20 ויהי יצחק בן
ארבעים שנה בקחתו את
רבקה בת בתואל הארמי
מפדן ארם אחות לבן הארמי:
21 ויעתר יצחק לד׳ לנכח
אשתו כי עקרה היא ויעתר
לו ד׳ ותהר רבקה אשתו:
22 ויתרוצצו הבנים בקרבה
ותאמר אם כן למה זה אנכי
ותלך לדרש את ד׳: 23 ויאמר
ד׳ לה שני גוים בבטנך
ושני לאמים ממעיך יפרדו
ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד
צעיר: 24 וימלאו ימיה
ללדת והנה תומם בבטנה:
25 ויצא הראשון אדמוני כלו
כאדרת שער ויקראו שמו
עשו: 26 ואחרי כן יצא אחיו
וידו אחזת בעקב עשו ויקרא
שמו יעקב ויצחק בן ששים
שנה בלדתם אתם: 27 ויגדלו
הנערים ויהי עשו איש יודע
ציד איש שדה ויעקב איש
תם יושב אהלים: 28 ויאהב
יצחק את עשו כי ציד בפיו
ורבקה אהבת את יעקב:
29 ויזד יעקב נזיד ויבא עשו
מן השדה והוא עיף: 30 ויאמר
עשו אל יעקב הלעיטני נא
מן האדם האדם הזה כי עיף
אנכי על כן קרא שמו אדום:
31 ויאמר יעקב מכרה כיום
את בכרתך לי: 32 ויאמר עשו
הנה אנכי הולך למות ולמה
זה לי בכרה: 33 ויאמר יעקב
השבעה לי כיום וישבע לו
וימכר את בכרתו ליעקב:
34 ויעקב נתן לעשו לחם
ונזיד עדשים ויאכל וישת
ויקם וילך ויבז עשו את
הבכרה:

כ"ו

1 והיה רעב בארץ מלבד
הרעב הראשון אשר היה
בימי אברהם וילך יצחק
אל אבימלך מלך פלשתים
גררה: 2 וירא אליו ד׳ ויאמר
אל תרד מצרימה שכן בארץ
אשר אמר אליך: 3 גור בארץ
הזאת ואהיה עמך ואברכך
כי לך ולזרעך אתן את כל
הארצות האל והקמתי את
השבעה אשר נשבעתי לאברהם
אביך: 4 והרבתי את זרעך
ככוכבי השמים ונתתי לזרעך
את כל הארצות האל והתברכו
בזרעך כל גוי הארץ:
5 עקב אשר שמע אברהם
בקולי וישמר משמרתי
מצותי חקותי ותורתי:
6 וישב יצחק בגרר: 7 וישאלו
אנשי המקום לאשתו ויאמר
אחתי הוא כי ירא היה לאמר
אשתי פן יהרגני אנשי המקום
על רבקה כי טובת מראה
היא: 8 ויהי כי ארכו שם
הימים וישקף אבימלך מלך
פלשתים בעד החלון וירא
והנה יצחק מצחק את רבקה
אשתו: 9 ויקרא אבימלך
ליצחק ויאמר אך הנה אשתך
היא ואיך אמרת אחתי הוא
ויאמר אליו יצחק כי אמרתי
פן אמות עליה: 10 ויאמר
אבימלך מה זאת עשית לנו
כמעט שכב אחד העם את
אשתך והבאת עלינו אשמה:
11 ויצו אבימלך את כל העם
לאמר הנוגע באיש הזה ובאשתו
מות יומת: 12 ויזרע יצחק
בארץ ההוא וימצא בשנה
ההוא מאה שערים ויברכהו
ד׳: 13 ויגדל האיש וילך הלוך
וגדל עד כי גדל מאד:
14 ויהי לו מקנה צאן ומקנה
בקר ועבדה רבה ויקנאו
אתו פלשתים: 15 וכל הבארות
אשר חפרו עבדי אביו בימי
אברהם אביו סתמום פלשתים
וימלאום עפר: 16 ויאמר
אבימלך אל יצחק לך מעמנו
כי עצמת ממנו מאד:
17 וילך משם יצחק ויחן
בנחל גרר וישב שם:
18 וישב יצחק ויחפר את
בארות המים אשר חפרו
בימי אברהם אביו ויסתמום
פלשתים אחרי מות אברהם
ויקרא להן שמות כשמות
אשר קרא להן אביו:
19 ויחפרו עבדי יצחק בנחל
וימצאו שם באר מים חיים:
20 ויריבו רעי גרר עם רעי
יצחק לאמר לנו המים
ויקרא שם הבאר עשק כי
התעשקו עמו: 21 ויחפרו באר
אחרת וירבו גם עליה ויקרא
שמה שטנה: 22 ויעתק משם
ויחפר באר אחרת ולא רבו
עליה ויקרא שמה רחובות
ויאמר כי עתה הרחיב ד׳
לנו ופרינו בארץ:
23 ויעל משם באר שבע:
24 וירא אליו ד׳ בלילה ההוא
ויאמר אנכי אלהי אברהם
אביך אל תירא כי אתך אנכי
ואברכך והרביתי את זרעך
בעבור אברהם עבדי:
25 ויבן שם מזבח ויקרא
בשם ד׳ ויט שם אהלה
ויכרו שם עבדי יצחק באר:
26 ואבימלך הלך אליו מגרר
ואחזת מריעהו ופיכל שר
צבאו: 27 ויאמר אלהם יצחק
מדוע באתם אלי ואתם
שנאתם אתי ותשלחו מאתכם:
28 ויאמרו ראו ראינו כי היה
ד׳ עמך ונאמר תהי נא אלה
בינינו ובינך ונכרתה ברית
עמך: 29 אם תעשה עמנו רע
כאשר לא נגעוך וכאשר עשינו
עמך רק טוב ונשלחך בשלום
אתה עתה ברוך ד׳:
30 ויעש להם משתה ויאכלו
וישתו: 31 וישכמו בבקר
וישבעו איש לאחיו וישלחם
יצחק וילכו מאתו בשלום:
32 ויהי ביום ההוא ויבאו
עבדי יצחק ויגידו לו על
אודות הבאר אשר חפרו
ויאמרו לו מצאנו מים:
33 ויקרא אתה שבעה על כן
שם העיר באר שבע עד היום
הזה: 34 ויהי עשו בן ארבעים
שנה ויקח אשה את יהודית
בת בארי החתי ואת בשמת
בת אילון החתי: 35 ותהיינה
מרת רוח ליצחק וליעקב:

כ"ז

1 ויהי כי זקן יצחק ותכהין
עיניו מראת ויקרא את עשו
בנו הגדול ויאמר אליו בני
ויאמר אליו הנני: 2 ויאמר
הנה נא זקנתי לא ידעתי יום
מותי: 3 ועתה שא נא כליך
תליך וקשתך וצא השדה
וצודה לי ציד: 4 ועשה לי
מטעמים כאשר אהבתי ובא
לי ואברכך נפשי בטרם אמות:
5 ורבקה שמעת בדבר יצחק
אל עשו בנו וילך עשו השדה
לצוד ציד להביא: 6 ורבקה
אמרה אל יעקב בנה לאמר
הנה שמעתי את אביך מדבר
אל עשו אחיך לאמר: 7 הביאה
לי ציד ועשה לי מטעמים
ואכלה ואברכך לפני ד׳
לפני מותי: 8 ועתה בני שמע
בקולי לאשר אנכי מצוה
אתך: 9 לך נא אל הצאן
וקח לי משם שני גדיי עזים
טובים ואעשה אתם מטעמים
לאביך כאשר אהב: 10 והבאת
לאביך ואכל בעבור אשר
יברכך לפני מותו: 11 ויאמר
יעקב אל רבקה אמו הן עשו
אחי איש שעיר ואנכי איש
חלק: 12 אולי ימשני אבי
והייתי בעיניו כמתעתע
והבאתי עלי קללה ולא
ברכה: 13 ותאמר לו אמו
עלי קללתך בני אך שמע
בקולי ולך קח לי: 14 וילך
ויקח ויבא לאמו ותעש אמו
מטעמים כאשר אהב אביו:
15 ותקח רבקה את בגדי עשו
בנה הגדול החמודת אשר
אתה בבית ותלבש את יעקב
בנה הקטן: 16 ואת עורות
גדיי העזים הלבישה על
ידיו ועל חלקת צואריו:
17 ותתן את המטעמים
ואת הלחם אשר עשתה
ביד יעקב בנה: 18 ויבא אל
אביו ויאמר אבי ויאמר הנני
מי אתה בני: 19 ויאמר יעקב
אל אביו אנכי עשו בכרך
עשיתי כאשר דברת אלי
קום נא שבה ואכלה מצידי
בעבור תברכני נפשך:
20 ויאמר יצחק אל בנו מה
זה מהרת למצא בני ויאמר
כי הקרה ד׳ אלהיך לפני:
21 ויאמר יצחק אל יעקב גשה
נא ואמשך בני האתה זה בני
עשו אם לא: 22 ויגש יעקב
אל יצחק אביו וימשהו
ויאמר הקול קול יעקב
והידים ידי עשו: 23 ולא
הכירו כי היו ידיו כידי עשו
אחיו שעירות ויברכהו:
24 ויאמר אתה זה בני עשו
ויאמר אני: 25 ויאמר הגישה
לי ואכלה מציד בני בעבור
תברכך נפשי ויגש לו ויאכל
ויבא לו יין וישת: 26 ויאמר
אליו יצחק אביו גשה נא
ושקה לי בני: 27 ויגש וישק
לו ויריח את ריח בגדיו
ויברכהו ויאמר ראה ריח בני
כריח שדה אשר ברכו ד׳:
28 ויתן לך האלהים מטל
השמים ומשמני הארץ
ורב דגן ותירש: 29 יעבדוך
עמים וישתחוו לך לאמים
הוה גביר לאחיך וישתחוו
לך בני אמך ארריך ארור
וברכיך ברוך: 30 ויהי ככלות
יצחק לברך את יעקב ויהי
אך יצא יצא יעקב מאת פני
יצחק אביו ועשו אחיו בא
מצידו: 31 ויעש גם הוא
מטעמים ויבא לאביו ויאמר
לאביו יקם אבי ויאכל מציד
בנו בעבור תברכני נפשך:
32 ויאמר לו יצחק אביו מי
אתה ויאמר אני בנך בכרך
עשו: 33 ויחרד יצחק חרדה
גדולה עד מאד ויאמר מי
אפוא הוא הצד ציד ויבא לי
ואכל מכל בטרם תבוא
ואברכהו גם ברוך יהיה:
34 כשמע עשו את דברי אביו
ויצעק צעקה גדולה ומרה עד
מאד ויאמר לאביו ברכני גם
אני אבי: 35 ויאמר בא אחיך
במרמה ויקח ברכתך:
36 ויאמר הכי קרא שמו יעקב
ויעקבני זה פעמים את
בכרתי לקח והנה עתה לקח
ברכתי ויאמר הלא אצלת לי
ברכה: 37 ויען יצחק ויאמר
לעשו הן גביר שמתיו לך
ואת כל אחיו נתתי לו
לעבדים ודגן ותירוש סמכתיו
ולך מה אעשה בני:
38 ויאמר עשו אל אביו הברכה
אחת היא לך אבי ברכני גם
אני אבי ויישא עשו קולו
ויבך: 39 ויען יצחק אביו
ויאמר אליו הנה משמני
הארץ יהיה מושבך ומטל
השמים מעל: 40 ועל חרבך
תחיה ואת אחיך תעבד והיה
כאשר תריד ופרקת עלו
מעל צוארך: 41 ויעטם עשו
את יעקב על הברכה אשר
ברכו אביו ויאמר עשו בלבו
יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה
את יעקב אחי: 42 ויגד לרבקה
את דברי עשו בנה הגדול
ותשלח ותקרא ליעקב בנה
הקטן ותאמר אליו הנה עשו
אחיך מתנחם לך להרגך:
43 ועתה בני שמע בקולי
וקום ברח לך אל לבן אחי
חרנה: 44 וישבת עמו ימים
אחדים עד אשר תשוב חמת
אחיך: 45 עד שוב אף אחיך
ממך ושכח את אשר עשית לו
ושלחתי ולקחתיך משם למה
אשכל גם שניכם יום אחד:
46 ותאמר רבקה אל יצחק
קצתי בחיי מפני בנות חת
אם לקח יעקב אשה מבנות
חת כאלה מבנות הארץ למה
לי חיים:

כ"ח

1 ויקרא יצחק אל יעקב
ויברכהו ויצום ויאמר לו לא
תקח אשה מבנות כנען:
2 קום לך פדנה ארם בית
בתואל אבי אמך וקח לך
משם אשה מבנות לבן אחי
אמך: 3 ואל שדי יברך אתך
ויפרך והרבך והיית לקהל
עמים: 4 ויתן לך את ברכת
אברהם לך ולזרעך אתך
לרשתך את ארץ מגוריך
אשר נתן אלהים לאברהם:
5 וישלח יצחק את יעקב
וילך פדנה ארם אל לבן בן
בתואל הארמי אחי רבקה
אם יעקב ועשו: 6 וירא עשו
כי ברך יצחק את יעקב
ושלח אתו פדנה ארם לקחת
לו משם אשה במברכו אתו
ויצו עליו לאמר לא תקח
אשה מבנות כנען: 7 וישמע
יעקב אל אביו ואל אמו
וילך פדנה ארם: 8 וירא עשו
כי רעות בנות כנען בעיני
יצחק אביו: 9 וילך עשו אל
ישמעאל ויקח את מחלת בת
ישמעאל בן אברהם אחות
נבית על נשיו לו לאשה:
10 ויצא יעקב מבאר שבע
וילך חרנה: 11 ויפגע במקום
וילן שם כי בא השמש ויקח
מאבני המקום וישם מראשתיו
וישכב במקום ההוא:
12 ויחלם והנה סלם מצב
ארצה וראשו מגיע השמימה
והנה מלאכי אלהים עלים
וירדים בו: 13 והנה ד׳ נצב
עליו ויאמר אני ד׳ אלהי
אברהם אביך ואלהי יצחק
הארץ אשר אתה שכב עליה
לך אתננה ולזרעך: 14 והיה
זרעך כעפר הארץ ופרצת
ימה וקדמה וצפונה ונגבה
ונברכו בך כל משפחת
האדמה ובזרעך: 15 והנה
אנכי עמך ושמרתיך בכל
אשר תלך והשבתיך אל
האדמה הזאת כי לא אעזבך
עד אשר אם עשיתי את אשר
דברתי לך: 16 ויקץ יעקב
משנתו ויאמר אכן יש ד׳
במקום הזה ואנכי לא ידעתי:
17 ויירא ויאמר מה נורא
המקום הזה אין זה כי אם
בית אלהים וזה שער השמים:
18 וישכם יעקב בבקר ויקח
את האבן אשר שם מראשתיו
וישם אתה מצבה ויצק שמן
על ראשה: 19 ויקרא את שם
המקום ההוא בית אל ואולם
לוז שם העיר לראשונה:
20 וידר יעקב נדר לאמר אם
יהיה אלהים עמדי ושמרני
בדרך הזה אשר אנכי הולך
ונתן לי לחם לאכל ובגד
ללבש: 21 ושבתי בשלום
אל בית אבי והיה ד׳ לי
לאלהים: 22 והאבן הזאת
אשר שמתי מצבה יהיה בית
אלהים וכל אשר תתן לי
עשר אעשרנו לך:

כ"ט

1 וישא יעקב רגליו וילך
ארצה בני קדם: 2 ויראה
והנה באר בשדה והנה שם
שלשה עדרי צאן רבצים עליה
כי מן הבאר ההוא ישקו
העדרים והאבן גדולה על פי
הבאר: 3 ונאספו שמה כל
העדרים וגללו את האבן
מעל פי הבאר והשקו את
הצאן והשיבו את האבן על
פי הבאר למקמה: 4 ויאמר
להם יעקב אחי מאין אתם
ויאמרו מחרן אנחנו:
5 ויאמר להם הידעתם את
לבן בן נחור ויאמרו ידענו:
6 ויאמר להם השלום לו
ויאמרו שלום והנה רחל בתו
באה עם הצאן: 7 ויאמר הן
עוד היום גדול לא עת
האסף המקנה השקו הצאן
ולכו רעו: 8 ויאמרו לא נוכל
עד אשר יאספו כל העדרים
וגללו את האבן מעל פי
הבאר והשקינו הצאן:
9 עודנו מדבר עמם ורחל
באה עם הצאן אשר לאביה
כי רעה היא: 10 ויהי כראות
יעקב את רחל בת לבן אחי
אמו ואת צאן לבן אחי אמו
ויגש יעקב ויגל את האבן
מעל פי הבאר וישק את צאן
לבן אחי אמו: 11 וישק יעקב
לרחל וישא את קולו ויבך:
12 ויגד יעקב לרחל כי אחי
אביה הוא וכי בן רבקה הוא
ותרץ ותגד לאביה:
13 ויהי כשמע לבן את שמע
יעקב בן אחתו וירץ לקראתו
ויחבק לו וישק לו ויבא לו
אל ביתו ויספר ללבן את כל
הדברים האלה: 14 ויאמר
אליו לבן אך עצמי ובשרי
אתה וישב עמו חדש ימים:
15 ויאמר לבן ליעקב הכי
אחי אתה ועבדתני חנם הגידה
לי מה משכרתך: 16 ולבן
שתי בנות שם הגדולה לאה
ושם הקטנה רחל: 17 ועיני
לאה רכות ורחל היתה יפת
תאר ויפת מראה: 18 ויאהב
יעקב את רחל ויאמר אעבדך
שבע שנים ברחל בתך
הקטנה: 19 ויאמר לבן טוב
תתי אתה לך מתתי אחר
שבה עמדי: 20 ויעבד יעקב
ברחל שבע שנים ויהיו
בעיניו כימים אחדים
באהבתו אתה: 21 ויאמר
יעקב אל לבן הבה את אשתי
כי מלאו ימי ואבואה אליה:
22 ויאסף לבן את כל אנשי
המקום ויעש משתה: 23 ויהי
בערב ויקח את לאה בתו
ויבא אתה אליו ויבא אליה:
24 ויתן לבן לה את זלפה
שפחתו ללאה בתו שפחה:
25 ויהי בבקר והנה היא לאה
ויאמר אל לבן מה זאת עשית
לי הלא ברחל עבדתי עמך
ולמה רמיתני: 26 ויאמר לבן
לא יעשה כן במקומנו לתת
הצעירה לפני הבכירה:
27 מלא שבעת זאת ונתנה
לך גם את האחרת בעבדה
אשר תעבד עמדי עוד שבע
שנים אחרות: 28 ויעש יעקב
כן וימלא שבעת זאת ויתן
לו את רחל בתו לו לאשה:
29 ויתן לבן לרחל בתו את
בלהה שפחתו לה לשפחה:
30 ויבא גם אל רחל ויאהב
גם את רחל מלאה ויעבד עמו
עוד שבע שנים אחרות:
31 וירא ד׳ כי שנואה לאה
ויפתח את רחמה ורחל עקרה:
32 ותהר לאה ותלד בן
ותקרא שמו ראובן כי אמרה
כי ראה ד׳ בעניי כי עתה
יאהבני אישי: 33 ותהר עוד
ותלד בן ותאמר כי שמע ד׳
כי שנואה אנכי ויתן לי גם
את זה ותקרא שמו שמעון:
34 ותהר עוד ותלד בן
ותאמר עתה הפעם ילוה אישי
אלי כי ילדתי לו שלשה בנים
על כן קרא שמו לוי:
35 ותהר עוד ותלד בן
ותאמר הפעם אודה את ד׳
על כן קראה שמו יהודה
ותעמד מלדת:

ל

1 ותרא רחל כי לא ילדה
ליעקב ותקנא רחל באחותה
ותאמר אל יעקב הבה לי בנים
ואם אין מתה אנכי:
2 ויחר אף יעקב ברחל
ויאמר התחת אלהים אנכי
אשר מנע ממך פרי בטן:
3 ותאמר הנה אמתי בלהה בא
אליה ותלד על ברכי ואבנה
גם אנכי ממנה: 4 ותתן לו
את בלהה שפחתה לאשה
ויבא אליה יעקב: 5 ותהר
בלהה ותלד ליעקב בן:
6 ותאמר רחל דנני אלהים
וגם שמע בקולי ויתן לי בן
על כן קראה שמו דן:
7 ותהר עוד בלהה שפחת רחל
ותלד בן שני ליעקב:
8 ותאמר רחל נפתולי אלהים
נפתלתי עם אחותי גם יכלתי
ותקרא שמו נפתלי:
9 ותרא לאה כי עמדה מלדת
ותקח את זלפה שפחתה
ותתן אתה ליעקב לאשה:
10 ותלד זלפה שפחת לאה
ליעקב בן: 11 ותאמר לאה
בגד ותקרא שמו גד:
12 ותלד זלפה שפחת לאה
בן שני ליעקב: 13 ותאמר
לאה באשרי כי אשרוני בנות
ותקרא שמו אשר:
14 וילך ראובן בימי קציר
חטים וימצא דודאים בשדה
ויבא אתם אל לאה אמו
ותאמר רחל אל לאה תני נא
לי מדודאי בנך: 15 ותאמר
לה המעט קחתך את אישי
ולקחת גם את דודאי בני
ותאמר רחל לכן ישכב עמך
הלילה תחת דודאי בנך:
16 ויבא יעקב מן השדה
בערב ותצא לאה לקראתו
ותאמר אלי תבוא כי שכר
שכרתיך בדודאי בני וישכב
עמה בלילה ההוא: 17 וישמע
אלהים אל לאה ותהר ותלד
ליעקב בן חמישי: 18 ותאמר
לאה נתן אלהים שכרי אשר
נתתי שפחתי לאישי ותקרא
שמו יששכר: 19 ותהר עוד
לאה ותלד בן ששי ליעקב:
20 ותאמר לאה זבדני אלהים
אתי זבד טוב הפעם יזבלני
אישי כי ילדתי לו ששה בנים
ותקרא שמו זבולן:
21 ואחר ילדה בת ותקרא
את שמה דינה: 22 ויזכר
אלהים את רחל וישמע אליה
אלהים ויפתח את רחמה:
23 ותהר ותלד בן ותאמר
אסף אלהים את חרפתי:
24 ותקרא את שמו יוסף
לאמר יסף ד׳ לי בן אחר:
25 ויהי כלדת רחל את יוסף
ויאמר יעקב אל לבן שלחני
ואלכה למקומי וארצה:
26 תנה את נשי ואת ילדי
אשר עבדתי אתך בהן ואלכה
כי אתה ידעת את עבדתי
אשר עבדתיך: 27 ויאמר אליו
לבן אם נא מצאתי חן בעיניך
נחשתי וברכני ד׳ בגללך:
28 נקבה משכרתך עלי ואתנה:
29 ויאמר אליו אתה ידעת את
אשר עבדתיך ואת אשר היה
מקנך אתי: 30 כי מעט אשר
היה לך לפני ויפרץ לרב
ויברך ד׳ אתך לרגלי ועתה
מתי אעשה גם אנכי לביתי:
31 ויאמר מה אתן לך ויאמר
יעקב לא תתן לי מאומה אם
תעשה לי את הדבר הזה
אשוב ארעה צאנך אשמר:
32 אעבר בכל צאנך היום
הסר משם כל שה נקד
וטלוא וכל שה חום בכבשים
וטלוא ונקד בעזים והיה
שכרי: 33 וענתה בי צדקתי
ביום מחר כי תבוא על שכרי
לפניך כל אשר אינני נקד
וטלוא בעזים וחום בכבשים
גנוב הוא אתי: 34 ויאמר לבן
הן לו יהי כדברך: 35 ויסר
ביום ההוא את התישים
העקדים והטלאים כל אשר
לבן בו וכל חום בכבשים
ויתן ביד בניו: 36 וישם דרך
שלשת ימים בינו ובין יעקב
ויעקב רעה את צאן לבן
הנותרות: 37 ויקח לו יעקב
מקל לבנה לח ולוז וערמון
ויפצל בהן פצלות לבנות
מחשף הלבן אשר על המקלות:
38 ויצג את המקלות אשר
פצל ברהטים בשקתות המים
אשר תבאן הצאן לנכח הצאן
ויחמנה בבאן לשתות:
39 ויחמו הצאן אל המקלות
וילדו הצאן עקדים נקדים
וטלואים: 40 והכבשים הפריד
יעקב ויתן פני הצאן אל עקד
וכל חום בצאן לבן וישת לו
עדרים לבדו ולא שתם על צאן
לבן: 41 והיה בכל יחם הצאן
המקשרות ושם יעקב את
המקלות לעיני הצאן ברהטים
ליחם במקלות: 42 ובהעטף
הצאן לא ישים ויהי העטופים
ללבן והמקשרים ליעקב:
43 ויפרץ האיש מאד מאד
ויהי לו צאן רבות ושפחות
ועבדים וגמלים וחמרים:

ל"א

1 וישמע את דברי בני לבן
לאמר לקח יעקב את כל אשר
לאבינו ומאשר לאבינו עשה
את כל הכבוד הזה:
2 וירא יעקב את פני לבן
והנה איננו עמו כתמול
שלשום: 3 ויאמר ד׳ אל יעקב
שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך
ואהיה עמך: 4 וישלח יעקב
ויקרא לרחל ולאה השדה
אל צאנו: 5 ויאמר להן
אתכן רואה את פני אביכן
כי איננו עמדי כתמול שלשום
ואלהי אבי היה עמדי:
6 ואתן יודעות כי בכל כחי
עבדתי את אביכן: 7 ואביכן
התל בי והחליף את משכרתי
עשרת מנים ולא נתנו לו
אלהים לרעתי: 8 אם כה יאמר
נקדים יהיה שכרך וילדו כל
הצאן נקדים ואם כה יאמר
עקדים יהיה שכרך וילדו כל
הצאן עקדים: 9 ויצל אלהים
את מקנה אביכן ויתן לי:
10 ויהי בעת יחם הצאן
ואשא עיני ואראה בחלום
והנה העתודים העלים על
הצאן עקדים נקדים וברדים:
11 ויאמר אלי מלאך האלהים
בחלום יעקב ואמר הנני:
12 ויאמר שא נא עיניך וראה
כל העתודים העלים על הצאן
עקדים נקדים וברדים כי
ראיתי את כל אשר לבן עשה
לך: 13 אנכי האל בית אל
אשר משחת שם מצבה אשר
נדרת לי שם נדר עתה קום
צא מן הארץ הזאת ושוב
אל ארץ מולדתך:
14 ותען רחל ולאה ותאמרנה
לו העוד לנו חלק ונחלה
בבית אבינו: 15 הלא נכריות
נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל
גם אכל את כספנו:
16 כי כל העשר אשר הצל
אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו
ועתה כל אשר אמר אלהים
אליך עשה: 17 ויקם יעקב
וישא את בניו ואת נשיו על
הגמלים: 18 וינהג את כל
מקנהו ואת כל רכושו אשר
רכש מקנה קנינו אשר רכש
בפדן ארם לבוא אל יצחק
אביו ארצה כנען: 19 ולבן
הלך לגזז את צאנו ותגנוב
רחל את התרפים אשר לאביה:
20 ויגנב יעקב את לב לבן
הארמי על בלתי הגיד לו כי
בורח הוא: 21 ויברח הוא
וכל אשר לו ויקם ויעבר את
הנהר וישם את פניו הר
הגלעד: 22 ויגד ללבן ביום
השלישי כי ברח יעקב:
23 ויקח את אחיו עמו וירדף
אחריו דרך שבעת ימים
וידבק אתו בהר הגלעד:
24 ויבא אלהים אל לבן הארמי
בחלום הלילה

27 պիտի սեպուի . Ու՝ ի բնէ եղած
անթլփատութիւնը օրէնքը կատա-
րելով՝ պիտի դատապարտէ քեզ ,
որ գիրով ու թլփատութեամբ
28 օրէնքին յանցաւոր ես : Վասն որ
՚ի՛նչ է ան որ դրսուանոյ է , և
թլփատութիւն չէ ան որ դրսուանոյ
29 մարմնով է . ՚ա՛սպա ՚ի՛նչ ան է
որ ներքուստնոյ է , և թլփատութիւն
սրտինը՝ հոգիով , ու չէ թէ գի-
րով . որուն գովեստիւնը չէ թէ
մարդկինքնէն է , հապա Աստուծմէ :

ԳԼ . Գ

1 Ա՛րդեօք ՚ի՛նչ առաւելութիւն ունի հրէան , կամ թլփատութենէն
2 ի՛նչ շահ կայ : Հա՛ռաւ ամէն
կերպով . գլխաւոր ան՝ որ Աս-
տուծոյ պատգամները անոնց հա-
3 ւատացուեցաւ : Վա՞նչի թէ որ —
նոնցմէ ոմանք չհաւատացին , ի՞նչ .
միթէ անոնց անհաւատութիւնը
Աստուծոյ հաւատարմութիւնը կը
4 խափանէ՞ . քա՛ւ լեցի : Ա՛ոկայն
Աստուած ճշմարիտ թող ըլլայ ,
և բոլոր մարդիկ՝ սուտ . ինչպէս որ
գրուած է , Որ քու խօսքերուդ մէջ
արդար ըլլաս , և դատուելու առնդ-
5 դուն յաղթես : Ա՛րդեօք թէ որ
մեր անիրաւութիւնը Աստուծոյ
արդարութիւնը յայտնի կը դա-
ցընէ , ի՞նչ ըսենք . արդեօք ա-
նիրաւ է Աստուած որ իր բարկու-
6 թիւնը վրանիս կը բերէ . (Ա՛արդ-
կօրէն կ՚ըսեմ .) քա՛ւ լեցի . հա-
պա թէ չէ ի՛նչպէս Աստուած պիտի
7 դատէ աշխարհը : Վասն որ եթէ
Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ ա-
տութիւնովս կ՚առնէնայ իր փառքին
համար , ալ ես ինչո՞ւ մեղաւորի
8 մը պէս կը դատուիմ : Ու ինչո՞ւ
համար պէտք չէ ըսել , ինչպէս որ
ոմանք մեր վրայ չարախօսութիւն
ընելով կ՚ըսեն թէ մենք կ՚ըսենք ,
Չարը գործենք՝ որ բարին գայ .
որոնց դատապարտութիւնը իրա-
ւունքով է :

9 Ա՞ստի ալ ի՞նչ ըսենք . բանով
մը առնի՞ մենք հրէաներէն . ի-
րա՛ւ որ բանով մէն ալ չէ . վասն որ
առաջ մեղադրեցինք Ա՛րեանները
և հեթանոսները թէ ամէնքը մե-
ղայ տակ են . Ինչպէս որ գրուած 10
է թէ Արդար մը չկայ՝ ո՛չ մէկ
հատ մը . Ա՛ոկը չկայ որ հասկը- 11
նայ , ո՛կը չկայ որ Աստուած փընտ-
րէ : Ա՛մէնքը խոտորեցան , 12
ո՛րեակ անպիտան եղան . ա՛ոկ-
թիւն ընող մը չկայ , ո՛կ մըն ալ
չկայ : Անոնց կոկորդը բաց դե- 13
րեզման է , իրենց լեզուովը նենգա-
ւոր եղան , իժերու թոյն կայ անոնց
շրթունքներուն տակը . Անոնց բե- 14
րանը անէծքով ու դառնութեամբ
լեցուն է . Անոնց ոտքերը շուտ են 15
արիւն թափելու . Ա՛ոթ ու 16
թշուառութիւն կ՚ը իրենց ճամբա-
ներուն մէջը . Ու խաղաղութեան 17
ճամբան չճանչցան : Աստուծոյ 18
վախը չկայ անոնց աչքերուն առջեւ :
Ա՛ակայն գիտենք որ օրէնքը ի՛նչ որ 19
կ՚ըսէ , անոնց կ՚ըսէ՝ որ օրէնքին
տակն են . որպէս զի ամէն բեր-
գոյն , և բոլոր աշխարհ դատա-
պարտուած ըլլայ Աստուծոյ առջեւը :
Վասն որ անոր առջեւը մէկ մարմին 20
մը պիտի չարդարանայ օրէնքին
գործքերովը , քանզի օրէնքով է
մեղքը ճանչնալը :

Ա՛այց հիմա առանց օրէնքի Ա- 21
ստուծոյ արդարութիւնը յայտնուած
է , օրէնքէն և մարգարէներէն վկա-
յուած ըլլալով . Ա՛յսինքն Աստուծոյ 22
արդարութիւնը որ Յիսուս Ք՚րիս-
տոսի հաւատքէն է՝ ամէն հաւատա-
ցողներուն ու անոնց ամէնուն վրայ
կ՚ըլլայ . քանզի խտրութիւն չկայ :
Վասն որ ամէնքը մեղք գործեցին , 23
և Աստուծոյ փառքէն պակսած են :
Ու անոր շնորհքովը ձրի կ՚արդա- 24
րանան Ք՚րիստոս Յիսուսով եղած
փրկութեամբը . Ո՛ր զանիկայ ա- 25
ռաջուց սահմանեց Աստուած՝ քա-
ւութիւն ըլլալու անոր արեանը
հաւատքով , Աստուծոյ երկայնմտու-
թեան առնելովը առաջուց գոր-
ծուած մեղքերուն թողութիւն տա-
լովը՝ իր արդարութիւնը ցուցընելու
համար . Ա՛ինչ իր արդարու- 26
թիւնը ատ ժամանակիս մէջ ցու-
ցընելու համար , որ ինքը արդար
ըլլայ , և արդարացընէ Յիսուսի

27 ס.ס.ס.ס.

1 ۔ (۱) ہر وہ شخص جو کسی مجسٹریٹ کے روبرو
کسی جائداد کی بابت یا اس کے کسی حصہ کی بابت
یا اس کے کسی حق یا مفاد کی بابت کوئی دعویٰ
کرے ، وہ اپنا دعویٰ ایک عرضی میں درج کرے
گا جو اس مجسٹریٹ کے سامنے پیش کی جائے گی
اور اس میں وہ ان تمام امور کا بیان کرے گا جو
اس کے دعویٰ کی بابت ہیں ، اور اس میں وہ
جائداد کی حد بندی کرے گا اور اس کا نقشہ
بھی پیش کرے گا ۔

(۲) اس عرضی میں وہ اس امر کا بھی بیان
کرے گا کہ آیا اس جائداد کا قبضہ کسی شخص
کے پاس ہے اور اگر ہے تو کس شخص کے پاس
ہے ، اور کس طرح ہے ۔

2 جب عرضی پیش ہو جائے تو مجسٹریٹ
اس کی ایک نقل ہر ایک شخص کو جو اس میں
مدعا علیہ نامزد کیا گیا ہو بھیجے گا اور اس
کو حکم دے گا کہ وہ اس تاریخ کو جو اس
حکم میں مقرر کی جائے مجسٹریٹ کے روبرو
حاضر ہو اور اس امر کا بیان کرے کہ آیا وہ
مدعی کے دعویٰ کا کلی یا جزوی طور پر
مدعا علیہ ہے ۔

3 اگر مدعا علیہ کوئی ایسا دعویٰ کرے
جو اس جائداد کے کسی حصہ یا اس کے کسی
حق کے متعلق ہو جس کی بابت مدعی نے
دعویٰ کیا ہے تو وہ اس امر کا بیان کرے گا
اور اس کے دعویٰ کی بابت بھی اسی طرح
کارروائی کی جائے گی جس طرح مدعی کے
دعویٰ کی بابت کی جائے گی ۔

4 (۱) جب مدعا علیہ کوئی ایسا دعویٰ
کرے جو اس جائداد کے کسی حصہ یا اس کے
کسی حق کے متعلق ہو جس کی بابت مدعی نے
دعویٰ کیا ہے ، تو مجسٹریٹ اس امر کا بیان
کرنے کے لئے کہ آیا اس جائداد کا قبضہ کسی
شخص کے پاس ہے اور اگر ہے تو کس شخص
کے پاس ہے اور کس طرح ہے ، فریقین کو
حاضر ہونے کا حکم دے گا ۔

(۲) اگر مجسٹریٹ کی رائے میں یہ امر
ثابت ہو جائے کہ کسی فریق کے پاس قبضہ
ہے ، خواہ وہ اس کا مالک ہو یا نہ ہو ، تو
مجسٹریٹ اس فریق کے حق میں فیصلہ کرے
گا ۔

(۳) اگر مجسٹریٹ کی رائے میں یہ امر
ثابت نہ ہو تو وہ اس امر کی تحقیقات کرے گا
کہ آیا کوئی فریق اس جائداد کا قبضہ رکھتا
ہے ، اور اگر ہے تو کس فریق کے پاس ہے
اور کس طرح ہے ۔

5 اس تحقیقات کے لئے مجسٹریٹ کو
اختیار ہوگا کہ وہ کسی شخص کو حاضر ہونے
کا حکم دے اور کسی شخص کو حاضر ہونے
سے معاف کر دے ، اور کسی شخص کی
شہادت زبانی یا تحریری لے ، اور کسی
شہادت کو واپس بلا لے ، اور کسی شہادت
کو ثبوت کے طور پر قبول کرنے یا نہ کرنے
کے بارے میں جو حکم مناسب سمجھے دے ،
اور اس کے متعلق جو کارروائی مناسب سمجھے
کرے ۔

6 جب (۱) مجسٹریٹ کو یہ معلوم ہو
جائے کہ کوئی امر جو اس کے روبرو زیر
تحقیقات ہے ، یا اس کے متعلق کوئی
کارروائی اس کے روبرو زیر تحقیقات ہے ،
کسی عدالت دیوانی کے روبرو زیر تصفیہ ہے
یا اس کے متعلق کوئی کارروائی اس کے
روبرو زیر تصفیہ ہے ، یا اس کے متعلق
کوئی ڈگری یا حکم کسی عدالت دیوانی نے
صادر کیا ہے ، تو وہ اپنی کارروائی روک
دے گا اور اس کے متعلق کوئی مزید
کارروائی نہ کرے گا ، سوائے اس کے کہ
اس کو ایسا کرنے کا حکم اس عدالت دیوانی
سے یا اس کے کسی افسر سے جس کو اس
عدالت نے اختیار دیا ہو ، ملے ۔

(۲) اس دفعہ کی کوئی بات ایسی
کارروائی پر اثر انداز نہ ہوگی جو کسی
مجسٹریٹ کے روبرو کسی ایسے امر کے
متعلق زیر تحقیقات ہو جو اس کے روبرو
زیر تحقیقات ہے ، یا اس کے متعلق کوئی
کارروائی اس کے روبرو زیر تحقیقات ہے ،
یا اس کے متعلق کوئی ڈگری یا حکم کسی
عدالت دیوانی نے صادر کیا ہے ، اگر
مجسٹریٹ کی رائے میں یہ امر ثابت ہو
جائے کہ وہ امر ، کارروائی ، ڈگری یا حکم
اس کے روبرو زیر تحقیقات ہے ، یا اس کے
متعلق کوئی کارروائی اس کے روبرو زیر
تحقیقات ہے ، یا اس کے متعلق کوئی ڈگری
یا حکم کسی عدالت دیوانی نے صادر کیا ہے ،
محض دھوکا دینے کی غرض سے یا بدنیتی
سے کیا گیا ہے ۔

7 (۱) جب کوئی مجسٹریٹ اس دفعہ کے
ماتحت کسی تحقیقات کے متعلق حکم دے
تو وہ اس امر کا بھی حکم دے گا کہ اس
حکم کی ایک نقل اس جائداد کے کسی
نمایاں حصہ پر چسپاں کی جائے ۔

(۲) جب کوئی جائداد کسی ایسے امر کے
متعلق تحقیقات کا موضوع ہو جو کسی
عدالت دیوانی کے روبرو زیر تحقیقات ہے ،
یا جس کے متعلق کوئی ڈگری یا حکم کسی
عدالت دیوانی نے صادر کیا ہے ، تو وہ
عدالت اس امر کا بیان کرنے کے لئے کہ آیا
اس جائداد کا قبضہ کسی شخص کے پاس ہے
اور اگر ہے تو کس شخص کے پاس ہے اور
کس طرح ہے ، فریقین کو حاضر ہونے کا
حکم دے گی ۔

8 کسی ایسی تحقیقات میں (سوائے
اس کے جب کہ وہ کسی ایسے امر کے متعلق
ہو جو کسی عدالت دیوانی کے روبرو زیر
تحقیقات ہے ، یا اس کے متعلق کوئی
کارروائی اس کے روبرو زیر تحقیقات ہے ،
یا اس کے متعلق کوئی ڈگری یا حکم کسی
عدالت دیوانی نے صادر کیا ہے) جو
مجسٹریٹ کے روبرو زیر تحقیقات ہے ،
مجسٹریٹ کو اختیار ہوگا کہ وہ کسی شخص
کو حاضر ہونے کا حکم دے اور کسی شخص
کو حاضر ہونے سے معاف کر دے ، اور کسی
شہادت کو زبانی یا تحریری لے ، اور کسی
شہادت کو واپس بلا لے ، اور کسی شہادت
کو ثبوت کے طور پر قبول کرنے یا نہ کرنے
کے بارے میں جو حکم مناسب سمجھے دے ،
اور اس کے متعلق جو کارروائی مناسب سمجھے
کرے ۔

9 تحقیقات ، مرتبہ کسی مجسٹریٹ کے
روبرو ، میں فریقین کو اپنے اپنے دعوے
کی تائید میں شہادت پیش کرنے کا حق
ہوگا ، اور مجسٹریٹ کو اختیار ہوگا کہ
فریقین کو حاضر ہونے کا حکم دے اور
ان کی شہادت زبانی یا تحریری لے ۔

10 نوٹ : (۱) جو شخص کسی مجسٹریٹ
کے روبرو کسی جائداد کی بابت کوئی دعویٰ
کرے اس کو اختیار ہوگا کہ وہ اس جائداد
کی بابت کوئی ایسا دعویٰ بھی کرے جو اس
جائداد کے کسی حصہ یا اس کے کسی حق
یا مفاد کے متعلق ہو جس کی بابت مدعی نے
دعویٰ کیا ہے ، اور اس کو اختیار ہوگا کہ
وہ اس جائداد کی بابت کوئی ایسا دعویٰ بھی
کرے جو اس جائداد کے کسی حصہ یا اس کے
کسی حق یا مفاد کے متعلق ہو جس کی بابت
مدعا علیہ نے دعویٰ کیا ہے ۔

(۲) ہر ایسا دعویٰ اس طریق پر کیا
جائے گا جو اوپر مقرر کیا گیا ہے ، اور
مجسٹریٹ کو اختیار ہوگا کہ وہ ایسے دعویٰ
کے متعلق ایسی کارروائی کرے جو اس
دفعہ کے ماتحت کسی دعویٰ کے متعلق
کرنے کا اختیار اس کو دیا گیا ہے ۔

11 ۔ (۱) جب کوئی مجسٹریٹ اس
دفعہ کے ماتحت کسی تحقیقات کے متعلق
حکم دے تو وہ اس امر کا بھی حکم دے گا
کہ اس حکم کی ایک نقل اس جائداد کے کسی
نمایاں حصہ پر چسپاں کی جائے ۔

(۲) جب کوئی جائداد کسی ایسے امر کے
متعلق تحقیقات کا موضوع ہو جو کسی
عدالت دیوانی کے روبرو زیر تحقیقات ہے ،
یا جس کے متعلق کوئی ڈگری یا حکم کسی
عدالت دیوانی نے صادر کیا ہے ، تو وہ
عدالت اس امر کا بیان کرنے کے لئے کہ آیا
اس جائداد کا قبضہ کسی شخص کے پاس ہے
اور اگر ہے تو کس شخص کے پاس ہے اور
کس طرح ہے ، فریقین کو حاضر ہونے کا
حکم دے گی ۔

(۱) جب کوئی مجسٹریٹ کسی
تحقیقات کے متعلق حکم دے تو وہ اس امر
کا بھی حکم دے گا کہ اس حکم کی ایک نقل
اس جائداد کے کسی نمایاں حصہ پر چسپاں
کی جائے ۔

12 (۱) جب کوئی مجسٹریٹ اس
دفعہ کے ماتحت کسی تحقیقات کے متعلق
حکم دے تو وہ اس امر کا بھی حکم دے گا
کہ اس حکم کی ایک نقل اس جائداد کے کسی
نمایاں حصہ پر چسپاں کی جائے ۔

(۲) جب کوئی جائداد کسی ایسے امر کے
متعلق تحقیقات کا موضوع ہو جو کسی
عدالت دیوانی کے روبرو زیر تحقیقات ہے ،
یا جس کے متعلق کوئی ڈگری یا حکم کسی
عدالت دیوانی نے صادر کیا ہے ، تو وہ
عدالت اس امر کا بیان کرنے کے لئے کہ آیا
اس جائداد کا قبضہ کسی شخص کے پاس ہے
اور اگر ہے تو کس شخص کے پاس ہے اور
کس طرح ہے ، فریقین کو حاضر ہونے کا
حکم دے گی ۔

13 (۱) جو شخص کسی مجسٹریٹ کے
روبرو کسی جائداد کی بابت کوئی دعویٰ
کرے ، وہ اپنا دعویٰ ایک عرضی میں درج کرے
گا جو اس مجسٹریٹ کے سامنے پیش کی جائے گی
اور اس میں وہ ان تمام امور کا بیان کرے گا جو
اس کے دعویٰ کی بابت ہیں ، اور اس میں وہ
جائداد کی حد بندی کرے گا اور اس کا نقشہ
بھی پیش کرے گا ۔

(۲) اس عرضی میں وہ اس امر کا بھی بیان
کرے گا کہ آیا اس جائداد کا قبضہ کسی شخص
کے پاس ہے اور اگر ہے تو کس شخص کے پاس
ہے ، اور کس طرح ہے ۔

14 جب عرضی پیش ہو جائے تو مجسٹریٹ
اس کی ایک نقل ہر ایک شخص کو جو اس میں
مدعا علیہ نامزد کیا گیا ہو بھیجے گا اور اس
کو حکم دے گا کہ وہ اس تاریخ کو جو اس
حکم میں مقرر کی جائے مجسٹریٹ کے روبرو
حاضر ہو اور اس امر کا بیان کرے کہ آیا وہ
مدعی کے دعویٰ کا کلی یا جزوی طور پر
مدعا علیہ ہے ۔

15 اگر مدعا علیہ کوئی ایسا دعویٰ کرے
جو اس جائداد کے کسی حصہ یا اس کے کسی
حق کے متعلق ہو جس کی بابت مدعی نے
دعویٰ کیا ہے تو وہ اس امر کا بیان کرے گا
اور اس کے دعویٰ کی بابت بھی اسی طرح
کارروائی کی جائے گی جس طرح مدعی کے
دعویٰ کی بابت کی جائے گی ۔

16 اگر مدعی اور مدعا علیہ ، دونوں
یا ان میں سے کوئی ایک ، مجسٹریٹ کے
روبرو حاضر ہو جائے تو مجسٹریٹ ان کی
شہادت لے گا ، اور کسی ایسے شخص کی
شہادت بھی لے گا جو حاضر ہونے کا حکم
دیا گیا ہو ، اور کسی ایسے شخص کی
شہادت بھی لے گا جو حاضر ہونے سے
معاف کر دیا گیا ہو ، اور کسی ایسے شخص
کی شہادت بھی لے گا جو حاضر ہونے کا
حکم

եղաւ մեղքը , ալ ասելի եղաւ շը-
21 *նորհքը · Ար ինչպէս մեղքը թա-*
գաւորեց մահուամբ , անանկ ալ շը-
նորհքը թագաւորէ արդարութեամբ
մինչև յաւիտենական կեանքը մեր
Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի միջոցով :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 *Ա՛ւ հիմա ի՞նչ պիտի ըսենք · մեղ-*
քերու մէջ մնա՞նք արդեօք , որ
2 *շնորհքը շատնայ : Չէ՛ւ լեցի ·*
մենք որ մեղքին մեռանք , ի՞նչպէս
3 *դեռ անոր մէջը կենանք : Չէ՞ք*
գիտեր թէ մենք որ Յիսուս Քրի-
ստոսով մկրտուեցանք , անոր
4 *մահուանը մկրտուեցանք : Ընդ-*
հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով
մահուան համար , որ ինչպէս Քրի-
ստոս ՚ի՛ր փառքովը յարութիւն
առաւ մեռելներէն , անանկ ալ մենք
կենաց նորոգութեան մէջ պտրը-
5 *տինք : Վասն զի եթէ մենք տնե-*
կակից եղանք անոր մահուանը նմա-
նութիւնովը , նաև անոր յարու-
թեանը նմանութիւնովն ալ կրնք
6 *պիտի ըլլանք : Ա՛յս գիտնանք որ*
մեր հին մարդը անոր հետ խա-
չուեցաւ , որ մեղայ մարմինը փը-
ճանայ , որ ասկէ ետև մեղքի չը-
7 *ծառայինք : Վասն զի ան որ մե՛ռած*
մեռած է՝ մեղքէն արդարացած է :
8 *Բայց եթէ որ մենք Քրիստոսի հետ*
մեռանք , կը հաւատանք որ անոր
9 *հետը պիտի ապրինք ալ : Գիտենք*
գիտենք որ Քրիստոս մեռելներէն
յարութիւն առած ըլլալով՝ ևս ալ
չմեռնիր , ալ մահը անոր վրայ իշ-
10 *խանութիւն չունի : Վասն զի թա-*
նի որ մեռաւ՝ մեղքին մեռաւ մէկ
անգամ , և որ կենդանի է՝ Աստու-
11 *ծոյ կենդանի է : Անանկ ալ դուք*
ձեր անձերը մեղքին մեռած սեպե-
ցէք , բայց Աստուծոյ կենդանի՝ մեր
Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսի ձեռ-
12 *քովը : Ուստի ալ մեղքը չթա-*
գաւորէ ձեր մահկանացու մարմինին
վրայ , որ անոր ցանկութիւններուն
13 *ջոգանդիք : Եւ ձեր անդամները*
անիրաւութեան գործիք ըլլալու մի՛
ընծայէք մեղքին , հապա ձեր ան-
ձերը Աստուծոյ ընծայեցէք՝ որպէս
թէ մեռելներէն ողջնցած . և ձեր
անդամները արդարութեան գոր-
ծիքներ՝ Աստուծոյ : Վասն զի մե՛ղ- 14
քը վրանիդ պիտի չիշխէ . ին՛չու-
որ օրէնքի տակ չէ՛ք , հապա շնոր-
հաց տակ :

Ա՞րդեօք ի՞նչ . մե՞ղք գործենք 15
որ օրէնքի տակ չենք , հապա շը-
նորհքի տակ . քա՛ւ լեցի : Չէ՞ք 16
գիտեր թէ որուն որ անձերնիդ
ծառայ կ՚ընծայէք ջոգանդելու ,
ծառայ էք անոր՝ որուն որ կը ջո-
գանդիք , թէ՛ մեղքի՝ որ մահուան
կը տանի , և թէ ջոգանդելու՝ որ
արդարութեան : Բայց գոհութիւն 17
Աստուծոյ , որ ըլլա՛ք մեղքի
ծառայ էիք , սակայն սրտանց ջո-
գանդեցաք ան վարդապետութեան
դաղափարին որ ձեզի յանձնուե-
ցաւ : Ուստի դուք մեղքէն ազատ 18
ըլլալով՝ արդարութեան ծառայ ե-
ղաք · (Մարդու սովորութեան պէս 19
կ՚ըսեմ՝ ձեր մարմինին տկարու-
թեանը համար ·) քանի՛ ինչպէս որ
ձեր անդամները անօրէնութեան
համար ընծայեցիք՝ պղծութեան և
անօրէնութեան ծառաներ ըլլա՛ք ,
անանկ ալ հիմա ձեր անդամները
սրբութեան համար ընծայեցէք՝ ար-
դարութեան ծառաներ ըլլա՛ք :
Վասն զի երբոր դուք մեղքի ծա- 20
ռաներ էիք , արդարութենէն ա-
զատ էիք : Ուրեմն ան ժամանակը 21
ի՞նչ պտուղ ունէիք ան բաներէն՝
որոնցմով հիմա կ՚ամչնա՛ք · ինչու-
որ անոնց վերջը մա՛հ է : Բայց 22
հիմա մեղքէն ազատուած և Աս-
տուծոյ ծառաներ եղած՝ ձեր պտուղը
ունիք սրբութիւնով , ու վերջը
յաւիտենական կեանք : Վասն զի 23
մեղքի վարձքը մա՛հ է , բայց Աս-
տուծոյ ձրի պարգեւը յաւիտենական
կեանք՝ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիս-
տոսի ձեռքովը :

ԳԼՈՒԽ Է

Ա՞խէ ջո՛ղք գիտեր եղբայրնե՛ր , 1
(քանի՛ ես օրէնքը գիտցողնե-
րուն կը խօսիմ ,) որ օրէնքը մար-
դուս վրայ կ՚իշխէ՝ ա՛րչափ ժամանակ
որ ողջ է : Վասն զի երիկ ունե- 2

ցող կնիկը իր ոգջ էրկանը կա-
պուած է օձնդով · բայց թէ որ է-
րիկը մեռնի , ազատուած է էրկանը
3 օրէնքէն : Ուրեմն քանի որ էրիկը
ողջ է , շուն պիտի ըսուի թէ որ
ուրիշ էրկան մը ըլլայ · բայց թէ
որ էրիկը մեռնի , ան օրէնքէն ա-
զատ կ'ըլլայ , անանկ որ չնայող
չըլլար , թէ որ ուրիշ էրկան մը
4 ըլլայ : Ասոր դուք ալ իմ եղ-
բայրնե՛ր՝ Քրիստոսի մարմինովը
օրէնքին մեռաք , որ ուրիշի մը ըլ-
լաք , անո՛ր որ մեռելներէն յարու-
թիւն առեր է , որ Աստուծոյ պը-
5 տուղ բերող ըլլանք · Վասնզի
քանի որ մենք մարմնով էինք՝ մե-
ղաց կիրքերը որ օրէնքով կ'ըլլա-
յին , մեր անդամներուն մէջը կը
ներգործէին , որ մենք մահուան
6 պտուղ բերենք : Բայց հիմա ան
օրէնքէն արձակուեցանք · ինչու որ
մեռանք անո՛ր՝ որով բռնուած էինք ,
որ մենք ծառայինք հոգւոյն նորո-
գութեամբը , և չէ թէ գրոյն հնու-
թեամբը :

7 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք · օրէնքը
մե՞ղք է , քնւ լեցի · բայց ես մեղ-
քը չէի ճանչնար , եթէ ոչ օրէն-
քով · ինչպէս ցանկութիւնն ալ
չէի գիտեր , թէ որ օրէնքը ըսած
8 չըլլար , Մի՛ ցանկար : Բայց մեղ-
քը պատուիրանքէն առիթ առնե-
լով՝ իմ մէջս բոլոր ցանկութիւն-
ները գոյացուց · ինչու որ առանց
9 օրէնքի մեղքը մեռած է : Ես ալ
առանց օրէնքի առեն մը կենդանի
էի · բայց երբոր պատուիրանքը
եկաւ հասաւ , մեղքը ողջնցաւ ,
10 Ես ես մեռայ · ու ան պատուիրանքը
որ կենաց համար էր , ինծի
11 մահուան համար եղաւ : Ինչու
որ մեղքը պատուիրանքէն առիթ
առնելով՝ իս խաբեց , ու անով
12 մեռուց : Ուստի օրէնքը սուրբ
է , ու պատուիրանքը սուրբ և ար-
դար ու բարի :

13 Ուրեմն բարին ինծի մա՞հ եղաւ ,
քնւ լեցի · հապա մեղքը , որպէս
զի երևնայ մեղքը որ ան բարի՝ բա-
նով ինծի մահ գործեց , որ մեղքը
պատուիրանքով աւելի մեղաւոր
ըլլայ : Վասն զի գիտենք որ օ- 14
րէնքը հոգևոր է , բայց ես մարմ-
նաւոր եմ՝ մեղքի տակ ծախուած :
Վասնզի ինչ որ կ'ընեմ չեմ ճանչ- 15
նար · չէ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝
ան կ'ընեմ , հապա ինչ որ կ'ա-
տեմ՝ ան կ'ընեմ : Բայց թէ որ 16
չուզածս կ'ընեմ , հաւանութիւն
կու տամ օրէնքին թէ բարի է :
Ուստի արդ չէ թէ ես կ'ընեմ ան- 17
կայ , հապա մեղքը՝ որ իմ նէրսի
դիս կը բնակի : Վասնզի գիտեմ 18
որ իմ նէրսիդիս՝ այսինքն իմ մար-
մինիս մէջ մէկ բարի բան մը չբը-
նակիր · ինչու որ կամեցողութիւն
կայ քովս , բայց բարին՝ ի գործ
դնելը չեմ գտներ : Վասնզի չէ թէ 19
բարին որ կ'ուզեմ՝ կ'ընեմ , հապա
չարը որ չեմ ուզեր՝ ան կ'ընեմ :
Բայց թէ որ չուզածս բանս կ'ընեմ , 20
ալ չէ թէ ես կ'ընեմ անիկայ ,
հապա մեղքը՝ որ իմ նէրսի դիս
բնակած է : Ուստի ես կը գտնեմ 21
օրէնք մը՝ որ երբ բարին ընել կը
կամենամ , չարը իմ քովս է :
Վասն զի նէրսի մարդուն հետ՝ 22
Աստուծոյ օրէնքին կը հաճիմ .
Բայց ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ 23
իմ անդամներուս մէջ՝ որ իմ մըտ-
քիս օրէնքին դէմ կը պատերազմի ,
և զիս գերի կ'ընէ մեղաց օրէնքին
որ իմ անդամներուս մէջն է :
Ո՛վ խղճալի մարդ եմ ես . ո՞վ 24
զիս պիտի ազատէ այս մահացու
մարմինէն : Գոհութիւն Աստու- 25
ծոյ՝ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստո-
սի ձեռքովը . ուրեմն ես ինքնամըտ-
քով Աստուծոյ օրէնքին կը ծառա-
յեմ , ու մարմնով՝ մեղաց օրէնքին :

ԳԼՈՒԽ Ը

Ուրեմն դատապարտութիւն չը- 1
կայ Քրիստոս Յիսուսով եղող-
ներուն՝ որոնք մարմնաւոր կերպով
չեն վարուիր : Ինչու որ Քրիստոս 2
Յիսուսով կենաց հոգիին օրէնքը
զիս ապրատց մեղաց և մահուան
օրէնքէն : Վասն զի ան որ անկա- 3
րելի էր օրէնքին՝ որովհետև տկար
էր մարմնով , Աստուած իր Որդին
խրկեց մեղանչական մարմինի նմա-

նուիրեամբ ու մեղքի համար, և դատապարտեց մեղքը ան մարմնին
4 մէջ. Ու օրէնքին արդարութիւնը կատարուի մեր մէջը, որ մարմնաւորապէս չենք քալեր՝ հապա հոգեւորապէս։ Ինչու որ մարմնաւոր
5 եղողները մարմնին բաներըը կը մտածեն, ու հոգեւոր եղողները՝ հոգիին բաներըը։ Ա՛ւասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և հոգեւոր խորհուրդը կեանք ու խաղաղութիւն։ Վասնզի մարմնաւոր
7 խորհուրդը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. ինչու որ Աստուծոյ օրէնքին չհնազանդիր, մանաւանդ
8 կրնար ալ։ Ա՛ւասն զի մարմնով եղողները չեն կրնար Աստուծոյ հա-
9 ճոյ ըլլալ։ Նայց դուք մարմնով չէք, հապա հոգիով, թէ որ Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած է. իսկ թէ որ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի, անիկայ անորը չէ։
10 Ու թէ որ Քրիստոս ձեր մէջն է, ալ մարմինը մեռած է մեղքի համար, ու հոգին կենդանի է արդա-
11 րութեան համար։ Իսկ թէ որ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Հոգին ձեր մէջը բնակած է, ալ անիկայ որ Քրիստոսը մեռելներէն յարուց, պիտի կենդանացընէ ձեր մահկանացու մարմիններըը իր Հոգիովը որ ձեր մէջը կը բնակի։

12 Ուստի ուրեմն եղբայրնե՛ր, պարտապան ենք, չէ թէ մարմինին
13 մարմնաւորապէս ապրելու. Ինչու որ եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք, պիտի մեռնիք. բայց թէ որ Հոգիով մարմինին գործքերըը
14 սպաննէք, պիտի ապրիք։ Ա՛ւասն զի որոնք որ Աստուծոյ Հոգիովը կ'առաջնորդուին, անոնք Աստուծոյ
15 որդիքն են։ Ինչու որ դուք ծառայութեան հոգին չառիք կրկին վախնալու, հապա որդեդրութեան հոգին առիք, որ անով կը կան-
16 չենք Աբբայ Հայր։ Ինքն Հոգին Հոգիին վկայութիւն կու տայ մեր
17 հոգիին հետ, թէ մենք Աստուծոյ որդիքն ենք. Ու թէ որ որդիք, ուրեմն ժառանգներ, Աստուծոյ ժառանգներ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ. որ եթէ իր չարչարանքը կրենք, իր փառացն ալ հաղորդ ըլլանք։

Ա՛ւասն զի ես այսպէս կը դատեմ 18
որ այս ժամանակիս չարչարանքներըը բան մը չեն դալու փառքին հետը, որ մեզի պիտի յայտնուի։ Ինչու 19
որ ստեղծուածոց եռանդուն ակնկալութիւնը Աստուծոյ որդւոցը յայտնուելուն կը սպասէ։ Ինչու որ 20
ունայնութեան ենթարկուեցաւ ստեղծուածները՝ (չէ թէ իրենց կամքովը, հապա անոր համար որ ենթարկեց,) Ի յոյս՝ որ 21
ստեղծուածները իրենք ալապականութեան ծառայութենէն ազատուելով՝ Աստուծոյ որդւոցը փառաւոր ազատութեանը հասնին։ Վասն 22
զի գիտենք որ ամէն ստեղծուածները մինչև հիմա միասին կը հառաչեն ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն։ Ա՛ւ 23
ոչ միայն այսքան, հապա մենք ալ որ Հոգիին առջի պտուղը ունինք, մենք մեզմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք որդեդրութեան՝ այսինքն մեր մարմինին ազատութեանը ըսպասելով։ Ինչու որ յուսով փրկուեցանք. բայց յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս չէ. վասն զի ան բանը որ կը տեսնէ մէկը՝ ալ ինչո՞ւ պիտի յուսայ։ Ա՛պա թէ որ չտեսած 25
բաներնուս կը յուսանք, ալ համբերութեամբ կը սպասենք անոր։ Նմանակ ալ Հոգին օգնութեան կը 26
հասնի մեր տկարութիւններուն. քանզի ինչ բանի համար աղօթելու ենք ըստ արժանւոյն, չենք գիտեր. բայց ինքը Հոգին բարեխօս կ'ըլլայ մեզի համար անբարբառ հառաչանքներով։ Ու սիրտերը Քնն- 27
նողը գիտէ Հոգիին ինչ խորհիլը. քանզի Աստուծոյ կամքը համեմատ բարեխօսութիւն կ'ընէ սուրբերուն համար։

Մանաւանդ գիտենք որ ամէն բաներըը 28
բարիի գործակից կ'ըլլան անոնց որ Աստուած կը սիրեն, որոնք անոր նախատահմանութեամբը կանչուած են։ Ա՛ւասն զի անոնք որ առաջ կը 29
ճանչնար, առաջուց ալ սահմանեց

իր Աստուն պատկերին կերպարա-
նակից լլալու . որ անիկայ անդ-
րանիկ լլայ շատ եղբայրներու մէջ :
30 Եւ որոնք որ առաջուց սահմանեց ,
նաև կանչեց զանոնք . և որոնք որ
կանչեց , նաև արդարացուց զա-
նոնք . և որոնք որ արդարացուց ,
31 նաև փառաւորեց զանոնք : Ուրեմն
ի՞նչ ըսենք ասոնց համար .
Թէ որ Աստուած մեր կողմն է՝ ո՞վ
32 պիտի լլայ մեզի հակառակ : Նա
որ իր Աստուն չխնայեց , հապա մեր
ամենուն համար մատնեց զանիկայ ,
ալ ի՞նչպէս անոր հետ ամէն բա-
33 ները մեզի չպարգեւեր : Ո՞վ է որ
Աստուծոյ ընտրածներուն դէմ մե-
ղադիր լլայ . Աստուած է որ կ'ար-
34 դարացնէ . Ո՞վ է որ կը
դատապարտէ . Քրիստոս է որ
մեռաւ , մանաւանդ թէ յարութիւն
ալ առաւ , ու Աստուծոյ աջ կողմն
է , որ նաև մեզի համար բարեխօ-
35 սութիւն կ'ընէ . Ո՞վ պիտի
զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն . տա-
ռապանքը , կամ նեղութի՞ւնը ,
կամ հալածանքը , կամ սովը ,
կամ մերկութի՞ւնը , կամ վտան-
36 գը , կամ սուրը . (Ինչպէս որ
գրուած է , Քեզմէն օր քեզի համար
կը սպաննուինք , մորթուելու ոչ-
37 խարի պէս կը սեպուինք :) Հա-
պա ատ ամէն բաներուն մէջ՝ ալ
աւելի յաղթող կ'ըլլանք անոր որ
38 մեզ սիրեց : Վստահ որ եմ հա-
տատ պիտեմ թէ ոչ մահը , և
ոչ կեանքը , ու ոչ հրեշտակները ,
և ոչ իշխանութիւնները , ու ոչ
զօրութիւնները , և ոչ ներկայ բա-
39 ները , ու ոչ գալու բաները , Ո՛չ
ոչ բարձրութիւնը , ու ոչ խո-
րունկութիւնը , և ոչ մէկ ուրիշ
արարած մը կրնայ մեզ զատել Ա-
ստուծոյ սէրէն , որ Քրիստոս Յի-
սուս մեր Տէրոջմով է :

ՊՍԱԼՄ ՃԹ

1 Աստուած կ'ըսէ Քրիստոսով , ո-
չխար առաք , (իր խիղճն ալ
ինծի կը վկայէ Հոգւով Սրբով ,)
2 Որ մեծ տրտմութիւն է ինծի , ու
3 իմ սրտիս անպակաս ցաւ : Կան-

իր Աստուն պատկերին կերպարա-
նակից լլալու . որ անիկայ անդ-
րանիկ լլայ շատ եղբայրներու մէջ :
30 Եւ որոնք որ առաջուց սահմանեց , 4
նաև կանչեց զանոնք . և որոնք որ
կանչեց , նաև արդարացուց զա-
նոնք . և որոնք որ արդարացուց ,
31 նաև փառաւորեց զանոնք : Ուրեմն 5
ի՞նչ ըսենք այս բաներուն համար .
Թէ որ Աստուած մեր կողմն է՝ ո՞վ
32 պիտի լլայ մեզի հակառակ : Նա 6
որ իր Աստուն չխնայեց , հապա մեր
ամենուն համար մատնեց զանիկայ ,
ալ ի՞նչպէս անոր հետ ամէն բա-
33 ները մեզի չպարգեւեր : Ո՞վ է որ 7
Աստուծոյ ընտրածներուն դէմ մե-
ղադիր լլայ . Աստուած է որ կ'ար-
34 դարացնէ . Ո՞վ է որ կը 8
դատապարտէ . Քրիստոս է որ
մեռաւ , մանաւանդ թէ յարութիւն
ալ առաւ , ու Աստուծոյ աջ կողմն
է , որ նաև մեզի համար բարեխօ-
35 սութիւն կ'ընէ . Ո՞վ պիտի 9
զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն . տա-
ռապանքը , կամ նեղութի՞ւնը ,
կամ հալածանքը , կամ սովը ,
կամ մերկութի՞ւնը , կամ վտան-
36 գը , կամ սուրը . (Ինչպէս որ 10
գրուած է , Քեզմէն օր քեզի համար
կը սպաննուինք , մորթուելու ոչ-
37 խարի պէս կը սեպուինք :) Հա- 11
պա ատ ամէն բաներուն մէջ՝ ալ
աւելի յաղթող կ'ըլլանք անոր որ
38 մեզ սիրեց : Վստահ որ եմ հա- 12
տատ պիտեմ թէ ոչ մահը , և
ոչ կեանքը , ու ոչ հրեշտակները ,
և ոչ իշխանութիւնները , ու ոչ
զօրութիւնները , և ոչ ներկայ բա- 13
ները , ու ոչ գալու բաները , Ո՛չ
ոչ բարձրութիւնը , ու ոչ խո-
րունկութիւնը , և ոչ մէկ ուրիշ
արարած մը կրնայ մեզ զատել Ա-
ստուծոյ սէրէն , որ Քրիստոս Յի-
սուս մեր Տէրոջմով է :

Ուրեմն ի՞նչ ըսենք . միթէ Ա- 14
ստուծոյ քովը անիրաւութի՞ւն կայ .
քնա լլայ : Ինչու որ Մովսէսին 15
կ'ըսէ , Որու որ պիտի ողորմիմ՝
կ'ողորմիմ , ու որու վրայ որ պիտի
գթամ՝ կը գթամ : Ուրեմն ոչ 16
անկէ է որ կը կամի , ու ոչ անկէ
որ կը վազէ , հապա Աստուծմէ
որ կ'ողորմի : Վասնզի գիրքը Փա- 17
րաւոնին կ'ըսէ , Նոր համար քեզ
վիրցուցի , որ իմ զօրութիւնս քեզ-
մով ցուցընեմ , ու բոլոր երկրի

18 մէջ իմ անուանս պատմուի։ Ուս-
տի որու որ կ'ուզէ կ'ողբայի, և
19 որն որ կ'ուզէ կը խստացընէ։ Ու-
բեմն ինձի պիտի բսես թէ Ալ
ինչու մեղադիր կ'ըլլայ. վասն զի
ո՞վ անոր կամացը դէմ դրաւ։
20 Բայց դուն ով ես մարդ՝ որ Աս-
տուծոյ դէմ պատասխան կու տաս.
միթէ առեղծուածը իր Առեղծողին
կրնայ բսել թէ Ինչու ա-
21 տանկ շինեցիր։ Կրաւոր իշխա-
նութիւն չունի՞ կաւին վրայ նոյն
շաղուածքէն ատեան շինելու, մէկը
պատուոյ և միւսը անարգանաց
22 համար։ Հապա ի՞նչ ըսենք տես-
նելը, թէ որ Աստուած իր բարկու-
թիւնը ցուցընել՝ ու իր զօրու-
թիւնը յայտնել ուզելով, շատ եր-
կայնմտութեամբ համբերեց կոր-
ծանելու պատրաստուած բարկու-
23 թեան ամանները. Ու ըմ որ իր
փառքին մեծութիւնը յայտնի ընէ
ողորմելու ամաններուն վրայ, որոնք
որ փառքի համար առաջուց պատ-
24 րաստեց. Այսինքն մեզ որ կանչեց,
չէ թէ միայն Հրեաներէն, հապա
25 հեթանոսներէն ալ. Ինչպէս Ով-
սէէին մէջ ալ կ'ըսէ, Իմ ժողո-
վուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս
պիտի կանչեմ, ու սիրելի չեղողին
26 սիրելի։ Ու պիտի ըլլայ թէ ան
տեղը որ անոնց բսուեցաւ թէ Դուք
իմ ժողովուրդս չէք, հոն անոնք
Կենդանի Աստուծոյն որդիքը պի-
27 տի բսուին։ Նաայն ալ Հրաե-
լէլին համար կ'աղաղակէ, Թէև
Հրայէլի որդուոցը թիւը ծովու ա-
ւազին պէս ըլլայ, դարձ միայն մը
28 պիտի ազատի։ Վասնզի Տէրը
համառօտ և կարճ բան մը կ'ընէ
արդարութեամբ. ինչու որ Տէրը
կարճ բան մը պիտի ընէ երկրի վը-
29 րայ։ Ու ինչպէս որ Հրայէլ ա-
ւաջուց բսաւ, Թէ որ զօրաց Տէ-
րը մեզի սերունդ մը թողուցած
չըլլար, մենք Սոդոմին պէս պիտի
ըլլայինք, ու Գոմորին պիտի նմա-
նէինք։

30 Ուրեմն ի՞նչ բսենք. թէ հե-
թանոսները որ արդարութեան չէին
հետևէր՝ արդարութեան հասան,
31 այն արդարութիւնը որ հաւատքէն
է. Բայց Հրայէլ որ արդարու-
թեան օրէնքին կը հետևէր, ար-
դարութեան օրէնքին չհասաւ։
32 Ինչու համար. վասն զի չէ թէ
հաւատքէն, հապա ասպէս թէ օրի-
նաց գործերէն։ Վասն զի քարը
ինչու որ պիտակդութեան վէմին
33 վրայ գլորեցան. Ինչպէս որ գը-
րուած է, Ահա Սիոնի մէջ պիտա-
կդութեան քար մը կը դնեմ
ու գլորելու վէմ մը. և ամեն ոք
որ անոր հաւատայ՝ պիտի չամչնայ։

ԺԱ.

1 Ա՛ղբայրնե՛ր իմ սրտիս փափաքը
ու աղօթքը առ Աստուած Հրա-
յէլին փրկութեան համար է։ Ինչու 2
որ ես կը վկայեմ անոնց համար
թէ Աստուծոյ նախանձաւորութիւ-
նը ունին, բայց ոչ թէ գիտու-
թեամբ։ Վասն զի անոնք Աս- 3
տուծոյ արդարութիւնը չգիտնա-
լով, ու իրենց արդարութիւնը
հաստատել ուզելով, Աստուծոյ
արդարութեանը չհնազանդեցան։
4 Վասնզի օրէնքին վախճանը Քրիս-
տոս է ամեն հաւատացեալին ար-
դարութեան համար։

5 Ինչու որ Մովսէս օրէնքէն եղած
արդարութիւնը կը տորթդրէ,
Թէ զանոնք կատարող մարդը ա-
նոնցմով պիտի ապրի։ Բայց հա- 6
ւատքէն եղած արդարութիւնը ա-
սանկ կ'ըսէ. Մի ըսեր քու սրտիդ
մէջը, Ո՞վ պիտի ելլէ երկինքը, (այսինքն Քրիստոսը իջեց-
ընելու.) Կամ թէ Ո՞վ պիտի 7
իջնէ անդունդը, (այսինքն Քրիս-
տոսը մեռելներէն հանելու։) Հա- 8
պա ի՞նչ կ'ըսէ. Խօսքը մօտ է,
քու բերնիդ մէջը և քու սրտիդ
մէջն է, այսինքն հաւատքին խօս-
քը որ մենք կը քարոզենք։ Ինչու 9
որ եթէ քու բերնովդ Յիսուս Տէր
խոստովանիս, ու քու սրտիդ մէջը
հաւատաս թէ Աստուած զանիկայ
մեռելներէն յարուցց, պիտի փրկ-
ուիս. Վասն զի սրտով կը հա- 10
ւատայ մէկը արդարանալու, ու
բերնով կը խոստովանի փրկուե-

11 լու։) Բանզի դիրքը ի՛լսէ , Ը-
ստն ալ որ անոր հաւատայ պիտի
12 չամչնայ ։ Ինչու որ խորհուրդն
կիպ Հրեային ու Հոյնին միջտեղը .
վասն զի ամէնուն Տէրը նոյնն է ,
առատ ամէնուն որ իրեն կը կան-
13 չեն ։ Բանզի ամէն որ Տէրոջը ա-
նունը կանչէ՝ պիտի փրկուի ։
14 Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն
անոր՝ որուն որ չհաւատացին . կամ
ի՞նչպէս պիտի հաւատան անոր՝ ո-
րուն վրայով չլսեցին . կամ ինտր
պիտի լսեն առանց մէկու մը քա-
15 րոզելուն . Կամ ի՞նչպէս պիտի
քարոզեն՝ թէ որ չխրկուին . ին-
պէս որ գրուած է . Ինտր գեղե-
ցիկ են խաղաղութիւն աւետարա-
նողներուն — բարի բաներու աւե-
16 տիս աւետողներուն ոտքերը ։ Բայց
ամէնը չհնազանդեցան աւետարա-
նին . քանզի Եսայի կ՛ըսէ , Տէր՝
ո՞վ հաւատաց մեր լուրին ։
17 Ուրեմն հաւատքը լսելէն է , ու
18 լսելը Աստուծոյ խօսքէն ։ Բայց
կ՛ըսեմ , Մի՞թէ չլսեցի՞ն . Ան-
նահաւանդ Անոնց ձայնը երկիրը ելաւ անոնց
չէիներ , ու անոնց խօսքը մինչև
19 աշխարհի ծայրերը ։ Բայց կ՛ը-
սեմ , Մի՞թէ Իսրայէլ չգիտցա՞ւ .
առաջ Մովսէս կ՛ըսէ , Ես ձեզ
նախանձի պիտի դրդեմ անպիտան
ժողովուրդով մը , ու անմիտ ազ-
գով մը ձեզ պիտի բարկացընեմ ։
20 Բայց Եսայի կը համարձակի ու
կ՛ըսէ , Ես անոնց գտնուեցայ՝ որ
զիս չէին փնտռեր , յայտնի եղայ
անոնց՝ որ զիս չէին հարցըներ ։
21 Սակայն Իսրայէլին վրայով կ՛ըսէ ,
Ամբողջ օրը իմ ձեռքերս երկընցուցի
անհնազանդ ու հակառակող ժողո-
վուրդի մը ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Ուրեմն կ՛ըսեմ , Մի՞թէ Աստուած
իր ժողովուրդը մերժե՞ց . քան-
չէր . ինչու որ ես ալ Իսրայէլացի
եմ , Աբրահամի սերունդէն՝ Բենի-
2 ամինի ցեղէն ։ Աստուած իր ժողովուրդը՝ որն որ ինքը առա-
ջուց ճանչցաւ . Մի՞թէ չգիտէք գիտեր
Եղիայի պատմութեանը մէջ՝ գիրքը
ինչ կ՛ըսէ . թէպէտ Իսրայէլին հանար դանգատ կ՛բնէ Աս-
տուծոյ , ըսելով , Տէր՝ քու մարգա- 3
բնութիւնն ու քու սեղանդ փլցուցին , ու միմակ ես
մնացի եմ , և իմ անձս կը փնտռեն ։ Բայց ի՞նչ կ՛ըսէ անոր 4
աստուածային պատասխանը . Ինծի
թողուցի՛ եօթը հազար
մարդիկ , որոնք Բահաղին ծնրադ-
րութիւն չբերին ։ Նմանապէս 5
ատենս ընտրութեանը
համեմատ մնացորդ մը կայ . Ա- 6
թէ որ ընտրութով , ուրեմն ալ գործ-
քերէն չէ . ապա թէ ոչ՝ ընտրութը
ալ ընտրութ չըլլար . իսկ թէ որ
գործքերէն է , ալ ընտրութ չէ . ապա
թէ ոչ՝ գործը ալ գործ չըլլար ։
Ուրեմն ի՞նչ . Իսրայէլ չգտաւ 7
ան բանին որ կը փնտռէր . բայց
ընտրուածները գտան , ու միւս-
ցածները կուրցան , (Ինչպէս որ 8
գրուած է , Աստուած անոնց թմրու-
թեան ոգի տուաւ , աչքեր՝ ո-
րոնցմով պիտի չտեսնեն , ու ականջ-
ներ՝ որոնցմով պիտի չլսեն ,) մինչև
այս օրուան օրը ։ Ու Դաւիթ 9
կ՛ըսէ , Անոնց սեղանը իրենց որո-
գայթ ու որս և գայթակղութիւն
ու հատուցում ըլլայ . Անոնց աչ- 10
քերը մթնանան որ չտեսնեն , ու
անոնց կռնակը միշտ կքէ ։
Ուրեմն կ՛ըսեմ , Մի՞թէ անոր 11
համար անոնք յանկարծ ըրին , որ
կործանին . բան լինի . Հապա իրենց
յանցանքովը հեթանոսաց փրկու-
թիւն եղաւ , որ զիրենք նախանձի
դրդռէ ։ Աւտի թէ որ անոնց 12
յանցանքը աշխարհի մեծութիւն է-
ղաւ , ու անոնց նուաստութիւնը՝
հեթանոսներուն մեծութիւն , ալ
ո՛րչափ աւելի անոնց լրութիւնը ։
Բայց ձեզի կ՛ըսեմ հեթանոսնե- 13
րուդ ։ Որովհետև հեթանոսներուն
առաքեալ եմ՝ իմ պաշտօնս կը մե-
ծարեմ . Ար գուցէ իմ մարմինս 14
եղբայրս նախանձի գրգռեմ , ու
անոնցմէ մէկ քանիները ապրեց-
նեմ ։ Վասն զի թէ որ անոնց 15
մերժուիլը աշխարհին հաշտութիւն
է , հապա անոնց ընդունուիլը ի՞նչ

պիտի ըլլայ , բայց եթէ մեռնելուն
16 կենդանի ըլլալ : Արդ թէ որ
եղբայրին սուրբ է , նաև գան-
գուածը . և թէ որ արմատը սուրբ
17 է , ո՞րչափ ճիւղերն ալ : Ծո՛ւկ որ
ան ճիւղերուն մէկ քանիները կոտ-
րեցան , ու դուն որ վայրենի ձիթենի
էիր՝ անոնց մէջ պատուաստեցար ,
ու ձիթենիին արմատին և պարար-
18 ութեանը հաղորդ եղար , Ա՛ին-
ղերուն դէմ մի պարծենար . հապա
թէ որ պարծենաս , չէ թէ դուն
արմատը վեր բռներ ես , հապա ար-
19 մատը քեզ : Ուրեմն պիտի ըսես ,
Ա՛ինղերը կոտրեցան որ ես պա-
20 տուաստուիմ : Ուղի՛ղ , անոնք ան-
հաւատութենով կոտրեցան , ու
դուն հաւատքով հաստատեցար .
մի՛ հպարտանար , հապա վախցի՛ր .
21 Ինչու որ եթէ Աստուած բնական
ճիւղերուն չխնայեց , գուցէ քեզի
22 ալ չխնայէ : Ուստի տե՛ս Աստուծոյ
քաղցրութիւնը ու խստութիւնը ,
կործանուածներուն վրայ խստու-
թիւնը՝ և քու վրադ քաղցրութի-
նը , թէ որ ան քաղցրութեանը
մէջ կենաս . ապա թէ ոչ՝ դուն ալ
23 պիտի կտրուիս : Ու անոնք ալ՝
թէ որ իրենց անհաւատութեանը
մէջ չկենան , պիտի պատուաստին .
Ինչու որ կարող է Աստուած անոնք
24 նորէն պատուաստել : Վանդի
եթէ դուն փէշէ բնական եղող վայ-
րենի ձիթենիէն կտրուեցար , ու ան
բարի ձիթենիին վրայ որ փէշէ բը-
նական չէր , պատուաստեցար , ալ
ծրջաւի աւելի անոնք որ բնական
ճիւղէր են , պիտի պատուաստին ի-
25 րենց ձիթենիին վրայ : Ալ ան պի
չեմ ուզեր եղբայրնե՛ր որ չգիտնաք
այս խորհուրդս , (որպէս զի ին-
քզինքիդ իմաստուն չսեպէք .) որ
քար մասին կուրութիւն եղաւ Ի-
սրայէլին , մինչև որ հեթանոսներուն
26 լրութիւնը մտնէ . Ու այսպէս բո-
լոր Իսրայէլ պիտի փրկուի . ինչ-
պէս որ գրուած է , Սիոնէն պիտի
գայ Փրկիչը , ու Յակոբին ամ-
բարշտութիւնները մէկզի պիտի
27 դարձնէ . Ու ասիկա է իմ ուխտս ա-
նոնց , երբոր անոնց մեղքերը վեր-
յընեմ : Ուրեմն նայելով 28
անոնք թշնամի են ձեր սիրոյն հա-
մար . բայց ընտրութեանը նայելով
սիրելի են հայրերը սիրոյն հա-
մար : Ինչու որ Աստուծոյ պար- 29
գեւները ու կոչումը առանց զղջա-
նալու են : Այսպէս որ 30
դուք ալ առաջ մը Աստուծոյ չէիք
հաւատար , ու հիմա ողորմութիւն
գտաք անոնց անհաւատութիւ-
նովը , Ինչպէս ալ անոնք հիմա ան- 31
հաւատ եղան որ ձեր ողորմութիւն
գտնելով անոնք ալ ողոր-
մութիւն գտնեն : Ինչու որ Աս- 32
տուած ամէնն ալ անհաւատութեան
մէջ արգիլեց , որ ամէնուն ողորմի :
Ո՜վ Աստուծոյ մեծութեան ու 33
իմաստութեան և գիտութեան խո-
րունկութիւնը . Ինչպէս անքննելի
են իր դատաստանները , ու ան-
գտնելի են իր ճամբաները : Այսպէս 34
Տէրոջը միտքը .
կամ ո՞վ անոր խորհրդակից եղաւ .
Կամ ո՞վ առաջուց անոր բան մը 35
տուաւ , որ փոխարէնը իրեն տը-
րուի : Ինչու որ ամէն բաները 36
անկէ ու անով և անոր համար են .
իրեն փառք յաւիտեան . Ամէն :

ԺԲ . ԺՒ

Արդ կ'աղաչեմ ձեզի Եղբայրնե՛ր 1
Աստուծոյ ողորմութեամբը , որ
ձեր մարմինները ընծայէք կենդանի
պահ մը սուրբ , Աստուծոյ հաճելի ,
որ է ձեր բանաւոր պաշտօնը . Ու 2
մի՛ կերպարանիք աս աշխարհիս
կերպարանքովը , հապա ձեր միտքին
նորոգութեամբը նորոգուելո՛վ , որ
քննէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամ-
քը , ան որ բարի ու հաճելի և
կատարեալ է : Վանդի ինծի տը- 3
րուած շնորհքովը աս կ'ըսեմ
ձեր մէջը եղող ամէն մէկուն ,
որ արժան եղածը մտածելէն աւելի
բան չմտածէ , հապա զգաստ կի-
նալ մտածէ , ինչպէս որ Աստուած
ամէն մէկուն բաժնեց հաւատքին
չափը : Այսպէս որ մէկ 4
մարմնի մէջ շատ անդամներ ու-
նինք , ու ան ամէն անդամներէն մի
և նոյն պօրծը չունին . Այսպէս ալ 5

կայծեր պիտի դիպչես : Ձարկէն մի 21
յապէութիւր , հապա ջերմեռանդ յաղ-
թե՛ ջարկեն :

ԳԼ. Ժ.

1 Ա՛մէն մարդ իր վրան եղած իշխա-
նութիւններուն թող հնազան-
դի . վասն զի չկայ իշխանութիւն
մը որ Աստուծմէ չըլլայ . և անոնք
որ կան՝ Աստուծմէ կարգուած են .
2 Ուրիմն ան որ իշխանութեան դէմ
կը կենայ , Աստուծոյ հրամանին դէմ
կը կենայ . և անոնք որ դէմ կը կե-
նան , անձերնուն դատապարտու-
3 թիւն կ՛ընդունին : Վասն զի իշ-
խանները բարի գործերու վախ
չեն , հապա չարերու . կ՛ու-
զե՞ս չվախնալ իշխանութենէն .
բարի գործէ , ու անկէ գովեստ
4 պիտի ընդունիս . Վասն որ անիկայ
Աստուծոյ սպասաւորն է քեզի բա-
րիի համար . բայց թէ որ դուն չար
կը գործես , վախցիր . ինչու որ
դատարկ տեղը սրէն թուր չէ կա-
պեր , քանզի Աստուծոյ սպասա-
ւորն է , և վրէժխնդիր բարկու-
թիւն հատցնելու անոր վրայ՝ որ
5 չար կը գործէ : Անոր համար պէտք
է հնազանդ ըլլալ , ոչ թէ մի-
այն բարկութեանը համար՝ հապա
6 խղճմտանքի համար ալ : Ա՛ս պատ-
ճառով է որ տուրք ալ կու տաք .
ինչու որ Աստուծոյ սպասաւորներն
են ան նոյն բանին հոգ տանելու :
7 Ուստի հատուցէք պէտք եղածը ա-
մէնուն . որուն որ տուրք պետ-
է՝ տուրքը , որուն որ մաքս՝ մաքսը ,
որուն որ վախ՝ վախնալը , որուն որ
պատիւ՝ պատիւը :

8 Ոեւէ մէկուն պարտական մի՛
գտնուիք , միայն թէ մէկզմէկ սի-
րելու . վասն զի ան որ ընկերը կը
9 սիրէ , օրէնքը կը կատարէ . Ինչու
որ ան Մի՛ շնար , Մի՛ սպանա-
ներ , Մի՛ գողնար , Մուտ վե-
կայութիւն մի՛ ըներ , Մի՛ ցան-
կար , և ուրիշ ինչ պատուէր որ
կայ՝ բոլորը սա խօսքին մէջ կը բո-
վանդակուի թէ Ուս ընկերդ սի-
րես քու անձիդ պէս : Սէրը ընկերին 10

մէնք շատ տրնեբա մէկ մարդին մըն-
ինք Աբրահամով , և ամէն մէկիրնիս
6 խրատու անդամներ ենք : Ուստի
մէնք զանազան պարգևներ ունենա-
լով ան շնորհքին համեմատ որ մեզի
տրուած է , թէ որ մարգարէու-
թիւն՝ հաւատքին չափովը գործա-
7 ծենք . եթէ որ սպասաւորութիւն՝
սպասաւորութեան մէջ ըլլանք . թէ
ան որ կը սորվեցնէ՝ սորվեցնելու
8 եռանդ ըլլայ . եթէ ան որ կը յոր-
դորէ՝ յորդորելու եռանդ , ան որ կը
բաշխէ՝ պարզմտութեամբ ընէ
ընէ , ան որ վերակացու է՝ ջան-
քով , ան որ ո՛ղորմի՝ յօժարու-
9 թեամբ . Սէրը առանց կեղծաւո-
րութեան ըլլայ , չարէն զզուելով՝
10 բարիին յարելով . Եղբայրասիրու-
թեան մէջ իրարու վրայ գորովալից
եղէք . պատուելու մէջ իրարմէ ան-
11 ցէք . Ջանքի մէջ թուլասիրտ
չըլլաք . հոգիով բորբոքեցէք . Տէ-
12 րը ծառայեցէք . Յուսով ուրախ
եղէք . նեղութեան մէջ համբերո-
13 ղ եղէք . սէգ աղօթքի կեցէք . Սուր-
բերուն պիտոյքը հաղորդեցէք .
հիւրասիրութեան եռանդ եղէք .
14 Ձեզ հալածողները օրհնեցէք , օրհ-
15 նեցէք ու մի անիծէք . Ուրախացող-
ներուն հետ ուրախացէք , և լացող-
16 ներուն հետ լացէք . Իրարու վրայ
միտ և նոյն խորհուրդը ունեցէք .
ամբարտաւանութիւն մի՛ ընէք ,
հապա խոնարհներուն հետ խոնար-
հեցէք . ինքզինքնիդ իմաստուն
17 մի՛ դնէք . Ոեւէ մէկուն չարութեան փո-
խարէն մէկուն չարութիւն մի՛ հա-
տուցանէք . ամէն մարդոց առջեւ
բարի բաներ ընելու հո՛գ տարէք :
18 Եթէ որ կարելի է ձեզի՝ ամէն
մարդոց հետ խաղաղութիւն ունե-
19 ցէք : Սիրելիք՝ վրէժխնդրութիւն
մի՛ ընէր ձեր անձերուն համար ,
հապա բարկութեան տեղ տուէք .
Ինչու որ գրուած է . Ես վրէժխնդ-
րութիւնը իմն է , ես պիտի հա-
20 տուցանեմ՝ կ՛ըսէ Տէրը : Ուստի
թէ որ քու թշնամիդ անօթեցնէր է՝
հաց տուր անոր , և թէ որ ծարաւ
է՝ ջուր տուր անոր . քանզի ասը-
նելով՝ անոր գլխուն վրայ կրակի

պէտութիւն չընել . ուրեմն օրէնքին
լաւը ակռն է :
11 Ու այսպէս ըսե՛ , պիտանալով — 9
առնես , որ հինս ժամանակ է մեզի
կուռէ արթընանալու . ինչու որ հի-
մա մօտ է մեզի փրկութիւնը քան
թէ առ առնեը որ հաւատացինք :
12 Գիշերը շատ անցած է ու ցորեկը 10
մօտեցած . ուստի մեկդի ընենք խա-
ւարին գործերը , ու վրանիս հագ-
13 նինք լուսոյ զէնքերը : Ուրչէս թէ
ցորեկ առնն պարկեշտութեամբ
պտըտինք , չ՛ թէ անառակու-
թիւններով ու գինովութիւններ-
ով , ու չ՛ թէ խառնակ անկողնի-
ներով ու պղծութիւններով , ու
չ՛ թէ հակառակութիւնով ու նա-
14 խանձով . հապա վրանիդ հագէք
Տէր Յիսուս Քրիստոսը , ու մարմ-
նոյ խնամք մի առնէք ցանկութիւն-
ներու համար :

ԳԼ . ԺԴ

1 Հաւատքի մէջ տկար եղողը ըն-
դունեցէք՝ չ՛ թէ տարակուսա-
2 կան ոլորտներով : Մէկը կը
հաւատայ որ ամէն բան կրնայ ու-
տել . և ան որ տկար է կանաչեղ-
3 էն կ՛ուտէ : Ան որ կ՛ուտէ՝ չու-
տողը թող չանարգէ , ու ան որ
չուտէր՝ ուտողը թող չդատէ . ին-
չու որ Աստուած զանիկայ ընդուներ
4 է : Դուն ո՞վ ես որ ուրիշին ծա-
ռան կը դատես . իր Տէրոջը կը
կանգնի կամ կ՛իյնայ . բայց պիտի
կանգնի , ինչու որ Աստուած կարող
5 է զանիկայ կանգնեցընել : Մէկը մէկ
օրը ուրիշ օրէն աւելի կը սեպէ ,
ու մէկին ալ ամէն օրը հէն կը սեպէ .
թող ամէն մարդ իր միտքը հա-
6 ստատ ընէ : Ան որ կը հոգայ օրը ,
Տէրոջը կը հոգայ , և ան որ չհոգար
օրը , Տէրոջը չհոգար . ու ան որ
կ՛ուտէ , Տէրոջը կ՛ուտէ , քանի
Աստուծմէ կը գոհանայ . և ան որ
չուտեր , Տէրոջը չուտեր , ու Աս-
7 տուծմէ կը գոհանայ : Ինչու որ
մեզմէ մէկը իր անձին համար չապ-
րիր , ու մէկը ինքզինքին համար
8 չմեռնիր : Քանի թէ որ ապ-
րինք , Տէրոջը համար կ՛ապրինք ,
և թէ որ մեռնինք , Տէրոջը համար
կը մեռնինք . ուրեմն թէ՛ ապրինք՝
և թէ մեռնինք , մենք Տէրոջն ենք :
Այսպէս ալ Քրիստոս մեռաւ ու 9
ապրեցաւ , որ մե-
ռելոց ու կենդա-
նիներուն իշխէ : Ուրեմն 10
քու եղբայրդ կը դատես , կամ
դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կ՛անարգես . վասն զի ամէնս ալ Քրիս-
տոսի առաքելութեան աթոռին պիտի կայնինք : Ինչու որ գրուած է , Ես 11
կենդանի եմ՝ կ՛ըսէ Տէրը , որ
ամէն ծունկ ինձի պիտի ծռի , և
ամէն լեզու Աստուծոյ պիտի խոս-
տովանի : Ուրեմն մեզի ամէն 12
մեկը Աստուծոյ հաշիւ պիտի տայ
իր անձին համար : Ուստի ալ 13
իրար չդատենք , հապա աւելի սա
որոշումը ընէք մարդուս առջեւ
խոչ կամ գայթակղութիւն չդնել
եղբօրը : Ես գիտեմ ու հաստա- 14
տուած եմ Տէր Յիսուսով , որ մեկ
բան մը ինքիրմէ պիղծ չէ , բայց
ան որ պիղծ կը սեպէ մեկ բան մը ,
անոր պիղծ է ան : Ուստի թէ որ 15
կերակուրի համար քու եղբայրդ
տրտմի , ալ դուն սիրով չվարուիս-
ցար . քու կերակուրովդ մի կոր-
սընցըներ անոր համար որ
Քրիստոս մեռաւ : Մի՛ չարչրուի որ 16
ձեր բարիին համար չար խօսին :
Ինչու որ Աստուծոյ արքայութիւնը 17
կերակուր ու խմելիք չէ , հապա
արդարութիւն և խաղաղութիւն ու
ինդութիւն Սրբով Հոգւով :
Անոնք թէ որ մեկ ան բանիով 18
Քրիստոսի կը ծառայէ , անիկայ
Աստուծոյ հաճելի է ու մարդոց պա-
տուելի : Ուստի ուրեմն խաղաղու- 19
թեան և իրարու շինութեան նայիլ
ըլլանք : Ըրծայ որ կերակուրի 20
պատճառով Աստուծոյ գործը քան-
կես . ամէն բան մաքուր է . միայն
թէ ան մարդուն է գէշ՝ որ ուրիշին
պայթակղութիւն տալով կ՛ուտէ :
Պզտիկ է միս չուտել և գինի չխը- 21
մել , ան ալ բան մը ընել , որով
քու եղբայրդ կը դլորի կամ կը
պայթակղի կամ կը տկարանայ :
Դուն հաւատք ունի՞ս . անիկայ քե- 22

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Պետք է ձեզ որ կարող ինք, ակա-
նեալ առաքութիւնը վերա-
ցընել, և չէ թէ ինձ ոք անդին
2 հանոյ լիասլ. Հապա մեզի ամէն
մէկը չինութեան հանար իր ընկե-
րին հանոյ լիասլ բարի բանին
3 մէջ։ Վասնզի Քրիստոս ալ չէ՛
թէ իր անձին հանոյ եղաւ, հապա
ինչպէս որ գրուած է, Անոնք ան-
4 հնոյութիւնները քու վրադ ինան։
Այսուամենայնիւ որ ինչ որ
առաջուց գրուեցաւ, մեր սորվելուն
համար գրուեցաւ, որ համբերու-
թիւնով ու Գրքերուն միխիթա-
5 րութիւնով յոյս ունենանք։ Ու-
համբերութեան ու միխիթարու-
թեան Աստուածը ալ ձեզի իրարու
հետ մի և նոյն խորհուրդը ունենալ
Քրիստոս Յիսուսի համեմատ.
6 Որ մէկ սրտով — մէկ բերնով
փառաւորէք Աստուած ու Հր Տե-
րոջմէ Յիսուս Քրիստոսի Հօրը։
7 Ասոր համար մէկզմէկ ընդունեցէք,
ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ ըն-
դունեց Աստուծոյ փառքին համար։
8 Ասոյ կ՚ըսեմ թէ Յիսուս Քրիս-
տոս թլփատութեան պաշտօնեայ
եղաւ Աստուծոյ ճշմարտութեանը
համար էր, որ նախահայրերուն ը-
րաւած խոստումները հաստատէ.
9 Ազգերն ալ ողորմու-
թեան համար զԱստուած փառա-
ւորին. ինչպէս որ գրուած է,
Ասոր համար ազգերուն մէջը քեզ
պիտի դովեմ, և քու անուանդ
10 սաղմոս պիտի երգեմ։ Ու դար-
ձեալ կ՚ըսէ թէ Ա՛վ ազգեր՝ անոր
ժողովուրդին ուրախակից եղէք։
11 Ու դարձեալ թէ Օրհնեցէ՛ք Տէրը՝
ա՛վ բոլոր ազգեր, ու գովեցէ՛ք ա-
նիկա՝ ա՛վ բոլոր ժողովուրդներ։
12 Ու դարձեալ Եսայի կ՚ըսէ, Յես-

ակն ունի մէկ ապրուստը պիտի ըլլայ,
ու ան որ ապրելու իշխան պիտի
կայնի, ապրելը անոր պիտի հա-
սած։ Բայց յուսով Աստուածը ձեզ 13
լիցընէ բոլոր ուրախութիւնով ու
խաղաղութիւնով հաւատալու մէջ,
որ առատանայ յուսով Հոգւոյն
Սրբոյ զօրութիւնովը։

Ու ես ինքնս ալ հաստատուած եմ 14
ձեզի համար՝ իմ եղբայրնե՛ր, որ
դուք ինքնուն էք բարութիւնով,
լեցուած էք ամէն գիտութիւնով,
և կրնաք միկզմէկ խրատել։ Ասա- 15
կայն մէկ կողմանէ համարձակարար
գրեցի ձեզի՝ իմ եղբայրնե՛ր, որ-
պէս թէ միտքերնիդ դնեմ շնոր-
հըն ինծի Աստուծմէ տրուածին պա-
տճառաւ, որ ես ըլլամ Յիսուս
Քրիստոսի պաշտօնեան հեթա- 16
նոսներուն համար, և Աստուծոյ
աւետարանը սրբապատարա-
գեմ, որպէս զի հեթանոսները ըն-
ծայուելի ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ
Հոգիով սրբուելով։ Ուստի Յի- 17
սուսով պարծանք ունիմ Աստուծոյ
քովը Յիսուսով։ Վասն որ չեմ 18
համարձակիր խոսիլ ան բաներէն
մէկը, որ Քրիստոս իմ միջոցով
գործած չէ հեթանոսները հնազան-
դեցընելու համար՝ խօսքով ու գոր-
ծով, նշաններու ու հրաշքներու 19
զօրութիւնով, Հոգւոյն Աստուծոյ
զօրութիւնովը. անոնք որ ես Ե-
րուսաղէմէն սկսեր՝ և շրջան ընելով
մինչև Իլլիւրիկոսը կողմերը Քրի-
տոսի աւետարանը լեցուցի։ Ես- 20
պէս ջանացի աւետարանը քարո-
զելու, չէ թէ ուր որ Քրիստոսի
անունը յիշուած էր, որ չերկայ թէ
ուրիշի մը դրած հիմին վրայ
չենեմ. հապա ինչպէս որ գրուած
է, Թէ որոնց որ չպատմուեցաւ 21
անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն, ու-
րոնք որ չլսեցին՝ պիտի իմանան։
Ասոր համար ալ շատ արգիլուեցայ 22
ձեզի գալէն։ Բայց հիմա որ ա- 23
րևելքի՝ ալ ինծի տեղ չկայ, ու-
շատ տարիներէ՝ ի վեր խիստ կը
փափաքիմ ձեզի գալու, երբոր 24
Եսպանիա երթամ, կը յու-
սամ որ անցնելու առթիս ձեզ տես-

ղեմ , ու ձեզմէ յուզարկուիմ հոն
Էքլոլա , թէ որ առաջ քիչ մը
25 ձեզմով լեցուիմ : Սակայն հիմա ե-
րուսաղէմ կ'երթամ սուրբերուն
26 սպասաւորելու : Վասն զի Մա-
կեդոնացիք և Աքայեցիք յօժարե-
ցան՝ որ Երուսաղէմի մէջ եղած
աղքատ սուրբերուն քիչ մը հա-
27 ղորդութիւն ընեն . Հօժարեցան ,
ինչու որ անոնց պարտական ալ
են . վասն զի թէ որ անոնց հոգևոր
բաներուն հաղորդ եղան հեթանոս-
ները , կը պարտաւորին որ հաղոր-
դութիւն ընեն անոնց՝ մարմնաւոր
28 բաներու մէջ ալ : Ուրեմն ասի-
կայ կատարելով՝ ու հինքլով անոնց
առ պտուղը , ձեզմէ Սպանիա պիտի
29 անցնիմ : Ու առ պիտիմ որ իմ
ձեզի գալու առնեն՝ Քրիստոսի ա-
ւետարանին լեցուն օրհնութիւնով
պիտի գամ :

30 Ձեզի կ'աղաչեմ եղբայրնե՛ր՝ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսով , ու
Հոգւոյն սիրովը , որ ինձի հետ
պատերազմակից ըլլաք աղօթք-
ներուն մէջ առ Աստուած ինձի հա-
31 մար , Որ Հրէաստանի մէջ հաւատ-
քի չհնազանդողներէն ազատուիմ ,
ու իմ Երուսաղէմ ընծա-ա պատա-
32 րութիւնս սուրբերուն ընդունելի
ըլլայ , Որպէս զի Աստուծոյ կամ-
քովը ուրախութեամբ ձեզի գալով
33 ձեզի հետ հանգչիմ : Ու խաղա-
ղութեան Աստուածը ձեր ամենուդ
հետը ըլլայ : Ամէն :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր Փիբէ քոյ-
րը , որ Կենքրեայի հիւղեցիին ա-
2 պաւէն է . Որ անոր ընդունիք
Տէրոջմով՝ ինչպէս որ սուրբերուն
արժան է , և անոր հետամուտ ե-
ղէք ինչ բանի մէջ որ ձեր օգնու-
կարօտ . քանզի ինքն ալ շատե-
րուն հետամուտ եղաւ , ու ինծի ալ :
3 Ողջունեցէք Պրիսկէին ու Ակի-
ղասին՝ Քրիստոս Յիսուսով իմ
4 գործակիցներուս . Որոնք իմ
կեանքիս համար իրենց պարանոց-
ները տուին . որ անոնցմէ ես թէ
միայն ես շնորհակալ կ'ըլլամ ,
հապա հեթանոսներէն բոլոր հիւ-
ղեցիներն ալ .) Ու անոնց տունը 5
միջի եկեղեցիին ալ : Ողջո՛ւյն
ինծի սիրելիս Եպենետոս իմ սիրելիս , որ Ա-
սիոյ առջի պտուղ մըն է Քրի-
ստոսի : Ողջո՛ւյն Մարիամին , 6
որ մեր վրայ շատ աշխատեցաւ :
Ողջո՛ւյն Անդրոնիկոսին ու Յու- 7
նիային՝ իմ ազգականներուս և գե-
րութեան ընկերներուս , որոնք ա-
ռաքեալներուն մէջ երևելիներ են ,
որոնք ինծմէ ալ առաջ Քրիստոսի
եղան : Ողջո՛ւյն Ամպլիա իմ 8
սիրելիս Տէրոջմով : Ողջո՛ւյն 9
Ուրբանոս մեր գործակիցին Քրիս-
տոսով , ու Ստաքիս իմ սիրելիս :
Ողջո՛ւյն Ապելէսին որ ընտ- 10
րեալ է Քրիստոսով : Ողջո՛ւյն Ա- 11
րիստոբուղոսի տունէն են : Ողջո՛ւյն Հե-
րոդիոնին իմ ազգականիս : Ողջո՛ւյն
որ Տէրոջմով են Տէրոջմով : Ողջո՛ւյն Տրի- 12
փոնէին ու Տրիփոսէին՝ Տէրոջմով
աշխատողներուն : Ողջո՛ւյն
Պերսիդէ սիրելիին , որ շատ աշ-
խատեցաւ Տէրոջմով : Ողջո՛ւյն Ռու- 13
փոսին՝ Տէրոջմով ընտ-
րեալին , ու անոր մօրը և իմին :
Ողջո՛ւյն Ասինկրիտոսին , Փլե- 14
գոնին , Հերմասին , Պատրոբային ,
Հերմեսին , ու անոնց հետ եղող
եղբայրներուն : Ողջո՛ւյն Փի- 15
ղողոսին ու Ցուլիային , Նե-
րեոսին ու անոր քրոջը , և Ողիմ-
պասին ու անոնց հետ եղող բո-
լոր սուրբերուն : Ողջո՛ւյն իրա- 16
րու սրտութեան համբուրով :
Ողջո՛ւյն կ'ընեն ձեզի Քրիստոսի [բո-
լոր] եկեղեցիները :

Կ'աղաչեմ ձեզի եղբայրնե՛ր , որ 17
դիտէք այնպիսիները՝ որոնք
տրված վարդապետութենէն դուրս
հերձուածողութիւններ ու գայթակ-
ղութիւններ կ'ընեն , և անոնցմէ
հեռի կեցէք . Վասն զի անոնք 18
մեր Տէրոջը Քրիստոսի չեն ծա-
ռայեր , հապա իրենց որովայնին .
և անոյշ խօսքերով ու գովեստի խո-
սքերով պարզամիտներուն սիրտերը
կը խաբեն : Վասն զի ձեր Հնազան- 19

դուխնը ամենուն հասած է . 24
ուստի ձեր վրայ ուրախ եմ . բայց
կ'ուզեմ որ դուք խնաստուն ըլլար
բարիին , ու միամիտ՝ չարին :
20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը
խրտակէ Սատանան շուտով ձեր
ոտքին տակը : Ձեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ :
21 Նաև կ'ընէ ձեզի Տիմոթէոս՝ իմ 25
գործակիցս , և Լուկիոս ու Յասոն
և Սոսիպատրոս՝ իմ ազգականներս :
22 (Նաև կ'ընեմ ձեզի Տերտիոս՝ 26
ես Տերտիոս , որ սա թուղթը
23 գրեցի :) Նաև կ'ընէ ձեզի Գա- 27
յիոս՝ իմ ու բոլոր եկեղեցիին հիւր-
ընկալը : Նաև կ'ընէ ձեզի Ե-
րաստոս՝ քաղաքիս գանձապետը ,
ու Կուարտոս եղբայրը : Ձեր 24
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեր ամենուն հետը ըլլայ : Ամէն :
Բայց անոր որ կարող է ձեզ 25
հաստատել իմ աւետարանիս պէս
ու Յիսուս Քրիստոսի քարոզու-
թեանը պէս , ան խորհուրդին
յայտնութեան պէս , որ յաւիտեան-
կան ատենները՝ ի վեր ծածկուած
էր , Ե- հիմա յայտնուեցաւ , ու 26
մարգարէական գիրքերով յաւիտե-
նական Աստուծոյ հրամանովը բոլոր
հեթանոսներուն ճանչցուեցաւ հա-
ւատքի հնազանդութեան համար , Ա- 27
միայն իմաստուն Աստուծոյն՝ Յիսուս
Քրիստոսի միջոցովը փառք յաւի-
տեանս : Ամէն :

ԵՒՍԷԲԻՈՍ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՒՍԷԲԻՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս՝ Աստուծոյ կամքովը Յիսուս
Քրիստոսի առաքեալ ըլլա-
ծ , ու Սոսթենէս եղբայրը ,
2 Եփեսոսի մէջ եղած Աստուծոյ
եկեղեցիին՝ Քրիստոս Յիսուսով
սրբուածներուն՝ ուրկէ որ ըլլա-
նին , ան ամենուն հետ՝
որ ամէն տեղ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի անունը կը կանչեն ,
3 իրենցը ու մերը . Ձեզի շնորհք
և խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր
Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստո-
սէն :
4 Ամէն առեն իմ Աստուծմէս ձեզի
համար կը գոհանամ Աստուծոյ շը-
նորհքին վրայ , որ ձեզի տրուած է
5 Քրիստոս Յիսուսով . Ո՛ր դուք
անով ամէն բանի մէջ հարստացար
ամէն խօսքով ու ամենայն գիտու-
6 թեամբ . Ինչպէս որ Քրիստոսի
վկայութիւնը ձեր մէջը հաստա-
7 տուեցաւ . Ո՛ր դուք բնաւ մէկ շը-
նորհքով մըն ալ չնուազիք՝ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի յայտնու-
թեան սպասելով . Ո՛ր նաև ձեզ պի- 8
տի հաստատէ մինչև վերջը՝ անմե-
ղադրելի ըլլա- մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի օրը : Հաւատարիմ 9
է Աստուած , որ իրմով կանչուեցար
հաղորդ ըլլալու իր Որդւոյն՝ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսին :
Ձեզի կ'աղաչեմ եղբայրնե՛ր՝ մեր 10
Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը ,
որ ա՛ն և նոյն խօսքը ունենաք ա-
մէնքդ , ու երկպառակութիւններ
չըլլայ ձեր մէջը . հապա դուք մէկ
միտքի ու մէկ խորհուրդի վրայ
հաստատուած ըլլայք : Վասն որ 11
ձեզի համար ինձի լուր հասաւ եղ-
բայրնե՛ր՝ Քղուէի տունէն եղողնե-
րէն , թէ ձեր մէջը հակառակու-
թիւններ կայ : Ասիկա ա՛ս կը պա- 12
տճառեմ , որ ձեզմէ ամէն մէկը կ'ը-
սէ եղեր թէ Ես Պօղոսինն եմ ,
ու Ա՛ն՝ թէ Ես Ապողոսինն , և
Ա՛յն՝ թէ Ես Կեփասինն , ու

٢٧ وقد اختلفوا في تاريخ وفاته . فقيل
سنة ٢٠٠ ، وقيل سنة ٢٠٠ ، و

ընդ ու մարդու սրտին մէջ չէ
բնակիր , Եասուած գինքը սիրողներուն
10 պատրաստեց : Բայց Եասուած
մեզի յայտնեց իր Հոգիովը , ինչու
որ Հոգին ամէն բան կը քննէ ,
Եասուծոյ խորունկ բաներն ալ :
11 Վասն զի մարդիկներէն ո՞վ դիտէ
մարդուն բաները , բայց միայն
մարդուն հոգին որ իր մէջն է .
անանկ ալ Եասուծոյ բաները
մէկը չգիտեր , բայց միայն Ե-
12 ասուծոյ Հոգին : Հապա մենք չէ
թէ աշխարհիս հոգին ա-
ռինք , հապա ան Հոգին որ Ե-
ասուծմէ է . որ մենք ձանձնանք ան
բաները որ Եասուծմէ տրուեցաւ
13 մեզի . Որոնք նաև կը խօսինք ,
չէ թէ մարդկային իմաստութեան
սորվեցուցած խօսքերովը , հապա
Հոգիովը սորվեցուցածներովը , և
հոգևոր բաները հոգևորի հետ կը
14 յարմարցընենք : Հակ ընչաւոր
մարդը Եասուծոյ Հոգիին բաները
չընդունիր , ինչու որ անոնք իրեն
յիմարութիւն են , ու չկրնար ա-
նոնք գիտնալ , ինչու որ հոգևոր կեր-
15 պով կը քննուին : Բայց ան որ
հոգևոր է՝ ամէն բան կը քննէ , ու
16 ինքը մէկէ մը չքննուիր : Վասնզի
ո՞վ գիտցաւ Տէրոջը միտքը , որ
անոր խրատ տուող ըլլայ . բայց
մենք Քրիստոսի միտքը ունինք :

ԿԱ . Գ

1 Ու ես Եղբայրնե՛ր՝ չկրցայ խօսիլ
ձեզի՝ որպէս թէ հոգևորներու ,
հապա որպէս թէ մնացեալներու ,
2 ըու , Որպէս թէ Քրիստոսով ոչ-
դայոց . ձեզի կաթ կիրցուցի , և
չէ թէ կերակուր . ինչու որ դեռ
կարող չէիք , ու հիմա ալ ա-
կաւին կարող չէք . վասն զի դեռ
3 մարմնաւոր էք : Որովհետև ա-
կաւին ձեր մէջը նախանձ ու հակա-
ռակութիւն և բաժանումներ կան ,
չէ՞ որ մարմնաւոր էք , ու մարդկո-
4 բէն կը քալէք : Վասնզի երբոր
ձեզմէ մէկը կ'ըսէ թէ Ես Պօղո-
սինն եմ , և միւսը թէ Ես Ապո-
ղոսինն , չէ՞ որ մարմնաւոր էք :
Ա՞րդեօք ով է Պօղոս կամ ով է

Ապողոս . Պաշտօնեաներ են , ո-
րոնցմով հաւատացիք . և ինչպէս
որ Տէրը տուաւ ամէն մէ-
կուն : Ես տնկեցի , Ապողոս ջուր
տուաւ , բայց Եասուած աճեցուց :
Ասոր ձէ տնկողը բան մըն է , և
ձէ ջուր տուողը , հապա Եասուած
որ աճեցուց : Տնկողը ու ջուր
տուողը մէկ են , և ամէն մէկը իր
վարձքը պիտի առնէ իր աշխատու-
թեանը չափովը : Ինչու որ մենք
Եասուծոյ գործակից ենք . դուք Ե-
ասուծոյ մշակութիւնն էք , Եասու-
ծոյ շինութիւնն էք : Եասուծոյ
ընծհացը չափովը որ ինծի տրուե-
ցաւ , իմաստուն ձարտարապետի
մը պէս հիմ դրի , բայց ան-որ վրայ
շինողը ուրիշ է . միայն թէ ամէն
մէկը թող պուշանայ թէ ինչպէ
կը շինէ : Ինչու որ մէկը՝ ալ ու-
րիշ հիմ չկրնար դնել դրուածէն
զատ , որ է Յիսուս Քրիստոս :
Թէ որ մէկը ան հիմին վրայ կը շինէ
ոսկի՝ արծաթ՝ պատուական քարեր՝
փայտ՝ խոտ՝ եղէգ , Ամէն մէկուն
գործը յայտնի պիտի ըլլայ . քան-
զի օրը երևան պիտի հանէ , ինչու
որ կրակով պիտի յայտնուի . և
ամէն մէկուն գործին ինչ տեսակ
ըլլալը կրակը պիտի փորձէ : Թէ
որ մէկուն շինած գործը մնայ ըլ-
լայ , ինքը վարձք պիտի առնէ .
Թէ որ մէկուն շինածը այրի ըլ-
լայ , անվնաս պիտի ազատի , բայց
ինքը պիտի ազատի , սակայն
անանկ՝ իբր թէ կրակի միջէն :
Գի՞ք դիտէք որ Եասուծոյ տաճար
էք դուք՝ և Եասուծոյ Հոգին ձեր
մէջը բնակած է : Թէ որ մէկը
Եասուծոյ տաճարը կ'ապականէ ,
Եասուած անվնաս պիտի ապականէ ,
ինչու որ Եասուծոյ տաճարը սուրբ
է , որ դուք էք :

Ոչ ոք ձեզ չխաբէ . Թէ որ մէկը ինքզինքը իմաստուն
կը սեպէ աս աշխարհիս մէջ , թող
յիմար ըլլայ՝ որ իմաստուն ըլլայ .
Ինչու որ աս աշխարհիս իմաստու-
թիւնը Եասուծոյ առջեը յիմարու-
թիւն է . վասն զի գրուած է թէ
Ընվիկայ իմաստուններըը իրենց խո-

բանականութեանը մէջ կը բռնէ :
20 Եւ դարձեալ թէ Տէրը գիտէ իմաստուններուն խորհուրդները , որ
21 ունայն են : Ուրեմն մէկը թող չպարծենայ մարդոյմով . Վասն որ
22 ամէն բան ձերն է , թէ Պօղոս , թէ Ապողոս , թէ Կեփաս , թէ աշխարհ , թէ կեանքը , թէ մահը , թէ ներկայ բանները և թէ գալիքները՝ ամէն բան ձերն է .
23 Դուք ալ Քրիստոսինն էք , և Քրիստոս՝ Աստուծոյ :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Թող մարդիկ մեզ ասանկ սեպեն՝ որպէս թէ Քրիստոսի սպասաւորները ու Աստուծոյ խորհուրդ-
2 ներուն տնտեսները : Ասոր մըն-
3 տեսներուն մէջ կը փնտուի որ մէկը հաւատարիմ գտնուի : Սակայն ինծի ամենևին բան մըն է , որ ձեզմէ դատուիմ՝ կամ մարդոյ դատողութենէն , մանաւանդ որ ես
4 ալ իմ անձս չեմ դատեր . (Վասն զի ոչ ես իմ անձիս վրայով բան մը չեմ գիտեր . բայց չէ թէ ասով
5 կ'արդարանամ .) Հապա պէս դատողը Տէրն է : Ուրեմն ժամանակէն առաջ դատողութիւն մի ընէք , մինչև որ գայ Տէրը՝ որ խաւարին դաղանիքը՝ ի լոյս պիտի հանէ , ու սրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ . և ան ատենը ամէն մէկուն գովեստը Աստուծմէ պիտի լլայ :
6 Վասն զի օրինակ բերի ես վրաները իմ վրաս ու Ապողոսին վրայ ձեզի համար , որ դուք մեզմէ սորվիք խօսքը չվրայով դրուածէն աւելի բան մը չհորհիլ , որ չլլայ թէ ձեզմէ մէկը հպարտանայ մէկու մը համար
7 ուրիշի մը դէմ : Վասն զի ո՞վ է ան որ քեզ տարբեր կ'ընէ ուրիշէն . և ի՞նչ ունիս որ չես առեր դուն . և թէ որ առեր ինչո՞ւ չառածի պէս կը պարծենաս :
8 Արդէն կշտացած էք , արդէն հարստացաք , առանց մեզի թագաւորեցիք . և երանի թէ թագաւորէիք , որ մենք ալ ձեր հետը
9 թագաւորէինք : Վասն զի կարծեմ թէ Աստուած մեզ առաքեալներս մահապարտներուն նման . ինչու որ տեսարան եղանք աշխարհի , և հրեշտակներուն ու մարդիկներուն : Մենք յիմարներ 10 ենք Քրիստոսի համար , և դուք խելօքներ Քրիստոսով . մենք տկար՝ և դուք զօրաւոր . դուք փառաւորեալ՝ ու մենք անարգեալ : Մինչև ասս օրուան աւուրը կ'անո- 11 թենանք ալ , կը ծարաւինք ալ , մերկ ալ կը մնանք , կը ծեծուինք ալ , աստանդական ալ կը պտըտինք , և ձեռքերնիս գործելով 12 կ'աշխատինք . երբոր մեզ կը նախատեն՝ կ'օրհնենք . երբոր կը հալածեն՝ կը համբերենք . երբոր պէշ կը 13 խօսին՝ կ'աղաչենք . իբրև աշխարհի աղտեղութիւնը՝ ամենուն անարգը ըլլալով մինչև հիմա : Ես բաները 14 կը գրեմ՝ չէ թէ ձեզ ամչցնելու համար , հապա կը խրատեմ իբրև սիրելի որդիներուս պէս : Վասն 15 զի թէև դուք տասը հազար վարժապետներ ունենաք Քրիստոսով , բայց չէ թէ շատ հայրեր ունիք , ինչու որ Քրիստոս Յիսուսով ես ձեզ ծնայ աւետարանովը : Ուրեմն 16 կ'աղաչեմ ձեզի՝ ինծի նմանողներ եղէք : Ասոր համար ձեզի խրկեցի 17 Տիմոթէոսը , որ իմ սիրելի որդիս է ու Տէրոջմով հաւատարիմ . որ անիկա ձեր միտքը պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ ըրածս ճամբաներս , ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ կը սորվեցնեմ : Մէկ քանիներդ հպարտացան , որ 18 պէս թէ ես պիտի չգամ ձեզի : Բայց շուտով պիտի գամ ձեզի՝ թէ 19 որ Տէրը կամենայ , և պիտի հասկընամ չէ թէ հպարտացողներուն խօսքերը , հապա զօրութիւնը : Վասն զի Աստուծոյ թագաւորու- 20 թիւնը չէ՛ թէ խօսքով է , հապա զօրութիւնով : Ո՞նչպէս կ'ու- 21 զէք , գաւազանո՞վ գամ ձեզի , թէ սիրով և հեզութեան հոգիով :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ա՛ռ հասարակ կը լսուի ձեր մէջը պոռնկութիւն ըլլալ , և անանկ

պատկութիւն՝ որ հնթանանութեան
մէջ ալ չկայ ։ որպէս թէ մէկը իր
2 հօրը կնիկը ունենայ ։ Ու դուք
հպարտացեր էք , և ձեզ մանաւանդ
սուգ ընէք , որ ձեր մէջէն վերցուի
3 ատ բանը ընողը ։ Վասն որ թէ-
պէտ ես մարմնով հեռու եմ , բայց
հոգիով ներկայ եմ . ուստի հիմա
որպէս թէ ներկայ ըլլալով որոշեցի ,
4 որ ատ բանը ընողը Յերուսաղէմ մէջ Տէր
Յիսուս Քրիստոսի անունովը մէկ-
տեղ ժողվուիք դուք՝ ու իմ հոգիս
մէջ Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրու-
5 թիւնովը , Սատանայիս
մատնէք՝ մարմինը կորսուելու հա-
մար , որ հոգին փրկուի Տէր Յի-
6 սուսի օրը ։ Ձեր պարծանքը
աղէկ չէ . չէք գիտեր որ քիչ մը
խմորը բոլոր զանգուածը կը խմորէ ։
7 Սաթրնցէք հին խմորը մէկդի , որ
ըլլաք նոր զանգուած , ինչու որ
անխմոր էք . ինչու որ Քրիստոս
մեր պատիկը մեզի համար զոհուե-
8 ցաւ ։ Ուստի տօն կատարենք՝ չէ
թէ հին խմորով և չէ թէ չարու-
թեան ու անզգամութեան խմորով ,
հապա անկեղծութեան ու ճշմար-
9 տութեան անխմոր հացովը ։ Գրե-
ցի ձեզի թուղթին մէջ , որ պոռ-
10 նիկներուն հետ չխառնուիք ։ Ո-
չը գրեցի՝ չէ թէ աս աշխարհիս պոռ-
նիկներուն հետ , կամ ագահներուն
հետ , կամ յափշտակողներուն հետ ,
կամ կռապաշտներուն հետ . հապա
թէ չէ՝ պէտք էր որ դուք աշխարհէս
11 դուրս ելլէիք ։ Բայց հիմա ձեզի
գրեցի չխառնուիլ , այսինքն թէ որ
մէկը եղբայր ըսուած՝ կամ պոռնիկ
ըլլայ , կամ ագահ , կամ կռա-
պաշտ , կամ նախատող , կամ
գինով , կամ յափշտակող , ա-
նանկին հետ հաց ալ չուտել ։
12 Վասն զի ի՞նչ պէտք է ինձի դուր-
սիններն ալ դատել . չէ՞ որ դուք
13 ներսիններըը կը դատէք . Իսկ դուր-
սիններըը Աստուած պիտի դատէ .
ուստի չարը ձեր մէջէն վերցուցէք ։

ԳԼ . ՃՕ .

1 Ձեզմէ մէկը՝ թէ որ մէկ բան մը
ունենայ իր ընկերին հետ , կը
համարձակի՞ անիրաւներուն առջեը
դատուիլ , ու չէ թէ սուրբերուն
2 առջեը ։ Ձի՞ գիտեր որ սուրբե-
րը պիտի դատեն աշխարհը . ու թէ
որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի ,
ուրեմն արժանի չէ՞ք դուք չնչին
3 դատը որոշելու ։ Ձի՞ գիտեր որ
մենք հրեշտակներ պիտի դատենք .
ո՛ւր կը մնան հապա աշխարհայինը
4 բաները ։ Ուրեմն թէ որ ձեր մէջ
աշխարհային դատեր ունիք , նկա-
ղեցւոյն անարգներըը ձեզի դատաւոր
5 դրէք ։ Ձեզ ամչցնելու համար
կը գրուցեմ . այնչափ եղաւ որ ձեր
մէջը մէկ իմաստուն մը չկայ որ
կարող ըլլայ իրաւունքը որոշել իր
6 եղբայրներուն մէջ . Հապա եղբայր
եղբօր հետ դատի կը մտնէ , ան
7 ալ անհաւատներուն առջեը ։ Ա-
րդարև բոլորովին յանցանք մըն է ատ
ձեր մէջը , որ իրարու հետ դատեր
ունիք . ինչո՞ւ մանաւանդ դուք ա-
նիրաւութիւն չէք կրեր . ինչո՞ւ
մանաւանդ դուք զրկանք չէք քաշեր ։
8 Հապա դուք անիրաւութիւն ու
զրկանք կ՚ընէք , և ան ալ եղբայր-
9 ներուն ։ Ձի՞ գիտեր որ անիրա-
ւներըը Աստուծոյ արքայութիւնը պի-
տի չժառանգեն . մի խաբուիք ,
ո՛չ պոռնիկներըը՝ ո՛չ կռապաշտնե-
10 րըը՝ ո՛չ շնացողներըը՝ ո՛չ իգացեալ-
ներըը՝ ո՛չ արուապիղծներըը՝ ո՛չ գո-
ղերըը՝ ո՛չ ագահներըը՝ ո՛չ գինոլնե-
րըը՝ ո՛չ նախատողներըը՝ ո՛չ յափշ-
տակողներըը Աստուծոյ թագաւորու-
11 թիւնը պիտի չժառանգեն ։ Ու
դուք մէկ քանիներդ անանկներ
էիք . բայց լուացուեցաք , բայց
արդարացաք , բայց սրբացաք Տէր
Յիսուսի անունովը ու մեր Աս-
տուծոյ Հոգիովը ։

12 Ամէն բան ինձի օրինաւոր է ,
բայց չէ թէ ամէն բան օգտակար .
ամէն բան ինձի օրինաւոր է , բայց
ես մէկ բանի մը իշխանութեան
13 տակ պիտի չըլլամ ։ Կերակուր-
ներըը փորին համար է , փորն ալ
կերակուրներուն . բայց Աստուած
ասոնք ալ՝ անոնք ալ պիտի խափանէ ։
Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար
չէ , հապա Տէրոջը , ու Տէրը՝ մար-

14 միմեան համար : Եւ Աստուած ոչ
Տէրը յարուց , մեզ ալ պիտի յա-
15 րուցանէ իր զօրութիւնովը : Ա՞ղ
գիտէք որ ձեր մարմինները Քրիս-
տոսի անդամներն են . ուստի Քրիս-
տոսի անդամները առնելով՝ պոռ-
նիկի անդամնե՞ր ընեմ . քան լեցի :
16 Ա՞ղ գիտէք թէ ան որ պոռնիկի
կը մօտենայ , մարմին մէկ մարմին
կ'ըլլայ . քանզի ՚ի՛նչ՚ը կ'ըսէ , Ե՛ր-
կուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան :
17 Իսկ ան որ Տէրոջը կը մօտենայ ,
18 մարդ մէկ հոգի կ'ըլլայ : Պոռ-
նկութենէն փախէ՛ք . ամէն մեղք որ
մարդ կը գործէ՝ իր մարմինէն դուրս
է . բայց ան որ կը պոռնկի՝ իր մար-
19 մինը դէմ կը մեղանչէ : Ա՞ղ
գիտէք որ ձեր մարմինները տաճար
են Սուրբ Հոգիին որ ձեր մէջն է ,
որ անիկայ Աստուծմէ ունիք , ու
20 դուք ձեր անձին տէրը չէք . Վասն-
զի գնով ծախու առնուեցաք . ու-
րեմն փառաւորեցէ՛ք զԱստուած ձեր
մարմիններուն ու հոգիներուն մէջը ,
որ Աստուծոյ են :

Գ Լ . Ը :

1 Արդ ան բաներուն համար որ դուք
ինծի գրեցիք , աղէկ է մար-
2 դուս որ կնկան չմօտենայ : Բայց
պոռնկութիւնը տեսնելուն համար
ամէն մարդ թող իր կնիկը ունե-
նայ , ու ամէն կնիկ իր էրիկը թող
3 ունենայ : Էրիկը իր կնկանը թող
պարտքը վճարէ , նոյնպէս կնիկն
4 ալ իր էրկանը : Կնիկը իր մար-
մինին չէշխանը , հապա էրիկը . ա-
նոնք ալ էրիկը իր մարմինին չէշ-
5 խանը , հապա կնիկը : Իրարմէ
մի զրկէք , եթէ ոչ միաբանու-
թեամբ առանձ մը՝ աղօթքի պարա-
պելու համար , ու նորէն իրարու
դարձէք , որ Սատանան ձեզ չփորձէ
ձեր անժուժկալութեանը համար :
6 Ա՛յս կը պատգեմ թոյլ տալով , և
7 չէ թէ հրամայելով : Կ'ուզեմ ի՛ու-
րէն որ ամէն մարդիկ ինծի պէս ըլ-
լային . բայց ամէն մէկը իր պար-
գեւը ունի Աստուծմէ , մէկը ասանկ
8 ու միւսը անանկ : Բայց չամուս-

նացածներուն ու որբևարիներուն
կ'ըսեմ , Աղէկ է անոնց թէ որ
ինծի պէս կենան : Հապա թէ որ 9
ժուժկալութիւն չունին , թող ա-
մուսնանան , քանզի որ ապէկ է ա-
մուսնանալը քան թէ բորբոքիլը :
Բայց ամուսնացածներուն կը պա- 10
տուիրեմ չէ թէ ես , հապա Տէ-
րը , որ կնիկը էրիկէն չզատուի ,
(Հապա թէ որ զատուի ալ՝ առանց 11
ամուսնանալու մնայ , կամ իր էր-
կանը հետ հաշտուի ,) ու էրիկը
իր կնիկը թող չձգէ : Բայց ու- 12
րիշներուն ես կ'ըսեմ՝ չէ թէ Տէ-
րը . Եթէ որ մէկ եղբայր մը ան-
հաւատ կնիկ ունենայ , ու անոր
հաճելի ըլլայ իրեն հետ բնակիլը ,
թող չձգէ զանիկայ : Ու կնիկ 13
մը որ անհաւատ էրիկ ունենայ , ու
անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ բնա-
կիլը թող չձգէ զանիկայ : Վասն- 14
զի որ անհաւատ էրիկը սրբուած է
կնիկովը , և անհաւատ կնիկը սրբ-
ուած է էրիկովը . ապա թէ ոչ՝
ձեր որդիքը պիղծ պիտի ըլլային .
բայց հիմա սուրբ են : Իսկ թէ 15
որ անհաւատը գնաւ , թող գա-
տուի . եղբայրը մը կամ քոյր մը
անանկ պարագաներու մէջ ծառայ
չէ . հապա Աստուած խաղաղու-
թեան կանչեց մեզ : Վասնզի ի՞նչ 16
գիտես դուն կնի՛կ զի՞նի զուցէ քու էրիկդ
պիտի ապրեցընես . կամ դուն ի՞նչ
գիտես էրի՛կ զուցէ քու կնիկդ պի-
տի ապրեցընես : Միայն թէ ամէն 17
մէկուն ինչպէս որ Տէրը բաժնեց ,
ամէն մէկը ինչպէս որ Աստուած
կանչեց , անանկ թող ընթանայ , ու
ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես սովոր
պատուէր կու տամ :

Ան որ թլփատուած մէկը հա- 18
րուփ կանչուեցաւ , թող նորէն
անթլփատ չըլլայ . չթլփատուած-
նորէն մէկը կանչուեցաւ , թող
չթլփատուի : Ինչ- որ թլփա- 19
տութիւնը բան մը չէ , ու անթլ-
փատութիւնը բան մը չէ . հապա
Աստուծոյ պատուիրանքներուն պահ-
պանութիւնը պէտք է : Ամէն 20
մէկը ինչ կոչումի մէջ որ կան-
չուեցաւ , թող անոր մէջ կենայ :

1 Հայց հոգ եղիցի զիարտ գի-
տութեան ի ձեզ, եղբարք, զի
ոչ յանգիտութեան կամիմ ձեզ
զգալ զայս խորհուրդ, զի մի՛
ինքեանք ձեզ իմաստունս թո-
ղուցուն զանձինս։ Զի կոյր
մասն եղեւ Իսրայէլի մինչեւ
զի լցցի զբազմութիւն հեթա-
նոսաց մտցէ։ Եւ ապա ամե-
նայն Իսրայէլ կեցցէ, որպէս
գրեալ է. Եկեսցէ յՍիովն
որ հանիցէ զփրկիչն, եւ դար-
ձուսցէ զանաստուածութիւնս
յՅակովբայ։ Եւ սա ինքեան
ուխտ եդից նոցա, յորժամ
վերացուցից զմեղս նոցա։
Ըստ աւետարանին թշնամիք
վասն ձեր, իսկ ընտրեալք
վասն հարցն։ Զի անդրդուե-
լի են պարգեւք Աստուծոյ
եւ կոչումն նորա։ Զի որպէս
դուք ոչ հաւատայիք Աստու-
ծոյ, իսկ այժմ գթացարուք
անհաւատութեամբ նոցա։
Նոյնպէս եւ նոքա ոչ հաւա-
տան ձերում գթութեանն,
զի եւ նոքա գթասցին։ Զի
եղեալ է Աստուած զամե-
նեսեան ի հնազանդութիւն,
զի զամենեսեան գթասցէ։
Ո՜հ զխորութիւն հարստու-
թեան եւ իմաստութեան եւ
գիտութեան Աստուծոյ, զի
անքննելի են դատաստանք
նորա եւ անհետազօտելի ճա-
նապարհք նորա։ Զի ո՞վ ե-
գիտ զմիտս Տեառն, կամ ո՞վ
եղեւ խորհրդական նորա։
Կամ ո՞վ նախ ետ նմա, եւ
հատուսցի նմա։ Զի յնմանէ
եւ նովաւ եւ յնա են ամե-
նայն։ Նմա փառք յաւիտե-
նից յաւիտեանս, ամէն։

9 Եւ ես եղբարք, ոչ կարա-
ցի խօսել ընդ ձեզ իբրեւ ընդ
հոգեւորս, այլ իբրեւ ընդ մար-
մնաւորս, իբրեւ ընդ մանու-
կունս ի Քրիստոս։ Կաթամբ
զձեզ ըմպեցուցի, ոչ կերակ-
րով, զի ոչ կարէիք։ Այլ եւ
ոչ այժմ կարէք, զի մարմնա-
ւորք էք։ Զի մինչդեռ կայ
ընդ ձեզ նախանձ եւ հակա-
ռակութիւն, ոչ մարմնաւորք
էք, եւ ըստ մարդկան կերպի
վարիք։ Զի երբ ոմն ասէ, Ես
եմ Պաւղոսի, եւ ոմն, Ես՝ Ա-
պողոսի, ոչ մարդիկ էք։ Զի
Պաւղոս ո՞վ է, եւ Ապողոս
ո՞վ է, այլ սպասաւորք, որով-
քեւ հաւատացէք, եւ որպէս
Տէր տայ իւրաքանչիւրոց։
Ես տունկ տնկեցի, Ապողոս
ջրեաց, այլ Աստուած աճե-
ցոյց։ Ուստի ոչ տնկիչ ինչ
է եւ ոչ ջրող, այլ Աստուած
որ աճեցուցանէ։ Եւ տնկիչն
եւ ջրողն մի են, այլ իւրա-
քանչիւր զվարձս իւր առցէ
ըստ իւրում վաստակոյ։ Զի
աշխատակիցք Աստուծոյ եմք
եւ դուք արտ Աստուծոյ էք,
շինուած Աստուծոյ էք։ Ըստ
շնորհացն Աստուծոյ որ տր-
ուաւ ինձ, որպէս իմաստուն
ճարտարապետ հիմն եդի, եւ
ուրեք շինէ ոք վերայ։ Բայց
ամենայն մարդ տեսցէ որպէս
շինէ վերայ։ Զի զհիմունս
ոչ ոք կարէ եդանել այլ զոր
եդեալ է, որ է Յիսուս Քրիս-
տոս։ Եւ եթէ ոք շինէ վերայ
հիմանդ զոսկի, կամ զարծաթ,
կամ զպատուական քարինս,
կամ զփայտս, կամ զխոտ, կամ
զեղէգն, ամենայն գործ ոյր
իցէ յայտնի լիցի։ Զի օրն
ցուցանէ, զի հրով յայտնի
լինի, եւ հուր զգործ ոյր իցէ
ամենայնի փորձեսցէ։ Եթէ
մնասցէ գործ ոյր շինեաց ոք
ի վերայ, վարձս առցէ։ Եթէ
այրեսցի գործ ոյր շինեաց ոք,
կորուսցէ զվարձս իւր, եւ
նա կեցցէ, այլ իբրեւ ի հրոյ։
Ո՞չ գիտէք եթէ տաճար էք
Աստուծոյ, եւ Հոգի Աստուծոյ
բնակի ի ձեզ։ Եթէ ոք ապա-
կանեսցէ զտաճարն Աստուծոյ,
զնա կորուսցէ Աստուած։ Զի
տաճար Աստուծոյ սուրբ է,
որ էք դուք։ Մի ոք զանձինս
խաբեսցէ։ Եթէ ոք իմանայ
ինքեան թէ իմաստուն է յաշ-
խարհիս, յիմար եղիցի, զի
իմաստուն լիցի։ Զի իմաս-
տութիւն աշխարհիս զայս
յԱստուծոյ յիմարութիւն է։
Զի գրեալ է. Որ բռնացուցա-
նէ զիմաստունս ի խորհրդի
նոցա։ Եւ դարձեալ. Տէր գի-
տէ զխորհուրդս իմաստնոց,
եթէ սնոտի են։ Ուստի ոք մի
պարծեսցի ի մարդկանէ, զի
ամենայն ինչ ձեր է, եթէ Պաւ-
ղոս, եթէ Ապողոս, եթէ կեն-
դանութիւն, եթէ մահ, եթէ
ներկայ, եթէ ապագայ, ամե-
նայն ինչ ձեր է, եւ դուք՝ Քրիս-
տոսի, եւ Քրիստոս՝ Աստուծոյ։

10 Այսպէս մարդ զմեզ համա-
րեսցի իբրեւ զծառայս Քրիս-
տոսի, եւ իբրեւ զգանձապետս
խորհրդոց Աստուծոյ։ Այլ եւ
խնդրի ի գանձապետաց, զի
հաւատարիմ գտցի։ Ես ինձ
ոչինչ է դատիլ ձեզանէ կամ
յմարդկանէ դատաստանէ։ Այլ
եւ ոչ ես զանձինս դատեմ։
Զի ոչինչ գիտեմ ինձ մեղա-
նս, այլ ոչ ինդրովս արդա-
րացայ, այլ որ դատէ զիս՝
Տէր է։ Վասն որոյ մի՛ ինչ
յառաջ ժամանակի դատիցէք,
մինչեւ եկեսցէ Տէր, որ եւ
լուսաւորեսցէ զգաղտնիս
խաւարի, եւ յայտնեսցէ զմի-
տս սրտից, եւ ապա գովեստ
եղիցի իւրաքանչիւր Աստու-
ծոյ։ Այս ամենայն, եղբարք,
զձեզ եւ զիս նմանեցուցի
վասն ձեր, զի ի մեզ ուսցիք
զի մի՛ ինչ յառաջ քան զգրե-
ալսն, զի մի՛ ոք ամբարտա-
ւանասցի վասն մերոյ միոյ
ընդ միւսոյ։ Զի ո՞վ քեզ զա-
տորոշէ, եւ զի՞նչ ունիս զոր
ոչ առեր, եւ եթէ առեր զի՞նչ
պարծիս իբրեւ ոչ առեր։
Ահա կշտացարուք, ահա
մեծացարուք, ահա առանց
մեր թագաւորեցարուք։ Եւ
երանի թէ թագաւորեցարուք,
զի եւ մեք ընդ ձեզ թագա-
ւորեսցուք։ Զի կարծեմ թէ
մեզ առաքեալսդ յետինս ցու-
ցին իբրեւ զմահուան պար-
տաւորս, զի թատրոն եղեաք
աշխարհի եւ հրեշտակաց եւ
մարդկան։ Մեք յիմարք վասն
Քրիստոսի, եւ դուք իմաստուն-
ք ի Քրիստոս։ Մեք տկարք,
եւ դուք զօրաւորք։ Դուք
պատուականք, եւ մեք անար-
ժանք։ Մինչեւ ցայսմ ժամու
եւ քաղցեալք եւ ծարաւեալք
եւ մերկացեալք եւ հարեալք
եւ անհանգիստք եւ աշխա-
տեալք գործելով զձեռս մեր։
Օրհնեմք եւ հայհոյեմք, եւ
հանդուրժեմք։ Հայհոյեալք
աղաչեմք, իբրեւ զաղբ աշ-
խարհի եղեալք եւ ամենայն
կեղտ մինչեւ ցայսօր։ Ոչ
ամաչեցուցանեմ զձեզ գրե-
լով զայս, այլ զորդիս իմ
սիրելիս զնուանեցուցանեմ։
Զի եթէ տասն հազար մանու-
կապետս ունիցիք ի Քրիստոս,
այլ ոչ բազումս հարս։ Զի
ես զձեզ ի Քրիստոս Յիսուս
ի Հաւետարանէ ծնայ։ Ուս-
տի աղաչեմ զձեզ, նմանող-
ք իմ եղերուք, որպէս եւ ես
Քրիստոսի։ Վասն որոյ եւ
առաքեցի առ ձեզ զՏիմոթէոս,
որ է որդի իմ սիրելի եւ հա-
ւատարիմ ի Տէր, որ յիշեցու-
ցէ զձեզ զճանապարհս իմ
որ են ի Քրիստոս, որպէս
ամենայն տեղի ուսուցանեմ
յամենայն եկեղեցիս։ Իբրեւ
ոչ գալոցի ես առ ձեզ, ամբար-
տաւանացան ոմանք։ Այլ
կամիմ գալ առ ձեզ մերձ ի
կամս Տեառն, եւ ապա գի-
տասցեմ ոչ զբանս ամբարտա-
ւանացելոցն, այլ զզօրութիւն։
Զի ոչ է արքայութիւն Աստու-
ծոյ ի բանի, այլ ի զօրութեան։
Զի՞նչ կամիք, ընդ գաւազա-
նի եկից առ ձեզ, եւ կամ ընդ
սիրոյ եւ հոգւոյ հեզութեան։

11 Ամենայն ոք լսի եւ ասի,
եթէ պոռնկութիւն է ընդ ձեզ,
եւ պոռնկութիւն այնպիսի,
զոր ոչ ոք յազգս հեթանոսաց
անուանէ, զի կին հարցն ոք
ունիցի։ Եւ դուք ամբարտա-
ւանացեալ էք, եւ ոչ առաւել
սգացարուք, զի վերացցի ի
միջոյ ձերմէ որ զայդպիսի
գործ գործեաց։ Զի ես որ
հեռի եմ մարմնով, այլ ներ-
կայ եմ հոգւով, զայդպիսի
գործ գործեցի, իբրեւ ներկայ
եմ, զի ի միջոյ ձերմէ վերա-
ցցի որ զայդպիսի գործ գոր-
ծեաց։ Ոչ է բարի պարծանք
ձեր։ Ո՞չ գիտէք եթէ զանդ
մի խմորոյ զամենայն խմոր
հանդերձէ։ Սրբեցէք զհին
զանդն, զի նոր խմոր լինիք,
որպէս եւ էք անխմոր։ Զի
զատկն մեր Քրիստոս մատ-
ուցաւ։ Վասն որոյ տօնեսցուք
ոչ ի հին զանդ, եւ ոչ ի զանդ
չարութեան եւ ամբարտաւա-
նութեան, այլ ի նոր խմոր
անխմորութեան, որ է ի մա-
քուր եւ ի ճշմարտութեան։
Գրեցի ձեզ ի նամակի մի՛ հա-
ղորդիլ պոռնկաց։ Ոչ ամե-
նեցուն պոռնկաց աշխարհիս
այսորիկ, կամ ագահաց եւ
յափշտակողաց, կամ կռապա-
շտաց, զի ապա պարտ էր ձեզ
ելանել յաշխարհէ։ Այլ գրե-
ցի ձեզ, եթէ եղբայր կոչեցեալ
ոք իցէ պոռնիկ, կամ ագահ,
կամ կռապաշտ, կամ հայհո-
յող, կամ հարբեցող, կամ յա-
փշտակող, ընդ այնպիսւոյ եւ
հաց մի՛ ուտել։ Զի՞նչ ինձ է
դատել զարտաքինսն, ոչ զձեզ
դատէք զներքինսն։ Զարտա-
քինսն Աստուած դատիցէ։
Հանէք զչարն ի միջոյ ձերմէ։

6 Ոչ բարի է պարծանք ձեր։
Ո՞չ գիտէք եթէ զանդ մի խմո-
րոյ զամենայն խմոր հանդեր-
ձէ։ Սրբեցէք զհին զանդն,
զի նոր խմոր լինիք, որպէս
եւ էք անխմոր։ Զի զատկն
մեր Քրիստոս մատուցաւ։
Վասն որոյ տօնեսցուք ոչ ի
հին զանդ, եւ ոչ ի զանդ չա-
րութեան եւ ամբարտաւանու-
թեան, այլ ի նոր խմոր անխ-
մորութեան, որ է ի մաքուր
եւ ի ճշմարտութեան։ Գրե-
ցի ձեզ ի նամակի մի՛ հաղոր-
դիլ պոռնկաց։ Ոչ ամենեցուն
պոռնկաց աշխարհիս այսո-
րիկ, կամ ագահաց եւ յափշ-
տակողաց, կամ կռապաշտաց,
զի ապա պարտ էր ձեզ ելա-
նել յաշխարհէ։ Այլ գրեցի
ձեզ, եթէ եղբայր կոչեցեալ
ոք իցէ պոռնիկ, կամ ագահ,
կամ կռապաշտ, կամ հայհո-
յող, կամ հարբեցող, կամ յա-
փշտակող, ընդ այնպիսւոյ եւ
հաց մի՛ ուտել։ Զի՞նչ ինձ է
դատել զարտաքինսն, ոչ զձեզ
դատէք զներքինսն։ Զարտա-
քինսն Աստուած դատիցէ։
Հանէք զչարն ի միջոյ ձերմէ։

1 Հայց հոգ եղիցի զիարտ գի-
տութեան ի ձեզ, եղբարք, զի
ոչ յանգիտութեան կամիմ ձեզ
զգալ զայս խորհուրդ, զի մի՛
ինքեանք ձեզ իմաստունս թո-
ղուցուն զանձինս։ Զի կոյր
մասն եղեւ Իսրայէլի մինչեւ
զի լցցի զբազմութիւն հեթա-
նոսաց մտցէ։ Եւ ապա ամե-
նայն Իսրայէլ կեցցէ, որպէս
գրեալ է. Եկեսցէ յՍիովն
որ հանիցէ զփրկիչն, եւ դար-
ձուսցէ զանաստուածութիւնս
յՅակովբայ։ Եւ սա ինքեան
ուխտ եդից նոցա, յորժամ
վերացուցից զմեղս նոցա։
Ըստ աւետարանին թշնամիք
վասն ձեր, իսկ ընտրեալք
վասն հարցն։ Զի անդրդուե-
լի են պարգեւք Աստուծոյ
եւ կոչումն նորա։ Զի որպէս
դուք ոչ հաւատայիք Աստու-
ծոյ, իսկ այժմ գթացարուք
անհաւատութեամբ նոցա։
Նոյնպէս եւ նոքա ոչ հաւա-
տան ձերում գթութեանն,
զի եւ նոքա գթասցին։ Զի
եղեալ է Աստուած զամե-
նեսեան ի հնազանդութիւն,
զի զամենեսեան գթասցէ։
Ո՜հ զխորութիւն հարստու-
թեան եւ իմաստութեան եւ
գիտութեան Աստուծոյ, զի
անքննելի են դատաստանք
նորա եւ անհետազօտելի ճա-
նապարհք նորա։ Զի ո՞վ ե-
գիտ զմիտս Տեառն, կամ ո՞վ
եղեւ խորհրդական նորա։
Կամ ո՞վ նախ ետ նմա, եւ
հատուսցի նմա։ Զի յնմանէ
եւ նովաւ եւ յնա են ամե-
նայն։ Նմա փառք յաւիտե-
նից յաւիտեանս, ամէն։

9 Եւ ես եղբարք, ոչ կարա-
ցի խօսել ընդ ձեզ իբրեւ ընդ
հոգեւորս, այլ իբրեւ ընդ մար-
մնաւորս, իբրեւ ընդ մանու-
կունս ի Քրիստոս։ Կաթամբ
զձեզ ըմպեցուցի, ոչ կերակ-
րով, զի ոչ կարէիք։ Այլ եւ
ոչ այժմ կարէք, զի մարմնա-
ւորք էք։ Զի մինչդեռ կայ
ընդ ձեզ նախանձ եւ հակա-
ռակութիւն, ոչ մարմնաւորք
էք, եւ ըստ մարդկան կերպի
վարիք։ Զի երբ ոմն ասէ, Ես
եմ Պաւղոսի, եւ ոմն, Ես՝ Ա-
պողոսի, ոչ մարդիկ էք։ Զի
Պաւղոս ո՞վ է, եւ Ապողոս
ո՞վ է, այլ սպասաւորք, որով-
քեւ հաւատացէք, եւ որպէս
Տէր տայ իւրաքանչիւրոց։
Ես տունկ տնկեցի, Ապողոս
ջրեաց, այլ Աստուած աճե-
ցոյց։ Ուստի ոչ տնկիչ ինչ
է եւ ոչ ջրող, այլ Աստուած
որ աճեցուցանէ։ Եւ տնկիչն
եւ ջրողն մի են, այլ իւրա-
քանչիւր զվարձս իւր առցէ
ըստ իւրում վաստակոյ։ Զի
աշխատակիցք Աստուծոյ եմք
եւ դուք արտ Աստուծոյ էք,
շինուած Աստուծոյ էք։ Ըստ
շնորհացն Աստուծոյ որ տր-
ուաւ ինձ, որպէս իմաստուն
ճարտարապետ հիմն եդի, եւ
ուրեք շինէ ոք վերայ։ Բայց
ամենայն մարդ տեսցէ որպէս
շինէ վերայ։ Զի զհիմունս
ոչ ոք կարէ եդանել այլ զոր
եդեալ է, որ է Յիսուս Քրիս-
տոս։ Եւ եթէ ոք շինէ վերայ
հիմանդ զոսկի, կամ զարծաթ,
կամ զպատուական քարինս,
կամ զփայտս, կամ զխոտ, կամ
զեղէգն, ամենայն գործ ոյր
իցէ յայտնի լիցի։ Զի օրն
ցուցանէ, զի հրով յայտնի
լինի, եւ հուր զգործ ոյր իցէ
ամենայնի փորձեսցէ։ Եթէ
մնասցէ գործ ոյր շինեաց ոք
ի վերայ, վարձս առցէ։ Եթէ
այրեսցի գործ ոյր շինեաց ոք,
կորուսցէ զվարձս իւր, եւ
նա կեցցէ, այլ իբրեւ ի հրոյ։
Ո՞չ գիտէք եթէ տաճար էք
Աստուծոյ, եւ Հոգի Աստուծոյ
բնակի ի ձեզ։ Եթէ ոք ապա-
կանեսցէ զտաճարն Աստուծոյ,
զնա կորուսցէ Աստուած։ Զի
տաճար Աստուծոյ սուրբ է,
որ էք դուք։ Մի ոք զանձինս
խաբեսցէ։ Եթէ ոք իմանայ
ինքեան թէ իմաստուն է յաշ-
խարհիս, յիմար եղիցի, զի
իմաստուն լիցի։ Զի իմաս-
տութիւն աշխարհիս զայս
յԱստուծոյ յիմարութիւն է։
Զի գրեալ է. Որ բռնացուցա-
նէ զիմաստունս ի խորհրդի
նոցա։ Եւ դարձեալ. Տէր գի-
տէ զխորհուրդս իմաստնոց,
եթէ սնոտի են։ Ուստի ոք մի
պարծեսցի ի մարդկանէ, զի
ամենայն ինչ ձեր է, եթէ Պաւ-
ղոս, եթէ Ապողոս, եթէ կեն-
դանութիւն, եթէ մահ, եթէ
ներկայ, եթէ ապագայ, ամե-
նայն ինչ ձեր է, եւ դուք՝ Քրիս-
տոսի, եւ Քրիստոս՝ Աստուծոյ։

10 Այսպէս մարդ զմեզ համա-
րեսցի իբրեւ զծառայս Քրիս-
տոսի, եւ իբրեւ զգանձապետս
խորհրդոց Աստուծոյ։ Այլ եւ
խնդրի ի գանձապետաց, զի
հաւատարիմ գտցի։ Ես ինձ
ոչինչ է դատիլ ձեզանէ կամ
յմարդկանէ դատաստանէ։ Այլ
եւ ոչ ես զանձինս դատեմ։
Զի ոչինչ գիտեմ ինձ մեղա-
նս, այլ ոչ ինդրովս արդա-
րացայ, այլ որ դատէ զիս՝
Տէր է։ Վասն որոյ մի՛ ինչ
յառաջ ժամանակի դատիցէք,
մինչեւ եկեսցէ Տէր, որ եւ
լուսաւորեսցէ զգաղտնիս
խաւարի, եւ յայտնեսցէ զմի-
տս սրտից, եւ ապա գովեստ
եղիցի իւրաքանչիւր Աստու-
ծոյ։ Այս ամենայն, եղբարք,
զձեզ եւ զիս նմանեցուցի
վասն ձեր, զի ի մեզ ուսցիք
զի մի՛ ինչ յառաջ քան զգրե-
ալսն, զի մի՛ ոք ամբարտա-
ւանասցի վասն մերոյ միոյ
ընդ միւսոյ։ Զի ո՞վ քեզ զա-
տորոշէ, եւ զի՞նչ ունիս զոր
ոչ առեր, եւ եթէ առեր զի՞նչ
պարծիս իբրեւ ոչ առեր։
Ահա կշտացարուք, ահա
մեծացարուք, ահա առանց
մեր թագաւորեցարուք։ Եւ
երանի թէ թագաւորեցարուք,
զի եւ մեք ընդ ձեզ թագա-
ւորեսցուք։ Զի կարծեմ թէ
մեզ առաքեալսդ յետինս ցու-
ցին իբրեւ զմահուան պար-
տաւորս, զի թատրոն եղեաք
աշխարհի եւ հրեշտակաց եւ
մարդկան։ Մեք յիմարք վասն
Քրիստոսի, եւ դուք իմաստուն-
ք ի Քրիստոս։ Մեք տկարք,
եւ դուք զօրաւորք։ Դուք
պատուականք, եւ մեք անար-
ժանք։ Մինչեւ ցայսմ ժամու
եւ քաղցեալք եւ ծարաւեալք
եւ մերկացեալք եւ հարեալք
եւ անհանգիստք եւ աշխա-
տեալք գործելով զձեռս մեր։
Օրհնեմք եւ հայհոյեմք, եւ
հանդուրժեմք։ Հայհոյեալք
աղաչեմք, իբրեւ զաղբ աշ-
խարհի եղեալք եւ ամենայն
կեղտ մինչեւ ցայսօր։ Ոչ
ամաչեցուցանեմ զձեզ գրե-
լով զայս, այլ զորդիս իմ
սիրելիս զնուանեցուցանեմ։
Զի եթէ տասն հազար մանու-
կապետս ունիցիք ի Քրիստոս,
այլ ոչ բազումս հարս։ Զի
ես զձեզ ի Քրիստոս Յիսուս
ի Հաւետարանէ ծնայ։ Ուս-
տի աղաչեմ զձեզ, նմանող-
ք իմ եղերուք, որպէս եւ ես
Քրիստոսի։ Վասն որոյ եւ
առաքեցի առ ձեզ զՏիմոթէոս,
որ է որդի իմ սիրելի եւ հա-
ւատարիմ ի Տէր, որ յիշեցու-
ցէ զձեզ զճանապարհս իմ
որ են ի Քրիստոս, որպէս
ամենայն տեղի ուսուցանեմ
յամենայն եկեղեցիս։ Իբրեւ
ոչ գալոցի ես առ ձեզ, ամբար-
տաւանացան ոմանք։ Այլ
կամիմ գալ առ ձեզ մերձ ի
կամս Տեառն, եւ ապա գի-
տասցեմ ոչ զբանս ամբարտա-
ւանացելոցն, այլ զզօրութիւն։
Զի ոչ է արքայութիւն Աստու-
ծոյ ի բանի, այլ ի զօրութեան։
Զի՞նչ կամիք, ընդ գաւազա-
նի եկից առ ձեզ, եւ կամ ընդ
սիրոյ եւ հոգւոյ հեզութեան։

11 Ամենայն ոք լսի եւ ասի,
եթէ պոռնկութիւն է ընդ ձեզ,
եւ պոռնկութիւն այնպիսի,
զոր ոչ ոք յազգս հեթանոսաց
անուանէ, զի կին հարցն ոք
ունիցի։ Եւ դուք ամբարտա-
ւանացեալ էք, եւ ոչ առաւել
սգացարուք, զի վերացցի ի
միջոյ ձերմէ որ զայդպիսի
գործ գործեաց։ Զի ես որ
հեռի եմ մարմնով, այլ ներ-
կայ եմ հոգւով, զայդպիսի
գործ գործեցի, իբրեւ ներկայ
եմ, զի ի միջոյ ձերմէ վերա-
ցցի որ զայդպիսի գործ գոր-
ծեաց։ Ոչ է բարի պարծանք
ձեր։ Ո՞չ գիտէք եթէ զանդ
մի խմորոյ զամենայն խմոր
հանդերձէ։ Սրբեցէք զհին
զանդն, զի նոր խմոր լինիք,
որպէս եւ էք անխմոր։ Զի
զատկն մեր Քրիստոս մատ-
ուցաւ։ Վասն որոյ տօնեսցուք
ոչ ի հին զանդ, եւ ոչ ի զանդ
չարութեան եւ ամբարտաւա-
նութեան, այլ ի նոր խմոր
անխմորութեան, որ է ի մա-
քուր եւ ի ճշմարտութեան։
Գրեցի ձեզ ի նամակի մի՛ հա-
ղորդիլ պոռնկաց։ Ոչ ամե-
նեցուն պոռնկաց աշխարհիս
այսորիկ, կամ ագահաց եւ
յափշտակողաց, կամ կռապա-
շտաց, զի ապա պարտ էր ձեզ
ելանել յաշխարհէ։ Այլ գրե-
ցի ձեզ, եթէ եղբայր կոչեցեալ
ոք իցէ պոռնիկ, կամ ագահ,
կամ կռապաշտ, կամ հայհո-
յող, կամ հարբեցող, կամ յա-
փշտակող, ընդ այնպիսւոյ եւ
հաց մի՛ ուտել։ Զի՞նչ ինձ է
դատել զարտաքինսն, ոչ զձեզ
դատէք զներքինսն։ Զարտա-
քինսն Աստուած դատիցէ։
Հանէք զչարն ի միջոյ ձերմէ։

բանները, և մինք ալ անով. ու մէկ
Տէր Յիսուս Քրիստոս, որ անով
են ամէն բանները, ու մինք ալ ա-
7 նով: Այլ ամենուն գովը գի-
տութիւն չկայ. և ոմանք կուռքի
վրայով խղճմտանք ունենալով՝ մին-
չև հիմա կ'ուտեն կուռց պահուածի
պէս, և իրենց խղճմտանքը որով-
8 հետև տկար է՝ կը պղծուի: Ա-
հայն կերակուրը մեզ Աստուծոյ ա-
ջը չկնցընէր. քանզի ոչ եթէ
ուտինք՝ կ'աւելնանք, և ոչ եթէ
9 չուտինք՝ կը պակսինք: Այլ ըզ-
գոյշ կեցէք, որ չըլլայ թէատ ձեր
իշխանութիւնը տկարներուն գայ-
10 թակղութիւն ըլլայ: Վանզի եթէ
մէկը տեսնէ քեզ՝ որ գիտութիւն
ունիս, կուռտունի մէջ սեղան նըս-
տած, չէ՞ որ անոր տկար մտրդուն
խղճմտանքը համարձակութիւն պի-
տի առնէ կուռց պահուածը ուտելու,
11 Ու քու գիտութեանդրդ անոր տկար
եղբայրը կորսուի, որուն համար որ
12 Քրիստոս մեռաւ: Ու այսպէս
եղբայրներուն դէմ մեղանչելով՝ ու
անոնց տկար խղճմտանքը վիրաւոր-
լով, Քրիստոսի դէմ կը մեղա-
13 նէք: Ասոր Թէ որ կերակուրը
կը գայթակղեցնէ իմ եղբայրս,
միս պիտի չուտեմ յաւիտեան որ
իմ եղբայրս չգայթակղեցնեմ:

ԳԼ. Ժ

1 Ա՛ՀՈ որ ես առաքեալ եմ. չէ՞ որ
ես ազատ եմ. չէ՞ որ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսը տեսայ. չէ՞ որ դուք էք իմ գործս Տէրոջ-
2 մով: Թէպէտ ուրիշներուն ա-
ռաքեալ չըլլամ ալ, բայց անտա-
կակոյս ձեզի եմ. ինչու որ իմ ա-
ռաքելութեանս կնիքը դուք էք Տէ-
3 րոջմով: Իմ պատասխանս անոնց
4 որ զիս կը քննեն սա է. Մի՞թէ
մինք իշխանութիւն չունի՞նք ու-
5 տելու ու խմելու: Մի՞թէ մինք
իշխանութիւն չունի՞նք Քրիստո-
սով քոյր կղզի կնիկ մը ձեզ հետը
պտըտցընելու, ինչպէս որ ուրիշ
առաքեալներըը ու Տէրոջը եղբայր-
6 ները ու Կեփաս կ'ընեն: Մի՞թէ
ես ու Barnabas միայն իշխա-
նութիւն չունինք չգործելու: Ո՞վ 7
իր ապրուստովը պինդ գինուորութիւն
կ'ընէ. ո՞վ այդի կը տնկէ, ու
անոր պտուղէն չուտեր. կամ ո՞վ
ոչխարներ կ'արածէ ու ոչխար-
ներուն կաթէն չուտեր: Միթէ 8
մարդկօրէ՞ն կը գրուցեմ այս բա-
ները, կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյ-
նը կը գրուցէ: Վանզի Մովսէ- 9
սին օրէնքին մէջն ալ գրուած է,
Ցալի մէջ աշխատող եղին դունչը
կապելու. Աստուծոյ հոգն էր. Չէ՞ որ մանա- 10
ւանդ մեզի համար կ'ըսէ. վասն զի
մեզի համար գրուեցաւ. որովհետև
ան որ կը հերկէ՝ պէտք է որ յու-
սով հերկէ, և ան որ ցորնը կը
ձեզէ՝ պէտք է որ վայելելու յուսով
ընէ: Եթէ որ մենք ձեզի հոգևոր 11
բաներ սերմանեցինք, մե՞ծ բան
մըն է՝ թէ որ ձեզմէ մարմնաւոր
բաներ հնձենք: Եթէ որ ուրիշները 12
ձեր վրայ այս իշխանութիւնը ունին,
չէ՞ որ աւելի մենք. բայց մենք
այս իշխանութիւնը չգործածեցինք,
հապա ամէն բանի կը համբերենք,
որ Քրիստոսի աւետարանին ար-
գելք մը չըլլանք: Չէ՞ք գիտեր 13
որ տաճարին մէջ աշխատողները
տաճարէն կ'ուտեն, և անոնք որ
սեղանին պաշտօնեաներն են, սեղա-
նէն բաժին կ'առնեն: Նմանապէս 14
Տէրը հրաման տուաւ, որ աւետա-
րանը քարոզողները աւետարանէն
ապրին: Բայց ես այս բաներուն 15
մէկը չգործածեցի, ոչ ալ այս
բաները գրեցի որ ինծի այսպէս
լայ. քանզի աւելի աղէկ է ինծի որ
մեռնիմ, քան Թէ մէկը իմ պար-
ծանքս պարապ հանէ: Վասն զի 16
Թէ որ ես աւետարանը քարոզեմ,
ինծի պարծանք մը չկայ, ինչու որ
իմ վրաս հարկ մըն է. մանաւանդ
վայ է ինծի Թէ որ աւետարանը
չքարոզեմ: Վնչու որ եթէ ա- 17
մենայն կամաւ բնեմ, վարձք կ'ունե-
նամ. իսկ եթէ ակամայ, ան ինծի
յանձնուած տնտեսութիւն մըն է:
Արդեօք ի՞նչ վարձք կ'ըլլայ ինծի. 18
այս կ'ըլայ որ քարոզելու ատենս

Աբիաթառի աւետարանը ձրի տամ ,
որ չըլլայ թէ աւետարանին մէջ իմ
19 իշխանութիւնս գէշ կերպով գոր-
ծածեմ : Վասնզի թէեւ ես ամէնէն
ազատ էի , իմ անձս ամէնուն ծա-
ռայ ըրի , որ շատերը շահիմ :
20 Հրեաներուն հետ Հրէայի պէս
21 եղայ՝ որ Հրեաները շահիմ . Օ-
րէնքի տակ եղողներուն հետ օրէնքի
տակ եղողի պէս եղայ , (չէ թէ ես
օրէնքի տակ էի ,) որ օրէնքի տակ
եղողները շահիմ . օրէնքի տակ
չեղողներուն հետ օրէնքի տակ չե-
ղողի պէս եղայ , (չէ թէ ես Աս-
տուծմէ օրէնք չունէի , հապա Քրի-
ստոսի օրէնքին տակն էի ,) որ
օրէնք չունեցողները շահիմ .
22 Տկարներուն հետ տկարի պէս եղայ ,
որ տկարները շահիմ . ամէնուն
հետ ամէն բան եղայ , որ ըլլայ թէ
23 մէկ քանիները ապրեցընեմ : Ես
ասիկայ աւետարանին համար կ'ը-
նեմ , որ անոր կիցորդ ըլլամ :
24 Չէ՞ք գիտեր որ ասպարէզին մէջ
վազողները իրաւ կը վազեն ամէնը ,
բայց մէկը կ'առնէ մրցանակը .
25 անանկ վազեցէք որ հասնիք : Ա-
մէն ոք որ կը մրցի՝ ամէն բա-
նի մէջ ջախջախութիւն կը պա-
հէ . անոնք եղծանելի պսակը
առնելու համար , ու մենք՝ անեղ-
26 ծանելին : Ասոր համար ես անանկ կը
վազեմ , չէ թէ որպէս թէ անըս-
տուգութեամբ . ես անանկ բռնա-
մարտութիւն կ'ընեմ , չէ թէ որ-
27 պէս թէ հովը ծեծելով . Հապա իմ
մարմինս կը ձնշեմ ու կը նուա-
ձեմ , որ չըլլայ թէ ուրիշներուն
քարոզելէս ետև ես ինքնս խոտելի
դառնամ :

ԳԼՈՒԽ Ժ·

1 Եղբայրնե՛ր , որ մեր հայրերը
ամէնքն ալ ամպին տակն էին , ու
ամէնքն ալ ծովէն անցան , և ա-
մէնքն ալ Մովսէսով մկրտուեցան
3 ամպին ու ծովէն մէջ , և ամէնքն
ալ նոյն հոգևոր կերակուրը կերան .
4 Ու ամէնքն ալ նոյն հոգևոր խմե-
լիքը խմեցին , (ինչու որ կը խմէին
ան հոգևոր վէմէն որ անոնց հետը
կ'երթար . ու ան վէմը Քրիստոս
էր : Բայց չէ թէ անոնցմէ շա-
տերուն հաւնեցաւ Աստուած , ին-
չու որ անապատին մէջ փուռած
ինկան : Ու ան բաները մեզի օրի-
նակ եղան , որ չար բաներու ցան-
կացող չըլլանք , ինծոր որ անոնք
ցանկացան : Ո՛չ ալ կռապաշտ
ըլլաք , ինչպէս որ անոնցմէ ոմանք .
ինծոր որ գրուած է , Ժողովուրդը
նստաւ ուտելու ու խմելու , ու ե-
լան խաղալու : Ու պոռնկութիւն
չընենք , ինծոր որ անոնցմէ ոմանք
պոռնկեցան , ու մէկ օրուան մէջ
քսաներեք հազար հոգի ինկան :
Ու Քրիստոսը չփորձենք , ինչպէս
որ անոնցմէ ոմանք փորձեցին , ու
օձերէն կործանեցան : Ու տըր-
տունջ չընէք , ինծոր որ անոնցմէ
ոմանք տրտունջ ըրին , ու սատա-
կիչէն կործանեցան : Բայց ա-
մէն բաները իբրև օրինակ կը
պատահէր անոնց . խոկ մեզի որոնց
դարերուն վերջը հասաւ , խրատ
ըլլալու համար գրուեցաւ : Ուս-
տի ան որ կը սեպէ թէ հաստատուն
կեցած է , թող զգուշանայ որ
չըլլայ թէ ինյնայ : Ձեզի մարդ-
կային փորձութենէ՝ի զատ ուրիշ
չէ պատահած . բայց Աստուած հա-
ւատարիմ է , որ ձեզ պիտի չը-
թողու ձեր կարողութենէն աւելի
փորձուելու , հապա փորձութեանը
հետ ազատութեան միջոց մըն ալ
պիտի տայ , որ կարող ըլլաք համ-
բերելու :
Ընոր համար , իմ սիրելիներս՝ 14
կռապաշտութենէ փախէք : Ու- 15
պես թէ խելառներու հետ կը
խօսիմ . դո՛ւք դատեցէք ինչ որ կը
պուտիմ : Օրհնութեան գաւա- 16
թը որ մենք կ'օրհնենք , չէ՞ որ Քրի-
ստոսի արիւնը հաղորդութիւնն
է . հացը որ մենք կը կոտրենք , չէ՞
որ Քրիստոսի մարմնոյն հաղորդու-
թիւնն է : Ընչու որ մենք շատ- 17
նիս մէկ հաց՝ մէկ մարմին ենք ,
վասն զի ամէնս ալ ան մէկ հացէն
կը վայելենք : Նայեցէ՛ք մարմնա- 18
ւոր Իսրայէլին . չէ՞ որ ան զոհուած-

ՊՂ · ԺԵ

Ինձի նմանող եղէք , ինչպէս որ 1
ես ալ Քրիստոսի : Բայց ձեզ 2
կը գովեմ՝ Եղբայրնե՛ր , որ ամէն
բանի մէջ զիս կը յիշէք , ու ա-
պրատրանքս կը բռնէք՝ ինծմէ որ
ես ձեզի աւանդեցի : Բայց կ'ու- 3
զեմ որ գիտնաք թէ ամէն էրիկ
մարդուն գլուխը Քրիստոս է , ու
կնկանը գլուխը՝ էրիկ մարդը , և
Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուած : Ա- 4
մէն էրիկ մարդ որ գլուխը գոց ա-
ղօթքի կը կայնի կամ մարգա-
րէութիւն կ'ընէ , անպատիւ կ'ընէ
իր գլուխը : Ու ամէն կնիկ որ 5
գլուխը բաց աղօթքի կը կայնի ,
կամ մարգարէութիւն կ'ընէ , ան-
պատիւ կ'ընէ իր գլուխը . ինչու-
որ մի և նոյն բան է՝ ածիլուած
թէ ածիլուած էր : Վասն զի թէ 6
որ կնիկը չծածկուիր , թող իր
մազերն ալ կտրէ . հապա թէ որ
ամօթ է կնկան մը իր մազերը կըտ-
րել կամ ածիլուիլ , թող ծած-
կուի : Էրիկ մարդու պէտք չէ իր 7
գլուխը ծածկիլ , ինչու որ Աստու-
ծոյ պատկերը ու փառքն է . բայց
կնիկը էլ էրկանը փառքն է : Վասն- 8
զի չէ թէ էրիկ մարդը կնիկէն է ,
հապա կնիկը՝ էրիկ մարդէն : Ան- 9
շուշ որ էրիկ մարդը չստեղծուեցաւ
կնկանը համար , հապա կնիկը՝ էր-
կանը համար : Ա՛ս պատճառով պէտք 10
է որ կնիկը իր գլխուն շուք դնէ
հրեշտակներուն համար : Բայց ա՛յ 11
կնիկը առանց էրիկ մարդու կ'ըլլայ ,
ու ա՛յ էրիկ մարդը առանց կնկան՝
Տէրոջմով : Վասն զի ինչպէս որ 12
կնիկը էրիկ մարդէն է , անանկ ալ
էրիկ մարդը կնկան միջոցով , բայց
ամէնը Աստուծմէ : Դուք ձեզմէ՛ 13
դատեցէք . կը վայլէ՞ կնիկ մարդու
գլուխը բաց աղօթքի կայնիլ Աս-
տուծոյ առջեւը . Չէ՞ որ բնու- 14
թիւնն ալ կը սորվեցընէ ձեզի որ
էրիկ մարդ մը թէ որ երկար մա-
զերով է , իրեն անարգանք է .
Բայց կնիկը թէ որ երկար մազերով 15
է , իրեն փառք է . ինչու որ մա-
զերը ծածկոցի տեղ տրուած են

ները ուսուցները սեզանին հաղորդ
19 են : Ուրեմն ի՞նչ կ'ըսեմ , թէ
կուռքը բան մըն է , կամ թէ կուռ
20 գոհութիւնը բան մըն է : Բայց —
կ'ըսեմ թէ ան բաները որ հեթա-
նոսները գոհ կ'ընեն , դեւերուն կը
գոհեն ու չէ՛ թէ Աստուծոյ , ու
չեմ ուզեր որ դուք դեւերուն հա-
ղորդ ըլլաք . չէք կրնար խմել Տե-
րոջը գաւաթը ու դեւերուն գաւա-
21 թը . Չէք կրնար վայելել Տերոջը
սեղանէն ու դեւերուն սեղանէն :
22 Նախանձի՞ գրգռենք Տէրը , միթէ
մենք անկէ զօրաւո՞ր ենք :
23 Ամէն բան ինծի օրինաւոր է ,
բայց չէ թէ ամէն բան օգտակար .
ամէն բան ինծի օրինաւոր է , բայց
չէ թէ ամէն բան շինութիւն կ'ը-
24 նէ : Ըլլայ որ մէկը դոյն իր ան-
ձին օգուտը փնտռէ , հապա իր
25 ընկերինն ալ : Ամէն ինչ որ ըս-
պանդանոցին մէջը կը ծախուի՝ կե-
րէք , ու քննութիւն մի՛ ընէք
26 խղճմտանքի համար . Ինչու որ եր-
կիրը իր լիութեամբը Տէրոջն է :
27 Ու թէ որ անհաւատներէն մէկը
ձեզ հիւրասիրէ հրաւիրէ , և ուզէք
երթալ , ամէն ինչ որ առջեւնիդ
դրուի՝ կերէք , ու քննութիւն մի՛
28 ընէք խղճմտանքի համար : Հապա
թէ որ մէկը ձեզի ըսէ թէ Այսիկայ
կուռքի զոհուած է , ան ապրնը իրեն
համար որ յայտնեց , ու խղճ-
29 մտանքի համար մի՛ ուտէք . Ա-
կայն խղճմտանք կ'ըսեմ՝ չէ՛ թէ
ձերը , հապա ընկերինը : Բայց
ինչու իմ ազատութիւնս պիտի
30 դատուի ուրիշին խղճմտանքէն . Ես
որ ես շնորհակալութեամբ կը վայե-
լեմ , ինչու հայհոյուիմ , որուն համար
31 որ կը գոհանամ : Արդ թէ ուտէք
թէ խմէք և թէ ինչ գործ որ ընէք ,
ամէն բան Աստուծոյ փառքին համար
32 րէք : Պայթատկութեան պատ-
ճառ մի՛ ըլլար , ոչ Հրեաներուն , ոչ
հեթանոսներուն և ոչ Աստու-
33 ծոյ եկեղեցիին . Ինչպէս որ ես ալ
ամէն կերպով ամենուն հաճոյ կ'ը-
լամ , ու չեմ փնտռեր իմ անձիս
օգուտը , հապա շատերունը՝ որ
փրկուին :

16 իրեն : Սակայն թէ որ մէկը հա-
կառակող լլլալ կ'ուզէ , մենք ա-
նանկ սովորութիւն չունինք , ո՛չ
ալ Աստուծոյ եկեղեցիները :
17 Հապա ան պատուիրելով չեղաւ չեմ
զովեր , ինչու որ ձեր ժողովները
չէ թէ աղէկ հապա դէշ արդիւնք
18 կ'ունենայ : Վանդէ նախ երբոր
եկեղեցւոյ կը ժողովիք եկեղեցւոյն
մէջ , կը լսեմ որ բաժանումներ
կան ձեր մէջը , և մաս մասին կը
19 հաւատամ : Վասն զի հարկաւ
ձեր մէջը հերձուածողութիւններ ալ
պիտի լլլան , որ ձեր մէջը եղող
20 ընտիրները երեւնան : Սասի դուք
որ եկեղեցւոյ կը ժողովիք , ոչինչ
Տէրունական ընթրիքը ուտել չէ .
21 ինչու որ ուտելու առնը ամէն մէ-
կը առաջ իր ընթրիքը կ'առնէ .
ու մէկը անօթի կը մնայ , ու մի-
22 սը կը գինովնայ : Միթէ ուտե-
լու ու խմելու համար տուն չու-
նի՞ք , կամ թէ Աստուծոյ եկեղե-
ցի՞ն կ'անարգէք , և ամօթով կ'ը-
նէք չքաւորները . ձեզի ի՞նչ ը-
սեմ , ձեզ գովի՞մ . սա բանին
23 մէջ չեմ գովեր : Ինչու որ ես
Տէրոջմէն ընդունեցի ան որ ձեզի
ալ աւանդեցի թէ Տէր Յիսուս
իր մատնուած գիշերը հաց առաւ .
24 ու գոհանալով՝ կոտրեց ու ըսաւ ,
Առէք ս՛ ուտեցէք , սա է իմ մար-
մինս որ ձեզի համար կը կոտրուի .
ասիկայ ըրէք զիս յիշելու համար :
25 Նոյնպէս ալ գաւաթը ընթրիքէն
ետև ալ ու ըսաւ , Ես գաւա-
թը նոր ուխտ է իմ արիւնովս .
ասիկայ ըրէք քանի անգամ որ խըմ-
ելու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար :
26 Վասն զի քանի անգամ որ սա հաց
ը ուտէք ու սա գաւաթը խմէք ,
Տէրոջը մահը կը պատմէք , մինչև
27 որ ինքը գայ : Սասի ան որ սա
հացը ուտէ կամ Տէրոջը գաւաթը
խմէ անարժանապէս , պարտական
պիտի ըլլայ Տէրոջը մարմնոյն և ա-
28 րեանը : Սրեմն թող մարդ իր
անձը փորձէ՛ , ու այսպէս ան հացէն
ուտէ և ան գաւաթէն խմէ :
29 Վասն զի ան որ անարժանապէս
կ'ուտէ ու կը խմէ , իր անձին գա-
տապարտութիւնը կ'ուտէ ու կը
խմէ , ինչու որ Տէրոջը մարմինը
չտրոշելը : Ետոր համար ձեր մէջը 30
շատ հիւանդներ ու ցաւագարներ
կան , և շատեր ալ կը ննջեն :
Վնչու որ եթէ ինքզինքնիս դատեյը 31
լլայինք , պիտի չդատուէինք : Սակ 32
երբոր կը դատուինք , Տէրոջմէ կը
խրատուինք , որ աշխարհի հետ չը-
դատապարտուինք : Սասի ի՛մ 33
եղբայրնե՛ր երբոր ժողովելու կը ժո-
ղովուիք ուտելու , իրարու սպաս-
ցէք : Սակ թէ որ մէկը անօթի 34
է , թող իր տանը մէջ ուտէ , որ
չըլլայ թէ դատապարտութեան հա-
մար ժողովիք : Ես ուրիշ բա- 35
ները՝ ձեղի եկած առնես պիտի պա-
տուիրեմ :

ԳԼ . ԺՈՂ

Նայց հոգեւոր պարգեւներուն վրա- 1
յով չեմ ուզեր՝ եղբայրնե՛ր ,
որ չգիտցող լլլաք : Գի- 2
տէք որ երբ հեթանոս էիք , մունջ
կուռքերուն կը տարուէիք՝ ինչպէս
որ կ'առաջնորդուէիք : Սասի 3
ձեզի կ'իմացընեմ , թէ մէկը
չլլար որ Աստուծոյ Հոգիովը խօ-
սի ու Յիսուսը նզովեալ կո-
չէ . և մէկն ալ չկրնար Յիսուսը
Տէր կոչել , եթէ ո՛չ Հոգւով
Սրբով : Ես պարգեւները զա- 4
նազան են , բայց նոյն Հոգին
է : Ասև պաշտօնները զանազան 5
են , բայց նոյն Տէրն է : Ոչնպէս 6
ներգործութիւնները զանազան են ,
բայց նոյն Աստուածն է՝ որ կը ներ-
գործէ ամէնը ամէն բանի մէջ :
Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտ- 7
նութիւնը արուած է օգուտի հա-
մար : Մէկու մը՝ Հոգիով խոս- 8
ութեան խօսք տրուած է , ուրի-
շին գիտութեան խօսք՝ նոյն Հոգիին
պատճառովը . Մ իսին հաւատք՝ 9
նոյն Հոգիովը . ուրիշին բժշկու-
թեան պարգեւներ՝ նոյն Հոգիովը .
Ուրիշին՝ հրաշագործութիւններ , 10
ուրիշին՝ մարգարէութիւն , ուրի-
շին՝ հոգւոց ընտրութիւն , ուրիշին
զանազան լեզուներ , ուրիշին լե-
զուներու թարգմանութիւն : Բայց 11

ատ ամէնը մի և նոյն Հոգին կը
ներգործէ, և ամէն մէկուն զատ
զատ կը բաժնէ՝ ինչպէս որ կ'ուզէ։
12 Վասնզի ինչպէս որ մարմինը մէկ
է ու շատ անդամներ ունի, և ան
մարմինին բոլոր անդամները որ շատ
են՝ մէկ մարմին են, անանկ ալ
13 Քրիստոս։ Ինչու որ մենք ա-
մէնքս մէկ Հոգիով մէկ մարմին
ըլլալու մկրտուեցանք, թէ Հը-
բէացիք, թէ հեթանոսներ, թէ
ծառաներ, թէ ազատներ, և ա-
մէնքս ալ մէկ Հոգիէ խմեցինք։
14 Ինչու որ մարմինը մէկ անդամ մը
15 չէ, հապա շատ։ Թէ որ ոտքը
ըսէ, Որովհետև ես ձեռք չեմ՝
մարմինէն չեմ, չէ թէ անով ան
16 մարմինէն չէ։ Ու թէ որ ականջը
ըսէ, Որովհետև ես աչք չեմ՝ մար-
մինէն չեմ, չէ թէ անով ան մար-
17 մինէն չէ։ Թէ որ բոլոր մարմի-
նը աչք ըլլար, լսելիքը ո՞ւր պիտի
ըլլար. Ե թէ որ բոլորը լսելիք
ըլլար, ո՞ւր պիտի ըլլար հոտոտե-
18 լիքը։ Նայց հիմա Աստուած ան-
դամները դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը
մարմինին մէջ, ինչպէս որ ինքը
19 ուզեց։ Ապա թէ որ ամէնը
մէկ անդամ ըլլար, մարմինը ո՞ւր
20 պիտի ըլլար։ Նայց հիմա ան-
դամները շատ են, ու մարմինը՝
21 մէկ։ Ակընար աչքը ըսել ձեռ-
քին Թէ Ոուն ինծի պէտք չես.
և ծչ դարձեալ գլուխը ոտքերուն
22 Թէ Ոնծի պէտք չէք։ Ռանաւանդ
մարմնոյն ան անդամները որ շատ
տկար կ'երեւնան, աւելի հարկա-
23 ւոր են. Ու մարմնոյն ՚ն ՚նդ-ծեբ-
ը որ յաւէտ անպատիւ ըլլալ կը
սեպենք, անոնց վրայ աւելի պա-
տիւ կը դնենք. ու տառեխ մեր
անվայելուչ անդամները աւելի վա-
24 յելուչութիւն ունին։ Ու մեր վայե-
լուչ անդամներուն բան մը պէտք
չէ. բայց Աստուած մարմինը
բարխառնեց, ու պակասութիւն
ունցողին աւելի պատիւ տուաւ,
25 Որպէս զի մարմնոյն մէջ երկպա-
ռակութիւն չըլլայ, հապա անդամ-
ները մի և նոյն հոգը ունենան
26 իրարու վրայ։ Ու թէ որ մէկ
անդամը նեղութիւն քաշէ, բոլոր
անդամները կը նեղին անոր հետը.
և թէ որ փառաւորի մէկ անդամը,
բոլոր անդամները կ'ուրախանան
անոր հետը։ Ըստ դուք Քրիստ- 27
ոսի մարմին էք, ու մասնաւո-
րապէս անոր անդամները։ Ու 28
Աստուած եկեղեցիին մէջը դրաւ մէկ
քանիները, նախ՝ առաքեալներ,
երկրորդ՝ մարգարէներ, երրորդ՝
վարդապետներ, ետքը հրաշքներ,
ետքը բժշկութիւններու պարգե-
ներ, օգնութիւններ, կառավար-
ութիւններ, լեզուներու տեսակ-
ներ։ Միթէ ամէնը առաքեալ- 29
ներ են. միթէ ամէնը մարգարէ-
ներ են. միթէ ամէնը վարդա-
պետներ են. միթէ ամէնը հրաշք-
ներ են. Միթէ ամէնը 30
բժշկութեան պարգևներ ունին.
միթէ ամէնը լեզուներով կը խօսին.
միթէ ամէնը թարգմանութիւն
կ'ընեն։

Նայց դուք նախանձաւժ եղէք 31
ան ընծայքներուն որ լաւագոյն են.
և ես՝ ալ աւելի ուղիղ ճամբայ մը
կը ցուցընեմ ձեզի։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Թէ որ մարդոց ու հրեշտակներուն 1
լեզուները խօսիմ՝ և սէր չու-
նենամ, ես ձայն ուռուղ պղինձի
պէս եղայ, կամ ղնդղող ծնծղա-
ներու պէս։ Ու թէ որ մարգա- 2
բերութիւն ունենամ, ու գաղտնի-
ամէն խորհուրդները ու ամէն գի-
տութիւնը, և թէ որ ունենամ
ամէն հաւատքը մինչև լեռները տե-
ղափոխելու, ու սէր չունենամ,
ոչինչ եմ։ Ու թէ որ իմ բոլոր 3
ստացուածքս ուրիշներուն կեր-
ցընեմ, ու իմ մարմինս այրուելու
տամ, և սէր չունենամ, օգուտ մը
չեմ ունենար։ Սէրը երկայնամիտ 4
է, քաղցր է. սէրը չնախանձիր,
սէրը չպարծենար, չհպարտանար,
Չնսեմացնէ վարմունք չունենար, իրե- 5
նը չփնտռէ, բարկութեան չը-
դրդռուիր, չարութիւն չխորհիր,
Անիրաւութեան վրայ չինդայ, 6
հապա ճշմարտութեան ինդակից

7 կ'ըսէ՝ Ումէն բանի կը պէշանի, ամէն բանի կը հաւատայ, ամէն բանի կը յուսայ, ամէն բանի կը
8 համբերէ։ Սէրը բնաւ չի՛նար. բայց թէ որ մարգարէութիւններ ըլլան՝ պիտի խափանին, թէ որ լեզուներ՝ պիտի դադրին, թէ որ
9 գիտութիւն՝ պիտի խափանի։ Ան-չու որ շատն քիչը գիտենք՝ ու շատն քիչը կը մարգարէանանք.
10 Բայց երբոր կատարեալը գայ, ան առնը շատն քիչը պիտի խափա-
11 նի։ Երբոր տղայ էի՝ տղայի պէս կը խօսէի, տղայի պէս կը խորհէի, տղայի պէս հաշուառում ունէի. բայց երբոր այր եղայ, տղայութեան բա-
12 ները մէկդի ձգեցի։ Վանդի հի-մա մենք որպէս թէ հայելիի մէջ կը տեսնենք անյայտ կերպով, բայց ան առնը երես առ երես. հիմա շատն քիչ մը տեղեակ եմ, բայց ան առնը անանկ պիտի ճանչնամ՝
13 ինչպէս որ ճանչցուեցայ։ Ասոր հիմա կը մնայ հաւատք՝ յոյս՝ սէր, սա երկքը, ու առնց մեծագոյնը սէրն է։

ԳԼ. Ժ. Ժ.

1 Ետոյ հետևէն գացէք, ու հոգևոր պարգևներուն նախանձաւոր եղէք, մանաւանդ մարգարէութիւն
2 ընելու։ Վասն զի ան որ օտար լեզուով կը խօսի՝ չէ թէ մարդոց կը խօսի, հապա Աստուծոյ. ինչու որ մէկը չկայ որ իմանայ, բայց ա-նիկայ հոգիով խորհուրդներ կը
3 խօսի։ Սակայն ան որ կը մարգարէանայ, մարդոց կը խօսի՝ շինուելիին ու յորդորանք և միխիթա-
4 րութիւն ու մխիթարութիւն կ'ընծայէ։ Ան որ օտար լեզուով կը խօսի, իր անձին շինուելիին կ'ընէ. ու ան որ կը մարգարէանայ, եկեղեցւոյն շինուելիին
5 կ'ընէ։ Կ'ուզեմ որ դուք ամէնդ լեզուներ խօսիք, բայց մանաւանդ որ մարգարէութիւն ընէք, ինչու որ աւելի է ան՝ որ կը մարգարէանայ, քան թէ ան՝ որ լեզուներ կը խօսի. միայն թէ թարգմանէ ըլլայ, որ եկեղեցին շինուելիին առնէ։

6 Ու հիմա եղբայրնե՛ր, թէ որ ես ձեզի գամ լեզուներ խօսելով, ի՞նչ օգուտ պիտի բնեմ ձեզի՝ թէ որ չխօսիմ ձեզի կամ յայտնութեամբ, կամ գիտութիւնով, կամ մարգարէութիւնով, կամ վարդապետութիւնով։ Ու ձայն առած 7 անկենդան բաներէն՝ որ կամ սրինգ և կամ քնար, եթէ ձայներուն զանազանութիւն չընեն, ի՞նչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ քնարով նուագուած ջերմուածը։ Ան-չու որ եթէ 8 փողն ալ անորոշ ձայն հանէ, ո՞վ պիտի պատրաստուի պատերազմի։ Նմանապէս ալ դուք թէ որ լեզուով 9 բացայայտ խօսք չըսուցէք, խօսուածը ինծի՞ պիտի հասկըցուի. ինչու որ օդին խօսողներ պիտի ըլլաք։ Կ'հաւ աշխարհի մէջ այնքան 10 տեսակ ձայներ կան, և անոնց մէկը առանց նշանակութեան չէ։ Ասոր 11 համար թէ որ ան ձայնին զօրութիւնը չգիտնամ, ես խօսողին բարբարոս մը պիտի ըլլամ, խօսողն ալ ինծի բարբարոս մը պիտի ըլլայ։ Նմանապէս ալ դուք որովհետև հոգևոր պարգևներու նախանձաւոր էք, եկեղեցւոյն շինուելիանը համար խնդրեցէք որ աւելնայ ձեր պարգևներուն։ Նոյն համար ան որ օտար 13 լեզուով կը խօսի, աղօթք թող ընէ որ թարգմանէ ալ։ Վասն զի 14 թէ որ ես աղօթք ընեմ օտար լեզուով, իմ հոգիս աղօթք կ'ընէ, բայց միտքս անպտուղ է։ Ուրեմն 15 ի՞նչ է. աղօթք ընեմ հոգիով, աղօթք ընեմ մտաւորութեամբ ալ. սաղմոս երգեմ հոգիով, սաղմոս երգեմ մտաւորութեամբ ալ։ Ապա 16 թէ չէ՝ թէ որ դուն հոգիով օրհնութիւն ընես, անիկայ որ տղէտի տեղ կայնէ՝ ինծի՞ պիտի ըսէ թու գոհութիւն տալու առնդ. ինչու որ ան քու գրուածդ չիմանար։ Ու թէպէտ դուն 17 աղէկ գոհութիւն կ'ընես, բայց միւսը շինուելիին չառներ։ Աստուածմէ կը գոհանամ որ ձեր 18 ամէնէն աւելի լեզուներով կը խօսիմ. Բայց եկեղեցւոյն մէջ կ'ու- 19 զեմ հինգ խօսք մտաւորութեամբս

խօսիլ, որ ուրիշներուն ալ սորվեցնեմ, քան թէ բիւրաւոր խօսքեր օտար լեզուով։
20 Ա՛ղբայրնե՛ր միտքով տղայ մի՛ ըլլաք, հապա չարութիւն գիտցողը տղաք եղէք, ու միտքով չափահաս եղէք։ 21 Օրէնքին մէջ գրուած է թէ Օտար լեզուներով ու օտար շրթունքներով ատ ժողովուրդին հետ պիտի խօսիմ, ասկայն և այնպէս ինծի մտիկ պիտի 22 չընեն, կ'ըսէ Տէրը։ Ուրեմն լեզուները նշանի համար են՝ ո՛չ թէ հաւատացեալներուն, հապա անհաւատներուն, բայց մարգարէութիւնը թիւնը ո՛չ թէ անհաւատներուն, 23 հապա հաւատացեալներուն։ Ուրեմն թէ որ բոլոր եկեղեցին միասին պայ, ու ամէնն ալ օտար լեզուներով խօսելու ըլլան, և հոն մտնեն ապէտներ կամ անհաւատներ, պիտի չըսե՞ն թէ դուք խելագար էք։ 24 Իսկ թէ որ ամէնն ալ մարգարէանան, ու հոն մէկ անհաւատ մը կամ տգէտ մը մտնէ, ամէնէն ալ կը յանդիմանուի, ամէնէն ալ կը 25 քննուի, Ու անոր սրտին ծածուկ բանները յայտնի կ'ըլլան. և այսպէս երեսի վրայ իյնալով Աստուծոյ կը կերկրպագութիւն պիտի ընէ, ու խոստովանի թէ իրաւցնէ Աստուած ձեր մէջն է։

26 Ուստի ի՞նչ է եղբայրնե՛ր. երբոր մէկտեղ կը ժողվուիք, ձեզմէ ամէն մէկը սաղմոս ունի, վարդապետութիւն ունի, լեզու ունի, յայտնութիւն ունի, թարգմանութիւն ունի. ամէնը շինութեան 27 համար թող ըլլայ։ Եթէ որ մէկը օտար լեզու կը խօսի, երկու հոգի, և թէ շատը՝ երեք ըլլա՞ն, և անալ մէկիկ մէկիկ, ու մէկը թող 28 թարգմանէ։ Բայց թէ որ թարգմանող չըլլայ, եկեղեցւոյն մէջ լուռ թող կենայ, և ինքնիրեն ու Աստուծոյ 29 թող խօսի։ Իսկ մարգարէները երկու կամ երեք հոգի թող խօսին, ու միւսները թող քննութիւն բնեն։ 30 Հապա թէ որ նստողներէն ուրիշ մէկուն ալ բան յայտնուելու ըլլայ, առաջինը 31 թող լռէ։ Վասն որ ամէնքդ ալ կրնաք մէկիկ մէկիկ մարգարէանալ, որ ամէնն ալ սորվին ու ամէնն ալ մխիթարուին։ 32 Ու մարգարէներուն հոգիները մարգարէներուն հնազանդ են։ 33 Վասն որ Աստուած խռովութեան Աստուած չէ, հապա խաղաղութեան, ինչպէս որ սուրբերուն բոլոր եկեղեցիներուն մէջը։

34 Ձեր կիներնիդ եկեղեցիներուն մէջ լուռ կենան, վասն որ անոնց հրաման չկայ խօսելու, հապա հնազանդ ըլլալու, ինչպէս որ օրէնքն ալ կ'ըսէ։ 35 Եթէ որ բան սորվիլ կ'ուզեն, տունը իրենց էրիկներնէն թող հարցընեն. քանզի կիներուն անվայել է եկեղեցւոյ մէջ խօսիլը։ 36 Միթէ Աստուծոյ խօսքը ձեզմէ՞ ելաւ, կամ թէ միայն ձեզի՞ հասաւ։ 37 Եթէ որ մէկը կը կարծէ թէ ինքը մարգարէ է, կամ հոգևոր, թող հասունա գիտնայ թէ ինչ որ ձեզի գրելով Տէրոջը պատուէրներն են. 38 Եթէ որ մէկը ապէտ է, թող ապէտ ըլլայ։ 39 Ուստի եղբայրնե՛ր մարգարէութիւն ընելու նախանձաւո՛ր եղէք, ու լեզուներ խօսիլն ալ մի՛ արգիլէք։ 40 Ու ամէն բան վայելուչութեամբ և կարգաւ թող ըլլայ։

ԺԵ. ԺԱ

1 Ա՛ղբայրնե՛ր, ձեզի կ'իմացընեմ այն աւետարանը որ ես ձեզի քարոզեցի, որ նաև ընդունեցիք ու անոր վրայ հաստատուած էք. 2 Որով կը փրկուիք ալ, թէ որ ամուր բռնէք այն խօսքը որ ես ձեզի քարոզեցի, միայն եթէ պարապ տեղը հաւատացած չէք։ 3 Վասն որ պիտի առաջ ես ձեզի աւանդեցի անիկայն որն որ ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ գիրքերուն ըստ հաւատման, 4 Ու թէ թաղուեցաւ ու յարութիւն առաւ երրորդ օրը գիրքերուն ըստ հաւատման. 5 Ու թէ երեցաւ Կեփասին, ու հետը տասնեկուքին. 6 Ետքը հինգ հարիւրին աւելի եղբայրներուն մէկտեղ

երեցաւ , որոնցմէ շատերը մինչեւ հիմա կան , եւ ոմանք ալ ննջեցին .
7 Ա– յետքը երեցաւ Յակոբոսին , եւ–
8 ր ը բոլոր առաքեալներուն : Յե–
տ նէն ետքը որպէս թէ վիժածի մը
9 ինծի ալ երեցաւ : Վասն զի ես
առաքեալներուն ամենէն նուաստն եմ , որ արժանի ալ չեմ առաքեալ ը–
նուելու , ինչու որ Աստուծոյ եկե–
10 ղեցին հալածելի : Սիայն թէ Աս–
տուծոյ շնորհքն եմ՝ ինչ որ եմ . և անոր շնորհքը որ իմ վրաս է , պարապ բան չը եղաւ , հապա ես անոնց ամենէն աւելի աշխատեցայ . և չէ թէ ես , հապա Աստուծոյ շը–
11 նորհքը որ իմ հետս էր : Ուստի թէ ես և թէ անոնք ասանկ կը քա–
րոզենք , ու դուք ասանկ հաւատա–
ցիք :
12 Ուրեմն թէ որ Քրիստոս կը քարոզուի՝ որ մեռելներէն յարու–
թիւն առած է , ի՞նչպէս ձեզմէ մէկ քանիները կ'ըսեն թէ Մե–
13 ռելոց յարութիւն չկայ : Եթէ որ մեռելոց յարութիւն չկայ , ուրեմն Քրիստոս ալ յարութիւն առած
14 չէ . Ա՛ւ թէ որ Քրիստոս յարու–
թիւն առած չէ , ուրեմն մեր քա–
րոզութիւնը պարապ է , ու ձեր
15 հաւատքն ալ պարապ է . Ա՛ւ մենք ալ Աստուծոյ սուտ վկաները գըտ–
նուած կ'ըլլանք . որովհետեւ Աս–
տուծոյ համար վկայութիւն տուինք թէ Անիկա Յիսուսէն յարու–
թիւն տուաւ . որ իրաւ չյարուց կա–
կայ , թէ որ մեռելները յարութիւն
16 չեն առներ . Վասնզի թէ որ մե–
ռելները յարութիւն չեն առներ ,
17 Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ . Ա՛ւ թէ որ Քրիստոս յարու–
թիւն առած չէ , ձեր հաւատքը պարապ է , — տակաւին ձեր մեղ–
18 քերուն մէջն էք . Նոյնպէս ալ Քրիստոսով ննջեցեալները կորսուած
19 են : Եթէ որ միայն այս կեանքիս համար Քրիստոսի յուսացած ենք , մենք բոլոր մարդիկներէն աւելի խղճալի ենք :
20 Բայց հիմա Քրիստոս յարութիւն առած է մեռելներէն , ննջեցեալ–
21 ներուն պտուղը : Վասն զի որովհետեւ մարդով եղաւ մահը ,
մարդով ալ մեռելոց յարութիւնը :
22 Ա՛սանկ ալ ինչպէս որ Ադամով ա–
մէնը կը մեռնին , անանկ ալ Քրիս–
տոսով ամէնը կենդանի պիտի
23 ըլլան . Բայց ամէն մէկը իր կար–
գովը , առջի պտուղը Քրիստոս , ետքը Քրիստոսինները՝ իր գալուստին . Յետոյ վախճանը ,
24 երբոր թագաւորութիւնը Հօրը Աստուծոյ ու՝ օրը ձեռ–
քը , երբոր խափանէ ամէն իշխա–
նութիւնը և ամէն պետութիւնը
25 ու զօրութիւնը : Վասն զի անոր պէտք է թագաւորութիւն ընել , մինչեւ որ բոլոր թշնամիները իր
26 ոտքերուն տակը դնէ : Վերջին թշնամին ոչ պիտի խափանի , մեռ–
ած է . վասն զի ամէն բան անոր ոտքերուն տակը ձա–
27 զանդեցուց . Բայց երբոր կ'ըսէ թէ Ամէն բան անոր ձեռազանդած է , յայտնի է թէ բացի ի՛ նկէ՝ որ
28 ամէնը անոր ձեռազանդեցուց : Ա՛ւ երբոր ամէնը անոր ձեռազանդ ըլլայ , ան ատենը Որդին ինքն ալ պիտի ձեռազանդի անոր , որ իրեն ձեռազանդեցուց ամէնը , որպէս զի Աստուած ըլլայ ամէնը ամէն բանի մէջ :
29 Ա՛պա թէ չէ , ի՞նչ պիտի ընեն անոնք որ մեռելներուն համար կը մկրտուին , թէ որ մեռելները բնաւ յարութիւն չառնեն . ինչո՞ւ ուրեմն անոնց համար կը մկրտուին .
30 Ա՛նչո՞ւ համար մենք ալ վտանգի
31 մէջ կը մնանք ամէն ժամ : Ա՛խոյ կը մեռնիմ ան պարծանքը՝ որ ձեր վրայ ունիմ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմով , որ ես ամէն օր կը
32 մեռնիմ : Եթէ որ Եփեսոսի մէջ մարդոց նման գազաններու հետ մարտնչեցայ , ի՞նչ օգուտ է ինծի , թէ որ մեռելները յարութիւն չառնեն . ուտենք ու խմենք , ինչու որ վաղը կը մեռնինք :
33 Մի խաբուիք . Վատ ընկերակցութիւնները աղէկ
34 բարքը կ'ապականեն : Արթնցուեցէք թիւնով գործածէք , ու մեղք մի գործէք , ինչու որ ձեզմէ ոմանք Աստուծոյ գիտութիւնը չունին . ձեզ ամչցնելու համար կը ըսեմ :

35 Նայց պիտի ըսէ մէկը թէ Ան-
տեր մեռնելը յարութիւն կ'առ-
նէն, կամ թէ ինչ մարմնով կու-
36 գան: Ո՛նհիմար դուն անիկայ որ
կը սերմանես, թէ որ չմեռնի՝ չկեն-
37 դանանար. Ու ան որ կը սերմա-
նես, չի՛ թէ ան մարմինը որ պիտի
բուսնի՝ կը սերմանես, հապա մերկ
հատ մի՛ թէ ցորենի ըլլայ և թէ
38 մէկ ուրիշ ոեւէ. Ու Աստուած
անոր մարմին կու տայ ինչպէս որ
կ'ուզէ, և ամէն մէկ սերմին իր
39 յատո՛ւկ մարմինը: Ամէն մարմին
մէկ մարմին չէ, հապա մարդոց
մարմինը ուրիշ է, ու անասնոց
մարմինը ուրիշ, ձուկերունն ալ
ուրիշ, և թռչուններունը ուրիշ:
40 Երկնաւոր մարմիններ ալ կան,
երկրաւոր մարմիններ ալ. բայց
երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է,
41 ու երկրաւորներունը ուրիշ: Ար-
եւուն փառքը ուրիշ է, ու լուսնին
փառքը ուրիշ, և աստղերուն
փառքը ուրիշ. ու մէկ աստղը
միւս աստղէն տարբեր է փառքով:
42 Նոյնպէս ալ է մեռելոց յարու-
թիւնը. Սերմը ապականութեամբ կը
սերմանուի, անապականութեամբ
43 նով յարութիւն կ'առնէ. Անար-
գութեամբ կը սերմանուի, փա-
ռքով յարութիւն կ'առնէ. տըկ-
արութեամբ կը սերմանուի, զո-
րութեամբ յարութիւն կ'առնէ.
44 Կը սերմանուի շնչաւոր մարմին, և
յարութիւն կ'առնէ հոգեւոր մար-
մին. Շնչաւոր մարմին կայ, հո-
45 գեւոր մարմին ալ կայ: Ան պէսպէս
գրուած է, Առջի մարդը Ադամ
կենդանի շունչ եղաւ, վերջի Ադա-
46 մը կենդանարար հոգի: Նայց չէ
թէ առաջ հոգեւորը, հապա շնչա-
47 ւորը, ա՛ետքը հոգեւորը. Առջի
մարդը երկրէն է հողեղէն, երկ-
րորդ մարդը Տէր է երկինքէն:
48 Ինչպէս էր հողեղէնը, անանկ ալ
հողեղէնները. ու ինչպէս երկնա-
ւորը, անանկ ալ երկնաւորները.
49 Ու ինչպէս որ հողեղէնին կերպա-
րանքը հագեր ենք, երկնաւորին
կերպարանքն ալ պիտի հագնինք:
50 Նայց սա կ'ըսեմ՝ եղբայրնե՛ր, որ
մարմին ու արիւն Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը չեն կրնար ժա-
ռանգել. ոչ ալ ապականութի-
նը կը ժառանգէ անապականու-
թիւն:

51 Ահա ձեզի խորհուրդ մը կ'ըսեմ. ամէնքս պիտի չննջենք,
բայց ամէնքս ալ պիտի փոխուինք,
52 Հանկարծակի աչքի դոցել բանալուս
մէջ՝ վերջին փողին հնչելուն
նը, որովհետև փողը պիտի հնչէ,
ու մեռելները յարութիւն պիտի
առնեն առանց ապականութեան,
53 և մենք ալ պիտի փոխուինք: Ա-
յսն պէտք է որ այս ապակա-
նացու մարմինը անապականութիւն
հագնի, ու այս մահկանացու ան-
54 մահութիւն հագնի: Նայց երբոր
այս ապականացու մարմինը անապա-
կանութիւն հագնի, և այս մահ-
կանացու անմահութիւն հագնի,
այն ատենը պիտի կատարուի այն
խօսքը որ գրուած է թէ Մահը
յաղթութեան մէջ ընկղմեցաւ:
55 Ո՞ւր է, ո՛վ մահ, քու խայթոցդ,
ո՞ւր է, ո՛վ դժոխք, քու յաղ-
թութիւնդ: Մահուն խայթոցը
56 մեղքն է, ու մեղքին ոյժ՝ օրէնքը:
57 Նայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ
մեզի յաղթութիւն կու տայ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի միջոցով:
58 Ուստի իմ սիրելի եղբայրնե՛ր, հաստատ եղէք, անշարժ եղէք և
միշտ առատ ունեցէք Տէրոջ գոր-
ծին մէջ, գիտնալով որ ձեր աշ-
խատութիւնը պարապ չէ Տէրոջ-
մով:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Նայց ատենի հաւաքութեան հա-
մար որոնք սրբոց
համար կ'ուզեն ժողովել՝ Գաղատացոց
եկեղեցիներուն, դուք ալ անանկ
ըրէք: Ամէն միշաբթի օրերը
2 ձեզմէ ամէն մէկը իր քովը թող
դնէ ինչ որ կը յաջողի, Որ չըլ-
3 լայ թէ երբոր գամ, ան ատենը
ժողովներ ըլլան. ու երբոր
գամ, որոնց որ դուք հաճիք,
նա պատուիրներով պիտի
ղրկեմ՝ ձեր պարգեւները Երուսա-

4 ղէմ տանելու ։ Նա թէ որ իմ
երթալս ալ արժան սեպուի , իմ
5 հետս թող երթան ։ Ապա նա
ձեզի պիտի գամ՝ երբոր Մակեդո-
նիայէն անցնիմ . (քանզի Մակե-
6 դոնիայէն կ'անցնիմ .) Նա կարելի
է որ ձեր քովը մնամ , կամ ձմեռն
ալ անցընեմ . որ դուք ինծ Ճամբայ
դնէք , ուր որ ես պիտի երթամ ։
7 Վասն զի որ չեմ ուզեր ձեզ հիմա
հարևանցի մը տեսնել ։ քանի յոյս
ունիմ որ առեն մը ձեր քովը կե-
նամ , թէ որ Տէրը հրամայ ասոյ ։
8 Սակայն Հնձա ես Պենտէկոստէ
9 մնամ մինչև որ ինծի մեծ ու արդիւնաւոր դուռ
մը բացուած է , ու շատ հակա-
ռակորդներ կան ։
10 Ըրդ թէ որ Տիմոթէոսը գայ ,
նայեցէք որ ձեր քովը առանց վախի
եղայ . քանզի անիկայ Տէրոջը գոր-
ծը կը գործէ , ինչպէս որ ես ալ ։
11 Ուստի չեղայ որ մէկը անիկայ ար-
համարհէ , հապա խաղաղութեամբ
անիկայ Ճամբայ դրէք , որ ինծի
գայ . քանզի կը սպասեմ
12 եղբայրներով մէկտեղ ։ Իսկ Ա-
պողոս եղբօրը հաճար , շատ աղա-
չեցի անոր՝ որ ձեզի գայ եղբայրնե-
րուն հետ մէկտեղ . ու բնաւ կամք
չունեցաւ որ հիմա գայ ; բայց պիտի
գայ՝ երբոր յարմար ժամանակ գտնէ ։

Աղթեցէք ։ Հաւատքի մէջ 13
հաստատ կեցէք , ժիր եղէք , զօ-
րացէք ։ Ձեր ամէն բաները սի- 14
րով եղեսցի ։

Կ'ապաչեմ ձեզ՝ եղբայրնե՛ր , 15
(գիտէք դուք Ստեփաննասին ըն-
տանիքը թէ Աքայիոյ առջի պըտ-
ուղն է , ու անձերնին սուրբերուն
սպասաւորութեանը նուիրեցին .)
Որ Ջնազանդ ըլլաք անանկիներուն , 16
և ամէնուն որ Դէպ Հնթը մէկտեղ
կը գործէ ու կ'աշխատի ։ Ուրախ 17
եմ ես Ստեփաննասին ու Փորտու-
նատոսին ու Աքայիկոսին գալուն
վրայ , որ ձեր պակասութիւնը անոնք
լեցուցին . Հանգստացու- 18
ցին իմ հոգիս ու ձերը . ուստի ա-
նանկիները ճանչցէք ։

Կարև կ'ընեն ձեզի Ասիոյ եկե- 19
ղեցիները . շատ բարև կ'ընեն ձեզի
Տէրոջմով Ակիւղաս ու Պրիսկիլ-
լա՝ իրենց տանը մէջի եկեղեցիով
մէկտեղ ։ Կարև կ'ընեն ձեզի բո- 20
լոր եղբայրները . բարև տուէք ի-
րարու սուրբ համբոյրով ։

Ես Պաւղոս ձեռքիս գրեցի ։ 21
Եթէ որ մէկը Տէր Յիսուս 22
Քրիստոսը չսիրէ , նզովեալ ըլլայ
Էրբ մեր Տէրը գայ ։ Տէր Յիսուս 23
Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը .
Իմ սէրս ձեր ամէնուն հետը ըլլայ 24
Քրիստոս Յիսուսով ։ Ամէն ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌՔԵԼԱԿԱՆ ԸՈՒԸՐԴԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ը

Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քր- 1
իստոսի՝ Աստուծոյ կամքովը , ու
Տիմոթէոս Դէպ եղբայրը . Կորնթո-
սի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին ,
և բոլոր Աքայիոյ մէջ եղող ա- 2
մէն սուրբերուն . Շնորհք և խա-
ղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր
Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսէն ։

Օրհնեալ ըլլայ Աստուած ու մեր 3
Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը ,
գթութեանց Հայրը և ամէն մխի-
թարութեան Աստուածը . Ան որ 4
մեզ կը մխիթարէ մեր ամէն նե-
ղութիւններուն մէջ , որ մենք կա-
րող ըլլանք մխիթարել զանոնք՝ որ

ամէն նեղութիւններու մէջ ևն , ան
միխիթարութիւնովը՝ որով մենք Աս-
5 *տուծմէ կը միխիթարուինք : Վասն-*
զի ինչպէս որ Քրիստոսի չարչա-
րանքները մեր վրայ շատ եղան ,
նմանապէս Քրիստոսի ձեռքովը մեր
միխիթարութիւնն ալ շատ կ'ըլլայ :
6 *Եւ թէ նեղութիւն քաշինք , ձեր*
միխիթարութեանը ու փրկու-
թեանը համար է , և թէ միխիթարուինք ,
ձեր միխիթարութեանը ու փրկու-
թեանը համար է , որ կը յաջողի
համբերելով ան չարչարանքներուն՝
որոնցմով մենք ալ կը չարչարուինք .
7 *Եւ մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի*
համար , ինչու որ գիտենք թէ ին-
ուր որ չարչարանքներուն հաղորդ
էք , անանկ ալ միխիթարութեանը
8 *ղէրէ ըլլա : Վասն զի Ասիոյի*
մէջ մեզի պատահած նեղութիւն-
ներուն վրայով՝ չեմ ուզեր որ չը-
գիտցուի եղբայրնե՛ր , թէ
մեր կարողութենէն շատ աւելի ծան-
րաբեռնեցանք , մինչև որ կեանքը-
9 *նուս ալ անյոյս եղանք : Հապց մա-*
հուան վճիռը մենք վրանիս պահե-
ցինք , որ ինքզինքնուս չապաւինինք ,
հապա Աստուծո՛ որ մեռելները կը
10 *յարուցանէ . Որ ինքը անանկ մեծ*
մահուանէ մեզ փրկեց ու կը փրկէ .
11 *Որուն կը յուսանք թէ տակաւին*
պիտի փրկէ , մեզի համար ձեր ըղձա-
ադօթքին օգնականութիւնովը . որ
շատերուն ազնիւին պատճառովը մե-
զի եղած շնորհքին համար՝ շատե-
րին գոհութիւն տուի մեզի հա-
մար :
12 *Վասն զի մեր պարծանքը աս է ,*
մեր խղճմտանքին վկայութիւնը՝ թէ
մենք Աստուծոյ —ը պարզմտու-
թեամբ ու անկեղծութեամբ , և
չի թէ մարմնաւոր իմաստութիւ-
նով մը , հապա Աստուծոյ շնորհ-
քովը աշխարհի մէջ վարուեցանք ,
13 *բայց աւելի ղէպ՝ ի ձեզի : Վասն-*
զի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի ,
հապա ան որ դուք կը կարդաք ու
կը ճանչնաք . և կը յուսամ թէ
14 *մինչև վերջը պիտի ճանչնաք . Վասն-*
զի աս որ քիչ շատ ճանչցաք մեզ ,
որ ձեր պարծանքն ենք , ինչպէս որ
դուք ալ մերը , Տէր Յիսուսի օ-
րը :
15 *Եւ ասո վստահութիւնով կ'ու-*
զէի առաջ ձեզի գալ , որ դուք
երկրորդ անգամ շնորհք ընդունիք .
16 *Ու ձեզմէ անցնիլ դէպ՝ ի Մակե-*
դոնիա , և դարձեալ Մակեդոնիա-
կէն ձեզի գալ , ու ձեզմէ ճամբայ
17 *դրուիլ դէպ՝ ի Հրէաստան : Ուս-*
տի աս որ ես մտածեցի , միթէ թե-
թեւութիւնո՞վ չարժեցայ . կամ թէ
ան որ ես կը խորհիմ , մարմնաւորա-
պէ՞ս կը խորհիմ , որ իմ կողմա-
նէս այո՛ այո և ո՛չ ոչ ըլլայ :
18 *Կայն հաւատարիմ է Աստուած ,*
որ մեր խօսքը ձեզի որ հասա- ,
19 *այո՛ և ո՛չ չէր : Ինչու որ Աստու-*
ծոյ Որդին Յիսուս Քրիստոս՝ որ
մեզմով ձեզի քարոզուեցաւ ,
(ինծմով և Սիղուանոսով ու Տի-
մոթէոսով ,) այո՛ և ո՛չ չեղաւ ,
20 *հապա իր մէջը եղաւ այոն . Վասն-*
զի որչափ որ Աստուծոյ խոստմունք-
ները կան , իր մէջը Այո՛ են , ու իր
մէջը Ամէն են՝ Աստուծոյ փառքին
21 *համար մեր ձեռքովը : Հապց ան*
որ մեզ ձեզի հետ Քրիստոս Քրիս-
տոսով հաստատեց , ու մեզ օծեց ,
22 *Աստուած է . Որ մեզ կնքեց ալ ,*
և Հոգի առաջ՝ ովուցին գրաւը մեր
23 *սրտերուն մէջը : Հապց ես զԱս-*
տուած վկայ կը կանչեմ իմ անձիս ,
որ ձեզ խնայելուս համար տակաւին
Կորնթոս չեկայ . ոչխար չի թէ
ձեր հաւատքին վրայ կը տիրապե-
տենք , հապա գործակից ենք ձեր
ուրախութեանը . ինչու որ դուք
հաւատովը կը կենաք :

Գ Լ . Ա

1 *Ասկայն ես ինծմէ աս որոշեցի , որ*
նորէն տրտմութիւնով չգամ ձե-
2 *զի : Ինչու որ եթէ ես ձեզ տըրտ-*
մեցնեմ , ալ ո՞վ է որ պիտի
ուրախացընէ , թէ չէ ան՝ որ ինծմէ
3 *կը տրտմի : Ու աս գրեցի , որ*
երբոր գամ՝ տրտմու-
թիւն մը կրեմ անոնցմէ , ուսկից
որ պէտք է ինծի ուրախ ըլլալ .
քանզի ձեր ամենուն վրայ վստահ
եմ , որ իմ ուրախութիւնս ձեր

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Կը սկսի՞նք նորէն անձերնիս յառնիլ
ընել . կամ թէ ոմանց պէս
պէ՞տք է մեզի յանձնատրութեանց
թուղթեր առնել , կամ առնել ։
2 ✝ապա մեր թուղթը դուք էք
մեր սրտերուն մէջը գրուած , ծանր-
ցուած ու կարդացուած ամէն մար-
3 դիկներէն . Յայտնի ըլլալով որ
դուք Քրիստոսի թուղթն էք մեր
սպասաւորութիւնովը , չէ թէ մե-
լանով գրուած , հապա կենդանի
Աստուծոյ ✝ոգիովը ։ չէ թէ քա-
րեղէն տախտակներու վրայ , հապա
սրտին մարմնեղէն տախտակներուն
վրայ ։ 4 Ու ասանկ վստահութիւն
ունինք մենք Աստուծոյ վրայ Քրիս-
տոսի ձեռքովը . 5 Ոչ թէ մենք ինքն-
իրմէնիս բաւական ենք բան մը
խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ , հա-
պա մեր բաւականութիւնը Աս-
տուծմէ է . 6 Որ մեզ բաւական ալ
ըրաւ նոր կտակարանին պաշտօնեա-
ներ ըլլալու՝ չէ թէ գիրին , հապա
հոգիին . ինչու որ գիրը կը սպան-
7 է , բայց հոգին կ'ապրեցընէ ։ Ան-
թէ որ քարերու վրայ գրով փո-
րուած մահուան պաշտօնը փառքով
եղաւ , որ Իսրայէլի որդիքը կարող
չեղան Մովսէսին երեսը նայիլու՝ ա-
նոր երեսին փառացը համար , որ
8 պիտի խափանուէր . Ա՞րդեօք հոգի-
ին պաշտօնը ի՛նչպէս աւելի փառ-
քով պիտի չըլլայ ։ 9 Ինչու որ ե-
թէ դատապարտութեան պաշտօնը
փառքով էր , ո՛րչափ աւելի արդա-
րութեան պաշտօնը փառքով պիտի
10 ըլլայ ։ Այսու հետեւ ան որ փառաւոր
էր , ան մասին փառաւոր չէ գո-
րացեալ փառքին պատճառովը ։
11 Վասնզի եթէ ան որ պիտի խափա-
նուէր՝ փառքով էր , ո՛րչափ աւելի
ան որ կը կենայ՝ փառքով պիտի
12 ըլլայ ։ Ասոր ասանկ ըլլալը որ ու-
նինք , շատ համարձակութեամբ կը
13 վարուինք դէպ ի՛նչ ալ . Ու չէ
թէ ինչպէս որ Մովսէս իր երեսին
վրայ ծածկոց կը ձգէր , որ Իսրա-
էլի որդիքը չնային ան խափա-
14 նուելու բանին վախճանին ։ Ա-

4 ամենուն է ։ Մանաւ որ շատ ան-
ձերնիս թուելով և սրտի տագնապէ ես
մեզի գրելիք շատ բաներով . չէ
թէ՝ որ դուք սրտիկ , հապա որ
գիտնաք ան սէրը՝ որ ես ունիմ
աւելի մեր վրայ ։
5 Կայց թէ որ մէկը սրտմտեցուց ,
չէ թէ ինձ սրտմտեցուց , հապա
շատ մասին (որ չուզեմ ծանր չընել)
6 մեզ ամէնքդ ։ ✝Սրիկ է անոնիկ
մարդուն ան պատիժը , որ շատե-
7 րին եղաւ ։ Ասոր ընդհակառակին
պէտք է աւելի ներել անոր ու
մխիթարել , որ չըլլայ թէ անոնիկը
8 աւելի սրտմտութենէն ընկղմի ։ Ա-
որ կ'աղաչեմ ձեզ , որ անոր վրայ
9 յիր սէրը հաստատէք . (Վասնզի ասոր
համար ալ գրեցի , որ ձեզ փորձե-
լով գիտնամ թէ ամէն բանի մէջ
10 հնազանդ էք ։ Ան որուն որ դուք
բան մը կը նեղէք , ես ալ ի՛նչ նեղ-
ինչու որ եթէ ես ալ նեղեմ , որու
որ նեղեմ՝ ձեզի համար է Քրիս-
11 տոսի կողմանէ .) Որ չըլլայ թէ
Սատանան մը կրնար Սատանայէն .
քանզի անոր խորհուրդները չգի-
տցող չենք ։
12 Ետ երթալ ես Տրովադա հասայ
Քրիստոսի աւետարանը տարածելու ,
և ինձի դուռ մը բաց էր Տէրոջմով ,
13 իմ հոգւոյս մէջ հանգստութիւն
չունեցի , ինչու որ իմ Տիտոս եղ-
բայրս հոն չգտայ . հապա անոնցմէ
հրաժարելով Մակեդոնիա գացի ։
14 Կայց գոհութիւն Աստուծոյ՝ որ
միշտ յաղթող կ'ընէ մեզ Քրիստո-
սով , ու զինքը ճանչնալուն հոտը
մեզմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ .
15 Ինչու որ մենք Աստուծոյ առջեւը
Քրիստոսի անոյշ հոտն ենք՝ փրկու-
թեան մէջ և կորստեան մէջ .
16 Անոնց մահուան հոտ
դէպ ի մահ , և անոնց կենդանու-
թեան հոտ դէպ ի կեանք . և ա՛ս
17 բաներուն ո՞վ բաւական է ։ Վասն-
զի մենք շատերուն պէս չենք , որ
Աստուծոյ խօսքին խարդախութիւն
կ'ընեն . հապա որպէս թէ անկեղ-
ծութեամբ , հապա որպէս թէ Աս-
տուծմէ՝ Աստուծոյ առջեւը Քրիս-
տոսով կը խօսինք ։

կայն անոնց միտքերը կուրցան . քանզի որ մինչև ասօրուան օրս նոյն ծածկոցը ձգուած է հին կտակարանին ընթերցմանդերին վրայ , ու չվերանար , (ինչու որ Քրիստոսով կը խափանուի ,) 15 ապա մինչևցայսօր երբոր Մովսէսին գիրքը կը կարդան , անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը 16 կենայ : Բայց երբոր Տէրոջը դառնան , ան առնը պիտի վերնայ անոր 17 ծածկոցը . Արդ Տէրը Հոգին է . և ուր որ Տէրոջը հոգին կայ , 18 հոն ազատութիւն կայ : Բայց մենք ամէնքս բաց երեսով Տէրոջը փառքը որպէս թէ հայելիի մէջ տեսնելով , նոյն պատկերին կը նորոգուինք փառքէ փառք , որպէս թէ Տէրոջը Հոգիէն :

Գ Լ . Դ

1 Ասոր աս պաշտօնը ունենալով , ինչպէս որ ողորմութիւն դտանք , 2 չենք ձանձրանար . Հապա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ բաներէն , ու խորամանկութիւնով չենք վարուիր , և խարդախութիւն չենք ըներ Աստուծոյ խօսքին մէջ . հապա ճշմարտութիւնը յայտնելով՝ անձերնիս մարդոց ամէն խղճմտանքին կ՚ընծայենք Աստուծոյ առջևը : 3 Իսկ թէ որ մեր աւետարանը ծածկուած ալ է , կորսուածներուն մէջ 4 ծածկուած է . Անոնց մէջ աս աշխարհս աստուածը անհաւատներուն միտքերը կուրցուց , որ Քրիստոսի փառաց աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագէ , որ ինքն է Աստուծոյ պատկերը : 5 Ինչու որ չենք թէ անձերնիս կը քարոզենք , հապա Քրիստոս Յիսուս Տէրը , ու մենք ձեր ծառաները Յիսուսի համար : 6 Ասոր պէս Աստուած որ հրամայեց լոյս ծագիլ , ինքը մեր սրտերուն մէջ ծագեց Աստուծոյ փառաց գիտութեան լոյսը տալու համար Յիսուս Քրիստոսի անձին 7 մէջը : Արդ մենք աս գանձը հողէ անօթներու մէջ ունինք , որ զօրութեան առաւելութիւնը Աստուծմէ 8 ըլլայ , ու չ՚ թէ մեզմէ : Ամէն կողմանէ վշտացած ենք , բայց նեղը

բնկած չենք . կարօտեալ ենք , բայց յուսահատած չենք . 9 ալածուած ենք , բայց երեսէ ձգուած չենք . վար ձգուած ենք , բայց կորսուած 10 չենք . Միշտ աստեն Յիսուսի մահը մեր մարմիններուն մէջը կը կրենք , որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մարմիններուն մէջը յայտնուի : 11 Վասն զի մենք որ կենդանի ենք՝ Յիսուսի համար միշտ մահուան կը մատնուինք , որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մահկանացու մարմիններուն մէջը յայտնի ըլլայ : 12 Ասոր համար մահը մեր մէջը կը ներգործէ , և կեանքը ձեր մէջը : 13 Բայց հաւատքին նոյն հոգին ունինք , ինչպէս որ գրուած է , Հաւատացի , անոր համար խօսեցայ . մենք ալ կը հաւատանք , ու անոր համար կը խօսինք . 14 Որ դիտնալով թէ ան որ Տէր Յիսուսը յարուցանեց , մեզ ալ Յիսուսով պիտի յարուցանէ , ու ձեզ առջևը պիտի կայնեցընէ ձեզմով մէկտեղ . 15 Ինչու որ ամէն բան ձեզի համար է , որ ան շնորհքը առատացած՝ շատերուն գոհութիւն ընելովը աւելցնայ Աստուծոյ փառքին համար :

16 Վասն որոյ չենք ձանձրանար . բայց թէպէտ ու մեր դուրսի մարդը կ՚ապականի , սակայն մեր ներսի մարդը օրէ օր կը նորոգուի : 17 Ինչու որ մեր վայրկենական թեթև նեղութիւնը առաւել քան զառաւել փառաց յաւիտենական դերազանցութիւն կը գործէ մեզի : 18 Վասն զի մենք երեցած բաներուն չենք նայիր , հապա չերեցածներուն . ինչու որ երեցած բաները ժամանակաւոր են , բայց չերեցածները՝ յաւիտենական :

Գ Լ . Ե

1 Վասն զի գիտենք որ եթէ մեր վրան մարմնաւոր տունը քակուի , մեզ շինուածք մը ունինք Աստուծմէ , անձեռագործ յաւիտենական տուն մը երկինքի մէջ : 2 Ու յիրաւի սաոր մէջ կը հառաչենք , մեր երկնաւոր բնակութիւնը հագնելու փափաքելով . 3 Որուն եթէ երբոր ան հագնելու ըլլանք ,

4 ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ προσέθεντο
αὐτοῖς οἱ λοιποὶ κολλᾶσθαι δὲ οὐδεὶς
τολμᾶ τῶν ἔξω, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς
ὁ λαός· μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύ-
5 οντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυ-
ναικῶν· ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκ-
φέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ
κλινιδίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου
Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν,
10 καὶ ἀπαλλάσσωνται ἀπὸ τῶν νοσημάτων
αὐτῶν· συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν
περὶ τὰς πόλεις Ἰερουσαλὴμ φέροντες
ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμά-
των ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο
15 ἅπαντες. ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάν-
τες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν
Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ
ἐπέβαλον τὰς χεῖρας τοῖς ἀποστόλοις καὶ
ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ἄγγε-
20 λος δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἀνοίξας τὰς
θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγών τε αὐτοὺς
ἔφη· πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε
ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς
ζωῆς ταύτης. ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον
25 ἅμα τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον.
παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶ-
σαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ
ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον τοῦ ἀχθῆ-
30 ναι αὐτούς. οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμε-
νοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀπο-
στρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι
τὸ μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον
ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶ-
35 τας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω
οὐδένα εὕρομεν. ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ λόγους
οὗτοι τόν τε ἱερέα τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί γένοιτο τὸ
πρᾶγμα τοῦτο. παραγενόμενος δέ τις ἀπή-
40 γγειλεν αὐτοῖς λέγων ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες
οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ
ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. τότε
ἀπελθὼν ὁ στρατοπεδάρχης σὺν τοῖς ὑπη-
ρέταις ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας· ἐφο-
45 βοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν. ἀγα-
γόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνε-
δρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς
λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν
μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ
50 ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἰερουσαλὴμ τῆς
διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν
ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.
ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι
εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀν-
55 θρώποις. ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγει-
ρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρε-
μάσαντες ἐπὶ ξύλου· τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχη-
γὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ
δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν· καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες τού-
των τῶν ῥημάτων καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ
ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν
αὐτῷ. οἱ δὲ διαπρισθέντες ἐβουλεύοντο
ἀνελεῖν αὐτούς. ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συ-
νεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιὴλ νο-
μοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ ἐκέ-
λευσεν ἔξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆ-
σαι, εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσρα-
ηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ
γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς
λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη
ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡς τετρακοσίων· ὃς ἀνῃ-
ρέθη καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ
διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ
τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς
ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν
λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο,
καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορ-
πίσθησαν. καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν· ἀπο-
στῆτε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ
ἄφετε αὐτούς, ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ
βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθή-
σεται· εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ δυνήσεσθε
καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι
εὑρεθῆτε. προσεκλήθησαν δὲ αὐτῷ καὶ δεί-
ραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ
ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς.
οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προ-
σώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόμα-
τος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι·
πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον
οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελι-
ζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἐν δὲ ταύταις
ταῖς ἡμέραις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς
τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ
διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος
τῶν μαθητῶν εἶπαν· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν
ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
διακονεῖν τραπέζαις· ἐπισκέψασθε οὖν,
ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους
ἑπτά, πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς
καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ἡμεῖς
δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου
προσκαρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος
ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέ-
ξαντο Στέφανον ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ
πνεύματος ἁγίου καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχο-
ρον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμε-
νᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,
οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ
προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖ-
ρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὐξάνετο, καὶ
ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν
Ἰερουσαλὴμ σφόδρα πολύ, πολύς τε ὄχλος
τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει. Στέφανος
δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει
τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέ-
στησαν δέ τινες τῆς συναγωγῆς τῆς λεγο-
μένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλε-
ξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας
συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, καὶ οὐκ ἴσχυον
τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε
ὑπέβαλον ἄνδρας λέγειν ὅτι ἀκηκόαμεν
αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς
Μωσῆν καὶ τὸν θεόν. συνεκίνησάν τε τὸν
λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γρα-
μματεῖς, καὶ ἐπελθόντες συνήρπασαν αὐ-
τὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησάν
τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· ὁ ἄνθρω-
πος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ
τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· ἀκη-
κόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ
Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον
τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν
ἡμῖν Μωσῆς. καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν
πάντες οἱ καθήμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέ-
λου.

7 εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ταῦτα οὕτως
ἔχει; ὁ δὲ ἔφη· ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέ-
ρες, ἀκούσατε· ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ
Ἀβραὰμ τῷ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὸ
τοῦ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ
τῆς συγγενείας σου καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν
ἣν ἄν σοι δείξω. τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλ-
δαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν· κἀκεῖθεν
μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ με-
τῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν
ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ
κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός,
καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτὸν εἰς κατά-
σχεσιν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν,
οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησεν δὲ οὕτως
ὁ θεὸς ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροι-
κον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ
καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· καὶ τὸ
ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσιν κρινῶ ἐγώ, εἶπεν
ὁ θεός, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ
λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕ-
τως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν
αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν
Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρ-
χας. καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν
Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς
μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν
τῶν θλίψεων αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν
καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰ-
γύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον
ἐπὶ Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.
ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ
Χαναὰν καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ ηὕρισκον
οἱ πατέρες ἡμῶν χορτάσματα. ἀκούσας δὲ
Ἰακὼβ ὄντα σῖτα εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν
τοὺς πατέρας ἡμῶν πρώτους· καὶ ἐν τῷ δευ-
τέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ
γένος τοῦ Ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ
μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ψυχαῖς ἑβδο-
μήκοντα πέντε. κατέβη δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυ-
πτον καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες
ἡμῶν, καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέ-
θησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ
τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ τοῦ
Συχέμ. καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπα-
γγελίας ἣν ὡμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ,
ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ,
ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυ-
πτον ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. οὗτος κατα-
σοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς
πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη αὐτῶν ἔκθετα
εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεν-
νήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ· ὃς
ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πα-
τρός, ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν
ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν
ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ
σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις
καὶ ἔργοις αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ
τεσσερακονταετὴς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν
καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. καὶ ἰδών τινα
ἀδικούμενον ἠμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκη-
σιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύ-
πτιον. ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν
σωτηρίαν αὐτοῖς, οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. τῇ τε
ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις,
καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών·
ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλή-
λους; ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο
αὐτὸν εἰπών· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν σύ με
θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύ-
πτιον; ἔφυγεν δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τού-
τῳ καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ,
οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. καὶ πληρωθέντων
ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ
τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βά-
του. ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμασεν τὸ ὅραμα·
προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγέ-
νετο φωνὴ κυρίου πρὸς αὐτόν· ἐγὼ ὁ θεὸς
τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς
οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ
κύριος· λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου·
ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν.
ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ
ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τὸν στεναγμὸν αὐτῶν ἤκου-
σα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν
δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. τοῦτον
τὸν Μωσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· τίς σε
κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον
ὁ θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν
σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν
τῇ βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας
τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτου καὶ ἐν
Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσ-
σεράκοντα. οὗτός ἐστιν Μωσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς
υἱοῖς Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν
ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα
ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. οὗτός ἐστιν ὁ γενό-
μενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει
Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο
λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, οὗ οὐκ ἠθέλησαν
ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν ἀλλὰ
ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ Ἀαρών·
ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται
ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς
ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν
αὐτῷ. καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
αὐτῶν. ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν
αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ,
καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν·
μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι
ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσρα-
ήλ; καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ
καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥαιφάν, τοὺς
τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.
ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν
ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ καθὼς διετάξατο ὁ λα-
λῶν τῷ Μωσῆ ποιῆσαι αὐτὸν κατὰ τὸν τύ-
πον ὃν ἑωράκει, ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδε-
ξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς
ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν
ἡμερῶν Δαυίδ, ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ
Ἰακώβ. Σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον·
ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοι-
κεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει· ὁ οὐρανός μοι
θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου·
ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει κύριος,
ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ
χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; σκληρο-
τράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς
ὠσὶν ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντι-
πίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς· τί-
να τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες
ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεί-
λαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ
ὑμεῖς νῦν προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε,
οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς
ἀγγέλων καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. ἀκούοντες δὲ
ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ
ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. ὑπάρχων
δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς
τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν
ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν· ἰδοὺ
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα
τοῦ θεοῦ. κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέ-
σχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμα-
δὸν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πό-
λεως ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθε-
ντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεα-
νίου καλουμένου Σαύλου. καὶ ἐλιθοβόλουν
τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα·
κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. θεὶς δὲ
τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε, μὴ
στήσῃς αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. καὶ
τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Σαῦλος δὲ ἦν συνευ-
δοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν
ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἰερουσαλήμ, πάντες τε
διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας
καὶ Σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων. συνε-
κόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς
καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦ-
λος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς
οἴκους εἰσπορευόμενος καὶ σύρων ἄνδρας
τε καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.
οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελι-
ζόμενοι τὸν λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν
εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς
τὸν Χριστόν. προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς
λεγομένοις ὑπὸ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν
τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα
ἃ ἐποίει· πολλοῖς γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύ-
ματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξ-
ήρχετο, πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χω-
λοὶ ἐθεραπεύθησαν· ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ
ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σί-
μων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ
ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων
εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν, ᾧ προσεῖχον πάν-
τες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· οὗτός
ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγά-
λη. προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ
ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. ὅτε δὲ
ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ
περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόμα-
τος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε
καὶ γυναῖκες. Σίμων δὲ καὶ αὐτὸς ἐπίστευ-
σεν καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ
Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις
μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. ἀκούσαντες
δὲ οἱ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται
Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀπέστειλαν
πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, οἵτινες
καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως
λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον· οὐδέπω γάρ ἦν ἐπ'
οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβα-
πτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς
καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. ἰδὼν δὲ ὁ Σί-
μων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν
ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα προσήνεγκεν
αὐτοῖς χρήματα λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξου-
σίαν ταύτην ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας
λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν
πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς
ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας
διὰ χρημάτων κτᾶσθαι· οὐκ ἔστιν σοι μερὶς
οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ἡ γὰρ καρ-
δία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ·
μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης
καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί
σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· εἰς γὰρ χο-
λὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε
ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων εἶπεν· δεήθητε
ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον ὅπως μη-
δὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. οἱ μὲν οὖν
διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον
τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἰερουσαλήμ, πολ-
λάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίζον-
το. ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιπ-
πον λέγων· ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεση-
μβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ
Ἰερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.
καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ
εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης βασιλίσσης
Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς,
ἐλθὼν προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλὴμ ἦν τε
ὑποστρέφων καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος
αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.
εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε
καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. προσδρα-
μὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγι-
νώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην καὶ εἶπεν·
ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ εἶπεν·
πῶς γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με;
παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβὰς καθί-
σαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν
ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν
ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κεί

9 ներս պէտ՝ ու Հլմարիանք . Ընծա-
ՆօՀՆերու պէտ՝ և ծառօՀՆեր . մեռ-
ՆողՆերու պէտ՝ և ապՀ կենդանի
ենք . պատժուածՆերու պէս , ու
10 չսպաննուածՆեր . ՏրտմածՆերու
պէտ՝ ու միշտ ուրախ ենք . աղ-
քատՆերու պէտ՝ ու շատերը կը
հարստացընենք . բան մը չունե-
ցողՆերու պէտ՝ և ամէն բան ստա-
11 ցած ենք : Ո՛ր բերանը ձեզի
բացուած է՝ մե՛զ կորնթացիք , Ե
12 մեր սիրտը լայնցած : Դուք մեր
կողմէն չէք նեղուիր , հապա ձեր
ՆաՀեցած գթոյն կողմէ կը նեղուիք :
13 Ուստի անոր հատուցումը ընե-
մո՛ւ (իբրև որդիներուս կը խո-
սիմ յԵՒՂ ,) դուք ալ բե՛կ ի՛նձ
լայնցէ՛ք :
14 Անհաւատներուն հետ օտարա-
խառն լծակից մի՛ ըլլար . քանզի
ի՞նչ մասնակցութիւն ունի ար-
դարութիւնը անօրէնութեան հետ ,
և ի՞նչ հաղորդութիւն ունի լոյսը
15 խաւարին հետ . Ու ի՞նչ միա-
բանութիւն ունի Քրիստոս Նե-
լիարին հետ , կամ ի՞նչ բաժին
ունի հաւատացեալը անհաւատին
16 հետ . Ու ի՞նչ յարմարութիւն
ունի Աստուծոյ տաճարը կռոց հետ .
վասն զի դուք կենդանի Աստուծոյ
տաճարն էք , ինչպէս որ Աստուած
ըսաւ թէ Անոնց միջը պիտի բնա-
կիմ , ու անոնց միջը պիտի քալեմ ,
և անոնց Աստուած պիտի ըլլամ ,
ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի
17 ըլլան : Անոր համար Երէք անոնց
միջէն , ու զատուեցէ՛ք , Կ՚ըսէ Տէ-
18 րը , և պիղծ բանի մի դպչի՛ք . Ու
Ես ձեզ պիտի ընդունիմ , և Ես
ձեզի Հայր պիտի ըլլամ , ու դուք
ինծի տղաքներ ու աղջիկներ պիտի
ըլլաք՝ Կ՚ըսէ Ամենակալ Տէրը :

Գ Լ . Ը :

1 Ուստի սիրելիք՝ որովհետև մենք
ասոնք խոստմունքները ունինք , մեր
անձերը մաքրենք ու հոգիի ամէն
Երկպղածութենէն մաքրենք , և սրբ-
բութիւնը կատարեալ ընենք Աս-
տուծոյ վախովը :
2 Ընդունեցէ՛ք մե՛զ . մենք մը

ՀլսաՀ չտուինք , Հչ մէկը եղծեցինք ,
Ե Հչ մէկը գլխեցինք : Ձէ թէ 3
ՅԵՂ դատապարտելու Համար ասը կը
պրուցեմ . որովհետև ես առաջուց
ըսեր եմ որ դուք մեր սիրտերուն
մէջն էք՝ մեռնելու ու ապրելու ՅԵՒՂ
հետ : Շատ է իմ համարձակու- 4
թիւնս ձեր վրայ . շատ է իմ պար-
ծանքս ձեզի Համար . լեցուն եմ
մխիթարութիւնով , առլցած եմ
ուրախութիւնով մեր ամէն նեղու-
թիւններուն մէջ : Վասն զի երբ- 5
որ մենք Մակեդոնիա Հասանք , բնաւ
մեր մարմինը Հանգստութիւն չու-
նեցաւ , Հապա ամէն կողմանէ նե-
ղութիւն կը քաշէինք . դուրսէն
պատերազմներ էին , ներսէն՝ վախեր : Բայց Աստուած որ խո- 6
նարՀները կը մխիթարէ , մեզ մը-
խիթարեց Տիտոսի գալովը : Ե- 7
չի թէ միայն անոր գալովը , Հապա
ան մխիթարութիւնովն ալ՝ որով
ինքը մխիթարուեր էր ձեզմով ,
երբոր մեզի պատմեց ձեր բաղձան-
քը , ձեր ողբը , ձեր ինծի Համար
եռանդը նախանձաւորութիւնը ,
անանկ որ աւ աւելի ուրախ եղայ :
Ընչու որ եթէ ձեզ տրտմեցուցի ան 8
թուղթովը , չեմ զղջար , (թէև
զղջացեր էի ,) քանզի կը տեսնեմ
որ ան թուղթը ձեզ տրտմեցուց ,
թէև քիչ մը ատեն : Արդ ու- 9
րախ եմ , չէ թէ՛ որ տրտմեցաք ,
Հապա որ ապաշխարութեան Համար
տրտմեցաք . որովհետև դուք Ա-
ստուծոյ ՚ի՛ջին պէս տրտմեցաք , ա-
նանկ որ բնաւով մէն ալ մեզմէ չտա-
ռնեցաք : Ընչու որ Աստուծոյ ՚ի՛- 10
ջին պէս եղած տրտմութիւնը
փրկութեան Համար ապաշխարու-
թիւն կը գործէ , որ զղջանալու
բան չէ . բայց աշխարհի տրտմու-
թիւնը մահ կը գործէ : Քանզի 11
ահա ա՛ս բանը՝ որ դուք Աստուծոյ
՚ի՛ջին պէս տրտմեցաք , ձեր մէջը
որչափ ջանք գործեց , որչափ չքմե-
ղութիւն , որչափ տրտմութիւն ,
որչափ վախ , որչափ բաղձանք , որ-
չափ նախանձաւորութիւն , որչափ
վրէժխնդրութիւն . ամէն կերպով
ինքզինքնիդ ցուցուցիք թէ ա՛ս բա-

12 նին ՀՀ մարդ էք : Աբելին ան
որ ես ձեզի գրեցի , չէ թէ գրկան-
քը ընդդէմ համար էր , և չէ թէ
գրկանքը կրողին համար , հապա որ
ձեր վրայ մեր ունեցած հոգը յայտնի
13 ըլլայ ձեզի Աստուծոյ առջեւը : Ան-
որ ան ձեր մխիթարութեանը հա-
մար մենք մխիթարուեցանք . շատ
աւելի ալ ուրախացանք Տիտոսի ու-
րախութեանը համար , ինչու որ
անոր հոգին ձեր ամենէն հանգստու-
14 թիւն գտեր էր : Ա՞ւ ան զի ինչ որ
ես անոր առջեւը ձեզի համար պար-
ծենցայ ամօթով չելայ . հապա
ինչպէս որ ամէն բան ճշմարտու-
թիւնով խօսեցանք ձեզի , անանկ
ալ Տիտոսին առջեւը պարծենալնիս
15 ճշմարիտ եղաւ : Եւ անոր սէրը
աւելի է ձեր վրայ , երբոր կը յիշէ
ձեր ամենուն հնազանդութիւնը ,
թէ ինչպէս վախով ու դողով անի-
16 կայ ընդուներ էք : Ուսոի ուրախ
եմ որ ամէն բանի մէջ ձեր վրայ
վստահութիւն ունիմ :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ընդ՝ Եղբայրնե՛ր՝ ձեզի կը ծանու-
ցանենք Աստուծոյ շնորհքը , որ
Մակեդոնացւոց եկեղեցիներուն տը-
2 րուած է . Որ նեղութեան մեծ փոր-
ձին մէջ իրենց ուրախութեանը ա-
ւելութիւնը խորհուրդ , և իրենց
ծանր աղքատութիւնը աւելի մեծ
3 առատաձեռնութիւն եղաւ : Վա-
ւասիկ որ ես կը վկայեմ որ իրենց կա-
րողութեանը չափովը՝ ու կարողու-
թենէն ալ աւելի յօժարակամ ըլլա-
4 լով , Շատ աղաչանքով կ՝աղաչէին
որ տուրքերը ու սուրբերուն համար
եղած պաշտօնին մասնակցութիւնը
5 ընդունինք : Եւ չէ թէ որչափ որ
մենք կը յուսայինք , հապա անձեր-
նին ալ տուին , առաջ Տէրոջը ու
6 մեզի Աստուծոյ կամքովը . Որ
Տիտոսին աղաչեցինք թէ ինչպէս որ
անիկայ առաջուց սկսեց , անանկ ալ
ձեր մէջը կատարէ աս շնորհքն ալ :
7 Նայց ինչպէս որ ամէն բանով ա-
ռատացած էք դուք , (հաւատքով
ու խօսքով ու գիտութիւնով և
ամէն ջանքով ու ձեզմէ մեր վրայ
եղած սիրովը ,) նոյնիսկ որ աս
8 շնորհքով ալ առատանաք . Չէ
թէ հրամայելով մը կը պատճառեմ ,
հապա ուրիշներուն ջանքին պատ-
ճառով , և որ փորձեմ ձեր սիրոյն
9 հարազատութիւնը : Վասնզի դուք
գիտէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
շնորհքը , թէ ինքը ձեզի համար
աղքատ եղաւ՝ ան որ հարուստ էր ,
որ դուք անոր աղքատանալովը հա-
րստանայք : Ու սա բանիս մէջ 10
խրատ մը կու տամ . ինչու որ ա-
սիկայ ձեր օգտին համար է , դուք
որ չէ թէ միայն ընելը , հապա կա-
մենալն ալ առաջուց սկսեցիք ան-
ցած տարուընէ հետէ . Ուստի հի- 11
մա ընեն ալ կատարեցէք , որ ին-
չոր կամայ յօժարութիւն ի՞ւ ,
նոյնպէս ալ ընելը ունեցածնիրնուդ
չափովը ըլայ : Վասն զի թէ որ 12
առաջ յօժարութիւնը ըլլայ՝ ան-
ունեցածին չափովը ընդունելի է ,
ու չէ թէ չունեցածին չափովը :
Ինչու որ չէ թէ ես ուրիշներուն 13
հանգստութիւն ի՛ւրենիմ , ու ձեզի
նեղութիւն . Հապա հաւասարու- 14
թիւնով՝ հիմակուան ատենս ձեր
աւելին անոնց պակսութիւնը լեց-
նէ , որպէս զի անոնց աւելին ալ ձեր
պակսութիւնը լեցնէ , որ հաւասարութիւն ըլ-
լայ . Ինչպէս որ գրուած է թէ Ան 15
որ շատ ժողվեց , չաւելցաւ , ու ան
որ քիչ , չպակսեցաւ : Նայց գո- 16
հութիւն Աստուծոյ , որ նոյն հոգը
ձեր վրայ Տիտոսին սիրտը դրեց .
Ինչու որ ձեր աղաչանքը ընդունեց , 17
և իր յօժարամտութիւնը շատ ըլ-
լալով՝ իր կամքովը ելաւ ձեզի գո-
ը : Ու անոր հետ խրկեցինք ան 18
եղբայրը , որուն գովութիւնը աւե-
տարանին մէջն է բոլոր եկեղեցի-
ներուն մէջ . Ու ա՛յ միայն այսքան , 19
հապա նաև եկեղեցիներէն ընտրուե-
ցաւ մեզի ճամբորդութեան ընկեր
ըլլա- աս տուրքերուն մէջ , որ
մենք կը ծառայինք Տէրոջը փառքին
համար , ու մեր յօժարութեամբը :
Նայց աս մասին զգուշութիւն կ՝ը- 20
նենք , որ չըլլայ թէ մեզի աղտո
մը դնէ մեր վրայ աս առատութեանս

մէջ , որուն մէնք կը ծառայինք :
21 Վասնզի ո՛չ միայն Տէրոջը առջևը , հապա մարդոց առջևն ալ բարի բաներ ընելու հոգ կը տանինք :
22 Եւ անոնց հետը մեր եղբայրը խրկեցինք , որն որ շատ բաներու մէջ փորձելով՝ շատ անգամ յօժարասիրտ գտեր ենք . ու հիմա՝ ալ աւելի յօժարասիրտ՝ ան մեծ վստահութիւնը
23 վրը որ ձեր վրայ ունի : Նայեցէք թէ որ Տիտոսին համար իմ ընկերս է , ու ձեր մէջը իմ գործակիցս . իսկ թէ որ մեր եղբայրներուն համար , անոնք եկեղեցիներուն խրկածներն են , ու Քրիս-
24 տոսի փառքը : Ուստի ձեր սիրոյն՝ և մեր ձեր վրայով պարծենալուն ապացոյցը առանց վրայ ցուցուցէք եկեղեցիներուն առջևը :

Գ Լ . Թ

1 Վասնզի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին վրայով ինծի աւելորդ
2 է ձեզի գրել . Քանզի որ գիտեմ ես ձեր յօժարասիրութիւնը , որուն վրայով կը պարծենամ՝ ձեզի համար Մակեդոնացւոց մէջ , թէ Աքայիք անցած տարուընէ հետէ պատրաստ են . ու ձեր եռանդը շատերը գրգռեց :
3 Բայց եղբայրները խրկեցի , որ մեր ձեզի համար պարծենալը այս մասին մէջ պարապ չելլէ , հապա պատրաստ գտնուիք՝ ինչպէս որ ըսեր
4 եմ . Որ չըլլայ թէ Մակեդոնացիք իմ հետս գան ու ձեզ անպատրաստ գտնեն , ալ մենք (որ չըսենք թէ դուք ,) ամօթով մնանք այս պարծանքին վստահութեանը մէջ :
5 Ուստի հարկաւոր անկեցի եղբայրներուն աղաչել , որ առաջուց ձեզի գան ու առաջուց կարգի դնեն այն ձեր առաջուց ծանուցուած ընծան՝ որ պատրաստ ըլլայ , անանկ որ ընծայի պէս ըլայ , ու չըլլայ թէ ագահութեան պէս :
6 Բայց ասիկայ կ՚ըսեմ թէ ան որ խնայելով կը սերմանէ՝ խնայելով պիտի հնձէ , ու ան որ առատութեամբ կը սերմանէ՝ առատութեամբ պիտի հնձէ :
7 Ամէն մէկը ինչպէս որ իր սրտովը կը խորհի , ըստ այնմէ՛ տայ , չէ թէ տրտմութեամբ կամ ստիպմամբ . քանզի որ Աստուած յօժարասիրտ տուողը կը սիրէ :
8 Բայց կարող է Աստուած բոլոր շնորհքները ձեզի առատօրէն տալու , որ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն բոլոր ձեզի պէտք եղածը ունենալով , ամէն բարի գործերով առատանաք .
9 Ինչպէս որ գրուած է , Տարածեց — աղքատներուն տուաւ . անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ :
10 Եւ անիկայ որ սերմ ցանողին սերմ կը պարգեւէ , և կերակուրի համար հաց , ձեր սերմանիքը պարգեւէ և աւելցնէ , ու ձեր արդարութեան պտուղները շատցնէ .
11 Որ ամէն բանի մէջ հարստանաք ամէն կերպ առատութեամբ , որ մեր ձեռքովը կը պատճառէ գոհութիւն Աստուծոյ :
12 Քանզի որ այս պաշտօնիս մատակարարութիւնը չէ թէ միայն սրբերուն պակասութիւնը լեցընելու համար է , հապա նաև աւելի շատցընելու Աստուծոյ գոհութիւն տալը .
13 Որուն պաշտօնին փորձովը փառաւորեն զԱստուած՝ Քրիստոսի աւետարանը խոստովանելնուդ Ջաղանդութեանը համար , և անոնց առատաձեռնութեանը համար որով հաղորդակցութիւն կ՚ընէք անոնց ու ամենուն .
14 Եւ իրենց աղօթքը ձեզի համար խոհուեմանէ , փափաք ունենալով ձեր վրայ Աստուծոյ գերազանց շնորհքին համար՝ որ ձեր մէջն է :
15 Վա՛ղ գոհութիւն Աստուծոյ՝ անոր չափառմնելու պարգեւին համար :

Գ Լ . Ժ

1 Բայց ես Պօղոս ձեզի կ՚աղաչեմ Քրիստոսի հեզութիւնովը ու քաղցրութիւնովը , որ երես առ երես գոռոզութեամբ՝ խոնարհ եմ ձեր մէջը , բայց հեռուէն կը համարձակիմ ձեզի .
2 Ա՛ղաչեմ՝ որ չըլլայ թէ մօտէն ալ համարձակիմ այն վստահութիւնովը՝ որով միտք ունիմ յանդգնիլ մէկ քանիներուն վրայ , որոնք որ մեր վրայով անանկ

կը կարծեն թէ մարմնաւորապէս
3 կը քալենք : Վասնզի թէպէտ մար-
մնի մէջ կը քալենք , բայց չենք
թէ մարմնաւորապէս զինուորութիւն
4 կ'ընենք . Վասն որ մեր զինուո-
րութեան զէնքերը մարմնաւոր չեն ,
հապա Աստուծմէ զօրութիւն ա-
ռած՝ ամրոցները քակելու . մենք
5 խորհուրդներ կը քակենք , եւ Աս-
տուծոյ գիտութեանը դէմ բոլոր
հպարտացած բարձր բաները , ու
բոլոր միտքերը Քրիստոսի ծառայու-
6 թեանը գերի կ'ընենք . եւ պատ-
րաստութիւն ունինք վրէժ առնելու
ամէն անհնազանդութենէ , երբոր
ձեր հնազանդութիւնը կատարեալ
7 ըլլայ : Դուրսի երեւութիւնը կը նա-
յիք . թէ որ մէկը վստահ ըլլայ իր
անձին վրայ՝ թէ ինքը Քրիստոսինն
է , ա՛ս նորէն ինքիրմէ խորհի՝ որ
ինչպէս ինքը Քրիստոսինն է , ա-
8 նանկ ալ մենք : Վասնզի թէ որ
աւելի ալ պարծենալու ըլլամ ա՛ս
մեր իշխանութենանը վրայով՝ որ
Տէրը մեզի տուաւ ձեզ շինելու ,
ու չէ թէ քակելու համար , պիտի
9 չամչնամ . Որ անանկ չսեպուիմ՝
որպէս թէ ես թուղթերովս ձեզի
10 վախ մը կը ձգեմ . Վասնզի Ընդ
թուղթերը , կ'ըսեն ոմանք , ծանր
ու զօրաւոր են , բայց անոր մար-
մնոյն ներկայութիւնը տկար է , ու խօս-
11 քը անարգ . Անանկ մարդը ա՛ս
թող խորհի , որ մենք հեռուէն
ինչպէս որ ենք խօսքով մեր թուղ-
թերովը , մեռէն ալ անանկ պիտի
12 ըլլանք գործքով : Վասն որ մենք
չենք համարձակիր մեր անձը կշիռքի
դնել ու բաղդատել ոմանց հետ ,
որ ինքզինքին կը գովեն . բայց ա-
նոնք իրենցմով իրենց անձերը չա-
փելով , և զիրենք իրենց հետ բաղ-
13 դատելով՝ չեն հասկընար : Բայց
մենք չափէ դուրս բաներով պիտի
չպարծենանք , հապա ան կանոնին
չափովը , որ Աստուած մեզի բաժին
տուաւ մինչեւ ձեզի հասնելու . Ձէ
14 թէ որպէս թէ մենք ձեզի հասած
չենք , ու ինքզինքնիս չափէն աւելի
կ'երկընցընենք . վասն որ Քրիս-
տոսի աւետարանովը մինչեւ ձեզի
հասանք : Ու չէ թէ չափէ դուրս 15
բաներով ուրիշներուն աշխատան-
քովը կը պարծենանք , հապա յոյս
ունինք որ ձեր հաւատքը աւելնա-
լուն՝ մեր կանոնին չափովը ձեզմով
աւելի ընդարձակինք , Ձեզմէ ան- 16
դին կողմերը աւետարանը քարո-
զելու , և չէ թէ պատրաստ բա-
ներու վրայ պարծենալու ուրիշի մը
կանոնով : Այլ ան որ կը պար- 17
ծենայ , Տէրով պարծե-
նայ : Վասն զի չէ թէ ան որ ին- 18
քեան կը գովէ , անիկայ է ընտ-
րուածը , հապա ան որ Տէրը գո-
վիկայ կը գովէ :

ԳԼ . ԺԱ.

Ա՛նաւնիկ թէ քիչ մը տկարութեան մէջ ինծի 1
համբերէիք . և իրաւցընէ
համբերեցէք ինծի : Վասն զի ձեր 2
վրայ նախանձաւոր եմ Աստուծոյ
նախանձովը . ընչու որ ես ձեզ մէկ
երկան մը նշանեցի՝ մաքուր կոյս մը
պէս Քրիստոսի դիմացը հանելու :
Սխալեր թէ կը վախնամ՝ չըլլայ թէ 3
ինչպէս որ օձը Եւան խաբեց իր
խորամանկութիւնովը , անանկ ալ
ձեր միտքերը ապականին Քրիստոսի
վրայ եղած միամտութենէն : Վասն 4
զի թէ որ մէկը գալու ըլլայ և
ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ որ մենք ան
չքարոզեցինք , կամ ուրիշ հոգի
առնէք՝ որ չառիք , կամ ուրիշ
աւետարան՝ որն որ չէք ընդունած ,
անանդիէրօն աղէկ կը համբերէիք :
Վասնզի ես ասանկ կը սեպեմ՝ որ 5
ամենէն երեւելի առաքեալներէն բա-
նով մըն ալ պակաս չեմ : Ու 6
թէպէտ խօսքի կողմէ անկիրթ եմ ,
բայց չէ թէ գիտութեան կողմէ ,
ամէն բանի մէջ բոլորովին
անձերնիս ձեզի յայտնի ըրինք : Մի- 7
թէ յանցաւոր գործած եղայ՝ որ Աս-
տուծոյ աւետարանը ձեզի ձրի քա-
րոզելով իմ անձս խոնարհեցուցի ,
որ դուք բարձրանաք : Ուրիշ ե- 8
կեղեցիները կողոպտեցի՝ անոնցմէ
թոշակ առնելով ձեզի ծառայելու
համար : Ու ձեր քովը գտնուած 9
ատենս՝ երբոր պակասութիւն մը ու-
նեցայ , ինձմէ մէկուն ձանձրութիւն

ջուռի . ինչու որ իմ պակասութիւնս
լեցուցին Մակեդոնիայէն եկող եղ-
բայրները . և ամէն կերպով ձեզի
ծանրութիւն տալէն իմ անձս պա-
10 հեցի՝ ու պիտի պահեմ ալ : Քրի-
ստոսի ճշմարտութիւնը իմ ներսի
դիս է , որ աս իմ պարծենալս պի-
տի չխափանուի ինծմէ Ախայիոյ
11 կողմերը : Ընչի՞ . որպէս թէ չե՞մ
սիրեր ձեզ . — Աստուած գիտէ :
12 Ինչը ան որ կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ
ալ , որ կարեմ անոնց պատճառը՝
որոնք պատճառ կը փնտռեն , որ
ինչ բանով կը պարծենան , իրենք
13 ալ ինձի պէս գտնուին : Ընչու որ
անանկները սուտ առաքեալներ՝ խա-
բեբայ բանուորներ ըլլալով , Քրիս-
տոսի առաքեալներուն կերպարանքը
14 վրանին կ'առնեն : Ու զարմանք
մը չէ . ինչու որ ինքը Սատանան
ալ լուսաւոր հրեշտակի կերպարանք
15 կ'առնէ . Ալ մեծ բան մը չէ , որ
անոր պաշտօնեաներն ալ արդարու-
թեան պաշտօնեաներու նման կեր-
պարանք կ'առնեն . որոնց վերջը ի-
րենց գործերուն համեմատ պիտի
16 ըլլայ : Դարձեալ կ'ըսեմ , չըլլայ
որ մէկը զիս անմիտ սեպէ ; հապա
թէ չէ՝ գոնէ անմիտի մը պէս զիս
ընդունեցէք , որ ես ալ քիչ մը
17 պարծենամ : Ան որ ես կը խօսիմ՝
չէ թէ Տէրոջը խօսքը պէս կը խո-
սիմ , հապա որպէս թէ անմտու-
թիւնով մը աս պարծենալուն վրա-
18 տահութիւնովը : Որովհետև շա-
տերը մարմնոյ կողմանէ կը պար-
ծենան , ես ալ պիտի պարծե-
19 նամ : Վասնզի դուք իմաստուն
ըլլալով՝ յօժարութեամբ կը հան-
20 րեկէք անմիտներուն : Ընչու որ
կը հանրեկէք , թէ որ մէկը ձեզ
ծառայեցընէ , թէ որ մէկը ձեր ե-
ատցուածքը ուտէ , թէ որ մէկը
ձեզմէ բան մը առնէ , թէ որ մէկը
ձեր վրայ հպարտանայ , թէ որ մէկը
21 ձեր երեսին զարնէ : Ամօթահարելի
ձևով կը խօսիմ , իբր թէ մենք
տկար էինք . բայց ինչ բանով որ
մէկը պարծենալու կը համարձակի՝
(անմտութեամբ կը խօսիմ ,) ես
22 ալ կը համարձակիմ : Ասոնք Հե-
բայեցի՞ են , ես ալ . Իսրայէլացի՞
են , ես ալ . Աբրահամի՞ սերունդ
են , ես ալ . Քրիստոսի՞ պաշտօ- 23
նեաներ են , (յիմարաբար կը խո-
սիմ՝) ալ աւելի ես . աշխատանք-
ներով՝ աւելի , ծեծերով՝ ալ աւե-
լի , բանտարկութիւններով՝ աւե-
լի , մահուան վտանգներով՝ շատ ան-
գամ . Հրեաներէն հինգ անգամ 24
քառասունէն մէկ մը պակաս ձեռ կո-
րայ . Երեք անգամ ձաղկով ծե- 25
ծուեցայ . մէկ անգամ քարկոծուե-
ցայ . երեք անգամ նաւաբեկու-
թեան հանդիպեցայ . գիշեր մը ու
ցորեկ մը ծովին անդունդը մնացի .
Շատ անգամ ճամբորդութեանց 26
մէջ վտանգներու . գետերէն վը-
տանգներ , աւազակներէն վտանգ-
ներ , իմ ազգէս վտանգներ , հե-
թանոսներէն վտանգներ , քաղաքի
մէջ վտանգներ , անապատի մէջ
վտանգներ , ծովու վրայ վտանգներ ,
սուտ եղբայրներու մէջ վտանգներ
հոգնութիւն . Զրկանքի ու աշխատանքի 27
մէջ , շատ անգամ քնահատութեան
մէջ , անօթութեան ու ծարաւու-
թեան մէջ , շատ անգամ ծոմ կե-
նալու մէջ , ցուրտի ու մերկու-
թեան մէջ եմ . Զատ արտաքին 28
նեղութիւնը , ամէն օրուան բռ-
նազմունքը՝ բոլոր եկեղեցիներուն
հոգը վրաս կը դիպուէր : Ո՞վ կը 29
տկարանայ , ու ես չեմ տկարա-
նար . ո՞վ կը գայթակղի , ու ես
սիրտս չայրիր : Եթէ որ պարծենալ 30
պետք ըլլայ , տկարութեանս բա-
ներուն վրայ պարծենամ : Աս- 31
տուած և միր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի Հայրը որ յաւիտեան օրհ-
նեալ է , գիտէ որ սուտ չեմ պրս-
ցեր : Դամասկոսի մէջ Արետա 32
թագաւորին ազգապետը զիս բռնել
ուզելով Դամասկացւոց քաղաքը
պահապաններ դրեր էր . Ու ես 33
պատուհանէ մը զամբիւղով պա-
րսպէն վար թող տրուեցայ , ու
անոր ձեռքէն փախայ :

ԺԲ. ԳԼՈՒԽ

Պարծենալ իրաւցընէ ինծի ա- 1
նօգուտ է . միայն թէ Տէրոջը

աշխէքներուս ու յայտնութիւններուն
2 րուն գամ : Մարդ մը գիտեմ
Քրիստոսով տասնուչորս տարի ա-
ռաջ , (եթէ մարմինով էր՝ չեմ
գիտեր , եւ եթէ առանց մարմինի՝
չեմ գիտեր , Աստուած գիտէ ,)
որ անանկ մինչեւ յափշտակուեցաւ
3 մինչեւ երրորդ երկինքը : Ու գի-
տեմ անանկ մարդ մը , (եթէ մար-
մինով եւ եթէ առանց մարմինի ,
չեմ գիտեր , Աստուած գիտէ ,)
4 Որ դրախտը յափշտակուեցաւ ու
լսեց չպատմուելու խօսքեր , որ մար-
5 դու արժան չէ խօսիլ : Նա ա-
նանկին համար պիտի պարծենամ .
բայց իմ անձիս համար պիտի չը-
պարծենամ , հապա միայն տկա-
6 րութեանս վրայ : Քանի որ եթէ
պարծենալ ալ ուզեմ՝ անմիտ պի-
տի չըլլամ , որովհետեւ ճիշտակը
պիտի պըսուցեմ . բայց կը խնայեմ
Քօռֆո՝ որ չըլլայ թէ մէկը իմ վրաս
աւելի համարում ունենայ , քան
որչափ որ իմ վրաս կը տեսնէ , կամ
7 ինծմէ կը լսէ : Ու որ չըլլայ թէ
ես հպարտանամ խիստ շատ յայտ-
նութիւններուն համար , ինծի մար-
մինի խայթոց մը տրուեցաւ՝ Սա-
տանայի հրեշտակ մը՝ զիս նեղելու
համար , որ չըլլայ թէ հպարտա-
8 նամ : Ասոր համար երեք անգամ
աղաչեցի Տէրոջը , որ մէկդի ընէ
9 ինծմէ : Ու ըսաւ ինծի , Իմ շը-
նորհքս հերիք է քեզի , ինչու որ
իմ զօրութիւնս տկարութեան մէջ
կը կատարուի . ուստի մեծ յօժա-
րութեամբ աւելի իմ տկարութիւն-
ներուս վրայ պիտի պարծենամ , որ
Քրիստոսի զօրութիւնը իմ վրաս
10 հանգչի : Ասոր համար հաճոյք եմ
ես տկարութիւններու , նախատինք-
ներու , առտապանքներու , հալա-
ծանքներու , ու նեղութիւններու՝
Քրիստոսի համար . ինչու որ երբ-
որ կը տկարանամ , ան ատենը զօ-
11 րաւոր եմ : Ես անմիտ եղայ պար-
ծենալով . դուք ստիպեցիք զիս .
վասն զի ինծի պէտք էր ձեզմէ վկա-
յութիւն առնել , քանզի ես ե-
րեսի առաքեալներէն բանով մը
պակաս չգտնուեցայ , թէեւ ես ոչ-

1 Կ՚ինձ , եղբայրնե՛ր , ձեր մէջը ա- 12
ռաքեալի նշաններ գործուեցան ամէն
համբերութեամբ , նշաններով եւ
սքանչելիքներով ու զօրութիւն-
ներով : Այսն գէ ուր ի՞նչ կայ , 13
որ անով պակաս գտնուեցաք ուրիշ
եկեղեցիներէն , միայն թէ անով՝ որ
ես ձեզի ձանձրութիւն չտուի . նե-
րեցէ՛ք ինծի այս յանցանքը :

Ահա այս երրորդ անգամ է որ կը 14
պատրաստուիմ ձեզի գալու . ու ես
ձեզի ձանձրութիւն պիտի չտամ ,
ինչու որ ես ձեր ա՛նէցոծը չեմ
փնտռեր , հապա ձեզ . որովհետեւ
որդիները պարտաւոր չեն ծնողք-
ներուն համար բան դիզել , հապա
ծնողքները՝ որդիներուն համար :
Ու ես ամէն յօժարութեամբ ծախք 15
պիտի ընեմ , ու ծախք պիտի ըլ-
լամ ալ ձեր անձերուն համար , թէ-
պէտեւ ձեզ աւելի սիրելով՝ նուազ
քիչ սիրուիմ ալ :

Սակայն թող ըլլայ որ ես ձեզի 16
ծանրութիւն մը չտուի , բայց խո՛յե
ըլլալով ըսե՞ն որ խորագէտ ըլլալով
նենգութեամբ ձեզ բռնեցի : Մի- 17
թէ իմ ձեզի խրկածներուս մէկուն
ձեռքով ձեզմէ բան մը քաշեցի՞ :
Տիտոսին աղաչեցի , ու անոր հետը 18
ան եղբայրը խրկեցի . միթէ Տի-
տոս ձեզմէ բան մը քաշի՞ց . չէ՞ որ
նոյն հոգիով քալե-
ցինք , չէ՞ որ նոյն ձամբով գոբ-
ծեցինք :

Դարձեալ կը կարծէք որ ձեր 19
առջեւ ջատագովութի՞ւն կ՚ընենք
մեր անձերուն . Աստուծոյ առջեւ
Քրիստոսով կը խօսինք . և ամէն
բան սիրելիք՝ ձեր շինութեանը հա-
մար է . Վախնալ կը վախնամ որ 20
չըլլայ թէ երբոր գամ , ձեզ ու-
զածիս պէս չգտնեմ , և ես ալ ձե-
զի ձեր չուզածին պէս գտնուիմ .
չըլլայ թէ հէր ունիս գոփռո՛ վէճեր ,
նախանձներ , սրտմտութիւններ ,
դրդռութիւններ , չարախօսութիւն-
ներ , բանսարկութիւններ , ամբար-
տաւանութիւններ , խռովութիւն- 21
ներ . Չըլլայ թէ երբոր նորէն
գամ՝ իմ Աստուածս զիս նկուն ընէ
ձեր քովը , ու սուգ ընեմ շատերուն

համար՝ որ առաջուց մեզ գործեցին , ու ապաշխարեցին իրենց գործած պղծութեանը և պոռնկութեանը ու գինովութեանը վրայ :

ԳԼ. Ժ

1 *Եթէ երբեք անգամ է որ ձեզի կուգամ . երկու կամ իրիք վկայներու բերնէ պիտի հաստատուի ա-*
2 *մէն բան : Առաջուց ըսի եմ՝ և նորէն առաջուց կը զգուշեմ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ*
կը գտնուիմ՝ թէև հիմա հեռուէն կը գրեմ) առջի մեղանչողներուն և ուրիշ ամենուն , որ եթէ նորէն
3 *գամ՝ պիտի չխնայեմ . Որովհետև Քրիստոսի ինձմով խօսելուն ապա-*
ցոյցը կը փնտռէք , որ ինքը ձեր վրայ տկարացած չէ , հապա ձեր
4 *մէջը զօրացած է . Որ թէպէտ խա-*
չուեցաւ տկարութիւնով , բայց կենդանի է Աստուծոյ զօրութեամբը . քանզի մենք ալ թէպէտ կը
տկարանանք անով , բայց կենդանի պիտի ըլլանք անոր հետ Աստուծոյ
5 *զօրութեամբը ձեր մէջը : Փորձեցէք ձեր անձերը թէ հաւատքին*
մէջն էք . քննեցէք ձեր անձերը . չէ՞ք գիտեր ինքզինքնիդ , որ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջն է , մին-
6 *թէ որ խոտելի ըլլաք : Բայց կը*
յուսամ որ պիտի գիտնաք թէ մենք խոտելի չենք : Ու կը խնդրեմ 7
Աստուծմէ որ դուք մէկ չարութիւն մը չընէք . չէ՛ թէ որ մենք ընտիր երեւինք , հապա որ դուք բարին
գործէք , թէև մենք իբրև խոտելի ըլլանք : Ինչու որ ճշմարտու- 8
թեան դէմ կարողութիւն մը չունինք , հապա ճշմարտութեան համար : Ու- 9
րախ ենք՝ երբոր մենք կը տկարանանք ու դուք զօրաւոր կ'ըլլաք , և մենք ալ սա ձեր հաստատու-
թեանը համար կ'աղօթենք : Ուս- 10
որ սա կը գրեմ ձեզի հեռուէն , որ չըլլայ թէ երբոր դամ՝ սաստկութեամբ վարուիմ ան իշխանու-
թեանը համեմատ , որ Տէրը ինծի տուաւ չինելու և չի թէ քակելու համար :

Վերջապէս , եղբայրնե՛ր՝ ուրախ եղէք , հնաոտաց կեցէ՛ք , մխիթարուեցէ՛ք , միաբան եղէք , խաղաղութիւն ըրէ՛ք . և սիրոյ ու խաղաղութեան Աստուածը ձեր հետը
պիտի ըլլայ : Համբուրեցէ՛ք իրա- 12
րու սուրբ համբուրով . բարեւ կ'ընեն ձեզի բոլոր սուրբերը : Տէր 13
Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը և Աստուծոյ սէրը ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդութիւնը ձեր ամենուն հետը
ըլլայ : Ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌՔԵԼՈՑՆ

ԵՒ ԳԱԼԱՏԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 *Պօղոս առաքեալ եղած չէ թէ մարդոցմէ ու չէ թէ մարդու ձեռքով , հապա Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը , և Հօր Աստուծոյ որ զանիկայ մեռելներէն յարուց ,*
2 *Ու բոլոր եղբայրները որ իմ հետս են Գալատիոյ եկեղեցիներուդ :*
3 *Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի*
Հօր Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսէն , Ան որ իր անձը 4
մեր մեղքերուն համար , որ մեզ վրիկէ հիմակուան չար աշխարհէն Աստուծոյ ու մեր Հօրը կամքովը համեմատ . Որուն փառք 5
յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :

Կը զարմանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ աւետարանի կը փո- 6
խուիք անկէ որ ձեզ Քրիստոսի

ئەمرى خواى گەورە بەجێ بهێنن ، ئەوە
ئەوانەن كە ئەگەر لە زەوى جێگیرمان
كردبن نوێژ ئەكەن و زەكات ئەدەن و
فەرمان بە چاكە ئەكەن و لە خراپە
ئەگەڕێنەوە ، ئەوە كۆتایی هەموو
كارەكان هەر بۆ خوایە (كە زاڵ و
دادوەرە بەسەر هەموو بوونەوەرەكاندا) .

ئەی پێغەمبەر ، ئەوانەی بڕوایان
هێناوە ئەگەر هەر یەكێك لە ئێوە
لە ئایینەكەی وازی لێ بهێنێت ، ئەوا
خوا گەلێكی تر دێنێتە پێشەوە كە
خوا خۆشی بوێن و ئەوانیش خوا
خۆشی بوێت ، ئەوان نەرم و نیان
بەرامبەر بە بڕواداران و توند و
تیژن بەرامبەر بە بێ بڕوایان ،
خەبات لە ڕێگای خوادا ئەكەن و
لە هیچ سەرزەنشتكارێك ناترسن ،
ئەمە بەخشینی خوایە بە هەر كەسێك
بیەوێت ، خوا بەخشندەی زانایە .

تەنها خوا و پێغەمبەرەكەی و
ئەو بڕواپێهێنراوانەن كە نوێژ
ئەكەن و زەكات ئەدەن و ئەوانەن
كڕنووش بۆ خوا ئەبەن .

هەر كەسێك خوا و پێغەمبەرەكەی و
ئەو بڕواپێهێنراوانە بكاتە دۆست
(سەركەوتووە) چونكە بەڕاستی
پۆڵی خوا سەركەوتووەكانن .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئەوانەی كە ئایینەكەتان بە گاڵتە و
یاری گرتووە لە نێو ئەوانەی پێش
ئێوە كتێبیان پێدراوە و لە نێو
بێ بڕواكانیش دۆست مەگرن ، ئەگەر
بڕوادارن لە خوا بترسن .

كاتێك بانگی نوێژ ئەكەن بۆ
نوێژكردن ، ئەوا گاڵتە و یاری
پێ ئەكەن ، ئەمەش لەبەر ئەوەیە
كە گەلێكن تێ ناگەن .

بڵێ ئەی خاوەن كتێبەكان ، ئێوە
هیچ ڕەخنەیەكمان لێ ناگرن تەنها
ئەوە نەبێت كە بڕوامان بە خوا
هێناوە و بە ئەوەی كە بۆ ئێمەی
ناردووە و بە ئەوەی كە بۆ پێش
ئێمەش ناردووە ، چونكە زۆربەی
ئێوە لە ڕێگای ڕاستی لادەرن .

بڵێ ئایا هەواڵی ئەوانەتان پێ
بڵێم كە پاداشتی خراپتر لەوە
هەیە لە لای خوا ، ئەوانەی كە
نەفرەتی خوایان لێ كردووە و
توڕەیی خوایان لەسەر هاتووە و
بووەتە هۆی ئەوەی كە بەشێكیان
بكاتە مەیموون و بەشێكیان بكاتە
بەراز و ئەوانەی كە كڕنووشی
بەرامبەر بە شەیتان بردووە ،
ئەوانە پلەیان خراپترە و لە ڕێگای
ڕاستی زۆر لادەرن .

ئەگەر ئەوان هاتنە لای ئێوە
دەڵێن بڕوامان هێناوە ، لە كاتێكدا
بە بێ بڕوایی هاتوونەتە ژوورەوە
و بە بێ بڕوایی لێ دەرچوون ،
خوا زۆر باش دەزانێ ئەوەی كە
دەیشارنەوە .

بینیت زۆربەیان پەلە لە گوناه و
دوژمنكاری و خواردنی حەرام
دەكەن ، ئەوە چەند خراپە ئەوەی
كە ئەیكەن .

ئەگەر ڕابەران و زانایان ڕێگەیان
لێ بگرتایە لە قسەی گوناهبارانە و
خواردنی حەرام ، ئەوە چەند
خراپ بوو ئەوەی كە ئەیكەن .

جولەكەكان ئەڵێن دەستی خوا
بەستراوەیە ، دەستی خۆیان
بەستراوە بێت و بە هۆی ئەو
قسەیەوە نەفرەتیان لێ بكرێت ،
بەڵكو هەر دوو دەستی خوا
كراوەیە ، بەخشینی خۆی بە هەر
جۆرێك بیەوێت بەخشین دەكات ،
بەڵام زۆربەی ئەوانەی كە كتێبیان
پێدراوە ئەوەی كە بۆ تۆ لە لایەن
پەروەردگارتەوە ناردووە ، زۆری
لێ دەكات سەركێشی و بێ بڕوایی
زیاتر بكات ، ئێمەش دوژمنایەتی
و ڕق و كینەیەكی زۆرمان لە نێوان
ئەوانەدا دانا تا ڕۆژی قیامەت ،
هەر كاتێك ئاگری شەڕێكیان
هەڵكرد خوا خامۆشی كردووەتەوە ،
هەوڵ ئەدەن خراپەكاری بكەن ،
خوا خراپەكاران خۆش ناوێت .

ئەگەر ئەوان بڕوایان هێنابایە و
خۆیان بپارێزیایە ، ئەوا هەموو
گوناهەكانیان لێ خۆش ئەكردین و
ئەمانخستنە باخەكانی نازونیعمەت ،
ئەگەر ئەوان تەورات و ئینجیل و
ئەوەی كە بۆ ئەوان لە لایەن
پەروەردگارەوە ناردووە ، بە
تەواوی جێبەجێ بكردایە ، ئەوا
بێگومان لە سەرووی خۆیان و لە
ژێر پێیانەوە ڕزق و ڕۆزی
زۆریان بۆ دەهاتە ئاراوە ، لە
نێویاندا كۆمەڵێك هەن كە
ڕێگەی ڕاست و دروست ئەگرنە
بەر ، بەڵام زۆربەیان خراپەكارن .

ئەی پێغەمبەر ، ئەوەی كە بۆ تۆ
لە لایەن پەروەردگارتەوە ناردووە
بە تەواوی ڕابگەیەنە ، ئەگەر
ئەوەت نەكرد ئەوا پەیامەكەی
خوات نەگەیاندووە ، خوا لە
خەڵكی ئازار ناداتەوە ، بێگومان
خوا ڕێنمایی ئەو گەلە بێ بڕوایانە
ناكات .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئەگەر ئەو كەسانەی كە بڕوایان
هێناوە و جولەكەكان و
ئەستێرەپەرستەكان و گاوەڕەكان و
هاوبەشدانەران ، هەر یەكێك لە
خوا و ڕۆژی دوایی بڕوای هێنا و
كاری چاكەی كرد ، ئەوا هیچ
ترسێكیان لەسەر نییە و خەمبار
نابن .

ئێمە پەیمانی توندمان لە
ئەوانەوە وەرگرت كە بڕوایان
هێناوە و پێغەمبەرانمان بۆ
ناردوون ، هەر كاتێك پێغەمبەرێك
هاتە لایان بە شتێك كە دڵی
خۆیان پێ خۆش نەبوو ، ئەوا
هەندێكیان بە درۆزنیان دانا و
هەندێكیان كوشت .

ئەوان وایان زانی كە هیچ
سزایەكیان لێ ناكەوێتەوە ، بۆیە
كوێر و كەڕ بوون ، پاشان خوا
لێی خۆش بوون ، پاشان زۆربەیان
كوێر و كەڕ بوونەوە ، خوا زۆر
باش دەزانێ ئەوەی كە ئەیكەن .

بێگومان ئەوانەی كە گوتیان
خوا مەسیحی كوڕی مەریەمە ،
بێ بڕوا بوون ، مەسیح گوتی ئەی
نەوەی ئیسرائیل ، خوا
پەروەردگاری منە و پەروەردگاری
ئێوەیە ، بێگومان هەر كەسێك
هاوبەش بۆ خوا دابنێت ، خوا
بەهەشتی لەسەر حەرام كردووە و
جێگەی ئەو ئاگری دۆزەخە ، هیچ
یارمەتیدەرێكیش نییە بۆ
ستەمكاران .

بێگومان ئەوانەی كە گوتیان
خوا سێیەمی سێیانە ، بێ بڕوا
بوون ، هیچ پەرستراوێك نییە
جگە لە پەرستراوێكی تاك و تەنها ،
ئەگەر ئەوان لە قسەكانیان
پاشگەز نەبنەوە و بڕوا نەهێنن ،
ئەوا بێگومان سزایەكی بە ئازار
لە ئاینەكەیان دەدرێت .

ئایا ناگەڕێنەوە بۆ لای خوا و
داوای لێبوردنی لێ ناكەن ، خوا
لێیان خۆش ئەبێت ، چونكە خوا
زۆر لێبووردەی میهرەبانە .

مەسیحی كوڕی مەریەم تەنها
پێغەمبەرێك بوو ، پێش ئەو
پێغەمبەرانی تر هاتوون ، دایكی
ئەو ڕاستگۆیەكی زۆر بوو ، هەر دوو
كەسیان خواردنیان ئەخوارد ،
سەیری بكە چۆن بەڵگەیان بۆ
ڕوون ئەكەینەوە ، پاشان سەیری
بكە چۆن ڕوو لە ڕاستی وەرناگێڕن .

بڵێ ئایا جگە لە خوا شتێك
ئەپەرستن كە هیچ زیان و
قازانجێكیان پێ ناگەیەنێت ، خوا
بیسەری زانایە .

بڵێ ئەی خاوەن كتێبەكان ، لە
ئاینەكەتان بە ناڕەوا زیادەڕەوی
مەكەن و بە ئارەزووی ئەو
گەلانەوە مەڕۆن كە پێش ئێوە
گومڕا بوون و زۆرانیان گومڕا
كرد و خۆشیان لە ڕێگای ڕاست
لادەرن .

ئەوانەی كە بێ بڕوا بوون لە
نەوەی ئیسرائیل ، لە سەر زمانی
داود و عیسای كوڕی مەریەم
نەفرەتیان لێ كرا ، ئەمەش بە هۆی
ئەوەوە بوو كە سەرپێچیان كرد و
لە سنووری خوا دەرچوون .

ئەوان هەرگیز هاوكاری یەكتری
خراپەكاریان نەدەكرد ، چەند
خراپ بوو ئەوەی كە ئەیكەن .

بینیت زۆربەیان هاوبەشدانەران
بە دۆست ئەگرن ، چەند خراپ بوو
ئەوەی كە بۆ خۆیان پێش خستووە
كە خوا لێیان توڕە بووە و لە
سزادانیشدا هەمیشەیی دەبن .

ئەگەر ئەوان بڕوایان بە خوا و
پێغەمبەر و ئەوەی كە بۆ ناردووە
هێنابایە ، ئەوا هاوبەشدانەران
نەیانئەگرتنە دۆست ، بەڵام
زۆربەیان لادەرن .

بێگومان توندترین دوژمنی
بڕواداران جولەكەكان و
هاوبەشدانەران دەبینیت ، بەڵام
نزیكترین كەس لە بڕواداران
ئەوانەن كە دەڵێن ئێمە
كڕستیانین ، ئەمەش بەو هۆیەوە
كە لە نێویاندا زانا و ڕاهیب هەن
كە خۆیان لە تەكەبر دوور
ئەگرن .

كاتێك ئەوەی كە بۆ پێغەمبەر
ناردراوە ئەیبیستن ، دەبینیت
چاوەكانیان پڕ ئەبێت لە فرمێسك
بەهۆی ئەو ڕاستییانەی كە
ناسیویانە ، ئەڵێن پەروەردگارمان
بڕوامان هێناوە ، ناوی ئێمە
بنووسە لە نێو ئەوانەی كە
شایەتحاڵی ڕاستی ئەدەن .

ئەی ئێمە بۆچی بڕوا نەهێنین بە
خوا و بە ئەوەی كە بۆ ئێمەی
ناردووە ، لە كاتێكدا هیوادارین
پەروەردگارمان ئێمە لە نێو
چاكەكاراندا بخاتە ناو بەهەشتەوە .

ئەوە پاداشتی ئەو قسەیەیە كە
خوا بە هۆیەوە ئەوانی پاداشت
كردووەتەوە ، بەهەشتێك كە
ڕووبارەكان لە ژێر كۆشكەكانیدا
ڕۆیشتوون ، هەمیشە تێیدا
دەمێننەوە ، ئەوە پاداشتی
چاكەكارانە .

بەڵام ئەوانەی كە بێ بڕوا بوون
و بانگەوازی ئایەتەكانمان
درۆزنانە ڕەتكردەوە ، ئەوا
هاوەڵانی دۆزەخن و هەمیشە
تێیدا دەمێننەوە .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئەو شتە پاكانە حەرام مەكەن كە
خوا بۆ ئێوەی حەڵاڵ كردووە ،
زیادەڕەوی مەكەن ، بێگومان خوا
زیادەڕەوی كەران خۆش ناوێت .

خوا ئەو شتانەی كە بۆ ئێوەی
حەڵاڵ كردووە و پاكن بخۆن ،
لەگەڵ ئەوەشدا لە خوا بترسن كە
ئێوە بڕوادارن پێی .

خوا ناتانگرێت بە سوێندەكانتان
كە بە بێ ئاگایی ئەیخۆن ، بەڵام
ئەتانگرێت بە سوێندەكانتان كە
بە ئاگایی ئەیخۆن ، كەفارەتی
ئەو سوێندە شكاندنە خۆراكی
دەهەژار بە دەهەژار كە
ناوەندێكی ئێوە بیدات بە
خێزانەكانی خۆی ، یان جلوبەرگی
بۆ دابین بكات ، یان ئازادكردنی
كۆیلەیەكە ، هەر كەسێك هیچی
دەست نەكەوێت ئەوا سێ ڕۆژ
ڕۆژوو ئەگرێت ، ئەمە كەفارەتی
سوێندەكانتانە كاتێك سوێند
ئەخۆن و ئەیشكێنن ، سوێندەكانتان
بپارێزن ، بەم شێوەیە خوا
ئایەتەكانی بۆ ڕوون ئەكاتەوە ،
بەڵكو سوپاسی بكەن .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
بێگومان ئارەق و قومار و بت و
تیرە ئاسنین پیسی و كردەوەی
شەیتانن ، لێیان دوور بكەونەوە ،
بەڵكو ڕزگاری ببن .

شەیتان تەنها ئەیەوێت لە نێوان
ئێوەدا دوژمنایەتی و ڕق و كینە
دروست بكات بە هۆی ئارەق و
قومارەوە ، ئەیەوێت ئێوە لە
یادی خوا و لە نوێژ بێبەش بكات ،
ئایا ئێوە ئەوە بەجێ ئەهێنن ؟

گوێڕایەڵی خوا و گوێڕایەڵی
پێغەمبەر بكەن و لە خراپەكاری
بپارێزن ، ئەگەر ئێوە ڕوو
وەرگێڕن ، ئەوا بزانن ئەركی
سەرشانی پێغەمبەرمان تەنها
ڕاگەیاندنی ڕوونە .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئەگەر ئاژەڵی ڕاوكراو بە
دەستەكانتان و نێزەكانتان
دەستكەوت ، خوا تاقیتان
ئەكاتەوە بۆ ئەوەی بزانێت كێ لە
غەیبدا لە خوا ئەترسێت ، ئەوا
هەر كەسێك دوای ئەوە سنووری
خوا ببەزێنێت ، ئەوا سزایەكی
بە ئازاری بۆ هەیە .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئاژەڵی ڕاوكراو مەكوژن كاتێك
كە ئێوە لە ئیحرامدان ، هەر
كەسێك لە ئێوە بە قەستی
بیكوژێت ، ئەوا سزای ئەوە
ئاژەڵە ماڵییەی كە كوشتوویەتی
دەدرێتەوە ، كە دوو دادوەری
دادپەروەر لە ئێوە بڕیاری لەسەر
بدەن ، ئاژەڵەكە وەك قوربانی
بگەیەنرێتە كەعبە ، یان
كەفارەتەكەی خۆراكی هەژارانە ،
یان ڕۆژووی لەگەڵ ئەوەدا ، بۆ
ئەوەی تاوانەكەی بچێژێت ، خوا
لێبووردەی ئەوانەیە كە ڕابردوو
بووە ، هەر كەسێك جارێكی تر
ئەوە بكاتەوە ، ئەوا خوا
تۆڵەسێنەرەوەیەتی لێ ، خوا
زاڵ و تۆڵەسێنەرەوەیە .

ڕاوكردنی ئاژەڵی دەریا و
خواردنی بۆ ئێوە حەڵاڵ كراوە ،
وەك خۆراك بۆ خۆتان و بۆ
گەشتیارانیش ، بەڵام ڕاوكردنی
ئاژەڵی وشكانی بۆ ئێوە حەرام
كراوە تا كاتێك كە ئێوە لە
ئیحرامدان ، لە خوا بترسن كە
هەمووتان بۆ لای كۆ ئەكرێنەوە .

خوا كەعبەی ماڵی پیرۆز كرد
بەهۆی ڕاوەستانی خەڵكەوە ، هەر
بەهۆی ئەو مانگە پیرۆزەوە كە
قوربانی و ئاژەڵی قەڵادە بۆ
دیاری كراوە ، ئەمە بۆ ئەوەیە
بزانن خوا هەموو ئەوەی كە لە
ئاسمانەكان و لە زەوی هەیە
دەزانێت ، خوا بە هەموو شتێك
زانایە .

بزانن خوا سزادانی توندە ، هەر
لەگەڵ ئەوەشدا خوا لێبووردەی
میهرەبانە .

ئەركی سەرشانی پێغەمبەر تەنها
ڕاگەیاندنە ، خوا ئەوەی كە
ئاشكرا ئەیكەن و ئەوەی كە
دەیشارنەوە دەزانێت .

بڵێ خراپ و چاك وەك یەك
نایەتەوە ، هەر چەند زۆری
خراپەكاران سەرنجڕاكێش بێت ،
كەواتە لە خوا بترسن ئەی
خاوەنبیران ، بەڵكو ڕزگاری ببن .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
پرسیار لە شتەكان مەكەن كە
ئەگەر بۆ ئێوە ئاشكرا بكرێن
ئەوا ئێوە پێیان ناخۆش دەبن ،
ئەگەر پرسیار لە شتەكان بكەن
كاتێك قورئان دادەبەزێنرێت ،
ئەوا بۆ ئێوە ئاشكرا دەكرێن ،
خوا لێیان خۆش بووە ، خوا
لێبووردەی بەتواناییە .

هەندێك گەل پرسیاریان لە
شتەكان كرد ، پاشان بە هۆیەوە
بێ بڕوا بوون .

خوا هیچ شتێكی وەك بەحیرە و
سائیبە و وەسیلە و حامی
دانەناوە ، بەڵام ئەوانەی كە بێ
بڕوا بوون درۆیان بە خوا
هەڵبەستووە ، زۆربەیان
نەیانئەزانی .

كاتێك پێیان ئەوترێت وەرنە
سەر ئەو شتەی كە خوا ناردوویەتی
و بۆ سەر پێغەمبەر ، ئەڵێن ئەوەی
كە باوباپیرانمان لەسەری بوون
بەسە بۆ ئێمە ، ئایا ئەگەر
باوباپیرانیان هیچیان نەزانیبێت
و ڕێنمایی نەكرابن ، ئەوا
شوێنیان ئەكەون ؟

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
خۆتان ڕزگار بكەن ، ئەگەر
ئێوەش ڕێنمایی بكرێن ئەوا
گومڕا بوون زیانتان پێ ناگەیەنێت ،
گەڕانەوەی هەموو كەسێك بۆ لای
خوایە ، ئەوا ئەو كاتە ئێوە
هەواڵتان پێ ئەدات لەسەر ئەوەی
كە ئەیكەن .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
كاتێك یەكێكتان مردنی بۆ
دێتەپێش و وەسیەت ئەكات ،
ئەوا با دوو دادوەری دادپەروەر
لە نێوتاندا ئامادەی بن ، یان
دوانی تر لە غەیری ئێوە ئەگەر
لە سەفەردا بن و مردنی بۆ
هاتبێتەپێش ، ئەگەر گومانتان
هەبێت ئەوا دوای نوێژ
ڕایانبگرن ، سوێند بە خوا
ئەخۆن و ئەڵێن ئێمە بە هیچ
شێوەیەك بەرژەوەندی بۆ خۆمان
لە سوێندەكەماندا نابینین ، ئەگەر
خزمیشمان بێت ، شایەتحاڵی
خوامان لا گرنگ نییە ، ئەگەر
وابكەین ئەوا بێگومان لە
گوناهباران دەبین .

ئەگەر بۆ دوای ئەوە هەواڵ
دەركەوێت كە ئەو دوانە گوناهێكیان
كردووە ، ئەوا با دوو كەسی تر
لەجێگەیان بێن لە نێو ئەو
كەسانەی كە سەرپێچی ئەو دوانەیان
لێ كراوە ، ئەوانەی كە لە
نزیكترین كەسن بە مردووەكەوە ،
ئەوا سوێند بە خوا ئەخۆن و
ئەڵێن شایەتحاڵیمان ڕاستترە لە
شایەتحاڵی ئەو دوانە ، ئێمە
هیچ سنووردارییەكمان نەكردووە ،
ئەگەر وابكەین ئەوا بێگومان لە
ستەمكاران دەبین .

ئەمە نزیكترە بۆ ئەوەی كە
شایەتحاڵی ڕاست بێنن یان
بترسن لەوەی كە سوێندەكانیان
دوای سوێندەكانی ئێوە ڕەت
بكرێتەوە ، لە خوا بترسن و
گوێڕایەڵی بن ، خوا ڕێنمایی
گەلی گوناهبار ناكات .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئەگەر كەسێك لە ئێوە لە ئایینەكەی
وازی لێ بهێنێت ، ئەوا خوا
گەلێكی تر دێنێتە پێشەوە كە
خوا خۆشی بوێن و ئەوانیش خوا
خۆشی بوێت ، ئەوان نەرم و نیان
بەرامبەر بە بڕواداران و توند و
تیژن بەرامبەر بە بێ بڕوایان ،
خەبات لە ڕێگای خوادا ئەكەن و
لە هیچ سەرزەنشتكارێك ناترسن ،
ئەمە بەخشینی خوایە بە هەر كەسێك
بیەوێت ، خوا بەخشندەی زانایە .

تەنها خوا و پێغەمبەرەكەی و
ئەو بڕواپێهێنراوانەن كە نوێژ
ئەكەن و زەكات ئەدەن و ئەوانەن
كڕنووش بۆ خوا ئەبەن .

هەر كەسێك خوا و پێغەمبەرەكەی و
ئەو بڕواپێهێنراوانە بكاتە دۆست
(سەركەوتووە) چونكە بەڕاستی
پۆڵی خوا سەركەوتووەكانن .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئەوانەی كە ئایینەكەتان بە گاڵتە و
یاری گرتووە لە نێو ئەوانەی پێش
ئێوە كتێبیان پێدراوە و لە نێو
بێ بڕواكانیش دۆست مەگرن ، ئەگەر
بڕوادارن لە خوا بترسن .

كاتێك بانگی نوێژ ئەكەن بۆ
نوێژكردن ، ئەوا گاڵتە و یاری
پێ ئەكەن ، ئەمەش لەبەر ئەوەیە
كە گەلێكن تێ ناگەن .

بڵێ ئەی خاوەن كتێبەكان ، ئێوە
هیچ ڕەخنەیەكمان لێ ناگرن تەنها
ئەوە نەبێت كە بڕوامان بە خوا
هێناوە و بە ئەوەی كە بۆ ئێمەی
ناردووە و بە ئەوەی كە بۆ پێش
ئێمەش ناردووە ، چونكە زۆربەی
ئێوە لە ڕێگای ڕاستی لادەرن .

بڵێ ئایا هەواڵی ئەوانەتان پێ
بڵێم كە پاداشتی خراپتر لەوە
هەیە لە لای خوا ، ئەوانەی كە
نەفرەتی خوایان لێ كردووە و
توڕەیی خوایان لەسەر هاتووە و
بووەتە هۆی ئەوەی كە بەشێكیان
بكاتە مەیموون و بەشێكیان بكاتە
بەراز و ئەوانەی كە كڕنووشی
بەرامبەر بە شەیتان بردووە ،
ئەوانە پلەیان خراپترە و لە ڕێگای
ڕاستی زۆر لادەرن .

ئەگەر ئەوان هاتنە لای ئێوە
دەڵێن بڕوامان هێناوە ، لە كاتێكدا
بە بێ بڕوایی هاتوونەتە ژوورەوە
و بە بێ بڕوایی لێ دەرچوون ،
خوا زۆر باش دەزانێ ئەوەی كە
دەیشارنەوە .

بینیت زۆربەیان پەلە لە گوناه و
دوژمنكاری و خواردنی حەرام
دەكەن ، ئەوە چەند خراپە ئەوەی
كە ئەیكەن .

ئەگەر ڕابەران و زانایان ڕێگەیان
لێ بگرتایە لە قسەی گوناهبارانە و
خواردنی حەرام ، ئەوە چەند
خراپ بوو ئەوەی كە ئەیكەن .

جولەكەكان ئەڵێن دەستی خوا
بەستراوەیە ، دەستی خۆیان
بەستراوە بێت و بە هۆی ئەو
قسەیەوە نەفرەتیان لێ بكرێت ،
بەڵكو هەر دوو دەستی خوا
كراوەیە ، بەخشینی خۆی بە هەر
جۆرێك بیەوێت بەخشین دەكات ،
بەڵام زۆربەی ئەوانەی كە كتێبیان
پێدراوە ئەوەی كە بۆ تۆ لە لایەن
پەروەردگارتەوە ناردووە ، زۆری
لێ دەكات سەركێشی و بێ بڕوایی
زیاتر بكات ، ئێمەش دوژمنایەتی
و ڕق و كینەیەكی زۆرمان لە نێوان
ئەوانەدا دانا تا ڕۆژی قیامەت ،
هەر كاتێك ئاگری شەڕێكیان
هەڵكرد خوا خامۆشی كردووەتەوە ،
هەوڵ ئەدەن خراپەكاری بكەن ،
خوا خراپەكاران خۆش ناوێت .

ئەگەر ئەوان بڕوایان هێنابایە و
خۆیان بپارێزیایە ، ئەوا هەموو
گوناهەكانیان لێ خۆش ئەكردین و
ئەمانخستنە باخەكانی نازونیعمەت ،
ئەگەر ئەوان تەورات و ئینجیل و
ئەوەی كە بۆ ئەوان لە لایەن
پەروەردگارەوە ناردووە ، بە
تەواوی جێبەجێ بكردایە ، ئەوا
بێگومان لە سەرووی خۆیان و لە
ژێر پێیانەوە ڕزق و ڕۆزی
زۆریان بۆ دەهاتە ئاراوە ، لە
نێویاندا كۆمەڵێك هەن كە
ڕێگەی ڕاست و دروست ئەگرنە
بەر ، بەڵام زۆربەیان خراپەكارن .

ئەی پێغەمبەر ، ئەوەی كە بۆ تۆ
لە لایەن پەروەردگارتەوە ناردووە
بە تەواوی ڕابگەیەنە ، ئەگەر
ئەوەت نەكرد ئەوا پەیامەكەی
خوات نەگەیاندووە ، خوا لە
خەڵكی ئازار ناداتەوە ، بێگومان
خوا ڕێنمایی ئەو گەلە بێ بڕوایانە
ناكات .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئەگەر ئەو كەسانەی كە بڕوایان
هێناوە و جولەكەكان و
ئەستێرەپەرستەكان و گاوەڕەكان و
هاوبەشدانەران ، هەر یەكێك لە
خوا و ڕۆژی دوایی بڕوای هێنا و
كاری چاكەی كرد ، ئەوا هیچ
ترسێكیان لەسەر نییە و خەمبار
نابن .

ئێمە پەیمانی توندمان لە
ئەوانەوە وەرگرت كە بڕوایان
هێناوە و پێغەمبەرانمان بۆ
ناردوون ، هەر كاتێك پێغەمبەرێك
هاتە لایان بە شتێك كە دڵی
خۆیان پێ خۆش نەبوو ، ئەوا
هەندێكیان بە درۆزنیان دانا و
هەندێكیان كوشت .

ئەوان وایان زانی كە هیچ
سزایەكیان لێ ناكەوێتەوە ، بۆیە
كوێر و كەڕ بوون ، پاشان خوا
لێی خۆش بوون ، پاشان زۆربەیان
كوێر و كەڕ بوونەوە ، خوا زۆر
باش دەزانێ ئەوەی كە ئەیكەن .

بێگومان ئەوانەی كە گوتیان
خوا مەسیحی كوڕی مەریەمە ،
بێ بڕوا بوون ، مەسیح گوتی ئەی
نەوەی ئیسرائیل ، خوا
پەروەردگاری منە و پەروەردگاری
ئێوەیە ، بێگومان هەر كەسێك
هاوبەش بۆ خوا دابنێت ، خوا
بەهەشتی لەسەر حەرام كردووە و
جێگەی ئەو ئاگری دۆزەخە ، هیچ
یارمەتیدەرێكیش نییە بۆ
ستەمكاران .

بێگومان ئەوانەی كە گوتیان
خوا سێیەمی سێیانە ، بێ بڕوا
بوون ، هیچ پەرستراوێك نییە
جگە لە پەرستراوێكی تاك و تەنها ،
ئەگەر ئەوان لە قسەكانیان
پاشگەز نەبنەوە و بڕوا نەهێنن ،
ئەوا بێگومان سزایەكی بە ئازار
لە ئاینەكەیان دەدرێت .

ئایا ناگەڕێنەوە بۆ لای خوا و
داوای لێبوردنی لێ ناكەن ، خوا
لێیان خۆش ئەبێت ، چونكە خوا
زۆر لێبووردەی میهرەبانە .

مەسیحی كوڕی مەریەم تەنها
پێغەمبەرێك بوو ، پێش ئەو
پێغەمبەرانی تر هاتوون ، دایكی
ئەو ڕاستگۆیەكی زۆر بوو ، هەر دوو
كەسیان خواردنیان ئەخوارد ،
سەیری بكە چۆن بەڵگەیان بۆ
ڕوون ئەكەینەوە ، پاشان سەیری
بكە چۆن ڕوو لە ڕاستی وەرناگێڕن .

بڵێ ئایا جگە لە خوا شتێك
ئەپەرستن كە هیچ زیان و
قازانجێكیان پێ ناگەیەنێت ، خوا
بیسەری زانایە .

بڵێ ئەی خاوەن كتێبەكان ، لە
ئاینەكەتان بە ناڕەوا زیادەڕەوی
مەكەن و بە ئارەزووی ئەو
گەلانەوە مەڕۆن كە پێش ئێوە
گومڕا بوون و زۆرانیان گومڕا
كرد و خۆشیان لە ڕێگای ڕاست
لادەرن .

ئەوانەی كە بێ بڕوا بوون لە
نەوەی ئیسرائیل ، لە سەر زمانی
داود و عیسای كوڕی مەریەم
نەفرەتیان لێ كرا ، ئەمەش بە هۆی
ئەوەوە بوو كە سەرپێچیان كرد و
لە سنووری خوا دەرچوون .

ئەوان هەرگیز هاوكاری یەكتری
خراپەكاریان نەدەكرد ، چەند
خراپ بوو ئەوەی كە ئەیكەن .

بینیت زۆربەیان هاوبەشدانەران
بە دۆست ئەگرن ، چەند خراپ بوو
ئەوەی كە بۆ خۆیان پێش خستووە
كە خوا لێیان توڕە بووە و لە
سزادانیشدا هەمیشەیی دەبن .

ئەگەر ئەوان بڕوایان بە خوا و
پێغەمبەر و ئەوەی كە بۆ ناردووە
هێنابایە ، ئەوا هاوبەشدانەران
نەیانئەگرتنە دۆست ، بەڵام
زۆربەیان لادەرن .

بێگومان توندترین دوژمنی
بڕواداران جولەكەكان و
هاوبەشدانەران دەبینیت ، بەڵام
نزیكترین كەس لە بڕواداران
ئەوانەن كە دەڵێن ئێمە
كڕستیانین ، ئەمەش بەو هۆیەوە
كە لە نێویاندا زانا و ڕاهیب هەن
كە خۆیان لە تەكەبر دوور
ئەگرن .

كاتێك ئەوەی كە بۆ پێغەمبەر
ناردراوە ئەیبیستن ، دەبینیت
چاوەكانیان پڕ ئەبێت لە فرمێسك
بەهۆی ئەو ڕاستییانەی كە
ناسیویانە ، ئەڵێن پەروەردگارمان
بڕوامان هێناوە ، ناوی ئێمە
بنووسە لە نێو ئەوانەی كە
شایەتحاڵی ڕاستی ئەدەن .

ئەی ئێمە بۆچی بڕوا نەهێنین بە
خوا و بە ئەوەی كە بۆ ئێمەی
ناردووە ، لە كاتێكدا هیوادارین
پەروەردگارمان ئێمە لە نێو
چاكەكاراندا بخاتە ناو بەهەشتەوە .

ئەوە پاداشتی ئەو قسەیەیە كە
خوا بە هۆیەوە ئەوانی پاداشت
كردووەتەوە ، بەهەشتێك كە
ڕووبارەكان لە ژێر كۆشكەكانیدا
ڕۆیشتوون ، هەمیشە تێیدا
دەمێننەوە ، ئەوە پاداشتی
چاكەكارانە .

بەڵام ئەوانەی كە بێ بڕوا بوون
و بانگەوازی ئایەتەكانمان
درۆزنانە ڕەتكردەوە ، ئەوا
هاوەڵانی دۆزەخن و هەمیشە
تێیدا دەمێننەوە .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئەو شتە پاكانە حەرام مەكەن كە
خوا بۆ ئێوەی حەڵاڵ كردووە ،
زیادەڕەوی مەكەن ، بێگومان خوا
زیادەڕەوی كەران خۆش ناوێت .

خوا ئەو شتانەی كە بۆ ئێوەی
حەڵاڵ كردووە و پاكن بخۆن ،
لەگەڵ ئەوەشدا لە خوا بترسن كە
ئێوە بڕوادارن پێی .

خوا ناتانگرێت بە سوێندەكانتان
كە بە بێ ئاگایی ئەیخۆن ، بەڵام
ئەتانگرێت بە سوێندەكانتان كە
بە ئاگایی ئەیخۆن ، كەفارەتی
ئەو سوێندە شكاندنە خۆراكی
دەهەژار بە دەهەژار كە
ناوەندێكی ئێوە بیدات بە
خێزانەكانی خۆی ، یان جلوبەرگی
بۆ دابین بكات ، یان ئازادكردنی
كۆیلەیەكە ، هەر كەسێك هیچی
دەست نەكەوێت ئەوا سێ ڕۆژ
ڕۆژوو ئەگرێت ، ئەمە كەفارەتی
سوێندەكانتانە كاتێك سوێند
ئەخۆن و ئەیشكێنن ، سوێندەكانتان
بپارێزن ، بەم شێوەیە خوا
ئایەتەكانی بۆ ڕوون ئەكاتەوە ،
بەڵكو سوپاسی بكەن .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
بێگومان ئارەق و قومار و بت و
تیرە ئاسنین پیسی و كردەوەی
شەیتانن ، لێیان دوور بكەونەوە ،
بەڵكو ڕزگاری ببن .

شەیتان تەنها ئەیەوێت لە نێوان
ئێوەدا دوژمنایەتی و ڕق و كینە
دروست بكات بە هۆی ئارەق و
قومارەوە ، ئەیەوێت ئێوە لە
یادی خوا و لە نوێژ بێبەش بكات ،
ئایا ئێوە ئەوە بەجێ ئەهێنن ؟

گوێڕایەڵی خوا و گوێڕایەڵی
پێغەمبەر بكەن و لە خراپەكاری
بپارێزن ، ئەگەر ئێوە ڕوو
وەرگێڕن ، ئەوا بزانن ئەركی
سەرشانی پێغەمبەرمان تەنها
ڕاگەیاندنی ڕوونە .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئەگەر ئاژەڵی ڕاوكراو بە
دەستەكانتان و نێزەكانتان
دەستكەوت ، خوا تاقیتان
ئەكاتەوە بۆ ئەوەی بزانێت كێ لە
غەیبدا لە خوا ئەترسێت ، ئەوا
هەر كەسێك دوای ئەوە سنووری
خوا ببەزێنێت ، ئەوا سزایەكی
بە ئازاری بۆ هەیە .

ئەی ئەوانەی بڕوایان هێناوە ،
ئاژەڵی ڕاوكراو مەكوژن كاتێك
كە ئێوە لە ئیحرامدان ، هەر
كەسێك لە ئێوە بە قەستی
بیكوژێت ، ئەوا سزای ئەوە
ئاژەڵە ماڵییەی كە كوشتوویەتی
دەدرێتەوە ، كە دوو دادوەری
دادپەروەر لە ئێوە بڕیاری لەسەر
بدەن ، ئاژەڵەكە وەك قوربانی
بگەیەنرێتە كەعبە ، یان
كەفارەتەكەی خۆراكی هەژارانە ،
یان ڕۆژووی لەگەڵ ئەوەدا ، بۆ
ئەوەی تاوانەكەی بچێژێت ، خوا
لێبووردەی ئەوانەیە كە ڕابردوو
بووە ، هەر كەسێك جارێكی تر
ئەوە بكاتەوە ، ئەوا خوا
تۆڵەسێنەرەوەیەتی لێ ، خوا
زاڵ و تۆڵەسێنەرەوەیە .

ڕاوكردنی ئاژەڵی دەریا و
خواردنی بۆ ئێوە حەڵاڵ كراو

փաս և Յովհաննէս՝ որոնք սիմեռն անապատ կ'էին, ալ ձեռքերնին տուին ինծի ու Նառնաբասին՝ երթալու հաղորդակցութեան, որ մենք հեթանոսներուն մէջը երթանք, ու անոնք թլփատուածներուն։ Միայն թէ յիշեցինք որ աղքատները յիշենք. որ ես ալ փոյթ ունեցայ ամբողջանալ։ Պետրոս Ընտիոք եկաւ, ես անոր դէմ կեցայ. որովհետև ինքը մեղադրուելու էր։ Նէյց երբոր կոթոսին քովէն մէկ քանի հոգի եկած, ինքը հեթանոսներուն հետ անխտիր կ'ուտէր. բայց երբոր եկան՝ միկրի կը քաշուէր, ու ինքզինքը կը զատէր, վախնալով անոնցմէ՝ որ թլփատուածներէն էին։ Ու անոր հետ կեղծաւորեցան միւս Հրէաներն ալ, անանկ որ Նառնաբաս ալ անոնց կեղծաւորութեանը ծռեցաւ։ Նայց ես երբոր տեսայ որ աւետարանին ճշմարտութեանը մէջ շիտակ չեն քալեր, ամենուն առջին Պետրոս գրուցի, Եթէ դուն որ Հրեայ ես, հեթանոսի պէս ու չէ թէ Հրէայի պէս կ'ապրիս, ի՞նչպէս հեթանոսները կը ստիպես Հրէայի պէս ապրուելու։ Մենք որ բուն Հրեայներ, և չէ թէ հեթանոսներէն մեղաւորներ, Գիտնալով՝ որ մարդ օրէնքին գործերէն չկրնար արդարանալ, հապա Յիսուս Քրիստոսի հաւատալէն, մենք ալ Քրիստոս Յիսուսի հաւատացինք՝ որ արդարանանք Քրիստոսի հաւատալէն, և չէ թէ օրէնքին գործերէն, որովհետև օրէնքին գործերէն մէկ մարմին մը պիտի չարդարանայ։ Եսկ եթէ մենք որ կ'ուզինք Քրիստոսով արդարանալ, մեղաւոր դուրս ելանք, ուրեմն Քրիստոս մեղայ պաշտօնեայ եղաւ. քան լեցի։ Վասնզի թէ որ ես իմ քակած բաներս նորէն կը շինեմ, իմ անձս յանցաւոր կը ցուցընեմ։ Ընչու որ ես օրէնքով մեռայ օրէնքին, որ Աստուծոյ կենդանի ըլլամ։ Քրիստոսի հետ խաչը եղայ. Ես ալ կենդանի եմ չէ թէ ես հապա Քրիստոս կենդանի է իմ միջս։ Բայց ես որ հիմա մարմինովս կ'ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդւոյն հաւատքովը կ'ապրիմ՝ որ ինծի սիրեց, ու իր անձը ինծի համար մատնեց։ Ես Աստուծոյ շնորհքը չեմ խափաներ. ինչու որ եթէ արդարութիւնը օրէնքէն էր, ուրեմն Քրիստոս պարապ տեղը մեռաւ։

ԳԼ. Գ

Ո՛վ անմիտ Գալատացիք՝ ո՞վ ձեզ հրապուրեց. որ ձեր աչքերուն առջևը Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջը խաչը եղած նկարագրուեցաւ։ Ասիկայ միայն կ'ուզեմ ձեզմէ սորվիլ. Օրէնքին գործերովը դուք Հոգին առիք՝ թէ հաւատքին լսելովը։ Այդչափ անմի՞տ էք. Հոգիով սկսեցիք, ու հիմա մարմինո՞վ կը վերջանաք։ Այնչափ դիպուածները պարա՞պ տեղը ձեր վրայէն անցան, (թէ որ պարապ ըլլայ ալ։) Աստուած ան որ ձեզի Հոգին կ'առատցնէ, և ձեր մէջը զօրութիւններ գործեց, օրէնքի՞ն գործերովն էր՝ թէ հաւատքին լսելովը։ Ինչպէս որ Աբրահամ հաւատաց Աստուծոյ, ու անոր արդարութիւն սեպուեցաւ։ Ուրեմն գիտցէք՝ որ հաւատքէն են Աբրահամի որդիքը։ Ու գիրքը՝ առաջուց դիտնալով թէ Աստուած հեթանոսները հաւատքով կ'արդարացնէ, առաջուց աւետս ուաւ Աբրահամին թէ՝ Քեզմով պիտի օրհնուին բոլոր ազգերը։ Ուստի անոնք որ հաւատքէն են՝ կ'օրհնուին հաւատացեալ Աբրահամին հետ։ Վասն զի անոնք որ օրէնքին գործքերէն են, անէծքի տակ են. ինչու որ գրուած է թէ Անիծեալ ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին դիրքը ամէն գրուածներուն մէջ չկենայ՝ որ զանոնք կատարէ։ Ու թէ օրէնքով մէկը չկրնար արդարանալ Աստուծոյ առջևը, ան յայտնի է. քանզի Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի։ Նայց օրէնքը հաւատքէն չէ, հապա Ան որ կը կատարէ ան

բանելը՝ անոնցմով պիտի ապրի։
13 Վրիստոս մեզ ձախու առաւ օրէնքին անէծքէն՝ ինքը մեզի համար անէծք ըլլալով. (ինչու որ գրուած է թէ Անիծեալ է ան ամէնը՝ որ փայտէ
14 կը կախուի.) Որ Աբրահամին օրհնութիւնը հեթանոսներուն վրայ ըլլայ Վրիստոս Յիսուսով. որ մենք ու Հոգւոյն խոստումնին առնենք հաւատքով։
15 Եղբայրնե՛ր, մարդու ձևով կը խօսիմ՝ Ջրբայրներ. իրաւ որ մարդու մը հաստատած կտակը մէկը չեղափներ, ո՛չ ալ անոր վրայ ուրիշ
16 պատուէր մը կ'աւելցնէ։ Խոստումները Աբրահամին ու անոր սերունդին եղան. չըսեր, Եւ ձե՛ սերունդներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար, հապա որպէս թէ մէկու մը համար, Ե՛ քու սերունդիդ, որ ան Վրիստոս է։
17 Բայց ասիկա կը ըսեմ. Ան կտակը՝ որ առաջուց Աստուծմէ հաստատուեցաւ Վրիստոսով, օրէնքը չորս հարիւր երեսուն տարիէն ետև որ դրուեցաւ, չկրնար անվաւեր ընել՝ խոստումը խափանելու համար։
18 Վասն զի թէ որ ժառանգութիւնը օրէնքէն կ'ելլայ, ուրեմն ալ խոստումէն չէ. բայց Աբրահամին խոստումով շնորհեց Աստուած։
19 Ապա ինչի՞ համար է օրէնքը. յանցանաց համար վրայ աւելցաւ, (մինչև որ գայ ան սերունդը՝ որուն որ խոստացուեր էր,) հրեշտակներով տրուած՝ միջնորդի մը ձեռքով։
20 Բայց միջնորդը մէկու մը միջնորդ չէ. սակայն Աստուած մէկ
21 է։ Ուրեմն օրէնքը հակառակ բան մը՞ է Աստուծոյ խոստումներուն. քա՛ւ լեցի. քանզի թէ որ տրուած ըլլար անոնկ օրէնք մը՝ որ կարող ըլլար կենդանի ընելու, ան ատենը իրաւցընէ արդարութիւնը օրէնքէն
22 կ'ելլար։ Բայց գիրքը ամէնը մեղքի տակ դոցեց, որ խոստումնքը Յիսուս Վրիստոսի հաւատքովը տրուի հաւատացեալներուն։
23 Բայց քանի որ հաւատքը չէր եկած, օրէնքին տակը գոցուած կը պահուէինք, պատրաստ՝ ան հաւատքին՝

որ պիտի յայտնուէր։ Ուրեմն օ-
24 րէնքը մեր դաստիարակը եղաւ՝ դէպ Վրիստոսի՝ որ մենք հաւատքով արդարանանք։ Բայց երբ
25 որ հաւատքը եկաւ, ալ դաստիարակի տակ չենք։ Վասն որ ամէնքդ
26 ալ Աստուծոյ որդիք էք՝ Վրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքով։
27 Վասնզի դուք ամէնքդ որ Վրիստոսով մկրտուեցաք, Վրիստոսը վրանիդ հագած էք. Այսուհետև
28 ո՛չ Հրեայ կայ, ո՛չ ալ Յոյն. ո՛չ ծառայ կայ, ո՛չ ալ ազատ. ո՛չ արու կայ, ո՛չ ալ էգ. Քանզի որ դուք ամէնքդ ալ մէկ էք Վրիստոս
29 Յիսուսով։ Ապա թէ որ դուք Վրիստոսինն էք, ուրեմն Աբրահամին սերունդն էք, ու խոստմունքին նայելով՝ ժառանգներ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Բայց ես կը պնդեմ, ծրչափ ժամանակ որ ժառանգը տղայ է ծառայէն տարբերութիւն մը չունի, թէև ամէնուն տէրն է.
2 Ա՛պա խնամակալներու ու հոգաբարձուներու տակ է՝ մինչև հօրը որոշած ժամանակը։ Նոյնպէս մենք
3 երբոր տղայ էինք, աշխարհիս սկզբունքներուն տակը ծառայ եղած էինք։ Բայց երբոր ժամանակը
4 լեցուեցաւ, Աստուած իր Որդին՝ որ կնիկէ մը եղաւ, օրէնքի տակ մտաւ. Որպէս զի օրէնքի
5 տակ եղողները փրկէ, որ մենք որդեգրութիւնը ընդունինք։ Ու
6 քանի որ դուք որդիք էք, Աստուած իր Որդիին Հոգին ձեր սիրտերուն մէջը խրկեց, որ կ'աղաղակէ Աբբա՛յ Հա՛յր։ Ասոր ալ ծառայ
7 չես, հապա որդի. և թէ որ որդի, ալ Աստուծոյ ժառանգը Վրիստոսով։ Բայց այն ատենը որ չէիք
8 գիտեր զԱստուած, կը ծառայէիք անոնց՝ որոնք ի բնէ Աստուածներ չէին։ Հակառակ հիմա որ ձանչցած
9 զԱստուած՝ մանաւանդ որ դուք Աստուծմէ ձանչցուեցաք, ինչո՞ւ նորէն կը դառնաք այն տկար ու չքաւոր սկզբունքներուն, որոնց նորէն կ'ուզէք ծառայութիւն ընել։

10 Օրհըը կը զանազանէք, ու ամեն-
ներըը, և ժամանակներըը ու տարի-
11 ներըը։ Ես վախնամ ձեզմէ, որ
գուցէ պարապ տեղը ձեր վրայ աշ-
խատած ըլլամ։
12 Ինծի պէս եղէք, ինչու որ ես
ալ ձեզի պէս եղայ, եղբայրնե՛ր, ձե-
զմէ կ՚աղաչեմ. դուք ինծի ջեռս մը
13 հասուցած չէք։ Գիտէք դուք՝ որ
մարմնոյս տկարութեամբըը ձեզի ա-
ջի անգամ աւետարանը քարոզեցի.
և իմ մարմինիս վրայ ւրծէ փորձու-
14 թիւնս Հանարգեցիք ու չարհա-
մարհեցիք, հապա Աստուծոյ հրեշ-
տակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝
15 Քրիստոս Յիսուսի պէս։ Ուրեմն
ի՞նչ էր ան ձեր երանութիւնըը.
քանզի ես կը վկայեմ ձեզի, որ
եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերըը պիտի
16 հանէիք ու ինծի տայիք։ Ասոր
ձեր թշնամի՞ն եղայ ձեզի ճշմարիտը
17 խօսելուս համար։ Ձեզի նախանձա-
ւոր են անոնք՝ չէ թէ բարիին,
և կ՚ուզեն ձեզ արգիլել, որ իրենց
18 նախանձաւոր ըլլար։ Սակայն աղէկ
է ամեն տեղ բարիին նախանձաւոր
ըլլալ, ու չէ թէ միայն երբոր ձեր
19 մէջըը ըլլամ։ Իմ որդեակներս՝ որ
ձեզմով նորէն ծննդական ցաւ կը
քաշեմ, մինչև որ Քրիստոս ձեր
20 մէջըը ձեւակերպի։ Կ՚ուզէի հիմա
ձեր մէջըը ներկայ ըլլալ, ու փոխել
իմ ձայնս. ինչու որ ես ձեր վրայով
տարակուսած եմ։
21 Ըսէք ինծի, դուք որ օրէնքին
տակը կ՚ուզէք ըլլալ, օրէնքը չը՞ք
22 լսեր։ Վասն զի գրուած է թէ
Աբրահամ երկու որդի ունէր, մէ-
կը՝ աղախինէն, ու միւսը՝ ազատ
23 կնիկէն։ Բայց ան որ աղախինէն
էր՝ մարմնոյ կողմանէ ծնած էր, իսկ
ան որ ազատ կնիկէն՝ խոստումնքին
24 համեմատ. Որ ասոնք բաները յայտ-
բանօրէն կը մեկնուին. ինչու որ
ասոնք են երկու կտակարանները,
մէկը՝ Սինայ լեռնէն որ ծառայու-
թեան համար կը ծնանի, որ է
25 Ագար. Ինչու որ Ագար Ա-
րաբիայի մէջ Սինայ լեռն է, և կը
համեմատի հիմակուան Երուսաղե-
մին՝ որ իր պաշտօնեութեամբ մէկտեղ
կը ծառայէ։ Բայց վերի Երու- 26
սաղէմը ազատ է, որ մեր ամենուն
մայրն է։ Ինչու որ գրուած է, 27
Ո՛վ չծնանող ամուլ՝ ցնծա. ծո՛վ
ծննդական ցաւ չքաշող՝ գո՛չ և
աղաղակէ. քանզի երեսէ ձգուա-
ծին տղաքներըը էրիկ ունեցողին քը-
ղամեծէն շատ պիտի ըլլայ։ Ասոր 28
համար եղբայրնե՛ր՝ Յահակին պէս
խոստումնքին որդիներն ենք։ Բայց 29
ինչպէս որ ան ատենըը մարմնոյ կող-
մանէ ծնածը կը հալածէր զանիկայ
որ հոգիին կողմանէ էր, անանկ ալ
հիմա։ Սակայն գիրքը ի՞նչ կ՚ը- 30
սէ. Դո՛ւրս հանէ աս աղախինը
ու անոր որդին, ինչու որ աղախի-
նին որդին ազատ կնկանը որդւոյն
հետ ժառանգութիւն պիտի չառ-
նէ։ Ասոր եղբայրնե՛ր՝ մենք ա- 31
ղախինին զաւակներըը չենք, հապա
ազատին։

Գ.

Ասոր համար կեցէք ան ազատու- 1
թիւնովըը՝ որով Քրիստոս մեզ
ազատեց, և նորէն ծառայութեան
լուծի տակ մի՛ մտնէք։ Ահա ես 2
Պօղոս կը գրուցեմ ձեզի, որ եթէ
թլփատուիք, Քրիստոս ձեզի օ-
գուտ մը չընէր։ Ու դարձեալ ա- 3
մէն թլփատուող մարդու կը վկա-
յեմ թէ պարտական է բոլոր օ-
րէնքըը կատարելու։ Խափանած էք 4
դուք Քրիստոսէն, որ օրէնքով
արդարանալ կ՚ուզէք, ա՛ն շնորհ-
քէն ինկած էք։ Ինչու որ մենք 5
Հոգիով կը սպասենք արդարու-
թեան յոյսին՝ հաւատովը։ Վասն 6
զի Քրիստոս Յիսուսի քով ո՛չ
թլփատութիւնը բանի մը կարող է,
ոչ ալ անթլփատութիւնը, հապա
հաւատըը՝ որ սիրովը ներգործ կը
դրուի։ Դուք աղէկ կը վազէիք. 7
ո՞վ ձեզ ետ կեցուց՝ որ ճշմարտու-
թեան չհնազանդիք։ Այս դրդումը 8
անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց։ Մէկ 9
մի խմորը բոլոր զանգուածը կը
խմորէ։ Ես քեզի վրայ ունիմ ձեր 10
վրայ Տէրոջմով, որ ուրիշ միտ-
քեր մի պիտի չհարիք. և ան որ
ձեզ կը խռովէցընէ, դատապար-

տուել ինձ պիտի կրկ՝ ձվ որ ըլլայ ։
11 Ասկայն ի՛ղբայրնե՛ր թէ որ ես տա-
կաւին թլփատութիւն կը քարո-
զեմ , ալ ինչո՞ւ կը հալածուիմ ։
ուրեմն խաչին գայթակղութիւնը
12 խափանուած է ։ Երանի՛ թէ ըս-
ղոսվին կտրուէին անոնք որ ձեզ
կը խռովեցընեն ։
13 Վա՛սն զի դուք ազատութեան
կանչուած էք՝ եղբայրնե՛ր ։ միայն
թէ ձեր ազատութիւնը մարմնոյ
յա՛ռի՛թ՝ ընե՛ցէք պատճառ չըլլայ ։
հապա սիրով իրարու ծառայու-
14 թիւն ըրէ՛ք ։ Վասն որ բոլոր օ-
րէնքը աս մէկ խօսքիս մէջ կը կա-
տարուի թէ Դուն ընկերդ սիրես
15 քու անձիդ պէս ։ Բայց թէ որ
իրար խածնէք և ուտէք , զգո՛յշ
կեցէ՛ք որ չըլլայ թէ իրարմէ ոչն-
16 չիք ։ Ասիկա՝ կ՝ըսեմ — կը գըտ-
նեմ ։ Հոգիով գացէ՛ք , ու մար-
մինին ցանկութիւնը պիտի չկատա-
17 րէ՛ք ։ Վասն որ մարմինը կը ցան-
կայ հոգիին հակառակ , ու հոգին
մարմինին հակառակ . և սոնոր ի-
րարու հակառակ են , որ չըլլայ թէ
18 ինչ որ կ՝ուզէ՛ք՝ ան ընէ՛ք ։ Բայց
թէ որ Հոգիէն կ՝առաջնորդուիք ,
19 ալ օրէնքին տակը չէ՛ք ։ Բայց
մարմինին գործերը յայտնի են ,
որ սոնոր են . շնութիւն , պոռ-
նըկութիւն , պղծութիւն , գիձու-
20 թիւն , Կռապաշտութիւն , կա-
խարդութիւն , թշնամութիւններ ,
կռիւներ , նախանձներ , բարկու-
թիւններ , հակառակութիւններ ,
երկպառակութիւններ , բաժանում-
21 ներ , Նախնայնայուածքներ , մարդա-
սպանութիւններ , գինովութիւն-
ներ , անառակութիւններ , ու ինչ
որ սոնոց նման են . որ հիմակուց
ես ձեզի կը զգուշեմ , ինչպէս ա-
ռաջուց ալ կը զգուշեի , որ սոնոր
բաներ գործողները Աստուծոյ ար-
քայութիւնը պիտի չժառանգեն ։
22 Բայց Հոգիին պտուղը սա է . սէր ,
խնդութիւն , խաղաղութիւն , եր-
23 կայնմտութիւն , Քաղցրութիւն ,
բարութիւն , հաւատարմութիւն ,
հեզութիւն , ժուժկալութիւն . ա-
սոնց բաներուն դէմ օրէնք չկայ ։

նո՛ւ սոնոր որ Քրիստոսինները են՝ 24
իրենց մարմինը խաչ հանեցին քա-
ւութեամբ ու ցանկութիւններ-
բով միասին ։ Եթէ որ Հոգիով 25
կ՝ապրինք , Հոգիին համեմատ քա-
լենք ։ Անապարծ չըլլանք միմեանց 26
դիմելով , ու իրարու վրայ նա-
խանձելով ։

ԳԼՈՒԽ Ե.

Ա՛ղբայրնե՛ր թէ որ մէկը յանկարծ 1
ինչ և իցէ յանցանքով բռնա-
նուելու ըլլայ , դուք որ հոգեոր էք՝
սոնոնք հեզութեան հոգիով ուղ-
ղութեան բերէ՛ք . քու անձիդ ալ
պզուզութիւն ըլլէ որ չըլլայ թէ
փորձութեան մէջ իյնաս ։ Իրա- 2
րու նեղութիւնները կրեցէ՛ք , ու
սոնոնք Քրիստոսի օրէնքը կատա-
րեցէ՛ք ։ Վասն թէ որ մէկը 3
ինքզինքը բան մը ըլլալ կը սեպէ
ու չէ , սոնիկայ իր անձը կը խաբէ ։
Բայց սոնչ սոնէն մարդ իր գործը թող 4
կ՝ընէ , ու նորը միայն իր անձին
վրայ պարծանք ունենայ , և չէ թէ
ուրիշին վրայ ։ Վասն որ սոնչ 5
մէկը իր բեռը պիտի կրէ ։
Խօսքին աշակերտութիւն ընողը 6
իր վարդապետը սոնչ բարի բան-
րու մասնակից ընէ ։ Մի՛ խա- 7
բուիք՝ Աստուած ծաղր չըլլար ։
Վա՛սն զի ինչ որ մէկ մարդ մը կը 8
սերմանէ՝ նոյնը պիտի հնձէ . սոն որ
իր մարմինին կը սերմանէ՝ սոն մար-
մինէն ապականութիւն պիտի հըն-
ձէ . ու սոն որ Հոգիին կը սերմա-
նէ , սոն Հոգիէն յաւիտենական
կեանք պիտի հնձէ ։ Բայց բարի 9
գործելէն չձանձրանանք , քանզի
յարմար ժամանակին պիտի հնձենք՝
թէ որ չհուսկրանք ։ Ուստի քանի 10
որ ժամանակը ձեռքերնիս է , բարիք
ընենք սոնոնց՝ մանաւանդ հաւատ-
քին ընտանիներուն ։

Տեսէ՛ք՝ ինչպէս գիրերով գրե- 11
ցի ձեզի իմ ձեռքովս ։ Որովհետև 12
կ՝ուզեն մարմնոյ կողմանէ բարի ե-
րեւնալ , սոնոք ձեզ կը սաիպեն որ
թլփատուիք , միայն որ Քրիստոսի
խաչին համար չհալածուին ։ Վասն 13
զի սոնոք ալ որ թլփատուած են ,

իրենք օրէնքը լեզն պահեր , հապա կ'ուզեն որ դուք թլփատուիք , որ իրենք ձեր մարմինովը պարծենան :
14 Բայց ես՝ քու լեզի որ պարծենամ , հապա միայն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի խաչովը , որ անով աշխարհ ինձի խաչը եւած է , ես ալ
15 աշխարհի : Վասն որ Քրիստոս Յիսուսով ոչ թլփատութիւնը բան մըն է , ոչ ալ անթլփատութիւնը . հապա նոր ստեղծուած
16 ըլլալն է բանը : Եւ ան ամէնը որ ասոր կանոնիս համեմատ կը քալեն , խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ անոնց վրայ , ու Աստուծոյ Իսրայէլին վրայ :
17 Ասկէ ետև մէկը պիտի թող չտռնջցընէ . վասն որ ես Տէր Յիսուսին վէրքի նշանները իմ մարմինիս վրայ կը կրեմ :
18 Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետը ըլլայ : Ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՈՒԵՐԵԼՈՑՆ

ԵՒ ԵՓԵՍԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ կամքովը , Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն և Քրիստոս Յիսուսի հաւատացողներուն . Շնորհք և խաղաղութիւն
2 ձեզի՝ Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :
3 Օրհնեալ է Աստուած և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը , ան որ մեզ օրհնեց ամէն հոգևոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն մէջ
4 Քրիստոսով . ինչպէս որ մեզ անով աշխարհիս սկիզբէն առաջ ընտրեց , որ մենք սուրբ ու անա-
5 բասխ ըլլանք իր առջևը սիրով . Եւ առաջուց մեզ սահմանեց իրեն որդեգիր ըլլալու Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը իր կամքին հաճութեանը
6 պէս , Որ փառաւոր շնորհացը գովութեանը համար , որով մեզ ընդունելի ըրաւ իր մէջը նախասահմաներ էր . Որ ժամանակաց լը-
10 րանալուն առնետութեանը մէջ ամէն բան քովանդակէ Քրիստոսով՝ ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ կայ , անով՝ Որով մենք
11 ալ ժառանգութիւն առինք՝ առաջուց որոշուած ըլլալով անոր նախասահմանութիւնովը , որ ամէն բան իր կամքին խորհրդովը՝ ի գործ
12 կը դնէ . Որ մենք անոր փառքին գովութիւն ըլլանք՝ առաջուց Քրիստոսի վրայ յուսացողներս .
13 Որուն վրայ դուք ալ յոյսով՝ երբոր լսեցիք ճշմարտութեան խօսքը՝ ձեր փրկութեան աւետարանը , որուն նաև հաւատալով՝ խոստացեալ Սուրբ Հոգւոյն կնիքովը կնքուեցաք .
14 Որ ան մեր ժառանգ ըլլալուն գրաւն է մինչև առաջուածքին փրկութիւնը՝ իր փառացը գովութեանը համար :

Ասոր ես ալ երբոր լսեցի Տէր
15 Յիսուսի վրայ ունեցած հաւատքնիդ , ու բոլոր սուրբերուն վրայ
16 եղած սէրը , Չեմ դադարեր ձեր համար գոհութիւն ընելէն՝ ձեզ իմ աղօթքներուս մէջ յիշելով .
17 Որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը՝ փառաց Հայրը

տայ ձեզի խնամատուութեան ու յայտնութեան հոգին իր գիտութիւնովը.
18 Որպէս զի սրտերնուդ աչքերը լուսաւորուելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր յոյսին կանչելուն յոյսը, ու ինչ է անոր ժառանգութեանը փառքին
19 ճոխութիւնը սուրբերուն մէջ, Ու ինչ է իր զօրութեանը գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալներուս մէջ՝ իր կարող զօրութեանը գոր-
20 ծադրութեամբը, Որն որ Քրիստոսի վրայ՝ ի գործ դրաւ, երբոր զանիկայ մեռելներէն յարուցց, ու նստեցուց իր աջ կողմը երկինքին
21 մէջ Ամէն իշխանութեան ու պետութեան և զօրութեան ու տէրութեան վրայ՝ և ամէն անուան վրայ որ կ'անուանի, ո՛չ թէ միայն աշխարհիս մէջ, հապա գալիքին
22 մէջ ալ. Ու ամէն բան անոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուց, և զանիկայ ամէն բաներու վրայ եկեղեցիին գլուխ դրաւ, Որ ան անոր
23 մարմինն է, անոր լրումը, որ կը լեցնէ ամէնը ամէն բանի մէջ:

ԳԼ. Բ

1 Ու դուք որ յանցանքներու ու մեղքերու մէջ մեռած էիք, ինչ
2 չափ ինքնահաճոյ. Որոնց մէջը ասունք կը քալէիք աս աշխարհիս բռնած ձամբովը, — օդուս իշխանութեանը իշխանին — ոգիին՝ որ հիմա ապստամբութեան որդւոցը ներսի դին կը ներ-
3 գործէ. Որ առնոք մենք ամէնքս ալ անոնց մէջը կը պտըտէինք մեր մարմնին ցանկութիւններով, և մարմնին ու միտքին ուզածը կը կատարէինք. և բնութեամբ բարկութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ու-
4 րիշները. Բայց Աստուած որ մեծ է ողորմութիւնով՝ իր առատ սիրոյն
5 համար՝ որով մեզ սիրեց, Երբոր յանցանքներու մէջ մեռած էինք, մեզ Քրիստոսի հետ կենդանացուց, (դուք ընարհքով փրկուած էք,)
6 Ու անոր հետ դէպ յարուց, ու անոր հետ նստեցուց երկնաւորներուն
7 մէջ Քրիստոս Յիսուսով, Որ գալոց դարերուն մէջը ցուցընէ իր շնորհքին գերազանց մեծութիւնը Քրիստոս Յիսուսով մեզի ցոյց
8 ըած քաղցրութիւնովը: Վասն զի շնորհքով փրկուած էք դուք հաւատքի միջոցով. և ասիկա չէ թէ ձեզմէ է, հապա Աստուծոյ պարգեւն է.
9 Ո՛չ թէ գործքերէն, որ մէկը չպարծի.
10 Քանզի որ մենք անոր ձեռագործն ենք, Քրիստոս Յիսուսովստեղծուած բարի գործքերուս համար, որոնց Աստուած առաջուց պատրաստեց դէպ, որ անոնց մէջը քալենք:

11 Ուստի միտքերնիդ բերէք, որ դուք ասոնք մը մարմինով հեթանոսներ ըլլալով, (որոնք անթլփատութիւն կ'ըսուին անոնցմէ որ թլփատութիւն կ'ըսուին մարմինի
12 մէջ ձեռքով եղած,) Որ ան ատենը դուք առանց Քրիստոսի էիք, ու հեռացած էիք Իսրայէլի քաղաքացիութիւնէն, և օտարացած խոստումներուն ուխտերէն, ու յոյս մըն ալ չունէիք, և աշխարհի մէջ աներկրպագեցիք: Բայց հիմա Քրի-
13 ստոս Յիսուսով դուք որ ատեն մը հեռաւոր էիք, մերձաւոր եղաք
14 Քրիստոսի արիւնովը: Վասն զի անիկա է մեր խաղաղութիւնը, որ երկուքը մէկ ըրաւ, ու մէջ տեղի բաժանող պատը՝ թշնամութիւնը իր մարմինովը քակեց,
15 Ու հրամաններով եղած պատուիրանքներուն օրէնքը խափանեց. որ իրմով ան երկուքը մէկ նոր մարդ մը հաստատէ, ու
16 խաղաղութիւն ընէ. Ու երկուքն ալ մէկ մարմին եղած հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ իր խաչովը.
17 Որ անով սպաննեց թշնամութիւնը. Ու եկաւ խաղաղութիւն քարոզեց ձեզի՝ որ հեռու էիք, ու
18 անոնց՝ որ մօտ էին: Վասնզի անոր ձեռքովը մենք երկուքնիս ալ մէկ Հոգիով Հօրը մօտենալու ա-
19 նուղնելը ունինք: Արդեն ալ ասկէետև դուք օտար ու պանդուխտ չէք, հապա սուրբերուն քաղաքակիցները և Աստուծոյ ընտանիքը,
20 Առաքեալներուն ու մարգարէներուն հիման վրայ շինուած,

որ անոր անկիւնին գլուխը Յիսուս
21 Քրիստոս է։ Որով բոլոր չէնքը
միկտեղ յարմարութեամբ կազ-
մուած՝ կ'աճի սուրբ տաճար մը կ'ըլ-
22 լայ Տէրոջմով։ Ուր անով դուք ալ
միկտեղ կը չինուիք՝ Հոգուով բը-
նակարան ըլլալու Աստուծով։

Գ.

1 Ասոր համար ես պօղոս՝ Յիսուս Քրիս-
տոսի կապուածը ձեզ հեթա-
2 նոսներուդ համար։ Ուր դուք ան-
շուշտ լսած էք Հոգուոյն շնորհքին
տնտեսութիւնը, որ ինծի տրուած
3 է ձեզի համար, Թէ ինծի ան խոր-
հուրդը յայտնութիւնով ցուցուե-
ցաւ։ (ինչպէս առաջուց ալ ձեզի
4 համառօտաբար գրեցի, Որով կըր-
նաք կարդալ ու միտք առնել իմ
տեղեակ ըլլալս Քրիստոսի խոր-
5 հուրդին վրայով։) Ուր ուրիշ դա-
րերուն մէջ մարդոց որդիներուն չէ-
ւեցաւ, ինչպէս որ հիմա Հոգուով
Աստուծոյ յայտնուեցաւ իր սուրբ ա-
ռաքեալներուն ու մարգարէներուն։
6 Ուր հեթանոսները Քրիստոսով ժա-
ռանգակից ու մարմնակից և անոր
խոստմունքին հաղորդ ըլլան աւե-
7 տարանով։ Որուն ես սպասաւոր
եղայ Աստուծոյ շնորհքոյ պարգեւին
համեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ՝ իր
զօրութեանը ներգործութիւնովը,
8 (Ինծի՝ որ ամէն սուրբերուն փոքրա-
գոյնն եմ, ասոր շնորհքը տրուեցաւ,)
հեթանոսներուն մէջ Քրիստոսի
անքննելի հոխութիւնը քարոզելու,
9 Եւ ամէնը լուսաւորելու, որ գի-
տնան թէ ինչ է ան խորհուրդին
տնօրինութիւնը, որ յաւիտենից
ծածկուած էր Աստուծոյ մով, որ
10 ամէն բանը ստեղծեց։ Ուր հիմա
Աստուծոյ բազմատեսակ իմաստու-
թիւնը եկեղեցիին ձեռքովը յայտնի
ըլլայ երկինքը եղող իշխանութիւն-
11 ներուն ու պետութիւններուն, Ի-
յաւիտենական նախատահմանու-
թեանը համեմատ, որ ըրաւ մեր
Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսի ձեռքո-
12 վը։ Որով մենք ալ համարձակու-
թիւն ու մտնելու օրհնութիւն
ունինք վստահութեամբ՝ իրեն հա-
ւատալով։
13 Ուստի կ'աղաչեմ որ չհանձրանաք
իմ նեղութիւններուս պատճառովը,
որ ձեզի համար են, և որ ձեր փառքն
են։ Ասոր համար ծնկան վրայ
14 դալով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
15 Հօրը առջևը, Ուսկից որ բոլոր
ազգատոհմը երկինքի մէջ ու երկրի
16 վրայ անուն կ'առնէ, Ա՛ղաչեմ որ
ատոր ձեզի իր փառացը հոխութեանը
չափովը՝ զօրութիւնով հաստա-
տուիլ իր Հոգիովը ներքին մարդուն
17 մէջ։ Որ Քրիստոս հաւատքով ձեր
սրտերուն մէջը բնակի, և դուք սի-
րով արմատացած ու հաստատուած
18 ըլլալ, Որ կարենաք հասկընալ
բոլոր սուրբերուն հետ միկտեղ,
թէ ինչ է լայնութիւնը ու երկայ-
նութիւնը և խորութիւնը ու բարձ-
19 րութիւնը։ Գիտնալ Քրիստոսի սէրը որ գիտութենէ
գերազանց է, որ լրութիւն Աստուծոյ
ամէն լրութիւնովը։ Արդ անոր
20 որ կարող է առատութեամբ բնել
ամէն բաներէն աւելի՝ որ մենք կը
խնդրենք կամ կը խորհիմք, ան զո-
րութիւնովը՝ որ մեր մէջը կը ներ-
21 գործէ։ Անոր փառք եկեղեցիին
մէջ Քրիստոս Յիսուսով բոլոր
դարերուն մէջ յաւիտեան յաւի-
տենից։ Ամէն։

Դ.

1 Ասոր համար ձեզի ես որ Տէ-
րոջը համար կապուած եմ, որ
դուք այնպէս քալէք՝ ինչպէս որ կը
վայլէ ան կոչմանը որով կանչուե-
2 ցար, Ամէն խոնարհութիւնով ու
հեզութիւնով, երկայնամտութեամբ,
սիրով իրարու հանդուրժելով։
3 Ջանալով Հոգւոյն միաբա-
նութիւնը խաղաղութեան կապովը
4 պահել։ Մէկ մարմին ու մէկ հո-
գի, ինչպէս որ կանչուեցար ձեր
5 կոչմանը մէկ յուսով։ Տէրը մէկ
է, հաւատքը մէկ, մկրտութիւնը
6 մէկ։ Մէկ է Աստուած և ամենուն
Հայրը, որ ամենուն վրայ ու ամե-
նուն հետ և ձեր ամենուն մէջն է։
7 Բայց մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք

տուած է Աբիատարայ պարզևին
8 չափովը : Ընդ համար կ'ըսէ թէ
Նաթձրը եղաւ , գերութիւնը գերի
բռնեց , ու մարդոց պարգևներ
9 առաւ : Ան եղաւ ըսելք մ'ունէր ,
միայն թէ՝ որ ինքը առաջ երկրին
10 վերի կողմերը իջաւ : Ան որ իջաւ՝
նոյն ինքն է , որ բոլոր երկինքներէն
վեր եղաւ , որ ամէն բան լեցնէ :
11 Ու ինքը մէկ քանին առաքեալներ ըլլա-
լու , մէկ քանին մարգարէներ , մէկ քանին աւետա-
րանիչներ , մէկ քանին հովիւներ ու
12 վարդապետներ . Սուրբերուն հաս-
տատութեանը համար , պաշտօնին
գործքին համար , Աբիատարի մար-
13 մնոյն շինութեանը համար . Մին-
չեւ որ ամէնքս ալ հաւատքին հաւատո-
քին ու Յաւուժոյ Որդին ճանչնա-
լուն միաբանութեանը , կատարեալ
մարդ ըլլալու , Աբիատարի լման
14 հասակին չափը ունենալու . Որ ալ
ասկէետև տղաք չըլլանք երերած ու
վարդապետութեան ամէն հովերէն
ապին անդին տարուբերուած՝ մարդ-
ոց խաբէութիւնովը , որ խորա-
մանկութեամբ կը խաբեն մոլորց-
15 նելու . Հապա սիրով ճշմարտու-
թեան հետևելով՝ ամէն բան Ընդ
ածելքնիք՝ որ գլուխ է՝ Յաւուժ
16 Աբիատարայ . Որ անկէ բոլոր մարմի-
նը մէկտեղ կապուած՝ և ամէն յօ-
դուածներէը իրարու հաղորդութեամբ
կցուած՝ ամէն մէկ մասին չափով
ներգործելով՝ մարմինին աճում կու-
տայ իրեն շինութեանը համար սի-
րով :
17 Ասոր ես կ'ըսեմ ու Տէրոջմով
վկայութիւն կ'ընեմ , որ դուք մէյ-
մընիս ալ ետևէ չգաք , ինչպէս որ
ուրիշ հեթանոսներէը կը գալեն ի-
րենց մտքին ունայնութեանը մէջ .
18 Որոնց խնայողութիւնը խաւարած
է , ու օտարացած են Յաւուժոյ
կեանքէն , իրենց մէջը եղած տգի-
տութեան պատճառովը իրենց սըր-
19 տին կուրութեանը համար . Որոնք
անզգայ ըլլալով , ինքզինքնին անա-
ռակութեան տուին , ամէն կերպ
պղծութիւն գործելու ագահութիւ-
20 նով : Բայց դուք ասանկ չսորվե-
ցաք Աբիատարայ 21
վրայով լսեցիք ու անկէ սորված
էք , ինչպէս որ Ճշմարտութիւնը
Յիսուսի մէջ է . Որ ձեր վրայէն 22
մկրտի հանէք ան ձեր առջի վար-
մունքին պէս եղած հին մարդը՝ խա-
բեայ ցանկութիւններով ապակա-
նուածը . Ու ձեր միտքին հոգիովը 23
նորոգուիք , Ու նոր մարդը վրա- 24
նիդ հագնիք , ան որ Յաւուժոյ
պատկերին պէս ստեղծուած է ար-
դարութիւնով ու Ճշմարիտ սրբու-
թիւնով : Ասոր համար 25
մկրտի ձգելով , Ճշմարտութիւն
խօսեցէք ամէն մէկերնիդ իր ըն-
կերին հետ , ինչու որ մենք ի-
րարու անդամներ ենք : Բարկա- 26
նաք՝ մեղք մի գործէք . ա-
րեւը ձեր բարկութեանը վրայ մարը
չմնայ : Ու Սատանային տեղ մի 27
տաք : Ան որ գողութիւն կ'ընէր , 28
ալ թող չգողնայ . այլ ընդհակառակն
աղէկ գործի մը պարապելով՝ իր
ձեռքերովը աշխատի , որ կարող
ըլլայ տալ կարօտ եղողին : Ձեր 29
ձեր բերնէն ապականեալ խօսք մը
չելլէ , հապա ինչ որ աղէկ է
պէտք եղած շինութեանը համար ,
որ լսողներուն շնորհք տայ : Ու 30
Յաւուժոյ Սուրբ Հոգին մի տրըտ-
մեցընէք , որով դուք հինգշաբթի
փրկութեան օրուանը համար : Ա- 31
մէն դառնութիւն և բարկութիւն
ու սրտմտութիւն և աղաղակ ու
հայհոյութիւն վերցուի ձեզմէ ամէն
չարութիւններով մէկտեղ : Ու 32
իրարու հետ քաղցր եղէք , գթած ,
ներելով իրարու , ինչպէս որ Յա-
ւուժ Աբիատարով ներեց ձեզի :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ընդ Յաւուժոյ նմանող եղէք սի-
րելի զաւակներու պէս . Ու 2
սիրով վարուեցէք՝ ինչպէս որ Աբ-
րիատար ալ մեզ սիրեց , ու իր
անձը մեզի համար մատնեց՝ անու-
շահոտ պատարագ ու զոհ ընծայ
Յաւուժոյ : Բայց պոռնկութեան 3
և ամէն կերպ պղծութեան կամ
ագահութեան անունը անգամ չլի-

շուխ ձեր մէջը , (ինչպէս որ կը
4 վայելէ սուրբերուն ,) Եւ գարշելի
բաներ կամ յիմարական խօսքեր
կամ խեղկատակութիւն , որ չվայ-
լէը , այլ մանաւանդ գոհութիւն .
5 Վասնզի սա գիտէք , որ ամէն
պոռնիկ կամ պիղծ կամ ագահ
որ կռապաշտ է , Քրիստոսի ու
Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ
6 ժառանգութիւն չունի : Ոչոյ
որ մեկը ձեզ խաբէ փուճ խօսքե-
րով . ինչու որ սա բաներուն հա-
մար Աստուծոյ բարկութիւնը կու
գայ անհնազանդութեան որդւոց վը-
7 րայ : Ուստի անոնց հաղորդ մի
8 ըլլաք : Վասնզի երբեմն մըն
դուք խաւար էիք , բայց հիմա լոյս
էք Տէրոջմով . լոյսոյ որդիներու
9 պէս քալեցէք . Ինչու որ Հոգւոյն
պտուղը ամէն հնդ բարութիւնով
և արդարութիւնով ու ճշմարտու-
10 թիւնով է : Քննեցէք թէ ինչ է
11 Տէրոջը հաճելին . Ու կցորդ մի
ըլլաք խաւարին անպտուղ գործքե-
րուն , այլ մանաւանդ զանոնք յան-
12 դիմանցէք : Ինչու որ անոնց մէջը
գաղտուկ գործուած բաներըը խօ-
13 սիլն ալ ամօթ է : Բայց ամէն
բան յանդիմանուած՝ լուսով յայտ-
նի կ'ըլլայ . ինչու որ ամէն բան որ
14 յայտնի կ'ըլլայ , լոյս է : Վասն
հանար կ'ըսէ , Արթընցիր դուն
որ կը քնանաս , և կանգնէ մեռել-
ներէն , ու Քրիստոս քեզի լոյս պի-
տի տայ :
15 Ուստի նայեցէք թէ ինչպէս ըզ-
գուշութեամբ պիտի քալէք , չէ
16 թէ անմիտներու պէս , Հապա ի-
մաստուններու պէս . ժամանակը
ծախու առէք , ինչու որ օրերս չար
17 են : Վասնզի անմիտ մի ը-
լաք , հապա իմացէք թէ ինչ է
18 Տէրոջը կամքը : Եւ մի գինով-
նար գինիով , որուն մէջ անառա-
կութիւն կայ , հապա Հոգիով
19 լեցուեցէք . Եւ սաղմոսներով ու
օրհնութիւններով և հոգևոր երգե-
րով միջնընդ խոսակցելով , եր-
գեցէք ու սաղմոս ըսէք Տէրոջը ձեր
20 սրտերուն մէջ : Միշն ամէն ա-
մէն բանի համար գոհութիւն

տուէք Աստուծոյ ու Հօրը՝ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի անունովը :
Հնազանդ եղէք Աստուծոյ վախովը : 21
Կիները իրենց այրերուն հնազանդ 22
լինին Տէրոջը , որպէս թէ Տէրոջը . Վասն- 23
զի այրը կինոջը գլուխն է , ինչ-
պէս որ Քրիստոս ալ եկեղեցւոյն
գլուխն է , ու ինքը մարմնին փըր-
կիչն է : Ուստի ինչպէս որ եկե- 24
ղեցին Հնազանդ կ'ըլլայ Քրիստո-
սի , անանկ ալ կիները ամէն
բանի մէջ իրենց էրիկներուն :
Էրիկներ՝ սիրեցէք ձեր կիներըը , 25
ինչպէս որ Քրիստոս ալ սիրեց և-
կեղեցին , ու իր անձը մատնեց ա-
նոր համար . Որ զանիկայ սրբէ ու 26
մաքրէ աւազանին ջրովը՝ խօսքով .
Որ ինքը իր դիմացը փառաւոր կե- 27
ցընէ եկեղեցին , որ մեկ արատ մը
կամ խորշոմութիւն կամ ուրիշ ա-
սոնց պէս բան մը չունենայ , հապա
որ սուրբ ու անարատ ըլլայ : Այնո- 28
պէս ալ պէտք է որ էրիկները իրենց
կիներըը սիրեն իրենց մարմիններ-
ուն պէս . ան որ իր կինիկը կը սի-
րէ՝ իր անձը կը սիրէ . Վասնզի ոչ 29
մեկը բնաւ իր անձը չատեր ,
հապա կը սնուցանէ ու կը խնամէ
զանիկայ , ինչպէս Տէրն ալ և-
կեղեցին , Զի անդամներն ենք՝ անոր մար- 30
մինին անդամներն ենք՝ անոր մար-
մինէն ու անոր ոսկորներէն : Վասն- 31
հանար մարդը պիտի ձգէ իր հայրը
ու մայրը , և իր կնկանը պիտի յա-
րի , ու երկուքը մեկ մարմին պիտի
ըլլան : Այս խորհուրդը մեծ է , 32
բայց ես կը պատգիմ Քրիստոսի ու
եկեղեցիին վրայով : Սակայն ձեզ- 33
մէ ամէն մէկն ալ իր կնիկը անանկ
սիրէ որպէս թէ իր անձը , ու կինիկը
իր էրիկէն ակնածութիւն ընէ :

ԳԼ . Ե .

Որդիք՝ ձեր ծնողացը Հնազանդ ե- 1
ղէք Տէրոջմով , որ այն է ար-
ժանը : Պատուէ քու հայրդ ու 2
մայրդ , (որ առջի պատուիրանքն
է խոստմունքով ,) Որ քեզի աղէկ 3
ըլլայ , ու երկար կեանք ունենաս
երկրի վրայ : Եւ դուք , հայրեր՝ 4

ձեր որդիները մի բարկացընէք , հապա անոնք մեծցուցէք Տէրոջը վարժութիւնովը ու խրատովը :
5 Ծառաներ՝ ջանացէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն ահով ու դողով՝ ձեր սրտին միամտութիւնովը ,
6 որպէս թէ Քրիստոսի . Ո՛չ թէ մարդահաճոյի պէս աչքի առջև ծառայելով , հապա Քրիստոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց Աստուծոյ
7 կամքը ընելով . Յօժարութեամբ ծառայելով որպէս թէ Տէրոջը , ու
8 չէ թէ մարդոց . Գիտնալով որ ամէն մէկը ինչ բարիք որ ընէ , նոյնը Տէրոջմէն պիտի ընդունի , թէ ծառայ ըլլայ և թէ ազատ :
9 Դուք ալ տէրե՛ր՝ նոյնը ըրէք անոնց , ու սպառնալիքը թո՛ղ տուէք , գիտնալով որ անոնց ու ձեր ալ Տէրը երկինքն է . ու անոր քովը աչառութիւն չկայ :
10 Վերջապէս եղբայրնե՛ր՝ զօրացէ՛ք Տէրոջմով ու անոր զօրութեան
11 կարողութիւնովը : Զգեցէ՛ք Աստուծոյ սպառազինութիւնը , որ կարող ըլլաք Սատանային նենգութիւններուն դէմ դնելու :
12 Վասն զի մեր պատերազմը արիւնի ու մարմինի հետ չէ , հապա իշխանութիւններու՝ պետութիւններու հետ , և աս խաւար աշխարհիս իշխաններուն հետ , երկնաւոր ներուն մէջը եղող չար ոգիներուն
13 հետ : Ասոր համար վրանիդ առէ՛ք Աստուծոյ սպառազինութիւնը , որ կարող ըլլաք չարութեան օրը դէմ դնելու , ու ամէն բանը լմընցընելէն ետև՝ հաստատուն կայնելու :
14 Ուստի չե՛ք փեղք կայնեցէ՛ք , մէջքնիդ ճշմարտութեամբ ամուրցընելով , ու արդարութեան զրահը հագնելով .
15 Ու ոտքերնուդ հագցընելով խաղաղութեան աւետարանին պատրաստութիւնը .
16 Ամէն բանին վրայ հաւատքին վահանը առէ՛ք , որով կարող պիտի ըլլաք չարին ամէն կրակոտ նետերը մարելու .
17 Ու փրկութեան սաղաւարտը առէ՛ք , ու Հոգիին սուրը՝ որ Աստուծոյ խօսքն է .
18 Ամէն աղօթքով ու խնդրուածքով ամէն ատեն աղօթք ըրէք Հոգիով , ու սա բանին վրայ հսկեցէ՛ք կատարելու յարատեւութեամբ ու աղաչանքով՝ բոլոր սուրբերուն համար ,
19 Նաեւ ինծի համար ալ , որ ինծի խօսք տրուի որ բերանս բանամ համարձակութեամբ աւետարանին խորհուրդը յայտնելու .
20 Որուն համար ես դեսպանութիւն կ՚ընեմ կապանքովս , որ անով համարձակութիւն ունենամ խօսելու՝ ինչպէս որ պէտք է :
21 Բայց որ դուք ալ գիտնաք իմ վրայով՝ թէ ինչ կ՚ընեմ ես , ամէն բան պիտի ցուցընէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը ու հաւատարիմ պաշտօնեան Տէրոջմով .
22 Որն որ յատկապէս սա բանին համար ձեզի խրկեցի , որ գիտնաք դուք մեր վրայով , ու ինքը ձեր սիրտերը մխիթարէ :
23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն և սէր հաւատքով Հօր Աստուծմէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն :
24 Շնորհք ան ամենուն հետ՝ որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը անկեղծութեամբ կը սիրեն : Ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԱՌ ԹԵՍԱԼՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս և Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառաները , Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբերուն՝ որ Փիլիպպեցւոց կողմերն են՝ եպիսկոպոսներով ու սարկաւագներով . Շնորհք ու խաղաղութիւն 2

Ձեզի Յաւուծմէ մեր Հօրմէն ու
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն ։
3 Կը գոհանամ իմ Յաւուծմէս
ամէն անգամ որ Ձեզ կը յիշեմ ,
4 (Միշտ իմ ամէն խնդրուածքիս
մէջ Ձեր ամենուն համար ուրախու-
5 թեամբ աղօթք կ՚ընեմ ,) Աւետա-
րանին հաղորդ ըլլալնուդ համար
6 առջի օրուընէ մինչև հիմա . Նո-
ւնին վստահ ըլլալով՝ թէ ան որ
Ձեր մէջը բարի գործ մը սկսաւ ,
մինչև Յիսուս Քրիստոսի օրը պի-
7 տի կատարէ . Ինչպէս որ ինծի ար-
ժան ալ է Ձեր ամենուն վրայ այս
բանը խորհիլ՝ Ձեզ իմ սրտիս մէջը
ունենալուս համար իմ կապերուս
մէջ , և աւետարանին ջատագովու-
թեանը ու հաստատութեանը մէջ ,
և ամէնքդ ինծի հետ շնորհքին
8 հաղորդ ըլլալնուդ համար ։ Կան-
չի վկայ է ինծի Յաւուած , որ
ինչպէս փափաք ունիմ Ձեր ամենուն
վրայ Քրիստոս Յիսուսի գութովը ։
9 Ու աս աղօթքը կ՚ընեմ , որ Ձեր
սէրը հետզհետէ աւելի շատնայ դի-
տութեամբ ու բոլոր իմաստու-
10 թիւնով , Որ դուք տարբեր բա-
ները զանազանէք , որպէս զի Քրի-
Քրիստոսի օրը անարատ և առանց
11 դատապրտութեան ըլլաք . Արդա-
րութեան պտուղներով լցուած Յի-
սուս Քրիստոսի Հետքովը Յաւուծոյ
փառքին ու գովեստին համար ։
12 Կ՚ուզեմ որ գիտնաք եղբայր-
ներ , թէ ինչ որ ինծի պատահե-
ցաւ՝ աւելի աւետարանին յա-
ռաջդիմութեանը պատճառ եղաւ ։
13 Մինչև իմ կապերս որ Քրիստոսի
համար էին , բոլոր պալատին մէջը
և ուրիշ ամենուն ալ յայտնի ե-
14 ղան ։ Ու Տէրոջմով եղբայրներուն
շատերը սիրտ առին իմ կապերուս
ալ աւելի համարձակիլ Յաւուծոյ
15 խօսքը խօսելու առանց վախի ։ Ա-
մէնէր նախանձի ու հակառակութե-
նէ և ոմանք բարեացակամութենէ քա-
րոզեցին Քրիստոսը կը քարոզեն ։
16 Ոմանք հակառակութեան համար
Քրիստոսը կը պատմեն , չէ թէ
անկեղծութեամբ , կարծելով վիշտ
աւելցնել իմ կապերուս վրայ ։
17 Առաքեալի սիրոյ համար , քանզի որ
գիտեն թէ ես աւետարանին հա-
մար պատասխան տալու կեցեր եմ ։
18 Ուստի ինչ է ։ Որ կերպով որ ե-
ղայ թէ պատճառաբանութեամբ և թէ
ճշմարտութեամբ Քրիստոս կը
պատմուի ։ ու սորա վրայ ուրախ
եմ և ուրախ ալ պիտի ըլլամ ։
19 Վասնզի գիտեմ որ սորա վախճանը
իմ փրկութեանս համար պիտի ե-
ղայ Ձեր խնդրուածքովը , ու Յիսուս
Քրիստոսի Հոգւոյն օգնականու-
20 թեամբը , Իմ նայուածքիս ակնա-
պութեանս ու իմ յոյսիս համեմատ ,
որ բանով մը ամօթով պիտի չմը-
նամ ։ Հապա կատարեալ համար-
ձակութեամբ ինչպէս որ ամէն ա-
տենն՝ նոյնպէս ալ հիմա Քրիստոս իմ
մարմինիս մէջ պիտի փառաւորի՛
թէ՛ ապրելով և թէ մեռնելով ։
21 Ինչու որ ինծի համար՝ ապրիլը Քրի-
ստոս է , ու մեռնիլը օգուտ ։
22 Հապա թէ որ մարմինի մէջ ապ-
րիլս իմ գործոյս պտուղ կը բե-
րէ , ալ չեմ գիտեր ո՛րը ընտրեմ ։
23 Երկուքն ալ ներքի մեծագոյն
եմ , մեկնելու ու Քրիստոսի հետ ըլ-
լալու փափաք ունենալով ։ քանզի ան
շատ աւելի ապէկ է ։ Նոյն մարմի-
24 նի մէջ կենալը ձեզի համար աւելի
հարկաւոր ։ Ու աս բանիս հա-
25 մոզուած ըլլալով՝ գիտեմ որ ձեր ա-
մենուն հետը պիտի կենամ ու մը-
նամ , որ դուք զարգանաք և ուրախ
ըլլաք հաւատքով ։ Որ ձեր պար-
26 ծանքը իմ վրայիս աւելի ըլլայ
Քրիստոս Յիսուսով , իմ նորէն
ձեզի գալուս պատճառով ։
Միայն թէ Քրիստոսի աւետա- 27
բանին ինչպէս որ կը վայլէ՝ անանկ
վարուեցէք ։ որ եթէ գամ ու ձեզ
տեսնեմ , և կամ հեռու ըլլամ ,
ձեր վրայով լսեմ որ դուք հաստա-
տուն կը կենաք մէկ հոգիով , ու
մէկ հոգւով պատերազմակից կ՚ե-
ղաք աւետարանին հաւատքին հա-
մար ։ Ու մէկ բանով մէն ալ մի՛ 28
պարհուիք հակառակորդներէն ,
որ անոնց կորստեան ապացոյց մէն
է , ու ձեզի՛ փրկութեան ։ Ան ալ 29
Յաւուծմէ է ։ Քանզի որ ձեզի տա-

բուհցաւ Աբիաթարայ հաղորդ էլ թէ միայն անոր հաւատալ , հապա ա-
30 նոր հանար չարչարուիլ ալ ։ Այդ պատերազմիլը ունենալով՝ որ իմ վրա տեսած ու հիմա իմ վկայուիլս կը լսէք ։

ՍԱՂՄՈՍ Ժ

1 Ամէն թէ որ Աբիաթարայ միա-
թարութիւն մը կայ , թէ սիրոյ սփոփանք մը , թէ Հոգիի հաղոր-
դութիւն մը , թէ գթութիւն ու
2 ողորմութիւն մը , իմ ուրախու-
թիւնս դուք լեցուցէք , նոյն խոր-
հուրդը ունենալէք , մի և նոյն սէրը ունենալով , միկ հոգի ,
3 միկ միտածումը . Ոչն մը պրպը-
ռութիւնով կամ անպարծութիւ-
նով մի ընէք . հապա խոնարհու-
թիւնով միկզմիկ ձեր անձէն լաւ
4 սեպեցէք . Ինձակ անձերնուդ շահը
մի նայիք . հապա ամէն միկը իր
5 ընկերինն ալ ։ Ձեզի ամէն միկը նոյն միտքը թող ունենայ , որ
6 Աբիաթա Յիսուսի մէջն էր . Որ
Հոգով կիպգարանքը ունենա-
լով , յափշտակութիւն մը չսեպեց
7 Հաւասար ըլլալ ։ Հա-
պա անձը ունայնացուց ծառայի կերպարանք առնելով՝ մարդոց նման ըլլալով . և կերպարանքովը մար-
8 դու պէս գտնուելով , Ինքզինքը խոնարհեցուց՝ մինչև մահուան՝ խա-
զանդ եղաւ , ու ան ալ խաչին մա-
9 հուանը ։ Ասոր համար Հաւատած ալ զանիկայ խիստ բարձրացուց , ու
անոր անուն մը տուաւ՝ որ ամէն
10 անունէն վեր է . Որ Յիսուսի ա-
նունին ամէն ծունկ ծռի , երկնա-
որինելոց ու երկրաւորներուն
11 և անդարամեռականներուն . Ու
ամէն լեզու դաւանի թէ Յիսուս Աբիաթա Տէր է՝ Հօր Հաւատոյ
12 փառքին համար ։ Ասոր իմ սի-
րելիներս՝ ինչպէս որ ամէն առեն Խազանդ եղած՝ ոչ միայն իմ ներ-
կայութեանս , հապա ալ աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատե-
նը , ահով ու դողով անձերնուդ
13 փրկութիւնը գործեցէք . Ինչու-
ր Հաւատած է որ ձեր միջը կը
ներդործէ կամենալը ու ընելը ի՛ր
հաճութեանը համար ։ Ամէն բան 14
առանց տրտունջներու ու վիճաբա-
նութիւններու բրէք . Որ բլլալ 15
ամրիծ ու անարատ՝ Հաւատոյ որ-
դիներ առանց միջադրանքի կա-
մակոր ու խոտորեալ ազգին միջ ,
որոնց միջը դուք լուսատուներու պէս
կը փայլիք աշխարհիս միջ , Անոնց 16
խօսքը ամուր բռնելով՝ ինձի պար-
ծանք բլլալու համար Աբիաթայի
օրը , թէ պարապ տեղը չազիեցայ ,
և պարապ տեղը չաշխատեցայ ։
Հապց եթէպէտև ձեր հաւատքին 17
պատարագին ու պաշտօնին վրայ
ընծայուիմ , կ՚ուրախանամ և ձեր
ամենուն հետ ուրախակից կ՚ը-
լամ ։ Նոյնպէս ալ դուք ուրախա- 18
ցէք ու իմ հետս ուրախակից ե-
ղէք ։

Բայց կը յուսամ Տէր Յիսու- 19
սով որ Տիմոթէոսը շուտով ձեզի
խրկեմ , որ իմ սիրտս ալ հանգչի ,
երբոր ձեր վիճակը գիտնամ ։ Ա- 20
ռջս որ ասոր նման արտակից մէկը չու-
նիմ , որ մեկրնայրար ձեզի համար հոգ
տանի ։ Հանգիչ ամէնը իրենցը կը 21
փնտռեն , ու չէ թէ Յիսուս Աբիա-
թայինը ։ Բայց դուք անոր փորձը 22
գիտէք , որ ինչպէս որդի մը հօրը
հետ՝ անոնկ ինձի հետ ծառայու-
թիւն ըրաւ աւետարանին մէջ ։
Ասոր կը յուսամ անմիջապ խրկել , 23
երբոր ես իմ ինչպէս բլլալիքս տես-
նամ ինծի պէս ։ Բայց վստահութիւն 24
ունիմ Տէրոջմով՝ որ ես ալ գիչ
առնէն պիտի գամ ։ Բայց թէ 25
հարկաւոր սեպեցի Հիմա ձեզի խրկել Եպափրոդիտոս իմ եղբայրս և
գործակիցս ու զինուորակիցս՝ ձեր
խրկածը ու իմ պիտոյիցս ծառայո-
ղը ։ Որովհետև ինքն ալ շատ 26
փափաք ունէր ձեզ ամէնքդ ալ [տես-
նելու] . ու կը տրտմէր , որ դուք
լսած էիք թէ ինքը հիւանդացաւ ։
Ու յիրաւի ինքը հիւանդացաւ մա- 27
հուան մօտ , բայց Աստուած ողոր-
մեցաւ անոր . չէ թէ միայն անոր՝
հապա ինծի ալ , որ տրտմութեան
վրայ տրտմութիւն չունենամ ։
Ասոր համար աւելի փութով խրկե- 28

կեցի որ դուք պանիկայ տեսնելով
Նոքեն ուրախ ըլլար , ու ես առանց
29 տրտմութեան ըլլամ : Ուրեմն
ընդունեցէք անիկայ Տէրոջմով ա-
մեն ուրախութեամբ , ու անոնք-
ներըը պատուականներու կնճրդը
30 բռնեցէք . Վասնզի Ափիտոսի
գործին համար մինչև մահուան մօ-
տեցաւ՝ իր կեանքը վտանգի մէջ
ձգելով , որ ձեր ինձի ծառայելու
պակասութիւնը ինքը լեցնէր :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ասոր իմ եղբայրներա՝ ուրախ ե-
ղէք Տէրոջմով . նոյն բաները
ձեզի գրելը ինձի ձանձրութիւն չէ ,
2 ու ձեզի ապահովութիւն է : Ը-
գուշացէք շուներէն , զգուշացէք
չար մշակներէն , զգուշացէք կո՛ծա-
3 ռութենէն : Վասն որ թլփատու-
թիւնը մենք ենք , որ հոգիով Աս-
տուած կը պաշտենք , ու կը պար-
ծենանք Ափիտոս Յիսուսով , և
մարմինի վրայ չէ վստահութիւնիս :
4 Թէպէտ ես ալ նոյն վստահութիւնը
ունիմ մարմինի վրայ . թէ որ ու-
րիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահու-
թիւն ունի մարմինի վրայ , ալ ա-
5 նկէ ես . Ութ օրուան թլփա-
տուած , Իսրայէլի ազգէն , Բենիա-
մինի ցեղէն , Եբրայեցի Եբրայեցի-
ներէ , օրէնքին նայելով փարիսեցի .
6 Նախանձաւոր ըլլալու կողմանէ՝
եկեղեցին կը հալածէի . օրէնքին
արդարութեանը կողմանէ անարատ
7 էի : Բայց ինչ որ ինծի շահ էր ,
անիկայ Ափիտոսի համար վնաս
8 սեպեցի : Ու իրաւ բոլոր բաները
ալ վնաս կը սեպեմ իմ Տէրոջս
Ափիտոս Յիսուսի գերազանց գի-
տութեանը համար . որուն համար
ամեն բանէն զրկուեցայ , և աղտե-
զութիւն կը սեպեմ , որ Ափիտոսը
9 շահիմ , ու իր մէջը գտնուիմ , չէ՛
թէ իմ արդարութիւնս ունենամ
որ օրէնքէն է , հապա Ափիտոսի
հաւատքովը եղած արդարութիւնը՝
10 որ Աստուծմէ է հաւատքով . Ա՛նոնց
նաեւ անիկայ և անոր յարութեանը
զօրութիւնը ու անոր չարչարանք-
ներուն հաղորդ ըլլալը , անոր մա-
հուան կերպարանքը առնելով . Որ 11
ըլլայ թէ մեռելներուն յարութեա-
նը հասնիմ : Ոչ չէ թէ ես ար- 12
դէն առեր եմ , կամ արդէն կատա-
րեալ եղեր եմ , հապա եռնէ ին-
կած եմ որ բռնեմ հըցոնուիը , որուն
համար ալ բռնուեցայ Ափիտոս
Յիսուսէն : Ա՛ղբայրնե՛ր՝ ես չեմ 13
անիկա որ բռներ եմ . բայց մէկ
բան մը կայ , որ եռնէ եղածներըը
մոռցած եմ , ու առջևի եղածնե-
րուն կը դիմեմ . Ա՛նպատակը դի- 14
տելով՝ Ափիտոս Յիսուսով եղած
Աստուծոյ վերին կոչմանը հըցանա-
կին կը վազեմ : Ասոր մենք ա- 15
մէնքս որ կատարեալ ենք , անիկայ
խորհինք , և թէ որ բան մը ուրիշ
կերպով խորհելու ըլլաք , անիկայ
ալ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած :
Միայն թէ ինչ որ հասած 16
անը ենք՝ նոյն կանոնին համեմատ
քալենք , նոյն խորհուրդը ունե-
նանք : Ընծի նմանող եղէք՝ ե- 17
ղբայրնե՛ր , ու նայեցէք անոնց որ
այնպէս կը քալեն , ինչպէս որ մեզ
ձեւի օրինակ ունիք : Ընչու որ 18
շատերը կը քալեն , որոնց համար
շատ անգամ ձեզի կ՚ըսէի , և հիմա
լալով ալ կը գըսեմ , Ափիտոսի խաչին թշնամիներուն
համար . Որ անոնց վերջը կորուստ 19
է , որոնց աստուածը էրէնց որո-
վայնն է , ու անոնց փառքը իրենց
ամօթն է , որոնք գետնի երկրաւոր
բաներըը կը մտածեն : Բայց մեր 20
քաղաքականութիւնը երկինքն է ,
ուսկից ալ Փրկիչն կը սպասենք՝ Տէր
Յիսուս Ափիտոսին . Որ պիտի 21
նորոգէ մեր խեղճ մարմինը՝ իր
փառաւոր մարմինին կերպարանա-
կից ըլլալու , ան զօրութիւնով՝ որ
կարող է ամէնը իր տակը ձգելու-
դնցընելու :

ԳԼՈՒԽ Դ

Ասոր իմ սիրելի ու բաղձալի 1
եղբայրնե՛ր՝ իմ ուրախութիւնս
ու պսակս , սանկ հաստատուն կե-
ցէք Տէրոջմով՝ սիրելինե՛ր :
Եւոդիային կ՚աղաչեմ ու Սին- 2
տիքին կ՚աղաչեմ՝ որ մի և նոյն

խորհուրդը ունենան Տէրոջմով ։
3 Ուրաւ քեզի ալ կ՚ազաչեմ՝ իմ հաւատացած ընկերս , դուն ալ օգնական եղիր անոնց , որոնք իմ հետս աշխատելոյն աւետարանին մէջ Կղեմեսին և իմ ուրիշ գործակիցներուս հետ , որոնց անունները կենաց գրքին մէջն են ։
4 Ան- քանի եղիր Տէրոջմով ամէն ատեն . դարձեալ կ՚ըսեմ՝ ուրախ եղիր ։
5 Ձեր քաղցրութիւնը ամէն մարդոց թող յայտնի ըլլայ . Տէրը
6 մօտ է ։ Ոեւէր մը համար հոգ մի ընէք . հապա ամէն բանի մէջ աղօթքով ու աղաչանքով , գոհութիւնով մեկուսիղ ձեր խնդրուածքը
7 Աստուծոյ յայտնի ըլլայ ։ Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը որ ամէն միտքէ վեր է , ձեր սիրտերը ու միտքերը Քրիստոս Յիսուսով պի-
8 տի պահպանէ ։ Վերջապէս , եղբայրնե՛ր՝ ինչ որ ճշմարտութիւնով է , ինչ որ պարկեշտութիւնով է , ինչ որ արդարութիւնով , ինչ որ մաքրութիւնով , ինչ որ սիրով , ինչ որ բարի համբաւով , ինչ առաքինութիւն և ինչ գովութիւն որ կայ , այն բաները խոր-
9 հեցէք ։ Ինչ որ սորվեցաք ու առաք և լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս , անոնք ըրէք . և խաղաղութեան Աստուածը ձեր հետը պիտի ըլլայ ։
10 Մեծապէս ուրախացայ Տէրոջմով , որ իմ վրաս ունեցած հոգերնիդ հիմա նորոգուեցաւ , ինչպէս որ կը հոգայիք ալ , միայն թէ
11 պատեհութիւն չունէիք ։ Ձի թէ կարօտութեան համար կ՚ըսեմ , ինչու որ ես սորվեցայ գոհ ըլլալ
12 իմ գտնուած վիճակիս մէջ ։ Գի-
ուժ չքաւորութիւն քաշելը , գիուժ շատը ունենալը . ամէն բանի մէջ ամէն կերպով աղէկ սորվեր եմ թէ կշտանալը , թէ անօթենալը , թէ շատ ունենալը և թէ պակսութիւն քաշելը ։ Ամէն բանի 13
կարող եմ անով՝ որ զիս զօրացնէ ։ Սակայն աղէկ ըրիք որ իմ 14
նեղութեանս մէջ ինծի հաղորդեցաք ։ Դուք ալ գիտէք Փիլիպպեցիներ , որ աւետարանին սկիզբը 15
երբոր ես Մակեդոնիայէն ելայ , մէկ եկեղեցի մըն ալ հետս հաղորդութիւն չբռնաւ տալու և առնելու կողմէ , հապա միայնակ դուք . Որ 16
Թեսաղոնիկէի մէջ ալ մէկ երկու անգամ ինծի պէտք եղածը խրկեցիք ։ Ձէ թէ ես տուրք կը 17
փնտռեմ , հապա պտուղ կը փնտռեմ՝ որ ձեր հաշիւին վրայ աւելնայ ։ Սակայն ես ամէն բան առած 18
եմ ու առատօրէն ունիմ . լեցուած եմ՝ Եպափրոդիտոսէն ձեռքովը ձեր ընծաները ընդունելով , որ անուշ հոտ մըն է՝ ընդունելի պատարագ՝ Աստուծոյ հաճելի ։
Ու իմ Աստուածս ձեր ամէն պի- 19
տոյքը պիտի լեցնէ իր Յիսուս Քրիստոսով փառքով , Քրիս- 20
տոս Յիսուսի ձեռքովը ։ Ուրդ Աստուծոյ ու մեր Հօրը փառք յաւիտեան յաւիտենից ։ Ամէն ։

Բարև ըրէք բոլոր սուրբերուն 21
Քրիստոս Յիսուսով ։ Ձեզի բա- 22
րև կ՚ընեն իմ հետս եղող եղբայրները ։ Ձեզի բարև կ՚ընեն բոլոր 23
սուրբերը , մանաւանդ անոնք որ Կայսրին տունէն են ։ Տէր Յի- 24
սուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ ։ Ամէն ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԸՆ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ կամքովը , և
Տիմոթէոս եղբայրը , Կողոսայի մէջ 2
եղող սուրբ ու հաւատացեալ եղբայրներուն Քրիստոսով . Ձեզ- 3
նորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աս-

աուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն ։

Ամէն առեն ձեզի համար աղօթք ընելով՝ կը գոհանամք Աստուծմէ ու- 2
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին Հօր- 3
մէն , Հաւատքը՝ որ ունիք Քրիստոս Յիսուսի վրայ , և այն սէրը՝ որ բոլոր սուրբերուն վրայ 4
ունիք . Ան յոյսին համար որ ե- 5
կինքը կը պահուի ձեզի , որուն վրայով առաջուց լսեցիք աւետարանին ճշմարտութեան խօսքովը .
Որ ձեզի հասաւ , ինչպէս որ բոլոր 6
աշխարհի , ու պտղաբեր կ'ըլլայ կ'աճի , ինչպէս ձեր մէջն ալ , ան օրուընէն որ դուք լսեցիք ու ճանչցաք Աստուծոյ ընդհքը ճշմարտու- 7
թիւնով . Ինչպէս որ սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակիցէն՝ Հպափրասէն , որ ձեզի համար հաւատարիմ պաշտօնեայ մըն է Քրիստոսի .
Որ ինքն ալ մեզի պատմեց ձեր սէ- 8
րը հոգիով ։
Ընդ համար մենք ալ ան օրուընէ 9
որ լսեցինք՝ չենք դադարիր ձեզի համար աղօթք ընելէն ու խընդրուածք մատուցանելէն , որ կատարեալ ըլլաք անոր կամքին գիտութեամբը՝ բոլոր իմաստութիւնով
ու հոգևոր հանճարով . Որ դուք 10
Տէրոջը արժանի կերպով քալէք ամէն բանի մէջ գինքը հաճեցընելով , ամէն բարի գործքերու մէջ պըտղաբեր ըլլալով , ու աճեցուն Աստուծոյ գիտութիւնովը . Որ փառ- 11
ւոր զօրութեանը համեմատ ամենայն ուժով ուժովցած՝ բոլոր համբերութեան ու երկայնմտութեան համար
ուրախութեամբ . Գոհանալով 12
Հօրմէն , որ մեզ լուսոյ մէջ բաժին առնել սուրբերուն վիճակին մասնակից եղաք սուրբ ընելու արժանացուց . Որ մեզ 13
ազատեց խաւարին իշխանութենէն , ու իր սիրելի Որդւոյն թագաւորութեանը փոխադրեց . Որ անով 14
մենք փրկութիւն ունինք իր արիւնովը , այսինքն մեղաց թողութիւն .
Որ ինքը անտեսանելի Աստուծոյ պատկերն է՝ բոլոր ստեղծուածներուն անդրանիկը . Ընդ որ անով ամէն 15
բան ստեղծուեցաւ , ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ , անոնք որ կ'երևնան և անոնք որ չեն երևնար , թէ աթոռները՝ թէ տէրութիւնները՝ թէ իշխանութիւնները՝ թէ պետութիւնները՝ բոլոր բաները անով ու անոր համար ստեղծուեցան . Ու անիկայ ամէն բանէն 16
առաջ է , և ամէն բան անով հաստատ կը կենայ . Ու անիկայ է 17
մարմնին՝ այսինքն եկեղեցւոյն գլուխը . որ ինքը սկիզբն է՝ մեռելներէն անդրանիկը , որ ինքը ըլլայ ամէն բանի մէջ նախապատիւ .
Ընդ որ Հայր հաճեցաւ որ Աս- 18
տուծոյ բոլոր լցութիւնը անոր մէջը բնակի . Ու անով 19
ամէնը հաշտեցընէ իրեն հետ , խաղաղութիւն ընելով անոր խաչին վրայ նախ արիւնովը , թէ երկրի վրայ և թէ երկինքի մէջ եղողները ։
Ու ձեզ ալ՝ որ առեն մը օտա- 20
րացած էիք , ու չար գործքերով թշնամիներ Յէք խորհուրդներով ,
Հիմա հաշտեցուց բուն իր մարմի- 21
նովը՝ մահուամբ , որ ձեզ անոր դիմացը սուրբ ու ամրիծ և անարատ կացնեցընէ . Մէկ որ կենաք 22
հաւատքին մէջ հիմնուած ու հաստատ և առանց խախտելու աւետարանին յոյսէն՝ որ լսեցիք , որ երկինքին տակը եղած բոլոր ստեղծուածներուն քարոզուեցաւ , որուն ես Պօղոս սպասաւոր եղայ ։
Հիմա ուրախ եմ՝ իմ ձեզի համար 23
չարչարանքներուս վրայ , ու Քրիստոսի չոքած նեղութիւններուն պակասութիւնը իմ մարմինիս մէջը կը լեցընեմ անոր մարմնին համար , որ եկեղեցին է . Որուն ես 24
սպասաւոր եղայ Աստուծոյ տնտեսութեանին՝ որ տրուեցաւ ձեզի համար՝ Աստուծոյ խօսքը լման քարոզելու , Այն խորհուրդը՝ որ 25
ծածկուած էր ամէն դարերէն ու սերունդներէն հետէ , ու հիմա իր սուրբերուն յայտնուեցաւ . Որոնց ու- 26
զեց Աստուած գիտցընել , թէ ինչ է այս խորհուրդին փառաւոր ճոխութիւնը հեթանոսներուն մէջ . որ ան Քրիստոս է ձեր մէջը՝ փառքին յոյսը . Որ անոր մենք կը 27

քարոզենք , ու ամէն մարդ կը խըրատանէք , և կը տարվեցըննենք ամէն մարդ բոլոր իմաստութիւնով , որ ամէն մարդ կատարեալ կեցցընենք
29 Քրիստոս Յիսուսով . Որուն հա-
մար ես ալ կ'աշխատիմ՝ ջանք ընե-
լով իր ներգործութեանը համեմատ՝
որ զօրութիւնով իմ մէջս՝ ի գործ
կը դրուի :

ՊՍԱԼՄ · Ե

1 Վ Հանգէն կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ
ինչպէս մեծ անձկութիւն ու-
նիմ ձեզի համար ու Լաւոդիկեացւոց
համար , ու ամէն անոնց համար՝ որ
իմ երեսս մարմինով չեն տեսեր .
2 Որ անոնց սիրտերը մխիթարուին՝
սիրով միացած , ու կատարեալ
խնայողութեան բոլոր ճոխութեա-
նը հասնին , այսինքն Աստուծոյ
և Քրիստոսի խորհուրդին գիտու-
3 թեանը . Որուն մէջը իմաստու-
թեան ու գիտութեան բոլոր գան-
4 ձերը պահուած են : Ես սա կ'ը-
սեմ , որ չըլլայ թէ մէկը հրապու-
րական խօսքերով ձեզ մոլորցընէ :
5 Որ թէպէտ մարմնով հեռու եմ ,
բայց հոգւով ձեզի հետ եմ , և
կ'ուրախանամ երբոր ձեր բարե-
կարգութիւնը կը տեսնեմ , ու ձեր
հաւատքին հաստատութիւնը Քը-
6 րիստոսի վրայ : Ուստի ինչպէս որ
ընդունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէ-
7 րը՝ անով գացէք , Քրիստոս կա-
պած ու անոր վրայ շինուած՝ և հա-
ւատքին մէջ հաստատուած՝ ինչպէս
որ սորվեցար , և անոր մէջը առա-
8 տաբեր ըլլալով : Զգուշացէք՝
չըլլայ որ մէկը ձեզ դերի վարէ փի-
լիսոփայութիւնով ու փուճ խա-
բէութիւնով , որ մարդոց աւան-
դութեան պես է՝ ու աշխարհս
սկզբունքներուն պես , և չէ թէ
Քրիստոսի վրայ–ըստ–էութեանը պես .
9 Վասն զի անոր մէջը կը բնակի Աս-
տուածութեան բոլոր լիութիւնը
10 նը՝ մարմնապէս : Ես դուք ալ
անով լցուած էք , որ ինքը գլուխ
է բոլոր իշխանութեան ու պետու-
11 թեան . Ու անով դուք անձեռա-
գործ թլփատութեամբ թլփա-
տութեամբ՝ մեղաց մարմինը մերկա-
նալով Քրիստոսի թլփատութեա-
նովը . Թաղուելով անոր հետ 12
մկրտութեամբ , որով նաև ան-
որ հետ յարութեան ատիք Աստուծոյ
զօրութեանը հաւատալով . որ ինքը
զանիկայ մեռելներէն յարուց : Ան- 13
ձիկ՝ որ ապրած էք յանցանքներու
մէջ ու ձեր մարմինին անթլփատու-
թեանը մէջ մեռած էիք , կենդա-
նացուց անոր հետը . ձեր ամէն
յանցանքները ներեց մեզի , Ու 14
հրամաններով եղած մեզի հակառակ
եղող ձեռագիրը՝ որ մեզի դէմ կը
կենար , ջնջեց , զանիկայ մէջ տե-
ղէն վերցուց ու խաչափայտին վրայ
գամեց . Ու իշխանութիւնները ու 15
պետութիւնները մերկացուց , ու
յայտնապէս խայտառակեց՝ յաղթե-
լով անոնց անով :

Ուստի ով մէկը թող չդատէ 16
ձեզ ուտելու կամ խմելու կամ
տօներու կամ նորալուսիններու
կամ շաբաթներու կողմանէ .
Որոնք գալու բաներուն ստուեր են , 17
բայց բուն մարմինը Քրիստոսինն
է : Չըլլայ որ մէկը գրկէ ձեզ 18
մրցանակէն , որ ուզէ խոնարհու-
թիւնով ու հրեշտակներու կրօնքով
տեսած բաներուն միջամուխ ըլ-
լալ , իր մարմնոյն միտքովը փուճ
տեղը հպարտանալով . Ու չբռնէ 19
Գլուխը՝ ուսկից որ բոլոր մարմինը
յօդուածներով ու խազերով հա-
ղորդուած ու միկտեղ կցուած՝ Աս-
տուծոյ աճումովը կ'աճի : Եթէ 20
դուք Քրիստոսի հետ աս աշխարհիս
սկզբունքներէն մեռաք , ալ ինչ-
համար աշխարհիս մէջ կենդանի
եղողներու պէս սոսկ կանոններու
կը ենթարկուիք , ըսելով՝ Մի մօ- 21
ւենար , համը մի առներ , մի
դպչիր , (Որոնց ամէնը ապականու- 22
թեան համար են գործածութեամբ ,)
մարդոց պատուիրանքներուն ու
սորվեցուցածներուն համեմատ ,
Որոնք իմաստութեան կերպարանք 23
մը ունին ինքնակամ կրօնքով ու
խոնարհութիւնով և մարմինի
չխնայելով , բայց չէ թէ պատիւ

մը ապթանի էն , հապա մարմինը յագեցընելու իշ ծառայի ։

ԳԼ · Գ

1 Ըրդ թէ որ Կրիստոսի հետ յա-
րութիւն առիք , ուրեմն վերի
բաները փնտռեցէք , ուր որ Կրիս-
տոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը ։
2 Վերի բաները մտածեցէք , ոչ թէ
3 աս երկրի վրայինները ։ Վընչու
որ դուք մեռաք , ու ձեր կեանքը
պահուած է Աստուծոյ քովը Կրիս-
4 տոսի հետ ։ Երբոր Կրիստոս՝ մեր
կեանքը յայտնուի , ան ատենը
դուք ալ անոր հետ փառքով
պիտի յայտնուիք ։
5 Ուստի ձեր երկրաւոր անդամ-
ները սպաննեցէք . պոռնկութիւ-
նը , պղծութիւնը , անասնի կիրքը ,
չար ցանկութիւնը և ագահու-
թիւնը՝ որ կռապաշտութիւն է .
6 Որոնց համար Աստուծոյ բարկու-
թիւնը անհնազանդութեան որդւոց
7 վրայ կու գայ . Ու ատոնց մէջ դուք
ալ անոնց մէջը կը քալէիք , երբոր
8 անոնց մէջը կ'ապրէիք ։ Հայդ հի-
մա մէկդի ձգեցէք դուք ալ ան ա-
մէնը . բարկութիւնը , սրտմտու-
թիւնը , չարութիւնը , հայհոյու-
թիւնը , անհամեստ խօսքերը ձեր
9 բերանէրէն ։ Իրարու սուտ մի
ըսէք . հին մարդը իր գործքե-
10 րովը ձեր վրայէն հանեցէք . Ու
հագէք նո՛ր նորը գիտութիւնով
նորոգուած՝ իր Ստեղծողին պատ-
11 կերին պէս . Ուր որ Հոյն ու Հրէայ ,
թլփատութիւն ու անթլ-
փատութիւն , Նարբարոս , Սկիւ-
թացի , ծառայ կամ ազատ չկայ .
Հապա Կրիստոս է ամէնը և ամէն
12 բանի մէջ ։ Ուստի Աստուծոյ
ընտրեալ սուրբերու ու սիրելիներ-
ու պէս գթառիթ հագէք դուք ,
ողորմութիւնը , քաղցրութիւնը ,
խոնարհութիւնը , հեզութիւնը ,
13 երկայնմտութիւնը , Իրարու համ-
բերելով և իրարու ներելով՝ թէ որ
մէկը մէկու մը դէմ արատաւոր մը
ունենայ . Ինչպէս որ Կրիստոս ձեզ
14 ներեց , անանկ ալ դուք ։ Ու
ամէն բաներուն վրայ սէրը հա-
գէք , որ կատարելութեան կապն
է . Ու Աստուծոյ խաղաղութիւնը 15
ձեր սրտերուն մէջը թագաւորէ ,
որ դուք անոր կանչուելնուդ մէկ
մարմինով . ու գոհացո՛ղ եղէք ։
Կրիստոսի խօսքը ձեր մէջը բնակի 16
առատապէս ամէն իմաստութիւնով
իրար սորվեցընելու ու խրատելու ,
սաղմոսներով և օրհնութիւննե-
րով ու հոգևոր երգերով ձեր
սրտերուն մէջը շնորհքով Աս-
տուած օրհնելու ։ Ու ամէն ինչ 17
որ կ'ընէք թէ խօսքով և թէ գոր-
ծով , բոլորը Տէր Յիսուսի անու-
նո՛վը ըրէք , Աստուծոյ ու Հօրը
գոհութիւն մատուցանելով անոր
միջոցով ։
Կիներնե՛ր՝ ձեր ամուսին եղէք ձեր է- 18
րիկներուն , ինչպէս որ կը վայլէ
Տէրոջմով ։ Էրիկնե՛ր՝ սիրեցէք 19
ձեր կիներները , ու դառն մի՛ ըլլաք
անոնց ։ Զաւակնե՛ր՝ ամէն բանի մէջ 20
հնազանդ եղէք ձեր ծնողքներուն ,
ինչու որ ան է Տէրոջը առջևը
հաճելի ։ Հայրե՛ր՝ ձեր որդիները 21
մի բարկացընէք որ չվհատին ։
Ծառանե՛ր՝ ամէն բանի մէջ հնա- 22
զանդ եղէք ձեր մարմնաւոր տէրե-
րուն . չէ թէ աչքի առջև ծառայե-
լով մարդահաճոներու պէս , հապա
սրտի միամտութեամբ՝ Տէրոջմէ
վախնալով . Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտ- 23
անց ըրէք , որպէս թէ Տէրոջը ու
չէ թէ մարդոց , Գիտնալով որ 24
ժառանգութեան հատուցումը Տէ-
րոջմէ պիտի առնէք . ինչու որ Տէր
Կրիստոսին կը ծառայէք . Ով 25
անօրէնը իր անօրէնութեանը պա-
տիժը պիտի ընդունի , և աչառու-
թիւն չկայ ։

ԳԼ · Դ

Տէրե՛ր՝ ձեր ծառաներուն իրա- 1
ւունք ու հաւասարութիւն
տուէք , գիտնալով որ դուք ալ
Տէր ունիք երկինքը ։
Շարունակ աղօթքի յանձն ե- 2
ղէք , անոր մէջը արթուն մնալով
գոհութեամբ ։ Աղօթք ըրէք նաև 3
մեզի համար , որ Աստուած խօսքին

դուռը բանայ մեզի Աբիաթարայ խոր-
հուրդը խօսելու , որուն համար
4 կապուած ալ եմ , Ար յայտնի ը-
նեմ զանիկայ՝ ինչպէս որ ինծի կը
5 վայլէ խօսիլ : Յոհնմուեցեամք
վարուելէք դուբսիննէրուն հետ ,
6 ժամանակը ծախու առնելով : Ձեր
խօսքը ամէնատեն շնորհքով՝ որպէս
ըլլ աղով համեմուած ըլլայ , ու
գիտնաք թէ ինչպէս կը վայլէ ձեզի
ամէն մէկուն պատասխան տալ :
7 Ահա իմ վրայիս բոլորը պիտի
իմացընէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղ-
բայրը և հաւատարիմ պաշտօնեան
8 ու ծառայակիցը Տէրոջմով . Ար
որ սա բանին համար ձեզի խրբ-
կեցի , որ գիտնայ ձեր վրայով ,
9 ու ձեր սիրտերը մխիթարէ , Ա-
նեսիմոս հաւատարիմ ու սիրելի
եղբօրը հետ մէկտեղ՝ որ ձեզմէ ըլլ-
է . իրենք ամէն բանը ձեզի պիտի
10 իմացընեն՝ ինչ որ հոս կայ : Ասրև
կ'ընէ ձեզի Արիստարքոս՝ իմ գե-
րութեան ընկերս , և Մարկոս՝ Նա-
խասին եղբօրորդին , (որուն հա-
մար պատուէր առիք . թէ որ ձեզի
գալու ըլլայ , ընդունեցէք անիկայ ,)
11 Ե՛ւ Յիսուա՛ որ Յուստոս ըսուած
է , որոնք թլփատութենէն են . ա-
նոնք միայն ինձի գործակից եղան
Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ ,
որոնք ինծի մխիթարութիւն եղան :
12 Նարև կ'ընէ ձեզի Եպափրաս՝ Ար-
բիստոսի ծառան , որ ձեզմէ ըլլ-
է , ամէն ատեն աղօթքի մէջ ձեզի հա-
մար ջանք ընելով , որ դուք կա-
տարեալ ու լման կենաք Աստուծոյ
13 բոլոր կամացը մէջ : Վկան ըլլ
վրայիս ես կը վկայեմ թէ շատ
նախանձաւորութիւն ունի ձեզի հա-
մար ու Լաւոդիկէի և Եիերապօլիսի
14 մէջ եղողներուն համար : Նարև
կ'ընէ ձեզի սիրելի Ղուկաս բժիշ-
15 կը ու Դեմաս : Նարև՛ ընէք
եղբայրներուն՝ որ Լաւոդիկիա են ,
և Նիմփասին ու անոր տանը մէ-
ջի եկեղեցւոյն : Ու երբոր ձեզի մէջ
16 թը ձեր մէջը կարդացուի , Լա-
ւոդիկեցւոց եկեղեցւոյն մէջն ալ
կարդալ տուէք . և դուք ալ Լա-
ւոդիկիայէն եկող նամակը կարդա-
ցէք : Ու ըսէք Արքիպպոսին ,
17 Ծգնէյ եղիր քու սպասաւորու-
թեանդ՝ որ Տէրոջմով առիր , որ
18 անիկայ կատարես : Ես Պաւղոս իմ
ձեռքիս՝ Պօղոսինն է . իմ կապերս
միտքերնիդ բռնէ . Շնորհքը ձեզի հետ : Ամէն :

ԵՒՍԷԲԻՈՍ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՒՍԿՐԵԼԱՑՈՑ

ԵՒ ԹՈՒՂԹԱՏԻՐԱԿԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմո-
թէոս՝ Թեսաղոնիկեցւոց եկե-
ղեցւոյդ Հայր Աստուծով ու Տէր
2 Յիսուս Քրիստոսով . Շնորհք և
խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր
Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստո-
սէն :

Ար գոհանալիք Աստուծմէ ամէն
ատեն ձեր ամենուն համար՝ ձեզ յի-
շելով մեր աղօթքներուն մէջ ,
3 Ընդհատ յիշելով ձեր հաւատ-
քին գործը ու սիրոյ աշխատութիւնը
և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յոյ-
սին համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու
մեր Հօրը առջեւը . Ար գիտնալով
4 Աստուծմէ սիրուած եղբայրնե՛ր՝ ձեր
ընտրութիւնը . Ար մեր աւետա-
5 րանը չէ թէ միայն խօսքով եղաւ
ձեզի , հապա զօրութիւնով ալ և
Հոգւով Սրբով ու շատ ապա-
գուութիւնով , ինչպէս որ գիտէք
ալ թէ ինչ կերպով ձեր մէջ

6 ձեզի համար : Այլ ալ ձեզի ու
Տէրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդու-
նեցիք խօսքը շատ նեղութեան մէջ
Հոգւոյն Սրբոյ ուրախութիւնովը .
7 Ինչպէս որ դուք օրինակ եղած բոլոր
հաւատացեալներուն՝ որոնք Մակե-
դոնիոյ ու Աքայիոյ մէջ են :
8 Վասն որ ձեզմէ հռչակուեցաւ Տէ-
րոջը խօսքը , ոչ թէ միայն Մակե-
դոնիոյ ու Աքայիոյ մէջ , հապա
նաև ամէն տեղ ձեր հաւատքը որ
դէպ ի Աստուած է տարածուե-
ցաւ , այնպէս որ ալ պէտք չէ ձեզի
9 բան մը խօսիլ : Վասնզի իրենք
կը պատմեն ձեզի համար , թէ ինչ-
պէս եղաւ ձեր ի բոլը մտնելը , և
ինչպէս դուք կուռքերէն Աստուծոյ
դարձաք՝ կենդանի ու ճշմարիտ Աս-
10 տուծոյ ծառայելու , և սպասելու
անոր Որդւոյն երկինքէն . որ ինքը
մեռելներէն յարուց զանիկայ՝ Յի-
սուս Հիսուսը , որ կ'ազատէ մեզ
գալու բարկութենէն :

Գ Լ · Ա

1 Վասնզի եղբայրնե՛ր դուք ինքնի-
բեանիդ գիտէք ձեր մէջը մտնելը
2 նիւ՛ որ պարապ տեղը չեղաւ . Հա-
պա առաջ Փիլիպպէի մէջ չար-
չարանք կրելով ու անարգուելով՝
ինչպէս որ գիտէք , համարձակու-
թիւն ըրինք մեր Աստուծովը՝ ձեզի
պատմելու Աստուծոյ աւետարանը
3 մեծ հակառակութեան մէջ : Վա-
սն որ մեր յորդորանքը ո՛չ մոլո-
րութենէ է ու ո՛չ պղծութենէ
4 և ո՛չ խաբէութեամբ . Հապա
ինչպէս որ մենք Աստուծմէ ընտ-
րուելցանք ու աւետարանը մեզի հաս-
տատուելցաւ , այնպէս կը խօսինք ,
չէ թէ մարդոյ հաճոյ ըլլալու հա-
մար , հապա Աստուծոյ՝ որ մեր սիր-
5 տերը կը քննէ . Վասն որ մենք բը-
նաւ շողոքորթութեան խօսքեր չը-
գործածեցինք , ինչպէս որ գիտէք ,
ո՛չ ալ ագահութեան պատճառանք ,
6 Աստուած վկայ է , Եւ մարդոցմէ
փառք չփնտռեցինք , ո՛չ ձեզմէ ,
7 ո՛չ ալ ուրիշներէն , Թէև կրնա-
յինք իբրև Քրիստոսի առաքեալ-
ներ ծանրութիւն տալ . բայց մենք
հիզ եղանք ձեր մէջը , ինչպէս որ
դայեակ մը իր երախաները կը խը-
նամէ : Այսպէս ալ մենք ձեր վրայ 8
փափաք ունենալով կը յօժարէինք ,
ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը
ձեզի տալ , հապա մեր անձերն ալ ,
ինչու որ դուք մեզի սիրելի եղ-
ած : Վասնզի կը յիշէք եղբայր- 9
նե՛ր՝ մեր աշխատութիւնը ու ջանքը ,
որ ձեզմէ մէկու մը ծանրութիւն
չտալու համար գիշեր ու ցորեկ
գործելով , ձեզի Աստուծոյ աւե-
տարանը քարոզեցինք : Դուք վկայ 10
էք , և Աստուած ալ թէ ինչպէս
սրբութիւնով ու արդարութիւնով
և անարատութիւնով վարուեցանք
ձեզի հետ՝ որ հաւատացիք . Ինչ- 11
պէս գիտէք ալ , որ ձեզմէ ամէն
մէկը՝ ինչպէս հայր մը իր որդիները՝
Զուռկ կը յորդորէինք ու կը մխի- 12
թարէինք և կոչում կը ըն-
ծէինք որ դուք Աստուծոյ վայելուչ
պէս քալէք , ան որ ձեզ իր թա-
գաւորութեանը ու փառքին կան-
չեց : Վասն որ մենք ալ ան- 13
դադար կը գոհանանք Աստուծմէ ,
որ մեզմէ Աստուծոյ խօսքը լսելով
ընդունեցիք , չէ թէ իբրև մարդոց
խօսք , հապա ինչպէս որ ճշմարիտ-
պէս է , Աստուծոյ խօսք , որ նաև
կը ներգործէ ձեր մէջը որ կը հա-
ւատաք : Վասնզի դուք ե՛ղբայրնե՛ր՝ 14
նմանող եղաք Աստուծոյ եկեղեցի-
ներուն՝ որ Հրէաստանի մէջ են
Քրիստոս Յիսուսով . ինչու որ
դուք ալ նոյն չարչարանքը կրե-
ցիք ձեր հայրենակիցներէն , ինչպէս
որ անոնք ալ Հրեաներէն . Որոնք 15
Տէր Յիսուսն ալ մեռուցին՝ մար-
գարէներն ալ , և մեզ հալածեցին ,
ու Աստուծոյ անհաճոյ և բոլոր
մարդոց հակառակ են . Ու մեզ 16
կ'արգիլեն հեթանոսներուն խօսիլն
անոնց փրկութեանը համար , որ
իրենց մեղքերուն չափը լեցնեն
ամէն առեն . և բարկութիւնը ա-
նոնց վրայ հասեր է մինչև վերջը :

Բայց մենք Եղբայրնե՛ր՝ իրաւ քիչ 17
մը առեն ձեզմէ որ ձեացինք երե-
սով ու չէ թէ սրտով , բայց ա-
ւելի ջանացինք ձեր երեսը տեսնելու

18 Ձեզ փախստական : Մեր համար ես
պօղոս մեկ երկու անգամ ուզեցի
Ձեզի գալ , բայց Սատանան մեզ
19 արգիլեց : Մեր որ մենք է մեր
յոյսը կամ ուրախութիւնը կամ
ձեր պարծանքին պսակը , եթէ ոչ
դուք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
20 առջեւը անոր գալուն առեն :
Բովհետեւ դուք էք մեր փառքը և
ուրախութիւնը :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ասոր ալ չկրնալով աւելի համ-
բերել , աղեկ երեցաւ մեզի մի-
2 նակ Աթենք մնալ . Եւ Տիմոթէոս
մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշտո-
նեան և մեր գործակիցը Քրիստոսի
աւետարանին մէջ՝ խրկեցինք Ձեզ
հաստատելու ու մխիթարելու Ձեր
3 հաւատքին համար . Որ ոս նեղու-
թիւններուն մէջ Ձեզմէ մեկը շեսաթ-
ոի . ինչու որ դուք ինքնիրենիդ
գիտէք որ մենք ասոր բանելուն հա-
4 մար կեցեր ենք : Վասզի երբոր
մենք Ձեր քովը էինք , առաջուց Ձե-
զի կը զրուցէինք թէ նեղութիւննե-
րու պիտի հանդիպինք , ինչպէս որ
5 եղաւ ալ , ու գիտէք : Ասոր հա-
մար ես ալ չկրնալով աւելի համբե-
րել , խրկեցի Ձեր հաւատքը
գիտնալու , որ չըլլայ թէ փորձողը
Ձեզ փորձած ըլլայ , և մեր աշխա-
6 տութիւնը պարապ ըլլայ : Բայց
հիմա երբոր Տիմոթէոս Ձեզմէ մեզի
եկաւ , ու Ձեր հաւատքին և սիրոյն
աւետիսը մեզի տուաւ , որ ամէն
ժամանակ մեր բարի յիշատակը
ունիք , և կը փափաքիք
մեզ տեսնելու , ինչպէս որ մենք
7 ալ Ձեզ , Ասոր համար եղբայրնե՛ր
Ձեր վրայ մխիթարուեցանք մեր բո-
լոր վիշտերուն ու նեղութիւններուն
8 վրայ՝ Ձեր հաւատքովը . Վասզու որ
հիմա կենդանի կենք մենք , թէ որ
դուք հաստատուն կենաք Տէրոջմով :
9 Վասզի ի՞նչ գոհութիւն կրնանք
մատուցանել Աստուծոյ Ձեր վրայով՝
ան ամէն ուրախութեանը համար՝
որ կ՚ուրախանանք Ձեզի համար մեր
10 Աստուծոյ առջեւը , Գիշեր ու
ցորեկ խիստ շատ աղաչանք կ՚ընենք
Ձեր երեսը տեսնելու , ու Ձեր հաւատ-
քին պակսութիւնները լեցնելու :
11 Բայց Տառուած ինքն ու մեր Հայ-
րը և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս
մեր ճամբան դէպ ի Ձեզի յաջողէ :
12 Եւ Տէրը ածցընէ ու աւելցընէ Ձեր
սէրը իրարու վրայ ու ամենուն վրայ ,
ինչպէս որ մենք ալ Ձեր վրայ ենք ,
13 Հաստատելով Ձեր սիրտերը անա-
բասո՝ սրբութեան մէջ Աստուծոյ և
մեր Հայրը առջեւը՝ մեր Տէրոջը Յի-
սուս Քրիստոսի գալուն առեն իր
բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ :

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Այ հիմա , եղբայրնե՛ր՝ Ձեզի կ՚աղա-
չենք ու կը յորդորենք Տէր
Յիսուսով , որ ինչպէս մեզմէ ա-
ռիք՝ թէ ինսոր պէտք է Ձեզի քա-
լել ու Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ , ալ
աւելի անոր ձեւը չտառնաք : Վասզի 2
Ձեզի գիտէք թէ ինչ պատուէրներ
տուինք Ձեզի Տէր Յիսուսով : Վասզի 3
չուս որ Աստուծոյ կամքը ասս է՝ Հա-
մինք Ձեր սուրբ ըլլալը , որ դուք հե-
ռանաք պոռնկութենէ . Ձեզմէ ա- 4
մէն մեկը գիտնայ իր տնանը սրբու-
թիւնով ու պատիւով տանիլ .
Ոչ թէ ցանկութեան կիրքով՝ ինչ- 5
պէս հեթանոսները՝ որոնք Աստուած
չեն ճանչնար : Ոչըչայ որ ոչ բանին 6
մէջ չափէ անցնի ձեւը ու իր եղբայ-
րը գրկէ , ինչու որ Տէրը ասոր բոլոր
բաներուն համար վրէժխնդիր է .
ինչպէս առաջուց ըսինք Ձեզի ու
վկայութիւն տուինք : Վասզու որ 7
Աստուած մեզ պղծութեան չկան-
չեց , հապա սրբութեան : Ուստի 8
ան որ կ՚անարգէ , չէ թէ անիկայ
մարդ մը կ՚անարգէ , հապա զԱս-
տուած՝ որ իր Սուրբ Հոգին ալ
մեզի տուաւ :

Բայց եղբայրասիրութեան վրայով 9
պէտք չէ Ձեզի բան գրել , ինչու
որ դուք ինքնիրենիդ Աստուծմէ
սորված էք միկզմիկ սիրել . Եւ ի- 10
րաւ ասս բանը կ՚ընէք դուք բոլոր
Մակեդոնիոյ մէջ եղող ամէն եղ-
բայրներուն , սակայն կ՚աղաչենք Ձե-
զի եղբայրնե՛ր՝ որ ալ աւելի առա-
ջանաք . Եւ ջանք ընէք որ հան- 11

դարտ կենաք , ու ամէն մէկդ իր գործը գործէ , ու ձեր ձեռքերուվը աչխատիք , (ինչպէս որ ձեզի պատուիրեցինք ,) որ դուրսինները ձեռնհաս պարկեշտութեամբ վարուիք , ու բանի մը կարօտ չըլլաք :

12 Ձեզի ուզեր՝ եղբայրնե՛ր՝ որ ոչխար ընդ ձեզ ներկայանալուն վրայով՝ որ չարտաքին ինչպէս ուրիշները՝ որոնք
13 յոյս չունին : Կամ թէ որ կը հաւատանք թէ Յիսուս մեռաւ ու յարութիւն առաւ , անանկ ալ Յիսուսով ննջեցեալները Յիսուսով պիտի բերէ անոր հետ :
14 Այսպէս կ՚ըսենք ձեզի Տէրոջը խօսքովը , թէ մենք որ մինչև Տէրոջը գալուստը ողջ կը մնանք , բնաւ ննջեցեալներէն առաջ պիտի չանցնինք :
15 Վասն զի Տէրը ինքն ազդարարութեան հրամանով՝ հրեշտակապետին ձայնովը ու Աստուծոյ փողովը կը կիջնէ , և Քրիստոսով մեռածները առաջ յարութիւն պիտի առնեն :
16 Ետքը մենք՝ որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով միասին պիտի յափշտակուինք ամպերով Տէրոջը առնելը օդին մէջը , և անանկ յաւիտեան Տէրոջը հետ
17 պիտի ըլլանք : Ասոր միկզմիկ միխիթարեցէ՛ք ասոնցով :

ԳԼ . Ե

1 Բայց ան ժամերուն ու ժամանակներուն համար եղբայրնե՛ր՝ պէտք
2 չէ բան մը գրել ձեզի . Վասնզի դուք ինքներնիդ ալ գիտէք թէ Տէրոջը օրը գիշերուան գողի պէս
3 անանկ կը հասնի : Երբոր ըսելու ըլլան թէ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է , ան ատենը՝ կորուստը յանկարծակի անոնց վրայ պիտի հասնի յղիին երկանգը պէս , ու
4 պիտի չազատին : Բայց դուք եղբայրնե՛ր՝ խաւարի մէջ չէք , որ ան օրը գողի մը պէս ձեր վրայ հասնի .
5 Վասն զի դուք ամէնքդ լուսոյ որդիք էք ու ցորեկուան որդիք . գիշերուան չենք , խաւարինը չենք :
6 Ուրեմն չքնանանք ինչպէս որ ուրիշները , հապա արթուն ու պատրաստ ըլլանք :
7 Վասնզի անոնք որ կը քնանան , գիշերը կը քնանան , և անոնք որ կ՚արբենան՝ գիշերը կ՚արբենան :
8 Բայց մենք որովհետև ցորեկուան ենք , պատրաստ ըլլանք , և հաւատքին ու սիրոյն զրահը վրանիս հագնինք , ու փրկութեան յուսոյն սաղաւարտը գլխներնիս դնենք : Վասն զի
9 Աստուած մեզ բարկութեան համար չորոշեց , հապա փրկութիւն ստանալու համար մեր Տէր Յիսուս
10 Քրիստոսով ձեռքովը . Ան ինքը մեզի համար մեռաւ . որպէս զի թէ արթուն ըլլանք և թէ քնանանք , իր հետը միասին ապրինք : Վասն
11 որ համար միմիմիկ միխիթարեցէ՛ք և իրարու շինութիւն տուէ՛ք , ինչպէս որ կ՚ընէք ալ :

12 Եւ ձեզի կ՚աղաչենք եղբայրնե՛ր՝ որ ճանչնաք ձեր աչխատաւորները ու վերակացուները Տէրոջմով , ու
13 ձեզի խրատ տուողները . Եւ զանոնք մեծապէս պատուեցէ՛ք սիրով իրենց գործքին համար . իրարու հետ խաղաղութիւն ունեցէ՛ք . Եւ
14 ձեզի կ՚աղաչենք եղբայրնե՛ր՝ անկարգ վարմունք ունեցողները խրատեցէ՛ք , վատասիրտները միխիթարեցէ՛ք , տկարները ձեռնտու եղէ՛ք , ամենուն ալ երկայնամիտ եղէ՛ք :
15 Զգուշացէ՛ք՝ չըլլայ որ մէկը չարութեան փոխարէն չարութիւն հատուցանէ մէկու մը . հապա ամէն ատեն բարիք ընելու նայէ՛ք եղէ՛ք թէ իրարու , և թէ ամենուն :
16 Միշտ ուրախ եղէ՛ք :
17 Դադար ազօթք ըրէ՛ք :
18 Ամէն բանի մէջ գոհութիւն տուէ՛ք . ինչու որ այս է Աստուծոյ կամքը Քրիստոս Յիսուսով ձեր վրայ :
19 Ոգին մի՛ մարէ՛ք :
20 Մարգարէութիւնները մի՛ արհամարհէ՛ք :
21 Ամէն բան փորձեցէ՛ք , բարին ամուր բռնեցէ՛ք :
22 Ամէն տեսակ պէս բաներէն ետ կեցէ՛ք :
23 Եւ ինքը խաղաղութեան Աստուածը ձեզ բոլորովին սուրբ ընէ , ու ձեր բոլոր հոգին և հոգին ու մարմինը անարատ պահուի Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալուստին :
24 Հաւատարիմ է ան որ ձեզ կանչեց , որ ինքը պիտի կատարէ ալ :

25 Ա՛ղաչեմ՝ ապծիթ ըսեք մեզի
26 հաՀամը ։ Նաև տուէք բոլոր եղ-
բայրներուն տալը հաՀատքով ։
27 Ա՛ւելցամընցընեմ ձեզ Տէրոջմով ,
որ սա թուղթը բոլոր տալը եղ-
բայրներուն կարդացուի ։ Սիր 28
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեր հետը ըլայ ։ Ամէն ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԸՍՏ ԿՈՐՆԹԱՑԻՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէ-
ոս՝ Թեսաղոնիկեցւոց եկեղե-
ցւոյդ մեր Հայր Աստուծով ու Տէր
2 Յիսուս Քրիստոսով . Շնորհք
և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ
մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քր-
իստոսէն ։
3 Պարտինք ամէն ատեն Աստուծմէ
դոհանալ ձեզի համար՝ եղբայրնե՛ր ,
ինաստ որ կը վայլէ . քանզի ձեր
հաւատքը շատ աճելու վրայ է , և
ձեր ամէն մէկուն սէրը իրարու վրայ
4 կը շատնայ . Ընանկ որ մենք ալ
ձեզմով կը պարծինանք Աստուծոյ
եկեղեցիներուն մէջ՝ ձեր համբե-
րութիւնը ու հաւատքին համար
ձեր բոլոր հալածանքներուն ու նե-
ղութիւններուն մէջ , որոնց որ դուք
5 կը համբերէք . Որ է Աստուծոյ
արդար դատաստանին ապացոյցը՝ որ
դուք արժանանաք Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը , որուն համար ալ
6 չարչարութիւն կը կրէք . Վանզի
Աստուծոյ առջեը իրաւունք է ձեզի
նեղութիւն տուողներուն նեղութիւն
7 հասուցանել , Ու ձեզի նեղութիւն
կրողներուդ՝ մեզի հետ հանգիստ ,
Տէր Յիսուսի երկինքէն յայտնուե-
լու ատենը իր զօրաւոր հրեշտակնե-
8 րովը , Նորբոցած կրակով վրէժ
առնելու անոնցմէ՝ որ Աստուած չեն
ճանչնար , և որ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի աւետարանին չեն հնա-
9 զանդիր . Որոնք պիտի պատժուին
յաւիտենական սատակումով՝ Տէրո-
ջը երեսէն ու անոր զօրութեանը
փառքէն , Երբոր ինքը գայ փա- 10
ռաւորուելու իր սուրբերուն մէջը ,
և հիանալի ըլլալու բոլոր հաւա-
տացեալներուն մէջը , (ինչու որ
մեր վկայութիւնը ձեր մէջը հաւա-
տացուեցաւ ,) ան օրը ։ Ուր 11
պատճառով ալ ամէն ատեն ձեզի
համար աղօթք կ՚ընենք , որ մեր
Աստուածը ձեզ արժանի ընէ իր
կոչմանը , և իր բարութեան բոլոր
հաճութիւնը կատարէ , ու հա-
ւատքին գործը զօրութիւնով . Որ 12
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ա-
նունը փառաւորուի ձեր մէջը , և
դուք ալ անոր մէջը՝ մեր Աստուծոյն
ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնոր-
հացը համեմատ ։

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ա՛ղաչենք ձեզի եղբայրնե՛ր՝ մեր 1
Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալստե-
անը՝ ու մեր անոր քովը ժողո-
վուելուն համար , Ձըլայ որ շուտ 2
մը խախտիք իրեր միտքէն , ու չըլ-
լայ որ խռովիք՝ ոչ հոգիով ու ոչ
խօսքով , ոչ ալ թուղթով մը
իբր թէ մեզմէ գրուած , որպէս թէ
Տէրոջը օրը եկած հասած ըլլայ ։
Ձըլայ որ մէկը ձեզ խաբէ մէկ 3
կերպով մը . ինչու որ նախ օրը գիւղ
չգայ՝ թէ որ ապստամբութիւնը
առաջ չգայ , ու յայտնուի մեղաց
մարդը՝ կորստեան որդին , Ան հա- 4
կառակորդը հպարտացած ամէնուն
վրայ որ Աստուած կըսուի կամ կը
պաշտուի , մինչև անիկայ Աստուծոյ
տաճարին մէջ պիտի նստի , և ինք-
զինքը ցուցընէ թէ Աստուած է ։

5 Զի ոչ ոքեւ որ եր ամէն մէր էի, 5
6 այլ ոչինչ ինչ ամէն : Եւ
Հասին յԵրուսաղէմ. եւ մտեալ Յի-
սուս ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվա-
ճառականսն եւ գնողսն ի տաճարին, 10
եւ զսեղանս դրամատանն եւ զաթոռս
վաճառողացն աղաւնեաց կործանեաց :
16 Եւ ոչ էր թողեալ զոք, որ անօթ
տանիցէ տաճարաւ. 15
17 եւ ուսուցանէր եւ ասէր նոցա՝ ոչ
գրեալ է, եթէ տունն իմ տունն աղօթից
կոչեսցի ամենայն ազգաց ժողովրդեան.
դուք արարէք զայն որջ աւազակաց :
18 Եւ լուան գրագիրքն եւ քահանայա- 20
պետքն, եւ էին խորհրդակցեալ զկո-
րուստ նորա. զի երկնչէին ի նմանէ,
զի ամենայն ամբոխ զարհուրեալ էր
ի վարդապետութեան նորա :
19 Եւ յետ երեկոյին ելանէր յաւանէ. 25
20 եւ առաւօտուն անցեալ տեսին զթու-
զենին ցամաքեալ արմատաւք :
21 Եւ յիշեալ Պետրոս ասէ ցնա՝ Վար-
դապետ, ահա թուզենին զոր անիծե-
ցեր՝ ցամաքեալ է : 30
22 Եւ պատասխանի Յիսուս ասէ նոցա՝
Ունիջիք հաւատս Աստուծոյ :
23 Զի ամէն ասեմ ձեզ, եթէ որ ասիցէ
լերինդ այդմիկ՝ վերացիր եւ արկանիր
ի ծով, եւ ոչ երկմտիցի սրտիւ իւրում- 35
մէ, այլ հաւատասցէ եթէ զոր ասէ
լինի, եղիցի նմա :
24 Վասն այնորիկ ասեմ ձեզ՝ զամէն
զոր աղաչէք եւ խնդրէք, հաւատայք
եթէ առիք, եւ եղիցի ձեզ : 40
25 Եւ յորժամ կայցէք աղօթս առնել,
թողուցէք եթէ ոք ինչ ունիցի ընդ
մարդոյ, զի եւ Հայր ձեր որ յերկինս
է թողցէ ձեզ զյանցանսն ձեր :
26 Եւ եթէ դուք ոչ թողուցէք, եւ Հայր 45
ձեր որ յերկինս է ոչ թողցէ ձեզ զյան-
ցանսն ձեր :
27 Եւ գային դարձեալ յԵրուսաղէմ.
եւ յորժամ գնայր ի տաճարն, մտին
առ նա քահանայապետքն եւ գրագիրքն 50
եւ երէցքն,
28 եւ ասեն ցնա՝ Ընդ որո՞վ իշխանու-
թեամբ այսոքիկ առնես, եւ կամ ո՞վ
տուեալ է քեզ զիշխանութիւնս զայս
զի առնիցես զայս : 55
29 Եւ Յիսուս պատասխանի ասէ նոցա՝
Հարցից ես ձեզ եւ ես մի բան, եւ
պատասխանի տուք ինձ, եւ ասիցեմ
ձեզ ընդ որո՞վ իշխանութեամբ առնեմ
զայս :
30 Մկրտութիւնն Յովհաննու յերկնից 60
էր, թէ յմարդկանէ՞ պատասխանի
տուք ինձ :
31 Եւ խորհէին ընդ միմեանս՝ եթէ
ասիցուք եթէ յերկնից, ասիցէ՝ Ընդ
որո՞ւ ոչ հաւատացէք նմա : 65
32 Եւ եթէ ասիցուք եթէ յմարդկանէ՞
զի երկնչէին ի ժողովրդենէ, զի ամե-
նեքեան ունէին զՅովհաննէս եթէ
մարգարէ իսկ էր :
33 Եւ պատասխանի տուեալ ասեն 70
Յիսուսի՝ Ոչ գիտեմք : Եւ Յիսուս
ասէ նոցա՝ Ոչ եւ ես ասեմ ձեզ ընդ
որո՞վ իշխանութեամբ առնեմ զայս :

12 Եւ ելանելոյ նոցա յԲեթանիայէ, 75
քաղցեաց :
13 Եւ տեսեալ զթուզենի մի հեռի ունե-
լով տերեւս, եկն եթէ գուցէ գտանիցէ
ինչ ի նմա. եւ եկեալ ի նա ոչ գտ ինչ
բայց միայն տերեւս. զի ոչ էր ժամ 80
թզոյ :
14 Եւ պատասխանի Յիսուս ասէ ցնա՝
Ոչ ուրեք յաւիտեան ոք պտուղ ուտիցէ
յքէն : Եւ լսէին աշակերտքն նորա :
15 Եւ գային յԵրուսաղէմ. եւ մտեալ 85
Յիսուս յտաճարն սկսաւ հանել զվա-
ճառականսն եւ գնողսն ի տաճարին,
եւ զսեղանս դրամատանն եւ զաթոռս
վաճառողացն աղաւնեաց կործանեաց :
16 Եւ ոչ էր թողեալ զոք, որ անօթ 90
տանիցէ տաճարաւ.
17 եւ ուսուցանէր եւ ասէր նոցա՝ ոչ
գրեալ է, եթէ տունն իմ տունն աղօթից
կոչեսցի ամենայն ազգաց ժողովրդեան.
դուք արարէք զայն որջ աւազակաց : 95
18 Եւ լուան գրագիրքն եւ քահանայա-
պետքն, եւ էին խորհրդակցեալ զկո-
րուստ նորա. զի երկնչէին ի նմանէ,
զի ամենայն ամբոխ զարհուրեալ էր
ի վարդապետութեան նորա : 100
19 Եւ յետ երեկոյին ելանէր յաւանէ.
20 եւ առաւօտուն անցեալ տեսին զթու-
զենին ցամաքեալ արմատաւք :
21 Եւ յիշեալ Պետրոս ասէ ցնա՝ Վար-
դապետ, ահա թուզենին զոր անիծե- 105
ցեր՝ ցամաքեալ է :
22 Եւ պատասխանի Յիսուս ասէ նոցա՝
Ունիջիք հաւատս Աստուծոյ :
23 Զի ամէն ասեմ ձեզ, եթէ որ ասիցէ
լերինդ այդմիկ՝ վերացիր եւ արկանիր 110
ի ծով, եւ ոչ երկմտիցի սրտիւ իւրում-
մէ, այլ հաւատասցէ եթէ զոր ասէ
լինի, եղիցի նմա :
24 Վասն այնորիկ ասեմ ձեզ՝ զամէն
զոր աղաչէք եւ խնդրէք, հաւատայք 115
եթէ առիք, եւ եղիցի ձեզ :
25 Եւ յորժամ կայցէք աղօթս առնել,
թողուցէք եթէ ոք ինչ ունիցի ընդ
մարդոյ, զի եւ Հայր ձեր որ յերկինս
է թողցէ ձեզ զյանցանսն ձեր : 120
26 Եւ եթէ դուք ոչ թողուցէք, եւ Հայր
ձեր որ յերկինս է ոչ թողցէ ձեզ զյան-
ցանսն ձեր :
27 Եւ գային դարձեալ յԵրուսաղէմ.
եւ յորժամ գնայր ի տաճարն, մտին 125
առ նա քահանայապետքն եւ գրագիրքն
եւ երէցքն,
28 եւ ասեն ցնա՝ Ընդ որո՞վ իշխանու-
թեամբ այսոքիկ առնես, եւ կամ ո՞վ
տուեալ է քեզ զիշխանութիւնս զայս 130
զի առնիցես զայս :
29 Եւ Յիսուս պատասխանի ասէ նոցա՝
Հարցից ես ձեզ եւ ես մի բան, եւ
պատասխանի տուք ինձ, եւ ասիցեմ
ձեզ ընդ որո՞վ իշխանութեամբ առնեմ 135
զայս :
30 Մկրտութիւնն Յովհաննու յերկնից
էր, թէ յմարդկանէ՞ պատասխանի
տուք ինձ :
31 Եւ խորհէին ընդ միմեանս՝ եթէ 140
ասիցուք եթէ յերկնից, ասիցէ՝ Ընդ
որո՞ւ ոչ հաւատացէք նմա :
32 Եւ եթէ ասիցուք եթէ յմարդկանէ՞
զի երկնչէին ի ժողովրդենէ, զի ամե-
նեքեան ունէին զՅովհաննէս եթէ 145
մարգարէ իսկ էր :
33 Եւ պատասխանի տուեալ ասեն
Յիսուսի՝ Ոչ գիտեմք : Եւ Յիսուս
ասէ նոցա՝ Ոչ եւ ես ասեմ ձեզ ընդ
որո՞վ իշխանութեամբ առնեմ զայս :

Տէրը՝ ամէն կերպով մեզի խաղաղութիւն տայ ամէն առն. Տէրը ձեր ամենուն հետը ըլլայ։

17 Ես ողջոյնը իմ ձեռքիս Պօղոսին

է, որ ամէն թուղթերուն մէջ նշան է. ես այսպէս կը գրեմ։ Մեր Տէր 18
Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ։ Ամէն։

ԵՒՍԷԲԻՈՍ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԵՒ ՏԻՄՈԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը ըստ կամաց Աստուծոյ և մեր յոյսը եղող Քրիստոս Յիսուսի
2 հրամանովը, Տիմոթէոսի՝ իմ հաւատքով սիրելի որդւոյս հաւատքով. շնորհք՝ ողորմութիւն ու խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն։
3 Ինչպէս որ քեզի աղաչեցի Եփեսոս մնալու, երբոր ես Մակեդոնիա կ'երթայի, որ պատուիրես մէկ քանիներուն օտար ուսմունք չսորվեցընել,
4 ու պնդելու ու ազգահամարներուն՝ որ վերջ չունին, որոնք աւելի վէճեր կը պատճառեն, քան թէ Աստուծոյ հաստիք չինութիւնը՝ որ է՝ ըլլայ
5 հաւատքով։ Իսկ պատուիրանքին վախճանը սէր է՝ սուրբ սրտով ու բարի խղճմտանքով և
6 անկեղծ հաւատքով. որոնցմէ խոտորելով ոմանք փուճ խօսքերու
7 տուէ գացին. Օրինաց վարդապետ ըլլալ կ'ուզեն, բայց իրենք չեն հասկընար թէ ինչ որ կը խօսին, և ինչ ալ ան բաները՝ որոնց համար ամբ
8 կը կոխեն։ Մեզ գիտենք որ օրէնքը աղէկ է, թէ որ մէկը անիկայ օրինաւոր կերպով գործածելու
9 ըլլայ։ Հայց աս թող գիտնայ որ արդարներուն համար չէ օրէնքը, հապա անօրէններուն ու անհնազանդներուն համար, ամբարիշտներուն և մեղաւորներուն, անսուրբներուն և պիղծներուն, հայր ու մայր զարնողներուն, մարդասպաններուն,
10 պոռնիկներուն, արուապէտներուն, մարդ գողցողներուն, սուտորդներուն, սուտ երդում ընողներուն, և թէ ուրիշ բան որ հակառակ է
11 ողջամիտ վարդապետութեան, որ երանելի Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին համեմատ է, ան որ ինծի յանձնուեցաւ։
12 Ես ընդհակառակ եմ անոր՝ որ զիս զօրացուց, Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջը, որ հաւատարիմ սեպեցավ զիս՝ ես ծառայութեանը մէջ դրած.
13 ես առաջուց հայհոյիչ էի ու հալածող և թշնամանող. բայց ողորմութիւն գտայ, ինչու որ անհաւատութեան մէջ չգիտնալով ըրի.
14 ես մեր Տէրոջը շնորհքը խիստ շատ եղաւ ինծի հաւատով ու սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է։
15 Այս խօսքը հաւատարիմ է ու բոլորովին ընդունելութեան արժանի, որ Քրիստոս Յիսուս աշխարհք եկաւ մեղաւորները փրկելու, որոնց գլուխը ես եմ.
16 Բայց անոր համար ողորմութիւն գտայ, որ պիտի առաջ Յիսուս Քրիստոս իմ վրաս իր բոլոր երկայնմտութիւնը՝ օրինակ ընելու անոնց որ պիտի հաւատան յինքն իրեն յաւիտենական կեանց համար։
17 Մեզ յաւիտենական թագաւորին՝ որ անեղծ ու անտեսանելի է, մի միայն Աստուծոյն՝ փառք ու պատիւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

Այս պատուէրը կ'աւանդեմ քեզի 18
իմ որդեակ Տիմոթէոս, քու վր-

բայսիկ առաջուց եղած մարդասիրու-
թիւններուն համեմատ , որ անոնց-
մով պատերազմին ան բարի պա-
19 տերազմը , և ունենաս հաւատք
ու մարուր խղճմտանք , որն որ մէկ
քանիներըը իրենցմէ մէկդի ձգելով
նաւակոծութիւն կրեցին հաւատքին
20 կողմանէ . Որոնցմէ են Հիմենոս
ու Ղերքսանդրոս , որոնք ես Սա-
տանային մատնեցի , որ սորվին հայ-
հոյութիւն չընել :

ԳԼ . Ա

1 Ընդ կ'աղաչեմ առն բանէն ա-
ռաջ՝ աղօթք ընել , խընդ-
րուածք , աղաչանք , գոհութիւն
2 առն մարդոց համար , Ա՛ն՛ա՛ն՛ք
թագաւորներուն և բոլոր իշխանա-
տրներուն համար . որ խաղաղ ու
հանդարտ կեանք վարենք բոլորովին
աստուածպաշտութիւնով ու պար-
3 կեշտութիւնով : Վասն որ ան է
ազէկը ու ընդունելին մեր Փրկիչ
4 Աստուծոյն առջեւը . Որ կ'ուզէ թէ
առն մարդիկ փրկուին ու ճշմար-
5 տութիւնը ճանչնալու գան : Վասն-
զի մէկ Աստուած մը կայ , ու մէկ
միջնորդ մը Աստուծոյ ու մարդոց
մէջ՝ Քրիստոս Յիսուս մարդը ,
6 Որ իր անձը առնուն տեղը փրկանք
տուաւ՝ իր առնչին վկայութիւնը ըլ-
7 լալու . Որ ես անոր քարոզիչ ու
առաքեալ դրուեցայ , (ճշմարիտ
կ'ըսեմ Քրիստոսով և սուտ չեմ
խօսիր ,) հեթանոսներուն վար-
դապետ եղայ հաւատքով ու ճշմար-
8 տութիւնով : Ընդ կ'ուզեմ որ
էրիկ մարդիկ առն տեղ աղօթք
ընեն՝ սուրբ ձեռքեր վերցընելով ա-
ռանց բարկութեան ու երկմտու-
9 թեան : Նոյնպէս ալ կիներըը
վայելուչ հագուստով , ամօթխա-
ծութեամբ և պարկեշտութեամբ
ինքզինքնին զարդարեն , չէ թէ
հիւսուածքներով կամ ոսկիով կամ
մարգարիտներով կամ մեծագին
10 հանդերձներով , Հապա բարի
գործքերով՝ ինտոր որ կը վայլէ
աստուածպաշտութիւնը դաւանող
11 կիներուն : Կնիկ մարդը թող սոր-
վի լռութեամբ՝ ամենայն Հնազան-

դութիւնով : Բայց կնիկ մարդու 12
հրամայել չեմ տար սորվեցընելու ,
ան ալ էրիկ մարդուն իշխելու ,
հապա լուռ կենալու : Վասն որ 13
առաջ Ադամ ստեղծուեցաւ , ա-
ետքը Եւայ : Ու Ադամ չխա- 14
բուեցաւ , հապա կինը խաբուե-
ցաւ ու յանցանք գործեց . Սակայն 15
պիտի փրկուի անկայ որդեծնու-
թեամբ , թէ որ կենան հաւատքի
և սիրոյ ու սրբութեան մէջ պար-
կեշտութիւնով :

ԳԼ . Բ

Ընս խօսքը հաւատարիմ է , թէ որ 1
մէկը եպիսկոպոսութեան կը
ցանկայ՝ ազէկ գործի կը ցանկայ :
Ուստի պէտք է եպիսկոպոսին անա- 2
բասո ըլլալ , մէկ կնկան մը էրիկ ,
զգաստ , խոհեմ , պարկեշտ , հիւ-
րասէր , սորվեցընող . Ո՛չ գինե- 3
մոլ , ծեծ զարնող , հապա հան-
դարտ , ծեծ կռուող , ծեծ արծա-
թասէր . Որ իր տանը ազէկ վերա- 4
կացութիւն ընող ըլլայ , իր զա-
ւակները Հնազանդութեան մէջ պա-
հելով բոլոր ծանրաբարոյութեամբ .
(Հապա թէ որ մէկը իր տանը 5
վերակացութիւն ընելը չգիտնայ ,
ի՞նչպէս Աստուծոյ եկեղեցւոյն հո-
գաբարձու պիտի ըլլայ .) Ո՛չ ալ 6
նորահաւատ ըլլայ , որ չըլլայ թէ
հպարտանալով Սատանային դա-
տապարտութեանը մէջ իյնայ :
Հապա պէտք է անոր դուրսէն ե- 7
ղողներէն ալ բարի վկայութիւն
ունենալ , որ չըլլայ թէ նախատին-
քի մէջ ու Սատանային որոգայթին
մէջը իյնայ :

Նոյնպէս ալ սարկաւագները ըլ- 8
լան ծանրաբարոյ , ծեծ երկլեզու ,
ծեծ գինեսէր , ծեծ անարդ շահա-
խնդրութեան ետեւէ եղող . Հապա 9
հաւատքին խորհուրդը պահեն մա-
քուր խղճմտանքով : Ու աոոնք 10
ալ առաջ թող փորձուին , ետքը՝
թէ որ անմեղադրելի գտնուին ,
սարկաւագութեան պաշտօնը կա-
տարեն : Նմանկ ալ ածոնց կնիկ- 11
ները՝ ծանրաբարոյ ըլլան , ծեծ չա-
րախօս , հապա զգաստ , ամէն բանի

12 մէջ հաւատարիմ : Արկաւազ-
ները մէկ կնկան մը էրիկ ըլլան ,
և էրեխց պատկառելութիւն ու իրենց
տանը աղէկ վերակացութիւն ընող
13 ըլլան : Վանդէ անոնք որ արկա-
ւազութեան պաշտօնը աղէկ կը
կատարեն , բարի աստիճան մը ի-
րենց կը շահին ու Քրիստոս Յի-
սուսի վրայ եղած հաւատքին մէջ
շատ համարձակութիւն :

14 Ես բանները կը գրեմ քեզի ,
յուսալով մօտերս քեզի գալ .
15 Բայց եթէ ուշանալու ըլլամ , որ
գիտնաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի
Աստուծոյ տանը մէջ պտըտիլ , որ
կենդանի Աստուծոյ եկեղեցին է ,
ճշմարտութեան սիւնը ու հաստա-
16 տութիւնը : Ու յայտնապէս մեծ
է աստուածպաշտութեան խորհուր-
դը . Աստուած մարմինով յայտ-
նուեցաւ , Հոգիով արդարացաւ ,
հրեշտակներուն երեցաւ , հեթանո-
սաց մէջ քարոզուեցաւ , աշխարհի
մէջ հաւատացուեցաւ , ու փառքով
համբարձաւ :

ԳԼ . Գ

1 Բայց Հոգին յայտնի կ'ըսէ , թէ
եսքի ատեններուն մէկ քանիներ
հաւատքէն պիտի ապստամբին , և
մոլորեցուցիչ ոգիներու ու դիւաց
ուսմունքներու ուշադրութիւն պի-
2 տի տան , Սուտխօսներուն կեղծա-
ւորութեամբը , որոնց խղճմտանքը
3 խանձուած է . Արոնք ամուսնանա-
լէն պիտի արգիլեն , ու ես պիտի
պահեն կերակուրներէն՝ որ Աս-
տուած ստեղծեր է որ հաւատա-
ցեալները և ճշմարտութիւնը ճանչ-
ցողները գոհութեամբ վայելեն :
4 Վասն զի Աստուծոյ ամէն ստեղծա-
ծը բարի է՝ ու մերժելու բան մը
չկայ , թէ որ գոհութեամբ ըն-
5 դունուի . Վասն զի Աստուծոյ խօս-
քովը ու աղօթքով կը սրբուի :
6 Ես բաները եղբայրներուն յիշեց-
նելով՝ Յիսուս Քրիստոսի բարի
պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս , ու
պիտի անանիս հաւատքին խօսքերո-
վը և ան բարի վարդապետութիւ-
7 նովը , որուն հետևող եղար : Բայց
պիղծ ու պառաւական առասպել-
ներէն ետ կեցիր . և քու անձդ
աստուածպաշտութեան վարժե-
8 ցուր . Վասն զի մարմինին վար-
ժութիւնը քիչ բանի օգտակար է ,
բայց աստուածպաշտութիւնը ամէն
բանի օգտակար է , որ թէ այսոր
և թէ ապառնի կենաց խոստմունքը
9 ունի : Այս խօսքը հաւատարիմ է
և բոլորովին ընդունելու արժանի :
10 Վասն զի դուն ասոր համար կ'աշ-
խատինք ու նախատինք կը կրինք .
վասն զի կենդանի Աստուծոյ յու-
սացեր ենք , որ ամէն մարդոց Փըր-
կիչն է , մանաւանդ հաւատացեալ-
11 ներուն : Այս բաները պատուիրէ
12 ու սորվեցուր : Ոըևէյ որ մէկը
քու մանկութիւնդ անարգէ . հա-
պա դուն օրինակ եղիր հաւատա-
ցեալներուն՝ խօսքով , վարմունքով ,
սիրով , հաւատքով և մաքրու-
13 թեամբ : Մինչև որ ես գամ՝ մի-
տիր դիր կարդալու , յորդորե-
լու , սորվեցընելու : Ընհոգ մի
14 ըլլար քու վրադ եղած պարգևին
վրայով , որ մարգարէութեամբ
քեզի տրուեցաւ՝ երէցներուն ձեռ-
քերը Տ— վրադ դրուելովը : Ա-
15 տոնց վրայ խորհէ ու աստոնց մէջը
պարապէ , որ քու յառաջադիմու-
թիւնդ ամենուն յայտնի ըլլայ :
16 Ուշադրութիւն քու անձիդ ու վար-
դապետութեանը՝ Տ— միշտ աստոնց
մէջը կեցիր . քանզի այդպէս ըն-
ելով , քեզ ալ պիտի ապրեցընես ,
ու անոնք ալ որ քեզի մտիկ կ'ը-
նեն :

ԳԼ . Դ

1 Ծերը սաստիկ մի յանդիմաներ ,
հապա հօր պէս յորդորէ տղա-
յ . երիտասարդները՝ եղբայրներու
պէս , պառաւները՝ մայրերու պէս , 2
դեռահասակ կիներըը՝ քոյրերու
պէս՝ ամէն ինչով մաքրութիւնով :
3 Արբևաբիներըը պատուէ՝ անոնք որ
4 ճշմարտապէս որբևարի են : Ա-
պա թէ որ մէկ որբևարի մը զա-
ւակներ կամ թոռներ ունենայ ,
թող անոնք առաջ սորվին իրենց
տանը մէջ որդիական գութ ցու-

ցընել, ու փոխարէն հատուցանել իրենց ծնողացը. ինչու որ ան է բարի
5 և ընդունելի Աստուծոյ առջեւը: Այլ ան որ ձշմարտապէս ողբևարի է ու մինակ մնացած, իր յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած է, և գիշեր ցորեկ աղօթքի ու աղաչանքի կը պարապի.
6 Այլ փափկասէրը ողբևարին կեն-
7 դանութեան մեռած է: Ու սա բաները պատուիրէ որ անարատ ըլլան:
8 Եան: Այլ թէ որ մէկը իրենները ու մանաւանդ իր ընտանեացը հոգ չտանիր, անիկայ հաւատքը ուրացած է, ու անհաւատէ մըն ալ
9 գէշ է: Ողբևարին ողբևորութիւն կարգը թող տեղի, որ վաթսուն տարուընէ պակաս չէ,
10 մէկ կրկան մը կնիկ եղած, Որուն գործքերով վկայուած. թէ պատանիներ մեծցուցած ըլլայ, թէ հիւրեր ընդունած ըլլայ, թէ սուրբերուն ոտքերը լուացած ըլլայ, թէ նեղեալներուն օգնութիւն ըրած ըլլայ, թէ ամէն գործ բարեգործութեան մէջ յարատեւած ըլլայ:
11 Այլ դեռահասակ ողբևարիները մերժէ. քանզի երբոր Քրիստոսի դէմ յանդգնելով հնչասիրութեան անձնասուր կ'ըլլան, ամուսնանալ
12 կ'ուզեն. Ու դատապարտութիւն կ'ընդունին, ինչու որ առջի հաւատքնին մէկդի ձգեցին: Եան
13 ծոյլ ըլլալ կը սորվին, տունէ տուն պտըտողներ. և ոչ միայն ծոյլ, հապա չատախօսներ ու հետաքրքիրներ, և անպատեհ բաներ կը
14 խօսին: Ուստի կ'ուզեմ որ դեռահասակ կիներն ամուսնանան, զաւակներ ծնանին, տնտչին ըլլան ոչ նախատանաց պատճառ չտան
15 հակառակորդին: Վասնզի արդէն ոմանք Սատանային ետեւէն էրթալու-
16 խոտորեցան: Ով որ հաւատացեալ էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մը ողբևարիներ ունենայ, թող օգնութիւն ընէ անոնց, և եկեղեցին չծանրաբեռնի, որ ճշմարտապէս ողբևարիներուն օգնութիւն ընէ:
17 Այլէկ վերակացութիւն ընող երէցները կրկին պատուոյ արժանի թող սեպուին, մանաւանդ անոնք որ կ'աշխատին խօսքը քարոզելով ու
18 ուսուցանելով: Վասն որ գիրքը կ'ըսէ թէ՝ Եզն մէջ աշխատող երան դունչը չկապես. և թէ՝ Աշխատաւորը իր վարձքին արժանի է:
19 Երէցի վայրագ ամբաստանութիւն մի' ընդունիր, բայց միայն երկու կամ երիք վկանելով:
20 Անոնք որ մեղք կը գործեն, ամենուն առջեւը յանդիմանէ, որ ուրիշներն ալ վախնան:
21 Կ'երդնում եմ Աստուծոյ առջեւը և Յիսուս Քրիստոսի ընտրեալ հրեշտակներուն, որ ասոնք բաները պահես առանց նախապատճառութեան, բան մը աչառութեամբ չընելով:
22 Ձեռք շուտով մէկուն վրայ մի' դներ, և ուրիշներուն մեղացը հաղորդ չըլլաս. դուն քեզ մաքուր պահէ:
23 Ալկէետեւ ջուր չխմես, հապա քիչ մըն ալ գինի գործածէ քու ստամոքսիդ ու յաճախ հիւանդութիւններուդ համար:
24 Ան մարդիկ որ իրենց մեղքերը յայտնի են, ու առաջուց դատապարտութեան հասած. և կան որ իրենց ետեւէն կ'երթան: Նմանապէս
25 ասոնց բարի գործքերը յայտնի են. ու անոնք որ ուրիշ կերպ բան մըն են, չեն կրնար ծածուկ մնալ:

ԳԼՈՒԽ Զ.

1 Ան ամենը որ ծառայութեան լուծի տակ են, իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի սեպեն, որ Աստուծոյ անունը ու վարդապետութիւնը չհայհոյուի:
2 Ու անոնք որ հաւատացեալ տէրեր ունին, թող չարհամարհեն եղբայրներ ըլլալնուն պատճառով. հապա աւելի ծառայութիւն ընեն, ինչու որ անոնք հաւատացեալ են ու սիրելի, որոնք բարերարութիւն ընելու մէջ մասնակից են. ասը բաները սորվեցո՛ւր ու յորդորէ:
3 Ով որ ուրիշ կերպ բան մը սորվեցնէ, ու մտիկ չընէ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ողջամիտ խօսքերուն, և անվարդապետութեանը որ աստուածպաշտութեան համեմատ է,
4 Ան հպարտացած է ու բան մը չգիտեր,

հագա վէճերով ու հակառակութիւններով ախտացած է. որոնց մէ կ՚ելլայ նախանձ, կռիւ, հայհոյութիւնները, դէշ կասկածները,
5 Ինքով ապականած ու ճշմարտութենէն հեռացած մարդոց զրաւանութիւնները, որոնք աստուածպաշտութիւնը շահավաճառութիւն մը կը սեպեն. անոնցմէ մէկդի
6 կեցիր: Սակայն աստուածպաշտութիւնը գոհունակութիւնով մեծ շահավաճառութիւն մըն
7 է: Ինչու որ բան մը չբերինք աշխարհ, ու յայտնի է որ չենք կրնար
8 անկէ բան մը տանիլ: Հապա կերակուր ու հանդերձ ունենալով,
9 անոնցմով բաւականանանք: Իսկ անոնք որ հարստանալ կ՚ուզեն, կ՚իյնան փորձութեան ու որոգայթի և շատ յիմարական ու վնասակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք սատակումի ու կորստեան մէջ կ՚ընկղմեն մարդիկ:
10 Ինչու որ ամէն չարութիւններուն արմատը արծաթասիրութիւն է. որուն մէկ քանիները անձնատուր ըլլալով հաւատքէն մոլորեցան, ու ինքզինքնին շատ ցաւերով խոցեցին:
11 Իսկ դուն, ով մարդ Աստուծոյ, փախիր այս բաներէն, ու գնա արդարութեան՝ աստուածպաշտութեան՝ հաւատքի՝ սիրոյ՝ համբերութեան՝ հեզութեան հետևէն.
12 պատերազմէ՛ հաւատքին բարի պատերազմը, բռնէ յաւիտենական կեանքը՝ որուն որ կանչուեցար, և շատ վկաներու առջև դաւանեցար
13 բարի դաւանութիւնը: Ես պատուիրեմ քեզի Աստուծոյ առջև՝ որ կենդանի կ՚ընէ բոլորը, և Յիսուս Քրիստոս — ի՛նչ որ պատասխանի Պիղատոսին առջև վկայեց
14 բարի դաւանութիւնը. Որ դուն ան պատուէրը ամրիծ՝ անարատ պահես՝ մինչև մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսին յայտնութիւնը.
15 որ իր ատենին պիտի ցուցընէ Երանելին ու մի միայն Հզօրը, թագաւորացն թագաւորը ու տէրերուն Տէրը.
16 Որ ինքը միայն անմահութիւն ունի անմատչելի լուսոյ մէջ բնակած. որն որ մարդիկներէն մէկը չտեսաւ, ո՛չ ալ տեսնել կարող է, որուն պատիւ և զօրութիւն յաւիտեան: Ամէն:
17 Այս աշխարհիս մէջ հարուստ եղողներուն պատուէր տուր որ չհպարտանան, և անստոյգ հարստութեան վրայ յոյսերնին չդնեն, հապա կենդանի Աստուծոյ վրայ՝ որ ամէն բանը մեզի առատօրէն կուտայ վայելելու,
18 Բարիք գործեն, բարի գործքերով հարստանան, առատաձեռն, և բաշխելու պատրաստ
19 հաղորդ ըլլան. Նարի հիմ գանձեն անձերնուն հանդերձեալին համար, որ յաւիտենական կեանքը ձեռք ձգեն:
20 Ո՛վ Տիմոթէոս՝ փեղ պահէ՛ աւանդը պահէ, փախչելով պիղծ ունայնաբանութիւններէն և աւտանութիւն գիտութեան հակառակութիւններէն, Որ որ մէկ քանիները դաւանելով՝ հաւատքէն մոլորեցան:
21 Շնորհքը քու հետդ ըլլայ: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՈՒԵՐԵԼՈՅՆ

ԵՒ ՏԻՄՈԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ կամքովը կենաց
2 խոստմունքին պէս, որ Քրիստոս Յիսուսով է, Տիմոթէոս իմ սիրելի

ու Պրիսկաս Յիսուս միր Տէրոջ-
մէն :
3 Հաւատացեալ եմ Պաւուծոյ որն
որ կը պաշտեմ իմ նախնիքներէս
մաքուր խղճմտանքով , (երբոր ան-
պակաս կերպ իմ աղօթքներուս մէջ
4 կը յիշեմ գիշեր ու ցորեկ , Յան-
կարով կերպ առանձ , ու միտք
բերելով քու արցունքներդ , որ ու-
5 րախութիւնով լեցուիմ .) Առա-
ձելով քու վրադ եղած անկեղծ
հաւատքը , որ առաջ քու մեծ մօրդ
Լաւոդեային ու քու մօրդ Եունիկէին
վրայ բնակեցաւ , և համոզուած եմ
6 որ քու վրադ ալ ։ Ընդ որ հա-
մար քու միտքդ կը ձգեմ որ ար-
ծարծես Պաւուծոյ պարգեը , որ
քեզի տրուած է իմ ձեռքերուս տա-
7 վրադ դրուելով : Վասն զի Պա-
ւուած մեզի երկչոտութեան հոգի
չտուաւ , հապա զօրութեան ու
8 սիրոյ և ցանաութեան : Ուստի
ամօթ մի՛ ածիր միր Տէրոջը վկա-
յութիւնը , ոչ ալ ինծի անոր հա-
մար կապուածս . հապա մասնակից
եղիր աւետարանին չարչարանքնե-
րուն՝ Պաւուծոյ զօրութեանը հա-
9 մեմատ . Որ մեզ փրկեց ու սուրբ
կոչումով կանչեց՝ չէ թէ մեր գոր-
ծերուն նայելով , հապա իր նախա-
տեսմանութեանը ու շնորհացը նա-
յելով , որ Քրիստոս Յիսուսով մեզի
տրուեցաւ յաւիտենական դարերէն
10 առաջ . Բայց հիմա յայտնուեցաւ
միր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի
երեւնալովը . որ մահը խափանեց ,
և՝ ի լոյս հանեց կեանքը ու անմա-
հութիւնը աւետարանին միջոցով .
11 Որ ես անոր քարոզիչ ու առաքեալ
դրուեցայ ու հեթանոսներուն վար-
12 դապետ : Ընդ որ համար ասս չար-
չարանքներն ալ կը կրեմ . բայց
ամօթ մը չեմ ածեր , քանզի որ
գիտեմ թէ որուն եմ հաւատացեր ,
և համոզուած եմ որ իմ ներած
աւանդած բանս կրնայ պահել մինչեւ
13 ան օրը : Ունի՛ր բռնէ ան ոդ-
ջամիտ խօսքերուն օրինակը որ ինծի-
ցեցիր , հաւատքով ու սիրով՝ որ
Քրիստոս Յիսուսով է :
14 Ան բարի աւանդը պահէ Հո-

գւոյն Սրբոյ ձեռքով որ մեր մէ-
ջը բնակած է : Ասա գիտես որ 15
ինծմէ երես դարձուցին ան ամէնը
որ Ասիա էին , որոնցմէ են Փի-
գեղոս ու Հերմոգինէս : Տէրը ո- 16
ղորմութիւն տայ Ընեսիփորոսին
տանը , ինչու որ շատ անգամ ին
հանգստացուց , ու իմ շղթաս ամեն
չամչեց . Հապա երբոր Հռոմ 17
եկաւ , շատ ջանքով փնտռեց ին
ու գտաւ : Տէրը իրեն տայ որ 18
ան օրը Տէրոջմէն ողորմութիւն
գտնէ .) և Եփեսոսի մէջ ալ ին
շատ ապաստարութիւն որ բրաւ ին-
ձի , դուն անոնց շատ աղէկ գիտես :

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս առաքեալ Յիսուս Քրիստոսի 1
ան շնորհքովը որ Աստուած
Յիսուսով է : Ես ան բանիկը որ 2
ինծի տեղիք շատ վկայութիւնով՝ հա-
ւատարիմ մարդոց յանձնէ , որոնք
կարող ըլլան ուրիշներուն ալ սոր-
վեցընելու : Պրի դուն նեղու- 3
թիւններու համբերէ Յիսուսի
Քրիստոս բարի զինուորի մը պէս :
Մէկ զինուորական մը ան կեանքին 4
գործառնութիւններովը չզբաղիր ,
որ զօրավարին հաճոյ ըլլայ : Ա- 5
թէ որ մէկը մրցի , չպսակուիր թէ
որ լաւ օրինի չմրցի : Հշխա- 6
ռող երկրագործին պէտք է առաջ
պտուղներէն վայելել : Ամսոյր 7
ինչ որ կ՚ըսեմ . Տէրը քեզի խելա-
ւութիւն տայ ամէն բանի մէջ .
Մխտի բեր Յիսուս Քրիստոսի յիշել 8
Յիսուս Քրիստոսը մեռելներէն
յարուցեալ՝ իմ ըսածիս աւետարանին համեմատ . Որուն 9
մէջը չարագործի մը պէս կը չար-
չարուիմ մինչեւ անգամ կապերով .
բայց Աստուծոյ խօսքը կապուած
չէ : Ասոր ամէն բանի կը համ- 10
բերեմ ընտրեալներուն համար ,
որ անոնք ալ հասնին ան փրկու-
թեանը որ Քրիստոս Յիսուսով
է յաւիտենական փառքով : Ան 11
խօսքը հաւատարիմ է . վասն զի
թէ որ անոր հետը մեռանք , անոր
հետն ալ պիտի ապրինք . Եթէ որ 12
համբերենք , անոր հետն ալ պիտի

թագաւորնիք • թէ որ ինչ որ ուրա-
նանք , ինքն ալ մեզ պիտի ուրանայ •
13 Եւ որ չհաւատանք , ինքը հաւա-
տարիմ կը մնայ , իր անձը չկրնար
14 ուրանալ : Այս բաները ածոյ
մի տալը ձգէ Տէրոջը առջեը վկայու-
թիւն դնելով , խօսքերու վրայ վէճ
չընել՝ որ բանի մը օգտակար չէ ,
հապա դէպի լսողները կործանմա-
15 նը համար է : Ջանք ըրէ քու
անձդ ընտիր ցուցընելու Աստուծոյ
առջեը , անամօթ բանուոր մը ըլլալ
որ պիտի չամչնայ , ճշմարտութեան
16 խօսքը շիտակ բացատրելով : Սակայն
պիղծ ու փուճ խօսքերէն մեկդի
կեցիր , քանզի անոնք աւելի յառաջ
կ'երթան ամբարշտութեան մէջ •
17 Եւ անոնց խօսքը քաղցկեղի պէս
կը ճարակէ • որոնց կարգին են Հի-
18 մենոս ու Փիղետոս • Որոնք ճըշ-
մարտութենէն մոլորեցան , ու կ'ը-
սեն թէ Յարութիւնը արդէն եղած է , և կը կործանեն
19 մէկ քանիներուն հաւատքը : Սակայն
Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը
կենայ , ու սա կնիքը ունի , թէ
Տէրը կը ճանչնայ անոնք որ իրեն են •
Եւ Քրիստոսի անունը
նայ ան ամէնը՝ որ Քրիստոսի անու-
20 նը կ'անուանէ : Սակայն մէկ մեծ
տան մը մէջ չէ թէ միայն ոսկիէ
ու արծաթէ անօթներ կան , հապա
փայտէ ու հողէ ամաններ ալ կան •
և ոմանք պատուոյ համար են , ու
21 ոմանք անպատուոյ համար : Ուս-
տի թէ որ մէկը իր անձը անսուրբ
բաներէն մաքրէ , անիկայ մէկ պա-
տուական անօթ մը պիտի ըլլայ՝
սրբուած ու էր Տէրոջը պիտանի՝
ամէն բարի գործերու համար
22 պատրաստուած : Երիտասարդա-
կան ցանկութիւններէն ալ փա-
խիր , ու ջան արդարութեան՝ հա-
ւատքի՝ սիրոյ՝ խաղաղութեան հետևէ
անոնց հետ՝ որ Տէրոջը անուանը կը
23 կանչեն մաքուր սրտով : Այլ
յիմարական ու անիմաստ վէճերէն
մեկդի քաշուէ , գիտնալով որ ա-
24 նոնցմէ կռիւներ կը ծնանին • Ու
Տէրոջը ծառային պէտք չէ կռիւ
ընել • հապա հեզահոգի ըլլալ
ամէնուն , ուսուցչասէր , ոխ չպա-
հող • Խոհեմութեամբ խրատել 25
հակառակ կեցողները , որ գուցէ
թէ Աստուած ապաշխարութիւն
տայ անոնց՝ ճշմարտութիւնը ճանչ-
նալու համար , Ու Սատանային 26
որոգայթէն ազատուին , որ անկէ
բռնուած են իր կամքին համա-
ր :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ա Այս գիտցիր որ ետքի օրերը
ծանր ժամանակներ պիտի գան •
2 Վասն զի մարդիկ պիտի ըլլան անձ-
նասէր , արծաթասէր , ամբարտա-
ւան , հպարտ , հայհոյիչ , ծնողաց
անհնազանդ , ապերախտ , անսուրբ ,
3 Անգութ , անհաշտ , բանսարկու ,
անժուժկալ , դաժանաբարոյ , բա-
րին չսիրող , Մատնիչ , յանդուգն ,
4 գոռոզ , աւելի հեշտասէր քան թէ
աստուածասէր • Որոնք աստուած-
5 պաշտութեան կերպարանքը ունին ,
բայց անոր զօրութիւնը ուրացած
են • և դուն ատոնցմէ մեկդի կե-
6 ցիր : Վասն զի ատոնցմէ են որ
տուներէն նեղուս կը մտնեն , ու գերի
կ'ընեն մեղքով բեռնաւորուած տըր-
կարամիտ կիներըը՝ զանազան ցան-
7 կութիւններէ վարուած , Որ միշտ
կը սորվին , ու բնաւ ճշմարտու-
թիւնը ճանչնալու չեն կրնար հաս-
8 նիլ : Ասպա ինչպէս որ Յաննէս
ու Յամբրէս հակառակ կեցան Մով-
սէսին , անանկ ալ ատոնք ճշմար-
տութեանը հակառակ կը կենան •
ապականած մտքով մարդիկներ ,
հաւատքի մէջ անպիտաններ են :
9 Այլ աւելի յառաջ պիտի չերթան ,
վասն զի ատոնց անմտութիւնը ա-
մենուն յայտնի պիտի ըլլայ , ինչ-
10 պէս որ անոնցը եղաւ : Իսկ դուն
ուսուցանեցիր իմ վարդապետու-
թեանս , վարմունքիս , դիտաւո-
րութեանս , հաւատքիս , երկայնմըտ-
ութեանս , սիրոյս , համբերու-
11 թեանս , Հալածանքներուս , չար-
չարանքներուս , ինչպէս որ ինծի ե-
ղան Ընտիոքի Ի Իկոնիոնի ա-
Լիւստրայի մէջ , ինտր հալածանք-
ներու համբերեցի , ու ամենէն ալ

12 ազատից Տէրը : Եւ ամէն անոնք
որ կ՚ուզեն աստուածպաշտութեամբ
ապրիլ Քրիստոս Յիսուսով՝ հա-
13 լածանք պիտի կրեն : Չայց չար
ու խաբեբայ մարդիկներըը չարու-
թեան մէջ պիտի յառաջանան՝ մո-
14 լորեցնելով ու մոլորելով : Սակայն
դուն հաստատուն կեցիր ան բան-
րուն մէջ որ սորվեցար ու հաւա-
տացիր , ինչու որ գիտես թէ որմէ
15 սորված ես . Եւ ան- մանկու թե-
նէդ Ի վեր սուրբ գիրքերը գիտես ,
որոնք կրնան իմաստուն ընել քեզ
փրկութեան Քրիստոս Յիսուսի վրայ
16 եղած հաւատքովը : Ամէն գիրքը
Աստուծոյ շունչն է , և օգտակար
է սորվեցընելու , յանդիմանելու ,
շիտկելու ու արդարութեան խր-
17 րատելու համար . Որ Աստուծոյ
մարդը կատարեալ ըլլայ՝ ամէն գա-
րի գործերու պատրաստուած :

ԳԼ . Դ

1 Ես- վկայութիւնը կը դնեմ Աս-
տուծոյ առջեւը և Յիսուս Քր-
իստոսի , որ պիտի դատէ կենդա-
նիները ու մեռելները իր յայտ-
նութիւնն ու թագաւորութիւնը
2 ատենը . Քարոզէ խօսքը , մնադ-
րութեամբ գործէ պարապէ ա-
տենին ու ատենէ դուրս , յանդի-
մանէ , սաստէ , յորդորէ ամենայն
երկայնմտութեամբ ու վարդապե-
3 տութեամբ : Ինչու որ ժամա-
նակ պիտի գայ՝ որ ողջամիտ վար-
դապետութեանը պիտի չհամբե-
րեն , հապա իրենց ականջները
քոլը իրենց ցանկութիւններուն
համեմատ վարդապետներ պիտի
4 դիզեն իրենց . Եւ ճշմարտութե-
նէն ականջները պիտի դարձընեն ,
ու առասպելներու եռանդ պիտի մո-
5 լորին : Չայց դուն ամէն բանի
մէջ արթուն կեցիր , նեղութիւն-
ներու համբերէ , աւետարանիչի
գործ գործէ , քու պաշտօնդ կա-
6 տարէ : Ինչու որ ես արդէն պոհ
ըլլալու նուիրուած եմ , ու իմ
7 մեկնելուս ատենը հասեր է : Լաւ
պատերազմը պատերազմեցայ , ըն-
թացքը կատարեցի , հաւատքը
8 պահեցի : Ուրեմն կայ կը մնայ
ինծի արդարութեան պսակը , որ
Տէրը՝ արդար Դատաւորը պիտի
հատուցանէ ինծի ան օրը , ու չ՚ միայն
ինծի , հապա ան ամենուն ալ՝
որ անոր յայտնութիւնը սիրեցին :

9 Ջանք ըրէ շուտով ինծի գալու .
10 Ինչու որ Դեմաս զիս թողուց ու
սա աշխարհը սիրեց , և գնաց Թես-
սաղոնիկէ . Կրեսկէս Գաղատիա ,
11 Տիտոս՝ Դաղմատիա . Միայն Ղուկաս իմ հետս է . Առրկոսը առնես քու հետդ բերես՝
ինչու որ ինծի օգտակար է սպա-
12 սաւորութեան համար : Եւ ես
13 Տիքիկոսը Եփեսոս խրկեցի : Ուն
վերարկուն՝ որ Տրովադա Քողու-
քիի Կարպոսին քովը , երբոր գաս՝
բերը , գիրքերն ալ , մանաւանդ
մագաղաթներըը : Դարբին Ալէք-
14 սանդրոսը շատ չարութիւն ըրաւ
ինծի . Տէրը անոր հատուցանէ
15 իր գործերուն համեմատ : Դուն
ալ անկէ զգուշացիր , ինչու որ
մեր խօսքերուն շատ դէմ կեցաւ :
16 Իմ անդամ առեւանին առջեւը
պատասխան տալուս՝ իմ կողմա-
նէս մէկը չկայնեցաւ ինծի հետ ,
հապա ամէնն ալ զիս թողու-
17 ցին . աս իրենց չսեպուի : Չայց
Տէրը իմ քովս կայնեցաւ ու զիս զո-
րացուց , որ քարոզութիւնը իմ
միջոցովս լմնան ըլլայ , ու բո-
լոր հեթանոսները լսեն . և ես
18 առիւծին բերնէն ազատեցայ : Եւ
Տէրը ամէն չար գործէ պիտի
ազատէ զիս , և ապահովութեամբ
իր երկնային թագաւորութեանը
պիտի հասցընէ . իրեն փառք յա-
ւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :

19 Նախ տուր Պրիսկէին և Ակիւ-
զասին , ու Ընեսիփորոսին տանը :
20 Երաստոս Կորնթոսի մէջ մնաց .
և Տրոփիմոսը Մելիտոսի մէջ թո-
21 ղուցի հիւանդացած : Ջանք ըրէ
ձմեռէն առաջ գալ : Նախ կ՚ը-
նեն քեզի Եւբուղոս ու Պուդէս
և Լինոս ու Կղոդիա և բոլոր եղ-
22 բայրները : Տէր Յիսուս Քրիս-
տոս քու հոգիիդ հետը ըլլայ . Շ-
նորհքը ձեզի հետ . Ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԸՆԴԵՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԸՆ ՏԻՏՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Պօղոս Աստուծոյ ծառայ և Յիսուս
Քրիստոսի առաքեալ , Ընտրեալ
Աստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին
ու աստուածպաշտութեան հետ կից
եղող ճշմարտութեանը գիտութեա-
2 նը համեմատ , Յաւիտենական կե-
նաց յուսովը , որ ինքն անստուեն
Աստուած խոստացաւ յաւիտենական
3 դարերէն առաջ , Բայց իր ժամանակին
իր Խօսքը իր քարոզու-
թիւնով , որ ինծի յանձնուեցաւ
ձեր Փրկիչ Աստուծոյ հրամանովը ,
4 Տիտոսին՝ իմ հարազատ որդւոյս հա-
ւատքով՝ ընդհանուր հաղորդ և
խաղաղութիւն՝ ի Աստուծմէն ու
ձեր Փրկչէն՝ Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսէն :

5 Ասոր համար ես քեզ Կրետէ
թողուցի , որ ինչ պակաս բան որ
կայ , շիտակես , ու ամեն մէկ քա-
ղաքի մէջ երէցներ կարգես , ինչպէս
6 որ ես քեզի պատուիրեցի . Եթէ որ
մէկը անմեղադրելի ըլլայ՝ մէկ կնկան
մը էրիկ , հաւատացեալ զաւակներ
ունենայ , որ անառակութեան հա-
մար ամբաստանուած՝ կամ անհնա-
7 զանդ չըլլան : Վասն զի եպիսկո-
պոսին պէտք է անմեղադրելի ըլլալ
Աստուծոյ տնտեսին պէս . ձիչ յան-
դուգն , ձիչ բարկացող , ձիչ գի-
նեմոլ , ձիչ պարնող , ձիչ անարդ
շահախնդրութեան ետևէ եղող ,
8 Հապա հիւրասէր , բարեսէր , խո-
հեմ , արդար , սուրբ , ժուժկալ ,
9 Հաստատ բռնելով վարդապետու-
թեան հաւատարիմ խօսքը , որ կա-
րող ըլլայ ողջմիտ վարդապետու-
թիւնով յորդորել , և հակառակ
10 կեցողները յանդիմանել : Վասն զի
շատ են անհնազանդները , ունայ-
նաբանութիւն խօսողները , ու միտք խա-
բողները , մանաւանդ անոնք որ
11 թլփատութենէն են . Որոնք պէտք
է պապանձեցընել , որ ամբողջ տու-
ներ կը կործանեն , ու անպատե-
ղութիւններ կը սորվեցընեն անարդ շա-
հախնդրութեան համար : Ինոնցմէ
12 մէկը գլուխնին՝ որ իրենց բուն մար-
գարէն էր , Կրետացիները միշտ
ստուղութ էն , չար գազաններ ,
13 դատարկապորներ : Այս վկայու-
թիւնը ճշմարիտ է . ասոր համար
սաստիկ յանդիմանէ՛ անոնք , որ ա-
ռողջանան հաւատքին մէջ .
14 նային հրէական առասպելներուն
և ճշմարտութենէ հեռացող մարդոց
պատուէրներուն :
15 Ամէն բան մա-
քուր է մաքուրներուն , բայց պիղ-
ծերուն ու անհաւատներուն մէկ բան
մը մաքուր չէ , հապա անոնց միտքն
ալ խղճմտանքն ալ պղծուած են :
16 Կը խոստովանին թէ գիտեն Աստուած կը
ճանչնան , և իրենց գործերովը կ'ու-
րանան , պիղծ ու անհնազանդ ըլ-
լալովնին , և ամեն բարի գործի
անպիտան :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Բայց դուն խօսէ ինչ որ կը վայլէ
ողջամիտ վարդապետութեանը .
2 Ծերերուն զգաստ ըլլալ , ծան-
րաբարոյ , խոհեմ , ողջամիտ՝ հա-
ւատքով , սիրով , համբերութեա-
3 նով : Նոյնպէս ալ պառաւներուն ա-
նանկ վարմունք ունենալ , ինչպես որ
կը վայլէ սրբութեան , ոչ բամ-
բասարկու ըլլալ , ոչ գինեմոլ , հոգ-
4 բարի խրատ տուող . Որ խրատեն
նորահասակ կիներնին՝ էրիկներն սի-
րող , զաւակներն սիրող ըլլալ ,
5 խոհեմ , ողջախոհ , տնաշէն , բա-
րեգործ , իրենց էրիկներուն հնա-
զանդ , որ չըլլայ թէ Աստուծոյ
6 խօսքը հայհոյուի : Նմանակ ալ
երիտասարդները յորդորէ խոհեմ
7 ըլլալ . Ամեն կողմէ քու անձդ բարի

գործքերու օրինակ ցուցընելով ,
վերոգրեալ ուսուցմանց մէջ անեղծու-
8 թիւն , պարկեշտութիւն , ողջամիտ
ու անմեղադրելի խօսք , որ հակա-
ռակ կեցողը ամչնայ , ու մեր վրայով
գէշ բան մը չունենայ ըսելու :
9 Ծառաներուն ըսէ՛ որ իրենց
տէրերուն հնազանդ ըլլալ , և ամէն
բանի մէջ հաճելի . ոչ հակառա-
10 կախօսներ , ոչ խորոզներ , հապա
բոլորովին բարի հաւատարմութիւն
ցուցընեն , որ մեր Փրկիչ Աստու-
ծոյ վարդապետութիւնը ամէն բանի
11 մէջ զարդարեն : Վասն որ Աս-
տուծոյ փրկարար շնորհքը բոլոր
12 մարդոց երեցաւ . Ու մեզ կը
խրատէ որ ամբարշտութիւնը ու
աշխարհային ցանկութիւնները ու-
րանանք , և զգաստութիւնով ու
արդարութիւնով և բարեպաշտու-
թիւնով ապրինք աս աշխարհի
13 մէջ , Ու սպասենք այն երջանիկ
յոյսին , և մեծ Աստուծոյ ու մեր
Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի փա-
14 ռացը յայտնուելուն . Ու իր անձը
մեզի համար տուաւ , որ մեզ ամէն
անօրէնութենէ ազատէ , ու մաքրէ
իրեն սեփհական ժողովուրդ ընէ՝
բարի գործքերու նախանձաւոր :
15 Այս բաները խօսէ և յորդորէ ու
յանդիմանէ բոլորովին սաստկով .
ոչոք որ մեզ քեզ անարգէ :

Գ·Լ· Գ·

1 Անոնց միտքը դէպ իշխանութիւն-
ներուն և պետութիւններուն
հնազանդիլ ու հպատակ ըլլալ ,
ու ամէն բարի գործքերու պատ-
2 րաստ գտնուիլ . Ոևէու մը հոյ-
հոյութիւն չընել , կռուազար չըլ-
լալ , հապա հեզահոգի , ամէն
մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն
3 ցուցընել : Վասն որ մենք ալ ա-
ռաջ մը անմիտ էինք , անհնազանդ ,
մոլորեալ , և զանազան ցանկու-
թիւններու ու հեշտութիւններու
կը ծառայէինք . չարութիւնով՝ ու
նախանձով կը վարուէինք , ատե-
լի էինք և միկդիկ կ՚ատէինք : Բայց 4
երբոր մեր Փրկիչ Աստուծոյն քաղց-
րութիւնը ու մարդասիրութիւնը
յայտնուեցաւ , Ո՛չ թէ արդարու- 5
թեան գործքերէն՝ որ մենք ըրինք ,
հապա իր ողորմութեանը համեմատ
մեզ փրկեց նորէն ծնանելու առա-
ջանին միջոցովը ու Սուրբ Հոգիին
նորոգելովը , Որն որ առատօրէն 6
թափեց մեր վրայ Յիսուս Քրիս-
տոս մեր Փրկչին ձեռքովը , Որ անոր 7
շնորհքովը արդարացած՝ յաւիտե-
նական կենաց յուսով ժառանգ ըլ-
լանք : Այս խօսքը հաւատարիմ է . 8
և կ՚ուզեմ որ ատոնք հաստատես ,
որ Աստուծոյ հաւատացողները հոգ
տանին բարի գործքեր ընելու վրայ
բլլալ . ատոնք են բարի ու մարդոց
օգտակար բաները : Բայց դուն 9
յիմարական վէճերէն ու ազգաբա-
նութիւններէն ու հակառակութիւննե-
րէն և օրէնքի վրայով եղած կռի-
ւներէն մեկնի կեցիր , քանզի որ
անօգուտ են ու ունայն : Հերե- 10
ձուածող մարդէն առաջին ու երկ-
րորդ անգամ խրատելէնետև ետ
քաշուէ , Գիտնալով որ անանկը 11
խոտորած է , և մեղք կը գործէ
ինքզինքը դատապարտելով :

Երբոր Արտեմաս կամ Տիւքիկոսը 12
քեզի խրկեմ , ջանա գալ ինծի դա-
լու Նիկոպօլիս , քանզի որ միտք
դրի ձմեռը հոն անցընելու : Զէն- 13
նաս օրինակաւոր ու Ապողոսը փու-
թով ճամբայ դրէ , հոգ տարէք
որ անոնց բան մը չպակսի : Ու 14
մերիններն ալ թող սորվին բա-
րի գործքեր ընելու վրայ բլլալ հար-
կաւոր պարագաներու մէջ , որ
անպտուղ չըլլան : Բարև կ՚ընեն 15
քեզի ամէն ալ որ իմ հետս են .
բարե՛ւ ասա անոնց որ մեզ կը սիրեն
հաւատովով . Շնորհքը ձեր ամենուն
հետը ըլայ : Ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԵՒ ՏԻՄՈԹԷՈՍԻ

ԵՒ ՓԻԼԻՄՈՆԻ

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի կա-
պեալը՝ եւ Տիմոթէոս եղբայրը,
Փիլիմոն մեր սիրելիին ու գործակ-
2 ցին, եւ Ափփիա սիրելիին, ու
Աքիպպոս մեր զինուորակիցին, ու
3 քու տանդ մէջի եկեղեցիին. Շնո-
րհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն եւ Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն։
4 Կը գոհանամ միշտ իմ Աստուծմէս, քեզ իմ աղօթքներուս մէջ
5 յիշելով. Լսելով կը լսեմ քու
սէրդ ու հաւատդ՝ որ ունիս Տէր
Յիսուսի վրայ եւ բոլոր սուրբերուն
6 վրայ. Որ քու հաւատիդ հաղոր-
դակցութիւնը պողպեր ըլլայ,
Քրիստոս Յիսուսով ձեր վրայ եղած
ամէն բարութիւնը ճանչցուելով։
7 Վասնզի շատ ուրախութիւն եւ մխի-
թարութիւն ունինք քու սիրոյդ
վրայ, որ սուրբերուն սիրտերը քեզ-
մով հանգստացած են, եղբայր։
8 Ասոր համար թէեւ շատ համար-
ձակութիւն ունիմ Քրիստոսով
պատուիրելու քեզի հրամայելու,
9 Բայց յաւէտ սիրոյ համար կ'աղա-
չեմ, անանկ մէկը ըլլալով՝ բնաւոր
որ եմ ես Պօղոս ծերացած, ու
հիմա Յիսուս Քրիստոսի համար
10 կապուած ալ։ Կ'աղաչեմ քեզի
իմ որդւոյս Ոնեսիմոսին համար՝ որն
որ իմ կապանքներուս մէջը ծնայ.
11 Որ առանց մէկ անպիտան էր քեզի,
բայց հիմա քեզի ալ ինծի ալ պի-
12 տանի է. Ինքզինք ես խրկեցի.
դուն ալ ընդունէ զանիկայ՝ որ է
13 իմ աղիքս. Որն որ կ'ուզէի իմ
քովս պահել, որ քու տեղդ ինծի
սպասաւորութիւն ընէ աւետարա-
14 նին կապանքներուն մէջ։ Բայց
առանց քու կամքիդ բան մը
ընել, որ քու բարերարութիւնդ
իբր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ,
15 հապա կամաւ։ Վասնզի գուցէ ասոր
պատճառով անիկայ քիչ մը առեն
զատուեցաւ, որ զանիկայ յաւի-
16 տեան ունենաս։ Ընդ թէ ալ ծառա-
յի մը պէս, հապա ծառայէն վեր՝
սիրելի եղբօր պէս. Ու ըն որ ինծի
այսպէս՝ ուրեմն քեզի թէ մարմինի կող-
մանէ ու թէ Տէրոջը։ Ուստի թէ
17 որ զիս ունիս հաղորդ կը սեպես,
ընդունէ անիկայ՝ որպէս թէ զիս։
18 Ու թէ որ քեզի անիրաւութիւն
մը բրած է կամ պարտք մը ունի,
19 ան իմ հաշիւս անցուր. Ես Պօ-
ղոս իմ ձեռքովս գրեցի, ես կը
վճարեմ. որ չըսեմ քեզի թէ դուն
ալ քու անձդ ինծի պարտական
20 ես։ Այո եղբայր՝ թող քեզմէ
ունենամ ես՝ օգուտը Տէրոջմով.
հանգչեցուր իմ աղիքս Տէրոջ-
21 մով։ Քու հնազանդութեանդ
վստահանալով քեզի գրեցի. գի-
տէի որ դուն ալ աւելի պիտի ընես։
22 Սակայն՝ ինծի պատրաստէ. ինչու որ
կը յուսամ թէ ձեր աղօթքնե-
րուն միջոցով ձեզի պիտի շնոր-
23 հուիմ։ Կը դրկէ ձեզի Ե-
պափրաս՝ իմ գերութեանս ընկեր
Քրիստոս Յիսուսով. Ու Մար-
24 կոս՝ Արիստարքոս՝ Դեմաս՝ Ղու-
կաս՝ իմ գործակիցներս։ Ա՛ր
25 Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեր հոգիին հետը ըլայ։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ

[ՊՕՂՈՍԻ ԸՆԴԵՐԱԼՈՑՆ]

ԸՆ ԵՒՐԸՑՆԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ճ Ա՛տ մեամբով ու շատ կէրպերով
առաջուց խոսեցով Եսայուած
2 հայրերուն հետ մարգարէներով , Ա-
խորի օրերս էր Որդիով խոսեցաւ
մեր հետը , որ զանիկայ ամէն բանի
3 ժառանգ դրաւ , որ անով աշ-
խարհն ալ ստեղծեց . Ու անի-
կայ իր փառացը լոյսն է և իր էու-
թեանը բուն պատկերը . ան որ իր
զօրութեան խօսքովը ամէն բան կը
բռնէ , իր անձովը մեր մեղքերը
սրբելով , բարձրերը Մեծութեանը աջ կողմը նստաւ :
4 Ու այնչափ աւելի եղաւ հրեշտակ-
ներէն , որչափ որ անոնցմէ աւելի
5 պէտք անուն ժառանգեց : Վասն-
որ հրեշտակներէն որո՞ւն բսաւ եր-
բէք , Դուն իմ Որդիս ես , ես
այսօր քեզ ծնայ . և դարձեալ Ես
անոր Հայր պիտի ըլլամ , ու ան-
6 կայ ինձի Որդի պիտի ըլլայ . Ու
դարձեալ՝ երբոր անդրանիկը աշ-
խարհ կը մտցընէ , կ'ըսէ , Ա-
ռաջի բոլոր հրեշտակներն ալ ա-
նոր երկրպագութիւն թող ընեն :
7 Ու հրեշտակներուն վրայով կ'ըսէ ,
Որ իր հրեշտակները հոգիներ կ'ը-
նէ , ու իր պաշտօնեաները կրակի
8 բոց : Սակայն Որդիին կ'ըսէ .
Քու աթոռդ Հա՛մ Ա՛ստուած յաւի-
տեան յաւիտենից է . քու թա-
գաւորութեան գաւազանդ ուղ-
9 ղութեան գաւազան է . Արդարու-
թիւնը սիրեցիր ու անօրէնութիւ-
նըատեցիր . անոր համար Հա՛մ
Ա՛ստուած՝ քու Ա՛ստուածդ ուրա-
խութեան եղով օծեց քեզ քու
10 ընկերներէդ աւելի : Ան՝ Տէր
Տէր՝ սկիզբէն երկրին հիմերը դը-
րիր , ու երկինքը քու ձեռքերուդ
11 գործքն է . Անոնք պիտի կորսուին ,
բայց դուն կը կենաս ու կը մնաս .
12 ու ամէնը լաթի պէս պիտի մաշին ,
Ու վերարկուի պէս պիտի գալարես
զանոնք՝ և պիտի փոխուին . բայց
դուն նոյն ինքն ես , ու քու տարի-
ներդ պիտի չպակսին : Ա՛ր հրեշ-
13 տակներէն որո՞ւն բսաւ երբէք , Մի
աջ կողմս նստի , մինչև որ քու
թշնամիներդ ոտքերուդ պատուան-
դան դնեմ : Չէ՞ որ անոնք ամէնը
14 սպասաւորող հոգիներ են , որոնք
սպասաւորութեան կը խրկուին ա-
նոնց համար՝ որ փրկութիւն պիտի
ժառանգեն :

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Անոր համար պէտք է մեզի աւ-
ելի ուշադրութիւն տալ մեր
լսած բաներուն , որ չըլլայ թէ եր-
բէք պակսինք : Վասն զի թէ որ
2 ան խօսքը որ հրեշտակներուն ձեռ-
քովը պատգամեցաւ , հաստատուն
եղաւ , և ամէն յանցաւորութիւն
ու անհնազանդութիւն արդար հա-
3 տուցում առաւ , Ա՛յդ մենք ին-
չո՞ր պիտի ազատինք՝ թէ որ անհոգ
ըլլանք անանկ մեծ փրկութենէ մը ,
որ նախ սկիզբը Տէրոջմէն ա-
ռաւ , ու լսողներուն ձեռքովը մեզի
4 հաստատուեցաւ . Ստուած ալ
վկայեց նշաններով ու հրաշքներով
և զանազան զօրութիւններով ու
Սուրբ Հոգիին պարգեւներովը՝ ին-
ծոր որ ինքը կամեցաւ :

5 Վասն որ չէ թէ հրեշտակներուն
Հնազանդեցուց ան գալու աշխար-
հը , որուն վրայով մենք կը խո-
6 սինք . Հապա մէկը մէկ տեղ մը
վկայեց ու ըսաւ , Ո՞րդը ի՞նչ
է՝ որ զանիկայ կը յիշես , կամ
մարդու որդին՝ որ անոր այցելու-
7 թիւն կ'ընես . Վէշ մը վար բրիր
զանիկայ հրեշտակներէն , փառքով
ու պատուով պսակեցիր զանիկայ ,
և քու ձեռացդ գործքերուն վրայ

8 կնցուքիր գանիկայ. Ամէն բան անոր
ոտքերուն տակը Ջոպանդիցուքիր.
ուստի ամէնը որ անոր Ջոպանդի-
ցուց, անոր չՋոպանդած բան մը
չձգեց. բայց հիմա դեռ չենք տես-
9 ներ ամէնը անոր Ջոպանդած. Ա-
կայն Հիսուսը փառքով ու պա-
տուով պսակուած կը տեսանենք՝ որ
հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած
էր մահուան չարչարանքին համար,
որ Աստուծոյ շնորհքովը ամենուն
10 համար մահ ճաշակէ: Որովհետեւ կը
վայելէր Անոր, (որուն համար ամէնը՝
և անով ամէն բաները եղած էն,)
շատ որդիներ փառքին մէջ մտցնելու
առնելը՝ անոնց փրկութեան Առաջ-
նորդը չարչարանքով կատարել:
11 Վասն զի ան որ կը սրբէ ու ան
որ կը սրբուի, ամէնն ալ մէկ
մէն են. անոր համար ինքը ամօթ
չսեպեր եղբայր կոչել զանոնք ըսե-
12 լով, Քու անունդ եղբայրներուս
պիտի պատմեմ, ժողովքին մէջ
13 քեզ պիտի գովեմ: Ու դարձեալ՝
Ես անոր պիտի յուսամ. ու դար-
ձեալ՝ Ահա ես ու այն զաւակները
14 որ Աստուած ինծի տուաւ: Ուստի
որովհետեւ զաւակները մարմինէն ու
արիւնէն հաղորդ եղան, ինքն ալ
նմանապէս անոնց բաժանորդ եղաւ,
որ իր մահովը ձգացընէ զանիկայ որ
մահուան իշխանութիւնը ունէր,
15 այսինքն է Սատանան. Ու ապրեցընէ
զանոնք որ մահուան վախովը միշտ
ծառայութեան մէջ կ'ապրէին:
16 Վանդի բնաւ հրեշտակներուն ձեռք
չտուաւ, հապա Աբրահամի սե-
17 րունդին ձեռք կը բռնէ: Անոր
համար պէտք էր անոր բոլորովին
եղբայրներուն նման ըլլալ, որ ինքը
ողորմած ըլլայ ու հաւատարիմ քա-
հանայապետ Աստուծոյ կողմանէ,
ժողովուրդին մեղքերը քաւելու հա-
18 մար: Վանդի ինչ բանով որ ինքը
չարչարուեցաւ՝ փորձութիւն կրե-
լով, կրնայ փորձանաւորներուն ալ
օգնական ըլլալ:

ԳԼ. Գ

1 Ուստի սո՛ւրբ եղբայրնե՛ր՝ երկնային
կոչմանը մասնակիցնե՛ր, նայե-

ցէ՛ք մեր դաւանութեանը Առա-
քեալին ու Քահանայապետին՝ Ո՛ր-
բիսաոս Հիսուսի: Որ հաւատարիմ 2
է անոր՝ որ զինքը դրաւ, ինչպէս
որ Մովսէս ալ՝ անոր բոլոր տանը
մէջ: Վասն որ Հիսուս 3
աւելի փառքի արժանացաւ,
որչափ որ աւելի պատիւ կ'ունե-
նայ շինողը քան թէ տու-
նը: Վասն զի ամէն տուն մէ- 4
կէ մը կը շինուի. բայց ան որ
ամէն բաները շինած է, Աստուած է:
Ու Մովսէս անոր բոլոր 5
տանը մէջ հաւատարիմ էր ծառայի
մը պէս՝ պատկառելու բաներուն վկայ
ըլլալու համար. Բայց Քրիստոս 6
որդիի մը պէս իր տանը վրայ. ո-
րուն տունը մենք ենք, միայն թէ
ան համարձակութիւնը և յոյսին
պարծանքը մինչեւ վերջը հաստատ
բռնենք:

Ուստի ինչպէս որ կ'ըսէ Հոգին 7
Սուրբ, Այսօր թէ որ անոր ձայնին
պիտի լսէք, Ձեր սիրտերը մի 8
խստացընէք շարկացընելու առնին
պէս անապատին մէջ փորձութեան
օրը. Ուր որ ձեր հայրերը զիս 9
փորձեցին, քննեցին զիս՝ Քառասուն տարի իմ գործերս տե-
սան. Անոր համար զգուէցայ ան 10
ազգին, ու ըսի, Միշտ մոլորած
են սրտովին, և իմ ճամբաներս
չճանչցան անոնք. Ուստի երդուայ 11
ըսի իմ բարկութեանս մէջ թէ Իմ
հանգիստս պիտի չմտնեն: Նա- 12
յեցէ՛ք եղբայրնե՛ր, չըլլայ որ ձեզմէ
մէկուն նեղսիր դին անհաւատու-
թեան չար սիրտ ըլլայ՝ ապստամ-
բելու կենդանի Աստուծմէն. Հա- 13
պա ամէն օր մէկզմէկ յորդորեցէ՛ք՝
քանի որ այսօր կ'ըսուի, որ չըլլայ
թէ ձեզմէ մէկը խաբուայ մեղքին
խաբէութիւնովը: Վանդի մենք 14
Քրիստոսի մասնակից եղած ենք,
միայն թէ ան հաստատութեան բա-
կիզբը մինչեւ վերջը պինա բռնենք.
Վանի որ կ'ըսուի, Այսօր թէ որ 15
անոր ձայնին պիտի լսէք, ձեր սիր-
տերը մի խստացընէք շարկացընե-
լու առնին պէս: Վանդի ոմանք 16
լսեցին ու շարկացուցին, բայց չէ

թէ ան ամէնը որ Յգիպտոսէն ելած
17 էին Մովսէսին ձեռքովը։ Որովհետ
զգուշացաւ ան քառասուն տարին. չէ՞
որ մեզաբեղմնէրէն, որոնց ակռա-
18 նները անապատին մէջ թնկան։ Եւ
որոնց համար երդում ըրաւ իր
հանգիստը չմտնելու, եթէ ոչ՝ ան-
19 հաւատութեան համար։ Եւ կը
տեսնենք որ չկրցան մտնել հոնկից
անհաւատութեանը համար։

ԳԼ. Դ

1 Վերնին ալ վախնանք, որ չըլլայ
թէ անոր հանգիստը մտնելու
խոստումնէրը որ դեռ մնացեր է,
ձեզմէ մէկը ետին զրկուած դառնուի։
2 Վասնզի մենք ալ անոնց պէս ա-
ւետիս առած ենք. բայց անոնց չսի
մը չբերաւ ան խօսքը լսելը, քանզի
հաւատքով խառնուած չէր լսողնե-
3 րուն մէջ։ Վասն զի մենք որ հաւա-
տացինք, հանգիստը կը մտնենք.
ինչպէս որ ըսաւ, Ուստի երդում
ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ Իմ
հանգիստս պիտի չմտնեն. թէև
իր գործքերը աշխարհի սկիզբէն ե-
4 ղած էին։ Վասնզի Եւթներորդ
կ'ըսէ մէկ տեղ մը եօթներորդ օ-
րուընը համար. Եւ Աստուած
եօթներորդ օրը հանդչեցաւ իր բո-
5 լոր գործքերէն. Եւ հոս նորէն կ'ը-
սէ թէ Իմ հանգիստս պիտի չմըտ-
6 նեն։ Ուստի որովհետև անոնց կը
մնայ հոն մտնել, և անոնք որ ա-
ռաջուց աւետիսը առած էին, ան-
7 հաւատութեան համար չմտան, Ո-
րոշեց օր մը կը սահմանէ՝ ու կ'ըսէ,
Այսօր Դաւիթին բերնովը այնքան
ժամանակ յետոյ, ինչպէս որ ըսուե-
ցաւ, Այսօր թէ որ անոր ձայնին
պիտի լսէք, ձեր սիրտերը մի խըս-
8 տացնէք։ Վասն զի եթէ Յեսու
հանդչեցուցած ըլլար զանոնք, ալ
անկէ յետոյ ուրիշ օրուան համար
9 չէր պիտի խօսէր։ Ուրեմն Աստուծոյ
ժողովուրդին դէ՛ հանգիստ մը կը
10 մնայ։ Վասն զի ան որ անոր հան-
գիստը մտաւ, ալ հանդչեցուց իր
գործքերէն, ինչպէս որ Աստուած
11 ալ իրենները։ Ուրեմն ջանանք
ան հանգիստը մտնելու, որ չըլլայ

թէ մէկը նոյն անհաւատութեան օ-
րինակին պէս իյնայ։ Վասնզի որ 12
Աստուծոյ խօսքը կենդանի է ու զօ-
րեղ՝ և ամէն երկսայրի սուրէ կըտ-
րուկ, որ կը թափանցէ մինչև
շունչը ու ոգին և յօդուածներէն ու
ծուծը բաժնելու, և կը քննէ սրտին
խորհուրդներէն ու մտածմունքներէն.
Եւ չկայ մէկ արարած մը անոր դի- 13
մացը չերեւցած, հապա ամէն բան
բաց ու յայտնի է անոր աչքերուն
առջեւը, որուն պիտի տալու մեր
հաշիւը։

Վերջ ունինք որ մեծ Քահանայա- 14
պետ մը ունինք երկինքը անցած,
Յիսուսը Աստուծոյ Որդին, ա-
մուր բռնենք դէ՛ դաւանութիւնը։
Վասնզի չունինք թէ անանկ քահանայա- 15
պետ մը ունինք՝ որ կարող չըլլայ
մեր տկարութիւններուն կարեկից
ըլլալու, հապա մեզի նման ամէն կերպով
փորձը առած է դեռ նման, բայց
առանց մեղքի։ Ուստի ալ հա- 16
մարձակութիւնով մտնենք շնոր-
հաց աթոռին առջեւը, որ ողոր-
մութիւն ընդունինք ու շնորհք
գտնենք պէտք եղած առենը դեռ
օգնելու։

ԳԼ. Ե

Վասնզի որ ամէն քահանայապետ 1
մարդոց միջէն առնուած՝ մարդոց
համար կը կենայ Աստուծոյ կողմը,
որ պատարագներ ու զոհեր մատու-
ցանէ մեղքերու համար. Եւ կարող 2
է կարեկից ըլլալ անոնց՝ որ տգէտ
ու մոլորեալ են, քանզի որ ինքն
ալ տկարութիւնով պաշարուած
է. Եւ ան պատճառով պարտաւոր 3
է ինչպէս ժողովուրդին համար՝ ա-
նանկ ալ իր անձին համար մեղքե
պատարագ մատուցանել։ Եւ չէ 4
թէ մէկը ինքիրմէ — պատիւը
կ'առնէ, հապա ան որ Աստուծմէ
կանչուած է՝ ինչպէս որ Ահարոն։
Նմանկ ալ Քրիստոս չէ՛ թէ իր 5
անձը մեծարեց քահանայապետ ըլ-
լալու, հապա անոր՝ որ ըսաւ
անոր թէ Դուն իմ Որդիս ես, ես
այսօր քեզ ծնայ. Ինչպէս ուրիշ 6
տեղ մըն ալ կ'ըսէ, Դուն յաւի-

տեան քահանայ ևս Մելքիսեդեկի
7 կարգին պէս : Ու իր մարմինին
օրերը աստիկ դոչմամով ու ար-
ցունքով աղօթք և աղաչանք մա-
տուց անոր՝ որ կարող էր զինքը
մահուանէ ազատելու , ու լսուեցաւ
էր բարեպաշտութեանը պատճառով.
8 Թէպէտ ինքը Որդի է , բայց իր չար-
չարանքներէն Հնազանդութիւն սո-
9 վեցաւ . Ու երբոր կատարուեցաւ ,
բոլոր իրեն Հնազանդողներուն յաւի-
տենական փրկութեան պատճառ ե-
10 ղաւ . Ու Աստուծմէ կոչուեցաւ Քա-
հանայապետ Մելքիսեդեկի կարգին
11 պէս : Որուն վրայով շատ բանիք
ունինք , որ դժուարին ալ է մեկ-
նելու , ինչու որ ձեր լսելիքներըդ
12 բթացած են . Ու պէտք էր ձեզի
ժամանակին նայելով սորվեցընող
ըլլալ . բայց նորէն պէտք է ձեզի
սորվիլ թէ ինչ են Աստուծոյ պատ-
գամներուն առջի սկզբունքները . ու
դուք կաթի կարօտ եղած , և չէ
13 թէ հաստատուն կերակուր : Քան-
զի ան ամէնը որ կաթնակեր է , ար-
դարութեան խօսքին անհմուտ է ,
14 որովհետև տղայ է : Բայց հաս-
տատուն կերակուրը կատարեալնե-
րուն է , որոնց զգայարանքները սո-
վորութեամբ կրթուած են բարին
ու չարը զանազանելու :

ՊՏԼ. Զ.

1 Ուստի Քրիստոսի վրայով առջի
սորվելիքները ձգելով՝ կատա-
րեալին դանք . առանց նորէն հիմ
ձգելու մեռած գործերէն ապաշ-
խարելու ու առ Աստուած հա-
2 ւատք ունենալու , Ու մկրտութիւն-
ներուն վարդապետութեանը , ու
ձեռք դնելուն , և մեռելներուն յա-
րութեանը , ու յաւիտենական դա-
3 տաստանին : Ու ասիկա պիտի ընենք ,
թէ որ Աստուած հրամայէ մեզ :
4 Վասն զի անկարելի է մէկ անգամ
լուսաւորուածներուն՝ որոնք երկնա-
ւոր պարգևին համը առին , ու
5 Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդ եղան , Ու
Աստուծոյ բարի խօսքին ու գալու
աշխարհին զօրութիւններուն համը
6 առին , Ետ որ իյնան , նորէն ա-
պաշխարութեան նորոգուիլ . ո-
րովհետև կրկին Աստուծոյ Որդին
խաչը կը հանեն իրենց անձին , ու
կը խայտառակեն : Վասն զի անգամ
երկիրը՝ որ իր վրայ շատ անգամ
եկած անձրևը կը խմէ , և ար-
դիւնք կը բերէ պիտանի անոնց՝
որոնց համար որ կը մշակուի , Աս-
տուծմէ օրհնութիւն կ՚ընդունի .
Բայց ան որ փուշեր ու տատասկներ
կը բերէ՝ անպիտան է ու անէծքի
մօտ , և անոր վերջը այրուիլ է :
Սակայն մենք սիրելիներդ՝ ձեր վրայով
ասանկ բաներ կը յուսանք , թէև ասանկ
կը խօսինք : Վասն զի Աստուած
անիրաւ չէ , որ ձեր գործը մոռնայ ,
ու ան սէրը որ իր անունը համար
ցուցուցիք , որ սուրբերուն ծառա-
յելով ու կը ծառայէք :

Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ
ամէն մէկը նոյն ջանքը ցուցընէ յոյ-
սին հաստատուելուն մինչև վերջը .
Ու գուք չծուլանալ , հապա նմա-
նող ըլլալ անոնց որ հաւատքով ու
համբերութիւնով խոստումները
ժառանգելին : Վասն զի երբոր
Աստուած Աբրահամին խոստումը
ըրաւ , որովհետև իրմէ մեծը չկար՝
որ անոր վրայ երդում ընէր , Ու
անձին վրայ երդում ըրաւ ու ըսաւ .
Անշուշտ օրհնելով պիտի օրհնեմ քեզ ,
ու շատցընելով պիտի շատցընեմ
քեզ : Ու այսպէս համբերելով
խոստումներին հասաւ : Վասնզի
մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ երդում
կ՚ընեն , ու անոնց բոլոր հակառա-
կութեանը համար վճիռ փո-
խ Աստուած
իր խորհուրդին անփոփոխ ըլլալը
աւելի յուցընել ուզելով խոստա-
ցուածներուն ժառանգաւորներուն , եր-
դումը մէջ ձգեց . Ու երկու ան-
փոփոխելի բաներով՝ որոնցմով ան-
կարելի է Աստուծոյ սուտ գալ ,
հաստատուն մխիթարութիւն ու-
նենանք մենք՝ որ ապաստանեցանք
առջևնիս դրուած յոյսը ամուր բռնե-
նելու . Ու ան յոյսը ունենանք իբրև
մէկ հաստատ ու անշարժ խարիսխ
մը մեր անձին , որ վարագուրին

20 Ներսի կողմն ալ կը մնայ. Ուր որ Հիսուս իրեն Առաջնորդ մնաց մինչ ի հատոր իրեն Աստուածային Նայապետ ըլլալով Մելքիսեդեկի կարգին պէս։

ԳԼ. Ե

1 Վասնզի սա Մելքիսեդեկը Սաղեմի թագաւորն էր՝ Քահանայ Աստուծոյ Բարձրեալ, որ ինքը Աբրահամը դիմաւորելիս՝ երբոր անիկա թագաւորներուն կոտորածէն կը
2 դառնար, ու օրհնեց զանիկա. Որուն Աբրահամ ալ տասանորդ տուաւ բոլոր բաներէն. որ նախ արդարութեան թագաւոր կը թարգմանուի, ետքը Սաղեմի թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան թագաւոր.
3 Առանց հօր՝ առանց մօր՝ ազգահամար չունեցող, որ ո՛չ աւոր օրերուն սկիզբը կայ՝ ո՛չ ալ կեանքին վերջը. և Աստուծոյ Որդուն նման ըլլալով՝ կը կենայ ու կը մնայ միշտ քահանայ։

4 Արդ նայեցէք թէ որչափ մեծ մէկ մըն էր ասիկայ, որ աւոր Աբրահամ Նահապետն ալ տասանորդ
5 տուաւ աւարէն։ Ու Ղեւիի որդիներէն եղողները որ քահանայութիւն կ'առնեն, պատուէր ունին որ ժողովուրդէն տասանորդ առնեն օրէնքին համեմատ, այսինքն իրենց եղբայրներէն. թէպէտև անոնք Աբրահամին
6 ծնունդէն դուրս են. Բայց անիկայ՝ որուն ազգայհամարը անոնցմէ չէր, Աբրահամէն տասանորդ առաւ, ու օրհնեց զանիկայ՝ որ խոստումներն առած էր։ Վակայն
7 ասիկայ անհակառակելի բան մըն է, որ պզտիկը մեծէն կ'օրհնուի։
8 Ու հոս մահկանացու մարդիկ տասանորդ կ'առնեն, բայց հոն անիկայ կ'առնէ, որուն համար վկայուած է թէ կենդանի է։
9 Ու կրնայ ըսուիլ թէ Ղեւին ալ որ տասանորդ կ'առնէ, Աբրահամին
10 ձեռքով տասանորդ տուաւ. Վասնզի որ տակաւին իր հօրը ծոցին էր, երբոր Մելքիսեդեկ զանիկայ դիմաւորեց։
11 Արդ թէ որ կատարելութիւնը

Ղեւտացւոց քահանայութեան ձեռքով ըլլար, (որովհետև ժողովուրդը անոր առնելը օրէնքին տակը դրուեցաւ,) ալ ի՞նչ պէտք էր որ Մելքիսեդեկի կարգին պէս ուրիշ քահանայ մը ելլէ, ու չըսուի Ահարոնի կարգին պէս։ Երբ քահանայութիւնը փոխուելուն պէս, 12
հարկ էր որ օրէնքին ալ փոփոխութիւն ըլլայ։ Վասնզի 13
ինչու որ ան՝ որուն համար ասանկ կ'ըսուի, ուրիշ ցեղի հաղորդութիւն ունեցաւ, որ ան ցեղէն բնաւ մէկը սեղանին չմօտեցաւ. Վասնզի 14
յայտնի է թէ Յուդայի ցեղէն յառաջ եկաւ մեր Տէրը, որ ան ցեղին վրայով Մովսէս բան մը չգրուցից քահանայութեան համար։ Ու 15
ալ աւելի յայտնի է որ փոխուեցաւ,
քանի որ Մելքիսեդեկին նմանութիւնովը ուրիշ քահանայ մը կ'ելլէ,
Որ ան չէ թէ մարմնաւոր պատուէր 16
րի օրէնքին պէս եղաւ, հապա անվախճան կենաց զօրութեանը պէս։
Վասնզի որ կը վկայէ թէ Դուն յա- 17
ւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին պէս։ Վասնզի առջի պա- 18
տուէրը կը խափանուի իր տկարութեանը ու անշահութեանը համար,
(Վասնզի որ օրէնքը մէկ բան մը կա- 19
տարեալ չըրաւ,) և անոր տեղը կը մնայ լաւագոյն յոյս մը՝ որով Աստուծոյ կը մօտենանք։

Ու որքան որ Հիսուս չէ թէ 20
առանց երդումի քահանայ եղած.
(Վասնզի անոնք առանց երդումի քահանայ եղած են. Բայց ասիկայ 21
երդումով՝ անոր ձեռքովը որ իրեն ըսաւ, Տէրը երդում ըրաւ ու պիտի չզղջայ, Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին պէս.) Այնքան աւելի աղէկ ու- 22
սոյ մը երաշխաւոր եղաւ Հիսուս։
Ու անոնք շատ քահանաներ եղած 23
են, Բայց միշտ մնալուն մահը արգիլ ըլլալուն համար. Բայց ասիկայ յաւիտեան կենալուն համար՝ 24
անանցանելի ունի քահանայութիւնը. Ուստի բոլորովին կարող ալ 25
է ապրեցընելու անոնք՝ որ իրմով Աստուծոյ կու գան. որովհետև ին-

քը միշտ կենդանի է անոնց համար բարեխոս ըլլալու :

26 Ա սան պի մեզի ֆէլէք սասանկ քա-
հանայապետ մը կը վայլէր , սուրբ
անմեղ՝ անարատ՝ մեղաւորներէն
զատուած ու երկինքէն վեր բարձ-
27 րացած . որուն ամէն օր հարկ
չէ ինչպէս ա–ջէլ քահանայապետ-
ներուն՝ առաջ իր մեղքերուն համար
պատարագ մատուցանել , ու ետքը
ժողովուրդին դէղէրսա՝ համար .
վասն զի ինքը մէկ անգամ մը ըրաւ
սէրկայ , իր անձը պատարագ մա-
28 տուցանելով : Վնչու որ օրէնքը
տկարութիւնով պաշարուած մարդիկը
քահանայապետ կը կարգէ , բայց երդումին խօսքը որ օրէնքէն
ետև էր , Որդին՝ որ յաւիտեան կատարեալ է :

ԳՈՂ . Ը

1 Ն- զրուցած խօսքերուս գումանդա-
կութիւնը սա է . անանկ քա-
հանայապետ մը ունինք մենք՝ որ ին-
քը երկինքը Մաճոճոյ մեծութեա-
նը աթոռին աջ կողմը նստաւ .
2 Սրբարանին պաշտօնեայ , ու Ճշմա-
րիտ խորանին՝ որ Տէրը կանգնեց
3 և չէ թէ մարդ : Վնանկ ամէն
քահանայապետ պատարագներ ու
զոհեր մատուցանելու համար որո-
շուած է . ուստի հարկ է որ ասիկայ
ալ բան մը ունենայ մատուցանելու :
4 Որ եթէ երկրի վրայ ըլլար , քահա-
նայ անգամ պիտի չըլլար , ինչու որ
կան քահանաներ՝ որոնք պատարագ-
ներ կը մատուցանեն օրէնքին համե-
5 մատ . (Որ անոնք երկնային բան-
րուն նմանութիւնովը ու ստուերովը կը
ծառայեն , ինչպէս որ Մովսէսին
հրամայուեցաւ՝ երբոր խորանը պի-
տի չինէր . քանզի ըսաւ , Նայէ՛
որ ըսուր քեզի ցուցուած օրինակին
6 պէս չինես ամէնը .) Բայց հիմա
Յիսուս ալ աւելի գերազանց պաշ-
տօնի մը հասաւ , որչափ որ լաւա-
գոյն խոստումներով հաստատուած
լաւագոյն ուխտի մը միջնորդ է :
7 Վնչու որ եթէ առաջինը անմե-
ղադրելի ըլլար , ապէն երկրորդին
8 տեղ չէր փնտռուեր : Վնանկ կը
յանդիմանէ անոնք ու կ'ըսէ , Վյս-
օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Իս-
րայէլի տանը հետ ու Յուդայի տա-
նը հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ ,
9 Ոչ թէ այն ուխտին պէս՝ որ անոնց
հայրերուն հետ ըրի , այն օրը որ ա-
նոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Եգիպ-
տոսի երկրէն հանելու համար . ին-
չու որ անոնք իմ ուխտիս մէջ չկե-
ցան , ես ալ անհոգ եղայ անոնց
10 վրայով՝ կ'ըսէ Տէրը : Վնանկ այս
է այն ուխտը՝ որ Իսրայէլի տանը
հետ պիտի ընեմ այն օրերէն ետքը՝
կ'ըսէ Տէրը . իմ օրէնքներս անոնց
միտքին մէջը պիտի դնեմ , և անոնց
սրտին վրայ պիտի գրեմ զանոնք ,
ու ես անոնց Աստուած պիտի ըլ-
լամ , և անոնք ինծի ժողովուրդ
11 պիտի ըլլան : Ու բնաւ պիտի չը-
սորվեցընեն ամէն մէկը իր ըն-
կերին , և ամէն մէկը իր եղբօրը ,
ըսելով թէ Տէրը ճանչցիր . ին-
չու որ անոնց պզտիկէն մինչև մեծը ա-
մէնը զիս պիտի ճանչնան . Վ- ասն
12 զի ես անոնց անիրաւութիւններուն
ներող պիտի ըլլամ , և անոնց մեղ-
քերը ու անօրէնութիւնները ալ
պիտի չյիշեմ :

13 Ն-որ ուխտ ըսելովը առաջինը
հինցուց . ու ան որ կը հինցնայ և
կը ծերանայ , ալ կորսուեան մօտ է :

ԳՈՂ . Թ

1 Ա-րդարև առաջին ուխտն ալ ունէր
պաշտամունքին կանոնադրու-
թիւնները ու աշխարհային սուրբ
տեղը : Վնչու որ առաջին խորանը որ
2 Սրբութիւն կ'ըսուէր , սանդի կա-
մուեցաւ , որուն մէջը հոն աշտա-
նակը ու սեղանը և առաջաւորու-
թեան հացը : Ու երկրորդ վա-
3 րագուրին ետին ան խորանը՝ որ
Սրբութիւն սրբութեանց կ'ըսուէր .
4 Որուն մէջն էր ոսկի բուրվառը ,
և ուխտին տապանակը ամէն կող-
մէն ոսկիով պատած . որուն մէջն
էր ոսկիէ սափորը մանանայով լե-
ցուն , և Ահարոնին գաւազանը՝ որ
ծաղկեցաւ , և ուխտին տախտակ-
ները . Ու անոր վրայէն փառաց
5 քերովբէները՝ որ քաւութիւնին

վերջ հովանի կ'ընէին , որոնց համար պէտք չէ հիմա մէկիկ մէկիկ գրուցել :

6 Եւ սա բաները այսպէս կարգադրուած ըլլալով , առաջին խորանը ամէն առեն կը մտնէին քահանաները՝ պաշտամունքը կատարելու .
7 Բայց երկրորդը՝ տարին անգամ մը միայն քահանայապետը իր մտնէր . ան ալ չէ թէ առանց արիւնի , որն որ իրեն համար ու ժողովուրդին անգիտութիւններուն համար կը մատուցանէր , Հոգին Սուրբ այս ցուցընելով՝ թէ սրբարանին ճանապարհը դեռ յայտնի եղած չէր , քանի որ առաջի խորանը կը կայնար .
9 որ ատիկա ներկայ ժամանակին՝ որ պատարագներ ու պըտիղ կը մատուցուէին , որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրնար կատարեալ ընել պաշտօն մատուցանողը ,
10 հապա միայն կերակուրներով ու խմելիքներով , ու կերպ կերպ լուացումներով՝ մարմնաւոր արարողութիւններ էին , որոնք մինչև ուղղութեան առնելը կը կայնէին :
11 Բայց Քրիստոս որ եկաւ՝ գալու բարիքներուն Քահանայապետը՝ աւելի մեծ ու կատարեալ և անձեռագործ խորանով , այսինքն ան որ աս ստեղծուածներէն չէ ,
12 ու՛չ ալ նոխազներու ու զուարակներու արիւնով , հապա իր արիւնովը մէկ անգամ մը սրբարանը մտաւ՝ յաւիտենական փրկութիւն առանալով :
13 Վասն զի թէ որ ցուլերուն ու նոխազներուն արիւնը և երինջին մոխիրը սրսկուելով՝ պղծեալները կը սրբէր մարմնի մաքրութեան կողմանէ ,
14 Ո՛վ ևս աւելի Քրիստոսի արիւնը՝ որ յաւիտենական Հոգիին ձեռքով իր անձը անարատ պատրաստ մատուց Աստուծոյ , պիտի սրբէ՛ մեր խղճմտանքը մեռած գործերէն՝ կենդանի Աստուածը պաշտելու :
15 Եւ ասոր համար ինքը նոր ուխտին միջնորդն է , որ էդ մահը առջի ուխտին ժամանակը գործուած յանցանքներուն քաւութեանը համար

եղած ըլլալով , հրաւիրուածները յաւիտենական ժառանգութեան խոստումնքը առնեն : Վասն զի ուր որ 16
կտակ մը ըլլայ , հարկ է որ կտակը ընողին մահը անպայման ըլլայ . կտակը մեռելներէն հաստատ 17
կ'ըլլայ . քանի դեռ ընողը կենդանի է՝ ուժ չունենար , քանի որ կտակը ընողը ողջ է : Այնու հանդերձ 18
առջի ուխտն ալ առանց արիւնի չէր հաստատուած : Վասն զի 19
երբոր Մովսէս օրէնքին ամէն պատուէրները բոլոր ժողովուրդին պատմեց , գուլերուն ու նոխազներուն արիւնը առնելով՝ ջուրով ու կարմիր բուրդով և զոպայով բուն դիրքին և բոլոր ժողովուրդին վրայ սրսկեց . Ու ըսաւ , Այն արիւնը 20
ուխտին արիւնը , որ Աստուած ձեզի պատուիրեց : Նոյնպէս խորանին 21
վրայ ու պաշտօնին բոլոր գործիքներուն վրայ նոյնպէս սրսկեց արիւնը : Ու գրեթէ ամէն բան ա- 22
րիւնով կը մաքրուի օրէնքին նայելով , ու արիւն չթափուած թողութիւն չըլլար :

Ուստի հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն օրինակները ասոնցմով մաքրուին . բայց բուն երկնաւորները ասոնցմէ աւելի պէտք ունին զոհերով : Վասն զի Քրիստոս չէ թէ ձեռագործ 24
դրած սրբարանը մտաւ , որ ճշմարիտին օրինակն է , հապա բուն երկինքը՝ որ հիմա մեզի համար Աստուծոյ առջևը ներկայանայ . Ոչ 25
թէ որ շատ անգամ իր անձը պարբերաբար մատուցանէ , ինչպէս քահանայապետը՝ որ ամէն տարի սրբարանը կը մտնէ իրը չեզած արիւնով : Պարտ թէ ոչ՝ պէտք էր իրեն 26
աշխարհի սկիզբէն հետէ շատ անգամ չարչարուիլ . բայց հիմա մէկ անգամ մը դարերուն վերջը իր անձին պատարագովը յայտնուեցաւ՝ մեղքը վերցնելու համար : Ու 27
ինչպէս որ մարդոց սահմանուած է մէկ անգամ մը մեռնիլ , ու անկէ ետքը դատաստան , Նոյնպէս ալ 28
Քրիստոս մէկ անգամ մը պարբերաբար իր՝ շատերուն մեղքերը վերցնելու համար , բայց

ՂԵ. Ժ.

1 Վ Հանգի օրէնքը գալու բարիքնե-
բուն շուքը, ու չէ թէ ան բա-
ներուն բուն կերպարանքը ուներնա-
լով։ միշտ ամէն տարի մատու-
ցուած նոյն զոհերով երբէք չկրնար
կատարեալ ընել անոնք որ կը
2 մօտենան։ Ապա թէ ոչ՝ պիտի
դադարէին մատուցուելէն, պաշ-
տօն մատուցանողները մէկ անգամ
մաքրուելէն ետեւ՝ ալ մեղքի վրայով
խղճմտանքի յանդիմանութիւն մը
3 չունենալնուն համար. Բայց ա-
նոնցմով ամէն տարի մեղաց յիշա-
4 տակութիւն կ'ըլլայ. Վասն զի
նոխազներուն ու ցուլերուն արիւնը
5 չկրնար մեղքերը վերցընել։ Ինծի
համար իր աշխարհ մտնելու առնը
կ'ըսէ, Զոհ ու ընծայ չուզեցիր
դուն, հապա ինծի մարմին մը
6 պատրաստեցիր. Ողջակէզներու ու
մեղքի պատարագներու չհաւնե-
7 ցար։ Ես առնը ըսի, Ահա կու-
գամ ես, (գիրքի տոմսի մէջ ինծի
համար գրուած է,) քու կամքդ
8 ընելու՝ ով Աստուած։ Վերը ը-
սելով թէ Զոհ ու ընծայ և ողջա-
կէզներ ու մեղքի պատարագներ
չուզեցիր՝ ու անոնց չհաւնեցար,
(որոնք օրէնքին համեմատ կը մա-
9 տուցուին,) Յետոյ կ'ըսէ, Ահա
կու գամ ես քու կամքդ ընելու՝ ով
Աստուած. առջինը կը վերցնէ որ
10 երկրորդը հաստատէ. Ու ան կամ-
քովը մենք ալ սրբուեցանք՝ Յիսուս
Քրիստոսի մարմինին մէկ անգամ
պատարագուելովը։

11 Ու ամէն քահանայ օր ըստ օրէ
իր պաշտօնին մէջ կը կենայ, և
նոյն զոհերը շատ անգամ կը մա-
տուցանէ, որոնք երբէք չեն կրնար
12 մեղքերը վերցընել. Բայց ասիկայ
մէկ զոհ մը մատուցանելով մեղքե-
րու համար, յաւիտենապարտէս
13 Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ. Ու
ասկէ ետեւ կը սպասէ՝ մինչեւ որ իր
թշնամիները իր ոտքերուն պա-
տուանդան դրուին։ Վասն զի 14
մէկ պատարագով մը միշտնոյն
բանիս կատարեց սրբուածները։

Նոյնպէս Հոգին Սուրբ ալ մեզի 15
վկայութիւն կու տայ. քանզի ետա-
ջուց ըսելէն ետեւ Այն է ան 16
ուխտը՝ որ ես անոնց հետ պիտի
ընեմ ան օրերէն ետքը, (կ'ըսէ
Տէրը,) իմ օրէնքներս անոնց սրբ-
տին մէջը պիտի դնեմ, ու անոնց
միտքին մէջը պիտի գրեմ զանոնք.
Ետքը կ'ըսէ թէ Անոնց մեղքերը 17
և անոնց անօրէնութիւնները ալ
պիտի չյիշեմ։ Ասկ ուր որ ասոնց 18
թողութիւն կայ, ալ մեղքի համար
պատարագ չկայ։

Ուրեմն ե՛ղբայրնե՛ր՝ համարձակու- 19
թիւն ունենալով սուրբ տեղը մըտ-
նելու Յիսուսի արիւնովը, Ան նոր 20
ու կենդանի ճամբովը՝ որ բացաւ
մեզի վարագուրին միջէն՝ որ է իր
մարմինը, Ու մեծ քահանայ մը 21
ունենալով Աստուծոյ տանը վրայ,
Թաւնանք ձշմարիտ սրտով՝ լիցուն 22
հաւատքով, սիրտերնիս չար խիղ-
ճէն մաքրուած, ու մարմիններնիս ջու-
րով լուացուած. Խոստովա- 23
նինք յոյսին դաւանութիւնը,
քանզի հաւատարիմ է անիկայ
որ խոստացաւ։ Ու իրարու հոգ 24
տանինք՝ սիրոյ և բարեգործութեան
գրգռելով. Ու մէկտեղ ժողովելը 25
չլթողունք, ինչպէս սովորու-
թիւն ունին. հապա զիրար յոր-
դորենք, ու այնչափ աւելի որ-
չափ որ ան օրուան մօտենալը կը
տեսնէք։

Վասն զի թէ որ ձշմարտութեան 26
գիտութիւնը ընդունելէն ետեւ՝ կա-
մաւ մեղք գործելու ըլլանք, ալ
անկէ ետեւ մեղքերու համար ո-ըէ
զոհ մը չմնար. Հապա մէկ գար- 27
հուրելի սպասել մը դատաստանին,
ու կրակի բարկութիւն մը հրդեհ,
որ պիտի լափէ հակառակորդները։
Մէկը թէ որ Մովսէսին օրէնքը 28
անարգէր, առանց ողորմութեան
երկու կամ իրեք վկաներով կը
մեռնէր. Ուր ձրչափ աստիկ պատ- 29
ժոյ արժանի պիտի սեպուի անիկայ,

որ Աստուծոյ Որդին տուի տակ առաւ, և ուխտին արիւնը անմաքուր սեպեց, որ անով ինքը սրբուեցաւ, և շնորհաց Հոգին նախատեց։
30 Վասնզի գիտենք անիկա որ ըսաւ, Ամն է վրէժխնդրութիւնը, ես պիտի հատուցանեմ՝ կ'ըսէ Տէրը. և դարձեալ՝ Տէրը պիտի դատէ իր
31 ժողովուրդը։ Սարսափելի բան է կենդանի Աստուծոյ ձեռքը իյնալը։
32 Արդ միտքերնիդ բերէք առաջի օրերը՝ որ լուսաւորուելէն ետև շատ
33 սաստիկ չարչարանքներ կրեցիք. Ոմանց նախատինքներով ու վիշտերով հայտառակուած, ոմանց ալ ասանկ վիճակի մէջ եղողներուն կըցորդ ըլլալով։ Ինչու որ իմ կապ-
34 րուս մէջ ինծի չարչարակից եղաք, ու ձեր ստացուածքին կողոպտուիլը ուրախութեամբ ընդունեցիք, գիտնալով որ լաւագոյն և միշտուն ստացուածքներ ունիք ձեզի
35 երկինքը։ Ուստի չհեղէք մի՛ ձեր վստահութիւնը, որ ան մեծ
36 վարձքի հատուցում ունի։ Ինչու որ պէտք է ձեզի համբերութիւն, որ Աստուծոյ կամքը ընելով՝ խոստմունքը վայելէք. Վասնզի ասկէ
37 քիչ մը առնէն ան որ դալու է, պիտի դայ ու պիտի չուշանայ։
38 Ու Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի. ու թէ որ ետ քաշուի, իմ հոգիս անոր չհաճիր։ Մեզի
39 մենք ետ չենք քաշուիր որ կորսուինք, հապա կը հաւատանք որ մեր հոգին փրկուի։

ԺԱ. ԺԱՆ

1 Արդ հաւատքը յուսացուած բաներուն հաստատութիւնը ու չերևցած բաներուն ապացոյցն է.
2 Վասն զի անով առջիններըը վկայութիւն ընդունեցին։
3 Հաւատքով կ'իմանանք թէ աշխարհքը Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ, ու աներևոյթ բաներէն՝ երևցածները եղան։
4 Հաւատքով Աբէլ Կայէնէն առաւել պատիւ մատուց Աստուծոյ, որ անով վկայուեցաւ արդար ըլլալը. ինչու որ իր պատարագներուն վրայ Աստուծմէ վկայութիւն եղաւ էրէն. և անով, թէպէտ մեռաւ, խօսք տակաւին կը խօսի։
5 Հաւատքով Ենովք էրէրեա փոխադրուեցաւ, որ մահ չտեսնէ. ու չէր գտնուեր՝ վասնզի Աստուած փոխադրեց զանիկա. քանզի անոր փոխադրուելէն առաջ վկայուեցաւ թէ Աստուծոյ հաճելի
6 էր։ Բայց առանց հաւատքի անհնար է Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ. վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մօտենայ, պէտք է որ հաւատայ թէ Աստուած կայ, և թէ վարձահատոյց կ'ըլլայ անոնց որ զինքը կը փնտռեն։
7 Հաւատքով Նոյ պատգամ առնելով Աստուծմէ՝ դեռ չերևցած բաներուն համար, վախնալով տապանը շինեց՝ իր տունը փրկելու համար, որով աշխարհս դատապարտեց, և ժառանգաւոր եղաւ անարդարութեանը՝ որ հաւատքով կ'ըլլայ։
8 Հաւատքով Աբրահամ երբոր կանչուեցաւ՝ մեկնիլ ելաւ ան տեղը ելլելու, որն որ ժառանգութիւն պիտի առնէր. և ելաւ դնաց, ու չէր գիտեր թէ ուր կ'երթայ։
9 Հաւատքով պանդխտացաւ աւետեայ երկրին մէջ՝ որպէս թէ օտարութեան մէջ, և վրաններու մէջ բնակեցաւ Իսահակին ու Յակոբին հետ միևնոյն, որոնք իր հետ ժառանգորդ էին նոյն խոստմունքին.
10 Ինչու որ ինքը կը սպասէր ան հիմերով հաստատուած քաղաքին, որուն ձարտարապետը ու արարիչը Աստուած է։
11 Հաւատքով ինքը Սառան ալ արդէն ծերացած ատեմը առնելու զօրութիւն ընդունեց, և ատենը անցած հասակի մէջ զաւակ ծնաւ. ինչու որ հաւատարիմ սեպեց զանիկայ՝ որ խոստմունքը տրեր էր։
12 Ասոր ան մէկէն ծնան, (ան ալ մեռած պէս,) շատութեան կողմէ երկինքի աստղերուն պէս, ու ծովեզերքը եղած աւազին պէս առանց համրանքի։
13 Ասոնք ամէնն ալ հաւատքով մե-

ուան՝ խոստմունքները չառած , հա-
պա հեռուէն տեսան զանոնք ու
ողջունեցին , և խոստովանեցան թէ
երկնք օտարներ ու պանդուխտներ
14 են երկրի վրայ : Վասնզի անոնք որ
ասանկ բաներ կը խօսին , յայտնի
կ'ընեն թէ մէկ գաւառ մը կը
15 փնտռեն : Եւ եթէ որ ա-
նիկայ յիշէին՝ ուսկից որ ելան ,
ժամանակ ունէին հոն դառնալու :
16 Հապց հիմա լաւագոյն գաւառ մը
կը փափաքին , այսինքն երկնաւո-
րին . ուստի ամօթ չանգիր Ա-
ստուած անոնց Աստուածը ըսուիլը ,
քանզի որ քաղաք մը
պատրաստեց :

17 Հաւատքով Աբրահամ իր փոր-
ձուած առնելը Հսահակը պատրաստ
մատուց . և ան որ խոստմունքները
առած էր , իր մէկ հատիկ ծընունդը կը
18 մատուցանէր . Որուն ըսուեցաւ թէ
Հսահակով քեզի սերունդ պիտի
19 կոչուի . Հանգի կը մտածէր թէ
Աստուած մեռելներէն ալ կարող է
յարուցանել . ուսկից օրինակով
մը ընդունեց զանիկայ :

20 Հաւատքով Հսահակ գալու բա-
ներուն համար Յակոբեանովը օրհ-
21 նեց Եսաւը եւ Յակոբը : Հա-
ւատքով Յակոբ իր մեռնելու առե-
նը՝ Յովսեփին որդիներէն ամէն մէ-
կը օրհնեց , ու երկրպագութիւն ը-
րաւ իր գաւազանին գլխուն վրայ :

22 Հաւատքով Յովսէփ իր վախճա-
նելու առնը յիշեցուց Իսրայէլի
որդւոցը Եգիպտոսէն ելլելը , ու
իր ոսկորներուն համար պատուէր
տուաւ :

23 Հաւատքով՝ երբոր ծնաւ Մով-
սէս , իր ծնողքներուն ձեռքովը երեք
ամիս գաղտուկ պահուեցաւ , ինչու
որ տղան գեղեցիկ տեսան ու չվախ-
24 ցան թագաւորին հրամանէն : Հա-
ւատքով Մովսէս երբոր մեծցաւ ,
չընդունեց փարաւոնի աղջկանը որ-
25 դի ըսուիլը : Վանգի աւելի աղէկ
սեպեց Աստուծոյ ժողովուրդին հետ
չարչարուիլ , քան թէ մեղաց ժա-
մանակաւոր պատուհասութիւնը վայե-
26 լել . Եւ աւելի մեծ հարստութիւն
սեպեց Եգիպտոսի նախատինքը ,
քան թէ Եգիպտոսի գանձերը , ին-
չու որ դիտելով կը սպասէր վարձքի
հատուցմանը : Հաւատքով Ե- 27
գիպտոսը թողուց , ու չվախցաւ
թագաւորին բարկութենէն , ինչու
որ համբերով՝ որպէս թէ Անտես-
նելին կը տեսնէր : Հաւատքով 28
ընաւ զատիկը և արիւն սրսկելը ,
որ անդրանիկները սատկեցընողը
իրենց չդպչի :

Հաւատքով Կարմիր ծովէն ան- 29
ցան որպէս թէ ցամաքէ . որուն
փորձը ընելով Եգիպտացիները ը-
նկղմեցան :

Հաւատքով Երիքովի պարիսպ- 30
ները իննսնը օր անոնց բոլորե-
լիքը պտըտելով :

Հաւատքով Պահաբ պոռնիկը 31
անհաւատներուն հետ չկորսուեցաւ ,
որ լրտեսները խաղաղութեամբ ըն-
դունելը էր :

Եւ ալ ի՞նչ ըսեմ . ինչու որ 32
ժամանակը բաւական չէ որ պատ-
մեմ Գեդէոնին ու Բարակին և
Սամփսոնին ու Եփթայէին և
Դաւիթին ու Սամուէլին և մար-
գարէներուն համար . Որոնք 33
հաւատքով թագաւորութիւններու
յաղթեցին , արդարութիւն գործե-
ցին , խոստմունքներու հասան , ա-
ռիւծներու բերանները գոցեցին ,
Բրակի զօրութիւն մարեցին , սուրի 34
բերնէ ազատեցան , տկարութենէ
ուժովցան , պատերազմի մէջ զօրա-
ւոր եղան , օտարներու բանակները
ցրուեցին , Կիներ իրենց մեռել- 35
ները ընդունեցին յարութիւն ա-
ռած . ումանք չարչարուեցան և չըն-
դունեցին ազատութիւնը , որ լա- 36
ւագոյն յարութեան հասնին . Ու-
րիշներ ալ նախատինքներու ու ծե-
ծերու , նաև կապերու ու բանտե-
րու փորձը առին . Կարկոծուե- 37
ցան , սղոցուեցան , փորձանքի մէջ
բնկան , սրով սպաննուելով մե-
ռան , ոչխարի մորթերով ու այ-
ծի մորթերով պատեցան , կա-
րօտութիւն քաշելով , նեղը խյ-
նալով , չարչարուելով , (Որ ա- 38
նոնց արժանի չէր աշխարհս ,) ա-
նապատներու ու լեռներու և այրե-

րու ու երկրի խոռոչներու մէջ մուծուիլով ։

39 Եւ ասոնք ամէնը հաւատքով վկայուած՝ խոստմունքը չառին ։
40 Վրանգի Աստուած մեզի համար աւելի աղէկ բան մը նախատեսուածով , որ անոնք առանց մեզի չկատարուին ։

ԻԱ · ԺՒ

1 Նաեւ մենք ալ՝ որ այսչափ վկաներուն բազմութիւնը մեր բոլորիքը պատած ունինք , ամէն ծանրութիւնը մեր վրայէն մէկդի ձգենք և դիւրաւ պաշարող մեղքը , ու համբերութիւնով վազենք մեր առջեւը դրուածասպարէզին ընթացքը ։ 2 Յիսուսի նայինք՝ հաւատքին առաջնորդին ու կատարողին , որ ինքը ան ուրախութեանը համար՝ որ իր առջեւը կեցած էր , խաչը յանձն առաւ , ամօթը արհամարհեց , ու Աստուծոյ աթոռին աջ կողմը նստաւ ։ 3 Արդ մի՛տք բերէք անիկայ , որ ատանկ համբերեց մեղաւորներուն իրեն դէմ հակառակ խօսելուն , որ չըլլայ թէ ձեր անձովը յոգնիք ու 4 թուլնաք ։ Տակաւին արիւն դիմադրելով պատերազմելով հակառակ չկեցաք մեղքին ։ 5 Ու մոռցաք ան յորդորանքը որ ձեր հետը կը խօսի որպէս թէ որդիներու հետ , Որդեակ իմ՝ Տէրոջը խրատը մի՛ անարգեր , ու անկէ յանդիմանուելով՝ 6 լա՛ մի՛ թուլնար ։ Զի ան զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ , և կը ծեծէ ամէն որդին՝ որ ինքը կ'ընդունի ։ 7 Եթէ որ խրատի համբերէք , Աստուած ձեզի հետ որպէս թէ որդիներու հետ կը վարուի ։ Քանզի ո՞ր որդին է ան՝ որ հայրը 8 չպատժեր զանիկայ ։ Իսկ թէ որ դուք առանց խրատի ըլլաք , որուն ամէնը մասնակից եղան , ուրեմն խորթ էք դուք՝ ու չէ՛ թէ որդի- 9 ներ ։ Դեռ մեր մարմնաւոր հայրերը դեղէ խրատիչ ունենալով՝ ամչնայինք ։ Հապա՞ որ աւելի պիտի հնազանդինք հոգիներուն 10 Հօրը ու ապրինք ։ Վասնզի որ ատոնք քիչ օրեր դէպ կը խրատէին իրենց հաճոյ երեւցածին պէս , բայց անիկայ մեզ օգուտին համար՝ որ իր սրբութեանը հաղորդ ըլլանք ։ 11 Ու յիրաւի ամէն խրատ նոյն ատենը ուրախարար չթուիր , հապա տրտմական , բայց ետքը արդարութեան խաղաղարար պտուղը կը հատուցանէ անով վարժուողներուն ։ 12 Ուստի թուլցած ձեռքերը ու տկար ծունկերը հաստատուցէ՛ք · 13 շիտակ ճամբաներ ըրէք ձեր ոտքերուն , որ չըլլայ թէ ան որ կաղ է խոտորի , այլ մանաւանդ բժշկուի ։ 14 Խաղաղութեան ետեւէ եղէք ամենուն հետ՝ և սրբութեան , որ առանց անոր՝ մէկը պիտի չտեսնէ Տէրը ։ 15 Հոգ տարէք , չըլլայ որ մէկը Աստուծոյ շնորհքինետ մնայ · չըլլայ որ դառնութեան արմատ մը վեր բուսնելով՝ ձեզ նեղէ , ու անով շատերը պղծուին · 16 Չըլլայ որ մէկը պոռնիկ ըլլայ , կամ անառակ՝ ինչպէս Եսաւը պէտք , որ կերակուրի մը համար իր անդրանկութիւնը ծախեց ։ 17 Վասնզի գիտէք որ թէպէտ ետքը ուզեց օրհնութիւնը ժառանգել , բայց մերժուեցաւ . քանզի տեղ չգտաւ ձօրը վրայ , թէպէտև արցունքով խընդրեց զանիկայ ։

18 Վասնզի դուք մօտեցած չէք շօշափելի լեռանը , որ կրակով կը վառէր , ոչ ալ մէգին ու խաւարին ու մրրկին , 19 փողին ձայնին , ու խօսքերուն ձայնին , որ անիկայ լսողները աղաչեցին որ մէյմըն ալ ան խօսքը չըսուի իրենց · 20 Վասնզի չէին կրնար տանիլ ան հրամանին , Եթէ որ գազան մըն ալ լեռանը դպչի՝ պիտի քարկոծուի · 21 Ու այնպէս ահագին էր ան երեւոյթը՝ որ Մովսէս ըսաւ , Սասթիկ կը վախնամ՝ ու կը դողամ ։ 22 Հապա դուք Սիօն լեռանը մօտեցեր էք՝ ու կենդանի Աստուծոյ քաղաքին՝ երկնաւոր Երուսաղէմին , և բիւրաւոր հրեշտակներուն , 23 ու երկինքը գրուած անդրանիկներուն հանդիսաւոր ժողովին ու եկեղեցիին , և Աստուծոյ՝ որ ամենուն Դատաւորն է ,

ու արդարոց հոգիներուն՝ որ կա-
24 տարեալ են, Ու Յիսուսի՝ որ նոր
ուխտին միջնորդն է, ու սրսկուե-
լու արեանը՝ որ Աբելին աբե-
լէն աղէկ կը խօսի։
25 Զգուշացէ՛ք չըլլայ որ մերժէք
զանիկայ որ կը խօսի. վասն զի
եթէ որ անոնք երկրի վրայ Աստ-
ծոյ պատգամներըը խօսողը մերժելով
չազատեցան, ո՛րչափ աւելի մենք՝ եթէ
որ երկինքէն կ՚ելնես զարհըը-
26 նենք. Ու անոր ձայնը այն ատենը
երկիրը շարժեց, և հիմա խոստացեր
է ու կ՚ըսէ, Ես որչափ մ՚ևս շարժեմ՝
ոչ թէ միայն երկիրը՝ հապա նաև
27 երկինքը։ Ու այն՝ Ես որչափ
կը յուշէնէ շարժուած բաներուն
կերպափոխութիւնը չինուած բան-
երուն պէս, որ անշարժ բաները հաս-
28 տատուն մնան։ Ուստի անշարժ
թագաւորութիւնը առած ըլլալով՝
ասոր բաննէ՛ք այն շնորհքը, որով
Աստուած պաշտենք հաճոյական
կերպով, ակնածութեամբ և բա-
29 բեպաշտութեամբ. Վասն զի մեր
Աստուածը մաշող կրակ է։

ԺԳ.

1 Սիրալիրութիւնը յար ձեզի հաս-
2 տատ մնայ։ Հիւրասիրութիւ-
նը մի մոռնայք, վասն զի անով
ոմանք հրեշտակներ ընդունելին չը-
3 գիտնալով։ Կապուածները, որպէս թէ անոնց
հետ դո՛ւք ալ կապուած էք, և
չարչարուածները, որպէս թէ դուք
4 ալ մարմնի ունեցող էք։ Ամու-
սնութիւնը բոլորովին պատուական
է, ու անկողինը անարատ է. բայց
պոռնիկները ու շնացողները Աս-
5 տուած պիտի դատէ։ Առանց
արծաթասէր ըլլալոյ, բաւական սե-
պհեցէ՛ք ձրչափ բան որ ձեռքերնիդ
կայ. վասն զի ինքը ըսաւ թէ
Քեզ չեմ ողնուիր, ու
բնաւ քեզ երեսէ պիտի չձգեմ.
6 Ինանկ որ համարձակ ըլլանք ըսե-
լու, Տէրը իմ օգնականս է, ու
ես պիտի չվախնամ, մարդը ինձի
7 ի՞նչ պիտի ընէ։ Յիշեցէ՛ք ձեր
առաջնորդները՝ որ Աստուծոյ խօս-
քը ձեզի խօսեցան, և անոնց վար-
մունքին վախճանին նայելով՝ իրենց
հաւատքին նմանող եղէ՛ք։ Յի- 8
սուս Քրիստոս նոյն է երէկ ու
այսօր և յաւիտեան։
Ակռայ կերպ և օտարաձայն ուս- 9
մունքներով մի՛ տարուիք. քան-
զի աղէկ է որ սիրտը շնորհքով
հաստատուի ո՛չ թէ կերակուր-
ներով. որ անոնցմով օգուտ մը
չունեցան անոնք որ անանկ գացին։
Սեղան մը ունինք մենք՝ ուսկից իշ- 10
խանութիւն չունին ուտելու անոնք
որ խորանին ծառայութիւն կ՚ընեն։
Վասն զի ո՛ր անասուններուն արիւնը 11
որ սուրբ տեղը կը տարուի մեղաց
համար քահանայապետին ձեռքովը,
անոնց մարմինները բանակէն դուրս
կ՚այրուին։ Ուստի Յիսուս ալ 12
իր արիւնովը ժողովուրդը սրբելու
համար, դռնէն դուրս չարչարուե-
ցաւ։ Ուրեմն ելլե՛նք 13
բանակէն դուրս, վրանին առնելով
անոր նախատինքը։ Վասն զի մենք 14
հոս մնայուն քաղաք չունինք, հապա
հանդիպելիքը կը փնտռենք։ Ուս- 15
որ անոր ձեռքովը միշտ առնենք Աս-
տուծոյ օրհնութեան պատարագ մա-
տուցանենք, այսինքն դէ՛ զրխտունք-
ներուն պտուղը՝ որ իր անունը կը
դաւանին։ Խակ բարերարութիւ- 16
նը ու հաղորդակ-
ցութիւնը մի մոռնայք. վասն զի
որ Աստուած անանկ պատարագնե-
րուն կը հաճի։ Ձեր առաջնորդ- 17
ներուն մտիկ ըրէ՛ք, ու անոնց հնա-
զանդ կեցէ՛ք, վասն զի անոնք ձեր
հոգիներուն համար կը հսկեն, որ-
պէս թէ հաշիւ պիտի տան. որ
թող թէ հառաչելով, որ ան ձեզի
օգտակար չէ։ Մեզի համար ա- 18
ղօթէ՛ ըրէ՛ք, վասն զի մենք հա-
մոզուած ենք թէ աղէկ խղճմտանք
ունինք, և ամէն բանի մէջ կ՚ու-
զենք աղէկ վարմունք ունենալ։
Ու մանաւանդ կ՚աղաչեմ որ ա- 19
նանկ ընէ՛ք, որ աւելի շուտով ձեզի
դառնամ։
Ու խաղաղութեան Աստուածը՝ 20
որ մեռելներէն յարուցանէր մեր Տէր

Յիսուսը , ոչ յաւիտենական ուխտին արիւնովը ոչխարներուն մեծ
21 Հովիւն է , Հոգ տանի բարի ոչխարներուն համար իր կեանքը տալու , և ձեր մէջը իր առջեւը հաձոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը , որուն փառք յաւիտեան յաւիտենից : Ամէն :
22 Ա՛ղաչեմ ձեզի ի ղեպայրներ՝ սոյն թուղթս համբերել , զի
23 Տիմոթէոս արձակուած է , որուն հետ՝ թէ որ շուտով գայ պիտի տեսնեմ ձեզ : Նաև՝ ըսէ ձեր
24 բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր սուրբերուն . Իտալիայէն են անոնք որ Հռոմայեցին են :
25 Շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլայ : Ամէն :

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅԱԿՈԲՈՍԻ ԸՈՒՂԱՐԱՆԱՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Յակոբոս՝ Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառան , տասներկու ցեղերուդ՝ որ ամէն կողմ ցրուած էք , ողջոյն :
2 Ո՛ղբայրներ՝ բոլորովին ուրախութեան արժանի բան սեպեցէք , երբոր կերպ կերպ փորձանքներու
3 մէջ կ՚ինյնաք , Գիտնալով որ ձեր հաւատքին փորձառութիւնը համբերութիւն կը գործէ :
4 Այլ համբերութիւնը կատարեալ գործ թող ունենայ , որ կատարեալ ու ամբողջ ըլլաք , ու բանի մը պակսութիւն չունենաք :
5 Հապա թէ որ ձեզմէ մէկը իմաստութենէ պակսած ըլլայ , թող խնդրէ Աստուծմէ՝ որ ամենուն առատապէս կու տայ ու չնախատիր ,
6 և անոր պիտի տրուի : Բայց թէ հաւատքով թող խնդրէ ու չերկմտի , վասն զի ան որ կերկմտի է , ծովուն հոսմանակոծեալ ու տատանեալ ալիքներուն նման է .
7 Նա՝ մարդը թող չկարծէ որ Տէրոջմէ
8 բան մը պիտի առնէ . Երկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ :
9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութեանը վրայ թող պարծենայ ,
10 Եւ ան որ հարուստ է , իր խոնարհութեանը վրայ , ինչու որ անիկայ խոտի ծաղկի մը պէս պիտի անցնի . Վասնզի արեւը սաստիկ տա-
11 քութիւնով մը կը ծագի ու կը չորցնէ խոտը , և անոր ծաղիկը կը թափի , ու անոր գեղութիւնը գեղկութիւնն ալ կը կորսուի . ա-նանկ ալ հարուստը իր ճամբաներուն մէջ պիտի թառամի :
12 Երանելի է ան մարդը որ փորձութեան կը համբերէ . ինչու որ երբ փորձուելով ընտիր գտնուի , կեանքի պսակը պիտի առնէ , որն որ Տէրը կենաց խոստացաւ :
13 Ըսելայ որ մէկը որ փորձութեան մէջ է՝ ըսէ թէ Աստուծմէ կը փորձուիմ . ինչու որ Աստուած չար բաներով չփորձուիր , ան ալ ինքը մէկը կը փորձէ :
14 Հապայն ամէն մէկը կը փորձուի իր չարակամութիւններէն հրապուրուած ու խաբուած .
15 Ետեւէ նաև չարակամութիւնը յղանալով , մեղք կը ծնանի . և մեղքը որ կատարուի , մահ
16 կը ծնանի : Մի խաբուիք իմ
17 սիրելի եղբայրներս . Ամէն բարի տուրք ու ամէն կատարեալ պարգեւ վերէն է , և լուսոյ Հօրմէն կ՚իջնէ , որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն կամ դառնալու շուք մը չկայ :
18 Իր ուզելովը մեզ ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը , որ մենք իր ստեղծածներուն նախախնայի մը ըլլանք :
19 Ուստի իմ սիրելի եղբայրներս , ամէն մարդ

1 ٢٠ أن تعيدوا إليها مع سيـ
ـدها ما أخذتموه منها ، مع إضـ
ـافة خمس في المئة من قيمـ
2 ـته . ٢٠٢٢ وإذا لم يكن لها سيد ، أو
لم يعد إلى أخذ ما له ، فإن
الغرامة تعاد إلى الرب ، وتكون
لكهنته ، بالإضافة إلى كبش
الكفارة الذي يكفر به عنه ،
3 ٣٠ وإذا وجد شيء مسروق في يده
ـه ، حيا ، من ثور أو حمار أو
خروف ، فعليه أن يرد ضعفه .
4 ٣٠٢٢ إذا رعى أحد حقلا أو كرما ،
فأرسل ماشيته ترعى في حقل
غيره ، فعليه أن يرد من أفضل
ـه ، ومن أفضل كرمه .
5 ٣٠٢٣ إذا اندلع حريق ، فأتى على
شوك ، فالتهم كومة من الحبوب
أو الزرع أو الحقل كله ، فعلى
الذي أشعل الحريق أن يعوض
ـه عما أتلف .
6 ٣٠٢٤ إذا أعطى أحد جاره فضة أو
أمتعة ليحفظها له ، فسرقت من
بيت الرجل ، فإن وجد السارق
ـه ، فعليه أن يرد ضعف ما أخذ .
7 ٣٠٢٥ وإن لم يجد السارق ، فعلى
صاحب البيت أن يمثل أمام الله
ـه ، ليقسم أنه لم يمد يده إلى
ـه ، ولم يأخذ شيئا مما أودعه
جاره عنده .
8 ٣٠٢٦ في كل قضية يكون فيها
ـه ، سواء كان ثورا أو حمارا أو
خروفا أو ثوبا ، أو أي شيء
ـه ، فعلى الرجلين أن يمثلا أمام
الله ، ويقسم الذي يحكم عليه
ـه أنه لم يأخذ شيئا مما أودعه
جاره عنده .
9 ٣٠٢٧ إذا أودع أحد عند جاره
ـه ، حيا ، من ثور أو حمار أو
خروف ، أو أي حيوان آخر ،
فمات أو أصابه كسر أو سبي ،
ـه ، ولم يكن هناك من يراه ،
10 ٣٠٢٨ فعلى الذي أودع عنده أن
يقسم أنه لم يمد يده إلى ما
أودع عنده ، وعلى الذي أودع
عنده أن يقبل القسم ، ولا
يطلب تعويضا .
11 ٣٠٢٩ وإن سرق الحيوان من
ـه ، فعليه أن يعوض صاحبه .
12 ٣٠٣٠ وإن افترسه حيوان ، فعلى
ـه أن يأتي بالدليل ، ولا يعوض
عن الحيوان المفترس .
13 ٣٠٣١ إذا استعار أحد من جاره
ـه حيوانا ، فمات أو أصابه كسر
ـه ، ولم يكن صاحبه معه ،
فعليه أن يعوض عنه .
14 ٣٠٣٢ إذا كان صاحبه معه ، فلا
ـه عليه ، وإن كان الحيوان
مستأجرا ، فإن ما دفعه ثمنا
لإيجاره يكفي عما أصابه .
15 ٣٠٣٣ إذا أغوى رجل عذراء لم
ـه ، ولم تكن مخطوبة ، فعليه
أن يدفع مهرها ، ويتخذها
زوجة له .
16 ٣٠٣٤ وإن رفض أبوها أن يعطيها
ـه ، فعليه أن يدفع لأبيها
ـه ، بما يساوي مهر العذارى .
17 ٣٠٣٥ لا تدع ساحرة تعيش بينكم .

18 Նայ , բան ինչման մեռած է : Աման կընայ մէկը ըսել թէ Աուն հաւատք ունի , ես ալ գործեր ունիմ . դուն քու հաւատդ ցուցուր ինծի առանց գործերու , ու ես քեզի ցուցընեմ իմ հաւատս իմ
19 գործերէս : Աուն կը հաւատաս որ Աստուած մէկ է , աղէկ կ'ընես . դեւերն ալ կը հաւատան և կը
20 սարսափին : Նայ կ'ուզե՞ս գիտնալ դուն՝ ով անօտի մարդ , որ հաւատքը առանց գործերու մեռած
21 է : Աբրահամ մեր հայրը գործերով չարդարացաւ , երբոր իր որդին Իսահակը սեղանին վրայ հա-
22 նեց զոհ ընելու : Կը տեսնե՞ս որ հաւատքը անոր գործերուն հետ միասին գործեց , ու ան գործերով
23 հաւատքը կատարեալ եղաւ . Ու Գրքին խօսքը կատարուեցաւ՝ որ կ'ըսէ , Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց , ու ան իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ . և ինքը Աստուծոյ բա-
24 րեկամ կոչուեցաւ : Կը տեսնէ՞ք որ մարդս գործերով կ'արդարանայ , ու չէ թէ մինակ հաւատքով :
25 Նոյնպէս ալ Ռահաբ պոռնիկը չէ՞ որ գործերով արդարացաւ , երբոր լրտեսները ներս առաւ , և ուրիշ
26 ճամբայով արձակեց զանոնք : Ուանդի ինչպէս որ մարմինը առանց հոգիի մեռած է , նոյնպէս ալ հաւատքը առանց գործերու մեռած է :

ԳԼ . Գ

1 Ա՛ղբայրնե՛ր՝ շատ վարդապետներ մի ըլլաք . գիտնալով որ աւելի մեծ դատաստան պիտի ընդու-
2 նինք . Ուստի որ ամէնս ալ շատ յանցանքներ կ'ընենք . Թէ որ մէկը խօսքով յանցանք չընէ , անիկայ կատարեալ մարդ է , որ կարող է բոլոր մարմինն ալ սանձելու :
3 Տե՛ս որ ձիերուն բերանը սանձ կը դնենք՝ որ անոնք մեզի հնազանդին , ու ա-
4 նոնց բոլոր մարմինը կը կառավարենք . Տե՛ս նաւերն ալ ծրջափ մեծ բաներ են , և սաստիկ հովերէն կը քշուին , բայց ամենափոքր ղեկով մը կը կառավարուին՝ ղեկավարին կամքը որ կողմը որ ուզէ : Նոյնպէս ալ լեզուս մէկ պզտիկ անդամ մըն է , ու մեծ բաներ կը խօսի . ահա քիչ մը կրակը
6 ծըշտիք բան բոցի կու տայ : Լեզուն ալ կրակ մըն է՝ անիրաւութեան աշխարք մը . լեզուն մեր անդամներուն մէջ անանկ դրուած է , որ բոլոր մարմինը կ'ապականէ , և բնութեան շրջանը կը բռնկցընէ , ու ինքը գեհենէն կը բռնկի :
7 Բոլոր գազաններուն ու թռչուններուն և սողուններուն ու ծովու մէջ եղածներուն բնութիւնը կը նուաճի և նուաճեալ է մարդկային բնութենէն :
8 Բայց լեզուն մարդոց մէկը չկրնար նուաճել . անիկայ անդուլ չար է , ու մահաբեր թոյնով
9 լեցուն . Անով կ'օրհնենք Տէր Աստուած ու Հայրը , և անով կ'անիծենք մարդիկ՝ որոնք Աստուծոյ նմանութեամբը ստեղծուած են :
10 Ա՛յն և նոյն բերնէն կ'ելլէ օրհնութիւն ու անէծք . Ե՛ղբայրնե՛ր՝ պէտք չէ որ այս ասանկ ըլլայ :
11 Աիթէ աղբիւրը մը մի և նոյն բերնէն անոյշ ու լեղի կը բղխէ՞ :
12 Ե՛ղբայրնե՛ր՝ կարելի՞ է որ թզենին ձիթապտուղ բերէ , կամ որթը թուզ . նմանապէս չորեքէ չէ որ մէկ աղբիւրէ մը աղի ու անոյշ ջուր ելլէ :
13 Ո՞վ մէջը իմաստուն ու խելացի է՞ Թող անիկայ բարի վարմունքովը ցուցնէ իր գործերը իմաստութեան հեզութիւնով :
14 Բայց թէ որ դառն նախանձ և հակառակութիւն ունենաք սրտերնուդ մէջ , մի պարծենայք ու ճըշմարտութիւնը սուտ հանէք :
15 Ա՛յս իմաստութիւնը վերէն իջած չէ , հապա երկրաւոր՝ չնչաւոր և դիւականի է :
16 Ուանդի ուր որ նախանձ ու կռիւ կայ , հոն է անկարգութիւնը և ամէն չար բաները :
17 Բայց վերէն իմաստութիւնը նախ սուրբ է , ետքը խաղաղարար , հեզ , հլու , ողորմութիւնով ու բարի պտուղներով լեցուն , անկողմնակալ ու անկեղծ :
18 Ու արդարութեան պտուղը խաղաղութիւնով կը սերմանուի անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ'ընեն :

ԳԼ. Գ

1 Ա՛նակից են պատերազմները, և
ո՛ւնակից կռիւնները ձեր մէջը.
չէ՞ որ ձեր ցանկութիւններէն, որ
ձեր անդամներուն մէջ կը պատե-
2 րազմին։ Կը ցանկաք ու չունիք,
կը սպաննէք ու կը նախանձիք, և
չէք կրնար ձեռք հասնիլ. կը
պատերազմիք ու կը կռուիք, բայց
3 չունիք, ինչու որ չէք խնդրեր. Կը
խնդրէք ու չէք առներ, ինչու որ
չարաչար կը խնդրէք, որ ձեր ցան-
4 կութիւններուն բանեցընէք։ Շնա-
նայողներ՝ չէ՞ք գիտեր որ — աշ-
խարհս սէրը Աստուծոյ դէմ թշ-
նամութիւն է. ուստի ո՛վ որ կ՚ու-
զէ աշխարհի բարեկամ ըլլալ, ին-
քզինքը Աստուծոյ թշնամի կ՚ընէ։
5 Կամ թէ կը կարծէք որ Գիրքը
պարապ տեղը կ՚ըսէ թէ՝ Նախանձի
կը փափաքի մեր մէջը բնակող հո-
6 գին. Սակայն աւելի շնորհք կու
տայ. անոր համար կ՚ըսէ՝ Ա-
ստուած ամբարտաւաններուն հա-
կառակ կը կենայ բայց խոնարհնե-
7 րուն շնորհք կու տայ։ Ուստի
հնազանդեցէք Աստուծոյ. Սատա-
նային հակառակ կեցէք, և ա-
8 նիկայ ձեզմէ պիտի փախչի։ Ա-
ստուծո՛յ մօտեցէք, ու անիկայ ձեզի
պիտի մօտենայ. սրբեցէք ձեռքեր-
նիդ՝ մե՛ղաւորներ, և մաքրեցէք
9 սրտերնիդ՝ երկմիտներ. Տառա-
պանք քաշեցէք, սո՛ւգ ըրէք ու լա-
ցէ՛ք. ձեր ծիծաղը սուգի դառնայ,
ու ձեր ուրախութիւնը՝ տրտմու-
10 թիւն։ Տէրոջը առջեւը խոնարհե-
ցէ՛ք, ու ան ձեզ պիտի բարձ-
րացընէ։

11 Մէկզմէկ մի՛ բամբասէք՝ ե՛ղ-
բայրներ. ան որ իր եղբայրը կը
բամբասէ կամ իր եղբայրը կը
դատէ, օրէնքը կը բամբասէ և
օրէնքը կը դատէ. հապա թէ որ
օրէնքը դատես, ալ դուն օրէնքը
կատարող չես՝ հապա դատաւոր։
12 Մէ՛կ մէկ Օրէնսդիր [ու Դատա-
ւո՛ր] մը կայ, որ ինքը կարող է
փրկելու և կորսընցընելու. դուն
ո՞վ ես որ ուրիշը կը դատես։

13 Հիմա մէ՛ք ըրէք դուք որ կ՚ը-
սէք, Այսօր կամ վաղը երթանք
այս անուն քաղաքը, ու հոն տարի
մը կենանք, և առուտուր ընենք ու
14 վաստկինք. (Դուք որ վաղը չէք
գիտեր. Ինչի՞ համար է ձեր կեան-
15 քը. Հրաւէր շոգի մըն է, որ քիչ
մը առեն կ՚երեւնայ ու ետքը կ՚ո-
չընչանայ.) անոր տեղը ըսելու
էիք, Եթէ որ Տէրը կամենայ ու
ապրինք, ասա կամ ան բանը ընենք։
16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանու-
թիւններուն կը պարծենաք. բոլոր ա-
նանկ պարծանքները չարութիւն
են։ 17 Ուստի ո՛վ որ բարին ընելը
գիտնայ ու չընէ, ան մեղք է ա-
նոր։

ԳԼ. Դ

1 Ո՛ղջ հիմա հարուստնե՛ր՝ լացէ՛ք ու
ողբացէ՛ք ան թշուառութիւննե-
րուն համար՝ որ ձեր վրայ պիտի
գան։ 2 Ձեր հարստութիւնը ա-
պականած է, ու ձեր հանդերձները
ցեցի կերակուր եղած։ 3 Ձեր ո-
սկին ու արծաթը ժանգոտած է, և
անոնց ժանգը ձեզի դէմ վկայ պիտի
ըլլայ, ու ձեր մարմինը պիտի ու-
տէ կրակի պէս. վերջի օրերուն
համար գանձ դիզեցիք։ 4 Ահա ձեր
արտերը ձեռք բանուորներուն վարձ-
քը որ ետ պահեցիք, կ՚աղաղակէ,
ու հնձողներուն բողոքը զօրութեանց
Տէրոջը ականջներուն հասաւ։ 5 Երկ-
րի վրայ փափկութեամբ և հեշտու-
թեամբ ապրեցաք, սիրտերնիդ սը-
նուցիք՝ որպէս թէ մորթուելու օ-
րուան համար։ 6 Դատապարտեցիք
— սպաննեցիք արդարը, ու ձեզի
հակառակ չկենար։

7 Ուստի համբերող եղէ՛ք եղբայր-
նե՛ր՝ մինչև Տէրոջը գալուստը. ահա
երկրագործը կը սպասէ երկրի պա-
տուական պտուղին, անոր համար
համբերելով, մինչև որ առջի ու
վերջի անձրեւը առնէ։ 8 Դուք ալ
համբերութիւն ըրէք, սիրտերնիդ
հաստատ բռնեցէ՛ք. ինչու որ Տէ-
րոջը գալուստը մօտ է։ 9 Իրարու
դէմ մի՛ հառաչէ՛ք՝ եղբայրնե՛ր, որ
չդատապարտուիք. ահա Դատա-

10 ւորը գրանը քովը կայներ է : Ա՛ղ-
բայրնե՛ր ջարչարանքներու ու համ-
բերութեան օրինակ առէ՛ք մեծա-
րէնները , որոնք Տէրոջը անունովը
11 խօսեցան . Ես համբերողները
երանի կու տանք . Յոբին համբե-
րութիւնը լսեցի՛ք դուք , և Տէրոջը
անոր ըրած վախճանը տեսա՛ք , որ
Տէրը բազմագութ ու ողորմած է :
12 Ա՛ռ ամէն բանէն առաջ ե՛ղ-
բայրնե՛ր՝ երդում չընէ՛ք , ո՛չ եր-
կինքի վրայ՝ ո՛չ երկրի վրայ , ո՛չ
ալ մէկ ուրիշ երդում մը . հապա
ձեր այոն այո՛ ըլլայ , և ոչը՝ ո՛չ ,
որ չըլլայ թէ դատապարտութեան
տակ իյնա՛ք :
13 Ո՞վ որ ձեզմէ մէկը նեղութեան
մէջ է , աղօթք թող ընէ . թէ որ
մէկը ուրախ է , սաղմոս թող եր-
14 գէ : Ո՞վ որ ձեզմէ մէկը հիւանդ
է , եկեղեցիին երէցները թող
կանչէ , ու անոր վրայ աղօթք թող
ընեն , ու Տէրոջը անունովը եղով
ծեծեն զանիկայ . 15 Ու հաւատքով է-
ղած աղօթքը պիտի փրկէ հիւան-
դը , ու Տէրը զանիկայ ոտք պիտի
հանէ . և թէ որ մեղք ալ գործեր
է , պիտի ներուի անոր : 16 Ձեր
յանցանքները իրարու խոստովանե-
ցէ՛ք , ու աղօթք ըրէ՛ք իրարու հա-
մար որ բժշկուի՛ք . արդարին ջեր-
մեռանդ աղօթքը շատ ազդունու-
թիւն ունի : 17 Եղիան մեզի պէս
կրից ենթակայ մարդ մըն էր , ու
աղօթք ըրաւ որ անձրեւ չգայ , և
երեք տարի ու վեց ամիս երկրի վրայ
անձրեւ չեկաւ : 18 Ու նորէն աղօթք
ըրաւ՝ ու երկինքը անձրեւ տուաւ
և երկիրը իր պտուղը բուսցուց :
19 Ա՛ղբայրնե՛ր՝ թէ որ ձեզմէ մէկը
ճշմարտութենէն մոլորի , ու մէկը
զանիկայ դարձի բերէ , 20 Գիտցած
ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր մոլո-
րութենէն ետ կը դարձընէ ,
հոգի մը մահուանէ կ'ազատէ , ու
մեղաց բազմութիւնը կը ծածկէ :

ԵՒԵՂԻՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԵՒԵՐՐԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առա-
քեալ , օտարականներուդ որ
ցրուած էք Պոնտոսի , Գաղա-
տիայի , Կապադովկիայի , Ասիոյ
ու Բիւթանիոյի մէջ , ընտրուած
2 Հօր Աստուծոյ կանխագիտութեա-
նը համեմատ՝ Հոգիին սրբացնե-
լովը , Ցազանդութեան և Յիսուս
Քրիստոսի արիւնը սրսկուելուն
համար . շնորհք և խաղաղութիւն
ձեր վրայ շատնայ :
3 Օրհնեալ է Աստուած ու մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի Հայրը , որ իր
առատ ողորմութեանը համեմատ
մեզ նորէն ծնաւ կենդանի յոյսի
համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեռելե-
4 նեներէն յարութիւն առնելովը , Ա-
ւնեղծ ու անարատ և անթառամ
ժառանգութեանը համար՝ որ եր-
կինքը պահուած է ձեզի , Որ Ա- 5
ստուծոյ զօրութեամբը պահպանուած
էք հաւատքով՝ այն փրկութեանը
համար՝ որ պատրաստուած է վերջի
ժամանակը յայտնուելու . Որ ա- 6
նով կ'ուրախանա՛ք , թէև հիմա
ինչպէս որ հարկը կը պահանջէ ,
քիչ մը ատեն տրտմած էք զանա-
զան փորձութիւններով . Որպէս 7
զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը՝
(որ կորնսուելի ոսկիէն աւելի պա-
տուական է , թէև անիկայ կրակով
կը փորձուի ,) գտնուի գովութիւ-
նով ու պատուով և փառքով Յի-
սուս Քրիստոսի յայտնուելուն ա-
տենը . Ձեր որ դուք չտեսած՝ կը ս- 8
րէ՛ք , որ անիկայ հիմա չէք տեսներ ,
բայց կը հաւատա՛ք , և ուրախ էք
անպատմելի ու փառաւորեալ խընդ-

9 դուխիւնով . Ձեր հաւատքին
վախճանը ընդունելով , փրկու-
10 հոգիներնուդ փրկութիւնը : Ու
ան փրկութեանը համար փնտռեցին
ու քննեցին մարգարէները՝ որոնք
մարգարէացան ձեզի ըլլալիք շնոր-
11 հին համար . Ու կը քննէին թէ
ինչ կամ ինչպէս տանն կ'իմացընէր
իրենց մէջը եղած Քրիստոսի Հո-
գին՝ որ առաջ կը վկայէր Քրիս-
տոսի չարչարութիւնը , ու անկէ ետև
12 փառաւորութիւնը : Որոնց յայտնու-
ցաւ , որ չէ թէ իրենց՝ հապա մեզի
մատակարարելին են բաները , ո-
րոնք հիմա ձեզի պատմուեցան անոնց
ձեռքովը՝ որ աւետարանը քարոզե-
ցին ձեզի Հոգւով Սրբով որ ե-
կինքէն խրկուեցաւ . որ ան բաներ-
ուն՝ հրեշտակներն ալ կը ցանկան
անկատուցյց նայիլու :
13 Ուստի ձեր միտքերուն մէջը
գօտեպատ՝ արթուն կեցած , կա-
տարեալապէս յուսացէք ան ձեր վրայ
հասնելու շնորհացը՝ Յիսուս Քրի-
14 ստոսի յայտնուելուն առեն , Հը-
նազանդ զաւակներու պէս , չէ թէ
ձեր տգիտութեան առեներն առջի
ցանկութիւններովը վարուելով .
15 Հապա ձեզ կանչող Սուրբին պէս
դուք ալ սուրբ եղէք ձեր բոլոր
16 վարմունքներուն մէջ . Քանի որ
գրուած է թէ Սուրբ եղէք , քանի
17 որ ես սուրբ եմ : Ու թէ որ Հայր
կը կոչէք անիկայ որ առանց աչա-
ռութեան կը դատէ ամէն մէկուն
գործքին համեմատ , ուրեմն ձեր
պանդխտութեան ժամանակը վա-
18 խով անցուցէք , Գիտնալով որ
դուք չէ թէ ապականացու արծա-
թով կամ ոսկիով փրկուեցաք ձեր
հայրերէն աւանդուած ունայն ձամ-
19 բաներէն , Հապա Քրիստոսի պա-
տուական արիւնովը՝ որպէս թէ
20 ամբիծ ու անարատ գառի մը . Որ
առաջուց ճանչցուած էր աշխարհիս
սկիզբէն առաջ , ու ետքի առեն-
ները յայտնուեցաւ ձեզի համար ,
21 Որ անոր միջոցովը Հաւատացիք , որ զանիկայ մեռելներէն
յարուցի , և անոր փառաւորութիւն
տուաւ . որ ձեր հաւատքը ու յոյսը
Աստուծոյ վրայ ըլլայ : Ձեր ան- 22
ձերը մաքրելով Հոգիին միջոցովը
ճշմարտութեանը հնազանդելով ,
եղբայրասիրութեան մէջ անկեղծ ը-
լալով , աւրբ սրտով միկդմիկ
պինա սիրեցէք : Նորէն ծնած ը- 23
լալով՝ չէ թէ ապականացու սեր-
մէն , հապա անապականացուէն Աս-
տուծոյ կենդանի ու յաւիտենական
խօսքովը : Վասն զի ամէն մարմին 24
խոտի պէս է , և մարդուն բոլոր
փառաւորութիւնը խոտի ծաղիկի
պէս . խոտը կը չորնայ ու անոր
ծաղիկը կը թափթըփի . Բայց 25
Տէրոջը խօսքը յաւիտեան կը մնայ ,
այսինքն է ան խօսքը՝ որ աւետարա-
նով ձեզի քարոզուեցաւ :

ԳԼ . Ե

Ուրեմն մէկդի ձգելով ամէն չա- 1
րութիւնը ու ամէն խաբէու-
թիւնը ու կեղծաւորութիւնները ,
և նախանձը ու ամէն չարախօսու-
թիւնը , Նորածին մանկանց պէս 2
բանական — անխարդախ կաթին
փափաքեցէք , որ անով մեծնաք
[փրկութիւնը] , Թէ որ Տէ- 3
րոջը քաղցր ըլլալուն համը առիք .
Որուն մօտենալով ան կենդանի 4
Քարին , որ թէպէտ մարդիկներէն
անարգուած է , բայց Աստուծմէ
ընտրուած — պատուական է ,
Դուք ալ կենդանի քարեր պէս 5
շինուիք հոգեւոր տաճար մը ,
սուրբ քահանայութիւն մը , Յի-
սուս Քրիստոսի ձեռքովը Աստուծոյ
հաճելի հոգեւոր պատարագներ մա-
տուցանելու : Որովհետև գիրքին 6
մէջն ալ կայ թէ Ահա Սիոնի մէջ
ընտիր՝ պատուական անկիւնի վէմ
մը կը դնեմ . և ան որ անոր հա-
ւատայ , բնաւ պիտի չամչնայ :
Ուստի ձեզի հաւատացեալներուդ 7
պատուական է ան , բայց անհա-
ւատներուն՝ ան քարը որ շինողները
անարգեցին , անիկայ անկիւնին գլ-
խաւոր եղաւ : Ու գլորման վէմ ու 8
գայթակղութեան քար անոնց՝ որ
չհաւատալով խօսքին կը գայթակ-
ղին , որուն սահմանուած ալ էին :
Բայց դուք ընտիր ցեղ մըն էք , 9

թագաւորական քահանայութիւն՝ սուրբ ազգ՝ անփխական ժողովուրդ մը՝ որ քարոզէք անոր առաքինութիւնները՝ որ ձեզ խաւարէն իր սքանչելի լոյսին կանչեց։ Ո՛ր առեն մը ժողովուրդ չէիք՝ բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք։ որ առանց ողորմութեան էիք՝ բայց հիմա ողորմութիւն գտաք։

Սիրելիներ՝ կ՚աղաչեմ՝ պանդուխտներու և օտարականներու պէս մէկդի կեցէք մարմնաւոր ցանկութիւններէն՝ որ հոգիի դէմ կը պատերազմին՝ Ձեր վարմունքը հեթանոսաց մէջ բարի պահելով՝ որ թէև բանով որ ձեզ չարագործներու պէս կը բամբասեն՝ ձեր բարի գործքերը տեսնելով՝ փառաւորեն Աստուած այցելութեան օրը։

Ամէն մարդկային կարգի համար՝ Տէրոջը համար՝ թէ թագաւորին՝ վերնագոյն ըլլալուն համար՝ թէ դուքսերուն՝ անոր կողմէն խրկուածներուն պէս՝ չարագործները պատժելու և բարեգործները գովելու համար։ Քանզի որ Աստուծոյ կամքը ասանկ է՝ որ բարեգործ ըլլալով՝ անխելք մարդոց տգիտութիւնը պապանձեցընէք։ Ազատներու պէս ըլլալով՝ և չէ թէ չէք ազատութիւնը չարութեան ծածկոյթ մը պէս գործածելով՝ հապա Աստուծոյ ծառաներու պէս։ Ամէնը պատուեցէք։ եղբայրութիւնը սիրեցէք։ Աստուծմէ վախցէք։ թագաւորը պատուեցէք։

Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով Տուզանդ ըլլան էրէնց տէրերուն՝ չէ թէ միայն բարերարներուն ու հեզերուն՝ հապա ժանտաբարոներուն ալ։ Վանդի ասիկա շնորհք մըն է՝ թէ որ մէկը առ Աստուած ունեցած խղճմտանքովը անիրաւ տեղը կրած վիշտերուն համբերելու ըլլայ։ Ասանկ ի՞նչ գովութիւն կ՚ըլայ չէ՝ թէ որ մեղք գործելով ծեծուիք ու համբերէք։ հապա թէ որ բարիք գործելով չարչարուիք ու համբերէք՝ ասիկայ Աստուծոյ քովը շնորհք մըն է։ Վանդի դուք ասոր համար կանչուեցաք՝ որ Քրիստոս ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ՝ ու ձեզի օրինակ թողուց՝ որ իր շաւիղներուն հետևիք։ Ո՛ր ինքը մեղք մը չգործեց՝ ու իր բերնին մէջ նենգութիւն մը չգտնուեցաւ։ Ո՛ր կը նախատուէր և փոխարէնը չէր նախատեր՝ կը չարչարուէր ու պատնաւիք չէր ըներ։ հապա ինքզինքը արդարութեամբ դատողին կը յանձնէր։ Ո՛ր մեր մեղքերը իր մարմինովը խաչափայտին վրայ վերցուց՝ որ մենք մեղքերուն ապրինք ու արդարութեան համար ապրինք։ որուն վէրքերովը դուք բժշկուեցաք։ Վանզու որ մոլորեալ ոչխարներու պէս էիք՝ բայց հիմա ձեր հոգիներուն Հովիւին ու Տեսուչին դարձաք։

Գ.

Ամանապէս կնիկները Տուզանդ ըլլան իրենց էրիկներուն։ որ եթէ ոմանք խօսքին Տուզանդ չըլլան ալ՝ առանց խօսքի շահուին կնիկներուն վարմունքովը՝ Տեսնելով ձեր երկիւղած պարկեշտ վարքը։ Ո՛ր իրենց զարդարանքը չըլլայ դրսէն մազերու հիւսուածքներով և ոսկիներու շարքերով կամ շէկ հանդերձներ հագնելով։ Հապա սրտին ծածուկ մարդը՝ անեղծութիւնով հեզ ու հանդարտ հոգիին պտղովը՝ որ Աստուծոյ առջևը խիստ պատուական է։ Վանզու որ առնոք սուրբ կիներըն՝ որ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ գրած էին՝ անձերնին այսպէս կը զարդարէին՝ իրենց էրիկներուն Տուզանդ ըլլալով։ Վանզի՝ ինչպէս որ Աբրահամին՝ և զանիկայ տէր կը կոչէր։ որ դուք բարեգործ ըլլալով ու մէկ երկիւղէ մը չվախնալով՝ անոր զաւակները կ՚ըլլաք։

Ամանապէս էրիկները խոհեմութիւնով անոնց հետը բնակին՝ տկար անօթի պէս պատիւ տալով կնիկներուն՝ իբրև կենաց շնորհքին ժառանգակիցներ՝ որ ձեր աղօթքներուն արգելք չըլլայ։

8 Ալ երջանիկ ամէնքիդ մէկ միտքի
վրայ ըլլար, կարեկից, եղբայրասէր,
9 ողորմած եւ քաղցրաբարոյ։ Ըլլա-
լայ որ չարութեան փոխարէն չա-
րութիւն հատուցանէք, կամ նա-
խատանայ փոխարէն նախատինք.
այլ ընդհակառակն օրհնեցէք, գիտ-
նալով որ ասոր համար կանա-
չուեցաք, որ օրհնութիւն ժառան-
10 գէք։ Ալ ան որ կ'ուզէ
կեանքը սիրել ու բարի օրեր տես-
նել, իր լեզուն թող դադրեցընէ
չարութենէն, ու իր շրթունքները
11 նենգութիւն խօսելէն. Ձարթենէ
ու քաջութիւն ընէ, խաղաղութիւն
փնտռէ եւ անոր ե-
12 տեւէն երթայ։ Վասն որ Տէրոջը
աչքերը արդարներուն վրայ է, ու
իր ականջները անոնց աղօթքին.
բայց Տէրոջը երեսը չարագործնե-
13 րուն վրայ է։ Ու ով ձեզի չարիք
մը պիտի հասցընէ թէ որ դուք
14 բարիին հետեւող ըլլաք։ Բայց թէ
որ արդարութեան համար չարչա-
րուիք ալ՝ երանելի էք. ե անոնց
ահէն մի՛ վախնաք ու մի՛ շփոթիք.
15 Հապա Տէր Աստուածը սրտերնուդ
մէջ սուրբ պահեցէք. ե միշտ
պատրաստ եղիք հնգութեամբ ու եր-
կիւղածութեամբ պատասխան տա-
լու ամէնուն որ ձեր ունեցած յոյ-
սին պատճառը ձեզի կը հարցընեն.
16 Ու բարի խղճմտանք ունենաք, որ
ինչ բանով որ ձեզ կը բամբասեն
իրրեւ չարագործներ, ամօթով մնան
անոնք՝ որ Քրիստոսով եղած ձեր
բարի վարմունքը կը պախարակեն։
17 Վասն որ աւելի աղէկ է բարեգոր-
ծութիւն ընելով չարչարուիլ՝ թէ
որ Աստուծոյ կամքը այն ըլլայ, քան
թէ չարագործութիւն ընելով։
18 Վասն զի Քրիստոս ալ մեղքի հա-
մար մէկ անգամ չարչարուեցաւ,
Արդարը անարդարներուն վրայ, որ
մեզ Աստուծոյ մօտեցընէ. որ թէ-
պէտ մեռաւ մարմինով, բայց կեն-
19 դանի եղաւ հոգիով. Որով բանտի
մէջ եղած հոգիներուն ալ գնաց ու
20 քարոզեց. Որոնք առեն մը ապըս-
տամբ էին, երբոր Աստուծոյ եր-
կայնմտութիւնը կը համբերէր ան-

Նոյի օրերը՝ երբոր տապանը կը
շինուէր, որուն մէջը քիչ անձինք՝
այսինքն ութը հոգի ջուրէն ապրե-
ցան. Ալ մեզ ալ ան օրինակին 21
պէս մկրտութիւնը հիմա կ'ապրե-
ցընէ, (չէ թէ մարմինին աղտը
մէկդի ձգելը, հապա քաջի խղճմըտ-
տանքին վկայութիւնը առ Աս-
տուած,) Յիսուս Քրիստոսի յա-
րութիւնովը. Ալ անիկա երկինք 22
գացած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է հը-
րեշտակները ու իշխանութիւնները
և զօրութիւնները իրեն հնազանդե-
ցուած։

ԴԱՆԻԷԼ Դ

Ուստի Քրիստոս որ մեզի համար 1
չարչարուեցաւ մարմինով, դուք
ալ նոյն միտքով զինուեցէք.
վասն զի անոր մարմինով չարչարուե-
ցաւ, մեղքէն դադրած է. Որ ալ 2
չէ թէ մարդոյ ցանկութիւններուն
պէս՝ հապա Աստուծոյ կամքին պէս
ապրիք մարմնի մէջ մնացած ա-
տեն։ Վասն որ հերիք է մեզի կեանց 3
անցեալ ժամանակը, որուն մէջ հե-
թանոսներուն կամքը կատարեցինք,
ու գինութիւններով՝ ցանկութիւն-
ներով՝ գինեմոլութիւններով՝ անա-
ռակութիւններով՝ արբեցութիւն-
ներով ու անօրէն կռապաշտու-
թիւններով վարուեցանք։ Ու ա- 4
նոնց հետ չէք վազեր, ու հայհո-
յութիւն կ'ընեն. Որոնք պատաս- 5
խան պիտի տան անոր՝ որ պատ-
րաստ է դատելու կենդանիները ու
մեռելները։ Վասն որոյ ասոր համար 6
մեռելներուն ալ աւետարանը քա-
րոզուեցաւ, որ դատուին մարդոց
կողմանէ մարմինով, ու կենդանի
ըլլան Աստուծոյ կողմանէ հոգիով։
Սակայն ամէն բաներն վախճանը 7
մօտեցեր է. ուստի զգաստ եղէք
ու աղօթքի մէջ արթուն կեցէք։
Ու ամէն բաներէն առաջ իրարու հետ 8
սրտանց սէր ունեցէք. Ինչու որ
սէրը մեղաց բազմութիւնը կը
ծածկէ։ Իրարու հիւրասիրու- 9

ԳԼՈՒԽ Ե

Ձեր մէջը եղող երէցներուն կ'ա- 1
ղաչեմ՝ ես ալ անոնց պէս երէց
բլլալով, ու Քրիստոսի չարչարան-
ցը վկայ, և յայտնուելու հանդեր-
ձեալ փառքին մասնակից. Ջոտուծոյ 2
հօտը որ ձեր մէջն է արածեցէք,
վերակացու բլլալով չէ թէ ակա-
մայ՝ հապա կամաւ, չէ թէ անարդ
շահախնդրութեամբ, հապա յա-
ժարութեամբ. Չէ թէ վիճակնե- 3
րուն վրայ տիրելով, հապա հօտին
օրինակ բլլալով. Ու Հովուապե- 4
տին երեւցած ատեն փառաց ան-
թառամ պսակը պիտի ընդունիք:
Նմանապէս դուք երիտասարդ- 5
նե՛ր՝ ծերուն եղէք ձերբուն. և
ամէնքդ իրարու ծառայ եղէք՝
յօժ՝ խոնարհութիւն հագէք. ին-
չու որ Ջոտուած ամբարտաւանն-
րուն հակառակ կը կենայ, բայց
խոնարհներուն շնորհք կու տայ:
Ուրեմն Ջոտուծոյ հզօր ձեռքին 6
տակը խոնարհեցէք, որ ձեզ ժա-
մանակին բարձրացնէ: Ձեր ա- 7
մէն հոգը անոր ձգեցէք, վասն զի
անիկայ ձեզի համար կը հոգայ:
Զգաստ կեցէք, հսկեցէք, ինչու 8
որ ձեր հակառակորդը Սատանան
մռնչող առիւծի պէս կը պտըտի,
ու կը փնտռէ թէ ո՛վ կլլէ. Ան- 9
րուն դէմ կեցէք հաւատովդ հաս-
տատուած, գիտնալով որ ձեր եղ-
բայրներն ալ աշխարհի մէջ նոյն
չարչարանքները կը կրեն:
Ու բոլոր շնորհաց Ջոտուածը՝ որ 10
ձեզ իր յաւիտենական փառքին
կանչեց Քրիստոս Յիսուսի ձեռքո-
վ՝ քիչ մը առեն նեղութիւն կը-
րելէ ետքը, ինքը ձեզ կատա-
րեալ ընէ, հաստատէ, զօրացնէ ա-
հիմնէ: Իրեն փառք և զօրութիւն 11
յաւիտեան յաւիտենից: Ամէն:
Սիղուանոս հաւատարիմ եղբօրը 12
ձեռքով՝ (ինչպէս ես կը կարծեմ,)
համառօտ մը ձեզի գրելով, յորդո-
րելով ու վկայելով՝ թէ սա է
Ջոտուծոյ ճշմարիտ շնորհքը, որուն
մէջը հաստատ կեցեր էք: Բաբել 13
կ'ընէ ձեզի Բաբելոնի մէջ եղած

թիւն ցուցուցէք առանց տրտունջ
10 ընելու: Ամէն մէկը ինչ տեսակ
շնորհք որ առաւ, անիկայ իրարու
մատակարարեցէք Ջոտուծոյ զանա-
զան շնորհացը քաջ տնտեսնե-
11 րուն պէս: Ով որ մէկը խօսի,
Ջոտուծոյ պատգամներուն պէս թող
խօսի, թէ որ մէկը մատակարարու-
թիւն ընէ, որպէս թէ Ջոտուծոյ
շնորհած զօրութենէն թող ընէ, որ
ամէն բանի մէջ Ջոտուած փառա-
ւորուի Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
քովը. որուն փառք և զօրու-
թիւն յաւիտեան յաւիտենից.
Ամէն:
12 Սիղուանոս՝ ծառայ քան մի՛ սեպէք
ան հնեղ-ընդ-հաւ բոլորդիդը, որ ձեզ
փորձելու համար կ'ըլլայ, որպէս
թէ օտար բան մը ձեզի հանդիպած
13 է. Հապա ուրախ եղէք՝ քանի որ
Քրիստոսի չարչարանքներուն հա-
ղորդ եղած էք, որ անոր փառքին
յայտնուելու ատեն ալ ցնծու-
14 թեամբ ուրախանաք: Ով որ
Քրիստոսի անուանը համար նա-
խատուիք, երանելի էք. ինչու որ
փառաց [և զօրութեան] և Ջոտուծոյ
Հոգին ձեր վրայ հանգչած է. յի-
րաւի անոնց կողմանէ կը հայհոյուի
անիկայ, բայց ձեր կողմանէ կը
15 փառաւորուի: Ըլլայ որ ձեզմէ
մէկը չարչարուի իբրև մարդասա-
պան, կամ գող, կամ չարագործ,
կամ իբրև ուրիշին բանին խառ-
16 նուող. Բայց թէ որ իբրև քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ,
հապա ան մեծին թող Ջոտուծոյ
17 փառք տայ: Վասնզի ժամանակ է
որ դատաստանը Ջոտուծոյ տունէն
սկսի. և թէ որ առաջ մեզմէ կը
սկսի, հապա անոնց վերջը ինչ
պիտի ըլլայ՝ որունք Ջոտուծոյ ա-
18 տարանին չեն հնազանդիր: Ու
թէ որ արդարը դժուարաւ կը
փրկուի, հապա ամբարիշտը ու մե-
19 ղաւորը ո՞ւր պիտի դառնուի: Ուս-
տի անոնք որ Ջոտուծոյ կամացը
համեմատ կը չարչարուին, բարիք
գործելով իրենց հոգիները թող
անոր յանձնեն, իբրև հաւատարիմ
Ստեղծողին:

Խնդիրն որ ձեռք հնար գնատուած է ,
14 ու իմ որդիս Անարիոս ալ : Նաև
քեզ առէք խրատու սիրոյ համբու-

թով . խոստովանութիւն ձեր առջեւը
հնար որ Աբրահամս Յիսուսի մէջ
է ։ Ամէն ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆԹԵՐՑԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԱՏՄՈՒԱԾ ԱՌԱՔԵԼԱՑՆ

ԴԱՆԻԷԼ Ը

1 Ե՛ս Դանիէլ պատմս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ և առաքեալ , ձեզ որ մեր հնար նոյն պատուական հաւատքին հասած մեր Աստուծոյն ու Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի
2 արդարութիւնովը . Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ աւելցայ Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Յիսուսի գիտութիւնովը ։
3 Ինչպէս որ իր աստուածային զօրութիւնը կենաց և աստուածպաշտութեան վերաբերեալ ամէն բաները մեզի տուաւ անոր գիտութիւնովը՝ որ մեզ փառքով ու առաքինութիւնով հրաւիրեց .
4 որոնցմով ամենամեծ ու պատուական խոստումներն տրուած են մեզի , որպէս զի անոնցմով աստուածային բնութեանը հաղորդ ըլլաք՝ աշխարհի մէջ ցանկութենէ յառաջ եկած
5 ապականութենէն փախչելով : Եւ ասոր բանին համար բոլոր ջանքերնիդ դրած՝ ձեր հաւատքին վրայ առաքինութիւն աւելցուցէք , ու առաքինութեան վրայ գիտութիւն ,
6 Եւ գիտութեան վրայ ժուժկալութիւն , ու ժուժկալութեան վրայ համբերութիւն , և համբերութեան վրայ աստուածպաշտութիւն ,
7 Ու աստուածպաշտութեան վրայ եղբայրասիրութիւն , ու եղբայրասիրութեան վրայ սէր :
8 Վասն զի քանի որ ասոնք ձեր վրայ կը գտնուին ու կ'աճին , պարապ ու անպտուղ չեն ըներ ձեզ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ճանչնալուն մէջ :
9 Հապայց որուն քով որ ասոնք չկայ , անիկայ կոյր է ու կարճատես , որ մոռցեր է իր առջի մեղքերէն մաքրուիլը : Ասոր 10
համար՝ եղբայրնե՛ր՝ աւելի ջանք ըրէք որ ձեր կոչումը ու ընտրութիւնը հաստատէք , ինչու որ ասոնք ընելով՝ բնաւ պիտի չվիպիք .
Վասնզի այսպէս ձեզի առատօրէն 11
պիտի շնորհուի մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտենական թագաւորութիւնը մտնելը :
Ուստի ես միշտ ասոնք բաները մըտ- 12
քերնիդ ձգելու վրայով զանցառու պիտի չըլլամ , թէև գիտէք և հաստատուած էք ներկայ ճշմարտութեանն վրայ : Եւ իրաւունք 13
կը սեպեմ թէ քանի որ ասոր մարմինս մէջն եմ՝ մտքերնիդ ձգելով ձեզ արթընցընեմ : Գիտեմ գի- 14
տեմ որ ես շուտով — իմ մարմինս պիտի մերկանամ , ինչպէս որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը յայտնեց ինծի : Ուստի պիտի ջանամ որ 15
իմ աշխարհէ ելլելէս ետքն ալ միշտ կարող ըլլաք ասոնք բաները յիշելու :
Վասն զի չէ թէ մենք վարպետու- 16
թեամբ շինուած առասպելներու ետեւէ երթալով՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գալուստը ձեզի ցուցուցինք , հապա անոր մեծափառութեանը ականատես ըլլալով : Վասն զի Հօրէն 17
պատուոյ փառք ու պատիւ առաւ , այն մեծավայելչութեան փառքէն այնպիսի ձայն մը գալով , թէ Այսիկայ է իմ սիրելի Որդիս , որուն հաւնիմ եմ : Եւ ասոնք երկինքէն եկած ձայնը 18
մենք լսեցինք , որ անոր հետ էինք սուրբ լեռանը վրայ : Եւ մարգա- 19
րէական խօսքն ալ ունինք՝ որ աւելի հաստատուն է . ու աղէկ կ'ընէք

թէ որ անոր մեռադրութիւն ընէք , որպէս թէ մեռի տեղը լոյս աուող ձրագի մը , մինչև որ ցօրնկը լուսնայ ու արուսեակը սրտերնուդ մէջը ծագի : Նայց առաջ աս գիտնալ , որ գրոց ամէն մարգարէութիւն իր յատուկ մեկնութիւնը չունի : Ան- չու որ մարգարէութիւն մը երբէք մարդոց կամքին պէս չարուեցաւ , հապա Նստուծոյ սուրբ մարդիկը Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան :

Գ Լ · Ր

1 Նայց սուտ մարգարէներ ալ կ'ելլային ժողովուրդին մէջ , ինչպէս որ ձեր մէջն ալ սուտ վարդապետներ պիտի ըլլան , որ գաղտուկ պիտի մոլորեցնեն կորուսիչ հերձուածողութիւններ , ու զիրենք ծախուսառնող Տէրը ուրանալով՝ իրենց վրայ պիտի բերեն արագահաս կո-
2 րուստը · Ու շատերը անոնց կորըստական ընթացքը եւնէն պիտի երթան , որոնց համար ճշմարտութեան
3 ճամբան պիտի հայհոյուի · Ու ագահութիւնով՝ խորամանկութեամբ շինուած խօսքերով ձեզ վաճառաշահութեան պիտի դործածեն · որոնց դատապարտութիւնը շատոնցմէ պատրաստ ըլլալով չուշանար , ու անոնց կորուստը չմրափեր :

4 Վասն զի թէ որ Նստուած մեղք գործող հրեշտակներուն չխնայեց , հապա խաւարի կապերով տարտարոսը ձգած՝ դատաստանի պահել
5 տուաւ · Ու առջի աշխարհին ալ չխնայեց · միայն թէ Նոյ ութերորդ անձ՝ արդարութեան քարոզիչը պահեց , երբոր ջրհեղեղը ամբարիշտներուն աշխարհին վրայ բերաւ ·
6 Ու Սոդոմի ու Գոմորի քաղաքները մոխիր դարձնելով՝ կործանելով դատապարտեց , եղբին ամբարիշտութիւն ընելու մարդոց օրինակ
7 ընելով անոնք · Ու ազատեց արդար Լովտը՝ որ անօրէններուն անառակ
8 վարմունքին ձանձրացեր էր · (Անչուր որ ան արդարը անոնց մէջը կենալով՝ աչքովը տեսնելով ու ականջովը լսելով , օրէ օր իր արդար հոգին կը տանջէր անոնց անօրէն վարմունքովը ·) Տէրը գիտէ բարե- 9
պաշտները փորձութենէ ազատելը , և անիրաւները տանջանքի համար դատաստանի օրուան պահելը :

Մանաւանդ անոնք որ պղծալից 10
ցանկութեամբ մարմնին ետևէ կ'երթան , և տէրութիւնը կ'անարգեն , ինքնահաւան ու յանդուգն են , չեն վախնար փառաւորներուն դէմ հայհոյելու · Երբոր հրեշտակները՝ որ 11
անոնցմէ շատ մեծ են զօրութիւնով ու կարողութիւնով , Տէրոջը առջևը անոնց համար հայհոյական դատաստանով չեն բերեր անոնց վրայ : Նայցասոնք անբան անասուններու 12
պէս՝ (որ բնականաբար որսի ու ապականութեան համար եղած են ,) չգիտցած բաներնուն դէմ կը հայհոյեն , և իրենց ապականութիւնովը պիտի ապականին , Նեղրա- 13
ւութեան վարձքը ընդունելով · որ ցօրկուան մէջ եղած զեղխութիւնը զուարճութիւն կը սեպեն · արատ ու բիծ են , իրենց խաբէութիւններովը զուարճանալով՝ ձեզի հետ կերուխումի նստած ատեննին · Ունին 14
նութեամբ լեցուն աչքեր ունին , որ մեղքէ չեն դադրիր · անհաստատ հոգիները կը խարեն · ագահութեան սովրած սիրտեր ունին · անիծեալ զաւակներ են · Ուխտ 15
ձամբան ձգելով մոլորեցան , Նկոր բնաւ Նաղաամին ձամբուն հետևելով · որ անիրաւութեան վարձքը սիրեց · Նայց իր անօրինութեանը 16
յանդիմանութիւնը առաւ · անխօս էշը մարդկային ձայնով խօսելով՝ մարգարէին յիմարութիւնը արգիլեց : Անոնք ջուր չունեցող ա- 17
բիւրներ են , ու փոթորիկէ քշուած մէգեր , որոնց համար թանձր խաւարը պահուած է յաւիտեան : Անգէտ ունայնութեան հպարտ խօս- 18
քեր ընելով՝ գիտութիւններով՝ մարմնոյ ցանկութիւններով կը խաբեն զանոնք որ քիչ մը առաջ փախեր էին անոնցմէ՝ որ մոլորութեան մէջ կը պտըտին · Անոնց ազատութիւն 19
կը խոստանան , և իրենք ապականութեան ծառաներ են · վասն զի

ԲԱՐԵՐ ՄԱՐԳՈՍԻ ԺԲ. ԳԼՈՒԽ Ա. ՀԱՏ. ՃԱ. ՃԲ.

1 Ա Ինչպէս՝ ան երկրորդ ծառային ուղարկեց
Հիսուսի մօտ, որպէս զի ըսէ անոր՝ Դուն
ա՞ր եկող ես, թէ ուրիշ մը սպասենք։
3 Յիսուս պատասխանեց ու ըսաւ անոնց՝ Գնացէք
պատմեցէք Յովհաննէսի այն բաները, զոր
կը լսէք եւ կը տեսնէք։ Կոյրերը կը տես-
նեն, եւ կաղերը կը քալեն, բորոտները կը
մաքրուին, եւ խուլերը կը լսեն, մեռելները
կը յարութիւն կ՚առնուն, եւ աղքատներուն
Աւետարան կը քարոզուի։ 6 Եւ երանի՝ ո-
րուն համար ես պատճառ չեմ գայթակղու-
թեան։ 7 Երբ անոնք գացին, Յիսուս սկսաւ
ամբոխներուն ըսել Յովհաննէսի մասին՝
Ի՞նչ գացիք տեսնելու անապատը, եղէգ մը
որ հողմէն կը շարժի։ 8 Ուրկէ՞ գացիք տես-
նելու, մարդ մը որ փափուկ հագուստներ
հագած է։ Ահա թագաւորներուն տուները
կը գտնուին փափուկ հագուստներ հագած։
9 Ուրկէ՞ գացիք տեսնելու, մարգարէ մը։
Այո՛, կ՚ըսեմ ձեզի, եւ մարգարէէ մը աւե-
լի։ 10 Ասիկա է անոր համար որ գրուած է՝
Ահա ես կ՚ուղարկեմ իմ պատգամաւորս
քու առջեւդ, որ քու ճամբադ պատրաստէ
քու առջեւդ։ 11 Ամէն ճշմարտութեամբ
կ՚ըսեմ ձեզի, կանանցմէ ծնածներուն մէջ
Յովհաննէս Մկրտիչէն աւելի մեծ մարդ
չելաւ, բայց երկնքի թագաւորութեան մէջ
ամենափոքրը անկէ մեծ է։ 12 Յովհաննէս
Մկրտիչի օրերէն մինչեւ հիմա երկնքի
թագաւորութիւնը բռնութեամբ կ՚առնուի,
եւ բռնաւորները զայն կը յափշտակեն։
13 Որովհետեւ բոլոր մարգարէները եւ Օրէ-
նքը մինչեւ Յովհաննէս մարգարէացան։
14 Եւ եթէ ուզէք ընդունիլ, ան է Եղիան որ
պիտի գար։ 15 Ով որ ականջներ ունի լսե-
լու, թող լսէ։ 16 Բայց ո՞ւմու նմանցնեմ
այս սերունդը։ Նմանցնեմ մանուկներու
որոնք հրապարակներուն մէջ նստած կը
կանչեն իրենց ընկերներուն 17 եւ կ՚ըսեն՝
Ձեզի սրինգ նուագեցինք, եւ չպարեցիք։
Ողբ երգեցինք, եւ չլացիք։ 18 Որովհետեւ
Յովհաննէս եկաւ, չի ուտեր եւ չի խմեր,
եւ կ՚ըսեն՝ Դեւ ունի։ 19 Մարդու Որդին
եկաւ, կ՚ուտէ եւ կը խմէ, եւ կ՚ըսեն՝ Ահա
մարդ մը որ շատ կ՚ուտէ եւ գինի կը խմէ,
մաքսաւորներուն եւ մեղաւորներուն բա-
րեկամ։ Բայց իմաստութիւնը իր գործե-
րէն արդարացաւ։ 20 Ապա սկսաւ նախա-
տել այն քաղաքները, որոնց մէջ իր զօրա-
ւոր գործերուն մեծ մասը եղած էին, որով-
հետեւ չէին ապաշխարած։ 21 Վա՛յ քեզի,
Քորազին, վա՛յ քեզի, Բեթսայիդա, որով-
հետեւ եթէ Տիւրոսի եւ Սիդոնի մէջ ձեր
մէջ եղած զօրաւոր գործերը եղած ըլլա-
յին, անոնք վաղուց պիտի ապաշխարէին
մազէ եւ մոխրի մէջ նստելով։ 22 Բայց ձեզի
կ՚ըսեմ, դատաստանին օրը Տիւրոսի եւ Սի-
դոնի համար աւելի դիւրին պիտի ըլլայ,
քան ձեզի համար։ 23 Եւ դուն, Կափառնա-
ում, որ մինչեւ երկինք պիտի բարձրանաս,
մինչեւ դժոխք պիտի իջնաս, որովհետեւ
եթէ Սոդոմի մէջ ձեր մէջ եղած զօրաւոր
գործերը եղած ըլլային, անիկա մինչեւ այ-
սօր պիտի կենար։ 24 Բայց ձեզի կ՚ըսեմ,
դատաստանին օրը Սոդոմի երկրին համար
աւելի դիւրին պիտի ըլլայ, քան թէ ձեզի
համար։ 25 Յայնժամ Յիսուս պատասխա-
նեց ու ըսաւ՝ Կը գոհանամ քեզմէ, Հայր,
երկնքի եւ երկրի Տէր, որովհետեւ այս
բաները իմաստուններէն եւ խելացիներէն
ծածկեցիր, եւ մանուկներուն յայտնեցիր։
26 Այո՛, Հայր, որովհետեւ այսպէս հաճե-
լի եղաւ քու առջեւդ։ 27 Ամէն բան իմ Հօրս
կողմէ տրուեցաւ ինծի, եւ ոչ ոք գիտէ Որ-
դին թէ ով է, բայց միայն Հայրը, եւ ոչ ոք
գիտէ Հայրը թէ ով է, բայց միայն Որդին
եւ անոնք որոնց որ Որդին կամենայ յայտ-
նել։ 28 Եկէ՛ք ինծի մօտ, բոլոր աշխատող-
ներդ եւ ծանր բեռնաւորուածներդ, եւ ես
հանգիստ պիտի տամ ձեզի։ 29 Առէ՛ք իմ
լուծս ձեր վրայ, եւ սորվեցէ՛ք ինծմէ, որով-
հետեւ հեզ եւ խոնարհ սրտով եմ, եւ հան-
գիստ պիտի գտնէք ձեր անձերուն համար։
30 Որովհետեւ իմ լուծս քաղցր է, եւ իմ
բեռնս թեթեւ։

ԺԲ

1 Յայնժամ Յիսուս շաբաթ օրը ցորենի
արտերուն միջէն անցաւ, եւ իր աշա-
կերտները քաղցած ըլլալով՝ սկսան հասկե-
րը փրցնել եւ ուտել։ 2 Բայց փարիսեցիները
տեսնելով՝ ըսին անոր՝ Ահա քու աշակերտ-
ներդ կ՚ընեն այն՝ որ շաբաթ օրը ընել չի
վայելեր։ 3 Ան ալ ըսաւ անոնց՝ Չկարդացի՞
ձեր ինչ որ Դաւիթ ըրաւ, երբ ինք եւ իր
հետ եղողները քաղցած էին։ 4 Ինչպէս որ
Աստուծոյ տունը մտաւ, եւ հացերը առին
եւ կերան, որոնք իրեն հետ եղողներուն
ալ տալ չէր վայելեր, այլ միայն քահանա-
յապետներուն։ 5 Կամ Օրէնքին մէջ չկար-
դացիք՝ որ շաբաթ օրերը քահանայապետ-
ները տաճարին մէջ շաբաթը կը պղծեն եւ
անպարտ կ՚ըլլան։ 6 Բայց ձեզի կ՚ըսեմ՝ որ
տաճարէն աւելի մեծ մէկը կայ հոս։ 7 Եթէ
դուք գիտնայիք թէ ի՛նչ է՝ Ողորմութիւն
կ՚ուզեմ եւ ոչ զոհ, չէիք դատապարտեր
անպարտները։ 8 Որովհետեւ Մարդու Որդին
շաբաթ օրուան տէրն է։ 9 Եւ անկէ մեկնե-
լով՝ անցաւ անոնց ժողովարանը։ 10 Եւ ահա
մարդ մը կար անոր մէջ, որուն ձեռքը չո-
րացած էր։ Եւ հարցուցին անոր՝ ըսելով՝
Արդեօք շաբաթ օրը բժշկել վայելի՞։ Որ-
պէսզի անոր վրայ մեղադրանք գտնեն։
11 Ան ալ ըսաւ անոնց՝ Ձեզմէ ո՞ր մարդ
կայ որ հոտ մը ունենայ, եւ շաբաթ օրը
փոսի մէջ իյնայ, եւ չբռնէ զայն եւ չհա-
նէ։ 12 Ուրեմն մարդ մարդէն որքա՜ն աւե-
լի արժէքաւոր է։ Ուստի շաբաթ օրը բա-
րիք ընել վայելի։ 13 Յետոյ մարդուն ըսաւ՝
Երկարէ՛ ձեռքդ։ Ան ալ երկարեց, եւ ան
առողջացաւ իր միւս ձեռքին պէս։ 14 Բայց
փարիսեցիները դուրս ելան եւ խորհուրդ
ըրին անոր դէմ, որպէսզի զայն կորսնց-
նեն։ 15 Յիսուս գիտնալով՝ անկէ մեկնեցաւ,
եւ շատեր հետեւեցան անոր, եւ ան բժշկեց
զանոնք բոլորը։ 16 Եւ պատուիրեց անոնց
որ զինք չյայտնեն, 17 որպէսզի կատարուի
Եսայի մարգարէին միջոցով ըսուած խօս-
քը՝ որ կ՚ըսէ՝ 18 Ահա իմ ծառաս զոր ես
ընտրեցի, իմ սիրելիս զոր հաճեցաւ իմ
հոգիս։ Իմ Հոգիս պիտի դնեմ անոր վրայ,
եւ դատաստան պիտի հրատարակէ հեթա-
նոսներուն։ 19 Ան պիտի չվիճի եւ պիտի չա-
ղաղակէ, եւ ոչ ոք պիտի լսէ անոր ձայնը
փողոցներուն մէջ։ 20 Ան պիտի չկոտրէ
ջախջախուած եղէգ մը, եւ պիտի չհանգց-
նէ մարող պատրոյգ մը, մինչեւ որ դատաս-
տանը յաղթական հանէ։ 21 Եւ անոր անու-
նով հեթանոսները պիտի յուսան։ 22 Յայնժամ
բերին անոր դիւահար մը՝ որ կոյր եւ
համր էր, եւ բժշկեց զայն, այնպէս որ
համր մարդը խօսեցաւ եւ տեսաւ։ 23 Եւ
բոլոր ամբոխները զարմացան եւ ըսին՝ Ա-
սիկա չէ՞ Դաւիթի Որդին։ 24 Բայց փարի-
սեցիները լսելով՝ ըսին՝ Ասիկա դեւերը
չի հաներ, եթէ ոչ Բեեղզեբուղ դեւերուն
իշխանին միջոցով։ 25 Եւ Յիսուս գիտնա-
լով անոնց խորհուրդները՝ ըսաւ անոնց՝
Ամէն թագաւորութիւն որ իր մէջ բաժան-
ուած է, կործանման կ՚երթայ, եւ ամէն քա-
ղաք կամ տուն որ իր մէջ բաժանուած է,
չի կենար։ 26 Եւ եթէ Սատանան Սատանան
կ՚արտաքսէ, իր մէջ բաժանուած է. ուրեմն
ինչպէ՞ս կրնայ իր թագաւորութիւնը կե-
նալ։ 27 Եւ եթէ ես Բեեղզեբուղով դեւերը
կ՚արտաքսեմ, ձեր որդիները ո՞վով կ՚ար-
տաքսեն։ Ուստի անոնք ձեր դատաւորնե-
րը պիտի ըլլան։ 28 Բայց եթէ ես Աստուծոյ
Հոգիով դեւերը կ՚արտաքսեմ, ուրեմն Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի հասած է։
29 Կամ ինչպէ՞ս կրնայ մարդ մը ներս մտնել
զօրաւորին տունը եւ անոր կահ-կարասի-
ները յափշտակել, եթէ նախ զօրաւորը չկա-
պէ, եւ յետոյ անոր տունը չյափշտակէ։
30 Ով որ ինծի հետ չէ, ան իմ դէմ է, եւ ով
որ ինծի հետ չի հաւաքեր, ան կը ցրուէ։
31 Ուստի ձեզի կ՚ըսեմ՝ Մարդոց ամէն մեղք
եւ հայհոյութիւն պիտի ներուի, բայց Հո-
գիին հայհոյութիւնը չի ներուիր։ 32 Եւ ով
որ խօսք մը ըսէ Մարդու Որդիին դէմ, պի-
տի ներուի անոր, բայց ով որ խօսք մը ըսէ
Սուրբ Հոգիին դէմ, պիտի չներուի անոր
ո՛չ այս դարուն եւ ո՛չ գալիքին։ 33 Կամ
ծառը բարի ըրէք եւ անոր պտուղը բարի
կ՚ըլլայ, կամ ծառը չար ըրէք եւ անոր պտու-
ղը չար կ՚ըլլայ, որովհետեւ ծառը պտուղէն
կը ճանչցուի։ 34 Օձի ծնունդներ, ինչպէ՞ս
կրնաք բարի խօսքեր ըսել, երբ չարերդ
էք։ Որովհետեւ սրտին առատութենէն բե-
րանը կը խօսի։ 35 Բարի մարդը իր բարի
գանձէն բարի բաներ կը հանէ, եւ չար մար-
դը իր չար գանձէն չար բաներ կը հանէ։
36 Բայց ձեզի կ՚ըսեմ՝ որ մարդոց ամէն ան-
պիտան խօսքերուն համար, զորս որ ըսեն,
դատաստանին օրը հաշիւ պիտի տան։
37 Որովհետեւ քու խօսքերովդ պիտի ար-
դարացուիս, եւ քու խօսքերովդ պիտի դա-
տապարտուիս։ 38 Յայնժամ դպիրներէն եւ
փարիսեցիներէն ոմանք պատասխանեցին
եւ ըսին անոր՝ Վարդապե՛տ, կ՚ուզենք քե-
զէ նշան մը տեսնել։ 39 Ան ալ պատասխա-
նեց ու ըսաւ անոնց՝ Չար եւ շնացող ազգ
մը նշան կը խնդրէ, եւ նշան պիտի չտրուի
անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նը-
շանը։ 40 Որովհետեւ ինչպէս Յովնան երե-
քօրեայ եւ երեքգիշերեայ էր ձկնին փորին
մէջ, նոյնպէս Մարդու Որդին երեքօրեայ
եւ երեքգիշերեայ պիտի ըլլայ երկրին սիր-
տին մէջ։ 41 Նինուէի մարդիկը դատաստա-
նին պիտի կենան այս սերունդին հետ եւ
պիտի դատապարտեն զայն, որովհետեւ
Յովնանի քարոզութեան համար ապաշխա-
րեցին, եւ ահա աւելի մեծ մէկը կայ հոս։
42 Հարաւային թագուհին դատաստանին
պիտի կենայ այս սերունդին հետ եւ պիտի
դատապարտէ զայն, որովհետեւ Սողոմո-
նի իմաստութիւնը լսելու համար երկրի
ծայրերէն եկաւ, եւ ահա աւելի մեծ մէկը
կայ հոս։ 43 Երբ անպիտան ոգին մարդէ մը
դուրս ելլէ, անջրդի տեղեր կ՚երթայ հան-
գիստ փնտռելու, եւ չի գտներ։ 44 Յետոյ
կ՚ըսէ՝ Պիտի դառնամ իմ տունս որմէ որ
ելայ։ Եւ գալով՝ զայն դատարկ կը գտնէ,
սրբուած եւ զարդարուած։ 45 Յետոյ կ՚եր-
թայ եւ իրեն հետ եօթը ուրիշ ոգիներ կ՚առ-
նէ, որոնք իրմէ աւելի չար են, եւ մտնելով
հոն՝ կը բնակին հոն, եւ այդ մարդուն վեր-
ջին վիճակը առաջինէն աւելի վատ կ՚ըլ-
լայ։ Այսպէս պիտի ըլլայ նաեւ այս չար
սերունդին։ 46 Մինչ ան դեռ ամբոխներուն
կը խօսէր, ահա անոր մայրը եւ եղբայրնե-
րը դուրսը կեցած էին, եւ կ՚ուզէին անոր
հետ խօսիլ։ 47 Ուստի մէկը ըսաւ անոր՝ Ահա
քու մայրդ եւ եղբայրներդ դուրսը կեցած
են, եւ կ՚ուզեն քեզի հետ խօսիլ։ 48 Ան ալ
պատասխանեց ու ըսաւ ըսողին՝ Ո՞վ է իմ
մայրս եւ ո՞վ են եղբայրներս։ 49 Եւ իր աշա-
կերտներուն կողմը երկարելով ձեռքը՝ ըսաւ
Ահա իմ մայրս եւ եղբայրներս։ 50 Որով-
հետեւ ով որ իմ Հօրս կամքը որ երկինքն
է՝ կատարէ, ան է իմ եղբայրս, քոյրս եւ
մայրս։

ԺԳ

1 Յայնօր Յիսուս տնէն ելաւ եւ ծովեզերքը
նստաւ։ 2 Եւ մեծ ամբոխներ հաւաքուե-
ցան անոր մօտ, այնպէս որ ինք նաւակը
մտաւ եւ նստաւ, եւ ամբոխը ամբողջ ծո-
վեզերքը կեցած էր։ 3 Եւ շատ բաներ ան
առակներով ըսաւ անոնց՝ ըսելով՝ Ահա
սերմնացան մը դուրս ելաւ սերմանելու։
4 Եւ երբ կը սերմանէր, ոմանք ճամբուն
եզերքը ինկան, եւ թռչունները եկան եւ
զանոնք կերան։ 5 Ուրիշներ ալ ինկան քա-
րոտ տեղերը, ուր շատ հող չունէին, եւ
անմիջապէս բուսան, որովհետեւ հողին
խորութիւն չունէին։ 6 Բայց երբ արեւը
ծագեցաւ, այրուեցան, եւ արմատ չունե-
նալուն համար չորցան։ 7 Ուրիշներ ալ ինկան
փշերուն մէջ, եւ փշերը բուսան եւ խեղ-
դեցին զանոնք։ 8 Ուրիշներ ալ ինկան լաւ
հողին վրայ, եւ տուին պտուղ, մէկը հարիւ-
րապատիկ, մէկը վաթսունապատիկ, մէկը
երեսնապատիկ։ 9 Ով որ ականջներ ունի
լսելու, թող լսէ։ 10 Եւ աշակերտները մօտե-
նալով՝ ըսին անոր՝ Ինչո՞ւ համար առակ-
ներով կը խօսիս անոնց։ 11 Ան ալ պատաս-
խանեց ու ըսաւ անոնց՝ Որովհետեւ ձեզի
տրուած է երկնքի թագաւորութեան խոր-
հուրդները գիտնալ, բայց անոնց տրուած
չէ։ 12 Որովհետեւ ով որ ունի, անոր պիտի
տրուի, եւ առատութիւն պիտի ունենայ,
բայց ով որ չունի, անկէ պիտի առնուի
նաեւ ինչ որ ունի։ 13 Ասոր համար առակ-
ներով կը խօսիմ անոնց, որովհետեւ տես-
նելով՝ չեն տեսներ, եւ լսելով՝ չեն լսեր
եւ չեն հասկնար։ 14 Եւ անոնց վրայ կը կա-
տարուի Եսայիի մարգարէութիւնը՝ որ կ՚ը-
սէ՝ Լսելով պիտի լսէք, բայց չպիտի հաս-
կնաք, եւ տեսնելով պիտի տեսնէք, բայց
չպիտի ճանչնաք։ 15 Որովհետեւ այս ժո-
ղովուրդին սիրտը ծանրացաւ, եւ ականջ-
ներով ծանր լսեցին, եւ աչքերը գոցեցին,
որպէսզի աչքերով չտեսնեն, եւ ականջնե-
րով չլսեն, եւ սրտով չհասկնան, եւ դար-
ձի չգան, եւ ես զանոնք չբժշկեմ։ 16 Բայց
երանի՝ ձեր աչքերուն՝ որ կը տեսնեն, եւ
ձեր ականջներուն՝ որ կը լսեն։ 17 Ամէն
ճշմարտութեամբ կ՚ըսեմ ձեզի, շատ մար-
գարէներ եւ արդարներ ուզեցին տեսնել
ձեր տեսածները, բայց չտեսան, եւ լսել ձեր
լսածները, բայց չլսեցին։ 18 Դուք ուրեմն
լսեցէ՛ք սերմնացանին առակը։ 19 Ամէն ոք
որ կը լսէ Արքայութեան խօսքը եւ չի հաս-
կնար, չար մարդը կու գայ եւ կը յափշտա-
կէ սրտին մէջ սերմանուածը։ Ասիկա է ան
որ ճամբուն եզերքը սերմանուեցաւ։ 20 Եւ
որ քարոտ տեղերը սերմանուեցաւ, ասիկա
է ան որ խօսքը կը լսէ եւ անմիջապէս ու-
րախութեամբ կ՚ընդունի զայն, 21 բայց իր
մէջ արմատ չունի, հապա ժամանակաւոր
է, եւ երբ նեղութիւն կամ հալածանք խօս-
քին համար գայ, անմիջապէս կը գայթակ-
ղի։ 22 Եւ որ փշերուն մէջ սերմանուեցաւ,
ասիկա է ան որ խօսքը կը լսէ, բայց այս
աշխարհի հոգերը եւ հարստութեան խա-
բէութիւնը խեղդեցին զայն, եւ անպտուղ
մնաց։ 23 Եւ որ լաւ հողին վրայ սերմանուե-
ցաւ, ասիկա է ան որ խօսքը կը լսէ եւ կը
հասկնայ, որ իսկապէս պտուղ կու տայ եւ
մէկը հարիւրապատիկ, մէկը վաթսունա-
պատիկ, մէկը երեսնապատիկ կ՚ընէ։ 24 Ու-
րիշ առակ մը ըսաւ անոնց՝ ըսելով՝ Երկնք-
ի թագաւորութիւնը նման է մարդու մը՝
որ իր արտին մէջ լաւ սերմ սերմանեց։
25 Բայց մարդիկ քնացած ատեն, անոր թըշ-
նամին եկաւ եւ ցորենին մէջ սոխ սերմա-
նեց, եւ գնաց։ 26 Երբ խոտը բուսաւ եւ հա-
սկ դրաւ, այն ատեն սոխն ալ երեւցաւ։
27 Տնտեսին ծառաները գալով՝ ըսին անոր՝
Տէ՛ր, չէ՞ որ լաւ սերմ սերմանեցիր քու
արտիդ մէջ, ուրկէ՞ ունի ուրեմն սոխը։
28 Ան ալ ըսաւ անոնց՝ Թշնամի մարդ մը
ըրաւ այս։ Ծառաները ըսին անոր՝ Կ՚ու-
զե՞ս որ երթանք եւ զանիկա հաւաքենք։
29 Ան ալ ըսաւ՝ Ո՛չ, գուցէ սոխը հաւաքե-
լու ատեն ցորենն ալ անոնց հետ արմա-
տախիլ ընէք։ 30 Հնձանին ատենը թող
երկուքն ալ միասին աճին, եւ հնձանին
ատենը հնձողներուն պիտի ըսեմ՝ Նախ
սոխը հաւաքեցէ՛ք եւ խրձերով կապեցէ՛ք
զանոնք որ այրուին, եւ ցորենը հաւաքե-
ցէ՛ք իմ շտեմարանիս մէջ։ 31 Ուրիշ առակ
մը ըսաւ անոնց՝ Երկնքի թագաւորութիւնը
նման է մանանեխի հատիկի մը, զոր մարդ
մը առաւ եւ իր արտին մէջ սերմանեց։
32 Որ թէեւ բոլոր սերմերէն փոքր է, բայց
երբ աճի, ամէն բոյսերէ մեծ կ՚ըլլայ եւ
ծառ կ՚ըլլայ, այնպէս որ երկնքի թռչուն-
ները կու գան եւ իր ճիւղերուն վրայ բոյն
կը շինեն։ 33 Ուրիշ առակ մը ըսաւ անոնց՝
Երկնքի թագաւորութիւնը նման է խմո-
րի, զոր կին մը առաւ եւ երեք չափ ալիւրի
մէջ պահեց, մինչեւ որ ամբողջը թթխմո-
րեցաւ։ 34 Այս բոլորը Յիսուս առակներով
խօսեցաւ ամբոխներուն, եւ առանց առակ
բան մը չէր խօսեր անոնց, 35 որպէսզի կա-
տարուի մարգարէին միջոցով ըսուած խօս-
քը՝ որ կ՚ըսէ՝ Բերանս առակներով պիտի
բանամ, աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր
ծածկուած բաները պիտի յայտնեմ։ 36 Յե-
տոյ ամբոխները արձակելով՝ տուն մտաւ։
Եւ անոր աշակերտները մօտենալով՝ ըսին
անոր՝ Մեզի բացատրէ՛ արտին սոխերուն
առակը։ 37 Ան ալ պատասխանեց ու ըսաւ
անոնց՝ Ան որ լաւ սերմը կը սերմանէ, Մարդ-
ու Որդին է։ 38 Արտը աշխարհն է, լաւ սեր-
մը՝ Արքայութեան որդիներն են, սոխերը՝
չարին որդիներն են։ 39 Թշնամին որ զա-
նոնք սերմանեց, սատանան է։ Հնձանը աշ-
խարհի վախճանն է, եւ հնձողները հրեշ-
տակներն են։ 40 Ուստի ինչպէս սոխերը կը
հաւաքուին եւ կրակով կ՚այրուին, նոյնպէս
պիտի ըլլայ աշխարհի վախճանին։ 41 Մարդ-
ու Որդին պիտի դրկէ իր հրեշտակները,
եւ անոնք պիտի հաւաքեն իր թագաւորու-
թենէն բոլոր գայթակղութիւնները եւ ան-
օրէնութիւն գործողները, 42 եւ պիտի նե-
տեն զանոնք հրավառ վառարանին մէջ։
Հոն պիտի ըլլայ լացն ու ակռաներուն կրճ-
տումը։ 43 Այն ատեն արդարները պիտի
փայլին իրենց Հօրը արքայութեան մէջ
արեւուն պէս։ Ով որ ականջներ ունի լսե-
լու, թող լսէ։ 44 Երկնքի թագաւորութիւնը
նման է արտին մէջ պահուած գանձի մը,
զոր մարդ մը գտաւ եւ ծածկեց, եւ ուրա-
խութենէն կ՚երթայ եւ ունեցածը կը ծա-
խէ, եւ կը գնէ այդ արտը։ 45 Նաեւ երկնքի
թագաւորութիւնը նման է վաճառական
մարդու մը՝ որ լաւ մարգարիտներ կը փնտ-
ռէր։ 46 Եւ երբ մէկ թանկագին մարգարիտ
մը գտաւ, գնաց ունեցածը ծախեց եւ գնեց
զայն։ 47 Նաեւ երկնքի թագաւորութիւնը
նման է ծովու մէջ նետուած ուռկանի մը,
որ ամէն տեսակ ձուկեր հաւաքեց։ 48 Երբ
լեցուեցաւ, ափ հանեցին զայն, եւ նստե-
լով՝ լաւերը կողովներու մէջ հաւաքեցին,
իսկ անպիտանները դուրս նետեցին։ 49 Այս-
պէս պիտի ըլլայ աշխարհի վախճանին։
Հրեշտակները պիտի ելլան եւ չարերը ար-
դարներուն միջէն պիտի զատեն, 50 եւ նե-
տեն զանոնք հրավառ վառարանին մէջ։
Հոն պիտի ըլլայ լացն ու ակռաներուն
կրճտումը։ 51 Յիսուս ըսաւ անոնց՝ Հասկը-
ցա՞ք այս բոլորը։ Ան ալ ըսաւ անոր՝ Այո՛,
Տէր։ 52 Ան ալ ըսաւ անոնց՝ Ուստի ամէն
դպիր որ երկնքի թագաւորութեան վար-
դապետուած է, նման է տան տիրոջ մը՝
որ իր գանձատունէն նոր եւ հին բաներ
կը հանէ։ 53 Եւ եղաւ որ Յիսուս այս առա-
կները վերջացուցած ատեն, անկէ մեկնե-
ցաւ։ 54 Եւ իր հայրենի քաղաքը գալով՝
սկսաւ անոնց ժողովարանին մէջ անոնց
ուսուցանել, այնպէս որ զարմացան եւ ըսին՝
Ասիկա ուրկէ՞ ունի այս իմաստութիւնը
եւ զօրաւոր գործերը։ 55 Չէ՞ որ ասիկա
հիւսնին որդին է։ Մայրը Մարիամ չէ՞ կոչ-
ուած, եւ եղբայրները՝ Յակոբոս, Յովսէս,
Սիմոն եւ Յուդա։ 56 Եւ քոյրերը չէ՞ որ բո-
լորն ալ մեզի հետ են։ Ուրկէ՞ ունի ուրեմն
ասիկա այս բոլորը։ 57 Եւ անոր համար կը
գայթակղէին։ Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց՝
Մարգարէ մը չկայ առանց պատուի, բայց
միայն իր հայրենի քաղաքին եւ իր տունը։
58 Եւ հոն զօրաւոր գործեր չըրաւ անոնց
անհաւատութեան համար։

ԺԴ

1 Յայնժամ չորեքհարիւրապետ Հերովդէս
լսեց Յիսուսի համբաւը, 2 եւ ըսաւ իր
ծառաներուն՝ Ասիկա Յովհաննէս Մկրտիչն
է, ինք մեռելներէն յարութիւն առաւ, եւ
ասոր համար զօրաւոր գործերը կ՚ընեն իր
մէջ։ 3 Որովհետեւ Հերովդէս բռնած էր Յով-
հաննէսը, կապած եւ բանտը դրած էր Հե-
րովդիայի համար, որ եղբօրը՝ Փիլիպպոսի
կինն էր։ 4 Որովհետեւ Յովհաննէս ըսած
էր անոր՝ Չի վայելեր քեզի որ զանիկա ու-
նենաս։ 5 Եւ ուզելով զանիկա սպաննել՝
վախցաւ ամբոխէն, որովհետեւ զինք մար-
գարէ կը համարէին։ 6 Բայց երբ Հերովդէսի
ծնունդի օրը տօնեցին, Հերովդիայի դուստ-
րը ներս մտաւ եւ պարեցաւ, եւ Հերովդէսի
հաճոյացաւ։ 7 Ուստի երդում ըրաւ անոր
որ ինչ որ խնդրէ՝ պիտի տայ իրեն։ 8 Ան ալ
իր մօրմէն յորդորուելով՝ ըսաւ՝ Տուր ինծի
հոս գլուխը Յովհաննէս Մկրտչին՝ դեղա-
մանի մէջ։ 9 Եւ թագաւորը տրտմեցաւ,
բայց իր երդումներուն եւ հիւրերուն հա-
մար հրամայեց որ տրուի։ 10 Եւ ղրկելով՝
գլխատեց Յովհաննէսը բանտին մէջ։ 11 Եւ
անոր գլուխը բերին մեծ նուագի մը վրայ,
եւ տրուեցաւ աղջկան, եւ ան տարաւ իր
մօրը։ 12 Եւ անոր աշակերտները գալով՝
վերցուցին դիակը եւ թաղեցին զայն, եւ
գնալով՝ պատմեցին Յիսուսի։ 13 Յիսուս
լսելով՝ անկէ մեկնեցաւ նաւակով անա-
պատավայր մը առանձին։ Եւ ամբոխները
լսելով՝ ոտքով քաղաքներէն հետեւեցան
անոր։ 14 Եւ ելլելով՝ տեսաւ մեծ ամբոխ
մը, եւ գթաց անոնց վրայ, եւ բժշկեց անո-
նց հիւանդները։ 15 Իրիկուն եղած ատեն,
աշակերտները մօտենալով՝ ըսին անոր՝
Անապատավայր է տեղը, եւ ժամանակն ալ
անցաւ։ Արձակէ՛ ամբոխները, որպէսզի
գնան գիւղերը եւ իրենց համար կերակուր
գնեն։ 16 Յիսուս ըսաւ անոնց՝ Պէտք չէ որ
երթան, դո՛ւք տուէք անոնց ուտելիք։
17 Անոնք ալ ըսին անոր՝ Հոս մեզի հինգ
հացէ եւ երկու ձուկէ զատ բան մը չկայ։
18 Ան ալ ըսաւ՝ Բերէ՛ք զանոնք հոս ինծի։
19 Եւ հրամայեց որ ամբոխները խոտին վրայ
նստին, եւ առնելով հինգ հացերը եւ երկու
ձուկերը՝ երկինք նայեցաւ, օրհնեց, կտրեց
եւ հացերը տուաւ աշակերտներուն, եւ աշա-
կերտները՝ ամբոխներուն։ 20 Եւ բոլորը կե-
րան եւ յագեցան, եւ վերցուցին կտորնե-
րուն մնացորդները՝ տասներկու լի զամ-
բիւղ։ 21 Եւ կանանց եւ մանուկներէ զատ
հինգ հազար մարդ էին ուտողները։ 22 Եւ
անմիջապէս ստիպեց աշակերտները որ նա-
ւակը մտնեն եւ իրմէ առաջ անցնին միւս
կողմը, մինչ ինք ամբոխները կ՚արձակէր։
23 Եւ ամբոխները արձակելէ ետք՝ առան-
ձին լեռը ելաւ աղօթելու։ Իրիկուն եղած
ատեն, հոն միայնակ էր։ 24 Նաւակը ալ ար-
դէն ծովուն մէջտեղը հասած էր, եւ ալիք-
ներէ կը տանջուէր, որովհետեւ հակառակ
հով կար։ 25 Գիշերուան չորրորդ պահուն
Յիսուս ծովուն վրայէն քալելով անոնց
մօտեցաւ։ 26 Եւ աշակերտները զինք ծո-
վուն վրայէն քալելով տեսնելով՝ խռովե-
ցան եւ ըսին՝ Ուրուական է։ Եւ վախէն
պոռացին։ 27 Յիսուս անմիջապէս խօսեցաւ
անոնց եւ ըսաւ՝ Քաջալերեցէ՛ք, ես եմ,
մի՛ վախնաք։ 28 Պետրոս ալ պատասխանե-
ցաւ ու ըսաւ՝ Տէ՛ր, եթէ դուն ես, հրամա-
յէ՛ ինծի որ ջուրերուն վրայէն քեզի գամ։
29 Ան ալ ըսաւ՝ Եկո՛ւր։ Եւ Պետրոս նաւա-
կէն իջաւ եւ ջուրերուն վրայէն քալելով
Յիսուսի գնաց։ 30 Բայց հովը տեսնելով՝
վախցաւ, եւ սկսաւ սուզուիլ, եւ պոռաց
ըսելով՝ Տէ՛ր, ազատէ՛ զիս։ 31 Յիսուս ան-
միջապէս ձեռքը երկարեց եւ բռնեց զայն,
եւ ըսաւ անոր՝ Ո՛վ սակաւահաւատ, ինչո՞ւ
համար կասկածեցար։ 32 Եւ նաւակը մտան,
եւ հովը դադրեցաւ։ 33 Եւ նաւակին մէջ
եղողները գալով՝ երկրպագեցին անոր եւ
ըսին՝ Ճշմարտապէս Աստուծոյ Որդին ես։
34 Եւ անցնելով՝ եկան Գենեսարէթ երկրին։
35 Եւ երբ այդ տեղին մարդիկը զինք ճանչ-
ցան, ղրկեցին ամբողջ շրջակայքը եւ բե-
րին անոր բոլոր հիւանդները։ 36 Եւ կը խնդ-
րէին անոր որ միայն իր հանդերձին ծայ-
րին դպչին։ Եւ որքան որ դպչեցան, բոլո-
րը ապրեցան։

ԺԵ

1 Յայնժամ Երուսաղէմէն դպիրներ եւ փա-
րիսեցիներ գալով՝ Յիսուսի ըսին՝ 2 Ինչո՞ւ
համար քու աշակերտներդ կ՚անարգեն նա-
խնիներուն աւանդութիւնը, որովհետեւ
հացը չեն լուանար երբ կ՚ուտեն։ 3 Ան ալ
պատասխանեց ու ըսաւ անոնց՝ Ինչո՞ւ հա-
մար դուք ալ ձեր աւանդութեամբ կ՚անար-
գէք Աստուծոյ պատուիրանը։ 4 Որովհե-
տեւ Աստուած պատուիրեց՝ ըսելով՝ Հայրդ
եւ մայրդ պատուէ՛։ Եւ՝ Ով որ հայրը կամ
մայրը անէծքի մատնէ, մահով թող մեռ-
նի։ 5 Բայց դուք կ՚ըսէք՝ Ով որ հօրը կամ
մօրը ըսէ՝ Ինչ որ ինծմէ օգտուելու էիր,
նուէր է, 6 ան պատիւ պիտի չընէ իր հօրը
կամ մօրը։ Եւ այսպէս դուք ձեր աւանդու-
թեամբ Աստուծոյ խօսքը ունայն ըրիք։
7 Կեղծաւորնե՛ր, լաւ մարգարէացաւ Եսա-
յի ձեր մասին՝ որ կ՚ըսէ՝ 8 Այս ժողովուրդը
շրթունքներով կը մօտենայ ինծի, եւ բե-
րանով կը պատուէ զիս, բայց անոնց սիրտը
հեռու է ինծմէ։ 9 Իզուր կ՚երկրպագեն ին-
ծի, մարդոց պատուիրանները իբրեւ վար-
դապետութիւն կ՚ուսուցանելով։ 10 Եւ ամ-
բոխը կանչելով՝ ըսաւ անոնց՝ Լսեցէ՛ք եւ
հասկցէ՛ք։ 11 Ոչ թէ բերանը մտնող բանը
կը պղծէ մարդը, հապա բերանէն ելլող
բանը կը պղծէ մարդը։ 12 Յետոյ աշակեր-
տները մօտենալով՝ ըսին անոր՝ Գիտե՞ս որ
փարիսեցիները խոչընդոտուեցան այս խօս-
քը լսելով։ 13 Ան ալ պատասխանեց ու ըսաւ՝
Ամէն տունկ որ իմ երկնաւոր Հայրս չ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՒՍՏՐԱԼՈՅՆ

ԿԼՈՒԽ Ը

1 Կ՚ԵՆԱՑ Հանին վկայով որ սկիզբէն
էր , որուն հասնիլ լսեցինք , որն
որ մեր աչքերովը տեսանք , որուն
նայեցանք ու մեր ձեռքերը շօշա-
2 փեցին . (Ու կեանքը յայտնուե-
ցաւ , ու տեսանք և կը վկայենք
ու ձեզի կը պատմենք այն յաւիտե-
նական կեանքը , որ Հօրը քովն
3 էր ու մեզի յայտնուեցաւ .) Ան
որ տեսանք ու լսեցինք՝ ձեզի կը
պատմենք , որ դուք ալ մեզի հետ
հաղորդութիւն ունենաք . և մեր
հաղորդութիւնը Հօրը հետ է ու
իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի
4 հետ : Ու ասոնք բաները կը գրենք
ձեզի , որ ձեր ուրախութիւնը կա-
տարեալ ըլլայ :

5 Ու ասիկայ է ան պատգամը որ
իրմէն լսեցինք ու ձեզի կը պատ-
մենք , թէ Աստուած լոյս է , ու
անոր մէջը բնաւ խաւար չկայ :
6 Եթէ որ ըսենք թէ Անոր հետ հա-
ղորդութիւն ունինք , ու խաւարի
մէջ պտըտինք , սուտ կը ըլլանք
և ճշմարտութիւնը չենք ըներ :
7 Հապա թէ որ լուսոյ մէջ քալենք ,
ինչպէս որ անիկայ լուսոյ մէջ է ,
իրարու հետ հաղորդութիւն կ՚ու-
նենանք , ու անոր Որդւոյն Յիսուս
Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն մեղ-
8 քէ կը սրբէ : Եթէ որ ըսենք թէ
Անմեղ մեղք մը չունինք , ինքզինք-
նիս կը խաբենք , ու մեր մէջը ճըշ-
9 մարտութիւն չկայ : Եթէ որ խոս-
տովանինք մեղքերնիս , հաւատա-
րիմ ու արդար է անիկայ մեր մեղ-
քերուն թողութիւն տալու , և մեզ
բոլոր անիրաւութենէն սրբելու :
10 Եթէ որ ըսենք թէ Անմեղ մը չգտա-
ծենք , սուտագուշ կ՚ընենք անի-
կայ , ու անոր խօսքը մեր մէջը չէ :

ԿԼՈՒԽ Թ

1 Որդեակներս՝ ասո բաները ձեզի
կը գրեմ որ մեղք չգործէք . և

թէ որ մէկը մեղք գործելու ըլլայ ,
Հօրը քով բարեխօս ունինք Յի-
սուս Քրիստոս արդարը . 2 Ու անի-
կայ մեր մեղքերուն քաւութիւն է ,
և չէ թէ մինակ մերիններուն , հա-
պա բոլոր աշխարհին ալ :

3 Ու ասով գիտնանք թէ անիկայ
ճանչցանք , թէ որ անոր պատուի-
րանքները պահենք : 4 Ան որ կ՚ըսէ
թէ Ես անիկայ ճանչցայ , ու անոր
պատուիրանքները չպահէ , ստա-
խօս է , և անոր մէջը ճշմարտու-
թիւն չկայ : 5 Բայց ան որ անոր
խօսքը կը պահէ , իրաւցնէ իր
մէջը կատարեալ է Աստուծոյ սէրը .
ասով կը ճանչնանք թէ անոր մէջն
ենք : 6 Ան որ կ՚ըսէ թէ անոր մէջը
կը բնակի , անանկ պէտք է որ քա-
լէ ինքն որ անիկայ քալեց :

7 Սիրելիներ , չէ թէ մէկ նոր պա-
տուիրանք մը կը գրեմ ձեզի , հա-
պա ան հին պատուիրանքը որ ես-
կիզբէն ի վեր ունէիք . և հին
պատուիրանքը ան խօսքն է , որ
դուք սկիզբէն լսեցիք : 8 Դարձեալ
նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձե-
զի , որ ճշմարիտ է անոր մէջը ու
ձեր մէջը . ինչու որ խաւարը կ՚անց-
նի , ու ճշմարիտ լոյսը արդէն կ՚ե-
բնայ : 9 Ան որ կ՚ըսէ թէ լուսոյ
մէջ է , ու իր եղբայրը կ՚ատէ ,
անիկայ մինչեւ հիմա խաւարի մէջ է :
10 Ան որ իր եղբայրը կը սիրէ , լուսոյ
մէջ կը բնակի , ու իր մէջը գայ-
թակղութիւն չկայ . 11 Բայց ան որ
իր եղբայրը կ՚ատէ , խաւարի մէջ
է ու խաւարի մէջ կը քալէ , և
չգիտեր թէ ո՛ւր կ՚երթայ , ինչու
որ խաւարը անոր աչքերը կուր-
ցուցեր է :

12 Կը գրեմ ձեզի՝ զաւակներս , ին-
չու որ ձեր մեղքերը թողուած են
անոր անունը համար : 13 Կը գրեմ
ձեզի՝ հայրեր , ինչու որ դուք ճանչ-
ցաք անիկայ որ սկիզբէն է : Կը
գրեմ ձեզի՝ երիտասարդներ , ինչու
որ դուք յաղթեցիք չարին : 14 Կը

դրեմ ձեզի տղաքնեը , ինչու որ դուք ձանչցած չ՚այբը : Գրեցի ձեզի հայրնեը , ինչու որ դուք ձանչցաք անիկայ որ սկիզբեն է : Գրեցի ձեզի երիտասարդնեը , ինչու որ դուք ուժով էք , և Աստուծոյ խոսքը ձեր միջը կը բնակի , ու չարին յաղթեցիք : Մի սիրէք աշխարհը , ոչ ալ ինչ որ աշխարհիս միջ է : Եթէ որ մէկը աշխարհը կը սիրէ , անոր նէրսի դին չ՚օրը սէրը չկայ . քանզի ամէն բան որ աշխարհի միջ է , մարմնոյ ցանկութիւնը ու աչաց ցանկութիւնը և կեանքիս ամբարտաւանութիւնը , չ՚օրմէն չէ , հապա աշխարհէս է : Աշխարհս ալ կ՚անցնի , անոր ցանկութիւնն ալ . բայց ան որ Աստուծոյ կամքը կը կատարէ , յաւիտեան կը մնայ :

Ո՛րդեակներ՝ վերջին ժամանակն է . ու ինչպէս որ լսեցիք թէ Անտիքրիստոսը պիտի գայ , և արդէն շատ նեռներ եկած են . անկէ կ՚իմանանք թէ վերջին ժամանակ է : Անոնք մեզմէ ելան մեռած , բայց մեզմէ չէին . ինչու որ եթէ մեզմէ ըլլային , մեր հետը պիտի մնային . հապա դէղձ ելան , որ յայտնի ըլլան թէ անոնք ամէնը մեզմէ չէին : Բայց դուք օծութիւն ունիք Սուրբէն , ու ամէն բան գիտէք : Ձգրեցի ձեզի իբր թէ ձշմարտութիւնը չէք գիտեր , հապա թէ գիտէք անիկայ , ու նաև թէ ամէն սուտ ձշմարտութենէ չէ : Ո՞վ է սուտցօս , եթէ ոչ ան որ կ՚ուրանայ թէ Յիսուս Քրիստոս չէ . անիկայ է Անտիքրիստոսը որ կ՚ուրանայ Հայրն ու Որդին : Ամէն մէկ որ կ՚ուրանայ Որդին , անիկայ Հօրն ալ չընդունիր . [բայց ան որ կը խոստովանի Որդին , անիկայ Հայրն ալ կ՚ընդունի :] Ձեր մէջ պիտի բնակի ինչ որ դուք սկիզբէն լսեցիք , եթէ անիկայ ձեր մէջը բնակի . եթէ որ ան սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջը բնակի , դուք ալ Որդւոյն ու Հօրը մէջ պիտի բնակիք : Ու ասիկայ է ան խոստումնը որ ինքը մեզի խոստացաւ , այինքն յաւիտենական կեանքը : Այս բաները ձեզի գրեցի՝ ձեզ մելորցընողներուն համար : Ու 27 ան օծութիւնը որ դուք իրմէն ընդունեցիք , ձեր մէջը կը մնայ , ու պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցընէ . հապա ինչպէս որ նոյն օծութիւնը ձեզի կը սորվեցընէ ամէն բանի վրայով , և ձշմարիտ է ու սուտ չէ , և ինչպէս որ անիկայ ձեզի սորվեցուց , անոր մէջը կեցէք :

Ու հիմա ո՛րդեակներ՝ անոր մէջը 28 կեցէք , որ երբ անիկայ յայտնուի , մենք համարձակութիւն ունենանք , ու անկէ չամչնանք իր գալուստը : Եթէ որ գիտէք թէ անիկայ արդար է , կ՚իմանաք թէ ամէն 29 ով որ արդարութիւն կը գործէ , անկէ ծնած է :

ԳԼ . Գ

Տեսէք՝ Հայրը ինծի որ սէր շնորհեց 1 մեզի , որ մենք Աստուծոյ որդիք ըսուինք . ասոր համար աշխարհ մեզ չճանչնար , ինչու որ զանիկայ ալ չճանչցաւ : Սիրելինե՛ր՝ հիմա 2 մենք Աստուծոյ որդիքն ենք , և տակաւին յայտնի չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք . բայց գիտենք որ երբ անիկայ յայտնուի , անոր պէս պիտի ըլլանք . վասն զի անիկայ պիտի տեսնենք՝ ինչպէս որ է :

Ու ամէն ով որ սա յոյսը անոր 3 վրայ ունի , ինքզինքը կը մաքրէ , ինչպէս որ անիկայ մաքուր է : Ամէն ով որ մեղք կը գործէ , անի- 4 կայ անօրէնութիւն ալ կը գործէ , և բուն մեղքը անօրէնութիւն է : Ու գիտէք որ անիկայ անոր համար 5 յայտնուեցաւ , որ մեր մեղքերը վերցընէ . ու իր մէջը մեղք չկայ : Ամէն ով որ անոր մէջը կը կենայ , 6 մեղք չգործեր . ամէն ով որ մեղք կը գործէ , զանիկայ տեսած չէ ու զանիկայ ձանչցած չէ : Ո՛րդեակ- 7 նե՛ր՝ մէկը ձեզ չխաբէ . ան որ արդարութիւն կը գործէ՝ արդար է , ինչպէս որ Անիկայ արդար է : Ու 8 ան որ մեղք կը գործէ՝ Սատանայէն է , ինչու որ Սատանան սկիզբէն իւր վրայ կը մեղանչէ . ասոր համար Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ , որ

9 Աստանայքն գործքերը քակէ ։ Ո-
մէն ոմ որ Աստուծմէ ծնած է ,
մեղք չգործեր , ինչու որ անոր սեր-
մը իր մէջը կը մնայ , ու չկրնար
մեղք գործել , քանզի Աստուծմէ
10 ծնած է ։ Սով յայտնի են Աս-
տուծոյ զաւկները ու Սատանայի զա-
ւկները ։

Ամէն ոմ որ արդարութիւն չը-
գործեր , անիկայ Աստուծմէ չէ , և
ան ալ որ իր եղբայրը չսիրեր ։
11 Վասն զի որ ասիկայ ան պատգամն
է որ դուք սկիզբէն լսեցիք , որ
12 մէկզմէկ սիրենք ։ Ոչ թէ Կայե-
նին պէս որ չարէն էր , ու իր եղ-
բայրը սպաննեց . և ինչո՞ւ համար
զանիկայ սպաննեց . անոր համար
որ իր գործքերը չար էին , ու իր
13 եղբօրը գործքերը արդար ։ Ա՛յ
զարմանալ եղբայրնե՛ր թէ որ աշ-
14 խարհ ձեզ ատէ ։ Մենք գիտնք
որ մահէն կեանքի փոխուեցանք ,
ինչու որ եղբայրնիերը կը սիրենք .
ան որ եղբայրը չսիրեր , մահուան
15 մէջ կը մնայ ։ Ամէն ոմ որ իր
եղբայրը կ'ատէ , մարդասպան է .
ու գիտէք որ ամէն մարդասպան
իր մէջը բնակած յաւիտենական
16 կեանք չունի ։ Սով գիտցանք
Քրիստոսի սէրը , որ անիկայ իր
կեանքը մեզի համար դրաւ . մենք
ալ պարտաւոր ենք հոգ եղբայրնե-
րուն համար դնել մեր կեանքը ։
17 Բայց ան որ աշխարհս բարիքը
ունի , և իր եղբայրը բանի մը կա-
րօտ կը տեսնէ ու իր դուխը անկէ
կը գոցէ , ինտո՞ր Աստուծոյ սէրը
18 անոր մէջը բնակած կ'ըլլայ ։ Ա՛յ-
դեակներս՝ չէ թէ խօսքով ու լե-
զուով սիրենք , հապա գործքով ու
ճշմարտութիւնով ։
19 Ա՛ս սով կը ճանչնանք թէ ճըշ-
մարտութենէն ենք , ու մեր սրտե-
րուն համոզմունքը անոր
20 առջեւը պիտի հրեշտակ ։ Վասնզի
թէ որ մեր սիրտերը մեզ կը մե-
ղադրեն , հապա Աստուած մեր սիր-
տերէն մեծ է և ամէն բան գիտէ ։
21 Ա՛յդեակներս՝ թէ որ մեր սիրտերը
մեզ չմեղադրեն , համարձակու-
թիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առ-
ջեւը . 22 և ինչ որ խնդրենք , կ'առ-
նենք անկէ . ինչու որ իր պատ-
ուիրանքները կը պահենք , ու իր
առջեւն հաճոյ եղած բաները կ'ը-
նենք ։ 23 Ա՛ս ասիկայ է անոր պա-
ուիրանքը , որ իր Որդւոյն Յի-
սուս Քրիստոսի անունը հաւա-
տանք ու մէկզմէկ սիրենք , ինչպէս
որ մեզի պատուէր տուաւ ։ 24 Ա՛ն
ան որ անոր պատուիրանքները կը
պահէ , անոր մէջը կը կենայ , ու
անիկայ ալ անոր մէջը . և ասկէ
գիտենք որ անիկայ մեր մէջը կը
կենայ , այսինքն ան Հոգիէն որ մեզ
ի տուաւ ։

Գ Լ . Ա

1 Սիրելիներ՝ ամէն հոգիի մի հա-
ւատար , հապա հոգիները փոր-
ձեցէք թէ արդեօք Աստուծմէ՛ են .
ինչու որ աշխարհիս մէջ շատ սուտ
մարգարէներ ելած են ։ 2 Սով կըր-
նար ճանչնալ Աստուծոյ Հոգին .
ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը
մարմնով եկած կը խոստովանի ,
անիկայ Աստուծմէ է . 3 և ամէն
հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մար-
մնով եկած չխոստովանիր , անի-
կայ Աստուծմէ չէ . ու ասիկայ Ա՛ն-
տէնի Հոգին է , որուն համար լսեցիք
թէ պիտի գայ , ու հիմակուընէ ալ
աշխարհիս մէջ է ։ 4 Ա՛ւտր Աս-
տուծմէ էք՛ Որդեակներ , ու անոնց
յաղթեցիք . քանզի մեծ է անիկայ
որ ձեր մէջն է , քան թէ անիկայ
որ աշխարհիս մէջ է ։ 5 Անոնք
աշխարհէ են . անոր համար աշխար-
հի կողմով կը խօսին , և աշխարհս
անոնց կ'ընկերանայ ։ 6 Մենք Աս-
տուծմէ ենք . ան որ գԱստուած կը
ճանչնայ , մեզի կ'ընկերանայ . ան որ
Աստուծմէ չէ , մեզի չընկերանար .
սով կը ճանչնանք ճշմարտու-
թեան Հոգին ու խաբէութեան
հոգին ։

Սիրելիներ՝ միմեանց սիրենք . 7
ինչու որ սէրը Աստուծմէ է . ու
ամէն ոմ որ կը սիրէ , Աստուծմէ
ծնած է , ու կը ճանչնայ գԱս-
տուած ։ Ան որ չսիրեր , գԱստուած 8

ԳԼ. Ե

Ամէն ոք որ կը հաւատայ թէ 1
Յիսուս Քրիստոս է, Աստծմէ ծնած է, և ամէն ոք որ ծնողը կը սիրէ, անկէ ծնածն ալ կը սիրէ: Այսով կը ճանչնանք թէ 2
Աստուծոյ որդիները կը սիրենք, երբոր Աստուած սիրենք ու անոր պատուիրանները պահենք: Ան- 3
չուշ որ ասիկայ է Աստուծոյ սէրը, որ անոր պատուիրանները պահենք. և անոր պատուիրանքները ծանր բան չեն: Ասանց զի ամէն ա- 4
մէնը որ Աստուծմէ ծնած է, աշխարհին կը յաղթէ. և ասիկայ է յաղթութիւնը որ աշխարհին կը յաղթէ, հաւատքը մեր: Ո՞վ է որ աշխարհին կը յաղթէ, 5
եթէ ոչ անիկայ որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է:
Ասիկայ է որ եկաւ ջուրով և 6
արիւնով, Յիսուս Քրիստոս. չէ թէ միայն ջուրով, հապա ջուրով ու արիւնով. և Հոգին է որ կը վկայէ, քանզի Հոգին ճշմարտութիւն է: Ասանդի իրիք են որ [երկինքի մէջ կը վկայեն, Հայրը՝ Բանը ու Սուրբ Հոգին, և ասոնք իրիքը մէկ են: Ու իրիք են որ երկրի վրայ] կը վկայեն, Հոգին՝ ջուրը ու արիւնը, և իրիքը միաբան են: Եթէ որ մարդոց վկայութիւնը կ'ընդունինք, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է. քանզի Աստուծոյ վկայութիւնը այն է որ Աստուած իր Որդւոյն համար վկայեց: Ան- 10
որ որ Աստուծոյ Որդւոյն կը հաւատայ, վկայութիւնը իր մէջը ունի. ան որ Աստուծոյ չհաւատար, ստախօս կ'ընէ անիկայ, քանզի չհաւատար ան վկայութեանը՝ որ Աստուած իր Որդւոյն համար վկայեց: Ու վկայութիւնը ասա է, որ Աստուած մեզի յաւիտենական կեանք տուաւ. ու ասա կեանքը անոր Որդւոյն մէջն է: Ան որ Որդին ընդունած է, 12
կեանք ունի, և ան որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ, կեանք չունի:

չճանչնանք. քանզի որ Աստուած սէր 9
է: Ասա բանիս մէջ Աստուծոյ սէրը մեր վրայ յայտնի եղաւ, որ Աստուած իր միածին Որդին աշխարհք խրկեց, որ անոր միջոցովը ապրինք: 10
Ասա բանիս մէջ է սէրը, որ չէ թէ մենք սիրեցինք զԱստուած, հապա որ անիկայ մեզ սիրեց, ու իր Որդին խրկեց մեր մեղքերուն քա- 11
ւութիւն ըլլալու: Սիրելիներ՝ թէ որ Աստուած մեզ ասանկ սիրեց, մենք ալ կը պարտաւորինք մէկզմէկ սիրել: Ոեկը երբեք 12
զԱստուած տեսած չէ. թէ որ մէկզմէկ կը սիրենք, Աստուած մեր մէջը կը բնակի, ու անոր սէրը մեր մէջը կատարեալ է: Այսով գի- 13
տենք թէ մենք անոր մէջը կը բնակինք՝ ու անիկայ մեր մէջը, որ իր Հոգիէն մեզի տուաւ: Ու մենք 14
տեսանք ու կը վկայենք որ Հայրը զԱրդին խրկեց աշխարհի Փրկիչը 15
ըլլալու: Ո՛վ որ կը խոստովանի թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է, Աստուած անոր մէջը կը բնակի, 16
ան ալ Աստուծոյ մէջը: Ու մենք ճանչցանք ու հաւատացինք ան սէրը որ Աստուած մեր վրայ ունի. Աստուած սէր է. և ան որ սիրոյ մէջ կը բնակի, Աստուծոյ մէջ կը բնակի, ու Աստուած անոր մէջը: 17
Այսով սէրը մեր վրայ կատարեալ կ'ըլլայ, որ համարձակութիւն ունենանք դատաստանին օրը. վասն զի ինչպէս է ինքը, անոնք ալ մենք 18
ենք աս աշխարհիս մէջ: Սիրոյ մէջ վախ չկայ, հապա կատարեալ սէրը վախը դուրս կը ձգէ. քանզի որ վախը տանջանքի ենթակայ է ուստի ան որ կը վախնայ, սիրոյ 19
մէջ կատարեալ չէ: Մենք պա- տի կը սիրենք, քանզի առաջ անիկայ մեզ սիրեց: Եթէ որ մէկը 20
ըսէ թէ Աստուած կը սիրեմ, ու իր եղբայրը ատէ, անիկայ ստախօս է. քանզի ան որ իր եղբայրը չսիրեր՝ որ կը տեսնէ, զԱստուած որ չտեսանէր, ինա՞չ կրնայ սիրել: Ու անկէ աս պատուէրը ունինք, 21
թէ ան որ զԱստուած կը սիրէ, իր եղբայրն ալ սիրէ:

13 Ա՛ս բաները գրեցի ձեզի՝ որ գիտնաք թէ յաւիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Աստուծոյ Որդւոյն անունը կը հաւատաք։ 14 Եւ ան համարձակութիւնը որ մենք անոր քովը ունինք՝ ասիկա է, որ ինչ բան որ խնդրենք ըստ կամքին հաճո՝ կը լսէ մեզի։ 15 Եւ թէ որ գիտնանք թէ մեզի կը լսէ, ինչ որ խնդրենք ըստանք, ուրկից կը գիտնանք թէ կ՚առնենք խնդիրքնիս, որ կը խնդրենք իրմէն։

16 Ով որ մէկը տեսնէ որ իր եղբայրը մեղք մը գործեց՝ չէ թէ մահացու, թող խնդրէ ու Աստուած անոր կեանք պիտի տայ ան մահացու չեղած մեղքը գործողին. մեղք կայ որ մահացու է, չեմ ըսեր որ անոր համար խնդրել։ 17 Ամէն անիրաւութիւն մեղք է, և մեղք կայ որ մահացու չէ։

18 Գիտենք որ ան ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է, մեղք չգործեր. հապա ան որ Աստուծմէ ծնած է, իր անձը կը պահէ, ու չարը իրեն չդպչիր։ 19 Գիտենք որ մենք Աստուծմէ ենք, ու բոլոր աշխարհք չարին մէջն է։ 20 Եւ գիտենք որ Աստուծոյ Որդին եկաւ, ու միտք մը տուաւ, որ ճշմարիտը ճանչնանք. և ան ճշմարիտին մէջն ենք՝ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի մէջ. ասիկայ է ճշմարիտ Աստուած ու յաւիտենական կեանք։ 21 Ո՛րդեակներ՝ ինքզինքնիդ կուռքերէն պահեցէք։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԸՈՒԸՐԵԼՈՅՆ

1 Երէցէն ընտրեալ Տիկնոջը ու անոր որդիներուն, որ ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ, (և չէ թէ միայնակ ես, հապա ամէնքն ալ՝ որ ճշմարտութիւնը կը ճանչնան,) 2 Ան ճշմարտութեանը համար՝ որ մեր մէջը կը մնայ, ու յաւիտեան մեր 3 հետը պիտի ըլլայ. Շնորհք՝ ողորմութիւն՝ խաղաղութիւն Հայր Աստուծմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն՝ Հօրը Որդիէն՝ մեր հետը ըլլայ ճշմարտութիւնով ու սիրով։

4 Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ գտայ որ ճշմարտութեամբ կը քալեն՝ ան պատուիրանքին համեմատ, որ Հօրմէն առինք։ 5 Ու հիմա քեզի կ՚աղաչեմ՝ ով Տիկին, ոչ թէ իբր թէ նոր պատուիրանք մը քեզի կը գրեմ, հապա ան որ սկիզբէն ունէինք, որ միմիկ սիրենք։ 6 Ու սէրը սա է՝ որ անոր պատուիրանքներուն համեմատ քալենք. — պատուիրանքը սա է՝ որ ինչպէս սկիզբէն լսեցիք, անոր համեմատ քալէք։ 7 Քանզի որ շատ մոլորեցուցիչներ ելան աշխարհիս մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած չեն խոստովանիր. անանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու Հակաքրիստոս է։ 8 Զգուշացէք ձեր անձերուն, որ աշխատանքնիս չկորընցնենք, հապա որ լման վարձք առնենք։ 9 Ամէն ոք որ յառաջանք կը գործէ ու Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ չկենար, անիկայ Աստուած չունի. ան որ Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ կը կենայ, անիկայ և՛ Հայրն ալ ունի՝ Որդին ալ։ 10 Ով որ մէկը ձեզի գայ ու այս վարդապետութիւնը չբերէ, անիկայ առէնրնիդ մի ընդունիք, և անոր Յարեւ մի ըսէք։ 11 Քանզի ով որ անոր Յարեւ կ՚ըսէ, անոր չար գործերուն հաղորդ կ՚ըլլայ։

12 Շատ բան ունէի ձեզի գրելու, բայց չուզեցի թղթով ու մելանով գրել. ինչու որ յոյս ունիմ որ ձեզի դամ, ու բերան առ բերան խօսիմ, որ մեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ։ 13 Յարեւ կ՚ընեն քեզի քու ընտրեալ քրոջդ որդիքը։

ԵՐՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

1 Երէցն Դաւիթոս սիրելիին , որն որ
ես կը սիրեմ ճշմարտութեամբ :
2 Սիրելի՛ աղօթք կ՚ընեմ որ ամէն
կողմէ յաջողութեան մէջ ու առողջ
ըլլաս , ինչպէս որ քու հոգիդ ալ
3 յաջողութեան մէջ է : Վասն զի որ
շատ ուրախացայ , երբոր քանի մը
եղբայրներ եկան , ու քու ճշմար-
տութեանդ վրայով վկայեցին ,
ինչպէս որ դուն ճշմարտութեամբ
4 կը քալես : Չունէ մեծ ուրախու-
թիւն մը չունիմ , որ կը լսեմ թէ
իմ որդիներս ճշմարտութեան մէջ
5 կը քալեն : Սիրելի՛ դուն հաւա-
տարմարար կ՚ընես , ինչ որ կ՚ընես
եղբայրներուն և օտարներուն .
6 Որոնք եկեղեցիին առջեւը վկայեցին
քու սիրոյդ վրայով . որ եթէ ա-
ռաւաժահաճոյ կերպով զանոնք
ճամբայ դնես , արդէկ պիտի ընես :
7 Վասն զի որ Քրիստոսի անուանը համար
ելան , ու հեթանոսներէն բան մը չեն
8 առներ : Ուստի մենք պարտաւոր
ենք անանկները ընդունել , որ
ճշմարտութեանը գործակից ըլլանք :
9 Եկեղեցիին գրեցի . բայց Դիոտ-
բեփէս՝ որ մէջերնին առաջին ըլլալ
կ՚ուզէ , մեզ չընդունիր : Ասոր 10
համար թէ որ գամ , անոր ըրած
գործքերը պիտի յիշեմ , որ մեզի
դէմ չարախօսելով չարախօսու-
թիւն կ՚ընէ . և աւով ալ գոհ չէ-
ղած՝ ինքը չընդունիր եղբայրները ,
ու անոնք որ կ՚ուզեն ընդունիլ
կ՚արգիլէ , ու եկեղեցիէն ալ կը
հանէ : Սիրելի՛ չարին նմանողը 11
մի՛ ըլլար , հապա բարիին . ան որ
բարիք կը գործէ , Աստուծմէ է .
բայց ան որ չարիք կը գործէ ,
անիկայ զԱստուած տեսած չէ :
Դեմետրիոսին համար ամէնն ալ կը 12
վկային , բուն իսկ ճշմարտութիւնն
ալ . մենք ալ կը վկայենք , և դուք
գիտէք որ մեր վկայութիւնը ճշմա-
րիտ է :
Շատ բան ունէի գրելու , բայց 13
չեմ ուզեր մելանով ու գրիչով
քեզի գրել : Սակայն յոյս ու- 14
նիմ մօտերս քեզ տեսնելու , ու
բերան առ բերան պիտի խօսինք :
Խաղաղութիւն քեզի . բարեկամ- 15
ները քեզի բարև կ՚ընեն . բարե՛
ըրէ դէպ բարեկամները՝ ամէն մէ-
կուն անունովը :

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

1 Յուդա Յիսուս Քրիստոսի ծա-
ռայ ու Յակոբոսին եղբայրը ,
ձեզի՛ որ Հայր Աստուծմէն սըր-
բուած էք , և Յիսուս Քրիստոսէն
2 պահուած ու կանչուած , Ողորմու-
թիւն ու խաղաղութիւն և սէր
ձեր վրայ շատնայ :
3 Սիրելիներ՝ բոլոր ջանքը վրաս
առնելով ձեզի գրելու հասարակաց
փրկութեանը համար , ինձ անյար-
հար սեպեցի ձեզի գրել ու յոր-
դորել , որ մէկիկ ան հաւատքին
համար որ անգամ մը աւրբերուն
աւանդուեցաւ . Վասն զի մէկ քանի 4
մարդիկ գաղտուկ մտան , անոնք որ
առաջուց ասոր դատապարտութեանը
համար որոշուած էին , ամբարիշտ-
ներ , որ մեր Աստուծոյ շնորհքը
անառակութեան դարձուցին , և մի
միայն Իշխանը ու մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսը ուրացան : Բայց կ՚ու- 5
զեմ միտքերնիդ բերել , թէև ա-

դէն գիտէք ասիկայ , թէ Տէրը որ
Ժողովուրդը Եգիպտոսի երկրէն
ազատեց , ետքը չհաւատացողները
6 կորնչեցուց : Եւ ան հրեշտակները՝
որ իրենց իշխանութիւնը չպահե-
ցին , հապա իրենց բնակութիւնը
ձգեցին , մշանջենաւոր կապերով
խաւարի մէջ պահեց մեծ օրուան
7 դատաստանին : Ինչպէս Սոդոմ
ու Գոմոր և անոնց բոլորտիքը
եղած քաղաքները՝ որոնք ասոնց
նման պոռնկեցան ընկերներուն մար-
մինին ետեւէն երթալով , առջևնիս
օրինակ կեցեր են՝ յաւիտենական
կրակին դատապարտութիւնը ըն-
8 դունելով : Նմանապէս ասոնք
ալ մարմինը կը պղծեն ,
տէրութիւնը կ'անարգեն , փառա-
ւորներուն դէմ կը հայհոյեն :
9 Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը
երբոր Սատանային դէմ դնելով՝
Մովսէսին մարմինին համար կը
վիճէր , չհամարձակեցաւ հայհոյու-
թեան դատապարտութիւն բերել
անոր վրայ , հապա ըսաւ , Տէրը
10 յանդիմանէ քեզ : Հակ ասոնք՝
ան բաներուն որ չեն հասկընար ,
հայհոյութիւն կ'ընեն . և ան բա-
ները որ բնականաբար անբան ա-
նասուններու պէս գիտեն , անոնց
11 մէջ կ'ապականին : Վա՛յ անոնց՝
որ Կայենին ճամբուվը գացին , ու
Բաղաամին մոլորութեանը պէս
յանկուցեամբ վարձքի ետեւէ գա-
ցին , և Կորխին հակառակութեա-
12 նը պէս կորսուեցան : Անոնք ձեր
սիրոյ խնջոյքներուն մէջ սպառնալիք
են , ու ձեզի հետ կերուխումի նըս-
տած առնելին անվախութիւնը իրենց
անձը կը կերակրեն . անջուր ամպեր
հովերէն քշուած . պտուղներին կոր-
սընցուցած ծառեր , բոլոր չունե-
ցող , երկու անգամ մեռած , ար-
13 մատէն խլուած . ծովու կատղած
ալիքներ , որ իրենց անձերուն ա-
մօթը կը փրփրեցընեն . մոլորական
աստղեր , որոնց համար խաւարին
մէջը պահուած է յաւիտեան :
14 Անոնց վրայ մարգարէացաւ Ա-
նովք ալ՝ որ եօթներորդ էր Ադա-
մէն , ու ըսաւ , Ահա Տէրը իր
բիւրաւոր սուրբերովը եկաւ , Ա- 15
մենուն դատաստան ընելու , ու
բոլոր ամբարիշտները յանդիմանե-
լու իրենց բոլոր ամբարշտութեանը
բոլոր գործքերուն համար , և բոլոր
խիստ խօսքերուն համար՝ որ ամ-
բարիշտ մեղաւորները անոր դէմ
խօսեցան : Ասոնք տրտնջողներ և- 16
գրեմեջղներ են , որոնք իրենց
ցանկութիւններուն համեմատ կ'եր-
թան , և իրենց բերանները ամ-
բարտաւան խօսքեր կը գրուցեն ,
և շահի համար երեսպաշտութիւն
կ'ընեն : Բայց դուք՝ սիրելիներ՝ 17
յիշեցէք զձեզ առաքեալներէն առա-
ջուց գրուցուածները .
Որ ձեզի կ'ըսէին թէ Վերջի ժա- 18
մանակը ծաղր ընողներ պիտի ըլ-
լան , որոնք իրենց ամբարիշտ ցան-
կութիւններուն համեմատ պիտի
երթան :
Ասոնք ինքզինքնին պատռող , չըն- 19
չաւորներ են , որ Հոգին չունին :
Բայց դուք սիրելիներ՝ անձերնիդ 20
շինելով ձեր ամենասուրբ հաւատո-
քին վրայ , և Սուրբ Հոգիով ա-
ղօթք ընելով , Ինձերնիդ Աստու- 21
ծոյ սիրոյն մէջ պահեցէք , մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի ողորմու-
թեանը սպասելով յաւիտենական
կեանքի համար : Ու խորհութիւն 22
ընելով՝ ոմանց ողորմեցէք . Ու- 23
ոմանք վախով ապստեղծ՝ կրակէն
յափշտակելով զանոնք , ատելով
մարմինէն աղտոտուած հանդերձն
ալ :
Իւ անոր՝ որ կարող է ձեզ ան- 24
րիծ պահել , և իր փառքին առ-
ջևը անարատ կայնեցընել ցնծու-
թիւնով , Մեր Փրկիչ մի միայն 25
Աստուծոյ [մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի ձեռքով] փառք ու մեծու-
թիւն , զօրութիւն ու իշխանու-
թիւն [բոլոր դարերէն առաջ ,] և
հիմա ու բոլոր դարերու միջ :
Ամէն :

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՒԱՆԳԵԼԻՈՑ

ՆԱ ԵՒ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՆՏԵՐՆԱՁԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Յետոյ Ցիբերեայի յայտնութիւնը, որ Պատուած անոր տուաւ իր ծառաներուն ցուցընելու թէ զուտով պէտք է ըլլալ. և իր հրեշտակին ձեռքովը խրկելով՝ իր Յով-
2 հաննէս ծառային խնացուց, Որ Պատուծոյ խօսքին վկայութիւնը ը-
3 րաւ, ու Յիսուս Ցիբերեայի վկայութիւնը, ինչ որ տեսաւ: Նա-
4 րանի անոր որ կը կարդայ, ու անոնց որ կը լսեն զմարգարէու-
թիւնս խօսքերը, և կը պահեն ինչ որ անոր մէջը գրուած է. քանզու որ ժամանակը մօտ է:

Յովհաննէսէն եօթը եկեղեցիներուն որ Ասիոյ մէջ են. շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Անկէ որ է և որ էր և որ պիտի գայ, ու եօթը հոգիներէն՝ որ անոր աթոռին առջեւն են, Ու Յիսուս Ցիբերեայէն, որ հաւատարիմ վկային, որ մեռելներուն անդրանիկն է ու երկրի թագաւորներուն իշխանը. անոր որ մեզ սիրեց, ու մեզ իր արիւնովը
6 մեր մեղքերէն լուացեց, Ու մեզ թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ Պատուծոյ ու իր Հօրը, անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեան յաւիտենից: Ամէն:

7 Ահա ամպերով կու գայ. ու ա-
մէն աչք պիտի տեսնէ զանիկայ, և անոնք որ զանիկայ խոցեցին. և ա-
նոր վրայ կոծ պիտի ընեն երկրի
8 բոլոր ազգերը: Այո, Ամէն: Ես եմ Ալֆա և Օմեգա՝ կ'ըսէ Տէր [Պատուած], որ է և որ էր և որ պիտի գայ՝ Ամենակալը:

9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը՝ և Յիսուս Ցիբերեայի նեղութեանը ու արքայութեանը և համբերութեանը մէջ ընկերակիցը, պատմս ըսուած կղզին էի, Պատուծոյ խօսքին համար ու Յիսուս Ցիբերեայի վկայութեանը համար: Ես 10
կիրակի օրը Հոգին իմ վրաս եկաւ, ու ետեւս մեծ ձայն մը լսեցի փողի
յնչիւն պէս, որ կ'ըսէր, Ինչ որ 11
կը տեսնես գիրքի մը մէջ գրէ, ու խրկէ եօթը եկեղեցիներուն, Ե-
փեսոսի, ու Զմիւռնիայի, և Պէրգամոնի, ու Թիւատիրի, և Սարդիկէի, ու Փիլադելփիայի, և Լաւոդիկիայի մէջ էն: Ես դար- 12
ձայ ան ձայնը տեսնելուն որ ինծի կը խօսէր. ու երբոր դարձայ՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակներ տեսայ. Ես 13
եօթը աշտանակներուն մէջ մէկը Որդւոյ մարդոյ նման՝ պճղնաւորը պատմուճան մը հագած, ու կուրծքին վրայ ոսկի գօտի մը կապած. Ես իր գլուխը ու մազերը՝ բուրդի 14
պէս ձերմակ — ձիւնի պէս, ու իր աչքերը՝ կրակի բոցի պէս. Ես իր 15
ոտքերը ոսկեպղինձի նման՝ որպէս թէ ջոցի մէջ կրակ դարձած, ու իր ձայնը շատ ջուրերու ձայնի պէս. Ես իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղ 16
ունէր, ու իր բերնէն սրած երկրեան սուր մը կ'ելլէր, և իր երեսը արեւու պէս էր՝ որ իր զօրութեամբը կը փայլէ: Ու երբոր տեսայ անի- 17
կայ, իր ոտքը ինկայ մեռելի պէս. ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դրաւ ու ըսաւ ինծի, Մի վախնար. ես եմ Պատաջինը ու Վերջինը. Ես ես 18
կենդանի եմ, ու ես ան եմ որ մեռայ, և ահա կենդանի եմ յաւիտեան յաւիտենից. և ես ունիմ մահուան ու դժոխքին բանալիները: [Ուստի] գրէ ինչ որ կը տեսնես, 19
ան որ կայ ու ան որ եղած է ետքը պիտի ըլլայ. Եօթը աստղերուն խորհուր- 20
դը՝ որ իմ աջ ձեռքիս մէջը տեսար, և եօթը ոսկեղէն աշտանակները. ան եօթը աստղերը եօթը եկեղեցիներուն հրեշտակներն են. և եօ-

թը աշտանակները հօթը եկեղեցիներն են ։

ԿԼ · Ը

1 Ու փեռսոի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ ՝ Ա յսպէս կ'ըսէ անիկայ որ իր աջ ձեռքին մէջ հօթը աստղերը ունի , ու հօթը ոսկեղէն աշտանակներուն մէջը կը
2 պտըտի · Գիտեմ քու գործերդ և քու աշխատութիւնդ ու քու համբերութիւնդ , և որ չարերուն չես կրնար տանիլ , ու փորձեցիր անոնք որ կ'ըսեն թէ իրենք առաքեալ են ու չեն , և գտար թէ
3 ստախօս են · Ու համբերութիւն ունենալով՝ Ն Է Ր — Ի Ն — Ո կրեցիր իմ անունս համար ու չհուսկըտար ։
4 Ա յց քեզի դէմ բան մը ունիմ , որ
5 քու առջի սէրդ ձգեցիր ։ Ա Ր Թ ո ՛ ր դ բեր հիմա ուսկից որ ինկար , ու ապաշխարէ և ա — ռաջի գործերդ րէ · եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի , ու քու աշտանակդ իր տեղէն պիտի շարժեմ՝ թէ որ չապաշ-
6 խարես ։ Ա յց ասիկայ ունիս , որ Նիկողայոսեանց գործերը կ'ատես ,
7 որոնք ես ալ կ'ատեմ ։ Ո՞ր ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հ ո գին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն · Ո՞վ որ կը յաղթէ՝ անոր ուտել պիտի տամ կեանց ծառէն , որ Աստուծոյ դրախտին մէջն է ։
8 Ու Ս միւռնիայի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ , Ա յսպէս կ'ըսէ Առաջինը ու Վերջինը , որ
9 մեռաւ ու կենդանացաւ · Գիտեմ քու գործերդ ու նեղութիւնդ և աղքատութիւնդ , (բայց հարուստ ես ,) ու անոնց հայհոյութիւնը՝ որ կ'ըսեն թէ իրենք Հ ր ե ա յ են ու չեն , հապա Սատանայի ժողովքն
10 մը ։ Ա նոր մի վախնար այն բաներէն որ պիտի կրես · ահա Սատանան ձեզմէ մէկ քանիները բանտը պիտի ձգէ որ փորձուիք , և տասը օր նեղութիւն պիտի ունե-
ք նաք · մինչև ՚ի մահ հաւատարիմ եղիր , ու քեզի կենաց պսակը պի-
11 տի տամ ։ Ո՞ր ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հ ո գին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն · Ո՞վ որ կը յաղթէ երկրորդ մահէն պիտի չվնասուի ։
12 Ու Պէրգամոնի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ ՝ Ա յսպէս կ'ըսէ անիկայ որ սրած երկսայրեան սուրը ունի ·
13 Գիտեմ քու գործքերդ , և թէ ուր կը բնակիս՝ այն Սատանային աթոռին եղած տեղը , ու իմ անունս կը պահես , և իմ հաւատքս չուրացար ան օրերը անգամ՝ որ Ա ն թիպաս իմ հաւատարիմ վկաս սպանուեցաւ ձեր մէջը , ուր որ Սատանան կը
14 բնակի ։ Ա յց քեզի դէմ քիչ մը բան ունիմ , որ հոդ Բաղաամին վարդապետութիւնը բռնողներ ունես հոն որ Բաղակին սորվեցուց Իսրայէլի որդւոց առջեւը գայթակղութիւն դնել , որ անոնք կուռց զոհուածներ ուտեն ու պոռնկութիւն
15 ընեն ։ Ա յնպէս ալ դուն Նիկողայոսեանց վարդապետութիւնը բռնողներ ունիս , որն որ ես կ'ատեմ ։
16 [Ապաշխարէ ·] եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի , ու իմ բերնէս սրովը պիտի պատերազմիմ ա-
17 նոնց հետ ։ Ո՞ր ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հ ո գին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն · Ո՞վ որ կը յաղթէ՝ պահուած մանանայէն ուտել պիտի տամ անոր , ու ձերմակ խիճ մը պիտի տամ անոր , և ան խիճին վրայ նոր անուն մը գրուած , որն որ ան կը չգիտնար , բայց միայն ան՝ որ կ'ընդունի ։
18 Ու Թիւատիրի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ ՝ Ա յսպէս կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին , որ կրակի բոցի պէս աչքեր ունի , ու իր ոտքերը ոսկեպղինձի նման են ·
19 Գիտեմ քու գործերդ և սէրդ ու ծառայութիւնդ , և քու հաւատքդ ու համբերութիւնդ , և թէ քու վերջին գործերդ առաջիններէն շատ
20 են ։ Ա յց քեզի դէմ բան մը ունիմ , որ թող կու տաս Ի զ ա բ է լ կինը , որ իւրպէնը մարգարէուհի կ'անուանէ , ու իմ ծառաներս մոլորցնելով՝ կը սորվեցնէ պոռնկութիւն ընել և կուռց զոհուածները
21 ուտել ։ Ու ես անոր ժամանակ

տուի իր պատկութեանը վերայ ա-
պաշխարելու , ու չապաշխարին ։
22 Ու՛հ ես զանիկայ անկողինը պիտի
ձգեմ , ու անոր հետ շնութիւն
ընողները՝ մեծ նեղութեան մէջ ,
թէ որ իրենց գործքերուն վերայ չա-
23 պաշխարեն ։ Ու անոր զաւակնե-
րը մահով պիտի սպաննեմ . ու
բոլոր եկեղեցիները պիտի գիտնան
թէ ես ան եմ՝ որ երիկամունքները
ու սիրտերը կը քննեմ . և ամէն
մէկիդնուդ ձեր գործքերուն համե-
24 մատ պիտի հատուցանեմ ։ Բայց
ձեզի կ'ըսեմ միւսներուդ որ Թի-
ւատիրի մէջ էք , ու ան վարդա-
պետութիւնը չունիք , որ չգնա-
ցած Սատանային խորունկ բաները
(ինչպէս որ կ'ըսեն .) Ձեր վերայ
ուրիշ ծանրութիւն չեմ ձգեր .
25 Հապա ան որ ունիք՝ պահեցէք
26 մինչև որ ես գամ ։ Ու ան որ կը
յաղթէ ու իմ գործքերս մինչև
վերջը կը պահէ , անոր իշխանու-
թիւն պիտի տամ ազգերուն վերայ ։
27 (Ու պիտի հովուէ զանոնք երկաթէ
գաւազանով . անոնք բրուտի ա-
մաններու պէս պիտի փշրուին .)
28 Ինծմէ որ ես ալ իմ Հօրմէս առի .
ու անոր պիտի տամ առաւօտեան
29 աստղը ։ Ան որ ականջ ունի՝ թող
լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղե-
ցիներուն ։

ԳԼ . Գ

1 Ու Սարդիկէի մէջ եղած եկեղե-
ցւոյն հրեշտակին գրէ , Այսպէս
կ'ըսէ անիկայ որ ունի Աստուծոյ
եօթը Հոգիները ու եօթը աստ-
ղերը . Գիտեմ քու գործքերդ՝
որ դուն անուն ունիս թէ կենդա-
2 նի ես , ու մեռած ես ։ Արթնա՛ն
կեցիր և հաստատէ մեռայած բա-
ները որ մեռնելու վերայ են , ինչու
որ քու գործքերդ Աստուծոյ առ-
3 ջև կատարեալ չգտայ ։ Հիմա
մի՛տդ բեր թէ ինչպէս ընդունե-
ցիր ու լսեցիր , ու պահէ , և ա-
պաշխարէ . բայց թէ որ արթըն-
նալու չըլլաս , գողի պէս քու վրադ
պիտի գամ , ու բնաւ պիտի չգիտ-
նաս թէ ո՛ր ժամուն քու վրադ
պիտի գամ ։ Սակայն քանի մը 4
անձինք ունիս Սարդիկէի մէջ ,
որոնք իրենց հանդերձները չա-
ւատցին , և ճերմակներով պիտի
պտըտին ինծի հետ , քանզի ար-
ժանի են ։ Ան որ կը յաղթէ 5
ճերմակներ պիտի հագնի . ու ես
անոր անունը կենաց գիրքէն պիտի
չաւրեմ , և անոր անունը պիտի
դաւանիմ իմ Հօրս առջևը՝ ու անոր
հրեշտակներուն առջևը ։ Ան որ 6
ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին
ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն ։

Ու Փիլադելփիայի մէջ եղած 7
եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ , Այս-
պէս կ'ըսէ ան Սուրբը՝ ան Ճշմա-
րիտը որ Դաւիթի բանալին ունի ,
կը բանայ՝ ու մէկը չկայ որ փակէ ,
և կը փակէ՝ ու մէկը չկայ որ բանայ .
Գիտեմ քու գործքերդ . ահա քու 8
առջիդ բացուած դուռ մը դրի , որ
մէկը չկրնար փակել . ինչու որ
դուն քիչ մը կարողութիւն ունիս ,
և իմ խօսքս պահեցիր ու իմ ա-
նունս չուրացար ։ Ահա ես քեզի 9
կու տամ Սատանային ժողովքէն
եղողները՝ որոնք կ'ըսեն թէ իրենք
Հրէայ են , ու չեն , հապա սուտ
կ'ըսեն . ահա պիտի ստիպեմ զա-
նոնք որ գան ու երկրպագութիւն
ընեն քու ոտքերուդ առջևը , և
ճանչնան թէ ես քեզ սիրեցի ։
Որովհետև իմ համբերութեանս 10
խօսքը պահեցիր , ես ալ քեզ պի-
տի պահեմ փորձութեան ժամա-
նակը , որ պատրաստ է գալու բո-
լոր աշխարհի վերայ՝ երկրիս երեսը
բնակողները փորձելու համար ։
Ահա ես չուտով կու գամ . ունե- 11
ցածդ ամո՛ր բռնէ , որ մէկը չառ-
նէ քու պսակդ ։ Ան որ կը յաղ- 12
թէ՝ անիկայ իմ Աստուծոյս տաճա-
րին մէջ սիւն մը պիտի ընեմ , ու
ալ դուրս պիտի չելլէ . և անոր
վերայ իմ Աստուծոյս անունը պիտի
գրեմ , ու իմ Աստուծոյս քաղաքին
անունը , որ նոր Երուսաղէմն
է՝ որ երկինքէն իմ Աստուծմէս
կ'իջնէ , և իմ նոր անունս . Ան որ 13
ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին
ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն ։

14 Եւ Լաւոդիկէի մէջ եղած եկե-
ղեցւոյն հրեշտակին դրէ , Այսպէս
կ'ըսէ Ամէնը՝ հաւատարիմ ու ճըշ-
մարիտ վկան , Յաւուծոյ արարած
15 ծոց Սկիզբը . Գիտեմ քու գործ-
քերդ որ ո՛չ պաղ ես ու ո՛չ
տաք . երանի թէ պաղ բլլայիր
16 կամ տաք : Ասոր դուն որ
գաղջ ես , ու ո՛չ տաք՝ ո՛չ ալ
պաղ , քեզ բերնէս դուրս փսխե-
17 լու վրայ եմ . Վասնզի կ'ըսես , Ես
հարստացայ ու մեծցայ և բանի
մը կարօտ չեմ . ու չես գիտեր որ
դուն խեղճ ու թշուառական ես՝ և
18 աղքատ ու կոյր ու մերկ : Կը
քեզի խորհուրդ կու տամ . ինծմէ
կրակի մէջ փորձուած ոսկի ծախու
առ որ հարստանաս , ու ճերմակ
հանդերձներ՝ որ հագնիս , որ քու
ամօթալի մերկութիւնդ չերեւնայ .
և աչքերդ դեղ դիր որ տեսնես :
19 Ես իմ ամէն սիրածս կը յանդի-
մանեմ ու կը խրատեմ . ուստի
նախանձաւոր եղիր ու ապաշխարէ :
20 Ահա ես դուռը կայներ եմ ու կը
գարնեմ . թէ որ մէկը իմ ձայնս
լսէ ու դուռը բանայ , անոր քովը
պիտի մտնեմ և անոր հետը ընթե-
րիք պիտի ընեմ , ան ալ իմ հետս :
21 Ան որ կը յաղթէ , իմ հետս իմ ա-
թոռս նստիլ պիտի տամ անոր ,
ինծոր որ ես ալ յաղթեցի ու իմ
Հօրս հետ անոր աթոռը նստայ :
22 Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ
Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

ԳԼ . Դ

1 Ետ բաներէն նայեցայ , և ահա
երկինքի մէջ բացուած դուռ մը
կար , և առջի ձայնը որ լսեցի ,
փողի նման էր , որ ինծի հետ կը
խօսէր ու կ'ըսէր , Ծո՛ւռ ելլէ՝ ու
ասկէ ետքը բլլալու բաները քեզի
2 ցուցընեմ : Յե՛տ մը Հոգին
իմ վրաս եկաւ . և ահա աթո՛ռ մը
3 դրուած էր երկինքի մէջ . Ու ա-
թոռին վրայ մէկը նստած էր . և
նստողը յասպիս ու սարդիոն քա-
4 րերու երեւութին նման էր : Յե-
աթոռին բոլորտիքը ծիածան՝ զմա-
րուխտ երեւութի նման . ու աթո-
ռին բոլորտիքը քսանուչորս ա-
թոռներ , և ան աթոռներուն վրայ
քսանուչորս երէցներ նստած էին
ճերմակ հանդերձներ հագած , ու
գլուխնին ոսկի պսակներ ունէին :
Եւ աթոռէն փայլակներ ու ձայներ 5
և որոտումներ կ'ելլէին , ու աթո-
ռին առջեւ եօթը կրակի ջահեր հաս բորբոքած
կրակի ջահերնէր էին , որոնք
Յաւուծոյ եօթը Հոգիներն են :
Եւ աթոռին առջեւը իբրեւ ապակի- 6
ղէն ծով մը՝ ակնվանիի նման , և
աթոռին մէջը ու աթոռին բոլոր-
տիքը չորս կենդանիներ , որ աչք-
րով լեցուն էին առջեւէն ու ետեւէն :
Եւ առջի կենդանին առիւծի նման 7
էր , ու երկրորդ կենդանին զուա-
րակի նման , և երրորդ կենդանին
մարդու երես ունէր , ու չորրորդ
կենդանին թռչող արծիւի նման :
Եւ չորս կենդանիներուն ամէն մէկը 8
չորս վէց վէց թեւ ունէր ,
ու ներսէն աչքերով լեցուն էին .
ու չեն հանգչիր ո՛չ գոլնկը ո՛չ
ալ գիշերը՝ ըսելով , Սուրբ՝
Սուրբ՝ Սուրբ՝ Տէր Յաւուծ Ամե-
նակալ , որ էր և որ է և որ
պիտի գայ : Ու երբոր ան կենդա- 9
նիները փառք ու պատիւ և գոհու-
թիւն կու տային աթոռին վրայ
նստողին՝ որ կենդանի է յաւիտեան
յաւիտենից , Քսանուչորս երէցնե- 10
րը աթոռին վրայ նստողին առջեւը
կ'իյնային ու երկրպագութիւն կ'ը-
նէին յաւիտեան յաւիտենից կեն-
դանի եղողին , և իրենց պսակները
աթոռին առջեւը կը ձգէին՝ ըսե-
լով , Արժանի ես՝ Տէր՝ փառք ու 11
պատիւ և զօրութիւն առնելու .
ինչու որ ամէն բան դուն ստեղծե-
ցիր , ու քու կամքովդ եղան ու
ստեղծուեցան :

ԳԼ . Ե

1 Եւ աթոռին վրայ նստողին աջ
Հոգիը մէկ գիրք մը տեսայ՝
ներսէն ու դուրսէն գրուած , և
եօթը կնիքով կնքուած : Ու մէկ 2
զօրաւոր հրեշտակ մը տեսայ՝ որ
մեծ ձայնով կը կանչէր . Ո՞վ ար-
ժանի է այս գիրքը բանալու և

3 առաջ կնիքները քակելու : Եւ
ձէ երկնից մէջ՝ ձէ երկրի վրայ
ու ձէ երկրի տակը փախուստ-
մէկը՝ որ կարող ըլլար այն գիրքը
բանալու ձէ ալ անոր նայելու :
4 Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ մէկը
արժանի չգտնուեցաւ այն գիրքը
բանալու , ձէ ալ անոր նայելու :
5 Ու երէցներէն մէկը ինծի ,
Մի լար . ահա Յուդայի ցեղէն
եղող Առիւծը՝ Դաւիթի Արմատը
յաղթեց այն գիրքը բանալու ու
անոր եօթը կնիքները քակելու :
6 Եւ տեսայ որ աթոռին ու չորս կեն-
դանիներուն մէջտեղը և երէցներուն
մէջտեղը կայնած Գառնուկ մը կար՝
որպէս թէ մորթուած , որ եօթը
եղջիւր ու եօթը աչք ունէր , որոնք
Աստուծոյ եօթը Հոգիներն են՝ որ
7 բոլոր երկիրը կը խրկուին : Եւ
անիկայ եկաւ ու աթոռին վրայ
նստողին աջ ձեռքէն գիրքը առաւ :
8 Ու երբոր գիրքը առաւ , չորս կեն-
դանիները ու քառասնչորս երէց-
ները Գառնուկին առջեւը իջան ,
և ամէնքն ալ քնարներ ունէին , ու
ոսկի խնկամաններ խունկով լե-
ցուն , որ սուրբերուն ազօթքն է :
9 Եւ նոր երգ մը կ'երգէին՝ ըսելով ,
Արժանի ես դուն առ գիրքը
լու և անոր կնիքները բանալու .
քիչու որ մորթուեցար , ու մեզ
Աստուծոյ համար արիւ-
նովդ ամէն ցեղէ ու լեզուէ և ժո-
ղովուրդէ ու ազգէ . Եւ մեզ մեր
10 Աստուծոյ թագաւորներ ու քահա-
նաներ ըրիր , ու երկրի վրայ պիտի
11 թագաւորենք : Եւ նայեցայ ու
շատ հրեշտակներու ձայն լսեցի ,
որոնք աթոռին ու կենդանիներուն
և երէցներուն բոլորտիքն էին . ու
անոնց թիւն էր բիւրք բիւրուց և
12 հազարք հազարաց . Որոնք մեծ
ձայնով կ'ըսէին , Առ մորթուած
Գառնուկը արժանի է զօրութիւն
ու հարստութիւն և իմաստութիւն
ու կարողութիւն և պատիւ ու
փառք ու օրհնութիւն առնելու :
13 Եւ բոլոր արարածները որ երկնից
մէջ ու երկրի վրայ ու երկրի տա-
կը և ծովու մէջ , ու ամէն ինչ որ
անոնց մէջը կայ՝ լսեցի որ կ'ըսէին ,
Աթոռին վրայ նստողին և Գառնու-
կին օրհնութիւն ու պատիւ և
փառք ու զօրութիւն յաւիտեան
յաւիտենից : Եւ չորս կենդան- 14
նիները կ'ըսէին , Ամէն . ու երէցները
ինկան ու երկրպագութիւն ըրին :

ԳԼ. Ը.

Ե տեսայ՝ երբոր Գառնուկը կը- 1
նիքներուն մէկը բացաւ , ու
չորս կենդաններուն մէկէն որոտու-
մի պէս ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ,
Եկիր ու տես : Ու տեսայ՝ և ա- 2
հա ձերմակ ձի մը , ու անոր վրայ
հեծնողը աղեղ մը ունէր . և պսակ
մը տրուեցաւ անոր , և անիկայ
յաղթող էր ու յաղթելու ելաւ :
Ու երբոր երկրորդ կնիքը բա- 3
ցաւ , երկրորդ կենդանիէն լսեցի
որ կ'ըսէր , Եկիր : Եւ ուրիշ 4
ձի մը ելաւ շառագոյն , ու անոր
վրայ հեծնողին խնդրուեցաւ որ երկիր-
ցաւ որ երկրէս խաղաղութիւնը
առնէ , որ իրար սպաննեն . ու ա-
նոր մէկ մեծ սուր մը տրուեցաւ :
Ու երբոր երրորդ կնիքը բացաւ , 5
երրորդ կենդանիէն լսեցի որ կ'ը-
սէր , Եկիր ու տես . ու տեսայ՝
և ահա սև ձի մը , ու անոր վրայ
հեծնողը իր ձեռքը կշիռ մը ունէր :
Ու չորս կենդաններուն մէջէն ձայն 6
մը լսեցի որ կ'ըսէր , Կապիճ մը
ցորենը մէկ դահեկանի , ու երեք
կապիճ գարին մէկ դահեկանի . և,
ձէթին ու գինիին չտես :
Ու երբոր չորրորդ կնիքը բա- 7
ցաւ , չորրորդ կենդանիէն ձայն մը
լսեցի որ կ'ըսէր , Եկիր ու տես :
Ու տեսայ՝ և ահա դեղին ձի մը , ու 8
անոր վրայ հեծնողին անունը Մահ
էր , և Դժոխքը անոր ետեւէն կ'եր-
թար . ու անոնց իշխանութիւն տը-
ուեցաւ երկրի չորրորդ մասին վրայ ,
որ սրով ու սովով և մահով ու
երկրի գազաններով սատկեցընեն :
Ու երբոր հինգերորդ կնիքը բա- 9
ցաւ , սեղանին տակը տեսայ անո-
մարտից հոգիները , որ սպաննուած
էին Աստուծոյ խօսքին համար , ու
անոր վկայութենանը համար՝ որ ի-

10 բնիք ունէին. Եւ մեծ ձայնով աղաղակեցին ու ըսին, Ով սուրբ ու ճշմարիտ Տէր՝ մինչև ե՞րբ չես դատեր ու մեր արիւնին վրէժը երկրի
11 բնակիչներէն պահանջեր։ Եւ ճերմակ հանդերձներ տրուեցաւ անոնց, ու ըսուեցաւ անոնց՝ որ քիչ մը աւելի ալ հանգչին, մինչև որ անոնց ծառայակիցներուն ու անոնց եղբայրներուն լման ըլլան, որոնք իրենց պէս պիտի սպաննուէին։

12 Եւ տեսայ՝ երբոր վէցերորդ կնիքը բացաւ, ու մեծ շարժ մը եղաւ, ու արեւը սեւցաւ մազեղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը [բոլորովին] ա-
13 րիւնի պէս եղաւ. Ու երկինքէ աստղերը գետինը թափթփեցան, ինչպէս որ աստիկ հովէն շարժուած թզենին իր տհաս պտուղները կը
14 թափէ. Եւ երկինքը գալարուող մոմի պէս կը քաշուէր. ու բոլոր լեռները և կղզիները իրենց տեղերէն
15 շարժեցան։ Ու երկրի թագաւորները և մեծամեծները ու հարուստները, հազարապետները և զօրաւորները, ու բոլոր ծառաները ու բոլոր ազատները այրերուն և լերանց ապառաժներուն մէջ պահուըտե-
16 ցան. Եւ լեռներուն ու ապառաժներուն կ'ըսէին, Վրանիս իյնաք ու մեզ ծածկեցէք անոր երեսէն՝ որ աթոռին վրայ կը նստի, ու Գառնուկին բարկութենէն.
17 Վասն զի որ անոր բարկութեանը մեծ օրը եկաւ, ու ո՞վ կրնայ դիմանալ։

Ը

1 Եւ ապէ հետև տեսայ չորս հրեշտակներ՝ որոնք երկրի չորս անկիւնը կեցեր էին, ու երկրի չորս հովերը բռներ էին, որ երկրի վրայ հով չփչէ, ու ծով վրայ, ծէ
2 ալ մէկ ծառի մը վրայ։ Եւ մէկ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ որ արեւելքէն ելաւ, ու Աստուծոյ կենդանի կնիքը ունէր. և մեծ ձայնով մը աղաղակեց այն չորս հրեշտակներուն, որոնց իշխանութիւն տրուած էր երկրին ու ծովուն վնասելու, Եւ ըսաւ,
3 Մի՛ ընէք, ծէ ծովուն, ծէ ալ

ծառերուն, մինչև որ մեր Աստուծոյն ծառաներուն ճակտները կնքենք։ Եւ կնքուածներուն համրանքը լսեցի՝ որ էր հարիւր քառասունչորս հազար՝ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ցեղերէն կնքուած. Յուդայի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Ռուբենի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Գադի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Ասերի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Նեփթաղիմի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Մանասէի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Շմաւոնի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Ղեւիի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Իսաքարի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Զաբուղոնի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Յովսեփի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Բենիամինի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած։

Ետքէ նայեցայ, և ահա մեծ բազմութիւն՝ որն ոք մարդ չէր կրնար համրել, բոլոր ազգերէն ու ցեղերէն և ժողովուրդներէն ու լեզուներէն, որոնք աթոռին առջեւը ու Գառնուկին առջեւը կեցեր էին՝ ճերմակ հանդերձներ հագած և ձեռքերնին արմաւենիներ բռնած. Եւ մեծաձայն կ'աղաղակէին ըսելով, Փրկութիւնը մեր Աստուծոյ՝ որ աթոռին վրայ կը նստի, ու Գառնուկին։ Եւ բոլոր հրեշտակները աթոռին ու երէցներուն և չորս կենդանիներուն բոլորտիքը կեցեր էին, ու իրենց երեսներուն վրայ աթոռին առջեւը ինկան ու Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին, Ըսելով, Ամէն. օրհնութիւն ու փառք և իմաստութիւն ու գոհութիւն և պատիւ ու զօրութիւն և կարողութիւն մեր Աստուծոյն յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։ Ու երէցներէն մէկը պատասխան տալով՝ ինծի ըսաւ, Անոնք որ ճերմակ հանդերձներ հագած են՝ ո՞վ են, և ո՞ւրկից եկան։ Ես ալ ըսի անոր, Տէ՛ր իմ՝ դուն գիտես. ու ըսաւ ինծի, Անոնք են մեծ նեղութենէ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

նկողնեըը , որ իրենց հանդերձնե-
ըը լուացին , ու պանոնք Կատնու-
15 կին արիւնովը ձներմկցուցին . Կնոր
համար Կատուծոյ աթոռին առջեւն
են , և իրեն կը ծառայեն ցորեկ ու
գիշեր իր տաճարին մէջը . և աթո-
ռին վրայ նստողը իր վրանը պիտի
16 տարածէ անոնց վրայ . Կրսուհետեւ
ա՛չ պիտի անօթենան ու ա՛չ ծա-
րաւին , ա՛չ ալ արեը կամ մէկ
տաքութիւն մը անոնց վրայ պիտի
17 իյնայ . Վասն զի Կառնուկը որ ա-
թոռին մէջն է , պիտի հովուէ զա-
նոնք , ու կենդանի ջուրերու աղ-
բիւրներըը պիտի առաջնորդէ զա-
նոնք . և Կատուած բոլոր արցունք-
ները պիտի սրբէ անոնց աչքերէն :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ու երբոր եօթնեըորդ կնիքը բա-
ցաւ , լռութիւն եղաւ երկինքը
կէս ժամու չափ :
2 Ու տեսայ այն եօթը հրեշտակ-
ներըը , որ Կատուծոյ առջեը կը
կայնէին . ու անոնց եօթը փող
3 տրուեցաւ : Ու ուրիշ հրեշտակ
մը եկաւ ու կեցաւ սեղանին առջեը կայնե-
ցաւ , ու ոսկեղէն խնկաման մը
ունէր . և իրեն շատ խունկ տրուե-
ցաւ , որ բոլոր սրբոց աղօթքնե-
րուն հետ աթոռին առջեը եղող
ոսկի սեղանին վրայ մատուցանէ :
4 Ու խունկերուն ծուխը սրբոց ա-
ղօթքներուն հետ հրեշտակին ձեռ-
5 քէն Կատուծոյ առջեը ելաւ : Ու
հրեշտակը առաւ խնկամանը ու
զանիկայ սեղանին կրակէն լեցուց ,
և ձգեց երկրին վրայ . ու եղան ձայ-
ներ և որոտումներ ու փայլակներ
6 ու երկրաշարժ : Ու եօթը հրեշ-
տակներըը որ եօթը փողերըը ունէին՝
պատրաստուեցան որ փչեըեն :
7 Ու առաջի հրեշտակը փողը փչե-
ցուց , ու եղաւ կարկուտ ու կրակ
արիւնով խառնուած , ու երկրի
վրայ ձգուեցաւ , [ու երկրին երրորդ
մասը այրեցաւ , և ծառերուն եր-
րորդ մասը այրեցաւ ,] ու ամէն
կանանչ խոտ այրեցաւ :
8 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը
փչեցուց , և որպէս թէ մէկ մեծ
լեռ մը կրակով բորբոքած՝ ծովը
ձգուեցաւ , ու ծովուն երրորդ մասը
արիւն եղաւ . Ու ծովուն մէջի չունե- 9
ցաւոր արարածներուն երրորդ մասը
մեռաւ , ու նաւերուն երրորդ մասը
կորաուեցաւ :
Ու երրորդ հրեշտակը փողը փչե- 10
ցուց , ու երկինքէն մէկ մեծ աստղ
մը բնկաւ , որ ջահի պէս բորբոքած ,
և գետերուն ու ջուրի աղբիւրներուն
երրորդ մասին վրայ բնկաւ : Ու ան 11
աստղին անունը Օշինդը էր . ու ջուրերուն երրորդ մասը օշինդը
եղաւ , և շատ մարդիկ ջուրերէն
մեռան , քանզի դառն եղան :
Ու չորրորդ հրեշտակը փողը 12
փչեցուց , ու արեւին երրորդ մա-
սը և լուսնին երրորդ մասը ու
աստղերուն երրորդ մասը զար-
նուեցաւ , անանկ որ անոնց երրորդ
մասը խաւարի , և օրուան երրորդ
մասը լոյս չտայ , նոյնպէս ալ գի-
շերուանը :
Ու նայեցայ՝ ու երկնից մէջ թռ- 13
չող հրեշտակի մը ձայն լսեցի , որ
մեծ ձայնով կ՚ըսէր , Ա՛յ, վա՛յ, վա՛յ
երկրի վրայ բնակողներուն՝ ան մը-
նացած փողի ձայներուն համար , որ
իրիք հրեշտակներըը պիտի փչեըեն :

ԳԼՈՒԽ Թ

Ու հինգերորդ հրեշտակը փողը 1
փչեցուց , ու տեսայ որ երկին-
քէն աստղ մը բնկաւ երկրի վրայ ,
և անդունդի գուբին բանալին
անոր տրուեցաւ . Ու անդունդին 2
գուբը բացաւ , ու ան գուբէն ծուխ
կ՚ելլէր մեծ չոգի մը ծուխին պէս .
ու խաւարեցաւ արեը ու օդը գու-
բին ծուխէն :
Ու ծուխէն մարախներ կ՚ելլէր 3
երկրի վրայ . ու անոնց զօրութիւն
տրուեցաւ երկրի կարիճներուն ու-
նեցած զօրութեանը պէս . Ու ա- 4
նոնց ըսուեցաւ որ չվնասեն երկրի
խոտին , ա՛չ ալ կանանչեղէնի մը
և ո՛չ մէկ ծառի մը , հապա միայն
այն մարդոց , որոնք իրենց ձնակատ-
ներուն վրայ Կատուծոյ կնիքը չու-
նին : Ու անոնց հրաման տրուեցաւ 5
որ չսպաննեն զանոնք , հապա չար-

չարին զանունը հինգ ամիս . ու ա-
նոնց փոշի չարչարանքը կարիճի
փոշի չարչարանքին պէս էր՝ երբոր
6 մարդը կը զարնէ : Ու այն օրերը
մարդիկ մահը պիտի փնտռեն ու
պիտի չգտնեն . և պիտի ուզեն
մեռնիլ , ու մահը անոնցմէ պիտի
7 փախչի : Ու մարախներուն նը-
մանութիւնը՝ պատերազմի պատ-
րաստուած ձիերու պէս , ու անոնց
գլուխներուն վրայ ոսկեղէն պսակ-
ներու պէս , և անոնց երեսները
8 մարդոց երեսներու պէս էր . Ու
անոնք մազեր ունէին կանանց մա-
զերուն պէս , ու անոնց ակռաները
առիւծներու ֆռռռռ պէս էր :
9 Ու զրահներ ունէին երկաթէ զրահ-
ներու պէս . ու անոնց թեւերուն
ձայնը պատերազմի վազող շատ
ձիեր ֆռռռռ կատքերու ձայնին պէս
10 էր : Ու կարիճներու նման պոչեր
ունէին , ու պոչերնուն վրայ խայ-
թոց . և իշխանութիւն ունէին
հինգ ամիս մարդոց վնասելու :
11 Ու իրենց վրայ թագաւոր ունէին
անդունդին հրեշտակը , որուն ա-
նունը Եբրայեցերէն Աբադոն , և
Յոյն լեզուով կ'ըսուի Ապողլիոն :
12 Մէկ վայը անցաւ . ասկէ ետև
աՀա երկու վայեր ալ կու գան :
13 Ու վեցերորդ հրեշտակը փողը
հնչեցուց , ու ձայն մը լսեցի Աստու-
ծոյ առջևը եղող ոսկի սեղանին
14 շրա եղջիւրներէն , Որ կ'ըսէր
վեցերորդ հրեշտակին որ փողը
ունէր , Արձակեա մեծ գետին վրայ
կապուած չորս հրեշտակները ար-
15 ձակ : Ու այն չորս հրեշտակները
արձակուեցան , որ պատրաստուած
էին ժամի ու օրուան և ամիսի
ու տարիի համար , որ մարդոց եր-
16 րորդ մասը մեռցընեն : Ու ձիա-
ւոր զօրքերուն համրանքը երկու
բիւրք բիւրուց էր , ու լսեցի անոնց
17 համրանքը : Ու տեսիլքին մէջ
այսպէս տեսայ ձիերը , ու անոնց
վրայ հեծնողները , որ ունէին հրէ-
ղէն ու յակինթեղէն և ծծմբեղէն
զրահներ . և ձիերուն գլուխները
առիւծներու գլուխներուն պէս էր ,
ու անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և
ծծումբ կ'ելլէր : Այս երիք [հա- 18
րուած] մարդոց երրորդ մասը
մեռաւ , այսինքն կրակէն ու ծու-
խէն ու ծծումբէն՝ որ անոնց
բերնէն կ'ելլէր : Վասն որ անոնց 19
զօրութիւնը բերաններնուն մէջն է
ու պոչերնուն մէջ . քանզի անոնց
պոչերը օձերու նման էին , ու գլ-
խներ ունէին որոնցմով կը վնա-
սէին : Ու ուրիշ մարդիկ որ 20
ասոնցմով հարուածներէն չսպաննուեցան ,
իրենց ձեռացը գործերէն չապաշ-
խարեցին , որ երկրպագութիւն չը-
նեն դեւերուն՝ ու ոսկիէ և արծաթէ
ու պղնձէ և քարէ ու փայտէ չի-
նուած կուռքերուն , որոնք ո՛չ
կրնան տեսնել , ո՛չ ալ լսել ու
ո՛չ քալել . Նաև չապաշխարեցին 21
իրենց մարդասպանութիւններէն ,
ո՛չ ալ իրենց կախարդութիւննե-
րէն , ո՛չ ալ իրենց պոռնկութիւ-
նէն , և ո՛չ իրենց գողութիւննե-
րէն :

ԺԱ . Ժ

Ու տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրեշ- 1
տակ մը որ երկինքէն կ'իջնէր ,
ու ամպ հագած էր և իր գլխուն
վրայ ծիածան կար . ու իր երեսը
արեւի պէս էր , և իր ոտքերը կիսակի
սիւներու պէս . Ու իր ձեռքը գըր- 2
քոյկ մը ունէր բացուած . ու իր
աջ ոտքը ծովուն վրայ դրաւ , և
ձախը՝ ցամաքին վրայ . Ու մեծ 3
ձայնով աղաղակեց առիւծի մը զո-
ղունը պէս . ու երբոր աղաղակեց ,
եօթը որոտումները իրենց ձայնե-
րովը խօսեցան : Ու երբոր եօթը 4
որոտումները խօսեցան , պիտի գ-
րէի . ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ
կ'ըսէր , Կնքէ ան բաները որ ե-
թը որոտումները խօսեցան , ու
պատռէ մի գրէր : Ու այն հրեշ- 5
տակը որ ծովուն վրայ ու ցամաքին
վրայ կացնած տեսայ , իր [աջ] ձեռքը
երկինքը վերցուց . Ու երդում 6
ըրաւ յաւիտեան յաւիտենից Կեն-
դանի եղողին վրայ , որ ստեղծեց
երկինքը ու ինչ որ անոր մէջն է ,
ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջն է ,
և ծովը ու ինչ որ անոր մէջն է ,

թէ ալ ժամանակ պիտի չըլլայ ։
7 Հապա հօրեղբօրդ հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբոր փողը Ջնջեցնէ, Նաասոնյ խորհուրդը պիտի կատարուի, ինչպէս որ իր ծառաներուն մարգարէներուն աւետիս տուաւ ։
8 Ու ան ձայնը որ երկինքէն լսեցի, նորէն խօսելու ինծի ու ըսաւ ինծի ու ըսաւ. Գնա՛ առ ան բաց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայնող հրեշտակին ձեռքն է ։ 9 Ես ալ հրեշտակին գացի ու ըսի անոր՝ Տո՛ւր ինծի առ գրքոյկը. ու ըսաւ ինծի՝ Առ ասիկայ ու կե՛ր. և քու փորիդ մէջ դառնութիւն պիտի պատճառէ, բայց բերնիդ մէջ մեղրի պէս անոյշ պիտի ըլլայ ։ 10 Ես առի գրքոյկը հրեշտակին ձեռքէն ու կերայ զանիկայ. և իմ բերնիս մէջ մեղրի պէս անոյշ էր, և ուրեմն հորը փորիս մէջը դառնութիւն եղաւ ։ 11 Ու ըսաւ ինծի, պէտք է որ դուն նորէն մարգարէութիւն ընես շատ ժողովուրդներու և ազգերու ու լեզուներու և թագաւորներու վրայով ։

ԳԼՈՒԽ Ժ.Ե

1 Եւ ինծի մէկ եղէգ մը տուին գաւազանի պէս, և հրեշտակը կայներ էր ու կ'ըսէր՝ Ելլէ՛ ու չափէ Նաասոնյ տաճարը ու զանիկ՝ և անոր մէջ երկրպագողները ։ 2 Թիւն ընողները ։ Ու գաւիթը որ տաճարին դուրսն է, ձգէ և մի՛ չափեր, ինչու որ անիկայ հեթանոսներուն տրուած է, ու անոնք սուրբ քաղաքը պիտի կոխկռտեն քառասունեւերկու ամիս ։ 3 Եւ իմ երկու վկաներուս պըր-ռի-ն պիտի տամ, և անոնք քուրձ հագած հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր մարգարէութիւն պիտի ընեն ։ 4 Անոնք ան երկու Ձիթենիներըն ու անոնք ան երկու աշտանակներն են, որ երկրին Տէրոջը առջեւը կը կենան ։ 5 Եւ թէ որ մէկը ուզէ անոնց չիսաս ընել, անոնց բերանէրէն կրակ կ'ելլէ, ու իրենց թշնամիները կ'ուտէ. և թէ որ մէկը ուզէ անոնց չիսաս ընել, պէտք է որ անիկայ այսպէս սպանուի ։ 6 Անոնք իշխանութիւն ունին երկինքը գոցելու՝ որ իրենց մարգարէութեան օրերը անձրեւ չգայ, ու ջուրերուն վրայ իշխանութիւն ունին՝ անոնք արիւն դարձնելու, և ամէն տեսակ պատուհասներով երկիրը զարնելու՝ քանի անգամ որ ուզեն ։ 7 Ու երբոր որ իրենց վկայութիւնը կատարեն, ան գազանը անդունդէն ելլող գազանը անոնց հետ պատերազմ պիտի ընէ, և անոնց պիտի յաղթէ ու պիտի սպաննէ անոնք ։ 8 Ու անոնց դիերը Խոշոր ՊՕՓ Ճամբան ան մեծ քաղաքին հրապարակին մէջ, որ հոգևորապէս կ'ըսուի Սոդոմ ու Եգիպտոս, ուր որ մեր Տէրն ալ խաչուեցաւ ։ 9 Ու ժողովուրդներէն ու ցեղերէն և լեզուներէն ու ազգերէն պիտի տեսնեն անոնց դիերը երեք ու կէս օր. ու թող պիտի չտան անոնց դիերը գերեզմաններու մէջ թաղելու ։ 10 Ու անոնք որ երկրի վրայ կը բնակին, ուրախ պիտի ըլլան ու խնդան անոնց վրայ. ու միւնչև անգամ իրարու ընծաներ պիտի խրկեն. ինչու որ այս երկու մարգարէները երկրի բնակիչները չարչարեցին ։

11 Ու երեք ու կէս օրէն ետև Նաասոնյ ուժով կենդանութիւնը հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան. և զանոնք տեսնողներուն վրայ մեծ վախ իյնաւ ։ 12 Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցին, որ կ'ըսէր անոնց, Ելէ՛ք հո՛ս եկէք. և անոնք ամպով երկինքը վերցան. ու անոնց թշնամիները զանոնք տեսան ։ 13 Նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ու քաղաքին տասներորդ մասը կործանեցաւ, և այն երկրաշարժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան, ու ճեաւորները վախով լեցուեցան ու փառք տուին երկնից Նաասոնյին ։ 14 Երկրորդ վայը անցաւ. ահա երրորդ վայը շուտով կու գայ ։

15 Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը Ջնջեցուց. ու երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան որ կ'ըսէին, Աշխարհին

թագաւորութիւնները մը Տէրոջը
ու իր Օծեալինը եղան, և ինքը պի-
տի թագաւորէ յաւիտեան յաւի-
16 տենից: Եւ քանդուելու երկյնե-
րը որ իրենց աթոռներուն վրայ
նստած էին Յառուծոյ առջևը, ի-
րենց երեսներուն վրայ ինկան,
17 Յառուծոյ երկրպագութիւն ըրին
ըսելով, Վնզի զոհութիւն կը մա-
տուցանենք Ամենակալ Տէր Ա-
ռուած՝ որ կաս և որ էիր, որ քու
մեծ զօրութիւնդ առիր ու թա-
18 գաւորեցիր: Եւ ազգերը բարկա-
ցան. ու քու բարկութիւնդ եկաւ,
և մեռելներուն ժամանակը՝ որ դա-
տուին, ու վարձք տաս քու ծա-
ռաներուդ մարգարէներուն և սու-
բերուն ու քու անունդէդ վախցողնե-
րուն՝ պզտիկներուն ու մեծերուն,
և երկրի ապականիչները ապակա-
նես:

19 Եւ երկինքի մէջ Յառուծոյ տա-
ճարը բացուեցաւ, և անոր ուխտին
տապանակը իր տաճարին մէջը երե-
ցաւ. ու եղան փայլակներ ու ձայ-
ներ և որոտումներ ու երկրա-
շարժ և խոշոր կարկուտ:

ԳԼ. Ժ.

1 Եւ երկինքի մէջ մեծ նշան մը երե-
ցաւ. Մէկ կնիկ մը արևը իր
վրան առած, ու լուսինը իր ոտքե-
րուն տակը. և իր գլխուն վրայ
2 տասնեկու աստղէ պսակ մը. Յղի
էր, ու երկանց մէջ բղաւելով
և ծնանելու համար շատ նեղութիւն
քաշելով կը պոռար:

3 Եւ երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը
երեցաւ, և ահա մէկ մեծ շառագոյն
վիշապ մը, որ եօթը գլուխ ու տա-
սը եղջիւր ունէր, և իր գլուխնե-
4 րուն վրայ եօթը թագ: Եւ անոր
պոչը երկինքի աստղերուն երրորդ
մասը կը քաշէր, ու անոնք երկրի
վրայ ձգեց. և վիշապը կեցեր էր
առ կնկանը առջևը որ ծնանելու
վրայ էր, որ երբոր ծնանի, անոր
5 զաւակը կլլէ: Եւ կնկանը արու զա-
ւակ մը ծնաւ, որ երկաթէ գաւա-
զանով պիտի հովուէր բոլոր ազգե-
րը. և անոր զաւակը յափշտա-
կուեցաւ Յառուծոյ քովը ու անոր
աթոռին քովը: Եւ կնիկը անա- 6
պատը փախաւ, ուր որ անոր տեղ
պատրաստուած էր Յառուծմէ, որ
հոն կերակրուի հազար երկու հա-
րիւր ու վաթսուն օր:

Եւ երկինքի մէջ պատերազմ ե- 7
ղաւ. Միքայէլ ու իր հրեշտակնե-
րը վիշապին հետ պատերազմեցան.
վիշապն ալ իր հրեշտակներովը պա-
տերազմեցաւ. Եւ չկրցան դէմ կե- 8
նալ, ու երկինքի մէջ՝ ալ տեղ
չգտնուեցաւ անոնց: Եւ վար ձը- 9
ղուեցաւ մեծ վիշապը՝ այն առջի օ-
ձը որ Սատանայ կ'ըսուի, որ բոլոր աշխարհ մոլոր-
ցուց. ու իր հրեշտակները իրեն
հետ վար ձգուեցան երկրի վրայ:
Եւ մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի մէջ՝ 10
որ կ'ըսէր, Հիմա եղաւ մեր Ա-
ռուծոյ փրկութիւնը ու զօրութիւ-
նը և թագաւորութիւնը, ու անոր
Օծեալին իշխանութիւնը. Ինչու-
որ մեր եղբայրներուն դէմ շար խո-
սողը վար ձգուեցաւ, որ անոնց դէմ
շարախօսութիւն կ'ընէր մեր Ա-
ռուծոյն առջևը գիշեր ու ցորեկ:
Եւ անոնք անոր յաղթեցին Գառ- 11
նուկին արիւնովը, ու իրենց վկա-
յութեանը խօսքովը. և իրենց
կեանքը չսիրեցին մինչև ի մահ:
Ասոր համար ուրախացէք ա՛վ եր- 12
կինք ու անոր մէջը բնակողնե՛ր.
վա՛յ երկրին ու ծովուն, որ Սատա-
նան ձեզի իջաւ, որ շատ բար-
կութիւն ունի գիտնալով որ քիչ
ժամանակ պիտի կունենայ:

Եւ երբոր վիշապը տեսաւ որ ին- 13
քը երկրի վրայ ձգուեցաւ, որ-
պատակ ծնանող կնկանը հետևէն ին-
կաւ: Եւ այն կնկանը մեծ արծիւի 14
երկու թևեր արուեցաւ, որ անա-
պատ իր տեղը թռչի, ուր որ պի-
տի կերակրուէր ժամանակ ու ժա-
մանակներ ու կէս ժամանակ՝ օձին
երեսէն: Եւ օձը իր բերնէն գետի 15
պէս ջուր վարդուց կնկանը հետևէն,
որ զանիկայ հեղեղով ընկղմէ: Եւ 16
երկիրը օգնեց կնկանը, ու երկիրը
իր բերանը բացաւ և կլլեց այն գե-
տը, որ վիշապը իր բերնէն վարդ

17 յուց ։ Ու վիշապը բարկացաւ
կնկանը դէմ , և գնաց պատերազմ
մնալու անոր ուրիշ զաւակներուն
հետ , որոնք Աստուծոյ պատուի-
րանքները կը պահէին , ու Յիսու-
սի վկայութիւնը ունէին ։
18 Ու կայնեցաւ ծովուն աւազին վը-
րայ ։

ԴԱՏ · ԺԹ

1 Ու տեսայ որ ծովէն գազան մը
կ'ելլէր , և ունէր եօթը գլուխ
ու տասը եղջիւր . և անոր եղջիւր-
ներուն վրայ տասը թագ , ու անոր
գլուխներուն վրայ հայհոյութեան
2 անուններ կար ։ Ու ան գազանը
որ տեսայ՝ ընձուղտի նման էր , ու իր
ոտքերը արջուկի պէս , և իր բերանը
առիւծի բերանի պէս . ու վիշապը
անոր տուաւ իր զօրութիւնը և իր
3 աթոռը ու մեծ իշխանութիւն ։ Ու
անոր գլուխներուն մէկը մահու չափ
վէրաւորուածի պէս էր . ու անոր
մահուան վէրքը առողջացաւ , և
բոլոր երկիրը գազանին ետևէն զար-
4 մացաւ ։ Ու երկրպագութիւն ը-
րին վիշապին՝ որ գազանին իշխա-
նութիւն տուաւ , ու երկրպագու-
թիւն ըրին գազանին՝ ըսելով , Ո՞վ
է ատ գազանին նման . և ո՞վ կրնայ
5 անոր հետ պատերազմ ընել ։ Ու
անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւն-
ներ խօսող բերան տրուեցաւ . և
քառասունուերկու ամիս անոր իշխա-
նութիւն տրուեցաւ իր խօսքը ընե-
6 լու ։ Ու իր բերանը հայհոյու-
թեամբ Աստուծոյ դէմ բացաւ , ա-
նոր անունը ու անոր խորանը ու
երկինքը բնակողները հայհոյելու ։
7 Ու անոր էնթառնուին տրուեցաւ
սուրբերուն հետ պատերազմ ընե-
լու ու անոնց յաղթելու . և ա-
նոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր
ցեղերու և ժողովուրդներու ու լե-
զուներու և ազգերու վրայ . Ու
8 անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն
երկրի վրայ բոլոր բնակողները ,
որոնց անունները աշխարհիս սկիզ-
բէն ի վեր՝ մորթուած Գառնուկին
կենաց գրքին մէջը գրուած չեն ։
9 Ո՛վ որ ականջ ունի՝ թող լսէ ։
10 Ո՛վ որ գերութեան քշէ , ինքը
գերի պիտի տարուի . ո՛վ որ սրով
սպաննէ , պէտք է որ ինքը սրով
սպաննուի . հոս է սուրբերուն համ-
բերութիւնը ու հաւատքը ։
11 Ու մէկ ուրիշ գազան մը տեսայ՝
որ երկրէն կ'ելլէր , ու գառնուկի
նման երկու եղջիւր ունէր , ու կը
խօսէր վիշապին պէս ։ 12 Ու առջի
գազանին բոլոր իշխանութիւնը կը
վարէր անոր առջևը , ու երկիրը և
անոր բնակիչները կը ստիպէր
որ երկրպագութիւն ընեն առջի գա-
զանին՝ որուն մահուան վէրքը ա-
ռողջացաւ ։ 13 Ու մեծ նշաններ կ'ը-
նէր , ու մինչև անգամ երկինքէն
կրակ կ'իջեցընէր երկրի վրայ մար-
դոց առջևը ։ 14 Ու երկրի վրայ բնա-
կողները կը մոլորցընէր ան նշան-
ներով , որ իր ձեռքը տրուած էր
գազանին առջևը ընելու . ու եր-
կրի բնակիչներուն կ'ըսէր որ պատ-
կեր շինեն ան գազանին , որ սրով
վիրաւորուած էր ու առողջացաւ ։
15 Ու իշխանութիւն տրուեցաւ անոր ,
որ գազանին պատկերին հոգի տայ ,
որ գազանին պատկերը խօսի . և
ան որ գազանին պատկերին երկր-
պագութիւն չընէ , զանիկայ սպան-
նել տայ ։ 16 Ու կը ստիպէր ամէնը՝
փոքրն ու պզտիկները ու մեծերը և
հարուստները ու աղքատները և
ազատները ու ծառաները , որ ի-
րենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց
ճակատին վրայ գրոշմ ընդունին .
17 Ու որ մէկը չկրնայ գնել կամ ծա-
խել , բայց միայն ան որ ունի գր-
ոշմը կամ գազանին անունը կամ
անոր անուանը թիւը ։ 18 Հոս է
իմաստութիւնը . ով որ միտք ու-
նի , թող հաշուէ գազանին թի-
ւը . քանզի մարդու մը թիւ է ,
ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթ-
սունուվեց է ։

ԴԱՏ · ԺԹ

1 Ու տեսայ և ահա Գառնուկը
կայներ էր Սիօն լերանը վրայ ,
ու անոր հետը հարիւր քառասունու-
չորս հազարը , որոնք ունէին անոր
անունը և անոր Հօրը անունը ի-

բենց Ճակատներուն վրայ գրուած :
2 Եւ երկինքէն ձայն մը լսեցի շատ
ջուրերու ձայնի պէս ու մեծ որո-
տումի ձայնի մը պէս , ու լսած ձայնս
քնարահարներուն իրենց քնարնե-
րը զարնելուն ձայնին կը նմանէր :
8 Եւ նոր երգ կ'երգէին աթոռին
առջեւը ու չորս կենդանիներուն
ու երէցներուն առջեւը . և մէկը
չէր կրնար այն երգը սորվիլ բայց
՚ի այն հարիւր քառասունչորս
հազարէն , որոնք երկրէն փրկուած
4 էին : Անոնք անոնք են որ կնիկ-
ներու հետ չիսառնակեցան , քանզի
կոյս են . ասոնք Գառնուկին ետևէն
կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ . ասոնք
մարդոց միջէն փրկուեցան Գառնու-
ծոյ ու Գառնուկին երախայրի ը-
5 լլե- . Եւ անոնց բերանը սուտ
չգտնուեցաւ , ինչու որ անբիծ
են :
6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝
որ կը թռչէր երկինքին միջ , և
ունէր յաւիտենական աւետիքը՝
քարոզելու բոլոր ազգերուն ու ցե-
ղերուն և լեզուներուն ու ժողո-
վուրդներուն որ երկրի վրայ կը
7 բնակին . Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր ,
Վախցէք ու փառք տուէք
անոր , ինչու որ անոր դատաստա-
նին ժամը եկաւ . ու երկրպագու-
թիւն ըրէք անոր՝ որ ստեղծեց եր-
կինքը ու երկիրը և ծովը ու ջուրե-
րուն աղբիւրները :
8 Եւ անոր ետևէն ուրիշ հրեշտակ
մը եկաւ ու ըսաւ , Ինկաւ՝ ինկաւ
մեծ Բաբիլոնը , ինչու որ բոլոր
ազգերը արբեցուց իր կատաղի
9 պոռնկութեանը գինիէն : Եւ ա-
նոնց ետևէն երրորդ հրեշտակ մըն
ալ եկաւ , ու մեծ ձայնով մը ը-
սաւ , Ո՛վ որ դազանին ու անոր
պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ ,
և դրոշմը իր ճակատին վրայ կամ
10 իր ձեռքին վրայ կ'ընդունի , Ին-
կայ Աստուծոյ սրտմտութեանը գի-
նիէն պիտի խմէ՝ որ անխառն լե-
ցուած է անոր բարկութեանը գա-
ւաթին մէջ , և կրակով ու ծծումբ
բով պիտի տանջուի սուրբ հրեշ-
տակներուն առջեւը ու Գառնուկին
առջեւը : Եւ անոնց տանջանքին 11
ծուխը կ'ելլէ յաւիտեանս յաւիտե-
նից . և ցորեկ ու գիշեր հանգստու-
թիւն չունին անոնք՝ որ գազանին
ու անոր պատկերին երկրպագու-
թիւն կ'ընեն , և անոր անուանը
դրոշմը կ'ընդունին : Հոս է 12
սուրբերուն համբերութիւնը , ո-
րոնք Աստուծոյ պատուիրանները
ու Յիսուսի հաւատքը կը պահեն :
Եւ երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ը- 13
սէր , Գրէ՛ , Այսուհետև երանելի
են ան մեռելները՝ որոնք Տէրոջմով
կը ննջեն , այո՛ կ'ըսէ Հոգին , որ
իրենց աշխատութիւնէն հանգչին .
ու իրենց գործերը իրենց ետևէն
կ'երթան :
Եւ տեսայ՝ և ահա՛ ճերմակ ամպ 14
մը , ու ան ամպին վրայ մէկը նըս-
տեր էր Մարդու Որդւոյ նման . և իր
գլուխը ոսկիէ պսակ մը՝ ու իր ձեռ-
քը սուր մանգաղ մը ունէր :
Եւ տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը 15
կ'ելլէր , որ ամպին վրայ նստողին
մեծ ձայնով կ'աղաղակէր — կ'ըսէր ,
Երկընցուր քու մանգաղդ ու հնձէ .
ինչու որ հնձելու ժամանակը եկաւ ,
ինչու որ երկրի հունձքը հասուն-
ցած է : Եւ ան որ ամպին վրայ 16
կը նստէր , իր մանգաղը երկրին
վրայ երկընցուց՝ ու երկիրը հնձուե-
ցաւ :
Եւ երկինքին միջէ տաճարէն ու- 17
րիշ հրեշտակ մը ելաւ , և ասիկայ
ալ սուր մանգաղ մը ունէր : Եւ 18
սեղանէն ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ ,
որ կրակի վրայ իշխանութիւն ու-
նէր , ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝
որ սուր մանգաղը ունէր , ու ըսաւ ,
Երկընցուր քու սուր մանգաղդ , ու
երկրի ողկոյզները կիթէ ,
ինչու որ անոր խաղողները հասուն-
ցած են : Եւ ան հրեշտակը իր 19
մանգաղը երկրին վրայ երկընցուց ,
ու երկրին այգիին Խողողները կիթեց ,
ու Աստուծոյ բարկութեանը մեծ
հնձանին միջ ձգեց : Եւ հնձանը 20
քաղաքին դուրսը կոխուեցաւ . ու
հնձանէն արիւն կ'ելլէր , որ մինչև
ձիերուն սանձերը — հազար վեց
հարիւր ասպարէզ կը հասնէր :

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ ուրիշ մեծ ու զարմանալի նըշան մը տեսայ երկինքի մէջ, յօթը հրեշտակներ՝ որոնք յօթը վէրջին հարուածները ունէին, ո-
2 րովհետեւ անոնցմով կը կատարուէր Աստուծոյ բարկութիւնը։ Եւ տեսայ որպէս թէ ապակեղէն ծով մը կրակով խառնուած. և անոնք որ յաղթեցեր էին գազանին ու անոր պատկերին և անոր անուանը թըւոյն, ապակեղէն ծովուն վրայ կայներ էին, ու Աստուծոյ քնարները
3 ունէին. Եւ Աստուծոյ ծառային Մովսէսին երգը կ'երգէին, ու Գառնուկին երգը՝ ըսելով, Մեծ ու զարմանալի են քու գործերդ՝ Տէր Աստուած Յաղթական. արդար ու ճշմարիտ են քու ճամբաներդ՝ ով թագաւոր սրբոց.
4 Տէր՝ ո՞վ պիտի չվախնայ քեզմէ, ու քու անունդ չփառաւորէ, ընչու որ քո՛ւն միայն սուրբ ես. քանի որ բոլոր ազգերը պիտի գան ու քու առջիւդ երկրպագութիւն պիտի ընեն, ընչու որ քու արդար դատաստաններդ յայտնուեցան։
5 Եւ ասկէ ետև տեսայ՝ ու բացուեցաւ վկայութեան խորանին տա-
6 ճարը, ո՛ր երկինքն էր. Եւ յօթը հարուածները ունեցող յօթը հրեշտակները մաքուր ու պայծառ կտաւ հագած՝ և իրենց կուրծքերուն վրայովը ոսկեղէն գօտի կապած՝ տա-
7 ճարէն ելան։ Եւ չորս կենդանիներէն մէկը յօթը հրեշտակներուն յօթը ոսկեղէն սկաւառակներ տուաւ յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղող Աստուծոյ բարկութիւնովը
8 լեցուն։ Եւ տաճարը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զօրութենէն ծուխով լեցուեցաւ. ու մէկը չէր կրնար տաճարը մտնել, մինչև որ կատարուին յօթը հրեշտակներուն յօթը հարուածները։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ յօթը հրեշտակներուն կ'ըսէր, Գացէք Աստուծոյ բարկութեանը [յօթը] սկաւառակները երկրի վրայ թափեցէք։
2 Եւ առաջին հրեշտակը գնաց ու իր սկաւառակը երկրի վրայ թափեց. ու չարաչար պալարներ եղաւ անմարդոցը վրայ որոնք գազանին դրոշմը ունէին՝ ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէին։
3 Եւ երկրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը ծովուն վրայ թափեց, ու ըլլալը մեռած մարդու արիւն դարձաւ և ծովուն մէջի բոլոր կենդանիները մեռան։
4 Եւ երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գետերուն և ջուրերու աղբիւրներուն վրայ թափեց, ու անոնք արիւն դարձան։ Եւ ջրերուն հրեշտակին լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Արդար ես դուն, որ ես և որ էիր, և սուրբ ես, որ ասանկ դատաստաններ ըրիր. Վասն զի որ անոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւնը թափեցին, և դուն անոնց արիւն խմել տուիր, քանզի արժանի են։ Եւ սեղանէն լսեցի՝ որ
7 կ'ըսէր, Այո՛ Ամենակալ Տէր Աստուած, քու դատաստաններդ արդար ու ճշմարիտ են։
8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը արեւին վրայ թափեց։
9 Եւ անոր ջըրդեհ տրուեցաւ որ խորշակահար ընէ մարդիկները կրակով. և մարդիկ խորշակահար եղան մեծ, և հայհոյեցին Աստուծոյ անունը, որ այս հարուածներուն վրայ իշխանութիւն ունի. ու չապաշխարեցին որ անոր փառք տան։
10 Եւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գազանին աթոռին վրայ թափեց, ու անոր թագաւորութիւնը խաւարեցաւ. և ցաւէն լեզուներնին կը ծամէին. Եւ երկ-
11 նից Աստուածը հայհոյեցին իրենց ցաւերուն և իրենց պալարներուն պատճառովը. ու իրենց գործերէն չապաշխարեցին։
12 Եւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը մեծ գետին Եփրատին վրայ թափեց, ու անոր ջուրերը ցամքեցան, որ արեւելքի թագաւորներ-

13 բուն Ձամբան պատրաստուի : Նո-
տեսայ որ վիշապին բերնէն ու գա-
զանին բերնէն և սուտ մարգարէին
բերնէն իրիք պիղծ ոգիներ ի՛նչ-
14 գորտերու նման . Վանչու որ անոնք
դեւերու ոգիներ են՝ որ նշաններ կ՛ը-
նեն , ու երթալ աշխարհին թագա-
ւորներուն կ՛երթան , որ զանոնք
Ցամենակալ Ցաստուծոյ այն մեծ օրուա-
նը պատերազմին համար ժողվեն .
15 (Ընդ գողի պէս կու գամ . երանի՛
անոր՝ որ արթուն կը կենայ ու իր
հանդերձները կը պահէ , որ մերկ
չպտըտի , ու իր ամօթը երևնայ .)
16 Նո զանոնք մէկ տեղ մը ժողվեցին ,
որ Եբրայեցերէն Ցարմագեդոն կ՛ը-
սուի :
17 Ու եօթներորդ հրեշտակը իր սկա-
ւառակը օդին վրայ թափեց . ու
երկինքին տաճարէն՝ աթոռէն մեծ
ձայն մը ելաւ՝ ըսելով , Եղաւ :
18 Նո փայլակներ ու ձայներ և որո-
ւումներ եղան . ու մեծ երկրաշարժ
մը եղաւ , անանկ որ մարդոց երկրի
վրայ ըլլալէն ի վեր անանկ մեծ
19 երկրաշարժ մը եղած չէր : Նո մեծ
քաղաքը երիք մաս եղաւ , ու ազ-
գերուն քաղաքները կործանեցան ,
և մեծ Բաբիլոնը Ցաստուծոյ առջևը
յիշուեցաւ , որ իր սաստիկ բար-
կութեանը գինիին գաւաթը անոր
20 տայ : Նո ամէն կղզի փախաւ , ու
21 լեռները չգտնուեցան : Նո խոշոր
կարկուտ գրեթէ մէկ տաղանդի մը
կշիռով երկինքէն կ՛իջնէր մարդոց
վրայ . ու մարդիկ հայհոյեցին Ցա-
ստուած կարկուտին հարուածին հա-
մար ; ինչու որ խիստ մեծ էր ան
հարուածը :

ԿԱ . ԺԱ :

1 Նո եօթը սկաւառակները ունեցող
եօթը հրեշտակներէն մէկը ե-
կաւ , ու ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսե-
լով , Նկատ ու քեզի ցուցընեմ
ան մեծ պոռնիկին դատաստանը ,
որ շատ ջուրերուն վրայ կը նստի .
2 Որուն հետ երկրի թագաւորները
պոռնկեցան , ու երկրի բնակիչները
անոր պոռնկութեանը գինիովը գի-

նովցան : Նո հոգիով . ու տեսայ մէկ
կնիկ մը՝ որ կարմիր գազանի մը
վրայ նստած էր . և ան գազանը լե-
ցուն էր հայհոյութեան անուննե-
րով , ու եօթը գլուխ և տասը եղ-
ջիւր ունէր : Նո կնիկը ծիրանի ու 4
կարմիր հագած էր , և զարդարուած
էր ոսկիով ու պատուական քարե-
րով և մարգարիտներով , և իր
ձեռքը ոսկի գաւաթ մը ունէր
պղծութիւններով ու իր պոռնկու-
թեանը անմաքրութիւններով լե-
ցուն . Նո անոր ճակատին վրայ 5
անուն մը գրուած էր Խորհուրդ ,
Մեծ Բաբիլոն՝ պոռնիկներուն ու
երկրի պղծութիւններուն մայրը :
Նո տեսայ ան կնիկը որ սուրբերուն 6
արիւնովը ու Ցիսուսի վկաներուն
արիւնովը գինովցած էր . ու երբոր
տեսայ անիկայ , մեծ զարմանքով
զարմացայ : Նո հրեշտակը ինծի 7
ըսաւ , Ինչո՞ւ զարմացար . ես քե-
զի ըսեմ ան կնկանը խորհուրդը ,
ու ան գազանին՝ որ զանիկայ կը
կրէ , ու եօթը գլուխ և տասը
եղջիւր ունի : Ցին գազանը որ տե- 8
սար , կար ու չկայ , և անդուն-
դէն ելլելու ու կորուստը երթալու
վրայ է . ու երկրի վրայ բնակողները՝
որոնց անուննները աշխարհի սկիզ-
բէն ի վեր կենաց գրքին մէջը գրե-
րուած չեն , պիտի զարմանան երբ-
որ տեսնեն ան գազանը թէ կար
ու չկայ , թէև կայ : Ո՞ս պէտք է 9
իմաստութիւն ունեցող միտք մը .
ան եօթը գլուխը եօթը լեռներ են ,
ուր որ կնիկը անոնց վրայ կը նստի .
և եօթը թագաւորներ են . Ո՞ւն- 10
դը ինկած են՝ մէկը կը կենայ , և
միւսը դեռ եկած չէ , ու երբոր
գայ՝ փիլ տառն պիտի մնայ : Նո 11
ան գազանը որ կար ու չկայ , ա-
նիկայ ալ ութերորդ է , ու եօթ-
ներէն է , ու դէպ ի կորուստը կ՛եր-
թայ : Նո տասը եղջիւրը որ տե- 12
սար , տասը թագաւորներ են , ո-
րոնք դեռ թագաւորութիւն առած
չեն , հապա գազանին հետ մէկ
ժամու չափ թագաւորներու պէս
իշխանութիւն կ՛առնեն : Ցորոնք 13

մէկ կամք ունին , ու իրենց զօրութիւնը և իշխանութիւնը գազանին
14 կու տան : Անոնք Գառնուկին հետ պիտի պատերազմին . և Գառնուկը անոնց պիտի յաղթէ , քանզի անիկայ տէրերուն Տէրն է ու Թագաւորներուն Թագաւորը . և անոր հետը եղողները կանչուած ու ընտրուած և հաւատարիմ են :
15 Ու ըսաւ ինծի , Ան ջուրերը որ տեսար՝ որոնց վրայ պոռնիկը նստած է , ժողովուրդներ են ու բազմութիւններ և ազգեր ու լեզուներ :
16 Ու տասը եղջիւրները որ գազանին վրայ տեսար , անոնք պիտի ատեն պոռնիկը , ու զանիկայ ամլացի ու մերկ պիտի ընեն , և անոր մարմինը պիտի ուտեն , ու զանիկայ կրակով
17 պիտի այրեն : Վասն զի Աստուած անոնց սրտին մէջը դրաւ որ իր կամքը կատարեն ու մէկ կամք ըլլան , և իրենց թագաւորութիւնը գազանին տան , մինչև որ Աստուծոյ խօսքերը
18 կատարուին : Ու կինիկը որ տեսար , ան մեծ քաղաքն է , որ կը թագաւորէ երկրի թագաւորներուն վրայ :

ԺԸ . ԺՐ.

1 Ետքը տեսի ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ որ երկինքէն կ'իջնէր , և մեծ իշխանութիւն ունէր , ու երկիրը անոր փառքէն լուսաւորուեցաւ :
2 Ու զօրաւոր ձայնով աղաղակեց՝ ըսելով , Անկաւ՝ բնկաւ մեծ Բաբիլոնը , և դեւերու բնակարան եղաւ , ու բոլոր պիղծ ոգիներու ապրելանոց , և բոլոր պիղծ ու
3 ատելի թռչուններու վանդակ . Վասն զի որ անոր կատաղի պոռնկութեանը գինին բոլոր ազգերը , ու երկրի թագաւորները անոր հետ պոռնկեցան , և երկրի վաճառականները անոր չափազանց զեղխութենէն հարստացան :
4 Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր , Ելէ՛ք ատոր միջէն՝ իմ ժողովուրդս , որ ատոր մեղքերուն հաղորդ չըլլաք , ու ատոր հարուածներուն չառնէք .
5 Վասն զի

ատոր մեղքերը մինչև երկինքը հասան կ'ուխտեցան . ու Աստուած ատոր անիրաւութիւնները յիշեց : 6
Ատուք ատոր՝ ինչպէս որ ինքը հատուց . ու իր գործերուն համեմատ կրկնապատիկ փոխարինեցէք ատոր . ան գաւաթը որ ինքը լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն : Որ- 7
չափ որ փառաւորեց զինքը և զեղխութեամբ ապրեցաւ , այնչափ ալ տանջանք և սուգ հատուցէք անոր . ինչու որ իր սրտին մէջը կ'ըսէ Թէ Նստած թագուհի կը նստիմ , ու որբևայրի չեմ , ու բնաւ սուգ պիտի չտեսնեմ : Անոր համար մէկ օ- 8
րուան մէջ պիտի գան ատոր հարուածները՝ մահ ու սուգ և սով , ու կրակով պիտի այրի . Ինչու որ հզօր է Տէր Աստուած որ զանիկայ դատեց : Ու երկրի թա- 9
գաւորները՝ որ ատոր հետ պոռնկեցան ու հեշտացան , պիտի լան ու կոծին ատոր վրայ երբոր ատոր հրդկիզութեանը ծուխը տեսանեն . Հե- 10
ատոր տանջանքին վախէն հեռուն պիտի կայնին ու ըսեն , Ա՛յ վայ վայ , մեծ Բաբիլոն քաղաք՝ հզօր քաղաք , որ մէկ ժամու մէջ եկաւ դատաստանդ : Ու երկրի վա- 11
ճառականները պիտի ողբան ու սուգ ընեն անոր վրայ . Ինչու որ ալ մէկը ծախու չառնեն անոնց վաճառքը , Ոսկիի՝ ու արծաթի՝ և պատուական 12
քարերու՝ ու մարգարիտներու՝ և բիւսեղի՝ ու ծիրանիի՝ և մետաքսի՝ ու որդան կարմիրի վաճառքը՝ և ամէն խունկի փայտերը՝ ու ամէն փղոսկրեայ ամաններըը՝ և ամէն պատուական փայտէ ու պղնձէ և երկաթէ ու մարմարիոնէ ամաններըը , Ու կինամոնը՝ ու ամոմոնը՝ և խունկերը՝ ու անուշահոտ եղը՝ ու կընդրուկը՝ և գինին՝ ու ձէթը՝ և նաշիհը՝ ու ցորենը՝ և արջառները՝ ու ոչխարները՝ և ձիերը՝ ու կառքերը՝ և մարմինները ու մարդոց հոգինե- 13
րը : Ու քու հոգիիդ ցանկացած 14
պտուղները քեզմէ գնացք , ու բոլոր չքեղ ու փայլուն բաները քեզմէ կորսուեցաւ , և ալ բնաւ պիտի չգտնես զանոնք : Այս բաներուն 15

վաճառականները՝ որ անկէ հարըս-
տացած էին, հեռուն պիտի կայնին
անոր տանջանքին վախէն՝ լալով ու
16 սուգ ընելով, ու պիտի ըսեն,
Ա՛յ՛ վա՛յ՛ մեծ քաղաք՝ որ բեհեզ ու
ծիրանի և ոսկով և պատուական
քարերով ու մարգարիտներով զար-
17 դարուած էիր. Վասն զի այնքան
հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ
փճացաւ: Ու ամէն նաւավարնե-
րը՝ և ան ամէնը որ նաւով տեղ
տեղ կ'երթան, ու նաւաստինները
և որոնք որ ծովու մէջ կը բանին,
18 հեռուն կայնեցան. Ու տեսնելով
անոր հրկիզութեանը ծուխը, կ'ա-
ղաղակէին ըսելով, Ո՞վ նման է
19 սա մեծ քաղաքիս. Ու իրենց գը-
լուխներուն վրայ հող ցանեցին, և
լալով ու սուգ ընելով կ'աղաղա-
կէին ըսելով, Ա՛յ՛ վա՛յ՛ սա մեծ
քաղաքին, որուն մէջ իր պատուա-
կանութենէն հարստացան ամէնքը
որ նաւեր ունէին ծովուն վրայ. Ին-
չու որ մէկ ժամու մէջ ամայացաւ:
20 Ուրախացի՛ր անոր վրայ, երկինք
ու սուրբ առաքեալները և մար-
գարէները, որ Աստուած ձեր վրէժը
անկէ առաւ:

21 Ու մէկ զօրաւոր հրեշտակ մը
քար մը առաւ աղօրիքի մեծ դո-
նման, ու ծովը ձգեց՝ ըսելով, Ա-
սանկ ուժով վար պիտի ձգուի Նա-
բելոն մեծ քաղաքը, ու ալ պիտի
22 չգտնուի: Ու քնարահարներուն ու
երաժիշտներուն և սրինգահարներուն
ու փողահարներուն ձայնը ալ պի-
տի չլսուի քու մէջդ. և արհեստի
վարպետ մը ալ բնաւ պիտի չգըտ-
նուի քու մէջդ, ու աղօրիքին ձայնը
23 ալ պիտի չլսուի քու մէջդ. Ու
ճրագին լոյսը ալ պիտի չերևնայ քու
մէջդ. ու փեսային ձայնը և հարսին
ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջդ.
քանզի քու վաճառականները երկ-
րի մեծամեծներն էին. Ինչու որ
քու կախարդութիւնովդ բոլոր ազ-
24 գերը մոլորեցան: Ու մարգարէ-
ներուն ու սուրբերուն ու երկրի
վրայ բոլոր սպանուածներուն ա-
րիւնը անոր մէջը գտնուեցաւ:

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Ետքը լսեցի երկինքը՝ ինչպէս 1
Ալէլուիա. փրկութիւն ու փառք և
պատիւ ու զօրութիւն մեր Աստու-
ծոյն. Ինչու որ ճշմարիտ ու ար- 2
դար են անոր դատաստանները,
քանզի դատեց ան մեծ պոռնիկը,
որ իր պոռնկութիւնովը երկիրը
ապականեց, ու իր ծառաներուն
արեան վրէժը անոր ձեռքէն պա-
հանջեց: Ու կրկին անգամ ըսին, 3
Ալէլուիա. ու անոր ծուխը յաւի-
տեանս յաւիտենից կ'ելլէ: Ու 4
քսանուչորս երէցները ու չորս կեն-
դանիները իյնան ու երկրպագու-
թիւն ըրին Աստուծոյ՝ որ աթոռը
կը նստի, ըսելով, Ամէն, Ալէ-
լուիա: Ու աթոռէն ձայն մը ե- 5
լաւ՝ ըսելով, Ո՛վ որ Աստուծոյն
օրհնութիւն տուէք՝ իր բոլոր ծա-
ռաները, ու դո՛ւք որ իրմէն կը
վախնաք՝ պզտիկներ ու մեծեր:
Ու լսեցի շատ բազմութեան ձայնի 6
պէս՝ ու շատ ջուրերու ձայնի պէս,
ու սաստիկ որոտումներու ձայնի պէս՝
որ կ'ըսէին, Ալէլուիա, ինչու որ
[մեր] Ամենակալ Տէր Աստուածը
թագաւորեց: Խնդանք և ուրա- 7
խանանք ու փառք տանք անոր,
քանզի Գառնուկին հարսնիքը հա-
սաւ, ու անոր կինը ինքզինքը
պատրաստեց: Ու իրեն տուին 8
որ մաքուր ու լուսափայլ բե-
հեզ հագնի, (որ ան բեհեզը սուր-
բերուն արդարութիւնն է:) Ու 9
ինծի ըսաւ, Գրէ. Երանելի են
անոնք որ Գառնուկին հարսանեաց
ընթրիքին կանչուած են. ու ինծի
ըսաւ, Ճշմարիտ են Աստուծոյ ճըշ-
մարիտ խօսքերը: Ես ալ անոր 10
ոտքերուն առջեւը ինկայ, որ անոր
երկրպագութիւն ընեմ. ու ըսաւ
ինծի, Տեսնուրդիր մի ընէր. ես
ըո՛ ու եա՛ ալ քու ծառայակիցդ
եմ ու քու եղբայրներուդ, որոնք
Յիսուսի վկայութիւնը ունին.
Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ.
(Ինչու որ Յիսուսի վկայութիւնը
մարգարէութեան հոգին է:)

11 Եւ տեսայ երկինքը բացուած . և ահա՛ մէկ ձիւրանակ ձի մը , ու անոր վրայ հնձնողը՝ Հաւատարիմ ու Ճշմարիտ կ՚ըսուի . և արդարութեամբ դատաստան կը տեսնէ
12 ու կը պատերազմի . Եւ անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էր , ու անոր գլխուն վրայ շատ թագեր կար , ու գրուած անուն մը ունէր՝ որ մէկը
13 չգիտեր , բայց միայն ինքը . Եւ արիւնով ներկուած հանդերձ մը հագեր էր . ու անոր անունը Յաւուժոյ կ՚ըսուի : Եւ երկնից
14 զաւուժոյ կ՚ըսուի : Եւ երկնից մէջ եղող զօրքերը անոր ետևէն կ՚երթային ձիերով , ճերմակ ու մաքուր բեհեզներ հագած :
15 Եւ անոր բերնէն սրած սուր մը կ՚ելլէր , որ անով ազգերը զարնէ . ու ինքը երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէ զանոնք ; ու Յամենակալ Յաւուժոյ սաստիկ բարկութեանը գինիին ճնճանը ինքը պիտի կոխէ :
16 Եւ իր պատմուճանին վրայ ու իր ազդրին վրայ գրուած գիր մը ունէր , ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐ ԵՒ ՏԻՐՈՒՆՑ ՏԵՐՈՒՆՑ :
17 Եւ մէկ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արեւին մէջը կայներ էր , ու մեծ ձայնով աղաղակեց երկինքի մէջ թռչող բոլոր թռչուններուն՝ ըսելով , Եկէք՝ Յաւուժոյ մեծ ընթրիքին ժողվուեցէք .
18 Որ թագաւորներուն մարմինները՝ ու հազարապետներուն մարմինները՝ զօրաւորներուն մարմինները՝ ու ձիերուն և անոնց վրայ հնձնողներուն մարմինները՝ ու ամէնուն մարմինները՝ թէ՛ ազատներուն և թէ ծառաներուն , թէ պզտիկներուն և թէ մեծերուն :
19 Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները ու անոնց զօրքերը մէկտեղ ժողվուած պատերազմ ընելու անոր հետ , որ ձիուն վրայ հնձեր էր , ու անոր զօրքերուն հետ :
20 Եւ գազանը բռնուեցաւ , ու անոր հետ սուտ մարգարէն՝ որ անոր առջևը նշաններ ըրաւ , որոնցմով մոլորցուց գազանին դրոշմը ընդունողները , և անոր պատկերին երկրպագութիւն ընողները . երկուքն ալ ողջ ողջ ծծումբով վառուած կրակին լիճը ձգուեցան :
21 Եւ ուրիշները սպաննուեցան ձիուն վրայ հնձնողին սուրէն , որ իր բերնէն կ՚ելլէր , ու բոլոր թռչուները անոնց մարմիններէն կշտացան :

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եւ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ երկինքէն կ՚իջնէր , ու անդունդին բանալին և մեծ շղթայ մը ունէր իր ձեռքը .
2 Եւ բռնեց վիշապը՝ հինէն օձը՝ որ Նահապետ ու Սատանան է , և կապեց զանիկայ հազար տարի .
3 Եւ անդունդը ձգեց զանիկայ՝ և գոցեց ու վրայէն կնքեց , որ ալ չմոլորցնէ ազգերը՝ մինչև որ հազար տարին լմննայ , և անկէ ետքը պէտք է որ արձակուի անիկայ քիչ մը ժամանակ :
4 Եւ աթոռներ տեսայ , ու նստան անոնց վրայ . և անոնց դատաստան տրուեցաւ . նաև Յիսուսի վկայութեանը համար ու Յաւուժոյ խօսքին համար գլխատուածներուն հոգիները տեսայ , և անոնք որ երկրպագութիւն չըրին գազանին՝ ոչ ալ անոր պատկերին , ու անոր դրոշմը իրենց ճակտներուն վրայ ու իրենց ձեռքին վրայ չընդունեցին . և ապրեցան՝ ու Քրիստոսի հետ հազար տարի թագաւորեցին :
5 Եւ ուրիշ մեռելները չապրեցան մինչև որ հազար տարին կատարուեցաւ . ասիկայ է առաջի յարութիւնը :
6 Երանելի և սուրբ է ան որ առաջի յարութեանը մէջ բաժին ունի . ասոնց վրայ երկրորդ մահը իշխանութիւն չունի , հապա անոնք Յաւուժոյ և Քրիստոսի քահանաները պիտի ըլլան , ու անոր հետ հազար տարի պիտի թագաւորեն :
7 Եւ հազար տարին լրանալուն՝ պիտի արձակուի Սատանան իր բանտէն .
8 ԵՒ պիտի ելլէ ու մոլորցնէ երկրի չորս անկիւնները եղող ազգերը՝ Գոգը ու Մագոգը , որ զանոնք պատերազմի ժողվէ , որոնց համրանքը ծովու աւազին չափ է : Եւ երկրի ընդարձակու-

թեանը մէջ էլան , և սուրբերուն բանակը ու սիրելի քաղաքը չորս 9 կողմէն պատեցին : Եւ երկինքէն Աստուծմէ կրակ իջաւ , ու սպառեց զանոնք . և բանասարկուն որ անոնք մոլորեցուց , ձգուեցաւ կրակի ու ծծումբի լիճին մէջ , ուր որ էր 10 գազանը , Եւ սուտ մարգարէն . ու պիտի ըլլայ ցորեկ ու գիշեր յաւիտեանս յաւիտենից :

11 Եւ մեծ ճերմակ աթոռ մը տեսայ , ու անոր վրայ մէկը նստած , որուն երեսէն երկիրը ու երկինքը փախան , և տեղ չգտնուեցաւ 12 նոցա : Եւ տեսայ պզտիկ ու մեծ մեռելները՝ որ Աստուծոյ առջեւը կայնած էին , ու գիրքերը բացուեցան , և ուրիշ գիրք մը բացուեցաւ՝ այսինքն կենաց գիրքը . և գիրքերուն մէջը գրուածներէն մեռելները դատուեցան իրենց գոր- 13 ծերուն համեմատ : Եւ ծովը իր մէջի մեռելները տուաւ , ու մահը և դժոխքը իրենց մէջի մեռելները տուին . ու ամէն մէկը իրենց գործերուն համեմատ դատուեցան : 14 Եւ մահը ու դժոխքը կրակի լիճին մէջը ձգուեցան . ասիկայ է երկրորդ 15 մահը : Եւ ով որ կենաց գրքին մէջը գրուած չգտնուեցաւ , կրակի լիճին մէջը ձգուեցաւ :

ԳԼ . ՆՈՐ

1 Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տեսայ . ինչու որ առջի երկինքը ու առջի երկիրը անցաւ , ու 2 ալ ծով չկար : Եւ սուրբ քաղաքը նոր Երուսաղէմը տեսայ՝ որ երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր , իր էրկանը համար զարդարուած հարսի 3 մը պէս պատրաստուած : Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Ահա Աստուծոյ խորանը մարդոց մէջը , ու անոնք անոր ժողովուրդը պիտի ըլլան , և Աստուած ինքը անոնց հետը պիտի 4 ըլլայ Աստուածը . Եւ ինքը անոնց աչքերէն բոլոր արցունքները պիտի սրբէ , ու ալ մահ պիտի չըլլայ , ո՛չ սուգ և ո՛չ աղաղակ և ո՛չ ցաւ պիտի ըլլայ ասկէ ետև . ինչու որ առջի բաները անցան : Եւ ան որ աթոռին վրայ 5 կը նստէր , ըսաւ , Ահա ամէն բաները նոր կ'ընեմ . ու ըսաւ ինծի , Գրէ . ինչու որ այս խօսքերը ճշմարիտ ու հաւատարիմ են : Նաև 6 ըսաւ ինծի , Եղաւ . Ես եմ Ա և Ω ու Ծագած՝ սկիզբը ու վերջը . Ես ծարաւին ձրի պիտի տամ կենաց ջուրին աղբիւրէն : Ան որ կը յաղթէ՝ 7 ամէն բաները պիտի ժառանգէ . ու Ես անոր Աստուած պիտի ըլլամ , ան ալ ինծի որդի պիտի ըլլայ : Բայց վախկոտներուն՝ ու անհաւատներուն՝ և պիղծերուն՝ ու մարդասպաններուն՝ ու պոռնիկներուն՝ և կախարդներուն՝ ու կռապաշտներուն՝ և բոլոր ստախօսներուն բաժինը կրակով ու ծծումբով վառած լիճին մէջը պիտի ըլլայ , որ է երկրորդ մահը :

Եւ եօթը վերջին հարուածներով 9 լեցուն եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ , ու հետս խօսեցաւ ու ըսաւ ինծի , Երկաւր ցուցընեմ քեզի հարսը՝ Գառնուկին կնիկը : Եւ հոգիով 10 մէկ մեծ ու բարձր լեռան մը վրայ տարաւ զիս , և ցուցուց ինծի սուրբ Երուսաղէմ քաղաքը , որ երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր . Ու Աստուծոյ 11 փառքը ունէր , և անոր լուսաւորութիւնը խիստ պատուական քարի նման էր , ասպնջականի երեւութով յասպիս քարի պէս : Եւ անոր 12 պարիսպը մեծ ու բարձր էր , և տասնւերկու դռներ ունէր , ու դռներուն վրայ տասնւերկու հրեշտակներ կար , և գոներուն վրայ անուններ գրուած էր՝ այսինքն Իսրայէլի որդւոցը տասնւերկու ցեղերուն անուանները : Արեւելեան կողմէն 13 երեք դուռ , ու հիւսիսային կողմէն երեք դուռ , և հարաւային կողմէն երեք դուռ , ու արեւմտեան կողմէն երեք դուռ : Եւ քաղաքին 14 պարիսպը տասնւերկու հիմնաքարեր , ու անոնց վրայ Գառնուկին տասնւերկու առաքեալներուն տասնւեր-

ալ պղծութիւն ու ամօթութիւն գործող մը. հապա միայն անունդ՝ որ կոչուելուդ կենաց գրքին մէջը գրուած են:

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

1 Ու ինձի կենաց ջուրի գետ մը ցու-
ցուց ակնվանիի պէս պայծառ,
որ կ'ելլէր Աստուծոյ ու Գառնու-
2 կին աթոռէն: Ու ան գետին հրապարակին մէջ, ու ան գետին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն կենաց ծառ էր՝ որ տասներկու ծիրան պտուղ կը բերէր, ու ամէն ամիս իր պտուղը կու տար. և ան ծառին տերևները հեթանոսներուն բժշկութիւն կ'ըլլար: 3 Ու ալ բնաւ նզովք պիտի չըլլայ. ու անոր մէջը պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու Գառնուկին աթոռը, և անոր ծառայները պիտի պաշտեն զանիկայ. 4 Ու անոր երեսը պիտի տեսնեն, ու անոր անունը իրենց ձեռքերուն վրայ պիտի ըլլայ: 5 Ու հոն՝ ալ գիշեր պիտի չըլլայ, և ճրագ ու արեւուլոյս պէտք չէ. քանզի Տէր Աստուած պիտի լուսաւորէ զանոնք, և յաւիտեան յաւիտենից պիտի թագաւորեն:

6 Ու ըսաւ ինձի, Այս խօսքերը հաւատարիմ են ու ճշմարիտ. և Սուրբ մարգարէներուն Տէր Աստուածը իր հրեշտակը խրկեց՝ իր ծառաներուն ցուցընելու թէ որ շուտով պէտք է ըլլալ: 7 Ահա ես շուտով կու գամ. երանի՛ անոր՝ որ կը պահէ այս գրքին մարգարէութեան խօսքերը:

8 Ու ես Յովհաննէս լսեցի ու տեսայ այս բաները. և երբ լսեցի ու տեսայ, ինկայ որ երկրպագութիւն ընեմ այն հրեշտակին ոտքերուն առջեւը՝ որ այս բաները ինձի կը ցուցընէր: 9 Ու ըսաւ ինձի, Ո՛գուշացիր՝ մի՛ ըներ. ինչու որ ես քու կիս ու քու եղբայրներուդ մարգարէներուն՝ և այս գրքին խօսքերը պահողներուն ծառայակից եմ. Աստուծմէ երկրպագութիւն ըրէ: 10 Ու ըսաւ ինձի, Այս գրքին մարգարէութեան խօսքերը մի՛ կնքեր,

15 կու անուններդ չըսաւ էր: Ու իմ հետս խօսողը ձեռքը ոսկի եղէգ մը ունէր, որ մեռ քաղաքը ու անոր դռներն ու անոր 16 պարիսպները չափէ: Ու քաղաքը քառակուսի էր, ու անոր երկայնութիւնը լայնութեանը չափ էր. և քաղաքը նոյն եղէգով տասներկու հազար ասպարէզ չափեց. անոր երկայնութիւնը ու լայնութիւնը և 17 բարձրութիւնը հաւասար էր: Ու անոր պարիսպը հարիւր քառասունչորս կանգուն չափեց՝ մարդու չափով, այսինքն հրեշտակին չա-
18 փովը: Ու անոր պարսպին շինուածքը յասպիս էր, ու քաղաքը զուտ ոսկի էր մաքուր ապակիի
19 նման: Ու քաղաքին պարսպին հիմերը ամէն թանկագին պատուականքարերով զարդարուած էին. առջի հիմը յասպիս էր, երկրորդը՝ շափիւղայ, երրորդը՝ քաղկեդոն,
20 չորրորդը՝ զմրուխտ, հինգերորդը՝ ենգեղոն, եօթներորդը՝ սարդիոն, ութերորդը՝ քրիսոլիթ, իններորդը՝ տոպազիոն, տասներորդը՝ քրիսոպրասոս, մետասաներորդը՝ յակինթ, երկոտա-
21 սներորդը՝ ամեթովս: Ու տասուերկու դռները տասուերկու մարգարիտ էին, ամէն մէկ դուռը մէյմէկ մարգարիտէ էր. ու քաղաքին հրապարակը մաքուր ոսկի էր թափանցիկ ապակիի նման:
22 Ու անոր մէջը տաճար չտեսայ. ինչու որ Տէր Աստուած Ամենակալն ու Գառնուկը անոր տաճարն է:
23 Ու քաղաքը արեւի ու լուսնի պէտք չունի, որ զանիկայ լուսաւորեն, ինչու որ Աստուծոյ փառքը զանիկայ կը լուսաւորէ, ու անոր ճրագը
24 Գառնուկն է: Ու [փրկուած] ազգերը անոր լուսովը պիտի քալեն, ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը ու պատիւը անոր մէջը պի-
25 տի բերեն: Ու անոր դռները ցորեկը պիտի չգոցուին. (վասն զի հոն գիշեր պիտի չըլլայ.)
26 Ու ազգաց փառքը ու պատիւը անոր մէջը
27 պիտի բերեն: Ու հոն բնաւ անմաքրութիւն մը պիտի չմտնէ, ո՛չ

11 ինչու որ ժամանակը մօտ է։ Ան
որ անիրաւութիւն կ'ընէ՝ աւ անի-
րաւութիւն թող ընէ, ու ան որ
աղտոտ է՝ աւ աղտոտ ըլլայ, և ան
որ արդար է՝ աւ արդար ըլլայ, ու
ան որ սուրբ է՝ աւ սուրբ ըլլայ։
12 Ընդ ես շուտով կու գամ, և իմ
վարձքս իմ հետս է՝ ամէն մէկուն իր
գործքին համեմատ հատուցանելու։
13 Ես եմ Ալֆա և Օմէգա՝ առաջինը
ու վերջինը՝ սկիզբը և վախճանը։
14 Երանելի են անոնք որ անոր պա-
տուիրանքները կը կատարեն, որ
իշխանութիւն ունենան կենաց ծա-
ռին վրայ, և դռներէն ներս քաղա-
15 քը մտնեն։ Նայց դուրս պիտի
ձառն շուներըը ու կախարդները և
պոռնիկները ու սպանութիւն ը-
նողները և կռապաշտները ու ան
ամէնը որ սուտ կը սիրէ և
կ'ընէ։
16 Ես Յիսուս իմ հրեշտակս խրկե-
կի՝ ատ բաները ձեզի վկայելու
եկեղեցիներուն մէջ. ես Դաւիթի
արմատը ու ցեղն եմ, ու առաւօ-
տեան պայծառ աստղը։ Ու Հո- 17
գին ու հարսը կ'ըսեն, Եկիր. և
ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ, Եկիր.
ու ան որ ծարաւ է՝ թող գայ, ու
ան որ կ'ուզէ՝ կենաց ջուրը ձրի
առնէ։

Ես կը վկայեմ ամենուն՝ որ ա- 18
զգիս մարգարէութեան խօսքերը
կը լսէ. Թէ որ մէկը ասոնց վրայ
բան մը աւելցնէ, Աստուած ա-
նոր վրայ պիտի աւելցնէ ան հա-
րուածները որ ատ գրքիս մէջը գ-
րուած են։ Ու թէ որ մէկը ատ 19
մարգարէութեան գրքին խօսքերէն
բան մը պակսեցնէ, Աստուած ա-
նոր բաժինը պիտի պակսեցնէ
կենաց գրքէն և սուրբ քաղաքէն՝ որ
ատ գրքիս մէջը գրուած են։ Ան 20
բաներուն վկայութիւն տուողը կ'ը-
սէ, Այո՛ շուտով կու գամ ես։
Ամէն, եկուր՝ Տէր Յիսուս։ Մեր 21
Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեր ամենուն հետ ըլլայ։ Ամէն։

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՄՈՒՐԲ ԳՐՈՑ ՄԷՋ ԾԻՇՈՒՄԻ ՁՈՒՓԵՐՈՒՆ, ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ՅԱՆԿԸ

1· ԵՐԿԱՑՆՈՒԹԵԱՆ ՁՈՒՓԵՐ

	Էներ- ի- 100ոյտ	Մէմ. ի- 100ոյտ
Ուղուկ, չորս մատնալայն,	0 · 12	0 · 08
Թիզ, 3 ուղուկ,	0 · 36	0 · 23
Կանգուն, 2 թիզ,	0 · 71	0 · 46
Գրկալայն, 4 կանգուն,	2 · 85	1 · 85
Եղկիւէի եղէգը, 6 կանգուն,	4 27	2 · 77
Ասպարէզ, 100 գրկալայն,	284 · 62	184 · 94
Շարթի արեւան ճամբայ, 6 ասպարէզ,	1·707 71	1·109 · 62
Մղոն, 8 ասպարէզ,	2·276 · 95	1·479 · 50

2· ՀԵՂԱՆՈՒԹՈՑ ՁՈՒՓԵՐ*

	Օդե- Տր. Լիտր ի- 100ոյտ	
Ճաչակ,	0 100	0 · 32
Հիմն, 12 ճաչակ,	3	3 · 88
Մար, 6 հիմն,	18	22 · 97
Քառ կամ խոռիր, 10 մար,	180	229 · 68

3· ԱՐՄՏՈՒՑ ՁՈՒՓԵՐ*

	Օդե- Տր. Լիտր ի- 100ոյտ	
Կապիճ,	1	1 · 27
Օմըր, կամ տասանօրդ, արդուիւն 10 երօրդ մարը,	1 320	2 · 30
Գրիւ, 6 կապիճ,	6	7 · 65
Արդու, 3 գրիւ,	18	22 · 97
Քառ կամ խոռիր, 10 արդու,	180	229 · 68

4· ԿՇԻՌՆԵՐ

	Օդե- Տր. ի- 100ոյտ	Կր- ի- 100ոյտ
Կերատ,	0 · 23	0 · 71
Սիկղ, 20 կերատ,	4 · 68	14 · 25
Մինա, 100 սիկղ,	1 46 · 83	1·425 · 51
Տաղանդ, 3000 սիկղ,	33 206 · 10	42·765 · 50

5· ԵՒՐԱՑԵՑԻՈՑ ԱՐԾԱԹ ՈՒ ՈՍԿԻ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ ԱՐԺԷՔԸ

	Գ- Փր· Ֆր- ի- 100ոյտ	
ԱՐԾԱԹԻ		
Սիկղ,	12 24	2 · 86
Մինա,	1·260 26	286 · 46
Տաղանդ,	37·812 29	8·593 · 75
ՈՍԿԻՑ		
Սիկղ,	201 27	45 · 83
Մինա,	20·166 27	4·583 · 33
Տաղանդ,	605·000	137·500

6· ՀՈՎՎՄԱՑԵԾԻՑ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐԺԷՔԸ

	Գ- Փր· ի- 100ոյտ	Ֆր- ի- 100ոյտ
Լումայ,	1 · 57	0 · 01
Նոթարիկոն, 2 լումայ,	3 · 15	0 · 02
Դանկ, 4 նոթարիկոն,	12 · 60	0 · 07
Դահեկան, 10 դանկ,	3 06	0 · 72
Երկդրամեան, 2 դահեկան,	6 12	1 · 43
Ասեղ, 4 դահեկան,	12 24	2 · 86
Մինա, 100 դահեկան,	315 00	71 · 59

* Ճիշտ չափերը, յատկապէս հեղանիւթոց և արմտեաց, տարբեր են տեղ տեղ կը հաշուեն։

3 (2)
8

U.U.
15183